minimum

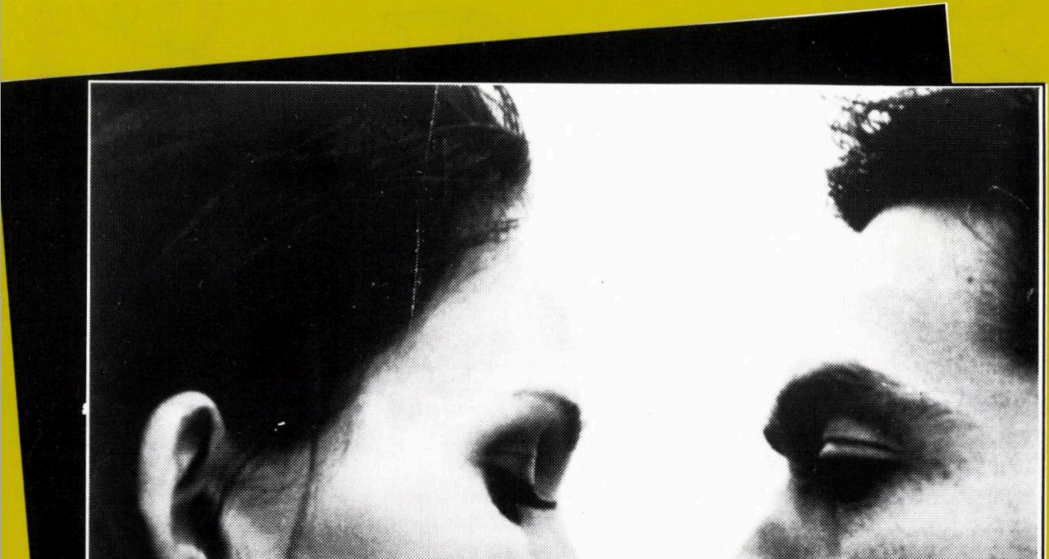

*Lăsăm în urmă
un secol – XX –
când oamenilor
le-a venit greu
să se iubească:
distanţa
dintre suflete
a fost mare,
îngrozitor
de mare.
Să nădăjduim
că acum,
în anul 2000,
această distanţă
va dispărea.*

ANUL XIV ▪ NR. 154
IANUARIE 2000
14 SHEKELI

9 771565 085009 01

2000

LIVADARU

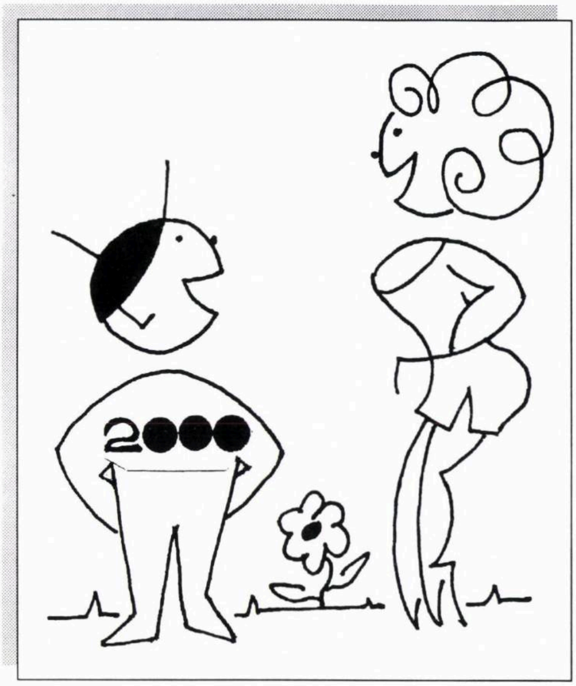

– Sunt un milenar…
– Preferam un milionar!

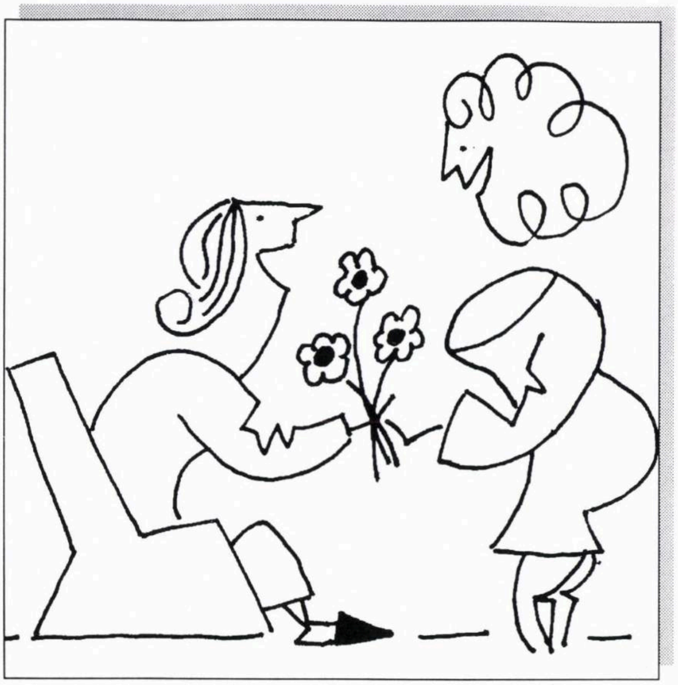

– Pe 1999 l-am prins. Acum l-am prins şi pe 2000. Sper să-l prind şi pe 2100…

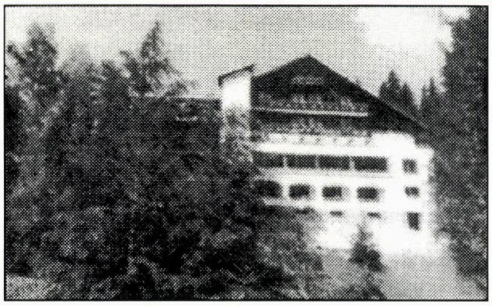

În sfârşit s-a deschis
HOTELUL TIROL
în Poiana Braşov

Nou şi unic, de standard european,
HOTELUL TIROL
oferă servicii deosebite în camere, garsoniere şi apartamente de lux, la nivel european, de cea mai înaltă calitate.
În restaurantul de lux, în afara mâncărurilor cu specific tirolez, se pot servi cele mai rafinate feluri de mâncare europene sau cu specific românesc.
Construit în 1999, HOTELUL TIROL **oferă televiziune pe cablu, telefon cu legătură internaţională, serviciu în camere, saună, masaj, ascensor, parcare, transferuri, etc.**

NUMAI VIZITÂND NOUL HOTEL TIROL, REALIZAŢI DIFERENŢA.

Adresaţi-vă agentului de voiaj preferat

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 26 decembrie

Adio, secol repetent!

Cu toate că astronomii susţin că atât secolul XXI cât şi mileniul III încep de-abia la anul, omenirea – care nu vrea să rateze ocazia de a trăi un moment magic – a hotărât, prin consens, că marele eveniment va avea loc în noaptea de 31 decembrie 1999 – 1 ianuarie 2000.

Aşadar, de revelion, ne despărţim de veacul nostru.

A fost cel mai rău secol din istoria lumii. Nu că până la el planeta noastră n-ar fi fost bântuită de războaie, molime, catastrofe de tot felul, sărăcie lucie, cruzime, ură între naţiuni şi rase, habotnicie întunecată sau bestialitate. Dar contrastul dintre gradul de civilizaţie a timpului şi felul cum au trăit oamenii a fost fără precedent. În acest veac repetent, binele ştiinţific, tehnic sau artistic a crescut direct proporţional cu răul moral, sublimul a fost însoţit, ca de–o umbră de care nu poţi scăpa, de abjecţie.

Secolul nostru a dat rafinamentul lui Proust, dar şi rafinamentul întru sadism al Auschwitzurilor. A dat baletele de la Teatrul Bolşoi, dar şi Gulagul sau "complotul medicilor evrei asasini" înscenat de Beria. A dat penicilina, dar şi pe Mengele. A trimis oameni în Lună, dar şi rachete Scud pe pământ. A legiferat "Drepturile omului", dar şi dreptul de a bombarda o ţară care nu s-a atins de nici un fir din părul tău. A dat televiziunea, dar şi marile intoxicări de pe micile ecrane. A dat zgârie-norii, dar şi bidonville-urile unde se înghesuie, în colibe din tablă şi carton, câte-o familie alcătuită din nouă persoane. A declarat eroi pe cuceritorii Everestului, dar şi pe cei ce-aruncă în aer avioane sau autobuze cu pasageri. Niciodată omenirea n-a ajuns atât de sus şi atât de jos ca în veacul XX. Explicaţia este aceasta: medicii au reuşit, prin transplant, să schimbe inimile oamenilor, înţelepţii nu au reuşit să schimbe sufletele.

Soarta a vrut ca după înfrângerea nazismului şi, mai nou, după lichidarea dictaturilor din Rusia şi din răsăritul Europei, a apartheidului din Africa de Sud, a regimurilor absolutiste din Chile, Vietnam, Cambodgia etc. etc., să se ivească o mare speranţă, sunând aşa: "numai tiraniile au puterea şi nevoia de a dezlănţui războaie. Acolo unde există democraţii (şi, în plus, prosperitate) guvernele nu au posibilitatea de a împinge popoarele la crimă". Dar, ca şi cum ar fi vrut să ne dea peste nas şi să ne predea o lecţie de la catedra de istorie, în primăvara trecută, câtea luni înainte de miticul an nou, o coaliţie alcătuită din cele mai liberale, civilizate, culte, paşnice şi prospere ţări de pe glob s-a năpustit asupra unei ţări mici şi sfârtecate – Iugoslavia – străduindu-se s-o nimicească. Când hitlerismul încercase acelaşi lucru, în 1941, agresiunea nu mirase pe nimeni. Era în logica dictaturii. Dar în 1999? Statele Unite nu sunt o dictatură. Dimpotrivă. Marea Britanie nu este o dictatură. Dimpotrivă. Franţa, Germania, Italia, Olanda, Spania, Danemarca şi celelalte ţări din NATO nu sunt nişte dictaturi. Dimpotrivă. Cu toate acestea, "răul radical din om", despre care vorbea Kant, s-a pornit, ca un uragan peste noapte, asupra barajului democrat, ce păruse inexpugnabil, sfărâmându-l şi inundând pământul cu sânge şi noroi.

O dată cu aceasta, a fost luată de ape şi iluzia ce vedea în democraţie o chezăşie a umanismului şi un Terminator al răului. Iar noi ne-am revenit, buimăciţi, ca nişte sinistraţi ce nu voiau să-şi creadă ochilor: ce s-a întâmplat cu barajul pe care jurasem ca pe-un Decalog? Cum de n-a rezistat?

Lucian din Samosata spunea că cei mai mari duşmani ai omului sunt teama şi speranţa. De teamă nu putem scăpa, ea ne însoţeşte din leagăn până la mormânt. Dar speranţa? Cine ştie… Cine ştie?… Dacă învăţând din dramele sfârşitului de veac, reuşim să ne eliberăm de iluzii, ascultaţi ce vă spun eu: avem o şansă!

Acestea fiind zise, suntem îndreptăţiţi întru totul să ne bucurăm la acest revelion ieşit din comun.

Mai întâi, fiindcă avem prilejul de a păşi într-un nou mileniu. Nu este dat oricărei fiinţe umane să trăiască asemenea clipă magică. Nu este dat oricui ca, văzând cum acele ceasornicului arată ora 12 noaptea, să murmure: uite, am intrat dintr-un mileniu în altul. De acest privilegiu nu au avut parte nici părinţii noştri ce-au murit, nici bunicii, nici străbunicii; şi nu vor avea parte nici copiii ce se vor naşte de-aci înainte, nici nepoţii şi nici strănepoţii noştri: până la anul 3000 mai e drum lung.

Pe urmă, noi – noi îndeosebi – trebuie să ridicăm paharul cu şampanie şi să-l bem până la fund, pentru că îngropăm secolul lui Adolf Hitler.

Al. Mirodan

Urăm cititorilor şi colaboratorilor noştri la mulţi ani după toate calendarele!

minimum

●

Apare lunar
Redacţia şi administraţia
Str. Zamenhoff nr. 13
64373 – Tel Aviv
P.O.B. 11472, Tel Aviv
Tel.: 5227269; Fax.: 5270443
Fax numai pentru
anunţuri publicitare

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 şekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 70 şekeli
1 an (12 numere): 140 şekeli
Preţul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari
U.S.A., Canada – 80 dolari
America de Sud, Australia,
Noua Zeelandă – 95 dolari
Insulele Fidji – 150 dolari
Expediţia cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: ATLAS

Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate
nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde
de conţinutul anunţurilor
comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

Omul anului 1999 din aliaua română:

Colette Avital

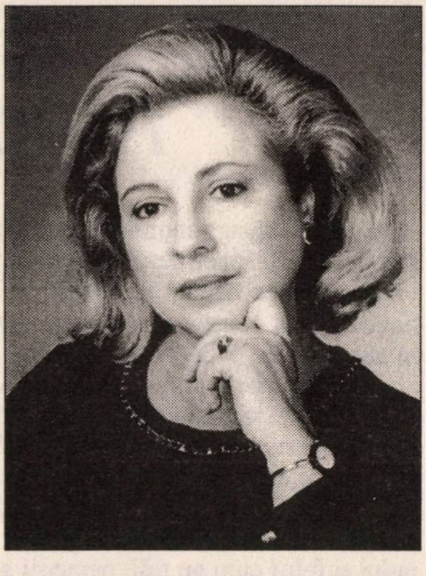

Ca în toţi anii din urmă, "Minimum" şi-a propus să desemneze – dintre personalităţile cele mai marcante ale tribului – pe aceea care merită titlul de "Omul Anului" din *alia.*

De data aceasta alesul nostru este o aleasă: Colette Avital, diplomat de clasă, fostă ambasadoare a Israelului în Portugalia, consul general la New York, apoi, la revenirea din misiune, director general adjunct în Ministerul de Externe.

Hotărârea noastră se întemeiază pe trei motive.

Mai întâi, e vorba de succesul strălucit repurtat de frumoasa băcăuană în alegerile preliminare (primaries) din Partidul Muncii pentru bătălia electorală din vara lui 1999. Clasată pe-un loc de frunte, cu mult înaintea câtorva veterani ai partidului de pe Hayarkon, Colette Avital a fost retrogradată – prin metode nu tocmai elegante – pe un loc imposibil de pe lista grupării "Un singur Israel" (Partidul Muncii plus aliaţii acestuia) pentru alegeri, fapt ce-a împiedicat-o să intre de la început în Knesset; dar, graţie "legii norvegiene", ea a reuşit, în cele din urmă, să-şi ocupe fotoliul ce i se cuvine în parlament. I se cuvine nu numai datorită personalităţii sale, ci şi din pricină că mii şi mii de "români" au mers pe mâna ei în alegeri, votând pentru lista condusă de Ehud Barak.

În al doilea rând, Colette Avital s-a manifestat în toţi anii (şi nu numai, precum alţii, doar în zilele campaniei electorale) ca fiică şi reprezentantă a tribului, participând la numeroase adunări social-culturale din *alia,* vorbind pe româneşte, fără fasoane, că aşa a învăţat ea acasă, şi fără să mimeze, ca atâţia alţii, că vedeţi, ha, ha, eu am uitat limba română.

În al treilea rând, ne-am oprit asupra Colettei Avital deoarece cu dânsa s-a petrecut un fenomen destul de rar întâlnit în lumea "originarilor": oamenii sunt mândri că *aliaua* este reprezentată de o fiinţă de calitate.

M.

Primii 20

Ancheta noastră pe tema "care sunt primele 20 de personalităţi evreo-române ale secolului XX" a stârnit un viu interes în rândurile cititorilor.

După citirea celor peste cinci sute de răspunsuri primite la redacţie, iată rezultatele:

1) **Moses Gaster,** filolog, rabin;

2) **Dr. Alexandru Şafran,** fost rabin-şef al evreilor români în anii celui de-al doilea război mondial;

3) **Mihail Sebastian,** scriitor;

4) **Dr. W. Filderman,** lider al comunităţii evreilor din România între cele două războaie mondiale;

5) **A. L. Zissu,** scriitor, conducător al mişcării sioniste din România;

6) **Elie Wiesel,** scriitor, laureat al Premiului Nobel pentru Pace;
7) **Tristan Tzara**, poet, fondator al mișcării *Dada;*
8) **Paul Celan,** poet;
9) **B. Fundoianu,** poet;
10) **Ana Pauker,** om politic;
11) **Max Auschnitt,** industriaș;
12) **Marcel Iancu,** pictor;
13) **Saul Steinberg,** caricaturist;
14) **Reuven Rubin,** pictor;
15) **Michael Landau,** om politic, fondatorul Loteriei de Stat din Israel;
16) **Clara Haskill,** pianistă;
17) **I. Peltz**, romancier;
18) **F. Aderca,** scriitor;
19) **Lya Koenig,** actriță;
20) **Angelica Rozeanu,** campioană mondială la tenis de masă.

În afară de cei de mai sus, au mai primit voturi, în număr semnificativ, circa 30 de personalități ale *tribului,* de ieri și de astăzi, din Israel, din România și din alte locuri. În numărul viitor vom reveni cu câteva remarci pe marginea rezultatului.

Israel: Tratativele cu Siria

A fost o surpriză. Toată lumea se aștepta în principiu, dar nu chiar atât de repede. Și nimeni nu-și închipuia că recenta navetă a d-nei Albright, șeful Departamentului de Stat american (a cincisprezecea sau a patruzeci și opta în materie) se va încheia cu o spargere a gheții diplomatice privind reluarea negocierilor de pace dintre Israel și Siria.

Dar gheața s-a spart. Ziarele de la Damasc susțin că Barak ar fi cedat pe toată linia, necondiționat, angajându-se să restituie întreg podișul Golan. Primul nostru ministru a dezmințit categoric această aserțiune, subliniind că nu a făgăduit nimic. Luna trecută, după cum se știe, la Washington au început convorbirile oficiale între Ehud Barak și ministrul sirian de externe Faruk A-Shara. Așa cum era de așteptat, vestea a provocat reacții vii, nu o dată pasionale, firești, atât în rândul locuitorilor de pe Golan, cât și în rândul populației israeliene în general. Mai puțin așteptată, mai ales pentru cei de la Casa Albă, inițiatorii negocierilor, a fost reacția alor noștri. De unde, în 1998, sondajele de opinie arătau că circa 60% dintre cetățeni sunt dispuși să renunțe la mult disputatul podiș de lângă lacul Kineret, astăzi avem de-a face cu o stare de spirit diferită.

Un sondaj publicat în ziarul "Maariv" arată că 46% dintre cetățeni sunt pentru retrocedare, și 46% împotrivă (restul nu au nici o opinie). Un alt sondaj, realizat de institutul condus de dr. Mina Tzemah pentru "Yediot Aharonot", dă la iveală alte rezultate: 45% pentru, 54% împotrivă. Țara este, ca de obicei în asemenea împrejurări, împărțită în două blocuri aproximativ egale.

Această diviziune dramatică a fost vizibilă și în discuțiile din parlament à propos de plecarea lui Ehud Barak la Washington și de hotărârea sa de "a face sacrificii dureroase". Cu toate că premierul dispune de o majoritate confortabilă, majoritatea aceasta nu a răspuns la comenzile liderului. Declarația politică a lui Barak a fost aprobată de numai 47 de deputați (majoritatea necesară fiind de 61). 31 de deputați au votat contra iar 24 s-au abținut. Cu alte cuvinte, numărul celor care, într-un fel sau altul, nu au spus Da, este mai mare decât al celor ce s-au pronunțat în favoarea Declarației: 55 la 47. Că opoziția, condusă de Likud, a fost contra, asta nu e de mirare. Că Shasul s-a abținut, iarăși nu e de mirare: mulți consideră că, în felul acesta, Eli Ishai, liderul oficial al mișcării, a transmis lui Barak un mesaj clar: fii cu băgare de seamă, uite ce se poate întâmpla dacă nu ne dai banii de care avem nevoie. Dar au votat contra 7 deputați din coaliție, inclusiv un ministru, în persoana lui Nathan Sceransky.

Fenomenul cel mai interesant l–a constituit, însă, abținerea de la vot a Shinui-ului, partid liberal, de stânga, favorabil în principiu unui acord de pace cu Siria: prin atitudinea lor, Tomy Lapid și Avraham Poraz, conducătorii Shinui-ului, ne atrag atenția că pe harta politică a țării s-a produs o schimbare "revoluționară": diviziunea clasică între

TENDINȚE

Nou!

În editura
MINIMUM
a apărut

NOI, COPIII
STRĂZII LECA
de IULIUS IANCU

«"Noi, copiii străzii Leca" nu și-a propus să vorbească nici despre un oraș, nici măcar despre un cartier, ci despre o stradă. Obiectivul e mic, o celulă de viață doar, însă dr-ul Iancu îl privește la microscop – cam așa cum făcea cu globulele de sânge în laboratorul tinereții sale universitare – și ne arată apoi, cu degetul, minirealitățile străzii examinate.»
Al. Mirodan

"Noi, copiii străzii Leca" este o lume de oameni simplu, cinstiți, muncitori și curați la suflet – lume în care m-am născut și după ale cărei norme nescrise am trăit și continui să trăiesc.
Autorul

Autorul pune la dispoziția cititorilor, gratuit, un număr limitat de exemplare.

Solicitanții pot primi cartea prin poștă cerând-o la telefonul 04/837-2758, între orele 19-20.

dreapta şi stânga nu mai este, ca până mai deunăzi, literă de evanghelie. Sunt cazuri când reprezentanţi ai stângii pot vota precum cei de dreapta (reciproca fiind, desigur – şi ea – valabilă).

Să fi intuit parlamentul nostru că ceva nu e "în regulă" cu sirienii? Şi că nu e cazul să destupăm sticlele de şampanie? Aşa s-ar zice, dacă este să ne luăm după comportarea delegaţiei siriene la inaugurarea convorbirilor. Americanii se înţeleseseră cu Barak şi A-Shara ca aceştia să rostească la festivitatea de la Casa Albă scurte cuvântări, cuprinzând generalităţi paşnice şi dătătoare de speranţe, aşa cum se obişnuieşte în asemenea clipe. Dacă Barak s-a ţinut de cuvânt, ministrul sirian de externe a ţinut un discurs lung, plin de revendicări maximale şi de atacuri anti-israeliene. Comentatorul postului de televiziune BBC a calificat cuvântarea de "dură". Cei de la "Sky News" au numit-o "agresivă". La sfârşit, când reporterii aşteptau strângerea de mâini rituală, A-Shara i-a uimit pe toţi refuzând să strângă mâna lui Ehud Barak.

"Te şi întrebi – murmurase pe gazon corespondentul lui "Los Angeles Times" – de ce au mai venit sirienii la Washington". Ne întrebăm şi noi. În acelaşi timp, ziariştii de la Damasc, care erau găzduiţi la hotelul "Madison", au intrat în panică. Aflând că în acelaşi hotel vor sta şi câţiva gazetari israelieni (printre care trimişii Canalului II de televiziune), ei şi-au făcut la repezeală bagajele, au anulat rezervările şi au căutat urgent un alt hotel. Asta e comportare de stat care se pregăteşte de război, nu de pace.

...Acestea fiind spuse e, desigur, prea devreme pentru a trage concluzii privind şansele unui acord de pace. De altfel, atât Barak, cât şi preşedintele Clinton (care a învăţat, se pare, ceva, din eşecurile sale într-ale politicii externe), au ţinut să toarne apă-n vinul *euforiei,* subliniind că tratativele vor fi lungi, grele şi că finalul este imprevizibil.

Ceea ce ştim, la ora de faţă, e că ţara a intrat, bruscată de eveniment, într-o perioadă de mari frământări. Diviziunile se vor adânci, ura între partizanii lui "pro" şi "contra" va spori, iar mult râvnita "conciliere naţională" va fi amânată, iarăşi, pentru data viitoare. După cum vor fi amânate, probabil, şi eforturile pentru lichidarea şomajului, a prăpastiei dintre bogaţi şi săraci ş.a.m.d. Cui îi arde de asemenea treburi gospodăreşti, când ţara arde?

De-abia scăparăm de epuizanta campanie electorală din mai şi de peripeţiile legate de formarea noului guvern şi, iată, ne-am trezit într-o campanie electorală sui-generis, înzestrată cu toate cele de cuviinţă: patimi, isterie şi cuţite pe masă.

Singurii fericiţi cu-adevărat sunt patronii institutelor de sondaje. Ei vor pune, zi de zi, cetăţenilor, întrebarea momentului: Da, sau Nu? Iar noi vom citi aceste sondaje cu sufletul la gură, asemenea bolnavului de gripă care urmăreşte dimineaţa, la prânz şi seara urcarea sau coborârea mercurului din termometru.

Israel: Procesul agentului Şampania

Aş fi pariat o cutie de ţigări de foi cubaneze Monte Cristo I contra un pachet de ţigări Time sau Carpaţi cu filtru, precum şi o lădiţă cu 12 sticle de whisky Johnny Walker Black Label contra o cutie de Diet-Sprite, că aşa se va întâmpla.

Procesul intentat lui Avishai Raviv, zis şi agentul Şampania, care urma să înceapă – în sfârşit! – la 16 decembrie 1999, a fost amânat, încă o dată (de parc-ar fi un congres al HOR-ului) pentru 20 februarie 2000 (à propos şi fără nici o legătură cu subiectul: aţi observat cât de uşor ne-am obişnuit să scriem 2000?).

În schimb, dacă trebuia să pariem pe motivul invocat de autorităţi pentru amânarea procesului, am fi pierdut cu siguranţă prinsoarea. Am fi zis că apărătorii lui Raviv vor miza pe-un chiţibuş juridic, dintr-acelea la care noi, oamenii de rând, ne uităm ca mâţa-n calendar şi pe care doar avocaţii, precum amicul nostru G. Mosari, sunt capabili să le priceapă. Dar n–a fost aşa. Eyal Shomroni-Cohen, apărătorul lui Raviv, a scos la iveală un argument de natură să rupă gura chiar şi celor, precum noi de la "Minimum", care îşi închipuie că au imaginaţie. Avocatul Shomroni-Cohen a cerut tribunalului amânarea cu pricina pe motiv că el trebuie să-şi instaleze în birou un *safe* şi un sistem de alarmă şi să pună gratii de fier la ferestre pentru ca să nu intre hoţii cumva pe la două noaptea şi să fure documentele secrete legate de proces. Cum ziceam, ideea asta cu *safe*-ul şi cu celelalte ne-a încuiat de-a binelea.

Acum, d. Shomroni-Cohen aleargă cu limba scoasă după specialişti în case de bani, broaşte la uşă şi gratii (soraghim), asigurând presa că totul va fi gata la vreme şi că procesul cel mai aşteptat din istoria contemporană a Israelului, menit a dezvălui adevărul cu privire la asasinarea lui Itzhak Rabin, va începe la data fixată.

Sperăm că avocatul va rezolva cu bine tot ceea ce trebuie rezolvat. Dar nu e uşor. Dacă acum, când toată lumea e agitată cu revelioanele şi cu trecerea în 2000, nu va găsi oameni liberi pentru *safe*-ul de care are dânsul nevoie? Şi dacă, lămurind chestia cu *safe*-ul, se va trezi că nu găseşte un meşter pentru soraghim? Noi, la "Minimum", de pildă, aşteptăm de două săptămâni, în zadar, un electrician să ne repare lampa din tavan... Şi dacă, mai ales, intervine Bug-ul 2000, împiedicând funcţionarea sistemului de alarmă?

ויצמן משה

מסגר סורגים תריסים
ותקונים שונים

טל. 6827031
קורדברו 053-567514
תא 6

Cartea de vizită a lui Moşe Weizman. Este meşterul care ne repară nouă trisurile şi se pricepe la zăbrele. I-o punem la dispoziţie, cu plăcere, d-lui avocat Shomroni-Cohen. Omul – dăm şi-n scris – este serios şi, în plus, nu cere mult. În caz că nu răspunde la telefon, poate fi găsit la cafeneaua Peri, de pe str. Dizengoff 84, din Tel Aviv, unde îşi face veacul zilnic între 9-13.

Israel: Vizita preşedintelui Constantinescu

Aşa cum au anunţat agenţiile de presă, preşedintele României, d. Emil Constantinescu, urmează a efectua o vizită în Israel la începutul lunii ianuarie a.c.

Vizita are loc într-un moment când în ţara noastră de origine se petrec evenimente importante. Pe de o parte, România a obţinut câteva succese remarcabile în domeniul politicii externe: d. Constantinescu a fost ales la recenta Conferinţă O.S.C.E. (Organizaţia Europeană pentru Cooperare şi Securitate) în funcţia de preşedinte pentru anul în curs, iar la "vârful" de la Helsinki al Comunităţii Europene, România a fost admisă, împreună cu alte ţări din centrul şi răsăritul continentului, în calitate de candidată la integrarea în Comunitate. Pe de altă parte, însă, România trece acum, când s-au împlinit zece ani de la răsturnările din decembrie 1989, printr-o criză economică şi socială de proporţii. Rata inflaţiei este de 45%. Produsul intern brut a scăzut cu 4% faţă de 1998. Grevele au devenit monedă curentă, iar mai nou, greva ceferiştilor a paralizat circulaţia trenurilor în întreaga ţară. În plus, luna trecută la Bucureşti plutea în aer ideea unei lovituri de palat: zece miniştri şi-au dat demisia din guvern pentru a provoca astfel plecarea premierului Radu Vasile. Întrucât acesta refuzase să demisioneze, preşedintele Emil Constantinescu l-a revocat în plină noapte, numind un prim ministru ad-interim. Dar d. Vasile, invocând faptul că numai parlamentul are dreptul de a-l demite pe şeful guvernului, a refuzat să-şi predea postul şi să plece de la Palatul Victoria. Vreme de 24 de ore, guvernul avusese în fruntea sa doi prim-miniştri. Din fericire, primejdia haosului a fost curmată. D. Radu Vasile a cedat în cele din urmă, iar ca prim ministru a fost numit d. Mugur Isărescu, guvernatorul Băncii Naţionale.

Acestea fiind zise, salutăm prezenţa d-lui Constantinescu în Israelul – nu lipsit nici el de frământări şi zbucium – acestui început de an 2000. Îl asigurăm de toată simpatia noastră şi dorim ca vizita D-sale să însemne o contribuţie la mai buna înţelegere dintre Israel şi România.

M.

Israel: Ce se întâmplă prin vecini

Care eşti ăla care zice că Siria nu vrea pace?

«Conflictul dintre Israel şi lumea arabă va continua chiar dacă Israelul va semna acorduri de pace cu toate ţările din zonă… Niciodată nu va fi acceptată civilizaţia sionistă instalată în mijlocul civilizaţiilor musulmane şi arabe».

(Dintr-o declaraţie făcută de Abdel Kader Kaddura, preşedintele parlamentului sirian, la o conferinţă de presă cu reprezentanţii ziarelor străine; Damasc, 1999)

Oh, Ierusalim!

Un recent sondaj de opinie a arătat că peste 90% din palestinieni vor respinge un acord de pace cu Israelul, în caz că Ierusalimul nu va deveni capitala statului palestinian. 50% dintre cei chestionaţi au subliniat chiar că ei vor ca întreg Ierusalimul (şi nu numai partea de răsărit a oraşului) să intre în stăpânirea OEP-ului.

(Din ziarul guvernamental "Al Watan", Qatar, Emiratele Arabe Unite, 1999)

Nu e destul

«Ceea ce a realizat Ehud Barak până în prezent, inclusiv eliberarea prizonierilor, deschiderea pasajului între Gaza şi teritorii, desfiinţarea coloniilor ilegale, nu reprezintă o angajare fermă pe drumul unei păci veritabile.»

(Din ziarul guvernamental "Al Watan", Qatar, Emiratele Arabe Unite, 1999)

BIANCA MARCOVICI
CLUSIUM
Amprente

Ediţia a doua
a volumului
de versuri

Amprente

Editura
Atlas-Clusium,
Cluj-Napoca

a apărut în librăriile
din România şi a fost expusă
la Târgul de Carte
din Ierusalim

"Dimensiunea impresionistă a poetei Bianca Marcovici se prelungeşte cu ecouri suprarealist-veriste".
(Luiza Carol, "Cronica",
iulie 1999)

Costul cărţii, indiferent
de ediţie: 40 de şekeli

Comenzi
la tel. 04/822-9850
P.O.B. 3144
Haifa 31032

Plan organizat

«Israelul distribuie alimente care conţin substanţe producătoare de cancer şi hormoni ce atacă virilitatea bărbaţilor şi, în acelaşi timp, infectează produsele alimentare de pe teritoriul administrat de Autoritatea Palestiniană, în scopul de a otrăvi populaţia palestiniană. Noi suntem ferm convinşi că avem de-a face cu un plan organizat care se desfăşoară sub auspiciile armatei israeliene.»

(Abdel Hamid al-Qudsy, ministru adjunct la Ministerul Aprovizionării din Gaza; 1999)

Ciocolată Cadbury's

«Cetăţenii trebuie să fie vigilenţi în legătură cu ciocolata importată din Anglia, în special cu ciocolata "Cadbury's", foarte populară pe piaţa palestiniană; laptele folosit la fabricarea ciocolatei este infectat cu microbul "vacii nebune". Vânzarea acestei ciocolate este interzisă în Anglia; ea a fost adusă în regiunile palestiniene de comercianţii israelieni.»

(Maher al-Dasougi, directorul Comitetului pentru protecţia consumatorilor din cadrul Autorităţii Palestiniene; într-o declaraţie făcută ziarului "Al Hayat Al Jadida", oficiosul lui Yasser Arafat; Gaza, 1999)

Vi se urcă sângele la cap când citiţi şi recitiţi ticăloşiile deversate de Scroafa Suha Arafat şi de ceilalţi OEP-işti asupra Israelului?

Vi se urcă sângele la cap când ziarele din Damasc anunţă, obraznic, pe cinci coloane, că Israelul a capitulat necondiţionat în faţa Siriei à propos de Podişul Golan?

Nici o problemă. Faceţi aşa cum vă învăţăm noi. Luaţi o cutie goală de bere Macabi sau de Sprite şi strângeţi-o din toate puterile până vă calmaţi.

Norvegia: Oslo III

La festivitatea organizată nu de mult la Oslo cu prilejul comemorării lui Itzhak Rabin, o fetiţă norvegiană a citit un poem scris de o tânără israeliană, Bat-Hen Shahak, după asasinarea regretatului premier.

Destinul a vrut ca autoarea poeziei să fie ucisă, la rândul ei, patru luni după ce scrisese versurile, de un grup de terorişti palestinieni.

Fetiţa norvegiană voise, aşa cum era firesc, să menţioneze acest fapt înainte de a recita poezia. Dar organizatorii festivităţii i-au cerut să nu sufle o vorbă despre asta. Pentru ca să nu se supere Arafat, care era şi el prezent la ceremonie…

(După un articol de Frederick Krantz, în buletinul "Israfax", Montreal, 1999)

Israel: Chiori pe ambii ochi?

«Dacă m-aş număra printre cei mai stângişti dintre adepţii stângii israeliene, dacă aş crede că este cazul să acceptăm concesii aproape totale faţă de palestinieni – în schimbul Păcii – şi încă m-ar cuprinde îngrijorarea. Fiindcă "revoluţia" în relaţiile dintre cele două popoare… conlocuitoare, trecută pe la Madrid, Washington, Oslo, Wye Plantation, Sharm a-Sheik (şi prin zeci de alte locuri de taină), anunţa altceva decât ceea ce se întâmplă azi. Întotdeauna a fost vorba de etape de tranzit, bazate în principiu pe tratative la început reci, urmate ulterior de înţelegere reciprocă, chiar de bunăvoinţă. Duşmănia străveche trebuie stinsă treptat, punându-se în loc o colaborare fructuoasă, profitabilă ambelor părţi.

Numai că nici schimbarea guvernării israeliene, de la dreapta (Netaniahu) la stânga (Barak) nu pare să fi temperat apetitul Fatahului – cu asociaţii săi terorişti islamici. Chiar dimpotrivă. Pretenţiile lor extremiste cer, pur şi simplu, lichidarea rapidă a ţării noastre. Mai exact: retrocedarea tuturor teritoriilor de dincolo de "linia verde"; reprimirea între graniţele Israelului (de la 4 iunie 1967) a tuturor refugiaţilor (reali sau imaginari) palestinieni; despăgubiri pentru toţi aceşti refugiaţi (încă din 1948), chiar dacă atunci conducătorii lor i–au somat să fugă; alte despăgubiri pentru Ierusalimul evreiesc apusean, pentru Yaffo, Ramle, Lod, Haifa; şi pentru o aşa-zisă "economie-industrie palestiniană" (care n-a existat niciodată), chipurile "sabotată de sionişti". Etc.

Concomitent, Administraţia Autonomiei a autorizat jefuirea sistematică a populaţiei evreieşti. S-a furat şi se fură orice – maşini, utilaj industrial şi agricol, vite, recolte, aparatură casnică, până şi stupi de albine, medicamente. Copiii şi adolescenţii palestinieni sunt învăţaţi că "totul este al lor şi totul li se cuvine". Că teroriştii ucigaşi de femei, copii, bătrâni – ar fi nevinovaţi, chiar nişte "eroi". În timp ce coloniştilor evrei li se pretinde să nu mai construiască nimic – adică copiilor lor să li se impună plecarea de la solul natal – palestinienii îşi înalţă ilegal case pretudindeni. Totodată, ameninţarea cu noi acte teroriste este menţinută. Arafat lăcrămează înduioşat la fiecare întâlnire cu d-na Lea Rabin, însă îşi continuă cu furie războiul împotriva Israelului. Suntem chiori pe ambii ochi?»

(Dintr-un articol de Iosif Petran; în "Orient Expres", 1999)

Răspunsul revistei "Minimum": Da, domnu' Petran.

Gaza: O premiză falsă, falsă, falsă, falsă şi încă o dată falsă

«O idee împărtăşită de aproape toată mass-media este că politicienii palestinieni sunt împărţiţi: majoritatea sunt moderaţi, partizani ai păcii, sprijinitori ai lui Yasser Arafat şi ai OEP-ului, opuşi extremiştilor, duşmani ai păcii, adepţi ai Hamasului islamic. Şi din moment ce majoritatea ziariştilor par a crede că misiunea lor în viaţă este nu doar să relateze ştirile ci şi să ajute cauza păcii, rezultatul este inevitabil. Ei minimalizează sau ignoră ştirile care i-ar putea dăuna lui Arafat şi OEP-ului, şi-i atacă pe oponenţii acestora. Ca toate guvernele occidentale, ei sunt convinşi că dacă Arafat este slăbit, extremiştii vor prevala, Hamasul va lua puterea şi speranţa păcii se va spulbera.

Singura problemă e că premiza acestei teorii e falsă. Împărţirea simplistă în băieţi buni şi băieţi răi nu are nici o legătură cu realitatea.

Un studiu care urmează a fi publicat în curând de către grupul palestinian "Media Watch" confirmă ceea ce observatorii scenei palestiniene ştiau de mult: diferendul dintre Autoritatea Palestiniană şi Hamas se referă la rolul legii religioase în societate şi guvern şi la cine ar trebui să conducă. **Nu există nici un diferend în problemele legate de Israel.**

Atât Autoritatea Palestiniană cât şi Hamasul neagă legitimitatea Israelului, ambele definesc Israelul ca ocupant al "întregii Palestine", inclusiv al zonei cunoscute ca Statul Israel, şi ambele doresc eliminarea Israelului ca stat evreu suveran.

După cum demonstrează studiul mai sus pomenit, asemănarea dintre doctrina Hamasului şi retorica Autorităţii Palestiniene este frapantă. Ministrul comunicaţiilor Autorităţii Palestiniene, Falouji, el însuşi membru al Hamasului, a rezumat nu de mult obiectivul comun în ziarul oficial al Autorităţii Palestiniene "Al Hayat Al Jadida":

"Poporul nostru e plin de speranţă de viitor. Puterea ocupantă va înceta să existe, indiferent cât de puternică şi arogantă ar fi", a spus el.

Cu câteva zile mai înainte, şeful Securităţii preventive din Gaza, Muhamad Dahlan, a explicat clar, în acelaşi ziar, că disputa cu Hamasul este exclusiv asupra tacticii.

"Noi credem că acţiunea militară *în acest stadiu* (sublinierea noastră) nu slujeşte interesul naţional, şi de acea nu vom permite nici o acţiune motivată de emoţie".

Este instructiv să compari formulările din statutul Hamasului cu limbajul predicilor ţinute de imamii numiţi de Autoritatea Palestiniană. Statutul declară că "Palestina este un pământ islamic sacru pentru toate generaţiile de musulmani până în Ziua Judecăţii". El mai declară că "eliberarea Palestinei este datoria oricărui musulman, oriunde s-ar afla", că nimeni n-are voie "să abandoneze sau să cedeze orice parte a Palestinei" şi că "jefuirea Palestinei de către evrei face imperativ Jihadul".

Într-o predică recentă, Yusef Abu Sneineh, imamul Autorităţii Palestiniene, ale cărui predici sunt difuzate de Vocea Palestinei, a făcut afirmaţii identice: "Pământul Palestinei este sacru pentru toţi musulmanii, de la răsărit şi apus. Eliberarea Palestinei este datoria tuturor popoarelor Islamului, nu numai a poporului palestinian. Pământul Palestinei musulmane este o unitate indivizibilă. Nu există nici o diferenţă între Haifa şi Şhem, Lod şi Ramalla, Ierusalim şi Naţeret. Nu există permisiune religioasă pentru împărţirea Palestinei în districte şi recunoaşterea ocupaţiei. Nimeni nu are voie s-o cedeze sau s-o împartă".

Arafat însuşi a subliniat adesea că Jihadul este inevitabil. El a declarat ziarului "Al Hayat Al Jadida": "Acordurile nu vor elibera pământul. Fiecare centimetru cere luptă, pământul cere sânge".

Ministrul său de externe Faruk Kadumi a spus recent: "Armele OEP-ului din Liban sunt pentru continuarea luptei pe toate căile atunci când e necesar: procesul politic nu pare a făgădui o soluţie justă".

Autoritatea Palestiniană nu se lasă mai prejos decât Hamasul nici în expresiile de antisemitism clasic. Statutul Hamasului denunţă "practicile naziste sioniste contra poporului nostru".

Hafez Bargouti, editorul ziarului "Al Hayat Al Jadida", se referă la "încercările israeliene de a săvâr-

Salată „Brilliant" cu sos de vin

Fierbem vinul, să dea în clocot. Scoatem de pe foc. Punem la rece. Pregătim în blender 3 gălbenuşe, 1 lingură de maioneză, 1 lingură de smântână. Punem să lucreze blenderul încet. Turnăm câte puţin vinul răcit şi omogenizăm, 10 minute. Scoatem din blender şi turnăm deasupra fructelor pe care le-am tăiat cuburi şi feliii ca mai sus. Gustăm. Adăugăm atâta zahăr şi zeamă de lămâie cât să primească un gust aromat, de vin acrişor-dulce. Servim pe platouri sau direct din castroane de pirex. Servim ca felul III, lângă orice fel de rasol, sau ca felul I.

Această salată face parte din reţetele originale ale cunoscutului maestru într-ale bucatelor, Bela Fischer, publicate în cartea «Reţete culinare practice». Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 15 (cincisprezece) shekeli pe adresa:

Bela Fischer
Rh. Haportzim 2A/2
Petah Tikva - 49207

şi masacre naziste asupra noastră".

Hamasul susţine că "(evreii) şi-au folosit banii pentru a domina mass-media internaţională, agenţiile de ştiri, presa, radioul şi televiziunea, editurile".

Ziarul oficial al Autorităţii Palestiniene declară: "Succesul evreilor nu este întâmplător. El este rezultatul îndelungaţilor ani de planificare şi al eforturilor uriaşe în vederea dobândirii controlului asupra mass-mediei mondiale".

Aceste asemănări nu sunt întâmplătoare. Articolul 27 al statutului Hamasului defineşte în mod explicit raportul dintre organizaţia islamică şi OEP: "OEP-ul este una dintre organizaţiile cele mai apropiate Hamasului; el este un tată, un frate, o rudă, un prieten". Arafat, care în tinereţe a făcut parte din "Frăţia musulmană" din Egipt, nu a făcut niciodată un secret din raporturile lui filiale cu Hamasul. El îi îmbrăţişează şi-i sărută pe liderii acestuia, declară că toţi palestinienii trebuie să aspire a merge pe urmele martirului Ihie Ayash (cunoscutul "inginer", responsabil de moartea a 50 de israelieni, care a fost asasinat în 1995). El îi oferă adăpost lui Muhammad Deif, succesorul lui Ayash, şi-l numeşte pe liderul spiritual al Hamasului, şeicul Yassin, "fratele meu". Nu de mult, Autoritatea Palestiniană a oferit adăpost liderilor Hamasului expulzaţi din Iordania.

Serviciile israeliene de informaţii repetă întruna că Arafat nu are intenţia de a înfrunta Hamasul sau aripa sa militară. Activitatea lui contra terorismului se limitează la prevenirea acţiunilor iniţiate de pe teritoriul Autorităţii Palestiniene, şi chiar şi aceasta, numai "în acest stadiu", după cum spune Dahlan. Hani Hassan, membru al comitetului central al Fatahului, a explicat foarte clar în ziarul "Al Ayyam": "Unitatea noastră e ca o clădire în construcţie, şi noi trebuie să repartizăm munca între constructori".

Toate acestea fac ca modul în care Arafat este tratat de mass-media să fie cel mai mare *puzzle* al timpului nostru.

În ultimii 30 de ani, Arafat s-a aliat cu toate regimurile şi organizaţiile anti-occidentale şi anti-americane de pe glob: URSS, Germania de Est, Cuba, Brigăzile Roşii, Bader-Meinhof, Armata Roşie Japoneză, Saddam Hussein, Muammar Khadaffi şi ayatolahii iranieni.

Cu toate acestea, este aplaudat şi admirat în toată lumea, salutat de guverne şi mass-media ca un lider abil şi moderat, ca cea mai mare speranţă de pace în Orientul Mijlociu. Drept răsplată, Israelul îi dă un ajutor anual de circa 100 milioane de dolari pe an, iar Statele Unite, Europa şi Japonia acordă ajutoare uriaşe regimului său. Dacă va înfiinţa un stat palestinian anul viitor, aproape toate guvernele lumii îl vor sprijini.

Să recunoaştem că e un *puzzle.*»

(Dintr-un articol de David Bar-Ilan, în "Jerusalem Post", 1999)

Lumea: Și totuși, când începe mileniul III?

Probabil că urmaşii vor scrie despre noi, în cărţile de istorie din anul 2085 sau 3114, cam aşa:

«Prin 1999 lumea civilizată fu cuprinsă de un fel de nebunie. Oamenii discutau cu aprindere şi se luau la bătaie pe tema: "când intrăm în mileniul III?".

Răspunsul era la mintea cocoşului, dar ziariştii, matematicienii, sociologii şi alţi savanţi nu izbuteau să ajungă la o concluzie comună. Iar oamenii simpli, cu toate că trăiau printre televizoare şi Internet, se luau cu mâinile de cap şi urlau: "nu mai pot, simt că înnebunesc!".»

Da, probabil că aşa vor scrie urmaşii noştri despre noi.

Fiindcă este practic cu neputinţă de înţeles că acum, înainte de Marele Revelion, specialiştii simt nevoia să discute în presă fierbintele subiect.

Aşa cum discută dr. Harald Alexandrescu, astronom de meserie, în cotidianul "România liberă" din Bucureşti. Extrase:

«Marea dilemă care îi preocupă pe cei mai mulţi este dacă trecerea în anul 2000 va marca şi intrarea în noul secol şi noul mileniu. Răspunsul, care nu necesită nici un fel de calcule sofisticate, şi care se află la îndemâna fiecăruia dintre noi, este simplu: vom păşi în *mileniul III, respectiv în secolul 21, la 1 ianuarie 2001, ora 0.* Anul 2000, cu toate problemele pe care le va crea, inclusiv cele de natură emoţională, va fi ultimul an al acestui secol, al acestui mileniu. "Febra" produsă de apropierea momentului schimbării "prefixului" în numerotarea anilor, când vom traversa graniţa dintre anii 1999 şi 2000, se pare că i-a cuprins nu numai pe funcţionarii care vor fi confruntaţi cu probleme serioase, mai ales în domeniile bancar şi financiar-contabil, când "timer"-ul calculatoarelor va trece, aşa cum au fost ele concepute, de la valoarea "99" la valoarea "00". Problema este că trebuie schimbate programe şi calculatoare în întreaga lume. Dar nu numai specialiştii din domeniile sus-menţionate sau cei care folosesc calculatoarele electronice în general sunt preocupaţi de acest aspect. Acelaşi sistem incomplet de păstrare a datei se regăseşte la o gamă largă de produse tehnologice de diferite importanţe, de la video-recordere la aparatura electronico-fotografică care înregistrează data. Această preocupare este de fapt cauzată de un sentiment general, parcă de nelinişte, care implică şi latura emotivă a fiecăruia.

Un aspect neplăcut legat de intrarea în anul 2000 este cel furnizat de sectele religioase extremiste care îşi propun să forţeze prin acţiuni sinucigaşe revenirea lui Mesia în anul 2000. Oricum, nu în acest fel vor fi introduse liniştea şi pacea pe Pământ.

Actuala eră creştină ("era noastră" – e.n.) are o importanţă cu totul deosebită în viaţa noastră civilă, fiind astăzi recunoscută aproape în toată lumea. În primele secole ale creştinismului, multitudinea sistemelor de calculare a timpului, existente în acea perioadă, producea mari inconveniente, punându-se aproape cu stringenţă necesitatea stabilirii unui sistem unic, convenabil majorităţii popoarelor existente în acea vreme.

Pascalie perpetuă

În anul 525 e.n. (anu 241, era lui Diocleţian), călugărul Dionyus Exiguus (Dionisie cel Mic), care trăia la Roma şi era originar din Scitia Minor (Dobrogea de azi), calculează *pascalia* (Tabele speciale pentru denumirea cu mai mulţi ani înainte a zilei când se va prăznui Paştele). La alcătuirea acestor tabele, el s-a bazat atât pe ciclul lunar al lui Meton, conform căruia la fiecare 19 ani fazele Lunii se repetă în aceleaşi zile ale lunii, cât şi pe ciclul solar, conform căruia, la fiecare 28 de ani ziua lunii cade în aceeaşi zi a săptămânii. Deci, la fiecare 19x28=532 ani, uneia şi aceleiaşi zile a lunii îi va corespunde una şi aceeaşi zi a săptămânii şi, de asemenea, una şi aceeaşi fază a Lunii. Acest interval a căpătat numele de *pascalie perpetuă.* În acelaşi timp, Dionisie a instituit şi o altă eră – *era creştină* – , calculată de la naşterea lui Isus, nemulţumindu-se astfel numai cu condamnarea vehementă a folosirii de către creştini a erei lui Diocleţian, care era unul din cei mai înverşunaţi prigonitori ai creştinismului. Bazat pe realitatea istorică furnizată de documentele vremii, Dionisie a stabilit anul naşterii lui isus, pe care l-a numit "anul I al erei creştine", aspect necercetat până la acea dată.

Carol cel Mare a impus adoptarea erei creştine

Cronologia propusă de Dionisie nu a fost admisă dintr-o dată. Prima menţiune oficială despre naşterea lui Isus a apărut în documentele bisericeşti abia peste două secole după Dionisie, prin anul 742 e.n. Această nouă eră s-a răspândit lent. Iniţial a fost folosită de unii cronicari din Italia în a doua jumătate a secolului VI, apoi, în secolul VII, a fost folosită la datarea unor documente în Anglia şi în cancelariile din Franţa. În anul 800, regele francilor, Carol cel Mare, a impus adoptarea erei creştine în Europa Occidentală, iar în Roma papală reforma s-a realizat în secolul X (când se instituie şi termenul de "milesim" pentru anii erei noastre). Totuşi, în documentele papale noua cronologie a intrat în vigoare abia la mijlocul secolului XV. În evul mediu, românii au folosit atât era bizantină (al cărei început era în anul 5508 î.e.n. şi în care anul se numea "văleat"), cât şi, de la sfârşitul secolului XVI, era creştină (care s-a impus apoi definitiv la începutul secolului XVIII).

Nici un an şi nici un deceniu... zero

Când s-a adoptat procedeul de a număra anii de la naşterea lui Isus, *s-a făcut o greşeală din punct de vedere matematic,* neconsiderându-se nici un an zero, nici un deceniu zero, nici un secol zero, nici un mileniu zero. Din această cauză suntem confruntaţi acum cu această dilemă: când intrăm în noul secol şi în noul mileniu? Şi tot din această cauză anul 1 al erei noastre urmează imediat după anul 1 înaintea erei noastre. Din acest motiv, respectivul sistem, incomplet şi generator de erori cronologice, a primit denumirea de "cronologia istorică a timpului". În anul 1740 astronomul francez Jacques Cassini a propus pentru prima oară corectarea acestei erori, propunând ca anul precedent primului an al erei noastre să fie anul zero, precedentul să fie minus 1, apoi minus 2, şi aşa mai departe. Deci toţi anii dinaintea erei noastre să fie reprezentaţi prin numere negative. Acest sistem a primit denumirea de "cronologia astronomică a timpului", unde originea de la care se începe numărătoarea anilor se consideră nu începutul anului 1 al erei noastre, ci începutul primului an înaintea acesteia, care este anul zero. Prin acest sistem se elimină erorile de datare a unor evenimente care au avut loc înainte de era noastră.

Oricum, însă, curând vom păşi într-un nou secol, într-un nou mileniu: la 1 ianuarie 2001, ora zero!»

Aşa cum prea bine ştiu cititorii noştri, disputa în jurul chestiunii "când intrăm în mileniul III" continuă cu înverşunare. Iar cei ce susţin că mileniul nou nu începe acuş-acuş, ci la 1 ianuarie 2001, au temeiuri serioase pentru aceasta.

În concluzie? În concluzie, lumii i se fâlfâie de calcule, de matematică şi de raţiune. Ea ştie una şi bună: la 1 ianuarie 2000, intrăm în mileniul al treilea şi în secolul XXI. Aşa a hotărât mintea plină de mistere a omenirii, care nu se poate împăca, în ruptul capului, cu ideea că anul 2000 ar putea fi un an oarecare. În consecinţă, toate ziarele, revistele în culori şi posturile de televiziune ne amintesc că acum intrăm în mileniul cel nou; în consecinţă, de la New York la Tokio şi din Alaska în Congo, s-au organizat, cu patimă, anchete pe tema: cel mai mare savant al mileniului, cel mai mare gangster al veacului. În consecinţă, rafturile prăvăliilor sunt pline de cadouri pentru marele eveniment, iar restaurantele cu nume nu mai au nici un loc liber pentru Revelion.

Din această cauză, şi ca să nu fim în răspăr cu opinia publică, am hotărât să luăm act de Rezoluţia Globului şi să punem punct discuţiei din revistă pe tema: "când începe mileniul III?" Începe când vrea poporul să înceapă.

...Ah, şi să nu veniţi să ne spuneţi că nu e adevărat şi că mileniul începe în 2001. Ei şi? (Şe să-ţi spun...) Parcă-i singurul neadevăr care bântuie pe-acest pământ?

Lumea: Războiul rece II

Henry Kissinger a avut dreptate. Unul din marile reproşuri adresate de bătrânul diplomat ţărilor din NATO a sunat aşa: atacând Iugoslavia în martie 1999, Occidentul va lovi indirect în Rusia şi China. "Rusia se simte profund umilită. Kosovo a devenit simbolul scăderii influenţei ruseşti în lume şi al degradării imaginii sale în Apus... Moscova va căuta în permanenţă să pună beţe-n roate Americii. Acelaşi lucru, într-o măsură ceva mai redusă (articolul lui K. fusese dat la tipar înainte de bombardarea ambasadei Chinei de la Belgrad, **n. red.**), este valabil în privinţa Chinei, care a respins modul unilateral în care NATO a intervenit în ceea ce Belgradul consideră a fi afacerile interne ale Iugoslaviei" (v. "Minimum", nr. din iulie 1999).

La început, Clinton şi ceilalţi conducători ai pactului NATO au râs: Rusia este în pragul falimentului economic, are nevoie de banii noştri, iar China e departe şi de-abia aşteaptă să fie primită în Organizaţia Mondială a Comerţului.

Luna trecută, însă, şefii NATO au încetat să râdă. Şi, în primul rând, din cauza Ceceniei. Hotărârea Moscovei de a declanşa războiul, pe faţă şi fără nici un fel de ocolişuri, pentru lichidarea terorismului islamic din Caucaz, a izvorât din două motive, două umilinţe: 1) voinţa armatei de a-şi lua revanşa după înfrângerea din războiul din 1995 şi 2) Kosovo. A propos de Kosovo, strategii de la Kremlin au judecat aşa: în definitiv, dacă occidentalii şi-au îngăduit să bombardeze Belgradul, ba chiar să fie aplaudaţi pentru aceasta, de ce să nu bombardăm şi noi Groznâi, capitala Ceceniei? Şi dacă NATO a găsit cu cale să nu ţină seama de apelul nostru la încetarea bombardamentelor, de ce să ţinem noi seama de apelurile lor? Se poate spune că, paradoxal, războiul contra sârbilor i-a eliberat pe ruşi de reţineri, dându-le un fel de "lumină verde" în Caucaz.

Cât despre China, bombardarea ambasadei (plus dezvăluirile din revista londoneză "Observer" că, de fapt, nu a fost nici o greşeală, cum susţinuseră cei de la NATO, ci de un act deliberat) a dus la reînvierea sentimentului anti-occidental din marea ţară asiatică, la unison cu starea de spirit anti-NATO din Rusia.

Urmarea a fost că, bolnav de pneumonie şi dus practic pe targă la Beijing, preşedintele Elţin a încheiat cu chinezii un tratat de *facto* între cele două state. Guvernele respective au rezolvat, peste noapte, un diferend teritorial (vechi de 300 de ani!), iar chinezii şi-au declarat sprijinul total faţă de intervenţia Moscovei în Cecenia.

Un amănunt ce ne ajută să înţelegem mai uşor atitudinea Chinei îl constituie problemele din Xinjiang. Populaţia din această regiune, aflată în vestul ţării, este majoritar musulmană şi ameninţă Beijingul, nu de azi-de ieri, cu secesiunea. Nemulţumiţi de poziţia pro-islamică a NATO în cazul Kosovo, ca şi de sprijinirea de către occidentali a rebeliunii din Cecenia, chinezii au transmis, prin strângerea de mână, **chiar** istorică, Elţin-Jiang Zemin, un mesaj fără echivoc: Xinjiangul este, într-un fel, Cecenia Chinei; dacă vrem să lichidăm rebeliunea islamică din regiune, asta e treaba noastră şi numai a noastră, iar Occidentul nu are a se amesteca în afacerile interne ale Chinei.

Avem aşadar de-a face cu apariţia pe scena politică a globului a unei axe Moscova-Beijing şi cu un nou *pol* mondial de putere după Statele Unite (primul *pol*) şi Comunitatea Europeană (al doilea). Iar dacă – aşa cum sugerează "Washington Post" – India se va alătura acestui al treilea pol, Apusul se va trezi faţă-n faţă cu un bloc (ostil!) alcătuit din aproape trei miliarde de oameni.

Dar să revenim la titlul însemnării noastre. Şi să reţinem că, până una-alta, marea cucerire numită "sfârşitul războiului rece" s-a prefăcut în praf şi pulbere. Cine spunea că mortul de la groapă nu se mai întoarce? Uite că atunci când groparii sunt nesăbuiţi, defunctul cu pricina ridică lespedea din cimitir cu capul şi se întoarce.

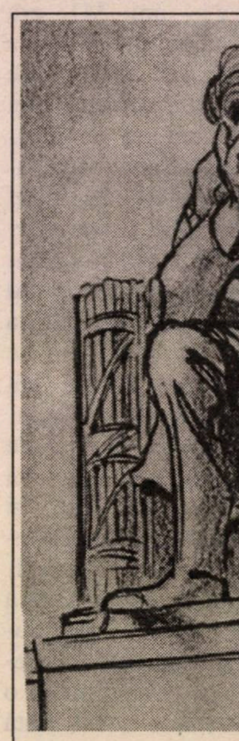

Memorialul Lincoln, de la Washington:

– Ce făcurăţi, fraţilor de la Casa Albă, acum, în ceasul al 12-lea, la sfârşit de veac şi de mileniu, când America era singura supra-putere de pe glob, fără rival şi fără probleme? De ce nu l-aţi ascultat pe Kissinger? De ce v-aţi aruncat ca orbeţii în treaba cu Kosovo? De ce i-aţi călcat pe bătătură pe ruşi şi pe chinezi? De ce, în felul acesta, i-aţi aruncat pe unii în braţele celorlalţi? De ce aţi creat cu mâna voastră axa Moscova-Beijing? Şi de ce, de ce, Doamne Dumnezeule din cer, după ce se isprăvise cu războiul rece, în 1989, aţi dezlănţuit Războiul Rece II?

Aşa cum reiese din rândurile de mai jos, apărute în "Newsweek":

«Ielţinul pe care Statele Unite ajunseseră să-l cunoască şi să-l iubească – cel care se căţărase pe un tanc şi zădărnicise lovitura de stat din 1991 – a dispărut. În locul lui, un preşedinte rus umflat şi belicos a plecat la Beijing pentru ca cele două ţări să-i spună pe şleau lui Bill Clinton: tu nu eşti singurul băiat din cartier cu un buton nuclear în buzunar.

Pentru Statele Unite se presupunea că cele mai mari pericole în prag de an 2000 sunt cele interne: armele din şcoli, nu rachetele cu focoase nucleare de la mii de kilometri depărtare. Se presupunea că pericolele din străinătate sunt acum altfel, cumva diminuate: ţări "hoaţe" ca Irakul sau Coreea de Nord care trebuiesc strunite, ca nu cumva să facă vreo prostie. Recenta izbucnire a lui Ielţin şi apropierea de China, o putere crescândă ale cărei relaţii cu Washingtonul sunt permanent încordate, pun aceste presupuneri sub semnul întrebării.

Ielţin a respins vehement critica lui Clinton la adresa războiului sângeros dus de Rusia în Cecenia. Preşedintele, cu o expresie despre care oficialii Casei Albe au insistat ulterior că a fost o "scăpare", a spus că Rusia "va plăti un preţ greu pentru acţiunile sale din Cecenia". În răspunsul său, Ielţin părea a-l reedita pe Nikita Hrusciov ("Vă vom îngropa!"). "Se pare că a uitat", a spus el referindu-se la fostul său prieten "Bill", "că Rusia are un arsenal întreg de arme nucleare". Jiang Zemin, liderul comunist de la Beijing, l-a îmbrăţişat pe Ielţin şi şi-a afirmat sprijinul total pentru războiul nemilos al Rusiei contra Ceceniei.»

Statele Unite: Nu te băga în tărâţe, că te mănâncă porcii

…precum şi scroafele.

Este ceea ce a păţit d-na Hilary Clinton, soţia preşedintelui american.

După ce a ascultat la Ramalla discursul de tip hitlerist al Scroafei Suha Arafat la adresa Israelului (vezi "Minimum" nr. 153), fără a reacţiona în vreun fel, ba, mai mult, îmbrăţişând-o la sfârşit pe vorbitoare (ţoc-ţoc!), şansele d-nei Clinton de a-l învinge pe republicanul Rudolf Giuliani, actualul primar al New-Yorkului, în lupta pentru un loc în senatul de la Washington, au scăzut simţitor.

Ziarul "New York Post" a dat poza cu sărutul pe toată pagina întâi, însoţind-o de cuvintele: "Să-ţi fie ruşine, Hillary!". Iar a doua zi, tot pe întreaga pagină întâi, marele cotidian a sfătuit-o: "Nu mai candida!".

Explicaţia e simplă, o înţelege orice copil de ţâţă, ba chiar şi un funcţionar de la Departamentul de Stat: într-un stat ca New-Yorkul, plin de evrei, gestul d-nei Clinton nu este de natură să-i aducă prea multe voturi din partea alegătorilor respectivi. De altfel, unul dintre fruntaşii Partidului Democrat din New York, Ronnie Elridge, membru în consiliul municipal, a anunţat că nu mai activează pentru alegerea d-nei Clinton în Senat. Şi a implorat-o: "Retrage-te din cursă cât mai e timp, pentru ca Partidul democrat să poată lansa un alt candidat, cu şanse reale".

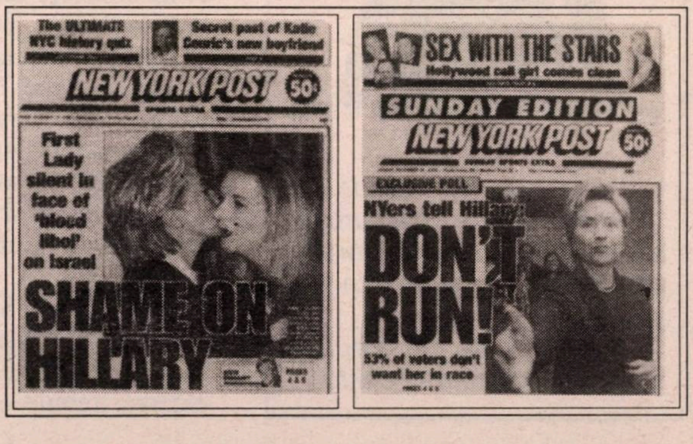

The ULTIMATE NYC history quiz

Secret past of Katie Couric's new boyfriend

NEW YORK POST 50¢

First Lady silent in face of 'blood libel' on Israel

SHAME ON HILLARY

SEX WITH THE STARS

Hollywood call girl comes clean

SUNDAY EDITION

NEW YORK POST 50¢

EXCLUSIVE POLL

NYers tell Hillary:

DON'T RUN!

53% of voters don't want her in race

Iugoslavia (dar şi altele): Da' cu Krajina cum a fost, domnu' Clinton?

"Vreau să trăim într-o lume în care să ne înţelegem, cu toate diferenţele dintre noi, şi în care să nu ne temem că vom vedea în fiecare seară, în următorii 40 de ani, scene de purificare etnică în vreun colţ al lumii".

(Preşedintele Clinton, 23 martie 1999)

«Acţiunile lui Clinton şi cuvintele lui Clinton sunt întruchiparea exactă a acestei idei. Pentru a justifica bombardarea Serbiei în războiul din Kosovo, el a repetat întruna imperativul, pentru Statele Unite, de-a se împotrivi "purificării etnice

Nou! A apărut Nou!

Din viaţa unui medic ginecolog

de Dr. Alexandru Marton

27 nuvele ilustrate

148 pagini

După marele succes al cărţii "Speranţa", apărută în editura Minimum 1998, merită să citiţi această carte.

……

Cartea se poate obţine
trimiţând 45 şekeli
pe adresa autorului:
Str. Narkis 1 – Ierusalim 92461
Tel.: 02/623-2883
Pelefon: 053/564-512

şi masacrării unor oameni nevinovaţi".

Problema cu doctrina aceasta, cu toată satisfacţia morală pe care ţi-o dă, este că e prea moralistă şi universală. Ea *nu poate* fi politica Statelor Unite. Chiar în clipa în care oamenii lui Clinton o pronunţă, ei înşişi n-o cred. De ce? Pentru că–şi aduc aminte de Krajina.

În august 1995, Croaţia a lansat un atac sălbatic asupra Krajinei, o regiune a Croaţiei în care sârbii locuiau de 500 de ani. În patru zile, croaţii au alungat 150.000 de sârbi, realizând cea mai mare purificare etnică din toate războaiele balcanice. Anchetatorii crimelor de război din cadrul Tribunalului de la Haga au stabilit că această campanie a fost dusă cu brutalitate, omoruri nejustificate şi bombardarea fără discriminare a civililor. Tribunalul a acuzat înalte oficialităţi croate de crime de război.

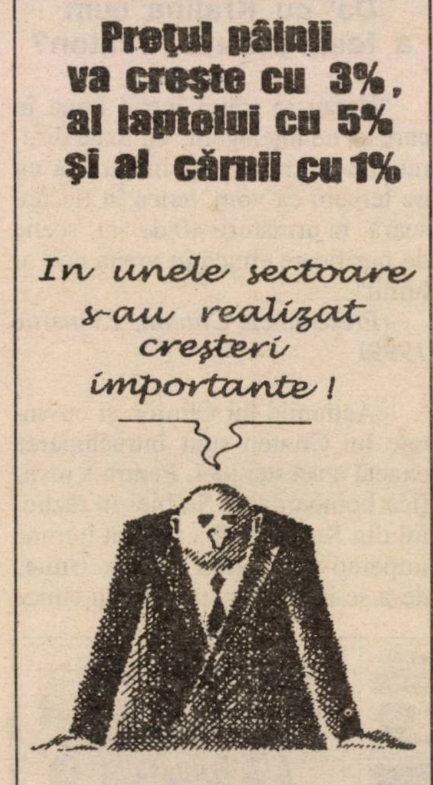
Preţul pâinii va creşte cu 3%, al laptelui cu 5% şi al cărnii cu 1%
In unele sectoare s-au realizat creşteri importante!

Desen de C. Veluda din "România liberă" (Bucureşti), pe marginea scumpirilor necontenite de preţuri din România...

...Dar, ca să fim drepţi, şi de prin alte ţări, mai calde.

Krajina este un fel de Kosovo. Şi totuşi, atunci, Statele Unite n-au împiedicat, ba nici n-au protestat contra acţiunii croate. Administraţia Clinton a încurajat-o tacit. În Croaţia se aflau, în calitate de consilieri, un mic grup de ofiţeri americani în retragere, trimişi acolo pentru a o ajuta să lupte împotriva sârbilor.

Nici o denunţare. Nici un fel de sancţiuni. Nu bombardamente. Nu discursuri indignate despre purificarea etnică şi măcelărirea de oameni nevinovaţi. De fapt, justificând bombardarea Serbiei în războiul din Kosovo, Clinton a făcut o referire indirectă la această campanie croată când i-a lăudat pe "oamenii curajoşi din Bosnia şi Croaţia" care au "luptat" contra sârbilor şi au "ajutat la terminarea războiului". Şi chiar c-au ajutat. Purificarea etnică sălbatică a Croaţiei i-a demoralizat în asemenea măsură pe sârbi încât au consimţit rapid să semneze acordul de pace de la Dayton, din 1995.

Pur şi simplu, principiile morale pompoase nu sunt bune îndrumare pentru politica externă. În cel mai rău caz, ele reflectă ipocrizie; în cel mai bun, o naivitate extremă. La urma urmelor, dacă America se ridică împotriva "purificării etnice şi masacrării oamenilor nevinovaţi" – esenţa Doctrinei Clinton şi motivul pentru care vieţile americanilor, aliaţilor şi sârbilor au fost riscate în războiul din Kosovo – de ce indiferenţa extremă şi tăcerea în cazul războaielor, mult mai brutale şi mai îndelungate, din Sierra Leone, Congo, Sudan, Sri Lanka?

Doctrina Clinton aspiră la moralitate şi universalitate. Dar politica externă trebuie să fie calculată şi specifică. Clinton declară sus şi tare că luptă pentru principiul care spune că o lume civilizată nu poate tolera purificarea etnică şi masacrarea de oameni nevinovaţi. Şi totuşi, sub privirile lui, o jumătate de milion de oameni nevinovaţi au fost masacraţi în Ruanda în singurul genocid adevărat de la Holocaust încoace, iar el n-a mişcat nici măcar un deget pentru a-l opri.»

(Dintr-un articol de Charles Krauthammer, în "Time", New York, 1999)

Nota redacţiei: După cum se înţelege, articolul lui Krauthammer, citat şi răscitat astăzi în presa occidentală, a fost scris înainte de evenimentele din Cecenia. Înainte aşadar ca lumea să se lămurească – şi cu acest prilej – cum devine cazul cu frumoasa, nobila şi emoţionanta doctrină...

Clinica de medicină alternativă
„Anita – Rehovot"
condusă de un
doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

●

Tratăm cu succes:
• **Dureri de orice origine** •
• **Paralizii (inclusiv faciale)** •
• **Astmă** • **Alergii** • **Nervozitate** •
Insomnii • **Impotenţă** • **Prostată**
• **Diabet** • **Colesterol** •
• **Hipertensiune** •

●

De asemenea:
• **Scădere în greutate**
• **Întreruperea fumatului**

☎ 08/941-4254
08/945-6135

La mulţi ani 2000!

PROGRAMUL RĂSFĂŢURILOR LA MIFAL HAPAIS

LAND ROVER
FREELANDER

FREELANDER-LANDROVER

(altă cale de răsfăţ)

Chiar dacă nu ai câştigat premiul întâi de 1,5 milioane shkalim, mai sunt multe căi să fii răsfăţat de programul abonaţilor. Una este autoturismul Freelander 4x4 – Landrover, model 99, noul premiu doi în program.

Cu Freelander-Landrover pluteşti pe şosele, călătorind cum nici n-ai visat.

Aspectul modern impresionant, cauciucurile late şi mazganul original te întovărăşesc tot drumul.

Formează numărul de telefon al abonaţilor, asociază-te chiar acum şi participă şi dumneata la tragerile săptămânale şi lunare.

Telefon 03/694-0177 în zilele de duminică-joi
între orele 9-16

formăm
171
şi ne alăturăm

תכנית המנויים
מפעל הפיס

Punctul pe i

Câteva răspunsuri la câteva întrebări, acum, în prag de an 2000:

Întrebare: *«Tot ce aflu despre situația din România mă dă realmente peste cap. Nu mai înțeleg nimic… și, sinceră să fiu, nu mai recunosc țara de unde am plecat, țara mea natală, cu cele bune și cu cele rele. Întrebarea mea poate să pară stupidă, totuși o pun: aveți o "metodă", o "cheie" care să mă ajute să înțeleg poporul român? Și a doua întrebare, mai banală: cum explicați dezbinarea și impotența pe plan politic a alialei române din Israel?»*

(Rodica Ollivenstein, Haifa)

Răspuns: Dacă vrei să-i înțelegi pe români, uită-te la evreii români. Dacă vrei să-i înțelegi pe evreii români, uită-te la români.

Întrebare: *«Cum apare în ochii dv. occidentul, care, după ce a încercat, ca în timpul războiului din Golf, contra Irakului, să stăvilească agresivitatea musulmanilor, a cotit-o, din 1998-99, sprijinind islamismul contra civilizației creștine, în Kosovo, în Cecenia etc.?»*

(Evelyne Roitman, Montreal, Canada)

Răspuns: Ca un arbitru de fotbal care, după ce a acordat un 11 metri echipei cutare, se repede înfricoșat de huiduielile din tribună să fluiere un penalty – în "compensație" – în favoarea adversarului.

Întrebare: *«Asta e ce ne mai lipsea. Sectele fanatice din Statele Unite și din alte țări care vin la Ierusalim pentru ca să se sinucidă, pe motiv că în anul 2000 va avea loc sfârșitul lumii. Dac-ați fi prim ministru, ce anume le-ați spune acestor "turiști"?»*

(Solomon Argintaru, Hedera)

Răspuns: "Ce căutați în Israel, vagabonzilor? Cine v-a dat aprobare să vă spânzurați la Ierusalim? Haide, valea! Aici ne sinucidem numai noi".

Întrebare: *«Cunoașteți vreun text din literatura marxistă care să se potrivească cu situația din Israelul nostru de astăzi?»*

(Vivianne Moscovitz-Berard, Paris, Franța)

Răspuns: Da. O frază a lui Marx de prin 1870: "Dacă ești oaie, vei fi tuns".

Întrebare: *«Am citit multe din cele scrise de dv. în legătură cu războiul declanșat de NATO contra Iugoslaviei. M-a uluit și pe mine entuziasmul cu care atâția intelectuali de valoare au aplaudat uciderea sârbilor. Eu, ca psihiatru, am opiniile mele cu privire la aceasta. Aș dori să știu la ce v-a dus pe dv. gândul când auzeați aplauzele care însoțeau avioanele de bombardament trimise în Kosovo și Iugoslavia…»*

(Dr. Marius Sirchis, Chicago, USA)

Răspuns: La OEP-iștii care salutaseră, cocoțați pe acoperișuri, rachetele Scud lansate de Saddam Hussein asupra Israelului.

Întrebare: *«Am citit nu de mult un articol al lui Michael Shafir, de la "Europa liberă", despre câteva manifestări surprinzătoare de antisemitism din cunoscuta revistă "România literară", din București, manifestări ce aveau ca protagoniști pe poetul Dorin Tudoran și pe alții. Luna trecută, am avut ocazia să citesc în aceeași "Românie literară" un studiu masiv, aproape o broșură, publicat de d-na Ileana Vrancea, istoric literar, de la Universitatea din Ierusalim, pe tema respectivă. Spre deosebire însă de M. Shafir, d-na Ileana Vrancea contestă faptul că articolele criticate de Shafir ar avea un caracter antisemit, și îl acuză pe acesta de calomnie. Eu am citit toate materialele în discuție și mi-am format o părere. Aș dori să mă confrunt însă cu dv. (presupun că sunteți la curent cu polemica) și, deoarece nu-mi permit să vă solicit o analiză a "scandalului", vă rog să-mi răspundeți pe scurt la următoarele întrebări: 1) Este adevărat că poetul Dorin Tudoran și alții au publicat texte antisemite în "România literară"? 2) Este adevărat că "România literară" a devenit o revistă antisemită? 3) Este adevărat că, fără să devină o revistă antisemită, "România literară" a cunoscut, în 1998-99, un "puseu" de această natură?»*

(Adalbert Marcovici, Paris, Franța)

Răspuns: 1) Da. 2) Nu. 3) Da.

Întrebare: *«Acum, la sfârșitul secolului (chiar dacă astronomii susțin că secolul se termină de-abia anul viitor) este clar că revoluțiile în care au crezut oamenii din epoca noastră au dat faliment: s-a prăbușit fascismul, s-a prăbușit comunismul, ba chiar și, dacă vedem situația catastrofală din Africa, a eșuat și revoluția anti-colonială. Credeți că există, totuși, o revoluție care a învins, fără discuție, în acest secol?»*

(Martin Kreisel, Frankfurt, Germania)

Răspuns: Da. Revoluția feminină. Cred că, orice s-ar întâmpla de-aci înainte, sunt câteva cuceriri care nu mai pot fi date peste cap: dreptul la vot, dreptul la salariu egal cu al bărbaţilor, dreptul de a avea copii în afara căsătoriei, ba chiar şi fără concursul bărbatului, şi de a-i creşte singură, dreptul de a face parte din armată, parlament, din guverne etc.

Întrebare: *«Am citit cândva o definiţie dată de dv. omului inteligent. Dar cum îl definiţi pe cel prost?»*

(Corina Weintraub, Ghivataim)

Răspuns: Prostul este acela care crede că ceilalţi sunt mai proşti decât el.

Întrebare: *«Ce impresie vă face faptul că perspectiva retragerii de pe Golan este aprobată de jumătate din populaţie, în timp ce cealaltă jumătate o dezaprobă?»*

(Micha Adelstein, Beer Sheva)

Răspuns: Impresia mea a înfăţişat-o cel mai bine o imagine întâlnită cândva într-un manual de filozofie Zen: "A asculta zgomotul aplauzelor unei singure mâini".

Întrebare: *«Sunt şocat de uşurinţa cu care sunt acuzaţi diferiţi oameni, între care numeroase personalităţi, de fel de fel de crime, pentru ca mulţi dintre ei să fie apoi absolviţi de orice vină. Între timp, însă, răul a fost făcut, iar persoanele respective au fost murdărite în public. Cunosc din familie un fost director de minister peste care s-a abătut năpasta şi care a intrat într-o depresie nervoasă din care nu şi-a revenit nici astăzi. Cum anume aţi reacţiona dv. dacă aţi deveni obiectul unei asemenea calomnii? Ce anume v-ar lovi sufleteşte mai rău şi mai rău?»*

(Ing. Lorin Mittelman, Herzlia Pituah)

Răspuns: Gândul că un prieten, o cunoştinţă bună, în sfârşit, cineva care crede în mine, deschizând într-o seară televizorul la Mabat, mă vede dus la poliţie, în cătuşe, şi află înmărmurit că sunt învinuit de o faptă oribilă. Apoi, omul, care era oricum suferind de inimă, face un infarct şi moare, înainte de a fi avut prilejul să audă versiunea mea asupra celor întâmplate. Ei bine, ideea că acest om a plecat *dincolo* ducând cu el imaginea mea de la anchetă, m-ar chinui până la moarte.

Întrebare: *«V-aş ruga să-mi comunicaţi, acum, când intrăm în anul 2000, concluzia dv. pe marginea secolului XX.»*

(Av. Miriam Zentler, Ierusalim)

Răspuns: Omenirea s-a schimbat. Omul a rămas acelaşi.

Întrebare: *«Am fost uluiţi cu toţii de comportarea ministrului sirian de externe A-Shara, la Washington. Prin refuzul lui de a strânge mâna lui Barak, prin cuvântarea lui obraznică, agresivă, el a dat palme Israelului. Şi a făcut ca mulţi din jurul meu, dispuşi la cedarea Golanului, să-şi schimbe punctul de vedere. De necrezut scena de la Casa Albă! Ce anume v-aţi spus dv. când aţi văzut comportarea "ciudată" a lui A-Shara?»*

(Liviu Kofler, Tel Aviv)

Răspuns: Mi-am spus că ăsta e omul Mossadului.

Întrebare: *«Am asistat în 1999 la atâtea dezastre naturale şi umanitare încât aş fi bucuros ca acum, când păşim pragul lui 2000, să aud de o întâmplare, un fapt oarecare, ceva care să-mi ofere prilejul de a râde de plăcere. Ce să fac? Sunt superstiţios. Îmi puteţi oferi un asemenea fapt?»*

(Lucian Perlman, Ramat Hasharon)

Răspuns: Să încerc… Iată o întâmplare pe care am auzit-o, mai deunăzi, la o emisiune a postului francez de televiziune TV 5, povestită de regizorul de film Claude Lelouch ("Un bărbat şi o femeie", ş.a.). Acesta plecase nu de mult cu un avion "Concorde" de la Paris la New York. La ghişeul de înregistrare a bagajelor, asistase enervat cum pasagerul dinaintea lui, un cetăţean grobian, vorbise urât cu funcţionara de la "Air France", tracasând-o vreun sfert de ceas cu tot felul de nimicuri (pe linia lui "ştii dumneata cine sunt eu?"), ba chiar ţipând la ea. "Eram – povestea Lelouch – gata-gata să intervin, dar în clipa aceea individul şi-a lăsat bagajul la ghişeu şi a plecat. M-am simţit obligat să-i spun funcţionarei că scena m-a revoltat şi am rugat-o să primească scuze din partea mea. Funcţionara mă recunoscuse. Ea a zâmbit uşor, mi-a mulţumit, după care a adăugat: "Fiţi liniştit, domnule Lelouch, valiza nu va ajunge la New York." Am rămas o clipă interzis, apoi am început să râd ca–ntre doi complici care pun la cale o farsă… "– Dar unde-o să ajungă? – La Tel Aviv… – La Tel Aviv, murmurai eu, aha, la Tel Aviv…" Pe urmă am întrebat-o: "– Dar de ce la Tel Aviv? – Păi, fiindcă băieţii de la Ben Gurion, când dau peste-o valiză fără însoţitor, o explodează…"

Pix

Manifestări, manifestări…

28.12.1999; Cinemateca din Ierusalim; seară cinematografică dedicată Bucureştiului de altădată; au fost prezentate filmele "Lanterna cu amintiri" (realizator: Costel Safirman) şi "Amintiri bucureştene" (regizor: Radu Gabrea).

29.12.1999; la sala "Beit Oman" din Haifa; întâlnire cu publicul organizată de Cercul Cultural Dr. A. Clain din Haifa; coordonatorul serii: Shlomo David.

ITZHAK ARTZI

carnet

Cei ce au făcut istoria secolului nostru

Sfârşitul de mileniu reactualizează vechea întrebare filozofică: cine face istoria? Istoria îl face pe om, sau omul face istoria? Mass-media încurajează teza că omul face istoria. Presa locală şi mondială abundă în sondaje: cine sunt cele o mie, o sută, zece personalităţi ce au făcut istoria. Săptămânalul american "Time Magazine" a dedicat câteva numere sondajului cu tema "care sunt cele 100 de persoane ale secolului". Răspunsurile, bazate pe cercetări ale specialiştilor, aduc nume de oameni de ştiinţă, inventatori. Cum ar arăta omenirea fără Einstein, Freud, fără Bell şi telefonul său, fără Edison şi becul său electric, fără Enrico Fermi şi reacţia nucleară în lanţ, baza bombei atomice, fără Jonas Salk şi vaccinul său contra paraliziei infantile?

Unii au fost genii ale gândirii; alţii au îmbinat o gândire nouă, proaspătă, cu produse noi, maşini, invenţii, descoperiri medicale care au schimbat total faţa omenirii.

Când am fost solicitat să spun care sunt, după părerea mea, evreii români ce "au făcut" ultimul secol, n-am găsit decât un răspuns: conducătorii, oamenii politici, de nuanţe diferite, conducători spirituali care au influenţat viaţa evreiască din România în acest secol.

Voi începe cu **Wilhelm Filderman.** De ce? Pentru că secolul 20 a stat sub semnul luptei decisive pentru drepturile civile ale evreilor din România, emanciparea legală. Filderman a fost în fruntea acestei lupte în România, precum şi în afara graniţelor României, la conferinţe internaţionale.

Cine a pregătit sufletul evreului în lupta sa pentru mândria naţională, demnitate, curajul de a lupta, de a mobiliza masele pentru Sion? **A. L. Zissu.** Filderman a fost un pragmatic, Zissu – un ideolog. Epoca lor de glorie se termină la jumătatea secolului: a lui Filderman prin emigrarea lui spre Apus; a lui Zissu – prin arestarea sa ca sionist.

După ei, scena e ocupată de **Ana Pauker.** Dintre toţi evreii ce şi-au găsit calea spre comunism, ea a fost cea mai proeminentă, dominând timp de un deceniu arena politică română. Deşi a manifestat indiferenţă faţă de iudaism, ea va rămâne în istoria românească evreica aceea care, alături de alţii din cercul ei, a jucat un rol important în ce priveşte destinele României – şi indirect şi destinele evreilor din România.

În anii războiului, mentorul spiritual al evreilor din România, alături de A. L. Zissu, a fost şef-rabinul **dr. Alexandru Şafran.** El a reprezentat conducerea religios-naţională, spiritualitatea iudaică.

În perioada comunistă, omul potrivit la locul potrivit a fost şef-rabinul **dr. Moses Rosen.** Fără să-şi precupeţească eforturile, el a reuşit să imprime evreimii din România două tendinţe fundamentale: aceea de a trăi o viaţă naţional-religioasă, în cadrul unei vieţi comunitare recunoscute, şi aceea de a emigra în masă în Israel.

În acest secol, sufletul evreiesc a fost cultivat de ctitorii hasidismului din România: rabinii din Ştefăneşti, Buhuşi, Vijnitz. Ei au dat conţinut vieţii evreului din "şteitl".

Mulţi au fost evreii din presă, literatură, artă. Criza de identitate între iudaism şi românism s-a întruchipat în personalitatea lui **Mihail Sebastian.**

Pe plan artistic, **Marcel Iancu** a dat cea mai mare contribuţie a iudaismului român la arta plastică română, mondială (Dada) şi israeliană.

Cea mai mare contribuţie adusă de iudaismul din România lumii evreieşti este teatrul evreiesc. Părintele teatrului evreiesc, **Avraham Goldfaden,** şi-a început activitatea la Iaşi, la Pomul Verde, în 1876. În 1900, la început de veac, teatrul evreiesc din România e o realitate ce se răsfrânge şi asupra altor centre evreieşti: Londra, Paris, dar în special Statele Unite, unde Goldfaden e activ până la decesul său în 1908. La înmormântarea sa au participat 75.000 de persoane, cifră ce dovedeşte ce a însemnat Goldfaden pentru masa evreilor americani.

N-am pretenţia că am epuizat toate numele. O altă optică ar aduce poate alte nume sau nume în plus. Alegerea mi-o completez cu un nume suplimentar: **evreul necunoscut.** El, cetăţeanul fără nume, a trecut prin toate schimbările secolului: de la "şteitl" spre centrele comerciale şi universitare, trăind într-o atmosferă de discriminare, trecând prin regimurile antisemite – regimul legionar, antonescian, comunist, post-comunist. El nu şi-a pierdut nici vocaţia, nici credinţa, nici instinctele sănătoase ce i-au dat capacitatea de a se adapta vitregiilor vremii. Evreul necunoscut e eroul cunoscut al acestui veac.

În secolul ce ne aşteaptă va rămâne în România o comunitate mică de evrei. Originarii din Israel, noua generaţie, se vor contopi şi vor dispărea în societatea israeliană.

Iudaismul din România va deveni o pagină de istorie.

●

Israelul a protestat oficial contra unei vizite efectuate de secretarul de stat grec de la Externe, Yannis Kranidiotis, la "Orient House", din Ierusalimul răsăritean.

El s-a dus acolo fără să anunţe ministerul nostru de Externe, închipuindu-şi că jmecheria va trece neobservată.

Chiar aşa, domnu' Yannis?

Dumneata ne crezi Kranidiotis?

Ne place...
...Nu ne place

Ne place că...

...desenul de mai jos, de Kirschen, din "Jerusalem Post" – pe marginea incidentelor dintre arabii creștini și musulmani din Natzeret, à propos de construirea unei noi moschei – desen al cărui text sună, pe românește, așa: 1) Evenimentele de la Na-tzeret demonstrează că există două motive 2) ...care fac ca Israelul să se trezească cu o condamnare internațională. 3) Unul este atunci când îi împiedicăm pe musulmani să construiască niște clădiri... 4) iar celălalt atunci când îngăduim musulmanilor să construiască niște clădiri.

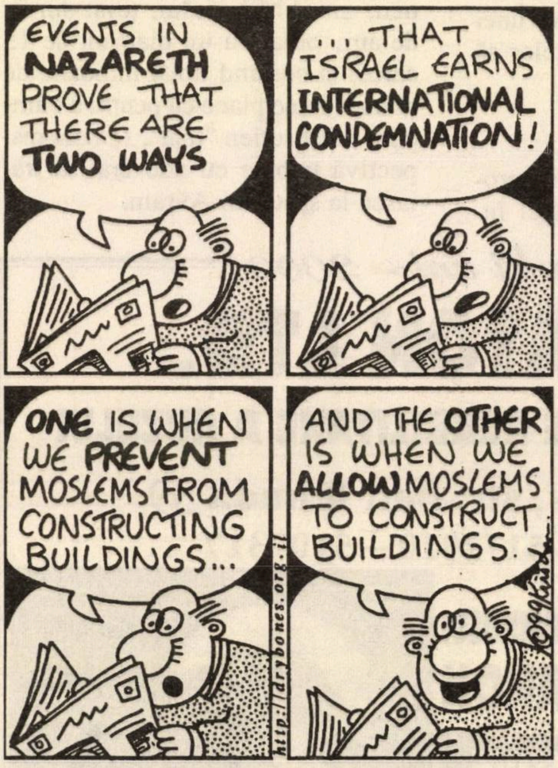
EVENTS IN NAZARETH PROVE THAT THERE ARE TWO WAYS
...THAT ISRAEL EARNS INTERNATIONAL CONDEMNATION!
ONE IS WHEN WE PREVENT MOSLEMS FROM CONSTRUCTING BUILDINGS...
AND THE OTHER IS WHEN WE ALLOW MOSLEMS TO CONSTRUCT BUILDINGS.
http://drybones.org.il

Nu ne place că...

...așa cum s-a calculat, averea celor trei șefi ai firmei americane de computere "Microsoft", Bill Gates, Paul Allen și Steve Ballmer, este mai mare decât produsul național brut (P.N.B.) al unui număr de 43 de state din lumea a treia, luate la un loc.

Ne place că...

...cetățeanul englez Don Johnson, aflând dintr-o gazetă evreiască din Londra că fetița Lisa Ostrovsky, în vârstă de 10 ani, din Israel, are nevoie urgent de-un transplant chirurgical, a hotărât, fără s-o cunoască pe mica bolnavă, să-i doneze o parte din plămânii săi.

Nu ne place că...

...în vremea din urmă s-a răspândit printre copiii de 12-13 ani din Haifa obiceiul de a aspira, cu regularitate, lipici (scotch, clei, Uhu etc.), fapt ce dă senzații asemănătoare celor produse de droguri ca marijuana sau hașișul.

Ne place că...

...în vremea noastră, când poporul știe numai de vedete ale globului ca Michael Johnson, Madonna sau Sylvester Stallone, un negustor din Budapesta, care, el, are altfel de idoli, a deschis o cofetărie numită "Hemingway".

Nu ne place că...

...așa cum au descoperit cei de la Ministerul Finanțelor (care știu totul în materie de lefuri) la noi există 400 de vice-primari (câte 2-3 de primărie), care, în majoritatea lor, ard gazul de pomană, consumă din *arnonele* plătite de mine și de dumneata peste 400 de milioane de shekeli pe an și – of course – pleacă-n străinătate, o dată la trei luni, la Paris, Las Vegas, Tokio și Milano (în Italia pantofii sunt mai ieftini) pentru a se "documenta" pe teren à propos de felul cum strâng cei de la salubritate gunoaiele de pe străzi.

Ne place că...

...speologul francez Michel Siffre, din Toulouse, a hotărât să trăiască două luni în frumoasa peșteră Clamousse, fără a-și lua cu dânsul nici ceas, nici calendar, nici aparat de radio, și aceasta fiindcă – scârbit de tam-tam-ul misticoido-comercial à propos de noul Mileniu, nu vrea să-și dea seama când anume va trece din 1999 în 2000...

Nu ne place că...

...la Raanana își face de cap o sectă satanică, vopsind copacii din parc în roșu, negru și verde, desenând tot soiul de inscripții și atârnând de ramuri frânghii ce dau impresia că cineva a fost sau va fi azimâine spânzurat.

Ne place că...

...la Paris trăiește – așa cum a descoperit ziarul englez "Daily Telegraph" – un român pe care-l cheamă Ottomar Rudolph Vlad Dracu. Prinț Krețulesco, susține că este singurul urmaș al vampirului Dracula și face campanie în rândurile francezilor pentru ca aceștia să doneze sânge Crucii Roșii.

Nu ne place că...

...piesa de teatru într-un act și cu un singur personaj a lui Iona Atlas, "Acolo, atunci..." – o lucrare consistentă și vânoasă despre Holocaust – nu a fost luată în considerare, pentru a fi reprezentată pe scenă, de nici un onor teatru israelian.

Nu ne place că...

...așa cum aflăm din săptămânalul "Dilema", la București s-a deschis un magazin de artificii numit "Misogin SRL".

Ne place că...

...revoltat de cascada de crime, schingiuiri și monstruozități de pe micile ecrane, animatorul american Steve Allen (cunoscut din foarte popularul "The Tonight Show"), a propus următoarele: "Orice producător, regizor, scenarist, cascador sau actor care lansează scene de violenţă inadmisibilă, trebuie dat afară din programul respectiv şi bătut cu cureaua până cade-n nesimţire".

Nu ne place că...

...marea bibliotecă pentru orbi, aflată pe strada Hahistadrut, din Natania, care furnizează cărţi la 10.000 de persoane, a fost silită să-şi închidă porţile din cauza lipsei de fonduri; nu ne place faptul acesta cu atât mai mult cu cât el dovedeşte o orbire totală a ministerului de resort, condus de Sarid, privind situaţia celor fără de vedere.

Ne place că...

...la galeria de artă Gordon, din Tel Aviv, a fost expusă fotografia de mai jos, realizată de artista foto Sigal Avni.

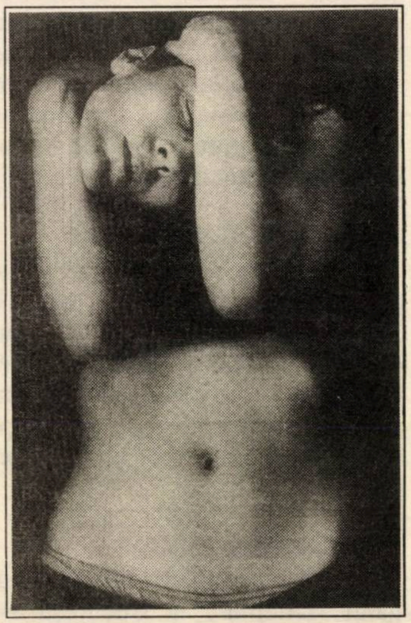

Nu ne place că...

...marţi seara, la 9,30, când se transmite pe Canalul 1 tragerea Loto, înainte de a afla numerele câştigătoare suntem obligaţi să asistăm la un program artistico-social, pe cât de cumsecade în felul lui, pe atât de enervant, când tu, instalat cu buletinul în faţa televizorului, de-abia aştepţi să vezi dacă ai dat – în sfârşit! – lovitura şi scapi de overdraft.

Ne place că...

...pentru a limita proporţiile chiulului de la şedinţe şi a-i stimula pe senatorii români să participe mai des la discuţii, senatorul Ulm Spineanu (PNŢ-CD) a propus (pe baza unei sugestii primite din partea unei ziariste) ca în timpul şedinţelor să se proiecteze filme sexy.

Nu ne place că...

...autorităţile poloneze au aprobat deschiderea unei discoteci într–o fostă tăbăcărie care a servit drept depozit al lagărului de la Auschwitz: în locul acela naziştii stocaseră obiectele furate evreilor deportaţi, precum şi părul care li se tăia acestora imediat ce erau aduşi în lagăr.

Nu ne place că...

...în ciuda a toate câte se petrec pe acest pământ, în Japonia a fost prezentat, cu mare zgomot, un sutien, zis al Mileniului, ţesut din fir de aur, ornat cu un diamant de 15 carate şi costând două milioane de dolari; nu ne place că pentru a cumpăra acest sutien "ţâţă", femeia respectivă trebuie cu adevărat să trăiască la sânul lui Avram.

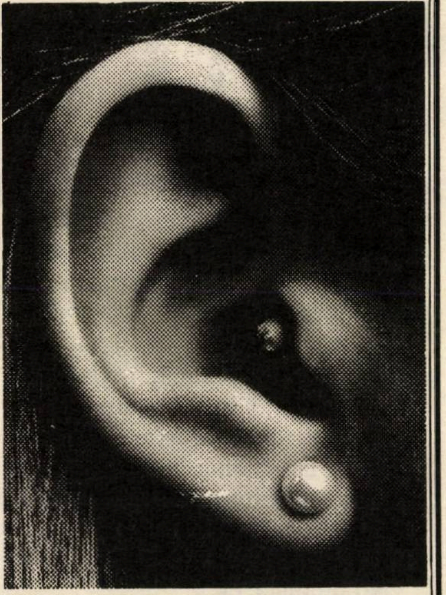

La mulţi ani – 2000!

ISRATON LTD.

INSTITUTUL DE REABILITARE A AUZULUI

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 39
Tel. 03-5172910 – 5107317

SUB CONDUCEREA DOMNULUI
MICHAEL SHARON

APARATE AUDITIVE INVIZIBILE ASCUNSE ÎN URECHE

- **Consult şi îndrumare fără plată**
- **Baterii de lungă durată**
- **Laborator de reparaţii**
- **Preţuri speciale pentru pensionari şi membri Kupat Holim**

Vorbim şi româneşte

NOU - EXCLUSIV!

„Natura", cel mai bun aparat digital din lume (ISRATON)

Ne place că...

...La Bucureşti s-a inaugurat sediul Centrului regional pentru combaterea criminalităţii transfrontaliere; ne place mai puţin că acest centru va fi cunoscut, după iniţialele sale, sub cuvântul SECI, care te poate duce cu gândul în mai multe direcţii nedorite, cum ar fi situaţia capetelor din conducerea organizaţiei, sau pluralul lui Secu.

Nu ne place că...

...d-nii Nathan Ghilboa şi Harry Reininger, organizatorii spectacolului "Revista 2000", s-au comportat nu prea elegant, refuzând să achite costul reclamei din "Minimum" la sus-amintitul spectacol.

Nu ne place că...

..."United Jewish Charity", cea mai mare organizaţie filantropică a evreilor americani, se gândise să acorde premiul său anual pentru pace lui Yasser Arafat; ne place, în schimb, că, lămurindu-se cum stau lucrurile cu bărbatul Suhei, liderii organizaţiei au dat o dezminţire categorică: nu, a fost numai aşa, o idee, acolo, UJC nu intenţionează să-i dea lui Arafat premiul cu pricina.

Ne place că...

...mulţumind, la ambasada germană de la Londra, celor ce i-au decernat importantul premiu german "Shakespeare", scriitorul englez Ian McEwan a spus: "Hegel susţinea că nici un bărbat trecut de 50 de ani nu trebuie să ţină cuvântări care să dureze mai mult decât atâta cât poate el să facă dragoste" – după care s-a aşezat la loc pe scaun.

Nu ne place că...

...postul de televiziune american NBC a găsit cu cale să difuzeze luna trecută un film de groază, prezentând catastrofele ce s-ar putea produce la trecerea în anul 2000. Intitulată Y2K (anul 2000), pelicula prezintă oameni iradiaţi de explodarea centralelor nucleare, oraşe cufundate-n întuneric pretutindenea, spitale unde aparatele încetează a mai funcţiona, catastrofe aviatice fără număr etc. etc. etc. Drept urmare, intraţi în panică, mii şi mii de cetăţeni americani s-au repezit în magazine să se aprovizioneze cu lanterne, măşti de gaze, apă potabilă şi altele asemenea.

Ne place că...

...d-na Hillary Clinton, candidată la postul de senator al statului New York, a pierdut, la ultimul sondaj, peste 35% din intenţiile de vot ale alegătorilor evrei, care nu pot ierta soţiei preşedintelui că a îmbrăţişat-o pe scroafa Suha Arafat, la Gaza, după discursul plin de infamii şi hitlerisme al acesteia la adresa Israelului.

Ne place că...

...fotbaliştii noştri din echipa naţională – acuzaţi de ziarul "Maariv" că ar fi petrecut cu fufe la hotel în noaptea dinaintea nenorocitului meci cu Danemarca, de pe stadionul Ramat Gan, – au fost uniţi (măcar în privinţa asta, dacă nu pe gazon), l-au luat la anchetă pe "nu ştiu, dom'le, nimic" şi nu s-a găsit între ei nici unul care să-şi toarne colegii.

Nu ne place că...

...după ce – aşa cum scrisesem la "Tendinţe" în numărul trecut – direcţia postului american de televiziune CNN a declarat că ea nu recunoaşte Ierusalimul drept capitală a Israelului, nu s-a găsit nimenea pe la noi, mai cu "los cojones", care să-l cheme pe responsabilul CNN-ului în Israel şi să-i vorbească aşa: "Noi nu recunoaştem că CNN-ul este un post de televiziune important. Aşa că ieri dimineaţă v-am retras autorizaţia de funcţionare în Israel. Închideţi birourile, lăsaţi cheile la portar, luaţi-vă catrafusele şi întindeţi-o urgent la aeroport. Poate mai prindeţi El-Al-ul de seară".

Ne place că...

...Ion Lucian, marele comic al teatrului românesc şi amic al nostru, bun, a împlinit 75 de ani (dintre care vreo 60 de teatru) şi, aşa cum l-am văzut luna trecută, pe scenă, alături de Mihai (Mişulică) Fotino, de Paula Sorescu şi celelalte talente de la Bucureşti, – se află în mare, mare formă.

Ne place că...

...a plouat.

Cofetăria PITARU

Cu toată plăcerea vă stăm la dispoziţie
şi în anul 2000 cu produse proaspete,
de foarte bună calitate
şi într-un sortiment bogat,
care satisface toate gusturile.

Devotatei noastre clientele
La mulţi ani!

HOLON – Str. SHENKAR 47
Telefon 504-1664

Baladă la anul 2000

Mulți dintre noi avem părul alb.

Și pe la jumătatea veacului ne gândeam la anul 2000 (2000!) ca la ceva din romanele științifico-fantastice.

Colaboratorul nostru ZElias, din Holon, se gândea și el ca tot omul cum va fi, ce va fi la trecerea epocală de la 1 la 2.

Și a avut ideea să ne povestescă-n versuri câte ceva din ce ne trecea nouă prin cap; precum și cam ce se află prin capul tinerilor de azi.

Iulie 1950 – Undeva în București, la un pahar de vin și de vorbă, între urmașii lui Ianche și Tache (urmașii lui Cadâr emigraseră în Turcia).

Dând gândurilor glas, doi bătrâni stau la taifas. Nici unul nu pare prea răscopt; au cam în jur de șaizeci și opt. La respectiva epocă înapoiată, vârsta lor era... cam avansată. Întreabă Ianche, cel cu mustața brunetă:

– Spune, frate, ce mai e nou pe la gazetă?

– Nu-ntreba! Sunt de-a dreptul năucit de-un articol ce astăzi am citit. Articol trăznit și nostim foc, cu ocazia secolului fix la mijloc. Niște tâmpenii și multiple fantezii despre ce și cum va fi în anul 2000! Nu mă las eu, Tache, așa prostit, de toate astea ce-am citit. Spune Ianche, poți să crezi tot ce în gazetă vezi?

– Spune Tache, din gazetă ce-ai aflat, că ești așa teribil de enervat?

– De copiii noștri ei ne tot spun că nu vor mai fi carne de tun. Războaie mari nu vor mai fi, doar de frică... de teribiloasa bombă atomică. Pacea va fi lungă și tare, bazată pe dragostea între popoare.

– Măi Tache... de politică suntem sătui. Altceva ce mai poți să spui?

– Uite! Diverse grandioase bazaconii despre viitoarele lungi călătorii. Spre America nu vom pleca cu vapoare, ci cu avioane super... sunătoare.

– Dragă Tache, despre ce avion vorbești? E vreo născocire din povești?

– Bre Ianche, rău mai încurci tu ciorba. E un avion ce zboară mai iute decât vorba! Sau altă mare bazaconie, pe subiect de telefonie: dacă plătești vreo juma' de milion, vorbim și ne vedem prin telefon!

– Aoleu, asta nu-mi place, zice Ianche și-apoi tace. De fiica mea

E.W.T.R. România 33

E.W.T.R. ISRAEL și
E.W.T.R. S.R.L. ROMÂNIA

UREAZĂ CU OCAZIA
ANULUI NOU 2000,
POARTA SECOLULUI 21
TUTUROR PRIETENILOR DE EXCURSII,
AGENȚILOR NOȘTRI DE TURISM
SĂNĂTATE, PACE ȘI PROSTERITATE!

La mulți ani!

Luna trecută, o locomotivă a deraiat în dreptul haltei Valea Albă, pe ruta Craiova-Drobeta Turnu Severin din România. Coborând să vadă ce s-a întâmplat, mecanicul a constatat că lipsesc câteva zeci de metri de șină de cale ferată. A doua zi, poliția a descoperit că șinele fuseseră furate de tinerii Marius Ham și Marius Burtăverde, din județul Mehedinți, care aveau nevoie de ele pentru a-și face grinzi la casă. În felul acesta s-a lămurit cum a fost posibilă deraierea locomotivei. Acum, ar mai trebui văzut ce s-a întâmplat în anii din urmă, ca niște tineri ca Ham și Burtăverde să deraieze în halul acesta de pe linia simțului moral elementar.

voi fi tare îngrijorat. La telefon, ea vorbeşte şi din pat!

– Ianche, se mai tot vorbeşte de zor de-o minune pe nume televizor. Stai în fotoliu, aici la Bucureşti, şi poţi vedea fotbalul de la Ploieşti. Păi aşa, să tot trăieşti… Uite câte minuni poate vor fi înspre anul 2000. Partea proastă e, zic unii, că tot atunci e şi sfârşitul lumii. Păcat că noi nu vom putea afla, din aceste fantezii ce se va realiza. Deocamdată, sănătoşi să fim şi-un pahar să mai ciocnim. Dar eu cred că-s poveşti bizare toate aceste preveştiri din ziare.

– Tache, dacă ceva totuşi se va realiza, noi, din ceruri, cum vom afla?

– Vorbeşti prostii, nevoie mare. Hai mai bine la culcare.

În acelaşi timp, în casă, stau de vorbă Ica (fata lui Ianche) şi Tica (fata lui Tache). Amândouă pălăvrăgesc şi se distrează, citind şi ele acelaşi articol din ziar, despre ce va fi.

Ica şi Tica, două doamne chiar cochete, cu frumoase siluete, cu tenul ca de mătase, nostime şi sexapiloase (în vârstă ceva peste treizeci şi şase).

– Pentru 2000, dragă Tica, ce previziuni… Direct e vorba de minuni. Uite aici, cumpărături vom putea face, unde, când şi cât ne place. Bani nu vor trebui nici măcar un pic: se va plăti doar cu un tichet de plastic.

– Dragă Ica, ăsta e un sistem ceva-ceva, dar nu cred că va exista. Ah, uite pe aceeaşi pagină, ceva mai jos, prognoze la capitolul amoros. Vai… ce frumos! Apropo, Ica, suntem doar noi două: cum vă merge căsnicia vouă?

– Dragă Tica, ce să-ţi spun? Nu e chiar un vals nebun. Aş mai zburda eu niţel, c-un iubit mai tinerel… Dar imediat, de frică, devin lividă. Doamne fereşte, dacă rămân gravidă?

– Uite, Ica, în ziar ce scrie, ce minune o să fie. Cică în viaţa romantică şi sexuală va veni o revoluţie fundamentală: pilula sigur anticoncepţională. Iei frumos pastila, dimineaţa, după care îţi faci viaţa. Că toată lumea va cânta atunci în cor "nu faceţi războaie, doar amor", deocamdată e ca o frumoasă poveste. Până atunci, cam cât mai este?

– Tica dragă, va fi o viaţă precum raiul. De emoţie, mi-am pierdut graiul. Ne mai aşteaptă şi altă bucurie: ceva reduceri la anii de bucătărie (ca să nu zic puşcărie…). Se prevede că noi, femeile, vom accepta să gătim doar ceai şi, uneori, cafea. În nici un caz ghiveci sau ciorbă. De sarmale, nici o vorbă. Tocană, torte sau orice vis se vor concretiza la self-service. Mai e o previziune, la mare depărtare: femeile vor deveni sexul cel tare. Am însă ceva foarte neclar în cap: Ce înseamnă că unii vor ieşi din dulap?

– Dragă Tica, crezi tu în astea toate?

– Ar fi grozav, chiar pe jumătate! Poate că prea bătrânele nu vom fi să apucăm măcar un gust din 2000.

După 49 de ani şi 4 luni

De mai mult de o oră, timp net, doi cetăţeni discută prin Internet. După aspect şi după acte, au fix vârsta şaizeci şi şapte! La această epocă avansată, vârsta lor e încă tinereţe căutată. Unul, Ted din Alabama, al doilea, Ioni din Raanana. Simplu, spre ştiinţa tuturor, ei sunt Ianche şi Tache-Junior.

– Hei, Ioni, how are you?

– Ba mai bine, spune tu. Uite că se încheie veacu'. Ai mai citit din scrisorile lui babacu'?

– Ioni, cam pe toate le-am citit. M-au lăsat cam uluit. Nu înţeleg cum o duceau, cu viaţa primitivă pe care-o trăiau. Cum puteau, săptămână de săptămână, să tot scrie doar de mână? Dacă gâtlejul lor era destul de ud, fără să consume *chinese food?* Cum puteau să aibă o tinereţe senină, dacă la majorat n–aveau propria limuzină? Ce educaţie se putea primi în 7 ani acasă fără un computer pe fiecare masă? Cum mergeau copiii pe trotuar, fără să vorbească la telefonul celular?

– Ted, de tot ce te miri, tu ai dreptate. În anii '50 trăiau în primitivitate. Viaţa grea şi doar belele, bine c-am ieşit din ele. Pentru Specialul 2000, să trăieşti şi sănătos să fii. Viagra încă să nu-ţi trebuiască şi familia să-ţi trăiască!

ZElias, Decembrie 1999;
câteva zile înainte de anul 2000

●

Conducerea P.N.Ţ.-C.D., din România, l-a criticat puternic pe deputatul de Cluj, Vida Simiti, pentru ieşirile acestuia împotriva conducerii partidului de guvernământ.

Să fie limpede: noi nu ne repezim să-l apărăm pe d. Simiti, dar în caz că liderii partidului se aşteaptă de la noi să-l atacăm pe deputatul rebel, ei se înşeală amarnic. "Minimum" nu este şi nu poate fi antisimiti.

La mulţi ani
2000!
urează
FREDDY
de la ANGLO-SAXON
care vă stă mereu
la dispoziţie în probleme
de închirieri şi vânzări
de case şi terenuri
●
BAT YAM
BD. HAATZMAUT 67
Tel. 03/6582157 – 03/5073334

G. IOSUB

Populaţia evreiască în prag de mileniu

De vorbă cu sociologul Carol Bines

- **Născut lângă rabinul din Ştefăneşti**
- **Dat afară şi reprimit la "Contemporanul"**
- **Statistica este o ştiinţă exactă**
- **Un ministru britanic spunea...**
- **Tendinţe negative şi pozitive în demografia populaţiei evreieşti**

Ne aflăm la Ierusalim, în apartamentul d-lui Carol Bines, sociolog, fost director adjunct al secţiei de demografie din cadrul Biroului Central de Statistică, cunoscut pentru lucrările sale de specialitate, ce se numără cu zecile, dar în special pentru cartea publicată recent, "Din istoria imigrărilor în Israel", apărută la Bucureşti în editura "Hasefer". Cartea a stârnit un deosebit interes atât în România cât şi în Israel.

G. Iosub: *Despre statistică circulă tot felul de vorbe. Un ministru britanic a şi lansat o zicală precum că "statistica seamănă cu costumele de baie bikini: dezvăluie totul, dar ascund esenţialul", iar un lider sindical italian susţinea că "dacă unul mănâncă un pui şi altul nu mănâncă nimic, statistica arată că se consumă o jumătate de pui pe cap de locuitor".*

Carol Bines: Statistica e o ştiinţă exactă, doar interpretarea datelor poate fi uneori subiectivă. În afară de aceasta, în ţări cu dictatură de dreapta sau de stânga, cifrele sunt deseori falsificate. În România se ajunsese în ultimii ani de dictatură ceauşistă ca multe date să fie ascunse publicului, iar altele pur şi simplu schimbate. De pildă în 1988 se arăta că producţia agricolă a fost de 32 de milioane de tone, când în realitate s-au produs doar 17 milioane... Dar în ţările democratice statistica e cu totul altceva. E o ştiinţă strict necesară autorităţilor, care, luând cunoştinţă de datele prezentate, pot lua măsurile necesare pentru dezvoltarea viitoare a ţării.

G. I.: *Domnule Bines, când şi unde v-aţi născut?*

C. B.: În 1931, în România, într-un "ştetl" evreiesc din nordul Moldovei, Ştefăneşti, pe lângă Botoşani, cunoscut pentru activitatea economică, dar în mod special pentru faptul că aici îşi avea curtea hasidică marele rabin de Ştefăneşti.

Tatăl meu avea acolo un magazin de manufactură. În ajunul războiului, familia mea, ca de altfel întreaga comunitate evreiască, a fost evacuată într-o singură noapte la Botoşani, lăsându-şi toate bunurile în casele părăsite. Eu aveam pe atunci zece ani.

G. I.: *Unde şi ce aţi studiat?*

C. B.: Primele clase de liceu – era în timpul războiului – le-am făcut la şcoala evreiască, adăpostită în clădirea unei sinagogi, iar după eliberarea de sub jugul fascist, la liceul Laurian. Am trecut apoi la Bucureşti, unde am absolvit Facultatea de Filozofie cu o lucrare din domeniul sociologiei.

Ţin să adaug că începând din 1944, când s-au reînfiinţat organizaţiile sioniste, am făcut parte din "Haşomer Haţair", unde am activat cu tot entuziasmul şi idealismul tineresc, ajungând unul din conducătorii acestei organizaţii la Botoşani, până la desfiinţarea organizaţiilor sioniste de către regimul comunist.

G. I.: *După absolvirea facultăţii unde aţi lucrat în România?*

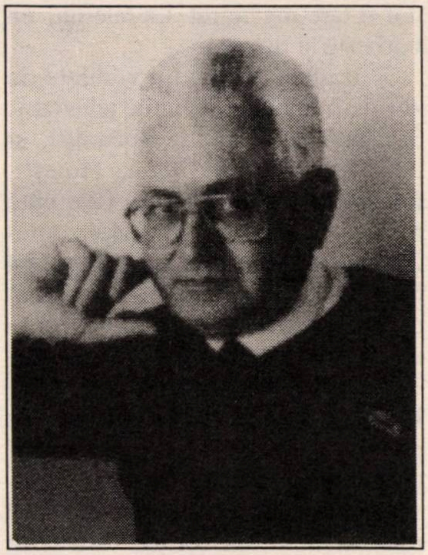

Carol Bines

C. B.: După un scurt popas la S.R.S.C. (Societatea pentru Răspândirea Ştiinţei şi Culturii) am trecut să lucrez la revista "Contemporanul", de unde ulterior am fost dat afară din cauză că eu şi soţia mea am depus în 1958 cereri de plecare în Israel. De altfel, încă începând din 1948, cerusem de câteva ori aprobarea de a emigra, dar am fost refuzat. Redactor şef al "Contemporanului" era cunoscutul publicist George Ivaşcu, care în acea perioadă a lipsit din ţară, fiind detaşat la UNESCO, la Paris. La reîntoarcerea acestuia m-am adresat lui, plângându-mă că am rămas pe drumuri, iar el m-a reangajat imediat. Cred că a fost singurul caz de acest fel în presa de atunci din România.

G. I.: *Şi în Israel când aţi ajuns şi cu ce v-aţi ocupat?*

C. B.: Am venit în Israel în 1971, când s-au împlinit 23 de ani de când depusesem prima mea cerere de plecare din România. Aici procesul de integrare mi-a fost uşurat de faptul că eu cunoşteam destul de bine limba ebraică, învăţată încă din copilărie. Nu a trecut mult timp şi am fost angajat în profesia mea de sociolog la Biroul Central de Statistică al Israelului, din Ierusalim, unde ulterior am fost numit director adjunct al secţiei de demografie. Soţia mea, Rozalia Bines, inginer specialist în telecomunicaţii, a lucrat la ministerul de resort, a publicat multe lucrări în domeniu şi a obţinut un premiu acordat de Asociaţia Naţională de Informatică. Fiica noastră, Miriam Aharonov, este licenţiată a Universităţii din Ierusalim şi lucrează în cadrul Sohnutului. Am şi o nepoţică, Ady, elevă în clasa a şaptea.

G. I.: *Deci o familie care s-a realizat. Aş dori acum să-mi răspundeţi la unele întrebări din domeniul în care sunteţi specialist. Vă rog să prezentaţi cititorilor revistei noastre câteva aspecte caracteristice ale demografiei poporului evreu în pragul noului mileniu.*

C. B.: Aş caracteriza demografia populaţiei evreieşti din Diaspora ca având tendinţe negative, iar cea a populaţiei evreieşti din Israel ca având tendinţe pozitive.

Să mă explic. Holocaustul a provocat o pierdere uriaşă poporului evreu: şase milioane dintre fiii săi au fost nimiciţi, adică două treimi din populaţia evreiască a Europei şi o treime din totalul poporului nostru. Nici până astăzi, la sfârşitul secolului al 20-lea, numărul evreilor n-a atins cifra de dinainte de război, astăzi existând în lume 13 milioane.

Ca rezultat al Holocaustului şi al emigrărilor au intervenit schimbări radicale în răspândirea geografică a evreilor. În Europa, unde la începutul secolului trăiau circa 90% dintre evrei, astăzi procentul lor e doar de 13%. Cea mai mare comunitate evreiască din lume este, în prezent, în Statele Unite, ea numărând 5.600.000 de suflete şi constituind 43% din totalul populaţiei evreieşti.

Defineam demografia populaţiei evreieşti din Diaspora ca având tendinţe negative. Şi iată de ce:

a) Fertilitatea la evrei este mai redusă în comparaţie cu populaţia lumii. Numărul mediu de copii raportat la o femeie este mai mic de doi – număr care constituie minimum-ul necesar pentru înlocuirea de la o generaţie la alta.

b) Rata mortalităţii la evrei este mai ridicată şi duce la o scădere a populaţiei.

c) Un element în plus care determină scăderea populaţiei îl constituie procesul de asimilare. La aceasta contribuie un procent foarte ridicat de căsătorii mixte, care ajunge la peste 50% în cadrul comunităţilor evreieşti din Statele Unite şi statele din fosta Uniune Sovietică.

G. I.: *Spuneaţi că în Israel tabloul este diferit şi optimist.*

C. B.: Într-adevăr. Vreau să subliniez că dacă la 15 mai 1948, la crearea Statului Israel, trăiau între graniţele lui 650.000 de evrei, reprezentând 6% din totalul populaţiei evreieşti din întreaga lume, astăzi, cu o populaţie evreiască de circa cinci milioane, procentul ridicându-se la 37%! Două cauze principale au determinat acest raport: înalta rată a natalităţii în cadrul populaţiei evreieşti şi fluxul permanent şi puternic al alialei spre Israel, care numai în ultimul deceniu a adus aproape un milion de olimi hadaşimi. Se prevede că în anul 2020 vor trăi în Israel 52% din totalul evreilor din întreaga lume. Ne aflăm în plină desfăşurare a unui proces la capătul căruia, după 2000 de ani de răspândire prin toate continentele, poporul evreu se transformă treptat într-un popor concentrat în Israel, patria sa istorică.

G. I.: *Vă rugăm să ne prezentaţi câteva date cu privire la dezvoltarea şi componenţa populaţiei din Israel.*

C. B.: La 8 septembrie 1999, în preajma Anului Nou evreiesc 5760 şi în preajma sfârşitului de mileniu, populaţia Israelului era de 6.145.000 de suflete, dintre care 4.847 evrei şi 1.298.000 arabi, druzi şi de alte naţionalităţi.

Populaţia evreiască din Israel poate fi împărţită după locul de naştere astfel: 27% născuţi în Israel, 40% în Europa şi America, 18% în Africa şi 15% în Asia.

Cea mai mare comunitate din Israel este actualmente cea originară din fosta Uniune Sovietică, în număr de circa 950.000 de suflete. Urmează cei din Maroc, ce numără 500.000 de suflete. Următoarele trei mari comunităţi se află la egalitate numerică: cei născuţi în România, Polonia şi Irak, fiecare în jur de un sfert de milion.

G. I.: *Ce ne puteţi spune despre situaţia demografică a întregii lumi, acum, la sfârşit de mileniu?*

C. B.: Nu este specialitatea mea şi n-aş vrea să mă hazardez în presupuneri. Este însă clar că suntem deja pe această planetă şase miliarde de suflete, adică aproape de patru ori mai mulţi ca la începutul secolului şi că, în ciuda dezvoltării ştiinţei şi tehnicii, cei ce răspund de viitorul omenirii vor trebui să se preocupe în secolul al XXI-lea de limitarea populaţiei, de rezolvarea problemelor ecologice şi de lichidarea sărăciei în care trăiesc două treimi din populaţia globului.

G. I.: *Şi acum o ultimă întrebare: aţi fost de curând în România. Cu ce ocazie?*

C. B.: Am plecat la Bucureşti pentru a preda editurii "Hasefer" manuscrisul unei traduceri în limba română, făcută de mine, a lucrării "Minciuna refuză să moară", semnată de judecătoarea Hadassa Ben-Ito din Israel. Autoarea demontează mecanismul înscenărilor antievreieşti de tipul "Protocoalelor Înţelepţilor Sionului". Eu am considerat că apariţia acestei lucrări în România este necesară în acest moment, când pe tarabele cu cărţi se lăfăiesc numeroase cărţi antisemite.

De asemenea, cu prilejul vizitei la Bucureşti, am avut ocazia de a ţine – la invitaţia comunităţii evreieşti – o conferinţă în sala din Popa Soare despre "Integrarea evreilor din România în Israel".

G. I.: *Vă mulţumesc.*

A. VELUREANU-GAL

Răzbunarea Maricicăi

● La apariţia cărţii lui Alon Altaras (în ivrit) "Răzbunarea Maricicăi" ● "Va interesa pe cineva povestea unei croitorese din Piatra Neamţ, descinsă la Tel Aviv cu aproape patru decenii în urmă?" – s-a întrebat însuşi autorul, iar răspunsul l-a găsit în mărturisirile unui critic literar de la "Iediot Aharonot" ● "Puiu", soţul eroinei, n-a fost violent, ci un om indiferent ● Cât adevăr şi câtă ficţiune este în povestire, inclusiv referitor la epilepsia scriitorului? ● S-a răzbunat sau nu Maricica?

Vă propun să faceţi cunoştinţă cu Alon Altaras. Cine e? Un poet ebraic, în vârstă de 39 de ani, care a scos pe piaţă patru volume de versuri originale şi a tradus multe pagini din beletristica italiană. Cu toate că publică poezie de aproape două decenii, abia acum Altaras e un nume la modă. A fost intervievat de ziarele în ivrit, "Kol Israel" l-a adus în studio şi s-a interesat cu de-amănuntul de biografia sa, inclusiv dacă… suferă sau nu de epilepsie. Alon Altaras a publicat recent (în editura Zmora-Bitan) primul său roman, intitulat sugestiv "Răzbunarea Maricicăi". Cronicarul de la cotidianul "Iediot Aharonot" a început cronica sa cu o destăinuire personală: *"Rareori ne aşteaptă surprize plăcute în viaţă, iar cartea aceasta e una din ele; ea s-a transformat într-o plăcere deosebită, fiind dintre acelea care te cuceresc de la prima pagină, făcându-te să n-o mai laşi din mână…"* Alon Altaras a călcat deci cu dreptul pe teritoriul prozei şi, de aici, vâlva în jurul cărţii şi persoanei lui…

●

Douăzeci de şefi politici palestinieni, între care opt deputaţi, au acuzat "Comitetul Executiv al Autorităţii Palestiniene", condus de Yasser Arafat, de acte grave de corupţie şi de jefuirea banilor trimişi în Gaza de ţările arabe şi apusene.

Întrebaţi însă de ziariştii străini la cam cât se ridică sumele băgate-n buzunar de Arafat, de Suha şi de ceilalţi mafioţi, politicienii amintiţi au refuzat să dea nume şi cifre precise.

Cred şi eu. Respectivii ştiu că dacă întind coarda cu corupţia prea tare, riscă să fie băgaţi la zdup şi corupţi în bătaie.

Pe coperta cărţii, fotografia unei femei – eroina – şezând pe o canapea demodată şi răsfoind o revistă de modă; o poză ca un prolog la cele ce vom afla din lectura cărţii, parte cu date autentice, parte din imaginaţia lui Alon, precum el însuşi a recunoscut. Maricica a fost mama romancierului-poet şi, după zece ani de la moartea ei, el a decis că e de datoria lui să-i dedice o carte. Astfel a ajuns chipul Maricicăi în vitrinele librăriilor, după ce ani şi ani poza îngălbenită de vreme stătuse neatinsă între paginile albumului de familie, ca o dovadă că fiinţa aceasta a existat cândva. Cândva, Alon Altaras a mărturisit că într-o excursie în Turcia a cunoscut o colegă din breasla scrisului căreia i-a povestit că lucrează la un roman biografic despre mama lui. Reacţia noii cunoştinţe i-a rămas întipărită în minte şi Alon a găsit-o potrivită drept motto la carte: *"Toate biografiile mamelor noastre sunt mai mult născocite. Aproape că nu ştim nimic despre părinţii noştri... Câteodată, la înmormântare, descoperim câte puţin din adevăr…"*.

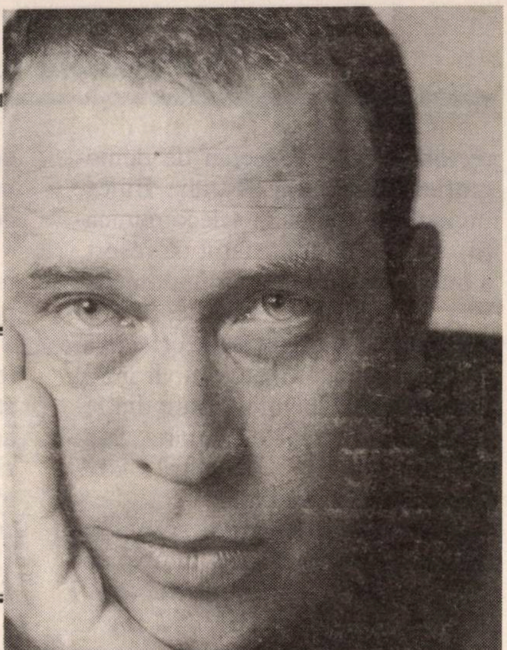
Alon Altaras

Nu tot ce a scris Alon despre Maricica e adevărat. Din lectura romanului aflăm că ea a venit în Israel de una singură: *"Familia, surorile, ba chiar şi soţul, despre care Lili, sora ei, obişnuia să spună că-i atât de bun faţă de ea, i-a lăsat în România…"*. Altaras, scriind despre mama lui, a scris despre o ola hadaşa din Piatra Neamţ care s-a "clitat" ca subchiriaşă la "gveret Goldstein", "croitoreasă exclusivă", cum îşi etalase profesia cu litere aurite pe cartea de vizită, iar Maricica (devenită peste noapte Miriam) a devenit ajutoarea ei principală. Nimeni nu ne garantează că toate datele descrise în cele mai mici amănunte şi cu aparenţă de exactitate sunt conforme realităţii. Şi dacă pe "gveret Goldstein" o chema altfel, sau dacă pe Dizengoff a existat sau nu un boutique "Magda", sau dacă Fedy Maierski, cântăreaţa pe care o adora Maricica, e de fapt Fedy Arie sau nu, n-are nici o importanţă. Important e că Igal,

הנקמה של מאריצ'יקה
אלון אלטרס

Coperta cărţii: Mamă, te-am răzbunat!

copilul Maricicăi şi al soţului ei, Puiu (cu care s-a căsătorit în Israel) este într-adevăr Alon Altaras; cu copilăria lui netrăită pe roze, firav, ţinându-se de poalele Maricicăi şi cu un tată nepăsător şi rece. Nici faptul că doctorul Kidron a constatat că Igal suferă de o epilepsie prematură, "le petit mal" care a înspăimântat-o pe Maricica, nu l-a clintit pe Puiu din indiferenţă. Cert e că scriitorul a declarat, după apariţia cărţii, că n-are nici urmă de maladie epileptică. În schimb, despre tatăl său Puiu (Paul Salter?), Alon a spus unei ziariste: "El a amărât viaţa mamei. Nu a fost un om violent, ci absent la toate. Trăind alături de un asemenea bărbat, îţi vine să-ţi iei câmpii. Nu l-am prezentat în carte drept un monstru, căci n-a fost un om rău, dar n-a avut grijă de mama şi de feciorul lor, de aceea nici răbunarea Maricicăi, de la finele cărţii, nu-i violentă...".

Realitatea aflată nu din carte, ci din gura autorului, e că Maricica n-a apucat să se răzbune pe soţul ei. A murit de un stop cardiac, într-un autobuz, iar bărbatul nu a rămas nici o zi de unul singur. Răzbunarea i-a plăsmuit-o fiul ei, care a iubit-o şi a ştiut că mama lui ar fi vrut tare mult să-i plătească pentru năduful de o viaţă. După un prim atac de inimă – descris în carte – Maricica hotărăşte să se mute din cartierul gălăgios unde locuise. Socotea că la 70 de ani venise timpul să ducă un trai mai liniştit şi se mutase la o casă de bătrâni: *"O casă frumoasă, cu mult gazon, Supersol, cercuri, întocmai unei tabere de vară pentru bătrâni"*, cum îi recomandase doctorul. Paul, ca de obicei, n-a mişcat un deget, dar a fost de acord să facă şi el acest pas. În dimineaţa când s–au despărţit de vecini şi au poposit în curtea azilului, fiecare cu valiza lui în mână, Paul a "descoperit"... răzbunarea Maricicăi.

Tatăl scriitorului n-a fost informat de carte, nici în timpul creaţiei şi nici după ce a apărut. El nu ştie să citească în ebraică, dar poate – cine ştie? – îşi va recunoaşte nevasta decedată din fotografia de pe coperta cărţii. Alon e convins că şi acest fapt îl va lăsa indiferent... "Tata cunoaşte părerea mea despre el, căci ne întâlnim de două-trei ori pe săptămână şi luăm masa împreună, iar el încearcă să mă convingă cât a fost de atent cu soţia lui, odihnească-se în pace. N-a fost un bărbat bun, dar nici n-a vrut răul nevestei. Pur şi simplu a fost un om astupat la minte. Cartea mea nu-i doar povestea Maricicăi, ci povestea multor perechi care trăiesc împreună ani de zile şi totuşi sunt atât de singuri...".

Agenţia France Presse anunţă că un nou virus informatic, botezat HAC (Hacker Activated Code) a fost lansat în Europa şi America de Nord.

Sperăm ca până la urmă, specialiştii în computere să-i vină de HAC.

**În editura "Integral" din Bucureşti
a apărut noul roman
"Bătrânul ieri
şi nenăscutul mâine"
(190 pag.)
de LIANA MAXY**

Este un roman al emigraţiei şi se referă la noi, evreii reveniţi în patria strămoşilor. La fel ca şi în precedentele sale volume: "NUCLEUL MAGIC" (1986) 482 pag. (biografia pictorului M. H. Maxy şi a familiei sale) şi "PUNCTELE MELE CARDINALE" (1994) 196 pag., cuprinzând: versuri, nuvele, evocări, portrete, interviuri, impresii de călătorie, autoarea foloseşte o autentică limbă literară, un ritm alert şi un stil propriu.

Cărţile pot fi obţinute trimiţând un cec bancar sau poştal pe adresa: P.O.B. 1114, Ramat Gan 52111. Tel.: 7519839

- **BĂTRÂNUL IERI ŞI NENĂSCUTUL MÂINE – 40 shekeli**
- **PUNCTELE MELE CARDINALE – 40 shekeli**
- **NUCLEUL MAGIC – 60 shekeli**

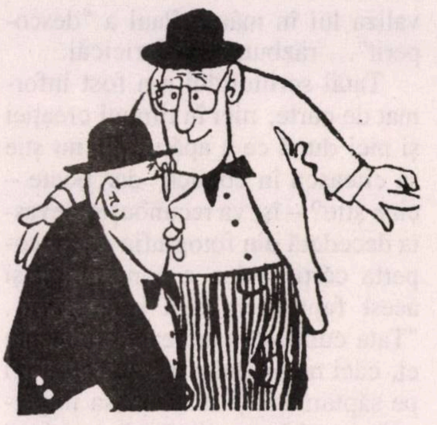

SE ZVONEŞTE CĂ...

...moartea neaşteptată a regizorului **Adrian Lupu** (59), de la Teatrul din Galaţi, se datorează şocului pe care acesta l-a resimţit drept urmare a destituirii lui din funcţia de director al teatrului şi pe care inima sa slăbită nu l-a putut suporta.

...actorul român **Ion Lucian** lucrează la un volum de memorii unde va face dezvăluiri inedite privind câţiva oameni ai scenei din *trib:* Leny Caler, Mony Ghelerter, W. Siegfried, N. Stroe, Mircea Crişan, Willy Ronea, Sandu Sticlaru etc. etc.

...senatorul **Radu F. (Feldman) Alexandru,** care a demisionat din rândurile Partidului Democrat (Petre Roman) a fost pus pe "lista neagră" a fostei lui formaţii parlamentare: o primă "sancţiune" s-a abătut asupra lui R.F.A. atunci când, dorind să plece în decembrie la Praga pentru a participa la "Forumul European al Televiziunii şi Radioului", ex-colegii săi au refuzat să-i aprobe cheltuielile de călătorie.

...conducătorii postului de TV Antena 1, de la Bucureşti, sunt atât de supăraţi de ecourile proaste, din presa de limba română, la emisiunile româneşti de la noi, încât au ameninţat că dacă societatea israeliană de cabluri nu începe să transmită programele de divertisment ale postului, acesta va înceta colaborarea cu firma respectivă.

...din cauza isteriei ce domneşte la Bucureşti, ca urmare a faptului că anumite ziare vorbesc despre un cutremur iminent în ziua de 15 ianuarie 2000, vor veni în zilele următoare în Israel, în vizită, "până trece primejdia", câţiva scriitori şi ziarişti cunoscuţi din România.

În ciuda protestelor de tot felul ale statelor occidentale, care cer să se pună capăt intervenţiei militare din Cecenia, Vladimir Putin, tânărul prim ministru al Rusiei, este ferm hotărât să ducă până la capăt ofensiva împotriva rebelilor islamişti de la Groznâi. Nimic nu pare a-l îndupleca pe d. Putin: nici imaginile de la CNN cu refugiaţii ceceni care s-au adăpostit în Inguşetia vecină, nici condamnările solemne venite din partea lui Bill Clinton sau Jacques Chirac.

Aşa că eu îi sfătuiesc, de-aicea, pe şefii islamiştilor din Caucaz: Ştergeţi Putina!

●

Deputatul Israel Katz, din Partidul Muncii, s-a trezit – în plină perioadă de grele şi primejdioase negocieri cu OEP-ul, când fiecare cuvânt aruncat în presă, fără săbuinţă, poate provoca adevărate ravagii – să propună ca Israelul să primească pe teritoriul său 100.000 de refugiaţi palestinieni.

Am mai spus-o şi-o repet: doi ca Katz nu există.

A apărut

Armonie emotivă

Poezii

de Moritz Nachman

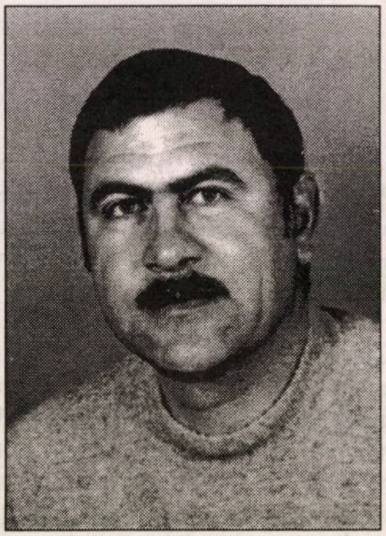

"(...) un vers funcţionând ca o cheie sau un cod care luminează totul dintr-o străfulgerare şi cu ajutorul căruia pătrunzi în miezul diferitelor strofe.

Asemenea versuri cheie sunt presărate pretutindenea, de-a lungul plachetei de faţă".

Al. Mirodan

●

Cartea poate fi procurată trimiţând suma de 50 şekeli pe adresa:

MORITZ NACHMAN
Derech Metzada 194/20
Beer Sheva 84461
Tel. 07/641-5827

ETC... ETC...

••• Una din întrebările ce frământă, de ani şi ani de zile, pe intelectualul evreu din Diaspora sună aşa: este cazul ca eu, dacă nu sunt de acord cu poziţia Israelului într-o privinţă sau alta, să-l critic, de-aici, din străinătate, unde trăiesc? Unii, aflaţi printr-o editură din Paris, o revistă de la Bucureşti sau o universitate din Chicago, răspund, ca tot omul cu lichelismul în sânge, afirmativ. Ei se grăbesc, ori de câte ori vine vorba (şi când, oare, nu vine vorba?) să arunce o căldare de lături în capul Ierusalimului, trăgând cu ochiul la vecinii autohtoni din birou şi străduindu-se să le arate că el nu este un naţionalist evreu, ci un om *obiectiv*, gata oricând a-i da dreptate lui Arafat contra lui Bibi sau Barak. Alţii, precum scriitorul maramureşean Elie Wiesel, mai bine şi-ar muşca limba decât să comită o asemenea ticăloşie. Aşa cum reiese dintr-un interviu apărut în publicaţia "Actualité Juive", din Paris. Extras:

«**Actualité Juive:** *Şi-acum, o întrebare privind atitudinea diasporei faţă de Israel. Ce rol trebuie ea să joace astăzi? Credeţi că trebuie să susţină Israelul în mod necondiţionat?* **Elie Wiesel:** Personal, eu sprijin Israelul fără condiţii, oricare ar fi guvernul, dar nu oricare ar fi politica acestuia. Asta înseamnă că s-a întâmplat uneori să nu fiu de acord cu politica guvernului. Dar eu nu critic Israelul. Mă duc acolo şi spun ce am de spus. Acesta este unul din principiile mele: nu pot să fiu contra Israelului, trăind în afara Israelului. Nu pot să dau sfaturi Israelului, atâta vreme cât mă aflu în afara ţării».

••• Un frumos succes de critică şi de public a obţinut "Train de vie", excelenta comedie franco-română realizată de regizorul Radu Mihăileanu, fiul lui Ion Mihăileanu, corespondentul nostru de la Paris. Pelicula a fost prezentată în cadrul Festivalului filmului evreiesc de la Los Angeles şi urmează a fi distribuită în sălile de cinematograf din Statele Unite.

Dar să trecem la *tahles* şi să dăm un extras din cronica lui Stephen Holden, apărută în "New York Times":

«Faptul că, pentru mulţi, o comedie despre Holocaust este o aberaţie, nu i-a împiedicat pe realizatori, de la Ernst Lubitsch şi Mel Brooks până la Roberto Benigni, să găsească un umor străvechi în cea mai cumplită tragedie a secolului 20. Dacă acest umor ne apare amuzant sau respingător, depinde de răspunsurile noastre personale la această oroare de neînchipuit. De aceea, cei care văd "Train de vie", povestea lui Radu Mihăileanu despre un sat evreiesc din Europa Centrală, care îi învinge pe nazişti alcătuindu-şi propriul tren de deportare şi conducându-l spre libertate, ar putea avea impresia dureroasă că istoria e trivializată. Alţii vor găsi o căldură înviorătoare în fantezia lui de auto-eliberare realizată prin pseudo-asimilarea evreilor dându-se drept nazişti. Căci acest film vesel are energia clocotitoare şi frumuseţea narativă a unui "Violonist pe acoperiş" de prin 1940. Cu ritmul său ameţitor şi o imagine finală împrumutată dintr-un "Cabaret" reeditat pe Broadway, el pare de asemeni potrivit a fi adaptat pentru scenă. Ceea ce lipseşte filmului, cu scenariul său comic şi tablourile orânduite ca o comedie muzicală, sunt doar cântecele propriu-zise, şi e uşor să-ţi dai seama unde s-ar potrivi.

Ceea ce împiedică "Train de vie" să devină un kitsch oarecare despre Holocaust este efervescenţa lui comică susţinută. Filmul nu pretinde nici măcar o clipă a fi altceva decât un basm comic rustic. După cum recunoaşte regizorul (un exilat din România lui Ceauşescu) în notele de producţie, nici cel mai ingenios alcătuit tren fantomă n-ar fi putut scăpa fără să fie depistat de nazişti.»

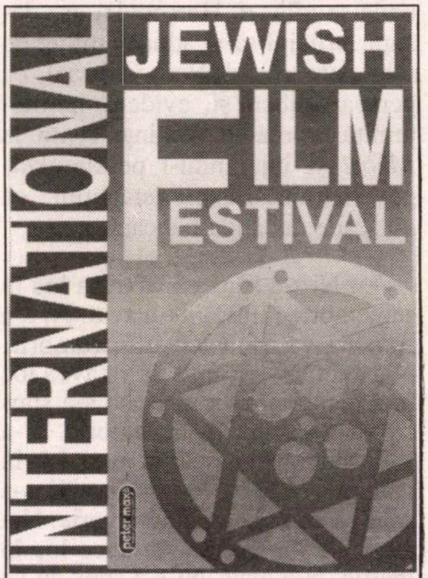
INTERNATIONAL
JEWISH
FILM
FESTIVAL
peter max
Train of Life
Los Angeles Premiere
Tuesday Evening, November 2, 1999
Academy of Motion Picture Arts and Sciences

Afişul Festivalului filmului evreiesc

••• O carte care se află în *top*-ul vânzărilor la librăriile din Bucureşti: "Procesul sionismului israelian", de vestitul Roger Garaudy, apărută în editura Samizdat; aş face eu o rimă la povestea cu mizda din numele editurii, dar mă abţin.

••• Enough is enough, zice englezul. Trop c'est trop, zice francezul. Destul, mi-a ajuns cuţitul la os, strigă românul. Şi adaugă: aşa nu se mai poate. Strigătul acesta a fost auzit de curând la Bucureşti. Exasperată că ucigaşul poetului-inginer Gh. (Babu) Ursu a fost eliberat şi că muşamalizarea crimei merge bine, după plan, "Fundaţia Gh. Ursu" a trimis o scrisoare deschisă preşedintelui Emil Constantinescu, cerându-i să pună piciorul în prag şi să curme batjocura.

«Domnule Preşedinte – se spune în încheierea scrisorii – aveţi posibilitatea, şi girul întregii societăţi civile româneşti, *să sprijiniţi aflarea adevărului şi înfăptuirea dreptăţii într-un caz definitoriu* pentru evoluţia Justiţiei româneşti din ultimii ani, dar şi următorii ani. Vă rugăm să interveniţi pentru: • Punerea la dispoziţia procuraturii de către SRI a tuturor materialelor preluate de la fosta Securitate legate de Gheorghe Ursu, inclusiv dosarul de urmărire informativă • Continuarea cercetărilor asupra ofiţerilor de Securitate şi Miliţie care au fost implicaţi direct în torturarea şi uciderea lui Gheorghe Ursu • Restituirea către familie a jurnalului lui Gheorghe Ursu, confiscat de fosta Securitate şi preluat de SRI.»

Scrisoarea a fost semnată de un număr mare, neobişnuit de mare de personalităţi din România şi din străinătate, între care: Călin Anastasiu, Gabriel Andreescu, Gabriela Adameşteanu, Ana Blandiana, P. M. Băcanu, Lucian Boia, Camil Baciu, Doina Cornea, Andrei Cornea, Lena Constante, Matei Călinescu, Liviu Ciulei, Mircea Diaconu, Şt. Augustin Doinaş, Mircea Daneliuc, Virgil Duda, Radu Filipescu, Bogdan Ficeac, Iancu Fischler, Dinu C. Giurescu, Stere Gulea, Emil Hurezeanu, Mircea Iorgulescu, Florica Jebeleanu, Gabriel Liiceanu, N. Manolescu, Maia Morgenstern, Solomon Marcus, Mircea Mihăieş, Al. Mirodan, Vladimir Mirodan, Virgil Nemoianu, Andrei Oişteanu, Al. Paleologu, Rodica Palade, Andrei Pippidi, Catrinel Pleşu, Miriam Răducanu, Ilie Şerbănescu, Mircea Săucan, Stelian Tănase, Sorin Vieru, Katherine Verdery, Ion Vianu, Leon Volovici.

Ne-au părăsit în 1999

Maria Banuş, poetă
Tia Peltz, pictoriţă
Anatol Vieru, compozitor
Mauriciu Vescan, compozitor
I. Avian, umorist
Carol Kormos, poet de limbă engleză, traducător
Sami Godrich, actor de limbă idiş
Leon Sărăţeanu, ziarist
Horia Deleanu, teatrolog
Simion Alterescu, istoric al teatrului
Iehuda Epstein, activist pe tărâm obştesc, director la Kupat Holim Leumit.

••• D. Simon Herşcovici, care, devenit în Israel Shimon Naor, şi-a reluat numele-purtat-anterior o dată cu revenirea sa în România, după 1990, se află în continuare la închisoare, fiind acuzat – aşa cum arătasem într-un număr trecut – de trafic de arme, diferite falsuri în acte şi altele asemenea. Acum, în celula unde se află, d. Herşcovici are desigur prilejul să-şi aducă aminte de felul cum trăia d. Naor în Israel, ca persoană liberă şi, evident, nemulţumită, ronţăind seminţe seara la *Mabat* şi înjurându-l pe Frenkel, guvernatorul Băncii Israelului, că nu scade dobânda bancară.

••• Ni s-a spus că va avea loc în septembrie (1997). N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în octombrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în noiembrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în decembrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în ianuarie (1998). N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în februarie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în martie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în aprilie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în mai. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în iunie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în iulie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în august. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în septembrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în octombrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în noiembrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în decembrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în ianuarie (1999). N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în februarie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în martie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în aprilie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în mai. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în iunie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în iulie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în august. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în septembrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în octombrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în noiembrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în decembrie. N-a avut. Acuma ni se spune că va avea loc în ianuarie 2000. Poate. Până una-alta, constatăm că mult aşteptatul Congres al HOR se lasă greu. În consecinţă, aşa cum v-aţi lămurit din numerele trecute, am hotărât să oferim celor de pe strada Alexandru Ianai din Tel Aviv o cantitate sporită de stimulent. E vorba, cum se vede, de nişte ardei iuţi. Îi introducem (în pagină) cu speranţa că legumele vor produce efectul scontat.

••• **Prezenţe, prezenţe...** ■ O cronică elogioasă la ultimul roman al lui Virgil Duda, "Viaţă cu efect întârziat", a apărut în săptămânalul bucureştean "22", sub semnătura scriitoarei Gabriela Adameşteanu, directoarea revistei.

«Pe Virgil Duda nu l-am mai întâlnit de când a plecat din ţară. Înainte, pe vremea când lucram amândoi în fosta Casă a Scânteii, el la o casă de filme, eu la o editură, obişnuiam să vorbim relativ frecvent. Îi citeam, imediat cum apăreau, cărţile, surprinsă de modul profund în care îşi lărgea, de la o apariţie la alta, teritoriul epic, de tipologia variată, de răbdarea şi fineţea analizelor.

Decizia, greu luată, de a pleca din România a însemnat, la vremea aceea, o mare pierdere prntru proza românească. De aceea, "Viaţă cu efect întârziat", pe care am citit-o fără s-o pot lăsa din mână, m-a bucurat ca o întoarcere izbutită. (...) Îl descopăr acum pe Virgil Duda ca alt scriitor – dezinvolt, sigur pe sine într-o naraţiune echilibrată, cu o construcţie alternând contrapunctic impresiile prezentului cu cele ale unui trecut mai apropiat sau mai îndepărtat, alternând şi spaţiile geografice – România, Israelul, Franţa – şi în acelaşi timp îi recunosc vocea ori silueta unor personaje din cărţile mai vechi.

Este izbitoare concentrarea şi limpezimea la care a ajuns stilul său. Capitolele se închid uneori asupra lor, rotund, viziunea asupra întâmplărilor şi oamenilor are un surprinzător echilibru, o înţelepciune rară.»

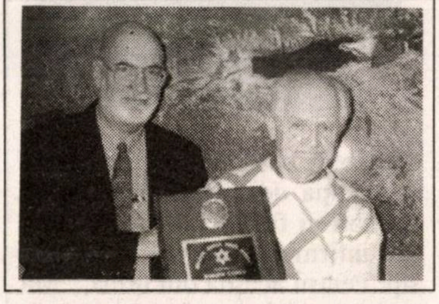

■ "Luceafărul", din Bucureşti, publică două poeme de Bianca Marcovici: unul în proză (Tangoul nemişcat), unul... în versuri (Convalescenţa poetei). ■ Poetul Andrei Codrescu (născut la Sibiu, stabilit în SUA, unde a făcut o remarcabilă carieră) a câştigat un titlu de campion mondial la categoria grea. Nu-i o glumă. Şi nici nu trebuie să înţelegem că talentatul condeier se îndeletniceşte, între două metafore, cu boxul sau cu luptele greco-romane. Nu, omul a participat la zisul "Campionat mondial de poezie la categoria grea". Competiţia, întemeiată în 1985, s-a desfăşurat anul acesta la Seattle, SUA, oraşul unde, luna trecută, ne-a fost dat să vedem o înfruntare, cu sânge şi maşini incendiate, între adversarii Organizaţiei pentru Comerţul Mondial şi poliţia locală. Lucrurile se desfăşoară ca la box, ringul fiind o estradă cu microfoane, unde concurenţii recită, fiecare, câte zece poezii, care va să zică zece reprize. Publicul aplaudă, fluieră sau tace chitic, după cum e cazul, apoi un juriu ascuns în sală, alcătuit din trei persoane, dă rezultatul. Reprezentantul *tribului* s-a clasat, aşa cum spusesem, pe locul I, învingându-l la puncte pe deţinătorul titlului, Victor Hernandez Cruz. Să amintim că pugilistul nostru literar a mai fost o dată campion, în 1991. ■ În revista "Diplomat Club" din Bucureşti întâlnim o felicitare adresată lui Marius Mircu, cu prilejul împlinirii vârstei de 90 de ani. ■ Fotografia e ştearsă. Cu toate acestea, în dreapta îl recunoaştem pe Baruch Cohen, despre care pomenisem în numărul nostru trecut à propos de un articol al său despre Transnistria, apărut în cotidianul "Wall Street Journal". El trăieşte în Canada, activează ca cercetător la Institutul Canadian pentru cercetări în domeniul iudaismului (CIJR) şi, mai nou, a primit Premiul "Maghen David de Aur" pentru scrierile sale despre istoria *tribului*. ■ Doi sunt oamenii care s-au distins la noi, în anii din urmă, prin tenacitatea cu care se ocupă de răspândirea scrisului literar. Unul este Mircea Gorun, motorul revistei "Pro şi Contra" şi al colecţiei de poeme şi proză de la Petah Tikva, despre care am vorbit nu o dată în "Minimum". Al doilea este, dacă putem întrebuinţa singularul, cuplul Solo şi Mariana Juster. Cei doi soţi animă, de ani de zile, un cenaclu literar la domiciliu şi scot, indiferent de hamsinuri, ploi sau overdrafturi, caietul "Punct". Ultimul număr, 25, cuprinde, ca de obicei, versuri, schiţe şi texte de critică (dar care nu prea critică pe nimeni) de bună calitate. Despre "Punct" şi-al său cenaclu s-a auzit şi în cercurile literare din România. Revista "Dacia literară" din Iaşi a luat un interviu Marianei Juster, cerându-i să explice moldovenilor cum e cu cenaclul. Talentata noastră povestitoare a explicat pe îndelete ce se întâmplă în livingul familiei din Tel Aviv, dar, pe la sfârşit, a precizat: "Aici participă toate minţile luminate ale evreilor originari din România care se ocupă cu literatura." Chiar toate minţile luminate, dragă Mariana Juster? N-or mai fi şi câteva minţi din astea care-au rămas pe dinafară, ba că, solitari fiind, nu-s amatori de cena-

NOU

Infuzie de cultură
în pastile homeopatice

STELE REGALE

Cartea recent publicată
de
ELENA-ESTHER TACCIU
în Editura DU Style
Bucureşti

Vă prezintă peste o sută de portrete ale personalităţilor de talie universală, ca Van Gogh, Marcel Proust, Mihai Eminescu, Rudolf Nureev.

Pornind de la Zodia sa de naştere, fiecare din aceşti eroi îşi dezvăluie şi drama sentimentală.

☆ ☆ ☆

Cartea poate fi procurată trimiţând contravaloarea a 50 de şekeli la adresa:

ELENA-ESTHER TACCIU
P.O.B. – 2104
58490, KIRIAT SHARET
HOLON Telefon: 03-5590829

cluri, ba că, locuind departe, la Ierusalim sau Beer Sheva, le vine peste mână să se întoarcă noaptea acasă cu autobuzul Egged?

••• Ce s-a schimbat în România după răsturnările din 1989? Multe. Dar ce s-a schimbat în viaţa evreilor de la Bucureşti, Cluj sau Iaşi în acest răstimp? Tot multe. Inclusiv, în anumite cazuri, numărul de telefon. "Eu – mărturiseşte dr. Mirjam Korber-Bercovici, văduva eminentului idişist Israel Bercovici, într–un interviu acordat revistei "Dilema" – mi-am schimbat numărul de telefon, dându-l la secret, fiindcă am început să primesc nişte înjurături îngrozitoare, cum n-am auzit în viaţa mea. Cui stau eu în cale? Cine mă duşmăneşte cu atâta tenacitate? Nişte cunoştinţe? Le-aş recunoaşte vocea. Vecinii? Am cele mai bune relaţii cu ei, oricine are nevoie de un doctor. Dar e de ajuns că mă cheamă Bercovici şi puteam fi găsită în cartea de telefon: nu credeţi că un spirit plin de ură şi confuzie a câştigat, după decembrie 89, şi libertatea de a fi antisemit?"

••• Vreţi să ştiţi ce înseamnă să iubeşti o carte şi un scriitor? Întrebaţi-o pe frumoasa doamnă Monica Nistorescu, fosta soţie a ziaristului Cornel Nistorescu, directorul cotidianului "Evenimentul zilei". Pentru ea, romanciera Cella Serghi, din *trib,* autoarea cărţii "Pânza de păianjen" (şi fosta mare iubire a lui Camil Petrescu) este un adevărat *model,* încât, aşa cum declară revistei "În Top", atunci când, după despărţire, a plecat de-acasă, mutându-se la Snagov, într-o frumoasă vilă, a luat cu dânsa un singur obiect: portretul Cellei Serghi, realizat de pictoriţa Magdalena Rădulescu.

Monica Nistorescu

Tania Lovinescu: 75

Asemeni vechii sale prietene de generaţie şi de scris poeta Nina Cassian, Tania Lovinescu a împlinit în această iarnă vârsta de 75 de ani. La mulţi ani, până la 120! Şi tot asemenea Ninei de pe insula Roosevelt de la New York, ea vădeşte aceeaşi vitalitate în scris şi în trăiri ca la 21 de ani.

Tania Lovinescu s-a afirmat în anii '50 ca autoare de texte pentru melodiile vremii, fiind o colaboratoare preţioasă în această privinţă a Radiodifuziunii române. Contactul intim cu muzica şi-a spus mai încolo cuvântul şi în volumele ei de poezie, publicate în România şi, de prin anii '90, în Israel: "Reversul unui zbor" (1993) etc. A citi nişte versuri de Tania Lovinescu înseamnă a auzi o melodie. Imaginile ei cântă, metaforele ei valsează. Dar destinul (şi nu altceva) a vrut ca lucrarea de căpătâi a sărbătoritei de astăzi să fie un roman: "Mă numesc Alzheimer" (vol. I). Inspirat dintr-o tragică experienţă personală, pe care scriitoarea a ştiut s-o preschimbe în literatură, romanul înfăţişează pas cu pas evoluţia (sau, mai adevărat spus, involuţia) unui bărbat lovit de necruţătoarea maladie; precum şi felul cum cei din jurul bolnavului reacţionează, înfioraţi, la căderea treptată şi de neevitat a omului. Cartea (despre care aflăm că a apărut de curând în engleză, la editura "Institutul European" din Iaşi, în traducerea d-nei Mariana Balotescu) a avut un succes deplin, atât în rândurile cititorilor "normali", cât şi – cu deosebire – în lumea celor aflaţi în situaţia de a împărtăşi, fie ca membri ai familiei, fie ca medici sau infirmieri, soarta celor urgisiţi. Pentru aceştia din urmă, "Mă numesc Alzheimer" constituie o oglindă, căzută ca un dar neaşteptat, ce le îngăduie să se recunoască în personajele povestirii.

Există cărţi care-ţi oferă satisfacţii spirituale şi plăcere estetică. Romanul Taniei Lovinescu se numără printre scrierile rare care te ajută, ca un medic, ca o soră de caritate, ca un frate, să treci mai uşor printr-o încercare cumplită. Credem că cel mai adevărat elogiu ce s-ar putea aduce cărţii ar fi acesta: "Nu-i aşa, Tania Lovinescu, că tu ai fi fost fericită să afli că la librăria de la parterul blocului din Bucureşti, unde trăiseşi în anii dramei, a sosit o carte cu titlul "Mă numesc Alzheimer"?

La pomul lăudat să nu te duci cu sacul!

Bianca Marcovici de vorbă cu graficianul și caricaturistul Eduard Mattes

Bianca Marcovici: *Cine se ascunde în spatele bărbii și mustății tale, Edi dragă?*

Eduard Mattes: Se ascunde un ieșean cu dor de locurile natale și exactitatea arhitectului îmbinată cu libertinajul în imaginație al artistului plastic.

M. B.: *Mai păstrezi legătura cu Iașul?*

E. M.: Sigur că da, și mai ales în ultimul timp, dovadă fiind schimbul de expoziții între artiștii din Haifa și cei din Iași început în luna ianuarie 1999, când ieșenii au expus la Casa Chagall.

M. B.: *Am fost prezentă la această mare reușită a strădaniilor tale, te-am și auzit prezentând grupul ieșean; poți să-mi dai câteva amănunte?*

E. M.: După doi ani și jumătate de tevatură, birocrație și speranțe, am avut plăcerea să-i văd aici pe pictorul Liviu Suhar, sculptorul Dan Covătaru, graficianul Dragoș Pătrașcu, pictorițele Mariana Stratulat, Zamfira Bârzu și pe pictorița ardeleană Margareta Simo.

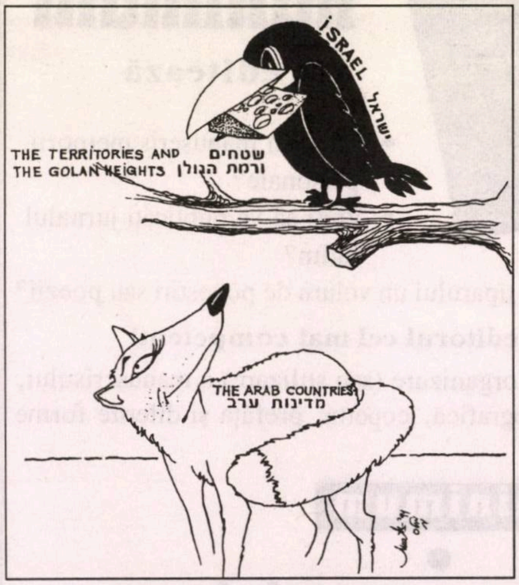

"Teritoriile și Podișul Golan"; desen de Mattes

M. B.: *Ți-am văzut lucrările grafice, caricaturile și chiar ilustrațiile de carte… Mi se pare că ți-am văzut și o poză comună cu Shimon Peres și cu Shevah Weiss. Cu ce ocazie?*

E. M.: Peres a inaugurat la Ierusalim o expoziție de caricatură politică la care am participat, iar lui Shevah Weiss i-am dăruit o lucrare în memoria lui Itzhak Rabin, pe care a expus-o în biroul președintelui Knessetului.

M. B.: *Caricaturile tale sunt foarte incisive și la obiect!*

E. M.: Unui artist adevărat i se potrivește… modestia!

M. B.: *Dar știu că ai fost colaboratorul unor ziare și reviste, iar acum decorezi un webb pe Internet. Ești prea modest… dezvăluie-mi ceva din toate aceste îndeletniciri.*

E. M.: Am colaborat la mai toate ziarele locale ale Haifei și împrejurimilor, și în revista "Minimum" mi-au apărut acum câțiva ani câteva caricaturi scoase din placheta de poezie "Casa din noi", rodul comun al căutărilor noastre.

M. B.: *Am auzit că ai dat de curând un interviu la televiziunea din Iași (director Grigore Ilisei); poți rezuma în câteva cuvinte?*

E. M.: Nu am cuvinte să-ți spun ce plăcere mi-au rezervat prietenii pictori ieșeni! Acolo am vorbit despre Iașul cuibărit în mine, despre cei dragi ai mei, dar și despre "răspunsul" pe care îl vom da pe tărâm artistic în luna iulie a anului 2000. Este vorba de expoziția artiștilor plastici din Haifa în vechea capitală a Moldovei…

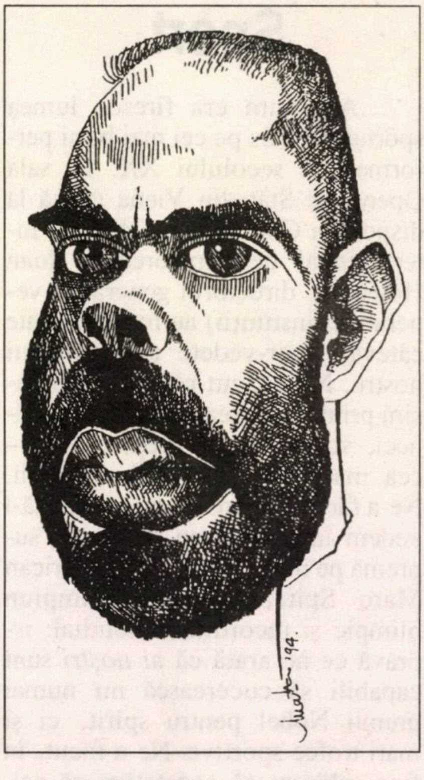

Mattes: văzut de el însuși

M. B.: *Are vreun amestec ambasada română?*

E. M.: În legătură cu "amestecul" ambasadei române, ca și în ianuarie 1999 la Haifa, îi doresc doar ca invitați de onoare!

M. B.: *Înseamnă că ești bine plătit la Societatea de Electricitate, unde lucrezi, dacă nu ai avut nevoie de ajutorul lor!*

E. M.: Aș fi avut nevoie, și încă cum! Dar încă o dată s-a adeverit vechiul proverb: "La pomul lăudat să nu te duci cu sacul" (ci cu mâna întinsă!).

M. B.: *…Și cu viața cum te lauzi?*

E. M.: Am doi băieți "ca brazii", unul în scutece și unul cu pușca-n mână în serviciul militar, o soție care mă judecă aspru în limba română chiar și în artă și doi părinți care ascultă zilnic "Kol Israel" la Iași și citesc reviste primite din Israel.

Sport

…Așa cum era firesc, lumea sportului a ales pe cei mai buni performeri ai secolului XX. În sala Operei de Stat din Viena (pusă la dispoziția Comitetului Olimpic Internațional de timișoreanul Ioan Holender, directorul general al venerabilei instituții) au fost premiate câteva super-vedete ale timpului nostru. Ne-a făcut plăcere să o găsim printre acestea pe Nadia Comăneci, socotită – pe drept cuvânt – cea mai bună gimnastă a epocii. Ne-a făcut plăcere de asemenea să-l vedem încununat cu distincția supremă pe înotătorul evreo-american Marc Spitz, multiplu campion olimpic și recordman mondial: ispravă ce ne arată că *ai noștri* sunt capabili să cucerească nu numai premii Nobel pentru spirit, ci și mari trofee sportive. Ne-a făcut, în fine, plăcere să constatăm că ceilalți laureați sunt, cu toții, campioni de mâna întâi, incontestabili: Carl Lewis, la atletism, Cassius Clay (Mohamed Ali) la box, Alain Prost (așa îl cheamă; la automobilism), olandeza Fanny Blankers-Koen la natație, Pele, brazilianul, la fotbal, schiorul francez Jean-Claude Killy, schioarea austriacă Annemarie Moser-Proell, înotătoarea australiană Dawn Fraser, jucătoarea de tenis germană Steffi Graf, baschetbalistul american Michael Jordan.

Ceea ce ne-a făcut mai puțină plăcere este faptul că "forurile internaționale" cu trofeele s-au comportat (de parcă s-ar fi molipsit de la ONU, NATO și alte inițiale) ca niște imbecili. Cu câteva luni în urmă, la această rubrică, semnalasem că cei cu clasamentele de sfârșit de secol sunt pe cale să cadă într-o groapă și să comită o gugumănie. Au comis-o. Toți sportivii premiați sunt pe cât de admirabili, pe atât de… vii și sănătoși. Ei sunt, adică, niște atleți de astăzi, mai mult sau mai puțin bătrâni: s-au ilustrat în anii '50-'60-'70-'80-'90…, care va să zică în a doua jumătate a veacului. Dar ancheta internațională pe baza căreia au fost desemnați câștigătorii nu avusese ca temă "cei mai buni sportivi din ultima jumătate de veac", ci "cei mai buni sportivi ai veacului". Ori, dintre marii campioni din primele decenii nu poți întâlni pe nimeni, chiar dacă dai cu tunul. Unde-i Paavo Nurmi, alergătorul de 5.000 și 10.000 de metri, căruia finlandezii săi i-au ridicat statuie la intrarea stadionului olimpic din Helsinki? Unde e tenismanul Tilden, unde este jucătoarea de tenis Suzanne Lenglen? Unde este portarul de fotbal spaniol Zamora, despre care legenda spunea că într-un rând a intrat în poartă cu un revolver, jurând că dacă va primi gol își va trage un glonte-n tâmplă? Unde e centrul înaintaș Sindelar, vienezul, zis și "piciorul de aur"? Unde e boxerul american Joe Louis, "mitraliera din Detroit"? Și, Doamne Dumnezeule, unde este sprinterul negru Jesse Owens, atletul care, învingându-i la 100 metri, la 200 metri, la lungime, pe reprezentanții nemți ai rasei superioare, la Olimpiada din 1936, de la Berlin, l-a determinat pe Hitler să părăsească furios tribuna oficială pentru a evita să felicite un atlet de "rasă inferioară"?… Bietul Marin Preda! El își începuse ultimul roman cu următoarea frază: "Dacă dragoste nu e, nimic nu e". Uitându-ne la ce-i duce mintea pe jmecherii cu diurne grase din conducerea Comitetului Olimpic Internațional, suntem obligați să-l parafrazăm pe autorul "Moromeților" și să suspinăm: "unde creier nu e, nimic nu e".

Ministerul Justiției din Statele Unite, îngrijorat de aglomerația din pușcării, studiază posibilitatea de a se amenaja o închisoare în cosmos; instalați într-o navă spațială, deținuții, care urmează a fi aprovizionați cu toate cele necesare, vor trăi așa, singuri, fără pază, până la expirarea pedepsei.

Singuri? Fără pază? Și dacă evadează?

Alexandru Morton
SPERANȚA
Madeleine Davidsohn
Intrare liberă
ZElias
Astăzi sau mâine…
MINIMUM

minimum

editează

- Aveți în manuscris memorii personale?
- Vreți să vă publicați jurnalul intim?
- Doriți să scoateți la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginație și corectură tipografică, coperta, prefața și diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

•

Există în sfârșit o editură: minimum

MARIUS MIRCU – 90

Gloriosul meu secol blestemat

Puţini dintre contemporanii noştri ştiu atâtea despre secolul 20 precum Marius Mircu.

El are 90 de ani (plus!), şi, încă elev de şcoală fiind a înregistrat, cu ochi de reporter, evenimentele veacului. Iar acum trage concluziile, pentru "Minimum":

Ce deosebire fundamentală între cel care s-a născut la început de secol şi cel care sunt acum, la sfârşit de secol! Dar şi mai fundamentală este deosebirea dintre secol la naşterea lui, şi cel de acum, la sfârşit! Un singur secol, şi transformări câte nici în toate secolele istorice la un loc! Se poate afirma că "trăim azi pur şi simplu pe o altă planetă" decât în urmă cu numai o sută de ani. Datorită ştiinţei şi tehnicii, care în aceeaşi măsură s-au străduit să îmbunătăţească viaţa, dar şi s-o distrugă. Un secol de dezastre.

Secolul XX fusese întâmpinat ca o mare speranţă. Şi într-adevăr în acest secol omul s-a îmbogăţit fantastic, în nenumărate privinţe; dar a şi sărăcit cumplit, în şi mai multe, temeinice, privinţe.

"Secolul XX a început într-o atmosferă de euforie produsă de progresul şi puterea automobilului". A început cu mari speranţe, cu nenumărate fenomene pozitive care i-au îndreptăţit denumirea de *la belle époque*. Dar a venit primul război mondial, când majoritatea omenirii *civilizate* s-a încăierat şi a distrus. A venit al doilea război mondial – cel mai crud eveniment al secolului – care a marcat punctul cel mai de jos al dispreţului faţă de om, dominat de cei mai mari ucigaşi şi tâlhari din istorie şi geografie. Lumea întreagă a fost, succesiv şi simultan, mistuită de războaie. (Din pricina celor două războaie mondiale, din pricina Holocaustului, a gulagurilor şi a lagărelor de muncă forţată, din pricina crimelor provocate de diferenţele ideologice, au pierit în Europa, în strălucitul meu secol, mai bine de o sută milioane de oameni.)

La început a fost *la belle époque*

Îmi povestea unchiul meu câte speranţe îşi puseseră oamenii în secolul XX. A fost un entuziasm extraordinar, un revelion nemaipomenit: se socotea că s-a născut o lume mai bună, o lume fără războaie, fără ură rasială, fără exploatarea omului de către om. Îl socoteau a fi un secol al civilizaţiei triumfătoare, al speranţei. Şi? "Îngrozitor secol", sângeros şi nefericit secol! Niciodată bestialitatea umană nu s-a dezlănţuit cu atâta cruzime. Secolul XX a inventat războaiele mondiale, holocaustul, cele mai teribile mijloace de ucidere în masă. A dezvoltat la extrem antievreismul. Un Hitler, un Stalin au fost figurile dominante ale secolului.

Nu numai istoria a înregistrat cutremure catastrofale. Geografia nu s-a lăsat mai prejos: au apărut sumedenie de state noi, au dispărut altele, unele s-au mărit, altele s-au micşorat. Prea multe sunt statele noi ca să le înşir. Nu-mi veţi lua în nume de rău dacă menţionez – simbolic – Israelul, martirul şi eroul secolului, al mileniului, al mileniilor, ieri, azi, mâine...

Au fost născocite (sau desăvârşite) în secolul meu (enumăr la întâmplare): telegraful, telefonul, trenul, automobilul, avionul, cinematograful, radioul, televiziunea, magnetofonul, materiile plastice, ultrasunetele, apa grea, radarul, tranzistorii, calculatorul, cauciucul sintetic, sateliţii artificiali, zborul în Cosmos... (desigur că aveţi multe de adăugat). Au fost descoperite: teoria cuantelor, izotopii, structura atomului, relativitatea, radioactivitatea artificială, fisiunea nucleară, reactorul nuclear, cibernetica (parcă numai astea?). În medicină au fost descoperite (dar lumea e mai bolnavă ca oricând) grupele sanguine, deci transfuziile, vitaminele, vaccinul contra tuberculozei, vaccinul antipoliomielitic, leacurile altor boli înspăimântătoare, chinina, insulina, penicilina, cortizonul, aspirina, streptomicina, grefele unor organe esenţiale, primul copil în eprubetă... Ce vreţi mai mult de la un singur secol?!

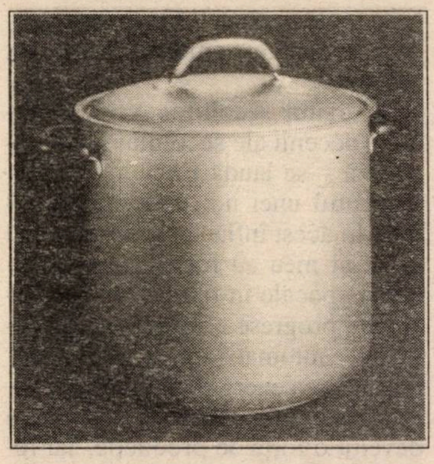

Pe dinafară, acest bidon arată perfect marile progrese realizate de secolul XX în materie de tehnologie şi design. Dacă-l deschideţi, însă, veţi vedea că este umplut nu cu lapte, ci cu sânge

Au izbucnit democraţia, dictatura, fascismul, comunismul, revoluţiile, terorismul...; presa a cunoscut culmea desăvârşirii, dar şi a deşănţării.

Aproape toate cele arătate au fost create în folosul omului; aproape toate i-au devenit omului duşman înverşunat. Au fost create mitralierele, gazele otrăvitoare, bombardierele, alte arme sofisticate, bomba atomică..., uşurând realizarea celor două războaie mondiale şi a celor o mie (poate zece mii) locale, cu ravagii cât toate războaiele din lume la un loc. Au folosit la ceva toate acestea?! Omenirea merge tot înainte, omenia merge tot înapoi!

Sfârşitul secolului XIX şi primele decenii ale secolului XX marchează – se laudă Enciclopediile – începutul unei noi revoluţii în ştiinţă. În acest înflăcărat, senzaţional secol al meu au fost făcute descoperiri epocale în Fizică, au fost realizate progrese colosale în electrificare, automatizare şi chimizare, în folosirea energiei atomice, în nenumărate alte domenii. Ştiinţa a devenit o forţă de producţie, iar regina ei, Matematica, un auxiliar universal al celorlalte ştiinţe. Oamenii de ştiinţă s-au înmulţit cu duiumul... Ei şi? Urmare a acestui iureş atât de spectaculos al ştiinţei, este omul fericit? Sau, dimpotrivă, tot mai descumpănit, tot mai îngrijorat de viitorul omenirii? Ştiinţa a tot progresat, conştiinţa a tot regresat. Nimeni nu are încredere în nimeni, spionajul e mai răspândit decât prostituţia. Aşteptăm cu ardoare noul secol, dar ne înfricoşează ce ne-ar putea aduce.

Suntem 6 miliarde

O lume bolnavă, profund bolnavă. Iată unele date (la care am adăugat şi din alte surse) dintr-un raport publicat în 1995 la Geneva, de Organizaţia Mondială a Sănătăţii de pe lângă Organizaţia Naţiunilor Unite, marea speranţă amăgitoare.

Populaţia mondială este azi de 6 miliarde (la începutul secolului Globul adăpostea un miliard şi jumătate de oameni; la sfârşit de secol, de patru ori pe-atâţia). 20 la sută trăiesc într-o paupertate totală. Sărăcia, maladia cea mai ucigătoare din lume. 12 milioane de copii mor anual înainte de a împlini 5 ani, în ţările în curs de dezvoltare. O treime din aceştia mor în urma infecţiilor acute pe căile respiratorii: un deces la fiecare 8 secunde. Trei milioane de copii mor anual de diaree, 1,2 milioane de rujeolă, un milion de paludism, 500.000 de prunci îşi pierd viaţa de tetanos.

În privinţa adulţilor: 34 de milioane sunt seropozitivi, adică molipsiţi de virusul AIDS; zilnic apar în lume 6.000 de cazuri noi, astfel că la sfârşitul secolului, 40 milioane de oameni vor fi seropozitivi.

Tuberculoza, înfrântă în acest secol, după ce a ucis sute de mii de vieţi pe an, a reizbucnit, ucigând anual trei milioane de oameni: zece mii de cazuri noi pe oră. Astma ucide acum mai mulţi decât în urmă cu 20 de ani.

Fumatul face tot mai multe ravagii: jumătate din cei care fumează din adolescenţă vor muri de tabagism (un deces la fiecare zece secunde). 165 milioane de oameni suferă de artrită. La fiecare treizeci de secunde un european este victima unei fracturi cauzate de osteoporoză.

Bolile infecţioase şi parazitare vor ucide 16 milioane, iar cele ale aparatului circulator, 10 milioane. Cancerul seceră anual peste şase milioane de oameni în lume, cel pulmonar sau al căilor respiratorii, un milion de victime. Cancerul la sân este prima cauză de deces la femeile din ţările dezvoltate şi a doua în ţările în curs de dezvoltare, prima cauză în aceste ţări fiind cancerul uterin. 20 milioane de avorturi vor pricinui 70.000 de decese pe an.

Hepatita de tip B provoacă un milion de decese pe an. O jumătate de milion de oameni suferă de hipertensiune arterială. Anual mor de malarie 3 milioane de oameni. 100 milioane de oameni suferă de diabet şi specialiştii consideră că în următoarele două decenii numărul lor va creşte la 300 de milioane.

În privinţa "maladiei secolului", adică bolile pe fond nervos, 500 milioane suferă în lume de tulburări neurotice, 200 de milioane sunt depresivi cronici (20% din populaţia globului suferă de depresiune). Zilnic accidentele de muncă ucid 600 de oameni şi provoacă 33.000 de răniri grave. Ce să mai spun de ravagiile automobilului?

Boli peste boli şi deasupra alte boli. Nu mai moare nimeni de "moarte bună", de bătrâneţe? Şi încă n-am terminat. Diferite forme de demenţă, printre care boala Alzheimer, ating 22 milioane de persoane. Excesul de greutate este considerat epidemia următorului mileniu; nu este numai o problemă de estetică, ci o boală. Succesele mari obţinute în tratarea bolilor de inimă au devenit zadarnice, din pricina îngrăşării. 80 la sută din bolnavii de inimă sunt supraponderali. 20 milioane de oameni sunt supraponderali şi numărul lor tot creşte.

2834 pagini cu medicamente

Un miliard de oameni suferă de foame. Da, încă un flagel, că nu erau destule. Într-un secol atât de avansat. La începutul secolului omenirea a fost zguduită de prevederile unui economist englez, Malthus – era şi preot, cum să nu-l crezi? – că lumea se înmulţeşte peste măsură, alimentele nu-i vor putea hrăni pe toţi. Şi-atunci ce-a făcut omenirea? A luat grabnice măsuri: a organizat un război mondial şi, pentru că s-a dovedit insuficient, a organizat încă unul, şi mai mondial. Numărul oamenilor a mai diminuat ceva, dar imediat s-a refăcut, a mai şi crescut, creşte necontenit (înspăimântător, aş fi tentat a spune), cu toate războaiele impecabil organizate necontenit, cu toate cataclismele cu care natura îşi propune să vină în sprijinul omenirii. Drept rezultat, foamete. Foamete cumplită: jumătate din omenire se culcă seara nemâncată. Chiar nu pot fi produse destule alimente? Pot. Şi chiar se produc; dar intervine incompetenţa conducătorilor.

Numai foamea? Dar setea? Un raport de Ziua Internaţională a Apei, organizată de Naţiunile Unite, arată că în 50 de ţări, aproape un miliard de oameni sunt lipsiţi de minimul necesar de apă potabilă.

Banca Mondială a calculat că 3,3 milioane de oameni din 127 de ţări în curs de dezvoltare suferă de pe urma consumului de apă infectată. Diareea, schistosomiasis, febra galbenă, infecţiile parazitare intestinale, orbirea şi trachoma (care ea singură cauzează circa 6 milioane cazuri de orbire anual) ucid multe milioane de oameni pe an.

80 la sută din bolile în curs de dezvoltare sunt pricinuite de apa contaminată. 50 la sută din omenire nu dispune de instalaţii sanitare potrivite: n-au closet!

A mai rămas, oare, pe lume, vreun om nesuferind? Au fost lichidate unele boli teribile, au fost introduse altele şi mai şi. Fiecare viaţă este de la început o moarte treptată. Să fie din lipsă de medici suficienţi? E şi asta. Organizaţia Mondială a Sănătăţii arată că numărul medicilor s-a dublat în secolul nostru (există azi în lume 23 milioane de medici), însă e necesar ca ei să se dubleze încă o dată.

Dar cu medicamentele cum stăm? Există destule? Să vedem. Lucrarea lui Maimonide, "Farmacopeea", descria, prin anul 1200, patru sute de medicamente. Primul manual modern al medicamentelor, "Muck", din New York, apărut la sfârşitul secolului (1899), avea 192 de pagini; a 17-a ediţie, apărută în 1999, are 2834 de pagini.

Şi n-am amintit de droguri (care constituie şi cea mai dezvoltată industrie).

Omenirea e tot mai bolnavă; nu numai fiecare individ în parte, ci luată în totalitatea ei. Globul nostru e tot mai bolnav, oamenii n-o ignoră, presa se ocupă pe larg, o mulţime de spaime bântuie în lume: foametea, reducerea drastică a resurselor de apă, despăduririle tot mai înverşunate determină întinderea regiunilor deşerte, eroziunea solului, scăderea concentraţiei de oxigen şi creşterea tot mai îngrijorătoare a bioxidului de carbon în atmosferă, pricinuind sufocarea lentă a florei, a faunei. Extinderea deşertului, taifunurile, uraganele, ridicarea nivelului mării silesc anual milioane de oameni să-şi părăsească ţările, să emigreze (mai ales spre Statele Unite ale Americii, mai îngăduitoare, rezerva cea mare – deocamdată – a lumii), sătenii invadează oraşele...

Cantitatea tot mai uriaşă de gunoaie produsă de om, deşeurile produse de industrie poluează aerul, mările...

Milioane şi milioane de oameni trăiesc în mare mizerie, în bordeie, pe bărci plutitoare, pe trotuare, în gările de tren şi de metrouri, şomajul se întinde...

Disproporţia dintre ţări e arătată şi prin următoarea comparaţie: în aceeaşi zi, în Israel, un dolar american valorează 4,20 şkalimi, în România 16.220 lei, în Turcia 500.000 lire, în Angola, după 25 de ani de război civil, sărăcia e cumplită, inflaţia a atins cote astronomice, cursul monedei locale, kwanza, este de 6,5 milioane pentru un dolar...

Nu se iau măsuri? Se iau, mai pretutindeni; trăim totuşi pe o planetă tot mai bolnavă, gata oricând să explodeze. Iată ce lume lăsăm în urma noastră!

O formă deosebit de gravă a folosirii abuzive a ştiinţei este dezmăţul studierii Cosmosului "în scopuri paşnice". Peste 80% din cercetările efectuate de trei decenii în spaţiul cosmic şi 75% din sateliţii lansaţi cu mare fast, au fost în scop militar. Au diminuat enorm investiţiile în producţie şi în consumul populaţiei, pentru a fi... risipiţi în Cosmos. În fiecare minut lumea alocă două milioane de dolari pentru înarmare; şi tot în fiecare minut treizeci de copii mor de foame...

Să nu uit: o deosebit de gravă boală molipsitoare a cuprins întreaga lume. Internetul. Şi e fără leac. Se susţine că e o boală... pozitivă. Numai că s-au şi văzut neajunsurile noului miracol!

Aminteam de euforia produsă la început de secol, prin apariţia automobilului; la sfârşit de secol automobilul a devenit marele blestem! Soarta marilor descoperiri şi invenţii, a marilor idei.

Sânii, pulpele şi buricul

Secol de sofisticare generală, de rafinament, literatura nu putea să nu se resimtă: poezia a devenit proză, i s-a răpit muzica, poeţii nu mai sunt dispuşi să se ostenească pentru a cizela un vers; proza nu mai e la îndemâna maselor, ci a elitelor; la fel artele plastice, muzica... E drept că tot mai mulţi se numără cei din elită. Dar masele au rămas tot mase, numai că şi-au ales din rândurile lor fabricanţii de literatură, de arte. Limba s-a împestriţat cu nenumărate împrumuturi din alte limbi – din engleză în primul rând – fie că este sau nu necesar.

– E un păcat că ne îmbogăţim limba?

– Dar nu o îmbogăţiţi, dimpotrivă, o sărăciţi. Scoateţi din uz cuvinte materne şi le înlocuiţi cu străine. Desigur, altceva e când apare o noţiune nouă, pentru care nu există cuvânt matern! Pentru că lingviştii n-au fost vigilenţi, limba maternă a devenit neinteligibilă pentru cei care nu cunosc limba engleză. A trebuit să fie introdus sistemul ca elevul întâi să înveţe engleza, pe urmă limba maternă.

Încă o molimă a bântuit acest secol, şi va face tot posibilul să pătrundă şi în următorul: amorul (mai bine zis "amorul"), cea mai răspândită şi mai prăpăstioasă (toate bolile sunt cele mai...). A fost bine, veţi zice, ne putem lipsi de amor? Tot atâtea nenorociri sau cel puţin nefericiri, câte amoruri. Toate amorurile au eşuat, mai curând sau mai târziu. Dacă a scăpat vreunul a fost pur şi simplu o eroare a naturii!

Căsniciile s-au şubrezit substanţial, divorţurile s-au înzecit ("mai multe chiar decât căsătoriile", cum zicea un neglumeţ), "amorul" s-a redus la relaţii sexuale, mai toată lumea s-a prostituat. În mare măsură a contribuit la aceasta faptul că partea feminină îşi pune tot mai mult în evidenţă publică sânii, pulpele, buricul, cu făgăduiala că va continua tot aşa, spre a dovedi că nu are nimic de ascuns; dar se arată indignată ("poate iese un ban") că tot mai mulţi bărbaţi se lasă provocaţi! "Cum, adică, oftează bieţii bărbaţi, ele au dreptul să ne provoace, dar noi n-avem dreptul să ne lăsăm provocaţi?!". Din care pricină violul e pe cale de a fi legalizat.

– Şi ce-ai vrea? Să li se interzică femeilor să se poarte cum vor? Unde e democraţia?

– Doamne fereşte, am zis eu aşa ceva? Ar dispare farmecul străzii, al lumii! Dar să nu se mai plângă ele că li s-a întâmplat… ceea ce, de fapt, au urmărit sau măcar dorit!

Dezmăţul sexual n-a mai cunoscut limite, libertatea a fost acordată oricui, chiar duşmanilor, se bucură de "drepturile omului" şi neoamenii…

Organizaţia Naţiunilor Unite arată că peste patru milioane de tinere, mai ales din fostul bloc comunist din răsăritul Europei, care vor o muncă uşoară, se lasă vândute anual în occident.

Ce să mai spun de pacostea reprezentată de tot mai mulţi avocaţi care au renunţat cu dispreţ să fie auxiliari ai Justiţiei, se consideră (e mai rentabil) doar auxiliari ai clienţilor: fac tot ce pot şi se poate pentru a împiedica să fie condamnaţi, oricât de vinovaţi. În consecinţă, s-au înmulţit considerabil hoţii, criminalii, escrocii. Cu cât mai mulţi delincvenţi, cu atât mai mulţi avocaţi, cu cât mai mulţi avocaţi, cu atât mai mulţi delincvenţi.

"Trăiţi ziua de azi – era deviza omenirii în secolul meu – că un mâine nu există!". O spusese încă în urmă cu peste două mii de ani poetul latin Horaţiu, în "Ode" *(carpe diem),* spre a ne aminti că viaţa e scurtă, grăbeşte-te să profiţi de ea; dar avansatul nostru secol a dus mult mai departe dogma…

Omenirea se împarte în două imense tabere iremediabil adverse: laici şi religioşi. Dacă ar fi numai atât, dar fiecare din cele două mari tabere se împarte, la rândul ei, în nenumărate alte tabere care şi ele… Greu să împaci o lume cu atâtea păreri diferite câte şi numărul locuitorilor de pe Glob. O singură părere împacă celelalte religii: ura împotriva religiei evreilor. Câtă suferinţă, câtă moarte a adus omenirii religia! A adus şi pace, linişte, împăcare cu sine, cu soarta? A adus; dar artificiale, vremelnice, iluzii. Sugestie. Autosugestie. Jumătate din omenire e antievree, consecinţă a religiei. Bietul Dumnezeu s-a dovedit cel mai desăvârşit duşman al evreilor, dacă a putut să-şi chinuiască în asemenea hal "poporul ales", de-a lungul întregii sale istorii, azi ca întotdeauna.

Dacă şi pe Cel de Sus îl părăsim, ce ne rămâne? Mult: ştiinţa, artele, literatura, sportul… fiecare din acestea cu păcatele respective.

Loteria, marea speranţă

O, au fost şi sumedenie de puncte luminoase, strălucitoare, în gloriosul meu secol blestemat: Einstein, Premiul Nobel (130 de evrei din 690 în total), Şalom Alehem, Churchill, Shirley Temple, Charlie Chaplin, Greta Garbo, Romain Rolland, Anatole France, G. B. Shaw, familia Curie, Pavlov, Ehrlich, Fleming, Nadia Comăneci, Edith Piaf, Campionatele Mondiale de Fotbal, debarcarea pe Lună, zdrobirea lui Hitler, Gorbaciov şi prăbuşirea comunismului, faxul, telefonul celular, computerul, editurile (cartea), pastila Viagra etc. etc. etc.

O mare dezvoltare au luat-o sportul (chiar sălbaticul box), turismul, industria anecdotelor şi cea a cuvintelor încrucişate care prelungesc multora o viaţă activă.

Primul copil creat prin fertilitate in vitro, Dolly, oaia clonată de oamenii de ştiinţă…

Dar momentele întunecate le-au depăşit pe cele luminoase. Luat în ansamblu, secolul meu a fost o mare dezamăgire, un eşec. Numai cei nesimţiţi se simt bine.

O parte considerabilă a omenirii (am în vedere ţările civilizate), pentru că nu mai crede în pământeni, crede în extratereştri, în sfârşitul tot mai apropiat al lumii, Apocalips (dacă şi Papa de la Roma a anunţat sfârşitul iminent al lumii!), în alte asemenea bazaconii. Loteria e marea speranţă a oamenilor.

Paranoia anului 2000, precedată de cea a anului 1000, a anului 500, a fost pur şi simplu o boală psihică declanşată de temeri: frica de sărăcie, de foame, frica de musulmani, de ciumă. Omenirea e înfricoşată azi de anomaliile climatice, de armele nucleare, biologice, chimice, de războaiele etnice, explozia demografică în ţările sărace, de neputinţa de a stăvili ura străveche…

"O lume condusă de neputincioşi", concludea încă în 1955 raportul anual al Institutului Internaţional de Studii Strategice, de la Londra. "Un sentiment difuz de neputinţă caracterizează, de pildă, viaţa politică mondială… Şefii de state poartă întreaga responsabilitate a situaţiei. Prea ocupaţi cu problemele interne ale ţărilor lor, ei nu au luat nici o iniţiativă importantă, pozitivă, bine susţinută, în materie de politică externă… Într-o lume pluralistă, politica externă reclamă tocmai ceea ce se evita în trecut: implicare în treburile interne ale altor state".

"Nu suntem cu toţii uniţi – arăta Yehudi Menuhin într-un interviu. Soarta întregii omeniri depinde de relaţiile noastre reciproce. Niciodată nu am depins atât de mult unii de ceilalţi… Persistăm în atitudinea de a-l vedea pe vecinul nostru ca pe primul duşman, continuăm să promovăm spiritul de răzbunare şi de ură, să poluăm lumea şi gândurile noastre. Dacă vom continua tot aşa, vom fi tot mai incapabili să ne confruntăm cu dorinţa de exploatare şi de tiranizare, cu dorinţa de a aduna cât mai mult (este o ruşine să mori bogat – zicea cineva, n.n.), fără să ne pese de viitor."

La fel mă pot lăuda cu secolul meu, pe cât mă pot ruşina. Aşa cum "evoluează" azi lumea, nu-i invidiez pe cei din secolul următor; ştiinţa, de exemplu, îşi va face în continuare de cap, nestăvilită, încât atât de avansatul meu secol, peste alt secol va fi considerat un biet ev mediu. Va fi bine pentru oameni? Sau nu omul, ci ştiinţa este obiectivul, scopul ştiinţei?

"Frământatul secol XX a fost, prin excelenţă, unul al ororii, al crimei organizate, al genocidului".

N-am amintit de cutremure: Globul nostru s-a dovedit la fel de şubred, de frământat în adâncuri ca şi la suprafaţă. N-a fost bine ales pentru om, pentru viaţă.

Inteligenţi foc
(să nu le fie de deochi)

Am învăţat de la viaţă să mă mulţumesc să scriu despre trecut, despre prezent, să mă feresc să scriu despre viitor, exceptând cartea mea *"Peste cincizeci de ani"*, care a fost un accident amuzant. S–au găsit însă unii – şi nu ca mine, un oarecare – să se ocupe de viitor, şi iată ce a ieşit:

În 1895, lordul Kelvin, renumit fizician englez, preşedintele lui Royal Society, declara că maşinile zburătoare mai grele decât aerul nu pot exista; în 1897, acelaşi susţinea că radioul n-are nici un viitor; iar în 1900 afirma că razele X sunt o vrăjitorie.

"Tot ce poate fi inventat a fost deja inventat", declara în 1899 Charles Duell, şeful Biroului pentru patentări al Statelor Unite.

Dar să ne ocupăm de cele afirmate în strălucitul secol al meu, al nostru.

"Nebunia care se numeşte radio va dispărea cu timpul", susţinea în 1922 celebrul inventator Edison.

"Chiar dacă televiziunea nu este o prostie din punct de vedere teoretic şi tehnic, din punct de vedere comercial şi financiar este o imposibilitate", declara în 1926 Lee de Forest, inventatorul tubului de televizor.

În 1932, marele Einstein declara că n-avem nici un indiciu că vom obţine curând energia nucleară.

"În 1940, teoria relativităţii va fi considerată o glumă", susţinea în 1929 inginerul G. F. Gilette.

În 1943 Thomas Watson, întemeietorul şi directorul general al celebrei firme mondiale IBM, prevedea că cererea mondială de ordinatoare nu va depăşi cinci exemplare.

În 1964 a apărut o carte, devenită imediat celebră, a lui Arthur Clarke, în care prevedea aterizarea pe Marte în 1980, noi forme ale inteligenţei artificiale şi alte asemenea. Nu s-au realizat. La începutul secolului se prevedea... cel puţin un aparat telefonic în fiecare oraş... Nimeni nu a prevăzut miniaturizarea electronicii, sinistra explozie a AIDS-ului, progresele incredibile ale ingineriei genetice, Internetul...

"Bomba nu va exploda niciodată, v-o spun ca expert în materie", îi spunea, în 1945, amiralul Daniel Leahy, preşedintelui Truman, cu privire la planurile nucleare ale S.U.A.

"Călătoria în spaţiu este o uriaşă aberaţie", declara în 1956 Richard van der Riet Wooley, astronom englez.

"Nici nu om nu are nevoie acasă de un computer", afirma în 1977 Ken Olson, preşedintele societăţii Digital Equipment Corp.

"Clonarea este imposibilă din punct de vedere biologic", se arăta în 1984 într-un articol din renumita revistă "Science".

Nostimă cu deosebire a fost afirmaţia scriitorului american Henry Adams, că, după toate socotelile sale, în anul 1950 Globul nostru se va dezintegra. Vă amintiţi să se fi produs aşa ceva? Alţi aiuriţi au prevăzut sfârşitul lumii pentru anul 2000, cum l-au prevestit pentru anul 1000, pentru 500...

În judecarea secolului, cu consecinţa sa directă, *momentul actual*, mi se par deosebit de semnificative, acum, la încheiere, cele declarate de muzicianul Yehudi Menuhin la ancheta unui ziarist francez (1998). O frază îi rezumă părerea: "Civilizaţia noastră se îndreaptă grăbită spre o sinucidere colectivă".

Yehudi Menuhin se arăta îngrijorat pentru soarta societăţii omeneşti actuale, care, în ciuda enormelor sale succese tehnologice, a uriaşelor salturi în ce priveşte condiţiile de trai ale unei însemnate părţi a populaţiei de pe Glob, se află în pragul unei prăpăstii structurale profunde, că foarte puţini oameni aflaţi în vârful diferitelor piramide ale societăţii contemporane observă semnele periculoase ale degradării şi primitivizării a tot mai multe şi mai largi straturi ale omenirii.

"Sper că odată şi-odată fiecare cultură va fi capabilă să o accepte pe cealaltă. Şi că nici o putere nu va mai încerca să se impună celorlalte. Tare mă tem, însă, că mâine nu vor mai exista în lume poeţi, pentru că toţi oamenii vor vorbi într-un limbaj ininteligibil, cel al calculatoarelor". "Secolul 21 va fi religios sau nu va mai fi deloc", pretindea André Malraux.

În multe privinţe, secolul meu a constituit pentru omenire un pas înainte; şi tot în multe privinţe, doi paşi înapoi.

Aşa cum se prezintă situaţia, ne aşteaptă un secol greu, "prevăd" că vor avea de lucru urmaşii noştri, aşa cum am avut şi noi, locatarii secolului XX; dar nu se vor lăsa bătuţi, cum nu ne-am lăsat nici noi! Se vor lăuda şi ei, la sfârşit, cu secolul lor, totodată se vor plânge şi ei de imensele neajunsuri; dar – ca şi noi – nu vor dispera din cale-afară, nu vor avea încotro, speranţa lor vor fi următoarele secole, milenii...

STAN VLAD

Corespondență din București

Iată-ne și-n anul 2000!

- **Pensii de 10, 15, 20 lei pe lună!**
- **O pâine: 2.000 de lei**
- **Statisticienii nu mai scot o vorbă**
- **Dar vin bani de la Fondul Monetar Internațional!**
- **Vin dolarii!**

Am ajuns s-o trăim și pe-asta: intrarea în anul 2000! Cifra-i frumoasă, momentul emoționant. Să fii martor la cumpăna dintre secole și milenii este cu adevărat înălțător. Multe s-ar putea spune în asemenea clipe, dar să nu ne luăm cu entuziasmul; să le trăim și pe urmă vom mai vorbi.

Sosirea anului 2000 a creat multe stări deosebite, de la oameni până la... calculatoare. Mai întâi au fost disputele legate de... locul anului 2000. Este an de sfârșit de mileniu, sau de început de mileniu? Dilema – cel puțin în România – a fost creată de mass-media și de publicitate. Sună parcă mai frumos, mai atractiv să spui că 2000 este anul prim al mileniului al treilea. Oamenii se simțeau mai bine când li se spunea că sunt la început de mileniu; mai câștigau – într-un fel, emoțional – un an de viață.

Științific, însă, lucrurile sunt clare și au fost și sunt explicate tuturor: mileniul al doilea se încheie la 31 decembrie 2000, iar mileniul al treilea începe la 1 ianuarie 2001! La o asemenea concluzie s-a ajuns mai de mult; de câteva secole tot au loc reuniuni ale învățaților lumii – istorici, astronomi, astrologi, religioși. Disputa (sau neclaritățile) erau legate de anul nașterii lui Isus Hristos. Nici acum, în această privință, lucrurile nu par a fi prea bine lămurite, dar, printr-un fel de consens, s-a ajuns la stabilirea anului nașterii lui Isus Hristos. Unii spun că anul 734 al Imperiului Roman este cel în care s-a născut Isus Hristos. Sunt și istorici religioși care susțin că nașterea s-ar fi produs cu 15 ani mai târziu; alții susțin o diferență mai mică. E greu să găsești date exacte în negura vremurilor. Așa că s-a rămas la numărătoarea actuală a anilor; celelalte teorii și ipoteze rămân în cercul cercetătorilor de documente vechi, care și azi mai caută... adevăruri.

Pentru noi, cei trăitori în România, anul 1999 n-a fost bun; necazurile, neîmplinirile, traiul tot mai greu – le-am oglindit în corespondențele lunare publicate în revista noastră. A devenit tradițională la noi discrepanța dintre politica internă și cea externă a țării. În planul vieții de toate zilele ne afundăm tot mai mult în mocirla sărăciei, a mizeriei. Sfârșitul anului 1999 a fost marcat de mari convulsiuni sociale, multe cu un caracter violent, devastator. Până și copiii, celebrii aurolaci, cei care trăiesc prin canale și mine, au ieșit în stradă și au cerut... condiții de viață mai bune! Cu excepția celor vreo 60.000 de îmbogățiți ai vremurilor de tranziție (despre care tot am mai scris), majoritatea oamenilor (peste 10 milioane) trăiesc la limita supraviețuirii. Corupția, violențele, infracțiunile, furturile au atins cote pe care nu le-am fi crezut vreodată. Guvernanții se bâlbâie, se ceartă între ei, aruncând vina unii pe alții, fac promisiuni în care nici ei nu cred, ca să mai amețească lumea. Pensionarii au atins cel mai înalt grad de mizerie. Imaginați-vă că într-o țară în care dolarul a trecut de 18.000 de lei (începutul lui decembrie 1999) și crește mereu, unde o pâine (doar o pâine de 400 de grame) costă 2000 de lei, sunt oameni care primesc pensie 10, 15 și 25 de lei pe lună! Pare incredibil, dar așa este. Acum, în ajun de sărbători, guvernul a adoptat o hotărâre (cu care se laudă) ca astfel de pensii să crească la 50.000 de lei lunar. Statistic, asta înseamnă procentual o creștere de 2.000 de ori! Pe ansamblul bugetului țării sunt câteva miliarde bune. Dar ce înseamnă pentru un om bătrân și bolnav nici măcar trei dolari într-o lună? Abia dacă-și cumpără un kilogram de carne (cu oase!).

Datele statistice au fost o calamitate pentru economia românească încă de pe vremea Răposatului. Așa-i și acum. Tot aruncând praf în ochii cetățenilor cu cifre modificate și dându-și seama că nimeni nu mai crede în ele, Comisia Națională pentru Statistică a și renunțat (de vreo doi ani) să mai țină conferințe de presă. I-o fi prins jena pe statisticieni?

Am scris deseori că singura realizare a acestor zece ani de la evenimentele din decembrie 1989 constă în libertatea și dezvoltarea presei; pe toate planurile. La unison (indiferent de culoarea politică), presa înfățișează zilnic realitățile crude ale situației din România. Se văd la televiziune (acum sunt multe posturi) scene cutremurătoare din viața de zi cu zi.

În fața acestei situații, puterea actuală, vizată direct, a început să se irite. În câteva rânduri, președintele Constantinescu a învinuit presa română că prezintă tendențios realitatea țării. Criticile lui n-au rămas fără ecou. La Ministerul de Interne se lucrează la un proiect de lege conform căruia ziariștii să poată fi condamnați la șapte ani de închisoare pentru... calomnie și defăimare.

Chiar și la Ministerul de Externe, care are în frunte un om cu vederi democratice cum e Andrei Pleșu, s-au impus restricții în ce privește acreditarea ziariștilor, cum nu au fost niciodată în acești ultimi zece ani şi care seamănă a cenzură. Acreditările se dau numai pe şase luni (până acum era un an), în condiţiile în care prezinţi un dosar cu copie de pe buletinul de identitate, un curriculum vitae şi (atenţie!) còpii de pe cât mai multe din articolele publicate! Asta în afară de o adresă din partea redacţiei respective care este garanţia exercitării profesiei. Ce vă amintesc asemenea măsuri?

La toate acestea adăugaţi şi măsura luată în privinţa vizitatorilor străini în România. De la 1 ianuarie 2000 nu se mai acordă vize de intrare la graniţă, ci trebuie luate de la consulatele române din ţările de origine. Pentru afaceri, dar mai ales pentru turism, măsura va avea efecte dezastruoase. Acum, când se aud tot mai multe voci din Europa care propun ca românii să fie scutiţi de vize, la noi se înăspreşte regimul vizelor!

Decembrie 1999 a consemnat împlinirea a zece ani de la evenimentele din 1989. Adevărul despre ce-a fost atunci nu se cunoaşte nici acum. La Procuratura militară s-a găsit un general-magistrat care şi-a propus să facă lumină în această afacere atât de încurcată, cu implicaţii care duc spre oameni ajunşi suspuşi. Pentru oamenii politici actuali (şi de la putere, şi din opoziţie) treaba asta a stârnit îngrijorare. De aceea, magistratul a fost chemat la Comisia de apărare a Senatului şi criticat pentru că se grăbeşte. S-ar vrea probabil ca treburile să se mai tărăgăneze vreo zece ani pentru ca între timp cei vizaţi direct (azi ştabi mari) să iasă la pensie şi tot ce-au făcut să fie prescris!

Să ne oprim aici, fiindcă altfel trece şi 2000 şi tot mai discutăm. Decembrie 1999 a fost, tradiţional, luna cadourilor. S-au găsit de toate, multe şi frumoase. Cumpărători nu prea au fost. Privitori însă, mulţi. Oricum, în fiecare casă s-a mai încropit câte ceva, fiindcă românii au o mare capacitate de a se descurca, de a se adapta la situaţie, de a supravieţui. Unii chiar au plecat ca să facă Revelionul în ţări străine. Normal, dacă socotim că i-a costat mai ieftin decât la munte în România, mai ales cei care au fost prevăzători şi au cumpărat dolari încă din vară!

Cum afirmam mai sus, în plan extern stăm ceva mai bine. Nu-i doar meritul nostru. După experienţa din fosta Iugoslavie, europenii şi americanii şi-au dat seama că trebuie să facă ceva mai mult pentru liniştirea Balcanilor. România, care şi-a făcut bine temele în perioada războiului din Kosovo, se bucură de oarecare trecere. Am ajuns şi noi mai în faţă (acum ne tot înghiontim cu bulgarii, care să fie mai în faţă; fereşte-ne, Doamne, de prieteni, că de duşmani ne ferim singuri!). Uniunea Europeană vrea să ne primească la sânul ei aşa cum suntem, ajutându-ne să... creştem. Vor da bani (şi încă mulţi), dar nu pe degeaba (firesc) şi nici ca să-i cheltuim noi cum vrem (F.M.I. s-a ars destul cu banii daţi în Rusia). Din acest an – 2000 – România va fi monitorizată de o Comisie formată din reprezentanţi de la F.M.I., Banca Mondială, Uniunea Europeană şi desigur şi din România. Comisia va studia şi va stabili programele de dezvoltare, priorităţile şi măsurile. Sigur, la prima vedere pare un certificat de incapacitate dat guvernanţilor români şi un fel de atentat la suveranitatea ţării. Dar nu-i chiar aşa. Cei mai mulţi sunt convinşi că este vorba de un ajutor real, eficient, dat României.

Ajutorul economic al Uniunii Europene şi al SUA s-ar putea să salveze de la pieire actuala clasă politică aflată la putere. Constantinescu şi partidele care guvernează acum ţara stau dezastruos cu sondajele preelectorale. Dar dacă anul 2000 va fi un an prosper, s-ar putea ca electoratul (uşor manevrabil de obicei) să-şi schimbe opţiunile. Este foarte important, întrucât anul 2000 este an electoral pentru România: în primăvară alegeri locale, în toamnă alegeri generale şi prezidenţiale.

Preşedintele Constantinescu îşi va începe programul turistic cu o vizită în Israel. Firesc. Anul 2000 este anul pelerinajelor în Ţara Sfântă. Guvernanţii vor fi ocupaţi cu programele ce urmează în mod normal începerii negocierilor în România pentru aderarea la Uniunea Europeană, acţiune ce a fost stabilită la Summit-ul U.E. de la Helsinki din 10-11 decembrie 1999. În paralel, România activează de la 1 ianuarie 2000 în "troica" europeană a Organizaţiei pentru Securitate şi Cooperare Europeană (O.S.C.E.). "Troica" este compusă din ţara preşedinte în funcţiune, cea care a fost preşdinte şi cea care va fi. România va fi preşedinte al O.S.C.E. în anul 2001. Cum spuneam, în politica externă stăm mai bine.

Cum va fi în politica internă, nu prea ştim. Totuşi, se anunţă o relaxare fiscală consistentă, mai ales că ne vin bani de la Banca Mondială şi de la Comisia Europeană. În rest, ce-o mai hotărî Comisia internaţională care ne va monitoriza. Guvernul român nici buget nu şi-a făcut, că nu ştie pe ce bani va conta. Din surse interne (producţia industrială e la pământ) nu vor veni prea mulţi. Totul e ce va veni de-afară. S-ar putea să vină, întrucât Occidentul nu-i interesat să vină Iliescu şi ai lui la putere.

Vedeţi deci şi dv. că anul 2000 – ultimul al secolului şi al mileniului – va fi foarte zbuciumat în România. Dar, de fapt, unde nu va fi! Ce putem face? Să-l primim cu încredere, să ne mai adunăm speranţele. Tuturor să ne urăm sănătate, fericire şi LA MULŢI ANI!

●

Păşim în mileniul III, care – după cum susţin oamenii de ştiinţă – începe de-abia la anul.

- Accident de cuţit
- Secretariat de Stat
- Ce frumos e la Pedriches!

«În sfârşit, Radu Feldman Alexandru şi-a luat tălpăşiţa din PD Partidul Democrat)! Printre altele, el a acuzat conducerea acestui partid că l-a propus pe Ştefan Naciu ca reprezentant a PD în Consiliul de Administraţie al Societăţii Române de Radiodifuziune, care, ehei, zice turnătorul roşcovan, a primit premiul Fundaţiei "România Mare", lasă că ştim noi! Ce v-am zis noi de acest Feldman, că e o jigodie incurabilă? Foarte demn, Ştefan Naciu a răspuns că el a primit premiul pentru profesionalismul său, pus în slujba informării corecte şi echidistante a marelui public. Diferenţa dintre Naciu şi Feldman este ca de la Tucidide la Dide: în vreme ce Naciu e un mare ziarist şi un erou al Revoluţiei din decembrie 1989 (a apărat Radioul în acele clipe fierbinţi şi a fost împuşcat în gât) – veneticul cu nume prescurtat a avut şi el un accident, dar nu de glonţ, ci de cuţit, fiind tăiat împrejur la puţulică, de către haham.»

«Toate posturile guvernamentale cheie (în anii de după 1944), 90 la sută sau chiar mai mult în administraţia civilă, în economie, industrie şi universităţi etc. erau deţinute de evrei ascunşi sub false nume româneşti şi, cu toate acestea, presa evreiască şi publicul ei, credul, dezinformat, protestau că în România există antisemitism. Aproape toţi prefecţii de "raioane", primarii oraşelor, comisarii de poliţie din judeţe, comisarii politici din armată erau evrei. Poliţia comunistă din Bucureşti era formată din evrei, de la portarul înarmat până la directorii şi şefii "Securităţii". Cei mai bestiali comisari comunişti ai "miliţiei populare" din Bucureşti erau evreii Solomon şi Kweller, cu sute de crime la activ. Şi erau crime oribile. Nenumărate fete, funcţionare şi studente creştine, care refuzaseră să devină prostituate ale potentaţilor evrei, au fost arestate ca "duşmani ai poporului" şi omorâte în chinuri şi umilinţe fără limită în beciurile Ministerului de Interne. Cadavrele mutilate ale acestor nefericite erau trimise apoi în sicrie închise la crematorii, pentru a fi arse şi a se şterge dovada teribilelor crime. În comunism, viaţa, atât în provincie cât şi în Capitală, era un adevărat infern. Maşinile Miliţiei transportau zi şi noapte comisari evrei peste tot. Seara, la culcare, nimeni nu era sigur că dimineaţa se va scula în patul său. De obicei, între orele 1 şi 3 noaptea, maşina neagră a Miliţiei populare se oprea în faţa caselor în care locuiau victimele creştine ale comisarilor evrei. Oameni înarmaţi năvăleau în casă, "în numele legii", şi îi ridicau pe bieţii români din mijlocul familiilor lor, în timp ce copiii plângeau înspăimântaţi. Aceşti "jidovi rătăcitori" internaţionali, toleraţi printre creştini în Est ca şi în Occident, odată ajunşi în Ţara care îi primeşte, se apucă imediat să uneltească pentru a câştiga puterea. După ce Ţara a căzut în mâinile lor, adevăraţii stăpâni sunt loviţi şi acuzaţi de "trădare de Ţară". Cui mai aparţine Ţara? Creştinilor căzuţi în sclavie, sau lui Grünberg Nathan, David Eisenberg ş.a., care până mai ieri fuseseră "bunii noştri prieteni " şi ne invitau în magazinele lor pentru a cumpăra pantofi şi cravate "moderne", iar astăzi, când au luat Puterea, înrobesc, torturează şi ucid? Partidul Comunist Român era instrumentul comunităţii evreieşti locale. Membrii guvernului, evrei, şi cei din celelalte funcţii ale Statului erau, toţi, la ordinele Kahal-ului evreiesc din Bucureşti, adevăratul stăpân al României. Pe când toate instituţiile creştine ale Poporului Român au fost distruse şi au intrat în proprietatea Statului, evreii şi le–au păstrat pe ale lor intacte. Din moment ce ei erau adevăraţii stăpâni, comunismul nu putea să-i afecteze. În fiecare oraş, în afară de sinagogile pline sâmbăta de "fiii lui Iehova", evreii mai aveau şi magazine exclusiv secrete de unde doar ei puteau cumpăra tot felul de produse importate din Occident, via Israel. Nici măcar comuniştii creştini nu aveau acces acolo şi, câteodată, nici nu ştiau de existenţa acestor magazine. Multe din produsele vândute acolo dispăruseră de pe piaţă o dată cu proprietatea particulară şi comerţul privat! Comunităţile evreieşti aveau în fiecare oraş centre de studiu conduse de rabini, unde educaţia dată tinerilor evrei era diametral opusă celei primite de tinerii creştini în şcolile comuniste. În toate funcţiile pe care le ocupau în Stat, în toate posturile de conducere pe care le monopolizaseră în economie, cultură şi artă etc., evreii primeau salarii foarte mari, spre deosebire de cele primite de salariaţii români. Un muncitor – dacă era muncitor român – câştiga abia 4.000 lei în 1950, muncind câteodată şi 14 ore pe zi pentru a-şi îndeplini sarcinile de serviciu. Evreul numit de Stat director al fabricii câştiga în schimb între 60.000 şi 100.000 lei lunar. În felul acesta evreii formau "un stat separat" în interiorul Statului Român, prin intermediul Partidului Comunist. Pe sclavia, teroarea, foametea şi mizeria generală a creştinilor români se clădeau fericirea şi viaţa "naţională" a unei minorităţi evreieşti, care întotdeauna a dus o existenţă parazitară pe spinarea societăţii noastre.»

(Din "România Mare" – director C. V. Tudor, membru al Senatului român; Buc. 1999)

D.R.R.H.

Sub titlul "Depolitizarea şi înhămarea exilului", publicistul român Andrei Bădin publică în "Lumea liberă" din New York un articol despre activitatea D.R.R.H. (Departamentul pentru românii de peste hotare), care funcţionează în cadrul guvernului României, cu rangul de Secretariat de Stat. Extras:

«Cine sunt oare aceşti flăcăi care sunt hotărâţi să înhame la căruţa lor personală românii din întreaga lume? Majoritatea dintre ei s-au aflat la un moment dat în "Liga studenţilor", în epoca de decădere a acestei organizaţii, după plecarea lui Marian Munteanu. Situaţi undeva între extrema stângă şi extrema dreaptă, un amestec de naţionalism comunist şi ultraortodoxism, găştii lui Viorel Badea i se injectează ochii când aude de unguri şi "jidani". Eugen Popescu, eminenţa cenuşie a D.R.R.H. şi consilier al primului ministru, este un Vadim Tudor intrat prin efracţie în Palatul Victoria. Mircea Gherbovăţ, un alt membru al "echipei" lui Badea, este un antisemit feroce, bun, poate, de folosit ca scrib de Dumitru Dragomir în imunda fiţuică "Atac la persoană" sau de Vadim Tudor în "România Mare". Dar mai sunt şi pedeserişti de genul unui anume Marius Stoian, fost "jurnalist" pe vremuri la "Tineretul liber".

Această trupă, de fapt, nu lucrează nici pentru premier şi nici pentru preşedinte. Această gaşcă doritoare de sânge de unguri şi de evrei lucrează numai pentru ea, pentru un scop care deocamdată nu ne este prea clar. Poate "amănuntul" că trupa este supervizată de Ion Coja şi Ilie Bădescu, doi indivizi care se doresc reîntruparea Căpitanului peste ani, este un amănunt interesant. Ei sunt în fapt nişte lături de cea mai joasă speţă, produse ale naţional-comunismului lui Ceauşescu, din aceeaşi tagmă cu Vadim Tudor, I. C. Drăgan sau agentul Securităţii Pordea (de la Paris); şi lista ar putea continua.»

Un sat spaniol

«Mai multe agenţii de presă au difuzat o ştire, preluată din ziarul "El Pais" din Madrid, potrivit căreia gruparea neofascistă din Marea Britanie care se autointitulează "Cea de-a treia cale internaţională" (International Third Position – ITP) a achiziţionat un sat în sudul Spaniei. Este vorba despre satul Pedriches, părăsit de locuitorii spanioli. Gruparea britanică, a relatat "El Pais", va transforma localitatea într-un dispozitiv neonazist. Între "Cea de-a treia cale" şi organizaţiile neo-legionare din România există multiple contacte. Reprezentanţi ai grupării din Anglia au participat alături de legionari români la comemorările anuale ale lui Moţa şi Marin organizate în localitatea spaniolă Majadahonda. Totodată, extremiştii din Anglia au sprijinit activitatea publicistică a neo-legionarilor români grupaţi în jurul revistei "Gazeta de Vest" din Timişoara. Ediţia electronică a publicaţiei timişorene amintite a apărut iniţial pe Internet alături de cea editată de gruparea neofascistă "Cea de-a treia cale". Programul politic al extre-

CALENDAR

Ianuarie

1 ianuarie s-a născut E. Roisman (1924)
3 ianuarie a murit Alfred Margul Sperber (1967)
4 ianuarie s-a născut Sarina Cassvan (1894)
5 ianuarie s-a născut Moshe Maur-Săveneanu (1910)
7 ianuarie s-a născut Clara Haskil (1895)
8 ianuarie s-a născut Irina Gorun-Bercovici (1953)
9 ianuarie a murit Ronetti-Roman (1908)
12 ianuarie s-a născut Traian Şelmaru (1914)
12 ianuarie s-a născut Aurel Storin (1937)
15 ianuarie s-a născut Emil Boldan (1909)
15 ianuarie s-a născut Al. Robot (1916)
17 ianuarie s-a născut Marcel Avramescu (Ionathan X. Uranus) (1909)
17 ianuarie s-a născut Nelu Weinberg (1936)
19 ianuarie a murit Barbu Lăzăreanu (1957)
19 ianuarie a murit Nelu (Nathan) Weinberg (1997)
21 ianuarie s-a născut Alexandru Sever (1921)
21 ianuarie a murit Iosef Guttman (1941)
23 ianuarie s-a născut C. Săteanu (1878)
24 ianuarie s-a născut I. Reichman-Şomuz
24 ianuarie s-a născut Horia Carp (1869)
24 ianuarie s-a născut Mariana Juster (1932)
26 ianuarie s-a născut Marcel Aderca (1920)
27 ianuarie a murit Ioan Massoff (1985)
29 ianuarie s-a născut Sergiu Levin (1928)
30 ianuarie s-a născut I. Birnberg (1887)
30 ianuarie s-a născut A. G. Vaida (1910)
31 ianuarie a murit Cilibi Moise (1870)
31 ianuarie s-a născut F. Brunea-**Fox (1898)**

miştilor de dreapta din Anglia se suprapune cu ideologia neo-legionară a "Gazetei de Vest". La editura timişoreană care publică "Gazeta de Vest" şi alte numeroase scrieri neofasciste a apărut şi ediţia în limba română a revistei "Final Conflict", publicaţia principală a grupării "Cea de-a treia cale".

În ultimii ani s-au creat legături de colaborare între diferitele grupări neonaziste internaţionale. Astfel, de pildă, la congresul Partidului Naţional-Democrat din Germania, extremist de dreapta, au participat la începutul acestui an şi reprezentanţi ai grupării neo-legionare din Timişoara, care au transmis neonaziştilor germani "un salut camaraderesc al Gărzii de Fier, organizaţia Banat, România".»

(Dintr-o corespondenţă de la Berlin, de William Totok; în "România liberă", Buc. 1999)

"Canard Enchaîné": au înnebunit?

«Săptămânalul satiric francez "Le Canard Enchaîné" scria în 13 octombrie: "Câteva tarabe în faţa bisericii ortodoxe române din Paris, la doi paşi de Collège de France şi de Sorbona, duminică la ora slujbei... de vânzare la preţuri franceze cărţi importate din România care reflectă starea editurii în această ţară: romane dulcege, ştiinţe umane, ocultism dar şi publicaţii de extremă dreaptă, rasiste şi antisemite.

Titlurile sunt elocvente: "Ţiganii, minoritate naţională sau majoritate de infractori", sau "Contribuţia câtorva minorităţi naţionale la bolşevizarea României" (în colecţia "Marile crime contra naţiunii române"). Textul ales din această carte în legătură cu tentativele recente ale evreilor români emigraţi, de a-şi recupera bunurile spoliate: "N-ar fi oare mai îndreptăţit poporul român să ceară despăgubiri acestor lipitori care le-au supt sângele până la epuizare?... Dar ar fi mai normal pentru noi să ridicăm spada şi să tăiem capul acestor reptile". Autorul, un anume Neagu Cosma, semnează de asemenea editorialul cu vitriol din "România Mare", săptămânal de extremă dreaptă vândut de asemenea pe tarabă. Săptămânalul reia de asemenea un text din 1941 care denunţă Societatea Naţiunilor, strămoşul ONU-ului, în care se regăseşte în mod repetat cuvântul "jidan".

Întrebat de "Canard Enchaîné", unul din tinerii vânzători spune că îşi finanţează studiile cu acest negoţ, în afara oricărui angajament politic. Recunoaşte de asemenea că a vândut recent traducerea românească a faimosului fals antisemit, "Protocoalele Înţelepţilor din Sion" (redactat la sfârşitul secolului al XIX-lea, falsul a circulat cu precădere în Rusia şi estul Europei, încurajând pogromurile, şi a fost refolosit ulterior de nazişti şi de extrema dreaptă – nota redacţiei "Lupta").

Oare au înnebunit aceşti români? O mică minoritate ultranaţionalistă pare să creadă că în Franţa ca şi în România se poate povesti orice. Ceauşescu n-a socotit necesar să elaboreze legi împotriva rasismului, nici de altfel moştenitorii săi, atunci de ce să se jeneze? Le-ar trebui o bună "românière"...»

(Reprodus după lunarul "Lupta", Paris 1999)

Afiş

În urmă cu câteva săptămâni, bucureştenii s-au trezit cu un afiş care împânzise toate zidurile. Reclamă pentru Coca Cola? Nu. Pentru McDonald's? Nu. Pentru Garda de Fier. Afişul cuprindea însemnul Gărzii, fotografia lui Corneliu Codreanu şi un autograf al acestuia: "Salut pe cei ce merg spre marea biruinţă legionară". Afişul a fost răspândit cu ocazia "Simpozionului comemorativ dedicat întemeietorului mişcării legionare", care a avut loc la Muzeul Naţional de Istorie.

Programul a cuprins lansarea cărţii "Pentru legionari", expoziţia "Legiunea în imagini" şi conferinţe ţinute de prof. univ. dr. Gheorghe Buzatu, prof. univ. Ion Coja şi prof. Constantin Bucescu.

Alexandra Moşneaga (Şura), specialistă în parapsihologie

«Alexandra Moşneaga s-a născut în Basarabia, în anul 1946. A urmat, doar pentru un an, cursurile Facultăţii de Regie şi Teatru din Chişinău, după care trece la Facultatea de Geodezie şi Cartografie din Lvov (Ucraina), pe care o şi absolvă. Îşi face stagiul de trei ani în Siberia. A fost un om normal până la acel eveniment din 1983, care se putea încheia tragic. În acel an, fostul ei soţ, care era electronist, dar şi electrician, s-a urcat pe un stâlp de înaltă tensiune, de unde a căzut, rămânând suspendat pe cablurile fatale. Sătenii au improvizat o scară (din două scări mai mici, legate între ele), dar nimeni nu avea curajul să urce. Disperată, Şura a început singură ascensiunea care avea să-i schimbe fundamental existenţa. Ajunsă aproape de corpul electrocutat al soţului, a simţit că o energie puternică o trage în sus. Şi-a salvat soţul, dar din acel moment Şura a devenit cu totul alt om. În momentele ei de enervare se spărgeau becurile de la lustră, pocnea tubul televizorului, pe oamenii din jur îi apucau furnicături, colegii de serviciu acuzau dureri de cap şi de stomac.

Dar tot atunci şi-a descoperit şi capacităţile terapeutice paranormale. Mai întâi imitând gesturile pe care le făcea Djuna în emisiunile televizate. "În 1989 m-am înscris la cursurile celebrei Djuna Davitaşvili, probabil cea mai miraculoasă vindecătoare a timpurilor noastre. În cadrul acestor cursuri am învăţat foarte multe taine despre bioenergie, despre influenţa şi controlul energiilor, precum şi despre modalităţile terapeutice specifice fiecărei boli. Am urmat, apoi, alte patru cursuri, cu mari personalităţi în domeniul bioterapiei, după care am absolvit Facultatea de Parapsihologie de la Moscova, unde m-am iniţiat în ocultism, magie, cristaloterapie... În urma rezultatelor personale obţinute mi s-a conferit titlul de maestru internaţional în parapsihologie, vindecări de la distanţă şi chirurgie psihică".

Metoda de diagnosticare a Alexandrei Moşneaga este vizualizarea "aurei" pacienţilor. Am întrebat-o ce înseamnă aură. Mi-a răspuns că pur şi simplu o vede. Ca un halou energetic în jurul cortexului, acolo unde sunt reprezentate (şi de care depind) toate organele şi funcţiile corpului uman. "Văd aurele oamenilor, câmpul lor energetic, anumite lucruri legate de trecutul sau viitorul lor. Dar nu văd tot timpul. Lucrul acesta depinde foarte mult de cooperarea pacientului, de credinţa lui în eficienţa metodelor mele".

Pe baza observaţiilor făcute de-a lungul anilor, Şura a constatat că femeile sunt cele mai încrezătoare şi cooperante ("bărbaţii sunt mai raţionalişti, mai sceptici. O nerozie. Raţionalismul excesiv a atrofiat capacităţile native miraculoase ale omului"). Cele mai multe afecţiuni maladive cu care se confruntă Şura sunt cele genitale şi cele ale aparatului urogenital (anexite, chisturi ovariene, fibroane uterine, probleme renale, dar şi dischinezii biliare şi cancere intestinale). Un caz deosebit l-a constituit doamna D., care suferea de cancer de colon. Fusese programată de medici pentru a fi operată. Trebuia să i se scurteze intestinul gros cu 70 cm., din pricina unor noduli cancerigeni. "A venit la mine disperată. Mi-a spus că nu se operează nici dacă o fi să moară. Tratamentul bioenergetic l-am început în luna mai. După două luni, simţindu-se mai bine, a încetat să mai vină. Oricum, după o vreme m-a vizitat din nou, spunându-mi că la ultima tomografie nu i se mai depistaseră decât doi noduli. Aşadar boala involuase. Nu mai era nevoie de intervenţie chirurgicală".

Şura: I-a convins prin hipnoză că i-a transplantat un rinichi

Cât despre afecţiunile bărbaţilor, tratamentul său este cel mai eficient în cazurile de adenom de prostată, sterilitate şi impotenţă etc. Am întrebat-o ce înseamnă "etc.". Mai în glumă, mai în serios, mi-a spus că poate să vindece aproape orice, "chiar şi sifilisul, dar nu ciroza sau cancerele în fază de metastază ori cazurile care necesită ca singură soluţie intervenţia chirurgicală".

Probabil că cea mai spectaculoasă vindecare a fost realizată în cazul lui Ion Moldovan, pe vremea când Alexandra Moşneaga îşi exercita capacităţile bioenergetice la Chişinău. În urma unui accident de circulaţie, lui Ion Moldovan (şofer de meserie) i s-a extirpat un rinichi. Celălalt funcţiona la nici jumătate din capacitate. Se impunea în mod evident un transplant. Şura a experimentat, în acest caz, un tratament pe care nu îl mai aplicase, şi pe care nu l-a aplicat, probabil, nimeni până la ea. L-a hipnotizat pe pacient şi i-a inculcat acestuia (mental) convingerea că îi face un transplant de rinichi în stare embrionară. În acelaşi timp, prin sugestie hipnotică, i-a indus subconştientului acestuia un program conform căruia evoluţia acestui rinichi spiritual are nevoie de două luni până a deveni real. Cert este că exact după două luni (şi 80 de şedinţe de terapie bioenergetică), în locul rinichiului extirpat apăruse unul nou. De asemenea, cel bolnav era în stare perfectă de funcţionare (caz prezentat la Conferinţa Internaţională pentru Terapii Complementare, Arad, 1997).

Un alt caz celebru de vindecare (celebru şi prin celebritatea pacientei) îl constituie strănepoata lui Bogdan Petriceicu Hasdeu (pe care o chema, aproape ocult, ca pe fiica acestuia: Iulia Hasdeu). Aceasta avea un rinichi nefuncţional. După numai o şedinţă de bioterapie rinichiul a început să funcţioneze normal. După ecografie, medicii care puseseră diagnosticul au rămas perplecşi.»

(Dintr-un reportaj de Ştefan Cioacă-Ioanid, în "Curierul românesc", 1999)

Industria "Miss"-urilor

«Pe timpul verii, litoralul a cunoscut o invazie a concursurilor de "Miss". Ceremoniile s-au desfăşurat în stilul binecunoscut: televiziuni, blitz-uri, şampanie ş.a.m.d. Un an fără concursuri "Miss" este de neconceput pe malul mării. Fiecare staţiune are concursul ei: "Miss Mamaia", "Miss Costineşti", "Miss Olimp" etc. Constatăm că în sezonul estival fenomenul are extindere naţională. Pe timpul sezonului cald, euforia selectării fetelor frumoase cuprinde practic toate zonele turistice ale ţării. Avem "Miss Călimăneşti", "Miss Govora", "Miss Herculane". Întotdeauna la astfel de manifestări publicul dă năvală, sponsorii apar în carne şi oase (ştiu ei că aceste evenimente sunt bine mediatizate), oficialităţile locale savurează din rândul întâi siluetele de pe podium, ziariştii împuşcă un subiect bun pentru pagina mondenă. Prezenţi şi ei, bineînţeles, la manifestări, comercianţii de "fetiţe" îşi fac planuri de export spre pieţele externe "de profil". Într-un cuvânt, spectacolele "Miss" sunt rentabile, motiv pentru care ele s-au extins pe tot timpul anului. De exemplu, toamna, când încep "balurile bobocilor", sindromul "Miss" acaparează mediile studenţeşti. Puzderii de afişe anunţă "Miss Politehnica", "Miss Litere", "Miss Agronomie" etc. Nici liceenii nu se lasă mai prejos. Orice petrecere şcolară trebuie musai să aibă şi o demonstraţie "Miss", că altfel "nu dă bine". Se lansează formule gen "Miss Lazăr", "Miss Tehnometal", "Miss Coşbuc". E şi normal ca o astfel de emulaţie să ducă la dezvoltarea unei adevărate industrii de profil: agenţii de manechine, care au apărut la noi ca ciupercile, cursuri de fotomodele, selecţii şi preselecţii, organizate de tot felul de impresariate fantomă, show-business-uri care învârt mii de dolari etc. Industria "fetelor frumoase" prosperă în România.»

(Dintr-un articol de Alexandru Horia, în "România liberă", Buc. 1999)

Peştii sud-est europeni

«Să vedem cum se manifestă traficul de carne vie. Se întâmplă în felul următor: căderea comunismului a fost un fenomen benefic atât pentru Occident cât şi pentru Orient. E foarte posibil ca singurii care nu au beneficiat de pe urma lui să fie majoritatea românilor şi a bulgarilor. Peştii central-europeni şi sud-est europeni au profitat din plin de sfânta libertate şi au pornit un export masiv de carne. Vie. Au înfiinţat, legal, agenţii matrimoniale, de turism sau de impresariat artistic, care mascau dificila lor muncă. Astfel, un anunţ de tipul "Căutăm fete tinere, frumoase (foto) pentru contract dans artistic în Cipru" era decodificat corect de un număr de fete cu aptitudini artistice care se prezentau la preselecţie. Cele mai frumoase şi mai amabile dintre fete câştigau, şi chiar dacă nu ajungeau în Cipru, se alegeau cel puţin cu o Turcie. Acolo nu apucau să viziteze nimic pentru că erau ele vizitate. De atâtea ori pe zi cât era nevoie. Dacă se săturau de atâta vizitat, erau maltratate cu conştiinciozitate până le revenea pofta de "dans artistic". În momentul în care educaţia le obosea peste măsură, erau abandonate, fără documente şi în cea mai mare parte dintre cazuri şi fără bani. O "artistă" livrată la cheie costă între 2.000 şi 3.000 de mărci germane. Dacă un peşte român vinde 10 fete, câştigă 30.000 de mărci neimpozabile.

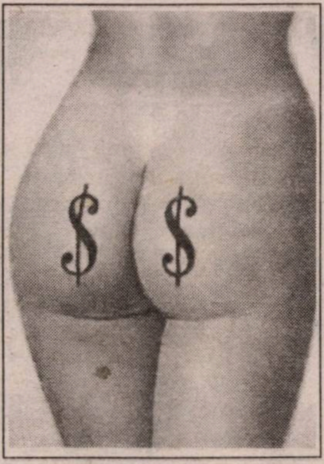

Am stat de vorbă cu specialiştii de la combaterea crimei organizate, care mi-au spus că pentru a proba vinovăţia unui peşte trebuie să aduci nu numai fetele, ci şi clienţii. Care cipriot care s-a bucurat de binefacerile femeii române vine să depună mărturie despre fapta lui? Dacă sunt arestaţi şi condamnaţi, peştii nu reuşesc să stea în puşcărie mai mult de un an. După care îşi reiau cu responsabilitate lucrul.»

(Dintr-un reportaj în revista "În Top", Buc. 1999)

Schengen sau de la vise la vize

«Pentru cetăţenii României tranziţionale, la nivel individual, intrarea în Europa echivalează cu dreptul de a pătrunde în spaţiul Schengen. Din acest punct de vedere, Schengen este noul pseudonim al vechiului continent. Indiferent dacă intenţionează să-şi revadă rudele din diaspora, sau pune la cale o contrabandă de maşini furate, ori să răspundă invitaţiei la o reuniune de specialitate, solicitatorul vizei Schengen pe un paşaport românesc va fi tratat ca un vizitator indezirabil. Inoportunitatea călătoriei lui este demonstrată într-o primă fază de sumbrele cozi înţepenite în faţa consulatelor Schengen, şi în ultima fază de vădita indispoziţie cu care, la punctul de intrare, grănicerul Schengen îl examinează pe suspectul posesor al neconvingătorului paşaport.

Sub dictatura stalinistă, cetăţenii puteau primi numai prin excepţie un paşaport, care de altminteri rămânea în păstrarea autorităţilor. Acum, cetăţenii români care deţin acest document se numără cu milioanele. Alături de paşaport, care le conferă libertatea de a călători, se află însă, nevăzută, şi prohibiţia Schengen care le îngrădeşte această libertate. Dreptul la libera circulaţie a ideilor şi persoanelor ne este invalidat de cei care, până în 1989, ne îndemnau să luptăm fără preget pentru respectarea lui. Oamenii care atunci celebrau demolarea zidului de la Berlin l-au înlocuit între timp cu zidul Schengen, clădit pe o altă structură şi la alte dimensiuni.»

(Dintr-un articol de Pavel Câmpeanu, în "Dilema", Buc. 1999)

Anton Vişoiu, deconectat

...Deconectat, vrea să zică un cetăţean care, neavând bani să-şi plătească încălzirea, a cerut ca acum, în plină iarnă, caloriferul său să fie deconectat de la reţeaua de gaze. A doua zi, numitul Vişoiu a acordat un interviu lui Eugen Istodor, de la revista "Dilema", din Bucureşti.

«Sunteţi liniştit?

Da.

În sfârşit, aţi rezolvat-o şi pe asta.

Da, de ieri.

Şi ce-o să faceţi?

Mă rog la Dumnezeu să nu fie o iarnă friguroasă.

V-a mai ajutat vreodată Dumnezeu?

Da, tată, şi când mi-a dat-o pe Lenuţa, şi când mi-a dat doi copii, m-a ajutat.

Dar acum nu vă forţaţi norocul?

Că cer o iarnă mai blândă? Ce să fac, mi-am scos caloriferul de la ţeavă, ce să fac, spune-mi mie, ce să fac? De unde să am bani să plătesc eu căldura, de unde? Sunt veteran, am pensie 578.623 lei.

Vă e frică de moartea prin îngheţ?

Am făcut frontul, am trecut prin geruri de peste treizeci de grade, crezi că e ceva mai rău? O să-mi pun trei paltoane. Lenuţa a murit, îl iau pe al ei, şi ea mi-a cumpărat două, era pretenţioasă, că să nu merg la servici o săptămână în acelaşi palton, săraca, nu ştia ea ce mă aşteaptă.

Şi, cu toate astea, cum aţi putut lua decizia deconectării de la agentul termic?

Nu am bani, tată. N-am bani. N–am mâncat carne de un an. A fost pomană şi mi-a adus o friptură, cu colivă, Măriuca, de la patru. "Că să fie de sufletul lui Gogu", bine, tată, bine.

Ouă?

De două luni.

Brânză?

Mi-a dat tot Măriuca, să fie trei zile.

Şi aţi terminat-o?

Nu, o să ţin de ea, patru zile.

Aveţi frigider?

În casă o ţin. Am vândut frigiderul.

Pâine mâncaţi?

Pâine, da. Una pe zi.

Simplă?

Nu, cu cartofi.

În fiecare zi?

Da, tată. Trei mii, atât mă costă. Şi trei mii ori treizeci de zile – 90.000 de lei.

Un măr?

פלסתום בעיים

BIDAN

• COMODITATE • IGIENĂ PERSONALĂ • SĂNĂTATE •

Garanţie – un an de la instalare
Cu posibilitate de prelungire

• **BIDAN** este un scaun modern care transformă orice closet în bideu şi foloseşte la spălarea părţilor inferioare ale corpului cu ajutorul unui jet de apă caldă şi la uscarea cu un curent de aer cald.

• Astfel se creează pentru cel ce-l foloseşte o senzaţie de totală curăţenie şi prospeţime.

• Noul procedeu este binevenit atât pentru adulţi cât şi pentru copii, evitându-se contactul mâinii cu fecalele şi secreţiile urât mirositoare şi total insalubre. Femeile gravide găsesc prin **BIDAN** o rezolvare ideală a igienei speciale care li se impune, suferinzii de erupţii, eczeme în părţile interne simt o alinare a durerilor, iar cei bolnavi de hemoroizi pot realiza chiar evitarea operaţiei.

• **BIDAN**-ul se prezintă într-o varietate de modele şi culori:
– **BIDAN** TURBO, aparat care încălzeşte apa şi usucă cu aer cald,
– **BIDAN** CU ÎNCĂLZIREA APEI,
– **BIDAN** OBIŞNUIT.

Se fac instalaţii în orice loc din ţară • Se poate plăti cu carte de credit.

• Instalarea este simplă şi uşoară – 120 de shekeli (inclusiv legătura electrică)

BIDAN se vinde în reţelele HOME CENTER şi ACE după sistemul: «cumpără şi montează-ţi singur».

Căutăm agenţi comerciali

"BIDAN"
BNEI BRAK, Str. Hakishon nr. 16
Tel.: 03/5798814 – Fax: 03/5700831

E scump.
Un morcov?
Da, e bun la vedere.»

Salariile de la ambasadele României

...sunt mici. Aşa reiese dintr-un reportaj din "România liberă" privind câştigurile diplomaţilor români care lucrează la reprezentanţele ţării din străinătate.

Un exemplu se referă la personalul tehnic. Ministerul român de Externe nu-şi poate permite să angajeze şoferi de la faţa locului (Franţa sau Japonia, Italia sau... Israel), ci trebuie să-i aducă de-acasă. Motivul: un şofer român este plătit cu 400-500 de dolari pe lună. Bani mulţi, la Bucureşti. Dar ce şofer din "ţările dezvoltate" se-angajează pe această sumă?

Partidul homosexualilor

«La Cluj, homosexualii declară că se simt terorizaţi de poliţia locală. Şefii acestei minorităţi intenţionează chiar să înfinţeze un partid cu filiale în toată ţara, pentru că adepţi sunt destui. Dacă va fi înfiinţat, Partidul homosexualilor va milita pentru ca România să devină o ţară turistică, pentru accelerarea privatizării şi pentru respectarea demnităţii aproapelui.»

(Din revista "Curierul Românesc", Buc. 1999)

Mica publicitate

■ Tânăr, 31 ani, 1.85/85, inteligent, frumos, prezentabil, tandru, fizic atletic, ofer clipe de neuitat doamnelor-domnişoarelor frumoase şi generoase – 094247890 (Costin).

■ Tânăr, stilat, limba engleză, experienţă Vest, tehnică suedeză, ofer plăcere doamnelor cu situaţie, indiferent de vârstă. Tel. 420.73.42.

■ Prezentabil, discret, fără experienţă, caut parteneră libertină, nonconformistă. Tel. 778.77.80.

■ Doi tineri, aspect fizic plăcut, atletici, deosebit de tandri, curaţi şi discreţi, oferim companie ireproşabilă doamnelor trecute de 35, cu situaţie materială bună. Puteţi suna de luni până vineri, între orele 9.00-13.00, la tel. 092.49.92.84.

■ Studentă Conservator, studiez flautul. Doresc instrument. Tel. 01-898.4787.

■ Inocentă, 19 ani, doresc domn care să mă ocrotească. 01-898.4785.

■ Tânără manierată, senzuală, ofer momente magice domnilor interesaţi. 01-898.4791.

■ Guvernantă înaltă, suplă, supraveghez la pat adulţi. Tel. 01-892.1909.

■ Plăceri deosebite pentru nopţi deosebite. 01-892.1297.

■ Sunt singură! Pentru o oră cu mine primeşti 200.000 lei. Tel. 01-892.1777.

■ Thailandeză, ofer plăcere şi bani. 200.000 lei pentru o oră. Tel. 01-892.1777.

■ AAAAviz amatorilor de senzaţii tari, două gemene bisexuale vă aşteaptă la 897.9000.

Can-canuri...

...aflăm, ca de obicei, din revista V.I.P. (ca şi din alte publicaţii bucureştene):

■ **Florin Piersic** a avut o "legătură romantică" cu reputata cântăreaţă de muzică uşoară Angela Similea; ■ Hoţul care-a spart locuinţa actorului **Ion Lucian** a fost prins. O parte din bunurile furate au fost recuperate, dar celelalte, ia-le de unde nu-s... ■ Jefuit a fost şi **primarul general al Capitalei, Viorel Lis.** Spărgătorii, care au pătruns (ca şi în cazul lui Ion Lucian) prin efracţie în locuinţa de pe str. Tunari a primarului, au furat diferite aparate electronice, precum şi bijuteriile... viitoarei soţii a primarului. ■ **Deputatul Florian Udrea** (fost PDSR, în prezent în partidul "Alianţa pentru România") şi-a uitat legitimaţia de parlamentar la barul cu striptease "Grota vampirilor" (fost Sex-Club), unde petrecuse şi el o seară, ca omul. A doua zi, s-a prezentat la redacţia ziarului "România liberă" o *animatoare* blondă de la bar, lăsând legitimaţia la gazetă şi rugându-i pe jurnaliştii care-i admirau formele să o restituie proprietarului. ■ Întorcându-ne niţel la jafuri, notăm că şi **senatorul George Pruteanu,** critic literar cunoscut, a păţit-o: în timp ce coborâse din maşină, în comuna Pantelimon, pentru a verifica motorul, hoţii i-au furat de pe bancheta din spate servieta cu toate actele, precum şi un *lap-top* (computer portabil) care conţinea materialul a trei cărţi gata a fi predate la tipar. Păgubaşul oferă celui ce-i va aduce *lap-topul* o bună recompensă. Bună? Noi suntem de părere că, ţinând seama de talentul criticului, recompensa ar trebui să fie foarte bună. ■ **Fotbaliştii Dan Petrescu, Bogdan Stelea** şi **Gică Popescu** au cumpărat un bloc în Bucureşti.

Aniversări

N. Manolescu, critic literar, director al revistei "România literară"; 60 de ani de la naştere.

Roger Câmpeanu, ex-secretar general de redacţie la "Contemporanul" şi "România literară", în prezent secretar general de redacţie la revista "Lettre Internationale" din Bucureşti; 70 de ani de la naştere.

Decese

Ioan Chirilă (74), ziarist sportiv, fost redactor la cotidianul "Sportul" şi, după '90, la "Gazeta sporturilor"; lovit de un infarct cardiac, s-a prăbuşit, lovindu-se cu tâmpla de o masă aflată în apropierea patului. I. C. a fost soţul actriţei Iarina Demian, de la Teatrul de Comedie din Bucureşti.

Dr. Dan Cernovodeanu, heraldist şi genealogist, membru asociat al Academiei de Heraldică de la Paris.

Luptele de la Groznâi, capitala Ceceniei, sunt de groază, dar trebuie să recunoaştem că ruşii n-au ce face: situaţia din Caucazul terorizat de islamişti e atât de explozivă, încât a devenit un caucaz de forţă majoră.

ION MIHĂILEANU
Corespondenţă din Franţa

Caleidoscop parizian

- **Revelionul poliţiştilor**
- **Scandaluri politice? Cazuri de corupţie? Cu duiumul. Mai rău ca la noi, pe cuvânt de onoare!**
- **Opriţi progresul!**

În zilele când scriu aceste rânduri, pregătirile pentru întâmpinarea anului 2000 aici, la Paris, sunt în toi. Focuri de artificii grandioase, iluminarea à giorno a Oraşului Lumină, cum modest îi place să i se spună, chefuri peste chefuri la restaurante, cu participarea a foarte numeroşi turişti care ţin morţiş să treacă în al treilea mileniu în capitala Franţei. Recunosc, au dreptate, care oraş în lume întrece farmecul Parisului? Există însă şi un hic. Străzile vor fi pline de mii de poliţişti, **de toţi poliţiştii Parisului,** cărora li s-a suspendat dreptul de a petrece noaptea Anului Nou împreună cu soţia, iubita, copiii. Vor putea ei face faţă la hoardele de petrecăreţi care vor ieşi pe Champs Elysées, cu sticla de şampanie în mână, beţi criţă, ca să-şi urle bucuria că am scăpat de secolul 20?

Dacă nu mă înşel, după calendarul ebraic ne aflăm în anul de graţie 5760. Se poate pune întrebarea: de ce omenirea se grăbeşte să sărbătorească trecerea în al treilea mileniu, când ar putea aştepta 240 de ani pentru a sărbători sosirea celui de al 7-lea mileniu? O "mică" diferenţă de patru milenii în favoarea poporului cărţii... Explicaţia o găsim într-un aforism al lui Cioran care zicea că creştinismul nu este altceva decât o sectă evreiască ce-a reuşit! Impunând calendarul său aproape întregului glob. Zic aproape, pentru că nu ştiu dacă la Pekin sau Bombay chinezii sau indienii vor dansa de bucurie că au trecut în anul 2000. În schimb sunt sigur că la Tel Aviv, Haifa sau Beer Sheva mulţi vor ciocni un pahar de Carmel la ultimul revelion al acestui secol.

Cei care se gândesc cel mai puţin la sărbătorirea anului 2000, cred, sunt oamenii politici francezi. Ei au alte preocupări, destule "ţurăs".

Dreapta democratică, în loc să profite de dezmembrarea Frontului Naţional al lui Le Pen, nu face altceva decât să se sfâşie. Altădată unită, e răsfirată acum în nu mai puţin de 4 partide concurente: R.P.R. (partidul înfiinţat de Chirac), R.P.F. (aripa dizidentă a R.P.R.-ului în frunte cu Charles Pasqua), U.D.F. (Democraţia Creştină în frunte cu François Bayrou) şi Democraţia liberală în frunte cu Alain Madelin.

Colac peste pupăză, la ordinea zilei sunt ceea ce presa numeşte şi descrie cu lux de amănunte, "afacerile". Familia politică gaulistă a R.P.R.-ului e puternic vizată. A propos de "salariaţii fictivi ai municipalităţii Parisului". Cică numeroşi militanţi ai R.P.R.-ului au fost retribuiţi de către primăria Parisului fără să efectueze nici o altă activitate decât pentru partidul lor. În plus, prin alte metode nu prea caşer, procurau fonduri importante pentru acelaşi R.P.R. Justiţia franceză îi urmăreşte fără cruţare pe cei pe care îi consideră responsabili de aceste presupuse abateri. Sunt acuzaţi fostul prim ministru Alain Juppé, pe atunci preşedinte al R.P.R.-ului şi în acelaşi timp unul din responsabilii primăriei, Jean Tibéri, actualul primar al Parisului. Pe deasupra soţia primarului, doamna Tibéri, e acuzată că a încasat 200.000 de franci pentru o lucrare de câteva pagini fără valoare. În plus, fostul ministru al Justiţiei, Jacques Toubon, e acuzat că a favorizat cumpărarea unui teren pentru unul dintre prietenii săi şi că a tras foloase dintr-o altă afacere. Ca să nu mai amintesc de alţi şefuleţi R.P.R. acuzaţi şi ei de diverse alte abateri de la morala politică şi financiară.

Până de curând, socialiştii şi celelalte partide de stânga s-au bucurat de ţurăsurile dreptei, dar bucuria lor n-a durat prea mult pentru că, deodată, a ţâşnit afacerea numită MNEF. MNEF este o societate menită să se ocupe de viaţa şi bunăstarea studenţilor francezi, cu multe ramificaţii financiare, de fapt un culcuş cald pentru militanţii socialişti. Justiţia s-a interesat îndeaproape de eventuale maşinaţii oculte, ca de pildă dacă MNEF a fost o sursă de fonduri ilicite pentru partidul socialist sau chiar prilej de beneficii ilegale pentru marii demnitari. Perspectiva de a fi anchetat l-a determinat pe Dominique Strauss Kahn, ministrul de finanţe, de altfel extrem de capabil, să-şi dea demisia din guvern, iar pe domnul Cambadelis, numărul doi al Partidului Socialist, să se suspende temporar din funcţie. Nu este exclus ca şi alte capete să cadă, ca de pildă actualul şef al organizaţiei pariziene a Partidului Socialist. Nu mai pun la socoteală că însuşi şeful Partidului Comunist, Robert Hue, va fi şi el anchetat pentru că a acţionat pentru procurarea de fonduri ilicite partidului său.

După ce-am enumerat aceste date, trebuie să precizez că toate acuzaţiile reprezintă deocamdată doar nişte bănuieli, sprijinite mai mult sau mai puţin pe fapte şi că persoanele importante citate mai sus n-au fost date încă în judecată. Şi că există o "presupunere de nevinovăţie". Însă până una-alta presa, posturile de radio şi de televiziune îi bălăcăresc care mai de care mai dihai, în goană de senzaţional. Secretul anchetelor a dispărut complet, am intrat în ceea ce putem numi democraţia mass-mediei. Vechiul şi, aş zice, aristocraticul parlament, simbol al democraţiei, este eclipsat, iar un simplu judecător are astăzi mult mai multă influenţă decât un deputat sau un ministru. El poate pune la stâlpul infamiei pe oricine crede de cuviinţă, fără nici o oprelişte, până la un eventual proces, chit că acuzatul se va dovedi a fi fost nevinovat. Iar dacă judecătorul a greşit, nu e tras la răspundere de nimeni.

Tot ce se întâmplă astăzi în domeniul aşa-ziselor afaceri este consecinţa nefastă a unei situaţii anterioare când, pentru a se finanţa, partidele politice, de dreapta sau de stânga, recurgeau la tot felul de matrapazlâcuri contrare legii. Astăzi lucrurile sunt clare: fiecare partid, în raport cu rezultatele sale electorale, este finanţat de stat pentru a funcţiona. În loc ca partidele să spună, cum mărturiseşte fiecare evreu de Iom Kipur, "al het şe-hatati lefaneha", şi să se spele astfel de păcate, au ascuns mult timp această stare nesănătoasă şi-şi plătesc acum greşeala.

Sper că mişcările extremiste de dreapta Le Pen şi Megret sunt prea pe dric ca să speculeze o atmosferă politică sumbră şi să zică despre partidele democrati-ce "toate sunt putrede!". Sper, de asemenea, că democraţii se vor trezi şi vor pune capăt acuzaţiilor reciproce care aruncă o lumină nefavorabilă asupra vieţii politice franceze care, altminteri, poate fi pasionantă, dacă discuţiile vor fi purtate în jurul ideilor, realizărilor sau eşecului guvernului. Vaste programe, cum ar fi zis generalul De Gaulle…

◆

Cred că mulţi cititori ai revistei "Minimum" îşi amintesc de întrebarea hamletiană pe care şi-o punea marele comic evreu rus Arkadi Raikin: Şi ce-o să fie? Iar răspunsul lui era, invariabil: Bere rece o să fie!

Mi se pare că aceeaşi întrebare trebuie să ne-o punem în primele zile ale anului 2000, după ce am băut o cupă de şampanie în noaptea de revelion: şi ce-o să fie în noul mileniu? O să înceteze războaiele? Mira-m-aş! O să încetăm să poluăm planeta? N-aş prea crede. O să crească temperatura globului şi vom cunoaşte efectul de seră, iar oceanele vor înghiţi teritorii întinse? Se prea poate. O să se tot înmulţească populaţia globului încât în jurul anului 2100 se va ajunge la o cifră dublă faţă de cea de acum, adică la 12 miliarde de oameni? E foarte plauzibil. Va fi lichidat terorismul? Greu de crezut. Vor fi evitate catastrofele atomice de tipul Cernobîl? Cine ştie? Se va opri proliferarea armei nucleare? E de neînchipuit. Se va lichida şomajul? E naiv cel ce crede. Se va lichida diferenţa dintre ţările avansate şi cele rămase în urmă, dintre bogaţi şi săraci? Nu ştiu dacă măcar Marx, Engels şi Lenin, dacă ar trăi, ar mai crede aşa ceva.

În schimb, ştiinţa şi tehnica vor avansa cu o viteză vertiginoasă. Ne asigură o carte voluminoasă apărută mai de mult la Paris, intitulată "2100, povestea secolului viitor", scrisă de zeci de specialişti francezi din toate domeniile (editura Payot). Descifrarea din ce în ce mai avansată a codului genetic va contribui la eradicarea multor boli azi nevindecabile. Omenirea va folosi din ce în ce mai puţin petrolul şi va descoperi alte surse de energie, solară, eoliană, continuând cercetările pentru a descompune hidrogenul din apă, sursă eternă. Automobilul electric va înlocui din ce în ce mai mult actualul automobil fucţionând cu benzină. Fiecare cetăţean va dispune de telefonul portabil vizualizând pe interlocutor. Viteza trenurilor şi a avioanelor va creşte şi mai mult. Internetul va deveni universal, în acelaşi timp teatru, cinema, sursă de ştiri, bibliotecă mondială, instrument curent de comunicare, vizitator al muzeelor, cumpărător la supermarkete şi dumnezeu mai ştie ce. Roboţii vor înlocui din ce în ce mai mult munca omului (dar şi mintea lui!). Se va trăi din ce în ce mai mult în virtual şi nu în real. Filmul va avea nevoie din ce în ce mai puţin de actori, creaţi artificial de informatică. Vor fi create oraşe marine. În sfârşit, marea cucerire socială şi umană: secolul 21 va fi secolul femeii, care se va impune în toate domeniile, încât bărbaţii vor începe să lupte pentru drepturi egale cu sexul opus. Societatea informatică va deveni universală. Ca să nu mai amintesc de faptul că mileniul al treilea va consacra deplasarea omului spre alte planete, unde va crea noi oraşe. Argumentul esenţial pentru asemenea previziuni: Jules Verne! Tot ce-a întrevăzut el a fost depăşit de realitate. Concluzii, deci: în noul mileniu, al ultra-vitezei progresului, ceea ce putem întrevedea azi va fi cu mult depăşit de ceea ce se va ivi.

Drept să spun, pe mine, ultra-conservator reacţionar ce sunt, nu toate aceste anticipaţii mă încântă. Bineînţeles că n-aş vrea să revenim la lumânarea sau lampa cu petrol din ştetelul de altădată, dar nici chiar aşa, să "progresăm" orbeşte, fără să ne gândim la urmări. Milan Kundera a scris un roman admirabil, "La lenteur", unde pleda pentru o încetinire a progresului, pentru a lăsa un spaţiu liber gândirii, iubirii, visului, plimbărilor în natură. Îmi închipui că şi Mihail Sebastian ar fi fost de acord cu Kundera... Un cineast francez, Cédric Klapisch, autorul câtorva filme admirabile, a realizat "Peut-être", ce rulează acum pe ecrane, o metaforă cinematografică ce plasează pe eroii filmului în anul 2070, într-un Paris revenit la o atmosferă poetică, avându-l ca ghid pe Jean-Paul Belmondo.

Şi totuşi, nu se cade să fim totalmente pesimişti. La trecerea într–alt veac se cuvine să ne spunem: La mulţi ani! (Şi dacă se poate, "Ad mea ve'esrim!") Iar Israelului se cuvine să-i urăm: la multe, foarte multe milenii!

HARRY FOSHA
NEW YORK

Made in U.S.A.

2000 şi... plus

Trăirăm s-o vedem şi pe-asta: anul 2000 a venit şi a adus cu sine atâtea evenimente încât e greu să le menţionezi pe toate. Deci, scuze celor îndrituiţi, dar nepomeniţi.

Un eveniment deosebit l-a marcat scrisoarea pe care arhiepiscopul New-Yorkului, cardinalul John O'Connor, a adresat-o "prietenilor săi evrei", pledând pentru o colaborare în mileniul care vine. Cardinalul O'Connor şi-a exprimat regretul pentru răul pe care orice membru al bisericii catolice l-ar fi făcut evreilor contemporani sau strămoşilor lor.

Alt eveniment de astădată de mare importanţă culturală este darul făcut pentru noul mileniu de cel mai bogat om de pe planetă, Bill Gates, preşedintele companiei Microsoft. Împreună cu soţia sa, Melinda, Bill Gates a donat un miliard de dolari în burse de studii pentru studenţi ai minorităţilor.

Ouă de femeie la... (supra)preţ

O nouă industrie a luat naştere o dată cu apropierea noului mileniu: comerţul de... ouă de femeie! Nu, nu e nici o greşeală de tipar. Cu ajutorul Internetului, o serie de manechine îşi pun la dispoziţie ovulele pentru sume în jurul a o sută de mii de dolari pentru a fi implantate nevestelor cumpărătorilor ca să le facă copii frumoşi. Experţii în genetică şi umoriştii (în cazul de faţă preocupările sunt similare) se întreabă dacă iniţiativa sus-pomenită poate fi combinată cu avuţiile unei bănci de spermă pentru a se obţine copii frumoşi şi geniali! Îmi vine în minte cunoscuta butadă atribuită lui George Bernard Shaw, căreia o doamnă foarte pimpantă îi spune: Maestre, vreau să-mi faceţi un copil. Vă daţi seama ce ar însemna un copil cu frumuseţea mea şi inteligenţa dumneavoastră? La care Shaw îi răspunde: Da, dar vă daţi seama ce s-ar întâmpla dacă copilul ar moşteni frumuseţea mea şi inteligenţa dumneavoastră?

Dar să revenim la cifre impresionante. Cei care au vrut să devieze de la tradiţie şi în locul şampaniei să întâmpine noul mileniu cu un vin mai special au putut cumpăra de la "Vinăria şi Pivniţa Mileniului" o sticlă de Château Lafitte 1811 la preţuri între 13.000 şi 20.000 de dolari, sau o duzină de sticle Château Petrus 1950 la preţuri între 25.000 şi 35.000 de dolari!

"Milenari" sau nu!

O actriţă care a dominat secolul, deşi e de mult dispărută: Marylin Monroe. A revenit în fruntea actualităţii când s-a organizat o licitaţie a bunurilor sale. Rochia pe care a purtat-o când i-a cântat "Happy Birthday" preşedintelui John Kennedy a fost achiziţionată pentru o sumă de peste un milion de dolari.

Unele evenimente sunt în mod natural legate de sfârşitul unui mileniu şi începutul celuilalt; altele se vor legate cu orice preţ, dar... nu merge! În prima categorie se înscrie echipa de baseball "Yankees", care a cucerit campionatul naţional pe anul acesta. E al treilea titlu în patru ani. Echipa "Yankees" a cucerit cele mai multe titluri (25) în acest secol şi a fost decretată pe drept cuvânt Echipa Secolului. În cea de a doua categorie se plasează, cred, canalul de televiziune "Istoria", un canal foarte serios, care îşi respectă pe deplin numele. Dar în preajma noului mileniu canalul istoric a început să se prezinte drept "Canalul oficial al tuturor mileniilor". În zadar am încercat să obţin o confirmare în acest sens de la una din personalităţile primului mileniu, ca şi de la acelea ale mileniului al treilea. Nici un răspuns.

În categoria celor legaţi de schimbarea de gardă a mileniilor, cred că trebuie menţionată fabrica Mercedes Benz, care a produs 50 de biciclete speciale pentru mileniu şi... ascensiuni pe munte. După întrebuinţare, bicicletele se împachetează într-o cutie foarte portabilă.

S-au organizat nenumărate parăzi ale modei mileniului. Drept să spun, n-am observat mult mai multă extravaganţă decât la parăzile nemilenare. O singură excepţie: o rochie cu toate accesoriile unei rochii normale, plus nişte cotiere şi genunchiere care ar fi stârnit invidia oricărui portar în divizia B în anii '30-'40! Frumoasa păpuşă Barbie a apărut într-o rochie specială pentru mileniu.

Au apărut cărţi despre secol şi mileniu, inclusiv (se putea altfel?) "Istoria revoluţiei sexuale 1900-1999, reflectată de Playboy".

Se ştie că noaptea de revelion aduce cele mai mari beneficii restaurantelor. Cu toate acestea, multe restaurante, în special din vecinătatea "capitalei revelionului", Times Square, au fost închise, proprietarii temându-se că aşteptata aglomeraţie (aproximativ două milioane de oameni) va împiedica o circulaţie normală.

Până anul acesta marele Caruso deţinea recordul prezenţei la prima noapte a stagiunii Operei Metropolitane: 17 apariţii. Noul mileniu a marcat însă un nou record: cel al lui Placido Domingo, care în 1999 a apărut pentru a 18-a oară în spectacolul de deschidere a stagiunii, cântând în opera "Paiaţe".

Pregătiri, sărbătoriri, realizări... Multe eforturi şi cheltuială de nervi cu mileniile astea! Noroc că nu apar decât o dată la o mie de ani!

AL. MIRODAN

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

Poșta dicționarului

Ing. Manole Reichman, Natania, care l-a cunoscut bine pe regretatul poet Florin Mugur, a fost șocat că, în *Jurnalul* său, «istoricul literar Mircea Zaciu, din Cluj, vorbește despre Mugur cu dispreț, ca despre un "jidov rătăcitor", și susține că în anii '80 acesta ar fi obișnuit să-și vândă cărțile pe stradă. … Așa să fi fost? Mie, care știu cât de timid și delicat era poetul, îmi este imposibil să cred».

Și nouă la fel. De altfel, în legătură cu subiectul a apărut în "Adevărul literar și artistic" un articol al lui Alexandru George. Cunoscutul istoric literar român (și, în plus, "analist politic" dintre cei mai citiți astăzi) scrie câteva rânduri din care cititorul poate afla atât adevărul în legătură cu chestiunea, cât și adevărul despre libertatea de a spune orice-ți trece prin cap (și, mai ales, prin viscere) în memorialistica de după 1990 (extras):

«Omul (M. Zaciu) își ațintește permanent privirea rea și posomorâtă asupra unor oameni care, fără voia lor, în afara multor păcate ce vor fi având, sunt *rivali* cu instanța de judecată și asta poate deveni chiar de tot hazul. M. Z. îl ridiculizează așadar, numindu-l Marinache, pe un intelectual de talia lui Adrian Marino, suspect pentru numeroasele călătorii în străinătate (deși el însuși a efectuat asemenea călătorii, cu rezultate culturale mai curând minime!); Alexandru George arată și el foarte rău și se plânge de condițiile grele de viață (trebuie denunțat, deoarece autorul *Jurnalului* se văicărește pe mii de pagini despre același lucru, ba chiar de posibila pierdere a salariului de profesor universitar, care l-ar aduce în situația în care cel portretizat a trăit, asumându-și riscul, vreo douăzeci de ani!). Lucian Raicu face unele declarații la Europa Liberă și i se impută lașitatea de a fi tăcut mâlc atunci când era în țară (ca și cum nu chiar asta ar fi făcut cu sistemă M. Z., rezervându-și curajul de a se indigna doar acasă, în paginile *Jurnalului!*). Cei scăpați peste graniță sunt nu doar suspectați de a fi colaborat cu Securitatea, dar urmăriți ca niște inamici personali: N. Balotă, Ion Negoițescu, Maria Marilat sau Damian Necula. Și dacă de Adina Kenereș se miră numai, bărbatul ei, Petru Romoșan, este sigur trimis la Paris cu o misiune. Și așa mai departe. (…)

Un om cu o minte atât de distorsionată, cu o predispoziție de a vedea la alții doar răul, cu un orizont meschin, aplatizant, sfârșește nu doar în nedreptăți, dar dovedește că nu e în stare să vadă realitatea. O afirm eu, deoarece contactele noastre le cunosc prea bine și ele sunt grav deformate chiar când notațiile nu-mi sunt acut defavorabile. (…) M. Z. mă "vede" pe stradă vânzându-mi cărțile, ceea ce eu n-am făcut niciodată: împreună cu "Florin Mugur, care, fiecare, îmi oferă câte un volum. Acești oameni umblă, precum Șincai altădată (dar cu alt scop) cu cărțile în straiță. Oriunde și oricând i-ai întâlni, ei au asupra lor tomurile scrise de ei. A. G., mai palid, mai puțin frondeur, înjura acum pe G. Călinescu. Fl. M., el joacă în continuare rolul lui de jidov rătăcitor".

Toată "scena", chipurile văzută, e de un neverosimil total. Nu mi-am vândut nicicând "tomurile" pe stradă, care, de altfel, sunt și prea multe ca să fie duse într-o "straiță". Și în nici un caz nu aș fi putut-o face în asociație cu Florin Mugur,

Editura MINIMUM prezintă
o nouă carte de I. SCHECHTER
Bilete
în
Zidul Plîngerii
O privire cu lupa și una cu microscopul
asupra realităților israeliene și străine.
Instantanee, portrete, amintiri,
comentate cu zâmbet și rictus.

TOATĂ LUMEA DE AZI ÎNTR-O CARTE!

Comenzi la autor,
Str. Zamenhof 15, TelAviv
Prețul plus expediția – 20 șekeli

care, datorită infirmităţii, nu s-ar fi putut ţine după mine, aceeaşi nenorocire făcând din el altceva decât un simbol al mersului necontenit. Probabil că Zaciu ne-a surprins întâmplător ieşind de la editura Cartea Românească cu exemplarele de autor, din care ne-am grăbit să-i dăruim graţios câte unul. Rezultatul se vede. (…)

Şi să notăm că e vorba de opera unui om care mai e şi profesor, educator, model pentru tineri recunoscut, luat măcar ca reper de un public mai extins. Unde am ajunge dacă mai mulţi ne-am apuca să lăsăm pe hârtie "impresii" prin care sunt denigraţi oameni de bine şi murdăriţi toţi cei care ne întrec în câmpul realizărilor artistice?»

…La cele scrise de Al. George vom adăuga că d. Zaciu excelează prin inventivitate, lansând adesea informaţii false şi atacuri fără acoperire. Despre un asemenea atac (de fapt, calomnie curată) am amintit nu de mult în paginile revistei: vorbind despre Leon Volovici, editorul *Jurnalului* lui Mihail Sebastian, d-sa l-a învinuit (fără a aduce vreo dovadă în acest sens) de a fi falsificat manuscrisul. Un alt exemplu îl are în vedere pe Al. Mirodan.

În *Jurnalul* la care se referă Al. George, d. Zaciu susţine că, prin anii '50-'60, autorul "Ziariştilor" ar fi scris o piesă de teatru având ca personaj principal pe Gh. Gheorghiu-Dej. Aserţiunea se bizuie pe faptul că lucrarea în cauză se intitula "Interview cu Unu" şi că eroul piesei purta numele simbolic de "Tovarăşul Unu"; aceasta, potrivit memorialistului, nu putea însemna altceva decât că avem de-a face cu Tovarăşul 1 (Unu) din epocă, numărul Unu în partid şi în stat, care va să zică Gh. Gheorghiu-Dej. În realitate, lucrurile au stat cu totul altfel. Al. Mirodan a prezentat spre aprobare la teatrul Naţional un "spectacol-coupé" (alcătuit din câteva piese scurte, legate între ele printr-un personaj comun), intitulat "Interview cu Unu". Acest Unu nu voia să zică numărul Unu din România (Gheorghiu-Dej), ci reprezenta un tânăr utecist, *Unul* dintr-o mie, care făcea, în chip de comper, legătura dintre scene şi apărea în câteva dintre acestea. Manuscrisul a fost refuzat: el nu a fost tipărit niciodată în volum şi nici montat pe scenă. Presupunem că d. Zaciu nu l-a citit (altminteri ar însemna să-l jignim, sugerând că n-a înţeles nimic) şi că s-a repezit cu "demascarea", bizuindu-se pe un zvon de cafenea sau o şoaptă la ureche. Dar povestea cu Gheorghiu-Dej nu constituie singura ispravă a istoricului literar. Mai există şi altele în *Jurnal*. Ne vom ocupa de ele, pe îndelete, în chiar paginile *Dicţionarului*, la un cuvânt potrivit.

●

S-a aflat că satelitul artificial israelian Amos a transmis, în timpul războiului din Iugoslavia, jurnalele de ştiri ale televiziunii din Belgrad, permiţând astfel sârbilor să-şi facă cunoscut în lume punctul de vedere.

Cei de la NATO s-au supărat teribil pe noi din cauza asta. Dar eu mă bucur. Isprava celor cu Amos ne dovedeşte că Israelul este o ţară independentă şi suverană, şi nu un satelit al marilor puteri.

L
I
M

REŢEAUA
MAGAZINELOR
DE CARTE
ROMÂNEASCĂ

Ultimele noutăţi la LIM

AFULA: Kikar Atzmaut 7 (în pasajul Ophir Center)
TEL.: 06-6596014
ASHDOD: Merkaz Mishari Daled, magazin nr. 33 Haim Schapira
Tel.: 08-8665388
BAT YAM: Str. Balfour 60. Tel.: 03-6592484
BEER-SHEVA: Str. Histadrut 56. Tel.: 07-6236738
HAIFA: Str. Herzl 61 (Kikar Talpiot). Tel.: 04-8671292
IERUSALIM: Str. Yaffo 63 (în pasaj). Tel.: 02-6250612
KFAR-SABA: Str. Weizman 92 (în pasaj). Tel.: 09-7658118
NATANIA: Str. Smilanski 10 (în pasaj). Tel.: 09-8615860
PETAH-TIKVA: Str. Pinsker 9. Tel.: 03-9040225
RISHON LE ZION: Str. Rotschild 9. Tel.: 03-9698724
RISHON LE ZION: Str. Herzl 47. Tel.: 03-9671807
TEL AVIV: Str. Solomon 20 (vechea Tahana Merkazit).
Tel.: 03-6873606
TEL AVIV: Str. Allenby 48. Tel.: 03-5175877
TEL AVIV: Staţia nouă de autobuze, et. 3, magazinul nr.3243
(sub Mac Donald). Tel.: 03-6877949

CASETE AUDIO cu:

Poveşti pentru copii
Muzică uşoară şi populară românească

La mulţi ani 2000!

IOSEF EUGEN CAMPUS

Bilanț apocaliptic. Anul 2000

Anul 2000. Sfârşit de mileniu. Sfârşit de lume. Apocalips. Preziceri care de care mai înspăimântătoare. Din trecut, precum cele ale celebrului Nostradamus. Şi din prezent, ale cititorilor în cafea sau horoscoape.

Dar aceste înspăimântătoare prorociri pentru anul 2000 se bazau pe superstiţii, interpretări tendenţioase şi dubioase. Spaime ancestrale. Un om raţional, cumpătat, le putea trece cu vederea, aşteptând cu răbdare realitatea sfârşitului de mileniu cu toate rezonanţele lui mitice, fără teama de catastrofele prezise.

În domeniul literaturii israeliene de limba română, însă, anul 2000 se putea prevedea sumbru pe bază de fapte concrete.

În primul rând, era problema publicului cititor. Numeric, relativ restrâns, tot mai restrâns. Oameni în genere vârstnici, fără elasticitatea şi energia necesară unei adaptări complete la condiţiile culturii ebraice. Oameni care după ce îşi încheiau munca zilnică grea, nu căutau decât distracţie uşoară, nu nivel cultural ridicat. Cărţile bune, scrise în româneşte, publicate cu sacrificii, din banii autorilor, rămâneau nevândute. Fără public înţelegător, fără ecoul aşteptat, fără dialogul creator cu cititorul inteligent, este greu să scrii. Literatura de sertar este numai o plăsmuire consolatoare, cel mult o soluţie temporară.

Încă acum câteva zeci de ani, poetul Andrei Fischof înţelesese gravitatea situaţiei şi se întreba dacă mai are rost să scrii româneşte aici, în Israel. Prevedea, lucid şi intransigent, sfârşitul apocaliptic al literaturii noastre.

A doua problemă o constituiau autorii. Şi ei erau, în genere, oameni în vârstă. Scriitorii cu o cultură serioasă şi o bună cunoaştere a limbii române se împuţinau pe măsură ce trecea vremea. Aşa ne-au părăsit, răpuşi de bătrâneţe sau boală, Ludovic Bruckstein, Leopold Bittman-Ruga, M. Rudich, I. Voledi, Adrian Zahareanu, Dr. Roisman, Felicia Keifa, Eugen Luca, Sebastian Costin.

În principiu, avea deci dreptate Andrei Fischof. Pentru cine să scrii, aici, româneşte? Cine să scrie?

Dar se grăbea cu prevestirea apocalipsului. O lua, pripit, înaintea faptelor reale, înaintea istoriei vii. Şi mai uita un lucru. Precum în general în viaţa Israelului, şi în literatură imigraţia constituie un factor esenţial. Scriitorilor mai vechi şi buni, din anii '60-'70, li s-au adăugat, prin alia din România, în ultimele decenii, un număr de scriitori înzestraţi: Mircea Săucan, Alexandru Sever, Virgil Duda, Tania Lovinescu, Luiza Carol, Bianca Marcovici, Gina Sebastian Alcalay.

Şi s-a mai petrecut un fapt, poate greu previzibil. O dată cu prăbuşirea neaşteptat de rapidă a comunismului sovietic, s-au ivit schimbări şi în ţările satelite. După doborârea lui Ceauşescu, în România s–au deschis porţile către Europa, s-au strâns legăturile cu scriitorii israelieni de limba română. Cărţile acestor scriitori sunt citite acum nu numai în Israel, ci şi în România, unde au şansa de a se adresa unui public larg şi variat.

După ce abia scăparăm, în vară, de Eclipsa de soare, acum toată omenirea este obsedată de numitul Bug 2000, adică de pericolul ca toate computerele globului să înţepenească în noaptea de Revelion 1999-2000, provocând dezastre fără de număr.

Ţinând seama că pe englezeşte Bug se pronunţă Bag, eu îi Bug ştiţi dumneavoastră unde pe toţi indivizii care stârnesc panică, sucind minţile oamenilor.

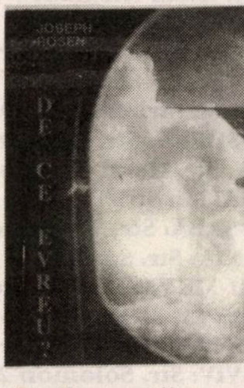

A apărut

DE CE EVREU?

de Joseph Rosen

O carte ce invită la o călătorie inedită, în timp şi în spaţiu.

Este autobiografia unui om care a părăsit lumea lui, optând pentru modul de viaţă iudaic.

O poveste instructivă care – după primele reacţii – este primită cu interes în toată lumea.

Volumul (336 pagini, coperta în culori şi laminată) poate fi cumpărat la preţul de 50 şekeli.

P. O. Box 46018; Jerusalem 91460
Pel.: 051-630036
Străinătate: 972-51-630036

Are, deci, acum, și **cine** să scrie. Cel puțin o bună bucată de vreme de aci înainte.

Scriitorii israelieni își pot publica acum operele nu numai în Israel, ci și în editurile din România. Asociația scriitorilor israelieni de limba română – care, din păcate, întârzie nepermis apariția revistei sale "Izvoare" – a izbutit, în schimb, să publice două mari colecții antologice: un volum de poezie și altul de proză, teatru, eseu, ambele editate în România.

❖

Două pericole mi se par predominante în epoca actuală.

Nu trebuie să ne lăsăm furați de ușurințele oferite de existența "pieței de desfacere" din România. Să nu publicăm numai spre a publica, neglijând criteriul valoric. Și să nu uităm că nu suntem scriitori români în exil, ci scriitori israelieni de limba română, cu problemele și tradițiile noastre specifice.

Ceea ce nu înseamnă câtuși de puțin că actualitatea israeliană și tradiția iudaică trebuie să fie impuse voluntar, ca un comandament de sus. Precum scriitorul se cuvine lăsat să se exprime în limba în care se poate realiza în mod optim, tot astfel el trebuie să fie lăsat să scrie despre ceea ce-l frământă pe el, ceea ce cunoaște și trăiește în adâncul sufletului său. Deși subliniem cu bucurie integrarea scriitorilor de origine română în realitățile (Duda, Keifa, Mariana Iuster, Luiza Carol, etc.) și tradiția israeliană (Șaul Carmel cu Psalmii lui, Eugen Luca), se cuvine să apreciem la justa lor valoare și operele care vorbesc despre trecut, despre România (Mircea Săucan, Al. Mirodan, Al. Sever).

Un al doilea pericol îl constituie "provincializarea" (pericol care amenință, într-o anumită măsură, întreaga cultură israeliană). La extrem este dusă această tendință nefastă în poziția intolerantă față de străin (față de arabi în primul rând) a naționaliștilor fanatici și a religioșilor habotnici fundamentaliști. Pentru ei, nu există alt popor decât "poporul ales", nu există nimic în afară de prescripțiile religioase. Pentru a fi la nivelul anului 2000, când globul pământesc a devenit faptic o unitate, trebuie să avem mintea și inima deschise pentru înțelegerea simpatetică a alterității. Pluralismul cultural este o necesitate și un comandament.

❖

Marea întrebare rămâne. Tulburătoare. Se apropie totuși sfârșitul?

Da. Dar nu acum, imediat, în anul 2000, așa-zis apocaliptic. Nu brusc, ci lent, treptat. Este vorba de un proces, a cărui durată nu o putem prezice exact.

Condiția sine qua non pentru continuarea aici, în Israel, a unei literaturi în limba română este existența, aci, integrați în viața și cultura pluralistă a Israelului, a unor scriitori pentru care limba română să fie optimă pentru realizarea lor artistică. Scriitori de aci, mai vechi, sau imigrați din România, câți mai există și acolo.

Strihan avea dreptate în Cuvântul său la întâlnirea de la Neptun: "Nepoții noștri vor scrie în ebraică". Și asta este, cum spunea el, "o dramă fericită".

Fata mea, Edna Campus, scrie, scrie în ebraică. Cu tot ce s-a acumulat și i-a fost transmis, în sânge, în creier, în inimă. Noi murim. Fericiți că am putut contribui la dezvoltarea literaturii israeliene, așa cum puteam să o facem noi, cu tragica dar creatoarea ruptură a dublei apartenențe.

Apocalipsa literaturii în românește este, ca orice apocalips, și un **Început. Moarte și Transfigurație.**

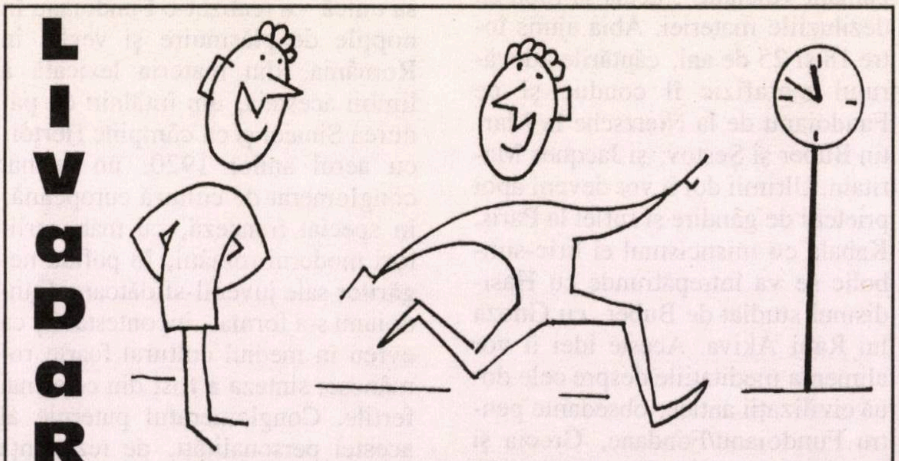

– Ce-i graba asta?
– Alerg să prind anul 2000…

Cum va transforma Dumnezeu necazul meu nu știu, că El îl va transforma este sigur.

MB

ELENA-ESTHER TACCIU

Tinereţea unui poet al secolului

Dacă deschidem volumul "Iudaism şi elenism", apărut recent la Bucureşti, în Editura Hasefer, la modesta "Notă asupra ediţiei", înţelegem ce fel de dar ne-a făcut autorul antologiei. "Culegerea de faţă, ne avertizează deci Leon Volovici, cel ce ne-a obişnuit cu multe surprize editoriale, adună pentru prima dată articolele şi eseurile lui Fundoianu din presa evreiască de limba română pe teme iudaice". Se luminează în urma lecturii, la sfârşit, ideologia literară şi culturală a foarte tânărului debutant, poet, eseist şi cronicar, cunoscător profund al literaturii europene, care colabora uneori la "Mântuirea" lui A. L. Zissu, semnând F. Benjamin sau numai F., alteori la "Rampa" sau "Integral". O mărturie a editorului de azi, cum că "adunarea articolelor din presa vremii e totdeauna anevoioasă", spune mult celui care a frecventat des subsolurile prăfuite ale sălilor de bibliotecă. O completare pentru cine urmăreşte scrisul dr-ului Leon Volovici, specialist în sociologia culturii, a istoriei ideilor şi a iudaismului în contextul românesc, azi reputat cercetător la Universitatea Ebraică din Ierusalim. Cu probitate şi cutezanţă intelectuală a căutat mai totdeauna teme controversate, uneori riscante, precum naţionalism şi antisemitism (epoca 1930) în volumul scos în engleză la Oxford, Pergamon Press, 1991, apreciat superlativ de un critic de talia lui Mircea Iorgulescu. Încă din România a scris despre autori "problematici" în context istoric, precum Dobrogeanu-Gherea, sau despre Norman Manea, aproape interzis. A cutezat să îngrijească un best-seller-mărturie, la Bucureşti, la Humanitas, 1996, "Jurnalul" lui M. Sebastian. Tot în România încă, a publicat mult despre Fundoianu evocat ("la Auschwitz") în drumul său ultim. Eseurile inedite ale acestui scriitor total, comparabil prin vastitatea de interese cultural-filozofice cu Lucian Blaga, le-a adunat Leon Volovici azi, în colaborare cu Remus Zăstroiu, continuând o nobilă devoţiune.

Adunate în volum, aceste foiletoane inedite ne mărturisesc temperatura febrilă a inteligenţei tinere, lecturi biblice fervente, meditaţii despre sionism şi istorie modernă a evreilor. Ca memorialistică, ne întâmpină spirite tutelare admirate precum Zissu, Groper, filozofi antici şi moderni, şi, nu în cele din urmă, profilul unui unchi, dedicat "apostolatului pentru adevăr", Dr. E. Schwartzfeld, care şi-a împărtăşit sancţiunea – exilul – cu Moses Gaster, în 1885, spre a muri pe câmpul de luptă în 1915. Alt spirit congener şi rudă prin sânge, Rodion (A. Steuerman), sinucis după întoarcerea pe front, "fiul unui popor cu perciuni şi halat", a fost un entuziast frenetic, "fiinţa unui pământ vulcanic", decis să rupă cu deziluziile materiei. Abia ajuns între 18 şi 25 de ani, căutările adevărului metafizic îl conduc şi pe Fundoianu de la Nietzsche la Martin Buber şi Şestov, şi Jacques Maritain. Ultimii doi îi vor deveni apoi prieteni de gândire şi suflet la Paris. Kabala cu misticismul ei liric-simbolic se va întrepătrunde cu Hasidismul studiat de Buber, cu Gnoza lui Rabi Akiva. Aceste idei îi vor alimenta meditaţiile despre cele două civilizaţii antice, obsedante pentru Fundoianu/Fondane, Grecia şi Iudeea Bibliei şi a Talmudului. Se poate prin urmare afirma că cronologia eseurilor datate precis în presa evreiască între 1916 (de la 18 ani) la 1923 (de la 25), aşa cum ni le oferă Leon Volovici, descoperă văzului nostru intelectual drumul unui debutant cu accente romantic/simboliste în literatura sa originală, cum spune el însuşi undeva, până la adâncimile filozofice ale marilor culturi originare, elenismul, iudaismul, hasidismul, şi de aici la existenţialismul mistic al lui Tolstoi şi Dostoievski, receptat ca atare prin gândirea lui Şestov. Şlefuirea diamantului – personalitatea sa unică – a realizat-o Fundoianu în nopţile de plăsmuire şi veghe în România, din materia lexicală a limbii acesteia, din întâlniri cu pădurea Sinaiei şi cu câmpiile Herţei, cu aerul anilor 1920, un rafinat conglomerat de cultură europeană, în special franceză, cu mari scriitori moderni români, în pofida negărilor sale juvenil-sfidătoare. Fundoianu s-a format, incontestabil, ca evreu în mediul cultural foarte românesc; sinteza a fost din cele mai fertile. Conglomeratul puternic al acestei personalităţi, de rezistenţă minerală, l-a făcut să nu clacheze în exilul său voluntar, să înfrunte

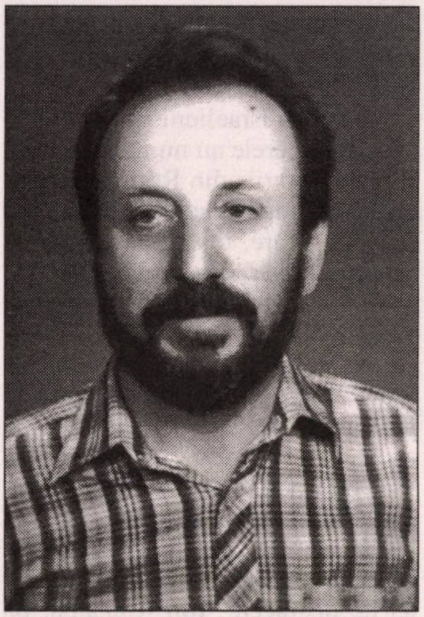
Leon Volovici

celebritatea consfințită a altora, să devină egalul celebrităților literare de la Paris, care-l caută pentru lamura gândirii sale. Și în cele din urmă să accepte ca un Sisif camusian propria moarte la Auschwitz, care, ei da, a fost de martir evreu.

Cele mai frapante rămân în volumul de față cele două eseuri ample de tinerețe, publicate în revista "Mântuirea". "Iudaism și elenism", pornit de la clasica lucrare a lui Buber, plus comentariile despre moarte ale lui Șestov, reprezintă piscul până azi necunoscut al eseisticii lui Fundoianu din etapa sa românească. Prefața lui Volovici le pune și ea în epicentrul valoric al ineditelor. Dacă nu greșesc, există în receptarea elenismului un acord implicit cu Nietzsche, pentru care arta greacă este izbucnire dionisiacă a senzualității, a instinctului. I se opune, la Fundoianu, superioritatea celeilalte civilizații, prin monoteismul spiritualist iudaic, de la Kabala, la Talmud, Hasidism și Gnoză. Fibra morală, etica iudaică, "adevărul", zice eseul lui Fundoianu, este superior căutării frumosului. Interesant deci că tânărul estet agreea arta "cu tendinți", influența socialistă a lui Gherea încă. Cultivarea elenistă a trupului contravine pe de altă parte mortificării, ascezei – altă superioritate pe care el o vede la iudei. Sexul iudaic are finalitate mistică, la Solomon chiar. Hasidismul se abstrage și mai mult: "Dumnezeu e spiritul fiecărui lucru; el nu vorbește prin lucruri, ci gândește în ele". Legătura cu Logosul sacru e evidentă și metafizică. Degradarea statului iudaic prin glorificarea religiei trupești, elene, la fel. Psalmii lui David problematizează suferința, criza de conștiință, prin "idei endogene". Spațiul este deci "cadru elen", Timpul, devenirea, mișcarea, iudaice. Sculptura, arhitectura sunt elene, poezia biblică, iudaică. Mitul poporului ales apare ca altă justificare finală a opțiunilor mentale iudaice. Interesant e că în cele din urmă, Fundoianu pune iudaismul primordial deasupra sionismului, pe care-l crede temporar. Revelația morții, ideea existențialistă de azi, Fundoianu o receptează prin Șestov, dar cu rădăcini în Pascal, în "prăpastia" lui, și apoi, în "nebunia" lui Nietzsche. Negarea științei, "tribunalul rațiunii", face loc, în al doilea ciclu de eseuri inedit al lui Fundoianu, misticii iraționale, războiului dostoievskian cu certitudinile. Este intuiția lui Bergson, la Șestov, "a doua viziune", sau paleativele de azi, tot în formularea poetului: "Un drog! O injecție cu morfină! Un somn fără visuri! O religie!". La Fundoianu, eliberarea prin moarte rămâne soluția la misticii ruși Tolstoi și Dostoievski, dar și la Șestov, citat de tânărul eseist din "Mântuirea", "noaptea eternă, teribilă și incomprehensibilă pentru oameni". Să fi fost în 1944 întoarcerea voluntară a lui Fundoianu la camera de gazare sigură, o punere în practică a acestei eliberări? Oricum, aceste eseuri inedite fac metafizica filonului tragic, atât de adânc implicat în poezia fundoiană familiară nouă.

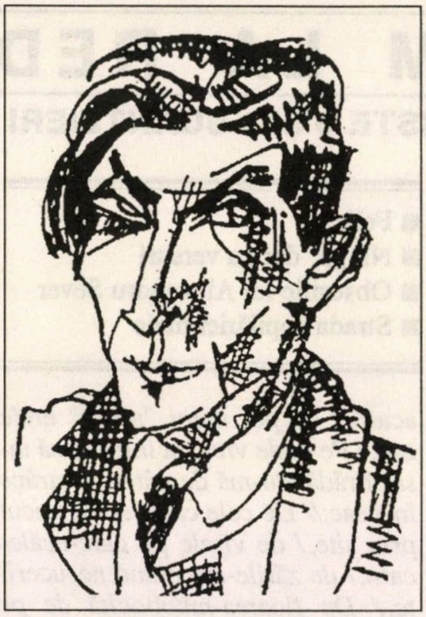

B. Fundoianu
văzut de Marcel Iancu

Erata

La nr. 153, pag. 70, col. II, în loc de Harry Brauner se va citi: Em. Calmanovici.

Agenția matrimonială
„LI”

În întreaga regiune "Guș Dan"
Numai în scopuri serioase

Părinții care vor să asigure copiilor un partener de viață potrivit în căsnicie, să ni se adreseze cu toată încrederea.
Persoanele singure aparținând vârstei de aur, de asemeni.
Avem multă experiență și tratăm problema cu maximă seriozitate, dispunând de multe oferte.
Comision la prețuri atractive.

Biroului nostru i se pot adresa și cei interesați în a obține o femeie de ajutor pentru 24 de ore

Lea

Tel. 09/740-9119; 054/851-732

Felicităm pe toți olimii din România urându-le un an nou fericit – 2000!

PRIMIM LA REDACŢIE

• CĂRŢI • REVISTE • ŞI • SCÂNTEIERI • DE • GENIU •

- **Felix**
- **Ninge, dar cu versuri**
- **Obsesiile lui Alexandru Sever**
- **Strada copilăriei mele**

Felix Caroly

Cu şi fără ea

Versuri; Cercul Cultural Petah Tikva, 1999

Cu şi fără ea înseamnă cu şi fără soţia poetului. Bolnavă de ani şi ani de zile, practic ţintuită la pat, soţia lui Felix Caroly s-a stins, nu de mult, din viaţă. Placheta de faţă, îngrijită de Mircea Gorun şi Hélène Elly, cuprinde poezii scrise în ultimele luni de viaţă ale soţiei şi în zilele de *după*. Culegerea constituie de fapt o mare declaraţie de dragoste, impresionantă prin autenticitatea ei. Toţi cei care au trecut prin experienţa tragică a lui Felix Caroly ar trebui să o citească. S-ar simţi mai puţin singuri.

Iată două poezii dinaintea morţii:

"Zac lângă dânsa şi mă uit la ea;/ e-aşa fragilă…/ Obrajii nu-i mai sunt de nea…/ sunt de argilă./ Deschide ochii mari ca două guri/ care-s flămânde./ Parcă ar cere, Doamne, să Te-nduri/ când pui osânde./ Zac lângă dânsa şi mă rog în gând/ să o faci bine/ Să o aud şi s-o mai văd râzând…// Suntem ruine." (Ea).

"Nu!… Nu!… Nuuu!/ Pleacă moarte şi te du./ Cată-ţi târnăcop… o sapă…/ Pleacă… du-te şi te-ngroapă./ Nu-mi lua ce-mi este drag!/ De o vreme stai în prag/ Şi rânjeşti şi dai târcoale/ Cu pământ şi viermi în poale./ Du-te… pleacă de aici!/ Noaptea, ochii-ţi licurici/ Prea îi văd cum stau la pândă/ Pentru veşnica osândă.// Ştiu… c-odată şi odată/ Ne vei tâlhări ca plată/ Pentru vina că am fost/ Întrupaţi fără de rost.// Prea mult doliu şi necaz!/ Du-te… dă-ne un răgaz." (Nu).

…Şi una *după:*

"Telefonaţi! Tot timpul sunt acasă,/ de pot numi "acasă" unde zac,/ Pe unde vremea intră ca să iasă/ Prădându-mă de câte-am strâns în veac:// De cele câte le-am trecut prin site,/ de visele pe care-ncălecam,/ de zările-aşteptând necucerite,/ De floarea-mbobocită de pe ram.// Telefonaţi… de inima vă lasă./ Ce mut e telefonul… neclintit./ Ori poate-nţepenit, aici, în casă/ Îs mort?… şi voi, cu toţii, aţi murit?" (Telefonul).

Gabriela Baddour

Aş vrea să ningă

Versuri; în ebraică de Shimon Haran; 1999

Sunt poeziile scrise în româneşte şi publicate în colecţia animată de Mircea Gorun (Cercul cultural Petah Tikva); acum, graţie lui Shimon Haran, neobositul şi generosul tălmăcitor în ebraică, din Ierusalim, versurile se află la îndemâna cititorilor de ivrit. La îndemână e un fel de a vorbi. Editată în condiţii grafice modeste (trasă adică la xerox), culegerea are şansa să ajungă, cel mult, pe câteva mese de cronicari literari de la gazete. Să sperăm că, măcar unul dintre aceştia, aruncându-şi ochii asupra plachetei, va tresări şi va înţelege că se află nu numai în faţa unui talent, ci şi a unui *caz.* Gabriela Baddour, româncă din Arad, s-a căsătorit cu un medic palestinian, stabilindu-se la Beit Lehem, unde, printre arabi, scrie poezii în româneşte pe care le tipăreşte în Israel.

Alexandru Sever

Inventarul obsesiilor circulare

Coperta: Gabriela Melinescu; Biblioteca "Apostrof"; Cluj-Napoca, 1999

Volumul cuprinde *obsesiile* binecunoscute ale scriitorului, exprimate aici în chip de aforisme, de observaţii, de, se poate spune, frânturi de jurnal intim. Cititorii noştri cunosc aceste pagini, sau jumătăţi de pagină, sau fraze, sau propoziţii care au apărut în "Minimum", la rubrica "Idei", lună de lună, de câţiva ani buni, constituind una din rubricile cele mai de substanţă ale revistei. Spre regretul nostru, editorii clujeni ai cărţii n-au găsit de cuviinţă să semnaleze acest amănunt. În numele Obrazului literar dintotdeauna şi de pretutindeni, ne permitem să-i apostrofăm niţel pe cei de la "Apostrof".

Acestea fiind spuse, să notăm că, la finele acestui Inventar, unde găsim *obsesiile* de zi şi de noapte ale lui Alexandru Sever (dragostea, condiţia artistului, moartea, mai ales moartea, ş.a., ş.a.), se află un eseu remarcabil pe marginea cazului N. Steinhardt. Rafinat critic literar, condamnat în procesul "Noica", Steinhardt s-a convertit în închisoare la creştinism (ortodox), îmbrăcând după eliberare haina monahală şi devenind călugăr la Mânăstirea Rohia, din Maramureş. După moartea sa, a apărut, în 1990, "Jurnalul fericirii", o carte pe cât de bine scrisă şi de pasionantă, pe-atât de discutată şi discutabilă (precum atâtea cărţi bine scrise şi pasionante). Ceea ce i-au reproşat lui N. Steinhardt evreii, inclusiv câţiva corespondenţi ai lui "Minimum", prin scrisori trimise la "Poştă", a fost faptul că, o dată cu intrarea în rândurile noii sale religii, N. S. a socotit că este cazul să-şi manifeste ostilitatea la adresa religiei părăsite. În mintea noastră, convertirea reprezintă un "drept al omului", inalienabil. Dar tot după părerea noastră, a adopta o atitudine decentă faţă de credinţa de care te-ai despărţit reprezintă o datorie; tot a omului. În plus, autorul a ales să fie avocatul regimului fascist din România războiului, încercând a-l spăla de păcatele bine ştiute.

Ceea ce face Al. Sever în eseul despre care pomenisem mai înainte este tocmai să demonteze această atitudine. Fragmente:

«Poate că lucrul cel mai ciudat (şi cel mai tulburător) în mărturisirile sale, atâtea câte se cunosc – de nu vor mai fi fiind şi altele –, nu e absenţa unei critici a iudaismului, ci absenţa oricăror referiri la evrei, la avatarurile sale de evreu, la rădăcinile sale evreieşti, şi chiar la înrudirea originară dintre iudaism şi creştinism. Absolut niciodată – ori de câte ori citează din Biblie sau comentează vreunul din cuvintele ei – nu vom afla nici cea mai vagă aluzie la universul evreiesc al acestei Cărţi. Încât s-ar zice că, pentru Steinhardt, Biblia este o carte exclusiv creştină. El a uitat – sau nu ţine să-şi amintească – că Vechiul Testament este o scriptură evreiască, aşternută, cu câteva neglijabile excepţii, în ebraică; că cel puţin trei dintre cei patru evanghelişti au fost evrei şi că al patrulea, de nu va fi fost un evreu elenizat, va fi fost un grec trecut prin mediile iudaice; că, de fapt, toţi autorii Noului Testament, în afară poate de Luca, au fost evrei; că lumea dramei cristice este esenţial evreiască; că Iisus însuşi s-a născut evreu, a trăit şi a propovăduit într-o lume şi pe un pământ evreiesc; că aceste evanghelii – înţelese fie şi numai sub raportul strictei lor întrupări în literă – constituie una din cele mai depline manifestări ale geniului iudaic şi expresia poate cea mai sublimă care s-a fost dat cândva pe lume spiritului tragic. (...)

Oricât de tulburătoare în sine această năzuinţă pentru o totală transfigurare – ea nu e fără riscuri (autorul se referă la efortul lui N. S. de a se identifica cu creştinismul – n.n.). Şi lucrul se vede bine în felul cum înţelege el să facă elogiul vechii societăţi româneşti. (...) Sigur, în raport cu o societate comunistă, imbecilă, coruptă şi ucigaşă, vechea societate românească poate să pară cu adevărat idilică. Dar a fost ea atât de idilică pe cât o crede şi o descrie Steinhardt? S-ar zice că, năzuind spre Rai, până a i-l oferi viitorul, Steinhardt cată a-l descoperi în trecut. "Et in Arcadia ego!" exclamă el fericit. Dar a fost România antebelică o Arcadie? Pe spaţii mici, de la om la om, "hatârul", "compromisul", "binele mic", "neseriozitatea" şi câte altele de aceeaşi îndoielnică speţă vor fi avut, cum vor fi avut întotdeauna, şi cum vor mai fi având şi astăzi, rostul lor, şi chiar un oarecare efect benefic. Dar se poate generaliza efectul conjugat al unor asemena "virtuţi" la proporţiile unei spiritualităţi şi la dimensiunile unei societăţi care a cunoscut, totuşi, răscoale şi războaie, mişcări sociale, agresiuni de tot felul, de la crima politică la represiunea în masă?... Răsfoiţi numai, dacă aveţi timp, ziarele epocii dintre 1880-1940 – treabă pe care eu am făcut-o odată, la vremea studenţiei – şi o să rămâneţi stupefiat de câtă amarnică ticăloşie se puteau învrednici acele timpuri. Îţi vine a crede, citindu-l pe Steinhardt, că omul ăsta a trăit cu capul în nori, dacă nu cu capul în sac, sau izolat în cine ştie ce utopică concepţie despre lume, în cine ştie ce chiţi-

MAMAIA מַאמַאיַה
Restaurant
românesc
Grătar – pescărie
Aer condiţionat, ambianţă plăcută,
serviciu conştiincios, preţuri moderate.
Deschis zilnic între orele 12-24.
Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784
Vorbim şi româneşte.
Restaurantul MAMAIA
TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192
Urăm clientelei noastre
un an nou fericit – 2000!

mie a spiritului, în care viu cu adevărat nu va mai fi fost decât jocul umbrelor pe pereţi... Unde a văzut el lagăre în care se bea şampanie? (Ceva adevărat trebuie să fie aici; unele obraze mai simandicoase, nimerite în lagărul de la Târgu-Jiu, vor fi cerut poate, de dragul hazului, un pahar de şampanie!). Dar oare în lagărele din Transnistria să se fi udat cu şampanie mazărea aia furajeră care avea să ucidă atâţia evrei şi să lase pe lume atâţia schilozi? E chiar atât de sigur că "democraţia românească" n-a omorât, "cu sutele de mii, pe evrei"? Să fie oare adevărat că "conducătorul statului" *s-a opus* lui Hitler în chestiunea "soluţiei finale", că a aplicat în mod "neserios" dispoziţiile rasiale (pag. 58-59)? Să fie oare adevărat că "Tradiţia rasei albe şi a occidentului european era alta: şi în antichitate, şi în evul mediu, şi în epoca modernă" (pag. 74)? Respectul adversarului în "tradiţia rasei albe"? Unde a văzut-o Steinhardt: în crucificările romanilor, în rugurile spaniole, în excesele sanguinare ale revoluţiei engleze, franceze, ruse, în politica exterminărilor generalizate cu sabia într-o mână şi cu crucea în cealaltă mână, în sclavagismul american, în colonialismul englez, în terorismul legionar, în genocidul nemţesc? Ori poate inchizitorii şi conchistadorii spanioli, pogromiştii polonezi, sau S.S.-iştii germani n-or fi fost de "rasă albă"?»

Martin Frei

Trecute anotimpuri

Versuri; cu desenele autorului;
colecţia "Verba", München,
Germania, 1999

Aşa cum bine spune criticul literar Titu Popescu, într-un Cuvânt însoţitor la carte, şi aşa cum o ştim prea bine noi, cei de-aici, din Israel, «cei mai mulţi care vin spre literatură (artă) din alte sfere de preocupări sunt medicii. Probabil este la mijloc o dorinţă firească de investigare mai complexă a fiinţei umane, nu numai corporală, ci şi sufletească, din partea celui care a depus jurământul lui Hypocrate. Poate se resimte instinctiv nevoia unui supliment de înţelegere a acestui pacient etern care este omul.»

Un asemenea doctor este Martin Frei. Născut la Galaţi în 1925, stabilit în 1975 în Germania, unde funcţionează ca şef de clinică nephrologică în Hassen, Frei a simţit nevoia să spună n versuri ceea ce are de spus. Poeziile sale sunt limpezi şi vizibil sincere, ca o mărturisire cu mâna pe inimă. Ca o mărturisire de emigrant care vede întotdeauna lucrurile *altfel* decât confratele său rămas acasă.

Una din temele cele mai des întâlnite în lumea celor din diaspore este, fireşte, cum vede autorul, trăitor la München sau la San Francisco, la Milano sau la Montreal, strada, magica stradă a copilăriei sale. Răspunsul lui Martin Frei la întrebare îl întâlnim în poezia "Strada":

"Pe strada amintirilor, lăsate/ case-mpovărate de veştede culori, / umbrele ce-au rămas păstrate/ prin colţuri, mute fără sărbători.// Pe strada amintirilor, uitate/ paşilor ce-au fost cândva vioi, / trec noi făpturi încovoiate/ de gânduri, vârste ori nevoi.// Pe strada amintirilor nevinovate/ unii-au trecut ori s-au oprit/ la numărul căzut al casei rezemată/ cu pom în poartă/ cândva desigur înflorit.// Pe drumul veşted, trecător, / timpul ce-n zbor netulburat, / sfinţit e locul de vise păstrător/ strada tinereţii pe unde-am colindat".»

M. Rafael

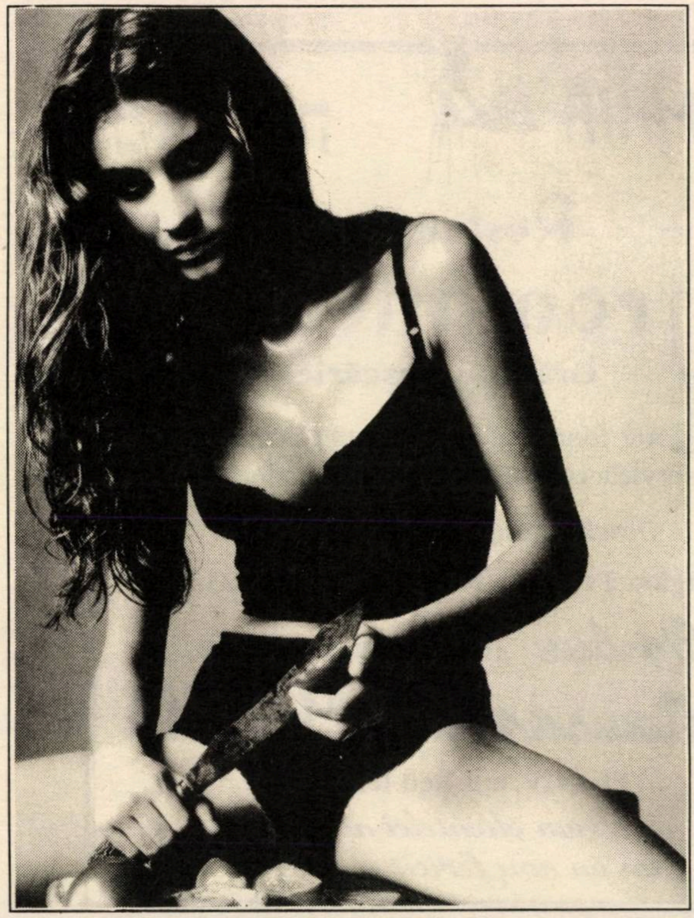

Aşa e acum, în anul 2000. Şi în materie de politică internă, şi-n materie de politică externă, şi-n materie de economie, şi-n materie de sex. Fără sentimentalisme. Cu cuţitul pe masă.

ELENA-ESTHER TACCIU

HOROSCOP PERSONAL - 2000

ZODIA CAPRICORNULUI PENTRU TOŢI (21.12 – 19.01) conferă mare importanţă iniţiativelor noastre pentru întregul an ce ni se deschide. Şi nu doar pentru acest semn. Bine gândite acum, programe financiare şi creatoare noi vor modifica nesperat existenţa multor Zodii în 2000, întâi de Pământ, (Capricorn, Taur, Fecioara). Alianţele cu acestea sunt benefice pentru toţi ceilalţi, în special pentru Gemeni şi Săgetători. Sondate cu inteligenţă, experienţele trecutului, eventual original fructificate, pot modifica în bine cursul prezentului an. Avansări ierarhice sunt de aşteptat; la fel, trainice căsătorii. Primele trei săptămâni din ianuarie trebuie "activizate" de toată lumea, mai ales de cei ce au amânat proiecte din 1999 sub presiunea unor împrejurări adverse. MULTE REALIZĂRI ÎN NOUL MILENIU – ÎN PRIMUL SĂU AN!

POŞTA NOASTRĂ: *Doritorii Horoscopului sunt rugaţi să ne trimită din timp datele lor: ziua, luna, ora şi anul naşterii, o fotografie nu mai veche de doi ani (dar nu le putem returna). Dacă e cazul, două întrebări speciale. Precizaţi-vă telefonul. Adresaţi-vă la POB 2104. tel. 03-5590829, Holon. La aceeaşi adresă puteţi procura volumul "STELE REGALE" (Portrete astrologice ale celebrităţilor, 1997).*

Şi acum iată ce ne prezice popularul astrolog american Sydney Omarr pentru

Orizontul general al anului 2000

Întâi, o modificare psihologică. Societatea va avea tendinţa să se întoarcă la mentalitatea tradiţională privind viaţa de familie, morala, valorile culturale, hrana, medicamentele, presa şi chiar politica. Capricornul şi Racul, Zodii cu mentalitate mai conservatoare, vor prospera. "Patriotismele" de toate nuanţele vor fi acceptate. La fel, mistica de orice provenienţă. În ce priveşte America, economia se va bucura de rezultate pozitive. Nu şi relaţiile externe, care nemulţumesc masele largi populare. Scandalurile publice, la fel. Omarr prevede progrese medicale în tot ce priveşte bolile coloanei vertebrale, scleroza generalizată, ca şi artrita. Economia globală, însă, e văzută pradă unor şocuri care vor agita şi în sens direct scoarţa terestră. Războaiele par a se continua din păcate şi în anul 2000, pe care mulţi politicieni vor încă să-l vadă idilic. Să vedem cine are dreptate. Astrologul american fixează punctele sensibile pentru pacea lumii în renaşterea nazismului pe ici şi colo, în spiritul expansionist al Chinei şi în posibilitatea alianţelor militare ale acesteia cu Rusia. Conflicte politice vizează armamentul nuclear, în cazul Indiei şi al Pakistanului, marile puteri afişând teoriile… "numai în caz de apărare". Dispute în temă se prevăd şi în cazul Israelului. Luna mai, prezice Omarr, va fi crucială pentru opţiunea pace sau război. În iulie se va comenta decesul unui important om de stat. Instabilitatea politică globală şi haosul economic vor duce în cazul multor tineri, şi chiar mai puţin tineri, la încheierea căsătoriei, ai cărei adversari poate că ei înşişi fuseseră înainte. Iunie va stabiliza crizele economice majore. Vor câştiga posesorii mari de apă, bere, ţigări, filme, servicii casnice, care vor domina piaţa mondială. Şi nu uităm armatorii, ca şi magnaţii industriei de război. În Rusia se prezice înscăunarea unui Leu dictatorial, care nu-şi ascunde principiile de guvernare de câţiva ani, şi care nu are foarte puţini adepţi. Deşi Omarr nu ne dezvăluie nume, bănuim că e vorba de fostul general Lebed. Vederile antisemite ale sale nu sunt un secret, deşi mai recent răspunsul său în temă e criptic.

În ce priveşte celebrităţile americane, iată dezvăluirile aceluiaşi astrolog. **Ted Turner** (CNN) şi **Jane Fonda** vor trece, pare-se, printr-o criză maritală în anul 2000. Scorpionul Ted Turner şi Săgetătoarea Jane duc o viaţă de uzură maximă a sistemului nervos. Dacă maestrul expansionismului TV, ce ştie să anexeze noi şi noi canale, va trece sănătos anul ce vine, soţia sa pare a avea semnele unei căderi nervoase majore. Alianţa şi siguranţa lui Ted pot fi astfel clătinate. A propos, e interesant de citat o declaraţie a marelui patron al TV-CNN: "Înainte de a face o mare donaţie sau o epocală investiţie, verific întâi poziţia aştrilor", în sensul unui Horoscop, se presupune, solicitat lui Omarr însuşi. **Jeff Goldblum,** Balanţă, care a refuzat să-şi facă numele mai fotogenic, va primi în 2000 râvnitul titlu de "Best Director" în regia de filme. Actorul cu celebra încruntare a frunţii, zis Bambi, participant la 50 de pelicule americane, are ghinionul de a nu avea căsnicii stabile (după mărturia lui însuşi) şi de a fi prea vulnerabil nervos. Se teme, de pildă, de scenarii cu cazuri psihice grele. **Donald Graham,** fiul lui Katherine Graham, ziarist tânăr de mare succes, îi va succeda mamei la conducerea uriaşului ei imperiu publicistic. Acest Taur răbdător a străbătut de jos toate funcţiile gazetăreşti din trust spre a ajunge în vârful întreprinderii materne şi în primele rânduri ale ziaristicii americane. I se prezice o vară stresantă profesional, dar nici un obstacol major în acest drum ascendent.

ALEXANDRU SEVER

Despre fragilitatea miracolului şi despre datoria de a-l ocroti

Un sfârşit de secol care coincide atât de semnificativ cu un sfârşit de mileniu, asta poate să dea impresia că, într-adevăr, ceea ce sfârşeşte este ceva mai mult decât un calendar: o lume! Încât, în ceasul solemn al acestei conjuncţii calendaristice, poate că unica întrebare care merită să fie pusă este aceea ce priveşte însuşi destinul omului în univers. Să ne întrebăm dară: este oare omul acestui sfârşit de mileniu, esenţial altul decât acela al secolului 10, de la sfârşitul mileniului unu?

Chiar şi dacă toţi serafimii cerului şi-ar găsi de joacă pentru ca să răsfoiască în faţa Domului, filă de filă, Cartea acestor 365.000 de zile şi nopţi, chiar şi dacă toate duhurile subtile ale celui de-al şaptelea Cer s-ar arăta atât de copilăreşte înminunate de asemenea istorie bogată în poveşti, ilustrată de oameni de seamă, înnobilată de capodopere artistice, îmbogăţită de invenţii şi descoperiri fără seamăn, tare mi-e teamă totuşi că n-ar putea desluşi pe faţa lui Dumnezeu nici măcar un zâmbet. Căci mai bătrân decât toţi îngerii lui, şi mai iscusit a tâlcui poveştile cu pricina, El ar găsi că omul acestor ultimi o mie de ani, ca să nu mai vorbim de bietul om al acestui din urmă secol în care s-a nimerit să trăim noi înşine, nu este nici mai fericit, nici mai bun decât strămoşul simiesc de la obârşie.

Chiar ieşirea omului în Cosmos, eliberarea de sub constrâgerea gravitaţiei – această trecere de prag care constituie, după inventarea scrierii, evenimentul cel mai de seamă din istoria speciei – nici măcar această "ieşire" care marchează intrarea într-o altă eră a tehnicii nu a fost resimţită ca o depăşire sub raport moral. Oricât s-a schimbat la faţă lumea acestor o mie de ani, oricât şi-a înlesnit omul viaţa pe ici pe colo, ba oricât şi-a mai lungit-o, oricât de înalte îi vor fi fost năzuinţele şi oricât de ambiţioase căutările, ceva în celula lui cea mai intimă a rămas neatins: ura şi omorul. În privinţa asta, secolul nostru nu face nici o excepţie: două războaie mondiale; o revoluţie rusească de violenţa unui cutremur planetar; asasinatul inteligent-organizat, pecetluit cu numele Auschwitzului, şi omorul unanim ce s-a fost înscris în analele morţii cu numele Hiroshimei; şi câte alte războaie mai mărunte şi masacre mai modeste, toate au făcut din acest al X-lea secol al mileniului II cel mai însângerat dintre toate secolele câte l-au precedat. Şi, pe lângă toate acestea, unde mai e chip să socoteşti felurimea atâtor crime cu care fanatismele de tot soiul sporesc urâciunea morţii în lume? Copii sugrumaţi, femei pângărite, bătrâni descăpăţânaţi, aşezări jefuite şi incendiate, noroade băjenite pe toate drumurile pământului… Şi toate astea nu se întâmplă pe altă planetă şi într-un timp de poveste. Toate s-au întâmplat, şi continuă să se întâmple sub ochii noştri, aşa cum – chiar şi fără ştirea noastră – s-au întâmplat întotdeauna de-a lungul mileniilor, de când e omul om. Încât tot ce am putea spune despre această specie etern instabilă, incapabilă de a ieşi din condiţia mizeriei sale originare, e că, moralmente, ea ţine de ordinul nevertebratelor. De este omul un miracol, apoi miracolul acesta e cel mai fragil din câte s-au pomenit sub soare. Abia-abia ridicat pe labele dindărât, şi omul cată a se prăbuşi pe labele din faţă. De unde cârjă cu care să-şi proptească nevolnicia şi să-şi salveze verticalitatea?

Şi noi… Israelul? Un popor care să revină pe pământul lui de baştină după 19 secole de pribegie şi de prigoană – ceea ce un Pius al XII-lea, lipsit de graţia sfinţeniei şi de farul prorociei, socotea că nu se poate întâmpla numai pentru că niciodată încă în istorie nu se întâmplase – iată marele, poate unicul miracol autentic al mileniului! Dar să nu ne amăgim… Ca atâtea altele, e un miracol fragil! Şi tocmai de aceea e un miracol care trebuie încă apărat. Căci statul evreilor, ca o altă arcă primejduită, se clatină pe un ocean de ură, şi potopul acesta de vrăjmăşie nu-i făgăduieşte decât moartea – o moarte nu neapărat după modelul industrial al asasinatului nazist, o moarte după modelul multisecular-meşteşugăresc al măcelului islamic. Şi, lucru nu mai puţin îngrijorător: mediocritatea dezolantă a clasei noastre politice; lamentabila arătare a acestor negre

Cumpărăm!!!

Picturi româneşti (pictori consacraţi)
CIUCURENCU, PALLADY, TONITZA, ANDREESCU, etc. etc.
Sticlă franţuzească semnată GALLÉ, DAUM NANCY, VALLIN NANCY, etc. şi obiecte vechi, din argint, de cult evreiesc.
Tel. 03/651-8397
La mulţi ani – 2000!

pălării de sub calota cărora atâtea onorabile obraze se înghesuie să fie mai degrabă miniştrii puterii temporale decât miniştrii lui Dumnezeu; stupiditatea atâtor minţi care se cheltuiesc în goană desfrânată pe la dindosul viţelului de aur; puţinătatea elitei intelectuale şi lipsa ei de autoritate – în toate clocesc primejdii pe care nu se cade nici să le ignorăm, nici să le minimalizăm.

Şi totuşi… şi totuşi… Poate că nu ne este interzisă orice speranţă. Am fost martor, ca atâţi alţii, dezgropării din dărâmături a unui copil – victima a tot ce poate fi mai iraţional în brutalitatea elementelor… Şi mii de oameni, poate chiar sute de mii, au privit şi au plâns. Dar de ce oare? Să nu se mai fi pomenit oameni dezgropaţi de sub dărâmăturile unui cutremur sau ale unui bombardament? Ba da! Dar în ceasul acestui sfârşit de mileniu, şi privită dinspre Ierusalim, lumea se arată sub farmecul altei sensibilităţi: ceea ce vedeam cu toţii nu era doar o oarecare operaţiune de salvare, ci desfăşurarea vie a unei parabole. O parabolă polivalentă pe care, chiar şi fără deplina conştiinţă a tâlcului ei, o înţelegeam, fiecare după propriul său fel de a percepe tragedia, ca pe o naştere, sau ca pe o resurecţie… Căci ai fi zis că Terra însăşi, ca să-şi răscumpere furiile devastatoare, a ţinut să nască un copil. Cum tot atât de bine s-ar fi putut spune – lucru în aşa măsură congenital spiritului iudaic – că eram martorii privilegiaţi ai unei ieşiri din moarte… Un copil se întorcea, viu şi întreg, de la gura Şeolului… Şi ni se şi năzărea în această dramatică întoarcere ceva ce ne amintea de şovăielnica întoarcere de la gura cuptoarelor, de Marea Reîntoarcere cu care s-a săvârşit resurecţia Israelului. Şi mii de oameni, poate chiar sute de mii, au privit şi au lăcrămat. Şi era o speranţă de izbăvire în aceste lacrimi. Şi am plâns şi eu în Tăcerea singurătăţii mele… Şi nu mi-a fost ruşine de slăbiciunea mea.

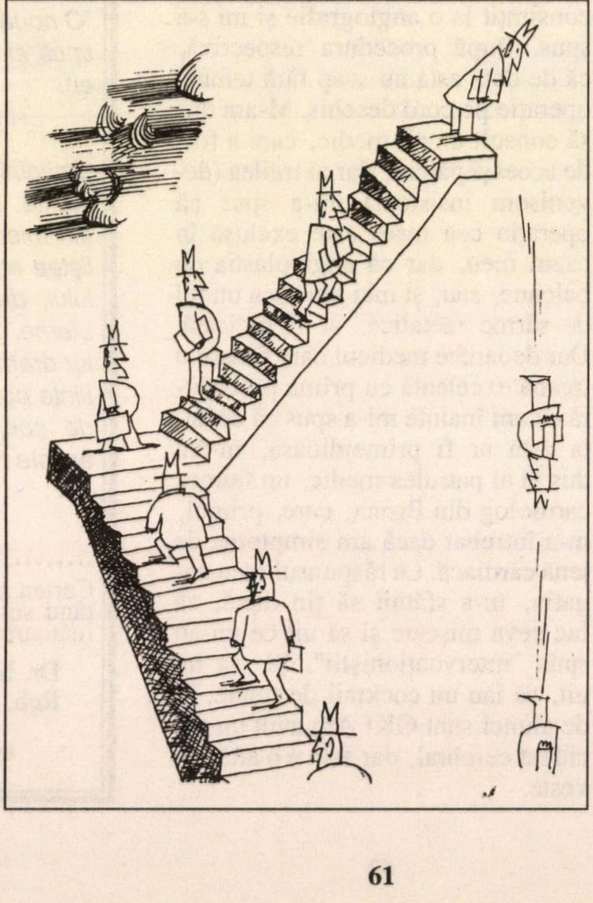

Desen de Saul Steinberg. Se potriveşte la multe evenimente şi împrejurări. Alegeţi dumneavoastră ce doriţi.

AL. MIRODAN

DICŢIONAR NECONVENŢIONAL

VOL. II

D E F

"O carte monumentală… O carte minunată, captivantă".
I. Eugen Campus
"Minimum"

"O lucrare de pionierat… o încercare cu totul singulară de a ieşi din canoanele istoriei literare".
Cornel Moraru
"Vatra" – Tg. Mureş

"Plăcerea de a-l citi pe îndelete a fost enormă".
Costache Olăreanu
"Realitatea evreiască", Buc.

"Dicţionarul… oferă o lectură cuceritoare, neputând fi, efectiv, lăsat din mână".
Z. Ornea
"România literară", Buc.

"Dacă ceva o să rămână de pe urma noastră, o să rămână acest «Dicţionar»".
I. Petran
"Orient Expres"

"O carte captivantă de literatură".
N. Prelipceanu
"România liberă", Buc.

"O carte spectacol… Mirodan are condeiul coţcar şi ştie să nu fie searbăd pe nici o pagină".
George Pruteanu
"Dilema", Buc.

"O operă monumentală… Un dicţionar fără asemănare".
Edgar Reichman
"L'Arche", Paris

"O puzderie de protagonişti sub bagheta magică a lui Al. Mirodan".
Geo Şerban
"Realitatea evreiască", Buc.

"O mână sigură, de maestru".
I. Ştiubea
Radio Kol-Israel

"Un eveniment… un roman".
Elena-Esther Tacciu
"Ultima Oră"

……

Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 100 de şekeli pe adresa

MINIMUM
POB 11472, TEL AVIV
Pentru Europa (inclusiv România): 35 de dolari.
Pentru SUA şi celelalte: 40 de dolari

ARMINIUS CASSVAN
New York

Cum am devenit... septuagenar

Ştiţi bancul cu ariciul? Zice aşa: Cum faci dragoste cu un arici? Cu mare băgare de seamă. Aşa am ajuns, slavă Domnului, la 73 de ani în timp ce tatăl meu s-a dus la 66: cu mare băgare de seamă!

Am scris aici "Cum am devenit cronicar muzical" în iunie 1990 şi "Cum am devenit pianist de brigadă" în octombrie 1990. Este deci nimerit să scriu a treia din serie ca să apară în anul 2000. Dar ce mare ispravă să fii septuagenar? Având în vedere istoria familiei tatei, partea masculină, este o performanţă. Excepţia este vărul meu Lazăr, octogenar, pe care îmi propun să-l imit. Merg regulat mai ales la un cardiolog în care am deplină încredere. La întrebarea însă dacă ascult ce îmi spun doctorii, răspunsul este da şi nu. Două exemple vor fi, cred, edificatoare. După o masă la un restaurant incluzând un fel foarte ardeiat (bucătărie "cajun"), m–am făcut roşu la faţă şi când am vrut să mă ridic, am căzut la loc. Pulsul era foarte ridicat. Speriată, nevasta m-a luat acasă (eram în Hamptons, lângă New York) şi a chemat ambulanţa, care m-a dus la un spital local, deşi între timp am putut urca şi coborî scările unui întreg etaj în casa noastră ca să-mi iau un pullover. Doctorul care m-a văzut la spital m-a transferat la un centru universitar, deşi toate testele făcute nu arătau mai nimic. Deşi, încă o dată, mă simţeam perfect în timpul acela, am fost supus unui examen, angiografie, care constă, după cum se ştie, din examinarea directă a cordului după introducerea unui cateter la acel nivel şi privirea sub fluoroscopie a arterelor coronariene. În aceeaşi zi, trei doctori au apărut în camera mea: internistul, cel care îmi făcuse angiografia şi chirurgul. M-au informat că nu mai puţin de trei vase sunt aproape astupate de cheaguri de sânge şi că deci îmi vor face o operaţie pe cord deschis pentru a le destupa. Procedura era fixată pentru a doua zi dimineaţa, presupunea sfărâmarea sternului şi o perioadă de şase săptămâni de refacere. După o noapte de reflexie, am avut curajul să mă opun sub un pretext oarecare şi să mă transfer la spitalul unde lucra cardiologul meu. Ţineam minte un procedeu incomparabil mai puţin complicat, folosit în cazul unui bun prieten de la München. Am avut deci şi eu angioplastie "cu baloane" cu rezultat bun, fiind acasă a doua zi.

A doua experienţă a avut loc după câţiva ani, când mi s-a făcut un test cardiac după exerciţiu fizic şi s–a descoperit, se pare, un început de ischemie coronariană. Iarăşi am consimţit la o angiografie şi mi s-a spus, după procedura respectivă, că de data asta nu scap fără temuta operaţie pe cord deschis. M-am dus să consult un alt medic, care a fost de aceeaşi părere, dar al treilea (devenisem insistent) mi-a spus că operaţia cea mare este exclusă în cazul meu, dar că angioplastia cu baloane, sau, şi mai bine, cu un fel de sârme metalice, ar fi indicată. Dar deoarece medicul care făcuse o treabă excelentă cu prima procedură cu ani înainte mi-a spus că de data asta ar fi primejdioasă, m-am dus la al patrulea medic, un faimos cardiolog din Bronx, care, primul, m-a întrebat dacă am simptome de jenă cardiacă. La răspunsul meu negativ, m-a sfătuit să ţin dietă, să fac ceva mişcare şi să uit ce mi-au spus "intervenţioniştii". Şi, să nu uit, să iau un cocktail de pilule. Şi de atunci sunt OK! Am avut un accident cerebral, dar asta e o altă poveste.

Nou! **A apărut**

Intrare liberă

Versuri

de Madeleine Davidsohn

"O nouă poetă care are ceva de spus şi o spune direct, în felul ei".
Carol Isac, *"Ultima oră"*

"Imagini, peisaje româneşti de munte, atmosferă şi personaje din micul târg natal, (...) priveliştea atât de orientală a Israelului, dramele războaielor sale eterne, traseul ceţos al propriilor drame erotice, se întreţes în fiinţa poetului, cel care, în stare de şoc, se lasă curentat de aceste tensiuni noi şi vechi...".
Elena-Esther Tacciu,
"Minimum"

Cartea poate fi procurată trimiţând suma de 25 shekeli la următoarea adresă:

Dr. Madeleine Davidsohn
Reh. Keren Hayesod 23/2
Haifa 34970
Tel.: 04/825-1444

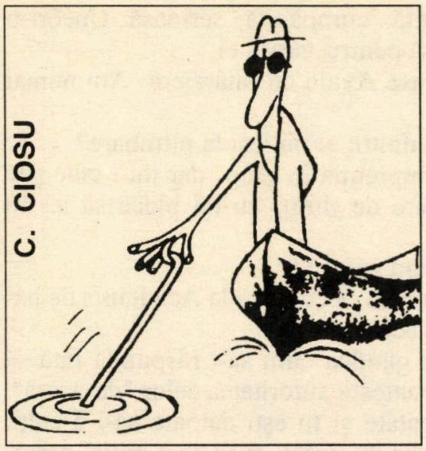

Pescuitorul de perle

Repetarea greşelilor din trecut, chezăşia victoriilor noastre!

«Primul ministru rus Vladimir Putin … afirmă că Rusia va mai comite erorile trecutului şi declară că este sigur de victorie».

("România liberă", Bucureşti, suplimentul "Aldine" nr. 189/99; comunicată de Raluca Zimniceanu, Bucureşti, Bd. Magheru 58)

De ce-a durat atât de la inaugurarea clădirii până la construcţia ei?

«Clădirea Wolf, construită de celebrul arhitect Grick Mendelsohn în anul 1993 şi inaugurată în 1941…».

(Explicaţie la fotografia ce înfăţişează clădirea Wolf, de la Institutul Weizman din Rehovot; "Viaţa noastră", 5.11.99; comunicată de Sandu Pelz, Rh. Hashomer 4/44, Ierusalim 93263)

O greşeală capitală

«Iată că au trecut repede şi cele trei zile cât trebuia să fiu în Montreal. Mi-am luat la revedere de la capitala Canadei şi m-am urcat într–un autobuz…»

("Viaţa noastră", 5.11.99; comunicată de Joseph Rosen, POB 46018, Ierusalim, care precizează că, de fapt, capitala Canadei este oraşul Ottawa. Şi mulţumeşte ziarului care i-a servit această perlă pe o tavă)

Când a început primul război mondial?

PRIMUL RĂZBOI MONDIAL

O zi de doliu în calendare

La 1 septembrie 1939 trupele naziste invadau Polonia, iar două zile mai târziu, Franţa şi Marea Britanie declarau război Germaniei lui Hitler. Începea, astfel, cea mai

Cehoslovaciei.

Din 1941 România devine aliata Germaniei, dar, la 23 august 1944, întoarce armele. „Şi în Est şi în Vest, obiectivul României fusese legitim:

("Lumea-Magazin", Bucureşti, nr. 9/1999; comunicată de ing. Norbert Zilberman, Piaţa Unirii nr. 2, sc. B, ap. 4, Iaşi, România)

A fost descoperit un nou concert de Mozart!

10.11.99

יום רביע' 20:30

קונצרט 2 סד' ו' (קלאסיקה רומנטית)

ובר: הפתיחה ל"אוברון"
מוצרט: קונצ'רטו לפסנתר מס' 5 ("הקיסר")
שומאן: סימפוניה מס' 3 ("הריינית")

כריסטיאן טילמן, מנצח
טיל פלנר, פסנתרן

«La Heichal Hatarbut a fost programat în seara de 10.11 a.c., la orele 20.30, Concertul pentru pian nr. 5 "Imperialul" de Mozart.»

(Din programul de sală de la Heichal Hatarbut; comunicată de Evita Ştir, Rh. Hertzfeld nr. 8/24, Tel Aviv 67530, care ne dă de ştire, încântată, că nu numai Beethoven a compus un concert nr. 5, zis "Imperialul", ci şi Mozart)

Italia a ajuns departe

«Imigranţii clandestini continuau să debarce ieri pe litoralul atlantic italian.»

("L'Est Républicain", 30.11.99; comunicată de Mona Strulovici, Paris, BP 58314)

Poşta

Victor Franc, Haifa (aveţi dreptate; greşeala de corectură din revista italiană A.I.M., editată de "Associazione italiana di massimafilia", unde, în articolul d-lui Cesare Rialdi, la pag. 28, în loc de "imponente cascata" – cascadă impresionantă – a ieşit "imponente cacata", nu miroase a bine); **Nicky Rantzer,** Tel Aviv (aveţi, ca de obicei, ochiul câmpului: între explicaţia la fotografia lui Ion Iliescu şi textul de dedesubt, din ziarul cu pricina, nu există nici o legătură); **Lică Landskron,** Raanana (şi dv. aţi prins-o; Vladimir Putin nu este, aşa cum scrie ziarul "Adevărul de Cluj", primarul Moscovei, ci primul ministru al Rusiei; islamiştii din Cecenia ştiu asta, ei n-ar fi făcut niciodată confuzia de mai sus); **Françoise Rinaldi,** Paris; **Vivi Buckstein,** Ierusalim, **Tudor Petrescu,** Bucureşti (nu).

GETTA BERGHOFF

O femeie egoistă

Lelia avea un copil de la primul soţ.
Iar soţul ei de-al doilea, care o iubea, îi ceruse mereu să mai facă un copil: al lor.
Dar Lelia n-a vrut. Îi era frică. O frică viscerală.

La moartea lui n-a vărsat o lacrimă, n-a rostit o vorbă. Mergea în urma lui cu privirea pierdută peste drumul pe care avea să se întoarcă numai ea. Părea absentă la tot ce se petrecea în jur. Am observat-o când şi-a împreunat palmele, parcă păstra între ele o carte închisă a cărei lectură tocmai o terminase, despre o viaţă cu urcuşuri şi coborâşuri, dar totdeauna plină de dragoste. Pe chipul ei se citea durerea. A privit groapa în care cobora înfăşurat în giulgiu trupul omului iubit şi s-a aplecat să aştearnă sărutul de adio pe nisipul încă umed.

Cu toţii sufeream de dogoarea nemiloasă a soarelui. Ayala se strecurase prin mulţime, curioasă să vadă ce se întâmplă cu bunicul ei. Văzu buzele bunicii care atinseseră nisipul şi ea, atunci copilă, închisese ochii.

Am mai zăbovit un moment după încheierea ceremoniei. Groapa arăta acum ca o movilă sub care se îngrămădiseră amintirile... Amintirile, adică tot ce lăsăm în urma noastră. O cunoşteam de ani de zile pe văduvă şi imaginea ei din acea zi devenise obsesivă pentru mine.

Retrasă în durerea ei, stătea mai mult acasă. Numai în casă se putea lăsa în voia dorului, a gândurilor, a amintirilor toate. Numai în această ambianţă îşi regăsea viaţa, a ei şi a lui... Casa i-a dat şi impulsul de-a se ţine în viaţă. Trebuia. De aceea s-a hotărât să reia ciclul de concerte la care era abonată de ani. Urcase şi acum în autobuzul care-o lăsa aproape de sala de concerte. Călătorea singură, cu amintirea lui. O însoţea de fiecare dată, chiar şi când căzuse în prizonieratul tăcerii şi aparatul din ureche nu-l mai ajuta.

Ayala rămăsese cea mai statornică şi asiduă vizitatoare a ei. Sosea neanunţată, după terminarea cursurilor sau după orele de balet. Venea la bunica şi-n zilele libere, la sfârşit de săptămână.

De fiecare dată o cerceta cu privirea pentru a se încredinţa că fata într-adevăr crescuse.

– Şi ce mai povesteşti, Ayala? Ai deja un prieten?

Leliei i se păruse că fetiţa roşise... dar Ayala rămăsese aceeaşi copilă liniştită, cumpănită, serioasă. Uneori o socotea prea serioasă pentru vârsta ei.

– N-am... răspunse Ayala cu întârziere. Am numai colegi...

– Şi cu nici unul dintre ei nu ieşi la plimbare?

– Uneori ieşim împreună în grup, dar nu-i cine ştie ce, mai mult pierdere de timp, nu-mi place să ies în cârd...

– Şi cu baletul cum merge?

– La anul voi candida la concurs la Academia de balet, orice vor spune acasă...

Lelia a tăcut. Se gândea cum să-i răspundă fără să lase impresia că ar contesta autoritatea celor "de-acasă".

– Părinţii au dreptate şi tu eşti datoare să-i asculţi. Baletul nu-i o profesie de viitor, ţi se cere multă perseverenţă şi perfecţiune, pentru un timp relativ scurt.

– Dar visul meu e să fac balet. Nu-mi doresc nimic altceva... De când mă ştiu, de când eram mică...

Lelia surâse. Privi cu duioşie fetiţa, dintotdeauna un copil cu vădită personalitate şi în gândurile ei se perindară anii când Ioni, pensionar deja, ducea şi aducea nepoata de la lecţiile de balet...

La absolvirea şcolii particulare de balet, spre finele anului, Ayala urma să apară într-un spectacol coregrafic de ansamblu. Venise cu invitaţia s-o înmâneze bunicii. "Bunico, trebuie să vii neapărat, eu te invit...". Lelia spera că invitaţia, venită aparent din partea nepoatei, era de fapt pentru părinţii fetei o cale de apropiere, de a relua relaţiile cu ea. Scrută chipul fetei, să-i ghicească în ochi ceea ce spera. Totdeauna o socotise un copil inteligent.

În aşteptarea spectacolului, Lelia trăia zile de emoţie. "Cum va fi? Cum se vor comporta? Cum vor sparge gheaţa după o perioadă atât de lungă de tăcere?" Avea emoţii şi pentru Ayala. Îşi aminti să-şi ia binoclul. Cum altfel o va recunoaşte printre atâtea altele?

Lelia a făcut în aşa fel încât să intre în sală cu câteva minute înainte de începerea spectacolului. Lângă locul rezervat ei mai erau două scaune libere. Bătăile inimii i se înteţiră. Luminile s-au stins. Cortina urma să se ridice, dar locurile de alături rămăseseră goale. Inima continua să-i bată cu putere. Când cortina se ridică, fu derutată pentru câteva clipe. Pe Ayala n-o recunoştea. Îşi puse binoclul la ochi şi luă balerinele una câte una. "Iat–o... Cea de-a patra din primul rând... Steluţa". Era cea mai graţioasă dintre cele 24 de fete pe care le numărase pe scenă. Îi urmărea fiecare mişcare. "Câtă graţie!... Într-adevăr, baletul n-a fost la ea un capriciu, ci o vocaţie".

– Bravo! strigară la sfârşit cei prezenţi în sală, majoritatea părinţi şi rude ale tinerelor balerine. "Bravo!" strigase şi ea aplaudând. Era fericită de talentul nepoatei, era mândră de Ayala. Mişcându-se în scaun, privi fără voie cele două locuri rămase libere. Simţi, undeva, ceva care-o sfâşia, ceva care n-o lăsa nici să ţipe, nici să vorbească, nici să respire... Ochii îi jucau în lacrimi. Mai târziu nu-şi aminti când plecase şi cum ajunsese acasă...

– Bunico, de ce-ai plecat atât de repede? Te-am căutat... îi reproşă Ayala a doua zi, de îndată ce-i trecu pragul.

– Ai fost grozavă... schimbă Lelia vorba. Păcat că bunicul n-a fost şi el să te vadă...

– Ar fi spus că-s opera lui... Îţi aminteşti că aşa spunea despre mine?

– Frumos că ţii minte. Eu, sigur că-mi amintesc.

– Şi când m-a învăţat să joc şah? Stătea cu mine ore întregi... Îşi dorea să învăţ arhitectura.

– Da, şi asta ţin minte, te urmărea la matematică şi desen... Petrecea ore întregi cu tine să te pregăteşti. Mult te-a mai iubit...

– Şi pe tine te-a iubit!

– Ei, ce ţii tu minte? Erai doar un copil...

– Mai ţin minte câte ceva, şi în plus acasă se vorbeşte despre dragostea voastră...

– Da?!

După această exclamaţie Lelia se oprise, parcă speriată să nu-i mai scape vreun cuvânt. Nu-şi imagina că ea şi el mai constituiau subiect de discuţie între fiul şi nora ei. Nu, nu-şi imaginase după atâta ruptură.

În anul următor, Ayala fu admisă la Academia de balet. Continua să–şi viziteze bunica cu aceeaşi fidelitate, o dată câteva minute, altă dată câte o oră încheiată. Se aşeza într-un colţ de canapea, între pernele înflorate. "Ce odihnitor e la tine, bunico!" Lelia venea mai aproape, gata să-i asculte sufletul, să-i devină confidentă.

– Am să-ţi spun un secret, bunico. Cred că am un prieten...

– Ce-i aia "cred"? Ţi-e prieten, ori nu?!

– Nu ştiu, dar ieşim împreună, aproape tot timpul suntem împreună.

– Cum arată? întrebă Lelia cu o îngrijorare ascunsă.

– E foarte talentat, socotit chiar printre cei mai buni, a ieşit pe locul întâi, e de vârsta mea... dar ştiu eu?!

– Ce nu ştii? Nu ţi-e drag de el?

– Mi-e drag, dar nu cine ştie ce...

– Adică ce vrei? Cum ai vrea să fie?

– Vreau să-ţi spun că nu cred să existe între noi o dragoste... una ca cea a bunicului pentru tine...

Lelia izbucni în râs, dar ochii îi erau în lacrimi.

– Niciodată nu poţi să ştii... Părinţii tăi ştiu de acest prieten?

– Da, l-am adus şi acasă, dar nu s-au uitat prea mult la el.

– Dar tu, ce simţi pentru el?

– Nu-mi pot explica... Vreau să-mi povesteşti începuturile voastre, ale tale şi ale bunicului, ca să ştiu dacă sunt pe urmele voastre.

– E o poveste lungă... şi tu încă nu eşti destul de mare ca să înţelegi.

– La 17 ani împliniţi sunt prea mică? Bunico, te rog, dacă mă iubeşti, povesteşte-mi...

– Ce să-ţi povestesc, Ayala? întrebă Lelia aşezându-se mai aproape de nepoata ei.

– Cine pe cine a iubit mai întâi? Ioni pe tine, sau tu pe Ioni?

– Mai întâi e atracţia, iubirea vine pe urmă, dar când doi oameni se plac, se produce de la început un clic. Noi ne-am cunoscut imediat după război. Pe atunci, unde trăiam noi, oamenii erau încă neliniştiţi. Evreii rămaşi în viaţă au trăit o bună bucată de timp euforia libertăţii. Mulţi dintre ei au aderat la partidul comunist, amăgiţi de promisiunea egalităţii între toţi oamenii, indiferent de rasă sau religie. Alţii nu aveau iluzii şi se grăbeau să plece spre Palestina, unde exista perspectiva de a se înfiinţa un stat al evreilor. Plecau pe riscul lor. Graniţele erau deschise, nu oficial, dar se trecea. Când eşti disperat, îţi pui adesea speranţa într-o picătură de noroc... Am plecat şi noi, întâi cu trenul până la graniţă. Trenurile erau ticsite. Tatăl tău avea patru luni. Graniţa se trecea noaptea, în grupe organizate, mici. Când ne-a venit rândul şi m-am apropiat cu copilul în braţe, însoţitorii ne-au refuzat. Ne-au propus să-l adorm şi, grăbiţi cum erau, ne-au amânat pentru noaptea următoare. Eu n-am acceptat ideea să adorm copilul, dar tatăl lui nu accepta să iasă din grup. Mi-a cerut să leg copilul la gură cu un fu-lar, să nu-i scape un scâncet. Înţelegi tu de ce? Dacă ar fi fost auzit, riscam să ne prindă... Eu n-am vrut să-l leg la gură. Un copil mic se putea sufoca! Mi-am implorat bărbatul să renunţăm. N-a vrut. "Leagă-l!" repeta el. "În două ore suntem dincolo. Graniţele se vor închide, nu vreau să pierd şansa asta". Ochii lui erau plini de furie, glasul îi clocotea de mânie şi atunci, cu copilul în braţe, m-am dat de-o parte. Nu mi-am închipuit că nu va veni după mine... L-am

ZISE...

"Armata română e dotată asemănător cu armata Iugoslaviei, numai că cea iugoslavă e mult mai bine dotată".

(Nicolae Alexandru, senator P.D.; după "Academia Caţavencu", Buc. 1999)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

văzut cum se îndepărta împreună cu grupul, dar tot nu credeam că el va continua drumul...

– Cum, bunicul te-a lăsat singură?

– Nu bunicul tău, ci tatăl copilului pe care-l aveam în braţe. Lelia respiră adânc şi continuă imediat, precipitat: Trebuie să recunosc că în primele ore şi chiar în restul zilei am fost sigură că-i voi auzi paşii aducându-l înapoi...

– Cum?! interveni Ayala pentru a doua oară.

– Fii răbdătoare... ai ţinut să-ţi povestesc, ascultă şi nu-mi pune întrebări... Nu m-am întors în oraşul nostru, am rămas în cel de pe graniţă, cu speranţa că într-o zi voi trece şi eu. În fiecare zi soseau alţi evrei. Unii veneau cu paşapoarte gata aranjate, alţii, cu bani mulţi, se descurcau pe loc, dar trecerea rămânea periculoasă, drumul era anevoios, mulţi au fost jefuiţi, chiar omorâţi. Uneori trebuia să te târăşti în coate, pe burtă. Cum puteam eu, acum singură, să mă hotărăsc?! Eram dezorientată. Acum, când îţi povestesc ţie, îmi dau seama că numai destinul m-a reţinut în loc. Într-una din zile l–am întâlnit pe unul din însoţitorii grupului din care mă retrăsesem. Aveam de la el confirmarea că grupul trecuse cu bine.

Locuiam la o pensiune ieftină şi ticsită de lume. Din cauza căldurii şi a lipsei de igienă, copilul s-a îmbolnăvit. Scutecele nu le cumpărai împachetate, sterile, ca acum. Trebuiau spălate şi fierte şi apa curgea doar câteva ore pe zi. Făcuse o deshidratare, deşi îl alăptam normal. Într-o seară, târziu, am hotărât să mă duc la spitalul oraşului...

După ce am încuiat uşa în urma mea, am constatat că n-aveam unde pune piciorul pe palierul îngust al pensiunii. Oamenii se adăposteau peste noapte pe unde puteau. "Daţi-mi voie să trec", m-am rugat de cei care-mi stăteau în cale, "trebuie să ajung cu copilul la spital...". Oamenii, unii adormiţi, învinşi de oboseală, cu greu se mişcau... Totuşi cineva mi-a întins mâinile, mi-a cerut copilul şi a încercat să-i mişte pe ceilalţi din loc. M-a ajutat să ies în stradă şi s-a interesat unde-i spitalul din oraş. Apoi a oprit o birjă şi-a urcat alături de noi...

– O... ce?

– O birjă, adică o trăsură trasă de un cal, da, în acele vremuri nu prea existau maşini, lumea, la nevoie, circula cu birja.

Lelia auzi ţârâitul telefonului, dar Ayala îi făcu semn că sună telefonul celular din poşeta ei şi o îndemnă din priviri să continue.

– Ce s-a întâmplat la spital?

– La spital am rămas internată câteva zile cu copilul şi-n tot acest răstimp binevoitorul nostru s-a interesat de copil... venea dimineaţa şi seara să afle ce facem, dacă avem nevoie de ceva. Era un bărbat înalt, drept, cu părul negru şi câteva şuviţe răvăşite pe frunte, cu obrazul omenos şi ochi care te sfredeleau când te priveau...

Lelia se opri. Amintirea devenise pentru ea atât de vie încât încetase parcă să şi respire. Ar fi vrut să oprească imaginea, să poată întoarce timpul înapoi, să retrăiască momentele grele de emoţie cauzate de prezenţa bărbatului providenţial.

Şi Ayala recunoscu imaginea bunicului în acel portret sumar. Încerca să reţină imaginea, simţea nevoia imperioasă de-a analiza acel portret, de a-şi cunoaşte cu adevărat şi în profunzime bunicul.

Într-un târziu îşi aminti să deschidă telefonul celular pentru a primi mesajul. Era de la mama ei. "Când intri în casă să nu deschizi aerul condiţionat. Aparatul s-a stricat şi nu ştiu când va veni instalatorul să-l repare." Închise telefonul şi privirea ei o căută pe cea a bunicii.

– Tu n-ai program azi? o întrebă Lelia mirată.

– Bunico, n-avea grijă, mă achit de toate în ordinea urgenţelor, acum vreau să aud continuarea poveştii voastre...

– Dar ce s-a întâmplat? o întrebă Lelia încercând să-şi ascundă curiozitatea. De unde acest interes?

– Vreau să-ţi cunosc povestea, să aflu cum de te-a iubit atât de mult bunicul. Tu ştii, ai mei spun uneori despre tine că ai fost răsfăţată şi egoistă...

– Răsfăţată?! repetă mirată Lelia auzind ce se discută "acasă" despre ea. "Cu mine au rupt relaţiile", gândi ea, "dar am rămas un subiect de discuţie pentru ei...".

– Am fost răsfăţată, da, de dragostea bunicului, dar egoistă?! Da, acum înţeleg că am fost şi egoistă, dar egoistă în dragostea mea... Aşteaptă şi-ai să înţelegi cu ce am fost egoistă...

Începu să se plimbe prin odaie, o înconjură de câteva ori până se hotărî să se aşeze într-un fotoliu, cu obrazul sprijinit în palmele făcute căuş. Privind-o, Ayala înţelegea furtuna din sufletul ei.

– Ieşisem din spital cu copilul şi binevoitorul nostru ne purta de grijă... De câte ori ne vizita mai stăteam de vorbă. Începuse să-mi pună întrebări: de unde sunt, cum de am ajuns în acel orăşel de graniţă singură, cu un copil atât de mic... "Şi ce ai de gând?" m-a întrebat după ce-i răspunsesem la câte voia să ştie. "Trebuie să mă hotărăsc şi eu de drum... vreau să-l ajung din urmă şi să-mi dea explicaţii".

Ayala respectă tăcerea bunicii. Lelia dispăruse undeva în trecut şi glasul ii tremura parcă de teamă să nu piardă momentul regăsit...

– Mai ţin minte şi azi liniştea care stăpânea odaia... vorbi Lelia aproape şoptit. Amândoi tăceam, apoi ochii noştri s-au întâlnit şi l-am auzit vorbind. "Eu am de gând să aştept să se îndrepte copilul şi să hotărăşti ziua plecării. Vreau să-ţi propun să rămânem împreună, să reîncepem viaţa fără să-l mai cauţi, şi fără explicaţii... Nu cred că mai ai nevoie de explicaţii şi, mai ales, aş vrea nici să nu le primeşti...". "Dar dumneata cum de eşti singur?" Ştii, Ayala, toată situaţia aceea era ca o socoteală în care ceva nu se potrivea, parcă ceva îmi scăpase...

Se auzi soneria. Lelia se uită prin vizor. În faţa uşii se afla un tânăr necunoscut.

– Cine e? întrebă ea.

– Aici o pot găsi pe Ayala?

– Te caută pe tine... şopti Lelia şi în aceeaşi clipă deschise. Ayala sări de pe canapea şi dintr-un pas fu în faţa băiatului.

– Dar cum m-ai găsit?

– Mi-ai spus că te duci la bunica şi odată, trecând pe aici, mi-ai arătat unde locuieşte... Restul a fost simplu, uite-mă, te-am găsit!

– Da, nu m-am uitat la ceas, spuse Ayala surprinsă. Bunico, fă cunoştinţă cu Zohar, prietenul meu...

Lelia întinse băiatului mâna şi-l cercetă cu discreţie. Adolescentul avea capul ras şi un cercel în ureche. Pantalonii jeans negri, bluza vişinie, tenişii negri, groşi, făceau parte din ţinuta generaţiei tinere.

⁂

La auzul soneriei, Lelia se grăbi să deschidă. Sosirea nepoatei o bucura şi o îngrijora.

– Ce-i cu tine o zi după alta?

– Ieri Zohar ne-a întrerupt şi n-am auzit continuarea...

Lelia râse cu duioşie.

– Ce s-a întâmplat cu tine că te preocupă atât de mult povestea vieţii mele?! Dar ieri unde aţi fost? îşi aminti s-o întrebe pe fată.

– Am vrut să mergem acasă să vedem ceva la video, dar pe drum mi-am amintit de aerul condiţionat întrerupt şi ne-am schimbat programul. Am mers la Zohar şi am rămas la el...

– Cu părinţii ai vorbit? Lelia ar fi vrut să ştie dacă cei de-acasă ştiau unde a întârziat fata... dar mai mult n-o întrebă. Ayala o linişti în felul ei:

– E-n regulă, bunico. Povesteşte-mi mai departe. Când aţi trecut graniţa?

– Am trecut-o, trebuia, venea toamna şi nu era timp de aşteptat. Dincolo n-au mai fost probleme. Am ajuns la Budapesta după ce, de partea cealaltă, ne-au luat în primire băieţii din organizaţia "Briha". Pe noi, din cauza copilului, ne-au suit într-un automobil, restul în camion. Ne-am îndreptat spre sud-vestul Ungariei şi-am ajuns la Viena. Ioni şi-a găsit foşti colegi şi printre ei era un avocat. Voia să se ocupe de divorţul meu... În perioada cât am întârziat la Viena am auzit la radio transmisia şedinţei Naţiunilor Unite, punerea la vot a înfiinţării statului. Atunci, de bucurie, toţi am plâns...

Cu un deget, Lelia opri o lacrimă...

– Cum ţi-am spus, Ioni era preocupat de obţinerea divorţului meu şi căuta soluţii... Între timp venise primăvara şi-am aflat de proclamarea statului. Chiar a doua zi s-a anunţat războiul care-a izbucnit... Ascultam apelurile Israelului pentru emigranţi. Aveau nevoie de bărbaţi care să mânuiască armele... Ioni, pe de o parte, voia să plece, pe de altă parte voia să clarifice situaţia noastră. Ştia că ajuns în ţară va fi înrolat în armată imediat... Ştii tu, Ayala, de când l-am cunoscut, am simţit că acest om trăieşte întâi pentru mine şi apoi pentru el...

Lelia îşi căuta acum batista şi-şi şterse ochii, apoi nasul.

– Divorţul nu-l puteam obţine. Pentru ca situaţia să fie legală, trebuiau îndeplinite câteva proceduri şi totul era legat de timp... La prima încetare a focului de la izbucnirea războiului ne-am hotărât să plecăm. Când am venit în ţară, tatăl tău nu împlinise doi ani. Pe Ioni nu l–au înrolat. În ţară era mizerie mare, sărăcie, dar moralul tuturor era ridicat. Ioni şi-a găsit de lucru în specialitatea lui. A intrat într-un post mare la o societate de construcţii. Muncea foarte greu, dar seara venea la timp acasă ca să ajungem la cursul de ivrit. Nu-ţi poţi închipui ce greu ne-a fost să ne deschidem gura, să vorbim limba. Fiecare vorbea limba de acasă; franceza, germana şi idişul erau ca nişte monede de schimb, dar eu ţineam să învăţ ebraica. Îmi scrâşneau dinţii în gură, greşeam, uitam, încurcam cuvintele, dar aşa am învăţat să vorbesc... Şi eu şi Ioni vorbeam germana acasă. La Viena, copilul începuse să prindă limba, dar în ţară am înţeles că trebuie ca şi-n casă să vorbim limba ţării. Un an mai târziu am reuşit să divorţez şi ne-am căsătorit. Ioni a înfiat copilul. Se iubeau grozav. Cu toate astea, în toţi anii care-au urmat, Ioni mă ruga să mai facem un copil. Au fost multe ocazii, dar eu mă temeam...

– Să mai naşti încă o dată? întrebă pripit Ayala.

– Nu, copilo, mă temeam că aducând încă un copil pe lume, Ioni îl va iubi pe celălalt mai mult decât pe al meu... Tu mă înţelegi? Dragostea lui Ioni pentru mine şi pentru copilul meu căpătase în conştiinţa mea valoarea unui capital ce trebuia păzit, să nu mi-l fure altul... Încă un copil ar fi luat desigur din ceea ce reuşisem să-i

ZISE...

"Noi trebuia să-l arestăm pe avocatul Dan Avi-Itzhak. Dar nu l-am arestat pentru că îl respectăm".

(Moshe Levin, ofiţer de poliţie, explicând Tribunalului regional Tel Aviv de ce nu a fost arestat cunoscutul avocat, cu toate că este acuzat de a fi perturbat ancheta în cazul Ofer Nimrodi, făcându-se astfel vinovat de un delict penal; 1999)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

dau copilului meu: dragostea, grija, iubirea unui părinte. Toate acestea erau avuţii care trebuiau păstrate pentru el. Nu concepeam să le împartă cu altul…

Lelia tăcu. Respira greu. Ayala avu intuiţia că acum bunica avea să-i povestească un moment cutremurător din viaţa ei.

– Tatăl tău avea 5 ani când la uşa noastră a sunat cineva… O vizită neaşteptată. Fostul meu soţ ne dăduse de urmă şi tocmai copilul deschisese uşa… Ce şoc am avut! S-a repezit la copil, l-a luat în braţe… "Eu sunt tatăl tău", au fost primele lui cuvinte, dar i le-a spus în limba de-acasă, pe care copilul n-apucase s-o vorbească. Se zbătea în braţele lui, îl lovea cu picioarele, cu capul… Mi-a fost teamă că individul o să fugă pe uşă afară cu copilul… Tremurând de teamă şi de emoţie, l-am chemat la telefon pe Ioni şi l-am rugat să vină urgent acasă… Probabil că vocea mea l-a îngrijorat cel mai mult. A venit cât a putut de repede. De cum a intrat, i-a luat copilul din braţe. Voiam să se retragă la discuţie într-o cameră alăturată, dar a fost imposibil să desfac braţele copilului din jurul gâtului lui Ioni. Am încercat să-l iau în braţele mele, dar nimic n-a ajutat… Ioni, cu copilul în braţe, s-a retras cu fostul meu soţ şi şi-au spus unul altuia ce aveau să-şi spună. Individul îşi amintise că adusese un copil pe lume. Acum avea o situaţie şi încerca să ne ameninţe…

Lelia îşi duse palmele la tâmple. Chiar şi amintirea acelor zile îi învia trauma latentă, rămasă vie, undeva în cutele memoriei…

– Ne-a amărât mult viaţa, dar Ioni i-a ţinut piept cu tact, cu răbdare. L-a ţinut la distanţă… În toţi aceşti ani nu a încetat să insiste să mai avem un copil al nostru…

Ayala observă cum bunica îşi frământa palmele, în care parcă-şi cântărea greşelile…

– Nu m-am putut niciodată hotărî… Mi-era teamă că cel de-al doilea copil va lua din dragostea pe care Ioni i-o dăruia tatălui tău. Da, aici am greşit. Am fost o egoistă. Grija de copilul meu am aşezat-o mai presus decât dorinţa lui Ioni şi nimeni n-ar putea spune că nu l-am iubit…

Ayala o îmbrăţişă.

– Bunico, îmi pare rău că te-am răscolit într-atât. Te rog să mă ierţi c-am insistat să-mi povesteşti, dar n-am crezut, cu tot ce se discută acasă, că-n viaţa voastră aţi avut parte de romantism şi de dragoste adevărată… Acum înţeleg de ce ei te invidiază…

Rămaseră îmbrăţişate timp nemăsurat. Era târziu când Ayala părăsi casa bunicii. În dimineaţa următoare se prezenta la recrutare ca toţi cei ajunşi la vârsta serviciului militar.

În săptămânile de când nu-şi mai văzuse nepoata, Lelia parcă îşi suspendase toate gândurile şi amintirile la momentul unde-şi oprise povestirea. O aştepta pe Ayala să vină şi să-i ceară să continue. Tot nu-i venea să creadă că viaţa ei şi-a lui Ioni, care aparţinea trecutului, poate prezenta atâta interes pentru urmaşa urmaşului ei. Povestea dragostei lor va rămâne… Îi aştepta acum reîntoarcerea ca să-i vorbească în continuare de bărbatul care-o adorase. Bărbatul care aştepta de la ea un vlăstar al lui, pe care Lelia refuzase să i-l dăruiască de teamă ca noul venit să nu răpească ceva din dragostea pentru primul…

Acum şedea în fotoliu, privind fotografiile păstrate la vedere… În fiecare dintre ele regăsea alt moment de viaţă…

Cu kitbag-ul în spate, în haine soldăţeşti, Ayala sună la uşa bunicii.

– Vai, iubito, ce surpriză! Şi ce frumoasă eşti! Dar cum de cari atâta greutate în spate?

– Am venit să mă vezi cum arăt şi să-ţi spun că am trei zile permisie şi că n-am uitat că mâine, chiar mâine, e ziua ta. Nu ţi-am adus nimic, că vin de la drum, dar mâine venim la tine cu flori, eu şi Zohar… Poţi să faci şi un tort ca-n zilele bunicului…

– N-ai uitat nimic, Ayala… Nici că-i ziua mea, nici de obiceiurile noastre de altădată… Am să caut caietul cu reţete, că nu mai ţin minte cum îl făceam!

Ayala şi Zohar, cu florile în braţe, urcau treptele spre uşa bunicii.

– Să vedem ce-o să spună de mine… şoptise Zohar cu un ton ironic, sub care-şi ascundea emoţia.

– Bunica n-o să spună nimic. O să te facă să te simţi ca acasă… Nici nu ştii cât e de înţeleaptă şi de înţelegătoare!

Sună scurt, de trei ori, aşa cum obişnuia ea. Apăsă încă o dată pe buton după câteva secunde de aşteptare. De dincolo de uşă, nici o mişcare, nici un glas.

– Să fi coborât după ceva, tocmai acum, când ştia că venim? Poate a uitat ceva de care avea nevoie acum, la vizita noastră…

– Nu, nu, nu e în stilul ei, e o femeie organizată. Şi sună încă o dată, de astă dată lung, ca sunetul să se audă în tot apartamentul. Poate e în baie?

Câteva minute mai târziu scoase telefonul celular din poşetă şi formă un număr:

Mamă, cine dintre voi are o cheie de la uşa bunicii?

– Dar ce s-a întâmplat? Ce cauţi acolo?

– Sun la uşă şi nu răspunde…

– Dar ce, ai stabilit cu ea să te aştepte? Sună-l pe tata, cândva avea cheile în servietă, dar oricum vin şi eu imediat…

Pe bunica au depus-o alături de bunicul, acolo unde–şi cumpărase locul. Peste pământul răvăşit se aplecase acum Ayala… Îşi aminti de sărutul bunicii şi făcu şi ea la fel, dar acum nu mai închise ochii. Apoi presără peste ea florile puţin ofilite aduse pentru ziua ei de naştere…

O obsesie a secolului (dar şi a mileniului; dar şi a mileniilor)

Această obsesie – aşa cum precizează săptămânalul francez "L'Evènement du Jeudi" – este penisul.

Considerând că nu se poate discuta cu seriozitate despre fenomenele esenţiale ale veacului XX, fără a aborda această obsesie universală, revista a făcut apel la doi colaboratori, experţi în materie. Un bărbat şi o femeie.

Bărbatul este scriitorul Jean-Luc Hennig, autorul cărţii "Bestiarul erotic" (ed. Albin Michel). Spre surpriza generală, el ne oferă "12 motive (bune) pentru a ne debarasa de penis":

«1. Mai întâi, nu-mi place cuvântul acesta, "penis", care vine din latină şi însemna "coadă de patruped". Prefer franţuzescul "bite", provenit din scandinavul "bita", care înseamnă "a muşca".

2. Dintotdeauna se ştie că tot ce merge pe perechi este un semn de fericire. Tot ce e nepereche, natura evită. De altfel, nu există decât un animal care are un singur corn în mijlocul frunţii. Este inorogul, şi e o himeră.

3. În general ascundem penisul ca şi cum ar fi sfânta sfintelor. Deşi Montaigne spune că.dacă ascunzi un lucru cu tot dinadinsul e doar ca să atragi atenţia asupra lui, eu cred că e mai ales pentru ca alţii să creadă că e ceva sub el. Ei bine, nu este nimic. În fine, nu mare lucru.

4. Nu funcţionează niciodată. Niciodată aşa cum vrei. Niciodată atunci când vrei. Penisul e capricios, rebel, prea independent. Ăsta-i baiul. Recitiţi-i pe latini, în frunte cu Ovidiu. S-a ajuns acolo încât s-au inventat pilule erectizante; le-am văzut efectul la câţiva bărbaţi. Mai rău ca isteria, ai fi zis că erau nişte femei în chinurile naşterii.

5. Penisul provoacă o sexualitate deprimantă, de genul du-te-vino. Dacă ai citit tratatele erotice chinezeşti sau indiene, îţi vine să crezi că numai occidentalii pot găsi măreţie într-un frecuş atât de jalnic. Uitaţi-vă la păsări, cum ar fi potârnichile, considerate de Aristotel extrem de lascive: masculii lor n-au penis. În schimb, dacă suprimaţi penisul din filmele porno, nu mai rămâne nimic.

Desen din "L'Evènement du Jeudi", Paris

6. Aţi văzut vreodată fie şi cea mai mică descriere de penis la Marchizul de Sade? Sau la Sfântul Augustin? Sau la Proust? Literatura se lipseşte bucuroasă de penis.

7. Trebuie să ne întoarcem întotdeauna la greci. Ori idealul, pentru un grec, spune Aristofan, sunt fesele durdulii şi un penis mic. Acesta este idealul viril. În schimb, pentru barbari, sclavi, satiri şi pederaştii pasivi, idealul sunt fesele plate şi un penis exagerat.

8. Sollers, în "Anul tigrului", vorbeşte despre "micul ejaculator oblic" de la Casa Albă. Da, "Penis-

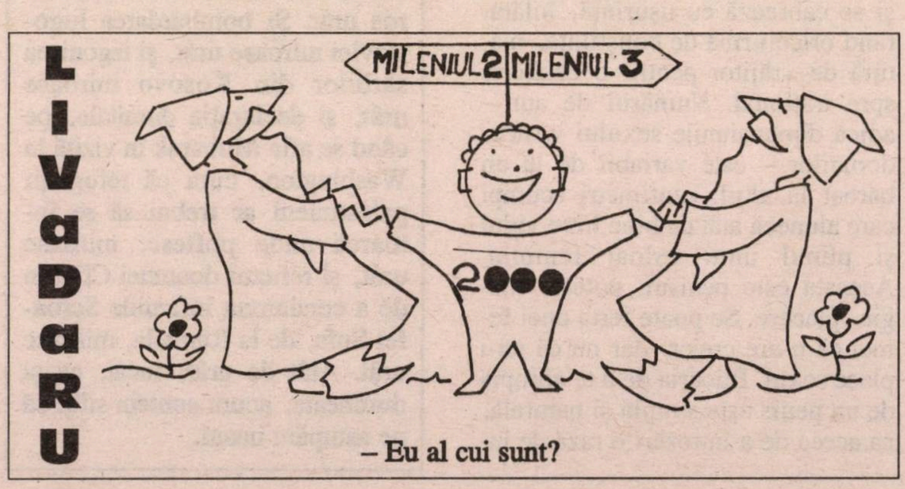

– Eu al cui sunt?

Diplomaţi – persona non grata

Poliţia austriacă a descoperit, dormind pe băncile din parcurile Vienei, câteva zeci de cetăţeni români intraţi ilegal în Austria şi având asupra lor paşapoarte cu… vize diplomatice.

Mirate, autorităţile au lăsat diplomaţia la o parte, i-au arestat pe turiştii respectivi şi au hotărât să-i expulzeze.

gate". Mult zgomot pentru nimic. Puritanism şi căinţă. Doar lacrimile mai lipseau. Ce oroare!

9. Femeile n-au penis. E o manifestare de bun gust. Cât despre trans-sexuali, care au spirit de decizie, ei şi-l taie. Îl consideră jenant şi de prisos. De curând am auzit chiar un primar german spunând că e de aceeaşi părere.

10. Se spune că femeile sfârşesc întotdeauna prin a dori să aibă penis. Că dacă n-au, le lipseşte ceva. După părerea mea, e pură halucinaţie. De altfel, unele lucrări savante povestesc că "negresele din Aranda" au "degete de dragoste" care ating lungimea de 15 centimetri şi se pot ridica aidoma unui penis. Dacă au deja unul, ce nevoie mai au de altul?

11. Acolo e virilitatea? Mă faceţi să râd! Eu, când văd un bărbat, îl privesc din spate. Asta e cea mai frumoasă latură a lucrurilor. Cea în care te abandonezi. Întotdeauna spui "te iubesc" cu fesele.

12. Pe scurt, suprimaţi penisul şi veţi afla în sfârşit dacă există într-adevăr vreo diferenţă între bărbaţi şi femei. În felul acesta, lucrurile vor fi mai simple! De altfel, cred că nu vom scăpa de asta. Feminizarea masculului este în curs de realizare. Experienţe recente asupra muştelor o dovedesc. Cu atât mai bine.

Femeia este Astrid Schilling, scriitoare, coautoare a cărţii "Plăceri feminine" (Ed. Gallimard).

Dânsa are alt punct de vedere:

"Măsura dragostei este a iubi fără măsură", vrea să ne facă să credem poetul, dar orice om cuminte va recunoaşte că pentru bărbaţi dragostea se măsoară cu un metru bine definit, cel al dimensiunii penisului său. Cât despre femei, "a iubi fără măsură" se defineşte prin numărul de ocazii în care bărbatul a onorat-o. Ca atare, lucrul este foarte romantic, căci penisul rămâne un obiect de cult, totem statornic al veneraţiei acelora care-şi afirmă sus şi tare feminitatea şi nu-şi pleacă ochii în faţa bărbatului decât pentru a admira mai bine ceea ce ele nu au şi visează să aibă. Freud nu vorbea oare despre o "dorinţă de penis" la fetiţe faţă de băieţi?

În loc să doboare penisul atât de râvnit, femeile încearcă să-l ridice pentru a-l insinua în adâncurile dorinţei lor. Toate îl iubesc pe zeul Priap, speră întoarcerea lui. Şi deodată, iată-l! Animalul este nărăvaş şi se cabrează cu uşurinţă, înlăturând orice urmă de conştiinţă, mătură de vrăjitor pentru o călătorie spre iraţional. Numărul de aur – adică dimensiunile sexului vostru, domnilor – este variabil de la un bărbat la altul: centimetri scumpi care alunecă atât de bine între vidul şi plinul unui culoar feminin. Aceasta este penisul: putere, magie, plăcere. Se poate ierta unei femei că n-are creier, dar nu că nu-i place sexul. Bucuria de a te apropia de un penis este simplă şi naturală, ca aceea de a întrezări o rază de lumină prin frunzişul unui tei. Atitudine lacomă şi copilărească: Îmi vine să te mănânc, atât de mult te iubesc". Te iubesc şi nu-ţi voi da pace decât atunci când şi tu vei fi sătul.

Datorită penisului, carnea femeii atinge piscurile sensibilităţii. Oh, ce puternici şi totodată slabi sunteţi voi, bărbaţii, când vă dezvăluiţi comorile! Nu roşiţi: organul vostru e o cireaşă, un obraz cu gropiţă pe care-ţi vine să-l săruţi. Pentru a defini penisul, mândria voastră, există nu mai puţin de 600 de nume!

Iar măsurarea dragostei ne aduce o surpriză unică: penisul vostru este singurul instrument care permite măsurarea unei femei… din interior!

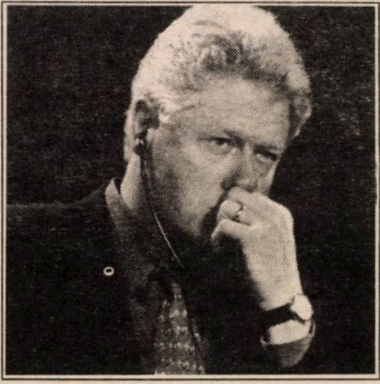

Aşa e, domnule Clinton. Spre marea noastră dezamăgire, câteva fapte şi vorbe de la Casa Albă, din vremea din urmă, miros urât. Şi bombardarea Iugoslaviei miroase urât, şi izgonirea sârbilor din Kosovo miroase urât, şi declaraţia dumitale, pe când se afla Mubarak în vizită la Washington, cum că refugiaţii palestinieni ar trebui să se întoarcă unde poftesc, miroase urât, şi refuzul doamnei Clinton de a condamna infamiile Scroafei Sufa, de la Ramalla, miroase urât. Atât de urât, încât, ca şi dumneata, acum suntem siliţi să ne astupăm nasul.

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Sport

ORIZONTAL: 1) Sport... pe câmp – Îl are cel care conduce cursa. 2) Trag la poartă – Set final! 3) A trage pe lângă poartă – A participa la cros. 4) Opreşte atacul – Din nou. 5) Minge pe fileu la tenis de masă – Repriză. 6) Diminutiv feminin – Plantă acvatică. 7) Mijloc sportiv de... a duce – Aproape cub! 8) Radu Ioniţă – Ecaterina Oprea – Locul de desfăşurare a curselor. 9) Acela – Nu sunt buni – Debut de cozonac! 10) Întrecere sportivă – Lovituri la poartă. 11) Mingi afară – Nu e gol!

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1						●					
2									●		
3					●						
4								●			
5				●						●	
6		●				●					●
7	●						●		●		
8			●			●					
9				●				●			
10					●						
11							●				

VERTICAL: 1) Săteni – Necesară la canotaj. 2) Filele campionatului – Plasă. 3) Sport pe apă – Mitan... teatral. 4) Primul zburător (mit.) – Nord-Nord-Est – Iulia Udrea. 5) Pe cal – Dornic. 6) La nas – Campioni. 7) Alergătoare, săritoare etc. – Glasul puiului de găină. 8) Producătoare de struguri – Pionii care pleacă primii la atac. 9) Locul unde se joacă box – Colac de lână. 10) A tăgădui – Cei care scriu sau cei care înscriu. 11) Locul de plecare într-o întrecere sportivă – Loc de întrecere pentru înotători.

Dicţionar: MITAN, NET, ALGA, COZ.

MINA NIŢĂ

Galanterie

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1								●		
2										
3					●			●		
4							●			
5			●			●				
6										●
7	●							●		
8					●					
9				●						
10					●					

ORIZONAL: 1) Lunecuş învârtecuş, pe polei şi pe gheţuş – Pagină din istorie milenară. 2) Sensul mai adânc al unor fapte mari. 3) Rezonanţa unei creaţii poetice – Unitare! – la ieşirea din teren! 4) Noul în practica de producţie – Dat în scris! 5) Cuvânt înainte! – Pământ reavăn de flori – Diviziune franco-americană. 6) Anexiuni teritoriale. 7) Trei la lecţia de algebră – E un cap de ţară! 8) Neamuri – Vorbă tare, spusă la o adică. 9) Dimensiuni astronomice – Costume de baie. 10) Loc pentru nudişti – Explozie întârziată.

VERTICAL: 1) Păr de împrumut – Ăsta muncea din greu. 2) Specialitate în pregătirea păsărilor. 3) Se pun în discuţia colectivului – Frig, nu glumă. 4) Moarte de foame! 5) Nimic altceva decât nichel! – Nu se prinde răul de el. 6) Nu-ţi înşeală niciodată aşteptările – Îţi bagă beţe în roate. 7) Proiecţia motoarelor cu ardere internă – Cară apă cu spinarea. 8) Ecran pentru stele de primă mărime – Loc de spital. 9) Se perpetuează la nesfârşit. 10) Scos din muncă – Nu-i om de credinţă.

MIRCEA MĂRDĂRESCU

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

La mulţi ani! – Imbatrinita, matusalemic, r, z, mosi, e, r, ridata, d, era, a, i, sur, carunt, buna, ev, girbovit, nins, albita, t, a, ani, t, t, arhaic, baba.

Iarna: Shakespeare, a, tate, andersen, esenin, ii, alo, id, asim, manet, nea, eion, n, ni, usor, nob, ram, i, pn, neruda, p, sordi, t, nave, atar, f, sirete, co, aragon, net, or, util, sera, alecsandri, nt, henie, darclee.

În Carpaţi: I – A, l, p, s, h, altitudine, padure, er, liber, visc, narina, pu, b, d, sir, sa, mal, prier, salt, vila, atasat, aici, an, inel, pisc, munte.

II – V, s, i, p, c, serpentina, doina, nur, pestera, ma, rue, iezer, si, ru, ra, e, c, d, e, vile, vh, capra, apa, filoane, aur, artar, inaltimi.

Căutăm

AGENT DE PUBLICITATE

Persoană dornică să procure reclame pentru publicaţie în limba română

Bine remunerat

☎ **03-5227269**

Acareturi

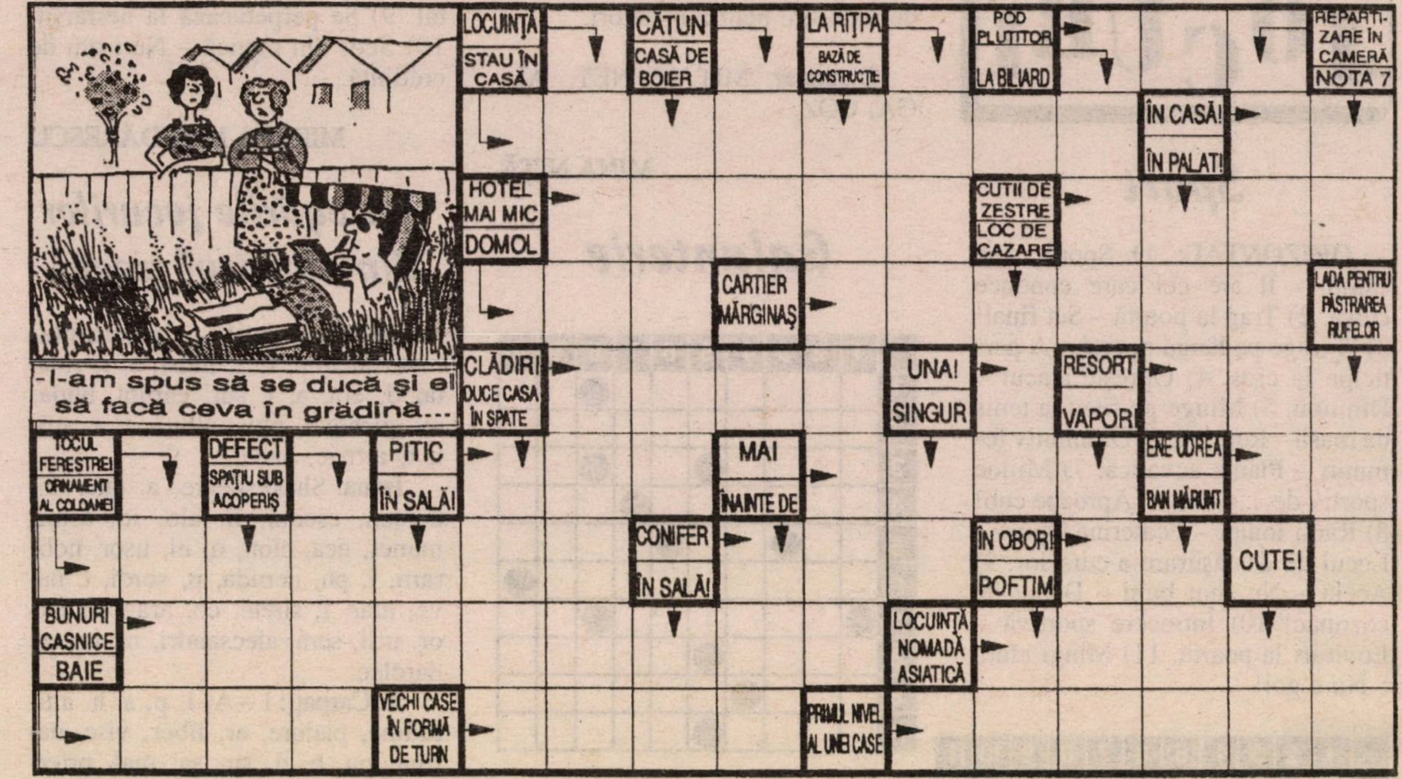
-I-am spus să se ducă şi el să facă ceva în grădină...
LOCUINȚĂ
STAU ÎN CASĂ
CĂTUN
CASĂ DE BOIER
LA RIȚPA
BAZĂ DE CONSTRUCȚIE
POD PLUTITOR
LA BILIARD
REPARTIZARE ÎN CAMERĂ
NOTA 7
ÎN CASĂ!
ÎN PALAT!
HOTEL MAI MIC
DOMOL
CUTII DE ZESTRE
LOC DE CAZARE
CARTIER MĂRGINAŞ
LADA PENTRU PĂSTRAREA RUFELOR
CLĂDIRI
DUCE CASA ÎN SPATE
UNA!
SINGUR
RESORT
VAPOR
TOCUL FERESTREI
ORNAMENT AL COLOANEI
DEFECT
SPAȚIU SUB ACOPERIŞ
PITIC
ÎN SALĂ!
MAI
ÎNAINTE DE
ENE UDREA
BAN MĂRUNT
CONIFER
ÎN SALĂ!
ÎN OBOR!
POFTIM
CUTE!
BUNURI CASNICE
BAIE
LOCUINȚĂ NOMADĂ ASIATICĂ
VECHI CASE ÎN FORMĂ DE TURN
PRIMUL NIVEL AL UNEI CASE

Dicționar: PRE, ORT.

NELU şi RODICA WEINBERG

Bursa personalităților din alia pe 1999

În urcare

Colette Avital (vezi "Omul anului din alia", pag. 2).

Avraham Poraz, om politic; ideea sa îndrăzneață de a-l pune pe ziaristul Iosef Lapid cap de listă la Shinui", în alegerile din vară, a adus partidului un frumos succes electoral: 6 mandate.

I. Artzi, om politic, publicist; cartea sa de amintiri "Sionist de davka" a devenit best-seller, impunându-se ca o mărturie din cele mai importante privind mişcarea sionistă din România şi rolul *alialei* în construcția Israelului.

Tehila Ofer, ziaristă, ex-redactor la ziarul "Maariv": a fost aleasă preşedinte a Asociației Internaționale a femeilor ziariste.

Miriam Iardeni, prof. de istorie la Universitatea din Haifa: a fost distinsă cu Premiul Israel pentru lucrările sale de specialitate.

Uly Friedberg-Vălureanu: este primul om care-a stabilit legătura prin Internet cu evreo-românii din întreaga lume, organizând o *bancă de date* despre situația de azi a *tribului.*

Mircea Gorun; poet, editor. S-a afirmat drept cel mai activ, tenace şi eficient animator de mişcare literară în rândurile *alialei,* atât prin revista "Pro şi Contra", cât şi prin scoaterea la lumină a numeroase plachete de poezie.

În scădere

A. Cutişteanu şi **ing. St. Lozneanu,** responsabilii introducerii programului de televiziune românesc "Antena 1" pe canalele israeliene; după o aşteptare de ani de zile, telespectatorii s-au văzut puşi în situația de a viziona un program scurt şi neinteresant de circa două ore, în cursul dimineții, ceea ce a stârnit nemulțumirea celor interesați.

Conducerea H.O.R. Refuzând cu îndărătnicie să țină congresul mult şi de mult aşteptat, a intrat în folclorul *alialei:* astăzi H.O.R. este singura organizație de pe glob care nu a reuşit să-şi țină congresul în mileniul II, trebuind să-l amâne pentru mileniul III.

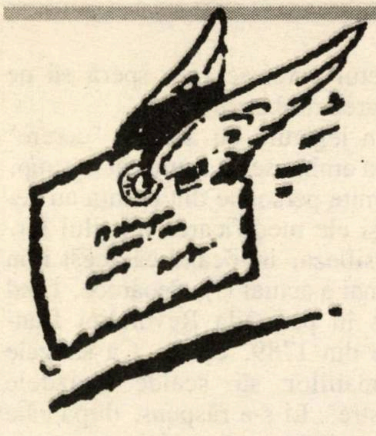

Nu sunt de acord cu Artzi!

După ce am citit fragmentul din "Biografia unui sionist" de I. Artzi ("Minimum", nr. 152) m-am simţit îmboldit să creionez, la rândul meu, portretul diplomatului şi omului Constantin Vasiliu, Titi pentru prieteni, aşa cum l-am cunoscut vreme de foarte mulţi ani. Cam de pe când lucra la "Scânteia Tineretului" şi subsemnatul la "Agerpres" (sau, poate, încă "Rador") şi până când, subit, a fost rechemat la Bucureşti din postul de ambasador în Israel.

Din capul locului o precizare necesară pentru a înţelege de ce opiniile d-lui Artzi nu converg spre aceleaşi concluzii ca cele ale subsemnatului când e vorba de Vasiliu ambasadorul. Pentru dl. Artzi, Vasiliu a fost un "ambasador duşmănos", care "nu o dată a avut izbucniri supărătoare faţă de Statul Israel", un "încuiat", incapabil să înţeleagă că poate exista undeva şi o ţară liberă cu o presă liberă, căreia nu-i poţi pune căluş când nu face "ham-ham" aşa cum îi porunceşte stăpânul.

Departe de mine de a sugera măcar că Vasiliu a fost un om fără prihană, fără nici o meteahnă. Dar un lucru e cert: Vasiliu nu era un ambasador "pe puncte", un mărunt activist azvârlit netam-nesam, din fandacsia unui şef, în meandrele relaţiilor internaţionale. Da, un lucru e cert: Vasiliu era un diplomat de profesie, profesionist. El poseda îndemânarea, dacă vreţi dibăcia, necesară unui diplomat pentru a obţine cu vorbă bună rezultatul scontat de cei ce l-au trimis ca ambasador peste hotare. Pentru aceasta e nevoie – pe lângă altele, dar nu în ultimul rând – de tact, maniere alese, de acel *savoir-vivre,* toate indispensabile nu doar când o cere protocolul (cum susţine dl. Artzi, în cazul lui Vasiliu), ci oricând, în raporturile cu binevoitori şi mai puţin binevoitori. Extrovert dar nu mocofan, dublat de un bun cunoscător al realităţilor din Israel (o ştiu din nenumăratele discuţii cu el), Vasiliu pur şi simplu n-ar fi putut debita gogomănia că "o presă liberă e o simplă lozincă... presa e ceva dirijat", ce îi este atribuită de dl. Artzi, gogomănie potrivită României ceauşiste, dar o inepţie la Tel Aviv. Şi Vasiliu o ştia.

Dar să revenim la motivul pentru care ambasadorul Vasiliu nu-şi putea permite să fie duşmănos Israelului. O atitudine ostilă Israelului ar fi contravenit politicii lui Ceauşescu, de troc cu evrei din România exportaţi în Israel contra import din Israel în România de dolari USA. Troc care – cum corect remarcă dl. Artzi – îl determina pe Ceauşescu să evite orice atitudine care l-ar fi putut situa în tabăra opozanţilor Israelului şi să adopte o linie politică diferită de cea care includea o atitudine în favoarea aliaţilor. Chiar un dictator absolut, cu hachiţe, ca Ceauşescu, era suficient de lucid ca să nu dea "cu praştia-n ciubuc" şi încă unul foarte baban.

De aceea nu sunt convins că Ceauşescu ar fi făcut chiar atâta caz de atacurile din presa israeliană de limbă română. Da, n-ar fi exclus ca pe moment să-l fi apucat năbădăile citind în "Viaţa noastră" (cea de odinioară) atacurile lansate de răposatul Adrian Zahareanu, pe care uneori îl lua gura pe dinainte în dorinţa de a reedita performanţele lui Cicero cu ale sale Catilinare vitriolice. Bănuiesc însă că nea' Nicu se potolea de îndată ce-şi amintea de "cloşca ovreiască" cu ouăle ei de aur, infinit mai preţioasă decât un eventual măcar neutru cotidian telavivian cu tiraj redus.

Şi acum, lucrul cel mai important. Dacă Ceauşescu – şi îl citez pe dl. Artzi – "a declarat cu bucurie că este dispus să medieze între Israel şi palestinieni", nu prea văd cum un Vasiliu s-ar fi încumetat să încalce consemnul şefului suprem şi să ceară, tocmai în acel moment, strunirea presei, chiar dacă ar fi făcut-o "aparte". Aşa ceva ar fi contravenit flagrant voinţei superpotentatului Vlădică al României, fără coroană dar cu sceptru. Aşa ceva se pedepsea implacabil cu "rechemarea imediată din post". Ceea ce i s-a şi întâmplat ambasadorului Vasiliu, care, cât ai zice "pâs", s-a şi trezit în avionul de Bucureşti.

Culmea e – dacă am fost corect informat – că Vasiliu a fost "trimis pe tuşă" nu pentru niscaiva iniţiative neomologate de „tovarăşu"'. După unele surse, Vasiliu ar fi plătit oalele sparte de alţii. De lingăii amatori de noi trese care ştiau că Ceauşescu vrea mai mult ca orice să se vadă catapultat în clubul laureaţilor Premiului Nobel pentru pace. De aceea ei l-ar fi convins de oportunitatea patronării unei întâlniri israeliano-palestiniene, undeva, discret, pe litoralul românesc (aceasta se petrecea, fireşte, înainte de stabilirea relaţiilor oficiale dintre Israel şi OEP). Ca argument peremptoriu ei ar fi plăsmuit o notă informativă atribuită lui Vasiliu, garantând 100% de reuşită unei astfel de întâlniri. Întâlnirea a dat însă chix. Turbând de furie că s-a dat în stambă, Ceauşescu a cerut capul vinovatului. Înspăimântaţi că le lunecă fotoliul de sub şezut, lingăii ar fi căutat şi ar fi găsit ţapul ispăşitor: Vasiliu, prezentat ca autor al bucluc aşei note informative.

Care Vasiliu, zic unii, chiar a trimis o notă informativă. Dar cu conţinut diametral opus celui prezentat de lingăi. Întors la Bucureşti, Vasiliu s-ar fi făcut luntre şi punte, ca într-un best-seller de Le Carré, şi, în cele din urmă ar fi dat de telexul autentic trimis de el, în care recomanda, argumentat temeinic, să NU fie convocat un colocviu israeliano-palestinian, sortit, după el, Vasiliu, eşecului. Telexul original îl discrimina pe Vasiliu de gafa ce-i fusese pe nedrept pusă în cârcă. Era însă prea târziu...

L-am reîntâlnit pe Vasiliu în miez de iulie 1991 la Bucureşti, în piaţa căreia azi i se spune a Unirii. Din nou ne-am întins la taclale, ca altădată, la Bucureşti, la Casa Ziariştilor, mai încolo la Tel Aviv, la "Mon Jardin" sau la mine acasă. Numai că de astă dată şueta n-a fost interminabilă. Arătându-mi sufertaşul din mână, Titi s-a scuzat că trebuie să plece ca să ducă de mâncare tatălui său. Veşmintele vădit obosite, sufertaşul, au făcut inutile orice întrebări legate de prezentul de atunci al lui Titi Vasiliu.

Peste câţiva ani, tot la Bucureşti, mi s-a spus că Vasiliu Constantin nu mai există. Am scris aşa cum am scris despre el nu pentru că de morţi nu se vorbeşte decât de bine. Ci pentru că aşa l-am cunoscut eu.

I. M. Gorovitz
ziarist, Ramat Gan

Nota redacţiei: Trebuie să-l contrazicem într-o privinţă pe confratele I. M. Gorovitz. Artzi are dreptate atunci când notează că regretatul Titi Vasiliu nu credea că presa de limbă română este... liberă. Nu o dată ne-a spus-o şi nouă, în lungi şi destul de pasionate discuţii amicale. Oricâte argumente i-ai fi adus, – acest diplomat ultra-umblat prin occidenturi şi ultra-informat nu putea admite, în ruptul capului, că un redactor-şef ca Adrian Zahareanu, de pildă, scria şi publica tot ce poftea, fără a primi indicaţii (preţioase) şi aprobări de la nu ştiu ce comitet central. Încă un exemplu că, în viaţă, nu e suficient să fii informat, mai trebuieşte să *vrei* să ţii seama de informaţiile cu pricina.

Drapel, imn şi alte probleme la început de an 2000

De la început ţin să subliniez că nu sunt membru în nici un partid, sunt apolitic şi cele de mai jos urmăresc doar să încerce a explica şi exprima punctul meu de vedere referitor la unele probleme, ridicate, mai ales în ultimul timp, la radio, TV, în presă.

Problema "transferului", pentru care mai ales deputatul Gandi este hulit: nu vreau să ţin partea nimănui. Dar vreau să amintesc că, chiar în acest secol care e pe terminate, au fost mutaţi, schimbaţi sau transferaţi – mai cu binele, mai cu răul – milioane, repet, multe milioane de persoane, pe baze politice.

Exemplele sunt numeroase: milioanele de oameni deplasaţi între noile state India şi Pakistan, la sfârşitul dominaţiei Marii Britanii; apoi, schimburile de populaţie germani/polonezi şi polonezi/ruşi la trasarea noilor graniţe la sfârşitul ultimului – măcar de-ar fi ultimul! – război mondial.

Problema drapelului nostru: arabii israelieni – şi nu numai ei – cer schimbarea drapelului, pentru a simboliza cât mai fidel diferitele populaţii şi minorităţi din Israel.

Şi în acest caz ţin doar să amintesc că multe ţări au însemnat pe steagul lor o insignă anumită, fără a lua în considerare chiar toate cerinţele (eventuale) ale diferitelor minorităţi. Vezi drapelele ţărilor (democratice!) scandinave, cu câte o cruce pe ele; sau steagul britanic, care are chiar două cruci (cea a Sfântului Gheorghe şi cea a Sfântului Andrei); sau statele islamice cu semiluna. Şi doar trăiesc acolo nu numai creştini, sau nu numai musulmani.

Problema imnului (Hatikva): aceiaşi arabi israelieni din Knesset sau din afara lui cer schimbarea imnului deoarece în el se vorbeşte de sufletul evreiesc care speră să ne întoarcem liberi în Zion.

În legătură cu această "cerere" ţin să amintesc că acum câtva timp, anumite persoane din Franţa au cerut şi ele modificarea imnului lor, Marsilieza, invocând că acest imn nu mai e actual (!), deoarece, fiind scris în perioada Revoluţiei franceze din 1789, cântă: "Ca sângele duşmanilor să scalde brazdele noastre". Li s-a răspuns, după câte îmi amintesc, că un imn (ca şi un drapel, de altfel, zic eu) nu se schimbă în fiecare zi (ca o cămaşă, zic eu), că e intrat în tradiţie şi simbolizează valori istorice, statale, naţionale.

În genere, după cum se vede, problemele drapel şi imn "jenează" la noi o minoritate naţională. Pesemne că minoritatea aceasta naţională, a noastră, nu s-a obişnuit încă cu starea de fapt existentă în mai toate ţările: o minoritate trăieşte pe lângă naţiunea majoritară, i se acordă toate drepturile legale şi se obligă la toate datoriile, tot legale.

Ind. Radu I. Gaton
Tel Aviv

Piramidion se gândea la anul 2000... şi la mai departe

Textul de mai jos reprezintă o scrisoare trimisă de regizorul şi publicistul român Mircea Petru Suciu prietenului său, profesorul Michael Streja, redactorul publicaţiei HOR din Natania.

«Dragă Michael Streja, la telefon îţi spusesem că am citit în revista "Minimum" despre faptul că Adrian Rogoz a dispărut într-un spital din Giesen, Germania, că spiritul său s-a înălţat în Cosmosul-atât-de-drag-lui. Şi, ca mulţi alţii, regret şi eu sublimarea timpurie a personalităţii sale rafinate, exemplare. Mi-ai mai destăinuit la telefon că, în urmă cu treizeci de ani, citeai pe nerăsuflate povestirile ştiinţifice, seriile de povestiri editate sub guvernarea redacţională a lui

Adrian Rogoz – sub oblăduirea revistei "Ştiinţă şi tehnică". Te întreb, îţi aminteşti vreun titlu din povestirile SF pe care le-ai citit? Cărţile "Omul şi năluca", "Lumi stranii", "Preţul secant al genunii" îţi spun ceva?

Adrian Rogoz a avut o considerabilă influenţă asupra adolescenţilor acelor decenii, asupra miilor de tineri captivaţi de cutezătoarele idei (jules-verniene) desprinse din povestirile de *science-fiction*. În acele decenii s-au constituit în România zeci de nuclee de visători ai Universului. Rogoz şi colaboratorul său, Vladimir Colin, nu osteneau să lărgească cât mai mult baza cutezătorilor, a celor cu gânduri înaripate.

Avea Adrian Rogoz aerul unui sacerdot al noii religii ce înmănunchea ştiinţele fundamentale, un sacerdot care explora misterele cosmice cu bonomie, cu expresia unui complice care ştie şi are dreptul de a visa la înţelegerea totală a ceea ce se află dincolo de Andromeda. Zâmbetul său şugubăţ ascundea un spirit viu, iscoditor, fără teamă că ar exista limite în înţelegerea umană...

– ...un om de ştiinţă.

– Da' de unde... Nu se revendica defel a fi om de ştiinţă. A fost filozof, astronom, vizionar, sondeur al viitorului, dar, înainte de toate, a fost Poet.

– Poet? De ce zici poet? A, poate pentru că povestirile sale de *science-fiction* erau străbătute de lirism.

– Nu, nu pentru constitutiva lirică din povestirile sale îl consider eu Poet. A fost poet legitimat ca atare de breasla scriitoricească din România. El este autor de poeme (un asemenea poem, "Nimfaunesca", a apărut în "Revista Fundaţiilor Regale" şi a fost premiat).

– Până astăzi n-am avut idee de poezia scrisă de Adrian Rogoz, dar de ce aş exclude Poezia din preocupările sale atât de variate? Soţia mea, Suzanna, e o mare amatoare de poezie bună. Dacă poţi procura pentru noi câteva din poeziile sale...

– Eventual să dactilografiez câteva poezii din volumul "Inima rezistentă" (primit cu dedicaţie de la autor), apărut la distanţă de 50 de ani de la primele poezii create. Volumul conţine bijuterii poetice. Pentru Suzanna extrag din volum o elegie creată în anul 1941. Citesc: *"Glas trist în zori de zi./ melancolii umede prin verde cristal.../ Poetul a compus trei fantezii/ pentru o rochie mov, păr blond, gri stal.../ Aplauze!!!/.../ Dar totul s-a destrămat între pauze./ De altfel totul a pierit de mult,/ De vreme ce tăcerea se cerne lămurit/ ca la-nceput/ Indiferentă./ Amintirea-i, vai, incoerentă:/ Părul este mov, rochia umedă şi blond pare stalul.../ Din neguri, din vremi un glas auzii/ Şi necruţător şi amarnic e valul./ Glas trist în zori de zi".*

Întâmplarea a făcut să ne cunoaştem chiar la el acasă. Fusesem invitat de soţia sa, doamna Viorica Georgina Huber-Rogoz. O prozatoare recunoscută şi premiată, totodată autoare de scenarii pentru teatrele de animaţie ce se adresau copiilor. Am fost invitat de dumneaei pentru a discuta un astfel de scenariu la care tocmai lucra (eu montasem cu ani înainte o piesă semnată de doamna Viorica, intitulată "Vacanţă în anul 2222", la Teatrul de animaţie pentru copii din Alba Iulia şi, tot acolo – peste douăzeci de ani! – o alta cu titlul "Cine a furat-o pe Ileana Cosânzeaa?".

În locuinţa soţilor Rogoz, de la parterul unei vilişoare cochete situată în strada Aviator Mircea Zorileanu, din Bucureşti, mi-a ieşit în întâmpinare figura înaltă, subţire, zâmbitoare, a lui Adrian Rogoz. Am intrat într-un soi de living-room cu ferestre înguste, cu uşi rotunjite în partea superioară, cu mobilă veche perfect adaptată interiorului. Ochii binevoitori, în acelaşi timp iscoditori, ai lui Adrian Rogoz mă cercetau şi, fără alte pregătiri psihologice, fără fineţuri de amfitrion, mi-a pus o serie de întrebări, ca de pildă: – "Ce secrete deţine un regizor? Cum procedează el când vizualizează fanteziile dramaturgului? Ce-ar fi să construiţi împreună cu soţia mea un spectacol despre personalitatea lui Moise Cilibi? Ştiţi, nu-i aşa, că Moise Cilibi a fost un fel de Anton Pann al evreilor?"... Noroc că doamna Viorica îmi rezervase o altă cameră, mai mică, unde mă aştepta pe masa de birou un serviciu de cafea şi un ibric aburind.

– Pe măsură ce-mi povesteşti, uite că îmi aduc aminte de un detaliu din povestirile de *science fiction* care, desigur, îi aparţine lui Adrian Rogoz: o idee care susţine că noi, oamenii, nu avem la îndemână instrumentele adecvate cu care să detectăm numeroasele radiaţii invizibile din Cosmos, decât, poate, prin intermediul gândirii!

– Îmi pare bine, Michael, că ai păstrat ideea care susţine rolul pozitiv al omului de ştiinţă ce se interferează cu rolul fantastului – al omului de *science fiction*. Un alt moment interesant: altă dată, în aceeaşi casă ospitalieră, socrul lui Adrian Rogoz, venerabilul domn Huber, povestea că el fusese inspector şef la societatea petroliferă Astra Română (eram vreo zece persoane prezente în jurul mesei cu gustări). Aflând el de la soţia mea că tatăl ei activase în cadrul aceleiaşi societăţi şi că numele ei de domnişoară era Peovici, şi-a amintit: "Am acasă, drept dovadă, un dar primit de la prietenul meu Petre Peovici: un baston superb, un baston-sabie, care prin deşurubarea măciuliei dădea la iveală sabia ascunsă în învelişul lui de lemn. Acel baston mi-a salvat viaţa când am fost atacat de tâlhari..." Ascultasem cu toţii povestea bastonului-sabie, după care Adrian Rogoz (întotdeauna se simţea excelent cu auditori în preajmă) a completat spusele tatălui socru: "Cred că momentul salvării a fost controlat de o entitate proteguitoare printr-un câmp bioenergetic invizibil!... Ar merita să studiem cazul şi din acest punct de vedere...". Pentru fanii SF, Adrian Rogoz rămâne un *piramidion* (vârful piramidei poleit cu aur), deoarece darul cu care a fost înzestrat de ursitoare l-a împărtăşit an de an şi altora».

Mircea Petru Suciu
Bucureşti

Aforisme

- Legendele sunt menite să farmece, nu să dea soluţii.
- În natură, perfecţionarea înseamnă adaptarea la restricţii. În etică, nu pare a fi la fel.
- În relaţiile interumane, nu greşeala e pericolul cel mai mare, ci nesinceritatea.
- Ghinionul este expresia Legii Coincidenţelor Fenomenelor Celor Mai Rare.
- Sunt destui cei ce s-ar angaja la eforturi de durată pentru a dobândi o situaţie care să le permită să elimine eforturile de durată.
- Simplitatea faţă de simplism este ca muzica faţă de zgomot, ca torentul faţă de baltă, ca inteligenţa faţă de prostie.
- Spiritele oneste şi, mai ales, cele creatoare, ajung pe poziţii avansate prin devenire; impostorii ajung la ele prin mimare şi "confecţionare".
- Nefericirea şi sublimul spiritului creator constă în neputinţa de a ridica mănuşile pe care Necunoscutul i le aruncă sub forma misterelor.
- Spiritul trebuie să fie echilibrat. Şi totuşi, dezechilibrul generează geniul.
- La un spirit creator, lenea e o formă de extenuare.
- Floarea artificială este ca o femeie frigidă: cu nici una dintre ele nu poţi avea un dialog senzual.
- Calendarul meu nu este cel de pe perete, ci cel al proiectelor mele, iar zilele şi orele corespund gândurilor şi propoziţiilor pe care le exprimă.
- Idealismul – ca acţiune – nu exclude interesul personal, cu condiţia să fie inclus în interesul general.
- Geniul începe de la abandonarea regulilor.
- Obiectivitatea e singura şansă de afirmare credibilă a subiectivităţii.
- Tare încurcă-lume e singurătatea! Când o doreşti, nu o poţi obţine, şi când fugi de ea, te ajunge din urmă.
- Senzualitatea nu e determinată de un anume simţ şi nici de complexitatea tuturor simţurilor, ci de spiritualizarea acestui complex fiziologic prin combinarea cu ideea exercitării lui şi a efectelor ce decurg.

Vladimir Eşanu
Beer Sheva

Rosh Peleg Iehuda, Raanana («În revista dvs. nr. 152 – noiembrie '99 – se spunea că "omul de afaceri franco-israelian Jean Friedman este *piază rea",* el fiind acela care "a iniţiat şi finanţat mitingul din seara de noiembrie 1995, din piaţa primăriei Tel Aviv, îndemnându-l pe regretatul premier Itzhak Rabin să fie de faţă şi să ia cuvântul". "Minimum" spune că acest fapt "nu ne place". Mie, aş spune, "îmi displace". Dar mie nu îmi place că "Minimum" nu a găsit nici un cuvânt cu privire la, aş spune, aportul substanţial, în calitate de organizator şi propagandist al mitingului, al lui Şlomo Lahat, fost ofiţer superior şi primar al Tel-Avivului. Dacă acest miting nu s-ar fi organizat, poate că astăzi nu s-ar fi vorbit şi nici comemorat 4 (patru) ani de la asasinarea fostului prim ministru»); **Iancu Avram,** Rishon Lezion («De câte ori mă aflu în România, cumpăr cărţi cu bancuri, care acum apar frecvent. Printre bancurile publicate, pe lângă foarte multe infantile şi de foarte prost gust, există câteodată şi bancuri bune. Chestie de gust. Însă anul acesta am fost şocat de două bancuri cu iz de ticăloşie. La pag. 43 din volumul "Bancuri de milioane", editura Livpress, 1999, citim: – Care e diferenţa dintre un evreu şi o pâine? – Pâinea nu dă din picioare când e băgată în cuptor. Iar la pag. 44: – Care e diferenţa dintre un evreu şi o minge de baschet? – În mingea de baschet nu se dă cu piciorul»); **Iosefina Grossman,** Carmiel (1. «În ceea ce priveşte "constănţenii", trebuie să spun că sunt foarte dezamăgită de ei, mai ales citez generaţia colegilor şi camarazilor soţului meu, care are 74 de ani şi a fost dat afară din şcoală la 14 ani, la 18 a fost în lagăr la Obadiu-Osmancea şi apoi a făcut muncă forţată în diverse locuri din oraş, ca măturător, ca să nu mai pomenesc de curăţatul zăpezii. La urmă a fost într-un lagăr de muncă grea, la Baldovineşti, lângă Brăila, unde a cărat tot felul de materiale grele pentru construirea unor aşa-zise cazemate. L-a salvat actul de la 23 august 1944. Mă miră foarte mult că toţi cei ce au fost cu el acolo nu au găsit de cuviinţă să scrie ceva despre toate acestea. Ori au uitat (şi pentru asta, ruşine lor!) şi nu le mai pasă de ce a fost. Foarte bine, şi-au făcut aci un loc călduţ sub soare, au case, ba chiar vile, maşini, fac voiajuri, schimbă mobilele la fiecare modă nouă, se vor israelieni curaţi şi copiii lor nici nu mai ştiu limba română. Bine de ei! A lor va fi împărăţia cerurilor!» 2. După cum vedeţi, de data aceasta am scris corect numele dv.); **Hadassa Solomon,** Ierusalim («După părerea mea, emisiunea din 15.11.99 a Canalului 2 al televiziunii, cu Nissim Mishal, a fost revoltătoare. Nici nu mi-aş fi putut închipui ca astăzi, în Statul Israel, un crainic al televiziunii să aibă un asemenea comportament de **ură** faţă de evreii aşkenazimi. În ziarul "Iediot Aharonot" din 16.11.99 a apărut un comentariu al ziaristei Orna Landau, intitulat "Nissim ofensează", dar critica a fost... delicată. Ar fi cazul să ne deranjeze bârna din ochii noştri înainte de a comenta paiul din ochii altora; mă refer la ieşirile antisemite din alte locuri»); **Simon Sfarti,** Silver Springs, California, SUA (aşa e: Anton Celaru, de la Bucureşti, pe care l-am îmbrăţişat nu de mult cu prilejul împlinirii vârstei de 80 de ani, nu l-a tradus pe americanul Bernard Malamud din idiş, ci din engleză); **dr. Otto Bacalu,** Bat Yam (1. Aşa e, cum aţi notat în scrisoarea dv.: de mortuis nihil nisi bene, care va să zică despre morţi numai de bine; 2. Rândurile care v-au supărat nu erau menite a jigni profesiunea medicală, ci a atrage atenţia asupra dezideratului bine cunoscut de toţi "bătrânii", că tinerii medici de azi ar trebui să acorde, la consultaţii, mai mult timp dialogului pe îndelete şi fără grabă cu bolnavul, care va să zică precum obişnuiau doctorii de familie de pe vremuri); **Monica Bilan,** Hanover, Germania (propune ca, în acest sezon al tuturor anchetelor posibile şi imposibile à propos de anul 2000, presa să publice "cele 100 de cuvinte care au schimbat faţa secolului XX". "De exemplu, scrie corespondenta noastră, *fascism* poate fi tratat, mai întâi, etimologic sau nu, apoi, fiecare participant va propune o definiţie a fascismului ca doctrină socio-politică sau nu, va trata fascismul în acţiune, cu formele lui de manifestare etc. Este de remarcat că acest cuvânt cunoaşte mutaţii interesante, fiind manevrat de politicieni, mass-media, după interese şi dorinţa inimii. Astăzi ne lovim de situaţia grotescă în care foştii fascişti îşi numesc fostele lor victime cu acest cuvânt, în care grupuri de oameni folosesc acest cuvânt împotriva unor duşmani reali, potenţiali sau presupuşi, cf. propaganda palestiniană şi în general arabă împotriva Israelului, sionismului etc."); **Carol Aron,** Bat Yam («Lică Bluthal a făcut parte, imediat după război, din diferite formaţii artistice, declamând din Topârceanu, Ion Pribeagu şi din compoziţii proprii. El a apărut şi în ansamblul Armatei şi a făcut parte din colectivul cultural al postului de radio Iaşi. Activitatea i-a fost apreciată şi încurajată, astfel încât a început să compună spectacole umoristice, care s-au bucurat de mare succes. În 1949 Lică Bluthal era deja remarcat şi cunoscut în domeniul artistic. El a fost invitat la secţia culturală a regiunii de partid Iaşi, unde era responsabilă tovarăşa Cosciug, fostă muncitoare la fabrica de textile Socola. Aceasta i-a propus să compună un spectacol cu tematică muncitorească, dar cu condiţia să nu-l semneze cu propriul nume, ci cu unul... românesc, ori să-l semneze o altă persoană ce trebuia promovată. Îi cerea un răspuns rapid. Auzind aceasta, Lică a fost deziluzionat şi buimăcit. În această stare de spirit a ieşit în stradă. Întâmplător, subsemnatul tocmai treceam pe acolo şi, văzând în ce hal era, l-am întrebat ce i s-a întâmplat. Mi-a povestit ce îi ceruse tovarăşa Cosciug şi mi-a spus că trebuia să dea un răspuns cât mai repede. L-am întrebat dacă este de acord să-şi schimbe numele, la care el mi-a spus că nu acceptă cu nici un preţ. L-am sfătuit să se ducă imediat la tovarăşa Cosciug şi să-i spună că nu acceptă nici să-şi schimbe numele, nici ca spectacolul să fie semnat de o persoană străină. Primind acest răspuns, responsabila secţiei culturale a capitulat. Lică Bluthal a fost numit apoi într-o funcţie onorabilă la care evreii nici nu puteau visa: director administrativ al Teatrului Naţional "Vasile Alecsandri" din Iaşi, funcţie pe care a îndeplinit-o cu cinste şi demnitate până la plecarea sa din România»); **L. Brătescu,** Bat Yam (nu este de acord cu punctele de vedere ale lui "Minimum" în câteva probleme politice: «A. **Problema Kosovo**. E reprobabil şi condamnabil ce au făcut şi fac încă albanezii în Kosovo – mă refer la faptul că ucid sârbi, femei şi copii – dar de ce nu pomeniţi un cuvânt de faptul că acest carnagiu l-au început sârbii şi nu numai în Kosovo, ci şi în Bosnia şi Croaţia? Faptele sunt fapte, fie că vrem sau nu să le recunoaştem. Fără a mă extinde în argumentaţie, nu sunt de acord nici cu critica dumneavoastră la adresa Statelor Unite, pentru felul cum au pus capăt, cel puţin deocamdată, acestui conflict. Toată cinstea lui Clinton că a făcut risipă de ghiulele şi a economisit vieţi de tineri nevinovaţi. Cât despre "pierderile colaterale" despre care vorbiţi: cunoaşteţi vreo metodă de a cruţa toate persoanele civile, într-un război? Vă ofer un exemplu din o mie: ştiţi că în debarcarea de la 6 iunie 1944 din Normandia, oraşul Caën – repet, e un exemplu – a fost distrus în proporţie de 70% şi au fost omorâţi mii de civili. B. **Problema păcii cu palestinienii şi a relaţiilor cu Arafat.** Sunteţi împotriva lui, nu-l iubiţi şi nu aveţi încredere în el. Cine dintre noi îl iubeşte şi are încredere în el? Nimic nu e sigur cu Arafat, dar altul mai bun nu e. Preferaţi starea de război continuu, sau încercarea de a se ajunge la o pace sau cel puţin la un "modus vivendi"? Şansele de pace sunt mici, dar revin la întrebarea obsesivă: aveţi altă alternativă? C. **Problema asasinării lui Itzhak Rabin.** În "Minimum" nr. 151 din octombrie 1999, la pagina 6, puneţi din nou întrebarea: cine a pus la cale asasinarea lui Rabin? Răspunsul nu-l daţi dumneavoastră, lucru foarte corect. Dar din tot ce s-a scris, s-a publicat, s-a judecat, s-a dovedit, dumneavoastră alegeţi versiunea ziarului "Vesti". Să avem iertare: de când acest ziar, inabordabil mie, a devenit sursa cea mai credibilă şi mai competentă? Aveţi, evident, dreptul de a avea vederi "de dreapta". Dar până unde poate ajunge adversitatea, ca să nu spun ura dumneavoastră, faţă de cei zişi "de stânga"?»); **Aurelia Samoilsohn Scherer,** Kiriat Haim («Ideea reîntoarcerii la Sion a apărut încă dinaintea emancipării evreilor. A prevăzut-o Spinoza, apoi Gaonul din Vilna, care i-a îndemnat pe evrei să plece în Eretz Israel şi să populeze Ierusalimul. Mişcarea sionistă modernă s-a născut, printre celelalte, şi din revolta contra religiei. Câţiva istorici tineri şi căpoşi – de tip nou, îşi spun ei – încearcă să ne convingă astăzi că am păşit deja în perioada de post-sionism, condimentându-şi doctrina cu câteva inepţii, în scopul de a submina eşafodajul noii societăi israeliene, dar mai ales ca să fie luaţi în seamă pe plan internaţional. Dar dacă avem, pe de o parte, tendinţa defetistă de a nega sionismul, iar religiei ne pregătim să-i dăm lovitura de graţie, ei şi celor care încă o mai slujesc, ce ne mai rămâne? A, da! Cultura laică. Şi ce-i cultura laică, dacă nu cea europeană, în care am investit şi noi, evreii, prin Tanah, o acţiune de valoare? Dar nici cultura europeană nu vor s-o primească fraţii noştri israelieni, căci, din păcate, ei sunt refractari la orice cultură. Civilizaţia europeană, susţin ei, ne-a adus Holocaustul. Religioşii ne fac şi ei de ignoranţi, căci ne-am părăsit propria noastră cultură, iar noi, laicii, le servim cel mai demagogic şi nerod răspuns: dar ce, voi aţi pus stăpânire pe Tanah? Pe de altă parte, îmi face impresia că societatea israeliană a trecut de la ideologia naivă şi de la modestia pe care le-am găsit aici când am imigrat în Israel direct la decadenţă»); **S. Moscovici-Karmoss,** Beaconsfield, Canada («Pentru prima oară un turneu artistic din România, pe una din scenele marilor complexe teatrale din centrul Montrealului. Nu de mult, frumoasa sală din Centrul Pierre Peladeau, din strada St. Denise, din "Cartierul latin" al Montrealului, a găzduit turneul maeştrilor Radu Beligan şi Ion Lucian, cu comedia dramaturgului american Neil Simon "Băieţii de aur", comedie pe care cei doi au prezentat-o şi în Israel. Sala a fost plină cu spectatori din emigraţia românească. Maeştrii Radu Beligan şi Ion Lucian s-au întrecut cu savuroasele scene ale comediei. Aplauzele neîntrerupte, la scenă deschisă, au răsplătit interpretarea marilor actori, care fac cinste teatrului românesc. Dacă maestrul Radu Beligan joacă, la cei peste 80 de ani ai săi, aşa cum l-am cunoscut încă în urmă cu 50 de ani la Bucureşti, cred că acest mare actor nu va îmbătrâni profesional nici la 100 de ani. Din distribuţia spectacolului au mai făcut parte, cu succes, doamna Paula Sorescu şi dl. Răzvan Vasilescu. Asemenea spectacole au mai avut loc la Toronto şi la Ottawa, cu săli arhipline şi multe, multe aplauze»); **Alexandru Cerbu, jurist,** Rehovot (se ridică împotriva ideilor exprimate de corespondentul nostru dr. Adolf Weitman în nr. 151, sub titlul "Vrea OEP pacea?". «La această întrebare dr. Weitman răspunde categoric: "Nu. Nu, OEP-ul nu doreşte pacea". Argumentele invocate sunt îngrijorătoare şi cel mai grav fapt îl consider inserarea în manualele şcolare ale OEP-ului, precum şi pe Internet, a unor materiale cu caracter duşmănos, care generează în rândul copiilor şi tineretului o ură neînduplecată împotriva Statului Israel şi a poporului nostru. Dar, întrucât scrisoarea menţionată redă doar aspecte negative, se creează o imagine neobiectivă privind relaţiile noastre cu palestinienii. Alegerile din 17 mai au demonstrat fără echivoc că majoritatea poporului nostru are încredere şi sprijină procesul de pace. Dorinţa lui Arafat de a încheia un acord de pace cu Israelul este sinceră, întrucât, după ani de zile, a ajuns la concluzia că aceasta constituie singura modalitate reală de a înfiinţa statul palestinian şi de a scoate poporul său din mizeria în care se află. Pacea va avea o influenţă benefică – reciprocă – asupra relaţiilor economice şi culturale. Un pas în această direcţie îl constituie întâlnirea de la Paris – în urmă cu un an – dintre Shimon Peres, Yasser Arafat şi preşedintele Băncii Mondiale, James Wolfensohn, care au semnat un acord privind crearea unui "Fond de investiţii pentru pace", care va promova investiţiile în Israel şi teritoriile palestiniene. De asemenea, sub egida UNESCO, s–a semnat o convenţie de cooperare între Israel şi Autoritatea palestiniană în domeniul educaţiei, ştiinţei şi culturii. Noul nostru guvern acordă palestinienilor o încredere precaută. În acest sens, în Acordul final vor fi fără îndoială stipulate condiţii care să asigure securitatea ţării noastre, ca de exemplu: zone demilitarizate, înarmarea limitată, încetarea propagandei duşmănoase etc. În ce priveşte garanţiile unei puteri străine, dr. Weitman afirmă: "Ele pot avea valoarea pe care o are sprijinul unei trestii frânte", părere pe care o consider neîntemeiată. Să ne amintim de ajutorul masiv pe care Statele Unite ni l-au acordat în războiul de şase zile din 1967 şi în cel din 1973, precum şi de alocaţiile de miliarde de dolari pe care le primim în fiecare an în scopul întăririi puterii de apărare a ţării noastre»); **Lidia Mihalovici,** Kiriat Sharet, Holon (tăieturile din presă, fotografiile şi ideile dv. ne–au făcut plăcere, ca de obicei, şi ne sunt de folos); **Georgeta Caţap,** Holon (ne trimite o întâmplare cu şoferi: «Soţul meu e vechi conducător auto. Dar şi unui vechi conducător auto i se întâmplă să intre într-o intersecţie, să ţi apară "roşu" şi să blocheze pe cei din spatele lui, care au intrat după el, şi pe cei din dreapta şi din stânga, care nu mai au loc să treacă. Într-o astfel de situaţie, şoferul din spate, după ce a claxonat furios, s–a dat jos din maşină şi a venit ca o furtună, întrebând: "Adoni, eşti idiot?". La care soţul meu a răspuns cu cel mai naiv zâmbet pe buze: "De unde mă cunoşti, domnule?". A fost de-ajuns... A dat din mână a lehamite şi s-a întors la maşina lui...»); **prof. Michael Streja,** Natania (ne trimite câteva gânduri: «1. În ceea ce priveşte istoria, adevărul "adevărat", pe care nu-l cunoaştem niciodată, părăseşte această lume o dată cu cel ce l-a enunţat; 2. Un popor care nu munceşte va deveni **sluga** propriilor lui exploataţi; 3. Prea multă seriozitate în aprecierea şi analizarea evenimentelor şi fenomenelor ne grăbeşte sfârşitul! 4. Când un soţ este normal? Atunci când face tot ceea ce vrea soţia lui...»); **E. Garcia,** Princeton, SUA (ne vorbeşte despre Salomeea Alexandra, înţeleapta care a legiferat deschiderea şcolilor elementare în Iudeea, în anii 76-67 î.e.n.: «Moartea lui Iudah, luptătorul înflăcărat, a lui Ionathan, caracterizat ca cel mai bun diplomat al poporului evreu, şi a lui Simon, cel plin de înţelepciune, au marcat sfârşitul epocii eroice a Hasmoneenilor. Urmaşii acestora, în parte helenizaţi, au luat chiar nume greceşti ca Hyrcan, Anstobulus, Alexandru Ianai. Lupte externe s-au succedat cu cele interne pentru putere. Anstobulus şi-a întemniţat până la moarte trei dintre propriii lui fraţi, ceea ce până atunci nu se întâmplase decât în regatele păgâne, iar Alexandru Ianai a comis omoruri în masă şi a dus războaie distrugătoare; a avut însă înţelepciunea ca pe patul de moarte să-şi dea seama de politica lui greşită şi nu a lăsat ca succesor pe nici unul din cei doi fii ai lui, ci pe înţeleapta lui soţie Salomeea Alexandra. Primul ei act de guvernare a constat în îndepărtarea Saduceenilor de la putere. Regina şi noul Sanhedrin ales au pornit pe calea reformelor şi, ca prim act, legiferarea faptului că "fiecare om trebuie să fie educat încă de la vârsta copilăriei". Încă de pe timpul lui Ezra, scribi ca Ioshua ben Sirah şi alţii au înfiinţat şcoli unde oricine îşi putea trimite copiii, însă aceste şcoli, un fel de colegii, erau pentru adulţi. Instrucţia elementară era lăsată pe seama tatălui, care adesea nu era capabil să fie un pedagog, sau pe seama profesorilor particulari, dacă părinţii erau avuţi. A deschide şcoli elementare gratuite şi oarecum obligatorii pretutindeni în regat a constituit o reformă extraordinară, **unică** pentru timpul respectiv şi de mare importanţă pentru viitorul poporului evreu.În cei nouă ani cât a mai trăit, Salomeea Alexandra a reuşit să aibă ani de abundenţă, a dus o politică de pace cu vecinii şi a potolit luptele interne între partidele adverse. Epoca reginei Salomeea Alexandra a contrastat mult cu anii ce au precedat-o şi cu cei care o vor urma, căci după moartea ei Iudeea va trece printr-un cumplit război civil»); **Nathan Bron,** Kiriat Ata (consideră că "Minimum" a jignit grav o anume vieţuitoare, plină de calităţi, de pe acest pământ: «Porcul şi a lui femelă – scroafa – sunt, ca şi măgarul, victime ale unui sacrilegiu semantico-lexico-patronimic. Din varii motive, s-a instalat de-a lungul anilor obiceiul de a atribui denumirea lor unor indivizi umani certaţi cu cele mai elementare reguli ale eticii. În fapt, trebuie să recunoaştem că aceste animale se disting printr-o rară modestie şi cuminţenie, dar şi printr-o deosebită generozitate şi dăruire faţă de om. Ca hrană, ele nu pretind nimic altceva decât ceea ce nu mai foloseşte, în acest scop, omului. În schimb îi dau totul, fără precupeţire. Ce poate fi, de pildă, mai apetisant decât carnea şi produsele de carne de scroafă? Iată, pe scurt, motivele reclamaţiei mele împotriva folosirii sintagmei "scroafa Suha" în paginile revistei dv. nr. 153. Stimată redacţie, consider că nu i se cuvenea bietei scroafe, de orice specie ar fi ea, o asemenea jignire, căci jignire este să-i atribui numele şi apucăturile Suhei Arafat. Scroafa, acest animal de autentică modestie şi cinste, nu are nimic comun cu madam Suha. S-ar putea, cel mult, accepta doar faptul că au aceleaşi preferinţe culinare. Altceva, nimic comun nu le leagă. Dimpotrivă, totul le desparte. În definitiv, ce are Suha cu... scroafa? O scroafă, de pildă, n-ar fi mâncat ce a mâncat madam Suha pe socoteala israelienilor, recent, la Ramalla. Şi atunci de ce, stimată redacţie, să jignim scroafa aşezând-o lângă Suha?»); **Tina şi Henri Heresco,** Geneva, Elveţia («A. Mulţumim lui "Minimum" pentru cunoştinţa cu buletinul informativ al d-lui Radu Portocală din Paris. Primele numere ale "Reversului" ne-au făcut o foarte bună impresie. B. Mulţumim prin revista "Minimum" bunilor noştri prieteni Mara şi George Simon din Petah Tikva, ca şi tuturor celorlalţi la fel de devotaţi prieteni, care nu de mult au venit din toate colţurile la Tel Aviv pentru o seară pe care ne–au dedicat-o, cu imensă căldură şi emoţie, cu ocazia nunţii noastre de aur. God bless you all!»); **Sorin Izbaşa,** Kiriat Motzkin (acuşi, acuşi...); **Frida Ball,** Ierusalim; **ing. Aurel Solomon,** Raanana; **arh. Gh. Săsărman,** München, Germania; **Maria Ziman,** North York, Canada; **Sara Kohn,** Tel Aviv; **G. Bruckmaier,** Bucureşti; **Baruch Cohen,** Montreal, Canada (mulţumim pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

D. Kofi Anan, secretarul general al ONU, a adresat lumii un mesaj, spunând între altele: "Să ne asigurăm că secolul XXI va fi mai paşnic şi mai uman decât secolul XX".
***Mai* paşnic? *Mai* uman?**

ZISE...

"După războiul rece... armele nucleare nu mai folosesc nimănui".
(Ted Turner, proprietarul reţelei americane de televiziune CNN; în cadrul unui discurs rostit la Universitatea Păcii din San Jose, Costa Rica)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

Căsătorie

Itzhak Ben-Aharon (93), fost secretar general al Histadrutului, şi Bela Rubin (56), din kibutzul Ghivat Haim.

Premii

Moscu Alcalay, actor; premiul "Oscar" israelian pentru cel mai bun rol secundar; în filmul "Prietenii Ianei".

Sesto Pals, poet; Premiul B. Fundoianu pe anul 1999/2000, în memoria poetei Irina Gorun Bercovici; premiul, sponsorizat de Mircea Gorun, părintele poetei dispărute, a fost acordat în cadrul unei festivităţi organizate la Casa Scriitorilor din Tel Aviv, în ziua de 13.12.1999.

Titlu

Lorry Wallfisch, pianistă, preşedinte a societăţii "George Enescu" din SUA; titlul de Doctor Honoris Causa al Universităţii de Muzică din Bucureşti.

Distincţii

Gary Bertiny, dirijor: Premiul Frank Pelleg pentru întreaga activitate.

Itzhak Artzi, om politic, publicist: Diploma de onoare a Universităţii Babeş-Bolyai din Cluj-Napoca.

Decese

Dr. Paul Feher, jurist; la Paris. Originar din România, stabilit în Franţa, dr. Paul Feher a devenit una din figurile de seamă ale Baroului parizian. El a devenit celebru prin numeroase pledoarii de răsunet şi a elaborat câteva importante lucrări de specialitate în domeniul dreptului, lucrări ce constituie astăzi obiect de studiu în facultăţile de ştiinţe juridice. În acelaşi timp, dr. Paul Feher s-a manifestat în permanenţă ca un fiu al *tribului* evreo-român şi ca un sprijinitor devotat, până-n ultimele sale clipe, al Israelului. Discret, tăcut, caracterizat printr-o mare eleganţă spirituală, el a fost un donator generos, un "Domn" gata oricând să ajute instituţiile sau persoanele în nevoie. Fiinţa sa este strâns legată de multe din înfăptuirile ţării noastre. Ne înclinăm la mormântul acestui nobil al iudaismului românesc.

Reghina Ghelerter; a fost văduva dr-ului Leon Ghelerter, fruntaş al mişcării social-democrate din România, întemeietor al spitalului "Iubirea de oameni"; la Bucureşti.

Comemorare

Herman Tiktin, filolog; autorul "Dicţionarului Român-German" şi al "Gramaticii române"; după izgonirea din România, a fost profesor la Universitatea din Berlin; 150 de ani de la naştere (a murit în 1936).

S-au împlinit 3 ani de la dispariţia valorosului om şi cineast

PAVEL CONSTANTINESCU

Rudele şi prietenii regretă mult această grea pierdere.

Se împlinesc 12 ani de când
nu mai este printre noi

GRINBERG HAIM

(I. GORUN)
Bârlad - Bucureşti

Om de cultură, autodidact
Tehnician tipograf
Soldat în Armata Roşie
(luptător pe frontul anti-hitlerist
1941-1944)
Sincer iubitor al Israelului

Zaharia - frate

Cu adâncă durere anunţăm împlinirea a şase ani de la dispariţia scumpului nostru

MOISE MANDY

(economist, Bucureşti)

Nessy - soţie
Alexandra - fiică
Daniel - nepot
Jean - frate
Anny - cumnată
Vladimir - ginere

De la trecerea în nefiinţă
a regretatei

JENNY IŢICOVICI

Iaşi – Tel Aviv
s-au împlinit 3 ani.

Va fi veşnic neuitată

Familia, elevii, prietenii

Viaţa mea

DORLY MITTELMAN ז"ל

nu mai este

Înmormântarea a avut loc la 9 decembrie 1999.
Requiem – piatra funerară la cimitirul Bat Yam-Holon,
la 9 ianuarie 2000, ora 14.30

Îndoliaţi:
Zigo – soţ
Dr. Bianca, Harry, Nadia Bogokowski – cumnaţi, nepoată
Prieteni, familie, colegi, vecini

A TRĂI FĂRĂ DURERI
şi dificultăţi în buna funcţionare a organismului

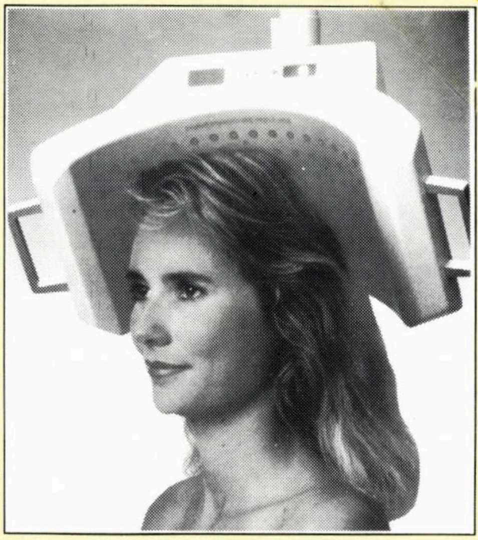

Oare şi Dvs. vi s-a spus deseori:
„Nu-i nici o soluţie, va trebui să vă obişnuiţi cu durerile”?
Oare şi Dvs. aţi încercat diverse şi variate metode de tratament, fără folos?
Oare şi Dvs. suportaţi dureri grele care vă influenţează viaţa?
DESTUL!!!

Cu sănătatea nu ne jucăm.
Cruţaţi-vă de operaţii de prisos şi tratamente medicale dăunătoare.
CLINICILE LASER vă vor rezolva problema
şi vă vor ajuta să trăiţi o viaţă sănătoasă.
Cu ajutorul aparaturii laser, cea mai modernă din lume,
fără dureri, daune sau alte consecinţe.
După mulţi ani de experienţă în diferite clinici şi la spitalul “Asaf Harofe”
LA NOI SE VINDECĂ, NU NUMAI SE POTOLESC DURERILE!

În clinicile laser tratăm:

În domeniul dureri – ortopedie

Dureri de spate, dureri de încheieturi, spondiloză, dureri reumatice, dureri de genunchi ca urmare a pierderii cartilagiilor, dureri fantom, hemoragii şi umflături provenite de la lovituri sau accidente, probleme ale umerilor, ale tendoanelor, muşchilor, TENNIS ELBOW, călcâi etc.

Probleme de circulaţie sanguină, dermatologie şi răni grave

Tratarea varicelor pentru ameliorarea funcţionării venelor, edeme la membrele superioare şi inferioare, răni şi dureri provocate de circulaţia sângelui în vene, eczeme, psoriazis, ulceraţii pe bază vasculară sau diabetică, escară, arsuri reno etc.

Tratamente speciale

C.V.A., astmă, tinitus (ameliorare 50% în medie), Menière (ameliorare 90% în medie).

În domeniul cosmetic – estetic

Prevenirea calviţiei şi stimularea creşterii părului, tratarea acneei, îndepărtarea cicatricelor şi pigmentaţiilor de bătrâneţe.

În domeniul ochilor

Laser pentru îndepărtarea ochelarilor, LASIK – noua metodă – fără dureri, control şi îndrumare (operaţii cu laser).

Încercaţi şi Dvs. metoda care a ajutat multe mii de suferinzi în ţară şi milioane în lume!
Adresaţi-vă la clinicile noastre moderne din Centrul Azrieli – Tel Aviv şi Beit Amot – Haifa.
Tratamentele se efectuează de o echipă medicală – specialistă în materie.

Pentru comoditate, sunt multe posibilităţi de a se ajunge cu mijloacele de transport în comun, publice (multe linii), parcare foarte comodă.
Este uşor de ajuns la noi şi cu trenul (gara Hashalom din Tel Aviv).

Cu ocazia noului mileniu, urăm pacienţilor noştri multă sănătate!

Pentru amănunte şi înscriere:

Tel Aviv: Merkaz Azrieli, turnul triunghiular, etaj 28,
telefon 03/609-1666, 608-1477
Haifa: Beit Amot, Rehov Iaffo 157,
vis-à-vis de Tahana Merkazit, telefon 04/852-7262

LASER CLINICS
מרפאות לייזר
רשת ארצית לרפואה מתקדמת

Noul Millenium începe cu un spectacol de operetă de mare amploare (40 participanţi)

FLORIN GEORGESCU
(Bucureşti)

ILINCA EUGENIA
(Bucureşti)

CSUTKA ISTVAN
(Budapesta)

CSENGERI OTTILIA
(Budapesta)

CSARNOY ZSUZSA
(Budapesta)

EUGEN MIRO
(Berlin)

CORNEL TUDOSIE
(Bucureşti)

DANIELA VLĂDESCU
(Bucureşti)

KRINELA ARALE
(Budapesta)

MAGIC OPERETTA

Millenium Operetta

Spectacol omagial
în memoria marelui tenor
DORIN TEODORESCU

40
de cântăreţi, balerini şi muzicieni

BUDAPEST OPERETT BALET

Prim soliştii OPERETEI din Bucureşti

The Little Orchestra „JOHANN STRAUSS”

Coregrafie: ISTVAN CSUTKA

Regie: LIVIU CAVASSI

Dirijor: EUGEN MIRESCO

REHOVOT – Wiks
sâmbătă 29 ianuarie – ora 20
Bilete – Lotus: 9467890, 9364979
şi la casa teatrului: 08/9343207

CFAR SABA – Auditorium
Duminică 30 ianuarie – ora 20
Bilete – la casă: 09/7649230
şi la Mofaim Raanana: 09/7415566

KIRIAT HAIM – Teatron Hatzafon
Luni 31 ianuarie – ora 20
Bilete – Nova: 04/8665272
Gerber: 04/8384777
şi la casa teatrului: 04/8420430

TEL AVIV – Heichal Hatarbut
Marţi 1 februarie – ora 20
Bilete – Lean: 5247373
Canaf: 6293838

BEER SHEVA – Heichal Hatarbut
Miercuri 2 februarie – ora 20
Bilete – Peleg: 07/6233397
şi la casă

IERUSALIM – G. Behar
Joi 3 februarie – ora 20
Bilete – Klaim: 02/6256869,
Bimot: 02/6240896

HAIFA – Auditorium
Sâmbătă 5 februarie – ora 20
Bilete – Nova: 04/8665272
Gerber: 04/8384777
şi la casă: 04/8376841

NATANIA – H. Hatarbut
Duminică 6 februarie – ora 20
Bilete – Mofa: 09/8330335
şi la casă: 09/8612453

ASHKELON – Matnas Woldenberg
Luni 7 februarie – ora 20
Bilete – la casă: 6712279
şi 6739195

RISHON LEZION – Mofet
Marţi 8 februarie – ora 20
Bilete – Hacartis: 9666141

minimum

Să avem grijă.

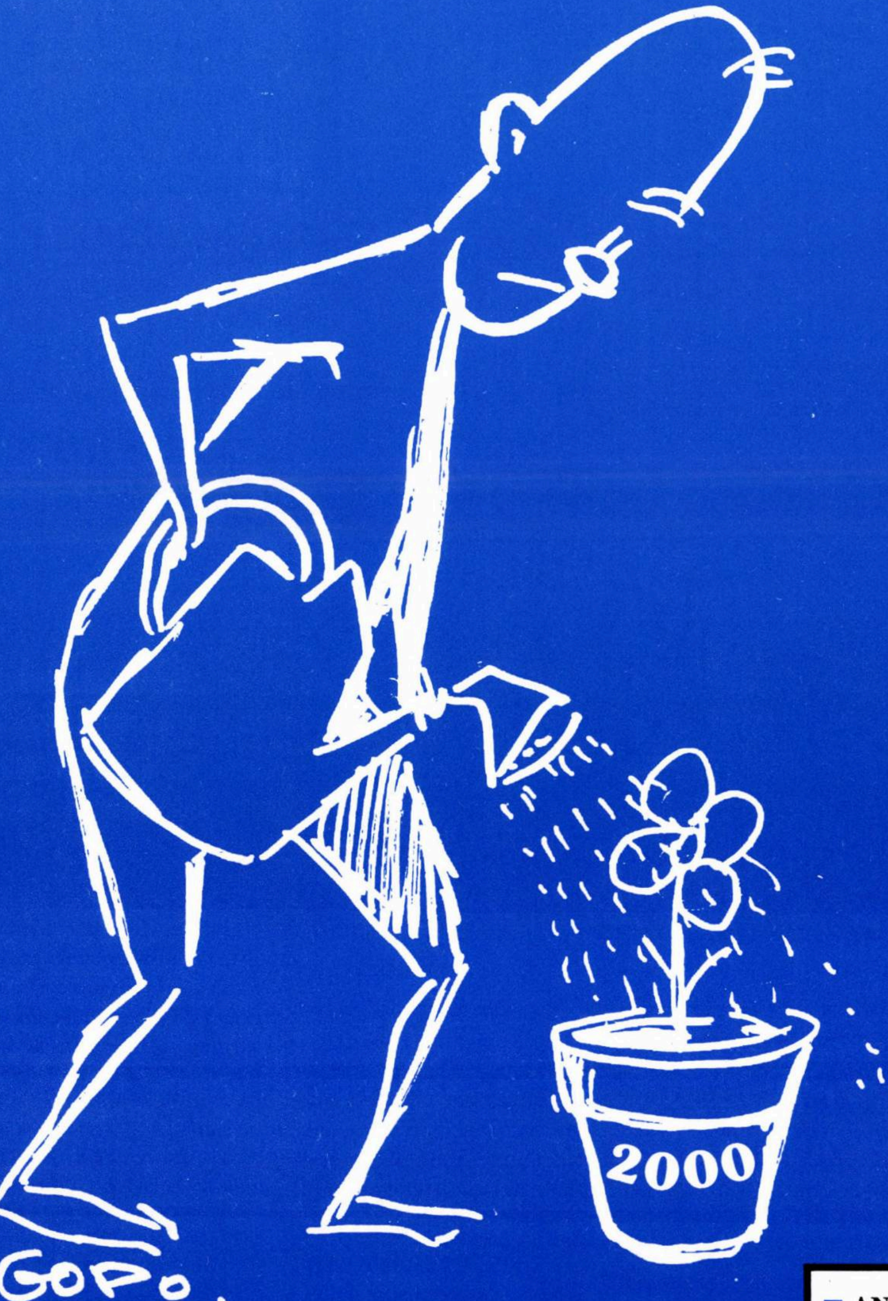

(Desen de GOPO)

■ ANUL XIV ■ NR. 155 ■
■ FEBRUARIE 2000 ■
■ 14 SHEKELI ■

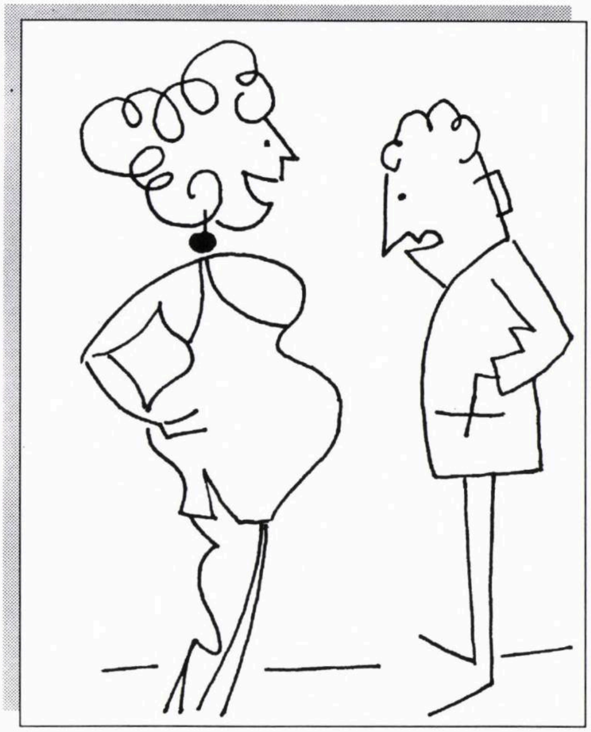

– De când îţi tot spun că bosul mă hărţuieşte sexual! Acum mă crezi?

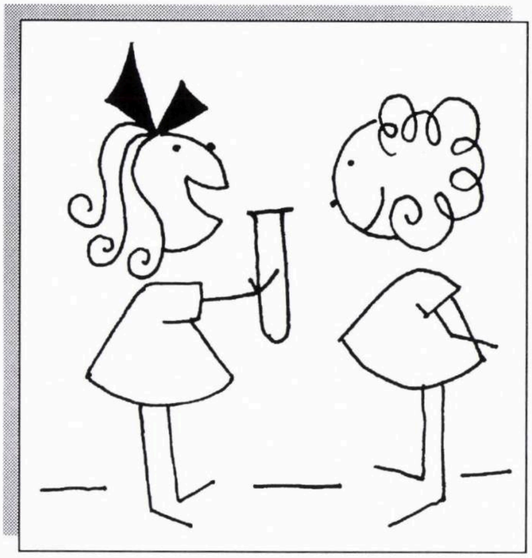

– Am şi eu un frăţior!

LIVaDaRU

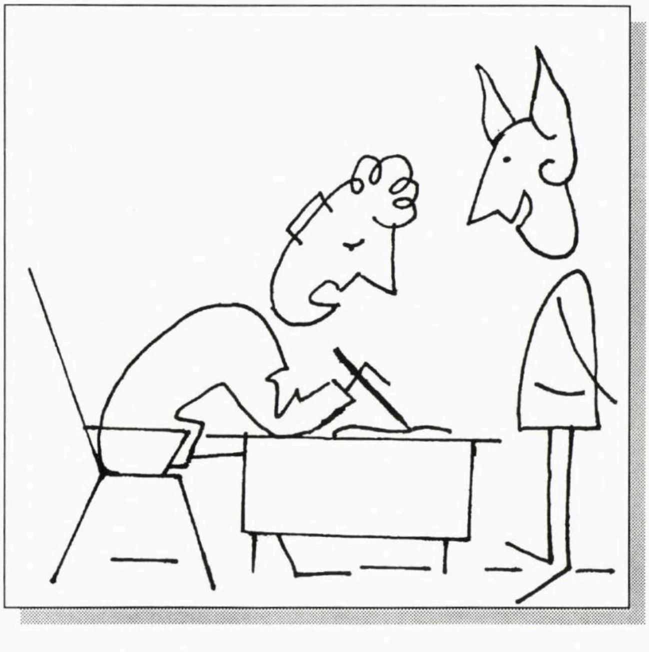

– Înălţimea?
– 163.
– Semne particulare?
– N-am.
– N-are.

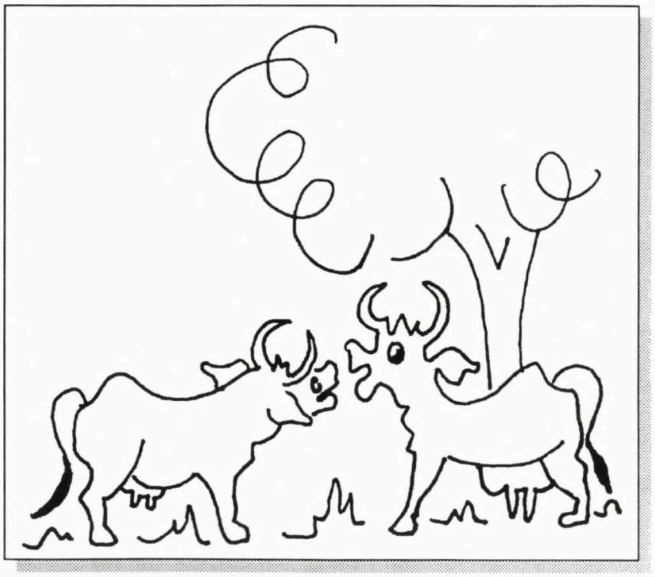

– De unde ai făcut rost de silicon?

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 25 ianuarie

Prea mulţi, prea mult

Luna trecută, Israelul a fost zguduit de câteva scandaluri politice de răsunet, unele izbucnite în 1999 şi rămase de-atunci pe tapet, altele ivite în săptămânile din urmă.

Fiecare caz în parte are, poate, temeiurile sale. De asemenea, izbucnirea fiecărei anchete are o explicaţie: Ofer Nimrodi şi-ar fi jurat să-l distrugă pe Weizman, drept răzbunare că preşedintele a refuzat să-i acorde amnistia. Afacerea cu fondurile din campania electorală a lui Barak a fost declanşată de fostul deputat din Hayarkon, Hagai Meron, care, vrând să-l înfunde pe Micul Napoleon, a furnizat Likudului un teanc de acte compromiţătoare.

Dar toate scandalurile la un loc dau impresia de prea mult. Mai e ceva. Cu excepţia lui Ofer Nimrodi, acuzat de fapte negre (punerea la cale a unui asasinat), ceilalţi eroi ai serialului sunt puşi la zid pentru fapte din zona *gri* a vieţii. De-aici şi mefienţa cu care publicul priveşte scandalurile: e ca în zilele de 18-19 ianuarie trecut; televiziunea ne înştiinţa că vine un ciclon, devastator, ca în Franţa, noi ne-am trezit cu o furtună de iarnă adevărată şi cu câteva ploi îndesate. Revenind la subiectul nostru, trebuie să spunem că în loc de uraganele Weizman, Bibi sau Barak, am asistat la un vânt puternic, dar neaducător de dezastru. Lui Weizman i se reproşează că a primit, de-a lungul anilor, câteva sute de mii de dolari, în chip de cadou, de la un prieten bogat din străinătate, milionarul evreo-francez Edouard Sarousi. Bibi nu a declarat darurile primite în calitate de prim ministru, lăsând câteva vase de porţelan şi picturi fără valoare într-o magazie a guvernului. Ah, dacă Weizman ar fi furat o ladă cu lingouri de aur din pivniţele Băncii Israel, era altceva. Nimeni nu s-ar mai fi repezit la el şi la Reuma, soţia lui, cu flori, să-i încurajeze. Iar dacă s-ar fi dovedit că nu Beni Sela, ci Bibi Netaniahu este violatorul în serie care a băgat spaima, vreme de un an de zile, în femeile din Gush Dan, era – iarăşi – altceva. Nimeni nu s-ar mai fi repezit, ca zilele trecute, după atentatul cu bombă de la Hedera, să strige: Bi-bi! Bi-bi! Bi-bi! Dar aşa? După ce aşează pe-un taler zgomotul asurzitor al mass-mediei şi învinuirile aduse politicienilor în cauză, cetăţeanul îşi dă seama că cineva, undeva, forţează nota. Iar notele forţate scârţâie. Dacă mai este şi român, cetăţeanul acesta fuge cu gândul la vremea când se alcătuiau *dosare* pentru "demascarea" indezirabililor. Străduindu-se, de pildă, să-l *aranjeze* pe Lucreţiu Pătrăşcanu, securitatea strângea la dosar câteva culpe minore sau abateri de la morala oficială (o frază interpretabilă, rostită în cadrul unei cuvântări la Cluj, o discuţie la un cocktail cu ambasadorul englez, o amantă la Teatrul Naţional), le hipertrofia şi întocmea la sfârşit portretul unui criminal în toată puterea cuvântului.

La acestea, să adăugăm că cetăţeanul ştie prea bine că fiecare dintre noi comite mici păcate benigne din *zona gri* a vieţii. Atunci când dau instalatorului o hârtie de-o sută de shkalim pentru că mi-a reparat o ţeavă-n baie, la ora nouă seara, scăpându-mă de inundaţie-n dormitor – şi nu-i cer chitanţă, nu numai meşterul a încălcat legea, ci şi eu. Dacă toate delictele săvârşite de contemporanii noştri ar fi pedepsite, aşa cum scrie la Codul Penal, Israelul s-ar transforma într-o închisoare cu şase milioane de deţinuţi.

Unii văd în cascada de "demascări" rezultatul luptei la cuţite dintre partidele politice. E şi asta, dar nu numai asta. Iar cine nu priveşte lucrurile mai de sus, greşeşte. Partizanii dreptei se bucură văzându-l pe Ezer Weizman încolţit de poliţie. Nu e cazul să se bucure. Partizanii stângii se bucură să-l vadă pe Netaniahu încolţit de poliţie. Nu e cazul să se bucure. Oricât de mari ar fi deosebirile dintre aceşti oameni, şi oricât de tare s-ar duşmăni ei, pe reprezentanţii stângii şi dreptei îi leagă un numitor comun: ei sunt, cu toţii, conducători ai Israelului. Cetăţenii pasionaţi de politică uită adesea acest adevăr. Duşmanii nu-l uită niciodată. Aşa se explică faptul că de-a lungul anilor, în diferite capitale arabe, presa i-a tratat cu aceleaşi epitete pe Golda Meir şi pe Beghin, pe Rabin şi pe Shamir, pe Shimon Peres, pe Bibi Netaniahu sau astăzi pe Barak.

Pe inamic nu-l interesează ideologia şefilor, aşa cum teroriştilor nu le pasă de părerile politice ale pasagerilor unui autobuz aruncat în aer. Ţara este o corabie, la cârma căreia se află clasa noastră politică. Ofiţerii conduc vasul, cu schimbul, potrivit voinţei exprimate la alegeri de către călători. Cum să nu te pună pe gânduri faptul că acum, tocmai acum, când corabia trece prin furtuna discuţiilor cruciale cu sirienii şi cu OEP-ul, comandanţii navei sunt aruncaţi, unul după altul, peste bord?

La rubrica "Tendinţe", publicăm un fragment din lucrarea sociologului francez Vladimir Volkoff, "Tratat de dezinformare". Cartea nu are nici o legătură cu afacerile politice din Israelul de azi, însă scoate din uitare câteva din învăţămintele generalului chinez Sun Ţi (sec. IV sau VI î.e.n.) privind metodele de subminare a adversarului şi de distrugere a sa pe dinlăuntru.

Una din învăţăturile lui Sun Ţi sună aşa:

"Discreditaţi autoritatea, precum şi pe apărătorii, funcţionarii şi notabilităţile sale".

Dacă avem de-a face, într-adevăr, cu un plan de discreditare a autorităţii, atunci trebuie să recunoaştem că planul acesta se îndeplineşte, sub ochii noştri, cu succes.

Al. Mirodan

minimum

Apare lunar
Redacţia şi administraţia
Str. Zamenhoff nr. 13
64373 – Tel Aviv
P.O.B. 11472, Tel Aviv
Tel.: 5227269; Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunţuri publicitare; corespondenţele se vor trimite prin poştă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 şekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 70 şekeli
1 an (12 numere): 140 şekeli
Preţul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari
U.S.A., Canada – 80 dolari
America de Sud, Australia,
Noua Zeelandă – 95 dolari
Insulele Fidji – 150 dolari
Expediţia cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: ATLAS

Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate
nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde
de conţinutul anunţurilor
comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINŢE

Israel: Tratativele cu Siria şi surâsul lui Daniel Pipes

La multe s-au aşteptat israelienii à propos de tratativele de pace cu sirienii, din Statele Unite, care se desfăşoară de câteva săptămâni sub patronajul preşedintelui Bill Clinton, numai la asta nu.

La început, oamenii au fost şocaţi de refuzul ministrului de externe sirian Faruk A-Shara de a strânge, după ritual, mâna lui Ehud Barak, în faţa reporterilor TV de pe peluza Casei Albe, precum şi de refuzul ziariştilor de la Damasc de a locui în acelaşi hotel cu jurnaliştii noştri. A fost nu numai o palmă neaşteptată, dar şi un semnal, ca de baghetă, prin care dirijorul Assad indica tuturora cum înţelege el să interpreteze partitura negocierilor. A urmat, din partea sirienilor, blocarea discuţiilor pe echipe de lucru şi, luna trecută, condiţia sine qua non a Damascului pentru începerea cu adevărat a negocierilor: mai întâi, Barak să se angajeze în scris că Israelul renunţă la Podişul Golan în totalitate, apoi vom sta de vorbă despre celelalte amănunte: aranjamente de securitate, termenul pentru evacuarea podişului, stabilirea de relaţii diplomatice etc. Cineva picat din lună ar avea impresia că ne aflăm după un război câştigat de armata siriană. Israelul trebuie să capituleze necondiţionat – ca Germania în mai 1945, în faţa aliaţilor – pe urmă vom discuta împreună, liniştit, despre raporturile dintre puterea învingătoare şi învinşi. Ţinând seama că Ehud Barak n-a acceptat cerinţele adversarului, la ora când trimitem rândurile de faţă la tipar, convorbirile sunt suspendate.

Efectul celor petrecute la Washington şi în oraşelul Shepherdstown (Oraşul Ciobanilor) s-a resimţit numaidecât în ţară. Deşi o parte importantă din mass-media a căutat să minimalizeze impactul produs de atitudinea sirienilor, *poporul* nu a digerat explicaţiile. La demonstraţia organizată în Piaţa Rabin din Tel Aviv de cei ce se împotrivesc retragerii de pe Golan, au participat 150.000 de oameni; în ciuda ploii şi vântului puternic ce bătea în seara respectivă. În urmă cu doi ani, la un asemenea miting, ai fi strâns cu greu 40-50.000 de cetăţeni. Un sondaj realizat de institutul Dr. Mina Tzemah pentru Canalul 2 (15.1.2000) arăta că procentajul celor ce sunt favorabili retragerii a scăzut la 38%. Cifra-ţi arată că nu numai "dreapta", ci şi o parte a "stângii" se declară *contra.* Am amintit în numărul trecut că în "cazul" Golan, asistăm la un fenomen original, şi anume la dispariţia liniei tradiţionale de demarcare între "stânga" şi "dreapta". Cel ce-a dat, mai deunăzi, glas acestui fenomen inedit este romancierul Amos Oz, "porumbelul" nr. 1 al intelectualităţii israeliene de stânga. Într-un articol din "Iediot Aharonot", el scrie: "Sirienii nu înţeleg sensibilitatea noastră. Ei îşi închipuie că noi le vom da Golanul iar dânşii ne vor trimite o chitanţă prin fax. Pentru mine, asta nu e suficient. Dacă lucrurile continuă tot aşa, va fi greu să-i convingi pe israelieni – inclusiv pe mine – să spună da la referendum".

Din toate acestea, se poate înţelege uşor că israelienii (ca şi ameri-

Epigramă

Întâlnirea din SUA dintre Faruk A-Shara şi Ehud Barak:

Că mâna n-a vrut să-i dea,
A impresionat poporul;
În curând, toţi vom vedea
Că-i va oferi... piciorul!

Harry Shoshany

TENDINȚE

canii, de altfel, care mizează din plin pe succesul negocierilor) sunt miraţi, contrariaţi, dezamăgiţi.

Singurul care nu se miră este Daniel Pipes, un istoric american, bun cunoscător al realităţilor din Siria. El a publicat în 1996 un articol în revista "The New Republic", menit a demonstra că Assad nu are nici un interes să semneze un acord de pace cu Israelul. Aşa se explică – susţine Pipes – eşecul lui Rabin în această privinţă, ca şi eşecul lui Shimon Peres. Assad este mulţumit cu status-quo-ul de azi. El nu vrea război (dovadă că sirienii nu au tras nici un glonţ din 1973 până astăzi), dar nici pace, din cauză că o înţelegere cu Israelul ar provoca schimbări primejdioase la Damasc. În schimb, îi convine să *declare* că vrea pace, întrucât aceasta îl ajută să-i convingă pe americani să şteargă Siria de pe lista ţărilor care sprijină terorismul şi să primească ajutoare importante din partea Fondului Monetar Internaţional.

...Bineînţeles lucrurile pot evolua în fel şi chip. Totul depinde de voinţa Damascului. Pâna una-alta, d. Daniel Pipes surâde mulţumit. De unde comentatorii politici americani îl luaseră peste picior pentru ideile sale din 1996, astăzi toate ziarele şi posturile TV îl bombardează cu telefoanele, cerându-i articole pentru gazetele lor.

Israel: Ce gândesc ei, ce fac ei

«Populaţia Israelului este sătulă de provocările palestiniene, care au depăşit orice limită.»

(David Levy, ministru de externe al Israelului; la întâlnirea cu cei 13 ambasadori din ţările Uniunii Europene; Ierusalim, 2000)

Cinema

«Israelul nu contribuie la procesul de pace în măsura aşteptărilor; acesta este punctul de vedere al tuturor intelectualilor egipteni faţă de Israel.»

(Hussein Fahmi, directorul Festivalului cinematografic de la Cairo, răspunzând unui ziarist străin de ce anume, printre cele 42 de ţări invitate să prezinte filme, nu s-a numărat şi Israelul; Cairo)

Când aud de revolver, scot cultura!

Premiul palestinian pentru cultură pe 1999, în valoare de cca. 2000 de dolari, a fost atribuit la Gaza lui Abu Dabu pentru cartea "De la Ierusalim la München", consacrată elogierii grupului de OEP-işti care au provocat masacrul sportivilor israelieni de la Olimpiada de la München.

Tratatele

«Tratatele de orice fel dintre Israel şi ţările arabe nu au nici o valoare; ele nu pot şterge memoria istorică din regiunea noastră.»

(Mohamed Sidi Ahmed, reprezentant de frunte al intelectualităţii egiptene; într-un articol din ziarul "Al Ahram", Cairo)

Grajduri

«Încălcând grav status quo-ul, consiliul religios musulman "Wakf" a făcut săpături în "Grajdurile lui Solomon" de la Ierusalim. După cum se ştie, legea cere ca orice lucrări de acest fel să fie aprobate de primărie.»

(Ziarele)

Nota redacţiei "Minimum": Rugăm guvernul de la Ierusalim să pună punct deşănţării şi să cureţe grajdurile lui Augias.

Israel: Prietenii noştri (însă buni) din Europa occidentală

«Este şocant că Israelul e tratat în acest mod la ONU de către aliaţii noştri cei mai apropiaţi din Europa, care au căutat în permanenţă să se opună eforturilor noastre de a face ca Israelul să fie primit în grupul regional al Europei occidentale.»

(Richard Holbrooke, ambasadorul Statelor Unite la ONU; în cursul unui interviu acordat postului de televiziune CNN; 2000)

Dacă am de ales

«Dacă am de ales între postul meu de ministru în guvernul Barak şi între Podişul Golan, aleg Podişul Golan.»

(Nathan Sceransky, ministru de Interne; într-o declaraţie făcută ziarului "New York Post", 2000)

Statele Unite: Ce nu face omul pentru un Premiu Nobel...

«Du-te direct la conducătorii grupului Republican din Camera Reprezentanţilor şi din Senat... Ia câţiva generali cu dumneata... Când discuţi cu Republicanii fă-i să înţeleagă că "acordul" cu Siria este rezultatul viziunii dumitale strategice şi nu cumva o treabă legată de dorinţa lui Clinton de a obţine Nobelul pentru pace.»

(Dintr-o scrisoare deschisă adresată lui Ehud Barak de Marshall J. Berger, profesor de Drept la Universitatea Catolică din Washington, fost consilier al preşedinţilor Reagan şi Bush; în "Jerusalem Post", 2000)

Prietenii Diavolului

«Evreii sunt cei mai înverşunaţi duşmani ai Islamului; ei sunt prietenii Diavolului, de fapt, cei mai buni prieteni ai Diavolului din epoca noastră.»

(Dintr-o declaraţie a rectorului Universităţii Al-Ahzar din Cairo; Radio Cairo, 2000)

Statele Unite: Politica externă

«Nu-mi aduc aminte ca politica noastră externă să se fi aflat în mâini atât de incompetente ca în zilele noastre.»

(Dintr-un articol de prof. Peter Kogh, de la Facultatea de politică internaţională a Universităţii Georgetown, din Washington; în "Wall Street Journal", SUA; Kogh, prieten vechi, mentor şi fost coleg de catedră cu d-na Madeleine Albright, secretara Departamentului de Stat, se referă în articolul despre care vorbim la greşelile diplomaţiei americane în cazul Kosovo, în domeniul relaţiilor cu Rusia şi China, precum şi în legătură cu "procesul de pace" din Orientul Mijlociu)

BIANCA MARCOVICI
CLUSIUM
Amprente

Ediţia a doua
a volumului
de versuri
Amprente

Editura
Atlas-Clusium,
Cluj-Napoca
a apărut în librăriile
din România şi a fost expusă
la Târgul de Carte
din Ierusalim

"De dincolo de zidurile de sprijin ale Haifei se aude răspicat cuvântul latin *al elegiei Biancăi Marcovici la răscrucea dintre două lumi".*
(Geo Vasile)

Costul plachetei: 50 de şekeli

Comenzi la
P.O.B. 3144 Haifa 31032
Tel. 04/822-9850
Numărul exemplarelor
este limitat.

Nota redacţiei: Vedeţi, domnu' profesor... Aţi venit la vorba lui "Minimum". Noi, din prima zi a războiului din Iugoslavia, am spus că d-na Albright n-are ce căuta la Departamentul de Stat. Cel mult, la bufet: ca responsabilă cu hamburgherii.

Rusia: Mareşalul Kutuzov

Vladimir Putin (47), prim ministrul Rusiei şi, de la sfârşitul anului, preşedinte ad-interim al ţării, s-a dus de Crăciun, cu soţia, Ludmila, şi cele două fetiţe la biserica "Sfânta Treime" din sudul Moscovei.

Prezenţa fostului şef al KGB-ului la serviciul divin nu a surprins pe nimeni: după desfiinţarea Uniunii Sovietice, toţi politicienii din Rusia, credincioşi cu adevărat sau atei din convingere, se străduiesc a se identifica, la toate prilejurile, cu religia. La Departamentul de Stat american şi în celelalte cancelarii occidentale ştirea a rămas neobservată.

În schimb, amatorii de literatură clasică rusă, şi cu deosebire de cărţile lui Tolstoi, au tresărit. După cum a tresărit întreg poporul rus: lumea de la Moscova, St. Petersburg sau din Siberia stă prost cu economia, dar la capitolul literatură este imbatabilă. Un "aha!" lung s-a auzit de la Marea Neagră la Vladivostok. Cititorii romanului "Război şi pace" de Tolstoi şi-au amintit că la începutul secolului 19 mareşalul Mihail Kutuzov, omul care l-a învins pe Napoleon, izgonind armatele franceze din Rusia, obişnuia să se roage la "Trei Ierarhi". Aşadar, Putin lansase un mesaj: gata cu retragerea şi înfrângerile de pe toate fronturile; gata cu haosul din economie, cu criminalitatea, cu mafiile, cu mâna întinsă à la cerşit la poarta Fondului Monetar Internaţional, cu privirile ironice ale occidentului la adresa noastră, cu tiflele gen Kosovo, când punctul nostru de vedere a fost tratat cu dispreţ, cu neruşinarea islamicilor din Caucaz; gata şi cu dezicerea de trecutul recent al ţării. Aşa cum citim în săptămânalul american "Newsweek", întrebat în legătură cu anii petrecuţi de el la KGB, Putin a răspuns: "Da, am fost un ofiţer de informaţii, am primit drept răsplată medalii şi alte premii şi sunt mândru de asta". După "gata cu defensiva", cel ce se vrea a fi un Kutuzov politic al anului 2000 a dat semnalul contraofensivei.

Putin: Kutuzov.
Da, dar cu o condiţie...

Prima mişcare a constituit-o înfiinţarea unei "armate a sa", sub forma partidului Unitatea: de unde în vară nimeni nu auzise de aşa ceva (nici nu existase!), partidul lui a ieşit pe locul II la alegerile parlamentare din toamna trecută, obţinând aproape tot atâtea voturi cât puternicul Partid Comunist al lui Ziuganov, clasat pe locul I.

A doua mişcare a avut loc în ziua de 31 decembrie, când tot globul se pregătea de intrarea în noul mileniu. Boris Ielţin a demisionat, în mod spectaculos, numindu-l pe

Vladimir Putin ca preşedinte ad-interim până la alegerile prezidenţiale de la sfârşitul lui martie 2000 şi deschizându-i astfel calea către funcţia supremă.

A treia mişcare, şi cea mai importantă, a reprezentat-o războiul din Cecenia. Intuind nevoia ruşilor de "contraofensivă" şi revanşă, Putin a ordonat armatei să pună capăt terorismului islamic din Caucaz, care ameninţa cu secesiunea. Popularitatea lui a crescut fulgerător în sondaje, sărind de la 2% în august 1999, când fusese numit prim ministru, la 75%. Procentaj valabil şi astăzi, în ciuda pierderilor suferite de ruşi în lupte şi a dificultăţilor de pe teren.

Aşadar, în clipa de faţă, Putin se îndreaptă cu paşi siguri spre alegerile prezidenţiale din primăvară. Pe care, în mod normal, le va câştiga.

Cu o singură condiţie. Să repete isprava lui Kutuzov. Adică să învingă pe front.

SUA: Ironia de pe feţele ziariştilor

Săptămâna trecută Departamentul de Stat a publicat un raport intitulat "Purificarea etnică în Kosovo: dare de seamă". Dar dacă veţi căuta o imagine completă a preţului plătit de ambele părţi ale conflictului, va trebui să căutaţi în altă parte. Scopul principal al acestui document pare a fi evaluarea pagubelor.

Pe măsură ce ies la iveală tot mai multe dovezi că numărul victimelor albaneze în timpul războiului a fost mult exagerat, asistăm la încercări disperate din partea puterilor atacatoare de a dovedi că numărul victimelor a fost totuşi destul de mare – potrivit raportului, 10.000 – pentru a le justifica acţiunile. Ceea ce însă raportul nu arată este trista realitate de după război. Potrivit lui Jiri Dienstbier, reprezentant special al Naţiunilor Unite în fosta Iugoslavie în problemele drepturilor omului, "epurarea etnică a albanezilor din primăvară a fost înlocuită cu epurarea etnică din toamnă, a sârbilor, ţiganilor, bosniecilor şi a altor nealbanezi."

Mă aflam la San Francisco la 15 aprilie, când preşedintele Clinton a declarat Asociaţiei americane a editorilor de ziare: "Ne aflăm în Kosovo pentru că vrem să salvăm vieţi omeneşti şi ne preocupă caracterul lumii multi-etnice de după războiul rece".

Kosovo devine rapid un stat ba-

Adevăruri despre Ierusalim

A semna o pace fără asigurări concrete nu are nici o valabilitate. Dacă eşti de bună credinţă, eşti la discreţia agresorului, căci, aşa cum spunea Bismark, un tratat de pace nu este decât "un petec de hârtie".

Piedicile provocatoare ale arabilor în procesul de pace se manifestă nu numai prin acţiuni teroriste, dar şi prin pretenţii absurde ca aceea a dreptului asupra Ierusalimului, oraş vechi de trei mii de ani, capitala Iudeei, arabii cucerind acest oraş, prin Mahomed, în anul 638 al erei noastre.

Prezenţa evreilor în Ierusalim este dovedită de cele două temple ale lor, distruse unul în anul 586 î.e.n. iar celălalt în anul 70 e.n.

Distrugerea primului templu de către asirieni (irakieni) aduce după sine şi primul exil al evreilor în Babilon, iar distrugerea celui de al doilea templu de către romani aduce după sine al doilea exil al evreilor, aşa cum de altfel se poate vedea la Roma, pe zidurile rămase cu gravuri, privind triumful lui Titus, menora (candelabrul) şi evreii îngenunchiaţi.

Dar Ierusalimul a mai cunoscut şi alţi cuceritori: Alexandru Macedon, în anul 332 î.e.n., Antiohus al III-lea, în anii 219-217 î.e.n., seleucizii în lupta de la Banias în anul 178 î.e.n., cruciaţii în anul 1099 e.n., Saladin, sultanul Siriei şi Turciei în 1187 e.n., chorezii în 1244 e.n., turcii în anul 1516 e.n. şi Mandatul englez în 1923.

Dacă toţi aceşti cuceritori temporari ar solicita "dreptul istoric" asupra Israelului, cui să i se dea acest drept? El în nici un caz nu poate fi monopolul unui singur cuceritor. Şi cine are dreptul istoric? Cuceritorul? Sau poporul cucerit?

Cuceritorul a dominat Israelul pe perioade limitate, iar cuceritul, poporul israelian, confirmat de Biblie, îşi are obârşia aici cu mii de ani înainte.

Mahomed, în expansiunea sa după cucerirea Ierusalimului în anul 638 î.e.n., împresoară Constantinopolul în anii 711-712 şi invadează Spania cam în aceiaşi ani, pe care o deţine 700 de ani, adică până în anul 1469.

S-ar putea accepta pretenţia arabilor asupra Spaniei fiindcă odată au cucerit-o? Se poate accepta pretenţia arabilor asupra Ierusalimului, fondat cu 3000 de ani înainte de către regele poet David, pentru că în anul 638 l-au cucerit?

Autorul Psalmilor nu a murit, iar la recenta înmormântare a prinţesei Diana a Angliei s-a cântat unul din psalmii regelui David, fondatorul Ierusalimului. În acuzarea evreilor de omorârea evreului Isus Christos în anul 30 e.n. nu se pomeneşte de existenţa arabilor pe aceste meleaguri. Procesul dus de către tribunalul roman prin procurorul Pilat are un amănunt foarte important: pe crucea pe care a fost răstignit, la Golgota, la Ierusalim, apar în batjocură cuvintele latine: Rex Iudeorum. Ceea ce denotă că la Ierusalim au fost numai evrei şi stăpânitorii romani.

Din toate aceste date se înţelege refuzul oricărui guvern israelian de a renunţa la Ierusalim în favoarea lui Yasser Arafat.

Dr. Osias Rabinovici
Acco

zat în întregime pe etnicitate. Potrivit Înaltului Comisar ONU pentru refugiaţi, de la declararea victoriei de către NATO au fugit din Kosovo 150.000 nealbanezi – ca rezultat al ceea ce Înaltul Comisar a numit "un standard deranjant" de ucideri, bătăi şi răpiri săvârşite de albanezi. Din cei 40.000 de sârbi care trăiau odinioară în Priştina, au rămas numai 400; între 40.000 şi 50.000 de ţigani au fugit; cei 300 de croaţi ale căror familii trăiau în Kosovo de 700 de ani au fugit în octombrie la Dubrovnik; iar conducătorul comunităţii evreieşti din Priştina s-a refugiat la Belgrad, condamnând "pogromul contra populaţiei nealbaneze".

Cât despre U.C.K., nu numai că a rămas înarmat şi ucigaş, ci acum are şi legitimitate politică. Un raport al Organizaţiei pentru Securitate şi Cooperare în Europa citează numeroase cazuri de membri ai organizaţiei care duc o adevărată campanie de teroare contra nealbanezilor.

Cu toate acestea, preşedintele Clinton are tupeul să se prezinte la o conferinţă de presă şi să includă pe lista succeselor lui în politica externă "Kosovo, de care sunt foarte, foarte mândru". Nu puţine grimase ironice s-au observat pe chipurile ziariştilor prezenţi. Forţele de opoziţie loială sunt tăcute; iar mass-media, acum că subiectul "criza din Kosovo" a fost epuizat, a trecut la chestiuni mai presante.

Atrocităţile albaneze nu sunt doar nerecunoscute şi necondamnate; ele sunt şi neinvestigate. Tribunalul Internaţional de crime de război este împuternicit să ancheteze numai crimele comise "în timpul conflictului armat din Kosovo". Şi din moment ce, potrivit puterilor NATO, provincia se bucură acum de roadele păcii, criminalii îşi pot continua crimele nepedepsiţi.

În vizita lui triumfală în Kosovo, preşedintele s-a adresat liric mulţimii care flutura steguleţe: "Timpul luptei a trecut... comunitatea internaţională vă va sprijini...". În realitate, lupta a devenit şi mai aprigă, iar comunitatea internaţională n-a trimis misiunii Naţiunilor Unite din Kosovo nici măcar cele 25 de milioane de dolari de care are nevoie ca să plătească serviciile publice şi salariile. "Atâta a costat o jumătate de zi de bombardamente", se plânge un înalt funcţionar ONU.

Întrebarea legitimă când ar trebui America să intervină şi când intervenţia ei face mai mult rău decât bine este lăsată neexaminată sau redusă la o caricatură despre izolaţionism. Între timp, Kosovo rămâne asemenea unuia din miile de ciorchini de bombe pe care avioanele NATO le semănau în urma lor: ucigător şi gata să facă tot mai multe victime nevinovate cu fiecare zi care trece.

(Din articolul "Clinton nu prea are de ce să fie mândru", de Arianna Huffington, în "Los Angeles Times", SUA, 2000)

Vladimir Volkoff: Operațiunea Bosnia

Dacă există o carte pe care conducătorii NATO ar arde-o cu plăcere în Grande Place din Bruxelles, dansând apoi frenetic în jurul focului, aceasta este "Tratatul de dezinformare" de Vladimir Volkoff, apărută la "Editions du Rocher", din Paris. Cartea, în întregul ei, dar mai ales capitolul XVI, intitulat "Studiu de caz".

Pentru că este vorba de războiul din Bosnia, din anii trecuţi.

Sociolog francez, trăind în Elveţia, Vladimir Volkoff, profesor la diferite universităţi europene, între care la Şcoala Superioară de Război din Franţa, laureat al premiului Academiei Franceze, dezvăluie în lucrarea sus-amintită metodele folosite azi întru intoxicarea şi dezinformarea opiniei publice.

Cartea ne ajută să înţelegem cum a fost *demonizată* Iugoslavia în anii războiului din Bosnia. Şi, cu toate că Volkoff şi-a încheiat studiul în 1998, cartea te-ajută să pricepi cum "s-a lucrat" prin ziare, radio şi televiziune întru prostirea oamenilor à propos de Kosovo. Cât despre noi, israelienii, Volkoff ne arată, dacă reuşim să-l înţelegem, cum se lucrează, din depărtare, la culpabilizarea şi "diabolizarea" ţării; şi, prin asta, la asmuţirea opiniei internaţionale împotriva Ierusalimului.

"Tratat de dezinformare", o carte extraordinară.

De citit. De recitit. De învăţat pe dinafară, ca tabla înmulţirii.

Publicăm în paginile ce urmează ample extrase din capitolul 'Studiu de caz", folosind ediţia română apărută nu de mult la ed. Antet, din Iaşi (traducerea aparţine lui Mihnea Columbaru).

Înainte de a intra în subiect, o precizare.

Eroul principal al capitolului este o agenţie americană de relaţii publice, numită "Ruder Finn".

Conducerea agenţiei primeşte din partea *clienţilor* (în cazul de faţă... misterioşi) diferite comenzi întru dezinformare. Şi se execută. Contra plată. Rapid şi conştiincios.

«Clientul

O declaraţie a agenţiei private de relaţii cu publicul *Ruder Finn Global Public Affairs,* citată de Jacques Merlino în cartea sa *Les Vérités yougoslaves ne sont pas toutes bonnes à dire* – "Nu e bine ca toate adevărurile iugoslave să fie cunoscute", arată că, între lunile august 1991 şi iunie 1992, clientul acestei afaceri a fost republica Croaţia; din luna mai a anului 1992 până în decembrie a aceluiaşi an, clientul a fost republica Bosnia-Herţegovina (mai exact, fracţiunea musulmană a acestei republici); iar după octombrie 1992, a fost regiunea autonomă Kosovo.

Or, se întâmplă ca, parcă accidental, mass-media să fi sărit în ajutorul croaţilor, al musulmanilor bosniaci şi al kosovarilor, mereu contra aceluiaşi inamic: Serbia.

Totuşi, nu e prea verosimil să presupunem că aceste două republici nou-născute şi cea de-a treia – care, la ora când scriu aceste rânduri, încă nu are o existenţă legală – au putut achita notele de plată ale agenţiei *Ruder Finn.* Dincolo de aceste ectoplasme, se văd profilându-se clienţi mai serioşi.

Adevărul este că mizele jocurilor geopolitice din Balcani sunt considerabile.

1. Balcanii controlează drumurile petrolului şi gazelor, nu numai pe cele ale Arabiei, Irakului şi Kuweitului, ci şi, potenţial, pe cele din Marea Caspică şi Kazahstan.

2. Prăbuşirea comunismului ridică problema dominaţiei asupra Europei de Est, care debordează de materii prime şi mână de lucru ieftină şi în curând va primi cu braţele deschise toate exporturile occidentale.

3. Pentru mai multe puteri, printre care Statele Unite şi Germania mai ales, e foarte important să încercuiască Rusia, înconjurând-o cu o "centură verde" (islamică), să-i submineze prestigiul, s-o paralizeze cât de mult posibil.

4. NATO, care este chemat să devină jandarmul lumii, are nevoie să se antreneze şi să-şi experimenteze materialele.

5. Lumea germanică nu a renunţat la ideea de a-şi deschide o ieşire la Marea Mediterană.

Femei harnice din România

caută de lucru la familii din Israel cu cazare. Pot servi ca îngrijitoare şi pot presta orice alte munci casnice.

Adresaţi-vă la telefon: 03/503-3201

6. Islamul arde de nerăbdare să înceapă o "cruciadă pe invers" şi dispune de mijloacele fabuloase pe care i le oferă petrolul arab.

7. Ţările islamice vor forma o piaţă cu şapte sute de milioane de cumpărători – nu peste mult, un miliard – oferind şi ele o mână de lucru ieftină.

8. Vaticanul, care a permis să se construiască o moschee la Roma fără a cere o acţiune reciprocă în ţările musulmane, preferă să sprijine prezenţa islamică decât prezenţa ortodoxă pe teritoriile pe care în realitate ar dori să le vadă intrate complet sub influenţa lui.

9. Dunărea este calea naturală care uneşte Estul şi Vestul Europei.

10. Statele Unite doresc ca Europa să se unifice... de preferinţă, împotriva Rusiei.

Toate aceste puncte sunt piese componente ale unui joc de puzzle. Ca atare, ele nu permit să se conchidă cine este adevăratul *client,* unul sau mai mulţi, care se ascunde în spatele croaţilor, al musulmanilor bosniaci şi al kosovarilor. Se poate presupune că respectivul nu-şi va lăsa masca să cadă prea curând.

Agentul

Jacques Merlino l-a intervievat pe directorul agenţiei *Ruder Finn,* în biroul său de pe M Street, la Washington D.C., şi împrumutăm de la el confidenţele acestui personaj, numit James Harff.

Societatea, spune el, funcţionează cu ajutorul unui fişier, al unui computer şi al unui fax.

Fişierul conţine câteva sute de nume: ziarişti, oameni politici, reprezentanţi ai asociaţiilor umanitare, universitari. Computerul triază acest fişier conform unor teme încrucişate, pentru a găsi teme eficiente. Faxul trimite informaţii precise tuturor ţintelor selecţionate.

"Meseria noastră", spune James Harff, "este aceea de a disemina informaţii. Viteza reprezintă un element esenţial. Imediat ce o informaţie devine *bună pentru noi,* trebuie să o ancorăm imediat în opinia publică. Căci ştim perfect că prima afirmaţie e aceea care contează. Dezminţirile nu au nici o eficacitate".

Între lunile iunie şi septembrie ale anului 1992, în folosul musulmanilor bosniaci, agenţia a:

– avut 30 de întâlniri cu principalele grupuri de presă;

– difuzat 13 informaţii în exclusivitate;

– transmis 37 de faxuri de ultim minut;

– expediat 17 scrisori oficiale;

– înaintat 8 rapoarte oficiale;

– dat 48 de telefoane unor membri ai Casei Albe;

– purtat 20 de convorbiri telefonice cu senatori;

– lansat aproape 100 de apeluri unor personalităţi din mass-media.

Studiul pieţei

Agenţia *Ruder Finn* a studiat piaţa, adică starea de spirit mondială în privinţa Serbiei. Situaţia se prezenta foarte prost, de pe urma mai multor factori:

– sârbii luptaseră eroic alături de Aliaţi, în timpul ambelor războaie mondiale;

– naziştii înfiinţaseră un stat croat, pe care croaţii din prezent îl revendicau fără pudoare;

– unii musulmani luptaseră alături de germani în timpul celui de-al doilea război mondial, furnizându-le chiar şi o divizie SS: *Handschar Division,* cunoscută pentru crimele ei;

– ustaşii croaţi şi musulmanii din solda naziştilor săvârşiseră un genocid contra populaţiilor sârbeşti, evreieşti şi ţigăneşti din Iugoslavia. Numărul victimelor diferă în funcţie de surse (de la 300.000 la 750.000), dar faptul în sine nu este contestat;

– domnul Franjo Tudjman, preşedintele Croaţiei, publicase în 1989 o carte care poate fi considerată antisemită, *Deruta adevărului istoric,* şi nu-şi ascundea deloc admiraţia faţă de Ante Pavelici, dictatorul nazist al Croaţiei;

– domnul Alja Izetbegovici, liderul musulmanilor bosniaci, publicase şi el, în 1970, o *Declaraţie islamică* în care lua atitudine în favoarea unui stat islamist întins din Maroc până în Indonezia. De asemenea, el pretindea că în fiecare zi îl mulţumea lui Dumnezeu că nu avea de soţie o sârboaică sau o evreică.

Dezinformatorii de la *Ruder Finn* au apreciat situaţia şi au început să aştepte ocazia pentru a o răsturna.

Trebuie să spunem, pentru a le reduce întrucâtva meritele, că ignoranţa opiniei publice mondiale (şi îndeosebi a celei americane) asupra situaţiei din Iugoslavia era stupefiantă, mărturie fiind acest dialog dintre Warren Christopher, Secretarul de Stat al Statelor Unite, şi David Owen, mediatorul britanic, citat de Michel Collon:

Christopher: – Dumneavoastră, europenii, sunteţi de vină că i-aţi lăsat pe sârbi să invadeze Bosnia.

Owen: – Dar acolo locuiau.

Christopher: – De mult?

Owen: – Dintotdeauna.

Primul suport

Primul suport de care s-a folosit agenţia a fost publicarea în ziarul *New York Newsday* a unor articole despre lagărele de prizonieri unde erau închişi musulmani. Să-i omagiem perspicacitatea căci, în fond, ce altceva dovedeşte un lagăr de prizonieri, decât că nu toţi sunt omorâţi? Dar pretextul se găsise, iar *Ruder Finn,* care-şi înfipsese colţii în el ca un buldog, n-avea să-i mai dea drumul.

Transmiţătorul

Ideea de geniu a agenţiei *Ruder Finn* a fost, conform propriei sale mărturisiri, aceea de a-şi asigura un transmiţător evreiesc.

Cuvântul "lagăr" fiind suficient, după cum lesne se poate înţelege, pentru a pune pe jăratic acea comunitate, *Ruder Finn* a abordat imediat trei mari organizaţii: *B'nai B'rith Anti-Defamation League, American Jewish Committee* şi *American Jewish Congress.* "Le-am propus să publice o notă în *New York Times* şi să organizeze o manifestaţie de protest în faţa sediului Naţiunilor Unite", declară James Harff, fără nici un echivoc. Acest mod de a specula holocaustul nu îl şochează cu nimic. "A reuşit formidabil de bine; intrarea în joc a organizaţiilor evreieşti alături de musulmanii bosniaci a fost o lovitură de poker extraordinară".

Este cât se poate de adevărat, căci dificultăţile dintre Israel şi lumea arabă sunt cunoscute, câtă vreme, în Serbia, evreii au convieţuit întotdeauna în termeni buni cu populaţia autohtonă, iar în timpul celui de-al doilea război mondial au suferit aceleaşi măsuri de discriminare, sub presiunea croato-nazistă: evreii purtau steaua, iar ortodocşii, brasarda.

Dar jocurile erau deja făcute. "Am reuşit să facem ca, în opinia publică, sârbii să coincidă cu naziştii", declară James Harff, mulţumit de sine însuşi pe bună dreptate. Da, a fost o lovitură de maestru. De-acum încolo, "puteam prezenta o afacere simplă, o istorie cu personaje pozitive şi negative". Maniheism. O arie cunoscută.

Iar James Harff se felicită cu căldură: "Am ochit într-adevăr bine, alegând ţinta potrivită, ţinta evreiască. Imediat, s-a observat o schimbare de limbaj foarte netă în presă, cu folosirea unor termeni de mare putere emotivă, cum ar fi: purificare etnică, lagăre de concentrare, etc., totul amintind Germania nazistă, camerele de gazare şi lagărul de la Auschwitz. *Încărcătura emotivă era atât de puternică, încât nimeni nu se putea pune contra, riscând acuzaţia de revizionism".*

În toate acestea există şi un detaliu savuros, şi anume, formula "riscând acuzaţia de revizionism". Practic, sârbii nici măcar nu sunt bănuiţi de a fi folosit camere de gazare, dar e de ajuns ca cineva să pună la îndoială anumite atrocităţi care le sunt atribuite, pentru a fi asimilat pe loc celor care se îndoiesc de existenţa lagărelor morţii din Germania – amalgamul fiind unul din reflexele spontane ale dezinformatorului.

Se pune problema moralei în afacerile de acest gen? Jacques Merlino i-a atras atenţia lui James Harff că nu avea nici o dovadă a realităţii celor afirmate în *Newsday.*

"Sarcina noastră nu este aceea de a verifica informaţiile. Nu suntem echipaţi pentru aşa ceva. Activitatea noastră (...) constă în a accelera circulaţia informaţiilor care ne sunt favorabile. Nu am afirmat că în Bosnia existau lagăre ale morţii, ci doar am anunţat că aşa afirma *Newsday".* Procedeul transmiţătorilor funcţionează din plin. "Iar acum", conchide onorabilul domn Harff, "dacă vreţi să dovediţi că sârbii sunt nişte biete victime, naveţi decât, veţi fi singur singurel".

NOU!

În editura MINIMUM
a apărut

MOMENTE DIN VIAŢĂ
ŞI
SCURTE POVESTIRI

de Dr. IDY ILIAN

Ediţia a II-a adăugită

○

Autorul pune la dispoziţia cititorilor, gratuit, un număr de exemplare.

Solicitanţii pot primi cartea prin poştă cerând-o la adresa:

Dr. Idy Ilian
Str. Ghivati 6/7
AFRIDAR
Ashkelon 78471
Tel. 07/673-2138

În cazul de față, pronumele "noi" și "noastră" sunt foarte interesante. Sunt un "noi" și un "noastră" avocățești. Domnul Harff vorbește în numele clientului său. Dacă sârbii ar fi avut inteligența (și mijloacele) de a-l plăti, ar fi fost un fidel și abil purtător de cuvânt al sârbilor, ar fi angajat comunitatea evreiască alături de sârbi, opinia publică mondială ar fi basculat de partea sârbilor și toți asasinii, violatorii și mâncătorii de copii mici ar fi devenit musulmani sau croați – la alegere.

Nu, n-a fost deloc atât de simplu: e cât se poate de evident că interesele americane și germane, de exemplu, nu coincideau cu interesele sârbești, că domnul Harff nu a muncit degeaba și că a beneficiat fără îndoială de binecuvântarea sau de ochii închiși ai guvernului său.

Tema

Tema operațiunii a constat, după cum am văzut, în a-i echivala pe sârbi cu naziștii.

Incongruitatea acestei teme nu a avut nici o importanță: sârbii sunt un popor, nu un partid, au luptat contra naziștilor mai bine ca oricine, au suferit mai multe pierderi, proporțional, decât oricare, sunt comuniști, sunt ortodocși, deci în nici un caz naziști, au fost de partea evreilor în timpul războiului, nu au purtat un război de cucerire ci de apărare a moștenirii lor, au luptat contra musulmanilor, care sunt prin tradiție aliații germanilor: toate astea nu au avut – și nu au – nici o importanță. Asimilarea a fost realizată de către mijloacele de informare care s-au aruncat asupra acestei teme ca peștii piranha pe o ciozvârtă de carne. Era *iremediabilă.*

Tema "sârbi = naziști" a fost subliniată de nenumărate ori, câteodată cu o remarcabilă eleganță profesională. Exemplu: două afișe. Pe unul se vedeau două fotografii, una a lui Adolf Hitler, cealaltă a lui Slobodan Miloșevici, cu următoarea întrebare dedesubt: "Discursurile despre purificarea etnică nu vă amintesc de nimic?". Celălalt afiș prezenta tot două fotografii, din două lagăre de concentrare: una data din al doilea război mondial, cealaltă fusese făcută recent în Croația. Și aici, tot o întrebare: "Un lagăr unde se purifică etniile nu vă amintește de nimic?".

Ce superbă economie de mijloace!

Tratarea temei: alte suporturi

Șapte suporturi principale au servit la operațiunea de dezinformare "Bosnia", axată pe tema "sârbi = naziști": distrugerile, purificarea etnică, lagărele, violurile, gazele, gropile comune, masacrele de la Sarajevo.

a) Distrugerile

Astfel, numărul din 28 noiembrie 1991 al revistei *Paris Match* titra: "Dubrovnik, orașul martir – Bijuteria medievală a Croației zdrobită de focul armatei iugoslave". De fapt, vechiul oraș Dubrovnik nu a fost lovit nici un moment de focul armatei iugoslave, rămânând practic intact.

Actuel, în luna decembrie a anului 1993, publica fotografia unui pod, cu următorul text: "Punct strategic de eliminat pentru sârbi, podul din Vukovar era o splendoare a patrimoniului arhitectural și istoric al orașului croat. De la începutul războiului, aproape cinci sute de biserici, fortărețe, muzee și alte monumente istorice din fosta Iugoslavie au fost distruse de artileria sârbă și transformate în grămezi de moloz". Cititorul varsă o lacrimă pentru frumosul pod din Vukovar, fără să se îndoiască de faptul că și acesta a fost distrus și eliminat, cum insinuează parșivul imperfect *era.* Or, la Vukovar nu există nici un pod. Podul fotografiat se afla la Mostar și a fost distrus... de croați! *Actuel* și-a recunoscut eroarea și s-a scuzat pentru confuzia dintre cele două orașe, dar care e ideea care rămâne în spiritul cititorului? Distrugerile sârbilor.

L'Événement du jeudi (12 septembrie 1991), reproducând ziarul *Glas Slavonije,* a descris atrocitățile săvârșite de sârbi în satul Cetekovak – nasuri tăiate, urechi smulse, răniți arși de vii, trupuri decapitate – după care satul a fost ras de pe suprafața pământului. Cetekovakul e la locul lui, dar cine va merge să verifice?

Toate acestea nu înseamnă că nu au existat distrugeri, nici că sârbii nu au comis partea lor. Dar înseamnă că dezinformarea nu are nevoie de distrugeri reale pentru a-i inspira publicului *ideea de distrugere.*

b) Purificarea etnică

În cazul de față, "purificare etnică" este o sintagmă care decurge mai mult din logomachie (discuție, polemică în jurul unor termeni) decât din realitate, din moment ce toți iugoslavii sunt asemănători *din punct de vedere etnic.* Mai exact ar fi să se vorbească despre o repartizare dificilă a teritoriilor între niște grupuri diferite pe plan religios și cultural. "Purificarea" a fost practicată din abundență de cele trei grupări prezente dar, în măsura în care ecuația "sârbi = naziști" fusese deja acreditată, era ușor să se creeze impresia, prin asimilare, că numai sârbii se făcuseră vinovați de așa ceva.

c) Lagărele

O presă onestă a încercat să demonstreze că termenul "lagăr" nu are nimic înspăimântător în sine și că, fără a mai vorbi de taberele de cercetași, trebuie să se facă deosebirea între lagărele de exterminare, lagărele de triere și lagărele de refugiați. Dar coșmarul lagărelor hitleriste e atât de definitiv consacrat, încât nu mai este nimic de făcut: manevrat convenabil, cititorul vde peste tot lagăre ale morții, în pofida unor mărturii avizate ca ale doamnei Simone Weil (fost ministru în Franța) și ale domnilor Elie Wiesel și Simon Wiesenthal, care au declarat totuși sus și tare că lagărele sârbești (de prizonieri) nu aveau nimic în comun cu lagărele naziste (de concentrare).

În rest, o altă parte a presei a

mers mult mai departe.

Anumiţi cititori îşi amintesc fotografia unui om emaciat stând în spatele sârmei ghimpate, care a făcut turul lumii, întărind campania de satanizare a sârbilor. A fost nevoie de vigilenţa unei nemţoaice de bună credinţă, care a remarcat că sârma ghimpată era prinsă de cealaltă parte a stâlpilor, pentru ca soţul ei, un ziarist scrupulos, să se deplaseze la faţa locului spre a efectua o anchetă aprofundată, care a dezvăluit că:

– în fotografia originală, omul emaciat era înconjurat de alţi oameni, care nu erau deloc emaciaţi;

– omul emaciat, pe nume Fikret Alici, nu era prizonier, ci refugiat;

– refugiaţii se aflau în afara gardului de sârmă ghimpată, iar fotograful, înăuntru;

– sârma ghimpată nu înconjura un lagăr, ci o păşune!

Ziaristul Thomas Deichmann a ajuns deci la concluzia că imaginile, fotografiate cu aprobarea republicii sârbe, fuseseră manipulate deliberat pentru a crea iluzia unui lagăr de concentrare. De aici au urmat polemici şi procese, în care au fost implicate publicaţii diverse ca *Novo, Die Weltwoche, The Guardian* şi *Living Marxism,* pentru a nu cita decât câteva.

La nivel absolut, adevărul s-a restabilit, dar cine o ştie? Falsa impresie creată de imaginea cu omul emaciat dincolo de sârma ghimpată e mult mai convingătoare decât toate dezminţirile, oricât de solid argumentate.

d) Violurile

Ideea "lagărelor de violuri" – încă o lovitură de poker, cum ar spune, probabil, James Harff – a fost de-a dreptul genială. Publicului i s-a creat impresia că sârbii aveau un "plan sistematic" de violuri. *La Libre Belgique* (22 ianuarie 1993) scria: "Violarea femeilor în arsenalul terorii sârbeşti". *Le Nouvel Observateur* (nr. 1471, ianuarie 1993) adăuga: "Nu mai încape nici o îndoială asupra caracterului sistematic al acestei practici în cadrul planului de «purificare etnică»." *La Gauche* (10 februarie 1993) nu se lasă nici ea mai prejos: "Se pare că extremiştii sârbi folosesc violul ca armă de război în cadrul politicii lor de epurare etnică".

Oroarea era generală. Ziarele titrau: "Viol la ordin", "Oroarea violurilor", "Lagărele de violuri", "Violuri sistematice", "Violuri în Bosnia", "Europa faţă în faţă cu oroarea".

Statisticile sunt mai mult decât îndoielnice. Jacques Merlino relatează că, la 50 de kilometri de lagărul din Tuzla, se vorbea despre 4.000 de femei violate; la 20 de kilometri, nu mai erau decât 400. La 10 kilometri, rămăseseră 40, ceea ce înseamnă mult, nu contest. Dar ce a reţinut publicul? Că sârbii au violat sistematic – nu episodic – un mare număr de femei musulmane.

Toate acestea sunt ilustrate cu o cantitate minimă de fotografii, revistele *L'Express* şi *Paris Match* reproducând-o chiar pe aceeaşi.

Este adevărat că a existat şi scrisoarea Luciei Vetruse, o călugăriţă bosniacă presupusă a fi fost violată împreună cu alte două surori de membrii miliţiilor sârbeşti. Lucia Vetruse i-a scris maicii superioare pentru a-i spune că trăise "o experienţă atroce, inexprimabilă" şi pentru a o ruga s-o ajute "să accept această maternitate nedorită". Scrisoarea a fost publicată în revista *Notizie dei gesuiti d'Italia* şi reprodusă de diverse organe de presă, printre care *La Libre Belgique* şi *La Croix,* care a prezentat documentul pe prima pagină. La data de 14 ia-

„HICARUIOT LEA"

LEA KUPITSKO din Hod Hasharon conduce un birou foarte reuşit în toată regiunea Gush Dan. La birou ajung bărbaţi şi femei care caută o legătură serioasă, reală. De exemplu, bărbaţi care lucrează până la ore târzii şi nu au timp să înceapă a căuta. De asemeni şi femei reuşite şi inteligente. Desigur şi părinţi care se preocupă de căsătoria copiilor. Să nu-i omitem pe cei la "vârsta de aur", care nu vor să îmbătrânească singuri.

Dintotdeauna mi-a plăcut ca oamenii să se cunoască între ei şi am avut plăcerea să văd multe perechi realizate prin intermediul meu. Astfel am înfiinţat firma "HICARUIOT LEA" şi, slavă Domnului, activitatea mea este de calitate, de încredere şi serioasă. Importantă este legătura firmei noastre cu clienţii: caldă, apropiată şi întotdeauna cu "o ureche de ascultat".

Mă străduiesc să mulţumesc pe toţi clienţii, dar există şi oameni absurzi, cu cerinţe ilogice, pe care evit să-i înregistrez în listele noastre, spre a păstra un nivel decent al clientelei noastre.

Cei înscrişi sunt oameni numai cu intenţii serioase. Nu întotdeauna este posibil să întâlneşti omul potrivit la cluburi sau chiar pe stradă. Atunci intervin eu cu indicaţii practice, pozitive, iar clientul le acceptă liniştit, ştiind că vin de la mine. Chiar dacă nu se declanşează totdeauna o apropiere, direcţia este totuşi cea exactă.

Motto-ul meu este: voinţa adevărată de a crea o legătură. Uneori, însă, trebuie să ştii să renunţi sau să apelezi la compromisuri, căci nici un om nu este perfect.

Pentru realizarea unui vis frumos vă stau oricând la dispoziţie, indiferent de vârsta dvs.

Telefonaţi la: 09/740-9119; 054/851-732
între orele 9-13; 17-20.

nuarie 1996, *La Libre Belgique* a dezminţit onest: "Responsabilii au aflat – cu oarecare întârziere, din păcate – că această scrisoare era un fals, că fusese redactată de un preot din Bosnia, cu scopul de a sensibiliza comunitatea internaţională".

e) Gazele

Unul dintre modurile de a face un adversar să pară deosebit de odios, după cum am văzut deja, este acela de a afirma că foloseşte o armă care nu e fair play. Gazele, în special, au o presă proastă, pe de o parte din cauza utilizării lor de către germani în timpul primului război mondial, iar pe de altă parte din cauza camerelor de gazare din al doilea război mondial.

Bineînţeles, şi acest procedeu a fost pus în aplicare contra sârbilor.

Ziarul *Le Soir* din 10 aprilie 1995 a scris: "Se pare că sârbii au folosit gaze. Surse bosniace şi occidentale i-au acuzat pe sârbi de folosirea gazelor". Este adevărat că *Le Soir* precizează ulterior că acestea sunt "gaze iritante (în genul celor folosite pentru menţinerea ordinii)". Dar *Die Welt* din aceeaşi dată de 10 aprilie 1995 anunţă fără echivoc: "Sârbii au folosit gaze". Iar *N.B.C. Handelsbad* din 28 iulie 1995 declară: "Purtătorii de cuvânt americani au stabilit că, la Zepa, sârbii au folosit arme chimice".

f) Gropile comune

S-a folosit din plin sintagma *groapă comună,* care are ceva înspăimântător, deşi nu înseamnă cu nimic mai mult decât ceea ce este: o groapă comună. Nu contează că, în cele din urmă, aceste gropi comune s-au dovedit a fi o nimica toată, sau că până în ziua de azi nu s-au găsit în ele nici femei şi nici copii, că un război este înainte de toate un măcel şi produce cadavre care trebuie totuşi să fie îngropate, iar trei mii de musulmani declaraţi a fi ajuns pe fundul "gropii comune" de la Srebrenica s-au dovedit a fi, în luna septembrie a anului 1996, destul de vii ca să voteze. Ceea ce contează este că ajunge să se arate la televiziune o parcelă de pământ răscolit proaspăt şi să se anunţe că dedesubt s-ar putea să existe un număr de X cadavre, determinat arbitrar, iar ceea ce va rămâne în spiritul telespectatorului nu este "s-ar putea"-ul ci numărul X, care de altfel va avea tendinţa să crească atunci când telespectatorul le va vorbi prietenilor săi despre emisiune.

g) Masacrele de la Sarajevo

Să reamintim faptele: se afirmă că, la 27 mai 1992, 5 februarie 1994 şi 25 august 1995, sârbii au bombardat populaţia civilă (musulmană) de la Sarajevo. Pierderile au fost considerabile, prima oară în faţa unei brutării, celelalte două dăţi într-o piaţă comercială. Sârbii neagă că ei au tras.

Investigaţiie au demonstrat că, în toate cele trei cazuri, ipoteza unui tir sârbesc nu era verosimilă. Studiul balistic arată că mortierele sârbilor nu puteau atinge locurile lovite. Pe de o parte, nu există gropi în formă de pâlnie, cum creează întotdeauna obuzele de mortiere. Pe de altă parte, victimele nu prezintă răni la cap şi la piept, ci numai în părţile inferioare ale trupului, ca în urma unei bombe cu explozie la sol. Observatorii militari ai ONU "care au anchetat imediat după (ultima) catastrofă au indicat că era posibil ca (obuzul) să fi fost lansat de musulmani" (*Telemoustique,* 30 noiembrie 1995). *De Standaard* (3 august 1995) afirmă că, potrivit soldaţilor francezi din trupele ONU, "un anumit număr de trăgători de elită musulmani acţionau pentru a-şi doborî propriii civili". Personalităţi militare importante, fără a mai pune la socoteală publicaţii ca *Die Weltwoche, Foreign Policy, The Nation, Defense and Foreign Affairs Strategic Policy, The Times, The Sunday Times, The Independent London, The Toronto Star,* puneau insistent la îndoială atacurile sârbeşti, iar lordul Owen însuşi a declarat la BBC, în 30 octombrie 1995, că masacrul din 4 februarie 1994 nu putea să fi fost opera sârbilor.

Toate acestea nu au împiedicat isteria celorlalte organe de presă să se dezlănţuie: "Azi, pe strada principală din Sarajevo curgeau valuri de sânge (…). Ploua cu obuze peste civilii din capitala Bosniei (*C.B.S.,* 27 mai 1992). "Nebunia sârbească a ucis din nou. Carnagiu la Sarajevo" (*La Dernière Heure,* 29 mai 1992). Sau, scurt şi cuprinzător: "Serbia e agresoarea" (*De Standaard,* 30 mai 1992).

Aceste manifestări de indignare, atât de slab documentate, se finalizează bineînţeles cu apeluri la represiune şi răzbunare. "Atrocităţile comise în direct de sârbi cer să li se acorde ajutor extern celor din Bosnia care nu mai au nici o speranţă" (*C.B.S.,* 27 mai 1992). "Se pare că a fost nevoie de imaginile dramatice ale bombardamentului din centrul oraşului Sarajevo comis de armata sârbă, pentru a convinge Comunitatea să ridice tonul" (*Le Monde,* 29 mai 1992). "Oroarea de la Sarajevo zguduie în sfârşit lumea. În fine, Belgradul e sancţionat" (*Le Soir,* 30 mai 1992). "Ultimul masacru a făcut să devină inevitabilă o reacţie a marilor puteri" (*Le Nouvel Observateur,* 10 februarie 1994).

Practic, reacţiile comunităţii internaţionale au fost din ce în ce mai brutale. Au început cu ameninţări la adresa sârbilor şi cu livrări de armament din partea Statelor Unite pentru musulmani, şi s-au terminat cu trei mii de misiuni ale avioanelor NATO care au bombardat ţinte sârbeşti, militare şi civile, când nici una dintre ţările membre ale NATO nu era în război cu Serbia. Unii au fost acuzaţi de crime de război pentru mult mai puţin.

Deosebit de interesantă, din punct de vedere al dezinformării, este atitudinea domnului Jean Daniel, care descrie în *Le Nouvel Observateur* din 31 august 1995 o întrevedere pe care a avut-o cu primul ministru Alain Juppé. Cei doi cad de acord pentru a recunoaşte că măcelul de la Sarajevo este, după toate probabilităţile, o provocare musulmană: "Au fost în stare să provoace un carnagiu printre ai lor! am observat eu cu emoţie", consemnează domnul Daniel. Şi, imediat, se pun de acord să aprobe atât provocarea, cât şi rezultatul acesteia: "Au făcut NATO să se trezească din amorţire", remarcă primul ministru. "Pentru mine, acest lucru nu schimbă cu nimic cauza bosniacă", conchide ziaristul, care se declară a fi un suflet sensibil.

În cazul de faţă, ceea ce reţine atenţia este înlănţuirea intenţiilor:

– scopul este acela de a lovi o anumită parte din conflict;

– pentru aceasta, trebuie ca opinia publică să ceară lovirea acelei părţi;

– drept care, acea parte trebuie să fie antipatizată de opinia publică;

– deci, trebuie să comită atrocităţi spectaculare; dacă însă nu comite atrocităţi care să se poată filma şi exploata cu uşurinţă:

– pe de o parte, acestea vor fi inventate;

– pe de altă parte, vor fi comise de alţii şi puse în seama ei.

Falsificări

Dezinformarea şi-a dat frâu liber în legătură cu Bosnia, iar lucrul care trebuie reţinut e că numărul de ocazii când a fost surprinsă în flagrant delict nu schimbă cu nimic opinia publică.

Să cităm doar câteva exemple, împrumutate din diverse publicaţii:

– fotografia unei mame prezentată ca fiind croată, la picioarele crucii de pe mormântul fiului ei. Pe cruce e scris numele fiului, cu caractere chirilice – deci, e vorba de un sârb.

– fotografia unui torturat. Ni se spune că e vorba de un musulman căruia i s-au tăiat trei degete pentru a nu mai putea face semnul V al victoriei. Poartă pe inelarul mâinii drepte o verighetă: deci, e un ortodox;

– ţărănci sârboaice care par să venereze nişte latrine. Adevărul e că latrinele au fost construite în locul unei biserici distruse;

– miliţieni înarmaţi, cu mutre patibulare, prezentaţi ca sârbi. Insignele lor reprezintă eşichierul croat. (Asupra acestui subiect, *Le Nouvel Observateur* a publicat erate în numerele 1470 şi 1473);

– alte ziare publică dezvăluirile micuţei Anisa, care i-a văzut pe sârbi tăind nasuri şi urechi la Tuzla. Tuzla nu a căzut niciodată în mâinile sârbilor;

– Amnesty International le atribuie sârbilor coşul cu ochi scoşi a cărui poveste a spus-o deja Malaparte (în cartea "Kaputt" – n. red.), în legătură cu Ante Pavelici, în timpul celui de-al doilea război mondial;

– Agenţia Reuter semnalează, la data de 20 iulie 1998, că Muntenegru este o mică republică iugoslavă "populată în majoritate de musulmani": aceştia sunt în proporţie de 18%;

– imagini cu străzile distruse din Vukovar au fost folosite ca decoruri ale luptelor de stradă din Dubrovnik, unde nu au avut loc lupte de stradă;

– musulmanul prizonier într-un lagăr de concentrare sârbesc, filmat de BBC. în 1992, era Branko Veleci, un ofiţer sârb prizonier într-un lagăr musulman;

– nişte copii omorâţi într-un autobuz sunt prezentaţi ca fiind musulmani. Ritualul funerar care apare apoi e ortodox;

– o fotografie prezintă o femeie croată plângându-şi fiul ucis la Posusje, într-un atac sârbesc. Sârbii nu au atacat niciodată satul croat Posusje care, în schimb, a pierdut 34 de oameni omorâţi de musulmani.

Şi sârbii au operat falsificări. Excedat de căutarea violatorilor sârbi, scriitorul Nebojsa Jevrici i-a făcut pe anchetatorii americani să creadă că cel mai mare violator din toţi era un anume Gruban Malic. Gruban Malic este eroul unui roman al lui Bulatovici. Tribunalul penal internaţional s-a grăbit să-l inculpeze pe cel mai mare violator... până în momentul când s-a descoperit păcăleala.

Dacă dorim să studiem serios dezinformarea, trebuie să revenim la profunda intuiţie a marilor înaintaşi, Lenin şi Goebbels: adevărul nu contează, la limită nici măcar nu există, există numai ceea ce sunt făcuţi oamenii să creadă, ceea ce sunt făcuţi să creadă că cred.

Logomachia

Războiul din Bosnia a dat naştere unei logomachii de circumstanţă.

Am discutat despre cuvintele *lagăr, groapă comună, purificare etnică.* Termenii *a elibera* şi *a ocupa* au fost şi ei de mare folos. Am auzit vorbindu-se despre Krajina "eliberată" de croaţi şi despre Bosnia "ocupată" de sârbi, lucruri de care ar râde şi curcile, dacă ar şti istorie: dar iată că publicul n-o cunoaşte, iar neştiinţa ţintei este una dintre marile puteri ale dezinformatorului.

Mai interesantă mi se pare expresia *autoproclamată,* care i se aplică pe un ton reprobator Republicii Sârbe (din Bosnia), de parcă nu s-ar fi proclamat singure toate republicile din lume, începând cu cea franceză şi cea americană. La fel de semnificativă este şi folosirea sistematică a expresiei *criminal de război* pentru nişte persoane inculpate pentru crime de război dar încă necondamnate şi, deci, trebuind să beneficieze de prezumpţia de nevinovăţie. Toată lumea a putut auzi la radio că, în timpul luptelor dintre sârbi şi adversarii lor croaţi sau musulmani, sârbii erau întotdeauna doar *ucişi,* câtă vreme oponenţii lor erau *asasinaţi,* ceea ce dă mult mai bine într-o epocă a victimofiliei.

Accesorii

Manualele şcolare şi dicţionarele au luat şi ele parte la joc, atribuind operaţiunile de purificare aşa-zisă etnică numai sârbilor, când croaţii şi musulmanii le-au practicat şi ei. Am dori, pentru exemplificare, să cităm in extenso un text apărut în *Infos Junior* din 23-

29 septembrie 1995. Această publicaţie pentru tineret a ales cuvintele "Bosnia – Mărturia de la Fatima" ca text de copertă.

«Cum a început războiul? După căderea comunismului, Iugoslavia s-a spart în bucăţi. Croaţia, în 1991, apoi şi Bosnia, în 1992, s-au pronunţat prin referendum pentru independenţă. Sârbii nu recunosc aceste două republici, în care sunt minoritari. Vor să domine regiunea, obţinând maximum din teritoriu. Prin urmare, atacă cele două ţări.»

(Această relatare istorică e ipocrită. Dacă referendumul era acceptabil în provinciile Croaţia şi Bosnia, atunci de ce nu a fost valabil şi în Bosnia sârbească? Faptul că sârbii bosniaci au refuzat să participe la referendumul organizat de musulmani nu e relatat. Se întreţine cu bună ştiinţă confuzia dintre sârbii din republica Serbia şi sârbii din Republica sârbească din Bosnia.)

«Ce s-a întâmplat la Sarajevo? În luna aprilie a anului 1992, sârbii încep să asedieze şi să bombardeze capitala Bosniei. Sarajevo simbolizează ceea ce urăsc sârbii "ultranaţionalişti": un oraş unde trăiesc împreună musulmani, croaţi şi chiar sârbi. Îi acuză pe musulmanii bosniaci că vor să clădească o "republică islamică" după modelul iranian. Ceea ce e fals, căci aceştia sunt europeni, iar cultura şi modul lor de viaţă seamănă cu ale noastre.»

("Capitala Bosniei" presupune o ţară independentă atacată de străini, pe când sârbii care atacă oraşul Sarajevo sunt la fel de bosniaci şi "sarajevieni" ca şi musulmanii. Nu prea putem înţelege cum ar urî un oraş pe care îl consideră capitala lor. Şi cunoaştem destul de bine *Declaraţia islamică* a domnului Izetbegovici pentru a şti că ceea ce doreşte el să construiască este într-adevăr o "republică islamică".)

«Cum trăieşte un copil din Sarajevo? De trei ani, micii sarajevieni locuiesc într-o imensă închisoare. Nu pot ieşi din oraşul înconjurat de sârbi. Nu-şi părăsesc cartierul, căci deplasările sunt periculoase, din cauza obuzelor. Apa şi curentul electric se întrerup foarte des, iar şcolile sunt închise. La ce visează copiii? La pace, bineînţeles, şi să revadă marea.»

(Pasaj sentimental, destinat să aducă lacrima în ochii copiilor de şcoală. E un război just. Se omite numai să se menţioneze că în Sarajevo trăiesc şi sârbi şi, pe deasupra, un tunel aflat în mâinile musulmanilor leagă oraşul cu exteriorul. Să revadă marea?... Viziune sentimentală a unui oraş asediat dur. Dar iată că urmează esenţialul: chemarea sângelui, atât de caracteristică pentru intelectualii care nu au trăit niciodată un război.)

«Ce trebuie să se facă pentru a reveni pacea? Bombardamentele avioanelor NATO şi ale Forţei de Reacţie Rapidă (F.R.R.) asupra poziţiilor sârbeşti din jurul oraşelor Sarajevo, Gorazde şi Tuzla pot readuce pacea. Pentru prima oară, de fapt, sârbii au fost pedepsiţi şi, fără îndoială, vor fi obligaţi să se aşeze la o masă a tratativelor, altfel riscând să se expună unor noi represalii.»

Războiul prin imagine

Imaginea a fost folosită mult în timpul operaţiunii de dezinformare "Bosnia". Dacă, într-o fotografie sau la televiziune, se vedeau soldaţi trăgând cu armele, eram aproape siguri că erau sârbi, sau cel puţin că aveau să fie prezentaţi ca sârbi. Dacă apăreau copii plângând sau familii în doliu, nu ne îndoiam că erau copii şi familii croate sau musulmane. Dacă se arătau copii sârbi, aceştia se jucau de-a războiul, "în timp ce fraţii lor mai mari devastează deja cartierele musulmane şi croate", preciza textul. Unele fotografii erau corijate: de exemplu, lagărului din Fikret Ali i s-au adăugat foişoare.

Verva caricaturiştilor s-a consumat şi ea mult pe cheltuiala sârbilor. Cuvântul *Serbia* era scris cu un *S* în formă de svastică. Radovan Karadjici era reprezentat cu coadă şi furcă. Sârbii prezentau întotdeauna o asemănare vizibilă cu maimuţele.

De vreme ce o campanie de dezinformare, când e dusă până la capăt, ajunge obligatoriu la o formă de nebunie, o altă caricatură reprezenta "Crăciunul la Sarajevo". Doi soldaţi sârbi tocmai crucificaseră un copil, iar unul din ei îi spunea celuilalt: "Doar nu era să aşteptăm 33 de ani ca să facem treaba asta".

Situaţia era rezumată foarte clar de o caricatură arătând un specialist în relaţii cu publicul spunând la telefon: *I can do you a dead baby on a cross or I've got some nice gouged eyes!* ("Vă pot face rost de un copil mort pe o cruce sau am nişte ochi scoşi foarte reuşiţi"). Cum să facă rost de aşa ceva? Găsea el. Iar dacă nu găsea, îi comanda. Dacă nu comanda, realiza fotomontaje.

Psihoza

Un eşantion al formulelor ne va forma o idee asupra stării de psihoză în care s-au afundat mijloacele de informare în voie, à propos de Bosnia:

«HADEKEL»

Casă de părinţi
PETAH TIKVA

Str. Neţah Israel nr. 15
Tel. 03/930-2480

Sub supravegherea
Ministerului Sănătăţii

✓ Nivel optim
✓ Strict caşer

Îngrijire medicală devotată

Primim şi bolnavi cronici

"Oroarea cotidiană… nebunia criminală a comandanţilor sârbi… Atrocităţi fără egal în Europa de cel puţin o jumătate de secol… Violuri de o bestialitate aparte… Există, în tabăra sârbilor, criminali de război… Cumplita mărturisire a atrocităţilor comise de un tânăr sârb… Latura întunecată care există în fiecare om (…) e aici, în toată oroarea ei sângeroasă… un viol este într-adevăr o crimă împotriva umanităţii… Ruşinea din Bosnia… O piatră pe inimă, un copil în burtă, povestesc unii, suspinând… Totul indică o voinţă deliberată de umilire, de anihilare a fiinţelor, ai cărei principali protagonişti au fost sârbii… Sârbii au creat un infern… *Cetnik* în toată regula: violuri şi omoruri cu repetiţie… Sârbii au depăşit o nouă limită în oroarea războiului… Damnaţii Europei… La limita urii… Linişte, se ucide… Întoarcere spre infern… Lagărele ruşinii… Măcelarii lui Mladici… Psihiatrul nebun… Militarismul sârbesc… Cea mai terifiantă acţiune la care au luat vreodată parte Naţiunile Unite… Cea mai mare trădare de care s-a făcut responsabilă ONU… Ultimul stadiu al unei politici aberante, devorată de propria ei logică… Nici chiar Diavolul însuşi n-ar fi putut concepe un ultragiu atât de crud… Un monstru din filmele de groază care se credea mort şi tăiat în bucăţi, al cărui fiecare tentacul se umflă, prinzând o viaţă autonomă…"

Climatul a devenit de aşa natură încât au ajuns să se răspândească şi să fie crezute cele mai absurde fabulaţii. Exemple:

Trăgătorii de elită sârbi primesc câte trei sute de dolari pentru fiecare copil omorât.

"Comunitatea sârbească din Elveţia este acuzată de a-şi petrece concediile de odihnă masacrându-şi foştii compatrioţi din Bosnia, mitraliind, spintecând, violând. Aceşti oameni se alătură mitologiei sângeroase a lui Barbă-Albastră, Landru şi alţi Jack Spintecători". (*24 Heures de Lausanne* şi *La Tribune de Genève* din 12 iunie 1993, cu inspiratul titlu "Oroarea în bocanci").

O persoană a declarat, în faţa comisiei bosniace pentru crimele de război din Brcko, că a văzut camioane care duceau cadavre spre fabrica de carne a oraşului. Un alt martor, refugiat în Croaţia, spune că a văzut, în interiorul uzinei, cum se debarasau sârbii de cadavrele incomode". (*Le Monde* din 11 mai 1994).

Laurii acestei afaceri îi revin, după părerea mea, unui ziar canadian, *Weekly World News,* care a anunţat, sub titlul "Vampire Hunted as War Criminal în Bosnia" ("Vampir urmărit în Bosnia pentru crime de război") că numitul Stanislav Bajici, sârb bosniac, era căutat pentru că băuse sângele a cinci mii de victime. Informaţia e atribuită unor funcţionari ai ONU şi ilustrată cu un superb portret al "demonului băutor de sânge", cu tot cu colţii de vampir.

Literatura de voiaj n-a întârziat să apară. Am citit recent un roman a cărui acţiune se desfăşura în Bosnia şi unde toţi torţionarii specializaţi în tăierea sânilor femeilor purtau la gât o cruce ortodoxă mare. În paralel, o bandă desenată a făcut pe faţă elogiul unei "noi politici de fermitate care îi va constrânge în sfârşit pe sârbi să respcte acordurile de încetare a focului prea mult timp călcate în picioare".

Chemarea sângelui

Psihoza provoacă în mod firesc chemarea la vărsare de sânge. Se poate presupune că acesta era scopul urmărit.

Mijloacele de informare reproşează blocului NATO că a rămas "cu arma la picior". Ziarele americane titrează: "Time to use Force" ("E timpul să se folosească forţa") după care se felicită: "Getting Tough at Last" ("În sfârşit, măsuri dure"). În *Le Point,* un scrib le reproşează occidentalilor că "îi atacă pe sârbi fără să-i distrugă". În *L'Événement du jeudi,* altul tună şi fulgeră: "A sosit timpul să i se aplice Serbiei o serie de atacuri aeriene". În aceeaşi publicaţie, un al treilea declară că sârbii sunt "o adunătură de laşi, de beţivi şi de bestii" şi, în consecinţă, trebuie "să se distrugă ţara *(sic),* să se bombardeze oraşele Pale şi Belgrad". Foarte creştinul *Présent* preconizează soluţii staliniste: sârbii "trebuie să-şi ia valea". *Le Monde* se burzuluieşte şi el: "Ce să mai spunem, altceva decât să urlăm de revoltă?… nu s-a încercat nici măcar un bombardament mic, acolo…".

Câteva rateuri

Strălucita operaţiune de dezinformare "Bosnia", oricât de admirabil a fost orchestrată, a dat naştere totuşi mai multor nepotriviri.

Unii militari competenţi, care acţionaseră la faţa locului, au făcut să se audă câteva falseturi. Personalităţi ca Jean Dutourd, de la Academia Franceză, Jacques Laurent, de la Academia Franceză, generalul Pierre-Marie Gallois, părintele forţei de şoc franceze, Alain Griotteray, fost ministru, au refuzat să urle într-un glas cu şacalii. Revistele *Le Point, Le Canard enchaîné, L'Événement du jeudi,* au publicat uneori şi articole imparţiale. *Le Courrier international* a semnalat, în legătură cu "tragedia de la Gorazde", că "autorităţile bosniace menţineau o fabrică de armament la Gorazde, încălcând însăşi noţiunea de zonă de securitate" şi că "numărul de pierderi de la Gorazde a fost exagerat cu deliberare prin transmisiunile de radio ale amatorilor despre care se credea că emiteau din oraş, dar în realitate proveneau din afară".

Câţiva oameni lucizi au devenit conştienţi, cel puţin parţial, că erau supuşi unei operaţiuni de dezinformare.

Astfel, *The New Statesman* (31 iulie 1992), dezvăluind încasările agenţiei *Ruder Finn,* comenta că dacă, fie şi în privinţa armelor, Croaţia nu era supusă embargoului impus sârbilor, probabil că acest lucru era "due to better PR – "datorat unor relaţii cu publicul mai bune".

Le Point din 13 martie 1993 nu se situa nici el foarte departe de adevăr când constata: "Totul se întâmplă ca şi cum mass-media – televiziunile în special – ar avea nevoie să îngreuneze bilanţurile pentru a atinge cât mai sigur pragul de declanşare a emotivităţii spectatorului sau a cititorului".

Iar Max Clos, în *Le Figaro* din 30 aprilie 1994, conchidea fără ocolişuri: «În total, mass-media occidentale s-au lăsat intoxicate pasiv, fără a se întreba nici un moment dacă versiunea furnizată lor era măcar veridică. De ce? Pentru că, în acest conflict, este "corect politiceşte" să se ţină partea musulmanilor bosniaci contra sârbilor ortodocşi.»

Nici nu s-ar putea spune mai bine.

Dar trebuia mai mult decât atât pentru a le deschide ochii dezinformaţilor-dezinformatori. Pentru ei, tot ceea ce mergea în contra direcţiei pe care şi-o stabiliseră trecea drept "dezinformare sârbească", pe când sârbii s-au dovedit absolut incapabili nu numai să dezinformeze, ci şi să informeze pe cineva.

Dacă generalul francez Morillon făcea declaraţii contrare curentului, se vorbea despre "strania toleranţă a generalului Morillon"; dacă generalul englez Rose nu urma nici ei *linia,* era "naiv (sau prost) ca un miel care se pregăteşte să fie tăiat". Ce? Îndrăznea el să recunoască "bunăvoinţa sârbilor bosniaci" dovedită de întâlnirile cotidiene cu Radovan Karadjici? De asemenea, dacă sârbii discutau un ultimatum, erau nişte criminali, dacă i se supuneau, erau laşi, iar dacă lordul Carrington făcea un gest de pace, "reîncepea mascarada acordurilor de încetare a focului încălcate înainte de a se fi uscat cerneala pe hârtie".

Publicul accepta această simfonie maniheistă, în pofida tuturor nepotrivirilor.

Una peste alta, putem deci spune că operaţiunea "Bosnia" a fost executată cu o mână de maestru.

Felicitări.»

Felicitări şi din partea lui "Minimum", care-şi exprimă admiraţia faţă de băieţii de la "Ruder Finn".

Bravo, copii! Să nu vă fie de deochi!

BIDAN

• COMODITATE • IGIENĂ PERSONALĂ • SĂNĂTATE •

Garanţie – un an de la instalare
Cu posibilitate de prelungire

• **BIDAN** este un scaun modern care transformă orice closet în bideu şi foloseşte la spălarea părţilor inferioare ale corpului cu ajutorul unui jet de apă caldă şi la uscarea cu un curent de aer cald.

• Astfel se creează pentru cel ce-l foloseşte o senzaţie de totală curăţenie şi prospeţime.

• Noul procedeu este binevenit atât pentru adulţi cât şi pentru copii, evitându-se contactul mâinii cu fecalele şi secreţiile urât mirositoare şi total insalubre. Femeile gravide găsesc prin **BIDAN** o rezolvare ideală a igienei speciale care li se impune, suferinzii de erupţii, eczeme în părţile interne simt o alinare a durerilor, iar cei bolnavi de hemoroizi pot realiza chiar evitarea operaţiei.

• **BIDAN**-ul se prezintă într-o varietate de modele şi culori:
- **BIDAN** TURBO, aparat care încălzeşte apa şi usucă cu aer cald,
- **BIDAN** CU ÎNCĂLZIREA APEI,
- **BIDAN** OBIŞNUIT.

Se fac instalaţii în orice loc din ţară • Se poate plăti cu carte de credit.

• Instalarea este simplă şi uşoară – 120 de shekeli (inclusiv legătura electrică)

BIDAN se vinde în reţelele HOME CENTER şi ACE după sistemul: «cumpără şi montează-ţi singur».

Căutăm agenţi comerciali

"BIDAN"
BNEI BRAK, Str. Hakishon nr. 16
Tel.: 03/5798814 – Fax: 03/5700831

ophir tours

CĂLĂTORIŢI CU CEI MARI

MILENIUL ADUCE SURPRIZE ŞI ÎN TURISM

LICĂ BLUTHAL la OPHIR TOURS

OPHIR - cea mai mare firmă turistică din Israel

TOŢI AGENŢII DE TURISM RECUNOSC:
NUMAI OPHIR ARE CEA MAI VARIATĂ GAMĂ DE PROGRAME ŞI SERVICII
TURISTICE ÎN LUME LA PREŢURI CE DESFID ORICE CONCURENŢĂ

VERIFICAŢI ŞI VĂ VEŢI CONVINGE

ROMÂNIA
5 nopţi – 6 zile
începând de la **375 $**
Preţul cuprinde: zbor,
hotel, 2 mese pe zi
Plecări până la 31/3

CEHIA
355 $
Preţul cuprinde: zbor,
2 nopţi şi micul dejun
Plecări de la 1/1
până la 28/2

UNGARIA
Budapesta
299 $
Preţul cuprinde: zbor, 3 nopţi,
hotel şi micul dejun (bufet)
Plecări: 27/1
325 $
4 nopţi, zbor, hotel şi micul dejun
Plecări: 26/1

Preţurile la programele de mai sus nu cuprind taxa de înscriere şi taxa de aeroport

Bilete de avion în toate direcţiile Europei **299 $** (minimum 2 pasageri)
valabile până la 31 ianuarie

Biletele de avion pentru România – la preţuri speciale

O SĂPTĂMÂNĂ SCHI ÎNCEPÂND DE LA 795 $

ITALIA SAU FRANŢA SAU AUSTRIA

Preţul cuprinde: zbor, o săptămână schi, 2 mese pe zi şi schi pass
(organizat de cel mai mare club din Europa – "Valtur")

Rezervări la VALI, tel. 526-9579, la ANAT, tel. 526-9773,
centrala 526-9666, la agenţiile Ophir din ţară sau la agentul dv. preferat

Punctul pe i

Câteva răspunsuri la câteva întrebări:

Întrebare: *«V-ar interesa să fiţi deputat din partea alialei, sau ministru, sau – de ce nu? – preşedinte al ţării?»*

(Avi Ben-Shalom, Beer Sheva)

Răspuns: Nu… nu… Eu sunt o fire slabă… M-ar îngrozi de pildă să fiu anchetat de poliţie, iar numai la gândul că s-ar putea să stau la puşcărie, într-o celulă cu alţi patru condamnaţi, îmi vine să mă arunc pe fereastră.

Întrebare: *«Cum caracterizaţi panica produsă în toate ţările, înainte de intrarea în anul cel nou, în legătură cu faimosul Bug 2000?»*

(Ing. Lucian Schifter, Raanana)

Răspuns: Un Bau-Bau planetar.

Întrebare: *«Am apreciat întotdeauna la dv. plăcerea şi talentul de a demasca* ***ideile false*** *care circulă cu mare succes în Israel şi în lumea întreagă în legătură cu cele mai diverse probleme politico-sociale. Războiul NATO-Iugoslavia a scos la lumină numeroase idei de-acest fel. Pentru mine este evident că şi în cazul tratativelor cu Siria asupra noastră lucrează o sumedenie de idei false. În caz că gândiţi ca şi mine, vă rog să vă referiţi la o asemenea idee care v-a frapat în mod deosebit.»*

(Dov Bar-Avi, Natania)

Răspuns: Bun… Iată o idee falsă pe care o auzim rostită douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru mai ales în capitalele occidentale. Ea sună aşa: "Tratativele de pace dintre Israel şi Siria vor fi cu siguranţă grele. Ambele părţi trebuie să dea dovadă de curaj şi să ia hotărâri dureroase".

…Ambele părţi? Că Israelul, primind eventual să renunţe la Podişul Golan, ar urma să ia o hotărâre dureroasă, asta e limpede. Dar Siria? În ce anume va consta suferinţa ei? În faptul că va lua Podişul? Asta e ca şi cum, auzind în târg că Goldenberg şi Haimovici, care sunt certaţi la cuţite de ani de zile, s-au întâlnit pentru a se împăca, un prieten comun, aflat în apropierea lor, ţi-ar şopti la ureche: "După părerea mea discuţia dintre ei va fi dură şi de lungă durată… dacă vor să se împace, amândoi trebuie să ia hotărâri dureroase, care nu sunt de ici-de colo." "Adică?", întrebi tu. "Goldenberg va trebui să-i doneze vila din Cfar Shmariahu, cu grădină şi piscină cu tot, şi cu toate mobilele, tablourile, covoarele şi argintăria din casă". "Aha… Iar Haimovici?". "Haimovici trebuie să se mute în ea".

Întrebare: *«La ce vă duce gândul când priviţi la valul nesfârşit de neadevăruri, de informaţii inexacte, de declaraţii despre fel de fel de documente ce-ar fi fost semnate în cursul discuţiilor secrete cu sirienii, cu OEP-ul, cu americanii, de dezminţiri ce urmează cu regularitate după aceste dezvăluiri?»*

(Micu Rosenzweig, Hedera)

Răspuns: La un concurs de minciuni care se ţine an de an la Bridge Inn, din orăşelul englez Santon Bridge. Acolo e liber oricine să participe, cu excepţia politicienilor. Când fusese întrebat de ce această interdicţie, purtătorul de cuvânt al organizatorilor a răspuns: "Concursul nostru este rezervat amatorilor. Oamenii politici sunt consideraţi ca mincinoşi profesionişti".

Întrebare: *«Lucrez la o carte de amintiri şi îmi dau seama că cele scrise până acum de mine suferă de prolixitate: prea multe lungimi, prea multe cuvinte inutile. Aş vrea să fiu mai concis. Puteţi să-mi daţi un sfat în această privinţă?»*

(Meir Robinson, Petah Tikva)

Răspuns: Vă recomand să urmaţi sfatul lui Paul Valéry: între două cuvinte, alege-l pe cel mai scurt.

Întrebare: *«Am citit, ca toată lumea, cred, zeci de anchete internaţionale pe tema "cele mai mari personalităţi ale secolului XX". Una din întrebările ce s-au pus a fost aceasta: care dintre personalităţile politice a influenţat secolul cel mai mult? A fost o luptă strânsă între Hitler şi Stalin. Care este răspunsul dv.? Şi cum îl argumentaţi?»*

(Nina Croitoru, Paris)

Răspuns: Hitler. Stalin a avut la dispoziţie o ţară bântuită de analfabetism, de superstiţii, de obişnuinţa ca în fruntea ţării să se afle un ţar atotputernic. Sarcina lui Hitler a fost incomparabil mai grea. El trebuia să ajungă a stăpâni şi a modela o naţie civilizată, cu pian în casă, cu spiritul ordinii, disciplinei şi punctualităţii în sânge, iubitoare de

În cadrul unui concert de colinde de la Piteşti, s-a produs, pentru prima oară în România, un cor de studenţi surdo-muţi, condus de prof. Constantin Onu; exprimându-se prin semne specifice, cei şase studenţi "au surprins (aşa cum arată corespondentul "României libere") prin modul inedit de a cânta".

Surd să-ţi fie sufletul de-a binelea la foşnetul lumii şi nu poţi să nu rămi mut de admiraţie în faţa acestei idei.

higienă, de sport, incapabilă a suporta un ghemotoc de hârtie aruncat pe trotuar, obişnuită de câteva decenii cu democraţia, cu viaţa parlamentară, cu presa liberă... Stalin îmi pare ca un halterofil obligat să ridice, în concurs, 85 de kilograme. Hitler a trebuit să ridice 150 de kilograme. El a câştigat astfel titlul de campion mondial, stabilind un record pe care nimeni nu l-a egalat până acum.

Întrebare: *«Am fost impresionat de o mărturisire a Marthei Cohen, în "Ultima oră" din ianuarie. Referindu-se la referendumul ce va avea loc în legătură cu viitorul Golanului, ea recunoştea că îi vine greu să decidă, prin votul ei, soarta locuitorilor de pe podiş. Am eu dreptul moral, se întreabă ea, să hotărăsc ca oamenii de-acolo să-şi lase casele, munca de-o viaţă, totul, şi să plece în bejenie? Eu doresc, ca şi d-na Cohen, încheierea cât mai grabnică a unui tratat de pace cu Siria, ca şi cu toată lumea arabă. Dar, sincer vorbind, nu ştiu cum să rezolv această dilemă; cum să răspund, când voi fi în cabina de vot, la întrebarea Marthei Cohen, care este şi a mea?»*

(Farm. Elazar Rubinstein, Tel Aviv)

Răspuns: Răspunsul dv. ar trebui să fie asemănător cu acela dat de rav Hillel, din Evul Mediu, care, provocat fiind de-un potentat spaniol, în derâdere, să-i explice esenţa Thorei într-un picior (care va să zică în câteva secunde), a zis: Ce ţie nu-ţi place, altuia nu-i face.

Întrebare: *«Ce impresie vă fac colegii, rudele, cunoştinţele dv. din Tel Aviv care se declară cu fermitate în favoarea retragerii de pe Golan?»*

(Vivi Nadler, Natania)

Răspuns: Când îi ascult, mă uit la ei cu atenţie, dau din cap şi mă întreb ce se întâmpla dacă, printr–un capriciu al istoriei, în loc de Podişul Golan s-ar fi pus problema ca "pentru a obţine pacea mult dorită", Israelul să trebuiască să cedeze Ramat-Hasharonul sau Bat-Yamul. Tot aşa s-ar fi îngrămădit amicii mei din locurile-acelea să strige că trebuie-să-facem-sacrificii-dureroase-pentru-pace? Şi încă ceva: De ani şi ani de zile, locuitorii din Ramat Hasharon, Bat Yam (şi altele asemenea) sunt ironizaţi prin gazete că lipesc pe parbrizul automobilelor lozinca "Nu coborâm de pe Golan!" (voi vorbiţi, care nu trăiţi pe podiş şi nu vă paşte primejdia de a fi evacuaţi?). Tot aşa ar râde-n hohote jurnaliştii de la "Haaretz", de pildă, dacă, într-o dimineaţă, pe toate balcoanele de pe Golan ar flutura lozinca: "Nu renunţăm la Ramat Hasharon... Nu renunţăm la Bat Yam!"

Întrebare: *«Ce sfat i-aţi da lui Ehud Barak în legătură cu modul cum trebuie să se comporte în cursul negocierilor cu sirienii şi OEP-ul?»*

(Sidney Pressman, Boston, SUA)

Răspuns: I-aş aminti o zicală folosită adesea de fostul preşedinte american Theodore Roosevelt: "Vorbeşte frumos şi ţine-n mână un ciomag. Aşa, ai să ajungi departe".

Întrebare: *«Cum vedeţi evoluţia tratativelor dintre Israel şi OEP, acum când ne-apropiem de faza ultimă, când se vor discuta problemele Ierusalimului, revenirea refugiaţilor (cinci milioane – ?!? – după Arafat) etc. etc.?»*

(Av. Lilly Rubinger, Ierusalim)

Răspuns: Un tren care se îndreaptă în viteză spre staţia finală şi, la un moment dat, se trezeşte în faţa unui zid de beton.

Întrebare: *«Suntem zguduiţi cu toţii de recentele scandaluri şi anchete poliţieneşti declanşate de diferite afaceri legate de conducătorii noştri politici. Credeţi că dacă preşedintele Ezer Weizman demisionează şi în locul său vine, aşa cum susţin toţi comentatorii, d. Shimon Peres, vom scăpa de pacostea afacerilor dubioase?»*

(Micky Marcovici, Holon)

Răspuns: Nu cred. Fostul prim ministru îi întrece pe toţi în materie de hoţie. Dacă Ehud Barak primeşte să-l sprijine în alegerile din Knesset pentru funcţia de preşedinte, face o mare greşeală: Peres va fura spectacolul.

Pix

NOU

Infuzie de cultură în pastile homeopatice

STELE REGALE

Cartea recent publicată de
ELENA-ESTHER TACCIU
în Editura DU Style – Bucureşti

Vă prezintă peste o sută de portrete ale personalităţilor de talie universală, ca Van Gogh, Marcel Proust, Mihai Eminescu, Rudolf Nureev.

Pornind de la Zodia sa de naştere, fiecare din aceşti eroi îşi dezvăluie şi drama sentimentală.

☆ ☆ ☆

Cartea poate fi procurată trimiţând contravaloarea a 50 de şekeli la adresa:

ELENA-ESTHER TACCIU
P.O.B. – 2104
58490, KIRIAT SHARET
HOLON Telefon: 03-5590829

ITZHAK ARTZI

Carnet

50 de ani de emigrație (alia) și absorbție (klita)

Considerații generale (I)

În ajunul noului an evreiesc, Roş Haşana 5759, Serviciul statistic israelian a publicat că populaţia Israelului număra 5.993.000 de locuitori, dintre care 4.756.000 de evrei, iar restul – musulmani şi creştini.

Statistica oficială din 1946, referitoare la populaţia în momentul creării Statului Israel, vorbeşte de o populaţie de 650.000 de evrei. Avem deci o creştere de 7,4 ori.

Între aceste două cifre se ascunde cea mai mare realizare a visului sionist: imigraţia din toate ţările Diasporei.

Visul sionist conţinea un ansamblu de idei al căror scop era revoluţionarea totală a vieţii evreieşti:

- emigrarea în masă a evreilor în Eretz Israel, pe atunci Palestina;
- renaşterea limbii sfinte, care să devină limba de comunicare curentă a poporului evreu;
- productivizarea economică;
- crearea unei orânduiri sociale progresiste, bazată pe un maximum de egalitate, cooperare între oameni, grijă faţă de cei oropsiţi;
- autoapărarea, adică apărarea prin mijloace proprii a existenţei evreilor a căror viaţă era în primejdie.

Teoreticienii sionismului şi în primul rând generaţia de conducători ai revoluţiei sioniste au înţeles că aceste schimbări radicale nu vor veni de la sine. Pentru a le realiza, mişcarea avea nevoie de oameni, instrumente şi condiţii favorabile.

Povestea emigraţiei (alia) şi a absorbţiei (klita) are drept scop să descrie pe cât posibil efortul istoric, popularea Eretz-Israelului cu evrei veniţi de pretutindeni.

Emigraţia evreilor din ţările Diasporei în Eretz Israel nu e, ca în cazul emigraţiei dintr-o ţară în alta, un act tehnic, de mutare fizică dintr-un loc de aşezare în altul. În terminologia noastră, întoarcerea în patria antică, Sion, se cheamă alia, adică urcare. E vorba de un act cu conţinut mistic, spiritual, urcarea unei trepte în viaţă, împlinirea unei misiuni istorice.

Această atitudine a fost evidentă în perioada în care veneau în ţară doar idealişti pentru care actul întoarcerii în ţară era un pas ideologic, împlinirea unei credinţe. Ea nu s-a schimbat nici în era emigraţiei de masă. Nici acum evreul nu emigrează. Pe baza unei legi speciale, "Hok Hashvut" (Legea reîntoarcerii), votată de Knesset la 5 iulie 1950, evreul *revine* în ţara sa milenară şi acceptă din primul moment datorii şi drepturi.

Confom excelentei lucrări a statisticianului de origine română Carol Bines, "Din istoria imigrărilor în Israel" (lucrare din care extragem numeroase date inedite), de la 15 mai 1948 şi până la sfârşitul lui 1995 au intrat în Israel 2.520.000 milioane de olimi veniţi din 104 ţări, vorbitori de 72 de limbi diferite.

Emigraţia din ţările Diasporei în Eretz Israel în cele aproape două milenii de la distrugerea statului evreu de către romani n-a fost niciodată oprită. Evrei din Apus şi Răsărit, din Europa şi ţările Africii de Nord, oameni simpli şi mari rabini, oameni practici şi vizionari, au venit în toţi aceşti ani în Eretz Israel, s-au aşezat în cele cinci oraşe sfinte, Ierusalim, Tzfat, Tiberiada, Hebron şi Iaffo. Majoritatea au venit aici ca să moară. Voiau să fie primii care vor reînvia la venirea lui Mesia.

Procesul de modernizare şi emancipare, început în viaţa evreiască la sfârşitul secolului XIX, era însoţit de discuţii ideologice aproape utopice, care analizau posibilitatea ca în cadrul unei renaşteri moderne poporul evreu să se întoarcă în patria sa milenară. Condiţia era ca "poporul evreu să se decidă să-şi ia destinul în propriile mâini şi să

YAD VASHEM
The Holocaust Martyrs' and Heroes' Remembrance Authority

יד־ושם
רשות הזיכרון לשואה ולגבורה

NOU!

A apărut în ebraică

אתמולים אבודים

de Ruth Glassberg-Gold

Carte editată de YAD VASHEM

Povestea adevărată a autoarei, care la vârsta de 11 ani a trecut prin ororile lagărelor din Transnistria. Salvată ca prin minune, orfană, emigrează în Palestina mandatară. Vasul fiind scufundat, este salvată şi internată în lagărul de refugiaţi din Cipru, de unde ajunge în Israel.
Carte care descrie crimele săvârşite de hitlerişti împotriva populaţiei evreieşti din România.

Cartea se poate obţine trimiţând 64 şekeli la YAD VASHEM (secţia SFARIM) P.O.B. 3477 Ierusalim 91034 Tel. 02/644-3505 (ספרי יד־ושם)

nu–l aştepte cu braţele încrucişate pe Mesia". Aceasta e teza doctorului Leon Pinsker în studiul său ideologic "Autoemanciparea". Iar aristocratul englez Sir Oliver Oliphant, unul din marii sionişti neevrei, credea că numai venirea în masă a evreilor în Palestina va putea însănătoşi şi reînvia acest colţ al Imperiului Otoman. El a tratat la Înalta Poartă emigrarea în masă a evreilor în Palestina. Ca un exemplu viu, el s-a aşezat în nordul ţării, la Haifa. Un amănunt picant: secretarul său particular a fost poetul Naftali Herz Imber, care a compus la Iaşi, în 1886, imnul nostru naţional, "Hatikva".

Pogromurile din ţările Europei de răsărit, deschiderea porţilor pentru emigraţia de masă a evreilor în America de Nord şi de Sud au adus pe harta emigraţiei evreieşti şi primul val de emigraţie spre Palestina.

Printre primii emigranţi din mişcarea "Bilu", în 1882 au sosit şi evrei din România. Ei au fondat primele colonii: Rişon Lezion şi Roş Pina în Galileea şi Zichron Iaakov la poalele Carmelului.

În cei 32 de ani dintre 1882 şi 1914 au ajuns în Palestina 65.000 de evrei. În acelaşi timp, în statele Americii de Nord şi de Sud au emigrat sute de mii de evrei.

Nici declaraţia Balfour, care sprijinea în numele Angliei "dezideratul sionist" – un cămin naţional pentru poporul evreu – n-a adus în Palestina mase evreieşti.

Evreii n-au răspuns chemării dramatice a lui Haim Weizman: "Unde eşti tu, popor evreu?". Puterea mandatară britanică oscila între obligaţia politico-morală faţă de evrei, în spiritul declaraţiei Balfour, şi linia oportunistă de liniştire a arabilor. De aici piedicile în calea celor care voiau să vină: plafonarea numărului imigranţilor, interzicerea de a cumpăra pământuri, Cărţi Albe de restricţii etc.

În preajma creării statului se găseau în Eretz Israel 650.000 evrei. Pe umerii acestor oameni a căzut răspunderea pentru declararea statului evreu şi apărarea lui.

Ideile emigraţiei de masă au fost dezbătute pe larg în perioada de dinaintea creării statului. Încă în anii 1940, Ben Gurion a fost printre primii care s-au preocupat de problema aducerii în ţară a maselor de olimi într-un timp scurt şi a absorbţiei lor rapide. Jabotinski, liderul dreptei, înspăimântat de primejdia lichidării evreior de către antisemiţi şi nazişti, preconiza evacuarea în masă a evreilor din răsăritul Europei. Aceştia aveau ca misiune să cucerească Palestina, transformând-o astfel în statul iudeu.

(Continuare în numărul viitor)

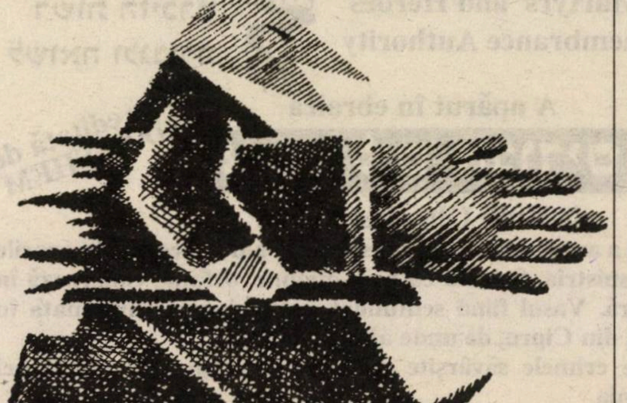

Auzi,
domnu' Barak?
Dacă,
până la urmă,
ministrul sirian
de externe
A-Shara
îţi dă mâna,
ascultă
sfatul nostru:
ia-o!

(Desen de C. Veluda, în "România liberă", Buc. 2000)

A apărut

Armonie emotivă

Poezii

de Moritz Nachman

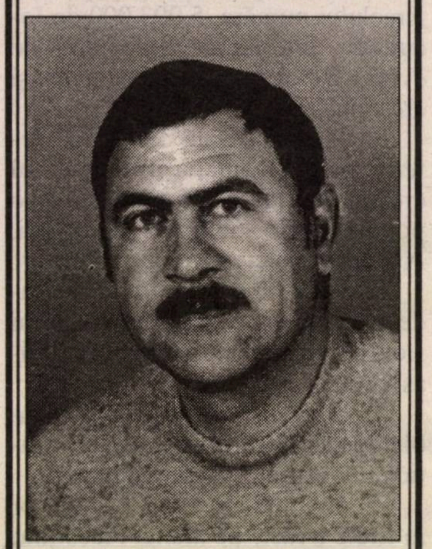

"(...) un vers funcţionând ca o cheie sau un cod care luminează totul dintr-o străfulgerare şi cu ajutorul căruia pătrunzi în miezul diferitelor strofe.
Asemenea versuri cheie sunt presărate pretutindenea, de-a lungul plachetei de faţă".
Al. Mirodan

Cartea poate fi procurată trimiţând suma de 50 şekeli pe adresa:

MORITZ NACHMAN
Derech Metzada 194/20
Beer Sheva 84461
Tel. 07/641-5827

Ne place... ...Nu ne place

Ne place că...

...Firma "Logia" a lansat pe piaţă, în cinstea mileniului nou, chiloţi de damă având imprimate pe spate cuvintele "Smiley 2000".

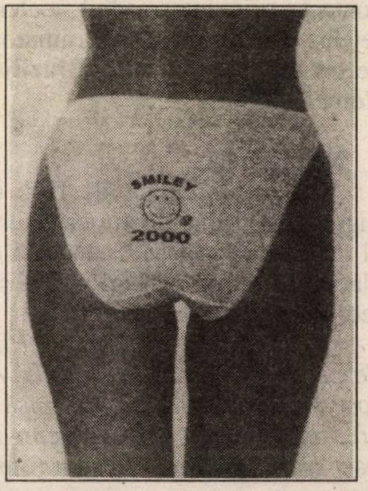

Nu ne place că...

...tot în cinstea Mileniului, membrii cultelor satanice din Haifa s-au apucat – aşa cum relatează săptămânalul ebraic "Yediot Haifa" – să organizeze beţii crunte şi partuze (partide de sex) în cimitirele oraşului.

Ne place că...

...(tot cu ocazia Mileniului), Vaticanul a modernizat practica Indulgenţelor papale (iertarea păcatelor): astfel, de-acum înainte, precum reiese dintr-o broşură intitulată "Enchiridion Indulgentiarum", credincioşii vor putea obţine iertarea păcatelor urmărind la radio sau TV o rugăciune a Papei sau renunţând la fumat timp de 24 de ore.

Nu ne place că...

...vechea cofetărie "London", de pe strada Ben Yehuda, din Tel Aviv – faimoasă în lumea *alialei* prin savarinele, cozonacii, violetele, amandinele şi alte bunătăţi asemenea – şi-a închis porţile definitiv.

Ne place că...

...în schimb, cofetăria "Pitaru", din Holon, funcţionează din plin (să batem în lemn), oferind amatorilor prăjituri nu mai puţin "ca la noi acasă" decât cele de la răposata "London".

Ne place că...

...postul particular de televiziune TVV din Berlin a concediat pe unul dintre animatorii emisiunilor satirice ale postului, care s-a apucat să facă bancuri antisemite pe micul ecran.

Ne place că...

...Ministerul Justiţiei din Statele Unite a dat în judecată reţeaua de hoteluri "Adam's Mark", pe motiv că clienţii negri – pe care patronii hotelurilor nu-i prea iubesc – sunt puşi să plătească cu vreo 30-40% mai mult decât albii.

Ne place că...

...astronautul american Jeffrey Hoffman, care a petrecut 1211 ore în diferite navete spaţiale, mărturisea de curând că şi-a luat cu dânsul în cosmos o *mezuză,* şi într-un rând a adus o *Hanukia,* făcând, de sărbătoare, rugăciunile de cuviinţă.

Nu ne place că...

...poliţia de la Bangkok a interzis printr-o circulară purtarea fustelor *mini* de către poliţistele thailandeze, precum şi uniformele prea strâmte ce scot în evidenţă rotunjimile corpului.

Ne place că...

...magazinul "Rag Light" din popularul cartier Barbés din Paris (*Tati* şi alte prăvălii cu "lovituri") a avut ideea de a vinde îmbrăcăminte la kilogram. Marfa e la vedere, muşteriul alege ce pofteşte, pune totul pe-un cântar şi la ieşire plăteşte: o jumate de kil de pijamale sau o litră, ca să zicem aşa, de ciorapi trei-sferturi.

PESEZ
VOUS
MÊME

Nu ne place că...

...precum aflăm din ziarul german "Frankfurter Rundschau", o treime din membrii organizaţiilor rasiste de astăzi este alcătuită din fete şi femei tinere.

Nu ne place că...

...la recentul revelion, câţiva crăcănaţi cu bani au băut – ca să se respecte – nişte sticle de vin franţuzesc "Château d'Yquem", vechi de 188 de ani, cumpărate la o lici-

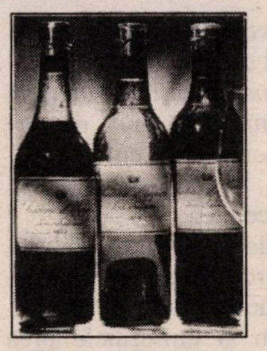

In vino veritas. Da, în aceste sticle de vin zace adevărul privind starea lumii la acest început de 2000.

tație la "Sotheby's" din New York contra sumei de 12.000 de dolari sticla; nu ne place deloc ideea, fiindcă fiecare înghițitură de vin a costat 200 de dolari, și, ca să fim drepți, ne-a rămas în gât.

Ne place că...

...așa cum reiese dintr-o anchetă efectuată de săptămânalul parizian "L'Evénement du Jeudi", 80% dintre francezii iubitori de carte nu mai citesc de mult cronicile literare din gazete sau, dacă le citesc, nu țin seama de ele.

Ne place că...

...băieții din presa de la Cairo au găsit o explicație *convenabilă* la memorabila scenă de la Casa Albă, când ministrul sirian de externe Faruk A-Shara a refuzat, demonstrativ și obraznic, să strângă mâna lui Ehud Barak: A-Shara a trecut nu de mult printr-o operație pe cord deschis și, întrucât Barak tocmai ieșise dintr-o gripă, sirianul nu a vrut să se molipsească de la premierul israelian.

Nu ne place că...

...sus-pomeniții băieți de presă își închipuie că noi vom înghiți găselnița, dovedind astfel că ne consideră nu numai proști, ci cretini de-a binelea, cu certificat de la spitalul Abarbanel.

Ne place că...

...fostul președinte al Uniunii Sovietice, Mihail Gorbaciov, răsfățatul mass-mediei occidentale, i-a dezamăgit cumplit pe cei de la postul de televiziune CNN când, întrebat fiind ce gândește despre evenimentele din Cecenia, a răspuns că, după părerea lui, războiul pornit de ruși împotriva terorismului islamic din Caucaz este totalmente legitim și necesar.

Nu ne place că...

...peste 100 de turiști germani au murit anul trecut la Bangkok, vestita întru sex capitală a Thailandei, din cauza exceselor de ordin erotic și a consumului de pastile "Viagra".

Ne place că...

...doamna Georgina Beyer, fostă stripteuză și prostituată, a fost aleasă ca deputat în parlamentul Noii Zeelande; ne place cu atât mai mult cu cât prin alte parlamente nu găsim foste prostituate, ci actuale.

Nu ne place că...

...o mamă de familie din Tokio, ultra-ambițioasă de felul ei pentru progenitura proprie, a strâns de gât, până ce-a omorât-o, o fetiță de 2 ani, pe motiv că aceasta luase note mai bune la grădiniță decât băiatul ei.

Ne place că...

...vorbind despre dezamăgirea ce i-a cuprins pe cehi, astăzi, la zece ani de la "revoluția de catifea" din 1989, și despre faptul că, exasperați de șomajul și corupția ce bântuie în țara lui Kafka, unii cetățeni se gândesc cu nostalgie la trecut, presa de la Praga a lansat o formulă simpatică: nostalgia de catifea.

Nu ne place că...

...conducătorii ieșivei "Kolel" de la Tirat Carmel plătesc – așa cum citim în "Jerusalem Post" – suma de 1.150 dolari pe lună fiecărui student care se angajează să convingă un număr de tineri laici să devină ultrareligioși.

Ne place că...

...filiala Bacău a Partidului Pensionarilor din România și-a înființat, la ultima sa adunare generală județeană, o organizație de tineret, în fruntea căreia se află Marius Teleagă (23 de ani) și Marius Cișcă (23 de ani).

Nu ne place că...

...o profesoară de liceu din Haifa a cerut Tribunalului rabinic din oraș să-i aprobe divorțul de soțul ei pe motiv că acesta caută toată ziua filme porno pe Internet și a intrat în contact, prin intermediul aceleiași rețele, cu diferite femei amatoare de sex din Statele Unite, Brazilia și Coreea de Sud.

Ne place că...

...celebrul regizor de film din Iugoslavia, Emir Kusturica (laureat al Festivalului de la Cannes) a declarat presei, cu prilejul vizitei sale recente la București:

«Nu am de gând să fac un film despre războiul din Iugoslavia. Am fost împotriva războiului, însă nu cred că intelectualii au vreun impact asupra politicii. Ei sunt folosiți mai mult pentru a acoperi anumite acțiuni. Ce mă deranjează este faptul că intelectualii aparțin azi unei ***industrii a umanismului.*** *Ei se comportă asemenea industriașilor puternici care participă la bombardamente și cred că fac bine ceea ce fac. E absurd, amuzant și dezgustător în același timp. Eu mă țin deoparte pentru că, chiar de la începutul deceniului, am realizat că intelectualii nu mai sunt ceea ce erau în anii '60-'70. În timpul recentului conflict cu fosta Iugoslavie vreo 30-50 de ziariști mi-au cerut opinia la Paris, dar am refuzat să le răspund pentru că mass-media are nevoie să audă ceea ce vrea să audă, nu părerea mea. Nu am vrut să fiu la fel de prost ca majoritatea ei».*

Amânarea fără jenă și la nesfârșit a vestitului congres al HOR a făcut ca astăzi să se vorbească în bășcălie totală despre organizația alialei.
HORibil!

FLORIN IORDĂCHESCU

La paşa vine un... oltean

La paşa vine un oltean,
Cu ochi şireţi şi cu suman:
– "Sunt, Paşă, de la Severin,
De şapte zile-ntruna vin
Să-ţi vând un cal bălan.

Deunăzi, când am citit
Pe "El Zorab", m-am şi gândit
Să fac şi eu ca Ben Ardun
Sperând să iau un preţ mai bun
Pe-un cal de călărit.

Ce prost a fost acel arab
Că l-a-njunghiat pe El Zorab,
Când tu voiai să-l pricopseşti;
I-ai dat un preţ ca din poveşti
Pe-un cal urât şi slab!

Priveşte la bălanul meu!
Nu te uita că suflă greu,
E obosit de-atâta drum,
Gândeşte c-am sosit acum
Mă jur pe Dumnezeu!

Pe el călare, parcă zbori,
Mănâncă foc, mănâncă nori…
Cunosc la neamul cailor,
Că doar am fost sergent-major
La patru roşiori…

Juveţii toţi ieşeau din cort
Să-mi vadă calul cum îl port,
Iar fata domnului factor
(Studentă la Conservator!)
Făcea, cu dânsul, sport!"

Dar Paşa-i priceput la cai;
Cu mâna-n şold, îi spune: – "Stai!
Pe mine nu mă păcăleşti!
Ăsta-i un cal din Bucureşti,
Rămas de la tramvai."

– "De la tramvai? Te-nşeli amar!
E ăl mai prima armăsar!
În sat, ca dânsul altul nu-i,
Toţi caii sunt copiii lui
Plătiţi cu un sutar!"

Stă Paşa pe divan întins…
Olteanul, parcă l-a convins.
– "Cincizeci de poli pe el primeşti?"
– "Vai, Paşă, ce zgârcit mai eşti!
Dar nu mă dau învins!

Numai atât îl preţuieşti?!
Tu vrei cu mine să glumeşti…
Eu am citit în El Zorab,
Că tu ai bani ca un nabab
Şi nu te târguieşti!

Mă crede, am rămas năuc!
Să fi minţit oare Coşbuc?
Vorbea de-o mie de ţechini…
Tu-mi dai atâta de puţini
Că-mi vine să mă duc!"

– "Nu-ţi pot plăti pe cât ai vrut.
Ţi-am dat atât cât am putut…
Iei banii? Spune! De nu-i iei,
Calu-i al tău, banii-s ai mei!
N-am vreme de pierdut!"

Stătu olteanul, se gândi…
Şi-un gând, în minte-i încolţi:
"Să fie, Paşă, cum ai spus,
Dă banii-ncoace că m-am dus.
Acu' ce-o fi, o fi!"

Plăteşte Paşa pân' la ban…
Olteanul sare pe bălan,
Un chiot scurt s-a auzit,
Arabii toţi au amuţit
Privind după oltean.

Un nor de praf s-a răscolit,
Şi cal şi om s-au mistuit…
Se uită Paşa, cu ochi beţi:
– "Cât sunt oltenii de şireţi…
Tot turcul a plătit!"

(După "Harababura",
Bucureşti)

Nota Redacţiei: Domnu' Barak, ştii ce? Învaţă şi matale ceva de la olteni!

Şase, Şas!

Orchestra a rămas aceeaşi...

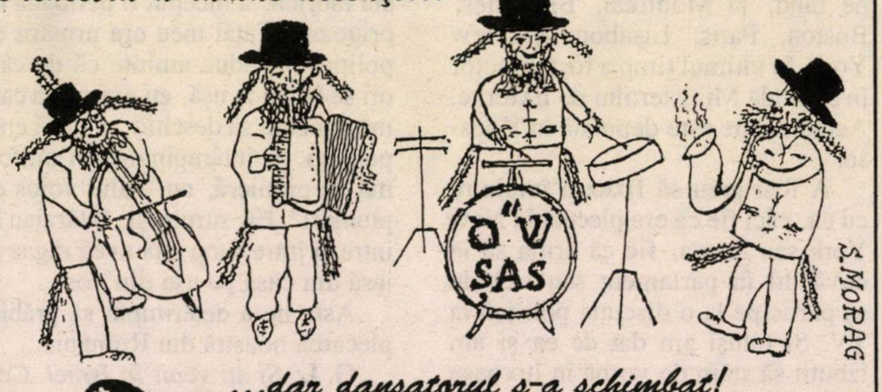

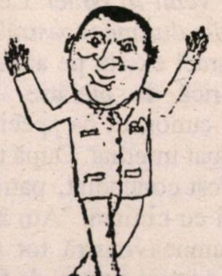

...dar dansatorul s-a schimbat!

Colaboratorul nostru S. Morag, din Tel Aviv, se întreabă neliniştit (ca atâţia alţii) dacă, având nevoie de voturile deputaţilor Şas, din coaliţie (17 la număr), primul ministru va ceda şantajului gen Al Capone exercitat de partidul condus de rav Ovadia Iosef – aşa cum a făcut la votarea bugetului în Knesset.

Noi sperăm că întâmplarea din parlament a fost un accident (n-a dansat decât o vară), că temerile lui Morag sunt lipsite de temei şi că Micul Napoleon nu va juca după "muzica lor", ci după melofia sa preferată, pe care-o fredonează de când se ştie: Hatikva, imnul întregii naţiuni.

G. IOSUB

„Tratativele cu sirienii vor fi mai grele decât îşi închipuie lumea”

De vorbă cu deputata Colette Avital

- **Cu "salut voios de pionier" l-am salvat pe tatăl meu**
- **În 1988 am semnat la Bucureşti acordul cultural cu România**
- **Tratativele cu Siria vor fi mai dificile decât cele cu palestinienii**
- **Momente dificile în cariera mea diplomatică**
- **De ce m-am implicat în politica internă**

Colette Avital este o personalitate cunoscută nu numai de către *tribul* nostru, ci şi de majoritatea israelienilor. Deşi tânără, a avut o lungă carieră diplomatică, urcând treaptă cu treaptă ierarhia, de la consul şi până la ambasador; ea a reprezentat Israelul, rând pe rând, la Montreal, Bruxelles, Boston, Paris, Lisabona şi New York. În ultimul timp a fost director în centrala Ministerului de Externe. Actualmente este deputată în Knesset.

A fost greu să fixez o întâlnire cu ea, căci fie că era plecată la New York sau Roma, fie că urma să ia cuvântul în parlament sau trebuia să participe la o discuţie politică la TV. Şi totuşi am dat de ea şi am izbutit să stăm de vorbă în luxoasa cafenea a Teatrului "Habima" din Tel Aviv.

G. Iosub: *Vorbiţi perfect româneşte, deşi, după câte ştiu, n-aveaţi nici zece ani când aţi venit în Israel.*

Colette Avital: Da, în primul rând am urmat clasele primare în România şi în al doilea rând în casa părintească se vorbea româneşte.

G. I.: *Şi poate şi datorită faptului că aveţi talent la învăţarea limbilor. Vorbiţi curent 6-7 limbi străine. Dar să revenim la ţara dumneavoastră natală. Ce făceau părinţii dumneavoastră în România?*

C. A.: Tatăl meu, al cărui nume era Abramovici, avea o fabrică de pielărie la Bacău. Se specializase în această branşă la Milano şi Lyon. Mama absolvise două facultăţi, dreptul şi franceza, dar nu profesa.

G. I.: *Ce amintiri aveţi din România?*

C. A.: Şi bune şi proaste. Îmi amintesc cu plăcere de Bucureşti, unde am copilărit, de frumosul lac Snagov, de vacanţele petrecute la Mangalia, de Bacău, unde locuiau bunicii, mari iubitori de animale de casă cu care mă jucam etc.

După instaurarea deplină a dictaturii comuniste, mai ales după naţionalizare, când tatei i-a fost luată fabrica, a început o perioadă de prigoană. Tatăl meu era urmărit de poliţie. Mi-aduc aminte că de câte ori se bătea la uşă, eu eram cea care mă duceam să deschid, şi dacă erau poliţişti, îi întâmpinam, în uniformă de pionieră, cu "salut voios de pionier!". Ei, surprinşi, întârziau să intre şi între timp tata avea răgaz să iasă din casă pe uşa din dos...

Asta ne-a determinat să grăbim plecarea noastră din România.

G. I.: *Şi aţi venit în Israel. Ce a făcut aici familia dumneavoastră?*

C. A.: În Israel exista pe atunci o singură fabrică de pielărie, la Haifa, şi tata, cunoscut ca specialist, a fost angajat imediat. După un timp, însă, a fost concediat, patronul spunându-i cu cinism: "Am învăţat de la dumneavoastră tot ce ştiţi, aşa că nu ne mai sunteţi de folos"...

Mama a devenit profesoară de franceză. Şi acum, când e pensionară, mai dă lecţii.

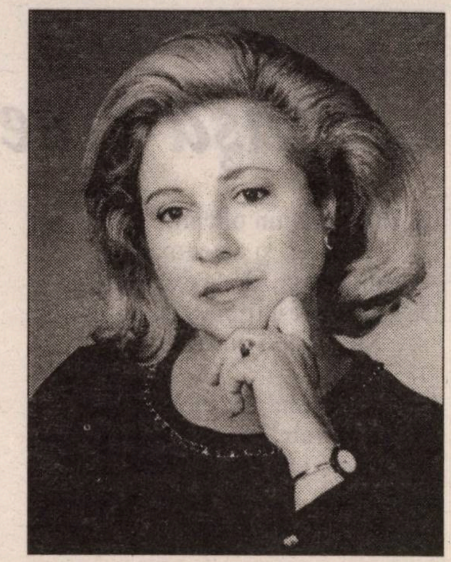

Colette Avital

G. I.: *Aţi mai fost în România?*

C. A.: O singură dată, în 1988, când am semnat, din partea Ministerului nostru de Externe, un acord cultural cu România. Am stat foarte puţin, suficient totuşi pentru a-mi da seama de mizeria pe care Ceauşescu o impusese poporului.

G. I.: *Şi dumneavoastră, în Israel, ce-aţi făcut?*

C. A.: Am urmat şcoala franceză St. Joseph din Iaffo, apoi liceul la Tel Aviv. Am efectuat stagiul militar şi am absolvit, la Universitatea din Ierusalim, două facultăţi: ştiinţe politice şi limba şi literatura engleză. Pentru a mă întreţine, fiind încă studentă, m-am angajat la Ministerul de Externe. De acolo mi-am început cariera diplomatică. Pe când lucram la consulatul din Boston am absolvit şi facultatea de ştiinţe politice la Universitatea Harvard.

G. I.: *În cariera dumneavoastră diplomatică aţi avut probabil şi momente dificile?*

C. A.: Desigur, şi încă numeroase. Războiul de şase zile, de pildă, m-a prins când lucram la consulatul din Montreal. Răspundeam de centrul de informare a presei canadiene şi am luat cuvântul la radio şi televiziune pentru a apăra poziţia ţării mele, acuzată, de anumite cercuri, că ar fi agresoare.

În 1973 eram ataşat cultural şi de presă la ambasada noastră din Bruxelles când a izbucnit războiul de Iom Kipur şi am trăit cu spaimă primele zile; ziariştii belgieni mă asaltau cu întrebări despre situaţia de pe front, iar eu nu ştiam ce să le răspund...

la Paris, în 1981, eram ministru plenipotenţiar şi într-o zi, când ţineam locul ambasadorului, plecat din Franţa, am fost convocată de urgenţă de preşedintele Mitterrand din cauza unei gafe a premierului Beghin. Acesta declarase că Franţa nu are dreptul de a se amesteca în problemele dintre Israel şi Liban. A fost un moment penibil, când eu i–am prezentat lui Mitterrand scuzele lui Beghin.

În 1992, pe când eram consul general la New York, iar Itzhak Rabin era prim ministru, am trăit momente de mare tensiune din cauza ultrareligioşilor care manifestau şi aruncau cu pietre în consulat. Mai mult chiar, primeam zilnic telefoane şi ameninţări cu moartea. Dar cel mai dureros moment a fost când am aflat de asasinarea lui Rabin.

G. I.: *Să trecem la probleme la zi. Ce prevedeţi în legătură cu tratativele cu Siria?*

C. A.: Mă bucură că s-au reluat tratativele. Dar, spre deosebire de majoritatea opiniei publice, cred că ele vor fi foarte dificile.

G. I.: *Mai dificile decât cele cu palestinienii, unde sunt de rezolvat probleme grele?*

C. A.: Da. Cu palestinienii avem relaţii de 50 de ani şi le cunoaştem reacţiile, în schimb din partea sirienilor ne putem aştepta la reacţii imprevizibile.

G. I.: *Când, cum şi de ce v-aţi implicat în politica internă?*

C. A.: În 1978 am intrat în Partidul Muncii, fiind aleasă ulterior în comitetul central. În 1988, pe când eram ambasadoare în Portugalia, a ieşit o lege care prevedea că diplomaţii n-au voie să facă parte din partidele politice, aşa că am fost obligată a-mi da demisia din partid.

În 1998, văzând că toate lucrurile pentru care activasem în străinătate, că tot ceea ce Israelul realizase pe plan extern (reluarea şi strângerea legăturilor cu numeroase state de pe toate continentele, inclusiv cu unele ţări arabe) se prăbuşeşte din cauza guvernului nerealist (ca să folosesc un eufemism) al lui Netaniahu, am hotărât să trec în politica internă. La 1 ianuarie mi-am dat demisia din Ministerul de Externe şi m-am reînscris în Partidul Muncii.

G. I.: *Aţi candidat la alegerile interne de partid şi la un post de deputat şi aţi reuşit să obţineţi un loc sigur, ceea ce vă dădea dreptul să fiţi aleasă deputat. Datorită însă fuzionării Partidului Muncii cu alte partide, aţi fost trecută pe un loc marginal. Dar iată că recent – deşi nu a intrat în vigoare "legea norvegiană" – un ministru v-a cedat locul său de deputat şi aţi intrat în Knesset. Din ce comisie a parlamentului faceţi parte?*

C. A.: Din comisia pentru Controlul Statului, educaţie şi situaţia femeilor.

G. I.: *Aveţi deci un câmp larg de activitate. Aţi luat cuvântul în Knesset şi aţi fost felicitată pentru intervenţia dumneavoastră. Cunoaşteţi şi doleanţele cetăţenilor israelieni originari din România?*

C. A.: Nu numai că le cunosc, dar sunt gata să lupt pentru ele şi, împreună cu ceilalţi deputaţi de aceeaşi origine, precum Poraz şi Ghilon, suntem hotărâţi să formăm ceea ce se cheamă un "lobby".

Interesant e că un alt deputat, un rabin, s-a apropiat de mine şi mi-a şoptit că şi el e din România. N-am avut atunci timp să discut cu el şi nici nu ştiu din ce partid face parte, dar am să-l depistez...

G. I.: *Aţi călătorit prin multe ţări. Ce v-a impresionat cel mai mult?*

C. A.: Mizeria din ţările lumii a treia. Am fost zguduită când am văzut în Peru o femeie alăptând la sân un copil de 2-3 ani, care n-avea ce mânca. În Angola am constatat cu groază că circa jumătate dintre copii au rămas fără un picior sau chiar fără amândouă, din cauza minelor din timpul războiului civil. Omenirea trebuie să acorde mult mai multă atenţie la ce se petrece în Africa, Asia şi America de Sud şi să sprijine dezvoltarea ţărilor din lumea a treia.

G. I.: *În încheiere, aveţi vreun gând de exprimat?*

C. A.: Doresc, acum, când am intrat într-un nou secol şi mileniu, un an bun poporului israelian, pace în Orientul Apropiat şi în întreaga lume.

G. I.: *Vă mulţumesc.*

Clinica de medicină alternativă
„Anita - Rehovot"
condusă de un
doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

●

Tratăm cu succes:
• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotenţă • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •

●

De asemenea:
• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254
08/945-6135

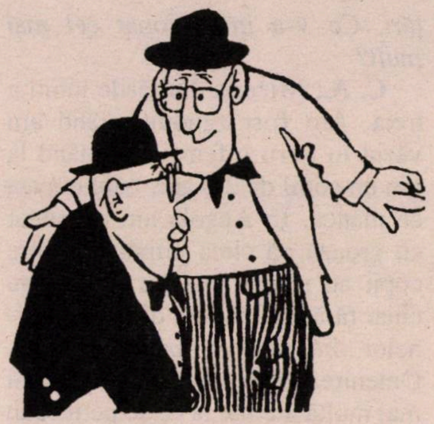

SE ZVONEŞTE CĂ...

...auzind de incidentul în cursul căruia Limor Livnat, din Likud, a tras o palmă, la nervi, unui tânăr din Partidul Muncii, **Colette Avital** *a noastră* ar fi murmurat într-un cerc intim: "Află că dacă eram lângă Ben Eliezer, atunci când făcuse bancurile-acelea jignitoare la televiziune à propos de "romanim ganavim", i-aş fi scăpat şi eu o palmă".

...**Tudor Steriade,** traducător şi fost sercetar literar al teatrului Bulandra, din Bucureşti, lucrează la un volum de memorii unde va veni vorba, între altele, şi de câţiva oameni de teatru din *trib* pe care i-a cunoscut mai îndeaproape: Moni Ghelerter, W. Siegfried, Aurel Baranga, Beate Fredanov, Al. Mirodan, David Esrig, Valeriu Moisescu, şi alţii şi altele.

...**cunoscutul politolog Vladimir Tismăneanu,** profesor la o universitate din Washington, are o soră funcţionară la primăria din Ierusalim.

...**omul de afaceri Robert Deutsch,** cu domiciliul în Germania, şi-a vândut vila-palat construită nu de mult la Breaza (valorând circa 2 milioane de dolari) şi s-a retras la Frankfurt, de teamă să nu fie arestat de autorităţile româneşti în cadrul afacerii "Megapower".

...**Roni Leibovici,** cunoscut prin 1990 ca motociclistul spărgător de bănci (22 de lovituri la activ), este în tratative, acum că şi-a ispăşit pedeapsa, cu un scenarist pentru realizarea unui film "de acţiune" inspirat din faptele sale.

...**ziaristul Max Bănuş** ("Tinerama"), care a trimis de anul nou o felicitare lui C. V. Tudor, directorul săptămânalului "România Mare", s-a trezit cu câteva telefoane indignate din partea amicilor, care l-au făcut de *kapo*.

...la sfârşitul vizitei făcute de preşedintele Emil Constantinescu în Gaza, cei din suită au remarcat că **d-na Zoe Petre,** consiliera nr. 1 a preşedintelui, nu se află în convoiul de maşini al delegaţiei române care se îndrepta spre Ierusalim. S-a dat alarma, pe musafirii de la Bucureşti i-au trecut toate sudorile, dar, din fericire, d-na Petre a fost găsită la hotel, unde se ascunsese, înspăimântată de faptul că rămăsese singură.

...**anularea turneului Teatrului Nottara,** din Bucureşti, cu spectacolul "Cui i-e frică de Virginia Woolf?" nu s-a datorat, aşa cum susţinuse cunoscutul impresar Teşu Solomovici, epidemiei de gripă care ar fi lovit câţiva actori, ci cu totul altor motive. Cu două zile înainte ca trupa să plece cu avionul în Israel, şi când toate pregătirile fuseseră făcute (săli, afişe, camere la hotel rezervate din timp, anunţuri în ziare etc. etc.), actorul Alexandru Repan, protagonistul spectacolului, i-a cerut lui Teşu Solomovici un *gaj* (suma pentru fiecare reprezentaţie) de 7-8 ori mai mare decât cel prevăzut în contract. "Altfel, eu nu mă sui în avion". După un moment de descumpănire, impresarul a refuzat şantajul (aşa cum este calificată fapta cunoscutului actor în cercurile teatrale din Bucureşti) şi a contramandat turneul în ceasul al 12-lea.

Ultima oră
ANDY

Editura MINIMUM prezintă
o nouă carte de I. SCHECHTER

Bilete în Zidul Plîngerii

O privire cu lupa şi una cu microscopul asupra realităţilor israeliene şi străine.
Instantanee, portrete, amintiri, comentate cu zâmbet şi rictus.

TOATĂ LUMEA DE AZI ÎNTR-O CARTE!

Comenzi la autor,
Str. Zamenhof 15, Tel Aviv
Preţul plus expediţia – 20 şekeli

ETC... ETC...

••• Ni s-a spus că va avea loc în 1997. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în 1998. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în 1999. Acum ni se spune că va avea loc în 2000. Poate. Până una-alta, constatăm, de la un veac la altul, că mult așteptatul Congres al HOR se lasă greu (iar greu e puțin spus). În consecință, așa cum v-ați lămurit din numerele apărute în secolul XX, am hotărât să oferim celor de pe strada Alexandru Ianai din Tel Aviv o cantitate sporită de stimulent. E vorba, cum se vede, de niște ardei iuți. Îi introducem (în pagină) cu speranța că legumele vor produce efectul scontat.

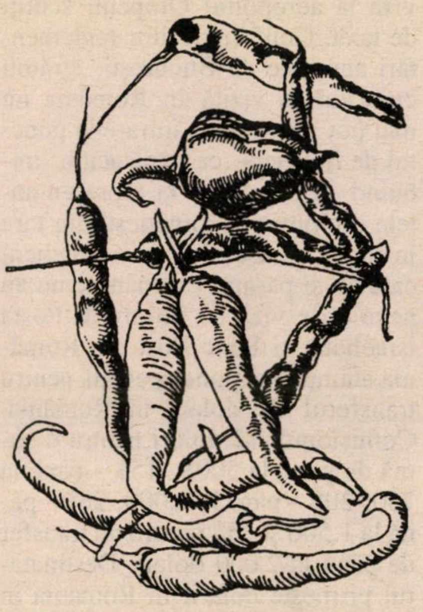

••• Deocamdată, ardeiul nostru lucrează în rândurile HOR-iștilor din filiale. Astfel, bătând șeaua să priceapă iapa, d. Ilan Shlomo, președintele filialei din Natania, trimite o aluzie fină în ultimul număr din "Tribuna Nataniei" (redactor șef, prof. Michael Streja): "Cu toate divergențele din conducerea HOR-ului, poate a venit timpul schimbărilor. E greu de condus de la distanță" (de prisos să amintim că cel ce conduce de la distanță este d. Menahem Ariav, din Natzeret Illit). Mai direct și mai colțos, Victor Nămolaru, redactorul șef al buletinului "Ecoul Nahariei" (nr. 29, din ianuarie 2000), l-a luat la întrebări pe d. Zeev Schwartz, vicepreședintele pe țară al vestitei organizații:

«Din ce pricină, stimate domnule vice-președinte, centrala HOR respinge, în bloc, observațiile critice și autorii lor sunt socotiți calomniatori?

Acțiunile și manifestările tradiționale din cadrul HOR sunt binecunoscute originarilor români și nu mă mai voi referi la ele; suntem conștienți însă că munca noastră este perfectibilă și că există și neajunsuri ce se cer eliminate. De aceea, apreciem observațiile critice făcute cu obiectivitate, ce urmăresc să amplifice realizările noastre în folosul alialei române. Faptele, realizările constituie obiectivul nostru și nu întâmplător ne-am pronunțat în repetate rânduri împotriva polemicilor sterile. Acum ... reînnoim apelul adresat tuturor ca, pe baza a ceea ce ne unește, să acționeze alături de noi, să participe la activitățile HOR, manifestând o solidaritate activă cu aspirațiile comunității noastre.»

După acest răspuns, formulat într-un limbaj de lemn, față de care rapoartele la al 15-lea congres al sindicatului frizerilor progresiști din Țăndărei, în anii '50, erau niște capodopere de prospețime și culoare, Nămolaru pornește din nou la atac:

«Împărtășim punctul Dvs. de vedere că polemica în sine nu folosește nimănui. Dar nu era oare normal să oferiți opiniei publice o informație privind recensământul ce l-ați organizat, ori să motivați de ce până acum nu s-a organizat Congresul anunțat?

Aveți dreptate! Activitatea centralei HOR trebuie să se desfășoare într-o transparență desăvârșită. Nu avem nimic de ascuns! Am inițiat recensământul pentru ca pe baza datelor oferite, să organizăm Congresul HOR și să alegem noua conducere a Uniunii. Din motive financiare nu am putut convoca Congresul și, ținând seama de precaritatea mijloacelor noastre materiale, nici în viitor nu văd posibilă o asemenea acțiune. De aceea ne propunem ca, în maximum trei luni, să organizăm o Adunare Generală a HOR care să dezbată activitatea Uniunii și să aleagă forul ei de conducere.»

În sfârșit! Va să zică, ăsta e motivul care i-a împiedicat pe cei de la HOR să țină Congresul în mileniul trecut. Păi de ce nu spuneți, fraților? De ce ne-ați lăsat așa să fierbem în neștire ani și ani de-a rândul? Bani pentru Congres sau o Adunare Generală, cum v-ați gândit să faceți, se mai găsesc. În definitiv, nu-i un capăt de țară. Sală aveți, că v-a lăsat-o moștenire Arthur Israelovici pe cea din Alexandru Ianai, simpatică și civilizată. Invitații tipărite, raportul de activitate, rezoluții? Vorbim noi cu Bruno Landsberg, de la "Sano", să vă ajute cu multiplicarea, așa cum face cu revista "Pro și Contra" a lui Mircea Gorun. Bufet pentru delegați? Punem noi mână de la mână și se încropește ceva. "Minimum" dă o lădiță cu sticle de Coca-Cola. Restaurantul "Haim" de pe Dizengoff va trimite o tavă cu chifteluțe. Ella Bernfeld și colegele ei de la "Ultima oră" pregătesc ceva torturi cu frișcă. Am discutat cu ambasadorul Gh. Popescu și ne-a asigurat că va oferi, cu dragă inimă, Congresului 6 sticle de țuică de prune, din depozitul Ambasadei. Amicul nostru G. Mosari s-a angajat ca dacă (așa cum s-a întâmplat în trecut) vecinii din imobilul de pe Ianai vor reclama pe HOR-iști pentru că fac zgomot prea mare, să-i apere la proces pe gratis.

••• Cum îl cheamă? Ah, da, Micky Gurdus. Era, în urmă cu ani, o prezență permanentă pe ecranele televizoarelor. Stând în casă, lipit de scaun, cam 24 de ore din 24, înconjurat de o baterie de aparate de radio şi TV dintre cele mai sofisticate, cum nici la CIA nu găseşti, el asculta, cu patima ce-i caracterizează pe radio-amatori, toate sunetele posibile şi imposibile: radio Yemen, radio Fidji, emisiunile de pe vapoarele din Pacific, convorbirile din turnurile de control ale aerodromurilor şi, bineînţeles, tot ce se putea prinde din vecini. Aflat, în felul acesta, cu un pas înaintea mass-mediei de pretutindeni, el ne punea la curent cu ultimele noutăţi de pe glob. Un asemenea tip de om este şi confratele nostru Uly Friedberg-Vălureanu, editorul buletinului "Bună dimineaţa, Haifa!". Fostul redactor al "României libere" nu se încurcă însă cu aparatele de radio, el umblă prin lume cu Internetul de la domiciliu. Spre deosebire de celebrul Micky Gurdus, pe dânsul nu îl interesează lumea cea mare, ci lumea mai mică a *tribului*. Ori de câte ori nimereşte peste ceva interesant de la microbiştii de pretutindenea cu care se conversează prin Internet, sau din răsfoirea ziarelor de-aici sau de aiurea, omul îşi spune: asta e o chestie! şi o introduce în buletin. După care îşi multiplică opera la xerox, trimiţând-o ziarelor de limbă română. Cu materialul primit de la el, poţi umple zilnic două pagini de gazetă. Aceasta ne-a făcut să vedem în cu totul altă lumină informaţiile puse pe hârtie la Haifa. Şi să avem o mică revelaţie. Dacă Mircea Gorun, din Petah Tikva, a făcut din "Pro şi Contra", pe tăcute (pâş-pâş!), singura revistă literară din Israelul de limbă română, Uly Vălureanu, tot pe tăcute (şi tot pâş-pâş) a creat cea dintâi agenţie de ştiri a iudaismului românesc!... Să dăm, întru edificare, câteva exemple din ce se poate găsi în buletin:

■ Turiştii israelieni care pleacă în România având servicii turistice cumpărate de la EWTR sau alte societăţi specializate din Israel nu trebuie să-şi ia în prealabil viza de intrare de la ambasada română. Precizarea ne-a făcut-o dl. Avram Zilberstein, director la EWTR, care a arătat că turiştii în cauză primesc viza la aeroportul Otopeni, scutiţi de taxă. Conform noilor reglementări anunţate de Bucureşti, străinii care vin în vizită în România nu mai pot lua viza de intrare la punctul de frontieră, ca până acum, trebuind să o solicite la reprezentanţele diplomatice româneşti din ţara în care locuiesc. Cetăţenii israelieni care au şi paşaport românesc nu au nevoie de viză de intrare. ■ Poşta israeliană şi Banc Post din România anunţă o acţiune specială pentru transferul de dolari în România. Comisionul: 12 dolari pentru o sumă de până la 500$, 15$ – până la 750, 20$ – până la 1.000, 26$ – până la 1.500 şi 35$ pentru un transfer de până la 2.000 dolari. Destinatarul primeşte dolarii în România în maximum o săptămână şi fără a mai plăti vreun comision suplimentar. ■ La Muzeul "Mane Katz" din Haifa s-a deschis expoziţia memorială Meir Lazăr, pictor născut în 1923 în România, emigrat în Israel şi care s-a mutat ulterior în Franţa, unde a murit în 1995. ■ Poeta Luiza Carol traduce în engleză piesa de teatru "Capcana" a dramaturgului dr. Ştefan Zicher din Oradea, pentru ca ea să poată fi cunoscută de oamenii de teatru israelieni nevorbitori de română. Şi, poate, "Capcana" să fie prezentată şi pe scena unui teatru israelian. ■ Un web-site cu titlul "Ex-români deveniţi celebri în străinătate", în engleză, creat în Statele Unite, menţionează şi câţiva evrei născuţi în România, între care Tristan Tzara, Marcel Ian-

ISRATON LTD.
INSTITUTUL DE REABILITARE A AUZULUI
TEL AVIV, str. Ben Iehuda 39
Tel. 03-5172910 – 5107317
SUB CONDUCEREA DOMNULUI
MICHAEL SHARON
APARATE AUDITIVE
INVIZIBILE
ASCUNSE ÎN URECHE
- ❖ Consult şi îndrumare fără plată
- ❖ Baterii de lungă durată
- ❖ Laborator de reparaţii
- ❖ Preţuri speciale pentru pensionari şi membri Kupat Holim

Vorbim şi româneşte

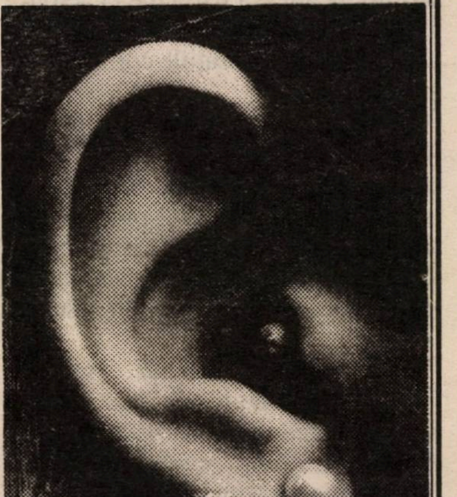

NOU - EXCLUSIV!
„Natura", cel mai bun aparat digital din lume (ISRATON)

cu şi Elina Löwensohn. Elina s-a născut la Bucureşti, tata funcţionar, mama balerină. Când a avut 14 ani, părinţii au emigrat în USA. În ultimii şase ani ea a jucat în 13 filme americane, între care şi "Lista lui Schindler". A jucat şi teatru şi a apărut în emisiuni televizate. ■ Sculptoriţa Lelia Zuaf, din Haifa, a deschis în Olanda, împreună cu fiica ei Nadia, o expoziţie de sculptură în sticlă şi lemn şi de desene. ■ Actriţa Maia Morgenstern din Bucureşti interpretează la radio rolul principal din piesa "Medeea", aparţinând... preşedintelui Ungariei, Arpad Goncz. ■ "Lydia, regina Israelului" (Lydia, malkat Eretz Israel) este titlul original al unui roman apărut în Israel, scris de Uri Orlev şi tradus în engleză de Hillel Halkin. Subiectul: O tânără israeliancă îşi descrie copilăria în România de dinaintea celui de al doilea război mondial, lupta pentru a înţelege divorţul părinţilor ei în haosul din timpul războiului şi viaţa ei într-un kibutz. Un roman bazat pe viaţa poetei Arianna Haran (ştie cineva amănunte despre poetă? – se întreabă Uly Vălureanu. Întrebăm şi noi.) ■ O expoziţie a pictorului israelian Paul Fux se va deschide în curând la Bucureşti. ■ Doamna Kathy Altman, manager al Registrului Global al Holocaustului (de la Muzeul evreiesc din Washington), ne-a scris pentru a arăta că "Holocaust Global Registry" poate fi consultat de oricine caută rude, prieteni sau cunoscuţi de care nu se mai ştie nimic din perioada celui de-al doilea război mondial. Registrul bază de date este deschis în cadrul Societăţii de genealogie evreiască şi este organizat pe ţări şi localităţi. O vizită făcută la webul unde se află Registrul ne-a permis să găsim şi câteva persoane născute în România care caută sau sunt căutate. Este căutată, de pildă, Malvina Marcu, născută din părinţii Mendel şi Rache (probabil Rachel), având rude pe Salomon, Ida, Juan şi Elisa (unchi şi mătuşi), a locuit la Iaşi în timpul războiului şi se ştie că a emigrat în Israel. Doi fraţi au murit la Auschwitz. Adresa Registrului: http://www.jewishgen.org/registry.

Câteodată, această "Bună dimineaţa" ne produce surprize. Plăcute. Precum aceea legată de regretatul caricaturist Matty Aslan, prieten al Israelului: «Am citit cu înfrigurare ultima "Bună dimineaţa" – transmite dr. Mircea Brateş din SUA. Deosebit de interesant tot ce ne aduce. Mie însă o parte mi-a adus lacrimi în ochi. Cu Matty am copilărit la Galaţi cu mulţi ani în urmă. Eram vecini şi ne jucam zi de zi împreună. După câte îmi amintesc familia se numea Aslan şi era de origine greacă (armeană, nota redacţiei "Minimum"), aşa cum erau mulţi negustori bogaţi din Galaţiul de atunci. După ani şi ani am aflat că e la Bucureşti şi l-am întâlnit o dată sau de două ori. Bineînţeles că urmărean febril caricaturile lui şi uneori articole presărate ici-colo...» Alteori, ne prilejuieşte surprize mai puţin plăcute: «Într-un web-site pe care l-a creat în Canada, Ioana povesteşte cu umor câteva lucruri despre ea şi familie şi face o afirmaţie contestată de tatăl ei: "Am 24 de ani (sorry, mamă!) şi tocmai am absolvit York University. Acum sunt la IBM, ca "internship student". M-am născut în Ro-

MARIUS MIRCU – 90

Adio cacofonio! (IV)

S-a răspândit pe vremuri în România un text-reclamă pe care l-am semnalat într-un reportaj al meu de la Dorohoi, din serialul "Nimic nou în provincie", apărut în cotidianul de seară "Gazeta" din Bucureşti: "De vânzare borş zilnic proaspăt. A se adresa la baba în fund" (adică în fundul unei curţi). Ziceţi că nu e chiar cacofonie? Atunci să ne adâncim mai la fund şi să scoatem la iveală altele, propriu-zise: cacofonii de neocolit, din care v-am mai prezentat o grămadă, căcălău.

În frunte, popularul cuvânt popor. Apoi sumedenie: poponeţ I (şoarece de câmp, de pădure), poponeţ II (fitil de opaiţ), poponeţ III (şezut de copil), poporal (popular), poporan (popular), poporanism (curent social-politic), poporaţie (populaţie), poposit... Chiar nume de oameni: Popov, Popovici... Acestea sunt cacofonii mai delicate, nu i se spune organului respectiv denumirea populară.

Dar iată şi din cele spuse de la obraz: curte, Curtici, Curiaţi (cei trei fraţi învinşi de alţi trei fraţi, Horiaţii, în lupta pentru Roma), "Curier de ambe sexe" (publicaţie întemeiată de Heliade Rădulescu), "Curierul judiciar", "Curentul românesc" şi mai ales ziarul "Curentul" al teribilului Pamfil Şeicaru), Curtea de Argeş, Curtea Internaţională de Justiţie, Curtius (filolog german), familia de savanţi francezi Curie, Azincourt (unde englezii i-au bătut aprig pe francezi, în 1415, dar nu din cauză de cacofonie), concură, curvă, procură, curatelă, curgere, cacialma, eficace...

Domnul inginer Octav Moscuna din Naharia, pasionat şi domnia sa de cacofonii, îmi semnalează că, într-o poezie, Grigore Alexandrescu are două expresii picante: "muşca cu putere" şi "muşca câteodată", pe care eu nu le-aş numi cacofonii, ci... licenţe poetice. Dar tot d-sa are şi o cacofonie de producţie proprie, într-o epigramă care i-a fost sugerată de o situaţie la locul de muncă pe care l-a avut în România: *"Dat fiind că catul şefilor/ era etajul întâi,/ pe coridor/ se călca numai pe covoare./ La celelalte/ ca decor/ sunt ici-colo scuipători".*

mânia, la Cluj-Napoca, unde am trăit primii 13 ani de viaţă, când România era comunistă. Continua criză economică în numele marii plăcinte de pe cer, combinată cu minciunile şi frica, i-au convins într-o bună zi pe părinţii mei să înceapă o nouă viaţă în Israel. Am fost destul de norocoasă să vizitez cele mai frumoase locuri: Ierusalim, Beit Lehem, Eilat, Tel Aviv, Haifa. Din păcate, a început războiul din Golf. Familia mea a realizat că poate fi mai nostim să vedem ştirile la CNN decât să fim noi subiect de ştiri. În felul acesta am ajuns în Canada". În Errata tatălui Ioanei se arată între altele: "Părinţii tăi nu au părăsit Israelul fiind speriaţi de războiul din Golf, ci datorită opţiunii lor de a alege o ţară mai bună şi un mod de viaţă mai bun. Noi am ales asta încă înainte de războiul din Golf...". Tatăl Ioanei nu explică ce înţelege el prin "ţară mai bună" şi "mod de viaţă mai bun" şi criteriile pe care le foloseşte atunci când face comparaţiile». (Iar Uly Vălureanu, fiinţă delicată, nu explică ce înţelege el prin vieţuitoarele care folosesc Internetul pentru a mânji ecranul aparatului dând o copită Israelului care le-a adăpostit şi le-a lăsat să plece acolo unde poftesc, fără probleme...) ■ Uneori afli noutăţi despre talentatul caricaturist Adar Darian, fostul şi preţuitul nostru colaborator, care s-a reîntors în România, de unde îi transmite lui Uly: «Dl. Darian mulţumeşte pentru "frumoasele dimineţi ale Haifei" şi adaugă: "Pentru mine, cel puţin, e de un mare interes să fiu la curent cu ce se mai întâmplă în ţara în care mi-am petrecut 33 de ani din viaţă".» ■ În fine, dar nu în ultimul rând, citim că scafandrii de la Asociaţia pentru cercetări subacvatice (SAI) din Ankara ar fi găsit epava vaporului "Struma", aflată de 58 de ani în fundul apelor din zona Istanbulului. Acum, urmează a se proceda la "identificarea pozitivă" a epavei, pentru ca cercetătorii să poată afirma cu siguranţă că e vorba de "Struma". ■ Toate aceste ştiri, aflate în buletin, ne obligă să-i cerem lui Vălureanu să nu mai umble cu cioara vopsită, să renunţe la titlul "Bună dimineaţa, Haifa" şi să spună lucrurilor pe nume: Agenţia Ulypress.

În Pro și Contra...

...nr. 27, anul 2000 (deja), întâlnim o epigramă a lui M. Gorun adresată "Revistei Minimum care a forat pentru Izvoare":

"După succesul cu Izvoare/ Cine mai urmează oare?/ Se zvoneşte în tot poporul/ Că la rând, acum e HOR-ul".

Iniţiaţii în materie au priceput că prin "succesul cu Izvoare", autorul epigramei înţelege faptul că, zgândăriţi de ciupiturile cordiale din paginile noastre, cei de la Asociaţia Scriitorilor s-au trezit din hibernare şi din somnul cel de moarte, trimiţând – într-un sfârşit – la tipar un număr nou din Izvoare.

Aceiaşi iniţiaţi în materie au înţeles că Mircea Gorun are toate temeiurile să fie ironic în legătură cu impotenţele Asociaţiei. Fără tam-tamuri, fără văicăreli, strângând din dinţi, el scoate în odaia lui din Petah Tikva numita revistă literară "Pro şi Contra", trimestru de trimestru, demonstrând că *se poate.* Ultimul număr cuprinde, ca de obicei, poezie, proză, eseu, memorialistică, semnată de condeieri din Israel şi de prin lume. Salutăm rubrica de note scurte "Semnalăm" şi semnalăm că am dori mai mult piper în fraze.

••• **Prezenţe, prezenţe...** ■ Din "Realitatea evreiască", din Bucureşti, aflăm că poetul Grişa Gherghei caută sponsori pentru editarea a trei cărţi gata de tipar. Acelaşi Gherghei îşi priveşte cu blândă auto-ironie soarta-i literară: "Am refuzat, mărturiseşte el, toate premiile care nu mi s-au dat". Tot din "Realitatea" aflăm că Andrei Băleanu, cunoscutul critic literar stabilit în Germania, a predat capitolul despre istoria evreilor din România care va fi introdus într-o "Istorie a evreilor din Europa" pregătită de Institutul "Moses Mendelssohn" din Potsdam. Şi tot în bilunarul de pe strada Popa Russu găsim câteva observaţii ale Evelynei Fonea pe marginea volumului de versuri "Intrare liberă" de Madeleine Davidsohn, din Haifa: "Poeta este investită cu har creator... dacă în unele poezii descoperit o influenţă minulesciană, ne întâmpină totuşi un abur personal, ca într-un cântec cu melos cald". ■ O amplă prezentare a fabulistului Eliezer Steinbarg (1880-1932), unul din maeştrii versului pe idiş din România, semnează Baruch Cohen în "The Canadian Jewish News", din Montreal. ■ Revista "Dacia literară" din Iaşi şi-a amintit de cam uitatul Ury Benador; sub iscălitura Valentinei Durbacă întâlnim un articol ("Un scriitor evreu al literaturii române") străduindu-se a-l scoate pe romancier din conul de umbră unde se află şi subliniind că avem de-a face cu un prozator realmente valoros. ■ Editura "Europa" din Craiova a publicat o antologie de poezie contemporană românească în limba franceză, alcătuită de cunoscutul scriitor român George Astaloş, din Paris. Printre autorii aflaţi în pagini găsim şi cinci israelieni: Luiza Carol, Sebastian Costin, Sandu David, Andrei Fischof, Bianca Marcovici. ■ După câţiva ani trăiţi la New York şi un scurt popas în Israel, graficianul Devis Grebu s-a instalat cu pensula şi creionul carioca la Paris; el a deschis la centrul Bernard Lazare (care va să zică la Comunitate) din capitala Franţei o expoziţie cuprinzând desene apărute de-a lungul anilor în presă. ■ "Gânditori evrei de la Dunăre", aşa se intitulează un articol de Edgar Reichmann, apărut în lunarul parizian "l'Arche". După ce aminteşte de opera gânditorilor filologi Moses Gaster, Lazăr Şăineanu şi H. Tiktin, autorul prezintă (şi recomandă) un "penseur" de astăzi: bănăţeanul Victor Neumann (n. 1953), cunoscut prin studiile sale privind coexistenţa diferitelor etnii din Europa Centrală. ■ Burschi Gruber, din Bucureşti, unul din cei mai cunoscuţi (şi mai talentaţi) ilustratori de carte pentru copii, a aniversat nu de mult cincizeci de ani de la debut. În această jumătate de secol, el şi-a pus pecetea pe mai bine de o sută de cărţi pentru cei mici. ■ La Editura "Minerva" din Bucureşti a apărut un volum cuprinzând lucrările folcloristului Mihail Canianu (1867-1933). Intitulată "Studii şi culegeri de folclor românesc", cartea este în mod exemplar îngrijită de cercetătorii Al. Dobre şi Mihail M. Robea, care şi–au pus toată priceperea întru scoaterea din uitare a aceluia care mărturisea: "Iubesc atât de mult folclorul nostru încât am ajuns un fel de maniac". ■ Şi fiindcă veni vorba de bătrânii filologi, să consemnăm apariţia la editura "Poliron" din Iaşi a unei ediţii din lucrarea "Folclorul medical român comparat" de I. Aurel Candrea. ■ Una din cele mai plăcute situaţii în care îi este dat cronicarului să se afle este aceea când descoperă nişte condeieri interesanţi de care habar n-avea. Probabil că astronomii încearcă aceeaşi plăcere când nimeresc peste vreo stea necunoscută. Mai nou, din "Realitatea evreiască" am luat cunoştinţă de numitul Martin Abraham, din Piatra Neamţ, al cărui volum, "Decalog liric", apărut la editura "Universal Dalsi", îl recomandă ca pe-un bun poet, de luat în seamă. De altă parte, ziarul "România liberă" ne face cunoştinţă, sub semnătura lui Al. Mihalcea, cu fostul deţinut de la *canal,* Iancu Saul. Acesta a publicat un "Manual pentru victime", evocare şi analiză a anilor săi de detenţie. ■ Arcuşul fostului bucureştean Sergiu Schwartz străbate lumea. După recitaluri la New York, Los Angeles, Londra sau Dresda, violonistul a poposit şi în Braşov. "Sunetul său de o copleşitoare frumuseţe, cunoaşterea savantă şi subtilitatea cu care ştie să îşi apropie stilurile diferitelor epoci, strălucitoarea şi desăvârşita tehnică violonistică, distincţia şi gesticulaţia fastuoasă a frazării, paleta coloristică, logica şi simţul proporţiilor cu care îşi eşafodează discursul muzical, dau, în schiţă sumară, portretul artistic al unui muzician de excepţie: Sergiu Schwartz", scrie D. Anghel în revista "Axa" din oraşul de la poalele Tâmpei.

••• S-a dus secolul XX, ne aflăm în secolul XXI şi tot nu s-a terminat cu surprizele privind "personalităţile din trib"; mereu descoperim că una sau alta dintre vedetele lumii s-a născut într-o familie cu umântaşen de Purim din România. Un exemplu de pus pe listă este numitul Edward Luttwak. Economist, el a scos (între altele) o carte intitulată "Turbo-capitalism: câştigători şi perdanţi în economia globală" şi este consilier al ministrului apărării al SUA (din păcate, n-a apucat să-l sfătuiască de bine pe şeful Pentagonului à propos de războiul din Iugoslavia). Aşa cum aflăm din "Realitatea evreiască", ziarul englez "Financial Times" a publicat o convorbire cu Luttwak, în cadrul unui ciclu de interviuri cu "12 gânditori proeminenţi ai timpului nostru". Gânditorul are şi un hobby: creşterea animalelor. El posedă în Bolivia, pe Rio Guapore (sună frumos), un ranch de 110 km. pătraţi. Un alt caz îl reprezintă regizorul francez de teatru Michel Fagadau, directorul teatrului "Comédie des Champs-Elysées". Tatăl său a fost român, mama sa evreică. Părinţii săi au fugit din ţară, împreună cu copilul, în 1940. Discutând cu Karolina Wolfzahn de la lunarul parizian "l'Arche", el a mărturisit: "Am afinităţi cu iudaismul. Nu sunt practicant, dar cred în Dumnezeu în felul meu".

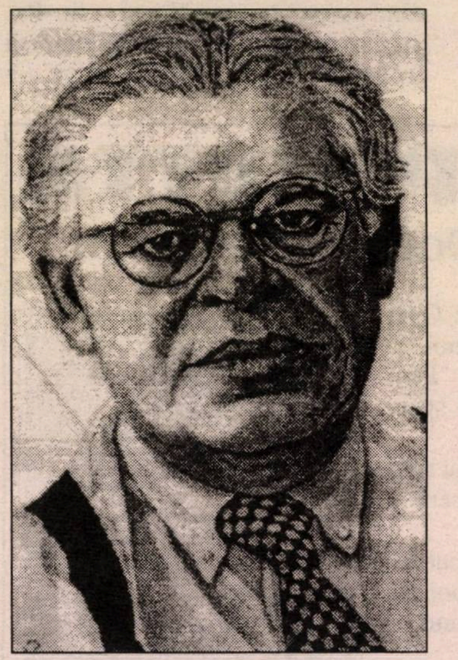

Edward Luttwak

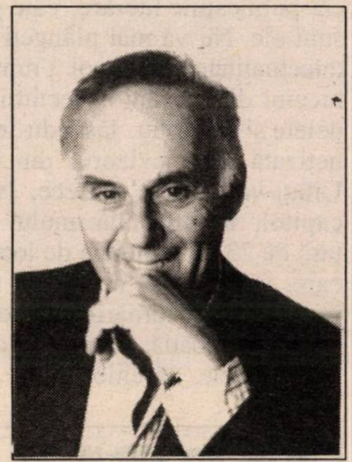

Michel Fagadau

••• Kapo? Aţi spus kapo? Iată un exemplu, de dinainte de război, care face să ţi se ridice părul măciucă în cap, à propos de slugărnicia pestilenţială a unora din *trib* faţă de stăpânul crăcănato-fascist. În numărul din "Dilema", din Bucureşti, având ca temă "Ei, evreii" – număr despre care am mai vorbit – d-na Niuma Goldenberg din Bucureşti, str. Calomfirescu 12, scrie următoarele: «Patronul publicaţiei "Porunca Vremii" (faimosul Ilie Rădulescu-Lăptărie, n.n.) avea o secretară evreică, pe nume Margareta David». Dacă informaţia este adevărată, atunci, cum ar spune G. Mosari, ţi se face Kapo calendar…

••• Dintr-o scrisoare primită de la cunoscutul umorist Mircea Aristide, din Haifa, aflăm că acesta şi-a dat demisia din Asociaţia scriitorilor de limbă română.

••• Nu vă mai plângeţi, toată ziua-bună ziua, că *aliaua* nu citeşte cărţile poeţilor de la noi şi nici măcar publicaţiile literare, câte şi cum sunt ele. Nu vă mai plângeţi că intelectualitatea de la noi a rupt cu obiceiul din bătrâni al lecturii pe-ndelete şi-n fotoliu, lăsându-se magnetizată de televizorul din living. Uitaţi-vă la ce se petrece, la acest capitol, în România anului 2000, ţară de 23 de milioane de locuitori, care, mulţi dintre ei, mulţi, făceau înainte de răsturnările din decembrie 1989 coadă, pe-un ger de crăpau pietrele, la chioşcul de ziare, ca să pună mâna pe un "Contemporanul" sau o "Românie literară". Într-un documentar pe două pagini din săptămânalul "Vineri" (supliment al revistei "Dilema", din Bucureşti) aflăm, frecându-ne la ochi, tirajele publicaţiilor literare la zi. "Contemporanul" – 1.000 exemplare; "Vatra", din Tg. Mureş – 1.350-1.500 ex; "Transilvania", din Sibiu – 500 ex.; "Tomis", din Constanţa – 1.000-1.500 ex.; "Luceafărul", din Bucureşti (revista Uniunii Scriitorilor), merge mai bine: 3.000 ex.; "Interval", din Braşov – 1.000 ex.; "Familia", din Oradea – 700 ex.; "Ramuri", din Craiova – 1.000 ex. ş.a.m.d. Şi dacă ţinem seama că, una peste alta, din aceste tiraje, cam 100 ex. sunt gratuităţi, schimburi cu alte reviste etc. iar vreo 20-25% sunt retururi (exemplare nevândute ce se înapoiază redacţiei), avem tabloul exact al realităţii. Întru consolare, să adăugăm că nici pe la case mai mari treburile cu literatura nu merg prea bine. Discutând *criza,* revista "Lire", din Paris, scria mai deunăzi: "Niciodată în istoria literaturii franceze nu s-a publicat atât de mult şi nu s-a citit atât de puţin. Trăim într-o ţară unde există mai mulţi autori decât cititori".

MAGIC OPERETTA

În memoria lui Dorin Teodorescu

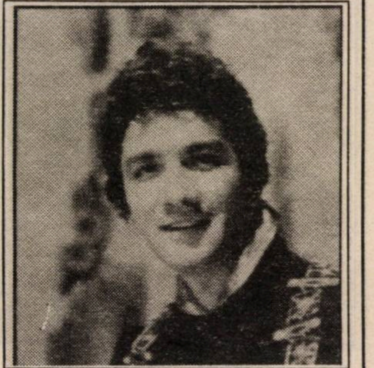

Urma să vină la noi cu "Magic Operetta". Dorea să-şi sărbătorească la noi, şi cu noi, 25 de ani de viaţă artistică. "Pentru că în Israel trăiesc cei mai buni spectatori ai mei".

Un accident vascular l-a împiedicat să-şi împlinească visul şi l-a scos de pe scenă şi din viaţă.

A fost un tenor de clasă, un bărbat superb, un suflet ales. În preajma războiului din Golf n-a fugit, n-a întrerupt turneul, şi a continuat să cânte în Israel.

"Magic Operetta", cu prim-soliştii Teatrului de Operetă din Bucureşti (Florin Georgescu, Ilinca Eugenia, Cornel Tudosie şi Daniela Vlădescu), cu Baletul Maghiar şi prim-soliştii Operetei din Budapesta (Csutka Istvan şi Csengeri Ottilia) şi Orchestra "Johann Strauss" îi vor aduce lui Dorin Teodorescu florile unui omagiu binemeritat…

••• Pe capul d-lui Eliezer Schneider, directorul sucursalei bucureştene a firmei israeliene de cafea, ciocolată şi alte dulciuri "Elite", s-a abătut un mare necaz. El a scăpat, ca noi toţi de altfel, de Bug 2000, însă un alt *bug,* numit graţios Graziela SRL, i-a pus societatea pe jăratec. Sus-numita Graziela, ca şi alte firme de altfel, au lansat pe piaţa românească plicuri de cafea Elita instant, falsificate şi conţinând cafea de proastă calitate. Rezultatul: mii de consumatori s-au supărat, aruncând plicurile cât colo şi năpustindu-se cu telefoanele de protest (plus înjurături colorate) asupra firmei. Ceea ce pentru o marcă de elită precum cunoscuta noastră fabrică a însemnat o lovitură grea. Reacţionând, d. Schneider a publicat, pe bani grei, anunţuri mari, pe cinci coloane, în ziarele româneşti, avertizând publicul asupra falsului şi sfătuindu-l cum să verifice autenticitatea produsului din rafturile magazinelor. Noi, ce să zicem? Eliteralmente scandalos ce se întâmplă. (facsimil?)

••• Ziarista Sara Davidovici, cronicara mondenă de la săptămânalul "Zman Habira", din – aşa cum se înţelege – Ierusalim, nu mai poate fi întâlnită în paginile publicaţiei. Familia Shoken ("Haaretz"), proprietara foii, a hotărât să închidă "Zman"-ul din cauză că mergea prea bine. Atât de bine, încât făcea concurenţă serioasă altei tipărituri a familiei, "Kol Ha'ir". Vezi, Sara, cin'te-a pus să lucrezi atât de bine şi să aduci interviuri cu marile vedete ale "establishmentului" şi cancanuri inedite? Acum, ziarista noastră cântăreşte câteva propuneri de la câteva ziare. Şi nu se grăbeşte. Până una-alta, a acceptat o rubrică de noutăţi din Capitală la radio Ierusalim.

Primii 20

Aşadar, să ne oprim o clipă – aşa cum făgăduisem în numărul trecut – asupra rezultatelor anchetei noastre pe tema "cei mai de seamă 20 evrei români ai secolului". Dar mai întâi, să-i reamintim:

1) **Moses Gaster,** filolog, rabin;
2) **Dr. Alexandru Şafran,** fost rabin-şef al evreilor români în anii celui de-al doilea război mondial;
3) **Mihail Sebastian,** scriitor;
4) **Dr. W. Filderman,** lider al comunităţii evreilor din România între cele două războaie mondiale;
5) **A. L. Zissu,** scriitor, conducător al mişcării sioniste din România;
6) **Elie Wiesel,** scriitor, laureat al Premiului Nobel pentru Pace;
7) **Tristan Tzara**, poet, fondator al mişcării *Dada;*
8) **Paul Celan,** poet;
9) **B. Fundoianu,** poet;
10) **Ana Pauker,** om politic;
11) **Max Auschnitt,** industriaş;
12) **Marcel Iancu,** pictor;
13) **Saul Steinberg,** caricaturist;
14) **Reuven Rubin,** pictor;
15) **Michael Landau,** om politic, fondatorul Loteriei de Stat din Israel;
16) **Clara Haskill,** pianistă;
17) **I. Peltz**, romancier;
18) **F. Aderca,** scriitor;
19) **Lya Koenig,** actriţă;
20) **Angelica Rozeanu,** campioană mondială la tenis de masă.

În afară de cei de mai sus, au mai primit voturi, în număr semnificativ, circa 30 de personalităţi ale *tribului,* de ieri şi de astăzi, din Israel, din România şi din alte locuri, precum (înşiruim în dezordine): M. Blecher, Joseph Schmidt, Rabin-şef Moses Rosen, Rabin-şef I. Niemirower, H. Tiktin, Lazăr Şăineanu, Ronetti-Roman, Eugen Ionesco (mamă evreică), actriţa Maria Ventura (mamă evreică), Moţi Spakov, Ion Călugăru, Ilarie Voronca, N. Stroe, Mişu Benvenisti, Edward G. Robinson, ing. Martin Bercovici, Mendel Haimovici (matematician), David Emanuel (matematician), Lazăr Edeleanu (specialist în petrol), Aharon Aronson (fondator al agriculturii din Eretz Israel), Itzhak Ben Aharon (ex-secretar general al Histadrutului), Iuli Ofer, Bruno Landesberg, prof. A. Kreindler, Leon Rotman (campion olimpic la canotaj), acad. N. Cajal, Arthur Israelovici, M. Rudich, Victor Brauner, Iser, M. H. Maxy, Solomon Schechter, Aristide Blank, dr. L. Ghelerter, I. Artzi, Leny Caler, baronul Neuman (Arad) ş.a.

Aşa cum se întâmplă, de când lumea şi pământul, cu asemenea anchete, nemulţumirile sunt mai multe şi mai mari decât sentimentele de satisfacţie.

Pe ziarista Tehila Ofer, de pildă, a revoltat-o însăşi ideea anchetei noastre. Într-un mesaj adresat prin Internet lui Uly Vălureanu, redactorul buletinului "Bună dimineaţa, Haifa!", cunoscuta redactoare de pe vremuri de la "Maariv", scrie (între altele): "Şi cum se poate să nu fie incluşi toţi, absolut toţi laureaţii Premiului Israel?!!! Şi cum să fie lăsaţi de o parte paraşutiştii care au fost trimişi peste liniile naziste în cel de-al doilea război mondial etc. etc.?". Alţii s-au arătat supăraţi că majoritatea celor 20 sunt oameni de cultură, rabini, politicieni, cu toate că *tribul* a dat şi eminenţi oameni de ştiinţă şi tehnică.

La toate acestea s-au adăugat inevitabilele observaţii: de ce lipseşte cutare? Sau: ce caută aici cutare?

Să răspundem, pe scurt, la observaţiile de mai sus.

Ideea Tehilei Ofer este *în principiu* – şi pe plan moral – întru totul rezonabilă: toţi laureaţii Premiului Israel, toţi paraşutiştii, toţi generalii ş.a.m.d. Numai că aici nu e vorba de principii, ci de o anchetă foarte concretă la care cititorii au fost chemaţi să indice 20 de personalităţi cu nume şi prenume. Iar cititorii, respectând regula jocului, şi-au făcut datoria.

Absenţa savanţilor te duce cu gândul la altă problemă: ce anume ştim noi despre personalităţile autentice, cum îi percepem noi pe oamenii de valoare? Un romancier celebru, un mare conducător politic, un mare rabin, un artist cu faimă, un campion sportiv au avantajul că despre ei s-a scris mereu în presă, iar mai apoi, în a doua jumătate a veacului XX, au fost mereu prezenţi la radio sau televiziune. Asta face ca un fotbalist de 19 ani – care-a înscris două goluri în poarta lui Manchester United – să fie de-o mie de ori mai cunoscut decât un biolog de clasă, şi despre o cântăreaţă pop să avem nesfârşit mai multe cunoştinţe decât despre o somitate într-ale fizicii nucleare (afară doar dacă acesta nu s-a trezit, peste noapte, cu un Premiu Nobel). Ca să fii recunoscut trebuie să fii mai întâi cunoscut de către marile mulţimi, şi nu numai într-o lume de specialişti sau iniţiaţi. E o lege nedreaptă, dacă vrei, dar e o lege.

Felul cum percepem noi valorile (sau, mai limpede, cum le vedem şi le judecăm noi, cu mintea noastră) explică şi alte rezultate surprinzătoare. Eugen Ionesco este un dramaturg de notorietate mondială, însă prea puţini sunt "la curent" cu faptul că mama sa a fost evreică; în plus, printre cei informaţi, unii ezită: de ce nu s-a identificat, totuşi, Ionesco cu iudaismul, şi de ce nu s-a exprimat niciodată ca fiu al *tribului*? Acelaşi mod de a judeca funcţionează, în bună măsură, în cazul Tudor Vianu. Te lauzi cu marele estetician, dar acesta (fiu de evrei, trecuţi la creştinism) nu a vorbit niciodată despre originile sale.

În concluzie? În concluzie, noi suntem, una peste alta, satisfăcuţi de rezultatele anchetei. Mai întâi, fiindcă – să batem în lemn – un "clasament" având în frunte pe Moses Gaster şi Alexandru Şafran ne arată că spiritul *alialei* funcţionează încă normal. Ce departe suntem de un sondaj american pe tema "muzicienii mileniului", unde Elvis Presley a ocupat locul I, lăsându-i hăt, departe, în urmă pe Beethoven şi Mozart. Pe urmă, punerea la cale a unui asemenea sondaj are meritul de a-i face pe ai noştri (inclusiv prin păruielile de rigoare) să-şi aducă aminte de cei ce te-ajută să fii mândru de tine.

Sport

••• Unul din motivele pentru care ne-am dorit ca acum, când intrarăm în anul 2000, să nu vină sfârşitul lumii, a fost şi dorinţa de a asista, din fotoliu, la două evenimente sportive de mâna întâi, ce urmează a avea loc în acest an: 1) turneul final al europenelor de fotbal, din Belgia şi Olanda, şi 2) Olimpiada. Acuma, că scăparăm de Apocalipsă, totul e să fim, fiecare-n parte, sănătoşi şi să apucăm Marele Spectacol. Despre Jocurile Olimpice mai avem timp să vorbim, dar fotbalul se-apropie, se-apropie (iunie!) şi deja microbiştii s–au aruncat în calcule şi pronosticuri. Trecând (dacă se poate trece) peste amărăciunea provocată de înfrângerea la scor a naţionalei noastre în dublul meci cu Danemarca (5-0 acasă, pe Ramat Gan, la Copenhaga s-au purtat cu noi cu blândeţe), înfrângere care ne-a împiedicat să ajungem şi noi în finală, trecând şi peste scandalul cu fufele care s-ar fi strecurat, la comandă, în camerele de hotel ale jucătorilor alb-albaştri, în noaptea dinaintea meciului cu danezii, să privim înaintea noastră şi să recunoaştem că vom avea parte în vară de nişte întâlniri de zile mari. Şi, ca un fel de consolare, că noi, cei din *trib*, vom avea prilejul să strigăm "hai, băieţii!", fiindcă echipa României s-a calificat, şi-ncă fără probleme, cu brio, în turneul final. În plus, 11-le antrenat până mai deunăzi de Victor Piţurcă şi de-aci înainte de Emeric Jenei ("motoraş", aşa cum îl alintau tribunele pe când juca în linia de mijloc a echipei "Steaua" Bucureşti), a nimerit în cea mai tare grupă a turului. Cea mai tare e puţin spus; Hagi, Gică Popescu et co. au fost expediaţi, prin voinţa tragerii la sorţi, direct în infern. Ei vor avea de înfruntat, pentru a merge mai departe, în sferturile de finală, trei echipe capabile, fiecare, să câştige titlul: Germania, Anglia şi Portugalia. La prima vedere, e jale: misiunea românilor pare imposibilă. Dar la a doua vedere nu e chiar aşa. La ultimele campionate mondiale, din Franţa, tricolorii i-au învins pe englezi cu 2-1. Cât despre portughezi, ei i-au întâlnit chiar în calificări şi i-au învins. Nemţii au fost şi au rămas o putere (mie-mi spui?), dar, aşa cum s-a văzut la mondialele din 1998, ei trec acum printr-o criză de formă. Bătrânii se duc, tinerii nu au încă experienţa de cuviinţă. Prin urmare, există toate şansele ca lozinca lansată nu de mult de Hagi: "Să câştigăm Campionatul european!", să se transforme în fapt. Şi ca în lumea *soccerului* european să se producă o mare surpriză.

••• O surpriză plăcută, desigur. Pentru că europenele acestea ne pot rezerva şi surprize neplăcute. Nu atât pe stadioane, cât în tribunele, crâşmele şi pe străzile din Bruxelles, Amsterdam, Haga, Rotterdam şi alte oraşe civilizate pe care le admirăm cu toţii: ce curăţenie pe străzi! (nu ca la noi...) şi ce politicoşi sunt oamenii! (nu ca la noi). În vremurile de azi, pline de bătăi între *fani* la peluza a doua, ce se lasă cu morţi şi răniţi, de lozinci gen nazist cu capete de mort fluturate sifilitic pe terenurile vechiului continent, de capete rase şi mai ales goale pe dinlăuntru, să nu ne mirăm dacă în zilele turneului sunetul sirenelor poliţiei şi salvării va acoperi fluierele arbitrilor. Un prim semnal în această direcţie au primit organizatorii belgo-olandezi graţie Internetului. Acolo a apărut mai deunăzi un anunţ sunând aşa: "Huligani din Olanda, uniţi-vă!" Până acum au răspuns la apel suporterii din cinci oraşe, hotărâţi să facă viaţă amară echipelor străine ce vor juca în Ţara Lalelelor, precum şi, fireşte, suporterilor veniţi de peste graniţă să-şi încurajeze jucătorii. Poate că, datorită poliţiei, primejdia va trece ca un Bug 2000 care vârâse spaima în omenire. Dar lozinca, această lozincă, va rămâne.

••• Şi va rămâne pentru că – vai! – o găsim pretutindenea: Huligani din Italia, uniţi-vă! Huligani din Columbia, din Polonia, din Argentina, din Zanzibar, uniţi-vă! Huligani din Petah Tikva, uniţi-vă! Ca să nu mai rămână piatră pe piatră la derby-ul local dintre Macabi şi Hapoel. Aşa cum se ştie, lozinca bântuie cu furie şi prin România, punând pe gânduri spiritele luminate. Şi punându-le în stare de alarmă. Nu de mult am publicat în aceste coloane un eseu al sociologului Andrei Oişteanu. Înscriindu-se la cuvânt după Oişteanu, cunoscutul poet şi romancier român Mircea Cărtărescu s-a neliniştit şi el, într-un articol intitulat "Nuova guardia – ura şi galeriile de fotbal", din săptămânalul bucureştean "Dilema" (fragment):

«Am mers într-o vreme foarte des pe stadion, de fiecare dată când Dinamo juca acasă. Strigam şi eu până răguşeam. Am ieşit şi eu pe străzi, mărşăluind în tăcere, când Steaua a luat Cupa campionilor, şi apoi în fiesta victoriei cu Argentina. Pentru mine, fotbalul s-a asociat mereu bucuriei, mândriei că pot aprecia o fază bună, triumfului când naţionala câştigă. Amărăciunii când pierde. În ultimul an, însă, ca în multe domenii ale vieţii noastre publice, am trăit sentimentul că simpatica şi necesara subcultură a fotbalului a devenit subumanitate şi că microbiştii s-au transformat în microbi... S-au mai scris articole despre şovinismul mergând până la neo-nazism al unora dintre galerii, despre nişte **site***-uri incredibile pe Internet (invitaţii directe la exterminarea – chiar acest cuvânt era folosit – ţiganilor şi, în general, a oponenţilor), dar climatul de teroare şi violenţă se-ntinde mult prea departe şi marchează mai direct viaţa noastră cotidiană.*

Mai întâi sunt grafitti-urile pe care le vezi pretutindeni: pe gardurile de beton ale unor fabrici părăsite, pe zidurile blocurilor, în clo-

sete şi pe băncile elevilor. Iniţial nici nu am ştiut la ce se referă inscripţii enigmatice de tipul "Nuova Guardia Colentina", lăţite pe câţiva metri buni de perete şi însoţite de semne la fel de bizare. "Colentina Antigiuleştina" era ceva mai transparent însă, şi un "Moarte ţiganilor" scris chiar dedesubt decripta mesajul. Giuleştenii, prin urmare, erau identificaţi cu ţiganii şi cu echipa Rapid. Cuvântul "moarte" alternează monoton în aceste sloganuri cu cuvântul "muie". Unul reprezintă ura, celălalt dispreţul. Primul identifică o echipă cu o entitate demnă de dragoste sau de ură necondiţionată ("Câine până la moarte", scrie un suporter al echipei Dinamo), până la urmă un fel de erou legendar, acelaşi de-a lungul timpului, în ciuda schimbării tuturor jucătorilor, adulat sau demonizat. Un nume propriu, cum o arată o expresie ca "moarte lu' Steaua"... Celălalt termen semnifică, în sfera sexuală, o practică pretins înjositoare (felatio). "A da muie" înseamnă, fără-ndoială, în imaginaţia primitivă a junilor din galerii, a umili femeia, a o pune la locul ei, a te reasigura că "toate sunt târfe", că "femeia nu e om", adică a-ţi exercita, sadic, puterea.

Sunt, apoi, tramvaiele şi trenurile pline cu suporterii ce se duc sau se-ntorc de la un meci. I-am întâlnit şi eu în Gara de Nord, acum câteva zile. De departe păreau drăguţi şi pitoreşti, cum erau înfăşuraţi în culorile echipei favorite. Dar era în ei ceva surd ameninţător, ceva primitiv pe care trecătorii îl simţeau şi care-i făcea să ocolească grupurile de microbişti. Din când în când câte unul dintre aceştia răcnea înspăimântător câte un slogan din cele de mai sus, şi era imediat urmat de un cor de urlete. Printre tineri erau şi câteva fete, de asemenea liceene. Dumnezeule, ce era la gura lor! E probabil stupid, dat sunt încă şocat de fetele care vorbesc la fel de porcos ca şi colegii lor. "Tu vorbeşti", îi spunea una celeilalte, "care nici nu ştii ce-i aia pulă? Să vorbeşti după ce o să te fuţi şi tu!" Cine erau inşii ăştia? În mod sigur nu erau generaţia Humanitas, dar nu erau nici măcar generaţia Pro... Şi totuşi merg zilnic la o şcoală cu pretenţie de universalitate a cunoştinţelor, au acasă treizeci de canale de televiziune... Cum nu devin schizofreni când învaţă despre metaforă, algoritmi, formaldehide, sincopă de timpi, iar afară, în gaşca de la bloc, folosesc doar zece cuvinte recurente din sfera lui "muie", "marfă", "sugi" şi "să moară"?...»

De la Pete şi Boris la Dudi

Nu de mult, v-am adus la cunoştinţă că Pete Sampras (SUA), tenismenul nr. 1 al lumii la ora de faţă, este de felul său evreu, după toate regulile artei. Mai nou, celebrul neamţ Boris Becker, teutonul care a câştigat câteva Wimbledon-uri, dominând courts-urile globului în anii '70-'80, a mărturisit că mama lui este, ca să n-avem vorbe, evreică.

Aşadar, uite, stăm bine cu neamul şi la sportul alb. O dovadă în plus că asta-i situaţia ne-o oferă cazul Dudi Sela. Băiatul are 14 ani şi, împreună cu fratele său Ofer, face ravagii pe terenurile din Ramat Hasharon. Îl vedem în fotografie, primind Cupa Campionilor europeni pentru categoria 14 ani din mâna preşedintelui Uniunii Naţionale de Tenis din Italia.

Urmarea: marele antrenor american Nick Bolletieri s-a repezit în Israel să-i vadă pe fraţii Sela şi i-a invitat pentru un stagiu de antrenament la Academia de tenis de la Bradenton, Florida. Academia e un *nume* în materie: acolo au învăţat carte campioni ca Becker, cel mai înainte pomenit, André Agassi, Monica Seles, surorile Williams şi alte stele ale rachetei...

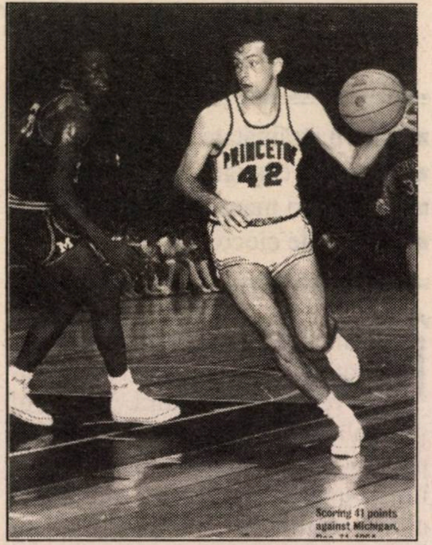

Baschetbalistul din fotografie este americanul Bill Bradley. În tinereţe, înscria coşuri multe pentru echipa sa. Astăzi, el candidează la investitura Partidului Democrat pentru alegerile prezidenţiale. Rămâne de văzut dacă va înscrie mai multe puncte politice decât rivalul său nr. 1, vicepreşedintele Al Gore.

ASSOTEX
Alitalia

STAN VLAD

Corespondenţă din Bucureşti

Dacă la nivelul mentalităţilor nu se întâmplă nimic...

- **Vile-n străinătate... din salariu**
- **Te uiţi şi câştigi!**
- **Ţara are o mare rezervă de fraieri**
- **60.000 de ciocoi noi**

Într-un interviu pe care l-am publicat în urmă cu câţiva ani într–o revistă de cultură, filozoful şi publicistul Andrei Pleşu, proaspăt înlocuitul ministru de externe, îmi spunea că dacă nu se produce nici o schimbare la nivelul gândirii individului, dar şi a colectivităţii din societatea românească, atunci totul este în zadar. Ceva mai înaintea lui, prin 1990, politologul Silviu Brucan a făcut o declaraţie care a scandalizat pe mulţi: că va fi nevoie de vreo 20 de ani pentru ca poporul român să înţeleagă rosturile şi sensul democraţiei şi al economiei capitaliste.

Acum, când au trecut zece ani de la evenimentele din 1989 (nici azi nu s-a stabilit dacă a fost revoluţie sau lovitură de stat!), privind sau analizând evoluţia societăţii româneşti, tot mai mulţi le dau dreptate celor care s-au dovedit a fi realişti şi au spus lucrurilor pe nume, practic au prevenit societatea. Văzând cum stau lucrurile în România, aşa-zişii proroci defăimaţi atunci se bucură acum de credibilitate. Realităţile le-au confirmat previziunile.

Desigur, nu putem spune că România se află la nivelul anului 1989, când s-au prăbuşit zăgazurile dictaturii comuniste. În plan instituţional, în politică, multe s-au schimbat şi se desfăşoară după regulile democraţiei acceptate în mare parte a lumii. Dacă e să vorbim despre înfăptuirea unei revoluţii, atunci aceasta s-a produs în primul rând în mass-media din România. Mai sunt şi alte domenii în care lucrurile au luat-o pe calea cea bună.

La nivelul mentalităţilor, însă, al felului de a gândi al oamenilor şi mai ales al celor care se află în fruntea noilor instituţii democratice ale societăţii, cum stăm? Aceasta-i întrebarea esenţială. În fruntea tuturor instituţiilor societăţii, a partidelor politice, se află oameni care au aparţinut mai mult sau mai puţin mentalităţii epocii dictatoriale (cei care s-au născut după 1980, necontaminaţii, sunt prea tineri şi nu au încă nici un rol în societate). Treburile ţării, la toate nivelele, se află în mâna unor oameni crescuţi şi educaţi în anii aşa-zisului socialism. Indiferent în ce funcţie se află, indiferent din ce partid fac parte, cu toţii au aceeaşi mamă: partidul comunist. La suprafaţă şi-au mai schimbat comportamentul social, au învăţat ceva sloganuri noi, ale zilelor de azi, s-au mai periat de mătreaţa comunistă (ba chiar se dezic vehement de aceasta), dar în fond, în esenţă, au rămas tributari spiritului colectivist-dictatorial. E într-un fel normal; la vremea respectivă toţi s-au dorit a fi mici dictatori ceauşişti în colectivităţile prin care au mişunat. Poţi să-i numeri pe degete pe cei care n-au fost contaminaţi de virusul comunist; câţiva care au fost zeci de ani în închisori, dar acum sunt bătrâni şi neputincioşi.

În cei zece ani de parcurs spre democraţie, România a avut doi preşedinţi: Ion Iliescu, care a condus ţara în trei legislaturi până în 1996, şi Emil Constantinescu, care-i încă în funcţie. La un asemenea nivel, însăşi constituţia ţării i-a obligat la un comportament mai aproape de practicile democratice. Dar şi unul şi altul (ceva mai puţin şi mai discret Emil Constantinescu) tânjesc după puteri discreţionare. Şi acum, ca senator şi preşedinte al principalului partid de opoziţie – P.D.S.R. – Ion Iliescu se opune cam la tot ce ţine de evoluţia României spre Europa, spre democraţia adevărată, spre economie capitalistă. Mai acceptă câte ceva doar aşa, de ochii lumii, dar numai la suprafaţă. Într-un fel, e normal: lui i-a fost mamă şi comunismul românesc şi cel sovietic. Se vede că el ar vrea în România un socialism mai liberal, condus de comunişti cu faţă umană. La rându-i, Emil Constantinescu dă mereu semne că ar vrea să se elibereze de chingile impuse de constituţie, ca să aibă mai multă putere în decizii. A şi fost acuzat public şi se pare că nu i-ar displace un fel de semi-dictatură, judecând după unele poziţii şi aprecieri făcute public. Chiar şi la acest nivel, al celei mai înalte funcţii într-un stat ce se declară democrat şi se vrea în hora europeană, spiritul trecutului se mai manifestă. Chiar şi felul cum a fost schimbat în decembrie premierul Radu Vasile aduce aminte de practici dictatoriale.

La alte nivele, manifestările sunt mai făţişe. România are un parlament (bicameral) compus din peste 400 de senatori şi deputaţi. Nu afli printre ei nici măcar zece care să gândească în spirit democratic, care să pună pe primul plan interesele ţării. Sunt preocupaţi doar de interesele personale, familiale şi de clan şi au luat din ţară tot ce se putea lua: terenuri, case, spaţii comerciale, funcţii pentru ei şi copiii lor, în ţară şi mai ales în străinătate. Se ştie că unii şi-au cumpărat case în străinătate şi multe altele, toate din... salariul mare care include impozitele şi taxele împovărătoare asupra populaţiei. După unele date (neconfirmate oficial), pentru un parlamentar se cheltuiesc din banii publici 386 milioane lei lunar: salarii, indemnizaţii, prime, cazare în hoteluri de lux, concedii în străinătate, maşini, consilieri, secretare, şoferi, telefoane mobile şi fixe, transporturi. Orice mişcare a lor este plătită din fondurile publice.

În cele aproape cinci decenii de comunism, o concepţie s-a înrădăcinat adânc în mintea românilor: că statul trebuie înşelat şi furat. Asta fiindcă statul zis socialist a luat totul de la şi de pe oameni. Poate va veni o vreme când concepţia aceasta va dispărea. Acum, însă, se manifestă mai puternic ca oricând. De la parlamentari, trecând prin guvernanţi, demnitari, şefi ai autorităţilor centrale şi locale, directori de societăţi de stat, specialişti, lucrători, până la ultimul funcţionar de la o primărie comunală – cu toţii au ca preocupare principală înşelarea şi jefuirea bunului şi banului public şi, pe cât se poate, şi al cetăţeanului.

Foarte mulţi oameni de pe la noi au gândit şi mai gândesc că o dată cu instaurarea democraţiei va curge lapte şi miere, va veni un trai îmbelşugat (ca în ţările dezvoltate ale lumii) fără să faci nimic. Toţi vor bani mulţi, salarii mari, case, maşini, dar să le primească pe gratis. Că aşa au cei ce trăiesc în capitalism. Toată lumea vrea să trăiască bine, dar fără să facă nimic, după un slogan perfid mult vehiculat de televiziunea PRO-TV: "Te uiţi şi câştigi!" "Munceşti şi câştigi" nu mai are nici o valoare.

Se cuvine să facem aici o paranteză: România este pur şi simplu sufocată de jocuri şi concursuri înşelătoare, conform cărora s-ar câştiga miliarde de lei, milioane de dolari. Cunoscutul ziarist Cornel Nistorescu scria într-un editorial că "România are o mare rezervă de fraieri". De la Caritasul de-acum vreo opt ani, care a păgubit sute de mii de oameni de multe miliarde de lei, au mai apărut tot felul de astfel de jocuri bazate pe acelaşi principiu, au apărut aşa-zise societăţi de investiţii care n-au mai dat banii oamenilor. Toate televiziunile, firmele, organizaţiile improvizate înşeală lumea cu jocuri bingo, concursuri care pun întrebări cu răspunsuri date dinainte, dar te condiţionează să suni la telefoane care încep cu 89 (ca şi cele erotice), care costă o avere. În materie de jocuri bingo, pe primul loc se află postul TV Antena 1, care vinde într-o săptămână cam 12-13 milioane de cartoane a câte zece mii de lei fiecare. Afacere de multe miliarde săptămânal. Sunt ceva câştiguri consistente. Dar cine ştie ce e în spatele lor. Aşa, "prin târg" se vorbeşte că cele mai multe sunt aranjate şi că doar câţiva inşi câştigă întâmplător, ca totuşi jocul să fie credibil. Cine poate să ştie exact! Mulţimea participă în disperare la toate jocurile de acest fel, unii cheltuind şi banii pentru mâncarea copiilor. Sărăcia e mare, disperarea la fel şi oamenii încearcă orice.

Când e vorba de lucruri serioase, gândirea noastră nu mai are puterea de a înţelege realitatea obiectivă. Chiar dacă nu se lucrează, se produce puţin şi la nivel calitativ mediocru, oamenii vor ca statul să le dea tot ce le trebuie. Dacă nu, ies în stradă şi protestează violent, încălcând orice legi şi reguli ale protestului social. Aşa au făcut minerii, aşa fac acum lucrătorii braşoveni, aşa fac ceferiştii. Toţi cer, toţi vor. Firesc, e dreptul lor. Dar e şi dreptul guvernanţilor să-i întrebe ei ce dau, ce fac pentru societate, pentru a-şi justifica salariul? Dar aşa-i la stat: numai să-i ceri. De aceea, cei mai mulţi dintre români (ne referim la cei din sfera producţiei industriale), când aud de privatizare încep să protesteze şi-i pun pe goană pe investitori, fie români, fie străini. La patron trebuie să munceşti, nu mai poţi să te plimbi cu un cleşte în mână din atelier în atelier până ce trec cele opt ore de lucru. Mulţi vor avantajele din capitalism când e vorba de salarii, dar să lucreze cât lucrau în socialism, la stat!

Concepţia e generală. Toţi se vaită că n-au, că nu le ajunge, dar puţini îşi scormonesc mintea pentru a întreprinde ceva folositor lor şi societăţii, pentru a câştiga mai mult. În schimb, îi duşmănesc pe cei ce au. Aici se cuvine să facem o paranteză: sunt foarte puţini cei ce au agonisit câte ceva prin muncă cinstită. În România sunt foarte mulţi bogătaşi (ciocoii noi), vreo 60.000 de miliardari, dar aceştia sunt dintre cei care au furat, au făcut escrocherii, contrabandă, evaziuni. Cei pe care nu-i duce mintea la astfel de învârteli în stil mare, pun mâna pe pistoale (că acum se găsesc din belşug) şi-şi asigură chiar mai mult decât au nevoie.

În această junglă sălbatică în care trăim există şi mici oaze ale liniştii, populate de oameni care-şi duc sărăcia şi neîmplinirile cu demnitate. Sunt cercuri, grupuri de intelectuali, îndeosebi de factură umanistă, care mai speră că vom ajunge într-o zi la o societate civilizată. Mai sunt pe ici-colo ţărani cu frica lui Dumnezeu şi cu sufletul curat care-şi duc traiul de azi pe mâine şi cred într-o lume mai bună. Mai sunt mulţi tineri ale căror creiere n-au fost atinse de ciumă şi care văd viitorul cu alţi ochi. Ei sunt speranţa României. Peste încă zece ani tinerii de azi vor fi ei în faţă, oameni spre maturizare care – sperăm – vor introduce în toate sferele vieţii concepţiile noi ale unui popor european democrat şi civilizat.

Nu ne rămâne decât să avem încredere şi speranţă în viitor, mai ales că acum am primit bilet de intrare în Europa şi că la sfârşitul lunii februarie 2000 vor începe negocierile de aderare la Uniunea Europeană. Avem speranţa că se vor mai schimba multe, în toate privinţele.

- **Ce căuta veneticul Alexandru Graur la Radio?**
- **La postul de televiziune al cărui principal acționar este milionarul Lauder, evreu după Halaha**
- **"România Mare" și poporul frate irakian**

«Pentru a înțelege cât de puternic era în regimul comunist monopolul evreilor asupra posturilor de conducere în toate domeniile vieții românești, vom da numele câtorva șefi ai Societății române de Radiodifuziune, care aveau controlul asupra tuturor stațiilor de transmisie radio din România: 1) Alexandru Graur, director general, evreu pe nume Alter Brauer. 2) Doctorul Petre Iosif, director adjunct al societății, evreu pe nume Josephson. 3) Titu Bratin, director de programe, evreu pe nume Braunstein (etc. etc.). Toți crainicii postului de radio erau evrei, care nici măcar nu știau bine limba română. Toți românii își dădeau seama că cei ce vorbesc toată ziua și fac propagandă pro-comunistă la radio sunt evrei. Până și muzica populară fusese pervertită, iar în repertoriul radio s-au introdus așa-zisele "cântece populare evreiești", care nu erau altceva decât melodii populare românești schimbate pe ici pe colo cu texte în idiș, pentru a semăna cu cântecele evreiești. Același procedeu îl folosesc și evreii din America. Ei transformă cântecele populare sau clasice, schimbându-le forma și ritmul în melodii de jazz. Astfel a apărut procedeul numit "aranjament muzical". Dictator în lumea muzicală era evreul Elias Goldenberg, cunoscut sub pseudonimul Elly Roman. Fără autorizarea lui nu se putea publica nici o partitură nouă. Sub conducerea acestui individ s-au schimbat cuvintele unor vechi melodii populare, romanțe sau cântece de muzică ușoară compuse înainte de venirea regimului comunist. În locul vechilor versuri s-au introdus versuri de propagandă roșie, cu "tractoare", "fabrici", "cooperative agricole de stat" și alte cuvinte asemenea, care nu aveau nimic comun cu muzica ușoară și populară românească. Toate cărțile importante din bibliotecile publice, dar ale căror idei contraveneau doctrinei comuniste sau intereselor generale ale evreilor, au fost scoase din biblioteci și arse. În 1948, statul român sau, mai bine zis, evreii de aici au publicat două volume de 350 de pagini cu numele autorilor și lucrărilor interzise din literatura română și străină. Mai bine de 90 la sută din operele de literatură, filozofie, sociologie, teologie, religie creștină etc. au fost interzise. Printre acestea nu figurau operele evreilor, care nu au fost niciodată interzise. Majoritatea cărților de la Biblioteca Academiei din București au fost scoase pe stradă, în Piața Romană, și arse, pentru că se zicea că ar fi conținut "venin spiritual".

(Din "România Mare", Buc.)

Nou!

Carte poștală tipărită de Editura Samizdat, din București, unde vedem că cititorului i se recomandă cărți pasionante și folositoare omului precum "Procesul sionismului" sau "Hitler contra Iuda". Pe verso, editura anunță alte apariții: "Adolf Hitler – testament politic" (18.000 lei), "Protocoalele Înțelepților Sionului", în traducerea lui Ioan Moța (21.000 lei), "Nazismul sionist" de Radu Theodoru (19.500 lei), "Miturile fondatoare ale politicii israeliene" de Roger Garaudy (25.000 lei) ș.a. ș.a.

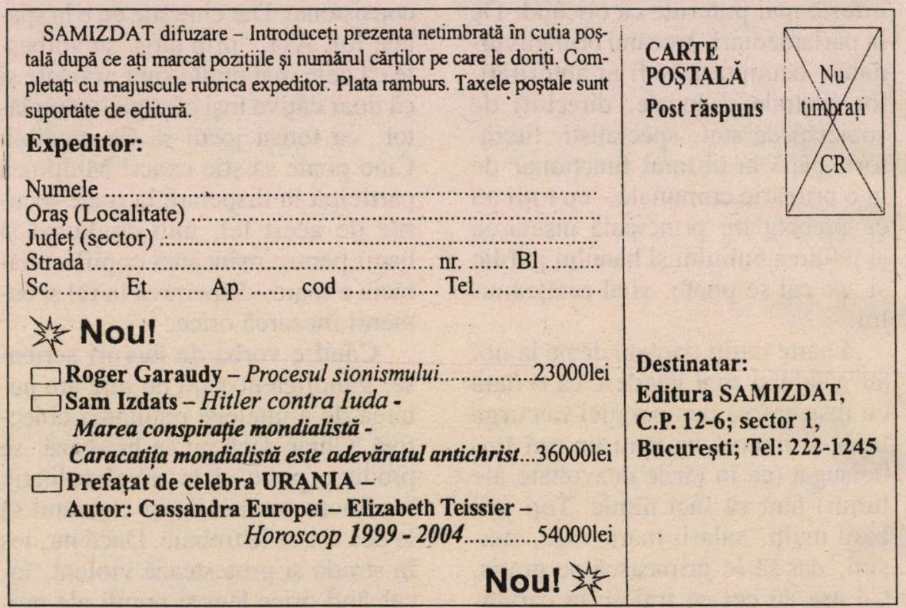

SAMIZDAT difuzare – Introduceți prezenta netimbrată în cutia poștală după ce ați marcat pozițiile și numărul cărților pe care le doriți. Completați cu majuscule rubrica expeditor. Plata ramburs. Taxele poștale sunt suportate de editură.

Expeditor:

Numele ....
Oraș (Localitate) ....
Județ (sector) ....
Strada .... nr. .... Bl ....
Sc. .... Et. .... Ap. .... cod .... Tel. ....

Nou!

☐ **Roger Garaudy** – *Procesul sionismului*................23000lei
☐ **Sam Izdats** – *Hitler contra Iuda -*
Marea conspirație mondialistă -
Caracatița mondialistă este adevăratul antichrist...36000lei
☐ **Prefațat de celebra URANIA –**
Autor: Cassàndra Europei – Elizabeth Teissier –
Horoscop 1999 - 2004............54000lei

Nou!

CARTE POȘTALĂ
Post răspuns

Nu timbrați
CR

Destinatar:
Editura SAMIZDAT,
C.P. 12-6; sector 1,
București; Tel: 222-1245

Show TV cu Auschwitz și săpun

«Cu nedisimulată satisfacție proletară, una din edițiile trecute ale ziarului "Adevărul" glorifica pe prima pagină decizia CNA (Consiliul Național al Adiovizualului) de a sancționa postul TV Atomic pentru îndrăzneala de a difuza un videoclip. Videoclipul conține prestația muzicală a trupei "Paraziții" pe o temă legată de uzul alcoolului ("Alcoolul e viață și viața e alcool"), în fond peripețiile ironic-existențiale ale unei minți de adolescent îmbibate artistic în experimentele bahice specifice vârstei.

Asta pe de o parte. Pe de alta, cunoscând deja intransigența proaspăt dovedită a CNA-ului, îi atragem atenția asupra unei emisiuni difuzate pe foarte onorabilul post PRO TV. Este vorba de show-ul "Vacanța mare la PRO TV", pus în aer acum două săptămâni de un producător pe care nu-l cunoaștem, dar care e în mod cert o mare speranță a antisemitismului. Spectacolul, destinat parcă amatorilor de bancuri antievreiești, a parcurs, la o oră de maximă audiență, aproape toată gama de glume proaste cu Hitler, cu lagăre, gaze și săpun, nelipsind, în afara umorului, decât o invitație clară și haioasă la omor.

Acum, să comparăm infracțiunea unor puști care cântă despre bere cu acțiunea unor adulți care râd pe seama Auschwitz-ului și să ne întrebăm dacă mai înțelegem ceva. Da, înțelegem. Înțelegem ori că au dispărut evreii de prin comitete și comiții, ori că – Doamne ferește! – domnul Ronald Lauder (marele om de afaceri evreo-american, n. red.), acționarul principal al PRO TV-ului, a găsit că-i vreun gheșeft să dea dezlegare la holocaust».

(Din "Academia Cațavencu", București)

Amor, amor, amor...

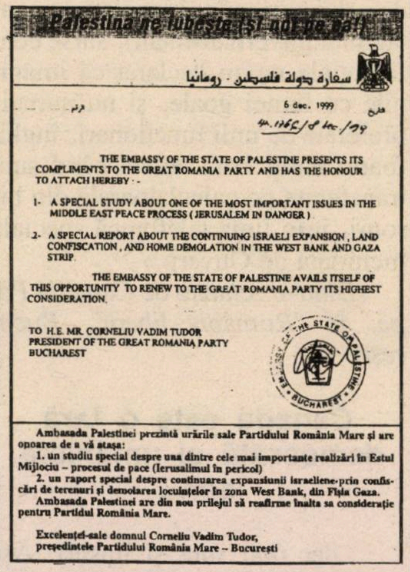

Palestina ne iubește (și noi pe ea!)

سفارة دولة فلسطين - رومانيا

الرقم ..... التاريخ 6 dec. 1999

[illegible]

THE EMBASSY OF THE STATE OF PALESTINE PRESENTS ITS COMPLIMENTS TO THE GREAT ROMANIA PARTY AND HAS THE HONOUR TO ATTACH HEREBY :-

1- A SPECIAL STUDY ABOUT ONE OF THE MOST IMPORTANT ISSUES IN THE MIDDLE EAST PEACE PROCESS (JERUSALEM IN DANGER)

2- A SPECIAL REPORT ABOUT THE CONTINUING ISRAELI EXPANSION, LAND CONFISCATION, AND HOME DEMOLATION IN THE WEST BANK AND GAZA STRIP.

THE EMBASSY OF THE STATE OF PALESTINE AVAILS ITSELF OF THIS OPPORTUNITY TO RENEW TO THE GREAT ROMANIA PARTY ITS HIGHEST CONSIDERATION.

TO H.E. MR. CORNELIU VADIM TUDOR
PRESIDENT OF THE GREAT ROMANIA PARTY
BUCHAREST

Ambasada Palestinei prezintă urările sale Partidului România Mare și are onoarea de a vă atașa:

1. un studiu special despre una dintre cele mai importante realizări în Estul Mijlociu – procesul de pace (Ierusalimul în pericol)

2. un raport special despre continuarea expansiunii israeliene-prin confiscări de terenuri și demolarea locuințelor în zona West Bank, din Fâșia Gaza.

Ambasada Palestinei are din nou prilejul să reafirme înalta sa considerație pentru Partidul România Mare.

Excelenței-sale domnul Corneliu Vadim Tudor,
președintele Partidului România Mare – București

(Din "România Mare", București)

O statuie de prisos

«Acum câteva zile, Consiliul municipal din Cluj a acceptat propunerea primarului său de a se ridica în orașul de pe Someș o statuie mareșalului Antonescu. Singurul protest care s-a făcut auzit până acum a fost al d-lui Eckstein, ministrul Minorităților. S-au invocat crimele săvârșite împotriva evreilor și a țiganilor în anii guvernării "Conducătorului". Oare numai supraviețuitorii și urmașii victimelor de altă etnie decât românească se opun acestei decizii nesăbuite? Ca român, mie mi-e rușine ca numai minoritățile să se pronunțe contra glorificării unui dictator. (...)

Între timp, la Timișoara, nu știu ce asociații civice, care există doar din vanitatea președinților lor, au organizat o reabilitare a mareșalului paralelă cu cea pe care n-au obținut-o încă în justiție. E cu atât mai absurdă această agitație, cu cât ea nu exprimă fidelitatea îndelung păstrată în sinea lor de niște bătrâni, ci oferă o temă de exploatat unor demagogi de vârstă mijlocie, care s-au inițiat în naționalism sub Ceaușescu.

Nu pentru ei, a căror rea credință mi se pare evidentă, ci pentru colosala ignoranță istorică a celor mai mulți, mă simt dator să arăt ce nepotrivită este ideea unei statui care ar simboliza recunoștința națională față de Ion Antonescu.

Nici Franța n-are o statuie a lui Pétain, nici Ungaria una a lui Horthy. Cultura politică din aceste țări, una rămasă democratică de la Eliberare, cealaltă chiar siluită atâta vreme de comunism, n-ar îngădui-o. Numai aici, proslăvirea dictatorilor găsește un teren favorabil; numai aici, exercițiul democrației fiind anemic, s-a așteptat mereu mântuirea, nu de la instituții, care trăiesc și ele de azi pe mâine, ci de la "oamenii providențiali", neapărat cinstiți și duri – adică înzestrați tocmai cu acele calități mai rar prezente în psihologia națională, eminamente transigentă. Statuia de la Cluj ar semnala lumii întregi această carență morală, o dată cu nepăsarea față de ceea ce au îndurat minoritățile deportate și masacrate. Aceasta înseamnă indiferență grosolană la dreptate și libertate, pe care aliații lui Antonescu le-au suprimat oriunde s-a impus vremelnic superioritatea lor militară. Ea înseamnă ceva și mai grav: refuzul de a-și admite vina proprie, acolo unde asocierea cu Germania lui Hitler, de care Antonescu n-a vrut să se dezică până în pragul catastrofei, ne-a antrenat în acte reprobabile, care nu s-au limitat la măsurile represive cu caracter rasial.»

(Din articolul "O statuie de prisos" de A. Pippidi; în "Dilema", București; amintim că prof. univ. Andrei Pippidi este nepotul marelui istoric român N. Iorga, ucis de fasciști în 1940)

Ce-a fost la 21-22 decembrie 1989?

Revoluție? Revoltă? Lovitură de stat? Cu sprijin din afară? Fără sprijin din afară?

Întrebările acestea, care-i frământă pe români de ani de zile, au fost puse, din nou, cu acuitate, acum, când a fost sărbătorit un deceniu de la evenimente.

Răspunsul la întrebare l-a dat (deși fără amănunte...) d. Virgil Măgureanu, unul din membrii complotului anti-Ceaușescu și – după '89 – șef al SRI (Serviciul Român de Informații). "Inspirația a fost din afară, revolta maselor, din interiorul țării".

Filme porno pe Internetul de la Guvern

«Secretarul general al Guvernului, Radu Stroe, a hotărât să rezolve lipsa de bani din ograda Executivului strângând la maximum *robinetul* cheltuielilor din banii publici. Această decizie i-a alertat pe mulți dintre angajații Palatului Victoria. Avertizați că își vor plăti din propriul buzunar plăcerea de a accesa site-urile porno de pe Internet, funcționarii s-au mai potolit. Dar nu și-au găsit liniștea deplină, pentru că "anchetatorii" Secretariatului General al Guvernului (SGG) și-au anunțat hotărârea de a-i taxa pe toți cei care vor fi depistați că au folosit Internetul în alte scopuri decât scopurile muncii pentru care sunt plătiți de la buget. Deși valorile facturilor pentru Internet nu pot fi aflate foarte ușor (ele sunt bine ascunse de ochii curioșilor în registrele contabililor guvernamentali), surse confidențiale ne-au declarat că imaginile cu femei goale, și nu numai, preferate de unii funcționari, înghit foarte mulți bani atunci când sunt transferate pe calculatoarele din birouri, prin linia telefonică specială închiriată de Guvern.»

(Dintr-o relatare de Camelia Popa, în "România liberă", București)

Canada este o țară democrată și umanistă, dar...

...dar mai sunt și lipsuri. Așa cum a dezvăluit ziarul "The Gazette" din Montreal, reluat în toată presa bucureșteană. Atunci când a sosit în portul Montreal vaporul "Montreal Senator", autoritățile de imigrație au fost informate de către cineva de la poliție că dintr-unul din containere s-au auzit glasuri omenești. Funcționarii respectivi nu s-au sinchisit de asta. După ce și-au terminat orele de servici s-au dus cu toții la o bere. După trei zile, când containerul a fost deschis, canadienii au descoperit trupurile neînsuflețite a trei pasageri români care se îmbarcaseră clandestin pe vas, visând să ajungă în Țara Arțarilor, și au murit asfixiați.

Sectele (sau ce înseamnă fanatismul, domnule...)

«Uneori, în România, viața și ficțiunea se confundă. Acum câteva zile, urmărind serialul american "Chicago Hope", subiectul generos a dezvoltat deosebirea de vederi între un tânăr adept al lui Iehova (credința lui nu admite transfuzia de sânge) care acceptă să i se amputeze un picior, și chirurgul care, conform jurământului lui Hipocrate, trebuie să facă totul pentru a găsi cea mai bună soluție pentru pacientul său. Conflictul, evident, este ireductibil. Medicul și-a făcut datoria, salvându-i tânărului viața și piciorul, dar familia operatului a căutat drumul justiției, pentru că chirurgul nu i-a respectat hotărârea. Pentru acești oameni, devotamentul profesionistului nu înseamnă nimic, cum fără importanță li se pare că tânărul nu va fi un invalid cu proteză. Nu mi-a venit să cred când, câteva zile mai târziu, am citit într-un ziar central următoarea informație: "Medicii craioveni vor fi dați în judecată de către Martorii lui Iehova. Adriana Lițoiu, din Craiova, adepta secției, a născut o fetiță de 3,5 kg. Aflată la a patra naștere, mama a avut o hemoragie puternică, în urma unei complicații post-natale. Medicii au hotărât că viața tinerei nu poate fi salvată decât prin histerectomie, operație urmată de transfuzie de sânge. Numai că familia Lițoiu a semnat că refuză transfuzia. Starea bolnavei s-a înră-

MAMAIA מַאמַאיָה

Restaurant
românesc

Grătar – pescărie

**Aer condiționat, ambianță plăcută,
serviciu conștiincios, prețuri moderate.**

Deschis zilnic între orele 12-24.

Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim și românește.

Restaurantul MAMAIA

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

utăţit, fiind la un pas de moarte. O comisie, alcătuită din şase medici, şi-a asumat responsabilitatea actului medical, decizând transfuzia. Martorii lui Iehova au făcut un scandal monstru la căpătâiul muribundei, în salonul de reanimare. Medicii şi-au văzut de treabă şi Adriana Liţoiu e în afară de orice pericol. Toţi medicii au fost daţi în judecată că n-au respectat credinţa religioasă a Adrianei Liţoiu.»

(Dintr-un articol de Carmen Dumitrescu, în "Lumea liberă", New York)

Universităţile particulare

«Dacă eşti mai tare de cap, mai leneş sau astea amândouă la un loc, dar vrei neapărat să ai o diplomă, te duci la o universitate particulară. Că acolo intri uşor şi termini şi mai uşor. Nu faci carte, da' în schimb plăteşti. Nu tu, tot părinţii, săracii. Şi ca să nu râdă lumea de tine, alegi o universitate cu nume pompos şi cu acreditare, dacă se poate. Universitatea Româno-Americană are un nume destul de pompos şi are şi acreditare. Anul acesta, tinerii noştri româno-americani care şi-au dorit să fie jurişti, avocaţi, în fine, ceva cu Dreptul, şi-au dat licenţa tocmai la Craiova. Că aşa e legea, licenţa se dă la o facultate de stat. De bine, de rău, şi-au dat licenţa, numai că, zic gurile răuvoitoare, ca să nu se observe că au cam ars gazu' de pomană prin sălile de curs, au fost nevoiţi să cotizeze cu 200$, care pe unde a putut.»

(Dintr-un articol în "Academia Caţavencu", Bucureşti)

Un tip într-o ureche şi bătut cu cuie-n cap

«Deţinutul Ionel Blentiş, condamnat pentru tâlhărie şi viol la 21 de ani de detenţie, şi-a bătut un cui în cap şi şi-a tăiat o ureche. Cunoscut pentru violenţa sa şi pentru gesturi din cele mai sadice, Blentiş a fost tratat cu cea mai mare grijă. Dus la spital, medicii i-au scos cuiul din cap şi l-au pansat.»

Expres 2000: trenul cu scriitori

«Un proiect extrem de generos iniţiat de Thomas Wohlfahrt, directorul Atelierului Literar "Literaturwerkstatt – Berlin", şi-a propus drept ţintă o călătorie de şase săptămâni, la care să participe o sută de scriitori din toate ţările continentului nostru. Îmi vine să spun, pastişând un personaj celebru: "O stafie umblă prin Europa, e Expresul 2000". De ce expresul? Pentru că s-a ales cu acest prilej ruta legendarului Expres nord-sud, care traversa la începutul secolului 20 Europa.

Călătoria va începe la 3 iunie la Lisabona, trecând prin Madrid, prin Paris şi Bruxelles până în Ţările Baltice, străbătând Petersburgul cu tulburătoarele lui nopţi albe, coborând la Moscova, traversând Varşovia şi încheindu-se la Berlin. În toate oraşele mari de pe traseu se vor face scurte popasuri de douătrei zile, în care scriitorii vor citi din operele lor (fireşte, traduse în limbile ţărilor respective), vor avea loc discuţii privind viitorul literaturii, dar şi al relaţiilor dintre statele europene în general.

Şi România va fi prezentă la această manifestare unică. Cu Expresul 2000 vor călători şi poeţii Nicolae Prelipceanu, Adrian Popescu şi Andrei Bodiu. Ei şi-au trimis din timp textele pentru a fi traduse în 11 limbi europene.»

(Dintr-o relatare în "România liberă", Bucureşti)

Cutremur

La început a fost ziarul "Naţional", apoi celelalte toate. Ele au anunţat, pe pagina întâi, cu litere de-o şchioapă, pronosticul profesorului Vergil Hâncu, de la o universitate (n-am aflat care) din California: "Afirm – a declarat acesta – că în jurul datei de 15 ianuarie 2000 va fi sigur un cutremur, dacă nu mai multe, pentru că acum continuă să se înmagazineze energie sub scoarţă".

Aşa cum era de aşteptat, ziarele cu pricina s-au vândut ca pâinea caldă. Dacă ai în fiecare zi o ştire ca asta, eşti om făcut. Şi tot aşa cum era de aşteptat, lumea a intrat în panică.

Duă cum ştim, ziua de 15 ianuarie a trecut, şi – din fericire – n-a fost nici un cutremur. Dar neliniştea a rămas. Din cauza a patru cuvinte mici: "în jurul datei de…". În jurul datei de 15 înseamnă şi 12 ianuarie dar şi 18, 27 sau chiar 4 februarie…

Balada fetelor din cruce

«"S-a dus crucea din Dudeşti, cu matroane şi cu peşti/ Cu husăni şi şpileri graşi ciorditori şi mardeiaşi/ Granguri mahări corditori barosani şi machitori/ Coarde ştoarfe băgătoare paraşute troznitoare/ Care te seacă la pungă cu bucile puse-n dungă/Să-ţi ia fusul la-nvârtit şi hoitu la tăvălit/ Cu ţipete şi strigări ca în Cuba peste mări/ Unde bat negrii tam-tamuri în boschetele cu ramuri…"

Versurile pe care le citiţi sunt din "Balada fetelor din cruce", unul din multele "Cânturi de ocnă" scrise de George Astaloş şi făcând proba virtuţilor artistice ale limbii române subterane. Pentru că aşa cum există o economie subterană, există şi o limbă "Pe muche de şuriu" (titlul volumului, n. red.). Adică o vorbire paralelă cu aceea a "normalilor" care suntem. Dicţionare de argouri s-au mai întocmit, dar cel editat acum în ţară de Astaloş ar putea fi un maximum academic al unei realităţi coerente şi, totuşi, profund ignorate: aceea a limbajelor penitenciare. Volumul lui George Astaloş e, prin urmare, un dicţionar profund neconvenţional al zisului în dungă şi, totodată, o izbândă de virtuoz: antologie de balade scrise numai cu verbul de bordel şi pârnaie al Dicţionarului!»

(Din "Academia Caţavencu", Bucureşti)

Turiști, nu fiți chinezi, că o pățiți ca japonezii!

«Paginile de pe Internet despre România clasifică ţara noastră ca nesigură din punctul de vedere al siguranţei turiştilor. Că este aşa o demonstrează şi fapta comisă asupra cetăţeanului japonez Inaoka Iuji, care, aflându-se în România ca turist, însoţit de prietena sa, Pascu Mihaela, în timp ce se deplasau în zona intersecţiei Calea Moşilor cu str. Eminescu, după ce au luat un taxi, la scurtă distanţă au fost opriţi de un grup format din patru indivizi care, declinându-şi calitatea de poliţişti, le-au solicitat documentele personale la control, precum şi a valutei pe care o aveau asupra lor.

După prezentarea documentelor şi a valutei şi după examinarea acestora de către cei patru "poliţişti", aceştia le-au înapoiat cele solicitate, după care au plecat. Nici prin gând nu i-a trecut japonezului că fusese păcălit prin celebra metodă "Maradona", a bişniţarilor de valută de pe la noi.

Iuji a constatat că, din banii prezentaţi, respectv 56.000 yeni şi 500 dolari, îi lipsesc toţi banii, iar prietenei sale, din 800 de dolari, îi lipsesc 500 de dolari.

În urma plângerii depuse la Secţia 8 Poliţie, ofiţerii i-au prezentat lui Inaoka Iuji mai multe fotografii cu infractori cunoscuţi că se ocupă cu astfel de "ţepe", ocazie cu care cetăţeanul japonez, fără ezitare, i-a indicat ca fiind autorii jafului pe Radu Mugurel, de 24 ani, Mutu Doru, de 40 ani, Cornea Gheorghe, de 27 de ani şi Radu Marian de 24 ani.»

(Dintr-o relatare de S. Vojnea, în "România liberă", Bucureşti)

O meserie bună: pușcăriaș în Elveția

«Cotidianul elveţian "St. Galler Nachrichten" a publicat un articol de aproape o pagină consacrat "bandelor de români" care operează în ţara cantoanelor. Faptele prezentate de autor, Franz Welte, confirmă concluzia poliţiei federale elveţiene potrivit căreia periculozitatea acestor bande nu trebuie subestimată.

În ultimul an, cetăţeni români organizaţi în bande au efectuat numeroase spargeri în toată Elveţia. Autorul articolului citează un studiu publicat în revista "Kriminalistik" de Peter Benninger de la Serviciul de spargeri şi furturi al poliţiei cantonului Berna, din care rezultă că fenomenul a început să se manifeste încă din primii ani ai acestui deceniu, când cetăţeni români au pătruns în Elveţia – în majoritatea cazurilor în mod ilegal – venind din Germania, Austria, Franţa şi Italia. În ultima vreme, amploarea fenomenului a sporit considerabil, obligând poliţia să întreprindă acţiuni de anvergură în încercarea de a-i prinde pe făptaşi. Sarcină dificilă, scrie ziarul, căci bandele de români, care vara îşi găsesc adăpost în păduri (unde lasă în urma lor imense maldăre de gunoaie), vădesc o mare mobilitate, schimbând informaţii cu ajutorul telefoanelor mobile şi deplasându-se cu automobile – de regulă furate – pe care le schimbă mereu pentru a li se pierde urma. Compuse din 12 până la 15 membri, bandele sunt riguros organizate şi structurate ierarhic.

Făptaşii prinşi până acum de poliţia elveţiană au în general între 18 şi 28 de ani. În ultimul an, în componenţa bandelor respective au început să intre şi femei. Membrii lor provin de regulă din zone sărace ale României. Revenind în România în maşini scumpe şi cu mulţi bani în buzunar, "experţii" respectivi au un potenţial ridicat de recrutare de noi membri. Autorilor spargerilor le-ar reveni 20% din pradă, afirmă autorul articolului din "St. Galler Nachrichten", care adaugă că prada este trimisă imediat cu poşta în România, în pachete de 10 până la 25 kg., pe numele unui destinatar fictiv. Explicaţia furnizată de autor: expeditorii ar avea complici în unele oficii poştale.

Riscul de a fi arestaţi nu e de natură să-i sperie pe cetăţenii români care se dedau la furturi şi spargeri în Elveţia. Dimpotrivă. Aceasta pentru bunul motiv că o persoană condamnată la furt în această ţară, şi care lucrează în închisoare, este remunerată între 500 şi 700 de franci elveţieni pe lună – echivalentul a cinci până la zece salarii lunare româneşti.»

(Dintr-un articol de Dinu Dragomirescu, în lunarul "Revers", Paris)

De ce nu intri, mă, în partid?

«Mi-aduc aminte că, pe când eram student, m-a oprit pe stradă un colonel vârstnic, fost ofiţer al Armatei Regale. "Ai intrat în Partidul Comunist"?, mă întrebă el. "Nu. La ce s-o fac?", răspund eu, cam tâmp, năucit de surpriza întrebării. "Ah, ştiam eu că eşti nesimţitor la durerile Neamului şi Ţării! Voi, tinerii, faceţi mofturi şi nu intraţi în Partid şi uite că Ţara a-ncăput pe mâinile boanghenilor şi jidanilor!".»

(Dintr-un articol de Cristian Ioanide, în "Lumea liberă", New York)

De-aici, din Germania

«Deci, cum se vede România de aici, din Germania. În primul rând trebuie spus că nu se prea vede. În mass-media, România e aproape inexistentă. Harta reţelei feroviare Eurocity se opreşte la graniţa ungaro-română. Harta meteo din "Frankfurter Allgemeine Zeitung" de asemenea. Un coleg şi amic din Frankfurt, care s-a dovedit suficient de temerar încât să mă viziteze la Bucureşti, mi s-a plâns de faptul că a fost imposibil să găsească vreun fel de informaţie solidă destinată amatorilor de turism. Când reuşim cumva să ne impunem atenţiei o facem prin extravaganţe care sunt privite aici cu ochi extrem de critic: conflicte interetnice, mineriade, copiii străzii, poluarea etc. Să nu uităm şi contribuţia entuziastă a unei părţi a emigraţiei provenind din România la criminalitatea din Germania. România are o presă proastă aici. Şi evident aceasta se reflectă la nivelul relaţiilor individuale. Locuiesc de două luni într-un apartament de trei camere pe care îl împart cu un coleg neamţ şi cu unul olandez (un aşa numit Wohngemeinschaft, o instituţie extrem de populară în Germania, în special printre tineri). Acum câteva zile, amicul neamţ mi-a povestit cât de oripilat i-a fost tatăl, profesor de fizică la un liceu din Frankfurt, aflând că fiul său va locui împreună cu un român. Nu conta faptul că românul ar fi doctorand şi cadru universitar. Român sună prost.»

(Dintr-o corespondenţă de Alexandru Babeş, în săptămânalul "Dilema", Bucureşti)

Timbru

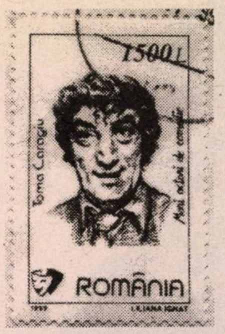

Un nou timbru, lansat de Poşta Română, este dedicat marelui (şi neuitatului) actor Toma Caragiu. Timbrul vocii sale era unic, iar artistul şi-a pus marca personalităţii sale pe istoria teatrului românesc contemporan.

Relaţia elev-profesor

«... Înainte de toate, ar trebui să se renunţe chiar la cuvintele "elev" şi "profesor", care introduc o discriminare. Şi elevilor, şi profesorilor ar fi cazul să li se spună la fel, de exemplu "persoane care colaborează de pe poziţii egale în procesul de învăţământ".

Apoi, ar trebui să se abandoneze obiceiul barbar ca numai profesorul să predea lecţia, de la catedră, în timp ce elevii stau în bănci, umiliţi, şi ascultă. S-ar cuveni să se procedeze prin rotaţie, şi anume profesorul să ia loc din când în când într-o bancă, iar elevii să se perinde pe la catedră. Ei ar putea explica asistenţei – însoţindu-şi explicaţiile de demonstraţii practice – cum se fac balonaşe din gumă de mestecat, cum se pronunţă corect "f...-ţi morţii mă-tii" sau cum se scoate din gâtlej acel sunet prelung, la modă azi, care pare produs prin apăsarea pe pedala de acceleraţie a unui camion.

În sfârşit, ar trebui ca elevii, şi nu profesorii, să stabilească la ce discipline anume se dau examene. În felul acesta, s-ar termina o dată pentru totdeauna cu matematica, o ştiinţă odioasă, care suprasolicită minţile tinerilor. Apoi, treptat, s-ar elimina şi fizica, şi chimia, şi istoria, şi geografia, şi tot ceea ce mai înseamnă bătaie de cap.

Într-o variantă ideală, bacalaureatul ar trebui să cuprindă numai două probe: mersul în patru labe şi emiterea de sunete nearticulate.»

(Dintr-un articol de Alex. Ştefănescu, în "România liberă", Bucureşti 1999. Că renumitul critic literar vede aşa relaţiile elev-profesor nu ne miră de fel de când ştim că pe-aici, prin Ramat Aviv Ghimel sau Afula, fel de fel de elevi, încurajaţi de "babacii" de la domiciliu, văd şi ei lucrurile în acelaşi fel)

Business la Coşoveni

«La Antena 1 şi în ziare a apărut un reportaj aşa-zis senzaţional – de fapt tragic. La câţiva kilometri de Craiova se vând copii, culmea, cu acte în regulă. Preţul e de 10 milioane lei pentru un pui de ţigan. Deocamdată, în Coşoveni, ei sunt marfa care se tranzacţionează pe la porţi. Şeful de post este martorul "afacerii".»

(Dintr-un articol de Carmen Dumitrescu, în "Lumea liberă", New York)

Hârtia scrisă mai ieftină ca hârtia nescrisă

«–Traian Coşovei, iartă-mi indiscreţia, dar ce se mai întâmplă în viaţa noastră literară? Cu cine te-ai mai văzut? Ce mai fac colegii noştri de generaţie?

– Nu mă întreba ce nu ştiu. Pot doar constata că viaţa ne-a despărţit irevocabil. Colegii noştri de generaţie, oameni cu care am făcut armata şi am publicat antologii de succes, s-au risipit care încotro, fiecare având grele probleme de sănătate sau de viaţă. Pe mulţi dintre ei i-am regăsit în lista celor mai săraci scriitori, publicată de "Caţavencu": Mariana Marin şi-a vândut casa; Nino Stratan s-a refugiat la Ploieşti; Gheorghe Iova caută şi acum un serviciu, o colaborare la un ziar măcar; Liviu Ioan Stoiciu – cu doi copii – caută acelaşi lucru. E trist, pentru că literatura română nu are echivalent nici în EURO şi nici în tranşe FMI. Moneda ei este valoarea forte.

– De ce se publică atât de puţin astăzi?

– Nici vorbă. Apar cărţi, şi încă multe. Mariana Marin a publicat de curând o carte excepţională: "Mutilarea artistului la tinereţe". Apoi, a apărut remarcabila "Eclipsă" a lui Paul Vinicius. Din '90 până acum, Gheorghe Iova a publicat vreo şase cărţi. Eu am publicat 8 cărţi, plus ultima, "Bună dimineaţa, Vietnam!". Problema nu stă în numărul cărţilor publicate, ci în faptul că a scăzut interesul pentru literatură. În lumea de astăzi, poezia nu mai aduce alinare. Ce trăiri intense să transmiţi, când gândul omului e acaparat de creşterea dolarului şi de marea descotoroseală din industrie, din bănci, din televiziunea română? Nu

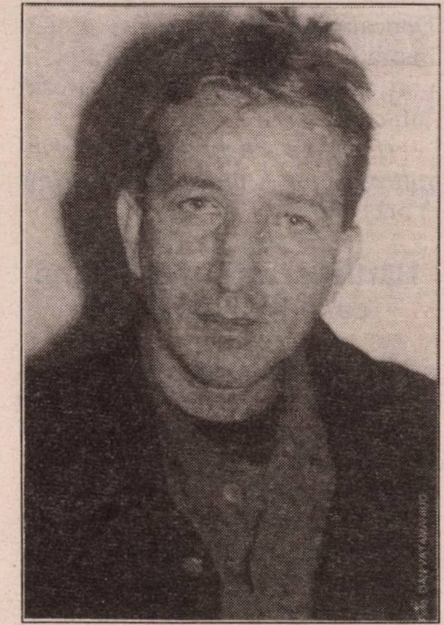

Traian T. Coşovei

mai sunt oamenii de altădată când, cu mănuşi şi fular la gât, ascultau înfriguraţi concerte la Ateneu.

– Unde se mai întâlnesc scriitorii?

– La înmormântări. La crâşmă e tot mai greu, când restaurantul Uniunii Scriitorilor îţi cere 50.000 pe o bere Tuborg. De altfel, suntem singura ţară din lume în care berea e mai scumpă decât vinul şi, cum spune Cilibi Moise, "hârtia scrisă e mai ieftină decât cea nescrisă".

– Apropo, tu cum te mai descurci? Câţi bani ai câştigat din '90 încoace?

– Pe toate cărţile publicate în ultimii zece ani nu am luat nici un ban. Am fost plătit în exemplare: când 20, când 30, în funcţie de sărăcia editurii. Altcumva, mă descurc şi eu cum pot: intermediez vânzări imobiliare, pictez icoane pe lemn şi pe sticlă. Ca să mă autocitez: "De când am aflat că Dumnezeu l-a creat pe om după chipul şi asemănarea Sa/ Am început să fabric oglinzi". Câştigul uriaş este libertatea. Mă simt un om cu adevărat liber. Fac tot ce vor muşchii mei!»

(Dintr-un interviu luat de Sorin Preda scriitorului Traian T. Coşovei; în săptămânalul "Formula As", Bucureşti)

O tâmpenie (sau de ce nu se mai citesc revistele literare)

«Problema revistelor culturale româneşti e limbajul. E exagerat. Trebuie să stai cu dicţionarul de neologisme lângă tine, sintaxa e greoaie, ca să nu mai vorbesc de topica imposibilă. Ajungi la mijlocul unei fraze de şapte rânduri şi îţi dai seama că te-ai pierdut, o iei de la capăt, oprindu-te după fiecare grup de trei cuvinte, făcând nişte acrobaţii logice şi nişte salturi mortale spectaculoase pentru a te putea ţine după autor, aşteptându-te ca după atâta efort să dai peste vreo concluzie năucitor de frumoasă sau subtilă. De unde. Ideea împodobită, sau mai bine zis camuflată, de toată recuzita retorică, e una banală, care ar fi putut fi enunţată cu succes de un copil de şase ani, în mult mai puţini şi mai nesofisticaţi termeni. Se pare că e o modă care nu mai trece. După mine, e o tâmpenie.»

(Dintr-un articol de Camelia Butuligă, în lunarul "Vineri", Bucureşti)

Can-canuri...

...întâlnim, ca de obicei, în revista V.I.P.:

■ **Olga Delia Mateescu** a jucat însărcinată în luna a opta; ■ **Radu Beligan** are şanse să devină bunic de ziua sa; ■ **Regizorul Iulian Mihu** l-a urmărit trei zile pe Nicu Ceauşescu; ■ **Fiica lui Petre Roman** s-a certat cu iubitul ei; ■ **Actorul Ovidiu Iuliu Moldovan** e un holtei convins; ■ **Cântăreaţa Mariana Nicolesco** este idolul lui Karl Lagerfeld.

Mica publicitate

■ Eşti obosit? Sună-mă! Îţi va trece! Garantat! 892.15.00.

■ Ştiu să fac bărbaţii fericiţi. 892.17.31.

■ Nataşa, blondă, suplă, senzuală, caut bărbat pentru nopţi fierbinţi. 892.17.14.

■ Suedeză blondă, 1.80, sâni imenşi. 892.17.09.

■ Mulatră, senzuală, sună-mă, vreau să ne întâlnim. 892.17.12.

■ Sunt singură. Pentru o oră cu mine primeşti 200.000 lei. Telefon 892.17.77.

■ Port capotul roşu numai pentru tine. Numai întâlniri. 892.17.22.

■ 25/1.70/58, senzuală, iniţiez tineri majori în arta dragostei. 898.47.53.

■ Fostă dansatoare, 30, sâni imenşi, doresc relaţie bărbat serios, curat, discret. 892.17.11.

■ Asiatică, vreau cunoştinţă români pentru schimb de experienţă. 892.17.07.

■ Amantă pasională, ofer lecţii particulare. 892.17.29.

■ Ofer surprize erotice. Nu vei fi dezamăgit. 892.17.32.

■ Blondă, înaltă, senzuală, sâni obraznici, doresc să cunosc domni. 898.47.82.

(Din ziarul "Adevărul", Bucureşti)

ION MIHĂILEANU
Corespondenţă din Franţa

Caleidoscop parizian

- **Franţa, campioană europeană la concubinaj**
- **40% din naşteri, în afara căsătoriei**
- **Ciocolata la putere!**

Ce poate fi mai semnificativ pentru a cunoaşte moravurile unui popor decât atitudinea sa faţă de familie?

Îmi închipui, deşi nu sunt sigur, că Statele Unite deţin recordul în materie de atitudine tradiţională faţă de căsătorie, de fidelitate conjugală, de unde, poate, şi spectacolul inchizitorial oferit lumii întregi în cazul preşedintelui Clinton. În schimb nu e un secret pentru nimeni că Franţa nu poate fi bănuită de o asemenea rigiditate, dimpotrivă, ea are reputaţia (în special Parisul) de a fi un centru mondial al frivolităţii, dacă nu chiar al libertinajului. Ceea ce, zic eu, nu e chiar adevărat, mai ales în multe oraşe şi orăşele din provincie sau în sate.

Un raport publicat recent de Institutul Naţional de Studii Demografice pare să contrazică părerea mea. Şi anume, afirmă acest institut extrem de serios, Franţa a devenit campioană europeană a concubinajului (împărţind primul loc în materie cu Suedia). Care va să zică francezii şi franţuzoaicele se căsătoresc din ce în ce mai puţin, ceea ce nu înseamnă că refuză să trăiască împreună în ceea ce se numeşte, frumos, "uniune liberă". Proporţia naşterilor în afara căsătoriei a crescut vertiginos. De la 6%, cât erau în 1967, a trecut la 20% în 1985, ajungând la 40% în 1997. Şi, colac peste pupăză, mai mult de jumătate (53%) din femeile care nasc primul lor copil nu sunt căsătorite. Altă cifră în acelaşi domeniu: în fiecare an se nasc 300.000 de copii, cum se zicea pe vremuri în România cu un umor admirativ, "din flori". Să fim însă liniştiţi, ei nu rămân bastarzi, în majoritatea cazurilor (3 din 4) sunt recunoscuţi de taţii lor.

O să vă întrebaţi care sunt cifrele globale ale celor căsătoriţi şi ale celor în "uniune liberă". Din totalul de 29,6 milioane de persoane trăind împreună, 24,8 milioane sunt căsătoriţi, iar 4,8 milioane – nu. Dar... Există un dar. Până la vârsta de 26 de ani pentru femei şi 28 de ani pentru bărbaţi, concubinii sunt mai numeroşi decât cei căsătoriţi.

Ce concluzie îmi permit să trag eu din aceste statistici? În Franţa asistăm la o adevărată revoluţie a familiei: "uniunea liberă", sau, cum i se zicea mai înainte, concubinajul, a devenit un mod de viaţă durabil.

Vă rog frumos, nu trageţi cu piatra în aceste moravuri franco-pariziene! Credeţi că e mai bine, e mai moral, ca tinerii, după ce abia s-au cunoscut şi s-au îndrăgostit, să dea fuga la primărie, la biserică sau la sinagogă, ca după câteva luni sau câţiva ani să divorţeze, sau, în cel mai rău caz, să se suporte, chinuindu-se o viaţă întreagă?

Îmi amintesc, e mai mult de o jumătate de secol de atunci, că am citit o carte intitulată, sper că nu mă înşel, "Le mariage". Autorul, n-o să bănuiţi, e Léon Blum, celebrul om politic evreu francez, care în tinereţe era scriitor, critic literar şi moralist. Ce recomandă Léon Blum tinerilor bărbaţi şi tinerelor femei? Nu cumva să se căsătorească înainte de 30 de ani. Să se îndrăgostească cât or pofti, să-şi trăiască viaţa sexuală şi sentimentală cu cine vor dori, pentru ca după ce-au câştigat experienţă, după ce au devenit cu adevărat maturi, să-şi aleagă pe cel sau pe cea cu care se vor însoţi toată viaţa.

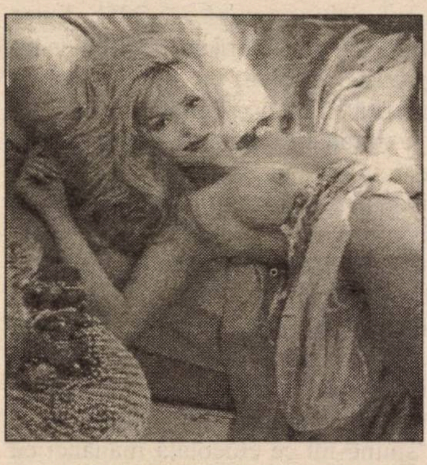

Am impresia că francezii şi franţuzoaicele, ca "Burghezul gentilom" al lui Molière, care făcea proză fără să-şi dea seama, aplică recomandările lui Léon Blum ignorându-i cartea. Printre prietenii mei tineri figurează o pereche adorabilă. Timp de 10 ani au trăit în concubinaj, au apărut în această perioadă trei copii, adorabili şi ei, şi târziu, după ce şi-au dat seama că sunt inseparabili, s-au dus la ofiţerul Stării Civile şi au oficializat starea de fapt.

Nu e mai bine, nu e mai înţelept, pentru a crea o adevărată familie, *durabilă?*

◆

Trebuie să recunosc, sunt un mare păcătos, una din marile mele slăbiciuni e ciocolata. De care a abuzat, între alţii, şi André Malraux, care o consuma în cantităţi industriale.

De ce mi-am amintit acum de acest, să recunoaştem, delicios aliment (doar aliment?)? N-a trecut decât o lună de la sărbătorirea noului an 2000 şi, făcând bilanţul a ceea ce se afla pe mesele revelionului s-a constatat că ciocolata a ocupat un loc de cinste. Nu s-a realizat încă o statistică a consumului de "theobroma" (numele ştiinţific pentru cacao, care în latină înseamnă "hrana zeilor") pentru 1999 în Franţa. Dar se cunoaşte cifra pentru 1998: 35.000 de tone de ciocolată! Enorm! Nu degeaba un sondaj recent demonstrează că 70% dintre francezi consideră că ciocolata e un produs cotidian, cu alte cuvinte că merită să fie consumată zilnic.

Altădată rezervată aristocraţiei, care a început să-i cunoască savoarea în secolul al 17-lea în chip de băutură dulce, ciocolata se află astăzi în toate magazinele: ciocolată cu lapte, amară, albă, cu orez, pralinată, cu nuci, alune, fondantă etc. Proverbul "spune-mi cu cine te întâlneşti ca să-ţi spun cine eşti" e transformat de unii francezi în "spune-mi ce ciocolată mănânci ca să-ţi spun cine eşti". Mai curând, aş zice eu, "spune-mi ce ciocolată mănânci ca să-ţi spun cât de bogat eşti"!

N-am ştiut până nu de mult, dar acum am aflat ce conţine ciocolata: magneziu, potasiu, fosfor, fier, fibre, în plus – o să vă minunaţi! – vitaminele A_1, B_1, B_2, C, D şi E. Nu degeaba sportivii mănâncă ciocolată înaintea competiţiilor. Ciocolata = energie, tonicitate, vitalitate. E bună deci pentru sănătate. Dar să nu uităm factorul plăcere. Unii merg până acolo încât vorbesc de erotismul ciocolatei. În orice caz nu i se poate nega efectul euforizant, recomandabil în perioadele de spleen, de depresiune nervoasă.

Recunoştinţa iubitorilor de ciocolată se îndreaptă spre azteci, care au utilizat pentru prima dată bobul arbustului de cacao pentru a face o băutură numită xocoalt (de aici şi originea cuvântului ciocolată). De altfel o legendă aztecă susţine că zeul Quetzalcoat a adus arbustul de cacao din paradis şi i-a învăţat pe azteci cum să prăjească şi să râşnească bobul de cacao, făcând apoi o pastă din amestecul cu apă. Potrivit aceleiaşi legende, ciocolata aduce înţelepciune, putere şi cunoaştere. "Un pic de dulceaţă într-o lume de brute", cam aşa sună un slogan publicitar, pledoarie pentru ciocolată.

Mă înţelegeţi de ce ador ciocolata? Dar şi eu vă înţeleg, dragi cititori ai "Minimum"-ului iubitori de ciocolată! Cu toţii suntem o sectă benignă!

❖

Ştiam că budhismul a început să fie extrem de atrăgător pentru mulţi francezi. Se pare că aproximativ 500.000 de francezi creştini au trecut la budhism. De aceea la emisiunile religioase ale televiziunii franceze, să le zicem clasice – catolice, ortodoxe, evreieşti, musulmane – s-a adăugat recent şi cea budhistă. Emisiunea mahomedană, cum era şi firesc, se adresa celor peste 4 milioane de arabi. Am aflat însă nu de mult că şi Islamul a început să fie atrăgător pentru o serie de francezi get-beget. Se ventilează o cifră de 50.000 de inşi care s-au convertit. (Slavă Domnului, prin natura sa iudaismul nu face prozeliţi, ar fi fost un motiv în plus pentru antisemiţi de a-i acuza pe evrei!)

Cauzele unor asemenea convertiri par a fi multiple. Pentru unii e pur şi simplu vorba de o "uniune liberă" cu un arab sau arăboaică, pentru alţii un militantism pro-arab şi antisemit ca în cazul lui Roger Garaudy, sau, în sfârşit, un soi de răfuială cu creştinismul. Ca să nu exclud o criză spirituală şi o tentaţie intelectuală pentru o variantă mistică a Islamului, sufismul.

Nu toţi convertiţii întru Islam se simt bine în noua lor postură. E cazul unui profesor de 39 de ani, pe numele său Didier Bourg. El se plânge că s-a săturat când aude că i se spune din partea coreligionarilor săi arabi "mon frère Ali" sau invers, când i se adresează cu un răstit Didier, pentru a-l face să înţeleagă că un convertit e un musulman de categoria a doua, un "jefuitor al Islamului", un "colonizator", un "turnător". De aceea el nu reneagă trecutul său creştin, ca şi comportarea sa de cetăţean laic. Mulţi ca acest profesor Didier Bourg n-au rupt punţile cu religia lor de odinioară, sărbătoresc şi Ramadanul şi Crăciunul. I-aş numi un soi de marani, care practică, nu pe ascuns, ca evreii convertiţi cu sila la creştinism, şi vechea lor religie.

A propos de aceşti proaspeţi convertiţi la Islam gândul meu se îndreaptă spre Alexandru Sever, care în recentul volum "Inventarul obsesiilor circulare", apărut în România, la Cluj, în Editura Apostrof, semnează şi un magistral eseu, "Epistolă despre convertire", în care analizează cazul lui Steinhardt, care s-a dezis de iudaism.

Şi câteva minime: ■ Faima libertinajului francez era mult mai mare în secolele 18 şi 19. Ştiţi câte prostituate îşi practicau meseria la Paris între 1791 şi 1829 (după ce Revoluţia din 1789 le-a "eliberat" şi pe ele? 20.000 de "preotese ale lui Venus" sau "demoiselles de Paris", cum li se mai zicea atunci. Astăzi lucrurile au devenit mai prozaice. De pildă la Lyon, prostituatele franceze au făcut grevă, cerând expulzarea concurentelor foarte tinere venite din ţările ex-comuniste. ■ În noaptea de Anul Nou 2000, dar şi în zilele următoare, Sena şi cele mai importante poduri au fost iluminate feeric. Spectacolul era într-adevăr fastuos. ■ De o frumuseţe unică este, la Paris, insula Saint-Louis. Baudelaire a locuit aici mulţi ani, ca şi cel care era cunoscut ca un mare caricaturist, Daumier. O expoziţie Daumier la Grand Palais, pe care am vizitat-o, demonstrează că el era şi un mare pictor. Expoziţia a putut reliefa calităţile lui de mare pictor graţie multor pânze sosite din Statele Unite. ■ Într-unul din numerele trecute pomeneam de o asociaţie intitulată "Chiennes de garde", creată pentru a le apăra pe femei împotriva insultelor masculine. Preşedinta ei, Isabelle Alonso, justificând numele asociaţiei, spunea: "Am ales în mod special acest nume provocator pentru că ni s-a părut că astfel atragem atenţia. Şi am obţinut un bun rezultat". Nu ştiu dacă făcea aluzie la faptul că o lege nouă va obliga partidele politice ca la viitoarele alegeri candidaţii să fie jumătate bărbaţi, jumătate femei. ■ Un istoric german, Iring Fetscher, care a publicat o cărticică despre Marx, a descoperit răspunsurile pe care Karl Marx şi Friederich Engels le-au dat unui "chestionar al lui Marcel Proust". Era de fapt vorba de un joc de societate în secolul al 19-lea, de a răspunde la întrebări referitoare la calitatea preferată la femeie, la bărbat, concepţii despre fericire sau nenorocire etc. La capitolul fericire, Marx scrie: a se combate! La nefericire: a se supune! Calitatea preferată la un bărbat: forţa. La femeie: slăbiciunea. Deviza preferată a autorului "Capitalului" şi al "Manifestului Partidului Comunist": *de omnibus dubitandum* (trebuie să ne îndoim de tot). Stalin n-a apucat să afle de această deviză a lui Marx. Engels nu are un erou masculin, în schimb iubeşte "prea multe eroine pentru a putea cita vreuna". Cea mai mare nenorocire: să meargă la dentist! Ce înseamnă fericirea: a bea un Château-Margaux 1848! Fără îndoială, Engels era mult mai destins şi avea mai mult umor decât Marx. ■ Care, credeţi, e centrul homosexualilor la Paris? Celebrul cartier Marais, cel mai vechi al Parisului. Ei nu locuiesc aici, apartamentele sunt închiriate sau vândute la preţuri imposibile. În schimb frecventează cafenelele, restaurantele numeroase, extrem de simpatice, ce se află aici. Bărbaţii normali, cei ce iubesc femeile, nu sunt excluşi... ■ Nathalie Sarraute, marea scriitoare de origine evreo-rusă, a încetat din viaţă în pragul aniversării vârstei de 100 de ani, pe care urma s-o sărbătorească în curând. A continuat să fie lucidă, să scrie până în ultima clipă a vieţii ei. Cea care s-a născut în 1900 în oraşul Ivanovo, la 200 de kilometri de Moscova, şi al cărei nume, la naştere, era Nataşa Cerniak, îl adora pe Cehov. Şi deseori amintea că genialul scriitor a scris în ultimele sale clipe cuvintele: "Ich sterbe". Cea care avea oroare de a fi conştientă în clipa când va muri, a scris şi ea, la sfârşitul lui 1999: "Je meurs". Stranie coincidenţă!

Câteva bancuri: ■ În clipa când se pregăteşte să se urce în arca lui Noe, un pui de găină întreabă pe un om: Scuzaţi-mă, domnule, sper că sunteţi vegetarian! ■ Un criminal odios e judecat pentru mai multe crime. Preşedintele tribunalului: – De ce ţi-ai ucis prima soţie? – Pentru că nu mă mai iubea. – Dar pe a doua? – Eu n-o mai iubeam. – Şi pe a treia? – Din obişnuinţă, domnule, din obişnuinţă... ■ Într-o biserică, un tip venit să se spovedească: – Părinte, mărturisesc că am comis păcatul de a călca pe de lături cu brutăreasa de şase ori. – De zece ori? se miră popa, cam tare de urechi. – Bine aţi zis, părinte, de zece ori. Voi consuma celelalte patru mai târziu, când bărbatul ei, brutarul, va trebălui la cuptor. ■ Două franţuzoaice discută: – Ce te face să crezi că Charles-Edouard e snob? – Faptul că şi-a trimis căţelul la Londra, să înveţe să latre cu accent englezesc! ■ – Scuzaţi-mă, nepotul meu, domnul Durand, nu lucrează în biroul ăsta? – A, sunteţi unchiul său? S-a dus la înmormântarea dv.! ■ Trei puşti se laudă cu unchii lor. – Al meu e ambasador, i se spune "excelenţă". – Al meu e cardinal, i se spune "eminenţă". Al treilea: – Fleacuri, pe lângă al meu. Cântăreşte 180 de kilograme şi i se spune: "Dumnezeule!".

Ron Damari, comandantul adjunct al poliţiei din Beer Sheva, a fost arestat pentru luare de mită.

Damari mai sunt surprizele pe care ni le rezervă poliţia noastră în vremea din urmă!

L
I
M

REŢEAUA
MAGAZINELOR
DE CARTE
ROMÂNEASCĂ

Ultimele noutăţi la LIM

AFULA: Kikar Atzmaut 7 (În pasajul Ophir Center)
TEL.: 06-6596014
ASHDOD: Merkaz Mishari Daled, magazin nr. 33 Haim Schapira
Tel.: 08-8665388
BAT YAM: Str. Balfour 60. Tel.: 03-6592484
BEER-SHEVA: Str. Histadrut 56. Tel.: 07-6236738
HAIFA: Str. Herzl 61 (Kikar Talpiot). Tel.: 04-8671292
IERUSALIM: Str. Yaffo 63 (în pasaj). Tel.: 02-6250612
KFAR-SABA: Str. Weizman 92 (în pasaj). Tel.: 09-7658118
NATANIA: Str. Smilanski 10 (în pasaj). Tel.: 09-8615860
PETAH-TIKVA: Str. Pinsker 9. Tel.: 03-9040225
RISHON LE ZION: Str. Rotschild 9. Tel.: 03-9698724
RISHON LE ZION: Str. Herzl 47. Tel.: 03-9671807
TEL AVIV: Str. Solomon 20 (vechea Tahana Merkazit).
Tel.: 03-6873606
TEL AVIV: Str. Allenby 48. Tel.: 03-5175877
TEL AVIV: Staţia nouă de autobuze, et. 3, magazinul nr.3243
(sub Mac Donald). Tel.: 03-6877949

CASETE AUDIO cu:

Poveşti pentru copii
Muzică uşoară şi populară românească

SERGE MOSCOVICI

Îmi amintesc de Rebeliunea din 1941

Luna trecută ne-am amintit, ca în fiecare an în zilele de ianuarie, de Rebeliunea din 1941. Şi de pogromul de la Bucureşti.

Savantul Serge Moscovici, profesor de psihologie socială şi de antropologie la Universitatea din Paris, autorul câtorva cărţi de referinţă mondială în domeniu, fusese pe străzile din Dudeşti şi Văcăreşti în acele clipe. Era un adolescent care voia să vadă. Şi a văzut.

Mai târziu, într-o carte de amintiri despre copilăria şi tinereţea sa din România, apărută de curând la ed. Polirom din Iaşi, sub titlul "Cronica anilor risipiţi" (într-o admirabilă traducere semnată de Magda Jeanrenaud), el va evoca zilele şi nopţile Rebeliunii.

Aşa cum le-a trăit dânsul.

Extrase:

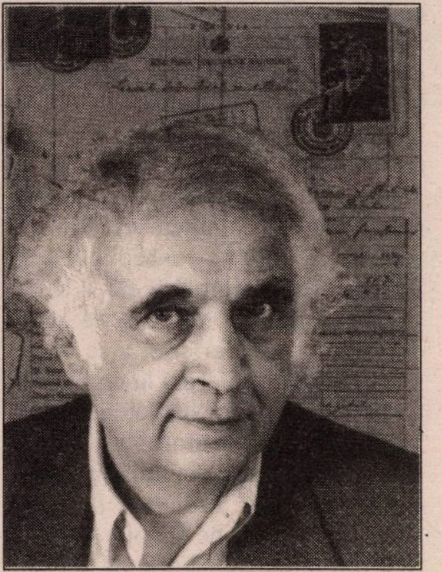

Serge Moscovici

Cum o nenorocire nu vine niciodată singură, s-a produs la Bucureşti, în toamna anului 1940, un puternic cutremur de pământ. Apoi au apărut pe stradă soldaţii germani, în uniformă *feldgrau*. În fine, a urmat teroarea Gărzii de Fier, care a executat, în celule de închisoare, mai bine de şaizeci de personalităţi eminente, aparţinând istoriei României. Ceea ce nu modifica doar starea de spirit a populaţiei, ci şi aspectul exterior al oraşului. Acesta semăna când cu o cazarmă populată de uniforme civile şi militare, când cu un stadion, pe care se succedau adunările populare şi ritualurile de celebrare a noului stat. Revăd fotografia celor doi führeri ai vremii, generalul Antonescu alături de Horia Sima, şeful Gărzii de Fier, în cămaşa partidului nazist român, adresându-se mulţimii de la înălţimea unei estrade şi făcând salutul roman.

Multe lucruri am uitat, însă nici o zi din iarna lui 1940-1941 nu mi-a ieşit din minte. Tanti Anna (mătuşa povestitorului, **n. red.**) era îngrijorată şi ostenită, cu privirea inundată de o tristeţe nedefinită, iar expresia melancolică nu-i mai părăsea chipul. Ar fi trebuit să facem provizii de hrană, de lemne, de haine, ca în celelalte ierni. Însă banii se topiseră în zilele acelea de lipsuri şi de sărăcie incipientă – subiect pe care ea îl aborda cu resemnare.

Ca să o ajute, băiatul ei, Puiu, încerca şi el să-şi câştige pâinea cum putea, trăind în acelaşi timp o mare iubire, dezaprobată de mama lui. La şcoală, colegii mei şi cu mine ne continuam orele ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat, conştienţi că se pregătea ceva cu neputinţă de evitat, aşteptat de toată lumea, parcă într-o stare de amorţeală.

În ziua de 20 ianuarie 1941, un soare palid lumina obişnuita agitaţie din case şi de pe străzi. Tocmai reparasem o bielă de maşină şi maistrul m-a felicitat (Serge Moscovici învăţa în timpul acela la şcoala de meserii "Ciocanul", **n. red.**). Îmi urmărise lucrul îndeaproape. Revăd atelierul, biela şi uneltele folosite la topirea metalului, pentru că a fost pentru ultima oară. Când m-am întors acasă, după ce, ca de obicei, am hoinărit puţin cu colegii, am găsit-o pe Tanti Anna profund neliniştită. Parc-ar fi fost ieri. Nu pot scăpa de imaginea chipului ei, tras la faţă, livid, ca şi cum ar fi fost fardat cu praf. Apoi îi aud vocea. Ce mă îndeamnă ea? Dar ochii ei, măriţi de groază, care fixează fereastra? Vreau să mă scuz pentru că întârziasem, însă expresia ei alarmată mă opreşte.

Frica n-a venit decât mai târziu. Puiu ieşise ca de obicei, ca să spună rugăciunea după tatăl lui decedat. S-a întors aproape imediat, palid şi agitat. Mersul lui era cel al unui om care a fost apucat de umeri şi ajutat să facă cale-ntoarsă pentru a părăsi o scenă teribilă, înainte de a i se face rău. Pe drumul către sinagoga Malbim, un cerşetor îl oprise şi-l avertizase: "Nu intraţi, legionarii sunt înăuntru". Puiu n-a aşteptat să i se spună de două ori. Ceea ce l-a salvat de torturile pe care le–au îndurat câteva sute de persoane vreme de trei zile încheiate.

Pe măsură ce seara înainta, şi înainta încet, ştirea despre prezenţa în stradă a huliganilor şi a fasciştilor începea să se răspândească. Toată lumea se străduia să pară calmă, indiferentă şi oarecum obiectivă. În acelaşi timp, oamenii plecau în căutarea cuiva, unii a unui fiu sau a unei fiice, alţii a soţului sau a soţiei, şi se încuiau cu toţii în case. Fără să uite să închidă bine uşile şi ferestrele şi să nu lase pe nimeni să intre. "Se va termina rău", se spunea de la o vreme. … Din superstiţie, evitam să numim în vreun fel evenimentul, până când cineva a pronunţat fraza fatidică: "A sunat ceasul pogromurilor".

Cuvântul, pe care nu-l cunoşteam decât din auzite, a năvălit în spiritele noastre precum foalele fierarului, aţâţând imaginile mulţimii dezlănţuite, înfuriate. …

N-aş fi crezut niciodată că se va da foc pe Calea Văcăreşti, că oamenii vor da buzna în case pentru a-i maltrata pe cei care trăiesc în ele sau pentru a-i răni cu focuri de armă. Deci aşa arăta un pogrom! Frica, frica neputincioasă în faţa violenţei, pe care o vedeai cum devine tot mai greu de stăpânit. Şi dezgustul pentru violenţa laşilor. Atunci s-a produs un fapt care-şi păstrează până astăzi întregul mister. În timp ce mă străduiam să citesc – aşa acţionez eu împotriva anxietăţii – Tanti Anna mi-a amintit că trebuiau făcute cumpărături. De îndată ce a revenit puţin calmul, a continuat, spunând că eu, arătând a român, voi putea coborî în stradă fără prea multe riscuri. Nu am prea mult curaj fizic, iar ideea de a mă afla singur printre oameni necunoscuţi şi ostili, într-o stradă unde se înstăpânise haosul, mă înspăimânta. Dar mi-a venit în ajutor spiritul provocator, la care s-a adăugat curiozitatea.

Nu mai ţin minte cât timp am rămas pironit pe trotuarul din faţa casei. Văd casa din faţă fără nici o fereastră intactă, cu obloanele spânzurânde. Cobor de-a lungul străzii: la colţ, primul etaj al unei case a fost în întregime devastat. Mi se pare că, de la ferestre, spaima mă priveşte cu tot atâţia ochi. Prăvăliile sunt baricadate cu stângăcie, în aşteptarea unui nou val de teroare. Sunt puţini trecători în cartierul pustiu. Bulevardul însuşi, aproape gol, oferă spectacolul propriei sărăcii. Mai jos, către Calea Dudeşti, piaţa nu mai este însufleţită.

Deodată, la colţul unei străzi se iveşte un grup de bărbaţi, ţâşnind parcă din pământ. Mulţimea defilează pe mijlocul bulevardului, în formaţie compactă, fluturând deasupra capului bâte, unii sunt în uniforme. Alte grupuri trec, înainte de a se contopi în vâltoarea umerilor şi a capetelor, un adevărat furnicar de chipuri, de bărbaţi maturi, studenţi, muncitori din marile uzine, chiar liceeni în uniforme. Mă uit, încerc să mă ţin deoparte. Aspirat de cortegiu, trebuie însă să înaintez. Nimeni nu pare să orchestreze mişcarea de trupuri care se îngemănează, unii merg, alţii aleargă spre un ţel invizibil, gurile se cască pentru a aclama împreună, pentru a cânta, a huidui. O vreme intonează imnuri fasciste, strigă sloganuri, mereu aceleaşi: "Trăiască Horia Sima!", "Moarte evreilor!". Şi zbiară, în cor, obsedantul refren: "Toţi jidanii şi ţiganii ne tot sug, ne sug mereu".

Când fluviul uman a ajuns în dreptul Căii Moşilor, s-a produs o busculadă. Marşul s-a dereglat şi s-a întrerupt, unii s-au năpustit pentru a se alătura unei alte mulţimi, deja ocupată cu prădatul. Informatori benevoli le arătau jefuitorilor casele şi magazinele evreieşti. Ce spectacol oferea hoarda aceea umană compactă, care se rostogolea! Simţeai că în ea se declanşase o dezordine violentă, şi-ţi spuneai: "Începe". Am fost năpădit de furie şi spaimă. A urmat o clipă de şovăială, de care am profitat ca să scap. Puţin mai încolo însă, au început să zboare pietrele, bâtele s-au abătut asupra rarilor trecători, în mijlocul unui vacarm înspăimântător. Se auzea scrâşnetul paşilor pe pietrele de pavaj îngheţate, cei din Garda de Fier invadând curţile, luând cu asalt magazinele. Toată strada mirosea a foc. Un urlet de încuviinţare însoţea fiecare din aceste acte de vitejie. ...

Grăbind pasul printr-o cărare ce se deschisese în mulţime, m-am întors acasă după ce am făcut cumpărăturile. Nişte gură-cască, refugiaţi într-un colţ de stradă, mi-au arătat un tânăr care alerga gata să-şi dea sufletul şi care s-a prăbuşit hohotind. Din fericire, farmacia unui român, la parterul casei lui Isou (prieten al naratorului; după război se va face cunoscut în Franţa ca poetul Isidore Isou, **n. red.**), era deschisă. L-am însoţit pe rănit ca să i se acorde primul ajutor. Îmi amintesc, pentru că l-am auzit pe farmacist spunând: "De ce s-or fi ambalat aşa? Au luat-o razna cu totul!".

În după-amiaza aceea a trebuit să mă pun din nou pe citit. Nu m aşteptasem vreodată să văd aşa ceva. Şi totuşi am văzut. Din vacarmul de nedescris, din ruinele în flăcări, dezgropasem un adevăr: cel al unei alte omeniri, al unei omeniri inumane. Care se înfăţişa, fără cel mai mic fard, în petrecerea aceea respingătoare – o petrecere populară, veselă şi crudă. Şi care se potrivea prost cu ceea ce învăţasem eu până atunci. Foarte prost. Într-o bună zi voi găsi o explicaţie.

Nu cred că mulţi dintre noi vor fi dormit în noaptea următoare. Furtuni de spaimă şi jale au răscolit mii de suferinţe. Tot răsucind în minte imaginile oribilei serbări, trebuie să fi aţipit în zori. Când am ieşit în stradă şi am văzut de jur împrejurul meu urmele distrugerilor, am avut imaginea unei catastrofe în plină desfăşurare. La intersecţia mai multor artere importante ale cartierului, clădirile păreau atinse de suflul unei explozii. Multe aveau zidurile înnegrite. Fumul continua să se prelingă prin ferestrele şi vitrinele magazinelor. Iar cohorta borfaşilor îşi continua jafurile, printre trecătorii care mergeau cu capul plecat. Am mers pe urmele unui grup surescitat care se îndrepta spre Calea Dudeşti şi am ajuns în partea cea mai întinsă şi mai săracă a cartierului, unde locuiau verii noştri, peste măsură de întunecată şi de mizeră în perioada iernii. Oamenii se strecurau pe lângă ziduri, încercând să-i evite pe huligani. Puteai crede că auzi bubuitul ciocanelor, urmat de zăngănitul geamurilor sparte. Mărfuri nedefinite treceau din mână în mână, obiectele erau aruncate zgomotos pe jos şi călcate în picioare de jefuitorii dezlănţuiţi, care nu ştiau ce să facă cu ele. Pe fundalul îndepărtat al sloganelor şi cântecelor lor pline de ură se auzeau bocetele şi vocile înfricoşate ale femeilor şi copiilor din preajmă. Ici şi colo, câte un trup bătut zăcea pe trotuar. Îmi mai amintesc: un bătrân, aruncat din pragul unei case, peisajul fumegând, de un cafeniu murdar, extazul întipărit pe chipurile fasciştilor, voioşia obscenă şi candidă a mulţimii. Şi oamenii împinşi, îmbrânciţi ca nişte condamnaţi spre o închisoare nevăzută.

Am simţit nevoia în câteva rânduri să mă îndrept către tinerii aceia care treceau urlând şi să le spun: "Par român, dar nu sunt". Parc-aş fi vrut să mă purific de asemănarea aceea, pielea şi părul meu închise la culoare amintind de întunecimea umanităţii lor. Teribilă eroare: nu aveam nimic în comun cu ei. Eram însă prea speriat ca să-i provoc într-atât. În drumul meu, dădeam câte o mână de ajutor vreunui comerciant care se agita, încercând să pună la loc o uşă sau o fereastră scoase din ţâţâni şi adunând de pe jos ce se mai putea salva. Sau întârziam în preajma vreunui meşteşugar, a cărui dugheană ardea sub propriile-i priviri. Peste tot auzeam vorbindu-se de case incendiate, de familii care trebuiseră să fugă. Sau pe care vecinii lor români, asociaţi în afaceri sau prieteni de pahar, vechi cunoştinţe, îi ascunseseră. Au existat şi din aceştia, bineînţeles, gata să facă gestul simplu de a-şi ajuta aproapele în suferinţă. Însă nu destui pentru a opri gloata sau pentru a-i împiedica pe nenumăraţii informatori să-i arate ţintele de atacat. La doi paşi de casa noastră, cele două sinagogi, cele mai frumoase din oraş, fuseseră fără doar şi poate devastate şi interiorul lor transformat în cenuşă. Nu am îndrăznit însă să mă apropii de ele. Sute de persoane au fost prinse acolo ca într-o capcană, au fost ridicate de fascişti încă din prima zi şi nu se mai ştia nimic de ele. …

Ultima noapte a fost îngrozitoare, se auzeau necontenit schimburile de focuri intense dintre armată şi Garda de Fier, câteva străzi mai încolo de casa noastră. Când s-au terminat, am putut vedea că o mare parte a cartierului era în ruine. Şi am aflat despre atrocităţi care ar fi putut părea de necrezut, dacă unii dintre noi nu le-ar fi fost martori. Mai bine de optzeci de oameni au fost împuşcaţi în pădurea Jilava. Alţii au fost duşi la abatorul din vecinătate, unde au trecut prin toate etapele tăierii animalelor. Apoi trupurile decapitate au fost agăţate de cârlige cu inscripţia "carne cuşer".

În anumite limite, un pogrom rupe pentru multă vreme legătura dintre nervi şi viaţă. El distruge încrederea într-o existenţă normală şi chiar senzaţia că sălăşluieşti în propriul corp. Degeaba treci mental în revistă ideile despre război şi violenţă, corpul se răzvrăteşte în faţa logicii masacrului. În afara conştiinţei noastre, corpul trăieşte. Îşi duce viaţa lui secretă, se apără clipă de clipă, fără ca noi s-o ştim, împotriva fricii de moarte. …

Aşadar corpul este cel care m-a avertizat că atrocităţile şi asasinatele sunt semnele vremii iremediabilului. Greaţa care nu m-a părăsit timp de câteva săptămâni semăna cu un avertisment – într-un anume sens, a fost o binefacere şi am privit-o ca atare. Recent, am citit o frază din Fernando Pessõa, care descrie perfect starea mea ori de câte ori mă gândesc la pogromul acela: "Îmi vine să urlu în gând. Aş vrea să opresc, să strivesc, să sparg discul acela insuportabil care răsună în mine, străin de mine, călău intangibil".

Dacă am fost fericit când l-am revăzut pe Isou? Da, inima-mi tresălta de bucurie în timp ce-l ascultam vorbind de norocul de a fi scăpat cu viaţă. Fusese arestat, apoi dus la cartierul general al Gărzii de Fier. Acolo, paznicii îl bătuseră mai întâi gospodăreşte cu bastoanele de cauciuc, vrând parcă să-l facă ţăndări. Apoi fusese torturat, pe fundalul predicilor despre faptele reprobabile ale evreilor, care răspândesc sifilisul, prostituţia, pederastia şi alte flageluri din Egipt. Toate astea în vâltoarea vacarmului şi a confuziei generale, printre oameni care alergau încoace şi încolo, zbierând. A petrecut noaptea împreună cu alţi treizeci de oameni, închişi într-o cămăruţă, convinşi că, dintr-o clipă în alta, vor fi urcaţi într-un camion şi duşi undeva unde vor fi împuşcaţi. Ori de câte ori se deschidea uşa, Isou îşi închipuia că vin să-l ia. Abia se mai putea ţine pe picioare când, dându-şi seama că nu mai este păzit, nici ameninţat de nimeni, s-a trezit laolaltă cu ceilalţi, în mijlocul nopţii, în stradă, aproape gol. Unii ostatici fuseseră duşi nu se ştie unde şi apoi eliberaţi în grabă. Isou povestea şi tot povestea, ca să se liniştească şi ca să-i liniştească pe ai lui. Dar în ochii lui miopi se citea obsesia de a fi fost lovit până n-a mai ştiut de el, de a fi fost cufundat în mirosul insuportabil de urină şi de sudoare, umilit de fitecine. Faptul că s-a aflat atât de aproape de moarte a făcut să urce în trupul lui seva unei spaime care nu s-a mai potolit niciodată. Ulterior, chiar şi la Paris, mi-a făcut impresia că stângăcia lui fizică şi dezordinea lui interioară îşi aveau obârşia în zilele acelea sordide.

Cauzele pogromului trebuie căutate în lupta dintre facţiunile care-şi împărţeau puterea. Hitler a pus mai întâi capăt independenţei României, supunându-l pe regele Carol voinţei lui politice. Apoi a redus teritoriul ţării, amputând provincii pe care le-a împărţit statelor vecine. În sfârşit, acum începea s-o ocupe. În ianuarie şi-a trimis *Gauleiter*-ul (ambasadorul von Killinger, **nota red.**) şi plănuia să înroleze România în războiul pe care-l pregătea împotriva Rusiei. În cursul acestor conciliabule cu Hitler, generalul Antonescu a primit sprijin împotriva lui Horia Sima şi a apropiaţilor lui. Le-a întins o capcană, lăsându-i să se piardă în fanatism şi în violenţă ucigătoare. Pentru a-i înfunda însă şi mai tare, le-a îngăduit să se îmbete de putere şi să se defuleze pe seama noastră. Mai exact să se distreze, în vreme ce el se pregătea, cu aprobarea germanilor, să-i sugrume. Trupele generalului i-au atacat mişeleşte pe sângeroşii aliaţi şi i-au urmărit cu un calm viclean, înainte de a începe să tragă în ei fără milă. Această scurtă epopee, cântecul de lebădă al unei ramuri a naziştilor români, care câştigaseră cu greu favorurile maselor, a fost o întâmplare izolată. Legionarii credeau că nu mai au a se teme de nimic, că totul le este îngăduit. Pogromul a fost ultimul lor "act de eroism", înainte să dispară în închisorile româneşti şi în lagărele nemţeşti.

AL. MIRODAN

DICŢIONAR NECONVENŢIONAL AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

Poșta dicționarului

Ing. Tudor Bontea, Detroit, USA, vrea să ştie “o dată pentru totdeauna” care-i adevărul despre participarea lui Mircea Eliade la mişcarea legionară. El a citit un articol de Mircea Handoca, editorul şi exegetul binecunoscut al operei lui M. Eliade în româneşte, de unde reiese că marele istoric al religiilor nu ar fi scris nici un fel de articole pro-gardiste. "Acelaşi punct de vedere îl susţine d. Dan Petrescu, de la Iaşi". Pe de altă parte, atât "Jurnalul" lui Mihail Sebastian cât şi alte texte pledează "nu mai puţin convingător" teza contrarie. "E cazul – nu credeţi? – să fiu derutat".

E cazul, dar numai până la un punct. Adică până la dezvăluirea adevărului, care va să zică a *documentelor* ("Actele vorbeşte!", ca să reproducem titlul unui roman de I. Peltz). Intrând în discuţie cu d. Handoca, istoricul literar Z. Ornea demonstrează (în "România literară"), dacă mai era nevoie, ceea ce e de demonstrat.

*«D-lui Handoca i se pare o impietate adusă memoriei lui Mircea Eliade dacă se vorbeşte de episodul legionar de tinereţe al savantului. Dl. Mircea Handoca minimalizează sau chiar neagă constant realitatea acestui episod. ... De curând, pentru a-şi dezvolta punctul său de vedere fals, face imprudenţa de a publica în revista "Jurnalul literar" ceea ce se numeşte "dosarul Toladot" ("Toladot" e o revistă ce apărea în Israel). În această revistă a apărut, în 1972, un articol care dezvăluia fapte despre episodul legionar de tinereţe al lui Eliade dându-se – în sprijin – largi extrase din jurnalul lui Mihail Sebastian aflat, atunci, în păstrare la Muzeul Yad Vaşem din Ierusalim. Acest articol era prilejuit de contribuţia unor savanţi evrei (Gershon Sholem şi F. Burton) la un volum omagial Mircea Eliade. Apoi, în acelaşi an, Scholem l-a invitat pe Mircea Eliade să conferenţieze la Universitatea Ebraică din Ierusalim. Autorul articolului din "Toladot", Theodor Lövenstein (Th. Lavi), un remarcabil istoric al comunităţii evreilor din România, l-a vizitat, atunci, pe Scholem şi i-a făcut cunoscut episodul legionar al lui Eliade, conseindu-l că ar fi o gafă invitarea lui în Israel. Tulburat că aflase un lucru pe care nu-l cunoştea, Scholem i-a scris, la 6 iunie 1972, lui M. Eliade, cerându-i desluşiri ("Sper că vei înţelege că sunt preocupat de aceste probleme şi aş dori din partea d-tale să reacţionezi la aceste acuzaţii, să îţi exprimi atitudinea în vremea aceasta şi, dacă este necesar, motivele pentru care ţi-ai schimbat părerile"). Pusă chestiunea în termeni atât de tranşanţi, Mircea Eliade a trebuit să-i răspundă lui Scholem. Din păcate, a ocolit adevărul: "Nu îmi amintesc, precizează el în această scrisoare purtând data 3 iulie 1972, să fi scris **o singură pagină** de doctrină sau propagandă legionară. Dar Sebastian citează (p. 24 col. I) câteva rânduri dintr-un text apărut în cotidianul Gărzii de Fier, "Buna Vestire" (14 decembrie 1937) şi intitulat "De ce cred în biruinţa legionară". N-am colaborat vreodată la acest jurnal. Totuşi acest text există pentru că Sebastian îl citează. Probabil era **răspunsul oral** la o anchetă, "editat" de redactor. Mi-e imposibil să precizez mai mult. Dar în acea vreme colaboram la mai multe hebdomadare importante, unde aş fi putut să expun comod astfel de idei. De ce n-am făcut-o?" Repet, Eliade ocoleşte, în această scrisoare, adevărul. Am văzut că în scrisoare menţionează: "N-am colaborat vreodată la acest jurnal". Nu e adevărat. Se poate răspunde că se află aici cel puţin două texte ale lui Eliade, apărute în "Buna vestire" din acel an 1937. Unul e intitulat "O revoluţie creştină" şi a apărut în nr. 100 din 27 iunie 1937, şi altul, "Mitul generalului", apărut în nr. 189 din 14 octombrie 1937. Cel de-al doilea articol e închinat generalului Gh. Cantacuzino-Grănicerul, preşedintele Partidului "Totul pentru Ţară", expresia de partid a mişcării legionare. Şi aici Eliade scrie: "Îmbrăţişând idealurile Legiunii, generalul Cantacuzino a recunoscut în noua sa familie spirituală aceeaşi iubire de libertate, acelaşi simţ al onoarei şi demnităţii, aceeaşi nepăsare de moarte, de suferinţă şi de prigoană – pe care le păstrează în sufletul său de oştean... A recunoscut în Căpitan şi în legionarii săi morala medievală bărbătească, românească, pe care deznădăjduise s-o mai vadă stăpânind sufletele contemporanilor. Generalul Cantacuzino şi-a regăsit în idealurile legionare crezul său intact" etc. etc.*

Cât priveşte răspunsul lui Eliade la ancheta aceluiaşi ziar "Buna Vestire" purtând titlul "De ce cred în biruinţa legionară", la care face referire, în jurnal, Sebastian, reproducând un citat, aici Eliade mărturiseşte: "Cred în destinul neamului românesc – de aceea cred în biruinţa mişcării legionare". În scrisoarea către Scholem menţionează că n-ar fi scris el acest text, ci că e "răspunsul oral la o anchetă". Şi această precizare e şi ea neadevărată. (Mai târziu i-a precizat biografului său Linscot Mac Ricketts că, de fapt, textul l-a scris M. Polihroniade, redactorul şef al gazetei, şi că el, Eliade, n-a voit să-l dezavueze pentru a nu-i crea dezagremente unui prieten.) Ambele versiuni sunt inexacte. Am verificat atent răspunsul lui Eliade la această anchetă şi, cum acolo se găseau referiri şi ecouri din alte articole ale sale prolegionare, am ajuns în încheiere la concluzia că textul e scris indubitabil integral de chiar M. Eliade. De altfel, în această campanie electorală, Eliade a îndeplinit misiuni speciale din partea Legiunii, făcând parte din echipa propagandistică legionară pentru judeţul Prahova. Şi am găsit în ziarul "Buna Vestire" o chemare apel către unii propagandişti legionari din judeţe, printre care e menţionat şi numele lui Mircea Eliade (textul e inserat în nr. 234 al ziarului, din 6 decembrie 1937, la pagina 8).»

Campus – 85

A fost profesor, în anii războiului, la "Cultura" şi apoi la liceul Sf. Sava din Bucureşti.

A scos în România cărţi despre literatura pentru copii, despre istoria evreilor, a alcătuit două volume de legende inspirate din folclorul iudaic, a tipărit studii, după război, despre Anton Bacalbaşa şi N. D. Cocea.

A fost redactor la secţia de critică a lunarului "Viaţa Românească".

A scris, după venirea în Israel, câteva lucrări de pedagogie (lucra ca dascăl de limba franceză).

A început să facă critică literară, la revista "Secolul XX", apoi la alte tipărituri din alia, apoi s-a ocupat, la "Minimum", de la începuturile lunarului, de opera scriitorilor israelieni de limbă română.

A devenit cronicarul nr. 1 în domeniu şi instanţa supremă (Curtea de casaţie). Ori de câte ori apare un volum nou de versuri, un roman sau un studiu critic, cea dintâi întrebare pe care şi-o pune lumea este: ce va spune Campus?

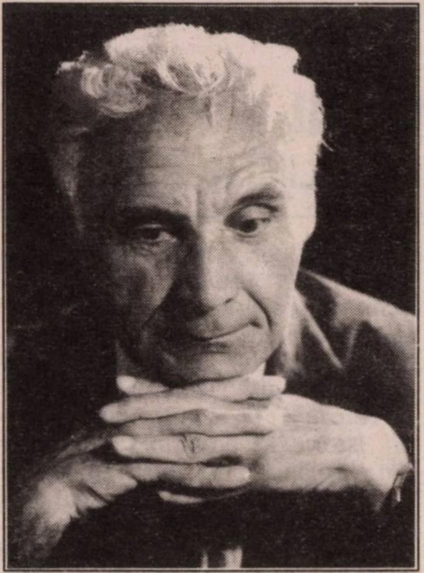

A fost şi este mentorul cenaclului literar "Punct".

A fost şi este, precum puţini, un model de civilitate în viaţă şi în scris.

...Iar acum, în februarie, când împlineşte 85 de ani, îl îmbrăţişăm cu iubire şi respect, urându-i, aşa cum se cuvine şi cum el merită din plin: la mulţi ani, cu sănătate, până la 120!

Minimum

Bursa personalităţilor din alia

În urcare

Dov Seltzer, compozitor: lucrarea "Recviem pentru Itzhak" a fost apreciată de celebrul dirijor Kurt Masur drept "excelentă", iar Masur a dirijat-o la New York, în cadrul unui concert special dat de Filarmonica israeliană.

Iuli Ofer, industriaş: intervenţia sa la Radio Kol Israel, în cursul căreia a apreciat că avocatul lui Ezer Weizman se face vinovat, din cauza sfaturilor sale greşite, de problemele cu care se confruntă preşedintele ţării, a determinat poliţia şi procuratura să cerceteze cu atenţie activitatea acestui avocat şi să privească într-o lumină nouă "cazul Weizman".

În scădere

Shimon Naor, afaceristul care, plecând în România, şi-a reluat numele anterior (Simon Herşcovici), fiind arestat la Jilava pentru contrabandă cu arme, este necontenit subiect de pagina întâi în ziarele bucureştene; şi dat ca exemplu la capitolul "uite cum sunt israelienii care vin să facă afaceri în România".

Nou!

În editura MINIMUM
a apărut

NOI, COPIII STRĂZII LECA

de IULIUS IANCU

«"Noi, copiii străzii Leca" nu şi-a propus să vorbească nici despre un oraş, nici măcar despre un cartier, ci despre o stradă. Obiectivul e mic, o celulă de viaţă doar, însă dr-ul Iancu îl priveşte la microscop – cam aşa cum făcea cu globulele de sânge în laboratorul tinereţii sale universitare – şi ne arată apoi, cu degetul, minirealităţile străzii examinate.»

Al. Mirodan

☆

"Noi, copiii străzii Leca" este o lume de oameni simpli, cinstiţi, muncitori şi curaţi la suflet – lume în care m-am născut şi după ale cărei norme nescrise am trăit şi continui să trăiesc".

Autorul

Autorul pune la dispoziţia cititorilor, gratuit, un număr limitat de exemplare.

Solicitanţii pot primi cartea prin poştă cerând-o la telefonul 04/837-2758, între orele 19-20.

IOSEF EUGEN CAMPUS

Nimeni?

În dedicaţia înscrisă pe cartea dăruită mie, autoarea, Hedwig Rüber, scrie cu excesivă modestie (dar poate şi cu o tăinuită ambiţie pentru viitor): «Cine sunt eu? Deocamdată "NIMENI".»

Probabil, se referea la faptul că acum, la 57 de ani, "44 Scurte povestiri" (Tel Aviv 1999) este primul volum tipărit de ea. Deşi unele dintre povestiri au apărut în presă, scriitoarea este încă relativ necunoscută, aşa-zicând o debutantă (plină de speranţe şi energie!).

Ceea ce nu înseamnă însă că e "Nimeni". Nimeni nu e nimeni. Fiecare este CINEVA. Cu trăsăturile sale specifice, cu aptitudinile sale în anumite domenii şi dificultăţile sale în altele. O personalitate distinctă.

Nici acum, la debutul său literar, Hedwig Rüber nu este nici pe departe Nimeni. Volumul de faţă ne-o arată ca o scriitoare adevărată. Ce-i drept – ca să spun lucrurile pe şleau, fără menajamente ipocrite – nu putem afirma că avem de-a face cu o scriitoare mare. Asta ne-o va spune viitorul. Pentru moment, ştim că avem de-a face cu o scriitoare autentică. Plină de omenie şi sensibilitate. Şi cu certă capacitate de expresie literară. Cu stil.

Stilul ei se caracterizează în primul rând prin conciziune. Nimic de prisos. Fără digresiuni inutile. Numai muşchi. Ca în aşa-numita şcoală "minimalistă": *"...fata asta cea mică n-a ieşit din casă după orele de curs. Niciodată. Nu cercuri, nu prieteni, nu joacă în curte. Nimic. Acasă şi şcoală, şcoală şi acasă."* ("Cea mică"). Sau: *"Semănam cu băiatul de 23 de ani, soţul meu, păream soră şi frate. Astăzi nu mai semănăm."* ("Revelioane").

Imaginile, atunci când apar, sunt necesare. Ca într-o scăpărare de fulger, un tablou revelator. Surprins într-o clipă ce devine eternitate. Fulgerare de flash fotografic (autoarea este de meserie fotografă; lucrul i-a influenţat, cred, scrisul): *"Mama se apleacă şi ridică o scoică, o aruncă sus, sus, spre cerul care se întunecă. (...) Aruncă una, două, zece... Sunt stele"* ("Fiul"). Circulaţia zăpăcită din Bucureştiul înzăpezit: *"Şi astăzi troleibuzul a înaintat greu în zăpada apoasă, şoferiţa a coborât de trei ori să-i repună coarnele pe liniile electrice"*. Sau: *"Priveam de sus oraşul şi îl iubeam. Îmi iubeam tinereţea"*. Şi, în contrast, Haifa, într-o zi de căldură copleşitoare: *"Şoseaua vibrează de motoarele supraîncălzite ale vehicolelor. Miroase a praf, benzină şi căldură. (...) E vară de o veşnicie"* ("Căldura").

Portretele – reuşite – sunt schiţate din numai câteva trăsături: *"Bătrânul – televizorul şi halba. Halba şi magazia cu vechituri din subsol. Taciturn. Avar. Umbră cârcotaşă"* ("Cea mică"). O adolescentă, în miraculoasa ei transformare: *"Ochii rotunzi de copil se migdalează, se îndulcesc, se feminizează"* ("Mamele").

Aceste "Scurte povestiri" sunt într-adevăr scurte, concise. Povestirea capătă adesea un caracter rezumativ. Nu schematic, ci numai rapid, pentru a sublinia liniile generale. Trecem de la o etapă la alta, fără tranziţii şi explicaţii, ca în contemplarea unui şir de fotografii dintr-un album de familie. Prezentarea succesivă a etapelor îngăduie perceperea clară a evoluţiei personajului. Îngăduie, dincolo de înţelegerea sensului adânc al acelei vieţi individuale, şi înţelegerea soartei umane. Soartă crudă.

Necruţătoare – bineînţeles, ca scriitoare veridică, nu ca om – autoarea dezvăluie egoismul uman. O olă din Rusia, la început cu pantofi scâlciaţi şi proteză care i se mişcă în gură când vorbeşte, Nelly, se transformă rapid. Acum, după un an şi jumătate, are părul vopsit proaspăt, un şirag de dinţi noi. Totuşi, se întoarce "acasă", în Rusia. Ce-i drept, nu de tot. Din şase în şase luni revine în Israel să-şi încaseze pensia acumulată la bancă şi să-şi încarce geamantanul cu tot ce se cere "acolo", în Rusia, şi se plăteşte bine ("Nelly"). Acelaşi caracter rezumativ îl are povestirea "Ea". Într-un bloc din Bucureşti, mama gravidă şi fiul de şapte ani discută despre copilul ce se va naşte în curând. Amândoi ar prefera să fie fată. Nu se înţeleg asupra numelui. Băiatul ar vrea să o numească Clara, mama preferă Aviva. Până la urmă cad de acord: dacă se naşte până la 21 iunie, Aviva. Dacă nu, Clara. Etapa a doua ne-o prezintă pe Aviva, ajunsă cu familia la Haifa, discutând cu alte fetiţe. Etapa a treia: Aviva, acum femeie tânără, emigrată din Israel, este la rândul ei gravidă. Mănâncă prăjituri într-o cofetărie. Gustul prăjiturii îi aduce aminte de acasă. *"Să-i scriu mamei. O să se bucure"*.

Cu ochi de adevărat fotograf, ştie să surprindă amănuntul concret individualizator sau chiar revelator. Copiii, emigraţi în alte ţări, veniţi în vizite, de sărbători: *"Au plecat aşa cum au venit – în grabă. A trecut acceleratul"*. *"Au aterizat de peste mări şi ţări, ca păsările călătoare toamna, zburând spre o ţară caldă"* ("Zum"). Vasele de bucătărie din familie: *"Barometru al bunăstării, al perioadelor grele, au gust, culoare şi miros, deşi sunt bine spălate"* ("Vasele"). *"În fotografii eroi, militari, ca şi noi, ieşiţi din circuit"* ("Casa").

Precum în naturile moarte pictate cu talent, obiectele au o viaţă, au o personalitate a lor. Ridicate în sfera esteticului, sunt transfigurate. Adesea, nu mai aparţin regnului material, capătă ceva omenesc, spiritual. Vasele de bucătărie, o măsuţă cu un picior scrântit care poate fi folosită ca piedestal pentru fax şi secretara automată, un covor aşa-zis persan, casa întreagă, toate s-au îmbibat, în timp, de atmosfera familiei, au devenit persoane.

Trebuie să subliniez, cu această ocazie, calitatea ilustraţiilor care însoţesc textul. Îl însoţesc, îl comentează, îl explică, îl accentuează. De Zum, câinele fidel, nu numai familia Rüber nu se poate despărţi o clipă (revine, ca un personaj constant, de legătură, în diverse povestiri). Nici noi, cititorii, nu ne putem lipsi de prezenţa lui, de când l-am cunoscut – mic, lăţos, "lipicios" – în desenul lui Celu, soţul autoarei, ilustratorul (de profesie inginer). În "Zi de lucru", cele două desene, unul cu roţi dinţate şi altul cu flori, scot în evidenţă caracteristicile celor două variante ale textului, una pesimistă, alta optimistă. În "Huliganul fără fir", desenul înfăţişează un "pelefon" (care, huliganic, strică atmosfera de reculegere muzicală) devenit om, cu un ochi unic şi picioare neastâmpărate.

Autoarea ştie să-şi construiască povestirea cu măiestrie. În genul povestirii scurte, finalul are o deosebită importanţă. Finalul vine – în schiţele Hedwigăi Rüber – ca o surpriză ("aşteptată", în sensul că a fost pregătită insidios). O surpriză cu caracter concluziv. Adesea, impregnată de ironie amară. Alexandra a venit în ţară la patruzeci de ani. E căsătorită, are o fetiţă, un soţ şi o mamă. Lucrează din greu, căci soţul nu se prea descurcă. Soţul îi părăseşte, se întoarce la Leningrad. După câtăva vreme, din casa Alexandrei este scos un cadavru. Autoarea se întreabă speriată: S-o fi întors soţul? Nu, află chiar din gura Alexandrei, a murit prietenul bogat care o întreţinea. Un invalid din războiul de Iom Kipur. A murit brusc, dar ea nu a pregetat să plece de acasă: *"...am servici. L-am sunat pe fiu-său să-l ridice"*. Şi plânge: *"Păcat, păcat, eu n-am noroc"*. Şi finalul cade, ironic: *"De săptămâna trecută are un prieten nou. Ar fi păcat să nu aibă noroc"* ("Fără nume").

Nepotul e un om care pare inofensiv, dar ştie numai să profite. Cei din jur îşi fac mereu probleme, au mereu remuşcări că nu se poartă destul de bine cu el. Oameni sensibili şi bătrâni, bunicul şi bunica mor de remuşcări. Nepotul nici n-a fost anunţat. Nimeni n-a îndrăznit să-l tulbure în călătoria lui de nuntă (se căsătorise cu fosta prietenă a fostului prieten). Schiţa se încheie cu această frază concluzivă ironică: *"Poate l-aţi întâlnit undeva. E un om matur, blând şi iubitor"* ("Venin").

Necruţătoare este autoarea în dezvăluirea păcatelor altora, am arătat. Dar necruţătoare rămâne şi faţă de ea însăşi. Povestind, de pildă, cum la Taormina soţul voia să caute cameră în oraş, jos, unde era urât dar ieftin, iar ea insista să caute cameră sus, unde era frumos dar scump – conchide, ca şi cum ar fi de la sine înţeles: *"Pornim deci în jos"*. Acest "deci" spune totul cu privire la raportul de forţe.

În ultimul capitol al cărţii ("Încheiere"), autoarea înşiruie toate obiecţiile care i-au fost efectiv aduse, sau care i s-ar fi putut aduce. Le socoteşte, aşa-zicând, îndreptăţite. Dar nu renunţă să dea cartea la tipar. *"Voi încerca, în volumul viitor, să mă îndrept"*.

Bine a făcut că nu s-a lăsat influenţată şi a dat cartea la tipar. Am fi pierdut bucuria unei lecturi interesante. Şi cunoştinţa cu o "debutantă" care nu e nici pe departe "deocamdată Nimeni". Ci Cineva.

●

Arătat şi el cu degetul că ar fi primit câteva mii de dolari de la milionarul evreo-francez Sarusi (generosul sponsor al preşedintelui Ezer Weizman), d. Arie Şumer, directorul Casei Preşedintelui, a declarat că nu-şi aminteşte de banii cu pricina.

Aminteşte-ţi, domnu' Şumer, că altfel rămâi şomer!

AL. MIRODAN
DICŢIONAR NECONVENŢIONAL
VOL. II
D E F

"O carte monumentală... O carte minunată, captivantă".
I. Eugen Campus
"Minimum"

"O lucrare de pionierat... o încercare cu totul singulară de a ieşi din canoanele istoriei literare".
Cornel Moraru
"Vatra" – Tg. Mureş

"Plăcerea de a-l citi pe îndelete a fost enormă".
Costache Olăreanu
"Realitatea evreiască", Buc.

"Dicţionarul... oferă o lectură cuceritoare, neputând fi, efectiv, lăsat din mână".
Z. Ornea
"România literară", Buc.

"Dacă ceva o să rămână de pe urma noastră, o să rămână acest «Dicţionar»".
I. Petran
"Orient Expres"

"O carte captivantă de literatură".
N. Prelipceanu
"România liberă", Buc.

"O carte spectacol... Mirodan are condeiul coţcar şi ştie să nu fie searbăd pe nici o pagină".
George Pruteanu
"Dilema", Buc.

"O operă monumentală... Un dicţionar fără asemănare".
Edgar Reichman
"L'Arche", Paris

"O puzderie de protagonişti sub bagheta magică a lui Al. Mirodan".
Geo Şerban
"Realitatea evreiască", Buc.

"O mână sigură, de maestru".
I. Ştiubea
Radio Kol-Israel

"Un eveniment... un roman".
Elena-Esther Tacciu
"Ultima Oră"

Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 100 de şekeli pe adresa

MINIMUM
POB 11472, TEL AVIV
Pentru Europa (inclusiv România): 35 de dolari.
Pentru SUA şi celelalte: 40 de dolari

ELENA-ESTHER TACCIU

Un scriitor uitat: Isaac Bercovici

Trebuie să ocolesc, a priori, tentația de a divaga introductiv, în preambul, asupra motivelor psihologice și sociologice ale conului de umbră desenat uneori de posteritate. Poate fi cauzal vorba de discreția autorului însuși, de obstrucții ideologice alteori, de neglijența colegilor, nu totdeauna inocentă. L-am "cunoscut" pe I. Bercovici, dăruit cu serios orizont cultural, indirect, din referințele orale ale unor prieteni și din singurul portret, medalionul închinat acestuia de Al. Mirodan în volumul I al *Dicționarului* cunoscut. Poate că alte comentarii să-mi fi scăpat. Un autoportret al lui I. B. există în cartea de interviuri a lui Solo Har, unde, celui dintâi, îi place să se mărturisească, oficiind în mijlocul volumelor "acoperite de colbul vremilor", singurul spațiu în care "respiră în voie". Născut la Brăila în 1900, sosit în Israel în deceniul al șaselea, I. B. are în urmă textele lui din revista "Adam" a lui Miron Grindea, din București. În Țara Sfântă publică eseuri despre cultura iudaică risipindu-le în "Viața noastră" și "Izvoare", între 1960 și 1973. Le adună în 1974 în volumul solid ca dimensiuni și substanță, sub un titlu iarăși modest, "Incursiuni istorico-literare în iudaism", Tel Aviv. "Incursiunile" sale sunt însă studii serioase, mergând întotdeauna la surse care-i atestă pregătirea de filolog, la autori greci și latini, la textul ebraic, la cărți populare, la manuscrisul arab și, evident, la pagina Bibliei. Limba sa românească este nuanțată și rafinată de foarte bune lecturi, insulele lirice îi dau culori subiective inspirate. Demnitatea intelectualului ce respinge "apăsarea atâtor tiranii" și "orice constrângere ideologică sau disciplină de partid" se îmbină exemplar cu umanismul cultural de tip clasic. Destinul omenesc al acestui scriitor aproape uitat a mai continuat aproape 16 ani după editarea volumului despre care vorbim, într-o solitudine de împătimit al cărților vechi și rare. Anul 1990, al morții, aici, în Israel, nu e foarte sigur.

Ceea ce face I. B. în mai toate eseurile se numește azi istoria și filozofia culturii, cu nume ca Lucian Blaga și Mircea Eliade, G. Scholem, S. Dubnov, M. Gaster, M. Buber, unii citați de el și alții necitați, ca Spengler, Lucien Goldman. Dar, să zicem așa, în afară de casta specialiștilor de tip universitar, paginile astăzi puțin cunoscute ale cărturarului oferă oricui fapte istorice frapante în tablouri epice. Eseul "Alexandru cel Mare – prozelit al lui Iahve?" pare a ne sugera o dezbatere asupra monoteismului ebraic. Dar iată că în locul dizertației culturale ne întâmpină fastul cărților populare precum "Alexandria" (1626), mult citită în România. Intrarea triumfală a împăratului grec în Ierusalimul vechi și întrevederile sale cu Marele Preot al Templului iudaic sunt secvențe extrem de tensionate. Iudeul declină onoarea de viitor vasal printr–un argument: contractul cu Darius. Spaima cuprinde cetatea. Dar visul profetic îl îndrumă pe Marele Preot să-și pună veșmintele festive și să se prezinte încă o dată în fața lui Alexandru, acceptându-i oferta. Atunci împăratul lumii, inspirat și el de un vis premo-

În editura "Integral" din București
a apărut noul roman
"Bătrânul ieri
și nenăscutul mâine"
(190 pag.)
de LIANA MAXY

Este un roman al emigrației și se referă la noi,
evreii reveniți în patria strămoșilor.
La fel ca și în precedentele sale volume:
"NUCLEUL MAGIC" (1986) 482 pag.
(biografia pictorului M. H. Maxy și a familiei sale)
și "PUNCTELE MELE CARDINALE" (1994) 196 pag.,
cuprinzând: versuri, nuvele, evocări, portrete, interviuri, impresii de călătorie, autoarea folosește o autentică limbă literară, un ritm alert și un stil propriu.

Cărțile pot fi obținute trimițând un cec bancar sau poștal pe adresa: P.O.B. 1114, Ramat Gan 52111. Tel.: 7519839

- **BĂTRÂNUL IERI ȘI NENĂSCUTUL MÂINE – 40 shekeli**
- **PUNCTELE MELE CARDINALE – 40 shekeli**
- **NUCLEUL MAGIC – 60 shekeli**

nitor, despre o alianţă necesară, se declară gata să renunţe la "Dumnezeii elineşti" şi să accepte ideea unui Dumnezeu unic.

O altă evocare oferă un pitoresc tablou al Ierusalimului din 1827, când Montefiori, călător legendar, organizează breslele evreieşti, de brutari, măcelari, legători de cărţi, tâmplari, lăcătuşi şi croitori. O Şcoală de fete ţesătoare cu 400 de locuri, fondată tot de el, atestă o viaţă modestă, dar prosperă, a oraşului mitic. Departe de a trece cu vederea sursele arabe, I. Bercovici ne oferă dovezi de osmoză a celor două culturi, urmărind, de pildă, teme lirice ebraice în pre-islamism. "Raţiunea, echilibrul şi simţul realităţilor", expresia scriitorului, "va duce la justeţea concluziilor dacă istoricii ambelor popoare vor accepta ecourile influenţelor reciproce, fără fanatism partizan".

Realitatea târgurilor româneşti cu mulţi evrei este evocată prin mijlocirea unui intermediar literar, Iacob Psantir, autor al unui foarte interesant volum, "Istoria evreilor din România", 1873. Pe nesimţite, acest istoric devine şi el un foarte pitoresc personaj. Muzicant cu cobza, sărac lipit, invitat la nunţile evreieşti în schimbul mesei îmbelşugate, Iacob Psantir descrie casele din acele târguri, ritualuri de sărbători între care Şabatul, sau, în altă ordine de idei, scene din Eteria lui Ipsilante. Istoria balcanic-evreiască învie sub pana colorată a celor doi scriitori. Sfârşitul eternului sărman, Iacob Psantir, va fi evocat patetic de autorul nostru. *"Puţini evrei din Bucureştii anului 1902 ştiau că în acea zi friguroasă de ianuarie murise la Azilul de bătrâni un biet pensionar de 82 de ani. Înainte de a fi internat, suferise groaznic de povara anilor, dar şi mai mult de aceea a sărăciei. Numai când soarta i-a răpit şi bunul cel mai de preţ, al luminii ochilor, a fost cules de pe drumuri şi adăpostit la Azil. Pe acest bătrân îl chema Iacob Psantir".*

Un alt eseu, "Iacob Groper: nostalgia târgului evreiesc" se deschide prin evocarea lirică a "Muzei citadine", regina unor aşezări străvechi. *"Ea,* scrie Isaac Bercovici, *s-a născut în umbra zidurilor roase şi mucegăite; în timpul verii, făptura ei aeriană se strecura pe străduţele pline de praf, iar toamna şi iarna înota prin noroaie şi zăpezi. Aşa intra ea în cămăruţele poeţilor, şi tot aşa l-a vizitat pe Iacob Groper în târgul moldovean al Mihăilenilor – amestec heteroclit de orăşel şi sat – ridicat în 1792 printr-un hrisov domnesc al lui Alexandru Constantin Moruzi, dând urmare jalbei înaintate de o seamă de «jidovi de peste hotare». Aceşti «jidovi» au sfinţit într-adevăr locul: erau muncitori şi întreprinzători. (...) Viaţa se scurgea molcom, monoton, şi tinerii evrei părăsind târgul natal, păstrau amintiri plăcute, cu imagini venerate dintr-o lume apusă în care nu se vor mai întoarce".* Prezentarea liricii lui I. Groper se însumează apoi acestei nostalgii a unui apus de lume.

Interesant însă că nu doar farmecul vechimii şi antichitatea au stârnit pana lui Isaac Bercovici. Nu i-a lipsit curajul polemistului în probleme actuale. Eseul despre Georg Lukács demonstrează că umanistul preocupat de iudaism meditase la existenţialismul lui Sartre şi la excesele realismului socialist. El, Lukács, scrie Bercovici, *"a decăzut în literaturizarea cultului lui Stalin",* în condamnarea lui Kafka şi a altor opere moderne de primă mână.

Umanist prin cultură şi vocaţie, I. B. a ştiut să opteze cu decizie în toate.

●

Societatea "Poster-Media", care se îndeletniceşte cu instalarea de panouri publicitare, a fost silită – la presiunile cercurilor ultra-religioase – să înlăture un panou (vezi foto) întru totul decent, unde-o vedem pe Pnina Rosenblum făcând reclamă ciorapilor produşi de firma ei.

Aşa? Biiiiiine! Las-că vă arătăm noi vouă! "Minimum" face apel la toate cititoarele sale ca, de-aci înainte, să cumpere numai ciorapi Pnina Rosenblum...

גרבוני אופנה
מבצע
1+1

Crede că Dumnezeu te smereşte şi te încearcă prin suferinţă, ca după aceea să-ţi facă mult bine – această speranţă sigură îţi dă biruinţă în suferinţă.

MB

PRIMIM LA REDACŢIE

● CĂRŢI ● REVISTE ● ŞI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

Iancu Iulius

Noi, copiii străzii Leca

Bacău, târgul amintirilor

1920-1944

Cu desenele autorului;
ediţie bilingvă română şi ebraică;
cu un cuvânt înainte de Al. Mirodan;
Minimum, Tel Aviv, 1999

«Mare noroc are Bacăul acesta!» – scrie Al. Mirodan în cuvântul său înainte. «După Marius Mircu, după I. Voledi, după dr-ul A. Clain, după, mai nou, dr-ul Ily Ilian, iată o nouă carte cu amintiri din oraşul de pe Bistriţa. Ea aparţine lui Iancu Iulius, din Haifa (tot doctor!), şi îţi atrage atenţia, ba chiar te atrage de-a binelea să o citeşti prin două note originale.

Mai întâi, această "Noi, copiii străzii Leca" – fidelă titlului de pe copertă – nu şi-a propus să vorbească nici despre un oraş, nici măcar despre un cartier, ci despre o stradă. Obiectivul e mic, o celulă de viaţă doar, însă dr-ul Iancu îl priveşte la microscop – cam aşa cum făcea cu globulele de sânge în laboratorul tinereţii sale universitare – şi ne arată apoi, cu degetul, mini-realităţile străzii examinate: croitorul, cizmarul, cârciumarul, dascălul de la *heider*, gabaiul de la sinagogă, misitul de căsătorii. Fiecare cu înfăţişarea lui şi, nu o dată, cu dramele lui. Câteodată, ai impresia că autorul scoate la iveală, ca un arheolog, făpturi de pe altă lume. Afli, de pildă, de existenţa merarilor (negustorii de mere murate) şi tresari citind că *"sobiţa* (plăcintarului), *aprinsă cu cărbuni, era atârnată de gâtul lui în tot cursul zilei"*. Din loc în loc, doctorul Iancu face observaţii fine, ce te silesc la reflexii pe marginea *neamului: "Când te doare, când suferi, când plângi, totul trece mai uşor dacă îţi exprimi sentimentele în idiş"*. Să învăţăm idiş, domnule doctor?

- **Strada doctorului Iulius Iancu**
- **La început a fost şcoala**
- **Blonda din Parfumerie**
- **Nici Agatha Christie n-ar fi ghicit**
- **Ce s-a întâmplat cu secretarul general al ONU?**

În al doilea rând, amintirile din carte sunt însoţite de desene, aparţinând tot autorului. După ce şi-a deslipit ochii de pe microscop, doctorul nu se mulţumeşte să ne povestească ce-a văzut, ci desenează totul pe hârtie, în de-amănuntul. Mai mult, el desenează cu umor. Crochiurile sale sunt mici secvenţe de rafinată "artă naivă", făcând ca, strânse la un loc, acestea să alcătuiască un desen animat intitulat "Noi, copiii străzii Leca".

Pentru prietenii din copilărie ai lui Iulius Iancu, câţi vor mai fi rămas în viaţă, scrierea de faţă reprezintă un prilej de a redescoperi strada Leca, din Bacău.

Pentru ceilalţi, posibilitatea de a o descoperi.»

…Şi pentru ca să înţelegem mai repede şi dintr-o ochire ce anume ne este dat să descoperim, iată câteva dintre desenele cu care doctorul Iulius Iancu şi-a ilustrat amintirile:

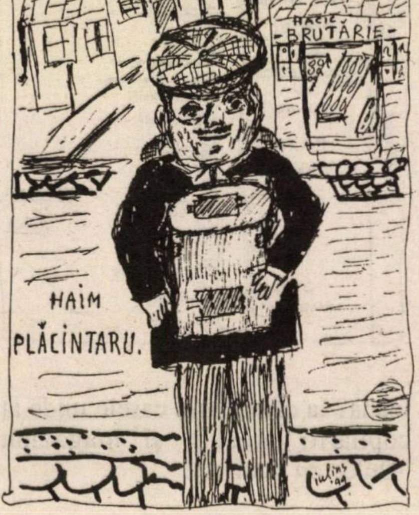

Acesta ar fi numitul Haim Plăcintaru…

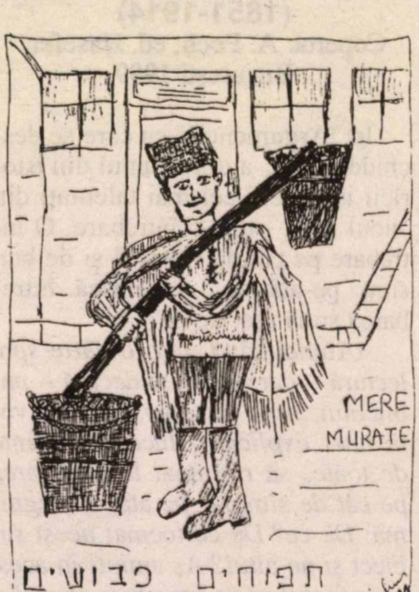

…iar acesta, vânzătorul de mere murate…

Publicând un comunicat prin care cetăţenii sunt rugaţi să nu intre în panică à propos de primejdia cu Bug-ul 2000, ziarele au titrat aşa:
"Societatea de Electricitate ne linişteşte".
Dar se poate citi şi altfel:
"Societatea de Electricitate nelinişteşte".

...iar aici vedem o parte din strada Leca. Froimovici, Schwartzi, Faighenbaumi, Grimbergi, mai trăiţi? Sunteţi aici? Aveţi cartea în mână? Ia căutaţi voi casele unde aţi copilărit; precum şi magazinul "Dulce cu nuci"...

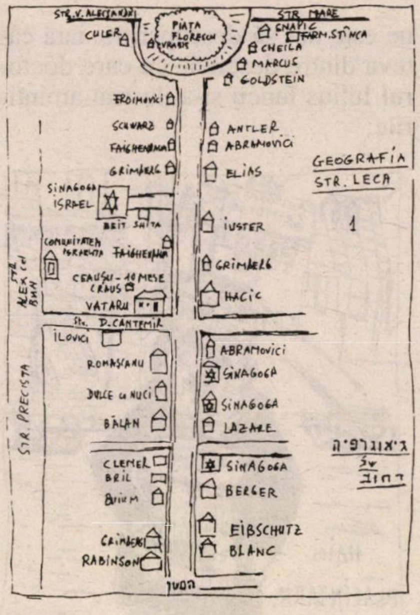
STR. V. ALECSANDRI
PIATA FLORESCU
VRABIE
STR. MARE
CULER
SNAPIC
FARM. STÎNCA
CHEILA
MARCUS
GOLDSTEIN
FROIMOVICI
SCHWARZ
FAIGHENBAUM
GRIMBERG
ANTLER
ABRAMOVICI
ELIAS
GEOGRAFIA STR. LECA
SINAGOGA ISRAEL
BEIT SHITA
IUSTER
1
COMUNITATEA ISRAELITA
FAIGHENBAUM
GRIMBERG
STR. ALEX. CEL BUN
CEAUŞU - 10 MESE
CRAUS
VATARU
HACIC
STR. D. CANTEMIR
ILOVICI
ABRAMOVICI
ROMAŞCANU
SINAGOGA
DULCE CU NUCI
SINAGOGA
STR. PRECISTA
BĂLAN
LAZARE
ג'יאוגרפיה של רחוב
CLEMER
SINAGOGA
BRIL
BLUM
BERGER
EIBSCHUTZ
GRINBERG
BLANC
RABINSON

Liviu Rotman

Şcoala israelito-română (1851-1914)

Coperta: A. Poch; ed. Hasefer, Bucureşti 1999

În "Argumentul" cu care se deschide cartea, autorul, unul din istoricii israelieni cei mai talentaţi din "noul val", pune o întrebare. O întrebare pe cât de firească şi de bun simţ, pe-atât de... evreiască. Întrebarea sună aşa: de ce?

«Atunci când oferi o carte spre lectură – dar şi spre judecată – publicului, scrie Rotman, simţi nevoia unei explicaţii. Încerci, înainte de toate, să răspunzi la întrebarea pe cât de simplă, pe atât de legitimă: De ce? De ce tocmai acest subiect şi nu altul? Aş aminti în acest sens faptul că în literatura clasică a secolelor XVI-XVIII, autorii – sau tipograful care era atunci şi editor – îşi începeau expozeul cu un capitol de justificare, în care, adresându-se cititorilor – captatio benevolentiae – îşi argumentau opţiunea şi subliniau importanţa subiectului.

Ocupându-mă de istoria microcosmosului evreo-român, într-o perioadă de radicale transformări, în sensul modernizării acestuia, şi încercând să înţeleg cât mai bine dinamica sa istorică, am fost şocat de importanţa problematicii şcolii în cadrul respectivei societăţi. Această importanţă se putea vedea în locul central pe care îl ocupa în diverse dezbateri publice, în presa evreiască a epocii, în prioritatea ce i se dădea în cadrul efortului financiar al acestei societăţi. În acelaşi timp, am realizat complexitatea subiectului, faptul că avea implicaţii în toate sectoarele vieţii sociale: economie, leadership social, religie, activităţi culturale, relaţii cu mediul social înconjurător, ş.a.m.d.

În expoziţia permanentă a Muzeului Diasporei din campusul Universităţii Tel Aviv, există o imagine deosebit de relevantă pentru înţelegerea specificului istoriei galutiene şi în special al structurii sale de bază, comunitatea. Înconjurată de ziduri, simbolizând izolarea impusă de alţii sau aleasă ca autoapărare, comunitatea cuprinde o serie de structuri, materializarea principalelor sale funcţii: sinagoga, tribunalul rabinic, şcoala, societăţile de ajutor social. În această imagine, ce corespunde comunităţii clasice, şcoala este una din structuri. Ea avea să devină în perioada de modernizare care începe în spaţiul evreo-român cu a doua jumătate a veacului al XIX-lea, principala structură a comunităţii evreieşti. Acesta este principalul element de noutate a perioadei cercetate, trecerea şcolii în fruntea preocupărilor comunitare. Şi este în fond subiectul acestei cărţi: situarea şcolii în centrul preocupărilor.»

...Aşadar, s-a înţeles. Pentru Liviu Rotman, şcoala, şi nu altceva, este *centrul* comunităţilor evreieşti din România, cheia care te ajută să înţelegi istoria *tribului*. Pornind de la această premiză, el a plonjat în oceanul de acte, documente şi mărturii privind lăcaşurile de învăţământ din perioada 1851-1914, revenind la suprafaţă cu chipul şcolilor noastre de tot felul şi, bineînţeles, cu oamenii care le–au întemeiat şi condus. Ne întâlnim astfel cu dascăli de mâna-ntâi, ca ebraistul Hillel Kahane, din Botoşani, sau cu urmaşul său Scarlat Albrecht, doctor în filozofie la Viena, "primul institutor evreu din România", ca Minna Cusiner, directoarea şcolii israelito-române din Moineşti, ca medicul Al. Nestorescu, conducătorul şcolii de băieţi din Brăila, sau ca iluştrii ieşeni H. Tiktin, rabinul Iacob Niemirower şi Leon Ghelerter, care şi-au legat numele de şcolile din capitala Moldovei. Ne întâlnim, de asemenea, şi nu e rău deloc, cu *mecenaţii* de suflet, lăsaţi prea adesea pradă uitării, precum un industriaş bucureştean ca Adolf Salomon, fondatorul şcolii de meserii "Ciocanul", bancherul Moritz Wachtel, întemeietorul gimnaziului evreiesc din Iaşi, negustorul Feibiş Klein, din banii căruia s-a construit şcoala de băieţi din Bacău, sau negustorul Luca Moise din Ploieşti.

Bazată pas cu pas pe documente, lucrarea lui Liviu Rotman este, din această clipă, obligatorie pen-

●

D-na Ellen Lowell, directoarea Consiliului pentru Mileniu de pe lângă Casa Albă, a declarat că cele circa 300 de miliarde de dolari cât i-a costat pe americani treaba cu preîntâmpinarea faimosului Bug 2000 au fost cheltuite în mod justificat şi că cei care acuză autorităţile de risipă nu au dreptate.

Da? Atunci să ne spună doamna sus-amintită în ce buzunare au intrat toate Lowellele alea!

tru orice cercetător în materie şi, în acelaşi timp – să nu ne speriem! – ea constituie o lectură plăcută pentru tot doritorul de-a afla ce şi cum a fost. Cartea este ilustrată cu facsimile şi câteva fotografii; acestea din urmă prea puţine după gustul nostru şi prea slab reproduse din punct de vedere tipografic; se-aude, domnu' Zigu Ornea, directorul editurii Hasefer?

Silvia Kerim

Vedere din Parfumerie

Ed. a II-a; memorialistică; coperta Vasile Olac; ed. DU Style, Bucureşti, 1999

Silvia Kerim, fiica unui negustor turc (de unde numele de familie) şi a unei românce, a lucrat ani de zile la Radio, ocupându-se cu înregistrarea mărturiilor de scriitori (Bogza, Henriette Yvonne Stahl, Nichita Stănescu, Tomozei ş.a. ş.a.), apoi a fost redactor la o casă de filme, a scris, cu talent, cărţi pentru copii, a fost (mai este şi astăzi) o blondă explozivă după care întorceau capul toţi bărbaţii din Bucureşti, fluierând admirativ în urma ei, a trăit o mare poveste de dragoste cu regretatul regizor de film Mircea Veroiu şi, mai nou, a scos o carte despre casa ei, despre strada ei, a Parfumului, despre cartierul ei; o carte fermecătoare care a cucerit inima cititorului de astăzi (o inimă din ce în ce mai greu de cucerit). Cum bine spune criticul literar George Pruteanu:

«"Vedere din Parfumerie" e o carte de dragoste rănită. O carte în care cineva iubeşte şi altcineva moare de cancer. De rangă. De dinamită. De buldozer. De "sistematizare" paranoică. Silvia Kerim a iubit, cu o intelectuală, dar nu mai puţin aprigă tandreţe, străzi şi case. Multe dintre ele (i-)au fost ucise. Sub ochii ei, adesea. E tragedia pe care au trăit-o mii de bucureşteni. Poate la fel de intens. Ea i-a dat expresie în această carte de melancolie fluidă ca mierea. "Acţiunea" se petrece în careurile 350, 351 şi 327 din harta Bucureştilor aflată în ghidul "Bucureşti", de la Ed. Meridiane, din 1962. Adică în "raionul" Tudor Vladimirescu, pe străzile Olteni, Vulturi, Matei Basarab, Mircea Vodă, Calea Văcăreşti, Calea Dudeşti, Romulus, Anton Pann, Ceauş-Radu, Lucaci, Filibiliu, Labirint, ***Parfumului...*** *(Prin "zonă" mi s-a întâmplat şi mie să mă nasc şi să copilăresc, pe Columbelor-Ionescu-Gion, dar n-are absolut nici o importanţă). Multe din aceste străzi sunt astăzi nişte epave. Poate ar trebui să spun mai dur: sunt ca nişte cadavre, oribil mutilate, provenite dintr-un accident. Un accident al istoriei. Accident care poartă un nume. Îl cunoaşteţi.*

"Vedere din Parfumerie" e povestea, plină de detalii gemând de adevăr omenesc, a asasinării unui cartier. Aşa cum au fost asasinate pisicile de sub fostele Hale ale Unirii, unde era depozitul frigorific al oraşului. Pisicile protejau de şobolani acele merinde pentru-caz-de-catastrofă. Ceauşescu a năruit în câteva zile Halele şi, peste zecile, sutele de vieţuitoare din subterană, a pus o placă de beton. Nu i s-a îngăduit unui suflet milos nici măcar să le arunce un borcan cu hrană otrăvită, ca să se sfârşească mai repede, fără chinuri. Deasupra s-a făcut un parc. Pentru mulţi din adulţii acelor zile, e un parc blestemat.»

Acestea fiind spuse, fata din Parfumeria în cauză (aşa numise bătrânul Kerim casa familiei) a văzut nu numai năpasta de la sfârşitul deceniului 9 ci şi fel de fel de întâmplări ce i-au alcătuit copilăria şi fel de fel de oameni din cartier pe care i-a cunoscut sau de care a auzit.

«...Pe Strada Parfumului, la numărul 20, trăise un timp, scrisese adesea şi fusese adesea fericit Edy Marcus, alias Ilarie Voronca. În anii treizeci, un tânăr scriitor venea din când în când să-i viziteze pe cei doi proprietari ai casei. Pe Edy şi pe frumoasa lui soţie, Colomba.

Tânărul scriitor se numea Geo Bogza.

Cei trei se plimbau, spre seară mai ales, pe Romulus – paralelă cu Parfumului. Strada Romulus era în acea vreme o stradă boierească. "Fala" ei era casa boierilor Cămărăşeşti (casa mai există şi azi, naţionalizată – fireşte! – bine păstrată, preluată, încă de mult, de Armată).»

De trecerea lui Voronca prin aceste locuri se leagă o legendă... cu stafii.

«În cartier, casei de la numărul 20 i se spunea "casa cu stafii".

Un timp, am socotit că porecla asta îi vine dintr-o glumă copilărească.

Apoi, într-o zi, am dat nas în nas cu locatara acestei case, o biată femeie fără vârstă, mereu în doliu şi mereu cu ochii în lacrimi.

Femeia ieşise din curte şi privea atentă în stânga şi în dreapta de parcă i-ar fi fost frică să n-o surprindă cineva stând în propria ei poartă. A tresărit, zărindu-mă la doi paşi, şi mi-a zâmbit timid.

Am schimbat câteva vorbe şi m–am pomenit întrebând-o de ce era de atâta vreme în doliu. Întrebarea a speriat-o de-a binelea.

– Să nu mă întrebaţi nimic! Mi–au spus că dacă suflu o vorbă nu-mi văd nici bărbatul şi nici casa...

N-am mai întrebat-o nimic.

Şi totuşi, după un timp am aflat de la vecini despre ce era vorba. Mai apoi, amănuntele mi-au fost confirmate la colţ de stradă şi pe şoptite chiar de ea. Avea încredere în mine.

...O maşină neagră, străbătând în goană demenţă şoseaua Bucureşti-Snagov, a trecut peste o femeie. O ţărancă îmbrăcată în haine orăşeneşti. Era duminică, era vară, înainte de prânz. Femeia, încă tânără, căra o plasă de sfoară, cu găuri mari, prin care se zăreau roşiile abia culese. Coborâse dintr-un autobuz prăpădit şi încerca să traverseze şoseaua aproape pustie, neatentă la bolidul negru care a izbit-o

luându-i viaţa într-o clipă. Bolidul nu s-a oprit. A gonit nestingherit spre Bucureşti, lăsând în mijlocul şoselei femeia zdrobită şi o plasă de roşii risipite pe asfalt. Acasă, doi copii mici şi un bărbat olog au aşteptat-o în zadar.

Nu s-a aflat niciodată cine era în bolidul negru. S-a bănuit doar, ba s-a zvonit chiar că ar fi fost Nicu Ceauşescu.

– Nişte civili mi-au spus că dacă suflu o vorbă o să am şi eu soarta ei, a verişoatei mele. Adică o să mă calce şi pe mine o maşină neagră ivită din senin…

N-am întrebat-o cine erau civilii care îi recomandaseră tăcerea.

– De parcă nu mi-ar fi fost de ajuns stafia din casa asta! mi-a mai şoptit ea.

Apoi a privit cu ură spre podul aflat sub acoperişul spart:

– Nu mă credeţi, văd eu! Dar v–aş pofti să veniţi noaptea la noi, să auziţi cum umblă proprietarul ăla nebun sus în pod, printre hârtii. Cine?! Poetul care s-a spânzurat în pod. Cred c-am să înnebunesc! Ba cu ăia care mă sâcâie să nu mai umblu în negru şi să nu mai pomenesc nimic de moartă, ba cu scrântitul ăla de poet, fostul proprietar. Şi care şi-a găsit să se spânzure tocmai aici, deasupra sufrageriei!

Nou! **Alexandru Sever**

Inventarul obsesiilor circulare

Aforisme şi eseuri

Editura Apostrof, Cluj-Napoca

★

Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 50 (cincizeci) shekeli la:

Alexandru Sever,
Rh. David Hamelech
37/I Beer Sheva

Degeaba am încercat eu să-i explic... că Ilarie Voronca nu s-a omorât în casa din strada Parfumului nr. 20. Ci la Paris, în 1948.»

Nu lipsesc nici amintirile despre prietenii ei evrei din cartier; prieteni mai mici, de la grădiniţă, sau mai mari:

«Pe Strada Bradului locuia Luci Alberg.

Luci Alberg era colega mea de grădiniţă. Ea era întruchiparea a tot ce-aş fi vrut eu să fiu – şi nu-mi reuşea deloc. Luci era brunetă, avea cozi lungi şi foarte groase, avea ochi negri cu gene lungi şi mătăsoase, avea buze groase, lucioase şi roşii, avea urechi mari şi un neg mic pe bărbia cu gropiţă. Luci era grăsuţă şi totuşi mânca pe nerăsuflate câte trei cremşnituri pe care i le aducea mama ei în recreaţie.

La intrarea în curtea şcolii, adică în clădirea din dreapta, la parter se afla prăvălia domnului Leon.

Domnul Leon era un evreu bătrân, cu plete albe şi lungi, cu barbă albă şi pufoasă. Şi cu perciunii cârlionţaţi, tot albi. Avea ochi mici, apoşi, albaştri, parcă fără gene, protejaţi de ochelari rotunzi ca ferestrele de vapor. Ochelarii aveau rame de sârmă şi erau prinşi pe după gât cu o sforicică.

Peste halatul cenuşiu, din pânză groasă, domnul Leon purta un şorţ cu buzunare adânci, în care ţinea un foarfece lătăreţ şi un creion chimic, foarte ascuţit.

Domnul Leon mă iubea mult. Îmi dădea caramele Tutti-frutti. Şi–mi arăta cărţi cu poveşti, pline de poze. În general, cu animale din junglă. Şi eu îl iubeam mult. Ştiam că e singur pe lume, că locuieşte în dugheana aia prăpădită şi că doarme pe un pat îngust, dosit pe după perdeaua încropită dintr-o pânză de sac.

Domnul Leon era tare tacticos. Îmi plăcea să mă uit la el cum îşi rânduieşte marfa pe rafturi. Şi cum îşi socoteşte gologanii din sertar. Mă jucam în gând şi-mi închipuiam că e o păpuşă mare, care se mişcă anevoie, trasă pe sfori de nişte spiriduşi leneşi, ascunşi pe după perdeaua aia din pânză de sac…

…În 1940, legionarii au dat foc caselor locuite de evrei. Sute de locuinţe modeste de pe Calea Dudeşti şi Calea Văcăreşti au ars până la temelie.

Dugheana domnului Leon n-a ars. În schimb, într-o dimineaţă, pe când, de mână cu Kina, am ajuns destul de înfricoşate în dreptul Şcolii anglicane, ne-am pomenit cu multă lume adunată în faţa dughenei lui. Da, prăvălioara era întreagă. … Doar că peretele din dreapta era mânjit de sânge. Un legionar zelos şi tânăr îl dăduse pe domnul Leon cu capul de pereţi. Domnul Leon zăcea acolo, printre maculatoarele înroşite de sânge, cu creierii împrăştiaţi pe podea.»

Ovidiu Marcovici
Miniaturi
Haifa, 1999

Ovidiu Marcovici... Ovidiu Marcovici... Cine este Ovidiu Marcovici? Habar n-avem. Volumaşul primit la redacţie, prin poştă, nu ne spune nimic. Nici când s-a născut, nici unde a văzut lumina zilei, nici ce meserie are, nici când a venit în Israel, nici ce-a mai publicat (dacă a publicat ceva) înainte de această carte, nici măcar cum arată la faţă: fotografia pe care o întâlnim, de regulă, pe coperta ultimă, în cazul de faţă lipseşte. Agatha Christie să fii, cu al ei detectiv belgian Hercule Poirot, şi tot nu reuşeşti să-l identifici pe autor.

În schimb, citind cele 64 de pagini cu *Miniaturi,* înţelegi că Marcovici se îndeletniceşte la domiciliu, ca un amator luminat, cu scrierea de mici poeme în proză sau pur şi simplu cu notaţii de gen jurnal intim. Dacă lectura *Miniaturilor* nu ne dezvăluie nimic despre fiinţa în carne şi oase a autorului, ea ne aduce la cunoştinţă, în schimb, că avem de-a face cu o sensibilitate atentă la cele din jur şi capabilă, nu o dată, să le prindă pe hârtie, ca nişte fluturi într-un insectar. Precum, ca să dăm un exemplu, în *Dimineaţa:*

«Dimineaţa odaia s-a trezit pustie, a nu ştiu câta oară. Fereastra, întredeschisă cât genele, privea cu oglinzi, după părelnice urme de paşi. Într-o oală de lut s-a frânt, văzând cu ochii, zveltirea florilor. Podeaua a gemut scurt şi-a tăcut dintr-o dată. Spinarea lemnului se încovoaie iar, aşteptând mersul tiptil. Perna, într-o rână, n-are de lucru şi de când tot zace, s-a lenevit. Îi vezi pântecele prin nasturii descheiaţi. Păianjenul geometru a luat pătratul de zidire pe diagonală şi umblă, nostalgic şi hamletian, pe un fir elastic şi subţire la gândul.

Veveriţa de pâslă se uită opac şi mă-ntreabă trist, cu ochii săi verzui: "Unde-i stăpâna?".»

Ion Bucheru, Ştefan Iureş

Imperiul

Roman; coperta: Sergiu Georgescu;
ed. General Partner, Bucureşti, 1999

Dl. Quentin Dexter Singleton, fiul faimosului om de afaceri şi diplomat american Archibald (Archie) Singleton se îndrepta, la volanul limuzinei sale Lincoln, spre clădirea Naţiunilor Unite, din Manhattan. Era o zi deosebită. Secretarul general al ONU dădea o recepţie cu prilejul retragerii sale din funcţie. Şi, peste câteva zile, urma să fie ales noul secretar general. Acesta nu era altul decât el, Singleton; graţie sforilor trase de tatăl său (în care presa vedea un fel de Joseph Kennedy lansându-l pe fiul său John în sferele înalte ale politicii americane), bărbatul din automobil era sigur că marea funcţie îi era asigurată. Privind cu atenţie în faţa lui, Quentin Dexter Singleton tresări şi frână brusc. Avusese senzaţia că lovise cu roţile o fetiţă. Coborî speriat, ca să ridice victima de pe asfalt, însă, când puse mâna pe ea, înjură cumplit: era o mare păpuşă de cârpă. Reveni la volan. Porni din nou motorul, dar în clipa aceea simţi, ca-n toate filmele americane cu răpiri, ţeava rece a unui revolver în ceafă.

"Calm, domnule Singleton, ştim că această limuzină nu se lasă condusă decât de dumneata. O.K. Condu-o. Fii atent la intersecţie: în loc s-o apuci spre dreapta, traseul dumitale obişnuit, ai să virezi stânga. Calm!...".

Ascultând de ordinele răpitorului, Singleton intră cu maşina într–un mare camion de transporturi; şi de-aici, cu ochii legaţi, într-o cameră anume pregătită pentru el. După un timp fu vizitat de câţiva cetăţeni, care, scoţându-i bandajul de pe ochi, îi prezentară un individ ce tocmai intrase în încăpere. Singleton încremeni: individul semăna cu viitorul secretar al ONU ca două picături de apă. Era de fapt fratele lui vitreg (fructul unui amor clandestin al bătrânului Archie), necunoscut în familie şi trăind undeva în Europa. Îl chema Franck. Conducătorii Imperiului (adică banda internaţională de mari mafioţi, traficanţi de droguri, plus terorişti pe toate continentele) îl găsiseră, îi făcuseră fel de fel de operaţii estetice şi îl pregătiseră ani de zile pentru a-l înlocui, la momentul potrivit, pe Singleton. Şi în lumea politică, şi în familie. (Este formula care ne-a fascinat pe toţi, citind în copilărie "Prinţ şi cerşetor" de Mark Twain). Motivul înlocuirii este lesne de ghicit: plasându-şi *omul lor* în fruntea Naţiunilor Unite, *Imperiul* dobândea astfel posibilitatea să conducă într-adevăr lumea, fără probleme.

Ceea ce urmează este... un roman pasionant ale cărui peripeţii vă lăsăm plăcerea să le descoperiţi singuri, la lectură.

Ion Bucheru (publicist de talent, om de televiziune şi film) şi Ştefan Iureş (cunoscutul poet şi prozator) au construit un *thriller* după toate regulile artei, capabil a concura cu orice best-seller american în materie: dacă, vrând să pună la cale o farsă (bună), editura scria: "Imperiul", roman de Stephen King, tot cititorul, încântat, ar fi exclamat: ai naibii, americanii ăştia, când scriu un roman, păi e roman.

Dincolo de suspans, cartea lui Bucheru şi Iureş mai are o însuşire: te pune pe gânduri. Te face să tresari. Şi să-ţi pui fel de fel de întrebări, ori de câte ori constaţi, surprins, că un politician sau altul de primprejur face cotituri de 180 de grade în materie de convingeri, comportându-se "de parcă nu ar fi el". Ci altcineva. Altcineva nu înseamnă desigur că omul fu înlocuit peste noapte cu o sosie, având aceeaşi înfăţişare, acelaşi glas şi aceleaşi aluniţe pe pulpa stângă precum originalul, ci că o Putere din afară (Imperiul!) a izbutit să-i schimbe vederile: prin bani, prin şantaj, printr-o Sharon Stone vârâtă la aşternut, prin "spălarea creierului", prin hipnoză, prin nu ştiu ce.

Domnu' Bucheru', domnu' Iureş, ia spuneţi voi, la ce anume v–aţi gândit când aţi scris cartea? Şi, mai ales, la *cine?*

(M. Rafael)

Căutăm

AGENT DE PUBLICITATE

Persoană dornică să procure reclame pentru publicaţie în limba română

Bine remunerat

☎ 03-5227269

ALEXANDRU SEVER

Oare ce semnificație ar putea avea atribuirea către un scriitor a unui premiu având numele unui alt scriitor?

Aceasta este întrebarea – categoric interesantă – pe care şi-a pus-o scriitorul Alexandru Sever, la Ierusalim, cu prilejul discursului rostit de el la primirea Premiului Sebastian Costin. Extrase:

Spiritul nostru neliniştit-iscoditor s-ar putea întreba: oare ce semnificaţii s-ar putea identifica din atribuirea către un scriitor a unui premiu prevăzut cu numele unui alt scriitor? În aparenţă lucrurile par destul de simple, aş zice chiar destul de obişnuite: un juriu, constituit din personalităţi eminente, hotărăşte, în deplin consens, ca un anume premiu – Premiul Sebastian Costin – să fie atribuit lui Alexandru Sever.

Şi poate că cea dintâi observaţie ce-ar merita să fie făcută este tocmai aceea care priveşte faptul că o dată cu atribuirea acestui premiu care asociază doi scriitori, fie ei oricât de neasemenea, juriul a stabilit, de fapt, o relaţie de valoare şi o relaţie de continuitate. În primul rând: o relaţie de valoare! Căci ceea ce consacră atribuirea unui premiu este o valoare în numele altei valori; iar această altă valoare de referinţă este, deopotrivă, valoarea ideală a artei şi valoarea reală a numelui care dă semnificaţie premiului. Iată un lucru care nu e chiar atât de la sine înţeles pe cât ar putea să pară..

În al doilea rând, ar fi vorba de o relaţie de continuitate căci, oriunde şi oricând în lume se instituie o asemenea relaţie de valoare, de la scriitor la scriitor, s-ar zice că ceea ce ţine această relaţie să salveze şi să consacre este însuşi principiul vital al unei longevităţi care, în numele artei, desfide orice sfârşit. Căci arta se teme de orice seamănă a moarte, adică de orice cenzură care îi stânjeneşte desfăşurarea şi-i primejduieşte durata. Şi, de aceea, orice gest în ordinea vieţii care aruncă punţi peste rupturi oricât de dureroase, şi chiar oricât de trecătoare, e resimţit în ordinea artei ca un efort de continuitate: poeţii mor, poezia e nemuritoare. Şi oare nu tocmai acesta este tâlcul vechiului dicton potrivit căruia "Arta e lungă şi viaţa e scurtă"?

Că această comuniune şi această continuitate în spiritul artei nu constituie, în cazul atâtor scriitori, o oarecare relaţie de conjunctură, ar putea fi perfect dovedit chiar şi de foarte numeroasele traduceri care se efectuează în toate direcţiile, adică tocmai de efortul de a da substanţă unui ideal de artă care nu acceptă nici un hotar. (Şi, să nu uităm, Sebastian Costin a fost – aşa cum s-a şi adeverit – şi un excelent traducător de poezie.) Dar de aici, din faptul că Poezia, ca şi Arta, în general, tinde să desfidă orice hotar, ar putea decurge şi o altă observaţie. Iar observaţia care ar merita să fie făcută acum este că această tot atât de subtilă pe cât de complicată relaţie de continuitate se efectuează, de fapt – cum probabil s-a şi înţeles – la hotar de viaţă şi de moarte, între un dincoace şi un dincolo de mormânt. Într-adevăr, nici o operă literară, nici o carte, nu apare pe un loc gol: întotdeauna pe rafturile nesfârşite ale Bibliotecii Ideale, o carte vine să se alăture unei cărţi care o premerge, şi lasă întotdeauna destul loc cărţii care îi urmează. Premergători şi urmaşi fac laolaltă un lanţ, adică o comunitate în care chiar dacă nu toate verigile sunt de aur, toate ascultă de aceeaşi lege a existenţei în spiritul continuităţii. Încât de vom fi atât de iscusiţi de a tălmăci o asemenea semnificaţie, aş spune chiar că în această relaţie, esenţial confraternă, de la scriitor la scriitor, şi de la scriitor la cititor, se poate distinge un zâmbet şi o încurajare. Şi, pentru că relaţia, oricât de gingaşă în fond, are la rându-i aparenţa unui joc cu miza unui proiect de viaţă lungă, nici nu-i de mirare că surâsul cu pricina să nu se arate uneori niţel dubitativ-ironic, iar încurajarea să refuze orice morocănoasă solemnitate.

Iată, aşadar, cum tot umblând pe urma semnificaţiilor posibile ale unui premiu care relaţionează doi scriitori, am descoperit împreună cu dumneavoastră – ceea ce, în sine, e deja un lucru cu adevărat remarcabil – că, dacă e vorba chiar şi în această modestă împrejurare a premierii mele, de acea tainică relaţie dintre viaţă şi moarte, atunci, nu încape îndoială, se poate spune că nici o vârstă, şi chiar nici un succes anterior, nu fac inutil un zâmbet de afecţiune şi o încurajare oferită în spiritul superior al unei generozităţi epurată de orice egoism şi, tocmai de aceea, scutită de orice mâhnire. În sensul acesta, doamnelor şi domnilor, s-ar putea spune că o premiere care relaţionează preţuirea unui scriitor de amintirea unui alt scriitor, este, în felul ei original, la jumătatea drumului dintre un recviem şi un psalm de laudă… Un psalm, fireşte, întru lauda lui Dumnezeu! Pentru că un asemenea psalm celebrează, în fond, tocmai acea relaţie de continuitate a cărei străveche iniţiativă n-ar putea fi atribuită nimănui altcuiva decât însuşi bunului Dumnezeu care, cum bine se ştie, este cel mai vechi poet din Univers.

ELENA-ESTHER TACCIU

HOROSCOP PERSONAL - 2000

ZODIA VĂRSĂTORULUI PENTRU TOŢI (20.01 – 18.02) măreşte independenţa şi autoritatea celor născuţi între datele de mai sus, dar şi a tuturor. E vorba de poziţia în familie, statut social, venituri, achiziţii. Jupiter şi Saturn nu mai iau parte la ofensive şi contraofensive, garantându-ne mai multă toleranţă şi diplomaţie. În acest sens Vărsătorul influenţează alte semne de Aer, precum **Gemenii** şi **Balanţa.** Tensiunea negativă, stările apăsătoare şi greutatea de a porni la acţiune se risipesc. Cifrele faste (şi ca date calendaristice) sunt 2, 4, 8, cu excepţia indivizilor marcaţi de un Marte ostil. Primele şapte luni ale anului sprijină inovaţiile Vărsătorilor în orice domeniu, de la ştiinţă la operaţii financiare. Fundalul acestei zodii de deschidere a noului Mileniu stimulează dezbaterea ideologică largă, bazată pe valorile demnităţii personale şi colective. Nu mai puţin tensionate, conflictele generale şi politice mai pierd din acea agresivitate primară pe care am remarcat-o în ultimii ani, datorită unui Marte mereu pus pe harţă. Schimbările intervin în viaţa de familie, în colective, echipe şi grupuri sociale, spre a corespunde unor criterii mai principiale. Uranus, patronul Vărsătorului, iubeşte schimbările bruşte, deseori surprinzătoare, dar favorabile.

POŞTA NOASTRĂ: *Doritorii Horoscopului sunt rugaţi să ne trimită din timp datele lor: ziua, luna, ora şi anul naşterii, o fotografie nu mai veche de doi ani (dar nu le putem returna). Dacă e cazul, două întrebări speciale. Precizaţi-vă telefonul. Adresaţi-vă la POB 2104. tel. 03-5590829, Holon. La aceeaşi adresă puteţi procura volumul "STELE REGALE" (Portrete astrologice ale celebrităţilor, 1997).*

RĂSPUNSURI PENTRU CITITORI

D. F. – Beer Sheva, dominant Scorpion, în pofida Gemenilor, zodie nativă, are un an foarte activ cu deplasări reuşite şi foarte nimerite reforme în casă. Alianţe şi ajutor, ca şi protecţii, pot proveni de la născuţii în Leu, privind mânuirea venitului, de la Scorpion în mai multe domenii şi de la un Vărsător, care dă idei în toate, ca şi sprijin efectiv, poate că esenţial în achiziţii. Vorbim de indivizii din jur, născuţi sub aceste semne. Cifre, care pot fi şi datele lunii, favorabile, sunt 1, 4, 7.

La întrebările privind sănătatea, se pot accentua nevralgiile la genunchi şi coloană în ianuarie şi februarie, ca şi în septembrie/octombrie. E nevoie de reluat un anume tratament părăsit pe parcurs şi o vitaminizare generală (cu minerale) a organismului cu câteva luni înainte de călătoria proiectată. Cea mai favorabilă etapă pentru ea e cuprinsă între 27.09 şi 2.10, când iniţiative de tot felul au sorţi de izbândă. Poate fi vorba de un proiect financiar, de investiţii, de audienţe la oficialităţi cu rezultate bune. Dacă vorbim de perioade favorabile pentru o mutare cu casa sau reparaţii capitale în ea, contaţi pe lunile mai-iunie-iulie, când obstacolele sunt minime şi totul va părea rezolvat de la sine. În aceeaşi perioadă de vară puteţi spera într-o realizare financiară de mult gândită şi aşteptată. Nu neglijaţi vitamine cu adaos de minerale care vă lipsesc şi nu lăsaţi durerile să-şi facă de cap. Faceţi tratamente de durată. Încolo, anul vă este bun. Şi ca atare, la mulţi ani.

SHAI, Rishon Lezion, întreabă ce legătură există între Era Vărsătorului, în care ne aflăm, şi Zodia aceasta, în care e născut. Iată răspunsul: Astrologia aşează acest Mileniu sub tutela Vărsătorului, semn ce domină, şi mai concret, etapa 1996-2002. Factorul primordial este planeta Uranus, care aduce cu ea schimbări radicale, activizând Vărsătorul. Rezidenţa lui Uranus în Vărsător tripleazǎ deci evenimentele neobişnuite, imprevizibile, care schimbă cadrul şi aşezările tradiţionale, cerându-ne o adaptare rapidă şi măsuri în acord cu acestea. Semnul cel mai apt să le întâmpine, să le "digere", este tocmai Vărsătorul, cel iubitor de schimbări, de inovaţii şi de revoluţii. Uranus se mută în Vărsător o dată la 84 de ani, ceea ce ne lămureşte asupra importanţei evenimentului cosmic din 1996. În 1912, de pildă, intrarea lui Uranus a adus descoperirea subconştientului colectiv, de K.-G. Jung, semnele Războiului mondial ce se apropia, ca şi catastrofa Titanicului. Acum, la începutul Mileniului, părem a reveni la idealul umanitar. În ce priveşte indivizii, poate fi vorba de a renunţa la obiceiuri şi convingeri anchilozate, care nu mai pot fi eficiente pe parcurs. Sunt posibile mai multe căsătorii sau divorţuri, demisii, reluarea studiilor sau a domeniilor părăsite sub presiunea vieţii cu exigenţele ei. Oricum, e de schimbat ceva esenţial în existenţa ta.

Curajul de a o face va fi răscumpărat prin realizări majore. Dacă problema ta ţine de domeniile enumerate, există siguranţa că "reforma" îşi are acum timpul ei de rezolvare.

Fostul cancelar german Helmut Kohl, care până mai deunăzi făcuse figură de lider necontestat al scenei politice europene, a fost dat în judecată pentru încasare de mită, din partea unor mari firme, pentru partidul condus de el.

L-au luat şi pe-ăsta în Kohlimator.

ARMINIUS CASSVAN
New York

Bimbo

Am fost colegi la Conservatorul de Muzică de pe strada Lipscani din Bucureşti. În alte clase, desigur, eu fiind nu numai cronologic în ani (cu mult), dar şi în clase, mai mare. Era dintr-o familie muzicală, cu un tată pianist şi dirijor de jazz şi un unchi dirijor şi compozitor. Studia vioara cu talent, ca orice făcea. I-am dat partea de vioară în singura mea sonată, dar, deşi o executa cu brio, în momentul concertului, la Sala Mică a Ateneului, i-am luat-o înapoi, căci Avy Abramovici era mai cunoscut. Ne-am reîntâlnit la răposatul maestru Andricu, care ne chema la audiţii de jazz la el acasă. Pe urmă l-am pierdut, ca pe atâţia alţii, în vâltoarea, căci vâltoare a fost, a vieţii. Ca să-i regăsesc numele, Vladimir, şi nu cum îi spuneam noi, Bimbo, pe genericul unui film francez cu un actor blond şi înalt, pe nume Pierre Richard. Făcuse muzica, ieşită din comun în sensul bun, a filmului. Era vorba de un tip blond cu un singur pantof, sau cam aşa ceva. Eram bun prieten cu dirijorul Edgar Cosma, unchiul lui, şi i-am aflat numărul de telefon. L–am chemat şi m-a recunoscut imediat: "Cel care nu m-a lăsat să-i cânt sonata". Dar am avut noroc să dau de el şi nu de secretara automată. Am aflat între timp că, prin întreprinzătorul său tată, Teddy Cosma, cum am spus jazzband-ist cunoscut, a izbutit să îl contacteze pe Michel Legrand, care era pe punctul de a se stabili în Statele Unite. I-a ascultat orchestraţiile şi i-au plăcut. I-a lăsat atunci toate contactele lui la Paris. Bimbo e un demn continuator al lui Legrand, ceea ce nu e deloc puţin.

Am văzut între timp multe filme cu acelaşi impresionant nume pe generic. Nu ştiu cum să spun, dar numele lui Vladimir Cosma, pentru mine, asigură calitatea filmului. Dau ca exemple doar "Le dîner des cons" cu Thierry L'Hermite sau "Cache-cash" cu Georges Wilson. Muzica de film semnată de Bimbo are întotdeauna o calitate vitală aş spune, înviorătoare şi veşnic tânără. Temele cu iz folcloric românesc, ca în finalul excelentului "Dineu al idioţilor" au un farmec unic, în care de bună seamă orchestraţia are un cuvânt important de spus. Bravo, maestre! Şi acum sper că îmi ierţi chestia cu sonata mea de vioară şi pian. În orice caz, îţi stă azi la dispoziţie.

Graficianul Iehoshua Freiman şi editoarea Susan Roth au oferit, în chip de omagiu, rabinului-şef Israel Lau, un volum din ediţia bibliofilă, de lux, a cărţii "Cartea de aur a Psalmilor", care se vinde în librăriile de specialitate cu 3.600 de dolari.

Ţinând seama de tot ce se petrece în jurul nostru à propos de cadourile oferite înaltelor personalităţi ale ţării, rabinul-şef a ezitat minute întregi dacă să primească sau nu cartea.

Lau înnebunit şi pe-ăsta.

●

Uri Mor, directorul departamentului pentru comunităţile creştine din Ministerul Cultelor, a declarat că patriarhul latin Michel (citeşte mişel) Sabbah îşi depăşeşte prerogativele, făcând pe faţă politică anti-israeliană şi pro-oepistă.

Să Mor dacă Uri acesta n-are dreptate.

Nou!

A apărut

Intrare liberă

Versuri

de Madeleine Davidsohn

"O nouă poetă care are ceva de spus şi o spune direct, în felul ei".

Carol Isac, *"Ultima oră"*

"Imagini, peisaje româneşti de munte, atmosferă şi personaje din micul târg natal, (…) priveliştea atât de orientală a Israelului, dramele războaielor sale eterne, traseul ceţos al propriilor drame erotice, se întreţes în fiinţa poetului, cel care, în stare de şoc, se lasă curentat de aceste tensiuni noi şi vechi…".

Elena-Esther Tacciu, *"Minimum"*

……

Cartea poate fi procurată trimiţând suma de 25 shekeli la următoarea adresă:

Dr. Madeleine Davidsohn
Reh. Keren Hayesod 23/2
Haifa 34970
Tel.: 04/825-1444

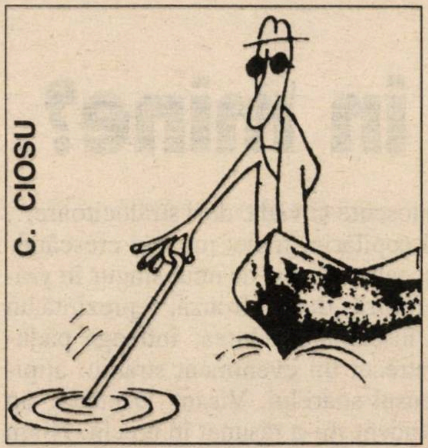

Pescuitorul de perle

Bârna din ochii noștri sau când naiba au plecat toți ăilalți în Canada?

«La 8 septembrie 1999, populația Israelului era de 6.145.000 de suflete, dintre care 4.847 evrei ... etc. etc..»

("Minimum", nr. 154, pag. 23, col. a II-a; comunicată de Vivianne Marcovici, Ramat Hasharon, POB 3852, care, observând că lipsesc trei zerouri, a dat un zero la corectură revistei noastre; aceeași perlă a fost pescuită de Likă Landskron, Raanana)

Ambasadorul german Rabinovici

«Prof. Heinrich Mendelssohn (dreapta), 89, de la Universitatea Tel Aviv, considerat drept cel mai de seamă zoolog din Israel și fondatorul activismului ecologic din țară, a primit ieri Crucea Ordinului Meritului Republicii Federale Germane. ... Ambasadorul german Theodore Wallau (stânga) prezintă distincția la ambasada din Tel Aviv.»

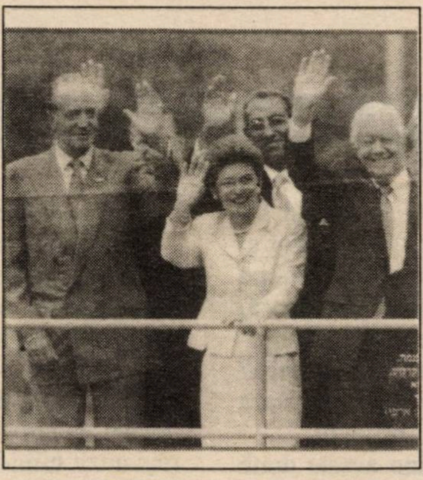

("Jerusalem Post", nr. 20402, 1999; comunicată de Rozy Strominger, Tel Aviv, POB 84354, – care precizează că "ambasadorul" german din fotografie nu e altul decât prof. Itamar Rabinovici, președintele Universității și evreu după Halaha)

De ce atâta ocol?

«Poliția l-a adus acasă din Italia pe Marian Giambașu ... nimeni altul decât Ionuț Adrian Șchiopu, cel care evadase ... din curtea poliției din Câmpulung ... și dus a fost până l-au prins doar carabinierii italieni. Itinerariul infractorului muscelean a fost următorul: "Șchiopul" a trecut fraudulos următoarele frontiere: România, Iugoslavia, Croația, Slovacia și Italia.»

("România liberă", București, nr. 2943/1999; comunicată de Mircea Vânătoru, Calea Moșilor 182, București – care crede că Giambașu ar fi făcut mai bine s-o ia prin Slovenia, nu prin Slovacia)

Dar și când ajungi în vârf, ai o priveliște magnifică!

«Durău este stațiunea climaterică și de practicare a sporturilor de iarnă, situată la 800 km. altitudine, la poalele versantului nordic al Ceahlăului.»

("Tribuna-Magazin", 3.11.99; comunicată de Valeria Blumenfeld, Sderot Ierușalaim 60/10, Kiriat Yam 29035)

Răsturnare de regim în Spania

«Participanții la ceremonia din Panama. De la stânga: președintele Spaniei, Juan Carlos, președinta republicii Panama, d-na Moscoso, și fostul președinte al SUA, Jimmy Carter.»

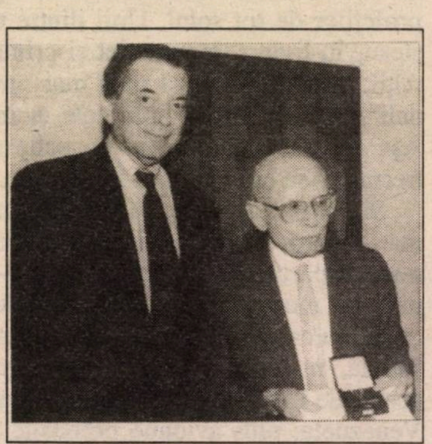

("Iediot Aharonot", 15.12.99; comunicată de Simon Hofman, Sd. Atzmaut 78, Bat Yam 59315 – care, ca și noi, constată uimit că, luat de evenimentele cu Shasul, cu Nimrodi, cu Weizman și cu Podișul Golan, nu a reținut că în Spania monarhia a fost înlocuită cu republica, iar regele Juan Carlos a devenit președinte)

Poșta

Nicky Rantzer, Tel Aviv (așa e; expresia "natalitate infantilă" pe care ați întâlnit-o în publicația respectivă este aiurea totalmente; corect, în contextul dat, este "mortalitate infantilă"); **ing. Radu I. Gaton** (just; rotația pământului în jurul soarelui durează un an și nu, așa cum scrie în "Facla", nr. 151, 8 minute); **Valeria Blumenfeld,** Kiriat Yam (aveți dreptate: I. G. Duca nu a fost ucis în 1943, așa cum a apărut în "Tribuna", ci în 1933); **Sandu Peltz,** Ierusalim (observații juste, dar nu perle); **Lora Weinberg,** Paris; **Camil Fodoreanu,** Haifa; **Sima Croitoru,** Chicago, SUA (nu orice greșeală de tipar e o perlă).

URY GELLER

E ceva supranatural în mine?

Să fim cinstiţi. Tot anul 1999, ca şi începutul lui 2000, l-am trăit sub semnul astrologilor, ghicitorilor şi profeţilor de tot soiul. Unii dintre noi spuneau asta pe şleau, în living, la macolet şi printre amici la o piatră. Alţii, străduindu-se să pară mai "intelectuali" şi "raţionali", îşi ascundeau spaimele şi îndoielile: dar dacă? Aşa am trecut momentul cu eclipsa de soare din vara trecută. Aşa am trecut şi trecerea în noul mileniu.

Şi totuşi, cu toate că am sărit cu bine aceste două mari hopuri, răsuflând uşuraţi, temerile, marile temeri, n-au dispărut. Da, e-adevărat că n-a venit sfârşitul lumii, dar momentul acesta de răscruce a fost presărat, zi cu zi, cu catastrofe de tot felul: cutremure de pământ în Turcia, în Grecia, în Taiwan, furtuni şi inundaţii catastrofale în China, în Vietnam, mai nou în Franţa şi în Venezuela; plus avioane prăbuşite în Statele Unite, în Elveţia, vapoare scufundate lângă litoralul francez, trenuri deraind de pe şine în Anglia, în Norvegia, ca să nu mai vorbim de războaiele din Iugoslavia, din Timor, din Cecenia, din Cashmir.

Toate acestea au făcut să ne gândim din ce în ce mai mult la ceea ce se cheamă "fenomenele supranaturale". Precum şi la oamenii care posedă, nu ştiu cum, puterea de a prevedea asemenea fenomene.

Israelianul Ury Geller – faimos, între altele, prin capacitatea de a îndoi linguriţele de metal datorită privirii sale – este un om înzestrat cu daruri supranaturale. El nu este nici ghicitor, nici astrolog, dar experienţele lui ne ajută să pătrundem în lumea misterelor.

Colaboratoarea noastră Sorina Malcaş, din Haifa, a ales pentru "Minimum" câteva destăinuiri ale magicianului.

Ca să pot regăsi urmele primului meu contact cu forţele energetice bizare trebuie să mă reîntorc departe, foarte departe, în copilărie, la amintiri…

Prima scenă care îmi vine în minte, cea mai frumoasă dintre toate, este aceea a unei grădini arabe, în faţa casei părinteşti, la Tel Aviv. E plantată cu arbori frumoşi, bătrâni, şi e înconjurată de un grilaj de fier ruginit, reparat pe ici-colo cu bucăţi de lemn. Alături de vechea clădire se află o mică mlaştină. Grădina este părăginită. Iarba nu a mai fost cosită de ani de zile.

Cred că aveam trei sau patru ani.

Unele colţuri sunt obscure, arborii cern lumina în pete stranii şi misterioase. Mă aflu acolo. Deodată, îmi apare universul din tenebre albastre, presărat de milioane de stele – Calea Laptelui. Păşesc spre acest univers. Aud voci necunoscute şi văd culori strălucitoare…

Iată acum filmul copilăriei mele; mă văd crescând, îmi revăd părinţii, şcoala, mă joc de unul singur în grădină. În ochii mei o frunză, doar o frunză, reprezintă un copac imens, iarba înseamnă pădurea, întreaga pădure… Într-o zi s-a petrecut un eveniment straniu: aţipisem pe iarbă, la apusul soarelui. Visam. Deodată, un pocnet puternic şi strident mi-a răsunat în urechi. N-am mai auzit nimic altceva, de parcă timpul s-ar fi oprit în loc. Arborii stăteau nemişcaţi, în ciuda vântului puternic. Am deschis ochii. Îmi amintesc exact. Toată grădina era înconjurată de o lumină argintie. Primul gând care mi-a trecut prin minte a fost: unde e soarele? Ştiam că nu era soare. Lumina sclipea puternic, orbitor, lângă mine. Am avut senzaţia că m-am răsturnat. Fruntea mă durea cumplit. Nu ştiu cât am zăcut. Când mi-am revenit am alergat la mama şi i-am povestit totul. Ea a considerat că e efectul imaginaţiei mele de copil, dar eu eram convins că mi s-a întâmplat ceva deosebit.

După multă vreme am constatat că posedam un dar neobişnuit. De fapt mama a remarcat prima. Ea lucra croitorie toată ziua, ceea ce explică de ce mă bucuram de atâta libertate. Singura ei distracţie era jocul de cărţi cu prietenele, seara târziu. O aşteptam până se întorcea, ca să-i spun noapte bună. Ştiam întotdeauna cât a pierdut sau cât a câştigat. Rămânea surprinsă când îi spuneam, dar negăsind explicaţie nu acorda importanţă. Totuşi remarca uluită că adesea pronunţam cuvintele pe care ea tocmai voia să le spună, de parcă îi citeam gândul… Fără îndoială eram un copil bizar. Aveam vreo şase ani când tata mi-a cumpărat un ceas de mână. Eram tare mândru. Mergeam la şcoală, dar nu mi-a plăcut să învăţ. Aşteptam recreaţia cu nerăbdare; acum, că aveam ceas, mă tot uitam la el ca să văd când va suna clopoţe-

U.C.Kanalii!

«Agenţia "France Presse" a difuzat o ştire în care se afirmă că mai multe surse independente au confirmat faptul că în locuinţa fratelui liderului fostei UCK, Hashim Thaci, a fost găsită o sumă de bani de aproape un milion de mărci germane, în diferite valute. Perchziţia la domiciliul din Pristina al lui Gani Thaci a fost efectuată de membri ai poliţiei ONU, însoţiţi de soldaţi ai KFOR.»

(După "România liberă", Bucureşti, 2000)

lul. În unele clase erau pendule fixate pe perete. Mi-amintesc că într-o zi ceasul meu indica sfârşitul orei, totuşi clopoţelul nu suna. Am privit pendula şi am constatat că mai aveam încă o jumătate de oră până la recreaţie. Întristat, am vrut să-mi reglez minutarul după pendulă: fără să fac vreo mişcare, minutarul a sărit o jumătate de oră! A fost prima oară când mi s-a întâmplat. I–am povestit mamei şi am căzut de acord că ceasul e stricat; apoi, acum a început să devanseze patru, cinci ore, ba chiar mai mult. L-am lăsat acasă şi mama îl controla zilnic: câteva săptămâni a funcţionat perfect. L-am pus iar la mână şi la şcoală îl ţineam pe pupitru ca să-i pot urmări mecanismul. Uitam de el, apoi, privindu-l o clipă, constatam că acele o luau razna sub ochii mei. Odată am strigat învăţătorului: "Uitaţi-vă la ceasul meu!" Ridicând braţul, l-am arătat colegilor, care au izbucnit în râs. Mă simţeam nenorocit. Am înţeles că trebuie să-mi controlez cuvintele care provocau zeflemeaua. I-am povestit mamei şi a hotărât să-mi cumpere alt ceas. Şi-a ţinut promisiunea după multe luni de zile…

Eram tare mândru la şcoală de ceasul cel nou. Dar, într-o bună zi, clopoţelul a sunat începerea recreaţiei şi am constatat stupefiat că pe mâna mea minutarele ceasului erau curbate de parcă voiau să spargă sticla. N-am suflat o vorbă, ca să nu fiu obiectul de batjocură al clasei. În aceeaşi clipă m-a frapat o coincidenţă. Acest fenomen se întâmpla doar când eram cu ceilalţi elevi, în timpul orelor, sau în curte, în recreaţie, în prezenţa altor persoane. Am înţeles că şi ceasul cel nou se stricase… Acasă, l-am arătat părinţilor. Tata l-a controlat şi m-a întrebat: "L-ai deschis?". I-am răspuns că nu, ceea ce era adevărat. Mama i-a explicat neplăcerile pe care le avusesem şi cu precedentul. S-au privit şi au rămas nedumeriţi…

După câtva timp s-au mai petrecut şi alte evenimente stranii. Stăteam în bancă, alături de un coleg, care-mi spuse brusc: "O, ceasul meu a luat-o razna cu o oră!". I–am răspuns cu îndrăzneală că eu l-am devansat. Nu m-a crezut. I-am cerut să mi-l dea. Privindu-l, am spus de câteva ori "avansează!", şi iată că acele s-au executat. Curioşi, ceilalţi colegi s-au apropiat de noi şi, râzând în hohote, au declarat că era cea mai formidabilă scamatorie din câte au văzut.

De-a lungul anilor m-am izbit de multe ori de acest obstacol. Toţi erau convinşi că sunt un scamator şi nu mă credeau când spuneam că nu folosesc nici un truc…

Altă dată, stăteam la masă şi, ducând lingura cu supă la gură, metalul s-a îndoit brusc şi tot conţinutul lin-

Abjecție fascistă. Abjecție fascistă. Abjecție fascistă.

«O carte inedită aparţinând actorului Dumitru Furdui, dispărut recent la Paris, a apărut în aceste zile, editată de Fundaţia culturală "Fronde". Se pare însă că apariţia acestui volum, intitulat "Teatrul în comunism", este dublată de o grosolană operă de mistificare. În textul iniţial al artistului au fost introduse pasaje cu tentă antisemită, opinii de care blajinul "Mitică" Furdui nu a făcut nicicând în timpul vieţii dovadă. Când se ştie că aceeaşi Fundaţie "Fronde" a publicat şi volumul scandalos al lui Roger Garaudy, "Miturile fondatoare ale politicii israeliene" (deşi această editură nu se legitimează nicăieri prin vreun nume sau adresă la care să poată fi contactată), lucrurile încep să se lege. Această încercare de anexare a unui mare actor unui curent ideologic a fost dezvăluită, prin confruntarea punct cu punct cu textul original, de Tudor D. Furdui, fiul artistului, şi de scriitorul Victor Frunză. Acesta din urmă a fost primul editor solicitat de Dumitru Furdui pentru a-i publica manuscrisul, iar acum a scris o postfaţă fără a şti ce s-a întâmplat în restul volumului. Singura soluţia de reabilitare a memoriei artistului rămâne republicarea, în versiunea autentică, a cărţii şi, eventual, scoaterea la lumină a "frondiştilor" printr-un proces penal.»

(Din "România liberă", Bucureşti)

…Vasăzică, am intrat într-o etapă nouă. Dăm peste manuscrisul unui autor decedat (talentatul actor Dumitru Furdui a murit, anul trecut, la Paris, în împrejurări încă neelucidate: unii susţin că ar fi căzut de la etajul 8, unde locuia, alţii afirmă că şi–ar fi luat viaţa), îl citim, spunem moştenitorilor: bine, lăsaţi-l la noi la editură, o să-l tipărim pe cheltuiala noastră, noi l-am iubit mult pe nea' Furdui. Săracu', ce păcat că s-a prăpădit atât de tânăr… Şi, după ce fiul cunoscutului comic a ieşit pe uşă, lăsând bucuros cartea pe mâna admiratorilor lui Furdui, aceştia închid uşa biroului cu cheia, să nu intre nimenea peste dânşii, şi… încep să umble prin manuscris cu stiloul. La pagina 12, un paragraf despre cum îl prigoniseră pe autor profesorii evrei de la Institutul de Teatru. La pag. 29, un capitolaş despre evreii care puseseră stăpânire pe critica teatrală, la pag. 78 un banc cu săpunul ş.a.m.d. Până când cititorul – care n-are de unde şti ce s-a întâmplat cu manuscrisul – dă din cap şi zice: vezi, dom'le… până şi nea' Furdui zice… că…

Abjecție fascistă. Abjecție fascistă. Abjecție fascistă.

gurii mi s-a vărsat pe genunchi…

Într-o seară, mama şi cu mine ne-am dus la o cafenea unde obişnuia să se întâlnească cu prietenele. Mâncam cuminte o prăjitură şi deodată, toate linguriţele de pe masă s-au îndoit fără ca eu să le fi atins. Chelnerii veneau să vadă ce s-a întâmplat şi înlocuiau tacâmurile, pentru a evita reclamaţiile clienţilor. Mama, jenată, încerca să explice prietenelor că asta se întâmpla din când în când, în prezenţa mea… Ele concludeau că sunt un copil poznaş. În ce mă priveşte, nu puteam găsi nici un fel de explicaţie, astfel că neliniştea mea persista. Încet, încet, mama s-a arătat mai înţelegătoare, dar numai până la un punct. Când începeam să-i povestesc incidentele de la şcoală, mă oprea: "Foarte interesant, dar nu mai vreau să aud. Nu te duc la nici un medic". Când a venit tata, s-au gândit să consulte un psihiatru. M-am supărat. Ştiam că părinţii mei nu se mai înţelegeau şi urmau să divorţeze. Am izbucnit furios: "Voi trebuie să mergeţi la psihiatru, nu eu! Nu vă înţelegeţi, vreţi să vă despărţiţi. De ce nu vă duceţi amândoi să-l consultaţi?".

Atunci au hotărât să renunţe. Nu am vrut să-i jignesc, îi iubeam mult, dar eram sigur că un medic nu mi–ar fi fost de nici un folos. Doream un singur lucru: să uit toată povestea asta. Voiam să fiu cu ei, să fiu ca ei. Nu aveam ochii roşii, nu emiteam culori mistice. N–aveam aură. Nu eram un tocilar. Îmi plăcea să joc baschet şi fotbal. Eram independent şi foarte sincer. Nu eram un copil rău. Eram confruntat cu o singură problemă: lucruri absurde se petreceau în prezenţa mea, mai ales când eram între copii. Dar nu suscitau un real antagonism între noi. Eram pur şi simplu necăjit în sinea mea pentru că n-aveam cui să mă confiez, pentru că nimeni, nici măcar mama, nu mă putea înţelege…

…Aveam numai nouă ani.

❖

Dintre toate evenimentele stranii trăite de mine, nici unul nu-l egalează pe cel care mi s-a întâmplat vineri 9 noiembrie 1973, la sfârşitul după-amiezii. Este un fenomen atât de extraordinar că trebuie să-l povestesc în cele mai mici amănunte. Chiar pentru mine e greu de crezut şi am ezitat multă vreme dacă să-l includ sau nu în relatările mele.

În jurul orei patru după-amiază am părăsit apartamentul pe care îl ocup în Manhattan şi m-am dus să-mi cumpăr un binoclu ca să pot privi cometa Kahoutec ce urma să apară spre seară. După ce l-am cumpărat, am pornit-o spre prietenii mei Maria şi Byron, care locuiesc în acelaşi cartier cu mine. Ca de obicei, am avut împreună o lungă conversaţie, până când am constatat că era târziu şi i-am părăsit. Era ora opt şi jumătate. Aveam întâlnire cu o israeliancă şi voiam să cumpăr un cadou, apoi să trec pe acasă, să fac un duş şi să-mi schimb costumul.

Mă revăd apropiindu-mă de veranda apartamentuui vecin cu al meu. Îmi amintesc că am avut senzaţia că am coborât câteva trepte de-a-ndăratelea şi că am fost împins în sus. Apoi mi s-a părut că sunt înălţat spre tavan. Nu simţeam nimic special. Am închis ochii. Cred că i–am deschis imediat. M-am pomenit în aer, gata să străbat tavanul de pânză al verandei, care se afla la trei metri de podea. Am zburat prin pânză şi am aterizat peste o masă rotundă acoperită cu sticlă. Nici un moment nu mi-am pierdut cunoştinţa. Ceea ce m-a surprins cel mai tare a fost că am recunoscut masa: mă aflam pe terasa locuinţei prietenului meu Andrija, din cartierul Ossining. Nu încăpea nici o îndoială: cu numai un minut înainte mă aflam în partea de răsărit a Manhattanului şi acum căzusem printre cioburile sticlei sparte pe terasa din Ossining, la o distanţă de cel puţin o oră de locul de unde pornisem. L-am strigat pe Andrija. Mi–era frig şi sete. Mi-era frică să mă mişc.

Mai târziu Andrija mi-a spus că privea jurnalul la televizor şi a auzit o bubuitură urmată de un zgomot surd. M-a auzit strigându-l. A aprins lumina şi m-a văzut pe un morman de sticlă spartă, ţinând în mână binoclul pe care abia îl cumpărasem. Ridicând ochii, a văzut o gaură imensă în tavanul de pânză al verandei. Andrija a telefonat imediat la Maria şi Byron. Au rămas uluiţi deoarece mă despărţisem de ei *cu cinci minute înainte.*

După ce mi-am regăsit sângele rece, eu şi Andrija ne-am gândit la acelaşi lucru: la început, când ţi se întâmplă aşa ceva, rămâi îngrozit. Apoi te obişnuieşti.

Eu n-am nici o îndoială că misterele universului sunt pe cale de a se revela şi vor aduce în curând armonie şi înţelegere între noi toţi.

YAD VASHEM
The Holocaust Martyrs' and Heroes' Remembrance Authority

יד־ושם
רשות הזיכרון לשואה ולגבורה

Nou!

A apărut în ebraică traducerea cărţii "Speranţa"
de Dr. Alexandru Marton

186 המדרגות

Carte editată de YAD VASHEM
Document de netăgăduit despre Holocaust
Publicată special pentru generaţia copiilor şi nepoţilor supravieţuitorilor Holocaustului, ca să afle groaznicele evenimente prin care au trecut părinţii şi bunicii lor

Cartea se poate obţine trimiţând 55 şekeli
la YAD VASHEM (secţia SFARIM) P.O.B. 3477
Ierusalim 91034 Tel. 02/644-3505 (ספרי יד־ושם)
sau pe adresa autorului: Str. Narkis 1 – Ierusalim 92461
Tel.: 02/623-2883; Pelefon: 053/564-512

GROUCHO MARX

Sunt un obsedat sexual

Au fost patru fraţi Marx, care jucau în filmele comice ale Hollywood-ului de odinioară. Ei făceau fel de fel de năzdrăvănii pe ecran, stârnind hohotele de râs ale sălii de cinema.

Unul dintre ei, numitul Groucho, şi-a propus să provoace râsul nu numai prin tumbe şi grimase, ci şi prin scris.

Drept care a scos o carte cu schiţe umoristice.

Colaboratoarea noastră Sorina Malcaş a ales una pentru dumneavoastră.

Am scris această carte în timpul nesfârşitelor ore când soţia mea se îmbrăca pentru ca să ieşim la plimbare. Dac-ar fi fost adepta nudismului, această carte n-ar exista!

Odinioară, pe când eram tânăr şi celibatar, adoram femeile. Această caracteristică nu are nimic extraordinar, în special când este vorba de un tânăr căruia destinul i-a hărăzit să devină un obsedat sexual.

La drept vorbind, dacă un tânăr nu iubeşte fetele, e mai mult decât probabil, precum orice psihanalist i-ar putea revela (după patru ani de tratament cu plată, de 50 de dolari şedinţa) că e îndrăgostit fie de mama lui, fie de tatăl lui, fie de băieţelul vecinului. În acest triunghi eu nu văd nimic amuzant chiar dacă e vorba de un tânăr sau de un adult. E ştiut faptul că orice deviaţie sexuală înfurie multă lume. Din acest motiv, sfatul meu sincer este ca toţi, toţi băieţii să înceapă să alerge după fete de îndată ce ştiu să-şi lege şireturile de la pantofi şi să-şi alunge definitiv din minte gândurile de deviere care ar putea să-l distrugă fizic, moral şi politic. Vă rog, continuaţi să mă citiţi.

Din fericire, pe mine mă interesau doar fetele şi propria mea persoană astfel că, în această ordine, precum şi datorită unei soarte norocoase, făceam un turneu de music-hall în compania a opt femeiuşti deosebit de nostime. Având în vedere că noi eram doar patru fraţi, teoretic, opt fete erau suficiente; fiecărui frate îi reveneau două – dacă sunteţi pricepuţi la matematică. Eu doream de fapt doar una, ceea ce însemna că celelalte şapte le rămâneau frăţiorilor mei. Când spun "doar una" nu vreau să zic că în mod permanent. Doream pur şi simplu să mă acompanieze în camera mea. "Ea" era o puştoaică rotunjoară şi apetisantă ca o bobiţă de mazăre proaspăt descojită, cu părul roşcat şi un zâmbet graţios pe care mi-l oferea mai tot timpul.

Într-o seară, după ultimul spectacol, stăteam cu toţii tolăniţi la barul hotelului şi i-am propus (de parcă-mi venise brusc o idee, când de fapt numai la asta mă gândeam de săptămâni):

– Ştii ce, Gloria, ce-ai fi să vii la mine să bem o şampanie de California?

– De California? gânguri ea. O ador! N-ai să mă crezi, dar chiar azi am citit în ziar un articol semnat de un gourmet care afirma jurându-se că şampania noastră e mai bună decât oricare alta de import.

Până acum nu-mi acceptase sub nici un motiv invitaţiile, dar entuziasmul ei pentru băutură mă incitase să sper că această frumoasă păsărică se va cuibări la pieptul meu. M-am lins pe buze de bucurie. S-ar fi putut spune că am câştigat bătălia. Din nefericire era departe de realitate... Stratagema era cum să înşel vigilenţa detectivului hotelului. Trupele teatrale erau întotdeauna suspectate şi dacă respectivul auzea o voce feminină într-o cameră ocupată de un celibatar, bătea cu picioarele în uşă, zbierând: "Vă poftesc, în interesul dumneavoastră, să scoateţi urgent cucoana din odaie!".

Ocupam o cameră plăcută, cu două uşi mari, transparente, care dădeau spre un spaţiu vast. Ca să trecem împreună pe la recepţie nu constituia o problemă. Apoi, ca să înlătur bănuielile, am sfătuit-o pe Gloria să ia ascensorul până la etajul 9, unde locuia într-o cameră cu altă fată, şi pe urmă să urce scările până la etajul 10, la mine. Eu, ca să distrag atenţia personalului, am folosit scara de serviciu, sărind câte patru trepte deodată. Eram galvanizat de imaginea Gloriei, de părul ei roşu şi de silueta ei zveltă care putea stârni o adevărată bătălie într-o mânăstire de călugări, dacă era lăsată să intre...

Îi dădusem dublura cheii şi, în sfârşit, cu inima palpitând (în ce mă priveşte) ne-am regăsit împreună. Ce triumf! Ce perspective sublime mi se ofereau! Mă simţeam ca Napoleon trecând Alpii, ca MacArthur traversând marea! Era o noapte toridă şi după ce am încuiat uşa, am deschis fereastra cu un gest solemn, ca Lawrence al Arabiei... Totul se desfăşura în mod agreabil,

ZISE...

"În caz de cutremure, cetăţenii nu vor circula descălţaţi".

(Dintr-o broşură editată de Ministerul Lucrărilor Publice şi Amenajării teritoriului şi intitulată "Cum să te pregăteşti şi să intervii în caz de cutremur"; după "Cronica Naţională", Bucureşti)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

şampania era bună. În clipa când ne-am aşezat unul lângă celălalt, privindu-ne galeş în ochi, pe fereastră au intrat un porumbel şi o porumbiţă, ceea ce am considerat de bun augur. Ei gângureau, noi gânguream. Ei veneau din curte, noi ne făceam curte. În afară de faptul că eu purtam pantofi şi fumam o ţigară, în mod practic între noi nu era nici o diferenţă. Deşi eu, ornitolog amator, am putut constata după zgomotul pe care-l făceau că aveau acelaşi obiectiv ca şi noi!

În timp ce eu şi Gloria ne apropiam unul de celălalt, a mai apărut încă o pereche de porumbei. Apoi încă una. S-au aşezat pe pervazul ferestrei, se giugiuleau şi gângureau. După câteva clipe, pervazul fiind ocupat, câteva păsărele au început să zboare prin cameră, probabil în căutarea unor colţuri ceva mai discrete. O ştim bine: amorul este o experienţă de încercat în condiţii favorabile: ţinând cont de sporirea populaţiei porumbeilor, amorul nostru devenea greu de practicat. În camera transformată în porumbar, preocuparea esenţială era cum să supravieţuim. Încetând de a mai murmura şoapte tandre Gloriei, mă adresam păsărelelor cu o voce dulce şi convingătoare ca sfântul Francisc din Assisi. Neobţinând nici un rezultat, am început să ţip. Probabil că ele au crezut că au de-a face cu vreun porumbelofob, şi–şi continuau idila fără să le pese câtuşi de puţin de persoana mea. Am înţeles că e momentul să le gonesc. M-am adresat Gloriei:

– Scumpa mea, vrei să te duci în camera de baie?

Ea păru oarecum şocată de ideea mea, şi pe bună dreptate. Relaţiile noastre nu ajunseseră la punctul în care bărbatul îşi poate permite să sugereze iubitei când să se spele…

– Ascultă, mi-a răspuns ea dispreţuitoare, sunt destul de mare ca să ştiu sigură când e cazul!

– Trebuie să te duci dacă nu vrei să fiu arestat.

– Spune odată, ce-ţi trece prin cap că mă tot trimiţi în baie?

Un porumbel îmi atinse ceafa şi-mi pişcă lobul urechii. Am încercat să ripostez cu o directă, dar am ratat lovitura. Disperat, am rugat-o:

– Scumpa mea, te ador, dar nu putem continua în modul ăsta! Suntem năpădiţi de porumbei şi trebuie să-l anunţ imediat pe directorul hotelului. Precis că nu e pentru prima oară că haimanalele astea se adună în această diabolică odăiţă. Sunt sigur că direcţia cunoaşte problema şi ştie s-o rezolve.

Gloria mă privi plină de suspiciune, luă cu ea sticla de şampanie şi, cu o demnitate ostentativă, îşi croi drum printre porumbei spre baie.

După câteva minute, la reclamaţia mea apărură doi vlăjgani. Fără să scoată o vorbă, şi-au scos vestele, au închis fereastra, au deschis uşa şi au început să-şi scuture vestele peste aripile aburătoarelor. Păreau două păsări sinistre de pradă vânându-şi următorul dejun.

Nici până astăzi nu ştiu cum au reuşit să alunge porumbeii din hotel. Poate că nici n-au făcut-o, mulţumindu-se să-i închidă în bucătărie şi să-i predea bucătarului… Ceea ce mă interesa era să văd plecând şi vânătorii şi vânatul. În sfârşit am reuşit să încui uşa şi am strigat:

– Gloria, dulcea mea colombă, te ador! Vino repede să te topesc în sărutări!

Când a apărut, m-a anunţat:

– Trebuie să mă întorc la mine. Cred că sunt bolnavă. Am golit toată sticla de şampanie… E ultima dată că mai beau şampanie de California!

A fost ultima oară când m-am apropiat de Gloria, în afara scenei teatrului, unde apăreau ea şi celelalte şapte fete şi cei trei fraţi ai mei…

Sic transit Gloria Mundi…

Cei din Shas sunt hotărâţi să pună şaua pe noi în fel şi chip. Ca să nu zicem în fel şi chipa. Astfel, nu de mult, discipolii din Knesset ai lui rav Ovadia au cerut ca de Ziua Independenţei şi alte sărbători naţionale cetăţenii să fie obligaţi a purta chipa sau pălărie pe cap şi a spune rugăciuni. Răspunzând acestei propuneri, deputatul Tomy Lapid, din Shinui, a declarat: "Este cinism curat să ceri laicilor care-şi trimit copiii în Zahal să-şi pună pălăria-n cap şi să spună rugăciuni, atunci când iniţiatorii legii refuză să-şi trimită fiii în armată".

Bravo, Lapid! Le-ai zis-o de la obraz! Jos pălăria!

CALENDAR

Februarie

1 februarie s-a născut I. M. Ştefan (1922)
5 februarie s-a născut Iosef Eugen Campus (1915)
7 februarie a murit I. Voledi (1994)
7 februarie s-a născut Florin Mugur (1934)
8 februarie s-a născut A. L. Zissu (1888)
11 februarie s-a născut Alexandru Toma (1875)
11 februarie s-a născut Liana Maxy (1923)
12 februarie s-a născut I. Peltz (1899)
14 februarie s-a născut Ion Călugăru (1902)
15 februarie s-a născut Petre Solomon (1923)
15 februarie a murit Israil Bercovici (1988; n. 1921)
16 februarie s-a născut Emil Dorian (1891)
17 februarie a murit Irina Gorun-Bercovici (1985)
18 februarie s-a născut Maria Arsene (1901)
18 februarie s-a născut Radu Albala (1924)
22 februarie s-a născut Eduard Jurist (1928)
25 februarie s-a născut Iosif Cassian-Mătăsaru (1896)
25 februarie s-a născut Virgil Duda (1939)
26 februarie s-a născut A. Axelrad (1879)
28 februarie a murit C. Săteanu (1948)
? februarie a murit Iosef Pinath, anticar (1928)

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Creații muzicale celebre

ORIZONTAL: 1) Balet celebru aparținând lui Prokofiev. 2) Operă a lui Rahmaninov din 1893 prezentată la Moscova – Operă a lui Monteverdi din 1607. 3) Ostilă – Personaj feminin din "Boris Godunov" de Mussorgski – Arthur Rubinstein. 4) Mircea Chiriac – Personaj feminin principal din "Troienii" de H. Berlioz – Actele 2 și 3 din "Carmen"! 5) Afișat – "... Susanin", celebră operă a lui Glinka. 6) Număr scurt – Serviabil. 7) Alee pustie! – Probă de înot – Francis Poulenc. 8) Personaj principal din opera "Turandot" de Puccini – Lucrată în interior! 9) Cei mai buni – Scoasă din mijloc! 10) Operă a lui Verdi prezentată în premieră la Paris în 1867 (2 cuv.). 11) Râu în Rusia – Celebră simfonie, a III-a, de Beethoven.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											
2						●					
3				●					●		
4			●					●			●
5							●				
6			●							●	
7	●			●					●		
8		●				●		●			
9							●				
10										●	
11					●						

VERTICAL: 1) Celebră operă a lui Bizet – Capodoperă verdiană pusă în scenă la Cairo în 1871. 2) Operă a lui R. Strauss, în premieră la Dresda în 1909 – "... Pasquale", operă de Donizzetti. 3) Zăpadă – Eroina principală din opera lui Boito "Mefistofele". 4) Ursula Kalman – "... și Loli", balet al lui Prokofiev – Rumegători tibetani. 5) Operă a lui Bellini realizată în 1831 și prezentată la Milano. 6) Suită orchestrală de Rimski Korsakov – Curelușe de meșină. 7) Personajul feminin principal din "Lakmé" de Léo Delibes – "... mascat", operă de Verdi pusă în scenă la Roma în 1859 – Ludmila și Ruslan. 8) Ultimele secvențe din "Baiadera"! – Notație romană – Localitate în Belgia. 9) Primele acte din "Africana"! – Val spulberat! – "... fan tutte", operă a lui Mozart din 1790. 10) Simfonia a VIII-a de Haydn – "... Diavolo", operă aparținând lui Auber din 1830. 11) "... Rinului" (neart.), operă de Wagner în premieră la München în 1869 – Operă de Sabin Drăgoi pusă în scenă la București în 1926.

DICȚIONAR: CRA, COAS, ANAI, IIS, COO, AVL.

NELU WEINBERG

Rodul pământului

(Dezlegările sunt ortografiate cu "Â")

ORIZONTAL: 1) Introdusul seminței sub brazdă – Prima parte a unei competiții sportive. 2) Intrarea cu plugul în pământ – Terenuri agricole. 3) Povârâș – Plantă tânără ce urmează a fi replantată. 4) Îngrășăminte chimice – Centru la sate! 5) Poftim! – Atribut pentru un teren mănos. 6) De la țară – Începutul recoltării! 7) Poem filozofic de Victor Hugo – Sătean. 8) Notă muzicală – Însuflețire, entuziasm – Intrare în sol! 9) Nu-i acest – Pământ, teren. 10) Cabană în Munții Parângului – Pișcat. 11) Amenajări pentru stropitul plantelor – Margini de alee!

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1								■			
2					■						
3						■					
4								■			■
5	■			■							
6							■		■		
7				■						■	
8			■						■		
9		■				■		■			
10					■						
11									■		

VERTICAL: 1) Unealtă agricolă – A ieși din pământ. 2) Degradarea solului sub acțiunea agenților externi (pl.) – Curs mediu! 3) Fertile, roditoare – Campioni. 4) Pe deplin, complet – Unealtă agricolă, folosită la arat. 5) Lucratul pământului cu rarița. 6) Aluminiu (simb.) – mărunțitul cocenilor – Petec! 7) Arzător, dogoritor – Tomate. 8) Capăt de tarla! – Islaz, pășune – A vui (reg.). 9) Marcat cu var – Stan Pățitul. 10) Ne dorește recolte bogate – Plantă oleaginoasă. 11) Brazdă pe obraz – Rezultatul culesului (pl.).

DICȚIONAR : ANE, RUSU.

MIRCEA MĂRDĂRESCU

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Sport: Tenis, avans, atacanti, et, rata, alerga, aparare, iar, net, mitan, t, i, ina, alga, fenta, b, ub, ri, eo, pista, ala, rai, coz, meci, suturi, auturi, plin.

Galanterie: Patinaj, ev, evenimente, rima, it, en, ucenic, cri, cu, im, cent, alaturari, trinom, ta, rude, tipat, ore, halate, baie, rateu.

Acareturi: D, s, d, bac, locatari, as, motel, lazi, lin, mahala, case, a, arc, r, h, mic, luna, eu, capitel, pin, bo, f, mobiliare, iurta, cada, cule, parter.

Integramă

A U T O R I

Absență motivată		Semnale		Da' de unde! Cu talent Intervin urechile				Poftim? Șeful șefilor		Identitate Credincioși		Militar	
							???						
Duc vorba...		Ambarcații Rotație unică							O mare Oițe			Întâi 2,3!	
??? Luna mică!				Cuțit special Stronțiu				Stațiune în Crimeea Tub ros!					
						Inele de corali Preț mărit (fem)						Indica	
Vizitator Sodiu Cămașă							Cadă (dim.) Portarul lumii!						Abator pentru tauri
		▨		Zise greierele!				Crește în Italia		Cinste lui! Veto			
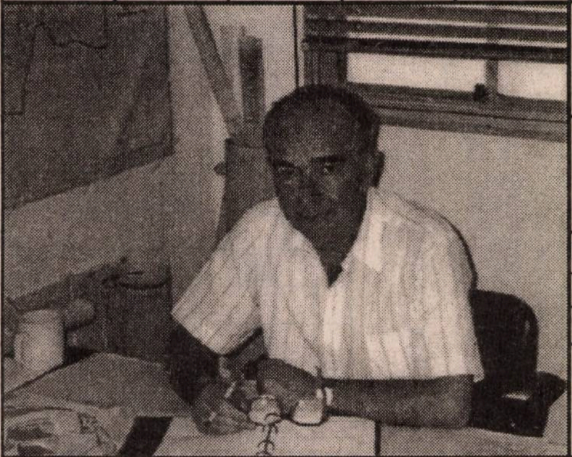					Ne duce de nas un an								
									Privește! Ilegale!				
					Fără onoare Slăbănogi Mișel					Antren!			
												▨	

La dezlegarea acestei integrame veți găsi titlul unei cărți apărute în editura "Minimum" și numele autorului ei.

ZAMFIRA și GERSON HEILPERN

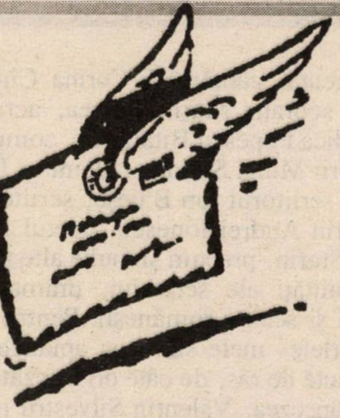

Podişul Golan

Assad are revendicări teritoriale faţă de Israel şi îi oferă, în schimb, starea de pace; oferta este însoţită de aluzii la război, dacă e cumva respinsă. Această situaţie, teritoriu în schimbul păcii, e cea mai des întâlnită şi cea mai dramatică, deoarece una din părţi primeşte ceva concret (pământ) şi prin asta o îmbunătăţire considerabilă a poziţiei sale strategice, şi dă în schimb ceva foarte abstract: o semnătură pe o foaie de hârtie, care poate fi ruptă în orice moment.

Barak, dacă se va hotărî să cedeze Podişul Golan Siriei, va căuta să compenseze înrăutăţirea poziţiei noastre strategice prin punerea anumitor condiţii de securitate ("sidurei bitahon"): de exemplu, demilitarizarea pe o anumită adâncime a teritoriului sirian aflat la graniţa comună, posibilităţi date unor echipe de control terestre şi aeriene israeliene de-a controla dacă Assad îşi respectă obligaţiile luate etc.

O dată acceptată cedarea teritoriului, conducătorii Israelului caută să-şi convingă propriii cetăţeni (şi reuşesc să convingă mulţi dintre ei) că, deşi se fac "renunţări dureroase", pacea va fi "sigură şi adevărată", prin aceea că vor fi legături economice strânse, legături artistico-culturale şi, în special, visul israelienilor, că vor putea face o călătorie cu maşina proprie, pe uscat, prin Siria şi Turcia, până la Paris.

În realitate, lucrurile nu sunt chiar atât de roze: după ce a preluat Podişul Golan şi a ajuns pe malurile Kineretului, Assad va avea posibilitatea, chiar în ziua următoare, de-a îngreuna activitatea echipelor de control prin interzicerea accesului acestora în anumite puncte, prin intimidarea lor, prin interzicerea unor culoare aeriene pentru avioanele de control etc., într-un cuvânt, va avea posibilitatea de-a paraliza acele condiţii de securitate prevăzute în tratat. Assad va mai cere zeci de milioane de dolari ca despăgubiri pentru cei 33 de ani în care Podişul Golan a fost teritoriu israelian.

Dacă Saddam Hussein, în Irak, s-a descotorosit de echipa de control a ONU-ului, mai uşor o să se descotorosească Assad de echipa de control israeliană; Israelul va rămâne fără "sidurei bitahon", adică fără ochi şi urechi.

După ce a pregătit astfel terenul, Assad poate lua iniţiativa: răceşte sub un pretext oarecare relaţiile cu Israelul, declară că nu mai recunoaşte acordul de pace şi emite pretenţia să i se remită, în plus, un anumit teritoriu nou. Ca să-şi susţină poziţia, Assad trimite un tanc şi 20 de soldaţi în zona demilitarizată. Panică în Israel: ce e de făcut? Doar n-o să ataci Siria pentru că un tanc sirian a trecut cu câţiva metri linia. Dacă Barak nu reacţionează, a doua zi vor fi 20 de tancuri şi 200 de soldaţi; a treia zi, zona demilitarizată devine din nou militarizată, iar soldaţii sirieni îşi spală picioarele în Kineret. Aceste "sidurei bitahon", pe care se bazează cei ce împing la cedarea Podişului Golan, sunt produsul iluziilor, aceleaşi care ne-au împins în capcana Oslo.

În războiul de Iom Kipur ('73), Podişul Golan, împreună cu Hermonul, era, ca şi acum, în mâinile noastre: situaţie optimă. Cu toate acestea, din punct de vedere militar, am ajuns pe marginea prăpastiei; a lipsit foarte puţin ca totul să se prăbuşească. E uşor de prevăzut ce dezastru s-ar fi produs dacă sirienii ar fi început atacul de pe linia Kineretului. Dacă acum acceptăm condiţiile lui Assad, ei îşi vor începe atacul de pe linia Kineretului. Rezoluţia 242 a Consiliului de Securitate prevede că frontierele trebuie să fie şi *sigure*, nu numai recunoscute. Linia Kineretului e cea mai *nesigură* linie de apărare.

Assad mai are la dispoziţie o variantă, în afară de un atac brutal prin surprindere, cum a făcut în '73: el poate profita de schimbarea dramatică a raportului de forţe în favoarea lui, astfel încât să transforme Israelul într-un stat satelit, într-un Liban nr. 2, pe care să-l ţină în ghiarele lui, precum pisica şoarecele, şi să-l stoarcă precum pe o lămâie; după ultima picătură, nu-i mai rămâne decât să înghită prada.

Ing. Leon Haimovici
Rishon Lezion

Huţpa

Cuvânt care ştim că înseamnă obrăznicie, impertinenţă. Îl întâlnim în toate limbile şi e folosit de oameni pretutindeni. Nu fi obraznic, spune profesorul şi-l pune pe elev "la colţ". Nu fi obraznic, spune soţia când soţul o necăjeşte pentru fleacuri. Toate sunt fapte mici. În ţările dictatoriale (am trăit şi noi), obrăznicia are uneori alt caracter. Ea reiese din atitudinea cuiva care deţine o oarecare putere asupra cetăţeanului. Fie că e un agent de circulaţie, funcţionar la primărie sau instructor de partid.

În Israel, "huţpa" se spune că este specifică, de câţiva ani încoace, multora dintre concetăţeni.

Poate tensiunea în care trăiesc oamenii, serviciul militar lung şi greu, războaiele, poate educaţia primită (sau lipsa ei) la diferite nivele, fac omul mai nervos, mai impertinent, mai nerăbdător. Oare aceste stări de iritaţie nu stau la baza actelor de violenţă şi crimă pe care le observăm din ce în ce mai des la noi în ţară?

Am vizitat pe cineva ce zăcea – după o intervenţie chirurgicală – pe patul camerei de îngrijire intensivă a secţiei de boli vasculare, la spitalul Tel Haşomer. Vreo 5-6 bolnavi în cameră, toţi ataşaţi la monitoare şi perfuzii. O soră se mişca de colocolo. Un radio emite discuţii politice şi muzică. Pe nimeni nu interesează şi nici sora nu dă atenţie. La intervenţia mea, că de fapt e deranjant, cu un ton de obrăznicie ieşită din comun, m-a pus la punct. Emisiunea a continuat. Ce altceva decât "huţpa" e atitudinea a doi adolescenţi care, în autobuz, ţineau picioarele pe scaunele din faţă? Că apoi cineva se aşează pe scaunul murdărit, e treaba lui. Traversam strada, reglementar, pe "zebră", la o încrucişare de străzi. Cu o viteză nepermisă, o maşină îmi taie calea şi vocea şoferului, un tânăr de 19-20 de ani, mi-a azvârlit: "De ce nu te uiţi?" El nu poate încetini şi aştepta să trec eu; eu trebuie să observ şi să stau pe loc. Nu-i de mirare că unii trecători mulţumesc rarilor şoferi care se opresc. Un turist israelian era în străinătate. Într-un orăşel din Germania, a coborât din maşina închiriată şi, în mijlocul străzii, încurcând circulaţia, şi-a pus în funcţiune camera de luat vederi. Să aibă ce arăta prietenilor, pe unde a fost şi cine e el! Nemţii n-au ştiut ce să creadă: erau stupefiaţi. Asta nu-i "huţpa"? Ar mai fi şi alte exemple. Eu mă opresc aici. Fiecare dintre noi se loveşte de această "obrăznicie" în viaţa zilnică: la policlinică, la bancă, la cumpărături etc.

Poate fi şi altfel? Poate. Va fi? Nu ştiu.

Dr. G. Mănescu
Bat Yam

Valentin Silvestru

L-am întâlnit pentru prima oară la o întrunire a Cenaclului umoriştilor din cadrul Asociaţiei scriitorilor din Bucureşti, care s-a ţinut în anul 1972 la sediul Uniunii Scriitorilor. La această întâlnire au mai participat regretatul actor şi profesor Octavian Cotescu, scriitorul şi academicianul Marin Sorescu, Dumnezeu să-l odihnească în pace, scriitorul Vasile Băran… Pentru că "Perlele" mele au avut succes ("Kova Tembel"), am devenit un colaborator permanent al acestui Cenaclu, condus de Valentin Silvestru. Această organizaţie umoristică se înfiinţa ori de câte ori avea loc o şezătoare şi se desfiinţa de câte ori se încheia acţiunea. Şi tot Valentin Silvestru afirma că scopul acestei organizaţii era de a "răspândi umorul pe cap de locuitor". Cât de util era acest umor în acele vremuri, în perioada "iepocii de aur" a calculatoarelor (capete de porc, gâturi şi capete de păsări la pachet), a cozilor la hârtia de WC, la pâine, la oase de porc sau de vită, a cartelelor pentru ulei şi zahăr, a gerurilor iernii, când "Vulturul Carpaţilor" (aşa l-a denumit pe atunci Adrian Păunescu pe Ceauşescu) ne recomanda să mai punem o haină în plus… Cei care ne ascultau uitau de toate aceste amărăciuni care bântuiau pe atunci în România. Râdeau şi uitau. Şi câte personalităţi în ale umorului au participat la acest Cenaclu: Marin Sorescu, Teodor Mazilu, dramaturgul Tudor Popescu, actorii Nicolae Băltăreţu, Iurie Darie, actriţele Ileana Stana Ionescu şi Rodica Mandache, cântăreţul de folclor şi actorul Tudor Gheorghe, cântăreaţa Anda Călugăreanu, scriitorul Conţi Bărbulescu, actriţa teatrului de estradă Doina Stamate, poetul Mircea Dinescu ("Sunt tânăr, Doamnă!"), scriitorul Silviu Georgescu, actorul Mihai Mălaimare, actorul şi scriitorul Horia Şerbănescu, cântăreaţa de folclor Ştefania Rareş, scriitorul Romulus Vulpescu, celebra mânuitoare de păpuşi şi profesor universitar Brânduşa Zaiţa Silvestru, scriitorul Al. Mirodan, actorii Ion Bănică şi I. Dunea, care prezentau scene din creaţia lui Mirodan (îmi aduc aminte că odată, cu ocazia unei astfel de interpretări – la teatrul din Vaslui – Dunea a intrat atât de bine în rol încât i-a tras lui Bănică o palmă zdravănă, care l-a trimis până în fosa teatrului), epigramistul şi caricaturistul Alexandru Clenciu, caricaturistul Popa Popaz, poetul Nichita Stănescu, laureat al Premiului Herder, profesorul universitar Octavian Cotescu împreună cu clasa lui, scriitorul Fănuş Neagu, cineastul Cezar Grigoriu, "Bădia" Mihai Mereuţă, cântăreaţa Corina Chiriac, soprana Maria Mircea, actriţa Rodica Popescu Bitănescu, compozitorii Mihai Stoian şi Dumitru Lupu, scriitorul Ion Băieşu, scriitorul Florin Andrei Ionescu, poetul Aurel Storin, precum şi multe alte personalităţi ale scrisului, dramaturgiei şi scenei româneşti. Pentru că "Perlele" mele stârneau aplauze şi hohote de râs, de câte ori o şezătoare lâncezea, Valentin Silvestru m-a numit "omul lui de şoc".

În anul 1972 a luat fiinţă Festivalul Umorului de la Vaslui, judeţul unde s-au născut marii actori Constantin Tănase, Grigore Vasiliu Birlic, Alexandru Giugaru, zis Sandu Huşi, precum şi Valentin Silvestru. Acest festival naţional, devenit după 1989 internaţional, s-a ţinut din doi în doi ani, până în anul 1998, ultimul fiind fără prezenţa lui Valentin Silvestru, deoarece acesta a trecut în nefiinţă, fiind accidentat mortal în Piaţa Kogălniceanu, când, grăbindu-se să ajungă acasă după o călătorie în străinătate, a nimerit sub roţile unei maşini.

Festivalul umorului de la Vaslui cuprindea întâlniri în tot judeţul cu scriitori, expoziţii de caricaturi, iar pe scena Teatrului de Stat din Vaslui au fost prezente toate teatrele de comedie din ţară, precum şi câteva teatre din străinătate. Totodată au fost prezente brigăzile artistice de amatori din toate colţurile ţării. S-au acordat premii celor mai remarcabile lucrări literare, celor mai reuşite caricaturi şi pentru cele mai bune brigăzi artistice de amatori.

În afară de acest festival, Cenaclul umoriştilor condus de Valentin Silvestru a prezentat spectacole atât în capitală cât şi în mai toate judeţele ţării. De organizarea acestor şezători, care pot fi numite de fapt spectacole, s-a ocupat în exclusivitate Valentin Silvestru. În câteva rânduri, la organizarea lor am participat şi eu. Din 1972 şi până în 1987 (data imigrării mele în Israel) am fost alături de el la toate activităţile acestui cenaclu. Dar am fost prezent şi la Festivalul de la Vaslui, ducându-mă în România special pentru a participa la acest eveniment.

Valentin Silvestru a fost profesor universitar, critic de artă, precum şi autor de cărţi. A făcut parte şi din organizaţii dramatice din străinătate. Cărţile lui s-au bucurat de mare succes în librării. Din volumele lui umoristice pot fi scoase în evidenţă (din punctul meu de vedere) "De ce râdeau gepizii", "Un bou pe calea ferată", precum şi ultima lui carte, "Praf şi pulbere", – din nefericire un presentiment al felului cum îşi va sfârşi viaţa. A rămas pentru totdeauna în amintirea celor care l-au apreciat şi iubit, precum şi în antologia scrisului românesc. Odihnească-se în pace, sau, cum se spune la noi, "Zichrono Livraha".

Aristide Mircea
Haifa

Noutăţi bune despre... sex

Nu de mult, la interval doar de câteva zile, am aflat două lucruri interesante la capitolul sexului.

Primul lucru a fost o ştire auzită la radio. Am fost informaţi că s-au împlinit 30 de ani de la apariţia Internetului şi că el, Internetul, are de-acum un tezaur-arhivă de... 800 de milioane de pagini de informaţie, din cele mai diferite domenii. În continuarea acestei ştiri, suntem informaţi că subiectul care ocupă primul loc – cantitativ – în această arhivă, în preocuparea solicitanţilor, este subiectul SEX! Jos pălăria în faţa acestei omeniri veşnic tinere, în fapte sau măcar în gânduri.

Deci un lucru interesant pe plan mondial.

Al doilea lucru a fost un articol citit în numărul din septembrie 1999 al revistei israeliene editată de o reţea de magazine care se ocupă de vitamine şi sănătate în general (GNC – General Nutrition Centers). Articolul, tradus din revista "Let's Live", este semnat de medicul Roger Leebee, specializat în tratarea problemelor sexuale.

Nu voi reda tot conţinutul articolului, doresc doar să prezint acea parte din el care se referă la statistici. Dintr-un motiv foarte patriotic, deoarece – de data asta – este vorba de un lucru interesant pe plan strict naţional!

Respectiva parte de statistici are un subtitlu: "Israelienii înregistrează o creştere vizibilă în frecvenţa activităţii lor sexuale, raportată la media mondială". Un sondaj internaţional, efectuat în 1998 în 15 ţări, atât printre bărbaţi cât şi printre femei, a dat următoarele rezultate:

– În anul 1998 israelienii au făcut sex de 123 de ori (faţă de 92 de ori în 1997). Deci o creştere excepţională de circa 33%. Nici măcar yenul japonez nu a avut o asemenea ascensiune.

– Această cifră de 123 depăşeşte cu mult pe aceea înregistrată în rândul italienilor (92 de ori), urmaţi de polonezi (109 ori) şi de englezi (112 ori). Nu putem să nu simţim o mândrie patriotică...

– În fruntea listei se află francezii, cu 141 realizări anuale (Vive la France!). Urmează americanii (138 de ori) şi ruşii (131 de ori). Deci Marile Puteri îşi menţin supremaţia şi în acest domeniu atât de delicat.

– În coada listei se află thailandezii (80 de ori) şi campionii financiari din... Hong Kong (77 ori). Oameni atât de capabili în atâtea domenii, iar aici... la coada clasamentului.

Urmează alte cifre, poate şi mai interesante (în orice caz picante), din care citez:

– Durata medie a unui act sexual a scăzut în 1998 cu 42 de secunde faţă de 1997! Dacă în 1997 plăcerea durase 17,9 minute, în 1998 ea a scăzut la doar 17,2 minute.

– Şi la acest capitol americanii stau foarte bine, aflându-se în fruntea campionatului cu o medie de 28,1 minute.

– Cu tot regretul pentru simpaticii thailandezi, la "durata medie" ei se află tot la coadă, cu un timp de 10,4 minute.

– Foarte renumiţii şi călduroşii italieni se află cam la mijlocul clasamentului, cu 14,2 minute.

– Cu deosebită satisfacţie am văzut locul ocupat de israelieni. Slavă Domnului, şi aici i-am depăşit pe italieni, israelienii (noi, voi şi ei, cu toţii la un loc) având un timp mediu de 14,8 minute. Se poate înţelege deci de ce simţim o mândrie patriotică.

Este de admirat marea precizie a datelor şi măsurătorilor din acest studiu. Există însă şi o lacună serioasă în prezentarea datelor de mai sus. Studiul nu precizează dacă toate aceste cifre au fost adunate şi clasate pe bază doar de răspunsuri la chestionare (deci pe bază de încredere), sau au fost şi măsurători concrete "pe teren" (deci o bază mai precisă).

ZElias, Holon

Cenaclul literar din strada Stupinei din Bucureşti

Povestirea lui M. Olier din "Minimum" (nr. 153), "S-a apropiat de mine şi mi-a spus: prietene" m-a făcut să-mi amintesc de doi prieteni.

Modesta familie Heigher din Bucureşti locuia pe strada Stupinei şi avea doi fii: José şi Marius.

Amândoi au făcut munca obligatorie în timpul războiului la "Statistică" şi în zilele libere au frecventat Colegiul pentru studenţi evrei "Onescu".

Am devenit colegi în anul II la Facultatea de medicină din Bucureşti.

Apropiaţi prin nume la catalog, ne-am cunoscut foarte bine. În curând am devenit prieteni şi deseori am trecut pragul casei din strada Stupinei, ca să ne citim unul altuia producţii literare scurte, bazate pe entuziasmul zilelor de după eliberare şi al anilor tinereţii.

Mai târziu, ca mulţi alţii, şi-au schimbat numele în Voinescu. Deşi fraţi, între José şi Marius erau deosebiri fundamentale.

José, poet talentat, ştia să împletească arta lui Esculap cu cea a muzelor. Marius era mai pragmatic şi preocupat de probleme practice;

cred că el este subiectul rândurilor lui Olier. Amândoi au fost educaţi în respectarea principiilor umanitare, democrate şi progresiste.

Anii de după absolvirea facultăţii ne-au răspândit în toată ţara şi în lume şi nu mai cunoaştem nimic unul despre altul.

Unde sunteţi, prieteni?

Dr. Iancu Iulius
Haifa

Din nou un candelabru iudaic

Fiind toamna aceasta pentru câteva zile în Bucureşti, am descoperit în casa unor prieteni, atârnând în tavan, un alt candelabru iudaic de tipul celui descris de mine în "Minimum" nr. 117 şi de dl. Michael Cernea în "Minimum" nr. 119. Candelabrul nou descoperit are opt braţe, fiecare având ca motiv decorativ acelaşi căprior ca şi celelalte două candelabre. În plus, acesta este mai mare şi mai bogat. Ca piesă terminală în partea inferioară – vizibilă de jos în sus – are un Maghen David din alamă presată. La partea superioară – între lanţurile de atârnare – are un vultur cu două capete; o influenţă austriacă, probabil, deoarece acest tip de vultur este simbolul imperiului austriac. De altfel vulturul era folosit ca motiv decorativ şi pe alte obiecte rituale (hanukiot, capiteluri de Aron Kodeş, ornament pentru capete de Tora etc.). Dată fiind identitatea căpriorilor, se poate presupune că şi acest candelabru are o vechime de 200-250 de ani ca şi celelalte două candelabre precedente.

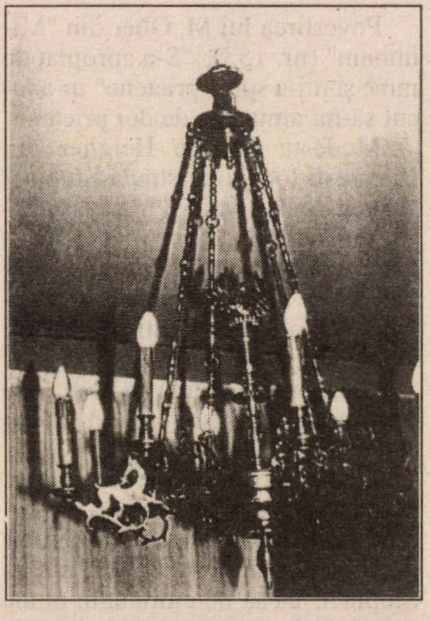

Ing. Octav Moscuna
Naharia

Recunosc, sunt bolnav

Da! Este adevărat că cei care s–au întors din iadul Transnistriei suferă de "boala Transnistria". Deşi nu este normal şi plăcut să destăinui în public că sufăr de această boală, simt nevoia s-o fac.

Am 73 de ani, deci în anul 1941, când am fost deportat în Transnistria, aveam 15 ani. Familia mea, compusă din cinci persoane – mama şi noi, cei patru copii, tata rămânând în ţară la munca forţată – am plecat, în octombrie 1941, din locul unde eram cazaţi (una din sinagogile din "şil-patz", din Dorohoi) spre gara din Dorohoi, unde ne aştepta o garnitură de vagoane de vite, pentru a fi duşi într-un loc cu nume necunoscut mie până atunci – Transnistria – dar, după cum arăta acest nume, rezulta că trebuia să fie undeva dincolo de Nistru.

Familia noastră (şi altele) am plecat la gară fără nici un fel de bagaj, căci tot avutul nostru rămăsese în oraşul Darabani, de unde fusesem evacuaţi în luna iunie 1941 în lagărul din Târgu Jiu. În timp de două ore a trebuit să părăsim oraşul Darabani, deoarece, după spusele autorităţilor, oraşul, situat aproape de Prut, avea să fie bombardat de către ruşi, ceea ce în realitate nu s-a întâmplat. Ne-am luat deci mâncare pentru două zile şi toată populaţia a părăsit oraşul. La ieşirea din Darabani, după ce am parcurs pe jos câţiva kilometri, coloana noastră a fost oprită pe câmp, unde poliţiştii şi jandarmii călare au făcut o "selecţie", ordonând: "Jidanii în stânga, creştinii în dreapta". După separare, au ordonat: "Jidanii înainte" (în direcţia celei mai apropiate gări, Vorniceni), "creştinii înapoi" (înapoi în Darabani, unde au jefuit toată agoniseala noastră).

Astfel, cu un tren al groazei, în vagoane de marfă în care am fost înghesuiţi câte 80-100 de persoane, pe o arşiţă îngrozitoare, fără apă, am ajuns după câteva zile în lagărul de la Târgu Jiu. Morţii şi cei atât de slăbiţi încât nu puteau merge au rămas în vagoane, în grija nimănui.

Deportarea noastră a durat din octombrie 1941 până în decembrie 1943, adică 27 de luni. Subsemnatul, fiind dus într-un lagăr nemţesc de pe malul Bugului (localitatea Varvarovka), m-am întors după 32 de luni. Din cei patru copii, mama s-a întors cu un sigur copil.

Ce s-a întâmplat în această perioadă cu familia mea şi cu mulţi evrei din Dorohoi nu se poate descrie într-un articol de revistă sau ziar (din cauza spaţiului limitat); aceasta face obiectul unei cărţi, în care caut să-mi descarc sufletul de cele trăite şi văzute de mine în această perioadă. Am simţit o uşurare în suflet când am aflat de iniţiativa luată de câţiva temerari care au realizat până acum câteva pelicule în legătură cu "iadul Transnistria".

Repet, şi vreau să fiu bine înţeles, că în afară de faptul că sufăr de "boala Transnistria" şi în afară de faptul că fiecare victimă a Transnistriei vrea să vadă în film povestea şi drama lui, consider că trebuie realizat un film documentar *de lung metraj* (în genul celui realizat de Jacques Lanzman despre Auschwitz), un film care să prezinte Transnistria în totalitatea sa.

Ştiu că pentru realizarea acestui film documentar sunt necesari foarte mulţi bani, fapt pentru care propun să se formeze un colectiv de oameni cunoscuţi şi cu influenţă, care să înceapă o acţiune prin presa de toate felurile şi să facă cunoscută necesitatea realizării acestui documentar.

Personal pot relata şi descrie în cele mai mici amănunte tablouri zguduitoare din perioada Holocaustului, trăite de mine.

Ing. Ron Michael
Petah Tikva

Nu sunt de acord cu Stan Vlad

Urmăresc cu atenție revista "Minimum" și o citesc din scoarță în scoarță. O consider de altfel cea mai bună publicație în limba română din Israel, cu redactori valoroși și corespondenți din străinătate asemenea. Nu întotdeauna sunt de acord cu toate punctele de vedere reflectate în articolele publicate, și cred că e normal acest lucru. În acest sens îmi îngădui să-mi exprim câteva păreri referitor la articolul "E toamnă iar..." semnat de corespondentul dumneavoastră din București, Stan Vlad.

Autorul face afirmația că România produce jumătate din cât producea înainte de 1989. Într-adevăr, în statisticile oficiale, producția industrială a scăzut. Este însă asta un lucru atât de rău? Înainte de '89 se producea mult, dar deși atunci exista o piață externă care acum a dispărut complet (CAER), o mare parte din producție rămânea pe stoc, adică se producea de dragul de a produce; în timp ce magaziile fabricilor erau burdușite cu produse nevandabile, muncitori, ingineri, erau aduși la lucru sâmbete, duminici, sărbători, pentru a face produse în mare parte de proastă calitate, uneori inutile.

În privința dictatului FMI, eu o să spun un singur lucru: din partea FMI nu trebuie să ne așteptăm la cadouri. Există de altfel economiști importanți și oameni de afaceri (Ion Țiriac, de pildă) care consideră necesară o colaborare strânsă cu FMI pentru ca investitorii străini să dea năvală în România. FMI a cerut guvernului reducerea deficitului bugetar la 4% anual. FMI este o bancă, și ca orice bancă acordă împrumuturi în condițiile pe care le crede de cuviință. Dacă un client are venituri de 5.000 de șekeli lunar și el consumă în același interval 7.000 de șekeli, este normal ca o bancă să fie circumspectă, mai ales că e pățită (vezi cazul Orientului Îndepărtat și al unor țări africane).

Am fost șocat întâlnind în articol cuvinte ca "dictatură", referitoare la președintele Constantinescu, fără a fi însoțite de vreun argument, în afara aceluia că președintele a petrecut câteva zile la Neptun. Fără a fi un "fan" al președintelui Constantinescu (nu mă prea omor după președinți), cred că numai în presa roș-verde a lui C. V. Tudor a mai fost acuzat președintele Constantinescu de metode dictatoriale (de altfel Constantinescu nici măcar atâta lucru nu a putut, să închidă această fițuică ce poartă fraudulos titlul "România Mare" și care l-a atacat în fel și chip – spion, obsedat sexual etc.). În 1996, când a câștigat alegerile, președintele Constantinescu a spus: "Am câștigat alegerile, dar nu am luat puterea". Din păcate mandatul puterii actuale se apropie de sfârșit și se pare că puterea a rămas în continuare în mâinile caracatiței mafiote care urcă de la slujbașul mărunt care aprobă o racordare la rețeaua de gaz, până la funcționarul din minister care discută afaceri înalte cu reprezentantul firmei "Bell Helicopters", să spunem. Așa cum, în Israel, împotriva terorismului se luptă cu metode dure, la limita democrației, tot așa ar fi trebuit actuala putere din România să lupte împotriva **corupției,** căci corupția este terorismul României.

Mai vorbește autorul articolului despre *așa-zisa* reformă în învățământ. Pentru a fi obiectivi, trebuie să spunem că reforma în învățământ este reală și aplicarea ei este în mare parte opera ministrului actual, Andrei Marga.

Însuși faptul că ministrul a dispus, în ciuda presiunilor, ca inspectoratele școlare județene, în colaborare cu inspectoratele sanitare, să decidă de la caz la caz în privința începerii sau amânării începerii anului școlar, arată că există în învățământ descentralizare administrativă. Deși programa este unitară, au apărut manuale alternative, profesorii având libertatea de a alege manualul după care predau. De asemenea s-au introdus materii opționale. Se insistă pe participare, pe dezvoltarea inițiativei elevului și nu pe memorare mecanică, binecunoscutul dresaj. Anul școlar a fost împărțit în două semestre. La clasele mici notele au fost înlocuite cu calificative. Bacalaureatul a devenit în schimb o sită mai deasă și nu o simplă formalitate ca în trecut. Liceele profesionale tind să redevină ceea ce au fost, o pepinieră de muncitori bine pregătiți. În instituțiile de învățământ superior, studenții merituoși au fost sprijiniți de minister, care a contactat universități de prestigiu din lume care au acordat burse de studiu acestor studenți, o parte din bani fiind plătiți din bugetul sărac al învățământului.

Referitor la inundațiile care i-au lovit pe români anul trecut, voi relata doar un scurt articol pe care l–am citit într–un ziar timișorean (cred că "Prima Oră").

O femeie, țărancă dintr-o comună timișeană, este întrebată de reporter: "Ce-o să faceți acum, după ce apa v-a luat casa și tot avutul?" Și ea răspunde: "Ce să fac, maică? Îmi încasez asigurarea și, mai cu ajutorul copiilor, mă apuc și-mi construiesc alta până la toamnă".

Cred că marea problemă a României, la zece ani de la căderea dictaturii, o reprezintă **mentalitatea** fiecărui român în parte. Atâta timp cât vor continua să se plângă de soartă, poziție geografică, condiții istorice, destin tragic – aruncând dacă se poate vina pe alții: unguri, evrei, ruși, occident, guvernanți – nu vor rezolva nimic și nimic nu se va schimba până când fiecare își va pune capul la contribuție și umărul la treabă, fiecare pentru el și familia lui și astfel și pentru țară.

Țăranca aceea bătrână a înțeles.

Sorin Izbașa
Kiriat Motzkin

Dar arabii de ce nu ne plătesc despăgubiri?

Poporul nostru dorește pace cu vecinii noștri arabi și în general cu țările arabe. Toate guvernele care s-au succedat la conducerea Israelului au avut ca țel prioritar acest lucru. Desigur, modul de a realiza acest deziderat este conceput diferit de fiecare guvern în parte.

Una dintre problemele ridicate de ţările arabe este problema despăgubirilor. Încă nu este clar cum va fi tratată această problemă.

Este un fapt cunoscut că multe ţări arabe au dus contra Israelului lupte armate care au cauzat pierderi mari, umane şi materiale. Toate aceste războaie au fost câştigate de Israel, dar niciodată guvernele noastre nu au cerut despăgubiri de război de la ţările agresoare şi învinse. Ori se ştie că toate ţările agresoare şi învinse sunt obligate să plătească despăgubiri de război. Oare numai noi facem excepţie de la această regulă?

Paradoxal este că nu noi am cerut despăgubiri, ci arabii palestinieni au venit cu această pretenţie. Dacă arabii reclamă bunurile lor lăsate în ţară, de ce nici un guvern al nostru nu a cerut despăgubiri de la ţările arabe în care evreii au fost deposedaţi de bunurile lor, mai ales aceia care au părăsit aceste ţări şi s–au stabilit în Israel? Oare evreii veniţi din ţările arabe nu au dreptul să-şi reclame averile prin guvernul nostru?

Este o slăbiciune din partea noastră să tot cedăm faţă de ţările arabe fără să ne revendicăm drepturile. După ce ne-au atacat, arabii vorbesc de o pace justă, durabilă etc., însă nu-şi asumă răspunderile care decurg din agresiune.

Vasile Farcaş
Beer Sheva

Tabloul meu

Dacă aş lua o pensulă şi m-aş juca pe o coală de hârtie cu acuarele, aş începe dintr-un punct şi aş lăsa culoarea să se mişte. Aş schimba hârtia, aş începe poate din alt punct şi aş lăsa mai multe culori să se mişte.

Aş crea imagini, forme, linii, care s-au aşezat pe foaie la întâmplare, în voia lor şi nu a mea.

Nici unul dintre desene nu ar semăna vreodată cu altul, nici una dintre imagini nu s-ar suprapune vreodată peste cealaltă. Şi aş putea să fac atât de multe, mai multe decât zilele unei vieţi.

Văd cerul printre ramuri, amestec de senin şi frunze mişcătoare.

Verdele se mişcă pe albastru şi creează acum o imagine, apoi alta, apoi alta. Nici una dintre imagini nu se suprapune vreodată peste cealaltă, una se creează din alta, alunecă una în alta, ca zilele unei vieţi.

Dacă aş lua o pensulă şi o coală de desen, aş putea s-o las albă. Aş putea să las toate foile din lume albe.

Dar eu îmi scrijelesc palmele de pom şi apoi le înverzesc în iarbă; înalţ mâinile, răsfir degetele, mă amestec cu frunzele.

Şi printre ele din nou mă uit la cer.

Viorica Weissman
Ierusalim

Despre "porcii de la TV"

Doresc să dau un răspuns d-lui Carol Vidraşcu relativ la articolul "Porcii de la TV", apărut în "Minimum" nr. 153 din decembrie 1999. Articolul sus-amintit se ocupă de un film francez transmis recent la Canalul 33 al televiziunii.

Găsesc că critica sau mai degrabă catilinara d-lui Vidraşcu este exagerată, chiar mult exagerată. Filmul de care este vorba se numeşte "Le frère trahi" ("Fratele trădat") şi face parte dintr-un serial intitulat "Héros ordinaires" ("Eroi obişnuiţi"). Am vizionat toate aceste excelente filme la postul francez TV 5, iar câteva din ele au fost prezentate şi de televiziunea noastră la Canalul 33.

Părerea mea este că dl. Vidraşcu nu a înţeles bine acţiunea filmului şi de aceea face din el harcea-parcea. În linii generale este vorba în film de atrocităţile comise de Securitatea comunistă de tristă memorie şi de reprimarea năzuinţelor naţionale (nu *naţionaliste*) ale minorităţii maghiare din Ardeal şi Banat în vremea regimului ceauşist. Acestea nu sunt minciuni. Ungurii nu cereau în acest film despărţirea de România, ci dreptul la limba şi cultura lor proprie. Gheorghiu-Dej le acordase Regiunea Autonomă Maghiară pe teritoriul fostului judeţ "Trei scaune", cu capitala Sfântu-Gheorghe, în care erau două limbi oficiale: româna şi maghiara. În plus, la Universitatea Babeş-Bolyai din Cluj se preda şi în maghiară. Ceauşescu a suprimat brutal această autonomie, iar R. A. M. a fost rebotezată "judeţul Covasna".

Suferinţele maghiarilor sub regimul comunist şi după el nu constituie o exagerare. Ajunge să ne amintim imaginile cutremurătoare transmise şi la televiziunea israeliană în zilele revoluţiei din 1989, în care derbedei români din Ţara Moţilor loveau cu cruzime, folosind bârne şi rângi, trecători maghiari paşnici, aflaţi întâmplător pe stradă.

Chiar dacă filmul nu redă adevărul istoric cu o exactitate de 100%, ci în mod aproximativ, el descrie o situaţie existentă în România "epocii de aur". Nu revizionism maghiar, ci lupta ungurilor pentru dreptul la identitate proprie şi lupta românilor uniţi pentru a-şi păstra credinţa strămoşească, drepturi universal recunoscute oricărei minorităţi naţionale sau religioase. Nu există nici o oficină care să fi comandat şi plătit realizarea acestui film ("oficinele" erau o elucubraţie a imaginaţiei politrucilor), iar televiziunea israeliană programează filmele pe care de achiziţionează de la distribuitori fără a le face în prealabil o analiză marxistă de pe poziţii de clasă.

Ing. Aviv-Zvi Alon
Kiriat Yam

Nota Redacţiei: Am văzut şi noi filmul şi credem că d. Vidraşcu are dreptate: această producţie franceză (sponsorizată de... Comunitatea Europeană) este ostilă României.

Ady V., Natania (fiindcă insistaţi şi insistaţi şi insistaţi să vă comunicăm motivul refuzului, iată-l: textul dv. este lung, lung de tot şi stupid, stupid de tot); **Isack Segal,**

Woodland Hills, California, SUA (1. după cum aţi remarcat, am publicat apelul dv. adresat celor de la Bituah Leumi, privind plata pensiei. Succes! 2. notăm că îl căutaţi pe prietenul dv. Dorel Lancăr, care a locuit pe str. Vulturilor 41 din Bucureşti; 3. îi transmitem pe această cale amicului Uly Friedberg-Vălureanu – computeristul nr. 1 al alialei – că este rugat să vă caute la adresa de E-Mail: Lotica@aol.com; sper că am transmis corect... e o nebunie cu adresele astea de pe Interneturi... o nebunie); **Rosh Peleg Iehuda,** Raanana («Masochismul naţional bântuie din plin... Masochiştii se întreabă mereu: ce să le dăm duşmanilor ca să fie mulţumiţi şi cum îi convingem să *primească?* Nici un masochist nu se întreabă: ce să cerem de la ei? În definitiv, noi i-am învins şi tot noi trebuie să ne ploconim?»); **ing. Sandi Segal,** Kiriat Yam (un text interesant, dar f. f. lung pentru posibilităţile noastre; vom da un scurt fragment); **E. Garcia,** Holon (regretăm, dar nu avem adresa d-nei Lydia Ochsenfeld, persoana din depărtări care se interesase la *Poşta Dicţionarului* de sonetele avocatului I. Birnberg); **Iosef Bergman,** Holon (1. credem că în textul lui Z. Ornea din revista "Dilema", nr. 349, intitulat "Problema evreiască" s-a strecurat o formulare confuză care v-a derutat; altminteri, articolul cunoscutului – şi tăiosului – istoric literar este excelent şi vorbeşte pe şleau despre Transnistria; 2. de ce nu-i scrieţi, lui personal, pentru a lămuri lucrurile? Suntem convinşi că o să vă răspundă. Ornea se numără printre condeierii care nu fug nici de răspunsuri şi nici de răspundere); **ing. Radu I. Gaton,** Tel Aviv (1. aşa e: pe corespondentul nostru de la New York, Harry Fosha, îl chema în *buletin* Harry Focşaner; 2. aici vă înşelaţi: actriţa Sara Manu a fost într–adevăr soţia poetului Marcel Breslaşu); **R. Spiegler,** Ashdod (am ţinut seama de observaţiile dv. şi, după cum desigur aţi remarcat, textele de la integrame sunt mai vizibile); **I. Aberfeld,** Tel Aviv («La ultima mea călătorie în România, frunzărind cartea intitulată "Pagini naţionale " – un fel de Pagini de Aur, cuprinzând fel de fel de adrese utile – am aflat noutăţi: astfel, la pag. 57, suntem informaţi că există "Statul Palestinian", cu ambasada pe str. Calderon 46, Bucureşti»); **Carol Aron,** Bat Yam (reţinem, din versurile dv. – pline de gânduri bune – închinate mileniului, două dorinţe la care subscriem cu ambele mâini: *«Palestinienii să nu mai ameninţe şi să facă paradă/ cu glorioasa lor Intifadă/ Israelienii să nu se laude cu o nouă anchetă/ Dennis Ross să nu mai fie nevoit să facă navetă.// Să se termine cu duşmănii şi atentate/ Visul de pace al omenirii să devină realitate/ Atmosfera păcii să fie ca parfumul citricilor fini/ Să domnească prietenia între israelieni şi arabii vecini.»*); **Elias Turkeltaub,** Tel Aviv (a. Luăm notă că aţi participat în 1932 la concertul de la Iaşi al marelui tenor Joseph Schmidt, că vă amintiţi cum studenţi evrei şi creştini deopotrivă l-au purtat pe braţe în triumf, şi că până şi astăzi este viu în memoria dv. articolul publicat a doua zi în cotidianul "Ziua" de Moshe Maur; b. luăm notă de mirarea dv. – care e şi-a noastră – cum că deşi a aprobat, cam de multişor, botezarea unei străzi cu numele lui Moshe Maur, primăria oraşului Tel Aviv nu a binevoit nici până astăzi să treacă la fapte); **Simon Sfarti,** Santa Fe Springs, California, SUA («Câteva concluzii la citirea numărului 153, din decembrie, al revistei "Minimum": 1. Felicitări domnului PIX pentru inspiraţia şi verva demonstrate în "Punctul pe I"; 2. La articolele reproduse după Radu Portocală, p. 7-10, "Newsweek", p. 10-11 şi Mădălina Stănescu, p. 11-12, semnalez articolul "Clinton are puţine motive să fie mândru", apărut sub semnătura Ariannei Huffington în ziarul "Los Angeles Times" şi din care citez: "şeful comunităţii evreieşti din Pristina s-a refugiat la Belgrad, condamnând "pogromul contra populaţiei nealbaneze" [articolul poate fi citit la rubrica "Tendinţe", n. red.]; 3. Acum, când evreii au ajuns în România o specie pe cale de dispariţie, ei au început să fie studiaţi şi analizaţi precum dinozaurii în alte locuri de pe glob – I. Artzi, "Românii învaţă ebraica", p. 17. Pe de altă parte, destui ziarişti şi chiar intelectuali – excluderea acelor "ziarişti" dintre intelectuali e deliberată – continuă să combată "influenţa mai mult decât nefastă a evreimii *internaţionale";* 4. I. Mihăileanu susţine că actorul Francis Huster ar fi din *trib;* dacă acesta e numele de "faţă" al respectivului – p. 49 – atunci mai mult ca sigur că era din Brăila; nu cunosc să fi existat un gălăţean cu acest nume, cel puţin, înainte de ultimul război mondial – poate Juster? 5. Mai multe despre ziaristul V. Sebastian – Sebi, de la "Scânteia" – ar putea povesti Ovid S. Crohmălniceanu, despre discuţiile ce le purtau pe stradă, la Galaţi, în anii premergători războiului»); **Pentru A. Govrin,** Haifa **şi alţii** (vă rugăm să nu mai trimiteţi corespondenţe prin fax; aşa cum precizăm în caseta redacţională, faxul este valabil numai pentru anunţuri publicitare; de-acum, din anul 2000, vom lua în considerare numai corespondenţele trimise prin poştă. **Robert Hervian,** New York (da, da, aşteptăm textele cu pricina); **R. Marcu,** Haifa (nu mai fiţi atât de pesimistă: aşa cum se vede la "Etc.", horiştii din filiale au început să se mişte); **Pentru toată lumea:** reînnoim rugămintea noastră ca toate textele trimise redacţiei să fie scrise pe o **singură** parte a foii de hârtie; mulţumim pentru înţelegere); **Dr. Croci,** Rehovot; **Ida Iosephson,** Ierusalim; **Peter Donath,** Washington, SUA; **Baby şi Beno Marcus,** Natania; **Dr. Savel Thierer,** Hod Hasharon; **Victor Nămolaru,** Naharia; **Mirel Horodi,** Haifa; **Petre Rado,** New York, SUA; **Dr. O. Rabinovici,** Acco; **Mizzi Koyoudzoglu,** Institutul Internaţional de Teatru, Atena, Grecia; **Monica Bilan,** Hannover, Germania (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

Turism

Ioan Hollender, directorul Operei din Viena; la prieteni.

Acad. N. Cajal, Dorel Dorian, deputat, **Radu F. Alexandru,** senator; cu prilejul vizitei oficiale făcută de preşedintele României, Emil Constantinescu, în Israel.

Olga Tudorache, actriţă; în cadrul unui grup de pelerini din România veniţi în Ţara Sfântă cu prilejul anului 2000.

Aniversare

Iosef Eugen Campus, critic literar: 85 de ani de la naştere (vezi textul din corpul revistei).

Distincţie

Dr. Gheorghe Popescu, ambasadorul României în Israel: Ordinul de "Cavaler al Sfântului Mormânt", acordat de Patriarhul Bisericii Ortodoxe Greceşti din Ierusalim.

Premii

Radu Klapper, poet: Premiul Sion pe 1999 al Asociaţiei scriitorilor israelieni de limbă română.

Felicia Antip, publicistă, Bucureşti: "Premiul în memoria lui Gheorghe Ursu", acordat de "Fundaţia Gheorghe Ursu".

Av. I. Artzi, prof. Ghideon Dagan, dr. Bela Eftenie, prof. Henri Wald (România), **Zigu Ornea** (România), **dr. Liviu Rotman, dr. Jean Ancel, dr. Thomas Gordon, Carol Bines, dr. Rozen Avraham, prof. Mordehai Avraham Filo, Itzhak Goren, Hedwig Rüber, Raluca Zakheim-Tacciu, Lulu Stern, Dan Mizrachi** (România), **Baruch Elron, dr. Harel Eliahu:** premiul Ianculovici (Haifa).

Decese

Ieshaiahu (Şaike) Weinberg (81); activist în domeniul culturii israeliene; director al Teatrului Cameri, apoi director al Muzeului Beit Hatfutsoth din Ramat Aviv şi, între 1987-1994, director al Muzeului Holocaustului de la Washington. A fost un prieten al alialei române, angajând numeroşi olimi la instituţiile pe care le-a condus şi iniţiind expoziţia dedicată iudaismului românesc de la Beit Hatfutsoth.

Ştefan Berciu (72), dramaturg, prozator, autor de literatură poliţistă, laureat al premiului Uniunii Scriitorilor. Câteva piese: "Cine a ucis?", "Hipnoza", "Balul aventurierului".

Placă memorială

La imobilul de pe str. Sfinţii Apostoli 6, din Bucureşti; placă memorială dezvelită de Fundaţia Anastasia în memoria muzicologului Iosif Sava.

Comemorare

Sadi Rudeanu, umorist; cinci ani de la moarte.

Carnet

Mesaj

Salutări fostului meu coleg Oswald Brill, din Haifa, despre care nu mai ştiam nimic şi al cărui nume l-am întâlnit la rubrica *Poşta* din "Minimum".

Victor Eschenasy (din Craiova), 72 ani, semi-paralizat; căminul Rosen (camera 120), 78485, of. poştal 68, Bucureştii Noi, str. Jimbolia 105, Bucureşti

Manifestări, manifestări

4.1.2000; la "Rebecca Crown Auditorium" din Ierusalim; concert extraordinar cu ocazia vizitei în Israel a preşedintelui Emil Constantinescu, cu participarea sopranei Mariana Nicolesco.

26.1.2000; la Asociaţia de arte şi meserii din Haifa; seară culturală dedicată cărţii "Fugăriţi fără scăpare – Vasul Struma" de dr. Efraim Ofir; organizată de ACMEOR şi Cercul cultural "A. Clain" din Haifa.

Braha

Braha Maur, descendentă a marelui Ţadik Baal Shem Tov, văduva cunoscutului publicist Moshe Maur, personalitate a vieţii noastre de *alia,* prietenă constantă şi de nădejde a scrisului israelian de limbă română, a împlinit 85 de ani.

O îmbrăţişăm cu toată căldura, dorindu-i multă sănătate şi… până la 120!

Prietenii de la Minimum

SPERANȚA
Madeleine Davidsohn
Intrare liberă
Z. Elias
Astăzi sau mâine...

minimum

editează

- Aveţi în manuscris memorii personale?
- Vreţi să vă publicaţi jurnalul intim?
- Doriţi să scoateţi la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginaţie şi corectură tipografică, coperta, prefaţa şi diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

●

Există în sfârşit o editură: minimum

PESAH LA NATANIA!

Hotelul "Palace"

vă invită să petreceţi Pesahul într-o atmosferă sărbătorească, lângă mare şi aproape de centrul primitorului oraş Natania

● **8 nopţi – 2500 shkalim** de persoană în cameră dublă.
În preţ sunt incluse şi pensiune completă, cafea cu prăjituri şi programe distractive

Hotel "PALACE" – NATANIA
Str. Gad Mahnes 33 – Tel. 09/862-0222

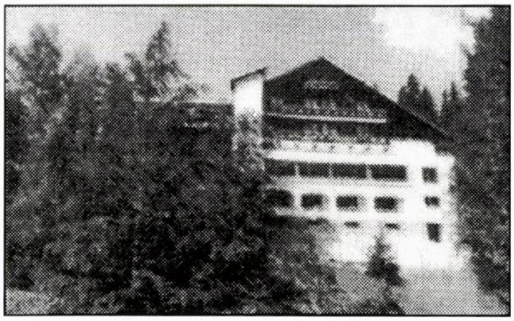

În sfârşit s-a deschis
HOTELUL TIROL
în Poiana Braşov

Nou şi unic, de standard european, HOTELUL TIROL oferă servicii deosebite în camere, garsoniere şi apartamente de lux, la nivel european, de cea mai înaltă calitate.

În restaurantul de lux, în afara mâncărurilor cu specific tirolez, se pot servi cele mai rafinate feluri de mâncare europene sau cu specific românesc.

Construit în 1999, HOTELUL TIROL oferă televiziune pe cablu, telefon cu legătură internaţională, serviciu în camere, saună, masaj, ascensor, parcare, transferuri, etc.

NUMAI VIZITÂND NOUL HOTEL TIROL, REALIZAŢI DIFERENŢA.

Adresaţi-vă agentului de voiaj preferat

Magic Operetta

Marele Balet
al Operetei de Stat
din Budapesta

Prim soliştii
Operetei de Stat
din Bucureşti

The Little Orchestra
„Johann Strauss” din Berlin

Csutka Istvan şi Csengeri Ottilia
„Cuplul de aur” al Operetei budapestane
cu Baletul Maghiar

Spectacol în memoria marelui tenor
român, prieten al Israelului
Dorin Teodorescu

Cele mai frumoase arii şi duete din operete şi musicaluri

- Johann Strauss
- Jacques Offenbach
- Giuseppe Verdi
- Emerich Kalman
- Donizetti
- Franz Lehar
- Fr. Soupé
- Karl Zeller
- Frimml
- Huszka Jenö

- Leonard Bernstein
- Abraham Pal
- Robert Stolz

- Liliacul
- Frumoasa Elena
- Contesa Maritza
- La Calul Bălan
- Voievodul Ţiganilor

- Rose-Marie
- Silvia
- Hello Dolly
- Cabaret
- My Fair Lady
- Fantom Opera
- Văduva Veselă
- Ţara Surîsului
- Marco Polo
- Bal la Savoy

TEL AVIV – Heihal Hatarbut, marţi,
1 februarie 2000, ora 20.00. Bilete şi cărţi
de credit: Lean (Dizengoff-pasaj),
tel. 5247373; grupuri, reduceri: 5270545,
Canaff – 6293838 şi la celelalte agenţii

HAIFA – Auditorium, sîmbătă,
5 februarie, ora 20.00.
Bilete Nova Berger,
Herzl 32-34, tel. 8665272.

KIRIAT HAIM – Teatron Hatzafon,
luni, 31 ianuarie 2000, ora 20.00.
Bilete la casă – tel. 8420430
şi Nova Berger, Haifa, tel. 8665272.

REHOVOT – Wiks, sîmbătă,
29 ian. 2000, ora 20.00,
Bilete agenţia „Lotus”,
tel. 9467890 şi 9461500.

IERUSALIM – „G. Behar”,
joi, 3 februarie 2000,
ora 20.00. Bilete: Klaim.
Tel. 6256869 şi Bimot: 6240886.

CFAR SABA –
Auditorium,
duminică, 30 ian. 2000,
ora 20.00. Bilete la casă

RIŞON LE ŢION – „Mofet”,
marţi, 8 februarie 2000,
ora 20.00. Bilete: Hacartis.
Tel. 9696701 şi 9666141

NATANIA – Heihal Hatarbut,
duminică, 6 feb., ora 20.0.
Bilete: ag. Mofa, Herzl 20.
Tel.: 8330335şi la casa teatrului

BEER ŞEVA – Heihal Hatarbut,
miercuri, 2 feb. 2000, ora 20.00,
Bilete Peleg şi la casă,
tel. 6272679

AŞKELON – Matnas Woldenberg,
luni, 7 februarie 2000, ora 20.00.
Bilete: 6739195

La aceste spectacole reţineţi bilete din timp!

minimum

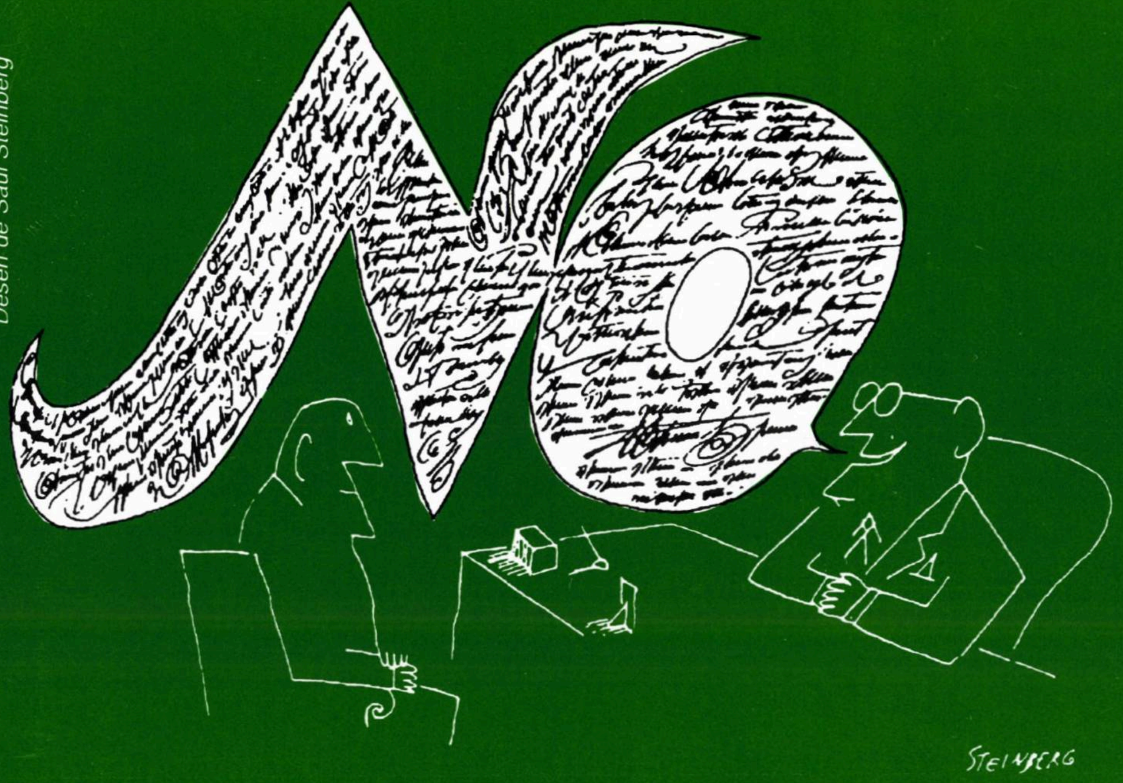

Desen de Saul Steinberg

Aşa să te porţi şi dumneata, domnu' Barak, în discuţiile cu sirienii şi oepiştii: să zâmbeşti politicoso-fermecător şi, ori de câte ori te trezeşti cu vreo pretenţie obraznică, să spui Nu.

■ ANUL XIV ■ NR. 156 ■
■ MARTIE 2000 ■
■ 14 SHEKELI ■

Nou... Nou... Nou...

BEIT EDNA

Locuinţe de calitate pentru adulţi

Locuinţe apărate de lege pentru cei de vârsta de aur, în inima oraşului Naharia, Str. Balfour nr. 36, cu o amenajare atrăgătoare şi modernă, după standardele americane ale anului 2000.

- ✓ Locuinţele sunt compuse din două camere sau una, dotate cu cele mai moderne instalaţii tehnice
- ✓ Totul este condus de oameni de specialitate care contribuie şi la crearea unei atmosfere calde, intime
- ✓ Siguranţă personală, medicală şi un cadru independent. Deschis 24 de ore
- ✓ Club pentru activităţi sociale, sală pentru activităţi culturale şi foyer pentru primirea oaspeţilor

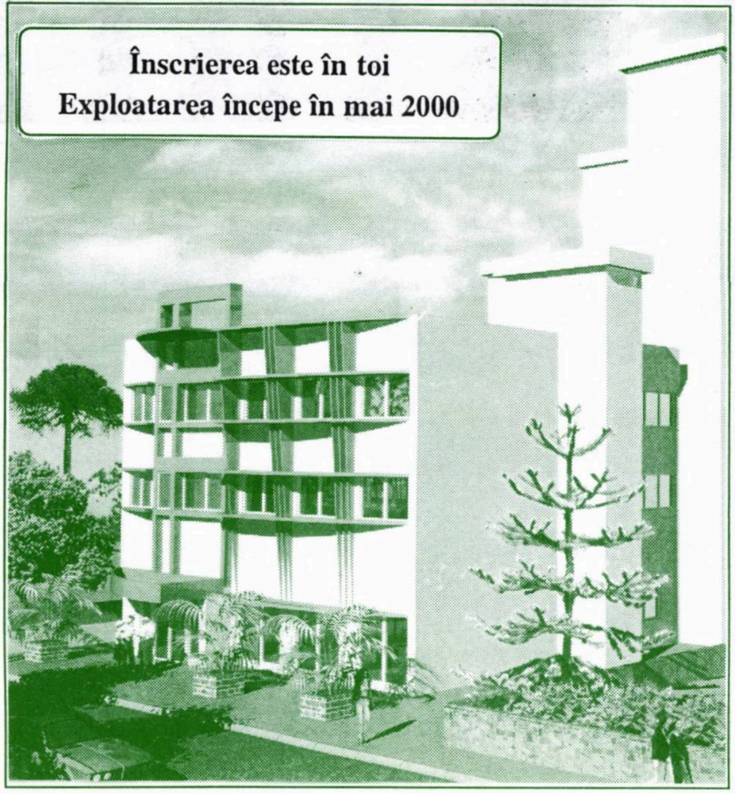

Înscrierea este în toi
Exploatarea începe în mai 2000

Pentru amănunte şi informaţii: Telefon 04/992-7006; Pelefon: 054/247-814

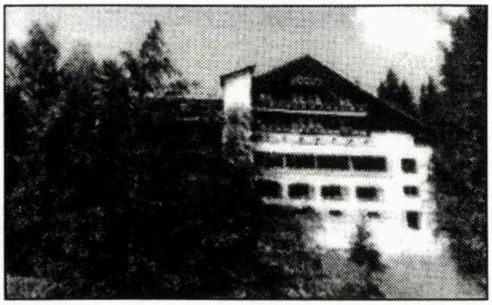

În sfârşit s-a deschis

HOTELUL TIROL

în Poiana Braşov

Nou şi unic, de standard european,
HOTELUL TIROL
oferă servicii deosebite în camere, garsoniere şi apartamente de lux,
la nivel european, de cea mai înaltă calitate.
În restaurantul de lux, în afara mâncărurilor cu specific tirolez,
se pot servi cele mai rafinate feluri de mâncare europene
sau cu specific românesc.
Construit în 1999, HOTELUL TIROL oferă televiziune pe cablu,
telefon cu legătură internaţională, serviciu în camere, saună, masaj, ascensor,
parcare, transferuri, etc.

NUMAI VIZITÂND NOUL HOTEL TIROL, REALIZAŢI DIFERENŢA.

Adresaţi-vă agentului de voiaj preferat

Libanul și celelalte

…Şi după una, două, trei, patru săptămâni, Israelul a început să dea din mâini.

Avem în vedere reacţia Zahalului la atacurile necontenite lansate de Hizbollah împotriva israelienilor din sudul Libanului; atacuri soldate cu morţi şi răniţi.

Socotind – şi cu drept cuvânt – că pasivitatea şi cumsecădenia sunt văzute în tabăra duşmanilor nu ca semne de bunăvoinţă, ci de slăbiciune (ca să nu zici de frică de-a binelea), Barak a ordonat aviaţiei să bombardeze câteva uzine electrice din zona Beirutului. Pentru ca guvernul libanez să priceapă că şmecheria mizeră cu "noi n-avem nici o vină, Hizbollah acţionează de capul ei" nu ţine la nesfârşit. Şi că, la urma urmei, cine scoate sabia… urmarea se cunoaşte.

Cu aceeaşi fermitate a răspuns Barak şi încercărilor de diktat ale "partenerilor noştri de pace". Spre uimirea acestora, guvernul n-a fost de acord nici cu pretenţiile Siriei ca Israelul să se angajeze, fără condiţii, la cedarea Podişului Golan, şi nici cu pretenţiile lui Arafat în legătură cu viitorul teritoriilor. Urmarea este că, la ora de faţă, tratativele cu Damascul şi Gaza sunt înţepenite.

Situaţia lui Barak nu e deloc strălucită în sondaje. Lumea nu-i iartă că – în ciuda promisiunilor electorale – n-a făcut nimic pentru îmbunătăţirea situaţiei economice; după cum n-a gustat defel implicarea lui şi a partidului "Un singur Israel" în combinaţii ilegale cu fondurile destinate alegerilor.

Dar poziţia dârză a Micului Napoleon în faţa inamicului se bucură de aprobarea marii majorităţi a populaţiei. Dacă politicianul Barak a dezamăgit (72% dintre cetăţenii interogaţi de Institutul dr. Mina Tzemah s-au pronunţat în acest sens), generalul este urmat cu încredere.

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 23 februarie

Purimul şi măştile

În luna martie sărbătorim Purimul. Odinioară – şi mai cu seamă în ceasurile de mare primejdie, când pe evrei îi ameninţau pogromurile medievale, sau, mai nou, masacrele fasciste – neamul nostru se gândea, cu prilejul sărbătorii, întâi şi întâi la acţiunea miraculoasă prin care Esther şi Mordehai izbutiseră, când totul părea pierdut, să zădărnicească planurile lui Haman şi să salveze astfel de la pieire obştea evreiască. Celelalte aspecte ale Purimului: carnavalul, măştile, cheful bahic ("până nu mai deosebeşti, din cauza vinului, binele de rău") păreau pe cât de plăcute, pe atât de secundare. Le priveam ca pe nişte obiceiuri folclorice, menite a însoţi citirea poveştii lui Esther.

În Israelul zilelor noastre, lucrurile se prezintă altfel. Primejdiile existenţiale nu lipsesc (dimpotrivă!), dar nimeni nu mai aşteaptă izbăvirea de la o Estheră care să-l răpună pe duşman. Esthera zilelor noastre este Statul Israel.

Eliberaţi de obsesia minunii şi a salvatoarei sau salvatorului venit din afară, israelienii au prilejul să se gândească mai cu atenţie la aspectele neglijate ale Purimului. Şi în primul rând la măşti. Nu cumva cei din vechime, cerându-ne să purtăm măşti, au vrut să ne transmită un mesaj? Nu cumva înţelepţii ne-au atras atenţia, pe această cale, cât de important este să încerci a ghici ce anume se ascunde îndărătul măştilor din timpul carnavalului? Nu cumva ziua când toată lumea trebuie să se mascheze este menită a fi o zi când toată lumea trebuie să înveţe a de-masca?

Ia să vedem, în această lumină, cam ce întrebări s-ar cuveni să ne punem noi de Purim.

Siria ne-a transmis, şi a transmis lumii întregi, la Washington, că este gata în orice clipă, după ce va primi Podişul Golan, să stabilească o pace autentică şi stabilă cu Israelul, ţară cu care, în afară de teritoriul sus-amintit, nu are nimica de împărţit. Dar, în acelaşi timp, preşedintele Assad cere organizaţiei Hizbollah, din subordinea armatei siriene, să ucidă cât mai mulţi israelieni în sudul Libanului, iar ziarul oficial al guvernului de la Damasc, "Tihrin", scrie, sub semnătura redactorului său şef, Mohamed Kheir, fraze precum acestea: "Israelul a inventat mitul Holocaustului. … Crimele Isrelului sunt mai mari decât atrocităţile naziste". Care este adevărata Sirie? Care e masca?

Yasser Arafat vorbeşte de ani de zile despre "pacea celor bravi" şi, ori de câte ori vine vorba de Itzhak Rabin, îşi şterge o lacrimă pe furiş, îmbrăţişând-o pe văduva regretatului prim ministru. În acelaşi timp, el a refuzat categoric să discute cu Barak despre acordul final dintre Israel şi O.E.P. şi a pus-o pe soţia sa, Suha Arafat, să spună, de faţă cu d-na Hillary Clinton, la Ramallah, că Israelul otrăveşte dinadins aerul şi apa din Gaza pentru a-i îmbolnăvi pe palestinieni de cancer. Care-i adevăratul Arafat? Care e masca?

Preşedintele Clinton s-a comportat de la începutul începutului ca un prieten al Israelului cum n-a mai fost altul la Casa Albă. Cuvintele sale despre dorinţa Americii de a ajuta la înfăptuirea păcii dintre noi şi arabi respirau întotdeauna sinceritate, având darul de a-i emoţiona pe israelieni. În acelaşi timp, el a declarat, la o conferinţă de presă cu Mubarak, zâmbind cu inocenţa care-i stă atât de bine, că, după dânsul, refugiaţii palestinieni (cam cinci milioane după socotelile O.E.P.-ului) au dreptul să se instaleze, unde doresc, în Israel. De altă parte, soţia preşedintelui n-a scos nici un cuvânt la Ramallah, lăsând impresia că este de acord cu vorbele Suhei Arafat. Care este adevăratul Clinton? Care e masca?

Papa Ioan Paul al II-lea urmează să vină, luna aceasta, la noi, pentru a vizita locurile sfinte ale creştinismului şi a demonstra – încă o dată – hotărârea de nestrămutat a Vaticanului de a întări bunele relaţii cu Israelul. În acelaşi timp, Suveranul Pontif a găsit de cuviinţă ca, înaintea acestei călătorii simbolice, să iscălească, la Roma, un acord cu Arafat privind administrarea bisericilor din Ierusalim, cu toate că acest binecunoscut oraş este capitala Israelului, şi nu a Gazei, iar orice chestiune privind administrarea locurilor sfinte trebuie discutată numai (şi numai) cu guvernul israelian. Acum, când şeful bisericii catolice se pregăteşte să vină la Ierusalim, chiar în zilele când lumea se gândeşte la Purim, noi ne întrebăm: care este adevăratul Papă? Şi care e masca?

Al. Mirodan

minimum

●

Apare lunar
Redacția și administrația
Str. Zamenhoff nr. 13
64373 – Tel Aviv
P.O.B. 11472, Tel Aviv
Tel.: 5227269; Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunțuri publicitare; corespondențele se vor trimite prin poștă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 șekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 70 șekeli
1 an (12 numere): 140 șekeli
Prețul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari
U.S.A., Canada – 80 dolari
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 95 dolari
Insulele Fidji – 150 dolari
Expediția cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: ATLAS

Articolele semnate de colaboratorii noștri reprezintă personalitatea și punctul de vedere al acestora. Se înțelege, așadar, că redacția nu împărtășește totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția nu răspunde de conținutul anunțurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

Israel: Ce gândesc ei, ce vor ei

Damasc: Israelienii mai răi decât naziștii

«Ziarul oficial sirian "Tishrin" a scris că sioniștii au creat mitul Holocaustului pentru a teroriza politicieni și intelectuali din lumea întreagă și a-i șantaja.

În acest atac de o violență extremă, ziarul sirian susține că sionismul aplică politica Holocaustului față de arabi.

"Naziștii au cauzat moartea a peste 50 de milioane de oameni, printre care ruși, polonezi, francezi și italieni, dar sionismul încearcă să șteargă memoria tuturor acestor victime și să se concentreze asupra suferinței evreilor, scrie Tishrin. Sioniștii fabrică povești despre Holocaust pentru a induce în eroare opinia publică mondială și pentru a amuți vocile celor care spun adevărul". Ziarul dă ca exemplu pe filozoful francez Roger Garaudy, care a fost inculpat în țara sa pentru contestarea Holocaustului.

În încheiere, ziarul oficial de la Damasc scrie: "Este vorba de un terorism spiritual și fizic. Israelul comite contra arabilor crime mai grave decât ale naziștilor, care nu au alungat un popor întreg din patria sa".»

(Din "Ultima oră", 2000)

Lumea arabă: Un cuvânt jignitor

Ministerul de Externe de la Ierusalim a dat o circulară cerând diplomaților de la ambasadele Israelului să nu mai folosească, în convorbirile lor cu omologii arabi, termenul "normalizare". Explicația: politicienii arabi consideră că acest cuvânt este jignitor pentru demnitatea țărilor arabe, care nu consideră că pot coborî până acolo încât să întrețină relații normale cu Statul Israel.

(După ziarul "Maariv", 2000)

O.E.P.: Perspective

«Echipele de negociatori n-au realizat nici un progres în privința statutului refugiaților palestinieni; după părerea mea nu se va ajunge la un acord nici peste o sută de ani, în caz că Israelul nu își schimbă poziția.»

(Dintr-o declarație a lui Asad Abdel Rahman, membru în Comitetul Executiv al O.E.P.; 2000)

Jihadul islamic: Ținta noastră

«Pentru noi, orice sionist este o țintă.»

(Dintr-un comunicat al organizației Jihadul Islamic; după agenția Reuter; 2000)

Israel: Cotitură în atitudinea partidului Shas față de tratativele cu Siria

«Ministrul sănătății, Shlomo Benizri, a declarat presei că până când Siria nu-și va cere în mod oficial scuze pentru campania antisemită din ziarele sale oficiale și nu va pune capăt atacurilor teroriste din sudul Libanului, Israelul trebuie să întrerupă contactele legate de tratatul de pace. "În numele conducătorului spiritual al partidului Shas, rabinul Ovadia Iosef, care m-a împuternicit în acest scop, cer guvernului să anunțe în mod public că nu va relua negocierile cu Siria atâta vreme cât aceste condiții nu vor fi îndeplinite".»

(Agenția ITIM; 2000)

Cu prilejul Purimului de anul acesta, urăm tuturor cititorilor și colaboratorilor noștri să se bucure din plin de sărbătoare (marea sărbătoare a copilăriei noastre!) și, între două humântașe, să mediteze temeinic la rostul măștilor în lumea în care trăim.

TENDINȚE

O.E.P.: Repede, că pleacă trenul

«Arafat este presat de timp. Declarația lui Hillary Clinton de anul trecut, în care Prima Doamnă se arăta favorabilă existenței unui stat palestinian, a reprezentat o confirmare a faptului că pentru cauza palestiniană nu va exista niciodată la Washington un executiv mai bun decât acesta. Dacă însă la alegerile din noiembrie Casa Albă va fi câștigată de republicani, atunci Arafat poate să-și ia gândul de la proclamarea unui stat independent în următorii patru ani. Republicanii au susținut în mod tradițional Israelul, această poziție fiind una din constantele politicii lor externe.»

(Dintr-un articol de Cristian Câmpeanu, în "România liberă", Buc. 2000)

Egipt: Ca să n-avem vorbe

Organizatorii Târgului Internațional de Carte de la Cairo – unde expun 3.700 de editori, din 72 de țări – l-au invitat, ca oaspete de onoare, pe francezul Roger Garaudy, autorul cărții "Miturile fondatoare ale Statului Israel".

Amintim că scrierea lui Garaudy (filozof trecut de la catolicism la religia islamică) este interzisă în Franța și în Elveția din cauza caracterului ei antisemit și a faptului că neagă realitățile Holocaustului.

Iran: Israelul nu este o țară

«**Întrebare:** dacă Israelul și Siria ajung la un acord de pace, ce va face Iranul?

Răspuns: Dacă Siria reușește să–și recupereze teritoriul și să i se satisfacă pe deplin toate pretențiile, toată lumea va fi mulțumită de aceasta.

Întrebare: Ca rezultat, atitudinea dv. se va schimba?

Răspuns: Noi nu recunoaștem Israelul.

Întrebare: Dacă se va ajunge la un aranjament cu palestinienii, își va schimba Iranul atitudinea față de Israel?

Răspuns: Nu cred că poziția Iranului față de Israel se va schimba, pentru că noi nu recunoaștem Israelul ca un stat legitim.

Întrebare: Israelul nu are dreptul la existență?

Răspuns: Pentru noi nu este o țară.»

(Dintr-un interviu acordat de Kamal Kharrazi, ministrul iranian de externe, ziaristei Lally Weymonth, de la săptămânalul american "Newsweek"; 2000)

Mosadul: Hai să vă explic cum devine cazul cu acordurile de pace

«Poate se vor semna într-o zi acorduri care vor împiedica noi războaie, dar cine se așteaptă la un nou Orient Mijlociu, se înșeală. Nu trebuie să ne așteptăm la o normalizare completă în relațiile cu țările arabe, pentru că, în concepția acestora, acordurile de pace sunt doar niște acorduri de armistițiu.»

(Dintr-o expunere făcută de Efraim Halevy, șeful Mosadului, în fața reprezentanților diplomatici ai Israelului în țările arabe; ziarele, 2000)

Gaza: Metode originale și eficiente pentru construirea agriculturii multilateral dezvoltate din viitorul stat palestinian

«Furtul din agricultura israeliană a atins proporții epidemice. Crescătorii de albine au fost printre cei mai greu loviți și în ultima vreme au fost nevoiți să iasă în stradă ca să nu-și piardă în întregime mijlocul de existență. Numai anul trecut au fost furați 3.000 de stupi; se presupune că în special de către hoți care și-au găsit adăpost în regiunile Autorității Palestiniene. Unii crescători de albine și-au pierdut cea mai mare parte a avutului lor – unuia dintre ei i s-au furat 200 de stupi într-o singură noapte – și sunt efectiv împinși la faliment.

Recent, crescătorii de albine au încercat să-i împiedice pe muncitorii palestinieni să intre în Israel, pentru a sili Autoritatea Palestiniană să se ocupe de această problemă. Alte sectoare agricole nu sunt atât de organizate și de vehemente, dar pagubele sunt foarte mari. Anul trecut au fost furate peste 3.300 capete de vite și oi – în valoare de 15 milioane shekeli – și se estimează că cifrele reale sunt mult mai mari pentru că agricultorii, frustrați, au renunțat să mai reclame la poliție.

Shlomo Dror, purtătorul de cuvânt al coordonatorului activităților guvernului în teritorii, a spus: "Stupii nu sunt singurele lucruri furate. Se fură și pompe, furtunuri, valve, semințe și tractoare. Se fură orice". Ministerul Ariculturii apreciază că aceste furturi provoacă daune de sute de milioane de șekeli, o mare parte din bunurile furate nefiind asigurate.»

(După "Jerusalem Post"; 2000)

Negocierile cu Siria: Are cuvântul domnul Pipes!

În numărul nostru trecut amintisem că, într-un articol publicat în 1996, în revista "The New Republic", istoricul american Richard Pipes susținuse – singur împotriva tuturora – că, în ciuda aparențelor, președintele sirian Hafez Assad ***nu*** are de gând să încheie un acord de pace cu Israelul, ci să păstreze statu quo-ul existent.

Majoritatea analiștilor politici – atât cei de pe malurile Potomacului cât și cei de pe malurile mai modeste ale Yarkonului – au luat în derâdere diagnosticul lui Pipes, învinuindu-l pe istoric (om cu trei cărți despre Siria, la activ) că nu înțelege evoluția evenimentelor din zonă și că habar n-are de ce e aia Noul Orient Mijlociu.

Dar, după cele întâmplate în cursul convorbirilor de la Shepherdstown, dintre Clinton, Barak și ministrul de externe A-Shara, ca și după aceea, editorialiștii cu convingeri ferme (se merge la un acord, dom'le, asta-i la mintea cocoşului) au încetat să-l mai ia peste picior pe Pipes. Şi, înghiţind în sec, ziarele de pretutindenea s-au înghesuit să-i ceară "un comentariu la zi" pe marginea neaşteptatei crize.

Iată un comentariu de luna trecută, reprodus de noi după "Jerusalem Post" (ediţia franceză):

«E firesc să te întrebi de ce, după opt ani de negocieri, între Siria şi Israel n-a fost semnat nici un acord. E adevărat că negocierile au fost rând pe rând întrerupte şi reluate, dar în aceeaşi perioadă, tratatul de pace cu Iordania a fost semnat în câteva luni şi diversele negocieri cu palestinienii au dus la şase acorduri.

Această stare de fapt are două explicaţii, una optimistă şi una pesimistă.

Prima e faptul că Hafez Assad a luat o hotărâre de ordin strategic în favoarea păcii cu Israelul, dar nu reuşeşte s-o realizeze.

Moshe Maoz, specialist în problemele referitoare la Siria de la Universitatea Ebraică, e de părere că preşedintele sirian se hotărâse încă din 1988 "să găsească o soluţie politică pentru conflictul israelo-sirian" – politică, adică nu militară.

Itamar Rabinovici, omologul său la Universitatea din Tel Aviv, şeful echipei care a purtat negocierile cu Siria în cursul anilor 1992-1996, împărtăşeşte această opinie. El afirmă că pe vremea aceea, Hafez Assad dorea un acord cu Israelul şi că cele două state ajunseseră la "un pas de pace".

Dar dacă ar fi fost într-adevăr aşa în urmă cu mai bine de zece ani, de ce nu are el nimic concret de arătat în acest sens? După Moshe Maoz, "Assad a fost descumpănit de acordurile de la Oslo", care i–au slăbit poziţia la negocieri.

Itamar Rabinovici crede că dictatorul sirian se poartă "de parcă nu ar exista imperativul timpului" şi că astfel pierde o ocazie preţioasă. Alţi comentatori pun lipsa de progres pe seama faptului că el nu înţelege democraţia israeliană, a incapacităţii lui de a-şi învinge mândria naţionalistă arabă, sau pe seama vârstei şi bolii lui.

În sfârşit, cu toate acestea, optimiştii nu pot explica actele lui Hafez Assad şi uneori recunosc acest lucru.

Exprimarea lui Itamar Rabinovici, când vorbeşte despre negocierile din 1992-1996 e presărată cu fraze de genul: "am fost profund uimiţi", "cu greu se poate înţelege comportarea lui Hafez Assad" şi "un mare număr dintre hotărârile lui luate în această perioadă sunt încă de neînţeles".

Cealaltă explicaţie e mai degrabă pesimistă. Ea porneşte de la ideea că Hafez Assad încă nu a acceptat gândul de a pune capăt conflictului cu Israelul; că el consideră negocierile drept un simplu mijloc tactic de a-şi pune ţara la adăpost în cazul unui moment de slăbiciune.

Potrivit acestei teorii, faptul de a accepta să poarte negocieri cu Israelul este un scop în sine. După părerea pesimiştilor, lipsa de progres în cursul ultimilor opt ani provine din faptul că el n-are nici o intenţie de a ajunge la un acord cu Israelul.

Assad nu este nici prea lent, nici ignorant, nici prea bătrân, ci pentru el negocierile au un obiectiv precis: să-şi amelioreze poziţia faţă de occident. (De câte ori un secretar de Stat american a vizitat Bagdadul sau Teheranul în cursul ultimilor ani?)

Admiterea faptului că Hafez Assad n-are nici cea mai mică intenţie de a semna un acord elimină ezitările pe tema comportării lui şi ne permite să înţelegem că presupusele lui "erori de calcul" sunt în realitate hotărâri abile.

Diferenţele între cele două metode de analiză se vădesc cu fiecare prilej. Când, la mijlocul lui ianuarie, Damascul a anunţat pe neaşteptate că sirienii nu vor reveni la masa negocierilor decât dacă Israelul acceptă anticipat să le satisfacă cea mai importantă pretenţie (aceea de a se retrage la linia de armistiţiu dinainte de 4 iunie 1967), optimiştii i-au găsit noi scuze: "regimul trebuie să arate populaţiei siriene că dă dovadă de fermitate"; "dezvăluirea de către ziarul Haaretz a unui document secret l-a pus într-o postură penibilă"; "prezenţa lui Yasser Arafat la Washington l-a silit să-şi recheme ministrul de externe"...

Dar acestea sunt argumente neconvingătoare. E mult mai rezonabil să considerăm că această ultimă pretenţie siriană este încă un semn care arată că dictatorul sirian nu are nici o intenţie de a ajunge la un acord cu israelienii. Acest lucru a fost confirmat de modul brusc şi aproape insultător în care au fost prezentate aceste pretenţii.

Să facem comparaţia cu un eveniment ştiinţific: timp de milenii, s–a crezut că Pământul e nemişcat şi că Soarele se roteşte în jurul lui. Pe măsură ce cunoaşterea spaţiului se perfecţiona, această explicaţie era din ce în ce mai greu de pus de acord cu faptele observate în sistemul solar: pentru a explica mişcările aparente ale planetelor, astronomii trebuiau să inventeze formule de o complexitate crescândă.

Apoi, printr-o idee de geniu, Copernic a eliminat problema. Admiţând că Pământul se învârteşte în jurul Soarelui, el a eliminat toate dificultăţile. De atunci, în acest domeniu domnesc simplitatea şi eleganţa.

A sosit timpul să procedăm la o "revoluţie coperniciană" în privinţa Siriei. De ce să ne cramponăm de explicaţiile întortocheate şi neconvingătoare ale optimiştilor, când pesimiştii explică atât de simplu tot ce se produce?»

Pacea antisemiţilor: Siria, OEP et co.

La 4 ianuarie, Israelul a semnat un acord prin care ceda Autorităţii Palestiniene încă o porţiune din teritorii. Cu o săptămână înainte, ziarul oficial al Autorităţii Palestiniene, "Al Hayat Al-Jadida", publicase caricatura de faţă. Bătrânul poartă inscripţia "secolul 20", tânărul – "secolul 21". Piticul care stă între ei, purtând o kipa şi Steaua lui David, este etichetat "boala secolului".

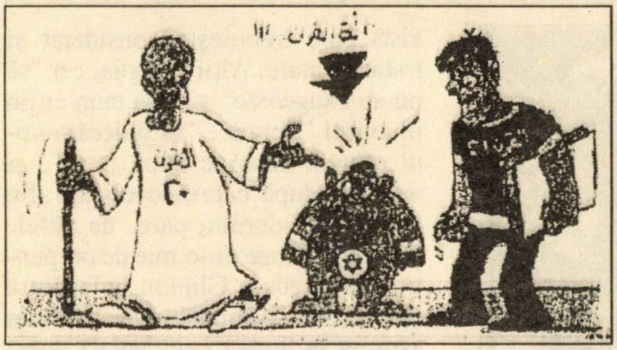

Desenul din Gaza, reprodus în "Washington Post", este destul de spălăcit din punct de vedere tipografic. Dar noi îl înţelegem. Bine. Că nu suntem orbi pe ambii ochi.

Binecuvântaţi fie cei ce aduc pacea!

Pe celălalt front al "păcii", primul ministru Ehud Barak s-a întâlnit cu ministrul de externe sirian pentru a negocia retrocedarea Podişului Golan. Doar cu câteva săptămâni mai înainte, în săptămânalul Asociaţiei Scriitorilor Arabi, "Al-Usbu' Al-Adab", din Damasc, au apărut următoarele:

«Instrucţiunile Talmudului, muiate în ură şi ostilitate faţă de omenire, sunt (imprimate) în sufletul evreiesc. De-a lungul istoriei lumea a cunoscut mai mult de un Shylock… mai mult de un Toma ca victimă a acestor instrucţiuni talmudice.»

Pace vouă!

Toma este misionarul capucin, Părintele Thomas, ucis la Damasc în 1840. Evreii din Damasc au fost acuzaţi că l-au ucis pentru a-i folosi sângele la azima de Pesah.

Acuzaţia de omor ritual este una din cele mai vechi şi mai demente fantezii medievale referitoare la evrei. În epoca noastră, cei care continuă s-o vehiculeze sunt fie nebuni, fie sirieni. În 1984, la Damasc a fost publicată o carte intitulată "Azima Sionului", cu o prefaţă – în care calomnia omorului ritual era prezentată drept adevărată – scrisă de Mustafa Tlas, ministrul sirian al apărării!

Aceste campanii de antisemitism – nu antisionism, cum pretind unii – sunt ceva obişnuit în lumea arabă. Americanii au avut o probă a virulenţei acestei uri în timpul vizitei lui Hillary Clinton în Israel, anul trecut, când Suha Arafat a acuzat Israelul că provoacă îmbolnăvirea de cancer a femeilor şi copiilor palestinieni prin gaze otrăvitoare. Şi nu vorbea un funcţionar ignorant oarecare, ci prima doamnă a Palestinei!

Ehud Barak cunoaşte foarte bine presa vecinilor lui şi ştie ce scrie ea despre evrei. De aceea încearcă să obţină o pace, atât cu Siria cât şi cu palestinienii, care să lase Israelului suficient teritoriu, suficientă adâncime strategică, suficiente poziţii uşor de apărat încât să fie capabil să reziste unui nou război în caz că arabii vor simţi că ura lor faţă de evrei nu poate fi potolită de nişte acorduri pe hârtie.

Dar cu Bill Clinton e altceva. El e în căutarea disperată a unui acord pe care să-l trâmbiţeze pe peluza Casei Albe, un fel de moştenire pe care s-o lase în urma lui.

Dar la aceste negocieri e în joc o altfel de moştenire. E moştenirea celor 5 milioane de evrei care trăiesc în Israel. Iar ei, la rândul lor, sunt legatarii celor 6 milioane de evrei care-au murit în Holocaust şi al nenumăraţilor evrei martirizaţi peste milenii.»

(Articol de Charles Krauthammer, în "Washington Post"; 2000)

Israel: Doi musafiri din România şi un scandal

Începutul anului 2000 a fost marcat de prezenţa în Israel a doi reprezentanţi de frunte ai României.

Mai întâi, s-a aflat la noi, în vizită oficială, preşedintele Emil Constantinescu. Vizita s-a desfăşurat sută la sută normal, sub semnul cordialităţii şi al colaborării reciproce.

Pe urmă a venit în Israel d. Ion Iliescu, fost preşedinte al României (1990-1996) şi actualul conducător al PDSR, principalul partid de opoziţie de la Bucureşti. Această vizită a prilejuit un scandal care-a luat prin surprindere *aliaua,* neobişnuită să asiste la asemenea întâmplări. Deputatul Avraham Poraz, din Shinui, a publicat un anunţ în presă, cu litere de-o şchioapă, asemănător unui afiş pe care-l lipeşti pe zidurile oraşelor, împotriva d-lui Iliescu. Parlamentarul nostru reproşa înaltului oaspete că n-a făcut nimic, în toţi anii când se afla la putere, pentru restituirea proprietăţilor evreieşti, şi că astăzi se împotriveşte, de pe băncile opoziţiei, la adoptarea legii privind restituirile cu pricina.

Şocat, atât de conţinutul cât şi de stilul anunţului, ex-deputatul I. Artzi s-a ridicat, în ziarul "Ultima oră", împotriva iniţiativei lui Poraz; colaboratorul nostru a calificat anunţul "anti-Iliescu" drept "agresiv… lipsit de politeţe elementară şi contrar tuturor normelor diplomatice". El i-a cerut lui Poraz să-şi ceară numaidecât scuzele de rigoare.

După ştiinţa noastră, Avraham Poraz nu şi-a cerut, cel puţin până-n clipa când trimitem revista la tipar, nici un fel de scuze. Iar d. Artzi nu a renunţat la cererea sa.

Nu intenţionăm să discutăm aici fondul problemei, şi anume restituirea binecunoscutelor proprietăţi. Subiectul se discută în parlamentul român şi aşteptăm încheierea dezbaterilor.

În schimb, suntem îndemnaţi să constatăm că neaşteptatul "conflict" Artzi-Poraz a adus ceva nou în lumea politico-socială a *alialei:* spiritul polemic.

Îl salutăm ca pe o dovadă de vitalitate şi "los cojones", pe o uliţă unde critica pe şleau şi duelul de idei sunt prohibite parcă dinadins şi cu sistemă. Şi unde spaima de a supăra pe cutare este endemică. Cine dintre iderii din *trib* mai scoate spada?

Austria: Bate şaua să priceapă iapa

Aşadar, avertismentele Franţei, Belgiei şi, în general, ale Comunităţii Europene nu au avut nici un efect; după cum n-au avut nici un efect ameninţările cu ruperea relaţiilor diplomatice, proferate de ministrul de externe al Israelului, d. David Levy. Preşedintele Austriei, Thomas Klestil, a fost de acord ca din noul guvern de la Viena să facă parte, alături de vechiul Partid Popular (conservator), şi formaţia de extremă dreaptă "Partidul libertăţii", de sub conducerea mult discutatului Jorg Haider (47).

Intrarea partidului lui Haider în guvern a declanşat două scandaluri de proporţii.

Cel dintâi scandal are în vedere sancţiunile aplicate Austriei de ţările occidentale. Comunitatea Europeană (din care face parte şi Austria) a suspendat contactele bilaterale între ţările din Comunitate şi Austria, a coborât nivelul colaborării cu Viena; Comunitatea îşi manifestă supărarea prin fel de fel de gesturi şi măsuri punitive: ambasadorul Franţei este invitat la o recepţie dată de Ministerul austriac de Externe? Nu se duce. Marele scriitor cutare din Belgia urma să ţină o conferinţă la Salzburg? N-o mai ţine. Elevii liceului Rembrandt din Amsterdam urmau să plece la schi în Tirol ca-n toţi anii? Nu mai pleacă. Vine, cum s-a întâmplat luna trecută, madam' Elisabeth Sickl, din partidul lui Haider, la Lisabona pentru a participa la conferinţa miniştrilor muncii din Comunitatea Europeană? Vine, că nu i-am dat afară din Uniune. Dar nimeni nu vorbeşte cu dânsa şi nici măcar nu o salută. Guvernul nostru a trecut şi el la fapte, rechemându-şi ambasadorul pentru o perioadă nelimitată. Dându-şi seama, probabil, că fanfaronadele lui David Levy ("vom rupe relaţiile diplomatice..." şi dă-i şi trage-i, şi trage-i şi dă-i) sunt totalmente deplasate, Barak a turnat apă în vin, mulţumindu-se cu retragerea ambasadorului. În felul acesta, ţi-ai exprimat, pe de o parte, protestul, iar pe de altă parte nu arunci în aer relaţiile diplomatice cu o ţară care, una peste alta, îţi mai este şi prietenă. Ambasadorul a plecat acasă, dar ambasada funcţionează în continuare, sub conducerea unui însărcinat cu afaceri. Secretarul I, secretarul II şi ataşatul cultural vin la slujbă, ca-n toate zilele. Consulatul lucrează şi el, după program, acordând (sau refuzând) vize de intrare în Israel.

Jorg Haider. Ce-i al lui e-al lui. A devenit politicianul european Nr. 1 al momentului? A devenit. Ocupă fotografia lui pagina întâi din toate gazetele lumii? Ocupă. Se calcă-n picioare toate televiziunile globului să obţină un interviu de la el? Se calcă. Aşadar, până una-alta, a învins. Ce-o mai fi, de-aci înainte, vom vedea...

Al doilea scandal – şi poate cel mai interesant – s-a ivit în legătură cu felul cum au primit occidentalii "bomba" de la Viena. Unii (Franţa, Belgia, Portugalia, Norvegia etc.) vorbesc despre Haider ca despre un nazist pur-sânge (camuflat, dar nazist) care trebuieşte considerat şi tratat ca atare. Alţii (Anglia) cer "să nu se exagereze" şi, aşa cum citim în ziarul "Times", "să judecăm noul guvern austriac după fapte", şi nu doar după câteva declaraţii din trecut ale liderului care, de altfel, şi-a cerut scuze de-o mie de ori pentru ele, precum Clinton în legătură cu afacerea Monica Lewinsky. Fapt este că în lumea occidentală domneşte o confuzie de zile mari în această privinţă. Confuzia vine deacolo că pe de o parte, campania dusă de Haider împotriva imigranţilor din ţările arabe şi din răsăritul Europei (9% din populaţia Austriei) este inadmisibilă din punctul de vedere al principiilor "europene", iar pe de altă parte, a vedea în el un Hitler la zi, primejdios ca şi fostul cancelar al celui de-al III-lea Reich, sună ca şi cum ai face din ţânţar armăsar. Austria de azi nu este Austria din anii '30. Europa de azi nu este Europa din anii '30. În plus, Austria este o ţară pe cât de bogată, liniştită şi *gemütlich,* pe atât de lipsită de putere militară sau chiar economică.

Realitatea este că ascensiunea fulgerătoare a lui Haider este periculoasă nu atât prin ceea ce s-ar putea petrece în Austria, ci prin aceea că ea reprezintă un semnal pentru alţii, un model şi un precedent. "Deacum – aşa cum observă Cristian Câmpeanu în "România liberă", din Bucureşti – revizioniştii, rasiştii, antisemiţii şi nostalgicii dictaturilor de orice tip vor căpăta o aură de onorabilitate europeană. Ei au de acum un lider, în persoana lui Haider. *Dacă se poate în Austria, atunci se poate oriunde, inclusiv la noi".* Altfel spus, dai la Viena, crapă la Paris, la Roma şi la Madrid.

Este exact ceea ce s-a întâmplat.

În Franţa, Frontul Naţional al lui Le Pen a salutat cu entuziasm venirea la cârma Austriei a lui Haider. În Italia, partidul post-fascist (aşa îşi zice şi i se zice) al lui Gianfranco Fini a trimis charismaticului lider o telegramă de felicitare, exprimându-şi convingerea că italienii vor merge pe urma vecinilor lor din Nord. Coincidenţă sau nu, în Spania – unde o cincime din populaţie este alcătuită din imigranţi – cazanul care fierbea de multă vreme, pe tăcute, a explodat. Luând de pretext asasinarea unei tinere spaniole de către un marocan, cetăţenii din orăşelul El Ejido, din Andaluzia, au dezlănţuit un adevărat pogrom (de neconceput până săptămânile trecute) împotriva marocanilor care lucrează în agricultura locului. Ieşind cu răngi de fier şi cu topoare, spaniolii au dar foc moscheii, au devastat prăvăliile ţinute de nord-africani, au rănit grav 22 de persoane, umplând de sânge strada principală a târgului, totul sub privirea impasibilă a poliţiei. Intraţi în panică, marocanii au fugit în munţi. Acum, autorităţile încearcă să-i convingă să se întoarcă la casele lor... Un eveniment peste care *media* apuseană a trecut neglijent, iar ziarele de la noi au trecut fără să-l vadă, pur şi simplu, s-a petrecut în Norvegia. Tribunalul Suprem din ţara aceasta ultra-paşnică, ultra-prosperă, ultra-civilizată, ultra-umanistă şi gata oricând să dea poveţe bune (inclusiv Israelului), a emis o hotărâre prin care proprietarii de case au dreptul să lipească pe uşile imobilelor afişe "de închiriat" cu specificarea *"numai pentru norvegieni"*. Numai… pentru... norvegieni... Când te gândeşti cât de oripilaţi se arătau scandinavii (şi pe drept cuvânt) ori de câte ori citeau prin jurnale că în Africa de Sud există restaurante "numai pentru albi", îţi vine să ieşi în stradă şi să lansezi un scuipat lung, lung, din Zamenhoff până în fiordul Oslo… În acelaşi timp, faptul că Tribunalul Suprem din ţara lui Ibsen a ajuns în situaţia de a da o asemenea decizie, îţi arată că în subteranele civilizaţiei occidentale din anul 2000 se coace ceva.

Dar, cu siguranţă, întrebarea nr. 1 este: cum va reacţiona Germania? Fiindcă, dacă e vorba de xenofobie, rasism şi altele asemenea, aici e bătaia peştelui. Aflat în vizită în Israel, luna trecută, d. Rudolf Scharping, ministrul german al apărării, s-a arătat destul de neliniştit à propos de *exemplul* austriac. "Mă tem, a spus el, că partidele conservatoare şi creştin-democrate din Europa ar putea să se scindeze". Inclusiv respectivele partide din Germania?" – l-a întrebat cineva. "Inclusiv".

În traducere liberă, asta înseamnă că aripa dreaptă "dură" a Partidului Creştin-Democrat s-ar putea rupe de partid, înfiinţând, sub conducerea unui Haider berlinez, o formaţie nouă. Dacă lucrurile se vor petrece aşa, atunci se schimbă socoteala.

De aceea, "ostracizarea" Austriei este o măsură binevenită. Răul trebuie sancţionat, cu condiţia, fireşte să judeci cumpănit, dând sentinţe în raport cu gravitatea culpei. Ai prins pe unul spărgând vitrina magazinului şi furând trei televizoare, nu-i tai mâna, ca în Arabia Saudită, ci îl bagi la puşcărie pe trei ani. Să se înveţe minte. Şi el şi alţi amatori de furt. Scopul este limpede: batem şaua să priceapă iapa.

Rusia: După Kutuzov, Gorceakov

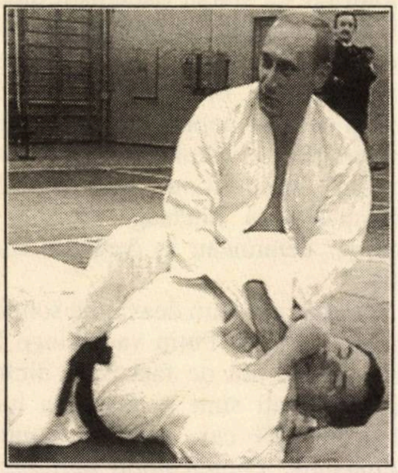

Vladimir Putin (47), preşedintele ad-interim al Rusiei, este un bun luptător de judo. Aşa cum se vede din fotografia de faţă, făcută la clubul "Yavora Neva" din St. Petersburg, unde zâmbeşte după ce şi-a pus adversarul la podea.

Putin este, însă, şi un bun luptător politic. Războiul din Cecenia împotriva terorismului islamic l-a propulsat în sondaje (peste 80% din cei întrebaţi aplaudă acţiunea lui), iar la alegerile parlamentare din decembrie 1999, partidul său, "Unitate" – înfiinţat cu numai câteva luni în urmă! – a obţinut un succes neaşteptat.

Acum, după demisia spectaculoasă a lui Boris Ielţin, din ajun de revelion – el este preşedinte ad-interim şi speră ca la alegerile prezidenţiale de la 26 martie să devină preşedinte al Rusiei în deplinul înţeles al cuvântului.

Speranţele sale sunt întemeiate întru totul. Putin a reuşit să ocupe, după lupte sângeroase, casă cu casă şi care păreau că nu se mai termină, oraşul Groznâi, centrul terorismului islamic din Caucaz. Capitala Ceceniei arată ca o Hiroşimă, însă ruşii, care nu mai suportau obrăznicia islamiştilor şi nu digeraseră înfrângerea din războiul trecut (1995), sunt mulţumiţi. Ei ştiu că prin cucerirea oraşului Groznâi răz-

Ediţia a doua
a volumului
de versuri

Amprente

apărută în
Editura
Atlas-Clusium,
Cluj-Napoca

s-a epuizat.

Ea poate fi citită în curând
pe Internet la adresa:

www.bianca.home.icq.com

în web-ul construit de fiica
poetei, Noemi Marcovici

BIANCA MARCOVICI
Amprente

boiul nu s-a sfârşit (islamiştii luptă în afara capitalei şi în munţi), însă s-a sfârşit un coşmar: acela de a vedea că ţara ta, odinioară mare putere, a devenit neputincioasă în faţa duşmanilor ei: "colosul cu picioare de lut", aşa cum nu o dată străinii, incapabili să înţeleagă caracterul naţiei, denumeau în derâdere Rusia.

Dacă, aşa cum dezvăluie sondajele, Vladimir Putin va învinge la alegeri (la ora de faţă 62% dintre cei întrebaţi sunt în favoarea lui, faţă de 19% care vor vota pentru Ziuganov, conducătorul partidului comunist şi rivalul nr. 1 al luptătorului de judo), 2000 va fi, după toate probabilităţile, "anul marii cotituri", cum ar fi spus I. V. Stalin.

În numărul nostru trecut amintisem de-un gest simbolic al lui Putin, menit să semnalizeze ţării că s-a isprăvit cu retragerea Rusiei şi cu lipsa ei de reacţie – de după 1989 – faţă de încercările din afară de a-i anula statutul de mare putere. Împreună cu familia, el s-a dus de Crăciun la biserica Sfânta Treime, din sudul Moscovei, unde obişnuia să se roage, înainte de bătălii, mareşalul Kutuzov, omul care a stăvilit ofensiva lui Napoleon de la începutul secolului XIX, şi, pe urmă, l–a izgonit din ţară. Gestul lui Putin nu este singular. El oglindeşte o stare de spirit care s-a cuibărit în rândurile clasei politice. Dintr-un articol de Max Jakobson (fost ambasador al Finlandei la ONU), apărut în "International Herald Tribune", aflăm că dacă Putin a apelat la memoria lui Kutuzov, fostul prim ministru Serghei Primakov recurge la exemplul lui Alexander Gorceakov.

«Într-o cuvântare rostită cu prilejul împlinirii a 200 de ani de la naşterea omului de stat Alexander Gorceakov, d. Primakov a amintit că în 1856, când ilustrul său înaintaş a fost numit ministru de externe, Rusia suferise o înfrângere umilitoare în războiul din Crimeea şi mulţi credeau că aceasta înseamnă sfârşitul Rusiei şi începutul declinului inevitabil spre statutul de putere de mâna a doua.

Gorceakov susţinea că o reînnoire internă a Rusiei se poate realiza numai sub acoperirea unei politici externe active. El s-a folosit de conflictele dintre Turcia şi puterile europene pentru a recâştiga dreptul de a menţine o bază navală şi o flotă pe Marea Neagră. Paralela dintre atunci şi acum este evidentă.

D. Primakov se identifică cu Gorceakov. El respinge teza că Rusia este acum prea slabă pentru a duce o politică externă activă, că ar trebui să se axeze pe refacerea economiei şi pe reforma forţelor sale armate şi să se reîntoarcă pe scena lumii doar după ce îşi va fi refăcut puterile.

O asemenea politică, a spus el, ar crea un foarte periculos vid de putere de-a lungul graniţelor Rusiei. O politică externă activă este necesară pentru a-i asigura integritatea teritorială – cu alte cuvinte, Rusia trebuie se opună tendinţelor secesioniste din Cecenia şi din alte locuri.

După părerea lui Primakov, independenţa fostelor republici sovietice trebuie respectată, dar una din cele mai importante sarcini ale politicii externe este realizarea integrării ţărilor din CIS (Confederaţia de State Independente) într-o arie economică unită. Printre rânduri putem întrezări scopul de a reconstitui dominaţia Rusiei asupra fostului teritoriu sovietic. Pentru Primakov, astăzi scopul politicii ruseşti este acela de a acţiona ca o contrapondere faţă de hegemonia americană. Sub stindardul apărării ordinii unei lumi "multi-polare", Rusia poate atrage aliaţi importanţi, de exemplu China şi India, care s-o sprijine în rolul ei de putere mondială.»

De la idei şi gesturi simbolice la fapte este, în cazul de faţă, un drum scurt. Criza economică din Rusia este bine cunoscută, dar Putin a mărit bugetul pentru apărare cu 150% (o sută cincizeci la sută). După izbucnirea conflictului diplomatic cu Polonia, despre care vom pomeni mai la vale, câteva divizii ruseşti au făcut, pe neaşteptate, manevre militare la graniţa cu Polonia. Limbajul s-a schimbat şi el, radical, amintind de vocabularul războiului rece. Când cei de la Comunitatea Europeană au ameninţat Kremlinul cu sancţiuni economice à propos de războiul din Cecenia, Serghei Iastrijemsky, unul din consilierii lui Putin, a declarat: "Ar fi o măsură contraproductivă. Rusia furnizează Europei o mare cantitate de produse naturale". Aluzia era la conductele de gaz metan care alimentează occidentul. În acelaşi timp, vorbind în faţa corespondenţilor străini, Evgheni Adamov, ministrul Energiei Atomice, a spus: "Ar fi păcat. Nu vom mai avea posibilitatea să apărăm securitatea centralelor noastre nucleare. Ori, occidentul este şi el interesat de securitatea centralelor noastre nucleare. Nu-i aşa?". Aluzia era la un nou Cernobil. Sau chiar la două Cernobiluri…

Polonia, după cum se ştie, a expulzat săptămânile trecute nouă diplomaţi de la ambasada Rusiei la Varşovia, acuzaţi de spionaj. Aşa cum subliniază presa americană, polonezii, membri în NATO, n-au făcut asta de capul lor, ci de acord cu Statele Unite. Ideea este că cei de la Departamentul de Stat şi de la Pentagon, neştiind prea bine în ce ape se scaldă Putin, au vrut să-l

Surorii mele dragi,
Mia!

De ziua ta de naştere – 15 martie – îţi urez ţie şi bunului tău soţ sănătate!

Am ţinut ca felicitarea să apară în revista "Minimum", pe care o citesc mulţi dintre cei ce te-au admirat ca artistă şi maestră de balet.

Norbert

"testeze". Rezultatul experienţei n-a întârziat să apară. Moscova a expulzat, la rândul ei, nouă diplomaţi polonezi. Ministrul de externe, Igor Ivanov, a calificat hotărârea polonezilor drept "un act duşmănos la adresa Rusiei". Aşa cum observa un comentator de la BBC-Londra, "n-am mai auzit o asemenea expresie de pe timpul lui Brejnev".

Referindu-se la incident, agenţia moscovită "Interfax" a citat un general din serviciile secrete, care a spus: "Dacă occidentalii doresc să-l testeze pe Putin, n-au decât: se vor lămuri fără întârziere cu cine au de-a face… şi le vom arăta la ce se pot aştepta". Se pare că demonstraţia a fost convingătoare: ziarele poloneze, care atacau în permanenţă pe "spionii ruşi", au scos subiectul din pagina întâi, înlocuindu-l cu mari reportaje despre pregătirile sportivilor polonezi pentru Olimpiada de toamnă de la Sydney.

…Şi în timpul acesta, Kremlinul urmăreşte cu atenţie ce se petrece în Kosovo şi, în genere, în Iugoslavia. Adică în locurile care au provocat ruptura dintre occident şi ruşi, reînviind războiul rece. Şi determinând cotitura de la Moscova. Cum va ieşi NATO din groapa pe care şi-a săpat-o, singur, cu mâinile sale? La Mitrovica, în Kosovo, unde albanezii din UCK încearcă să-i alunge pe ultimii sârbi din regiune, e război în toată puterea cuvântului, seară de seară. Cetăţenii din ambele cartiere, despărţite printr-un pod, trag unii-n alţii, cu sete, lăsând câte 4-5 cadavre, zilnic, pe străzi. Trupele KFOR sunt atacate şi ele, iar spitalele sunt pline de militari francezi atinşi de gloanţe sau izbiţi cu topoarele-n cap de către albanezi. Jafurile comise de UCK-işti dau regiunii un aer de junglă. Iar cetăţenii, inclusiv albanezii, care crâcnesc sunt lichidaţi pe loc. Ziarul independent din Albania "Kosha Ditore" vorbeşte despre "fascizarea societăţii kosovare". Cât despre *armonia* mult făgăduită de liderii NATO, ziarul se pronunţă aşa: "Bombardamentele NATO au provocat o escaladare a urii şi astăzi este imposibil să se mai revină la ceea ce a fost, adică la o societate multietnică". Ies la iveală şi afacerile făcute cu ajutoarele trimise kosovarilor din ţările apusene. Magistraţii de la Parchetul din Bari au descoperrit, scandalizaţi, că banii colectaţi în cadrul operaţiei "Arcobaleno" (Curcubeul), din partea populaţiei italieneşti, cam 100 de milioane de dolari, au intrat în buzunarele mafiei albaneze şi ale UCK.

Cât despre Iugoslavia, lucrurile, din punct de vedere occidental, bat pasul pe loc. Miloşevici, în ciuda eforturilor apusene, a rămas la putere. Opoziţia n-a putut face nimic împotriva lui. Şi nici mizeria. Şi nici asasinarea, învăluită încă în mister, a doi dintre oamenii preşedintelui: faimosul Arkan şi ministrul apărării, Bulatovici. Înţelegând că războiul a constituit un eşec – şi pe plan politic şi pe plan moral – guvernele din NATO încearcă să se "distanţeze" de catastrofă, aruncând pisica moartă în curtea vecinului. Postul de televiziune France II, de pildă, a transmis un reportaj de amploare despre efectele produse de bombardamentele aeriene asupra uzinelor chimice din oraşul Pancevo. Acolo, poluarea e atât de mare încât medicii recomandă femeilor să nu nască în următorii 2-3 ani, pe motiv că pruncii vor ieşi cu malformaţii grave. Iar părinţii, pe partea lor, sunt candidaţi la cancer. Mesajul nespus, dar sugerat, al acestor reportaje este acesta: noi francezii am participat la război, însă bombardamentele le-au executat avioanele americane. De altă parte, George W. Bush, candidat la investitura Partidului Republican pentru alegerile prezidenţiale din noiembrie, a făgăduit, în cadrul unui interviu acordat postului de televiziune "Fox", că de îndată ce va ajunge la Casa Albă va scoate trupele americane din Kosovo: "Iugoslavia este o treabă a europenilor. Să-i lăsăm pe ei să rezolve problemele de pe continent"…

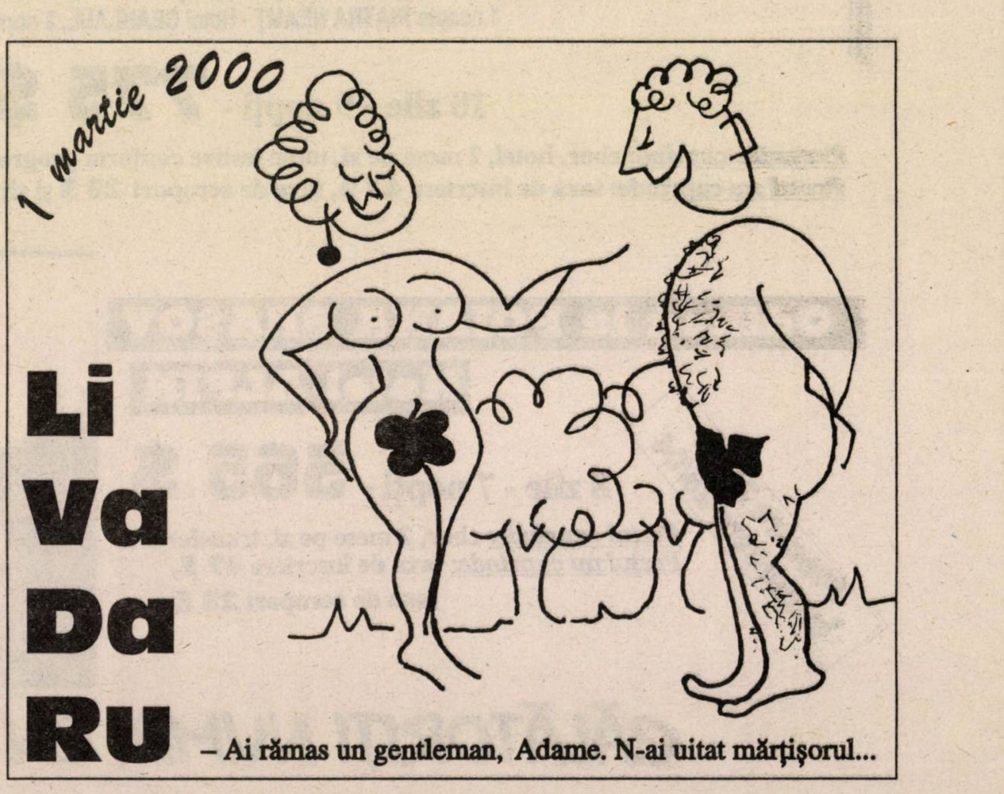

– Ai rămas un gentleman, Adame. N-ai uitat mărţişorul...

OPHIR TOURS

Str. Ben Yehuda 32, Tel Aviv (Pasaj EL-AL); Telefon: 5269666; Direct 5269791 - 5269525

Lică Bluthal vă propune:

EXCURSII SPECIALE DE PESAH

Excursia - TRANSILVANIA - MOLDOVA

PROGRAM: 2 nopţi SIBIU - Hotel CONTINENTAL, 1 noapte TG. MUREŞ - Hotel CONTINENTAL, 2 nopţi PIATRA NEAMŢ - Hotel CEAHLĂUL, 3 nopţi POIANA BRAŞOV - Hotel ALPIN.

9 zile - 8 nopţi - **745 $**

Plecare 19/04
Întoarcere 27/04

Excursie - MOLDOVA

PROGRAM: 2 nopţi BUCUREŞTI - Hotel CROWNE PLAZA / INTERCONTINENTAL,
1 noapte BACĂU - Hotel DECEBAL, 2 nopţi IAŞI - Hotel MOLDOVA,
1 noapte PIATRA NEAMŢ - Hotel CEAHLAUL, 3 nopţi POIANA BRAŞOV - Hotel ALPIN.

10 zile - 9 nopţi - **775 $**

Plecare 18/04
Întoarcere 27/04

Preţurile cuprind: zbor, hotel, 2 mese pe zi, mese festive conform programului, excursii, autobuz la dispoziţie
***Preţul nu cuprinde*:** taxa de înscriere **47 $**, taxa de aeroport **26 $** şi tipim **30 $**.

Odihnă la POIANA BRAŞOV

Hotel ALPIN

Plecare 21/04
Întoarcere 28/04

8 zile - 7 nopţi - **565 $**

Preţul cuprinde: zbor, 2 mese pe zi, transferuri.
Preţul nu cuprinde: taxa de înscriere **47 $**,
taxa de aeroport **26 $**.

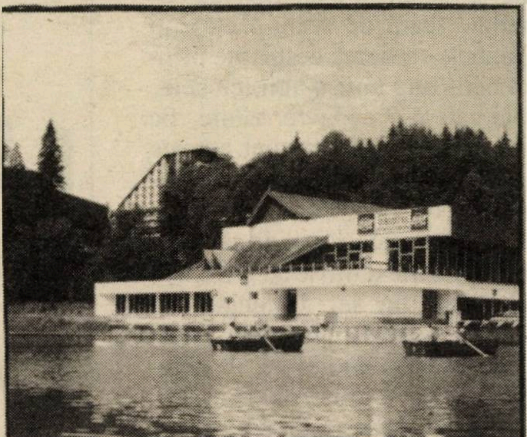

CĂLĂTORIŢI NUMAI CU CEI MARI

Punctul pe i

Câteva răspunsuri la câteva întrebări:

Întrebare: *«Ce părere aveți despre ministrul Beniamin Ben Eliezer care, când i s-au reproșat glumele lui stupide la Televiziune cu "romanim ganavim", a răspuns cu seninătate că glumele de acest gen fac parte din "cultura socială israeliană"?»*

(Prof. Sorina Goldstein, Raanana)

Răspuns: Cultură?... Cultură? Eu când aud de-asemenea cultură, scot revolverul.

Întrebare: *«Ce sfat i-ați da lui Barak, în legătură cu criticile tot mai vii din rândurile coaliției guvernamentale și ale propriului său partid, cum că "Micul Napoleon" hotărăște totul după cum îl taie capul, fără a se sfătui cu nimeni?»*

(Avraham Blum, Haifa)

Răspuns: I-aș aminti de o vorbă a lui La Rochefoucauld, care sună așa: "E nebunie curată să vrei să fii înțelept de unul singur".

Întrebare: *«Impresia mea este că atât cei din Partidul Muncii cât și administrația Clinton au fost luați prin surprindere de reacția negativă a publicului israelian la ideea de a se renunța la Podișul Golan. De unde vine această surprindere?»*

(Corina Marcovici, Natania)

Răspuns: Cred că atât Partidul Muncii cât și americanii au interpretat greșit harta politică. După alegerile din vara lui 1999, ei și-au închipuit că, respingându-l pe Netaniahu, israelienii au respins și ideile politice ale fostului prim-ministru; inclusiv refuzul lui Bibi de a accepta *diktatul* sirian. Este o eroare des întâlnită în rândurile "analiștilor" politici: o dată cu apa din lighean, aruncă și copilul. Eu – ca să dau un exemplu din altă ordine de idei – doresc din toată inima să ajungem la despărțirea religiei de politică, să dispară Shasul și Yahadut Hatora, și, în ziua când se va întâmpla una ca asta, mă îmbăt, ca de Purim, până nu mai deosebesc binele de rău. Dar de-aici nu trebuie să înțelegem că am abandonat credința și tradițiile mele religioase. Nu! (Ba, era să zic, dimpotrivă.) Revenind la chestiune, voi spune ca vânzătorul de covrigi de pe King George, din Tel Aviv, unde mă aprovizionez în fiecare zi. Știind că a votat în alegeri cu Barak, m-am mirat că lipise la intrarea chioșcului un afiș cu "Nu cedăm Podișul Golan": "Domnule, mi-a răspuns el, a renunța la Bibi nu înseamnă a renunța la Golan".

Întrebare: *«Am luat parte la o adunare românească unde venise și deputata Colette Avital. Și am admirat-o văzând cum, spre deosebire de alți "activiști" și șefuleți care se înghesuiau care mai de care să vorbească, mult și tare, ea asculta politicos, cu atenție... și vorbea foarte puțin, deși această personalitate, care a ocupat funcții înalte în diplomație și este o poliglotă de renume (vorbește curent engleza, franceza, germana, italiana, portugheza etc.) ar fi avut desigur mult mai multe lucruri interesante de povestit decât cei din jurul ei. Nu-i așa că această comportare este o dovadă că d-na Avital este o persoană de calitate superioară?»*

(Moni Koffler, Beer Sheva)

Răspuns: Ba da. Așa e. Scena la care vă referiți mă duce cu gândul la personajul unui roman al americanului John Dos Passos, care "știa să tacă din gură în câteva limbi străine".

Întrebare: *«Da, așa e, cum susține Al. Mirodan în editorialul său din nr. 155: planul de compromitere a conducătorilor noștri, din toate taberele, se execută în mod perfect. Slavă Domnului că până acum șefii armatei nu au fost luați la țintă. Ar fi cu adevărat neliniștitor... Și pe plan extern, bineînțeles, dar și pe plan intern.»*

(Katy Spielman, Cfar Saba)

Răspuns: Da, și pe plan intern. În caz că, din diferite motive, în rândurile armatei se cuibăresc neîncrederea și "complexele de vinovăție", ea nu mai poate interveni, la nevoie (dacă forțele de poliție sunt debordate) pentru restabilirea ordinii. O asemenea situație s-a petrecut în România, în vara lui 1990. Acuzată necontenit în presă că a tras în zilele revoluției din decembrie 1989, armata a evitat – sau, mai precis, a refuzat – să ajute poliția la rezolvarea binecunoscutului caz numit "Piața Universității". Istoricul român Florin Constantiniu a avut curajul de a scrie "împotriva curentului" (într-un articol din revista "Dosarele istoriei", din București), spunând niște lucruri pe care nici un *european* care gândește *politicește corect* n-are îndrăzneala să le spună:

"Timorarea și culpabilizarea armatei o face inoperantă în situațiile critice. Un exemplu îl oferă evenimentele din 13-15 iunie 1990. După victoria categorică a lui Ion Iliescu, printr-un vot absolut legal, blocarea Pieții Universității era lipsită nu numai de legalitate (cum fusese tot timpul, întrucât blocarea căilor de acces este interzisă), dar și de legitimitate (întrucât opțiunile politice ale celor din Piața Universității se dovediseră a fi în minoritate). Întrucât, în fața actelor de vi-

olenţă ale celor din Piaţa Universităţii, forţele de ordine s-au dovedit ineficace, iar armata, marcată de experienţa din decembrie, nu a vrut să intervină, singura soluţie – evident regretabilă, dar, repet, singura – a fost chemarea minerilor în Capitală. Brutalităţile comise de ei nu au nici o scuză, dar întrucât forţele legale (poliţie, armată) nu au fost în stare sau nu au vrut să intervină pentru a restabili ordinea, în chip paradoxal, o forţă lipsită de legalitate în acţiunile ei a fost cea care a împiedicat o minoritate violentă să răstoarne autoritatea – bună, rea, e altă problemă – legitimată prin votul populaţiei".

Întrebare: *«Ce anume reproşaţi, de fapt, ultra-religioşilor? Credeţi că cei ce conduc partidele harediste din Israel sunt chiar atât de periculoşi pentru societate?»*

(Av. Iulius Waldman, Paris)

Răspuns: Foarte. Prin felul lor de a se purta, ei îi îndepărtează pe oameni de la religie.

Întrebare: *«V-am trimis spre lectură manuscrisul unui eseu, dar aţi evitat să-mi daţi un răspuns clar dacă apare sau nu. Cred că am dreptul să vă cer opinia dv. despre eseul meu. Eu cred că lucrarea mea este originală şi importantă în condiţiile de azi.»*

(Rudolf W. Moses, Holon)

Răspuns: Bun… Cum doriţi… O să vă răspund aşa cum a făcut-o dr. Samuel Johnson (1709-1784) într-o împrejurare asemănătoare: "Manuscrisul dv. este bun şi original. Numai că ce e bun nu-i original, şi ce e original nu e bun".

Întrebare: *«Este din ce în ce mai clar că nici guvernele precedente, nici cel de astăzi nu au reuşit să rezolve problema fundamentală a Israelului: raporturile cu lumea arabă. De ce? De ce, aş zice, acest eşec al inteligenţei noastre? Care credeţi că este greşeala esenţială a conducătorilor de la Ierusalim?»*

(Michael Stoleru, Hedera)

Răspuns: Marele cusur al clasei noastre politice din ultimele decenii constă în aceea că nu a ştiut să facă nici pace, nici război.

Întrebare: *«Am îndoieli din ce în ce mai mari în legătură cu sentimentul lui Clinton şi al soţiei sale la adresa Israelului. Clinton a lăsat întotdeauna impresia unui om deosebit de sincer, deschis, emotiv, ori de câte ori era vorba de soarta ţării noastre, dar atitudinea lui şi-a lui Hillary din ultimii doi ani m-a derutat complet. Cum îl caracterizaţi pe Clinton ca om?»*

(Vivianne Rosenkrantz, Ierusalim)

Răspuns: Aşa cum o caracteriza un regizor american pe una din marile vedete ale Hollywood-ului din anii '40: "Ca fiinţă omenească, Joan Crawford este o mare actriţă".

Întrebare: *«Sunt întru totul de acord cu articolul lui Al. Mirodan din nr. 155: mi se pare şi mie că ni se servesc prea multe "demascări" de lideri (Weizman, Bibi, Barak) în această epocă grea pentru Israel, când duşmanul ne ameninţă din toate părţile. Şi mă întreb dacă mass-media de la noi, care face un "zgomot asurzitor" în legătură cu aceste cazuri, nu este pur şi simplu inconştientă.»*

(Rina Waldman, Petah Tikva)

Răspuns: Inconştientă? Asta n-ar fi mare lucru. Mie mi-e teamă însă că este conştientă.

Întrebare: *«Cum se explică întârzierea cu care reacţionăm noi la insultele, provocările şi atacurile duşmanului? Cum se explică faptul că guvernul a suportat atâtea jigniri din partea sirienilor până când să înţeleagă că trebuie făcută "o pauză" în tratative? Cum se explică faptul că am suportat atâtea lovituri din partea organizaţiei Hizbollah, în sudul Libanului, până să reacţionăm?»*

(Ec. Moshe Shaim, Ashkelon)

Răspuns: Nu ştiu. Bănuiesc că există motive de ordin psihologic. Pe vremuri, auzisem la Bucureşti următoarea anecdotă (o povesteşte şi filozoful C. Rădulescu-Motru în *Jurnalul* său): Doi ofiţeri, un englez şi un francez, sunt prinşi în junglă de câţiva africani şi condamnaţi la moarte. Înainte de execuţie, li se spune că au dreptul să ceară o ultimă favoare. Francezul cere hârtie şi creion, pentru ca să trimită o scrisoare mamei sale. Englezul cere să primească o sută de lovituri de bici la spate. Africanii îi satisfac rugămintea, pornind să-l biciuiască. O lovitură… trei… şapte… douăzeci… La a cincizecea lovitură de bici, englezul sare-n picioare, scoate un *Colt* din buzunar şi îi împuşcă pe toţi cei din jur. Uimit, francezul îl întreabă: "De ce nu ai tras până acuma?" "Nu eram destul de enervat".

Întrebare: *«Credeţi că protestele din Israel, din Statele Unite şi din ţările occidentale împotriva intrării partidului de extremă dreaptă al lui Haider în guvernul de la Viena, au reuşit să influenţeze opinia publică austriacă?»*

(Moshe Rosen, Kiriat Yam)

Răspuns: Da. Bineînţeles. Nici nu se putea altfel. În urma acestor proteste internaţionale, procentajul simpatizanţilor lui Haider, care în ianuarie fusese de 27%, a ajuns luna trecută la 34%.

Pix

●

Putin câte Putin şi s-a terminat cu Groznâi.

ITZHAK ARTZI

Carnet

50 de ani de emigrație (alia) și absorbție (klita)

Considerații generale (II)

Să mai știm și noi nițel cum a fost la început

(Urmare din numărul trecut)

După Ben Gurion, crearea statului și existența sa depind de un efort continuu de a aduce evrei și de a construi aici o economie și o societate pe baze noi.

În cei 22 de ani dintre declarația Balfour și cel de al doilea război mondial, asistăm la lupta de fiecare zi pentru intrarea fiecărui emigrant: capitaliști, cu o avere de o mie de lire sterline, studenți, sportivi ce vin și nu se întorc, tineri care construiesc așezările colectiviste și cooperatiste. În acești ani se construiesc primele orașe, se pun bazele organizațiilor profesionale și sindicale, se organizează vase cu imigranți ilegali. Mișcările de tineret din Diaspora își trimit cei mai buni membri în Eretz Israel.

Venirea nazismului în Europa și apoi epoca războiului se caracterizează printr-un efort extraordinar de a salva evreii, victime ale nazismului. Vase de refugiați, scăpate din ghearele nazismului, caută locuri de salvare. Mișcarea organizează vase, găsește marinari.

Puterea mandatară rămâne indiferentă la dramele refugiaților în căutarea unui loc de salvare. Blocada britanică închide porturile de intrare. Răspunsul ei – cota lunară de 1.500 certificare de intrare – e un răspuns ridicol față de tragedia a zeci și sute de mii de oameni în căutare de țară.

Această perioadă se soldează și cu scufundarea celor două vase de "ilegali", Struma (1942) și Mefkure (1944), expresie a indiferenței aliaților față de refugiați și supraviețuitori. Este clar că o atitudine de "porți deschise" în Palestina ar fi salvat zeci și poate sute de mii dintre victimele Holocaustului.

Situația devine și mai critică după război. Supraviețuitorii eliberați din lagărele morții caută locuri pentru un nou cămin. Dar porțile rămân ferecate. 53.000 de imigranți ilegali, capturați de flota engleză, sunt deportați în Cipru. Personal, sunt unul dintre ei, care a trăit experiența unui an de detențiune în lagărele imigranților ilegali din Cipru.

Proclamarea Statului Israel creează condițiile politice pentru organizarea imigrației de masă. Acum fiecare evreu e liber să vină în noul stat. Visul sionist al imigrației de masă poate deveni acum realitate.

În această mișcare de masă a evreilor din țările Diasporei spre noul stat, orice planificare a devenit irealizabilă. Condițiile politice schimbătoare au dictat datele imigrării, țările de ieșire, căile de acces, ritmul, calitatea imigrației.

Cum arată situația politică în primele luni de existență ale noului stat?

În Europa de răsărit, în România, procesul de comunizare se realizează cu pași repezi. Masele evreiești trebuie să decidă rapid între întoarcerea la vetrele lor distruse și jefuite și emigrare. Evenimentele se precipită, și ele determină deciziile.

Instaurarea comunismului în România pune în mod dramatic problema: încotro? Comunizarea le răpește evreilor casele și prăvăliile. Asupra lor planează primejdia că în curând va cădea cortina de fier și emigrația va fi total oprită. Răspunsul practic este plecarea în Israel, în orice condiții, dar preferabil în cadrul unui grup sionist organizat. Exodul se desfășoară sub semnul luptei nemiloase dintre CDE (Comitetul Democrat Evreiesc) și organizația sionistă cu o răspundere tradițională pentru organizarea alialei pe toate căile, pe mare, pe uscat și chiar pe calea aerului.

Crearea Statului Israel provoacă reacții neașteptate în lumea arabă. Evrei din Yemen, Irak, Libia sunt amenințați în existența lor. Ei trebuie scoși din aceste țări cu cea mai mare repeziciune. De aceea în primul an al statului ajung 102.000 de imigranți, iar în al doilea an – 240.000. În primii cinci ani, populația Israelului e dublată. Această imigrație de masă se realizează concomitent cu războiul, care este o luptă disperată pentru existență.

Țara e săracă. Serviciile administrative – neorganizate. Sunt zile în care sosesc o mie de olim. De unde bani pentru a-i aproviziona cu hrană? Concomitent e nevoie de bani pentru arme și muniții pentru a duce războiul și a-l câștiga.

Dacă proclamarea statului este minunea nr. 1, absorbția alialei de masă e minunea a doua a Israelului renăscut.

Absorbția omului într-o țară nouă este un proces complicat care cuprinde: procurarea unei locuințe, a unei ocupații din care noul venit să poată trăi, integrarea socială. Acest proces e cu atât mai greu dacă se realizează în condițiile unui război de apărare, fără fonduri suficiente și având de-a face cu grupuri de imigranți de culturi și mentalități diferite, străini unul de altul, separați de veacuri, uniți doar prin anumite norme religioase și tradiționale.

Această misiune a fost preluată

de oameni, fruntaşi ai Partidului Muncii, apropiaţi lui Ben Gurion, care au făcut din absorbţie şi integrare misiunea şi esenţa vieţii lor. Voi pomeni doar două nume, făcând o nedreptate multor altora: dr. Ghiora Ioseftal şi Avraham Ziegel.

După sosirea olimilor, stihinică sau organizată, prima problemă e cea a locuinţei.

Valul de imigranţi din 1949-1949 şi-au rezolvat problema instalându-se în locuinţele părăsite de arabi, fugiţi în masă.

Apoi apare prima formă de absorbţie: lagărul de olim, centrul de absorbţie, loc de concentrare fizică, dar şi locul de contact între cei însărcinaţi cu absorbţia şi imigrant.

Între 15 mai 1948 şi sfârşitul lui 1951 sosesc în ţară 388.000 de olim. Pentru o mare parte din ei, lagărul e o staţie de tranzit. Circa 200.000 dintre ei, adică jumătate din cei veniţi, îşi găsesc soluţia în locuinţele goale existente, o parte în aşezările agricole de tipuri diferite. Sute de mii de olim rămân în continuare în lagăre, aşteptând soluţia, lipsiţi de ocupaţie, complăcându-se într-o situaţie de semiparazitism, trăind în contul lagărului.

NOU!

În editura MINIMUM
a apărut

MOMENTE DIN VIAŢĂ
ŞI
SCURTE POVESTIRI

de Dr. IDY ILIAN

Ediţia a II-a adăugită

Autorul pune la dispoziţia cititorilor, gratuit, un număr de exemplare.

Solicitanţii pot primi cartea prin poştă cerând-o la adresa:

Dr. Idy Ilian
Str. Ghivati 6/7
AFRIDAR
Ashkelon 78471
Tel. 07/673-2138

Pentru a pune capăt acestei situaţii, ce generează fenomene parazitare, se organizează un nou tip de lagăre de tranziţie. Aici, imigrantul nu mai e întreţinut cu mâncare, ci doar adăpostit şi ajutat să-şi găsească de lucru.

Aceste lagăre noi se construiesc în regiuni în care există şansele unei ocupaţii – în apropierea oraşelor, dar şi lângă aşezările agricole.

Între 1950 şi 1952 sosesc alţi circa 304.000 de imigranţi.

În acest an ajungem la dublarea populaţiei Israelului. În acest interval s-au construit 113 lagăre de tranzit, în care-şi găsesc adăpost 245.000 de imigranţi neabsorbiţi.

În această perioadă grea se dezvoltă şi primele sedimente de nemulţumire, amărăciune, frustrare, sentimente de discriminare tribală, care vor exploda cu mulţi ani mai târziu, creând o tensiune socială prin care trecem până azi.

Acum apare şi şomajul, însoţit de demonstraţii, plecările din ţară.

În cei doi ani 1952-54, din motive politice, are loc o descreştere importantă a valurilor de imigraţie: doar 30.057 imigranţi. Această acalmie temporară dă factorilor responsabili posibilitatea de a scoate din lagărele de tranzit 104.000 de olim. Alţi 170.000 continuă să aştepte soluţia definitivă.

În aceşti doi ani se schiţează soluţii constructive:

– încurajarea elementului productiv, cu ideea de a transfera noul venit direct de pe vapor la locul de muncă;

– planificarea de aşezări noi, orăşeneşti, în care noul imigrant să devină nucleul formativ.

Ideea selecţiei stârneşte o furtună politică. Legea Întoarcerii îi conferă fiecărui evreu, bolnav sau sănătos, productiv sau neproductiv, dreptul de a veni în ţară. Cine îşi va permite să interzică imigrarea unei categorii care nu convine?

Şi o altă problemă: cu ce drept trataţi imigranţii ca pe nişte pioni, fără să-i consultaţi şi să le lăsaţi decizia liberă asupra soartei lor? În aceste discuţii factorul politic şi ideologic joacă un rol din ce în ce mai important. Fiecare din aceste experienţe e însoţită de demonstraţii, proteste, greve, intervenţia rudelor, care incitau noii veniţi să respingă deciziile factorilor responsabili.

Ciocnirea dintre dorinţa individuală şi planificare, oricât de superficială ar fi fost ea, creează o atmosferă de necontenită tensiune, agitaţie şi nemulţumire. În această ambianţă de "dureri ale facerii" se pun bazele oraşelor de dezvoltare Ashdod, Ashkelon, Kiriat Şmone, Eilat, Carmiel, a kibuţurilor, a satelor cooperatiste (moşavuri), azi aşezări înfloritoare.

Casele din aceste aşezări sunt modeste: unităţi de patru locuinţe standard familiale, în care o locuinţă avea suprafaţa de 24 de metri pătraţi, mai târziu de 28-32 metri pătraţi.

Aceste construcţii reprezintă un mare pas înainte în comparaţie cu barăcile de azbest, pânză sau tablă galvanizată. Privind în urmă, vedem ce mizerabile au fost aceste locuri de locuit. Condiţiile financiare au impus acest standard. Aceste condiţii au lăsat răni adânci în masele noilor imigranţi, în special la cei din Maroc, care nu s-au vindecat până astăzi.

În procesul de absorbţie a tineretului, un rol istoric decisiv l-a îndeplinit "Aliat Hanoar".

Instituţia "Aliat Hanoar" (imigrarea tineretului) a fost creată şi dezvoltată în anii '30 şi '40 ca o instituţie de salvare pentru a absorbi în kibuţuri sau în sate de tineret refugiaţi fără părinţi. Tineretul din "Aliat Hanoar" a venit din 70 de ţări. "Aliat Hanoar" a dezvoltat sisteme de integrare rapidă şi totală: tânărul sau tânăra – pentru care kibuţul sau satul tineretului devine casa, căminul, familia – învaţă repede limba, se integrează rapid în mentalitatea noului Israel. La terminarea stagiului educativ îi aşteaptă un alt factor integrativ, serviciul militar.

În anii alialei de masă, "Aliat Hanoar" devine o mişcare educativă. Ea mobilizează bogata ei experienţă din anii războiului pentru absorbţia tineretului din toate ţările Europei, Africii şi Asiei.

Educatori devotaţi, animaţi de idealism şi de ambiţia de a reuşi, pregătesc în aceste centre educative noua elită conducătoare a acestor curente de imigraţie. Absolvenţii lui "Aliat Hanoar" devin de fapt prima generaţie de conducători ai oraşelor de dezvoltare, aducându-le la nivelul social şi cultural la care se găsesc acum. Circa 100.000 de tineri din răsăritul Europei, din Asia şi Africa au trecut prin acest cadru de integrare, aducând o contribuţie decisivă la efortul de absorbţie.

Menţionez că unul din marii educatori ai acestei instituţii a fost profesorul Reuven Feuerstein, originar din Botoşani, laureat al Premiului Israel pentru educaţie, care a studiat copiii "mellah"-ului, ai ghetoului nord-african, şi a creat noi metode pedagogice.

Personal, am stat patru ani în fruntea acestei instituţii şi deci o cunosc şi de dinlăuntru, mândru fiind de contribuţia lui "Aliat Hanoar" la dezvoltarea Statului.

Definind integrarea, formula lui Ben Gurion era simplă: "veteranii" îi vor primi pe noii veniţi în rândurile lor. El se bizuia pe sentimentele de răspundere istorică, unitatea poporului, activităţile spirituale-religioase de bază, fiind convins că toate aceste elemente vor realiza un "melting pot", un creuzet care va crea şi dezvolta o nouă mentalitate comună, baza noii identităţi israeliene.

În realitate, lucrurile au fost mult mai complicate şi dificile. Fiecare *trib* vine cu datini, obiceiuri, obişnuinţe de fiecare zi, multe cu o organizare familială patriarhală, o limbă străină, valori culturale şi folclorice, parte integrantă din viaţa lui. În mod natural, veteranii manifestă o atitudine de superioritate, de patronaj, făcându-i pe noii veniţi să se simtă umiliţi.

Toate acestea se repetă în mare în cele 70 de triburi constitutive: indienii din Cochin, tripolitanii, iranienii, kurzii etc. etc. Deosebiri, probleme de absorbţie spirituală, dar ceva mai uşoare, au fost şi în procesul de absorbţie al originarilor din Europa, supravieţuitorii Holocaustului, românii, ungurii, polonezii.

Aliaua de masă aduce şi cazuri sociale grele: invalizi, bătrâni, bolnavi. Aliaua din Bulgaria, de pildă, a adus cu sine şi ospiciul de nebuni al Comunităţii din Sofia. Nimeni nu ştia câţi vor veni, când vor sosi, care sunt problemele pe care le vor aduce cu sine.

Din Africa de Nord au venit în primii doi ani 27.000 de suflete. Spre deosebire de yemeniţi şi kurzi, veniţi deodată, marocanii au venit în valuri.

Primul val a avut opţiunea între Franţa şi Israel. Clasa de mijloc, mica burghezie, a preferat Franţa. la noi au venit păturile mai slabe, evreii din ghetouri, din sate, bolnavi, bătrâni. De aceea s-a avansat ideea selecţiei, de a interzice celor cu dificultăţi de absorbţie venirea în Israel. Aliaua de masă a fost o întâlnire amară între triburi străine, între Apus şi Răsărit, ce a creat dezrădăcinare, frustrare, animozitate, duşmănie, cu ecouri târzii, până astăzi.

S-au găsit şi cercuri care au avertizat că dacă vor veni în Israel toţi cei o jumătate de milion de evrei marocani, ei vor provoca o explozie socială.

(Continuare în numărul viitor)

MAMAIA מַאמַאַיה
Restaurant
românesc
Grătar – pescărie

Aer condiţionat, ambianţă plăcută,
serviciu conştiincios, preţuri moderate.

Deschis zilnic între orele 12-24.

Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim şi româneşte.
Restaurantul MAMAIA

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

Ne place...
...Nu ne place

Ne place că...

...apucând, în sfârşit, să intre în anul 2000 şi mileniul III, oamenii şi-au dat seama că nu e nici o scofală dintr-asta şi zilele sunt la fel ca-n mileniul trecut.

Ne place că..

...vestitul comedian francez Jean Yanne şi mai tânărul său coleg Laurent Ruguier prezintă zilnic, la postul de radio Europe I, o emisiune intitulată "Secolul XX – 100 de ani de tâmpenii".

Nu ne place că...

...atunci când copilul cubanez Elian Gonzales (6 ani), văzând la Miami, SUA, un avion deasupra capului, a exclamat: "Vreau să mă întorc acasă!", tipii de la televiziunea americană care filmaseră scena au tradus din spaniolă în englezeşte aşa: "***Nu*** vreau să mă întorc acasă!".

Ne place (în schimb) că...

...ziariştii de la cotidianul german "Frankfurter Algemeine Zeitung" au dezvăluit tărăşenia, făcându-i de băşcălie internaţională pe mass-mediştii care ne dau, toată ziua bună ziua, lecţii despre datoria presei de a spune adevărul şi alte tiribombe aşijderea.

Ne place că...

...în sfârşit, în loc să se pună cu toroipanul pe muncitorii ilegali de la noi, autorităţile au făcut, aşa cum se cuvine, cale-ntoarsă, hotărând să-i ia la bani mărunţi pe antreprenorii care se îndeletnicesc cu aducerea – pe şest – în ţară a muncitorilor cu pricina.

Nu ne place că...

...fără a ţine seama că omul este obişnuit să vadă Jurnalul de seară la o anumită oră, opt sau nouă, cei de la canalele I şi II ale TV dau mereu programul peste cap, programând meciuri de baschet sau fotbal; nu ne place deloc, fiindcă cetăţeanul nu este obligat să citească-n fiecare zi gazeta pentru a vedea dacă au intervenit schimbări în program; şi fiindcă ai noştri ar putea învăţa de la televiziunile străine, unde redacţia nu modifică, nici s-o pici cu ceară, ora Jurnalului, găsind soluţii potrivite pentru transmiterea meciurilor.

Ne place că...

...deputatul Iosef Paritzky (44), din Shinui, şi-a atârnat în biroul său din Knesset portretul lui rav Ovadia Iosef, şeful spiritual al Shas-ului, pentru a-l avea mereu în faţa ochilor şi a nu uita cumva cum arată la faţă cel pe care dânsul şi-a jurat să-l combată necontenit. Ne place, de asemenea, că acelaşi Paritzky (uite-un tip pe care nu-l băgasem de seamă până acuma) a descoperit un citat – prima-ntâi! – din Maimonide, sunând aşa: "Este interzis să-ţi câştigi existenţa din studierea Torei"; citatul e tocmai bun să dai cu el la moalele capului grangurilor din Shas, care-i învaţă pe tinerii din *ieshivot* să trăiască, tot studiind, din banii statului, pe daiboji.

Nu ne place că...

...excelentul şi mult iubitul prin Israel actor Florin Piersic a declarat ziarului "Cotidianul" din Bucureşti: "Sunt consecvent în prietenia faţă de Vadim Tudor, despre care vreau să cred că tot ceea ce face este spre binele poporului". Cum adică, bre

ISRATON LTD.

INSTITUTUL DE REABILITARE A AUZULUI

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 39

Tel. 03-5172910 – 5107317

SUB CONDUCEREA DOMNULUI
MICHAEL SHARON

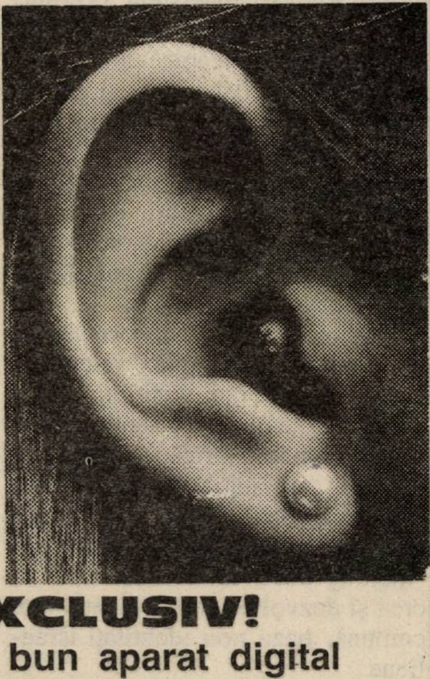

APARATE AUDITIVE
INVIZIBILE
ASCUNSE ÎN URECHE

- ❖ Consult şi îndrumare fără plată
- ❖ Baterii de lungă durată
- ❖ Laborator de reparaţii
- ❖ Preţuri speciale pentru pensionari şi membri Kupat Holim

Vorbim şi româneşte

NOU - EXCLUSIV!

„Natura”, cel mai bun aparat digital din lume (ISRATON)

Florine? Tu vrei să crezi că toate chestiile cu *jidani*, perciuni, tăiaţi împrejur, lipitori, comploturi sionisto-iudeo-francmasonice etc. etc. din "România Mare" sunt spre binele poporului român?

Nu ne place că...

…aşa cum a dezvăluit deputatul David Azulai, preşedintele comisiei pentru probleme interne a Knessetului, gangsterii care aduc, cu acte false, muncitori străini în Israel, pretind (şi obţin) 2.000-2.500 de dolari de cap de om drept şpagă pentru angajare.

Ne place că...

…preşedintele parlamentului, Avraham Burg, revoltat de atacul trivial lansat de deputatul David Tal din Shas împotriva lui Aharon Barak, preşedintele Tribunalului Suprem (care se afla în incintă), l-a făcut pe vorbitor de idiot; şi ne place nespus că microfoanele ziariştilor au înregistrat această într-un totul întemeiată remarcă.

Ne place că...

…o englezoaică în vârstă de 50 de ani şi-a îngropat în grădină aspiratorul (care încetase a mai funcţiona după 20 de ani de activitate) şi a plantat flori pe mormânt, explicând că obiectul a slujit-o cu fidelitate şi merită cinstirea din plin.

Ne place că...

…un librar din New York a avut ideea (bravo lui!) de a oferi clienţilor, ca bonus, câte un sărut memorabil pentru fiecare carte cumpărată. După ce au luat cartea, cumpărătorii se duc cu chitanţa la un stand anume amenajat, unde îi aşteaptă un bărbat (pentru cumpărătoare) şi o femeie (pentru cumpărători), care distribuie recompensa.

Nu ne place (însă) că...

…nici Harry Fosha, corespondentul nostru la New York, nici Arminius Cassvan, de la rubrica "Idei", nu s-au repezit, nici până la ora de faţă, să cumpere o carte la sus-amintita librărie.

Ne place că...

…la Mica Publicitate a ziarului "Adevărul" din Bucureşti – rubrica *Cumpărăm* – a apărut următorul anunţ: "(Cumpărăm) orice auto împreună cu posesor. 01/892.15.00".

Ne place că...

…dacă umbli pe Internet şi faci: www.inch.com/-brett dai peste un *site* din Statele Unite intitulat "99 de metode pentru a deschide o sticlă de bere fără deschizător".

Ne place că...

…faimosul Arkan, şeful grupării paramilitare "Tigrii sârbi", acuzat de Tribunalul de la Haga de crime împotriva umanităţii, îi înnebuneşte pe occidentali chiar şi după ce a fost înmormântat luna trecută la Belgrad. Aşa cum anunţă agenţia Associated Press, citând câteva ziare iugoslave, Arkan, despre care toată lumea ştie că a fost ucis de-o mână misterioasă în holul hotelului "Intercontinental" din Belgrad, trăieşte bine mersi undeva prin Europa apuseană, cadavrul înmormântat fiind acela al sosiei sale.

Ne place că...

…lunarul "L'Arche", din Paris (publicaţie a Comunităţii de pe malurile Senei) a avut curajul să-i facă de neruşinaţi pe şefii de la Vatican, care au declarat – fără tresărire de obraji – cum că guvernul israelian ar fi vinovat de cearta la cuţite de la Natzeret dintre arabii musulmani şi cei creştini à propos de construirea unei moschei în oraş.

Nu ne place că...

…ziariştii iordanezi Abdulah Hosnath, de la "Jordan Times", Saltan Hatab, de la "A Rai", şi Djihad Al-Mawami, de la "A Destour", care au fost excluşi din Federaţia Ziariştilor Iordanezi pe motiv că vizitaseră Israelul, la invitaţia Universităţii din Haifa, şi-au făcut autocritica în public, angajându-se ca de-aci înainte să respecte cu stricteţe regulamentul Federaţiei, care interzice jurnaliştilor orice fel de "normalizare în relaţiile cu Israelul".

Ne place (în schimb) că...

…după aflarea ştirii (cam surprinzătoare, nu-i aşa?) de mai sus, cititorii lui "Minimum" vor avea prilejul să înţeleagă mai bine cum devine cazul cu Noul Orient Mijlociu.

Ne place că...

…aşa cum zice săptămânalul american "Time" în legătură cu noul secol, în anul 2005 vor ieşi pe piaţă lentile de contact îngăduind purtătorului să vadă imaginile de la TV şi de pe Internet chiar fără a deschide ochii (de parcă astăzi n-ar exista cetăţeni care văd fel de fel de ştiri pe micile ecrane, fără să deschidă ochii la ele – **n. red.**); în anul 2010 vor fi produşi câini de casă electronici, capabili, la auzul vocii stăpânului, să regleze temperatura din odaie ş.a.; în 2024 se vor înfiinţa primele colonii omeneşti pe planeta Marte (şi poate-i mai lasă-n pace pe coloniştii din Iehuda şi Shomron – **n. red.**); în sfârşit, o veste cu adevărat îmbucurătoare: în anul 2500 durata medie a vieţii omeneşti va fi de 140 de ani.

Nu ne place că...

...în volumul "Antologia poeţilor premiaţi la concursul Nicolae Labiş", editat de Inspectoratul pentru Cultură Suceava, a apărut poezia "O noapte cu patria" de Mihail Gălăţanu (un autor altfel inteligent şi talentat din "noul val"), poezie ce sună aşa: *"Ce ţâţe moarte ai tu, fă Patrie/ trase în milioane de exemplare/ .../ Ce bani buni ai făcut tu la Stambul/ fă Patrie/ cu turcaleţi, arabi, cu libanezi şi curji/ în boscheţi sau direct în picioare/ O noapte cu tine, Patrie/ e o noapte cu brijibardo şi claudiaşifăr la un loc/ Băga-mi-aş capu', gagico/ pe sub zonele tale geo-termale/ Căca-m-aş în poienile tale, Patrie/ care-ai învăţat scatofilia de la marii tăi oratori patriotarzi./ Pişa-m-aş pă toate cuvintele mari/ pe care lumea le păstrează doar pentru tine."*

Nu ne place, fiindcă noi suntem înapoiaţi şi avem o adevărată repulsie la adresa urii de sine, oriunde şi oricum s-ar manifesta aceasta, pe-aicea, la Raanana, la Suceava, în România sau în Tanganica.

Ne place că...

...firma finlandeză de confecţii Reima-Tutta a fabricat un costum "inteligent", care, datorită câtorva elemente electronice montate în ţesătură, este capabil să regleze temperatura veşmintelor respective: când e frig, hainele se încălzesc, când e cald, ele se răcesc; nu ne place, în schimb, că noul costum va fi pus în vânzare de-abia la sfârşitul anului (or, noi ne gândisem să cumpărăm o haină şi-un pantalon pentru la vară).

Nu ne place că...

...d-na Wendy Deng (39), noua şi frumoasa soţie – chinezoaică de felul ei – a marelui patron de presă australian Rupert Murdoch (68), a cerut bărbatului ei să înceteze a mai publica fotografii de femei cu sânii goi în ziarul londonez "The Sun", punând astfel capăt unui obicei vechi din 1969 şi care provoca plăcerea cotidiană a englezului.

●

A fost odată un Ezer Weizman. Acum, Ezero Weizman.

Ne place că...

...deputatul Ilan Ghilon (Meretz) a cerut societăţii El-Al zboruri speciale pentru fumători. Motivul: interzicerea fumatului, mai ales pe distanţe lungi, produce mari suferinţe fumătorilor; ne place iniţiativa sus-amintită, cu atât mai mult cu cât Ghilon, deputat din *trib*, demonstrează, în felul lui, că ai noştri, din alia, sunt de regulă oameni echilibraţi, ostili habotnicismelor, sifilisului la cap, extremismelor şi fanatismelor de orice fel.

Nu ne place că...

...deputatul Hagai Meron, din Partidul Muncii, supărat pe Ehud Barak că nu-i făgăduise înainte de alegeri un post de ministru, l-a turnat pe Micul Napoleon la deputata Limor Livnat, punând în mâna acesteia un teanc de acte à propos de finanţarea ilegală a campaniei electorale a actualului nostru prim ministru.

Nu ne place (nici) că...

...Limor Livnat, femeie bine şi îmbrăcată mereu cu gust, l-a turnat la rândul ei pe Meron, atunci când fusese întrebată de Controlorul Statului de unde posedă documentele compromiţătoare cu pricina.

Nu ne place (pe scurt)...

...turnătoria.

Ne place că...

...aşa cum ne-am dat seama dintr-o străfulgerare, nu se mai poartă pălării.

Nu ne place că...

...sindicatul profesorilor – alcătuit în principiu din oameni cu imaginaţie – n-a găsit altă cale de a lupta pentru revendicările sale decât greva în şcoli, lăsând astfel copiii de izbelişte, cu zilele şi săptămânile.

Nu ne place (nici) că...

...există profesori care câştigă numai 4.000 de shkalim lunar, adică tot atâta cât lasă fel de fel de mahări şi borfaşi cu funcţii la restaurantul "Tour d'Argent" din Paris pentru o masă de două persoane, cu o sticlă de vin *Petrus* 1949.

Ne place că...

...preşedintele Weizman a avut curajul să declare că, în ciuda scandalului binecunoscut, refuză să demisioneze.

Nu ne place că...

...preşedintele Weizman n-a avut curajul să declare că, din cauza scandalului binecunoscut, el se hotărăşte să demisioneze.

Clinica de medicină alternativă

„Anita – Rehovot"

condusă de un

doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

●

Tratăm cu succes:
• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotenţă • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •

●

De asemenea:
• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254
08/945-6135

GH. NERTEA

Acele de siguranţă şi haina de piele

Îţi mai aduci aminte, Doamnă?

Una din preocupările de căpetenie ale celor care plecau din România în excursii prin Uniunea Sovietică sau alte ţări vecine era: ce să duc acolo? Ce să aduc de-acolo? Iar cei cu simţul comercial mai dezvoltat îşi puneau în cap "să-şi scoată banii" de excursie.

Cunoscutul fotbalist Gh. Nertea, în prezent – după ce a pus ghetele-n cui – ziarist sportiv, a fost, la vremea respectivă eroul (dar nu sportiv!) al unei păţanii cu *lovituri* negustoreşti la Moscova. El şi-a amintit de întâmplare şi a povestit-o de curând în săptămânalul "Lumea liberă" din New York.

În tinereţe, Nertea înscria goluri de toată frumuseţea în poarta adversarilor. Astăzi, fosta extremă marchează puncte pe terenul umorului.

«Măi băieţi – ni se adresează, după un antrenament, tovarăşul Şulea, preşedintele sindicatelor minerilor din Valea Jiului, care, printre altele, se ocupa şi de bunul mers al echipei de fotbal – dacă-i batem duminică pe UTA, plecăm în turneu în ureseseu! Om fost la Bucureşti, la sindicate, şi tov. Mujic mi-o spus c-o aranjat pentru voi un turneu la fraţii noştri di la răsărit. Da' numai cu condiţia să-i batem pi arădeni. Ştiţi cât di mult ţini la noi, că doară îi născut aici, în Vale, la Petrila. Şi dacă azi o ajuns om mare, îi că s-o tras dintr-o familie de mineri!»

Tribunele vechiului stadion "Jiul" din Petroşani sunt pline ochi, cu mult timp înaintea începerii meciului nostru cu UTA. În sfârşit, fluierul prelung al arbitrului Nicolae Cursaru cheamă cele două formaţii la centrul terenului. Noi, cei de la Jiul, începem puternic şi în minutul 19, la o centrare a mea de pe stânga, Ciurdărescu, vârful nostru de atac, reia balonul cu capul, învingându-l pe Coman, care pe atunci apăra poarta UTA. Scorul se menţine până în minutul 55, când Ciala Petchowschi, pe atunci, în anul 1957, la sfârşitul carierei lui de mare glorie sportivă, egalează dintr-o lovitură liberă. Cu gândul la turneul din ţara tovarăşului Lenin, care pe atunci însemna ceva, forţăm în final şi, cu numai câteva minute înaintea sfârşitului jocului, iau o acţiune pe cont propriu, îl driblez pe Băcuţ II şi, cu o "bombă" de la 16 metri, catapultez balonul în vinclul porţii lui Coman. Sunt sufocat pur şi simplu de "grămada" coechipierilor mei, care nu mai conteneau cu îmbrăţişările. Victorie şi turneul în… măreaţa Uniune Sovietică prinde viaţă.

Seara târziu, câteva bătăi la uşa garsonierei mele mă trezesc din somn. Cine să fie la ora asta? De partea cealaltă a uşii îi recunosc vocea lui Jiga Gram, portarul nostru de rezervă, care nu putea emite pretenţii în faţa lui Crâsnic, titular de drept. Deschid şi-i dau drumul în casă. «Georgică, uite de ce te-am deranjat. Plecăm la ruşi. Tu, care le ştii pe toate, spune-mi şi mie "ce merge" la ei?» Puţin înciudat că mă trezise din somn la ora aceea, ce-mi vine în minte? «Ace de siguranţă!» – îi trântesc eu. «Ce vorbeşti? Cumpăr mâine vreo 3.000!». «Ai grijă cum le ascunzi, să n-avem probleme la vamă! Te-am văzut cu o haină de piele nou-nouţă, cred că cel mai bine ar fi să le înfigi în căptuşeală şi să îmbraci haina pe tine.» «Bă, da' bună idee mi-ai dat!» Şi, după ce-mi urează "noapte bună", pleacă glonţ.

Ne pregătim de drum. Haina mongoleză a lui Jiga atârna cu cel puţin 10-12 kg. în plus. Jiga se chinuise o zi întreagă să înfigă acele de siguranţă în căptuşeala de satin, care arăta acum ca o armură medievală pe dinăuntru. Ajungem la Moscova. Gram vine la mine şi mă întreabă cum să le vândă. «Măi, Jiga, uite cum procedezi: mergi pe stradă şi când vezi două-trei rusoaice, desfaci poalele hainei şi le arăţi acele.» Zis şi făcut.

Gram pleacă în acţiune iar eu, mai mult de curiozitate, îl urmăream discret de la câţiva metri în spate. Cum apar în faţa lui primele rusoaice, Jiga îşi desface poalele hainei cu largheţe, să lase să i se vadă acele. Femeile se uită mirate la el, după care îl ocolesc speriate. Secvenţa se repetă de mai multe ori. Eu abia îmi puteam stăpâni râsul, în timp ce chipul lui Jiga căpăta trăsături dramatice.

În ultima zi a turneului, jucăm la Stalingrad. Gram continua cu desfăcutul poalelor hainei, dar clienţi, ioc. Într-o seară vine disperat la mine şi-mi spune: «Georgică, n–am vândut nici un ac!» «Măi, Jiga, măi, eşti urmărit de ghinion. Tocmai azi am citit în "Pravda" că ruşii au încheiat un contract cu americanii pentru import de ace de siguranţă. Deci, îţi dai seama că acum nimeni nu mai cumpără la negru ace de siguranţă!» «Vai de capul meu, zice el, am rămas cu ele! Asta n-ar fi nimic, dar să vezi cât timp îmi ia acum să le scot din căptuşeală!…»

Totuşi, norocul i-a surâs în cele din urmă lui Gram, pentru că tot a reuşit să facă o afacere pe tărâm sovietic. A reuşit să-şi vândă haina de piele, cu ace cu tot, unui taximetrist rus, pe un preţ foarte bun, iar din banii câştigaţi să-şi cumpere un frumos aparat de radio, marca "Racheta", singurul, pe atunci, în Valea Jiului.

G. IOSUB

Scrie și despre mine, Ioină!

De vorbă cu Iulius Iancu... de pe strada Leca

- **O carte despre o stradă...**
- **"Nu e om să nu fi scris o poezie, măcar o dată-n viața lui"**
- **Mama care m-a născut și mama care m-a crescut**
- **Moștenire pentru nepoți**

S-au scris cărți despre continente, țări, provincii, orașe. Dar iată că a apărut recent în Israel o carte despre o stradă. Doctorul Iulius Iancu din Haifa a publicat cartea "Noi, copiii străzii Leca". O carte dedicată familiilor evreiești ce au locuit-o. Cartea, originală și remarcabilă, este bilingvă – română și ebraică – și este însoțită de numeroase desene, executate chiar de autorul ei. Strada Leca nu mai există; buldozerele au dărâmat-o. ea dăinuie doar în amintirile celor ce au locuit-o.

Cartea d-lui Iulius Iancu este o delectare nu numai pentru cei ce au cunoscut această stradă din Bacău, ci pentru toți cei ce au citit-o. Este o carte interesantă, caracterizată de un cronicar drept o bijuterie. Iată de ce m-am grăbit să-l cunosc pe autor și să stau de vorbă cu el.

G. Iosub: *Ce v-a îndemnat să publicați această carte acum, când împliniți 80 de ani de viață?*

Dr. Iulius Iancu: De mult îmi stăruiau în minte locurile și figurile celor din orașul meu natal, Bacăul. M-am născut și am copilărit pe strada Leca, ce se întindea pe o lungime de trei kilometri și era locuită aproape exclusiv de evrei săraci. Cartea este dedicată oamenilor sărmani, fiecare cu meseria sa: croitori, cizmari, frizeri, brutari, fierari, tinichigii, mici comercianți; o lume cu datini și obiceiuri ce au dispărut. Chipurile lor mă urmăreau tot timpul; nici nopțile nu aveam liniște. Visam diferite personaje care îmi porunceau: "Scrie și despre mine, Ioină!" (așa mi se spunea pe când eram copil). Mă trezeam, făceam câte un desen și–mi notam câteva repere despre personajul respectiv. Și așa, încet-încet, a luat naștere cartea despre strada Leca.

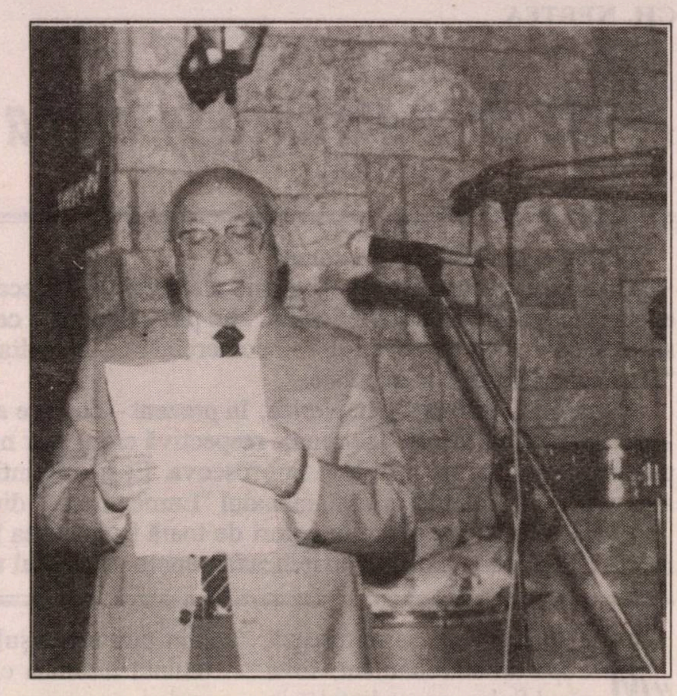

Dr. Iulius Iancu: chipurile lor mă urmăreau tot timpul

G. I.: *Domnule doctor, o indiscreție, ați mai păcătuit cândva în ale scrisului?*

I. I.: Recunosc! În tinerețe, pe când eram student, am publicat articole pe teme culturale în publicațiile din Bacău și la "Adevărul literar și artistic" din București. Am scris chiar un roman, intitulat "Târgul amintirilor", care a rămas nefinisat, în manuscris. Ulterior, prins de activitatea de medic, nu am mai avut timp de literatură; am publicat doar lucrări de medicină.

G. I.: *Din cartea despre strada Leca se simte nu numai naratorul; ea este impregnată de o undă de lirism... Ați cochetat cumva și cu poezia?*

I. I.: Ați ghicit! Cum spune cântecul, "că nu e om să nu fi scris o poezie, măcar o dată-n viața lui", am comis și eu poezii pe care le-am ținut în sertar, dar acum pregătesc un volum de poeme.

G. I.: *Cum de v-ați gândit să însoțiți textul cărții despre strada Leca cu desene? Vă place să desenați?*

I. I.: Desenez dintotdeauna. Desenez din instinct. Dar nu sunt decât un biet amator, fac parte din cei denumiți "pictori naivi". M-au urmărit figurile oamenilor de pe strada mea în munca lor de zi de zi, la rugăciune, la sărbători, la bucurii și la dureri. Ele s-au păstrat în mintea mea ca într-un computer. Și înainte de a le defini în scris, le creionam fizic, așa cum stăruiau ele în memoria mea.

G. I.: *Dați-ne câteva date biografice despre dumneavoastră.*

I. I.: M-am născut în 1920. Tatăl meu era croitor. Cu mașina lui de cusut a întreținut familia cu copii pe care i-a dat la școli și i-a ajutat să devină intelectuali. Pe mama mea, Rașela, care m-a născut, nu o țin minte, deoarece ea a murit când eu aveam abia doi ani. Când am împlinit cinci ani, tatăl meu s-a recăsătorit și așa am cunoscut-o pe mama Țili, cea care m-a crescut. De la începutul venirii ei în casa noastră m-am simţit bine cu ea. Mama Ţili a fost cea care m-a încurajat şi susţinut la răscruce de drumuri: cel uşor şi ieftin la scaunul din atelierul de croitorie, alături de tata, sau calea grea şi costisitoare spre învăţătură.

G. I.: *Ce v-a determinat să urmaţi medicina?*

I. I.: Dragostea pentru oameni, pe care mi-am însuşit-o în strada Leca. Am terminat facultatea de medicină la Bucureşti şi am lucrat mai întâi la spitalul "Caritas" şi ulterior ca medic militar. În Israel am fost angajat la spitalul din Afula şi după aceea la Centrul medical "Lin" din Haifa.

G. I.: *Sunteţi medic radiolog pediatru. Copiii se tem de aparate ce funcţionează în întuneric. Cum procedaţi cu ei?*

I. I.: M-am specializat în radiologia pediatrică la Londra, deoarece iubesc mult copiii. Găsesc întotdeauna mijloace de a anula frica copiilor faţă de medic, aparate şi întuneric.

G. I.: *Când şi unde v-aţi căsătorit? Ce profesie are soţia dumneavoastră?*

I. I.: La Bucureşti, în 1949, după terminarea facultăţii. Soţia mea, Rita, este economistă, şi în Israel – unde ne-am stabilit în 1964 – a lucrat în profesia ei la Kupat Holim.

G. I.: *Aveţi copii?*

I. I.: Da, unul singur. O fată, Rahel, care a absolvit facultatea de limbi străine şi lucrează la biblioteca spitalului "Rambam" din Haifa. M-a ajutat mult la cartea mea, mai ales la traducerea în ebraică. Stăteam uneori ore întregi pentru a găsi echivalentul unor cuvinte româneşti în ivrit. Şi ginerele meu, Beni, inginer, m-a ajutat, găsind soluţii tehnice pentru editarea cărţii. De la fiica mea am doi nepoţi: Keren (25 de ani), care, după ce a terminat facultatea de psihologie, având talent la desen urmează acum artele plastice la colegiul "Oranim" din Tivon. Celălalt nepot, Ori (15 ani), e încă elev şi îi plac matematica şi sportul.

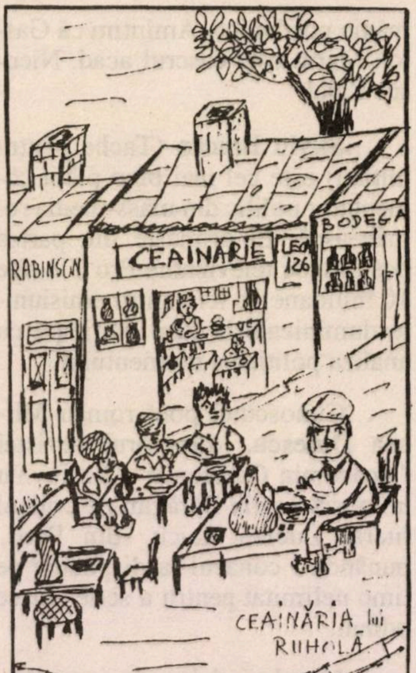

Ceainăria lui Ruholă de pe strada Leca: cel mai bun ceai din lume

G. I.: *"Mens sana in corpore sano", cum spuneau romanii. Cred că "strada Leca" este cea mai plăcută moştenire ce o lăsaţi nepoţilor dumneavoastră. În felul acesta îşi vor cunoaşte rădăcinile şi deoarece e scrisă şi în ebraică, le va fi mai lesne s-o citească, fiindcă presupun că tinerii se descurcă mai greu cu limba română. Ştiu asta din propria mea experienţă.*

I. I.: Asta, din păcate, aşa e… Cartea publicată de mine este, într–un fel, şi un document istoric despre cum au trăit evreii de pe strada Leca din Bacău şi în general în România. Şi, deoarece am primit zeci de telefoane de la băcăuani, aflaţi în Israel sau în străinătate, întrebându-mă de X sau Y, căci ei trăiesc cu nostalgia trecutului, încerc să scriu o continuare a cărţii care să cuprindă şi alte figuri care mi s-au împrospătat în memorie.

G. I.: *Eu vă urez succes!*

Nou!

În editura MINIMUM a apărut

NOI, COPIII STRĂZII LECA

de IULIUS IANCU

«"Noi, copiii străzii Leca" nu şi-a propus să vorbească nici despre un oraş, nici măcar despre un cartier, ci despre o stradă. Obiectivul e mic, o celulă de viaţă doar, însă dr-ul Iancu îl priveşte la microscop – cam aşa cum făcea cu globulele de sânge în laboratorul tinereţii sale universitare – şi ne arată apoi, cu degetul, minirealităţile străzii examinate.»

Al. Mirodan

"Noi, copiii străzii Leca" este o lume de oameni simplu, cinstiţi, muncitori şi curaţi la suflet – lume în care m-am născut şi după ale cărei norme nescrise am trăit şi continui să trăiesc.

Autorul

Autorul aduce la cunoştinţa cititorilor că, din păcate, cartea s-a epuizat.

Cartea prezintă un document istoric şi literar asupra unei străzi distruse.

Autorul speră că se vor găsi organizaţii, instituţii sau societăţi care să sprijine reeditarea acestei cărţi în editura MINIMUM, pentru a satisface cererea numeroşilor solicitatori.

SE ZVONEŞTE CĂ...

...cunoscutul impresar şi publicist **Teşu Solomovici** intenţionează să-l dea în judecată pe Menahem Ariav, preşedintele HOR. Motivul: acesta din urmă ar fi confiscat încasările (cca. 2.000 dolari) de la un spectacol organizat de Solomovici la Natzeret-Illit, refuzând de-atunci şi până astăzi să le restituie celui în drept.

...**Gh. Gaston Marin** (82), fost vicepreşedinte al Guvernului român în anii '60, a terminat un volum de *Memorii*... care ne rezervă surprize. Autorul trăieşte în Israel şi, până în prezent, a refuzat a se implica în dezbaterile politico-ideologice privind realităţile din România postbelică. Amintim că Gaston Marin este cuscrul acad. Nicuşor Cajal.

...**Silviu Brucan** (Tache pentru iniţiaţi) este cel mai bine plătit comentator politic din mass-media românească. El primeşte din partea postului de televiziune Pro TV câte 10 milioane de lei pentru emisiunile duminicale la care participă cu analiza politică a momentului.

...Cunoscutul poet român **Mircea Dinescu,** directorul revistei "Academia Caţavencu", l-a invitat la moşia sa din Bărăgan pe criticul literar Lucian Raicu, din Paris, punându-i conacul la dispoziţie pe timp nelimitat pentru a scrie şi a se odihni.

...Membrii delegaţiei guvernamentale elveţiene, care au participat luna trecută la conferinţa internaţională despre Holocaust, de la Stockholm, au citit, cu toţii, înainte de a pleca în Suedia, cartea de memorii a **Rabinului-şef dr. Alexandru Şafran,** din Geneva, "Un tăciune smuls din flăcări".

...Acelaşi **Teşu Solomovici,** despre care amintisem mai sus, era gata-gata să se trezească cu o interdicţie de a mai intra pe teritoriul României. Anul trecut, T. S. – care trimite corespondenţe din Israel la ziarul "Cotidianul" – a primit un telefon de la jurnalistul Ion Cristoiu (care conducea ziarul pe vremea aceea): "Domnu' Teşu, primul ministru Radu Vasile şi-a încheiat vizita oficială în Israel, dar nu s-a înapoiat în ţară. Află, te rog, unde este şi ce face". Teşu, căruia îi ajunseseră la ureche nişte zvonuri privind intenţia lui Vasile de a urma un tratament dentar, a umblat cu maşina pe la toate spitalele, găsindu-l pe primul ministru la Tel Hashomer. El a telefonat urgent la "Cotidianul" şi aşa s-a aflat în presa de la Bucureşti ce se ascunde sub misterioasa dispariţie a d-lui Vasile. La Palatul Victoria – sediul guvernului – scandalul a fost mare, iar câţiva consilieri ai premierului au hotărât să-l sancţioneze pe indiscret, interzicând intrarea acestuia în ţară. Până la urmă, unul din consilieri, mai socotit, a spus: "Nu se poate, la noi ziarele scriu ce poftesc, în definitiv şi Teşu Solomovici are dreptul să scrie ce vrea", şi decizia fu anulată.

●

Încercând să împace capra Comunităţii Europene şi varza xenofobiei lui Haider, preşedintele Austriei, d. Thomas Klestil, s-a arătat foarte supărat că trebuie să accepte partidul lui Haider în guvern, dat l-a acceptat şi a strâns mâna noilor miniştri de extremă dreaptă.

Klestilul e omul.

Editura MINIMUM prezintă
o nouă carte de I. SCHECHTER

Bilete în Zidul Plîngerii

O privire cu lupa şi una cu microscopul asupra realităţilor israeliene şi străine. Instantanee, portrete, amintiri, comentate cu zâmbet şi rictus.

TOATĂ LUMEA DE AZI ÎNTR-O CARTE!

Comenzi la autor,
Str. Zamenhof 15, Tel Aviv
Preţul plus expediţia – 20 şekeli

ETC... ETC...

••• Corespondentul nostru Iacob Zimbler, din Haifa, are dreptate. «"Minimum"» – ne scrie el – «nu a oglindit în mod suficient premierea prof. Ghideon Dagan, laureat al unuia din cele mai importante premii internaţionale, care a fost decernat la Stockholm. În mod just, dv. aţi menţionat că nu este vorba de premiul Nobel, cum greşit apăruse în unele publicaţii, deşi poate fi comparat cu acesta, atât ca valoare (150.000 de dolari), cât şi prin fastul cu care a fost înconjurat. Iată câteva aspecte care dovedesc acest lucru:

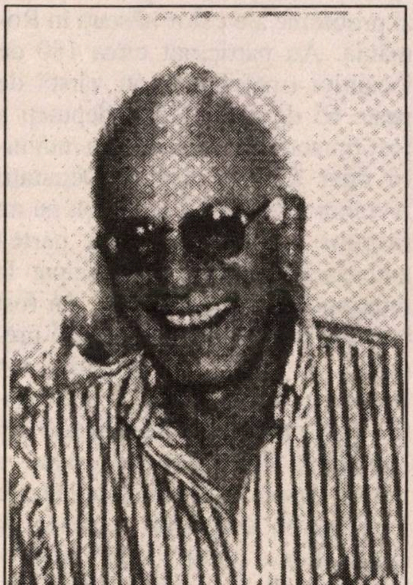

Profesorul Ghideon Dagan: Premiul Internaţional al Apei

Regele Suediei şi prof. Dagan au venit la ceremonie într-o caleaşcă trasă de şase cai albi. Au participat membri ai guvernului suedez, ministrul israelian Shaul Iahalom, oameni de ştiinţă de renume mondial, diplomaţi etc. Filmul ceremoniei a fost prezentat ulterior corpului profesoral al Universităţii Tel Aviv, care a apreciat că este vorba de cea mai înaltă distincţie primită de un om de ştiinţă israelian (premiile Nobel acordate până în prezent au fost pentru merite politice sau literare).

Sunt convins că veţi permite cititorilor din toată lumea ai celei mai bune reviste în limba română din Israel şi care nu citesc "Ultima oră" să cunoască performanţa brăileanului Guido Drimmer, actualmente prof. univ. Ghideon Dagan.»

Permitem, domnule Zimbler, permitem. Cu plăcere.

••• Ştiţi ce face băiatul farmacistului Leon Bartfeld, din Naharia? Face ravagii. Aşa cum ne informează Victor Nămolaru, în "Ecoul Nahariei", micul Avram, venit împreună cu familia în 1958 în Israel, a devenit, după studiile făcute la Tehnionul din Haifa şi după un doctorat la Princeton, SUA, specialist într-ale computerelor şi Internetului. La ora de faţă el lucrează la IBM (un Mac Donald's al electronicii), fiind unul dintre directorii miticului trust.

••• Nu ştiu cum se face, dar, cu toate că, încet-încet, evreii se duc şi se tot duc din România, vedetele frumoase nu dispar niciodată de pe scena T.E.S.-ului bucureştean. A fost Lya König. A plecat. A fost Tricy Abramovici. A plecat. A fost Maia Morgenstern. A plecat (la teatre mai mari). Acum, poate fi admirată şi aplaudată Roxana Gutman (v. foto). Debutând ca interpretă de cântece *pop* în cadrul grupului condus de Ioan Luchian Mihalea, impunându-se apoi şi ca fotomodel, Roxana Gutman triumfă astăzi la teatrul din Udricani, în roluri de "tânără stea".

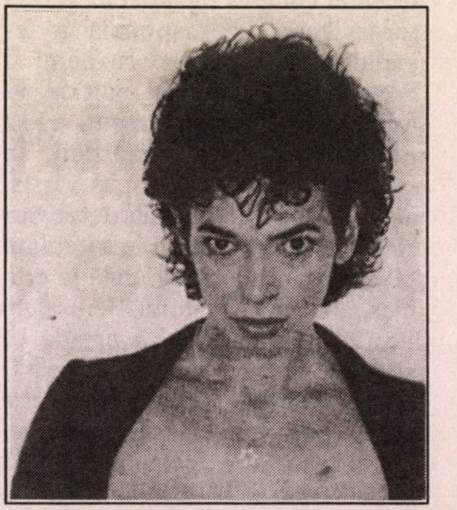

Roxana Gutman

••• Timişoreanul Ioan Holender, directorul Operei de Stat din Viena, nu se gândeşte numai la râul Bega din oraşul natal şi la Dunărea prin preajma căreia locuieşte, ci şi la mai modestul Yarkon. Prieten şi sprijinitor al artiştilor noştri de operă, el a fost solicitat de curând – şi a primit – să fie *casting adviser* (consilier pentru alcătuirea distribuţiilor la spectacole) al Operei din Tel Aviv.

••• O idee bună în nr. 45 al buletinului "Informaţii pentru noi imigranţi" (redactor responsabil: Emanuel Aczel, din *alia*). Frapaţi de panica ce se abătuse printre olimi à propos de faimosul Bug 2000 (marele Bau-Bau, aşa cum l-a caracterizat *Pix* în "Minimum") şi de faptul că neliniştea n-a dispărut de tot, Aczel a publicat un amplu material documentar intitulat "Ce este Bug 2000", unde noul venit găseşte toate lămuririle de cuviinţă în legătură cu Spaima cea Mare.

••• "Realitatea Evreiască", din Bucureşti, aminteşte – şi bine face – că nu de mult s-au împlinit 100 de ani de la naşterea artistului plastic Lazăr Zin. Pictor de talent, Zin a călătorit mult prin lume, în Franţa, Grecia, Polonia, precum şi în Eretz Israel; el a revenit cu numeroase tablouri înfăţişând aspecte din viaţa de la Ierusalim şi Haifa. Dar, aşa cum a subliniat criticul de artă Amelia Pavel, contribuţia sa originală la patrimoniul iudaismului românesc o constituie ciclul de desene consacrat cimitirului Sevastopol din Bucureşti. Aflând de hotărârea guvernului Antonescu de a desfiinţa cimitirul (unde se găseau pietre funerare din sec. XVII), Zin a întipărit, între 1942-44, pe cartoane, în cărbune şi tuş, mormintele din veciul cimitir.

•••

Buletinul lui Uly Friedberg-Vălureanu "Bună dimineaţa, Haifa!", sau, cum ne place nouă să-i spunem, "Agenţia Ulypress", transmite zilnic, furnizând ştiri de toată mâna din lumea *tribului*. Ca, de exemplu: ■ O vizită pe Internet ne-a permis să găsim web-ul unui profesor universitar tel-avivian născut la Bucureşti. Este vorba de **profesorul emerit Mircea Arcan,** de la Facultatea de inginerie a Universităţii Tel Aviv, Departamentul de Inginerie Medicală. Dascălul continuă să fie activ şi după pensionare. A deţinut mulţi ani funcţia de membru al Comitetului Permanent European pentru Mecanica Experimentală. A fost "visiting professor" la École Polytechnique din Paris, la University of Delaware din Newark, Delaware (SUA), la Universitatea din Poitiers, Franţa, la Illinois Institute of Technology din Chicago, Illinois (SUA), la University of Stellenbosch (Africa de Sud). ■ Cu prilejul unui lunch oferit la Ierusalim de Bnei Brith – World Center unor oameni politici, a luat cuvântul şi **Meir Rosenne,** fost ambasador israelian în statele Unite, consilier juridic al echipei de negociatori israelieni la tratativele de la Camp David din 1978. «Secretul succesului acelor tratative, consideră dr. Rosenne, citat de "Jerusalem Post", a fost *caracterul confidenţial al discuţiilor»* (o aluzie la pălăvrăgeala fără noimă a *mediei* din statele Unite şi de pe la noi, à propos de fiecare strănut scos de delegaţi la Shepherdstown – n. red. "Minimum"). ■ În foaierul Auditorium din Haifa a fost deschisă o expoziţie a **pictoriţei Solange Levy,** din aliaua noastră. Lucrările se remarcă prin tematica variată, bunul gust, noutatea stilului, lumina expunerii şi gingăşia ornamentărilor. ■ **Prof. dr. Izu Eibshitz,** şeful secţiei de fertilitate şi copii în eprubetă de la spitalul Bnei Zion din Haifa, a fost invitat să participe ca invitat de onoare la festivitatea consacrată împlinirii a cinci ani de la deschiderea secţiei de fertilitate in vitro, prima secţie de acest fel din România. Invitaţia a fost făcută de prof. dr. Ion Munteanu, şeful secţiei de ginecologie şi obstetrică a Spitalului Bega din Timişoara, profesor la Facultatea de Medicină din localitate. ■ Un clasament al celor mai buni sportivi ai mileniului, pe discipline sportive, făcut de o publicaţie germană pe Internet, o situează pe **Angelica Rozeanu** pe unul din primele trei locuri la tenis de masă. Angi, care locuieşte de mulţi ani la Haifa, a fost multiplă campioană mondială în timp ce locuia în România. Alături de ea sunt menţionate o jucătoare din Ungaria de dinaintea celui de-al doilea război mondial şi o jucătoare chineză care s-a afirmat după ce Angelica s-a retras din activitatea competiţională. În prezent, Angi concurează la turnee de... bridge şi navighează prin Internet. ■ La recentul congres mondial al WIZO (organizaţia internaţională a femeilor sioniste) a luat cuvântul şi **Raya Jaglom,** care mai mult de patru decenii, până anul trecut, a fost preşedinta acestei organizaţii. În cuvântul ei, Raya şi-a spus vârsta: are cu şase luni mai mult decât vârsta WIZO. Iar organizaţia a împlinit 80 de ani. Multora, se arată în cronica mondenă a ziarului "Jerusalem Post", le vine greu să creadă că această veşnic tânără doamnă, mereu elegantă şi bine coafată, este octogenară. Întrebată care este secretul faptului că arată mai tânără decât vârsta ei biologică, Raya Jaglom a răspuns: "Munca...". ■ Într–un amplu reportaj consacrat de "Jerusalem Post Magazine" oraşului Zichron Yaakov se fac referiri la "bătrânii" care se întâlnesc la cafeneaua "Mayunca", proprietate a lui Meir "Mayunca" Pomeranz, în vârstă de 71 de ani. Bunicul lui, scrie reporterul, a fost unul din cei aproximativ 100 de fondatori ai oraşului, aproape toţi veniţi din România. Cafeneaua este un fel de "parlament" aflat în sesiune în fiecare zi, în jurul orei 5 după-amiază... Pe veterani îi cheamă Abramovici, Bercovici, Epstein şi Krupik. ■ La Beer Sheva a avut loc o reuniune la care au fost invitaţi şi membrii Knessetului originari din România. Reuniunea, organizată de filiala locală a HOR, a avut pe ordinea de zi probleme ale celor născuţi în România. Au participat circa 180 de localnici (majoritatea în vârstă de peste 65 de ani). Dintre deputaţi a fost prezentă la deschiderea întâlnirii doar **Colette Avital.** Deputaţii Avraham Poraz şi Ilan Gilon nu au răspuns la invitaţie. Din partea ambasadei române a participat la reuniune dl. consul Iftode. Au fost evocate unele probleme care îi preocupă pe localnicii originari din România, inclusiv unele manifestări antisemite din mass-media din România. D-na Colette Avital a vorbit despre eforturile pe care le face pentru a sprijini acţiunea de creare a unui canal TV în limba română, iar dl. Menahem Ariav, preşedintele HOR, a arătat că organizaţia sa nu are fonduri pentru a ţine alegerile anunţate încă în urmă cu... patru ani. ■ Tot pe Internet l-am reîntâlnit pe **Gabi Schwartzman,** pe care l–am cunoscut la Bucureşti pe când era în clasele primare şi care acum şi-a încheiat studiile universitare şi deţine titlul de mare maestru acordat de Federaţia internaţională de şah (FIDE). La 12 ani Gabi a primit titlul de maestru, la 15 pe cel de maestru internaţional, iar în noiembrie 1993, Congresul FIDE din Curitiba, Brazilia, i-a decernat titlul de mare maestru. Gabi locuieşte cu familia în Statele Unite şi în 1996 a fondat prima Academie de şah pe Internet, o şcoală de şah ce poate vizitată la adresa: http:/www.yourmove.com. ■ Comitetul de conducere al Asociaţiei Culturale Mondiale a Evreilor Originari din România (ACMEOR) a hotărât să organizeze anul acesta congresul asociaţiei şi, conform statutului, alegeri pentru stabilirea viitoarei conduceri. Alegerile sunt organizate din cinci în cinci ani. Ştirea ne-a fost comunicată de dl. **Shlomo Leibovici-Laiş,** preşedintele ACMEOR (Domnu' Uly... domnu' Uly... de ce-ai dat ştirea asta? Cei de la HOR vor zice că te dai la ei, scoţând în evidenţă, cam fără tact, punctualitatea-n materie de congrese a lui Shlomo Laiş).

••• Am primit din partea unui cititor de-al nostru (al cărui nume, spre părerea noastră l-am rătăcit: sorry!) un poem scris de cunoscutul scriitor român Mircea Pavelescu. Poemul, care nu putea fi publicat în acele vremuri, se intitulează "Pentru Reghina" şi a fost dedicat de autor prietenei sale evreice, în 1942, înainte ca aceasta să fie deportată în Transnistria: *"Cum se frământă duhul grădinii!/ tulbură fântâna, împrăştie spinii/ deschide uşile să intre ceaţa...// Iubito, iubito, nu-ţi mai ştiu faţa/ nu-mi amintesc surâsul tău nici glasul, / alături nu ştiu cine întoarce ceasul/ şi cineva încearcă la obloane;// Pe drum trec camioanele germane/ şi goarne depărtate se aud, / le simt metalul îngheţat şi ud.// Numele tău de pajură regească/ Nu are unde să se odihnească."*

...Ştie cineva cine este (sau a fost) Reghina?

••• Ni s-a spus că va avea loc în 1997. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în 1998. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în 1999. Acum ni se spune că va avea loc în 2000. Poate. Până una-alta, constatăm, de la un veac la altul, că mult aşteptatul Congres al HOR se lasă greu (iar greu e puţin spus). În consecinţă, aşa cum v-aţi lămurit din numerele apărute în secolul trecut, am hotărât să oferim celor de pe strada Alexandru Ianai din Tel Aviv o cantitate sporită de stimulent. E vorba, cum se vede, de nişte ardei iuţi. Îi introducem (în pagină) cu speranţa că legumele vor produce efectul scontat.

••• **Prezenţe, prezenţe...** ■ Mihail Sebastian e viu, mereu viu. Televiziunea din Moscova a prezentat luna trecută un film după piesa "Steaua fără nume". Nu e vorba de pelicula franco-română, cu Marina Vlady, realizată de regizorul Henri Colpi, după scenariul acestuia şi al lui Al. Mirodan, ci despre o producţie proprie a telecineaştilor ruşi. ■ Viu, parcă din ce în ce mai viu, este şi B. Fundoianu. În revista lunară "L'Arche", din Paris, a apărut o amplă evocare a poetului, sub iscălitura lui Raphaël Draï. Titlul: "Benjamin Fondane, 6 rue Rollin, Paris V^{e} – Viaţa şi moartea unui poet evreo-francez". ■ Revista "Semnalul" din Toronto, Canada, găzduieşte, ca de obicei, scrieri ale condeierilor din *alia:* Marius Mircu, Getta Berghoff, Mircea Aristide, Harry Shoshany ş.a. ■ Şi tot ca de obicei, în revista în limba română "Observator" din München, Germania, găsim câteva condeie feminine de pe la noi: Bianca Marcovici, Luiza Carol, Gina Sebastian Alcalay. ■ Am amintit în numărul trecut de volumul "Spectre lyrique", o antologie de poezie românească în limba franceză, alcătuită de scriitorul George Astalos şi apărută la editura "Europa", din Craiova. Alături de numeroşi poeţi de valoare din România de astăzi, ca Şt. Augustin Doinaş, Aurel Rău, Mircea Ivănescu, Emil Brumaru, Ana Blandiana, Ileana Mălăncioiu, Nicolae Prelipceanu, Mircea Dinescu, Angela Marinescu, Carmen Firan şi alţii, mulţi alţii, sunt incluşi în pagini autori care trăiesc peste hotare. Printre ei, cinci israelieni: Luiza Carol, Sebastian Costin, Sandu David, Andrei Fischof şi Bianca Marcovici. Referindu-se la creaţia în româneşte de la noi, Astalos îşi exprimă pe de o parte admiraţia faţă de aceasta, iar pe de altă parte, suspină gândindu-se la

GEORGES ASTALOS

SPECTRE LYRIQUE

ANTHOLOGIE DE POESIE ROUMAINE CONTEMPORAINE

Editions EUROPA

viitor: *«Semnalăm că poezia din Israel, de exemplu, prin nucleul său obsesional (deloc codificat), vectorul său nostalgic și conștiința marginalității sale, dă măsura vie a ceea ce înăbușirea (naturală, dar paradoxal contra naturii) unei limbi poate provoca în afectul creatorului. Poezia confraților noștri din Israel transmite revolta față de rocada lingvistică la care creatorii săi au fost supuși. Peste două generații (dacă nu survin accidente de parcurs, statistic posibile), nu va mai exista poezie românească în această parte a lumii.»* Un suspin asemănător auzim și atunci când autorul antologiei discută despre ceilalți scriitori de peste hotare, evrei și neevrei deopotrivă: Alexandru Lungu (Germania), Gabriela Melinescu (Suedia) sau Andrei Codrescu (SUA). De remarcat că antologia cuprinde și un omagiu la adresa a cinci poeți dispăruți: Gherasim Luca, Paul Celan, Tudor George, Tudor Pâcă, Mircea Ciobanu. ■ Tania Lovinescu, aflată la București în iarna ce-a trecut, a fost sărbătorită la sediul Federației Comunităților Evreiești, cu prilejul împlinirii vârstei de 75 de ani. ■ O prezență mai puțin obișnuită are Mircea Săucan, sihastrul din Natzeret-Illit. Recent a apărut o revistă de cultură a județului Teleorman, intitulată "Meandre". Pentru cei cu memoria slabă, amintim că așa se cheamă filmul cu bucluc la cenzură și ecou la intelectualitate, realizat de Săucan în anii '60.

Andrei Fischof: 60

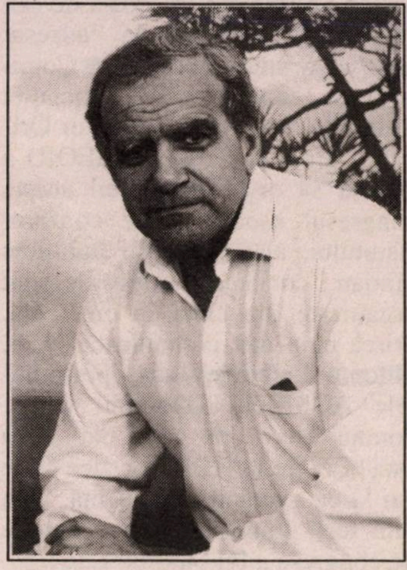

«Partea primă a volumului "Keev Lavan" o constituie un ciclu de 14 sonete... Sonetul impune ... mergerea directă la esențe prin maxima conciziune a celor numai 14 versuri. Andrei Fischof vrea și știe să meargă la esențe și folosește acum ebraica, acest instrument care excelează prin conciziune... Îmi spunea odată că rămâne "uimit, iar și iar, în fața minunilor cuvântului ebraic". Sonetele vorbesc, toate, despre cuvânt și îi sunt închinate explicit. Laolaltă, ele constituie o amplă *ars poetica*. Actul acesta, făurirea cuvântului, confruntarea cu duritatea, cu marmora de foc a acesteia, îl obsedează pe Fischof... și aici, în perfectă consonanță cu natura sonetului, se vădește forța definitorie a poetului. Încă din primul sonet, cititorul rămâne uimit de pregnanța, conciziunea și adevărul definițiilor poetice.»

Așa vorbea criticul Iosef Eugen Campus, în "Minimum", despre sonetele ebraice ale proaspătului sexagenar din Haifa. Inginerul, de felul său din Turda – care s-a impus aici prin volume pe românește ca "Dialog imaginar (1978) sau "Uitarea de sine" (1983) – sculptează la maturitate cu succes și în "marmora de foc" a cuvântului ebraic. Cum spune Campus, el știe să meargă la esențe, "uimind cititorul".

Pentru talentul său de a ne uimi, care l-a așezat în prima linie a scrisului de la noi, precum și pentru ținuta sa de maximă discreție și distincție pe ulița literară – îl salutăm din condei, urându-i la mulți ani, poetici, până la 120!

M.

••• Unul din istoricii noștri cei mai prezenți cu lucrări originale (și mereu interesante) în publicațiile științifice din țară și de peste hotare este Lucian-Zeev Herșcovici, din Ierusalim. Cunoscător temeinic al trecutului obștei, pasionat îndeobște de viața religioasă a *tribului,* omul lucrează, ca un Zigu Ornea de la București, cu toate motoarele, impunându-se în lumea specialiștilor. Nu de mult, în volumul "Jaloane pentru o viitoare istorie", apărut prin grija "Centrului pentru studiul istoriei evreilor din România" (care funcționează sub egida *Federației* condusă de Cajal), L.-Z. H. a publicat un amplu studiu despre "Curentul reformist în viața religioasă evreiască din România, 1857-1921: de la fondarea Comunității Templului Coral până la alegerea rabinului dr. I. Niemirower ca prim-rabin al Comunității evreilor din București". Și tot de curând, în revista "Tsafon" (nr. 37), care apare la Lille, Franța, sub conducerea d-nei Danielle Delmaire, de la Universitatea din același oraș, a publicat un studiu, iarăși amplu (omul nu știe să scrie sub 50 de pagini), intitulat "Les relations entre les Juifs de Roumanie et Mikveh-Israël (1870-1914)".

••• O interesantă (și nebanală) manifestare artistică este seria de "Variațiuni cinematografice pe teme muzicale". Organizate de Cinemateca din Ierusalim și de Academia de Muzică și Dans din *Capitală* (să ne ierte dl. Arafat), serile cuprind un scurt concert de muzică clasică, o conferință (ilustrată cu video-clipuri), precum și un film de lung metraj; un film, bineînțeles, cu subiect din lumea muzicii.

Din echipa de trei ce se ocupă de acest ciclu face parte şi Costel Safirman, de la Cinemateca din Ierusalim (ceilalţi sunt Hana Englard şi Rina Gordon). Prezenţa lui Safirman s-a făcut simţită şi în stabilirea programelor. Astfel, la 5-6 aprilie 2000 va avea loc o seară Haskil-Lipatti-Enescu. Conferenţiază muzicologul Eitan Globerson, concertează la pian Yaron Kolberg, iar pe ecran vom vedea două filme: "Triptic", de Ana Simon (Elveţia), consacrat celor trei, precum şi "Enescu", de Ada Brumaru şi Nicolae Mărgineanu.

••• Tipărituri, tipărituri din *alia,* ca de-obicei, pe masa noastră redacţională. Un nou număr din "Punct"-ul realizat de soţii Mariana şi Solo Juster: versuri, proze, eseu, iscălite de Andrei Fischof, Geta Berghoff, Luiza Carol, Andrei Strihan, Sh. Carmel, Solo Har, Felix Caroly, Maria Găetan-Mozes, Evelin Fonea, V. Eşanu, precum şi, fireşte, gazdele. ■ Prin alte foi, oamenii şi-au dat drumul la gură à propos de vestitul congres al HOR. După "Tribuna Nataniei" şi "Ecoul Nahariei" (vezi nr. 155), a intrat în arenă şi "Informaţia" din Carmiel. «Criza acută în care se zbate de mai mult timp Hitahdut Olei Romania – scrie Leo Schaier, redactorul şef al buletinului din Nord – ridică tot mai stringent, în toate filialele, întrebarea: Încotro, HOR, pe când revirimentul mult aşteptat? Deşi filiala HOR Carmiel se numără printre puţinele excepţii, având o activitate destul de bogată şi permanentă, situaţia grea în care se zbat multe filiale ale HOR, unele find ca şi inexistente, nu ne poate lăsa indiferenţi, căci HOR este pe punctul de a nu mai fi organizaţia reprezentativă a alialei române. Cauzele sunt multiple şi îşi au sorgintea în greşita orientare şi conducere a activităţii HOR de-a lungul ultimilor câţiva ani, ceea ce a dus la ruptura dintre Centrala HOR şi filiale. Aşa stând lucrurile, putem oare spera ca anul 2000 să aducă mult aşteptatul şi necesarul reviriment în activitatea HOR? Sunt semne că da, că ceva a început să se mişte acolo, sus, la Centrală. Deocamdată nu este vorba de mult anunţatul şi aşteptatul congres al HOR. Ardeii iuţi publicaţi lună de lună, de vreo doi ani, de către revista "Minimum", referitor la acest congres, nu au avut efect. Ori că n-au fost suficient de iuţi, ori că nu au ajuns unde trebuie. Dar, după câte suntem informaţi, ceva schimbări se vor produce în curând la conducerea Centralei HOR, schimbări ale căror principale beneficiare vor trebui să fie filialele, iar HOR, în ansamblu, să devină cu adevărat organizaţia reprezentativă a israelienilor originari din România.»

Schimbările ce urmează a se produce reprezintă şi tema unui articol din "Ultima oră" (nr. 1497/2000), unde aflăm despre discuţiile purtate prin câteva filiale privind alegerea unei noi conduceri; poate la adunarea generală a organizaţiei, despre care a amintit d. Zeev Schwartz, vicepreşedintele HOR, în "Ecoul Nahariei". Noi am dori ca vestitul circ cu congresul să ia sfârşit, cât mai repede şi-n condiţii cât mai paşnice; altfel, cine ştie, lumea îşi pierde răbdarea şi te mai trezeşti că simpaticul d. Menahem Ariav va fi silit să fugă cu helicopterul de pe acoperişul clădirii din Alexandru Ianai.

Dreptul la replică

Domnule Director,

În numărul revistei "Minimum" din luna ianuarie a.c. am citit cu surprindere faptul că nu mi-am respectat obligaţia materială pentru reclamele apărute în revista dv. în lunile septembrie şi octombrie 1999 referitoare la spectacolul "Revista 2000" a cărei direcţie artistică am deţinut-o.

În numele *dreptului la replică* doresc să vă comunic următoarele:

1. Aşa cum am precizat mai sus, am deţinut *numai* direcţia artistică a spectacolului. De partea administrativă s-a ocupat dl. Nathan Gilboa, cunoscut şi apreciat organizator de spectacole în Israel, cel care de altfel a comandat respectivele reclame.

2. Iniţial aceste două pagini de reclamă urmau, la recomandarea reprezentantului dv., să apară pe coperta *exterioară* a revistei. Au apărut pe coperta de interior, care desigur are alt tarif decât cel stabilit.

3. În numărul din septembrie 1999 s-a strecurat o greşeală care a dat un non-sens creativ: Muzica originală şi *direcţia de sunet* (?) Harry Reininger – ori, orice om de teatru ştie că nu *există* o asemenea funcţie. O astfel de omisiune (eu deţinând direcţia de *scenă*) ar fi trebuit să anuleze contractul dintre părţi, greşeala aparţinând exclusiv redacţiei.

4. Când am citit în revista dv. că sunt *datornic* şi chiar *rău platnic* m-am adresat d-lui Gilboa care mi-a relatat faptul că banii pentru reclamă (conform tarifului de copertă interioară, nemaiţinând seama de greşeala mai sus menţionată) se află încă din luna noiembrie 99 la dispoziţia redacţiei.

5. Calificarea dv. ca *datornic* şi *rău platnic* mi-a adus prejudicii morale. Cum nimeni în viaţă nu mi-a adus astfel de acuzaţii, sunt sigur că veţi avea loialitatea de a publica în revista "Minimum" aceste rânduri.

Dr. Harry Reininger
Tel Aviv

N. Red.: "Minimum" îşi menţine punctul de vedere publicat în nota din nr. 154.

Am convins-o pe mama să înveţe dansul burţii

Bianca Marcovici de vorbă cu tânăra graficiană Lucia Zilberman

Bianca Marcovici: *Faci parte din* ***noua generaţie,*** *ţi-am văzut portretul în "Yediot Aharonot", nu ştiam că eşti şi "dugmanit"* (model).

Lucia Zilberman: Nu sunt "dugmanit". Eu am prelucrat fotografia la computer şi am folosit-o pentru reclamă. Sunt directoare artistică la un birou publicitar din Tel Aviv. Să vă spun un secret: nu sunt eu în poză... cu toate că e o asemănare izbitoare!

B. M.: *Te ocupi şi de reclame pentru televiziune?*

L. Z.: Recent am făcut parte dintr-o echipă cu care am lucrat la o reclamă publicitară pentru Canalul 2.

B. M.: *Te-am descoperit într-un articol semnat de dr. Emil Wittner referitor la picturile tale cuprinse în prima expoziţie personală de la Haifa, în 1992. M-a contrariat titlul: De ce "Liricopictura"?*

L. Z.: Cred că e un titlu potrivit, pentru că poezia joacă un rol important în picturile mele. Colaborez deseori cu mama mea, poeta Luiza Carol. Fotografa Hedwig Rüber a realizat recent un film neprofesionist intitulat "Zodia peştilor gemeni". Unsprezece din picturile mele în ulei însoţesc în acest film poeziile mamei mele.

B. M.: *Ce ai făcut de Anul Nou? Ai "colaborat" la sarmalele tradiţionale?*

L. Z.: Anul Nou l-am petrecut la o discotecă cu un grup de prieteni. La sarmale am "colaborat" mai târziu, adică am mâncat pe săturate.

B. M.: *Te-am văzut într-o fotografie cântând la pian cu mama... adică la patru mâini. Aţi cântat şi la două piane?*

L. Z.: În ultima vreme cântăm la două telefoane, pentru că pianul e la mine, la Tel Aviv, iar ai mei stau în Nord. Mama şi-a cumpărat o orgă. Din când în când ne ascultăm una pe alta cum cântăm, la telefon.

B. M.: *Am auzit că mama ta s-a înscris la un curs de "dansul burţii", zice că e un sport foarte bun. Tu ce preocupări "extra" ai?*

L. Z.: Gimnastica aerobică şi

mai ales dansul. Dansez la un cerc de dansuri de salon. Eu am ajutat-o pe mama să-şi învingă inhibiţia şi să trăiască bucuria dansului.

●

În spectacolul "Străinii", de la Habima, actriţa Sandra Sadepăşit pe sine.

În editura "Integral" din Bucureşti
a apărut noul roman

"Bătrânul ieri
şi nenăscutul mâine"

(190 pag.)

de *LIANA MAXY*

Este un roman al emigraţiei şi se referă la noi, evreii reveniţi în patria strămoşilor.

La fel ca şi în precedentele sale volume: "NUCLEUL MAGIC" (1986) 482 pag. (biografia pictorului M. H. Maxy şi a familiei sale) şi "PUNCTELE MELE CARDINALE" (1994) 196 pag., cuprinzând: versuri, nuvele, evocări, portrete, interviuri, impresii de călătorie, autoarea foloseşte o autentică limbă literară, un ritm alert şi un stil propriu.

Cărţile pot fi obţinute trimiţând un cec bancar sau poştal pe adresa: P.O.B. 1114, Ramat Gan 52111. Tel.: 7519839

- **BĂTRÂNUL IERI ŞI NENĂSCUTUL MÂINE – 40 shekeli**
- **PUNCTELE MELE CARDINALE – 40 shekeli**
- **NUCLEUL MAGIC – 60 shekeli**

Sport

••• La fotbal e ca la Loto. Aştepţi tragerea de marţi seara, la 9.30, pe Canalul 1, cu înfrigurare, apoi, când constaţi, după căderea bilelor cu numerele fatale, că n-ai câştigat lozul cel mare, rupi furios în bucăţi buletinul (în afară de cazul când, nimerind trei numere, încasezi a doua zi cei douăzeci şi doi de shkalim întru consolare) şi dai din cap, dezumflat sufleteşte. Pe urmă, însă, îţi revii şi o iei de la capăt, punându-ţi toate nădejdile în tragerea de săptămâna viitoare.

Aşa este şi cu marile competiţii internaţionale de fotbal. După ce, în urma înfrângerii suferite din partea Danemarcei, în ultima etapă a calificărilor pentru Europenele din vară, a trebuit să rupem în bucăţele lozul pentru turneul final din Belgia şi Olanda, acum, la orizont, se arată tragerea următoare. E vorba de calificările pentru Campionatele Mondiale din anul 2002. Meciurile din grupe încep în septembrie (acuşi-acuşi). Israelul a căzut, în urma tragerii la sorţi, cu o echipă foarte bună (Spania), două bune (Austria şi Bosnia) şi una pe care o bate oricine, oricând, fără probleme, Lichtenstein. Primul joc îl vom avea cu Lichtenstein, şi-ncă acasă, pe Ramat-Gan. Există, deci, toate motivele ca, seara târziu, după meci, să ne mai bucurăm niţel de viaţă şi... să sperăm. Dacă a ieşit un număr, poate ies şi celelalte. Pronosticul nostru este valabil cu o singură condiţie. Ca băieţii noştri să nu primească vizite feminine noaptea la hotel, aşa cum s-a zis (pe drept? pe nedrept?) că s-ar fi petrecut lucrurile înaintea meciului cu Danemarca. Altminteri, dacă musafirii din micul principat aranjează ca Sharon Stone să dea iama prin camerele lui Eyal Bercovici şi alţi Harari, ne trezim că a doua zi, selecţionaţii noştri de-mpleticesc pe picioare-n teren şi pierdem jocul cu 7-0.

••• À propos de viitorul naţionalei noastre, să salutăm ideea bună a

BIDAN

• COMODITATE • IGIENĂ PERSONALĂ • SĂNĂTATE •

פלסתום בעיים

Garanţie – un an de la instalare
Cu posibilitate de prelungire

• **BIDAN** este un scaun modern care transformă orice closet în bideu şi foloseşte la spălarea părţilor inferioare ale corpului cu ajutorul unui jet de apă caldă şi la uscarea cu un curent de aer cald.

• Astfel se creează pentru cel ce-l foloseşte o senzaţie de totală curăţenie şi prospeţime.

• Noul procedeu este binevenit atât pentru adulţi cât şi pentru copii, evitându-se contactul mâinii cu fecalele şi secreţiile urât mirositoare şi total insalubre. Femeile gravide găsesc prin **BIDAN** o rezolvare ideală a igienei speciale care li se impune, suferinzii de erupţii, eczeme în părţile interne simt o alinare a durerilor, iar cei bolnavi de hemoroizi pot realiza chiar evitarea operaţiei.

• **BIDAN**-ul se prezintă într-o varietate de modele şi culori:

– **BIDAN** TURBO, aparat care încălzeşte apa şi usucă cu aer cald,
– **BIDAN** CU ÎNCĂLZIREA APEI,
– **BIDAN** OBIŞNUIT.

Se fac instalaţii în orice loc din ţară • Se poate plăti cu carte de credit.

• Instalarea este simplă şi uşoară – 120 de shekeli (inclusiv legătura electrică)

BIDAN se vinde în reţelele HOME CENTER şi ACE după sistemul: «cumpără şi montează-ţi singur».

Cautăm agenţi comerciali

"BIDAN"
BNEI BRAK, Str. Hakishon nr. 16
Tel.: 03/5798814 – Fax: 03/5700831

Federației ca, după plecarea inevitabilă a rubicondului antrenor Sharf (vai de cei învinși!), să angajeze în loc un antrenor străin, în persoana danezului Richard Nielssen, doardoar o pune șaua pe jucători… Noi îl rugăm pe musafirul de la Copenhaga să-și scoată din cap prostiile din "Hamlet", cum că e ceva putred în Danemarca. O fi fost, pe vremea lui Shakespeare. Azi nu mai e; țara lui e, să nu-i fie de deochi, destul de sănătoasă. Ceva putred, în schimb, este în fotbalul nostru, ori de câte ori vine vorba de disciplină la antrenamente, de punctualitate, de respectarea schemelor tactice date de antrenor. Ai grijă să nu slăbești chingile nici o clipă, domnule Nielssen. E o chestie hotărâtoare: a fi sau a nu fi!

••• Câțiva cititori ne-au telefonat la redacție în legătură cu știrea din numărul trecut cum că celebrul tenisman german, roșcatul Boris Becker, ar fi evreu după mamă (adică evreu). Ei doresc precizări. Iată-le. Nu de mult, așa cum se poate citi în lunarul francez "L'Arche" (Paris), Becker a făcut mărturisiri complete despre originile sale. Domnul Becker, tatăl fostului campion, s-a căsătorit cu o tânără evreică, venită din Cehoslovacia. Numele ei de fată era Elvira Pisch.

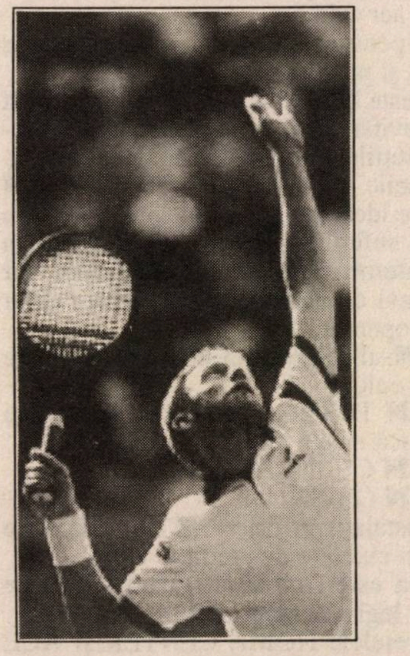

••• Nici astăzi nu s-au stins la București ecourile scandalului Corina Ungureanu. Campioană mondială la gimnastică, excelenta (și frumoasa) sportivă a acceptat să pozeze nud pentru ediția română a revistei "Playboy". Indignată de gestul fetei, cei din conducerea Federației de Gimnastică i-au retras titlul, pe deplin meritat, de cea mai bună gimnastă a anului 1999, pe temei că a încălcat morala. Ăsta-i tartuffism curat! Noi n-am văzut-o dezbrăcată în "Playboy" pe Corina Ungureanu (și ne pare rău), dar am văzut în schimb fățărnicia șefilor de la Federație, despuiați total și la nudul gol…

••• O informație pentru Avraham Burg, președintele Knessetului. Antrenorul echipei de fotbal München 1860, Werner Lorant, a fost amendat cu 12.700 de mărci (bani buni) pentru insulte aduse arbitrului în cursul unui meci de campionat cu Bayern Lewerkusen. El s-a repezit la un arbitru de tușă, strigând: "Voi sunteți cu toții niște tipi mediocri!". Șe să-ți spun… Păi, dacă și asta se cheamă astăzi insultă, ce să mai zici de vorbele aruncate în parlamentul nostru, ședință de ședință! De-aia ne refeream la început la Burg… Dă, domnule, deputaților amenzi ca la nemți, pentru fiecare înjurătură de ceară și, în șase luni, se adună o sumă cu care putem rezolva și salariile profesorilor, și mărirea personalului din spitale!

Puiu Peretz

Gândindu-ne la viitoarele Campionate Europene de Fotbal, ne pregăteam, ca de obicei în asemenea împrejurări, să-l chemăm la telefon pe Puiu Peretz, să-l poftim la redacție și să-i cerem un pronostic: cine va învinge? pe cine mai vede în finală? ce șanse dă echipei lui Hagi?

Dar nu-l mai sunăm. Luna trecută, prietenul nostru, lovit în vremea din urmă de-o maladie, s-a stins din viață. Silueta lui, de sportiv vânos și dârz, pe care-o întâlneam adesea pe stradă (locuia la doi pași de Zamenhoff), nu o vom mai întâlni de-aci înainte.

O dată cu moartea lui Peretz, lumea alialei a pierdut pe unul din puținii sportivi de clasă pe care îi aveam și una din figurile cele mai simpatizate ale *tribului,* intrată în folclorul Tel-Avivului.

Ultima oară când ne-am văzut, ne înțeleseserăm să discutăm despre Europene. "Am părerile mele!" – mi-a strigat el de la volanul mașinii. "Vin la redacție!".

Nu va mai veni. Fotbalistul care încânta stadionul la Petrolul-Ploiești, în anii '50, și apoi în Naționala României, comentatorul pasionat (până în ultima clipă) al jocului cu balonul rotund, a părăsit terenul pentru totdeauna.

Din tribuna noastră de spectatori, îl salutăm, în picioare.

Căutăm

AGENT DE PUBLICITATE

Persoană dornică să procure reclame pentru publicație în limba română

★

Bine remunerat

☎ 03-5227269

STAN VLAD

Corespondență din București

2000 - an electoral, plin de speranțe. Tot deșarte?

- **Iliescu – primul în sondaje!**
- **Bugetele? Practic, nu mai există**
- **O mare rezervă de fraieri**
- **Anul Eminescu**

Venită mai târziu, abia la începutul anului 2000, cu ger, viscole și zăpadă cât pentru cinci surate la un loc, iarna aceasta, pe care o mai simțim și acum, la început de martie, a avut în ea însușiri apocaliptice. La noi, ca de altfel în mare parte a lumii. (Pe "Euronews" am văzut că și în Israel a coborât temperatura la 2 grade!) Victime n-au fost foarte multe, dar pagubele materiale au fost imense. Asta, la o țară și așa săracă.

Anul 2000 – ultimul al secolului și al mileniului (acum s-a cam dumirit toată lumea cum e cu trecerea în mileniul al treilea) vrea parcă să ne convingă că profețiile despre sfârșitul lumii sunt aproape de împlinire și că deci nu ne mai e dat prea mult. În toate planurile vieții, numai dezastre. Cel puțin așa simțim și vedem noi de-aici, din România, țară în care la toate calamitățile naturale se mai adaugă și cele în plan economic și social.

2000 este an electoral, cu alegeri generale, prezidențiale și locale – în primăvară și în toamnă. În acest context ar trebui să fie un an mai bun în planul vieții oamenilor. Cei aflați la putere ar trebui să mai îndrepte câte ceva ca să-și mai salveze prestigiul pierdut, care în fapt înseamnă mai puține voturi. Organismele internaționale vor să salveze România, dar și puterea actuală, care e de centru-dreapta; le-ar veni mai bine și lor, și nouă. Altfel, vin iar la putere cei de stânga, aliați cu forțe naționaliste și extremiste. (După sondajele de acum, conduc detașat Ion Iliescu și oamenii lui, care au condus România șapte din cei zece ani de la înlăturarea comunismului și au adus țara în sapă de lemn!)

Organismele internaționale, îndeosebi Uniunea Europeană, n-au venit doar cu sfaturi, ci și cu bani. Ne dau în acest an cam 700 milioane de dolari nerambursabili. Pomană fără lumânare! Mai vin bani și de la F.M.I. și alte organisme. Vor intra în România peste un miliard de dolari. Ritmul acesta va continua și în anii următori. Acum, în martie, încep negocierie de aderare a României la U.E. O șansă uriașă pentru țara noastră. Ar trebui să fim bucuroși și să sperăm în zile mai bune. Pe undeva ne mai mișcă microbul speranței. Dar în general suntem sceptici, din cauza clasei politice în general, fie putere, fie opoziție.

La nivelul puterii actuale, lucrurile nu stau bine deloc. Președinția gafează prea mult, iar în coaliția aflată la putere luptele pentru ciolan (idealul guvernanților!) sunt tot mai dese și cu implicații mari. La ora actuală avem un prim ministru – Mugur Isărescu, fost guvernator al Băncii Naționale, care nu face parte din nici un partid politic – dar nu știm, nici nu întrevedem, cum se va descurca fără susținerea politică, cum va reuși să aplaneze disputele pentru interese dintre miniștrii reprezentând patru forțe politice, care-și dau una alteia lovituri sub centură. Iar forța politică principală din coaliția guvernamentală – P.N.Ț.C.D. – este decimată și cu greu se va mai reface. Dintr-un partid care trebuie efectiv să conducă coaliția se vor face mai multe partidulețe, cu oameni compromiși în fața opiniei publice. În plus, lui Isărescu i s-au mai pus în coastă patru miniștri de stat (un fel de adjuncți) reprezentând partidele din coaliție, care să asigure realizarea programelor lor politice. Premierul, oricât de capabil se va dovedi el, va fi legat de mâini și de picioare de politicienii aflați la putere, ca să nu mai vorbim de cei din opoziție.

Tot românul se întreabă: va reuși Isărescu să-i domine pe reprezentanții partidelor politice din guvern, sau îl vor înlătura aceștia pe el? Greu de răspuns acum. Pe moment – au trecut cam trei luni de la constituirea acestui nou guvern – lucrurile se mișcă greu. Sigur, nu putem încă cere rezultate concrete, dar măcar să apară ceva perspective. Ioc! Pe de altă parte, opoziția, îndeosebi P.D.S.R-ul iliescian, i-a acaparat pe liderii marilor centrale sindicale și aceștia dau de lucru permanent guvernului prin greve peste greve, proteste, timp pierdut care sporește pagubele din economia românească. Nici n-au venit banii de la U.E. și F.M.I. și toți îi vor pentru a-i consuma. Ori cele două organisme internaționale nu dau banii pentru salarii și cheltuieli administrative, ci pentru proiecte precise în sfera investițiilor, a infrastructurii, pentru modernizarea economiei țării, astfel ca aceasta să devină competitivă în cadrul economiilor țărilor europene dezvoltate.

Mult trâmbițata reformă economică – fără de care nu se poate – nici n-apucă să facă vreun pas, că iar se poticnește. Din câte și-a propus puterea actuală, abia a reușit (după trei ani) să ajungă la final cu adoptarea legii restituirii pământurilor (până la 50 hectare). Când a fost gata legea – promulgată de președintele Constantinescu într-un cadru festiv, cu țărani în costume naționale! – nu era alcătuită metodologia de aplicare. Până la înfăptuire mai e mult. De fapt, Iliescu a şi declarat că dacă ajunge la putere anulează această lege. Partidul lui Iliescu – P.D.S.R. – nu-i de acord cu nici un fel de retrocedări, fie de terenuri, case, aşezăminte de cult. Iliescu şi ai lui, adepţi ai "comunismului cu faţă umană", vor ca totul să rămână la stat, inclusiv fabricile mai mici. Chiar dacă oficial au mai acceptat câte ceva din principiile privatizării, au făcut şi fac tot ce pot pentru a păstra totul la stat, deşi acesta s-a dovedit a fi un prost gospodar. Ne gândim cu groază (doar e an electoral) că dacă ies la alegeri pedeseriştii, adio planuri cu Uniunea Europeană, adio bani. Oricât de naivi sunt occidentalii din U.E., nu vor mai da bani pentru înfăptuirea politicii etatiste a P.D.S.R.

Am notat cuvântul "groază" cu bună ştiinţă. Din cauza situaţiei actuale grele a românilor, când sărăcia se întinde ca o pecingine, în sondajele de opinie Iliescu şi ai lui apar pe primele locuri. Guvernanţii actuali le netezesc drumul ca să ajungă în faţă, datorită modului în care conduc ţara. La vreo lună de zile după ce a venit în fruntea guvernului, Mugur Isărescu a declarat textual: "Situaţia în care am văzut eu bugetul dinăuntru este devastatoare. Practic, bugetele nu mai există. Numai facilităţi, numai excepţii, excepţii la excepţii, corupţie cât cuprinde, care pleacă chiar din lege, prin faptul că totul este discreţionat, totul se negociază. Aşa ceva nu se poate!". Că Isărescu şi-a dat seama de situaţia reală, a guvernării ţării până la el, este foarte bine. Dar va avea el forţa, dar şi sprijinul necesar, ca să îndrepte lucrurile? Guvernul este, în linii mari, cam acelaşi din timpul lui Radu Vasile, care a compromis cam totul în guvernarea ţării (dar şi pe el însuşi ca om politic). O singură excepţie (chiar de excepţie!) s-a făcut: numirea lui Petre Roman în fruntea diplomaţiei româneşti, ca ministru de externe. Dacă o să cauţi cu lupa în tot spectrul politic românesc, şi în partea puterii şi în cea a opoziţiei, n-ai să găseşti un om mai potrivit pentru această funcţie. Cu personalitatea lui, cu relaţiile şi prestigiul lui, Roman va putea face mult pentru ţară, pentru imaginea ei în lume. Acum, la M.A.E. a fost trecut şi Departamentul Integrării Europene, ceea ce este desigur o mutare foarte bună.

Anul 2000 ar putea fi unul al revigorării, al înaintării României pe drumul progresului. Depinde doar de forţa guvernanţilor care, poate, vor deveni realişti măcar acum, în ceasul al 12-lea. Nu au de înfruntat numai partidele din opoziţie; au de luptat cu partidele din sfera puterii (de fapt sferele de interese) şi cu neîncrederea oamenilor, care prea au fost înşelaţi cu promisiuni deşarte. Suntem la un punct de unde fie ne redresăm, fie ne prăbuşim de tot.

❖

Pentru ca să avem şi alte elemente apocaliptice în 2000, n-au fost de ajuns stihiile naturii şi cele economico-sociale. A mai apărut şi-un aşa-zis profesor din Brăila, stabilit de mai mulţi ani prin California, care ne-a... prezis un cutremur devastator, de peste 7 grade pe scara Richter. Cu bani grei a pătruns în mass-media şi a băgat în panică toată ţara. Sigur, a venit pregătit, documentat ca să înfricoşeze opinia publică. Cutremurul prevăzut n-a avut loc şi nimeni de pe lumea asta (nici americanii, nici japonezii, mai specialişti ca noi în această problemă) nu pot încă prevedea data cutremurelor. Dar toată afacerea (căci de o afacere e vorba) a avut în spate societăţi de asigurări, care într-o lună au câştigat cât în zece ani de pe urma asigurărilor de bunuri şi de persoane. Omul şi-a luat partea lui şi a plecat; fraierii au rămas. Bine scria un confrate, că "România are cea mai mare rezervă de fraieri".

❖

Pentru români, în mod deosebit, anul 2000 are şi ceva frumos, înălţător; este Anul Eminescu – împlinirea a 150 de ani de la naşterea marelui poet naţional. Manifestările omagiale au fost şi vor fi numeroase şi impresionante pe toate planurile: reeditări ale operelor eminesciene, studii analitice, simpozioane, concerte şi multe altele. Vom mai scrie despre aceasta, dar notăm pentru început apariţia unei splendide ediţii de Opere, la Editura Univers Enciclopedic a Academiei Române, cu sprijinul Ministerului Culturii. Ediţia cuprinde trei volume: I – Poezii; II – Proză, Teatru, Literatură populară; III – Publicistică, Corespondenţă, Fragmentarium. Prin această ediţie, de o eleganţă clasică, ca şi prin altele care vor urma în Anul Eminescu, se speră că se va relansa interesul public real pentru opera poetului naţional, astăzi destul de puţin citită şi destul de superficial înţeleasă, chiar la nivelul lumii intelectuale româneşti.

NOU

Infuzie de cultură în pastile homeopatice

STELE REGALE

Cartea recent publicată
de
ELENA-ESTHER TACCIU
în Editura DU Style
Bucureşti

Vă prezintă peste o sută de portrete ale personalităţilor de talie universală, ca Van Gogh, Marcel Proust, Mihai Eminescu, Rudolf Nureev.

Pornind de la Zodia sa de naştere, fiecare din aceşti eroi îşi dezvăluie şi drama sentimentală.

☆ ☆ ☆

Cartea poate fi procurată trimiţând contravaloarea a 50 de şekeli la adresa:

ELENA-ESTHER TACCIU
P.O.B. – 2104
58490, KIRIAT SHARET
HOLON Telefon: 03-5590829

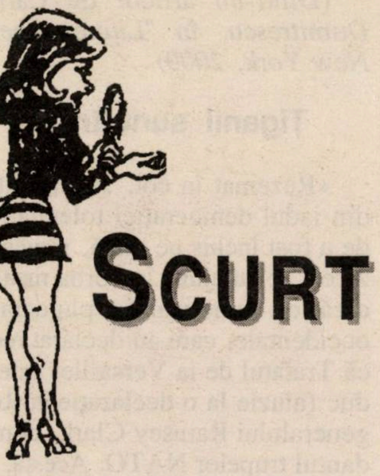

SCURT

- **Guvernul Mondial Evreiesc pregăteşte**
- **Harşt!**
- **Dacă-i cauţi bine în pantaloni…**
- **Vedeţi cum se leagă lucrurile?**

«Lumea se întreabă, pe bună dreptate: cine este şeful guvernului actual, Mugur Isărescu, sau Petre Roman? Este obligatoriu ca eventualele ajutoare comunitare pentru România să fie avizate şi dirijate de fiul agentului Komintern Valter Roman? Noi ştim ce se ascunde aici: Guvernul Mondial Evreiesc îl pregăteşte pe feciorul lui Neulander pentru funcţia de preşedinte al României. Surse din interiorul Palatului Cotroceni ne-au informat că între cei doi evrei, Neulander şi Pataievici (alias Roman şi Constantinescu) s-ar fi stabilit "dija" un consens ordonat din exterior, pentru o posibilă rocadă la alegerile din acest an.»

◆

«"PD-ul (Partidul Democrat, condus de Petre Roman, **n. red.**), cum zic nemţii, n-are carne care să stea pe loc"; normal aveau şi evreii ăştia o bucăţică şi le-a zburătăcit-o nenea cu briciul, harşt, ca urechea lui Van Gogh.»

◆

«Gaşca de hoţi a dat marea uzină braşoveană "Tractorul" pe mâna unei firme de consultanţă pretins britanice, Price-Waterhouse, ca să o mărite rapid. Dacă-i cauţi bine în pantaloni, ai să vezi că şi ăştia sunt tăiaţi împrejur. Jaf garantat!»

◆

«Infractorul evreu Boris Singer, care e patronul editurii antiromâneşti "Sigma", a publicat, după cum se ştie, Manualul de Istorie pentru clasa a XII-a. O porcărie. O balegă ungurească. Autorul principal e un ţigănuş obraznic, Sorin Mitu, care are o nevastă şi o soacră unguroaice (trăitoare la Budapesta). Şi acum, bomba: acest individ cu nume de maşină de cusut e prieten intim şi partener de afaceri cu patronul de la "Pater Bank", care are în spate capital unguresc. Vedeţi cum se leagă lucrurile?»

◆

«Peste tot unde trăiesc împrăştiaţi, evreii constituie minorităţi de multe ori nesemnificative, ca număr, faţă de masa populaţiei respective. Pentru a-şi pune în practică planurile de dominare, ei au nevoie întotdeauna de ajutorul unui număr mare de neevrei, atraşi prin minciuni, promisiuni, înşelăciune sau bani şi care îngroaşă rândurile organizaţiilor sau partidelor subordonate evreilor, în special masoneria, partidele liberal-democratice, socialiste şi comuniste. Când cei racolaţi sunt membri ai partidelor socialiste sau comuniste, evreii caută în mod deosebit colaboratori din rândurile minorităţilor ţării respective, pentru a-i folosi în lupta împotriva populaţiei majoritare. După 1944, când poporul român, cu armata sovietică pe teritoriul său, încerca să lupte pentru a nu cădea sub jugul comunist, minoritatea evreiască, organizatoarea partidului comunist, a reuşit să obţină sprijinul ungurilor din Transilvania, al armenilor din Dobrogea şi Muntenia, al populaţiei slave din Moldova şi Banat şi chiar pe cel al ţiganilor. Toate aceste minorităţi au fost aţâţate împotriva poporului român, recrutându-se din rândul lor agenţi de poliţie, membri ai unor bande teroriste, funcţionari de grad inferior în administraţie etc. Dacă evreii vor putea instaura vreodată comunismul în Statele Unite, dacă îşi vor întări puterea, ei îi vor folosi cu siguranţă pe negri împotriva masei de albi vorbitori de engleză, pe indienii scoşi din rezervaţii, pe chinezii de pe coasta Pacificului ş.a.»

◆

«(În 1946) cum iudeo-comuniştii aveau puterea armelor de partea lor, au falsificat rezultatele alegerilor şi astfel au obţinut 99,97% din voturi, devenind conducători "legali". Odată ajunşi stăpâni pe guverne, prin mijloace "legale", evreii au început eliminarea "colaboratorilor politici" neevrei, iar "prietenii de luptă pentru democraţie şi pentru o viaţă mai bună a poporului" au devenit peste noapte "trădători fascişti" sau "duşmani ai poporului" care "reuşiseră să se infiltreze în guvernele democratice, ca să saboteze interesele poporului" etc. Partidele politice care au participat pe listele electorale cu comuniştii în cadrul "Frontului Popular" au început să se "autodizolve" unul câte unul, fiindcă rolul lor în conspiraţia iudaică luase sfârşit. Aventurierii şi oportuniştii politici care îi ajutaseră pe evrei au fost scoşi din funcţiile guvernamentale ocupate după "alegeri" şi bandele evreieşti, camuflate sub nume autohtone, s-au instalat ca să se bucure singure de beneficiile puterii. Trădătorii propriilor ţări şi asasinii propriilor popoare, dacă n-au reuşit să scape la timp, au primit de la "prietenii" evrei o recompensă meritată şi majoritatea au sfârşit în închisori sau gropi comune.»

(Din "România Mare", Bucureşti)

Păi, e democraţie, dom'le!

«Diversiunea prinde teren, ura se amplifică, tensiunea sporeşte… Piaţa este inundată de reviste şi cărţi ce propagă cu virulenţă antisemitismul, ura interetnică, falsul istoric. Vizavi de acestea din urmă, nimeni nu se sinchiseşte.»

(Dintr-un articol de Bogdan Ficeac, în "România liberă", Buc.)

Loteria divină

«Zeci de ieşeni sfinţesc zilnic, la Catedrala Mitropolitană din Iaşi, cartoanele pentru jocurile televizate de bingo, în speranţa că vor avea noroc. După ce îşi achiziţionează cartonul de joc, unii ieşeni merg la Mitropolie pentru a se ruga la Sfintele moaşte ale Preacuvioasei Paraschiva, Ocrotitoarea întregii Moldove, şi ating cu cartoanele de joc racla depusă în incinta Catedralei. Totodată, ei plătesc acatiste, în speranţa obţinerii unor câştiguri substanţiale la bingo. Pe de altă parte, ieşenii care au obţinut diverse câştiguri la aceste jocuri merg la Mitropolie pentru a mulţumi divinităţii că au avut noroc.»

(Din "Lumea liberă", New York, 2000)

Muncitorii români în Israel jecmăniţi de vameşii români

«Deputatul PNŢCD de Cluj Ioan Roman a declarat că va face o interpelare în Camera Deputaţilor la adresa şefului Direcţiei Vămilor, Nini Săpunaru, şi la adresa ministrului de Interne, Constantin Dudu Ionescu. Subiectul interpelării este jaful sistematic pe care îl practică vameşii asupra muncitorilor români care se întorc în ţară după doi-trei ani de muncă în Israel. Deputatul clujean l-a însoţit pe Emil Constantinescu în vizita acestuia în Israel, ocazie cu care a stat de vorbă cu reprezentanţii a circa trei sute de muncitori români aflaţi acolo. "Românii care se întorc din Israel cu banii economisiţi sunt efectiv jecmăniţi la vamă. Li se scot actele din buzunar şi vameşii le iau dolarii din paşaport. La ieşirea din vamă, poliţiştii şi ceilalţi angajaţi de la punctul de trecere a frontierei le mai iau câte ceva din ce le-a mai rămas", a spus deputatul PNŢCD. "De parcă ar fi rău să aducă în România câte o sută de mii de dolari, decât să-i depoziteze prin băncile străine", a conchis parlamentarul. În medie, un român aflat la lucru în Israel câştigă lunar între cinci sute şi şapte sute de dolari, pentru care mai riscă şi situaţia unei duble impozitări, din partea ambelor state.»

(Dintr-o relatare de Lia Valendorfean, în "România liberă", Buc. 2000)

Top

«De câteva luni ne-am mai îmbogăţit cu o revistă. Intitulată "Top", ea asta face: stabileşte preferinţele publicului şi dezvoltă motivaţiile succesului. Topurile din "Top" sunt de toate felurile şi multe din ele nici nu ne trec prin minte. Au prioritate politicienii, ziariştii, oamenii prosperi, vedetele de televiziune şi emisiunile lor, dar şi clasamente neobişnuite. Kilogramele corporale ale lui Dănuţ Tunaru din Bucureşti totalizează cifra de 275 kg. Chelia lui Răzvan Teodorescu este cap de serie... Stela Popescu şi Arşinel sunt cel mai cunoscut cuplu artistic din România... Bărbatului ca şi femeii perfecte, li se cere în primul rând sinceritate... Din preferinţele publicului: frigiderul "Arctic", aspiratorul "Philips", blugii "Levy's", pasta de dinţi "Colgate", ciobănescul german, Borsecul, guma de mestecat "Orbit", primarul Gh. Funar, calul de rasă Lipiţan. Ţara pe care românul o apreciază mai mult, în care ar dori să se fi născut sau să emigreze: Statele Unite ale Americii. Cea mai apreciată profesie în cazul emigrării este considerată cea de informatician. Athénée Palace este hotelul care are cea mai scumpă piscină: pentru un abonament lunar se plătesc 5.600.000 lei. Persana este cea mai căutată rasă de pisici. Ion este cel mai răspândit nume. Medicul este cea mai răspândită profesiune.»

(Dintr-un articol de Carmen Dumitrescu, în "Lumea liberă", New York, 2000)

Ţiganii sunt fraieri

«Rezemat în cot, Adolf Hitler, din iadul democraţiei tolerante unde a fost închis pe viaţă, rânjeşte şi zice ... : au ajuns la vorba mea! Adică ei, americanii, plutocraţiile occidentale, care au declarat recent că Tratatul de la Versailles este caduc (aluzie la o declaraţie atribuită generalului Ramsey Clark, comandantul trupelor NATO. Acesta, după Kosovo, ar fi susţinut la Budapesta că Tratatul de la Versailles, de după primul război mondial, nu mai este valabil – **n. red.**). Cu mai puţină cheltuială decât al treilea Reich, care nu avea vis mai luminos decât anularea "porcăriei" de tratat prin care Naţiunile Europei îşi câştigaseră identitatea şi independenţa.

Orice atlas descrie acum ficţiuni utilizate în orele de geografie. Frontierele elastice şi suveranitatea limitată (concept contradictoriu ca sănătatea bolnavă şi virginitatea parţială) ne fac să înregistrăm caracteristici pur columbiene în Albania şi engleze la kirghizi. O nouă hartă a Europei, valabilă din săptămâna care a trecut până la Sfânta Maria Mare dă la aceeaşi vopsea etnică trei judeţe din România caducă, Ungariei moderne. O lege recentă, votată de strânsura bezmetică a odăii deputaţilor, decretează maghiara a doua limbă oficială în stat, obligativitatea autorităţilor de a vorbi şi scrie ungureşte în orice localitate unde 20 la sută din cetăţenii români sunt de origine vecină. Consecinţa logică a acestei hotărâri ar fi ca în Capitală, al doilea oraş după Budapesta ca procentaj de maghiari, să se vorbească într-o limbă străină şi ca cel puţin o primărie de sector să renunţe definitiv la limba română (salarizată în forinţi şi amendabilă în lei). Ţiganii, o spun cu europeană mâhnire, sunt proşti. Fiindcă sunt mai numeroşi decât ungurii, au casă regală şi imperială, au parai (dolari, în limbajul străzii de azi – **n. red.**), forţă de reproducţie şi de convingere şi nu îşi cer încă drepturile teritoriale, lingvistice etc. În orice puşcărie din ţară sunt de departe majoritari. De ce ezită? De ce nu cer drapel, imn, consilieră la Cotroceni, reprezentanţi în Convenţie, un Uniter propriu, o Filarmonică proprie?»

(Dintr-un articol de Cornel Radu Constantinescu, în "Adevărul literar şi artistic", Bucureşti)

Vrei să obţii azil politic în Anglia? Nimic mai simplu: zici că eşti homosexual

«Un tânăr de 26 de ani din oraşul Roman, judeţul Neamţ, a găsit o metodă originală de a obţine azil în Marea Britanie: el s-a declarat ca fiind un homosexual ale cărui drepturi au fost încălcate flagrant în România. Aşa s-a ajuns ca Biroul Interpol şi Ambasada Română din Londra să caute, pe de o parte, informaţii despre presiunile şi abuzurile poliţieneşti la care ar fi fost supus Adrian Marius Maftei şi, pe de altă parte, să dea informaţii asupra legislaţiei referitoare la homosexuali.

Adrian Marius Maftei, cazat la hotelul The New Aquarius din Londra şi consiliat de biroul avocaţial "Gupta & Partners", conform Planului legal de ajutor, consiliere şi asistenţă din comunitatea englezească, a declarat în scris lucruri care, dacă ar fi adevărate, ar fi abominabile, despre experienţa sa de homosexual. "În 1991 am fost admis la Academia de Marină, iar în 1992 am fost exmatriculat din cauza orientării mele sexuale. M-am reîntors în Roman, unde mi-am făcut noi prieteni şi astfel au început problemele cu poliţia".

Secretariatul Academiei de Marină Constanţa ne-a precizat că Adrian Marius Maftei nu figurează deloc în seria 1991-1996. Mama sa, Elena Maftei, văduvă, declară că fiul ei a absolvit cursurile Liceului Militar de Marină Mircea cel Bătrân în 1991. După care a urmat, vreme de doi ani, cursurile Facultăţii... "Petre Andrei" din Iaşi. În 1994, spune mama lui Maftei, "a abandonat cursurile, deoarece a plecat în Grecia la sfârşitul anului şi a rămas acolo până în octombrie 1995".

Următoarele declaraţii ale tânărului care cere azil în Anglia se bat cap în cap cu ceea ce avea să afirme, neştiutoare, mama sa: "În ultimii doi ani am avut probleme, am fost dus la secţia de poliţie de câteva ori şi de fiecare dată am fost reţinut câte două-trei zile. Am fost torturat şi batjocorit. Am fost luat de pe stradă. În timpul cât am fost maltratat s-au folosit bastoane cu care am fost lovit peste mâini, genunchi, tălpi, precum şi în zona gâtului. Poliţia m-a fotografiat şi a pus pozele la avizierul poliţiei, făcând astfel cunoscut faptul că persoana, adică eu, a avut relaţii sexuale cu bărbaţi. Acesta a fost un motiv suficient de bun pentru presă să scrie un articol despre mine. Ziarul în cauză se numeşte "Monitorul de Roman".

"Monitorul" nu a scris nici un rând despre Maftei. De altfel, Maftei nu are cazier. Inspectoratul Judeţean de Poliţie Neamţ ne-a precizat oficial că Maftei nu a fost reţinut niciodată, agresat sau cu "poză la gazeta de perete".

Povestea englezească a tânărului Maftei este însă mult mai stufoasă: a fost urmărit de poliţie inclusiv în Bacău, unde locuia la nişte rude, a fost amprentat şi fotografiat sub pretextul unui jaf. După două luni, el şi noul său partener "au fost reţinuţi în arest timp de două zile şi au primit un ultim avertisment, având în vedere că relaţiile cu persoane de acelaşi sex sunt considerate ilegale în România. În acel moment, am hotărât să părăsesc ţara", spune Maftei. După care brodează o plecare din România într–un camion Tir sigilat, la începutul lui febuarie 1999, contra 500 dolari.

Elena Maftei, mama, susţine altceva: că a fost în Grecia până în '97 şi că, în decembrie 1998, a rămas cu o excursie în Italia. După o lună de Italia, Maftei a aterizat în Anglia, la Londra: "Despre fiul meu nu ştiu să aibă înclinaţii homosexuale sau să fi fost cercetat de poliţie. El este logodit cu o tânără din Roman cu care urmează să se căsătorească".»

(Dintr-un reportaj de Camelia Varvara, în "România liberă", Bucureşti)

Cenzură şi... transparenţă

Revista "Vatra" din Tg. Mureş (redactor şef Cornel Moraru) publică un grupaj – cam neobişnuit – de poezii semnate Alexandru Muşină, una din vedetele "noului val" scriitoricesc.

Am spus "neobişnuit" pentru că versurile lui Muşină, scrise în "stil elin" şi intitulate "Marcelinus", "Balegos", "Sandonis" ş.a.m.d., sunt mici satire la adresa unor personaje cunoscute din lumea literară. Şi toată lumea încearcă să ghicească cine sunt preopinenţii. Până aici, însă, nimic neobişnuit.

Una din poezii, numită "Manolides", e cu ochi şi cu sprâncene, îl descoperi imediat pe cunoscutul critic literar N. Manolescu:

«Pe măiastrul jongler, Manolides, cel cu voce piţigăiată/ Şi ochii atâta de vii, de strălucitori, l-au împăiat/ Discipolii şi iubita. Care-l arată/ Tuturor ca pe-o statuie de preţ, operă unică, spun ei,/ A magului egiptean I-vash-kho-thep.

(Cenzurată la revista "Interval")*»

După cum se observă, strofa a fost cenzurată la revista "Interval", unde se dusese mai întâi autorul cu versurile (pentru neiniţiaţi, I-vash-kho-thep înseamnă George Ivaşcu, omul care l-a lansat pe Manolescu). Dar nici în cazul de faţă n-avem de–a face cu ceva neobişnuit. Neobişnuitul apare în clipa când "Vatra" publică cele de mai jos:

Gorgias

Cenzurat de redacţie

...În felul acesta târg-mureşenii au dat o lovitură dublă: mai întâi, au dovedit că posedă curajul intelectual (cam rar întâlnit) de a recunoaşte, liberi şi nesiliţi de nimeni: da, am cenzurat poemul acesta, "Gorgias", de Alexandru Muşină; da, avem mâinile pătate de sângele poetului. În al doilea rând, au pus, nu fără sadism, suflarea scriitoricească pe jăratic, tot omul de condei întrebându-se azi: cine-o fi acest Gorgias?

Românii din Berlin

«Consulatul României din Berlin nu are, nici până la această oră, o evidenţă clară a numărului de români care trăiesc în noua capitală a Germaniei. Singura informaţie pe care o aflăm de aici, destul de evazivă ce-i drept, este că în Berlin trăiesc între 2.000 şi 7.000 familii de români. Ceea ce este de-a dreptul şocant, în ceea ce-i priveşte pe românii de aici, este faptul că aceştia nu sunt constituiţi într-o comunitate, trăind pe cont propriu, fără a vrea să ştie unul despre celălalt.

Emse Woeller este româncă, trăieşte de 10 ani în Berlinul de Est, este căsătorită cu un neamţ şi are doi copii. O întâlnim la sediul Academiei Europene din Berlin, unde a venit cu sufletul la gură, aflând că aici urma să sosească, în vizită, un grup de români. Stă singură la o masă, încercând să capete curaj pentru a ne aborda. Pentru că în Germania, ca român, îţi trebuie mult curaj pentru a aborda un conaţional. Ne povesteşte, mai bine de o oră, că deşi s-a întors doar de două săptămâni din România, suferă îngrozitor de dorul de casă. Încearcă să ne convingă că românii stabiliţi în străinătate nu duc deloc o viaţă prea roz. "Să nu credeţi o vorbă când vi se povesteşte cât de minunat o duc românii stabiliţi în străinătate. Lucrurile stau exact invers". O întrebăm dacă nu are prieteni români în Berlin şi aflăm că acest lucru este de-a dreptul imposibil. "Trăiesc de zece ani în Germania, dar până acum nu am reuşit să iau legătura cu prea mulţi români. Într-o zi, plimbându-mă pe stradă, am rămas surprinsă văzând pe o poartă un nume românesc. Am plecat într-un suflet spre casă, bucuroasă că am descoperit, în sfârşit, în Berlin, o familie de români. Am luat imediat cartea de telefon, am aflat numărul şi am sunat. Mi-a răspuns, într-adevăr, un român, care m-a întrebat dacă mă poate ajuta cu ceva, spunându-mi că nu are timp de discuţii. Până să mă dezmeticesc, am constatat că îmi închisese telefonul". Ne mai spune că răutatea conaţionalilor stabiliţi în Germania este de neimaginat. "Aici te poţi baza mai degrabă pe un neamţ decât pe un român, pentru că toţi trăiesc cu teama că le iei pâinea de la gură". De multe ori a vrut să se întoarcă în ţară, dar nu prea are cum. În Berlin, ea şi-a întemeiat deja o familie, are două fete pe care nu le poate lăsa de izbelişte. În fiecare zi simte pe pielea ei că românii nu sunt priviţi nici pe departe ca nişte oameni "normali". "Pentru nemţi, noi toţi, fără excepţie, suntem ţigani, hoţi şi mâncători de lebede. Primul şut pe care l-am luat în Germania a fost acum nouă ani, când am născut. La maternitate le-am arătat actele, iar reacţia asistentelor a fost: ia uite, încă o ţigancă. De altfel, cam aşa sunt tratată de fiecare dată când se află că sunt româncă. Familia soţului meu nu s-a obişnuit nici acum cu acest lucru. În zece ani, nu ştiu dacă am schimbat mai mult de câteva vorbe cu socrii mei. Când vin în vizită pe la noi este obligatoriu să plec de acasă, iar când le răspund eu la telefon, îmi trântesc receptorul în nas". Şi copiii ei au avut de suferit de pe urma faptului că mama este româncă. Fetiţa ei nu a fost admisă în clasa întâi prea uşor. Ea a fost inclusă într-o clasă de integrare, în ciuda eforturilor părinţilor de a convinge autorităţile că este un copil normal, crescut într-o familie în care se vorbeşte limba germană. "După un an ea a fost promovată automat în clasa a treia, fiind singurul copil din istoria şcolii care a făcut doi ani într-unul. Acest lucru este acum subiectul de discuţie al întregii şcoli. Toată lumea, de la profesori la părinţi, se întreabă cum a fost posibil acest lucru, în condiţiile în care fetiţa este pe jumătate româncă".»

(Dintr-un reportaj de Mona Stoica, în "Evenimentul zilei", Bucureşti 1999)

O ciorbiţă de vacă şi o înjurătură de grijanie

«Doi tineri bucureşteni vor să deschidă în Capitală un local cu totul şi cu totul inedit: restaurant cu înjurături. Conform spuselor lui Gigi Cărăbuş şi Petrişor Iepure, cei doi viitori patroni, restaurantul va avea ca specific înjurăturile, în adevăratul sens al cuvântului, iar clienţii vor plăti pentru a fi înjuraţi, dar şi pentru a înjura. Deşi le e frică să nu le fure cineva ideea, originalii patroni au acceptat să dezvăluie câte ceva din "bucătăria" viitorului restaurant. Încă de la intrare, muşteriii vor fi întâmpinaţi, ca la uşa cortului, de chelneri special instruiţi în "arta înjuratului cum se cuvine", cu expresii de genul "clientul nostru, porcul nostru" şi alte expresii specifice. De asemenea, felurile de bucate şi băuturile vor primi denumiri pe măsură: budincă "tu-mi mama mă-tii", ciorbă "mâta e curvă", ruladă "prostul dracului", "fund de viţel prăjit", supă de maméle", şi lista continuă cu denumiri prea obscene pentru a putea fi reproduse. Cei doi spun că în unele ţări din occident asemenea localuri sunt la mare căutare. În Italia, de exemplu, un astfel de restaurant poartă numele de "Porca Madonna" (în traducere, "Madona e scroafă") şi nu duce deloc lipsă de clienţi. Cei doi tineri fără prejudecăţi spun că în restaurantul lor va avea acces oricine, îmbrăcat oricum şi care poate vorbi şi se comporta oricum, fără jenă. Cei doi nu s-au pus încă de acord dacă să spună restaurantului "Du-te dracului" sau "P... mătii".»

(Dintr-o relatare de Camelia Cherestes, în "Evenimentul Zilei", Buc. 2000)

Poetul și femeia

«La vârsta mea am ajuns la concluzia că o femeie în viaţa unui scriitor este o piedică. Indiferent de gradul ei de inteligenţă, de înţelegere... Te absoarbe. Chiar dacă are revendicări minime, să zicem, dintr-o dată te mută în altă albie. Niciodată în viaţa mea nu am fost atât de liniştit, nu aş spune fericit, ca acum, când sunt singur. Numai singurătatea îţi este fidelă, numai ea rămâne netrădătoare. Toţi se miră că accept singurătatea. Cum Dumnezeu să nu o accept, când eu nu am dialog decât cu mine însumi sau cu şoricelul ăla de iederă care îmi intră din când în când în casă? Am cunoscut doamne care ştiau să gătească foarte bine, ştiau să calce rufele foarte bine, ştiau să poarte discuţii elevate. Şi totuşi, deveneau plictisitoare la un moment dat. Pe mine femeile m-au inspirat, dar retro.»

(Dintr-un interviu acordat de poetul Petre Stoica lui Robert Şerban, de la săptămânalul "Luceafărul", Buc. 2000)

Gheorghe Nicolăiță, mișcat

«Am înfiinţat Mişcarea Pensionarilor Ce Se Sinucid De Bunăvoie Pentru A Atrage Atenţia Guvernanţilor cu gândul că oamenii de vârsta a treia nu sunt deloc respectaţi. Priviţi în jur. Nu ne întreabă nimeni nimic. Trecem prin parcuri, nu ne salută nimeni. Suntem bătrâni, dar asta înseamnă că avem o educaţie, avem o experienţă. De ce este călcat în picioare şi dreptul de a deschide gura, de a spune că e rău, că e şi mai rău? Cum să trăim, dacă nu putem să ne cumpărăm un palton nou, o mâncare mai bună? Scrie pe noi "crematoriu" de când ieşim la pensie! O să scrie şi pe voi, dacă ne lăsaţi aşa. Istoria şi Dumnezeu ne răzbună! E de ajuns acum să zâmbiţi că noi vorbim aşa. Ziceţi că sunt nebun, nu sunt. Ziceţi că n-am ce face. Am ce face, mă plimb, mănânc, mă uit la teve, iar mănânc, dorm. Cine poate mai mult, cu pensiile astea? Suntem lăsaţi să supravieţuim ca animalele din pădure. Cine iese din iarnă, bine, cine rezistă la gripă, bine. Dar ce doriţi, să ne mâncăm între noi, pensionarii? Asta vreţi? Spuneţi, ce? Că nu ne-am asigurat o viaţă? Când erau comuniştii? Furam, ziceţi! E, vă spun eu, erau şi cinstiţi! Vă ştergeau pe dumneavoastră la fund, făceau frigul la cozi, să aveţi o calorie în plus... Şi acum abia aşteptaţi să nu ne mai trezim din somn. A, mersi, am fost generaţie de sacrificiu, dar tu ce eşti? Generaţie de sacrificiu. Ai bani, ai fond de pensie ca lumea? Dacă mâine îţi rupi un picior, cine te ajută? De unde dai bani la asistente, că alea nici la oală nu te scot fără un ban... De unde-ţi iei medicamente, costă! Zici că te descurci, zici că ai prieteni. Dar, vezi, încep să-ţi moară prietenii, copiii se mută în alt oraş, cine te mai împrumută? Zi! Aşa că am făcut Mişcarea Pensionarilor Ce Se Sinucid De Bunăvoie Pentru A Atrage Atenţia Guvernanţilor. Când vom deveni o forţă, atunci vom arăta exact ce putem. Vom fi mulţi, ne veţi găsi şi ce-o să faceţi... o să călcaţi peste noi?»

(Dintr-o convorbire realizată de Eugen Istodor cu Gh. Nicolăiţă, preşedintele MPCSSDB etc., pentru revista "Dilema", Buc. 2000)

Caricaturiști de serviciu

«Patru fruntaşi pe ramură în domeniul caricaturii, Horaţiu Mălăele (cel mai bun caricaturist dintre actori), Dan Silviu Turculeţ, Octav Mardale (de la "Academia Caţavencu") şi Bogdan Petri au deschis o expoziţie permanentă de portrete şi desene satirice într-o sală aflată vizavi de intrarea actorilor de la Teatrul Nottara. Galeria poartă numele de "HO şi MI" (adică Horaţiu (Mălăele) şi Milu (Hossu). Patronul, Emil Hossu, a dat vodca pe caterincă şi a transformat o cafenea, unde îşi făceau veacul actorii de la Nottara şi invitaţii lor, într-un loc cu la fel de mulţi clienţi, dar cu mult mai mult umor. Aici, contra unor sume rezonabile, poţi avea propriul portret de la unul din cei patru artişti, care fac de serviciu, ca la bucătărie, în armată, prin rotaţie. O caricatură simplă costă 40.000 de lei, una medie 180.000 de lei, iar una extrem de complexă 380.000 de lei.»

(Dintr-o relatare de Mircea N. Stoian în "Evenimentul Zilei", Bucureşti 1999)

Radu Ștefănescu, astrolog

«Radu Ştefănescu a făcut Hidroenergetica şi ASE, iar de două decenii urmează calea marii sale pasiuni, astrologia. În 1992 scria pentru "Tinerama" paginile de horoscop şi preziceri astrale. Ultimul număr al revistei din acel an (nr. 109, 25-31 decembrie 1992) conţinea câteva previziuni pentru 1993 şi anii următori, iar la o recitire a acelor pagini se poate observa uşor că Radu Ştefănescu a prezis aproape toate evenimentele importante ulterioare. Scria atunci, în 1992, că România va primi vizita Papei, ceea ce s-a şi întâmplat; că dacă în anul 1993 nu se va face reformă, "vom rămâne tot timpul pe drumul tranziţiei", ceea ce iarăşi nu e greu de constatat; că "statele dezvoltate vor continua să ne ia doctorii, inginerii şi arhitecţii şi să ne trimită înapoi ţiganii"; că în 1993 şi în anii următori "vor fi numai conflicte armate regionale". N-au fost primele previziuni, în 1977 el anunţând cutremurul din 4 martie cu mult timp înainte ca acesta să se petreacă.

Pasiunea pentru astrologie a dobândit-o încă din copilărie, apoi de la dascălii din şcoala primară şi din liceu, un mentor important în acest sens fiindu-i fizicianul atomist Sorin Culli. Mai târziu, după terminarea studiilor, pentru că România avea multe lucrări hidroenergetice în exterior, mai ales în Asia, Radu Ştefănescu a intrat în comerţul exterior şi a participat la multe din aceste lucrări. Sub influenţa lui Mircea Eliade s-a interesat de India şi, în Iran, l-a cunoscut pe indianul Laleh Bedî Singh, un iniţiat al Marii Loje Ezoterice a Bătrânului din Munte, de la care a învăţat mai mult decât dintr-o bibliotecă. Tot indianul, care avea 82 de ani, dar arăta ca la 50, i-a salvat atunci viaţa. Radu făcuse în Iran o intoxicaţie foarte ciudată, dar prin metode numai de el ştiute Laleh Bedî l-a pus pe picioare. Şi nu a fost acela singurul miracol al indianului care dormea numai 3-4 ore pe noapte. Un coleg de şantier al lui Radu s-a accidentat foarte grav şi a intrat într-o comă profundă. Cu un instrumentar rudimentar, indianul i-a deschis calota craniană, i-a extirpat românului o bucată de creier şi l-a redat apoi vieţii.

După 1990 a ţinut cursuri de astrologie la Casa Studenţilor, a pus bazele Asociaţiilor Astrologilor Amatori şi a reuşit să impună în nomenclatorul de meserii şi pe cea de astrolog.

Din lecturile sale de până acum, Radu Ştefănescu a înţeles că marile evenimente care au marcat lumea au fost elaborate şi după studii astrologice – debarcarea Aliaţilor în Normandia a fost calculată astrologic, la fel ca multe dintre atacurile armatei germane conduse de Hitler – şi că mulţi lideri ori dictatori se folosesc de astrologi la alcătuirea strategiilor de conducere. Radu Ştefănescu a făcut până în prezent peste 30.000 de horoscoape şi a fost consultat de mulţi oameni politici în momentele dificile ale acestora.

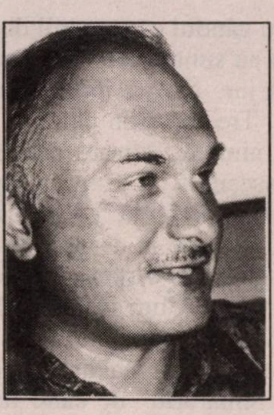

Radu Ştefănescu

Cea mai recentă dintre previziunile lui Radu Ştefănescu este aceea că viitorul României se va hotărî în anul 2002 şi că între actualii politicieni există o persoană care va scoate ţara din mizerie. El spune că îl cunoaşte, dar că nu poate să-i dezvăluie identitatea.»

(Din revista "În Top", Bucureşti 1999)

Trafic de extaz

«Patru români au fost arestaţi, luna trecută, la New York, pentru că au încercat să introducă în SUA o sută de mii de tablete din drogul Ecstasy, în valoare totală de trei milioane de dolari. Cristian Ogarcă (30 de ani), fost angajat al companiei Tarom, a fost arestat pe aeroportul John Fitzgerald Kennedy (JFK) din New York. El reuşise să iasă din România cu două genţi diplomat sigilate, în care se aflau drogurile, folosind o scrisoare de însoţire care-i atesta calitatea de curier diplomatic. El a fost ajutat să părăsească România de Florin Iovinca (25 de ani), tot un fost angajat al Tarom, care, după ce l-a condus la aeroport pe Ogarcă, a plecat, în aceeaşi zi, cu o altă cursă spre SUA, unde a fost arestat la rândul său. Din această grupare mai făceau parte Sorin Popescu (28 de ani), şi el un fost angajat al Tarom, şi Claudia Gabriela Vasilescu (29 de ani), reprezentanta firmei Tarom pe aeroportul JFK din New York, care ar fi trebuit să faciliteze intrarea traficanţilor în SUA. Cei doi au fost arestaţi şi ei de autorităţile americane. Ecstasy este un drog sintetic, produs în ţările vest-europene. Preţul unei pastile pe piaţa românească a drogurilor ajunge la 15-20 de dolari, iar în SUA la 30 de dolari.»

(Din "Lumea liberă", New York, 2000)

Filme

«Puteţi sprijini filmul românesc dacă publicaţi şi părerile spectatorilor, dintre cei 0,3 la sută, câţi mai intră în cinemtografe, pentru a înţelege şi realizatorii noştri de ce filmele lor sunt proaste. Ce să-i placă spectatorului la replicile: "Ia o sută de lei şi vino în p... mea!". Poate vă şochează, pentru că asta a vrut şi regizorul, să şocheze. În lipsă de alte mijloace stilistice, le foloseşte pe cele birjăreşti. Sau replica: "A murit Ceauşescu, dar s-a f...t şi viaţa noastră!". Replica unei profesoare, auzi, cadru didactic, interpretată de Oana Pellea, care-i face numele de râs lui nea Marin acceptând astfel de replici. Sau replica securistului din "Stare de fapt": "Fac ce vreau cu tine, dacă vreau te f..., mă!". Acelaşi vocabular este folosit şi în filmele lui Lucian Pintilie. Probabil se crede super-regizor ca să-şi permită orice, după "Reconstituirea", dar nu i-a spus nimeni câţi spectatori au fost la ultimele sale filme. (...) Nu e suficient să fii purtător de cuvânt al Guvernului sau al Preşedinţiei ca scenariul să fie bun. Nu i-a spus nimeni lui Răzvan Popescu câţi spectatori au fost la "Fantasticul paparazzo", la "Prea târziu" sau "Terminus paradis"? Că au fost proiecţii anulate din lipsă de spectatori? Nu a aflat ce părere proastă au telespectatorii despre "Război în bucătărie"? Dacă "marele nostru" Dan Piţa îi pune în gură talentatului actor Ştefan Iordache replici de genul "Du-te-n p... mă-tii!", spusă la televizor în "Omul zilei", în faţa copiilor mei pe care mă străduiesc să-i învăţ să vorbească decent, atunci "tânăra generaţie" de cineaşti cum să nu folosească: "Azi e nouă, mâine zece, p... mea, armata trece!", în "È pericoloso sporgersi", sau expresia "Căcat" ca metaforă în gura personajelor sale, cum face Nae Caranfil. De ce televiziunea nu înlocuieşte aceste cuvinte cu un "bip", cum fac americanii, pentru că s-a desfiinţat cenzura? S-a desfiinţat şi bunul simţ?»

(Dintr-o scrisoare de Ştefan Chiriacescu, în revista "Dilema", Buc.)

Nuiaua lui Ceauşescu

«Am putut vedea cu toţii, recent, la un post de televiziune, un film documentar despre Nicolae Ceauşescu realizat de o televiziune franceză. Cea mai şocantă dintre imaginile prezentate era o scenă de vânătoare. În cadrul unui ritual halucinant al puterii, dictatorul îi lovea pe principalii săi colaboratori, membri ai conducerii superioare de partid şi de stat, cu o nuia lungă şi elastică. Aceştia se aşezau în patru labe şi primeau lovitura, deloc uşoară, râzând ca şi cum ar fi luat parte la o ştrengărie inocentă. În acelaşi film, naratorul francez spunea că Ceauşescu avea o singură pasiune căreia i se dedica în întregime. Vânătoarea.»

(Din "România liberă", Bucureşti, 2000)

Mica publicitate

■ Ştiu să fac dragoste în toate poziţiile. Sună-mă. 894.86.75.

■ Fac lucruri incredibile. Asigur satisfacţie maximă. 01/894.85.16.

■ Vreau un bărbat care să mă satisfacă. Contra cost. 01/894.85.17.

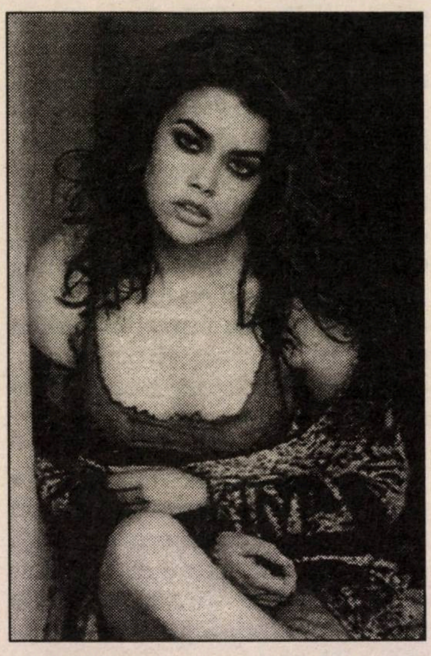

■ Sex adevărat, numai la partener acasă. Sună-mă şi lasă-ţi numărul. 01/894.85.17.

■ Agonie şi extaz! Trăieşte-ţi viaţa "periculos". Testează-mă la 01/894.85.08.

■ Roşcată, focoasă, amatoare de senzaţii tari, sună-mă şi vei afla detalii picante. 01/894.85.06.

■ Ziaristă, 28/1.77/55, senzuală, apetisantă, fără prejudecăţi, doresc să cunosc domni. 01/898.47.47.

■ Deosebită, adeptă a masochismului, doresc partener. 898.47.72.

■ 25/1.70/58, senzuală, iniţiez tineri majori în arta dragostei. 898.47.46.

■ Thailandeză, oferă plăcere şi bani. 200.000 lei pentru o oră! 892.17.77.

(Din ziarul "Libertatea", Buc.)

Aniversare

Prof. Nicolae Balotă, critic literar, una din personalităţile de seamă ale culturii române contemporane; 75 de ani de la naştere.

Decese

Ion Raţiu (83), om politic; la Londra, în urma unui cancer la esofag. Stabilit la Londra în 1940, el intră în afaceri, obţinând mari succese, şi în acelaşi timp întemeiază o "Mişcare a românilor liberi" din Occident. După 1990, revine în România, devenind vice-preşedinte al PNŢ-CD şi candidând la alegerile prezidenţiale. A fondat ziarul "Cotidianul".

Prof. univ. Dan Smântânescu, istoric literar, specialist în editarea textelor literaturii româneşti vechi.

Nicolae Girardi, cameraman la studiourile cinematografice Buftea.

Lucky Galaction-Passarelli (94), pictoriţă; la Roma, Italia (L. G. a fost fiica lui Gala Galaction).

I. Gh. Maurer (97), fost preşedinte al Consiliului de Miniştri; în urma unei insuficienţe renale şi cardiace.

Florenţa Albu (65), poetă.

Roger Câmpeanu (70), ex-secretar general de redacţie la "Contemporanul", "România literară", "Secolul XX", şi, după 1990, la "Lettre Internationale".

Restaurantul

HAIM

invită onorata clientelă la renumitul său grătar şi specialităţile culinare româneşti

TEL AVIV,
Rh. Dizengoff 228
Tel. 03-5244963

ION MIHĂILEANU
Corespondenţă din Franţa

Caleidoscop parizian

- **Uraganul: enigma dezastrului**
- **Churchill voia să-l lichideze (politic) pe De Gaulle**
- **Sărutul la francezi**
- **Elveţianul Alain Delon**

Îmi închipui că toţi cititorii "Minimum"-ului au privit la televizor ravagiile provocate de furtuna neobişnuită care s-a abătut asupra Franţei. Neliniştiţi, câţiva oameni dragi mie din Israel mi–au telefonat ca să se asigure că sunt bine sănătos.

Nu pierderile omeneşti sunt cele mai grave. Aproximativ 90 de morţi. Desigur că fiecare viaţă omenească e importantă, dar cifra de peste o mie de morţi pe an în accidentele de automobil în Franţa e mult mai impresionantă.

Ceea ce Meteo-France anunţa ca "un vânt puternic" s-a dovedit a fi nu o furtună, ci un uragan, un ciclon, un taifun, o tornadă, ziarele botezând fiecare în felul său acest fenomen. Cu o viteză de 170 kilometri pe oră în jurul Parisului, 200 în vârful Turnului Eiffel şi 380 la câteva sute de metri mai sus, în înaltul cerului. Surprinzător, această avalanşă nu s-a mulţumit să zguduie o localitate, câteva localităţi; în două reprize, într-o zi nordul Franţei, în a doua zi sudul Franţei, adică *toată* ţara.

Acum, după un interval de timp, s-a putut face bilanţul *catastrofei,* termen folosit de aproape întreaga presă.

Nenumărate acoperişuri au fost smulse, lăsând case, apartamente sub cerul liber. 60% dintre ele au fost deteriorate în Île de France. Dar nu numai clădirile particulare au suferit. Forţa uraganului – e termenul pe care subsemnatul îl preferă – a fost atât de mare încât Panteonului i-au fost răpite vreo 20 din plăcile de plumb ce acoperă Domul, cântărind fiecare 100 de kilograme! 16 din cele 90 de biserici pariziene au suferit pagube mari. Două statui din parcul Trianon, al regelui Ludovic al XIV-lea au fost distruse (dar despre ce s-a întâmplat la Versailles voi reveni).

Nici morţii n-au fost lăsaţi în pace. Cimitirele au fost cutreierate de acest uragan asasin care a smuls enorm de multe pietre de marmură de pe morminte. În câteva minute sau secunde forţa îngrozitoare a naturii a izbutit ceea ce maşini perfecţionate n-ar fi reuşit să facă decât în câteva ore. În clipa când scriu aceste rânduri, Père Lachaise, cimitirul Montparnasse şi altele sunt complet sau parţial închise.

Întregul sistem de electricitate al Franţei a fost zguduit. Liniile de înaltă tensiune au fost culcate la pământ ca nişte biete cutii de carton. La un moment dat, în 5 milioane de locuinţe becurile au încetat să mai ardă. Oamenii au petrecut Anul Nou la lumina lumânărilor. Ca să nu mai amintesc de milioanele de locuitori care n-au mai avut telefon. Au fost necesare săptămâni de muncă pentru ca toată lumea să aibă din nou lumină electrică şi să vorbească la telefon.

Însă cea mai mare tragedie o constituie moartea – zic moartea pentru că socot că ei merită, ca şi oamenii, acest termen – a 300 de milioane de arbori! Numai în celebrul parc de la Versailles 10.000 de arbori au fost smulşi, dintre care unul plantat de Napoleon în 1812. Zicea un scriitor, comentând această dispariţie, că atunci când un arbore multicentenar dispare, e ca şi un bătrân care moare, ducând cu el şi secolul. Pădurile de la Vincennes şi Boulogne au fost decimate. Aceeaşi privelişte dezolantă şi la Tuileries. Multe grădini şi parcuri din capitala Franţei sunt provizoriu închise, iar cetăţenilor li se recomandă să evite pădurile pentru că există primejdia ca într-un moment sau altul un copac să cadă, provocând victime omeneşti.

Vor trebui să treacă zeci şi zeci de ani pentru a se reface patrimoniul forestier al Franţei. Israelienii ştiu mai bine ca oricare popor din lume ce înseamnă să plantezi un arbore şi de cât timp are el nevoie ca să devină înalt şi puternic.

Bilanţul a câteva ore de uragan care a răvăşit Franţa? După unele estimări: 100 miliarde de franci, 6% din bugetul anual al Franţei. Poate şi mai mult. La această catastrofă s-a adăugat şi eşuarea unui vas plin cu petrol – cu un nume de domnişoară, "Erica" – pe coastele Bretaniei, care a împuţit tot litoralul şi a poluat apele oceanului, provocând moartea a mii de păsări, cu efecte incalculabile pentru peşti şi alte vietăţi marine.

Bineînţeles că întreaga Franţă s-a mobilizat pentru a reface tot ce a fost distrus. Mulţi economişti susţin că răul are şi ceva bun. Va fi nevoie de multă mână de lucru pentru a repara case, clădiri, parcuri, instalaţii electrice, păduri, ceea ce înseamnă o reducere a şomajului, precum şi noi investiţii. Poate că au dreptate.

Întrebarea e alta. De când Franţa există, ea n-a cunoscut un uragan de o asemenea intensitate. Ce s-a întâmplat? Martin – aşa îi spune primului uragan – şi Lotar – cel de-al doilea – ar putea reveni?

Meteorologii nu ştiu dacă tot ce s-a întâmplat nu se datorează modificării climei planetei Terra din cauza efectului de seră provocat de poluarea atmosferei.

Iar cel ce scrie aceste rânduri e uimit că cei doi răufăcători, Martin şi Lotar, au pătruns pe mii de kilometri în interiorul Europei, ajungând în Germania, Elveţia, Belgia. Cred că nu mă înşel când zic că ciclonul de tip american care atacă Florida sau altă zonă a litoralului de pe Atlantic nu pătrunde decât pe un număr limitat de kilometri în interior.

Cine şi când va descifra enigma ultimelor zile (26 şi 27 decembrie 1999) ale secolului?

◆

Dar catastrofa n-a izbutit să afecteze bunele obiceiuri ale francezilor. Cel pe care îl prefer: sărutul! Nu ştiu, nu cred să existe în lume un popor căruia să-i placă atât de mult să-şi lipească buzele pe obrazul sau pe gura celuilalt. Sărutul, la francezi, e unul din riturile cele mai agreabile, dar şi cele mai misterioase care le înfrumuseţează existenţa. Adolescentul francez Marcel Proust nu putea adormi fără să simtă sărutul mamei sale pe faţa sa. *"Acest sărut preţios şi fragil pe care mama mi-l acorda îl păstram tot timpul când mă dezbrăcam, fără ca dulceaţa sa să se risipească, fără ca însuşirea sa volatilă să se evapore"* ("Du côté de chez Swan"). Sărutul afectuos nu e rezervat exclusiv semenilor. Animalele domestice, câinii şi pisicile, se bucură şi ei de "un pupic".

Sociologii susţin că se asistă la o democratizare a sărutului într-o societate în care se simte nevoia de a recrea contacte umane. Democratizarea asta, ca să folosesc şi eu acest termen, am remarcat-o de cum am venit prima oară în Franţa. Femeile se sărutau între ele, chiar dacă se întâlneau prima oară. Bărbaţii nu-şi permiteau să sărute femeile decât după ce le întâlniseră de vreo câteva ori. Fără o semnificaţie erotică pregnantă. Pe obraz, nu pe gură. Ca un fel de "bună ziua"! Bărbaţii nu se sărută între ei. Doar o caldă sau rece strângere de mână. Spre deosebire de ruşi, care, toată ziua-bună ziua, se sărută pe gură. Hruşciov, Brejnev sau Ielţin, când soseau în Franţa, provocau uimirea francezilor când se repezeau să-i sărute pe Pompidou, Giscard sau Mitterrand. O excepţie: actorii francezi. "Pentru bărbaţii a căror meserie cere să-şi dăruiască eul lor altora, a se săruta pe obraz întâlnindu-se sau despărţindu-se e un fel de ritual, un soi de recunoaştere reciprocă", susţine David Le Breton, autorul unui volum intitulat "Passions ordinaires".

LIZ HURLEY
Logodnica lui Hugh Grant nu se sfieste sa poarte aceasta rochie ciclamen, brodata cu paiete stralucitoare. Decolteul adânc şi slitul indraznet subliniaza silueta perfecta a actriţei.

Englezoaica Elizabeth Hurley, fotomodel, actriţă, logodnica actorului Hugh Grant şi vedeta pe care, dintre toate, o preferă şi ar săruta-o corespondentul nostru Ion Mihăileanu, de la Paris

Există şi deosebiri semnificative între diverse regiuni ale Franţei în ceea ce priveşte sărutul. Alsacienii, mai rezervaţi, îşi acordă reciproc "numai" două săruturi. Cei din centrul şi vestul Franţei se gratifică cu cel puţin patru. Iar în sud, la Marsilia, cetăţenii se sărută de câteva ori pe zi. Soarele îi face exuberanţi.

Dacă ar fi să se facă o statistică, câte săruturi, vorba lui Proust, se volatilizează în aerul Franţei într-o singură zi? Sute de milioane? Sau de miliarde?

◆

Câteva zile, întreaga presă franceză a publicat pe pagina întâi dezvăluirea făcută de presa britanică a unui text scris de Churchill despre De Gaulle. "Acest text", scria recent "Le Monde", "care ar fi trebuit să fie dezvăluit publicului în 1994, după 50 de ani de "top secret", e atât de violent încât a rămas îngropat şase ani în plus pentru că Londra se temea că va întuneca celebrarea a 50 de ani de la debarcarea trupelor aliate".

Într-un pasaj din acest text, Churchill scrie: "Cer colegilor mei să examineze de urgenţă problema dacă n-ar trebui de pe acum ca De Gaulle să fie eliminat ca forţă politică". De Gaulle, pe care acelaşi Churchill îl califica de "cârcotaş răutăcios".

"Le Canard Enchaîné", cârcotaş şi el, a cercetat mai atent ceea ce presa britanică şi franceză consideră a fi o bombă politică, demonstrând că documentul n-a fost dezvăluit de Foreign Office la începutul anului 2000, că încă în anul de graţie 1981, François Kersaudy, profesor de istorie contemporană la Sorbona, publicase o carte intitulată "Churchill şi De Gaulle", unde cinci pagini erau consacrate acestui document, indicând până şi cota sa în arhivele Ministerului de Externe britanic.

Că presa s-a înşelat şi că se va mai înşela, crezând că lansează o bombă, care până la urmă face "fâs", nu mă miră. Reactualizarea documentului "secret" ne face să ne dăm seama încă o dată şi încă o dată că oamenii "mari" în politică sunt o excepţie. Ce-a rămas din mitul celor "patru mari", Churchill, Stalin, Roosevelt şi De Gaulle? Iar astăzi, din Mitterrand, Kohl sau Weizman?

Nu degeaba Malraux, care celebra mitul în istorie, avea oroare de "le petit tas de secrets" (mica grămăjoară de secrete)...

❖

Dacă s-ar face un sondaj, cântăreţul Patrick Bruel, altădată adorat de tinerii între 14-18 ani, ar întruni sufragiile publicului de toate vârstele. După cinci ani de tăcere, cel ce nu s-a temut niciodată să afirme sus şi tare că e evreu şi a fost ţinta atacurilor lui Le Pen, scoate acum un nou album. Două cântece sunt remarcabile. Unul n-are nevoie de comentarii: "Mi-e teamă de mine!". celălalt, intitulat "Elie", e dedicat bunicului său, care a murit de curând la vârsta de 90 de ani. Şi e cântat în ivrit! "Era imposibil ca melodia să fie însoţită de cuvinte în franceză. Numai ebraica se potrivea", zice dragul nostru Patrick. Oare în alchimia talentului său de cântăreţ şi actor – Bruel este şi un excelent actor de film – intră oare farmecul privirii şi al surâsului său cuceritor?

du moins, pour avoir
l'impression de vivre un
peu plus les choses. »
Photo Luc Roux

Patrick Bruel

Şi câteva minime: ■ Unde credeţi că se afla Bibi Netaniahu în noaptea de Anul Nou 2000? La Ierusalim, la Tel Aviv? N-o să credeţi: la Paris. La celebrul restaurant "La Tour d'Argent". Ştirea e dată de Actualité Juive". ■ Cred că vă mai amintiţi de Bruno Megret, micul Goebbels al Frontului Naţional, locotenentul lui Le Pen, care are meritul istoric de a fi scindat în două primejdioasa mişcare de extremă dreaptă. După ce gruparea sa a eşuat la alegerile europene, după falimentul ei financiar, el e silit să muncească pentru a câştiga o bucată de pâine. Acum a redevenit inginer de poduri şi şosele. Lucrează într-un birou. Singur. Ca să nu-i molipsească pe alţii? ■ Alain Delon, azi în vârstă de 65 de ani, mare actor francez, mare patriot francez, a cerut şi a obţinut, în mod discret, cetăţenia elveţiană. Multă lume se întreabă: ce l-a făcut să devină cetăţean elveţian? O pasiune irezistibilă pentru ciocolata Nestlé, sau pentru celebrele ceasuri elveţiene? N-o să-l calomniem închipuindu-ne că a făcut-o pur şi simplu pentru sordide raţiuni fiscale... ■ Nu ştiu dacă şi în Israel există moda "roller"-urilor (patinele cu rotile). În Franţa, două milioane de francezi practică "rolleriada". Drept să spun, când umblu prin Paris mă feresc de ei ca de dracu', ca nu cumva să mă trezesc la spital, operat rapid de o fractură. Unii, mai serioşi, zic că ajung mai repede la lucru cu acest mijloc de locomoţie decât cu metroul sau cu maşina. ■ La Paris există amatori de a li se trage o bătaie la cur (cuvânt românesc superb, zicea academicianul Alexandru Graur!). Dacă sunteţi amatori, vă dau numele şi adresa localului unde fiecare îşi primeşte porţia: "La clef", 82 rue de Rivoli. ■ Statuia lui Dreyfuss, sculptată de artistul Tim în 1985, în urma comenzii făcute de Jack Lang, pe atunci ministru al culturii, a cunoscut un parcurs agitat. Refuzată de armată – ar fi trebuit iniţial să fie aşezată în curtea Şcolii Militare – a stat un timp în grădina Tuileries. Acum se află într-un scuar, alături de închisoarea unde a fost încarcerat. ■ Pe strada Rollin, la numărul 6, pe faţada casei unde a locuit Benjamin Fondane (Fundoianu-Wechsler) înainte de a fi dus la Auschwitz, a fost instalată o placă comemorativă cu următorul text: "Amintiţi-vă că eram nevinovat şi că, asemenea vouă, aveam şi eu o faţă exprimând mânia, mila şi bucuria, o faţă de om, pur şi simplu". Meritul acestei iniţiative: "Société d'Études Benjamin Fondane", reprezentată de Eric Freedman şi Monique Jutrin.

ZISE...

"Eu nu voi tolera ca Austria să fie stigmatizată, să fie calificată drept neo-nazistă".

(Wolfgang Schüssel, şeful Partidului Conservator, noul cancelar al Austriei; Viena, 2000)

N. Red.: Nu? Şi ce-ai să faci, domnu' Schüssel, pentru asta? Dai vreo indicaţie preţioasă opiniei publice mondiale? Iscăleşti vreun H.C.M. (haş-ce-me)?

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

Piesă originală în premieră mondială

יידישפיל
תיאטרון היידיש בישראל

געבירטיג
א הארץ וואס בענקט נאך לידער

Reprezentaţie muzicală de Iehoshua Sobol
Regia: ITZHAK SHAULI

Conducerea muzicală şi prelucrări: Avi Beniamin

Lumea celui mai mare trubadur evreu din secolul XX – MORDEHAI GEBIRTIG, care prin cântecele şi muzica sa redă bogăţia şi înţelepciunea reflectată de viaţa evreilor din Europa.

Teatrul idiş din Israel
יידישפיל
Tel Aviv, str. Bialik 28
Tel. 03/525-4660, Fax 03/525-4659

Cu IANKELE BODO şi GADI IAGHIL
Decoruri şi costume: Iosi Ben Ari
Mişcare scenică: Marina Baltov
Lumini: Mişa Cerniavski
Traducere simultană: Lora Sahar

Îşi dau concursul:

Anabella, Monica, Israel Treistman, Elena Iarlova, Carol Marcovici, Iosi Sokolski, Irma Pisko, Uri Kovalski, Andrei Kashkar, Cobi Bar – cu acompaniamentul orchestrei

Programul reprezentaţiilor

Sâmbătă 1.4.2000 Tel Aviv, Beit Zionei America, ora 20.30, 1.800.444660
Duminică 2.4.2000 Tel Aviv, Beit Zionei America, ora 20.00, 1.800.444660
Luni 3.4.2000 Tel Aviv, Beit Zionei America, ora 20.00, 1.800.444660
Miercuri 5.4.2000 Ierusalim, Teatrul Ieruşalaim, ora 20.00, 02/560-5755
Joi 6.4.2000 Ghivataim, Teatrul Ghivataim, ora 20.00, 03/732-5540
Luni 10.4.2000 Natania, Heihal Hatarbut, ora 20.00, 09/627-1065, 09/833-0335
Marţi 11.4.2000 Ramat Gan, Teatrul Rasel, ora 20.00, 03/6741277
Miercuri 12.4.2000 Rehovot, Sala Vicks, ora 20.00, 08/946-7890, 08/934-3352
Joi 13.4.2000 Cfar Saba, Heihal Hatarbut, ora 20.00, 09/741-5566, 09/764-9230
Sâmbătă 15.4.2000 Holon, Teatrul Holon, ora 20.30, 03/503-7781, 2
Duminică 23.4.2000, Hol Hamoed Pesah, Tel Aviv, Beit Zionei America, ora 20.00, 1.800.444660
Luni 24.4.2000, Hol Hamoed Pesah, Tel Aviv, Beit Zionei America, ora 20.00, 1.800.444660
Miercuri 26.4.2000, Ieşirea din Pesah, Tel Aviv, Beit Zionei America, ora 20.30, 1.800.444660
Sâmbătă 29.4.2000 Petah Tikva, Cinema Heihal, ora 20.45, 03/930-1195
Joi 11.5.2000 Bat Yam, Heihal Hatarbut, ora 20.00, 03/508-0031
Miercuri 24.5.2000 Tel Aviv, Beit Zionei America, ora 20.00, 1.800.444660
Joi 25.5.2000 Tel Aviv, Beit Zionei America, ora 20.00, 1.800.444660
Sâmbătă 27.5.2000 Tel Aviv, Beit Zionei America, ora 20.45, 1.800.444660
Duminică 28.5.2000 Tel Aviv, Beit Zionei America, ora 20.00, 1.800.444660
Luni 29.5.2000 Beer Sheva, Heihal, ora 20.00, 07/627-9949, 07/627-1065
Marţi 30.5.2000 Kiriat Haim, Teatrul Tzafon, ora 20.00, 04/842-0430, 04/866-2244
Miercuri 31.5.2000 Pardess Hana, Merkaz Hatarbut, ora 20.00, 06/627-1420
Joi 1.6.2000 Ashdod, Matnas I.I.G., ora 20.00, 08/864-8585, 1.800.682682
Miercuri 7.6.2000 Haifa, Teatrul Haifa, ora 20.00, 04/860-0500
Marţi 13.6.2000 Raanana, Yad Lebanim, ora 20.00, 09/741-5566, 09/761-0549

MOSARI GOLDENBERG

Fiindcă toată lumea discută despre Austria, hai să vedem cum arată

Germania în anul 2000

- **Frankfurt pe mâine**
- **30% turci**
- **Muzeul de zahăr**
- **Bei o bere şi te învârţi**

Am dorit să văd Germania la întretăierea dintre secolul pe care l-a zdruncinat prin două războaie mondiale şi cel care deschide mileniul al treilea. Mai fusesem pe teritoriul nemţesc, dar numai la München; am trecut şi prin Nürnberg, Baden-Baden, însă acum voiam să străbat Germania de la vest la est, pentru a cunoaşte această ţară şi pe oamenii care o populează, fiindcă fără îndoială patria nemţilor reprezintă un miracol: învinsă în două războaie mondiale pe care le-a provocat, despărţită în state care ani de zile au însemnat lumi total diferite, Republica Federală şi Republica Democrată (răsăriteană), Germania a ajuns în scurt timp una dintre cele mai prospere ţări ale lumii. Oare ce s-ar fi întâmplat dacă ar fi câştigat războaiele?

Frankfurt/Main, Wall-Streetul Germaniei

Germania are două oraşe Frankfurt: unul în vest, altul, mai mic, în partea de est; pentru a preciza despre care e vorba, se adaugă şi numele râului ce străbate urbea respectivă. Aşadar, spunem Frankfurt pe Main, care este municipiul din vest, unul dintre cele mai importante ale Germaniei, sau Frankfurt pe Oder, "tizul" mai mic. Mă refer prin urmare la Frankfurt pe Main, sau, cum îi zic eu în glumă, Frankfurt pe... mâine, care adăposteşte cam 650.000 de locuitori, cu cel mai mare procent de străini faţă de media germană: aici numărul acestora atinge 30 la sută! Plimbându-te prin anumite cartiere ale oraşului auzi vorbindu-se mai mult turceşte decât germana (cu titlu de curiozitate notez că în Germania trăiesc peste două milioane de turci, dar şi un milion de italieni, precum şi, în număr de sute de mii, francezi, sârbi, cehi, croaţi. Români sunt doar o sută de mii).

Asta face ca germanii, care se doreau o rasă pură, să ajungă la situaţia inversă! Iar ca tacâmul să fie complet, mai notez aici că la hotelul în care am locuit, oamenii de la recepţie erau din România şi din Israel.

Frankfurt/Main este, după numărul locuitorilor, al cincilea oraş al Germaniei şi deşi este doar o citadelă de provincie, poate foarte bine figura în rol de capitală pentru orice stat european nu prea mare. Oraşul are "aerul" şi chiar este un centru deosebit de important: el este Wall-Streetul statului, semănând cu modelul american aproape perfect: sectorul financiar al oraşului e străjuit de câteva blocuri uriaşe, adevăraţi zgârie-nori, ca la New York.

Oraşul de pe Main e cald, vesel, primitor şi mai ales destul de frumos. Bulevarde largi, colindate de autobuze, tramvaie şi maşini mici de toate felurile, mărcile şi culorile posibile îi dau viaţă. Pe Main poţi face plimbări cu vaporul sau poţi călători dintr-un loc în altul (dar oamenii grăbiţi preferă metroul).

Amatorii de cumpărături au la dispoziţie străzi întregi cu magazine precum şi artere speciale în care se îngrămădesc prăvăliile şi cumpărătorii, pentru obiecte de îmbrăcăminte sau încălţăminte, destul de ieftine sau la preţuri "normale".

Viaţa e tumultuoasă la Frankfurt, ai ce face în fiecare minut, atât ca localnic cât şi ca turist. E una din explicaţiile faptului că majoritatea străinilor au "aterizat" la Frankfurt şi că oraşul e vizitat anual de 3 milioane de turişti.

Frankfurt/Main nu e numai un oraş financiar; în funcţie de sezon, poţi participa la diferite târguri comerciale, tehnice sau la... festivalul vinului, deşi băutura principală a germanilor e berea şi din câte se vede, nemţii au bani de bere.

Amatorii de spectacole au la dispoziţie 12 teatre şi operă. Adepţii muzeelor pot colinda o stradă întreagă care le adăposteşte şi unde găseşti, între altele, pe cel al filmului, Muzeul Goethe şi cele de artă modernă, istorie, arhitectură şi încă multe altele. Iubitorilor naturii li se oferă un parc destul de mare, cu lac, pomi, flori europene şi plante tropicale.

Dar... Frankfurt face parte din Germania, ţara care a provocat nu numai războaie, ci şi orori de neconceput, care nu pot fi uitate. De aceea există la Frankfurt, lângă Muzeul Iudaic, în plin centru, un gard lung de 200 de metri, unde, pe cinci coloane, sunt notate numele evreilor din acest oraş care au fost deportaţi în lagărele de exterminare. Istoria nu iartă şi nu uită, de aceea, oricât ai vorbi de frumuseţile prezente, o pată neagră a trecutului parcă te urmăreşte în fiecare colţişor al Germaniei.

Köln – uriaşul cu o catedrală uriaşă

Nu foarte departe de Frankfurt se află cel de-al patrulea (ca număr de locuitori) oraş al Germaniei, datând încă de pe vremea romanilor, care l-au numit Colonia. Nu zice nimic vorbitorilor de limbă română cuvântul "Colonia? Cred că da, căci vorbim despre "apă de colonie", care îşi are rădăcinile aici.

Am poposit la gară, care se află, ca în multe oraşe germane, în centrul oraşului. Cum ieşi din gară, în faţă îţi apare şi te copleşeşte prin gigantismul ei catedrala oraşului, celebrul Dom din Köln. În toate oraşele germane, mari şi mici, catedralele sau bisericile domină înălţimile, dar Domul este o construcţie aparte. Catedrala, una dintre cele mai mari din Europa, a fost construită în secolul 19. Probabil că cei care au înălţat clădirea au avut la dispoziţie bani şi timp, de aceea au realizat minuţios fiecare amănunt. Spunem aceasta fiindcă începuturile istorice ale catedralei, primele ei pietre de temelie, sunt legate de secolul 13, iar pe parcursul anilor s-a tot adăugat câte ceva, aşa că în final avem de-a face cu o construcţie a cărei faţadă are peste 60 de metri lungime, iar înălţimea clădirii cca. 160 de metri. În interior, coloane, vitralii în multiple culori şi desene, spaţiu pentru orgă şi cor.

Bineînţeles că pentru a cunoaşte Kölnul am făcut turul oraşului, parcurgându-i principalele artere, dar şi multe străduţe liniştite. Am privit de pe centurile înconjurătoare acest oraş tipic german, am constatat că nu se uită trecutul, în ceea ce priveşte părţile lui întunecate. Şi aici, la muzeu, o serie de tablouri sau obiecte vorbesc vizitatorilor despre Holocaustul pe care l-au provocat nemţii.

Casele la Köln nu sunt înalte, 4-6 etaje pe străzile principale, care sunt reci, sobre, cazone. Până şi magazinele sau restaurantele au în ele ceva distant, oficial, neprietenos.

Am avut impresia că acest oraş nu profită de faptul că se află pe unul din fluviile cele mai mari ale Europei, Rinul. Am făcut două plimbări cu vaporul pe Valea Rinului, iar peisajele oferite sunt de-a dreptul încântătoare. Numai de Köln nu s-a prins nimic. Urbea aceasta nemţească a rămas un obiectiv neatrăgător pentru turistul de azi.

De aceea nu ne-a impresionat nici faptul că la Köln se organizează anual expoziţii tehnice internaţionale, nici că are câteva biserici mari şi frumoase, muzee, casa filmului, operă sau un pod interesant, cu arcuri, peste Rin, Podul Hohenzollern. De asemenea nu ne-a copleşit nici informaţia că pentru a locui o noapte la un hotel din Köln, preşedintele Statelor Unite a plătit 3.000 de mărci; eu, ca turist, nu-s dispus să dau nici 30 şi, o spun foarte sincer, nu mi-ar place să locuiesc la Köln nici dacă aş fi neamţ!

Hamburg – steaua nordului ţării nemţeşti

Când ne îndreptam spre Hamburg, gigantul oraş din nordul Germaniei, ca şi cel mai mare port al său, mă gândeam că în urmă cu câţiva ani, aflându-mă pe Coasta de Azur, în Franţa, doream să văd atracţia portuară a francezilor, Marsilia.

Marsilia, ca port, e interesant, dar ca oraş a fost o decepţie turistică. Mă întrebam prin urmare dacă Hamburgul ne va face aceeaşi impresie. Acum, când am răspunsul, o spun în gura mare, nu numai că nu poate fi vorba de un oraş care să dezamăgească, din contra, acest centru urban cu o populaţie de aproape 1.800.000 de locuitori (al doilea în Germania, după Berlin) e încântător!

Situat "colţ" cu Marea Nordului, scăldat de fluviul legendar Elba (vă amintiţi de filmul rusesc "Întâlnire pe Elba"?), Hamburgul reprezintă o combinaţie de cartiere care fac parte din "oraşul vechi" şi altele, în suprafaţă triplă, ale oraşului nou, ale portului, oferind peisaje de o mare frumuseţe scăldate de Elba.

Şi aici gara, originală, atractivă, cu acoperiş de sticlă, una din cele mai mari din Germania, cu o mulţime de magazine şi restaurante, se află în inima oraşului. După câţiva paşi te afli pe una din străzile comerciale de frunte ale Hamburgului, iar de acolo dai direct în Piaţa Primăriei. Cu autobuzele turistice care-ţi stau la dispoziţie poţi străbate artera principală, pe care se succed clădirile teatrelor, cabaretelor, restaurantelor şi atracţiilor... sexy, şi alte străzi largi, luminoase, cu şiraguri de magazine. În port, dacă n-ai timp să faci o plimbare cu vaporul, te mulţumeşti să admiri "flota nordului", adică o diversitate de vapoare, de toate mărimile, modelele şi culorile.

Clădirile nu depăşesc, în general, 6 etaje, dar au toate un aspect măreţ, solid, care însă nu te oboseşte, nici măcar atunci când pe o stradă, de exemplu, toate construcţiile sunt de culoare cărămizie. Şi magazinele sunt uriaşe, dar – foarte util pentru cumpărători – cele organizate pe principiul "canioanelor" au tot felul de mărfuri, de la scumpe la cele foarte ieftine, şi în plus, te poţi odihni într-unul din nelipsitele bufete sau restaurante.

Marele port al Germaniei, al doilea oraş după Berlin, oferă vizitatorilor tot ce-şi doresc, în turismul pe uscat sau pe apă. De aceea la întrebarea ce oraş prefer să vizitez din nou dintre acelea pe care le-am văzut în Germania, răspund fără ezitare: Hamburg!

Berlin – capitala Germaniei un şantier de construcţii

Berlinul este fără îndoială un magnet pentru turişti, el stârnind o curiozitate aparte. După războiul al doilea, Berlinul a fost împărţit în vest şi est, fiecare devenind un oraş aparte, cu regimuri politice diametral opuse: Berlinul de Est a devenit capitala RDG, în timp ce Berlinul de Vest a căpătat statutul unei localităţi de provincie ţinând de RFG, dar izolat geografic de trupul ţării respective. Berlinul rămâne în istorie şi pentru faptul că a fost astfel despărţit din iniţiativa ruşilor, care au construit Zidul de tristă amintire cu scopul de a-i izola pe locuitorii din Est de lumea capitalistă, spre a-i împiedica să evadeze în partea apuseană.

Cum arată Berlinul astăzi, oraşul reunificat, după reorganizarea

Germaniei într-un stat unitar şi după ce a redevenit capitala ţării?

Berlinul este un oraş uriaş, cu străzi lungi care-ţi dau senzaţia că sunt interminabile, cu bulevarde largi. Cu titlu de curiozitate notez că arterele centrale mai mici au totuşi câte trei benzi de circulaţie pe fiecare parte, şi uneori încă una pentru parcarea maşinilor.

Deşi de la reunificare au trecut câţiva ani, nici în prezent nu se uită separarea oraşului în est şi vest, de aceea gazdele ţin să-ţi spună permanent în ce parte a oraşului te afli, iar tu, ca turist, vezi şi simţi diferenţele: Berlinul de Est deţine majoritatea clădirilor importante, e mai frumos, deşi pe alocuri e urâţit de blocurile de locuinţe standard ridicate de "democraţi". Partea de vest a Berlinului e mai puţin atractivă, deşi centrele comerciale de bază, gara principală, sau – dacă vreţi – inima oraşului se află aici. În privinţa comportării şi mentalităţii oamenilor, au rămas încă urmele lăsate de regimul în care a trăit fiecare: mulţi dintre locuitorii din răsărit, învăţaţi cu realităţi de tipul "tu te faci că munceşti, statul se face că te plăteşte", nu s-au adaptat vieţii ce li s-a schimbat în bine şi... regretă trecutul.

Berlinul are 4,3 milioane de locuitori, dar dacă ne gândim că la începutul secolului avea 4 milioane, înseamnă că populaţia nu a crescut în ritmul firesc. Explicaţia e simplă şi legată tot de războiul declanşat de nemţi: milioane de oameni au pierit la vârste tinere.

Oraşul este un adevărat şantier de construcţii: aproape pe toate străzile se înalţă blocuri noi, dar sunt în lucru chiar străzi şi cartiere întregi. Macarale uriaşe împânzesc tot Berlinul, nemţii dorind să facă din capitala lor unul din oraşele cele mai frumoase şi mai moderne ale Europei. Sunt sigur că vor reuşi.

Un cuvânt special pentru autobuzele Berlinului: în marea lor majoritate ele au etaj, având deci şi rol turistic, de la înălţime putându-se vedea bine oraşul. Probabil acesta este şi motivul pentru care turiştilor li se acordă abonamente valabile la toate transporturile publice (autobuz, tramvai, metrou) pe timp de trei zile, la preţul a 2-3 bilete obişnuite.

Cine vrea să vadă Berlinul de la altitudine are – deocamdată – două posibilităţi. Prima e să viziteze Reichstagul (clădirea parlamentului), unde s-a construit o splendidă cupolă din care se vede întregul oraş. Deschid aici o paranteză: nu cupola este totuşi punctul de atracţie la Reichstag, ci clădirea în sine, fost sediu al Reichului nazist, incendiat de fascişti cu scopul de a-i învinovăţi pe comunişti pentru a-i lichida.

A doua posibilitate de a vedea oraşul de sus este Turnul Televiziunii, cea mai înaltă clădire din Berlin (365 metri). Platforma panoramică este la numai 203-207 metri, dar aici găseşti şi un restaurant care se învârteşte: iei loc la o masă, stai liniştit pe scaun, bei o bere, iar localul, prin mişcarea lui circulară, te plimbă de jur împrejur.

Vizitatorii capitalei au câteva obiective pe care dacă le ratează, e ca şi cum n-ar fi fost la Berlin. În primul rând Poarta Brandenburg, construită în 1788-1791, semănând cu un arc de triumf, cu 12 coloane care lasă 5 deschideri pentru circulaţia autovehicolelor. Alte obiective sunt Castelul Bellevue (sediul permanent al preşedintelui republicii), Casa mondială de cultură, clădirea Europa Center, care adăposteşte numeroase magazine, restaurante şi cafenele de lux, castelul Charlottenburg, una din cele mai frumoase construcţii ale oraşului, Palatul Republicii.

Amatorii de spectacole au la dispoziţie teatre muzicale sau de dramă, de varietăţi, operă, iar iubitorii muzeelor nu vor şti ce să viziteze mai întâi: Muzeul Berlinului (istoria oraşului), pe cel al... zahărului, Planetariul, Galeria Naţională (pictură), Muzeul vechi (istorie), Muzeul nou şi mai ales Museuminsel (insula muzeelor – arheologie).

Berlinul ne prezintă un anumit unicat în materie de căi ferate: Gara Berlin se află în centru, iar de acolo trenurile pleacă în diferite direcţii, trecând pur şi simplu prin oraş, pe terasamente amenajate special, pe anumite ridicături de pământ şi poduri. Probabil Berlinul e una dintre puţinele localităţi în care turul oraşului se face cu trenul! La aceasta adăugaţi şi posibilitatea de a lua contact cu capitala printr-o plimbare cu vaporaşele pe Spree.

...Am plecat din Berlin cu un gust bun.

Germania, în pofida tuturor relelor, inclusiv a crizei economice internaţionale, de care nu a scăpat, arată bine. Sperăm că se va purta, şi în secolul cel nou, tot bine...

"Situaţia din Austria de azi este exact cu aceea din Germania de acum 70 de ani. Sper că europenii îşi vor da seama de aceasta".

(Ezer Weizman, preşedintele Statului Israel; în cursul unei recepţii oferite în cinstea lui Rudolph Scharping, ministrul german al Apărării; Ierusalim 2000)

N. red.: Situaţia din Austria de azi nu se aseamănă în nici un fel cu aceea din Germania anilor '30, când Hitler ajunsese la putere; sperăm că domnul Weizman îşi va da seama de aceasta.

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

În sfârșit! Astăzi se știe cine a plăsmuit

Protocoalele Înțelepților Sionului

La Damasc se vorbeşte despre azima de Pesah făcută din sânge de copil creştin. La Bagdad – despre injectarea arabilor cu AIDS. La Cairo – despre aruncarea în aer a avioanelor Egypt Air deasupra Oceanului Atlantic. În Gaza – despre felul cum îi îmbolnăvesc israelienii de cancer pe palestinieni. La Teheran – despre toate cele de mai sus.

Şi pretutindenea în lumea arabă (ca şi în alte locuri din lume, inclusiv – vai! – în România de astăzi) se vorbeşte despre planurile diabolice ale evreimii de a stăpâni lumea. Toate acestea îşi au originea în Marile Minciuni din Evul Mediu, dar, sub forma lor modernă, au fost aduse la cunoştinţa lumii prin celebrele Protocoale ale Înţelepţilor Sionului.

Se ştia (de către cei doritori a şti) că este vorba de un fals grosolan. Dar nu se ştia exact cine anume a făcut, cu mâna lui, acest fals.

Astăzi se ştie.

Aşa cum reiese din textul de faţă, apărut în săptămânalul francez "L'Express", sub semnătura lui Eric Conan.

Extrase:

Este cea mai celebră – şi cea mai tragică – dintre falsificările secolului XX, pe baza mitului antisemit al "complotului evreiesc mondial". Textul "Protocoalelor Înţelepţilor Sionului" îşi dezvăluie acum ultimul mister: un istoric rus, Mihail Lepehin, a stabilit identitatea autorului său, graţie arhivelor sovietice. Ea ne permite să înţelegem de ce a trebuit să aşteptăm atât de mult pentru a cunoaşte acest epilog: falsificatorul, Matvei Golovinski, care a făcut falsul la Paris, la începutul secolului, pentru reprezentantul în Franţa al poliţiei politice a ţarului, devenise, după revoluţia rusă din 1917, un notabil bolşevic. Descoperirea acestei sinistre farse istorice ne permite să completăm ultimele lacune din istoria unei imposturi care, după ce a făcut multe ravagii în Europa, are o soartă încă înfloritoare în multe regiuni ale lumii.

Istoric al literaturii ruse, Mihail Lepehin este unul din cei mai buni cunoscători ai "publiciştilor" de la sfârşitul secolului XIX, ziarişti, scriitori şi eseişti politici care intervin, sub formă de broşuri, articole şi cărţi, în convulsiile vieţii publice ruseşti din epocă. Specialitatea sa: anii domniei lui Alexandru al III-lea (1881-1894) şi ai începutului domniei lui Nicolae al II-lea (1894-1902), perioadă agitată care precede turbulenţele revoluţionare. Fost conservator al arhivelor Institutului de literatură rusă, Mihail Lepehin studiază viaţa şi opera tuturor acestor indivizi, inclusiv a celor de mâna a doua şi a treia, majoritatea prezentaţi în monumentalul "Dicţionar biografic rus" în 33 de volume, a cărui editare o conduce.

Cercetând viaţa şi opera unuia dintre aceşti publicişti, Matvei Golovinski, fiu de nobil, avocat radiat din barou pentru deturnare de fonduri, jurnalist de scandal şi intrigant în cercurile politice ruseşti din St. Petersburg şi Paris, Lepehin s-a cufundat în istoria "Protocoalelor", care până atunci nu constituiau pentru el un subiect de preocupare. Răsfoind toate documentele cu privire la Golovinski, el a găsit în arhivele franceze păstrate la Moscova de 80 de ani urmele rolului acestuia în fabricarea celebrului fals. Mihail Lepehin a evaluat rapid importanţa descoperirii sale făcând bilanţul cunoştinţelor actuale cu privire la istoria "Protocoalelor", a căror sinteză, cea mai completă până acum, a fost publicată recent de un cercetător francez, Pierre-André Taguieff. Cercetătorul rus a găsit veriga lipsă: identitatea falsificatorului.

"Fabricantul Protocoalelor", Matvei Golovinski, la Paris, în 1907

"Protocoalele Înţelepţilor Sionului", purtând uneori supratitlul "Planul evreiesc de cucerire a lumii", sunt un text cunoscut sub două versiuni apropiate, editate în Rusia, întâi parţial, în 1903, în ziarul "Znamia", apoi, într-o versiune completă, în 1905-1906. Ele se prezintă ca o dare de seamă amănunţită a circa 20 de întruniri iudeo-masonice secrete, în cursul cărora un "Înţelept al Sionului" expune conducătorilor poporului evreu un plan de dominare a omenirii. Obiectivul lor: să devină "stăpânii lumii" după distrugerea monarhiilor şi civilizaţiei creştine. Acest plan machiavelic prevede folosirea violenţei, a şireteniei, a războaielor şi revoluţiilor, a modernizării industriale şi a capitalismului pentru a răsturna ordinea existentă, pe ruinele căreia se va instaura puterea evreiască.

Acest "document secret" a fost imediat pus la îndoială de contele Alexandre du Chayla, un nobil

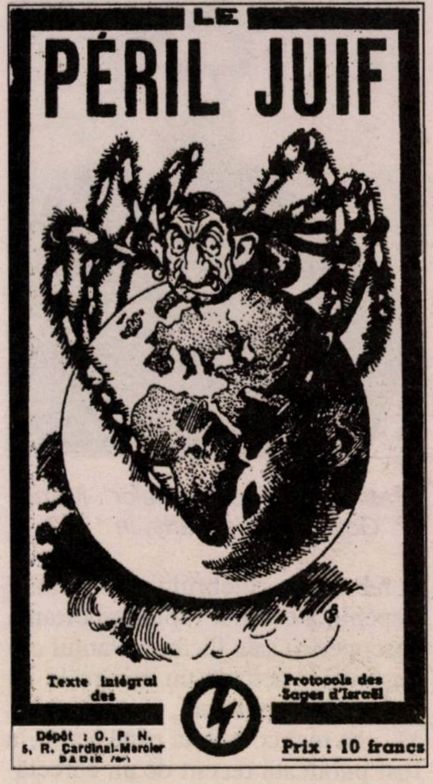

Ediție franceză, Paris, 1938

francez convertit la ortodoxie și care va lupta mai târziu în rândurile armatei albe contra bolșevicilor: el îl întâlnise în 1909 pe primul editor al "Protocoalelor", Serghei Nilus, papă al misticismului rus, care-i arătase "originalul". Deloc convins, contele va povesti mai târziu că a avut impresia că Nilus era un iluminat pentru care nu conta dacă textul este autentic sau nu. «Să admitem că "Protocoalele" sunt false», i-a declarat Nilus. «Dar Dumnezeu nu se poate servi de ele pentru a dezvălui ticăloșia care se pregătește? Oare Dumnezeu, pentru credința noastră, nu poate transforma oase de câine în relicve miraculoase? El poate deci pune într-o gură mincinoasă vestirea adevărului!»

"Protocoalele" au fost de fapt lansate în marele public de ziarul "Times", din Londra, la 8 mai 1920, într-un editorial intitulat "Pericolul evreiesc". "Times" își recunoaște greșeala mai târziu, în august 1921, publicând un articol sub titlul "Sfârșitul Protocoalelor", precum și dovada falsului. Corespondentul la Istanbul al cotidianului britanic fusese contactat de un rus alb refugiat în Turcia care, vădit bine informat, îi dezvăluise că textul "Protocoalelor" era copia unui pamflet francez contra lui Napoleon al III-lea. O verificare rapidă dovedise falsificarea: "Protocoalele" reproduceau efectiv textul "Dialogului în infern între Machiavelli și Montesquieu", publicat la Bruxelles în 1864 de către Maurice Joly, un avocat bonapartist care voia să arate că împăratul și oamenii lui complotau pentru a pune mâna pe toate puterile societății franceze. Folosind acest text uitat pentru care Maurice Joly făcuse doi ani de închisoare, falsificatorul "Protocoalelor" înlocuise "Franța" cu "lumea" și "Napoleon al III-lea" cu "evreii". Înșelătoria, grosolană, ieșea la iveală prin simpla comparare, cuvânt cu cuvânt, a celor două texte. Falsul era dezvăluit, dar originea lui rămânea un mister. Se știa numai că textul original era redactat în franceză și că putuse fi fabricat la începutul secolului, la Paris, în cercurile poliției politice rusești.

Mihail Lepehin a descoperit că Matvei Golovinski era misteriosul autor al falsului cercetând arhivele francezului Henri Blint, agent al serviciilor rusești la Paris timp de 37 de ani. Primindu-l în 1917 la Paris pe Serghei Svatikov, trimisul noului guvern rus al lui Kerenski, însărcinat să dezmembreze serviciile secrete țariste, Henri Blint i-a explicat că Matvei Golovinski era autorul "Protocoalelor" și că el personal fusese însărcinat cu plata falsificatorului. Ultimul ambasador al țarului, Vasili Maklakov, plecând cu arhivele ambasadei, pe care le-a donat în 1925 fundației americane Hoover, Serghei Svatikov a cumpărat de la Henri Blint arhiva personală a acestuia. Rupând mai târziu cu noii conducători bolșevici, Svatikov a depus arhiva lui Blint la Praga, în fondul particular al "Arhivelor ruse din străinătate". În 1946 sovieticii au pus mâna pe acest fond, care a ajuns la Moscova, în arhiva de stat a Federației Ruse.

Un mic șiretlic al istoriei

Secretul lui Golovinski a fost deci păstrat până la prăbușirea comunismului și deschiderea generală a arhivelor, în 1992. Falsificatorul antisemit devenind "tovarășul de drum" al bolșevicilor încă din 1917, e de la sine înțeles că sovieticii n-au avut nici un interes să dezvăluie acest mic șiretlic al istoriei, care pare jenant și astăzi, având în vedere că descoperirea lui Mihail Lepehin, dezvăluită în august 1998 de către Victor Lupan în "Figaro Magazine", n-a suscitat nici un interes în marea presă franceză.

Datorită cunoașterii amănunțite a itinerariului autorului "Protocoalelor", Mihail Lepehin poate stabili exact, azi, după cinci ani de cercetări, împrejurările și obiectivele fabricării acestui fals. Născut la 6 martie 1865 la Ivașevka, în regiunea Simbirsk, Matvei Golovinski provenea dintr-o familie aristocratică, descendentă a unui cruciat, contele Henri de Mons. Rămas fără tată la vârsta de 10 ani, Matvei rămâne în grija mamei și a unei guvernante franțuzoaice. După studii de drept, reușește să intre în legătură cu contele Voronțov-Dahkov, apropiat al țarului și ministru la Curte; convins de amenințarea unei conspirații, contele a înființat, după asasinarea lui Alexandru al II-lea, Sfânta Frăție, o organizație secretă care răspundea terorii prin teroare și manipulare. Sfânta Frăție a fost una din primele "fabrici" de documente false, producând în special false ziare revoluționare.

Numit funcționar la St. Petersburg, Matvei Golovinski lucrează în anii 1890 pentru Konstantin Pobedonoșțev, procuror general al Sfântului Sinod și unul din inspiratorii lui Alexandru al III-lea. «Konstantin Pobedonoșțev era obsedat de invadarea aparatului de stat de către evrei, pe care îl considera "mai inteligenţi şi mai înzestraţi decât ruşii", explică Mihail Lepehin. Prin intermediul acestuia Golovinski este angajat la Departamentul presei, oficină însărcinată să influenţeze ziarele transmiţând directorilor lor articole gata scrise, ba chiar obligându-i să plătească salarii anumitor agenţi ai săi, care, pe jumătate informatori, pe jumătate ziarişti, cenzurau din interior presa şi supravegheau "linia". Şeful acestui Departament al presei, Mihail Soloviov, antisemit fanatic, îl numeşte pe Golovinski redactor adjunct.

Această sinecură plăcută se termină însă brutal: Soloviov moare iar Pobedonoştev nu are aceeaşi influenţă asupra noului ţar, Nicolae al II-lea, care pare dornic de a instaura un stil diferit. Golovinski pleacă la Paris şi-şi găseşte acelaşi gen de "muncă" pe lângă un veteran al "Sfintei Frăţii", Piotr Racikovski, care conduce serviciile poliţiei politice ruse în Franţa. "Golovinski este însărcinat cu influenţarea ziariştilor francezi în modul lor de abordare a politicii ţarului. El ajunge astfel să scrie articole pentru marile cotidiene franceze sub semnătura unor ziarişti francezi!", precizează Lepehin.

Ca veteran al Sfintei Frăţii, Racikovski păstrase toate obsesiile clanului ortodox ultra-reacţionar şi voia să-l convingă pe ţar că în spatele curentului liberal şi reformator din Rusia se ascunde un complot iudeo-masonic. Ori, Nicolae al II-lea, mai puţin permeabil la această tematică decât înaintaşii săi, se arată preocupat de criticile occidentale cu privire la politica rusească de discriminare a evreilor. Racikovski are deci ideea unei manevre destinate să-l convingă pe ţar că prejudecăţile antisemite sunt justificate. El vrea în special ca ţarul să se debaraseze de contele Serghei Witte, conducătorul modernizatorilor din cadrul guvernului. Îi trebuie deci o "dovadă" hotărâtoare a faptului că modernizarea industrială şi financiară a Rusiei este expresia unui plan evreiesc de dominare a lumii.

Aşa se face că Racikovski i-a comandat lui Golovinski un fals destinat la origine unui singur cititor: ţarul. El imaginase o manevră foarte abilă: ştiind că misticul Serghei Nilus are şanse să devină noul duhovnic al ţarului, el se gândeşte să-i transmită lui Nicolae al II-lea manuscrisul fals prin acest mijlocitor de încredere. Dar stratagema cade baltă: Serghei Nilus nu este numit duhovnic. El păstrează totuşi textul, pe care-l va publica în 1905 ca anexă la una din cărţile sale, "Marele în Mic. Antichristul este o posibilitate politică iminentă", care este înmânată ţarului şi ţarinei. Cartea arată că, de la Revoluţia franceză, s-a declanşat un proces apocaliptic, care riscă de a se încheia prin venirea Antichristului.

«Redactarea "Protocoalelor" nu constituie decât un moment în existenţa lui Golovinski», precizează Mihail Lepehin. «Nu cred că el şi-a dat seama de importanţa pe care o va căpăta actul său. Astfel, în timpul elaborării falsului, i-a vorbit şi i-a citit pasaje din el unei prietene a mamei lui, prinţesa Catherine Radziwill. Refugiată în Statele Unite, aceasta este singura, în anii '20, care l-a indicat pe Golovinski, într-o revistă evreiască, drept autorul "Protocoalelor". Nu avea însă dovezi şi mărturia ei, care conţinea nu puţine erori, n-a fost luată în seamă», adaugă Pierre-André Taguieff.

"Dovada complotului evreiesc"

Golovinski a murit în 1920, tocmai în perioada când "Protocoalele" sale începeau să cunoască un mare succes datorită traducerii lor în engleză, franceză şi germană.

Primul război mondial, revoluţia rusă şi haosul din Germania par a confirma profeţiile falsului: istoria dramatică a Europei şi Rusiei are un efect de autentificare a acestui text, un exemplar al căruia a fost găsit de altfel în camera ţarinei după masacrarea familiei lui Nicolae al II-lea – indiciu, pentru unii ruşi albi antisemiţi, că e într-adevăr vorba de o crimă "iudeo-bolşevică". Demonstraţia falsificării făcută de "Times" nu ştirbeşte creditul "Protocoalelor", care sunt prezentate necontenit în Europa drept "dovada complotului evreiesc internaţional". Falsul este obiectul a numeroase reeditări, care nu se mai limitează la publicaţiile antisemite. Astfel, în Franţa, ele sunt tipărite de o editură recunoscută, Grasset, încă din 1921, cu numeroase reeditări până în 1938. În Statele Unite, magnatul automobilelor, Henry Ford, crezând în autenticitatea lor, le-a difuzat prin presă.

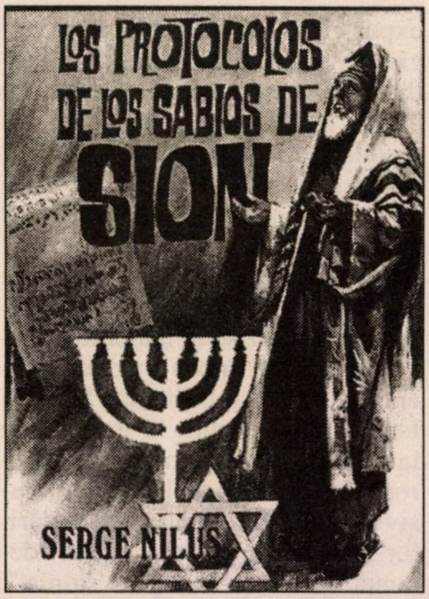

Ediţie spaniolă, Barcelona, 1975

Propaganda nazistă exploatează şi difuzează "Protocoalele". În 1923 Alfred Rosenberg le consacră un studiu, iar Hitler, în "Mein Kampf" (1925), scrie că «"Protocoalele Înţelepţilor Sionului" – pe care evreii le reneagă oficial atât de violent – au arătat în mod incontestabil că toată existenţa acestui popor se bazează pe o minciună permanentă», adăugând că în această carte este expus clar «ceea ce mulţi evrei pot executa în mod inconştient». Imediat după venirea lor la putere, în 1933, responsabilii nazişti au încredinţat oficiului lor de propagandă misiunea de a difuza "Protocoalele" şi de a apăra teza autenticităţii lor.

După sfârşitul celui de al doilea război mondial, "Protocoalele", de-acum interzise în majoritatea ţărilor europene, încep o a doua carieră, ca urmare a înfiinţării Statului Israel. O primă ediţie în arabă apare la Cairo în 1951. Urmată de numeroase altele, în toate limbile, inclusiv în franceză, în majoritatea ţărilor musulmane. "Protocoalele" denunţă acum un"complot sionist". «Conform acestei reutilizări, dacă mândrii şi vitejii arabi au putut fi învinşi de către evreii vicleni şi laşi, acest lucru a fost posibil numai din cauza unui complot internaţional de forţe oculte organizate de către sionişti», explică Pierre-André Taguieff. «"Protocoalele" constituie un model redus al celei mai moderne viziuni antievreieşti a lumii, viziune centrată pe tema dominaţiei planetare. Referirea publică la "Protocoale" este, de exemplu, prezentă astăzi în textele şi discursurile Hamasului palestinian», adaugă cercetătorul, care a ebaborat cea mai importantă bibliografie a ediţiilor recente ale acestui fals.

Duşmanul absolut, diabolic şi mortal

Această bibliografie se îmbogăţeşte necontenit şi nu se limitează numai la ţările arabe. Textul reapare pubic în multe ţări foste comuniste – el este în vânzare liberă la Moscova – şi face obiectul unor ediţii recente în India, Japonia sau America latină, cu o largă difuzare. Departe de a fi închis în oficine obscure, cum este cazul de acum în Europa, el este, de exemplu, vândut la chioşcurile din Buenos Aires. În aceste ţări, supravieţuirea "Protocoalelor" nu a fost afectată de sfârşitul celui de al doilea război mondial, aşa cum demonstrarea plagiatului nu împiedicase folosirea lui contra "iudeo-bolşevismului". Pierre-André Taguieff vede în aceasta expresia cea mai eficace a "mitului politic modern" a "evreului dominator": «Prin structura sa – dezvăluirea secretului evreilor printr-un text confidenţial care le este atribuit – textul "Protocoalelor" satisface nevoia de explicaţii, dând un sens mişcării indescifrabile a istoriei, căreia îi simplifică mersul indicând un duşman unic. El permite legitimarea – prezentându-le drept autoapărare preventivă – tuturor acţiunilor contra unui duşman absolut, diabolic şi mortal, care se ascunde sub înfăţişări multiple: democraţia, liberalismul, comunismul, capitalismul, republica etc. Succesul şi longevitatea "Protocoalelor", fabricate la origine pentru obiective limitate la Curtea Rusiei, constau paradoxal în lipsa de precizie a textului, care se poate adapta uşor la toate contextele de criză, în care sensul evenimentelor este confuz, greu de determinat. De aici permanentele lui utilizări.»

L I M
REŢEAUA MAGAZINELOR DE CARTE ROMÂNEASCĂ

Ultimele noutăţi la LIM

AFULA: Kikar Atzmaut 7 (În pasajul Ophir Center)
TEL.: 06-6596014
ASHDOD: Merkaz Mishari Daled, magazin nr. 33 Haim Schapira
Tel.: 08-8665388
BAT YAM: Str. Balfour 60. Tel.: 03-6592484
BEER-SHEVA: Str. Histadrut 56. Tel.: 07-6236738
HAIFA: Str. Herzl 61 (Kikar Talpiot). Tel.: 04-8671292
IERUSALIM: Str. Yaffo 63 (în pasaj). Tel.: 02-6250612
NATANIA: Str. Smilanski 10 (în pasaj). Tel.: 09-8615860
PETAH-TIKVA: Str. Pinsker 9. Tel.: 03-9040225
RISHON LE ZION: Str. Rotschild 9. Tel.: 03-9698724
RISHON LE ZION: Str. Herzl 47. Tel.: 03-9671807
TEL AVIV: Str. Solomon 20 (vechea Tahana Merkazit).
Tel.: 03-6873606
TEL AVIV: Str. Allenby 48. Tel.: 03-5175877
TEL AVIV: Staţia nouă de autobuze, et. 3, magazinul nr.3243
(sub Mac Donald). Tel.: 03-6877949

Direcţia: tel. 03/562-0711, 562-0714
Iolanda: pelefon 054/829-163

CASETE AUDIO cu:

Poveşti pentru copii
Muzică uşoară şi populară românească

●

Deputatul din Shas, David Tal, l-a înjurat crâncen, în plin Knesset, pe preşedintele Tribunalului Suprem, Aharon Barak, ameninţându-l în fel şi chip.

David Taliban.

IOSEF EUGEN CAMPUS

Confesiune

Critica literară este o ramură a literaturii şi a culturii pe care mulţi o dispreţuiesc, o urăsc chiar. Nu e plăcut să fii obiectul judecăţii altuia, mai cu seamă când aprecierea nu este pe de-a-ntregul pozitivă.

Noroc că Virgil Duda nu face parte dintre aceşti neîmpăcaţi duşmani ai criticii literare. Cel puţin nu integral. Îşi bate joc şi el de anumiţi critici literari: *"Stau la birourile lor somptuoase critici literari cu statut infailibil, robi ai unor prejudecăţi deprimante"*. Dar recunoaşte importanţa muncii altor critici: deschişi, aplecaţi cu înţelegere asupra operei cercetate. Preluând o teorie a lui M. Ralea, Virgil Duda socoteşte că fără lectură, fără critică, ficţiunea însăşi este pusă în primejdie: *"Jocul hazardat al descifrărilor de enigmă, împreună cu lansarea de puncte de vedere noi în raport cu povestea, constituie lectura fără de care orice ficţiune piere"*.

Atât şi nimic mai mult ne propunem şi noi să facem aici. Să luăm parte la jocul hazardat al dezlegării enigmelor şi să lansăm opinii. Opinii care să se încrucişeze liber cu alte opinii, diferite.

❖

Vorbind despre propria sa carte, "Viaţă cu efect întârziat" (ed. Hasefer, Bucureşti 1999) în chiar cuprinsul acestei cărţi, eroul povestitor o numeşte, la un moment dat, "confesiune": *"De aceea, cartea asta a luat forma unui roman-confesiune, cu un accent polemic faţă de excesul de personaje din cartea anterioară"* (n.n.: este vorba de "A trăi în păcat").

Într-adevăr, s-ar părea că eroul povestitor este însuşi omul Virgil Duda. Ni se dau amănunte concrete. Ca şi omul Virgil Duda, eroul povestitor lucrează în redacţia unui ziar românesc. A trăit în România şi a suferit sub regimul dictatorial comunist al lui Ceauşescu. A studiat facultatea de Drept. A publicat un volum de povestiri, relativ bine primit ("Povestiri din provincie", 1967), ceea ce i-a dat curaj să continue. A lucrat mulţi ani la un roman autobiografic, care, în ultima lui formă, pare a fi romanul de faţă. Se vorbeşte, la un moment dat, de porecla "anchetatorul apatic", care ar corespunde cu titlul unei cărţi a sa şi există o carte cu acest titlu publicată de Virgil Duda în 1972. Povestitorul are un frate mai mare, critic literar de renume, care a fugit ilegal şi s-a stabilit la Paris, unde îşi invită în vizită fratele, pe soţia şi fiica acestuia. Povestitorul este acum cetăţean israelian şi cunoaşte realităţile de aici. Pleacă la Bucureşti, invitat oficial de o Fundaţie culturală, se întâlneşte cu foştii săi prieteni, scriitori de acolo etc. etc. Toate aceste date nu sunt sugerate, bănuite, ci servite direct, parcă ostentativ.

Şi de ce s-ar feri autorul să sublinieze aceste date autobiografice? Transpuse în spaţiul literar, aceste elemente dau povestirii un plus de autenticitate, capătă tremurul viu al faptului trăit.

Dar să nu uităm. Avem de a face nu cu o simpă confesiune, ci, cum spunea povestitorul, cu un "roman-confesiune". Deci cu o formă literară, nu cu actul psihologic individual concret al unui individ care se confesează, povestindu-şi viaţa proprie.

Aceasta, cu atât mai mult cu cât autorul este conştient şi declară răspicat: *"Adevărul nu se dezvăluie decât prin deformarea memoriei, iar realismul – între ghilimele – este cea mai bună metodă de invenţie, pentru că ea se ascunde sub faldurile verosimilului"*.

Depăşind deci simpla povestire a vieţii personale, depăşind simpla confesiune, autorul a creat o operă literară. Conştient şi consecvent.

Nu avem în faţă viaţa lui Virgil Duda, ci "o viaţă". O viaţă reconstituită. Cu straturile ei. De la suprafaţă către adâncime.

Reconstituirea s-a făcut nu ştiinţific, ci cu libertatea caracteristică artei: *«Asigurându-mi libertatea de a circula printre zonele diferit colorate, de diverse densităţi, de a le modifica ordinea temporală, de a le amesteca, de a... sări peste unele din ele. Optând mereu, cu puterile limitate ale autorului ("Suflet prea grav şi răsunet prea slab") pentru verosimil şi semnificativ"*. (...) *"Încercând uneori să topească în aceeaşi fiinţă toate pronumele personale..."*.

❖

Formată din elemente aparent numai uşor însăilate pe un fir conducător subţire, povestirea are totuşi o creştere internă. Greu observabilă la o privire superficială, dar simţită. Venind din adâncuri.

Este o creştere, în primul rând, de intensitate. Dar şi, aş zice, spaţială. Fragmentele cresc până se ajunge la un adevărat mini-roman în roman (70-80 de pagini): pasionantul roman al dragostei dintre povestitor şi înfocata sa iubită Ema, în cadrul minunat descris al Maramureşului, de cultură habsburgică şi deci constituindu-se, pentru bucureşteanul zvârlit acolo, ca un "alt tărâm", exotic, cu specificul bine conturat. Interesantă şi convingătoare prin concreteţea ei este comparaţia între elegantele localuri de lux din Bucureşti (cu tacâmurile de paradă şi scriitorii celebri) şi nu mai puţin distinsul, deşi mai modestul restaurant Lido din Baia Mare.

Firul conducător îl constituie boala enigmatică a povestitorului. O boală care începe cu simptome fizice (durere abdominală şi crize de vomă) şi capătă din ce în ce mai explicit forme psihice, neurastenice. Eroul este copleşit de spaime obsesive (să nu întârzie la întoarcerea din călătorie, ceea ce ar putea echivala cu o dezertare a fiicei care urma să se prezinte la armată), depresiune profundă care merge până la încercarea de sinucidere şi apoi brusca (poate prea bruscă) însănătoşire prin efectul calmant al muzicii mozartiene combinată cu prescripţiile medicamentoase ale psihiatrului.

Înainte de a vedea că autorul îşi continuă povestirea şi dincolo de capitolul 32, am avut impresia că ar exista şi un al doilea fir conducător: călătoria la Bucureşti şi la Paris a celui crescut în România şi încetăţenit în Israel. Dar acest al doilea fir se opreşte, inevitabil, cu întoarcerea în ţară.

Privit retrospectiv, pe linia acestui al doilea fir conducător, romanul ar putea fi considerat – punct de vedere interesant – ca un fel de "quête" spirituală: încercarea de a se elibera de trauma trecutului negru (regimul umilitor din timpul Şcolii militare, suferinţele provocate de dictatura lui Ceauşescu, sfârşitul tragic al dragostei cu Ema, uciderea în auto-apărare a curtezanului acesteia), boala – apărută când făcea pregătirile pentru plecarea în România – fiind o reacţie psihofizică faţă de acest trecut traumatic. În acelaşi timp, încercarea de a-şi defini identitatea şi de a o accepta în paradoxalul ei tragism: născut şi crescut în spiritualitatea românească, de care nu se poate desprinde, dar simţindu-se "acasă" în Israel: *«Fusesem un străin care bântuise bolnav prin lume, bolnav eram încă, deşi starea de epuizare şi de ameţeală parcă se mai atenuase, dar străin – ciudat, extrem de ciudat şi de inexplicabil raţional – nu mă mai simţeam. (...) Mă urcasem în avion apatrid şi coboram ca un localnic. (...) Un univers străin, punct cu punct, fără excepţii notabile, devenise pentru noi "acasă".»*

Papa Ioan Paul al II-lea a declarat că oamenii care fac prea mult sex se îmbolnăvesc de cancer mai repede decât ceilalţi.

Dimpotrivă, Sfinte Părinte: oamenii ăştia se simt ca-n cer.

●

Senatorul american John Mc Cain – aliatul politic şi prieten la cataramă cu guvernatorul George W. Bush (li se spunea *fraţii*) – candidează împotriva amicului său în alegerile (primaries) pentru investitura Partidului Republican în alegerile prezidenţiale şi, spre surpriza generală, l-a învins pe Bush în competiţia din New Hampshire.

John Mc Cain şi Abel.

❖

Dictate de imperative estetice, trecerile continue alternează realitatea cu visul (visul erotic din autogară şi visul – admirabil – din final, cu întruchiparea fantomatică a celui ucis pe vremuri, a Emei şi a lui însuşi). Alternează prezentul şi trecutul (greutăţile făcute la plecarea definitivă din România, situaţia actuală din România). Prezintă tablouri din România (Borsec) şi Israel (tratamentul medical, portretele de medici), Paris (parcul Monceau, parcul Montsouris) etc. Toate acestе locuri şi timpuri se întipăresc viu în mintea cititorului, creând acea super-realitate estetică de care vorbeam, dincolo de incidentalul biografic.

Are Virgil Duda o admirabilă capacitate de expresie. Face reflecţii interesante despre bătrâneţe, despre moarte, despre nenorocirea maximă de a cădea în sarcina altora, despre sex, despre filmele de groază.

Comparaţiile lui sunt originale şi convingătoare. Valizele acoperite cu saci de pânză deschişi şi apoi recusuţi sunt *"precum fecioarele cărora li s-a pus pe nedrept la îndoială virginitatea"*. Prietenul trist, cu un picior ceva mai scurt, oprit în noapte, singur: *"Ca un cocostârc, cu piciorul mai scurt suspendat la un centimetru de pietrele lucioase ale caldarâmului"*. Unele comparaţii au ceva excesiv, deşi explicabil prin starea de spirit a personajului. Aeroportul de la Otopeni, de pildă, este asemuit de povestitor cu punctul de "selecţie" de la Auschwitz.

Anumite expresii reuşite sugerează un tablou de neuitat. Iată o piaţă bucureşteană, noaptea: *"Uriaşa piaţă seamănă cu un promontoriu pe malul unui lac, de unde se zăresc în depărtare catargele înşelătoare ale unor ambarcaţiuni ce rătăcesc prin ceaţă. Doar schelele sinistre ale blocurilor neisprăvite rea-*

Bursa personalităţilor din alia

În urcare

Sandra Sade, actriţă: ideea ei de a vorbi din când în când româneşte în cursul spectacolului cu piesa "Străinii", de la Teatrul Habima, a fost considerată nu numai ca un *gag* artistic, ci şi ca o formă de a protesta împotriva campaniei de insulte la TV (de la Dan Shilon la ministrul Beniamin Ben Eliezer) împotriva *alialei*.

Iuli Ofer, industriaş: locuinţa sa şi a soţiei sale, din Herzlia Pituah, a devenit în vremea din urmă un centru de atracţie socială (şi gastronomică...) pentru *establishmentul* israelian, care răspunde cu plăcere la invitaţiile cuplului.

În scădere

Zeev Schwartz, vice-preşedinte al HOR: răspunsul lui la întrebarea ziaristului Victor Nămolaru, de la "Ecoul Nahariei" ("de ce se amână de atâţia ani Congresul HOR?" – "Păi, n-avem bani") a stârnit hohotele de râs ale celor din HOR.

minteau că ne aflam în centrul unui oraş abandonat".

Interesant de subliniat pentru a marca gradul de integrare în atmosfera israeliană este faptul că peisaje româneşti din trecut sunt evocate prin referirea la peisajul israelian (oraşul părăsit Kuneitra din Golan) sau faptul că se citează expresii ebraice (takala, Kupat Holim etc.).

Regăsim, ca şi în cărţile precedente, continua referire la cărţi şi autori. Veresaev, Tolstoi, Bulgakov, Dostoievski, Gogol, Eminescu, Blaga, Mazilu etc. sunt rude spirituale, prezenţe indispensabile unui discurs coerent.

De notat şi o altă caracteristică stilistică a lui Virgil Duda: folosirea frecventă a parantezei şi a ghilimelelor. Pertinentul critic Matei Călinescu i-a şi atras atenţia asupra acestui obicei, pe care îl socoteşte neindicat. Cu tot respectul pentru părerea – pe care o înţeleg – a unui om de calitatea lui Matei Călinescu, mi-aş permite să fiu de altă părere. Paranteza şi ghilimelele sunt mijloace la care ar fi păcat să renunţăm, bineînţeles fără a abuza. Ele îngăduie o nuanţare a sensului, aproape imposibilă fără ele. Aş zice că seamănă, în exprimarea orală, cu variaţia tonului vocii şi gesticulaţia. Excesul gesticulaţiei şi superaccentuarea vocală sunt nedorite, supărătoare. Dar folosite cu sobrietate, dau sens şi culoare comunicaţiei.

Uneori, paranteza îţi îngăduie să iei atitudine împotriva textului scris de tine: *"Poate aici, în România, unde-mi sunt (expresia nu-mi aparţine, nu face parte din limbajul meu) rădăcinile...".* Sau: *"Dar într-o (deloc) bună dimineaţă de luni...".* Iar ghilimelele, ca o accentuare, dau cuvântului o nouă semnificaţie: *«Dar "dosarul" îmi interzicea acest lucru.»* E vorba deci aici nu de un oarecare dosar, ci de dosarul alcătuit de "cadre", şi care te urmărea toată viaţa, ca un destin.

❖

Deşi scris "cu un accent polemic faţă de excesul de personaje din cartea anterioară", noul roman are o serie de personaje bine conturate. În primul rând, eroul principal, povestitorul, analizat şi răs-analizat, descoperindu-şi trăsăturile specifice, vădite sau ascunse, prezentate cu precizie şi, atunci când este cazul, cu necruţătoare critică. Întâlnim apoi galeria de doctori din Israel: Liora, cea vigilentă şi energică, nerenunţând la nici o analiză; cardiologul Mayersohn, atent şi priceput, capabil parcă să vadă în interiorul corpului omenesc; Zugravu, mereu întârziind la lucru şi lăsându-se copleşit de năvala pacienţilor-amici. La Bucureşti, prietenul puţin şchiop care e pe pragul sinuciderii; şi, îndeosebi, şoferul Nistor, punctual şi omenos, apropiat ca un prieten. În Maramureş, figura avocatului doctor Orosz, om supercivilizat, bun profesionist dar şi omenos, săritor la nevoie; inginerul evreu Octavian Mareş, şeful fabricii de pâine din Baia Mare, plin de energie, eficient, gata să-şi ajute colegul încă străin locului.

De mirare mi-a fost prea mica importanţă acordată soţiei şi fiicei povestitorului. Rămân abia siluetate. O singură scenă emoţionantă, concretă: aceea când fata izbucneşte în plâns, declarând că, oricât ar fi de bolnav, îl vrea pe tatăl ei alături de ea.

Ce-i drept, tăria noului roman – spre deosebire de cel anterior – nu stă în crearea de peronaje, ci în ansamblul lui, aparent dezlânat, dar alcătuind de fapt o magistrală reconstituire, cu straturile ei geologice, a vieţii omeneşti. A unui om care se luptă cu trecutul şi cu boala.

În numărul viitor:

Vom asista la un proces politic Leon Volovici, Michael Shafir şi alţii?

Nou!

A apărut

Intrare liberă

Versuri

de Madeleine Davidsohn

"O nouă poetă care are ceva de spus şi o spune direct, în felul ei".

Carol Isac, *"Ultima oră"*

"Imagini, peisaje româneşti de munte, atmosferă şi personaje din micul târg natal, (...) priveliştea atât de orientală a Israelului, dramele războaielor sale eterne, traseul ceţos al propriilor drame erotice, se întreţes în fiinţa poetului, cel care, în stare de şoc, se lasă curentat de aceste tensiuni noi şi vechi...".

Elena-Esther Tacciu, *"Minimum"*

Cartea poate fi procurată trimiţând suma de 25 shekeli la următoarea adresă:

Dr. Madeleine Davidsohn
Reh. Keren Hayesod 23/2
Haifa 34970
Tel.: 04/825-1444

PRIMIM LA REDACŢIE

• CĂRŢI • REVISTE • ŞI • SCÂNTEIERI • DE • GENIU •

- **Dr. Ily Ilian are ceva de adăugat**
- **Dosarul de cadre al lui Nicuşor Cajal**
- **Dialoguri în Casa melcului**
- **Fuhrman şi sonetele**
- **Carol nu s-a întors**
- **Oftalmologie şi poezie**

Dr. Idy Ilian

Momente din viaţă şi scurte povestiri

Coperta: Eugen Iacob; ed. a II-a, adăugită; "Minimum", Tel Aviv, 2000

Prima ediţie, apărută în 1999, s-a epuizat repede: se vede treaba că băcăuanii de la noi au nu numai memorialişti interesanţi, ci şi cititori interesaţi de memorii. Acum, dr-ul Ilian a scos ediţia a doua a cărţii, adăugită, adică îmbogăţită cu câteva momente, episoade, crochiuri şi întâmplări.

O pagină închinată protopopului Crivăţ ne-a plăcut nouă – iubitori de cele bune şi interzise – în chip deosebit, şi veţi înţelege numaidecât de ce:

«În oraşul nostru, protopopul (preotul principal al oraşului) era preotul Crivăţ.

Înalt, de statură atletică, cu o voce de stentor, era un om blajin. Îl apreciau atât populaţia creştină cât şi cea evreiască.

Îl ţin minte, la prima întâlnire (eu aveam 11 ani) ca o figură impunătoare. Avea barbă şi mustăţi cărunte. Mustaţa îi era îngălbenită, căci era mare fumător. În momentul acela avea 70 de ani.

Dar, cum zicea Topârceanu, "năravul Sfinţiei sale" era vinul. Avea o vie mică şi consuma, doar el, produsul ei.

Preotul era şi foarte sportiv. Aproape zilnic mergea pe jos până la călugării catolici de la Luizi-Călugăra. Distanţa este de 7 kilometri, cu urcuşul unui deal.

Cinci ani mai târziu s-a îmbolnăvit de bronho-pneumonie.

Preotul Crivăţ era pacientul tatălui meu. Tata a prevăzut că preotul, fiind om bătrân, fumător şi băutor, nu va rezista bolii. Preotul l-a contrazis. S-a înzdrăvenit şi şi-a reluat obiceiurile – ţigara, vinul şi drumurile la Luizi-Călugăra.

Doi ani mai târziu a fost o iarnă grea. Preotul s-a îmbolnăvit din nou. Medicul, iarăşi, a dat un prognostic sumbru.

Preotul bătrân iar l-a contrazis. Cu aceleaşi obiceiuri a mai trăit patru ani.»

Am surâs – şi-am dat din cap filozoficeşte – la aflarea unei întâlniri din Sao Paulo, Brazilia:

«În anul 1957 a avut loc la Sao Paulo, în Brazilia, un congres medical pe teme de imunologie şi alergie.

Întrucât România nu era membră a societăţii internaţionale care organiza congresul, nu s-a primit invitaţie pentru a trimite comunicări şi delegaţi.

Cu toate acestea, doi profesori din Bucureşti au hotărât să participe la congres. Călătoria lor a durat mult, cu două interludii la Paris.

În final au ajuns la Sao Paulo. Din politeţe au fost admişi în sală, dar nu li s-a acceptat să-şi prezinte comunicările. De asemeni, printre drapele, nu se afla şi cel al României.

A doua zi, în holul hotelului unde avea loc congresul, preşedintele, profesor din SUA, în mod politicos a legat o discuţie cu ei.

Au descoperit că preşedintele ştie idiş, fiind evreu născut în Basarabia. Unul dintre cei doi români, fiind şi el din Tarutino – Basarabia – învăţase de la colegii săi evrei, în copilărie şi în tinereţe, să vorbească idiş. Subit, au devenit "brider Meir" şi "brider Grigore" (frate – frate).

Aşa stând lucrurile şi bucuria fiind mare, i-a primit pe ambii în prezidiu. Drapelul României a fost pus în mijloc. Au prezentat comunicările. Ca rezultat, profesorul din SUA (brider Meir) a făcut o vizită la Bucureşti şi a ţinut o conferinţă în amfiteatrul mare al Facultăţii de Medicină.»

În sfârşit, din *adăugirile* acestea, avem prilejul să pricepem mai bine cum devine cazul cu uimitorul succes în alegerile din Austria al pârâtului Jorg Haider:

«Nu e în intenţia mea de a face contra-propagandă turistică. Nici nu ar merita. În Austria peisajele sunt frumoase şi toate serviciile de nivel bun.

Fiind în Salzburg, ni s-a recomandat la Innsbruck o adresă de "Zimmer".

Gazda a fost foarte surprinsă când a aflat că suntem din Israel. A fost foarte amabilă. Ne-a întâmpinat, la gară, cu automobilul ei. Totul era cuviincios, curat şi confortabil.

Dimineaţa, gazda ne-a servit "Frühstück" în bucătărie – bucătărie foarte elegantă. Ne-a servit ca un chelner stilat.

A ţinut să ne spună că şi ei, austriecii, au suferit după Anschluss (anexarea Austriei la Germania).

Voia să ne fie milă de "bieţii austrieci". Ea, personal, a avut de suferit. Era elevă de liceu şi s-a interzis învăţarea limbii engleze.

Când am întrebat-o dacă în apropiere a fost vreun lagăr de concentrare, nu mi-a răspuns direct. Mi-a zis: "Şi voi, israelienii, îi oprimaţi pe arabi".»

Cajal – 80

Caiet cultural editat de "Realitatea Evreiască", Bucureşti; cu o prezentare de Dorel Dorian; Coperta: A. Poch; f.a.

Un volum masiv, de 400 de pagini, bogat ilustrat, apărut cu prilejul celei de-a 80-a aniversări a academicianului N. Cajal, savant într–ale microbiologiei şi preşedintele Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România. Colectivul de realizatori (Andrei Banc, Iulia Deleanu, Evelin Fonea, Teodor Gheorghiu, Lucia Ionescu, Marica Manea, Elena Marinescu) a adunat între coperţi texte scrise "la aniversare" – sau cu alte prilejuri – de admiratorii sărbătoritului, din România sau de peste graniţe, precum şi câteva dintre scrierile lui Cajal. Numărul participanţilor la această adunare festivă pe hârtie este impresionant: peste 170! Întâlnim personalităţi politice ca preşedintele Emil Constantinescu sau fostul preşedinte Ion Iliescu, figuri rabinice de anvergură, ca dr. Alexandru Şafran, conducători ai Bisericii ortodoxe, ca Patriarhul Teoctist, diplomaţi ca Radu Homescu (fost ambasador în Israel), Avraham Millo (ambasadorul Israelului la Bucureşti), fruntaşi ai Comunităţii, ca av. Iulian Sorin sau Osy Lazăr, oameni de cultură, evrei şi neevrei deopotrivă, ca H. Wald, Radu F. Alexandru, Eugen Simion, V. Bârlădeanu, Lya Benjamin, Ana Blandiana, Ileana Berlogea, Paul Cornea, Şt. Cazimir, Iulea Deleanu, Evelin Fonea, Dorel Dorian, Andrei Oişteanu, B. Elvin, Şt. Iureş, V. Mândra, Z. Ornea, Geo Şerban, T. G. Maiorescu, Răzvan Teodorescu, Em. Reicher, H. Zalis, lume din Israel, ca dr. Shlomo Leibovici-Laiş, Al. Mirodan, I. Schechter, lume din occident, ca Alexandru Lungu sau prof. Ilie Gilbert, savanţi ca acad. Vlad Voiculescu sau acad. Radu Voinea ş.a. ş.a. Nu lipsesc însă nici mărturiile membrilor familiei, emoţionante. În totului tot, un *dosar de cadre,* beton armat, cu care Nicuşor Cajal se poate prezenta, liniştit, în faţa oricărei instanţe ştiinţifice sau morale de pe pământ sau de prin alte locuri. Ai carte ca asta, ai parte de-o mare mulţumire sufletească.

P.S. Din păcate, ca şi cum ar fi vrut să demonstreze şi pe această cale că, vorba filmului american, cu Marylin Monroe, "Nimeni nu e perfect", autorii volumului au inclus o pagină ce nu-şi avea locul aicea. Avem în vedere contribuţia numitului Miron Mitrea, vicepreşedinte al PDSR, adică individul care, nu cu multă vreme în urmă, făcuse "bancuri" huliganice la adresa adversarului său politic Petre Roman, chemându-l, într-o adunare publică, să candideze la postul de şef-rabin al Comunităţii. Prezenţa acestui Mitrea în volum e ca o pată de ulei pe costumul de gală al sărbătoritului.

Norman Manea

Casa melcului (dialoguri)

Coperta: Ana Golici; ed. Hasefer, Bucureşti, 1999

Este o culegere de dialoguri purtate de cunoscutul prozator Norman Manea (profesor la Bard College din SUA) cu diferiţi scriitori şi gazetari, din România şi din străinătate. Dialoguri cuprinzând, aşa cum se cuvine, câteva întrebări "la zi" (nu o dată fierbinţi), precum şi câteva răspunsuri tot la zi (şi tot, nu o dată, fierbinţi).

Câteva extrase din volum ne ajută să aflăm ce părere are scriitorul, ba de una, ba de alta.

Despre nişte exclamaţii de uimire ale foştilor colegi de liceu:

«În timpul şcolii, apoi în facultate sau în locurile unde am lucrat ca inginer, nu am sesizat manifestări făţiş antisemite. Este de vină, poate, şi "candoarea" cu care abordez oamenii, o insuficientă atenţie faţă de detalii, refuzul suspiciunii.

Am fost surprins când, reîntâlnindu-mi, după 30 de ani, colegii de liceu, am fost întâmpinat cu exclamaţii de uimire: "Cum, mai eşti aici, n-ai plecat în Israel?". Nu era, bineînţeles, neapărat, un conţinut antisemit în aceste întrebări (mulţi români invidiază, de fapt, pe cei ce pot emigra în "lumea liberă"), dar pentru mine, care consideram că patria mea este limba română, a fost, totuşi, un moment de descumpănire.

Am avut destule prilejuri, ulterior, să reflectez la acest moment.»

Despre ce înseamnă pentru el România:

«Pentru mine, România nu este doar Zelea Codreanu, "Căpitanul" Gărzii de Fier, nici doar Antonescu sau Ceauşescu sau securitatea sau cei care, mai ieri, în presa ceauşistă, mă numeau "străin", "elitar", "anti-partinic", iar azi, în presa liberă, mă numesc "trădător", "detractor", "noul american" etc. Pentru mine, România este şi ţăranca tânără şi frumoasă care a străbătut în anii războiului sute de kilometri, înfruntând mari primejdii din partea autorităţilor antonesciene, pentru a ajunge în stepele Ucrainei şi a ne aduce, în lagărul în care fusesem deportaţi de autorităţile româneşti antisemite, mâncare şi haine. Din dragoste pentru părinţii mei şi pentru mine, ea cerea, plângând, să rămână acolo, în lagăr, cu noi... România este suferinţa de neuitat, dar şi bucuria, atâta cât a putut să fie. Dar România este astăzi, pentru mine, mai ales limba română.»

Despre o frază stupefiantă din "Autobiografia" lui Mircea Eliade:

«Am întâlnit în al doilea volum al "Autobiografiei" sale o frază stupefiantă ca aceasta: "Nu ştiu cum va fi judecat de istorie Corneliu Codreanu. Fapt este că la patru luni după fenomenalul succes electoral al Mişcării legionare, conducătorul ei s-a pomenit condamnat la zece ani de muncă silnică, şi la cinci luni după aceea a fost executat – evenimente care mi-au reconfirmat convingerea că generaţia noastră nu

avea un destin politic" (Mircea Eliade, "Autobiography", vol. II, 1937-1960, The University of Chicago Press, vol. II, p. 65). Eseul "Culpa fericită" reamintea, în legătură cu această frază, că "neuitatul" Corneliu Zelea Codreanu, charismaticul Căpitan al Gărzii de Fier, fusese, în această calitate, conducătorul mişcării de extremă dreaptă, de orientare fascistă (deşi misticoidă şi creştin-ortodoxă), violent antisemită şi antidemocratică, vinovată de crime odioase. După Holocaust şi după ororile războiului, Eliade părea încă nesigur, la patru decenii de la tragicele evenimente, cum îl va judeca istoria pe "Căpitan" şi, încă fascinat de succesul său electoral din anii '30, omitea să vorbească despre asasinatele "martirului" şi nu ezita să se identifice cu "generaţia" acestuia, ba chiar cu destinul său politic. Nu altfel se întâmpla când era vorba de "locotenenţii" Şefului, martirii Ion Moţa şi Vasile Marin, ucişi în ianuarie 1937 ca voluntari pentru Franco în războiul civil spaniol, pe care Eliade îi evocase dramatic la vremea respectivă şi pe care îi reamintea din nou, ca "modele" exemplare de sacrificiu, în viziunea Legiunii...»

Despre acuzaţia adusă evreilor (în publicaţii ca "România literară", sub pana poetului Dorin Tudoran şi a altora, **n. red.**) de a fi "monopolizat suferinţa":

«Tocmai din respect pentru victime şi din respect pentru contextul istoric distinct, trebuie păstrată o anume specificitate.

Nu cred că este potrivit să înghesuim, până la urmă, totul (Holocaustul şi Gulagul, n. red.) *într-o rubrică de uz popular, anulând orice distincţie şi pregnanţă a acestor catastrofe. Există asemănări şi importante deosebiri între aceste orori, care merită să fie cunoscute şi recunoscute, fiecare, în înspăimântătoarea lor realitate.*

Nici una dintre marile omucideri pe care le-am menţionat nu este în "competiţie" şi nu o elimină pe cealaltă. Denumirile lor nu au de ce să fie altfel decât specifice, cum sunt şi evenimentele pe care le denumesc, cutremurătoare, fiecare, în felul său.

Nu este, în nici un caz, vorba de vreo "confiscare a suferinţei", nici de vreun "monopol", cum se exprimă, cu stupefiantă insensibilitate faţă de fiecare şi faţă de toate aceste suferinţe omeneşti, comentatorii interesaţi în efectele politice imediate ale trucurilor de limbaj.»

Despre unii intelectuali franţuziţi, umanişti şi europeni şi despre resentimentele lor stilizate:

«Se pare că un "nu ştiu ce", irepresibil, s-a perpetuat, tulbure şi viclean, în conştiinţa şi inconştientul unor intelectuali români. Nu mă refer la cei ale căror opţiuni naţionalist-xenofobe sunt limpezi, ci la unii membri ai lustruitei loje elitare, franţuzite, umaniste care, când nu te aştepţi, "gafează" penibil, dezvăluind nu foarte diferite, deşi mult mai "stilizate" resentimente, comparativ cu grosolanii extremişti, autohtonişti, izolaţionişti, naţionalişti, pe care îi consideră adversarii lor politici.»

Despre reabilitarea lui Antonescu:

«În 1938-39, extrema dreaptă românească era extrem de puternică deja, nu era chiar o întâmplare alianţa cu Hitler şi pactul lui Antonescu, care înţeleg că este acum redescoperit ca erou naţional. E şi ăsta un paradox, că, după ce ai scăpat de un dictator, prima grijă şi prima grabă este să reabilitezi un altul. Nu vreau aici să-l simplific pe Antonescu, care a fost un conducător într-o perioadă dificilă a istoriei şi nu aş vrea să fac din el o caricatură. El trebuie discutat, de asemenea, într-un mod onest şi corect, obiectiv, nu cum a fost discutat de către comunişti. Dar graba de a reabilita un dictator după ce ai scăpat de unul, în loc de a încerca să reabilitezi valorile democraţiei româneşti, atâtea câte au fost ele, puţine câte au fost ele, este, de asemenea, un fenomen specific.»

Despre "evreii care au adus comunismul":

«Specific este că acum tot comunismul este dat pe seama ruşilor, a evreilor, a ungurilor. O altă minciună. În ilegalitate şi în 1945 este posibil şi este chiar probabil că majoritatea membrilor de partid aparţineau minorităţilor naţionale. Într-un partid însă care avea 1.000 de membri şi într-o ţară care avea aproape 800.000 de evrei, 800.000 de nemţi şi în jur de 1.500.000 de maghiari, ce reprezentau aceşti oameni proporţional cu populaţia respectivă? Reprezentau ei această populaţie? Nici pe departe. Au fost Gheorghiu-Dej şi Ceauşescu evrei? Nu au fost.»

Despre motivele care l-au împiedicat să vină în vizită la Bucureşti:

«Nu mă simt deloc ispitit să mă plimb, azi, în Bucureşti, pe Bulevardul Antonescu, dictatorul militar al României şi aliatul lui Hitler care m-a trimis, copil fiind, în 1941, în lagărele pentru evrei, în Transnistria. Nu mă simt ispitit nici să contemplu vitrine care ar expune Vodka Nicolae Ceauşescu, nici încercările de reabilitare a dictatorului care mi-a otrăvit anii maturităţii, nici cinismul victorios al fostelor sale slugi culturale, dominând din nou tribunele publice ale demagogiei româneşti. Nu mi-ar face mare plăcere, presupun, să vizionez noul Parlament al României, noile pantomime ale unor vechi clovni. M-a speriat, să mărturisesc, şi evoluţia unor oameni de care m-am crezut cândva apropiat...»

Despre momentul când a aflat că este "scriitor evreu de limbă română":

«Prima mea traducere în străinătate s-a produs, spre bucuria mea, la relativ scurtă vreme după ce începusem să public, anume în 1971, într-o antologie literară apărută, în ebraică, în Israel. Antologia se intitula "Scriitori evrei de limbă română". Mi-aduc aminte că, în mo-

mentul când am avut în mână impunătorul volum, am explodat de furie. Am fost foarte revoltat, mă consideram, pur şi simplu, scriitor român, iar chestiunea naţionalităţii mele, pe care nici n-am exaltat-o, nici n-am negat-o, chestiunea aceasta era pur personală şi mă privea doar pe mine... Aşa gândeam atunci, aşa aş vrea să cred şi azi. Între timp, însă, am avut prea multe şi triste prilejuri, în România şi în exilul românesc, să-mi amintesc de această împrejurare şi să înţeleg că sunt destul de puţini, din păcate, cei care gândesc ca mine şi că, probabil, am greşit când nu prea am vrut să-i iau în seamă pe cei, prea mulţi, care gândesc altfel.»

LXXX Sonete

Ediţie bilingvă română/germană; franceză/germană; germană/română; traduse de Dieter Paul Fuhrmann; ed. Orion, Bucureşti 1999

Dieter Paul Fuhrmann este cunoscut ca maestru în două îndeletniciri cu totul diferite: şah (aici joacă de la egal la egal cu amicul său Emanuel Reicher) şi traduceri din şi în germană şi franceză. În plus, iniţiaţii cunosc pasiunea omului pentru pisici. Cititorii revistei "Secolul XX" i-au întâlnit adesea numele în anii de glorie ai elegantei tipărituri, '60-'90. El se numără printre cei dintâi care l-au introdus pe esteticianul Th. Adorno în conştiinţa literară românească.

Acum Fuhrmann a ieşit la lumină cu un volum elegant, din toate punctele de vedere, de tălmăciri de sonete. O mică – şi bine alcătuită – antologie, pornind de la Gh. Asachi şi ajungând la Constanţa Buzea. Întâlnim în carte şi poeţi din *trib*, precum Fundoianu, Alfred Margul Sperber, Maria Banuş, Petre Solomon ş.a. Văzând faţă-n faţă sonetul "Spre ideal" al lui Fundoianu şi versiunea sa în germană, cunoscătorii într-ale limbii lui Goethe vor recunoaşte desigur că Dieter Paul Fuhrmann a reuşit, şi de data aceasta, un *mat* poetic:

"Desfăşuraţi catartele! Prelungă/ Vibrat-a-n aer limpede alarma./ Pe bord aprindeţi faclele, şi larma/ Numaidecât să scadă. Vă ajungă!/ Pilotule, începe; să străpungă/ Cu ochii, largul, cine-i? Ca şi arma/ Sclipi-vor viorelele de Parma,/ Când s-o ivi în zori a mării dungă./ Pe largele pustiuri mişcătoare/ Pluti-vom nopţi adânci şi-n zori cu soare,/ Predominând tăcerea şi amarul,/ Uita-vom de a lumii-nţelepciune,/ Căci tari vom fi, şi singuri ne-om fi farul,/ De s-or abate vânturi şi furtune".

"Die Brassen auf! schon ist in den Lüften, langgezogen,/ Ein unverkennbar klares Alarmsignal erklungen,/ Die Fackeln angezündet an Bord, und schont die Lungen,/ Damit der Lärm verstumme, bis der Tumult verflogen./ Pilot, wohlan! Durchdringen die Sicht im Gang der Wogen,/ Mit wachem Blick – wer will es? Wie scharfen Stahles Zungen/ Seh Parmaveilchen blinken ich in den Niederungen,/ Sobald im Frühlicht aufklart der weite Meeresbogen./ Wir werden denn die wandernde Öde ohne Zagen/ In tiefer Nacht befahren wie an besonnten Tagen,/ Bei vorherrschender Stimmung von Bitterkeit und Schweigen./ Auch werden wir die Weisheit der Welt zumal vergessen,/ Dafür jedoch sehr stark sein und selbst den Weg uns zeigen,/ Wie sehr uns auch die Stürme bedrängen unterdessen".

"APOSTROF", revistă editată cu sprijinul financiar al "Fundaţiei pentru o societate deschisă", al "Fund for Central and East European Book Projects" şi al Ministerului Culturii; nr. 115/99; Cluj, România.

In memoriam Saul Steinberg

Un număr special, închinat marelui caricaturist care, plecat de pe malurile Dâmboviţei, a cucerit prin desenele sale new-yorkeze malurile Hudsonului. Alcătuit cu gust, bogat ilustrat cu lucrări de Steinberg, numărul cuprinde texte de Saul Bellow, John Updike, N. Manea, Gabriela Melinescu, Sara Boxor Lisa Roman (pictoriţă, sora lui Steinberg), R. Cosaşu, Marta Petreu, Willy Firoiu. Întâlnim şi un text al cronicarului nostru literar Iosef Eugen Campus, colegul de bancă al caricaturistului la liceul "Matei Basarab", însoţit de câteva scrisori primite în Israel de la Steinberg.

Din păcate, à propos de articolul lui Campus, *Apostroful* ne sileşte să-l apostrofăm pentru a doua oară. Prima oară am făcut-o în nr. 154. Vorbind despre cartea "Inventarul obsesiilor circulare" de Alexandru Sever, apărută la ed. *Apostrof*, observasem, cam surprinşi, că cei ce s-au îngrijit de tipărirea scrierii, nu au găsit de cuviinţă să menţioneze că aforismele lui Sever au fost publicate mai întâi, ani de-a rândul, în "Minimum". Acum, acelaşi lucru. *Apostroful* evită (atenţie, corectura: să nu iasă e vită) să indice că textul lui Campus este preluat din "Minimum", lăsând astfel impresia că e vorba de un material inedit, scris anume pentru lunarul clujean. Şi când te gândeşti că asemenea treburi neplăcute pot fi rezolvate cu uşurinţă! Nu e un capăt de ţară să scrii: «Din revista "Minimum", Tel Aviv, 1999»... Pentru asta ai nevoie numai de-o foaie de hârtie, un pix şi niţică civilizaţie.

Ego Solon

Carol nu s-a întors

Povestire; cu un Cuvânt înainte al autorului; cu un Cuvânt după de Valentin Taşcu; coperta: Lucian Andrei; ed. Clusium, Cluj, 1999.

Timişoreanul Carol Kohn era evreu. Matzi, prietenul lui, era neamţ. Se jucau împreună, se înţelegeau bine. Până când vremurile (istoria!) i-au despărţit. Amândoi au ajuns medici, însă Carol rămăsese Carol, în timp ce Matzi, trimis în Germania, devine hitlerist. În timpul războiului, cei doi se întâlnesc la Auschwitz. Matzi era medic al lagărului. Carol, deţinut. Pe la sfârşitul războiului, Carol moare în urma unei epidemii de tifos. Matzi ia actele fostului său prieten, îşi întipăreşte pe braţ un număr de deţinut şi, la eliberare, se prezintă tuturora ca dr. Carol Kohn. El se întoarce în România, uită, din pricina unei amnezii, peripeţiile prin care a trecut, apoi pleacă la Paris şi de acolo în Israel. Îşi întemeiază o familie, face o carieră strălucită în domeniul medicinei şi în 1989 revine în România, cu treburi medicale. Tot în acele zile se duce la Timişoara, unde participă la sărbătorirea a 50 de ani de la absolvirea liceului. Se prezintă, fireşte, ca fostul elev Carol Kohn, dar cineva îl recunoaşte.

Acesta este *miezul tare* al naraţiunii "Carol nu s-a întors". Cu atât mai tare, trebuie să precizăm, cu cât autorul susţine că întâmplarea este autentică, "respectă cu fidelitate viaţa".

Ego Solon (Edmond Salomon), născut la Timişoara în 1930, a lucrat o viaţă-ntreagă ca arhitect-conductor pe diferite şantiere din România. El a imigrat în Israel în 1995. Stabilit la Naharia, este pensionar şi... scrie. În afară de lucrarea despre care am vorbit, a mai terminat un roman, "Destinul unei familii", în curs de apariţie.

(M. Rafael)

Riri Manor
Peregrinări lucide
Sifriat Poalim, Tel Aviv, 2000
(în ebraică)

Nume cunoscut în neuro-oftalmologia israeliană şi internaţională, Riri Silvia Manor (n. Aberfeld) provine din România şi are formaţia umanistă a adolescentei crescută acolo. Profesorul în medicină de azi nu-şi poate uita deci rădăcinile culturale şi nici eul liric. Convieţuirea aceasta stă aşadar la temelia cărţii sale de poezie, "Peregrinări lucide", care ne adaugă încă un argument în observaţia că medicina a stimulat şi stimulează mereu ieşirea profesioniştilor ei în arena paginii tipărite. În cazul poetei israeliene Riri Manor există în plus mărturisirea şocului lingvistic, drama opţiunii pentru unul din cele două limbaje posibile, româna şi ebraica, motiv liric dominant şi în scrisul mai tuturor barzilor noştri de limbă română. După ani de scris adolescent în româneşte, sosită în anii '60 în Israel, poeta R. M. scrie în '79 primul său text liric ebraic despre Kineret. Acei douăzeci de ani care au condus-o lent la această decizie lingvistică includ o meditaţie despre Poezie ca teritoriu refuzat şi despre curajul de a se reinventa în ivrit. Cităm de pe ultima copertă a cărţii rândurile următoare (evident în traducerea noastră): *"Am considerat că scrisul de Poezie e ori boala copilăriei (ca pojarul sau vărsatul de vânt); ori că nu pot scrie în româneşte departe de România, ori că nu pot scrie în ebraică, fiind departe de cunoaşterea perfectă a acestei limbi. Dar aflată pe malurile Kineretului, am avut senzaţia, deodată, că mă aflu la o timidă întâlnire cu mine însămi, la o primă întâlnire cu poezia în ivrit".* Textul, datat 1979, figurează în volumul scos recent, se numeşte "Eu şi Kineretul" şi fixează ideea antitezei dintre "liniştea aparentă" a lacului şi drama poetei aflată la răscruce. "Valurile" apei bat într-o singură parte, iar furtunile ei interioare, în toate direcţiile; păsările au penaj armonios, alb şi gri, iar al poetei, în mod funebru-bacovian, "negru-cenuşiu". Poezia ce dă titlul volumului invocă starea de graţie. Ea cuprinde visarea leneşă, somnul trupului comparat cu "un motan în soare" şi care alungă pe fereastră "semnele de întrebare" inutile. Dar secreta dinamică a creaţiei lirice, acele "peregrinări" am spune, cu ochii deschişi, se trezesc în lumina zilei precum "stelele ascunse". Dintre evocările româneşti, reţinem "Cântecul bătrânei de douăzeci de ani", cu decorul unei case patriarhale, cu pod, şi melodia unei viori evreieşti. Suferinţe naive, visări de peregrinare încap în camera liceenei de odinioară, cu maldăre de flori, caiete (presupunem, de poezie, şi jurnale). Dar dincolo de cadrul protector, în poezia lui Riri Manor există totdeauna o fereastră "deschisă spre lume", ca şi aici, rimând cu portretul lui Salvador Dali reprodus pe copertă, unde o femeie contemplă marea. Misterul este că, văzută din spate, femeia ne rămâne necunoscută, aşa cum trebuie să fie poetul, de fapt. Între alte texte, "Cântecul", fiind scris în România, deci tradus de poetă în ebraică apoi, există autoportrete, încercări de definire a genezei eului liric. Prezenţa Israelului adună multe alte texte într-un caleidoscop concret. Există cineva, un iubit mort, care "a iubit orice piatră din ţară" şi lasă trei daruri testamentare poetei. O amintire de pe malul aceluiaşi lac mitologic, alta prin Tel Aviv, de pe strada Alexander Penn, cu plimbări extatice în doi, şi casa celui dispărut, demolată, în Neve Ţedek, din care au rămas doar grilaje de oţel. Jertfele din Liban, tragedia noastră sângerândă va fi şi ea evocată.

Stilistic, textele sunt creatoare de atmosferă, prin evocări picturale, autodefiniri metaforice şi trăiri de o discretă retorică. Strică uneori economiei câte unui text izul uşor didactic al încheierii. Poeziile lui Riri Manor spun destul prin ele însele şi n-au nevoie de o "morală" explicită.

(Elena-Esther Tacciu)

Demonstranţii care au protestat luna trecută în faţa ambasadei Austriei din Israel, purtau o pancartă pe care se putea citi:

"Învăţaţi din trecut!"

...Păi tocmai asta şi fac oamenii lui Haider, nătărăilor! Ei au învăţat de la Hitler cum să ajungi la putere pe calea alegerilor parlamentare!

ARMINIUS CASSVAN
New York

Excentric Club

Ce frumos suna! Ne-a legat târzia copilărie cu aventurile neînfricatului veşnic tânăr milionar american pre nume Percy Stuart care voia, zor-nevoie, să devină membru al unui club ultra-select. Vorba dacă nu mă înşel a lui Tudor Vianu, cavalerul Des Grieux una ştia, el o iubea pe Manon Lescaut. Putea să plouă, să ningă, să se cutremure pământul la gradul 8-9 pe scara Richter, el continua să o iubească cu devotament pe aceeaşi Manon. Aşa şi cu Percy Stuart. Numai că, dacă vă aduceţi aminte, pentru a fi primit în acel unic club, trebuia să îndeplinească, dacă nu mă înşel, vreo 197 de sarcini, cum ar fi să devină campionul lumii la box sau la şah, să escaladeze vârful Everest din Himalaya etc. etc., o nimica toată. Şi pentru ca sarcina lui să nu fie prea uşoară, Percy avea un inamic pre nume baronetul Hollister, care nu "precupeţea" (vorba Partidului de mai târziu) nici un efort pentru a-i zădărnici planurile. Dar Percy Stuart reuşea în orice întreprindea, şi după 196 de isprăvi, ultra-selectul Club îi dădu alte însărcinări, drept pedeapsă pentru că eşuase în cea de a 197-a misiune.

Mă întreb dacă aţi ghicit legătura dintre ce scriam înainte şi ceea ce urmează. Ei bine, s-ar părea că e aproape o imposibilitate. Cine este admirabilul Percy Stuart astăzi? Un campion de decatlon? El trebuie să câştige numai zece probe, nu 197. Şi nu este numai problema cantitativă. Ca să devină campion mondial de şah, de exemplu, Stuart trebuia să afle un secret din trecutul… prezentului campion, şi anume că există o femeie fatală, pe care, dacă izbutea s-o aşeze în faţa lui, îi va paraliza "mişcările" de geniu şi deci va fi posibil să fie înfrânt. Dar cine va izbuti să o convingă azi de exemplu pe ispititoarea Sharon Stone, cu talentul ei deosebit de a încrucişa şi descrucişa picioarele, să facă aşa ceva?

Transpus în condiţiile de astăzi, Percy Stuart ar deveni Indiana Jones sau James Bond, sau poate, mai schematic, Dick Tracy. A scoate peste 197 de filme dintr-o idee simplă, a unui club extrem de exigent, asta ar egala piatra fiozofală în materie de creaţie. Evident, "Excentric Club" se adresa unei vârste foarte juvenile, ori eu am în vedere deplina maturitate. Totul apare însă posibil în funcţie de un singur deziderat, să-i spunem idee.

Deputaţii Ofir Pines şi Iuri Stern au depus în Knesset un proiect de lege care interzice vânzarea de cuţite tinerilor sub 18 ani.

Ce idee stupidă! Ca şi cum, dacă vrei să înjunghii pe cineva, nu poţi să intri pur şi simplu în bucătăria lui mama şi să scoţi din sertar un cuţit de tăiat friptura!

Auzind de propunerea susamintită, am început să urlu, ca omul căruia i-a ajuns cuţitul la os:

Iată cine are pâinea şi cuţitul în materie de legislaţie, în Israelul anului 2000!

CALENDAR

Martie

1 martie s-a născut Luiza Carol (1947)
1 martie s-a născut Solomon Marcus (1925)
2 martie s-a născut Eugen Relgis (1895)
3 martie s-a născut Felix Caroly (1933)
4 martie au murit la cutremurul din Bucureşti: Veronica Porumbacu, M. Petroveanu, Savin Bratu (1977)
4 martie a murit I. Avian (1999)
7 martie s-a născut E. Schwarzfeld (1855)
10 martie a murit Gherasim Luca (1994)
12 martie s-a născut N. Tertulian (1929)
13 martie a murit Sergiu Dan (1976)
13 martie a murit H. Tiktin (1936)
14 martie s-a născut A. B. Yaffe (1924)
16 martie s-a născut Margareta Sterian (1897)
17 martie a murit Mihail Rinea, ziarist (1995)
18 martie s-a născut Gina Sebastian Alcalay (1927)
18 martie a murit Iulius Pach, anticar (1951)
19 martie s-a născut Adrian Rogoz (1921)
20 martie s-a născut Andrei Fischof (1940)
21 martie a murit Ionel Jianu (1995)
22 martie a murit B. Luca (1931)
23 martie s-a născut Radu Lupan (1920)
25 martie a murit Alf Adania (1979)
26 martie s-a născut Felix Aderca (1891)
26 martie s-a născut S. Săveanu (1917)
28 martie s-a născut Maria Banuş (1914)
28 martie s-a născut H. Fosha (1922)
28 martie a murit Aurel Felea (1996)
29 martie s-a născut Vladimir Tamburu (1913)
29 martie s-a născut David Shlomo (1930)
30 martie s-a născut David Shlomo (1930)
30 martie a murit N. Steinhardt (1989)
31 martie s-a născut Mihail Rinea (1907)
31 martie s-a născut pictorul Jules Pascin (1895)

ELENA-ESTHER TACCIU

CALEIDOSCOP - 2000

ZODIA PEŞTILOR (19.02 - 21.03) aduce născuţilor între aceste date, dar şi celorlalţi, recuperări ale eşecurilor din trecut. Ne referim atât la profesie, ascensiune socială, dar şi la viaţa sentimentală. Uranus şi Neptun favorizează rezolvările după ani de tensiuni, conflicte şi căutări. **Gemenii** şi **Fecioarele** sunt importanţi şi activi spre binele Peştilor, dar şi pentru propriile interese. Între mijlocul lui februarie şi luna mai se pot rezolva uşor multe doleanţe economice pentru toţi. Câştiguri nesperate pot defini cursul lunilor iulie şi iulie, iar chestiuni de familie şi proprietate, chiar şi litigioase, au beneficii în august-septembrie. Zodiile de Apă, **Racul** şi **Scorpionul,** ca şi cei cu Ascendentul în ele, pot spera aceleaşi rezolvări şi clarificări. Sunt însă de evitat speranţe exagerate (că totul se va "aranja" de la sine), pe care Neptun le dă celor comozi, care nu s-au prea zbătut în anii dificili pentru nimic. Zodiile de Foc trebuie să-şi tempereze egoismul şi nerăbdarea, ca şi tendinţele dictatoriale **(Berbecul, Leul, Săgetătorul).** Zodiile de Aer **(Balanţa, Vărsătorul, Gemenii)** au bune previziuni pentru această etapă. Cele de Pământ e bine să-şi elaboreze cu răbdare noi strategii în urma schimbărilor generale.

POŞTA NOASTRĂ: *Anunţăm cititorii că ne pot adresa întrebări despre astrologie, mistică, parapsihologie ş.a.m.d. Telefonul de contact rămâne acelaşi, 03-5590829, ca şi POB 2104, Holon; idem pentru procurarea volumului "STELE REGALE".*

În cursul anului 1999, în urma "globalizării", a Mileniului, a Internetului şi a călătoriilor exotice, interesul pentru mistica Orientului antic nu s-ar spune că a scăzut. Poate că inversul e mai exact. "Minimum" îşi reînnoieşte şi el rubrica specială, ieşind în anul 2000 din individual spre general într-o formă pe care o sperăm agreabilă şi accesibilă, de Caleidoscop. Pentru început propunem verificarea prognozelor date de doi astrologi de renume internaţional pentru '99.

■ SYDNEY OMARR, din SUA, include în Ghidul său astrologic pe '99 prognoza lui Bertram Brittain. Iată o serie de afirmaţii "realizate". Venituri ameţitoare s-au prevăzut în ţara computerelor, a Internetului, în top-ul listei de miliardari. Exact. S-au declanşat, într-adevăr, crize multilaterale interne şi internaţionale în extindere şi interdependenţă în februarie-martie şi iulie-august. Tot atunci, atentate, atacuri, războaie (să ne gândim la Kosovo). Destul de exact. Criza lui Ielţin în Rusia, conflictele cu preşedintele american în Congres, căderi ale dolarului, şomaj accentuat în Europa, mişcări africane de protest contra fostelor metropole, terorism aviatic curent, nazismul redivivus, drogurile extinse în rândurile unui tineret tot mai paradoxal, au fost prezise de Brittain pentru '99. S-au "realizat" ele? Fără putinţă de tăgadă. Imperialismul chinez a intrat în acţiune, atestând altă afirmaţie. Astrologia politică există deci.

■ ALEXANDR ZARAEV, astrolog marcant din Rusia, prezicea acum un an următoarele: "Influenţele lui Uranus şi Neptun în Vărsător vor agita rebeliunile unor mase mari de oameni cu stări de spirit revoluţionare. Acest lucru va determina urcări şi căderi în viaţa sociopolitică, demisiile şi demolările multor lideri politici. Un Saturn puternic va întări funcţiile statului în controlul legislaţiei şi al moralei. Pluton în Săgetător va duce la rotaţii generale şi dese în aparatul guvernamental al Rusiei şi al Orientului Mijlociu şi Apropiat". Nimic inexact în prognozele acestea, publicate în decembrie 1998 pentru 1999. Absolut remarcabil, atât pentru Rusia, cât şi, să nu fim modeşti, pentru Israel.

■ **Astrologia financiară** înfloreşte în SUA. O revistă în domeniu, foarte serioasă, "Fortune Magazine", îşi anunţă cititorii că mai mult de 500 de patroni de trusturi înfloritoare sunt născuţi în Zodia Peştilor. "Business Week", altă publicaţie cunoscută, constată în '99: "Asistăm la răsăritul astrologiei financiare".

■ **Şirul preşedinţilor** americani pare a fi premeditat succesiuni încă de la naştere. Iată: în 1831 James Monroe, preşedinte, moare, şi James (tot James), dar Garfield, se naşte. În 1874, Millard Fillmore moare şi Herbert Hoover se naşte. În 1865, Abraham Lincoln moare şi Warren Harding se naşte. În 1908, Grover Cleveland moare şi Lyndon Johnson se naşte.

■ **Pentru Peştii** integrali sau parţiali (cu acest Ascendent), date cu noroc în martie: între 4-7 şi 31. Cifre cu noroc (în general) în această lună: 1, 2, 8.

L-am întrebat luna trecută pe un turist din România: "Cum aţi aşteptat ziua de 15 ianuarie, când, potrivit unui seismolog român, urma să se producă la Bucureşti un mare cutremur de pământ?"

"Cu tremur", ne-a răspuns el.

ALEXANDRU SEVER

Ordine şi dezordine

◆ Sfiindu-se Îngerul morţii să culeagă ultima suflare de pe gura lui Moise, Dumnezeu a convocat în divan, rând pe rând, ca să-şi deie cu părerea, pe lângă toate puterile divine şi malefice, şi toate sfintele litere cu care s-a alcătuit Tora… Toate! Şi toţi şi toate au fost întru aceeaşi părere: că Moise – chiar şi Moise – împlinindu-se sorocul, se cade să moară. Şi, pentru că nimeni în Cer şi pe Pământ nu voia, nu putea, sau nu cuteza să-i ia sufletul, Dumnezeu – El însuşi, binecuvântat fie numele Lui – s-a aplecat să-l sărute, şi sărutându-l pe gură i-a luat sufletul… Să mori în sărutarea lui Dumnezeu! Ce mare poet a fost acela care a putut imagina un asemenea gingaş sfârşit celui mai teribil, mai voluntar şi mai neliniştit dintre Profeţii lui Dumnezeu? Trebuie să fi fost un poet pentru care orice excepţie de la ordinea morţii nu putea să fie decât o ieşire din ordinea divinului, adică o dezordine.

◆ Fugind de acasă, Tolstoi nu de ai săi fuge, ci de Moarte. Oricât de ştiutor între cele lumeşti şi divine, bătrânul nu ştia totuşi că luând-o la goană, cu barba în vânt, sub pretextul unei rupturi familiale, se grăbea tocmai într-acolo unde îl aştepta patul care avea să-l culce şi sărutarea care avea să-i ia sufletul.

◆ Un arbore căruia vântul îi agită crengărişul pare o imensă pasăre gata de zbor, zbătându-se să se smulgă de la rasul pământului, şi totuşi neputincioasă să se înalţe în cerul aspiraţiilor sale… Neputincioasă, s-ar zice, pentru că, prea adânc înrădăcinată, are încă prea mult pământ pe aripi. E aici ordinea unei fixităţi care interzice orice zbor.

◆ Nici o muscă nu poate să zboare mai sus de plafon. Cât de înalt e în cosmos plafonul la care se poate înălţa omul? Abia desprins de pământ, abia eliberat de această ghiulea de lut ce-i lega picioarele, el trebuie să constate că oricât de departe poate ajunge, pentru ca să respire e obligat să se înapoieze la ghiuleaua lui.

◆ Acolo unde la o singură întrebare se înghesuie o sută de răspunsuri, e foarte probabil că nouăzeci şi nouă sunt false, şi poate chiar fals să fie şi cel de-al o sutălea.

◆ **După incinerare.** Poate că numai boarea călduţă a pumnului de cenuşă să mai amintească o clipă de sacra suflare a ceea ce a fost un trup şi un suflet. Însă chiar şi mâna asta de cenuşă ajunge să se răcească.

◆ Am visat un înger care de baştină fiind de prin ţinutul unui albastru divin, avea aerul nesigur al unui călător rătăcit pe meleaguri pământeşti ca într-o neagră străinătate.

◆ Sunt oameni care au nevoie de un necaz în viaţă aşa cum unii au nevoie de un ideal, sau măcar de un ţel.

◆ Să cunoşti un scriitor, întemeiat numai pe scrierile lui, nu e chiar totuna cu a cunoaşte un om după faptele sale. Şi asta, probabil, pentru că, între toate faptele din ţăsătura cărora se alcătuieşte viaţa unui scriitor, scrierile lui implică un procent de echivoc pe care faptele comune nu-l au întotdeauna.

◆ **Un rău depăşit** încă nu este neapărat un bine; depăşit totuşi, el lasă cel puţin un oarecare loc mai binelui.

◆ **Potopiniană.** Mă tot bate gândul să-mi iau rămas bun de la Dumnezeu… Mă întreb numai cum poţi să-ţi iei rămas bun de la cineva care se încăpăţânează să nu se despartă de tine.

AL. MIRODAN
DICŢIONAR NECONVENŢIONAL
VOL. II
D E F

"O carte monumentală… O carte minunată, captivantă".
I. Eugen Campus
"Minimum"

"O lucrare de pionierat… o încercare cu totul singulară de a ieşi din canoanele istoriei literare".
Cornel Moraru
"Vatra" – Tg. Mureş

"Plăcerea de a-l citi pe îndelete a fost enormă".
Costache Olăreanu
"Realitatea evreiască", Buc.

"Dicţionarul… oferă o lectură cuceritoare, neputând fi, efectiv, lăsat din mână".
Z. Ornea
"România literară", Buc.

"Dacă ceva o să rămână de pe urma noastră, o să rămână acest «Dicţionar»".
I. Petran
"Orient Expres"

"O carte captivantă de literatură".
N. Prelipceanu
"România liberă", Buc.

"O carte spectacol… Mirodan are condeiul coţcar şi ştie să nu fie searbăd pe nici o pagină".
George Pruteanu
"Dilema", Buc.

"O operă monumentală… Un dicţionar fără asemănare".
Edgar Reichman
"L'Arche", Paris

"O puzderie de protagonişti sub bagheta magică a lui Al. Mirodan".
Geo Şerban
"Realitatea evreiască", Buc.

"O mână sigură, de maestru".
I. Ştiubea
Radio Kol-Israel

"Un eveniment… un roman".
Elena-Esther Tacciu
"Ultima Oră"

Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 100 de şekeli pe adresa

MINIMUM
POB 11472, TEL AVIV
Pentru Europa (inclusiv România): 35 de dolari.
Pentru SUA şi celelalte: 40 de dolari

TEŞU SOLOMOVICI

Ce înseamnă să fii rasist în România de astăzi

Cronica unei neînțelegeri

Bântuie, cu furie, în România şi aiurea o polemică pe tema: a găzduit oare revista "România literară" (citadelă cunoscută a democraţiei) în anii 1998-99, texte antisemite?

Da sau nu?

Unii spun: da, aşa e.

Alţii neagă învinuirea, cu tărie.

Teşu Solomovici încearcă să aducă nişte precizări în această privinţă.

Materialul de faţă constituie un capitol din cartea sa "O istorie sinceră şi neconvenţională a evreilor din România", aflată sub tipar la editura Ion Cristoiu, din Bucureşti.

Extrase:

Evreul, ca *homo oethnicus*, aproape că a dispărut în România de astăzi. Procesul de "purificare etnică" a societăţii româneşti a început cu pogromurile legionare şi legislaţia anti-evreiască a guvernului Goga-Cuza în anii Regelui Carol al II-lea, cu transferarea totală a populaţiei evreieşti din Basarabia şi Bucovina în anii guvernării mareşalului Antonescu în lagărele din Transnistria, cu asasinarea a zeci de mii de evrei în Transilvania de Nord de fasciştii unguri, şi a continuat cu fuga haotică a evreilor în anii 1944-1947. Procesul acesta de "purificare etnică" a fost desăvârşit prin emigrările de masă între anii 1948-1964.

Dispariţia evreilor din viaţa economică, politică şi culturală a României a liniştit o vreme societatea tradiţională, îndreptând vârful de lance al naţionalismului românesc către pericolele mai vechi sau recent constituite: imperialismul rusesc, creşterea îngrijorătoare a populaţiei ţigăneşti, numărul mare de străini care au bani şi cumpără ieftin imobile şi afaceri româneşti, iredentismul maghiar, "restitutio in integrum" etc.

Xenofobia nu depăşeşte în România standardul european obişnuit, dar dificultăţile economice au alimentat dintotdeauna intoleranţa şi tensiunile etnice. Revoluţia decembristă, petrecută într-o lume fără evrei, ar fi trebuit să dezbrace definitiv costumul vechi şi străin al antisemitismului de pe trupul ţării.

Anumite cercuri şi publicaţii extremiste s-au apucat însă să cureţe cu sârg acest costum prăfuit. Stigma de evreu pusă pe nedrept asupra lui Petre Roman, primul şef de guvern post-decembrist, a trezit în societatea românească resentimente adormite. Etnia evreiască e acuzată că ar fi adus trupele sovietice în ţară, campanie căreia i-a urmat cosmetizarea Mişcării Legionare, reabilitarea mareşalului Ion Antonescu şi controversa "Holocaust versus Gulag".

Bineînţeles, evreii sunt citaţi uneori drept martori, alteori sunt vinovaţii, de cele mai multe ori ocultaţi într-o polemică de neînţeles.

Originile disputei sunt vechi, dar "punctul de inflexiune" al ei a fost, se pare, apariţia "Jurnalului" lui Mihail Sebastian, în 1997, care a stârnit o realiniere rapidă a atitudinilor intelectuale faţă de un trecut (politic şi intelectual) multă vreme inaccesibil ocultat sau mistificat.

Pe baricadele dezbaterii au urcat intelectuali şi politicieni cunoscuţi: Petru Creţia, Gabriel Liiceanu, Nicolae Manolescu, Ion Cristoiu, Dorin Tudoran, Norman Manea, Monica Lovinescu, Alex. Ştefănescu, Z. Ornea, Cristian Tudor Popescu, Andrei Cornea, Radu G. Ţeposu, Mircea Mihăieş, Gabriela Adameşteanu, George Voicu, Michael Shafir, Ileana Vrancea, Vasile Popovici, Constantin Ţoiu, Radu Ioanid, Leon Volovici, Alexandru Mihai Stoenescu, Ion Şerbănescu, Dorel Dorian, Lya Benjamin, Gheorghe Buzatu, Liviu Rotman, Andrei Oişteanu, Victor Neumann ş.a.

Un conflict de idei pe cât de dramatic, pe atât de surprinzător.

«Publicarea "Jurnalului" lui Mihail Sebastian a produs o puternică reacţie în România», susţine Norman Manea. *«Mai multe ediţii au fost epuizate şi comentariile continuă. Textul pare să fi produs un adevărat "catharsis", într-o societate care ezită să-şi recunoască propria contribuţie la Holocaust şi unde critica tradiţiei naţionaliste în cultură este uneori considerată un act antipatriotic, dacă nu chiar o blasfemie.»*

«Citindu-l, e imposibil să rămâi acelaşi. Problema evreiască devine problema ta. O imensă ruşine se întinde peste o întreagă perioadă din cultura şi istoria naţională, iar umbra ei te acoperă şi pe tine», scrie Vasile Popovici.

«Cei dispuşi să facă din tragedia evreiască propria lor problemă nu sunt, totuşi, prea mulţi. Pentru un semnificativ număr de voci politice, Holocaustul pare a rămâne un "detaliu" (cum spunea Jean-Marie Le Pen) al ultimului război mondial. În polemica stârnită de apariţia "Jurnalului" lui Sebastian nu au lipsit vocile "agasate" de această nouă mărturie de greutate în ceea ce pare multora excesiva prelungire a discuţiilor despre Holocaust. Deloc neaşteptat, s-au exprimat dubii asupra autenticităţii textului, s-a speculat asupra subiectivităţii oricărui jurnal. Toate acestea, pentru a nu

confrunta evidenţa celor scrise de Sebastian. Nu m-a surprins că şi identificările, nu foarte frecvente, cu suferinţa evreiască se exprimă într-un mod curios. În primăvara 1997, directorul Editurii Humanitas, care publicase "Jurnalul" lui Sebastian, a ţinut la Comunitatea Evreiască din Bucureşti o prelegere intitulată, emoţionant, "Sebastian, fratele meu". O declaraţie de simpatie faţă de suferinţa evreiască, pe care conferenţiarul o motiva prin ceea ce suferise el însuşi sub comunişti şi ulterior. O analogie care nu mai lăsa loc pentru o reală condamnare a antisemitismului şi Holocaustului sau pentru o analiză onestă a "fericitei culpe" a unor intelectuali ca Eliade, Cioran, Nae Ionescu, Noica.

Iar într-un editorial intitulat "Vânătoarea de vrăjitoare", directorul importantei reviste "România literară" (N. Manolescu – **n. red.**) *deplângea oprobriul public prelungit împotriva lui Céline şi Hamsun, deplora campania "israeliană" contra lui Eliade, recenta dezbatere din Franţa în legătură cu trecutul legionar al lui Cioran, ca şi "exagerările" din "Jurnalul" lui Sebastian. Aceasta, deşi condamnarea publică (deloc unanimă) a lui Céline şi Hamsun nu a împiedicat recunoaşterea distincţiei ei literare, iar vinovăţia nici nu era necesar atribuită scrisului lor, ci colaborării cu naziştii. Descriind comentariul critic într-o societate deschisă drept o "vânătoare de vrăjitoare" şi comparându-l cu represiunea comunistă a vieţii intelectuale, editorialul din "România literară" promova o şocantă confuzie de termeni.*

Este oare posibil, aşa cum o face România, ca, pe de o parte, să revendice insistent intrarea în Europa, şi, pe de altă parte, să dezvinovăţească un guvern responsabil, între 1940-1944, de exterminarea a cel puţin 250.000 de evrei români şi ucraineni? La sfârşitul anului 1997, în ajunul summit-ului de la Luxemburg pe tema lărgirii U.E. spre est, procurorul general al României nu a găsit nimic mai urgent de făcut decât să ceară Curţii Supreme reabilitarea postumă a opt foşti miniştri ai mareşalului Antonescu, toţi judecaţi şi condamnaţi după război pentru "alianţă cu nazismul".

Tocmai atunci când la Paris chestiunea comparării nazismului cu comunismul ocupa primul plan al dezbaterilor, aceste iniţiative ale procuraturii sunt simptomatice pentru obsesia "paralelistă" – foarte în vogă la Bucureşti, unde noţiunea de "Holocaust roşu" a intrat în lexicul curent – înlesnind, de opt ani încoace, echivocuri şi ocultări.

Dacă procedurile angajate de procuratură meritau să fie puse în acest context, este, de asemeni, de remarcat că acest nou acces revizionist vine în continuarea unui cult foarte consensual închinat mareşalului Antonescu după 1989. Nu se mai pun la socoteală, în România, operele hagiografice consacrate dictatorului, nici statuile ridicate pentru gloria sa, nici străzile rebotezate cu numele lui. Ca să nu mai vorbim despre momentul de reculegere păstrat de parlamentul ţării, în 1991, în memoria mareşalului, de toate tendinţele politice deopotrivă. Suntem, aşadar, departe de a afirma că mitul Antonescu "mare patriot" şi "erou al războiului sfânt contra bolşevismului" ar fi doar apanajul formaţiunilor ultranaţionaliste.

Amalgamul care, de la militanţa anticomunistă, ajunge la o reabilitare mai mult sau mai puţin explicită a regimului fascist nu cruţă nici chiar o serie de intelectuali străluciţi. Crearea recentă a Memorialului de la Sighet, "muzeul Gulagului român", proiect finanţat în parte de Consiliul Europei, oferă, din acest punct de vedere, un exemplu edificator. Astfel, ai surpriza de a-i vedea acolo pe unii dintre membrii Gărzii de Fier şi pe alţi înalţi demnitari de stat, între 1940-1944, prezentaţi ca victime inocente ale comunismului şi ridicaţi la rangul de martiri ai patriei.

Mai mult, la începutul lui decembrie 1997, Muzeul Ţăranului Român – instituţie de stat – a consacrat o zi omagială lui Corneliu Zelea Codreanu, fostul şef al Gărzii de Fier, sub pretextul unei manifestări comemorative a luptei armate a partizanilor anticomunişti din anii '50», scrie N. Manea.

Nicolae Manolescu, reputat istoric literar, directorul "României literare" şi preşedintele unui partid politic, a răspuns că nu-i înţelege deloc pe "monitorii" de felul lui Ioanid (director la Memorialul Holocaustului, din Washington) şi Manea:

«Într-un articol din "Le Monde", din această primăvară, dl. Radu Ioanid şi d-na Alexandra Laignel-Lavastine trag un semnal de alarmă împotriva primejdiei "reabilitării" memoriei lui Antonescu, lăsându-i, din păcate, cititorului francez impresia greşită că ideea ar fi împărtăşită de toţi românii, binecunoscuţi pentru antisemitismul lor latent. Nu mai spun că o parte din informaţiile furnizate în articol erau necontrolate. Mai de curând, în revista americană "The New Republic", dl. Norman Manea reproşează unui editorial al meu din "România literară" că ar fi deplâns îndelungata marginalizare a unor scriitori ca Hamsun şi Céline, faimoşi pentru opţiunile lor antisemite şi filonaziste. Iată-mă bănuit de simpatii extremiste! Cum nu e vorba doar de mine, dar şi de câţiva colaboratori ai revistei pe care o conduc, vânaţi şi ei pentru idei asemănătoare, mă văd obligat să răspund.

În ce mă priveşte, găsesc condamnabilă orice formă de extremism ideologic. (...) Rasismul e, înainte de orice, o ideologie. Desigur, pusă în practică, de nazişti sau de comunişti, ideologia aceasta a lovit persoane sau a condus la crime. Nu poate fi considerat antisemit cineva care batjocoreşte sau omoară un evreu decât dacă o face pentru că e vorba de un evreu, de un ins care aparţine acestei etnii.

Dl. Manea ar trebui să ştie că antisemit nu este acela care ar contesta, să zicem, valoarea literară a romanelor şi eseurilor sale, ci acela care le-ar considera mediocre pentru că d-sa este evreu. Prima contestare ţine de spiritul critic. Doar a doua ţine de antisemitism.

Dacă remarcile mele sunt corecte, atunci nimic nu ne îndrituieşte să nu condamnăm toate formele de rasism. Dl. Manea încalcă acest principiu absolut moral, atunci când îi reproşează lui Gabriel Liiceanu că a legat persecutarea evreilor sub regimul fascist (printre torţionari, români care îi împărtăşeau ideologia criminală) de persecuţiile îndurate de români sub regimul comunist (printre torţionari, evrei care îi împărtăşeau ideologia criminală). Dl. Liiceanu şi-a intitulat conferinţa "Sebastian, fratele meu". Dl. Manea vine cu o obiecţie stupefiantă: "Este o analogie care nu lasă loc pentru evocarea, aşa cum se cuvine, a antisemitismului şi a Holocaustului...". Am semnalat şi cu alt prilej această imorală confiscare a suferinţei. E nefiresc şi, poate, inutil, să numărăm victimele, de o parte şi de alta, să comparăm ororile: dar e firesc şi, cu siguranţă, util, să le evocăm pe amândouă. Ca şi Hitler, Stalin a fost rasist» ("Ce înseamnă să fii rasist", de Nicolae Manolescu, "România literară", 19/1998).

Disputa s-a înteţit o dată cu intrarea în arenă a profesorului Vladimir Tismăneanu şi a scriitorilor Dorin Tudoran, Alex. Ştefănescu şi Constantin Ţoiu.

Fascismul şi comunismul nu sunt fraţi siamezi, deşi ambele au reprezentat proiecte de inginerie socială absolută, mişcări "transformiste", pentru care vechea ordine burgheză era inamicul total. Scrie V. Tismăneanu:

«Trebuie să semnalez însă şi tendinţa care discută (ori acuză) stânga radicală în termeni etnici, mai degrabă decât politici. Se aud voci care susţin că minimalizarea tragediei Gulagului ar fi rezultatul unor eforturi de monopolizare a suferinţei. Ni se spune uneori că lipsa de sensibilitate a Occidentului faţă de atrocităţile comuniste ar fi efectul unei fixaţii monomane pe tema Holocaustului. Trebuie spus că lucrurile sunt departe de a fi atât de simple: istoriografia vestică a abordat Holocaustul (deci aşa-zisa "soluţie definitivă" prin care naziştii au urmărit exterminarea fizică a populaţiei evreieşti din Europa) ca un subiect central al explicaţiei fenomenului hitlerist abia după 1970. Tot astfel, cei care se obstinează să invoce prezenţa incontestabilă a unor evrei în partidele comuniste nu înţeleg faptul că ideea revoluţionară marxistă (apoi cea leninistă) ţine de un macrofenomen ideologic care s-a întins pe întreaga planetă, de la Beijing la Havana» ("Cuvântul", mai 1998).

Scriitorul Constantin Ţoiu, parafrazându-l pe Thomas Mann, care în "Muntele vrăjit" vorbea de "ruşi bine" şi "ruşi ordinari", locatari ai celebrului Davos elveţian, scrie cu maliţie despre *"les juifs bien" et "les juifs ordinaires".*

«Am mai remarcat un lucru, despre care scriu astăzi cu cea mai mare obiectivitate şi fără nici o urmă de resentiment. Acest lucru, despre care azi încep chiar şi evreii cei mai buni să scrie, e că, în proletcultism, un rol nefast l-au jucat, câţiva ani buni, tot nişte evrei, dar de proastă calitate şi care îndreptăţeau zicerea unui prieten al meu, tot evreu, că atunci când un evreu este deştept, este deştept cât zece români, dar că atunci când e prost, e prost cât o sută – de români, fireşte. În politică, în armată, în securitate, în cultură, presă, radio, în edituri şi în mai toate posturile importante de conducere, şefii erau de cele mai multe ori evrei. Deşi aceşti evrei erau nişte oameni lipsiţi de cultură, fanatici cu o maladivă sete de revanşă. Fiindcă suferiseră atâta, în război, de pe urma absurdelor legi rasiale, acum, beneficiind de victoria ruşilor, intraseră, cum se spune, în pâine.» ("România literară", 20/1998).

Am considerat această controversă importantă, deşi unora li s-ar putea părea secundară şi fără relevanţă pentru istoria evreilor din România. Închei cronologia acestei neînţelegeri cu Petru Creţia, eminentul cărturar român:

«Voi spune, cu toată fermitatea, că lucrul cel mai monstruos după Holocaust este persistenţa, fie şi minimală, a antisemitismului. Cunosc personaje publice care, afişând o etică fără cusur, o ţinută democratică impecabilă, o ponderaţie înţeleaptă şi, la unii, însoţită de o anume pompoasă solemnitate, sunt capabili, în privat, uneori chiar şi altfel, să facă spume la gură împotriva evreilor aici şi acum, în România de azi. Am văzut dovada irecuperabilă a furiei stârnite de "Jurnalul" lui Sebastian şi a sentimentului de pângărire a unor înalte valori naţionale provocate de dezvăluirile atât de calme, atât de îndurerate ale acestui martor nepărtinitor, adesea angelic.»

"Toţi oamenii din ţară care cred că i-am minţit vreodată, pot intra în cabina unui telefon public".

(Ehud Barak, prim-ministrul Israelului; într-o declaraţie făcută presei pe marginea scandalului legat de finanţarea ilegală a campaniei electorale a partidului "Un singur Israel"; Ierusalim, 2000)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

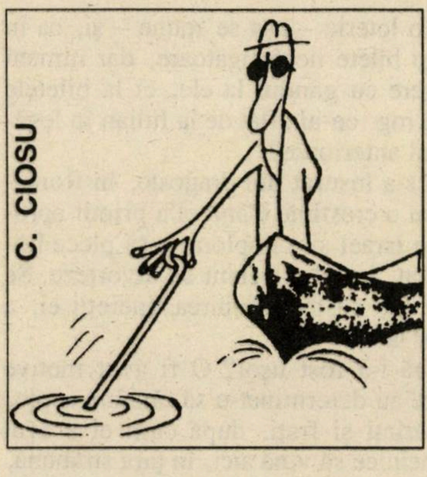

Pescuitorul de perle

Perlă la perle!

Cele două fotografii din pagina cu perle din nr. 155 au fost paginate invers: fotografia cu regele Juan Carlos în locul aceleia cu prof. Itamar Rabinovici... şi, evident, viceversa.

(Comunicată de Sergiu Halpern, rh. Rotenstreich 16/17, Tel Aviv 67536 – dar şi de alţii, care au remarcat bucuria pe care ne-au făcut-o cei de la tipografie.)

Şi totuşi, anul 2000 a adus schimbări importante...

«Mi-a explicat că din cele 24 de luni ale anului, se aleg grupe de câte trei...»

("Ultima oră", 14.01.2000; comunicată de Sergiu Halpern, acelaşi, ca mai sus.)

Dar minoritatea?

«Inima este un organ muşchiulos plastic, care se găseşte la majoritatea oamenilor în corp.»

("Minimum", nr. 153/99, rubrica "Poşta Redacţiei"; comunicată de Nicolai Constantinescu, rh. A. H. Silver 67/10, Haifa 32694 – care se întreabă unde s-o găsi inima la ceilalţi oameni)

Intră, Colette Avital, cu maşina în Knesset: acum e voie

«Dezbateri în Knesset pentru mărirea vitezei legale în Knesset»

(Titlu din "Ultima oră", nr. 1480/2000; comunicată de Simon Hefman, rh. Haatzmaut 79, Bat Yam 59315)

Ce bărbat frumoasă!

«Pe coperta alăturată din "Orient Expres" nr. 230 apare o frumoasă tânără, iar în pag. 3, ca explicaţie, scrie că e vorba de cântăreţul Yaniv D'Or.»

(Comunicată de David Şmilovici, rh. Bar Ilan 15/2, Cfar Saba – care, citind că revista va reveni cu un reportaj, este de părere că mai bine ar reveni cu o erată)

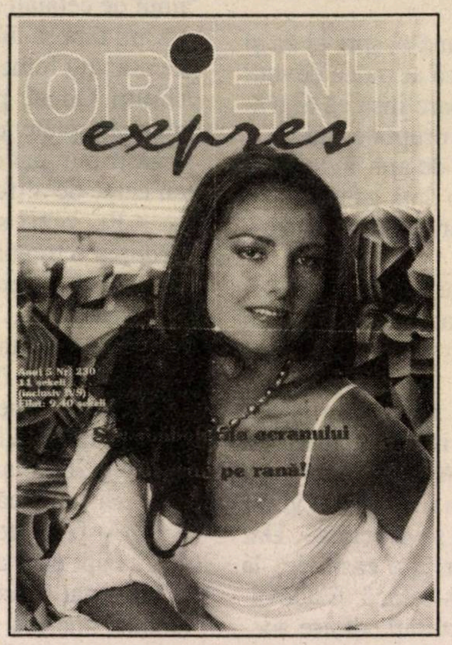

Coperta noastră: cîntăreţul Yaniv D'or. Vom reveni cu un reportaj.

Succes

«Conferenţiarul a vorbit în faţa unui public de peste două persoane.»

("Var-Matin", Franţa, 17.12.99; comunicată de Mélanie Rossner, Lyon, Franţa, POB 84325)

Încă nu!

"Conduse de diplomatul de carieră Oded Eran şi de ministrul israelian al informaţiior Abed Rabbo, cele două echipe de experţi etc. etc.".

("România liberă", Bucureşti, nr. 2928/99; comunicată de Dana Seltzer, Iaşi, POB 38512 – care ştie că numitul Rabbo este "ministru" al OEP)

Poşta

Sandu Pelz, Ierusalim; **Regina Spiegler,** Ashdod; **Lou Reiter,** Frankfurt, Germania (observaţii bune, dar nu perle); **Paul Lupaşcu,** Tel Aviv (cam aveţi dreptate, capitala Australiei nu este oraşul totalmente canadian Ottawa, aşa cum a apărut în ziarul cu pricina, ci Canberra); **Nicky Rantzer,** Tel Aviv (just: statuia lui Cervantes, încadrată de Don Quijote şi Sancho Panza, se află la Madrid, nu la Malaga, aşa cum greşit ne informează săptămânalul tel-avivian); **Renée Wergel,** Montreal, Canada (nu orice dată inexactă, izvorâtă dintr-o greşeală de corectură, e o perlă; pentru a fi o perlă ea trebuie să constituie o enormitate sau/şi să producă umor); **dr. Carol Neuman,** Tel Aviv (aşa e: Henry Fonda a fost un mare actor şi nu – cum scrie în publicaţia amintită – "un mare regizor"); **Venera Petrescu-Dolj,** Bucureşti; **Lionel Marcovici,** Paris; **Renée Rubingher,** Haifa (observaţii bune, dar nu perle); **Adalbert Kovacs,** Ierusalim; **Solo Teichman,** Hedera; **Sidy Orenstein,** Ghivataim (nu).

O povestire de
PETRE CIOCLU

Chiţibuşarul

Nu-i uşor ca, de la o anumită vârstă încolo, să suporţi un bărbat lângă tine, 24 de ore din 24.
Dar, când tipul ţine morţiş ca nevastă-sa să se exprime numai şi numai ca în dicţionar, lucrurile se complică de-a binelea.

Înainte de a accepta să se căsătorească cu Iulian, Perla împărtăşise surorii ei Bruha preocupările şi temerile legate de acest pas hotărâtor:

– N-am să-i reproşez nimic omului, dimpotrivă, sunt mulţumită de el, pentru că are câteva calităţi evidente: e serios şi punctual, politicos, vesel, gospodăros şi deloc prost. Şi totuşi…

– Draga mea, am aceeaşi părere bună despre el ca şi tine – atât cât l-am cunoscut – şi cred că ar putea deveni un soţ bun şi potrivit pentru tine. Se pare însă că te frământă ceva, spune, să vedem dacă ai dreptate sau nu.

– Tu ştii că până la vârsta lui de 62 de ani, a divorţat de trei ori? – îşi dezvălui Perla dintr-o dată gândul.

Bruha tresări auzind acest lucru dar răspunse liniştită:

– Ei, şi? Alţii au făcut-o de mai multe ori, fără să fi fost bărbaţi răi, ci doar ghinionişti. Dar faptul că Iulian ţi-a spus adevărul, arată că mai are o calitate: sinceritatea.

– Nişte lucruri ca astea nu puteau fi ascunse la nesfârşit, odată şi odată tot ar fi ieşit la iveală. A preferat să le aflu de la el, în varianta lui. Ascultându-l cum justifică el despărţirile, ai crede că n-a avut nici o vină, că fostele lui neveste l-au determinat să divorţeze. Dar o femeie nu renunţă chiar aşa de uşor la o căsnicie, la un soţ, dacă nu are motive puternice s-o facă. E adevărat că la Iulian se pot constata nişte calităţi, dintre acelea pe care bărbaţii le afişează înainte de căsătorie şi cu care pot câştiga aprecierea unei femei, dar cine ştie ce apucături, ce defecte, ce ticuri ies la iveală în timpul căsniciei, în viaţa de zi cu zi sau în cea de… noapte cu noapte.

Bruha era hotărâtă s-o vadă, în sfârşit, pe sora ei măritată, înainte de a pleca pentru câteva luni în Africa de Sud la fiica ei, care urma să nască în curând, aşa că se strădui să-i spulbere toate obiecţiile şi reţinerile în legătură cu mariajul:

– Asemenea presupuneri se pot face în legătură cu orice bărbat, draga mea, chiar şi cu cei în vârstă de 20 de ani. Căsătoria e o loterie – aşa se spune – şi, ca în orice loterie, sunt şi bilete necâştigătoare, dar nimeni nu participă la tragere cu gândul la ele, ci la biletele câştigătoare. Şi, mă rog, ce-ai aflat de la Iulian în legătură cu căsătoriile lui anterioare?

– Că prima dată s-a însurat din dragoste, în România, prin anii '60, cu o creştină. Când el a primit aprobarea de a emigra în Israel şi a implorat-o să plece împreună, ea l-a refuzat, iar el a trebuit să divorţeze. Se pune întrebarea: de ce, cu toată iubirea tinereţii ei, a renunţat atât de uşor la el?

– De unde ştii că i-a fost uşor? O fi avut motive foarte puternice care au determinat-o să rămână acolo, în ţara ei, lângă părinţi şi fraţi, după cum el a avut motive la fel de temeinice să vină aici, în ţara străbună, cu părinţii şi fraţii lui. Nici unul dintre ei n-are nici o vină că au divorţat – spuse cu convingere Bruha.

– Şi totuşi…

– Nu mai despica firul în patru. Cum a fost cu al doilea divorţ?

– La câţiva ani după venirea în Israel, a cunoscut o poloneză roşcată, focoasă şi autoritară. S-au simţit atraşi unul de celălalt şi s-au căsătorit. Au trăit împreună câţiva ani fără să aibă copii. Şi aici se ridică o întrebare: de ce n-a vrut femeia să aibă copii cu el? Au avut în schimb certuri. Odată, pe când era plecat la concentrare, a venit pe neaşteptate acasă, că o cam bănuia de infidelitate, şi a găsit-o în pat cu amantul, un măsliniu înalt şi vânjos, cu care, de altfel, după aceea s-a şi măritat.

– Ei, vezi? se însufleţi Bruha. Care bărbat trecea cu vederea o treabă ca asta? A dat peste o nevastă "rea de muscă" şi a trebuit să divorţeze, fără să aibă vreo vină.

– Şi totuşi…

– Dacă-ţi pui o sută de întrebări în legătură cu fiecare bărbat pe care îl cunoşti, o să rămâi tot văduvă.

– Bine, bine… trecem mai departe. Să-ţi povestesc cum a ajuns Iulian la al treilea divorţ, după o căsnicie de vreo 20 de ani.

– Ei, vezi că se poate trăi cu el chiar şi 20 de ani?

– Ar fi interesant de aflat de la ea cum a fost viaţa cu el… Fapt este că în urmă cu vreo cinci ani, nevastă-sa a pretextat (e cuvântul lui) o călătorie urgentă la fratele ei din America. A plecat şi nu s-a mai întors. Desfacerea căsătoriei s-a făcut prin avocaţi. Deci această femeie, după o căsnicie de 20 de ani, n-a mai suportat viaţa alături de Iulian şi a dat bir cu fugiţii.

– Aşa interpretezi ***tu*** lucrurile. El ce ţi-a povestit?

– Că fosta lui nevastă aflase de la fratele ei că un fost iubit de la liceul din Iaşi unde învăţaseră cândva împreună, era în America, văduv şi bogat, disponibil, şi că o căuta să-şi unească vieţile. L-a găsit ***ea*** pe el, şi după divorţul de Iulian, cei doi s-au căsătorit şi acum locuiesc în Canada. Amănuntele acestea le ştia din corespondenţa pe care o are băiatul lor din Israel cu mama lui din Canada.

– O aventurieră, cum sunt unele femei care trec dintr-o căsătorie în alta cu multă uşurinţă, fără menajamente şi fără scrupule.

– Şi totuşi...

– Mai lasă acest "totuşi" deoparte. Nu mai aştepta. Tu ştii că peste trei săptămâni plec la Frida, care trebuie să nască! Vreau să fiu la nunta ta, să te văd odată cu bărbat în casă.

– Bine, o să-l anunţ că m-am hotărât.

❖

După vreo trei luni şi mai bine, când Bruha s-a întors din Africa de Sud, a aflat cu surprindere ceea ce sora ei se ferise să-i scrie, şi anume că este în divorţ cu Iulian. În sinea ei se simţea oarecum vinovată de acest deznodământ precipitat, pentru că nu uitase că ea fusese aceea care grăbise căsătoria lor. Dacă nu s-ar fi amestecat şi ar fi lăsat-o pe Perla să-l cunoască mai bine, poate că nici nu s-ar fi căsătorit cu el. Acum, cele două surori stăteau pe terasă, în fotolii, şi discutau întâmplarea.

– De fapt, de ce te desparţi de el? întrebă nedumerită Bruha. Care-i motivul divorţului?

– Incompatibilitatea lexicală.

– Ce mai e şi asta? izbucni nedumerită Bruha.

– Adică o nepotrivire de ordin lingvistic.

Succinta explicaţie dată de Perla n-avu darul s-o satisfacă pe sora ei, hotărâtă să afle mult mai mult.

– Îmi închipuiam că poate exista o nepotrivire de caracter, politică, sentimentală, fiziologică, culturală, educativă etc. etc., dar de una lexicală n-am auzit până acum. Dacă Iulian ar şti doar chineza iar tu doar româna, ar fi evident că nu puteţi avea un limbaj comun, că nu vă puteţi înţelege. Dar la fiecare din voi, limba maternă a fost româna, iar la nevoie aţi fi putut trece la idiş sau ivrit. Şi atunci cum vine asta, "incompatibilitate lexicală"?

– Îţi voi explica. Noi, prin forţa lucrurilor, vorbeam doar româneşte, care e, cum ai spus, limba noastră maternă. Ghinionul meu (şi cred că şi al lui) este că a apucat în tinereţe să urmeze vreo doi ani cursurile Facultăţii de Litere din Bucureşti şi, bazat pe asta şi pe cele câteva dicţionare şi enciclopedii pe care le-a cărat după el, şi pe care le consultă cu sfinţenie, crede că deţine toate "secretele" limbii române. Că le deţine sau nu, asta ar fi trebuit să fie o treabă strict personală a lui, dar necazul a fost că voia să-mi dovedească acest lucru de cincizeci de ori pe zi. Avea parcă o satisfacţie sadică...

ZISE...

"Ce-am făcut noi în ultimii ani la HOR, nu s-a făcut niciodată până acum".

Menahem Ariav, preşedintele HOR; într-o declaraţie făcută ziarului "Ultima oră", Tel Aviv, 2000)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

– Poate e prea mult spus!

– Bine, schimb: o satisfacţie prostească de a-mi demonstra câte lacune am în vorbire şi câte corecturi şi precizări competente poate face el. La începutul convieţuirii noastre, observaţiile lui lingvistice le acceptam amuzată şi curioasă – era ceva nou pentru mine – ca pe nişte exerciţii de memorie şi perspicacitate. S-a oferit să mă "scape" de trei categorii de erori în vorbire, cele mai frecvent întâlnite: cacofoniile, barbarismele şi pleonasmele. Ştiam din şcoală despre ele, le evitam sau nu, după caz şi împrejurări. Rosteam fără să mă mai gândesc cacofoniile admise: Biserica Catolică, Ion Luca Caragiale, cacao etc., dar mă feream să spun, de exemplu, "duminică copilul mănâncă covrigi", şi altele care îmi sunau urât.

Iată însă că vine Iulian şi-mi atrage atenţia asupra altor şi altor cacofonii, ascunse, subtile, la care nici nu mă gândisem până atunci, ca de exemplu în propoziţia: "mănânc acasă".

– Şi unde-i cacofonia?

– Fii atentă: "mănân–caca-să".

– Ei, nu, că asta-i o pretenţie de chiţibuşar, de pedant incorijibil.

– Cu barbarismele din vorbirea mea a fost o altă "campanie" care mi-a pus răbdarea la încercare. Îţi mai aminteşti care-s cuvintele numite astfel? Lasă, că-ţi spun eu: cele de origine străină, folosite în vorbirea românească în mod inutil, când există echivalente uzuale în această limbă. M-am obişnuit încă din liceu să folosesc două cuvinte franceze: "merci" şi pardon". Mi se părea că astfel am un mod de exprimare mai elevat. Poate mă iluzionez că zicând "merci" par mai grozavă decât zicând "mulţumesc", dar vreau să fiu lăsată în obiceiurile mele. În ce priveşte unele cuvinte din ivrit ca "iofi", "tor", "sliha" şi multe altele pe care le intercalez în frazele româneşti, ştiu că nu-i corect, dar fac asta din obişnuinţă şi nu pentru că am uitat echivalentele din limba română. Este greu pentru mine să revin la o vorbire "pură", mai ales supravegheată de un pisălog ca Iulian, care parcă era obsedat de problemele astea ale limbii, neavând de fapt vreo altă preocupare intelectuală.

– Dintre pleonasme nu-mi amintesc decât de "Cobori în jos, luceafăr blând", din poezia lui Eminescu.

– Mai sunt şi altele, nu atât de celebre, dar răspândite, ca: "moş bătrân", "urcă sus" ş.a. – pe care le evit dintotdeauna. Totuşi, în vorbirea curentă, îmi scapă unele – ei și? – dar avea grijă Iulian să mi le semnaleze pe loc: «Ai spus: "bagă-l înăuntru" – pleonasm!». «Ai spus: "o sticluță mai mică" – pleonasm!».

Cu timpul, aceste observații repetându-se fără încetare, din interesante au devenit agasante. La ele s-au adăugat discuțiile în contradictoriu ce porneau de la un cuvânt, o expresie, o frază, care nu se încadrau în canoanele lui lingvistice. Iată un exemplu:

La câtva timp după ce s-a mutat la mine, și-a adus o parte din "zestre", printre care tacâmuri și veselă. Pentru că nu aveau loc toate în bucătărie, și ale mele și ale lui, i-am spus:

"– Vezi că în dulapul de pe balcon e un raft gol. Depozitează, te rog, provizoriu, lucrurile astea acolo". Găsești tu vreo greșeală, vreo neconcordanță gramaticală sau de logică, în cuvintele pe care i le-am adresat?

– Nu, nu văd ce ar fi putut să obiecteze.

– El însă a găsit. Mi-a zis: **"Este impropriu să spun că depozitez ceva într-un dulap, asimilându-l cu un depozit".** Ca să-i dovedesc că n-am uitat limba română, că nu sunt chiar o ignorantă, n-am lăsat să treacă observația lui fără răspuns, și am ripostat chiar cu o doză de ironie:

"– Atunci cum să-ți spun? Îndulăpează-le în dulapul de pe balcon? Îți place?"

"– Spui cum vrei, cum ești obișnuită, eu voi înțelege despre ce este vorba, dar e bine să știi când exprimarea-i defectuoasă!"

"– Atâta lucru știu și eu, că un dulap nu trebuie confundat cu un depozit, care se presupune a fi un spațiu mare, sistematizat, cu mecanisme de cărat și stivuit, cu cântar, magazioner, cartoteci...".

"– Eu cred că ți-ai format o imagine idealizată despre depozite, de aceea mă simt dator să-ți explic ce este un depozit. Cuvântul este de origine latină, «depositum», iar în limba română a ajuns din franceză, «dépôt», și înseamnă o amenajare sau o construcție în care se depun, spre păstrare și conservare, materiale, mărfuri etc. Deci avem depozite amenajate sub cerul liber sau sub acoperiș simplu (pentru lemne de foc, materiale de construcții etc.), precum și în încăperi sau clădiri (pentru produsele perisabie sau cu valoare ridicată)".

Aveam mereu impresia că toate explicațiile astea ale lui, mirosind a enciclopedie, urmăreau să mă micșoreze pentru ca el să pară mai mare. Nu m-am lăsat:

"– Cred că în partea a doua a precizărilor tale ai confundat două noțiuni diferite: depozitul cu magazia".

Și m-am și repezit la dicționarul enciclopedic ca să-l fac "praf" pe lingvistul meu casnic. Până să găsesc ce căutam în dicționar, m-a făcut el "pulbere".

"– Sunt diferite, da, dar exprimă în fond același lucru. Cuvântul «magazie» provine din neogreacă, și înseamnă clădire sau încăpere pentru păstrarea materialelor, alimentelor sau mărfurilor, adică de fapt un depozit".

"– Dar n-ai dreptate – am continuat eu, ambiționându-mă – **magazia e ceva mic, pe când depozitul e ceva mare".**

Și uite așa ne încontram cel puțin o jumătate de oră, pentru câte un cuvânt sau o frază aflate în discuție.

– Dar dacă asta îi era meteahna, să te fi lăsat păgubașă de a te confrunta cu el pe tărâmul lingvisticii, unde, se pare, avea ascendent asupra ta.

– Eu m-aș fi lăsat, dar nu se lăsa el, pentru că avea impresia realmente că stăpânește domeniul, deși judecățile lui erau de multe ori formale sau trase de păr. Și chiar dacă ar fi avut dreptate în toate cazurile, care-i omul care să suporte zi de zi, ceas de ceas, o "ciocănitoare lingvistică" lângă el, făcându-i capul calendar și nervii coarde de pian?

Să-ți redau o altă înfruntare verbală, pornită de la o expresie oarecare. Eram în tren, în drum spre Tel Aviv. Vagoane mari, moderne, silențioase, confortabile, nici o zdruncinătură.

"– Ce plăcut alunecă trenul acesta" – spun eu la un moment dat, așa, ca să am un capăt de conversație.

Dar el, conform obiceiului lui de a "vâna" contradicții verbale sau cuvinte cu înțeles interpretabil, s-a și lansat într-o dispută lexicală:

"– Un tren are roți, roțile se învârtesc, și atunci în nici un caz nu poate să alunece. Barca pe apă, da. Zăpada pe acoperiș, da. Un patinator pe gheață, da, alunecă, dar un tren, cu toată bunăvoința mea și a oricui, nu poate să alunece".

Începusem să nu mai suport aerele lui de superioritate, care mă reduceau la nivelul unei analfabete, așa că i-am răspuns cu ton ironic:

"– Poate vrei să spui că trenul, având roți, se rostogolește, și încă plăcut?"

"– A, nu, trenul nici nu alunecă, nici nu se rostogolește, el circulă".

"– Dar noi, în vorbirea curentă, spunem că mergem cu trenul până în orașul cutare".

"– Trebuie spus: călătoresc cu trenul până în orașul cutare. Omul, da, merge, pentru că are picioare, și ca el toate ființele care au picioare. Dacă trenul, în loc de roți, ar avea picioare și ar păși, am putea spune despre el că merge".

Asta aducea cu expresia noastră șmecherească din tinerețe, că "dacă baba ar avea troleu, ar fi tramvai". În închipuire am și văzut acest tren monstru, pășind apocaliptic peste case, râuri și poduri, cu picioarele lui ca pilonii de la liniile de înaltă tensiune!

"– Dar n-ai dreptate – nu m-am lăsat eu – **nu tot ce are picioare merge. Vrabia are picioare și nu merge, ci sare; cangurul la fel. Deci dacă la capitolul «picioare» sunt excepții, și la capitolul «roți» pot fi excepții, adică trenuri care merg sau care alunecă".**

Și uite așa, tot drumul a continuat înfruntarea noastră, încât am ajuns la destinație amețită și într-o stare jalnică de nervi.

– Nici nu-i de mirare.

– Uite un alt exemplu de discuţie stupidă, pornind de la un cuvânt banal: laptele. Într-o dimineaţă îi spun:

"**– Ştiu că tu bei ceai, ţi l-am făcut. Eu o să beau lapte**".

"**– Laptele se mănâncă**", a aruncat el o observaţie de mare filolog.

Nu puteam accepta ca să se situeze la nesfârşit pe post de profesor, rezervându-mi-l mie pe cel de elevă neştiutoare.

"**– Uite că nu-i aşa,** l-am încontrat eu. **Mănânc tocăniţă, mănânc fripturi, mănânc fructe, dar laptele, pentru că-i lichid, îl beau. Tot ce e lichid, se bea!**"

"**– Greşeşti. Supa şi ciorba sunt de fapt lichide, şi totuşi nu se beau, ci se mănâncă. Şi aşa se şi spune: am mâncat o supă, nu: am băut o supă**".

"**– Dacă aş fi turnat laptele în farfurie şi aş fi pus mămăligă în el, poate că eram înclinată să spun că mănânc lapte cu mămăligă, dar eu am turnat laptele în cană, şi tot ce e în cană, pahar, deci lichid, se bea, nu se mănâncă**".

"**– Eronat. În tren ţi se pune supa în cană, ca să nu se verse la mişcările trenului, şi, cu toate că e în cană, spui: am mâncat o supă la vagonul restaurant. Şi asta pentru că supa e un aliment, ca şi laptele, şi alimentele se mănâncă, pe când băuturile – ceaiul, vinul, sifonul – se beau. Dovadă că laptele e un aliment este că sugarul creşte numai cu lapte, pe când dacă acest lichid alb ar fi băutură, copilul ar muri de foame**".

O discuţie ca asta putea continua mult şi bine, până când, exasperată, trânteam ceva şi plecam de lângă el. Dacă o astfel de înfruntare ar fi avut loc o dată pe săptămână, să zicem, n-ar fi fost motiv de despărţire, dar el provoca asemenea dispute verbale folosind orice prilej. Iată un alt exemplu, cât se poate de banal: într-o zi a apărut în bucătărie un gândac mic, roşu, speriat, alergând cu disperare să se ascundă pe undeva. Am luat repede mătura şi am dat în el.

"**– L-am omorât!**" – am anunţat victorioasă.

"**– De fapt l-ai linşat**" – a precizat lingvistul meu.

Am încercat să glumesc:

"**– Dar era un gândac roşu, nu «negru»**".

"**– Indiferent ce culoare avea, bine că ai reuşit să-l omori, chiar dacă ai făcut-o prin linşaj**" – a insistat Iulian parcă pentru a mă provoca la o discuţie în contradictoriu. Pe mine însă mă contraria uşurătatea cu care jongla cu cuvintele.

"**– Dar eu nu fac parte din Ku Klux Klan, n-am glugă şi nici concepţii rasiste, aşa că pe gândacul ăsta l-am omorât pur şi simplu, nu l-am linşat. De altfel nu-mi place nici cuvântul**".

"**– Să ştii că verbul «a linşa» exprimă uciderea fără judecată. E tocmai ce ai făcut tu**".

Intrigată că primesc întruna lecţii de limbă română la vârsta mea, m-am repezit la dicţionar să verific afirmaţia lui. Pe plan formal, avea dreptate, şi totuşi pretenţia lui era în contradicţie cu bunul simţ.

"**– Cum adică** – m-am împotrivit eu – **când fac curat în casă şi dau peste păianjeni, furnici, molii, gândaci şi alte insecte, înainte de a le omorî trebuie să le judec, că altfel înseamnă că le linşez? Şi să zicem că vreau să le judec, în ce limbă s-o fac, ca să înţeleagă şi «acuzaţii»? Şi cum adică, eu să fiu judecătorul şi tot eu călăul, contrar oricăror principii de drept?**"

"**– Tu faci şi spui cum vrei, dar trebuie să ştii cum e corect**".

M-am enervat văzând că n-o scot la capăt în nici un fel cu el.

"**– Poţi să consideri că ai dreptate şi în altă privinţă** – i-am aruncat eu – **pentru că uite ce mai scrie în dicţionarul ăsta care e Biblia vieţii tale: că atunci când omori cu premeditare - lucru pe care îl fac întotdeauna când mă lupt cu insectele din casă – comiţi un asasinat. Deci sunt o asasină, deocamdată de gândaci, dar dacă sunt scoasă din sărite, pot deveni şi asasină de... «lingvişti»!**"

Se adunase în mine prea multă obidă. Am simţit că nu mai pot suporta aceste înfruntări stupide, enervante, umilitoare; ba mai mult, nu-l mai suportam nici pe el. Hotărârea de a mă despărţi am luat-o dintr-o dată, dar ea de fapt se sedimentase în timpul convieţuirii noastre de trei luni.

Într-o dimineaţă m-am dus la avocat, anunţându-l că denunţ unilateral contractul de căsătorie şi cerându-i să înceapă întocmirea actelor de divorţ.

– Dar, draga mea, cred că te-ai exprimat greşit: un contract nu-i un criminal sau un răufăcător, ca să-l denunţi...

Auzind că e corectată şi de sora ei, Perla căscă ochii mari, după care o apostrofă de-o manieră ce sugera o reminiscenţă îndepărtată:

– Şi tu, Bruha!!?

În atenţia doamnei Colette Avital

Ţinând seama de ieşirile anti-trib de la televiziune, cu romanim ganavim, ale ministrului Ben Eliezer, atragem atenţia deputatei noastre Colette Avital să nu se aşeze alături de respectivul, la bufetul Knessetului, ca nu cumva cunoscutul demnitar să o acuze că i-a furat şniţelul din farfurie.

MĂȘTI DE PURIM

Ca de obicei, gândindu-ne la Purim, ne amuzăm să aplicăm fel de fel de măști pe chipul oamenilor din *trib,* de ieri și de astăzi.

Acum, am încurcat dinadins fie profesiunile, fie locul nașterii, fie localitățile unde domiciliază.

Dați jos măștile! Și descoperiți adevărul!

1. **Rabin-șef Dr. Alexandru Șafran** s-a născut la Buzău.

2. **Colette Avital,** diplomat, a fost ambasadoare în Spania.

3. **Lya König** a debutat la Teatrul Bulandra din București.

4. **M. Rudich,** poet, a locuit la Ramat Hasharon.

5. **Mândru Katz,** pianist, a murit în timpul unui concert în Grecia.

6. **Prof. Dr. Riri Manor** este specialistă în neurologie.

7. **Fotbalistul Schwartz** a jucat în anii '30 la echipa "Venus" din București.

8. **Moshe Maur,** ziarist, s-a născut la Bacău.

9. **Dr. Michael Cernea,** sociolog la Banca Mondială, locuiește la New York.

10. **Liana Maxy,** scriitoare, s-a născut la București.

11. **Mirel Ilieșiu,** regizor de film, a fost distins cu premiul pentru cel mai bun film documentar la Festivalul de la Veneția.

12. **Suzana Bratosin,** autoarea volumului "Amintiri din două lumi", este de profesie fiziciană.

13. **Shmaia Avny,** ziarist, scriitor, locuiește în Bat Yam.

14. **Av. G. Mosari,** scriitor, s-a născut la Beiuș.

15. **Nina Cassian,** poetă, locuiește la Boston, SUA.

16. **Getta Berghoff,** scriitoare, locuiește la Hedera.

17. **Arthur Israelovici** a fost director general în Ministerul de Finanțe.

18. **Av. Uri Adar** a fost în anii '70 președintele Acmeor.

19. **Shlomo Leibovici-Laiș** a fost în anii '90 președinte al Asociației Scriitorilor.

20. **Angelica Rozeanu,** jucătoare de tenis de masă, a fost campioană olimpică.

21. **Avraham Feller,** ziarist, editor, a condus în Israel săptămânalul "Revista mea".

22. **Moscu Alcalay,** actor, joacă la Teatrul Cameri.

23. **A. B. Yaffe** a fost redactor la ziarul Maariv.

24. **E. Campus** a văzut Eretz-Israelul pentru prima oară în 1946.

25. **Mircea Săucan,** regizor de film, scriitor, s-a născut la Viena.

26. **Dr. A. Cassvan** a semnat cronica muzicală în "Gazeta literară".

27. **Alexandru Munte,** actor, joacă la Teatrul Cameri din Tel Aviv.

28. **Edgar Reichman,** scriitor, este cronicar literar la ziarul "Le Figaro", din Paris.

29. **Gad Schechter,** regizor (fiul umoristului), lucrează la Teatrul din Haifa.

30. **Revista "Punct"** este editată de Mircea Gorun.

31. **Leon Volovici,** istoric literar, este (între altele) specialist în limba cehă.

32. **Z. Ornea,** istoric literar, este directorul editurii "Cartea Românească" din București.

33. **Carol Kormos,** poet, traducător, fost redactor la Agerpres, a fost în anii războiului mondial crainic la Radio Londra – emisiunea în limba română.

(Răspunsurile în pagina 79)

Alexandru Marton
SPERANȚA
Madeleine Davidsohn
Intrare liberă
ZElias
Astăzi sau mâine...

minimum

editează

- Aveți în manuscris memorii personale?
- Vreți să vă publicați jurnalul intim?
- Doriți să scoateți la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginație și corectură tipografică, coperta, prefața și diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

●

Există în sfârșit o editură: minimum

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Potrivire de caracter

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1							●				
2									●		
3						●					
4								●			
5		●					●				
6			●						●		
7					●			●			
8										●	
9						●					
10							●				
11				●							

ORIZONTAL: 1) Uşoare învăluiri de zefir – Sector de bază într-un teatru. 2) Întreprindere de importanţă vitală, care cere multe sacrificii – Primele vocale! 3) Sfertul academic – Vălul uitării pentru lumea umbrelor. 4) Formă de încadrare într-o funcţie de răspundere – Plin de sânge! 5) Faze de joc spectaculos – A face act de prezenţă. 6) Dan Stan – Uscături pentru foc (sing.) – Anton Titel. 7) Moartea vinului – Nucleu de plutoniu! – Câştigător la licitaţie. 8) Diferenţa specifică între volei şi fotbal. 9) Evidenţiate la inele – Model de bună purtare foarte uzat de tinerii de azi. 10) Staţionarea unui vehicol – Specie de acaţ. 11) Un arbore plin de spini! – Strâns legate de anumite amintiri personale.

VERTICAL: 1) Prezintă spectacole de varietăţi prin rotaţie. 2) Un căscat ca pentru somnul de veci – Scoşi din producţie. 3) Nevasta împovărată de sarcini a unui trântor – Cu viitorul asigurat. 4) Exemple de apropiere între om şi fiară. 5) Evoluţie însemnată pe planeta noastră – Limbaj... de cărturar. 6) Formulă de serviciu – Măsuri de capacitate – La ceas! 7) Fără valoare de întrebuinţare (fem.) – Solist de culoare flămând după succes. 8) Nu are nimic de ascuns – În dotare! – Conducere colectivă. 9) Bază fluvială – Prins din urmă. 10) Beneficiar de progres – Baza craniului. 11) Grad de înţelegere în relaţiile est-vest.

MIRCEA MĂRDĂRESCU

Rechizite

ORIZONTAL: 1) Toc – Pană – Cu tot felul de registre. 2) Ca din condei – A lovi. 3) La început pe agendă! – Foiţă. 4) Lamă – Indicatoare de oraşe. 5) Din călimară! – Curs! – Bate fierul. 6) Dirijor al vânturilor (mit.) – În poartă! – Fişe, caiete (pentru o anumită probă). 7) Gumă – Prefix chimic în eşantion! 8) Cu copii – Leagă actele în dosar – În registru! 9) Cartea mare – Cutii – Toc. 10) Mape vechi – Nu lipseşte nici unul. 11) Linie – Mine.

VERTICAL: 1) A fila – Poşta veche. 2) Unitate de lucru – Stă în casă. 3) Adam Didi – Linie. 4) Negru de fum – A chiui la ţară – Tunse! 5) Tampon – Ciocârlie. 6) Oraş în Norvegia – A doua soţie a lui Mahomed. 7) Rezultat radioscopic – File. 8) În nisip! – Toc modern. 9) Deplângere – În trusă! 10) Desparte fişele – Carte mare. 11) Notă fără cap şi coadă! – Trăsătură negativă. 12) Fişiere.

DICŢIONAR: OAR, TIO, TAI, TAHT, AAS, AISA, ITN, ISI, TOM.

MINA NIŢĂ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1						■			■			
2								■				
3			■								■	
4		■					■					
5			■			■						
6				■				■				
7	■								■			
8					■					■		
9				■					■			
10						■		■				
11							■					■

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Creaţii muzicale celebre: Cenusareasa, aleko, orfeu, rea, masa, ar, mc, anne, ar, etalat, ivan, nr, amabil, a, ae, bras, fp, a, liu, l, cra, ideali, coas, doncarlos, t, anai, eroica.

Rodul, pământului:, Semanat, tur, arat, loturi, ponar, rasad, azotati, at, ia, roditor, rustic, m, re, ane, taran, c, si, patos, so, a, alt, s, sol, rusu, ciupit, irigatii, ae.

Autori:, o, i, asi, c, s, o, emisari, zelias, i, cutere, om, t, astazi, sau, miine, iul, sis, ialta, turist, atoli, n, natriu, baita, ie, e, cri, r, ura, calendar, lasi, uite, tiri, nan, canalie, a.

Toţi analiştii din occident ai Rusiei sunt de acord că abilitatea cu care Vladimir Putin a cucerit încrederea lui Boris Ielţin şi a familiei acestuia, determinându-l să-i cedeze puterea, dovedesc că actualul preşedinte ad-interim de la Moscova posedă însuşiri politico-diplomatice ieşite din comun.

Vladimir Rasputin?

La dezlegarea acestei integrame veți găsi titlul unei cărți apărute în editura "Minimum" și numele autorului ei.

Integramă

AUTORI

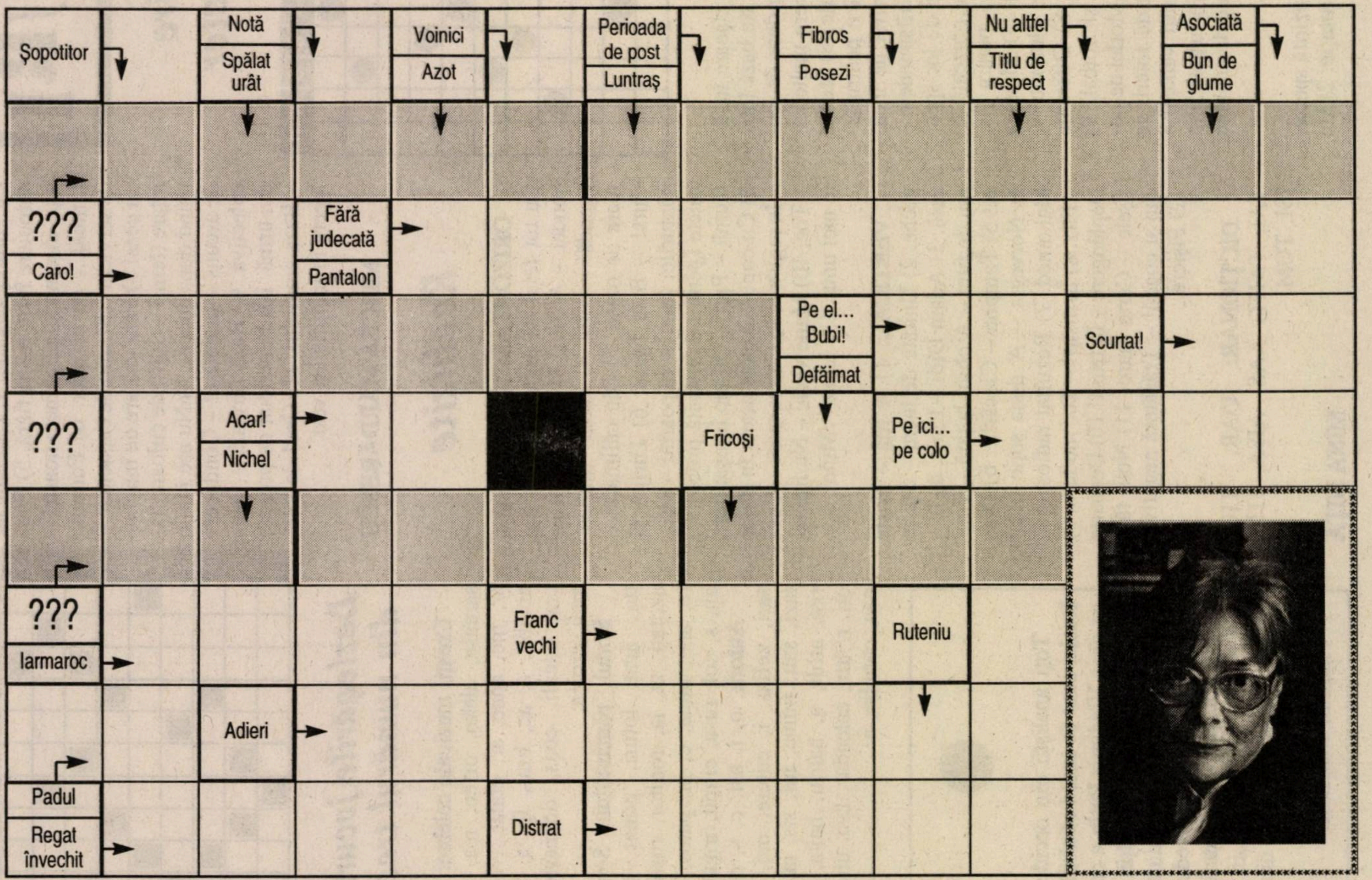
Șopotitor
Notă
Spălat urât
Voinici
Azot
Perioada de post
Luntraș
Fibros
Posezi
Nu altfel
Titlu de respect
Asociată
Bun de glume
???
Caro!
Fără judecată
Pantalon
Pe el... Bubi!
Defăimat
Scurtat!
???
Acar!
Nichel
Fricoși
Pe ici... pe colo
???
Iarmaroc
Franc vechi
Ruteniu
Adieri
Padul
Regat învechit
Distrat

ZAMFIRA și GERSON HEILPERN

Eliberarea teroriştilor

De când există războaie, există şi prizonieri în ambele tabere, într-o măsură mai mare sau mai mică. Repatrierea lor, parţială sau totală, s-a efectuat de regulă după terminarea războiului dintre cele două tabere. Un exemplu concludent: în anul 1955, adică zece ani după terminarea celui de al doilea război mondial, se mai aflau în lagărele din URSS 10.000 de prizonieri germani. Cauza principală constă în evitarea refolosirii în plin război a acestor prizonieri reîntorşi în ţara lor. Recentul atentat de la Hedera confirmă această afirmaţie.

Israelul nu se află în stare de pace cu entitatea palestiniană; aceasta se va întâmpla numai după încheierea acordului definitiv. Până atunci suntem în stare de război. Cum s-a lăsat Israelul antrenat în acest proces de eliberare prematură a teroriştilor?

Stânga, pentru a acoperi lanţul de greşeli pe care le-a comis de la Oslo încoace, încearcă (în mod copilăresc) să dea tratativelor o atmosferă de colaborare prietenească a celor două părţi, "aflate în căutarea unei soluţii avantajoasă ambelor părţi". Întrucât arabii sunt de o rigiditate de beton, stânga se simte obligată să se apropie de poziţiile lor; aşa s-a inventat "gestul" (*mehva* – în realitate, renunţare). Primul "gest" a fost eliberarea din închisoare a teroriştilor nu numai înainte de terminarea războiului, ci chiar şi înainte de a-şi fi ispăşit pedeapsa în întregime. Al doilea "gest" a fost eliberarea şi a celor care au asasinat arabi care au colaborat *(saianim)* cu israelienii (unul dintre teroriştii deţinuţi a ucis el singur şapte *saianim*). Acest al doilea "gest" e urât, e un act de laşitate. În afară de aceasta, din cauza greşelilor de organizare, au fost eliberaţi şi terorişti din "Hamas" şi "Djihad".

Leon Haimovici
Rishon Lezion

Fandacsia-i gata!

Poate că aţi consumat vreodată iaurtul produs de "Tnuva". Produsul se cheamă "Yoghurt", după cum este tipărit pe cupa de iaurt, iar în ivrit se precizează că este produs din "lapte pasteurizat".

Poate că aţi observat că iaurtul vine în cupe, două câte două, lipite între ele şi că acestea trebuiesc despărţite dacă vrem să consumăm numai unul.

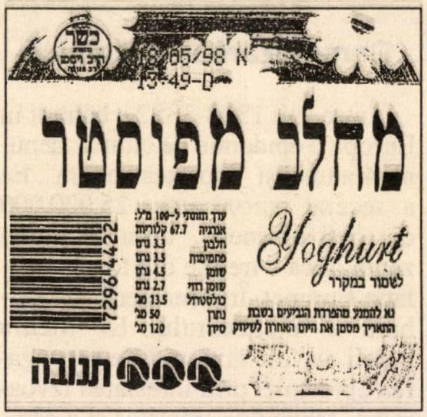

Nu ştiu însă dacă aţi observat că pe capacul cupei de iaurt este tipărit textul următor:

"Rugăm a se evita despărţirea cupelor în ziua de sâmbătă".

Adică dacă un religios doreşte să consume un iaurt în ziua de sâmbătă, el trebuie să aibă grijă să despartă cele două cupe de iaurt înaintea intrării în "şabat", deoarece despărţirea lor este un efort fizic, o muncă, ceea ce este interzis sâmbăta!

Dar să presupunem că încă înaintea intrării în "şabat" religiosul va despărţi cele două cupe de iaurt (spre a nu munci!). Oare deschiderea cupei cu iaurt, adică dezlipirea capacului de aluminiu, nu este un efort fizic, o "muncă" poate chiar mai mare decât despărţirea celor două cupe?

S. Morag
Tel Aviv

Profesorul meu, Walter Rudner

Aveam 16 ani când am intrat ca studentă la facultatea de electrotehnică a Institutului Politehnic din Bucureşti: cursurile de liceu se terminau la sfârşitul clasei a zecea şi, împreună cu alţi copii de vârsta mea, m-am trezit "studentă". Materia cea mai grea era analiza matematică şi am avut norocul să-l avem asistent pe Walter Rudner, un erudit în materie, un intelectual în adevăratul înţeles al cuvântului, un pedagog de ţinută, de care în scurtă vreme ne-am îndrăgostit cu toţii, băieţi şi fete laolaltă. Nu ştiu dacă se poate spune că era un bărbat frumos, dar nouă, studenţilor lui, aşa ni se părea. Era în ochii mei tipul de "profesor clasic", puţin adus de spate, cu ochelari, cu ochii strălucind de inteligenţă, cu un umor sănătos nesfârşit. Intra în sala de curs şi, când ne vedea, totdeauna veseli şi neastâmpăraţi, începea să zâmbească. Dar, repede, se autocontrola, lua o atitudine severă şi începea lecţia. Totdeauna pedant, pregătit minuţios, cu exerciţiile rezolvate cu punct şi cu virgulă, simţeam că primim de la dânsul maximum de cunoştinţe în minimum de timp. Asta nu însemna, bineînţeles, că nu-mi era o frică grozavă de el. Era suficient să ridice un deget şi să spună: "O să vedeţi cum se mai poate rezolva problema asta abia în anul doi, **cine o să ajungă...**" şi îmi imaginam cum o să cad la examen şi o să fac încă o dată anul întâi. N-a fost aşa, dar totdeauna am să ţin minte expresia asta: "cine o să ajungă...".

V-am spus că aveam 16 ani. Era

vârsta la care râdeam de orice, aveam o colegă de grupă, prietenă bună, cu care râdeam de când ne întâlneam şi până ne despărţeam seara. Într-o zi am râs atâta că Rudner m-a poftit politicos afară din clasă. Mi-a părut tare rău să pierd ora, dar nu am fost în stare să mă abţin, nu mă puteam opri din râs. Altă dată, după o bătălie vijelioasă cu creta în recreaţie, a intrat Rudner şi a văzut pe jos resturile de cretă. M-a trimis să aduc o mătură. După ce-am terminat de măturat, mi-am făcut de lucru cu mătura, împungând colegii pe sub bancă. Nu s-a supărat, a înţeles că suntem prea copilăroşi pentru titlul de studenţi pe care îl aveam. Dar n-a uitat şi mi-a adus aminte de întâmplare mulţi ani după aceea, când de mult nu mai eram studentă. Am păstrat toate caietele cu exerciţii din anul întâi, până am plecat în Israel. Abia atunci m-am despărţit de ele, nu fără regrete.

L-am reîntâlnit pe Rudner în anul 1970 pe podul de la Predeal. Era cu băiatul lui, Alec, şi se uitau împreună la trenurile şi locomotivele care treceau dedesubt. Nu credeam să mă ţină minte, eram doar una din sutele de studenţi care i-au trecut prin mână, dar m-a recunoscut imediat. Avea o memorie formidabilă şi mi-a amintit cum m-a dat afară din clasă. Şi-a amintit şi episodul cu mătura. Cu soţul meu a avut un "clic" instantaneu. S-au simpatizat din prima clipă şi au discutat ca şi cum se cunoşteau de mult. Mai târziu i-am cunoscut soţia, Tania Rudner, şi dânsa un distins intelectual, cadru didactic la Politehnică. Ne-am împrietenit. Am fost la ei acasă, locuiau pe Calea Călăraşi şi cred că ghiciţi care era principala preocupare în acea casă: cartea şi cititul. Aveau cunoştinţe în toate domeniile, se discuta mult despre artă: pictură, teatru, film, muzică, totul îi interesa. Familia Rudner avea abonament la concertele simfonice.

În anul 1978 eram în concediu la Sibiu. Ne simţeam bine şi voiam să-i invităm să petreacă câteva zile de vacanţă cu noi. Am telefonat la Bucureşti şi am vorbit cu Tania. Mi-a spus că Walter are un ulcer, este la spital şi nu se simte bine. Peste două săptămâni nu mai era. Avea numai 58 de ani.

În timp ce scriam aceste rânduri, mi-a telefonat un prieten. I-am povestit ce fac. Spre surpriza mea, mi-a spus că l-a cunoscut şi el pe Walter: "era atât de simpatic şi atât de evreu...".

Walter a lucrat la o culegere de probleme de Matematici Speciale. După apariţia primei ediţii nu a fost mulţumit. Tendinţa spre perfecţionism care îl caracteriza a făcut să-i adauge probleme noi, originale. N-a apucat s-o vadă tipărită. Tania, care l-a susţinut şi îngrijit toată viaţa, a luptat pentru apariţia cărţii şi a reuşit s-o tipărească la trei ani după decesul lui.

Georgeta Caţap
Holon

Demonizarea strategică

Între anii 1348-1352 a bântuit în Europa o epidemie de ciumă, denumită atunci şi "moartea neagră". Ea a secerat aproximativ 25.000.000 de vieţi omeneşti, ceea ce reprezenta circa o treime din toată populaţia Europei. În acea perioadă barbară a întunecatului Ev Mediu evreii au fost învinuiţi de propagarea epidemiei prin infestarea izvoarelor, fântânilor, râurilor şi a câmpiilor cu otravă făcută din inimi de creştini, păianjeni, şerpi, broaşte, şopârle şi ostie (pâine nedospită pregătită pentru ceremoniale religioase la creştini). Cuvântul evreu era sinonim cu cel de "amestecător de otravă".

Tot de atunci, şi chiar până în zilele noastre, suntem învinuiţi de crima omorului ritual, adică fabricarea azimei evreieşti cu sânge de copil creştin ucis.

În urma acestor învinuiri monstruoase, sute de mii de evrei au fost jefuiţi, alungaţi, spânzuraţi, traşi pe roată, arşi de vii, înecaţi în mlaştini în Franţa, Spania, Elveţia, Germania, Belgia etc.

În zilele noastre, ziarul "Al Ahram" din Cairo a afirmat că medicii "statului sionist" au injectat copiilor palestinieni virusul bolii AIDS. S-a mai afirmat că tehnicienii agricoli israelieni care au acordat asistenţă agricultorilor egipteni au otrăvit pământurile acestora. Vecinii noştri din nord-est spun că suntem "o epidemie ucigaşă care distruge lumea". Funcţionari ai Autorităţii Palestiniene afirmă că noi îi otrăvim pe arabi cu alimente cancerigene.

Suha Arafat, soţia lui Yasser Arafat, a afirmat în prezenţa d-nei Hillary Clinton, soţia preşedintelui Statelor Unite, că "Israelul otrăveşte aerul şi apa palestinienilor, fapt ce a dus la înmulţirea cazurilor de cancer la femeile şi copiii palestinieni". În completare, Riad Fanoun, însărcinatul lui Arafat cu probleme de sănătate, afirmă că "otrăvirea aerului a provocat unui mare număr de femei palestiniene pierderea sarcinii". iar Hassan Khader, deputat palestinian, spune: "Sunt de acord cu Suha Arafat sută la sută. Ea a avut curajul să rostească adevărul". Reprezentantul palestinian la ONU afirma la o adunare a organizaţiei evreieşti americane că sunt juste afirmaţiile Suhei Arafat. Un alt reprezentant palestinian a spus la Geneva, la Comisia pentru drepturile omului, că israelienii au injectat virusul AIDS copiilor palestinieni.

Arafat a promis după Oslo I, apoi după Oslo II, apoi după Wye Plantation, încetarea aţâţărilor. Noi am rămas cu promisiunea şi el cu teritoriile.

Prin demonizarea noastră ei vor să ne fure umanitarismul nostru, legitimitatea existenţei statului evreilor. Nu sunt semne că din punct de vedere strategic, al viitorului, vecinii noştri se gândesc într-adevăr la pace, altfel nu ar scuipa zilnic puhoaie de otravă şi ură clocotitoare împotriva noastră.

Dr. Adolf Weitman
Tel Aviv

Fratele meu Dan şi prietenul lui, Gherşin

Era un ger neobişnuit pentru acel martie 1942, când doi tineri cu chipul şi corpurile tumefiate au fost puşi în faţa plutonului de execuţie în curtea închisorii Jilava.

Unul era Dan Mihailovici, fratele meu (n. 1922), al doilea prietenul său Gherşin Meirovici (n. 1919).

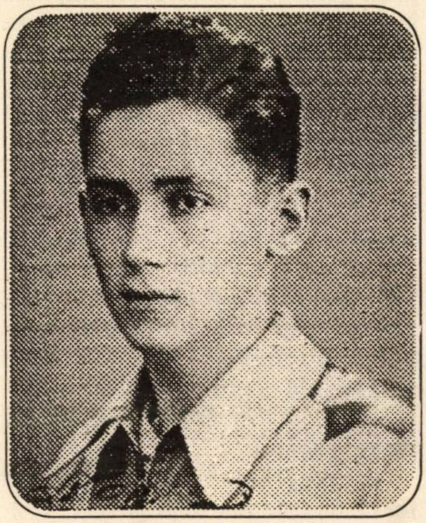

Dan avea o gingăşie de adolescent şi o privire de culoarea cerului; ar fi devenit un strălucit matematician sau fizician. La studii ieşise primul din 38.

Gherşin, cu toată vitregia timpurilor şi a legilor rasiale ("numerus clausus"), reuşise să fie un strălucit student la medicină.

Ziarul "Neues Deutschland" (R.D.G.) din ianuarie 1962 a publicat un articol în care numele acestor tineri, arestaţi şi judecaţi pentru activitate anti-hitleristă, au fost menţionate în legătură cu generalii S.S. Stuck şi Globeke, autorii legilor rasiale de la Nürnberg.

În anul 1942 se aflau la Bucureşti, iar guvernul antonescian s-a grăbit să le ofere drept ofrandă viaţa acestor doi tineri.

Generalii au supravieţuit după condamnarea lor de către un tribunal, tot la Nürnberg, iar articolul sus-menţionat a apărut în 1962, când Globeke a candidat ca preşedinte pentru landul Bavaria!

Despre completul de judecată care a pronunţat sentinţa de condamnare la moarte trebuie amintit că, dintr-un grup de 12 tineri antifascişti, doi erau evrei, şi numai ei au primit pedeapsa capitală.

La 18 martie voi aprinde a 58-a candelă în amintirea lor.

În ultima scrisoare (acum la "Yad Vashem") din Jilava, adresată familiei, Dan scria:

"Mor cu regretul că nu am apucat ziua în care aş fi putut să vă fiu de ajutor şi să-mi realizez idealurile mele ştiinţifice. Speranţă şi curaj, căci societatea viitoare va fi cu totul alta!

Dan, Jilava, 12 martie 1942"

Corpurile au fost cumpărate de la Morgă şi îngropate la cimitirul Giurgiului.

E. Garcia – Holon

Să ştergem praful de pe vechile partituri

Sunt foarte multe fenomene uitate, sau poate scrise pe undeva, nereţinute de istorie, care zac mucegăite sau prăfuite prin poduri sau pivniţe întunecate şi care merită totuşi o strădanie de a le readuce la lumină, împrăştiind praful de pe ele.

Ne propunem să excavăm trecutul unor muzicieni evrei de altădată din Banat şi Transilvania, mai puţin cunoscuţi, şi să-i readucem la suprafaţă. Poate că totuşi istoria îi va aşeza vreodată acolo unde le este locul.

În medievalul Sibiu arta sonoră excela în muzica religioasă prin exponentul instrument: orga. Ea concentra în două mâini şi două picioare un ansamblu de instrumente cu registre, timbre şi facturi sonore aidoma unor orchestre de mari proporţii. De aceea interpreţii acestui instrument se bucurau de o mare apreciere din partea audienţei. Unul din ei s-a evidenţiat în mod deosebit, graţie talentului său.

Eugen Traunschenfels ne relatează în cartea sa "Deutsche Fundgruben zur Geschichte Sibenbürgens", editată la Braşov în 1860 (p. 415): "La Sibiu, în octombrie 1516, a murit, în urma unei boli contagioase, organistul evreu **Pantalone**" (acesta era considerat un mare virtuoz la orgă şi numele lui figurează în mai multe publicaţii).

Bokor József, compozitor. S-a născut la Cluj în 1862 şi a murit la Budapesta, în 1911. A compus operete şi muzică de scenă: "Micul făţarnic", "Doamna Boriş", "Randevu", "Viclenia curuţului", "Domnişoara honved" (călăraş). Aceste creaţii au fost jucate ani în şir pe scenele Ungariei.

Braun Miklos, dirijor. S-a născut la 3 martie 1877 în Careiul Mare. A studiat dreptul la Pesta şi a obţinut titlul de doctor la Cluj. A activat la teatrele din Pecsi, Graz şi Pozsony (Bratislava). A funcţionat ca dirijor stabil la Teatrul Popular şi Opera Comică din Budapesta. După 1900 îl găsim dirijor la Teatrul Naţional din Cluj, iar din 1910, la Opera Română. A compus opereta "A.B.C." şi opera "Fata lui Jeriko". A fost laureat al unui concurs muzical, obţinând premiul I.

Diony Béla, ziarist, compozitor şi estetician al muzicii. S-a născut la 30 ianuarie 1863 la Oradea Mare. A studiat dreptul la Viena, obţinând doctoratul. A urmat în paralel şi Conservatorul de muzică din Viena. A devenit criticul teatral şi muzical al ziarelor "Neues Pester Journal" şi "Pesti Hirlap". A colaborat şi la ziare străine, participând la întocmirea unor lexicoane. A tradus de asemenea multe romane din limba maghiară în germană. A compus muzica la "Flugsand" (1892) şi "Die Visitkarte" (1909). Soţia lui, Handel Berta, era cântăreaţă de operă. Ea a studiat la Conservatorul din Budapesta şi Viena. A cântat la operele din Viena, Berlin şi Hamburg. Fiica lor, Edith, era de asemenea cântăreaţă de operă, excelând în special în operele lui Mozart.

Engel Ivan, pianist. S-a născut la 6 octombrie 1899 la Békéscsaba (Ungaria). Şi-a dezvoltat talentul în

Oradea, unde a locuit de copil. A studiat la Academia de Muzică din Budapesta. A debutat într-un concert în anul 1921 la Academie. În 1925, a fost chemat ca profesor de pian la Cairo. A concertat în Egipt, la Berlin şi la Londra. Critica i-a fost foarte favorabilă. În 1928 a concertat la Budapesta cu piese moderne ale compozitorilor maghiari.

Farkas Ödön, compozitor. S-a născut la Cluj şi a decedat la 11 septembrie 1917 la Budapesta. A compus opere şi muzică de cameră. Opere: "Baiadera", "Ispăşitorii", "Balassa Bálint", "Chemarea destinului". A mai compus piese pentru pian, cvartete pentru coarde şi diverse piese instrumentale.

Farkas Sándor, cântăreţ de operă, bariton. S-a născut la 25 iunie 1894 la Keselymezö, în judeţul Maramureş. A fost membru al Academiei de Muzică din Budapesta. Între anii 1911-1917 a cântat la Opera din Cluj, interpretând rolurile: Olandezul zburător din opera lui Wagner, Jago din opera "Othello" de Verdi, Scarpia din opera "Tosca" de Verdi etc.

Gilányi Mór, muzicolog. S-a născut în 1894 la Oradea. A scris "Poeţi evrei ai muzicii şi legendele ucrainiene", carte tipărită la Oradea.

Lederer József, tenor. S-a născut la 8 octombrie 1843 la Oradea şi a murit la 4 noiembrie 1895 la Frankfurt. A cântat la operele din Viena, Leipzig, Dresda şi Hamburg. A fost sărbătorit la Opera din Frankfurt ca cel mai însemnat tenor de pe scena ei. "Musiklexikon"-ul lui Rieman îl apreciază în mod deosebit.

Nádor Mihály, compozitor. S-a născut la 30 iunie 1882 la Timişoara. A studiat la Conservatorul din Budapesta. A compus opera "Donna Anna", care a fost reprezentată la Opera din Budapesta. A mai compus şi operetele: "Honvezii (călăraşii) Vilmos", "Târgul păpuşilor", "Offenbach" (reprezentată la Teatrul Regal), "Crizantema" (reprezentată la Teatrul Orăşenesc). Toate creaţiile sale sunt pătrunse de o melodicitate expresivă.

Pogány Ferenc, cântăreţ de operă, bariton. S-a născut la 18 decembrie 1887 în Sighetul Marmaţiei. Pe lângă studii muzicale a urmat şi dreptul la Budapesta. Din 1912 a cântat ca solist la Opera Regală din capitala maghiară.

Kálmán Oszkár (Kirschner), cântăreţ de operă, bariton. S-a născut în 1890 la Kisszentpéter (Sântpetru Mic de azi), din judeţul Timiş. A copilărit la Lugoj. A studiat la Academia de Muzică din München. A fost ani de-a rândul prim solist al Operei din Budapesta. Era foarte apreciat de Béla Bartók şi de Otto Klemperer, sub bagheta căruia a cântat. A colaborat şi la Opera din Berlin, apoi ca invitat în Spania. A susţinut multe concerte la Lugoj, singur sau în compania lui Traian Grozăvescu.

(Continuare în numărul viitor)

Tuvia Schwager
Kiriat Motzkin

Armistiţiu între evrei

Contrar părerilor unor sociologi, care cred că după ce s-a creat statul şi o mare parte a evreilor de pe glob a venit în Israel, sionismul şi-a realizat scopul şi nu mai este justificată activitatea sionistă, rolul sionismului poate s-a schimbat, dar în nici un caz nu s-a terminat.

La începutul secolului 21 activitatea sionismului se manifestă – şi trebuie încă intensificată – şi pe plan educativ, ajutând pe noii veniţi şi în special pe cei mai tineri dintre ei să se vadă cât mai strâns legaţi de Israel, precum francezii sunt legaţi de Franţa şi englezii sunt legaţi de Anglia. Procesul de sudare completă a tuturor triburilor sosite în Israel între ele şi procesul lor de sudare cu ţara necesită un timp destul de îndelungat şi o activitate educativă susţinută, iar rolul sionismului zileor noastre în această direcţie este preponderent.

Dar ca să ne întoarcem la "înnoitorii" despre care vorbeam, aceştia sunt foarte pregătiţi didactic şi intelectual şi cunosc în mod strălucit trecutul nostru istoric, dar ei sunt convinşi că astăzi ne putem păstra apartenenţa naţională fără a mai fi legaţi câtuşi de puţin de ceea ce unii denumesc tradiţie, iar alţii religie.

Înnoitorii în speţă îi desconsideră şi îi dispreţuiesc – iar unii dintre ei chiar îi urăsc – pe religioşi, în bloc, pentru că aceştia, în primul rând, iubesc religia şi tradiţia şi, în plus, pentru că religioşii se îmbracă în mod desuet, refuză să efectueze stagiul militar, sunt anacronici şi zăvorâţi în cadrul societăţii lor, pentru că – o parte dintre ei – sunt delicvenţi şi ocolesc legea.

Este perfect de înţeles şi justificată fără echivoc lupta pentru respectarea legalităţii şi obligaţia societăţii de a-i pedepsi pe răufăcători, dar de aici şi până la a respinge toate legăturile cu trecutul tradiţional şi religios, elemente cărora religioşii le acordă prioritate în toate acţiunile lor, este o cale lungă, de nestrăbătut.

Respingerea brutală, astăzi, a tot ce nu este laic sută la sută, constituie nu numai o lipsă de respect faţă de trecut, ci şi o miopie politică, dovadă a lipsei de prevedere faţă de viitor.

Trebuie să acceptăm ca axiomă că suntem evrei, iar dacă vom încerca să ne desprindem înainte de timp de o parte din ceea ce constituie însăşi fiinţa noastră, existenţa noastră va fi periclitată în viitor, precum există pericolul dispariţiei în viitor a evreilor din occident.

Ce este de făcut? Care este soluţia?

Suntem două grupuri mari care trăim laolaltă – laicii şi religioşii – şi unii şi alţii evrei. Evrei care însă – şi nu este glumă – în îngrijorătoare măsură se duşmănesc unii pe alţii. Mulţi dintre laici îi duşmănesc pe religioşi, dar trebuie să recunoaştem că nici religioşii nu ne au "la stomac" pe noi, laicii.

Ce avem de făcut?

Trebuie să fim conştienţi de necesitatea concilierii, iar spiritul concilierii trebuie să se regăsească viu și prezent în toate acțiunile noastre reciproce. Acest lucru nu este ușor de realizat și nici simplu, căci chiar în cadrul acțiunilor de conciliere fiecare parte încearcă "să câștige puncte" cât mai multe, adică fiecare caută să tragă spuza pe turta sa, să obțină avantaje tactice.

Acest fapt însă nu trebuie să ne oprească din eforturile consecvente de conciliere. Trebuie perseverat și fiecare parte, apărându-și punctele de vedere, trebuie să se abțină de a aduce prejudicii celeilalte părți.

Unii vor argumenta: povești, doar este clar că religioșii și ultrareligioșii nu acceptă nici un fel de compromisuri! Credința religioasă le interzice să facă compromisuri, iar religioșii nu acceptă în nici un caz să facă "rabat" credinței!

Este mult adevăr în aceste afirmații, dar să nu uităm că și religioșii privesc acțiunile laicilor cu multă neîncredere și suspiciune sporită.

Așadar, teoretic, a priori, nimeni nu acceptă să facă concesii ce contravin felului său de viață, dar dacă încercăm să facem pace cu arabii și dacă mugurii acestei păci se pare că – să sperăm – pot încolți, dacă în folosul păcii spre care ne îndreptăm se acceptă de către guvern ca idee de bază că trebuiesc făcute sacrificii teritoriale dureroase, nu este cazul să încercăm să obținem, dacă nu pace, cel puțin un armistițiu între noi, evreii?

Trebuie să examinăm configurația politică și demografică a zonei geografice în cadrul căreia trăim, cu mare și sporită atenție, și nu doar prin prisma începutului de secol în care ne găsim, ci și – în special – în perspectiva deceniilor ce vor urma.

Problema care trebuie să ne preocupe și să ne unească este modul și calitatea pregătirii noastre, a tuturor, față de realitățile obiective ale vieții în zona Orientului Apropiat. Pentru a putea face față în prezent și în viitor pericolului potențial permanent de desființare a existenței noastre naționale, trebuie să fim puternici.

Puternici din punct de vedere militar, dar nu numai. Trebuie să fim puternici și moral și spiritual și ideologic prin unirea și adâncirea a tot ce ne este apropiat, prin coeziune, respect reciproc, cinstirea a tot ce ne leagă și prin trecutul nostru comun ca evrei care, deși nu am trăit cu toții împreună în timpul pribegiei, am respectat însă cu toții aceleași învățături și am continuat să trăim ca evrei de-a lungul miilor de ani, în timp ce alte lumi și popoare au apărut și au strălucit, dar apoi s-au stins și au dispărut de pe fața pământului.

Ing. Sandi Segal
Kiriat Yam

Louis Pollinger, Tel Aviv («Interesante discuțiile – scrierile – pe tema cacofoniei, susținute cu multă competență de maestrul Marius Mircu, dar ce te faci cu traducerea unor cuvinte străine, care, pronunțate în limba română, au o rezonanță cacofonică? Astfel, după primul război mondial, ambasadorul Franței la București se numea Courgaulle. Vă închipuiți reacția invitaților la câte o recepție, când valetul care anunța numele celor sosiți, îl rostea și pe cel al ambasadorului amintit! După scurt timp, acesta a fost înlocuit. [Aici ne îngăduim o precizare. Pe diplomatul în cauză îl chema Courlingue; el fusese numit ambasador al Franței la București înainte de primul război mondial, pe vremea regelui Carol I; când cei de la ambasada română de la Paris au aflat de numire, s-au repezit speriați la Ministerul de Externe al Franței, atrăgând atenția asupra... pericolului; băieți deștepți, francuzii au anulat numirea – **n. red.**] Cum se citește în limba română numele unuia din foștii miniștri de externe ai Angliei, care se numea Michael Foot? Cum se citește în aceeași limbă numele concernului israelian "Koor"? În liceu am avut o profesoară de franceză tânără și foarte frumoasă. Într-o zi un elev o întreabă: – Doamnă profesoară, cum se spune în franceză "găina noastră în curtea voastră"? Profesoara s-a făcut roșie ca focul și nu i-a răspuns decât: – Stai jos!»); **Harry Shoshany,** Ramat Hanassi (câteva versuri în așteptarea procesului lui Avishai Raviv, agentul Șampania: *"Imaginea lui Itzhak Rabin, / E veșnică în amintire;/ Un chip într-adevăr ilustru, / Exemplu rar în omenire./ Curg lacrimile în șiroaie, / Pentru acest om de renume, / Îl plâng copiii, tot poporul, / Durerea se întinde-n lume./ De când s-a dus, tot ne frământă, / Nelămuriri chinuitoare, / Cu întrebări fără răspunsuri, / Teribil de sfâșietoare./ Vrem să aflăm tot adevărul!/ E o dorință generală, / Să ni se spulbere viziunea/ De o cumplită bănuială."* Și o epigramă: *"Barak a fost întrebat/ Ce mai știe de Baram;/ A răspuns îngândurat:/ Să-ți spun sincer... haBAR-N-AM!");* **dr. A. Papo,** Carmiel («Mult aș dori ca dl. Levy, ministrul nostru de externe, să fi citit ce a scris "Minimum" despre nediplomatica sa declarație în legătură cu ruperea relațiilor diplomatice cu Austria. Se uită uneori că, deși larg răspândit, nazismul n-a putut cuceri puterea decât atunci când armata germană a invadat teritoriul austriac și i-a arestat pe membrii guvernului, constituit prin majoritatea dobândită în alegeri libere. De asemenea nu se ține seama că trei sferturi din austrieci **nu** l-au votat acum pe Haider! Vienezi neevrei, care nu-mi cunoșteau "obârșia", mi-au spus că Anschluss-ul a fost cea mai mare nenorocire abătută asupra Austriei după greșeala, care a costat-o destrămarea imperiului, de a fi declarat război Serbiei, în 1914. Tot dânșii mi-au afirmat că redresarea țării lor, în anii 1970-1983, se datora în mare măsură cancelarului Kreisky, evreu. Nu cred că în multe țări "democrate" un evreu ca dânsul ar fi putut fi ales de trei ori în fruntea bucatelor, afară de Disraeli, în Anglia victoriană. La Viena există în prezent un muzeu Sigmund Freud, un monument al mișcării de rezistenţă antihitleristă, străzi ce poartă numele lui Franz Werfel şi al altor valoroşi evrei austrieci, o placă comemorativă dedicată lui Theodor Herzl, iar în sala de onoare a Operei, portretul lui Gustav Mahler se înalţă de la podea până în tavan. De altfel, sub Franz Joseph, evreii dobândiseră drepturi ca nicăieri altundeva în Europa centrală şi de est. Între cele două războaie mondiale, Viena fusese principalul centru al marxismului, avusese sindicate ce obţinuseră mari drepturi pentru muncitori, ale căror cartiere le atacase apoi cu artileria dictatorul Dolfuss (de orientare catolică şi antigermană). De altfel Marile Puteri, în 1955, şi-au retras trupele de pe teritoriul Austriei şi au încheiat pacea cu această ţară, redevenită independentă faţă de Germania. Poate că dl. Levy n-a ţinut seama nici de faptul că Viena e sediul Centrului Simon Wiesenthal de urmărire a criminalilor de război nazişti»); **G. Bruchmaier,** Bucureşti (ne vorbeşte despre Borsecul de azi: «Cine nu cunoaşte Borsecul de orice sezon, Borsecul cu apele lui curative, cu aerul său, cu priveliştile sale? Mai puţini, însă, cunosc, poate, un Borsec de vară-toamnă, când animaţia sa de reputată staţiune capătă, parcă, un colorit uman deosebit. Semnalul "noului de vară-toamnă" începe pe *colina* unei clădiri, ca formă, ca particularitate, adevărat "primus inter pares" între "frumoasele" construcţii ale localităţii. E şilul, sinagoga centenară, mărturie a unei intense vieţi evreieşti din trecut. Unde? La tot pasul. De la îmbinarea stilului local de construcţii cu elemente tradiţionale; de la mobilierul din lemn masiv – e "pădurea pe noi", nu? – la lampadarele clasice; de la "aron kodeş" la "amud" – altarul – cu asemănări de tată-fiu şi până la "mikve" – baia rituală –; de la inscripţiile de la "amud" la biblioteca în care darurile marelui "Sipinţer Rebe" de odinioară – rabinul din Săpânţa, zihrono livraha – sunt o prezenţă impozantă. S-a deschis sinagoga şi privirile localnicilor şi ale celor veniţi la tratament sunt îndreptate cu interes, dimineaţa şi în amurg, spre pitorescul flux de oameni venind, cu pas grăbit, sau plecând, cu pas mai molcom, discutând, comentând, la şi de la rugăciune. Pitoresc? De ce? Fie şi pentru ţinuta vestimentară a unora dintre oaspeţii străini – Israel, SUA, Canada etc. – de fiecare zi, dar mai ales de Şabat. În fiecare zi reţine atenţia "afişarea" cu sfânt aplomb a acelor "talitei catan" – talit mic, lenjerie intimă – de materiale şi croieli variate, toate albe ca neaua, cu "ţiţit" cochet strânşi şi lăsaţi să cadă pe vipuşca pantalonilor, şi aceştia impecabil de negri şi impecabil de călcaţi. Iar de Şabat!... Pe marginile străzii centrale se aliniază lumea când se iese din sinagogă pentru o adevărată şi spontană paradă a portului tradiţional în care măiestritele "ştramln" – pălării cu ornament de blană –, "capotăs", "chitln" – îmbrăcăminte exterioară – reţin atenţia, se fixează memoriei estetice. În dialog – citeşte simbioză de prestaţii etice, admirative – cu sinagoga, pe o *colină* învecinată, o construcţie tipică locurilor: "cartierul general" al complexului borsecan – iudaic – cunoscut drept "Casa de odihnă" FCE. E vorba de o odihnă plăcută, care fără o masă bună e de neconceput; se face aici "ciulnt" – mâncare de Şabat în cuptor special! –; de o odihnă instructivă: bucătăria e, de fapt, laborator de caşrut; fetele venite în vacanţă învaţă să facă "hala", pâinea rituală; "cabalat Şabat", "moţei Şabat" înseamnă cânt, voie bună, dar şi pioşenie. Iată în puţine – şi vai! – sărace cuvinte ceva din obiectivele Complexului»); **Natan Bron,** Kiriat Ata («În numărul 154, pag. 56, la "Primim", am găsit prezentarea cărţii "Inventarul obsesiilor circulare", scrisă de distinsul filozof şi om de litere Alexandru Sever, editată la Cluj. Cartea în cauză, suntem informaţi de prezentator, conţine şi un eseu asupra evoluţiei spirituale şi a atitudinii faţă de iudeitate şi iudaism a lui N. Steinhardt. Voi spune doar că ceea ce m-a intrigat şi până acum şi mă intrigă şi după ce am citit prezentarea eseului, este ocolirea evidenţierii faptului că N. S. a fost, cu tot sufletul său mic, alături de mişcarea legionară, un slugoi şi un apărător al crimelor acesteia. De asemenea, cu sufletul său atrofiat de "ură de sine" şi de vanitate, s-a manifestat ca un potrivnic, ca un defăimător al evreilor şi al iudaismului. N. Steinhardt, în "Jurnalul fericirii", nu se sfieşte să afişeze un antisemitism gregar, exprimat printr-un stil, printr-un limbaj şi chiar printr-o ortografie care frizează golănia şi mahalagismul cel mai abject. Contrar afirmaţiilor făcute în prezentarea eseului, N. S. nu "a început să-şi manifeste ostilitatea faţă de iudaism" abia după ce a primit aşa-zisa taină a botezului, în închisoare fiind. Dar nu asta mă deranjează, ci faptul că se face abstracţie de înseşi mărturisirile autorului "Jurnalului". Astfel, nu este adevărat că "lucrul cel mai ciudat ar fi absenţa oricărei critici a iudaismului" – pe care nu se sfieşte să-l acuze de rasism, vezi pag. 130 din "Jurnalul fericirii" – după cum nu este adevărat că "poate lucrul cel mai ciudat este absenţa oricăror referiri la evrei". N. S. se referă chiar în mod abundent la evrei, începând cu "arhiereii care l–au condamnat pe Isus şi care l-au plătit pe Iuda". Nu am înţeles pentru care merite trebuie lustruit, menajat şi amintit acest individ, în

Romance

harnice şi cinstite

caută de lucru

cu cazare.

Adresaţi-vă la telefon:

03/503-3201

scrieri de înaltă ţinută literară. Trăsăturile lui psiho-morale, pe care le mărturiseşte cu nonşalanţă, pe de o parte, şi nestrămutatul lui ataşament la "ideologia" legionară, pe de altă parte, îl arată a fi apt pentru funcţia de kapo într-un lagăr de concentrare nazist.» – De acord cu dv. când spuneţi că N. S. ar fi fost apt pentru funcţia de kapo; dar – spre deosebire de dv. – noi considerăm că Al. Sever, departe de a-l fi lustruit şi menajat pe Steinhardt, l-a prezentat în autentic spirit critic – **n. red.**); **Edgar Waldmann,** Paris («Este foarte bine că aţi revenit la ortografia română clasică, cea dinainte de regimul comunist, dar atenţie: "mâine" s-a schimbat, dar nu şi "plîngerii". Nu toţi colaboratorii dv. folosesc o adevărată limbă literară. Bună, rubrica "Minimum nu uită". Folosiţi de multe ori cuvinte luate din limba franceză – mai ales – dar românizate. De ce "dubiu" şi nu "îndoială", sau "portmoneu" în loc de "portofel", etc.? Printre colaboratorii dv. din străinătate îl prefer în primul rând pe dr. Arminius Cassvan. Bună este şi rubrica "Pescuitorul de perle", precum şi o bună parte din "Poşta".»); **Nina Moscovici,** Tel Aviv (câteva gânduri, în versuri, pe marginea mileniului ce se duse: *"Cuprinde în el şi multă nostalgie/ E dificil a-l aşterne pe o foaie de hârtie/ Imens ca oceanele, înecat în veşnicie/ Un patrimoniu uman transmis prin moştenire.// Multe frământări, schimbări şi crunte războaie/ Au însoţit de-a lungul anilor acele popoare/ Ca şi acum, au aspirat la libertate, la zile senine, / Ei au dăruit însă şi poezie, artă şi filozofie.// Au pus pe rând amprenta în realizări de necrezut/ Iar secolul acesta l-au ridicat pe pisc necunoscut/ Să-i păstrăm mileniului o vie amintire, o clipă de onor/ Căci se mai adaugă unul la trecut şi viitor"*); **Liviu Marcovici,** Ramat Hasharon (câteva calambururi pe marginea condeierilor de la noi: 1. à propos de Suzana Bratosin, care îmbină în mod remarcabil talentul de biolog cu acela de memorialistă: *Bratosinteză;* 2. à propos de stilul şi erudiţia lui I. E. Campus: *Campus universitar;* 3. à propos de predilecţia Gettei Berghoff pentru cazurile dramatice: *Berghoftat;* 4. à propos de poezia încărcată de muzicalitate a Madeleinei Davidsohn: *Davidsohnata lunii;* 5. şi o scenă din redacţia ziarului "Ultima oră": – Unde-i manuscrisul? – Ella Bernfeld); **Mişu Goldstein,** Dresda («Mass-media de-aici zbârnâie de tot felul de baliverne îndreptate împotriva Israelului. S-au elaborat scenarii după care trebuie realizate, de pildă, emisiunile TV. Se anunţă o temă generală, "Reisemagazin – Ierusalim", Canalul Arte, 23.12.1999, orele 19, sau "Sindromul Ierusalimului", tot la Canalul Arte, 30.12.1999, orele 20, etc. Există un "Reisender", un erou liric, nu rareori evreu, care este pus să debiteze de la început până la sfârşit un text plin de insinuări, de dispreţ, sau chiar de declaraţii categorice care trebuie să conducă, în mod logic, la ideea că Ierusalimul nu poate şi nici nu trebuie să fie capitala Israelului. Nu insist asupra întregului scenariu, precizez însă că ceea ce, în general, se ia în derâdere, ca fabulaţie din "1001 de nopţi", în acele filmuleţe infame, poartă pecetea punctului de vedere "european" [această declaraţie se face la începutul fiecărui jurnal TV de pe Canalul Arte]. Israelul va distruge tot mapamondul – oi vei! –, după care îşi va impune un mesia naţional... Sigur, aceste fabulaţii care vin din partea "altora" sunt debitate cu un zâmbet ironic, dar... sunt debitate. Şi intră în creierul cetăţeanului»); **Iacov Zimbler,** Haifa (da, primim oricând, cu plăcere, extrase din presă precum acelea pe care ni le-aţi trimis luna trecută); **Lorin Nachman,** Holon (da, cunoscutul caricaturist Adar Darian s-a întors în România. El colaborează cu desene la diferite publicaţii şi semnează, de asemenea, corespondenţe la rubrica "Poşta redacţiei" a revistei "Dilema", din Bucureşti); **L. Braun,** Petah Tikva («Spre uimirea mea, apare în revista dv. din ianuarie 2000 – nr. 154 – un articol după săptămânalul francez "L'Evénement du Jeudi" despre penis. Apariţia acestui articol în revista "Minimum" – paginile 69 şi 70 – mi se pare un fapt revoltător, care degradează revista. Nu pot crede că colaboratori la revista "Minimum" ca Itzhak Artzi, Eugen Campus, G. Iosub, Ion Mihăileanu, Harry Fosha şi alţii pot fi de acord să continue să scrie la o revistă care publică articole ca cel menţionat mai sus»); **Aron Govrin,** Haifa (da); **Moshe Aron Koifman,** Tzfat (1. adresa lui Uly Vălureanu: Rh. Beit El 19, Haifa 34564; 2 pentru revista "Pro şi Contra", telefonaţi lui Mircea Gorun: 03/930-7506; 3. pentru revista "Punct", telefonaţi lui Solo Juster: 03/605-3386); **Harry Carasso,** Paris; **Lucian Boz,** Sydney, Australia; **Rozalia Weintraub,** Ierusalim; **Tuţa Croitoru,** Ashkelon **Uri Schimmerling,** Migdal Haemek; **Victor Harnik,** Haifa; **J. Weintraub,** New York (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

Răspunsuri la Măştile de Purim:

1) Bacău; 2) Portugalia; 3) TES; 4) Holon; 5) Turcia; 6) oftalmologie; 7) "Ripensia" Timişoara; 8) Săveni; 9) Washington; 10) Charlottenburg, Germania; 11) Festivalul de la Cannes; 12) biolog; 13) Ramat Aviv; 14) Bacău; 15) New York; 16) Holon; 17) trezorier al Histadrutului; 18) preşedintele HOR; 19) preşedintele Acmeor; 20) campioană mondială; 21) săptămânalul "Mântuirea"; 22) Teatrul Habima; 23) ziarul "Hamishmar"; 24) înainte de război; 25) Paris; 26) "Contemporanul"; 27) Teatrul din Haifa; 28) "Le Monde"; 29) Opera din Tel Aviv; 30) soţii Solo şi Mariana Juster; 31) limba poloneză; 32) Editura "Hasefer"; 33) în limba germană.

Aniversări

Solomon Marcus, matematician, lingvist, membru al Academiei Române; 75 de ani de la naştere.

Radu Lupan, scriitor, traducător din engleză, fost şef al secţiei de relaţii externe a Uniunii Scriitorilor din România; 80 de ani de la naştere.

Andrei Fischof, poet; 60 de ani de la naştere (vezi textul din corpul revistei).

Deces

Dr. Hermina Tismăneanu, Haifa; a fost soţia militantului comunist L. Tismăneanu, luptător în Spania (unde a pierut o mână pe frontul antifascist) şi mama cunoscutului politolog Vladimir Tismăneanu, din Statele Unite.

Comemorări

Mihail Rinea, avocat, publicist; 5 ani de la moarte.

Claudia Rosenstreich, publicistă, traducătoare, colaboratoare a revistei "Minimum"; un an de la moarte.

Carnet

Au trecut şase ani grei, cu lacrimi şi amintiri, de când ne-a părăsit dragul şi iubitul nostru

HARRY SEGALL

Bucureşti – Bat Yam

Requiemul va avea loc pe 3 martie a.c., orele 10.30, la cimitirul Hayarkon.

Un gând pios în amintirea lui.

Laura – soţie
Familia
Prietenii

În numele tuturor prietenilor şi al întregii familii îndurerate, cu o deosebită tristeţe aduc la cunoştinţă stingerea din viaţă a celui care a fost

DANIEL-PUIU PERETZ

Bucureşti – Tel Aviv

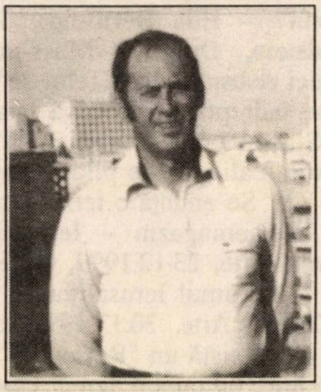

Om de mare omenie sufletească şi talentat jucător de fotbal la Macabi-Bucureşti, apoi la Petrolul-Ploieşti, Puiu Peretz a fost selecţionat, în anii '60, împreună cu prietenul şi colegul de club Valeriu Călinoiu, în lotul echipei naţionale de fotbal a României.

Dragă Puiule,
nu te vom uita niciodată!

Norbert Schmetterling
75910 Rishon Lezion
Nahlat Iehuda B
Str. Hashnaim 5/3

Amintim cu durere că s-au scurs trei ani de la pierderea dragului nostru

Arh. ISAC GLÜCKMANN

Odihnească-se în pace!

Familia îndurerată

La 27 februarie s-au împlinit 7 ani de când soarta nemiloasă l-a smuls dintre noi pe cel care a fost

Dr. SALVIN MANDLER

Rămâne veşnic prezent
în gândurile şi inimile noastre.

Familia

Manifestări, manifestări...

1.02. 2000; la Cinemateca din Tel Aviv; seară cinematografică dedicată **Bucureştiului de altădată.** Au fost prezentate filmele "Lanterna cu amintiri" (realizator Costel Safirman) şi "Amintiri bucureştene" (realizator Radu Gabrea).

1.02.2000; la Centrul Cultural Francez din Haifa; vernisajul expoziţiei "Art 2000" a fotografului Armand Beraru; cu acest prilej s-a deschis şi o expoziţie de sculptură israeliană, cuprinzând şi lucrări ale artiştilor Lelia David Zuaf şi Tuvia Juster.

1.03.2000; sala "Beit Oman", Haifa, ora 17; seară culturală organizată de cercul cultural "Dr. A. Clain"; participă prof. Soliman Pierre, Tania Lovinescu, dr. Liviu Rotman, Talia Kleinman; muzică hasidică – Simon Zeidner.

4.02.2000; La Cinemateca din Ierusalim; întâlnire organizată de Cercul Cultural din Ierusalim cu acad. prof. Nicolae Cajal pe tema "A fi evreu în România post-comunistă".

13.02.2000; la Casa Scriitorilor din Tel Aviv; seară organizată de Acmeor cu prilejul apariţiei cărţii dr-ului Efraim Ofir despre tragedia vasului Struma; au prezentat cartea: Dov Shilansky, fost preşedinte al Knessetului, şi dr. Shlomo Leibovici-Laiş, preşedintele Acmeor.

Familia anunţă cu adâncă durere stingerea din viaţă pe data de 10 februarie 2000 a scumpei noastre mame şi bunici

DR. HERMINA TISMĂNEANU

Vicky, Rodica, Vladimir, copii
Lorin şi Mary, ginere şi noră
Dan, Dana, Keren şi Adam, nepoţi

A TRĂI FĂRĂ DURERI

și dificultăți în buna funcționare a organismului

PRIN LASER, FĂRĂ OPERAŢII

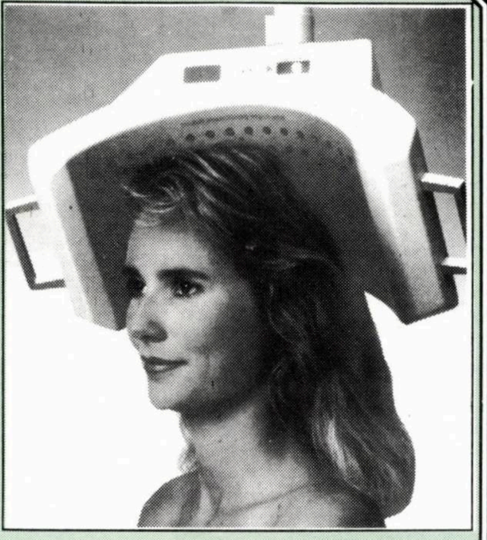

Oare şi Dvs. vi s-a spus deseori: „Nu-i nici o soluţie, va trebui să vă obişnuiţi cu durerile"? Oare şi Dvs. aţi încercat diverse şi variate metode de tratament, fără folos? Oare şi Dvs. suportaţi dureri grele care vă influenţează viaţa? DESTUL!!!

Cu sănătatea nu ne jucăm. Cruţaţi-vă de operaţii inutile şi tratamente medicale dăunătoare. CLINICILE LASER vă vor rezolva problema şi vă vor ajuta să trăiţi o viaţă sănătoasă. Cu ajutorul aparaturii laser, cea mai modernă din lume, fără dureri, daune sau alte consecinţe. După mulţi ani de experienţă în diferite clinici şi la spitalul "Asaf Harofe", LA NOI SE VINDECĂ, NU NUMAI SE POTOLESC DURERILE!

Hernie de disc, deficienţă de ţesut cartilaginos, dureri, teamă de operaţie?

Soluţia: Laser, fără operaţie!

Fără risc şi fără efecte secundare.

În clinicile laser tratăm:

În domeniul dureri – ortopedie

Dureri de spate, dureri de încheieturi, spondiloză, dureri reumatice, dureri de genunchi ca urmare a pierderii cartilagiilor, dureri fantom, hemoragii şi umflături provenite de la lovituri sau accidente, probleme ale umerilor, ale tendoanelor, muşchilor, TENNIS ELBOW, călcâi etc.

Probleme de circulaţie sanguină, dermatologie şi răni grave

Tratarea varicelor pentru ameliorarea funcţionării venelor, edeme la membrele superioare şi inferioare, răni şi dureri provocate de circulaţia sângelui în vene, eczeme, psoriazis, ulceraţii pe bază vasculară sau diabetică, escară, arsuri reno etc.

Cură de slăbire prin laser, fără operaţie

Tratamente speciale

C.V.A., astmă, tinitus (ameliorare 50% în medie), Menière (ameliorare 90% în medie).

În domeniul cosmetic – estetic

Prevenirea calviţiei şi stimularea creşterii părului, tratarea acneei, îndepărtarea cicatricelor şi pigmentaţiilor de bătrâneţe.

NOU! O veste bună pentru fumătorii înveteraţi: prin laser, fără operaţie, fără risc sau proceduri invazive, vă puteţi lăsa definitiv de fumat

Încercaţi şi Dvs. metoda care a ajutat multe mii de suferinzi în ţară şi milioane în lume! Adresaţi-vă la clinicile noastre moderne din Centrul Azrieli – Tel Aviv şi Beit Amot – Haifa.

Tratamentele se efectuează de o echipă medicală – specialistă în materie.

Pentru comoditate, sunt multe posibilităţi de a se ajunge cu mijloacele de transport în comun, publice (multe linii) sau cu automobilul personal. Suficient spaţiu de parcare. Este uşor de ajuns la noi şi cu trenul (gara Hashalom din Tel Aviv).

Pentru amănunte şi înscriere:

Tel Aviv: Merkaz Azrieli, turnul triunghiular, etaj 28, telefon 03/609-1666, 608-1477
Haifa: Beit Amot, Rehov Iaffo 157, vis-à-vis de Tahana Merkazit, telefon 04/852-7262

Oferim condiţii speciale Comitetelor de Întreprindere şi instituţiilor publice mari

LASER CLINICS
מרפאות לייזר
רשת ארצית לרפואה מתקדמת

Teşu Solomovici are onoarea să prezinte:

Prima doamnă a Teatrului "Habima", 2 Premii Israel, 3 Premii "Kinor David" – acum în idiş!

Lya Koenig – Idiş Festival

Un spectacol grandios închinat idişului nemuritor

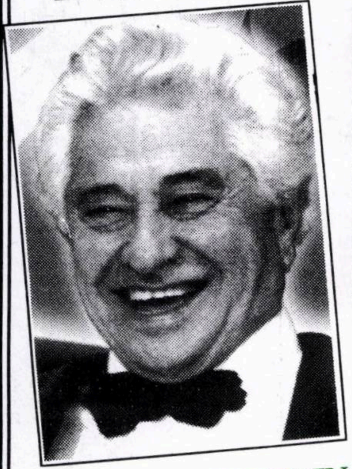

IANKELE ALPERIN

ORNA ROTHBERG
("Habima")

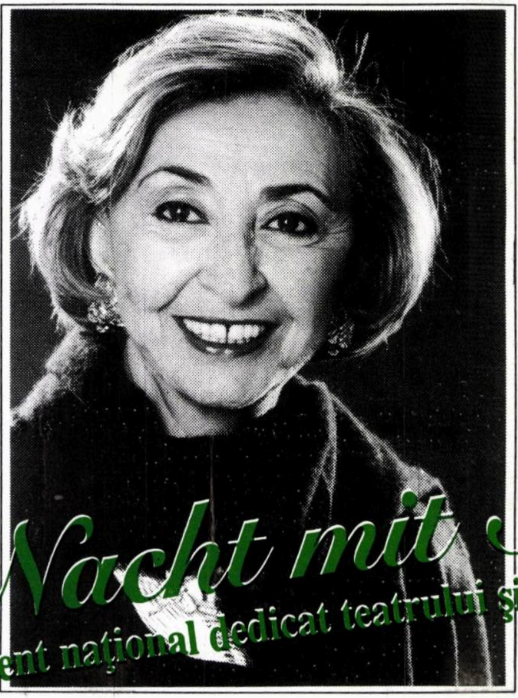

A Nacht mit Stern

Eveniment naţional dedicat teatrului şi muzicii idiş

HANA RIEBER

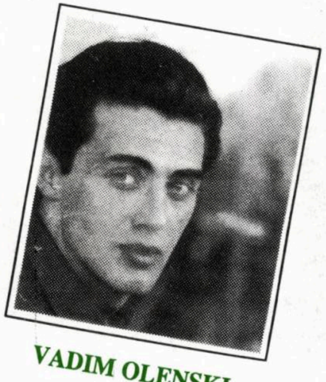

VADIM OLENSKI

Orchestra de kleizmeri condusă de MIRIAM REZNIK

Conducerea muzicală: MIRIAM REZNIK

Texte: ŞALOM ALEICHEM, ZWI STOLPER, MAX PERLMAN, IŢIC MANGER, IANKELE ALPERIN

Mulţumim Teatrului Habima pentru aceste 5 zile libere oferite d-nei Lya Koenig pentru a juca în idiş

BEER SHEVA
"Conservatorium"
Vineri, 21 aprilie – ora 20
(Bilete: Peleg, tel. 627-2679)

HAIFA – "Auditorium"
Sâmbătă, 22 aprilie – ora 20
(Bilete: Nova, Herzl 32-34, tel. 866-5272 şi Garber Merkaz)

TEL AVIV – "Ohel Shem"
Duminică, 23 aprilie – ora 20
(Bilete: Canaf, Allenby 91, tel. 629-3838)

KIRIAT HAIM
"Teatron Hatzafon"
Luni, 24 aprilie – ora 20
(Bilete: Nova, tel. 866-5272 şi la casă: 842-0430)

IERUSALIM – "G. Behar"
Miercuri, 26 aprilie – ora 20
(Bilete: Klaim, tel. 625-6869; Bimot – 624-0086)

minimum

■ ANUL XIV ■ NR. 157 ■
■ APRILIE 2000 ■
■ 14 SHEKELI ■

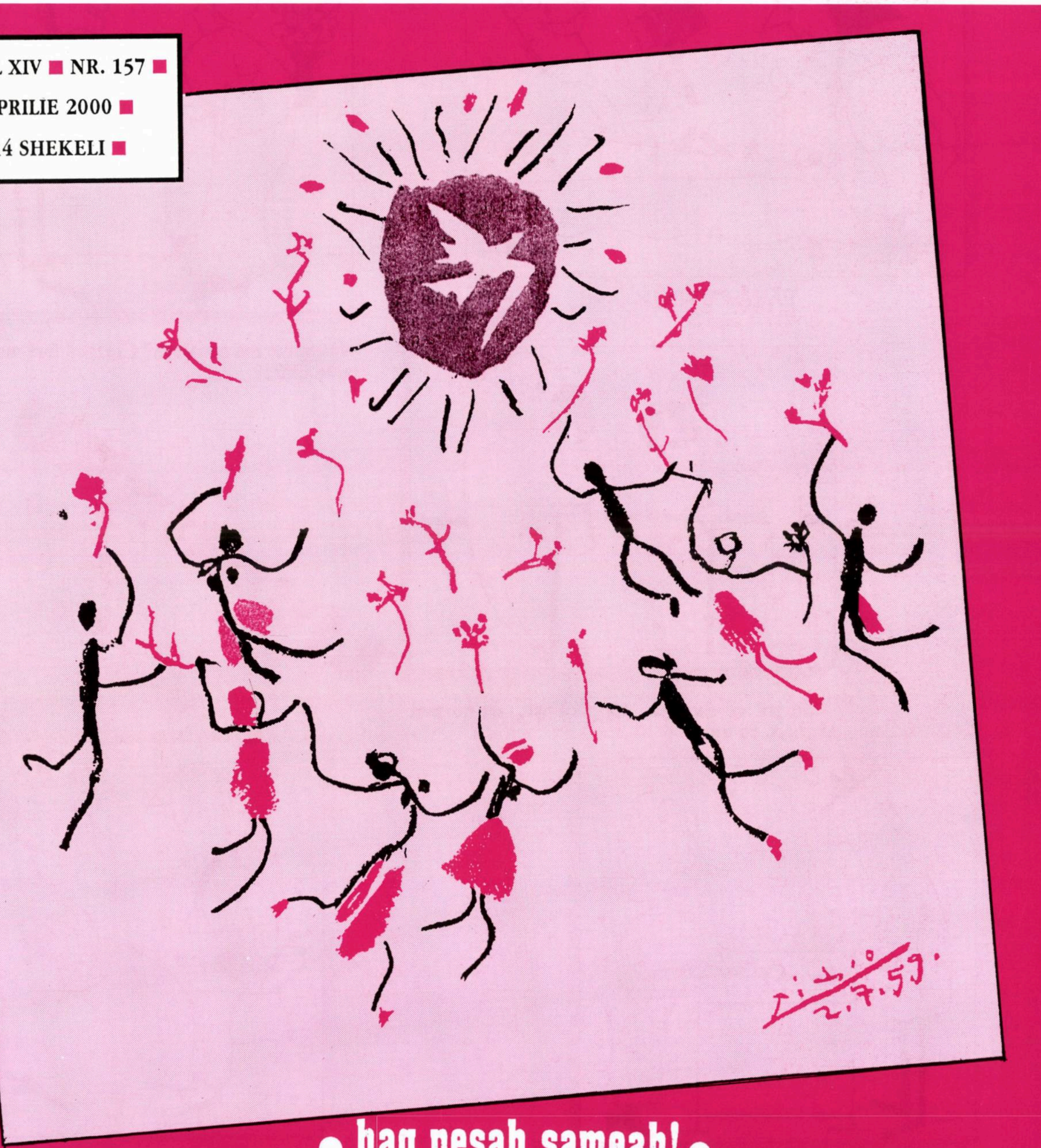

Acuarelă de Pablo Picasso

• hag pesah sameah! •

SUB SEMNUL PRIMĂVERII, AL FLORILOR, AL PORUMBEILOR CE SIMBOLIZEAZĂ DORINȚA NOASTRĂ DE PACE

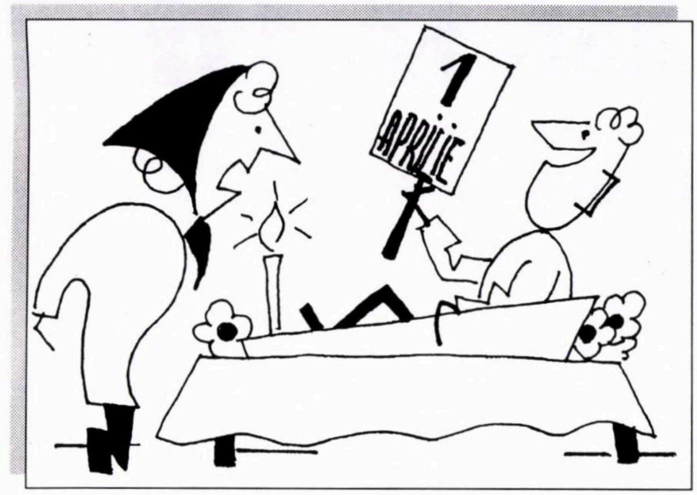

FĂRĂ CUVINTE

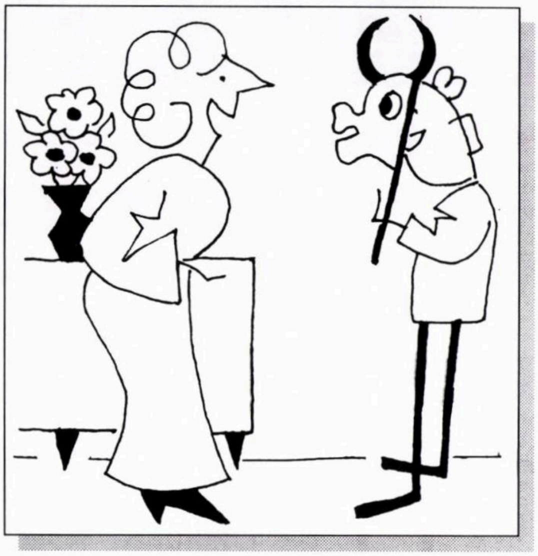

– Pe mine mă păcălești? Crezi că fără mască arăți altfel?

LIVaDaRU

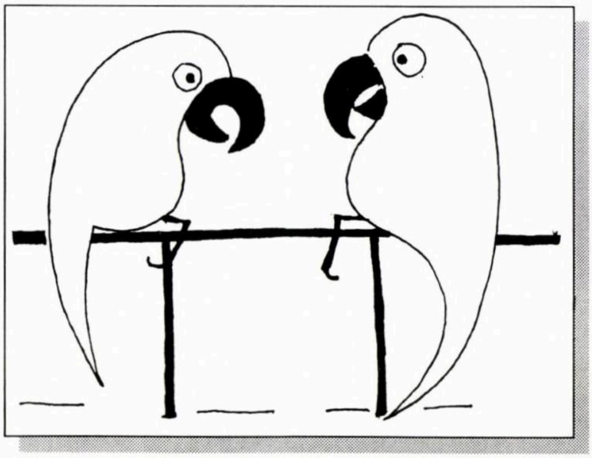

– Să știi că dacă azi mă păcălești, eu nu mai vorbesc cu tine…

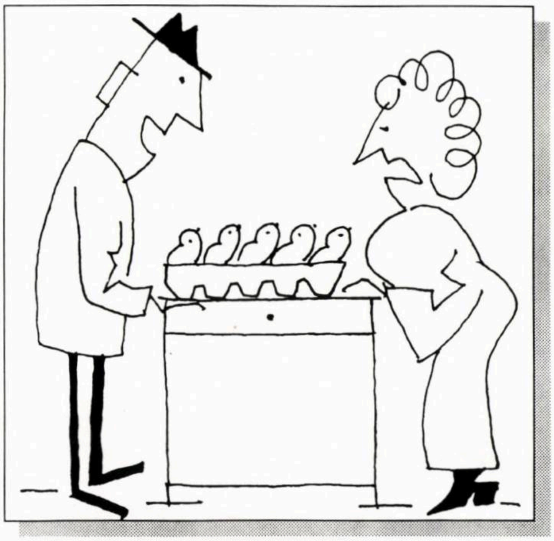

– Băcanul din colț m-a păcălit. Zicea că-s proaspete…

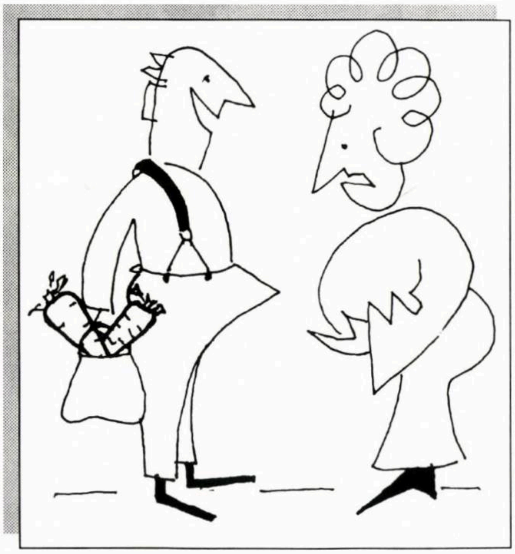

– Ce zi e azi?
– După câte văd, 1 aprilie…

PESAH

Vine Pesahul. Şi ca de obicei sărbătoarea aceasta a primăverii, soseşte la câteva zile înainte de Ziua Independenţei.; aşadar mai întâi simbolul eliberării de cei din vechime. Apoi, simbolul eliberării de astăzi.

Aşa cum avusesem prilejul să o spunem şi anul trecut, e bine că cele două mari sărbători din viaţa neamului cad atât de aproape una de cealaltă. Fiindcă această coincidenţă ne ajută să simţim mai bine că Pesahul - amintirea ieşirii din Egipt - semnifică, de fapt, ca şi aniversarea zilei când a luat fiinţă Statul, - ideea de independenţă. O independenţă mereu tăgăduită şi zilnic pusă la încercare. O independenţă care trebuieşte necontenit preţuită şi apărată, împotriva Faraonismelor de la acest sfârşit de veac.

E vorba mai întâi, desigur, de independenţa faţă de duşmanii care, după ce n-au izbutit să ne sugrume în 1948 şi după aceea, se străduiesc astăzi, viclean şi cu imens ajutor străin, să o lichideze, pas cu pas, "în etape"

E vorba, pe urmă, de independenţa faţă de ...prieteni (sau "prieteni") care, cu bună ştiinţă unii, din orbire politică alţii, te îndeamnă la capitulări de tot soiul şi la sfârtecarea teritoriului naţional. Eforturile lor neobosite trebuie să ne amintească, precum un clopot dătător de alarmă, că a fi independent înseamnă a nu depinde de *nimeni*. Şi de *nimic*.

Când au pornit la marea traversare a deşertului, strămoşii noştri n-aveau aliaţi şi nu se bizuiau pe acorduri şi pacte, ci numai pe ei înşişi. Pe inteligenţa şi voinţa lor De fier.

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI

Ceea ce înseamnă 24 martie

DAVID PRYCE JONES

Ma niştana? Prin ce s-a deosebit luna trecută de toate celelalte luni ale anului? Prin faptul că din ce în ce mai mulţi israelieni s-au vindecat de iluzii politice, înţelegând că partenerii noştri de pace nu sunt chiar parteneri de pace.

Tratativele cu Siria au înţepenit ca o maşină de curse Ferari care cade-n pană, după primul tur de pistă, sub privirile dezamăgite ale spectatorilor. Refuzul bine calculat al ministrului sirian de externe A-Shara de a strânge mâna lui Ehud Barak a dezvăluit, ca un mesaj scris cu litere de-o şchioapă cât se poate de limpede, care sunt gândurile Damascului. Comentând atitudinea şocantă a sirienilor, Minimum scria: în felul acesta te pregăteşti de război, nu de pace. Săptămâna trecută, d. Shimon Peres - care nu poate fi bănuit de ostilitate la ideea păcii cu Siria - recunoştea, pe canalul II al Televiziunii că a înţeles (cam târziu, vom spune noi) semnificaţia "strângerii de mână ratată" şi că la ora de faţă îi vine greu să fie optimist. Da. Siria nu vrea pace. Ea vrea altceva.

OEP-ul, indiferent dacă primeşte în zilele acestea 6,1% din teritorii , refuză categoric să ajungă la un aranjament final cu Israelul. Arafat anunţă din două-n două zile că va proclama Statul palestinian în septembrie; cu, fireşte, capitala la Ierusalim. Refuzul OEP- ului de a negocia la masa verde **statutul final** are o explicaţie simplă. Arafat nu vrea ca acest Stat să-i fie oferit de Israelieni, ci să-l obţină prin luptă. El vrea să dezlănţuie în toamnă "războiul de independenţă", ca un răspuns, peste ani, la războiul israelian de independenţă din 1948, trimiţând copiii din Gaza la moarte, sub privirile CNN-ului. Aşadar, astăzi OEP-ul nu vrea pace cu noi. Vrea altceva.

Guvernul libanez, la rândul său, a primit hotărârea guvernului israelian de a scoate trupele Zahal din sudul Libanului până în luna iulie, cu strigăte de indignare, de parcă Barak ar fi declarat război Beirutului. Cetăţeanul neiniţiat în materie, de pe glob, a rămas perplex: cum domnule, în loc să te bucuri că, acuşi-acuşi, nu va mai rămâne picior de soldat străin pe pământul ţării tale, dumneata îţi smulgi părul din cap de furie? Parcă înţelesesem că de-abia aştepţi să plece israelienii, să înceteze luptele de tot felul din sudul Libanului şi să fie pace!. Cetăţeanul de pe glob a înţeles greşit. Libanul nu vrea pace. El vrea altceva.

Foarte adesea, când trăieşti în miezul evenimentelor, nu ai posibilitatea să desluşeşti cu precizie înţelesul lor. Deaceea, unul care priveşte lucrurile de la distanţă te poate ajuta să vezi ce se petrece în curtea ta. Un asemenea om este istoricul englez David Pryce-Jones, bun cunoscător al Orientului Mijlociu. Într-un studiu apărut nu de mult în revista engleză "The Economist", el scrie : "Lumea este inundată astăzi de o confuzie colosală: convingerea că toţi oamenii sunt fraţi şi ar trebui să se bucure reciproc de deosebirile culturale dintre ei. Nu este cazul. Nu există nici o dorinţă veritabilă de pace în sânul poporului arab şi nici cea mai mică idee de a cădea la înţelegere cu un inamic puternic.

Arabii văd în esenţă pe israelieni ca pe nişte evrei demni de dispreţ care trebuiesc puşi la locul lor. Ei consideră că existenţa Israelului este totalmente ilegitimă. Şi, dacă ar putea, ar distruge această ţară"

Este mai mult decât un comentariu politic. Este o informaţie.

● Tuturor colaboratorilor şi cititorilor noştri: Hag Pesah sameah ! ●

minimum

Apare lunar
Redacţia şi administraţia
Str. Zamenhoff nr. 13
64373 – Tel Aviv
P.O.B. 11472, Tel Aviv
Tel.: 5227269; Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunţuri publicitare; corespondenţele se vor trimite prin poştă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 şekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 70 şekeli
1 an (12 numere): 140 şekeli
Preţul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari
U.S.A., Canada – 80 dolari
America de Sud, Australia,
Noua Zeelandă – 95 dolari
Insulele Fidji – 150 dolari
Expediţia cu avionul.

Realizarea grafică:
EUGEN IACOB

Difuzarea: ATLAS

Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde de conţinutul anunţurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINŢE

Papa în Israel

Acum, când trimitem numărul pe aprilie la tipar, Israelul găzduieşte vizita Papei Ioan Paul al II-lea. Pregătindu-se pentru această importantă călătorie în Ţara Sfântă, înaltul pontif a socotit de cuviinţă (şi bine a făcut) să-şi exprime regretul, într-o alocuţiune la Vatican, pentru răul făcut de biserica catolică dealungul veacurilor neamului evreiesc. Un rău, după cum se ştie, imens. Cuvintele Papei au fost impresionante. Dar nu chiar atât de impresionante încât să ne facă să uităm că cu două trei săptămâni mai înainte, el a iscălit împreună cu Arafat un acord privind administrarea locurilor sfinte ale creştinismului, de la Ierusalim, care Ierusalim este până la noi ordine, capitala Statului Israel şi nu a statului palestinian. De aceea, perfect convinşi că vizita la noi va oferi Vaticanului noi prilejuri de a-şi manifesta dragostea (sinceră) faţă de locuitorii Israelului, lumea se întreabă cum anume va "echilibra" Papa lucrurile şi ce surpriză plăcută va oferi el OEP-ului.

La ora când a apărut revista, cunoaştem răspunsul.

Israel:

Operaţiunea "Decimarea"

După preşedintele Ezer Weizman, (cadouri) după fostul prim-ministru Bibi Netaniahu, (cadouri ş.a) după fostul ministru Tzahi Hanegbi, (chestii băneşti) după Ehud Barak (finanţarea campaniei electorale), după fostul ministru Kahalani (ajutor acordat lui Ofer Nimrodi), după deputatul Avigdor Liberman (insulte la adresa poliţiei) şi după mulţi alţii, luna trecută a venit rândul lui Iţic Mordehai, ministrul transporturilor (dar şi membru în cabinetul restrâns însărcinat cu rezolvarea

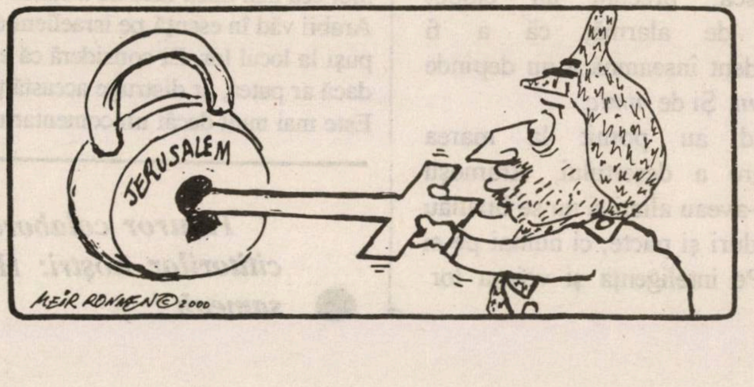

Desen de Meir Ronnen din "Jerusalem Post"

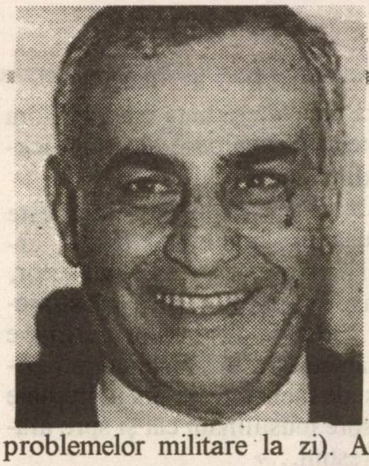

Iţhak Mordehai

problemelor militare la zi). Acesta este acuzat de hărţuire sexuală, una din secretarele sale plângându-se că demnitarul ar fi trântit-o pe-o canapea în birou, încercând s-o posede. Sincer vorbind, noi n-avem astăzi o simpatie deosebită faţă de omul care a dezertat din Likudul, unde fusese promovat la cele mai înalte funcţii, dând o grea lovitură fostului său partid în campania electorală. Aici nu e vorbă de politică, - pur şi simplu nu ne plac trădătorii, din orice tabără ar fi aceştia. Nu-s pe gustul nostru.

Aceasta însă nu ne împiedică să observăm că încă unul dintre comandanţii politici ai ţării a fost scos, practic, din luptă şi că, într-un moment când ofensiva anti-israeliană se desfăşoară din plin, poliţia, procuratura şi mass-media cercetează dacă Iţic Mordehai a ciupit-o sau nu de ţâţe pe secretara sa.

A. CLAIN

Weizman II

«Eruptiv ca şi un gheizer/ Preşedinte-avem pe Eizer./ Cade mărul lângă trunchi,/ dar şi nepotul lângă unchi?/ E viteaz şi cu avânt,/ precum în cer şi pe pământ./ Aviator,/ om de viitor,/ nu se-ntoarce făr-să-nvingă,/ heruvimul de carlingă./ Congresul după Holocaust,/ ca peun pocnet de exhaust,/ tânăr, să-l inunde seva,/ l-avu oaspe la Geneva./ Weizman Întâi/ fusese acolo căpătâi./ – Am venit într-un răsuflet./ – Cu ce bani? – N-am gruş la suflet./ Am în burtă borborigme./ – Şi cum ai venit? – Enigme!/ Mi-am vândut ceasul./ Dar am ştiut că tu eşti naşul/ Congreselor, taifasurilor,/ Şi Elveţia-i ţara ceasurilor./ Uşuratec eşti, copile!/ – Unchiule, să nu-mi pui pile!/ Să nu-mi spui "ieled ra" sau "pega",/ Ai să-mi cumperi un Omega!/ Unchiul, dintre corifei,/ a scos iute un portefeuille./ – Cere-o gândire mai adâncă./ Deocamdată ia, mănâncă!/ – Ce-mi dai mi-ajunge pe un dinte./ Şi-mi mai şi spui că-s fără minte./ I-a scris un cec. Îl încasă./ – Vezi, dacă spui "davai ceasă"?/ Sunt şi eu ca şi matale un vlăstar al vechii Rusii./ Să fi trecut pe la Saroussi,/ milionarul,/ mi-ar fi băgat în fundul trusii,/ discret, milionul, darul,/ fără nici un interes/ de do ut des./ N-am putut tărăgăna./ La cinspce ani în Hagana./ Dintre aviatori eu primus,/ care m-am urcat în Primus./ Mai târziu am prins curaj/ să mă urc şi-ntr-un Mirage,/ în aşa fel că efectul/ a fost să fiu eu arhitectul/ războiului de şase zile./ Parcă aplicai ştampile,/ Către abreviaţia/ Le-am distrus aviaţia./ Ca un trăznet din senin/ pe-aceea a lui Hussein./ Ca frângerea vreascului/ pe-aceea a Damascului./ N-am dat înapoi ca racul,/ făr-aripi lăsai Irakul./ Fără paseri,/ nu-s nici Nasseri./ Într-o oră,/ îndată după auroră,/ I-am servit micul dejun/ pentru râsul din ajun./ N-anunţase guralivul/ cum că arde Tel-Avivul?/ Strânşi în jurul lui piloţii/ râdeau înveseliţi cu toţii,/ căci ştiau că-i o minciună,/ dar nu cutezau s-o spună./ Când s-a dat/ Sadat/ pe brazdă/ şi Knessetul îi fuse gazdă,/ fără nici un affidavit/ am ajuns şi la Camp David./ N-ascund capul ca un struţ./ Beghin mi-a spus "zurliu drăguţ"./ Dar să fi cucerit şi-o Troie,/ nu ştiu ce am, ce nu am voie./ Plutind în nouri,/ n-am voie să primesc cadouri./ N-am furat./ Mă simt curat./ Şi iată-mă pe o banchetă/ invitat pentru anchetă/ la cererea unei femei./ Nu-i fără de temei/ de le/ numesc pe toate "meidele"./ Doar că asta/ se-ntrecuse cu năpasta./ E una din acele doamne/ investită să condamne,/ cu capsa pusă./ Se supărase pentru spusă/ Dar aşa îmi e natura:/ nu-mi ţin gura./ Am promis să fiu cuminte,/ şi mi-o ia gura-nainte./ Ea – o instituţie/ şi eu, prin substituţie/ şi ca să nu-mi ţin măreţul cap sus/ să-i spun "meidele" – un lapsus!/ Limba mea cu ascuţime/ are de-astea o mulţime./ Invitat la o Mimuna,/ în Or Akiva,/ peste drum de unde-am vila,/ mâncări cât stiva,/ cât movila,/ pe gazdă o chema Emuna,/ era şi era cam cât un turn./ Nu postea./ Am vrut să o compar cu o stea/ ce-i lumina măiestria,/ şi tot cercetând tăria,/ am comparat-o cu Saturn,/ căci, cât şi el,/ era trasă prin inel,/ şi în loc să-i spun Emuna,/ i-am spus: – Mimuna,/ ce gustoasă e mufleta./ Aşa şi-acum, în loc de şagă,/ a ieşit că daru-i şpagă,/ cu "p" de la pecuniar./ Ajunse la par funia/ şi-s victimă a diatribii./ Aceeaşi soartă ca a lui Bibi.»

Israel:

Shalom Aleihem - nu.
Mahmud Darwish - da.

Aşa cum aflăm dintr-o cronică de Sara Honig, din "Jerusalem Post", elevii de la noi care au ajuns în clasa 10-a nu ştiu nimic despre opera lui Shalom Aleihem. Marele povestitor nu este inclus în manualele şcolare. Copiii sunt liberi

să-l citească, nimic de zis, (trăim într-o ţară liberă)şi Ministerul Învăţământului nu exmatriculează pe nimeni, dacă-l prinde profesorul de literatură cu vreo povestire despre Kasrilifka, sub pupitru. Dar,cum ziceam, omul nu e trecut la "lecturi obligatorii", printre clasici. În schimb, d. Iosi Sarid, ministrul Învăţământului a hotărât includerea în manuale a poetului palestinian Mahmud Darwish. Acesta şi-a cucerit faima prin teritorii, ca şi prin cercurile de pe malurile Senei, mari amatoare de OEP-ism şi mâncătoare de sionism pe pâine, datorită câtorva poezii clare şi categorice, aşa cum scrie la carte. Adică la Charta OEP.

Una din poeziile cu pricina adresată israelienilor, sună aşa:

"luaţi-vă numele şi căraţi-vă de-aici / a venit vremea să vă căraţi / Instalaţi-vă unde vreţi, dar nu printre noi / Trecutul de aici este al nostru, iar prezentul şi viitorul este tot al nostru / Aşa dar căraţi-vă de pe solul nostru / de pe pământul nostru, marea noastră, grâul nostru sarea noastră / de pe orice este al nostru / căraţi-vă până şi din amintiri."

În sfârşit !

Congresul HOR în Aprilie

În sfârşit! După ani şi ani de tergiversări, conducerea HOR a hotărât să organizeze congresul mult aşteptat; un congres pe marginea căruia au curs râuri de cerneală în presă.

Aşa cum aflăm dint-un fax primit pe adresa redacţiei, lucrările congresului se vor desfăşura în zilele de 5-6 aprilie a. c., în sala din str. Alexandru Ianai din Tel .Aviv.

Delegaţii - câte cinci din fiecare filială, vor fi chemaţi să discute Raportul de activitate prezentat de dl. Menahem Ariav, preşedintele organizaţiei şi să aleagă noua conducere a HOR. De data aceasta, aşa cum se vorbeşte în culise, în conducere vor fi propuse câteva personalităţi din lumea politică şi culturală a alialei, cu scopul de a spori prestigiul organizaţiei.

Din dorinţa de a afla mai multe amănunte, redacţia noastră a luat legătură telefonică cu centrala HOR. La capătul celălalt al firului se afla purtătorul de cuvânt al organizaţiei. Rugându-l să ne spună care vor fi ideile principale ale raportului, interlocutorul nostru ne-a răspuns cu amabilitate:

continuare în pag. 28

Siria: Scriitorii, îndrumătorii poporului, militează pentru pace cu Israelul

...Dovada? Câteva extrase din "Shylock din New York şi industria morţii", de Jbara-Al-Barghuthi, publicat în "Al-Usbu' Al-Adab" ("Magazin literar") din Damasc, săptămânalul Asociaţiei Scriitorilor Arabi

«Instrucţiunile Talmudului, muiate în ură şi ostilitate faţă de omenire, sunt imprimate în sufletul evreiesc. De-a lungul istoriei lumea a cunoscut mai mult de un Shylock...

Acum Shylock-ul din New York a sosit... El îşi trage elixirul urii şi ticăloşiei din tot extremismul şi fundamentalismul pământului. În Statele Unite există grupuri religioase atât de fanatice în favoarea evreilor încât îşi contrazic propria lor credinţă creştină şi sprijină nedreptatea israeliană faţă de creştinii arabi...

De dragul Israelului, definit de fanaticii americani ca "Împărăţia lui Dumnezeu", sunt urzite crize în Orientul Mijlociu cu scopul de a păstra intacte credinţă falsă în Tora şi intenţiile ticăloase ale Shylock-ului din New York.

Azima de Pesah a Israelului este înmuiată în sângele irakienilor, urmaşii babilonienilor, al libanezilor, urmaşii sidoniţilor, şi al palestinienilor, urmaşii cananiţilor. Azima e frământată de armamentul american şi de rachetele de ură îndreptate atât spre musulmani cât şi spre arabii creştini...»

În articolul "Pacea Sionului" din acelaşi săptămânal din Damasc, distinsul nostru confrate Zbeir Sultan scrie:

«Evenimentele care au urmat cunoscutelor acorduri de la Camp David au dovedit că pacea sioniştilor este pur şi simplu o formă a războiului pe care ei îl poartă contra arabilor şi musulmanilor. Acest gen de război poartă mănuşi albe care ascund ghearele Satanei.

Egiptul a fost primul stat arab care a semnat un acord cu Israelul şi prin această experienţă putem examina metodele satanice murdare folosite de entitatea sionistă.

Ambasada sionistă de la Cairo a fost un cuib de spioni din prima zi. Apoi a fost înfiinţat Centrul Academic de Studii Israeliene, un centru de spionaj şi comploturi sioniste, menit să distrugă societatea egipteană.

Cu siguranţă că cititorii îşi amintesc de unele din aceste metode, printre care răspândirea AIDS-ului în Egipt prin intermediul fetelor drăguţe, seropozitive, care vin din Israel cu scopul de a se vinde tinerilor egipteni în căutare de plăceri.

Autorităţile egiptene au descoperit de asemenea jucării sioniste pentru copii, în formă de animale, făcute din gumă de mestecat, care provoacă sterilitate. Studenţilor, sioniştii le-au împărţit gumă de mestecat care trezesc poftele sexuale.»

(Din publicaţia "Israfax", Montreal, Canada; 2000)

Franța

Capul face, capul trage

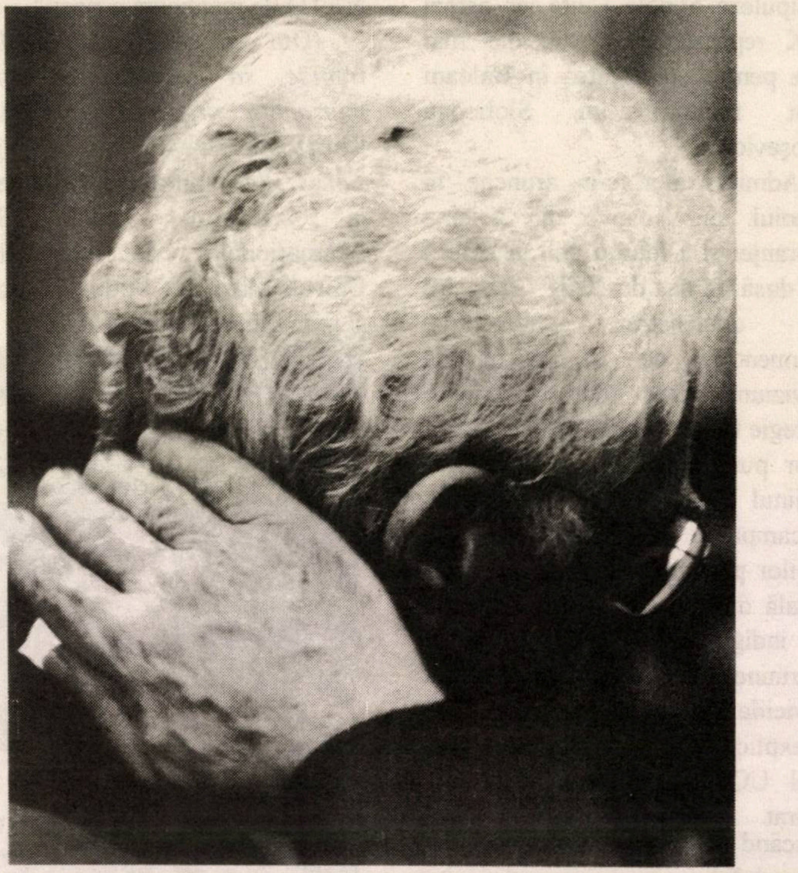

Capul politic al Franței din deceniile din urmă a judecat așa: noi îi sprijinim pe arabi împotriva Israelului și dăm lovitura: mai întâi, facem afaceri barosane cu petrol și armament, pe urmă câștigăm dreptul să ne spunem cuvântul în treburile Orientului Mijlociu. Cât despre OEP - ce să mai vorbim! Arafat e primit la Elysée ca la el acasă, noi sprijinim fără discuție înființarea statului palestinian, dăm bani băieților de la Gaza: între altele finanțăm cu 30 de milioane de franci pe an universitatea de la Bir Zeit, care, altfel, ar fi silită să închidă porțile, așa încât îi avem pe palestinieni în buzunare.

Dar luna trecută, capul politic francez a luat-o, ca să zicem așa, peste cap. Ieșind de la Universitatea Bir Zeit, premierul Lionel Jospin (care îndrăznise - a propos de Liban - să afirme că Hizbulla este ceea ce este, adică o organizație teroristă) a fost huiduit de studenți, înjurat crâncen și atacat cu o ploaie de pietre. Una l-a lovit ușor în cap (foto) și puțin a lipsit ca poporul frate palestinian (notre grand ami), să-l omoare pe înaltul reprezentant al Parisului.

O fi intrat ceva în capul lumii politice franceze după acest moment de ură și animalitate?

Ceva. Dar nu prea mult. Dovadă: după ce arestase 29 dintre huliganii cu pietrele, angajându-se față de Jospin să-i judece urgent și fără milă, Arafat i-a eliberat dintr-un condei; ba chiar a organizat primirea lor festivă la Universitate, cu flori, torturi cu frișcă și lacrimi de bucurie.

Unii și-au închipuit că președintele Chirac și guvernul francez vor protesta. Energic. Arafat însă nu și-a închipuit asta nici o clipă. El a înțeles că Franței îi e teamă de arabi. Și că e gata să închidă ochii asupra batjocurii de la Bir Zeit. Acolo unde stăpânește frica nu mai e loc pentru inteligență politică. Și nici, pentru manses ca demnitatea națională.

Păcat. Păcat pentru Franța anului 2000.

Păcat pentru occident. Fiindcă, până la urmă, unde nu e cap e vai de picioare.

Kosovo: Cum i-au dus de nas pe americani islamiștii din UCK

"Kosovska Mitrovica - scena luptelor inter-etnice între sârbi și albanezi și a atacurilor violente îndreptate de ambele grupuri împotriva forțelor NATO de păstrare a păcii, este astăzi punctul fierbinte al regiunii Kosovo. ONU a transmis că etnicii albanezi pun mereu la cale acte de terorism în scopul de a-i alunga pe sârbi din provincie; iar ONU și NATO sunt îngrijorate că UCK - despre care se afirmase că ar fi fost dezarmată - efectuează acte de terorism în interiorul Serbiei, sperând că, în felul acesta, îi va determina pe cei din NATO să-i atace din nou pe sârbi.

Criza actuală ilustrează natura iluzorie a scopului pe care și-l fixase administrația Clinton și anume transformarea regiunii Kosovo într-o democrație multietnică; administrația a fost atât de naivă încât a îngăduit UCK să manipuleze Statele Unite iar astăzi UCK reprezintă o primejdie mai mare pentru stabilitatea în Balcani decât regimul lui Slobodan Miloşevici.

Administraţia s-a aruncat în războiul din Kosovo din pricina ignoranţei şi a felului abil în care a fost dusă de nas de UCK. Aşa cum au demonstrat emisiunile documentare de la postul de televiziune PBS, UCK a avut o strategie foarte simplă. Ştiind că nu-i vor putea învinge pe sârbi fără sprijinul NATO, UCK a dezlănţuit o campanie murdară împotriva sârbilor pentru a provoca o reacţie brutală din partea acestora, menită să-i indigneze pe americani şi să determine intervenţia occidentului. Serviciile de informaţii americane au explicat administraţiei care este jocul UCK. Administraţia însă a ignorat aceste avertismente, aruncând întreaga vină asupra Belgradului.

Aşa cum au subliniat săptămâna trecută câţiva oficiali europeni, UCK este cel mai primejdios aţâţător la haos şi război din Kosovo-ul de azi. UCK nu este o organizaţie democratică. Ea vrea un Kosovo "purificat etnic". Ea vrea un Kosovo independent ca bază pentru făurirea Albaniei Mari, alcătuită din Albania, Kosovo, precum şi câteva regiuni din Serbia şi Macedonia. Ambiţiile UCK ameninţă să dea foc Balcanilor.

Un oficial al ONU a declarat recent că "problema centrală în Kosovo este refuzul NATO de a califica pe cei din UCK drept rebeli. Motivul: teama că o asemenea "demascare" va înfuria conducerea politică a albanezilor. Administraţia se poartă cu mănuşi cu UCK din cauza fricii că aceasta ar putea să-şi îndrepte armele împotriva forţelor NATO de menţinere a păcii".

(Din articolul *Statele Unite trebuie să înceteze a mai fi marioneta organizaţiei UCK* de Christopher Layne, în *Los Angeles Times, 2000;* autorul este cercetător la Institutul pentru Studii Internaţionale de pe lângă Universitatea din Sudul Californiei şi la Institutul Cato)

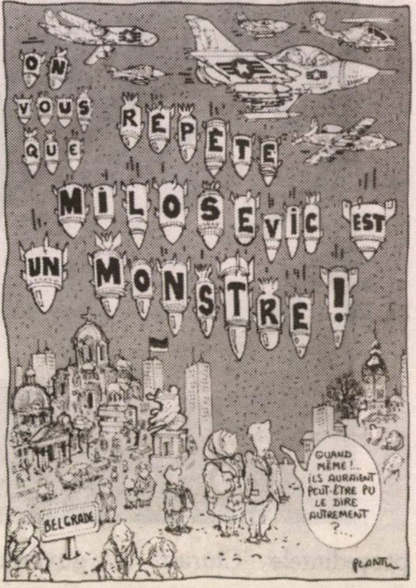
ON
VOUS
RÉPÈTE
QUE
MILOSEVIC
EST
UN
MONSTRE!
QUAND MÊME !... ILS AURAIENT PEUT-ÊTRE PU LE DIRE AUTREMENT ?...
BELGRADE
PLANTU

La început, presa franceză s-a aruncat orbeşte în campania de sprijinire a "bombardamentelor umanitare" asupra Iugoslaviei, din primăvara lui 1999. Apoi, cu timpul, oamenii s-au dezmeticit, înţelegând că ceva nu e în regulă cu bombele respective. În desenul de faţă al lui Plantu, din "Le monde" literele înscrise pe bombele ce au căzut la Belgrad dau următoarele cuvinte:

"Vă spunem încă o dată: Miloşevici este un monstru!"

Iar comentariul cetăţeanului sârb, care se uită la avioanele NATO sună aşa:

"Totuşi... ar fi putut să ne-o spună şi într-alt fel"

Shasul se află la cuţite cu ministrul învăţământului, Iosi Sarid, din cauză că acesta nu vrea să-i acorde adjunctului său, Meshulam Nahari, competinţele dorite, lăsându-l fără putere reală.

Hai, domnu' Sarid, fii şi dumneata mai generos. Cheamă-l pe Nahari în birou, pofteşte-l să ia loc pe un scaun, zâmbeşte-i frumos, dă-i un dosar plin cu competinţe şi spune-i: Na Hari!

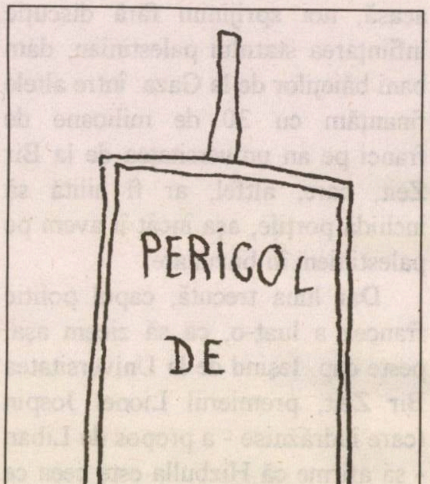

Caricaturistul Furnea, de la revista "Privirea", din Bucureşti, nu ne spune în desenul său despre ce pericol e vorba.

Drept care, cititorii din România ai lunarului îşi pun capul la bătaie şi înţeleg ce vor ei.

Aşa cum vor proceda desigur şi cititorii noştri, gândindu-se ba la una, ba la alta dintre primejdiile ce ne pândesc.

Punctul pe i

Câteva răspunsuri la câteva întrebări:

Întrebare: "Cum vă explicaţi sprijinul din ce în ce mai mare pe care administraţia Clinton îl dă arabilor în dauna Israelului, care pare somat să accepte toate pretenţiile Siriei şi OEP-ului? Cauza să fie, aşa cum circulă insistent în presă, ambiţia lui Clinton de a obţine încheierea tratativelor de pace şi, de a primi în consecinţă, Premiul Nobel pentru Pace, şi astfel de a ieşi cu mare succes de la Casa Albă"?

(Lorin Zalman,
Ramat Hasharon)

Răspuns: Nu, nu e numai asta. Aici e vorba de o tradiţie a politicii americane, care sună aşa: Câtă vreme avem nevoie de voturile evreilor, ne ferim să-i supărăm în vreun fel. Atunci când nu mai avem nevoie de voturi, se schimbă povestea.

Pe vremea când preşedintele Reagan se îndrepta spre sfârşitul domniei sale (dar mai avea vreun an şi jumătate) a intrat la el, în biroul oval, şeful departamentului de stat cu o hârtie la semnat. Fostul actor şi-a pus ochelarii, a citit hârtia, s-a uitat la calendar, a căzut niţel pe gânduri, apoi a spus: *"nu, nu e cazul" ."Mai vorbim despre asta" "Când , domnule preşedinte?" "Mai târziu".*

După un timp, cei de la Departamentul de Stat revin cu hârtia spre aprobare.

"E în regulă. Dar nu acuma". "Când , domnule preşedinte?" Mai încolo. Pe la primăvară."

Mai trec câteva luni, şi prin Martie se repetă scena *"Mi-aţi spus să revenim cu hotărârea la semnat cam la vremea asta"*

Reagan se uită în calendar şi murmură:*" Da, da acum se poate... acuşi, acuşi în toamnă vin alegerile, eu oricum numai candidez, că numai în timp de război poţi candida pentru al treilea mandat, aşa că da, se poate. În plus, scandalul Irangate s-a mai potolit, nu mai avem nevoie de New York Times şi de celelalte"*

Apoi scoate stiloul din buzunarul de la piept al hainei şi iscăleşte hotărârea prin care OEP-ul este scoasă de pe lista organizaţiilor teroriste iar Departamentul de Stat are dreptul să stabilească legături normale cu Arafat. Ronald Reagan nu era cel dintâi preşedinte care proceda în felul acesta. Nu a fost nici ultimul. Aşa cum se înţelege, faptul că Bill Clinton îşi îngăduie la sfârşitul preşedinţiei sale să declare, de faţă cu Mubarak, că refugiaţii palestinieni (vreo cinci milioane la număr după socotelile OEP-ului) trebuie să se întoarcă în Israel, să o trimită pe Hillary Clinton, la Ramallah, pentru a asista, fără a scoate o vorbă la cascada de injurii şi groaznice calomnii anti-israeliene izvorâte din gura Suhei Arafat, şi să oblige astăzi Israelul (până nu vine la Casa Albă noul preşedinte, oricare ar fi acesta) a ceda, la toate capitolele în cadrul negocierilor cu Siria şi OEP.

Întrebare: Foarte adesea, când citesc diferite polemici în presa de la noi sau din România (şi nu mă refer la publicaţiile huliganice ci la cele culte) constat că mulţi autori nu respectă "regula jocului". Un exemplu este acesta. Când vrei să răspunzi unei critici, în loc să te ocupi de ideile propriu zise ale interlocutorului, te legi de motivele vizibile sau obscure care se ascund în spatele textului care nu-ţi place: trecutul politic al preopinentului, interese sordide, dorinţa de a plăti poliţe etc. Nu credeţi că ar fi cazul ca autorii să se călăuzească după un anumit cod al polemicii? Dar există oare un asemenea cod?

(Selena Schwartz, Bruxelles,
Belgia)

Răspuns: Există...Şi el ar trebui urmat cu stricteţe, cu condiţia - desigur - ca toţi condeierii să-l cunoască şi mai ales , să-l accepte de bunăvoie şi nesiliţi de nimeni. Iată un asemenea cod (poate mai există şi altele), stabilit de Universitatea din Oxford în 1890.

Regulile polemicii civilizate

1. În orice polemică ştiinţifică, socială sau politică, discuţia trebuie să se rezume la schimbul de idei şi numai la acele idei care au contingenţă cu problema respectivă.

2. Părţile aflate în polemică folosesc drept argument fie teorii ştiinţifice, fie fapte concrete din realitate care sunt relevante în ce priveşte problema discutată.

3. Părţile nu au dreptul să aducă în discuţie caracterul, temperamentul sau trecutul adversarului, deoarece acestea nu infirmă, nici nu confirmă validitatea ideilor pe care le susţine.

4. Părţile nu au dreptul să

pună în discuţie motivele care determină atitudinea ideatică a adversarului, deoarece aceasta abate discuţia de la problema în sine.

5. Etichetarea adversarului, prin menţionarea şcolii de gândire , clasei sociale, organizaţiei profesionale sau partidului politic din care acesta face parte, constituie o încălcare a regulilor polemicii şi dezvăluie slăbiciunea lipsei de argumente. Într-o polemică civilizată contează numai argumentele invocate de adversar ca individ şi nu ca membru al unei şcoli sau organizaţii.

Textul de mai sus a apărut (şi vom zice nu întâmplător) în primul număr al revistei "Dilema" din Bucureşti

Întrebare: Trebuie să mărturisesc că am fost derutat de atacul lui Minimum la adresa luărilor de poziţie ale lui Barak şi David Levy faţă de noul guvern austriac, din care face parte şi partidul lui Haider.

Eu consider că guvernul nostru a adoptat o poziţie fermă, intransigentă . De ce anume declaraţia lui Barak "*este inadmisibil să ai relaţii cu un guvern care manifestă simpatii naziste*" o declaraţie foarte demnă, după mine, v-a supărat atât de mult?

(Norbert Kammerling
Beer- Sheva)

Răspuns: De ce ideea " *este inadmisibil să ai relaţii cu un guvern care..." etc, etc* este pe cât de sublimă, pe atât de aberantă?

Iată de ce. Noi ştim foarte bine cum se exprimă guvernul de la Damasc în legătură cu Israelul. Noi ştim că generalul Tlas, ministrul de război, a scris într-o carte, că evreii ucid copiii creştini folosind sângele lor pentru matza de Pesah. Noi citim în fiecare zi că *"sioniştii au creat cultul Holocaustului"* că *"israelienii sunt mai răi decât naziştii"*, că *"instrucţiunile talmudului sunt înmuiate în ură faţă de omenire"*. Noi vedem în fiecare zi că Damascul vorbeşte ca-n Protocoalele Înţelepţilor Sionului, ca în discursurile lui Goebels sau ca în articolele lui Ilie Rădulescu din "Porunca Vremii". Noi suntem aşadar convinşi că şefii din Siria sunt duşmanii de moarte ai evreilor.Acum, să facem o pauză şi să ne gândim o clipă la următoarea scenă. Mâine dimineaţă, la ora 8, radio Kol Israel anunţă că preşedintele Assad (însoţit de ministrul Tlas, de Faruk Shara, de redactorul şef al ziarului "Tishrin" etc) a hotărât ca luând-o pe urmele lui Anuar Sadat, să vină la Ierusalim pentru a se întâlni cu conducătorii noştri şi a lua cuvântul în Kneset. Ce faci ? Refuzi să stai de vorbă cu ei? Îl declari pe Assad persona non grata?

Întrebare: Ce anume aţi recomanda copiilor noştri pentru a se descurca mai uşor în vâltoarea politică din secolul XXI ?

(Rose Frank, Paris, Franţa)

Răspuns: Să înveţe limba chineză cântând .

Intrebare: Ce impresie vă face Dvs faptul că în aceste zile pline de tensiune, se acordă atât de mare importanţă "scandalului sexual" provocat de presupusa tentativă a ministrului Itzhac Mordehai de a abuza de una din secretarele sale?

(Larissa Bar-Avi, Naharia)

Răspuns: In timp ce Constantinopole, capitala imperiului roman de Răsărit, era înconjurată în 1453 din toate părţile de musulmani, care se pregăteau să năvălească în oraş, pentru a-l trece prin foc şi sabie, savanţii locului discutau cu pasiune despre sexul îngerilor. Astăzi, când duşmanul se pregăteşte să dea Israelului lovitura de graţie, noi discutăm despre sexul d-lui Iţic Mordehai.

Intrebare: Mă întreb cutremurat ce se întâmplă cu occidentul din anul 2000. După ce au sacrificat Iugoslavia creştină pentru a da satisfacţie islamului din Kosovo şi după ce au lăsat ca populaţia catolică din Timor să fie masacrată de musulmanii indonezieni, am asistat luna trecută la ceea ce mi s-ar fi părut imposibil. Studenţii palestinieni de la Bir-Zeit l-au insultat îngrozitor şi l-au atacat cu pietre pe Lionel Jospin, primul ministru al Franţei - deşi Franţa îi susţine de ani de zile pe arabi împotriva Israelului; pe urmă, după ce arestase 29 de huligani promiţând că-i va judeca fără milă, Arafat i-a eliberat din închisoare. Şi toate acestea fără ca Franţa să schiţeze nici cel mai mic gest de protest. Ce umilinţă! Să credem că unei ţări ca Franţa îi este teamă de OEP?

(Natalia Wasserman,
Herzlia)

Răspuns: Da. Occidentul de azi se comportă faţă de islam ca evreul din Galuth faţă de hitlerişti.

Intrebare: Ţinând seama de criza tot mai adâncă dintre religioşi şi laici, de numărul mare de căsătorii mixte în Statele Unite, în Rusia etc, sunteţi optimist sau pesimist în ce priveşte viitorul religiei mozaice?

(Lory Schonfeld, Haifa)

Răspuns: O religie ca a noastră, care rezistă în ciuda răului imens pe care i-l fac ultra religioşii - este indestructibilă.

Întrebare: Am citit în ultima vreme câteva articole în "Haaretz" şi în alte publicaţii unde un grup de intelectuali care se autointitulează "noii istorici" susţin insistent că noi ne aflăm astăzi în perioada "post sionistă". Întrucât viaţa m-a învăţat să nu "înghit" automat orice noţiune aruncată pe piaţa ideilor ci mai întâi să o verific, aş vrea să ştiu pe ce date istorice şi realităţi se bazează cei ce vorbesc despre apariţia post sionismului?

(Lucian Rothenberg, Haifa)

Răspuns: Îmi pare rău. Nu ştiu .Ar trebui să-i întrebaţi pe dânşii.Mie mi-a scăpat gazeta din ziua când se dase ştirea cu sfârşitul sionismului.

Intrebare: Câtă vreme eram acasă în România, şi eu şi părinţii mei, eram foarte legaţi de ţară, de natură, de obiceiuri, de limbă, de literatură şi mulţi ani nici nu ne trecea prin cap că vom pleca vreodată în Israel. Dar, încet-încet, am realizat că, cu toată voinţa noastră de a fi si de a trăi ca ceilalţi români, aceştia si nu numai antisemiţii primitivi vulgari, ne priveau ca pe nişte străini. Era ca un zid invizibil între ei şi noi. Aici, în Israel, s-a petrecut un fenomen invers. N-avem nimic comun cu marocanii, cu parsi, sau cu alţii, chiar europeni, fiind mai în vârstă nu cunoaştem bine ebraica, de citit citim ziare şi cărţi româneşti, între noi vorbim , poate chiar trăim într-un fel de ghetto lingvistic, dar suntem mulţumiţi sufleteşte, eliberaţi de spaimă. Sunt convinsă că înţelegeţi acest paradox.

(Luiza Drukman, Kiriat Yam)

Răspuns: Il inţeleg. Şi spun împreună cu Dvs.: acasă, mă simţeam ca un străin. Aici, printre străini, mă simt ca acasă.

Intrebare: Nici eu, nici cei din jurul meu nu şi-ar fi închipuit ca după alegerile de anul trecut, situaţia să fie atât de proastă. Relaţiile cu vecinii arabi sunt mai rele ca niciodată, limbajul folosit de sirieni, de OEP-işti la adresa noastră este pur şi simplu hitlerist, în materie de mitun nu s-a făcut nimic, şi scandalurile de tot felul izbucnesc în fiecare zi...

(Victor Glasberg, Ghedera)

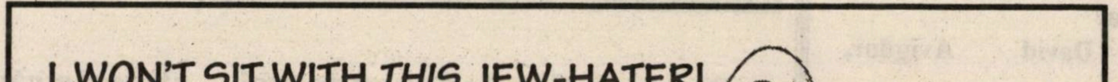

Desen de Oleg, din "Jerusalem Post"

Barak: Eu nu voi sta la aceiaşi masă cu acest antisemit!

Gând la gând cu bucurie. În vreme ce noi rămăsesem înlemniţi la auzirea celor lansate în eter de Micul Napoleon, pe olegul sau mai bine zis, colegul cu caricatura de faţă l-a lovit în cap aceiaşi perlă politică de zile mari. De unde se vede că înainte de a te repezi cu asemenea declaraţii, e preferabil să numeri până la zece.

Răspuns: ...Cine-i de vină? Eu v-am spus să nu-l mai votaţi în alegeri pe Bibi! Dacă aveam azi la putere un guvern condus de Partidul Muncii, situaţia ar fi cu totul alta....

Întrebare: Cu cât trece vremea cu atât este mai evident că în ţara noastră discrepanţele dintre diferite categorii sociale cresc vertiginos. Unii încasează salarii de la Stat sau de la diferite instituţii publice, de 40-50.000 shkalim pe lună, iar alţii trebuie să-şi întreţină familia din 3000 de shkalim. Unii pleacă cel puţin o dată pe lună la Paris pentru cumpărături, cu Bussines Class, că le pute să cumpere rochii de la Hamashbir, iar alţii sunt obligaţi să economisească până şi banii de autobuz. Şi doar cu toţii suntem o naţiune. Cum poate arăta o naţiune în felul acesta?

(Ing. David Avigdor, Raanana)

Răspuns: Dar cine v-a spus că la noi (ca şi în alte locuri de altfel) avem de -a face cu o naţiune? Disraeli, prim ministrul reginei Victoria, a lămurit lucrurile, pe la mijlocul veacului trecut, când vorbind despre Marea Britanie, spusese:

"Privilegiaţii şi poporul alcătuiesc două naţiuni"

Pix

PINOCHEAT

Asa a titrat pe întreaga pagină întîi, ziarul englez "Daily Miror" reportajul despre sosirea generalului Pinochet la aeroportul din Santiago de Chile. După cum se ştie, eliberat de englezi pe motiv că fostul dictator e cu un picior în groapă, Pinochet s-a ridicat din scaunul său cu rotile, începând să meargă zglobiu pe pista aeroportului. Ţinând seama că în engleză to cheat înseamnă a înşela, jocul de cuvinte din cotidianul londonez ni se pare excelent: calamburgiii de la "Minimum" îl salută.

Ceasul rău ?

"Ceasornicul preşedintelui Clinton ticăie. El vrea să obţinem un acord cu Siria până în luna Mai"

(Ehud Barak, prim-ministrul Israelului; Ierusalim, 2000)

HITACHDUT OLEI ROMANIA IERUSALIM

Pesah şi Ziua Independenţei... clipe de răgaz pentru a reflecta nu numai la problemele mari nerezolvate, la contradicţiile şi divergenţele dintre noi, ci şi la progresele, fără de egal în istoria omenirii, realizate de Statul Israel în cei 52 de ani de existenţă – izvor de optimism şi de speranţe într-un viitor mai fericit!

Comitetul Executiv H.O.R. Ierusalim urează cititorilor şi redacţiei revistei "Minimum", devotaţilor noştri activişti voluntari, tuturor originarilor din România şi întregului popor evreu succese în toate domeniile, progrese reale pe drumul păcii!

HAG PESAH SAMEAH! **חג פסח שמח!**

ZWI ROSEN	**MOŞE KREISEL**	**ŞAUL SCHWARTZ**
Preşedinte	**Responsabil sector cultural**	**Secretar**

ITZHAK ARTZI

Carnet

50 de ani de emigraţie (alia) şi absorbţie (klita)

50 de ani de emigraţie din România

(Urmare din numărul trecut)

La proclamarea Statului Israel, trăiau în România circa 350.000 de evrei, majoritatea supravieţuitori ai Holocaustului. Printre supravieţuitorii Holocaustului din ţările înconjurătoare, România era considerată ţara cu cele mai mari şanse de emigrare.

Imediat după eliberarea României a început procesul rapid de refacere a organizaţiilor evreieşti locale şi mondiale. Pe bazele Organizaţiei Sioniste ilegale s-a reconstruit mişcarea sionistă a tineretului şi a adulţilor. În România activa a puternică delegaţie de trimişi din Eretz Israel, foşti paraşutişti care ieşeau acum din ilegalitate. Prin graniţele aproape necontrolate au venit din Polonia, Austria şi Ungaria activişti sionişti, luptători, foşti partizani, supravieţuitori ai Holocaustului. România a devenit placa turnantă a reînvierii vieţii evreieşti organizate de după război.

Supravieţuitorii din România se întorceau în masă din deportare, din Transnistria, Auschwitz, din lagărele de muncă, din ilegalitate. Se întrebau, în dilemă, "încotro?". La vetrele lor, unde-şi găseau casele ocupate, gospodăriile jefuite? Luând totul de la început? Alternativa era emigrarea în Eretz Israel.

Într-un interval de trei ani, România a trecut prin fazele premergătoare statului comunist.

La 31 decembrie 1947 România a devenit republică populară. Prefacerile economice, comunizarea rapidă au dat lovitura de graţie burgheziei evreieşti. Ca şi burghezia română, de altfel, evreii şi-au pierdut averile. Devalorizarea a lichidat economiile şi micile capitaluri.

În locul refacerii economice s-a procedat la distrugerea rapidă a tuturor structurilor tradiţionale.

La 15 mai 1948 a fost proclamat Statul Israel. După versiunea oficială, Israelul nu a numit, din motive tehnice, miniştri plenipotenţiari. Legaţia israeliană funcţiona fără un şef al delegaţiei.

Şi românii aveau dificultăţi în a găsi un candidat pentru postul de ministru plenipotenţiar la Tel Aviv.

Proclamarea Statului s-a realizat într-o perioadă în care emigrarea era total întreruptă.

În cadrul activităţii sale de om de legătură dintre Confederaţia generală a sindicatelor (Histadrut) şi organizaţiile sindicale internaţionale, trimisul special al Ministrului de Externe israelian, Mordehai Namir (Nemirowski), a vizitat de două ori România.

În iulie 1948, Israelul avea o nevoie vitală de combustibil pentru efortul său de război. România constituia o posibilă sursă. Ministrul de externe, Moshe Sharet, l-a însărcinat pe Namir cu o misiune specială în România.

Având în vedere că Israelul nu avea încă un reprezentant diplomatic în România, Mordehai Namir a fost însărcinat să discute şi problema emigraţiei. În cartea sa autobiografică, "Misiune la Moscova", el relatează şi amănunte din experienţa sa românească.

După o aşteptare de o săptămână, Namir a fost primit în audienţă de ministrul român de externe, Ana Pauker. La această întrevedere, Namir a ridicat trei probleme: aprovizionarea cu combustibil, anularea deciziei de a închide căminele de pregătire ale tineretului sionist în vederea plecării în Israel ("ahşarot") şi permisiunea de emigrare pentru evrei. Namir a propus un acord pentru emigrarea a 5.000 evrei pe lună.

În problema combustibilului, răspunsul a fost prompt... şi favorabil. Motivul: "Avem interes să sprijinim forţa progresistă din Orientul Mijlociu". Aceasta a fost teza care a "transpirat" din cercurile apropiate Anei Pauker.

Problema emigrării a fost probabil adusă în discuţie în faţa forurilor superioare ale partidului comunist. După 11 zile, Namir a avut o a doua întrevedere cu Ana Pauker. Şi de data aceasta răspunsul a fost pozitiv: România a acceptat 5.000 de plecări, sub titlul de "repatrieri" şi nu de "emigrări". Ana Pauker a justificat această formulă arătând că România, ca ţară care pierduse războiul, trebuia să fie prudentă faţă de deciziile ONU. Fiecare candidat la plecare avea să primească din partea Israelului un document de repatriat. Pe această bază urma să i se emită viza de plecare.

În discuţii suplimentare cu adjuncta ei, Ana Toma, şi cu ministrul apărării, Emil Bodnăraş, s-au pus la punct detaliile tehnice de organizare, închiriere de vapoare şi aranjamentele de transport.

Românii cereau discreţie, "profil redus". Masele evreieşti erau în fierbere. Namir a fost obligat să păstreze un total incognito.

El a participat la Templul Coral la comemorarea morţii lui Herzl şi Bialik, o ceremonie eminamente sionistă. Templul şi străzile care duc spre el erau ticsite de evrei. Dar numele lui Namir nici nu a fost pomenit. Nu s-au ţinut nici discursuri. Cuprins de o profundă emoţie, Namir asculta rugăciunea oficiată de proaspătul şef-rabin dr. Moses Rosen, cuprinzând şi o binecuvântare pentru prim ministrul României, pentru Stalin, dar şi pentru primul preşedinte al Israelului, dr. Haim Weizman, şi pentru ministrul armatei israeliene eroice, David Ben Gurion.

Realizarea acordului de alia a fost un act de supremă importanţă. Dar imediat a apărut pe teren Comitetul Democrat Evreiesc, secţia pentru afacerile evreieşti a partidului comunist. Aliaua a fost un prilej ideal pentru cei din CDE de a se infiltra în forurile organizatorice ale emigraţiei, acţiune care avea să-i apropie de masele evreieşti care aşteptau cu înfrigurare reluarea plecărilor.

Tactica "divide et impera" avea ca scop încurajarea stângii sioniste pentru a cultiva iluzia că ea ar putea fi partenera CDE-ului în conducerea uliţei evreieşti, cu condiţia ca aşa-zisele partide de centru şi de dreapta să fie eliminate.

Tot atunci s-au produs în linia URSS-ului schimbări politice semnificative, ducând la un dualism paradoxal. Uniunea Sovietică sprijinea în continuare lupta evreilor palestinieni pentru statul lor, considerată o luptă împotriva imperialismului britanic, dar adopta o atitudine diferită faţă de sionism şi emigrare, sufletul sionismului.

Noul regim, care căuta să lichideze şi să saboteze activitatea culturală şi socială independentă a minorităţilor, nu vedea cu ochi buni activitatea naţională a sionismului. Pe de altă parte, CDE nu putea ignora puterea şi influenţa sionismului pe uliţa evreiască. De aceea, autorităţile comuniste au lăsat deschise porţile de emigrare, satisfăcând astfel interesele vitale ale Israelului. În acelaşi timp, comuniştii evrei au întreprins două acţiuni cu scopul înlăturării mişcării sioniste din uliţa evreiască, pentru a o moşteni: interzicerea şi lichidarea fizică a conducerii sioniste prin arestarea în masă a conducătorilor.

Prin aceste acţiuni, CDE a vrut să dovedească evreilor că e posibilă emigrarea în Israel şi fără sionism.

În excelenta ei teză de doctorat "Betzvat hakomunizm" ("În cleştele comunismului"), dr. Iaffa Kuperman descrie în detaliu infiltrarea consecventă şi agresivă a CDE-ului în organizarea emigrării. Într-un comunicat oficial, Bercu Feldman anunţă în numele CDE-ului că el va organiza acţiunea de ajutorare cu material uman a Statului Israel.

Vapoarele urmau să fie trimise de Israel. Feldman promite să colaboreze cu partidele sioniste membre ale CDE-ului. Formal, CDE voia să acorde prioritate evreilor comunişti. Acesta era răspunsul la presiunea comuniştilor israelieni de a-şi întări rândurile cu noi membri, dintre imigranţi. Organizatorii se fereau să recruteze emigranţi din rândurile partidelor sioniste de dreapta, sub pretextul că astfel se evita ca în Israel să ajungă elemente care să se ataşeze grupărilor teroriste.

În afara haosului provocat de acest amestec grosolan în viaţa populaţiei evreieşti, această tactică avea ca scop distrugerea unităţii din tabăra sionistă, o grea problemă de principiu pentru partidele de stânga, incitate să-şi abandoneze colegii din partidele de centru şi de dreapta.

În timp ce aceste conflicte agitau viaţa politică evreiască, pe uliţa evreiască se manifesta spontan bucuria şi devotamentul faţă de noul Stat Israel prin acţiuni publice: demonstraţii, participare la adunări. Neavând încotro, evreii se înscriau pentru emigrare în birourile Comunităţilor evreieşti dominate de comuniştii evrei. Israelul se afla într-o situaţie extrem de grea. Ministerul de Externe a ajuns la concluzia că nu va exista alia fără participarea comuniştilor. Dar care era atitudinea Statului Israel faţă de sioniştii români, angajaţi în lupta pentru apărarea poziţiilor istorice?

Ministrul plenipotenţiar al Israelului la Bucureşti încă nu fusese numit. Fostul trimis sionist Moshe Agami, acum delegat al Israelului, n-a putut decât să înregistreze transformarea acordului Pauker-Namir într-un petec de hârtie,

Între timp s-au produs schimbări formale în atitudinea Cominternului faţă de sionism. Identificarea sionismului cu o mişcare burgheză-fascistă a dus la întreruperea activităţilor sioniste din România.

Reacţia Israelului a fost slabă. Versiunea oficială: nu ne putem amesteca în treburile interne ale României.

Continua însă organizarea transportului spre Israel. Evreii se înscriau, declarându-se la nevoie comunişti. La sosirea în Israel, aproape nimeni nu adera la Partidul Comunist israelian, dezamăgind speranţele lui Mikunis, şeful partidului.

Sosirea primului ministru plenipotenţiar Reuven Rubin, în ianuarie 1949, a dat maselor prilejul de a-şi demonstra solidaritatea faţă de Israel.

La 11 februarie 1949, 20.000 de evrei au înaintat cereri de emigrare. Zeci de mii demonstrau în faţa reprezentanţei diplomatice. În fiecare săptămână un vas de emigranţi pornea spre Israel.

Atunci a început şi lupta guvernului român contra reprezentanţei israeliene, acuzând-o de amestec în treburile interne ale României. Guvernul român i-a arestat pe primii activişti sionişti, acuzându-i de organizarea demonstraţiilor şi de distribuirea de fonduri activiştilor ilegali. Ultimul act a fost arestarea tuturor activiştilor şi conducătorilor sionişti.

Răposatul şef-rabin Rosen, analizând în memoriile sale această situaţie paradoxală, susţine că menţinerea alialei se datora presiunii exercitate de masele evreieşti. Guvernul comunist a ajuns la concluzia că îi va fi imposibil să se confrunte cu forţa acestei tendinţe. Înlăturându-i fizic pe sionişti, recrutarea olimilor va fi făcută de "ai noştri". Astfel se explică efortul CDE-ului de a prelua organizarea emigraţiei.

Înaintea fazei de preluare a acesteia, CDE a lansat pe uliţa evreiască o campanie furibundă contra emigrării. Situaţia economică grea din Israel le-a furnizat propagandiştilor CDE-ului argumente contra alialei, colportate de oficiosul lor, "Unirea". Ei exploatau din plin lipsa de locuinţe pentru seriile de nou veniţi din Europa şi Orientul Mijlociu, descriind în culori sumbre taberele de tranzit ("maabarot"), cu corturi de pânză şi barăci de tinichea, în care se ardea de căldură vara şi se îngheţa de frig iarna.

Pentru a mări greutăţile de absorbţie, organizatorii dădeau prioritate bătrânilor, reţinându-i pe tineri. În consecinţă, foarte mulţi emigranţi, lipsiţi de orice suport al rudelor din tânăra generaţie, deveneau total povara tânărului stat. Despărţirea dintre vârstnici şi tineri avea să determine formula "ihud hamişpahot" ("reîntregirea familiilor"), argumentul umanitar pentru redeschiderea porţilor închise.

O întrebare apăsătoare era: cum se face că guvernul român, asistat de CDE, mergea atât de departe încât a putut aresta 250 de conducători sionişti, aruncându-i în închisori, expunându-i la chinuri şi anchete inumane, la procese înscenate, iar relaţiile continuau să fie "business as usual"?

Voi încerca o explicaţie.

Acţiunea de alia din România se desfăşura în două cadre în aparenţă contradictorii: o explozie antisionistă ce lovea în organizaţia tradiţională care se ocupase dintotdeauna de alia, oganizaţia sionistă. În acelaşi timp, un acord politic, aprobat de guvernul comunist, ce avea la bază o cotă de 60.000 de emigranţi pe an.

Această contradicţie se bazează pe interesul ideologic al României, ca partener al blocului sovietic, de a încuraja emigraţia ca un act îndreptat contra imperialismului britanic, care luptă pe toate căile contra emigraţiei, pentru a câştiga simpatia statelor arabe.

În absenţa unui reprezentant diplomatic al Israelului, Ana Pauker simte că interesul noului stat pentru alia este atât de puternic, încât va fi dispus să sacrifice până şi organizaţia sionistă, colaborând şi cu CDE-ul, ca preţ acceptabil pentru a primi masele de evrei.

De aceea comuniştii au dat CDE-ului posibilitatea să ridice capul, să preia organizarea maselor, să trieze comunişti. Transportul urma să fie efectuat direct de către trimişii Statului Israel. De aceea, regimul a îndrăznit să treacă şi la distrugerea fizică a sioniştilor, la arestarea lor.

Este aproape imposibil de imaginat că lupta pentru deschiderea porţilor, eforturile organizatorice, diplomatice, au fost însoţite de o încercare aproape sistematică de a sabota aliaua, de a o încetini şi chiar de a o opri.

Şi cine conducea această luptă?

Nu antisioniştii, nu comuniştii, ci cercuri influente din guvernul israelian.

În teza de doctorat "Olim beseara" ("Emigranţi în furtună"), bazată pe arhivele statului şi ale Comisiei guvernamentale de coordonare, prof. Debora Hacohen descrie acest capitol necunoscut din istoria emigraţiei din România.

La proclamarea Statului Israel, România constituia cea mai mare sursă de alia. Emigranţii de acolo trebuiau primiţi şi absorbiţi.

Dar lipsa de fonduri era cumplită. Se apropia iarna. În Comisia de coordonare, care se ocupa de planificarea alialei, s-a propus înlocuirea corturilor cu barăci de pânză, mai rezistente la vânturi şi ploi. Dar lipseau banii pentru cumpărarea pânzei. Din cauza războiului din Coreea, americanii nu mai livrau corturi. Comisia de coordonare lucra pe baza unei cote de 10.000 de olim pe lună. Cifra nu putea fi respectată. Din toate părţile se făceau presiuni pentru o rezolvare urgentă: din Yemen, din Irak, din Polonia. Aşa a apărut propunerea de a se încetini ritmul imigraţiei din România, sub pretextul că vapoarele sunt supraîncărcate.

(Continuarea în numărul viitor)

● *Hag Pesah Sameah!* ●

În editura "Integral" din Bucureşti
a apărut noul roman
"Bătrânul ieri
şi nenăscutul mâine"
(190 pag.)
de *LIANA MAXY*

Este un roman al emigraţiei şi se referă la noi,
evreii reveniţi în patria strămoşilor.
La fel ca şi în precedentele sale volume:
"NUCLEUL MAGIC" (1986) 482 pag.
(biografia pictorului M. H. Maxy şi a familiei sale)
şi "PUNCTELE MELE CARDINALE" (1994) 196 pag.,
cuprinzând: versuri, nuvele, evocări, portrete, interviuri,
impresii de călătorie, autoarea foloseşte o autentică limbă
literară, un ritm alert şi un stil propriu.

Cărţile pot fi obţinute trimiţând un cec bancar sau poştal pe adresa: P.O.B. 1114, Ramat Gan 52111. Tel.: 7519839

- **BĂTRÂNUL IERI ŞI NENĂSCUTUL MÂINE – 40 shekeli**
- **PUNCTELE MELE CARDINALE – 40 shekeli**
- **NUCLEUL MAGIC – 60 shekeli**

Ne place... ...Nu ne place

Ne place că...

…aşa cum a indicat rav Ovadia Iosef, liderul spiritual al Shas-ului, este permis scobitul în nas în ziua de Shabat.

Nu ne place (însă) că...

…potrivit aceluiaşi rabin, femeile care vin cu perucă la sinagogă vor arde în iad.

Nu ne place că...

…în presa internaţională se face din ce în ce mai stăruitor legătura între banii primiţi cadou de Ezer Weizman de la milionarul Edouard Saroussi, începând din anii '70, şi trecerea bruscă a viitorului preşedinte din tabăra "şoimilor" în aceea a "porumbeilor".

Ne place că...

…vestita actriţă şi cântăreaţă americană Madonna a declarat că ar vrea să mai nască un copil, dar fără să rămână gravidă.

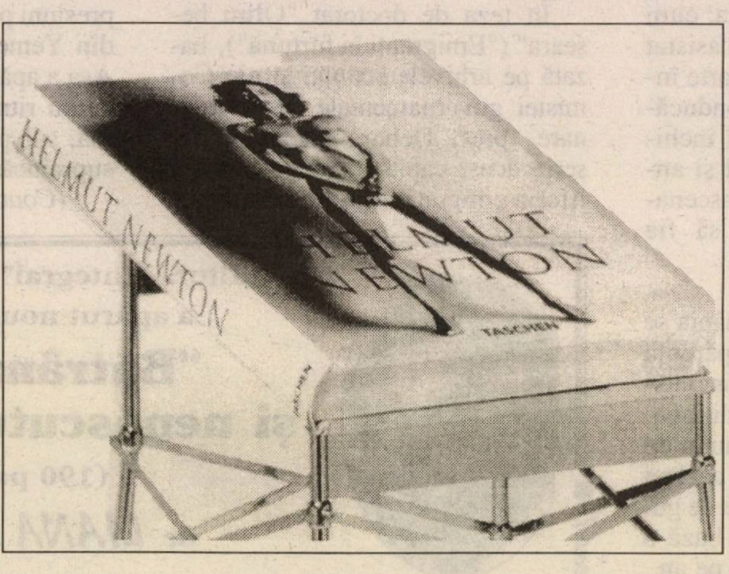

Ne place că...

…48.000 de afişe pentru promovarea alfabetizării, comandate de guvernul de la Londra şi expuse în diferite şcoli, au trebuit să fie retrase urgent şi rupte de pe pereţi, pe motiv că erau pline de greşeli. Astfel, în loc de *vocabulary* scria *vocabluar* şi *vocabluary*, iar în frumoasa lozincă "prin munca fiecăruia", cuvântul *through* (prin) era tipărit *though* (deşi).

Nu ne place că...

…voind să obţină cu tot dinadinsul premiul "Globul de aur" pentru ultimul ei film, "Muza", frumoasa actriţă Sharon Stone a încercat să-i ungă la manşetă pe membrii juriului: ea le-a trimis în acest scop câte-un telefon portabil ultimul strigăt şi un ceas de aur.

Ne place că...

…aşa cum relatează "New York Times", atunci când un cuplu de chinezi americani s-a dus la ginecolog, dorind să afle de ce nu pot face un copil, medicul a descoperit că femeia era virgină.

Nu ne place că...

…recentul album al fotografului englez Helmut Newton (480 pagini) cântăreşte 30 de kilograme, trebuind să fie instalat pe un suport special din metal şi costând vreo 2.000 de dolari.

Ne place că...

…aşa cum aflăm din revista V.I.P. (Bucureşti), Jacqueline Stallone, mama celebrului actor Sylvester Stallone, cunoscută până nu de mult ca astrolog, s-a specializat de curând în fundologie, adică studiul caracterului şi viitorului unei persoane pe baza conturului fundului său. Jacqueline nu face examinări prin pipăirea subiecţilor, ci îi pune pe aceştia să se aşeze pe hârtii impregnate cu cerneală, studiind apoi cu atenţie urma rezultată. După spusele ei, partea stângă a fundului uman indică talentele înnăscute şi personalitatea, în timp ce partea dreaptă relevă perspectivele şi potenţialul persoanei respective. Ne place, de asemenea, să constatăm că apariţia acestei noi ştiinţe ne-a făcut să cădem în fund.

Ne place (cam în aceeaşi ordine de idei) că...

…autorităţile din oraşul sud-coreean Suwan şi-au propus ca, în era noastră, a globalizării, oraşul lor să devină lider mondial în domeniul toaletelor publice. În toaletele cu pricina (580 la număr, practic la fiecare colţ de stradă), scaunele sunt încălzite, se aude muzică de vioară în surdină şi cabinele sunt decorate cu tablouri şi aranjamente florale. După spusele oficialităţilor, săptămânal sunt organizate tururi turistice şi numeroşi sunt aceia care-şi doresc să bea un ceai în aceste toalete publice.

Nu ne place că...

…ambasadorul SUA la Ierusalim, d. Martin Indyck, s-a cam amestecat în treburile interne ale ţării noastre, cerând arabilor israelieni să vină cu toţii la vot în ziua referendumului despre soarta Golanului şi – of course – să voteze, până la unul, în favoarea retrocedării.

Ne place că...

…direcţia postului de televiziune din oraşul Sevilla (Spania) a angajat pe post de prezentatoare a jurnalului de ştiri o frumoasă ziaristă… nevăzătoare; ne place, în acelaşi timp, că prezentatoarea are succes mare de public, *ratingul* emisiunii fiind foarte ridicat; ne place, în sfârşit, că, orb să fii, cinstea te obligă să recunoşti că cei de la TV Sevilla au avut o idee de zile mari, dintre-acelea ce te fac să–ţi păstrezi încrederea în mintea omenească.

Ne place că...

...pe preşedinta Ligii Feministe din Finlanda o cheamă Maarit Pulli.

Nu ne place că...

...firma americană "Otis", cea mai mare fabricantă de lifturi din lume, va lansa în iunie un ascensor dotat cu ecran de Internet, silind astfel oamenii ca în loc de a privi şi ei vreun minut vârfurile pantofilor sau de a admira o siluetă de sex opus, să mai înghită – şi cu acest prilej – vreo paişpe anunţuri comerciale.

Ne place că...

...Nava Barak, frumoasa soţie a primului nostru ministru, apare în public mai puţin decât la începutul guvernării, demonstrând că ştie să asculte glasul opiniei.

Nu ne place că...

...regretata cântăreaţă Ofra Haza a murit de AIDS (Sida); nu ne place că, atunci când artista fusese internată în spital, familia a refuzat să dezvăluie natura bolii, bălăcindu-se în minciuni şi închipuindu-şi, cam tembel, că nu se va afla despre ce e vorba; nu ne place că medicii (care ştiau *totul*) nu au avertizat pe cei din jur (surori, femei de serviciu) să se păzească; nu ne place că aceşti medici se mai plimbă în libertate, în loc să zacă, pe o rogojină, la Abu Kabir.

●

Boxerul american Oscar De la Hoya, fost campion mondial la categoria welter, a fost acuzat de viol. Nu e prima oară. Pugilistul a mai fost acuzat de-asemenea faptă în 1996, dar a scăpat de condamnare.

Acuma, însă, se pare că a-nţărcat bălaia; şi că Hoya pe coajă.

Ne place că...

...străduindu-se să-şi mărească cifra de afaceri şi să atragă clienţi din toată Italia, întreprinderile de pompe funebre din Sicilia au anunţat că oferă 50% reducere la înmormântări.

Ne place că...

...responsabilii cu turismul din comuna Les Karelis, din Savoia, Franţa, au organizat o cooperativă (hoteluri, restaurante, echipamente de schi etc.) care-i taxează pe vizitatori nu după preţurile pieţei, ci după... venitul acestora. Băieţii stabilesc tarifele pe baza foii de impozite a turistului: cine câştigă mai mult, plăteşte mai mult, cine câştigă mai puţin, plăteşte mai puţin.

Nu ne place că...

...numitul Jorg Haider, care strâmbă nemaipomenit din nas à propos de lumea din răsăritul Europei, întrebat fiind de-un ziar londonez ce părere are el despre dorinţa României de-a adera la Comunitatea Europeană, s-a exprimat cam aşa: "Ah, hoţii de buzunare din România!"

Ne place că...

...englezoaica Christine Forman, care suferea din pricină că nu se vedea cu rudele şi prietenii decât la înmormântări (se mai întâmplă şi prin ţări mai calde!), şi-a organizat propria înmormântare. Ea a dat un anunţ la gazete, aşa cum se cuvine, şi, în ziua ceremoniei funebre, a avut plăcerea să se întâlnească la cimitir cu toate rudele, inclusiv cele din străinătate, şi cu o mulţime de amici şi cunoştinţe.

Nu ne place că...

...borfaşii de la primăria din Natania obişnuiesc să vină tam-nisam prin casele oamenilor, pentru a măsura (încă o dată...) suprafaţa apartamentelor şi a constata (de parcă ar fi un făcut) că locuinţele-s mai mari decât se ştiuse până acuma şi că, deci, locatarii trebuie să plătească o *arnonă* mai piperată; nu ne place tărăşenia asta, cu atât mai mult cu cât ea poate fi întâlnită şi prin alte oraşe, unde grangurii de la primării încearcă să stoarcă, prin metoda sus-amintită, cât mai mulţi bani pentru finanţarea călătoriilor lor pe la New York şi pe Coasta de Azur, cu *business class*.

Ne place că...

...în revista "Privirea", din Bucureşti, am citit, sub semnătura lui Mihai Tatulici, următoarea poveste despre napolitani:

«Dacă la Neapole, oraşul marilor capi ai Mafiei, intri într-o cafenea şi ceri o cafea preplătită, s-ar putea să ai surpriza să o primeşti. Altcineva, un necunoscut, înaintea ta, a plătit în avans 2-3 cafele. Pentru cei care vor veni după el şi nu au bani de-o cafea. O să întrebaţi de ce nu ia chelnerul banii, de ce nu-i cere patronul şi, mai ales, de ce se respectă regula. Nu ştiu. Ştiu că am aflat de regulă, am cerut o cafea preplătită şi am primit-o pe gratis.

În timp ce o beam, liniştit şi încântat, în barul cu pricina a intrat un zugrav. Se cunoştea după salopetă. A comandat şi el o cafea şi a plătit trei. Lăsând, aşadar, celor care vor veni după, încă două cafele preplătite. L-am întrebat de ce a făcut-o, repede, să nu-l pierd. Habar n-am, mi-a răspuns zugravul, aşa am apucat de la tata. Şi tata de la bunicu'.»

Nu ne place că...

...intelectualii subţiri şi imparţiali din conducerea Centrului Cultural Francez din Ierusalim au expus sub titlul "Palestina 1948 – 50 de ani de la Al-Nakba" (catastrofă), o hartă a Israelului alcătuită din oraşe şi sate care "au fost depopulate de arabi din cauza invaziei sioniste". Ne place, în schimb, că apucând să vadă cu ochii lui această contribuţie a Centrului la întărirea continuă a legăturilor de prietenie dintre Franţa şi Israel, filozoful francez Alain Finkelkraut le-a ars, fără jenă, pe japiţele cu leafă de la Quai d'Orsay, într-un articol din cotidianul parizian "Libération".

Ne place că...

...actriţa americană Pamela Anderson (32) şi soţul ei, actorul Tommy Lee (37), au hotărât, după ce divorţaseră, să se recăsătorească, pe o plajă californiană, la lumina lunii... şi în pielea goală. Ne place de asemenea că frumoasa Pamela a renunţat la siliconul cu care-şi mărise sânii, revenind la starea lor naturală, care nu e câtuşi de puţin de dispreţuit.

Pamela Anderson

Nu ne place că...

...printre muşterii presei de la Bucureşti se numără şi cetăţenii israelieni Iosef Stark şi Gerald Gutterman, acuzaţi de escrocherii în legătură cu falimentara "Credit Bank".

Ne place că...

...după ce pomenisem de cofetăria Hemingway de la Budapesta, avem prilejul (şi datoria) să vă anunţăm că există şi la noi un restaurant cu acelaşi nume, pe strada Herzl, din Tel Aviv.

Nu ne place că...

...Muzeul Falusurilor din Rejkavik, capitala Islandei, şi-a închis porţile pe motiv că lipsesc două exponate esenţiale şi sine qua non: un penis de balenă şi unul de om. Ne place însă că, potrivit ziarelor din insulă, pescarii islandezi s-au angajat să procure cele necesare de la o balenă, iar un bătrân în vârstă de 88 de ani şi-a lăsat, prin testament, penisul, care urmează a fi expus la muzeu după moartea posesorului.

Nu ne place că...

...aşa cum a dezvăluit d. Iuval Rahlevski, responsabilul cu salarizarea din Ministerul de Finanţe, la Kupat Holim al Histadrutului, în ciuda crizei financiare grave în care se zbate instituţia, 29 de funcţionari superiori (adică ştabi) încasaseră bine mersi lefuri de 55.000 shkalim pe lună; această chestie nu ne place nici în ruptul capului, cu atât mai mult cu cât marii mahări de la Histadrut sunt toată ziua bună ziua cu mâi haverule în gură şi lozinci întru dreptate socială.

Ne place că...

...bulgarul Marin Jivkov, taximetrist în oraşul Svistov, a cerut tribunalului să-i aprobe schimbarea numelui în acela de Manchester United.

●

Ilan Mor-Hai, gabai de felul lui, a violat o fată de 15 ani în sinagoga de care se îngrijea.

Să Mor dacă nu-ţi vine să strigi în gura mare: Hai sictir!

●

● Hag Pesah Sameah! ●

EUROPA-OST Ltd.
Str. Pinsker 2, Tel Aviv
Str. Şmariahu Levin 14 A, Haifa

Despăgubiri pentru
MUNCA OBLIGATORIE
din timpul ocupaţiei fasciste

A început înscrierea

Din Tel Aviv şi centrul ţării – adresaţi-vă
la biroul din Tel Aviv, str. Pinsker 2
tel. 03-5250404
Din Haifa şi nordul ţării – adresaţi-vă
la biroul din Haifa, str. Şmariahu Levin 14 A
(colţ cu Herzl 13)
tel. 04-8628258

Sînteţi rugaţi să telefonaţi
pentru a stabili ziua şi ora de întîlnire

MARIUS MIRCU

GREŞELILE DE TIPAR :

UNUL DIN FARMECELE VIEŢII

Toată lumea mai şi greşeşte, de ce n-ar greşi şi corectorii ? Numai că greşelile pe care ne-am obişnuit să le numim "de corectură" nu se datoresc corectorilor, nu ei sunt autorii lor, ci culegătorii, tipografii. Corectorii n-au decît "meritul" că nu le-au sezisat, că le-au tolerat.

Greşelile – să le numim de tipar – sunt de două categorii : unele ne amuză, altele ne înfurie.

Vreau să arăt că şi eu am fost, nu de puţine ori, "victima" tipografului şi a complicelui său, corectorul. Cele mai multe asemenea greşeli sunt înţelese (adesea chiar neobservate) de cititori : unele, însă, tare mai sunt buclucaşe ! Am să vă ofer un bucheţel.

O greşeală pentru care eu am fost admonestat, dar cu totul pe nedrept, s-a datorat unei simple litere greşit redate, dintr-un titlu la o cronică a mea din ziarul bucureştean "Gazeta", cu privire la un spectacol. Eu scrisesem "O seară de pomină cu G. Timică". Mă amuzasem nespus, ca şi restul spectatorilor, la o comedie dominată de cunoscutul actor. Numai că, în ziar, litera i din cuvîntul "pomină" a fost înlocuită cu a. Vă închipuiţi ce a ieşit ! Însă direcţia teatrului m-a învinuit că am făcut-o anume.

Tot într-un articol din "Gazeta" scriam despre cineva că s-a dovedit o adevărată personalitate ; în ziar a apărut "personulitate".

O singură literă schimbată (sau lipsă, sau în plus) şi ce de-a buclucuri ! Într-un articol din ziarul "Naţiunea" scriam despre nişte nevinovate "fiare de călcat" ; mi-a fost sustrasă litera l de la al treilea cuvînt ! Atunci mi-am dat seama că nu întîmplător se fac anumite greşeli (de fapt preferinţe) : corectorul, tipograful optează automat pentru un cuvînt de mai largă circulaţie !

În gazeta din Bacău "Bacăul", unde am continuat să scriu şi cînd nu mă mai aflam în oraşul meu natal, am publicat un articol cu titlul "Un reportaj ratat", arătînd cum am scăpat ocazia să realizez un anumit reportaj. La ultimul cuvînt din titlu, litera t de la mijloc a fost transformată de tipograf în h, nu fără oarecare justificare. Sigur, a fost mai amuzant ! Iar cînd am relatat o situaţie în care doi cetăţeni, deşi certaţi, s-au ajutat într-o anume împrejurare reciproc, în ziar ultimul cuvînt a apărut *reciporc*. "Curată porcărie" a exclamat unul din cei doi, dar nu de necaz, ci de haz.

Ce bucluc a ieşit cînd, într-o telegramă adresată unei Bănci de către un mare creditor, "Voi achita negreşit întreaga datorie pînă la sfîrşitul lunii", la ultimul cuvînt litera n a fost înlocuită cu vecina ei m.

O penibilă, chiar dramatică greşeală a apărut în ziarul "Universul" din Bucureşti, pe vremea cînd lucram în apropiere. Funcţiona în România o mare şi merituoasă instituţie pentru protecţia mamei şi a copilului, condusă de o persoană din familia regală. Cu prilejul unei aniversări, ziarul i-a consacrat paginile din mijloc, cu titlu mare, întins pe ambele pagini : "FALNICA INSTITUŢIE PRINCIPELE MIRCEA". În ziar, însă, prima literă din primul cuvînt din titlu a fost înlocuită cu J. Se pare că nu a fost întîmplător.

Aflîndu-mă încă în România, în concediu la mare, am scris Sarinei, secretara "Jurnalului copiilor" la care îndeplineam funcţia de redactor-şef, anumite instrucţiuni. După cîteva zile am primit o telegramă : "Sarina a fost executată". Alarmat, am telefonat la redacţie. Mi-a răspuns chiar... executata. Ea telegrafiase că "Sarcina a fost executată".

Una nostimă mi s-a întîmplat la un reportaj balnear în care aminteam şi de Băile Felix de lîngă Oradea. În ziar a apărut "Băile Felix Aderca". Am stat de vorbă cu tipograful : avea, într-adevăr, un surplus nefericit de cunoştinţe pe care ţinea să le valorifice.

Una din cele mai... ingenioase greşeli tipografice s-a întîmplat, din fericire, nu mie. La ziarul "Rampa", dacă îmi amintesc bine, scrisese un redactor despre cineva, comparîndu-l cu Ianus cel cu două feţe. Cum credeţi că a ieşit în ziar ? "Anus cel cu două fese" (se pare o răutate greşită anume).

Vreau să arăt că nici aici, în Israel, nu am scăpat de greşeli tipografice. Pot înşira multe, însă n-ar folosi la nimic, tipografii (culegătorii), corectorii îşi au tradiţiile lor, ei sunt auxiliari deosebit de preţioşi ai gazetarilor, ai scriitorilor, dar şi ei nu-s decît oameni, a greşi este o însuşire profund omenească. Ar fi o imensă greşeală să fim lipsiţi de... greşeli, e unul din farmecele vieţii !

Într-o publicaţie din Tel Aviv evocam o anumită întîmplare din România, în legătură cu căile ferate (“Acarul Păun – Deraierea de la Vintileanca”). Drept urmare, mi-au telefonat sau scris cîţiva cititori că de ce “umblu cu porcării ?”. Cam aveau dreptate. Folosisem, pentru căile ferate române, expresia scurtată, obişnuită, C.F.R. Tipograful nu a fost de acord, şi în loc de F a pus – cer scuze – U. Totul cu majuscule. Parcă săreau în ochi din pagină cele trei litere neruşinate !

Greşeala de tipar : o armă teribilă a presei, din momentul în care s-a descoperit că poate fi şi voluntară, adică provocată anume, ca… din eroare !

Nu mă îndoiesc că, la locul respectiv, “Dicţionarul neconvenţional” va introduce şi un asemenea subiect, deşi convenţional.

● Hag Pesah Sameah! ●

SHIBOLET
COMPUTER SERVICE

computere noi
ultimul tip
preţuri avantajoase

SERVICIU
ŞI ÎMBUNĂTĂŢIRI

●

Tel. 03-5628221

L
I
M

REŢEAUA
MAGAZINELOR
DE CARTE
ROMÂNEASCĂ

Ultimele noutăţi la LIM

AFULA: Kikar Atzmaut 7 (În pasajul Ophir Center)
TEL.: 06-6596014
ASHDOD: Merkaz Mishari Daled, magazin nr. 33 Haim Schapira
Tel.: 08-8665388
BAT YAM: Str. Balfour 60. Tel.: 03-6592484
BEER-SHEVA: Str. Histadrut 56. Tel.: 07-6236738
HAIFA: Str. Herzl 61 (Kikar Talpiot). Tel.: 04-8671292
IERUSALIM: Str. Yaffo 63 (în pasaj). Tel.: 02-6250612
NATANIA: Str. Smilanski 10 (în pasaj). Tel.: 09-8615860
PETAH-TIKVA: Str. Pinsker 9. Tel.: 03-9040225
RISHON LE ZION: Str. Rotschild 9. Tel.: 03-9698724
RISHON LE ZION: Str. Herzl 47. Tel.: 03-9671807
TEL AVIV: Str. Solomon 20 (vechea Tahana Merkazit).
Tel.: 03-6873606
TEL AVIV: Str. Allenby 48. Tel.: 03-5175877
TEL AVIV: Staţia nouă de autobuze, et. 3, magazinul nr.3243
(sub Mac Donald). Tel.: 03-6877949

Direcţia: tel. 03/562-0711, 562-0714
Iolanda: pelefon 054/829-163

CASETE AUDIO cu:

Poveşti pentru copii
Muzică uşoară şi populară românească

● Hag Pesah Sameah! ●

Nou!

În editura MINIMUM
a apărut

NOI, COPIII
STRĂZII LECA
de IULIUS IANCU

«"Noi, copiii străzii Leca" nu şi-a propus să vorbească nici despre un oraş, nici măcar despre un cartier, ci despre o stradă. Obiectivul e mic, o celulă de viaţă doar, însă dr-ul Iancu îl priveşte la microscop – cam aşa cum făcea cu globulele de sânge în laboratorul tinereţii sale universitare – şi ne arată apoi, cu degetul, minirealităţile străzii examinate.»

Al. Mirodan

"Noi, copiii străzii Leca" este o lume de oameni simplu, cinstiţi, muncitori şi curaţi la suflet – lume în care m-am născut şi după ale cărei norme nescrise am trăit şi continui să trăiesc.

Autorul

Autorul aduce la cunoştinţa cititorilor că, din păcate, cartea s-a epuizat.

Cartea prezintă un document istoric şi literar asupra unei străzi distruse.

Autorul speră că se vor găsi organizaţii, instituţii sau societăţi care să sprijine reeditarea acestei cărţi în editura MINIMUM, pentru a satisface cererea numeroşilor solicitatori.

G. IOSUB

Da, da, ţărani evrei în România

De vorbă cu dr. Avram Rosen, doctor în economie

- **Am ajuns director adjunct la C.S.P., dar având rude în străinătate am fost retrogradat economist 2**
- **Cum trebuia să i se prezinte un raport lui Ceauşescu**
- **Când am devenit bigam…**

Născut în 1928 la Bârlad, dl. Avram Rosen, doctor în economie, a lucrat în România timp de 33 de ani la C.S.P. (Comitetul de Stat al Planificării). În paralel a predat, ca profesor, la A.S.E. (Academia de Ştiinţe Economice). A publicat peste 80 de lucrări, printre care şi unele în legătură cu contribuţia evreilor la dezvoltarea şi modernizarea industriei româneşti.

G. Iosub: *Ce amintiri aveţi din Bârladul natal?*

Avram Rosen: Tatăl meu, Mendel, a avut mai întâi o prăvălioară, dar cea mai mare parte a vieţii sale a fost funcţionar. Mama, Ana, a fost educatoare la o grădiniţă de copii. Şcoala primară şi primele trei clase de liceu le-am făcut la Bârlad. Au venit însă legiuirile rasiste şi am fost nevoit să întrerup şcoala. Aş fi putut urma la liceul evreiesc, dar părinţii mei nu aveau mijloacele necesare pentru a-mi plăti taxele şcolare (în afară de mine, le mai aveau de întreţinut şi pe cele două surori ale mele). După 23 august am recuperat, învăţând în particular şi dând într-un singur an examenele pentru trei ani, după care am urmat ultimele două clase, în mod normal, la liceul "Codreanu". Am fost stimulat de bunicul meu din partea mamei, care dorea foarte mult să-mi continui învăţătura.

G. I.: *Şi desigur aţi plecat la Bucureşti pentru a vă înscrie la Institutul de Studii Economice?*

A. R.: N-aţi ghicit. Pe mine, pe atunci, mă trăgea aţa spre Facultatea de litere şi filologie, unde predau Călinescu, Vianu, Byck etc. Paradoxal e faptul că la această facultate a luat fiinţă şi un cerc de economie, de care am fost atras până-ntr-atât, încât în anul următor m-am înscris la Institutul de Studii Economice. Student fiind, am fost trimis, ca bursier al statului român, la Facultatea de Economie Generală din Moscova, pe care am absolvit-o în 1954. Doi ani mai târziu am obţinut titlul de doctor, acordat de A.S.E.

G. I.: *După terminarea studiilor unde aţi lucrat?*

A. R.: Am fost repartizat în 1954 la C.S.P., unde m-am ocupat de sinteze economico-financiare. În 1960 am fost numit şef de serviciu, iar în 1971 am fost avansat director adjunct al Direcţiei de prognoze. În 1973 una din surorile mele a emigrat în S.U.A., iar eu am fost retrogradat ca şef de serviciu. În 1986 fiica mea a făcut alia în Israel, iar eu am fost "transferat" ca economist 2 la Centrul de Calcul al C.S.P.

G. I.: *Aţi lucrat o perioadă îndelungată la C.S.P. Ce ne puteţi spune în legătură cu activitatea acestei instituţii importante într-un stat socialist? Conducerea de partid şi guvernul ţineau cont de sintezele care le erau oferite de C.S.P.? Un regretat prieten al meu, acad. Costin Murgescu, care a fost director al Institutului de Conjunctură Economică Mondială, mi se plângea că executivul nici nu lua în seamă prognozele pe care le întocmea, că nici un ministru nu se uita peste ele.*

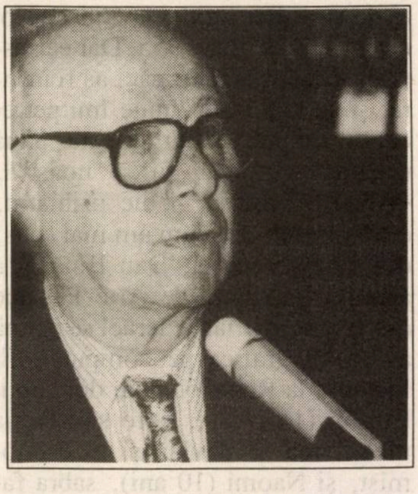

Dr. Avram Rosen

A. R.: Trebuie să spun că la C.S.P. lucrau oameni pregătiţi, care îşi cunoşteau meseria, dar interveneau şi aici factori subiectivi. Se dictau de sus nişte dispoziţii care ne puneau în încurcătură. Noi încercam să pregătim planuri cât mai apropiate de realitate, dar nu întotdeauna propunerile noastre erau luate în considerare.

Dar nu numai atât. Se făcea uneori mare caz pentru lucruri de mică importanţă. De exemplu, la un raport la care am lucrat şi eu, prezentat conducerii de partid, erau anexate şi nişte tabele cifrice. Ori, în loc să se discute problemele de fond, preşedintele de atunci al C.S.P.-ului, Maxim Berghianu, a ţinut să mă cheme urgent de acasă şi să-mi facă observaţia că un tabel cu nişte cifre nu era trecut pe aceeaşi pagină, ceea ce "ar fi făcut ca tovarăşul Ceauşescu să fie nevoit să întoarcă pagina pentru a vedea continuarea…". Astăzi întâmplarea sună hazliu, dar atunci era socotită o problemă gravă şi am fost ameninţat cu suspendarea salariului pe trei luni. Până la urmă însă am fost iertat.

G. I.: *Şi în Israel când v-aţi stabilit?*

A. R.: Acum şapte ani, în 1993. Abia astăzi pot spune că am întradevăr cei şapte ani de-acasă… Am venit cu soţia mea, Paula, care a terminat dreptul şi a lucrat în calitate de consilier juridic la C.E.C. Noi ne-am căsătorit în 1955. Dar ea susţinea că sunt bigam, căci aş fi însurat şi cu C.S.P.-ul, unde îmi petreceam timpul de dimineaţa până noaptea târziu… Fiica noastră, Gabriela Binder, medic psihiatru, era în Israel, aşa cum am mai spus, din 1986. Soţul ei, Dan Binder, a absolvit Institutul de Arte Plastice din Bucureşti, iar în Israel se ocupă acum cu grafica pe computer. Ei locuiesc la Rehovot şi au doi copii: Efraim (14), care, spre satisfacţia mea, vrea să devină şi el economist, şi Naomi (10 ani), sabra familiei. Amândoi copiii vorbesc cu bunicii pe limba lor – cum spun ei – adică româneşte, şi ne ajută să vorbim corect ivrit…

G. I.: *La Bucureşti v-a apărut o carte intitulată "Participarea evreilor în dezvoltarea industrială a Bucureştiului". Cum aţi ajuns la această preocupare?*

A. R.: În România am colaborat cu Centrul de Istorie al Evreilor, de pe lângă Federaţie. Am simţit că e o obligaţie a mea, ca evreu şi ca cercetător al diferitelor aspecte ale economiei româneşti, să mă ocup şi de cercetarea istoriei economice a evreilor din România. Asta, mai ales, ca să combat prejudecata că evreii s-ar fi ocupat aproape toţi de comerţ şi n-ar fi contribuit la crearea de bunuri materiale. Las de o parte faptul că existau zeci de mii de meseriaşi evrei, dar au fost şi numeroşi întreprinzători evrei, care au creat fabrici şi uzine, contribuind la industrializarea şi modernizarea României şi la crearea a mii de locuri de muncă.

Fiind încă la Bucureşti, am fost invitat în 1991 la Tel Aviv, la prima conferinţă internaţională privind istoria evreilor din România, unde am prezentat o comunicare în domeniul de care mă ocup. Cartea despre care aţi pomenit mai înainte am terminat-o în 1992, dar a apărut în 1995, când eu eram deja în Israel, unde am găsit un mediu prielnic de lucru cercetărilor mele privind istoria evreilor din România în cadrul Centrului Goldstein-Goren de pe lângă Universitatea din Tel Aviv.

G. I.: *Am asistat în 1998, la Universitatea din Tel Aviv, la o sesiune specială închinată celor 50 de ani de relaţii dintre România şi Israel. Dumneavoastră aţi susţinut o comunicare din care reieşea că relaţiile economice dintre cele două ţări sunt şi mai vechi, încă din timpul când Palestina era sub mandat britanic.*

A. R.: Îndelungate cercetări de arhivă au reliefat o intensă activitate comercială cu mult înainte de crearea Statului Israel. O contribuţie esenţială au avut-o Camerele de Comerţ mixte, înfiinţate în 1933 la Bucureşti şi Tel Aviv. România importa în deosebi citrice şi exporta în special produse petroliere, cherestea şi produse agro-alimentare. Interesant e faptul că în 1938 România se situa pe locul al treilea în importul palestinian. La asta au contribuit negustorii evrei din România şi comercianţii evrei originari din România care făcuseră alia în Ţara Sfântă, unii dintre ei încă înainte de primul război mondial.

G. I.: *În încheiere mai am o singură întrebare: la ce lucraţi acuma?*

A. R.: Caut să lărgesc cadrul contribuţiei evreilor de la industrializarea Bucureştiului la cea a întregii Românii interbelice, lucrare amplă, de circa 400 de pagini, pe care sper să o termin în acest an. Pentru aceasta am investigat în ultimii 4-5 ani importante documente aflate în arhivele româneşti. Mai am în proiect să efectuez o lucrare despre contribuţia evreilor la dezvoltarea agriculturii româneşti. Şi nu va fi vorba de moşieri şi arendaşi (care şi ei au ajutat la modernizarea acestei ramuri, deşi au fost huliţi de către antisemiţi), ci de ţărani evrei, care şi-au lucrat propriile pământuri în Maramureş, Transilvania şi Basarabia, unii dintre ei, în vechiul regat, împroprietăriţi ca veterani de război.

În încheiere aş dori să spun că mă ghidez în cercetările mele după ceea ce spunea publicistul Horia Carp în 1937 referindu-se la evrei: "Noi rămânem cu munca de veacuri în istoria României, muncă creatoare în toate domeniile economiei, pe care … vom căuta să o cercetăm în toată desfăşurarea … ca să o fixăm măcar pentru frumuseţea ei şi pentru cinstirea adevărului".

G. I.: *Vă mulţumesc.*

Bursa personalităţilor din alia

În urcare

Gita Munte, actriţă: modul cum interpretează personajul Rose, din melodrama cu acelaşi nume de Martin Sherman (SUA) pe scena teatrului "Cameri", din Tel Aviv, a întrunit sufragiile unanime ale publicului şi criticii.

Sergiu Natra, compozitor: lucrarea sa pentru două piane "Tablouri sonore pentru Sivan şi Gil" – constituind o tentativă originală de a realiza o "conversaţie" între doi pianişti, a obţinut un succes deosebit cu prilejul concertului de la Muzeul Recanati, din Tel Aviv.

În scădere

Avraham Poraz, deputat din partea partidului Shinui: anunţul publicat de cunoscutul parlamentar în ziare, prin care cerea ca fostul preşedinte român Ion Iliescu să fie considerat, practic, *persona non grata* în Israel (din cauza atitudinii sale faţă de restituirea proprietăţilor din România) a fost considerat în rândurile alialei drept excesiv şi deplasat.

I. SCHECHTER ŞI LESBIENELE

Chiar şi în ţara asta a tuturor scandalurilor, unele scandaluri provoacă mirare fiindcă izbucnesc acolo unde te-ai fi aşteptat mai puţin. De data aceasta este vorba de un scandal în centrul căruia s-a pomenit confratele I. Schechter, acuzat de a fi homofob.

Luna trecută, la rubrica sa "Semafor" din "Tribuna - Magazin" el a scris o notă apropo de cartea arhitectei Aviva Evron din Kiriat Ono, o lesbiană declarată care îşi relatează aventurile sexuale. Schechter a fost şocat aflând că autoarea cărţii este originară din Tecuci. Pentru a se înţelege mai bine natura scandalului, reproducem nota din "Tribuna Magazin":

DE LA TECUCI
LA KIRIAT ONO

"Aviva Evron, arhitectă din Kiriat Ono, a scos o carte în ivrit în care povesteşte trezirea la conştiinţa de lesbiană şi curajul de a hotărî să trăiască cu prietena ei, Iudith.

Aviva e din Tecuci. Eu sunt din oraşul vecin, Bârlad. Noi n-am auzit acolo, în copilărie, de asemenea căsătorii unisex. Nici n-au existat. Eram înapoiaţi? Poate...Dar acum prea de tot ne-am dezvoltat

Deputata Yael Daian şi alte feministe din Kneset luptă şi dă-i, dă-i şi luptă pentru drepturile homosexualilor şi lesbienelor. Ce drepturi? Naziştii şi comuniştii i-au oprimat, dar în Israel nu ştiu să fi fost persecutaţi.

Ei cer să fie consideraţi normali. Normali? E o problemă. În orice caz iudaismul nu-i recunoaşte ca fiind normali, dar nici nu cere să fie sancţionaţi în vreun fel pentru că s-au născut cu asemenea tendinţe sexuale. Vezi însă că homosexualii nu stau cuminţi în banca lor. Aici e buba. Ei atacă şi racolează băieţi fragezi şi fete necoapte. Din acest punct de vedere ei constituie un pericol , un mare pericol pentru societatea în care trăiesc şi alţi oameni normali - bărbaţii care se simt atraşi de femei şi femeile care au cârlig la bărbaţi.

Ar trebui să ia fiinţă în Kneset şi un lobby care să apere drepturile noastre, ale heterosexualilor. "

La scurt timp după apariţia acestei note, am primit la redacţie următoarea reacţie a arhitectei Aviva Evron:

"Editorul revistei "Tribuna" a profitat de ştirea "senzaţională" a naşterii mele în România şi a publicării cărţii mele pe tema lesbiană pentru a-şi exprima părerea despre homosexuali, pe prima pagină a ziarului său. Pentru mai puţin de atât preşedintele statului, dl. Ezer Weizman a fost nevoit să-şi ceară scuze şi să-şi recunoască ignoranţa.

Cu aroganţă, anunţă dl. Schechter că în Bârlad, oraşul său natal, nu exista coexistenţa între persoane de acelaş sex. Este greu de crezut. Din leagănul istoriei constituie homosexualii circa 10% din populaţie, inclusiv cea a Bârladului, şi numai frica de a confrunta acest subiect sensibil l-a împiedicat a vedea ceea ce se petrecea sub ochii săi, probabil în taină.

Ce drepturi se cuvin homosexualilor - se întreabă cu falsă candoare - doar nu sunt prigoniţi în Israel? Înţeleg că aceasta este culmea realizărilor din punctul de vedere al d-lui Schechter dar din păcate nici asta nu este exact. Chiar dacă statul şi legile nu persecută homosexualii, încă trebuim să ne luptăm zi de zi contra stigmelor şi a ideilor preconcepute.

În ceea ce priveşte legile ţării - suntem departe de egalitate: nu ne bucurăm de drepturi de moştenire, de împrumuturi, de drepturi de emigraţie sau de adoptare asemănătoare altor perechi. În aceste privinţe suntem doar la începutul drumului. Partea interesantă este că acordarea drepturilor homosexualilor nu loveşte în drepturile celor atraşi de sexul opus.

Dl. Schechter afirmă că iudaismul nu-i consideră pe homosexuali "normali". A devenit specialist în iudaism şi în respectarea obligaţiilor religioase? Iudaismul nu se ocupă cu "normalitatea" (aceasta este o noţiune aparţinând secolului 20) dar interzice homosexualitatea. Aici ţin să amintesc că interzice de asemenea adulterul, mâncatul carnei de porc, pictura şi sculptura corpului uman şi circulaţia motorizată de Shabat.

Cei care se ocupă cu "normalitatea" - psihologii şi alţi terapişti nu mai consideră în ultimii 30 de ani homosexualitatea ca perversiune ci ca o tendinţă sexuală diferită şi legitimă.

În ceea ce priveşte pericolul pentru societate. Ademenim suflete fragede, după părerea d-lui Schechter. Care este pericolul? Ce este rău în a înlesni tineretului alegerea potrivită înclinaţiilor lor, în a le spune că sunt bine aşa cum sunt. Oare preferă dl. Schechter să fie loviţi cu pietre? Să fie jigniţi, înjuraţi, bătuţi din cauza că au asemenea tendinţe? Oare crede că alegem această cale din cauză că este uşoară? Din cauză că am citit despre ea în ziar? Oare este preferabil ca tineri să fie alungaţi de-acasă de către părinţii lor sau să se sinucidă (cel mai mare procent de sinucideri în rândul adolescenţilor este pe acest fond)? Este oare preferabil să devină nenorociţi şi frustraţi din cauza unor opinii ca cea a d-lui Schechter?

Şi în concluzie, d.le Schechter, aceste persoane pe care le urâţi întratât se află pretutindeni în jurul d-tale: la tipografie, la supermarket, la garaj, în avioane şi pe scenă. Ei citesc ziarul d-tale (sper că nu pentru încă mult timp), sunt fiii prietenilor d-tale. Astăzi este vorba de mine, mâine va fi vorba de nepotul sau secretara d-tale. Dacă vă veţi da osteneala la timp, veţi mai avea posibilitatea de a înţelege şi de a vă însuşi spiritul anilor 2000. Dacă nu - regret pentru d-ta şi pentru cei din jurul d-tale"

Dar a mai fost o reacţie. În suplimentul ziarului "Haaretz" din 10 martie a apărut o notă sub titlul "Cum se spune homofob în româneşte?" semnată de ziarista Orna Oşri. Ea îi telefonase lui Schechter după apariţia notei lui pentru a-l lua la rost.

- Domnule Schechter, de unde aveţi asemenea idei avansate?

- De unde? Din capul meu. Eu nu am exprimat idei fasciste. Am scris doar că este vorba de un pericol pentru familii şi pentru societate. O societate democrată trebuie şi ea să se apere. Eu, întradevăr, nu am suferit personal de o asemenea tragedie, dar am auzit destule poveşti tragice despre oameni care şi-au pierdut copiii. Cât despre cartea arhitectei Evron, ea este pur şi simplu o propagandă în favoarea unui sex de un tip cu care nu suntem obligaţi să fim de acord

* *

...L-am acostat cu telefonul pe Schechter fiindcă ne-am închipuit că este iritat şi necăjit de ecoul pe care l-a avut nota sa. Iată reacţia lui:

- Sunt mişcat de grija pe care prietenul Mirodan o are pentru nervii mei. Dea Domnul să mi-i menajeze întotdeauna! De data aceasta însă nu am motiv de iritare fiindcă arhitecta Evron a răspuns sincer şi într-o formă civilizată.

Casa de vîrstnici
Mişkenot Dizengoff Ltd.

Cel mai elegant complex de locuinţe pentru populaţia de vîrsta a treia, în inima Tel Aviv-ului
Cu autorizaţia şi sub supravegherea Ministerului Muncii şi al Ocrotirilor sociale

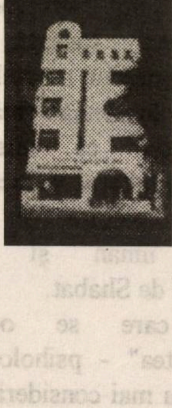

* Pensiune completă – cinci mese pe zi
* Supraveghere medicală 24 de ore pe zi
* Atitudine călduroasă şi familială
* Un lobby elegant * Parcare
* Sală de mese luxoasă * Televiziune prin cabluri
* Pază şi securitate 24 de ore pe zi
* În fiecare cameră – duş şi toaletă, telefon, aer condiţionat şi frigider
* Variate activităţi sociale, gimnastică, concerte, fizioterapie, etc.

Hag Pesah Sameah!
2000 BEST BUSINESS AWARD

Arlozorov 23, Tel Aviv
Tel. 03-5272846/7
Fax: 03-5273174
www.mishkanot. co. il

La noi plătiţi mai puţin şi primiţi mai mult!

ETC... ETC...

Iosef Serousi cu Avi Millo, ambasadorul Israelului la Bucureşti (stânga) şi David Collins, ambasadorul Canadei

••• Ce legătură există între scandalul legat de cadourile primite de preşedinele Ezer Weizman şi noul magazin "Nr. 36" (aşa-i zice) care s-a inaugurat recent, cu whisky la discreţie, personalităţi (V.I.P.) şi bufet bine asortat, la Bucureşti?

Serousi sărutându-se cu frumoasa actriţă Florina (Ţuca) Cercel, de la Teatrul Naţional

"Monsieur Serousi, o gazdă perfectă"; aşa sună explicaţia la fotografia din revista "Privirea" (Bucureşti), publicaţie din care am luat şi celelalte instantanee

Ei, uite că există. Patronul reţelei internaţionale de prăvălii cu rochii de damă şi bluze ultimul răcnet este d. Iosef Serousi, fratele vestitului multimilionar evreo-francez Edouard Serousi, adică al cetăţeanului din pricina căruia Ezer Weizman a intrat în bucluc. Cu prileul inaugurării, firma a prezentat o colecţie de modă, numită "Miss Serousi". Sincer vorbind, noi am fi preferat una intitulată "Mister Serousi": poate că, privind-o cu atenţie, am fi dezlegat misterul.

••• Timişoreanul Ioan Holender, directorul general al Operei din Viena, face el ce face şi devine mereu subiect de fotografie "la zi" prin gazete. Iată-l aici în compania a doi cetăţeni despre care se vorbeşte stăruitor în ultima vreme: fostul cancelar austriac Victor Klima (liderul social-democrat care, neizbutind să ajungă la o înţelegere cu Partidul Popular al lui Wolfgand Schüssel, a deschis lui Jorg Haider drumul către guvernare) şi Yasser Arafat (no comment).

••• Ni s-a spus că va avea loc în 1997. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în 1998. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în 1999. Acum ni se spune că va avea loc în 2000. Poate. Până una-alta, constatăm, de la un veac la altul, că mult aşteptatul Congres al HOR se lasă greu (iar greu e puţin spus). În consecinţă, aşa cum v-aţi lămurit din numerele apărute în secolul trecut, am hotărât să oferim celor de pe strada Alexandru Ianai din Tel Aviv o cantitate sporită de stimulent. E vorba, cum se vede, de nişte ardei iuţi. Îi introducem (în pagină) cu speranţa că legumele vor produce efectul scontat.

••• După cum se ştie, comportarea incredibilă a şefilor din HOR a devenit, de la o vreme, calul de bătaie al condeierilor negri în cerul gurii, din ziarele mai mari sau mai mici din *alia*. Despre *ţepele* din "Ecoul Nahariei", din "Informaţia" din Carmiel sau din foaia din Natania am amintit în numărul trecut. Mai nou, s-a ocupat de conducerea celebrelor iniţiale şi I. Schechter, în pagina sa săptămânală de umor (dar şi satiră) "Lama", din "Ultima oră".

Fidel reputaţiei sale, de om bun la suflet, să-l ungi pe pâine, el scrie:

«Pentru a deruta opinia publică din ţările arabe, palatul regal din Iordania a anunţat că regele Abdallah şi-a anulat vizita în Israel. Dar chiar a doua zi după ce s-a comunicat acest comunicat, regele a venit în Israel. Numai că, aşa precum obişnuieşte el, regele a venit deghizat pentru a deruta opinia publică israeliană şi a menţine deruta opiniei publice arăbeşti. Regele Abdallah s-a deghizat în Menahem Ariav, preşedintele HOR-ului, şi nimeni în Israel, dar nici măcar un român, nu l-a recunoscut.»

Acum, cafeneaua vorbeşte că şi alte stilouri se pregătesc să atace generosul subiect. Astfel – aşa cum umblă un zvon – dramaturgul Iona Atlas ar lucra de zor la o comedie într-un act pe tema Congresului. Solicitat de noi, Atlas a refuzat să comenteze ştirea, răspunzând ca James Rubin, purtătorul de cuvânt al Departamentului de Stat american, când îl întrebi dacă tratativele dintre Israel şi Siria vor fi reluate în aprilie: "Nu confirm, nu dezmint".

Prezenţe, prezenţe... ■ Filip Rantzer, artist plastic din *trib*, a obţinut un frumos succes la expoziţia deschisă recent la Muzeul de Artă din Herzlia. Ziarul "Jerusalem Post" (despre care n-am zice că se omoară după creaţiile alor noştri) a reprodus fotografia lucrării "Instalaţie", prezentată cu succes, în 1999, şi la Bienala de la Veneţia. "Instalaţia" înseamnă o ladă originală, pictată şi înzestrată cu numeroase rafturi, unde artistul a orânduit, cu schepsis şi efect, fel de fel de jucării, cărţi vechi, suveniruri de familie. În plus, întâlnim şi un mic casetofon cu vocea tatălui lui Rantzer. ■ O recenzie elogioasă la cartea de aforisme "Inventarul obsesiilor circulare" de Alexandru Sever a apărut în "România liberă", din Bucureşti. *«"Inventarul"* – citim în recenzie – *este o carte care dezvăluie profilul unui scriitor român remarcabil, prea puţin cunoscut de critică şi, mai ales, de cititori.»* ■ Şi tot o recenzie elogioasă, de data asta despre poeta Bianca Marcovici, din Haifa, publică ziarul "Curierul", din Cluj, sub semnătura lui Ion Cristofor. Supratitlul articolului: "Scriitori din Ţara Sfântă". ■ Andrei Fischof şi Edith Kowanski, ambii din *alia*, se află printre cei 24 de poeţi contemporani de limbă ebraică antologaţi în volumul "Kolot" (Voci), tipărit la editura Eked, din Tel Aviv. ■ Ştefăneşti în Canada? Tocmai în Canada? Da. În editura "Pergamon Press" a apărut, în engleză, cartea "Ştefăneşti, portretul unui târg (shtetl) din România" de Ghita Sternberg. ■ Criticul literar Simion Bărbulescu trece în revistă pe două pagini în "Convorbiri literare" din Iaşi poezia din Diaspora. Printre autorii luaţi în considerare: Bianca Marcovici (*"ceea ce reţine atenţia este cultivarea deopotrivă atât a poeziei cât şi a muzicii, multe din poemele sale fiind construite pe motive muzicale din Brahms, Bach, Rahmaninov"* etc.), Luiza Carol (la care cronicarul detectează, iarăşi, motive muzicale), Ion Ştiubea (care *"ascultă mişcarea singurătăţii"*) şi Paul Kidron (*"o revelaţie ... ce se caracterizează printr-o insolită expresivitate ironic-ataşantă, aureolată adesea şi de umor"*). ■ "Curierul Românesc", revista editată de Fundaţia Culturală Română, publică, sub semnătura lui Etgard Bittel, o dare de seamă despre şase cărţi apărute în româneşte, în Israel. Bittel prezintă pe scurt volumele apărute şi încearcă, ba chiar reuşeşte, să "prindă", tot pe scurt, caracteristica principală a condeierilor în cauză. Astfel, la Suzana Bratosin ("Amintiri din două lumi") el consideră interesant *"unghiul din care priveşte autoarea, care nu este evreică, începuturile naţionalismului ceauşist în România"*. La dr. Idy Ilian ("Momente din viaţă şi scurte povestiri") remarcă *"un scriitor cu un remarcabil simţ tragico-umoristic, din spiţa lui Bashevis Singer"*. Cartea lui ZElias (Elias Zilberstein), "Astăzi sau mâine", îl *"trimite cu gândul la romanul sud-american al anilor '80-'90, cu profundele sale implicaţii sociale şi psihologice"*. În poezia Madeleinei Davidsohn ("Intrare liberă") vede *"modul de a trăi al unui om ca noi toţi, dar cu o altă sensibilitate"*. Despre Moritz Nachman ("Armonie emotivă") crede că se află *"în armonie cu una din cele mai bune generaţii ale poeticii româneşti, generaţia '80"*. Surprins (plăcut) de talentul Hedwigei Rüber ("44 scurte povestiri"), o întreabă: *"Unde ai fost până acum, stimată doamnă?"*.

••• Dar, destul cu poezia. Să mai trecem şi la proză. Aviva Granot, aceea care a jefuit-o şi a omorât-o, împreună cu Hava Iaari (soţia lui Ehud Iaari, de la TV) pe turista americană Mela Melawski, va fi eliberată zilele astea după 14 ani petrecuţi la penitenciarul Neve Tirtza din Ramle. N-am fi inclus această ştire la *Noi*, dacă (din păcate) Aviva Granot nu era din *alia*. Dânsa este nepoata răposatului publicist Simon Schafferman, autorul unei cunoscute monografii despre W. Filderman.

••• Regizorul de telenovele de tip sud-american Andrei Zincă (45) a realizat la Los Angeles un serial intitulat "Ciclon", inspirat din evenimentele din timpul uraganului "George" (unul din acele uragane anuale pe care americanii obişnuiesc să le boteze cu nume de bărbaţi sau de cucoane) şi filmat la Porto

Rico. À propos de Andrei Zincă, iată ceva care ar trebui să apară în gazete sub titlul "Rolul unei familii din trib la dezvoltarea cinematografiei contemporane". Regizorul susamintit este fiul scriitorului Haralamb Zincă. De altă parte, regizorul Radu Mihăileanu, autorul peliculelor franco-române de mare succes "Trahir" și "Train de vie", este fiul vechii cunoștințe a revistei "Minimum" Ion Mihăileanu. Or, Mihăileanu senior și cu Zincă senior sunt cumnați, vestitul autor de romane de spionaj fiind căsătorit cu sora corespondentului nostru de la Paris.

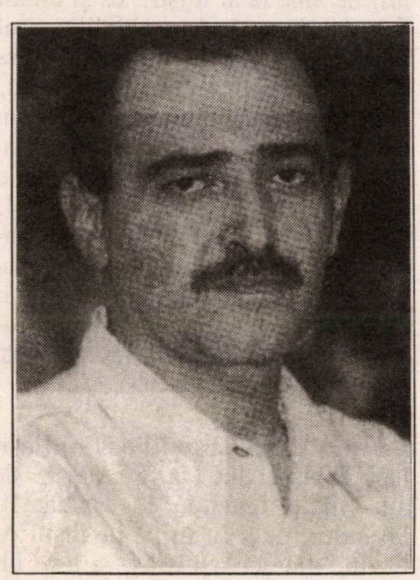

Andrei Zincă

Înrudirea celor doi cineaști provoacă însă unora încurcături. Astfel, Emil Medrea, din Rehovot, fost șef de secție la Editura Tineretului din București, cumnat cu părinții regizorilor, primește din când în când câte un telefon cu: "Să trăiești, Medrea, voiam să te felicit pentru filmul lui nepotu-tău...". "Care din ei?"

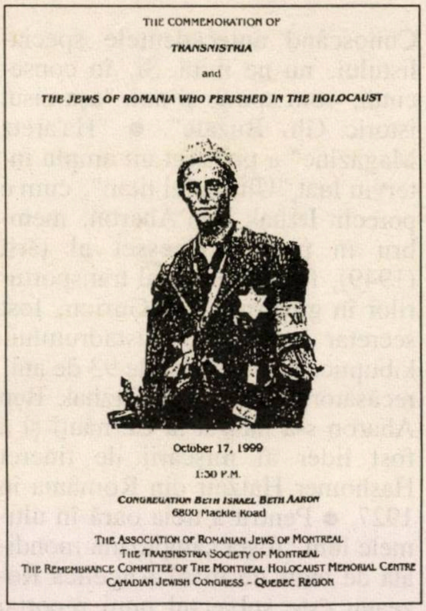

THE COMMEMORATION OF

TRANSNISTRIA

and

THE JEWS OF ROMANIA WHO PERISHED IN THE HOLOCAUST

October 17, 1999

1:30 P.M.

Congregation Beth Israel Beth Aaron
6800 Mackle Road

The Association of Romanian Jews of Montreal
The Transnistria Society of Montreal
The Remembrance Committee of The Montreal Holocaust Memorial Centre
Canadian Jewish Congress - Quebec Region

••• În Franța? Nu. În Germania? Nu. În Elveția? Nu. În Statele Unite? Nu. În Australia? Nu. Singura țară unde cei din *trib* obișnuiesc să-și amintească de Transnistria, este Canada. Dintr-o scrisoare primită de la Baruch Cohen, cercetător la "Institutul Canadian pentru cercetări în domeniul iudaismului", din Montreal, aflăm că "transnistrenii" trăitori în țara arțarului comemorează an de an tragedia din anii războiului mondial. Ultima comemorare de acest fel a avut loc în octombrie 1999.

••• *Agenția Ulypress* (alias buletinul "Bună dimineața, Haifa!", editat de Uly Friedberg-Vălureanu) transmite, ca de obicei, 24 de ore din 24. Deși ar merita să reproducem aici toate știrile emise de microbistul din Nord, să ne luăm de-o grijă cu rubrica și să ne ducem la o țuică, în loc de a mai căuta și noi câte ceva pentru *Etc.*, redăm, totuși, numai câteva *depeșe:* ● "Primăria orașului Rishon Lezion a hotărât să dea numele Șaike Dan – personalitate marcantă a sionismului evreimii române – unei străzi din localitate" (și, nu știm de ce, dar avem impresia că de la hotărârea din birourile primăriei până la tăblița albastră va trece mult mai puțin decât de la decizia solemnă, de-acum vreo doi ani, a primăriei din Tel Aviv de a boteza o stradă cu numele lui Moshe Maur (n. red.). ● Cititorii noștri – inclusiv cei mai *căliți* cu asemenea treburi – au fost șocați la aflarea celor petrecute în România cu memoriile regretatului actor român Dumitru Furdui (vezi textul intitulat "Abjecție fascistă" din "Minimum" nr. 155). E vorba, cum ne amintim, de faptul că editorii manuscrisului au introdus în text, cu de la sine putere, câteva paragrafe violent antisemite, în stil "Porunca vremii". Printre cei șocați s-a aflat și Luiza Carol (poeta cu glas de copil) din Haifa. Ea a trimis, prin Internetul de la domiciliu, lui Uly Vălureanu, comentariul aici de față, de unde aflăm, cu plăcere, că nu toți intelectualii din România îmbrățișează sau trec cu nepăsare pe lângă infamiile indivizilor de la ed. "Fronde": *«Revista "Vest" din Oradea a publicat un amplu articol, în trei numere, intitulat "Obsesie și istorie", semnat de jurnalistul și criticul literar Dumitru Chirilă. Articolul se referă la recenta carte postumă a actorului Dumitru Furdui, "Teatrul în comunism", apărută la editura "Librairie Roumaine Antitotalitaire, Fronde (Alba Iulia – Paris, 1999). Dl. Chirilă își exprimă serioase îndoieli că perorațiile absurde și furibund antisemite din text ar aparține cu adevărat cunoscutului actor. El menționează că foștii prieteni ai actorului susțin că "ar fi vorba de falsuri grosolane, de interpolări nerușinate care i-au falsificat scrierea. Victor Frunză, unul dintre coeditori, se declară consternat, deși manuscrisul originar îi trecuse prin mână. Fiul actorului neagă cele apărute sub semnătura tatălui său. Fănuș Neagu, cel care a petrecut multe zile și nopți în tovărășia lui Furdui, declară că nu-și recunoaște prietenul. Atunci, de unde sumedenia de trimiteri la talmudism, la iudeo-comunism ca întrupări ale răului universal, de unde atâtea susțineri sau aluzii cum că toate nenorocirile din lume vin de la evrei și că ei n-au făcut decât să sape la temeliile istoriei?".*

Autorul articolului se ocupă "mai puțin despre cartea de teatru *propriu-zisă, cât de ambalajul în care a fost livrată cititorului". Cu inteligenţă, ironie şi solide argumente istorice, Dumitru Chirilă face un adevărat rechizitoriu al celor care, astăzi, încearcă să reînvie antisemitismul de tristă amintire în Europa. El spune: "Negarea antisemitismului ca realitate istorică este forma cea mai neruşinată de antisemitism a momentului actual, tot aşa cum cei ce neagă crimele lui Stalin şi ale adepţilor săi în imensul spaţiu căzut sub comunism nu fac decât să-i mai acorde acestuia o şansă, să mai păstreze un dram din credibilitatea propagandei deşănţate pe care a întreţinut-o. Obsedaţi de salvarea ideologiilor pe care le–au slujit sunt mulţi din cei în stare să răstălmăcească istoria.*

Apropiaţii lui Dumitru Furdui vor fi în măsură să deceleze ce anume din cartea acestuia îi aparţine cu adevărat şi ce aparţine interpolatorilor. Poate că un anume antisemitism de cârciumă ar fi fost chiar al memorialistului, dar falsurile grosolane din prefaţă sau din note, extrapolate şi în textul lui Furdui, creează dubii asupra autenticităţii sale. Păcat, pentru că, aşa cum spuneam, "Teatrul în comunism" ar fi o carte de mare interes prin faptele de viaţă evocate, dar dacă la aceste fapte nu ajungi decât cu masca pe figură pentru a putea străbate zone puternic infestate, îţi piere cheful de orice".

În totalitate, densul articol al lui Dumitru Chirilă este un exemplu de ţinută morală în această epocă de mari frământări şi confuzii intelectuale în România (şi nu numai în România).»

● Şi ca să mai rămânem o clipă printre porci, acelaşi buletin ne aduce la cunoştinţă că în cadrul unei emisiuni de la Televiziunea Română I, despre pogromul de la Iaşi, istoricul Gh. Buzatu, profesor pentru generaţii tinere şi mâncător de ovrei pe pâine, a vorbit despre cele petrecute în iunie 1941 ca despre "aşa-zisul pogrom de la Iaşi". Cunoscând antecedentele specialistului, nu ne miră. Şi, în consecinţă, vom spune şi noi: "aşa-zisul istoric Gh. Buzatu". ● "Ha'aretz Magazine" a publicat un amplu interviu luat "Ultimului titan", cum e poreclit Itzhak Ben Aharon, membru în primul Knesset al ţării (1949), fost ministru al transporturilor în guvernul Ben Gurion, fost secretar general al Histadrutului, kibuţnic, azi în vârstă de 93 de ani, recăsătorit anul trecut. Itzhak Ben Aharon s-a născut la Cernăuţi şi a fost lider al mişcării de tineret Hashomer Hatzair din România în 1927. ● Pentru a treia oară în ultimele luni, fosta campioană mondială de tenis de masă Angelica Rozeanu este subiectul unui reportaj prezentat la televiziunea prin cablu. Noul reportaj a fost transmis de compania Matav – care include, între alte localităţi, şi oraşul Haifa. ● "Expoziţia cu şi fără sex". Sculptorul Tuvia Juster din Ein Hod pregăteşte o expoziţie cu acest titlu care se va deschide la Haifa. Expoziţia este dedicată împlinirii a 40 de la venirea în ţară a artistului şi va cuprinde, în afară de sculpturi, fotografii de nuduri. ● Ziarul Ha'aretz a publicat recent un articol care a luat apărarea multimilionarului Octav Butnar, originar din România, decedat în 1998 în Elveţia, la vârsta de 84 de ani. Articolul a fost semnat de prof. Haim Harari, savant binecunoscut, preşedinte al Institutului de cercetări Weizman din Rehovot. Numele lui Octav Butnar a fost vehiculat în legătură cu ancheta desfăşurată privind subvenţionarea ilegală a campaniei electorale a actualului partid de guvernământ. Între altele, într-un ziar de limbă română i s-au adus critici multimilionarului că nu a ajutat unele acţiuni ale alialei din România. Lui Butnar i se face o nedreptate, scrie prof. Harari, care dezvăluie că multimilionarul a fost un mare filantrop, care a făcut importante donaţii anonime în Israel. El a donat circa 12 milioane de dolari Institutului Weizman, permiţând crearea unor noi secţii de cercetare, şi nici chiar cei din Institut nu au ştiut până acum cine a fost generosul donator. Butnar a donat sume importante şi pentru construirea de spitale în Israel, ca şi în Anglia, unde a locuit mult timp. (Aici, se cuvin câteva precizări... Ziarul de limbă română unde i s-au adus critici postume lui Butnar este "Ultima oră", iar pe autorul criticilor îl cheamă Itzhak Artzi. Ex-deputatul nostru îi reproşa lui Butnar că n-a mişcat nici un deget pentru sprijinirea eforturilor culturale din alia. Iar actele filantropice ale răposatului vorbesc despre o formă originală a *urii de sine* la ai noştri: ca şi un alt decedat de curând, multimilionarul Ted Arison, Octav Butnar nu ura neamul evreiesc în general, nu, nu, el ura numai tribul evreo-român din care făcuse parte. Cunoaştem speţa: solicitaţi să contribuie băneşte la o operă de interes obştesc din Israel, cetăţenii din speţa sus-amintită bagă mâna în buzunar, scot carnetul de cecuri şi spun: dau, dau, cu plăcere, numai să nu fie vorba de românii din alia, că de ăştia nu vreau să aud – n. red.).

••• Vă mai amintiţi de dr-ul Mihail Livian, din Haifa? Are 93 de ani (mulţi înainte, cu sănătate!), lăsându-l niţel în urmă pe dr-ul A. Clain, din acelaşi oraş, şi este ultimul prieten în viaţă al romancierului M. Blecher ("Inimi cicatrizate" ş.a.). El s-a zbătut şi se tot zbate ca aici, în Israel, să se organizeze o festivitate aşa cum se cuvine în amintirea marelui scriitor. "Nu am pierdut elanul în această privinţă – ne scrie dânsul. S-ar părea că această evocare va prinde viaţă cu ajutorul Federaţiei Comunităţilor de la Bucureşti". Foarte bine. Dacă Nicuşor Cajal se enervează, el poate pune pe picioare o asemenea seară literară. Altfel, dacă e să te bizui pe ai noştri, e cajale.

••• Dacă sunteţi la Bucureşti, aveţi chef să mâncaţi ca aici, în Israel, şi în plus sunteţi dispus a pune la bătaie o bancnotă verde (dar nu de 1 dolar), soluţia este restaurantul de la "Casa Vernescu", de pe Calea Victoriei. Aici lucrează ca bucătar-şef numitul Joseph Hadad (40), fost zece ani de zile la hotelul "King David" din Ierusalim (foto). Omul are clasă mare. Pe vremuri, preşedintele francez Mitterrand, încântat de creaţiile culinare de la "King David", l-a invitat pe Hadad pentru o săptămână la Palatul Elysée, ca să-i gătească şi acolo câte ceva. La "Casa Vernescu" funcţionează şi un cazinou. Dacă joci acolo la ruletă, poţi să câştigi, dar poţi şi să-ţi pierzi cămaşa de pe tine. La restaurant, însă, toate felurile lui Hadad sunt câştigătoare.

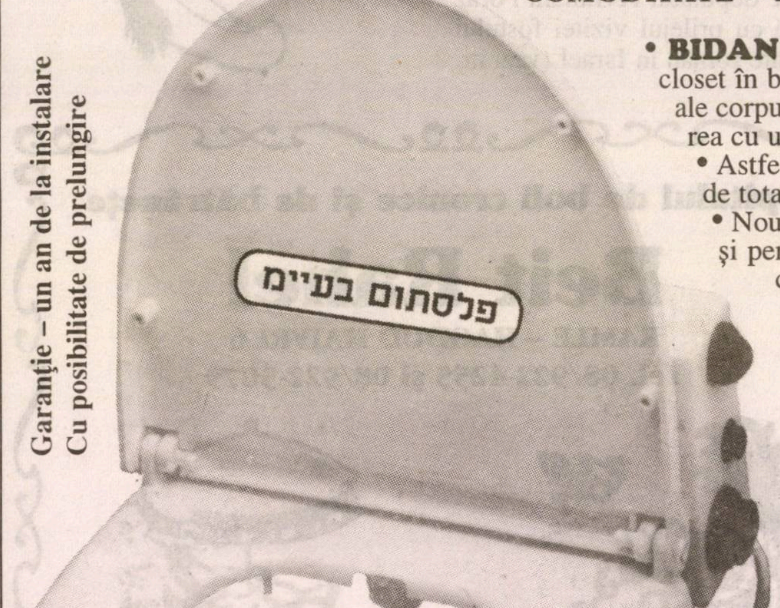

BIDAN

• COMODITATE • IGIENĂ PERSONALĂ • SĂNĂTATE •

• **BIDAN** este un scaun modern care transformă orice closet în bideu şi foloseşte la spălarea părţilor inferioare ale corpului cu ajutorul unui jet de apă caldă şi la uscarea cu un curent de aer cald.

• Astfel se creează pentru cel ce-l foloseşte o senzaţie de totală curăţenie şi prospeţime.

• Noul procedeu este binevenit atât pentru adulţi cât şi pentru copii, evitându-se contactul mâinii cu fecalele şi secreţiile urât mirositoare şi total insalubre. Femeile gravide găsesc prin **BIDAN** o rezolvare ideală a igienei speciale care li se impune, suferinzii de erupţii, eczeme în părţile interne simt o alinare a durerilor, iar cei bolnavi de hemoroizi pot realiza chiar evitarea operaţiei.

• **BIDAN**-ul se prezintă într-o varietate de modele şi culori:
- **BIDAN** TURBO, aparat care încălzeşte apa şi usucă cu aer cald,
- **BIDAN** CU ÎNCĂLZIREA APEI,
- **BIDAN** OBIŞNUIT.

Se fac instalaţii în orice loc din ţară • Se poate plăti cu carte de credit.

• Instalarea este simplă şi uşoară – 120 de shekeli (inclusiv legătura electrică)

BIDAN se vinde în reţelele HOME CENTER şi ACE după sistemul: «cumpără şi montează-ţi singur».

Garanţie – un an de la instalare
Cu posibilitate de prelungire

Căutăm agenţi comerciali

"BIDAN"
BNEI BRAK, Str. Hakishon nr. 16
Tel.: 03/5798814 – Fax: 03/5700831

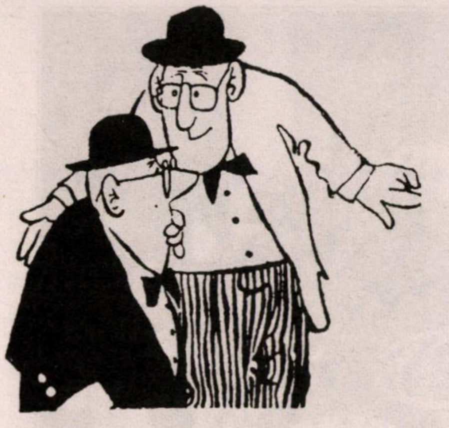

SE ZVONEŞTE CĂ...

...**senatorul Radu F. (Feldman) Alexandru,** care a demisionat din Partidul Democrat (Petre Roman), s-ar pregăti să intre în Partidul Naţional-Liberal.

...**afaceristul Shimon Herşcovici** (fost, în Israel, Naor), acuzat de contrabandă de arme şi ţinut de câteva luni în arest, a fost eliberat condiţionat, până la proces, în urma unui scandal de proporţii. Avocatul său susţine că Herşcovici ar fi fost introdus dinadins într-o celulă cu câţiva condamnaţi de drept comun, membri ai faimoasei bande a lui Gorun, care l-au sodomizat zi şi noapte. Aşa cum se vorbeşte prin târg, sodomizarea cu pricina avusese drept scop să-l determine pe Herşcovici a plăti, acolo unde trebuie, *taxa de protecţie* pentru scoaterea provizorie din puşcărie.

...**actorul Florin Piersic** a fost nu de mult în Israel, voind să înceapă anul 2000 aici, în compania a trei femei la care ţine în mod deosebit: prima sa soţie, actriţa Tatiana Iekel, actuala sa soţie, Ana, precum şi o veche prietenă de lângă Tel Aviv.

...în rândul românilor de la primăria din Beer Sheva a izbucnit o vie dispută în legătură cu... oraşul Cluj. După ce o delegaţie a municipiului Cluj a fost în vizită la Beer Sheva (cele două oraşe sunt înfrăţite), primarul Iakov Terner şi prof. Nathan Cohen, preşedintele HOR din localitate, au fost invitaţi să viziteze, la rândul lor, Clujul. Numai că primarul din capitala Ardealului nu este altul decât cunoscutul Gh. Funar, secretarul general al Partidului România Mare, condus de C. V. Tudor. Unii activişti din Neghev sunt de părere că Terner şi Cohen ar trebui să dea curs invitaţiei. Alţii consideră că nu e cazul ca israelienii să se sărute pe amândoi obrajii cu reprezentantul lui C. V. Tudor. Discuţiile continuă...

...Ministerul nostru de Externe, supărat pe anunţul anti-Iliescu publicat de deputatul Avraham Poraz în presă cu prilejul vizitei fostului preşedinte român în Israel (vezi nr. 156), l-a rugat pe colaboratorul nostru I. Artzi (care, după cum se ştie, a blamat iniţiativa lui Poraz) să discute, la Bucureşti, cu Ion Iliescu, pe îndelete, şi să încerce a aplana incidentul. Aceasta cu atât mai mult cu cât 2000 este an electoral în România, iar sondajele îl arată pe Iliescu drept candidatul nr. 1 la prezidenţiale.

●

Congresul HOR

continuare din pag. 4

- Fii dom'le om serios: chestia cu congresul e o păcăleală de 1 aprilie

Rep.

Spitalul de boli cronice şi de bătrâneţe

Beit Rahel

RAMLE – HAGDUD HAIVRI 6

Tel. 08/922-4255 şi 08/922-3079

Îngrijire atentă, ambianţă plăcută, supraveghere medicală permanentă + tratamente, fizioterapie, activităţi educative

Hag Pesah sameah!

LEON VOLOVICI

Despre “falsul binar” şi coerenţa complotului

Aşa cum arătam în numărul trecut, bântuie cu furie, în România şi aiurea o polemică pe tema manifestărilor antisemite din presa democrată de la Bucureşti. Se poate vorbi despre asemenea manifestări? Da sau nu?

Unii spun: da, aşa e. Alţii neagă învinuirea, cu tărie. Şi acuză pe anumiţi scriitori şi critici evrei (inclusiv din Israel) de a calomnia pe confraţii români, învinuindu-i pe nedrept de antisemitism. La ora de faţă, polemica se poartă în jurul a două texte explozive. Unul de mare amploare, aparţinând d-nei Ileana Vrancea, de la Universitatea din Ierusalim. Celălalt text este semnat de scriitorul Edgar Reichman şi a apărut în ziarul francez "Le Monde".

Colaboratorul nostru Dr. Leon Volovici, istoric literar a dat seama într-un articol din revista bucureşteană "Sfera politicii" despre studiul Ilenei Vrancea. El înfăţişează ideile principale ale studiului şi le comentează.

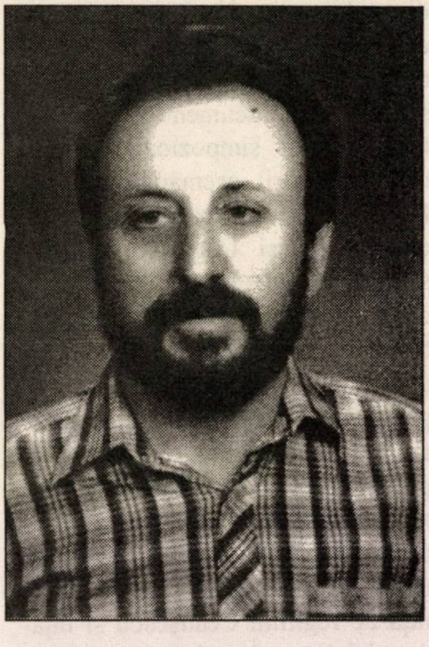

Leon Volovici

În “România literară” (nr. 34, din 25 august 1999) şi în revista “Dialog” (Ditzenbach, ianuarie-iunie 1999), dr. Ileana Vrancea a publicat simultan un amplu material intitulat “Coerenţa unui fals în desfăşurare”, cu un lung subtitlu (“sau cum se fabrică antisemiţi din adversarii activi ai antisemitismului şi cum se fabrică apărători ai evreilor din promotorii antisemitismului nazist şi comunist”). În acelaşi număr din “Dialog” sunt retipărite şi câteva texte apărute anterior în “Dialog”, “Agora” şi “22”, legate tematic de titlurile anunţate, totul fiind aşezat sub un supratitlu : “Din nou despre bibliografia de dezinformare”.

În măsura în care natura acestor texte o îngăduie, lectura lor într-un registru raţional ar putea deveni o utilă bază de discuţie asupra unor chestiuni de maxim interes pentru “istoria timpului prezent”, ca să folosesc denumirea unui institut francez de istorie contemporană. Iată câteva teme / întrebări posibile :

- Democraţia românească şi cauzele eroziunii şi lichidării ei spre sfîrşitul deceniului al treilea ; cum au reacţionat şi cum s-au grupat intelectualii în raport cu acest proces ?

- Putem face o distincţie între ideologia naţionalistă şi antisemită a lui Antonescu şi ideologia legionară ?

- Intelectualii democraţi în condiţiile unui regim antidemocratic ; poate fi justificată (prin gesturi şi afirmaţii “pozitive”) prezenţa unui intelectual democrat în cel mai nedemocratic guvern pe care l-a avut România pînă în 1944 ? (exemplul discutat a fost prezenţa filozofului Ion Petrovici în guvernul Antonescu).

- Sunt manifestările antisemite de după 1989 numai rezultatul diversiunii de stat puse la cale de regimul “fesenist” ? În genere, explicaţia marxistă a antisemitismului ca “diversiune” a clasei conducătoare e chiar atît de invulnerabilă ? E legitimă, apoi, o privire critică şi polemică asupra textelor intelectualilor democraţi de azi, atunci cînd consideri că folosirea unor stereotipuri antisemite îi pune într-o nedorită “rezonanţă” cu discursul net şi vulgar antisemit al adversarilor lor ?

- În anii ’80, institutul israelian Yad Vashem dedicat Holocaustului a semnat un acord de colaborare cu Institutul de istorie de pe lîngă CC al PCR, pentru schimb de documente și organizarea unor simpozioane comune. Acorduri asemănătoare au fost semnate în aceeași perioadă cu Polonia și Ungaria. Trebuia sau nu să accepte institutul israelian, din considerente pragmatice (obținerea de documente de arhivă), acorduri care presupuneau concesii, riscuri și o anume "onorabilitate" conferită partenerului ? O întrebare legitimă, care a provocat, atunci și mai tîrziu, discuții și polemici, ca și în cazul întregii politici israeliene față de regimul Ceaușescu și față de celelalte regimuri comuniste.

Cum se poate înțelege, însă, chiar și din lectura titlurilor înșirate la început, nu de dezbateri, discuții sau polemici e vorba aici, ci de descoperirea unui complot : o clică de indivizi care practică de mai multă vreme dezinformarea și falsificarea cu un scop dublu : "evacuarea democrației și a militantismului libertar/antișovin din istoria și cultura națională și evacuarea componentei naziste din politica de stat a sistemului comunist". Concluzia cade și ea ca o sentință fără drept de apel : "eliminarea democrației și a elitelor ei din istoria României se însoțește de regulă în această bibliografie cu eliminarea componentei gardiste/antisemite din politica de stat a liderilor comuniști la putere sau în opoziție".

Am parcurs documentul, desfășurat pe mai multe pagini, cu aceeași perplexitate și neliniște cu care, în primii ani de liceu, citeam sumbrele rezoluții de pe prima pagină a ziarelor, privitoare la demascarea unui nou grup de deviaționiști și dușmani ai clasei muncitoare, la București sau la Moscova. Cei demascați erau de regulă figuri cunoscute pe care, pînă atunci, eram îndemnați să-i venerăm și să le plimbăm portretele la defilări ; alteori intelectuali, artiști, compozitori, scriitori. Perplexitatea mea era provocată mai ales de coerența nemaipomenită a întregului complot dat acum la iveală. Revelația era fără nici o fisură, totul se lega perfect. Tot ce au făcut și au scris o viață cei dați în vileag se dovedea o ficțiune înșelătoare, mai precis : un "fals", o manevră, o țesătură în urzeala uneltirii. Uimitoare era și abilitatea cu care reușiseră deviaționiștii să înșele pînă atunci pe toți. Pînă într-o zi cînd, minune, o baghetă magică, vigilentă și dreaptă precum linia partidului, destrăma vălul înșelător și ne arăta adevărata față a acestor dușmani înrăiți.

Rechizitoriile repetate și re-republicate ale Ilenei Vrancea au aceeași coerență și înverșunare demascatoare și folosesc mijloace asemănătoare. Cu același sarcasm necruțător sunt arătați cu degetul adversari politici (Ion Iliescu, Petre Roman, Silviu Brucan) și, pe același ton, istorici și sociologi români si israelieni, ultima categorie fiind de fapt puterea ocultă de la care emană tot răul. Ca și rezoluțiile care îmi provocau uluirea în adolescență, și aici vălul aparențelor respectabile este în sfîrșit risipit și vedem adevărata față a acestor elemente dușmănoase.

Iată-l pe numitul Michael Shafir, capul ultimului lot de deviaționiști. Cine ar fi crezut ? Îl socoteam cu toții – inclusiv cei cu care e angajat acum în polemici violente – un politolog eminent, printre primii care au demontat mecanismul regimului Ceaușescu, în studii devenite de referință ; primul care a scris, cu competență, în Occident, despre manifestările antisemite și xenofobe din revista "Săptămîna" în anii '80, și despre național-comunismul ceaușist. Același Shafir, credeam noi, după 1989, a produs ("a fabricat", aflăm acum) excelente analize ale situației politice din România, a susținut noile formații politice democratice (inclusiv candidatura lui Nicolae Manolescu în alegerile prezidențiale), ca și organizațiile civice care promovau procesul de tranziție spre o societate democratică. Eroare, totul a fost înșelăciune. Shafir n-a fost, aflăm acum cutremurați, decît un dușman al culturii naționale și al democrației românești, din trecut și din prezent, o unealtă fesenistă în slujba lui Brucan și Roman, "lideri ai hibridului hitleristo-ceaușist". Inculpatul nu se dă în lături de la (citez) "dezinformare", "falsuri", "falsul binar", "operația de falsificare", "suita de falsuri", după care alte "zece falsuri",

Michael Shafir

”falsificări de citate şi liste“ ş.a.m.d. Pe banca acuzaţilor, cu privirea în pămînt, Shafir îşi aşteaptă pedeapsa binemeritată.

Istoricul Jean Ancel ? Ani şi ani de zile a adunat şi publicat volume de documente, a scris cărţi şi studii de amploare despre deportarea evreilor în Transnistria, despre masacrele în masă împotriva populaţiei evreieşti din Basarabia şi Bucovina, din Odessa, despre răspunderea directă a lui Ion Antonescu în comiterea crimelor, despre întregul proces de “românizare”, spoliere şi excludere a populaţiei evreieşti din România iniţiat de regimul Antonescu – toate astea numai pentru a-şi ascunde adevăratele intenţii pro-antonesciene, pro-ceauşiste şi, fireşte, feseniste.

În acest ultim lot au apărut doi noi conspiratori : George Voicu, sociolog şi istoric al ideilor politice, autorul unui volum dedicat funcţionării partidelor politice în societăţile democratice, volum recent premiat (acum e evident : din miopie politică şi lipsă de vigilenţă) de Fundaţia Societatea Civilă. În realitate, în realitatea conspiraţiei, el se ocupa de compromiterea culturii şi democraţiei româneşti, de “exonerarea” “remanenţelor ceauşiste” şi, fireşte, de “falsuri”. Alături de el – Andrei Cornea, comentator politic strecurat la revista “22” şi la GDS, cu ascunse simpatii “pedeseriste”. Mai tînăr fiind, Andrei Cornea e acuzat că a “fabricat” numai două false “premiere” în analiza spectrului politic din 1997. Din grupul care operează în străinătate face parte şi istoricul şi publicistul Victor Eskenasy, descoperit ca simpatizant al lui Iosif Constantin Drăgan. În “România literară” (15 septembrie 1999), Eskenasy a explicat, în replică, originala tehnică de a compune astfel de acuzaţii.

Numai cu o mustrare scrisă scapă istoricii Dinu C. Giurescu şi Alexandru Zub, aspru criticaţi că nu au descoperit la timp şi n-au dezavuat “dezinformările” istoricului american Stephen Fisher-Galaţi şi “factologia falsului“ practicată de Catherine Durandin.

Deviaţioniştii şi complotiştii de ieri, ca şi cei din tezele din iunie (1999) ale Ilenei Vrancea, nu greşesc ; greşelile ar putea fi contestate, discutate, corectate – ei falsifică, dezinformează, denigrează, pentru că ei, duşmani fiind, nu fac decît să pună la cale, fiecare la locul său, acţiuni duşmănoase.

Un caz interesant de “falsificatoare” e Alina Mungiu, judecată cu lotul din 1996 (“Falsificarea istoriei ca bumerang”), dar actul de acuzare e reprodus şi în ultimul număr al revistei “Dialog “. Alina Mungiu a publicat în 1995 volumul *Românii după ’89 : Istoria unei neînţelegeri*, o încercare da a analiza starea societăţii româneşti post-ceauşiste cu mijloacele psihologiei sociale şi politice. Eseul a fost comentat elogios de unii (mai întîi de Virgil Ierunca, chiar pe coperta a patra a cărţii), cu rezerve şi critici, de alţii. Ileana Vrancea e în total dezacord cu punctele de vedere exprimate în carte şi te aştepţi la un comentariu polemic privind ideile considerate greşite. Ce naivitate ! La fel ca şi ceilalţi complotişti, Alina Mungiu nu greşeşte, ea produce : “substituiri de date”, “falsificarea tematică a unor opere de referinţă româneşti”, “falsificînd astfel şi cronologia”, “incursiuni falsificatoare”, “literatura psihologică e anexată cu hurta prin fraudă”, urmează “extrapolarea falsificatoare a răspunsurilor”, ”modul multidisciplinar de eludare şi pervertire a informaţiei pure” ş.a. Altora nu le-ar ajunge o viaţă de om pentru a acumula atîtea păcate…

Iată şi tabloul faptelor mele aşa cum se conturează din rechizitoriile repetate ale Ilenei Vrancea. Dupa prima reacţie instinctivă de spaimă (“La noapte ne arestează !”), îl contemplu acum ceva mai liniştit. Rolul meu în denigrarea democraţiei româneşti şi a intelectualilor români, cu scopul de a-i inocenta pe Antonescu, Ceauşescu şi Iliescu, a fost mai marcant în lotul judecat în 1993 (“Sensul unic al amneziei selective – Secvenţe israeliene”). Acum e ceva mai modest, în umbra lui Shafir. “Noul meu dosar a făcut pui, ca orice dosar”, cum spune Belu Zilber. Prin urmare, îmi zic, m-am ocupat de intelectualii şi scriitorii paşoptişti şi contribuţia lor la crearea României moderne, numai pentru a-i putea submina din interior şi a le nega meritele în crearea instituţiilor politice şi culturale. Am scris apoi despre *Ideologia naţionalistă şi antisemitism* în România anilor ’30 (despre “ideologia naţionalistă”, nu despre democraţia românească) cu scopul de a nega, se înţelege, tradiţiile democratice etc.

Nu-mi trece prin gînd să mă angajez aici într-o polemică de idei cu autoarea “falsului în desfăşurare”. Cel aflat pe banca acuzaţilor nu “polemizează” cu procurorul ; asta i-ar mai trebui ! Cartea mea (ca şi cărţile altora pe teme apropiate) a provocat reacţii diferite. Noii simpatizanţi ai mişcării legionare au scris că e o carte de propagandă anti-legionară, Ileana Vrancea descoperă simpatii antonesciene. Între aceste opinii extreme se aşează numeroase comentarii şi receptări diverse, aprecieri, critici, rezerve.

Continui să cred că poţi discuta ideile politice radicale, stereotipurile antisemite sau xenofobe ale unor intelectuali de prestigiu fără ca prin aceasta să-i "denigrezi" sau să incriminezi un popor sau "cultura naţională". Mai sunt de părere că în planul ideologiei antisemite se pot găsi diferenţe semnificative între Codreanu şi Antonescu. Poate greşesc, e un subiect de discuţie. Mai continui să cred că pasivitatea multor intelectuali români democraţi faţă de deportări şi masacre nu a fost inventată de mine, nici de propaganda comunistă, ci e o temă frecventă în însemnările multor intelectuali români şi evrei chiar din acei ani sau imediat după război. Se pot da multe explicaţii, e o temă care merită atenţie şi studiu. Respingerea îndreptăţită a manipulărilor istoriografiei comuniste nu închide discuţia, ci, dimpotrivă, o deschide.

Rezistenţa unor intelectuali democraţi, atîta cîtă a fost, faţă de dictatura lui Antonescu şi faţă de politica de eliminare a evreilor merită să fie omagiată şi studiată. Am făcut-o şi eu într-un text amplu (apărut în două numere consecutive din "România literară" !) scriind despre dîrzenia excepţională a unui intelectual (Dr. Traian Popovici), primarul oraşului Cernăuţi, care s-a opus deportării evreilor din oraş ("Primarul, românismul şi poporul lui Traian", RL, 18 şi 25 aprilie 1991).

Ochiul vigilent al acuzatorului nu se încurcă însă în asemenea texte care tulbură "sensul unic" al documentelor. El e mai degrabă atent să-i urmărească pe complotişti dincolo de pagina scrisă, descoperind o altă faptă compromiţătoare : absenţa istoricilor puşi sub urmărire de la o conferinţă ţinută de dr. Ileana Vrancea "la 30 noiembrie 1993" la Universitatea Ebraică din Ierusalim, încă o dovadă că ei încearcă să fugă de adevăr şi răspundere. Nu ştiu cine a fost şi cine nu, eu într-adevăr n-am fost şi acum e prea tirziu să mai pot găsi un alibi. Mi-amintesc, totuşi, că, puţin mai înainte, la o dezbatere organizată pe marginea cărţii mele (ediţia engleză), la aceeaşi universitate, Ileana Vrancea, cu acordul meu, a fost una din cele trei persoane invitate să discute cartea.

Nimic despre toate astea în relatarea faptelor mele reprobabile. E vorba de "falsuri", de "amnezie selectivă" ? Nu cred, e mai curînd vorba de logica şi coerenţa dosarului de condamnare. Cel care îl alcătuieşte nu poate proceda altfel. Ancheta trebuie condusă în aşa fel încît să probeze consecvenţa diabolică a complotiştilor. Rezultatul – interminabilul rechizitoriu – poate să pară cuiva remarcabil, altora (şi mie) – aberant. Nu aceasta e chestiunea esenţială, ci anacronismul grotesc al mijloacelor folosite pentru a aborda teme cu adevărat importante pentru istoria modernă a României, pentru viaţa intelectuală şi culturală românească, teme legate de ultimul război, de istoria evreilor sau de perioada comunistă şi de cea actuală. Nu poţi lupta pe baricadele democraţiei cu mentalitatea şi mijloacele femeii-comisar din filmele sovietice. Recunosc că nu mă preocupă îndelungata activitate ideologică a d-nei Vrancea din perioada comunistă, nici drama concedierii din redacţia "Luptei de clasă" (în 25 decembrie 1971, aflăm dintr-o confesiune emoţionantă), ci persistenţa mijloacelor şi stilului rechizitoriilor comuniste împotriva duşmanilor de clasă – întoarse acum în direcţie opusă. Cum ar spune Adam Michnik : un anti-comunism cu mijloace bolşevice.

În genere, nu cred că trebuie pus la îndoială dreptul unui fost ideolog comunist de a participa, în numele democraţiei, la mişcarea de idei actuală şi la dezbaterile şi polemicile din viaţa politică. Te aştepţi, desigur, din partea lui (iarăşi, din naivitate), dacă e posibil, la o anumită decenţă şi reflecţie (auto)critică înainte de a se năpusti asupra preopinenţilor. Dar pentru a primi această legitimitate trebuie respectată "regula jocului", NOUA regulă a jocului, care cere neobositului combatant să depună vechile arme la un muzeu (sinistru) de istoria partidului. Devenit civil şi în rind cu ceilalţi, el trebuie să accepte şi regulile polemicii între civili : combaţi idei, argumentezi, nu compui rechizitorii, rezişti tentaţiei de a-ţi lua rol de procuror şi de a-i înşira pe cei cu care polemizezi pe banca acuzaţilor. Cei cu care te afli în dezacord nu sunt neapărat părtaşi la un complot, nu sunt fesenişti, nici antonescieni, nici prieteni ai lui Iosif C. Drăgan, nici admiratori ai lui Petre Roman ; s-ar putea să nu fie nici falsificatori şi denigratori ai "culturii naţionale". El trebuie să mai aibă în vedere că lupta de clasă s-a încheiat, viaţa politică şi intelectuală a devenit ceva mai complexă ; nu se împarte numai între "noi" şi "duşmanii noştri" sau între "fesenişti şi "anti-tesenişti". Cînd va accepta noile condiţii ale polemicii, atunci va fi posibilă şi legitimă discutarea tuturor chestiunilor în dispută, inclusiv cele menţionate la început. Numai atunci vor fi posibile polemici, desfăşurate cu calm sau, dimpotrivă, cu vervă şi sarcasm, fiecare după temperamentul lui polemic.

Atunci cînd a rezistat vechilor tentaţii şi deprinderi, benefica "schimbare la faţă" i-a reuşit şi autoarei. A scris, de pildă, pagini remarcabile despre E. Lovinescu, despre modul de funcţionare a propagandei comuniste după război şi în perioada Ceauşescu sau despre jenantele elogii aduse lui Ceauşescu de către unii politicieni israelieni.

Deci se poate, niciodată nu e prea tîrziu.

E drept că apetiturile demascatoare nu se manifestă numai la foştii ideologi de partid, ele pot să apară şi azi, şi unde nu te aştepţi. Totuşi nu e motiv de panică : civili din toate ţările, liniştiţi-vă ; vremea procurorilor iacobini, ca şi a comisarilor politici, a trecut.

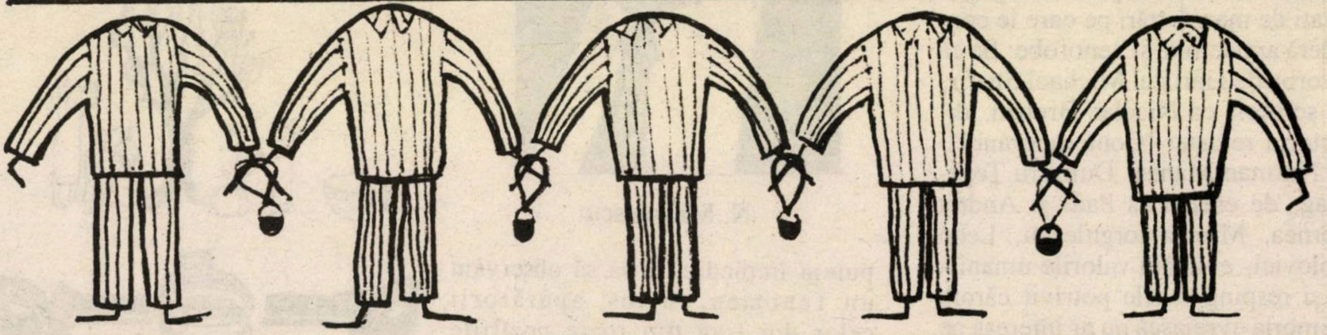

Desen de Livadaru

EDGAR REICHMAN: recenzie în "Le Monde"

Al doilea material producător de scandal (şi încă de mari proporţii) aparţine romancierului şi criticului Edgar Reichman, de la Paris,cronicar literar la "Le Monde". El constituie o recenzie pe marginea a două articole din lunarul"Les temps modernes" (fondat de Jean-Paul Sartre şi Simone de Beauvoir, condus în prezent de C. Lanzmann) - şi sună aşa:

«Ultimul număr al revistei "Timpuri moderne" (606/1999) publică trei texte relatând despre atacurile revizioniste, populiste şi antisemite din Ungaria şi România, dar şi despre rezistenţa pe care le-o opun o bună parte din intelectualii din aceste două ţări.

Astfel, Randolph L. Braham, profesor de istorie la City University din New York, descrie mijloacele de dezinformare folosite după căderea comunismului, în Ungaria, de către personalităţi "respectabile", printre care se numără Gabor Benesik, secretarul Asociaţiei ziariştilor, Sándor Csoóri, scriitor celebru în ţara sa, sau editorul Sándor Püski. Autorul descrie strategiile utilizate de aceste personalităţi: relativizarea Holocaustului, amestecul între pierderile comunităţii evreieşti şi cele ale populaţiei civile în timpul războiului, paralela între crimele naziste şi crimele comuniste, ofensiva masivă în favoarea reabilitării lui Horthy, mare aliat al Axei, primul care a promulgat legile rasiste în Ungaria. *"Dacă aceşti revizionişti şi alţi purificatori nu sunt demascaţi şi neutralizaţi,* spune autorul, *adevărul despre Holocaust va fi în mod inevitabil pătat, denaturat, parţial şters".*

Edgar Reichman

După Randolph L. Braham, situaţia se prezenta într-un mod mai complex în România care, deşi membră a Axei, a ştiut uneori să reziste presiunilor Berlinului. Radu Ioanid, director asociat al Muzeului Holocaustului din Washington, aminteşte că führerul român, Ion Antonescu, a fost responsabil de masacrarea a 40.000 de evrei la Odesa, în 1941, şi a altor zeci de mii în Basarabia, Bucovina şi Transnistria, dar a permis de asemenea supravieţuirea evreilor din Muntenia, Moldova şi sudul Transilvaniei amânând deportările.

Cât despre George Voicu, conferenţiar la Facultatea de ştiinţe politice a Universităţii din Bucureşti, acesta evidenţiază, în articolul său "Onoarea naţională românească în joc", conflictul dintre cele două "tabere" cu privire la Holocaust, la *"tendinţele rasiste, xenofobe şi antisemite din societatea românească* *de astăzi"* sau la eventuala reabilitare a lui Antonescu. Polemica a fost declanşată de "Jurnalul" (1934-1945) lui Mihail Sebastian – apărut în Franţa la editura Stock în 1998 – care a dezvăluit aderarea unei părţi a intelectualităţii româneşti dintre cele două războaie la tezele antisemite şi xenofobe ale Gărzii de Fier.

Într-o tabără, intelectuali democraţi se opun minimalizării Holocaustului în România şi se arată îngrijoraţi de manifestări pe care le consideră antisemite şi xenofobe: fie că e vorba de ziaristul Michael Shafir, de scriitori ca Nicolae Breban, directorul revistei "Contemporanul", de Norman Manea, Dumitru Ţepeneag, de eseişti ca Paul şi Andrei Cornea, Mircea Iorgulescu, Leon Volovici, ei apără valorile umaniste şi resping tezele potrivit cărora memoria evreiască nu ar interesa pe nimeni. În cealaltă tabără figurează oameni ca Gabriel Liiceanu, directorul editurii Humanitas şi *"fără îndoială adevăratul lider ideologic al grupului"*, sau Nicolae Manolescu, directorul revistei "România literară". *"Antisemitismul intelectualilor români este o problemă a culturii româneşti"*, conchide George Voicu, chemându-şi compatrioţii la *"un examen intelectual lucid şi curajos".*»

Scandalul se explică prin faptul că în recenzia din "Le Monde", cunoscuţii oameni de cultură Nicolae Manolescu şi Gabriel Liiceanu au fost calificaţi drept antisemiţi. Drept urmare, în apărarea celor doi intelectuali de seamă şi lideri de opinie au sărit numeroase condeie importante, de la Mircea Iorgulescu, Andrei Cornea, Adriana Bittel,la Gabriel Dimisianu, Alex Ştefănescu, Andrei Oişteanu, ş.a. Cu toţii contestă calificativul cu pricina şi îl acuză pe Reichman de defăimare.

Nu avem de gând să intrăm acuma în fondul desbaterii. Ne rezervăm acest drept pentru altădată...Până una-alta, nu ne

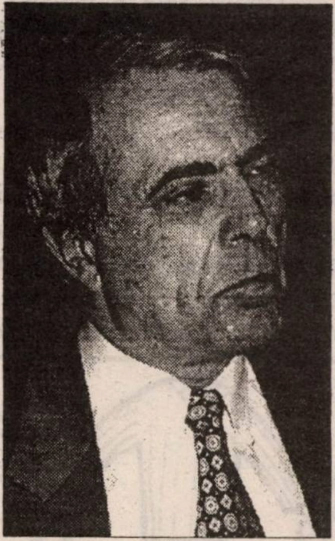

N. Manolescu

putem împiedica însă să observăm un fenomen curios: apărătorii celor doi trag din toate poziţiile în recenzia lui Edgar Reichman evitând a discuta obiectul acestei recenzii, adică articolul lui George Voicu. Aruncăm cu pietre în oglindă, însă nu ne legăm de persoana oglindită? Or, chiar dacă "etichetele" lipite de Reichman pe fruntea lui Gabriel Liiceanu şi N. Manolescu pot fi percepute drept excesive şi brutale, ele nu fac decât să oglindească esenţa celor scrise de Voicu. Tânărul sociolog român îi include pe cei doi eminenţi cărturari, în tabăra opusă celor ce protestează contra manifestărilor xenofobe şi antisemite. Referindu-se la N.Manolescu, Voicu aminteşte între altele, despre simpatia arătată de acesta la adresa cărţii lui Roger Garaudy, unde fostul marxist, trecut la islamism neagă Holocaustul. Cât despre G. Liiceanu, Voicu aminteşte "mica frază" a filozofului a propos de jurnalul lui Sebastian: evreii, ca neam, după ce fuseseră victime în timpul războiului, s-au transformat ca neam, în călăi...

Dar această concentrare a focului pe Reichman, constituie doar o bizarerie. Şi poate că explicaţia vine de-acolo că recenzia lui a apărut în "Le Monde", o publicaţie de mult mai mare circulaţie şi autoritate decât "Les Temps Modernes", care găzduieşte textul lui George Voicu...

Aşa cum precizasem mai înainte, vom reveni asupra subiectului. Încercând să explicăm despre ce e vorba.

Bijuteria
Peretz
PETAH TIKVA
Reh. Hovevei Zion 15
Dispune
de o gamă variată
de BIJUTERII SPECIALE
precum şi CEASURI
de la renumitele firme
• RADO • SEKTOR •
• LONGINES •
• PIERRE BALMAIN •
• MICHAEL HERBELAIN •
• MOVADO • TISOT •
• EDOX • CAMEL •
Preţuri moderate
VISA şi ISRACARD
Tel. 03/934-0303
Vorbim româneşte
●
Clientelei noastre devotate
Hag Pesah Sameah!

Sport

••• În sfârşit, o veste bună! (Era şi timpul, fraţilor...) Alex Averbuch a câştigat medalia de aur la proba de săritură cu prăjina în cadrul Campionatelor Europene de Atletism indoor (în sală), de la Gand, Belgia. Sărind 5, 75 m., tânărul *ole* din Rusia (a venit în ţară în urmă cu un an şi jumătate), pe care îl vedem în centrul fotografiei, i-a învins pe Martin Eriksson, din Suedia (dreapta), şi pe Rens Blom, din Olanda (stânga), marii favoriţi ai probei. Să luăm o piatră-n gură. Este primul titlu european din viaţa atletismului nostru, şi cea mai bună performanţă din istoria alb-albaştrilor care se întrec pe pista de zgură şi la gropile de nisip. Este pentru noi şi un motiv să nădăjduim că – cine ştie? cine ştie? – băiatul va urca pe podium la Olimpiada din toamnă de la Sydney. Totul e posibil. Cu condiţia, desigur, ca Averbuch să se antreneze, în continuare, cu seriozitate, să-şi păstreze modestia şi să nu apucăm să spunem vreodată că din pricina succesului nu-i mai poţi ajunge cu prăjina la nas.

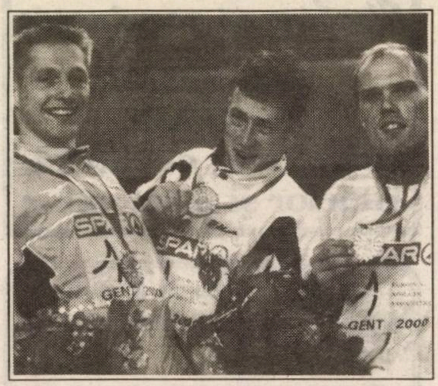

••• Şi ca să rămânem în lumea Olimpiadei, vom saluta (bravo! bravo!) hotărârea guvernului de a aplica la aeroporturi o taxă de un dolar pentru zborurile interne şi cinci dolari pentru cursele internaţionale, banii obţinuţi pe această cale urmând a fi folosiţi la pregătirea lotului olimpic pentru Sydney... Măsura a fost anunţată zilele trecute de ministrul transporturilor. Ah, să nu uităm. E vorba de guvernul nigerian. Se-aude, domnu' Matan Vilnai, ministrul răspunzător cu sportul de la noi? Când vilnai bani de la buget pentru Olimpiadă (căci atât ieshivoturile Shas-ului, cât şi hotelurile 5 stele plus biletele business class ale grangurilor care se duc de trei ori pe lună în vizită de lucru prin occident, costă cât ochii din cap), te uiţi dumneata prin jur, ca să vezi cum se descurcă alţii, laşi îngâmfarea deoparte şi mai înveţi şi de la poporul frate nigerian; că nu-ţi cade conciul.

••• Se pare că năravul din fire n–are lecuire. Aşa, cel puţin, reiese din felul cum se poartă prin lume patinatoarea americană Tonya Harding. Prima dată când s-a aflat de toanele Tonyei a fost prin 1994. Fata, care se bătea pentru titlul de campioană a Statelor Unite la patinaj artistic, aranjase ca soţul ei şi vreo doi amici să o bată măr pe rivala sa nr. 1, Nancy Kerrigan, să-i rupă un picior şi să o scoată astfel din cursă. Învăţaseră oamenii din exemplul şi experienţa congressmenilor din clădirea Capitoliului; ba, poate, şi din isprăvile în materie ale intelectualilor de prin Knesset. Figura i-a reuşit. Nancy Kerrigan fu scoasă pe targă de pe patinoar, iar madam Harding a câştigat titlul naţional şi o dată cu acesta dreptul de a participa la Olimpiada de iarnă de la Lillehammer, Norvegia. După o vreme, însă, tărăşenia fu dată la iveală, prilejuind un scandal de zile mari; şi silind pe cei de la Federaţia americană de patinaj să o elimine pe viaţă din sport pe Tonya Harding. Au trecut anii. Uitasem de ea. Uitasem şi de autocritica severă pe care şi-o făcuse la vremea respectivă, jurând că nu va mai săvârşi niciodată asemenea acte nesăbuite. Dar, vorba cântecului: femeia ce-a-nşelat o dată, va înşela şi-a doua oară... Săptămânile trecute, faimoasa Tonya, azi în vârstă de 29 de ani, a alunecat iarăşi pe patinoarul vieţii, căzând cu picioarele-n sus. De astă dată, nărăvaşa patinatoare este acuzată că, certându-se cu soţul ei de-al doilea, Darren Silver, l-a izbit în cap cu capacul de fier de la o roată de automobil, lăsându-l într-un lac de sânge, după care s-a năpustit asupra lui cu pumnii şi picioarele. Acum, dânsa se vaită la tribunalul din Camas, statul Washington, că regretă profund şi că n-o să mai facă. Dar n-are şanse să scape de puşcărie. Nimeni nu mai crede în cuvintele ei spăsite. Şi toată lumea strigă-n spatele ei: moaş'ta pe gheaţă!

Tonya Harding

••• Mulţi oameni de valoare, şi din toate domeniile, s-au prăpădit în vremea din urmă prin lume. A murit regizorul francez de film Roger Vadim (omul care-a descoperit–o, din toate punctele de vedere, pe Brigitte Bardot), a murit caricaturistul american Schultz, autor de cartoons (poveşti desenate) întru

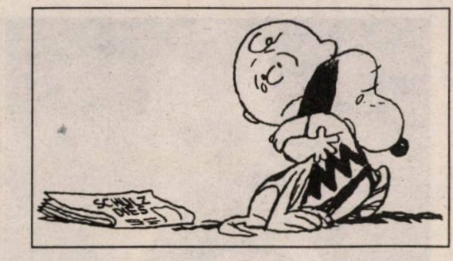

Căţelui Snoopy, eroul poveştilor desenate ale lui Schulz

încântarea copilăriei. Dar plecarea cea mai dureroasă pentru noi rămâne aceea a lui Stanley Matthews. Sir Stanley Matthews. Omul a însemnat trei lucruri, pe care le întâlneşti f. f. rar întrunite într-una şi aceeaşi fiinţă: 1) a fost un mare fotbalist, reuşind să simbolizeze *soccerul* englez, aşa cum Pele, de pildă, simbolizează fotbalul brazilian; 2) a avut o longevitate fără pereche, jucând până la vârsta de 50 de ani; şi nu în meciuri demonstrative între "veterani", ci chiar în echipe de club adevărat: în felul acesta, el a demonstrat că *se poate mai mult* şi că fiecare, în felul lui, are posibilitatea să-şi înfrângă vârsta; 3) a fost un înaintaş pe cât de percutant, pe atât de elegant: nu l-ai prins niciodată cu faulturi grosolane, cu urlete de protest la adresa arbitrului sau cu viclene căderi în careu, întru obţinerea unui 11 metri. El a demonstrat astfel că pe gazon (ca şi în viaţă, de altfel) poţi fi învingător, şi în acelaşi timp gentleman.

Sir Stanley Matthews

••• Să nu vă miraţi. Şi să nu vă supăraţi pe noi că nu sărim în sus à propos de victoria naţionalei noastre de fotbal, asupra 11-lui rusesc, cu 4-1. Nu că, Doamne fereşte, succesul băieţilor antrenaţi acum de danezul Nielsen nu ne-ar fi făcut plăcere. Dar, de câteva decenii bune încoace, nu ne mai interesează jocurile amicale – cum fuse cel de pe Ramat Gan – ci numai cele oficiale. Cu miză. Acolo unde, ca la poker, nu joci pe nasturi, ci pe bani. În plus, ne-am ars de-atâtea ori, în sport sau în afara lui, cu exploziile de euforie, încât ne dăm peste mână ori de câte ori se iveşte un asemenea prilej; şi fugim urgent în baie ca să facem un duş rece. Aşa că aşteptăm primele meciuri oficiale, de peste câteva luni, din grupa pentru calificările la viitoarele campionate mondiale. Păstrând, cum ar zice purtătorii de cuvânt de la Casa Albă, când îi întrebi despre perspectivele "procesului de pace", un "optimism măsurat". În aşteptare, ne uităm la afişul Campionatelor Europene din vară (Belgia + Olanda), suspinăm la gândul că am fi putut ajunge şi noi acolo şi ne pregătim să ne bucurăm (căci, orice-ar fi, nişte Europene sunt prilej de bucurie) în faţa televizorului din living.

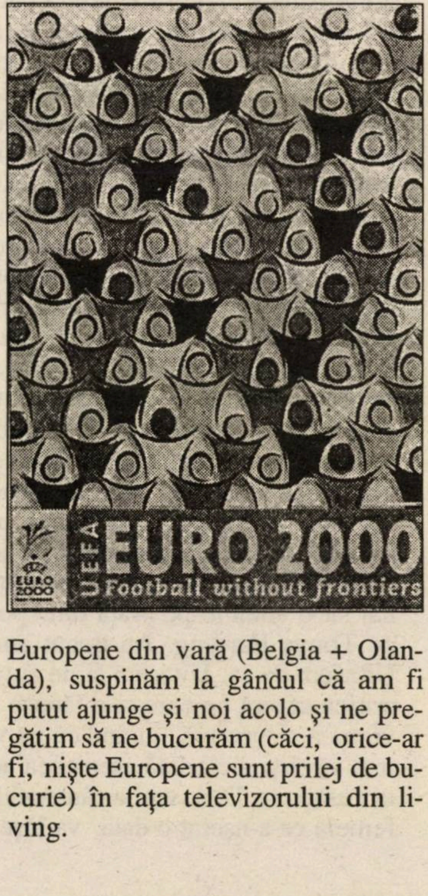

M. SEGAL
★★★★★★★★★★★★★
Magazin de linoleum
Tel Aviv, Str. Levontin nr. 6
Tel. 560-0929
Asortiment bogat
de linoleum, plastic, hârtie
decorativă, feţe de masă,
perdele şi covoare de baie
★
Vorbim şi româneşte
HAG PESAH
SAMEAH!
urăm onor clientelei,
rudelor şi prietenilor

NOU
Infuzie de cultură
în pastile homeopatice

STELE REGALE

Cartea recent publicată
de
ELENA-ESTHER TACCIU
în Editura DU Style
Bucureşti

Vă prezintă peste o sută de portrete ale personalităţilor de talie universală, ca Van Gogh, Marcel Proust, Mihai Eminescu, Rudolf Nureev.

Pornind de la Zodia sa de naştere, fiecare din aceşti eroi îşi dezvăluie şi drama sentimentală.

☆ ☆ ☆

Cartea poate fi procurată
trimiţând contravaloarea a 50 de
şekeli la adresa:
ELENA-ESTHER TACCIU
P.O.B. – 2104
58490, KIRIAT SHARET
HOLON Telefon: 03-5590829
Hag Pesah Sameah!

Corespondenţă din Bucureşti

STAN VLAD

Cum nu vii tu, Ţepeş doamne...

- **Se caută o mână de fier**
- **Primul ministru Isărescu s-a îngrozit**
- **Inflaţia? 55%**
- **Primăriile pun taxe peste taxe (cam ca la noi...)**
- **Unde zici că este cea mai puternică Mafie? În Justiţie...**

Se pare că aceasta e singura şi ultima soluţie pentru România : un Vlad Ţepeş care să umple pieţele oraşelor cu păduri de pari în vîrful cărora să se afle proţăpiţi escrocii, hoţii, evazioniştii, contrabandiştii, birocraţii şi tot din ăştia, din tagma lor. Nu spunem doar noi asta ; o spun (şi o doresc) marea majoritate a cetăţenilor ţării în toate discuţiile lor. Se vrea o mînă de fier în fruntea ţării care să pună ordine în societate, în relaţiile dintre oameni, să pună stavilă fărădelegilor, de la cele mai înalte foruri ale puterii pînă la şuţii de prin pieţe si autobuze publice.

Ziarele şi revistele româneşti, chiar şi posturile de televiziune, nu mai prididesc cu relatările lor asupra cîtor escrocherii se întîmplă permanent. Dacă s-ar porni numai de la astfel de fapte incriminante şi tot ar fi supraaglomerate autorităţile statului. Venit în fruntea guvernului la zece ani de la înlăturarea dictaturii ceauşiste, premierul Mugur Isărescu – valoros economist – finanţist, neimplicat politic şi deci fără sarcini de la... partid, s-a îngrozit cînd a constatat, pe viu, din interiorul puterii, cîte ilegalităţi se petrec. În plan economic şi-a propus trei obiective esenţiale : să asigure o creştere economică de 6-7 la sută (pînă acum, în zece ani au fost doar scăderi !), să realizeze un deficit bugetar doar de 3 la sută din P.I.B. şi să reducă inflaţia la 20-25 la sută (în 1999 a fost de 55 la sută !). Dar ca să ajungă la asemenea performanţe într-o economie haotică precum cea românească, şi-a propus să lupte din toate puterile împotriva a două racile devastatoare : corupţia şi birocraţia.

Pentru ca asemenea acţiuni să aibă efect, a început, metodic, cu birocraţia – unul din factorii generatori ai corupţiei. Aparatul de stat, de sus pînă jos, este ticsit de funcţionărime care mănîncă banii publici, iar în schimb produce birocraţie. Isărescu a pornit cu reorganizarea aparatului guvernului : din cei 32 de secretari şi subsecretari de stat au mai rămas 17, iar din 602 funcţionari au mai rămas 298. A cerut tuturor instituţiilor statului să reducă personalul administrativ-funcţionăresc cu 50 la sută (prin bugete nu se vor acorda bani de salariu decît pentru jumătate din funcţionari). Are promisiunea că şi aparatul prezidenţial va fi redus la jumătate. (Parlamentului, nu-i poate stabili Guvernul schemele de organizare, dar se speră – deşarte visuri ! – că parlamentarii se vor... simţi ei înşişi !) Ministerelor, Prefecturilor, Primăriilor şi tuturor instituţiilor bugetare li s-a cerut reducerea corespunzătoare, cu 50 la sută, a numărului salariaţilor. Dar cam toate instituţiile statului se mişcă greu. Primăria Bucureştiului avea pe vremea lui Ceauşescu cam 920 de salariaţi ; acum are 2068 şi se vaită că nu-i ajung !

Colosul birocraţiei se vede ameninţat şi, cum nu poate lupta făţiş împotriva noilor măsuri, caută fel de fel de subterfugii. Sîntem la sfîrşitul lui martie 2000 şi încă nu s-a mişcat mare lucru. Dar acum, cînd le vor veni bugetele pe anul acesta, vor trebui să

Premierul Isărescu: va face ceva?

treacă la acţiune. (Mai greu e cu Primăriile, fiindcă acestea îşi fixează singure bugetele şi ca să aibă bani de salarii – disproporţionat de mari pentru şefi – împovărează populaţia cu fel de fel de taxe şi impozite locale sufocante.) Concomitent se urmăreşte simplificarea elaborării actelor, avizelor şi a altor acte ; chichiţele de acest fel sînt menite să-l poarte pe cetăţean pe drumuri pînă cînd acesta, în disperare, bagă mîna în buzunar şi dă şpagă pentru a scăpa.

Toate acţiunile domnului Isărescu (şi ale unora – foarte puţini – din preajma lui) sînt pavate cu intenţii bune. Ce va ieşi din asta vom vedea. Lupta e grea, pe viaţă şi pe moarte. Realmente. Va ieşi învingător premierul ? Greu de spus. Mulţi îl văd de pe-acum înfrînt. Să nu uităm că 2000 este un an electoral : alegeri locale (la 4 şi 18 iunie 2000) şi parlamentare şi prezidenţiale în toamnă (cel mai sigur în noiembrie). În aceste condiţii, partidele (toate) vor umbla în sacii demagogiei, promiţînd, ca de-obicei, marea cu sarea. Sigur, premierul nu-i interesat... electoral întrucît el nu s-a înregimentat în nici un partid şi nu va candida la nici o funcţie. Dar îl vor lăsa partidele, îndeosebi cele aflate acum la putere – în mare suferinţă electorală din cauza modului ruinător în care conduc ţara ? Mulţi cetăţeni, cu mîhnire în suflet, prezic că dl. Isărescu nu va apuca toamna lui 2000 în fruntea Guvernului. S-ar putea să aibă dreptate scepticii, întrucît premierul a declarat război pe faţă celui mai mare inamic al României actuale : corupţia. Or aici adversarii sînt mult mai puternici şi cu interese şi ramificaţii în toate sferele puterii, pînă la cel mai înalt nivel. Un astfel de război l-a declarat, cu emfază, în urmă cu trei ani şi preşedintele Constantinescu. A ţinut şedinţe impresionante, a format comisii şi comitete. Ce s-a ales din toate acestea ? Nimic. Toate au dispărut în ceaţă fără ca măcar să cadă un singur corupt. Cum am avut acum zece ani terorism fără terorişti, aşa avem acum corupţie fără corupţi. Din marii corupţi cunoscuţi opiniei publice (cu ajutorul presei) şi chiar... nominalizaţi, n-a căzut nici unul. Cîţiva se află chiar sub umbrela acoperitoare a Cotrocenilor (Preşedinţiei), alţii în Parlament (cu imunitate), mulţi au fost... scoşi basma curată de justiţie. Doar marele rechin George Constantin Păunescu a fugit din ţară şi aşteaptă în S.U.A. revenirea la putere a oamenilor lui Iliescu (P.D.S.R.). Cînd începuse a fi înghesuit, omul de afaceri Viorel Cataramă (care-i şi senator) de către Corpul de control al Guvernului şi Agenţia de valorificare a Activelor Bancare, în frunte cu Ovidiu Grecea, ce credeţi că s-a întîmplat ? A fost scos din funcţie Ovidiu Grecea, iar Cataramă îşi vede liniştit de "Elvile" (fabrici de mobilă), făcute pe bani escrocaţi.

Exemple de acest fel am putea da cu sutele. Nici un corupt nu a fost pedepsit, nici unuia nu i s-au luat averile deţinute prin fraudă, contrabandă, împrumuturi care au falimentat cîteva bănci - fonduri care n-au fost şi nu vor fi recuperate. Nici măcar preşedintele Constantinescu nu mai vorbeşte despre "cruciada" lui împotriva corupţiei. Nu e bine să vorbeşti de funie în casa spînzuratului. Casa puterii e plină, burduşită de corupţi. Abia acum, cînd se apropie alegerile, partidele aflate la putere, îndeosebi cel al ţărăniştilor, se mai dezic de cîte un corupt, ştiut şi dovedit de toată lumea, şi-l exclud din partid. Dar la închisoare n-a ajuns nici unul. Cu musca pe căciulă (simbolic, întrucît sînt atîtea muşte de nu se mai vede nici forma căciulii !) puterea actuală nu are forţa morală de a acţiona cu fermitate.

Iată deci cam în ce context îşi propune Mugur Isărescu să lupte împotriva corupţiei. Înţelegînd destul de bine ce l-ar aştepta dacă şi-ar extinde acţiunile lui anti-corupţie, premierul nu doreşte să se ocupe de marile cazuri de corupţie din societate. El ar dori să se limiteze doar la funcţionarii corupţi şi coruptibili din aparatul de stat care cer foloase necuvenite de la investitorii români şi mai ales străini, atunci cînd aceştia vor să înceapă afaceri în ţară, condiţionînd avizele favorabile şi aprobările de şpagă pe care o primesc ; licenţele, autorizaţiile, facilităţile sînt direct proporţionale cu volumul şpăgii. Aici vrea să lovească Isărescu în primul rînd. Apoi, în cei care deţin funcţii importante în bănci şi instituţii financiare de credit şi care acordă împrumuturi şi alte facilităţi pe bază de interese şi avantaje personale.

Un premier, oricît de competent, cinstit şi plin de alese calităţi personale şi morale ar fi el, nu poate lupta împotriva birocraţiei şi mai ales a corupţiei de unul singur sau ajutat doar de aparatul Guvernului. Ca să nu mai vorbim de faptul că şi între miniştrii lui Isărescu sînt unii acuzaţi de mari fraude şi abuzuri, clienţi permanenţi ai paginilor de scandal din presă. Există însă în organizarea statală instituţii şi organe de apărare a legalitaţii şi ne referim în primul rînd la Poliţie, Procuratură, Magistratură. Infractorii mari şi mici ajung în primul rînd pe mîna poliţiştilor. Se recunoaşte, se ştie că primele adevăruri (realitatea însăşi) le află poliţiştii ; sînt nude ; nu au început încă a fi... prelucrate. Au fost şi sînt şi în Poliţie oameni corupţi, abuzivi. Dar, cel puţin în cazul României, nu sînt prea mulţi sau nu apucă să fie, întrucît aici schimbările, înlocuirile, suspendările sînt foarte dese. Mereu au sabia lui Damocles deasupra capului. De la Poliţie, dosarele pleacă destul de bine alcătuite către Procuratură. Aici, coruptibilii sînt mai stabili pe posturi şi cum ştiu să învîrtă destul de bine concluziile anchetelor poliţieneşti, mulţi infractori (peşti graşi)... scapă de urmărirea penală. Pe-aici, în afară de şpagă, un rol important îl au intervenţiile poliţiei. Relaţiile pe bază de pile şi bani învîrtesc dosarele ca la comediile de circ. În unele cazuri intervin chiar ameninţările clanurilor mafiote. Dintre atîţia infractori “babani”, prea puţini au ajuns la tribunal. Cel puţin de vreo zece ani încoace. Şi cînd s-au omorît oameni s-au găsit motive pentru scoaterea de sub învinuire a criminalilor.

Şi dacă totuşi unele dosare grele ajung la tribunale, aici pot fi cel mai uşor îngropate definitiv. Dintre sutele de dosare cu implicaţii deosebit de grave, doar cele privindu-i pe generalii Stănculescu şi Chiţac, acuzaţi de crime grave comise în timpul evenimentelor din decembrie 1989, au ajuns în februarie 2000 la Curtea Supremă de Justiţie (Tribunalul îi condamnase la cîte 15 ani de închisoare), dar nu s-au putut judeca întrucît Stănculescu este la Londra (are o firmă ce se ocupă de trafic de armament), iar Chiţac este... bolnav şi deci n-au avut timp să-şi ia avocaţi ! Nimeni nu crede că cei doi vor ajunge vreodată la închisoare, nici măcar rudele celor omorîţi la Timişoara, acum zece ani, din ordinul celor doi generali.

Magistraţii sînt inamovibili, ei se supun numai legii şi deci fac ce şi cum vor. Toată lumea spune, dar nimeni nu îndrăzneşte să depună mărturie (!), că aici este cea mai puternică mafie din România şi că şpaga este de ordinul zecilor de milioane în lei şi dolari. Justiţia română – tribunale, curţi de apel, judecătorii de orice categorie – i-au făcut (şi îi fac) scăpaţi pe foarte mulţi dintre cei ce meritau ani buni de puşcărie. Toată această faună a magistraturii s-a dovedit o stavilă aproape imposibil de depăşit de către cei ce luptă împotriva corupţiei ; este o pavăză ideală pentru infractori.

O să vă dăm un singur exemplu : primarul Clujului, celebrul Gheorghe Funar, secretar general al P.R.M., deci omul lui Corneliu Vadim Tudor la Cluj, a fost suspendat, conform legii, din funcţia de primar, fiind implicat într-o serie de abuzuri săvîrşite. În ziua în care a fost suspendat, prin decizia prefectului, a şi făcut acţiune în justiţie, iar a doua zi la prînz, Curtea de Apel din Cluj a infirmat decizia de suspendare şi l-a repus pe Funar în drepturi, la nici 24 de ore după suspendare. Din presă s-a aflat că soţia preşedintelui Curţii de Apel din Cluj (care e notar public) a primit de la Funar un spaţiu de aproape o sută de metri pătraţi pentru birou notarial, în plin centru al Clujului. Dar nici în acest caz, ca şi în altele mult mai grave, nimeni nu s-a sezisat de nedreptăţile şi abuzurile pe care le fac magistraţii români care, zice-se, “se supun numai legii”. Aceiaşi magistraţi sînt însă foarte exigenţi, am zice necruţători, atunci cînd le pică în mînă ziariştii. Dacă ar putea, pe ăştia i-ar condamna la moarte, fiindcă numai presa scoate la lumină matrapazlîcurile lor.

În aceste condiţii, cum să aibă succes Mugur Isărescu în războiul împotriva corupţiei ?! Cum ar trebui să fie şi ce-ar trebui să facă pentru a înfrînge atîtea stavile, de sus în jos şi de jos în sus, trecînd şi prin Parlament care nu-i dă nici un sprijin (despre actele “legale” ale acestuia am scris de atîtea ori) ?

Şi-atunci, nu-i normal să ne întrebăm : unde eşti tu, Ţepeş Vodă ?

●

● *Hag Pesah Sameah!* ●

OLBAR
ELEKTRONIKA

REPARAŢII

Orice tip VIDEO şi TELEVIZOARE ÎN CULORI, APARATE DE FILMAT VIDEO.

● Serviciu prompt şi de calitate
● Garanţie 6 luni

Reparaţii în interval de 12 ore la aparatele care se aduc dimineaţa

La o reparaţie de durată mai mare, oferim televizor în schimb.

BAT YAM, str. Balfour 22
Tel. 6594360, 5080888
Pelefon: 052-443288

VORBIM ŞI ROMÂNEŞTE

ophir tours

OPHIR TOURS

Str. Ben Yehuda 32, Tel Aviv (Pasaj EL-AL); Telefon: 5269666; Direct 5269791 - 5269525

Hag Pesah Sameah!

Lică Bluthal vă propune:

EXCURSII SPECIALE DE PESAH

Excursia - TRANSILVANIA - MOLDOVA

PROGRAM: 2 nopţi SIBIU - Hotel CONTINENTAL, 1 noapte TG. MUREŞ - Hotel CONTINENTAL,
2 nopţi PIATRA NEAMŢ - Hotel CEAHLĂUL, 3 nopţi POIANA BRAŞOV - Hotel ALPIN.

9 zile - 8 nopţi - 745 $

Plecare 19/04
Întoarcere 27/04

Excursie - MOLDOVA

PROGRAM: 2 nopţi BUCUREŞTI - Hotel CROWNE PLAZA / INTERCONTINENTAL,
1 noapte BACĂU - Hotel DECEBAL, 2 nopţi IAŞI - Hotel MOLDOVA,
1 noapte PIATRA NEAMŢ - Hotel CEAHLAUL, 3 nopţi POIANA BRAŞOV - Hotel ALPIN.

10 zile - 9 nopţi - 775 $

Plecare 18/04
Întoarcere 27/04

Preţurile cuprind: **zbor, hotel, 2 mese pe zi, mese festive conform programului, excursii, autobuz la dispoziţie**
Preţul nu cuprinde**: taxa de înscriere 47 $, taxa de aeroport 26 $ şi tipim 30 $.**

Odihnă la POIANA BRAŞOV

Hotel ALPIN

Plecare 21/04
Întoarcere 28/04

8 zile - 7 nopţi - 565 $

Preţul cuprinde: **zbor, 2 mese pe zi, transferuri.**
Preţul nu cuprinde: **taxa de înscriere 47 $,**
taxa de aeroport 26 $.

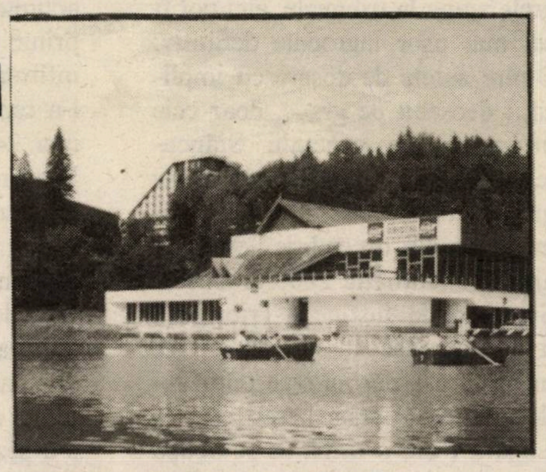

CĂLĂTORIŢI NUMAI CU CEI MARI

SCURT

- Îl întrebăm pe Jacques Chirac
- Ce delicii intelectuale oferă "Atac la persoană"!
- Superguvernul Mondial Iudaic
- Bani aruncați de pomană

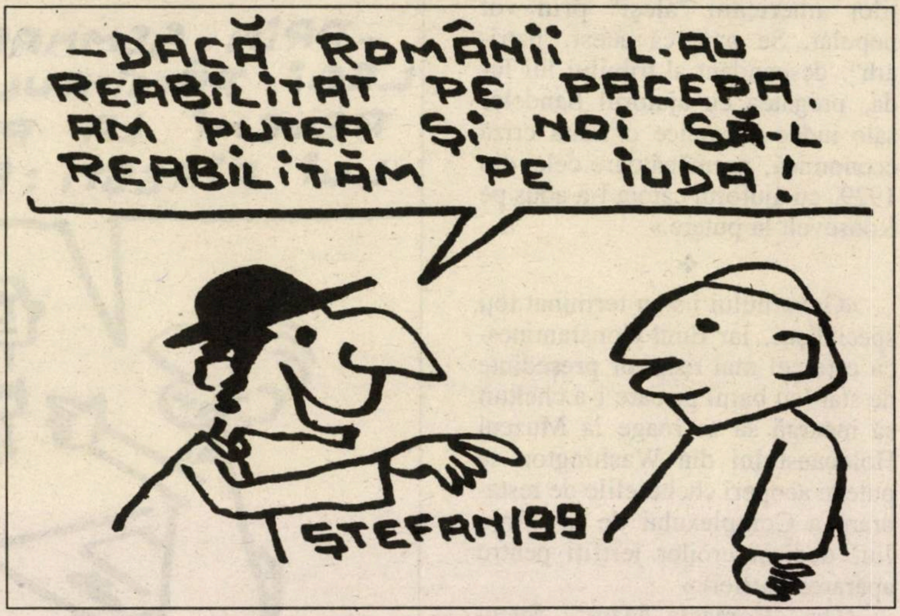
– DACĂ ROMÂNII L-AU REABILITAT PE PACEPA, AM PUTEA ȘI NOI SĂ-L REABILITĂM PE IUDA!
ȘTEFAN 99

Desen din "România Mare"

«Pentru a vă dovedi încă o dată că România se află, în permanență, de zeci și zeci de ani, pe "lista neagră" a sionismului mondial, voi semnala difuzarea unui film documentar antiromânesc, pe un canal al televiziunii franceze. Evenimentul a avut loc joi, 27 ianuarie a.c., pe Canal Arte. Sub genericul "Exterminarea evreilor în Europa", realizatorii împroașcă istoria poporului român cu noroiul unor minciuni aberante, cum ar fi, citez: "Dintre toți aliații Germaniei, românii au fost cei mai cruzi. În afară de Germania, în nici o altă țară evreii n-au mai fost masacrați cu atâta cruzime și la scară atât de mare. Avem aici probe de masacru nemaiîntâlnite în nici o altă parte a Europei lui Hitler. Românii au împușcat la Odesa 19.000 de evrei. Două zile mai târziu, la 24 octombrie 1941, alți 41.000 de evrei au fost deportați aici și împușcați în câmp sau în tranșeele antitanc. … Au fost aduse mitraliere la cimitirul din Dorohoi și 80 de evrei au fost împușcați ziua în amiaza mare. … În noaptea de 28 spre 29 iunie 1941 s-a dat ordin ca toți evreii să se prezinte la Poliția din Iași pentru reglementarea actelor de identitate. Au venit cu miile în curtea Poliției. Aceasta era înconjurată de polițiști și soldați în uniformă, așezați pe două rânduri. A început masacrul. Au fost uciși mii de evrei în curtea Poliției. Dintre ei, mulți n-au fost împușcați, ci înjunghiați, căsăpiți. Curgea sângele pe străzi" – am încheiat citatul. Partidul România Mare va pune la dispoziția Consiliului Național al Audiovizualului o copie a videocasetei, solicitându-l să ia atitudine împotriva acestei blasfemii. În același timp, îl întrebăm pe dl. Jacques Chirac dacă mai rămâne valabilă făgăduiala lui că va fi un "avocat al României", din moment ce în țara pe care o conduce sunt vehiculate asemenea monstruozități.»

◆

«A apărut nr. 100, jubiliar, al îndrăgitei publicații "Atac la persoană" (cu variantele sale "Atac la malac", "Atac la tolomac", "Atac la Rasdaq" și, evident, "Atac la jidac"). Nu se poate povesti ce delicii intelectuale oferă această revistă!»

◆

«Un lucru foarte inteligent a spus, la Focșani, deputatul PDSR Miron Mitrea: "Decât să-și facă o campanie pentru prezidențiale, Petre Roman s-ar ocupa mai bine să–și facă o campanie pentru funcția de rabin-șef. Concret, am informații clare că el este evreu, un evreu bun, deci e bun de rabin. Nu e antisemitism ce am spus eu, e o laudă". Felicitări, dragă sindicalistule! Adevărul nu trebuie să deranjeze pe nimeni, nu e deloc rușine să fii evreu – e o rușine să fii jidan. Numai că Petre Roman are zile când e evreu, dar și zile când e jidan.»

◆

«Acești criminali din occident au făcut cadou state întregi iudeo-comuniștilor din Rusia, cu bună știință, călăuziți de directivele precise ale Superguvernului Mondial Iudaic, a cărui hegemonie se întindea atât în Rusia comunistă, cât și asupra guvernelor iudeo-masonice din occident. Roosevelt și Churchill au cedat țările noastre tiraniei roșii din ordinul direct al lui Bernard Baruch, șeful evreu al Consiliului Imperial al Marii Masonerii Universale, individ care, după atâtea trădări și crime politice, mai era tolerat de poporul creștin american ca "patriarh al finanțelor" și "tată protector și consilier" al președinţilor americani "aleşi" prin vot popular. Se pare că acest "patriarh", descendent al tribului lui Iuda, pregătea cu ajutorul bandelor sale iudeo-masonice o nouă criză economică, asemănătoare celei din 1929, cu ajutorul căreia l-a adus pe Roosevelt la putere.»

❖

«Guvernului i s-au terminat toţi specialiştii, iar Emil Constantinescu este cel mai risipitor preşedinte de stat (cu banii pe care i-a cheltuit să meargă să se roage la Muzeul Holocaustului din Washington se puteau acoperi cheltuielile de restaurare a Complexului de la Târgu Jiu, dedicat eroilor jertfiţi pentru apărarea patriei).»

(Din "România Mare", Bucureşti)

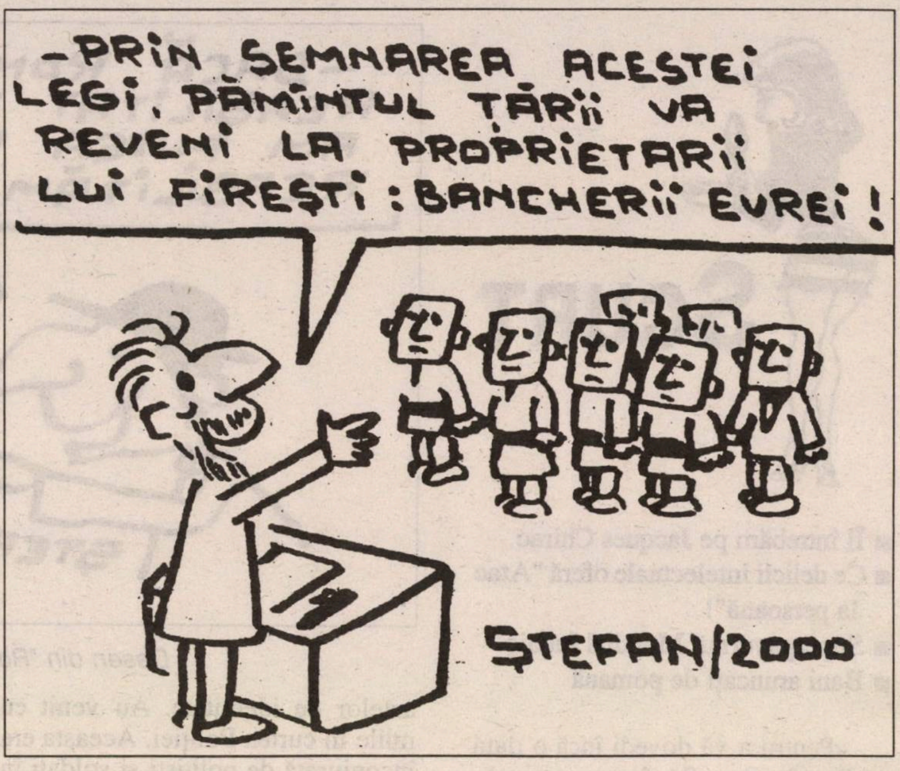
–PRIN SEMNAREA ACESTEI LEGI, PĂMÎNTUL ŢĂRII VA REVENI LA PROPRIETARII LUI FIREŞTI : BANCHERII EVREI !
ŞTEFAN/2000

Desen din "România Mare", 2000

Poetul Mircea Dinescu față cu primii miniștri

Ziarista Carmen Dumitrescu (una din vedetele televiziunii din anii '80) ne aduce la cunoştinţă părerile poetului Mircea Dinescu despre primii miniştri ce s-au perindat, după decembrie '89, la cârma României. O idee bună: Dinescu nu e dus la biserică şi are gura spartă. Opiniile lui au apărut în lunarul "Top", din Bucureşti:

«– Care dintre prim-miniştrii post-decembrişti v-a fost mai pe plac?

– Din păcate, amorul meu pentru prim-miniştri a fost de scurtă durată. Vezi câteodată în penumbra unui teatru o siluetă fascinantă, dar îţi dai seama că trebuia să-ţi fi luat ochelarii cu tine.

– Adică dezamăgirea a venit repede?

– A venit destul de repede. M-a fascinat Stolojan, mi se părea un soi de Frankenstein care e necesar, care vine să facă ordine în Balcani.

– Petre Roman, primul prim-ministru după 1989?

– Cred că nu ne-am simpatizat prea mult la început. E şi genul aşa... mai sportiv, dar dincolo de făloşenia lui, are un soi de delicateţe care se percepe mai greu, fiindcă el o face cu tot dinadinsul pe sportivul, pe schiorul, dar e un tip vulnerabil. Ceea ce e destul de bine pentru un politician, pentru că nesimţirea e lucrul cel mai periculos pentru un om politic. Dar el suferă, de când nu mai e prim-ministru, ca un adolescent căruia i s-a furat bicicleta...

– Spuneţi că Petre Roman suferă de când nu mai e prim-ministru. Nu suferă, cumva, şi mai mult pentru că nu e preşedintele României?

– Ba da, dar tot ca un adolescent căruia nu i se dă voie în gară să se urce în locomotivă.

– Victor Ciorbea?

– Pe urmă noi am mizat pe Victor Ciorbea, care iar părea un extraterestru – era cu ochiul ăla de după colţ, cu care ni se părea că vede tot! Din păcate, i s-a atrofiat periscopul înainte de vreme... Văcăroiu a fascinat prin faptul că părea tot timpul beat. După aia a declarat că n-a băut niciodată. E destul de trist, dacă el era treaz în timp ce noi îl credeam beat!

– Vi se pare mai eficient rolul lui Radu Vasile?

– Radu Vasile are abilitatea unei actriţe care joacă foart prost pe scenă, dar e foarte bună în culise.

– Deci e abil în jocurile de culise?

– Da – şi nu numai în politică, dar şi în viaţa de toate zilele. Dacă te întâlneşti cu el, îţi şopteşte chestii incredibile şi devine simpatic, aşa, la colţ de stradă, pe după perdea, la bodegă. Când îl vezi pe scena politică, îţi dai seama că e un actor de mâna a treia.

Acest interviu a fost realizat cu mult înainte ca Radu Vasile să dispară din Palatul Victoria – nu numai din vina lui.»

Rochia de înmormântare

«O femeie a turnat benzină pe pieptul soţului ei şi i-a dat foc, pentru că acesta, întorcându-se acasă beat, îi distrusese rochia de înmormântare. Un fapt divers, tragic, spectaculos, oarecare. Dacă nu ar fi fost rochia de înmormântare!

Rochie de înmormântare... În urmă cu aproape 20 de ani, o excelentă etnoloagă, gorjancă stabilită la Paris, a început să studieze practicile funerare din zona sa natală. A notat cu minuție lăudabilă tot: de la pachetele de Kent sau de cafea puse în sicriul mortului, până la pomana făcută direct Morții, o serie de gesturi "atipice" își făceau loc în riturile funerare, vorbind, pentru cine avea urechi de auzit, mai mult despre viața de aici decât despre cea de dincolo. Când a apărut cartea, unii au strâmbat din nas, pentru că multe din cele relatate erau considerate ca expresii ale decăderii folclorului nostru și ca atare nedemne de a fi menționate. De fapt, fără să-și fi propus aceasta, cartea era o demonstrație de excepție a forței ce mai dăinuie încă în viața folclorică, asimilând și prelucrând tot ce îi iese în cale, în spiritul său propriu.

Puteai să urmărești astfel în paginile ei cum, pe măsură ce populația devenea mai săracă, pomenile deveneau mai bogate, cum, cu cât neîncrederea sporea în intensitate cu atât pomenile din timpul vieții deveneau și ele tot mai frecvente; pe scurt, cum o populație întreagă renunța la binefacerile comunismului pentru a-și plasa speranțele și agoniseala în lumea de dincolo. Este posibilă oare o condamnare mai definitivă?

Fenomenul a continuat, însă, chiar amplificat într-un fel, după 1990. Acum oamenii aceștia se pregătesc pentru sfârșitul lumii. Eram obișnuit cu pomenile din timpul vieții, cu "trusourile" complete, de la pantofi și șosete până la pălărie, pe care, din fundul Olteniei până în cartierele de blocuri ale Bucureștiului, oamenii le dădeau de pomană, gospodărește, ca să aibă cele trebuitoare pe lumea de dincolo. Acum, "spiritul gospodăresc", neîncrezător și prevăzător, merge mai departe: oamenii au început să-și facă singuri și propria înmormântare, pentru ca sfârșitul lumii, oricând o veni el, să nu-i găsească neinstalați în veșnicie. Cu un zâmbet vag sceptic pe buze, o fac și orășeni, o fac și intelectuali. Oricum, pe lumea de aici nu mai au ce să piardă...»

(Dintr-un articol de Vintilă Mihăilescu, în săptămânalul "Dilema", București)

Agenția de căsătorii

«Când îl vezi pentru prima dată, despre Liviu Tomi poți să crezi aproape orice, mai puțin poate un lucru: este patronul unei agenții de intermedieri matrimoniale. La 72 de ani, cu o burtă respectabilă și cu un aer sfătos, Tomi pare mai degrabă genul de bunic moralist, încărcat de istorie și tradiționalist. De altfel, discursul său este plin totdeauna de date istorice.

Tomi a început afacerea în 27 martie 1990, împreună cu soția sa din a doua căsătorie, Paulina. Acum lucrează împreună și îi mai ajută și fata, de 16 ani. Are și nepoți de la băiatul cel mare, de 40 de ani.

Este o binefacere pentru firmă că omul modern începe să aibă din ce în ce mai puțin timp să se ocupe de problemele personale. Pe măsură ce individul se depărtează de viața de student, cercul de interes matrimonial se îngustează. La serviciu, lucrurile sunt în general deja aranjate, iar în familie... doar dacă apare o prietenă a surorii sau o verișoară de departe. "Tinerii de 25 de ani vin aici pentru că foarte puțini oameni au arta de a se apropia de cineva. Vezi pe stradă o fată frumoasă, ca o adiere. Unii, în cinci minute au cucerit-o. Alții dau din colț în colț: timizii, marea majoritate a bărbaților. Dar să te ferească Dumnezeu de curajul timidului. Toți oamenii mari ai istoriei au fost mici și timizi: Timur Lang – un metru cincizeci, Gingis Han – un metru cincizeci și doi, Napoleon – tot pe acolo", spune Tomi. Majoritatea clienților lui sunt intelectuali, cu preponderență între 25 și 35 de ani (50%), apoi cam 20% între 35 și 45 și 20% între 45 și 50, restul fiind peste 50 de ani.

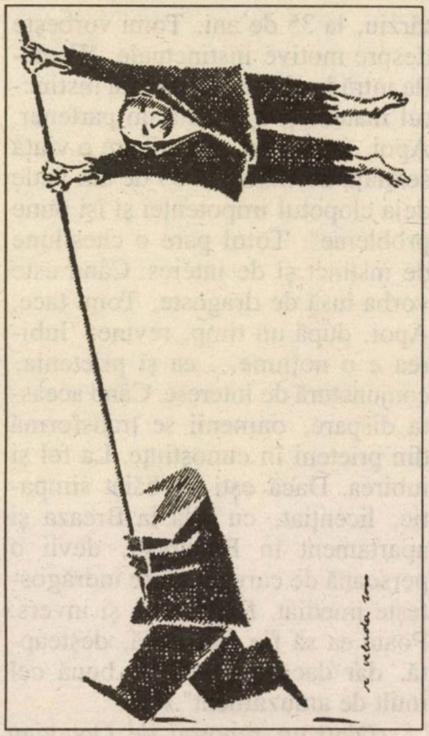

Desen din "România liberă", București 2000

Meseria actuală a lui Liviu Tomi este "căutarea unui om care să facă obiectul unei căsătorii". Cam la asta s-ar reduce matrimoniul: o persoană care să aibă aceleași preferințe cu ale tale, la care se adaugă, bineînțeles, "farmecul personal, capacitatea de a întreține relații, tactul". Unii, spune el, vin și cer o soție de 1,62. "Încerc să-i lămuresc că femeile nu sunt ca ciorapii. Tinerii vor partenere de viață care să atragă atenția: înalte, suple, blonde, să aducă pe undeva cu Claudia Schiffer, adică să dea bine când merg în societate. Nu contează că nu-i bună de nimic, să fie decorativă". La fel se întâmplă și la tinere, spune Tomi. "Vor băieți înalți, supli, haioși, să știe să danseze, ca și când ți-ai lua un câine falnic să rupi gura târgului". Mai târziu, la 35 de ani, Tomi vorbește despre motive instinctuale. "Femeile intră în alertă, se revoltă instinctul matern și își caută un partener. Apoi, un bărbat care nu are o viață sexuală normală, la 35 de ani aude deja clopotul impotenței și își pune probleme". Totul pare o chestiune de instinct și de interes. Când este vorba însă de dragoste, Tomi tace. Apoi, după un timp, revine: "Iubirea e o noțiune... ca și prietenia, conjunctură de interese. Când aceasta dispare, oamenii se transformă din prieteni în cunoștințe. La fel și iubirea. Dacă ești un băiat simpatic, licențiat, cu vilă la Breaza și apartament în București, devii o persoană de care o fată se îndrăgostește imediat. Raportul e și invers. Poate ea să fie frumoasă, deșteaptă, dar dacă e săracă, e bună cel mult de amuzament".»

(Dintr-un reportaj de Octavian Gabor; în "Dilema", Buc. 2000)

Șahistă tare în jocul de mijloc

«...În ceea ce mă privește, după ce mă uit la titlurile zilei din ziare, mă reped la mica publicitate. E lectura mea preferată. Motivele sunt două: unul sociologic și unul de pur amuzament. Ce poate fi mai amuzant decât să citești: "Șahistă tare în jocul de mijloc, ofer regina descoperită în bătaia nebunului tău". Urmează telefonul. Simt că "nebunul" meu o ia razna și sunt gata să-mi cheltuiesc leafa pe o lună contra unei convorbiri "șahiste".

Un alt anunț amuzant – dar și jenant pentru tagma gazetarilor – e următorul: "Ziaristă, 28/77/55, senzuală, apetisantă, fără prejudecăți, doresc să cunosc domni". Urmează telefonul. Ce fel de interviuri dorește această tânără gazetăriță, nu-mi prea dau seama. Nu prea ortodoxe, desigur. Dacă n-ar apărea la rubrica "Matrimoniale", aceste anunțuri și-ar avea un rost la o rubrică "sex-shop". Din păcate, nu se întâmplă așa.

Mica publicitate are însă o mult mai mare deschidere decât aceasta, semiglumeață, cu care am început.

Ea e radiografia societății în care trăim, e oglinda mizeriei în care se zbat nu numai pensionarii, care au un venit de cinci ori mai mic decât în 1990, nu numai milionul de șomeri care aleargă disperați după un loc de muncă, sau părinții care nu au cu ce-și trimite copiii la școală. Unul dorește vegetariană care să acceadă la cunoaștere prin autourinoterapie. Maria și Iolanda meditează bărbați numai în pat, primele lecții fiind gratuite. Toate acestea sunt mici amuzamente când te uiți la sumele care pot fi cerute pentru un apartament, la ofertele sau cererile de muncă. Iubit cititor, rogu-te, înainte de citești ziarul, citește-i mai întâi mica publicitate. Vei fi mult mai bine informat.»

(Dintr-un articol de Ion Drăgănoiu; în "România liberă", Buc. 2000)

Domnilor polițiști!

«Domnilor polițiști, unde sunteți? Unde vă ascundeți de dimineața până seara? Și totuși când ieșiți în lume, cum procedați? Vă furișați grăbiți prin mulțime, cu chipiul tras pe ochi, ca să nu vedeți ce se întâmplă în jurul dumneavoastră? Nu sunteți în stare să deosebiți comportamentul hoților și criminalilor de acela al oamenilor cinstiți?

Veniți cu mine prin oraș și am să vi-i arăt eu pe răufăcători! Sunt bande de câte șapte-opt brute care îi iau pe trecători de mână și îi duc aproape cu forța să joace alba-neagra, care opresc mașinile sub diferite pretexte și le jefuiesc, care asediază autobuzele, troleibuzele și tramvaiele pentru a smulge banii din poșetele și buzunarele pasagerilor. Nu se mai fură și nu se mai înșeală cu discreție. Nu se mai cerșește cu umilință. Furtul și cerșetoria,

●

Aflăm dintr-un studiu științific că fiecare al doilea israelian chelește.

Groaznic. Mi se face părul măciucă.

Alexandru Marian
SPERANȚA
Madeleine Davidsohn
Intrare liberă
Z Elias
Astăzi sau mâine...

• Hag Pesah Sameah! •

minimum

editează

- Aveți în manuscris memorii personale?
- Vreți să vă publicați jurnalul intim?
- Doriți să scoateți la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginație și corectură tipografică, coperta, prefața și diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

●

Există în sfârșit o editură: minimum

practicate într-un mod neruşinat şi agresiv, au devenit un fel de tâlhărie cotidiană, care face viaţa din România de netrăit.

Domnilor poliţişti, trimiteţi un bătrân ca să cumpere ceva din piaţă şi urmăriţi-l de la distanţă! Veţi vedea cum este tratat în ţara noastră un bătrân, în plină zi. Nu numai că i se iau banii, dar este persiflat de hoţi, jefuirea lui transformându-se într-un spectacol cinic. Sau trimiteţi o fată singură printr-un cartier oarecare al oraşului! Va trebui să aibă noroc ca să nu fie violată sau sechestrată şi obligată să se prostitueze. Pentru ca experienţa să fie concludentă, ar fi bine ca bătrânul să fie tatăl dumneavoastră, iar fata – fiica dumneavoastră.»

(Dintr-un articol de Alex. Ştefănescu, critic literar; în “România liberă”, Buc. 2000)

Un pic de cenzură

«Sâmbătă 15 ianuarie 2000. Se inaugurează “Anul Eminescu” şi la Televiziunea Română. Am plăcerea, cinstea şi onoarea să fiu invitat la emisiunea care deschide balul: săptămânala “Art-Mania”, consacrată de astă dată “poetului naţional”. Filmăm – de fapt – dinainte. Echipa de producţie, adică Mihaela Cristea, Ruxandra Garofeanu şi Daniela Zeca, a pregătit o serie de scurte filme, interviuri, reportaje pe teme eminesciene. Între ele, vorbim şi noi, invitaţii din studio, Alexandru Condeescu şi cu mine, plus Florin Iaru, prezentatorul emisiunii. La un moment dat, după ce vine vorba despre gazetăria lui Eminescu şi despre modelul de conştiinţă pe care ea ni l-ar fi oferit, simt nevoia să adaug, ca simplu semnal de delimitare, fără să mai intru în detaliile controversate ale chestiunii, următoarele: “Dacă e vorba despre gazetăria lui, totuşi e bine în orice împrejurare să spunem că, prin opera lui publicistică, Eminescu a arătat şi tot ce e bun în implicarea unui intelectual de vârf în viaţa publică, în dezbaterea publică, *şi tot ce e rău”*. Neconvenţională, cum îşi doriseră realizatorii, întreaga emisiune rămâne – fireşte – foarte elogioasă, ca la un centenar şi jumătate de la naşterea poetului.

Aşadar, sâmbătă 15 ianuarie 2000. Deschid televizorul, urmăresc emisiunea noastră de inaugurare a “Anului Eminescu” la “România 1”. Ajungem la momentul cu gazetăria poetului, Alexandru Condeescu spune ce spusese şi la filmare, eu încep să adaug fraza transcrisă mai sus, *însă ultimele cuvinte – “şi tot ce e mai rău” – au dispărut!* Pronunţia rămâne în aer, ca o virgulă, iar intervenţia mea, care nu voia decât să arate că elogiul necondiţionat al publicisticii eminesciene e nesănătos, se transformă într-un… elogiu necondiţionat! Operaţiunea se numeşte – nu-i aşa?! – cenzură, iar rezultatul este – vezi bine! – un fals prin omisiune.

Asta-i tot! Nu mare lucru: semnalarea dispariţiei unui detaliu. Dacă am ţinut să pun istorioara pe hârtie nu e pentru ca să “protestez” împotriva celor care m-au cenzurat … ci pentru că, dacă redactorii TVR se tem – şi ştiu ei de ce se tem – de consecinţele pe care ar putea să le aibă cinci cuvinte spuse pe micul ecran, atunci înseamnă că naţionalismul românesc de azi e un pericol real şi mai înseamnă că “Anul Eminescu” n-a sosit în cea mai senină atmosferă socio-culturală posibilă.»

(Dintr-un articol de Ion Bogdan Lefter, critic literar; în “Dilema”, Buc. 2000)

O scrisoare care-a băgat teroarea în gălăţeni

«Zilele acestea, gălăţenii au avut surpriza să găsească în cutiile poştale o scrisoare, bătută la maşină, un text care i-a umplut de groază. Scrisoarea, gen "citeşte şi dă mai departe 20 de exemplare", pare a fi o gogoriţă numai bună pentru superstiţioşi. Numai că textul, prin felul în care este conceput, a băgat teroarea în gălăţeni, făcându-i pe cei mai mulţi să se îndeletnicească cu multiplicarea gogoriţei, de teama de a nu-i lovi ghinionul direct în moalele capului.

Este un text bătut la maşină pe o coală A-4. Are ca titlu un clişeu siropos: "Cu dragoste, totul este posibil!". Te aştepţi să citeşti o chestie religioasă, tipărită de vreo sectă obscură. Te aştepţi să ţi se ceară bani. Dar nu e nimic din toate astea. Prima frază te umple de bucurie şi speranţă: "Această scrisoare ţi-a fost trimisă ca să-ţi aducă noroc!". Buuuun! Exact ce aveai nevoie. Afli că originalul se află în New England şi a cutreierat lumea de nouă ori. Te impresionează. "Acum norocul a ajuns la tine". Te simţi printre cei aleşi. Eşti atenţionat că după patru zile de la primirea scrisorii te aşteaptă un mare noroc. Cu condiţia să trimiţi şi tu, la rândul tău, 20 de exemplare ale scrisorii la prieteni, cunoştinţe, necunoscuţi. Din două în două fraze ţi se spune că nu trebuie să trimiţi bani. Că cică destinul nu are preţ. Chestie care îţi convine. Mai departe. Mai departe încep ameninţările, care îţi fac părul măciucă.

După ce ai capul mare cât o baniţă doar din primele patru fraze, în care eşti convins că norocul ţi-a bătut, în sfârşit, la uşă şi dacă n-ai chef de noroc sau dacă nu crezi în asemenea gogomănie, poţi arunca scrisoarea la coş, citeşti ceva mai jos şi vezi că lucrurile nu stau tocmai aşa. "Nu reţine scrisoarea la tine, ci în termen de 96 de ore trimite 20 de exemplare mai departe". Pentru că altfel dai de dracul. Şi exemplele negative încep să curgă. Un ofiţer a pierdut 46.000 (!?) de dolari pentru că a rupt lanţul jocului în Philadelphia. Unul, Beny Gelch (cum, n-aţi auzit de el?!), a ţinut scrisoarea 52 de zile şi i-a murit soţia. De supărare, el a trimis totuşi copiile mai departe şi a câştigat 775.000 de dolari. Un alt tip s-a împiedicat şi şi-a sfărâmat capul. O femeie a murit într-un accident de maşină. Şi toate acestea pentru că nu au crezut în stupida scrisoare. Ghota Cod (nu mă întrebaţi cine e) a aruncat scrisoarea la coş, iar după o zi a murit. Adică lucrurile stau cât se poate de nasol. Citeşti, te cruceşti şi nu poţi să nu te întrebi: da' dacă mor? Da' dacă mi se întâmplă ceva dacă nu trimit copiile? Isteria i-a cuprins pe gălăţeni. Unii au lăsat toate treburile la o parte şi s-au îndeletnicit cu făcutul copiilor, cu multiplicatul textului şi cu distribuitul prin cutiile poştale. Că mai bine să faci ce zice în text, că nu te costă nimic. Că dacă... Scrisoarea încearcă să te convingă de faptul că dacă respecţi regulamentul, o mare-mare surpriză va veni peste capul tău în patru zile. Adică nici nu ai mult de aşteptat. Ori câştigi la 6/49, ori dai lovitura la Bingo, ori câştigi o maşină de spălat la 89-89... Că tot românul aşteaptă o pleaşcă din asta. Scrisoarea are un final apoteotic: "Aminteşte-ţi! Nu trimite bani! Să ai încredere în aceasta. Îţi foloseşte!". Este dată şi o adresă, un fel de cheie magică: Gabriela + Charles Toth 4279 Roswoca St. 102-107 Atlanta GA 30342. Scrii adresa pe plic şi nu mai ai nevoie de timbru. Scrisoarea este şocantă, în primul rând pentru că nu ţi se cer bani. În al doilea rând pentru că nu are caracter religios, ca atâtea texte care au circulat, şi nu te pune să te rogi de zece ori seara şi de cincisprezece ori dimineaţa şi nici nu ţi se cere să faci comandă, la o căsuţă poştală, de cruciuliţe şi pietricele purtătoare de noroc, contra cost. Pur şi simplu nu trebuie decât să trimiţi 20 de exemplare. Da' dacă nu le trimiţi...»

(Dintr-un reportaj de Alina Comşa-Burbaca, în "Evenimentul cilei, Bucureşti 2000)

Bucureştiul mai scump ca Veneţia

«Deşi în capitala României mâna de lucru este mai ieftină chiar decât la Tirana, iar o secretară care vorbeşte limbi străine şi are eventual şi studii superioare are salariul de vreo trei ori mai mic decât al uneia de la Moscova, chiria unui apartament este destul de scumpă chiar şi pentru oamenii de afaceri. La Veneţia chiria unei vile luxoase de pe Canal Grande costă 12,5 dolari/mp/lună în timp ce în cartierul Primăverii aceasta este de 35 dolari/mp/lună.»

(Din revista "Curierul Românesc", Bucureşti 2000)

Măritiş la 11 ani

«Tot mai mulţi adolescenţi renunţă la şcoală pentru a se căsători sau a trăi în concubinaj. Astfel, potrivit statisticilor Inspectoratului Şcolar Judeţean Covasna, la sfârşitul primului semestru al acestui an şcolar, 195 de elevi (43 din mediul urban şi 152 din mediul rural) au fost declaraţi neşcolarizaţi. În rapoartele conducerilor şcolilor, în privinţa celor neşcolarizaţi, apar ca motive abandonul şi etnia (majoritatea fiind romi). Dincolo de dificultăţi materiale, subdezvoltare fizică şi psihică, cazuri de boală sau rea-voinţă a părinţilor, există elevi care abandonează cursurile pentru a se căsători. Kereszetely Irma, şeful Inspectoratului Şcolar Judeţean Covasna, spune că în zona Araci-Hetea-Belin s-au întâlnit cazuri în care fete de 11 ani, sătule de şcoală, s–au măritat. Alţi adolescenţi, însă, repetenţi gimnaziali, au ales concubinajul, renunţând a mai frecventa şcoala pentru a-şi putea întreţine familia sau partenerul de viaţă. De unde se vede că, la Covasna, pentru a trece prin stomac, dragostea nu are nevoie de carte.»

(Din revista "Privirea", Bucureşti 2000)

Cei mai bogaţi sportivi

...sunt, în ordine:

1) Gică Popescu (fotbalist)

CALENDAR

Aprilie

2 aprilie a murit Mircea Herivan (1996)
3 aprilie s-a născut Florin Tornea (1914)
4 aprilie s-a născut Lică Bluthal (1928)
4 aprilie s-a născut I(sac) Ludo (Jacovitz) (1894)
5 aprilie a murit Ilarie Voronca (1946)
5 aprilie s-a născut Mircea Săucan (1928)
7 aprilie a murit Aurel Felea (1996)
9 aprilie a murit Paul Păun (Dr. Z. Zaharia) (1994)
10 aprilie s-a născut Maria Banuş (1914)
10 aprilie s-a născut Horia Gane (1936)
12 aprilie s-a născut Sergiu Natra (1924)
12 aprilie a murit I. Fântânaru (1994)
13 aprilie s-a născut Andrei Strihan (1924)
14 aprilie s-a născut Iosif H. Andronic (1897)
16 aprilie s-a născut Tristan Tzara (1896)
17 aprilie a murit Emil D. Fagure (1948)
19 aprilie s-a născut Adrian Rogoz (1921)
19 aprilie s-a născut Ileana Vrancea (1929)
19 aprilie s-a născut Petre Rado (1946)
21 aprilie s-a născut Moshe Olier (1926)
23 aprilie s-a născut Emmerich Deutsch (1913)
25 aprilie s-a născut Sebastian Ungureanu (Ianfred Silberstein) (1950)
27 aprilie s-a născut Cornel Safirman (1937)
27 aprilie a murit H. Bonciu (1950)
27 aprilie a murit Camil Baltazar (1977)
28 aprilie s-a născut Sonia Natra (1925)

2) Gică Hagi (fotbalist)
3) Gabi Szabo (atletă)
4) Irina Spârlea (tenismană)
5) Dan Petrescu (fotbalist)
6) Ionuţ Lupescu (fotbalist)
7) Nadia Comăneci (gimnastă)
8) Simona Amânar (gimnastă)
9) Dorel Simion (boxer)
10) Andrei Pavel (tenisman).

...iar cei mai zgârciţi români ar fi, după aceeaşi revistă:

1) Gică Petrescu (cântăreţ)
2) Dem Rădulescu (actor)
3) Şerban Georgescu (compozitor)
4) Doru Octavian Dumitru (comic)
5) Emil Hossu (actor)
6) Dan Bittman (cântăreţ)
7) Ion Ţiriac (preşedintele COR)
8) Cristian Ţopescu (publicist)
9) Doina Berchină (ziaristă)
10) Radu Beligan (actor).

(După o anchetă realizată de revista V.I.P. – Bucureşti)

Can-canuri...

...aflăm, ca de obicei, din revista V.I.P.:

Florin Piersic şi soţia sa, Ani, s–au pus la o cură serioasă de slăbire. ■ **Ion Lucian** are mână bună la căsătorii. El a năşit până acum 19 perechi şi... toate se înţeleg bine. ■ Actorul **Septimiu Sever** (73), aflat de multă vreme în Canada, este bunic. Din nefericire, însă, soţia sa, Erastia Peretz, s-a săvârşit din viaţă nu de mult. ■ **Radu Beigan** îşi dă o pasienţă, în cabină, înaintea fiecărui spectacol; dacă iese bine pasienţa, maestrul ştie că spectacolul va merge strună. ■ Cântăreaţa **Corina Chiriac,** care a învăţat tainele ghicitului de la o celebră ghicitoare din cartierul Cotroceni, este asaltată de colegii ei de scenă, care-i cer să le dea în cărţi. ■ Actorului **Nicu Constantin** i s-a furat în Piaţa Gemeni din capitală borseta cu acte şi bani. ■ Atleta **Gabriela Szabo,** campioană mondială la fond şi "atleta anului", a primit 150.000 de dolari pentru a face reclamă produselor "European Drinks".

Mica publicitate

■ Pasionat de viaţă şi dornic de iubire, dezamăgit de oamenii cunoscuţi, obosit de căutări şi iubiri amăgitoare, 29/1.80/70, din păcate impotent, dar cu un aspect fizic plăcut, atrăgător şi cu reale calităţi spirituale, sufleteşti şi de caracter, foarte corect, sincer, neefeminat, discret, sensibil, sentimental, dar şi pragmatic, caut, pentru o relaţie definitivă, bazată pe iubire, înţelegere, comunicare şi respect reciproc, un tânăr apropiat ca vârstă şi având calităţi asemănătoare, nederanjat în nici un fel de problema mea sexuală. Dacă eşti pregătit pentru a încerca o relaţie în doi şi te regăseşti în cele de mai sus, conştient fiind de responsabilitatea, dar şi de frumuseţea unei astfel de relaţii, te aştept cât mai curând cu foto şi adresă/telefon la OP 31 – CP 75, Bucureşti. Timpul nu iartă...

■ Tânăr, 30 de ani, bun la suflet, temperat, ofer multă afecţiune, înţelegere, respect, stabilitate, unui tânăr sub 45 de ani, gay, activ/pasiv, dar nu neapărat gay. Chiar dacă ai probleme, în mine găseşti un prieten adevărat şi un confident de încredere. Dacă eşti din împrejurimi sau posesor auto, ne putem întâlni, altfel – prin corespondenţă. Rog răspuns cu foto (copie xerox) şi plic autoadresat sau cartelă, dacă doreşti să te sun. OP 1 – CP 76, Sighişoara 3050.

(Din V.I.P., Bucureşti)

■ Roşcată, focoasă, amatoare de senzaţii tari. Sună-mă şi vei afla detalii picante. 01.894.85.86.

■ Ştiu să fac dragoste în toate poziţiile. Sună-mă. 01.894.86.75.

■ Doreşti satisfacţie fără sacrificii? 01.894.87.01.

■ Nou!!! Plăcere senzuală, voluptate, pasiune prin metode sexologice hinduse. 01.894.87.20.

■ Satisface-ţi plăcerile trupului cu mine. 892.90.00.

■ Am fost creată pentru plăcerile tale. Betty. 892.90.20.

(Din "Libertatea", Bucureşti)

Fotomodelul bucureştean Gina Pistol – o blondă bine făcută – a primit să pozeze goală pentru ediţia românească a revistei sexy şi de scandal "Playboy".

Excelentă ideea cu d-na Pistol!

Nici nu se putea o alegere mai potrivită pentru o gazetă-revolver!

ION MIHĂILEANU
Corespondență din Franța

Caleidoscop parizian

- **Toreadorul din aer**
- **Cehov – maestrul lui Woody Allen**
- **Aurul poetului Arthur Rimbaud**
- **Lucrătoarele sexuale**

Îl cheamă Philippe Petit. În traducere românească, Filip cel mic. Cine a auzit de el în Franța? Poate câteva mii de persoane, adică nimeni. Eu l-aș numi Philippe Le Grand, ca pe un mare rege al Franței. El merită din plin o asemenea onoare. Căci este cel mai "funambule" din lume. Cuvântul e de origine latină (funis înseamnă frânghie, funie, ambulare = a merge. Ați înțeles: acrobat care se deplasează pe o frânghie la mare înălțime.

De ce încep corespondența mea cu acest personaj căruia voi încerca, în câteva cuvinte, să-i fac portretul? Într-o lume care numai umană nu este, unde Internetul virtual va înlocui, pare-se viața reală, ceea ce nu va împiedica asasinarea a sute de mii de oameni în războaie, mi se pare că exemplul lui ne amintește ce înseamnă a fi Om cu O mare, cum zice Gorki în "Azilul de noapte".

Nu știu unde s-a născut, dacă e normand, breton sau parizian. Cariera și-a început-o modest. Jongler, stârnind pe străzile Parisului bucuria și admirația copiilor. Răsplătit ici, colo, cu câțiva franci, care nu-i ajungeau să trăiască. Încât, a recunoscut-o mai târziu, cu dexteritatea sa înnăscută, a devenit un iscusit hoț de buzunare sau, cum se spune mai frumos în engleză, *pick-poket.* Scurt timp. Exercițiul acesta negativ i-a servit la ceva. Înfruntând poliția, autoritățile, și-a antrenat curajul. Pentru ca în anul 1971 să realizeze prima sa ispravă. Pășind sau plutind în aer pe un fir numit frânghie, între cele două turnuri ale celebrei catedrale Nôtre Dame de Paris, la 80 de metri înălțime. Luni de zile a pregătit această operație în ascuns, escaladând noaptea turnurile, ca să nu fie văzut, ca atacul unei bănci. Iar la 10 dimineața în ziua când s-a dat în spectacol, mulțimea adunată își ținea răsuflarea în timp ce polițiștii alarmați se cățărau ca să-l aresteze. Prea târziu. Philippe parcursese de câteva ori, dus-întors, itinerariul său în altitudine. Doi ani mai târziu zboară în Australia, unde își întinde frânghia pe cei doi stâlpi ai podului de oțel din portul Sydney. În 1974 nebunul nostru aterizează în Statele Unite. Își agață funia la New York, între cele două turnuri ale celebrului World Trade Center, plimbându-se la o înălțime de 415 metri. În sfârșit, în 1989 o pornește spre esplanada Trocadéro purtând cu sine în aer Declarația Drepturilor Omului pentru a o preda la etajul al doilea al turnului Eiffel primarului Parisului. Bineînțeles, de data asta, cu voie de la poliție...

Apropo de poliție, de câte ori credeți că a fost arestat, considerat mult timp un pericol public? De 500 de ori! Ca jongler de stradă, bineînțeles. La un moment dat n-a mai numărat sejururile la pușcărie.

Când s-a plimbat pe World Trade Center a stârnit admirația americanilor. Performanța sa era relatată în prima pagină a ziarelor, eclipsându-l pe președintele Nixon, care tocmai își anunța demisia, declarând cu amărăciune: "Aș fi dorit să mă bucur de aceași atenție a presei ca acrobatul francez."

Philippe Petit zis Philippe le Grand

Zeci de propuneri ca să câștige mulți bani, 250.000 de dolari ca să apară la televiziune ca să zică, de pildă: "Grație halbei de bere X mă descurc bine în aer." Și alte asemenea. Putea deveni foarte bogat și foarte cunoscut. Pietonul aerului a refuzat, cum zicea el "să-și vândă sufletul diavolului".

Ce hram poartă acest Philippe, ca să nu zic tăria sa de caracter, se poate vedea bine din faptul că Domnia sa refuză sistemul de securitate obișnuit al acrobaților, în cazul când ar face un pas greșit: plasa. Oricând poate cădea și dispărea în vid, ca un torero ucis de taur. Taurul mai iartă, vidul nu. Dar același Philippe, ca un veritabil inginer, își prepară luni de zile, cu o extraordinară meticulozitate, zborul său în aer. Încercând să elimine, pe cât se poate, riscurile. Așa se explică de ce astăzi e încă viu. Ce-l împinge pe acest om să înfrunte moartea? El răspunde: "S-ar putea spune că a dori să privești lumea de sus e semnul unei voințe de a avea puterea. Pentru mine e mai curând nevoia de a visa. Sau a evada".

Mintea sa e plină de noi proiecte. În toamnă va traversa un braț al

Marelui Canion din Colorado pe o distanţă de 400 metri la o înălţime de 650 metri. După Colorado, unde speră să devină cunoscut de lumea întreagă, speră să realizeze un proiect totalmente nebunesc: să se întoarcă la Sydney, dar de data asta să traverseze golful de la clădirea operei până la pod. Cel mai lung traseu, cel mai primejdios.

Unde credeţi că locuieşte extravagantul nostru acrobat? Într-un castel din Franţa? O să râdeţi: într–o catedrală neterminată. Nu în Franţa, ci în Statele Unite, New York, lângă Central Park, Amsterdam Avenue, strada 112. De ce francezul nostru a emigrat în SUA? Pentru că în ţara sa, afirmă el, nu e recunoscut ca artist. Scurt şi cuprinzător.

Apropo de Philippe Le Grand, cred că Arghezi şi-ar aminti de celebra sa "viaţă cusută cu aţă". Cu frânghie, l-ar corecta eroul nostru.

❖

Nimeni nu e profet în ţara lui. Philippe nu e recunoscut în Franţa, un alt mare "funambule" în imagini ce se mişcă, l-am numit pe Woody Allen, nu foarte popular în Statele Unite, e în schimb adorat în Franţa. De aceea, profitând de premiera ultimului său film, "Accord et désaccords", a aterizat la Paris şi a acordat un interviu redactorului şef al revistei "Lire".

Cu această ocazie am descoperit care e scriitorul său preferat: Cehov. Iată ce declară el despre marele scriitor rus: "Există vreun creator care a scăpat de influenţa sa? Era un geniu. Un geniu nu influenţează într-un mod simplist. El posedă un dar, un har, rezultatul e magic. E o poezie a clipei. De exemplu, în "Unchiul Vania" subiectul e de o rară sobrietate. Uneori, nu se întâmplă nimic. Oamenii vorbesc, vorbesc. La alţi autori ar fi plictisitor, la el e captivant. El ştie să dea viaţă resemnării personajelor prin atmosferă, stările lor de spirit, prin climatul care se degajă. Dacă m-aş preocupa să mă supun influenţei lui Cehov, sunt sigur că aş provoca plictiseala publicului. Nu mă gândesc la el, dar sunt atât de pătruns de opera sa încât graţie lui am înţeles că pot provoca râsul cu personaje triste şi că disperarea era în miezul comediei. Când Unchiul Vania se grăbeşte să ia puşca şi să tragă în profesorul Serebriakov ratându-l, ceea ce de altfel n-are importanţă, nu te prăpădeşti de râs? Totuşi... Cehov e mina de aur a condiţiei umane. Când scrii nu poţi fi înfluenţat de un maestru. Nu va exista niciodată decât un singur Cehov."

Mi s-a părut că observ la Woody Allen un pic de amărăciune când declară că "milioane de oameni în lume se recunosc în filmele mele, nu însă americanii. E un paradox pe care nu mi-l explic. În ţara mea, publicul meu este extrem de redus, în timp ce în Europa sunt întâmpinat ca un star".

Mi-aş îngădui să spun că umorul lui e prea complicat pentru americani... Prea european. Şi poate, prea evreiesc?

Mai multe maxi-minime și mini-minime

Interesantă e istoria prezenţei evreilor în Franţa. Poate că voi evoca altădată acest subiect. Deocamdată voi aminti că numai la Paris suntem acum cam vreo 300.000 de suflete, dintre care foarte mulţi au reuşit să se realizeze în toate domeniile de activitate. După Rusia, Franţa e ţara europeană cu cei mai mulţi evrei. În 1900 la Paris erau numai 60.000 de evrei. După primul război, vreo 100.000 de evrei venind din ţările răsăritene s-au instalat la Paris, mai ales în cartierul Marais şi în Belleville. Majoritatea vorbeau idiş. Vichy-ul colaboraţionist a trimis zeci de mii de evrei parizieni în camerele de gazare. Populaţia actuală evreiască s-a îmbogăţit cu evreii care au fugit din ţările arabe, sefarzii care, am impresia, sunt în majoritate. ■ În anul 2002, în localul "Memorial du martyr juif inconnu", pe o suprafaţă de 850 metri pătraţi, se va inaugura un muzeu al Holocaustului consacrat în special vieţii evreilor francezi din acea epocă. ■ Rimbaud, marele poet, a avut, precum se ştie, o viaţă extrem de aventuroasă. În afară de legătura sa amoroasă cu Verlaine, "sulfureuse" cum zic francezii, el a fost şi traficant de arme, negustor de sclavi negri, etc. Cică, la întoarcerea sa în Franţa, ar fi ascuns într-un vechi cimitir din Ardennes 8 kilograme de aur. O societate cică secretă, caută în fiecare an pretinsa comoară în prima duminică după ziua când poetul a murit. Mă îndoiesc că vor găsi un gram de aur. E o farsă postumă a poetului... ■ "Travailleuses sexuelles". Muncitoare sexuale. Aşa îşi zic profesionistele amorului tarifat din Lyon într-o scrisoare de două pagini adresată prefectului, în care se plâng de "concurenţa sălbatică" a prostituatelor venite din ţările răsăritene. "Bătrânele" lyoneze de 30-40 de ani se tem că pipiţele albaneze, rusoaice – nu ştiu dacă şi românce – de 17-18 ani, le vor arunca în braţele şomajului. ■ Apropo de "muncă sexuală", nu departe de Place Pigalle s-a deschis cu un an de zile în urmă un muzeu al erotismului. Arta erotică e prezentată sub toate formele: de la obiectele dedicate cultului fertilităţii datând din secolul al doilea, până la instrumentele contemporane. Nu l-am vizitat. Pentru amatorii eventuali dau adresa: 72 Bd. de Clichy. ■ Grădina cea mai poetică a Parisului se află, ascunsă, în centrul lui Bois de Boulogne, şi are un nume faimos: Shakespeare. Grădina ce poartă numele marelui englez adăposteşte un teatru micuţ alcătuit din verdeaţă, înfăţişând peisajele şi vegetalele care servesc de decor pentru piesele prietenului Will. ■ Bernard Henri-Lèvy a publicat recent o carte dedicată lui Jean-Paul Sartre, un elogiu nemăsurat la adresa filozofului şi scriitorului, mai puţin la adresa ati-

Prostituatele erau subiectul favorit al lui Brassai

tudinii sale politice. Cartea sa cunoaşte un mare succes de librărie. La o emisiune de televiziune a participat împreună cu B.H.L. şi celălalt Lévy, Benny Lévy, care a fost secretarul lui Sartre în ultimii ani ai vieţii sale. Fostul şef revoluţionar, stângist feroce, este acum la Ierusalim directorul unei şcoli în care se obţine un doctorat în talmudism. El însuşi e talmudist. Pare-se că Benny l-a apropiat pe Sartre de iudaism. ■ Cu ocazia apariţiei unor cărţi cu fotografii semnate Brassai, pe numele său Gyula Halasz, născut la Braşov, de unde şi pseudonimul său artistic, se scrie mult în presă despre marele artist. Ca nimeni altul el a dezvăluit viaţa de zi şi de noapte a Parisului. Prieten cu Henry Miller şi cu Picasso, el a fost şi un bun scriitor. ■ Pare-se că femeile cu forme plinuţe redevin dezirabile. O anchetă recentă publicată de revista "Elle" dezvăluie faptul că 50% din bărbaţii înterogaţi răspund că preferă doamnele cu forme rotunjoare.

Precizare à propos de Kosovo

În legătură cu numărul total al cadavrelor descoperite în gropile comune din Kosovo – număr care, după cum se ştie, a scăzut de la 500.000 (!), anunţat la început de NATO, la sub 2.500 – Tribunalul Penal Internaţional pentru Iugoslavia a publicat de curând un document în care apare numărul de 2.108 morţi. Aşa cum aflăm din săptămânalul "Revers", din Paris, este vorba de totalul cadavrelor descoperite în Kosovo: albanezi... şi sârbi.

● *Hag Pesah Sameah!* ●

ISRATON LTD.

INSTITUTUL DE REABILITARE A AUZULUI

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 39

Tel. 03-5172910 – 5107317

SUB CONDUCEREA DOMNULUI

MICHAEL SHARON

APARATE AUDITIVE INVIZIBILE ASCUNSE ÎN URECHE

- ❖ Consult şi îndrumare fără plată
- ❖ Baterii de lungă durată
- ❖ Laborator de reparaţii
- ❖ Preţuri speciale pentru pensionari şi membri Kupat Holim

Vorbim şi româneşte

NOU – EXCLUSIV!

„Natura", cel mai bun aparat digital din lume (ISRATON)

HARRY FOSHA
NEW YORK

Made in U.S.A.

Suplimente de... vocabular!

În urmă cu câţiva anişori buni mă aflam la Paris. În cursul zilei făceam ce face orice turist, iar seara, când nu mergeam la teatru, mă duceam la un bistro din apropierea locuinţei. Găsisem acolo un grup de tineri care mă "adoptaseră", amuzaţi şi miraţi în acelaşi timp că "americanul" vorbeşte (destul de corect) franţuzeşte.

În seara dinaintea plecării mi-am luat rămas bun de la băieţi cu o bărbătească strângere de mână. Când i–am adresat primei fete din grup un patern "Puis-je avoir un baiser?" (Pot să am un pup?), ea s-a roşit, iar băieţii au început să-şi dea coate. N-a fost cea mai plăcută întâmplare din viaţa mea. În cele din urmă un băiat mai răsărit a clarificat situaţia: de când învăţasem eu franţuzeşte şi până la momentul respectiv, cuvântul "baiser" coborâse mult mai la sud… (Coincidenţa face să citesc acum romanul lui Milan Kundera "La Lenteur", în care scriitorul aminteşte toate activităţile sudului corpului, fie că sunt folosite de unul singur, în doi sau în grup! Năstruşnicul "baiser" e folosit la nord la începutul romanului şi la sud pe măsură ce cartea avansează!)

Mi-am amintit de toate acestea când, vizionând unul din serialele dramatice ale televiziunii americane, "Law and Order", unul din personajele masculine a folosit expresia "Mi-a luat-o la Lewinsky". Multă lume a înţeles ce a vrut să spună respectivul. Printre cei care au priceput a fost şi tatăl faimoasei Monica. El a pretins producătorului să–şi ceară scuze, dar acesta a refuzat, arătând că expresia a intrat în uz, fiind folosită şi în alte emisiuni. Am auzit-o personal într-o emisiune în care soţia se plângea de "nebunia" soţului, care-i cere să-i facă "Monica Lewinsky".

Buna prietenă de altădată a Monicăi, Linda Tripp, şi-a adus şi ea contribuţia la îmbogăţirea limbii. Specialitatea ei e verbul. Verbul "Tripper" (totdeauna cu literă mare!) înseamnă a fi trădat, adică tocmai ce i s-a întâmplat Monicăi pentru că a crezut prea mult în prietenia Lindei.

Vor trece anii şi lumea va uita şi de Linda şi de Monica, femeia care a intrat în istorie pe sub birou. Dar expresiile pe care le-au creat involuntar vor rămâne, omul obişnuit neştiind de unde provin.

La urma urmei, atâtea nume proprii au devenit substantive comune. Când te afli într-un magazin de materiale electrice şi cuvintele de specialitate – amperi, volţi şi waţi – zboară în toate direcţiile, cine-şi aminteşte de André-Marie Ampère, care a studiat relaţiile dintre electricitate şi magnetism, de contele Alessandro Volta, inventatorul electroforului, sau de James Watt, inventatorul unei maşini cu aburi? Şi aş mai vrea să pomenesc şi de inventatorul sandviciului, dar nu ştiu cine mi-a rupt pagina din Enciclopedie…

O greşeală corectată după 102 ani

Numărul din 31 decembrie 1999 al ziarului "New York Times" a fost 51753. Numărul din 1 ianuarie 2000 a fost 51254. O greşeală a computerului, cum era de aşteptat? Nicidecum. Dimpotrivă, o greşeală depistată cu ajutorul computerului şi corectată după 102 ani.

După cum relatează însuşi "New York Times", Aaron Donovan, cel care are în grijă schimbarea zilnică a numărului, a fost curios să vadă dacă în cursul anilor s-a strecurat vreo greşeală. A conceput un program pentru computer, a ţinut seama de situaţii speciale (perioada când "New York Times" nu apărea duminica, perioada unei greve de lungă durată, etc.) şi rezultatul nu a întârziat să apară.

La 6 februarie 1808, "New York Times" a apărut purtând numărul 14499. La 7 februarie 1808 ar fi trebuit ca ziarul să poarte numărul 14500. Dar făcând o greşeală destul de obişnuită în calculul mintal, cel însărcinat cu schimbarea numărului ziarului a pus 15000. Eroarea de 500 de numere s-a perpetuat până la 31 decembrie 1999, făcând ca ziarul să sărbătorească prea devreme publicarea numărului 50.000. În loc de 26 iulie 1996, evenimentul a fost sărbătorit în ediţia din 14 martie 1995.

Într-un articol intitulat "Bun venit lui 51254", "New York Times" scrie că pentru cei care cred că, înainte de calculatoare şi computere, calculul mintal era mai bun, ziarul e o dovadă că nu e neapărat aşa. Anul de apariţie exprimat în cifre romane este CXLIX (149), urmând să fie schimbat în CL la 18 septembrie 2000, când "New York Times" intră în al 150-lea an de apariţie.

●

Ministrul portughez de externe, d. Jaime Gama, a declarat că ţara sa – care prezidează în acest semestru Uniunea Europeană – este categoric împotriva venirii la putere în Austria a partidului lui Haider şi că nu poate privi cu indiferenţă cele întâmplate la Viena.

Acuma, ne aşteptăm ca ministrul să pună în aplicare o gamă largă de măsuri de sancţiune împotriva guvernului austriac.

AL. MIRODAN

Poşta dicţionarului

Lucian Boz, Sydney Australia:

Dragă Domnule Mirodan,

Am citit cu mare interes cronica D-nei Tacciu, apărută în MINIMUM despre recenta carte a lui Volovici, cuprinzând articole şi eseuri ale lui Fundoianu, publicate în revistele şi ziarele din România câţiva ani înainte de a se stabili la Paris.

Poate ar fi nimerit ca alăturata cronică semnată de Liviu Teodoru (Theodor Loewenstein), publicată în revista **Izvoare** din 1972, să fie reprodusă în **Minimum**.

Ar fi, cred, o completare a cronicii D-nei Tacciu.

Cu cele mai bune salutări, rămân acelaş L.B.

Iată cronica pe care Th. Loewenstein (Lavi) a publicat-o, nu prea înţelegem dece - sub pseudonim:

Benjamin Fondane
alias B.Fundoianu
pe cărările neantului

"Din Australia depărtată am primit vara trecută un volum de la vechiul prieten **Lucian Boz,** un nume cunoscut pe vremuri în critica literară din România. Cartea de 280 pagini se intitulează "Anii literari '30" şi subtitlul sună "Cronici, extrase şi medalioane critice. Cu un portret al autorului de Marcel Iancu", Sydney, 1981. Cu doi ani înainte acelaş autor a publicat, tot la Sydney, volumul "Masca lui Eminescu". Despre această carte altă dată.

Despre opul recent va mai fi vorba. Deocamdată să poposim la scurtul eseu (apărut în Adevărul", în iulie 1933), pe care Lucian Boz îl intitulează "Benjamin Fondane: Pe cărările neantului". E vorba de primii ani ai lui B.F. în Franţa. Boz observă că în timp ce în România B.F. a publicat "Imagini şi cărţi din Franţa", spre a tulbura indolenţa lectorului român, acelaşi Fundoianu, ajuns în Franţa, are cam aceeaşi atitudine: "Niciodată mulţumit să fie una cu mediul...setea de a face trafic cu stupefiante exotice". De aici nevoia de a recurge la Chestov, la unele teorii dostoievskiene ale acestuia ca să ajungă la Heidegger. El subliniază punctele de unde ţâşneşte flacăra orbitoare a **misologismului** (subliniat în text - nn), a duşmăniei faţă de raţiune şi a cotirii înspre pustiurile oceanice ale disperării, ale neantului şi ale iraţionalului". A întrevăzut Fondane încotro navighează cei cu astfel de atitudini? Boz conchide: "Fondane întinde o mână de ajutor filosofului, gata să se scufunde în tragedie şi disperare fără sens, îndemnându-l să ia povara disperării, să se pătrundă de toată oroarea şi iraţionalul existenţei şi "să rupă orice legături cu serenitatea şi dulceaţa nostalgiei creatoare".

Bietul Fondane - cum să fi putut bănui că Martin Heidegger devenit sub Hitler rectorul Universităţii de la Heidelberg, nu s-a pătruns "de oroarea şi iraţionalul existenţei", ci a făcut apologia realităţii naziste în prelegerea inaugurală dedicată Fuhrerului şi statului condus de Fuhrer, ca principiu politic. Mai târziu şi-a dat seama că se prăvăleşte în neant, în ceea ce s-a numit nihilismul nazist. Boz nu putea prevede ce îi prevesteşte lui Fondane când îl previne că se află pe "cărările neantului", care aveau să-l înghită pe poet la Auschwitz..

Prof. **Nuni Reicher**, din Boston, SUA, vrea precizări în legătură cu sinuciderea poetului Paul Celan, la Paris: "unii susţin că Celan a comis funestul gest din cauză că era depresiv, vedea evoluţia lumii în negru, alţii afirmă că poetul era grav bolnav din punct de vedere nervos şi că făcea gesturi necugetate , vecine cu nebunia .

Care este adevărul?

Cu cât trece timpul, cu atâta relatările celor ce l-au cunoscut pe Celan în anii săi parizieni converg într-o singură direcţie: scriitorul era, într-adevăr rău bolnav din punct de vedere psihic.

O mărturie în acest sens întâlnim în cartea Sandei Stolojan (nepoata scriitorului Duiliu Zamfirescu), publicistă şi traducătoare, "Ceruri nomade" jurnal din exilul parizian 1990-1996 (Ed. Humanitas, Bucureşti,1999)

Într-o însemnare din decembrie 1991, după ce îl vizitase pe Emil Cioran, ea scrie:

"După aceea am făcut conversaţie - despre ce am vorbit? sau mai curând despre ce a vorbit Simone, (tovarăşa de viaţă a lui Cioran, n. red) Cioran intervenind doar rar cu câte un cuvânt. Simone a povestit relaţiile lor cu Celan - subiect bine cunoscut - dar cu Cioran şi Simone aşa stau lucrurile acum - se repetă aceleaşi poveşti cu câte un mic detaliu în plus de fiecare dată. Conversaţia a pornit de la faptul că Simone citise deunăzi în *Figaro* anunţul morţii lui G. de Lestrange, soţia franceză a lui Celan. O dată a vrut s-o omoare cu un cuţit de bucătărie, în mijlocul nopţii. Femeia a scăpat fugind în stradă, în cămaşă de noapte. Celan avea mult farmec, Simone îşi aminteşte de surâsul lui care o cucerise când venea la ei, "se aşeza aci, în fotoliul ăsta" (chiar cel pe care şedeam), fotoliul musafirului. Dar era dezechilibrat, psihotic. Ducea o viaţă de mizerie la Paris, el marele poet german"

Tania Grunberg,, Ghivataim şi-aduce aminte, că băcăoancă.de felul ei, să în 1944, când planau mari primejdii asupra evreilor, scriitoarea româncă Georgeta Mircea Cancicov "o mare boieroaică din judeţ" a jucat un rol hotărâtor în salvarea celor ce purtau steaua galbenă. Corespondenta noastră, care avea cinci ani pe vremea aceea, ştie toate astea de la părinţi. "Există - ne întreabă ea - documente referitoare la acţiunea interprinsă de Georgeta Mircea Cancicov?"

...Există. Anul trecut, ing. Theodor Wexler, vicepreşedintele Fundaţiei Dr. W. Filderman, din Bucureşti, a scos la lumină în lunarul "Magazin istoric" o asemenea dovadă:

"În arhivele Comunităţii evreilor din Bacău, scrie Th. Wexler, am descoperit un document, care aruncă o rază de soare pe chipul celei care a fost Georgeta Cancicov (1899 - 1984), soţia fruntaşului liberal Mircea Cancicov (1884 - 1959).

Avocatul D. Ionas, preşedintele Comunităţii evreilor din Bacău îi scria prefectului F.N.D. al judeţului respectiv, aducându-i la cunoştinţă numeroasele intervenţii pe care scriitoarea Georgeta Cancicov le făcuse pe lângă autorităţile române în favoarea evreilor din Bacău. Documentul este de fapt un apel al comunităţii evreieşti băcăoane către prefect, implorându-l să repare nedreptatea pe care comandamentul sovietic local o făcuse rechiziţionând casa familiei Cancicov din Bacău.

Iată şi scrisoarea (extrase):

Bacău,
9 octombrie 1945

Domnule Prefect,

În aprilie 1944, odată cu apropierea armatelor aliate (sovietice) de linia Iaşilor, comandantul armatei întrunite cu dl. general Racoviţă a venit la Bacău. Din conducerea obştei evreeşti au plecat aproape toţi, rămânând doar dl. Schiller, Manaşcu şi încă doi, trei. În luna mai încep ordonanţele cu restricţii evreieşti, restricţii ce trebuiau să meargă progresiv. Oarecum dezorientat şi în orice caz împovărat, dl. Schiller mă cheamă, împreună cu doi prieteni (L. Schullersohn şi B.Gărniceanu), ca să formăm un sfat politic şi să conducem opera de salvare a evreilor din Bacău. S-a dovedit apoi că opera noastră s-a referit la evreii din întreaga Moldovă.

Evident că toate acestea erau lucruri ce nu trebuiau să intre în public şi au rămas necunoscute maselor evreieşti. Prima mare chestiune a fost ordinul d-lui Pichi Vasiliu (subsecretar de stat la Ministerul de Interne) de a se face ghetouri în Moldova.Am hotărât ca prin dl. Schiller, ce avea rol oficial, să intervenim la d-na Cancicov. Am găsit la ea deplină înţelegere, mai multă decât ne aşteptam. Primele ei cuvinte au fost: "Nu se vor face ghetouri, iar dacă se vor face ghetouri merg şi eu cu voi în ghetou".

Profitând de împrejurarea că mareşalul Antonescu când venea la Bacău locuia în casa d-sale şi de relaţiunile ce le avea cu domnia-sa, doamna Cancicov a intervenit cu toată energia şi a obţinut să nu se facă ghetouri. Apoi, cum de la Bucureşti veneau ordine de ghetou, continuu s-a intervenit şi într-adevăr în Moldova nu au fost ghetouri.

S-a pus apoi chestiunea muncii femeilor evreice, sub forma unei munci în oraş. S-a intervenit din nou la d-na Cancicov şi mareşalul Antonescu, pe un memorial al nostru, a luat hotărârea că femeile evreice vor munci după pregătirea şi capacitatea lor, ceea ce însemna un câştig total al cauzei.

Cel mai dureros a fost când la scurt timp s-a pus chestiunea formării de echipe de câte 500 femei evreice care să lucreze în dosul frontului, la tranşee.

Vă închipuiţi ce batjocură s-ar fi făcut cu ele şi ce se alegea din ele în mijlocul trupelor hitleriste. La Roman au fost scoase 200 femei care au lucrat două zile la scosul pietrelor din râul Moldova. La Piatra Neamţ s-au format echipe de femei , printre care şi intelectuale, în câteva rânduri, şi care urmau să fie trimise în dosul frontului. S-a intervenit la d-na Cncicov şi ea a obţinut, la început, amânări din partea comandamentului local şi, apoi, pe un memoriu al nostru, a reuşit să obţină o rezoluţie a mareşalului Antonescu ca femeile evreice să muncească conform normelor stabilite anterior, adică în oraş, după pregătirea şi capacitatea lor, şi aceasta pentru toată Moldova.

Evident că în tot acest timp, în afara acestei chestiuni mari, au fost zeci de chestiuni mărunte, în care d-na Cancicov a apărut ca îngerul protector şi salvator al evreimii nenorocite şi obidite.

Mai relatez un ultim fapt şi las totul la judecata dvs.

La 22 august 1944, seara, mi se aduce la cunoştinţă că s-a dat ordin ca evreii din detaşamentele de muncă să fie evacuaţi. În dimineaţa zilei de 23 august a fost adunat în curtea bisericii Precista un detaşament de 600 de evrei ce urmau să fie evacuaţi. Vă închipuiţi starea lor când trebuiau să-şi părăsească familiile iar ei să peregrineze printre trupele lui Hitler. Am intervenit la d-na Cancicov care mi-a dat în scris ca evreii să nu plece, prezentându-mă cu acest ordin comandantului. Acesta a mers la d-na Cancicov, care i-a spus că, pe răspunderea ei, să nu plece nimeni, iar acesta a dat drumul la oameni. În baza acestui fapt, nici la celelalte detaşamente n-au mai fost luaţi evrei.

Domnule prefect acestea vi le-am relatat ca să înţelegeţi că d-na Cancicov reprezintă pentru noi Providenţa Salvatoare din acele vremuri şi, într-adevăr, ne-a salvat.

Adriana Kintzler New-York, bibliotecară, cercetătoare literară, strânge material despre felul cum s-a oglindit în presa de limba română din Israel activitatea scriitorilor dizidenţi din România, din anii 1988-9, dacă au existat manifestări de solidaritate cu aceştia şi ce ecou, pozitiv sau negativ, au avut aceste manifestări.

E un subiect care-şi aşteaptă încă (şi-l va mai aştepta desigur) istoricul interesat în această epocă nervoasă şi precipitată: a umbla prin colecţiile de ziare şi reviste nu e o treabă rezolvabilă în două săptămâni. Până una, alta, o să vă oferim o întâmplare care şi-a avut sursa în ograda noastră.

În primăvara lui 1989, poetul român Mircea Dinescu, dizident cunoscut, a fost pedepsit pentru declaraţiile sale, fiind concediat din redacţia revistei "România literară" din Bucureşti. În semn de protest, un grup de scriitori, în frunte cu Geo Bogza, s-a adresat Uniunii Scriitorilor (de care depindea "România literară"), cerând repararea nedreptăţii.

Minimum a reprodus **scrisoarea Bogza**, aşa o denumisem noi, însoţită de următoarea notă:

"Publicăm, mai jos scrisoarea trimisă de câţiva scriitori români, în frunte cu Geo Bogza, preşedintelui Uniunii Scriitorilor din România,, D.R. Popescu.

Avem în faţa ochilor un document de înaltă civilizaţie şi cultură. Avem în faţa ochilor un text menit să rămână înscris, la loc de cinste, în istoria literaturii contemporane.

Este o onoare pentru mine să-mi pun iscălitura, în semn de solidaritate scriitoricească, pe mesajul acesta grav, care poartă pecetea de nobleţe a lui Geo Bogza.

Al. Mirodan

Gestul lui "Minimum" n-a rămas fără ecou în lumea scrisului pe româneşte din Israel. Şi nici fără ripostă.

După o vreme, tipăritura "Magazin", din Tel Aviv , azi defunctă, reproducea (xerox) pe o pagină întreagă textul nostru, făcând următoarele comentarii:

"În publicaţia israeliană Minimum, Nr.28 iulie 1989, a apărut un document care ne-a lăsat cu gura căscată.

Iată-l (urmează textul din Minimum).

De necrezut ! În numele cui îşi pune "cu onoare semnătura" cunoscutul scriitor şi dramaturg Al. Mirodan, cetăţean israelian, pe o scrisoare de protest semnată de scriitori români, care trăiesc în România?

Am rezolvat oare, toate problemele noastre ca să oferim cu entuziasm şi "cu onoare" sprijinul în rezolvarea unor aspecte din "lumea românească"?

Restaurantul
HAIM
invită onorata
clientelă
la renumitul său
grătar
şi specialităţile
culinare româneşti
Hag Pesah Sameah!
TEL AVIV,
Rh. Dizengoff 228
Tel. 03-5244963

IOSEF EUGEN CAMPUS

PARCURS EVOLUTIV

Foarte aproape una de alta au vazut lumina tiparului două lucrări ale aceleiaşi poete, Luiza Carol, una dintre figurile cele mai interesante şi simpatice ale literaturii israeliene de limba română. În luna mai 1999 a apărut, în editura Cercului cultural Petah Tikva condusă cu brio de neobositul Mircea Gorun, broşura *Cîntece* de Yehuda Halevi (1075-1141), selecţie şi traducere din ebraică. O lună mai târziu, a apărut în România (editura Clusium) *Ioman Oşri - Jurnalul fericirii mele*, cuprinzînd o selecţie de 73 de poezii scrise de poetă în ultimii douăzeci de ani.

Traducerea din Halevi nu este o întîmplare, dar constituie o surpriză. Cum mărturiseşte ea însăşi în prefaţa intitulată “Un nume de stradă”, la venirea ei în ţară, acum douăzeci de ani, Yehuda Halevi era, pentru ea, un nume de stradă : ”O stradă pe care paşii mei nu călcaseră încă niciodată, nouă era şi ţara şi lumea în care intrasem” Mai târziu, prin intermediul fiicei care trebuia să-şi dea bacalaureatul, a aflat ceva despre marele poet sefard. În ultima vreme l-a citit şi i-a îndrăgit opera. Aşa a ajuns să alcătuiască această succintă selecţie în traducere română. Autoarea se scuză, explicînd că selecţia ei are caracter subiectiv, emotiv. A ales poeziile “care au avut cel mai direct ecou în sufletul meu de cititoare israeliană în 1999”. Tocmai această trăsătură subiectiv-emotivă face farmecul culegerii, chiar pentru cei ce cunosc dinainte opera lui Halevi. Reîntilnim aci, într-o frumoasă traducere (neversificată) unele dintre poeziile de dragoste ale bardului de acum 800 de ani : “Da, între amar şi dulce e inima mea, / între fierea despărţirii şi mierea sărutărilor tale“ (Despărţire). Sau : “Ofra îşi spală vestmintele în apele / lacrimilor mele şi le întinde la uscat în lumina / pe care ea / însăşi o radiază” (Ofra). Întilnim, de asemenea, poezii cu caracter filozofic (Rabinului Ibn Nora) : “Zilele fug în cercuri pe un drum corect (…) / Orice lucru nou a existat deja de multe ori. / Iar oamenii se unesc între ei doar ca să se despartă din nou”. Nu lipsesc bineînţeles nici poeziile sioniste, aşa de cunoscute şi apreciate, ale celui ce scria cuvintele rămase proverbiale : “La răsărit mi-e inima, iar eu sînt departe la apus” (La răsărit mi-e inima) şi : “Aş vrea să cad cu faţa lipită de pămintul tău, / să-ţi iubesc pietrele şi să-ţi mîngîi pulberea” (Oda Sionului). Culegerea se incheie cu o serie de poezii religioase, şirag de noi Psalmi ai secolului 11 sefard : “Doamne, unde să te găsesc ? / Înalt şi ascuns este glasul Tău. / Şi unde să nu te găsesc? / Lumea e plină de gloria Ta” (Dumnezeu în toate).

Dacă broşura cu traducerile din Iehuda Halevi arată un aspect al drumului parcurs de poetă, volumul *Jurnalul fericirii mele* dă o imagine de ansamblu al acestui parcurs evolutiv.

Să o spun de la început, chiar dacă voi fi acuzat de exagerare. Lectura acestui *Jurnal al fericirii* m-a încîntat. Da, m-a încîntat. De mult n-am mai citit un volum în care aproape toate poeziile sînt bune, foarte bune. Cel puţin după gustul meu. Am avut bucuria să retrăiesc emoţia estetică resimţită la lectura multora din poezii în cadrul cenaclului Punct. Alte poezii, tot bune, le-am citit aci pentru prima oară.

În volum însă, ca într-o expoziţie retrospectivă, perspectiva e mai largă. Descoperi sensuri şi implicaţii care, la cercetarea individuală a poeziilor, îţi scăpaseră. Cu atît mai mult cu cît autoarea s-a străduit şi a izbutit să dea volumului un caracter unitar. Orînduirea şi selecţia scot în evidenţă ideea esenţială a parcursului evolutiv, a metamorfozei, a trecerilor, a migrărilor şi a translaţiei continue, fenomen caracteristic, crede autoarea, nu numai drumului ei, ci fiinţei umane ca atare : “o oarecare evoluţie, de la emigrarea în spaţiu la emigrarea în timp (trecerea dintr-o vîrstă în alta), apoi emigrarea din cîmpul material în cel spiritual şi obsesia emigrării din existenţă în inexistenţă. E vorba de mai multe emigrări care se suprapun”.

Impresionante şi caracteristice din acest punct de vedere sînt versurile din “Tot mai aproape de luna-nouă” : “vine o vîrstă cînd te doare ploaia / te doare trecerea prin anotimpuri / te doare rotaţia pămîntului / te dor fazele lunii // (…) taci şi ascultă cum durerea lumii / naşte în tine cîntec / cum prin trupul tău fluier de trestie / străbate cîntecul ploii / cîntecul vîntului / cîntecul trecerii prin anotimpuri”.

Jocul meşteşugit al repetirilor, care se împletesc şi revin ca în muzică (te doare – durerea lumii, cîntecul – cîntecul trecerii prin anotimpuri). Repetirile-ecou se întîlnesc cu enumerări care, şi ele, tind să lărgească mereu cadrul (ploaia, trecerea prin anotimpuri, rotația pămîntului, fazele lunii ; şi apoi, în cealaltă serie, care începe cu verbele taci şi ascultă : naşte un cîntec, străbate cîntecul, cîntecul vîntului, cîntecul trecerii prin anotimpuri)

Cu o notă şi mai sumbră apare tema trecerii în “Exilați suntem” : “exilați suntem cu toții / din Edenul de întuneric în lumina vieții / din frageda copilărie în adolescență / din nepăsătoarea tinerețe în vîrsta de mijloc, împinşi către 50 de ani, 60 de ani, 70 de ani // mai devreme sau mai tîrziu / forța centrifugă a timpului ne exilează pe toți / în misterul de întuneric din care am venit.” (Ați observat desigur lipsa totală a punctuației, pe care poeta a introdus-o sistematic, pentru a solicita colaborarea activă a cititorului.)

Trecere – de data asta în spațiu, din România în Israel, şi în literatură, de la textul scris din stînga spre dreapta la cel ebraic, scris de la dreapta la stînga – constituie substanța de bază a *Jurnalului fericirii mele*, construit pe ideea originală a unui jurnal, început în România pe paginile cu soț şi continuat apoi în Israel pe paginile fără soț, scriind acum de la dreapta spre stînga : “unitatea de timp era foaia bilingvă / aşa îşi măsura ea viața pînă cînd a ajuns iar la prima foaie / şi-aşa apoi / cu ultima suflare a scris pe copertă / titlul bilingv / jurnalul fericirii mele / Yoman Oshri.”

Problema trecerii de la o limbă la alta ocupă, în viața scriitorilor veniți din altă țară în Israel, şi în viața Luizei Carol în special, o problema complexă şi grea.

“Poeziile mele traduse în ebraică” reprezintă punctul extrem pesimist. În ebraică, versurile ei îi apar străine, oribile, “ca nişte dinți falşi”, înspăimîntînd-o “că aşa şi numai aşa voi ramîne / în memoria nepoților / dacă voi ramîne.”

La sfîrşitul volumului, sugerînd astfel poate drumul parcurs – apare versiunea a doua, optimistă a aceleiaşi poezii : “pantofi fermecați / care-mi forțează picioarele să danseze / un dans ciudat / pe străzi necunoscute, neprevizibile // dansez dansez / şi străzile încep să mi se pară familiare / cu melodii pe care parcă / le-am mai auzit demult // nu mai ştiu dacă pantofii îmi mişcă picioarele / sau picioarele îmi mişcă pantofii / în dansul pe care parcă / îl tot dansez demult.” Regăsim şi aici acelaşi joc meşteşugit al repetirilor semnificative (dansez, şi mai subtilul parcă, subliniind alternanța realitate – irealitate).

Între aceste poziții extreme se situează poezia “Cuvintele ebraice asemeni fluturilor”, care, printr-o metaforă îndrăzneață, încearcă să “explice” fenomenul prin desemnarea unei treceri treptate. Precum în metafora ouălor de fluturi în larve şi apoi a larvelor în fluturi noi, strălucitori, gata să zboare, tot astfel se întîmplă aci : “cuvintele ebraice asemenea fluturilor îşi depun ouăle în dicționare / apoi larvele lor urîte şi aproape oarbe (...) / mi se strecoară tîrîndu-se în creier / rozîndu-mi-l încet şi în tăcere (...)” Şi apoi, la apariția noilor fluturi : “de uimire îmi opresc răsuflarea / neîndrăznind să-i ating / cu sunetul vocii mele răguşite şi tremurînde / ca nu cumva să le scutur de pe aripi / pulberea uşoară de magie”.

Integrarea treptată în limba ebraică, în cultura judaică şi în realitățile israeliene (vezi originalele poezii Patrula de noapte în Galil, Zidul Ierusalimului, Teanmim, Kiduş, Moise etc.), nu exclude legătura – organică, aş zice – cu româna, limba țării în care s-a născut şi a crescut. Folosind iarăşi o metaforă îndrăzneață, declară limba româna “corneea ochilor ei”. Care, transparentă, pur şi simplu există” : “dar despre graiul românesc / graiul țării mele natale / niciodată n-am scris / aşa se întîmplă şi cu corneea ochilor / omul scrie de obicei despre ce vede / înafara lui sau înlăuntru / omul nu scrie despre propria lui cornee / transparentă şi fără culoare / care nu e nici înafară, nici înlăuntru / ci pur şi simplu există.”

Formele la care recurge Luiza Carol sunt foarte variate. De la conciziunea maximă a unei forme care aminteşte de haiku (“Colivia“ : “colivia deschisă / şi înăuntru pasărea / singură / cîntă”) la poeziile relativ lungi (“Nunta de argint” : “timpul parcă merge înapoi, de la nunta de aur la cea de argint”) sau romantica “Baladă a cavalerului nopții”. Ştiind să exploateze în special tremurul poetic al cuvintelor, dar nerefuzînd nici izbitura neologismelor (abominabile, luna hemiplegică, hidrofobia, liant) şi tehnice (cibernetica, ochi hipermotropi) nimic nu rămîne înafara granițelor acestei poezii. Se ajunge astfel, de pildă, la un text bun şi original precum “Căluşul de miere”, în care autoarea a pariat parcă să folosească într-un text cu reală valoare poetică, întregul vocabular referitor la construcția unei viori.

Dincolo de această varietate a formelor şi procedeelor, aş vrea să scot în evidenţă o trăsătură care mi se pare caracterizantă (şi care, în parte, poate fi considerată ca o prelungire a preocupării cu literatura pentru copii prin esenţă îmbinînd esteticul cu pedagogicul). Mă refer la ceea ce – inadecvat – aş numi tendinţa “didactică” (în sensul bun al cuvîntului). Autoarea caută mereu să înveţe ceva nou din experienţa vieţii. De aci şi interesul ei obsedant pentru migrări, treceri continue, înnoiri, metamorfoze, drumuri deschise. Autoarea “învaţă” ea, şi încearcă să “înveţe” pe alţii, făcîndu-i să devină părtaşi la experienţele înnoitoare, la concluziile, fie încă dubitative la care a ajuns.

Uneori, poeziile capătă caracterul de parabolă moralizatoare prea directă (Sarcina, Cavalerul mov, Sfîrşit de zi). Dar aproape totdeauna poeta ştie să se menţină cu fermitate în domeniul esteticului convingător, chiar cînd concluziile au un caracter moral.

La baza aproape a tuturor poeziilor stă de aceea o metaforă centrală, aşa cum am arătat şi mai sus. O metaforă care dă semnificaţia ultimă a poemului. O metaforă care se ramifică, se amplifică, structurînd întreaga poezie.

Iată, de pildă Ceapa : “cînd eram copil credeam că ceapa / îşi îmbracă pe rînd cămăşile vîrstei una peste alta (…) // acum ştiu că nu-i adevărat / acum ştiu că ceapa creşte / dinăuntru înafară, tinereţea i se învecheşte / i se subţiază / învelind-o ca o cămaşă impermeabilă / iar bătrîneţea îi înmugureşte / proaspătă / inima verde verde.”

Ar fi încă multe de spus. Ar trebui analizate amănunţit poezii care mi-au plăcut îndeosebi : Fîntîna de lapte, Moment rustic, Fără cuvinte, Cartea, Ochii tăi hipermotropi, La patru mîini etc., dar în special minunata poezie, în aparenţă simplă, dar îmbinînd concretul cotidian cu înălţarea mistică-fantastică : Spăl geamul.

Trebuie să spun un cuvînt şi despre desenele Luciei Zilberman, pe care le-am cunoscut dinainte. Luiza Carol are dreptate să vorbească despre “opera comună a unei poete şi a unei graficiene”. Desene ca acelea la Jurnalul fericirii, Moment rustic, Kiduş, Pe o pînză de păianjen etc. colaborează cu textul, îl recreează.

Am citat şi aşa destul de mult. După mine, ar trebui citat aproape întregul volum. Soluţia : citiţi-l cu atenţie, pe îndelete, descoperindu-i singuri frumuseţile.

Clinica de medicină alternativă
„Anita – Rehovot”
condusă de un
doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

●

Tratăm cu succes:
• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotenţă • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •

●

De asemenea:
• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254
08/945-6135

● *Hag Pesah Sameah!* ●

AL. MIRODAN
DICŢIONAR NECONVENŢIONAL
VOL. II
D E F

"O carte monumentală… O carte minunată, captivantă".
I. Eugen Campus
"Minimum"

"O lucrare de pionierat… o încercare cu totul singulară de a ieşi din canoanele istoriei literare".
Cornel Moraru
"Vatra" – Tg. Mureş

"Plăcerea de a-l citi pe îndelete a fost enormă".
Costache Olăreanu
"Realitatea evreiască", Buc.

"Dicţionarul… oferă o lectură cuceritoare, neputând fi, efectiv, lăsat din mână".
Z. Ornea
"România literară", Buc.

"Dacă ceva o să rămână de pe urma noastră, o să rămână acest «Dicţionar»".
I. Petran
"Orient Expres"

"O carte captivantă de literatură".
N. Prelipceanu
"România liberă", Buc.

"O carte spectacol… Mirodan are condeiul coţcar şi ştie să nu fie searbăd pe nici o pagină".
George Pruteanu
"Dilema", Buc.

"O operă monumentală… Un dicţionar fără asemănare".
Edgar Reichman
"L'Arche", Paris

"O puzderie de protagonişti sub bagheta magică a lui Al. Mirodan".
Geo Şerban
"Realitatea evreiască", Buc.

"O mână sigură, de maestru".
I. Ştiubea
Radio Kol-Israel

"Un eveniment… un roman".
Elena-Esther Tacciu
"Ultima Oră"

Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 100 de şekeli pe adresa

MINIMUM
POB 11472, TEL AVIV
Pentru Europa (inclusiv România): 35 de dolari.
Pentru SUA şi celelalte: 40 de dolari

ELENA-ESTHER TACCIU

A. Clain, poezia tradiţiei

Formaţia culturală a doctorului Abraham Clain, n. 1907, l-a destinat opţiunii tradiţionaliste. În epoca 1920-1930, care stimulase poeţii avangardei, A. Clain publica cimilituri, snoave şi poezii la "Renaşterea Naţională". Născut la Moineşti, pe vremuri aşezare cu foarte mulţi evrei, viitorul medic şi-a apropriat, evident, în familie, sursele Vechiului Testament, pe care le transpune şi azi în versuri. Volumul său, "versiune românească versificată", din 1978, tipărit în Israel, cuprinde cărţile biblice Cântarea Cântărilor, Rut şi Psalmii. Să nu uităm, tinereţea acestui poet s-a desfăşurat sub augurii lui Arghezi şi Galaction, împătimiţi şi ei de comorile Cărţii Cărţilor. În câmpul literaţilor evrei, Fundoianu frecventase şi el Psalmii. Pe de altă parte, folclorul românesc şi Creangă, zâmbetul subţire al minunatului stilist moldovean şi seva jocului său de cuvinte funcţionau ca modele pentru scrisul lui Sadoveanu şi Blaga, alte vârfuri ale literaturii române interbelice. Viaţa sărăcimii evreieşti interbelice împărţită între sat şi modeste orăşele româneşti era înfrumuseţată de tâlcurile snoavelor şi înţeleptelor cimilituri (să nu uităm de Cilibi Moise), se citeau mult, în idiş, paginile lui Şalom Alehem. Cu siguranţă că aceste forme de expresie literară au rămas dominante pentru A. Clain şi în etapa sa israeliană, care s-a deschis cu stabilirea sa la Haifa, în 1948, an al întemeierii Statului evreiesc. Distins cu Premiul Sion, poetul nonagenar care tutelează azi prin numele său un cenaclu literar la Haifa, rămâne la fel de tânăr prin umorul şi autoironia de bună factură a versului său.

În cadrul formulei tradiţionale a limbajului produs de târgul evreiesc şi cernut prin sita bunei literaturi, se impune afirmaţia că traducerile româneşti ale lui A. Clain sunt creatoare. Nu atât fidelitatea faţă de litera textului îl interesează, ci aflarea unei corespondenţe mustoase din lexicul folclorului şi satului românesc, cu pete de culoare ale câte unei vocabule evreieşti. Această idee este clar formulată şi în medalionul dedicat de Al. Mirodan în vol. I al *Dicţionarului* din 1986 acestui original scriitor. Într-adevăr, "poezia patrimoniului iudaic" şi "expresivitatea românească" dau o sinteză culturală personală, condimentată cu mirodeniile cuvântului mustos şi ale soluţiei lingvistice şugubeţe. Aceste structuri tradiţionale nu trebuie să ne ducă la concluzia greşită că dr. A. Clain este un autodidact care ia scrisul drept divertisment, ca un om cu bună ureche muzicală, ca un intuitiv de spirit. El "umblă", cum se zice, la cărţi savante, precum interpretarea lui Max Brod care "a deschis tainiţele ermeticului epitalam" alias Cântarea Cântărilor. El simte nevoia să aşeze în faţa tălmăcirii sale premize teoretice serioase. Pe lângă nuntirea cu principiul divin, idee oricui cunoscută, traducătorul român se declară de acord cu protestul în faţa abuzului regal din originalul biblic restituit de Max Brod. Apoi A. C. îşi ia permisiunea de a sublinia vechimea peisajului bucolic al Iudeii "de la Hermon şi până la Ein-Ghedi", aşa cum apare în marele poem. Dar stilistic vorbind, echivalenţele lui A. Clain aparţin mai totdeauna matricei folclorice româneşti, ca în acest portret al păstorului, iubitul Sulamitei: *"Ochii lui, hulubi în joacă/ pe o margine de troacă,/ parcă s-ar scălda în noapte/ într-o ciutură cu lapte"*. La fel, replica Fecioarei către Rege are topică şi ritmuri folclorice, rod al multor surse erudite: *"Tu ţine-ţi, Rege, darul tău regesc,/ căci via mea-i a mea şi mi-o păzesc./ Ca mălinul şi ca florile rezedii/ e dragul meu în via din Ein-Ghedi"*. Aceleaşi rezolvări armonice, presupunând lecturi serioase, ne întâmpină în tălmăcirea unui Psalm

Ultima oră
AHDY

● *Hag Pesah Sameah!* ●

Editura MINIMUM prezintă
o nouă carte de I. SCHECHTER

Bilete
în
Zidul Plîngerii

O privire cu lupa şi una cu microscopul
asupra realităţilor israeliene şi străine.
Instantanee, portrete, amintiri,
comentate cu zâmbet şi rictus.

TOATĂ LUMEA DE AZI ÎNTR-O CARTE!

Comenzi la autor,
Str. Zamenhof 15, Tel Aviv
Preţul plus expediţia – 20 şekeli

(45): *"De-aceea Dumnezeu te-a uns cu mir, / decât prietenii ce-i ai, mai abitir./ Mirosul straielor de smirnă şi de nard e./ Tămâia în palat de fildeş arde".*

"Croitorul fermecat" de Şalom Alehem devine sub pana lui A. C. o povestire fantastică evreiască într-o românească plină de farmec, descinsă din cronicari, Anton Pann şi Creangă. Capra satanică şi stearpă e adusă de Şimon-Elie, croitor împovărat cu copii mulţi, în casă. Cârcotaşa Reize, jumătatea care-l somase să cumpere o capră bună de muls, n-are parte de lapte. Alungat de ţipetele furibunde ale nevestei cu capră cu tot, Şimon o ia peste câmp, unde răsare şi dispare un han, ca în nuvela lui Caragiale ("Hanul lui Mânjoală"). Capra costelivă cumpărată de prin vecini, care scapă astfel de o pacoste, răstoarnă în final toate tarabele din piaţă şi devine întrupare a necuratului însuşi. Noaptea sabatică a nefericitului Şimon îi scoate în drum un sobor de duhuri, dincolo de "Ha-ha-ha-had-gadia" blestemată. Pe uliţele nocturne ale târgului, *"bufniţi, duhuri de clopotniţi, lilieci, / se-ntrec cu duhurile sinagogii reci"*, iar croitorul, care nu poate scăpa cu nici un chip de capră, simte în juru-i toate *"arătările de spaimă"*. Aceste făpturi aparţin toate mitologiei folclorice româneşti într-o sarabandă frumos alcătuită de versurile poetului. Zboară în jurul lui Şimon cohorte *"de duhuri, diavoli, spiriduşi şi vraci/ stafii fugind ca pe rotile, vârcolaci, / paparude-n zdrenţe şi rusalce, / ieşite cârd, pe urmele-i să calce, / scorpii, iele-n zdrenţuite rochi, / fiinţe ce-l privesc c-un singur ochi"*. Capra însăşi are o metamorfoză de coşmar: *"un spiriduş ce faţa-ntr-una-şi schimbă, / iată că i-a scos acum o limbă, / iată-l din aripi cum bate-acu, / umplând văzduhul c-un cu-cu-ri-gu!"*. În final capra se arată dedată la învăţătura lui Budha, căci argumentează astfel la plângerile bietului sărăntoc: *"Nu te te-me-e-e-e-e, nu-i me-e-e-e-tempsihoză!"*. Silueta lui Şimon, *"o mogâldeaţă mică de statură"*, dar paşnic şi vesel, contrastează cu Ţipa-Beilă-Reize, *"o evreică, un cazac, cum altul nu-i, / zdravănă, naltă, roşcovană"* şi mai ales *"avană"*. Concluziv, *"ea frâul îl ţinea în matrimonii, / ea purta, precum se zice, pantalonii"*. În faza iluziilor, visul despre belşugul de lapte face din "odorul" cumpărat întruparea speranţelor săracului: capra nu mănâncă decât paie, dar în schimb *"lapte dă cât vaca, ba mai bine, / de două ori pe zi doniţe pline/ şi laptele cel muls alt lapte cheamă./ Parcă e o capră? E o mamă!"*. Acest laitmotiv fusese folosit, spre urcarea preţului, la încheierea târgului cu Şimon, de către ipocrita proprietară, Teme-Ghitl. Replicile acestor eroi adaugă textului tot hazul oralităţii. Croitorul se jură *"pe foarfeci şi pe fierul de călcat"*, nevasta blestemă cu fantezie: *"Burta să ţi se destrame, maţele/ să-şi rupă cu pârâitură aţele"*. Blestemul strâmbătăţii din lume dă aforisme memorabile, precum *"Cu-argintul şi cu aurul întorci/ şi-i cureţi de păcate şi pe porci"*. "Versiunile româneşti", cum le denumeşte cu modestie A. Clain, sunt enciclopedii lexicale ale limbajului popular arhaic românesc, sub pana unui scriitor evreu. Istoria, materia epică, spiritualitatea îi aparţin acestuia din urmă.

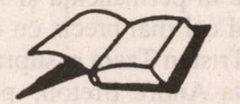

IONA ATLAS vă oferă
cadouri turistice de Pesah

ROMÂNIA
OCAZIE UNICĂ ÎN APRILIE:
FELIX – 14 zile – hotel lux, demipensiune + tratament – 679 $
SINAIA – 6 nopţi + 1 noapte Bucureşti, Capitol – 369 $
POIANA BRAŞOV – 5 nopţi + 1 noapte Intercontinental 444 $
Bucureşti –
POIANA BRAŞOV – 6 nopţi, Alpin – 373 $

TURUL ROMÂNIEI – 18-27 aprilie 945 $
TURUL ROMÂNIEI – 21-27 aprilie – Charter – 629 $
SPANIA
Tur – 16-24 aprilie (Barcelona, Madrid, Sevilla – 1085 $
Tur – 16-22 aprilie (Malaga, Sevilla, Grenada, Costa del Sol – 749 $
ZBORURI
Londra + Paris – 18-25 aprilie – 7 nopţi (3+4) – 704 $
Praga – 23-26 aprilie – 3 nopţi – de la 409 $
Rhodos – 5-6 nopţi – 20-25/26 aprilie – 509/609 $

Preţurile includ: avion, hotel şi în România transferuri
Preţurile nu includ: taxa de înregistrare şi taxa de aeroport

● Hag Pesah Sameah! ●

I. ATLAS – GORDON TOURS
Tel Aviv, Rh. Ben Iehuda 184
telefon 5270767 Fax 5244026

NICI UN PAS FĂRĂ ATLAS!

PRIMIM LA REDACȚIE

● CĂRȚI ● REVISTE ● ȘI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

Mircea Săucan

Funérailles à Bucarest

Minimum, 2000; în franceză de Sanda Peri și Monica Costandache; Coperta: Emil Săucan

Mircea Săucan a fost de când îl știm, și este și astăzi un om sucit. Filmele sale de pe vremuri, din România, ca și prozele publicate în Israel, ni-l arată ca un om obișnuit să amestece în permanență și în toate realismul cel mai precis cu dadaismul lui Tristan Tzara și suprarealismele à la André Breton, patronul necontestat al speței.

De aceea, în semn de simpatie pentru felul său de a fi, vom începe mica noastră dare de seamă asupra acestei cărți, tipărită în franceză, nu – așa cum s-ar cuveni – luând-o de la început, ci de la sfârșit; adică de la coperta a patra. Aici întâlnim un text de Leon Volovici din care cititorul are prilejul să înțeleagă ceva din ființa numită Mircea Săucan: *«Mircea Săucan e o pasăre ciudată rătăcită printre noi. Faptul că este și un foarte original regizor de film îl face, cred, și mai suspect. La drept vorbind, el nici nu este "scriitor israelian de limbă română" și chiar mă mir că îl suportăm în mijlocul nostru. El, săracul, nu e decât scriitor și atâta tot. Dumnezeu, nu se știe de ce, l-a înzestrat cu talent, iar el, Săucan, parcă își cere mereu iertare că așa s-a întâmplat sau dă vina pe alții că tot ce iese din mâna lui poartă semnul înzestrării.*

Pe țărmul israelian, Săucan a fost aruncat, ca Ulisse, după furtună și multe peripeții, abia scăpat de furia ciclopilor și de ispitele sirenelor care au ademenit generația lui. De atunci zace pe nisip, tot ca Ulisse, cu fața spre cer, și încearcă să-și amintească cine este, de unde vine și cum a ajuns aici. Transcrie, ca în transă sau delir, experiențele vieții lui interioare, mișcarea sinuoasă a gândului, rememorează învălmășit visele și coșmarurile, convoacă la imaginare întâlniri sfinții, păcătoșii și oamenii sublimi întâlniți în viață, literatură și film, meditează necontenit la viață și moarte, dragoste și ură, iubire, suferință, credință și alte lucruri la fel de inactuale. Din aceste "cioburi" de năluciri și gânduri frenetice au ieșit, pe rând, "Manuscrisul de la Ciumați", "David rege", "Izidor Mânecuță", "Parastas"…

- **Mircea Săucan**
- **Moartea stă la pândă sub măslini (spune Solo Juster)**
- **Așa a fost la Botoșani**
- **Aforisme la Beer Sheva**
- **Ghinionul lui I. Focșa, norocul nostru**
- **Cine-a tras în noi, în 21-22?**

E încă buimac de toate prin câte a trecut și uluit că a scăpat cu viață și că a naufragiat pe un țărm primitor și parcă nu cu totul străin. În preajma lui e doar Juja (soția lui M. S. – n. red.), *care-l veghează răbdătoare și-l așteaptă să se dezmeticească, să nu mai bată câmpii pe mările imaginației și să se întoarcă acasă.*

Într-un frumos eseu despre "fenomenul Săucan", Virgil Duda a găsit o formulă pe cât de neașteptată, pe atât de sugestivă: l-a numit un "dezastru fericit". Chiar asta este: un dezastru fericit. Fericit și pentru că și-a transfigurat mereu "dezastrele" în artă și a găsit cititori-prieteni care îl iubesc și admiră și pentru că, iată, a ajuns și în… Arcadia (referire la premiul Arcadia cu care a fost distins autorul).»

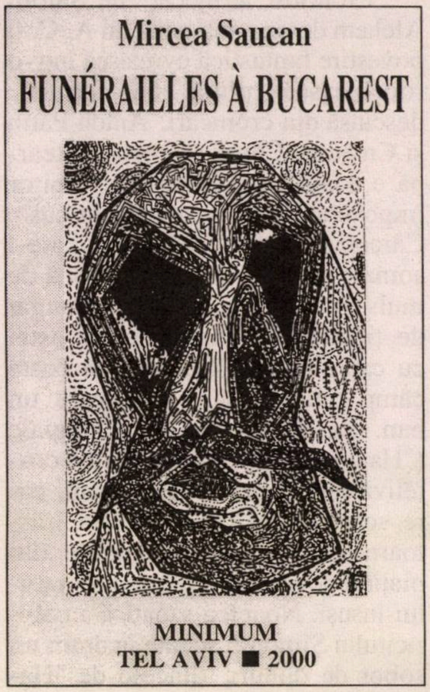

Acestea fiind spuse, *Funeraliile* de față se evidențiază prin două lucruri fără îndoială sucite. Volumul – alcătuit din două texte: *Dies Irae* și *Funeralii la București*, ne vorbește despre soarta numitului Ioachim. Acesta este un bucureștean oarecare, de prin anii trecuți, care a murit. Până aici, n-ar fi nimica deosebit de remarcat, numai că, din diferite motive (birocrația funcționarilor de la primărie ș. a.), el nu a fost înmormântat. Și, ajutat de câțiva fideli, umblă bezmetic din birou în birou pentru a obține un certificat de înmormântare. Lăsăm cititorului plăcerea de a urmări peripețiile nemaipomenite ale amintitului Ioachim.

A doua chestie sucită are în vedere definirea scrierii lui Săucan. Pe de o parte, e un scenariu de film, asta se vede de la o poștă. Dar lipsesc indicațiile tehnico-regizorale, pas cu pas, pe care le întâlnești în scenariile propriu-zise. Pe de altă parte, textul se prezintă ca o proză (două povestiri legate între ele) ce se citeşte curgător, ca două povestiri. Dar, aceste povestiri sunt redactate – iarăşi se vede de la o poştă – ca nişte scenarii tocmai bune de pus sub ochii unui regizor. Scenariu, deci, sau proză? Scenariu şi proză? Pentru filozoful Sorin Vieru, de la Bucureşti, prieten cu autorul, *Funeraliile* sunt o nuvelă-scenariu. După Gina Vieru, soţia susamintitului, ar fi vorba de un *cinepoem*. Dacă mă întrebaţi pe mine, ridic din umeri şi recunosc că nu ştiu în ce categorie poate fi încadrată cartea. Singurul lucru pe care-l ştiu este că *Funeraliile* sunt o scriere excelentă, plină de imaginaţie şi de un umor atroce despre condiţia omului într-un regim de dictatură. Şi că Mircea Săucan este, aşa cum ne-o dovedeşte şi această carte, unul din cei mai subtili scriitori de limbă română din zilele noastre.

Solo Juster

Rumba neagră

Versuri; în ed. autorului;
Tel Aviv, 2000

O nouă plachetă a omului de la "Punct" (tipăritură + cenaclu) şi o nouă demonstraţie că autorul este în formă.

Remarcabilă în această culegere este capacitatea lui Juster de a găsi de fiecare dată o idee *tare,* o metaforă-şoc, în jurul căreia îşi construieşte micile poeme.

El spune, simplu, cât se poate de firesc, că a mai murit o dată:

«mi se pare c-am mai murit o dată/ dacă nu de două – ori poate de trei ori/ bizar/ ba chiar foarte bizar// m-am trezit mereu din moarte/ mirat/ dar nu aşa mirat/ ci mirat de tot// aş vrea să descriu/ repetatele mele reveniri din moarte/ mă chinuiesc s-adun/ să potrivesc cuvinte// dar cum a fost într-adevăr/ parol/ nu mai mi-aduc aminte// orice–mi va fi scris de-acum/ în soarte/ nu mă mai tem de moarte/ c–am mai murit o dată/ dacă nu de două – ori poate de trei ori» ("Am mai murit").

În aceeaşi ordine de idei, poetul se întreabă – cu tonul omului care zice nevestii: aş bea o cafeluţă – dacă a mai trăit şi alte vieţi:

«mă întreb dacă am trăit şi alte vieţi// uneori când mă cufund în mine/ mi-amintesc de întâmplări/ ce n-am trăit în viaţa asta// alteori parcă nici nu sunt aici/ ca şi cum încă n-am venit pe lume/ aştept – nici eu nu ştiu unde – să mă nasc/ peste un secol ori peste două// mă întreb de nu cumva sunt o greşeală/ ori gluma unui destin/ bizar şi pus pe şotii» ("Greşeală").

Creaţia sa poetică, de-o viaţă, o vede ca pe o trudă de ţăran pe ogorul imaginaţiei, ca treierat de pietre preţioase:

«în viaţa lungă fără spor/ pe-ogorul arid/ al existenţei – coapte/ am treierat o brumă de safire/ luminând sărace – a noapte// în urmă-mi am lăsat/ îngropate-n arături/ un multe de căcat/ şi o baltă/ lată/ de lături» ("Treierând safire").

Gândindu-se la revederea, *dincolo,* cu Sebi Costin şi cu ceilalţi prieteni morţi, ochii îi sclipesc: ne vom spune ce mai faci, măi acesta? şi o vom da pe şpriţuri:

curând curând/ am să vin şi eu la chef/ curând// ce înseamnă în durată/ curând în veşnicie// curând în veşnicie/ o mie de ani ori două/ s-ar trece ca-ntr-o clipă// curând am să vin/ la cheful promis/ în pădurea de aer// vom ridica atunci la buze/ paharul de-o mie de tone/ doar un bob zăbavă/ prietenii mei morţi// şi vom trânti iar un chef/ cu arzoaice drăcoase/ hang de cobze/ ce mai – un chef/ ca pe vremuri» ("Chef în pădurea de aer cu Sebi").

Până însă a ciocni un pahar cu poeţii duşi, Juster este atent la primejdiile de astăzi, cu atât mai mari cu cât s-au ascuns, cu cuţitul, sub paşnicii măslini:

«moartea stă la pândă sub măslini/ cu minciună – în cădelniţi/ şi cuţitul în dinţi// vântul leagănă holda/ culorile verii aurind/ spicele grâului în Canaan/ monoton/ cum se treer' miile de ani// crainicii/ "bunelor intenţii"/ veniţi de departe/ aduc imnuri pacifiste/ sunând sparte// moartea stă la pândă sub măslini/ cu minciună – în cădelniţi/ şi cuţitul în dinţi» ("Pândă sub măslini").

Placheta este ilustrată cu un mic portret în peniţă al autorului. Din păcate, însă – ca şi în alte rânduri – Juster se arată zgârcit cu informaţiile pe care le datorează cititorului: unde şi când s-a născut, când a venit în Israel, ce-a mai publicat ş.a.m.d. De ce nu dai, domnule, contemporanilor, când te întâlneşti cu ei, cartea dumitale de vizită?

Victor Rusu

Iţic şi lumea lui

Evocare; coperta: Valeriu Giodâc;
editura "Hasefer", Bucureşti, 2000

...Luna trecută, într-o marţi, ne-a căzut în mână, prin buletinul "Bună dimineaţa, Haifa!", o pagină de Victor Nămolaru, redactorul şef al foii "Ecoul Nahariei" despre confratele său întru jurnalistică, tot Victor. Ea sună aşa:

«După o tăcere prelungită, Victor Rusu, pasionat publicist, ne-a oferit recent volumul "Iţic şi lumea lui". Autorul (n. 1922) a debutat în 1944 la "Clopotul" lui Scarlat Calimachi, a devenit apoi unul din marii reporteri ai "Scânteii", a condus "Veac Nou", după care 14 ani neîntrerupţi a fost redactorul şef al Revistei Cultului Mozaic din Bucureşti. A făcut alia în 1978 şi a lucrat 13 ani la Universitatea Ebraică din Ierusalim. Trăieşte actualmente la Bat Yam.

Prin intermediul cărţii lui Victor Rusu, faci cunoştinţă cu chipuri care nu se pot uita, cu meserii aruncate la gunoi de viaţă, întreprinzi în fond o investigaţie sui generis în lumea târgului moldav de ieri, a vieţii comunităţii evreilor din România, care "este tot mai mult trecut, istorie". "Iţic şi lumea lui" nu reprezintă doar o clasică evocare a *trecutului. E vorba de ceva care face parte din tine. În lumea lui Rusu ai trăit poate şi tu sau ai cunoscut-o în parte fiindcă sunt oameni pe care i-ai întâlnit, ai vorbit cu ei, ai stat alături de ei la o masă ori le-ai plâns de milă. Portretistul, fiu al calicimii Botoşanilor, s-a simţit la el acasă în acest perimetru şi a cunoscut bine modelele – avea nu numai fişa lor biografică, dar era informat de cele mai neînsemnate detalii ale vieţii lor. …*

Şi mai este încă ceva: eroii cărţii lui Rusu, "evrei de toate zilele, oameni mărunţi, cu copii, cu necazuri multe şi bucurii puţine", pot fi plasaţi în orice târg şi târguşor din Ţara de Sus şi Ţara de Jos a Moldovei, şi oricine va dori în viitor să cunoască acest colţ de lume va trebui să facă apel negreşit şi la cartea sa. Scriind despre Botoşanii natali, Rusu foloseşte un grai limpede şi proaspăt, ca o apă ce ai scos-o acuma din fântână. În puţine vorbe, creionează figuri memorabile, plăsmuieşte atmosfera şi eroii se mişcă în decorul potrivit încărcat de poezie şi muzicalitate. De altfel, volumul, cu cele cinci capitole ale sale – Oamenii, Meseriile, Lucrurile, Vocile, Zilele – are construcţia unei compoziţii muzicale de amploare despre lucruri care nu se pot uita chiar şi după ce ai uitat totul.»

…După aceea, să fi fost vinerea următoare, am găsit cartea la POB-ul revistei şi ne-am grăbit să o citim, punându-ne întrebarea: ia să vedem, are Nămolaru dreptate? Scurt pe doi – are. Şi, în plus, impresia lui cum că evocarea oraşului moldovenesc are "construcţia unei compoziţii muzicale de amploare", ni se pare întemeiată. Cu precizarea că această "Simfonie a târgului de altădată", nefiind scrisă în stil dodecafonic sau serial, ci ca pe vremile lui Mozart sau Brahms, aşadar cu ritm şi melodie, – sună bine auzului nostru. Ba chiar foarte bine.

Vladimir Eşanu

Natura umană – Aforisme

Cercul Cultural Petah Tikva, 2000

Că românul (inclusiv evreul trăitor în ţara dintre Carpaţi şi Dunăre) e născut poet, ăsta e lucru ştiut de când lumea. Mai nou însă, românul în discuţie este, din cât ne-am dat seama, şi autor de aforisme. Aproape că nu există revistă de la Bucureşti sau Tel Aviv unde să nu întâlneşti, număr de număr, asemenea grupaje de gânduri. Şi uneori de gândire.

Unul din bunii *aforismişti* (dacă se poate spune aşa) de la noi este Vladimir Eşanu. Născut la Bucureşti în 1928, doctor în biochimie, stabilit în Israel în 1992, dr. Eşanu din Beer Sheva a strâns în volumaşul de faţă roadele meditaţiilor sale din anii din urmă. Culegerea nu e lipsită de locuri comune şi truisme ("Ce păcat că sub denumirea prestigioasă de succes, se pot ascunde acţiuni dintre cele mai imorale şi josnice"… sau "Intuiţia e şi reală şi necesară şi chiar eficientă. Ea nu trebuie, însă, să înlocuiască gândirea şi nici să eludeze morala"), dar, în majoritatea cazurilor, autorul se dovedeşte a fi un observator inteligent al oamenilor, capabil de expresii concise şi percutante:

"E mult mai uşor să mimezi calităţi pe care nu le ai, decât să le exerciţi pe cele pe care le ai".

"Bunul este totdeauna suspectat de ceva rău; răul, însă, niciodată de ceva bun".

"Castitatea este cea mai condamnabilă perversiune sexuală".

"Cei mai mulţi nu-şi compromit cinstea, din lipsa ispitelor".

"Timidul este un curajos ratat".

"De multe ori suntem altruişti din egoism".

"Nu ştim că suntem talentaţi până nu ne spune cineva".

"Haina contraface pe om".

"Impostorul se laudă cu incapacitatea altora".

"Marii creatori mor cu ideea că au făcut prea puţin pentru umanitate. Impostorii fac liste de realizări pentru o eternitate care i-a uitat înainte de-a muri".

"Cu cât e mai incult, cu atât e mai sigur pe părerile lui".

"Pentru unii, a avea iniţiativă înseamnă a anula iniţiativa altora".

"Invidia, această gelozie castrată".

"Spiritele alese pot transforma invidia în admiraţie; cele mediocre, numai în ură".

"Ipocritului, modestia îi apare ca ipocrizie".

"Istoria ne învaţă cum nu învăţăm din istorie".

Ion Focşa

Ghinionul a fost norocul meu

Amintiri din teatru; coperta: Romulus Constantinescu; ed. Tip Naste, Piteşti, 1999

În vara lui 1977, actorul Ion Focşa, de la Teatrul din Piteşti, se afla la Eforie, gol puşcă, în nămol, prăjindu-se la soare împreună cu amicul său Mihail Berechet, actor şi regizor la Teatrul Naţional.

«Berechet – îşi aminteşte Focşa – *ştia să povestească cu farmec şi chiar captivant, cu râsul lui aparte, mai mult comic. La un moment dat, m-am trezit spunându-i:*

– Măi Mihai, de ce nu aşterni tu pe hârtie toate câte îmi povesteşti, ca să bucuri şi pe alţii cu cele văzute de tine?

Cred că lui Mihai i-a sunat un clopoţel şi mi-a spus că o să încerce.

N-au trecut multe zile şi tot acolo, în nămol, în aceeaşi ţinută "drăcească", mi-a spus că a început să umple un caiet.

Aşa a apărut, câţiva ani mai târziu, la Editura Muzicală, cartea "Nouă caiete albastre".»

Au trecut anii şi, aflat în vizită la dramaturgul Mircea Ştefănescu, după ce au pus ţara la cale, Focşa i-a cerut voie să-i citească vreo două pagini scrise de el. *«Era o încercare de-a mea de a-l evoca pe neobositul George Franga. Era o schiţă-portret* *cu mult haz. După ce l-am binedispus, a conchis: "Îmi place cum scrii, ai nerv în condei, nu-l lași pe cititor să adoarmă, ai spirit de observație și claritate în exprimare, de ce nu te apuci să…?"*

Așa că, dacă aceste "amintiri" prind viață astăzi, îl rog pe cititorul nemulțumit să-l înjure pe Mircea Ștefănescu.»

Adevărul este că nu avem nici un motiv să-l înjurăm pe autorul lui "Acolo, departe". Dimpotrivă… și parafrazând titlul cărții, vom spune că sfatul de la o cafea al lui Mircea Ștefănescu a fost norocul lui Focșa. Precum și al cititorului. Fiindcă deschizând volumul cu amintiri plonjăm într-o jumătate de veac de teatru românesc. Grație memoriei lui Focșa și științei sale de a fi mereu concret, concret, concret (actorii adevărați știu că apa de ploaie nu *ține* la sală), întâlnim și reîntâlnim o mie de tipuri (actori, regizori, dramaturgi, scenografi, cronicari, activiști culturali etc.) și întâmplări pe care povestitorul le-a cunoscut de-a lungul peregrinărilor sale prin culise, acolo unde a jucat, împreună cu actrița Ileana Focșa, soția sa, de la tinerețe până la bătrânețe (omul are azi 75 de ani): București, Galați, Pitești…

Avem de-a face cu artiști de toată mâna și din toate generațiile, de la "vechea gardă" – Lucia Sturdza Bulandra (bineînțeles), George Vraca, N. Soreanu, Mihai Popescu, G. Ciprian, Marilena Bodescu, Elvira Godeanu, Victor Eftimiu, Beligan, Ion Manu, N. Stroe, Moni Ghelerter, Sică Alexandrescu, Al. Finți – până la noul val postbelic: Liviu Ciulei, Lucian Pintilie, Gina Patrichi, Sorana Coroamă, Valeriu Moisescu, Ion Lucian, Valentin Silvestru ș.a. ș.a.

Într-un capitol anume, dedicat legăturilor lui Focșa cu colegii din Diaspora, dăm peste nume cunoscute din Israel:

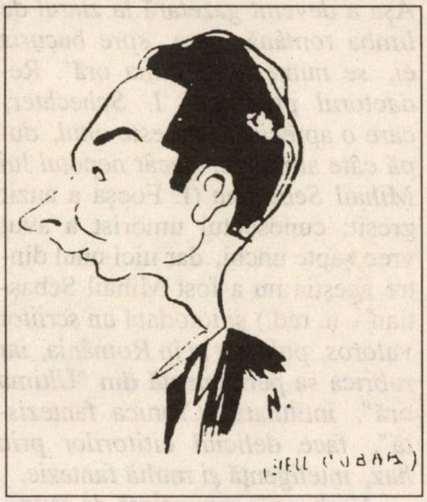

Ion Focșa
văzut de Nell Cobar

«Prin anul II de Conservator ne-am trezit în clasă cu un tinerel roșcat, înalt și mai mult blond, cu părul scurt și cârlionțat, despărțit printr-o cărare abia sesizabilă. Câteva zile nu i-am acordat nici o atenție, îl credeam trecător prin clasa noastră, cum au fost mulți, de care nici nu-mi amintesc.

Dar când meșterul Ion Manolescu i-a cerut să urce pe scenă să recite o poezie, ne-a atras atenția tuturor.

Dar cel mai mult i-a atras atenția unei colege – astăzi artistă emerită – care a și pus ochii pe el; îl subjugase, făcuse din el un fel de paj, cu toată diferența de vârstă dintre ei sau tocmai de aceea.

Maestrul îl aprecia mult, îl privea cu simpatie. În mai puțin de un an, l-am văzut jucând în câteva spectacole alături de maestrul Manolescu, în piesa "Călătoria din urmă", și de Radu Beligan în marele succes al stagiunii, "Clasa a 8-a B".

Curând viața ne-a despărțit, eu am plecat la armată, iar când am revenit nu l-am mai întâlnit prin teatre, nu mai figura pe nici un afiș, în nici o distribuție, și ochii care nu se văd…

Prin 1966, primim vizita unei bune prietene (Ella Bernfeld) *venită din Tel Aviv, mare iubitoare de teatru, și discutând cu ea despre viața artistică a acelui oraș, despre actorii plecați din țară și care nu erau puțini – Dan Herdan, Zighi Munte, Felix Caroly, Heroveanu, Moscu Alcalay, I. Atanasiu-Atlas, Savel Grunea, Mihai Pascal, Lia König și mulți alții, pe care îi cunoșteam și cu care am fost prieten –, după ce îmi dă relații despre fiecare în parte, îmi spune că actorul cel mai interesant și mai bine cotat la ora aceea era unul Simon Bar, care tocmai juca "Hamlet".*

– Simon Bar, zici? Cum arată?

După descrierea exactă a Ellei, actorul respectiv nu putea fi altul decât vechiul meu coleg de Conservator.

Înalt, blond, cu părul cârlionțat și cu cărare într-o parte, deci era chiar Simion Brebu, cum era strigat la catalog.

– Dă-mi, te rog, adresa teatrului unde joacă!

Nu mai aveam răbdare și chiar în acea zi i-am trimis o carte poștală, mai mult din curiozitate. În mai puțin de două săptămâni primesc un plic cu antet de expeditor "SIMON BAR", Itamar ben-Avi, Tel Aviv, Israel.»

Așa s-a restabilit, prin corespondență, legătura dintre Shimon Bar și Ion Focșa. Apoi, scrisorile s–au rărit (viața!). Și într-o zi Ella Bernfeld vine din nou la Pitești:

«Din vorbă în vorbă, am întrebat-o – cum era și firesc – ce mai face colegul și prietenul meu Brebu.

– Cum, nu știți? A murit de mult, dintr-o congestie cerebrală!

Am închis ochii, fără să scot o vorbă, și am tăcut. După o lungă tăcere în care am simțit un nod în gât, mi s-a prelins o lacrimă pe obraz în amintirea lui. În amintirea artistului Simon Bar.

Prietena noastră Ella, din Israel, a copilărit în Pitești. Eram vecini de blocuri și, elevă fiind, venea permanent la teatru, nu-i scăpa nici o premieră. Era o fire romantică, purta acea melancolie peste tot, chiar și pe stradă. De aceea trecătorii întorceau capul după ea, mirați, căci eleva noastră făcea figură aparte, *nu semăna cu celelalte, parcă trăia în altă epocă, în contrast cu graba lor diurnă şi cu agitaţia străzii. dar Ellei nu-i păsa, trăia în lumea ei, asemănătoare cu aceea a eroilor lui Mihail Sebastian. Continua să plutească mai departe. Scria versuri frumoase, încărcate de metafore şi de o profunzime filozofică ce depăşea, de multe ori, vârsta ei. Nu de puţine ori suna la uşa noastră, ne căuta prietenia, iar noi eram încântaţi de ataşamentul ei. Cele mai multe poezii erau închinate Ilenei Focşa, pornind de la rolurile pe care le juca atunci: Sorina din "Înşir-te, mărgărite!" sau Luise din "Intrigă şi iubire". Chiar şi eu devenisem muza ei, din seara în care am jucat pe Bogoiu din "Jocul de-a vacanţa" şi alte roluri din repertoriul lui Mihail Sebastian. …*

După terminarea liceului, a venit într-o zi la noi cu "mărgele" în ochi, să ne spună că pleacă din ţară la dorinţa părinţilor şi rudelor apropiate şi că îi vine foarte greu să se despartă de copilăria ei. Înghiţindu-şi lacrimile ne-a asigurat că, în orice caz, pe noi nu ne va da uitării. Şi prietena noastră Ella s-a ţinut de cuvânt. Primeam scrisori de la ea, scrise bineînţeles cu sensibilitatea ei de poetă, iar când venea în ţară, trecea să ne vadă. Cât despre ea, nu putea decât să-şi urmeze talentul. Aşa a devenit gazetară la ziarul de limba română, care, spre bucuria ei, se numeşte "Ultima oră". Redactorul principal, I. Schechter, care o apreciază, nu este altul, după câte am auzit, decât nepotul lui Mihail Sebastian (I. Focşa a auzit greşit: cunoscutul umorist a avut vreo şapte unchi, dar nici unul dintre aceştia nu a fost Mihail Sebastian – n. red.) *şi totodată un scriitor valoros, publicat şi în România, iar rubrica sa permanentă din "Ultima oră", intitulată "Cronica fantezistă", face deliciul cititorilor prin haz, inteligenţă şi multă fantezie.*

Vorbesc în cunoştinţă de cauză, căci, de doi ani, primesc regulat acest ziar, cu ediţia lui de "Shabat", datorită prietenei noastre.… Printre semnatarii articolelor am întâlnit nume bine cunoscute ca Jean Steiger, Virgil Duda, Carol Isac, I. Avian sau acelea ale foştilor mei colegi de teatru: Felix Caroly, I. Atanasiu-Atlas, Mihai Pascal, Savel Grunea şi Moscu Alcalay. Dar şi pe acela al regretatului cronicar dramatic Sebastian Costin, pe care îl cunoşteam de la Galaţi, de pe vremea când era un ţânc şi venea aproape zilnic la agenţia teatrală, pe care o conducea tatăl său, Tudor Costin.

Toţi, dar absolut toţi aceşti colaboratori, nu pierd nici o ocazie ca să-şi manifeste sentimentele de recunoştinţă faţă de ţara unde s-au născut, s-au format şi au iubit prima oară. Nici Ella noastră nu face excepţie: a dovedit-o în atâtea rânduri, iar în condeiul ei se simte bucuria că şi-a ales o profesie pe care o iubeşte, înnobilând fiecare pagină scrisă cu talentul ei.»

Printre oamenii de teatru din trib, întâlniţi în carte, dăm şi peste un regizor uitat: Jean Stoppler.

«Era un băiat deştept, din părinţi înstăriţi, şi singurul lor copil. Fusese studentul lui Şahighian, de la care învăţase ceva meserie şi chiar moştenise de la mentor acelaşi stil tumultuos cu care participa la repetiţii.

Din spectacolele realizate la Piteşti aş aminti: "Şeful sectorului suflete", "Hangiţa", "Mincinosul", "Copacii mor în picioare" şi, culmea ironiei, un spectacol cu ţărani, care i-a reuşit foarte bine şi care s-a bucurat de succes nu numai în mediul rural, dar şi la oraş. Este vorba de "Punctul culminant" a lui Ghiţă Vlad. Dar spectacolul cel mai interesant a fost "Peripeţiile lui Papkin", o piesă clasică a dramaturgului polonez A. Fedro.

Judecând retrospectiv, pot afirma că era nu numai interesant, dar şi foarte modern, el făcuse încă de atunci cam ce fac regizorii de astăzi: spărgea convenţia şi aplica reteatralizarea teatrului, făcea un teatru total.

Mai avea o calitate, ca şi a mentorului său, de a pune în valoare în primul rând actorul. Aşa se face că în toate spectacolele lui s-au evidenţiat actorii, care pe atunci încă mai constituiau prima vioară a orchestrei.

În spectacolul "Şeful sectorului suflete" succesul a fost împărţit în mod egal între Ileana Focşa şi N. Dinică, excelentul actor care a lăsat în urma sa câteva creaţii de neuitat atât la Piteşti cât şi la Bucureşti. A dispărut în plină tinereţe, răpus de nişte huligani.

Curând după ce şi-a trecut examenul de stat a şi plecat de la noi, mai întâi la Bucureşti şi apoi în Germania, stabilindu-se la Frankfurt. Acolo s-a căsătorit cu o doctoriţă plecată din România şi care îşi făcuse o mică clinică cu vreo douăzeci de paturi de tratament. Şi el foarte întreprinzător, a reuşit să-şi înjghebeze – din câte mi-a spus – un fel de Agenţie de teatru şi film. Ceva-ceva era adevărat din tot ce-mi scrisese, din moment ce în fiecare vară venea la Eforie Nord cu întreaga familie, închiria parterul unei vile – mereu aceeaşi – de pe malul mării. Era o ambianţă de film, cu un living-room mare şi bine dotat, cu televizor, congelator, radio, telefon; avea trei camere spaţioase şi

NOU!

În editura MINIMUM
a apărut

MOMENTE DIN VIAŢĂ
ŞI
SCURTE POVESTIRI

de Dr. IDY ILIAN

Ediţia a II-a adăugită
şi epuizată

● *Hag Pesah Sameah!* ●

mai ales o terasă confortabilă şi bine dotată. Acolo ne întâlneam aproape seară de seară la şuete prelungite, Octavian Cotescu cu Valeria Seciu, eu cu Ileana, iar ceva mai târziu venea aproape gâfâind Dem Rădulescu, care avea "şuşe" pe litoral. Venea obosit şi deshidratat, iar cei doi Stoppleri-juniori, Filip şi François, ştiau lecţia, aduceau repede o bere nemţească "să-i completeze lichidul lui Nenea Bibanu'!". Iar mama lor, simpatica şi ospitaliera Mia, venea pentru noi toţi cu platouri pline cu tot felul de bunătăţi.

Ultima mea întâlnire cu Jean a fost în vara lui 1981. De atunci nu l-am mai văzut şi nici nu mi-a mai scris. Vorba proverbului: ochii care nu se văd se uită. Întrebându-l într-o zi pe prietenul nostru comun, scenograful Emil Moise, dacă mai ştie ceva de el, aveam să aflu dezlegarea misterului, pe care aş fi dorit să n-o aflu – poate – niciodată.

L-am întâlnit la Bucureşti şi mergea în cârje, se pare că avea scleroză în plăci. Nici nu mi-a venit să cred că acel om dinamic, cu fizic de atlet, gălăgiosul şi simpaticul Jean Stoppler, nu va mai juca niciodată fotbal pe nisip la mare împreună cu feciorii lui, François şi Filip.»

Cartea este plină de *scene* cu miez şi culoare, ca o magazie de decoruri şi costume de scenă unde găseşti orice. Ne rezumăm la un singur exemplu, din care cititorul va înţelege cum ştie să se poarte un autor dramatic adevărat în anumite împrejurări:

«În 1961-1962 este invitat maestrul Victor Eftimiu la premiera aceleiaşi piese ("Păcală") *pe scena piteşteană. Jucau de astă dată rolurile principale Ecaterina Georgescu, Ileana Focşa, Dem Niculescu, Ileana şi Constantin Zărnescu.*

Cum îi era obiceiul, la final, maestrul a apărut la rampă, chipurile adus de noi, tras cu forţa, dar noi l-am tras pentru că aşa ne rugase. Sala şi-a înteţit aplauzele.

Maestrul, cu mâinile în dreptul inimii, mulţumea cu recunoştinţă. Ba s-a aplecat peste coşul cu flori artificiale de la recuzită să le arunce în sală: noroc că a fost oprit la timp. Apoi a făcut un gest de imperator roman, spunând:

– Sunt adânc mişcat de aplauzele dumneavoastră... de succesul spectacolului. Le sunt adânc îndatorat minunaţilor artişti care au făcut să vibreze versurile basmului meu ca niciodată. Îi felicit din toată inima, ca şi pe dumneavoastră! Bravo!

Din nou ropote de aplauze. După lăsarea cortinei, cere să vină toţi actorii pe scenă. Eram cu toţii emoţionaţi de prezenţa maestrului.

Îşi roteşte privirea asupra tuturor şi parcă ne fixează pe fiecare în parte cu ochii lui vii şi sfredelitori, apoi, cu vocea-i bine timbrată, spune doar atât:

– Ce mi-aţi făcut, măi, din piesă? Aţi distrus frumuseţea versului românesc!»

Shimon Rubinstein

Marşul neghiobiei

Un deceniu de la ziua când Securitatea a dus de nas a doua generaţie de israelieni originari din România

În ebraică; în editura autorului; Ierusalim 1999

Venit în ţară în 1950, la vârsta de nouă ani şi jumătate, cu motonava Transilvania, Shimon Rubinstein a studiat istoria la Universitatea din Ierusalim şi a vizitat în câteva rânduri România (prima oară în 1968), străduindu-se să descopere arborele genealogic al familiei şi să înţeleagă ce s-a întâmplat cu bunicii şi străbunicii săi. La sfârşitul lui decembrie 1989, Rubinstein demonstrează, împreună cu alţii din *alia*, în faţa Ambasadei Române din Tel Aviv în sprijinul Revoluţiei. Sau, cum s-a tot spus de atunci, al "Revoluţiei". Şi participă la un marş care a făcut vâlvă în epocă.

Aşa cum reiese din subtitlul lucrării, mai mult decât explicit, Rubinstein consideră că totul a fost opera Securităţii, care ar fi decis să înlocuiască un regim cu altul, păstrând în mână firele puterii. E, cum ştim, un punct de vedere susţinut de mulţi istorici români sau străini ai evenimentelor de la sfârşitul lui 1989. Studiul "Marşul neghiobiei" se încadrează şi el în marşul acestor cercetări.

(M. Rafael)

După ce l-am auzit pe Lionel Jospin, luându-şi curajul în mâini şi declarând în Israel că Hizbullah este o organizaţie teroristă, mi-am schimbat complect părerea despre primul ministru francez

Jos pin? Nu, Sus pin!

"Pedeapsa cu moartea ar trebui menţinută vreo cinci ani, deşi este anti-ecologică".

(Mihai Meleşnicov, vicepreşedintele Partidului Ecologic Român; după "Academia Caţavencu", Bucureşti 2000)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

HOR-ul joacă HORA: "Tot pe loc, pe loc, pe loc, să răsară busuioc...".

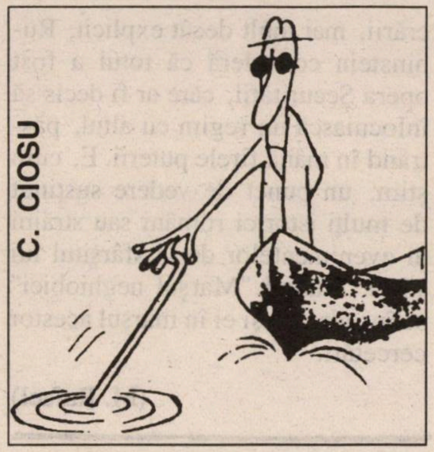

Pescuitorul de perle

Brucan vede ce-a fost mâine

«Politologul Silviu Brucan a fost o persoană care în preajma evenimentelor din '89 a susţinut că revoluţia din România a fost de fapt o lovitură de stat.»

("Lumea liberă", New York, ianuarie 1999; comunicată de Robert Vidraşcu, Boston, USA.)

Suntem surzi, dar numai la verticală

«Fără urechi, am fi surzi şi la orizontală, deci grija pentru sănătatea lor este foarte importantă.»

("Revista mea", 8.11.1999; comunicată de Petre Cioclu, Şicum Ţva Keva 1/1, Kiriat Yam.)

Visuri, visuri!

«Până la sfârşitul lui 1995 au intrat în Israel 2.520.000 milioane de olimi.»

("Minimum", nr. 155/2000; comunicată de ing. Radu Capelleanu, rh. Maapilei Egoz 65/11, Tel Aviv; acelaşi pescuitor a găsit în "Ultima oră" din 25.01.2000, sub titlul "Un tânăr orb – campion de Tanah", o informaţie care sună aşa: Avihai Salev… orb pe ambii ochi", făcându-l astfel să descopere că există şi orbi numai pe un ochi.)

Şi câte-a realizat ăsta în numai un an!

«Suveranul Romei, Iulius Cezar, care a trăit în anul 46 î.e.n. …»

("Viaţa noastră", 4.02.2000; comunicată de Joseph Rosen, POB 46018, Ierusalim.)

Calitate discutabilă

«Doamnă de înaltă mortalitate, dinamică … caută etc. etc.»

("Nice-Matin", Nisa, 2000; comunicată de Ninetta Rosmarin-Razu, din Nisa, POB 8752 – care susţine că bărbaţii ar aprecia mai mult o "Dame de haute moralité" decât una de "haute mortalité", cum a apărut în sus-amintitul ziar.)

Şi totuşi... nu-i aşa!

«Giordano Bruno, ars pe rug ca vrăjitor, a murit strigând: E pur si muove!»

("România liberă", Bucureşti, 21.12.1999; comunicată de ing. Lazăr Grigorovici, Bucureşti, Şos. Panduri 138 – care aminteşte ziarului că celebra declaraţie îi aparţine lui Galileo Galilei.)

Noaptea cea mai lungă

«Compania aeriană elveţiană Swissair, al cărei avion de tip MD-11, cu 229 de persoane la bord, care efectua cursa New York-Geneva, s-a prăbuşit în noaptea de miercuri spre sâmbătă … în largul coastelor canadiene…»

("Evenimentul zilei", Buc. sept. 1998; comunicată de ing. Iulian Marcusohn, POB 8042 Ţfat 13200 – care cere scuze pentru vechimea perlei, însă i-a plăcut atât de mult încât a ţinut neapărat să ne-o trimită, fiind încredinţat că mai bine mai târziu decât niciodată.)

O linguriţă prea mică

Referindu-se la un articol din "Viaţa noastră", din 19.11.99, intitulat "Pentru aliaua română drepturile se acordă în continuare tot doar… cu linguriţa (3 exemple concrete)", corespondentul nostru F. Birman, Rh. Krauze 55, Holon 58350, atrage atenţia că în text este vorba numai de două exemple concrete: unul are în vedere faimoasele emisiuni TV în limba română, iar al doilea vorbeşte despre faptul că primăria Tel Aviv nu a acordat nici până astăzi numele de Moshe Maur unei străzi din oraş. Al treilea exemplu lipseşte…

S-a născut de două ori

Autorul acestei performanţe este publicistul David Shlomo; la rubrica noastră "Calendar" din numărul trecut, se arată că d-sa s-a născut atât la 29 martie1930, cât şi la 30 martie. Felicitându-l pentru ispravă, amintim că perla ne-a fost comunicată de Dr. Magda Greiff, POB 4542 Beer -Sheva.

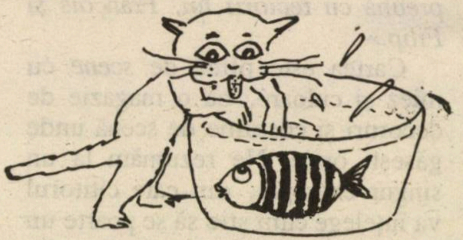

ORIENT EXPRES

Aflăm că săptămânalul Orient Expres a împlinit 5 ani de existenţă.

N-ai fi crezut ce repede trece timpul... Dar de fapt în cazul revistei conduse de Iosif Petran, n-ar trebui să ne mirăm. Ea circulă expres... .

ELENA-ESTHER TACCIU

CALEIDOSCOP - 2000

ZODIA BERBECULUI PENTRU TOŢI (21.03 – 19.04) stimulează nevoia de acţiune întărită de Jupiter, dar o limitează prin iluziile de la Neptun. Simplu spus, atât Berbecul, cât şi ceilalţi, pot realiza mult şi în multe domenii. Pericolul constă în a lua dogmatic propriile utopii drept programe stricte. Astrele noului an astrologic, al Dragonului chinez, sunt favorabile în cea mai mare măsură **Zodiilor de Foc,** conduse de **Berbec.** Încurcăturile nu par mici pentru semnele de **Apă,** cu mari şanse în carieră însă. Obstacolele cresc pentru semnele de **Aer,** şi mai ales pentru cele de **Pământ (Capricornul** în special e sfătuit să aleagă tactica "profilului scăzut"). **Berbecul,** ca individ, şi luna sa, aprilie, beneficiază de prietenia **Gemenilor,** în familie şi în treburi cotidiene, ca şi de sfaturile şi ideile inovatoare, financiare ale **Săgetătorului.** Favorurile astrelor dăruie schimbări neaşteptat de bune în cariera multora, dar şi emoţii mari provenind de la rivali. Strategiile cer răbdare şi înţelepciune, ca şi cântar psihologic al situaţiei. Măririle de venituri sunt sigure la Zodiile sau ascendentele de **Foc (Berbec, Leu, Săgetător);** ele pot fi legate de protecţii secrete. Discreţia în meserie ca şi în viaţa socială se impune cu stricteţe, mai cu seamă în cazul carierelor publice.

POŞTA NOASTRĂ: *Anunţăm cititorii că ne pot adresa întrebări despre astrologie, mistică, parapsihologie ş.a.m.d. Telefonul de contact rămâne acelaşi, 03-5590829, ca şi POB 2104, Holon; idem pentru procurarea volumului "STELE REGALE".*

■ CELEBRUL ASTRONOM Nicolaus Copernic (1473-1543) a întemeiat, cum bine se ştie, împotriva dogmelor geocentrice ale lui Ptolemeu, teoria Soare ca centru al orbitelor planetelor. A fost declarat nebun de Luther, căci teoria geocentrică dominase 14 secole şi nu în ultimul rând biserica. În timpul vieţii, Copernic s-a grăbit încet. Studiile de teologie, astronomie, medicină şi drept din Polonia şi mai ales din Italia i-au luat peste 10 ani. Şi-a copt lucrarea "Revoluţiile orbitelor cereşti" departe de ochii şi urechile lumii savante. N-a căutat aprobarea publică. A refuzat la întoarcerea în ţara sa funcţii în ierarhia bisericească. A trăit o viaţă de călugăr-cărturar retras şi sărac, şi abia în anul slăbiciunii fizice vestitoare de moarte şi-a încredinţat manuscrisul de preţ unor prieteni verificaţi, să-l tipărească. Ce nu prea se ştie, însă, este ştiinţa sa astrologică. Şi-a făcut sieşi un Horoscop minuţios, pe care-l purta cu sine şi-l completa necontenit. Caietele însoţitoare, azi cunoscute, îi explică conduita şi strategia. Şi-a văzut disonanţele aduse de Marte, Saturn, în iniţiative, şi adversităţile pentru Mercur, semnul afirmării în ştiinţă. Şi-a orientat viaţa în funcţie de ele, sub imperiul secretelor şi al amânărilor. A ştiut că gloria teoriei sale şi a numelui lui însuşi va fi postumă. Toate acestea se explică în propriile lui caiete, de care ştiu puţini.

■ SAVANTUL AMERICAN dr. Alan Albert Snow, ilustru în cercetarea Bibliei şi a Manuscriselor de la Marea Moartă, relevează asăzi locul astrologiei în celebrele scrieri ebraice. Tema este nouă, căci, cum ne explică Snow, între 1947 şi 1991, Horoscoapele "magilor" din Noul Testament şi comentariile astrologice din secolul I e.n., epoca lui Isus, nu au fost incluse în primele traduceri englezeşti. Abia Societatea de Arheologie Biblică din Washington D.C. a autorizat traducerea şi repunerea în circulaţie. S-ar deduce deci că "magii" au fost astrologi, iar temeiurile sistemelor astrale sunt cele clasice, cunoscute de la egipteni, babilonieni, greci şi romani, cu numele tradiţional al planetelor şi funcţiile lor. Actualmente părţile iniţial omise sunt publicate în versiuni abreviate şi simplificate în traduceri (englezeşti) din SUA.

■ NEPTUN, planeta a opta, extrem de activă în lungul anului 2000, favorizează Peştii, Leul, dar pune frână Fecioarei, Taurului şi Capricornului. Influenţa sa asupra mulţimii se manifestă în tendinţa la proteste de masă, conflicte în sfera sindicală şi a asigurărilor sociale, tulburări de comportament. Între meserii şi profesii, această planetă socotită feminină dă impuls creator persoanelor mistice, extravagante, liderilor charismatici, prezicătorilor, împrejurărilor misterioase în care aceştia apar. Hidrologii şi cei cu meseriile legate de apă şi de alte materii lichide capătă o influenţă mai mare decât anterior. Psihiatria şi bolile de nervi pun în legătură influenţa acestei planete acvatice (prin numele zeului roman oceanic) cu multe toane ale subconştientului. Ele ar fi autoiluzionarea, furiile fără motiv, nevoia de intrigă, uitările bruşte, pierderea lucidităţii, lăcomia, erorile de apreciere, mitomania fără motivaţie, patologică, tendinţa de falsificări în ponegriri orale sau în cele scrise. Se poate observa creşterea nevoii de mistică la indivizii care înainte nu se arătau deloc interesaţi de acest domeniu.

●

Cazul Weizman?
Nu. Necazul Weizman.

ALEXANDRU SEVER

ORDINE ŞI DEZORDINE

- "Despre spiritul neadormit al răului". Dacă aceste cuvinte nu vor mai fi fost spuse niciodată, atunci cu siguranţă, le-am visat eu. Şi de le voi fi visat cu adevărat, aceasta nu se va fi întîmplat decît pentru a le pune în gura vreunuia dintre personajele mele care, mut fiind încă aşteaptă să capete grai.

- Îşi zicea uneori, privind cîte un crucifix, că poate de aceea se înduplecase Tatăl să-şi lase fiul a fi ţintuit pe cruce, pentru ca acesta să nu refuze nici o îmbrăţişare.

- Dacă ucigaşul bătrîn e destul de stupid ca să-şi închipuie că, expediindu-şi rugăciunea pe adresa lui Dumnezeu, are toate şansele ca instanţa să-l ajute în săvîrşirea fărădelegii, asta se întîmplă pentru că bietul de el e victima unei iluzii… Căci cel care, din spatele lui Dumnezeu, îi face cu ochiul e Diavolul tuturor măscărilor.

- Suflet… eternitate… neant… Ce stranie şi familia asta de cuvinte care par să numească ceva şi care totuşi, nu sunt nimic alta decît etichete pentru golul abisal.

- E destul de ciudat că un romancier care, ca tot omul, nu are de trăit decît o singură viaţă, poate totuşi să-şi trăiască viaţa toată imaginînd viaţa atîtor oameni.

- Potopiniană. L-am cîntărit şi viu şi mort socotind că în diferenţa de greutate mi se va revela şi existenţa sufletului, şi cît anume trage el la cîntar. Am fost foarte dezamăgit să constat că nu există de înregistrat nici o diferenţă. De unde am tras concluzia că ori n-am căutat diferenţa acolo unde putea fi găsită, ori că "sufletul" e un cuvînt care nu numeşte nici o realitate.

- Se grăbeşte la orice treabă pentru ca să-i rămînă destul timp de a se lăsa păgubaş de ea.

- Încerc să-mi imaginez o fiinţă scutită de obligaţia plictisitoare de a se hrăni, de slăbiciunea detestabilă de a dormi, de dorinţa chinuitoare de a se acupla, chiar de plăcerea de a respira… O inteligenţă scutită de orice servitute, cu o existenţă de deplină autonomie ! Da, sigur, numai că acestei inteligenţe încă nu-i pot da un alt chip decît acela al unui robot. Şi încă nu e sigur că ar fi destul de independentă ca să nu aibă nevoie de o formă oarecare de energie. De unde s-ar putea deduce că energia însăşi ţine de spiritul ordinei.

- Socotind că un divorţ de soţia lui l-ar costa mai mulţi bani decît i-au trebuit ca s-o cumpere, şi că asasinarea ei nu i-ar aduce alt beneficiu mai substanţial decît acela de a schimba o închisoare cu alta, a preferat soluţia cea mai economicoasă : s-o rabde.

●

MAMAIA מאַמאַיה
Restaurant
românesc
Grătar – pescărie
Aer condiţionat, ambianţă plăcută,
serviciu conştiincios, preţuri moderate.
Deschis zilnic între orele 12-24.
Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784
Vorbim şi româneşte.
Restaurantul MAMAIA
TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192
Hag Pesah Sameah!

ARMINIU CASSVAN
(New York)

DOCTORUL ARIE FEIBEL

Veneam nu de mult de la înmormîntarea lui. Multă lume la capelă, mai puţină la groapă. Rabinul, excelent cantor, dar mai curînd laconic vorbitor, parcă avînd anumite reticenţe verbale. Şi cîte ar fi avut de zis !

Pentru că Arie s-a manifestat intens, un mare comunicator, distribuind generos idei care ar fi schimbat viaţa prietenilor. “Aţi pierdut o jumătate de viaţă dacă n-aţi văzut expoziţia cutare la muzeul sau galeria cutare”... “Ce mă fac cu voi ? N-aţi văzut pînă acum piesa asta faimoasă ?”... Sau “Am găsit un articol care o să te intereseze ; e vorba de un tratament relativ nou, pe baze neurofiziologice, în stroke”... Arie, cu toate că era supraocupat ca Şef de departament la spitalul Coney Island în Brooklyn, avea timp pentru fiecare dintre numeroşii săi prieteni. Pentru unul din ei, o expoziţie unică la Jewish Museum, pentru altul un exponat rarissim la Morgan Library, pentru al treilea ultimele tablouri la M.O.M.A. sau la Metropolitan Museum, pentru altul un rarissim Brâncuşi la Guggenheim sau la o galerie pe Madison sau Fifth, în Chelsea sau Tribeca. Cînd avea omul ăsta mai curînd firav timpul şi mai ales energia să le facă pe toate, inclusiv prezenţa la teatrul de repertoriu “Roundabout” (acolo a fost văzut puţin înainte de moarte, cînd se plîngea însă că îi este exagerat de cald), plus evenimente teatrale precum recente piese de Hare, Miller, O’Neill, sau numeroase concerte şi recitale de balet.

Venea dintr-un mediu ebraizant din Piatra Neamţ, prin doi, se pare erudiţi, unchi.

Am făcut Facultatea de Medicină împreună, eram adică din acelaşi lot de născuţi în 1926-1928, cu el şi cu Ruth Tannenzapf, cu care s-a însurat la terminarea studiilor medicale. A făcut un an la Timişoara. După absolvire a lucrat pînă aproape de plecare la spitalul “Elias” prin merit şi nu prin favoruri politice. In Israel, a fost pentru trei ani medic-şef în regiunea frumoasă, dar primejduită Kyriat Shmona. A ajuns în America prin anul 1967 şi a fost primit, după Internatul de rigoare, ca mai toţi “românii”, inclusiv subsemnatul, la White Plains Hospital, - la prestigiosul Colegiu “Albert Einstein”, secţia reabilitare medicală, unde, iarăşi, am fost colegi de specialitate. I se părea că mă risipesc organizînd Conferinţe Medicale, la care totuşi în cîteva ocazii a participat. Celebrul profesor Abramson de la “Einstein” l-a recomandat pentru postul de şef de reabilitare la Spitalul Coney Island, care a făcut un categoric salt calitativ datorită lui.

A fost un muncitor neobosit pentru propăşirea spitalului şi a... prietenilor. Era spiritul oricărui “party”, adunînd în jurul lui sau a pianului pe care îl “toca” în mod jazzistic, pe toţi invitaţii. De o inteligenţă efervescentă şi o nemaipomenită memorie, constituia o enciclopedie ambulantă pentru toţi cei care i se adresau. Citea un număr impresionant de cărţi şi reviste medicale, dar nu era nici pe de parte limitat la medicină, studiile judaice, de exemplu, politice şi ştiinţifice ocupîndu-i timpul.

Citind aceste rînduri dedicate lui, Arie ar fi fost criticul erudit şi exigent de care autorii se tem cel mai mult. Aşteaptă, drag, nepreţuit prieten, căci, fără discuţie, ne vom revedea.

Hitachdut Olei Romania
Beer Sheva – Neghev

Cu ocazia sărbătorii de Pesah dorim tuturor originarilor din România, tuturor evreilor din Israel şi Diaspora
SĂRBĂTORI FERICITE,
PESAH SAMEAH ŞI CASHER
precum şi toate cele dorite.
Activiştilor noştri împreună cu familiile lor le urăm un călduros
"IAŞAR COAH"

Comitetul de conducere

Preşedinte
Prof. NATHAN COHEN

Vice Preşedinte
Ing. SAHTER ELIAHU

MADELEINE DAVIDSOHN

Fraţii gemeni

"Este ora 13 – Buletin de ştiri
Grav accident de circulaţie lângă Haifa. Printre victime se află..."

În bucătărie era cald, mirosea a pâine coaptă.

Bulcuţele de şabat înşirate pe marmura cafenie îşi etalau obrajii rumeni presăraţi cu mac, când femeia rămase nemişcată, ascultând radioul, mai albă decât coca pe care o frământa între degete.

În acel moment uşa s-a deschis şi bărbatul ei a intrat, umplând încăperea cu statura lui masivă.

Venea de la "Beit Kneset". În mâna lui, săculeţul de catifea cu tfilin, talitul şi cărţile de rugăciune.

– Şabat şalom, a spus, dar privind-o, a înţeles imediat că s-a întâmplat ceva.

– Ce este? Ce te doare? Nu te simţi bine? a continuat să întrebe îngrijorat.

– Vecinul! Vecinul a răspuns ea cu voce gâtuită. Un accident de maşină... Dumnezeule! Cum ai îngăduit asemenea nedreptate? Era atât de bun... atât de tânăr, a adăugat cu ochii plini de lacrimi.

– Taci, nu huli! Faptele Domnului nu pot fi judecate... Apoi au continuat să vorbească în şoaptă, temându-se parcă să nu tulbure odihna morţilor.

Deodată a tresărit. Katy, fetiţa lor! Katy, ce va face ea atunci când braţele întinse nu o vor mai aştepta asemeni unui leagăn în care să se arunce cu ochii închişi, ţipând de bucurie? Ce-o să fie?

– Fă, Doamne, să fie bine! scăpară cuvintele de pe buzele femeii, într-o rugă fierbinte.

Fetiţa avea itinerariul bine stabilit.

Intra cu pas sigur, ocolind grijulie scările care duceau la etaj, şi parcurgea rapid cei cinci metri care o despărţeau de dulapul cu bunătăţi din bucătărie. Covrigei, bomboane, ciocolată, se servea ca la ea acasă. Gusta din toate, iar apoi îşi umplea buzunarele rochiţei, fără alegere. În salon, pe masa de lângă geam, o aştepta căţelul de porţelan, jucăria ei preferată, un bibelou adus încă din România, cu buclele meşteşugit sculptate în caolinul lucios. Îl lua în braţe şi-l săruta cu drag, iar apoi aştepta să audă glasul cunoscut, care o conducea de fiecare dată spre fotoliul de pluş din colţul salonului.

– Hoţomanco! Iar ai venit?... şi atunci se repezea cu ochii închişi înainte, căzând în braţele deschise s-o cuprindă. Era jocul lor.

Exact aşa a fost şi în ziua aceea.

Mai erau doar câteva minute până la intrarea în şabat.

În orăşelul acela mic, îl respectau cu toţii, laici şi religioşi deopotrivă, unii ca să se roage, ceilalţi ca să se bucure de tihna lui, în sânul familiei reunite, după o săptămână de lucru.

Fetiţa a intrat ca de obicei. Ocolind grijulie scările care duceau la etaj, a parcurs aproape fugind cei cinci metri până la dulapul din bucătărie. S-a servit din pachetele orânduite acolo, şi-a îndesat apoi buzunarele şorţuleţului şi, cu căţelul de porţelan lipit de buzele roşii ca cireaşa, a aşteptat glasul cunoscut... dar acesta întârzia.

S-a încruntat ca de un lucru ieşit din comun, a ezitat puţin, dar mai apoi s-a îndreptat hotărâtă, de data asta cu ochii deschişi, spre fotoliul de pluş. Aici era el.

Nu! Nu e el... Şi totuşi... ochii lui, gura lui... dar altă privire.

Parcă ar fi şi în acelaşi timp n-ar fi.

Oare ce-ar putea să însemne asta?

În căpşorul ei mic de numai doi ani, nu înţelege.

În sfârşit, întinde mâinile spre el, dar şi le retrage în grabă, şi aruncă o ultimă privire nedumerită, refugiindu-se înspăimântată şi sughiţând a plâns în fustele mamei, care o urmăreşte pironită în uşă.

Cum să ştie bietul copil, cum să-i explici, că El nu mai este... şi în fotoliu stai tu, fratele lui geamăn, aceiaşi ochi, aceeaşi gură, acelaşi chip, dar...

– Sunt copie, spune cineva spărgând tăcerea, dar fetiţa caută originalul.

Şi exact în clipa aceea, şabatul răsună în tot oraşelul.

Nota redacţiei: *Povestirea de mai sus se bazează (din nefericire) pe un fapt autentic.*

Bărbatul ucis în cursul accidentului de automobil era cumnatul colaboratoarei noastre dr. Madeleine Davidsohn. El a fost frate geamăn cu soţul poetei şi semăna leit cu acesta.

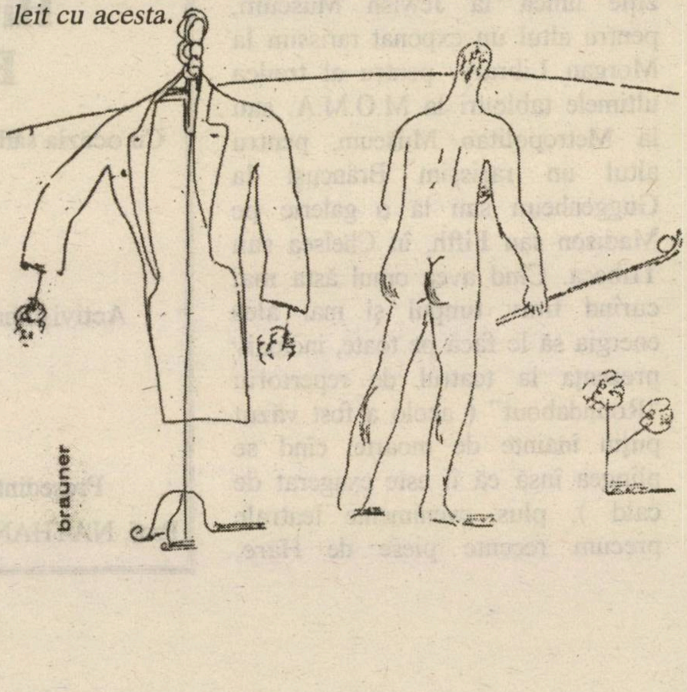

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Un joc de... doi

ORIZONTAL: 1) ...în doi timpi şi... – ...în trei mişcări. 2) Bune de păscut bobocii – Paradis. 3) Are timpul măsurat – Trecut în rezervă. 4) Cuprins – Toma Ana. 5) Camera copiilor – Te bagă uneori pe linie moartă. 6) Număr redus – Sărutul degetelor – Greşeli. 7) Pusă la curent – Neluaţi în seamă. 8) Li se mai îneacă corăbiile câteodată. 9) Fac serviciul la garderobă – Cap de pod! 10) Ban de ducă – Deplasare prin tractare. 11) Când e rău e bun – Îţi face muzică acasă.

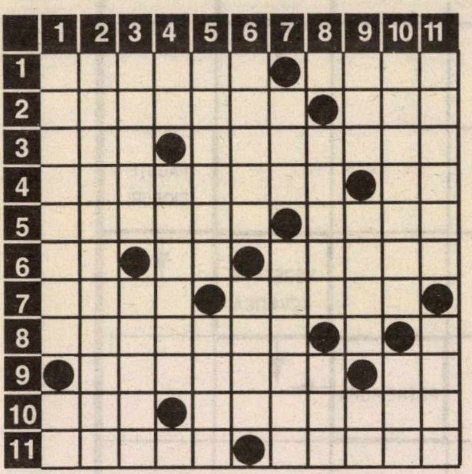

VERTICAL: 1) Rămasă tablou... cu un zâmbet pe buze – Prinse în joc! 2) Au o pistă bună. 3) Într-o doagă – Bătuţi pe muche. 4) Din obişnuinţă! – Şabloane. 5) Se ţine ca scaiul de oaie – Muzica şi teatrul. 6) Sub cupola circului – Calcă printre străchini. 7) În interiorul editurii! – Umblă cu vorbe. 8) Pantaloni învechiţi – La necaz! 9) Extrase din carne! – Arată câte parale face – Teodor Dima. 10) Ţin hangul – Îl bate vântul. 11) Buni de împuşcat – Ce e scris şi-n frunte-i pus.

Dicţionar: ORT, VRANA, TURITA, ITU, ECA, ARN.

Mina Niţă

Lichide

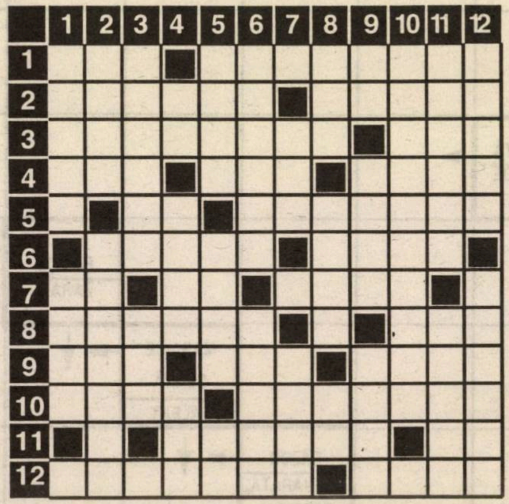

ORIZONTAL: 1) Lichid, pur şi simplu! – Scufundare într-un lichid. 2) Fructe... lichide şi răcoritoare – Mod de preparare a oţetului. 3) A descoperit că un corp scufundat într-un lichid pierde din greutatea sa o parte egală cu cea a volumului de lichid dezlocuit – Pline de apă. 4) Colecţie de fluiere – Râu în Brazilia – Ca pelinul de mai. 5) Tei! – Lichide potabile. 6) Vehicul pentru apa solidificată – Trimiţi. 7) Diftong – Apa îi este indispensabilă – Capitală europeană. 8) Dat la apă rece – Întreg. 9) Rom – Cădere artificială de apă – Nu-i aici. 10) Apă a fost, apă va fi – Bani lichizi. 11) Disecat – Tuns la spate! 12) Lichidată – Vin şuvoi.

VERTICAL: 1) A înlătura surplusul de apă de pe un teren – Ca oţetul (fem.). 2) Curată – Se dizolvă într-un lichid. 3) A plăti bani gheaţă – Chiar acum. 4) A vui – Sport în apă – Numele mai multor râuri în Europa. 5) Puşcă – Radical chimic – 3, 14. 6) A da apa în clocot – Anunţă de obicei ploaia. 7) Apă în Congo – Cenuşie. 8) Capăt de funie! – Curgător – Apelativ. 9) În Rodna – Parte a moleculei – A reda curgător conţinutul unei cărţi (od.). 10) Pilă electrică cu apă tare. 11) Reprezentări – Nu lasă apa să treacă prin acoperiş. 12) Combinaţii lichide obţinute din alcooli – Obiecte din care s-a scos apa prin presare (masc.).

Dicţionar: ARU, ROT, INID, DUA.

Cela Herşcovici

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Potrivire de caractere: Camasi, stal, abatoare, vo, litra, ecran, escorta, ing, i, acte, tusi, ds, iasca, at, otet, to, atu, setaveraj, d, crete, blugi, oprire, anin, pin, batiste.

Rechizite: Teaca, ic, cor, ordonat, bate, ag, staniol, p, r, tais, scale, cl, rs, fierar, eol, oar, test, cauciuc, tio, tati, snur, tr, atu, lazi, tai, harti, e, toti, traseu, arme.

Autori: M, l, t, a, a, a, u, suzana bratosin, ro, irationali, amintiri, so, at, u, ar, c, h, rara, din doua lumi, tirg, gal, f, po, aerisiri, regn, uituc.

Căutăm

AGENT DE PUBLICITATE

Persoană dornică să procure reclame pentru publicație în limba română

Bine remunerat

☎ 03-5227269

DETAȘĂRI

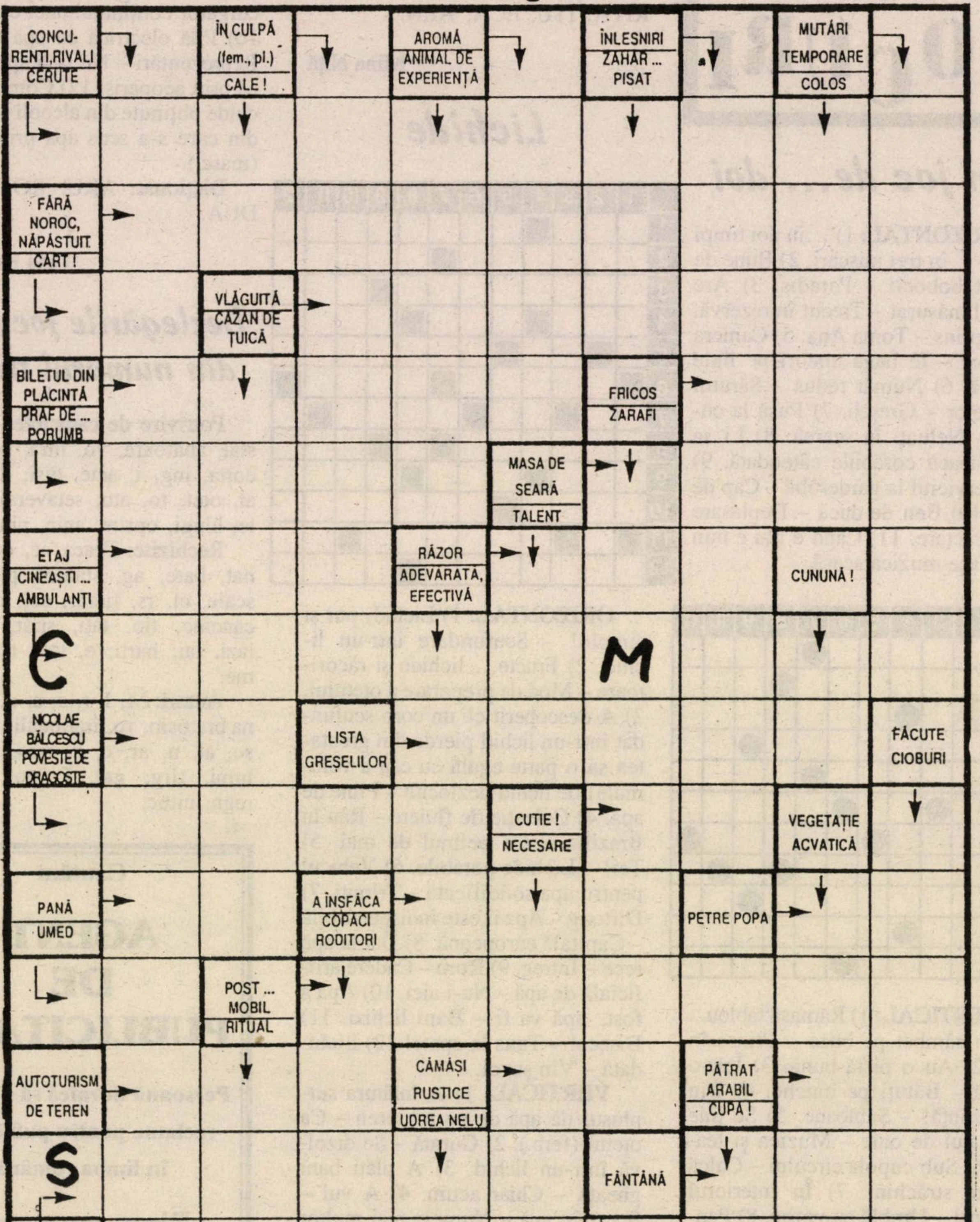
CONCURENȚI,RIVALI
CERUTE
ÎN CULPĂ (fem., pl.)
CALE !
AROMĂ
ANIMAL DE EXPERIENȚĂ
ÎNLESNIRI
ZAHĂR ... PISAT
MUTĂRI TEMPORARE
COLOS
FĂRĂ NOROC, NĂPĂSTUIT
CART !
VLĂGUITĂ
CAZAN DE ȚUICĂ
BILETUL DIN PLĂCINTĂ
PRAF DE ... PORUMB
FRICOS
ZARAFI
MASA DE SEARĂ
TALENT
ETAJ
CINEAȘTI ... AMBULANȚI
RĂZOR
ADEVĂRATĂ, EFECTIVĂ
CUNUNĂ !
C
M
NICOLAE BĂLCESCU
POVESTE DE DRAGOSTE
LISTA GREȘELILOR
FĂCUTE CIOBURI
CUTIE !
NECESARE
VEGETAȚIE ACVATICĂ
PANĂ
UMED
A ÎNȘFĂCA
COPACI RODITORI
PETRE POPA
POST ...
MOBIL
RITUAL
CĂMĂȘI RUSTICE
UDREA NELU
PĂTRAT ARABIL
CUPĂ !
AUTOTURISM DE TEREN
S
FÂNTÂNĂ
STIMULENT
TRASEE
O.N.T

(Dezlegările sunt ortografiate cu "Â")

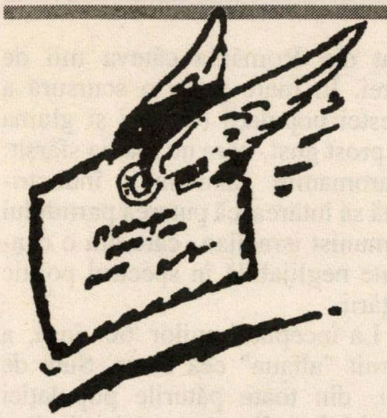

Golanul – Iskenderun (Alexandretta)

Marele vis al vecinei noastre din nord-est, Siria, este făurirea Siriei Mari. Încă din anul 1920, regele Feisal încearcă înființarea unui regat sub denumirea de Regatul Siria Mare. Dar sub presiunea franceză el este nevoit să fugă chiar în același an.

După zeci de ani, Siria, sub dictatorul ei Assad, persistă în încercările de a realiza acest deziderat. Astfel, în 1990 ea atacă, invadând-o parțial, Iordania, de unde a fost scoasă și cu ajutorul Zahal-ului. O parte din marile aspirații le-a înfăptuit în anul 1991, prin aceea că s-a instalat binișor în Liban. În cadrul Siriei Mari vor să includă și Israelul. Așa se explică faptul că ne-au atacat de câteva ori, în 1948, în iunie 1967, în octombrie 1973 ș.a. Și teritoriul Autonomiei Palestiniene este inclus în plan, așa se explică faptul că palestinienii pro-sirieni au fost ajutați de forțele armate siriene să alunge din regiunea Tripoli din nordul Libanului pe palestinienii pro-arafatiști. Tot în acest cadru Siria revendică de la turci sângeacul (vilaietul) Iskenderun (Alexandretta).

După primul război mondial, Franța devine țară mandatară asupra Siriei, care avea inclusă, ca formă de sângeac (vilaiet) autonom și regiunea Iskenderun (Alexandretta). Pentru a câștiga simpatia Turciei, având motive politico-strategice, Franța a redat Turciei Iskenderunul în anul 1939. Atunci Siria nu prea s-a opus cedării, cu toate că n-a recunoscut hotărârea.

Siria încearcă din 1997 să ducă tratative cu Turcia în legătură cu problema vilaietului Iskenderun și, în urma ameliorării relațiilor turco-israeliene, începând din anul 1996, a diferendului referitor la apele Tigrului și Eufratului și a găzduirii lui Abdalla Ocalan de către Siria, crește tensiunea între aceste două țări. Tensiunea slăbește în momentul în care Turcia concentrează trupe, în octombrie și noiembrie 1998, la granița siriană.

Alt teritoriu la care țintește iredentismul sirian, cu scopul înfăptuirii Siriei Mari, este Platoul Golan.

În Tanah apare numele unui oraș Golan, apoi se extinde acest nume la întreaga regiune apuseană a Bașanului. Tribul lui Moșe locuia aici. Prin 162 î.e.n., Iehuda Macabi se luptă pentru salvarea evreilor de pe Golan din mâinile grecilor vecini. În timpul marii răscoale anti-romane (66-70 e.n.) evreii din Golan rezistă în două lupte grele, din Gamla și Susita. Gamla a fost construită între 103-76 î.e.n. Orașul a fost capitala Golanului evreiesc aproape 150 de ani, până la distrugerea Templului în anul 70 e.n. În luptele din Gamla și Susita cad 4.000 evrei; alți 5.000 au murit în timpul încercării de a se salva din împresurare. Pe monedele de bronz găsite în timpul săpăturilor arheologice apare scris cu litere ebraice antice: "Pentru eliberarea Ierusalimului sfânt".

În anul 1923 s-a fixat granița Eretz-Israelului, care atunci era sub mandat englez. Tot atunci Golanul a fost dat Siriei, care era sub mandat francez. După al doilea război mondial, Golanul devine o parte a Siriei independente. El a fost cucerit de noi și anexat în 1981.

Comparând suprafața Golanului – 1.167 km. pătrați fără regiunea Kuneitra, cedată Siriei în urma acordului înfăptuit de Henry Kissinger în 1974 – cu suprafața Siriei, de 185.180 km. pătrați, platoul pare într-adevăr minuscul. Comparând Golanul, în suprafață de 1.167 km. pătrați, cu solul lui pietros, locuit doar de câteva mii de druzi, fără resurse naturale, doar cu multe precipitații, cu Iskenderunul, în suprafață de 5.570 km. pătrați, cu o populație de 1,2 milioane de locuitori, vorbitori de limbă arabă, cu un mare port la Marea Mediterană, cu bogate resurse naturale, într-o regiune de o frumusețe rară, te întrebi de ce sirienii cer cu atâta ardoare Golanul și aproape că nu pomenesc de regiunea Iskenderun. Cel ce posedă Golanul are un avantaj topografic extraordinar față de cei ce se află la poalele lui. Din cauza intențiilor strategice ale Siriei față de noi, ea pune pe prim plan retrocedarea acestui platou și nu revendică nici pe departe cu aceeași energie cedarea de către turci a foarte importantei regiuni Iskenderun.

Fostul șef al Mosadului, Șabtai Șavit, a spus că Assad nu vrea pacea, ci vrea Golanul din punct de vedere tactic. Din punct de vedere strategic, vrea distrugerea Israelului. Dictatorul Siriei a încălcat 16 aranjamente cu Turcia în legătură

• Hag Pesah Sameah! •

BIANCA MARCOVICI
Amprente

Ediția a doua
a volumului
de versuri
Amprente
apărută în
Editura
Atlas-Clusium,
Cluj-Napoca
s-a epuizat.

Ea poate fi citită în curând
pe Internet la adresa:

www.bianca.home.icq.com

în web-ul construit de fiica
poetei, Noemi Marcovici

cu acordarea de ajutor kurzilor în lupta lor antiturcă. El a încălcat în 1981 trei obligaţii inter-arabe de a-şi deplasa armata în Liban. La fel, a încălcat înţelegerea lui cu Israelul din 1976, prin care este obligat să nu deplaseze avioane militare şi rachete mai mult de o singură unitate. În 1981 el a rupt toate trei obligaţiile, introducând pe cale aeriană forţe armate şi instalând rachete în regiunea Fakle.

Valoarea încheierii păcii cu Siria reiese şi din interviul acordat ziarului "Davar" din 27.06.95 de dl. Shimon Peres, pe atunci ministrul nostru de externe. El afirmă: "Numărul acordurilor din Orientul Apropiat care au fost încălcate de către arabi nu este mai mic decât numărul acordurilor stabilite."

Aşadar, să nu fim orbi pe ambii ochi, să nu predăm Siriei cel mai important punct strategic al nostru.

Dr. Adolf Weitman, Tel Aviv

Strada Leca din Bacău trăieşte!

În primele zile din ianuarie, anul acesta, tocmai când apăruse cartea "Noi, copiii străzii Leca", strada Leca a trăit zile de intensă şi febrilă activitate.

Deşi iarnă, era o zi frumoasă. Soare cu dinţi. Încă din primele ore ale dimineţii s-au deschis toate prăvăliile şi atelierele: croitoriile, cizmăriile şi tâmplăriile.

Prima care a apărut în stradă a fost Rozica, nepoata plăcintarului. Fugea după bunic ca să-i dea două plăcinte calde. Toată strada era scăldată în mirosul lor.

Froimovici, Schwartz şi Feighenbaum, de la începutul străzii, şi-au deschis larg prăvăliile cu lucruri vechi. Fredi, doctorul, era în curte.

Cofetăria Abramovici era plină de vizitatori, care pur şi simplu devorau prăjiturile.

La croitoria Berger, doi clienţi îşi probau costumele, iar Şmil Stern bătea cuişoare de lemn în talpă ca să termine o pereche de ghete.

La fabrica de azime se făceau reparaţii pentru începerea sezonului. Leibu şi Olga Iser erau prin apropiere.

Era o circulaţie mare de trecători pe stradă. Caii unchiului Avram păreau azi mai nărăvaşi.

La "Dulce cu nuci", în vitrină, tăvi cu prune uscate şi seminţe de bostan. Mulţi clienţi.

Sergiu, Mircea şi Greta Vataru, nepoţii, urcau scările la boiangerie.

Era forfotă pe toată strada.

Dumitru Pascal îşi închisese mezelăria, din lipsă de clienţi.

Profesorii dr. Abramovici de la "Carmel", Eibschitz de la "Rothschild" şi Craus de la "Tehnion", fiii străzii, se bucurau mult de activitatea străzii.

Artistul şi poetul Bareket era la bunicul lui, Naftuli Bruckmaier. Otoi şi cu mine ne-am dus la Şcoala primară nr. 5 să-i căutăm pe institutorii Chirvăsuţă şi Ioan.

Din păcate, au venit poştaşul Drăgoiu şi sergentul Vasile, care au stricat toată petrecerea.

Ei au strigat în gura mare: "Oameni buni, strada Leca nu mai există! Ceauşescu a demolat-o. Aţi avut un vis! Leca nu mai există! Duceţi-vă înapoi de unde aţi venit!"

Poştaşul Drăgoiu şi sergentul Vasile n-au înţeles bine istoria.

Dar bătrânul şi înţeleptul croitor din Leca le-a răspuns cu un aer de profet:

"Un buldozer poate dărâma o stradă, dar nu poate şterge amintirile din mintea oamenilor".

Strada Leca trăieşte, şi încă cum! Dovadă numeroasele scrisori emoţionante, telefoanele cu oftaturi şi lacrimi pe care le primesc.

Leca există! Leca va exista!

Dr. Iulius Iancu, Haifa

Deosebiri

La sfârşitul anilor '40, la ordinul Partidului comunist şi cu sprijinul slugarnic al C.D.E.-ului, au emigrat din România câteva mii de evrei. În mare parte o scursură a acestei populaţii (de aici şi gluma de prost gust, care nu mai ia sfârşit: "haromanim ganavim"), îndoctrinată să întărească puterea partidului comunist israelian, care era o cantitate neglijabilă în spectrul politic al ţării.

La începutul anilor '60, însă, a pornit "aliaua" cea mare. Sute de mii, din toate păturile populaţiei evreieşti şi din toate regiunile României, cu câte o valiză de persoană, au primit aprobare să emigreze în Israel, o vânzare contra multor milioane de dolari. Medici, ingineri, avocaţi, mici meseriaşi, foşti funcţionari, prin Viena sau Italia, au descins aici.

N-au dat totdeauna de o primire călduroasă, dar au dat în schimb de un soare arzător, nisip şi condiţii grele de viaţă şi acomodare.

S-au zbătut, au muncit, au învăţat, s-au evidenţiat.

Sătui de apăsarea politică din ţara de origine, şi-au văzut de ale lor. N-au format un partid politic, ci doar HOR-uri, ca să menţină într-o oarecare măsură o legătură între ei. Au scos câteva ziare şi reviste în româneşte, pentru că limba ebraică e foarte grea şi mulţi se mai zbat încă cu ea. Bucuroşi erau oamenii când undeva erau întrebaţi: "Eizo safa ata medaber?" şi se găsea cineva care să ştie franţuzeşte, ungureşte, idiş… şi chiar româneşte. La radio nu erau emisiuni în româneşte, la ministere, instituţii bancare, primării, nu erau funcţionari vorbitori de limbă română. Firmele magazinelor, anunţurile, numele de străzi, în mare parte, erau numai în ebraică. Du-te şi te descurcă. Învăţaseră oamenii repede să spună "shalom", "toda", "sliha", "beseder". Confundau "anavim" cu "avanim", "mataim" cu "pamaim", "sapa" cu "safa"; era greu cu "ehol-oleh-ohel-hole"; spuneau (ba chiar mai spun şi azi) "şaloş ieladim", nu înţelegeau – şi nu înţeleg – de ce "beiţa", substantiv feminin, e "beiţim" la plural. De scris, nu mai vorbesc: e cu "alef" sau cu "ain"? e cu "sameh" sau cu "şin"? Of! Of! Dar ei s-au descurcat.

După aproape trei decenii, au pornit "ruşii" spre Ţara Sfântă. Nu cu bagaj limitat, ci cu tot ce le-a trecut prin minte (cunosc pe cineva care a vândut un mic apartament şi a cumpărat, între altele, un televizor japonez pe care l-a adus aici). Spălaţi cu toate apele şi încurajaţi de organele conducătoare, foştii cetăţeni sovietici n-au stat cu mâinile în sân. Au bătut cu pumnul în masă, n-au mers "cu pantofi cu tălpi de pâslă", au cerut una şi alta, s-au organizat. Au muncit orice, unde au găsit (ştiu un inginer care lucra ca simplu muncitor la o fabrică de săpun), au pornit să cânte pe străzi, au făcut un partid al lor, acum au două, au miniştri în guvern, plus deputaţi în parlament. Au format ansambluri de teatru, muzică, dansuri şi au scos o presă cu multe publicaţii.

La autorităţi, bănci etc. există întotdeauna cineva pentru vorbitorii de rusă. Informaţii şi anunţuri scrise pentru ei. Pe uşile multor magazine vezi "govorim po ruski". Când, în urmă cu ani, am văzut în Iaffo o firmă, "La Iosală – murături, brânzeturi, vinuri", m-am minunat.

Cu ocazia Pesahului a fost tipărită şi o Hagada juma-juma; şi americanii o au în engleză şi ebraică.

În general, această "alia" a fost şi este bună din multe puncte de vedere, şi unul important este acela că a mai subţiat tendinţa religioşilor de a ne subjuga şi de a se amesteca în viaţa noastră.

Gurile rele susţin că a adus, ca orice alia, şi părţi negative, deja existente: mafia, beţia, prostituţia, violenţa. E normal ca printre sutele de mii să fie şi "oi negre". Au şi ei "faliţii" lor.

Eu cred că timpul, această noţiune infinită, va şterge racilele şi nu le va mări, va netezi asperităţile şi deosebirile existente şi va reuşi, poate, să facă o societate unitară, cu idealuri comune.

Dr. G. Mănescu, Bat Yam

100%

Trebuie să spun că citind ultimele numere ale "Minimum"-ului am fost foarte bucuros şi ţin să subliniez că în problema Kosovo sunt de acord 100% cu cele scrise. Ba mai mult, aş adăuga unele comentarii care să sublinieze tragedia acestei intervenţii şi urmările ei într-un viitor nu prea îndepărtat, precum şi greşelile în gândirea politică a americanilor şi a NATO-ului în general. Deocamdată îmi fac doar eu probleme şi încerc să-i conving pe cunoscuţii mei că mergem spre o catastrofă cu o asemenea politică externă agresivă.

Matei Gall, Offenbach/Main, Germania

Nota redacţiei: Amintim că Matei Gall, publicist, editor, autorul unui volum de amintiri intitulat "Eclipsa" (Ed. DU Style, Bucureşti, 1997), este unul din puţinii supravieţuitori ai masacrului din închisoarea Râbniţa (1944).

Glumă

Era în vara anului 1941, vară în care, în toiul unei nopţi, am auzit primele bubuituri de tun care marcau începutul războiului Germaniei împotriva Uniunii Sovietice, cumplita vară în care la Iaşi, la Prefectura Poliţiei, au fost ucişi mii de evrei.

Zvonuri de măcel ajunseseră repede la Galaţi. A doua sau a treia zi după măcel, toţi bărbaţii evrei între 16 şi 60 de ani au fost anunţaţi să se prezinte cu o pătură, haine călduroase şi mâncare pentru o zi la Liceul Comunităţii Evreilor. Şi la Iaşi bărbaţii evrei, între aceleaşi vârste, fuseseră chemaţi să vină la Prefectură, iar în alte locuri din Europa cam aşa au început deportările.

Fiind singurul bărbat din familie de vârstă adecvată, mi-am luat o pătură, ceva de îmbrăcat, ceva de mâncat şi m-am prezentat la locul adunării, curtea liceului pe care îl absolvisem cu doi ani înainte.

La venirea nopţii am fost îndrumaţi să ne culcăm pe jos, în clasele golite de bănci şi de catedre. Domnea o înghesuială atât de mare încât trebuia să dormim pe o parte, ca să ocupăm mai puţin loc. Closetele, dimensionate să facă faţă unui număr mult mai mic (de elevi), erau atât de solicitate încât trebuia să aştepţi multă vreme la coadă până să ajungi să intri, de aceea trebuia să mă trezesc pe la 3-4 dimineaţa, iar la înapoierea la culcuş trebuia să împing în dreapta şi în stânga ca să–mi fac loc, fie şi pe o parte.

După câteva zile, în urma protestelor unanime şi de teama apariţiei de epidemii din cauza aglomeraţiei şi a stării closetelor insuficiente, autorităţile au hotărât să ne împrăştie în mai multe lagăre mai mici, dintre care unul era la un vecin al nostru.

Acest vecin, negustor de textile, a oferit locuinţa lui, o casă spaţioasă cu 5 camere şi cu o grădină mare, cu doi caişi şi un gard de lemn vopsit verde, destul de înalt ca să ascundă de ochii trecătorilor ce se întâmplă înăuntru. Flancaţi de patru jandarmi rezervişti, am pornit într-o dimineaţă spre noul lagăr.

Casa-lagăr, pe strada Lăpuşneanu 26, mi se pare, era peste drum de începutul scurtei străzi Conachi (patru case pe fiecare parte), unde era şi casa noastră, la numărul 6, aşa că de fapt, pentru mine, lagărul era la câţiva paşi de casă... În micul "lagăr" eram cam 20 de bărbaţi maturi, negustori, prieteni cu proprietarul casei, şi eu, tinerel de 21 de ani, acceptat ca vecin şi vechi prieten al familiei. În odăi s-au pus saltele pe duşumea, paturile şi alte mobile au fost îngrămădite într-o cameră, bucătăria şi sufrageria rămânând neatinse; în curte erau mese de grădină, la umbra pomilor sau sub umbrele de soare. Dacă ignorai împrejurările care ne aduseseră acolo, totul părea o tabără de vară, liniştită, pitorească; până şi jandarmii, olteni rezervişti, păreau, cu toată uniforma lor albastră, majordomi politicoşi, nu paznici.

N-au trecut decât două-trei zile şi atmosfera de "tabără de vară" s-a accentuat: nevestele "vilegiaturiştilor", care puteau vizita ore întregi "tabăra", au adus diferite jocuri: table, şah, domino, cărţi de joc etc. Mie, surorile mi-au adus acordeonul meu alb-sidefiu, "Hohner", cu 120 de başi. Fiind atât de aproape de casă, mi-au lăsat numai hainele de pe mine, sandalele şi pijamaua.

Nu e de mirare că de multe ori îmi venea în gând replica din "Liliacul" lui Strauss: "Veselă puşcărie!"

Într-o noapte, cam pe la două, comandantul jandarmilor, Nea Marin, ne-a trezit pe toţi, ne-a ordonat să luăm fiecare câte o pătură, îmbrăcăminte caldă, ceva alimente şi să stăm aliniaţi, în aşteptarea ordinului de a ieşi încolonaţi spre o ţintă pe care nu voia s-o precizeze. Febrili, panicaţi, imaginând cele mai oribile scenarii, după ce au eşuat toate eforturile negustorilor de a-l îndupleca pe Nea Marin să divulge destinaţia marşului, sau cel puţin să ne permită să comunicăm familiilor trista veste, am început toţi să ne pregătim. Cum eu nu aveam la mine decât pantaloni scurţi, o cămaşă, sandale şi o pijama, l-am implorat pe Nea Marin să-mi dea voie să merg acasă, să-mi iau haine calde, pătură, de-ale gurii, dar toate rugăminţile mele au rămas fără ecou. Buimăciţi de brusca trezire şi din somn şi din atmosfera de "dolce farniente", aşteptându-ne la toate ororile despre care auziserăm nu de mult, ne-am aliniat în curte pe două rânduri, la lumina palidă a unui bec de peste uşa de intrare a casei.

Comandantul jandarmilor, ajutat de cei trei subalterni, ne număra, ne număra iarăşi, intra în casă, ieşea iar. Timpul trecea greu, în liniştea de rău augur a nopţii. Fiecare se uita înainte sau în jos, nici la stânga, nici la dreapta, lăsându-şi greutatea corpului când pe piciorul drept, când pe piciorul stâng. Aşteptam, aşteptam, disperaţi, înnebuniţi, în noaptea frumoasă de vară, sub cerul înstelat, străin, indiferent.

După o aşteptare ce mi s-a părut infinită, comandantul lagărului a ieşit din casă, a venit în faţa noastră, la centrul frontului, la trei paşi de noi. După o lungă tăcere, în care timp eu priveam hipnotizat nasturii metalici de pe uniforma lui ce părea neagră în noaptea sinistră, cu o voce hotărâtă, aspră, fără nimic bun în ton, a spus: Întoarceţi-vă în casă şi culcaţi-vă! AM GLUMIT!"

Aaron Govrin
(alias Litz Grossmann), Haifa

Şoferul

1941... Mii şi mii de evrei au luat drumul pribegiei, spre salvare, spre Palestina. Mulţi au murit pe drum.

După ce au strâns câte ceva din avutul lor în câteva boccele, părinţii mei, cu doi copii, au luat şi ei drumul pribegiei. M-am trezit într–un tren ticsit de oameni, în huruitul năprasnic al roţilor. Mergeam spre necunoscut, purtând cu noi vise, speranţe.

După o călătorie în plină iarnă geroasă, am fost trezită în noapte de soldaţi înarmaţi care-i dădeau jos pe evrei din tren. Eram la Dunăre, în portul Galaţi. Vapoarele însă nu ne aşteptau pe noi. Pe noi ne aştepta lagărul păzit de soldaţi – şcoli, sinagogi, săli de spital, confiscate pentru a fi închişi în ele evreii pribegi.

Visurile, speranţele noastre s-au spulberat. Frontul se apropia de Galaţi. Un soldat m-a trântit cu patul puştii, ceea ce şi-a pus pecetea pe întreaga mea viaţă. Cu un şold luxat am ajuns la Spitalul Israelit. După aproape trei ani de anchilozare în ghips am făcut o infecţie la picior şi a fost necesară amputarea. Tata era departe de noi, într-un lagăr de muncă forţată. Mama, în disperare, a respins această decizie. Cu ajutorul Comunităţii din oraş am fost trimisă la Bucureşti la un mare specialist. Cu multă greutate ni s-a procurat o autorizaţie de călătorie (cu nume fictive, româneşti).

Era în aprilie 1944. Bucureştiul era bombardat, înfometat. Sub dărâmături mai erau cadavre.

La Spitalul evreiesc, dr. Gottlieb ne-a primit cu bunăvoinţă. S-a pregătit sala de operaţie, După o intervenţie complicată mi s-a pus tot corpul în ghips, dar, slavă Domnului, mi-a fost salvat piciorul.

La spital nu puteam rămâne, nu aveau paturi libere, nu aveam acte. Mama a reuşit să închirieze o cameră, departe de spital. Transportul până acolo era aproape de nerezolvat.

Măicuţa mea, mică şi firavă, istovită de tragedia ce se abătuse peste noi, stătea acum în faţa spitalului, încercând să convingă vreun taximetrist să facă această cursă. Orele treceau greu... Se înnoptase, sala de operaţie se golise, se făcea camuflajul.

O maşină veche a oprit în faţa spitalului şi şoferul a coborât. Cu greu mama a reuşit să-i explice că are nevoie de un transport pentru o fetiţă operată. Omul cărunt, mic de statură, a ascultat-o în tăcere, apoi, cu duioşie în glas, a spus: "Măicuţă, ai îngheţat, unde-ţi este fetiţa?" Mama a indicat spitalul, dar nu credea că şoferul se va încumeta să facă acest transport. Şoptind aproape, i-a spus: "Fetiţa e grea, iar cu ghipsul ei umed îţi va murdări maşina". "Lasă, femeie, o scoatem noi la capăt. În zilele de azi transportăm uneori şi morţi", a liniştit-o şoferul. Omul a intrat după mama în sala întunecoasă, m-a ridicat cu greu şi m-a instalat în taxi. A pornit maşina încet, pe străzile pline de gropi făcute de obuze. Parcă aud şi acum jelania lui. Îi murise un fecior la Odesa; familia o dusese la ţară ca să-i ferească de bombardamente; totul era raţionalizat şi n-avea cum să-i hrănească; benzina şi-o procura cu mare greutate. După ce şi-a depănat propria durere, a căutat cuvinte de încurajare şi mângâiere pentru mamă şi copila ei. Cuvintele lui mi-au rămas întipărite în memorie.

Am tresărit când maşina s-a oprit şi numai când am simţit din nou braţele lui ridicându-mă am înţeles că am ajuns la destinaţie şi nu în mâinile naziştilor. Omul m-a cărat până la pat, având grijă să nu facă zgomot, să nu stârnească curiozitatea vecinilor. A cerut o găleată de apă ca să spele maşina murdărită de ghips. S-a întors într-un târziu, obosit, cu sudoarea pe frunte. A respins cu demnitate banii întinşi de mama. "Lăsaţi, ne vom întâlni poate în vremuri mai bune şi o să–mi plătiţi atunci. Noapte bună". Şi s-a dus.

Nu i-am aflat niciodată numele.

L-am căutat ani întregi după război. Am povestit această întâmplare de multe ori, chiar şi elevilor mei. Încetul cu încetul figura lui s-a şters din memoria mea, dar nu şi fapta sa.

Sper că la Yad Vashem se va planta un pom şi pentru acei oameni de omenie care au rămas necunoscuţi, aşa cum în întreaga lume se găseşte un loc pentru făclia "eroului necunoscut".

Prof. Viorica David
Toronto, Canada

Să ştergem praful de pe vechile partituri

(Urmarea textului din numărul trecut despre muzicienii evrei din Transilvania)

Mikes Marcell. A trăit la Lugoj între anii 1878-1967. Pianist şi compozitor. Creaţia sa a fost inspirată de melosul popular. A scris lieduri pe versurile poeţilor Petöfi, Ady Endre, Eminescu şi Coşbuc. A fost membru al Uniunii Compozitorilor din România.

Neumann Carol, tenor. Născut la Lugoj la sfârşitul secolului 19. A studiat canto la Budapesta şi Viena. A cântat la teatrele de Operă din Reichenberg (Cehia) şi Solothurn (Elveţia).

Rényi Aladár, compozitor. S-a născut la Cluj în 1885. A studiat dreptul la Budapesta şi din 1910 a practicat avocatura. A compus cvartete pentru coarde, piese pentru pian şi operetele "Micul grof", "Trandafirul Tisei" şi "Domnişoara Vandergold", ultimele două reprezentate la Teatrul Regal şi la Teatrul Orăşenesc din Budapesta.

Rubinstein Erna, violonistă. S-a născut la 2 martie 1903 la Sibiu. A studiat la Academia de Muzică din Budapesta cu Hubay Jenö. Critica a apreciat-o ca pe una din cele mai bune violoniste. A concertat şi în Statele Unite.

Schiff Ödön, violonist. S-a născut la Oradea. A studiat dreptul şi vioara. A obţinut diplome şi distincţii artistice înalte, achiziţionate de către Conservatorul de Muzică din Bruxelles. A fost unul din membrii cvartetului de coarde Roth-Schiff. A concertat la Paris şi în multe centre din Europa. Ziarele i-au dedicat articole foarte favorabile.

Sterenyi Malvina (Sternheim). S-a născut la Lugoj la sfârşitul secolului 19. Şi-a început cariera de cântăreaţă în concerte, apoi ca angajată a Operei din Viena.

Szigety József (Salamon), violonist. S-a născut la 12 septembrie 1892 în Sighetul Marmaţiei. E considerat unul din cei mai mari violonişti ai timpului său. A studiat la Academia de Muzică din Budapesta cu Hubay Jenö. Între anii 1906-1913 a fost profesor de vioară la Academia de Muzică din Berlin. A întreprins concerte prin Europa, unde presa i-a dedicat articole excepţionale. Avea legături strânse cu toţi muzicienii de frunte din prima jumătate a secolului 19. A propagat muzica modernă cât şi modernismul compozitorilor maghiari. În 1925 concertează în Statele Unite, cucerind simpatia publicului american. În 1927 a fost invitat pentru concerte în Uniunea Sovietică, unde i s-a propus să preia conducerea Conservatorului de Muzică din Moscova, propunere refuzată de violonist. A fost şi profesor la Conservatorul din Geneva. A murit la 20 februarie 1973 la Lausanne.

Arányi Dezsö, cântăreţ de operă, tenor. S-a născut în anul 1859 la Satu Mare şi a murit la 25 ianuarie 1923 la Budapesta. A studiat la Academia de Muzică din capitala ungară. A debutat la Opera din Brünn (Brno), apoi a continuat să cânte la operele din Berlin şi Budapesta. Soţia lui, Emilia, născută Länyi, era de asemenea cântăreaţă de operă. Ea a murit în 1908.

Bachmann Jakob, cantor şi cântăreţ de operă. S-a născut în 1846 la Chişinău şi a murit în 1905 la Budapesta. A fost unul din cei mai mari şi populari cantori din Ungaria. A cântat la operele din Rusia, România, Turcia şi Ungaria.

Baner Henrik, compozitor. S-a născut la Bistriţa în anul 1849. A studiat la Academiile de Muzică din Budapesta şi Viena. A fost concert-maistru la "Orchesterverein der Geselschaft der Musikfreunde" din Viena. A fost şi profesor de vioară. Era şi directorul propriului său conservator. La Opera din Viena a fost şi corepetitor la ansamblul de balet. Din partea autorităţilor vieneze a primit multe distincţii.

Szlatinai Sandor (Ledniczer), compozitor de operete. A trăit pe la sfârşitul secolului 19. Presa din Lugoj l-a calificat ca pe un fiu al său. Se ştie precis că din copilărie s-a aflat la Lugoj, unde părintele său a fost căpitan, apoi maior la unitatea militară nr. 8 de honvezi (cavalerie). A studiat la Budapesta. A compus multe operete de succes, puse în scenă la opera din capitala maghiară. Printre ele, "Jocul cu focul" şi "Se coace spicul de grâu" au ţinut afişul până în deceniul al patrulea al secolului 20.

Tuvia Schwager
Kiriat Motzkin

Harry Shoshany, Ramat Hanassi (două epigrame pentru Jorg Haider: *«Ca guvernant, lumea nu-l vrea,/ Că e nazist de-naltă clasă./ De-aceea mulţi îi tot strigă:/ Heider, haide, du-te acasă!»* – *«Vorbind, totuşi, frumos de noi,/ Să-l invităm de Paşti la "Seider",/ Urmând să-i oferim apoi/ Un stagiu, într-un mare "Heider"»*, şi una în legătură cu liderul rus Vladimir Putin: *«Cu politica lui dură,/ Dispare Cecenia;/ Oamenii mânjiţi de zgură,/ În grup, "spală putin-a".»);* **ing. Leopold Binder,** Tzur Shalom («Mulţumesc pentru publicarea unor extrase din articolul publicat în legătură cu mileniul al treilea. Scrieţi că mileniul III începe când vrea poporul să înceapă. Mass-media a zăpăcit lumea, iar cei care au câştigat multe milioane sunt proprietarii de restaurante, societăţile de turism, programatorii de calculatoare. Pentru mine, două milenii înseamnă 2000 de ani.» **N. Red.:** Nu numai pentru dv. De altfel, veţi vedea că negustorii cei deştepţi vor începe acuş-acuş campania pentru sărbătorirea la sfârşitul anului a intrării în *adevăratul* mileniu III).

Ca şi cum n-am fi avut şi până acum destule bătăi de cap cu secolul şi mileniul, **Cioclu Petre,** Kiriat Yam, vine acum cu o problemă calendaristică ce ne face să ne uităm la rândurile sale ca mâţa-n calendar: «Pentru a înţelege mai bine la care anume zi mă refer, voi face o scurtă incursiune în istoria calendarului universal.

În anul 54 î.e.n., Iulius Cezar a decretat aplicarea unui calendar întocmit de Sisogene, în care trei ani consecutivi aveau 365 de zile (ani comuni), iar al patrulea avea 366 de zile (an bisect). Dar anul iulian dădea o diferenţă de 3 zile la fiecare 400 de ani scurşi, faţă de *anul tropic* (durata drumului parcurs de pământ în jurul soarelui, şi care este de 365,2422 zile).

În anul 1582 întârzierea calendarului iulian faţă de anul tropic însuma 10 zile. Pentru a corecta eroarea, Papa Grigore al XIII-lea a decretat introducerea unui nou calendar (numit de atunci *calendarul gregorian)* prin care s-a urmărit:

– să se recupereze întârzierea de până atunci, stabilindu-se ca după 4 octombrie să urmeze 15 octombrie;

– să se elimine întârzierile pe viitor, hotărându-se ca dintre anii seculari să fie bisecţi anii divizibili cu 4. Aşa a fost anul 1600 (dar nu şi 1700, 1900), aşa este anul 2000 şi aşa va fi anul 2400.

Cu toată această corecţie, aplicarea calendarului gregorian dă totuşi o diferenţă, faţă de anul tropic, de 1,2 zile la fiecare 4000 de ani – care însă devine neglijabilă.

Deci, după ultima zi a anului 2000, vom avea o zi fără denumire (nici miercuri, nici duminică...) şi fără dată (nu va fi nici 32 decembrie şi nici 31 decembrie-bis, după cum nu va fi nici 0 ianuarie 2001). Întrebarea este: cum vor data autorităţile (tribunalele, poliţia, ministerele, spitalele etc.), dar şi unităţile economice, actele şi operaţiunile din acea zi? Cum vor înregistra şi păstra în memoria lor calculatoarele această zi fără nume şi fără dată? Va fi oare nevoie ca guvernul să emită o hotărâre de reglementare unitară, aliniată la cele ale celorlalte ţări? Cine poate aduce unele precizări pe marginea acestor nedumeriri?»

Sorin Izbaşa, Kiriat Motzkin (1. da, merită să stăruiţi într-ale poeziei; 2. iată câteva versuri, intitulate "Muza vine pe cablu", care ne-au plăcut pentru idee: *«Sunt cyberpoetul/ Şi mi-am deschis un site/ Sunt văr cu Internetul/ Şi cu familia Byte.// Fac versuri performante/ Pentru clienţi hi-tech,/ Cu rime debordante./ Imun sunt la feed-back.// Căci mă hrănesc CD-uri,/ Văd filme 3D Max,/ Metafore de-o vară/ Îmi vin direct pe fax.// Doar virusul tristeţii/ Mă supără mereu/ Şi-mi amintesc mistreţii/ Cu colţi de-argint şi prinţul.../ Şi prinţul sunt chiar eu»;* 3. nu mai trimiteţi – pentru numele lui Dumnezeu! – nu mai trimiteţi texte scrise pe ambele părţi ale hârtiei).

Corespondenţii noştri desenează

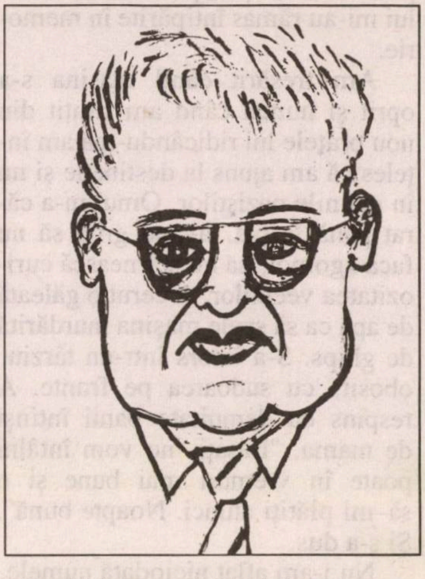

David Levy, ministrul de externe, văzut de M. Meridan, Tel Aviv

Monica Bilan, Hanover, Germania (pune întrebări interesante à propos de prezentarea la televiziunea germană – în scop de educaţie antinazistă – a demonstraţiilor hitleriste de pe vremuri: «Nesfârşitele desfăşurări de mase triumfaliste, de trupe încărcate de glorie, care se perindă prin faţa "Führerului" şi a acoliţilor săi, trezesc repulsie, un sentiment de ridicol, de înscenare cabotină şi paranoică doar la foarte puţini privitori; la marea majoritate, însă, ele trezesc satisfacţie, mândrie, fie doar şi pentru o tinereţe trăită cu un ţel, pentru o tinereţe care a dat poporului german sentimentul superiorităţii şi al supremaţiei sale. Şi atunci ne punem întrebarea: "Cui bono?", iar răspunsul ar putea fi cel conţinut tot într-o locuţiune latină: "Cui dolet, meminit", pentru fiecare într-alt fel. Un psiholog german spunea tot la televiziune că portretul sau chipul lui Hitler, chiar şi într-o atitudine grotescă, trezește în amintirea germanilor (nu neapărat naziști) satisfacție și chiar dragoste. Ei, germanii, n-au putut doar să iubească un Hampelmann (paiață), au iubit un conducător charismatic, cum o afirmă majoritatea»); **Rosh Peleg Iehuda,** Raanana (propune savanților să pună la punct un aparat nou, numit Targhiloscop; aparatul urmează a detecta feluritele *targhiluri* urât mirositoare din Knesset și, în general, din lumea politică, cu ajutorul cărora te poți trezi la conducerea țării cu persoane capabile a duce țara în prăpastie; ne asociem sugestiei formulată de corespondentul nostru); **F. Birman,** Holon (se ocupă – și ea! – de trist celebrele despăgubiri elvețiene: «Am aflat că Ministerul de Finanțe întârzie de peste doi ani distribuirea despăgubirilor acordate de statul elvețian pentru supraviețuitorii Holocaustului din România, aflați în prezent în Israel. În acest timp numărul supraviețuitorilor Holocaustului scade, datorită factorului biologic, iar Ministerul de Finanțe încasează dobânzile de pe urma milioanelor de dolari depuși în bănci pentru acest scop»); **dr. Aristide Wechsler,** SUA (îmbrățișare); **dr. G. Mănescu,** Bat Yam (1. câteva observații pe marginea numărului 155: «La pagina 5, în "Adevăruri despre Ierusalim", am dat de prima nedumerire. Se știe că Mohamed a trăit între 570-632 e.n. Cum a putut cuceri el Ierusalimul și împresura Constantinopolul în anii 638 și 711-712? Îmi închipui că e o exprimare încurcată, fiind vorba de Islam. La pag. 20, în articolul d-lui I. Artzi, "50 ani de emigrație", se scrie că "între 1882-1914, în statele Americii de Nord și de Sud au emigrat sute de mii de evrei". Poate era mai bine "au imigrat". Ei au emigrat din Rusia, Polonia, România etc. În altă ordine de idei: mi-a plăcut convorbirea cu d-na Colette Avital, pe care o apreciez din toate punctele de vedere, și m-am distrat cu parodia după "El Zorab".» 2. În ce privește observația referitoare la articolul lui J. Steiger din "Orient Expres", vă rugăm să o trimiteți celui în drept); **dr. Aristide Papo,** Carmiel; **Dan Bratu,** New York; **Nava Ghinosar,** Naharia; **Baruch Cohen,** Montreal, Canada; **ec. Richard Meyersohn,** Auckland, Noua Zeelandă; **Titi Ciubotaru,** Raanana; **Viorica Liberman,** Chișinău, Republica Moldova (mulțumiri pentru bunele cuvinte, sugestii și observații; ceilalți, pe curând).

ZISE...

"În România, antisemitismul a apus definitiv".
(Emil Constantinescu, președintele României; în cadrul unui interviu acordat ziaristei Yael Bat Yosef de la radio "Kol Israel"; Ierusalim, 2000)

●

"Pe de o parte avem șomaj, pe de altă parte nu avem!"
(Ulm Spineanu, PNȚCD, vicepreședintele Senatului român; după "Academia Cațavencu", București)

... ȘI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

Nou! A apărut

Intrare liberă

Versuri

de Madeleine Davidsohn

"O nouă poetă care are ceva de spus și o spune direct, în felul ei".
Carol Isac, *"Ultima oră"*

"Imagini, peisaje românești de munte, atmosferă și personaje din micul târg natal, (...) priveliștea atât de orientală a Israelului, dramele războaielor sale eterne, traseul cețos al propriilor drame erotice, se întrețes în ființa poetului, cel care, în stare de șoc, se lasă curentat de aceste tensiuni noi și vechi...".
Elena-Esther Tacciu, *"Minimum"*

……

Cartea poate fi procurată trimițând suma de 25 shekeli la următoarea adresă:

Dr. Madeleine Davidsohn
Reh. Keren Hayesod 23/2
Haifa 34970
Tel.: 04/825-1444

● *Hag Pesah Sameah!* ●

Turism

Prof. Vladimir Tismăneanu, politolog; de la Washington, SUA; la rude.

Dr. Michael Cernea, sociolog la Banca Mondială din Washington; la prieteni.

Prof. univ. **Vera Călin,** istoric literar; de la Los Angeles, SUA; la prieteni.

Aniversare

Sonia Natra, sculptoriță, poetă; una din personalitățile de seamă ale artei plastice din viața *alialei* române; 75 de ani de la naștere.

Premii

Al. Mirodan : Premiul M. Rudich pentru cercetări în domeniul iudaismului românesc; în cadrul unei festivități organizate de Universitatea din Ierusalim, în prezența fiului poetului, dr. Inu Rudich.

Prof. Dr. **Andrei Corbea Hoișie** de la Universitatea din Iași; Premiul Iacob și Wilhelm Grimm, din Germania.

Ron Wacs: Premiul M.Rudich pentru cercetarea iudaismului românesc.

Decese

Mihail Florescu, luptător în brigăzile antifasciste din timpul războiului civil din Spania, ministru al industriei chimice în guvernul român (anii '60-'80); la București.

Elisabeta Weinberg, colecționară de artă; împreună cu soțul ei, Moise Weinberg, a creat o importantă colecție de pictură și sculptură care a intrat ulterior în patrimoniul "Muzeului Colecțiilor de Artă" din București.

A. Braeșter, fost membru în conducerea Partidului Social-Democrat din România; la București.

Jacques Penhas, fost profesor la școala spaniolă din București.

Nicolae Minei ziarist (79 ani)

Deși medic,el a preferat cariera gazetărească. A lucrat la București la Agerpres, apoi a fost redactor șef la revista "Veac Nou" și ulterior, până la pensionare, director adjunct la "Magazin Istoric"

La mijlocul anilor '80 s-a stabilit în Israel.

Willy Donea cântăreț de muzică ușoară; în Germania.

Carnet

La 4 aprilie 2000 se împlinesc 56 de ani de la bombardamentul american din 4 aprilie 1944 la București, în care și-au pierdut viața

tatăl meu

Ing. MAX LEVENTER

și fratele meu
în vârstă de 15 ani

SANDU LEVENTER

Nu-i voi uita niciodată!

Dr. E. Schwefelberg – Haifa

Amintim că la 23 aprilie 2000 se împlinesc 8 ani de când a închis ochii întru veșnicie

ROZA BERCOVICI
1901, București-1992, Tel Aviv

Soție, mamă, bunică (oma) și soacră a cărei noblețe sufletească, înțelepciune și dăruire de sine vor rămâne nestinse în sufletul nostru zbuciumat de dor.

In memoriam
Daisy Macadziob – fiică
Dr. Sorina Macadziob – nepoată
Familia

S-au împlinit 5 ani de la plecarea dintre noi a ziaristului

Mihail Rinea

autorul cărții "Ziariști și politicieni din urmă cu o jumătate de veac"

Îi așezăm o floare pe mormântul lui.

Prietenii de la **Minimum**

Manifestări, manifestări...

29.02. 2000; la Casa Scriitorilor din Tel Aviv; seară literară "Eminescu printre noi", organizată de Ambasada României și Asociația Scriitorilor cu prilejul împlinirii a 150 de ani de la nașterea marelui poet român.

29.02.2000; la Universitatea Ebraică din Ierusalim; seară literară consacrată cărții "De ce evreu?" de Joseph Rosen. Au vorbit: Rav Mordehai Burstein și prof. Haim Riemer.

12.03.2000; la Casa Scriitorilor din Tel Aviv; seară literară dedicată lui I. Artzi, cu ocazia apariției cărții "Biografia unui sionist.

23.III-2000: în sala "Beit Oman" din Haifa; seară culturală cu participarea d.nei Colette Avital, deputat în Kneset, a poetului Andrei Fischoff și a prof. Marcel Gutman de la Tehnion.

3.04.2000; la primăria orașului Haifa; festivitatea decernării premiilor Ianculovici pe anul 2000; laureații premiului pe anul acesta sunt: Baruch Elron, dr. Jean Ancel, dr. Zigu Ornea (București), Hedwiga Brennner, dr. Carol Bines, dr. Tomas Gordon; Nehama Ana și Itzhak Zwi Gonen; dr. Eliahu Harel; prof. Henri Wald (București), Raluca Zakheim-Tacciu, Dan Mizrahi (București), prof. Mordehai Abraham Filo, dr. Liviu Rotman, dr. Meir Kutic, dr. Avraham Rosen, Hedwig Rüber, Lulu Stern.

HOTEL TIROL- POIANA BRAŞOV- ÎN COLABORARE CU TOUR LINK

TOUR LINK

PESAH LA STANDARDE EUROPENE

2 nopţi Hotel Helvetia - Bucureşti
5 nopţi Hotel Tirol - Poiana Braşov
649 $
Pachetul include : zbor Jaro Internaţional,
Cazare cu mic dejun la Bucureşti,
Cazare cu demipensiune la Poiana Braşov

WEEKEND TIROLEZ !!!

3 nopţi la Poiana Braşov - Hotel Tirol
445 $
Pachetul include: zbor Jaro Internaţional
Cazare cu demipensiune, transferuri
PACHETELE NU INCLUD : **taxe de aeroport - 26 $**

Hotel Tirol
POIANA BRAŞOV

ADRESAŢI-VĂ AGENTULUI DE VOIAJ PREFERAT

Nou... Nou... Nou...

BEIT EDNA

Locuinţe de calitate pentru adulţi

Locuinţe apărate de lege pentru cei de vârsta de aur, în inima oraşului Naharia, Str. Balfour nr. 36, cu o amenajare atrăgătoare şi modernă, după standardele americane ale anului 2000.

- ✓ Locuinţele sunt compuse din două camere sau una, dotate cu cele mai moderne instalaţii tehnice
- ✓ Totul este condus de oameni de specialitate care contribuie şi la crearea unei atmosfere calde, intime
- ✓ Siguranţă personală, medicală şi un cadru independent. Deschis 24 de ore
- ✓ Club pentru activităţi sociale, sală pentru activităţi culturale şi foyer pentru primirea oaspeţilor

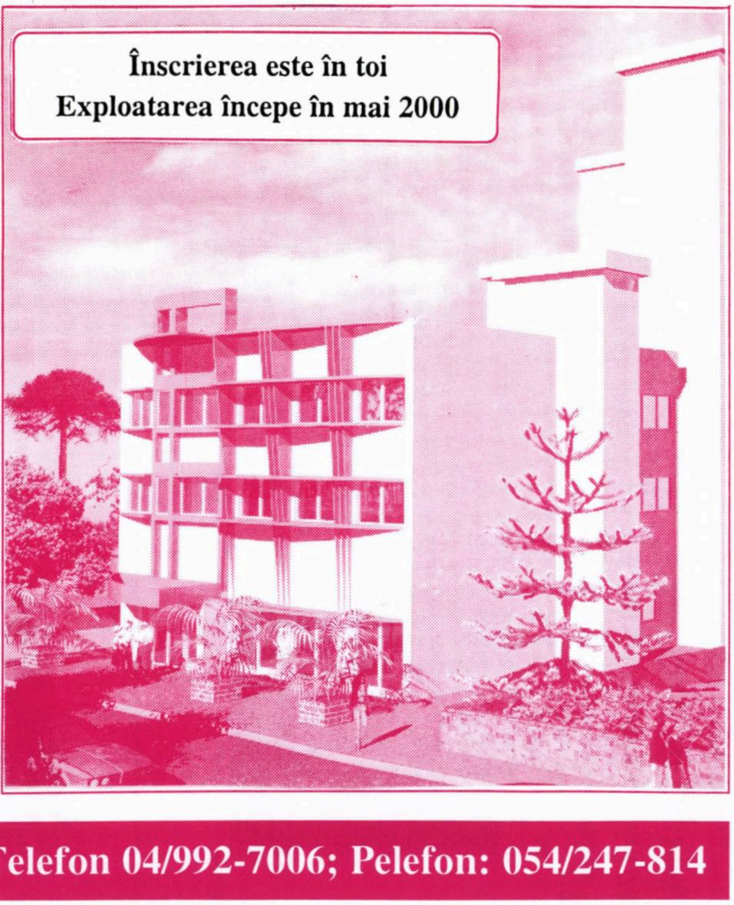

Înscrierea este în toi
Exploatarea începe în mai 2000

Pentru amănunte şi informaţii: Telefon 04/992-7006; Pelefon: 054/247-814

Teşu Solomovici are onoarea să prezinte:

Prima doamnă a Teatrului "Habima", 2 Premii Israel, 3 Premii "Kinor David" – acum în idiş!

Lya Koenig – Idiş Festival

Un spectacol grandios închinat idişului nemuritor

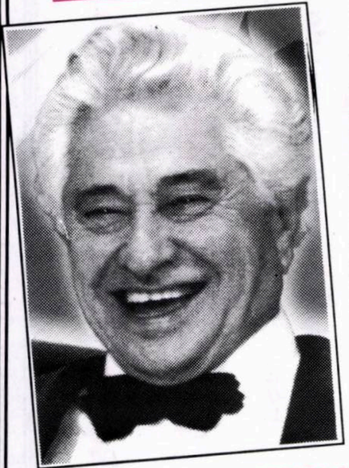

IANKELE ALPERIN

ORNA ROTHBERG
("Habima")

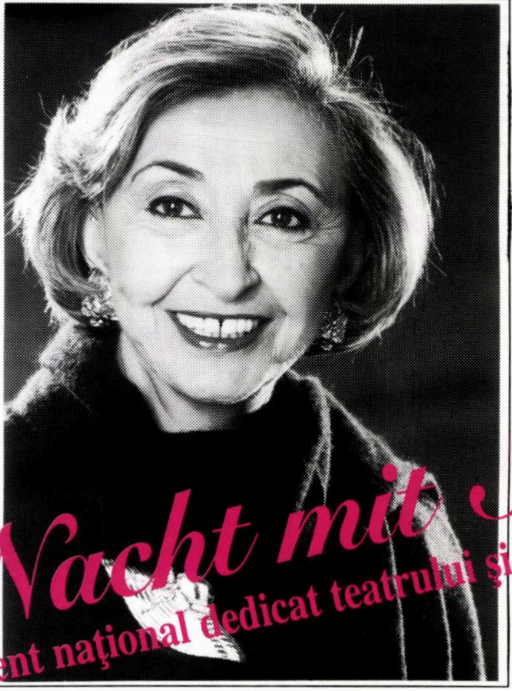

HANA RIEBER

VADIM OLENSKI

A Nacht mit Stern

Eveniment naţional dedicat teatrului şi muzicii idiş

Orchestra de kleizmeri condusă de MIRIAM REZNIK

Conducerea muzicală: MIRIAM REZNIK

Texte: ŞALOM ALEICHEM, ZWI STOLPER, MAX PERLMAN, IŢIC MANGER, IANKELE ALPERIN

Mulţumim Teatrului Habima pentru aceste 5 zile libere oferite d-nei Lya Koenig pentru a juca în idiş

BEER SHEVA
"Conservatorium"
Vineri, 21 aprilie – ora 20
(Bilete: Peleg, tel. 627-2679)

HAIFA – "Auditorium"
Sâmbătă, 22 aprilie – ora 20
(Bilete: Nova, Herzl 32-34, tel. 866-5272 şi Garber Merkaz)

TEL AVIV – "Ohel Shem"
Duminică, 23 aprilie – ora 20
(Bilete: Canaf, Allenby 91, tel. 629-3838)

KIRIAT HAIM
"Teatron Hatzafon"
Luni, 24 aprilie – ora 20
(Bilete: Nova, tel. 866-5272 şi la casă: 842-0430)

IERUSALIM – "G. Behar"
Miercuri, 26 aprilie – ora 20
(Bilete: Klaim, tel. 625-6869; Bimot – 624-0086)

minimum

E-atâta ură pe lumea asta, încât... ştii ce?
Hai să ne mai iubim şi noi, niţel.

■ ANUL XIV ■ NR. 158 ■

■ MAI 2000 ■

■ 14 SHEKELI ■

9 771565 085009 05

ROMANIA
CONSULT

urează pensionarilor originari din România

Hag Sameah

cu prilejul aniversării Zilei Independenţei statului nostru – Israel

★

Prin societăţile noastre din România şi Israel, "DANEX PLUS" şi "ROMANIA CONSULT", am repus în drepturi peste 1.500 solicitanţi şi am creat posibilitatea primirii pensiilor în dolari în Israel.

Informaţii la ROMANIA CONSULT – TEL AVIV, Str. Arlozorov nr. 62
(vis-à-vis de Ambasada României) – Tel. 03/527-7005 – Fax 03/527-6446

Casa de vârstnici

MISHKENOT DIZENGOFF

Cel mai elegant complex de locuinţe pentru populaţia de vârsta a treia, în inima Tel-Avivului
Cu autorizaţia şi sub supravegherea Ministerului Muncii şi al Ocrotirilor Sociale

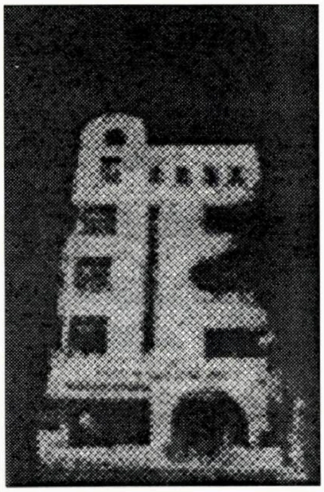

- ✓ Pensiune completă – cinci mese pe zi
- ✓ Supraveghere medicală 24 de ore pe zi
- ✓ Atitudine călduroasă şi familială
- ✓ Un lobby elegant
- ✓ Parcare
- ✓ Sală de mese luxoasă
- ✓ Televiziune prin cabluri
- ✓ Pază şi securitate 24 de ore pe zi
- ✓ În fiecare cameră – duş şi toaletă, telefon, aer condiţionat şi frigider
- ✓ Variate activităţi sociale, gimnastică, concerte, fizioterapie etc.

Arlozorov 23, Tel Aviv
Tel. 03/527-2846/7
Fax: 03/527-3174
www.mishkanot.co.il

2000 BEST BUSINESS AWARD

La noi plătiţi mai puţin şi primiţi mai mult!

Nou

Vizita de luna trecută, în Israel, a lui Jiang Zemin – prima de acest fel a unui preşedinte chinez – s-a desfăşurat cu bine. Şi, aşa cum au semnalat corespondenţii agenţiilor de presă (Reuters, A.P. etc.), ea a avut o durată neobişnuită în asemenea cazuri: 6 (şase) zile. Semnal că pentru China anului 2000, Israelul este o ţară importantă; o ţară cu care Beijingul vrea să aibă legături profunde.

❖

Invitat de primul ministru britanic Tony Blair la Londra, noul preşedinte rus, Vladimir Putin, a răspuns tăios, în cadrul unei conferinţe de presă, la întrebările *grele* privind războiul din Cecenia; şi, în loc să intre în defensivă, a atacat frontal *linia* occidentală de astăzi:

"Rusia a fost lăsată să lupte singură cu duşmanul comun care este extremismul şi terorismul islamic… Noi am constatat că ţările europene şi liderii europeni nu sunt capabili să sprijine lupta Rusiei pentru că sunt înfricoşaţi de reacţia locuitorilor musulmani din Europa. Dar asta este o greşeală. Nu aşa ar fi trebuit să reacţioneze Europa. Occidentul ar putea să plătească un preţ greu pentru această atitudine".

Mergând mai departe decât Putin, vicepreşedintele Dumei (parlamentul) de la Moscova, Boris Nemţov, a declarat postului de televiziune B.B.C.: *"Rusia priveşte Cecenia aşa cum Israelul percepe Autoritatea Palestiniană".*

Cu prilejul Zilei Independenței Israelului îi felicităm (fiindcă avem și de ce) pe cititorii și colaboratorii noștri, dorindu-le în această privință exact ceea ce ne dorim și nouă.

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 24 aprilie

Libanul (dar mai ales Siria)

Suntem în mai. Pe urmă vine iunie. Şi, după aceea, iulie: luna când Israelul urmează, aşa cum a hotărât guvernul Barak şi cum s-a transmis oficial la ONU, să-şi retragă trupele din sudul Libanului. Şi să pună punct unui capitol din istoria relaţiilor noastre cu vecinul mereu bolnav de la Nord.

Ecoul produs de această măsură eminamente paşnică, la Damasc şi în sânul guvernului libanez, a fost – cum arătasem în numărul trecut – unic în istoria omenirii. În loc să aplaude decizia Ierusalimului, destupând sticlele de şampanie, vecinii noştri şi-au smuls părul din cap de furie. Cauzele sunt uşor de înţeles.

1) O dată cu retragerea Zahalului la graniţă, atacurile puse la cale de Hizbollah îşi pierd orice justificare. "Luptăm pentru eliberarea pământului nostru de ocupantul israelian" – aşa suna lozinca organizaţiei Hizbollah. Dar dacă pământul tău nu mai este ocupat, pentru ce să mai tragi katiuşe în Galil? În plus, atât ONU cât şi Comunitatea Europeană tolerau crimele sus-numitei organizaţii (şi ale sponsorilor ei de la Damasc şi Teheran), susţinând că acţiunile ei sunt legitime. Dar, după iulie? Adică după ce, retrăgându-şi trupele, Israelul se va fi conformat întocmai rezoluţiilor ONU?

2) Retragerea Zahalului din Liban pune într-o situaţie grea prezenţa trupelor (40.000 de militari la număr) siriene în ţara vecină. Şi sileşte, măcar formal, Beirutul să ceară lui Assad să-şi retragă, la rândul lui, armata; o armată practic de ocupaţie, menită a asigura stăpânirea Siriei asupra Libanului. De aceasta şi-a dat seama şi opoziţia libaneză, alcătuită în majoritate din creştini. Ziarul "A Nahar" din Beirut a publicat o scrisoare deschisă, adresată lui Bashar El-Assad, fiul dictatorului de la Damasc, cerându-i să acţioneze pentru retragerea forţelor siriene. Preşedintele libanez Emile Lahoud, omul Damascului, a protestat energic împotriva scrisorii, dar efectul celor apărute în "A Nahar" a rămas. Noua şi neaşteptata situaţie în care s-a trezit Siria nu a scăpat nici occidentului. După ce trecuse luna trecută prin regiune, d. Alain Richard, ministrul apărării din Franţa, a lansat la postul de radio parizian "France Inter" o "bombă" privind politica lui Assad.

«Lucrul de care mă tem, ca să fiu sincer, este că unul din principalele atu-uri ale Siriei este stăpânirea sa asupra Libanului… De aceea, orice aranjament care ar pune în discuţie această stăpânire – chiar dacă Siria şi-ar redobândi integritatea teritorială (Podişul Golan – n. red.) – *iese din vederile Damascului…»*

Hotărârea guvernului nostru de a ieşi din Liban peste câteva săptămâni este şi îndrăzneaţă şi plină de primejdii. Până una-alta, ea a reuşit să-i prindă pe sirieni pe picior greşit, să-i dezechilibreze şi, prin strigătele lor de protest, să-i facă a-şi arăta adevăratele intenţii, atât de bine camuflate până acuma, sub perdeaua de fum a Golanului. E un câştig.

minimum

●

Apare lunar
Redacţia şi administraţia
Str. Zamenhoff nr. 13
64373 – Tel Aviv
P.O.B. 11472, Tel Aviv
Tel.: 5227269; Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunţuri publicitare; corespondenţele se vor trimite prin poştă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 şekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 70 şekeli
1 an (12 numere): 140 şekeli
Preţul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari
U.S.A., Canada – 80 dolari
America de Sud, Australia,
Noua Zeelandă – 95 dolari
Insulele Fidji – 150 dolari
Expediţia cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: ATLAS

Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate
nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde
de conţinutul anunţurilor
comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINŢE

Israel: Ghici ce-a spus Shimon Peres (tocmai Shimon Peres!)

Ministrul Shimon Peres a confirmat oficial că Israelul deţine o forţă nucleară şi a lăsat a se înţelege că va face uz de ea dacă va fi nevoit.

Peres a acordat un interviu ziaristului englez Patrick Seale, cunoscut ca biograf al preşedintelui Assad.

Interviul a fost publicat în ziarul de limbă arabă "El-Hayat", care apare la Londra şi este difuzat în ţările arabe şi europene.

În acest interviu Shimon Peres spune: «Nu am vrut o Hiroshima atunci când am ales opţiunea nucleară. Am creat-o pentru a ajunge la Oslo (aluzie la acordurile încheiate la Oslo cu palestinienii). Drumul de la Dimona la Oslo a durat 40 de ani. Noi nu suntem prizonierii acestei forţe. Noi ne bazăm pe ştiinţă, morală şi spirit. Totuşi, dacă vom fi siliţi să recurgem la forţă, o vom face.»

Peres l-a atacat pe Assad, spunând că el este "unicul conducător arab care refuză să-i recunoască pe israelieni ca fiinţe umane".

("Ultima oră", 2000)

Israel: Vladimir Putin şi Golanul

«A preda sirienilor controlul asupra podişului Golan ar echivala cu sinuciderea Israelului.»

(Vladimir Putin, preşedintele Rusiei; declaraţie făcută cu prilejul vizitei efectuate de liderul rus în Israel în 1995; Jerusalem Post, 2000)

Israel: Prizonierii vezicii urinare

«Eu sunt singurul din ţara asta care de mulţi ani spune într-o formă dură, dar clară, că nu există o şansă de aranjament cu Siria. Ea este o ţară cu mentalitate nord-coreeană şi nu trebuie să fim prizonierii vezicii urinare a lui Assad.»

(Shlomo Ben-Ami, ministrul Poliţiei, fruntaş al Partidului Muncii; în cadrul unei conferinţe rostite la Centrul israelian de administraţie de la Haifa; 2000)

Israel: O studentă din Meretz

Cu ocazia "Zilei pământului", studenţii arabi de la Universitatea din Haifa au organizat o demonstraţie violentă împotriva Israelului.

Studenţii evrei, care protestaseră împotriva ieşirilor huliganice ale manifestanţilor arabi, au fost atacaţi cu sălbăticie de aceştia.

«Am crezut, în clipele acelea, că mulţi studenţi evrei vor muri», a declarat o studentă. Arabii au atacat cu pumnii şi cu picioarele, strigând «moarte evreilor!»

O studentă – care a cerut să nu i se publice numele, de teama represaliilor – a spus: «Eu fac parte din tabăra stângii, am votat cu Meretz. Dar, de când studiez la Universitatea din Haifa, am devenit pur şi simplu "rasistă", din cauza ciocnirilor cu studenţii arabi care instigă necontenit împotriva evreilor.»

(După agenţia ITIM)

Israel: Mass-media şi faimosul adevăr

«Nu de mult ziarul "Ha'aretz" a consacrat o pagină întreagă cuvântării ţinute de ministrul de externe Faruk Ashara la Asociaţia scriitorilor sirieni. Cuvântarea, deosebit de sinceră, a descris atitudinea Siriei la negocierile cu Israelul.

"Ha'aretz" se prezintă drept un ziar pentru oameni care gândesc.

Dacă ne luăm însă după acest articol, ar face mai bine să nu-şi expună cititorii la fapte care le-ar putea inspira gânduri urâte despre partenerii de pace ai Israelului.

Ziarul a eliminat pur şi simplu din cuvântare părţile care ar putea provoca îndoieli cu privire la înţelepciunea încheierii unui acord cu regimul de la Damasc.

Chiar şi titlul articolului e grăitor. El citează una din cele mai rezonabile, chipurile, fraze ale lui Ashara: "Instaurarea păcii înseamnă transformarea acestui conflict într-unul politic, ideologic şi economic". Dar contextul acestei fraze nu este tocmai nevinovat. Ashara nu spune nici măcar o singură dată că pacea e preferabilă războiului, ci că Siria este acum prea slabă pentru a lupta şi că trebuie să încerce să realizeze ceea ce doreşte prin mijloace paşnice, fără a renunţa la pretenţiile ei.

Dacă nu va reuşi, Siria va câştiga cel puţin în arena mondială: "Dacă israelienii sunt de acord cu condiţiile noastre, vom primi înapoi toate pământurile noastre. Va fi un succes pentru o generaţie, sau două, sau trei... Dacă nu ne recuperăm teritoriul prin procesul de pace, vom câştiga sprijinul opiniei publice arabe şi internaţionale... Dacă va fi un referendum cu privire la pacea cu Siria şi el va eşua, Israelul nu va găsi o ureche atentă nici măcar la Washington, New York sau Paris. Un eşec la referendum va fi un dezastru pentru Israel".

Aşadar, să nu ne închipuim că Siria şi-a dat seama, deodată, de inutilitatea războiului, sau că are de gând să trăiască în pace cu Israelul. Ceea ce vrea este să-şi recupereze "pământul pierdut" şi să obţină ajutor pentru economia sa dezastruoasă de la o lume căreia-i place să vorbească despre pace.

"Ha'aretz" nu menţionează nici ce înţelege Ashara prin "pământurile noastre". Iată ce spune ministrul sirian: "Nu am acceptat să discutăm nici o componentă a păcii înainte ca problema retragerii totale să fie soluţionată. Pentru ca retragerea să fie totală, ea trebuie să ajungă la linia din 4 iunie 1967, şi nici un israelian – nici militar, nici civil, nici pe jumătate militar şi pe jumătate civil – nu poate rămâne în regiune. Şi nu va exista nici o staţie de avertizare în teritoriu, şi nici un israelian într-o staţie de avertizare. Acesta este sensul retragerii totale...".

În "Ha'aretz" nu apar nici alte puncte neconvenabile. Ashara respinge vehement orice concesie: "Toate informaţiile care ar fi "transpirat", cum că Siriei i s-ar fi cerut să revizuiască structura armatei siriene, compoziţia ei şi cantitatea de armament de care dispune – toate aceste inepţii sunt lipsite de temei şi n-au fost nici măcar discutate. S-a mai spus că Siria e gata să–şi revizuiască programele şcolare. Şi această "informaţie" e lipsită de temei, şi israelienii nu vor îndrăzni să pună problema".

Dar cea mai importantă omisiune este referirea la planul fazelor, care face din convorbirile de pace o bătaie de joc. Planul a evoluat după războiul din 1973, când regimurile arabe au înţeles că Israelul nu poate fi învins într-o confruntare făţişă. Planul prevede mai întâi recuperarea teritoriilor pierdute în războiul din 1967, apoi reluarea "luptei armate" – un eufemism pentru luptele de gherilă şi terorism – până când Israelul, slăbit şi demoralizat, va fi copt pentru asaltul final al armatelor arabe refăcute şi reînarmate.

După cuvântarea sa, Ashara a fost întrebat: "Vorbiţi despre un conflict cultural în locul unuia militar. Oare aceasta nu le dă sioniştilor drepturi în Palestina? Nu contrazice aceasta principiile Partidului Baas?" Răspunsul lui a fost clar: "Ideologia partidului Baas (partidul de guvernământ al lui Assad) stabileşte fazele procesului de eliberare. Prima fază este recâştigarea teritoriilor ocupate şi asigurarea drepturilor naţionale incontestabile ale naţiunii arabe palestiniene".

Omisiunile ziarului "Ha'aretz" n-ar fi generat atâta nedumerire dacă toate aceste puncte n-ar fi fost dezvăluite la televiziunea israeliană.

Comentatorul în probleme arabe Ehud Iaari, care de obicei are grijă să nu-i contrarieze pe sirieni, a fost de data aceasta deosebit de tăios cu

A. CLAIN

Hărţuire sexuală

Motto: *Uite-o fată,*
lunecă odată,
până o-nfăşori,
în fiori uşori,
pân-o torci în zale
gasteropodale

Ion Barbu: Uvedenrode

«Sunt năravuri, / ce nu ţin seama de moravuri./ Unu-i "hatrada minit", / în româneşte tracasare, / ce-i pentru-a trăda menit, / şi nu ştii de unde-ţi răsare./Şi-o spunem fără involucru, / e mijloc să obţii de lucru, / sau, dacă-l ai, o promovare, / în munca de la samovare, / dar să nu-i strici şefului/ îndrăzneala chefului./ Nu-i loc de lucru fără ceai./ Ţi l-a dat fiindcă-i plăceai./ Era pe vremuri tabu fete/ să servească la bufete./ Azi însă – destin atare/ ambelor destinatare./ Adevărate artizane/ două fete-m-part tizane./Toţi ochii după fetişcana, / ce duce ca pe-un fetiş cana./ Îi cere şeful linguriţa:/ – Dă–mi lin guriţa!/ Şi ca ceaiul sărutare:/ fierbinte, dulce, tare!/ Dar şi fata îi răspunde/ pe-aceeaşi lungime de unde:/ – Altă sursă de haz n-ai?/ Hazul ăsta de hazna-i!/ Şeful este un chiabur, / dar nu ştie ce-i calambur./ Şi ce artă/ pun în ceartă!/ Nu cu arme automate./ Au tomate/ şi în faţă şi le-aruncă/ cu un ţipăt de ieruncă.// – Şi ce pedepse au vinovaţii?/ – Vin, ovaţii!/ – Nu temniţa, promiscuitatea?/ – Ba pensii mari li s-au promis cu etatea.»

privire la declaraţiile scandaloase ale lui Ashara. El a redat pasajele relevante în mod corect şi cuprinzător în emisiunea de ştiri a Canalului 1.»

(Dintr-un articol de David Bar-Ilan în "Jerusalem Post, 2000)

Kosovo: Eşec lamentabil al politicii americane

În urmă cu un an, Statele Unite şi aliaţii lor din NATO au câştigat o victorie militară în Iugoslavia, dar, aşa cum atestă situaţia din ce în ce mai deteriorată din Kosovo, este o victorie găunoasă.

Ca examen al "doctrinei puterii virtuoase" a administraţiei Clinton – potrivit căreia Statele Unite trebuie să intervină când conflictele interne ale altor ţări ultragiază valorile americane – războiul din Kosovo s-a dovedit unul din cele mai mari eşecuri ale acestei administraţii, un eşec care ar fi putut şi ar fi trebuit să fie prevăzut şi evitat.

A fost o aventură nesăbuită de la bun început. Obiectivele declarate ale Washingtonului, de a stabiliza Balcanii şi de a instala o democraţie multietnică în Kosovo, au eşuat lamentabil. Mai mult, după cum era de prevăzut, Statele Unite şi aliaţii lor s-au împotmolit într-o mlaştină geopolitică.

În Kosovo tensiunile etnice au atins punctul de fierbere şi, după cum subliniază rapoarte recente ale Naţiunilor Unite, organizaţia UCK, aşa-zis demobilizată, continuă campania violentă menită să-i determine pe sârbii rămaşi în Kosovo să părăsească provincia. Mai grav încă, UCK duce un război de guerilă în interiorul Serbiei cu speranţa de a atrage forţele NATO într-o nouă luptă contra armatei iugoslave.

Alegerea părţilor de către administraţia Clinton a fost făcută printr-o serie de calcule diplomatice şi militare greşite. Statele Unite au crezut că-l vor putea sili cu uşurinţă pe preşedintele Iugoslaviei, Slobodan Miloşevici, să accepte o soluţionare a problemei Kosovo impusă de americani. Guvernul Miloşevici ar fi putut eventual accepta împărţirea, care ar fi restabilit un fel de pace. Dar administraţia Clinton a propus cu cinism condiţii care ar fi anulat controlul iugoslav asupra provinciei Kosovo şi ar fi asigurat pactului NATO dreptul de a plasa trupe oriunde în Iugoslavia – condiţii pe care Miloşevici nu putea decât să le refuze. Statele Unite şi aliaţii lor au hotărât atunci să-i dea o lecţie, aducându-şi la îndeplinire ameninţarea cu bombardarea Iugoslaviei.

Afirmaţia de după război a lui Clinton, potrivit căreia bombardamentele erau o cale de a opri "încercările deliberate, sistematice de a săvârşi un genocid" în Kosovo pare fie nesinceră, fie izvorâtă din ignoranţă.

Înainte de începerea bombardamentelor NATO, la 24 martie 1999, aproximativ 1.800 de civili – în proporţie covârşitoare albanezi, dar şi sârbi – fuseseră ucişi în 15 luni de lupte aprige între UCK şi forţele iugoslave. Până atunci, în orice caz, nu se vorbea de genocid sau purificare etnică. Operaţiunile brutale ale armatei iugoslave aveau ca scop anihilarea UCK-ului, nu expulzarea populaţiei etnice albaneze din Kosovo.

Bombardamentele NATO conduse de americani au precipitat criza umanitară pe care administraţia Clinton pretindea că a intervenit ca s-o oprească.

Afirmaţiile administraţiei Clinton referitoare la omorurile în masă – afirmaţii făcute în scopul de a obţine sprijin pentru război – s-au dovedit exagerate. Clinton a apărat intervenţia pe temeiul că iugoslavii "au măcelărit zeci de mii" de albanezi, faptul fiind calificat de ministrul apărării William Cohen drept un "măcel îngrozitor".

Cifrele pe care le cunoaştem astăzi tind să dezmintă aceste afirmaţii. Până acum, potrivit rapoartelor ONU, specialiştii în medicină legală activând sub auspiciile ONU au exhumat 2.108 morţi. Nu e deloc sigur că toţi au pierit ca rezultat al atrocităţilor iugoslave. Unii au fost poate combatanţi, alţii au fost poate civili prinşi în schimburile de focuri dintre armata iugoslavă şi UCK sau ucişi de bombele NATO. În final, numărul civililor despre care se presupune că au fost ucişi

Yona Atlas oferă cititorilor săi piesa

„RĂZBUNAREA"

prezentată în premieră absolută cu mare succes
la Casa Scriitorilor din Tel Aviv

Opinii:
I. Artzi: "Impresionant!"
A. Strihan: "Un tablou de un dramatism extraordinar!"
S. Carmel: "O mică capodoperă!"
Al. Mirodan: "Piesă vânoasă!"
Carol Isac: "Operă dramatică remarcabilă"
A. Darian: "Un eveniment artistic!"
G. Mosari: "Acţiune explozivă şi surprinzătoare"

Piesa, în ediţie bibliofilă cu autograf,
se poate obţine trimiţând un cec de 45 şekeli
la POB 23904 Tel Aviv 61231

Piesa se poate obţine şi în limbile ebraică,
engleză sau germană

de armata iugoslavă este în mod cert mult mai mic decât au pretins administrația Clinton și NATO.

Cu toate că Statele Unite și aliații lor și-au realizat obiectivul de a sili Belgradul să-și retragă trupele din Kosovo, trebuie să ne întrebăm: cu ce preț? Războiul din Kosovo încă nu s-a terminat. În ciuda prezenței forțelor SUA și NATO de menținere a păcii, de îndată de iugoslavii au părăsit Kosovo, UCK a început să prigonească populația sârbă și cea țigănească, continuându-și nestânjenit campania de purificare etnică.

Afirmația d-nei Albright potrivit căreia UCK "s-a demobilizat" este o ficțiune. Liderii UCK alcătuiesc coloana vertebrală a guvernului *de facto* al provinciei Kosovo.

În Kosovo-ul postbelic, UCK este "cel tare". Până acum, Statele Unite și NATO au ezitat să-l înfrunte, temându-se – pe bună dreptate – să nu se întoarcă împotriva lor.

Conducătorii administrației americane se consolează spunându-și că dacă nu altceva, măcar au făcut un lucru just intervenind. Aceasta nu e de ajuns pentru a-i scuti de răspunderea pentru mlaștina sângeroasă care a devenit Kosovo. În lumea reală, politicienii sunt judecați după consecințele acțiunilor lor, nu după intențiile lor. După acest criteriu, războiul din Kosovo este un blam atât pentru politica externă a administrației Clinton cât și pentru doctrina "puterii virtuoase".

(Articol de Christopher Layne și Benjamin Schwarz; în "Washington Post", 2000)

Lumea: Profeții, profeții...

«Nu de mult au fost date publicității un set de scrieri sacre, descoperite la tribul indian Hopi din Statele Unite. Au fost gravate în piatră acum mai bine de 900 de ani. Șocant a fost atunci când au fost descifrate și s-a descoperit că au prezis cu exactitate invazia nazistă. Exactitatea scriiturii a mers până acolo încât a descris America drept cea mai mare putere a lumii, descoperirea automobilului, cel de-al doilea război mondial și chiar apariția... modei cu fustă mini! "Există aproape 100 de profeții Hopi, iar 80 dintre ele deja s-au împlinit cu exactitate", declară Thomas Mails, autorul cărții "The Hopi Survival Kit", în care comentează și adaptează interpretarea profețiilor la evenimentele trecute.

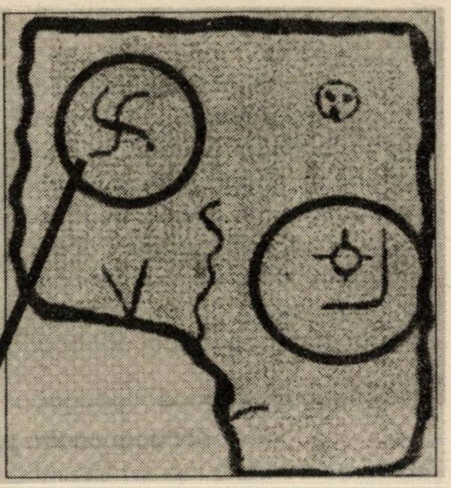

Pe tablele "Hopi", imagini asemănătoare svasticii și soarelui, simbolurile Germaniei naziste și Japoniei

Mails a aflat de existența profețiilor de la șeful tribului Hopi, Dan Evahema, care trăiește într-o rezervație din Arizona. După spusele șefului, tablele au fost date tribului în jurul anului 1100, împreună cu un cod moral, de către un personaj misterior numit Massaw. "În accepțiunea tribului, Massaw este un slujitor al Domnului și un apărător al Pământului. Pentru ei este cam același lucru ca Isus pentru creștinism", explică Mails. Massaw a dăruit tribului niște table de piatră inscripționate cu litere, pentru ca profețiile să se păstreze cât mai mult timp. Multe din ele deja s-au împlinit, printre care:

– *Venirea Omului Alb:* "Într-o zi Hopi vor fi înconjurați de o rasă de oameni diferiți";

– *Automobilul:* "Se vor deplasa cu un fel de căruțe, dar fără cai";

– *Liniile telefonice:* "Oamenii vor avea puterea de a vorbi de la distanță, prin fire ca pânza de păianjen";

– *Sateliții:* "Oamenii vor avea posibilitatea să vorbească la mare distanță prin aer";

– *Fustele mini:* "Femeile vor purta veșminte tăiate de deasupra genunchilor, dezvăluind astfel, tuturor, corpul lor sacru.

Una dintre cele mai interesante profeții se referă la trei războaie mondiale. Uluitor este faptul că cel de-al doilea război mondial este pus alături de două semne terifiante: svastica și soarele, simbolurile Germaniei naziste și Japoniei! Al treilea război mondial este asociat simbolului Chinei. Acest război este descris ca unul dintre cele mai distrugătoare, pentru că armele vor fi foarte puternice, aici referirea fiind la armele nucleare. "Profețiile descriu acest conflict final la fel cum este prevăzută în Biblie Apocalipsa", spune Mails. "Acest război ar putea provoca sfârșitul vieții pe Pământ, dacă oamenii nu-și revizuiesc atitudinea și modul de viaţă", încheie Mails, citat de "Weekly World News".

Indienii Hopi cred că această catastrofă poate fi oprită prin respectarea în amănunt a instrucţiunilor Creatorului, astfel oamenii putând să trăiască multă vreme de acum încolo. Singura speranţă este să trăim după modul tradiţional de viaţă, Hopi, care este bazat pe convieţuirea armonioasă om-om şi om-natură.

"Weekly World News" dezvăluie câteva din profeţiile despre sfârşitul lumii: • marile legi ale Creatorului nostru se vor şterge în mintea oamenilor • imoralitatea şi lăcomia vor exploda • într-o zi, anumite stele se vor afla în linie, aşa cum au mai fost acum mii de ani • clima se va schimba şi mai multe catastrofe imense vor avea loc într-un interval de timp scurt • curând, resursele naturale se vor sfârşi • utilajele pentru lucrat şi exploatat pământul vor rămâne părăsite • pământul îşi va ascunde şi ce i-a mai rămas • va veni vremea în care anotimpul călduros se va scurta foarte mult. Este primul semn de întoarcere la era glaciară • oamenii de rând vor fi din ce în ce mai furioşi pe conducătorii lor, care cu timpul vor fi chiar vânaţi şi ameninţaţi cu moartea. Asta va însemna pierderea din ce în ce mai mult a controlului • va urma o perioadă numită "Marea Purificare", în care toate războaiele vor lua sfârşit. Pe Pământ vor renaşte liniştea, pacea şi armonia. Bolile existente vor dispărea. Planeta va rodi iarăşi. Toţi oamenii vor convieţui liniştiţi. Va apărea o nouă eră. Totul se va lua de a capăt.»

(Dintr-un articol de Adrian Robert Bălan, în "România liberă", 2000)

Nota Redacţiei: Dacă, pentru a evita sfârşitul lumii, trebuie să ajungem la "convieţuirea armonioasă om-om şi om-natură", atunci, slabă nădejde.

România: 52.000 filme cu câte un singur protagonist...

A luat sfârşit strângerea de mărturii filmate ale unor supravieţuitori ai Holocaustului. România a fost staţia terminus a acţiunii iniţiate şi organizate de Fundaţia pentru memoria vizuală a supravieţuitorilor Holocaustului întemeiată de regizorul Steven Spielberg. În februarie 1998, când şi-a creat o filială la Bucureşti, Fundaţia era în posesia a peste 50.000 de interviuri filmate în toate colţurile lumii.

Am făcut parte din grupul celor care s-au declarat dispuşi să colaboreze la proiect. Activitatea propriu-zisă a început cu exact un an în urmă. Au fost realizate în total 134 de interviuri în 12 oraşe (92 în limba română, 38 în limba maghiară şi patru în limba romani). Ele se adaugă celor 2073 de interviuri cu supravieţuitori originari din România răspândiţi în alte 37 de ţări. Cei mai mulţi dintre ei s-au stabilit în Statele Unite (821) sau în Israel (809), dar unii au fost întâlniţi de colaboratorii voluntari ai Fundaţiei în Australia sau în Brazilia, în Noua Zeelandă dar şi în Canada şi Africa de Sud, în Germania ca şi în Ucraina, în Chile sau în Croaţia, în Franţa, Olanda, Norvegia, Bolivia, Anglia, Uruguay, Argentina şi aşa mai departe.

Înregistrarea unor depoziţii din România a fost considerată esenţială pentru a întregi informaţiile despre persecuţiile, deportarea şi exterminarea evreilor în timpul războiului cu imaginea existenţei postbelice a celor care au scăpat cu viaţă şi au rămas să trăiască aici în anii comunismului şi după aceea. Am întâlnit şi am ascultat cu răsuflarea tăiată personalităţi remarcabile, oameni care s-au distins în profesiuni de vârf după ce avuseseră norocul – un noroc îndeobşte neîmpărtăşit de familiile lor – de a nu fi striviţi de performanta maşinărie de exterminare în masă, dar şi oameni marcaţi pentru totdeauna de grozăvia prin care au trecut. Deşi toţi au fost trataţi deopotrivă ca deşeuri ale omenirii, ca material de proastă calitate, bun doar de aruncat în foc, fiecare istorie individuală diferă de celelalte prin sute de amănunte şi fiecare film realizat este altfel, unic, original.

Odată încheiată adunarea celor 52.000 de filme cu câte un singur protagonist, Fundaţia din Los Angeles intră în etapa următoare a misiunii pe care şi-a asumat-o: materialul strâns este catalogat, înseriat, tradus, digitalizat şi organizat în aşa fel încât să poată fi folosit pentru documentarea şi edificarea unui număr cât mai mare de persoane. La sobra şi emoţionanta ceremonie organizată la Bucureşti, cu participarea celor care au luat interviurile şi a celor care le-au filmat, ne-a fost prezentat primul CD-ROM distribuit în prezent universităţilor americane. El conţine depoziţiile a patru supravieţuitori şi o mare cantitate de informaţie ajutătoare, în total 1.500 pagini de text, plus fotografii şi, desigur, mult material filmat. Naratorul este Eduardo di Capri. Înainte, însă, Steven Spielberg ne-a adresat câteva cuvinte calde (apărând în faţa noastră nu în persoană, ci pe ecran). S-au înmânat după aceea scrisori de mulţumire din partea lui, scrisori de mulţumire din partea organizatorilor acţiunii şi câte un "Certificat de recunoştinţă".

Doi tineri care au colaborat la proiect, Emese Bokos şi Mihai Preda, ne-au anunţat că s-au logodit. Ea este evreică din Transilvania, el – român din Bucureşti. Ea a luat interviuri, el le-a filmat. Aşa s-au cunoscut, aşa s-au apropiat unul de altul. Viaţa – nu-i aşa? – merge înainte. Iubirea înfiripată în timp ce ascultau destăinuiri despre chinuri neomeneşti şi despre moarte indică – să sperăm – că se îndreaptă în direcţia cea bună.

(Felicia Antip, Bucureşti; după buletinul "Bună dimineaţa, Haifa", editat de Uli Friedberg-Vălureanu)

Punctul pe i

Câteva răspunsuri la câteva întrebări:

Întrebare: *«Care este deosebirea principală dintre ayatollahul Homeini, al Iranului, și Rav Ovadia Iosef, al nostru?»*

(Margit Bănuș, Beer Sheva)

Răspuns: Ovadia este un Homeini de care îți vine să râzi.

Întrebare: *«Guvernul nostru a protestat – iar eu cred că pe bună dreptate – la intrarea partidului de extremă dreaptă al lui Haider în guvernul austriac. Motivele sunt cunoscute: câteva exprimări ale lui Haider din trecut, în favoarea nazismului. În același timp, Ministerul Învățământului condus de d. I. Sarid a cerut școlilor să introducă în programa obligatorie de învățământ versurile lui M. Darwish, poet anti-israelian, anti-evreu, poet care prin lucrările sale se arată un demn urmaș al propagandei hitleriste care urmărea exterminarea poporului evreu. Presupunând că v–ați întâlni cu d. Sarid, ce anume i-ați spune în legătură cu această… contradicție flagrantă?»*

(Ruth Weingarten, Ierusalim)

Răspuns: Ce-ați zice, domnule ministru, dacă astăzi, după intrarea partidului lui Jorg Haider în guvern, Ministerul Învățământului de la Viena ar introduce în manualele școlare poeziile anti-israeliene ale lui Darwish?

Întrebare: *«Bilanțul lui Clinton, dacă trecem peste scandalul nenorocit cu Monica Lewinsky, este foarte pozitiv în ce privește politica internă și economia americană (cred că scăderile din ultima vreme de la Bursă sunt episoade trecătoare). În schimb, el a dat faliment pe toată linia în politica externă: în Irlanda de Nord nu e pace, Kosovo – așa cum recunoaște astăzi presa americană – a fost o catastrofă, iar despre visurile cu "pacea globală" din Orientul Mijlociu își râd și curcile. Cum vedeți, în această lumină, eforturile lui Clinton de a rezolva acum, în ultimele luni ale cadenței sale, ceea ce n-a reușit să obțină în aproape 8 ani de prezență la Casa Albă?»*

(Menahem Schneierson, Rehovot)

Răspuns: Clinton se comportă ca un pokerist care – după ce-a pierdut o groază de bani, după patru ore de joc – mărește miza și încearcă la disperare să se refacă la sfârșitul întâlnirii, "în tururi", cum se spune. Ghinionul președintelui american este că nu l-a apucat pe Ion Vasilescu, autorul lui "Suflet candriu de papugiu". Acesta, pokerist calm la masa verde, ca o piatră, și trecut prin ciur și prin dârmon în teribilul joc, obișnuia să-i sfătuiască blând pe partenerii săi mai tineri: copii, nimeni nu se reface în tururi…

Întrebare: *«Nu cred că ceea ce se întâmplă în privința planurilor de pace cu Siria și cu palestinienii i se poate reproșa lui Barak. Este clar pentru mine că inamicii noștri nu intenționează să ajungă la o pace reală cu Israelul. În schimb, cred că situația imposibilă din sânul coaliției guvernamentale i se poate reproșa lui Barak. Cum de nu a înțeles el de la bun început că între Meretz și Shas există deosebiri ireconciliabile? Cum de și-a imaginat el că va împăca, bătând din palme, capra și varza? Nu înțeleg…»*

(Ing. Relu Kamenitz, Raanana)

Răspuns: Nici eu. Ehud Barak, ca militar strălucit ce a fost, ar fi trebuit să cunoască vorba mareșalului prusac Moltke, unul din marii strategi ai veacului al 19-lea: "Coalițiile sunt un lucru excelent, atâta timp cât interesele fiecărui membru al lor sunt identice."

Întrebare: *«Cu cât trece vremea, cu atât sunt mai convins că diag-*

DIUCKAL

În atenția originarilor din România

dispuși să-și bucure rude, prieteni, cu un zâmbet israelian și o floare din partea noastră, cu ocazia sărbătorilor sau oricărui alt eveniment:

Prin serviciul nostru specializat se pot trimite pachete cu alimente (indigene sau din import) cu prețurile actuale practicate în România. Societatea noastră are o îndelungată experiență și succes în expedieri de acest gen în Bulgaria și Rusia.

Plata se face în țară (la biroul nostru) în condițiile care vă convin dvs.

Luați legătura cu noi la tel. 1-800-377-500
(convorbirea este gratuită)

nosticul lui "Minimum" este – din păcate! – corect: cei cu care ne aflăm în conflict nu vor să se înţeleagă cu noi ci, dimpotrivă, şi-au propus să-şi aducă la îndeplinire visul lor vechi, care constă în distrugerea Israelului. În condiţiile astea, când până şi mulţi din tabăra stângii au deschis ochii, de unde vine încăpăţânarea celor din mass-media îndeosebi, de a jura că şi OEP-ul şi Siria şi alţii sunt însufleţiţi numai de intenţii paşnice?»

(Rodica Bernstein, Haifa)

Răspuns: Din aceleaşi motive (interese avuabile sau neavuabile, frică de a nu te pune rău cu duşmanul, auto-iluzionare, etc. etc.) care-l uimiseră pe Einstein, după venirea nazismului la putere, şi îl făcusră să se întrebe în octombrie 1933: "Cum poate lumea să nu-şi dea seama că obiectivul lui Hitler este războiul?"

Întrebare: *«Când vedem în această perioadă cum se aglomerează manifestările ticăloase, agresive, spumegând de ură ale OEP-iştilot la adresa noastră, când vedem cum studenţii arabi israelieni de la Universitatea din Haifa scandează ca Hitlerjugenzii de pe timpuri "Moarte evreilor!", îmi este peactic imposibil să înţeleg atitudinea nepăsătoare, cam lasă-mă să te las, a marilor ziare, cu unele excepţii, şi posturi de radio-TV faţă de aceste fenomene grave, vizibile cu ochiul liber. Să nu vă mire că vă mărturisesc: asta depăşeşte puterea mea de înţelegere.»*

(Ec. Marcel Rabinsohn, Natania)

Răspuns: Nu mă miră. Au fost şi alţii, ziarişti politici de meserie, care în împrejurări asemănătoare au exclamat precum dvs.: "asta depăşeşte puterea mea de înţelegere". Un exemplu, la care mă gândesc adesea, îl constituie William Shirer. Acesta a fost corespondent american de presă la Berlin, în anii 1934-1940. Într-o carte de-a sa, cunoscută, "Jurnalul unui corespondent american în cel de-al III-lea Reich", se pot citi (între altele...) următoarele însemnări din 1935:

«Berlin, 1 mai 1935. În oraş, se spune că Anglia este pe cale de a negocia un acord naval cu Hitler, ajutându-l astfel să zdrobească încă o restricţie impusă de Tratatul de la Versailles.

Berlin, 7 iunie. Ribbentrop se află la Londra pentru a negocia un tratat naval prin care Germaniei i s–ar permite să aibă o flotă de război egală cu 35 la sută din tonajul celei engleze. Naziştii susţin că treaba este pe drumul cel bun.

Berlin, 18 iunie. Târgul a fost încheiat – acordul s-a semnat azi la Londra. Wilhelmstrasse exultă. Germania a obţinut dreptul de a avea un număr egal de submarine cu Anglia. Cum de au semnat britanicii o asemenea înţelegere? Asta depăşeşte puterea mea de înţelegere. Submarinele germane au fost cât pe-aci să câştige ultimul război, dar vor obţine, poate, victoria în cel următor.

Corespondentul britanic Norman Ebbutt mi s-a plâns între patru ochi din ce pricină nu-i publică "Times" tot ce transmite. Ziarul nu vrea să acorde prea mult spaţiu aspectelor negative din Germania nazistă; se pare că pro-naziştii din Londra îşi exercită influenţa asupra acestui cotidian. Ebbutt este abătut şi se gândeşte să demisioneze.»

Întrebare: *«Am constatat că în Israel, ca şi în Franţa şi în întreaga lume occidentală, a scăzut simţitor prestigiul scriitorilor în comparaţie cu deceniile trecute. Astăzi tineretul idolatrizează cântăreţii pop, vedetele sportive, starurile de televiziune, sunt gata la adevărate sacrificii pentru a fi în apropierea lor, urmăresc cu pasiune fiecare amănunt din viaţa lor intimă. În schimb, vremea când intelectualitatea tânără era gata să se bată literalmente pentru o idee din Sartre, din Camus, din Hemingway, din Malraux, a apus. Lumea citeşte în continuare, dar nu mai asişti la spectacole delirante în jurul poeţilor, romancierilor sau autorilor de teatru. Poate mă înşel. Dvs. aţi remarcat în jur manifestări de* devotament total, *ca odinioară, faţă de vreun mare scriitor?»*

(Paul Kremer, Bordeaux, Franţa)

Răspuns: Nu. Ultimul act de devotament suprem la adresa unui scriitor – pe care-l am acum în minte – aparţine unei tinere admiratoare a poetului francez Jean Cocteau; o fată pe care de altfel celebrul autor nici nu o cunoscuse. Auzind în 1963 la radio că scriitorul murise, tânăra a ieşit din casă, disperată, şi s-a sinucis, aruncându-se în Sena.

Întrebare: *«La ce vă gândiţi când mass-media se ocupă în 95% din cazuri de fenomenele negative din societate, trecând cu vederea peste înfăptuirile sau "părţile pozitive" din ţară?»*

(David Ben-Haim, Ashkelon)

Răspuns: La un statistician care notează cu precizie numărul morţilor dintr-o anumită zi, dar uită să consemneze numărul celor nou-născuţi.

Pix

●

"Eforturile de pace din Orientul Mijlociu şi Irlanda de Nord – a declarat preşedintele Bill Clinton – suferă de cea mai veche boală a societăţii umane: refuzul de a-l iubi pe aproapele tău ca pe tine însuţi".

O boală de care societatea americană s-a lecuit de mult, dovadă fiind iubirea arătată de cei din NATO faţă de aproapele lor din Iugoslavia, cu prilejul bombardamentului asupra Belgradului şi Priştinei.

ITZHAK ARTZI

Carnet

50 de ani de emigraţie din România

(Urmare din numărul trecut)

Aliaua din România a avut urcuşuri şi coborâşuri.

În primii trei ani şi jumătate de existenţă a statului au venit din România în Israel 117.000 de olimi, 40% din totalul emigraţiei din aceşti trei ani şi jumătate.

În conducerea română emigraţia a trezit şi discuţii ideologice. Istoricul american Robert Levy, în studiul său "The Right Deviation of Ana Pauker", ridică cortina de pe biografiile ideologice ale fruntaşilor comunişti români. El încearcă să o prezinte pe Ana Pauker drept o promotoare a liniei pro-alia şi prosionism.

În anii '50 s-a produs o schimbare radicală în linia sovietică faţă de emigraţie. După părerea profesorului Iaakov Roi, motivul a fost teama ca dorinţa de alia, cultivată şi legitimată într-o anumită ţară comunistă, să nu "molipsească" şi masele de evrei din URSS. De ce să fie interzis în URSS ceea ce e permis în Ungaria şi România?

Permisiunea acordată unei minorităţi masive, ca evreii, de a-şi manifesta apartenenţa naţională şi permisiunea de a pleca putea şubrezi toată structura convieţuirii între naţionalităţi în cadrul Uniunii Sovietice.

De aici rezultă noua atitudine anti-israeliană, care neagă şi dreptul la alia.

Faimosul articol ideologic al lui Ilya Ehrenburg din septembrie 1948 şi decizia Politbiroului din decembrie 1948, conform căreia sionismul era o mişcare imperialistă, a pus capăt dualismului comunism-alia sionistă.

Cum se explică faptul că totuşi în anii 1950 şi 1951 au emigrat din România (după versiunea lui "Jewish Chronicle") 120.000 de evrei?

După mărturiile lui David Ghiladi, pe atunci consul la Legaţia Israelului, această situaţie era un rezultat al atitudinii pro-alia a Anei Pauker, la apogeul puterii ei.

Unul din şefii CDR-ului, David Lehrer, relata că Ana Pauker îşi baza sprijinul pentru alia pe o interpretare proprie a leninismului faţă de problema evreiască.

După Lenin, fiecare popor are dreptul să-şi decidă soarta. Lenin a recunoscut în acest fel şi dreptul Finlandei de a-şi forma un stat propriu, care nu face parte din URSS.

În acelaşi fel se petrec lucrurile şi cu dreptul evreilor. Dacă dorinţa lor este de a trăi în propria lor ţară, ei au dreptul să emigreze în Israel. Aceasta a fost şi atitudinea lui Gheorghi Dimitrov, mentorul Anei Pauker, care a acceptat emigrarea evreilor din Bulgaria.

În plus, plecarea masivă a evreilor reducea agitaţia antisemită.

Mă îndoiesc de partea anecdotică, bazată pe intervievarea unor persoane apropiate de Ana Pauker, de către Robert Levy. După unele din aceste persoane, politica ei în problema emigrării a fost adânc influenţată de prezenţa în România a fratelui ei, Zalman Rabinson, pe care şef-rabinul Rosen, care-l admira mult, îl califica drept "un soldat al Israelului". La rândul ei, fiica Anei Pauker, citată de Levy, o descrie pe mama ei ca pe o sentimentală, admiratoare a tatălui ei, haham şi rabin, cu înclinaţii spre tradiţia evreiască.

Fapt este că emigraţia de masă, care a determinat plecarea în Israel a 100.000 de evrei, a fost oprită brutal în martie sau aprilie 1952, o dată cu căderea Anei Pauker.

Rabinul Rosen observă că timp de şase ani după căderea Anei Pauker nu a existat o emigrare de masă din România. Iată câteva date din excelenta lucrare a dr. Iosef Govrin, "Israeli-Soviet Relations 1953-1967 – from Confrontation to Absorbtion":

1954 –	53
1955 –	235
1956 –	753
1957 –	595
Total –	1636 emigranţi în cinci ani.

Iar în perioada de până la lichidarea anei Pauker:

15 mai 1948 – sfârşitul lui 1949 –	31.274
1950 –	47.000
1951 –	40.265
1952 –	3.800
1953 –	3.712
Total –	126.051

Perioada de înflorire a alialei a fost cea în care România a înscenat cu brutalitate procesele antisioniste, în parte înaintea căderii Anei Pauker.

După Robert Levy, arestările au fost efectuate din iniţiativa lui Gheorghiu-Dej, care a fost răspunzător şi pentru judecarea şi condamnarea la moarte a lui Lucreţiu Pătrăşcanu.

Pentru liderii comunişti români ca Gheorghiu-Dej şi Bodnăraş, "deviaţionismul de dreapta" al Anei Pauker şi al lui Pătrăşcanu a fost pentru România un eveniment similar cu "trădarea pro-imperialistă" a lui Rajk în Cehoslovacia.

Dr. Govrin explică teribila "secetă" în domeniul emigraţiei ca o expresie a totalei dominaţii sovietice în România. Era epoca proceselor antisioniste, la Praga, Bucureşti, anii confruntărilor dintre blocuri, în cadrul războiului rece.

Presiunea evreilor, dorinţa de a pleca, erau în creştere. Pe plan diplomatic, Israelul cerea schimbarea politicii antisioniste din România.

O schimbare radicală s-a manifestat în ziua de Iom Kipur 1958, când autorităţile româneşti s-au arătat dispuse să accepte înscrieri pentru emigrare. În scurt timp s-au primit 130.000 de înscrieri.

În studiul său, dr. Govrin citează explicaţia pentru această schimbare radicală aşa cum apare în raportul unui diplomat israelian acreditat la Legaţia din Bucureşti: decizia României de a-şi baza regimul pe elemente loiale şi de a permite elementelor considerate nesigure să părăsească România. Această politică era sprijinită atât de sovietici, cât şi de chinezi.

Noua formulă pentru justificarea emigraţiei a devenit "reîntregirea familiilor". Un motiv intern important: România păşea spre lărgirea industriei grele, spre societatea bunurilor de consum. Emigraţia avea să micşoreze populaţia, permiţându-le conducătorilor accesul la locuinţele şi bunurile evreilor.

Noua politică, favorabilă emigrării în Israel, este străbătută de un iz de antisemitism.

Între elementele nesigure, care trebuiau lăsate să plece, apăreau membrii fostelor organizaţii fasciste, hitleriste şi… sioniste.

Dintr-un raport bazat pe documente ale Comitetului Central al Partidului Comunist Român, România se arăta dispusă a se mulţumi cu 20% din populaţia evreiască, lăsându-i pe ceilalţi să plece. "Aceasta ar fi o expulzare cu happy-end", a conchis un purtător de cuvânt oficial, citat în acel raport diplomatic.

Căutăm

AGENT DE PUBLICITATE

Persoană dornică să procure reclame pentru publicaţie în limba română

Bine remunerat

☎ **03-5227269**

Noul val de emigrări a fost primit în Israel cu mult entuziasm şi optimism. Declaraţiile exagerate cu privire la numărul emigranţilor, care vorbeau de sute de mii, au trezit revolta arabă. Lumea arabă s-a coalizat contra valului de emigranţi, "cea mai mare ameninţare a păcii după 1948", după cum declarau politicienii egipteni.

În România s-a adoptat de asemenea o atitudine oficială: prin campania lor publică, cercurile occidentale ar fi vrut să creeze o breşă între România şi lumea arabă. Cererile care se primeau ar fi fost "fantezii imaginare". Adevărul era că România, în cadrul unei acţiuni umanitare, a acceptat reîntregirea familiilor.

Sub masca acestor declaraţii, emigrarea din România a ajuns la cifre serioase. Peste 20.000 în 1961; aproape 25.000 în 1964. În această perioadă a început şi emigrarea germanilor din România în Germania, şi ca rezultat al unor aranjamente financiare şi politice. Nu mai eram singuri!

Acest val de emigranţi a redus potenţialul alialei. De la recensământul din 1956 până în 1967 au părăsit România circa 104.000 de evrei. În România au rămas mai puţini evrei. De aici – scăderea drastică a cifrelor de alia.

Epoca Ceauşescu se caracterizează prin efortul regimului de a câştiga simpatia iudaismului mondial pentru România.

De fapt, în adâncul sufletului său, Ceauşescu credea în "Protocoalele Înţelepţilor Sionului", după care evreii, şi în special cei americani, ar fi "stăpânii lumii". România trebuia să ţină cont de această situaţie.

Înţelegând sensibilitatea evreilor americani pentru soarta fraţilor lor din Răsărit şi învăţând din experienţa sovietică, Ceauşescu ajunge la concluzia că preţul acordării unei relative libertăţi religioase rămăşiţelor comunităţii evreieşti din România şi dreptul la emigrare este un preţ acceptabil.

CDE şi conducătorii săi au dispărut din arenă. Figura evreiască reprezentativă era acum rabinul Moses Rosen. Acesta şi-a cucerit o poziţie internaţională şi o relativă independenţă politică. El nu-şi ascundea simpatia faţă de Israel şi încuraja consecvent, sistematic, emigraţia spre această ţară. "Eu sunt un şef-rabin ce vrea emigrarea comunităţii sale", declara Rosen cu diverse ocazii, în ţară şi în străinătate.

În majoritatea cazurilor, convieţuirea dintre şef-rabinul evreilor din România şi ambasadorii Israelului a fost armonioasă.

În cadrul acestei politici, Joint, Organizaţia evreiască mondială de ajutorare a evreilor, a revenit în 1967 în România. Joint-ul a dezvoltat acolo servicii sociale şi culturale vitale.

Bazat pe o statistică a istoricului şi diplomatului dr. Iosef Govrin, ajungem la următoarele cifre privitoare la emigraţia din România:

Între 15 mai 1948 şi sfârşitul lui 1949, au venit din România 31.274 olim. În perioada 1950-1964, anii prigoanei antisioniste, ai intemperiilor politice şi ai reîntregirii familiilor, ajungem la 186.389 olim. În cei 24 de ani ai epocii Ceauşescu, ajung în ţară 58.409 olim. În perioada celor opt ani de după Ceauşescu, 4.163 olim.

Contribuţia evreilor din România în cei 50 de ani de existenţă a statului este de circa 280.000 de olim. Numărul evreilor rămaşi în România de astăzi este de circa 12.000.

Lichidarea, în circa 40 de ani, prin alia, a unei comunităţi înfloritoare este un fenomen unic în viaţa evreiască. Să nu uităm că acest fenomen s-a desfăşurat în spaţiul comunist în care normele de conduită şi de acţiune au fost cu totul deosebite.

Succesul are mulţi părinţi. Numai eşecul e orfan.

În spatele luptei pentru emigrarea din Răsăritul Europei a stat organizaţia specială creată încă din anii războiului pentru a salva evreii din ţările ocupate de nazişti, în orice situaţie şi cu orice risc: Mosadul (Instituţia) de "alia beth".

Mosadul a avut mari realizări în epoca emigraţiei ilegale dintre 1944 şi crearea statului. Oamenii Mosadului din România, Bulgaria şi din concentrările de supravieţuitori ai Holocaustului din Germania ocupată de aliaţi şi Italia au reuşit, după studiul lui Edith Zertal, "Aurul evreilor", să scoată din Europa spre Palestina sute de mii de evrei.

Această realizare n-ar fi fost posibilă fără asentimentul sovietic de a sprijini exodul evreiesc pentru a slăbi puterea Marii Britanii.

Mosadul ar fi trebuit să-şi închidă porţile o dată cu crearea statului. Câţiva dintre activiştii săi, în frunte cu Saul Avigur, legendarul Saul Meirav, părintele emigraţiei ilegale din anii războiului, care după căderea fiului său, Gur, şi-a schimbat numele în Avigur, au reuşit să-l convingă pe Ben Gurion că exodul în masă al evreilor din Răsăritul Europei nu va fi posibil fără o instituţie energică, dinamică şi fanatică, eliberată de normele clasice ale diplomaţiei, care să ştie să se confrunte cu schimbările politice din ţările Răsăritului Europei.

Centrul de greutate al activităţilor Mosadului a fost transferat din Apus către Răsărit. Oamenii Mosadului au depus o activitate extraordinară în organizarea emigrării din România.

Unul din pionierii acţiunii pentru deschiderea porţilor României a fost paraşutistul Şaike Dan.

El a fost o figură centrală în organizarea ieşirii în masă din România, Iugoslavia, Bulgaria.

El a organizat cele două transporturi uriaşe cu vasele Pan York şi Pan Crescent, care au adus în Israel 15.000 de olim. El a fost baza alialei în anii regimului ceauşist.

Şaike s-a bucurat de încrederea totală a tuturor liderilor Israelului, de la Ben Gurion la Beghin, Peres, Rabin. Nu tot ceea ce a făcut Şaike era după protocol şi normele diplomatice clasice. Pentru Şaike nu exista un scop mai important decât aducerea evreilor în Israel. Pentru a realiza această sarcină, orice preţ şi orice mijoc erau justificate.

Nu vom aborda discuţia trivială dacă aliaua din România se datorează lui Şaike sau şef-rabinului Rosen. Era mai uşor pentru Şaike să reuşească, în situaţia în care în ţară activa un şef-rabin de inspiraţie sionistă, curajos, care ştia să obţină de la regimul comunist posibilitatea de a menţine o viaţă evreiască. După Rosen, plecarea spre Israel era o normă a prescripţiilor religioase.

Prestigiul lui Rosen, mobilizarea iudaismului american în favoarea României a fost un factor de mare importanţă în politica românească în favoarea alialei. În aceeaşi măsură Mosadul s-a îngrijit să rezolve lucrurile atunci când România stopa aliaua.

Într-adevăr, aliaua din România a avut mulţi "taţi".

Evreii veniţi din România s-au acomodat rapid în viaţa ţării. Contribuţia lor la viaţa şi propăşirea Israelului în toate domeniile este pentru fiecare din noi un motiv de mândrie şi satisfacţie.

Emigrarea a 1.000 de evrei pe zi imediat după crearea Statului Israel şi de 278 pe an după 50 de ani este rezultatul rădăcinilor evreieşti şi sioniste ale acestei comunităţi. Sămânţa primilor veniţi, de la Rosh Pina şi Zichron Yaakov, a dat roade.

L
I
M

REŢEAUA MAGAZINELOR DE CARTE ROMÂNEASCĂ

• Romane • Dicţionare •
• Ghiduri turistice •
provenite din vasta producţie editorială din România de astăzi

AFULA: Kikar Atzmaut 7 (În pasajul Ophir Center)
TEL.: 06-6596014
ASHDOD: Merkaz Mishari Daled, magazin nr. 33 Haim Schapira
Tel.: 08-8665388
BAT YAM: Str. Balfour 60. Tel.: 03-6592484
BEER-SHEVA: Str. Histadrut 56. Tel.: 07-6236738
HAIFA: Str. Herzl 61 (Kikar Talpiot). Tel.: 04-8671292
IERUSALIM: Str. Yaffo 63 (în pasaj). Tel.: 02-6250612
NATANIA: Str. Smilanski 10 (în pasaj). Tel.: 09-8615860
PETAH-TIKVA: Str. Pinsker 9. Tel.: 03-9040225
RISHON LE ZION: Str. Rotschild 9. Tel.: 03-9698724
RISHON LE ZION: Str. Herzl 47. Tel.: 03-9671807
TEL AVIV: Str. Solomon 20 (vechea Tahana Merkazit).
Tel.: 03-6873606
TEL AVIV: Str. Allenby 48. Tel.: 03-5175877
TEL AVIV: Staţia nouă de autobuze, et. 3, magazinul nr.3243
(sub Mac Donald). Tel.: 03-6877949

Direcţia: tel. 03/562-0711, 562-0714
Iolanda: pelefon 054/829-163

Ultimele noutăţi la LIM

CASETE AUDIO cu:

Poveşti pentru copii
Muzică uşoară şi populară românească

Ne place... ...Nu ne place

Ne place că...

...la o licitaţie de obiecte legate de zborurile cosmice, organizată de casa "Sotheby's", la New York, un colecţionar anonim a achiziţionat, contra sumei de 68.000 de dolari, robotul explorator Lunahod I, lansat de ruşi în noiembrie 1970; ne place cu atât mai mult aceasta, cu cât colecţionarul n-a văzut obiectul în sala de licitaţii, şi nici nu-l va vedea vreodată: robotul a rămas pentru vecie pe marginea unui crater lunar.

Nu ne place că...

...la recentele alegeri parlamentare din Spania, secţia de votare din oraşul Elche a fost deschisă cu 45 de minute întârziere din cauză că unul din membrii comisiei de vot, care se trezise târziu, s-a prezentat la secţie în pijama, ceea ce l-a silit pe preşedintele comisiei să-l trimită acasă ca să-şi pună o haină şi un pantalon pe el.

Ne place că...

...d. James Rubin, purtătorul de cuvânt al Departamentului de Stat, îngrozit de felul cum se poartă islamiştii din U.C.K. în Kosovo, a prevenit pe albanezi că vor pierde sprijinul occidentului dacă nu încetează cu porcăriile: "Noi am trimis avioanele pentru a-i elibera pe albanezii din Kosovo şi nu pentru a le permite să comită, la rândul lor, crime fără număr". El a adăugat că preşedintele Bill Clinton şi liderii americani sunt "profund dezamăgiţi de situaţia din Kosovo".

Nu ne place (însă) că...

...nici numitul James Rubin, nici – fireşte – d. Bill Clinton nu au găsit de cuviinţă să-şi facă autocritica ce se impune şi să recunoască măcar atâta: "am greşit atunci când ne-am aliat (= înhăitat) cu organizaţia teroristă islamică U.C.K. împotriva Iugoslaviei creştine".

Ne place că...

...Jennifer Lopez, cântăreaţa mexicană care a cucerit premiul american "Grammy" pe anul acesta pentru muzică uşoară, s-a îmbrăcat de curând cu această rochie Versace, dovedind că are gust bun la alegerea materialelor.

Nu ne place că...

...în "Orăşelul copiilor" din Parcul Tineretului din Bucureşti se difuzează la megafon un cântec *porno* cu următorul refren: "Moşule, ce tânăr eşti/ E prima dată când fac sex cu tine/ Nu te mai las să pleci/ Îmi place tare cum mă freci".

Ne place că...

...marele om de afaceri Emilio Azcarraga, patronul *mass-mediei* din Mexic, avea (zic avea fiindcă omul a murit anul trecut) un asemenea succes la femei încât o fostă actriţă devenită senatoare, pe nume Irma Serrano, i-a trimis într-o zi un cec în alb şi o notă pe care scria: "Completează cecul cu suma ce-o doreşti, pentru ca să pot petrece o noapte cu tine".

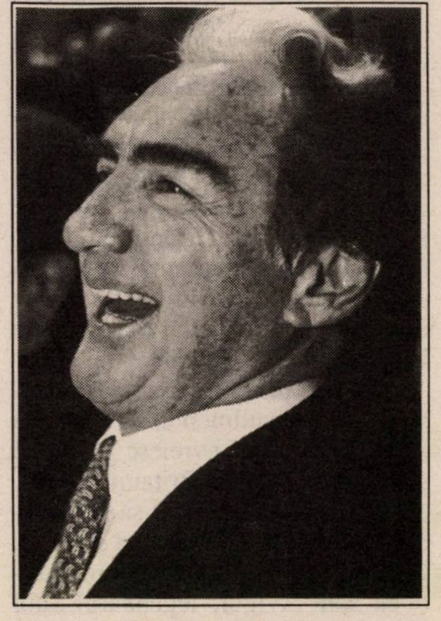

Emilio Azcarraga: bărbatul neamului

Nu ne place că...

...Jorg Haider, şeful Partidului Libertăţii din Austria, obişnuia în copilărie să arunce săgeţi într-o păpuşă botezată Simon Wiesenthal; nu ne place, de asemenea, că mai târziu, în liceu, antrenându-se la scrimă, tânărul Haider împungea floreta cu sete într-un manechin purtând numele celebrului vânător de nazişti.

Ne place (însă) că...

...Simon Wiesenthal, om de curaj şi fără oiveisme, i-a înnebunit într-atâta pe nazişti şi pe urmaşii lor încât aceştia îl urau de moarte.

Nu ne place că...

...voind să arate cu tot dinadinsul cât sunt ei de pro-OEP-işti, cei de la postul european de televiziune TV 5 au promovat Gaza printre marile capitale ale lumii, dând cam o dată la două zile pe generic orele când se transmite jurnalul de seară, cam în felul acesta: Washington, ora cutare, Londra, ora cutare, Moscova, ora cutare, Gaza, ora cutare, Beijing, ora cutare, Sydney, ora cutare.

Ne place că...

...aşa cum scrie în ziarul "Naţional" (Bucureşti), numitul Iulian Chira, din Câmpia Turzii, jud. Cluj, adept sincer al ecumenismului, şi-a botezat cei şase copii în şase religii diferite: Mirela este ortodoxă, Petre este protestant, Panait este baptist, Eniko e reformată, Alicia este romano-catolică, iar a şasea, Pille (?), este mozaică.

Ne place că...

...voind să demonstreze rolul din ce în ce mai mare pe care îl are televiziunea în intoxicarea cu idei false a oamenilor, italianul Giovanni Sartori, de la Columbia University din New York, a publicat o carte intitulată "Televisione e post-pensiero" (Televiziune şi post-gândire). Da, ne place, ne place că italianului i-a mers mintea şi a lansat pe piaţă această idee cam genială, numită "post-gândire".

Nu ne place că...

...în judeţul Suceava din România există un râu (între comunele Ostra şi Stulpicani) grav contaminat cu reziduuri de metale neferoase (cupru şi zinc) şi care prezintă un mare pericol de infecţie pentru populaţie.

Ne place (în schimb) că...

...că acest râu groaznic infectat se cheamă Suha, ceea ce ne aminteşte de scroafa Suha, nevasta lui Yasser Arafat.

Nu ne place că...

...ori de câte ori vine vreun înalt oaspe pe la noi – cum fuse în martie cu Papa de la Roma – oficialităţile băştinaşe "ridică problema" pilotului Ron Arad şi a altor soldaţi dispăruţi în război, iar musafirii dau din cap cu înţelegere (da, da, o să mă interesez), după care nu fac nimic; nu ne place fenomenul fiindcă, de la o vreme, sună a ritual, a parodie şi, până la urmă, a ducere cu preşul.

Ne place că...

...la Salonul Ciocolatei, de la Tokio, creatorul de modă parizian Courrèges a prezentat o rochie alcătuită din mici discuri CD şi tablete de ciocolată; o rochie – inutil să mai precizăm – întru totul delicioasă.

Ne place că...

...un eunuc, pe nume Shabnam Mausi (40 de ani) a fost ales deputat în parlamentul indian, fiind primul cetăţean de-acest fel care figurează în forul legislativ de la New Delhi. El reprezintă comunitatea eunucilor (băieţi castraţi la vârsta pubertăţii) din India, care cuprinde circa 1 milion de persoane. Ne place că, în felul acesta, printre deputaţi se află şi unul care nu f... capul parlamentului de pomană.

Nu ne place că...

...după ce *media* americană anunţase – spre marea noastră bucurie – că faimoasa şi slinoasa turnătoare Linda Tripp a fost dată-n judecată pentru înregistrarea ilegală a confesiunilor făcute ei la cafenea de Monica Lewinsky (scroafa de renume mondial), gazetele tac chitic, nemaioferindu-ne nici o ştire despre procesul cu pricina.

Ne place că...

...Arie Golan, noul animator al

Hitachdut Olei Romania
Ashdod

Se bucură – alături de întregul nostru popor – la împlinirea a 52 de ani de existenţă a Statului Israel.

Calde felicitări!

TRĂIASCĂ ŞI ÎNFLOREASCĂ STATUL ISRAEL ÎN PACE ŞI ARMONIE!

Preşedinte, **M. GAIER**

Secretar, **I. CIOARĂ**

Întregul comitet

emisiunii "Politica" de la TV 1, a ajuns la vorba noastră cum că atmosfera de şanţ şi mitocănie de la vechea "Popolitica" nu are nimic de-a face cu ziaristica adevărată, că obrăznicia jurnaliştilor care se reped la invitaţi împiedicându-i să vorbească nu este ziaristică modernă, ci obrăznicie de neam prost; în consecinţă el, Arie Golan, a declarat că nu suportă această mizerie, considerând că "telespectatorii vor ca oamenii să fie lăsaţi să-şi exprime părerile, fără să fie întrerupţi la jumătatea propoziţiunii".

Nu ne place că...

...aşa cum scrie profesorul de criminologie Menahem Amir, de la Universitatea din Ierusalim, în revista poliţiei "Mar'ot", consumul pastilelor de Viagra îi face pe mulţi dintre bărbaţii în vârstă din ţară să sară agresiv la femei, comiţând violuri şi bătându-le crâncen pe cele ce le refuză avansurile.

Ne place că...

...aşa cum aflăm dintr-un articol de Al. Călinescu, critic literar, din săptămânalul "Dilema", la Paris apare un ziar cu totul (dar cu totul) ieşit din comun. Gazeta se cheamă "La bougie du sapeur" şi are ca redactor-şef pe Jacques Debouisson. Originalitatea sa constă în aceea că apare numai în zilele de 29 februarie, care va să zică o dată la patru ani. Numărul precedent a ieşit de sub tipar la 29 februarie 1996, numărul *la zi,* nu de mult, adică la 29 februarie 2000, iar numărul următor, pe care redacţia îl pregăteşte din vreme, va ieşi pe piaţă la 29 februarie 2004. Ideea ne place atât de mult încât o recomandăm şi celor de la Asociaţia Scriitorilor de la noi ce se ocupă cu redactarea revistei "Izvoare"; ţinând seama că orişicum ultimul număr din sus-amintita publicaţie a ieşit în urmă cu vreo patru ani de zile, comitetul Asociaţiei ar putea să scape de ironii şi garagaţă (ce-i, dom'le, cu revista?) anunţând că, inspirându-se din exemplul celor de la Bougie, Izvoarele vor apărea, şi ele, de-aci înainte, la aceeaşi dată.

Ne place că...

...în "Ultima oră", nr. 1540 a.c., a apărut următoarea greşeală de tipar care ne-a uns la inimă: "SUA au confirmat declanşarea unor operaţii militare împotriva miliţiilor libaneze (în loc de albaneze, **n. red.**) din Kosovo".

Ne place că...

...o reţea americană de *drugstores* (farmacii) a refuzat să angajeze un farmacist evreu ultra-ortodox care nu voia nici în ruptul capului, fiindcă el este un om de principii, să vândă clienţilor prezervative; ne place, de asemenea, că tribunalul – unde se adresase individul pentru a i se face dreptate – a dat câştig de cauză firmei cu pricina.

Ne place că...

...aşa cum a dezvăluit ziarista Dorothea Hahn, de la cotidianul german "Tageszeitung", preşedintele comisiei de afaceri externe a Bundestagului a declarat, enervat, à propos de războiul din Kosovo: "Occidentul a fost manipulat din prima clipă de islamiştii albanezi şi, bombardând Iugoslavia, NATO a devenit forţa aeriană a U.C.K.".

Nu ne place că...

...aşa cum aflăm din revista "Dilema", într-o staţie de metrou din Bucureşti a apărut următoarea reclamă comercială: "Înfig cactuşi în cur – 20.000 lei bucata".

Ne place că...

...încercând să lupte împotriva *cultului personalităţii,* maladie de care popoarele se pare că nu pot scăpa cu una-cu două, preşedintele Turkmenistanului, D. Niazov, a interzis ziarelor din ţară să-i publice zilnic fotografia, pe pagina întâi şi pe trei coloane.

MAMAIA מאַמאַיַה

Restaurant
românesc
Grătar – pescărie

Aer condiţionat, ambianţă plăcută,
serviciu conştiincios, preţuri moderate.

Deschis zilnic între orele 12-24.

Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim şi româneşte.

Restaurantul MAMAIA

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

ADRIAN MARINO

Călător în Țara Sfântă

Israel: turism și „ideologie”

Vrei să ştii cine eşti cu adevărat? Nu e destul pentru asta să te mulţumeşti cu propriile tale păreri despre tine. Păreri excelente, foarte adesea... dar şi rele, dacă nu chiar deprimante. Mai trebuie să-i întrebi şi pe ceilalţi, şi să asculţi cu atenţie ce spun ei.

Acelaşi lucru este valabil şi pentru o naţiune, o ţară, un stat. De aceea, e bine întotdeauna să-i întrebi şi pe ceilalţi. Pe străini. Şi să asculţi cu atenţie ce spun ei.

Un străin care a vizitat Israelul, de curând, este prof. univ. Adrian Marino, de la Cluj, esteticianul nr. 1 al României de azi. Şi una dintre personalităţile cele mai importante ale spiritualităţii dintre Carpaţi şi Dunăre.

La întoarcerea în ţară, el a publicat, în revista "Cuvântul", câteva impresii de călătorie.

Extrase:

Epoca marilor descoperiri romantice ale Orientului şi exotismului a apus. Moda călătorilor entuziaşti şi lirici de tipul Chateaubriand ("L'Itinéraire de Paris à Jérusalem", 1811) sau Lamartine ("Voyage" şi "Nouveau Voyage en Orient", 1835, 1854) este depăşită. Azi călătorim în Orient, unde s–au produs la sfârşitul secolului transformări uriaşe, istorice – cu alţi ochi şi preconcepte. "Lectura" noastră devine deci, inevitabil, ideologică, la limită "politologică" şi, într–un anume sens, "comparatistă". Curiozitate, bineînţeles, dar şi "cunoaştere" în sensul cel mai larg al cuvântului.

Cu o altă motivaţie, o recentă călătorie în Israel s-a dovedit extrem de instructivă şi revelatoare. Înveţi în zece zile – prin experienţă directă – mai mult decât din cincizeci de cărţi. "Pelerinajul 2000" – bine organizat în Israel de Ameil Tours, cu unele mici "accidente" de parcurs – l-am întreprins dintr-o perspectivă strict laică, ideologică şi culturală. Cu mai bine de 130 de ani în urmă, D. Bolintineanu – pe care n-am nici o intenţie să-l concurez – era într-o altă stare de spirit, mult mai pioasă, în ale sale "Călătorii la Ierusalim în sărbătorile Paştelui şi în Egipt" (1865). Israelul actual oferă, pentru cine ştie şi doreşte să vadă, o mare lecţie. Să cunoşti bine arondismentul 6 al Parisului şi să ignori Atena, Istanbul sau Ierusalim mi se pare o dovadă de eurocentrism îngust şi restrictiv, necesar a fi echilibrat. Şi, mai ales, o regretabilă mentalitate de colonizaţi culturali de care ne putem lipsi. Mi-am corectat, în ultimii ani, această gravă lacună cu cea mai mare satisfacţie. Astfel de călătorii sunt şi o formă de mondializare, de globalizare. O tendinţă în plină expansiune, care va da un nou sens întreg secolului 21.

A construi o țară

M-a urmărit tot timpul călătoriei un gând al lui Nicolae Bălcescu: "Să ne apucăm a ne crea o naţie". Temperamentul şi orientarea mea "neopaşoptistă" găsesc o strălucită confirmare în Israel. Unde "neopaşoptismul" (ca să mă exprim astfel) este în plină acţiune. O ţară care, în condiţii extrem de dificile, încă de la sfârşitul secolului trecut şi începutul mişcării sioniste, se construieşte metodic şi tenace, pas cu pas, plecând practic de la zero. Pentru orice spirit constructiv şi pozitiv, care detestă improvizaţia şi fuşereala, o astfel de acţiune nu poate impune decât admiraţie. Ceea ce noi n-am reuşit decât în mică măsură, în Israel devine, în mod evident, tot mai posibil şi vizibil. Pretutindeni se construieşte febril, se plantează. Fondul Naţional Evreiesc, înfiinţat de T. Herzl, împădureşte cu pini o ţară extrem de aridă. Un baron Rothschild a plantat Merlot francez în zona viticolă a Canei Galileei etc. Întreaga infrastructură a ţării este modernă şi în plină dezvoltare. Şoselele sunt excelente (fără... "taxa Băsescu" (ministrul transporturilor din România; **nota redacţiei**). Ele urcă până în înălţimile Golan (urme vizibile ale războiului), trecând prin zone total pustii şi pietroase. Tehnica modernă a învins peste tot natura ostilă. Agricultura intensivă, mai ales, într-un astfel de sol arid, ţine de miracol. Sistemul de sere şi irigaţii este atât de perfecţionat, încât fiecare plantă este udată, cu picătura, la rădăcină, printr-o reţea de conducte şi derivaţii. Întreg sistemul este computerizat. În felul acesta se obţin şi câte două-trei recolte pe an, de mango, de căpşuni, de tot felul de legume. Privită de sus, această natură, aparent artificială, atât de disciplinată şi geometrizată, pare şi chiar este o operă incredibilă de civilizaţie. Lupta soarelui cu umbra, a apei cu seceta, a construcţiei cu deşertul sălbatic reprezintă o adevarată emblemă a lui *homo faber*. O ţară integral nouă, ridicată treptat, metodic, din temelii, nu poate impune decât respect şi elogii. În Israel se munceşte până la epuizare. Am întâlnit lenea în zonele palestiniene, nu şi evreieşti. Aproape că n-am văzut oameni pe stradă şi prin localuri. Un elan acut şi organizat – care, în condiţiile date, echivalează cu supravieţuirea, rezistenţa şi realizarea unui ideal naţional – defineşte, în esenţă, spiritul locului. El este greu de uitat. Admiraţie sinceră.

In Israel am înţeles într-adevăr sensul pionieratului şi al solidarităţii. Tel Aviv este un oraş integral inventat la începutul secolului. Zecile de kibuţuri, la fel. Faţa unei ţări nu se schimbă totuşi peste noapte. Până în 1918, Israelul a fost o provincie turcească, fără nici o preocupare urbanistică. După 1918 – când trece sub mandat britanic – imigraţia evreiască a fost foarte restrictivă. Practic, ea nu s-a produs, masiv, decât după 1948, când a început efectiv modernizarea ţării. Or, timpul noilor construcţii – o mare realizare – este foarte scurt. Contrastul dintre primitivismul arab şi modernitatea israelită este încă foarte puternic şi vizibil. Multe implantaţii apărute în plin deşert în oraşele preponderent arabe (dintre care unele vor fi inevitabil sacrificate când se vor trasa definitiv frontierele) sunt efectiv eroice, chiar dacă utopice, în condiţiile extrem de complicate ale conflictului palestiniano-israelian.

S-ar putea spune că întreaga infrastructură oficială a statului Israel provine din donaţii masive, prin fundaţii particulare. Ele au existat şi la noi, într-o mică măsură, în perioada burgheză. Evreii bogaţi au făcut fundaţii caritabile, Spitalul Elias şi alte aşezăminte, de pildă. Dar la Ierusalim ele au proporţii monumentale şi simbolice. Palatul de Justiţie şi Knessetul (Parlamentul israelian), cu tapiserii şi vitralii de Chagall, sunt o donaţie Rothschild, Muzeul de Antichităţi, una Rockefeller etc. etc. La Tel Aviv, impunătoarele fundaţii Helena Rubinstein şi I.B.M. De pe Louis Ariel Promenade, priveliştea Ierusalimului noaptea pare aproape neverosimilă prin dimensiuni şi varietate multicoloră de lumini. Dar ceea ce admir cel mai mult este spiritul de solidaritate internaţională şi generozitatea, voinţa de a construi şi dorinţa de a-ţi asocia numele unui edificiu util întregii comunităţi. Iar utilitate înseamnă în Israel eficacitate şi istorie, dar şi gratuitate. O spendidă grădină, cu sute de specii de trandafiri, The Wohl Rose of Jerusalem, ar fi doar un exemplu.

O lecţie politică

La Yad Vashem – complexul memorial de la Ierusalim al Holocaustului – rememorarea legitimă a istoriei este sobră, deloc agresivă si vindicativă. Mai curând de reculegere religioasă, dublată de un semnal politic. Un avertisment de semnificaţie simbolică şi de dimensiuni mondiale. O obsesie difuză a unei terori surde, plurimilenare, pluteşte şi ea în toate sălile şi printre aleile celor drepţi între popoare, unde figurează şi români care au salvat evrei în perioada hitleristă. Cunoaştem trei nume (Viorica Agarici, Raoul Şorban, recent Regina Elena). Ghidul "Un român prin Israel" de Zvi Barbiro si Corneliu Filip (Ierusalim, Carte, 1996, p. 194) vorbeşte de peste 50 de pomi româneşti. Ni se dă şi o listă de 11 nume, total necunoscute la noi. În orice caz, nepopularizate. Am căutat să identific pomii şi plăcuţele comemorative. Dar n-am reuşit, din cauza spaţiului destul de vast, lipsei de timp şi mai ales atenţiei îndreptate în alte direcţii. Am identificat totuşi pomul lui Raul Walenberg, între alte celebrităţi.

În Hall of Remembrance, doar plăcile lagărelor de exterminare (pe cele de la Auschwitz-Oswieczim şi Dachau le cunoaştem din alte călătorii) şi o flacără veşnică este de o mare austeritate, lipsită de orice ostentaţie. Rememorăm, de fapt, doar ideea de victimă absurdă, sălbatică, rasială. Mai impresionant, prin punerea în scenă, mi s-a părut, totuşi, Children's Memorial (tot o donaţie americană, Abraham si Edith Spiegel, al căror fiu a fost gazat la Auschwitz): comemorarea celor 500.000 de copii evrei sacrificaţi, victime ale rasismului hitlerist. La intrare, un panou cu puţine fotografii de copii, recuperate. Apoi o încăpere de mari dimensiuni, cu o vastă cupolă pe a cărei boltă licăreau, într-un întuneric total, mii de steluţe. Erau sufletele celor masa-

Ierusalim: oraşul vechi

craţi – se poate spune fără exagerare – bestial. Din nou, sugestia si emoţia sunt mai puternice decât ideea demonstrativă şi întreaga regie a memorialului.

Muzeul ascensiunii antisemitismului şi hitlerismului conţine publicaţii celebre. Văd pentru prima dată coperta, între altele, a lui The International Jew al lui Henry Ford. Mă aşteptam să întâlnesc şi titluri româneşti. Ele n-ar lipsi. Dar nu le–am găsit sau, in orice caz, nu le–am observat. Nici în panourile de fotografii, expuse în ordine istorică şi geografică bine studiată, n–am întâlnit scene româneşti. În schimb, într-o sală unde se face inventarul pe ţări al victimelor Holocaustului, ni se atribuie, justificat, 295.000 de deportaţi şi victime. Greu de contestat cele din Iaşi şi din Basarabia. Dar cele mai multe provin totuşi din Ardealul de Nord, operă a regimului horthyst. Rememorez episodul românesc trist şi prin cartea "Resisting the Storm. Romania, 1940-1947, Memoirs", de Alexandre Safran, Ed. and annoted by Jean Ancel, Ierusalim, Yad Vashem, 1987, pe care mi-o procur la un stand. O epocă bine cunoscută, trăită din plin. Cu două capitole ieşene pe care le cunosc şi mai bine. Un coleg de clasă (Hefter) a pierit în catastrofa vasului Struma.

O foarte scurtă reflexie despre fanatism şi naţionalism, libertate şi democraţie, drep-turile omului şi toleranţă devine inevitabilă. Dar o Constituţie propriu-zisă nu există. Declaraţia de Independenţă a Statului Israel (14 mai 1948) asigură tuturor locuitorilor săi egalitatea deplină în drepturi sociale şi politice, fără discriminări bazate pe religie, rasă sau sex, garantează libertatea cultului, conştiinţei, limbii, educaţiei, culturii. La Nazareth am văzut, de pildă – foarte vizibilă – o firmă: "Arab Association for Human Rights". Iar Nazarethul este în plin teritoriu necontroversat al Statului Israel.

Din această perspectivă, sunt cu atât mai stridente, ca să nu spun odioase, manifestările de fanatism şi intoleranţă. Pe cât de dezgustătoare şi crude sunt atentatele antievreieşti inspirate de Jihad, executate de Hezbollah şi de alte organizaţii palestiniene, la fel de inadmisibile au fost şi atentatele şi asasinatele unor fanatici evrei. Împotriva primului ministru Itzhak Rabin, în primul rând. Locul unde a fost asasinat, în 1995, la Tel Aviv, lângă Primărie, este marcat foarte simplu. În Israel nu se cultivă mania statuilor şi busturilor festiviste, patriotarde şi grandomane. Sau a unor musulmani, în rugăciune, într-o moschee, mitraliaţi acum câţiva ani de un alt evreu exaltat. În sfârşit, tot în legătură cu memorialul Yad Vashem, încă un semn de întrebare: în definitiv, de ce nu şi un memorial naţional sau internaţional al victimelor comunismului? "Cartea neagră a comunismului. Crime, teroare, represiune (tr. rom. Humanitas şi Academia Civică, Bucureşti, 1998, 798 p.) dă bune sugestii şi termeni pe deplin concludenţi de comparaţie.

Toleranţa etnică

Într-o ţară plurietnică, din raţiuni istorice ireversibile, milenare, toleranţa etnică reciprocă devine – dincolo de orice consideraţii ideologice şi legaliste – o necesitate absolută a coexistenţei. În Israel nu există nici o discriminare a palestinienilor sau druzilor. Sunt de altfel şi apăraţi de partide şi organizaţii active. Au deputaţi şi în Knesset. Peste tot am văzut inscripţii în trei alfabete: ebraic, arab şi latin. Are loc un proces destul de lent, dar constant şi tenace, de transformare a comunităţilor de beduini în citadini. Operaţie deloc simplă, întreprinsă în acelaşi spirit de largă toleranţă etnică. Dublat şi de un proces salutar de civilizare.

Din care cauză privesc cu o oarecare îngrijorare politica, nu mai puţin inevitabilă, teritorii contra pace. Ea va duce, în mod firesc, la sacrificarea unor colonişti, implantaţi în teritorii incontestabil palestiniene. Ce se va întâmpla, de pildă, cu cei 400 de colonişti din Hebron? Şi, în general, ce statut va avea această categorie în viitorul stat palestinian? Cu tendinţe evident revanşarde. Că Ierusalimul nu poate fi decât capitala Statului Israel este indiscutabil. Dar, să nu uităm, el este aproape un oraş de frontieră. Betlehemul se află la foarte mică distanţă, doar 10 km., în zona palestiniană, administrată de Arafat. Nu puţini se întreabă azi, şi pe drept cuvânt, dacă politica implantărilor dispersate pe întreg teritoriul Israelului biblic n-a fost utopică. O altă faţă a naţionalismului. Mult mai realist ar fi fost (simplă opinie personală), în această optică, consolidarea noilor localităţi şi cartiere evreieşti din teritoriile sigure. De pildă, la Nazareth, oraşul vechi, în bună parte arab, este echilibrat de un oraş nou, construit pe o colină, integral evreiesc. Primarul, foarte activ şi eficace, este originar din România. În două decenii, el a dublat populaţia noului Nazareth : de la 20.000 la 40.000 de locuitori. Un exemplu foarte pozitiv.

Toleranţa religioasă

Afirm, prin experienţa cea mai directă: în statul actual, libertatea religioasă este desăvârşită. Dacă există uneori conflicte, precum cel recent din Nazareth, el este între… creştinii ce se opun construcţiei unei moschei şi musulmani. Nimic mai mult. Toate religiile sunt active şi foarte prezente: mozaică, musulmană şi creştină, în primul rând. Dar şi altele. Templul central al religiei Baha'i, de pildă, de la Haifa, în mjlocul unui mare parc, contemplat de pe muntele Carmel. De fapt, un mausoleu al întemeietorului noii religii (o "sectă" iraniană), Bab, executat la Tabriz în 1850.

Continuatorul său a fost exilat la Akko, unde există un alt aşezământ Baha'i, cu aspect evident de moschee (cupolă, minaret). Iar dacă se poate vorbi, uneori, de "discriminare", ea este de fapt structurală şi doctrinară. M-a surprins, de pildă, la Zidul Plângerii, separarea totală şi severă dintre bărbaţi şi femei. Sunt despărţiţi printr-un grilaj, în două compartimente riguros delimitate. Incitat de acest spectacol, pătrund în zona feminină, de unde sunt expulzat imediat şi fără menajamente. La Nazareth, lângă marea catedrală catolică a Bunei Vestiri, se află, aproape lipită, o moschee. Coincidenţă sau nu, eram aproape asurziţi, la orele 12, de rugăciunile muezinului, transmise pe bandă, din megafoanele minaretului. Catedrala propriu-zisă, modernă, cu o faţadă de întreprindere industrială, este un adevărat monument de kitsch religios. Aspect interior de hală de producţie cu icoane enorme ale Sf. Fecioare în diferite variante, inclusiv orientale, japoneze, vietnameze, chineze (ultima sculptată, aproape neagră, într-o vitrină). Problema de esenţă – pentru un mediocru spirit critic şi raţionalist – este însă alta.

Toate catedralele, bisericile şi "locurile sfinte" perpetuează tradiţii recunoscute şi consacrate oficial, după cel puţin două-trei secole de la evenimentele biblice. Masiva catedrală aminitită mai sus ar "include" casa sau locul casei Mariei şi a lui Iosif. Biserica Sf. Iosif, tot la Nazareth, datează din 1914, pe ruinele unei construcţii din secolul 12. Ar fi fost ridicată chiar pe locul unde o inscripţie engleză ne informează, în stil cam comercial, că aici s-ar fi aflat Carpentry Shop of Joseph. Îmi vine să comentez discret: *Maybe yes, maybe no.* Peste peştera Naşterii Domnului, la Bethlehem, împărăteasa Elena a ridicat o biserică abia în secolul IV. Coloane cu capitele corintice şi mozaicuri originale. Accesul în peştera propriu-zisă este dificil. Pentru a se preveni noi incendii, ea este tapetată, imprevizibil, cu piele. În mica peşteră din dreapta, locul naşterii propriu-zise este marcat printr-o stea de argint pusă abia în secolul 18. Mormântul Sf. Fecioare este la Ierusalim, sau lângă Efes, cum ni s-a spus, când am trecut, cu câţiva ani în urmă, pe coasta Asiei Mici? Tot acolo, căsuţa reconstituită a Fecioarei Maria, identificată la sfârşitul secolului 19 şi, cu certitudine absolută, mormântul din Efes al Apostolului Ioan. ("Femeie, iată fiul tău", Ioan, 19, 26; pare deci firesc – logic vorbind – ca Maria să–l fi urmat până la moarte). Pe o piatră se păstrează, chiar de două mii de ani, nealterat, sângele Mântuitorului, agonizând pe cruce?

Intrebările sunt deci multe, dar credinţa se înscrie într-o cu totul altă ordine spirituală şi psihologică. De respectat în spiritul toleranţei absolute. Am asistat la un botez baptist (inscripţii şi indicative numeroase) în apa Iordanului, la Yardenit. Ceremonie rituală bine organizată. Zona botezului propriu-zis, în care cobori în trepte, este strict delimitată în apa râului, unde credincioşii intră îmbrăcaţi în robe albe. Fizionomii de rase diferite. Călătorie agreabilă pe Marea Galileei. La catarg, pavilionul românesc, semn de bună organizare turistică. Într-un muzeu, o barcă arhaică, recent descoperită. Ar fi "contemporană" cu primele convertiri ale lui Iisus printre pescarii din această zonă. Regiunea păstrează o solemnitate calmă, discretă, spirituală, în ciuda aglomerării turistice cu preocupări, moravuri şi mentalităţi foarte diferite. Cei opt măslini, foarte bătrâni, din Grădina Ghetsimani, azi în grădina "Bisericii Naţiunilor", ar fi şi ei "contemporani" cu "procesul" şi crucificarea lui Iisus. Şi, fiindcă tot ne aflăm în sfera subiectivităţii, îndrăznesc să-mi afirm întreaga adeziune pentru splendidele mozaicuri şi arabescuri, cu diferite nuanţe de albastru, ale moscheii Omar din Ierusalim. Le consider superioare "Moscheii albastre" de la Istanbul. Simetria, regularitatea, varietatea infinită a combinaţiilor, după o ordine strictă, configurând o structură riguroasă şi, în acelaşi timp, plină de surprize, de modulaţii, corespund spiritului meu iubitor de ordine simplă şi flexibilă.

Modernizare, comerț și... religie

Pentru a mă exprima, încă o dată, foarte simplu şi direct, senzaţia de a călători într-o ţară în plin proces de modernizare este dominantă. Peste tot, arhitectură modernă, blocuri imense, centre comerciale la nivelul celor mai înalte exigenţe occidentale, un sistem de publicitate, reclame şi panouri care ne proiectează în plină ambianţă internaţională de sfârşit de secol. Impresia este cu atât mai vie cu cât o astfel de imagine se suprapune unui mediu evident arheologic, arhaic, adesea sălbatic. Pietros, nisipos, arid. Să circuli pe şosele ultramoderne şi să vezi în dreapta sau în stânga, în plin deşert (nu foarte des, desigur), cămile şi beduini formează un contrast cel puţin "exotic". Privită de sus, de pe înălţimi, de pe muntele Carmel de pildă, de la Haifa, arhitectura religioasă-tradiţională a oraşelor este absorbită de imaginea noilor construcţii urbanistice moderne ce a lăsat mult în urmă "istoria". În orice caz, combinaţia de "clasic" şi "modern" în Israelul actual este decisă în mod hotărâtor în favoarea civilizaţiei moderne. Adesea chiar ultramoderne. Căci noile construcţii sunt sincronizate celor mai recente stiluri arhitectonice occidentale.

Ţară în plină expansiune capitalistă – în treacăt fie spus foarte "scumpă" – care la noi este încă greu de visat, ea nu poate fi decât inevitabil şi extrem de "comercială". Iar din suprapunerea modernităţii peste peisaje biblice apar firme şi reclame de o ironie subtilă. A instala un "Burger King" pe muntele Carmel nu mai poate deci surprinde. M-a amuzat mai ales o firmă de neuitat: "Mount Tabor's Cosmetics". Greu de imaginat că "lumina taborică", "viziunile" şi celelalte ar fi putut avea, în timp, şi astfel de efecte. Peste tot, deci, laicizare intensivă. Şi numele ilustre sunt exploatate comercial. Dar ca să întâlnesc şi un "Café Nordau", drept să spun, nu mă aşteptam. Este vorba, pentru neiniţiaţi, de celebrul publicist Max Nordau, autorul unei cărţi celebre, clasice, dar de "scandal": "Minciunile convenţionale ale civilizaţiei noastre", citită pe vremuri. În Israel, totul devine vandabil, obiect comercial. Totdeauna negociabil în bazare, cartierele populare, pieţele publice. Am făcut personal astfel de experienţe. Între altele, la Jaffo, în bazar, cu mărfuri din toate ţările, unde o pereche de pantofi de sport (fabricaţi în Bermude, în China, greu de precizat) costă, după împrejurări, şi 50, şi 40 de DM. Şi chiar mai puţin. Depinde de "fermitatea" negociatorilor...

Bineînţeles că acest spirit comercial contaminează, şi încă din plin, şi "suvenirurile" religioase. Religia a devenit şi ea un obiect turistic şi un obiect comercial ca oricare altul, exploatat din plin şi, bineînţeles, foarte rentabil. Nu ne aflăm, de altfel, într-un "Pelerinaj 2000"? Se cumpără, pe bază de liste, mirt sfinţit, lumânări de la Sfântul Mormânt, iconiţe, amulete. O "călugăriţă", cu aer mai mult de precupeaţă, şi-a umplut vreo patru sacoşe cu "lucruri sfinte". Vândute ingenios în ţară, ea îşi va scoate nu numai costul călătoriei (deloc neglijabil), dar cu certitudine şi un bun câştig. Dar de ce s-o "condamn" neapărat? Mai toţi turiştii români vorbeau de schimburi valutare, echivalenţe în lei, preţuri, socoteli. Un coleg umbla disperat să schimbe repede o bancnotă de 100$ etc. Cum puteam scăpa necontaminat de această mentalitate ? Dar m-am orientat puţin altfel. În Cana Galileei (azi Cfar Cana) am cumpărat mai multe sticle de vin roşu. În alte locuri, un excelent ulei de măsline. Detalii, bineînţeles, cum nu se poate mai plate, mai prozaice. Turismul, realist evocat, presupune însă şi astfel de momente. În alte locuri, ceramici, bibelouri, un vas sculptat în lemn de măslin etc. Inclusiv pentru cadouri. Am o întreagă colecţie adunată din călătoriile mele.

Legături intelectuale

O desincronizare supărătoare de ultim moment a făcut să nu întâlnesc în Israel pe vechiul meu prieten Leon Volovici. Doar pe soţia sa, foarte atentă dacă mă simt bine. Venit tocmai atunci în ţară să lanseze o ediţie B. Fundoianu, "Judaism şi elenism", pe care a îngrijit-o şi prefaţat-o împreună cu Remus Zăstroiu (Bucureşti, Hasefer, 1999). Am primit-o imediat, unde am reţinut, pe loc, un articol din 1919, "Respect cenzurei", în legătură directă cu preocupările mele actuale. Este un remarcabil istoric al ideilor, inclusiv literare, cu o carte încă neegalată, "Apariţia scriitorului în cultura românească" (Iaşi, 1976). O alta despre "Ideologia naţionalistă şi problema evreiască. Eseu despre formele antisemitismului intelectual în România anilor 30" (Bucureşti, Humanitas, 1995). Am scris, la timpul lor, despre ambele notabile lucrări. Despre ultima, la apariţia primei versiuni engleze (1991). Este, în mod evident, un autor român-israelian, cu dublă cetăţenie (a învăţat cu dificultate şi nu chiar foarte bine ivrit), format într–un mediu intelectual românesc de care nu se desparte: vizite dese în ţară, conferinţe etc. Continuă tradiţia savanţilor iudeo-români inaugurată strălucit de Moses Gaster. Este prietenos, solidar, chiar afectuos. Mi-a dat un telefon de cum m–am reîntors: "Cum ţi-a plăcut"? Acest text pe care i-l voi expedia imediat răspunde – măcar în parte – întrebării sale.

Se observă imediat în Israel – la toţi scriitorii şi intelectualii plecaţi de la noi – două atitudini specifice : o mare solidaritate intelectuală care ar putea da un foarte bun exemplu şi intelectualilor şi scriitorilor români, şi o evidentă nostalgie sentimentală, care uneori mă uimeşte. La hotel mă vizitează cu vizibil ataşament un alt ieşean, devenit şi el profesor la Hebrew University of Jerusalem, fost colaborator în tinereţe (ca şi mine) la publicaţii călinesciene, dr. Yonah David. Suntem de mult în c-respondenţă şi schimburi de cărţi. Afabil, cordial, serviabil. Îmi procură, sosit repede prin poştă, xeroxul copertei "Istoriei literaturii române" de G. Călinescu, apărută în versiunea engleză (cine s-ar fi aşteptat?) la editura lui I. C. Drăgan (Nagard Publishers, 1987), total necunoscută la noi. O "Note on the English Edition" explică obţinerea copyright-ului. Nepătrunse sunt căile Domnului şi ale... naivităţii. Îmi oferă, ca semn al trecerii mele prin Ierusalim, un splendid stilou Parker, pe care este gravat numele meu. Nici un coleg român nu s-a gândit la mine, vreodată, în acest mod. Are bune legături şi cu Doru Radosav, directorul B.C.U. (Biblioteca Centrală Universitară; **nota redacţiei**) Cluj.

Poate şi mai sentimental şi nostalgic, la telefon, Mircea Săucan, notabil scriitor şi cineast, sălbatic cenzurat în ţară, stabilit în Nazareth Illit. Odată mi-a telefonat din Israel. Când am putut, i-am facilitat publicarea unui bun şi edificator articol în "Ramuri". Stăm îndelung şi amical de vorbă, în fiecare seară, din Ierusalim. Suferă efectiv de izolare, de arderea negativului unui film ordonată de Elena C., de multe. O adevarată dramă, într-un fel, a scriitorilor sensibili, ambivalenţi, formaţi într-o altă limbă şi cultură, greu de transplantat într-un cu totul alt context cultural. Mai ales la o anume vârstă...

gura
umorului

Câteva desene de Alex Lazăr, din revista amicilor noştri de la Bucureşti, „Harababura" (un titlu care nouă astăzi ne sună foarte familiar)

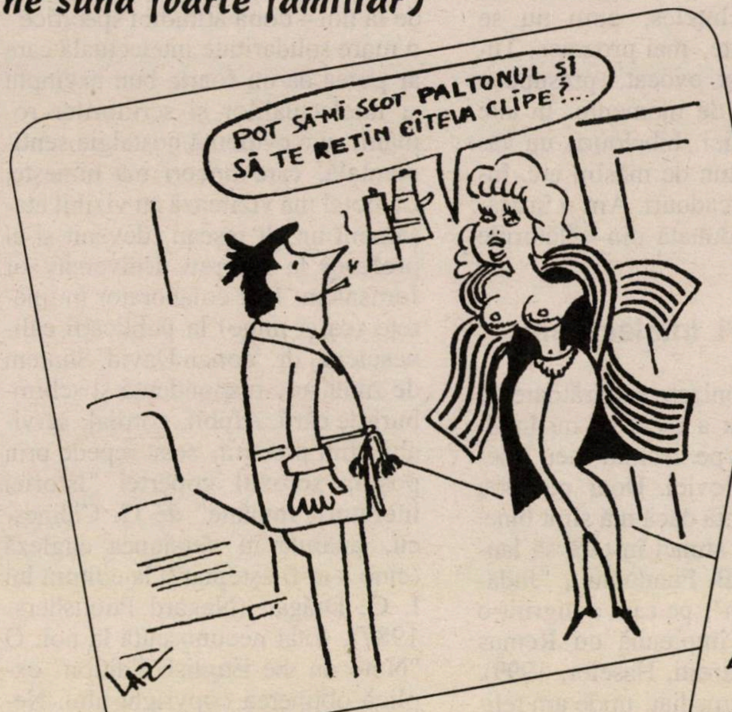
POT SĂ-MI SCOT PALTONUL ŞI SĂ TE REŢIN CÎTEVA CLIPE?...
LAZ

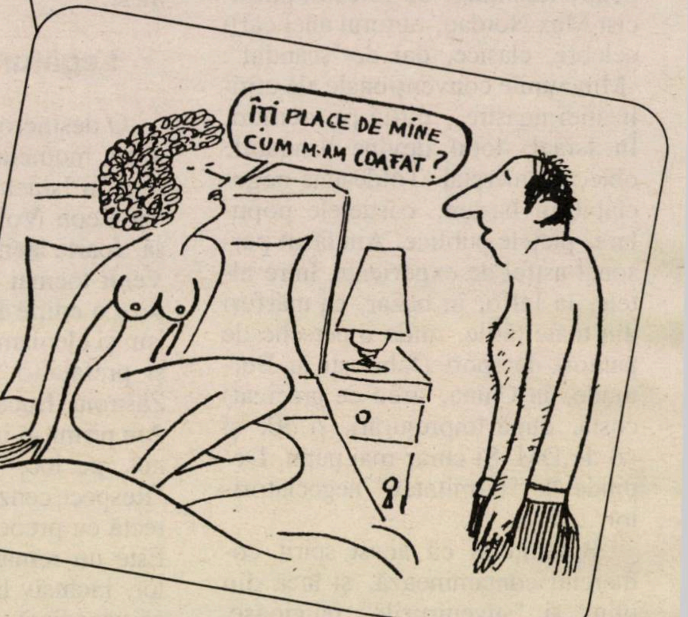
ÎŢI PLACE DE MINE CUM M-AM COAFAT?

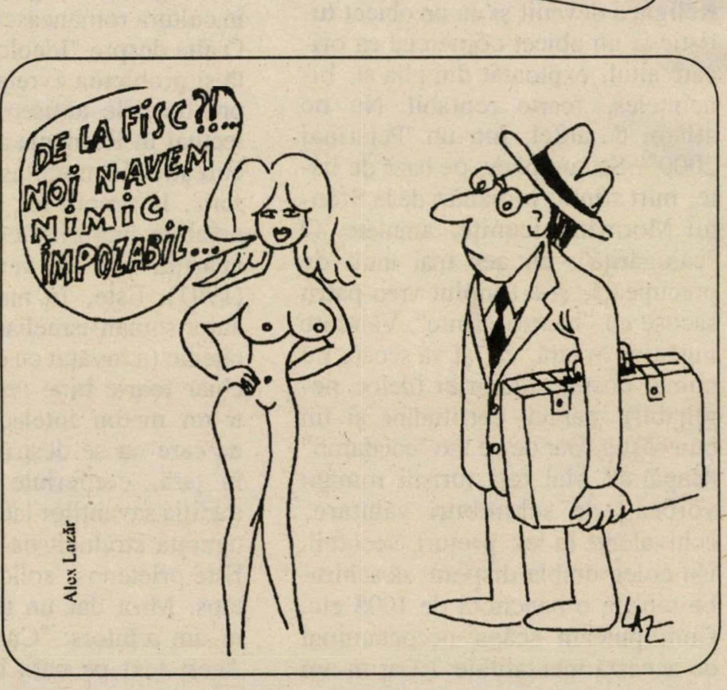
DE LA FISC?!... NOI N-AVEM NIMIC IMPOZABIL...
LAZ

Alex Lazăr

Conducătorii poliţiei bucureştene sunt totalmente năuciţi: ei au descoperit că şeful brigăzii poliţiei rutiere, col. Ion Şoricică, patrona, din biroul său de la Prefectura de pe Calea Victoriei, o reţea de hoţi de automobile de lux. Ei nu şi-au revenit nici azi din şoc şi îşi dau cu pumnii în cap că, având deplină încredere în colonel, nu l-au controlat niciodată să vadă cam cu ce se îndeletniceşte.

De ce vă miraţi, fraţilor? Voi nu ştiaţi, de-acasă, de la părinţi, că atunci când pisica nu-i acasă, şoricică joacă pe masă?

◆

Regia locală *Apa*, din Braşov, care primise un credit de 9 milioane dolari de la BERD (Banca europeană pentru reconstrucţie şi dezvoltare), a cheltuit banii, până la ultimul sfanţ, pe călătoriile "de documentare" în Franţa, Danemarca, Anglia, Germania, Olanda, Austria, ale directorilor firmei.

Faptul a provocat un scandal de zile mari în presă. Şi pe bună dreptate. Dar, în apărarea firmei, noi putem spune că, într-un fel, banii s-au dus acolo unde trebuiau să se ducă: pe apă.

G. IOSUB

La 17 ani eram îndrăgostită de Stolper și ca să-mi alung timiditatea îi recitam poezii

- **Mama mea, Dina Koenig, a fost adusă să joace la Bucureşti de Ion Pribeagu**
- **Teama mea era să nu-mi fac de ruşine părinţii...**
- **Înainte de a judeca pe cineva să cauţi să-l înţelegi**
- **Detest snobismul şi aroganţa**
- **Îmi place să împletesc covoare**
- **Mă sperie tehnicizarea**

Lya Koenig, fiica marilor actori Dina Koenig şi Iosef Kamen, a debutat în România la T.E.S (Teatrul Evreiesc de Stat) unde a interpretat numeroase roluri din repertoriul evreiesc precum şi din repertoriul clasic universal şi modern; a jucat, de asemenea, în diferite spectacole de estradă. Stabilită în Israel în 1961, a devenit imediat una din remarcabilele artiste ale teatrului israelian. De două ori laureată a Premiului Israel, ea este denumită marea doamnă a teatrului naţional "Habima".

Prinsă într-o activitate intensă, am izbutit cu greu să-i iau un interviu, dar după o lună de străduinţe am abordat-o, între două repetiţii, în cafeneaua Habima.

G. Iosub: *Faceţi parte dintr-o familie de artişti. Când v-aţi hotărât să alegeţi şi dumneavoastră această profesiune?*

Lya Koenig: Într-adevăr provin dintr-o casă de actori. Dar nu asta mi-a determinat profesia. Aveam doar 17 ani când l-am cunoscut pe viitorul meu soţ, Herşolă (Zwi) Stolper, de care m-am îndrăgostit.

Plimbându-mă cu el pe la Şosea, prin Herăstrău, eu, ca să-mi ascund timiditatea, îi recitam poezii. "Ştii că ai talent? Ai putea face teatru!" mi-a spus el. Şi îndemnată astfel de iubitul meu, am venit acasă cu "bomba" "Vreau să joc şi eu!" Bineînţeles că ai mei şi-au dat seama imediat cine mi-a băgat această idee în cap. Ei nu aveau nimic împotrivă. Teama lor, de altfel şi a mea, a fost ca abordând această profesie să nu devin o mediocritate, să-mi fac de ruşine părinţii...

G. I.: *Pe mama dumneavoastră am văzut-o de nenumărate ori la T.E.S şi, în special, nu pot uita memorabilul rol ce l-a avut în "Mutter Courage", superior celui ce l-am urmărit în chiar casa lui Brecht. Vorbiţi-mi, vă rog de părinţii dumneavoastră* .

L. K.: Mama mea, născută în Polonia, a fost adusă la Bucureşti de către Ion Pribeagu ca să joace într-un spectacol de revistă scris de el. Tatăl meu, Iosef Kamen, a debutat şi el în Polonia ca un "copil minune"; dar părinţii mei s-au cunoscut în România. Aveam numai 8 ani când tata a încetat din viaţă. Mama mea s-a recăsătorit mai târziu cu Isac Havis, şi el un mare actor, care m-a crescut.

G. I.: *Ce influenţă a avut mama asupra carierei dumneavoastră ?*

L. K.: Eu am avut pentru ea, atât ca actriţă cât şi ca om, o mare stimă şi consideraţie. După spectacolul meu de debut ea m-a invitat la o discuţie. Eram sigură că-mi va spune cuvinte de laudă, deoarece eram convinsă, ca orice actor tânăr, că am realizat bine rolul. Când colo, ea mi-a spus: "Dacă n-ai să fii sinceră faţă de personaj, dacă n-ai să înţelegi personajul ce-l reprezinţi, n-ai să reuşeşti ca publicul să te creadă." Aceasta a fost o discuţie crucială. Mama mea a fost cea care mi-a arătat în ce constă profesia de actor, m-a învăţat cum trebuie să studiez un rol, m-a prevenit să nu mi se urce succesul la cap, să fiu pregătită şi pentru căderi, să primesc fără supărare critica şi să întreţin bune relaţii cu colegii.

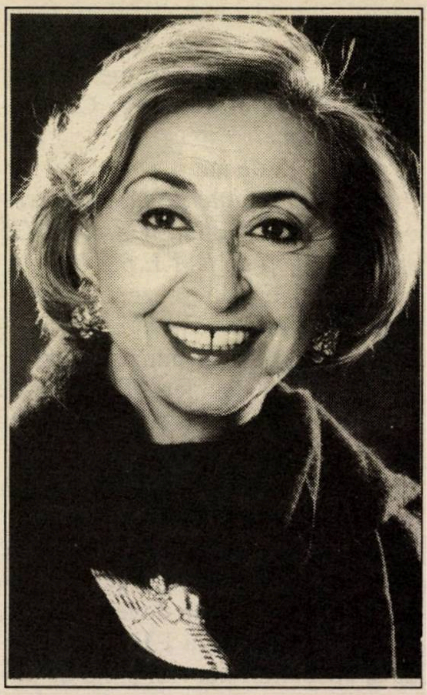

De la Mica Domnişoară la Marea Doamnă

G. I.: *Am avut şi ocazia să cunosc şi talentul tatălui dumneavoastră Iosef Kamen. Aveam 17 ani când el a poposit la Iaşi, unde a dat un recital. Stătea singur pe scenă, la o masă (avea un picior amputat) dar a electrizat întreaga sală citind şi recitind din Bialik, Manger, Şalom Aş, Şalom Alehem şi alţii. Desigur că aţi moştenit şi de la el ceva?*

L. K.: Era un om de mare umor. Am luat şi eu puţin de la el. Cât despre talentul artistic, l-am moştenit de la ambii părinţi.

G. I.: *Aţi debutat în România la T.E.S., unde v-am urmărit în multe spectacole. Şi acum îmi stăruie în memorie excepţionalul joc al dumneavoastră din "Jurnalul Anei Frank". Am văzut acest rol interpretat pe diverse scene din România şi stră-*

nătate, am vizionat şi filmul făcut după acest scenariu. Cred că nimeni nu a realizat o asemenea Ana Frank ca dumneavoastră. Câţi ani aveaţi atunci?

L. K.: 25 de ani...

G. I.: *Şi aţi interpretat cu succes o fetiţă de 13 ani... Uimitor! Ce amintiri aveţi de la T.E.S.?*

L. K.: T.E.S a reprezentat pentru mine baza profesiei mele. Am avut acolo colegi actori buni şi regizori excelenţi, ca Seckler, Teodorescu care mi-a devenit profesor. Nu existau valori mari şi valori mici. Eram tineri şi făceam de toate. Jucam în drame şi comedii dar şi în spectacole de revistă scrise de I. Flavius, I. Berg, H. Stolper şi Moişe Bălan. Aşa am devenit actori compleţi. Veneau la T.E.S să ne vadă şi spectatori neevrei şi nu de puţine ori se aflau în sală colegi de la alte teatre, ca Lucia Sturza Bulandra, Talianu, Beligan etc.

G. I.: *Ce amintiri aveţi în general din România?*

L. K.: Amintiri am multe. Acolo am învăţat, am iubit şi m-am măritat. În România mi-am început cariera artistică. Din punct de vedere cultural era o atmosferă bună. Teatrul românesc, cu actori renumiţi şi regizori de valoare, era apreciat în Europa. Existau într-adevăr lipsuri materiale, oamenii o duceau greu, dar se citea mult, sălile de spectacol erau pline, lumea mergea la concerte etc.

G. I.: *V-aţi stabilit în Israel în 1961. Unde şi când aţi debutat?*

L. K.: Când am plecat din România, mama mea m-a sfătuit: "Principalul e să înveţi bine limba ebraică, deoarece va trebui să joci în limba ţării tale." Am ascultat-o şi cum prind uşor limbile străine, în scurt timp am debutat direct la "Habima", interpretând un rol mic din piesa lui Brecht "D-l Puntila şi sluga sa Matti". Dar piesa care mi-a dat posibilitatea să mă afirm a fost "Geneza".

G. I.: *Nu de mult destinul v-a despărţit de regretatul dumneavoastră soţ Zwi Stolper.*

L. K.: Am fost împreună aproape 50 de ani. A dispărut cu puţin înainte de a ne sărbători nunta de aur... Ne-a apropiat dragostea, profesia şi aprecierea unul faţă de celălalt. Exista între noi multă înţelegere şi prietenie.

G. I.: *Ce calitate apreciaţi în principal la oameni?*

L. K.: Înţelegerea celuilalt. Înainte de a judeca pe cineva să cauţi să-l înţelegi. Să te pui tu în postura lui.

G. I.: *Şi ce detestaţi mai mult?*

L. K.: Snobismul, sfidarea, aroganţa celor plini de ei.

G. I.: *Aţi colindat lumea. Unde v-aţi simţit mai bine?*

L. K.: În America de Sud. Iubesc mult căldura oamenilor latino-americani, care se răsfrânge şi asupra evreilor ce locuiesc acolo.

G. I.: *Dacă nu aţi fi îmbrăţişat cariera artistică, ce altă profesie v-ar fi plăcut să exercitaţi?*

L. K.: Studierea limbilor străine. Şi aşa cunosc şapte limbi. Aş fi putut să fiu o bună traducătoare de literatură.

G. I.: *Aveţi vreun hobby?*

L. K.: Împletesc covoare, mai ales după picturile lui Miró, la care ţin foarte mult. Pentru mine a crea covoare este o relaxare, după încordarea de pe scenă.

G. I.: *Aveţi vreo culoare preferată?*

L. K.: Da, culoarea verde şi în combinaţie cu albastru şi negru.

G. I.: *Iubiţi animalele?*

L. K.: Îndeosebi câinii. Am avut unul care a trăit 17 ani şi am fost foarte tristă când a murit. Acum am o căţea, un pudel, pe care l-am botezat "Chichita", în amintirea călătoriilor mele în America de Sud.

G. I.: *În încheiere, ce gânduri vă frământă acum, la cumpăna dintre milenii?*

L. K.: Urmăresc evenimentele grave ce se petrec în Israel şi în lume dar sper că ele vor fi depăşite mai devreme sau mai târziu... Dar ce mă sperie este tehnicizarea. Se inventează mereu lucruri care uşurează munca oamenilor, dar mi-e teamă să nu-i prefacă şi pe oameni în nişte roboţi. Speranţa mea e că a început să se întrevadă în literatură, muzică, teatru, cinema un val de romantism, care ar putea salva sufletele oamenilor.

Editura MINIMUM prezintă
o nouă carte de I. SCHECHTER

Bilete în Zidul Plîngerii

O privire cu lupa şi una cu microscopul asupra realităţilor israeliene şi străine. Instantanee, portrete, amintiri, comentate cu zâmbet şi rictus.

TOATĂ LUMEA DE AZI ÎNTR-O CARTE!

Comenzi la autor,
Str. Zamenhof 15, Tel Aviv
Preţul plus expediţia – 20 şekeli

Premiul Rudich 2000

Evenimentul cultural nr. 1 al momentului l-a constituit festivitatea de decernare a Premiului M. Rudich pe anul 2000.

Sponsorizat de familia cunoscutului poet şi publicist, premiul este acordat, o dată la trei ani, de Centrul de studiu al istoriei şi culturii evreilor din România, din cadrul Institutului Dinur de istorie a evreilor din Estul Europei (Universitatea din Ierusalim).

Anul acesta, juriul format din prof. Moshe Idel, prof. Aharon Keidar şi dr. Leon Volovici a hotărât să confere premiul lui Al. Mirodan, pentru *"Dicţionarul neconvenţional..."* şi întreaga operă, precum şi tânărului istoric Ron Vacs, pentru lucrarea "Căile de răspândire a hasidismului în Moldova şi Ucraina". Amintim că Vacs, profesor la un liceu din capitală, nu face parte din *trib*, dar s-a apropiat de trecutul hasidismului românesc prin contactul cu hasidim-ii din Moldova.

La festivitate – organizată de d–na Ditza Goshen, secretara şi animatoarea neobosită a Centrului Dinur – a participat o numeroasă asistenţă, între care persoane pe care nu le întâlneşti adesea la manifestări româneşti, ca prof. Shlomo Avineri, fost director general la Ministerul de Externe, ambasadorul Eliezer Palmor ş.a. În primele rânduri ale sălii s-au aflau dr. Reuven (Inu) Rudich, fiul poetului, cu soţia şi cele două fiice, veniţi anume din Statele Unite pentru a lua parte la această seară, onorând şi în felul acesta memoria lui M. Rudich. De altfel, premiile au fost înmânate noilor laureaţi de către nepoatele poetului.

Prof. Moshe Idel a prezentat concluziile juriului, istoricul literar Leon Volovici a vorbit despre opera lui Al. Mirodan, Ron Vacs a vorbit despre cercetările sale, făcând o incursiune interesantă în istoria hasidismului din România.

Dar premiantul nr. 1 al serii a fost memoria lui M. Rudich, evocată şi cinstită de toţi vorbitorii. Criticul Iosef Eugen Campus a spus între altele:

«M. Rudich era un sionist consecvent şi un om modest.

L-am apreciat întotdeauna pentru această calitate a lui: modestia. Calitate rară. Oameni modeşti – în special în rândurile scriitorilor – sunt puţini. Tocmai de aceea se cuvinte să-i preţuim şi să-i cinstim.

În poezia sa, Rudich este un fel de bard naţional, un bard al sionismului. Poezia lui a găsit o largă preţuire: a fost încununat şi cu Premiul Sion al Asociaţiei Scriitorilor.

Poetul se realizează artistic atunci când adoptă stilul direct, simplu, familiar, ca în "Kadiş". Simplitatea artistică dă putere de convingere şi unor poezii cu caracter intim, precum "Ning negre văpăi" sau unor poezii în stil popular, precum "Ştiu o poartă" sau "Cântec ţigănesc".

Rudich a fost un om şi un prieten minunat. Neclintit în convingerile sale. Modest, dar mândru că, în calitatea sa de sionist, a înţeles, mai devreme decât alţii, că singurul drum sănătos pentru poporul evreu este întoarcerea în patria străbună, nu ideologia universalistă comunistă şi nici o imposibilă asimilare completă.

Era fericit că istoria contemporană i-a confirmat concret credinţa nezdruncinată în sionism. Era fericit că avem în sfârşit un stat al nostru, că trăieşte în Medinat Israel. Dar voia ca israelismul să nu fie rupt de trecut, să constituie o continuare firească a acestuia. (...)

M. Rudich era, ca gazetar, un polemist de temut, cu o argumentaţie strânsă, convingătoare prin seriozitate şi bună credinţă. Ştia să folosească, la nevoie, şi biciul şfichiuitor al pamfletarului. (...) Nu arareori simţi, printre rândurile gazetarului, prezenţa poetului Rudich. Articolele politice se transformă astfel în portrete satirice, maxime memorabile, peisaje colorate.»

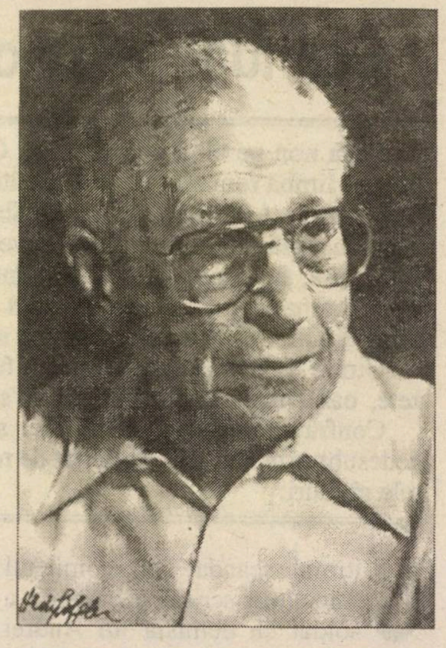

M. Rudich (Foto: Hedy Löffler)

Mulţumind pentru premiu, Al. Mirodan a ţinut să sublinieze:

"Acest premiu mă onorează şi mă emoţionează în chip deosebit.

Mă onorează fiindcă pentru mine poetul şi publicistul M. Rudich reprezintă unul din cele mai strălucite condeie din lumea scrisului de limbă română din Israel, şi nu numai din Israel.

Mă emoţionează fiindcă între fiinţa lui M. Rudich şi *"Dicţionarul neconvenţional..."* a existat o legătură strânsă, vie, de zi cu zi, care n-a luat sfârşit decât o dată cu moartea scriitorului.

Îi mulţumesc lui M. Rudich că a existat.

Iar dumneavoastră, încă o dată, vă mulţumesc pentru acest preţios premiu, precum şi pentru că, prin activitatea dumneavoastră, păstraţi mereu aprinsă lumina de pe mormântul poetului.»

Rep.

Scandal la Asociația scriitorilor

Ceva nou pe ulița noastră? Da. Criză de conducere la Asociația scriitorilor de limbă română! Se știa de câtăva vreme că între prof. Andrei Strihan, președintele Asociației, și poetul Sh. Carmel, secretarul acesteia, a trecut o pisică neagră. Dar nimeni nu prevedea un deznodământ… fatal. Luna trecută, însă, în urma unui incident între cei doi, cunoscutul estetician și cronicar dramatic și-a dat demisia din funcția de președinte. Toate stăruințele celor din jur de a-l face pe Strihan să revină asupra demisiei au dat greș.

Uimiți de această criză, care a fost anunțată sec, în trei rânduri prin gazete, oamenii s-au întrebat: dar ce s-a întâmplat cu adevărat?

Confratele nostru I. Schechter se numără printre cei care cunosc bine dedesubturile afacerii. Solicitat de redacția noastră, el ne-a trimis următoarele rânduri:

Ultimul scandal din comitetul Asociației scriitorilor (care s-a soldat cu demisia lui Andrei Strihan) a fost din cauză că Shaul Carmel a încercat să împiedice invitarea a două persoane la seara literară închinată cărții lui Itzhak Artzi. S-a țipat la el că "nu-i un procedeu democratic", că oricine are dreptul să ia parte la o seară literară – de parcă o asemenea seară, care trebuie să fie selectă, ar fi o prăvălie la care au acces toți clienții, inclusiv cei ce-l detestă pe negustor.

Carmel nu a greșit. El a înțeles bine cererea mea de a nu fi invitate cele două persoane. La acea seară literară urma ca și eu să iau cuvântul și de aceea mi-am exprimat părerea că nu trebuie invitate două persoane care au încercat să lovească, indirect, în lumea scriitoricească.

Mai precis, este vorba de d-nii Marcus și Varga, care s-au pretat să facă apel la public să nu cumpere ziarul "Ultima oră". Dar acest ziar este SINGURUL care îi publică pe membrii Asociației scriitorilor. De la prima apariție a "Ultimei ore" scriitorii au făcut cerc în jurul ei și de atunci nu publică un rând în altă parte – cu unica excepție a "Minimum"-ului.

Păi dacă spui lumii să nu cumpere "Ultima oră", nu înseamnă s-o privezi de lectura scrierilor scriitorilor? Cred că prietenul Strihan, el însuși colaborator permanent NUMAI al "Ultimei ore", este de acord că două persoane care nu au nimic comun cu literatura, ba mai și lovesc în scriitori, nu trebuie invitate la o festivitate scriitoricească.

Shaul Carmel a încercat să oprească cele două invitații. Din păcate, nu a reușit. Din demnitate, din respect pentru scriitori, eu am refuzat să vin la acea seară unde erau cei doi dușmani ai scriitorilor.

Itzhak Artzi, președintele de onoare al"Ultimei ore", m-a înțeles și nu s-a supărat pe mine. M-au înțeles și alți scriitori. Cu toții avem de apărat un ziar care polarizează în jurul său toată intelectualitatea românească din Israel, absolut toată.

După demisie, aflând că membrii comitetului se întrunesc pentru a soluționa criza, dramaturgul Yona Atlas a trimis celor în cauză un fax cu următorul conținut:

Stimați prieteni,

Cu surprindere și părere de rău am aflat din ziare de demisia lui Andrei Strihan din funcția de președinte al asociației. Consider plecarea lui Strihan din fruntea organizației noastre ca o pierdere serioasă și cred că cele câteva cuvinte ("neînțelegeri în conducere") nu sunt suficiente pentru a justifica o asemenea hotărâre. Strihan este obligat să explice celor ce l-au ales motivele reale care l-au determinat să demisioneze, și doar aceștia (și nu doar un număr restrâns de membri din comitet) pot aproba această demisie. Ca atare, consider că întrucât Andrei Strihan a fost ales de majoritatea membrilor asociației în acest post, numai adunarea generală îl poate desărcina din funcția de președinte.

Totodată, în cazul în care Strihan nu revine asupra demisiei, ținând seama de gravitatea situației, solicit organizarea de alegeri anticipate.

Cu stimă,
Yona Atlas

***P. S.** Deoarece la ultimele sesiuni de alegeri s-a hotărât alegerea președintelui și secretarului de către adunarea generală (și nu de către comitet), am solicitat cele de mai sus.*

Y. A.

Solicitarea lui Atlas n-a avut ecou. Comitetul a hotărât să aleagă ca președinte pe dramaturgul și eseistul N. Horodniceanu (fostul vicepreședinte), iar ca vicepreședinte pe prozatoarea Mariana Juster. În ambele cazuri avem de-a face cu condeie de bună calitate și remarcabilă ținută. Dar, dacă alegerea Marianei Juster este valabilă din punct de vedere regulamentar, președintele – așa cum atrage atenția Atlas în faxul său – trebuie ales de Adunarea Generală. Ceea ce face ca o dată cu terminarea crizei, să se aprindă alta: de ce a refuzat comitetul să convoace Adunarea Generală?

●

Întrebat de un gazetar american la Geneva, de unde are șapca aceea originală pe care o poartă mereu pe cap, președintele Siriei, Hafez Assad, a răspuns vesel:

– Mi-a dat-o poporul, cadou. Mai bine i-ar fi dat papucii.

SE ZVONEŞTE CĂ...

...scriitorul şi senatorul **Radu F. (Feldman) Alexandru,** care a demisionat din Partidul Democrat, şi-a jurat să obţină capul lui Petre Roman, şeful partdului şi actualul ministru de externe al României. După ce ceruse plecarea lui Roman de la conducerea partidului, Radu Fe (aşa cum îi spun intimii) a cerut demiterea cunoscutului lider din funcţia de ministru.

...Dr. Michael Cernea, sociolog la Banca Mondială din Washington, nu este numai un vechi cunoscător şi colecţionar de obiecte din categoria *Judaica,* făurite în România, ci şi posesorul uneia dintre cele mai importante colecţii de *Judaica* de provenienţă... yemenită; omul le-a achiziţionat în şukurile din Sanaa, de-a lungul călătoriilor făcute de el în capitala Yemenului.

...scriitorul Iordan Chimet (românul care – cum arătasem nu de mult în paginile revistei – a fost luat toată viaţa, ca şi criticul Geo Şerban, drept evreu) pregăteşte o carte despre polemica izbucnită în România şi în alte locuri à propos de manifestările antisemite din presa literară democrată ("România literară" ş.a.) de la Bucureşti.

...omul de afaceri Shimon Naor, care a fost eliberat condiţionat din închisoare în România, pe motiv că în timpul detenţiunii a suferit un preinfarct, a reuşit să ajungă în Israel, unde s-a internat într-un spital. Naor – acuzat de contrabandă de arme şi arestat la 29 august 1999 – a cerut prin avocaţii săi să fie citat şi judecat în Israel, dar Tribunalul din Bucureşti a refuzat cererea, somându-l pe inculpat să se întoarcă în România pentru a se prezenta în faţa instanţei de la Bucureşti.

...C. V. Tudor, senator şi directorul publicaţiei "România Mare", intenţionează să viziteze Israelul, în cadrul unui grup de parlamentari români care va efectua un pelerinaj la locurile sfinte.

..."cota" actriţei **Maia Morgenstern** a crescut într-atâta în ultima vreme încât cel puţin trei impresari de la noi s-au bătut pentru a obţine venirea ei în Israel pentru un turneu cu spectacolul "Astă seară Lola Blau"; numele învingătorului nu este cunoscut nici până la ora de faţă.

... Sorin Cunea, fostul redactor de la "Europa liberă", este ferm decis să recupereze de la Televiziunea română dolarii pe care i-a cheltuit cu deplasarea sa la Bucureşti. Cunea a fost invitat să participe la o emisiune televizată, în direct, despre "Europa liberă în zilele Revoluţiei din 1989" şi s-a trezit pe platoul televiziunii marginalizat şi "împins afară din cadru" de alţi vorbitori. El se consideră astfel şi... şi cu banii luaţi.

ISRATON LTD.
INSTITUTUL DE REABILITARE A AUZULUI
TEL AVIV, str. Ben Iehuda 39
Tel. 03-5172910 – 5107317
SUB CONDUCEREA DOMNULUI
MICHAEL SHARON
APARATE AUDITIVE INVIZIBILE ASCUNSE ÎN URECHE
❖ Consult şi îndrumare fără plată
❖ Baterii de lungă durată
❖ Laborator de reparaţii
❖ Preţuri speciale pentru pensionari şi membri Kupat Holim
Vorbim şi româneşte
NOU - EXCLUSIV!
„Natura", cel mai bun aparat digital din lume (ISRATON)

ETC... ETC...

••• Ce ştim noi, de fapt, despre Marcel Iancu? Ştim că a fost un mare pictor, unul dintre cei mai de seamă ai veacului trecut. Ştim că, împreună cu poetul Tristan Tzara şi alţi *băieţi* din occident, a întemeiat, în 1914, mişcarea artistică Dada. Ştim că a fost un arhitect de mâna întâi, în Bucureştiul anilor '30-'40, lăsând câteva blocuri stil "cubist" care stârnesc şi astăzi admiraţia specialiştilor. Ştim că, venit în *Eretz,* a fost un animator extraordinar de viaţă culturală israeliană, înfiinţând celebrul sat al artiştilor plastici de la Ein Hod. Dar despre legăturile sale cu teatrul, ca să fim drepţi, nu prea ştim mare lucru. Voind să risipească această ignoranţă, Muzeul Ianco-Dada de la Ein Hod a organizat nu de mult o expoziţie intitulată "Aventură în lumea teatrului". Expoziţia, care se bucură de succes, prilejuind cronici entuziaste în întreaga presă de la noi, prezintă decorurile şi costumele create de Iancu pentru diverse spectacole (mai precis, nouă la număr) între anii 1946-1955, la Habima, Cameri, Ohel şi alte teatre.

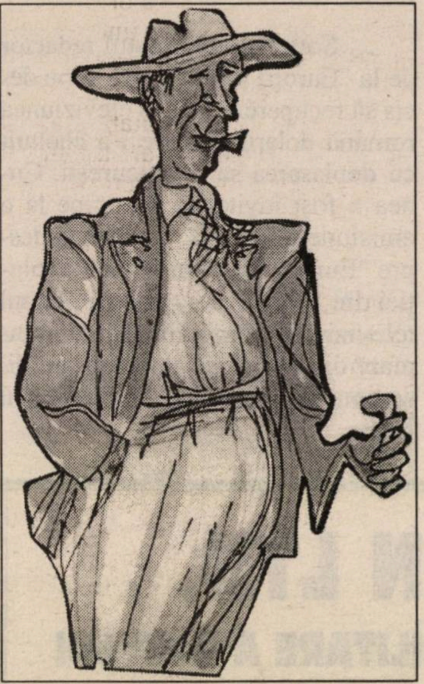

Schiţă de costum pentru piesa "Jacobowski şi colonelul" (1947)

••• A revenit pe scena socială a alialei avocatul Alexandru Costin, din Tel Aviv. Fost conducător al lojii francmasonice "Ha-Shahar", av. Costin a fost eroul unui proces care s-a încheiat prin condamnarea cunoscutului slujitor al baroului la câţiva ani de închisoare pentru escrocarea unor clienţi din străinătate. După eliberare, av. Costin şi-a reluat activitatea, iar de curând a primit o funcţie importantă în cadrul lojii: "Maestru de banchete".

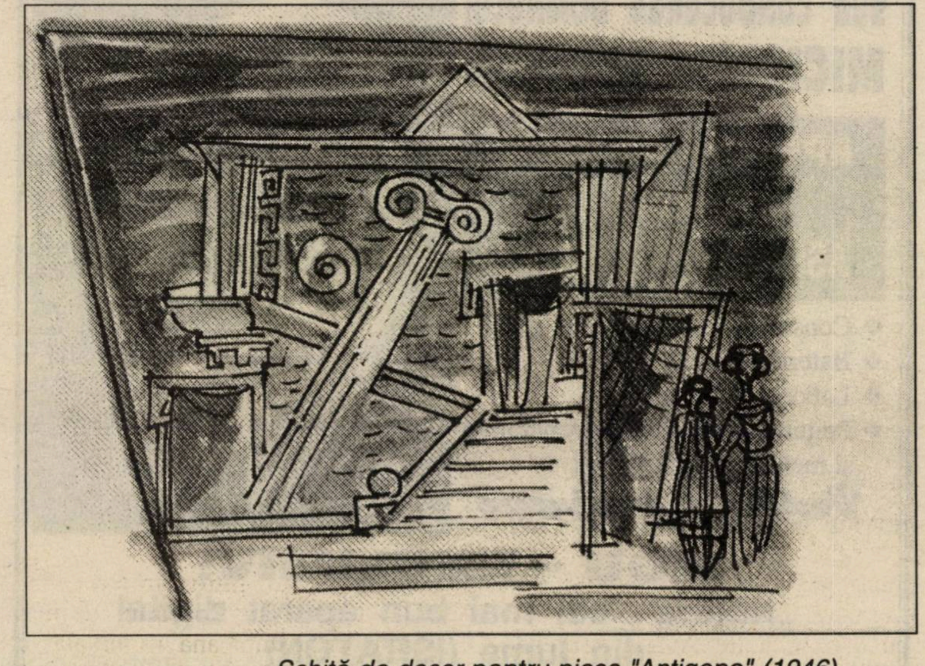

Schiţă de decor pentru piesa "Antigona" (1946)

••• Un grup de cetăţeni din alia ne roagă să amintim despre activitatea prodigioasă, întinsă pe ani şi decenii, a dirijorului Izu Gott. Acesta a condus corurile Comunităţii de la Iaşi, Bucureşti, iar mai nou şi pe cel de la Brăila. «Actualmente», citim în scrisoare, «domnul Gott activează în continuare în România, unde caută să-i înveţe pe tinerii din coruri ce înseamnă să fii evreu în cel mai frumos înţeles al cuvântului. Domnul Gott are dublă cetăţenie, fiind şi israelian, şi de aceea v-am propune ca, pe lângă alţi distinşi evrei din România, să fie şi dânsul recomandat în revista dvs.».

Îl recomandăm. Cu plăcere. Adică intrăm şi noi în corul celor ce îl elogiază – pe drept cuvânt – pe excelentul dirijor.

••• Mihail Sebastian n-a fost căsătorit şi n-a avut copii. A avut însă nepoţi, de la cei doi fraţi ai săi, stabiliţi, unul înainte de război, celălalt după, în Franţa. Aflăm că recent, în editura "Gallimard" din Paris a apărut un roman intitulat "M şi M" de Michèle Hechter (pe scriitor îl chema, de-acasă, Iosif Hechter), fiica doctorului Hechter, fratele mai mare al lui Sebastian. Subiectul cărţii: o fată, respectiv autoarea, descoperă scrierile unchiului ei, un anumit Mihail Sebastian, şi se descoperă în ele. Când vom intra în posesia volumului, vă vom pune la curent cu amănuntele din pagini.

••• Actriţa Maia Morgenstern nu face plăcere numai spectatorilor, când aceştia au prilejul să o vadă pe scenă, ci şi, uneori, provoacă mari emoţii prin simpla rostire a unui nume. Este ceea ce a constatat cunoscutul eseist Al. Paleologu în seara când, ca la "Oscar", aştepta în sala Ateneului Român, împreună cu alţi patru *nominalizaţi,* să se anunţe cine este câştigătorul Premiului de Excelenţă (în valoare de 50.000 de dolari) acordat pe anul acesta personalităţii care s-a impus întâi şi-ntâi prin creaţia sa pe tărâm cultural. «Ceea ce mie mi-a făcut o plăcere uriaşă, după ce am suportat izbitura teribilă când mi s-a pronunţat numele, a fost contextul în care s-a produs. A fost chemată o doamnă care, precum în turnirele de odinioară, a trebuit să-l recompenseze pe învingător. Şi această doamnă a fost Maia Morgenstern, o fiinţă excepţională din toate punctele de vedere, care m-a ajutat să urc cele cinci trepte. Apoi am fost supus unei încercări extraordinar de dure, anume să stau în picioare şi să contemplu o sală care m-a aplaudat un timp insuportabil de minute.»

••• Ni s-a spus că va avea loc în 1997. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în 1998. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în 1999. Acum ni se spune că va avea loc în 2000. Poate. Până una-alta, constatăm, de la un veac la altul, că mult aşteptatul Congres al HOR se lasă greu (iar greu e puţin spus). În consecinţă, aşa cum v-aţi lămurit din numerele apărute în secolul trecut, am hotărât să oferim celor de pe strada Alexandru Ianai din Tel Aviv o cantitate sporită de stimulent. E vorba, cum se vede, de nişte ardei iuţi. Îi introducem (în pagină) cu speranţa că legumele vor produce efectul scontat.

••• Şi fiindcă pomenisem de vestitul congres al vestitului HOR, iată una (încă una!) a lui Schechter, din pagina sa de umor "Lama", din "Ultima oră":

«La aeroport, printre cei care l–au întâmpinat pe Papa era şi Menahem Ariav, venit în calitate de primar la Natzeret Illit. Când l-a văzut, Papa s-a mirat şi i-a spus:

– Drept să spun, mă aşteptam să-l văd aici pe Zeev Schwartz şi nu pe dumneata. Am citit în "Minimum" că el te va înlocui în funcţia de preşedinte la HOR.»

••• În vreme ce tipăritura cu pretenţii "Izvoare" ne anunţă săptămânal, de vreo jumătate de an, că numărul "la zi" este sub tipar şi apare acuşi-acuşi, "Pro şi Contra" lui Mircea Gorun iese trimestrial pe piaţă cu regularitate de ceasornic (numărul 28/2000 a apărut înainte de Pesah, bogat, ca de-obicei, în versuri, proză şi eseu), "Punctul" soţilor Mariana şi Solo Juster aşijderea, iar buletinul năzdrăvan al internetistului Uly Friedberg-Vălureanu, numit de el "Bună dimineaţa, Haifa!" iar de noi "Agenţia Ulypress", transmite de două-trei ori pe săptămână, de parcă la alcătuirea şi răspândirea lui n-ar lucra o singură persoană, mare şi nici măcar lată (omul are siluetă de Beligan sau Eugen Campus), ci minimum zece redactori cu normă întreagă şi Bituah Leumi. Câteva ştiri din buletin, poposite pe masa noastră redacţională: ■ Reuniunea Cercului Cultural Haifa a prilejuit pentru prima dată întâlnirea cu un membru al Knessetului, respectiv cu d-na Colette Avital, reprezentantă a formaţiei "Un singur Israel". Musafira s-a referit la activitatea "lobby-ului românesc" din Parlament (deputaţii din Knesset născuţi în România) şi la acţiuni pe care urmează să le întreprindă, între care extinderea colaborării culturale cu Institutul Yad Vashem, instituirea unei Zile culturale a originarilor din România, căutarea unor modalităţi de sprijinire a diverselor activităţi ale organizaţiilor celor născuţi în România. Deputata a arătat că sprijin financiar ar trebui să acorde unor astfel de activităţi organizaţia HOR, care primeşte subvenţii în acest scop de la Sohnut. ■ Volumul de amintiri "Pe malul dispariţiei", scris în ebraică de doamna Herman Mania din Haifa, este recomandat pentru lectură elevilor de către Ministerul Învăţământului. Autoarea povesteşte despre suferinţele familiei ei în lagărele din Transnistria, unde au fost deportaţi în anul 1941, când ea avea şapte ani. Ea scrie între altele despre mersul pe jos, în coloană, spre lagăre, timp de circa patru luni, perioadă în care mulţi au murit de foame, de boli şi de frig. Mama ei, gravidă, a născut pe drum un copil mort. D-na Mania a emigrat în Israel în 1951. ■ Vizitând paginile din Internet dedicate membrilor Knessetului am găsit şi prezentarea lui Zwi Hendel, membru al Parlamentului, care a luat cuvântul la recenta reuniune comemorativă Struma. Dl. Hendel a intrat prima oară în Knesset în 1996, pe lista Partidului Naţional Religios, iar la ultimele alegeri pe lista Haiahadut Haleumit. Este membru în comisia pentru finanţe şi comisia economică a Knessetului. Locuieşte în moşavul Ganei Tal din Gush Katif şi e conducător al Consiliului regional Gush Katif. S-a născut în 1949 în România şi a imigrat în 1959; profesia – agricultor; în armată a servit în corpul de artilerie. ■ La Cinemateca din Haifa a avut loc onorarea a 100 de femei ale mileniului. Între sărbătorite se află şi Angelica Rozeanu, de mai multe ori campioană mondială la tenis de masă, în perioada când sportiva locuia în România. Ea este trecută între primele 25 din cele 100 de "laureate". Zilele trecute, ea a primit şi invitaţia de a fi oaspete de onoare la campionatul european de tenis de masă din acest an, de la Bremen, Germania. ■ Revista trimestrială "The Jewish Quarterly", care apare în Statele Unite, publică în numărul din ianuarie 2000 un articol cu titlul "Delmore Schwartz şi eu – O redescoperire literară". Articolul, semnat de Linda Grant, este dedicat lui Delmore Schwartz, o revelaţie în poezia americană din anii '30. Schwartz, al cărui tată imigrase în America din România, şi care a făcut avere în domeniul imobiliar, pierzând-o apoi în criza din 1929, a avut o viaţă zbuciumată care l-a impresionat pe Saul Below. Personajul Humboldt, din romanul "Humboldt's Gift", a fost inspirat din viaţa lui Delmore, fapt menţionat şi în prezentarea lui Bellow din Encyclopedia Britannica. ■ Nicolae Călugăriţa şi Dan Tufaru de la Teatrul Evreiesc de Stat sunt doi dintre foarte apreciaţii actori români care au învăţat idiş pentru a juca în acest teatru. Ei au participat cu monoloage de succes şi la serbarea de Purim de anul acesta, regizată de Harry Eliad. ■ La Haifa s-a deschis expoziţia pictorului Moshe Katz, provenit din aliaua română. Pictorul a lucrat câţiva ani la Paris şi Chicago. ■ În luna august, după cum a mai anunţat "Bună dimineaţa, Haifa!", va avea loc o expediţie cu scafandri la locul unde se crede că a fost identificată epava navei "Struma", scufundată în februarie 1942 de un submarin sovietic în largul coastelor turceşti. La bordul vasului s-au aflat 769 refugiaţi evrei din România, plus echipajul. A fost un singur supravieţuitor, David Stoliar, care locuieşte în prezent în Statele Unite. Prima informaţie despre găsirea epavei au dat-o scafandrii turci din cadrul organizaţiei SAD, care au făcut investigaţii cu ajutorul unui sonar. Nouă ne-au parvenit informaţii despre această acţiune de la Levent Yuksel, unul din scafandrii din Istanbul. El susţine că mai are nevoie de date pentru a identifica pozitiv, cert, epava găsită. Expediţia din august este iniţiată de Greg Buxton, nepot de "strumişti", împreună cu scafandrii turci. Greg, care este şi scafandru, vrea să găsească epava unde-şi au locul de veci bunicii săi. Tatăl lui se găseşte în Anglia şi se află în corespondenţă cu un prieten din tinereţe, inginerul Tudor Chefner din Haifa. Cu ocazia expediţiei, la Istanbul şi, probabil, în zona unde se află epava, va avea loc o întâlnire a rudelor şi prietenilor celor ce au pierit pe "Struma", precum şi o ceremonie religioasă. Pe mare vor fi depuse flori în memoria victimelor. Primul israelian care şi-a exprimat dorinţa de a fi prezent la aceste ceremonii este dr. Mihai Livian din Haifa, nonagenar. ■ "Note de călătorie din Ţara Sfântă" este numele expoziţiei de acuarelă pe care o deschide la Bucureşti artista plastică Aurelia Stoie Mărgineanu. Expoziţia este găzduită la Muzeul Oraşului Bucureşti, Palatul Şuţu – Bd. I. C. Brătianu 2. ■ Un public atât de numeros încât jumătate dintre participanţi au stat în picioare a răspuns invitaţiei Ministerului Culturii şi a Fundaţiei Dr. W. Filderman de a asista la simpozionul prilejuit de lansarea antologiei documentare în două volume "Dr. W. Filderman. Un avocat al etniei sale. Un avocat al cauzei naţionale a României" (articole, eseuri, memorii 1921-1948), editată de Teodor Wexler şi Michaela Popov. Manifestarea a avut loc la Muzeul de istorie şi artă al Municipiului Bucureşti. ■ Câteva însemnări privind informaţia publicată de "Bună dimineaţa, Haifa!" despre Academia de Ştiinţe din New York trimite dr. Akiva Segal, de la Solar Research Facilities Unit, Institutul Weizman: «De curiozitate, vreau să arăt că Micul Dicţionar Enciclopedic publicat la Bucureşti, Editura Ştiinţifică, 1978, anunţă că şi d-na Elena Ceauşescu avea acest "titlu". Aşa numita Academie de Ştiinţe din New York trimite un formular din care să rezulte activitatea ştiinţifică şi menţionează că un comitet apreciază această activitate şi acordă sau nu apartenenţa la Academie. De unde ştiu? Pentru că şi eu am primit invitaţia de a mă asocia (în fond este vorba de o asociaţie de oameni de ştiinţă care poartă numele pompos de Academie), dar am refuzat-o, considerând-o ca o afacere comercială. Un coleg al nostru a acceptat însă şi, într-adevăr, o diplomă tronează pe peretele biroului său. De! Se pot face bani din orice, chiar şi din vanitatea umană. De fapt, ca asociaţie ştiinţifică, "Academia" aceasta este "beseder". Ceea ce însă nu este în ordine este titulatura, care contează pe respectabilitatea numelui de "Academie". Şi mai ales, cei ce nu sunt în ordine sunt cei ce-şi asociază titlul de membri în scopul evident de a face impresie, făcând uz de apropierea de nume cu prestigioasele Academii cunoscute.» (De ce ai publicat scrisoarea asta, domnu' Uly? Ea va indispune pe mulţi din *alia* care se fudulesc cu titluri şi premii "pe puncte", fără prestigiu real. Nici nu ştii câţi duşmani ţi-ai făcut cu ocazia asta! Vrei să-ţi dau un sfat? Până trece zufa cu scrisoarea dr-ului Segal, nu mai ieşi din casă, că poţi s-o păţeşti! – **N. Red.** "Minimum".)

Prezențe, prezențe...

••• În "Curierul de Cluj" întâlnim două cronici la adresa "unei familii". Semnate de criticul literar Ion Cristofor, cronicile prezintă volumul de proză "De unde începe veşnicia" de Mariana Juster şi cartea de poezie "Lacrima interioară" de Solo Juster. În ceea ce o priveşte pe Mariana Juster, săptămânalul "Luceafărul" din Bucureşti a publicat două dintre nuvelele ei: "Viforniţa" şi "Mathilde Jaeger". ■ Pen-Clubul român a organizat la iaşi, între 21-23 aprilie, o conferinţă internaţională dedicată problemelor literare ale minorităţilor naţionale. Printre invitaţi, câţiva condeieri de la noi: Sandu David, preşedintele Pen-Clubului israelian, Bianca Marcovici, Gina Sebastian Alcalay. ■ Fidelă obiceiului său (bun) de a publica lucrări ale scriitorilor şi publiciştilor din *alia,* revista "Semnalul", din North York, Ontario, Canada, găzduieşte în ultimul ei număr texte de Marius Mircu, Getta Berghoff, Mircea Aristide, H. Shoshany, dr. G. Mănescu, Ludy Borstein ş. a. ■ La "Accademia di Romania" din Roma a avut loc nu de mult proiecţia filmului "Nebunia capetelor". Pelicula este o ecranizare a volumului de memorii "Evadarea tăcută" de Lena Constante (condamnată, împreună cu soţul ei, muzicologul Harry Brauner, în cadrul procesului Pătrăşcanu). Regizorul filmului, un nume (de familie) cunoscut: Thomas Ciulei (fiul celebrului Liviu). ■ "Realitatea evreiască", din Bucureşti, prezintă pe larg, sub semnătura Iuliei Deleanu, cartea "best-seller" a lui I. Artzi "Sionist de davka". ■ Tot în "Realitatea evreiască", cunoscutul scriitor Toma George Maiorescu recenzează cartea de amintiri a dr-ului Iulius Iancu, "Noi, copiii străzii Leca": «Splendide pagini de radiografie spirituală!», scrie T. G. M. «În perimetrul unei uliţe, viaţa unui ştetl –, dar şi proiecţia non ficţionară, dar sentimentală, a unei lumi care nu mai există.» ■ "Harababura", revista de umor condusă de regizorul Geo Saizescu, publică două pagini consacrate lui Al. Mirodan. Este vorba de o mică selecţie de replici din opera dramaturgului, precedată de o prezentare iscălită de cunoscuţii critici de artă Dana Duma şi Călin Căliman: «Tinerii de azi ştiu prea puţin despre Al. Mirodan. Piesele sale, vreme de două-trei decenii, au stârnit hohote de râs pe scenele româneşti. Pe urmă, autorul (...) a plecat în Israel, unde a devenit o *instituţie,* iar revista sa "Minimum" a dobândit galoanele uneia dintre cele mai autorizate reviste de satiră şi umor. I-am cules (şi ales), cu prietenie şi dor, replici din piesele sale de altădată.» ■ Bianca Marcovici se numără printre câştigătorii concursului de poezie şi epigramă organizat la Heidelberg, Germania, de asociaţia "Columna News". ■ Şi fiindcă, de la o vreme, aflăm de existenţa câte unuia din *trib* despre care habar n-aveam, iată ceva despre numitul Willy Michel. El a fost depistat de colaboratorul nostru G. Iosub, care scrie: «La Paris trăieşte un muzicolog din *tribul* nostru: Willy Michel. Născut la Iaşi în 1921, de copil îi plăcea muzica. Voia să-şi facă o carieră în acest domeniu. Avea o voce plăcută de tenor. Face alia, dar cine avea nevoie în anii '50 în Israel de un tenor? Ia parte la un concurs pentru o bursă de studii muzicale în Franţa. Din circa 100 de concurenţi, obţine el această bursă. După terminarea studiilor, rămâne la Paris, unde dă concerte în calitate de solist; un timp a fost angajat la Opera din Luxemburg, dar renunţă la angajament pentru că soţia şi copilul rămăseseră în capitala Franţei. Se întoarce la Paris, unde îşi găseşte o nouă profesie: reparator de voci, care e cu totul altceva decât profesor de canto şi e o meserie foarte rară şi căutată. În această calitate, pe lângă elevii săi din Franţa, este invitat să predea la institute muzicale din Elveţia şi Austria. În paralel lucrează ca inginer de sunet la "Pathé Marconi", unde editează discuri, printre care şi o casetă cu Maria Callas, la zece ani de la dispariţia ei. Devine cunoscut şi pentru faptul că a fost ales să facă parte din marele juriu al Franţei care se întâlneşte periodic pentru a alege candidaţii ce doresc să ocupe posturi în ansamblurile vocale ale operelor, orchestrelor simfonice şi ale radioteleviziunilor. Are totuşi un necaz: acum, când e pensionar, n-are cui lăsa miile de discuri ce-i tapetează pereţii locuinţei (cea mai mare discotecă, după cea a radiodifuziunii franceze), deoarece fiul său, care l-a făcut anul trecut bunic, şi-a ales cu totul altă carieră...» ■ Atentă mereu la evenimentele culturale din Israel, "Realitatea evreiască" a sărbătorit-o pe Tania Lovinescu (75 de ani), consacrându-i trei coloane de revistă, a recenzat cărţile "Rumba neagră" de Solo Juster, "Destin", de Mioara Iarchi-Leon, "Iţic şi lumea lui" de V. Russu, a publicat versuri de aceeaşi Tania Lovinescu, de Shaul Carmel şi, una peste alta, ne dă impresia că ne înţelegem bine. Şi când te gândeşti că în primele luni după decembrie '89, când, vorba aia, presa toată era liberă, "Revista Cultului Mozaic" se încăpăţâna să nu pomenească despre cărţile alor noştri nici s-o pici cu ceară... ■ Încă ceva. Tot "Realitatea" reproduce, după revista "Arc", o mărturie rară – atât prin calitate, cât şi prin... raritate despre Mihail Sebastian. Autorul, un fost elev, în anii războiului, al celui ce-a scris "De două mii de ani": istoricul literar Paul Cornea. ■ Poetul Andrei Fischof (unul-din-cei-puţini-care-scriu-şi-în-ivrit) a fost ales în comitetul de conducere al filialei Haifa şi Nord al Uniunii Scriitorilor Ebraici. Iar revista "Moznaim" (nr. 3/2000) a Uniunii publică o pagină cu versurile poetului.

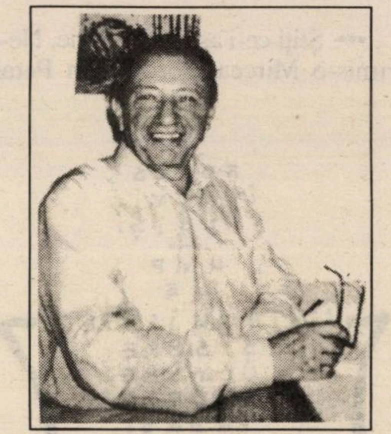

••• Noutăţi de la prietenul nostru, istoricul de artă prof. Raoul Şorban, "Drept al Popoarelor". Dintr-o scrisoare primită zilele trecute aflăm că soţii Şorban au părăsit capitala, retrăgându-se la fosta moşie a familiei, din comuna Stoiana, Cluj. Moşie e un fel de a vorbi, Şorbanilor li s-a restituit o parte din avutul părintesc, clădirile fiind quasi-distruse. Acum, aproape nonagenar (a împlinit nu de mult 88 de ani), Raoul Şorban lucrează de zor la o carte de amintiri, care se va numi "Invazie de stafii". Stafii, precum înţelegem, de dinainte de război,din anii războiului (când "Dreptul Popoarelor" a salvat mulţi evrei de la moarte), şi din timpurile mai noi. Între două pagini de manuscris, el se odihneşte citind "Minimum", "unica revistă, de altfel, pe care o citesc din doană în doană". Pentru cei ce nu cunosc ardelenismul, vom spune: din scoarţă-n scoarţă. Ne face plăcere să ştim că acolo, departe, în livada de la Stoiana, avem un cititor de calitatea rară (ba chiar rarisimă) a lui Raoul Şorban. Ne face şi mai mare plăcere să aflăm că volumul de amintiri a ajuns la pagina 600 şi că va fi gata mintenaş. Îl aşteptăm.

••• Ştiţi ce-i asta? O poezie. Ne-a trimis-o Mircea Gorun, din Petah Tikva, animatorul revistei "Pro şi Contra". Fiind de când ne ştim pro imaginaţie şi fantezii de tot felul, n-avem nimic contra s-o publicăm, aşa cum am primit-o, aici în pagină. Ca să fim drepţi, nu ne-a fost uşor să pricepem despre ce e vorba. Dar până la urmă, cu răbdarea aceea ce te ajută să treci marea, ne-am dumirit. Încercaţi şi dumneavoastră. În maximum o jumătate de oră o să vă lămuriţi.

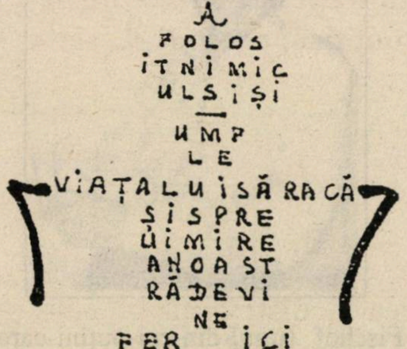

••• O cronică din cotidianul scoţian "Glasgow Herald", semnată de criticul Robert Thompson, ne aduce noutăţi despre Vladimir Mirodan, pro-rector şi director al departamentului de teatru al Academiei Regale de Teatru şi Muzică din oraşul echipei "Glasgow Rangers":

«Cu un tată care era unul din cei mai cunoscuţi dramaturgi români de după război, Vladimir Mirodan nu are nevoie să-şi arate scrisorile de acreditare teatrale. De n-ar fi nimic altceva, e suficientă inerent dramatica ironie a prenumelui său, în onoarea lui Lenin, şi aventura adolescentină a fugii de comunişti. Poate de aceea directorul departamentului de teatru de la Royal Scottish Academy of Music and Drama (RSAMD) dă dovadă de o remarcabilă capacitate de a ajunge numaidecât la esenţa subiectului. Începi cu o întrebare despre succesul uimitor al absolvenţilor de anul acesta şi discuţia se va axa pe marketing şi predare; pentru orice discuţie despre noi metodologii – deprinse din foarte diferita tradiţie teatrală a tinereţii lui în spatele cortinei de fier, sau în cei 20 de ani de predare prin Marea Britanie, Europa sau Israel – e nevoie de ceva mai multă insistenţă. Sub eleganţa lui Mirodan se ascunde un pragmatism care constă în a produce actori care lucrează, nu chelneri frustraţi.

Este o politică ce s-ar părea că funcţionează. Încă de pe acum 90 la sută din studenţii din ultimul an au semnat contracte cu agenţi teatrali, când cota uzuală este de 60 la sută până la Paşte. Aceşti studenţi au fost primii examinaţi de Mirodan şi Hugh Hodgart, conducătorul clasei de actorie, când au preluat secţia de teatru de la RSAMD în urmă cu patru ani, şi primii care şi-au făcut întreaga ucenicie sub tutela lui. Întreabă-l pe Mirodan dacă succesul studenţilor lui se datorează abilităţii lui de examinator sau talentului lui de dascăl, şi el va recunoaşte cel mult că are "un strop de fler şi de talent de a depista talente". Dacă profesia de actor ar fi atât de simplă!

Mirodan este foarte conştient de dificultăţi. Şi-a petrecut cei patru ani ai lui la Academie căutând căi de a uşura trecerea de la un conservator liniştit la o piaţă supra-aglomerată. Şefa distribuţiei, Anne Henderson, funcţionează acum pe post de consilieră de orientare profesională, iar spectacolele studenţilor au fost extinse pentru a cuprinde şi Manchester în afară de Glasgow şi Londra. Acesta este marketingul. "Şi aceste cunoştinţe devin globale. Programul de schimburi de studenţi al colegiului a fost extins astfel încât să includă şcoli de actorie din Franţa, Germania, America, Polonia şi România. Anul trecut, tot anul doi a fost la Gdansk; anul acesta va fi rândul Bavariei. Studenţii noştri au avut de-a face cu regizori care nu lucrează după metodele britanice", spune Mirodan. "Ştiţi, destul de autoritari şi foarte precişi".

Aceasta ne duce la problema metodei lui Mirodan. Avea 24 de ani când a venit în Marea Britanie şi are el însuşi un aer precis când explică: "În teatrul românesc al anilor '60, din cauză că singura cale de a spune ceva politic sau social era prin metaforă, a existat o întreagă generaţie de regizori care operau prin exprimări vizuale. Eu provin din acest mediu: metafore politice, exprimări izbitoare vizual, decoruri care însemnau ceva şi nu erau doar reprezentarea unui loc".

Planurile lui Mirodan pentru RSAMD includ o nouă secţie de film şi dezvoltarea în continuare a relaţiilor Academiei cu Citizen's Theatre, al cărui statut a prevăzut întotdeauna primirea studenţilor la practică; o clauză care a fost abandonată în anii '50 dar acum este reluată. "Dacă aş vrea să fiu amintit pentru ceva aici", spune Mirodan, "mi-ar place să se pomenească despre mine ca despre omul care a revitalizat această legătură". James Bridie, cel care a înfiinţat ambele instituţii, ar fi probabil de acord cu el.»

••• Poate-i un făcut, dar parcă de la o vreme aflăm de existenţa a fel de fel de personalităţi din *trib*, de-abia după moartea lor. Dacă despre Lily Sharon, soţia fostului ministru al apărării, plecată dintre noi luna trecută, ştiusem că e venită din Braşov, despre altă reprezentantă a *alialei,* Ada Cohen, săvârşită din viaţă cam în aceleaşi zile, nu auzisem mai nimic. Or, aşa cum ne informează Ady Carmi (omul-care-ştie-totul) în "Ultima oră", Ada, născută în România (Basarabia) a fost măritată cu diplomatul Ghideon Cohen, lucrând câţiva ani împreună cu acesta la ambasada Israelului de la Paris. Apoi, revenită în ţară, a făcut gazetărie. Ea a fost redactor la "Maariv" (1986-2000), remarcându-se printr-o vie cronică mondenă şi numeroase interviuri cu diplomaţii în trecere prin Ierusalim. Cazul Ada Cohen ne arată, încă o dată, că ar fi cazul să avem un Who's Who "la zi" al *alialei* şi că, de fapt, s-ar cuveni să facem cunoştinţă cu *ai noştri* înainte ca aceştia să ajungă la cimitirul Bat Yam-Holon.

••• La Tel Aviv a avut loc o şedinţă, adică o nouă şedinţă a comitetului de conducere al Organizaţiei persoanelor prigonite de nazişti. Au luat parte: rabinul Miller, preşedintele lui Claims Conference, av. I. Artzi, Naftali Lavi şi Menahem Ariav. După dezbateri îndelungi şi profunde, comitetul a hotărât să ceară sprijinul comitetului american pentru a se obţine restituirea averilor evreieşti. Ştiţi ce? Fac pariu o sticlă de şampanie "Veuve Cliquot" 1923 contra o cutie de Diet Cola că numitul comitet va mai ţine vreo 58 de şedinţe pe tema în discuţie.

ZISE...

"În acest an dramatic pentru România, să ne lase să continuăm ce avem de început".

(Emil Constantinescu, preşedintele României; după "Academia Caţavencu", Buc. 2000)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

CO-OP IERUSALIM

Omagiu Israelului

Sărbătorim Ziua Independenţei, simbolul renaşterii Statului Israel, în condiţii sociale, politice şi de securitate naţională foarte complicate. Dar, paradox... În ciuda împrejurărilor deosebite în care ne desfăşurăm activitatea, popoarele lumii – prieteni şi duşmani – privesc cu admiraţie şi invidie forţa, capacitatea tehnologică şi ştiinţifică, precum şi realizările Israelului.

De IOM HAATZMAUT, conducerea CO-OP IERUSALIM adresează un călduros salut şi urări de prosperitate şi voie bună originarilor din România şi întregului popor evreu.

Folosind metode avansate în aprovizionare şi utilaj modern în depozitarea şi distribuţia produselor, CO-OP IERUSALIM pune la dispoziţia publicului 11.000 articole de calitate superioară.

HAG ATZMAUT SAMEAH!

חג עצמאות שמח!

MOSHE GOLDSTEIN
Director General
CO-OP IERUSALIM

Cu sex

Expoziția de sculptură și fotografii a lui Tuvia Juster, "Cu și fără sex", despre care aflasem, din buletinul "Bună dimineața, Haifa!", că se va deschide curând – s-a deschis. Și se bucură de un mare succes de public.

Lumea admiră lucrările "fără sex" și se calcă-n picioare la cele "cu sex" precum fotografiile de față...

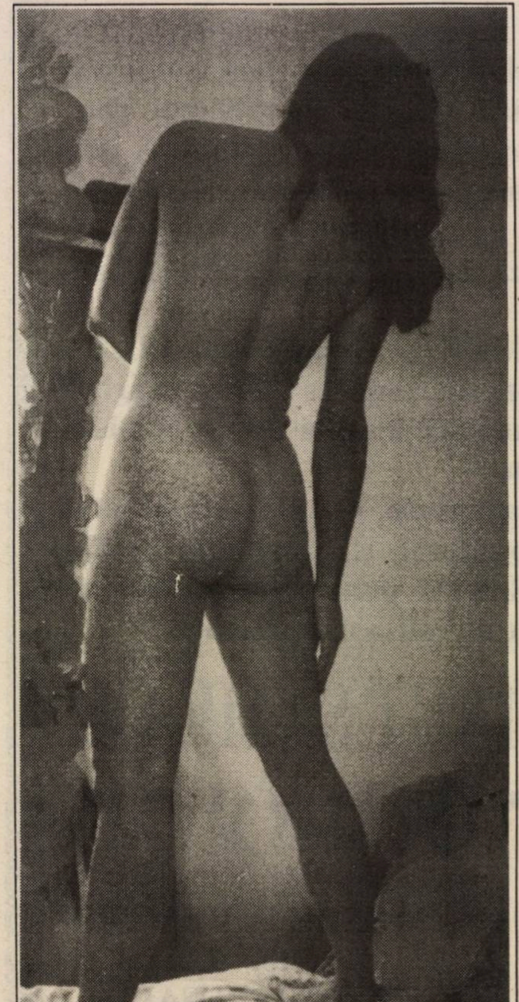

• sex • sex • sex • sex •

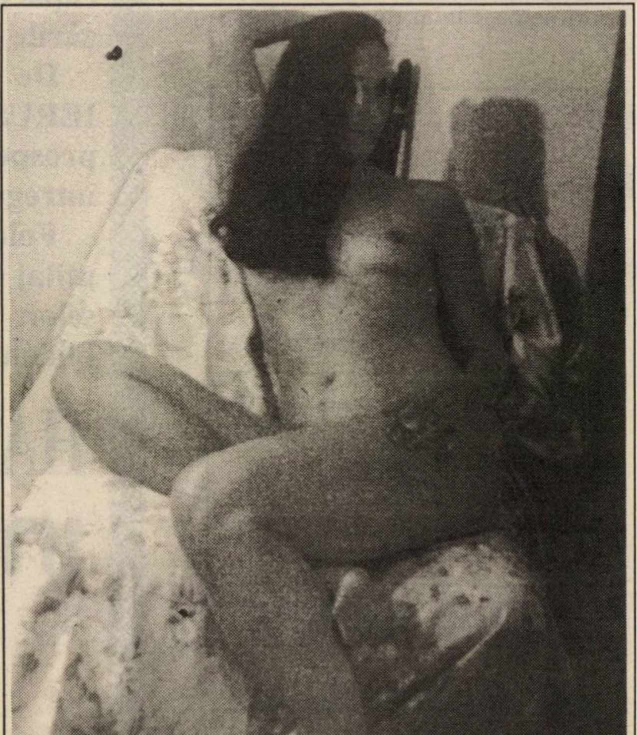

Când mă duc în Șuk Hapișpișim, soțul meu are bătăi de inimă

Bianca Marcovici de vorbă cu pictorița Liana Saxone-Horodi

Bianca Marcovici: *Cu ce ocazie, dragă Liana, ai primit o dedicaţie de la maestrul Marcel Iancu?*

Liana Saxone-Horodi: La mai puţin de un an de la venirea mea în ţară, în mai 1965, în vizită la Ein-Hod, am primit cadou albumul său cu dedicaţia: "Porte-bonheur pentru Liana Saxone în noua ei patrie".

B.M.: *Ce l-a făcut pe maestrul Marcel Iancu să-ţi scrie aceste cuvinte?*

L.S.H.: Hai să zicem că eu eram un personaj "de-al casei"... Tatăl meu a fost prieten bun cu Iancu încă din copilăria sa, pe meleagurile româneşti. De atunci şi până în ziua de azi am convingerea că urarea maestrului s-a realizat. Nu numai atât, a existat chiar o perioadă în care stilul său m-a influenţat.

B.M.: *Cine a mai avut un rol important în formarea ta artistică?*

L.S.H.: Riza Propst Kraid, pictoriţă de renume, criticul de artă Ionel Jianu şi maestrul Rudolf Schwaitzer-Cumpăna.

B.M.: *L-am auzit pe sculptorul Tuvia Juster vorbind călduros despre tine la Cercul Cultural "A. Clain".*

L.S.H.: Nu mă mir. Cu Tuvia mă leagă o prietenie de peste 35 de ani.

B.M.: *De asta i-ai făcut portretul aproape în mărime naturală la expoziţia retrospectivă din 1999?*

L.S.H.: Da... şi pe ramă sunt scrise cu litere "de foc" (pirogravură) toate declaraţiile: "prieten sincer... sarmale, mămăligă, ciorbă, vin bun..." în româneşte şi ebraică!

B.M.: *Colecţionezi păpuşi... este singura ta pasiune?*

L.S.H.: Nu e singura pasiune, îmi plac florile, bijuteriile, antichităţile şi fiecare vizită în "Şuk hapişpişim" produce palpitaţie soţului meu, din cauză că nu ştie ce mai "achiziţionez"!

B.M.: *Ai reuşit să-ţi numeri păpuşile colecţionate din lumea întreagă?*

L.S.H. Nu, şi nici nu încerc.

B.M.: *Să revenim la Cercul "Clain", unde l-am auzit vorbind despre tine pe unul din băieţii tăi în limba română şi cu accent autohton, plin de umor.*

L.S.H.: Şmulik este "orator cu cupă". În liceu a fost premiant pe ţară la concursul de retorică şi este cel mai mare admirator al meu.

B.M.: Ce simţi cînd te desparţi de un tablou, cum a fost "Înlănţuiţi la bătrâneţe"?

L.S.H.: Am norocul că foarte adesea ştiu cine a achiziţionat şi atunci simt că nu s-au înstrăinat.

B.M.: *Observ că în tablourile tale ai un cult pentru tata...*

L.S.H.: Tatăl meu a fost deţinut politic, închis la fortăreaţa Jilava, condamnat la 16 ani muncă silnică pentru conspiraţie contra statului şi, fiind evreu, pentru spionaj în favoarea Israelului. A fost eliberat după 4 ani. Atunci am fost nevoită să muncesc şi am lucrat în artizanat, ceea ce m-a influenţat mai târziu în cariera mea. El mi-a insuflat încredere în talentul meu... A crezut în mine. De aceea el apare ca un personaj important în opera mea.

CALENDAR

Mai

1 mai s-a născut Ury Benador (1895)
1 mai s-a născut Vladimir Colin (1921)
1 mai s-a născut Adrian Zahareanu (1914)
1 mai s-a născut Ion Ianoşi (1928)
1 mai s-a născut Solo Har-Herescu (1928)
2 mai s-a născut Simion Alterescu (1921)
3 mai s-a născut Paul B. Marian (1906)
4 mai a murit I. Cassian-Mătăsaru (1981)
5 mai a murit Sidonia Drăguşanu (1971)
5 mai s-a născut Vicu Mândra (1927)
5 mai s-a născut N. Stroe (1906)
5 mai s-a născut caricaturistul Godell (1911)
6 mai s-a născut Dorel Dorian (1930)
6 mai s-a născut Paul Kidron (1929)
7 mai s-a născut G. Mosari (1933)
7 mai a murit C. Dobrogeanu- Gherea (1920)
7 mai a murit Adrian Verea (1944)
7 mai s-a născut Ştefan Iureş (1931)
8 mai s-a născut I. Voledi (1914)
10 mai a murit Radu Albala (1994)
12 mai a murit S. Benvenisti (editor; 1943)
14 mai a murit Jacques M. Elias (1923)
15 mai s-a născut Savin Bratu (1925)
15 mai s-a născut Sonia Larian (1931)
15 mai a murit Idov Cohen (1998)
16 mai a murit Oscar Lemnaru (1968)
18 mai s-a născut Horia Panaitescu (1921)
19 mai s-a născut H. Bonciu (1893)
21 mai s-a născut C. Dobrogeanu-Gherea (1855)
21 mai a murit Tudor Vianu (1964)
21 mai s-a născut Henri Zalis (1932)
22 mai a murit Ion Călugăru (1956)
23 mai s-a născut Dorina Rădulescu (1909)
26 mai s-a născut Stan Golestan (Goldstein); (1875)
29 mai s-a născut Enric Furtună (1881)
29 mai a murit Mihail Sebastian (1945)
31 mai s-a născut Adriana Bittel (1946)
31 mai a murit Max Blecher (1938)

Sport

••• Da. Asta ne-a plăcut, şi ne-a făcut bine. După una, două, trei, zece săptămâni (luni, ani), când s–au tot poticnit în seriile Campionatului European, rămânând mereu de căruţă, baschetbaliştii de la Macabi au început să dea din mâini. Şi s-au comportat ca o mare echipă de fotbal care, condusă în minutul 85 cu 2-0, apasă senzaţional în ultimele clipe pe accelerator, egalând, ba chiar obţinând victoria. S-a înţeles desigur că ne referim la întâlnirea – Antologică cu A mare – cu formaţia italienească P.A.F. din Bologna, una din cele mai puternice echipe europene. Învinşi în primul joc, aici, acasă, pe Yad Eliahu, macabiştii au plecat la Bologna, pentru meciul retur, ca victime sigure. Suporterii, amărâţi după neaşteptatul eşec (62-65), se rugau ca băieţii să piardă în mod onorabil. La 5-10 puncte diferenţă, care va să zică nu chiar la 40. Şi să nu se facă de baftă. Spre uimirea generală, teamul antrenat de Pini Gherşon a învins cu 79-64, obţinând dreptul de a juca al treilea meci, decisiv, la Tel Aviv; unde, comportându-se calm, Nate Hofman, Doron Scheffer, Nadav Henefeld, bătrânul Giamci şi ceilalţi i-au bătut pe cei de la P.A.F. cu 80-73. Şi – uf!!! – s-au calificat pentru “Finala celor Patru”, de la Salonic, Grecia. Sorţii au vrut ca ai noştri să întâlnească marea Barcelonă; pe care au învins-o la pas, în stil de mare campion, cu 65-51.

În finală, după cum se ştie, am căzut cu Panatinaikos. O echipă foarte bună, care a jucat în şapte oameni: şase baschetbalişti excelenţi (între care Oded Katash al nostru), plus publicul. Grecii au învins, dar Macabi nu a pierdut, dovedind că este din nou una din marile formaţii ale Europei. Şi, indiferent de rezultatul din finală, noi nu vom uita niciodată jocurile cu baschetbaliştii din Bologna. Şi vom mărturisi oricând că isprava macabiştilor ne-a făcut Paf!

••• Suntem în mai. Acuşi, la 10 iunie începe în Olanda şi Belgia turneul final al campionatelor europene de fotbal şi, din păcate, fostul internaţional, Puiu Peretz, din selecţionata României, de prin anii ‘50-‘60, nu se mai află printre noi ca să ne dea, potrivit unui vechi obicei, pronosticurile sale privind semi-finaliştii, finaliştii şi, evident, câştigătorul trofeului. Ne uităm aşadar prin jurul nostru în căutare de oameni pricepuţi în materie şi care nu o iau razna cu pronosticurile, numai şi numai din dorinţa de a rupe gura cititorilor de gazete. Un asemenea tip este olandezul Hiddink, antrenorul clubului spaniol Betis Sevilla. Omul (care antrenase pe vremuri 11-le din ţara natală) vede în semifinale următoarele patru formaţii: Olanda, Anglia, Franţa şi Spania. El consideră că dintre acestea, Olanda are şansa nr. 1 la titlu. Din două motive: 1) echipa din ţara lalelelor dispune de câţiva jucători de mare clasă, şi în formă excelentă, precum Bergkamp şi Kluivert; 2) avantajul terenului, care va să zică rolul ce nu trebuieşte niciodată subestimat, al publicului care sprijină echipa ţării sale (să nu uităm că la ultimele campionate mondiale, Franţa a beneficiat din plin de acest extraordinar avantaj al terenului). Că Hiddink nu e tipul care să-i dea favoriţi pe olandezi numai din patriotism înflăcărat, ne-o dovedeşte situaţia de la casele londoneze de pronosticuri “Landbroke” şi “William Hill”, unde lumea face coadă să parieze cu lire sterline pentru Europene. Acolo nu merge pe sentimente, ci pe bani, şi la ora de faţă favoritele sunt, în ordine: Olanda, Italia, Spania. Amintim că printre finaliste se află şi România. Echipa lui Hagi, Gică Popescu şi Dan Petrescu se află la apogeul formei ei şi, nu că ne repezim neîntrebaţi cu *eiţăs* pentru pariori, dar noi zicem că băieţii au o şansă.

••• O mică informaţie pentru cei ce socotesc că în echipele de baschet de la noi joacă prea mulţi străini şi că nu o dată vezi pe teren, sub tricouri de Macabi sau Hapoel, mai mulţi sportivi de import (pe bani grei, de altfel) decât băştinaşi de producţie alb-albastră. Aşa-i moda peste tot, în lumea de azi care se *mondializează* şi se tot *mondializează*. Asta-i regula jocului. Cluburile au devenit nişte întreprinderi, iar legea care le călăuzeşte este una şi singură: eficienţa. Bagi puncte? Eşti bun, naţionalitatea ta nu mă interesează. Nu bagi puncte? Eşti o giurumea, naţionalitatea ta, iarăşi, nu mă interesează. Un record în această privinţă l-a bătut, de curând, echipa de fotbal Chelsea, din Londra. Ea a intrat în istorie ca fiind primul *team* din campionatul Angliei care a intrat pe teren fără nici un jucător englez! E o chestie. Iar pentru amatori, iată şi echipa: portar, Ed De Goey (danez), apoi Ferrer (spaniol), Leboeuf, Deschamps (francezi), Emerson (brazilian), Poyet (uruguayan), Babayara (nigerian), Di Matteo şi Ambrosetti (italieni), Dan Petrescu (precizări inutile) şi Flo (norvegian). E bine?, se întreabă presa engleză. E rău? E bine, fiindcă asta demonstrează că publicul s-a lecuit de xenofobie şi nu se mai indignează împotriva străinilor de neam, care şi care şi care. E rău, fiindcă tinerii englezi nu prea mai au şanse de afirmare, din cauză că cluburile găsesc oricând pe piaţa internaţională vedete de mâna întâi, gata formate. Este, deci, vom trage şi noi concluzia, cum sunt atâtea în viaţă şi cum ne învaţă dialectica: o latură pozitivă şi una negativă.

••• Din păcate, însă, povestea cu moartea xenofobiei de pe stadioane este, una peste alta, ca să zicem aşa, o treabă de lungă durată. Cam aşa cum s-a dovedit a fi istoria cu îmbrăţişările israeliano-OEP-iste de după Oslo. Până la moartea numitei xenofobii, mor oamenii pe capete, din pricina urii dintre suporteri. Luna trecută, doi *fani* ai clubului englezesc de fotbal din Leeds, aflaţi la Istanbul pentru meciul tur cu echipa locală Galatasaray, din cadrul semifinalelor Cupei UEFA, au fost tăiaţi cu cuţitele de nişte juni turci şi lăsaţi morţi pe caldarâm. Alţi cinci britanici au fost *doar* răniţi grav şi duşi cu salvarea la spital.

STAN VLAD

Corespondenţă din Bucureşti

Un adevărat eveniment editorial:

Scrierile doctorului W. Filderman

- **Anti-gogoriţe**
- **Cel mai mare evreu european**

Sperăm că suntem în asentimentul cititorilor noştri dedicând corespondenţa din această lună unui mare şi semnificativ eveniment editorial: publicarea la Bucureşti a primelor două volume din scrierile doctorului Wilhelm Filderman. În deceniul scurs de la înlăturarea dictaturii ceauşiste, în România au avut loc multe evenimente editoriale cu implicaţii în creaţia scriitoricească, veche şi actuală, a celor ce scriu în limba română – trăitori sau nu pe aceste meleaguri. Cam toate au fost consemnate în revista noastră.

De data aceasta este vorba de un eveniment cu totul special, prin valoarea autorului, a vieţii şi creaţiei sale: dr. Wilhelm Filderman. Primele două volume ale lucrării (vor mai apărea şi altele, opera fiind vastă) au un titlu generic sugestiv: *"Un avocat al etniei sale. Un avocat al cauzei naţionale a României"*. Volumele cuprind articole, discursuri, memorii (1921-1948) şi au fost publicate de Fundaţia Dr. W. Filderman din Bucureşti.

Se cuvine să notăm de la început numele celor care au realizat această ediţie: Teodor Wexler şi Michaela Popov. Printre cei care au dat ajutor la omagierea memoriei doctorului Filderman se află personalităţi de mare renume, cum sunt Marele Rabin Al. Şafran (Geneva), Hugo Râmniceanu (Paris), dr. Zwi Feine (Ierusalim), dr. Charles Gruber (Paris), A. Goldstein-Goren (Milano), dr. Michael Cernea (Washington), Lulu Haritner (Madrid), precum şi o serie de instituţii publice din România, în prim plan aflându-se Biblioteca Academiei Române, Arhivele Naţionale, Arhiva Centrului pentru studierea istoriei evreilor din România.

Lansarea acestor prime două volume s-a desfăşurat într-un cadru deosebit (firesc, pe măsura evenimentului) la Muzeul de istorie al municipiului Bucureşti, acum la începutul primăverii anului 2000. Asistenţa a fost foarte numeroasă şi valoroasă. Doi academicieni români s-au aflat în fruntea personalităţilor prezente: Acad. prof. dr. Nicolae Cajal şi Acad. prof. dr. Dan Berindei. Au fost prezenţi senatori, deputaţi, profesori universitari, istorici, cercetători şi mulţi alţi intelectuali români, evrei români, chiar şi înalte feţe bisericeşti. Firesc, presa şi televiziunea au constituit o prezenţă activă.

Ar fi desigur imposibil ca într-o corespondenţă de presă să ne oprim asupra conţinutului celor două volume ale acestei lucrări. Cele peste o mie de pagini ale scrierilor, împărţite în 16 capitole mari, cuprind documente ale sclaviei şi măreţiei tribului evreiesc din România, documente ale luptei liderului evreu pentru emancipare, împotriva antisemitismului, pentru respectarea prevederilor Tratatului naţionalităţilor de la Saint-Germain (din 1919), pentru apărarea dreptului la existenţă a cultului mozaic, pentru dreptul la instrucţie a tineretului evreu. Fiecare capitol al acestor volume antologice este precedat de un studiu critic al realizatorilor ediţiei, ceea ce înlesneşte înţelegerea problematicii. De fapt, este o adevărată istorie a evreilor din România între anii 1918-1948.

Dr. W. Filderman: lider

Fără a intra în conţinutul scrierilor, cred că se cuvine (în contextul actualităţii) să menţionăm că pentru prima oară, în România, sunt publicate documente care infirmă gogoriţa colaborării evreilor la amputarea graniţelor de est ale României sau simpatia evreilor din Basarabia şi Bucovina faţă de ocupantul sovietic. Ca să nu mai vorbim de absurditatea aducerii comunismului în România de către evrei!

În realizarea acestei valoroase lucrări, academicianului Nicolae Cajal i-a revenit un rol important, atât prin faptul că în calitate de preşedinte al Fundaţiei Dr. W. Filderman a sprijinit efectiv elaborarea

Clinica de medicină alternativă
„Anita - Rehovot"
condusă de un
doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

●

Tratăm cu succes:
• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotenţă • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •

●

De asemenea:
• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254
08/945-6135

celor două volume, cât şi prin scrierea unui studiu, "Mărturisiri despre Filderman", ce ocupă, în volumul al doilea, locul de postfaţă. Studiul are un motto ce se cuvine a fi reprodus: "Filderman a fost unul dintre cei mai mari, dacă nu cel mai mare evreu european" (Louis Marshal, fost lider al marilor organizaţii evreieşti din SUA). Postfaţa antologiei este de fapt o sinteză a ediţiei prezentate, dar în acelaşi timp şi o riguroasă analiză a operei marelui avocat al evreilor din România. Notăm că într-o formă asemănătoare acest studiu a fost prezentat sub formă de conferinţă la Universitatea din Tel Aviv, la 28 decembrie 1998.

Academicianul Dan Berindei, şeful secţiei de istorie a Academiei Române, care semnează, la începutul volumului întâi, un foarte interesant *Cuvânt înainte,* ne-a spus că această lucrare "atât de bogată, valoroasă colecţie de izvoare, este importantă nu numai pentru comunitatea evreiască ci şi pentru comprehensiunea proceselor complexe, pozitive şi negative, prin care a trecut România". După aprecierea academicianului Dan Berindei, "colecţia de izvoare realizată de editorii volumelor reflectă activitatea impresionantă a unui adevărat lider, sensibil la ceea ce afecta pe coreligionarii săi, militând ardent pentru obţinerea, în cadrul României, a unor poziţii care să le asigure o reală integrare în statul român. Filderman se manifestă ca evreu, purtând grija întregii comunităţi, considerându-se, în acelaşi timp, ca un intermediar între comunitate şi autorităţile statului, explicând şi apărând cauza acestei comunităţi şi totodată realizând acest lucru tocmai datorită dublelor sale sentimente, ca evreu român. … Filderman s-a comportat ca evreu român şi ca român evreu … integrat realităţilor ţării sale natale. Iată de ce – susţine academicianul Dan Berindei – lectura textelor lui Filderman merită pe deplin zăbava cititorilor".

Domnul Teodor Wexler – acest editor care merită toate elogiile, alături de Michaela Popov, pentru culegerea de texte şi documente pe care au realizat-o – ne-a asigurat că vorbitorii de limbă română din Israel vor avea la dispoziţie aceste două volume din operele dr. Wilhelm Filderman. Până la apariţia volumelor următoare în limba română, editorii pregătesc apariţia primelor două volume în limba engleză, tot în acest an.

Luând cunoştinţă de documentele – articole, discursuri, scrisori, memorii – cuprinse în primele două volume ale cărţii, socotim că lucrarea de faţă prezintă un interes vital pentru orice israelian originar din România. Aşa cum spunea Acad. Nicolae Cajal, preşedintele Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România, "numele lui Filderman stă la loc de frunte în memorialul durerii oamenilor acestui pământ românesc. El aparţine deopotrivă comunităţii evreieşti din România şi poporului român".

P. S. În această lună îi văduvim pe cititorii noştri prin aceea că nu le mai oferim informaţii despre realităţile româneşti. Să ştiţi însă că nu s-a schimbat mare lucru în bine faţă de luna trecută. Dimpotrivă, situaţia generală s-a înrăutăţit în toate planurile, iar în cel politic s-a acutizat. Luna viitoare (iunie) vor avea loc alegerile locale şi deci bătălia a devenit mai crâncenă (şi tare murdară!) întrucât… localele sunt apreciate ca un test pentru cele generale, din toamna lui 2000. Un scandal penibil l-a constituit scrisoarea lui Ion Iliescu către Preşedinţie, în care susţine că s-a pus la cale eliminarea lui fizică de pe scena politicii româneşti. Până şi copiii râd de idioţiile cuprinse în "documentul" anonim prezentat presei de Iliescu. Seamănă leit cu scenariile S.F. inventate de partidul lui Vadim.

Chiar şi oamenii mari pot deveni ridicoli când sunt atât de ahtiaţi după putere! În numărul din 1 iunie 2000 revenim la… normal, adică la temele politice.

Nou! A apărut

Intrare liberă

Versuri

de Madeleine Davidsohn

"O nouă poetă care are ceva de spus şi o spune direct, în felul ei".

Carol Isac, *"Ultima oră"*

"Imagini, peisaje româneşti de munte, atmosferă şi personaje din micul târg natal, (…) priveliştea atât de orientală a Israelului, dramele războaielor sale eterne, traseul ceţos al propriilor drame erotice, se întreţes în fiinţa poetului, cel care, în stare de şoc, se lasă curentat de aceste tensiuni noi şi vechi…".

Elena-Esther Tacciu, *"Minimum"*

Cartea poate fi procurată trimiţând suma de 25 shekeli la următoarea adresă:

Dr. Madeleine Davidsohn
Reh. Keren Hayesod 23/2
Haifa 34970
Tel.: 04/825-1444

- **O minciună barbară**
- **Defecte**
- **Istorioare cu săpun**
- **Hotelul Cişmigiu**

«Cel mai mare pericol care pândeşte Umanitatea la cumpăna dintre milênii este pierderea de către Europa a identităţii sale. Poate că de asta s-a şi strecurat Israelul în toate problemele interne ale Europei, inclusiv în campionatele şi cupele sportive, în festivalurile de muzică gen "Eurovision" etc. După ce au falsificat Istoria (prin minciuna barbară a săpunului făcut de germani din cadavre de evrei, de pildă) ei, aceşti evrei abuzivi, falsifică şi geografia. Toţi handicapaţii pot fixa condiţii draconice pentru scoaterea sau includerea României în Europa – dar să-l ferească Dumnezeu pe acela care ar îndrăzni să afirme că Israelul nu face parte din Europa, că nu e însuşi leagănul civilizaţiei! Nu-l mai spală toate apele Iordanului!»

❖

«În ceace-l priveşte pe Radu Feldman Alexandru, el rămâne ce-a fost: un dobitoc sinistru!

Dezgustător … atacul murdar la adresa colegilor lui din Senat, Dumitru Badea şi Haralambie Cotarcea, care au două "defecte" în comparaţie cu el: nu au puţa întreagă (adică sunt evrei şi nu au dezertat din partidul care i-a băgat în Parlament).»

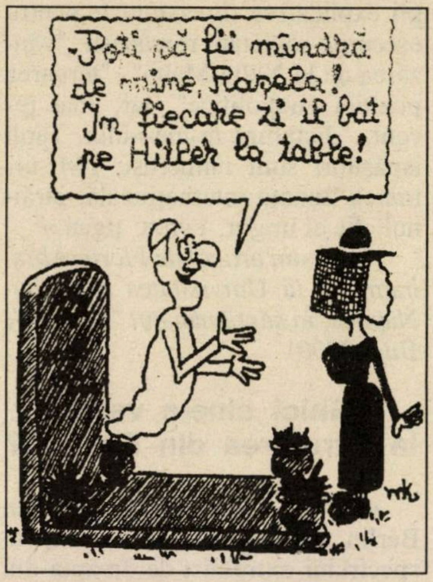
-Poţi să fii mîndră de mine, Raşela! În fiecare zi îl bat pe Hitler la table!
mk

Desen din "Infractoarea"; Bucureşti 2000

❖

«Evreii... au lucrat mereu pentru a distruge fericirea celorlalte popoare.»

❖

«Unii gazetari sunt mai mult o tobă la dispoziţia străinilor care ne dau nouă, trăitorii în străinătate, de ani şi ani de zile, sfaturi şi lecţii din democraţia marelui dominant bancar şi nuclear, ne prezintă o viaţă politică şi economică românească micşorată şi meschină, feţe "măreţe" de români răbdători si politicoşi cu reforma actualului preşedinte şi guvernul său şi cu Europa şi NATO, plus istorioare cu săpun din grăsime pur evreiască îngropată la Târgovişte, unde Augustin Buzura şi Ion Longin Popescu (de la Fundaţia Culturală Română, n. red) se închină lunar!»

❖

«Hotelul Cişmigiu şi restaurantul Gambrinus din Bucureşti, Bd. Carol, la intersecţia cu str. Brezoianu, sunt licitate, mai precis vânate, de doi ani de un grup de ţărănişti (Remus Opriş şi compania). S-au luat măsuri ca Hotelul Cişmigiu să fie evacuat, fiind de doi ani în paragină, pentru a i se scădea din valoare şi pentru a fi vândut la un preţ de nimic. Jocurile sunt făcute de directorul Alexandrescu, care este un mare corupt (marea majoritate a unităţilor din cadrul Complexului Capitol au fost vândute sau date în gestiune evreilor, care au spălat şi spală bani negri în România.»

(Din "România Mare", Buc. 2000)

Sistematic

«Crucea e batjocorită sistematic de către poporul care l-a dat pradă morţii pe Isus Cristos.»

(Dintr-un articol de C. V. Tudor; în "România Mare", Buc. 2000)

Eminescu şi preşedintele Constantinescu

«Cu obişnuita lor neruşinare, politicienii s-au dus cu alai şi mare fast la mormântul poetului naţional. Cu mutrele lor de escroci, cu burţile îmbuibate, îmbrăcaţi în costume scumpe şi coborând din maşini superluxoase, ei sfidează pur şi simplu memoria geniului poeziei, cel care a trăit şi a murit în sărăcie.

Efectiv nu înţeleg cum pot reprezentanţii puterii să se apropie de catafalcul lui Eminescu atâta timp cât ei distrug cu atâta abnegaţie ideea principală a poeziei politice eminesciene – naţionalismul.

Dar cea mai odioasă prezenţă a fost a vremelnicului preşedinte Emil Constantinescu. Acest individ care, cu numai câteva zile înainte, chiar în Ţara Sfântă, minţise cu neruşinare că în România lui Eminescu există antisemitism.

Prin prezenţa sa şi a altor nevolnici "luptători" împotriva naţionalismului, Emil Constantinescu a impietat comemorarea poetului naţional, naţionalistul patriot Mihai Eminescu.

Mari trebuie să fi fost păcatele acestui neam, de trebuie să suporte o asemenea ruşine în frunte!»

(Din săptămânalul "Atac la persoană", Buc. 2000)

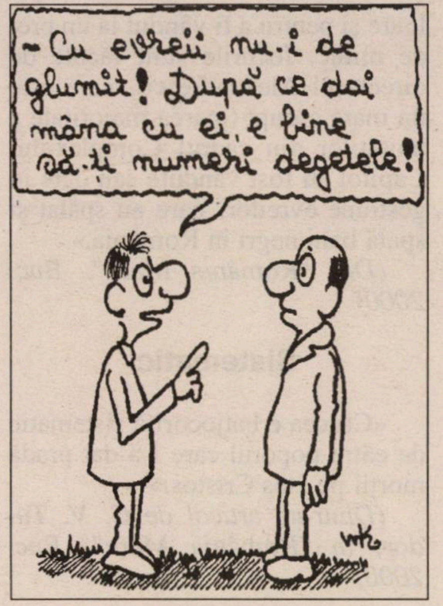
- Cu evreii nu-i de glumit! După ce dai mâna cu ei, e bine să-ți numeri degetele!

Desen din "Infractoarea"; București 2000

În spațiul privat al politicianului

«Pentru politicieni (care se declară "liberali", "social-democrați, "creștin-democrați", "comuniști") *naționalismul de toate zilele* constituie un mecanism de construire a autorității politice și de creare a solidarităților în interiorul cercurilor de amici politici.

Naționalismul de toate zilele are fenomenologii interesante. Politicianul român este sfios în a se declara naționalist, dar în spațiul său privat evreii se transformă în *jidani*, rromii în *cioroi*, iar ungurii în *bozgori*. A-i înjura pe *cioroi*, *bozgori* și *jidani* în interiorul cercurilor de prieteni politici e un semn al "spiritualității" politicianului. Cultivarea și credința în valorile diferenței, toleranței și corectitudinii este privită în *realpolitik*-ul de tip dâmbovițean cu condescendență și surâsuri cu subînțeles despre naivii care cred în astfel de "abstracțiuni". Rețeta de succes în politica românească are și ingredientele: imaginea de *om bine + cinstit* (dacă se poate și sărac) + *populism + naționalism* glumeț.

Există o constelație de stereotipii explicative *diversioniste* pentru eșecurile societății românești: "vânzarea de la Yalta-Malta", "teroarea poziției geopolitice", iar, mai recent, "dictatura *fe-me-i*-ului. Țapii ispășitori sunt numeroși: FMI-ul, marea finanță internațională, străinul, fie el ungur, evreu, țigan.»

(Dintr-un articol de Florin Abraham, de la Univrsitatea din Cluj-Napoca; în săptămânalul "Dilema", Buc. 2000)

Ghici cine-a venit la întrunirea din Polonia?

«În fața Porții Brandenburg din Berlin s-au adunat manifestanți ai spectrului extremist de dreapta din Germania. Este cea de-a doua demonstrație organizată în acest an de Partidul Național-Democrat din Germania (NPD - neofascist) în imediata apropiere a Porții Brandenburg, care este simbolul orașului. Aici au mărșăluit în anul 1933 și batalioanele naziste de asalt, după ce Hitler a devenit cancelar al Reichului. Analogiile cu întâmplările de tristă amintire din 1933 n-au lipsit din relatările și comentariile ziariștilor, care au urmărit cuvântările agresiv-naționaliste ținute de câțiva militanți ai NPD.

Prin demonstrația de duminică, extremiștii germani doreau să-și exprime solidaritatea cu Partidul Liberal Austriac a lui Jorg Haider. Unul dintre vorbitori chiar a spus că Germania ar avea nevoie de un partid similar, care ar sparge hegemonia formațiunilor democrate, pe care le-a calificat drept corupte și antinaționale. Organizatorii extremiștilor au ales însă ziua de 12 martie și cu scopul de a aniversa intrarea trupelor naziste în Austria, din 1938.

La cel de-al 5-lea și al 6-lea congres ale tineretului european, organizate de NPD (în 1998 în Grecia și în 1999 în Germania) s-au pus la punct strategiile de cooperare internațională și intensificarea propagandei electronice pe Internet. Din lectura unor articole politice publicate atât pe Internet, cât și în ziarul NPD "Deutsche Stimme" ("Vocea germană"), se desprind intențiile comune ale grupărilor extremiste de dreapta: oprirea migrației străinilor, combaterea americanismului, lupta împotriva partidelor democratice și împotriva stângii europene. În ultimul număr, "Deutsche Stimme" relatează despre o întrunire internațională organizată anul trecut în Polonia. La această întrunire au participat reprezentanți ai unor grupări extremiste din 8 țări europene, inclusiv gruparea neolegionară din jurul revistei timișorene "Gazeta de Vest". Potrivit ziarului, la această reuniune s-au dezbătut nu numai chestiuni doctrinare, ci s-a aniversat și centenarul nașterii lui Corneliu Zelea Codreanu. Fondatorul mișcări legionare, notează "Deutsche Stimme", a fost calificat de Adolf Hitler drept "părintele tuturor naționaliștilor europeni". Reproducerea acestui citat fără nici o ezitare în ziarul amintit dezvăluie, o dată mai mult, simpatiile politice și modelele doctrinare ale grupărilor extremiste de dreapta înrudite, ca Noua Forță (Forza Nuova) din Italia, Tineretul Național Suedez (Folktribunen), cea de-a Treia Cale Internațională (International Third Position-ITP) din Anglia sau grupări similare din Grecia, Franța, Lituania și Irlanda.»

(Dintr-o corespondență de la Berlin de William Totok în "România liberă", 2000)

Fandacsia-i gata

«Ceea ce ar părea de neconceput pentru mulți analiști politici s-a întâmplat zilele trecute la Sibiu. O parte dintre adepții actuali ai mișcării legionare, printre care prof. Ion Coja și Răzvan Codrescu, i-au invitat pe evrei la un simpozion organizat de două fundații pro-legionare care aveau drept principală temă relațiile dintre legionari și evrei în perioada interbelică. Cu toate că invi-

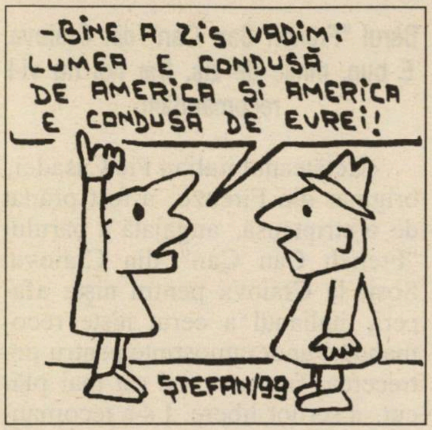
-BINE A ZIS VADIM: LUMEA E CONDUSĂ DE AMERICA ȘI AMERICA E CONDUSĂ DE EVREI!
ȘTEFAN/99

Desen din "România Mare"; București 2000

tați ai etniei invitate nu au fost prezenți, subiectul principal a fost dezbătut. Cu această ocazie, Ion Coja a făcut o dezvăluire incendiară, afirmând că în urmă cu câțiva ani, guvernul României a semnat un protocol cu guvernul Israelului prin care se angaja ca, în cazul unui război în zona respectivă, România să găzduiască 300.000 de evrei, aceștia urmând să fie cantonați pe litoral.»

(Din ziarul "Cotidianul", Buc. 2000)

Stânga, adevărata stângă...

«Eu cred că stânga trebuie să rămână antifascistă, să combată totdeauna xenofobia, rasismul și extremismul naționalist. Unii dintre cunoscuții mei se răfuiesc numai cu recrudescența legionară și cred că asta e destul. Nu e. Eu zic că trebuie combătut și ceea ce generează și permite recrudescența extremei drepte. În Anglia laburiștii au făcut mari manifestații împotriva ascensiunii lui Haider; noi nu. Nici domnul Iliescu n-a scos oamenii în stradă pentru asta. Dacă ești social-democrat și te reclami de la valorile social-democrației europene, de ce nu faci o manifestație? Nici contra legionarismului nu se ia o atitudine decisă: e plin orașul de portretele Căpitanului, se închiriază săli pentru adunări, se face propagandă printre tineri etc., dar asta nu neliniștește pe nimeni.»

(Dintr-un interviu acordat de Dumitru Callimachi, ziarist – fiul prințului Scarlat Callimachi – revistei "Dilema"; Buc. 2000)

Poeții simt pe pielea lor

Așa se cheamă o carte deloc banală – și cu o copertă, iarăși deloc banală – care a apărut nu de mult în editura Image, din București; și pe care toată lumea vrea s-o aibă în bibliotecă.

Un reportaj de Ana Maria Sandu, din revista "Vineri" (supliment al săptămânalului "Dilema") ne explică despre ce vorba:

«Patru autoare – Ioana Nicolaie, Domnica Drumea, Doina Ioanid, Cecilia Ștefănescu – și cinci autori – Marius Ianuș, Ioan Godeanu, Angelo Mitchievici, Mircea Cărtărescu și Florin Iaru – au publicat la Editura Image volumul "40238 Tescani". Refuzată de o altă editură care se oferise inițial să o publice (datorită designului coperții care a fost apreciat ca "indecent"), cartea e transpunerea pe hârtie a rezultatelor unui experiment artistic desfășurat timp de șapte zile, în mai 1999, la Centrul de creație Tescani.

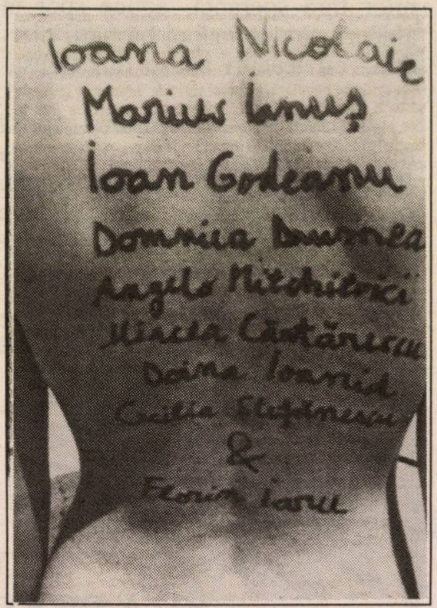

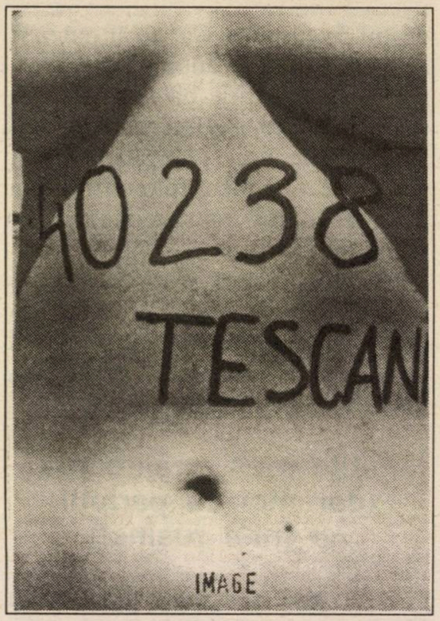

Acest volum propune lumii literare românești o formulă inedită, provocatoare: autorii semnează cartea ca un grup.»

...Care va să zică, așa cum s-a înțeles desigur, tu cititor citești marele poem dar nu știi care anume dintre scriitori este autorul fragmentului cutare sau cutare: n-ai decât să-l recunoști, după *stil;* sau să ghicești; sau, în disperare de cauză, să dai cu banul.

A doua caracteristică a volumului o constituie hotărârea autorilor de a face și ceva "body-art", adică de a scrie nu numai pe hârtie, ci și pe piele.

Făcând ceea ce a făcut, grupul de la Tescani (fostul conac al lui George Enescu) s-a inspirat și din diferite experiențe din occident, și dintr-un obicei al regretatului poet Virgil Mazilescu: acesta, prin anii '70, mergea la iubitele lui cu poeme scrise direct pe piele. Așa cum declară Cecilia Ștefănescu, unul din membrii grupului: «Experimentul în sine nu e nou, pentru că s-a mai făcut așa ceva în străinătate încă din anii '60. E vorba de *body art* – scrii pe piele, îți iei ca suport altceva decât hârtia. Tensiunea în acest caz a fost foarte mare. Nu ne-am ales părți prea indecente – o fesă, un sfârc, pleoapa, gâtul – ci părți destul de cuminţi. Cartea ar putea fi acuzată aici de o anumită cuminţenie, însă apariţiile bizare ale pielii scrise induc un anumit erotism. Am avut printre noi şi un artist, Ioan Godeanu. El a făcut fotografiile şi a dat astfel o direcţie specială experimentului nostru.»

O direcţie bună, vom spune, dacă e să ne luăm după aceste fotografii. O direcţie care ne ajută să înţelegem mai bine ce le poate pielea poeţilor de astăzi.

Fetița mea, vrăjitoarea (dar nici cu părinții nu mi-e rușine!)

«Lavinia Gaşpar, din Piatra Neamţ, este o fetiţă de 9 ani, considerată "vrăjitoare". Şi Liviu Gaşpar, tatăl ei, este cunoscut pentru calităţile sale paranormale. La 35 de ani, Liviu Gaşpar lucrează ca sudor la "Aqua Color" Piatra Neamţ. Şi-a descoperit calităţile deosebite din întâmplare. "Totul a început în toamna lui 1984, când cineva mi-a adus o carte care se referea la punerea în practică a puterilor paranormale. A doua zi am experimentat hipnoza pe un prieten al meu. Mare mi-a fost mirarea când am observat că, în câteva minute, l-am adormit. Reuşita mi-a sporit încrederea şi am continuat", ne-a declarat dl. Gaşpar.

Liviu a colaborat şi cu Laboratorul de Aqvacultură din Piatra Neamţ, legat de efectul de piramidă. Liviu afirmă că, în 1995, cu ajutorul apei distilate şi energizate în piramidă cu şedinţe de bioenergie, a ajutat o femeie bolnavă de cancer mamar să supravieţuiască. Nodulul malign diagnosticat la Institutul Oncologic din Bucureşti a regresat îndeajuns de mult pentru a putea fi operat.

Zina Gaşpar, soţia lui Liviu, are, la rândul ei, capacitatea de a vedea câmpuri energetice.

Surpriza cea mai mare o constituie fiica lor, Lavinia, care, încă de la 3 ani, ţinea lipite de palmă, câteva secunde, diverse obiecte. Acum o săptămână, Lavinia i-a uimit pe toţi. În timp ce privea la emisiunea "Surprize, surprize", a reuşit să îndoaie rapid linguri de inox, atingându-le cu degetele.»

(Dintr-o relatare de Camelia Varvara, în "România liberă", Buc. 2000)

Leacuri de la Ierusalim

«Sunt P. Florica, din Baia Mare, şi din revista dvs. am obţinut numărul de telefon şi am luat legătura cu doamna Lenuţa. M-am deplasat la domiciliul acestei minunate doamne şi i-am explicat durerea mea. În urmă cu trei ani şi opt luni, soţul m-a părăsit pentru o altă femeie. După vreo nouă zile, datorită doamnei Lenuţa, soţul meu a revenit acasă, când nu mai aveam nici o speranţă că voi fi mângâiată din nou de el. Vreau să mulţumesc revistei "VIP" pentru că a publicat numărul de telefon şi adresa doamnei Lenuţa, care face bine oamenilor fără speranţă, aduce spor în afaceri, aduce înapoi bărbaţii pierduţi, cu leacuri aduse din Ierusalim.»

(Scrisoare de mulţumire trimisă revistei "V.I.P.", Bucureşti, de d-na P. Florica, care a luat cunoştinţă din sus-amintita publicaţie de existenţa d-nei Lenuţa, existenţă ce s-a dovedit a fi benefică 100%)

Barul "French Can Can" din Craiova. E bun, nimic de zis. Dar noi nu vi-l recomandăm

«Cetăţeanul italian Pio Casadei, originar din Firenze, a fost prădat de o stripteusă, angajată a barului "French Can Can" din Craiova. Sosit la Craiova pentru nişte afaceri, italianul a cerut nişte recomandări unor cunoştinţe pentru petrecerea, într-un mod cât mai plăcut, a serilor libere. I s-a recomandat "French Can Can", local recunoscut pentru libertăţile pe care şi le permit stripteusele cu clienţii.

După ce a luat masa cu una dintre dansatoare, italianul a invitat-o într-un apartament pentru "aprofundarea" discuţiilor începute în cadrul night-clubului. După ce l-a anesteziat cu somnifere, puse în băutură, dansatoarea a 'aspirat" tot ce avea italianul mai de preţ prin locuinţă: două telefoane mobile, 3.000 USD, haine şi alte mărunţişuri.»

(Dintr-o relatare de Iulian George Bora, în "România liberă", Buc. 2000)

Superstițiile

...sau pur şi simplu credinţele de tot felul sunt la putere în lumea spectacolului românesc. Poţi să le

SONY

FIRMA
ISFAR

VĂ INVITĂ SĂ VIZITAŢI
SALA DE EXPOZIŢIE A PRODUSELOR
☆ SONY ☆
Str. AHAD HAAM 9 TEL AVIV
MIDGAL SHALOM MEIR

Hag Sameah!

ironizezi la modul superior, poţi să le iei în serios, ele bântuie din plin. Două exemple întâlnim în revista "V.I.P.".

«Cu aproximativ 25 de ani în urmă, actorul Costel Constantin de la Teatrul Naţional şi soţia sa se aflau într-un concediu la mare, împreună cu prietenii lor, operatorul Călin Ghibu şi soţia acestuia, scenografa Cătălina Ghibu. Oameni cu frica lui Dumnezeu, membrii familiei Ghibu ţineau post şi în vacanţă. Costel Constantin şi-a pierdut, într–o zi de marţi, când marea era foarte agitată, cu valuri imense, un lănţişor din aur. Avea agăţate de el cam 10-15 mici bijuterii, cu valoare sentimentală: o cruciuliţă, un zodiac etc. După câteva zile de căutări inutile, soţii Constantin s-au jurat, de faţă cu prietenii lor, că vor ţine şi ei post în fiecare zi de vineri, dacă vor găsi lănţişorul pierdut în mare. A doua zi, Costel Constantin a zărit lănţişorul în mare, a pus repede piciorul pe el, iar fiul său Vlad l–a ridicat. Din acea zi, cei doi soţi ţin post de carne în fiecare vineri. Se întâmplă, că aşa-i viaţa de artist, să mai uite. Atunci, d-na Constantin are întotdeauna ghinion: o dată şi-a pierdut ceasul, altă dată a prins-o Poliţia cu radarul şi, mai rău, altă dată le-a luat foc magazinul...

❖

Interpreta de muzică populară Maria Câmeci nu este înnebunită după bijuterii, spre deosebire de alte colege de-ale sale, şi nici nu prea poartă. De aceea, cruciuliţa din lemn de măslin pe care şi-a cumpărat-o din Israel, de la Mormântul Sfânt, cu şapte ani în urmă, este ceva cu totul aparte. Maria o poartă cu mare grijă în poşetă, foarte convinsă că îi poartă noroc, căci de fiecare dată când a uitat-o acasă a avut ghinion.»

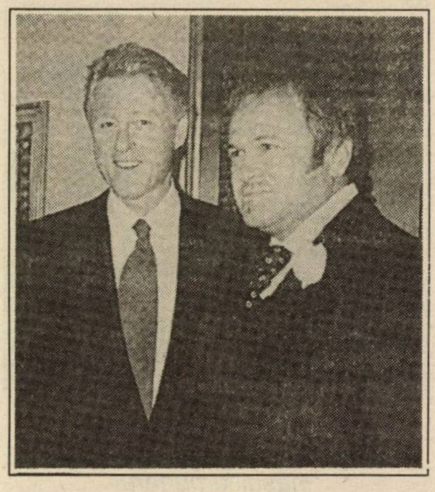

Bill și Nello

Bărbatul din stânga este Bill Clinton, preşedintele Statelor Unite. Cel din dreapta este Nelu Ioan Bălan, zis şi Nello. Născut în comuna Rediv-Botoşani, emigrat în America, d. Nello posedă un local românesc, cu mititei, faimos la New York, numit "Nello Restaurant". Împrietenindu-se, de-a lungul anilor, la un şpriţ, cu fel de fel de vedete de peste ocean, Nello a dat anul acesta o recepţie în cinstea amicilor săi sus-puşi. În afară de Bill Clinton, la recepţie (care s-a încheiat cu o ciorbă de potroace întru trezirea oamenilor după chef), au mai participat: senatorul Edward Kennedy, regizorul Steven Spielberg, actorul Tom Hanks şi alte stele de prin vecinătate.

O româncă de geniu

«Premiul întâi al concursului Intel pentru talente ştiinţifice a fost decernat tinerei românce Viviana Risca, în vârstă de 17 ani, care a inventat un cod secret de transmisie, a anunţat firma Intel, citată de AFP. Premiul, însoţit de o recompensă în valoare de 100.000 de dolari, este echivalentul unui Premiu Nobel pentru tineret. Prima din clasa sa la liceul Paul Schreiber din Port Washington (statul New York), Viviana Risca a studiat stenografia, o tehnică de criptare informatică a datelor care permite introducerea mesajelor secrete într-o cantitate mare de informaţii perfect anodine. Massachussets Institute of Technology (MIT) i-a oferit deja tinerei românce o bursă de studii.»

(Din "Lumea liberă", New York, 2000)

Năsoși celebri

Un clasament al celor mai cunoscuţi *năsoşi,* efectuat de revista "V.I.P.", din Bucureşti, a dat următoarele rezultate:

1. Vasile Murariu (actor);
2. Rică Răducanu (fost mare

Alexandru Marton
SPERANŢA
Madeleine Davidsohn
Intrare liberă
ZElias
Astăzi sau mâine...
MINIMUM
minimum
editează
- Aveţi în manuscris memorii personale?
- Vreţi să vă publicaţi jurnalul intim?
- Doriţi să scoateţi la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginaţie şi corectură tipografică, coperta, prefaţa şi diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

Există în sfârşit o editură: minimum

Actorii Nae Lăzărescu (stânga) și Vasile Murariu; dar nu și-au luat nasul la purtare

fotbalist);

3. Silviu Lung (antrenor);
4. Cristian Paţurcă (muzician);
5. Gil Dobrică (muzician);
6. Radu Beligan (actor);
7. Daniel Prodan (fotbalist);
8. Nae Lăzărescu (actor);
9. Jean Constantin (actor);
10. Mihai Mălaimare (actor).

Iar *cei mai bogaţi artişti,* ar fi – după acelaşi săptămânal – următorii:

1. Carmen Galin
2. Valeria Gagealov
3. Irina Loghin

Pe locul I, actrița Carmen Galin. Explicația nu o vom găsi în onorariile încasate de talentata și frumoasa vedetă, ci în faptul că ea s-a măritat, nu de mult, cu un bogat om de afaceri

4. Stela Popescu
5. Maria Dragomiroiu
6. Loredana Groza
7. Ion Dolănescu
8. Florin Călinescu
9. Marcel Iureş
10. Ion Caramitru

Licitație de fete în Albania

«O adolescentă româncă în vârstă de 14 ani, răpită şi violată în România, apoi "vândută" de mai multe ori în Italia unor bande criminale pentru a se prostitua, a fost eliberată la Vicenza (nordul Italiei), a anunţat AFP, citând poliţia locală, care a pus capăt calvarului de şapte luni pe care l-a suportat fata. Poliţia a arestat şase persoane, dintre care patru muncitori albanezi şi proxeneţi, eliberând totodată şi patru tinere albaneze sechestrate. Românca a fost încredinţată unei instituţii religioase în aşteptarea repatrierii. Ea fusese răpită în 1999 din satul său de lângă Arad. Interpolul a lansat o acţiune de căutare în urma plângerii părinţilor fetei. Adolescenta a povestit că a fost violată de răpitori într-o cabană de pe malul Dunării, la graniţa cu Serbia, apoi dusă, via Muntenegru, împreună cu alte două minore, în Albania, unde a fost vândută la licitaţie la Durres, în final un proxenet ducând-o clandestin în Italia. La Florenţa, fata a fost vândută unui alt albanez şi trimisă "pe trotuar". Revândută altor doi criminali albanezi, a fost trimisă apoi la Vicenza. Poliţia îi caută acum pe "clienţii" adolescentei, care vor fi urmăriţi în justiţie pentru viol de minore.

Potrivit d-lui Cornel Vişoiu, consul la Ambasada României la Roma, acesta este al doilea caz în curs de aproximativ o săptămână, urmând eliberării unei alte minore românce originare din zona Sibiului, răpită tot de albanezi pentru prostituţie. Această fată, care a revenit acum în ţară, ar fi fost nevoită să parcurgă acelaşi traseu. În urma celor relatate de consulul român, se poate trage concluzia că ar fi vorba despre o reţea de răpitori şi proxeneţi care acţionează (şi) în România.»

(Dintr-o relatare de Mihaela Mătăchiţă, în "România liberă", Buc. 2000)

Tony Blair și cerșetorii rromi din Londra

«Primul ministru britanic Tony Blair a fost interpelat în Parlament de opoziţia conservatoare în problema aprig disputată în Marea Britanie a cerşetorilor rromi care se folosesc de copii pentru a atrage mila trecătorilor, beneficiind în acelaşi timp de alocaţie socială ca solicitanţi de azil.

Premierul a replicat că problema a fost generată de pe vremea guvernării conservatoare, dar că începând din 20 aprilie va intra în vigoare un regulament mult mai dur privitor la solicitanţii de azil, care să împiedice cerşetorii rromi să mai vină în Anglia ca la Pământul făgăduinţei.

Anul trecut, circa 1.000 de români au solicitat azil în Marea Britanie, iar nota de plată pentru cei aproape 700.000 de solicitanţi din toată lumea s-a ridicat la nu mai puţin de 265 milioane de lire sterline (circa 400 milioane de dolari). Când cererea de azil este respinsă, guvernul britanic plăteşte o alocaţie de subzistenţă de circa 600 de lire sterline (circa 1.100 de dolari) pentru solicitantul de azil.»

(Reuters, 2000)

Chelner, o fleică și două șatene!

«Raziile din noaptea de vineri spre sâmbătă, organizate de poliţiştii bihoreni de la Compartimentele Judiciar şi de Combatere a Crimei Organizate, au decapitat cea mai mare reţea de prostituţie de pe raza municipiului Oradea. Printr-o descindere spectaculoasă la barul "No Name", poliţiştii au reţinut pe patronul localului, Ştefan Turcuş (45 de ani), şi 15 prostituate care lucrau pentru acesta. Fetele, de vârste între 16 şi 22 de ani, erau plasate pentru sume variind între 100.000

şi 200.000 lei şi – aparent incredibil – erau cuprinse în meniul crâşmei. Pe fiecare pagină a meniului, cuprinzând băuturi şi mâncăruri din cele mai scumpe, figurau şi fotografii color ale damelor de companie, sumar sau deloc îmbrăcate şi în poziţii care mai de care mai apetisante.»

(Dintr-o relatare de Florin Ciucaş, în "România liberă", Buc. 2000)

Can-canuri

…aflăm din revista "V.I.P.", precum şi din alte tipărituri:

■ **Actorul Costel Constantin,** de la Teatrul Naţional din Bucureşti, şi-a deschis o Alimentară. ■ **Cântăreaţa Daniela Gyorfi** a acceptat să pozeze goală pentru revista "Playboy", ediţia română. ■ Potrivit mărturiilor făcute recent de **Leonida Teohari,** unul din *stâlpii* lumii financiare, averea lui Ceauşescu, depusă la câteva bănci din Italia, se ridică la circa 900 milioane de dolari. ■ **Cântăreţul Marian Ionescu** l-a bătut pe cântăreţul Gabriel Cotabiţă. ■ Patronul localului de noapte "Sexi-Club", **Constantin Constantin,** a fost arestat şi dat în judecată fiind prins că a organizat într-o noapte un spectacol porno pentru invitaţi, spectacol în cadrul căruia dansatorii de striptease Tiberiu Mihalache, Irina Conrea, Elena Herişanu şi Anca Prâşu făcuseră amor în grup. ■ **Actriţa Carmen Galin,** care s-a retras de câţiva ani din viaţa artistică, a făcut – după exemplul franţuzoaicei Brigitte Bardot – o pasiune pentru animale; la vila de la Corbeanca, unde locuieşte cu soţul ei, şi-au găsit adăpost 24 de câini vagabonzi. ■ Pasionat după câini este şi fostul portar al Naţionalei, **Necula Răducanu** (zis Tamango); el a cumpărat un televizor anume pentru câinele său. ■ Conştient că numărul romilor este foarte mare, **deputatul Mădălin Voicu** (fiul violonistului), preşedintele "Partidului Rromilor", a declarat: "În patru ani sperăm să luăm puterea".

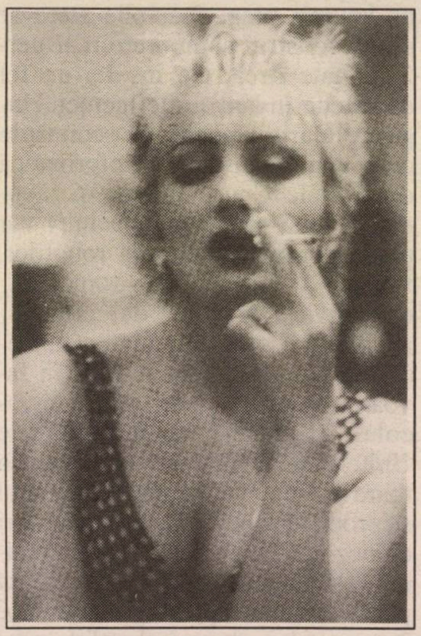

Daniela Gyorfi

Mica publicitate

■ Imaginaţie perversă, caut bărbat pentru practică. Nu ezita! 01-894.8503.

■ Soţul m-a înşelat şi vreau să ies din cuşcă. Ajută-mă! 01-894-8504.

■ Joacă-te cu trupul tău, joacă-te cu mine. 01-894-8505.

■ Sex adevărat numai la partener acasă. Sună-mă şi lasă-ţi numărul. 01-894-8615.

■ Fac lucruri incredibile. Asigur satisfacţie maximă. Încearcă-mă. 01-894-8611.

■ Îmi place să-mi înşel soţul. Sună-mă la 894-8677.

■ Sunt curioasă cum faci dragoste. Ştii cum fac eu? 894-8670.

■ Sună-mă să ne întâlnim, sunt singură şi dezamăgită. 894-8670.

■ Plăceri interzise; să nu îndrăzneşti să suni! Bety. 892-9000.

■ Blonde, brunete, roşcate fierbinţi şi sexy. Oferim plăceri erotice. 892.9000.

■ Sexy, rebelă, ofer alternativă pentru petrecerea timpului liber. 01-894-8711.

■ 25/1.70/58, senzuală, iniţiez tineri majori în arta dragostei. Discreţie asigurată. 01-898-4774.

(Din ziarul "Naţional", Buc. 2000)

Aniversare

Alexandru George, critic literar, analist politic, una din personalităţile de seamă ale intelectualităţii româneşti contemporane; 70 de ani de la naştere.

Decese

Cella Dima; actriţă la Teatrul Naţional din Bucureşti. A colaborat cu mari regizori ca Soare Z. Soare, Sică Alexandrescu, Ion Sava, Moni Ghelerter, Al. Finţi etc., jucând în piese de Caragiale, Goldoni, Gorki ş.a.

Paul Călinescu (n. 1902), regizor de film, unul dintre pionierii cinematografiei româneşti ("Răsună valea", 1949, "Desfăşurarea", 1954, etc.).

George Littera (n. 1941), critic de film.

ION MIHĂILEANU
Corespondenţă din Franţa

Caleidoscop parizian

- Păzea, fraţilor, vin roboţii!
- Un Marx femeie
- Amor pe Internet
- Casher pentru pisici

De curând s-a aflat la Paris britanicul Hugo de Garis, celebru cercetător în materie de inteligenţă artificială (citiţi robotică). În cadrul unor dezbateri referitoare la progresele ştiinţei şi tehnicii în anii 2000 el a făcut câteva previziuni pur şi simplu uluitoare. Ele te pun pe gânduri şi e imposibil să nu te întrebi: Quo vadis? Încotro se îndreaptă lumea, planeta noastră?

Trăim de mult timp în secolul vitezei. Distanţele de mii de kilometri sunt parcurse de avioane perfecţionate, în câteva ore. În viaţa de fiecare zi ne grăbim fie apăsând pe pedala de accelerare a automobilului sau pur şi simplu iuţind pasul – cu sau fără roller. Timpul pentru lectură (mersi, domnule televizor!) devine din ce în ce mai redus, ca să nu mai vorbesc de şueta amicală sau de momentele destinate amorului sau visului. În romanul publicat în urmă cu câţiva ani, "La lenteur" (Încetineala), cunoscutul scriitor ceh devenit francez Milan Kundera făcea o pledoarie subtilă pentru încetinirea ritmului vieţii noastre unde amorul şi umorul, cultura şi amiciţia să-şi aibă locul cuvenit. "La lenteur" – un semnal de alarmă.

De un timp încoace, ceea ce consideram a fi secolul vitezei este el însuşi depăşit de către secolul care începe, secolul Internetului, sau, cum i se mai spune, "noua economie". Sau, i-aş zice, regatul virtualului. Cu un computer afiliat la Internet fiecare va putea face aproape totul: să viziteze orice magazin şi să cumpere ce vrea, să viziteze muzee şi expoziţii, să vadă filme şi piese de teatru, să comunice cu cine doreşte, să scrie o carte şi s-o publice pe Internet ca să fie citită, să creeze şi să participe la diverse jocuri etc. etc. Vizual, adică virtual. Ca să nu mai vorbim de surprizele pe care le va oferi telefonul portabil, un fel de Internet bis. Bineînţeles, din fericire, dragoste la distanţă, prin Internet sau portabil nu se poate face. Deocamdată!

Departe de mine, reacţionar înrăit cum m-am declarat altădată, să neg foloasele pe care le poate aduce Internetul, dacă e folosit cu măsură. E o adevărată minune inventată de inteligenţa umană. Rămâne însă un mare semn de întrebare: cum şi când se vor opri geniile informaticii în această cursă nebună care duce la înlocuirea treptată a vieţii reale prin cea virtuală?

Am făcut această lungă paranteză, un fel de preambul, pentru a vorbi despre lumea pe care o prevede omul de ştiinţă britanic Hugo de Garis. El lucrează deocamdată în Japonia într-un mare laborator pentru proiectul său de construire a unui creier artificial, după care se va stabili la Bruxelles. Până acum a izbutit să realizeze o maşină conţinând 1.000 de celule artificiale similare neuronilor biologici, ceea ce reprezintă 75 de milioane de neuroni. E puţin faţă de creierul uman, care dispune – când nu e ramolit! – de aproximativ 100 de miliarde. Însă în trei ani îşi propune să atingă un miliard. Gândiţi-vă, zice el, ce se va întâmpla peste 50 sau 100 de ani, ţinând seama de evoluţia tehnică ce va permite miniaturizarea circuitelor electronice de talia moleculelor chimice: vom obţine capacităţi enorme ce vor permite să instalăm un volum mare de memorie în creierul artificial. "Perspectiva", susţine domnul Hugo de Garis, "e aceasta: secolul 21 va fi dominat de maşini extrem de inteligente şi care vor deveni din ce în ce mai mult superioare omului". El fixează şi un termen: peste 50 de ani va apărea primul robot inteligent. Atunci se va pune problema: ce facem, se va permite construirea în masă a roboţilor inteligenţi, sau nu? Britanicul nostru crede că se va da o luptă ce va opune pe cei având o viziune cosmică, care vor spune da, şi cei cu o viziune pământească, care vor fi contra. Partizanii săi vor vedea în roboţi o specie viitoare cu calităţi fantastice, nişte fiinţe magnifice, evident nemuritoare. Existenţa lor va pune în discuţie destinul speciei umane, chiar a Universului. Adversarii se vor teme, pe bună dreptate, de concurenţa primejdioasă a roboţilor. De ce pe bună dreptate? O recunoaşte savantul însuşi: într-o bună zi roboţii, cu inteligenţa lor superioară, ar putea decide că specia umană, cu războaiele sale şi cu distrugerea planetei Terra, nu merită să mai existe. Ţinând seama de capacitatea lor, le-ar fi uşor să ne facă să dispărem… Mai cu seamă că la un anumit prag, maşinile astea ar putea construi computere mai perfecţionate decât ele însele, un fel de reacţie în lanţ a inteligenţei. Hugo de Garis prevede că societăţile cele mai avansate în informatică din Statele Unite, Europa şi Japonia (a uitat să citeze Israelul!) vor pleda pentru construirea roboţilor. Începând cu roboţii domestici, educativi şi prieteni, da, prieteni, adaptându-se la personalitatea fiecăruia. Un argument în plus în favoarea roboţilor inteligenţi: în secolul 21 rivalitatea între Statele Unite şi China, care va deveni o mare putere, va obliga Pentagonul să producă roboţi militari, superiori chinezilor. Hugo de Garis nu exclude posibilitatea ca fiinţe umane să poată include capacităţi electronice în corpul lor, devenind astfel un fel de supra-oameni. Cyborg e numele lor ştiinţific. Cercetătorul britanic a fost întrebat: "Aţi dori, dacă ar fi posibil, să vă puneţi circuite electronice în creier pentru a deveni un cyborg?" "Probabil", a răspuns el.

"Dar n-aş mai fi eu. Aş fi altceva sau altcineva. Într-un fel ar fi moartea acestei fiinţe umane, pentru că va fi zdrobită de inteligenţa artificială din corpul său. Poate că se vor descoperi noi fenomene mai complexe, mai extraordinare decât conştiinţa, pe care nu mi le pot imagina, pentru că sunt prea prost. Nu sunt decât o simplă fiinţă umană".

"Mişighe ţâm toit", în idiş, sau pe româneşte "nebun de legat", s-au grăbit să-l declare pe domnul englez o seamă de colegi ai săi. Iar el le-a răspuns că trei cercetători renumiţi în robotică împărtăşesc opiniile sale. Şi le-a dat şi numele: Hans Moravec şi Lars Kurzweil în Statele Unite şi Kevin Warwick în Marea Britanie. Dacă ne gândim că maşinile, incredibile pe atunci, din cărţile lui Jules Verne, au fost depăşite de realitate, oare prezicerile lui Hugo de Garis, care nu e un simplu scriitor de *science-fiction,* ci un adevărat specialist, nu se vor adeveri?

⁂

Nu ştiu dacă vreun cititor al revistei "Minimum" a avut vreodată ocazia să viziteze unul din marile hoteluri pariziene. Bineînţeles, nu să locuiască, un asemenea privilegiu nu e hărăzit unor simpli muritori, ci pur şi simplu să se plimbe prin holurile elegante, de un gust ireproşabil, cu multe picturi sau desene ce împodobesc pereţii auriţi. Într-o atmosferă de "luxe, calme et volupté", cum ar fi zis Baudelaire. Un fel de vizită estetică, pentru că unele hoteluri sunt adevărate opere de artă. Ca parizian ce-am devenit de-un număr de ani, am avut privilegiul să intru să mă plimb în câteva hoteluri de acest calibru, ca celebrul Crillon din Place de la Concorde, sau Meurice, ales de trupele hitleriste ca sediu în perioada în care erau stăpânii Franţei. Nu mă înşel dacă susţin că sunt adevărate palate.

N-aş fi ales acest subiect, marile hoteluri pariziene, dacă o ştire nu mi-ar fi atras atenţia. Citind despre redeschiderea celebrului hotel George V, am aflat din ziare că el aparţine prinţului saudian Al Walid. Proprietarul şi-a permis să investească 2 miliarde de franci pentru a renova hotelul, pentru a-l face şi mai luxos. Marmură de Carrara tapisează sălile de baie, robinetele sunt aurite. A fost nevoie de doi ani pentru a reface zugrăveala pereţilor (80.000 de metri pătraţi), pentru a înlocui 20.000 de metri pătraţi de marmură şi 15.000 de metri pătraţi de mochetă. Hotelul dispune de 250 de camere, dintre care 61 sunt "suite", adică având minimum 70 de metri pătraţi până la maximum 140 mp. Unele din aceste suite sunt rezervate exclusiv pentru familii regale sau preşedinţi de republici. Cea mai ieftină cameră costă 4.500 de franci pe noapte, iar suita cea mai scumpă 45.000 de franci pe noapte.

Şi câteva minime: ■ Un nou Karl Marx la Paris? Aşa s-ar zice, dacă am ţine seama de comentariile presei. Autorul care a scris cartea "L'horreur économique", urmată de "Une étrange dictature" (traduse cu succes în foarte multe ţări) denunţă societăţile multinaţionale contemporane. Manifest anticapitalist, cărţile nu propun soluţii. Autorul, ca şi Marx, e de origine evreiască. Numai că nu are barbă. E o femeie. Şi se numeşte Viviane Forrester. ■ O nouă carte despre Dreyfuss semnată de Armand Israel, "Vérité cachée de l"Affaire Dreyfuss", pretindea că va face dezvăluiri senzaţionale după ce autorul a cercetat arhivele. Aflăm doar câteva noutăţi, nu dintre cele mai agreabile. 99% dintre evreii francezi credeau că Dreyfuss e spion, printre ei şi Léon Blum, care era atunci critic de artă. Graţie lui Zola, Blum şi-a dat seama care e adevărul. De asemenea, marele patriot francez Dreyfuss a recunoscut că e vinovat pentru a salva Franţa de declanşarea unui război civil. Iar în Jurnalul său, evreul nostru nu zice niciodată că e evreu, ca să nu vorbim că naivul Dreyfuss n-a fost conştient că toată afacerea a fost montată din cauză că era cine era. Noroc că a existat un personaj numit Herzl... ■ Îmi făceam mari griji pentru habotnicii evrei francezi care erau obligaţi, cei ce aveau câini sau pisici, să le hrănească cu carne "treif". Am oftat însă uşurat când am aflat că în sfârşit problema a fost rezolvată: toţi câinii şi pisicile vor putea să mănânce caşer ca şi stăpânii lor. A fost inaugurată o fabrică specială pentru ei, sub supravegherea cuiva important: marele rabin al Parisului. ■ O veste bună pentru francezii care caută să afle cât mai multe despre strămoşii lor. Un informatician, pe numele său Laurent Fordant, a deschis un birou înzestrat cu tot felul de almanahuri vechi, ghiduri, adrese folositoare pentru cine vrea să-şi reconstituie genealogia. 100.000 de persoane au şi început să afle multe despre istoria familiilor lor. Mă întreb, Muzeul Diasporei n-ar putea face acelaşi lucru pentru evrei? Tare aş vrea să ştiu mai multe despre Buchmanii din care mă trag! (Muzeul Diasporei are o secţie care se ocupă cu asemenea treburi; aşa că, stimate corespondent al nostru la Paris, trimite-le o scrisoare ca să te lămurească cum e cu Buchmanii – **n. red.**)

Ediţia a doua
a volumului
de versuri

Amprente

de Bianca Marcovici

apărută
în Editura
Atlas-Clusium,
Cluj-Napoca
s-a epuizat.
Ea poate fi citită
în curând pe
Internet la adresa:

www.bianca.home.icq.com
în web-ul construit de fiica
poetei, Noemi Marcovici

HARRY FOSHA
NEW YORK

Made in U.S.A.

Cine vrea să se mărite (de sanchi) cu un multi(?)milionar

Televiziunea americană repetă pentru a nu ştiu câta oară descoperirea "oului lui Columb". De data aceasta sub forma concursurilor. Nu că, Doamne fereşte, ar fi dus lipsă de concursuri. Ca să nu cităm decât două din marile succese "Jeopardy" şi "Wheels of Fortune" (Versiunea adaptată a "Spânzurătorii" care ne-a încântat copilăria).

Era nevoie însă de un concurs care să nu se adreseze numai unei categorii de spectatori, ci tuturora. Şi răspunsul era la... doi paşi, peste ocean. În Anglia. Adaptat la nevoile americane. "Cine vrea să devină milionar" a dat răspunsul la întrebare (deşi semnul de întrebare lipseşte din titlul concursului care s-a impus ca un succes excepţional), readucând după ani reţeaua ABC pe primul loc al preferinţelor publicului. Concursul aduce câteva inovaţii: participantul poate să ceară ajutorul publicului şi al unui prieten sau rudelor (prin telefon).

Bineînţeles că celelalte reţele nu s-au lăsat mai prejos şi au confecţionat în grabă concursuri de aceeaşi natură. Succesul a fost relativ.

Atunci reţeaua Fox a venit cu un concurs care ameninţă, după cum s-a văzut după prima emisiune, să fie o lovitură. Concursul se întitula "Cine vrea să se mărite cu un multimilionar". 50 de concurente au fost alese şi aduse pe scenă unde multimilionarul Rick Rockwell le-a eliminat treptat până a ajuns la (?) aleasa inimii sale, Darva Conger. Din păcate succesul s-a dovedit mai mult decât efemer. Au fost mulţi care au considerat concursul o formă de prostituţie: femei care se vând pe bani. Reţeaua Fox, care nu are prejudecăţi, ar fi depăşit aceste mici "amănunte", dar toate celea au mers anapoda. S-a aflat după spectacol că, cu o seară înainte, Rockwell îşi asigurase logodnica de dragostea lui; că nu e chiar multimilionar, fiind de asemenea multidator. În sfârşit, s-a aflat că există o hotărâre a poliţiei prin care Rockwell este obligat să nu se apropie de o fost iubită pe care a ameninţat-o. La rândul său, Darva Conger n-a considerat căsătoria lor ceva serios şi a venit în noaptea nunţii cu cineva care să o apere de eventualele pretenţii matrimoniale ale lui Rockwell. Acum, după ce Darva a cerut anularea căsătoriei, cei doi fac turul "show-urilor vorbite, ea încercând să explice de ce s-a pretat la toată mascarada, el încercând să demonstreze că a luat lucrurile în serios. Întrucât este comedian de meserie, Rockwell are şi o versiune hazlie a întâmplărilor, pe care o prezintă la cluburi, veniturile (spune el), fiind destinate acţiunilor de binefacere.

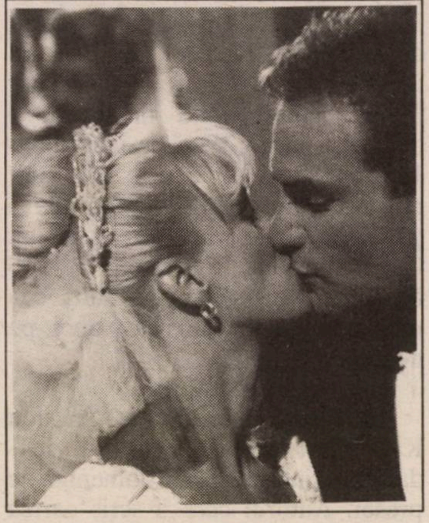

În acest timp concursul "Cine vrea să devină milionar" continuă să se menţină pe primul loc al preferinţelor publicului de toate categoriile şi a creat un nou animator pe scara naţională: Regis Philbin, un veteran al show-rilor vorbite. Cât despre celelalte reţele, cine ştie cu ce "CINE" mai vin...

Când doctoriile produc dureri de cap

Unul din cei mai noi clienţi ai reclamelor radiodifuzate îl constituie doctoriile. În mod normal când ai nevoie de o doctorie, te duci la doctor şi el e în măsură să-şi spună (şi să ţi prescrie) medicamentul indicat. Acum, toată ziua bună ziua, auzi la radio şi vezi la televiziune reclame pentru doctorii noi cu sugestia să-i ceri medicului să ţi le prescrie.

Producătorii de medicamente susţin că fac educaţia publicului, dar în realitate creează confuzii subliniind calităţile medicamentului şi mulţumindu-se să enunţe contraindicaţiile atât de repede încât spectatorul-pacient nu poate înţelege nimic.

O altă problemă este dispariţia anumitor medicamente care au fost recomandate un timp şi după aceea au dispărut din circuit. Au fost ineficace? Au fost dăunătoare? Din păcate producătorii de medicamente nu explică aceste fenomene.

Ţinând seama că Itzhak Mordehai, ministrul transporturilor, este încurcat cu ancheta poliţiei privind "hărţuirea sexuală" de care l-a acuzat una din secretarele lui, primul ministru Ehud Barak a preluat, până la lămurirea lucrurilor, departamentul condus de fostul general.

Foarte bine ai procedat, domnu' Barak. Numai să nu preiei cumva şi secretarele.

IOSEF EUGEN CAMPUS

Dramă-comedie în trei acte

În dedicaţia Ninei Cassian către soţii Mirodan, ea îşi numeşte recentul volum "DesFacerea lumii (editura Fundaţiei culturale române Bucureşti, 1997) această "dramă-comedie în trei acte". Şi are dreptate. Volumul de poezii este structurat ca un fel de triptic cronologic.

Prima parte, întitulată "Nocturne", poartă indicaţia România 1984-1985. Cuprinde impresii tragice din România acelor ani. În "Bâlciuri", o imagine simbolică a Talciocului şi a foametei: *"Unde vindem cărţi şi porumbei?/ La Talcioc, pe lângă lacul Tei./ Tot ce zboară – aripi şi idei –/ dar nu se mănâncă./ Încă"*. Acest "încă" final constituie o supremă ironie asupra progresivei, implacabilei tragedii a înfometării. Gerul, nu numai moral dar şi fizic, din epoca lui Ceauşescu, apare transfigurat emoţionant în imaginea mâinilor îngheţate pe clapele pianului, *"nuferi captivi îngheţul mâinilor mele pe clape/ nuferi captivi/ gingaşe tije încremenite pe clape/ E primul meu fragment asasinat"* (Pian în ger). Şi în "Destinul", în numai cinci versuri scurte, sinteza întregii tragedii: *"Toarce Parca./ Toarce motanul negru/ Se întrec în hărnicie. Sfâr... sfâr... sfâr/ Sfârşit."*

Partea a doua poartă titlul semnificativ DesFacerea Lumii, şi indicaţia SUA 1985-1991. Se arată aci un proces opus Facerii, creării lumii. O *Des*facere a universului, a lumii în care poeta a trăit şi din care a fost silită să fugă peste ocean. În culori dramatice, dar şi comice, poeta înfăţişează lumea căreia i se încorporase. Cum e şi firesc, accentul rămâne dominant nostalgic. *"Dacă aş fi avut puterea să nu mă încânt/ de colosala surpriză a unei pâini proaspete (...) o, să fi rupt în fâşii rochiţa pestriţă a copilăriei/ şi bluza strictă a adolescentei/ şi vălul de mireasă pe care nu l-am purtat niciodată/ şi să fi devenit liberă, liberă,/ şi fără de speranţă!"* (Anul Orwell-1984).

Cu amară auto-ironie, mărturiseşte situaţia fără de ieşire a celor încarceraţi în universul tiraniei: *"Am jurat să nu mă mai amestec/ unde nu-mi fierbe oala./ Dar ce să fac? – sunt în oală./ Îmi curge pe obraz/ saliva de ţelină,/ scuipat de ceapă:/ sunt însăşi fiertura"* (Implicat).

În "Dialogul meu cu dictatura" e conştientă că nu poate schimba nimic cu arta ei, cu "atât de suavele ei prostii". Lupul rămâne lup. Nu se teme de el, dar *"nu-i pot clinti măcar un fir din mustaţă/ nici năravul nu i-l pot schimba,/ ba mă tem că-l mai şi agravez/ datorită creioanelor mele atât de frumos ascuţite/ şi atât de suavele mele prostii"*. Regretă că nu a plecat mai devreme din casa "cu pereţii plini de sânge": *"Mi-am părăsit pereţii plini de sânge, sângele meu (...) Trebuia să fi plecat demult/ înainte de a fi exterminată de singurătate/ şi de haoticele topoare ale tăietorilor de oameni"* (Exodus). Acum, când se află în America, pe coasta oceanului Atlantic, *«cerul mă salvează de la înec/ cu sărutul lui "bouche à bouche"/ mă face să uit lipsa de aer/ din ţara mea natală,/ natală şi mortală»* (Natal, mortal). Acum a înţeles definitiv că *"Protestul meu lingvistic n-are putere./ Duşmanul e analfabet"*. A înţeles că e prea ancorată în trecut: *«Timpul trecut îmi domină cina/ mestecă în locul meu, fiecare îmbucătură a fost dinainte înghiţită./ "A fost" îl devora pe "a fi", sechestrează sarea din bucate,/ cuvântul se întoarce, etimologic înapoi./ M-aş lepăda bucuros/ de preţioasa mea zestre/ de amintiri,*

Bursa personalităţilor din alia

În urcare

Tuvia Juster, sculptor: expoziţia sa de sculptură şi fotografii "Cu sex şi fără sex" a obţinut un mare succes de public, fotografiile sale erotice dezvăluind *alialei* că alături de sculptorul cunoscut trăieşte şi un remarcabil mânuitor al aparatului de fotografiat.

Iosef Mundi (post-mortem): filmul "Sic transit gloria mundi", produs recent de Shaul Dishi şi prezentat la Cinemateca din Tel Aviv a readus la lumină viaţa şi opera neconformistă a cunoscutului dramaturg din *trib,* Mundi, care, venit în ţară la 16 ani, a murit de-un infarct, în cursul unei călătorii la New York.

D. Shimon Peres, ministrul cooperării regionale, cu producătorul Shaul Dishi

În scădere

Anat Zilberman, din conducerea reţelei TV "Arutzei Zahav"; refuzul ei de a aproba extinderea programelor româneşti de televiziune în Israel a făcut ca asupra ei să se reverse un adevărat potop de critici din partea iubitorilor de TV din rândurile *alialei.*

mi-aş scutura de pe umeri/ somptuoasa mantie brodată/ cu păduri şi cu cerbi,/ cu furtuni marine şi ciorchini,/ căptuşită cu blană aurie,/ prea grea mi-e partea de viaţă traversată,/ o port ca pe un cadavru...» (Dandaratelea).

Partea a treia a tripticului poartă titlul "Muzica de dincolo", SUA 1991-1996. Personal, mi se pare întrucâtva mai puţin reuşită, nu chiar la înălţimea impresionantă a celorlalte două feţe ale tripticului. Sunt şi aci frumuseţi parţiale: *"Largul mării mă refuză/ n-are chef să-mi netezească ridurile"* (Pe lespezile apei). Sau : *"Să uitau unul la altul/ şi dansau imobil înlăuntrul lor./ Au fugit după ceremonie./ Care ceremonie?/ Au ţâşnit într-un zbor de Chagall peste oraş./ Nu s-au mai întors"* (Nunta).

Dragostea cu un american, un om de "specia Newby", interesante aspecte moderniste: *"în jungla noastră de ţipete/ multinaţional nearticulate"* (Specia Newby). "Priveghii cu blesteme", cu aspect folcloric şi fantastic arghezian, sunt impresionante: *"Patru guri la stânga mea,/ şapte la dreapta mea/ toate căscate/ şi pline de dinţi (...) gurile se cască/ să-mi înghită rămăşiţa omenească".*

❖

Poemul "Muzica de dincolo", care dă şi titlul acestei a treia faţă a tripticului, intonează, în chipul caracteristic Ninei Cassian, imnul iubirii, imn prezent în întregul volum: "Pe masă, o fotografie"(Nu mai pot ieşi din încercuirea ta) "Văduva" (Ea miroase aţâţător/ a absenţă), "Nud" (Coapsele, pântecul, sânii/ la ce bun?) "Femina" (Vai nouă, celor care naştem pui vii), "Gheorghe Ursu", "Lui Ion Barbu". "De nerostit" este impresionant: *"Doamne, ce vis!/ mi-a fost dat, mi-a fost scris :/ tu şi cu mine, mai pătimaş ca nicicând/ iubindu-ne/ ca prima pereche de pe pământ,/ şi eram frumoşi şi sălbatici şi goi/ şi eram morţi amândoi."*

Tema dragostei, precum se vede, se împleteşte cu aceea a morţii, a bătrâneţii, şi a exilului: *"Eu, de dor de iubire murind/ pe ţărmul exilului"* (O privelişte). Bătrâneţea este pentru Nina Cassian hidoasă. O destrămare. *"Îmi cad literele din cuvinte/ cum mi-ar cădea dinţii din gură./ Bâlbâială? Sâsâială?/ Sau e muţenia de pe urmă?/ Îndură-te, Doamne,/ de cerul gurii mele, de omuşorul meu, acest clitoris din gâtlejul meu,/ vibratil, sensibil, pulsatoriu,/ explodând/ în orgasmul limbii române"* (Ultima suflare). Sau în "Grimasă": "Voi spune atât:/ frunzele vechi/ au riduri şi ciocuri în gheare./ Ca mai noi toţi, îmbătrânesc urât./ Ca unii dintre noi, sunt nemuritoare".

Această năzuinţă spre nemurirea de excepţie (a artistului adevărat) se împleteşte cu voinţa neînfrânată de a iubi cu patimă, ca pe vremuri. *«Din uitate străfunduri, clamoarea de altădată/ urcă invincibil:/ "Te iubesc", îi strig străinului/ "vreau să împart cu tine/ viaţa şi moartea şi muzica de dincolo!"»* (Muzica de dincolo).

La 75 de ani, Nina Cassian. Trupul femeii a îmbătrânit poate. Dar spiritul ei, nu. Poeta Nina Cassian rămâne veşnic tânără.

Când am aflat că ziarul Shasului "Yom le'Yom" a declanşat o mare campanie antitabagică, hotărând să nu mai publice reclame la ţigări şi, în acelaşi timp, şase redactori ai publicaţiei au fost prinşi trăgând de zor din "Marlboro" scurt, mi-am amintit încă o dată, fără să vreau, de vorba lui Arghezi: "Una scrii şi alta fumezi".

În editura "Integral" din Bucureşti
a apărut noul roman
"Bătrânul ieri
şi nenăscutul mâine"
(190 pag.)
de LIANA MAXY

Este un roman al emigraţiei şi se referă la noi,
evreii reveniţi în patria strămoşilor.
La fel ca şi în precedentele sale volume:
"NUCLEUL MAGIC" (1986) 482 pag.
(biografia pictorului M. H. Maxy şi a familiei sale)
şi "PUNCTELE MELE CARDINALE" (1994) 196 pag.,
cuprinzând: versuri, nuvele, evocări, portrete, interviuri,
impresii de călătorie, autoarea foloseşte o autentică limbă
literară, un ritm alert şi un stil propriu.

Cărţile pot fi obţinute trimiţând un cec bancar sau poştal pe adresa: P.O.B. 1114, Ramat Gan 52111. Tel.: 7519839

- **BĂTRÂNUL IERI ŞI NENĂSCUTUL MÂINE – 40 shekeli**
- **PUNCTELE MELE CARDINALE – 40 shekeli**
- **NUCLEUL MAGIC – 60 shekeli**

ELENA-ESTHER TACCIU

Să ne amintim de Paul Păun: e cazul

1915, Bucureşti – 1994, Haifa, sunt datele-cheie între care se află cuprinsă viaţa lui Paul Păun. Cine citeşte poezia interbelică românească de avangardă şi e familiar cu revistele anilor '30, precum *Alge, Unu, Viaţa imediată,* sau cu sumarele unor antologii de Saşa Pană (1969) sau de Marin Mincu (1983), ori cu un studiu introductiv în temă de Matei Călinescu, ca să nu vorbim de *Istoria* lui G. Călinescu, a reţinut numele poetului acesta. Între cărţile subţiri de poezie avangardistă, deseori colectivă, se află volumul său, liric, scos la Bucureşti în 1945, *Marea palidă, Colecţia Suprarealistă.* Membru, aşadar, al falansterului românesc de avangardă, el se afla legat prin cultul literelor moderne, în special franceze, dar şi al prieteniei boeme, cu pictori, muzicieni, artişti, cu nume ca Geo Bogza, Eugen Ionescu, Sesto Pals, Gherasim Luca, Victor Brauner, D. Trost, S. Perahim. Chiar dacă grupul s-a dispersat apoi în lumea largă, câţiva dintre tinerii poeţi de odinioară au fost predestinaţi prin apartenenţă etnică să ajungă în Israel. Între aceştia se numără Sesto Pals şi Paul Păun. Despre cel dintâi am scris în *Minimum,* cu bucuria de a-i vedea volumul, *Omul ciudat,* scos în Editura Vinea, de la Bucureşti (1998). Despre cel de al doilea am întârziat, şi scriu acum, când el nu mai are existenţă fizică.

Mărturia prieteniei celor doi poeţi se află în copiile manuscriselor lui Sesto, transcrise de mâna lui Paul Păun, şi adnotate de Sesto astfel: "Transcris de Paul Păun, cel mult regretat". Textele erau colocvii, într-o altă transcriere din S. Pals, împodobită cu desenele celor doi, evocând "năluca" plecatului Trost. Volumul excepţional al lui Pals se dedică aceluiaşi prieten, P. Păun, dispărut şi el acum. Sosit primul însă în Israel, în deceniul şapte, Paul Păun se retrage în spatele doctorului Zaharia D. Zaharia, la Haifa. Poetul trăieşte mai cu seamă în simbioza intelectuală veche cu Sesto Pals, cu soţia Renée şi, desigur, cu cărţile sale.

Semnatar al mai multor manifeste poetice româneşti, care burduşiseră revistele moderniste de epocă, P. Păun practica o rebeliune de stânga, pe care-o cultivau mai toţi. Alături de Geo Bogza, Gherasim Luca şi S. Perahim, în *Viaţa imediată,* 1, 1933, el percepea glasul *"milioanelor de oameni exasperaţi de mizerie şi nedreptate",* ca şi *"geamătul continentelor". "Josnicia umană sub formele ei politice şi umane"* era respinsă. Poezia, militantă desigur, trebuia smulsă *"din cercul îngust al iniţiaţilor"* şi să aibă *"frumuseţea puternică a unei catastrofe".* Alt pol al lirismului era, după Paul Păun, *"magnetismul iubirii eterne".* Dincolo de eseistica tânărului ce se inspira din studiile sale medicale, lirica sa evoca, în tuse groteşti şi limbaj brutal arghezian, urâtul cotidian al oraşului. Dar şi stilizarea unei iubiri fatale cu mări fantomatice, castele decrepite şi trupul descompus al iubitei. O voluptate a morţii senzuale. "Omul-bou", eroul unui poem amplu *(Epitaf pentru omul-bou),* are două planuri. Primul, să zicem epic, este monologul unui lumpen primitiv, flăcău de la ţară, alungat de foamete din casa părinţilor spre a rămâne prizonierul absurdului citadin. Reducând poemul la poveste, să deducem că destinul îl aruncă într-un muzeu. Aici îşi satisface pornirile sexuale cu "exponatele", *"o femeie foarte frumoasă, / care stă mereu cu burta pe masă".* Într-o noapte de coşmar se îndrăgosteşte de o "Domnişoară", tot statuie, o Venus fără braţe şi picioare, faţă de care nu-şi poate duce îmbrăţişarea la bun sfârşit, el, *"omul-bou cu limba şi oasele iască".* De aici i se trage sfârşitul. Dar există la Paul Păun un substrat în egală măsură simbolic. Omul-bou întrupează fertilitatea naturii, zămislit fiind dintr-o mamă "ciobăniţă" şi tatăl "taur", din *"încolăcirea lor de balaur".* Procesiunea mortuară, tot păgână, respinge religiile monoteiste în favoarea incinerării de tip hindus: *"Era întuneric după dric şi boii mergeau încet./ Nu m-a primit nici Moise/ nici Isus/ nici Mahomed./ Oamenii împreună cu boii/ m-au ars pe pământ/ ca pe un bou/ sau ca pe un sfânt/ nou".* Brusc, finalul acestui poem aparte face loc simbolului cultural, căci aventura teluricului îndrăgostit vizează esenţele şi ideile: *"Iar în locul unde mi-au adunat ultimii peri/ am scris pentru femeia bust, de primăveri/ că aici zac eu/ omul bou/*

Restaurantul
HAIM
invită onorata
clientelă
la renumitul său
grătar
şi specialităţile
culinare româneşti

TEL AVIV,
Rh. Dizengoff 228
Tel. 03-5244963

cu ochii cât un ou/ care a vrut să iubească la muzeu". Dar ideea platonică a perfecţiunii îl ucide.

Marea palidă, poem antologic ce a dat titlul volumului din 1945, Bucureşti, are un limbaj cantabil, lexic transparent, ritmuri savante în vers alb, şi nici o brutalitate orală. Poemul de circa 300 de versuri conjugă temele vieţii şi ale morţii într-o piesă lirică de mare elevaţie, oricând reprezentativă pentru antologare. *"Numele focului"*, viaţa, se întreţese cu *"numele morţii"*, mitul erotic fundamental de când există scriere literară. Poetul îndrăgostit, şi deci redus la starea spiritului, cu *"pielea transparentă pe umeri"*, ridică în mână *"numele focului"* spre a provoca întâlnirea cu iubita mult visată, *"mai moale ca pulpele somnului"*. Dar presimţirea şi imaginea morţii, mereu obsedantă, măreşte pe de o parte extazul iubirii, iar pe de alta o face şi mai supusă legilor descompunerii. De pe acum, *"pielea transparentă"* a poetului devine *"pelerină făcută din oase"*. Cosmosul mării este şi el organic, naşte *"val de albuş"*, dar epidemia stingerii cuprinde toate regnurile ivite în fundalul perechii primordiale: *"animale cad la pământ, umplute cu cârpe,/ boi şi mari animale întregi căzute din largi înălţimi/ se zdrobesc între tine şi mâinile mele întinse"*. Viziunea iubitei moarte cuprinde la Paul Păun nostalgia cosmică eminesciană, proprie poeziei romantice, dar şi stilizarea surrealistă a cadavrului, pe care o cunoaştem de la Baudelaire încoace. *"Păpuşa-cadavru"*, iubita, are toate atributele morţii: *"Acum miroşi a cal despicat, a sală de morgă,/ de atâtea, de atâtea ori interzisă, ascunsă"*. Decorul din jurul moartei are şi elemente bacoviene, precum *"obiecte de pompe funebre cu penele negre/ stâlpi şi pahare,/ pereţii de piele, de sticlă în odăi,/ ţigara, tremurul degetelor, cuţitul/ (...) obiectele comune dragostei şi crimelor"*. Romanul cuplului se măsoară nu cu întâmplări omeneşti, trădări, minciuni, deziluzii, ci cu dramele timpului, cu cele două registre eterne, viaţa şi moartea. Ambele cresc în însuşi trupul iubitei, femeia fiind simbol genetic: *"Frumoasă, cu zâmbet ars,/ şi atât de tăcută din braţe, din umeri, din sâni,/ atât de tăcută, ca un zâmbet de somn,/ te clatini încet/ pe tulpina subţire care îţi creşte din pântec"*.

Poemul excepţional de faţă suprapune peste siluetele perechii ce–şi pierde paradisul prin trecerea timpului, straturile altor simboluri, o pasăre care moare, o băutură otrăvită, toate înregistrate de privirea halucinantă a îndrăgostitului: *"inima mea priveşte atentă ca o pasăre,/ pasărea din mâinile tale moare încet,/ alături de buze păstrezi un pahar neatins,/ paharul din gura mea se varsă liniştit la picioare,/ în somn sau poate în moarte obiectele se ating peste buzele noastre"*.

Dincolo însă de acest timp interior, hărăzit să fie scurt, mai există în acest amplu poem de Paul Păun o realitate exterioară, violentă, căreia trebuie să-i facă faţă el, eroul dramei lirice. Aceasta este realul social, *"fumul"*, *"sufocant, peisajul topit"*, *"un zid ciuruit mereu"* la spatele poetului şi *"câmpuri vaste cu paturi de spital"*, unde *"trebuie să cadă cineva la o oră precisă"*. Sugestia războiului universal se suprapune astfel peste drama cuplului purtând în el însuşi condamnarea sfârşitului uman-biologic.

Complexitatea acestui text liric, *Marea palidă,* certifică dreptul lui Paul Păun la lectură, cercetare şi meditaţie asupra personalităţii sale.

Dorel Dorian: 70

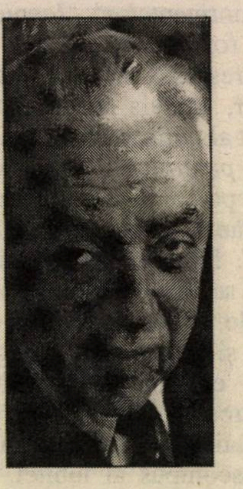

S-a născut la Piatra-Neamţ, în 1930. A fost ziarist în presa de tineret a anilor '50-'60 ("Revista elevilor", "Tânărul Muncitor", "Scânteia tineretului"), a devenit inginer, lucrând la ridicarea hidrocentralei de la Bicaz, a publicat un volum de schiţe ("N-au înflorit încă merii" – 1955), apoi a debutat în dramaturgie, cu o piesă care l-a impus în 24 de ore: "Dacă vei fi întrebat" (1959).

A urmat o serioasă carieră de autor dramatic ("Secunda '58", "Oricât ar fi de ciudat" ş.a.), precum şi o nu mai puţin serioasă activitate pe tărâmul literaturii ştiinţifico-fantastice. Spirit cu "două feţe", Dorian lucra ziua la drame vorbind despre viaţa cea de toate zilele, de-aici, de pe pământ, iar noaptea alcătuia povestiri S.F. cu fel de fel de întâmplări din lună şi din stele.

Răsturnările din decembrie 1989 au provocat, când nu te aşteptai, nişte spectaculoase răsturnări şi în traiectoria scriitorului. Ca un adevărat meşter al loviturilor de teatru, Dorel Dorian s-a înfăţişat lumii în două ipostaze noi: 1) redactor-şef al revistei "Realitatea evreiască" – pe care, cu ochi proaspăt de gazetar, a făcut-o citită şi discutată în România şi peste hotare (inclusiv, se înţelege, în Israel, unde a devenit o prezenţă familiară); 2) om politic; o calitate care i-a îngăduit să fie deputat în parlamentul de la Bucureşti, activ şi mereu prezent în dezbaterile (nu o dată complicate) pe marginea trecutului şi prezentului obştii evreieşti.

Acum, când condeierul atât de legat de tinereţe a împlinit 70 de ani, noi îl îmbrăţişăm (până la 120!) şi, tot strângându-l în braţe, ne punem curioşi întrebarea: ce lovituri de teatru mai pregăteşte Dorel Dorian?

MARIUS MIRCU – 90

De la gazetărie la literatură, de la pâine la cozonac!

La o întâlnire cu cititorii, un tânăr publicist originar din România mi-a pus o întrebare din care se întrevedea o dorinţă înfocată:

– Cum poţi trece de la gazetărie la literatură?

Îi răspund mai pe larg pe această cale.

Fracul e obligatoriu

Nu este obligatoriu ca înainte de a cuteza în literatură să-ţi faci ucenicia în gazetărie; dar nici de prisos nu este, stagiul în presă constituind o bună pregătire pentru scriitor: are prilejul să cunoască mai bine viaţa cea de toate zilele, oamenii, şi în acelaşi timp îşi rodează stiloul. (Ca gazetar ajunge să mânuieşti pixul, ca scriitor e preferabil să foloseşti stiloul, cu peniţa din aur pur.)

Ştii, tânărul meu publicist, când ziaristul din dumneata s-a transformat în scriitor, chiar dacă nu ţi-ai dat seama? În momentul în care constaţi că nu mai suporţi ce descoperi – din întâmplare, de altfel – în viaţă, când constaţi că materia brută nu este destul de convingătoare şi începi să-ţi îmbogăţeşti, săţi ornezi scrierea cu ce n-ai găsit la faţa locului, începi, adică, să născoceşti, să *creezi*. Şi nu te mai mulţumeşti cu o primă şi unică redactare, cum e necesar la gazetă.

Bănuiesc că am început să trec dincolo de pragul gazetăriei procedând astfel într-un ajun de sărbătoare, când secretarul de redacţie mi-a cerut un reportaj pentru numărul festiv – a accentuat: *festiv*. Am înţeles atunci că nu mai este vorba de pâinea cea de toate zilele, ci de... cozonac! Investigaţia pe teren am făcut-o în haine de lucru, pentru redactare mi-am pus fracul!

Nici nu parcursese în întregime prima pagină a manuscrisului meu, că secretarul de redacţie, un rutinar înrăit, a şi pronunţat sentinţa:

– Eşti nebun? Aşa ceva la noi, la ziar? Te crezi la o revistă literară?... Vrabia mălai visează!

Credea că m-a certat, eu m-am simţit măgulit: da, visam mălai (de fapt, făină albă – patiserie!). Şi ce e rău în asta?

– Ca să poţi aprecia asemenea material e necesar să-ţi pui fracul când îl citeşti!

– Ce frac, eu nu port frac, n-am frac!

– Se cunoaşte!

Nu abandona gazetăria

Se tot spune că viaţa e mai bogată, mai inventivă decât mintea omului, dar dacă ar fi fost aşa, literatura nu ar fi apărut, omenirea s-ar fi mulţumit cu gazetăria. Sau, dacă vreţi, literatura nu s-ar fi ivit ca o necesitate, cel mult ca un divertisment! Când descoperi cât de săracă e totuşi viaţa şi cutezi să încerci s-o îmbogăţeşti, atunci eşti pe drumul de a deveni scriitor.

Nu, nu e o condiţie ca un viitor scriitor să treacă neapărat prin presă, cum nu e o condiţie ca un scriitor să treacă neapărat prin şcoli. Mulţi scriitori n-au fost gazetari, cel mult au devenit după ce s-au consacrat ca scriitori; dar şi mai mulţi gazetari n-au promovat în literatură. Chiar dacă răutăciosul Oscar Wilde pretinde că "deosebirea dintre literatură şi ziaristică este că a doua e de necitit, prima e necitită", dacă ai norocul – sau prudenţa – să treci prin gazetărie, şi dacă o consideri o misiune, nu o slujbă, nu doar un mijloc de trai, nu o obligaţie – ţi-ai deschis drum sigur spre literatură. "Ziariştii?" – întreba alt răutăcios, Jules Renard. "Ştiţi, domnii aceia care scriu pentru ca să capete permis gratuit pe calea ferată!". Dar noi nu jinduim după un asemenea permis, ci după unul de la Uniunea Scriitorilor, care nu-ţi dă nimic gratuit! Şi dacă vei constata, la un moment dat, că ai devenit scriitor, nu te îngâmfa, nu abandona, te conjur, gazetăria! Au recunoscut-o mulţi, o spune şi scriitorul francez Jean Dutourd, membru al Academiei Franceze: "Gazetăria este o invenţie fericită pentru scriitori... Dacă este practicată cu aceeaşi seriozitate ca romanul sau ca dramaturgia, nu dispersează o operă, dimpotrivă, o completează. Mărturisesc că datorită ei mi-au venit în minte o sumedenie de idei pe care altfel mi-ar fi lipsit curajul să le caut în mine însumi".

Citeşti mult, gândeşti puţin

Am nesuferitul obicei de a frământa iar şi iar ideea, fraza, cuvântul, aceasta de când am început a trăda gazetăria, unde nu-ţi este permis să te frămânţi, totul trebuie să decurgă spontan, cursiv, ireversibil. Spune Ilya Ehrenburg: "Romancierul nu este o stenografă, el trebuie să se dumirească, să se gândească, să se retragă la câţiva paşi (sau la câţiva ani) distanţă de obiectul pe care vrea să-l înfăţişeze".

Ca să ajungi scriitor – ştie oricine – este bine să citeşti multă şi variată literatură, e şcoala cea mai sigură. fără băutură e greu să ajungi beţiv! Deşi şi în această privinţă... "Am fost crescut de o bibliotecă", afirma scriitorul francez Jules Renard; dar după ce a fost crescut de acea bibliotecă, acelaşi Jules Renard îşi modifică părerea: "Nu citesc, de teamă că am să găsesc lucruri bune". Scriitoarea engleză George Eliot citea tot mai puţin, întrucât "nu-mi place să fiu sufocată de gândurile altora"; iar George Călinescu: "Bibliotecă mare, pricepere literară mică". Rusul P. N. Lebedev disprețuia și el erudiția sterilă: "Biblioteca mea cuprinde mult mai multe cunoștințe decât mine; totuși, eu sunt fizician, nu ea!" (tatăl meu mă vedea citind: "Citești mult, gândești puțin!").

Scriitori leneși

Deci, după părerea acestor (și a altor) oameni iluștri, ca să devii scriitor nu strică să citești în prealabil ce au scris alții; însă după ce ai devenit scriitor, literatura celorlalți te... deranjează. Se găsesc din cei care susțin că și lectura gazetelor deranjează. "Ca să nu fii tulburat de situația mondială – spunea poetul german Christian Morgenstern – citește poimâine ziarul de azi". Numai că și despre literatură... "Să nu citești niciodată o carte care n-are măcar un an vechime", ne sfătuiește un filozof, americanul R. W. Emerson.

Mari scriitori au fost și ziariști profesioniști, și nu numai înainte de a se manifesta ca scriitori; mari ziariști au fost și scriitori; iar în zilele noastre, tot mai mulți ziariști trec cu succes granița literaturii, joacă frumos la două nunți deodată. Numai că unii au cam amestecat domeniile. Scrisul cotidian este o caracteristică, o necesitate a ziaristului. Scriitorii obișnuiesc și ei asemenea exerciții; dar nici chiar așa!

Thomas Mann și Somerset Maugham scriau în medie câte două pagini pe zi, Lion Feuchtwanger trei pagini, H. G. Wells cinci pagini. În schimb ziaristul englez Hanne Swaffer scria douăzeci și cinci de pagini pe zi, iar cel american, Alexander Woolcott, după o pasionantă partidă de poker făcea o pauză de un sfert de oră, ca să-și scrie articolul cotidian de trei pagini și jumătate, după care își relua partida. Americanul W. R. Hearst, magnat al presei, scria într-o seară, după o muncă istovitoare de o zi (avea fel de fel de afaceri), un editorial de zece pagini. Charles Chaplin, care își scria singur scenariile, dicta cinci pagini pe zi, din care până la urmă rămâneau o pagină și jumătate de dialog de film... Este adevărat că Georges Simenon a scris un roman într-o lună; dar a fost un roman foarte bun!

În tinerețe, Garcia Marquez scria zilnic câte o schiță pentru un ziar, mai scria și câte un editorial și câteva pagini de roman, și ce se mai nimerea... La bătrânețe a cumpărat într-o zi un top de 500 de file de hârtie și a scris o schiță de cinci file, terminând totodată și schița și topul întreg. Așa mai merge!

Balzac a scris aproape o sută de romane și nuvele, grupate în ciclul "Comedia umană", Șalom Alehem al nostru a publicat peste două sute de cărți și broșuri; dar aceștia sunt ilustre excepții, cantitatea era și calitate, spre deosebire fundamentală de exemplele care urmează și care au rămas nu ca realizări literare, ci curiozități cantitative.

Recorduri scriitoricești

Întâmplarea a făcut să cunosc o statistică pe anul 1899, în Franța. Un pasaj arăta: au fost tipărite în acel an, în Franța, 12.985 de lucrări, din care 565 romane și povestiri, 370 volume sau plachete de versuri. Un oarecare Louis Nor a publicat, el singur, 27 de romane (într-un an)!

Ponson du Terrail a scris romanul său "Rocambole" în 30 de volume; el era în stare să scrie la cinci gazete deodată, cinci foiletoane. Vreme de douăzeci de ani "a ținut cititorii cu sufletul la gură" prin foiletoanele sale cu "va urma".

Nicolas Edmé Retif de la Bretonne, tipograf și scriitor francez (1734-1806) a fost autorul a 203 cărți "bine apreciate", din care 152 le-a compus culegând direct în tipografie!

Scriitoarea franceză Anne-Mariel, "regina suspansului", care a început să scrie literatură la 15 ani, până în 1985 publicase 118 romane (nu știu la câte a ajuns azi).

Carter Brown a scris 270 de romane (polițiste, e drept), câte patru pe an, circa patruzeci de pagini pe zi; ca un ziarist!

Scriitorul american (evreu) Isaac Asimov, de literatură științifico-fantastică (alt amestec de literatură și jurnalistică), la nici 70 de ani publicase deja 400 de cărți.

Scriitorul indian Barburan Emelker a publicat 1.100 de povestiri.

Scriitoarea americană Katherine Linsay a publicat 905 romane.

Spaniolul Lope de Vega, 1.800 de piese de teatru.

Brazilianul Jean Carlos Ryoki – peste o mie de povestiri de aventuri.

Earl Stanley Gardner lucra în același timp la șase cărți, scriind zilnic sute de pagini ("zece mii de cuvinte").

Scriitorul belgian de limbă franceză Georges Simenon a scris 512 cărți, câte una la două săptămâni sau chiar la o săptămână.

Păstrând proporțiile, eu am realizat peste 2.000 de reportaje (dar în nouăzeci de ani) și colaborez și azi la zece publicații deodată.

Victor Eftimiu mărturisea, într-o convorbire cu Ion Biberi, că a publicat 130 de cărți și că dacă ar aduna colaborările la ziare și reviste, ar mai avea o sută de volume.

Culmea, în România, a atins-o Nicolae Iorga: sute și sute de cărți.

Și eu, care mă lăudam cu cele nici 50 de cărți ale mele!

◆

S-a tot vorbit de "fantastica prolificitate" a scriitoarei engleze Barbara Cartland, poreclită "regina romanului"; dar nu pentru valoarea literară, ci pentru numărul cărților: 647, vândute într-un miliard de exemplare. E vorba de romane "roz", adică de dragoste, "stropite din belșug cu apă de trandafiri". Criticii literari o considerau "un monument al prostului gust". La care ea a răspuns: "Îi las pe critici să spună ce vor. Proștii ăștia, pentru care sunt mari doar cărțile pe care nu le citește nimeni, nu vor izbuti niciodată să înțeleagă că literatura are un singur stăpân: publicul. Scrie pentru public şi eşti mare!". Fiecare carte a ei apărea în nu mai puţin de un milion de exemplare; când îi apărea o nouă carte, precedenta era epuizată.

Dar "cel mai prolific romancier din lume" e socotit brazilianul Ryoki Inoue, numit şi cel mai rapid scriitor. Medic de profesie, în zece ani a scris şi publicat 1.039 de cărţi, e drept, westernuri uşoare, de câte 100-200 de pagini. Nici pe el nu-l iau în seamă criticii literari; dar nici el nu se sinchiseşte de critici, ba nici nu se consideră cel mai rapid scriitor posibil. "Prefer – zice el – să scriu o carte în trei zile, decât trei într-o zi". Lucrările sale ocupă pereţi întregi din bibliotecile publice; dar nici bibliotecile particulare nu-l ignoră; şi el se bucură de tiraje ameţitoare. Numai că nici pe el, nici pe ceilalţi autori pe care îi amintesc aci, nu i-am găsit înregistraţi în "Petit Larousse".

Scriitori pitici – scriitori uriaşi

...Şi totuşi trebuie să arăt că "uriaşii" scriitori pomeniţi sunt adevăraţi pitici faţă de exemplele care urmează, şi care nici n-au fost scriitori de meserie.

Până în octombrie 1989 (când am încheiat documentarea pentru acest text), "marele conducător, soarele naţiunii coreene" (de nord), Kim Ir-Sung, publicase 1.100 de cărţi; iar fiul şi urmaşul său, Kim Jong Il, publicase până atunci 400 de cărţi.

Recordul se pare că îl deţine japonezul Hanawa Hoklichi, un mare cărturar (1722-1823), care a realizat o lucrare, "Gunsho Ruiju" (nu mă întrebaţi ce înseamnă asta!), în 2.820 de volume, cea mai amplă carte publicată vreodată. Este drept că a trăit 101 ani, deci a avut timp s-o scrie; numai că de la şapte ani era orb!

Meditând la asemenea performanţe, îţi spui că nu numai articolul de ziar este efemer. La asemenea literaţi se referea desigur Jules Renard: "Un scriitor foarte cunoscut anul trecut".

❖

Nu prea există ziarist care să nu se... laude că predând secretarului de redacţie un articol, să nu fi primit reproşul:

– De ce atât de lung?

– Mi l-ai cerut urgent!

Mi se plângea un tânăr ziarist că scrie prea încet, se cam căzneşte.

– Aş vrea să învăţ să scriu repede, cum se cere în presă!

I-am arătat că acelaşi lucru mi l-a spus cândva o dactilografă: se plângea că bate prea încet la maşină!

– Îţi răspund ca şi acelei dactilografe, pentru că şi dactilografa face parte din presă: dumneata învaţă să scrii bine, atâta! Iuţeala va veni de la sine!

Ziaristica e... soţia legitimă

Dacă un croitor ia croitoria în serios, din meseriaş se trezeşte – adesea nici el nu ştie când – artist; dacă un gazetar ia gazetăria în serios, din grefier devine literat.

Din lut faci şi o oală simplă, primitivă dar necesară, pentru păstrat ciorba; tot din lut faci şi una artistică, pentru muzeu... Cu lut manevrează şi presa şi literatura: una face oale pentru o zi, alta le face pentru secole, uneori pentru milenii...

Cum se ştie, ziarele se tipăresc cu cerneală. Tot cu cerneală îşi scriu articolele ziariştii obişnuiţi, care nu năzuiesc decât să rămână ziarişti, ceea ce e destul de onorabil. Când articolele se scriu cu sudoare, e mai bine. Articolele se pot scrie însă şi cu sânge: când ziaristul ţine – conştient, inconştient – să ajungă scriitor.

Parafrazându-l pe Cehov: ziaristul este soţia legitimă, literatura este amanta.

Nu sunt primul care o spun: literatura nu este un har de la Dumnezeu sau de la Diavol, ea este un meşteşug, ca toate meşteşugurile: dar un meşteşug mai... meşteşugit!

De la presă la literatură? De la pâine la cozonac. De la pâinea cea de toate zilele, la cozonacul de sărbători.

Nou!

A apărut

Luna pe pământ

Tablete şi povestiri satirice

de G. Mosari

"Parafrazând vorba cunoscută à propos de Pico della Mirandola, italianul atoateştiutor, suntem îndemnaţi să precizăm: Mosari vede totul şi ceva în plus. (...) El dă impresia că posedă un reflector ce se roteşte necontenit, aruncându-şi fascicolele de lumină în toate ungherele nopţii şi făcându-te să descoperi mii de lucruri pe care alţii nu le zăresc."

Minimum

●

Preţul: 30 de şekeli

Comenzi la:
"REVISTA FAMILIEI"
POB 16598
Tel Aviv

PRIMIM LA REDACŢIE

● CĂRŢI ● REVISTE ● ŞI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

G. Mosari

Luna pe pământ

Publicistică; Minimum, Tel Aviv, 2000

- **Reflectorul lui Mosari**
- **Succesul unei cărţi**
- **Tanti Cleo din Occident**
- **Tif-tuf**
- **Drepţi, în faţa lui Argo**

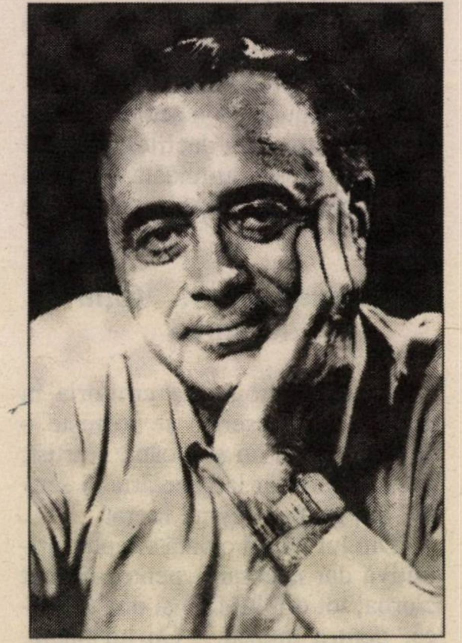

După "Capul calendar" (povestiri de buzunar), după "Lumea pe dos" (povestiri, tablete etc.), după "Zâmbete de turist" (călătorii prin lume) şi după "Salutări de departe" (întâmplări cu şi fără turişti), G. Mosari, prezenţă des întâlnită atât în presa de limbă română din Israel cât şi (omul fiind avocat de meserie, are o fire eminamente socială) în vâltoarea vieţii literare din lumea tribului, pe care – deşi îi face capul calendar – o suportă cu un zâmbet moldovenesco-blajin pe buze, apare, din nou, pe piaţa tiparului, cu un volum de texte scurte: febleţea şi specialitatea lui.

Într-o recenzie la cartea "Lumea pe dos", publicată în revista "Hyperion", din România, se arăta că lui Mosari "nimic nu-i scapă", într–atât de bogată şi de variată este aria lui de preocupări. Nimic? E, ca să zicem aşa, cam puţin. Şi, parafrazând vorba cunoscută à propos de Pico della Mirandola, italianul atoateştiutor, suntem îndemnaţi să precizăm: Mosari vede totul şi ceva în plus. În această carte nouă la care ne referim, el vede, de pildă, pe ruşii care, după ce se zbătuseră a obţine viza pentru Israel, aşa, din sionism, se reped direct şi nemijlocit, cu toate bagajele, la New York ("Scrisoare"). El vede că în Israel, pentru a fi director de spital, nu trebuie să fii medic de profesie, ci – chiar dacă eşti, de felul tău, zarzavagiu – e suficient să ai o bună pilă politică ("Directorul"). El vede, într-o sală de concert la Viena, cum un individ din grupul de israelieni din care făcuse parte şi Mosari, s-a prezentat mitocăneşte în jeans (deşi fusese avertizat), s-a repezit, fără jenă, peste rând şi, la observaţia colegilor din grup, cum că face neamul de râs, a răspuns: nu-mi pasă, fac ce vreau ("Nepăsare"). El vede cum judecătorii, împuterniciţi – nu-i aşa? – să facă dreptate, găsesc sub uşa de la domiciliu, seara, bileţele cu "dacă-l condamni pe fratele meu, mă voi răzbuna" şi că, terorizaţi de acest gen de rude, nu mai îndrăznesc să iasă pe stradă decât cu body-guarzii după ei ("Jurnal"). El vede o cetăţeancă de 74 de ani scriind sorei sale mai mari din America – după ce aceasta i-a comunicat că este bolnavă – să nu uite să o treacă şi pe dânsa în testament cu vreo 10.000 de dolari ("Mici bucurii").

Pe scurt, el este un pătimaş al observaţiilor de tot soiul, aşa cum alţii au patima jocului la Bursă sau a alcoolului. Mosari dă impresia că posedă un reflector ce se roteşte necontenit, aruncându-şi fascicolele de lumină în toate ungherele nopţii şi făcându-l să descopere mii de lucruri pe care alţii nu le zăresc. Aşezându-ne cuminţi lângă Mosari şi urmărind cum roteşte reflectorul, avem prilejul să descoperim şi noi aceste lucruri de-ale vieţii.

Alexandru Marton

Am scăpat de la Auschwitz

Memorialistică; cu un cuvânt înainte de Al. Mirodan; coperta: Ana Maria Ionescu; ed. Hasefer, Bucureşti, 2000

Acelaşi: "Cele 186 de trepte"; în ebraică; ed. Yad Vashem, Ierusalim, 2000.

Este cunoscuta carte de amintiri a dr-ului Marton, apărută la "Minimum", sub titlul "Speranţa", în 1998. Succesul scrierii a fost atât de mare încât editura Hasefer a scos o ediţie nouă (sub alt titlu) pentru cititorii din România, iar Institutul Yad Vashem s-a îngrijit de tălmăcirea ei în ivrit. Avem de-a face la ora asta cu una din cele mai temeinic documentate şi impresionante mărturii despre Holocaustul din Ardealul de Nord, ocupat de fasciştii maghiari în anii războiului. Aşadar, mai întâi în română, pe urmă în ebraică. Aşteptăm limba engleză.

Halil Hadad (22), din Iaffo, cel ce l-a ucis cu lovituri de cuţit pe pictorul Ghil Mitchell, a fost arestat la bariera Nisanit, care desparte Gaza de Israel.

Hadad îşi închipuise că a scăpat de ai noştri, dar când s-a văzut cu cătuşe la mâini, a înverzit: el şi-a dat seama că hadad de bucluc.

Sanda Faur

Tanti Cleo din New York

Tablete zâmbitor-amare
pentru cafeaua de dimineaţă
Coperta: A. Poch; Ed. Curtea veche,
Bucureşti, 1999

Publicistă veche, cunoscută şi recunoscută, semnătură citită cu plăcere în "Flacăra", "Femeia" ş.a.m.d., activă, ba chiar *activistă*, pe tărâmul scrisului despre condiţia femeii (dacă exista vreo Mişcare de Eliberare a Femeii în anii '50-'60 prin Bucureşti, dânsa ar fi făcut parte din Comitetul Central, alături de Ecaterina Oproiu, Alice Mănoiu şi altele), Sanda Faur a adunat în "Tanti Cleo" câteva tablete închinate unui subiect la ordinea zilei, şi în România, dar şi prin ţări mai calde: mârlănia. Mârlănia cea nouă, "la zi", şi de "tranziţie". Şi fiindcă mârlănia îi cuprinde nu numai pe localnici ci şi pe cei din afară, care vin cu sacoşa în vizite, vom reda o tabletă – pe care o mai lăudasem cândva – şi care se cheamă "Sosesc învingătorii".

«Cum vine vara, încep să dea năvală. Telefonul ţârâie întruna de la Düsseldorf, Montreal sau Los Angeles, pe unde ţi-au risipit furtunile istoriei rubedeniile şi amicii, şi pe fir ajung la tine voci entuziaste: "Sosim. Cum mai e timpul pe la voi?". De fapt, nu vremea îi interesează, ci vremurile, deşi s-au lămurit şi cum stăm cu politica: nu le-au dat nici Nelu, nici Emilică înapoi casele, aşa că îi detestă pe amândoi. Dar, vorba aia, politica nu-i totuna cu ţara, aşa că se întorc să-şi facă vacanţa la vatra străbună şi vor să ştie cum mai e cu ţânţarii şi câinii vagabonzi: mai muşcă javrele, mai provoacă ţânţarii meningită? De hoţii care-ţi smulg geanta şi lănţugul de aur de la gât au învăţat să se apere la ei acasă, la noul lor acasă. De unde sosesc îmbrăcaţi ca turiştii americani – cu pantalonaşi până-n genunchi şi tricouri colorate de ţi se strepezesc dinţii, iar lor li se văd genunchii artrozaţi şi varicele groase. Poartă borsetele puse în bandulieră, pe burtă (deşi valuta o ţin ascunsă în sân sau în brâie special confecţionate).

Au un aer triumfător, de oameni care au învins în viaţă, aşa că trebuie să te comporţi cu ei precum cu învingătorii. Până pleacă la Băile Felix, la Covasna sau la Olăneşti (că reumatismele sau prostata nu-i cruţă nici pe "winneri") mai stau vreo opt zile la tine, aşa că tu le cedezi dormitorul şi te instalezi, cu familia, pe canapeaua şi fotoliul pat din sufragerie. Îşi amintesc de salata de vinete şi sărmăluţele în foi de viţă ("nicăieri nu se fac ca în România") şi tu zaci în bucătărie, pe arşiţă, când te întorci de la serviciu, să nu faci de râs ospitalitatea românească. Ei pleacă la plimbare, în căutare de ceva chilipiruri prin magazine şi se întorc dispreţuind avalanşa de kitschuri turceşti şi pozându-se în faţa magazinelor Doina Levintza sau Janine. "Aveţi de toate acum." Aşa că nu îţi mai aduc cadouaşe occidentale, ce să se mai care cu ele. Pe vremea răposatului, că veneau şi-atunci în vacanţă la "green grass of home", ştiai ce te aşteaptă: un săpun şi o ciocolată pe cap de locuitor din casă, o pereche de ciorapi pe picior de locuitoare, un pachet de cafea măcinată pe ibric de familie şi, în rest, nişte lucruşoare trecute de vârsta "second hand", pe care nu au apucat să le poarte – se jură – decât un sezon. Acum, înainte de a pleca din casa ta, scot din sân (sau din brâu) o sută de dolari şi ţi-i întind, oftând compătimitor: "Când te gândeşti că asta-i leafa ta pe-o lună". E o nedreptate, şi ei o recunosc ca atare. Doar ţi-a explicat, cu creionul în mână, cât primeşte ea pe lună, făcând de "companion", adică nefăcând mai nimic. Stă cu o bătrână bogată, care, sărăcuţa, e paralizată şi trebuie doar hrănită şi spălată şi plimbată în fotoliul cu rotile. Ba, înainte de a face bătrâna Alzheimer-ul, mai conversa cu ea în franceză, că amica mea a fost o emerită profesoară de franceză, acasă, înainte de a fugi din ţară. Dar nici o muncă nu-i de ruşine, nu? Şi ce dacă bărbatul ei, cercetător în fizică atomică, e acum administrator de bloc? Cât câştigă aici un fizician şi cât obţine el îngrijind de gunoaiele şi cheltuielile de întreţinere ale casei? Socoteala de pe hârtie ne face să roşim de ruşine. Dar gata – ne consolează ei –, acum a venit capitalismul şi la voi, aşa că vă veţi redresa curând, nu?

Anul viitor, suntem invitaţi la ei, să se revanşeze şi dânşii. Înainte de plecare, strâng toate programele spectacolelor de teatru şi operă şi cataloagele de la expoziţii şi le pun bine în valiză: "S-avem ce citi când ajungem acasă". Şi oftează. De ce–or fi oftând învingătorii?»

Clara Davidescu-Botzer

Tif-Tuf – Carte de buzunar

Sfaturi, cosmetică naturală, reţete,
îngrijiri zi de zi, diete
ed. Semne, Bucureşti, 2000

Stimată Doamnă!

Ştiţi (însă precis!) cum să vă protejaţi pielea în sezonul rece? Dar în mai, lună de trecere de la răcoare la căldură? Poate că da, ştiţi, poate că nu. În caz că nu prea ştiţi, vă recomandăm cartea nou apărută a Clarei Davidescu-Botzer. Acolo veţi găsi tot ce vă interesează în materie. Scris limpede, fără filozofie şi bla-blauri...

Mergem mai departe. Ştiţi (însă precis!) cum să vă protejaţi ochii la plajă, cum să combateţi ridurile "în formă de evantai" şi ce anume ochelari se potrivesc mai bine tenului dvs.? Poate că ştiţi, poate că nu. În caz că nu prea ştiţi, vă recomandăm Tif-Tuf-ul Clarei Davidescu-Botzer. Acolo veţi găsi tot ce vă interesează în materie. Scris negru pe alb, fără termeni "pe radical" şi fără teoria chibritului.

Mergem mai departe. Ştiţi (însă precis!) cum să vă îngrijiţi sânii, gâtul (care ar trebui să fie "de lebădă"), cum să rezolvaţi toate buclucurile pe care le aveţi cu părul, cum să vă îngrijiţi mâinile, picioarele, unghiile, cum să evitaţi insomniile, cum să pregătiţi în casă, la bucătărie, fără prea mari dureri de cap, reţetele magice – multe din ele moştenite de la mama, care le-a moştenit de la bunica etc. etc. – împotriva durerilor reumatice, a arsurilor solare (trăim pe malul Mediteranei), a stărilor gripale, a durerilor de gât ş.a.m.d.? Poate că ştiţi, poate că nu. Ei bine, în caz că nu prea ştiţi, vă recomandăm cartea numită Tif-Tuf, a Clarei Davidescu-Botzer. Acolo veţi găsi tot ce vă interesează în materie.

Argo

Caiet de poeme şi desen
Redactori: Alexandru şi Micaela Lungu; nr. 20, Bonn, Germania, primăvara 2000

Aşa ceva nu ni s-a întâmplat niciodată. Am primit prin poştă, la POB, numărul acesta 20 (cifră cam rotundă) din revista alcătuită, de ani şi ani de zile, de soţii Lungu. Am deschis-o şi am răsfoit-o, filă cu filă, aşa cum se cuvine, de la pagina I încolo, până la sfârşit. Am dat peste poemele şi desenele iscălite de "capetele de afiş" de la *Argo:* Alexandru Lungu, fireşte, Gabriela Melinescu, Miron Kiropol, Dinu Ianculescu, Nicholas Catanoy şi alţii, şi alţii. Am întâlnit, ca de obicei, un grup de colaboratori din Israel, în cap cu veteranul Sesto Pals, unul din ultimii supravieţuitori ai suprarealismului din anii '40-'50. Am gustat rubrica de note, mai bogată parcă decât în alte rânduri, şi am tresărit aflând că numita Luciana Tămaş, din Satu-Mare, autoarea câtorva desene ce ilustrează numărul de faţă, are vârsta de 8 (opt) ani.

Apoi am întors foaia şi ne-a căzut o cărămidă-n cap: redactorii revistei ne aduc la cunoştinţă că, o dată cu acest număr 20, *Argo* îşi încetează apariţia. Îndeobşte, asemenea veşti, care fac parte în chip firesc din viaţa tipăriturilor de ieri, de azi şi de oricând, sunt comunicate la începutul publicaţiei respective. Ce anume i-a îndemnat pe soţii Lungu să aştepte cu importanta noutate până la sfârşit, e pentru noi un mister. Şi poate că se leagă de modul tainic al poeziei lui Alexandru Lungu. Fapt este că ne-am simţit, ajungând la vestea de pe ultima pagină, ca un bărbat care, după o noapte toridă de dragoste, aude pe amanta sa, dimineaţa, şoptindu-i la ureche: m-am dus… de mâine nu ne mai vedem…

Acestea fiind zise, să reproducem aici câteva paragrafe din mesajul de adio al revistei:

«Cu *Argo* 20, împlinitor al unei existenţe de zece ani, solstiţiul nostru de poezie şi desen îşi încetează apariţia.

Am încercat de-a lungul deceniului să facem cunoscută şi re-cunoscută osârdia creatoare a cât mai multor poeţi şi artişti români – trăitori în afara graniţelor ţării. Dacă ţinem seama de ecourile întru dreaptă preţuire de care s-a bucurat *Argo,* cutezăm a crede că încercarea a reuşit în bună parte. Cei zece ani de apariţie au însumat peste şasezeci de colaboratori, răspândiţi în nouă ţări din trei continente. (…)

Argo – în forma sa periodică – n-a fost expresia unui grup sau curent, dar a dat naştere unei stări de spirit şi unei rodnice solidarităţi poetice şi artistice.

Nu ne este deloc uşoară despărţirea de acum.

Purtând pe umeri şi pe frunţi o brumă nostalgică, sperăm ca – în ciuda strâmtorii şi încetinirii timpului ce ne poartă – amintita stare de spirit să-şi găsească şi alte forme de întruchipare.»

Sperăm şi noi. Şi, acum, când corabia *Argo* s-a retras în portul familiei Lungu de la Bonn, după ce navigase superb, cu pânzele-n vânt, pe oceanele scrisului românesc de pretutindeni, *Minimum,* aflat pe chei, ia poziţie de drepţi, o salută cu mâna la chipiu şi îi spune: mulţumesc.

Nou!

A apărut

Mircea Saucan

FUNÉRAILLES À BUCAREST

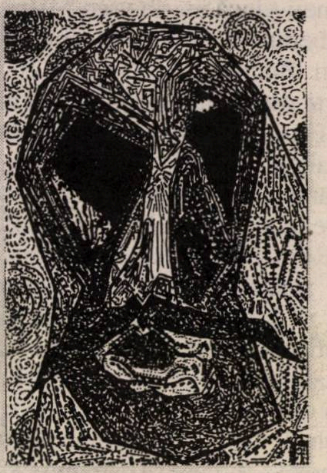

MINIMUM
TEL AVIV ■ 2000

«"Funeraliile" sunt o scriere excelentă, plină de imaginaţie şi de un umor atroce despre condiţia omului într-un regim de dictatură. (…) Mircea Săucan este, aşa cum ne-o dovedeşte şi această carte, unul din cei mai subtili scriitori de limbă română din zilele noastre.»

Minimum

Cartea se poate obţine trimiţând suma de 30 de şekeli pe adresa autorului:
POB 5191
Natzeret Illit 17541

Piesă originală în premieră mondială

יידישפיל
געבירטיג

Reprezentaţie muzicală de Iehoshua Sobol
Regia: ITZHAK SHAULI

Conducerea muzicală şi prelucrări: Avi Beniamin

Lumea celui mai mare trubadur evreu din secolul XX – MORDEHAI GEBIRTIG, care prin cântecele şi muzica sa redă bogăţia şi înţelepciunea reflectată de viaţa evreilor din Europa.

Cu IANKELE BODO şi GADI IAGHIL

Decoruri şi costume: Iosi Ben Ari
Mişcare scenică: Marina Baltov
Lumini: Mişa Cerniavski
Traducere simultană: Lora Sahar

Îşi dau concursul:

Anabella, Monica, Israel Treistman, Elena Iarlova, Carol Marcovici, Iosi Sokolski, Irma Pisko, Uri Kovalski, Andrei Kashkar, Cobi Bar – cu acompaniamentul orchestrei

După succesele repurtate în luna aprilie a.c., spectacolele continuă conform următorului program:

Joi 11.5.2000 Bat Yam, Heihal Hatarbut, ora 20.00, 03/508-0031
Miercuri 24.5.2000 Tel Aviv, Beit Zionei America, ora 20.00, 1.800.444660
Joi 25.5.2000 Tel Aviv, Beit Zionei America, ora 20.00, 1.800.444660
Sâmbătă 27.5.2000 Tel Aviv, Beit Zionei America, ora 20.45, 1.800.444660
Duminică 28.5.2000 Tel Aviv, Beit Zionei America, ora 20.00, 1.800.444660
Luni 29.5.2000 Beer Sheva, Heihal, ora 20.00, 07/627-9949, 07/627-1065
Marţi 30.5.2000 Kiriat Haim, Teatrul Tzafon, ora 20.00, 04/842-0430, 04/866-2244
Miercuri 31.5.2000 Pardess Hana, Merkaz Hatarbut, ora 20.00, 06/627-1420
Joi 1.6.2000 Ashdod, Matnas I.I.G., ora 20.00, 08/864-8585, 1.800.682682
Marţi 6.6.2000 Rishon Lezion, Heichal Hatarbut, ora 20.00, 948-4800
Miercuri 7.6.2000 Haifa, Teatrul Haifa, ora 20.00, 04/860-0500
Marţi 13.6.2000 Raanana, Yad Lebanim, ora 20.00, 09/741-5566, 09/761-0549

Teatrul idiş din Israel
יידישפיל
Tel Aviv, str. Bialik 28
Tel. 03/525-4660, Fax 03/525-4659

Drame sufletești

În grupajul de faţă publicăm trei articole.

Primul text aparţine cunoscutului critic literar A. B. Yoffe din Ramat Aviv. El se referă la o mică scriere, trecută ani mulţi cu vederea, a lui Tudor Arghezi. Al doilea articol ne-a sosit prin poştă, de la Sydney, Australia. Autorul său, Lucian Boz, unul din cei mai buni critici de poezie românească din anii '30-'40, vorbeşte despre câteva însemnări din *Agendele* recent date la lumină ale lui E. Lovinescu. Cel de-al treilea text, de mai mare amploare, este semnat de George Voicu, unul dintre sociologii români de clasă din Bucureştii anului 2000. El a apărut în lunarul francez “Les Temps modernes”, iar cititorii noştri au luat cunoştinţă de acest eseu dintr-o recenzie publicată de Edgar Reichman în ziarul “Le Monde” şi reprodusă în numărul trecut (157) al lui "Minimum".

Ce legătură este între cele trei texte amintite mai sus? Una singură. Şi Yoffe, şi Boz şi Voicu au luat act de câteva “derapaje” antisemite din scrierile lui Arghezi şi Lovinescu, precum şi din acelea, mai la zi, ale unor exponenţi de seamă ai culturii (şi democraţiei) de astăzi, precum Gabriel Liiceanu sau N. Manolescu.

Reacţia celor trei la “derapajele” în cauză este asemănătoare cu starea de spirit a lui Mihail Sebastian în clipele când, vizitându-l pe prietenul său mai mare, Camil Petrescu, auzea din gura acestui adorat al intelectualităţii evreieşti idei ce puteau fi întâlnite în “Porunca vremii”. Starea de spirit a lui Sebastian în asemenea împrejurări era alcătuită din două elemente: surpriză (“la asta nu mă aşteptam!”) şi dezamăgire.

Aşa cum remarcasem în numărul trecut, eseul lui George Voicu şi recenzia lui Edgar Reichman au stârnit un val de discuţii, parcă fără precedent, în presa democrată din România. Unii comentatori s-au grăbit chiar, potrivit unul obicei al momentului, să atribuie lui Voicu, lui Reichman (apoi lui Norman Manea, Michael Shafir şi celorlalţi condeieri care au amendat “derapajele” d-lui G. Liiceanu sau pe cele din “România literară” a d-lui N. Manolescu) malefice scopuri politico-ideologice: se vorbeşte de comploturi puse la cale în străinătate, de intenţia de a ponegri tabăra umanisto-europeană de la Bucureşti, de interese electorale şi câte şi mai câte.

În realitate, după părerea noastră, *grupul-celor-surprinşi-şi-dezamăgiţi* este exact ceea ce este. Câţiva oameni care au crezut în alţi oameni şi, într-o bună zi, s-au văzut înşelaţi în aşteptările lor. Drama lor nu este politică ci sufletească.

E mai simplu. Şi, deci, mai complicat.

Al. Mirodan

A. B. YOFFE

O pagină de Arghezi

Extras din conferinţa "Impactul Holocaustului asupra literaturii române", ţinută la Universitatea din Cluj – Institutul de cultură evreiască "Moshe Carmilly"

Prima carte în care e vorba de destinul evreilor basarabeni şi gonirea lor din Transnistria a fost un pamflet antisemit feroce, comandat de regimul antonescian. Ne referim la cartea "Ard malurile Nistrului" de C. V. Gheorghiu, având ca subtitlu "mare reportaj de război din teritoriile dezrobite", cu o prezentare de Tudor Arghezi. La Biblioteca Academiei am putut consulta ediţia a patra a acestei cărţi, apărută în Editura Naţională Gh. Mecu în 1942. Ştiam că autorul a fost unul din tinerii poeţi descoperiţi de T. Arghezi, care i-a publicat câteva poezii în "Bilete de Papagal", dar m-am mirat cum a acceptat Arghezi, care era considerat amic al evreilor, să prefaţeze o astfel de carte şi nu şi-a retras prefaţa nici măcar la a patra ediţie a ei. "Ard malurile Nistrului" este un pamflet vulgar scris, pare-se, din iniţiativa unui ziar antisemit notoriu, şi declamând teoria lui Antonescu cu privire la evreii din România şi în special din Basarabia, aşa cum au fost formulate şi în scrisoarea lui Antonescu adresată dr-ului W. Filderman, la 19 octombrie 1941. În capitolul dedicat oraşului Bălţi, Gheorghiu pretinde că evreii au dat foc oraşului în vara anului 1941, au distrus casele, au închis creştinii în pivniţe şi au pus explozive lângă porţile lor. De ce au acţionat astfel evreii? După spusele autorului acestui pamflet, toţi evreii basarabeni au fost spioni în serviciul ruşilor, cărora le-au predat documente secrete şi hărţi militare; ei s-au folosit de tehnici moderne pentru a atinge cu armele lor avioanele româneşti şi germane. Concluzia lui Gheorghiu: iată de ce au fost deportaţi în lagăre în afara oraşului. Ieşind afară din oraşul Bălţi, pretinde autorul, evreii au aruncat priviri de satisfacţie asupra distrugerilor în oraşul pe care l-au ars. Numai Soborul din Bălţi a rămas neatins, fiindcă românii şi nemţii s-au abţinut să-l bombardeze. Însă ruşii au încercat să dea foc şi Soborului. După aceea Gheorghiu relatează că evreii au prins un comerciant creştin şi au încercat să-l ucidă, dar el a fost numai rănit şi lăsat să zacă pe câmp. Cei opt evrei care au fost găsiţi vinovaţi au fost prinşi şi executaţi. Aici, Gheorghiu adaugă: "Cât de blândă este pedeapsa cu moartea pentru ei şi crimele lor!".

În continuare, Gheorghiu scrie: "Pe şoseaua din direcţia Soroca-

Dumbrăveni şi-a făcut apariţia un convoi de câteva mii de evrei care erau aduşi din zona de luptă. Prezenţa lor în preajma frontului era catastrofală. Toţi evreii, de la copii şi până la cei de 80 de ani, făceau spionaj în favoarea bolşevicilor.

Evrei cu perciuni galiţieni, femei evreice, din toate categoriile sociale, de toate vârstele, copii pistruiaţi şi cu urechile blegi, duceau zi şi noapte inamicului informaţii despre poziţiile trupelor noastre. A fost nevoie să se ia măsuri radicale şi să fie ridicaţi şi transportaţi din apropierea frontului toţi evreii, indiferent de sex, de vârstă sau de categorie socială.

Prezenţa lor în apropierea frontului era mai periculoasă decât dinamita. Iată-i acum pe aceşti vrăjmaşi de moarte ai ţării şi ai neamului nostru, aduşi în convoi din nordul Basarabiei. Coloana lor e nesfârşită".

Cum a ajuns Arghezi să fie prezentatorul acestei cărţi abjecte? C. V. Gheorghiu i-a trimis o scrisoare, amintindu-i că el l-a încurajat în anii debutului său şi i-a publicat câteva din poeziile apărute în 1937 în cartea lui, "Viaţa de toate zilele a poetului". Arghezi n-a rămas indiferent, dar a decis să nu-i facă prefaţa cerută, ci să-i trimită în locul ei o scrisoare personală. Dar în această scrisoare Arghezi mărturiseşte că a citit cu mare satisfacţie reportajele lui Gheorghiu în ziare. Şi i-a plăcut că aceste reportaje sunt scrise nu numai de un poet, ci şi de un soldat, care luptă pe front. Şi Arghezi conclude: "Începi, în limba poeziei, o literatură mai adevărată decât cele mai multe. Te felicit că eşti biruitor de două ori şi-mi rezerv plăcerea să te citesc la tipar".

Această scrisoare poartă data de 9 septembrie 1941. Şi ea s-a tipărit din nou în cele patru ediţii consecutive ale cărţii lui Gheorghiu. Ne este greu să presupunem că Tudor Arghezi n-a aflat de destinul evreilor deportaţi în lagărele şi ghetourile din Transnistria, că n-a auzit despre Pogromul de la Iaşi şi despre ce s-a petrecut în cartierele evreieşti din Bucureşti în timpul rebeliunii legionare. Nu ne-a rămas decât să concludem că criteriile lui morale au fost selective şi oportuniste.

Mai interesantă este biografia lui C. V. Gheorghiu în anii următori. În 1949 a apărut la Paris, în editura Plon, romanul lui Gheorghiu "La vingt-cinquième heure", tradus în limba franceză de Monique Saint-Come, cu o prefaţă de Gabriel Marcel, scriitor şi dramaturg francez de mare prestigiu.

În acest roman autorul şi-a rescris autobiografia, adaptând-o tendinţelor momentului. Să nu uităm că ne aflăm în epoca războiului rece între Vest şi Est, şi o parte din aparatul de "public relations" se ocupa de pregătirea publicului în eventualitatea unui nou război. Cu intuiţia sa oportunistă, C. V. Gheorghiu a ştiut să exploateze această situaţie. El prezintă ferocitatea germano-nazistă pe acelaşi nivel cu ferocitatea ruso-sovietică. Deci – obiectivitate.

Protagonistul romanului este un scriitor român, Traian Koruga, căsătorit cu o evreică, Nora, care a scăpat cu greu şi prin minune persecuţiilor. Toate faptele şi acţiunile întreprinse în anii războiului de C. V. Gheorghiu sunt prezentate pe de-a-ndoaselea în roman. "Eroul" de ieri se prezintă ca victimă. Dar când Traian şi Nora reuşesc să pătrundă în partea Germaniei ocupată de americani, ei sunt consideraţi inamici din cauza paşaportului românesc şi încarceraţi. Călăul de ieri a devenit azi victima perfectă. Dar C. V. Gheorghiu nu avea intenţia de a scrie un roman realist şi actual, ci a vrut să se ridice la nivelul metafizic. Ceea ce a reuşit, cel puţin parţial. Cu toate acestea, succesul de librărie al cărţii n-a durat mult. S-au găsit în Franţa câţiva români care şi-au adus aminte de activităţile autorului nostru în anii războiului şi mai ales de cartea lui "Ard malurile Nistrului". După o scurtă campanie de presă, G. Marcel şi-a retras prefaţa şi autorul "Orei 25" a fost prezentat publicului aşa cum merita să fie.

Dar cu aceasta nu se termină cariera literară a lui Gheorghiu. El a continuat să scrie şi să publice la aceeaşi editură (Plon) alte 40 de cărţi, în parte autobiografice, care şi ele au devenit *best-sellers*. Critica l-a apreciat, deşi nu a mai rămas secretă activitatea sa în slujba regimului antonescian, care a fost de altfel recompensată cu numirea lui ca ataşat cultural în cadrul Ministerului de Externe.

La începutul anilor '60 a început o fază nouă în cariera lui C. V. Gheorghiu. Operele lui nu se mai vindeau atât de bine şi el a început să caute alte căi. Fiul preotului din Războieni-Neamţ şi-a adus aminte de studiile lui de filozofie şi teologie din anii tinereţii, şi s-a călugărit. La 23 mai 1963 a devenit călugăr la Biserica română ortodoxă din Paris şi în iunie 1966 a fost ridicat la demnitatea de Econom Stavrofor.

NOU

Infuzie de cultură
în pastile homeopatice

STELE REGALE

Cartea recent publicată
de
ELENA-ESTHER TACCIU
în Editura DU Style
Bucureşti

Vă prezintă peste o sută de portrete ale personalităţilor de talie universală, ca Van Gogh, Marcel Proust, Mihai Eminescu, Rudolf Nureev.

Pornind de la Zodia sa de naştere, fiecare din aceşti eroi îşi dezvăluie şi drama sentimentală.

☆ ☆ ☆

Cartea poate fi procurată trimiţând contravaloarea a 50 de şekeli la adresa:

ELENA-ESTHER TACCIU
P.O.B. – 2104
58490, KIRIAT SHARET
HOLON Telefon: 03-5590829

LUCIAN BOZ
Sydney, Australia

Digestio post mortem

Scrisul lui Eugen Lovinescu era ca o binefăcătoare boare de aer curat în momentul în care literatura şi critica literară românească era înfeudată semănătorismului, iar pe plan universitar, sub atotputernica influenţă a lui Mihail Dragomirescu şi a ciracilor lui.

Un stil elegant, o personalitate fără prejudecăţi, a stârnit entuziasmul unei generaţii. Printre aceştia, un mare număr de evrei, poeţi, prozatori, critici literari, printre care era şi subsemnatul.

În "Istoria literaturii române contemporane – 1930-1937", la pagina 67, se află următoarele privitoare la mine: "Lucian Boz, un exces de sensibilitate, bun preţuitor de poezie".

Am participat la numeroase şedinţe ale cenaclului "Sburătorul" şi recenta lucrare: "E. Lovinescu-Sburătorul – Agende Literare" pomeneşte numele meu de 58 de ori.

Am citit, la cererea maestrului, numeroase cronici, medalioane literare şi chiar unele nuvele. Cronica mea despre "Memoriile" lovinesciene i-a plăcut atât de mult că a insistat să o citesc încă o dată. La aceasta trebuie să adaug că m-a invitat adesea să-l însoţesc în plimbările lui în Cişmigiu.

Spuneam mai sus că numeroşi scriitori (sau aspiranţi scriitori) participau la şedinţele cenaclului. Dar cărţile lui nu fuseseră acceptate de marile edituri şi ele au apărut în editura "Ancora" a evreului Benvenisti, până la tristul sfârşit al acestei edituri. Când a avut dificultăţi cu Ciornei, Lovinescu cere "mijlocirea" librarului Steinberg (p. 135). Evreul Camil Baltazar a reuşit să-l convingă pe editorul Delafras să publice o carte a maestrului. Pe de altă parte, nu cred că Lovinescu să fi avut admiratori mai zeloşi ca intelectualii evrei.

Iată de ce, când un prieten bucureştean, impresionat de faptul că la "Indicele de nume" a găsit numele meu repetat de 58 de ori, s-a grăbit să-mi trimită acest al treilea volum din serie.

Lucrarea e publicată prin îngrijirea D-nei Monica Lovinescu, fiica criticului, a cărei luptă contra regimului comunist, alături de soţul ei, Virgil Ierunca, a avut întodeauna admiraţia mea, atât în ce-a scris cât şi în emisiunile radiofonice, din care cele mai importante au fost publicate în cartea purtând titlul "Unde scurte".

Înţeleg pietatea filială ce-a îndemnat-o să publice aceste note. Cred că ar fi mai bine ca ele să rămână în arhive. Pentru că distinsul, elegantul critic, apare sub o lumină profund defavorabilă. Ar fi fost mai bine să rămână în arhive şi să nu apară ca unul din numeroşii scribi reacţionari antisemiţi.

Cuvântul "evreu" nu există, Lovinescu vorbind de "ovrei" şi "ovreiaşi". În pagina 136, referindu-se la mine, scrie (şi citez): "Lucian Boz, 5 1/2 – 7 1/2, tip recent al obrăzniciei iudaice. Cere servicii militare pe lângă Văitoianu". Această notă e inventată. N-am schimbat vreodată o vorbă cu acest general şi n-am avut de ce. Am făcut serviciul militar la regimentul 6 "Mihai Viteazul" şi l-am terminat cu gradul maxim al teteriştilor, acela de sergent... De ce această invenţie absurdă? Răspunsul poate fi găsit la actriţa Danièle Darrieux, care, la o întrebare, neavând altă explicaţie, spune: "Mistère et boule de gomme".

Dar Lovinescu se întrece pe sine însuşi în pasajul următor (p. 155):

"Holban cu Argintescu (ca să-mi citească un studiu despre Botta). Cel mai infernal jidan pe care l-am cunoscut". E o frază parcă ieşită de sub pana lui Corneliu Vadim Tudor.

Această neaşteptată atitudine a lui Lovinescu îmi aminteşte o nuvelă de Pirandello. Într-o gară de provincie, un doctor aşteaptă un tren, care să transporte un sicriu. În aşteptare, un zgomot urmat de un miros neplăcut vine din sicriu. Doctorul, fără a-şi pierde cumpătul, afirmă calm: "Digestio post mortem".

Din sicriul în care se află, Lovinescu, aşijderi eroului pirandellian, trimite mirosuri neplăcute: **Digestio post mortem!**

Hitachdut Olei Romania
din Rehovot

se bucură transmiţând calde felicitări conducerii Statului nostru şi întregului popor evreu cu ocazia împlinirii a 52 de ani de la înfiinţarea STATULUI ISRAEL.
SĂ ÎNFLOREASCĂ în PACE şi BUNĂSTARE!

H.O.R. REHOVOT – COMITETUL

GEORGE VOICU

Onoarea naţională românească în joc

Un conflict de idei pe cât de violent pe atât de neaşteptat, cel puţin pentru un cititor neavizat, a izbucnit în ultima vreme în presa culturală românească. Intelectuali care păreau a avea multe puncte de acord s-au trezit de la o zi la alta adversari în legătură cu subiecte foarte importante în care istoria, cultura şi politica se împletesc strâns.

Cele două "tabere" nu pot fi identificate ca atare decât retrospectiv, pentru că nu erau structurate la origine şi pentru că, asupra anumitor puncte, linia de demarcaţie s-a dovedit fluctuantă.

În prima "tabără", percepută astfel în virtutea ideilor exprimate şi nu a unei oarecari legături preexistente, am putea încadra intelectuali ca Norman Manea, Z. Ornea, Vladimir Tismăneanu, Radu Ioanid, Alexandra Laignel-Lavastine, Michael Shafir, Stelian Tănase, Leon Volovici, Andrei Cornea, Mircea Iorgulescu, Vasile Popovici, care şi-au ridicat glasurile atât în România cât şi în străinătate pentru a apăra anumite valori şi pentru a protesta contra manifestărilor pe care le consideră xenofobe sau antisemite.

De cealaltă parte a barierei se profilează un alt grup, şi el heteroclit, foarte numeros, dar vizibil solidar şi căruia unii participanţi îi manifestă o credinţă necondiţionată. Mă gândesc, de exemplu, la Gabriel Liiceanu, directorul editurii Humanitas (reacţionând rareori, aparent singuratic, dar fără îndoială adevăratul lider ideologic al grupului); mă gândesc de asemenea la Nicolae Manolescu, directorul revistei "România literară"; la Dorin Tudoran, Monica Lovinescu, Alexandru Ştefănescu, Constantin Ţoiu (redactori sau colaboratori ai revistei "România literară") etc. Unii participanţi la conflict s-au arătat oscilanţi, trecând dintr-o tabără în alta pe măsură ce polemica devenea mai violentă; e cazul, de exemplu, al Gabrielei Adameşteanu, directoarea revistei "22" (şi, într-un anumit sens, acela al lui Gabriel Andreescu), care la început părea că se situează în primul grup şi care în final a căzut, fără ezitare, în al doilea.

Dacă polarizarea punctelor de vedere n-a devenit vizibilă decât recent, semne precursoare existau cu mult înainte, polemica actuală nefiind propriu-zis o surpriză, ci mai degrabă rezultatul unor impulsuri ideologice mai vechi şi al unei acumulări imperceptibile de tensiuni. Faptul că aceste semne au fost considerate la vremea lor ca accidente fără importanţă, şi nu ca indiciile unei înaintări către un conflict deschis, se datorează atât unei lecturi "prudente", impusă de împrejurări, cât şi intereselor convergente ale celor două grupuri; la vremea respectivă cele două părţi considerau mai important ceea ce le unea decât ceea ce le despărţea, şi împărtăşeau speranţa că timpul va armoniza punctele de vedere. Cele două părţi credeau, se pare, în virtuţile unui *modus vivendi,* şi nu-şi imaginau că vor ajunge, în împrejurările politice de după 1989, la deschiderea ostilităţilor în scopul clarificării ideologice.

Alegerile generale din 1996, cu alternanţa democratică au pus capăt, în mare, acestui "contract" care în noua configuraţie politică nu mai avea motiv să existe. Polemica avea să izbucnească în jurul unui eveniment editorial. Întâmplarea a făcut ca schimbarea politică să fie urmată de apariţia în librării a unui document zguduitor, "Jurnalul" lui Mihail Sebastian. Deşi polemica s-a ramificat mult, şi uneori fără o legătură aparentă cu "Jurnalul", ea rămâne tributară reacţiilor provocate de această carte în care apar într-o lumină neaşteptată o întreagă perioadă istorică şi anumite figuri de intelectuali puternic idealizate de conştiinţa publică românească.

"Jurnalul" lui Mihail Sebastian punea în discuţie, involuntar, dar într-un mod cu atât mai convingător, o moştenire care constituie mândria culturii româneşti. Recunoscând calitatea excelentă a intelectualilor dintre cele două războaie mondiale (şi chiar în mod anticipat, căci la vremea respectivă acest lucru nu era evident), Mihail Sebastian făcea cu atât mai credibilă mărturia lui cu privire la "convertirea" endemică a celor mai străluciţi colegi ai săi la ideologia Gărzii de Fier.

La apariţia cărţii, forţa acestei mărturii părea irezistibilă; primirea publicului şi a criticii părea a promite, aşa cum remarca Norman Manea, "un adevărat catharsis într-o ţară care şovăie şi acum să-şi recunoască participarea la Holocaust şi în care cea mai mică critică a tradiţiei naţionaliste a culturii este considerată o blasfemie". Unele intervenţii de după apariţia cărţii au putut atinge acest prag fără a întâlni contestări. Relativizarea a apărut mai târziu. Catharsisul, constatăm retrospectiv, s-a dovedit a fi, fără îndoială, mai mult o proiectare decât o evaluare exactă a impactului cărţii. Desigur, există cazuri individuale de acceptare, dar suntem departe de un fenomen la scara unei culturi. Astăzi se vede clar că "Jurnalul" lui Mihail Sebastian a provocat încă de la început o rezistenţă foarte puternică, dar tacită sau abia murmurată, care n-a devenit vădită decât cu timpul. Carenţele de cultură democratică ale multora din cei care formează opinia publică în ţara noastră, de altfel specialişti recunoscuţi în domeniile lor, au învins în cele din urmă, şi mărturia lui Sebastian a fost încetul cu încetul minimalizată, redusă la un punct de vedere oarecare, de o valoare în cel mai bun caz limitată. Chiar cei aparent convinşi de importanţa lui adoptă azi un ton condescendent, care lasă să se întrevadă reticenţe inavuabile (deocamdată?).

Polemica s-a dezvoltat mult şi în mod destul de haotic, totuşi se poate distinge repetarea anumitor subiecte: angajarea unei serii de intelectuali dintre cei mai străluciţi de partea extremei drepte în perioada dintre cele două războaie mondiale, şi, ca răspuns, colaborarea altora, mai numeroşi, cu regimul comunist; evocarea Holocaustului şi, din grijă pentru simetrie, evocarea Gulagului. Pornind de aici, polemica s-a extins la subiecte proprii actualităţii noastre politice, dar vizibil legate de cele precedente: izbucnirile rasiste, xenofobe şi antisemite în societatea românească de astăzi; problema reabilitării mareşalului Antonescu (şi a unora dintre miniştrii guvernului său); poziţia noastră faţă de occident etc. Miza acestor dezbateri este, evident, de o importanţă capitală; sunt în joc experienţele tragice ale acestui secol şi modul în care societatea românească înţelege – prin elitele sale intelectuale – să răspundă problemelor contemporane.

Desigur, astăzi nimeni în România nu mai asumă în mod deschis antisemitismul ca ideologie, cum se întâmpla înainte de război, perioadă pentru care "Jurnalul" lui Mihail Sebastian oferă o mărturie irecuzabilă. După Shoa, antisemitismul e perceput de quasi-totalitatea intelectualilor români ca o ideologie compromiţătoate, care trebuie blamată (chiar antisemiţii notorii refuză să se considere ca atare, deşi subterfugiile lor nu scapă nimănui). Dar atitudini, idei şi mecanisme intelectuale cu potenţial antisemit sunt perceptibile şi astăzi, în pragul mileniului nou, chiar şi printre elitele noastre culturale.

Polemica în jurul Holocaustului, căreia intelectualii români, în majoritate covârşitoare, nu-i recunosc specificitatea, este dovada acestui fapt. În activitatea lor jurnalistică, Nicolae Manolescu, Dorin Tudoran, Gabriela Adameşteanu, Gabriel Andreescu, Gabriel Liiceanu, printre alţii, stabilesc fără ezitare o paralelă absolută între Shoa şi Gulag. Or, o dată ştearsă diferenţa dintre aceste două fenomene, unicitatea fiecăruia nu mai e vizibilă. Când Norman Manea, Michael Shafir sau Vladimir Tismăneanu atrag atenţia asupra pericolului acestei paralele, gestul lor este înţeles ca o manevră pentru "a confisca suferinţa". Faptul nu poate decât să uimească, fiind cunoscută contribuţia acestor trei intelectuali la denunţarea regimului comunist şi a abominaţiilor sale.

Referirea atâtor intelectuali români la Roger Garaudy ca la o autoritate asupra problemei Holocaustului este un fapt dintre cele mai stupefiante şi mai întristătoare. Numele fostului membru al Comitetului Central al Partidului Comunist Francez, convertit la islam, nu este citat în nici o ţară europeană cu atâta respect ca la noi; cât despre tezele sale, ele sunt prezentate sub o lumină falsă pentru a părea mai acceptabile. A susţine, cum face Nicolae Manolescu, directorul "României literare", că Roger Garaudy "nu neagă" Holocaustul, înseamnă a falsifica însăşi esenţa cărţii "Miturile fondatoare ale politicii israeliene". În realitate, un cititor atent îşi dă seama fără greutate că, potrivit autorului, acest fenomen este comparabil – calitativ şi cantitativ – cu crimele obişnuite din istoria omenirii şi că nu există nici un motiv să fie considerat altfel. Mai mult, şi acest fapt pare a scăpa complet directorului "României literare", precum şi altor adepţi ai tezelor lui Garaudy, raţionamentele expuse în "Miturile fondatoare ale politicii israeliene" prefigurează o altă negare. Paradoxul este că minimalizând, cu argumente perfect transpozabile de la un fenomen la altul, învăţăturile care trebuiesc trase din Shoa, se pregăteşte reducerea importanţei lecţiilor de învăţat din cealaltă tragedie a secolului nostru, care este Gulagul.

Citind cartea lui Roger Garaudy ne putem da seama cu uşurinţă de aceasta, dar sprijinitorii ei români nu simt capcana (deşi însăşi biografia autorului ar fi fost suficientă pentru a-i face mai circumspecţi). A-l invoca pe Roger Garaudy ca o autoritate în materie, falsificându-i eventual tezele pentru a le face mai "prezentabile", denotă o lipsă de discernământ neliniştitoare pe planul ideilor şi pe acela al valorilor politice. O cultură democratică, din punct de vedere intelectual, dar şi sociologică, nu se poate construi pe asemenea baze. Andrei Cornea, Michael Shafir, Z. Ornea, Victor Neumann şi alţii au reacţionat pe drept cuvânt la consacrarea lui Roger Garaudy ca autor de referinţă.

În acelaşi timp, un rest din mistificarea care constituie fondul gândirii lui Garaudy se regăseşte în imaginea Holocaustului reconstituită cu ajutorul citatelor "edificatoare" din cartea sa. În lumina acestor citate, Nicolae Manolescu lasă să se înţeleagă că fără concursul unui "teribil lobby", Shoa nu ar fi ceea ce se crede în general. Aceeaşi idee e exprimată, şi mai accentuat, de către Dorin Tudoran, şi într-o formă agresivă de către Ioan Buducă şi Cristian Tudor Popescu, redactorul şef al ziarului "Adevărul". Asemenea afirmaţii falsifică sensul şi scopul unei pedagogii politice făcută indispensabilă de genocidul evreiesc. A afirma anumite valori într-o lume liberă nu ţine de o influenţă ocultă. Altminteri, însăşi democraţia în care credem ar ascunde de asemenea un "teribil lobby" căci, incontestabil, şi pentru ea se cheltuiesc mulţi bani şi energie. Mai mult, "teribilul lobby" este adesea denunţat, la un mod aproape conspiraţionist, pe care până acum îl credeam propriu altor cercuri. De aici și până la a considera Shoa ca o stratagemă permițând evreilor să-și asigure "monopolul profitabil al suferinței" – cum strigă pe toate drumurile Radu Theodoru și Corneliu Vadim Tudor, conducătorul partidului "România Mare" – distanța e mică.

Echivalența stabilită arbitrar între Shoa și Gulag este în general întărită de o alta, mai largă, între fascism și comunism. Dincolo de similitudinile numeroase și importante dintre toate regimurile totalitare, fasciste sau comuniste, ideologiile și practicile lor politice respective prezintă diferențe majore, au origini diferite, paradigme și mai ales escathologii diferite. Rasismul, de exemplu, nu face parte din ideologia comunistă, iar a scrie, ca Nicolae Manolescu, că "Stalin a fost rasist, întocmai ca Hitler", înseamnă a anula orice distincție între cele două totalitarisme și a te resemna implicit la o pierdere analitică considerabilă. Nu e vorba de a-l absolvi pe Stalin de crimele lui, ci de a le determina cauzele exacte, care nu izvorăsc în principal dintr-o ideologie rasistă.

Un alt clișeu, deja vechi dar reluat fără încetare, este "participarea evreiască" la instaurarea regimului comunist și la exercitarea terorii. Considerată când capitală sau hotărâtoare, când "esențială", această contribuție este întotdeauna transformată – prin "morala" pe care o implică – în cap de acuzare colectivă. Oricât de surprinzător ar părea, această idee circulă frecvent în mediile noastre intelectuale respectabile; expusă în mod mai puțin brutal decât în presa extremistă, adesea cu rafinament și uneori doar aluziv, acuzarea este însă ușor de detectat. "Participarea evreiască" la exercitarea terorii ar explica, după unii participanți la dezbateri, "minimalizarea" Gulagului: se insinuează adesea că evreii, știindu-se vinovați, au tot interesul să reducă gravitatea faptelor care-i acuză. Cum se explică atunci că printre acuzatorii cei mai hotărâți ai regimurilor comuniste se află atâția evrei?

Problema "contribuției evreiești" este uneori tradusă în termeni metafizici și etici al căror scop – expunerea tuturor evreilor unei răzbunări nediferențiate – nu scapă nimănui. Când Gabriel Liiceanu punea întrebarea retorică, în conferința sa "Sebastian, fratele meu", text de care se prevalează mulți intelectuali români: "Cum este posibil ca cel care într-un moment al istoriei a purtat uniforma victimei, s-o îmbrace pe aceea a călăului?", el distrugea tot exercițiul său intelectual de fraternizare cu Sebastian, pe care încerca să-l anexeze propriilor lui obsesii. Metamorfoza imaginată de Gabriel Liiceanu este o ficțiune organicistă – aparent subtilă, dar în fond destul de rudimentară – care presupune un fel de "substanță evreiască" de care nici un evreu nu poate scăpa, un blestem care-i face pe toți evreii identici, individualitatea fiecăruia nefiind decât o aparență. În realitate, reacția unui mare număr de intelectuali a fost provocată mai mult de reprezentarea esențialistă a evreului decât de paralela făcută între biografia lui Liiceanu și cea a lui Sebastian, empatie legitimă în anumite condiții (dar discutabilă în cazul de față). Această reprezentare risca să facă din orice evreu, oricare ar fi el, o ființă fundamental diferită și un fel de enclavă umană. Iată de ce fraternizarea propusă de Liiceanu cu Sebastian nu reușește să ne convingă: se opune la aceasta (pre)conceptul evreului, de care el se folosește la un nivel mai puțin vizibil al textului și care exclude solidaritatea pentru care pledează, foarte călduros, trebuie să recunoaștem, în aparență.

Exemplul lui Liiceanu nu este izolat. Alți ziariști importanți furnizează dovezi și mai clare. Când Dorin Tudoran, de exemplu, stabilește o listă neagră alcătuită sută la sută din evrei staliniști, nu-ți poți stăpâni un sentiment de jenă și o impresie de "déjà vu". Oricât de justificate ar fi acuzațiile formulate la adresa persoanelor figurând pe listă, criteriul selectiv este evident (ar fi putut figura și alte nume, aparținând unor neevrei, tot atât de justificat și fără să fie nevoie de cercetări aprofundate). Scopul urmărit de Dorin Tudoran este clar: lansarea unui blam etnic. Astfel de liste sunt de altfel publicate frecvent de presa de extremă dreaptă ("România Mare" sau "Politica"); caracterul lor antisemit nu este un secret pentru nimeni, și vreau să cred că nici pentru Dorin Tudoran. Cel mai ciudat este că, negăsind un argument valabil pentru a-și justifica gestul, Dorin Tudoran se apără atacând, stratagemă bine cunoscută. Într-un articol intitulat "Lectură de rasă", el atribuie o intenție... rasistă textului lui Michael Shafir, care îndrăznea să denunțe adevăratul criteriu al listei lui negre. Printr-un mecanism pur proiectiv, el atribuia altuia propriile lui obsesii. Este un procedeu curent al extremiștilor care încearcă să se disculpe; așa cum demonstrează, de exemplu, sintagmele frecvente și simptomatice ale presei fățiș antisemite: "antisemitismul evreilor", "antisemitul Elie Wiesel" etc.

De-a lungul polemicii, unii nu au ezitat să folosească criterii de analiză și de evaluare total inadecvate. Acolo unde criteriile calitative erau pertinente (pentru a distinge fascismul de comunism, Shoa de Gulag, de exemplu), unii dintre participanții la discuție aplicau criterii exclusiv cantitative. Acolo unde esențialul era idee, aceiași polemiști, fiind și scriitori, invocau criteriul... estetic, reproșând adversarului lipsa de talent literar. Nicolae Manolescu respingea, de pildă, ideile exprimate de Norman Manea cu un argument stupefiant: "Reacția lui Norman Manea este aceea a unui scriitor enervat de critică. Deduc că iritarea lui se datorează mai degrabă bănuielii că aș avea o idee mediocră despre literatura lui...".

"Deducţia" criticului literar Nicolae Manolescu nu răspunde prin nimic argumentelor lui Norman Manea. Mai rău, "opinia mediocră" seamănă cu un subterfugiu, cu o judecată critică inventată pentru a-l discredita *de plano* pe Norman Manea şi pentru a-şi justifica propria sa incapacitate de a produce un argument serios. Şi, ca şi cum procedeul directorului "României literare" n-ar fi fost destul de evident, colaboratorul său, Alexandru Ştefănescu, adăuga: "Norman Manea (de altfel un scriitor fără talent, judecând după cărţile cu pretenţii filozofice publicate în România) are o atitudine de megaloman agresiv, acuzând de peste Atlantic societatea românească în totalitatea ei". Este limpede că în faţa unor astfel de "judecăţi critice", orice dialog devine imposibil.

În ciuda aspectului eterogen şi haotic al polemicii, care lasă să se întrevadă existenţa mai multor "boli", fiecare cu etiologia ei, am impresia că la baza tuturor acestor certuri există o singură cauză, nu întotdeauna vizibilă, nici întotdeauna conştientă cu rădăcini profunde în cultura românească. Toate aceste manifestări nu sunt la urma urmei decât simptomele unei singure "boli" insinuată de mult în corpul culturii noastre, şi devenită cronică. O boală în general ignorată sau care, recunoscută – rar – ca atare, a făcut obiectul unui "tratament" inadecvat sau incomplet; singurul rezultat a fost modificarea simptomelor, ceea ce a făcut-o mai greu de recunoscut.

Care este motivul acestor dispute? Este tocmai raţiunea ignorată – sau, în cel mai bun caz, minimalizată – de o mare parte a intelectualilor români de astăzi: irezistibilele tentaţii antidemocratice, xenofobe, antisemite etc., manifestate de intelectualii români din trecut, din momentul formării şi până la perioada consolidării culturii româneşti moderne. Străluciţi oameni de cultură – începând cu "poetul naţional" şi până la intelectualii dintre cele două războaie – au avut o atitudine ostilă, plină de resentiment faţă de democraţie. Această temă a fost considerată de către un mare număr de intelectuali români, mai ales după cel de-al doilea război mondial, din cauza lipsei de libertate de expresie impuse de regimul comunist, fie ca un tabu, fie ca un teren în care abundă trucajele. Derapajele politice ale unora dintre intelectualii cei mai importanţi în diverse epoci ale istoriei noastre nu fac nici astăzi obiectul unei reflectări serioase, cum ar fi fost de aşteptat într-o ţară care-şi caută un destin democratic. Tăcerea păstrată de majoritatea intelectualilor faţă de aceste triste rătăciri ale trecutului conferă un fel de cauţiune şi de legitimitate unor acte condamnabile.

Antisemitismul istoric al românilor nu constituie un subiect de cercetare decât pentru intelectualii evrei, ca şi cum problema i-ar privi numai pe ei. Or, antisemitismul intelectualilor români este o problemă a culturii româneşti, şi o problemă nu secundară, ci esenţială. Intelectualii neevrei au şi ei datoria de a analiza şi de a trage învăţături. De răspunsul pe care-l vor da depinde însăşi construirea valorilor care orientează societatea românească în această perioadă de schimbări radicale. Acesta este mesajul adresat de Michael Shafir în articolul său "O tragi-comedie în plin avânt?", în care se adresa celor pe care-i considera, înainte de izbucnirea acestei polemici, democraţi autentici, implorându-i să înţeleagă gravitatea atitudinii lor. Apelul său dramatic nu a fost auzit. I s-a răspuns prin mânie şi excludere, uneori prin derâdere, rănind şi mai mult o sensibilitate deja rănită. I s-a răspuns printr-o "reacţie de prestigiu" înzecită, aproape gregară, care – tiranic majoritară – era capabilă să apere idolii şi tabu-urile.

Atâta timp cât intelectualii români neevrei vor considera această problemă ca secundară, pitorească, jenantă sau, lucru şi mai grav, antinaţională şi falsă, şi o vor evita de teama de a nu comite un sacrilegiu, cultura românească va rămâne supusă unor complexe de idolatrie demne de o altă epocă. Iar România va fi condamnată la un statut periferic şi exotic, impermeabil la valorile culturii europene. Numai un examen intelectual lucid şi curajos – operaţiune, desigur, dureroasă – ar putea elibera cultura românească de aceste complexe şi pregăti societatea noastră pentru noul mileniu.

Gordon Tours
IONA ATLAS
Oferte turistice speciale

FELIX sau COVASNA ● pentru 3 săptămâni cu tratamente, plătiţi numai 2 săptămâni – $ 799

AUSTRIA, UNGARIA, CEHIA ● excursie cu ghid 8 zile – $ 799

PRAGA ● Avion + 3 nopţi hotel ● de la $ 399

EUROPA ÎN MAI ● Bilete avion – $ 349

CROAZIERĂ PE MEDITERANĂ ● 8 nopţi cu vapor de lux ● 4 mese pe zi ● spectacole seară de seară ● cazino ● ruletă ● dans ● bazin de înot – de la $ 549

PARIS ● Hotel 3 nopţi + avion – de la $ 526 ● 7 nopţi – $ 665

ROMA ● Hotel 3 nopţi + avion – de la $ 539

GORDON TOURS – Tel Aviv
Ben Yehuda 184 – Tel. 527-0767

NICI UN PAS FĂRĂ ATLAS!

ARMINIUS CASSVAN
New York

Creaționismul, teoria anti-darwinistă, va trebui învățată în școli obligatoriu

Creaţionismul este un concept relativ recent derivat din Facerea lumii de către Dumnezeu, aşa cum este descrisă în capitolul din Biblie intitulat Geneza. Este bine cunoscut în imensa parte a lumii găzduind tradiţia iudeo-creştină. Charles Robert Darwin (1809-1882), naturalist englez, este creditat ca autorul, în 1859, al celebrei cărţi "Despre originea speciilor prin selecţie naturală". Ca naturalist pe vasul "Beagle" a făcut ocolul lumii între 1831 şi 1836. Prin observaţie, investigaţie şi corelaţie a descoperit teoria evoluţiei prin selecţie naturală (omul de ştiinţă A. R. Wallace a ajuns la concluzii similare prin mijloace independente).

Care este cea mai clară diferenţă dintre Biblie şi teoria darwinistă a evoluţiei? Prima aparţine religiei şi a doua ştiinţei, în mod normal fără nici o posibilitate de confuzie. Şi totuşi, în America lucrurile nu stau aşa. Credeam că o dată cu filmul de mare răsunet "Inherit the Wind", cu Spencer Tracy în rolul avocatului apărând pe dascălul evoluţionist şi Frederic March în rolul avocatului fanatic creaţionist (semănând mult cu Robertson şi Falwell, religioşii condamnaţi de John McCain, candidatul republican eliminat poate tocmai de aceea din cursa electorală pentru Casa Albă), victoria primului părea certă şi definitivă. De altfel, fanaticul devenea dement la sfârşitul acestei capodopere. Şi m-am înşelat. Fanaticii creştin-religioşi au pierdut o bătălie, dar se pare că au câştigat războiul. Ce e drept, cu o concesie de fapt neimportantă pentru ei. Nu se interzice darwinismul în şcoli, nu, dar trebuie predat o dată cu creaţionismul. De ce? Pentru că o recentă statistică naţională (zeul statistic e mai puternic decât oricând) arată că "marea majoritate a americanilor cred că teoria creaţionistă trebuie învăţată împreună cu aceea a evoluţiei în şcolile publice" ("New York Times", 11 martie 2000). Procentajul este într-adevăr impresionant. 79 la sută dintre americani sprijină în general predarea creaţionismului în şcolile publice, cu toate că cei chestionaţi şi-au exprimat adesea părerea că subiectul ar trebui discutat mai degrabă ca o credinţă decât ca o teorie ştiinţifică competitivă.

O oarecare încurajare: 83 la sută dintre americani sprijină totuşi predarea teoriei evoluţiei în şcoli. Nu 100%, căci mai avem şi lipsuri. Dezbaterea, care a început acum 75 de ani şi a fost reluată când consiliul şcolar din Kansas a votat eliminarea din manuale a celor mai multe referinţe la evoluţie, nu dă semne că a încetat. Dimpotrivă. Aşa încât, atunci când Republicanii sunt prezentaţi ca buni pentru Israel, să ne mai gândim la asta. Coaliţia fundamentaliştilor creştini e pur Republicană!

Ameninţată de partidele harediste cu boicotul, societatea "Tempo" a investit un milion de dolari în fabricarea unui dop special care să permită ultra-religioşilor să deschidă sticlele de oranjadă de Shabat.

Ei bine, dopul acesta pune capac la toate.

Nou!

În editura MINIMUM a apărut

NOI, COPIII STRĂZII LECA

de IULIUS IANCU

«"Noi, copiii străzii Leca" nu şi-a propus să vorbească nici despre un oraş, nici măcar despre un cartier, ci despre o stradă. Obiectivul e mic, o celulă de viaţă doar, însă dr-ul Iancu îl priveşte la microscop – cam aşa cum făcea cu globulele de sânge în laboratorul tinereţii sale universitare – şi ne arată apoi, cu degetul, mini-realităţile străzii examinate.»

Al. Mirodan

"Noi, copiii străzii Leca" este o lume de oameni simplu, cinstiţi, muncitori şi curaţi la suflet – lume în care m-am născut şi după ale cărei norme nescrise am trăit şi continui să trăiesc.

Autorul

Autorul aduce la cunoştinţa cititorilor că, din păcate, cartea s-a epuizat.

Cartea prezintă un document istoric şi literar asupra unei străzi distruse.

Autorul speră că se vor găsi organizaţii, instituţii sau societăţi care să sprijine reeditarea acestei cărţi în editura MINIMUM, pentru a satisface cererea numeroşilor solicitatori.

ALEXANDRU SEVER

Ordine și dezordine

◆ Cum toată puterea îi stă în gheare, îi era de mare mângâiere ticălosului gândul că, oricât de mult i s-ar tăia ghearele, ele vor continua să-i crească pentru a-i îngădui să-şi redobândească puterea. Abia când i s-au tăiat mâinile s-a găsit destul de dezarmat ca să-şi plângă neputinţa.

◆ La 20 de ani se simţea bătrân: deşi nu cultiva pe obrazul său nici un fir de barbă, se visa mai bărbos decât Barbă-Cot. La optzeci de ani se găsea amărât că o asemenea bătrâneţe e o mult prea lungă pregătire pentru moarte. La 90 de ani încă regreta că niciodată nu va fi totuşi atât de bătrân ca să-şi vadă moartea cu ochii.

◆ Oare răspunsul pe care ajungem noi să-l dăm unor mai vechi întrebări nu e un răspuns dat morţilor tot atât cât nouă înşine?

◆ Nu-şi trăieşte îndeajuns de înţelegător miracolul vieţii acela care n-a avut parte de nici o disperare.

◆ Mi-a oferit cu atâta generozitate prilejul de a-l dispreţui, încât mai că nu-mi vine a crede că este atât de ticălos pe cât pare.

◆ De ce o asemenea orgolioasă delimitare între om şi animal? Probabil pentru a uita fără remuşcări partea animalului din noi.

◆ Cine îşi poate gândi cadavrul azvârlit pe gunoaie, sfâşiat de câini şi devorat de viermi – acela e mai apt ca oricine altcineva de a trăi fără iluzii.

◆ Ce va fi fost lumea la vremea când pământul nu era locuit decât doar de câteva grupuri de hominizi? Mă întreb adică nu câţi indivizi sunt de trebuinţă pentru a face o hoardă, ci de câtă materie cenuşie e nevoie pentru a face o lume.

◆ Mussolini, Hitler, Stalin, Franco – cu toţii morţi – mă duc cu gândul la zei rău îngropaţi. Îi recunoşti după putoarea posterităţii lor.

◆ Îşi suspectează toate bunele sentimente... Se teme ca nu cumva să fie socotit un prost, şi poate chiar şi să fie.

◆ Nici o istorie nu este destul de veche dacă nu-şi pomeneşte obârşia într-un Dumnezeu.

◆ Ceea ce face din autosuprimarea lui Hitler un act suprem egoist, lipsit adică de marca oricărei generozităţi, e faptul că, mereu amânată, prea mult întârziată, n-a mai ajuns să cruţe viaţa nimănui.

◆ **Potopiniană.** Oare Mesia va veni şi pentru animale? Sau animalele avea-vor parte de un Mesia în exclusivitate? Şi în cazul acesta ce chip ar putea lua El? Va fi un mastodont, un leu, un urs polar, un cal alb, un inorog? De-ar fi să fie pe gustul câinelui meu, poate că ar prefera în chip de Mesia – de ce nu? – un Saint-Bernard... Singurul câine cu numele şi reputaţia unui sfânt salvator.

◆ Să nu te simţi mort, încă nu te îndreptăţeşte să te crezi viu.

◆ De trei ori a încercat să evadeze. Dar abia a patra oară a murit.

◆ Au venit să-l aclame o sută de mii de oameni. Ce-i pare lui mai rău e că nu poate strânge mâna tuturor.

◆ **Potemkiniadă la cimitir.** Un cimitir burduşit de cruci sub care nu doarme încă nici un mort. Spectacol demonstrativ menit doar să amintească politicienilor pioşi de morţii posibili ai viitoarei conflagraţii.

◆ Există poate mari suferinţe şi în geografie: suferinţe de care nu ştim mai nimic până nu ne sensibilizează convulsiile pământului, clocotul oceanelor şi erupţiile vulcanilor.

◆ Să fii un om de treabă... E un risc care s-ar putea dovedi foarte costisitor, ca întotdeauna când împrejurările te găsesc dezarmat.

AL. MIRODAN
DICŢIONAR NECONVENŢIONAL
VOL. II
D E F

"O carte monumentală... O carte minunată, captivantă".
I. Eugen Campus
"Minimum"

"O lucrare de pionierat... o încercare cu totul singulară de a ieşi din canoanele istoriei literare".
Cornel Moraru
"Vatra" – Tg. Mureş

"Plăcerea de a-l citi pe îndelete a fost enormă".
Costache Olăreanu
"Realitatea evreiască", Buc.

"Dicţionarul... oferă o lectură cuceritoare, neputând fi, efectiv, lăsat din mână".
Z. Ornea
"România literară", Buc.

"Dacă ceva o să rămână de pe urma noastră, o să rămână acest «Dicţionar»".
I. Petran
"Orient Expres"

"O carte captivantă de literatură".
N. Prelipceanu
"România liberă", Buc.

"O carte spectacol... Mirodan are condeiul coţcar şi ştie să nu fie searbăd pe nici o pagină".
George Pruteanu
"Dilema", Buc.

"O operă monumentală... Un dicţionar fără asemănare".
Edgar Reichman
"L'Arche", Paris

"O puzderie de protagonişti sub bagheta magică a lui Al. Mirodan".
Geo Şerban
"Realitatea evreiască", Buc.

"O mână sigură, de maestru".
I. Ştiubea
Radio Kol-Israel

"Un eveniment... un roman".
Elena-Esther Tacciu
"Ultima Oră"

Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 100 de şekeli pe adresa

MINIMUM
POB 11472, TEL AVIV
Pentru Europa (inclusiv România): 35 de dolari.
Pentru SUA şi celelalte: 40 de dolari

ELENA-ESTHER TACCIU

CALEIDOSCOP - 2000

ZODIA TAURULUI PENTRU TOŢI (20.04 – 20.05) aduce fiilor acestei constelaţii de vară succese în competiţii de orice fel şi împuţinarea obstacolelor din partea concurenţei. Aliaţi de preferat, **Berbeci, Tauri, Scorpioni. Balanţa** îi convine Taurului pentru îngrijirea sănătăţii şi a finanţelor. În jurul datei de 18 mai Taurii pot rezolva vechi conflicte şi promova neaşteptat. Aceleaşi realizări pot surveni la semnele armonice cu ei, mai sus enumerate. Ce aduce Zodia lui Venus şi Pământ altora? Semnele de **Foc** au plăcerea să-şi înnoiască garderoba şi să-şi ia obiecte de lux. **Berbecii** excelează în "public relations". **Leii** au succes bănesc. Zodiile de **Aer** excelează în cariera publică, "mass-media" şi arte. **Balanţele** pot avea noi romane de dragoste. **Vărsătorul** pune la cale noi afaceri, dar poate suferi din cauza promisiunilor neonorate. Zodiile de **Pământ** excelează în domeniul bancar şi în atragerea de noi parteneri, ca şi în măriri de salariu. **Capricornul** se bucură de patronajul femeilor şi câştigă în domeniul artelor. Zodiile de **Apă** vor să evadeze în natură mai mult decât înainte. Şi să-şi împrospăteze interiorul prin achiziţii. **Scorpionul** poate primi moşteniri, cadouri şi noi legături. **Peştii** pot avea obligaţia de a vizita spitalul pentru alţii sau pentru sine.

POŞTA NOASTRĂ: *Anunţăm cititorii că ne pot adresa întrebări despre astrologie, mistică, parapsihologie ş.a.m.d. Telefonul de contact rămâne acelaşi, 03-5590829, ca şi POB 2104, Holon; idem pentru procurarea volumului "STELE REGALE".*

■ UN ALT NOSTRADAMUS pare să fi fost în secolul nostru fiul unor fermieri americani, pe nume Edgar Cayce. Până la 16 ani adolescentul nu era prin nimic remarcabil. La 16 ani, în urma unei lovituri la cap, cade într-un fel de transă şi proferează numele unui medicament care o să-l vindece. Părinţii îşi notează numele medicamentului, i-l aduc şi tânărul iese din acel somn letargic. Habar n-avea de unde aflase de medicament. Apoi cădea în transă şi prescria bolnavilor necunoscuţi, numiţi în faţa lui, medicamente miraculos aflate de subconştientul său. Dar cu înaintarea în vârstă, Edgar nu s-a mai limitat la prescrieri de tratament. Odată transa provocată, a dictat, în cursul a 2.000 de şedinţe, toate înregistrate de echipa sa, preziceri, revelaţii despre istoria Atlantidei şi tainele ei. Iată câteva. "Profetul adormit", căci astfel a fost numit Edgar Cayce, a prezis marea criză economică americană din 1929, începutul conflictului mondial prin războiul civil din Spania (1936). A mai prezis sfârşitul acestui război mondial în mai 1945, propria moarte cu un an înainte de aceasta. A dezvăluit efectele catastrofale ale supraîncălzirii globale şi intemperii catastrofale în America, la începutul secolului XXI.

■ UN HOROSCOP MISTERIOS i-a fost făcut de un astrolog, curtean austriac, regelui italian Umberto I. Născut în aceeaşi zi cu tatăl (regele Emmanuel), fiul avea "în soartă" evenimente-cheie în aceleaşi localităţi în care le avusese părintele său regal. Adică bătălii, pericole, tratate. Până la 55 de ani, toate aveau să-i fie faste, ca şi regelui Emmanuel, pe vremuri. Dar după 55 de ani, toate "reluările" sorţii îi vor fi fatale, a zis astrologul. Şi, într-adevăr, a pierdut după acea vârstă Libia şi Etiopia, pe vremuri cucerite de tatăl său. Culmea: în localitatea Monza, unde Emmanuel a scăpat teafăr dintr-o încercare de asasinat, Umberto I cade răpus de un anarhist.

■ PREZICERI PENTRU NOUL MILENIU este titlul unei cărţi a istoricului-astrolog american Noel Tyl, publicată în 1996. Ea face prognoza geo-politică a secolului nostru XXI, din care nu lipsesc date economice. Facem câteva spicuiri revelatoare. Volumul din 1996 prezicea căderea indexului economic cu 50%, vrem să precizăm, până la anul 2000. Pentru perioada 1997-2000 Noel Tyl a prezis acţiuni militare extensive conduse de SUA în Irak şi Iugoslavia, până la dispariţia acesteia din urmă. Mari şi spectaculoase conflicte în Israel, determinându-le pe altele, în exterior. Crize politico-economice în China şi Japonia, legate de Hong Kong şi Taiwan.

Nici după anul 2000 scepticul Noel Tyl n-a văzut nimic mai bun. Situaţia va rămâne aceeaşi, cu noi căderi mari de index economic, culminând, ca plafon scăzut, spre 2010.

La Bucureşti a apărut un nou săptămânal antisemit, intitulat "Regăsirea", care se ocupă pe pagini întregi cu popularizarea "Protocoalelor înţelepţilor Sionului" şi a altor subiecte aşijderea.

Lumea presei din România susţine, de ani de zile, că jurnaliştii de după decembrie 1989 luptă pentru regăsirea tradiţiilor şi valorilor democratice de dinainte de instalarea regimului comunist.

Din păcate, însă, mulţi dintre aceşti gazetari se ocupă cu regăsirea temelor şi limbajului din "Porunca vremii", Sfarmă piatră" şi "Buna vestire".

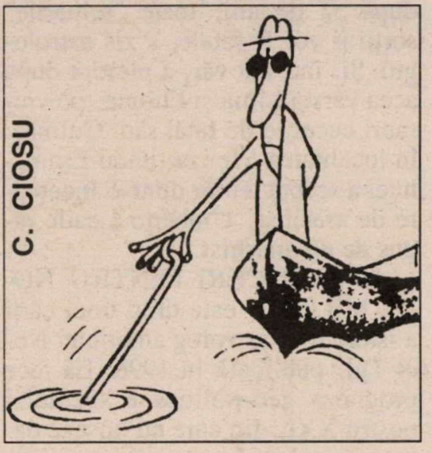

Pescuitorul de perle

Şi lui Ofer Nimrodi i-ar conveni să fie arestat în felul ăsta!

«Poliţiştii le-au acuzat pe Gina şi Antoaneta Nae de furt şi tâlhărie. Gălăţencele sunt arestate în stare de libertate.»

("România liberă", nr. 2969/99, Bucureşti; comunicată de Iosif Margulius, POB 3852 – Tel Aviv)

Nu. Dimpotrivă

«Rolul unui publicist, al unui scriitor care dincolo de scrierile sale se ocupă şi de actualitatea imediată, nu este de a învăţa, de a îndruma, de a da sfaturi, de a semnala răul, de a-l înfiera atunci când se manifestă.»

("Ultima oră", nr. 1527/2000; comunicată de Rebecca Ghinsburg, POB 4128, Ierusalim)

O nouă ţară: NATO

«Săptămâna aceasta Rusia şi NATO au hotărât să-şi reia relaţiile lor bilaterale îngheţate în momentul bombardamentelor NATO împotriva Iugoslaviei, deşi divergenţele de fond nu au fost depăşite.

Într-o declaraţie făcută presei, ministrul de externe rus, Igor Ivanov, a subliniat că acum obiectivul principal este acela de a restabili încrederea între cele două ţări.»

("Viaţa noastră", Tel Aviv, 18.02.2000; comunicată de Joseph Rosen, POB 46018, Ierusalim)

Banda lui Ioanid loveşte din nou!

«Acest grup de evrei a atacat, în iulie 1995, o furgonetă a Băncii Naţionale, furând peste 3 milioane de lei, destinaţi "ajutorului sionist".»

("Dintr-un articol de gen. (r) Neagu Cosma, în "România Mare", 25.02.2000, Bucureşti; comunicată de ing. Radu Iacobescu, Bucureşti, Calea Rahovei 135 – care se miră că după ce fuseseră executaţi în anii '60, membrii bandei şi-au revenit, acţionând din nou în 1995)

O insulă mare cât Europa...

«Cu cei 2.000 km. de la nord la sud şi 5.000 de km. de la est la vest, insula Bali etc. etc.»

("Facla Magazin", nr. 2257/2000; comunicată de ing. Radu Capelleanu, reh. Maapilei Egoz 65/11, Tel Aviv – care se miră, împreună cu noi, cum de-a crescut aşa de repede, practic peste noapte, această frumoasă insulă indoneziană, care până mai ieri avea cam 140 km. lungime şi 90 km. lăţime)

...Şi o ţară care s-a mutat pe alt continent

«Locuitorii din Pakistan şi-au exprimat satisfacţia pentru intenţia lui Clinton de a vizita Islamabadul, considerând că este un eveniment istoric care ar putea duce la promovarea păcii şi securităţii în Africa de Sud.»

("Ultima oră", 9.03.2000; comunicată de Paul Lupaşcu, Adirim 2/10, Tel Aviv 69184 – care, luând cunoştinţă de iniţiativa îndrăzneaţă a Pakistanului, se întreabă dacă n–am putea să ne mutăm şi noi cumva, lângă Danemarca şi Olanda)

Poşta

Cioclu Petre, Kiriat Yam; arh. **Radu I. Gaton,** Tel Aviv (observaţii bune, dar nu perle); **David Şmilovici,** Cfar Saba (aţi venit cam târziu à propos de *mărirea vitezei legale* în Knesset; aşa cum desigur veţi fi remarcat, am *dat-o* în nr. 156); **Silvia Brucăr,** Tel Aviv (aveţi un ochi de corector de mare clasă: greşelile de tipar pe care le-aţi semnalat sunt într-adevăr greşeli, dar nu chiar perle); **ing. Puiu Grinfeld,** Tel Aviv (tot cam târziu aţi venit şi dvs. cu perla legată de d. Shlomo David, care – potrivit calendarului nostru din nr. 156 s-a născut de două ori); **Mircea Aristide,** Haifa (mai publicăm noi perle vechi de-un an sau doi, dar nici aşa: fotografia cu explicaţii aiurea – aveţi dreptate – din "Revista Mea", pe care ne-aţi trimis-o, datează din... 1984. Bănuim că în calitatea dvs. de umorist şi iubitor de Caragiale v-aţi gândit să o luăm de la '48!); **N. Constantinescu,** Haifa (vă rugăm să ne trimiteţi tăietura din ziarul cu pricina; altminteri nu putem lua în considerare perla).

Referindu-se la ameninţările proferate de China la adresa Taiwanului, secretarul american al apărării, d. William Cohen, a declarat:

"Noi am atras atenţia atât chinezilor cât şi taiwanezilor că aşteptăm ca deosebirile de păreri dintre ele să fie rezolvate pe cale paşnică.

...Aşa cum au procedat americanii şi aliaţii lor din NATO în timpul conflictului cu Iugoslavia.

JACQUELINE DE ROMILLY

Adulterul

Ea aştepta pentru prima oară în viaţă ceea ce toate femeile visează: o noapte întreagă de libertate, de lux, de amor (nebun).

Nu cred să fi fost posibil ca o noapte de adulter să înceapă atât de fermecător: Rita ştia că trebuie să-şi savureze fericirea fără să piardă nici o clipă. Problemele se vor ivi mai târziu, fie regrete, fie remuşcări. Aşteptând pentru prima oară în viaţă ceea ce toate femeile visează – o noapte întreagă de libertate, de lux, de amor.

Ricardo se pricepea bine, şi dacă dragostea se măsoară în atenţiile oferite, fără îndoială era îndrăgostit. Împrumutase garsoniera unui prieten din Rimini, cu vedere la mare, pregătise şampanie în frigider, exact ce trebuia!

Rita găsise un pretext acceptabil pentru soţul ei – invitaţia unei prietene din copilărie la un concert. Urma să călătorească de la Ferrara la Rimini cu o pereche necunoscută, rude cu prietena. Bunul Alfredo n-a văzut nimic rău în asta. Se va înapoia a doua zi.

De atâta vreme îşi doreau o asemenea escapadă! Flirtau de mult, aranjându-şi întâlniri fugare, întotdeauna ratate de teamă şi grabă. De fiecare dată spuneau: "Odată, precis, odată vom izbuti. Vom fi aidoma unui cuplu în voiaj de nuntă!" Şi continuau: "Nimeni nu va şti, nimeni nu va suferi". Greutăţile întâmpinate şi nenumăratele amânări le dădeau sentimentul de a fi obţinut un drept meritat din plin.

Ricardo conducea cu uşurinţă mica Lancia albă. Făcuseră de multe ori plimbări pe lângă Ferrara, cu sărutări, mângâieri scurte care-i lăsau nesatisfăcuţi. De data asta, fără grabă, fără teama de priviri indiscrete. Şoseaua netedă şi mătăsoasă, umbrită de brazi. Ricardo purta un costum bej, elegant; se oprise de două ori s-o sărute, în chip de proprietar. Ea era emoţionată, mişcată că datorită ei, el se simţea mândru şi mulţumit de sine. Îi plăceau mângâierile lui şi-i plăcea gândul c-o alesese... Era aşa de bine să fie apreciată, să ofere bucurie, să fie dusă la Rimini şi să fie dorită! Îi plăcea şi rolul lui de tânăr seducător care se comporta de parcă ar fi dat un examen pe care-l trecea cu succes. Fără îndoială nu-i lipsea experienţa şi asta uşura lucrurile. Chiar conducând maşina avea gesturi de amant deosebit de tandru. Din când în când îi punea mâna pe genunchi în aşa fel încât Rita simţea căldura care i se urca la inimă şi o cuprindea o mare slăbiciune. Era o mână puternică şi blândă care lua forma genunchiului ei gol, mângâindu-l uşor, apoi sprijinindu-şi pe el vârful degetelor cu o aluzie precisă. Ea ştia de la bun început că nu va rezista dorinţei de a-i ceda. Lucru curios, această comportare de seducător era dublată de o naivitate de adolescent care nu o tulbura mai puţin. Era mai tânăr decât ea şi părea mândru de a o fi cucerit, de parcă ar fi fost prima lui cucerire. Era plin de candoare. Poate că o iubea. Asta nu prea avea importanţă. După şase ani de căsătorie monotonă n-avea de gând să ocolească acest cadou al destinului. Îi mai plăcea şi faptul că această aventură era conformă cu imaginea ei emoţională. A pleca la Rimini în maşina unui tânăr frumos, la ora când soarele aureşte orizontul, uitând totul, totul, în afara mâinii de pe genunchi... Da, toate astea i se întâmplau ei, cu o perfecţiune neaşteptată. Închise ochii, încă surprinsă de această şansă pentru care nimic din viaţa ei n-o pregătise.

– Fericită? o întrebă Ricardo.

Desigur, în această noapte, ceva mai târziu, o va întreba iar şi iar: "Deci eu te fac fericită?"

– Te iubesc, te iubesc! îi răspunse, deşi nu erau chiar cuvintele pe care dorea să le spună, dar formula corespundea plenitudinii sale sufleteşti.

El zâmbi. Mări viteza. Şoseaua spre Rimini era ca un covor care îi ducea spre realizarea visului lor. Ferrara rămăsese departe, departe...

Brusc, Ricardo frână. La un viraj mare se opriseră automobilele, pasagerii coborâseră din maşini: se adunase o mulţime de oameni. Fără îndoială avusese loc un accident. Se auzeau sirenele poliţiei. Ricardo încetini mult viteza, dar nu opri. Un serviciu de ordine improvizat îndruma circulaţia pentru a elibera locul accidentului. Toţi priveau în grabă, cu spaimă şi anxietate. Un tânăr zăcea cu capul pe trotuar, cu picioarele desfăcute într-un unghi bizar, peste piept, şi cu un braţ depărtat de trup. Oamenii, de la distanţă, formau un cerc în jurul lui. Dacă era mort trebuia lăsat pe loc. Dacă nu, probabil li s-a spus să nu-l atingă. Un volan răsucit se afla pe drum, mai departe; n-au avut timp să vadă maşina care-l izbise. L-au văzut doar pe el.

Dar Rita a mai zărit ceva: un mic detaliu care, Dumnezeu ştie de ce, îi tăie răsuflarea. Băiatul avea poate douăzeci de ani. Purta pantaloni gri şi o bluză de bumbac. Dar ceea ce a emoţionat-o era piciorul lui dezgolit şi galben. Din cauza şocului pierduse o sanda, care fusese zvârlită mai departe. Stătea abandonată, inutilă.

Tăceau amândoi. Apoi Rita îl întrebă timidă: "I-ai văzut piciorul? Şi-a pierdut o sanda...".

Ricardo răspunse aproape arţăgos:

– Nu asta e paguba! Ai nişte idei...

– Ştiu, dar piciorul gol?

El nu răspunse. După ce ai văzut un accident dai toată atenţia condusului maşinii. Rita rămase cu amintirea dureroasă a unei grozăvii ce nu putea nici s-o comunice, nici s-o explice. A purta sandale sugerează vara şi tinereţea. Băiatul era desigur uşuratic, gata pentru jocurile de la plajă şi fără îndoială imprudent. Ţi-l imaginai mergând seara să danseze într-un cabaret intim, sau alergând să se întâlnească cu prieteni şi prietene. Privi picioarele lui Ricardo: purta pantofi cu vârful ascuţit, ca un *dandy*. Mai mult, conducea o maşină Lancia; tânărul era la vârsta motocicletei, vârstă la care totul este încă posibil: veselia, surprizele, nebuniile…

– Întotdeauna se merge prea repede cu motocicleta, spuse Rita.

– Da, ştiu.

Se lăsă o tăcere între ei. Apunea soarele. Veselia lor de asemeni. Trebuiau să vorbească despre altceva, dar piciorul gol de pe asfalt o obseda. Îi dădea sentimentul de a fi descoperit brusc caracterul vulnerabil al vieţii. Vulnerabil e prea puţin spus; tânărul era mort, mort ca şi acest picior abandonat privirilor, picior care nu va mai simţi niciodată răcoarea apei de mare şi nici căldura soarelui. Era slab şi delicat ca al unui copil fără apărare. Un obraz e obişnuit cu privirile, ştie să se apere: un picior nu poate.

– Ricardo, tu crezi că e mort?

– Draga mea, sper că nu te vei gândi tot timpul doar la accidentul ăsta. Acum, când în sfârşit suntem împreună, te rog, uită-l! Şi nu mai face o mutră de înmormântare! Gândeşte-te la seara noastră!

"Seara noastră" promitea un program frumos, dar tonul agasat al lui Ricardo nu mai era cel al amantului minunat. Rita se simţi ofensată şi întoarse capul. Să uite? Asta voia el? Dar poţi fi fericit cu un asemenea preţ? Poţi merge să faci dragoste cu un bărbat care nu-ţi aparţine, într-un apartament împrumutat, dacă ai întâlnit moartea? Piciorul gol al necunoscutului îi tăiase tot elanul.

Dorea să fie lângă soţul ei. Soţul ei! Ea şi Ricardo au spus şi au repetat că escapada lor nu va face rău nimă-

פלסתום בעיים

BIDAN

• COMODITATE • IGIENĂ PERSONALĂ • SĂNĂTATE •

Garanţie – un an de la instalare
Cu posibilitate de prelungire

• **BIDAN** este un scaun modern care transformă orice closet în bideu şi foloseşte la spălarea părţilor inferioare ale corpului cu ajutorul unui jet de apă caldă şi la uscarea cu un curent de aer cald.

• Astfel se creează pentru cel ce-l foloseşte o senzaţie de totală curăţenie şi prospeţime.

• Noul procedeu este binevenit atât pentru adulţi cât şi pentru copii, evitându-se contactul mâinii cu fecalele şi secreţiile urât mirositoare şi total insalubre. Femeile gravide găsesc prin **BIDAN** o rezolvare ideală a igienei speciale care li se impune, suferinzii de erupţii, eczeme în părţile interne simt o alinare a durerilor, iar cei bolnavi de hemoroizi pot realiza chiar evitarea operaţiei.

• **BIDAN**-ul se prezintă într-o varietate de modele şi culori:

- **BIDAN** TURBO, aparat care încălzeşte apa şi usucă cu aer cald,
- **BIDAN** CU ÎNCĂLZIREA APEI,
- **BIDAN** OBIŞNUIT.

Se fac instalaţii în orice loc din ţară • Se poate plăti cu carte de credit.

• Instalarea este simplă şi uşoară – 120 de shekeli (inclusiv legătura electrică)

BIDAN se vinde în reţelele HOME CENTER şi ACE după sistemul: «cumpără şi montează-ţi singur».

Căutăm agenţi comerciali

"BIDAN"
BNEI BRAK, Str. Hakishon nr. 16
Tel.: 03/5798814 – Fax: 03/5700831

nui. Şi ea, chiar în clipa asta, voia să ştie unde este el, ce face, dacă nu cumva a suferit un accident. Fără îndoială era absurd. Dar nu se risipesc într-o secundă şase ani de solidaritate. Ea l-a îngrijit pe Alfredo; ea l-a încurajat; el îi povestea necazurile pe care le avea. Şi acum, călătorea cu alt bărbat pe şoseaua spre Rimini. Mila pe care i-o inspira tânărul mort cu piciorul gol se răsfrângea asupra lui Alfredo – cealaltă victimă care nu ştia nimic şi căruia îi trăda încrederea, făcându-l vulnerabil, doar din cauza ei. Oare cum a putut să dorească o plăcere atât de josnică, cu riscul de a-l face să sufere pe cel care timp de şase ani i-a încredinţat viaţa şi micile lui obişnuinţe, trădate acum?

– Ricardo, spuse ea, te rog să opreşti un minut acolo, lângă cabină. Vreau să dau un telefon.

Ricardo păru atât de vexat de această dorinţă neaşteptată, fusese atât de mândru că o ţinuse până atunci sub farmecul lui, încât se revoltă:

– Deci nu mai ai chef să mergi?

– Ba da, minţi ea, dar am uitat ceva. Apoi, disperată, spuse altă minciună: Sunt obosită, poate şi emoţia accidentului...

– Asta o să treacă! O să-ţi treacă de îndată ce vom ajunge şi vom bea o şampanie franţuzească de la gheaţă. Ştii, e şampanie veritabilă!

Ea îl privi şi se miră că nu înţelegea. Ricardo nu era prea subtil. El judeca situaţia conform nerăbdării sale de mascul tânăr, mulţumit de el însuşi. N-avea nici o grijă pe care s-o alunge şampania. Nu-l aştepta nimeni acasă. Cum de l-a putut urma în Lancia lui albă ca o tâmpită, cum a putut să se topească, ameţită de mângâierile sale prea experte?

– Totuşi aş vrea să mă opresc.

– Nu mai vrei să vii cu mine? Ţi-e frică?

Fără îndoială ăsta era modul lui de a reacţiona la întâlnirea morţii. Vederea accidentului îi provocase împotrivirea: voia să ajungă în cameră, să bea, să se bucure din plin. Ricardo repetă furios:

– Va să zică ţi-e frică? Da?

Ea începu să plângă. Pentru nimic în lume nu mai putea merge cu el la Rimini. Dorea să se întoarcă imediat acasă. Niciodată n-ar fi trebuit să-şi închipuie că un soţ poate fi înşelat cu atâta uşurinţă. Nu mai voia să-l revadă pe acest bărbat în costum elegant şi cu pantofii ascuţiţi, şi nici să-i simtă mâinile mângâind-o. Plângea în hohote:

– Din cauza accidentului, asta m-a zdruncinat. Azi nu mai sunt în stare de nimic. Altă dată, dragul meu! Iartă-mă, mă depăşeşte...

Probabil că arăta îngrozitor. Cu atât mai rău! Nimic nu mai avea importanţă, căci era conştientă că această scenă ridicolă la care se preta avea să distrugă pentru totdeauna adulterul. Alt Ricardo nu va mai exista în viaţa ei, nici Lancia albă, nici şampanie la frigider, nici un amant. În acest automobil oprit se afla întreaga ei viaţă, care o gonea definitiv. Ricardo îi ridică nerăbdător capul:

– Toate astea din cauza băiatului accidentat?

Ea tremura. Îşi imagina nenorocirile care pot distruge o viaţă. Şi chiar pe ea însăşi. Pentru ce să-l amăgească pe Alfredo, singur, abandonat, fragil, trădat... De ce? Un sentiment intens al deşertăciunii tuturor lucrurilor o făcea să-l considere pe Ricardo vanitos şi inutil.

– Chiar vrei să te conduc acasă când totul e pregătit şi ne aşteaptă? Abia mi-ai spus că mă iubeşti. M-ai minţit?

– Iartă-mă, Ricardo, admite că e o criză de nervi, o clipă de nebunie. Nu te-am minţit. Am aşteptat seara asta trei luni de zile, o ştii bine. Dar trebuie să mă întorc acasă. O să iau autobuzul. Trebuie!

Ricardo jucă ultima carte:

– Deci ţi-ai bătut joc de mine?

Ea, cu ochii holbaţi ca un animal înspăimântat, nu mai avea decât o unică dorinţă, nimic decât o grabă frenetică de a fugi.

– Ce femeie stricată! Ei bine, cară-te!

Şi, fără să coboare, deschise uşa maşinii. Aproape că o aruncă afară, împingând-o cu servieta lui.

Lancia porni în viteză şi ieşi pentru totdeauna din viaţa Ritei.

Traducere de S. MALCAŞ

ZISE...

"Numai o ideologie fără de Dumnezeu poate să plănuiască şi să înfăptuiască exterminarea unui popor întreg".

(Papa Ioan Paul al II-lea; Ierusalim 2000)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

N. Red. Atragem atenţia Înaltului Pontif (pe care, de-altminteri, noi îl simpatizăm) că există şi ideologii ce se revendică de la Dumnezeu care s-au îndeletnicit de-a lungul istoriei cu asemenea exterminări. Un exemplu îl constituie – sorry – catolicismul din Evul Mediu, cu a sa Inchiziţie şi cu trecerea prin foc şi sabie a populaţiilor "păgâne" din America de Sud, după invadarea acesteia de către cuceritorii spanioli. Un alt exemplu, mai la zi, ni-l oferă Islamul care, paralel cu alte isprăvi, pune la cale exterminarea poporului israelian.

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Examene

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1						●					
2							●				
3											●
4						●			●		
5		●						●		●	
6	●				●						
7				●						●	
8			●			●			●		
9				●				●			
10							●				
11			●								

ORIZONTAL: 1) Examinator cu verdict de trecere – Materie de bază pentru boboci. 2) Te fură cu ușurință la oral – Cu frecvență numai la cursurile principale. 3) Corijenți la economie. 4) Cu putere de modificare a notelor – Arde în esență – Nu bagă în cap! 5) A trece un post mare. 6) Cursuri bătute – Repetiții în aceeași notă. 7) Evoluția cu cântec a unui pierde-vară – Fricosul din anul întâi. 8) Ageamii la debut – Cuprinde toate orele din program – Primele noțiuni de otologie! – Conferențiari debutanți! 9) Început de șantier! – Febra restanțelor – Dat afară de la cursuri. 10) Calificat slab la medicină după o examinare la sânge – Însemnătatea primei ore la cursul de zi. 11) Introducere în teorie! – Examinatorul lucrărilor scrise.

VERTICAL: 1) Ascultate la oral – Picat la drept în ultimă instanță. 2) Volum... de geometrie plană – Fac obiectul unor examene la internat. 3) Disimulări... la examen – În sfârșit examene! 4) Medii de trecere obținute la cursuri – Mihai Grigore. 5) Un șopron mai deosebit – Unul din candidații reușiți afișați la poartă. 6) Răducu Ionescu – Omăt – Măsură (od.). 7) Mașină agricolă cu mare greutate. 8) Exemplu negativ când face uz de pile – Micuțul candidat pentru rolul de boboc – Intrare în zoologie! 9) Un candidat de excepție – Boboci începători – Sunt în temelie! 10) Notă de trecere... dată la repezeală (interj.) – Tobă de carte. 11) Dublă restanță din toamnă! – Examinator la unele facultăți.

DICȚIONAR: VĂTUI, ETIAJE, ȘOPRU, ZVÎC.

MIRCEA MĂRDĂRESCU

Vase

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1								✪					
2						✪							
3			✪				✪				✪		
4						✪							
5		✪			✪							✪	
6						✪		✪					✪
7	✪				✪								
8							✪		✪		✪		
9				✪						✪			
10					✪			✪					
11			✪						✪				
12										✪			

ORIZONTAL: 1) Pahare mari – A trage vasul la țărm. 2) Farfurie... cu două fețe – Butoi. 3) Patru roman – Creangă – Cursă – Laura Anton. 4) Peste oală – Vas de ceai. 5) Adrian Maniu – Posesoare de vase. 6) Prenume masculin – A se îndesa. 7) Scoate dopul la sticlă – Vas cu pânze. 8) Ulcele de pe vremuri – Ana Pavel. 9) Bune de legat – Albie mică – Localitate în Rusia. 10) Interval de timp cuprins între răsărit și apus (pl.) – Sanda Rădan – Pahar special pentru bere. 11) În față! – Vas cu picior – Prăpastie. 12) Merge cu vasul – Vârfuri.

VERTICAL: 1) Vas înalt pentru lichide – Vas de tablă. 2) Suport pentru pahare – Rudă cu oala. 3) Picior de pocal! – Păhăruț. 4) Industria olăritului – Insulă din arhipelagul Hebride. 5) Par – Foarte bine (abr.) – Olga Ganea. 6) Vas turcesc. 7) Elvira Popescu – Vas de apă – venit domnesc (od.). 8) Meșteșugar tematic – Botul porcului – Liviu Oncescu. 9) Acoperită cu un strat de alamă – Alina Hurmuzescu. 10) Vas de apă – Apă chioară! 11) Aurel Bădescu – Fac parte din veselă – Culoarea purității. 12) Bună de încălzit – Vas de țuică. 13) Se învârt printre ace – Pline cu apă.

DICȚIONAR: AMO, EPI, IRAT.

MINA NIȚĂ

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Un joc de... doi: Gavota, vals, ierburi, rai, ora, retinut, continut, ta, odaita, acar, nr, pa, erori, doza, omisi, amirali, t, m, umerase, po, ort, tractat, ciine, radio.

Lichide: Apa, afundare, sucuri, incet, arhimede, ude, nai, aru, amar, a, ti, bauturi, sanie, soli, ao, om, roma, s, clatit, r, tot, rum, dus, colo, abur, numerar, i, operat, ns, platita, idei.

Detașări: C, v, m, f, d, solicitare, nenorocit, rt, obosita, ravas, las, malai, cina, cat, hat, r, cameramani, nb, erata, idila, ti, s, ic, lua, pp, ud, patrula, aro, ii, ar, stimul, put, itinerare.

Integramă

AUTORI

La dezlegarea acestei integrame veți găsi titlul unei cărți apărute în editura "Minimum" și numele autorului ei.

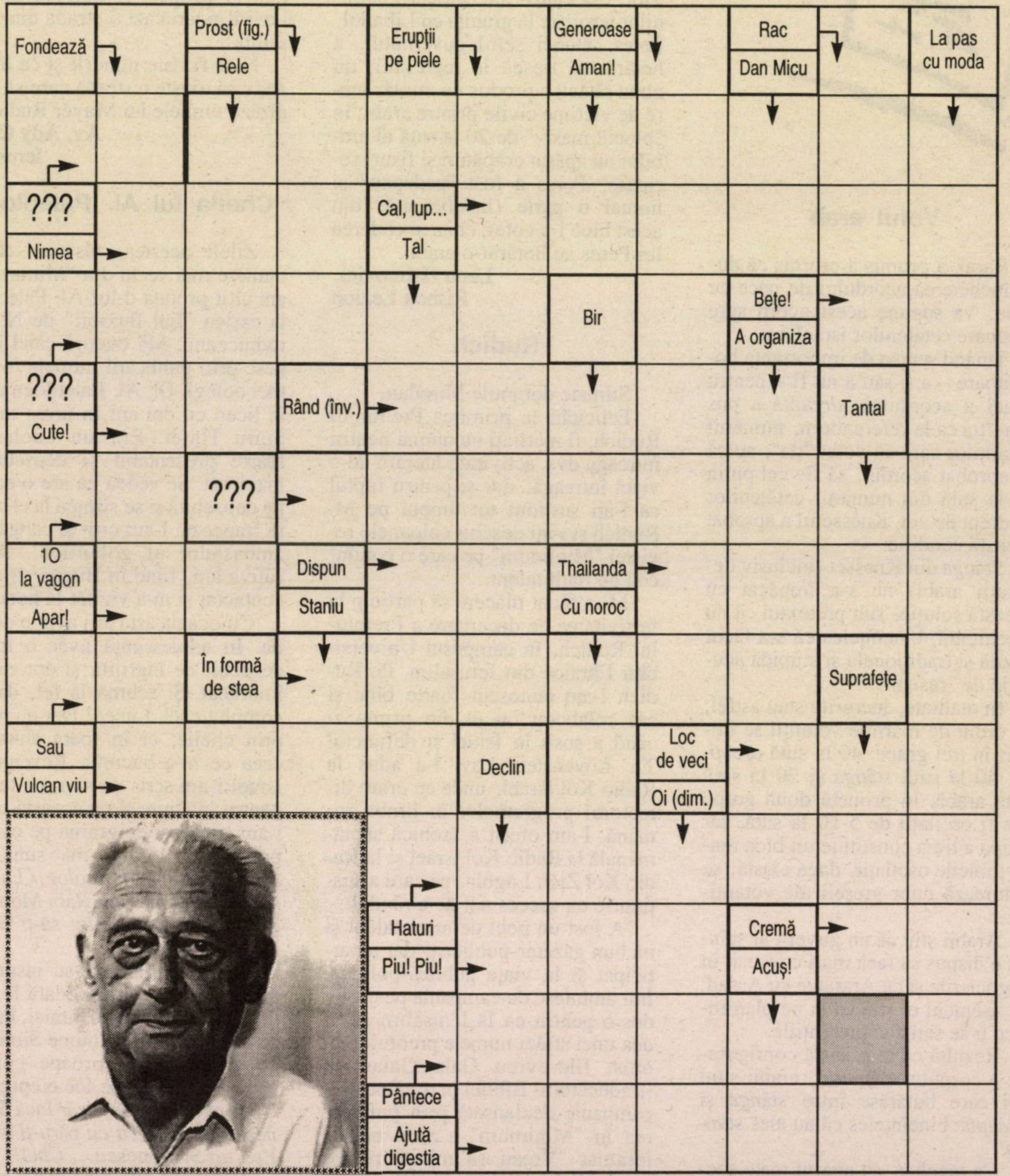
Fondează
Prost (fig.)
Rele
Erupții pe piele
Generoase
Aman!
Rac
Dan Micu
La pas cu moda
???
Cal, lup...
Țal
Nimea
Bețe!
A organiza
Bir
???
Rând (înv.)
Tantal
Cute!
???
10 la vagon
Dispun
Thailanda
Staniu
Cu noroc
Apar!
În formă de stea
Suprafețe
Sau
Loc de veci
Declin
Vulcan viu
Oi (dim.)
Cremă
Haturi
Acuș!
Piu! Piu!
Pântece
Ajută digestia

ZAMFIRA și GERSON HEILPERN

Votul arab

Barak a promis a promis că după încheierea acordului de pace cu Siria, va supune acest acord spre aprobare cetăţenilor israelieni.

Ţinând seama de importanţa hotărâtoare – a fi sau a nu fi – pentru Israel a acordului, *dreapta* a pus condiţia ca la referendum, numărul votanţilor care au votat "da", adică au aprobat acordul, să fie cel puţin 51 la sută din numărul cetăţenilor cu drept de vot. Knessetul a aprobat această condiţie.

Stânga din Knesset (inclusiv deputaţii arabi) nu s-a împăcat cu această soluţie, sub pretextul că nu e echitabil; bineînţeles că s-a făcut auzită şi tradiţionala şi stupida acuzaţie de "rasişti".

În realitate, lucrurile stau astfel: ca ordin de mărime votanţii se împart în trei grupe: 40 la sută *dreapta*, 40 la sută *stânga* şi 20 la sută lista arabă. În primele două grupe pot fi oscilaţii de 5-10 la sută, iar grupa a treia constituie un bloc masiv; micile oscilaţii, dacă există, se datorează unor greşeli ale votanţilor.

Arabii ştiu că un guvern al *stângii* e dispus să facă mari concesii în negocierile şi cu Arafat şi cu Assad; de asemeni ei ştiu că şi pe plan intern li se satisfac pretenţiile.

Rezultă că în această configuraţie a corpului electoral, arabii sunt cei care hotărăsc între *stânga* şi *dreapta;* bineînţeles că au ales *stânga.*

Ca rezultat, au apărut toate succesele electorale ale *stângii,* de la Oslo încoace, cu o singură excepţie: eşecul lui Shimon Peres în înfruntarea cu Netaniahu la alegerile din '96.

Această excepţie se explică uşor: din cauza intensificării acţiunilor teroriste la graniţa cu Libanul, Peres, atunci şeful guvernului, a hotărât să treacă la represalii; un obuz rătăcit a produs un număr mare de victime civile printre arabi; în "blocul masiv" de 20 la sută al arabilor au apărut crăpături şi fisuri serioase, Peres a fost "pedepsit" şi numai o parte (insuficientă) din acest bloc l-a votat; chiar şi căderea lui Peres au hotărât-o arabii.

Leon Haimovici,
Rishon Lezion

Rudich

Stimate domnule Mirodan,

Felicitări la primirea Premiului Rudich. Îl meritaţi nu numai pentru întreaga dvs. activitate literară de o viaţă întreagă, dar şi pentru faptul că l-aţi susţinut tot timpul pe M. Rudich şi i-aţi deschis coloanele revistei "Minimum" pe care o conduceţi cu mult talent.

Mi-a făcut plăcere să particip la festivitatea de decernare a Premiului Rudich, în campusul Universităţii Ebraice din Ierusalim. Pe Rudich l-am cunoscut foarte bine şi am colaborat cu el din prima zi când a sosit în Israel şi defunctul Th. Lövenstein–Lavi l-a adus la Radio Kol Israel, unde eu eram directorul programelor în limba română. I-am oferit o cronică săptămânală la Radio Kol Israel şi la Radio Kol Zion Lagola, pe care a susţinut-o cu succes ani de-a rândul.

A fost un poet de mare talent şi un bun gazetar-publicist, dar a participat şi la viaţa publică-politică. Îmi amintesc de campania pe care a dus-o pentru ca la Ierusalim să se dea unei străzi numele preotului sionist filo-evreu Gala Galaction (traducătorul Bibliei în româneşte), campanie declanşată prin publicarea în "Minimum" a unui articol intitulat "Vreau să mă plimb pe strada Gala Galaction". Campanie reuşită, căci astăzi există strada cu acest nume în Capitală. L-a ajutat la aceasta şi Th. Lövenstein–Lavi, care era pe atunci membru în "comisia de nume de străzi" a Primăriei. A propos: şi numele lui Th. Lavi îl poartă azi o stradă din Ierusalim.

N-ar fi oare nimerit şi ca la Tel Aviv să existe o stradă care să eternizeze numele lui Mayer Rudich?

Av. Ady Carmi
Ierusalim

Chelia lui Al. Paleologu

Zilele acestea, răsfoind câteva numere mai vechi din "Minimum", am citit prefaţa d-lui Al. Paleologu la cartea "Eul flexibil" de N. Hodniceanu. Mă bucură când întâlnesc prin publicaţii numele foştilor mei colegi. Dl. Al. Paleologu a fost în liceu cu doi ani în urma mea la Spiru Haret. Era un adolescent foarte prezentabil şi deosebit de manierat. Se vedea că are o educaţie deosebită şi se simţea la el cultura franceză. I-am citit şi cartea "Un ambasador al golanilor". Acum câţiva ani, fiind în Bucureşti, l-am contactat şi m-a vizitat la hotel.

Cu ocazia asta am avut o decepţie. În adolescenţă avea o frizură deosebit de îngrijită şi era elegant îmbrăcat. Şi acuma la fel, dar era complet chel. Lucea! Dar nu numai prin chelie, ci în toată alura lui, ceea ce m-a bucurat. Revenind în Israel i-am scris ca să-i mulţumesc pentru întâlnire şi cu această ocazie i-am trimis şi epigrama pe care i-o pregătisem. Epigrama suna aşa: *Stimate Domne Paleolog, / La Ierusalim am să mă rog/ Rabi Moşe să-ţi dea un drog, / Chelia să-ţi facă… stog!*

Dar "cheliile" mi-au inspirat şi altă epigramă. Eram odată la o şedinţă la Ministerul Chimiei. Participa şi un inginer pe nume Simionescu Chică. Era aproape complet chel. I-am făcut pe loc o epigramă: *Ce n-ai da să ţi se zică/ Încă Simionescu Chică!/ Tu cu păru-ţi mititel/ Eşti un Simionescu… Chel!*

I-am citit-o tare pe loc şi cu asta

s-a spart şedinţa. Era ora 10 seara!

Ing. Octav Moscuna
Naharia

Domnule Michael, nu eşti bolnav!

"Minimum" nr. 155/februarie 2000 publică o scrisoare foarte elocventă a d-lui ing. Ron Michael din Petah Tikva: "Recunosc, sunt bolnav".

Domnule Michael, nu eşti bolnav! Admir curajul dumitale de a-ţi împărtăşi public "boala". Sunt convins că nu eşti singur în suferinţa dumitale, că nu eşti singur în nopţile de coşmar care îţi amintesc de "câmpiile morţii din Transnistria".

Aici, în Montreal, nu am cunoştinţă dacă există în Israel o asociaţie a supravieţuitorilor din Transnistria care poate fi interesată de ideea dumitale de a se realiza un mare film documentar "Transnistria". În Montreal (de altfel şi în Toronto) există asociaţia "The Montreal Transnistria Survivors Association". Numărul membrilor ei e foarte mic: majoritatea oameni bătrâni, suferinzi (cu coşmaruri), care nu au puterea fizică, răbdarea şi mijloacele financiare pentru a susţine această firavă organizaţie.

Doresc să subliniez că în Montreal, la "Montreal Holocaust Memorial Centre" (un muzeu) a fost gravat numele "Transnistria" alături de toate celelalte localităţi unde s-a încercat anihilarea evreilor: Auschwitz, Dachau, Sobibor etc. etc. Muzeul din Montreal a fost – până anul trecut – unicul muzeu din Canada şi Statele Unite care a menţionat distinct "Transnistria" alături de celelalte centre de exterminare. La Muzeul Holocaustului din Washington, de-abia în luna aprilie 1999 s-a adăugat "Transnistria" în Memorial Hall – şi aceasta numai datorită efortului d-nei Ruth Gold-Glassberg, supravieţuitoare a Transnistriei şi autoarea cărţii "Ruth's Journal" (acum tradusă şi în ebraică).

În calitate de conferenţiar despre Holocaust, adresându-mă în mod special tineretului din şcoli, universităţi etc., "câmpiile însângerate ale Transnistriei" sunt amplu menţionate. Te încurajez, domnule Michael, să continui lupta pentru realizarea iniţiativei dumitale. Poate Yad Vashem, poate organizaţia HOR, să sponsorizeze un astfel de proiect lăudabil. De asemenea, s-ar putea înfiinţa o organizaţie mondială a supravieţuitorilor din Transnistria. Cine ştie?

Baruch Cohen
Montreal, Canada

Israelul este patria noastră, România este matria noastră!

Nu ţin minte unde am întâlnit această expresie, dar mi s-a întipărit în minte ca o realitate ireversibilă. Şi dacă există cineva la noi, la Haifa, care realizează aceasta prin fapte, iniţiative, abnegaţie şi devotament unic, este publicistul Shlomo David. El a fost sărbătorit nu de mult, la împlinirea vârstei de 70 de ani, de către soţia sa Miriam, întreaga familie, nenumăraţi prieteni şi concetăţeni din Dorohoi.

La mulţi ani buni, Shlomo David! Deşi te afli în Israel de peste 50 de ani, deşi te-ai integrat perfect aici, din toate punctele de vedere, ai înţeles că aliaua română simte nostalgia firească pentru "matria" ei şi ai înfiinţat Cercul Cultural A. Clain. Programele, ambianţa, nivelul intelectual, ne fac să aşteptăm cu nerăbdare întâlnirile lunare pe care le organizezi cu atâta căldură şi competenţă.

Îţi mulţumim cu recunoştinţă! La mulţi, mulţi ani buni!

Sorina Malcaş, Haifa
Soţia concetăţeanului tău,
regretatul, bunul Sandu Malcaş

Cutremurul

Anul trecut a fost un cutremur mare în Turcia. Peste câteva zile s-a anunţat un cutremur în Grecia. Nu se termina bine, alt cutremur, în Taiwan. Bineînţeles, mi-am amintit de cutremurul mare din martie 1977 din Bucureşti. Nu e uşor să-l uiţi. Şi nu e uşor să ţi-l aminteşti...

Îmi aduc aminte cu neplăcere de senzaţia aceea oribilă de neputinţă pe care am avut-o când stăteam în picioare în mijlocul unui grup de oameni înfricoşaţi, în timp ce piciorul stâng îmi tremura şi nu eram în stare să-l opresc. Era lună plină şi totul în jur era scăldat într-o lumină rece şi neprietenoasă. O frică necontrolabilă a pus stăpânire pe toţi cei din jur. Am crezut în momentul acela că pământul se va desface şi ne va înghiţi pe toţi, aşa cum stăteam acolo în grădina puternic luminată de lună, îngrămădiţi unii în alţii fără un pic de voinţă, fără să ştim ce ne aşteaptă şi ce avem de făcut. Nu eram conştientă decât de tremurul piciorului. Deodată s-a auzit o bubuitură puternică ca un tunet, un zgomot puternic şi de neînţeles. O dată cu zgomotul, în faţa noastră a apărut un uriaş nor roşu. Nu ne-am dat pe loc seama ce este. Pe urmă am aflat că era praful care s-a ridicat când acoperişul Facultăţii de Medicină care era vizavi de noi s-a prăbuşit. Zgomotul a încetat încetul cu încetul şi s-a făcut linişte totală. Deodată, tot atât de brusc cum începuse, pământul s-a oprit din tremurat. Lumea a început să fugă în toate direcţiile, pe tăcute. Numai piciorul meu continua să tremure, ca şi cum era independent de mine. Am rămas pe loc. Soţul meu a luat-o la fugă pe scări în sus, s-a dus direct la telefon şi a format numărul de acasă. A apucat să audă vocea mamei lui, să afle că ea e sănătoasă şi să-i spună că şi noi la fel. După câteva minute nu s-a mai putut vorbi la telefon. Centralele au fost suprasolicitate de numărul mare de convorbiri simultane, iar Centrala Titan s-a ţinut câteva minute în câteva fire şi apoi a căzut cu totul. Dulapurile care conţineau echipamentul telefonic s-au înclinat şi toate cablurile s-au rupt. Ştiu asta pentru că lucram la Telefoane...

Venea la noi în birou să facă practică o tânără de vreo 20 de ani, Mariana, care ne povestea de copilul ei. Era un copil durduliu, avea cinci luni şi o poftă de mâncare neobişnuită.

În seara cutremurului Mariana era la mama ei împreună cu copilul şi aştepta să vină soţul s-o ia acasă. Cutremurul l-a prins pe soţ în troleibuz. Blocul în care era Mariana s-a prăbuşit. Mariana şi mama ei au murit. Au fost scoase după o zi şi jumătate de sub dărâmături. Copilul era viu şi nevătămat. Bunica, moartă, îl ţinea în braţe şi l-a apărat cu corpul ei. Copilul era deshidradat, dar a rezistat mai mult de 24 de ore pentru că ora lui de supt era 8.30 şi probabil avusese parte de o masă bună chiar înainte de cutremur.

În seara cutremurului eram în vizită la familia Vlad: tatăl, inginer chimist, directorul fabricii de bere Bragadiru şi inventatorul whisky-ului românesc; mama, şi ea chimistă, şi Cristi, un băiat de 14 ani. Cristi s-a dus în camera lui iar noi stăteam la masă şi ne simţeam bine cu "whisky românesc" în pahare. Era ora nouă şi douăzeci de minute. La început am văzut că lampa de deasupra mesei se balansează. "Hopa", zice soţul meu, "nu trebuia să beau, mi s-a urcat whisky-ul la cap". În clipa aceea lumina a pâlpâit de câteva ori şi s-a stins. Totul în jur a început să se clatine. "Cutremur!" a spus gazda. "Hai să coborâm cu toţii în curte!" Am ieşit imediat pe scări şi, orbecăind în întuneric, am coborât.

"Copilul!", a strigat soţul meu, "unde este copilul?" Cristi era culcat în patul lui, dar maică-sa, în tulburarea ei, uitase cu totul de el. A fugit înapoi să-l aducă şi băiatul a coborât aşa desculţ cum era şi s-a tăiat la tălpi cu cioburile ghivecelor care căzuseră pe scară. Dar ce conta? Mai târziu, ani după aceea, mama băiatului îi era recunoscătoare soţului meu şi spunea că "i s-a născut băiatul a doua oară". În patul băiatului "se odihnea" biblioteca plină cu cărţi care fusese atârnată pe perete. Nu era greu de imaginat ce s-ar fi întâmplat dacă biblioteca ar fi căzut peste băiat...

Drumul spre casă a fost un coşmar. Nu ardea nici o lumină, numai luna lumina nepăsătoare. Farurile maşinilor care veneau din când în când din sens invers luminau sinistru darâmăturile din mijlocul drumului şi oamenii care fugeau înnebuniţi în toate direcţiile, orbindu-ne. Aveam senzaţia că suntem în plin război, multe străzi erau complet blocate, unele inundate. Drumul spre casă mi s-a părut lung, lung, a durat o veşnicie până am ajuns. În poarta casei stătea o vecină cu un bebeluş în braţe. Nu era al ei, nu ştia bine cine i l-a pus în braţe. Ajunşi acasă am rămas uimiţi văzând că televizorul nu era la locul lui. În momentul cutremurului mama se uita la televizor. Era un "Rubin 102" care stătea pe patru picioare subţiri direct pe podea. Mama, care era o femeie corpolentă şi se scula cu destulă greutate din fotoliu, a văzut că televizorul "a plecat la plimbare". Nici ea nu înţelegea cum a sărit în sus din fotoliu, cum a prins televizorul în braţe şi l-a rezemat de perete.

Bucureştiul, a doua zi de dimineaţă după cutremur.

Nu ne venea să credem ce ne vedeau ochii. Blocul de la "coada lui Mihai Viteazul" se transformase într-o grămadă de ruine. Pe Şoseaua Mihai Bravu, case întregi rămase fără faţadă, ca într-un teatru absurd, arătau trecătorilor ceea ce mai rămăsese din bucătărie sau din dormitor după dezastru. Clădirea palatului Telefoanelor, construită încă de americani, rezistase, dar în ce hal era! Numai crăpături... Apoi au început zvonurile. Multe s-au dovedit adevărate. Pe Bd. Magheru un bloc s-a prăbuşit peste un troleibuz care trecea şi l-a strivit cu pasageri cu tot. Zeci de bolnavi au fugit din spitale pe străzi şi nu s-au mai întors de frica cutremurului "al doilea", care urmează inevitabil după primul. Armata a fost mobilizată la dezgroparea victimelor. Au fost găsiţi printre cadavre Toma Caragiu, Doina Badea şi mulţi alţii: scriitorii A. E. Bakonsky, Veronica Porumbacu, M. Petroveanu. Fiecare suflet salvat şi scos viu de sub dărâmături era o victorie personală a tuturor.

S-au auzit şi altfel de poveşti. Tenorul Dan Iordăchescu, speriat de cutremur, a sărit de la balconul casei, care era la etajul întâi, şi şi-a rupt piciorul.

Ne-am adus aminte de familia din Israel. Eu, personal, pentru că lucram la Telefoane, am putut, printr-o "pilă", să le telefonez ca să-i anunţ că suntem în viaţă. Erau teribil de îngrijoraţi, după ce ascultaseră ştirile la radio despre numărul mare de victime. Sora mea plângea, isterică. Încercaseră întruna să telefoneze, dar liniile erau în permanenţă ocupate, nu se putea prinde România la telefon.

Bilanţul a fost înfricoşător. Peste 2.000 de victime numai în Bucureşti. După două săptămâni de la cutremur încă s-au mai găsit supravieţuitori. De neimaginat cum au rezistat sub dărâmături atâta vreme! Au avut zile...

Georgeta Catap
Holon

Linia dreaptă

Am vrut să merg în linie dreaptă. Părea atât de simplu.

O vedeam în faţa mea, lungă şi clară, lungă şi dreaptă, cu sfârşitul la nesfârşit. Era drumul meu, foarte plin de zile, aşa cum e un râu foarte plin de apă, aşa cum e un pom foarte plin de frunze.

Zilele păreau rotunde ca roua, şi atât de mari, atât de multe, şi atâtea vise încăpeau în ele. Ca să le numeri însemna să numeri ploaia, sau valurile mărilor, ca să le vezi însemna să alergi pe câmp spre singurul pom, spre cel mai înalt pom.

Am vrut să merg în linie dreaptă. Părea atât de simplu.

Când ninge sau plouă sau e furtună sau e prea cald, când merii n–au înflorit încă sau trenul n-a sosit în gară, când oamenii dorm sau cântă sau mor, părea atât de simplu ca paşii mei să meargă, firesc şi sigur, înainte, în linie dreaptă.

Înot într-o mare de zile, în stânga în dreapta în faţă în spate, oriunde aş privi, curg zilele mele, grăbite, diforme, grăbite, umflate, ciudate. Alerg, mă opresc, cad, mă ridic, plâng şi râd poticnindu-mă-n zile, oriunde aş privi, curg zilele mele, ciudate.

Lemnul băncii e rece şi fug, rătăcită într-o mare de drumuri, toate ale mele; fug, rup o frunză şi fug mai departe.

E acolo. Pierdută, ascunsă între atâtea, m-aşteaptă s-o văd, e acolo. E linia mea cea lungă şi clară, lungă şi dreaptă, cu zile rotunde prea pline de vise şi cu sfârşitul la nesfârşit.

Viorica Weissman
Ierusalim

La Călăraşi

În micul orăşel de pe malul Borcii, Călăraşi-Ialomiţa, trăiau în anii 1940-1944 cam 50 de familii de evrei, sefarzi şi aşkenazi, în proporţie egală.

Cum fusesem dată afară din şcoală, iar şcoli evreieşti existau numai la Bucureşti, am fost nevoită să învăţ singură sau cu ajutorul celor mari din familie şi al colegelor neevreice, vecinele mele.

În vara lui 1941 mă jucam cu trotineta pe strada ce ducea de la port la cimitir, când am văzut o căruţă acoperită cu rogojini, din care parcă ieşeau 2-3 perechi de picioare desculţe.

Am fugit speriată acasă şi le-am povestit părinţilor ce văzusem. Le–am cerut să-mi spună şi mie ce se întâmplă în oraş, de ce sunt trişti şi parcă speriaţi şi de ce se feresc sau tac când sunt şi eu de faţă. Pe vremea aceea, noi, cei mici, eram feriţi de veşti rele.

Am aflat că era vorba de victimele trenurilor morţii Iaşi-Călăraşi.

Tot în acea perioadă am primit ultimele cărţi poştale de la sora mamei mele, Luci Asriel, de la Reni, judeţul Ismail. Ne scria să venim la ei cu toţii şi, nu ştiu de ce, să aducem ceasuri. Această soră a mamei, soţul ei şi cei doi copii, verii mei Coca şi Ioji, au dispărut. La toate cererile de informaţii ale mamei, adresate Crucii Ruşii, răspunsul a fost "Nu se ştie nimic".

Circulau zvonuri rele despre ce se întâmpla cu evreii din ţările ocupate de germani şi tata a hotărât ca decât să fim luaţi, târâţi şi chinuiţi prin lagăre, mai bine rămânem pe loc şi ne sinucidem, toată familia, formată din cinci persoane.

Prefectul judeţului Ialomiţa era atunci dl. Mihai Ştefănescu, fostul comandant al tatălui meu în armată. Despre hotărârea de mai sus tata a discutat cu prefectul nostru şi dânsul a spus: "Atâta timp cât eu sunt prefectul acestui judeţ, picior de evreu nu-şi va părăsi casa; dacă voi fi schimbat, nu mai pot răspunde de nimic".

La 23 august 1944, când cei care ocupaseră posturi importante sub fostul regim au fost arestaţi şi condamnaţi, tata a mers la toţi evreii călărăşeni, a luat semnături pe memoriul întocmit de el în care arăta cum fostul prefect salvase mulţi evrei de la moarte şi astfel acesta a scăpat neatins; prefect însă n-a mai putut rămâne. Fie-i memoria binecuvântată!

Au trecut 3-4 ani. Războiul se terminase; întoarcerea la viaţa oarecum normală se făcea greu, dar tinereţea le învingea pe toate mai uşor.

Fratele meu şi-a descoperit aptitudini sportive. A abandonat Facultatea de Drept şi s-a înscris la Institutul de Educaţie Fizică. Sportul îl pasiona şi l-a acaparat complet.

Mama noastră, Domnul s-o odihnească, avea un mare "of" din pricina asta. "Băiatul Matildei o să iasă doctor, al Janei inginer, iar băiatul meu va ajunge saltimbanc!" spunea ea.

Într-o duminică seară, în vara lui '48 sau '49, la ora zece, când se transmiteau ştirile sportive, crainicul de la radio a anunţat cu o voce gravă şi solemnă: "Campion naţional şi balcanic pe anul... la triplu salt, Elias Baruch". Mama, lângă mine, aproape a leşinat de fericire: "Mânca-l-ar mama pe el!"

Şi saltimbancul a realizat de atunci multe alte performanţe, a antrenat atleţi foarte buni şi acelaşi lucru îl face şi în prezent în California.

Stela Elias
Rehovot

Dr. Ozias Rabinovici, Acco («Tot respectul pentru domnul dr. Mănescu, care prin logică a rectificat contrazicerea de date din corespondenţa mea (din nr. 155) considerând că este o exprimare confuză fiind vorba de islamism şi nu de Mahomed; pentru a preciza, este vorba de o greşeală de dactilografie care mi-a scăpat – în loc de mahomedanism a fost scris Mohamed. De altfel, Mahomed nici n-ar fi putut trăi atât de mult ca să cucerească Ierusalimul, să împresoare Constantinopole şi să invadeze Spania. Coincidenţa face ca în ultimul număr din "Minimum" – aprilie – să apară la pag. 17 un articol, "Greşelile de tipar", care vorbeşte despre ceea ce, după cum se vede, mi s-a întâmplat şi mie. Datele istorice atât de importante pentru evrei ca *adevăr* le-am extras din Encyclopedia Judaica. Şi pentru că mai este vorba de o clarificare, à propos de argumentul aşa-zis pro-arab: iebusiţii, popor sau trib, au fost înaintea evreilor pe meleagurile Ierusalimului, regele David învingându-i, iar ei au dispărut din istorie şi nu apar ca arabi»); **Joseph Lev,** San Jose, California («Mi se pare curios că dvs. preluaţi numai punctul de vedere republican şi-l ignoraţi pe cel democrat din SUA. V-aş da numai câteva exemple: Hillary Clinton a fost în Israel şi la palestinieni. Ea a reprezentat SUA de fapt şi a fost politicoasă – nu "ţoc-ţoc" cum vă exprimaţi dvs. – în ambele părţi. **Dar cum a venit acasă,** ea s-a exprimat clar spunând că "nu a împărtăşit anumite puncte de vedere ale soţiei lui Arafat privitoare la Israel". Sigur, până la urmă aici alegătorii, care votează liber, vor decide dacă va fi aleasă în Senat. În ce priveşte politica externă, şi pe mine m-a apucat groaza când am văzut că se încep bombardamentele în fosta Iugoslavie. Şi aveţi dreptate că este diferită politica față de ce se întâmplă în unele țări africane și în Cecenia. Dar și acest lucru trebuie evidențiat, după părerea mea, mai obiectiv. În realitate nu cred că vreunul dintre noi ar fi putut opri bombardarea Iugoslaviei, cu excepția președintelui Miloșevici. Dacă el ar fi semnat, strâmb sau drept cum a fost, acordul de la Rambouillet, ar fi putut opri bombardarea. Și după aceea ar fi putut aprecia la nivel "de sus" porcăriile pe care le fac acum islamiștii. N-a făcut-o. Clinton a greșit, dar a greșit împreună cu toate țările democratice din Europa, care cunosc mai bine situația din zonă. El însă a trimis numai avioane, nu și oameni»); **dr. Alice Ilian,** München, Germania (ne scrie despre dr-ul Iancu Iulius: «Nu mi s-a întâmplat prea des să am ocazia de a lua cunoștință de viața unui coleg și prieten apropiat de peste 50 de ani sub o formă atât de răscolitoare ca în cartea dr-ului Iancu "Noi, copiii străzii Leca – Bacău, târgul amintirilor, 1920-1944", editată în 1999, în Israel. Povestea reală a vieții sale în acești ani, într-un târg moldovenesc, într-un cartier aproape exclusiv evreiesc, răscolește prin redarea fidelă, pe baza unei admirabile memorii, și prin adânca identificare cu mediul în care autorul a trăit. Dr. Iancu a conceput și a concretizat prin amintirile sale, exprimate într-un stil epic admirabil și însoțite de desene proprii sugestive, unele nu lipsite de umor, un adevărat episod istoric al populației evreiești din orașele moldovenești din România acelor ani. Ele poartă amprenta duiosului "ștetl" al lui Shalom Alechem, personalizate însă prin citarea numelor acelor mici, modești, harnici și în bună parte săraci meseriași evrei, care au populat Strada Leca din Bacău, unde dr. Iancu s-a născut și a copilărit. Dincolo de profunda mea apreciere pentru calitățile umane și literare ale dr-ului Iancu, trebuie să le menționez pe cele profesionale, care l–au ridicat la rangul unei personalități medicale bine cunoscute în Galil. În calitatea mea de medic am avut personal un sprijin neprețuit din partea colegului meu, în toți anii activității mele medicale în Israel – 1971-1981 – pentru care i-am fost și îi voi rămâne întotdeauna recunoscătoare»); **dr. Magda Grieff,** Beer Sheva (1. o întrebare la care răspundem afirmativ: «Nu vi se pare că multe din "scandalurile" din ultima vreme – escrocherii, hărțuire sexuală etc. – au și o puternică motivație politică? Și că mass-media transformă țânțarul în... herghelie?» 2. Aveți dreptate. Opera Tosca nu e de Verdi, ci de Puccini); **Leon Haimovici** (așa e, în scrisoarea dvs. apărută în nr. 124/1997 ați pus un diagnostic lucid à propos de urmările acordului Oslo; din păcate, la ora de față nu avem posibilitatea să republicăm scrisori deja apărute, de-abia izbutim să facem față la numeroasele scrisori pe care le primim pentru *Poșta*); **Harry Shoshany,** Ramat Hanasi (o pățanie de-a lui Bulă, în versuri: *"O doamnă, ca să se distreze, / drăguță, fină, zâmbitoare, / în loc să mă îmbrățișeze, / m-a luat direct între picioare.// – Și ce-ai făcut, nu ți-a fost frică?/ Îl întrebă atunci bunica./ – Făcusem ca vecinul Trică, / Când vine-n casă la mămica!".* Și câteva epigrame: *Peregrinările d-lui Dennis Ross: "Este trimis în Israel/ că-n Washington e de prisos;/ să i se dea în acest fel/ domnului Ross un os de ros!"; D-lui Ehud Barak: "Din școală-a fost considerat/ la materii diferite, / ca un elev bine dotat, / silitor, care... promite!"; D-lui L. Braun, Petah Tikva, care critică "Minimum": "Nu știu de ce te-ai revoltat, / de parcă ar fi interzis/ un articol publicat/ în legătură c-un "penis"!/ Și astăzi în Japonia, / această țară paradis, / este sărbătorit așa, / ca un sfânt micul penis!/ Să-ți mai spun, poate-ai uitat:/ acest membru de renume/ el e cel ce te-a creat/ să poți fi un "om" în lume!);* **ing. Mircea Segalescu,** Kiriat Bialik (o precizare à propos de graficianul Burshi, despre care amintisem într-unul din numerele trecute, la *Noi:* «1. Graficianul care a împlinit 50 de ani de activitate în domeniul ilustrațiilor de cărți și reviste pentru copii are numele de Emanuel-Max (Burshi) Gruder, nu Gruber cum e scris în revistă. Este inginer mecanic, absolvent al liceului Cultura B – București – seria 1946»); **ing. Simcha Weissbuch,** Kiriat Yam (aveți dreptate, vestitul Hillel a trăit cu un picior în secolul I î.e.n. și cu celălalt în secolul I e.n., care va să zică nu în Evul Mediu, cum greșit a apărut la noi); **Lora Berg,** Milano, Italia (lung, lung, atât de lung este textul dvs. încât dacă l-am publica am ocupa toată revista și încă ar mai rămâne vreo cinci pagini pe dinafară); **dr. E. Melamed,** Bnei Brak (luăm notă cu interes de activitatea pe tărâmul scrisului a mătușii dvs. Aurelia Marer, 1907-1985; ea – sibiancă fiind – a compus în limba germană, lucrările ei fiind traduse în românește de o prietenă pe nume Mira Preda. Reproducem, ca dovadă a sensibilității ei și a gândurilor ce o însuflețeau, câteva strofe din versurile dedicate revoltei din ghetoul din Varșovia: *"Varșovie, călăii când veniră, / Ei au rămas paralizați, privind/ Pe cei loviți, ce-au rezistat eroic, / Un zid în fața morții ridicând.// Când moartea le ieșea-nainte crudă, / Aveau credința sfântă că prin ei, / Cu fiecare jertfă, omenirii, / Aduc prinosul lor tăcut, acei, // Ce patruzeci de zile-au rezistat, / Acei ce-au fost schimbați apoi în umbre/ Când florile salcâmului vibrau, / Varșovie, sub zidurile-ți sumbre");* **ing. Radu Gaton,** Tel Aviv (discută despre originea nesănătoasă: «Cine nu–și mai amintește de această noțiune, care ne era dată pe la nas și care ne-a preocupat atât de mult în anii "aceia" în România? Ne era teamă ca vreo interpretare – justificată sau nu, voit sau nu de rea credință – a unei apartenențe la o anumită clasă socială, burgheză – cum ar fi negustor, bancher, industriaș, director, rentier, chiabur – fie și a unui strămoș, introdusă în dosarul de "cadre", să compromită viitorul nostru și chiar pe cel al copiilor noștri. Am crezut că am scăpat de acest coșmar aici, la noi. Dar iată că el reînvie – adevărat, sub altă formă, poate, şi altă gravitate – însă nu mai puţin serios pentru noi. Dar să mă explic. Mă refer mai ales la deosebirile aşkenaz/sefard între evreii de aici. În ţara noastră de baştină, aşkenazii erau majoritatea şi eu personal nu-mi amintesc să fi existat vreo adversitate între "noi" şi "ei", precum nici măcar între evreii români şi cei din Polonia, situaţie care aici, din păcate, e diferită. În Israel, mai ales în ultimii ani, din diverse motive socio-economice, justificate sau nu, s-a creat o diferenţiere artificială, voită şi alimentată din anumite motive politice şi de către anumite forţe politice. De aceea scriam la început că şi aici, în Israel, avem cu noi o origine, nu chiar nesănătoasă, dar nici prea sănătoasă, în urma acelei propagande întreţinute mai ales din motive politice, dar care ea, propaganda, este nesănătoasă! Până şi în Knesset se fac auzite sunete nedorite, care nu fac decât rău. Păcat că nu se întreprinde o acţiune mai organizată pentru a se combate acest fenomen nedorit şi care reuşeşte numai să deterioreze atmosfera din ţară. Păcat!»); **Nathan Bron,** Kiriat Ata («Admiraţia mea d-lui Mosari Goldenberg, pentru excelentul său material "Germania în anul 2000", apărut în "Minimum" nr. 156/martie 2000. Lectura acestui material este o reală delectare şi, totodată, documentare. Ca un "bonus" oferit de autor este optimismul pe care îl insuflă cititorului, îngrijorat de renaşterea nazismului. Îi mulţumesc şi pentru felul plăcut în care ne plimbă printr-o Germanie în care, nu numai că nu se omoară pentru a doua oară martirii Holocaustului – cum se întâmplă, de pildă, în România – ci se cultivă respectul pentru memoria lor. Ne convinge că azi este o Germanie care trăieşte sentimentul nesimulat al culpabilităţii sale în faţa istoriei»); **Emanuel Aczel,** Ierusalim (1. Shlomo David, animatorul originarilor din Dorohoi, s-a născut la 29 martie 1930; 2. Date despre poeta Gabriela Baddour puteţi afla de la Mircea Gorun, cel care-a publicat versurile ei în colecţia Cercului Cultural din Petah Tikva); **Iulian Grünberg,** Natania (câteva calambururi pe adresa câtorva condeieri din *trib:* Cornel Safirman, care este obsedat de a găsi cât mai multe filme uitate şi bune pentru Cinemateca din Ierusalim: *Safirmaniac;* Leon Volovici, care recoltează succese unul după altul: *Veni, vidi, Volovici;* G. Mosari, un avocat liniştit care s-a dovedit un observator penetrant al realităţilor israeliene: *De unde Mosariepurele;* Mircea Săucan, care lasă impresia că ar trăi cu capul în nori: *Săucandid);* **ing. Rubin Bogomolnâi,** Neve Alon (îl roagă pe această cale pe Uly Friedberg-Vălureanu să trimită la "Minimum" lista botoşănenilor din Israel; corespondentul nostru a copilărit în cunoscutul oraş moldovenesc şi ar dori să ia legătură cu foştii săi prieteni şi cunoscuţi); **ing. Radu I. Gaton,** Tel Aviv (observaţie justă: construcţia catedralei de la Köln a început în sec. 13, iar lucrările au continuat veacuri de-a rândul, încheindu-se abia în sec. 19); **Joseph Halevy,** Bruxelles (adresa scriitorului Beno Dollinger este: 4, Ch. Eugène Grasset, Lausanne 1006, Elveţia); **V. Eşanu,** Beer Sheva (1. "Coşmarul" este, după părerea noastră, o poveste interesantă, de calitate; 2. Nu obişnuim să reproducem lucrări apărute în alte tipărituri literare din Israel; preferăm texte inedite); **Zaharia Gorun,** Ein Haiam, Haifa (1. Da' ce v-a venit? Elie Wiesel, a cărui carte de memorii aţi citit-o de curând, trăieşte, ba chiar e bine, sănătos. Nu posedăm lista cărţilor sale traduse în româneşte; vă propunem să vă adresaţi în această privinţă la "Realitatea Evreiască", str. Popa Nan 70, Bucureşti); **Marilena Braeşter,** Haifa (luăm act, cu plăcere, că pregătiţi, în cadrul Centrului Cultural francez, o seară de poezie, pe româneşte, consacrată Anei Blandiana, lui Mircea Cărtărescu şi altor poeţi de seamă din România, care vor fi invitaţi să-şi citească versurile în faţa admiratorilor din Israel); **Lora Reichman,** Petah Tikva; **dr. Raoul Sturza,** Geneva, Elveţia; **Dr. Krogi,** Rehovot; **Micky Rosenstein,** Haifa; **Tiberiu Eichler,** Ghedera; **Adriana Schechter,** Los Angeles, SUA; **Vicky Leorda,** Ierusalim; **Bruno Săpunaru,** Iaşi, România (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

Pentru toată lumea şi mai cu seamă pentru cei ce nu cunosc regulile jocului redacţional, reproducem o notă apărută recent în revista "22", din Bucureşti, sub semnătura romancierei Gabriela Adameşteanu, redactor şef al publicaţiei: *«Semnalez cititorilor noştri că nu putem deocamdată să întreţinem o corespondenţă cu ei legată de publicarea scrisorilor primite la redacţie. "22" lucrează cu o echipă mică şi acoperă un spaţiu de informare foarte larg. Primim foarte multe scrisori, astfel încât publicarea unora dintre ele este imposibilă din motive de spaţiu. Nu-i putem însă anunţa pe autorii lor în privinţa publicării sau nepublicării.»*

Morala fabulei este limpede: dacă o casă mare, cum este "22"-ul, săptămânal cu zeci de redactori şi colaboratori permanenţi, nu are posibilitatea să răspundă prin poştă corespondenţilor, cu atât mai mult o asemenea activitate ar fi peste puterile lunarului nostru minimal. Drept care îi rugăm pe cei nerăbdători să aibă răbdare şi să urmărească răspunsurile noastre de la *Poşta.*

Nu miroase-a bine

"Este interzis să respiri în autobuz parfumul unei femei străine".

(Dintr-o predică a lui rav Ovadia Iosef, la Sinagoga "Tiferet Ieruşalaim", 2000)

Turism

Dr. Reuven (Inu) Rudich; cu soţia şi cele două fiice; de la New York; pentru a participa la decernarea premiului "M. Rudich" pe anul 2000.

Prof. Dr. Paul Cornea, istoric literar; cu soţia; de la Bucureşti; la prieteni.

Dr. Arminius Cassvan, medic, scriitor; cu soţia; de la New York; la rude.

Zigu Ornea, istoric literar, directorul editurii Hasefer; de la Bucureşti; la rude.

Dan Lăzărescu, ziarist, secretar general de redacţie al revistei "Viaţa medicală; de la Bucureşti; la rude.

Aniversare

Dorel Dorian, scriitor, redactor-şef al revistei "Realitatea evreiască", din Bucureşti; 70 de ani de la naştere (vezi însemnarea din corpul revistei).

Deces

Paul Kidron (Cojocaru; 71), poet. Membru al kibutzului Ein Carmel, din Nord, invalid din războiul de şase zile, Paul Kidron a publicat o seamă de plachete de versuri (în colecţia Cercului Cultural din Petah Tikva) precum şi numeroase proze în revistele literare din Israel; în urma unui atac de inimă.

Premii

Nicolae Kallos; premiul "Moses Rosen" pentru filozofie iudaică; **Maia Morgenstern,** actriţă; premiul "Avram Goldfaden" pentru teatru şi film.

Maria Constantin, pictoriţă, şi **Radu Bogdan,** critic de artă; premiul "Margareta Sterian" pentru întreaga activitate.

Lya Benjamin, istoric; premiul "Jacques Pineles" pentru cercetări în domeniul istoriei evreilor din România.

Alexandru Mandy, compozitor; **Aurel Giroveanu,** compozitor; premiul "Iosif Sava" pentru întreaga creaţie artistică.

Zigu Ornea, istoric literar; premiul "Mihail Sebastian" pentru întreaga sa activitate.

Anton Celaru, scriitor; premiul "Israil Bercovici" pentru întreaga sa activitate de traducător din idiş.

Henri Zalis, critic literar; premiul "Felix Aderca" pentru întreaga sa activitate.

Titrat, divorţat, 56/1,85, drăguţ, nefumător, amator de muzică clasică, caut titrată, drăguţă, cu fizic plăcut. POB 576, Petah Tikva – 49106.

Se împlineşte un an de când

FREDERIC HAIMOVICI

iubitul nostru soţ, tată, bunic, frate, a plecat dintre noi pe calea veşniciei.

Să se odihnească în pace!

La 1 iunie 2000 ne vom întâlni la poarta principală a cimitirului din Holon spre a comemora tristul eveniment.

Familia

A trecut o lună de când dragul nostru

PAUL KIDRON

ne-a părăsit.

Pentru trista comemorare de "şloşim" ne vom întâlni la 1 mai 2000, orele 15, la kibuţul Ein Hacarmel.

Familia şi prietenii

Manifestări, manifestări...

7.04.2000; la Cinemateca din Ierusalim; spectacol muzical-distractiv "O dimineaţă cu Zola şi păpuşile lui pe scenă şi pe ecran".

21-30.05.2000; la Cinematecile din Ierusalim, Tel Aviv şi Haifa; în colaborare cu ambasada României în Israel; retrospectivă de filme dedicată actorului Gheorghe Dinică.

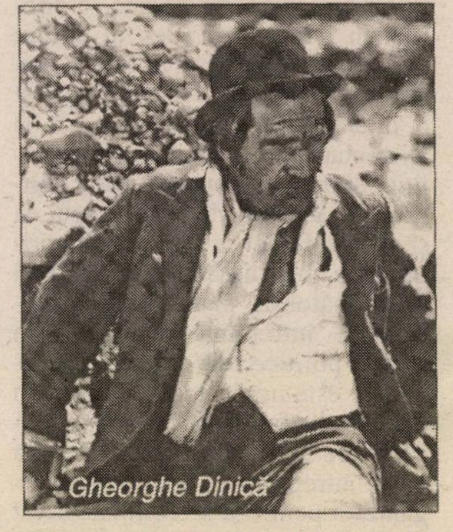

Se vor prezenta filmele: "Felix şi Otilia" – adaptare de Ioan Grigorescu după romanul "Enigma Otiliei" de G. Călinescu (Iulian Mihu, 1971); "Cuibul de viespi" – adaptare după piesa "Gaiţele" de Alexandru Kiriţescu (Horea Popescu, 1987); "Revanşa" (Sergiu Nicolaescu, 1978); "Prin cenuşa imperiului – adaptare după romanul "Jocul cu moartea" de Zaharia Stancu (Andrei Blaier, 1975) "Maiorul şi moartea" (Alexandru Boiangiu, 1967). Actorul Gheorghe Dinică va face cu această ocazie o vizită în Israel, unde va fi prezent la spectacolele de gală cu filmul "Cuibul de viespi" organizate la Ierusalim, Tel Aviv şi Haifa.

Expoziţii

30.04.2000; laUniversitatea din Ierusalim, Givat Ram, Clubul Casei Belgiei; expoziţie de pictură dr. Shefi Abramovici-Grisaru.

6.05.2000; la Centrul de Arte şi Meserii din Rishon Lezion; expoziţie de pictură Aurelia Stoie Mărginean, România; sub patronajul ambasadorului român dr. Gh. Popescu şi al lui Meir Nitzan, primarul oraşului.

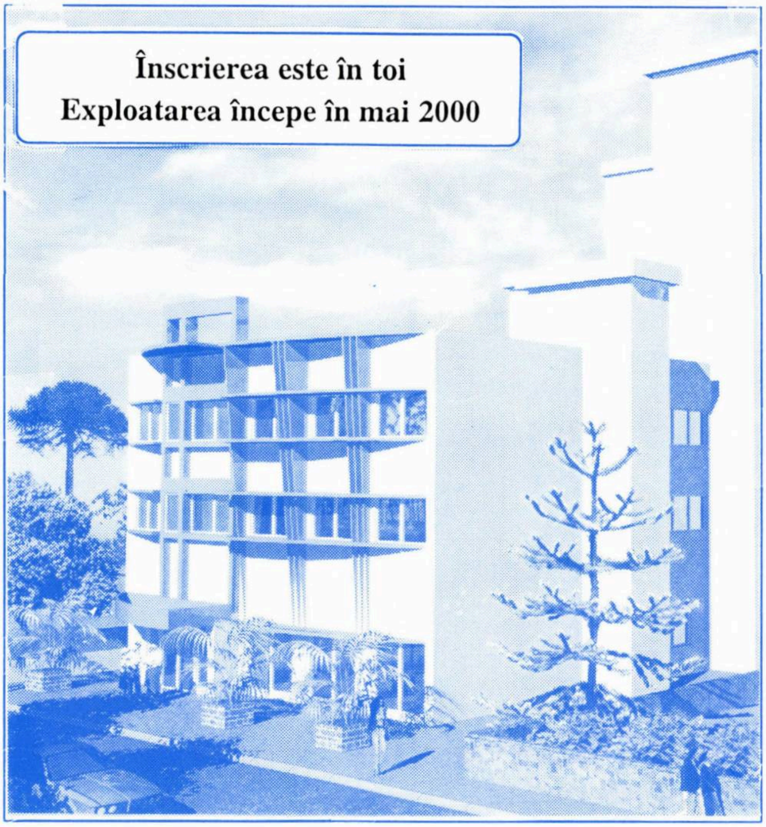

Nou... Nou... Nou...

BEIT EDNA

Înscrierea este în toi
Exploatarea începe în mai 2000

Locuinţe de calitate pentru adulţi

Locuinţe apărate de lege pentru cei de vârsta de aur, în inima oraşului Naharia, Str. Balfour nr. 36, cu o amenajare atrăgătoare şi modernă, după standardele americane ale anului 2000.

- ✓ Locuinţele sunt compuse din două camere sau una, dotate cu cele mai moderne instalaţii tehnice
- ✓ Totul este condus, conform cerinţelor Ministerului Muncii, de oameni de specialitate care contribuie şi la crearea unei atmosfere calde, intime
- ✓ Siguranţă personală, medicală şi un cadru independent. Deschis 24 de ore
- ✓ Club pentru activităţi sociale, sală pentru activităţi culturale şi foyer pentru primirea oaspeţilor

Acordăm o bonificaţie de 5% la preţ cu ocazia sărbătorii de Yom Haatzmaut

Urăm Hag Atzmaut Sameah întregului neam Israel

Pentru amănunte şi informaţii: Telefon 04/992-7006; Pelefon: 054/247-814

סלטי
צבר

AZUR, str. Tzabar 6
Tel.: 03/559-6842 Fax: 03/559-6841

ÎNTREPRINDEREA

SALATELE
"TZABAR"

felicită
devotata sa
clientelă
urându-i

Hag sameah!

RAPSODIA UNGARĂ

Pentru prima oară pe aceeaşi scenă

Pentru prima oară în Israel

CEI TREI MARI VIRTUOZI AI ARCUŞULUI:

LAKATOS MIKLOS şi taraful său ţigănesc **ILLENI KATICA** cu Budapester Klezmer Band
MIREL REZNIK din Israel şi **DENES JUDIT** de la Opereta din Budapesta

Mirel Reznik

Illeni Katica

Lakatos Miklos

Denes Judit – Prinţesa ceardaşului

Regina Şatrei – frumoasa Julia

SUPER SHOW MUZICAL-COREGRAFIC

DE LA MONTI CEARDAŞ LA... VIOLONISTUL PE ACOPERIŞ

cu participarea extraordinară
a dansatorilor
ansamblului ţigănesc "ŞATRA"

30 participanţi

cu DUNAI TAMAS
– Tevie Lăptarul,
de la Teatrul Madách
din Budapesta

şi DENES JUDIT –
Teatrul
de Operetă Budapesta

Spectacol de gală: Marţi, 16 mai,
Heichal Hatarbut, TEL AVIV, ora 20.30
Bilete la Kanaf: 03/629-3838, 629-5154; Kastel: 03/604-4725;
Rokoko: 03/527-6677; grupuri organizate: 03/510-1830 (Tomi)

Vineri, 12 mai, Teatrul Hatzafon, Kiriat Haim,
ora 20.30; bilete la Kupat Haifa 04/866-8296,
866-2244, Gerber 04/838-4777
şi la casa teatrului 04/842-0430.

Sâmbătă, 13 mai, Auditorium Haifa,
ora 20.30, bilete la Kupat Haifa 04/866-8296,
866-2244 şi Gerber 04/838-4777.

Duminică, 14 mai, Heichal Hatarbut, Ashkelon,
ora 20.30; bilete la casa teatrului, 07/671-8777.

Miercuri, 17 mai, Vics Rehovot,
ora 20.30; bilete la Lotus 08/946-7890
sau la casa sălii 08/934-3352, 08/934-3207.

Joi, 18 mai, Heichal Hatarbut, Bat Yam,
ora 20.30; bilete la casa teatrului 03/508-0031
şi la Kanaf, Tel Aviv, 03/629-3838.

Sâmbătă, 20 mai, H. Crown, Ierusalim,
ora 21.00; bilete la Klaim 02/6256869,
Bimot 02/624-0896 şi la casa teatrului 02/560-5757.

Luni, 22 mai, Mofet Heichal Hatarbut, Raanana,
ora 20.30; bilete la Mofaim Raanana 09/741-5566,
Mofa Natania 09/833-0335
şi la casa teatrului 09/748-2915.

Miercuri, 24 mai, Heichal Hatarbut, Carmiel,
ora 20.30; bilete la casa teatrului Heichal
04/998-7951.

Joi, 25 mai, Heichal Hatarbut, Natania,
ora 20.30; bilete la Mofa 09/833-0335
şi la casa teatrului 09/861-2453.

Vineri, 26 mai, Heichal Hatarbut, Natzeret,
ora 20.30; bilete la "Media" 06/656-7890.

minimum

Foto: Vogue, Paris

Ce frumoasă ar fi viaţa dacă n-ar exista ăia!

ANUL XIV ■ NR. 159

IUNIE 2000

14 SHEKELI

Nou... Nou... Nou...

BEIT EDNA

Locuinţe de calitate pentru adulţi

Locuinţe apărate de lege pentru cei de vârsta de aur, în inima oraşului Naharia, Str. Balfour nr. 36, cu o amenajare atrăgătoare şi modernă, după standardele americane ale anului 2000.

- ✓ Locuinţele sunt compuse din două camere sau una, dotate cu cele mai moderne instalaţii tehnice
- ✓ Totul este condus, conform cerinţelor Ministerului Muncii, de oameni de specialitate care contribuie şi la crearea unei atmosfere calde, intime
- ✓ Siguranţă personală, medicală şi un cadru independent. Deschis 24 de ore
- ✓ Club pentru activităţi sociale, sală pentru activităţi culturale şi foyer pentru primirea oaspeţilor

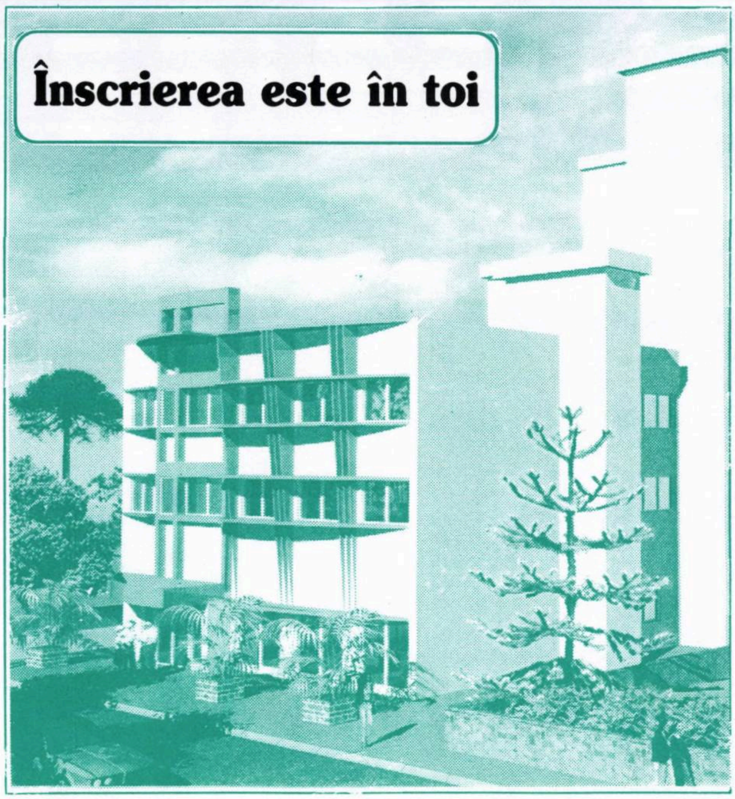

Pentru amănunte şi informaţii: Telefon 04/992-7006; Pelefon: 054/247-814

Dragi români,

Smith & Smith

prin

BANCA COMERCIALĂ ROMÂNĂ

vă oferă serviciile de transfer rapid al salariilor dumneavoastră în România, prin cea mai puternică, cea mai sigură, cea mai mare reţea bancară din România, B.C.R.

Comisioane atractive

Pentru depuneri vă aşteptăm la sediul nostru din RAMAT GAN, str. Abba Hillel, nr. 7, et. 3, cam. 7 (Bursa de diamante, str. Jabotinski, nr. 5, al treilea bloc în spate), de duminică până vineri, între orele 8.00-19.00, iar sâmbăta între orele 7.00-13.00. şi la punctele de încasare din:

IERUSALIM, BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

Sâmbăta: 9.00-12.00

TEL AVIV, Tahana – strada românilor

Vineri: 14.00-18.00 Sâmbăta: 16.00-20.00
Programări pentru deplasări pe teren se pot face la
Tel.: 03/751-0221, 03/575-0364 – Fax: 03/575-5330
Pel.: 051/826-418, 051/790-651, 050/338-057, 050/564-603

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI

Război

Ceea ce înseamnă 25 mai

Da. De fapt, suntem în război. Un război sui-generis, un semi-război, un *fel* de război, un război care nu seamănă cu cele *clasice*, un război pe care fiecare îl poate numi cum pofteşte, – dar un război. Care se desfăşoară pe două fronturi.

Primul front este cel din sudul Libanului. Condusă de sirieni, finanţată de Iran, organizaţia Hizbollah şi-a înteţit atacurile, aducând pe teren, pentru întâia oară, arme grele: tancuri, precum şi tunuri de 133 mm. şi 122 mm. Hizbollah a urmărit trei obiective: a) să împiedice, în ultimul minut, retragerea Zahalului din sudul Libanului şi în felul acesta să justifice, pe plan internaţional, atât atacurile organizaţiei cât şi, mai cu seamă, prezenţa trupelor siriene în Liban; b) să determine ONU a renunţa la trimiterea de trupe pentru meţinerea păcii la frontieră: zilele trecute un obuz a explodat la doi paşi de baza unde se află batalionul indian din UNIFIL. Mesajul e limpede: vedeţi cât e de riscant să trimiteţi trupe internaţionale aici? c) să demonstreze lumii arabe că Israelul se retrage de frică şi că o organizaţie ca Hizbollah a reuşit să învingă “cea mai puternică armată din zonă”.

Al doilea front a fost deschis în teritorii, la 15 mai. După câteva zile marcate de violente demonstraţii ale OEP-ului (demonstraţii ce-au devenit cotidiene, sub diferite pretexte: refuzul Israelului de a elibera teroriştii “cu mâinile pătate de sânge”, apoi înmormântarea unui cetăţean omorât în timp ce încerca să înfigă cuţitul într-un israelian, etc. etc. etc.), – 15 mai a constituit un moment de cotitură. Arafat hotărâse, de mult, că la această dată – când Israelul sărbătoreşte Independenţa cucerită în 1948 – OEP-ul celebrează *Nakba* (catastrofa – în arabă). Sensul acestei zile naţionale este lipsit de echivoc. Pentru palestinieni catastrofa înseamnă nu numai pierderea teritoriilor (Iehuda, Shomron etc.) în urma războiului de 6 zile, din 1967, ci şi apariţia pe hartă a Israelului ca stat. Iar eliminarea urmărilor catastrofei nu înseamnă numai recuperarea sus-amintitelor teritorii, ci dispariţia statului evreiesc ca atare. La ordinul lui Arafat, poliţia (de fapt, armata) palestiniană a deschis focul la Ramallah şi în alte locuri împotriva trupelor israeliene. Rezultatul: câţiva morţi palestinieni, câţiva militari israelieni grav răniţi şi câteva sute de răniţi din rândurile demonstranţilor. Momentul când s-a desfăşurat această bătălie – parte dintr–un război al cărui sfârşit nu se întrevede câtuşi de puţin – va rămâne cu siguranţă în istorie. În dimineaţa lui 15 mai, Knessetul, la propunerea guvernului Barak, a aprobat trecerea sub stăpânirea palestinienilor a satului Abu Dis, de lângă Ierusalim, şi a încă două aşezări. În aceleaşi clipe când Avraham Burg, preşedintele parlamentului, număra voturile, Arafat ordonase trupelor sale să tragă din toate poziţiile în soldaţii israelieni. Pentru cei care n-au înţeles nici astăzi, o mai spunem o dată: a face concesii duşmanului nu determină îmblânzirea lui, ci dimpotrivă: convins că aceste concesii sunt rezultatul fricii israeliene, nu al bunăvoinţei şi al dorinţei noastre de pace, Animalul se năpusteşte cu furie sporită asupra “partenerului de pace”.

Probabil că experienţa acestei memorabile zile a mai ajutat pe unii cetăţeni să se dezmeticească şi să înţeleagă vechile înţelepciuni populare, pe care Minimum le-a menţionat de la începutul începutului, adică înainte de Oslo, şi care sună aşa: *pofta vine mâncând* şi *îi întinzi omului un deget, îţi apucă toată mâna.*

Probabil. În orice caz, starea proastă de spirit din rândurile populaţiei arată că lumea nu se împacă cu una cu două cu atitudinea defensivă la nesfârşit faţă de atacurile inamicului. La un recent sondaj de opinie, aproape 70% dintre cei chestionaţi s-au arătat sceptici cu privire la dorinţa de pace a OEP-ului şi Siriei. Partidul Naţional Religios s-a retras din coaliţie, în semn de protest faţă de cedarea Abu-Disului, făcând ca guvernul, oricum sfâşiat din cauza conflictului dintre Shas şi Meretz, să se clatine serios. Partidul lui Sceransky, atent la vocea electoratului rusesc, se află şi el cu un picior în opoziţie.

Dar cea mai semnificativă reacţie la cele întâmplate a avut-o armata şi, în general, forţele de securitate. Riscându-şi funcţiile, câţiva comandanţi au pus piciorul în prag, dând expresie instinctului de conservare naţional.

Mai întâi a fost Alik Ron, comandantul regiunii de Nord a poliţiei. Vorbind despre tulburările puse la cale de şefii populaţiei arabe din Israel (şi care ne îndreptăţesc să luăm în considerare apariţia unui al treilea front al Războiului), el a declarat că deputaţii arabi din Knesset îi aţâţă şi-i pregătesc pe arabii noştri ca, la ora H, să se arunce asupra Zahalului. A urmat generalul Moshe Iaalon, şeful adjunct al Statului Major (v. *Tendinţe*). Apoi a venit generalul Shlomo Oren, comandantul trupelor din Iehuda şi Shomron. Exasperat de atacul banditesc de la 15 mai, el a pus în vedere ofiţerilor palestinieni că dacă mai atacă sediul comandamentului nostru din teritorii, helicopterele “Cobra” ale Zahalului vor bombarda cartierul general al lui Arafat, de la Ramallah (după altă versiune, – sediul poliţiei palestiniene). Renunţând a mai fi “politcally correct” şi hotărându-se să “fluiere în biserică”, Oren a dat glas sentimentului nostru de furie generală. Şi voinţei de a plesni obrăznicia peste bot.

Este un glas pe care s-ar cuveni să-l audă întreaga noastră clasă politică. Şi care spune aşa: nu mai staţi toată ziua cu urechile ciulite la dorinţele Washingtonului. Întoarceţi-vă capetele şi mai ascultaţi ce spune şi poporul.

minimum

●

Apare lunar
Redacţia şi administraţia
Str. Zamenhoff nr. 13
64373 – Tel Aviv
P.O.B. 11472, Tel Aviv
Tel.: 5227269; Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunţuri publicitare; corespondenţele se vor trimite prin poştă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 şekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 70 şekeli
1 an (12 numere): 140 şekeli
Preţul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari
U.S.A., Canada – 80 dolari
America de Sud, Australia,
Noua Zeelandă – 95 dolari
Insulele Fidji – 150 dolari
Expediţia cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: ATLAS

Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate
nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde
de conţinutul anunţurilor
comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

Israel: Deputații arabi

«Deputatul Sallah Tarif (Partidul Muncii) a cerut Knessetului să organizeze "o discuţie urgentă şi cuprinzătoare despre modul cum deputatul Mohammed Barakei îşi exploatează imunitatea şi aţâţă contra populaţiei arabe care se consideră parte integrantă a Israelului şi luptă pentru egalitate socială fără a recurge la demagogie ieftină.»

(Din "Jerusalem Post", 2000)

Hizbollah: concordie, generozitate etc., dar cu o condiție; una mică

Agenţia ITIM transmite că organizaţia Hizbollah este dispusă să-i amnistieze pe toţi militarii din Armata Libanului de Sud, cu o singură condiţie: să ucidă un israelian (militar sau civil) sau un ofiţer din propria lor armată.

"Fiecare militar din Armata Libanului de Sud" – a declarat şeicul Naim Kassem, comandantul militar al mişcării Hizbollah, la o întrunire de la Beirut – "care va îndeplini această condiţie va fi considerat drept un om care-şi regretă faptele şi Hizbollah va cere guvernului libanez să-l amnistieze".

…Şi când te gândeşti că, nu de mult, când primul ministru francez, Lionel Jospin, îndrăznise să afirme că Hizbollah este o organizaţie teroristă, mai toată presa de la Paris – între care lichelele de la super-liberalul şi umanistul "Libération" – s-a năpustit asupra premierului, răcnind că el calomniază susnumita organizaţie…

Gaza: Ce mai pregătesc "miniștrii" lui Arafat

«Întrucât israelienii îi consideră ostatici pe deţinuţii palestinieni, noi trebuie să luăm ostatici din rândurile israelienilor pentru a obţine eliberarea oamenilor noştri.»

(Imad Falugi, "ministrul" OEP-ist al telecomunicaţiilor; Gaza, 2000)

Propunere: Faceţi o mică pauză. Gândiţi-vă la cei 21 de turişti luaţi ostatici de islamiştii din Filipine, gândiţi-vă la ostaticii (între care un fotograf francez) luaţi de islamiştii din Cecenia, gândiţi-vă la încă patru sau şapte exemple de-acest fel, apoi faceţi legătura cu spusele înaltului demnitar OEP-ist şi, după cinci

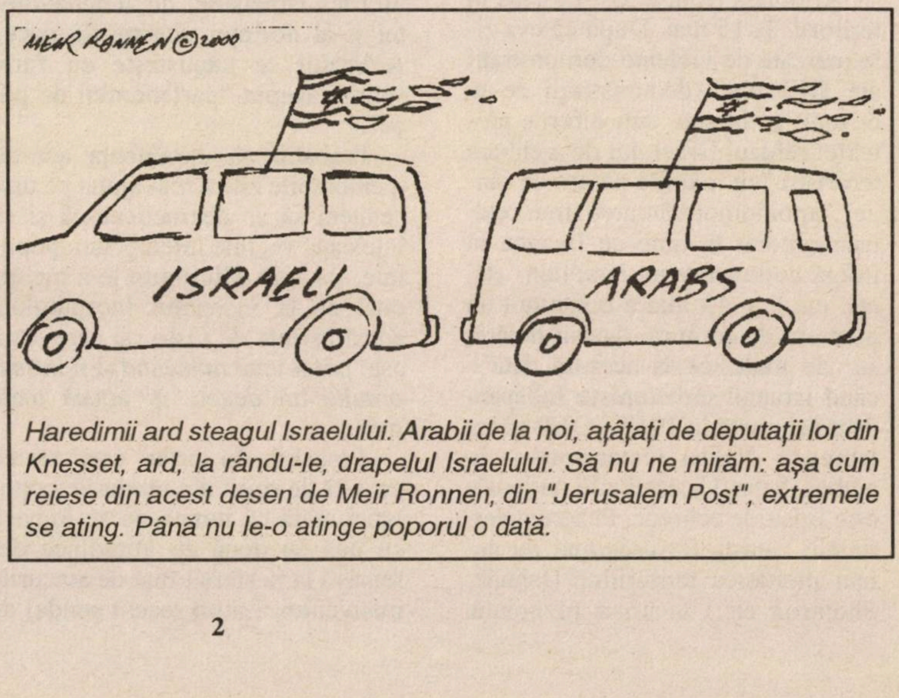

Haredimii ard steagul Israelului. Arabii de la noi, aţâţaţi de deputaţii lor din Knesset, ard, la rându-le, drapelul Israelului. Să nu ne mirăm: aşa cum reiese din acest desen de Meir Ronnen, din "Jerusalem Post", extremele se ating. Până nu le-o atinge poporul o dată.

Ostatici în Filipine; o fotografie care i-a dat idei d-lui Imad Falugi

minute de meditaţie, veţi înţelege, cu siguranţă, mai bine ce vrea să zică aia terorismul islamic.

OEP: O bandă de criminali (da, da)

«Autoritatea Palestiniană se comportă uneori ca o bandă de criminali… Eu am de făcut mari reproşuri palestinienilor. Ei vor să aibă un stat, dar deocamdată se comportă ca nişte bandiţi.»

(Generalul Moshe Iaalon, şef adjunct al Marelui Stat Major; Ierusalim, 2000)

Israel: Şi în timpul acesta...

«Într-o prezentare, în revista "The New Republic", a recentei sale cărţi, "Lupta pentru sufletul Israelului", Ioram Hazony se referă la eliminarea din manualele israeliene a unei bune părţi din ceea le este necesar israelienilor pentru a-şi înţelege propria lor istorie, ca să nu mai spunem pentru a se inspira din ea. Hazony a comparat manualele de istorie pentru clasa a opta şi a noua din anii '70 şi manualele analoage de astăzi şi a remarcat că "o schimbare a accentului, combinată cu faptul că noile manuale sunt mult mai subţiri decât cele vechi, creează o perspectivă atât de "universală" încât sioniştii rămân pur şi simplu perplecşi.

În noul manual editat de Ministerul Educaţiei, cariera de 40 de ani a lui David Ben-Gurion ca lider al evreimii palestiniene dinainte de crearea Statului este menţionată o singură dată, iar fotografia lui lipseşte (deşi în manual există fotografia lui Hitler, Stalin, Roosevelt, Nasser, Freud, Salvador Dali şi a formaţiei Beatles). Cele aproximativ 20 de pagini consacrate în manualul anterior fiecărui subiect referitor la rezistenţa evreiască armată şi la războiul de independenţă sunt reduse în noul manual la câteva propoziţii.»

(Dintr-un articol în "Jerusalem Post", 2000)

Israel: Luptătorii noştri vajnici pentru democraţie

«Astăzi există multe motive pentru a fi împotriva referendumului (asupra acordului cu Siria privind retrocedarea Podişului Golan). Nu avem experienţă în plebiscitурile populare şi n-au fost înfiinţate

„HICARUIOT LEA"

LEA KUPITSKO din Hod Hasharon conduce un birou foarte reuşit în toată regiunea Gush Dan. La birou ajung bărbaţi şi femei care caută o legătură serioasă, reală. De exemplu, bărbaţi care lucrează până la ore târzii şi nu au timp să înceapă a căuta. De asemeni şi femei reuşite şi inteligente. Desigur şi părinţi care se preocupă de căsătoria copiilor. Să nu-i omitem pe cei la "vârsta de aur", care nu vor să îmbătrânească singuri.

Dintotdeauna mi-a plăcut ca oamenii să se cunoască între ei şi am avut plăcerea să văd multe perechi realizate prin intermediul meu. Astfel am înfiinţat firma "HICARUIOT LEA" şi, slavă Domnului, activitatea mea este de calitate, de încredere şi serioasă. Importantă este legătura firmei noastre cu clienţii: caldă, apropiată şi întotdeauna cu "o ureche de ascultat".

Mă străduiesc să mulţumesc pe toţi clienţii, dar există şi oameni absurzi, cu cerinţe ilogice, pe care evit să-i înregistrez în listele noastre, spre a păstra un nivel decent al clientelei noastre.

Cei înscrişi sunt oameni numai cu intenţii serioase. Nu întotdeauna este posibil să întâlneşti omul potrivit la cluburi sau chiar pe stradă. Atunci intervin eu cu indicaţii practice, pozitive, iar clientul le acceptă liniştit, ştiind că vin de la mine. Chiar dacă nu se declanşează totdeauna o apropiere, direcţia este totuşi cea exactă.

Motto-ul meu este: voinţa adevărată de a crea o legătură. Uneori, însă, trebuie să ştii să renunţi sau să apelezi la compromisuri, căci nici un om nu este perfect.

Pentru realizarea unui vis frumos vă stau oricând la dispoziţie, indiferent de vârsta dvs.

Telefonaţi la: 09/740-9119; 054/851-732
între orele 9-13; 17-20.

TENDINȚE

mecanismele legale necesare. Ținerea unui referendum îi absolvă pe deputați și pe miniștri de obligațiile luate în platformele lor.

Un referendum va abate atenția de la problemele presante la ordinea zilei și, inevitabil, va provoca discordie și instabilitate. În fine, organizarea unui referendum alterează premizele de bază ale structurii democratice a Israelului. Asemenea hotărâri nu pot fi luate fără o matură chibzuință și o pregătire temeinică.»

(Dintr-un articol de Noemi Hazan, deputată din partea partidului "Meretz"; în "Jerusalem Post", 2000)

După cum se vede, neînfricații militanți pentru democrație și drepturile omului, gen d-na Hazan, nu au nimic contra ideii de referendum, înrădăcinată de mult prin țări ca Elveția, Franța, Olanda ș.a.m.d.; nuuuuuu, ferească Sfântul!... dar ei ar prefera ca această formă supremă de exprimare a voinței populare să fie aplicată numai când le convine lor. Altminteri, e mai bine să nu ne complicăm viața. Și să încercăm a trece eventualul acord printr-un vot simplu în parlament, când 14 deputați lipsesc, fiind în America sau pe Coasta de Azur, în vizite de lucru, când alți 7 aleși se află pe la nunți și bar-mitzve, că nu puteau refuza invitațiile, când 28 sunt la bufetul Knessetului, exprimându-și astfel, la un falafel, dorința de a nu participa la vot și când acordul ar putea fi aprobat cu 38 de voturi pentru (din 120 deputați), dintre care vreun sfert aparținând aleșilor arabi.

Israel: Ping-Pong

Cântecul cu care s-a prezentat formația Ping-Pong la concursul Eurovision de luna trecută avea ca leit-motiv, rostit, sau mai bine zis răcnit pe englezește, cuvintele "Be Happy!".

Din păcate, n-am fost deloc Happy în seara aceea. Și cum să fi fost când, parcă nevenindu-ne să ne credem ochilor, cântecul n-avu-

DIUCKAL

În atenția originarilor din România

dispuși să-și bucure rude, prieteni, cu un zâmbet israelian și o floare din partea noastră, cu ocazia sărbătorilor sau orice alt eveniment:

Prin serviciul nostru specializat se pot trimite pachete cu alimente (indigene sau din import) cu prețurile actuale practicate în România. Societatea noastră are o îndelungată experiență și succes în expedieri de același gen în Bulgaria și Rusia.

Plata se face în țară (la biroul nostru) în condițiile care vă convin dvs.
Luați legătura cu noi (ADINA) la pelefon 053/587-767

Vorbim și românește

Nou!

A apărut

Luna pe pământ

Tablete și povestiri satirice

de G. Mosari

«În "Luna pe pământ" avem de citit o diversitate de schițe și comentarii caustice care îl captivează pe cititor. Volumul este ilustrat de caricaturistul Livadaru, dând astfel paginilor o notă prin excelență veselă, pentru că – de ce să nu o spunem – textele scriitorului au de regulă, ca punct de pornire, motive foarte serioase care, deși trecute prin vămile hazului, ne dau mult de gândit.»

(Carol Isac,
"Tribuna-Magazin")

Prețul: 30 de șekeli

Comenzi la:
"REVISTA FAMILIEI"
POB 16598
Tel Aviv

TENDINŢE

sese nici melodie (măcar un firicel, acolo!), nici text, nici regie, iar peste toate, "artiştii" erau îmbrăcaţi ca nişte ţoape, făcând neamul de râs pe toate continentele.

P. S. Un cuvânt despre povestea cu fluturarea steagului sirian alături de cel israelian pe scena concursului. O fi fost ideea gugumanilor din grup? La cât îi duce capul nu ar fi de mirare. Le-o fi şoptit careva din conducerea Televiziunii că aşa e bine şi că făcând ceea ce au făcut vor da lovitura? Iarăşi, ştiind încotro bate vântul pe la TV, n-ar fi de mirare. Lăsând deoparte lipsa de gust a gestului, de bun simţ (nu amesteci niciodată politica în concursurile internaţionale artistice, sportive etc.), ba chiar de elementară decenţă (fluturi voios steagul ţării unde ziarele guvernului vorbesc despre *omorul ritual* la israelieni, în anul 2000!), trebuie să observăm că japiţele de pe scenă n-au dat nici o lovitură. Cu excepţia juriului francez, care – ştiind că Parisul are interese mari în Siria şi Liban – le-a aruncat cinci puncte bacşiş, prestaţia grupului a fost tratată cu o răceală de zile mari. Juriile de peste tot au luat în considerare, una peste alta, calitatea cântecelor. Şi-n cele din urmă pe primele locuri s-au clasat melodiile preferate. Iar ping-pongiştii au fost priviţi precum impostorii de totdeauna şi de pretutindeni care încearcă să suplinească lipsa talentului printr-o *justă orientare politică:* în cazul de faţă, prin captarea simpatiei occidentale faţă de israelienii *buni,* care, spre deosebire de ăilalţi, trimit bezele cu toate prilejurile duşmanului în clipele când acesta, prin mijlocirea Hizbolalei din Liban, se străduieşte să verse cât mai mult sânge evreiesc cu putinţă.

Siria: Holocaustul? Un mit...

«De ce se vorbeşte atât de mult de Shoa? Mohammed Kheir Al Wadi, redactorul şef al cotidianului guvernamental sirian "Tishrin", are o explicaţie. "Cred", scrie el, "că Israelul şi organizaţiile sioniste au două obiective. Primul obiectiv este să primească mai mulţi bani de la Germania şi celelalte state şi instituţii din Europa. Al doilea obiectiv: să folosească mitul Holocaustului ca pe o sabie a lui Damocles, pentru a-i acuza de antisemitism pe toţi cei care se opun sionismului". De fapt, după d. Al Wadi, sionismul "a creat mitul Holocaustului pentru a-i şantaja şi teroriza pe intelectualii şi politicienii din lumea întreagă". Şi explică: "Maşina de război nazistă a eliminat peste 50 de milioane de oameni, printre care ruşi, polonezi, francezi, italieni şi persoane de alte naţionalităţi. Sionismul a şters însă sângele tuturor acestor victime din memoria omenirii, deşi există dovezi istorice solide potrivit cărora conducătorii sionişti au colaborat cu naziştii pentru a agrava proble-

Gordon Tours
IONA ATLAS
Oferă pentru vara 2000 vacanţe de vis

SPANIA
MALAGA ● 7 nopţi – de la $ 630 – inclusiv avion
COSTA BRAVA ● 7 nopţi – de la $ 670 – inclusiv avion

ROMÂNIA
OCAZIE UNICĂ ● Plătiţi numai pentru două săptămâni şi rămâneţi la FELIX trei săptămâni (14/6 – 4/7) ● $ 799 inclusiv zbor ● tratamente ● demipensiune
EXCUESII MUNTE-MARE ● 14 zile/13 nopţi
POIANA BRAŞOV şi NEPTUN ● inclusiv zbor ● vizite turistice ● demipensiune $ 777

GORDON TOURS – Tel Aviv
Ben Yehuda 184 – Tel. 527-0767

NICI UN PAS FĂRĂ ATLAS!

TENDINȚE

ma evreiască. Mai mult chiar, unii dintre ei nu au ezitat să comită crime și atacuri teroriste directe pentru a încuraja emigrația evreiască în Palestina – și aceasta, bineînțeles, în deplină colaborare cu conducătorii naziști germani".

Dar sioniștii n-au nici o rușine. "Sionismul ascunde aceste pagini negre din istoria sa. El inventează povești despre suferința evreilor în timpul Holocaustului nazist și le exagerează până la nivele astronomice". Toate acestea permit, ne spune ziaristul sirian, ascunderea crimelor Israelului: "Israelul, care se prezintă ca moștenitorul victimelor Holocaustului, a comis și continuă să comită contra arabilor crime mult mai grave decât cele comise în trecut de naziști. Naziștii, de exemplu, n-au expluzat un popor întreg din țara lui, și n-au îngropat oameni de vii cum au făcut sioniștii".

Din fericire, în ciuda eforturilor sioniștilor "de a-i reduce la tăcere pe cei care spun adevărul", ca Roger Garaudy și negaționistul britanic David Irving, publicul începe să vadă clar cum stau lucrurile. "Oamenii și media din Europa încep să pună întrebări pentru a descoperi adevărul care a fost ascuns de sioniști".»

(Din lunarul "L'Arche"; Paris 2000)

Siria: Zhobi

Primul ministru sirian Mahmud al Zhobi, care avusese imprudența să se împotrivească la numirea fiului lui Assad ca succesor al tatălui său la conducerea țării, a fost scos nu de mult din funcție și dat în judecată pentru corupție.

Știind cum se lucrează în camerele de anchetă ale serviciilor secrete de la Damasc și că, orice-ar zice el va fi făcut zhob, ex-premierul s–a sinucis la domiciliu trăgându-și un glonte-n creier.

Iran: Procesul

Da. Sigur. Sigur. Nutrim cele mai sincere sentimente de compasiune la adresa evreilor iranieni (mici negustori, băieți de prăvălie etc.) acuzați, totalmente aiurea, de spionaj, siliți – știm noi cum – să facă mărturisiri complete și în primejdie de a fi condamnați de regimul de la Teheran, după modelul, tras la xerox, al proceselor staliniste de pe vremuri.

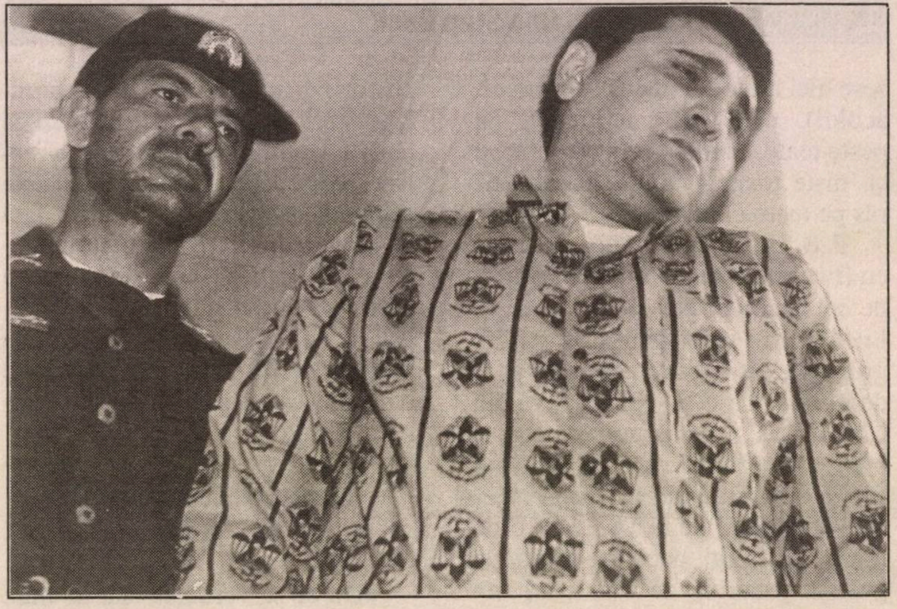

Numitul Tefileen, unul dintre acuzați. De fapt, omul dădea lecții de ivrit copiilor din Shiraz. Atâta tot

…Dar, pe de altă parte, ne întrebăm și noi, ca omul prost de pe stradă: de ce oare, Doamne Dumnezeule sfânt, n-au plecat nefericiții de astăzi din Iran, așa cum au făcut-o 90% dintre evreii locului? Ce mai așteptau? Ce mai așteptau?

Filipine: Ostatici

Situația din Filipine se înrăutățește pe zi ce trece. Teroriștii islamici din gruparea lui Abu Sayyad – după ce omorâseră, prin decapitare, doi filipinezi catolici – au luat ostatici un grup de 21 de turiști, inclusiv francezi și germani; și pun o mie și una de condiții pentru eliberarea lor. Toate acestea au făcut ca la Manila lumea să fie nemulțumită și să organizeze violente demonstrații de protest împotriva islamismului sub ferestrele președintelui Joseph Estrada, pe care îl acuză de moliciune față de bandiți.

Fii cu băgare de seamă, domnule președinte, la glasul manifestanților: E strada.

Kosovo: Minciuna cea Mare

«A fost aclamată ca cea mai reușită campanie aeriană."O cotitură în istoria războaielor", scria cunoscutul istoric militar John Keegan, dovadă absolută că "un război poate fi câștigat chiar folosind numai aviația". La o conferință de presă, anul trecut, după ce Slobodan Miloșevici consimțise să-și retragă armata din Kosovo, la încheierea unui bombardament aerian de 78 de zile care nu a costat viața nici unui soldat sau aviator NATO, ministrul

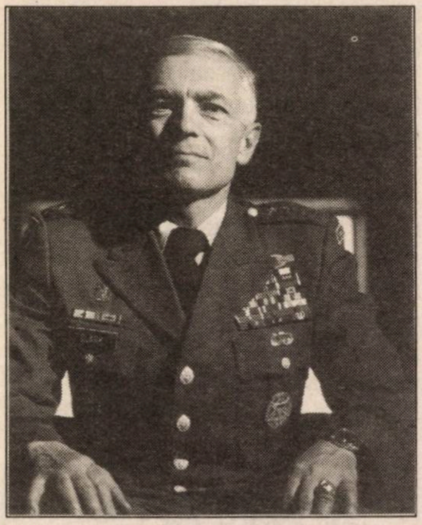

Generalul Clark: "Nu se poate ca sârbii să aibă dreptate!" Ba se poate, domnule general, se poate.

apărării William Cohen a declarat: "Am ştirbit serios forţele armate sârbe din Kosovo, distrugând peste 50 la sută din artilerie şi o treime din blindatele lor". Prezentând hărţi colorate, generalul Henry Shelton susţinea că forţele aeriene NATO au distrus "circa 120 de tancuri", "circa 220 vehicule blindate" şi "circa 450 tunuri şi mortiere".

Un război antiseptic, purtat de piloţi care zburau în siguranţă la o altitudine de circa 5.000 de metri. Pare aproape prea frumos ca să fie adevărat, şi aşa a şi fost. În realitate – aşa cum bănuiau unii critici la vremea respectivă – campania aeriană împotriva forţelor armate sârbe din Kosovo a fost în cea mai mare parte ineficientă. Bombele NATO au răscolit câteva câmpuri, au aruncat în aer sute de automobile şi camioane şi abia dacă au atins artileria şi blindatele sârbe. Potrivit unui raport al aviaţiei, suprimat, dar obţinut de săptămânalul "Newsweek", numărul ţintelor verificate ca fiind într-adevăr distruse a fost o parte infimă din cele pretins distruse: 14 tancuri, nu 120; 18 vehicule blindate, nu 220; 20 de tunuri, nu 450. Din cele 744 lovituri "confirmate" de piloţii NATO în timpul războiului, controlorii NATO, care au petrecut săptămâni de-a rândul scotocind Kosovo cu helicopterele şi pe jos, au găsit dovezi că au fost atinse numai 58 de obiective.

Raportul asupra daunelor a fost îngropat de ofiţeri superiori şi înalţi demnitari ai Pentagonului. De ce aceste eludări şi disimulări? În tot cursul războiului balcanic, asupra generalului Wesley Clark, comandantul NATO, s-au făcut presiuni de la Washington. Politicieni care se temeau să nu angajeze în luptă trupe de uscat i-au cerut să prezinte rezultate pozitive ale bombardamentelor. Aviaţia a protestat, susţinând că tancurile sunt greu de nimerit de la 5.000 de metri înălţime, dar Clark a insistat. Acum că războiul s-a terminat de mult, nici generalii, nici şefii lor civili nu sunt prea dornici să cerceteze ce s-a întâmplat cu adevărat. Întrebat câte tancuri şi alte vehicule sârbe au fost distruse în Kosovo, generalul Clark răspundea doar: "Destule".

Dar această deformare i-ar putea induce grav în eroare pe viitorii oameni politici. Aviaţia a fost eficientă în războiul din Kosovo nu împotriva ţintelor militare, ci împotriva

TENDINŢE

celor civile. Strategilor nu le place să vorbească pe faţă despre bombardarea obiectivelor civile (eufemismul preferat este "ţinte strategice), dar ceea ce l-a determinat pe Miloşevici să cedeze a fost stingerea luminilor în centrul Belgradului. Faptul că populaţia sârbă suferea din cauza bombardării centralelor electrice – nu a tancurilor din Kosovo – putea să-l coste pierderea puterii. Dictatorul sârb nu a fost atât învins, cât împins înapoi în vizuină – pentru un timp. Bombardamentul chirurgical rămâne un miraj. Chiar cu cea mai bună tehnologie, piloţii pot distruge ţinte pe teren doar zburând încet şi jos, expuşi la tirul de pe sol. Dar NATO nu voia ca piloţii săi să fie ucişi sau capturaţi.

Atunci Pentagonul a declarat victoria şi a redus la tăcere toate îndoielile referitoare la realizările concrete ale războiului aerian. Poves-

Cine vă poate ajuta dacă părinţii dv. sunt bolnavi?

NETTA - servicii

✓ Vă asigură îngrijitori competenţi, cu experienţă, din România, pentru bătrâni, handicapaţi, invalizi – 24 de ore pe zi.
✓ Vă propune aranjamente speciale, în funcţie de situaţia şi posibilităţile dv. financiare.
✓ Vă acordă consultaţii şi îndrumare profesională gratuit.

Cooperăm cu Bituah Leumi

Str. Plitei Hasfar 14, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-4350, Fax: 03/731-4294

TENDINȚE

tea acestei mistificări e revelatoare cu privire la felul cum birocrațiile militare pot deforma adevărul. Prins la mijloc a fost generalul Clark, a cărui pensionare anticipată este foarte controversată. Pierzând încrederea șefilor lui de la Washington, Clark se retrage din armată fără fanfara care-i condusese pe alți eroi cuceritori ca Dwight Eisenhower, după al doilea război mondial, sau Norman Schwarzkopf, după războiul din Golf. În favoarea lui, trebuie spus că generalul Clark a avut îndoieli cu privire la succesele aviației și a încercat – cel puțin la început – să obțină o imagine exactă a bombardamentelor din Kosovo. La sfârșitul războiului, comandantul forțelor de uscat sârbe, generalul Nobojsa Pavkovici, a susținut că a pierdut numai 13 tancuri. "Dezinformare sârbă", a spus ironic Clark. Dar propriul lui stat major i-a spus că s-ar putea ca generalul sârb să aibă dreptate. "Trebuie să lămurim chestia asta", a spus Clark. El a trimis o echipă în Kosovo pentru a face o verificare la fața locului. Echipa era alcătuită din 30 de experți, unii din NATO, dar majoritatea din aviația americană.

Ei au descoperit că bombardamentele au fost precise în ceea ce privește țintele fixe, ca bunkerele sau podurile. "Dar am fost și păcăliți", a spus un membru al echipei. Sârbii au protejat un pod de bombardierele NATO construind, la 300 de metri distanță, un pod fals făcut din polietilen. NATO a "distrus" podul fals de câteva ori. Tunurile false erau făcute din bârne lungi de lemn puse pe roți de camioane vechi. Un lansator de rachete fals era confecționat din carton cu căptușeală de aluminiu, din acela folosit pentru cutiile de lapte. "Arăta perfect de la 5.000 de metri înălțime", a spus un expert.

Echipa a găsit zeci de mașini, autobuze și camioane arse – dar foarte puține tancuri. Când generalul Clark a auzit aceste vești, a ordonat experților să coboare din helicoptere și să meargă pe teren la fiecare din locurile așa-ziselor ținte. Experții au scotocit fiecare groapă făcută de bombe. La încheierea misiunii, ei s-au întors la baza aeriană Ramstein din Germania, sediul comandamentului aviației NATO, cu 2.600 de fotografii și l-au pus la curent pe generalul Walter Begert, comandantul adjunct al aviației. "Cum adică n-am lovit tancuri?" a întrebat Begert. Clark a avut aceeași reacție: "Nu se poate", a spus el. "Nu cred." El a insistat că sârbii au ascuns echipamentul distrus și că experții n-au căutat bine. Nu e adevărat, i s-a spus. Un tanc de 50 de tone nu poate fi târât fără să lase urme adânci în pământ, iar echipa n-a văzut așa ceva.

Aviației i s-a ordonat să pregătească un nou raport. Peste o lună, generalul de brigadă John Corley a produs un raport care a fost mai pe placul lui Clark. Acesta arăta că NATO a distrus 93 de tancuri, cifră apropiată de cele 120 pretinse de generalul Shelton la sfârșitul războiului, și 153 de vehicule blindate, nu departe de cele 220 trâmbițate de Shelton. Echipa lui Corley nu a făcut nici o nouă verificare pe teren, ci a căutat mai degrabă orice putea sprijini afirmațiile piloților.

Raportul Corley a fost primit cu neîncredere în afara aviației. Surse NATO spun că adjunctul lui Clark, generalul britanic Sir Rupert Smith, și șeful său de stat-major, generalul german Dieter Stockmann, l-au prevenit în particular pe Clark să nu accepte cifrele raportului Corley. Serviciile americane de informații erau de asemenea sceptice. C.I.A. acordă mult mai multă încredere echipei mixte formată din experți în informații americani și britanici, care a stabilit că armata iugoslavă după război este doar cu puțin mai mică decât fusese înainte. "Nimeni nu e prea dornic să vorbească despre acest subiect", a spus un expert de la C.I.A.

În final, Ministerul american al Apărării a încercat s-o scalde. În ianuarie ministrul William Cohen și generalul Shelton au semnat un raport oficial adresat Congresului cu privire la războiul din Kosovo. Raportul prezintă într-adevăr graficul lui Corley care arată că NATO a distrus 93 de tancuri. Dar textul

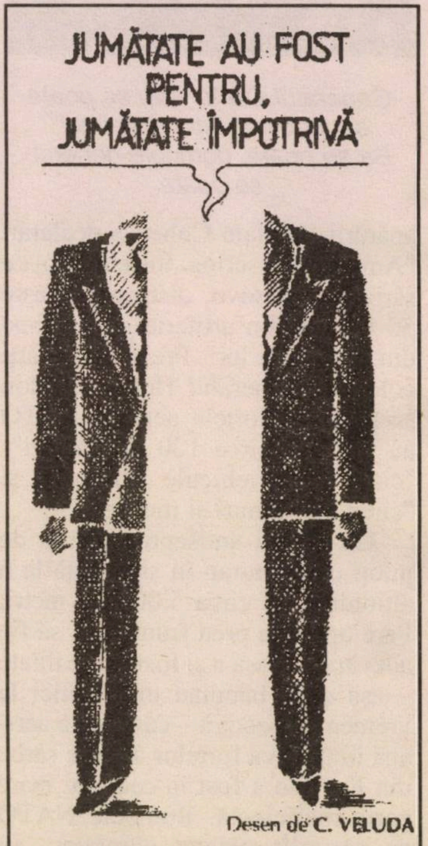
JUMĂTATE AU FOST PENTRU, JUMĂTATE ÎMPOTRIVĂ
Desen de C. VELUDA

Desen de C. Veluda; în "România liberă", Buc. 2000; unde autorul vorbește despre divizarea societății românești în două blocuri aproximativ și oarecum egale.

...Fără să-și închipuie, probabil, că desenul lui se potrivește – și-ncă cum!!!!! – la situația din nu mai puțin divizatul nostru Israel.

TENDINŢE

conţine o notă: "evaluarea nu conţine date cu privire la numărul ţintelor mobile lovite sau nivelul daunelor provocate". În traducere, potrivit unui înalt personaj de la Pentagon: "Iată graficul aviaţiei. Noi nu credem că reprezintă mare lucru".»

(Dintr-un articol de John Barry şi Evan Thomas; "Newsweek", 2000)

Nota redacţiei "Minimum": Auzi, domnu' Barak? Să te fereşti, ca de dracu, de Corley-ii din preajma dumitale sau de peste oceane, cu rapoarte plăcute despre dorinţa (însă sinceră) de pace şi prosperitate a duşmanului. Rupe rapoartele lor şi aruncă-le la coş. Şi, în schimb, ascultă-i cu atenţie pe tipii aceia antipatici care-ţi aduc veşti neplăcute.

Kosovo (și lecția de la Timișoara)

«"The Sunday Times" a publicat afirmaţia unui general german, potrivit căruia operaţiunea prin care Belgradul viza eliminarea întregii populaţii albaneze din Kosovo nu era decât o invenţie a ministerului german al apărării şi a serviciilor secrete bulgare.

La rândul său, "Berliner Zeitung" din 24 martie a prezentat pentru prima oară raportul de autopsie al morţilor de la Racak – locul în care s-a comis "masacrul" care a condus la începerea războiului de anul trecut împotriva Iugoslaviei. Ziarul afirmă că, potrivit raportului, un singur corp poartă semne care ar putea indica o execuţie. Ziarul german citează de asemeni un ziarist francez care se afla la faţa locului în ziua "masacrului" şi care afirmă că a văzut patru răniţi în timpul luptelor şi a auzit despre un mort, dar nu i s-a spus nimic despre o execuţie în masă.

Cum Racak era, potrivit unui alt ziarist francez citat de "Berliner Zeitung", o fortificaţie a U.C.K., confruntările militare ar explica această situaţie.

Ziarul german se mai întreabă de ce raportul de autopsie, datorat unei echipe de medici finlandezi, a fost ţinut secret timp de mai bine de un an. Într-adevăr, dacă el ar fi dovedit clar o execuţie în masă, ar fi fost firesc să fie publicat înainte de începerea acţiunii NATO.

În concluzie, "Berliner Zeitung" afirmă că e posibil ca "masacrul de la Racak" să fi fost un montaj în care (ca la Timişoara) un număr de cadavre au fost prezentate opiniei publice internaţionale ca fiind cele ale unor civili executaţi în chip barbar.

După cum în Bosnia intervenţia occidentală a fost declanşată de o bombă despre care nimeni nu ştie încă de unde provenea, "masacrul de la Racak" a fost util pentru o intervenţie care nu mai putea aştepta.»

(Din revista "Revers"; Paris, 2000)

Ungaria: Ne apropiem de Austria, dar pe dreapta

«Într-o emisiune a televiziunii germane (ARD) dedicată evoluţiei alarmante a situaţiei culturale din Ungaria, realizatorul a remarcat recrudescenţa unor forme ale gândirii etniciste şi antisemite. Încercarea guvernului Viktor Orban de a suprima libertatea presei este percepută în Occident ca un atac la adresa democraţiei şi a valorilor europene. Realizatorul emisiunii a avertizat asupra repercusiunilor posibile ale acestui curs autoritar al guvernului de coaliţie de la Budapesta asupra primirii Ungariei în Uniunea Europeană. În acelaşi timp, s-a reliefat apropierea austro-ungară, care a culminat cu vizita cancelarului Wolfgang Schüssel la Budapesta.

Ungaria a refuzat să se asocieze criticilor Uniunii Europene formulate după intrarea formaţiunii lui Haider în guvernul austriac. Atitudinea Budapestei a fost primită ca un afront faţă de Europa Occidentală. Premierul Viktor Orban a explicat poziţia oficială a Ungariei prin faptul că Budapesta nu-şi poate strica relaţiile de bună vecinătate. Mai mulţi comentatori au dezavuat aceste piruete explicative ale liderului FIDESZ, remarcând afinitatea electivă între guvernul de dreapta de la Budapesta şi cel de la Viena.

Tinerii democraţi din FIDESZ au acceptat nu numai intrarea în guvern a Partidului Micilor Agrarieni, condus de ultra-naţionalistul Joszef Torgyan, ci se bucură şi de sprijinul în parlament al altor partide de dreapta considerate extremiste. Ziarul austriac "Kurier" remarca, pe bună dreptate, că Torgyan a făcut numeroase declaraţii publice care sunt mult mai grave decât cele ale lui Jorg Haider. În acest context ziarul aminteşte şi de "Partidul Adevărului şi Vieţii" al scriitorului naţionalist şi antisemit Istvan Csurka, partid cu o influenţă crescândă

ZISE...

"Dorim ca în această campanie electorală bucureştenii să aleagă oameni, şi nu numai".

(Victor Surdu, candidatul PSDR la Primăria Bucureştiului; după "Academia Caţavencu, Bucureşti 2000)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

TENDINȚE

asupra FIDESZ-ului. ARD a difuzat câteva fragmente dintr-un discurs naționalist incitant al lui Csurka, remarcând și o creștere a popularității ideilor xenofob-șovine și antisemite în rândurile populației.

Spectrul extremist-naționalist ungar, însă, este format și de alte grupări radicale mai mici, care s-au remarcat nu numai prin ieșiri antisemite și rasiste, ci și prin revendicarea tradițiilor fasciste autohtone. Aceste organizații grupate mai ales în jurul a două publicații, "Pannon Front" și "Sacrum Imperium", propagă un naționalism fundamentalist și antioccidental, respingând multiculturalismul și unificarea europeană.

Într-un eseu publicat recent în ziarul berlinez "Die Tageszeitung", și scriitorul Istvan Eörsi a avertizat asupra recrudescenței antisemitismului în Ungaria. Eörsi a repetat aceste avertismente și în emisiunea amintită a televiziunii ARD. Această evoluție politică alarmantă a fost sesizată și de senatorul american Tom Lantos, care a criticat apropierea austro-ungară în contextul internațional critic față de guvernul de la Viena. Potrivit ziarului "Kurier", Lantos a vorbit despre semnale negative care s-ar putea extinde și asupra altor țări din zonă. Vizita lui Schüssel la Budapesta a fost criticată și de opoziția socialistă de la Budapesta. Opoziția a vorbit despre o ruptură a consensului democratic privitor la politica externă. "Frankfurter Neue Presse" a subliniat și alte câteva schimbări esențiale privitoare la politica externă. Dacă în timpul guvernării lui Horn, Budapesta încerca să reacționeze echidistant față de organizațiile minorității maghiare din străinătate, neoconservatorii din FIDESZ sprijină tocmai forțele radicale din aceste organizații. Ziarul din Frankfurt își exemplifică aserțiunea arătând că FIDESZ-ul sprijină aripa radicală a UDMR-ului și respinge tratatul româno-ungar, pe care un înalt funcționar guvernamental l-a calificat zeflemitor drept "pactul Iliescu-Horn".

În anul 2002 se vor desfășura alegeri generale în Ungaria. Pentru a-și păstra puterea, crede "Frankfurter Neue Presse", Orban nu va ezita să încheie o alianță cu extremiștii lui Istvan Csurka. O astfel de alianță, însă, ar fi dezastruoasă pentru Ungaria și ar duce neîntârziat la blocarea procesului de primire în Uniunea Europeană.»

(Dintr-o corespondență de la Berlin de William Totok; în "România liberă", București 2000)

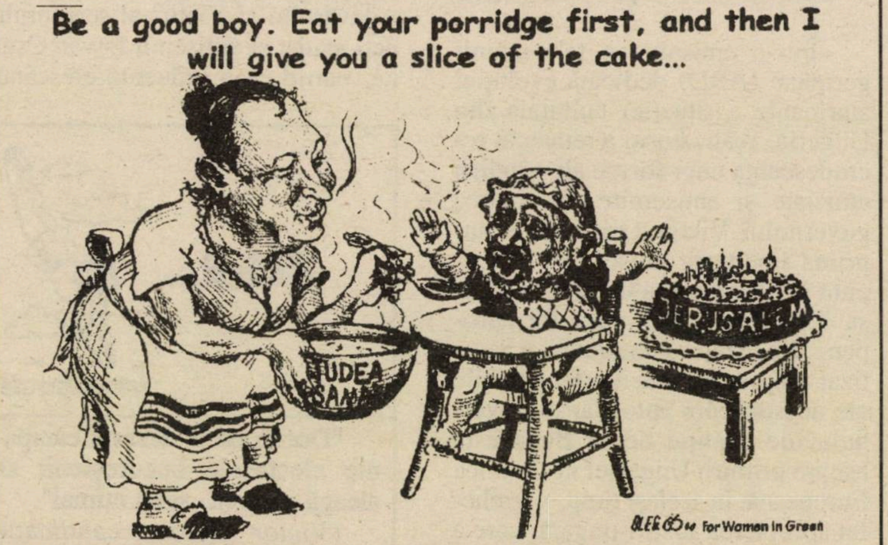
Be a good boy. Eat your porridge first, and then I will give you a slice of the cake...
JUDEA SAMA
JERUSALEM
OLEG for Women in Green

Legenda la acest desen al lui Oleg, întâlnit în "Jerusalem Post", sună așa: Barak (către Arafat): Fii un băiat cuminte. Mănâncă mai întâi din grișul ăsta cu lapte, și pe urmă o să-ți dau și o felie de tort.

La început, ne-am zis că desenul lui Oleg este prea cu tendință și răutăcios la adresa guvernului.

Dar, după ce-am aflat ce se discută la convorbirile "secrete" de la Stockholm între Israel și OEP-iști, eu oleg această caricatură de propunerea de a se împărți Ierusalimul în cantoane care să fie conduse unele de evrei, altele de arabi.

Cecenia: Cine-i de vină pentru ce se întâmplă acolo? (ia să te văd dacă ghicești)

«Potrivit unor informații provenind din cercurile evreiești de la Moscova, independentiștii ceceni (islamici) recurg frecvent la lozinci antisemite. Comandantul Chamil Basaiev, ca și președintele Aslan Mashadov, denunță în discursurile lor "regimul pro-sionist de la Moscova". În țară au fost distribuite broșuri antievreiești, în special traduceri ale "Protocoalelor Înțelepților Sionului". Zecile de ostatici evrei deținuți de bandele înarmate cecene (dintre cei circa 800 de ostatici de diferite origini) sunt supuși la un tratament deosebit de crud din partea răpitorilor lor.»

(Din lunarul "L'Arche"; Paris, 2000)

Statele Unite: Copilul Elian Gonzales (6 ani) și politica înaltă

Un articol din care înțelegem de unde vine nemaipomenitul circ în

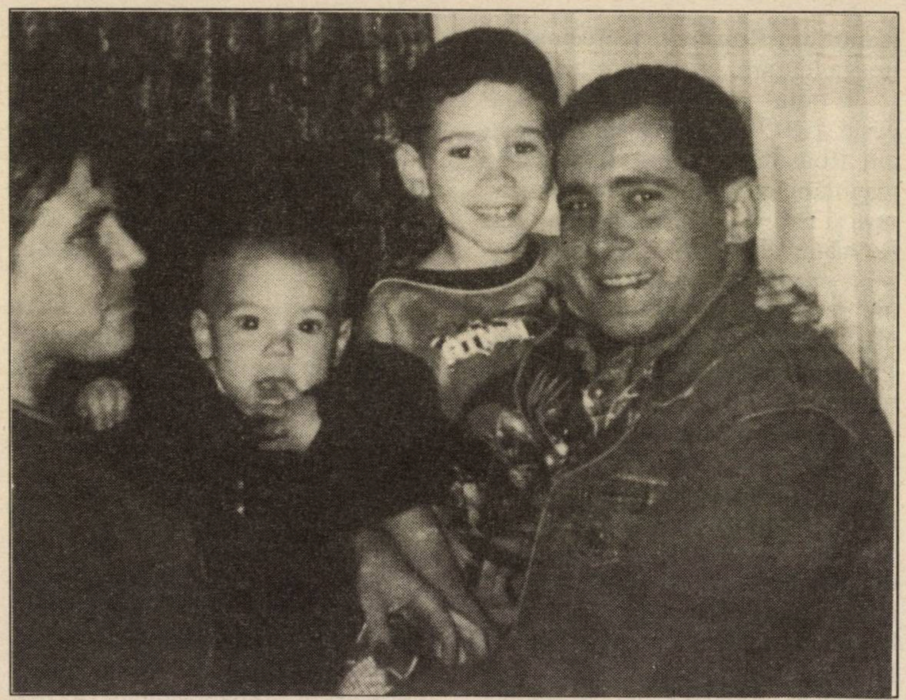

Elian Gonzales în familie: lăsaţi copilul în pace!

jurul micului cubanez, Elian Gonzales, pe care autorităţile americane se căcâie să-l înapoieze tatălui său:

«Relaţiile anormale dintre Cuba şi Statele Unite sunt principala cauză şi complicaţie în controversa iscată în jurul lui Elian Gonzales, dar acest lucru nu e pomenit în dezbateri. Lupta patetică pentru un copil ar fi putut dusă cu mai multă maturitate dacă am fi avut relaţii diplomatice normale.

Războiul rece s-a terminat. Cuba nu mai reprezintă o ameninţare, militară sau de altă natură, pentru Statele Unite. Embargoul nostru comercial de 40 de ani nu realizează nimic. Politica noastră faţă de Cuba poate fi rezumată în câteva cuvinte: aşteptăm să moară Fidel Castro. Pentru cei care găsesc că aşa ceva e demn de o naţiune mare, notăm că ambii săi părinţi au trăit peste 90 de ani. Indiferent de starea sănătăţii lui, această politică este degradantă pentru Statele Unite.

Am avut relaţii diplomatice cu Uniunea Sovietică în tot cursul războiului rece. Sub conducerea lui Richard Nixon am stabilit relaţii diplomatice cu China. Avem ambasadă la Hanoi. Nu există nici un motiv valabil pentru politica noastră anacronică faţă de Cuba.

Dar un motiv există: politica. Ambele partide politice fac curte alegătorilor cubano-americani. Candidaţii naţionali ai ambelor partide politice consideră că au nevoie de aceste voturi pentru a cuceri Miami, de Miami pentru a cuceri Florida, iar de Florida pentru a cuceri Casa Albă.

Aşa cum s-a întâmplat cu blocul sovietic, relaţiile diplomatice normale şi comerţul liber pot duce la libertate şi democraţie în Cuba mult mai repede decât politica actuală, care slujeşte numai la satisfacerea resentimentului unei părţi a poporului nostru.

În controversa la care ne referim, candidaţii, *media* şi toţi cei implicaţi se gândesc numai unde este băiatul, şi nu unde este interesul naţional. Şi tocmai aceasta-i problema: nu ce este în interesul comunităţii cubano-americane, ci ce este în interesul întregii naţiuni.

Interesul nostru naţional este să avem relaţii diplomatice normale cu Cuba, aşa cum este să avem asemenea relaţii cu majoritatea celorlalte naţiuni.»

(Dintr-un articol de Gary Hart, fost senator Democrat de Colorado; în "New York Times", 2000)

TENDINTE

România: Microfilmele mult aşteptate

În urmă cu trei ani, Universitatea Ebraică din Ierusalim a iniţiat "Proiectul de microfilmare a publicaţiilor evreieşti din lume". Prima fază a acestui proiect a fost microfilmarea periodicelor evreieşti din România. Faza "România" a proiectului a durat aproape cinci ani şi s-a încheiat recent.

Este ştiut că pentru cercetarea iudaismului sunt necesare surse documentare, dintre care presa este una din cele mai importante. Din păcate, în Israel, respectiv la marile biblioteci, inclusiv la Biblioteca Naţională din Ierusalim, unde se află cel mai important fond documentar privind evreii din România, au existat un număr redus de periodice evreieşti din România, iar colecţiile existente erau incomplete.

În România au apărut un mare număr de periodice evreieşti, probabil dintre cele mai multe din lume. Majoritatea acestor periodice sunt păstrate la Biblioteca Academiei din Bucureşti, la Biblioteca Federaţiei Comunităţilor Evreieşti şi la diferite biblioteci universitare din România. Starea fizică a acestor colecţii, ca de altfel starea majorităţii vechilor colecţii româneşti, este foarte proastă, nu există grija şi posibilitatea conservării lor, depozitarea lor este neadecvată (de pildă, în trecut, la Federaţia Comunităţilor Evreieşti), destrămarea lor

TENDINȚE

fizică fiind foarte avansată. Exista pericolul pierderii lor pentru totdeauna. În această situație, salvarea publicațiilor periodice evreiești și păstrarea lor pentru generațiile viitoare se impunea ca o sarcină imperioasă și urgentă.

Proiectul nu se putea realiza în condițiile vechiului regim comunist, care împiedica accesul la aceste publicații (ele fiind păstrate la așa-zisul "Fond special"). Situația era asemănătoare și în ceea ce privește periodicele de la Federația Comunităților Evreiești, unde vechea conducere a împiedicat aproape orice acces la aceste fonduri. Schimbarea regimului din România a permis realizarea proiectului.

Proiectul "România" a cuprins două faze: identificarea și localizarea periodicelor evreiești și, faza a doua, microfilmarea lor.

Identificarea și localizarea periodicelor a durat ani de zile, sursele bibliografice românești fiind incomplete. Faza aceasta s-a încheiat cu întocmirea unor liste cuprinzând peste 1.000 de periodice evreiești, cea mai mare parte neexistând în Israel.

Faza a doua a durat aproape trei ani și s-a lovit de numeroase dificultăți: starea fizică extrem de proastă în care erau aceste periodice: legătura prost executată, care în anumite cazuri acoperea o parte din text; lipsa de utilaj de microfilmare adecvat în România; lipsa de personal de specialitate la secțiile foto ale bibliotecilor.

La început au fost microfilmate periodicele de format mic, pentru care exista aparatura necesară în România. În ceea ce privește ziarele de format mare, a fost necesară aducerea de utilaj special din Israel și a unei echipe de specialiști care, în colaborare cu personalul bibliotecilor din România, a efectuat întreaga lucrare.

În total au fost microfilmate peste 1.100 de periodice evreiești din România, în limbile română, maghiară, germană, idiș, ebraică, rusă și ladino – apărute pe teritoriul României din 1857 și până în prezent. Au foat microfilmate zeci de mii de pagini. De asemenea au fost microfilmate zeci de periodice antisemite și legionare apărute în România.

Întregul material microfilmat se află la Biblioteca Națională din Ierusalim. El este în mare parte prelucrat (prelucrarea biblioteconomică a fost efectuată de Lizeta Amir de la Biblioteca Națională) și se află în catalogul computerizat al bibliotecii, fiind la dispoziția cititorilor. Această colecție este cea mai completă colecție de periodice evreiești microfilmate din lume.

Conducerea și responsabilitatea științifică a proiectului a fost încredințată lui Emanuel Aczel de la Biblioteca Națională și cercetător la Centrul de cercetare a iudaismului din România (Institutul Dinur al Universității Ebraice). El a fost ajutat de o echipă de specialiști formată de Israel Vaiser, responsabil cu executarea tehnică a microfilmării, Daniela Laza (Biblioteca Națională), Măriuca Stanciu și Mirela Stermin (ambele de la Biblioteca Academiei din București) și Olga Blimova (Moscova).

Efectuarea întregului proiect a fost posibilă datorită sprijinului și înțelegerii nemărginite din partea directorului Bibliotecii Academiei, acad. Gabriel Strempel și al acad. Nicolae Cajal, președintele Federației Comunităților Evreiești din România. O mențiune deosebită și mulțumiri trebuiesc acordate d-lui Doru Radosav, directorul Bibliotecii Universitare din Cluj, cu sprijinul căruia au fost identificate și microfilmate peste 50 de periodice evreiești în limba maghiară, în parte necunoscute până atunci.

Întregul proiect a fost efectuat în cooperare cu Biblioteca Widener a Universității Harvard, al cărei director, Charles Berlin, a lucrat în strânsă colaborare cu Biblioteca Națională din Ierusalim.

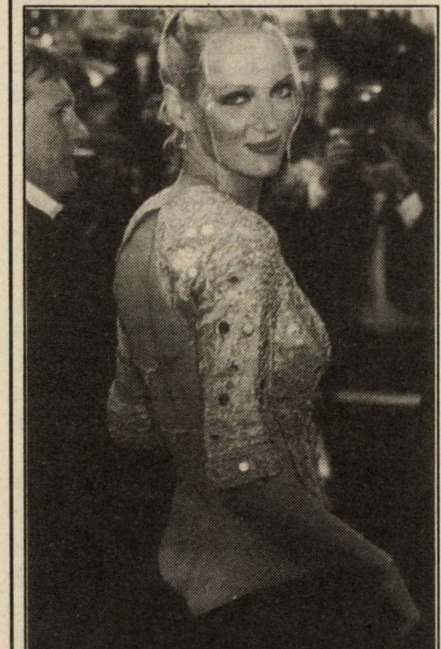

Can-can la Cannes

Și de această dată, Festivalul cinematografic de la Cannes a fost o reușită. Francuzii știu să regizeze evenimente artistico-mondene din speța celui de pe Croisette. Au fost filme bune, cu duiumul, au fost vedete de pe toate continentele, au fost, așa cum se cuvine, și rochii tocmai bune de admirat.

Printre acestea, rochia purtată de actrița suedeză Uma Thurman (foto) în seara când se îndrepta spre clădirea Festivalului, însoțită de actorul francez Gérard Depardieu. Așa cum nota, fluierând admirativ, corespondentul special al săptămânalului american "Newsweek": "Unde altundeva ai putea vedea o asemenea rochie?"

Punctul pe i

Câteva răspunsuri la câteva întrebări:

Întrebare: *«Nici astăzi nu înțeleg ce l-a împins pe Ehud Barak ca, în timpul convorbirilor cu sirienii, care începuseră la Washington sub semnul batjocoririi Israelului de către Siria (refuzul ministrului de externe de la Damasc de a strânge mâna lui Barak), să exprime laude peste laude la adresa lui Assad. Ba "conducător înțelept și curajos", ba "ctitorul Siriei moderne". Așteptam împreună cu soția, la televizor, să aud și "Geniul Carpaților"! Să fi fost vorba de nefericita mentalitate galutiană care-i învățase pe evrei să fie cu capul plecat în fața "stăpânilor", – sau de altceva?»*

(Ing. Doru Botoșăneanu, Ashkelon)

Răspuns: Este vorba și de spiritul galutian, dar și de "spiritul democrat", ca să zic așa. Democrațiile, din dorința întru totul omenească de a evita războiul, se reped să "capteze bunăvoința" dictatorilor, oferindu-le cadouri à la Barak. Bătrânul Lloyd George condusese, ca prim ministru, Marea Britanie în primul război mondial. După ani și ani de zile, el a vizitat Germania pentru a vedea cum este cu nazismul. Întrebat, la întoarcerea în țară, ce impresie i-a făcut Hitler, el a răspuns: "este cel mai mare german în viață". Era în 1936. Doi ani mai târziu, cel mai mare german a ocupat Cehoslovacia.

Întrebare: *«Urmărim de ani de zile certurile, despre care de altfel se scrie prea puțin, și prea pudic, dintre diferiți șefi de asociații, organizații ș.a.m.d. din alia. Am citit și nenumăratele articole, scrisori la redacții cu aceeași placă: de ce nu ne putem uni, de ce nu putem să ne strângem cu toții sub o umbrelă comună și să alegem un conducător de prestigiu, urmat de toți. De curând am cunoscut la o recepție câțiva din acești "lideri" și ne-am îngrozit. Cu toate că, după cum știm cu toții, performanțele acestor lideri de organizații sunt, în majoritatea cazurilor, lamentabile, ei își dau aere de mari mahări și put, să–mi fie iertată exprimarea, de vanitate. Care este, după dvs., motivul acestei vanități pe cât de bolnăvicioase, pe atât de ridicole?»*

(Madi Croitoru, Ierusalim)

Răspuns: Cred că explicația cea mai bună a dat-o Tolstoi, în nuvela sa "Sonata Kreutzer". Vorbind (cu răutate) despre lumea sa, eroul povestirii, Poznâșev, cetățeanul care–și omorâse nevasta din gelozie, spune, la un moment dat, vecinului său de compartiment din tren: "dacă nu ești vanitos în această viață a noastră de toate zilele, nu ai pentru ce să mai trăiești".

Întrebare: *«Am observat că domnește o confuzie totală în rândurile scriitorilor emigranți și nu numai în Israel, ci și aici în Franța sau oriunde în lume. Unii se definesc ca scriitori evrei de limbă română, sau scriitori români de origine evreiască, sau scriitori israelieni de limbă română, sau scriitori franco-români de origine evreiască și așa mai departe. După părerea mea, haos e puțin spus. Nu vă cer o formulă valabilă pentru toate aceste cazuri, poate nici nu există; aș vrea să știu care este cea mai bună definiție folosită de un scriitor aflat în situația creatorului legat de mai multe naționalități.»*

(Lucien Marcovitz, Paris)

Răspuns: Cea mai bună?... Cea mai bună, care-mi vine acum în minte, am întâlnit-o, nu de mult, în "România literară" și aparține criticului Marcel Reich-Ranicky. Omul este un evreu, de felul lui din Polonia, care trăiește și scrie de ani și ani de zile în Germania (fiind socotit critic german). El a fost întrebat într-un rând de romancierul Günther Grass (Premiul Nobel): ce ești, de fapt, dumneata? polonez? german? ce anume? "Sunt, a răspuns el, 1/2 polonez, 1/2 german și pe de-a-ntregul evreu".

Întrebare: *«Dacă, vorba francezilor (si c'était à refaire) ați avea posibilitatea să reluați viața de la început, ați merge pe același drum, din tinerețe până astăzi, fără modificări, sau ați schimba ceva din parcursul dvs.?»*

(Cora Rubinger, Petah Tikva)

Răspuns: Aș schimba fel de fel de lucruri... Bineînțeles că aș schimba... Și ar fi grozav... Aș face mult mai multe greșeli decât am făcut până acuma!

Întrebare: *«Am citit că săptămânile trecute, când nu era zi fără demonstrații anti-israeliene, atât în teritorii cât și în Galil, guvernul nostru a vândut lui Arafat 400 de arme Kalacinikov. E ceva care pe mine, cel puțin, mă depășește din punctul de vedere al înțelegerii. La ce v-ați gândit dvs. când ați aflat de această vânzare de arme?»*

(Av. Radu Argintaru, Tel Aviv)

Răspuns: La Lenin, care spusese alor săi, în primele luni de după revoluție, când domnea foametea, în magazine nu găseai nimic, iar occidentul boicota Uniunea Sovietică, refuzând orice fel de comerț cu aceasta: fiți liniștiți, capitaliștii sunt atât de proști încât ne vor vinde până și frânghia cu care să-i spânzurăm.

Întrebare: *«Spuneți-mi, vă rog, un aforism sau o vorbă de spirit la care țineți în mod deosebit.»*

(Vivianne Nussbaum, Bruxelles, Belgia)

Răspuns: Țin la mai multe, așa cum e firesc, însă fiindcă îmi cereți numai una, mă opresc la o însemnare din Jurnalul lui Jules Renard: "Sunt mizantrop fiindcă mă cunosc".

Întrebare: *«Ca atâția dintre noi care urmărim cu atenție și interes ceea ce se întâmplă în România, sunt derutat și șocat de amestecul incredibil de ticăloșie antisemită din* media *și de manifestări amicale, pline de simpatie la adresa valorilor evreiești și a Israelului. În aceeași zi citim în ziare un îndemn fățiș la "stârpirea" evreilor și un mesaj călduros al autorităților la adresa comunității evreiești. Cum caracterizați această situație pe care eu nu mă simt în stare să o caracterizez?»*

(Nori Leventer, Haifa)

Răspuns: Coexistența pașnică între fascism și democrație.

Întrebare: *«Tot mai multe voci susțin în ultima vreme că o parte importantă a arabilor din Israel, ațâțați de reprezentanții lor din Knesset, se manifestă ca dușmani ai Statului, pregătindu-se ca în eventualitatea unui război să ne înfigă cuțitul în spate. Atitudinea lor agresivă s-a văzut îndeosebi cu ocazia Zilei Independenței, când au demonstrat împotriva Israelului și au ars steagurile alb-albastre. Am două întrebări. Prima: se poate spune că acele grupuri de arabi israelieni constituie coloana a V-a a inamicului? A doua întrebare: profitând de subiect, aș vrea să știu de unde vine expresia coloana a V-a?»*

(Willy Goldenthal, Raanana)

Răspuns: 1) Da. 2) Expresia coloana a V-a a fost lansată, din câte știu, în timpul războiului civil din Spania. Cu câteva zile înainte de a porni ofensiva împotriva Madridului, unul din generalii lui Franco (îmi scapă numele) a dezvăluit câtorva ziariști planul armatei sale: "Eu nu am de gând să atac, cu toate forțele, într-un singur punct. Vom ataca din patru direcții, cu patru coloane. Una va porni de-aici (și-a arătat cu un băț locul pe hartă). A doua, de-aici. A treia, de-aici. A patra, de-aici. În plus, mai am o coloană, a cincea", a adăugat el râzând. "Care-i aia?" "Oamenii noștri din Madrid".

Întrebare: *«Multă vreme n-am crezut și nu am dat credit nici celor spuse în repetate rânduri în "Minimum" cu privire la asasinarea premierului Itzhak Rabin, după mitingul din piața primăriei Tel Aviv. Cu timpul însă am început să am îndoieli în legătură cu teza oficială: atentatul comis de Igal Amir a fost opera extremiștilor de dreapta. De aceea am așteptat, ca multă lume, procesul lui Avishai Raviv, agentul Shabakului care l-ar fi îndemnat pe Amir să tragă în Rabin. Ziarele anunțaseră că procesul, care a fost amânat în nenumărate rânduri, va începe în februarie, anul acesta. Mi-am dat seama – și datorită extraordinarului documentar din "Minimum" despre intoxicarea opiniei publice din timpul războiului din Bosnia – că mass-media noastră se face că plouă în legătură cu procesul. Recunosc că discutăm des între prieteni despre asasinarea lui Rabin. Și totuși, îmi vine greu să cred că teza oficială ar putea fi contrazisă total în urma procesului Raviv. Ar fi posibilă, în principiu, o asemenea răsturnare senzațională? Mai cunoașteți un caz asemănător în anii noștri?»*

(Victor Engel, Haifa)

Răspuns: Mai cunoaștem. Și, lăsând de o parte cazul Kennedy – unde ne putem aștepta noi, sau mai degrabă urmașii noștri, oricând, la o întorsătură de zile mari, după dezlipirea peceților de pe dosarul de la CIA – iată ce am aflat mai deunăzi în legătură cu atentatul pus la cale împotriva lui Gheorghe Apostol. Cititorii mai bătrâni ai revistei își amintesc și astăzi de gravul incident de la uzinele Malaxa, din București. Era în 1945. Gh. Apostol, fruntaș al P.C.R. și președinte al Confederației Generale a Muncii (sindicatele înființate de partidul comunist), a fost împușcat în timp ce se afla la Malaxa și internat în spital în stare gravă. Atentatul fusese pus în seama *dușmanului de clasă,* recte legionarii și – natural – țărăniștii (maniștii) din uzină. Era și logic (ah, logica aceasta care te face, destul de des, să nu înțelegi realitatea...). Cine altcineva să aibă interesul de a ucide un conducător comunist? Scandalul fu imens, iar de-atunci încolo, în toate studiile de istorie contemporană și în toate manualele școlare atentatul era dat de exemplu la capitolul "lupta reacțiunii împotriva partidului comunist". Au trecut anii, au trecut deceniile și, nu de mult, Gh. Apostol a scos o carte de memorii ("Eu și Gheorghiu-Dej", București; în editura autorului) unde fostul membru al Biroului Politic al Partidului Comunist amintește, între altele, de atentatul cunoscut:

«La Malaxa... Văd un puhoi de oameni parcă turmentați, cu răngi de fier în mâini, îndreptându-se înfuriați spre poarta nr. 1. Mi-am tras șapca pe ochi, am intrat în mijlocul lor și am înaintat împreună cu ei.

În afara porții, ai noștri, care s–au înmulțit, trăgeau focuri de revolver, amenințându-i pe cei din curte să nu înainteze. Eu mi-am făcut loc printre turmentați și am ajuns în primul rând la poartă. Văd un grup restrâns de oameni care loveau cu răngile de fier un activist de-al nostru. Era deja mort și tot îl *mai loveau.*

Din grupul nostru, care se afla la circa o sută cincizeci de metri, se desprinde Săracu Dumitru, secretar C.G.M., şi se îndreaptă spre poartă, crezând că-l poate salva pe cel ce era de-acum un morman de carne şi oase. M-am rupt din mulţimea înfuriată şi m-am îndreptat spre Săracu. L-am luat la subsuoară de parcă ar fi fost un miel şi, în fugă, m-am îndreptat spre ai noştri. Am auzit în urma mea:

– Acesta e Apostol! Acesta e Apostol!

Aruncau cu pietre, dar nu m-au nimerit. Să fi greşit ţinta? Când am ajuns la zece metri de grupul nostru, îl văd, primul din flancul stâng, pe Pătraşcu (prim secretar al Comitetului de partid Bucureşti; persoană cu care Apostol era certat; **n. red.**), *care, cu revolverul în mână, îndreaptă ţeava spre mine şi trage. Strig cu toată puterea:*

– Pătraşcule, m-ai împuşcat!

Am fost urcat într-o maşină şi am fost condus de o tovarăşă, Mititelu, la spitalul Elias. Acest spital era administrat de sovietici pentru soldaţii Armatei Roşii răniţi pe frontul antihitlerist.

Tovarăşa Mititelu, cunoscând limba rusă, a explicat situaţia şi am fost condus direct la sala de operaţii. …

Abia după o lună de zile de la operaţie au putut să mă viziteze tovarăşii din conducerea partidului şi a Confederaţiei Generale a Muncii. Primii care m-au vizitat au fost Gheorghiu-Dej şi Sencovici Alexandru, secretar general al C.G.M. Doctorii nu mi-au dat voie să vorbesc şi n-am putut să-i spun nimic lui Dej despre peripeţiile de la Malaxa. Mai târziu, am cerut directorului spitalului Elias să am o convorbire personală cu Dej. Acesta a trimis pe Ana Pauker şi Teohari Georgescu, care avea funcţia de prim-adjunct la Ministerul de Interne, în subordinea generalului Rădescu, ministrul de interne.

Ana Pauker şi Teohari Georgescu l-au scuzat pe Dej că nu a putut veni, având foarte multe probleme de rezolvat pe linie de guvern. Acceptând scuzele lui Dej, le-am povestit lor ceea ce voiam să-i mărturisesc lui Dej. Şi le-am desfăşurat tot ghemul tragediei de la Malaxa. Mi-au spus că o să-l informeze pe Dej despre cele întâmplate, iar tovarăşul Rangheţ – şeful secţiei de cadre a C.C.-ului – va începe să ancheteze cu de-amănuntul cele întâmplate la Malaxa. Rangheţ însă s–a îmbolnăvit şi a murit fulgerător de cancer.

În ţară, după împuşcarea mea, au avut loc mitinguri, demonstraţii. Eu am primit la spital sute de telegrame din toată ţara, prin care se condamna încercarea de asasinare a persoanei mele, se declara că oamenii sunt alături de mine şi îmi urau însănătoşire grabnică.

Ana Pauker a "luat" măsuri pentru a muşamaliza tentativa de crimă a lui Pătraşcu. Acesta a fost înlocuit cu Miron Constantinescu, ca prim-secretar al capitalei. Pe Pătraşcu l-au trimis în Valea Jiului, la Petroşani, în locul lui Alexandru Moghioroş, şi pe acesta l-au transferat la Târgu Mureş.

Abia în 1952 s-a format o comisie de partid din Alexandru Drăghici, Ecaterina Chivu şi I. Vinţe, care au anchetat cazul şi l-au trimis în judecată.

Pătraşcu a fost condamnat la 3 ani închisoare pentru tentativa de omor asupra persoanei mele.»

Bineînţeles, adevărul despre atentat a fost îngropat bine de tot, rămânând un secret de moarte. Nimeni n-a scos o vorbă despre cele petrecute la Malaxa. Şi nici măcar o şoaptă. *Interesele superioare* dictaseră că este de neconceput să recunoşti că fruntaşul comunist Apostol fusese împuşcat de fruntaşul comunist Pătraşcu.

Pix

Nou!

Un eveniment literar excepţional. Pentru prima oară în limba română

Editura "Forum", din Bucureşti, anunţă apariţia volumului

EROTIKA BIBLION

(Cartea erosului)

de Dr. Emil Wittner

într-o ţinută grafică elegantă. O antologie de 300 pag. conţinând tălmăcirea a 38 de capodopere din literatura erotică universală, începând cu Cântarea Cântărilor

Un număr limitat de exemplare se pot obţine la preţul de 70 (şaptezeci) de shkalim, telefonând la 03/932-0064 – Dr. Emil Wittner

●

O carte pasionantă pentru cititorii fără prejudecăţi

carnet

ITZHAK ARTZI

Kulturkampf

Ceea ce n-am vrut, s-a produs. Suntem acum în plin război cultural – KULTURKAMPF. Nu l-am vrut. Am sperat că-l vom putea evita.

N-am reuşit.

Noţiunea de "Kulturkampf" s-a născut, în secolul al 19-lea, în Germania. Ea desemna lupta dintre cancelarul Otto von Bismarck şi Biserica Catolică pentru controlul şcolilor, pentru căsătoriile civile şi numirile în funcţiile bisericeşti.

La noi ea se caracterizează prin lupta dintre cercurile ultrareligioase şi cele laice, care în ultima vreme a îmbrăcat forme violente. Ea nu se mai desfăşoară doar la periferia vieţii, ci la nivel de "vârf", în arena guvernamentală. Expresia ei politică de fiecare zi e acum lupta dintre Meretz şi Shas, lupta dintre ministrul educaţiei, Iosi Sarid, şi rabinul Ovadia Iosef şi vasalii săi, în frunte cu ministrul Eli Ishai. Ani de zile am fost obişnuiţi să convieţuim într-o atmosferă de pluralism spiritual şi consens. Ben Gurion întruchipa socialismul; primul ministru al Cultelor în guvernul israelian era rabinul Maimon (fost Fishman, din Mărculeşti, Basarabia). În primii ani ai statului Maimon a luptat pentru respectarea şi includerea unor forme de tradiţie religioasă în viaţa publică a noului Israel:

– căsătorii după normele religioase;
– interdicţia circulaţiei publice sâmbăta;
– respectarea shabatului
– scutirea de serviciul militar a unui număr limitat de tineri ce studiau în ieshivot;
– bucătăria casher în armată.

Socialistul Ben Gurion a acceptat aceste deziderate.

Pe parcurs au apărut probleme noi. Multe s-au soldat cu compromisuri. Altele, ca de exemplu alternativa căsătoriilor civile pentru cei ce nu se pot căsători religios, n-au fost rezolvate nici până azi.

Conflictul dintre religioşi şi laici şi-a găsit expresia în incidente, ciocniri, violenţe. Nu putem uita luptele din Ierusalim pentru libera circulaţie în ziua de sâmbătă pe anumite artere. Luni de zile au avut loc, în fiecare sâmbătă, ciocniri între poliţie şi comandourile ultraortodoxe. În cele din urmă, ciocnirile s-au încheiat printr-un compromis.

Recent, "războiul cultural" a luat o nouă direcţie.

Alegerile de acum un an au adus în parlamentul israelian, alături de partidele religioase moderate, şi un grup de 17 reprezentanţi ai partidului Shas, un partid unic în felul său, care reprezintă o combinaţie între o conştiinţă politică marocană şi un extremism religios.

Acest partid a devenit, în coaliţia şubredă a lui Barak, acul cântarului, factorul decisiv.

Partidul Shas este lipsit de orice semn distinctiv al unui partid democratic. Deciziile politice sunt luate de autoritatea lui supremă, rabinul Ovadia Iosef, asistat de un for pur decorativ, "Consiliul înţelepţilor". În cadrul guvernului, Shas-ul caută să obţină bani de la buget pentru a promova instituţiile sale educative, reţeaua sa de şcoli asigurând locuri de muncă activiştilor şi aderenţilor săi. Cu încăpăţânare, ei refuză să se supună şi să respecte regulile, legile şi normele unei administraţii statale organizate. Ministrul Iosi Sarid încearcă să le impună aceste norme, de aceea ei au declarat contra lui un război total, cu scopul de a-l înlătura din guvern. În trecut ei au reuşit s-o înlăture pe Shulamit Aloni. Acum caută un succes similar.

Pe bună dreptate, Iosi Sarid refuză să cedeze.

Shas-ul încearcă să combine stilul de viaţă galutian cu exigenţele vieţii moderne. În fanatismul lor, liderii Shas-ului exclud orice compromis. Ei vor să-şi impună diktatele prin forţa lor politică. Fără voturile lor, Barak nu-şi poate realiza planurile de pace.

Pe planul politicii externe, Shas e mai moderat decât Mafdalul (Partidul Naţional Religios). Pentru atitudinea lor, conducătorii Shas-ului **cer plată,** fonduri pe care să le distribuie ei singuri, după interesele lor.

Ei practică şi izolaţionismul politic. Datorită lor, peste 20.000 de tineri ultrareligioşi nu fac serviciul militar. Ei îşi construiesc cartiere izolate, ghetouri în care nu poate locui un israelian ce nu face parte din tagma lor.

Comportarea lor creează reacţii puternice în sectorul laic. Milionul de olimi din fosta Uniune Sovietică a adus cu sine probleme ce nu pot fi soluţionate în spiritul Halahei. De aici tensiunea dintre ei şi adepţii Shas-ului în locuri în care sunt nevoiţi să convieţuiască.

Dacă lucrurile vor continua ca până acum, ne vom trezi cu două popoare, lipsite de punţi de comunicare. Dacă prăpastia se va lărgi şi dacă părţile nu vor manifesta înţelegere, un minimum de toleranţă, vom deveni o societate polarizată, de confruntare şi destrămare, în locul unităţii de acţiune de care avem atâta nevoie.

"Kulturkampf"-ul între evrei nu e mai puţin periculos decât războaiele cu ţările inamice. Aşteptăm vocea unui conducător care să oprească goana spre prăpastie.

Nota Redacţiei: Bine, domnu' Artzi, aşteaptă…

Knessetul a hotărât să discute pe îndelete şi cu seriozitate despre violenţa din şcoli.

Foarte bine.

Mult mai bine însă ar fi dacă elevii din şcoli vor discuta, la rândul lor, despre violenţa din Knesset.

Ne place...
...Nu ne place

Ne place că...

...aşa cum dezvăluie un sondaj de specialitate, locuitorii din Naharia, mari amatori de felul lor de vacanţe prin munţii Tirolului, nu au comandat (din pricini de Haider) anul acesta locuri în Austria, preferând staţiunile din Franţa, Elveţia, Turcia sau România.

Nu ne place că...

...suntem siliţi să întâlnim în ziare fotografii ca cea de faţă, unde o vedem pe madam Albright, secretara Departamentului de Stat american, râzând fericită în compania lui Yasser Arafat.

Ne place că...

...d. James Rosapepe, ambasadorul Statelor Unite la Bucureşti, a participat, cu o mătură în mână, la o acţiune de curăţare a Parcului Circului din capitala României; ideea aceasta ne place foarte mult, fiindcă ne îngăduie să sperăm că la viitoarea grevă a gunoierilor de la noi, d. Martin Indick, ambasadorul american în Israel, va da cu mătura prin Tel Aviv, mai precis pe strada Zamenhoff.

Nu ne place că...

...de la o vreme, chibriturile *Nur,* pe care le găsim în macoleturi, sunt din ce în ce mai proaste şi că, după ce ai folosit şapte-opt beţe din cutie, banda neagră de care freci chibriturile este atât de uzată încât nu mai poţi să aprinzi nimic.

Nu ne place că...

...în Portugalia, pedeapsa maximă pentru orice fel de crimă (chiar dac-ai omorât cu mâna ta 14.000 de cetăţeni) este de 25 de ani închisoare.

Ne place că...

...numitul Andy Maurland, din Houston, Texas, se luptă cu legislaţia texană pentru a avea voie să-şi pună în aplicare planul de a construi "staţii alcoolice", prin care să poată vândă băuturi. "Staţiile alcoolice" ar arăta la fel ca cele de benzină şi ar funcţiona cam în acelaşi mod. Şi pentru că proprietarul cumpără şi vinde marfa în cantităţi mari şi nembuteliată, preţul băuturii ar fi mult mai mic, cu aproape 70% mai scăzut decât cel normal.

VOD
PAY BY
GALL
$4.9
VODKA
NO SMOKING
FLAMMABLE

«Pompele ar fi complet automate», explică Maurland. «Clientul vine cu propriile recipiente. Introduce cartea de credit şi actul de identitate într-un automat instalat chiar la pompă şi îşi poate umple sticlele cu vodcă, whisky, vin sau chiar bere. Preţul se va fixa automat în funcţie de cantitate, ca şi la staţiile de benzină. Şi unul dintre cele mai pitoreşti lucruri este că dacă cineva doreşte o gură de tărie, poate merge la pompă şi pune furtunul direct la gură.»

Ne place că...

...societatea de aviaţie "European Air Express" a început să dea pasagerilor certaţi cu buna cuviinţă (vreau să spun mitocanilor şi mitocancelor) cartonaşe galbene, ca la fotbal, pentru prima abatere şi, în caz de recidivă, cartonaşe roşii, sancţiune ce se traduce prin scoaterea vinovaţilor din avion.

Ne place că...

...americanul Edd China (28) şi-a construit o maşină, cu care circulă bine mersi, dintr-o cadă de baie, înzestrată cu un motor de 250 cc şi o chiuvetă cu coarne în chip de volan.

Nu ne place că...

...aşa cum semnalează ziaristul Bogdan Ficeac, în "România liberă", din cauza uriaşei cupole de praf de deasupra Bucureştiului, speranţa de viaţă a cetăţenilor capitalei este cu doi ani mai redusă decât în restul ţării.

Ne place că...

...pub-ul "The Traveller's Joy" din Essex, Anglia, a descoperit o metodă bună de a-şi pune clienţii care întârzie la o bere, la adăpost de furia nevestelor: patronul pub-ului a agăţat de telefonul din local o bandă de magnetofon redând zgomotul provocat de automobilele de pe şosea; iar muşterii care sună acasă, întru liniştirea soţiei, au posibilitatea să spună: darling, eu o să mai întârzii niţel, am intrat într-un dop nebun de circulaţie.

Nu ne place (dar deloc nu ne place) că...

...aşa cum a remarcat corespondentul nostru Joseph Rosen, din Ierusalim, ziarul "Ultima oră" a publicat pe trei coloane o ştire îngrozitoare sunând aşa: «Knessetul a recunoscut oficial: Nici o deosebire între bărbat şi femeie».

Knessetul a recunoscut oficial:

Nici o deosebire între bărbat şi femeie

Nu ne place că...

ZYKLON
GIFTGA
DEGESC

...firma "Yahoo France", care vinde diferite produse prin Internet, a recomandat de curând cutii de metal cu gazul otrăvitor Zyklon B (fals, bineînţeles) pentru plăcerea celor dornici de a-şi aminti de vremurile bune din anii Auschwitzului.

Ne place că...

...d-na Linda Bloch, conferenţiară la Universitatea Tel Aviv, a inaugurat un curs intitulat "Conceptul de fraier în societatea israeliană".

Ne place că...

...aşa cum aflăm din revista "Dilema", la Bucureşti, pe Şos. Iancului colţ cu Mihai Bravu s-a deschis un atelier pe a cărui firmă stă scris: "Reparaţii imposibile".

Ne place că...

...designerul John Galliano a ales, pentru rochia de mai sus creată de el la casa Christian Dior, din Paris, un material alb spre crème de foarte bună calitate.

Ne place că...

...australianul Jonas Nader a scos o carte intitulată "Cum să-ţi pierzi prietenii şi să enervezi lumea"; ne place de asemenea că suspomenita carte s-a vândut într-un tiraj de 15 milioane de exemplare.

Ne place că...

...belgienii – cărora le-a sărit muştarul – au început să lipească pe cutiile de scrisori anunţuri cu următorul cuprins: «Rugăm să nu introduceţi reclame, pliante etc.»

Nu ne place (în schimb) că...

...ai noştri tac din gură la acest capitol, comportându-se ca nişte că-că-nari.

Ne place că...

...primăria oraşului Manchester a anunţat că va deschide pentru public o galerie de portrete a persoanelor condamnate, pentru a le face astfel de ruşine. Galeria va cuprinde nume, adrese şi fotografii ale delincvenţilor, care vor putea fi văzute de oricine. Pat Karney, preşedintele consiliului municipal, iniţiatorul acestui proiect, a explicat că speră ca pe această cale să-i împiedice pe cei condamnaţi să recidiveze.

Ne place că...

...romancierul francez François Nourissier, preşedintele Academiei Goncourt, a avut francheţea să recunoască, într-un interviu acordat revistei "Paris-Match", următoarele: «Eu sunt ca toţi ceilalţi scriitori: înfometat şi însetat de laude.»

Nu ne place că...

...aşa cum scrie săptămânalul italian "Internazionale" (reluat de "România literară", din Bucureşti), a ieşit de curând de sub tipar la Tokyo un dicţionar Frison-Japonez (frison este un dialect olandez): or, în Japonia, în afară de autorul dicţionarului, nu mai există decât un singur cunoscător al dialectului, iar în Olanda situaţia e şi mai gravă: nici unul dintre vorbitorii de limbă frison nu ştie japoneza; te ia, deci, cu frisoane.

Nu ne place că...

...revista "Realitatea Evreiască", din Bucureşti, nu a găsit cu cale până-n clipa de faţă să-şi spună cuvântul în polemica nervoasă şi de amploare ce se poartă în presă între "grupul" Manolescu, Liiceanu, Dorin Tudoran ş.a., şi "grupul" Norman Manea, George Voicu, Edgar Reichman ş.a.; ne pare rău fiindcă "Realitatea" a ratat astfel un bun prilej de a găzdui o dezbatere pasionată şi pasionantă.

Ne place că...

...romancierul american Norman Mailer a găsit o formulă simpatică pentru a "lichida" noua şi masiva carte a confratelui său Tom Wolfe ("A Man in Full"): «Romanul e ca amorul unei femei care cântăreşte 150 kg.; în clipa când s-a aşezat ea deasupra, eşti terminat.»

Ne place că...

...poliţia ONU anchetează anturajul lui Hashim Thaci, conducătorul organizaţiei teroriste islamice din Kosovo, UCK, în legătură cu acuzaţii de «tortură, organizarea de plutoane de execuţie şi operaţiuni gen "racket"»; această anchetă ne place fiindcă ea dovedeşte că, vorba cântecului, roata morii se-nvârteşte, ţac-ţac-ţac.

Nu ne place (în schimb) că...

...înfricoşată de faptul că UCK-iştii au devastat apartamentul de la Priştina al anchetatorului ONU, Rolf Gehling, şi l-au ameninţat pe respectivul cu moartea lui şi a familiei sale din Germania, anchetatorii n-au îndrăznit să-l ia la întrebări pe şeful Bandei, Hashim Thaci.

Ne place că...

...Zehava Ben, cântăreaţa de muzică uşoară, l-a pus la punct fără tremurici pe numitul Iosi Saias de la emisiunea "Poveste de dragoste" de la Canalul 2 al Televiziunii: întrebată care sunt motivele de ordin sexual care au provocat despărţirea artistei de soţul ei, Zehava Ben a refuzat să răspundă, precizând că asta nu e treaba reporterului, că d. Saias ar trebui să nu-şi bage nasul unde nu-i fierbe oala şi, ca să nu avem vorbe, dânsa a rămas cu cea mai bună părere despre fostul ei soţ, care este un om admirabil; ne mai place că, revenind cu întrebarea de vreo şapte ori ("cum îşi permite cineva să nu facă drepţi în faţa *mediei* şi să nu răspundă când e întrebat?"), televizionistul a fost tratat de fiecare dată, rece, cu un refuz, interviul terminându-se cu un fâs general.

Nu ne place că...

...domnul Gershon, antrenorul baschetbaliştilor de la Macabi Tel Aviv, a profitat de-un lung telefon de felicitări din partea lui Ehud Barak, à propos de performanţa excepţională a *galbenilor* la Salonic, pentru a face pe eiţăs-gheberul neîntrebat şi a-i cere primului ministru să-i dea lui rav Ovadia Iosef tot ce cere acesta de la buget şi să nu care cumva să renunţe la alianţa cu Shas-ul în guvern.

Ne place că...

...guvernul chinez a decretat şase zile libere cu prilejul lui 1 Mai, pentru a îngădui cetăţenilor (şi a-i stimula) să umble după cumpărături prin magazine, să sporească astfel consumul şi, drept urmare, să contribuie la creşterea economiei.

Nu ne place că...

...la noi, unde negustorii se plâng că, din pricina *mitunului,* suflă vântul prin prăvălii, nu s-a găsit nici un prof. dr. de la finanţe căruia să-i treacă prin cap o asemenea găselniţă.

●

În zilele când căzuseră katiuşe în Galil, provocând rănirea câtorva zeci de locuitori, medicii din Nord au hotărât să suspende greva din spitale.

O hotărâre bună. Aceasta ne îngăduie să sperăm că dacă, mâine-poimâine, cade vreo katiuşă la Petah Tikva, spitalele Beilinsohn, Tel Hashomer, Sharon şi celelalte din Gush Dan vor funcţiona – în sfârşit! – normal.

«IARDEN»

nou în Naharia

Casă de bătrâni

pentru o viaţă frumoasă şi plăcută

Sub conducerea lui
MOŞE LEIBOVICI

- **Cu tot confortul modern**
- **Supraveghere medicală**
- **Preţuri convenabile**
- **Numai plată lunară**

Vorbim şi româneşte

Naharia – Reh. Hameyasdim 48
Tel. 04/992-2966 – Fax: 04/992-7105

MARIUS MIRCU

Să ne mai amuzăm

Dintotdeauna oamenilor (inclusiv cititorilor revistei "Minimum") le-a plăcut să se amuze. Am spus o mare noutate? Să fim serioşi: surse de amuzament se găsesc peste tot. V-am expus câte ceva despre cacofonii. Dar numai ele?

Se vaietă unii că toate le merg pe dos. Este aceasta numai un aspect negativ al vieţii? De pildă, să întoarcem pe dos unele cuvinte, să vedeţi ce amuzant!

Câteva exemple mai simple. Când zici **Ana,** poţi să întorci cuvântul pe dos (de la dreapta la stânga), tot aia e. La fel **aha, apa, aşa, mim, coc, cec, cuc.** La fel **atâta, aţâţa, Natan şi Mapam, caiac, capac, cazac, cojoc, Madam, monom, potop, zăgaz.** Şi altele, şi altele. Ca să împlinească această nostimă funcţie, poate aţi observat că un cuvânt trebuie să fie format dintr-un număr nepereche de litere: trei, cinci, şapte, etc.

Dar şi mai amuzant este când ai norocul să dai de **propoziţiuni** care, citite invers, spun acelaşi lucru, ca, de pildă, **Epuraşul uşa rupe.**

E ceva inversarea unei propoziţiuni de trei cuvinte; dar cunosc şi una de patru, care are un element amuzant în plus: că nu e întocmai la fel, dar spune acelaşi lucru: **La bal la Caracal – La Caracal la bal.**

O ramură a acestui fel de amuzament ar fi cea care scoate la iveală cuvinte care, inversate, completează sau explică prima noţiune. De pildă **nabab – baban, aramă – amară, după (apud,** în latină).

Titlul unui reportaj apărut cândva într-o gazetă din Bucureşti: **"Aneta la Atena".** Se pare că autoarea respectivă era amatoare de inversiuni (nu vă gândiţi la prostii!), căci a publicat şi un reportaj cu titlul **"Roma egal Amor".**

❖

Sunt dator să arăt că nu întâmplător există în limba română asemenea cuvinte amuzante, chiar propoziţiuni.

De mult, din noaptea timpurilor, când lua naştere limba română, un număr copios de cuvinte au fost construite în aşa fel, încât să dea satisfacţie şi populaţiei evreieşti conlocuitoare, aflată acolo tot din noaptea timpurilor. Au fost realizate cuvinte care, citite pe româneşte, adică de la stânga la dreapta, să fie percepute şi de evrei, care obişnuiesc să citească de la dreapta la stânga. De atunci datează indestructibila prietenie româno-evreiască şi... invers!

ZELIAS

Onoraţi confraţi!

Fraţilor originari din România,
Din Ramle sau Natania,
Împrăştiaţi prin Dimona
sau Rishon,
Sau în "centru", Tel Aviv
şi Holon,
Care vă bronzaţi pe la Bat Yam,
Precum şi voi, irakizaţii
din Ramat Gan.
Nu vă uit, fraţi şi surori din Afula
Şi nici pe nordicii de la Metula.
De asemenea, ca să nu regret,
Mă adresez şi dragilor din Nazaret.
Vă spun astăzi, simplu de tot:
Simt că NU MAI POT!!
Hiloniştilor din Ierusalim,
Pensionari din Kiriat Haim,
Şomerilor din Ofakim,
Coloniştilor din Maale Adumim.
Nu-i uit pe sărmanii din Savion
Sau bogătaşii din Lod şi Ashkelon.
Urmează înghesuiţii
din Ramat Hasharon
Şi din îndepărtatul Mitzpe Ramon.
Mă adresez şi celor din Haifa
şi Rehovot:
Fraţilor, simt că NU MAI POT!!
O viaţă-ntreagă am tot muncit
Şi Mas-Hachnasa am tot plătit
(Afară de cei care-au chiulit).
Ne-au supt bine, zi de zi,
Simpaticii de la Bituah Leumi.
Am crezut că dacă
m-am pensionat,
De multe impozite am mai scăpat.
Da' de unde, măi frate…
Azi, "Oţarul" ne-a pricopsit
cu-o noutate
Gândită de o Comisie specială
Care a născut o lege senzaţională,
Vândută nouă ca fiind pro-socială.
Ce avem din această procopseală?
În trecut, pentru tot ce-aţi câştigat,
Mas-hachnasaua de nimic
nu v-a iertat.
Astăzi, ca pedeapsă pentru cine
a economisit,
Biruri noi sunt de plătit.
Pentru Kupot Ghimel
sau alte economii,
Nu contează, de la morţi
şi de la vii.
Deci nu-i ciudat că mă simt netot
Şi nici că ţip: NU MAI POT!!
Dragă Ehud Barak, măi nene,
Tu sau orice guverne israeliene,
Prea ne tot duceţi de nas!
Nu plătiţi prea mult la Shas?
Ştim, cheltuieli multe şi nu iese
socoteala.
Totuşi… poate mai schimbaţi
împărţeala?
Noua lege va fi bună ea în sine,
Depinde însă pentru cine…
Ni se explică, în fraze
deloc banale,
Că ne adaptăm la legile
occidentale.
Guvernelor dragi, vă rog
a ne spune:
De ce uitaţi şi unele legi mai bune?

De ce, fraţilor, am tras acest
clopot?
Fiindcă simt că NU MAI POT!!

G. IOSUB

„Barak a greşit neglijând problemele economiei”

De vorbă cu deputatul Ilan Ghilon

- **Shas-ul trăieşte din exploatarea suferinţelor săracilor**
- **Silvia Chicoş şi Daniela cu Aşchiuţă mi-au încântat copilăria**
- **La Congresul Partidului Democrat din România am produs o surpriză transmiţând mesajul Partidului Meretz în limba română**
- **Cum funcţionează lobby-ul românesc în Knesset**
- **La Ashdod 10.000 de copii au primit educaţie muzicală**
- **Plăcerea de a fi bucătar**

Dl. Ilan Ghilon este unul din proaspeţii deputaţi ce fac parte din *tribul* nostru. Este unul din cei mai combativi din Knesset. Am avut cu el o lungă convorbire la sediul central din Tel Aviv al Partidului Meretz.

G. Iosub: *Când şi unde v-aţi născut?*

Ilan Ghilon: M-am născut la Galaţi în 1956. Tatăl meu, Avram Goldstein, îşi câştiga existenţa ca electrician, mama îngrijea de gospodărie. Amintirile mele din România sunt cele ale unui copil, deoarece familia mea a venit în Israel când eu împlinisem opt ani: urmăream cu plăcere la TV pe Silvia Chicoş, pe Daniela cu Aşchiuţă şi îmi stăruie încă în minte miresmele îmbietoare de la tarabele din piaţă.

G. I.: *Am înţeles că aţi venit în Israel în 1964.*

I. G.: Da. Ne-am stabilit la Ashdod, oraş portuar ca şi Galaţiul meu natal. Locuiam într-un cartier de oameni săraci, fapt determinant pentru evoluţia mea politică. Am urmat şcoala elementară, apoi liceul, în aceeaşi localitate. După terminarea armatei am absolvit facultatea de ştiinţe politice şi relaţii internaţionale, după care m-am întors la Ashdod, oraşul de lângă mare, pe care îl iubesc şi nu-l voi părăsi niciodată.

G. I.: *Şi cu ce v-aţi ocupat la Ashdod?*

I. G.: Primii ani după absolvire am fost profesor la o şcoală specială pentru copii părăsiţi de părinţi.

G. I.: *Când şi cum aţi intrat în politică?*

I. G.: Încă de la vârsta de 11 ani am activat în organizaţia "Hashomer Hatzair" şi nu după mult timp am fost ales preşedinte al comitetului de elevi din Ashdod. Ulterior m-am înscris în Mapam, ajungând preşedintele organizaţiei de tineret a acestui partid. În 1982 am fost ales vice-primar al oraşului meu, Ashdod, unde timp de şapte ani m-am ocupat de problemele de educaţie şi cultură. La alegerile pentru Knesset din 1999 am fost ales deputat pe lista partidului Meretz.

G. I.: *Vorbiţi-ne despre familia dumneavoastră.*

I. G.: Pe scurt: soţia mea Iudith (născută la Oradea), cunoscătoare a mai multor limbi, şi-a ales profesia de ghid turistic. Avem patru copii: doi băieţi şi două fete. Cel mai mare are 21 de ani şi termină acum armata, cel mai mic are 10 ani.

G. I.: *În România aţi mai fost?*

I. G.: De mai multe ori. Între altele şi ca reprezentant al Meretz-ului la Congresului Partidului Democrat din România (condus de Petre Roman), unde am adus salutul partidului meu, deoarece atât Meretz cât şi Partidul Democrat fac parte din Internaţionala Socialistă. Am început a vorbi în franceză – limbă pe care o stăpânesc mai bine – neavând siguranţa de a mă avânta în româneşte. Dar după câteva fraze am început a vorbi în limba română, fapt ce a provocat surpriza participanţilor la congres, stârnind un ropot de aplauze. Deşi plecat din România la o vârstă fragedă, am continuat să vorbesc româneşte deoarece la noi în casă părinţii foloseau între ei această limbă.

Ilan Ghilon: nu-i plac făcătorii de nimic

G. I.: *Sunteţi deputat. Să vorbim despre situaţia politică din Israel, de pildă despre situaţia tensionată dintre partidele Shas şi Meretz.*

I. G.: Facem parte din aceeaşi coaliţie guvernamentală. De altfel, Shas-ul a participat la toate guvernele, fie de dreapta, fie de stânga, singurul lui scop fiind acela de a lupta pentru a avea cât mai multă putere ca să poată obţine cât mai multe sute de milioane de şekeli cu care să-şi întreţină şi să-şi extindă reţeaua lui de ieşivoturi, focare de răspândire a misticismului, de unde ies anual zeci de mii de făcători de nimic, care se sustrag de la serviciul militar şi trăiesc pe spinarea întregului popor. De fapt, Shas-ul trăieşte din exploatarea suferinţelor păturilor sărace şi inculte. Cu cât vor fi mai mulţi săraci şi şomeri, cu atât acest partid va obţine mai multe mandate.

Iată de ce socotesc că primul ministru Barak a greşit punând pe prim plan tratativele de pace cu vecinii şi neglijând problemele economice, probleme ce trebuiau tratate în paralel, căci neglijarea lor duce la şomaj şi sărăcie. El a promis în campania electorală că va avea grijă de păturile sărace, dar prin lozinci ca "bogaţii trebuie să-şi deschidă frigiderele pentru a-i hrăni pe săraci" nu se ajunge la nici o rezolvare.

G. I.: *Asta îmi aminteşte de un rabin care, întors acasă după ce a ţinut o predică în ajun de Paşti, în care i-a îndemnat pe cei avuţi să-i ajute pe cei săraci, este întrebat de soţie dacă predica şi-a atins ţinta. Rabinul i-a răspuns: "Numai pe jumătate. I-am convins pe săraci să primească, dar nu ştiu dacă am reuşit să-i conving pe bogaţi să dea...".*

I. G.: Într-adevăr, nu prin acţiuni filantropice se poate rezolva problema sărăciei. Barak trebuie să acţioneze pentru o mai bună repartiţie a venitului naţional, cum se întâmplă în Suedia şi în celelalte state nordice, unde partidele social-democrate, fără a-i leza pe capitalişti, ci servindu-se de sistemul impozitar, nu lasă să crească decalajul între săraci şi bogaţi.

Eu cred că cea mai bună investiţie pe care o poate face statul pentru dezvoltarea ţării şi lichidarea sărăciei este investiţia în educaţie şi învăţământ. Dacă, aşa cum a promis Barak, fiecare elev va avea un computer, atunci, devenind adult, copilul va fi un bun profesionist şi nu un om care nu se pricepe la nimic.

G. I.: *Să revenim la problema păcii cu vecinii. Cum vedeţi dumneavoastră situaţia?*

I. G.: Cu palestinienii se putea rezolva mai de mult problema. Noi ne-am întors în ţara noastră veche, unde am locuit mii de ani. Au însă şi palestinienii dreptul la nişte teritorii pe care s-au stabilit de secole. Tratativele avansează şi cred că încă în acest an se va ajunge la un tratat de pace care să despartă cele două entităţi prin graniţe bine definite.

În ce priveşte Siria, faptele dovedesc să Assad nu este pregătit pentru a duce tratative. Prin retragerea noastră unilaterală din Libanul de sud se creează posibilitatea ca Siria să devină mai conciliantă, deoarece i se va lua pretextul pe care-l foloseşte pentru a şantaja prin interpuşi.

G. I.: *Cum funcţionează în Knesset lobby-ul "românesc"?*

I. G.: Funcţionează şi încă bine. Atât eu cât şi colegii mei Colette Avital şi mai vechiul deputat Avraham Poraz, deşi facem parte din partide diferite, colaborăm când e vorba de probleme ale "tribului" nostru. Sprijinim revendicările cetăţenilor israelieni cărora li s-au confiscat averile din România de către regimul comunist. În acest scop am avut o întrevedere cu preşedintele Emil Constantinescu.

Ne străduim de asemenea să facem cunoscută activitatea sionistă desfăşurată de evreii din România şi jertfele pe care le-au dat în încercarea de a ajunge în Israel, cum a fost cazul vaporului Struma. De asemenea, sprijinim popularizarea aportului adus de aliaua română la dezvoltarea pe diverse planuri a Statului Israel.

G. I.: *Să revenim din sfera politicului în cea personală. Vă place muzica?*

I. G.: Desigur, atât cea clasică, simfonică şi de operă, cât şi cea denumită uşoară. Ascult cu plăcere muzica orientală şi îmi plac foarte mult şansonetele franţuzeşti. Băiatul meu cel mare, de care v-am vorbit, e muzician: a urmat Academia de muzică şi cântă la trombon într-o orchestră simfonică. El e şi compozitor, compune la pian. Mândria mea e că în perioada cât am fost vice-primar la Ashdod, răspunzând de educaţie şi cultură, am înfiinţat în acest oraş o orchestră simfonică, un ansamblu de operă şi am realizat un proiect intitulat "Revoluţia notelor", în cadrul căruia au primit educaţie muzicală 10.000 de copii. Consider că cei care înţeleg muzica dobândesc o disponibilitate mai mare pentru cultură în general.

G. I.: *Aveţi vreun hobby?*

I. G.: Unul mai puţin obişnuit la bărbaţi. Când am timp liber îmi place să gătesc. Să fiu bucătar – spre satisfacţia soţiei mele – şi să folosesc din plin, la bucate, mirodeniile pe care mi le cultiv în propria mea grădină.

G. I.: *Şi o ultimă întrebare: ce prevedeţi pentru Israel, ca şi pentru omenire în general, acum, la cumpăna între milenii?*

I. G.: Sunt o fire profund optimistă şi am convingerea că în noul mileniu Israelul, ca de altfel întregul mapamond, va cunoaşte o uriaşă dezvoltare pe toate planurile, că se va lichida sărăcia, că se va ajunge la înţelegere între popoare, ca ele să trăiască în pace.

Căutăm

AGENT

DE

PUBLICITATE

Persoană dornică să procure reclame pentru publicaţie în limba română

Bine remunerat

☎ 03-5227269

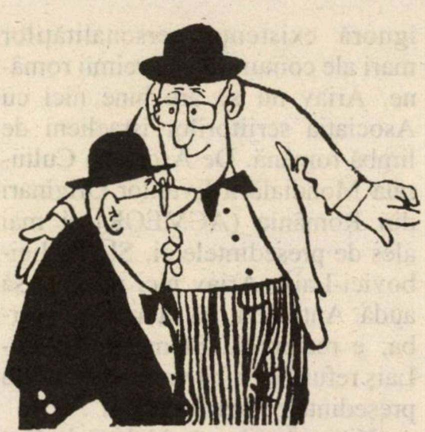

SE ZVONEŞTE CĂ...

...**Prof. Dr. Paul Cornea**, cunoscutul istoric literar, lucrează de zor (şi pe tăcute) la memoriile sale; ţinând seama şi de bagajul imens de cunoştinţe privind lumea politico-culturală din România postbelică (omul a fost şi lider al UTC, şi conducător al mişcării artistice, şi conducător al cinematografiei şi ministru adjunct la Învăţământ după 1989 etc. etc.), şi de inteligenţa sa ieşită din comun, şi de talentul său de portretist, iniţiaţii aşteaptă cartea sa cu nerăbdare; iar unii ar dori ca ea să nu apară deloc.

...**Tania Lovinescu** este atât de supărată pe cei de la "Ultima oră" din cauza ştirii privind hotărârea poetei de a se întoarce definitiv în România, încât a transmis telefonic lui I. Schechter că încetează colaborarea cu ziarul din strada Salame.

...**Cunoscuţii jurnalişti bucureşteni Sorin Roşca-Stănescu** (directorul ziarului "Ziua"), **Horia Alexandrescu** (directorul ziarului "Cronica română") şi **Cătălin Blebea** (secretar general de redacţie al ziarului "Cotidianul") au făcut luna trecută o vizită fulger în Israel; dar nu cu treburi gazetăreşti, ci pentru cumpărături. Cei trei susţin că multe produse de la noi – şi în special diamantele – sunt mai ieftine decât la Bucureşti.

...**d. Iosif Boda,** fost ambasador al României în Elveţia şi fost consilier al preşedintelui Ion Iliescu – care se află în Israel pentru o intervenţie chirurgicală pe cord deschis la spitalul "Kaplan" – i-a mărturisit lui Teşu Solomovici că, după părerea sa, viitorul preşedinte al României nu va fi nici Ion Iliescu (favoritul sondajelor), nici actualul şef al statului, Emil Constantinescu, ci ex-ministrul de externe Theodor Meleşcanu. Precizăm, pentru bună ştiinţă, că d. Boda face parte din partidul Alianţa pentru România, condus de Th. Meleşcanu...

ZISE...

"Ceea ce e mic are şanse să crească, ceea ce e mare sigur scade".

(Alexandru Athanasiu, preşedintele PSDR – Partidul Social-Democrat din România –; după "Academia Caţavencu, Bucureşti 2000)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

L
I
M

REŢEAUA
MAGAZINELOR
DE CARTE
ROMÂNEASCĂ

• Romane • Dicţionare •
• Ghiduri turistice •
provenite din vasta producţie
editorială din România de astăzi

AFULA: Kikar Atzmaut 7 (În pasajul Ophir Center)
TEL.: 06-6596014
ASHDOD: Merkaz Mishari Daled, magazin nr. 33 Haim Schapira
Tel.: 08-8665388
BAT YAM: Str. Balfour 60. Tel.: 03-6592484
BEER-SHEVA: Str. Histadrut 56. Tel.: 07-6236738
HAIFA: Str. Herzl 61 (Kikar Talpiot). Tel.: 04-8671292
IERUSALIM: Str. Yaffo 63 (în pasaj). Tel.: 02-6250612
NATANIA: Str. Smilanski 10 (în pasaj). Tel.: 09-8615860
PETAH-TIKVA: Str. Pinsker 9. Tel.: 03-9040225
RISHON LE ZION: Str. Rotschild 9. Tel.: 03-9698724
RISHON LE ZION: Str. Herzl 47. Tel.: 03-9671807
TEL AVIV: Str. Solomon 20 (vechea Tahana Merkazit).
Tel.: 03-6873606
TEL AVIV: Str. Allenby 48. Tel.: 03-5175877
TEL AVIV: Staţia nouă de autobuze, et. 3, magazinul nr.3243
(sub Mac Donald). Tel.: 03-6877949

Direcţia: tel. 03/562-0711, 562-0714
Iolanda: pelefon 054/829-163

Ultimele noutăţi la LIM

CASETE AUDIO cu:

Poveşti pentru copii
Muzică uşoară şi populară românească

Scandalul HOR ia proporţii...

...Da, da – aşa cum vă spun. Şi cea mai bună dovadă că povestea se încurcă o constituie faptul că situaţia din sânul organizaţiei a depăşit graniţele ţării, devenind subiect de discuţie şi în România.

Omul care a transformat interminabilul scandal dintr-unul naţional într-unul, ca să zicem aşa, internaţional, este Teşu Solomovici. Cunoscutul impresar şi publicist a publicat nu de mult o relatare amplă, pe două pagini de gazetă, în ziarul "Cotidianul", din Bucureşti, despre *aliaua* română din Israel, inclusiv despre criza de astăzi din sânul HOR-ului. Apărute sub îngrijirea ziaristei Cristina Zărnescu, aceste două pagini au fost citite cu interes de tot românul dornic a afla "cum e cu evreii români din Israel"; ele circulă astăzi din mână în mână prin Bucureşti şi în întreaga România.

Unii de la noi, şocaţi de această *premieră* jurnalistică, i-au reproşat autorului că nu ţine seama de principiul potrivit căruia rufele murdare se spală în familie. Ei spun că Teşu ar fi trebuit să-şi publice impresiile într-o gazetă din Tel Aviv. Alţii susţin că în anul 2000 – când legăturile dintre Israel şi România sunt mai rapide şi fără de probleme ca niciodată (ziarele, radioul, Internetul etc.) – nu mai are nici o importanţă locul unde apare un text anumit, ci numai *conţinutul* acestui text. Care este deosebirea între a citi în living, pe strada Călăraşi, din Bucureşti, un articol despre HOR în "Ultima oră" sau "Minimum" ("sunt abonat!") şi a citi acelaşi text în "Cotidianul", cumpărat de la chioşcul de ziare de peste drum?

...Acestea fiind spuse, să dăm câteva fragmente din comentariul făcut de Teşu Solomovici pe marginea HOR-ului de azi:

«Actualul preşedinte al HOR, Menahem Ariav, este copia fidelă a lui Itzhak Korn (preşedintele organizaţiei în anii '50-'70, **n. red.**): ambii caracterizaţi de o politeţe profesională bine mimată, indiferenţi însă la tot ce-i înconjoară. Şi, bineînţeles, aceeaşi compromisă incapacitate de a uni fracţiunile şi de a evita sciziunile catastrofale dintre organizaţiile româneşti şi liderii din fruntea lor. Unicul merit al lui Menahem Ariav a fost acela de a fi bătut ultimul cui în sicriul unităţii aliaalei româneşti.

Câtă vreme a avut nevoie de votul evreilor români, primarul oraşului Natzeret-Illit a linguşit aliaua română. Apoi, oraşul s-a populat cu ruşi şi marocani, şi Ariav i-a uitat pe evreii-români care i-au dăruit primăria. Când a aspirat la deputăţie, a crezut că HOR-ul poate să-i servească drept trambulină. Partidul Muncii, după ce i-a înlesnit să devină preşedinte al HOR-ului, i-a tăiat însă repede poftele parlamentare.

Din acea clipă, Menahem Ariav umblă ca o stafie prin lumea moartă a HOR-ului. Surd şi orb la tot ce se întâmplă pe "uliţa evreilor români", el, dinozaurul epocii mapainice, se încăpăţânează să nu se mai dezlipească din scaunul de preşedinte. Refuzul său obstinat de a se organiza Congresul HOR a devenit o mană cerească pentru umorişti. Lună de lună, de câţiva ani, revista "Minimum" ilustrează o pagină cu ardei iuţi, dar nici ardeii lui Mirodan nu au avut efect asupra lui Ariav. «Se speră că totuşi, vestitul circ cu Congresul să ia sfârşit, cât mai repede şi în condiţii cât mai paşnice – scrie "Minimum" (martie 2000) –; altfel, cine ştie, lumea îşi pierde răbdarea şi te mai trezeşti că Menahem Ariav va fi silit să fugă cu helicopterul de pe acoperişul clădirii din Alexandru Ianai» (unde se află sediul HOR, n.n.). Menahem Ariav ignoră existenţa personalităţilor mari ale comunităţii evreimii române. Ariav nu se are bine nici cu Asociaţia scriitorilor israelieni de limbă română. De Asociaţia Culturală Mondială a Evreilor Originari din România (ACMEOR) şi mai ales de preşedintele ei, Şlomo Leibovici-Laiş, Ariav nici nu vrea să audă. Antipatia, ca să nu-i zic scârba, e reciprocă. Şlomo Leibovici-Laiş refuză să aibă vreun contact cu preşedintele "neica-nimeni".

Nici relaţiile cu Ambasada României nu sunt roze. Menahem Ariav nu e cooperant şi nici nu respectă funcţia ce-o deţine, abuziv, ca preşedinte al HOR-ului. Curios, deşi poziţia sa de conducător al evreilor români este crunt contestată şi se ştie că nu mai reprezintă pe nimeni, Menahem Ariav continuă să participe la tot soiul de sindrofii oficiale în România, primit cu pompă şi onorat de oficialităţile române pentru nişte merite şi calităţi inexistente.

Românii încă n-au aflat că... regele e gol! Ambiţia mizeră a lui Itzhak Korn, la începuturi, ambiţia mizeră a lui Menahem Ariav, astăzi, de a rămâne cocoţat pe scaunul preşedinţiei HOR-ului, a provocat evreimii române din Israel un rău ireparabil. Cu un bărbat având o statură intelectuală recunoscută în fruntea HOR-ului, altfel ar fi arătat şi imaginea evreimii române. Coma prelungită a preşedinţiei HOR-ului încheie cu Menahem Ariav un proces istoric ruşinos de lupte incredibile între conducătorii evreimii române.

În anul de graţie 1999, trei oameni inimoşi, cărora "le pasă", Iona Atlas, av. Goldenberg Mosari şi ziaristul Martin Marcus au înfiinţat Asociaţia "Patrimoniul spiritual şi demnitatea originarilor din România" (PEDOR).

Târziu, e atât de târziu!

Alegerile din 17 mai 1999 au dovedit imposibila trezire politică a evreilor români din Israel. Pentru "Partidul românesc" al prof. Adrian

Ioinovici au votat doar vreo 2.000 de alegători.»

❖

Reproducând, *in extenso,* **articolul lui T. S., ziarul "Viaţa noastră" a cerut d-lui Menahem Ariav o reacţie la criticile ce i-au fost făcute. D. Ariav a răspuns într-un mod destul de sumar şi, ca să zicem aşa, în stilul său:** *"Teşu Solomovici nu şi-a achitat încă datoriile faţă de HOR, instituţie care nu-i este datoare cu nimic, drept pentru care el continuă să latre".*

Aşa cum era de aşteptat, reacţia d-lui Ariav a provocat... o reacţie din partea adversarului său. Într-un "Apel" adresat conducerii HOR şi d-lui Ariav, Teşu Solomovici arată, între altele:

«Am colaborat fructuos câteva decenii cu HOR-ul, şi am relaţii amicale cu mulţi preşedinţi de filiale HOR. În perioada funcţionării d-lui Uri Eliav ca preşedinte HOR, colaborarea a fost excelentă (dl. Eliav mi-a propus chiar să fiu secretar general al HOR). Mi-amintesc chiar de frumoasa agapă oferită de primarul Menahem Ariav şi de Moshe Itzhak, secretarul Histadrutului, artiştilor români în frunte cu Florin Piersic şi Gică Petrescu, după spectacolul susţinut la Natzeret Illit, când cei doi artişti au primit "Cheia de Aur" a oraşului. Pe vremea aceea şi relaţiile dintre Menahem Ariav şi Teşu Solomovici erau cordiale.

Când, şi în ce împrejurări, a trecut "pisica neagră" între noi?

La 1 mai 1998, la Heichal Hatarbut din Tel Aviv a avut loc sărbătorirea "Jubileului – 50 de ani de Independenţă a Israelului". Anumite personalităţi şi organizaţii s-au străduit să mă convingă să nu implic HOR-ul în această acţiune. Am considerat însă că Sărbătoarea ar fi umbrită dacă HOR-ul nu ar acorda auspiciile sale, aşa că am renunţat la ACMEOR şi la concursul d-lui dr. Şlomo Leibovici-Laiş, care socotea că orice contact cu Menahem Ariav este dăunător.

Nici un calcul pecuniar nu a influenţat această opţiune în favoarea HOR-ului, pentru că, precum se ştie, nu am primit nici o subvenţie din partea HOR-ului pentru organizarea "Jubileului".

Spectacolul trebuia să fie deschis de dl. Menahem Ariav. Aici şi-a băgat dracul coada: dl. Ariav, în loc să vină în culise, a urcat sus, în loja protocolară (în rândul 25 al sălii). Cu câteva minute înainte de începerea spectacolului, a apărut grăbit dl. Roni Căciularu, secretarul HOR-ului, anunţându-mă că Ariav a sosit şi că s-a dus sus, în lojă. În stressul şi nebunia de acolo – în culise se aflau 112 artişti, în sală erau prezenţi consilierul primului ministru Radu Vasile, ambasadorul Gh. Popescu, Itzhak Artzi – am apreciat greşit că Menahem Ariav a renunţat să mai ia cuvântul. Altfel, mi-am zis, ce rost ar mai fi avut să urce în lojă, în loc să vină în culise, ca să urce cu noi toţi pe scenă?

Recunosc, ar fi trebuit pe loc să-i spun lui Roni Căciularu să aibă amabilitatea să-l aducă pe dl. Ariav în culise, dar, repet, în haosul de-atunci, nu mi-a trecut altceva prin minte decât convingerea că dl. Ariav a renunţat să mai ia cuvântul. Am deschis eu seara, mulţumind cu vorbe frumoase HOR-ului, preşedintelui Menahem Ariav, numindu-l "părintele şi fondatorul oraşului Natzeret Illit".

"Părintele" a fost însă, în continuare, de o vitregie teribilă, şi a decis să mă pedepsească. Nici o scuză de a mea nu l-a îmblânzit. Am apelat atunci la diferite personalităţi, precum Tova Bin-Nun, acad. N. Cajal, Zeev Schwartz, Moshe Flitman, Pincu Itzhak, Roni Căciularu, Itzhak Artzi, ambasadorul Gh. Popescu – ca să vorbească cu dl. Ariav.

Fără folos! Mă veţi întreba poa-

MAMAIA מאמַאיה

Restaurant
românesc
Grătar – pescărie

Aer condiţionat, ambianţă plăcută,
serviciu conştiincios, preţuri moderate.

Deschis zilnic între orele 12-24.

Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim şi româneşte.

Restaurantul MAMAIA

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

te de ce, de aproape doi ani, m-am înverşunat, călcându-mi propriul orgoliu, să trezesc în Ariav o reacţie omenească de dreptate? Simplu, pentru că toată viaţa am crezut în dreptate!

Şi-mi mai pare rău să constat că răzbunarea lui Ariav încalcă norme ale eticii publice. Ce alt calificativ merită următoarea decizie a primarului Menahem Ariav? Dar iată ce s-a întâmplat:

Singura contribuţie a d-lui Ariav la organizarea "Jubileului" a fost aceea că s-a oferit să dea echipa de dansuri a Primăriei oraşului său, formată din copiii din Natzeret Illit, ca să apară în programul serii. Bineînţeles, fără să ceară vreo compensaţie bănească. În plus, mi-a promis scutirea de plată a sălii din Natzeret Illit dacă voi juca acolo. Deşi era complet nerentabil să vin cu 112 artişti la Natzeret Illit, am dorit să fac un gest frumos şi am prezentat spectacolul în oraşul unde este primar dl. Ariav.

Niciodată, în cei 50 de ani de viaţă artistică "românească", n-a mai existat pe o singură scenă o asemenea desfăşurare de forţe artistice.

Felul cum s-a răzbunat dl. Menahem Ariav pentru incidentul de a nu fi luat cuvântul la Heichal Hatarbut şi pentru că nu i-a plăcut spectacolul este unic în istoria show-businessului din Israel:

Primarul oraşului Natzeret Illit şi preşedintele HOR-ului a dat ordin să mi se confişte încasarea din seara spectacolului care a avut loc la Natzeret Illit (în valoare de 2.000 de dolari!!!).

Uitând intenţionat că mi-a promis că-mi pune la dispoziţie gratuit sala "Matnas" din Natzeret Illit, dl. Ariav a dat dispoziţie să plătesc de 4 (patru) ori mai mult pentru chiria sălii. În plus, dl. Ariav a dat dispoziţie ca pentru participarea echipei de dansuri a copiilor din Natzeret Illit şi transportul ei cu autobuzul la Tel Aviv, să plătesc 5.000 de shekeli (!). (De parcă cineva ar fi avut nevoie de dansurile lor puerile pentru o asemenea sumă uriaşă; dar am mai amintit că primarul Ariav i-a aprobat preşedintelui HOR-ului Ariav această echipă de dansuri pentru seara "Jubileului").

D. Ariav a mai avut un motiv să mă pedepsească. Înt-o discuţie, el a afirmat: "L-am chemat pe Teşu Solomovici la Natzeret Illit să stăm de vorbă, şi el a venit în... pantaloni scurţi".

Ce să mai spun?

Îmi permit să întreb, aşa, ca omul prost care sunt, cum e posibil ca o personalitate cu o dimensiune politică şi socială să se răzbune atât de meschin, lovind în pâinea mea şi a copilului meu?

Dar mai există un aspect care depăşeşte parametrii personali ai răzbunării şi de care dl. Ariav nu vrea să ţină seama, şi anume:

Am anunţat că banii obţinuţi de la spectacolul "Jubileului" vor fi folosiţi pentru tipărirea unei "Istorii a evreilor din România". În urmă cu şase luni am dorit să-l întâlnesc pe preşedintele HOR-ului, dl. Menahem Ariav, pentru a discuta capitolul "HOR în Israel". Dl. Ariav a dorit să vadă manuscrisul. I l-am trimis la Natzeret Illit, dar nu am primit nici un răspuns. Este posibil ca preşedintelui HOR-ului, d. Menahem Ariav, să nu-i pese de imaginea pe care o va oferi această Istorie posterităţii şi lumii prezente despre HOR?

Alţii vor aprecia valoarea acestei Istorii scrise de Teşu Solomovici (urmând să apară peste două luni), un singur lucru este însă cert: această "Istorie a evreilor din România" este PRIMA şi UNICA istorie completă, de la începuturi şi până astăzi, în româneşte, a tribului nostru! Şi chiar dacă dl. Ariav era supărat pe impresar, el avea datoria ca preşedinte al HOR-ului să se întâlnească cu istoricul Teşu Solomovici.

Am apelat la Biroul de Conducere al HOR-ului, la preşedinţii filialelor HOR din ţară, cu rugămintea să-şi amintească nu de erorile şi greşelile impresarului şi publicistului Teşu Solomovici, care e şi el om, supus greşelii, ci de cei 36 de ani pe care i-am închinat alialei române.

Alialei pe care o reprezintă HOR-ul!

Apelul meu n-a avut ecou şi Menahem Ariav n-a răspuns.

A preferat să mă acuze de niscaiva datorii şi să spună că "latru".

Judecaţi şi dumneavoastră faptele!»

PIETRE FUNERARE MARMORĂ ŞI GRANIT

FRIEDMANN

Firma cunoscută încă din Bucureşti, Şoseaua Giurgiului şi Filantropia, datând din anul 1945

T.A. – KIRIAT SHAUL
Tel.: 647-1594, 647-6279
Pelefon: 052/544-885

- ● **PREŢURI CONVENABILE**
- ● **EXECUŢIE IREPROŞABILĂ**
- ● **VENIM LA DOMICILIU**
- ● **ÎNLESNIRI DE PLATĂ**

●

Vorbim şi româneşte

●

Se primesc comenzi atât pentru Kiriat Shaul cât şi pentru Holon

Ov. S. Crohmălniceanu

A încetat din viaţă, la Berlin, cunoscutul critic literar Ov. S. Crohmălniceanu (Moise Kahn). Născut la Galaţi în 1921, Crohmălniceanu s-a impus după război ca unul din criticii cei mai inteligenţi, citiţi şi talentaţi din "noul val".

Câteva extrase din *"Dicţionarul Neconvenţional..."* ne ajută să înţelegem mai bine cine şi ce a fost Croh:

«Crohmălniceanu (i se spune Croh) este redactor la "Contemporanul", iscălind cronica literară între 1947-1950 la acest săptămânal "de linie" (în fapt, o *Scânteie* culturală), lucrează ca redactor-şef la "Editura Didactică şi pedagogică" (1950-1955), predă literatura română la Universitatea bucureşteană (unde va deveni, cu anii, profesor); între 1953-1959 îl întâlnim la "Viaţa Românească" (redactor, redactor-şef adjunct, redactor-şef), apoi la "Gazeta literară" (redactor-şef 1960-1966).

Ceea ce-l defineşte pe Crohmălniceanu, ca şi pe ceilalţi marxişti "de bine" ai epocii este voinţa de a îmbina "conţinutul nou, revoluţionar" cu o tratare a temelor "la un înalt nivel artistic". Formula sa era (sau părea a fi) singura cale de supravieţuire a creaţiei (dacă excludem, fireşte, "rezistenţa" celor ostili noului regim social sau "scrisul pentru sertar" al celor care, fără a fi antisocialişti, nu suportau exigenţele în materie de artă ale momentului).

Calea pomenită mai sus s-a dovedit a fi, în fapt, o cărare extrem de îngustă şi întortocheată, tăiată între stânci de care te izbeai la tot pasul. Urmarea fu că pentru unii cronicile lui Crohmălniceanu erau liberaliste, ba chiar niţel cosmopolite (atunci când lăuda versuri apolitice sau "confuze" de Maria Banuş şi Nina Cassian), în vreme ce pentru alţii el era un dogmatic, cu fruntea îngustă, într-un cuvânt, omul Moscovei (atunci când cerea romancierilor să înfăţişeze şi strungari în fier, nu numai profesori melancolici de franceză din Bacău).

Epoca a creat un tip original de privilegiat-victimă, de "cadru ideologic" cu un picior în sufrageria castelului Pelişor de la Sinaia, cu pahare de cristal purtând monograma reginei Maria, şi cu celălalt la cooperativa de ambalaje de carton "Progresul", printre excluşii din Partid. ...

Acestea fiind spuse, Crohmălniceanu trăieşte, citeşte şi scrie; el salută în deceniul 7 liberalizarea pentru care trudise *dinăuntrul* sistemului, publicând studii solide despre marii contemporani: Arghezi (1960), Blaga, subiect delicat la ora aceea (1963) etc.

Opera sa cea mai de seamă şi cea mai cunoscută este masiva "Literatura română între cele două războaie mondiale" (Bucureşti, vol. I, 1967; vol. II, 1974; vol. III, 1975); lucrarea, constituită pe bazele unui curs ţinut la Universitate, a devenit obligatorie *(a must)* pentru interesaţii în materie, făcând autoritate.»

Au urmat "Literatura română şi expresionismul", scriere incontestabilă originală, şi alte lucrări. Peste ani, un volum de "amintiri nedeghizate" va dezvălui în Ov. S. C. un bun prozator. După decembrie 1989, criticul este luat în colimator, fiind acuzat şi "demascat" pe toate drumurile drept dogmatic, stalinist ş.a.m.d. Duşmanii săi se reped asupra articolelor sale vulnerabile, dând cu piciorul în tot ce a scris criticul mai important şi mai deschizător de drumuri întru liberalism. Dezgustat, Croh părăseşte România, stabilindu-se în Germania, unde soţia sa, arhitectă, avea rude. Şi unde, în anii lui din urmă, s-a îngropat în tăcere.

P.S. Ov. S. C. a murit la Berlin în noaptea de 28-29 aprilie a.c. Criticul avea cancer la rinichi. Soţia sa, Ruth, a anunţat familiei evenimentul, şi, la câteva ore după aceasta, a încetat la rândul ei din viaţă. Frapată de coincidenţă, poliţia a refuzat să dea aprobarea de înmormântare, cerând autopsierea cadavrelor. O variantă spune că văzându-l pe Croh mort, soţia lui s-a sinucis. După altă variantă, soţii Crohmălniceanu ar fi hotărât să moară împreună, prin sinucidere. Oricum, nu s-a găsit la domiciliul familiei nici o scrisoare în acest sens. Şi s-ar putea ca moartea soţilor Crohmălniceanu să rămână învăluită în mister.

Corespondenta noastră, d-na Bella Insler-Schaier, din Carmiel, ne trimite câteva rânduri despre soţia lui Crohmălniceanu:

«Cu Ruth (Ţuki, cum îi spuneam), născută Roth, am fost colegă la liceu. Ea făcea parte din familia Roth, una dintre cele mai vechi şi mai onorabile familii din Galaţi. Străbunicul ei a fost marele lingvist H. Tiktin, autorul Dicţionarului limbii române, iar bunica, doamna Şmirer, a fost o personalitate deosebită a comunităţii evreilor din Galaţi, fiind întemeietoarea frumoasei şcoli primare în care au învăţat toţi copiii evrei din oraş, şcoală ce i-a purtat numele.

Mama lui Ruth şi a surorii sale Anne Louise (Spatz, cum îi spuneam) a fost o cunoscută pictoriţă şi profesoară de desen la Liceul evreiesc din Galaţi, fiindu-mi şi mie profesoară, iar tatăl a fost consul onorific al unei ţări nordice.

În timpul războiului, în impunătoarea casă Roth, cu aspect de cetate, se pregăteau tot timpul pachete pentru gălăţenii trimişi la muncă obligatorie.

Ruth a fost o elevă eminentă a liceului evreiesc, iar după război a absolvit facultatea de arhitectură din Bucureşti, lucrând apoi la un institut de specialitate al primăriei Capitalei şi fiind distinsă cu un important premiu pentru arhitectură.»

VICTOR BÂRLĂDEANU

Ghinionul unui cineast de mare talent

Despre Radu Mihăileanu nu se mai poate vorbi ca despre o speranţă încă nedefinită a cinematografiei franţuzeşti – ţara unde şi-a făcut studiile, ucenicia şi primii paşi în nobila şi dificila profesie de regizor cinematografic –, a celei româneşti, ţara de obârşie a sa şi a părinţilor săi, şi a celei europene, căreia îi aparţine prin amplitudinea şi profunzimea orizontului creator; el este, neîndoielnic, o certitudine, o realitate palpabilă prin toate realizările sale, încă puţine, dar cu totul promiţătoare.

Numai că pe acest veşnic "băiat mare" – pe care-l cunosc încă de când purta pantaloni scurţi, într-un Bucureşti tulbure şi tulburător, prin mama, Veronica, neuitata directoare a Editurii Tineretului şi apoi "Albatros" de pe vremuri, şi prin tatăl, îndrăzneţul şi pasionatul gazetar de la "Scânteia Tineretului", "Contemporanul" şi chiar "Scânteia" de atunci, Ion Mihăileanu, tălmăcitor şi prieten al lui Malraux, – îl pândeşte un "ghinion" artistic demenţial în ultima perioadă, ghinion pe care nu poţi să-l atribui decât unui destin inexorabil.

Realizarea sa cea mai nouă, "Train de vie", este un film de o teribilă originalitate, în care Holocaustul este văzut, nepierzând nimic din tragismul lui, cu un ochi... comic. E vorba de un sat din Carpaţii aflaţi în miezul Europei – eu şi alţii am situat locul de desfăşurare a acţiunii undeva într-un "steitl" transilvan, cam prin Maramureş, unde se aflau multe asemenea localităţi cu o densă populaţie evreiască – ai cărui locuitori, aflând că prin zonele apropiate nemţii pregătesc deportarea evreilor în lagărele morţii, hotărăsc să scape de groaznicul sfârşit printr-o originală şi inventivă metodă: confecţionează din fiare vechi o locomotivă şi nişte vagoane prăpădite în care înghesuie, claie peste grămadă, pe toţi evreii din "steitl"; pe unii, al căror idiş seamănă mai bine cu germana adevărată, îi costumează în ofiţeri germani, pe "nebunul satului" (în fapt un înţelept cu idei ghiduşe şi, adesea, salvatoare) îl fac să înveţe condusul locomotivei după... un străvechi manual găsit într-o magazie, şi toţi pornesc într-o fantastică aventură spre nici mai mult, nici mai puţin decât Polonia, sperând că vor ajunge în Rusia, unde vor fi salvaţi (sărmanii nu ştiau că tocmai în Polonia hitleriştii plasaseră lagărele lor de concentrare cele mai cumplite). Nu voi intra în amănuntele acestei poveşti dure şi totodată hilare, care duce, spre final, la o înfrăţire grotesc-tragică a evreilor din tren cu ţiganii din alt tren, care concepuseră aceeaşi ingenioasă "metodă de salvare". Filmul este, în rapida sa desfăşurare tragi-comică, de o veridicitate cvasi-halucinantă, totul, până la finalul cutremurător, părând posibil, ba chiar probabil. Mai trebuie amintit şi faptul că actorii – toţi, dar absolut toţi – sunt de un verosimil hazos şi totodată sfâşietor, că nu ştii pe care să-l aminteşti mai întâi (dat fiind că filmul rulează şi pe ecranele israeliene, o să-i admiraţi dumneavoastră înşivă).

Iată însă ce face "der Ghiter Gott"! Filmul acesta apare pe ecrane în acelaşi an, la câteva luni distanţă, după un film cu o viziune coşmarescă asemănătoare – tot Holocaustul văzut prin "ochelarii tragicomicului", prin prismă umoristică, dar fără a-şi pierde tragismul – o peliculă italiană, "La vita è bella", de talentatul regizor evreu Roberto Benigni, care interpretează şi rolul central, film care, într-un iureş, câştigă şi premiul Festivalului de la Cannes, şi trei Oscaruri, inclusiv acela pentru filmul străin cel mai reuşit, aruncând pelicula lui Radu Mihăileanu, "Train de vie", nu mai puţin izbutită în nici o privinţă, într-o nemeritată penumbră. Vă rog să vedeţi "Train de vie" înainte sau după "La vita è bella" şi sunt convins că, fără ezitare, îmi veţi da dreptate!

NOU!

Infuzie de cultură în pastile homeopatice

STELE REGALE

Cartea recent publicată de ELENA-ESTHER TACCIU
în Editura DU Style – Bucureşti

Vă prezintă peste o sută de portrete ale personalităţilor de talie universală, ca Van Gogh, Marcel Proust, Mihai Eminescu, Rudolf Nureev.

Pornind de la Zodia sa de naştere, fiecare din aceşti eroi îşi dezvăluie şi drama sentimentală.

«Un fermecător volum de portrete astrologice ... profunde şi convingătoare... "Stele regale" e o fabuloasă carte a destinului uman.»

(Ion Cristofor, "Cetatea culturală", Cluj)

Cartea poate fi procurată trimiţând contravaloarea a 50 de şekeli la adresa:

ELENA-ESTHER TACCIU
P.O.B. 2104 – 58490, KIRIAT SHARET, HOLON
Telefon: 03/559-0829

Dreptul la replică

Răspuns lui I. Schechter

În numărul trecut (158) am publicat sub titlul "Scandal la Asociaţia Scriitorilor" un text de I. Schechter privind cauzele ce au dus la demisia criticului Andrei Strihan din funcţia de preşedinte al Asociaţiei. Discutând despre aceste cauze, cunoscutul scriitor şi ziarist amintea de refuzul său de a lua cuvântul la o seară literară "I. Artzi", refuz determinat de faptul că Asociaţia invitase pe Mario Nando Varga şi Martin Marcus, de la ziarul "Viaţa noastră", să participe la adunarea în chestiune.

Conform dreptului la replică, publicăm mai jos răspunsul celor doi:

În calitatea de "neselecţi", cum se exprimă I. Schechter, menţionăm următoarele: ca ziarişti cu experienţă, suntem invitaţi peste tot, situaţie care ne obligă la selectivitate. E adevărat, dacă ştiam că I.S., mare magnat mare, a cumpărat Asociaţia Scriitorilor Israelieni de Limbă Română şi sediul de pe strada Kaplan, poate că ne revizuiam atitudinea.

I.S., angajat cu trup şi suflet în construirea socialismului victorios din România anilor '50-'60 (mulţi ani mai târziu urma să ne naştem şi noi, "duşmanii"), semna cu numele de I. Şerbu în nişte publicaţii a căror amintire ar prefera să o facă uitată, doar că mentalitatea tovărăşistă nu-i dă pace, nu-i permite să înţeleagă drăcovenia asta cu democraţia şi ziariştii al căror acces este permis oriunde, cu excepţia evenimentelor familiale sau particulare. Noi îl înţelegem, vina nu este a sa. Sângele apă nu se face.

Afirmaţia în legătură cu aşa-zisul apel făcut de cei doi "duşmani" privind ziarul "Ultima oră" reprezintă o calomnie. Din contra, recomandăm cu predilecţie articolele lui I.S., pentru a sublinia cum **nu** trebuie scris un material într-o ţară ca Israelul şi contradicţiile dintre minciuna, manipularea şi cenzura anilor '50-'60 şi democraţie, etică profesională, dragoste pentru adevăr şi alte nimicuri străine lui I. Şerbu.

Adevărul este că scriitorii, plictisiţi de istericalele post-andropauză ale lui I.S., preferă să-şi publice părerile şi lucrările în "Viaţa noastră". Noi **nu** cenzurăm, **nu** pocim articolele, **nu** "colaborăm" la redactarea acestora şi ne referim cu respect la cei ce scriu, deşi nu facem parte din "intelectualitatea românească polarizată" în jurul lui I. Şerbu.

Cel mai bun exemplu îl constituie mostra de "integritate lezată" din "Minimum". Ce nu face un "ziarist" adevărat pentru o lacrimă de cititor?!?! Îi convoacă pe Itzhak Artzi, pe Shaul Carmel, pe Andrei Strihan şi pe toţi intelectualii noştri, cu excepţia celor care au tupeul şi insolenţa să scrie la "Viaţa noastră". Am da câteva exemple de "nepolarizaţi", dar nu avem la dispoziţie 10 pagini de "Minimum". I.S. îşi va continua activitatea "publicisticã" în spiritul dictonului "calomniaţi, calomniaţi, calomniaţi, ceva tot va rămâne din asta", iar noi, "duşmanii" scriitorilor, intelectualilor, polarizaţilor, bicicliştilor şi evreilor, ne vom face meseria aşa cum ştim, corect şi fără murdării.

Mario Nando Varga
Martin Marcus

Nou!

În editura MINIMUM
a apărut

NOI, COPIII STRĂZII LECA

de IULIUS IANCU

«"Noi, copiii străzii Leca" nu şi-a propus să vorbească nici despre un oraş, nici măcar despre un cartier, ci despre o stradă. Obiectivul e mic, o celulă de viaţă doar, însă dr-ul Iancu îl priveşte la microscop – cam aşa cum făcea cu globulele de sânge în laboratorul tinereţii sale universitare – şi ne arată apoi, cu degetul, mini-realităţile străzii examinate.»

Al. Mirodan

"Noi, copiii străzii Leca" este o lume de oameni simplu, cinstiţi, muncitori şi curaţi la suflet – lume în care m-am născut şi după ale cărei norme nescrise am trăit şi continui să trăiesc.

Autorul

Autorul aduce la cunoştinţa cititorilor că, din păcate, cartea s-a epuizat.

Cartea prezintă un document istoric şi literar asupra unei străzi distruse.

Autorul speră că se vor găsi organizaţii, instituţii sau societăţi care să sprijine reeditarea acestei cărţi în editura MINIMUM, pentru a satisface cererea numeroşilor solicitatori.

ETC... ETC...

••• Că în publicaţiile româneşti de la noi apar, de când ne ştim, sumedenie de ştiri şi comentarii privind evenimentele din România, ăsta e lucru cunoscut. Dar, încet-încet, observăm că şi în ziarele din România apar cu regularitate relatări despre cele ce se petrec în Israel. Multe, desigur, provin de la agenţiile internaţionale de presă, având drept subiect eternul "conflict din Orientul Mijlociu". Altele însă sunt opera unor condeieri din alia care trimit corespondenţe la Bucureşti. Printre aceşti corespondenţi (acuşi-acuşi îi vedem că formează o mică asociaţie) se numără: Teşu Solomovici (pentru ziarul "Cotidianul"), Gh. Iosub (pentru revista "Diplomat-Club") şi Etgard Bittel (pentru "Curierul românesc", lunarul editat de Fundaţia Culturală Română).

••• Să rămânem niţel în lumea tipăriturilor şi să semnalăm că luna trecută ne-a adus, în domeniul cu pricina, una caldă, una rece. Una caldă: pe masa noastră redacţională s-au adunat câteva din foile de "provincie", plus "Punct"-ul literar (nr. 26, mai 2000) editat de soţii Solo şi Mariana Juster; aici, printre versurile şi proza bună (după obiceiul casei), am dat peste o poezie de Felix Caroly, intitulată "Nemuritoarele ploşniţe": *"Ploşniţele noastre cotidiene,/ nemuritoarele noastre ploşniţe,/ împrăştiate în cele/ patru puncte cardinale/ (că al cincilea/ încă n-a fost descoperit)/ minusculi vampiri/ pe care-i hrănim/ cu sângele ce ne-a/ mai rămas,/ îşi râd în/ labele murdare promiţându-ne/ fericiri abstracte/ ale căror hăţuri/ le ţin ele, alesele, umflatele.../ Şi dacă protestăm,/ câteodată, că ne doare/ când îşi iau tainul,/ ni se răspunde:/ e – poate – adevărat,/ dar ce plăcut e/ când te scarpini, după."*

Una rece (de fapt, două) constă în aceea că, învinse de greutăţi, publicaţiile HOR-iste din Natzeret Illit şi Petah Tikva au ridicat mâinile în semn de mă predau, anunţându-ne că îşi încetează apariţia...

••• "România Mare"? Fumată. "Politica"? Fumată. "Atac la persoană"? "Gazeta de vest", din Timişoara? Fumate. "Puncte cardinale", din Sibiu? Fumată. Noua publicaţie "Regăsirea"? Fumată şi ea. Alte tipărituri, umaniste şi europene, de data asta, şi despre care cititorii noştri au luat cunoştinţă în numerele noastre din urmă? Fumate şi ele. Editura "Mahadajonda", cu ale ei cărţi verzi? Fumată, fumată. Mai nou a intrat în rândurile celor cu "jidanii" o instituţie ultra-onorabilă, la care nici cu gândul nu gândeai că s-ar putea da pe brazdă. E vorba de Editura Academiei Române. Prof. Arnold Helman, autorul unui articol despre eminentul aşezământ de cultură, ne explică despre ce e vorba (fragmente):

«Mare mi-a fost mirarea, semănând chiar a stupoare, când în DEX, dicţionarul explicativ al limbii române, ediţie apărută după 1990, sub egida Academiei Române (care, culmea, e finanţată din fondurile lui Elias!), au avut acces liber şase titluri lexicale: "jidan", "jidancă", "jidănesc", "jidov", "jidoavcă", "jidovime". Regimul comunist, cât de antisemit a fost sub Ceauşescu, a avut o sită deasă prin care nu s-au strecurat scursurile verbale din lăturile antisemite. Nici Dicţionarul limbii române moderne, de sub redacţia lui Macrea, nici Dicţionarul limbii române contemporane, în patru tomuri, nici cel de neologisme, nici cel enciclopedic nu oferă aceste delicii lexicale atât de gustate. ... (Acestea) s-au dejectat – repet, în Dicţionarul Academiei Române – sub nasul fin al esteţilor, al elitei intelectuale. Şi nimeni nu s-a scandalizat. Problema trebuie pusă şi din alt unghi de vedere, strict ştiinţific, mai ales în lexicografie, unde nu ai voie să lucrezi după ureche, căci "verba volant", dar "scripta manent"!

Când s-a apelat la întregul fond de cuvinte atestate (mai lipseau pe lângă "jidani" şi "jidovi", "maramoi" şi "mormoni", nu cu sensul sectei din Utah!), de ce nu s-au inclus în DEX şi sinonimele insultătoare pentru maghiari: "oagăr" şi "boanghen"/"bozgor", primul având-şi obârşia în "uigur", individ dintr-un neam asiatic, "garoi" pentru ţigani, atât de utilizatul "friţ", în literatura privind al doilea război mondial desemnându-l pe etnicul german?»

N. Red.: De ce, domnu' Helman? Păi, uite, de-aia!

Prezenţe, prezenţe...

••• O recenzie amplă pe marginea noii cărţi a lui Mircea Săucan, sihastrul din Natzeret Illit, semnează Iulia Blaga în "România liberă", din Bucureşti. Extrase:

«Scriitorul şi cineastul Mircea Săucan ne-a trimis din Israel ultimul său volum. "Funérailles à Bucarest" (editat în acest an de Editura Minimum din Tel Aviv) cuprinde o povestire – Dies Irae – şi un scenariu de film al cărui titlu îl dă pe cel al volumului. Ambele sunt traduse din română în franceză de Sanda Peri şi Monica Constandache.

Dacă povestirea este un "proces verbal" al unei tahicardii paroxistice suferite de autor în 1962 la Bucureşti, scenariul continuă cumva logic, pentru că vorbeşte despre teribila neputinţă a unui bătrân mort, Joachim, de a fi îngropat. Neputinţă care e "administrativă" şi se datorează lipsei banilor, dar şi birocraţiei. Mortul e silit să umble la primărie, ajunge chiar şi la Comitetul Central, este adus de asemenea în faţa instanţei şi condamnat la... viaţă. Sau colindă prin Bucureşti cântând din trompetă şi încercând să dialogheze cu trecătorii indiferenţi. Început în registru tragic-comic, înfăţişând un priveghi la care *dintr-o dată mortul se ridică (scenă care, filmată, ar fi de un efect nebun), scenariul își dezvăluie până la urmă întreaga amărăciune. Bântuiala mortului se transformă într-o goană printr-un ținut absurd, al unui alt fel de umbre. Mircea Săucan vede o lume a viilor cu totul absurdă și irațională în care omului îi este refuzată până și demnitatea de a muri definitiv, dar în același timp el ne face părtași la regretul de a părăsi o lume și un loc. "Sunt bolnav de nostalgie", repetă eroul, care, în așteptarea plecării, se reîntâlnește cu iubita sa de la care primise scrisori expediate în anii '30 și care, la rândul ei, trăiește cu inima întoarsă spre trecut. Este aceeași nostalgie pe care o încerca eroul interpretat de Ernest Maftei în ultimul film al lui Mircea Săucan, "Le retour", prezentat în urmă cu doi ani la Festivalul de film antropologic de la Sibiu, o nostalgie pentru ce a fost și pentru ce o să vină.»*

••• Spre deosebire de unii, de pe-aicea, cărora le vine peste mână să declare că sunt de felul lor din România, numitul Michel Drucker (fiul bătrânului Drucker), una din vedetele televiziunii franceze, nu răspunde atunci când e întrebat, că părinții lui vin din Europa Centrală, sau, mă rog, din Transilvania. Nu. Într-un articol de Jean-Paul Aymon apărut în lunarul "L'Arche", aflăm că celebrul animator o spune pe-a dreaptă:

«El nu-și ascunde convingerile și nici originile, pe care le revendică în chipul cel mai natural din lume. Într-un interviu la France Inter în cursul căruia, în mod excepțional, făcea confidențe, declara: "Frații mei și cu mine suntem niște francezi aparte. Sunt fiul unui emigrant român și al unei mame austriece; bunicii mei din partea tatei creșteau cai în Carpați, bunicii din partea mamei erau negustori la Viena. Provin dintr-o familie complet decimată, o familie care a cunoscut lagărele, steaua galbenă. Nu pot uita toate acestea".»

••• Un autor dramatic care se impune pe zi ce trece este Sebastian Ungureanu. Piesa sa "Investiția" – o comedie – s-a reprezentat de curând cu succes pe scena teatrului "George Bacovia", din Bacău. Într-o cronică din ziarul local, criticul Claudiu Cristescu remarcă, printre alte însușiri ale autorului, "construcția dramatică bine articulată, știința portretizării, dialogul captivant". Și-acum, o poantă: cel ce-a scris "Investiția" este, în viața de toate zilele, funcționar superior la o bancă de investiții…

■ Elisabeth Roudinesco, specialistă în psihanaliză, director de cercetări la Universitatea Paris VII, a condus un seminar la Universitatea din Ierusalim, prezentând cu acest prilej filmul "Freud și inventarea psihanalizei. ■ De conferențiat, a conferențiat luna trecută – și încă mult – colaboratorul nostru dr. Leon Volovici din Ierusalim. El a fost invitat să țină un curs de-o lună de zile la Universitatea din Milano, Italia, despre iudaismul românesc. Iubitor de fotbal (ca orice partizan al spiritului "Minimum"), Volovici a fost văzut adesea în tribunele stadionului San Siro, la meciurile echipei Inter-Milano și – după informații neverificate – ar fi fost ales în comitetul internațional de onoare al celebrului club. ■ Pictorița Yvonne Hassan (văduva poetului Petre Solomon) expune din nou. Ea a deschis la galeriile "Orizont" din București o expoziție cuprinzând circa 60 de picturi și 12 tapițerii. ■ Atentă mereu la scrisul de la noi, "Realitatea evreiască" recenzează câteva cărți recent apărute. Evelin Fonea scrie despre placheta "Rumba neagră" a poetului Solo Juster *("de la început ai impresia unei vrăji ce se degajă din sonoritatea titlului și nu numai: presimți vraja poeziei cu care sufletul poetului se identifică");* E. Suhor dă seama de volumul "Ițic și lumea lui" de V. Rusu *("structura de rezistență a cărții nu este atât* ***căutarea*** *timpului pierdut-regăsit, cât riposta extrem de actuală a lui Ițic în fața neoextremismului din ce în ce mai evident");* Iulia Deleanu vorbește despre placheta de versuri "Destin" de Mioara Iarchi-Leon *("meritul Mioarei Iarchi-Leon este acela de a ști să-și transfigureze plânsul, dând preț vieții în expresia ei senină").* Culegerea de poezii "Amprente" a Biancăi Marcovici constituie obiectul unui capitol din noul volum al criticului literar Ion Machidon, apărut la ed. "Amurgul sentimental" *("avem de-a face cu un Arbore secular ce-și lasă spre uimirea tuturora brațele profunde luminând sistematic peste cele două pământuri, al României … și al Țării Israelului").* ■ Ziarul "Curierul de Cluj", care se ocupă, sub semnătura lui Ion Cristofor, de "Scriitorii din Țara Sfântă" (o inițiativă bună!), publică o prezentare a poetului Sh. Carmel *("sunete de o mare puritate, cu o energie ce pare desprinsă din versetele biblice").* ■ Același Ion Cristofor a dedicat o cronică substanțială poetei Irina Gorun-Bercovici. ■ După 33 de ani de la premieră, postul de televiziune TV 2 a prezentat, în reluare, filmul "Șeful sectorului suflete", după piesa cu același nume de Al. Mirodan, în regia lui Gh. Vitanidis. Printre interpreți: Radu Beligan, Mircea Crișan, Irina Petrescu, Toma Caragiu. ■ La 30 de ani de la moartea marelui Paul Celan, revista pariziană "L'Arche" publică, sub semnătura lui Alain Svied, o amplă

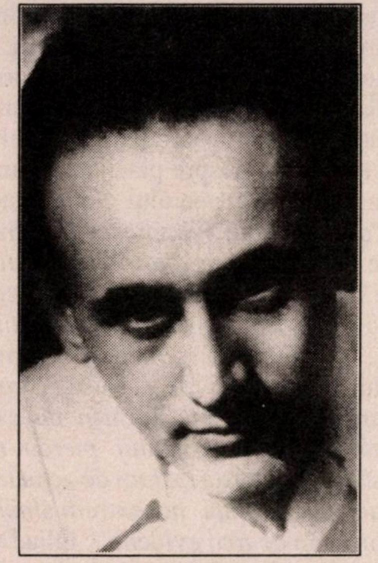

Paul Celan

evocare a marelui poet.

••• Nu ne mai întrebăm de mult ce s-a întâmplat cu asasinii lui Gh. (Babu) Ursu, poet-inginer care a fost arestat, chinuit și ucis înainte de 1989, din cauza unui jurnal intim, plin de însemnări anti-Ceaușescu. Întrucât o mână spală pe alta, băieții din Justiție și alte instituții competente i-au făcut scăpați pe vinovați, aruncând adevărul sub covor. Ceea ce ne miră, însă, este soarta dosarului de anchetă și, mai cu seamă, a jurnalului în cauză. Mirat de faptul că aceste foi de hârtie sunt de negăsit este și deputatul Vartan Arachelian. Într-o convorbire pentru ziarul "Ziua", din București, cu d. Costin Georgescu, directorul Serviciului Român de Informații, cunoscutul parlamentar i–a pus, între altele, și chestiunea Babu Ursu:

«–Apropo de justiție, lideri din societatea civilă vă găsesc vinovat că n-ați cooperat cu Justiția în elucidarea cazului fostului dizident Gheorghe Ursu. Dacă am înțeles bine, dosarul de anchetă al lui Gheorghe Ursu, o anchetă de poliție politică făcută de fosta securitate, se află în arhivele serviciului dumneavoastră și acest dosar n-a fost pus la dispoziția instanței.

– Noi am pus la dispoziția Justiției, respectiv a Parchetului, conform abilitărilor pe care le avem prin lege, tot dosarul de judecată care a fost în acest caz. De asemenea, aș vrea să relevați că, la ora actuală, în Serviciul Român de Informații nu mai lucrează nici un ofițer care a lucrat în nefericitul caz Ursu; este vorba de agendele Ursu, practic un fel de jurnal intim, pe care nu am reușit să le găsim și, la ora actuală, Parchetul Militar a declanșat cu sprijinul nostru o anchetă pentru elucidarea modului de dispariție a acestor agende.

– Credeți că aceste agende se aflau, în 1990, în arhivele fostei Securității?

– Din ce am aflat, unii spun că da, alții spun că nu și de aceea, fiind o problemă neelucidată, noi vrem să se facă lumină.

– Deci s-ar putea să fi dispărut chiar după '90, după Revoluția română din decembrie '89!

– Este posibil.»

••• Ni s-a spus că va avea loc în 1997. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în 1998. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în 1999. Acum ni se spune că va avea loc în 2000. Poate. Până una-alta, constatăm, de la un veac la altul, că mult așteptatul Congres al HOR se lasă greu (iar greu e puțin spus). În consecință, așa cum v-ați lămurit din numerele apărute în secolul trecut, am hotărât să oferim celor de pe strada Alexandru Ianai din Tel Aviv o cantitate sporită de stimulent. E vorba, cum se vede, de niște ardei iuți. Îi introducem (în pagină) cu speranța că legumele vor produce efectul scontat.

••• Cu prilejul împlinirii a 75 de ani, matematicianul Solomon Marcus (frate cu scriitorii Marius Mircu și Marcel Marcian) a fost sărbătorit atât la Facultatea de Matematică a Universității din București, cât și la Uniunea Scriitorilor. Canalul 1 al Televiziunii Române i-a luat un interviu la o oră de maximă audiență, cu prilejul Buletinului de Știri de la orele 20.00. De asemeni, au apărut două cărți dedicate savantului. Una din ele are titlul "Finite versus infinite", e coordonată de discipolii săi Cristian Calude (profesor la Universitatea din Auckland, Noua Zeelandă) și Gheorghe Păun (membru al Academiei Române) și a apărut la Editura Springer, Londra, la sfârșitul lui februarie 2000. Cartea conține articole aparținând unul număr de autori din diverse continente. Un al doilea volum este coordonat de Carlos Martin Vide (profesor la Universitatea din Tarragona, Spania) și Gheorghe Păun; el conține câteva zeci de contribuții în domeniul teoriei limbajelor, autorii provenind din țări dintre cele mai variate, și se află în curs de apariție la Editura Academiei Române.

••• Agenția *Ulypress,* condusă de (și alcătuită din) Uly Friedberg Vălureanu (agenție cunoscută de altfel sub numele, care pe noi ne agasează, "Bună dimineața, Haifa!"), transmite în continuare, ca un mic *Reuters* al tribului, știri din viața alialei:

■ Un sondaj realizat la Universitatea din Tel Aviv – la cererea Institutului Francez – constată că limba română se află pe locul 9 în ceea ce priveşte limbile vorbite în ţară, fiind vorbită de 4% din locuitori. Sondajul, condus de profesorul de sociologie Eliezer Ben-Rafael, s-a bazat pe interviuri la care au răspuns circa 2.000 de persoane. Din cei ce au răspuns, 76 cunosc limba română. Pe primul loc al limbilor vorbite este ebraica (96% din respondenţi). Pe locul doi, engleza (57%). Araba e pe locul trei (28%), rusa pe locul patru (15%), urmează franceza (11%), idişul (9%), spaniola (7%), germana (6%), apoi româna (4%). Urmează ungara, poloneza, iraniana, mograbi şi italiana (2%), bulgara ş.a.m.d. ■ Fenomenul recrudescenţei mişcării legionare îngrijorează profund comunitatea evreiască din România, se arată într-un articol semnat de acad. Nicolae Cajal, preşedintele Federaţiei Comunităţilor Evreieşti, în ziarul "Curierul Naţional". Pretinzând a nu fi o organizaţie politică, ci exclusiv culturală, cercurile legionare de astăzi se sustrag legii de acreditare a grupărilor politice. Profund antidemocratică, totalitară, xenofobă, antisemită şi cu trecut politic asasin, activitatea mişcării legionare de astăzi constituie o ameninţare făţişă pentru democraţia românească. Preşedintele FCER cere autorităţilor să adopte măsuri eficiente împotriva reorganizării defunctei mişcări legionare interbelice, potrivit Codului Penal art. 317 şi Constituţiei României, cap. III, art. 30. (**Nota Red. Minimum:** Ghid!) ■ Premiera filmului "Cernăuţiul din inima mea" pe Canalul 2 al televiziunii israeliene a stârnit numeroase reacţii favorabile. Realizatorii – regizorul Zoltan Terner şi producătorul Marcu Simionovici – au primit numeroase telefoane din partea celor care au vizionat pelicula. Lucru semnificativ, mulţi dintre cei care au primit filmul cu emoţie nu sunt legaţi prin origine de "nostalgia cernoviţiană" şi nici măcar nu sunt din aliaua română. Printre persoanele din această categorie care au telefonat pentru a discuta cu realizatorii au fost şi Dolly Wohlbrum, directoarea de programe de la Televiziunea Educativă, şi producătoarea Tamar Fried. Filmul redă o privire caldă, nostalgică, a Cernăuţiului evreiesc, care de fapt nu mai există decât în inimile cernăuţenilor care trăiesc în Israel şi în alte ţări. ■ În cadrul cercetărilor ştiinţifice consacrate dezvoltării embrionilor în regnul animal şi regnul uman a fost descoperită, izolată şi caracterizată o genă necunoscută până acum în domeniul piscicol. Cercetarea a fost făcută în colaborare de către dr. Revital Shemer şi prof. Ben-Zion Cavari, biologi de la Institutul de cercetări oceanografice şi limnologice din Haifa, şi prof. dr. Izu Eibschitz, născut la Bacău, în România, director al unităţii de fertilitate şi copii în eprubetă la Centrul Medical Bnei Zion şi profesor la Facultatea de medicină din Haifa. ■ Toate persoanele şi instituţiile care doresc să ajute Comitetul de investigaţie al Knessetului pentru localizarea şi restituirea proprietăţilor victimelor Holocaustului sunt invitate să prezinte în scris materialele de care dispun. Invitaţia este cuprinsă într-un anunţ publicitar semnat de deputata Colette Avital, preşedinta Comitetului. Comitetul va investiga toate aspectele conturilor inactive ale băncilor israeliene, ca şi proprietăţi, în special terenuri, deţinute de diferite instituţii din ţară. ■ Sculptorul Efraim Glaser, născut la Cluj, este pe cale să termine traducerea în engleză a cărţii sale de amintiri "Necesitatea reîntoarcerii", apărută în ebraică. Un capitol din carte a fost tradus de asemenea şi în română. Artistul, care e şi inginer chimist, a avut mult de suferit în timpul regimului fascist din Ungaria. Cartea "Necesitatea reîntoarcerii" este dedicată familiei sale care a pierit la Auschwitz şi din care el este singurul supravieţuitor. ■ Sorin Roşca-Stănescu, directorul cotidianului "Ziua", din Bucureşti, editează de un an de zile, la New York, publicaţia "Ziua-USA", pentru românii – mulţi la număr – care trăiesc peste ocean; tipăritura are şi o pagină în limba engleză pentru "anglofonii" dornici să afle ce mai e nou prin România. Încurajat de succesul foii, Sorin Roşca-Stănescu a mărturisit mai deunăzi la New York – unde venise pentru sărbătorirea primului an de existenţă a lui "Ziua-USA" – că are de gând să *atace* şi piaţa israeliană cu o publicaţie asemănătoare. *Ziua-Israel* intenţionează să se adreseze *alialei* din Israel, precum şi muncitorilor români, zeci de mii la număr la noi. Iar dacă publicaţia new-yorkeză are o pagină în englezeşte, sora sa din Orientul Mijlociu va avea una în ebraică. "La ora asta – a spus cunoscutul *boss* de presă de la Bucureşti – suntem în tratative cu câţiva ziarişti israelieni de limbă română". Dacă Sorin Roşca-Stănescu reuşeşte să alcătuiască o redacţie, *Ziua-Israel* va apare în două-trei luni. ■ "Suntem înnebuniţi. Nu mai avem

Restaurantul

HAIM

invită onorata
clientelă
la renumitul său
grătar
şi specialităţile
culinare româneşti

TEL AVIV,
Rh. Dizengoff 228
Tel. 03-5244963

nici o speranţă…". Aceste rânduri disperate au fost scrise pe o carte poştală trimisă în februarie 1942 de pe "Struma", cuiva din România, de către Grigore Bucspan, care se afla pe navă cu soţia sa, împreună cu alţi 760 refugiaţi evrei din România, ce sperau să ajungă la Haifa. După numai câteva zile, vasul avea să fie torpilat de un submarin sovietic. La bord s–au aflat 103 copii. Cartea poştală a fost reprodusă în volumul "Fugăriţi fără scăpare. Vasul Struma", scrisă de dr. Efraim Ofir, editată de ACMEOR, Tel Aviv 1999. Recent a sosit la Haifa Gregory (Greg) Buxton, nepotul Bucspanilor de pe Struma. El este iniţiatorul şi conducătorul expediţiei de scafandri care va încerca, în luna august, să descopere şi să identifice epava Strumei. Greg a venit pentru câteva zile în Israel pentru a se întâlni cu rude şi prieteni ai victimelor, pentru a vizita Muzeul alialei ilegale, pentru a discuta detaliile expediţiei la Institutul Yad Vashem şi la alte instituţii din ţară.

••• Dar, bătând toate informaţiile furnizate de agenţia "Ulypress", ştirea nr. 1 a lunii trecute a apărut în "Ultima oră". Aici, într-una din paginile săptămânale ale lui I. Schechter, cititorul a aflat că Tania Lovinescu, unul din condeiele marcante ale literaturii de la noi, s-a întors definitiv în România. Aşa cum era de aşteptat, noutatea a făcut valuri, stârnind tot felul de comentarii. Iar telefonul nostru a zbârnâit, interlocutorii de la celălalt capăt al firului cerându-ne precizări: "E-adevărat? Ce ştiţi despre asta?". Ce ştim noi este că, abătându-se într-o zi pe la redacţie, în Zamenhof 13, soţul poetei ne-a spus: "Noi plecăm la Bucureşti, pentru vreo două-trei luni". Motivul? Suferindă de inimă fiind, Tania Lovinescu a fost şocată de "sancţiunile" şi greva din spitale, a intrat niţel în panică şi, în consecinţă, a hotărât să plece în România, unde, după ştiinţa ei, ar exista posibilităţi mai bune de tratament. Noi îi dorim, întâi şi întâi, sănătate, şi cât mai multe cărţi bune.

••• În prestigioasa editură "Basic Books" din New York a apărut volumul de studii psihologice "The Transforming Power of Affect" (Puterea transformatoare a emoţiei) de Dr. Diana Fosha, fiică a corespondentului nostru la New York, Harry Fosha.

Autoarea se numără printre promotorii metodei "Short-Term Dynamic Therapy" (terapia psihodinamică de scurtă durată) care foloseşte în diagnostic şi tratament camera video. În studiile bazate pe experienţa sa clinică şi profesorală, Diana Fosha preconizează şi explică, cu cazuri concrete, noi metode de tratament psihoterapeutic.

Cartea a fost primită cu interes de cercurile de specialitate. Dr. Donald Nathanson, director al Institutului Silvan Thompkins şi profesor de psihiatrie la Colegiul Medical Jefferson, scrie: "Examinarea personală în adâncime de către Diana Fosha a unei largi categorii de teorii privind emoţiile umane arată că terapia de bună calitate este o îmbinare de artă şi ştiinţă". Iar Dr. David Malan (Anglia), unul din creatorii metodei "Short-Term Therapy", a scris: "Dr. Fosha aduce o contribuţie originală şi profundă la teoria şi tehnica psihoterapiei de scurtă durată".

Alo, aici sunt admiratorii lui Stroe!

…şi te roagă, maestre, ca de-acolo de unde eşti – sus! – să ne dai voie să-ţi spunem că

1) ne amintim mereu şi cu mare plăcere de dumneata, acum, în iunie, când se împlinesc zece ani de când ai plecat de pe scena vieţii…

2) ne amintim mereu de râsul dumitale contagios, de strungăreaţa vestită, de fracul pe care ştiai să-l porţi ca un lord al umorului, de cupletele rostite la "Cărăbuş", pe vremuri, la "Atlantic", după război, mai pe urmă la "Ohel" sau la Heichal Hatarbut, aici în Israel; cuplete ce ne-au ajutat să trecem mai uşor prin viaţă;

3) ne amintim mereu de Ora dumitale de la Radio, de filmul "Bing-Bang", de volumele dumitale de amintiri;

4) ne amintim mereu de prietenul dumitale adevărat Vasile Vasilache, alături de care ai alcătuit un cuplu legendar şi un simbol al amiciţiei dintre români şi evrei; un simbol care, o dată cu trecerea vremii, ne apare din ce în ce mai preţios şi mai rar;

Stroe: ai să râzi…

5) ne amintim de fiinţa dumitale unică şi, drept dovadă că aşa este, taci, te rog, ciuleşte urechile şi ascultă această dovadă, singura în care crede un actor: aplauzele noastre.

M.

Sport

••• S-a dus, s-a dus de mult finala de la Salonic dintre baschetbaliştii de la Macabi şi grecii de la Panathinaikos. S-a dus şi mica (nu marea) dezamăgire pricinuită de faptul că ai noştri fură învinşi – aşa cum prevedea calculul hârtiei – pe terenul de joc al gazdelor, la câteva puncte. Ceea ce nu s-a dus însă este drama lui Oded Katash, fostul macabist care, angajat la Panathinaikos, a jucat excelent, înscriind câteva coşuri hotărâtoare pentru formaţia sa şi contribuind astfel, din plin, la înfrângerea foştilor săi colegi israelieni. Spuneam drama, fiindcă a fost într-adevăr o dramă, pe marginea căreia s-a vorbit şi se va mai vorbi multă vreme de-aci înainte. Şi despre care se va scrie în cărţile de istorie a sportului. Noi vedem în cazul Katash un conflict moral cumplit, de felul acelora întâlnite în dramele lui Corneille: faimosul (cum învăţaserăm la şcoală, pe vremuri) conflict între pasiune şi datorie. Pasiunea pentru ai săi, din Israel, îl îndemna pe Katash să dorească victoria galbenilor de la Macabi. Datoria l-a împins să joace bine, cât poate el de bine, şi să demonstreze grecilor că un sportiv israelian care îmbracă tricoul lui Panathinaikos îşi respectă, orice s–ar întâmpla, cuvântul dat noii sale echipe. Şi aşa a fost, în seara incandescentă a finalei. Şi e bine că a fost aşa.

●

Dr. Oz Almog, sociolog de felul său, a terminat un studiu în care analizează evoluţia Statului Israel prin prisma felului cum s–au schimbat coafurile din 1948 şi până astăzi.

Ideea este originală, nimic de zis, însă, fără supărare, ni se pare trasă de păr. Şi, în plus, dr. Almog, om cu mentalitate talmudică, despică firul în patru.

••• Vuieşte târgul la Bucureşti, urlă cafeneaua. Ziarele din ţara natală vorbesc toate despre posibilitatea ca Anghel (Puiu) Iordănescu, fostul antrenor al naţionalei române, să conducă în viitor pe fotbaliştii de la Macabi Haifa. Echipa din Nord, care trece (cum trec cam toate din când în când) printr-o criză de zile mari, a renunţat la serviciile lui Eli Cohen, căutând un salvator. Că Iordănescu ar fi o soluţie bună, nu încape îndoială. Cu atât mai mult cu cât în afară de priceperea lui tehnică, omul posedă o însuşire absolut necesară à propos de băieţii de la Haifa: el ştie să stăpânească vedetele cu hachiţe şi cu "nu mă-nvăţa, dom'le, dumneata pe mine". Iar omul care i-a strunit pe Hagi, Gică Popescu et co. are toate şansele să pună şaua pe duzina de staruri de la Haifa, cărora nu le mai ajungi la nas nici cu prăjina. La ora asta, din câte vorbeşte lumea, tratativele cu Iordănescu sunt în toi. Şi deocamdată nu se ştie nimic. Puiu antrenează, pe bani buni, echipa Al Hilal din Arabia Saudită, contractul cu clubul plin de petrodolari expiră în vară şi rămâne de văzut dacă oferta lui Macabi îl va determina pe Iordănescu să se mute de la arabi la evrei.

••• Amintisem mai înainte de vedete. Un exemplu de ce se întâmplă prin lumea de azi cu această speţă ni l-a dat de curând englezul David Beckham, de la "Manchester United". Omul, văzând că i-a crescut părul, s-a dus la frizeria "Tony and Guy", din oraşul textilelor, să se tundă. Câţiva *fani,* care-l urmreau pe idol pas cu pas, au aşteptat ca celebrul înaintaş să iasă pe uşă, au mai aşteptat vreo cinci minute, au văzut un băiat din frizerie ieşind cu o pubelă să o lase în curte, pentru gunoieri, apoi s-au repezit la pubelă şi au scos de-acolo şuviţele blonde ale lui Beckham. Să le păstreze acasă, sub sticlă, ca pe sfintele moaşte? Să le vândă, meşă cu meşă, pe o sută de lire sterline bucata? Ziarul "Times" – de unde s-au aflat toate acestea – nu ne dă nici un fel de lămuriri în această privinţă. Orişicum însă, hai să ne gândim: păi nu e normal ca, văzând la ce preţ a ajuns părul lui, un fotbalist ca David Beckham să-şi piardă capul?

••• Şi-acum să ajungem la chestiunea esenţială. Şi pe David Beckham, şi pe Hagi sau Gică Popescu, şi pe Zidane, şi pe Roberto Baggio şi pe celelalte stele ale *soccerului* continental îi vom vedea acum, în iunie, jucând pentru Campionatul European de Fotbal din Belgia şi Olanda. Prilej fericit pentru noi de a mai ieşi niţel din tensiunea cu Libanul, cu katiuşele de la Kiriat Shmona, cu obrăznicia lui Arafat, cu reforma d-lui Shohat, cu Weizman, cu Mordehai, cu Bibi, cu tracasările sexuale şi de altă natură. Şi de a striga, înfipţi în fotoliu, la televizor: hai băieţii! Toată suflarea fotbalistă e cu ochii pe naţionala Olandei. Jucătorii din Ţara Lalelelor sunt daţi favoriţi şi în sondaje şi la casele de pariuri de la Londra. Vom vedea. Vom vedea…

Ediţia a doua
a volumului
de versuri

Amprente

de Bianca Marcovici

apărută
în Editura
Atlas-Clusium,
Cluj-Napoca

s-a epuizat.

Ea poate fi citită
în curând pe
Internet la adresa:

www.bianca.home.icq.com

în web-ul construit de fiica
poetei, Noemi Marcovici

STAN VLAD

Corespondență din București

Iunie – lună de alegeri (locale): aglomerație de candidați

- **Luptă la cuţite**
- **Lefurile parlamentarilor**
- **O explozie de generozitate**

În acest an electoral, luna iunie este destinată alegerilor locale: la 4 iunie (primul tur), la 18 iunie (al doilea tur). Alegerile generale (parlamentare şi prezidenţiale) vor avea loc în toamnă, probabil în noiembrie 2000.

Deci, vrem-nu vrem, ne întoarcem la politică – mai multă ca oricând – încercând să vă redăm atmosfera specifică. Mai întâi să consemnăm faptul că pentru alegerile locale din acest an s-a înregistrat o uriaşă abundenţă de candidaţi la posturile de primari şi consilieri locali. (Dacă din toate am avea atâta bogăţie, am duce-o foarte bine în România!) O puzderie de partide, mari şi mici, s-au întrecut în a propune candidaţi pentru primării şi consiliile locale. Folosesc acest prilej pentru a-şi testa audienţa la electorat, în vederea alegerilor mari din toamnă. Apoi, cine ştie de unde sare iepurele. În România, la alegerile generale se mai practică sistemul idiot de a oferi alegătorilor liste de partide, neştiindu-se niciodată cine iese la alegeri. La cele locale, în schimb, nu contează lista sau partidul, ci omul. Alegătorii vor vota oameni pe care-i cunosc, cu care au stat de vorbă, în care au încredere. Drept urmare pot câştiga scrutinul candidaţi aparţinând unor partide mici sau independenţi (se prevede că acest an, pe fondul compromiterii partidelor politice, au mari şanse candidaţii independenţi).

Agitaţia politică stârnită de un eveniment atât de important este mare. De data aceasta, pentru a se evita transformarea campaniei electorale într-o dispută necivilizată, cu multe atacuri la persoană nepermise, la începutul celor 45 de zile premergătoare datei alegerilor, s-a propus şi s-a încheiat un acord pentru desfăşurarea campaniei electorale în limitele bunului simţ, fără lovituri sub centură. Singurul partid care n-a semnat acordul a fost partidul lui Vadim – România Mare. Prin revistele lui, Vadim a aruncat în public tot ce poate fi mai urât şi compromiţător la adresa unor candidaţi rivali, câştigători potenţiali. Calomnii peste calomnii; nu a contat faptul că sunt pure invenţii, în cele mai multe cazuri. Până să se dumirească alegătorii, murdăria poate lăsa ceva urme. De fapt, toată acţiunea aceasta de defăimare a fost concepută ca o repetiţie generală pentru campania electorală din toamnă, când, la prezidenţiale, vrea să candideze şi Vadim. (În cazul în care Justiţia română nu-i va opri ascensiunea, datorită nenumăratelor procese pe care le are pe rol, pentru fapte infamante!)

Dar nici celelalte partide care au semnat acordul nu l-au respectat. Ca în Balcani! Au fost atacate atât persoane cât mai ales partide, cu un scop evident: compromiterea şanselor pentru alegerile generale din toamnă. Războiul se duce de pe poziţii de forţă între PDSR (partidul lui Iliescu), APR (partidul lui Meleşcanu) şi CDR (Convenţia, care-l susţine pe Constantinescu). De fapt, cei aflaţi în fruntea acestor formaţii politice sunt principalii candidaţi la funcţia de preşedinte al ţării. La ora actuală, pe primul loc în sondaje se mai află încă Ion Iliescu. După el vin, în ordine, Theodor Meleşcanu şi Emil Constantinescu. Este clar că doi dintre aceştia vor intra în turul doi, întrucât nimeni nu va câştiga din primul tur. La partide, pentru parlamentare, ordinea este cam tot aceeaşi.

Tabloul de mai sus este configurat după sondajele din luna mai 2000. Dar până la toamnă mai este ceva timp. Pe parcurs, au loc tot felul de scandaluri politice, urmărind compromiterea şanselor unora sau altora. Mai întâi, între scandalurile mari s-a aflat cel al "firului roşu" – linia telefonică dintre Palatul prezidenţial Cotroceni şi Kremlin, dintre Iliescu şi Ielţin. Iliescu şi ai lui porniseră încă din 1993 o acţiune pentru realizarea unei legături telefonice directe cu Moscova. (Sunt cunoscute de toată lumea concepţiile comuniste ale lui Iliescu, care ar vrea pentru România un regim comunist-etatist, însă cu... faţă umană. Aşa este perceput şi în Occident şi în SUA.) Tratativele pentru instalarea "firului roşu" au rămas baltă în 1996, când Iliescu a pierdut alegerile. Între timp, ruşii trimiseseră în România toată aparatura necesară, în valoare de milioane de dolari.

Preşedinţia actuală, recte Emil Constantinescu, a adus în faţa opiniei publice această treabă abia acum, în 2000, an electoral, pentru a mai diminua din încrederea electoratului în Iliescu. (Românii au fost întotdeauna foarte sensibili la relaţiile cu ruşii şi privesc cu teamă spre răsărit.) Trezindu-se brusc cu o treabă ca asta pe cap, Iliescu, care o credea îngropată definitiv pe undeva, a făcut greşeala să nu recunoască faptul că a avut o asemenea iniţiativă. Dar au venit consilierii lui, au fost aduse documente şi atunci a făcut pe prostul, spunând că nu-şi mai aduce aminte. A fost mai mult decât penibil. De fapt, în acest an, poate şi îmbătat de succesele din sondaje, Iliescu a făcut mai multe gafe, pierzându-şi din prestigiul său politic. Chiar în partidul lui sunt oameni (de vază) care încep să creadă că ar fi mai bine pentru partid ca în locul bătrânului trecut de 70 de ani, să candideze unul mai tânăr. Se vehiculează numele lui Adrian Năstase. Dar Ion Iliescu nu se dă bătut. Vrea cu orice preţ să fie din nou preşedinte. S-a supărat foc şi a rupt orice relaţie cu Th. Meleşcanu şi cu alţii. Este emoţionat şi agresiv.

Dacă toate frământările şi scandalurile din viaţa politică românească s-ar reduce la spaţiul dintre Carpaţi şi Marea Neagră, poate n-ar fi aşa de importante. Acestea au însă reverberaţii mari în afara ţării. Iliescu fiind încă perceput ca un aliat fidel al Moscovei, ascensiunea lui şi a PDSR-ului în sondaje a stârnit îngrijorare şi temeri în lumea politică internaţională şi în cea a posibililor investitori străini. Chiar şi Uniunea Europeană, care promisese României cam 700 de milioane de Euro pentru redresare şi integrare, a cam temporizat acţiunile sale şi se pare că în acest an nu vom primi nici un ban. Occidentalii vor să vadă cine va ieşi în toamnă la alegeri şi ce program de guvernare îşi va stabili.

Într-o ţară cu reguli democratice bine stabilite, alternanţa la putere nu produce seisme. Dar în România, unde doctrinele, ideologia, programele nu sunt bine delimitate şi stabile, nu există siguranţă. Nici românii nu au – după zece ani – certitudine; cum să aibă cei din afară, care trebuie să dea sau să investească bani într-o ţară unde reforma nu a înaintat mai deloc?

Cum spuneam, partidele nu au programe bazate pe doctrine bine conturate. Ele se subintitulează de stânga, de centru, de dreapta. Dar la noi nu se ştie clar ce-i stânga, ce-i dreapta. Se ştie doar care sunt la putere şi care în opoziţie. Atunci când interesele proprii o cer, puterea şi opoziţia sunt tot o apă şi-un pământ. Dintre nenumăratele exemple pe care le-am putea da, ne oprim la unul singur, de dată recentă.

Pentru anul 2000, dată fiind situaţia foarte grea a economiei ţării şi ţinându-se seama şi de cerinţele Fondului Monetar Internaţional (de la care mai sperăm ceva bani!), bugetul ţării este foarte strâns, de austeritate (dar ce austeritate! S-au restrâns toate cheltuielile, s-au dat oameni afară cu zecile de mii şi se mai dau). În plus au venit şi calamităţile din primăvară, cu inundaţii catastrofale care au făcut multe victime şi au produs pagube de mii de miliarde de lei, lăsând mii de oameni fără case, fără nimic. Deci, sunt necesare economii la sânge, sacrificii imense. În acest context general, sfidând tot ce s-ar putea numi bun simţ, un minim de spirit de omenie, parlamentarii ţării şi-au introdus în bugetul pe 2000 măriri de salarii de 50-60 la sută! Şi aşa salariile lor erau cam de 13 ori mai mari decât salariile medii pe economie. Acum vor lefuri de multe zeci de milioane pe lună.

Firesc, a ieşit scandal în presă, în opinia publică. Şefii partidelor şi-au dat seama că nu le vine deloc bine un astfel de scandal acum, când vin alegerile, şi au început să mai dea înapoi. Se cuvine să precizăm că măririle de salarii s-au votat în unanimitate de către parlamentari, indiferent de culoare, indiferent dacă sunt la putere ori în opoziţie.

Au fost unele intenţii firave, de ochii lumii, de a se relua votul, dar la revotare a ieşit la fel ca prima dată. Asta se întâmplă într-o instituţie de prim rang – parlamentul ţării – unde salariile, indemnizaţiile, avantajele materiale (şi morale) asigură venituri uriaşe permanent. Nu întâmplător, pentru un loc eligibil pe listele partidelor se dă un şperţ de 10.000-20.000 de dolari, plus cotizaţii grase tot timpul. E o afacere, pe lângă multe altele pe care şi le aranjează parlamentarii pentru ei, familiile şi prietenii lor de încredere.

Calamităţile naturale care s-au abătut în acest an asupra României ne-au oferit prilejul de a constata că românii mai au încă mari rezerve morale, de bunătate şi solidaritate umană. La un singur apel făcut de un post privat de televiziune (PRO-TV), cetăţenii ţării – cei obişnuiţi, nu politicienii şi afaceriştii – au dat, din puţinul lor, îmbrăcăminte, alimente, mobilă, materiale de construcţie, bani. Din sărăcia oamenilor s-au strâns cantităţi uriaşe de bunuri, mari sume de bani. Sute de camioane au plecat încărcate spre zonele sinistrate. A fost o explozie impresionantă de bunătate, cum nu ne-a mai fost dat să vedem. Ceea ce s-a întâmplat a întrecut orice închipuire. În pieţele oraşelor s-au strâns munţi de saci cu bunuri, mobile, materiale de construcţii, alimente de tot felul. La un moment dat, organizatorii – salariaţii de la PRO-TV, ajutaţi de poliţie şi jandarmi – i-au rugat pe oameni să nu mai aducă lucruri fiindcă nu mai era nevoie. Au fost momente de mare emoţie!

În acest timp, guvernanţii şi politicienii stăteau liniştiţi, îşi petreceau week-endurile pe la vilele lor (că acum au toţi!). Din partea lor, nici o acţiune. Nici un grangur politic, nici un rechin afacerist n-a mişcat un deget. Doar de la guvern s-a spus că pagubele sunt de vreo 3 mii de miliarde lei şi că se vor aloca 30 miliarde pentru cei păgubiţi! Poate că se vor da şi ceva materiale de construcţii. Nu se ştie când şi cât. Atât.

Oamenii pentru oameni au făcut minuni. Ceilalţi…

●

Fiindcă s-au certat cu direcţia, la cuţite, actorii de la Teatrul Nottara, din Bucureşti, s-au pus în grevă, anulând toate spectacolele trupei.

Inadmisibil: aşa cum se ştie bine, şi mai ales aşa cum ştiu actorii de meserie, orice s-ar întâmpla, "spectacolul trebuie să continue".

În consecinţă, noi vom spune, de-aci înainte, Teatrul Nottarea.

- Stăpânii armatei române
- O să le dăm noi la mir odată
- Ciocanul şi cuiele lui Silviu Brucan
- Clinton şi evreica
- Gheşeftul

«Ce face armata română? Păi, ce să facă şi ea, ce-i ordonă Victor Babiuc (fostul ministru al apărării, *n. red. Minimum*)! Mai exact, se pregăteşte să importe din Israel tehnică militară în valoare de 1 miliard de dolari! Inimaginabil! De ce? Pentru ce? Cu ce bani? Eram siguri că aici va duce, inevitabil, venirea la putere a francmasonilor şi a agenţilor străini – după ce au lichidat armata română, ei au scos-o şi datoare vândută, prin încheierea unor contracte înrobitoare şi aberante, cu cine? Cu stăpânii lor, gangsterii evrei!»

◆

«Români, se-adevereşte ce scriem noi, de ani de zile: a prins viaţă un Guvern Mondial de-a dreptul bestial, dominat de evrei, care e capabil să înăbuşe în sânge orice formă lucidă de protest. De-aia s-a prăbuşit România, fiindcă a fost condusă de agenţi şi francmasoni, unelte neruşinate ale "globalizării". Nu-i nimic, tot o să le dăm la mir odată, să ne ţină minte.»

◆

«Ţapul (preşedintele Emil Constantinescu, **n. red.**) face eforturi disperate să mai spargă orizontul de aşteptare al românilor cu nişte căcăreze bine plasate. Gloanţe dumdum, nu alta! Priviţi ce vânt de nebunie a mai suflat prin tărtăcuţa mongoloidă a evreului din Tighina: l-a pus pe bărbatul soră-sii, un infractor pe nume Marin Toader, pe care l-a uns, fără ruşine, ca prefect al judeţului Argeş, să se facă luntre şi punte şi să-i câştige de partea sa măcar pe locuitorii plaiurilor unde a copilărit.»

(Precizăm că Emil Constantinescu nu este evreu, ci român get-beget; *n. red.*)

◆

«Oare chiar să fie blestemat acest popor să nu scape de ploşniţa aia bolşevică, pe nume Silviu Brucan? Am crezut şi noi, ca toată lumea, că după ce i-a murit nevasta, dinozaurul de la Kremlin o să aibă şi el câteva zile de reculegere, o să tacă puţin din gură, fiindcă aşa e creştineşte. Aş, ţi-ai găsit! Ce legătură are ăsta cu creştinismul? Poate numai ciocanul şi cuiele, cu care evreii L-au răstignit pe Isus. Astfel se face că duminică, Saul Bruckner iar şi-a vârât căpăţâna aia dezgustătoare (tocmai bună de piftie!) pe ecranul Pro TV, minţind că, vezi bine, PRM şi PDSR nu vor integrarea României în Uniunea Europeană, ştie el asta, i-a şoptit mumia lui Lenin. Du-te, bă, pe coclauri, că te caută Mândruţa cu Coasa şi, dacă te găseşte, iarăşi te taie împrejur!»

◆

«Dosarul meu atârnă mult şi este legat cu lanţul, este bine să te gândeşti la ce te aşteaptă. În primul rând, este bine să ştii (acest "să ştii" este adresat ziaristului român Andrei Bădin, de la "Ziua" şi "Lumea liberă", căruia autorul rândurilor de mai jos îi adresează o scrisoare deschisă, **n. red.**) că eu sunt adeptul Gărzii de Fier. Eu sunt naţionalist şi numai naţionalist, iar din punct de vedere religios cred în Zeul Zamolxis şi în cultul păgân al moşilor şi strămoşilor mei geto-daci. … I-am trimis două scrisori-ultimatum tiranului comunist Nicolae Ceauşescu; am lipit pe clădirea Misiunii Diplomatice a României comuniste din New York, care era cel mai mare viespar al spionajului comunist din străinătate, următorul mesaj: "Mr. Ceauşescu: for every Romanian murdered child, woman or man, a leader of Communist Party or it's support groups will die. Semnează: N.I.G. (Noua Gardă de Fier)". Acest mesaj era însoţit de portretele Mareşalului Ion Antonescu şi Căpitanului Corneliu Zelea Codreanu, sub care era scris: "Attention! Here we are!" şi "Down with Communism!". De asemenea, am luptat împotriva comuniştilor şi neocomuniştilor care se perindă la putere în România, din 1990 până în prezent, şi mai cu seamă împotriva răului pe care-l reprezintă evreii, masonii, ţiganii, bozgorii şi alţi venetici străini. Dar tu, Andrei Bădin, cu ce fapte te lauzi, cumva cu faptul … că mănânci c… cu lingura şi spui că-i bun? Văd că-i porţi mereu sâmbetele lui Corneliu Vadim Tudor şi te repezi la gâtul lui ca un dihor, pentru a-i suge sângele, dar să nu ajungi până la urmă să-i sugi altceva, ştii tu ce, bineînţeles, dacă va vrea să ţi-o dea în gură, aşa cum i-a dat-o Bill Clinton evreicei Monica Lewinsky. Cel puţin a avut plăcerea să-şi bage mandravela în gura unei evreice, care pretinde că face parte din "poporul ales al lui Dumnezeu", faptă care va rămâne în istorie. Acum să nu te apuci să scrii că fapta lui Clinton este o manifestare şi o acţiune antisemită, că ar mai fi una, aşa cum s-a spus recent despre nevastă-sa, care este pe jumătate evreică, anume că ar fi antisemită, pentru că s-a îmbrăţişat şi sărutat cu nevasta lui Arafat, fapt pentru care a fost avertizată de evrei şi agenţii lor să-şi ia adio de la candidatura pentru Senatul american, din partea statului New York.

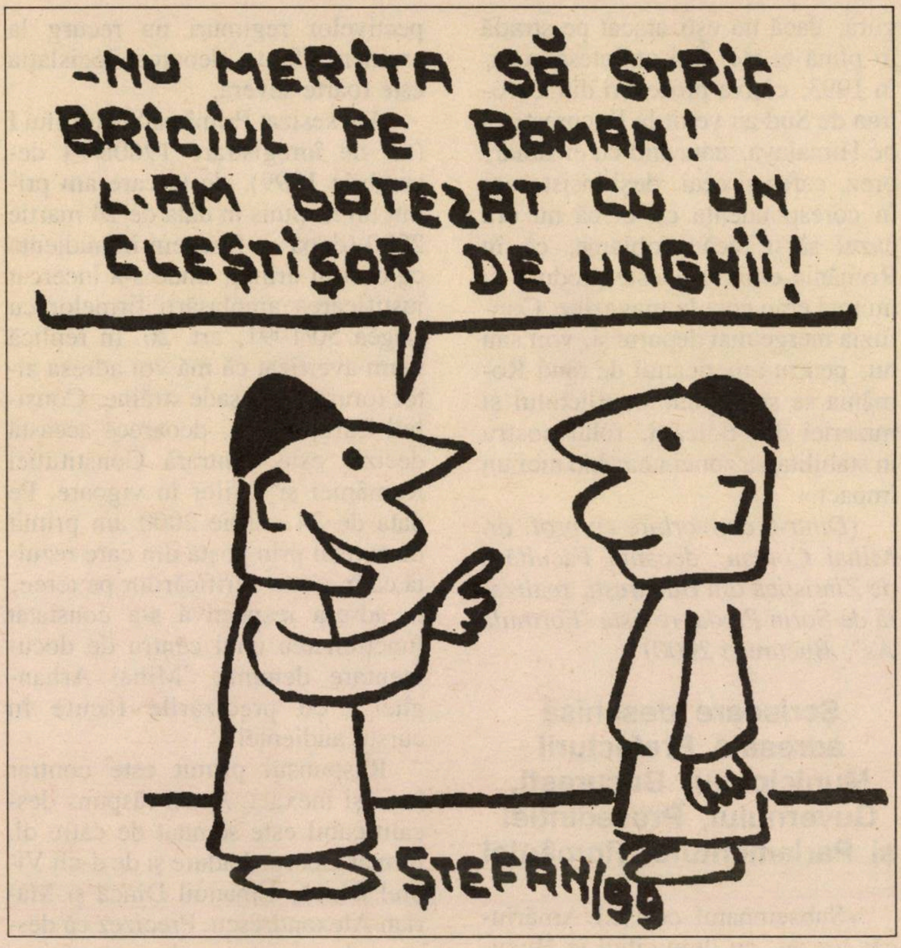
-NU MERITĂ SĂ STRIC BRICIUL PE ROMAN! L-AM BOTEZAT CU UN CLEŞTIŞOR DE UNGHII!
ŞTEFAN/95

Desen din "România Mare", Buc.

Revenind la Corneliu Vadim Tudor, doresc să subliniez: o fi având el o mulţime de păcate, dar tu trebuie să înţelegi că nu eşti nici la degetul cel mic, de la picior, al lui Vadim. ... De asemenea am aflat că după moartea lui Ceauşescu, ai început să-l pupi în c... pe Ţapul Emil Constantinescu. De asemenea, am aflat că-l pupi în c... şi pe fostul rege Mihai, probabil pentru că a înfăptuit actul trădării şi al ruşinii naţionale de la 23 august 1944; l-a arestat, judecat şi asasinat pe Mareşalul Ion Antonescu şi a adus la putere regimul iudeo-comunist în România, de care te-ai bucurat din plin. Dar nu-i vorba numai despre aceşti doi ipocriţi şi venetici străini, ci ai dat de înţeles că-i săruţi în c... şi pe evrei, bozgori şi ţigani. oare unde ai învăţat aşa de bine să-i pupi în c... pe aceşti nemernici, lepădături şi borâturi, cumva la masonerie, atunci când ai depus sărutul ruşinos, adică ai pupat în c... un căţel împăiat? De fapt, nici nu cred că negi faptul că eşti mason, de vreme ce eşti prezent la adunările masoneriei, unde scrii rapoartele şi planurile secrete pentru sclavizarea şi subjugarea neamului şi a ţării noastre de către Noua Ordine Mondială a iudeo-masoneriei internaţionale.»

(Din săptămânalul "România Mare", Bucureşti 2000)

«În România, de pildă, trăiesc în prezent aproximativ 14.500 de evrei. Şi-i găseşti, ca în întreaga lume de altfel, foarte bine înşurubaţi în locuri aproape în exclusivitate călduţe şi gras retribuite. Se pune însă întrebarea – şi-n aceasta constă esenţialul – cum de au ajuns în acele locuri şi posturi de comandă şi de influenţă din aparatul de stat, diplomaţie, finanţe-bănci, comerţ, mass-media, edituri, industria reclamei etc., care le îngăduie într-adevăr, în destul de multe cazuri, să taie şi să spânzure după bunul lor plac? Prin forţă? Nu, categoric nu! Se găsesc unde se găsesc datorită, în egală măsură:

– extraordinarei lor coeziuni de sânge şi de interese, materializată, în dinamica vieţii de zi cu zi, print-o solidaritate şi întrajutorare unice, după părerea mea – şi nu numai a mea – în lume;

– aptitudinilor lor comportamentale de excepţie – perspicacitate, orientare, pricepere, şiretenie, maleabilitate, tupeu etc.;

– voluptăţii noastre malefice – a celor douăzeci de milioane de români neaoşi – de a cultiva, întreţine şi răspândi între noi pizma, dihonia, delaţiunea şi intoleranţa, punând nu de puţine ori orgoliile, patimile, meschinăria şi veleitarismul deasupra intereselor de neam şi ţară.

... Şi culmea-culmilor tupeului şi neruşinării lor stă în faptul că, ori de câte ori încerci să te atingi de cameleonismul şi de matrapazlâcurile acestora, se drapează-n giulgiu de persecutaţi ai antisemitismului şi zbiară, ca muşcaţi de viperă, pe la toate dregătoriile sionismului din lume, că-s victime ale extremismului antievreiesc din România. Aceştia, da, trebuie să ne scandalizeze. N-au nimic comun cu năzuinţele neamului românesc. Unicul Dumnezeu al acestor aventurieri cosmopoliţi este gheşeftul. Or, faţă de hahalere, indiferent de naţionalitate, confesiune, statut politic şi stare socio-materială, se impune să avem una şi aceeaşi atitudine: de condamnare intransigentă şi nediferenţiată. Sunt excrescenţe cancerigene pe fizionomia societăţii româneşti. Şi ca-n oricare caz de tumoare malignă, nu-i altă soluţie decât cauterizarea şi extirparea lor, pentru a preveni infestarea structurilor naţionale.»

(Dintr-un articol de prof. I. Stanciu-Deladeva, în săptămânalul "Politica", oficios al Partidului România Mare; director C. V. Tudor, Bucureşti)

Templul din Ierusalim

«A apărut lucrarea prof. dr. Ioan Stancu "Templul din Ierusalim" sau "Fenomenologia Spaţiului Sacru". Un volum de un ridicat nivel ştiinţific, printre primele la noi, care prezintă istoria şi semnificaţia celui mai important simbol al spiritualităţii iudaice – Templul Regelui Solomon. Istorie, teologie şi profundă cunoaştere a unei lumi puţin cunoscute profanilor.»

(Din "Evenimentul zilei", Bucureşti 2000)

Imaginea ţării peste hotare, mereu povestea cu imaginea...

«– Mihai Coman, ai călătorit mult în ultimii ani, iar acum abia te-ai întors din SUA, unde ai avut o bursă Fulbright. Iartă-mi curiozitatea, dar cum arată România atunci când o priveşti de peste ocean?

– Aş greşi dacă aş spune că România nu se vede nicicum din America. Când şi când, intrăm în atenţia mass-mediei, unde apărem anecdotic – deci apărem rău, într-o lumină condescendent amuzată, aşa cum se întâmplă, în general, cu ţările lumii a treia. De pildă, înainte de a reveni în ţară, ştirea zilei despre România avea ca subiect licitaţia obiectelor personale ale familiei Ceauşescu. Din păcate, conotaţiile acestei ştiri erau negative: sărăcie şi nepricepere (preţurile de pornire fiind ridicol de mici). În SUA persistă imaginea României de acum 5-6 ani: lipsuri materiale, SIDA, copii abandonaţi, violenţă, insecuritate. Colegii care doreau să ne viziteze mă întrebau insistent dacă ţara e sigură, dacă nu eşti atacat pe stradă în plină zi etc. Îmi amintesc cum, în 1993, câţiva profesori din Carolina de Sud au venit la Bucureşti ca pe Himalaya, aducând cu ei zahăr, orez, cafea şi ceai, deşi insistasem în corespondenţa cu ei că nu era cazul să-şi facă probleme, că în România existau aceste produse şi nu mai erau cozi la magazine. Confuzia merge mai departe şi, voit sau nu, pentru americanul de rând România se suprapune conflictului şi mizeriei din Balcani, rolul nostru în stabilitatea zonei neavând nici un impact.»

(Dintr-o convorbire cu prof. dr. Mihai Coman, decanul Facultăţii de Ziaristică din Bucureşti, realizată de Sorin Preda; revista "Formula As", Bucureşti 2000)

Scrisoare deschisă adresată Prefecturii Municipiului Bucureşti, Guvernului, Preşedinţiei şi Parlamentului României

«Subsemnatul col (r.) Amăriucăi Vasile, cu domiciliul în Bucureşti, str. Calea Griviţei nr. 148, sc. 3, et. 7, ap. 95, sector I, vă aduc la cunoştinţă un fapt cu totul ieşit din comun. Pe str. Iacob Negruzzi nr. 1 îşi au sediul mai multe centre cu caracter legionar. Pe faţada sediului sunt panouri de afişaj cu cele menţionate mai sus. Cele 5 firme instalate pe clădire au fost amplasate în anul 1997, cu prilejul aniversării a 70 de ani de la fondarea Legiunii Arhanghelului Mihail "Garda de Fier". Proprietarul clădirii este profesorul Şerban Suru, iniţiatorul amplasării acestor panouri de afişaj, prin încălcarea Legii Partidelor Politice, deoarece respectiva legiune nu are personalitate juridică. Mai menţionez că pe faţada sediului sunt arborate steagul trei culori şi cel al legiunii. Această situaţie este unică în toate ţările pe unde au fost regimuri fascisto-naziste. În nici una din aceste ţări descendenţii respectivelor regimuri nu recurg la asemenea fapte, deoarece legislaţia este foarte severă.

Am sesizat Primăria Sectorului I (nr. de înregistrare 19608/14 decembrie 1999), de la care am primit un răspuns în data de 24 martie 2000 (după ce fusesem în audienţă cu o zi în urmă), unde s-a încercat justificarea amplasării firmelor cu Legea 50/1991, art. 26. În replică i-am avertizat că mă voi adresa altor foruri: ambasade străine, Consiliul Europei etc., deoarece această decizie este contrară Constituţiei României şi legilor în vigoare. Pe data de 24 martie 2000 am primit răspunsul prin poştă din care rezultă că în urma verificărilor pe teren, la adresa respectivă s-a constatat funcţionarea unui centru de documentare denumit "Mihai Arhanghel", cu precizările făcute în cursul audienţei.

Răspunsul primit este contrar legii şi inexact. Acest răspuns descalificabil este semnat de către dl. primar George Pădure şi de d-nii Viorel Dincă, Emanoil Dincă şi Marian Alexandrescu. Precizez că despre cele relatate am depus o sesizare la domnul deputat Dorel Dorian şi sper o rezolvare conformă cu legea.»

(Din ziarul "Oglinda", Bucureşti 2000)

Bani falşi

«Lucrătorii din serviciul "Falsuri" – BCCOC au primit mai multe informaţii confidenţiale privitoare la posibila apariţie pe piaţa românească a unei importante cantităţi de bani falşi, activitate în care ar fi fost implicaţi mai mulţi cetăţeni străini. După ce a fost stabilit un cerc de suspecţi, s-a trecut la supravegherea acestora. Acţiunea s-a soldat cu prinderea în flagrant, în zona Pieţei Unirii, a cetăţeanului turc Gunduz Cengir, 26 ani, şi a iranianului Ramin Talaei Nazhad, în vârstă de 29 de ani. Cei doi aveau asupra lor o geantă în care au fost găsiţi 200.400.000 lei în bancnote contrafăcute de 50.000 lei. Prin extinderea cercetărilor, s-a ajuns la Yorgum Cuma Ali, 25 de ani, patronul unei societăţi comerciale cu sediul în Bucureşti, care a fost identificat ca fiind autorul principal al falsificării.

La percheziţia efectuată la domiciliul lui Yorgum din cartierul Tei, au fost găsiţi alţi bani contrafăcuţi în bancnote de 50.000 lei, în valoare totală de 39,2 milioane lei, precum şi aparatura electronică necesară "procesului de producţie": computer, scanner, imprimantă laser color.

În plin sezon estival, pe litoral şi în punctele turistice din judeţul Tulcea a fost semnalată apariţia unor bancnote false de 100 dolari. Pentru a depista provenienţa acestor valori, poliţiştii din cadrul Serviciului de Combatere a Crimei Organizate şi Corupţiei, IPJ Tulcea, au cercetat mai multe persoane care, într-un fel sau altul, intraseră în contact cu dolarii falsificaţi şi astfel au ajuns la Chidiac Jacques Camille, cetăţean libanez.»

(Dintr-un reportaj de Dan Papij, în "România liberă", Bucureşti 2000)

Ghicitoarele din Brăila în luptă cu KGB-ul!

«Ghicitoarele din Brăila şi vindecătorii din defuncta URSS se află în plin război. Motivul este dictat de cea mai veche regulă capitalistă: piaţa.

"Liliana" ghiceşte foarte rar la ea acasă. "Eu mă duc la om în casa lui. E adevărat, îl costă mai mult, dar se simte mai bine în casa lui. Nu vine cu frică, aşa cum se duce la ruşii ăia moldoveni. Eu fac treabă cu lucrurile şi cărţile mele, nu astup geamurile şi nici nu hipnotizez omul. Eu fac doar magie albă, nu umblu cu alte prostii, cum s-a întâmplat atunci când băiatul unei vrăjitoare a murit chiar de mâna ei, că n-a ştiut că-i face chiar copilului ei rău. La noi, la ghicitoare, e totul pe faţă, curat. Ne mergea şi nouă bine până au apărut ăştia cu hipnoza. Se duc oamenii ca vitele la ei, cică le ia durerea cu mâna. Eu ştiu că nu-i aşa şi le-am spus că-i păcăleşte, că n-au cum. Ce sunt ei? Oamenii ruşilor! Securişti de-ai lor!"

Părerea că cei care le iau pâinea de la gură sunt "oamenii ruşilor" este confirmată şi de "Vasilica". "Eu sunt ghicitoare cunoscută, nu ca oricare alta. Ghicesc şi la oameni importanţi, din politică, din sport. Amantele de poliţişti tot la mine vin, să le spun ce şi cum. Ştiu ce spun, ăştia sunt ciudaţi, cred că sunt antrenaţi de KGB cine ştie ce să ne bage în cap sau, poate, să afle de la noi. Se duc oamenii acolo şi peste un an-doi fac cine ştie ce lucru rău pentru ei, pentru familie sau pentru ţara noastră. Ce caută ei aici, în ţara noastră? Să stea la ei acasă!" spune cu năduf "Vasilica".»

◆

«Femeia din Chişinău are peste 50 de ani. Mă primeşte stând pe un fotoliu din colţul unei camere din chirpici, aşa cum sunt multe în cartierul brăilean Chercea. Mă întind pe patul de lângă fotoliu şi singurul lucru pe care-l simt este cuvertura care îmi zgârie ceafa. "Trebuie să te relaxezi, altfel nu pot să te consult", îmi spune cu o voce plină de importanţă. Astupă ferestrele cu un cearceaf alb-gălbui şi apoi îşi plimbă mâinile pe deasupra mea desenând trasee complicate. Îmi propun să nu mă las hipnotizat şi mă gândesc că din palmele ei ies nişte lasere care mă tatuează. Mă vede şi-şi strânge nemulţumită buzele. Continuă să-şi plimbe mâinile pe deasupra mea, degetele ei filtrând astfel o rază de soare lăsată dinadins să treacă printr-o spărtură a cearceafului care acoperă fereastra. Încep să văd stele galben-roşii şi închid ochii. Femeia bolboroseşte ceva, iar eu mă gândesc la viitorul meci de la Galaţi, Oţelul-Rapid. Aud, după vreo câteva minute, vocea ei care-mi spune: "Trezeşte-te!". Mă dezmeticesc greu, ca şi cum hipnoza i-ar fi reuşit, şi o întreb care sunt concluziile la care a ajuns. Vorbeşte cu voce egală, spunându-mi că sunt prea gras şi lucrul acesta îmi va afecta coloana vertebrală. În rest, sunt bine mersi, ce mai! În timp ce încasează suta de mii pe care o plătesc "celebrei vindecătoare Larisa din Chişinău", o întreb dacă a moştenit "darul" şi de ce se află în conflict cu ghicitoarele. "Darul îl am de la bunica, baba Măndăriţa, dar m-am specializat şi la Chişinău, la cursuri de sugestiologie. Cât priveşte ghicitoarele, le vom termina. Ne vom concentra toţi cei care suntem şi s-a terminat cu aşa-zisul lor har!". Fac ochii cât cepele şi femeia îmi spune nemulţumită: "Sunt sugestiolog calificat, ce credeţi?!". Din uşă o întreb câţi alţii ca ea mai sunt. "În România nu suntem mulţi, vreo 30, dar mai sunt alţii împrăştiaţi în toată Europa. Totuşi, la Moscova este cea mai mare parte dintre noi!".»

(Dintr-un reportaj de Ştefan Cătălin Iordache, în ziarul "Naţional", Bucureşti 2000)

Un roman de dragoste

«Se mai "trăiesc" astăzi romane de dragoste? Eu am auzit un astfel de roman, aşteptând la semafor, şi pe care-l voi povesti, cerând scuze pentru limbajul frust al personajelor.

Într-o dimineaţă ceţoasă mergeam la serviciu pe jos, ca de obicei. La intersecţia străzilor Viitorului cu Eminescu, m-am oprit la semafor, era pe roşu. În spatele meu, pe bordura unui magazin cu mărunţişuri, două măturătoare de stradă, în costumele lor verzi, îşi beau cafeaua din păhărele de plastic şi mâncau covrigi calzi de la patiseria de peste drum. "Ai auzit ce-a păţit Gică gunoieru'? Nu s-a mai prezentat la concursu' dă şef dă maşină la Rebu..." "Dă ce?" "O iubea nebun pă Căpşunica, puştoaica Magiolei..." "Şi?" "Într-o sâmbătă seara, Căpşunica-purcica s-a dus la o petrecere fără Gică, cu fusta pân'la c… şi Mielu gagicaru, un hăndrălău, a ademenit-o într-o magazie dă lemne, a pus-o pă un sac aşternut pă cărbuni… şi i-a spart păsărica". Semaforul era pe verde, dar romanul mă prinsese şi n-am traversat. "Gică voia să ajungă şef la gunoieri, ca s-o cucerească pă Căpşunica. Acu' a căpiat dă supărare, zice că nu-i mai trebe nici şefia, nici viaţa…" "Ei, găseşte el altă piţipoancă!" "Aş, el o vroia dă nevastă… vergină". "I-auzi!" "Fă, Panseluţo, tu eşti proastă pentru ca să pricepi. La Gică era amor d-acilea, dă la inimă…" "Canci! Azi amoru-i între cra…!" N-am auzit în întregime ultimul cuvânt, am traversat grăbit să nu întârzii la serviciu.»

(Dintr-un articol de Mihai Vlasie, în "România liberă", Bucureşti 2000)

Cele mai frumoase actriţe române

…sunt, după un sondaj realizat de institutul "Insomar" pentru revista "Oameni în top" (2000) următoarele:

1. Stela Popescu – 22,7%
2. Oana Sârbu – 8,2%
3. Maia Morgenstern – 7,5%
4. Ramona Bădescu – 6,0%
5. Bianca Brad – 5,6%
6. Oana Pellea – 4, 4%
7. Draga Olteanu Matei – 3, 7%
8. Emilia Popescu – 3, 5%
9. Tamara Buciuceanu-Botez – 2, 6%
10. Rodica Popescu-Bitănescu – 2, 5%

După fete, cu câinele-lup

«Mai mult de un an, Florian Avram (19 ani), din Târgu-Mureş, a folosit o tactică invincibilă de terorizare a elevelor: ameninţarea cu câinele. Locul acţiunii era cu predilecţie Şcoala Generală nr. 18, amplasată pe un teren viran. Tânărul îşi aştepta victimele în pauze sau la sfârşitul orelor şi asmuţea câinele-

BIDAN

• COMODITATE • IGIENĂ PERSONALĂ • SĂNĂTATE •

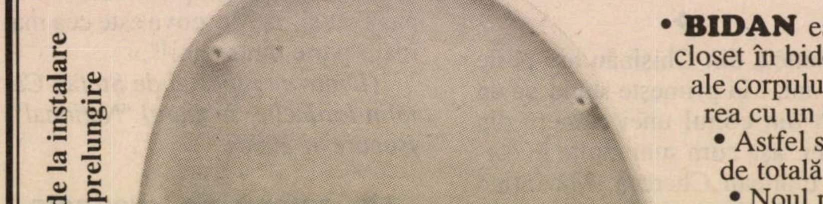

Garanţie – un an de la instalare
Cu posibilitate de prelungire

• **BIDAN** este un scaun modern care transformă orice closet în bideu şi foloseşte la spălarea părţilor inferioare ale corpului cu ajutorul unui jet de apă caldă şi la uscarea cu un curent de aer cald.

• Astfel se creează pentru cel ce-l foloseşte o senzaţie de totală curăţenie şi prospeţime.

• Noul procedeu este binevenit atât pentru adulţi cât şi pentru copii, evitându-se contactul mâinii cu fecalele şi secreţiile urât mirositoare şi total insalubre. Femeile gravide găsesc prin **BIDAN** o rezolvare ideală a igienei speciale care li se impune, suferinzii de erupţii, eczeme în părţile interne simt o alinare a durerilor, iar cei bolnavi de hemoroizi pot realiza chiar evitarea operaţiei.

• **BIDAN**-ul se prezintă într-o varietate de modele şi culori:
– **BIDAN** TURBO, aparat care încălzeşte apa şi usucă cu aer cald,
– **BIDAN** CU ÎNCĂLZIREA APEI,
– **BIDAN** OBIŞNUIT.

Se fac instalaţii în orice loc din ţară • Se poate plăti cu carte de credit.

• Instalarea este simplă şi uşoară – 120 de shekeli (inclusiv legătura electrică)

BIDAN se vinde în reţelele HOME CENTER şi ACE după sistemul: «cumpără şi montează-ţi singur».

Cautăm agenţi comerciali

"BIDAN"
BNEI BRAK, Str. Hakishon nr. 16
Tel.: 03/5798814 – Fax: 03/5700831

lup pe ele. De teama animalului, fetele cedau şi îl urmau pe agresor. Acesta ducea fetele la locuinţa lui şi le obliga la perversiuni sexuale. O minoră a fost violată sub ameninţarea că, dacă se opune, câinele o va face bucăţi. Poliţia îl cercetează pe Florian Avram în stare de arest preventiv pentru infracţiunile de viol şi lipsire de libertate.»

(Dintr-o relatare de Cora Muntean, în "Evenimentul zilei", Bucureşti 2000)

„Zonă liberă de ţigani"

«La Deva s-a deschis recent un bar care a trecut aproape inexplicabil în fruntea preferinţelor consumatorilor. Numit "Reno", barul dispune de un televizor de dimensiuni uriaşe şi se află situat la intersecţia drumurilor care duc spre Colegiul Naţional Decebal, Liceul Sportiv şi Liceul Pedagogic.

Datorită amplasării, barul "Reno" este arhiplin de la primele ore ale dimineţii. Dar nu atât preţurile mici şi eleganţa localului fac notă aparte, cât faptul că patronul a interzis accesul ţiganilor. Indiferent din ce maşini ar coborî sau câte ghiuluri ar avea pe degete, ţiganii nu sunt serviţi sub nici o formă.

Este interesant de urmărit care va fi reacţia poliţiei şi administraţiei, având în vedere că iniţiativa barului "Reno" ar putea fi încadrată la capitolul discriminare rasială.»

(Dintr-o relatare de Lucian Stanciu, în "Evenimentul zilei", Bucureşti 2000)

O iubesc pe Virginia Vârgolici

«În această ţară, ea pare a fi singurul om care luptă cu mizeria, cu delăsarea şi cu bătaia de joc. Ea este acolo unde agenţii comerciali puturoşi dosesc mărfurile expirate şi acolo unde mafioţii comerţului şi profitorii haosului fiscal pitesc putregaiuri fără factură; ea este acolo unde microbii plutesc în aer şi în fibra cărnii vinete, ea este acolo unde sfoiagul devine plantă de cultură peste creierul pané şi peste borcanul de iaurt. Ea intră izbăvitoare în bufetele şi gogoşeriile în care mizeria sare la gât ca o fiară, ea este justiţiarul de care se tem patronii restaurantelor româneşti, chinezeşti şi arăbeşti de-a valma.

Am pus atâta patos în cele scrise mai sus încât totul parcă sună a glumă. Dar nu e pic de glumă. O spun cu mâna pe inimă, fără zâmbet ascuns şi cu entuziasm nemimat: devin, pe zi ce trece, un tot mai îndârjit fan al Virginiei Vârgolici. Ea, acest inspector OPC (Organizaţia pentru Protecţia Consumatorului) ale cărei aventuri citadine umplu jurnalele televizate de seară, îmi dă de fiecare dată un sentiment incredibil de tonifiant. Nu mai sunt dependent de ziare, editorialiştii nu mă mai scandalizează, privesc cu alt ochi *talk-show*-urile, politica mi se pare o glumă iar în majoritatea politicienilor văd, de la o vreme, stafilococi vorbitori ridicaţi în două picioare. Nu mai am ochi şi urechi decât pentru Virginia Vârgolici şi echipa sa de justiţiari ai momentului.

Pentru că, la drept vorbind, ce altceva te-ar putea interesa mai mult la ora de faţă?

Capturile din ultima săptămână ale poliţiei, ziceţi? Da, dar cu condiţia ca minunea de trei zile a acestei dinamizări a organelor de ordine să devină metodă de lucru curentă. S-ar spune, după ultimele relatări, că pe raza Bucureştiului bordelurile clandestine sunt, numeric, la paritate cu cofetăriile. E o anumită satisfacţie în a vedea şefii de clan cu cătuşele puse peste lanţurile de aur de la mâini şi prostituatele trăgându-şi la repezeală pe ele blugii şi tricourile, rânjind tâmp din guri cel mai adesea ştirbe şi debitând porcărele. Dar aceste arestări cu aspect de mizilic criminalistic şi cu aromă de toamnă electorală nu vor spăla ruşinea marilor şmecheri pentru care nu s-a ţesut încă plasa prinderii.

Noroc cu Virginia Vârgolici; ea e singura îndeajuns de lucidă pentru a ne spune că vizitarea unei cofetării poate fi mai periculoasă decât vizitarea unui bordel prizărit printre coşmelii.»

(Dintr-un articol de Adrian Cioroianu, în revista "Dilema", Bucureşti 2000)

Amintiri despre Maria Tănase

«– Maestre Temistocle Popa, sunt convinsă că aveţi o mulţime de amintiri legate de Maria Tănase. Povestiţi-mi, vă rog, câteva dintre ele.

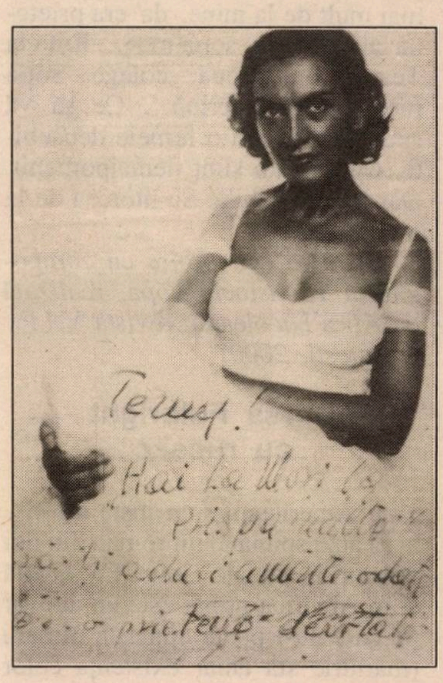

Maria Tănase: şi ce singură era...

– Of, Doamne! Maria era un personaj prea mare. Şi bărbaţii nu se prea luau de ea. N-aveau curaj. A devenit proverbială o întâmplare tare hazoasă. E cam sexy ce vreau să vă spun... Da' o să vă povestesc. La "Savoy", unde cânta ea, era un pianist foarte frumos. Se numea Petrică Munteanu. S-a dus cu ea la Braşov, unde Maria trebuia să cânte. El o acompania. Şi-acolo, fiind ei împreună, la hotel... Cum să spun, fata îl dorea. Era femeie încă tânără şi dorea un bărbat, nu? Şi-au făcut amor. Şi ea, normal, ca orice femeie, indiferent cum ar chema-o, a-nceput să fie mâţoasă în pat cu ţâganu'. Să se-alinte... I-a zis: "Ce-mi faci, Petrică? Ce-mi faci?" Visare mare, ce mai! Iar el ce crezi că-i zice? "Te f..., coană mare!"... Maria suferea din cauză că nimeni nu se lua de ea. Da' nimeni! Ajunsese de juca table cu mine, goală. Nu stăteam aici, ci într-o mansardă nenorocită din blocul unde este cinematograful "Luceafărul". Eram şi eu la-nceput şi n-aveam bani. Deseori jucam împreună table. N-avea ea ţâţişoare, săraca... Şi ar fi vrut ea mai mult de la mine, da' era prietenă cu Cornelia, soţia mea... Erau la Teatru, amândouă, colege. Soţia mea a fost balerină... Ce să vă spun? Maria era o femeie deosebită. Cu un bun simţ nemaipomenit. Dar imprevizibilă. Se-ntorcea de la o clipă la alta.»

(Dintr-o convorbire cu compozitorul Temistocle Popa, realizată de Anca Nicoleanu; revista V.I.P., Bucureşti, 2000)

Bursă Fulbright cu rucsac

«"Americanii sunt nişte idioţi", ai să auzi spunând un român din doi oploşiţi în Statele Unite. Că se află şi în America proşti este un adevăr pe care nu-l poate contesta nimeni (mărturie stă chiar existenţa celor de mai sus). Dar de aici şi până la a trage concluzia că în America numai românii sunt deştepţi e un neadevăr pe care unii îl constată pe propria lor piele.

Dr. Raul Vulcănescu, director-adjunct al Colegiului "Costache Negruzzi" din Iaşi, unul din cele mai cotate aşezăminte educaţionale din ţară, profesor de engleză, obţinuse o bursă din partea fundaţiei americane Fulbright. Pentru cine nu ştie, o bursă de acest gen permite norocosului recipient un trai îmbelşugat, la care mulţi, foarte mulţi români nici n-ar îndrăzni să viseze vreodată. Plus prestigiul care decurge dintr-o asemenea onoare. Pentru a nu mai lungi vorba, în ziua de 3 martie, dl. profesor a fost prins furând un rucsac de marfă, în valoare totală de 120 de dolari. Conducerea liceului american la care dl. profesor preda limba engleză l-a suspendat imediat, Fundaţia Fulbright i-a retras statutul de bursier iar autorităţile au hotărât să-l expulzeze, deşi făptaşul era pasibil de o pedeapsă cu un an de închisoare sau amendă de 5.000 de dolari. Ca să vedeţi pentru ce se pot murdări şi nenoroci unii, iată şi inventarul prăzii, care ar putea constitui şi bazele întocmirii unui profil psihologic al făptaşului: şosete bărbăteşti, două sticle de vin, tampoane pentru doamne, alifie Bengay, roşii, cornuri, lame şi cremă de ras Gilette, fructe uscate, caviar, aspirină, bomboane şi filé de somon. Dl. profesor se aproviziona, nu glumă.»

(Dintr-un articol de Liviu Cangeopol, în "Lumea liberă"; New York, 2000)

Fetele sunt pentru intrarea în NATO

«"În ospeţie" – aşa spun fetele-de-fete (cele mai multe din Moldova şi Basarabia) despre călătoria şi activitatea "la produs" din Serbia. De la Chişinău sunt racolate de reţele specializate, care, pentru 20 de dolari, le promit un loc de muncă aşa cum vor ele – sau măcar o parte din ele – în Italia sau Grecia, "la îngrijit de babe". Numai că babele sunt cam pe terminate în aceste ţări, aşa că, pentru 99% din fete, staţiile terminus sunt barurile, discotecile, sexy-cluburile sârbeşti, apărute ca ciupercile pe lângă taberele de staţionare a trupelor KFOR (NATO).

Din Republica Moldova, intrarea se face fără nici o problemă în România, doar pe bază de buletin; apoi, mai sunt grupurile racolate la Bacău, Oneşti, Iaşi, Piatra Neamţ etc., care, împreună sau separat de cele "republicano-moldoveneşti", se îndreaptă spre Clisura Dunării. "Mariana din Bacău" este o cunoscută strângătoare de fete; la fel, Radu Morărescu, Maricica Daraban, Viorel Andrieş (care a fost prins cu 7 fete) şi alţii, constituiţi în 7-8 reţele principale, care acţionează din republica Moldova până în Serbia. Preţul (pentru trecere) nu e bătut în cuie: poate începe de la 50 de mărci şi ajunge la peste 200. Grosul trecerilor ilegale în Serbia este reprezentat de duduile plecate "la treabă", de "kaforiste". Negocierea se face fie pe malul nostru, fie pe cel sârbesc, între jupânul român (sau moldovean) şi cel sârb. Fiecare fată este negociată în parte, după cum arată. Un preţ mediu pentru o fată este între 2.000 şi 3.000 de mărci; cele prea bătute de soartă sunt respinse, în timp ce "bucăţi" deosebite, şcolite şi rafinate într-ale sexului total, pot ajunge la 5.000 de mărci sau chiar peste.

Locante au apărut puzderie pe lângă zonele unde sunt dislocate trupele internaţionale KFOR (NATO). Fetele sunt angajate pentru servit la mese, la bar, la dans sau direct "la produs". Liuba (după numele "de vedetă") a fost cumpărată de patronul ei cu 3.000 de mărci; în trei luni, acesta şi-a scos investiţia, plus profitul (tot pe-atât!), plus cele 2.500 de mărci pe care le-a pus în mână Liubei la expirarea "contractului". Făcând un calcul aproximativ, rezultă cam 100 de mărci randament zilnic. În plus, fetele trebuie să-l facă pe "alesul inimii" (american, francez, italian, ce-o fi el) să comande băutură cât mai multă şi cât mai scumpă; din preţul consumaţiei, patronul îi dă duduii 20 la sută; cu cât nota de plată e mai mare, cu atât creşte şi ceea ce-i revine ei. Desigur, după achitarea notei de plată a consumaţiei, urmează negocierea şi achitarea celeilalte note de plată... pentru "servicii speciale": între 30-50 de mărci ora, cu "pres-

Fetele se simt destul de "apărate" în sânul trupelor KFOR

taţie totală".»

(Dintr-un reportaj de Adrian O. Vasiliu şi Marian Vilău, în "România liberă", Bucureşti 2000)

Can-canuri...

...întâlnim, ca de obicei, în revista V.I.P. şi în alte publicaţii: ■ Căpitanul echipei naţionale de fotbal, **Gheorghe Hagi,** este şi un talentat om de afaceri: el a deschis două aprozare, un cabinet stomatologic la Bucureşti şi unul asemănător la Constanţa, o carmangerie, iar acum tratează cumpărarea complexului hotelier "Bucureşti" de la Mamaia. ■ Actriţa **Ileana Stana-Ionescu** a declarat că, atunci când merge în străinătate, cel mai bine se simte în Scoţia... şi în Israel. ■ Actorul de revistă **Horia Şerbănescu** (76) este trist: fosta sa soţie, cântăreaţa **Gina Pătraşcu,** s-a recăsătorit, plecând în Germania, împreună cu fiica ei şi a lui Horia, Ilinca. ■ În urma faptului că a fost decorat cu "Ordinul Mihai Eminescu", din Republica Moldova, actorul **Florin Piersic** va primi lunar de la Chişinău o pensie de 18 lei (moldoveneşti!), ceea ce înseamnă un dolar şi jumătate. ■ Antrenorul de fotbal **Mircea Lucescu,** de la F. C. Rapid, a fost distins cu trofeul "Doamna Casa Lux", decernat de revista "Casa Lux" pentru cea mai frumoasă casă din România. *Premiata* este casa de vacanţă a familiei Lucescu, de la Breaza. ■ Politologul **Stelian Tănase** (directorul lunarului "Sfera politicii", din Bucureşti) a declarat că visul său este să moară la Roma. ■ Pictorul **Cornel Brudaşcu,** din Cluj, a fost unul din favoriţii regelui Hussein al Iordaniei: el a executat la Aman portretele familiei regale, fiind plătit... în petrol. Noul rege, Abdalah, şi-a amintit de Brudaşcu, invitându-l din nou în Iordania pentru câteva portrete.

Mica publicitate

EMPLOYERS S.R.L.
AKTISTIC AGENCY
oferă contracte fetelor 18 - 26 ani
ca dansatoare, barmaniţe, în:
ELVEŢIA, GRECIA,
CIPRU Tel: 320.94.90

(Din săptămânalul "Anunţ de la A la Z", Bucureşti, 2000)

■ Caut băiat marfă pentru cheful de sâmbătă seara. 892.15.40.

■ Tinere superatrăgătoare invită numai domni serioşi şi generoşi într-o ambianţă plăcută pentru masaj şi companie, convenabil. Garantăm calitate, discreţie. 092.920.413.

■ Studente sexy oferim companie maximă discreţie domnilor generoşi. 094.161.547.

■ Două doamne apetisante oferim servicii calitative unui domn generos, civilizat, discret. Telefon 094.258.033.

■ Masaj thailandez la domiciliu (al meu sau al clientului). Telefon (01)89.48.691.

■ Nou! Serviciul de agăţat fete prin telefon. (01)89.48.625.

■ Căsătorită, doresc legătură îndelungată, maximă discreţie. Tel. (01)892. 17.15.

■ Ţi-ar plăcea o leoaică în călduri? Ruxi. 898.81.10.

■ Ştii mai multe înjurături decât mine? Te aud? (01)892.17.15.

■ Studentă ASE caut domn priceput în "numere". 89.99.069.

(Din "România liberă", Bucureşti, 2000)

●

Citim în publicaţia "Orizonturi" din Beer Sheva că HOR Beer Sheva şi Neghev şi-a propus pentru anul 2000 următoarele activităţi:

«• Reliferarea contribuţiei evreilor din România la crearea şi dezvoltarea Statului Israel.

• Stabilitarea în evenimente de Stat a tragediilor evreilor din România din anii Holocaustului» etc. etc.

Noi am propune ca pe lângă aceste obiective, horiştii din Sud (oameni altminteri dinamici şi deştepţi) să-şi mai propună şi studierea limbii române.

ION MIHĂILEANU
Corespondenţă din Franţa

Caleidoscop parizian

- **Cu Sartre şi Simone de Beauvoir la cafenea**
- **Freud prin fax**
- **Cu cine aţi prefera să luaţi masa? Cu Chirac sau cu Jospin?**
- **Ultimul răcnet: ciocolata**

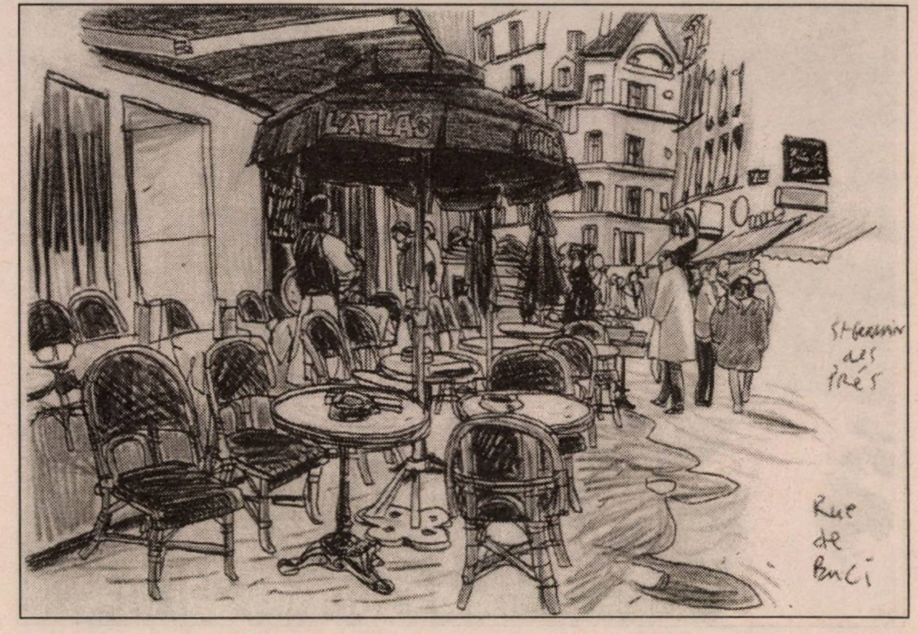

Saint-Germain-des-Prés, Rue de Buci

De mult timp îmi propuneam să scriu despre – nu ştiu cum s-o numesc: cartier, orăşel – o zonă a Parisului ce ţine de un mit ce-a depăşit graniţele Franţei, Saint-Germain-des-Prés. Au fost compuse şansonete, s-au scris cărţi, s-au realizat filme, s-au organizat expoziţii de fotografii dedicate acestui subiect. Fiecare parizian are versiunea sa privitoare la hotarele cartierului. Unii îl întind până în apropierea Cartierului Latin şi a bulevardului Saint-Michel, alţii, "puriştii", îl limitează la un perimetru foarte îngust în jurul bisericii cu acelaşi nume. Toată lumea cade însă de acord când e vorba să definească centrul, inclusiv "germanopratinii" (aşa le zice celor care au privilegiul să locuiască aici). Centrul şi punctele sale de reper: cele două cafenele celebre, *Flore* şi *Deux Magots,* braseria *Lipp* şi librăriile *La Hune* şi *Le Divan.*

Foarte puţină lume ştie că istoria sa începe în anul de graţie 558, când Childebert, fiul regelui Clovis, sfătuit de episcopul Saint-Germain, a construit biserica ce poartă numele ecleziastului. Au trecut mulţi ani, multe secole, până când renumele cartierului a devenit legendă. Care e miracolul, care e secretul ce-a creat un soi de magie ce te cuprinde când îţi plimbi paşii pe străzile şi străduţele Bonaparte, Mazarine, Dauphine, Jacob? Casele vechi, o arhitectură ce te îndeamnă la reverie şi admiraţie, forfota străzii, mesele de pe trotuare ale restaurantelor pline ochi de turişti sau de parizieni, culorile vii? N-aş zice, asemenea privelişte întâlneşti la tot pasul în aproape toate arondismentele Parisului.

Nu oriunde, *numai aici,* şi-au petrecut multe zile, mulţi ani din viaţă, stând la taifas la o cafeluţă sau la o băuturică, sau scriind un poem, o piesă de teatru sau un roman, nişte oameni care s-au numit Racine sau Balzac, Molière sau George Sand, Charles Baudelaire sau André Gide. Jacques Prévert, care a copilărit aici, a definit poate cel mai bine farmecul locului: "Saint-Germain-des-Prés e un cântec iar cuvintele sale sunt nume".

Era normal ca multe edituri să se instaleze aici, în apropierea autorilor, ca ei să nu se obosească prea tare venind de la cafenea. Patronii cafenelei Deux Magots au instituit chiar un premiu (era în 1933, banii erau dăruiţi de clienţi, o sumă modestă, 1.330 de franci). Beneficiarul nu a fost altul decât Raymond Queneau, pentru romanul său "Le chiendent". Puteai întâlni la aceste cafenele, între cele două războaie mondiale, scriitori renumiţi ca Jacques Prévert, Robert Desnos, Michel Leiris, Georges Bataille. Sartre şi Simone de Beauvoir apar în Saint-Germain-des-Prés mai târziu, când nemţii erau stăpâni în Paris. Era singurul loc unde nu puteai vedea colaboraţionişti sau traficanţi la bursa neagră.

Legenda începe cu acest cuplu, după eliberarea Parisului, când se creează moda existenţialistă, ce nu avea nici o legătură cu filozofia cu acelaşi nume. Pentru simplii muritori, existenţialism însemna jazz, băutură, dans până în zorii zilei; cu alte cuvinte, româno-turcescul chef. Juliette Gréco cânta dumnezeieşte solo sau alături de marele ghitarist Django Reinhardt (căruia Woody Allen i-a dedicat ultimul său film). Cine îi ascultau la mesele cafenelelor? Pe lângă Sartre şi Beauvoir, Albert Camus, Boris Vian (cântăreţ şi el, după ce se sătura de scris), Merleau-Ponty. Aici au debutat mimul Marcel Marceau, actorii Gérard Philippe şi Maria Casarès, ca şi Léo Ferré, marele cântăreţ. Până şi Yves Montand şi-a început cariera aici, ceva mai târziu.

Ce-a rămas astăzi din Saint-Germain-des-Prés de altădată? O spun cu tristeţe, nimic sau aproape nimic. Cafenelele se află la locul lor, ca şi frumoasa piaţetă Fürstenberg, ca şi muzeul Delacroix. Actorii locului nu mai sunt scriitori sau artişti celebri, ci nenumăraţi turişti, care caută să descifreze secretele legendei. Încet-încet, parfumeriile sau casele de modă înlocuiesc librăriile. De pildă celebra librărie Le Divan s-a mutat în al 15-lea arondisment, lângă staţia de metrou Convention. În curând şi cealaltă librărie faimoasă, La Hune, va trebui să-şi ia tăplăşiţa din acest cartier devenit al bogătaşilor. Moda se schimbă repede, că de aia e modă, şi în materie de cartier. Acum tot ce e în jurul lui Opéra-Bastille a devenit loc de petrecere. Rue de la Rocquette, de pildă, ce se află la doi paşi de locuinţa mea. Muzică şi dans până în zori.

Ca să parafrazez titlul cărţii lui Simone Signoret, "Saint-Germain-des-Prés n'est plus ce qu'il était"...

Orchestra "Orient Express
Moving Schnorers"

Orchestra "Orient Express Moving Schnorers"

■ Dacă m-aş lua după puzderia de cărţi care au apărut în ultimul timp la Paris despre el şi despre opera sa, aş zice că Sigmund Freud n-a fost austriac, ci francez. Reproduc câteva titluri: "Freud, un secol de psihanaliză", "Viaţa şi opera lui Sigmund Freud", "Freud, o viaţă", "Sigmund Freud, un tragic la vârsta ştiinţei", "Freud, tatăl meu" (de Martin Freud), "Sigmund Freud, locuri, chipuri, obiecte".

Ne putem întreba: dacă, printr-o minune, Sigmund al nostru ar reînvia, ce-ar face? Presupunând că şi–ar alege domiciliul la Paris, ar vrea oare să deschidă un cabinet unde ar instala un divan confortabil, să zicem în insula Saint-Louis, cu chiriile cele mai scumpe din Oraşul Lumină? Dacă l-aş întâlni, i-aş zice: dragă domnule Freud, ar fi păcat să vă ocupaţi de simpli pacienţi, lăsaţi asta pe seama discipolilor, numeroşi, să nu le fie de deochi, doar n-o să le luaţi parnusa! Un super-savant ca dumneavoastră nu-mi închipui că nu observă înmulţirea la scară mondială a nevrozelor, că mulţi smintiţi conduc state, că lumea a devenit nebună, nebună, nebună. Ca să nu mai amintesc de o reînviere a antisemitismului care bântuie din nou ca o stafie în Europa (pentru a parafraza o formulă a unui venerabil cu barbă) chiar şi în ţări practic fără evrei, ca Polonia sau România. Tare aş fi curios să cunosc diagnosticul pe care l-aţi pune à propos de refulările unor popoare. Ce naiba încearcă să nu-şi amintească: oare atrocităţile comise nu mai de mult decât acum vreo 50-60 de ani? Cum de-au apărut alde Haider sau Le Pen? Ce-i de făcut? Psihanaliza n-ar da rezultate în asemenea cazuri grave. Arthur Koestler zicea că oamenii au înnebunit, dar nu-şi dau seama de asta. Şi a tras definitiv concluzia, curmându-şi viaţa. Poate că veţi descoperi altceva, un alt tratament pentru nebunia universală în care smintiţii extremişti din toate religiile ocupă un loc de frunte. Mai există vreo speranţă? Ne-o veţi comunica prin fax, sau prin Internet?

Şi mai multe maxi-minime şi mini-minime:

■ Îmi închipui că toţi citittorii revistei "Minimum" ştiu ce înseamnă muzica "klezmer". Mulţi dintre cei care ne-am trăit copilăria în câte un *ştetl* ne amintim de umorul textelor în idiş ce acompaniau melodiile sentimentale. Credeam că această muzică persistă mai ales în SUA, unde a influenţat chiar pe mulţi compozitori renumiţi. Am aflat însă de curând că muzica "klezmer" încearcă să renască şi aici, la Paris. Există chiar o orchestră, "Orient Express Moving Schnorers", creată la Teatrul de la Cartoucherie din Vincennes. Ea nu se mulţumeşte să cânte la nunţi sau la Bar-Mitzve, ci din când în când dă concerte. Din repertoriul imens păstrează melodiile, modernizând ritmul, fără a aluneca în muzica de jazz. Cu alte cuvinte, trec de la o muzică folclorică la o muzică de concert. Există însă un cuplu format dintr-o actriţă, Talila, şi un actor, Ben Zimet, care nu se feresc să celebreze cântecele în idiş. Ei au cunoscut un mare succes la Auditoriul Saint-Germain-des-Près, în faţa unui public în care se aflau mulţi neevrei. Va rezista stilul "klezmer" aici? Totul va depinde, se pare, de capacitatea sa de a se reînnoi pentru un public tânăr. Deşi... "klezmerul" va mai fi "klezmer"? ■ O anchetă originală, cu următoarele întrebări puse francezilor: Cu cine aţi dori să mergeţi la restaurant, să staţi de vorbă despre o carte, despre un film sau să plecaţi în vacanţă? Cu Chirac sau cu Jospin? Pentru vacanţă şi restaurant, majoritatea l-a preferat pe Chirac. Pentru o discuţie despre cărţi sau filme, majoritatea l-a ales pe Jospin. Ce-ar zice tata Freud despre asta? ■ Inspirându-se după Zidul Plângerii din Ierusalim, ziarista Clara Halter, soţia cunoscutului scriitor evreu Marek Halter, a desenat şi a conceput un Zid al Păcii. Instalat provizoriu între Câmpul lui Marte, Şcoala Militară şi Turnul Eiffel, zidul are pereţii acoperiţi de cuvinte în 32 de limbi (printre care, bineînţeles, şi ebraica), cu un singur înţeles: Pace! Sunt prevăzute şi mici spaţii (ca la Zidul Plângerii) unde vizitatorii pot strecura propriile lor mesaje. Monumentul, inaugurat personal de preşedintele Republicii Jacques Chirac, îşi va găsi locul definitiv într-o altă zonă din Paris. ■ O carte tulburătoare, "Evreii din Europa după 1945. O diaspora pe cale de dispariţie", de Bernard Wasserstein (editura Calman-Lévy). Ce susţine autorul acestui eseu foarte documentat? Nici mai mult nici mai puţin decât că iudaismul european e ameninţat să dispară într-un timp destul de scurt. Argumentele sale nu pot fi desconsiderate: frecvenţa căsătoriilor mixte, scăderea natalităţii, tendinţele de asimilare a evreilor. Concluzia sa este extrem de pesimistă: "Încet, însă în mod sigur, comunităţile evreieşti se dizolvă. În curând ele nu vor mai constitui decât o amintire palidă". Să-l credem pe dl. Wasserstein? Are el dreptate? Nu ştiu. Îmi amintesc doar de faptul că în 1969 sociologul Georges Friedmann publicase şi el o carte – e adevărat, cu semnul întrebării – "Sfârşitul poporului evreu?". Ceea ce n-a împiedicat ca numărul evreilor în Franţa să ajungă la 700.000-800.000. Om trăi şi-om vedea... ■ Un simpatic muzeu Edith Piaf, cu multe tablouri reprezentând-o pe neuitata cântăreaţă. Într-o sală, invariabila rochie neagră cu care apărea pe scenă, pantofii ei de gală, o mică colecţie de faianţe. Adresa: 5 rue Crespin du Gast, arondismentul 11, telefon 01-43-555-272. Intrarea e gratuită. Vizitarea pe bază de rendez-vous. ■ Cum am mai spus, francezii sunt mari consumatori de ciocolată. Ei habar n-au cui datorează plăcerea de a gusta din când în când din acest deliciu. N-o să ghiciţi cui... Evreilor! Da, evreilor... La sfârşitul secolului al 16-lea, ciocolata pătrunde în Franţa graţie exilaţilor evrei din Spania şi Portugalia, care, fugind de Inchiziţie, ajung cu navele lor pe coastele franceze. Farmaciştii lor considerau ciocolata un fel de medicament. Prima ciocolată franceză e fabricată de mâini evreieşti într-un mic orăşel care, culmea ironiei, se numeşte Saint-Esprit. ■ 200.000 de câini fabrică 5.840 de tone de murdărie canină pe an, 16 tone de murdărie pe zi, cărate de camioanele primăriei Parisului. Jack Lang, ministrul învăţământului, zicea, glumind, că "pentru a te descurca cu atâta murdărie de câine trebuie să fii schior, să ştii să faci slalom". ■ Încet, dar sigur, chinezii înaintează în cucerirea cartierelor Parisului. Al meu e aproape totalmente chinez. Ieri au dispărut o brutărie şi un magazin de peşte. În locul lor au apărut magazine en-gros de textile. Bulevardul Voltaire e pe jumătate chinez. Acelaşi fenomen se întâmplă, presupun, pretutindeni în lume. ■ Editura franceză Ramsay va tipări, într-un tiraj de 200.000 de exemplare, o broşură despre Holocaust intitulată "Spuneţi copiilor". Autorii, Paul Lévine şi Stefan Bruchfeld, au scris cartea la cererea statului suedez, care a tipărit-o într-un milion de exemplare. ■ Timp de 20 de ani, Simenon, creatorul detectivului Maigret, şi Fellini, marele regizor, au fost prieteni. Prieteni doar prin corespondenţă. Editura "Cahiers du Cinéma" publică această corespondenţă sub titlul "Carissimo Simenon, Mon cher Fellini". Simenon îl compară pe Fellini cu Michelangelo, Da Vinci, Rembrandt şi Van Gogh. La rândul său, Fellini are pentru Simenon "o admiraţie fără limite", îl consideră un geniu. ■ Un best seller intitulat "Şi dacă ar fi adevărat" cunoaşte un mare succes de librărie. Autorul, un inginer pe numele său Marc Lévy, e la primul său roman. Nu vă povestesc subiectul, rocambolesc, plin de fantezie. Atât de interesant încât Steven Spielberg a cumpărat drepturile de realizare a unui film. ■ Ultima noutate gerontologică: o anume Marie Brenard a împlinit de curând 114 ani. Nu e campioană mondială în materie de longevitate, e doar vicecampioană, fiind întrecută, *deocamdată,* de o englezoaică mai în vârstă decât ea doar cu şase luni. La mulţi ani, cucoană Marie! ■ În timp ce ruşii dărâmă statuile care le amintesc de Lenin şi Stalin, francezii, conservatori de felul lor, păstrează, în chip de muzeu, apartamentul în care a locuit Lenin, între 1909 şi 1911, la Paris, la etajul patru al unei case burgheze, în strada Marie-Rose la numărul 4.

●

Câţiva cercetători americani au pus la punct o metodă cu ajutorul căreia, când vorbim la telefon, vom putea simţi mirosul persoanei de la capătul firului.

E îngrozitor.

Dacă se introduce la noi aparatul ăsta, n-o să mai pot vorbi niciodată la telefon cu Shas-ul.

HARRY FOSHA
NEW YORK

Made in U.S.A.

Apropouri VAGI. N-aș spune!

În urmă cu cţiva ani, cuvântul nu putea depăşi perimetrul cabinetului medical. Ceva mai încoace, unii îl sugerau prin definiţii quasirebusiste. Acum e pur şi simplu un cuvânt făcând parte din titlul uneia din piesele cele mai discutate ale stagiunii new-yorkeze: "Monologurile vaginului".

Actriţa-scriitoare Eve Ensler a intervievat un număr impresionant de femei de toate vârstele, ascultându-le problemele, înregistrând preocupările, reţinând visurile şi coşmarurile lor, pentru ca până la urmă să scrie "o meditaţie feminină asupra unui subiect nu prea discutat", cum a caracterizat lucrarea un critic. Programat experimental pentru o durată nu prea lungă, spectacolul a depăşit toate aşteptările. Comentariile favorabile la adresa spectacolului n-au contenit.

Succesul piesei a impus o prelungire a numărului reprezentaţiilor. S-a întâmplat însă că autoarea-interpretă avea alte angajamente care nu sufereau amânare. Şi atunci s-a recurs la o soluţie neobişnuită: întrucât un număr nesperat de mare de actriţe s-au declarat dornice să preia ştafeta interpretării, producătorii au hotărât ca rolurile să fie jucate de grupuri de câte trei actriţe timp de două săptămâni. Şi astfel o piesă scrisă iniţial pentru o singură interpretă a adus pe scenă actriţe mai cunoscute şi altele mai puţin cunoscute; unele cu premii, consacrate, altele numai cu mare priză la public. Printre ele se numără Amy Irving, Whoopi Goldberg, Marlo Thomas, Marisa Torme, Rita Moreno, Swoosie Kurtz.

Dacă spectacolul va continua să aibă acelaşi succes, s-ar putea ca până la urmă să retrăim vremuri shakespeariene: cu actori bărbaţi în roluri feminine.

În orice caz, pregătindu-mă să scriu rândurile de faţă, găsisem o poantă finală: "Ca plăcerea să nu fie întreruptă, s-ar cuveni o luare de poziţie-contra de către un penis!".

Viaţa s-a dovedit o dată în plus mai promptă. Un teatru a şi anunţat că viitoarea sa premieră se va numi (şi va avea conţinutul adecvat) "Răspunsul penisului".

T.V. or not T.V.

Întrebare: Cum poţi ca, în numai două cuvinte, să dovedeşti că eşti un om de principii? Răspuns: Declarând: "detest televziunea". Fără a fi atât de categorici, trebuie să acceptăm că, în orice ţară, televiziunea are un rol important în propagarea exemplului rău. La loc de cinste (aşa cinste să fie la duşmani, ar fi spus maică-mea) se află aşa-numitele filme de acţiune, care pot fi încadrate în formula: Ad = 3 M + 10 R/1', care se traduce prin "Acţiunea distractivă este egală cu 3 morţi plus 10 răniţi pe minut".

Dar e bine ca din când în când să ne aducem aminte şi de faţa cealaltă pe care o prezintă televiziunea, mai ales că de curând am participat la un asemenea eveniment.

Am relatat într-o corespondenţă anterioară incomensurabilul succes pe care-l are noul joc al televiziunii "Cine vrea să devină milionar". Conform unei tradiţii, orice joc de succes îşi rezervă dreptul de a invita personalităţi să concureze în programul respectiv. Ceea ce este demn de subliniat este că actorul, sau în general personalitatea care câştigă un premiu, nu se atinge de bani ci îi donează unei opere de caritate. Şi iată că de curând, datorită acestui obicei, emisiunea "Cine vrea să devină milionar" a distribuit într-o singură săptămână peste 2 milioane de dolari. Cei mai aplaudaţi au fost actriţa Rosie O'Donell şi actorul Drew Carey, fiecare renunţând în scop de binefacere la suma câştigată, cifrată la o jumătate de milion de dolari. Fonduri nu tocmai de lepădat pentru o asociaţie de ajutorare a copiilor orfani sau pentru o bibliotecă municipală a unui orăşel. În alte situaţii premiile nu se cedează, câştigătorii fiind ei înşişi oameni neavuţi.

De pildă, în săptămâna care precede Ziua Mamei, pe baza propunerilor făcute de mii de telespectatori, reţeaua ABC alege 5 mame deosebite, şi le oferă posibilitatea să-şi îndeplinească un vis de o viaţă. Ceva similar se petrece în aceeaşi reţea în săptămâna premergătoare sărbătoririi Zilei Îndrăgostiţilor. Se aleg 5 perechi de tineri care au trecut sau mai trec prin împrejurări dificile şi reţeaua ABC îi fericeşte, dându-le prilejul să-şi realizeze un vis, ca de pildă un lung voiaj în străinătate, cu toate cheltuielile plătite plus o sumă generoasă ca bani de buzunar, sau amenajarea de la A la Z a unei locuinţe.

Aşadar, menţinându-ne părerile despre televiziune, să nu uităm că mai sunt şi... nelipsuri.

Se pare că talibanii din Afganistan sunt dispuşi să comunice americanilor, contra sumei de zece milioane de dolari, locul unde se află miliardarul saudian Osama Ben Laden, tipul care a pus la cale, între altele, aruncarea în aer a ambasadei SUA din Kenya.

Dacă ştirea de mai sus se adevereşte, şi băieţii de la Kabul îl vor vinde pe Ben Laden, atunci miliardarul va descoperi şi el – în sfârşit – că talibanii nu aduc fericirea.

Pogromul de la Iași, David Irving și Gh. Buzatu

FOSTA CHESTURĂ A POLIȚIEI IAȘI
BR 01 VYM

O clădire veche, oareşicare, proaspăt vopsită, eminamente paşnică: ai zice că e o percepţie financiară sau un dispensar medical. Dar nu e. Este fostul sediu al Chesturii poliției din Iași; iar în curtea pe unde intri, prin poarta din stânga clădirii, au fost aduși, la 29 iunie 1941, câteva mii de evrei din capitala Moldovei. Unii au fost bătuţi la sânge în timp ce intrau în curte. Alţii au fost mitraliaţi pe loc, alții, în sfârșit, au fost încolonaţi şi duși până la gară, sub huiduielile amatorilor de asemenea spectacole, şi îmbarcaţi în vagoanele de marfă ce aveau să alcătuiască vestitele deatunci "Trenuri ale morții".

Asta a fost. Iar pe cumsecadea clădire nu găsești nimic care să-ţi amintească de cele petrecute în vara toridă a lui 1941. Iar astăzi, în iunie 2000? Astăzi, tot așa cum s-a dat cu bidineaua pe ziduri, înlăturându-se orice pată de sânge, fel de fel de "istorici" se îndeletnicesc să dea cu bidineaua peste urmele măcelului săvârșit de guvernul Antonescu.

Unul din acești istorici, despre care am mai pomenit în aceste pagini, este numitul Gh. Buzatu, din Iași. Învăţând de la englezul David Irving, devenit faimos prin strădania sa de a nega Holocaustul şi de a-l reabilita pe Hitler, Buzatu se îndeletniceşte de ani şi ani de zile cu o treabă asemănătoare: el scrie prin reviste şi vorbeşte la Televiziune despre "aşa-zisul pogrom de la Iași", susținând că acesta n-a avut loc niciodată, fiind o invenţie evreiască. Mai mult decât atâta, dânsul cere insistent, în calitate de preşedinte executiv al Ligii naționale "Mareşalul Ion Antonescu", să se ridice la Iaşi (tocmai la Iaşi) un bust al fostului conducător. Un bust care, din câte se vorbește, ar urma să fie aşezat chiar în faţa fostei Chesturi. …

Sus, sus de tot trebuie că a urcat mercurul în termometrul ce arată gradul de febră antisemită a lui Gh. Buzatu. Aflând de această propunere (reînnoită luna trecută în săptămânalul "România Mare") menită a-l cinsti pe inspiratorul măcelului (Antonescu se afla, în zilele acelea, în trenul său militar care fusese garat la Iaşi…), te gândești că, totuşi, nici cei mai pătimaşi "revizioniști" n-au mers până acolo încât să ceară înălţarea unui bust al lui Eichman la Treblinka şi o statuie a lui Hitler la Auschwitz!

Dar, trebuie spus, între David Irving şi Gh. Buzatu există şi mici deosebiri. În vreme ce David Irving a fost condamnat, precum ştim, săptămânile trecute, de un tribunal londonez pentru defăimarea evreilor şi negarea Holocaustului, prof. Gh. Buzatu a fost ales, în semn de prețuire pentru activitatea sa pe tărâmul despre care discutăm, membru corespondent al Academiei Române.

Nou! A apărut Nou!

ADEVĂRUL DESPRE HOLOCAUST

Descris de nouă autori, foști martori oculari, supraviețuitori ai Holocaustului.

Inițiatorul și coordonatorul acestei lucrări:

JEAN BLUM

ajutat de un colectiv de redacție compus din:

Dr. Alexandru Marton, Ierusalim; Shlomo David, Kiriat Bialik; Akiva (Chițu) Sommer, Holon; Dorel Herschovici, București.

Cartea se poate obține trimițând 50 shekeli la una din adresele:

Dr. Alexandru Marton,
Str. Narkis 1 Ierusalim
(tel. 02-6232883)
Shlomo David, POB 134
Kiriat Bialik (tel. 04-8414040)

Noaptea de la închisoarea Râbniţa

"Dialog", revistă a cercului democrat al românilor din Germania (redactor-responsabil Dr. Ion Solacolu, Dietzenbach, Germania; nr. 221/226), publică o amplă convorbire cu Matei Gall, unul dintre supravieţuitorii – puţini – ai masacrului de la închisoarea Râbniţa. Solacolu, care ne-a obişnuit de ani de zile cu interviuri de anvergură luate diferitelor personalităţi (Ion Caraion, Ion Negoiţescu ş.a.) sau cu studii de amploare precum acela al Ilenei Vrancea, cu care a polemizat nu de mult, în "Minimum", colaboratorul nostru Leon Volovici, a "scos" de la Matei Gall, trăitor acum în Germania, o mărturie pasionantă, o adevărată autobiografie de personaj al timpurilor noastre.

Iată, mai jos, câteva pagini din care aflăm ce s-a întâmplat în închisoarea transnistriană, cu evrei-comunişti, în ziua de 18 martie 1944.

Extrase:

«După cum am amintit, conducerea organizaţiei noastre (de partid, **n. red.**) credea, dar şi toată atmosfera din jurul închisorii Râbniţa dovedea că în zilele următoare trebuie să se întâmple ceva hotărâtor pentru soarta noastră. Într-adevăr, în dimineaţa zilei de 18 martie 1944 soseşte un ofiţer din partea Comandamentului Legiunii de Jandarmi din Râbniţa, care era şi capitală de judeţ. La ordinul gardianului-şef Văluţă se deschid toate celulele, suntem adunaţi în coridorul de la parterul clădirii şi acest ofiţer citeşte o telegramă conform căreia ministrul de interne ordonă Legiunii de Jandarmi Râbniţa ca deţinuţii din grupul nostru să fie duşi în ţară.

Ofiţerul ne şi spune: "Pregătiţi-vă repede. Poate că în două-trei ore vom veni să vă luăm, să vă conducem până la gară. Până atunci sperăm să primim şi numărul necesar de vagoane pentru a vă îmbarca şi duce spre ţară".

După plecarea ofiţerului se produce un moment foarte ciudat, de asemenea negândit. Anume, noi, adunaţi acolo, considerând că într-adevăr am câştigat lupta noastră, deci că am învins în acest război, începem să cântăm foarte încet Internaţionala. Ne îmbrăţişăm – cu ruşii, cu sovieticii, cu toţi ceilalţi din închisoare. Undeva, cineva – nu ştiu cine, una din femeile noastre – a izbutit să alerge până la câmp şi să culeagă nişte flori din jurul închisorii.

După aceasta pe coridor apare Văluţă, care ne spune: "Nu mai există închisoare, nu mai există celule, celulele rămân deschise. Însă, vă rog, scoateţi saltelele din celule, scoateţi paiele din ele, aruncaţi-le în curte şi daţi-mi pânzele de saltele pentru că trebuie să le decontez". Nimeni nu s-a gândit atunci ce prostie poate fi asta: în momentul în care o închisoare se desfiinţează, toată lumea pleacă – deţinuţii români vor pleca cu jandarmii şi după plecarea lor localnicii vor fi lăsaţi liberi, să plece unde vor; nimeni nu s-a gândit, aşadar, de ce tocmai o saltea nenorocită trebuie decontată din inventarul închisorii. Dar eram fericiţi că aşa se întâmplă.

Bineînţeles că în câteva minute saltelele au fost golite, sacii au fost predaţi. În cel mai scurt timp ne-am făcut bagajele. A urmat un soi de înfrăţire cu gardienii, care au venit la noi şi ne-au întrebat dacă în viitor nu putem să le asigurăm un serviciu, în viitoarea Românie în care noi vom fi cineva. Apoi, dacă avem lucruri pe care nu le putem căra, să le dăm lor. Ne-au rugat să înţelegem că ei s-au angajat ca gardieni numai pentru ca să scape de front. Pur şi simplu aveam de-a face cu nişte "antifascişti" convinşi şi consecvenţi… Îmbrăţişări. Totul în ordine.

La un moment dat vine Văluţă şi spune: "Ştiţi, pentru mai multă ordine, nu mai staţi prin curte, intraţi în celule şi staţi acolo".

Peste câteva ore soseşte o grupă de jandarmi, care au venit să-i elibereze din închisoare pe moldovenii condamnaţi. Văluţă, care cunoştea pe fiecare în parte, este judecătorul: care-i moldovean iese la dreapta; care se face că-i moldovean trece la loc în rând. Fantastic e faptul că se pare că ceilalţi deţinuţi, nu noi, au înţeles despre ce era vorba în realitate. Cei care ştiau trei cuvinte româneşti au pretins că şi ei sunt moldoveni. Şi, ca un fel de Mengele, Văluţă hotăra: Ăsta va trăi, să treacă la dreapta. Ăsta trebuie să moară, să rămână în rând. Ăstuia-i dau voie să fie moldovean, celuilalt nu. Se adună în felul acesta primul grup de români, care sunt preluaţi într-adevăr de jandarmi şi apoi sunt duşi în oraş şi probabil eliberaţi.

Asta se mai face o dată în timpul după-amiezii, când sunt eliberaţi internaţii necondamnaţi şi când nouă ni se spune: "Vă rugăm, aveţi înţelegere, aveţi răbdare, pentru că e retragere"… Într-adevăr, vedem prin ferestre cum se retrag soldaţi germani, soldaţi români. …

După ce ne-au închis în celule a mai venit un ofiţer de la Jandarmerie, care a mai scos pe câţiva deţinuţi de drept comun. Întrebându-l prin fereastră ce se mai aude, ne spune: "Dimineaţă vom veni după voi, pentru că tot n-au sosit vagoanele. Înţelegeţi, totul este luat de armată".

Atunci ne-am aşezat fiecare pe unde am apucat. Eu m-am aşezat pe bagajul meu, mi-am ridicat gulerul de la palton. Tuşeam, am mai înghiţit câteva pastile, pentru ca să nu tuşesc noaptea. Mi-am zis: poate e totuşi mai bine ca jandarmii să vină mâine dimineaţă şi nu noaptea, pentru că, în întuneric, va trebui să coborâm drumul de pe deal până în oraş, până la gară, şi nimeni nu vede bine, poate or să creadă că cineva vrea să fugă... Ameninţarea exista. Jandarmii ne–au avertizat: "Nu cumva să încercaţi să fugiţi atunci când vă ducem spre gară, pentru că vă vom împuşca". Acesta era leitmotivul.

Se face – ştiu eu? – douăsprezece noaptea, poate chiar unu, când iarăşi se deschide poarta şi aud că intră călăreţi în curtea închisorii, cu cai cu tot. Şi nu înţeleg ce vorbesc. Nimeni nu înţelege ce se întâmplă. Nu ştiam dacă sunt jandarmi sau e vreo altă unitate de soldaţi români. Sau dacă au sosit sovieticii, pentru că parcă vorbeau ruseşte. N-am înţeles.

Câţiva urcă la etaj, unde erau şi dormitoarele gardienilor şi aşa-zisul birou al închisorii. Ce se întâmplă? La un moment dat coboară. Celula mea era prima de pe coridor. Se deschide uşa şi în celulă intră Văluţă cu un lămpaş de vânt, cu un carnet în mână şi alături de el încă un tip, un tip de mongol, şi în spatele acestuia încă vreo doi şi un ofiţer german, care asistă şi comandă toată operaţiunea. Când se deschide uşa, şeful celulei noastre încearcă să vorbească cu gardianul român, să-l întrebe ce se întâmplă. La care el nu ştie ce să ăspundă. Poate nici el nu ştia exact ce urmează, dar era într-o stare de surescitare. După ce deschide uşa, ordonă alinierea pentru apel. Apoi intră în celulă cei de care am amintit. Cei doi, Văluţă şi mongolul, îşi notează ceva în carnet şi ies din celulă. Se duc mai departe.

Asta se face în toată închisoarea – deci la subsol, la parter şi la etaj. Trec câteva minute de linişte relativă. Grupul urcă la etaj. Apoi iarăşi coboară. Coboară până în subsol, unde erau închişi partizanii. Auzim o explozie puternică. Mie mi s-a părut că explozia vine de undeva de afară. Mi-am zis: noaptea asta o să fim sub paza ăstora, care o să încerce să ne provoace, să realizeze o atmosferă de teroare. Dar o să treacă noaptea şi dimineaţă jandarmii vor veni, totuşi.

Apoi aud încă o dată o explozie, care de data asta mi s-a părut a fi în clădire şi nu în afara ei. Apoi se aude o a treia explozie. Acum devine limpede: sub noi se aude, foarte clar, urcând de la subsol, zgomotul produs de o rafală de mitralieră, după care uşa se închide, se pune lacătul şi se continuă cu celula următoare. Atunci ne-am dat seama ce ne aşteaptă şi pe noi. Îmi ziceam: poate vor să-i ucidă numai pe partizani sau numai pe localnici. Doar noi suntem în mâna Jandarmeriei române.

După ce-i ucid pe cei de la subsol, urcă la parter, apoi la etaj, unde erau celulele cu femei. Le auzim pe ele cum ţipă. Încearcă să mai şi cânte Internaţionala. După aceea coboară la parter. Celula noastră este prima în care intră. Tot aşa: intră Văluţă împreună cu acel calmâc (am aflat ulterior că au fost calmâci). Noi ne strânseserăm cu toţii într-un colţ. De frică. Instinctiv. La care Văluţă, basarabean fi-

ISRATON LTD.

INSTITUTUL DE REABILITARE A AUZULUI

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 39

Tel. 03-5172910 – 5107317

SUB CONDUCEREA DOMNULUI

MICHAEL SHARON

APARATE AUDITIVE INVIZIBILE ASCUNSE ÎN URECHE

- **Consult şi îndrumare fără plată**
- **Baterii de lungă durată**
- **Laborator de reparaţii**
- **Preţuri speciale pentru pensionari şi membri Kupat Holim**

Vorbim şi româneşte

NOU - EXCLUSIV!

„Natura", cel mai bun aparat digital din lume (ISRATON)

ind şi vorbind bine ruseşte, preia comanda de la acest calmâc şi ne spune: "Domnul comandant ordonă să vă puneţi în genunchi. Să îngenuncheaţi cu faţa la perete, în rând". Nimeni nu mişcă. Apoi, încet, încet, oamenii încep să se mişte. Îngenunchează. În celulă aveam două paturi de fier de tip militar. Ni s-a ordonat să le punem într-un colţ. Eu şi cu încă unul luăm paturile şi le punem într-un colţ, astfel ca uciderea să decurgă în ordine şi fără probleme. Când mă întorc, privesc rândul al doilea al celor îngenuncheaţi la perete: la mijloc un loc era gol. Acolo mă aşez. Îngenunchez şi mă las cu toată greutatea pe picioarele mele.

Înainte de a începe împuşcarea, Văluţă spune ceva care mi se pare fantastic. Zice: "N-o să vă doară". Adică ne linişteşte, că moartea n-o să fie dureroasă, că prin împuşcare în ceafă moartea este instantanee.

În cele câteva secunde care mai trec până când mă aşteptam să fiu împuşcat şi să mor, gândesc; mi-am luat, hai să zic aşa, rămas bun de la viaţă. M-am gândit la părinţi, la faptul că moartea mea va fi o mare tragedie pentru ei, căci sunt singurul băiat în familie, şi că o să îmbătrânească repede din cauza morţii mele. Apoi mă gândesc la mine şi-mi zic: vreau să mor ca om consecvent cu ideile pe care le-am avut. Mi s-a părut că expresia cea mai clară a jurământului meu, a consecvenţei cu viaţa mea anterioară era să neg mai departe existenţa lui Dumnezeu. După care mi–am spus: hai, acum, să vezi cum se moare. Să fac o analiză. Deci, voi primi un glonte în ceafă. Voi simţi oare durere? Voi simţi cum viaţa se scurge din mine, cum moartea începe să mă cuprindă?

Începe împuşcarea. Mai întâi în dreapta mea. Apoi în stânga mea. La un moment dat se face linişte. Aud că cineva se apropie de noi. Simt că îmi dă un picior. Apoi mai trage două-trei focuri în dreapta şi-n stânga şi pleacă. Celula se închide.

Nu ştiam dacă am primit sau nu glontele, dacă am fost sau nu împuşcat. Pentru că Văluţă zisese: "N-o să vă doară". Gândeam că poate glontele n-a nimerit nici un nerv, deci nervul n-a putut să semnalizeze durerea. Poate că voi muri încet, încet. Şi ce uşor e să mori aşa, fără nici o durere – gândeam.

Lângă mine aud o voce – un vaiet care treptat, treptat, devine un şir de cuvinte foarte clare; care astăzi, după cincizeci de ani, pare de necrezut. Acest om spunea, foarte sacadat, foarte încet, foarte domol: "Trăiască Partidul Comunist". Astăzi pare o chestiune absolut neverosimilă sau, pur şi simplu, una de propagandă. Dar asta este realitatea. Aşa a fost. Noi eram convinşi că luptăm într-adevăr pentru o cauză pentru care merită să mori şi ştiam că există o anumită probabilitate de a fi împuşcaţi, că am putea muri în închisorile şi lagărele prin care am trecut. … Omul şi-a revenit. M-a întrebat: "Cine eşti?" I-am răspuns: "Sunt Gall". "Gall, eşti atins?" "Nu sunt atins". Mi-a spus: "Fă tot posibilul să ajungi acasă, ca să comunici tovarăşilor ce s-a întâmplat cu noi. Şi spune-i Rozicăi (Rozica era una dintre internatele de la Vapniarca, scăpată prin Grosulovo) că în ultimul moment m–am gândit la dânsa". …

În sfârşit, se termină împuşcarea. Celulele sunt închise. Ucigaşii pleacă. Mă găsesc singur între şapte cadavre.

…Au supravieţuit acestui masacru încă două persoane.»

Convorbirea cu Matei Gall a apărut în paralel cu o convorbire nu mai puţin interesantă cu fostul militant social-democrat Andrei Goldner. Amatorii dornici să-şi procure acest număr 221/226 din "Dialog" sunt sfătuiţi să se adreseze la: Dr. Ion Solacolu, Staufenstr. 1, Dietzenbach 63128, Germania.

Nou!

A apărut

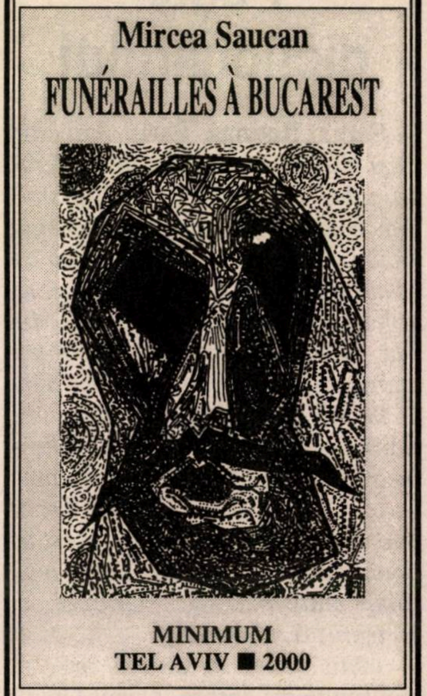

Mircea Saucan

FUNÉRAILLES À BUCAREST

MINIMUM

TEL AVIV ■ 2000

«Un spirit ironic şi chiar caustic, lucid şi sarcastic, predispus spre un umor negru, feroce şi în acelaşi timp spiritual.»

(Adrian Marino, Cluj-Napoca)

«Mircea Săucan vede o lume a viilor cu totul absurdă şi iraţională în care omului îi este refuzată până şi demnitatea de a muri definitiv, dar în acelaşi timp el ne face părtaşi la regretul de a părăsi o lume şi un loc.»

(Iulia Blaga, *România liberă*, Bucureşti)

Cartea se poate obţine trimiţând suma de 30 de şekeli pe adresa autorului:
POB 5191
Natzeret Illit 17541

AL. MIRODAN

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

Poșta dicționarului

Sergiu Rotman, Paris: *Am citit, ca şi alţi prieteni ai mei de la Paris, articolul din "România literară", din Bucureşti, despre Gheorghe (Babu) Ursu. Şi eu şi ceilalţi cu care am discutat, am fost uluiţi şi revoltaţi de acest articol unde d. Mircea Mihăieş reproduce şi comentează nişte afirmaţii despre Babu Ursu ale regizorului de film Paul Barbăneagră care au fost tipărite şi însoţite de injurii ordinare într-o carte a unui domn Bădiliţă. Presupun că sunteţi la curent cu acest articol care este intitulat "Doar o răfuială între bandiţi?". Oricum, eu vă trimit fragmentul.*

«Am scris, în ultimii ani, de mai multe ori despre "Cazul Ursu", am semnat liste de protest, am reproşat puterii actuale că nu e cu nimic mai bună decât cea anterioară. În tot acest timp, am fost însă încrezător că justiţia va triumfa. Iată, însă, că lucrurile, departe de a se clarifica, încep să prindă o nouă lumină. Citind jurnalul lui Cristian Bădiliţă, "Tentaţia mizantropiei" (Editura Poliron, 2000), dau peste aceste stupefiante rânduri din 1997: "Invitaţi la d-l Barbăneagră, cu Toader Paleologu şi P. G. La capitolul politică se discută cazul Gheorghe Ursu (zis "Babu"). Aflu cu stupoare că "Babu", marota GDS-ului din România, a fost unul dintre cei mai cumpliţi tartori comunişti ai Galaţiului (în tinereţe, evident: iar "greşelile" din tinereţe se pot trece cu vederea, nu?). D-l Barbăneagră l-a cunoscut personal pe acest martir al Securităţii şi îşi aminteşte ultima lor convorbire: niciodată Babu nu s-a dezis de comunism şi de crimele comuniste, "necesare purificării sociale". Era doar scârbit de întinarea idealurilor roşii de către Ceauşescu & comp. Parcă mi-e cunoscut acest tip de biografie şi de atitudine "civică"! Ne întrebăm de ce nu se publică vestitul Jurnal confiscat cu atâta tam-tam de Securitate. Cine ştie ce surprize ascunde?! Iar dacă a fost distrus, lucrurile devin şi mai limpezi. Securiştii ştiau bine de ce au făcut-o. Babu le cunoştea sistemul, căci fusese multă vreme de-al lor, în fruntea lor. De aceea s-au şi purtat cu atâta sălbăticie, torturându-l până şi-a dat sufletul, ba mai mult, expunându-i cadavrul, pentru a băga frica în oasele adevăraţilor opozanţi ai regimului. Numai un securist de talia lui Ursu merita să fie ucis într-un asemenea hal. Un biet informator oarecare – cărturar de-o şchioapă sau poet – nu putea spera la martiriu (un "domiciliu forţat", o păruială erau suficiente!). Dacă Ceauşescu ar fi crezut o clipă că Babu ar putea deveni un martir, l-ar fi lăsat în plata Domnului. Dar el ştia foarte bine cu cine are de-a face. L-a eliminat ca pe o scârnăvie comunistă, care, după ce-a profitat cât a avut chef de regim, a început să joace (evident, cu convingere) pe dizidentul. Pentru Ceauşescu, Gheorghe Ursu n-a fost nici o clipă un opozant, ci un parvenit trădător".

Vă imaginaţi stupoarea cu care am citit rândurile de mai sus. E pentru prima oară, după ştiinţa mea, că tragicul caz Ursu e privit din acest unghi de vedere: ca o simplă "răfuială între bandiţi", după cum spune Cristian Bădiliţă. Evident, oameni mai bine informaţi decât mine vor putea face lumină şi în legătură cu aceste acuzaţii de-o gravitate excepţională – dat fiind şi contextul cazului. Poate d-l Barbăneagră însuşi va produce probe palpabile.

Babu

Toate acestea nu fac decât să complice destinul post-mortem al lui Gheorghe Ursu. Rămân, însă, la convingerea că prioritatea numărul unu este descoperirea făptaşilor, a asasinilor, şi pedepsirea lor. Asasinatul e asasinat, indiferent cine este victima. Apoi, dacă va fi cazul, vom putea discuta şi despre tinereţea lui Gheorghe Ursu. Măcar pentru a cruţa susceptibilităţile celor pentru care această afacere ce probează caracterul criminal al Securităţii nu e decât "martiriul unui personaj dubios".»

Pentru mine, care l-am cunoscut pe Babu Ursu, ca şi pentru prietenii mei de la Paris cu care discut zilnic la telefon această murdărie nemaipomenită lansată de Barbăneagră şi ajunsă până şi în coloanele prestigioasei reviste "România literară", nu există nici o îndoială în legătură cu "cazul Ursu". Dar, aş dori să confrunt punctul meu de vedere cu opinia dumneavoastră. Ştiu că aţi inclus un text despre Babu în volu-

mul I al "Dicţionarului Neconvenţional" şi că în "Minimum" s-a scris de nenumărate ori despre tragedie. Dacă nu mă înşel aţi fost şi prieten cu Babu. De aceea îmi permit să formulez o listă cu întrebări la care v-aş fi recunoscător dacă mi-aţi răspunde:

1) L-aţi cunoscut bine pe Babu Ursu, şi în tinereţea lui şi mai târziu?

2) Aţi fost prieten cu el?

3) Ştiaţi că ar fi fost, aşa cum susţine d. Barbăneagră, un "cumplit tartor comunist"?

4) Aţi auzit vreodată, fie şi sub formă de zvon, bârfă sau răutate, că ar fi fost aşa ceva?

5) Ştiaţi că, fără să fie neapărat ofiţer de securitate sau de miliţie, a ocupat o funcţie importantă în aparatul de partid (secretar judeţean, şef de secţie etc. etc.) care i-ar fi oferit puterea de a face rău oamenilor, de a fi torţionar?

6) Sunteţi gata să puneţi mâna în foc că Babu Ursu nu a fost ceea ce susţine Paul Barbăneagră că ar fi fost?

7) Cum apreciaţi "dezvăluirile" în legătură cu Babu Ursu?

8) Credeţi că apartenenţa etnică a lui Babu Ursu (mamă evreică) a jucat un rol în această acţiune de ponegrire a poetului-inginer?

9) Aici, la Paris, unii susţin că această "acţiune Barbăneagră" ar fi fost opera acelor forţe care au interes să pună punct dezbaterilor din presă privitoare la cazul Babu Ursu. Atribuind celui asasinat eticheta de securist şi tartor comunist, vinovaţii speră că-i vor "potoli" şi descuraja pe cei ce reclamă "adevărul în cazul Babu Ursu". Credeţi că această ipoteză poate fi luată în considerare?

10) – a. Îl cunoaşteţi personal pe Mircea Mihăieş, autorul articolului din "România literară"? – b. Cunoaşteţi activitatea lui scriitoricească?

11) Cum vă explicaţi faptul că el a scris acest articol?

12) Credeţi că regretă scrierea acestui articol? Şi în ce fel anume?

13) Ce întrebare deosebită i-aţi pune d-lui Mihăieş, dacă l-aţi întâlni între patru ochi?

14) M-am întâlnit cu un scriitor venit de la Bucureşti (nu-i dau numele, findcă aşa mi-a cerut el). El afirmă că revista nu poate fi considerată vinovată de a fi răspândit minciuna şi de a-l fi calomniat pe Babu Ursu: articolul din R.L. a reprodus numai şi comentat cele spuse de Paul Barbăneagră lui Bădiliţă. Care este părerea dvs. în această privinţă?

15) Acelaşi turist de la Bucureşti a afirmat că direcţia "României literare" nu poate fi făcută responsabilă de cele apărute. Mircea Mihăieş – mi-a spus el – este o personalitate, deţine o rubrică permanentă în acest săptămânal al Uniunii Scriitorilor şi conducerea revistei nu îl poate cenzura. Cum vedeţi dvs. lucrurile? Cum anume aţi proceda, în calitate de director al lui "Minimum", dacă v-aţi găsi într-o situaţie asemănătoare cu unul din colaboratorii dvs. de bază?

16) Cum calificaţi hotărârea "României literare" de a publica acest articol despre Babu Ursu?

Răspuns:

1) Da.

2) Da.

3) Nu.

4) Nu. Niciodată.

5) Nu.

6) În principiu nu e bine să pui mâna-n foc pentru nimeni. Dar în cazul lui Babu, o pun.

7) Minciună sfruntată. Calomnie de tip fascist. Infamie. Ticăloşie. Abjecţie. Mârşăvie. Netrebnicie. Josnicie. Mişelie. Nemernicie.

În editura "Integral" din Bucureşti
a apărut noul roman
"Bătrânul ieri
şi nenăscutul mâine"
(190 pag.)
de LIANA MAXY

Este un roman al emigraţiei şi se referă la noi,
evreii reveniţi în patria strămoşilor.
La fel ca şi în precedentele sale volume:
"NUCLEUL MAGIC" (1986) 482 pag.
(biografia pictorului M. H. Maxy şi a familiei sale)
şi "PUNCTELE MELE CARDINALE" (1994) 196 pag.,
cuprinzând: versuri, nuvele, evocări, portrete, interviuri,
impresii de călătorie, autoarea foloseşte o autentică limbă
literară, un ritm alert şi un stil propriu.

Cărţile pot fi obţinute trimiţând un cec bancar sau poştal pe
adresa: P.O.B. 1114, Ramat Gan 52111. Tel.: 7519839

- **BĂTRÂNUL IERI ŞI NENĂSCUTUL MÂINE – 40 shekeli**
- **PUNCTELE MELE CARDINALE – 40 shekeli**
- **NUCLEUL MAGIC – 60 shekeli**

8) Da.

9) Nu ştiu, Şi încerc, mai ales în vremea din urmă, să privesc cu răceală teoriile de tip *conspiraţionist* care au cotropit pur şi simplu presa, făcând ca orice fapt, orice cuvânt şi orice gest să fie explicate prin comploturi puse la cale de francmasonerie, KGB, securitate, Fondul Monetar Internaţional, Guvernul Mondial sau, evident, Mosadul. Acestea fiind spuse, ipoteza este plauzibilă, teoretic vorbind, însă nu-mi îngădui să o iau în considerare atâta vreme cât ea nu este însoţită de dovezi.

10) – a. Nu. – b. Îl cunosc mai cu seamă din textele sale politice pe care le citesc săptămânal, de câţiva ani de zile, în revista "Lumea liberă", din New York. Mi se pare că sunt aceleaşi din "România literară". Mircea Mihăieş este un condei inteligent, talentat, un om cu vocaţia pamfletului intelectual, o conştiinţă vizibilă cu ochiul liber şi, în plus, un spirit democrat 100%.

11) Nu-mi dau seama ce s-a întâmplat. Poate că i s-a pus sub ochi "Jurnalul" lui Bădiliţă, cu gândul de a-l "excita". Poate şi-a spus cuvântul instinctul lui gazetăresc care i-a spus că a nimerit peste un subiect "tare". Poate altceva. Poate ceasul rău…

12) Da. Iar dacă l-am intuit bine pe d. Mihăieş, cred că la ora asta, d-sa plânge.

13) I-aş spune: "Domnule Mihăieş, dumneata chiar nu te-ai gândit ce vor simţi văduva poetului, d-na Sorana Ursu, şi copiii ei, Olga şi Andrei, în clipa când vor da cu ochii de articolul dumitale?"

14) Părerea mea este aceeaşi ca a lui Montaigne. Vorbind undeva despre mincinoşi, el observa că există două categorii de vinovaţi la acest capitol: a) mincinoşii propriuzişi şi b) cei ce împrăştie-n lume minciunile lansate de aceştia.

15) Atitudinea mea în această privinţă se bazează pe deosebirea pe care o fac în orice clipă între opinii şi faptele obiective. Colaboratorul-personalitate este liber să exprime în paginile revistei orice păreri doreşte; chiar dacă acestea vin în contradicţie cu ideile mele (politice, culturale, sportive etc.). În schimb, nimeni, repet, nimeni nu se poate bucura de dreptul de a introduce în paginile lui "Minimum" date false. Hai să dau un exemplu fără nici o legătură cu subiectul sau cu polemicile la zi de ordin politico-ideologic. Eminentul meu confrate şi colaborator d. Goldenberg ne aduce un articol despre Napoleon. Eu îl citesc şi, indiferent de opiniile autorului cu privire la micul corsican, îl trimit la cules. Scrie d. Goldenberg că împăratul a fost cel mai mare geniu politico-militar al mileniului? Îl priveşte. Treaba lui. Eu trimit articolul la tipar. Scrie cumva d. Goldenberg că Napoleon a fost un criminal de război care-a pustiit toată Europa din pricina ambiţiilor sale imperialiste? Îl priveşte. Treaba lui. Eu trimit articolul la tipar. Dar, dacă acelaşi domn Goldenberg scrie aşa: "Napoleon Bonaparte (1685-1781), împăratul Kazahstanului", eu tresar, mă opresc din citit, mă încrunt, mormăi ceva pe seama stării cerebrale a colaboratorului nostru, apoi scot pixul şi schimb, fără nici o şovăială şi nici o problemă, scriind: "Napoleon Bonaparte (1769-1821), împăratul Franţei". Şi nici măcar nu îl anunţ pe autor pentru a-i cere încuviinţarea. Chiar dacă procedând aşa risc ca d. Goldenberg să se supere foc ("cum ţi-ai permis să umbli în articolul meu?") şi să rupă legăturile cu revista; şi ca în "Memoriile" sale (anul 2005) să vorbească despre mine ca despre omul care i-a masacrat materialul, intrând cu bocancii în sufletul său. De ce am procedat în felul acesta? Fiindcă, aşa cum s-a înţeles, una este libertatea de gândire şi expresie şi altceva, cu totul altceva este libertatea de a falsifica datele obiective ale realităţii. Or, viaţa şi caracterul lui Babu Ursu, despre care s-au scris mii de pagini, şi în legătură cu care există un consens rarisim, constituie un dat obiectiv. Iar cei ce vor să arunce în aer acest dat obiectiv, transformând peste noapte albul în negru, au obligaţia de a veni în sprijinul tezei lor cu dovezi (pe care, de altfel, chiar şi d. Mircea Mihăieş simte nevoia să le solicite lui Paul Barbăneagră).

Cât despre ceea ce ar fi trebuit să facă redacţia "României literare", e foarte simplu. Fie d. Mihăieş, fie altcineva de la revistă, să pună mâna pe telefon, să-l sune la Paris pe Barbăneagră, să-l întrebe amical de unde ştie el ceea ce ştie despre Babu Ursu şi, după patrucinci minute de conversaţie, să-şi formeze o părere despre temeinicia acuzaţiilor.

16) Nu pot califica, aşa cum s-ar cuveni, această atitudine. Poate că avem de-a face cu o atitudine incalificabilă.

D. Timothy Bereznay, director la F.B.I., a declarat în faţa Congresului american că printre ziariştii străini care au acces în clădirea Departamentului de Stat se află "numeroşi agenţi ai serviciilor străine de spionaj".

Aşa este. Suntem în măsură să confirmăm adevărul celor spuse de reprezentantul F.B.I.-ului. De altfel şi "Minimum" a trimis un om al său la Departamentul de Stat. Misiunea lui: să descopere care sunt tipii din Departament care au reuşit să provoace Marea Trădare occidentală, făcând ca Statele Unite + aliaţii săi să se asocieze cu organizaţia islamică de ucigaşi U.C.K., să izgonească creştinii din Kosovo şi să pună bazele unui stat islamic în inima Europei.

IOSEF EUGEN CAMPUS

Laborator intim

„Inventarul obsesiilor circulare" (Cluj, 1999, Biblioteca Apostrof) de Alexandru Sever este o carte sui generis.

"Condiţionat" probabil de cele citite în rubrica permanentă publicată de ani de zile, cu acelaşi titlu, în revista "Minimum", mă aşteptam la un volum de maxime în genul moraliştilor din secolul 18, un La Rochefoucauld, de pildă, cu ale sale "Sentences et maximes morales". Şi aşa, culegere de sentinţe, precum cartea celebră a memorialistului francez, ar fi fost o lucrare interesantă şi plină de tâlc. Căci Alexandru Sever – îl cunoaştem şi îl apreciem – este nu numai un scriitor original, ci şi o minte ascuţită, un adevărat intelectual, care mânuieşte ideile cu sagacitate fără a se lăsa mânuit de ele. Fără fanatism, dar cu "obsesii circulare".

Lectura volumului mi-a descoperit că este vorba de altceva. Diferit. Şi mult mai amplu.

Sunt, desigur, şi maxime. Multe. Majoritatea, pline de înţelepciune şi exprimând cu necruţare adevăruri tragice despre om, societate, univers. Dacă lăsăm la o parte puţinele maxime care – cum era inevitabil dat fiind numărul mare al ansamblului – rămân banale sau se repetă inutil, ne bucurăm să luăm aminte la înţelepciunea maximelor reuşite, formulate cu conciziunea caracteristică genului şi cu fantezia înnoitoare caracteristică lui Alexandru Sever. De pildă: *"Fiecare tace în felul său"* sau *"Marele escroc începe prin a se înşela pe sine"; "Destinul nu e decât unul din pseudonimele Morţii"; "Răul se mai poate lipsi de inteligenţă şi de efort, binele niciodată"; "Romanul nu e, în esenţă, decât întruchiparea unui principiu superior în carnea umanităţii mijlocii".*

Elementul poetic, inventiv, metaforic apare strălucitor în maxime de tipul: *"O casă tristă ca o văduvă îndoliată"; "Un asemenea om are ceva din duritatea, forţa, răbdarea unui ax calculat să susţină o lume"; "Cu omul, moartea a deschis ochii, a devenit inteligentă"; "Administrează-ţi iluziile cu prudenţă, căci, sterilizat de orice iluzii, ai fi aidoma unui pântec lipsit de floră intestinală, incapabil adică să asigure digestia tuturor nenorocirilor".*

❖

Dar, în esenţă, "Jurnalul obsesiilor circulare" nu este o carte de maxime, fie ele oricât de reuşite. Este altceva. Este UN LABORATOR INTIM DE CREAŢIE! Gazda îndatoritoare, scriitorul, ne pofteşte să aruncăm o privire în însuşi procesul său de creaţie. Nu dând, precum un Mihail Sebastian în al său *Jurnal,* o relatare autobiografică a împrejurărilor care au stat la baza creării unei anumite opere. Nu arătând înseşi fazele procesului de creaţie şi indicând modificările ivite pe parcurs. Alexandru Sever a ales altă cale. Mai "pudică", mai "obiectivă". A adunat laolaltă idei care l-au obsedat, replici pentru eventuale personaje vii din operele publicate şi, mai cu seamă, replici ale unor personaje neajunse la maturitate artistică: *"un norod întreg de personaje, fără speranţa unui nume, se înghesuiau în încercarea disperată de a se izbăvi de blestemul anonimatului, cu complicitatea mea".*

Citind "Jurnalul obsesiilor circulare", intrăm astfel, uimiţi, într-o imensă hală de lucru, în care au fost adăpostite schiţe neterminate, statui încă nedeplin desprinse din stâncă, aşchii sărite în timpul procesului de creaţie, scene întrevăzute, teorii şi reflecţii asupra unor probleme ce l-au preocupat pe scriitor. un fantastic muzeu imaginar. Dar concret. Viu. Pulsând încă de viaţă, de vraja inefabilă a procesului de creaţie.

❖

În Prefaţa pe care o intitulează "Argument", scriitorul explică de ce a renunţat să organizeze materialul într-un fel sau altul. S-a gândit întâi să grupeze materialul ca un dicţionar, în ordine alfabetică. S-a izbit însă de dificultatea de a hotărî "sub ce literă – şi, de fapt, sub ce temă – trebuie plasată cutare sau cutare notaţie poli-semnificativă". A încercat apoi o organizare cronologică. Şi-a dat însă seama că nu putea reconstitui cronologia precisă a fragmentelor şi, mai cu seamă, că, procedând astfel, ar periclita percepţia "acelei dialectici a cugetului pentru care timpul istoric nu are nici o semnificaţie". În cele din urmă a lăsat materialele aşa, numerotându-le numai de la unu la 3.267. S-a consolat în cele din urmă că, lăsând inventarul precum este, va salva acea "ordine ascunsă", adică acea ordine "tutelată de obsesie".

Acesta, într-adevăr, este marele câştig al "Inventarului".

Cartea – destul de greu de citit pentru cititorul obişnuit – a devenit, aşa cum frumos spune autorul, "o cărticică al cărei început îl poţi afla oriunde o deschizi şi al cărei sfârşit îl poţi găsi în orice pagină o abandonezi; un soi de muzeu cu intrări fără uşi, în care poate intra oricine, în care poţi pătrunde de oriunde, în care poţi zăbovi oricât şi pe care îl poţi părăsi oricând, un muzeu în care singurul risc este acela de a ieşi din el ceva mai bătrân decât ai intrat".

❖

Da, mai bătrân, mai înţelept, am ieşit şi eu din acest muzeu, după simbioza spirituală cu sufletul bogat al scriitorului şi cugetătorului Alexandru Sever.

M-a vrăjit această aparent întâmplătoare acumulare de materiale brute, ca o lavă caldă încă, păstrând suflul viu al creaţiei. Mi-au adus aminte întrucâtva de acele "liste de cuvinte" – şi ele aşa-zicând "întâmplătoare" –, alcătuite de eroul romanului "Possessions" al scriitoarei A. S. Byatt, liste care, țâșnite din adâncuri, constituiau o fază primordială a creației, înainte ca aceste cuvinte să se organizeze firesc în adevărate poeme.

M-am împărtășit cu uimire și mereu înnoită bucurie din nesfârșita bogăție și varietate a acestor mormane de materiale și a mijloacelor artistice folosite. Alături de maxime concise, eseuri substanțiale: două, trei sau chiar cincisprezece pagini. Alături de texte teoretice despre imposibilitatea părăsirii iudaismului, despre "câmpul magnetic" care atrage spiritele spre activitatea scriitoricească, despre critica bună și cea rea, etc. – alături de acestea, alte fragmente pline de avânt și frumusețe poetică, precum acelea despre "Rădăcinile casei": *"Ca să agonisească în întuneric o mână de lumină, inventează fereastra: când a inventat ușa, era deja un învățat bătrân de câteva milenii. Focul se mutase de pe câmp pe vatră: apa învățase a lua forma oalei. Plimbată pe țâțâni, ușa binecuvânta plecarea și înapoierea. Câinele îi ținea isonul, celebrând geniul domestic al omului"*.

Întâlnim sentințe sub forma unui scurt dialog și dialoguri prelungite, adevărate scene de teatru (Alexandru Sever este nu numai romancier, ci și dramaturg). Întâlnim comparații îndrăznețe: *"Sângera: ai fi zis că plânge pe toate rănile sale"*. Sau metafore care se dezvoltă creând o imagine vastă. Înțelegerea oamenilor, așa cum o adună din fragmente scurte portarul hotelului devine viziunea simbolică a omului în genere: *"Cunoaștem fragmentar, intuim uneori întregul"*.

Reflecțiile iau uneori forma unor legende și mituri: *"Cică atunci când Domnul a pornit să întemeieze lumea, totul îi era așa de lesne Atotputernicului, încât i-a fost de ajuns o singură mână. Și toată lumea a făcut-o cu mâna stângă... Și, fiindcă mâna stângă îi era obosită, a născocit Moartea cu mâna dreaptă"*. Alteori, reflexia ia forma unei parabole. Ca aceea povestită de Iraclide unui bătrân imigrant rus care i se plângea de nenorocirile care au dat peste el. *"Zâmbește și Dumnezeu îți va zâmbi"*, îl sfătuiește Iraclide. Cu spirit critic și subțire ironie ni se povestește continuarea. Zâmbetul lui Dumnezeu a fost "sfios". Viața imigrantului rus nu a devenit fericită, dar s-a îndreptat, nu mult, ci puțintel. Fiul său, mare specialist în electronică, a căpătat în sfârșit un post de... măturător. Fiica lui, doctoriță, lucrează ca infirmieră, iar el a căpătat de mâncare la cantină.

Străbătând hățișul acestui "Inventar", nu întârzii să descoperi "obsesiile circulare". M-am distrat să notez în text, cu inițiale (M pentru moarte, H pentru Hitler și holocaust, etc.). Obsesiile care revin cel mai des, de zeci și zeci de ori sub diferite formulări, sunt, pare-mise: Moartea și Viața, Omul și Inteligența, Evreii și Românii, Arta și Literatura, Dumnezeu, Femeia și Bărbatul. Uneori, fragmentul e plurivalent. Obsesiile se împletesc. Același text vorbește despre mai multe obsesii: Femeia și Dumnezeu, Dumnezeu și Moartea, Moartea și Scriitorul, etc.

Statistic, cred că nu mă înșel, domină tema morții. În general, tabloul vieții, așa cum se desprinde din "Inventarul" lui Alexandru Sever, e sumbru. Moartea este invincibilă. Singura siguranță: toți murim. *"Suferința e o tiranie. O tiranie pe care o detest nu neapărat pentru că mă obligă s-o suport, ci pentru că, asimilându-mă speciei comune a muritorilor, mă umilește, nelăsându-mi nici o speranță de a fi exceptat"*. Sau: *"O lume podită cu suspine. Sub fiecare pas mustește o lacrimă"*.

Și totuși, viziunea de ansamblu a autorului nu rămâne exclusiv pesimistă. Moartea e ineluctabilă. Dar viața e mai complexă. Cele două forțe antagonice se completează dialectic. *"Viața presupune un efort și un echilibru. De aceea este poate un fenomen mai complex decât moartea"*. Și: *"Omul e om numai atâta vreme cât nu întoarce spatele vieții"*. Și: *"Nu ne naștem pentru noi, ne naștem pentru alții"*.

❖

Alexandru Sever și-a publicat acest "Inventar" în pragul anului 2000. Un "Memento mori". Cu resemnare fiozofică, notează: "Anul 2000 e pentru mine probabil mai mult decât un prag, un zid".

Nu-i nimic, prietene. Zidul oprește numai ființa organică, muritoare. Opera trece prin zid. Dincolo de zid.

Bursa personalităților din alia

În urcare

Meir Nitzan, primarul orașului Rishon Lezion: atacat, până ce era să fie linșat, de un grup de părinți pe motiv că Nitzan vrea să închidă o școală, din lipsă de elevi, și să reorganizeze învățământul din oraș, i-a înfruntat pe huligani cu sânge rece și demnitate, strigând că el, fost militar de carieră, nu se teme nici de amenințări, nici de șantaj și nici de agresiuni.

Solo Juster: obținerea premiului de poezie "Lucian Blaga", în cadrul Festivalului literar cu același nume de la Cluj-Napoca, a consolidat simțitor poziția acestui scriitor discret și nealergător după reclamă, în lumea literară din Israel.

În scădere

Colette Avital, deputată din partea Partidului Muncii: propunerea ei ca Ierusalimul să fie divizat în cantoane, unele sub conducere israeliană, ... altele sub conducere arabă, a căzut ca o lovitură de trăznet, uimindu-i pe numeroșii ei admiratori din *alia* și lăsându-le un gust amar în gură.

ELENA-ESTHER TACCIU

Prozele scurte ale lui G. Mosari

Prozele scurte ale lui G. Mosari, tipărite fie la "Minimum", fie în România, şi ajunse acum la onorabila cifră de cinci titluri, se nasc de fiecare dată din nevoia interioară a autorului de a comenta faptul real receptat, pe viu. Deseori anecdota epică e înlocuită cu nemulţumirile sale de cetăţean aflat în faţa aberaţiilor birocraţiei israeliene. Atunci consemnarea apare dublată de un discurs polemic, cu referinţe la situaţii similare trăite în România, altă lungă experienţă existenţială, sau, dimpotrivă, la soluţii sociale benefice înregistrate de ochiul aceluiaşi autor-turist în Germania sau Austria. Oricum, "Luna pe pământ", volum scos în acest an la "Minimum", sugerează prin titlu imposibilitatea insului de *a se abstrage* dintr-o societate de consum, alienantă în toată lumea modernă. În plus, Israelul, spaţiul celor mai multe "Tablete" sau "Schiţe satirice", adaugă absurdului contemporan paradoxurile locale. Aşa se face că ambele secţiuni ale recentului volum sunt preponderent publicistice, implicând şi tonul pledoariei, premisa morală sau chiar moralizatoare, ca şi o anume pedagogie profilactică, în care se recunoaşte şi celălalt profil profesional al lui G. Mosari, avocatura. Ca structură internă, prozele acestea lapidare pun din capul locului problema, enunţă poziţia autorului, notează printr-un fel de "lectură comparată" alte realităţi sociale în temă, şi încheie Tableta printr-o "poantă" de tipul jocului de cuvinte, deseori realmente nostimă. Elementul prozei literare apare când autorul se decide să-şi concretizeze tema conflictuală printr-o tipologie, prin personaje cu alte cuvinte. Acest lucru ne întâmpină în secţiunea a doua a cărţii, care pare a fi rodul unui efort mai consistent de obiectivare.

Publicistica lui G. Mosari recompune o paletă a realităţilor israeliene din teritoriul aberant-birocratic. Numirile în posturi-cheie sunt deseori absurde, căci un zarzavagiu devine director de spital datorită protecţiei politice, şi e apreciat pentru că procură marfa bine cunoscută lui la preţ redus, pentru hrana bolnavilor. Şi în România, nu uită scriitorul, un dulgher, profan în medicină, primise aceeaşi sarcină ("Directorul"). Strategia locală a majorărilor false de venit, compensate prin majorări reale de impozite, a fost practicată şi în România ("Joc de cuvinte"). Inegalitatea socială, a Tribunalului, for indiferent la drepturile de moştenire ale unei femei sărmane, dar plin de compasiune în procesul unei bogătaşe, este o realitate dureroasă ("Lacrimi"). Ticurile mentalităţii israeliene devin şi ele ţinta lui G. Mosari. Dineurile oferite cu ocazia zilei de naştere de o anume Ester, cu un corp "dublu-lat", stârnesc elogiile oaspeţilor numeroşi. Dar toasturile rostite cu voce tare nu coincid deloc cu veninul şuşotelilor despre talentele de afaceristă ale gazdei profitoare. Culmea e că lăcomia garantează mereu, cum se întâmplă, prezenţa masivă la mesele acestei persoane imorale, dezagreabilă chiar şi fizic ("Sărbătorita"). Agresivitatea turistului israelian la Viena, care dă coada la o parte spre a-şi adjudeca locuri excelente la concertul Johann Strauss, îl revoltă pe semnatarul volumului ("Nepăsare").

Unele consemnări au natura anecdotei. O nuntă siriană se anulează prin refuzul miresei de a săruta mâna vitoarei soacre, iar mirele, descurcăreţ, găseşte o altă candidată voluntară, pe loc. Tot a fost nunta achitată! ("Mirele"). Copiii devreme maturizaţi ai Israelului sunt conştienţi de inelul de duşmani din jur, încât concluzia unui băieţel de 10 ani apare motivată în replica sa:

Alexandru Marian
SPERANȚA
Minimum
Madeleine Davidsohn
Intrare liberă
MINIMUM
ZElias
Astăzi sau mâine...
MINIMUM

minimum

editează

- Aveţi în manuscris memorii personale?
- Vreţi să vă publicaţi jurnalul intim?
- Doriţi să scoateţi la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginaţie şi corectură tipografică, coperta, prefaţa şi diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

•

Există în sfârşit o editură: minimum

"Singurul vecin bun al Israelului e… Marea Mediterană ("Vecini").

Schiţele intenţionează să abordeze literar aceeaşi realitate contradictorie. Dacă un ministru s-a mascat spre a pătrunde în Tribunal ca anonim, o pretendentă la mariaj procedează la fel spre a se lămuri total în privinţa viitoarei soacre. Întâi, ea intră în casa iubitului ei, Marius, ca fotomodel agresiv, o blondă vulgară şi dominantă, care-i propune bietei mame o mutare urgentă din casă. Apoi tot ea revine travestită într-o brună plină de respect, dar la fel de şocantă prin morala pe care o administrează în final gazdei bătrâne: "V-aţi dovedit o mamă hotărâtă, care nu vă lăsaţi băiatul să rătăcească, fiindcă în societatea modernă tinerii nu prea vor să ştie de părinţi" ("Blonda").

O vibraţie mai dramatică la nedreptate investeşte autorul volumului "Luna pe pământ" în personajul mamei din schiţa "Testamentul". Casa de cinci camere, realizarea majoră a întregii sale vieţi de muncă şi renunţări, îi apare acum, la bătrâneţe, dureros de inutilă. Soţul ei s-a sfârşit brusc, cu viaţa retezată la 60 de ani, copiii s-au mutat pe rând, cu proaspăt întemeiatele familii, în alte părţi, şi ea, care şi-a visat casa plină de nepoţi, a rămas între pereţii singurătăţii, doar cu amintirile. Culmea, nora e mult mai inimoasă decât fata ei răsfăţată, care ştie să-i trimită cereri de bani, tot mai mulţi, pentru nevoile casei. Tot ea ajunge să-i ceară chiar şi "partea de moştenire", cu ameninţări brutale, în scrisori. Capul înfierbântat de suferinţă al mamei concepe atunci o dreaptă răzbunare. Îşi va dezmoşteni fata, şi-i va da prin testament toată bruma de avere băiatului, atent şi bun cu ea, dar tot depărtat. În final, însă, obişnuită cu sacrificiul de sine timp de o viaţă, mama va împărţi totul printr-un testament egal între cei doi copii.

Ideea privaţiunilor inutile, în disprețul rece al copiilor care nu aşteaptă decât primirea banilor, este un fapt real frecvent, care ascunde tragic eşecul pedagogic al aşa-numitei "idişe mame".

Alte schiţe sunt mai mult sentimentale decât "satirice", cum le numeşte sumarul cărţii. "Fata belgiană" îşi cucereşte soţul, israelian, după legile dure ale strategiei militare. Ea-l cunoaşte într-o vacanţă din copilăria ei în Belgia, apoi compară fotografia veche cu Ilan, tânărul israelian reîntâlnit într-o staţiune elveţiană. Ea, fata, nu se jenează să-l fotografieze repetat, deşi el e cu o blondă, de origine americană. Nici nu mărturiseşte părinţilor mobilul plecării ei grăbite în Israel. Şi aici merge direct la ţintă, căci ştiut este că fetele evreice din toată lumea îşi caută soţi israelieni. Îl cere deci pe Ilan de bărbat, după ce se asigură că e "liber". Duioşia scenei finale, toastul, paharul ciocnit pentru "iubirea adevărată", sugerează trăiri care n-au avut când să se desfăşoare. Căsătoria e convenabilă, şi cuvintele mari nu par a avea acoperire ("Fata belgiană"). Un alt cuplu închegat în Israel îl cuprinde pe "Dracu", om de afaceri stabilit în Germania, cu o casă şi în Tel Aviv, aflat în căutare veşnică de aventuri. Ca o Cenuşăreasă răsplătită, Dina-Fina, văduvă tânără cu trei băieţi, îl captează prin inocenţă şi "bogăţie sufletească", cum îi scrie. Plecat mereu în călătorii de afaceri, o cere de nevastă în scris, declarându-i o iubire "matură şi totală". Difina se transformă atunci în adolescentă, sărută scrisoarea, plânge, şi primeşte, nu ne îndoiam, propunerea. Pe pământ ne readuce mai curând replica ei finală, cu poanta: "Ce bine e uneori să dai de Dracu'!"

Fără a aborda sursa complexităţii israeliene moderne, mozaicul ei de tradiţii şi contrarii mentale, de origini, culturi şi limbi, volumul nou al lui G. Mosari, agreabil scris, oferă cititorului foiletoane şi instantanee dintr-o societate în felul ei unică.

LIVaDaRU

Din păcate, lumea presei şi editurilor din alia nu se poate mândri cu prea mulţi desenatori, graficieni şi caricaturişti. Aceştia pot fi număraţi pe degete (pe degetele unei singure mâini). Şi nu pe toţi îi dă talentul afară din casă.

Unul pe care-l dă este amicul nostru Livadaru. Cunoscut prin umorul desenelor sale din "Minimum", Livadaru a atras ochii scriitorilor din trib, care se reped, când e vorba de cărţi cu umor, să-i ceară concursul pentru ilustrarea scrierilor lor.

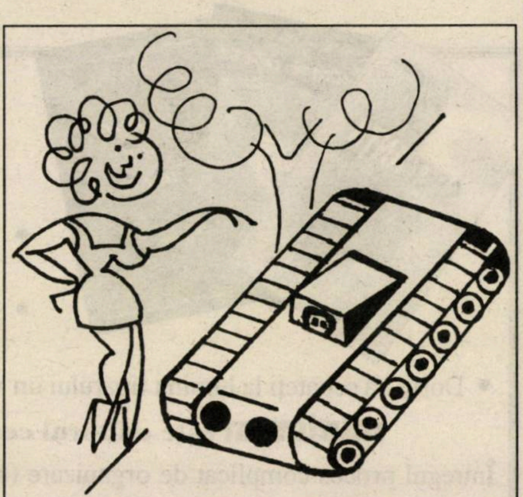

FĂRĂ CUVINTE

Ilustraţie de Livadaru la "Luna pe pământ" ("Autostop")

Aşa a făcut, nu de mult, G. Mosari, la noul său volum, "Luna pe pământ". Desenele lui Livadaru s-au potrivit "la ţanc" cu tabletele avocatului-condeier, contribuind, după părerea tuturora, la succesul cărţii.

PRIMIM LA REDACȚIE

● CĂRȚI ● REVISTE ● ȘI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

- **Salutările lui Mosari**
- **Rumi**
- **Struma, la ordinea zilei**
- **Simon Tămăduitorul**

G. Mosari

Salutări de departe

Impresii de călătorie; cu o prefață de Valentin Tașcu; coperta: Lucian Andrei; ed. Clusium, Cluj-Napoca, 2000

«După "Zâmbetele de turist", apărute în urmă cu câțiva ani – scrie criticul literar Valentin Tașcu, în prefața sa – *salutările de-acuma oferă cititorului prilejul de a lua contact, încă o dată, cu drumurile, peripețiile și observațiile lui Mosari de pe continentele lumii.»* Analizând scrisul avocatului și condeierului ivit din mahalaua cu dandanale a Bacăului, Valentin Tașcu observă că *«autorul... practică specia numită "pastilă" sau "moment" (din tradiția caragialescă) sau "tabletă" ori "bilete de papagal" (vezi Arghezi). Ori ce vreți dumneavoastră, numai sub semnul specific al său: surprinderea din realitatea imediată a substratului ușor și binevoitor comic, a undei de umor care are darul să îmbunătățească orice întâmplare, orice clipă a vieții.»*

Așa e cum zice Valentin Tașcu, atunci când avem de-a face cu impresiile de turist ale lui Mosari. Fiindcă, altminteri, așa cum văzusem în ultima sa carte ("Luna pe pământ"; v. "Minimum" nr. 158), unde vine vorba de oameni și întâmplări de pe la noi, Mosari nu mai este "binevoitor comic", ci mușcător de-a binelea, sărind de la umor amabil la satiră 100%.

20 de parabole din Masnavi E-Manavi (poemul spiritual) de Djalal-Ud din-Rumi; traducere din limba persană, prefață și note de Otto Starck; f.l.

15 meditații și parabole din Masnavi E-Manavi (poemul spiritual) de Djalal-Ud din-Rumi; traducere din limba persană, prefață și note de Otto Starck; f.l.; 2000.

Mai de mult, Montesquieu se întreba: cum poate fi cineva persan? Astăzi, noi ne întrebăm: cum poate cineva să-și închine întreaga viață tălmăcirii în românește a poeziei vechi persane și, cu precădere, a numitului Rumi (1207-127)? Cum? Foarte simplu. Făcând, ca Otto Starck, din Petah Tikva, o pasiune (dacă nu chiar o patimă devoratoare) pentru poetul sus-amintit și scoțând la lumină – așa cum face de ani de zile – câte o culegere din opera idolului său; pe care, ca să vă dăm o informație top-secret, el o pune mai presus de scrierile lui Shakespeare, Dante și alții așijderea. Rezultatul străduniei lui Otto Starck este remarcabil întru totul: posedând atât erudiția necesară în asemenea îndeletniciri, cât și stăpânirea la perfecție a tainelor și tainițelor limbii române, traducătorul ne oferă mici capodopere precum "Marele război":

*«Pe dușmanul **de-afară** noi l-am zvârlit în hău,/ în schimb **în noi** rămâne un dușman mult mai rău.// Ca să-l ucizi pe-acesta n-ajunge-nțelepciune./ Pe leul cel lăuntric nu-un iepure-l răpune.// Vezi, iadul e-al tău **suflet trupesc** și-a lui vâlvoare/ nu poate pe de-a-ntregul s-o stingă nici o mare.// De-ar bea el șapte-oceane chiar dintr-o sorbitură/ și nu i-ar scade pofta de-a arde-orice făptură.// Și iadu-nghite-ntruna ca pe un dulce mied/ și inima de piatră a celor ce nu cred.// Nesăturat de hrana ce-o mistuie în grabă,/ atunci când îl aude pe Domnul că-l întreabă:// "De-ajuns?", el îi răspunde: "O, nu-i de-ajuns! O, nu-i!/ "Acesta-i focul și-asta e vâlvătaia lui!"// Mereu înghite-o lume și tot nu e sătul,/ și strigă-n gura mare: "Mai vreau! Nu e destul!"/ Picioru-și pune Domnul pe el și-l ia la rost./ De-acu-i supus poruncii "Să fie! Și a fost!"// Cum **sufletul cel lacom** din iad e doar o parte,/ și părțile și totul de-aceeași fire-au parte,// spre-a-nfrânge acel suflet doar Domnul e în stare./ Au cine altul poate cu arcul să-l doboare?// Doar c-o săgeată dreaptă să tragi cu arcu-nveți,/ dar strâmbe acel suflet își are-a lui săgeți.// Fii drept ca o săgeată, din arc când vei țâșni,/ căci doar săgeata dreaptă în țintă va lovi.// Odată-ntors din lupta purtată **în afară,**/ eu început-am lupta **lăuntrică** și-amară.// Întors deci din Războiul cel mic, intrai apoi/ alături de Profetul în **Marele Război**.// Să-mi dea putere Domnul ca numai cu un ac,/ celui mai mare munte să-i pot veni de hac.// **Prea ne-nsemnat e leul ce doar jivine-nvinge,/ căci leu e doar cel care pe sine se învinge.**»*

Sau "Dascălul și luntrașul":

«Urcase într-o luntre un dascăl cam trufaș./ Fudulul se întoarse deodată spre luntraș.// "Gramatică-nvățat-ai?" "Vai, mi-e necunoscută."/ "Atuncea jumătate din viața ta-i pierdută".// Mâhnitu-s-a amarnic luntrașul, dar nimic/ atunci el nu-i răspunse acelui grămătic.// Un vânt zvârli deodată-acea luntre-ntr-o vâltoare./ Mai apucă luntrașul să strige-n gura mare:// "Hei, tu, cel bun de gură, ia spune, știi să-noți?"/ "O, nu!" răspunse omul prin valuri de doi coți.// "O, dascăle, pierdută ți-e-atunci întreaga viață,/ căci luntrea se cufundă. Vârtejul o înhață".// Nu-ți trebuie-acum reguli, ci frângerea de sine./ Aruncă-te în mare când mort ești pentru tine.// Pe mort îl poartă marea pe ale sale ape./ În schimb cel viu, de mare cum ar putea să scape?// Când mort

pentru-ale tale dorinţi trupeşti vei fi, / atunci Divina Mare pe drept te va cinsti.// Scornii povestea-acelui bărbat ce dă poveţi, / ca-a frângerii de sine gramatică s-o-nveţi.»

Touvia Carmelly

Struma – periplul pierzaniei

Studiu; Haifa 2000

Dosarul Struma fierbe, fierbe, ai senzaţia că acum, în anul 2000, va da în clocot. A fost evocarea lui Simion Săveanu (1996). A fost, la Bucureşti, cartea lui Mihai Stoian (1995). A fost mărturia marinarului constănţean Şerban Gheorghiu (1999). A urmat, acum vreo două-trei luni, vestea că d. Greg Buxton, nepotul unuia dintre cei scufundaţi cu Struma, a hotărât să caute, împreună cu câţiva scafandri, epava vasului pierit atât de tragic – şi în împrejurări încă neelucidate pe de-a-ntregul – în apele Bosforului, acum 58 de ani. Şi, iată, noul studiu pe această temă.

Cazul Struma l-a urmărit pe Touvia Carmelly, astăzi pensionar, la poalele muntelui Carmel, încă din copilărie. El a luat cunoştinţă de tragedie în împrejurări cam neobişnuite, ca să zicem aşa.

«În timpul celui de-al doilea război mondial – mărturiseşte autorul – *eram elev la Gimnaziul Industrial Ciocanul, care funcţiona ca vai de el, cu atelierele răspândite prin diferitele cartiere ale Bucureştiului, după ce clădirea şcolii de pe Calea Dudeşti fusese rechiziţionată, aşa cum fuseseră rechiziţionate şi cele ale altor şcoli şi licee evreieşti.*

Şi dacă memoria nu-mi joacă vreo festă, chiar din primul an de învăţătură am avut printre colegii de clasă doi elevi care se comportau mai aparte decât noi ceilalţi. Erau retraşi şi le lipsea cheful de joacă firesc al copiilor de acea vârstă. În timpul recreaţiilor nu participau niciodată la vreun "lapte gros", la vreo "capră", şi nici la vreo "bâză" pripită până la intrarea domnului în clasă.

Eu, venit "de pe Griviţei", eram convins că sunt îngâmfaţi şi că nu vor să se amestece cu noi, mucoşii de prin cartierele mărginaşe. E drept că cei din clasele superioare, adică "dăştepţii", cum îi numeam noi fiindcă le ştiau pe toate, ne şopteau uneori, făcându-ne cu ochiul la vreunul din cei doi prezenţi: "S-a dilit de când frat'su s-a uşchit cu Struma!"

Struma?!

Dar ce-o fi Struma? Probabil vreo echipă de fotbal străină. Habar n-aveam de cele ce se petreceau în lumea evreiască, şi cu noţiunile de "roşăşună" şi "iom chipăr" se terminau toate cunoştinţele mele în ale iudaismului. Mai ales că la data scufundării Strumei abia împlinisem unsprezece ani…

Abia acum, la încheierea studiului, mi-am reamintit de cei doi colegi de clasă de la Ciocanul, pe care nu i-am înţeles la timpul lor.

Săracii! Doamne, de am păcătuit, iartă-mă, căci am făcut-o din neştiinţă!»

Suntem siguri că Domnul l-a iertat pe Touvia Carmelly cu asupră de măsură: prin studiul său, fostul elev de la "Ciocanul" şi-a ispăşit toate păcatele. Întemeiat pe toate documentele la zi şi pe lucrările editate anterior (şi în primul rând cartea lui Săveanu), Carmelly ajunge la concluzia că la scufundarea vasului şi-au dat mâna câteva ţări, interesate fiecare ca emigranţii să nu fie lăsaţi să coboare pe pământ turcesc: a) englezii, care nu voiau ca cei de pe Struma să ajungă în Palestina, via Istanbul; b) nemţii, care, având 12 agenţi strecuraţi printre *olim,* cu acte şi valută asupra lor, se temeau că grănicerii turci îi vor descoperi; c) turcii, care nu voiau să se pună rău nici cu englezii, nici cu nemţii; d) în sfârşit, ruşii, care, ţinând seama că erau în război cu România, au scufundat vasul printr-o torpilă lansată de pe submarinul SCI-213.

Dr. S. Iacobson

Simon Tămăduitorul şi familia sa

Tel Aviv, 2000

Simon Tămăduitorul este doctorul, adică tămăduitorul S. Iacobson. Iar lucrarea de faţă constituie "povestea vieţii" lui şi a familiei sale. O poveste având meritul de a oferi cititorului posibilitatea de a urmări pas cu pas drumul prin vremi al unui evreu născut pe pământul României. Născut, mai exact spus, la Iaşi, în 1916. Întâlnim, ca într-un film cu secvenţele montate în ordine cronologică, copilăria ieşeană a copilului pe care maică-sa, Mama-Rosa (care pierduse cinci copii) îl îngrijeşte ca pe ochii din cap – apoi plecarea familiei la Bucureşti, apoi liceul şi cele dintâi experienţe erotice, apoi intrarea la Facultatea de Medicină, cu bătăile aferente din partea huliganilor cu ştiinţă de carte, apoi excluderea din facultate, pe temeiul legilor rasiale, apoi mobilizarea în armată, apoi războiul, munca obligatorie, "zăpada", apoi debutul într-ale scrisului cu texte pentru spectacole de divertisment, apoi sfârşitul războiului, marile speranţe, apoi căsătoria cu Laura, ce se va dovedi trainică şi reuşită, apoi reluarea studiilor şi diploma de medic, apoi viaţa de spital, apoi marile dezamăgiri, între care faptul că un cumnat, Octav, este condamnat la închisoare pentru sionism, apoi plecarea în Israel, apoi începutul la Naharia, apoi Tel Aviv, apoi călătoriile prin străinătate, apoi fetele care-au crescut, apoi hotărârea de a aşterne toate acestea pe hârtie şi a le tipări sub formă de carte.

O hotărâre binevenită. Fiindcă, alături de scrierile cu substanţă memorialistică ale Suzanei Bratosin, ale dr-ului Idy Ilian sau ale dr-ului Iulius Iancu, apărute în vremea din urmă, lucrarea dr-ului S. Iacobson contribuie cu folos la întregirea tabloului numit: viaţa generaţiei noastre.

(M. Rafael)

ARMINIUS CASSVAN
New York

În era "dotcom"-ului

Ne aflăm definitiv în era Internetului, dominată de cele două silabe pe care le auzim din ce în ce mai des. La radio sau TV aud acum o simplă reclamă pentru o firmă sau un produs. Ea nu se mulţumeşte să recomande sucul de portocale să-i zicem "Florida", ci trebuie să adauge cele două silabe, *dot* (pronunţă "dat") şi *com* (pronunţă "cam"). Fără aceste adaosuri, computerul nu poate recunoaşte obiectul recomandat, care altfel ar avea o prezentare amănunţită. Ai afla chiar la TV unde se găseşte, cât ar fi nimerit să plăteşti la diferite magazine etc. La fel pentru automobile, locuri de vacanţă (cu harta inclusă), discuri, cărţi recente, filme, case de toleranţă, incluzând tehnicile mai nou utilizate etc. etc. Aşa însă, datorită dot-com-ului, toate aceste date le obţii cu ajutorul computerului.

O carte reprezentase în deceniul '30-'40 protestul intelectualului împotriva mecanicismului şi automatizării, în stadiu incipient la vremea aceea. Se numea "Brave New World" şi era scrisă de celebrul Aldous Huxley. În carte eroul e un tip "ciudat", pasionat de lectură şi în special de Shakespeare, în totală discordanţă cu o societate care admiră exclusiv automatizarea oricărei activităţi umane. Dar pe lângă scriitorul englez Huxley, am admirat în 1936 filmul lui Chaplin, "Timpuri moderne", în care eroul e angrenat fără scăpare într-o bandă rulantă, simbolizând aceeaşi mecanizare a spiritului adusă de noul mod de producţie. Arthur Honegger, compozitor proeminent din "Grupul celor Şase" creatori francezi, a compus încă în 1923 "Pacific 231", omagiul unei locomotive de tren ale cărei sunete caracteristice reproduc încă o dată un aspect mecanic al vieţii moderne.

Revoluţia, definitivă şi iremediabilă, generată de Internet, operează mai adânc decât recunosc mulţi dintre noi, modificând limbajul de fiecare zi, modul de comunicare între oameni şi chiar viziunea contemporană asupra lumii, "Weltanschaung"-ul. De data asta nu ne putem împotrivi precum eroul cărţii lui Huxley. Căci, cine poate stăvili torentul acumulat şi care creşte în timp ce îmi scriu articolul? O să învăţăm noul, căci altfel vom fi îngropaţi.

CALENDAR

Iunie

2 iunie a murit Jules Pascin (1930)
4 iunie s-a născut Ioan Massof (1904)
5 iunie s-a născut Al. Mirodan (1927)
6 iunie s-a născut B. Luca (1873)
7 iunie s-a născut M. Rudich (1913)
9 iunie s-a născut Marius Mircu (1909)
10 iunie a murit Aurel Baranga (1979)
12 iunie a murit F. Brunea-Fox (1979)
14 iunie s-a născut Iosif Petran (1932)
14 iunie s-a născut Lazăr Cassvan (1919)
15 iunie s-a născut Maria Găitan-Mozes (1928)
20 iunie s-a născut Aurel Baranga (1913)
20 iunie s-a născut Sandu Lieblich (1901)
20 iunie s-a născut L. Vero (1882)
21 iunie s-a născut Silvian Iosifescu (1917)
21 iunie s-a născut Eugen Luca (1923)
21 iunie s-a născut Eugen B. Marian
22 iunie s-a născut Bianca Marcovici (1952)
24 iunie a murit N. Stroe (1990)
25 iunie s-a născut Al. Simion (1925)
30 iunie a murit Enric Furtună (1968)

Ultima oră
ANDY

Editura MINIMUM prezintă
o nouă carte de I. SCHECHTER

Bilete
în
Zidul Plîngerii

O privire cu lupa şi una cu microscopul
asupra realităţilor israeliene şi străine.
Instantanee, portrete, amintiri,
comentate cu zâmbet şi rictus.

TOATĂ LUMEA DE AZI ÎNTR-O CARTE!

Comenzi la autor,
Str. Zamenhof 15, Tel Aviv
Preţul plus expediţia – 20 şekeli

ALEXANDRU SEVER

Ordine şi dezordine

◆ **Omul de sub buric.** Aceluia pe care l-a neliniştit vreodată umbra spânatică şi enorm bufonă a omului ăstuia, e nimerit să-i deluşim, mai înainte de orice, că e vorba tocmai de căpcăunul din specia mâncătorilor de ovrei care, tot dedulcindu-se la practica pătimaşă a antropofagiei delectabile, a făcut descoperirea epocală, demnă de recunoştinţa a toată încrengătura internaţională a fârtaţilor săi, că cea mai mare şi mai de neiertat greşeală a scriitorului evreu, ieri ca şi azi, este aceea de a fi refuzat să se nască român şi creştin, şi dacă nu chiar român, barem neamţ, franţuz sau rus; şi dacă nu chiar creştin, măcar mahomedan sau budist.

Se înţelege de la sine că, infinit mai prudent decât etern păgubaşul şi mult nefericitul scriitor evreu, omul de sub buric a avut tocmai această idee genială de a se naşte nu numai poet şi mâncător de ovrei, dar şi creştin, şi român, adică tocmai ceea ce poftea el mai abitir pentru ca să se simtă pe deplin majoritar şi profund fericit... Idee cu adevărat bogată în privilegii, de pe urma cărora – ca unul care s-a fost vădit atât de iscusit ca să se cuibărească sub tutela lor ocrotitoare încă din stadiul sub-lunar al providenţialei sale întrupări – i s-a năzărit de a deveni, cât de curând, Preşedintele tuturor românilor, başca Bardul lor naţional, ba poate chiar – de ce nu? – Sfântul lor patron, acreditat pe lângă împărătescul Tron al cerescului Tataie. Până a-şi afla jâlţul aurit care să-i suporte toată bogăţia sub-buricului şi să-i încapă grandiosul posterior propus unui destin atât de generos, unui cin atât de înalt, şi atâtor prea nobile misii, omul de sub buric, caritabil împărţit între Preşedinţie, Poezie şi Sfinţenie, şi-a găsit adăpost, în lipsa regretabilă a unui sacru trepied pythic, pe o sfântă şi magnifică oală de uz exclusiv, şi şi-a făcut rost de o trebăluire înalt politică, sublim poetică şi adânc pioasă: suduie! În proză şi în versuri! Care cum se întâmplă să-i inspire prea cuvioasa-i aşezare şi duhul mefitic al maţelor sale pestriţe! Urmare întru totul remarcabilă: căzut în transă divină, logoreic pe gură şi diareic pe dinapoi, care va să zică zavergiu la ambele capete ale maţului, anatemele lui fac trotuarul pe toate uliţele urii. Nici o mirare că, până una alta, tot trăind din venitul bogat al marilor aşteptări, jucăria favorită a momentelor sale de vacanţă morală tocmai asta l-a fost ispitit: să alcătuiască pomelnice de eretici şi liste de proscrişi! Proscrişi pe care, afurisindu-i în fel şi chip, în lipsa de tot supărătoare a unei Siberii curat româneşti, să-i expedieze selectiv, şi potrivit cu mult visatele sale prerogative, la puşcărie, la balamuc, sau – mai fără de asemenea prisoselnic ocol – de-a dreptul la cimitir. Mai îndurător cu scriitorii proscrişi – evrei "de expresie românească", sau, Doamne fereşte, evreizaţi de pe urma cine ştie cărei fatale contaminări – acestora le făgăduieşte milostiv un locşor de surghiun prin Iadul labirintic al Bibliografiei Generale. Şi iată, tot aşa fiind petrecerea omului ăstuia pe sub buric, atât îi va fi traiul şi-şi va mânca mălaiul, până ce, din pragul mileniului, i se va arăta ca să mi-l pupe Îngerul Morţii cu rât de porc.

◆ Să fii onorat doar pentru că ai avut norocul de a supravieţui lagărelor lui Hitler? Asta n-ar însemna nimic altceva decât a onora o carenţă a administraţiei hitleriste.

◆ Ceea ce îl face suspect sunt nu numai adevărurile pe care le spune, dar şi dificultatea de a înţelege de unde le deţine, şi de unde curajul de a le da cuvânt.

Nou! A apărut

Intrare liberă

Versuri

de Madeleine Davidsohn

"O nouă poetă care are ceva de spus şi o spune direct, în felul ei".

Carol Isac, *"Ultima oră"*

"Imagini, peisaje româneşti de munte, atmosferă şi personaje din micul târg natal, (...) priveliştea atât de orientală a Israelului, dramele războaielor sale eterne, traseul ceţos al propriilor drame erotice, se întreţes în fiinţa poetului, cel care, în stare de şoc, se lasă curentat de aceste tensiuni noi şi vechi...".

Elena-Esther Tacciu, *"Minimum"*

Cartea poate fi procurată trimiţând suma de 25 shekeli la următoarea adresă:

Dr. Madeleine Davidsohn
Reh. Keren Hayesod 23/2
Haifa 34970
Tel.: 04/825-1444

ELENA-ESTHER TACCIU

CALEIDOSCOP - 2000

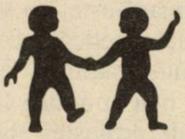

ZODIA GEMENI PENTRU TOŢI (21.05 – 20.06) asociază **Mercurul** cu un **Jupiter** favorabil nu numai pentru cei născuţi între datele de mai sus. Toată partea a doua a anului calendaristic (bogat în promisiuni pentru cei ce au ales corectitudinea) poate aduce reuşita oricărei asocieri. Poate fi vorba de perechi romantice, dar şi de parteneri comerciali noi. Multe perechi "vechi", temătoare în faţa căsătoriei, se pot decide brusc pentru forme legale. Gemenii înşişi, sărbătoriţii lunii iunie, vor încheia cu sprijinul lui Jupiter tot felul de contracte, în special cu **Capricorni,** cu **Raci,** cu **Vărsători.** Inovaţii în muncă fără prea multe şanse în trecut îşi au în acest an termenul sigur de împlinire. Prilejuri spectaculoase vor dezvălui Gemenilor esenţa morală a altora, dar şi anume slăbiciuni ale lor înşişi. **Zodiile de Aer** celelalte, **Balanţa** şi **Vărsătorul,** sunt favorizate şi ele de noi parteneri. **Zodiile de Foc (Berbecul, Leul, Săgetătorul)** au mari şanse de împliniri şi de sporire a venitului. Pericolul stă în dezvăluirea imprudentă a planurilor. Semnele cu un **Marte** accentuat, ca **Berbecii** şi **Scorpionii,** trebuie să se ferească de polemică şi răzbunare, în special în iunie. Cei născuţi în **Zodiile de Pământ (Capricornul, Taurul, Fecioara)** pot fi atacaţi de concurenţi neloiali, camuflaţi în prieteni. Luptele pentru putere implică o regie primejdioasă şi perfidă care poate produce conflicte sângeroase.

POŞTA NOASTRĂ: *Anunţăm cititorii că ne pot adresa întrebări despre astrologie, mistică, parapsihologie ş.a.m.d. Telefonul de contact rămâne acelaşi, 03-5590829, ca şi POB 2104, Holon; idem pentru procurarea volumului "STELE REGALE".*

■ PREZICERILE VECHI sunt cum nu se poate mai relevante, mai ales în cazul monarhiilor. Iată destinul regelui spaniol Filip III (n. 1578), cu o viaţă aparent ştearsă cu totul. Cei 23 de ani de domnie i-au adus porecla "nimicnicie pe tron", căci nu făcea decât chefuri, după care dormea cu zilele. Şi-a instalat un ministru cu puteri depline, a renunţat de bună voie la prerogativele formale şi de fond ale domniei. O murdărie de nedescris domnea în palatul din Madrid. Şi dintr-o dată, regele Filip III, fiul celebrului cuceritor Filip II, se trezeşte din somnolenţă, alungă netrebnicii şi începe o domnie autoritară. Foarte curând însă, în acelaşi an, 1621, a făcut "buba neagră", care a dat în septicemie mortală. E vreun mister ascuns aici? Se pare că da. Regele l-a ştiut dintr-un Horoscop care-i condiţiona sănătatea şi viaţa prin pasivitate totală, departe de grijile ţării. Dacă va domni cu adevărat, spusese astrologul, va pieri. Şi asta repede.

■ ISTORIA CAFELEI are legătură cu mistica prin "materia" ghicitului, să-i zicem astfel. Dar pe lângă asta, ştie cineva că licoarea de preţ e legată de lupta feministelor din 1674, revoltate că la cafenelele Londrei erau admişi numai bărbaţii? În pamfletul cu titlul "Petiţia femeilor contra cafelei", se dezvăluia că licoarea divină slăbeşte potenţa bărbaţilor, "spre dauna femeilor". Dimpotrivă, în pamfletul-răspuns la cel al doamnelor, cafegiii londonezi afirmă "propriile lor performanţe şi virtuţile licoarei lor preferate". Toate asemenea curiozităţi şi chiar cele mistice se pot găsi într-o recentă carte, "Istoria cafelei şi cum a transformat ea lumea noastră", apărută la New York în 1999.

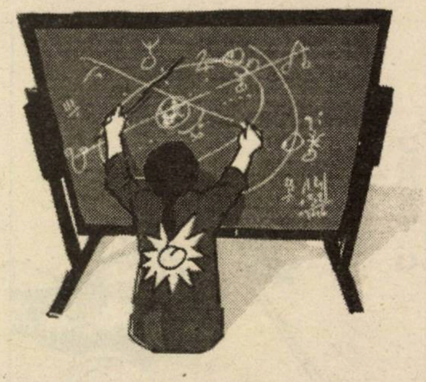

■ NIKOLAI GUMILEV, poetul rus, iubitul şi apoi soţul poetei Anna Ahmatova, a fost executat, cum unii ştiu, la 35 de ani, în 1921. L-au împuşcat bolşevicii. Mai puţin se ştie că aristocratul rus a fost un mare mistic. Citea tratate ocultiste. Era fatalist. Şi-a ghicit vârsta morţii în oglindă la 15 ani. Îi ieşise cifra 53. Şi-a comandat apoi un Horoscop la un astrolog persan. Acesta i-a spus că moartea sa va fi să fie în Rusia (căci poetul aristocrat călătorea mult), curând după 30 de ani. Care a fost adevărul? Cel al Horoscopului, dar şi al oglinzii proprii. Cum? Poetul citise cifrele de la stânga la dreapta, pe când trebuiau citite invers, 35 în loc de 53. Aşa se citesc cifrele în oglindă.

■ "ASTER" se numeşte un nou satelit-radiometru japonez ce măsoară energia şi temperatura emise de planetele sistemului nostru solar. Se pot face pe pământ bune prognoze meteorologice, despre posibile inundaţii, cutremure, erupţii vulcanice, răciri şi încălziri. Unii sunt convinşi că energia unei planete precum Pluton, emisă asupra globului nostru terestru, anunţă cutremure sigure, iar aceea a planetei Marte anunţă ciocniri armate, dar şi ciocniri de trenuri şi avioane.

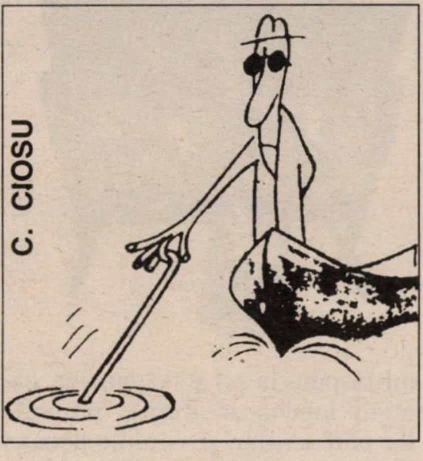

Pescuitorul de perle

Cadavrul mort

«Cadavrul lui Alexander Mordehaiev, locuitor din Ashkelon, a fost găsit mort pe stradă.»

("Viaţa noastră", 7.04.2000; comunicată de Joseph Rosen, POB 46018, Ierusalim, care constată că în paralel cu cadavrele vii de care vorbea Tolstoi, există şi cadavre moarte)

Recompensă bine meritată

«Domn 43 doreşte să cunoască o doamnă sau domnişoară pentru ieşiri la restaurant şi căsătorie. Bună recompensă.»

("Le p'tit Foyer", Gironde, martie 2000; comunicată de Valérie Drucker, Bd. Jean Jaurès, 85, Limoges, Franţa)

Ce încet trece timpul!

«În 1941, a încercat să prade o primă fermă. A lovit-o pe proprietară. A plecat, crezând-o moartă. Patru ani mai târziu, în 1949, a recidivat.»

("Revista mea", nr. 1918/2000; comunicată de Cioclu Petre, Kiriat Yam, Shikun Ţva Keva 1/1)

Un trio ieşit din comun

«Şi totuşi, cei şapte artişti care alcătuiesc trio-ul au talent.»

(Din "Presse-Océan", Franţa, decembrie 1999; comunicată de Radu Mendelovitz, Paris, B. P. 85328, arr. 15)

Ura de sine

«Preşedintele Turciei, Suleiman Demirel… a anulat întâlnirea cu preşedinţii Bulgariei, Turciei şi României, prevăzută pentru 3-4 aprilie la Sofia.»

("Ultima oră", 31.03.2000; comunicată de Hari Lazarovici, reh. Eliezer Kashani 43/2, Ierusalim)

Cine zicea că se înfiinţează de-abia la 13 septembrie?

«Piaţa Manger, din faţa Bisericii Nativităţii, era plină. După cum se ştie, Bethleemul se află acum în tânărul stat palestinian.»

("România liberă", Bucureşti, 7.01.2000; comunicată de Viorica Lazăr, POB 3458, sect. I, Bucureşti)

Se mută ţările, se mută...

«Poluare cu cianură în Africa… Un container conţinând o tonă de capsule de cianură, destinate unei mine de aur aparţinând unei companii australiene, s-a detaşat de un helicopter în Papua-Noua Guinee, unde domneşte neliniştea în legătură cu pericolul poluării apelor.»

("Ultima oră", nr. 1545/2000; comunicată de ing. P. Grinfeld, POB 27062, Tel Aviv 61270)

Poşta

Paul Lupaşcu, Tel Aviv (sorry, dar vă rugăm să ne trimiteţi şi tăietura din ziarul respectiv); **Natalia Marcovici,** Haifa (aşa e: regretatul poet Paul Kidron a locuit în kibuţul Ein Carmel şi nu la Ein Hod, cum în mod greşit scrie în ştirea din "Viaţa noastră"); **Suzi Gheorghiu,** Haifa (expresia "să nu fim orbi pe ambii ochi", folosită în scrisoarea dr-ului Adolf Weitman, este, ca să zicem aşa, o licenţă poetică întru totul valabilă, menită a sublinia fenomenul; ca să nu mai amintim că autorul ei, medic de profesie, ştie prea bine ce înseamnă a fi orb); **dr. Carol Neuman,** Tel Aviv (just; nu e cazul să scrii, ca în săptămânalul cu pricina, "celebrul regizor Henry Fonda"; corect este "celebrul actor…"); **Aaron Govrin,** Haifa (i-am trimis corespondentului nostru Harry Fosha, din New York, că ale sale calcule privind împlinirea a 150 de ani de la apariţia lui "New York Times" ar fi greşite; aşteptăm să-şi pună în funcţiune aparatul de calculat şi să ne lămurească).

Clinica de medicină alternativă
„Anita - Rehovot"
condusă de un
doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE
●
Tratăm cu succes:
• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotenţă • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •
●
De asemenea:
• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254
08/945-6135

ARTHUR SCHNITZLER

Draga mea...

Pe vremea lui Arthur Schnitzler, la începutul veacului trecut, se mai iubea "ca-n cărţi".

Aşa cum reiese din scrisoarea trimisă de marele scriitor femeii de care era îndrăgostit (Iulea)...

Luni 23 septembrie

O, dac-aş putea să-ţi spun măcar o singură dată, copila mea, exact ceea ce doresc, o, dac-aş izbuti să mă exprim, abia atunci ai simţi ce însemni tu pentru mine. Doar atunci ţi-ai da seama că ceea ce s-a petrecut ieri, între noi doi, n–ar mai fi fost posibil. Cum adică? Ai mai fi avut inima să vorbeşti de despărţire? Oare în timp ce eu te priveam ca un disperat, ca ieşit din minţi, buzele tale ar mai fi rostit calm "nu ne vom mai vedea în chip de amanţi, totul s-a sfârşit"? Cum adică? Sfârşit? Sfârşit??? Încearcă să-ţi imaginezi efectul ce l-ar produce asupra ta acest cuvânt – pe mine mă înfioară ca un frison prevestind nebunia. Şi te-am întrebat: "Va trebui să ne despărţim?" Şi tu ai răspuns: "Da aşa e bine." Tu, tu, tu care te atârnai de gâtul meu şi-n mijlocul sărutărilor fierbinţi jurai că nimic nu te poate îndepărta de mine! Tu, care ţi-am spus de mii de ori că eşti unica mea fericire. Tu, care nu mai departe de câteva săptămâni mi-ai mărturisit: Da, abia acum viaţa mea are un sens, trăiesc doar pentru tine, voi munci doar pentru tine"! Tu, care te odihneai în braţele mele, îmbătaţi de o dragoste nemărginită. Şi acum azvârli cel mai frumos, cel mai măreţ, cel mai nobil sentiment care poate să încânte două fiinţe, şi asta pentru... pentru... Sau ai poate motive importante pentru care doreşti să mă schimbi... Da' ce-ţi spun? Aparţine deja trecutului. Mă refer la acea seară oribilă, cu atâtea idei oribile, acea seară când în sfârşit am înţeles ceea ce era atât de greu. Ţi-aş fi putut oferi o altă imagine despre mine. Desigur, puteam să-ţi replic: "Văd că eşti indecisă, ei bine, te părăsesc". N-am putut. N-am vrut să plec. Nu vorbeai serios. Era doar o influenţă trecătoare a părinţilor tăi. Nu tu ai rostit cuvintele de despărţire. Nu-i adevărat. Nu-i aşa, Mizi? Tu, dulce şi fidelă prietenă, nu puteai veni spre mine cu gândul hotărât. Destul cu cicălelile de acasă; îi spun lui adio, şi gata. Recunoaşte că erai tulburată, ai rostit cu totul altceva decât ai vrut, nu-i aşa? Mizi, când ne-am despărţit m-ai îmbrăţişat cu buze atât de fierbinţi şi-n ochii tăi strălucea dragostea nemărginită. Fetele care doresc să te părăsească nu te privesc aşa. Şi totuşi durerea mea depăşeşte orice vorbă. Erai hotărâtă. De zece ori mi-ai spus adio. Dacă aş fi plecat imediat am convingerea că n-ai fi alergat după mine, te-ai fi înapoiat acasă la familia ta, plină de mândrie: "S-a terminat, ne-am despărţit." Dar n-am putut să accept. Iubirea mea, am senzaţia că-mi pierd minţile. Refuz să cred, resping cu toată puterea dragostei ce-ţi port gândul de a fi trăit ziua de ieri. Spune-mi că am visat. Că m-am trezit exact în clipa cînd ai fost din nou îngeraşul meu, la picioarele căruia doresc să îngenunchiez, ale cărui cuvinte mă fac fericit, orbit de fericire. Nu-mi pot imagina viaţa fără glasul tău, fără îmbrăţişările tale, fără tine. Şi tu mă iubeşti, Mizi.

Mai târziu

Am încercat să lucrez. Să citesc. Să studiez. În zadar. Cărţile şi manuscrisele zac deschise pe masa de lucru ca nişte măşti mortuare. Nimic nu-mi poate înviora ochii obosiţi. Stau pe fotoliu şi încerc să gândesc. Să gândesc. Am senzaţia că sunt paralizat. Îmi petrec timpul divagând. Unul şi acelaşi sentiment îmi apasă sufletul şi-l sfâşie. O suferinţă covârşitoare, de nedescris – şi există o tânără fată, "o prietenă tandră", care l-ar putea risipi doar cu o privire, l-ar putea goni doar cu un sărut...

Recitesc ultima ta scrisoare, pe care am primit-o abia azi, la prânz. La sfârşit închei: "Sunt a ta şi aş dori să-ţi aparţin pentru eternitate..."

O, când mă gândesc ce cuvinte ai putut rosti doar câteva ore după cele scrise. Dragostea mea, te implor, încearcă să faci lumină în tine însăţi. Nu mă lăsa să trăiesc în această stare de nesiguranţă care mă aduce în pragul nebuniei. Ştiu, ştiu bine, trebuie să sufăr, am multe de îndurat. Nu sunt orb. Nu-ţi cer nimic împotriva voinţei tale. Doar ceea ce îmi oferi tu. Oare în aceste ultime zile ai avut presentimentul a ceea ce reprezinţi tu pentru mine? Ştiu cât suferi, şi tu ştii cât mă doare, dulcea mea copilă. Dar suferinţa mea acum, din aceste ultime ore, chinurile îndoielii, disperarea şi lipsa ta de înţelegere, depăşesc limita raţiunii. Nu pot să suport o astfel de viaţă. Aş fi fost cel mai fericit dacă te-ai fi aruncat la gâtul meu şi mi-ai fi spus "te iubesc cu toate că familia mea nu te acceptă... te iubesc *malgré tout*".

Comoara mea, aş vrea să-ţi mai spun doar atât: citind scrisoarea asta imaginează-ţi că-ţi sărut vârful degetelor şi ochii tăi frumoşi. Te iubesc. Şi dacă tu consideri că această iubire minunată, fierbinte, pasionată, tulbură căile vieţii tale, mă voi retrage în tăcere, mut de durere, trist. Şi poate, uneori, amintirea îţi va da un fior.

De ce? De ce ne-am părăsit? Nebunie. Adio, iubirea mea!

N.R. Mizi (Marie Glumer) a fost cea mai înfăcărată dragoste din tinereţea lui Arthur Schnitzler. Ea avea 16 ani, era actriţă, şi s-a dus la el în luna mai 1889 să-i ceară sfatul în probleme de dicţiune. După moartea ei (s-a sinucis în anul 1925, la cincizeci şi doi de ani) Schnitzler nota în jurnalul lui că vocaţia sa literară, fiinţa sa de scriitor (Dichtertum) i-o datora ei, şi numai ei.

Traducere de S. Malcaş

O povestire de
M. OLIER

Scrisoarea

Amos e funcţionar la o societate de export. Registrele lui sunt întotdeauna puse la punct. La vârsta şi vechimea lui ar fi putut avansa, dar nimeni nu se gândeşte la asta, iar modestia lui nu-i permite să iasă în evidenţă. Slăbuţ fizic, de înălţime mijlocie, puţin chel, puţin zgârcit la vorbă, trece neobservat printre colegii de birou. Se fereşte, pe cât e posibil, că apară în faţa şefului. A fost căsătorit, are o fiică studentă. Nimeni nu ştie de ce s-a despărţit de nevastă. Despre sine nu prea vorbeşte. Pare că nu vrea să abuzeze de răbdarea celorlalţi.

Într-una din zile, pe culoarul biroului, Amos îl aude pe director adresându-i-se:

– A venit o scrisoare pentru dumneata.

– Mulţumesc. Şi unde e?

– Am crezut că e pentru mine şi am luat-o acasă.

– Nu-i nimic, domnule director. O să mi-o aduceţi.

Au trecut câteva zile. Şeful nu i-a adus scrisoarea şi nici nu-i mai pomeneşte de ea. Amos nu vrea să-l deranjeze pe şef cu o chestiune personală şi hotărăşte să mai aştepte, deşi curiozitatea de a afla conţinutul scrisorii nu-i dă pace. După încă vreo câteva zile, îi aminteşte directorului de scrisoare.

– Da, Amos! N-am uitat. Am să ţi-o aduc.

– Nu-i nimic, domnule director. Mulţumesc.

Mai mult nu ştia pe moment ce să-i spună.

După încă o săptămână, îşi permite să-i reamintească:

– Nu vă supăraţi, domnule director, ştiţi că...

– Ce să ştiu? Ce vrei? se miră şeful.

– Este vorba de scrisoarea mea. Ştiţi, care... care se află la dumneavoastră acasă.

– Da! Ştiu. Nu ţi-am dat-o?

Amos simte că îl deranjeză pe şef cu o chestiune nelegată de serviciu şi se grăbeşte să-l asigure:

– Nu mi-aţi dat-o, dar nu-i nimic. Când vă veţi aminti... ştiu că aveţi lucruri mai importante.

Amos hotărăşte să-i amintească cu altă ocazie, dacă nu va primi scrisoarea între timp. Ocazia se iveşte într-o dimineaţă, la lift, când, timid şi prudent, îl întreabă din nou.

– Iar mă plictiseşti cu scrisoarea asta! Mă pisezi cu ea de săptămâni!

Amos nu are timp să-i spună ceva, sau să se scuze, căci îl aude iar pe şef, de data aceasta pe un ton mai binevoitor, în timp ce ies amândoi din lift:

– Ştii ceva? Mă gândesc...

– Da, vă mulţumesc.

Şeful, puţin iritat:

– Lasă-mă să vorbesc, nu mă întrerupe şi ascultă! Am să-ţi propun ceva: să-mi aminteşti când sunt acasă. Să-mi dai un telefon.

– N-aş vrea să vă deranjez acasă, domnule director.

– Poţi să-mi telefonezi, dar să nu suni la orice oră. Când ajung acasă iau masa, apoi mă odihnesc puţin. La ora şase răsfoiesc ziarul, la şapte mâncăm, la opt ascult ştirile, iar după aceea mă îmbăiez şi eu. Ai să poţi deci să-mi telefonezi oricând, dar trebui să ţii seama şi de timpul meu. Nu-i aşa?

– Desigur, aşa e, domnule director. Am să ţin seama. Mulţumesc.

Stând alături de şef, parcă i se pare şi mai înalt decât de obicei.

– Ţi-am spus! Nu trebuie să-mi mulţumeşti. Sunt un om de înţeles. Dar repet, Amos: să nu mă deranjezi la ore nepotrivite.

Şeful se îndepărtează spre biroul său. Amos nu-şi aminteşte să-şi fi pierdut vreodată atâta timp într-o discuţie cu dânsul. O colegă îi zâmbeşte şi-l întreabă chiar despre ce au vorbit atâta. Pe un ton enigmatic, Amos îi răspunde că a fost vorba de o chestiune personală.

– Deci eşti în graţiile şefului! Discutaţi probleme personale, insinuează colega.

Amos nu reacţionează la glumă. E supărat, dar mai ales intrigat, că nu se află încă în posesia scrisorii. Spre sfârşitul zilei de lucru verifică în gând la ce oră i-ar putea telefona şefului. Constată însă ca de fapt nu are când, din cauza programului lui rigid. Hotărăşte deci să nu-l sune, să mai aştepte, poate îi va aduce scrisoarea între timp. Grija şi curiozitatea de a-i afla conţinutul îl frământă. Se întreabă de ce nu i-a venit pe adresa de acasă. Îşi imaginează că poate este ceva important de la minister, sau ceva urgent de la primărie, sau poate... cine ştie.

Într-o zi îl aşteaptă pe director pe culoar. Până la sosirea acestuia se indignează în sinea lui: "Cine este el, şeful? E salariat ca şi mine, chiar dacă are o funcţie mai importantă. Nici nu e mai în vârstă decât mine. Ce! E mai inteligent, mai cult? La început a fost şi el un funcţionăraş. A învăţat meseria ca şi mine. Îl ţin minte. E adevărat, e autoritar şi are unele calităţi. Dar ce legătură are asta cu nepăsarea pe care o arată faţă de mine?"

Tot aşteptând pe culoar îşi aminteşte de un dicton cunoscut, pe care l-a întâlnit undeva într-o carte, de altfel verificat şi în realitate: omul se comportă la lucru şi în societate în funcţie de postul pe care-l are în carieră. Dar acest fapt trebuie oare să influenţeze negativ asupra comportării faţă de oameni?

Aceste reflecţii fugitive îi susţin curajul de a-l întâmpina pe şef cu mai multă siguranţă de sine, când acesta apare:

– Hm! S-a întâmplat ceva că mă aştepţi aici?

– Nu, dar vreau să vă amintesc... cred că ştiţi de-acuma la ce mă refer.

– Spune!

– Vreau să vă amintesc de scrisoare. Vreau scrisoarea!

– Prea mult mă sâcâi cu scrisoarea dumitale. Ţi-am spus parcă să-mi aminteşti, să mă suni acasă.

Amos voia să-i spună că el e cel tracasat, dar văzându-l enervat se mulţumi să-i răspundă:

– N-am vrut să vă deranjez...

– Ţi-am permis eu!

– Aveţi un program foarte încărcat acasă...

– Ce înseamnă, domnule, un program foarte încărcat? se repede şeful.

De data aceasta, Amos nu se mai intimidează. E şi el iritat.

– Mi-aţi atras atenţia asupra orelor la care să nu vă telefonez.

Apoi îi înşiră hotărât şi apăsat programul: întâi prânzul, apoi odihna, la şase cititul ziarului, la şapte cina, la opt ştirile, apoi baia şi toaleta de seară.

– Sunteţi ocupat tot timpul, domnule director.

– Da, bine... Bine, Amos. Şi, pe un ton mai conciliant: – Am să-ţi aduc scrisoarea. Nu te-am văzut niciodată aşa de supărat şi emoţionat. Parcă-ţi tremura şi vocea.

Au mai trecut câteva zile. Şeful iar nu-i spune nimic. Într-o dimineaţă, un coleg de birou îl roagă să intre la şef şi să-i predea corespondenţa. Amos este chiar mulţumit de această ocazie. Văzându-l, poate că directorul îşi va aminti de scrisoare.

Dar nu-şi aminteşte. De data aceasta, Amos îi spune direct:

– Domnule director vă rog să-mi daţi scrisoarea.

– Scrisoarea ta? Da, e aici! O am la mine de câteva zile. Bine că mi-ai aminti!

În timp ce şeful caută în servieta lui, Amos se întreabă dacă nu cumva el însuşi e vinovat de această tărăşenie. Dacă nu cumva s-a purtat exagerat de politicos şi nedemn faţă de şef, umilindu-se. Dacă nu are de învăţat ceva din această poveste. Ar fi vrut să ştie dacă unui alt salariat i s-ar fi putut întâmpla acelaşi lucru. Gândul i-a fost întrerupt de un gest larg al şefului, care îi înmână scrisoarea şi adăugă, mulţumit de sine:

– Vezi, ţi-am promis şi ţi-am adus-o. Nu-i aşa?

Amos nu-l mai ascultă. Iese şi deschide scrisoarea înfrigurat. E de la minister. O citeşte chiar acolo, pe coridor. *"D-lui R. Amos... Prin prezenta vă invităm să vă prezentaţi la departamentul... camera... la data de 15 mai a.c. orele 10 a.m., pentru o convorbire în vederea avansării dvs."*. Îl cuprinde o ameţeală uşoară, provocată de emoţie. Ar dori să comunice şi colegilor ştirea, dar ceva îl reţine. Nici el nu ştie ce. Poate pentru că nu-i suficient de apropiat de ei. Realizează din nou, în acel moment, că va trebui să schimbe ceva în modul lui de a se comporta, poate chiar în firea lui. Se gândeşte la fosta lui soţie, pe care n-a uitat-o. Ar vrea să-i împărtăşească măcar ei vestea... Îşi dă seama cu tristeţe că deşi acest capitol din viaţa lui s-a încheiat oficial, el n-a reuşit încă să se desprindă sufleteşte de ea. Ar fi iertat-o, dar ea a plecat cu celălalt. Îi va telefona fiicei, ea se va bucura.

Reciteşte scrisoarea şi constată că de fapt data invitaţiei la minister a expirat, că trebuia să se prezinte cu două săptămâni în urmă. Tocmai când descoperea, stupefiat, că a pierdut termenul de prezentare, sună telefonul. Şeful îl invită la dânsul.

– Da, domnule director. M-aţi chemat...

– Ia loc, te rog. Am primit o notă în corespondenţa de azi în care mi se aminteşte că ai fost invitat la minister şi nu te-ai prezentat. Ţi s-a fixat o nouă dată de prezentare. De ce nu te-ai dus la timp? vrea să ştie şeful.

– N-am ştiut!

– Dar se poate să nu ştii aşa ceva? Un lucru important, care te priveşte direct, şi dumneata nu ştii?

– Nu! N-am ştiut. Am aflat abia acum câteva minute, citind scrisoarea pe care aţi binevoit să mi-o daţi cu o întârziere de peste o lună, din motive pe care nu le înţeleg, sau cred că le înţeleg: nepăsarea faţă de un funcţionar oarecare, faţă de un subaltern.

– Ei, nu dramatiza... îi spune şeful puţin încurcat, surprins de situaţia creată. Se întâmplă... Şi de ce te-au chemat?

– Pentru o discuţie în vederea avansării mele... răspunde Amos şi caută prudent cu privirea reacţia şefului.

Se face tăcere câteva clipe.

– Aşa ceva se comunică într-o scrisoare? se miră şeful.

– Poftim! O puteţi citi.

– Nici vorbă de aşa ceva, te cred şi te felicit! Poate... poate că am o vină că te-am purtat atâta timp cu scrisoarea...

Cu un zâmbet forţat, vrând să-şi mascheze jena, directorul spune, ezitând:

– Şi ai să le spui, desigur, că din vina mea nu te-ai prezentat...

– Voi găsi un motiv oarecare. În orice caz, nu mă voi preta la aşa ceva. Mai întâi eu am simţit gustul amar şi penibil cu povestea scrisorii, iar acum îl simţiţi dumneavoastră, dar fiecare în felul său.

Încercând totuşi să se reabiliteze oarecum în ochii subalternului său, şeful îi dezvăluie:

– Să ştii că am făcut ceva pentru dumneata. Ţi-am trimis acolo, la minister, referinţe favorabile...

– Mulţumesc. N-am ştiut.

– Nu ţi-am spus niciodată, dar ţi-am apreciat munca. Poate ar fi trebuit să-ţi dau de înţeles...

– Mă bucur să cunosc şi acest aspect al felului dumneavoastră de a fi.

Amos zâmbi, ca pentru a spune că animozitatea dintre ei a luat sfârşit. Apoi se uită la ceasul de la mână şi spuse:

– Iar acum mă scuzaţi, am o lucrare importantă de terminat la computer.

Se ridică, iar şeful îl conduse amical până la uşă.

La ieşire, Amos reflectează nu fără umor că pentru a primi la timp propria ta scrisoare şi a fi condus cu amabilitate până la uşă trebuie să avansezi mai întâi în carieră şi în societate.

Desene de MATTY

Matty, prietenul nostru.

Ne amintim mereu de el.

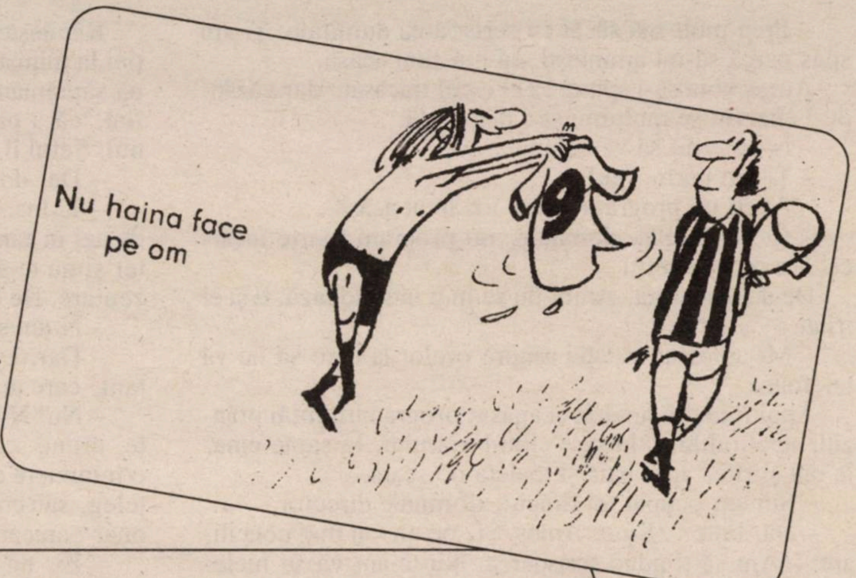

Nu haina face pe om

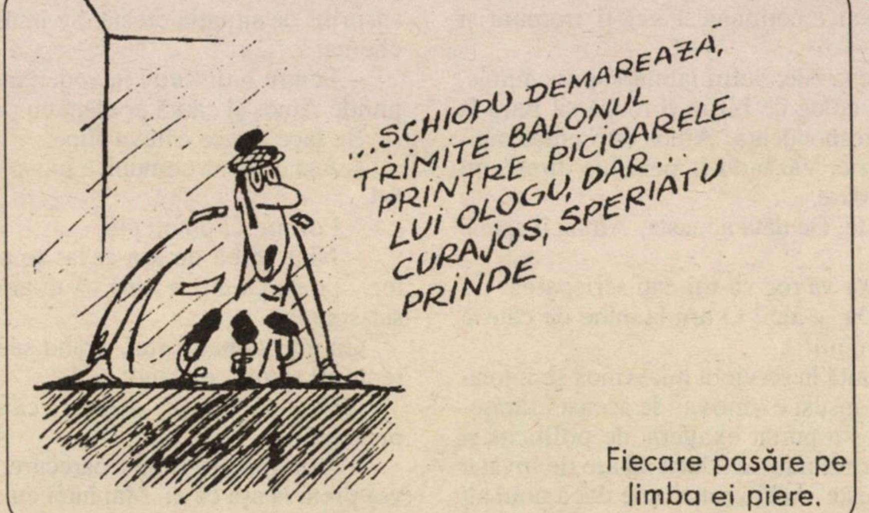
...SCHIOPU DEMAREAZĂ, TRIMITE BALONUL PRINTRE PICIOARELE LUI OLOGU, DAR... CURAJOS, SPERIATU PRINDE

Fiecare pasăre pe limba ei piere.

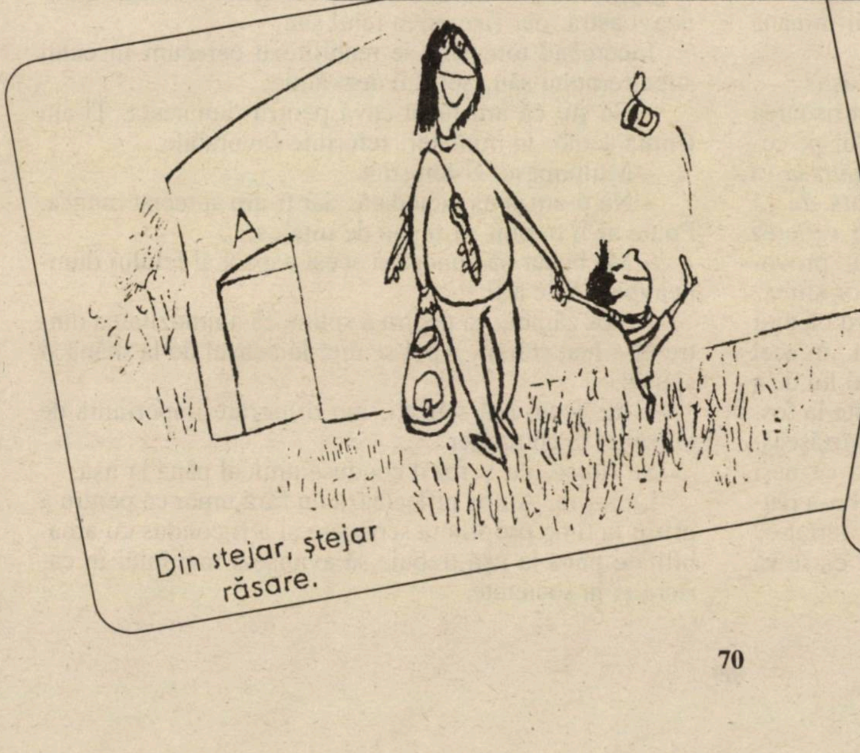

Din stejar, ştejar răsare.

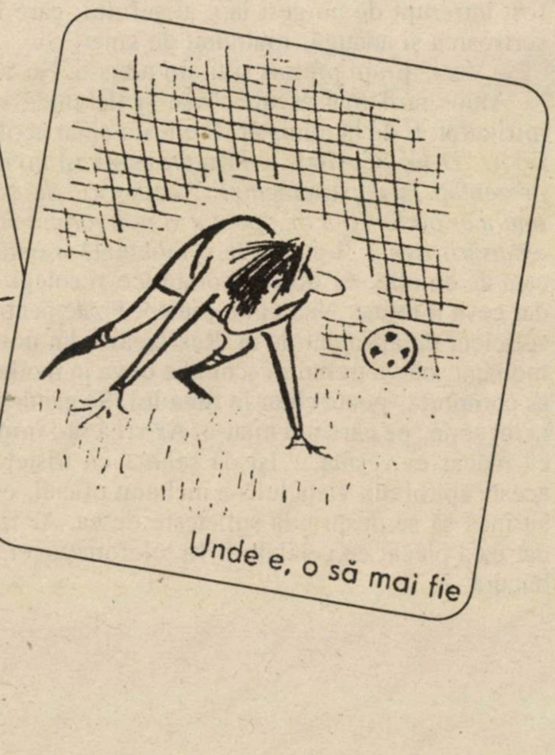

Unde e, o să mai fie

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Simetrie

ORIZONTAL: 1) Acțiune de departajare. 2) Material textil scărmănat. 3) Lați... din spate în față! – Localitate în jud. Alba. 4) Care are o existență limitată (pl.) – Localitate, oraș, deținut de către palestinieni. 5) Glas din gât! – Copil de casă mare. 6) Trăsură englezească pe două roți – Notă. 7) Nu altfel – Vede cai verzi. 8) În floarea vieții – Prefix pentru tensiune. 9) Organ al insectelor cu ajutorul căruia ouăle sunt depuse în mediul în care se vor dezvolta. 10) Nestatornici.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3					●					
4							●			
5			●		●				●	
6		●				●		●		
7				●						
8						●				
9										
10										

VERTICAL: 1) Un fel de luminator. 2) Plătește! – Zeu de prim rang din Pantheonul Indiei. 3) Țară ostilă Israelului – Par în travesti. 4) Boală primejdioasă – Comoara din deșert. 5) Folosit la spartul buturugilor – Stil artistic caracterizat prin cultivarea formelor grandioase. 6) Stăpânul deșertului – Acizi! 7) Fire – Poftă de mâncare. 8) Metodă de examen clinic, în vederea analizei sucurilor din stomac... – ...și altă metodă mai simplă de a deveni milionar! 9) Hrana cea de toate zilele a peste jumătate din populația globului – Considerat prematur. 10) Apariția unor aștri la orizont.

DICȚIONAR: DICT, TONO, SIVA.

ZAMFIRA și GERSON HEILPERN

Construcții

ORIZONTAL: 1) Clădiri puse în planul de demolare. 2) Sistem de competiție sportivă. 3) Lucrează în industria siderurgică – Club închis! 4) Localitate în Etiopia – Certate! – Oi tinere. 5) Pești de mare – Plantă care dăunează cerealelor. 6) Tocit la capăt! – Agent cu acțiune dăunătoare – Întrebare, ca pe aici. 7) Fac lectură (fem. pl.). 8) Momit – Intrare! 9) Coșul pieptului – Masă religioasă. 10) Asta ține de vorbă – Alese, clasate. 11) Fecioară cu ochii sprințari – Suflet negru – Noroi. 12) Textil – Fetișcană.

VERTICAL: 1) Fixează marginile unui lucru (pl.). 2) Acoperit cu un strat de cupru și zinc – Râvnit. 3) Face ochi frumoși! – Hârtie folosită la ambalaj. 4) Oraș în India – Căldură..., energie calorică rezultată în urma metabolismului. 5) Colecție de picturi. 6) Substanțe folosite pentru vaccinare – Gura Humorului. 7) Fecior – A ți se întâmpla ceva neplăcut – La cântare. 8) Mici, mari – Supărat. 9) Iadul – Identic – A făcut-o de... oaie! 10) Centru civic antic – Tratată de chirurgie. 11) Înflorituri pe iie – Bloc de piatră dus de ghețari. 12) Cuvântul care deschide inimile – Metalul sincerității.

DICȚIONAR: IME, NOXA, AMI, NAT.

ZAMFIRA și GERSON HEILPERN

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3										✪		
4				✪			✪					
5									✪			
6			✪					✪			✪	
7		✪										✪
8									✪			
9							✪					
10						✪						
11					✪					✪		
12				✪								

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Examene: Vames, varza, orator, nava, risipitori, becar, rd, cp, e, ajuna, p, s, ore, ecouri, cri, vatui, h, ag, zi, ot, co, san, zor, mal, anemic, zero, te, grafolog.

Vase: Stacane, amara, taler, poloboc, iv, ram, lat, la, capac, samovar, l, am, marina, i, achim, c, tasa, rac, caravela, carafe, i, a, ap, ate, baita, amo, zile, sr, halba, at, pocal, abis, navigator, ace.

Autori: C, p, e, i, c, dr/alexandru, eca, animal, marton, m, bt, te, stroi, r, to, speranta, aa, am, siam, or, stelat, o, etna, o, iad, razoare, pui, ir, burta, n, siesta.

●

Ce sperietură am tras à propos de reforma fiscală a d-lui Avraham Shohat, ministrul finanțelor! Cineva îmi spusese că pentru toate cadourile de peste 1 milion de shkalim pe care le primești din străinătate, urmează a se plăti un impozit. Pe urmă, însă, m-am liniștit: e vorba de cadourile de peste 2 milioane de shkalim.

RECUPERĂRI

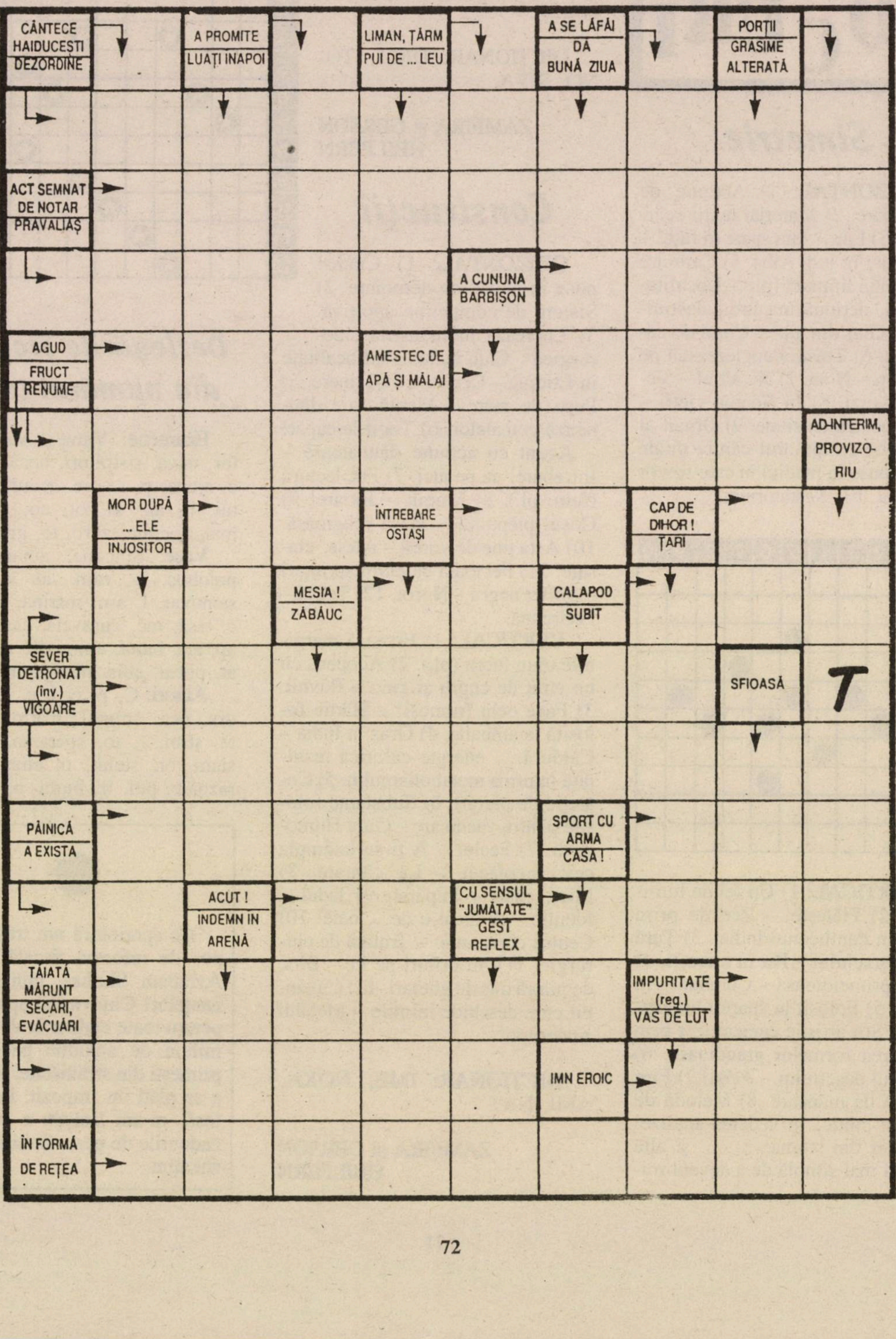
CÂNTECE HAIDUCEȘTI
DEZORDINE
A PROMITE
LUAȚI ÎNAPOI
LIMAN, ȚĂRM
PUI DE ... LEU
A SE LĂFĂI
DĂ BUNĂ ZIUA
PORȚII
GRĂSIME ALTERATĂ
ACT SEMNAT DE NOTAR
PRĂVĂLIAȘ
A CUNUNA
BARBIȘON
AGUD
FRUCT
RENUME
AMESTEC DE APĂ ȘI MĂLAI
AD-INTERIM, PROVIZORIU
MOR DUPĂ ... ELE
ÎNJOSITOR
ÎNTREBARE
OSTAȘI
CAP DE DIHOR !
ȚARI
MESIA !
ZĂBĂUC
CALAPOD
SUBIT
SFIOASĂ
T
SEVER
DETRONAT (înv.)
VIGOARE
PÂINICĂ
A EXISTA
SPORT CU ARMA
CASĂ !
ACUT !
ÎNDEMN ÎN ARENĂ
CU SENSUL "JUMĂTATE"
GEST REFLEX
TĂIATĂ MĂRUNT
SECĂRI, EVACUĂRI
IMPURITATE (reg.)
VAS DE LUT
IMN EROIC
ÎN FORMĂ DE REȚEA

(Dezlegările se ortografiază cu "Â")

Reţete miraculoase din Tibet

Reţete miraculoase, ba pentru una, ba pentru alta? Ori de câte ori deschizi o gazetă astăzi, dai – inevitabil – peste asemenea reţete. Încât te şi miră că mai există oameni bolnavi pe la Kupat Holimuri, făcând coadă la medic. Şi totuşi, se pare că în Tibet – unde numărul centenarilor este, dintotdeauna, f. f. mare, bătrânii cunosc nişte reţete *cu adevărat* **miraculoase. Experimentate, cu succes, din tată-n fiu. Andrei Cheran, de la revista "Formula As", din Bucureşti, a studiat îndeaproape aceste reţete şi – pornind de la ele – ne dă câteva sfaturi:**

Menţinerea sănătăţii în stil tibetan, care succede trezirii spiritului prin meditaţie, prevede necesitatea ca învelişul carnal al trupului nostru să se menţină pur. Este un ţel care se poate atinge printr-o alimentaţie sănătoasă si echilibrată.

Curățați-vă organismul

✔ Beţi trei litri de apă de izvor pe zi, vreme de 60 de zile. Această cură vă va curăţa corpul de impurităţi.

✔ Aşezaţi-vă într-un fotoliu confortabil. Destindeţi-vă complet, dar nu vă moleşiţi. Staţi cu spatele drept, cu bărbia ridicată în faţă, astfel încât corzile vocale să nu fie comprimate deloc. Repetaţi exerciţiul de câte ori aveţi un răgaz.

Alimente care trebuiesc evitate

Hrana prea multă e nefastă – se spune în Tibet de secole. După cum anumite combinaţii alimentare sunt toxice. De pildă, trebuie evitată asocierea de carne şi paste făinoase, sau de peşte şi ouă. Hrana trebuie mestecată până ce devine lichidă. Cantitatea de alimente ingerate trebuie diminuată. La sfârşitul mesei, stomacul nu trebuie să fie plin decât pe trei sferturi, să conţină jumătate hrană solidă şi un sfert hrană lichidă. Cel de al patrulea sfert, rămas liber, le permite enzimelor digestive să vină în ajutorul bolului alimentar.

✔ În Tibet, înţelepţii cunosc puterea de vindecare a alimentelor. Peştele, de exemplu, se recomandă pentru vindecarea bolilor de stomac si pentru vindecarea rănilor externe. Urzicile gătite produc căldură fizică, vindecând dereglările bilei. Cât despre laptele de iac, numit Dri, el este un soi de ambrozie care vindecă toate maladiile respiratorii, luminează tenul şi aduce pace în spirit. El este unul dintre ingredientele principale folosite în lamaserii, ca elixir de tinereţe. (Din păcate, la noi la Supermarket nu găseşti lapte de iac; aşa că importatorii ar trebui să aducă amintitul produs din Tibet – **n. red.**)

✔ Pentru vindecarea insomniilor, medicii tibetani recomandă băutul laptelui cald la mijlocul zilei şi o cană cu zeamă de carne seara. Efecte benefice are si ungerea canalelor urechilor cu unt amestecat cu câteva fire de tămâie pisată.

Plantele

Tibetanii recurg la o mare varietate de plante medicinale. Înainte de invazia chinezească din 1959, Tibetul avea peste 225.000 km pătraţi de păduri, în care creşteau peste 2000 de plante medicinale. Azi au mai rămas doar 35.000 km pătraţi de pădure, şi tibetanii plecaţi în exil (în nordul Indiei) trebuie să se mulţumească doar cu circa 300 de soiuri de plante, care cresc pe povârnişurile Himalayei din India. Dar multe dintre ele sunt preţioase. Astfel: mirobolanii – fructele plantei *arura namgyal* – sunt consideraţi tonice supreme, care răspândesc fericire şi o stare benefică. De altfel, în gravurile vechi tibetane, Sakyamuni Buddha are în mâna dreaptă o rămurică pe care atârnă mirobolani.

Pietrele prețioase

Aurul, argintul, rubinul, turcoazul şi coralul sunt utilizate, şi ele, în medicina tibetană. Ele formează baza "pilulelor preţioase" a căror putere e mult sporită de rugăciunile şi mantrele care se recită în timpul preparării lor... Un puternic contraceptiv, de exemplu, e preparat din măduvă de iac amestecată cu praf de aur.

Tinerețe fără bătrânețe

Pentru a controla "suflul interior" care se află la originea îmbătrânirii, medicina tibetană recomandă băile de izvoare termale fierbinţi, care ţâşnesc pe platourile din Himalaya. În anumite zile, când planeta Venus străluceşte pe cerul dimineţii, o dată cu trupul se curăţă şi spiritul. Mai accesibil pentru europeni: masajul cu ulei de susan, care favorizează longevitatea. In ce priveşte stimularea celor 98 de puncte de acupunctură repertoriate de către practicienii tibetani, ele augmentează forţa de viaţă.

Să sperăm că în anii viitori, o dată cu marea deschidere a editurilor noastre către practicile medicale tradiţionale orientale, vom afla mai multe amănunte şi despre vechea ştiinţă a sănătăţii, care îi ajută pe tibetani să sară cu uşurinţă peste limita de 100 de ani.

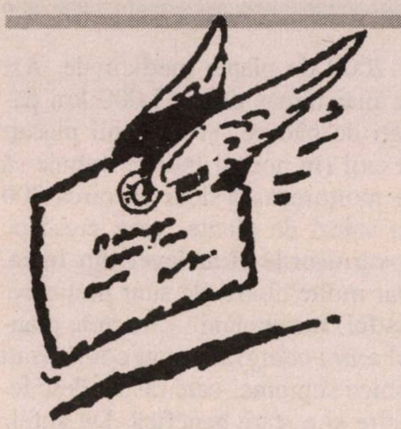

În legătură cu polemica de la București

Polemica privind "Shoa" şi "Gulag" dintre d-nii Manolescu, Ştefănescu, Tudoran ş.a. şi câţiva publicişti evrei (dar şi neevrei) trăitori în SUA, Franţa sau România mi se pare explicabilă. Printre cei dintâi, precum şi pentru rudele sau prietenii dumnealor, n-a fost, probabil, nimeni deportat, ucis, agresat din pricina obârşiei sale etnice. Nici dat afară din muncă, armată, şcoală, locuinţă, amendat, expropriat, marcat vestimentar ori calomniat public, drept urmare a legislaţiei "rasiale" din acei ani. Aşadar nu li se poate cere să privească acel regim la fel ca cei supuşi unor grave vicisitudini. Majorităţii acestora din urmă le vine, însă, uşor să deteste bolşevismul, căci, întocmai ca mulţi neevrei, au avut de suferit, fiind fie posedanţi, fie sionişti, fie doar de origine socială "nesănătoasă", uneori "cosmopoliţi", cu rude în străinătate etc. Totuşi, pe marginea polemicii, un valoros scriitor, deloc fascist, ca dl. Ţoiu, ajunge să scrie că "în politică, **armată,** securitate (...) şi-n mai toate posturile importante de conducere, şefii erau de cele mai multe ori evrei" (!!).

Dr. A. Papo, Carmiel

Un gând pentru Nori

Un alt prieten care s-a dus... Apropiaţii lui, rude, prieteni, colegi şi foşti colegi îi spuneau Nori. Pentru toţi ceilalţi era Nicolae Minei, apreciat publicist şi om de cultură.

L-am cunoscut în urmă cu mulţi ani la Bucureşti, la Agerpres, unde a fost primul meu şef – cel mai unanim agreat şi simpatizat din câţi am avut acolo – la redacţia emisiunilor pentru străinătate. Nori, conducător de colectiv, membru de partid cu "sarcini de răspundere", reuşea, graţie unui amalgam personal cu totul special de inteligenţă, umor, farmec şi subtilitate, să transmită în "mase" linia de sus şi să se achite de obligaţiile care-i reveneau fără să se facă temut, detestat sau înjurat de subalternii lui. Dimpotrivă, fiecare îşi căuta motive să aibă treabă cu el – a sta la o şuetă (întotdeauna relaxată) cu Nori în biroul lui, chiar pornind de la probleme de "interes obştesc", era un privilegiu şi o delectare. A fost ceea ce se numeşte un om cuceritor.

La Agerpres n-a rămas multă vreme, a fost atras de alte spaţii ale publicisticii, mai puţin închise şi dogmatice: i-a urmat lui Victor Rusu la conducerea săptămânalului "Veac Nou", devenit graţie ambilor o publicaţie din cele mai digerabile, mă rog, pe cât se putea pe atunci, a început să publice mult, mai ales pe teme de istorie, şi în cele din urmă s-a cantonat la "Magazin Istoric". Ca redactor-şef adjunct a colaborat aci ani de zile cu Cristian Popişteanu, făcând din revistă ceea ce a ajuns – o sursă de informaţii şi comentarii interesante – în ciuda epocii atât de ingrate pentru producţia intelectuală de calitate.

La Bucureşti drumurile noastre s-au despărţit peste ani pentru multă vreme, ca să-l regăsesc apoi (pe cale telefonică) la Ierusalim. Emigrase în Israel în anii '80 împreună cu familia – soţia, eminent medic pediatru, şi cei doi copii ai lor – şi trăia retras din viaţa publică. Îndemânarea neobişnuită şi dragostea pentru limbile străine l-au ajutat să înceapă – aproape fluierând – o nouă carieră încununată de mare succes, aceea de profesor de engleză. Avusese şansa să fie recomandat la Ministerul nostru de Externe şi obţinuse cu grupele create acolo rezultate atât de spectaculoase, încât practic se băteau la uşa lui miniştrii şi diplomaţii noştri. Arie Deri şi Eli Swissa s-au aflat printre elevii lui – şi din nefericire şi printre cei care l–au condus pe ultimul drum.

Fapt curios, Nori era medic de profesie, cardiolog mi se pare, dar renunţase la Bucureşti la practica medicală şi n-o reluase nici aici. Datorită ocupaţiilor noastre reciproce, dar mai ales timpului lui atât de măsurat în timpul săptămânii, n-am reuşit să ne vedem niciodată, singurul liant între noi rămânând telefonul din care îmi parvenea cunoscuta voce baritonală din tinereţe.

Spre regretul meu, cu prilejul unei asemenea convorbiri am aflat de la el că suferea de câtva timp de cancer la pancreas. Mi-a spus-o apropo de nişte probleme de sănătate ale mele, urmărind să mă aducă la un mai just simţ al proporţiilor. Mi-a spus-o cu o extremă simplitate, calm, lipsit de patetism şi de milă de sine. Înfrunta suferinţa cea nouă, cum făcuse şi cu altele asemănătoare din trecut, din care ieşise însă învingător, cu fatalism, aproape cu seninătate.

Ultima oară când am stat de vorbă s-a plâns – pentru prima dată – de dureri atroce, dar tot cu zâmbetul pe buze, aşa-zicând. Nici o jelanie, nici o încruntare, nici o cârteală împotriva destinului. De la Doamna lui am aflat mai multe despre chinurile prin care trecea.

S-a săvârşit din viaţă la Ierusalim, la Idele lui martie, dar cred că a murit împăcat cu sine şi cu lumea, satisfăcut de ceea ce a realizat în viaţă, mândru de soţia şi copiii lui atât de înzestraţi. Fie-i amintirea binecuvântată!

Gina Sebastian Alcalay,
Ashdod

Bar/Bat-Mitzva în America

New Rochelle este un oraş în statul New York, la ceva mai mult de o jumătate de oră cu trenul sau cu maşina până în Manhattan-centru. La o populaţie de aproximativ 80.000 de locuitori, cam 20 la sută sunt evrei, reprezentaţi prin cele trei comunităţi importante: ortodoxă, conservatoare şi reformistă (despre aceasta, unii spun că e o invenţie americană). Poate sunt şi unii neînscrişi ca atare. Ortodocşii locuiesc în jurul templelor lor, ca să poată merge pe jos în zilele de sărbători. Celelalte temple sunt împrăştiate prin oraş, au parkinguri mari pentru a cuprinde maşinile celor ce vin la slujbele religioase, sâmbăta şi la diverse sărbători.

Am avut ocazia de curând să asist, într-o sâmbătă dimineaţa, în templul reformist, la o Bar/Bat-Mitzva. Nu-mi aduc aminte ca în România, şi poate nici în Israel, fetele de 12 ani să fie chemate la Tora. Eu nu ştiu.

Americanii dau ceremoniei un rit deosebit, ei dând amploare evenimentului. Poate şi alte comunităţi reformiste fac la fel. Cu două zile înainte de sâmbăta fixată, se face repetiţie cu părinţii şi tinerii, cu ce au de spus.

O clădire spaţioasă, modern construită, adăposteşte, pe lângă sediul comunităţii, săli de conferinţe şi festivităţi, săli de clasă pentru elevii care vin să studieze religia şi istoria evreilor şi templul propriuzis. O încăpere mare, cu vitralii multicolore şi cu vreo 200 de scaune comode, pe care sunt cărţi de rugăciuni, aşteaptă credincioşii. În faţă, o menora şi steagurile american şi israelian, care străjuiesc o estradă. Din mijlocul acesteia se ridică amvonul, cu câte patru jilţuri, de o parte şi de alta, în care iau loc cei ce oficiază serviciul religios şi "eroii" zilei. În mijloc, un pupitru din lemn masiv şi un microfon. În spate, în spatele unei perdele albe, o nişă încăpătoare în care sunt păstrate câteva suluri de Tora, împodobite cu argintării.

Participanţii bărbaţi au găsit într-un coşuleţ kipot noi (nu ştiu cuvântul românesc; mi se pare "cipilică"). Rabinul, un bărbat prezentabil, era secundat de două femei: rabinul-adjunct şi cantorul. Toţi erau îmbrăcaţi cu robe negre şi talit de mătase în jurul gâtului. Femeile aveau pe cap kipot albe, rabinul – doar părul. Mi s-a părut curios: o comunitate care cere celor ce vin la sărbătorire, în templu, să-şi acopere capul, iar cel care stă în fruntea ei e altfel. După ceremonie, întrebat de cineva, rabinul a dat nişte explicaţii din Halaha. Eu nu am înţeles şi nici nu mi-a plăcut.

Rugăciunile sunt spuse în ebraică şi traduse, sau numai în engleză. Tatăl şi alt membru al familiei (bunic, bunică ş.a.) sunt de asemeni chemaţi pentru mici rugăciuni de mulţumire, înainte şi după citirea din Tora.

Nu sunt religios, dar mi-a plăcut şi m-a mişcat când cei prezenţi, în picioare, cu cărţile de rugăciune deschise, citeau în cor răspunsurile de mulţumire şi slavă la diverse pasaje.

M-a emoţionat profund când am aflat că tânărul de 13 ani pentru care am venit, un elev silitor, sportiv talentat, care se distrează cu computerul şi jocurile electronice, a învăţat cu sârguinţă tot ce avea de spus. Într-un costum negru, cu cămaşă albă şi cravată, nepurtând talit, cu un mers sigur, emoţionat, a urcat treptele şi, de la pupitru, cu o voce cristalină şi o dicţiune clară, a dat citire textelor învăţate, unele uşor cântate. N-a pus filactere pe braţ şi frunte. A încheiat cu un discurs, ca în toate locurile, şi cu "shabat shalom". Ceremonia se încheie după ce cantorul, în faţa sulurilor sfinte, cântă o rugăciune, pe melodia "Hatikva".

Din plafon, o cameră de luat vederi imprimă ceremonia, pentru amintire.

Se trece apoi într-o sală alăturată, se face o rugăciune pentru pâinea-hală, care se taie şi se mănâncă din ea. Se ciocnesc păhărele cu lichior.

Cu "shalom" şi bye-bye, fiecare pleacă în drumul lui.

Dr. G. Mănescu
Bat Yam

Sunt din Strada Leca din Bacău

Nu sunt marocan! Îmi cer scuze.

Am o deosebită înţelegere faţă de israelienii care au aliat din Maroc şi celelalte ţări din nordul Africii. Zeci de ani am lucrat cu aceşti oameni buni şi sinceri şi nu încetez să apreciez dragostea şi respectul pe care-l dau părinţilor şi bătrânilor. Dragostea de familie, legăturile între fraţi, surori şi alte rude nu se găsesc în asemenea măsură la cei veniţi din Europa.

Nu m-am născut în America sau Africa de Sud. O.K.

Mulţi colegi de breaslă au venit din aceste ţări dezvoltate din toate punctele de vedere. Ei se disting prin gradul profesional ridicat şi priceperea în domeniul muncii lor.

Alături de mine sunt mulţi imigranţi din fosta Uniune Sovietică, sosiţi în ţară în ultimele decenii. Ei sunt descendenţii eliberatorilor noştri, în ţările din răsăritul Europei. Lucrează cot la cot cu noi şi adaugă un colorit aparte societăţii israeliene.

Eu sunt din România. Dacă cineva îmi cere amănunte, îi spun că sunt din Moldova, provincie mare în România, unde oamenii aveau un temperament deschis, un caracter cinstit şi un fel de a vorbi specific şi recunoscut şi pe întuneric.

După cum am şi scris, m-am născut pe malul Bistriţei, lângă plutele de la Abator. Am fost şi sunt prieten cu oameni care au locuit pe bulevarde şi alei; eu am locuit în Strada Leca – "oraşul de jos".

Scriu toate acestea pentru că în ziare, la radio şi televiziune vedem şi auzim tot felul de anomalii de neînţeles. Oameni de origine română, care s-au realizat în diferite domenii de activitate, declară că sunt din Transilvania, adică dintr-o regiune care a fost multe secole ataşată Ungariei sau Imperiului Austro-Ungar, ceea ce ar putea lăsa impresia că ei sunt originari din apusul Europei (inclusiv Austria lui Haider sau Germania lui Eichman). Sunt cazuri când familia unui dispărut preferă să anunţe că Transilvania a fost locul natal al dispărutului, şi nu România. Nu-mi sunt cunoscute cazuri când cetăţeni israelieni declară că sunt născuţi în Pennsylvania, Tirol sau Ontario.

Nici nu pot înţelege care sunt motivele care-i îndeamnă la falsificarea datelor obiective.

E adevărat că cei care au venit din România n-au partid propriu, ce n-au conducători politici care să declare sus şi tare că sunt români de origine, că nu promovează, ca alţii, interesele economice şi culturale ale foştilor imigranţi din România, dar, fraţilor, nu e nici o ruşine să fii şi să declari, când eşti întrebat, că eşti de origine română. Oamenii din toate perioadele de imigrare din România au ajuns la cele mai înalte trepte în profesiunile libere, în economie, tehnologie, artă, muzică şi literatură.

Criminalitatea, drogurile, fraudele, înşelăciunea, nu sunt caracteristice israelienilor originari din România.

Deci, nu vă ruşinaţi a declara în public că sunteţi din România; din contră, veţi fi mai apreciaţi de cei din jurul vostru!

Dr. Iulius Iancu, Haifa

Cineva din Botoşani vrea să spună o vorbă celor de la Kol Israel

Într-o emisiune recentă la radio Kol Israel s-a vorbit despre manualele de istorie din România, care vor reflecta Holocaustul evreilor din timpul războiului, despre învăţarea ebraicei în universităţi etc.

Despre cum se realizează practic acest lucru ne putem da seama răsfoind manualul de istorie pentru clasa a VII-a, apărut la editura Corin, unde, la pagina 81 (pe care v-o trimit în fotocopie), se vorbeşte despre Holocaust. Constatăm că nu se aminteşte nimic despre pogromurile din Dorohoi, Bucureşti, Iaşi, despre ghetourile Chişinău, Cernăuţi, Moghilev, despre masacrele de la Odesa şi Sculeni.

I-aş ruga pe cei de la Kol Israel să revină asupra subiectului.

Ghidi Birnbaum
Botoşani, România

Aforisme

- Singura virtute reală este comportarea umană faţă de om. Numai de aici pot deriva şi altele.
- Iubirea e o strategie de viaţă. Dragostea e o tactică a acesteia. Amorul e cazuistică.
- Puterea e halucinantul cel mai eficace.
- Ruşinea e vălul ipocrit al pudorii.
- Pentru tineri moartea e totdeauna ceva ce se întâmplă altora.
- Nu e drept ca "fluturaşii" care sar din idee în idee să fie onoraţi ca "spirite critice", în timp ce cei care sar din amor în amor să fie maltrataţi cu eticheta de "coureuri".
- Orice deziluzie are scuza că a fost, cândva, o iluzie stimulatoare.
- Ivirea unui paradox e un avertisment că, după colţ, ne aşteaptă o noutate.
- Pentru descoperirea lumii, ştiinţa e mai eficientă decât poezia. Pentru înţelegerea ei, însă, adeseori este invers.
- Diferenţa dintre starea vie şi cealaltă este că, în prima, poţi auzi oricât-de-rău despre tine. Oricât-de-binele este rezervat celeilalte.
- Ştiinţa are discreţia de a-şi suspecta adevărurile cele mai dragi, pe când religia are aroganţa de a socoti tot ce iubeşte ca fiind adevărat.
- Impostorul are nesecate energii pentru a pătrunde în lumea, firesc, interzisă pentru el, dar nu are energie pentru a încerca să intre decent în ea.
- O idee, dacă nu moare imediat după naştere, devine nemuritoare.
- Spune-mi ce face el (ea) când nu e văzut(ă) şi e departe de oameni şi-ţi spun cine e.
- Inteligenţa fără curaj are valoarea unei piese de sertar sau de muzeu. Curajul fără inteligenţă e o energie care, deseori, mână oiştea în gard.
- Sfinţenia dragostei e consonanţa.
- Nu pot uita decât ceea ce ştiu; ceea ce nu ştiu, nu.

Vladimir Eşanu
Beer Sheva

Monica Bilan, Hanovra, Germania («Uneori îmi dă ghes amintirea unui om care a însemnat în copilăria mea un moment vesel şi inedit. Avea o faţă rotundă, o buză de iepure care dezvelea un dinte de aur şi o expresie de şmecher. Copil fiind, mă distra persoana lui Iţic Dumitrescu, care sosea zilnic la Ţăndărei la orele 11.30, când intra "Buzăul" în gară. "A sosit Buzăul!", striga el jovial de pe scara trenului, purtând în fiecare mână câte un coş. Într-unul erau bulcuţe şi cornuri cu lapte pentru consumul târgoveţilor mai subţiri, iar în celălalt… ce nu era în celălalt: pacheţele mari şi mici cu cafea Martinica şi Columbia, cu fructe exotice, medicamente şi cosmetice, săruri de Vichy, icre de Manciuria, trei metri de *soie écrue,* la modă pe atunci, sau madipolon, mănuşi şi şireturi, toate destinate doamnelor din protipendada Ţăndăreilor. Iţic Dumitrescu era comisionar; nu ştiu cum îl chema pe numele lui adevărat pe acest om sărac, vesel şi înflăcărat de profesia sa, îndatorat celor care-i dădeau comisioane, plătite, bănuiesc, modest, care venea zilnic la Ţăndărei şi pleca seara, după ce depunea pachetele cu comenzile celor avuţi, pentru ca a doua zi, la orele 11.30, să apară din nou pe scara vagonului la intrarea "Buzăului" în gară. "Aţi fost mulțumită, madame Stamate, Căpraru, Tarău" etc. – era singura întrebare pe care o punea Ițic, cu un zâmbet hâtru, celor cărora le adusese obiectul râvnit»).

Nathan Bron, Kiriat Ata (își pune – ca tot omul cu mintea la cap – câteva întrebări à propos de raportul comisiei Tal privind recrutarea elevilor de ieșivot în armată: «Numărul celor care doresc să studieze Tora în ieșivoturi nu cunoaște nici o limită? În caz că nu există limite, prima recomandare a comisiei Tal nu ar putea fi oare înțeleasă și folosită de tineri ca un îndemn de a lăsa goale cazărmile noastre și, implicit, frontierele țării noastre, în fața oricui ar pofti să sfâșie Israelul? O comisie condusă de un experimentat judecător religios, precum dl. Tal, consideră că este drept ca țara noastră, pentru a cărei apărare au murit peste 20.000 de tinere flori israeliene, să fie lăsată exclusiv în paza rugăciunilor și studierii Torei de către tineri debusolați și rupți de realitatea amenințărilor din jur? Propunerea din raport ca Knessetul să apere prin lege nemobilizarea în Zahal a ultrareligioșilor care învață Tora în ieșivot nu înseamnă cumva desființarea Legii recrutării generale și obligatorii, cel puțin implicit, dacă nu explicit? Elaborarea unei legi care să satisfacă "împotrivirea categorică la recrutare care a apărut în rândurile elevilor de ieșiva" – citat din declarația judecătorului Tal – nu înseamnă oare a subordona legile după gusturi și nicidecum gusturile după lege? Pentru că nu avem o Constituție, întreb dacă și care este legea care stabilește egalitatea tuturor cetățenilor israelieni, ca drepturi și datorii? Acceptarea, fie chiar și printr-o lege nouă, ca unii cetățeni să-și poată alege datoriile, în timp ce alții să nu și le poată alege, nu înseamnă desființarea *de facto* și *de jure* a egalității cetățenilor în fața legilor?»).

Lică Mayer, Haifa («Din datele publicate de Oficiul statistic israelian, citate de dl. I. Artzi în articolul "50 de ani de emigrație și absorbție", rezultă că spre sfârșitul anului 1999, adică la peste 100 de ani de la lansarea ideii sioniste și la peste 50 de ani de la înființarea Statului, nu trăiau în Israel **decât** 4.756.000 de evrei. Întrucât statistici pe plan mondial arată că în lume trăiesc la ora actuală între 12 și 13 milioane de evrei, rezultă că circa 8 milioane de evrei se află și acum în Diaspora și, exceptând o oarecare alia rusă care continuă, ei nu manifestă nici un fel de dorință de a se stabili în Israel. Mai interesant este faptul că prin emigrare nu au venit în Israel – citat din articolul respectiv – decât 2.520.000 de evrei, adică **doar** 20 la sută din evreii din lume. Elita evreilor sefarzi a preferat Europa și doar cei lipsiți de posibilități materiale și cu un grad redus de civilizație și cultură au fost aduși în Israel, prin acțiuni de masă, adică fără o posibilitate reală de a-și alege destinația. Cât despre evreii din țările Europei comuniste, exceptându-i pe cei cumpărați cu dolari de rudele lor, nici ei nu au avut o altă alegere. Chiar și sioniști cunoscuți au părăsit țara după ce au ajuns aici. Se pare deci că ideea de bază a sionismului, readucerea poporului evreu în țara strămoșilor săi, nu a fost tocmai visul fierbinte al evreilor din Diaspora. Dacă vrem să aflăm care a fost acel vis, e cazul poate să recitim opera lui Shalom Alechem, care a cunoscut ca nimeni altul sufletul evreilor europeni. În personajele sale îi recunoaștem imediat pe bunicii, rudele, vecinii noștri din cartierele evreiești în care am trăit. Ei gândesc, vorbesc și se comportă într-un mod care ne este foarte familiar. Iar ceea ce au hotărât ei să facă, atunci când li s-a ivit posibilitatea, aflăm din paginile comic-amare ale lui "Halal de mine, sunt orfan!": ei au plecat cu toții în America, lucru pe care și Shalom Alechem l-a făcut în cele din urmă.»)

Harry Shoshany, Ramat Hanassi (câteva epigrame *la zi:* **Barak:** *Omul, general de soi,/ Mult stimat și cunoscut,/ În politică la noi,/ El s-a dovedit... recrut!* **Tommy Lapid:** *El nu e ca înainte;/ Azi e deputat cu har,/ Își varsă focul în cuvinte/ Sincer, prompt și... Lapidar!* **Visul lui Rav Ovadia:** *Sarid i-a adus la cunoștință,/ Că se-ntoarce la credință/ Și că va face primul*

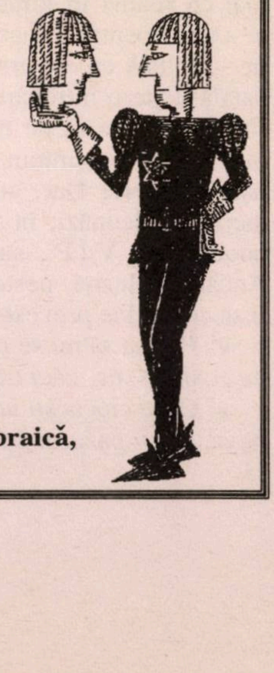

Yona Atlas oferă cititorilor săi piesa

„RĂZBUNAREA"

prezentată în premieră absolută cu mare succes
la Casa Scriitorilor din Tel Aviv

Opinii:

I. Artzi: "Impresionant!"
A. Strihan: "Un tablou de un dramatism extraordinar!"
S. Carmel: "O mică capodoperă!"
Al. Mirodan: "Piesă vânoasă!"
Carol Isac: "Operă dramatică remarcabilă"
A. Darian: "Un eveniment artistic!"
G. Mosari: "Acțiune explozivă și surprinzătoare"

Piesa, în ediție bibliofilă cu autograf,
se poate obține trimițând un cec de 45 șekeli
la POB 23904 Tel Aviv 61231

Piesa se poate obține și în limbile ebraică,
engleză sau germană

pas/ Înscriindu-se în... Shas! **Amutot-urile** (organizaţiile care strânseseră bani pentru campania electorală): *Afacerea descoperită/ Cu "amutot"-uri, a pălit;/ Se pare că a fost dosită/ Şi martorii au... amuţit!)*

Harry Michelstein, Kiron (a găsit o greşeală în amintirile actorului român I. Focşa despre ziarista Ella Bernfeld: «Am fost până în anul 1973, când am venit în Israel, membru în Comitetul de direcţie al Întreprinderii Cinematografice a regiunii Argeş şi astfel am avut ocazia să-l cunosc personal pe dl. Focşa. Dânsul nu putea face, după părerea mea, greşeala de a menţiona, în fragmentul din cartea sa pe care l-aţi publicat în nr. 157 al revistei, că Ella Bernfeld a venit în vizită din Israel în România în anul 1966. De ce? Pentru că Ella Bernfeld a venit cu părinţii ei şi cu bunicii, ca ola hadaşa în Israel, abia în anul 1972.» **N. red.:** Aşa e. Iar Ella Bernfeld a venit în vizită la Piteşti în 1979.)

Rosh Peleg Iehuda, Raanana («Dacă principiul *reciprocităţii* în tratative se aplică prin *renunţări dureroase* din ambele părţi, după cum urmează: Israelul renunţă la teritorii şi la existenţă liberă; palestinienii renunţă – după aceea – la orice alte cereri în afară de cele de mai sus.»)

Lidia Maiorovici, Herzlia (care studiază cu interes şi pasiune diferite superstiţii de la noi, prezente mai cu seamă în lumea haredistă, ne cere – pentru a face o comparaţie – o listă cu superstiţii din ţara natală. Este o întrebare care, ca să fim drepţi, ne ia pe nepusă masă. Şi, în plus, nu suntem chiar specialişti în materie. Dar, întrucât am nimerit mai deunăzi, în săptămânalul bucureştean V.I.P., sub semnătura Ancăi Nicoleanu, peste o asemenea listă cu *semne prevestitoare,* iat-o:

✓ *Pâinea să nu se pună pe masă cu coaja în sus, căci trage a sărăcie.*

✓ *Când ciocneşti un pahar cu cineva, să ţii paharul în mâna dreaptă.*

✓ *Femeile să nu poarte cercei schimbaţi – unul de la o ureche şi altul de la alta –, căci îşi vor schimba şi bărbatul.*

✓ *Cine stă cu mâna la falcă şi gânditor trage a rău.*

✓ *Când se varsă piperul pe masă, e semn de ceartă în casă.*

✓ *Când cineva bea ceai şi, din întâmplare, acesta se varsă, e semn bun.*

✓ *Când vă mănâncă palma dreaptă, să ştiţi că veţi da bani cuiva, iar când vă mănâncă palma stângă, să vă bucuraţi, căci veţi primi bani.*

✓ *Fetelor mari care mănâncă din oală le va ploua la nuntă.*

✓ *Când o mămăligă se răstoarnă de pe foc şi se crapă la mijloc, e semn că cel care a făcut-o va pleca într-o călătorie.*

✓ *Să nu purtaţi cămaşa pe dos, căci vi se va întoarce norocul spre rău. Puneţi cămaşa pe jos şi călcaţi-o în picioare.*

✓ *Să nu fluieraţi în casă, căci veţi trage a pustiu.*

✓ *Să nu dormiţi cu faţa-n sus şi mânile pe piept, căci trageţi a moarte.*

✓ *Când cineva îşi muşcă limba din greşeală, e semn că-l vorbeşte cineva de rău.*

✓ *Dacă din întâmplare se sparge în casă vreo oglindă, e semn de pagubă în familie.*

✓ *Când se varsă pe masă vinul din pahar, e semn de veselie.*

✓ *Pentru cel care strănută de trei ori la rând, e semn de chef.*

✓ *Cel care mănâncă mult trage a sărăcie.*

✓ *Când cineva bea cafea şi, din întâmplare, varsă din ea, e semn că va primi bani.*

✓ *Pentru cel care sughite e semn că cineva îl pomeneşte.*

...Sperăm că sunteţi mulţumită. Şi vă urăm să vărsaţi urgent cafeaua.

E. Garcia, Holon (paginile dvs. despre Andrei sunt interesante, dar au un cusur: nu se înţelege dacă e vorba de un fapt autentic sau de o povestire, rod al imaginaţiei. Ar fi bine să lămuriţi lucrurile).

Iudith Marton, Ierusalim (relatarea mătuşii dvs. despre lagărul Mauthausen – relatare apărută la rubrica de corespondenţă a săptămânalului "22", din Bucureşti, este interesantă şi preţioasă, dar, spre regretul nostru, nu avem posibilitatea de a reproduce toate mărturiile de acest fel apărute în alte publicaţii; acordăm prioritate textelor inedite).

Iulian Grünberg, Natania (noua dvs. recoltă de calambururi pe marginea personalităţilor culturale din *alia* este slabă; poate mai faceţi o pauză pentru reîncărcarea bateriilor şi încercaţi din nou).

Simon Sfarti, Los Angeles, SUA (discută, ca atâţia şi atâţia americani astăzi, despre Kosovo: «Este cazul să punem câteva întrebări: A avut oare NATO dreptate sau dreptul să intervină atunci când, în Kosovo, militarii şi poliţiştii sârbi acţionau în special împotriva unor elemente – considerate cândva chiar teroriste, venite din alte locuri – ale aşa-zisei armate de eliberare din Kosovo? Nu e un secret că tactica favorită a unor asemenea luptători e să se transfome, după cum le este mai favorabil, din militari în civili nevinovaţi şi viceversa şi să se plângă continuu de brutalităţile organelor de represiune guvernamentale care, adeseori, ca să fie siguri că nu le scapă nici un "terorist", aplică cunoscutul principiu: "întâi împuşcă-l şi apoi interoghează-l!". A avut dreptul Miloşevici să refuze acceptarea condiţiilor puse de NATO atunci când nu erau dificil de prevăzut consecinţele dezastruoase pe care le va suferi în acest caz întregul popor sârb? Câteva dintre concluziile care se pot trage de pe urma acestei "afaceri" ar fi: • poporul, statul sârb, au suferit pagube enorme; • majoritatea albaneză din Kosovo a suferit şi ea pagube materiale, a trecut printr-o perioadă extrem de dificilă timp de câteva luni, iar elementele extremiste din rândurile ei s-au compromis prin acţiunile lor teroriste împotriva minorităţii sârbe din Kosovo pe care, într-un fel sau altul (adică asasinat sau terorism), au eliminat-o aproape complet; • kosovarii extremişti nu au obţinut independenţa dorită; eventual, când lucrurile se vor normaliza (adică, între altele, regimul lui Miloşevici va fi înlocuit cu altul, considerat mai democratic), conducerea acestei provincii va reveni statului sârb, care, probabil, îi va acorda un regim de autonomie, poate ceva mai larg decât acela avut înainte de dezlănţuirea conflictului armat; • toţi participanţii în acest conflict, inclusiv NATO (şi chiar neparticipantul ONU) au suferit pierderi de prestigiu; • Rusia, China, alte ţări a căror opinie publică simpatiza puternic cu poporul sârb au fost antagonizate vizibil; tăcerea unora dintre guverne, acceptarea acţiunii NATO, au fost cumpărate cu promisiuni de primire în Comunitatea Europeană sau în NATO. În concluzie: cu toate lipsurile sale, această acţiune în care ţările care compun NATO şi-au exprimat clar şi *în unanimitate acordul cu metoda folosită,* ne dau totuşi speranţa că, în Europa cel puţin, există un grup de ţări democratice care, sprijinite de Statele Unite, nu ezită să-şi impună voinţa în stăvilirea tendinţelor genocide sau a acţiunilor barbare, necivilizate, care ar ameninţa drepturile sau bunăstarea unor minorităţi paşnice, indiferent în ce ţări se află acestea. În plus, *guvernele acestor ţări nu se mai lasă uşor intimidate de expresia: "amestecul în afacerile interne ale unor ţări suverane"*»).

Frida Ball, Ierusalim («Prin declaraţia făcută în ziarul "Cotidianul" din Bucureşti, menţionată în "Minimum" din martie a.c., Florin Piersic a recidivat. Este cel puţin a doua oară, din câte ştiu eu, că-şi exprimă "prietenia consecventă" faţă de Vadim Tudor. Dacă închidem ochii faţă de ponegririle din presa şi televiziunea palestiniană – asta-i politica – cine ne obligă a-i arăta dragostea şi admiraţia noastră unui actor care nu se jenează să declare "dragoste veşnică" unui om care-şi bate joc de evrei, în mod public, ori de câte ori vrea?»).

M. Tratatovici, Tel Aviv (discută despre câteva fenomene din *trib,* care, în opinia d-sale, «nu fac decât să dea apă la moara antisemiţilor. Am în vedere o familie netipică de israelieni în vizită în România, familie gălăgioasă, care nu e mulţumită de nimic, afişând o morgă afectată, superioară, şi fluturând cu ostentaţie forţa dolarului. Ce-ar fi, dragă cititorule, să încercăm, în măsura în care depinde de noi, să "direcţionăm" această familie spre petrecerea concediului nu la Tecuci, Sinaia, Bârlad sau Predeal, ci la Eilat, Tveria sau Marea Moartă? Ce-ar fi dacă am încerca să-i convingem pe acei israelieni care şi-au făcut deja un rost aici, în Israel, şi a căror viaţă a intrat de mult pe un făgaş normal, să renunţe la recuperarea caselor etc. de care au fost deposedaţi în România? Ştim că această idee îi va afecta pe politicienii care îşi bazează platforma electorală pe coarda sensibilă a unor împătimiţi ai banului… Dar ce realizare, pe plan afectiv, pe planul îmbunătăţirii imaginii noastre în România, în care am lăsat şi antisemiţi, dar şi prieteni de neuitat!»).

Dr. Magda Greiff, Beer Sheva; **Petre Rado,** Forrest Hills, New York, USA; **Baruch Cohen,** Montreal, Canada; **Tuvia Schwager,** Kiriat Motzkin; **Baby** şi **Beno Marcus,** Natania; **Lina Onisei,** Bucureşti; **Aaron Govrin,** Haifa; **Sara Kohn,** Cfar Saba; **Maximilian Varadi,** Ramat Gan (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

Erată

În nr. 158, pag. 9, col. III, în loc de *"trădarea pro-imperialistă a lui Rajk în Cehoslovacia",* se va citi: "trădarea pro-imperialistă a lui Rajk în Ungaria".

Nou!

Clara Davidescu-Botzer

Tif Tuf

Carte de buzunar

Sfaturi practice pentru fiecare dintre noi.
Reţete care pot fi puse în aplicare
– simplu, simplu –
acasă.

Cartea poate fi procurată
trimiţând suma
de 30 shkalim la:
Clara Davidescu-Botzer
POB 61560
Tel Aviv

Turism

Ing. Celu Herman, constructor (a construit, între altele, în Israel, Muzeul Sticlei, hotelul Sheraton din Tel Aviv ş.a.), cu soţia, Mia Herman (nepoată a marelui filolog Moses Gaster); de la Paris; la rude.

Al. Lungu, poet; cu soţia; de la Bonn, Germania; la prieteni.

Aniversări

H. Mălineanu, compozitor, unul dintre cei mai de seamă autori de muzică uşoară din România de astăzi; 80 de ani de la naştere.

Radu Lupan, eseist, traducător, editor (ESPLA, Bucureşti ş.a.), specialist în literatura anglo-americană; 80 de ani de la naştere.

Eugeniu Obrea, ziarist, redactor la "Ultima oră"; 70 de ani de la naştere.

Premii

Solo Juster, poet; Premiul de poezie al Societăţii culturale "Lucian Blaga" din Cluj, România; în cadrul unei festivităţi ce a avut loc la Cluj, în ziua de 8 mai a.c.

Gita Munte, actriţă; Premiul "Klatchin 2000" (oferit de Fundaţia America-Israel) pentru întreaga activitate teatrală.

Decese

Ov. S. Crohmălniceanu, critic literar (vezi textul din corpul revistei).

Dr. Ştefan Zicher (60), scriitor ("Gornistul", versuri; "Capcana de şobolani din Hameln", teatru; "Abelard", proză etc.); la Oradea, România; în urma unui atac de inimă.

Carnet

Inginerului Valeriu Frimu, cercetător pasionat al trecutului şi prezentului iudaismului românesc, cele mai bune urări cu prilejul aniversării zilei sale de naştere.

Prietenii de la Minimum

Suntem alături de confratele nostru preţuit într-ale gazetăriei, Emanuel Valeriu, din Bucureşti, şi de soţia sa, la dispariţia prematură a fiicei lor, Ruxandra (Anda) Valeriu, şi îi rugăm să primească sincerele noastre condoleanţe.

Prietenii de la Minimum

Titrat, divorţat, 56/1,85, drăguţ, nefumător, amator de muzică clasică, caut titrată, drăguţă, cu fizic plăcut. POB 676, Petah Tikva – 49106.

Veşnic neconsolaţi, amintim că la 17 mai s-au împlinit 8 ani de la dispariţia dragei noastre

FRIDA STRULOVICI z.l.

Fie-i amintirea în veci binecuvântată!

Familia

Marcel, soţ, Israel (Sergiu), fiu, precum şi restul familiei anunţă sfinţirea pietrei funerare pe proaspătul mormânt al scumpei lor

REIZA SOICHER

Ceremonia a avut loc la cimitirul Kiriat Shaul, Tel Aviv.

Familia şi prietenii reamintesc că la 21 iunie se împlinesc 10 ani grei de la dispariţia, într-un tragic accident, a dragei lor

BELLA CALMANOVICI (Beby)

inginer la Tehnionul din Haifa.

S-a stins din viaţă, în vârstă de 93 de ani, prietenul şi colaboratorul nostru

MARCEL MERIDAN

publicist şi grafician, autorul unei importante monografii despre oraşul Hârlău.
Ne înclinăm la mormântul său şi rugăm familia să primească sincerele noastre condoleanţe.

Prietenii de la Minimum

S-au împlinit un an şi respectiv 9 ani de la pierderea dragelor noastre

RACHEL (COCU) POPLICHER

născută Ghinsberg, şi

CLARA (RUTY) POPLICHER

Un gând pios în amintirea lor.

Familia

Manifestări, manifestări...

30.04.2000; la Casa Scriitorilor din Tel Aviv; seară literară dedicată umoristului I. Avian; au vorbit Carol Isac, Shlomo Leibovici-Laiş, G. Mosari, Sh. Carmel; Felix Caroly a citit din scrierile lui Avian.

18.05.2000; la clubul HOR din Holon; seară cultural-distractivă dedicată apariţiei simultane a două volume ale scriitorului av. G. Mosari, "Luna pe pământ" (Tel Aviv) şi "Salutări de departe" (Cluj, România); au colaborat, în afara autorului, Loni Nadler, preşedintele HOR – filiala Holon, Al. Andi, Harry Reininger, Dorothea Livio, Felix Caroly, Liane Herman şi Zola.

26.05.2000; la Cinemateca din Ierusalim; întâlnire cu actorul Gheorghe Dinică, prilejuită de prezenţa sa la Ierusalim cu ocazia retrospectivei de filme româneşti organizată de Cinematecile din ţară în colaborare cu Ambasada României din Israel.

Filme despre noi

Luna trecută, televiziunea a prezentat două filme despre istoria *tribului.* Ele fac parte dintr-un ciclu intitulat "Pe urmele cimitirelor uitate" şi le datorăm unei echipe alcătuită din: Marcu Simionovici, redactor şi producător, Zoltan Terner, regizor, Daniel Sgnolin, operator, Lia Basova, monteuză, Daniel Rusu, inginer de sunet. Unul dintre aceste filme se cheamă "Carnăuţi, oraş al inimii mele", celălalt, "Pogromul de la Iaşi". Bine realizate, binevenite, peliculele au putut fi vizionate pe Canalul 2 al Televiziunii.

A TRĂI FĂRĂ DURERI

şi dificultăţi în buna funcţionare a organismului

PRIN LASER, FĂRĂ OPERAŢII

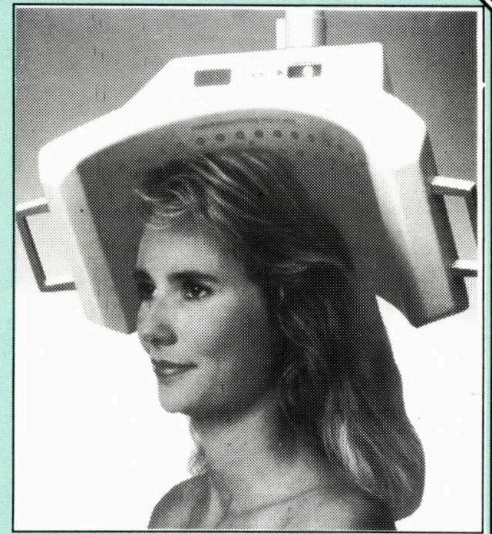

Oare şi Dvs. vi s-a spus deseori: „Nu-i nici o soluţie, va trebui să vă obişnuiţi cu durerile"?
Oare şi Dvs. aţi încercat diverse şi variate metode de tratament, fără folos?
Oare şi Dvs. suportaţi dureri grele care vă influenţează viaţa?
DESTUL!!!

Cu sănătatea nu ne jucăm.
Cruţaţi-vă de operaţii inutile şi tratamente medicale dăunătoare.
CLINICILE LASER vă vor rezolva problema şi vă vor ajuta să trăiţi o viaţă sănătoasă.
Cu ajutorul aparaturii laser, cea mai modernă din lume, fără dureri, daune sau alte consecinţe.
După mulţi ani de experienţă în diferite clinici şi la spitalul "Asaf Harofe",
LA NOI SE VINDECĂ, NU NUMAI SE POTOLESC DURERILE!

Hernie de disc, deficienţă de ţesut cartilaginos, dureri, teamă de operaţie?

Soluţia: Laser, fără operaţie!

Fără risc şi fără efecte secundare.

În clinicile laser tratăm:

În domeniul dureri – ortopedie

Dureri de spate, dureri de încheieturi, spondiloză, dureri reumatice, dureri de genunchi ca urmare a pierderii cartilagiilor, dureri fantom, hemoragii şi umflături provenite de la lovituri sau accidente, probleme ale umerilor, ale tendoanelor, muşchilor, TENNIS ELBOW, călcâi etc.

Probleme de circulaţie sanguină, dermatologie şi răni grave

Tratarea varicelor pentru ameliorarea funcţionării venelor, edeme la membrele superioare şi inferioare, răni şi dureri provocate de circulaţia sângelui în vene, eczeme, psoriazis, ulceraţii pe bază vasculară sau diabetică, escară, arsuri reno etc.

Cură de slăbire prin laser, fără operaţie

Tratamente speciale

C.V.A., astmă, tinitus (ameliorare 50% în medie), Menière (ameliorare 90% în medie).

În domeniul cosmetic – estetic

Prevenirea calviţiei şi stimularea creşterii părului, tratarea acneei, îndepărtarea cicatricelor şi pigmentaţiilor de bătrâneţe.

NOU! O veste bună pentru fumătorii înveteraţi: prin laser, fără operaţie, fără risc sau proceduri invazive, vă puteţi lăsa definitiv de fumat

Încercaţi şi Dvs. metoda care a ajutat multe mii de suferinzi în ţară şi milioane în lume! Adresaţi-vă la clinicile noastre moderne din Centrul Azrieli – Tel Aviv şi Beit Amot – Haifa.

Tratamentele se efectuează de o echipă medicală – specialistă în materie.

Pentru comoditate, sunt multe posibilităţi de a se ajunge cu mijloacele de transport în comun, publice (multe linii) sau cu automobilul personal. Suficient spaţiu de parcare.
Este uşor de ajuns la noi şi cu trenul (gara Hashalom din Tel Aviv).

Pentru amănunte şi înscriere:

Tel Aviv: Merkaz Azrieli, turnul triunghiular, etaj 28, telefon 03/609-1666, 608-1477
Haifa: Beit Amot, Rehov Iaffo 157, vis-à-vis de Tahana Merkazit, telefon 04/852-7262

Oferim condiţii speciale Comitetelor de Întreprindere şi instituţiilor publice mari

LASER CLINICS
מרפאות לייזר
רשת ארצית לרפואה מתקדמת

HOLIDAYS TRAVEL & TOURS
נסיעות ותיירות
הולידייס

Str. Trumpeldor nr. 12, Tel Aviv – Tel. 516-1878

Tomy Herskovits vă prezintă programele:

...HA'IKAR HA'BRIUT!!!

SINAIA Staţiunea regilor Regina staţiunilor **ROMÂNIA:**

– 13 nopţi/14 zile cu demipensiune şi tratament la clinica Dr. Dinu Aurel, inclusiv zborul şi transferuri:

- Hotel Internaţional (3 stele) 899 $
- Hotel Holiday Inn (4 stele) 1.259 $

Posibilitate de continuare cu un sejur de 4 zile la Praga – oraşul de aur – inclusiv zborul cu întoarcere directă şi transferuri + **400 $**

Băile Felix cu zbor direct la Debrecen!!!

Continuăm acţiunea de anul trecut: Felix prin Debrecen (55 km. până la staţiune), demipensiune, tratamente:

- 13 nopţi Felix (Hotel Internaţional sau Thermal) 899 $
- 20 nopţi Felix (Hotel Internaţional sau Thermal) 1.150 $
inclusiv transferuri

Haidusoboslo Hotel Silver 4 stele (aer condiţionat)		**Debrecen Hotel Thermal** 4 stele (aer condiţionat)
- 1.199 $	**13 nopţi H/B + tratament**	**1.180 $**
- 1.616 $	**20 nopţi H/B + tratament**	**1.599 $**

include zbor la Debrecen şi transferuri, demipensiune şi tratament medical + asistenţă în IVRIT

minimum

Noi vrem asta.
Dar – ce să-i faci? – *ei* nu vor.

■ ANUL XIV ■ NR. 160 ■
■ IULIE 2000 ■
■ 14 SHEKELI ■

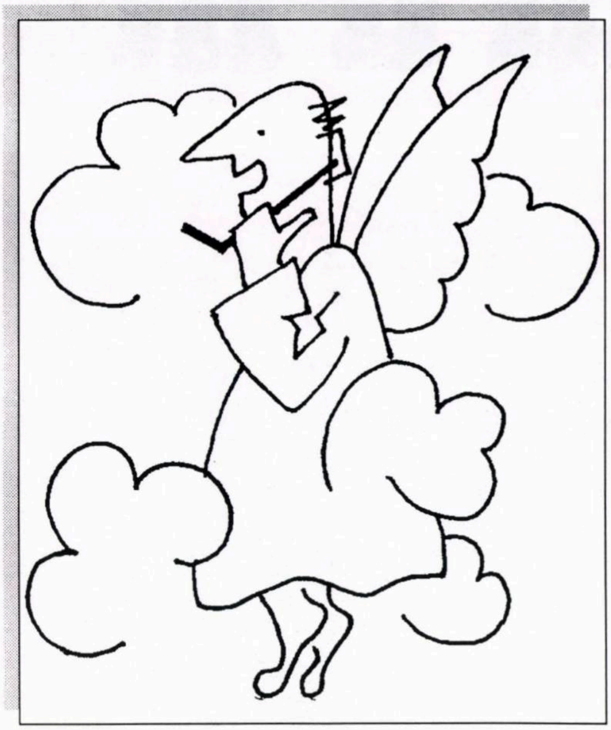

– Am ajuns cu bine. Sunt într-al nouălea cer…

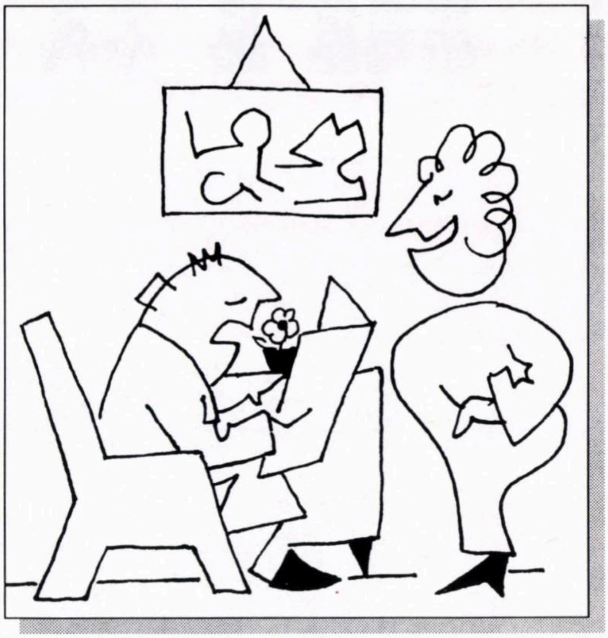

– Tot ziarul e plin de violuri!
– Crezi că toţi sunt mototoli ca tine?

LIVaDaRU

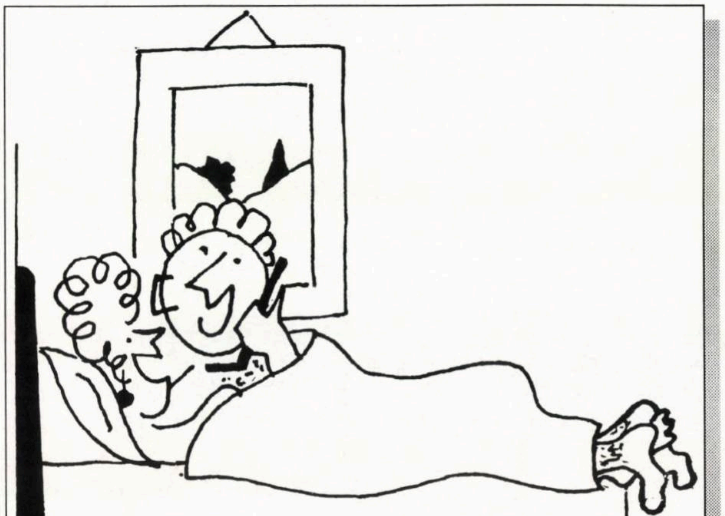

– Întârzii o oră, draga mea. Sunt intrat într-o chestie…

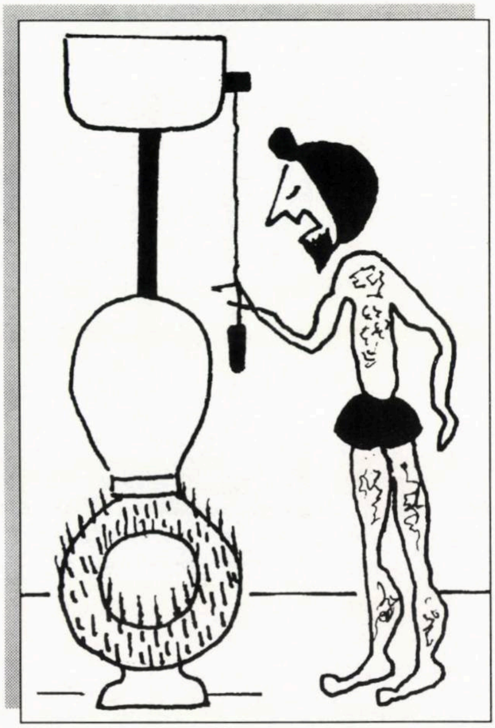

FĂRĂ CUVINTE

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 25 iunie

Guvernul Ovadia Iosef

Meciul Barak-Shas, care a acaparat atenţia şi a pus la grea încercare nervii ţării în luna ce trecu, s–a asemănat cu meciul România-Anglia din campionatul european de fotbal. Scorul era 2-2, englezii erau calificaţi, mai rămăseseră 2-3 minute până la sfârşit, în toate pub-urile din Marea Britanie, *fanii*, ridicaţi în picioare, aşteptau, cu ochii pe ceas, fluierul final al arbitrului. Apoi, datorită, pe de o parte, atacurilor necontenite ale echipei antrenate de Jenei, cât şi jocului lamentabil al insularilor, s-a produs lovitura de teatru. Românii au mai înscris un gol, scoţându-i pe englezi din competiţie şi aruncând în doliu patria fotbalului.

La noi, Shasul a tras toată luna la poarta lui Barak cu ameninţarea de a părăsi guvernul, în caz că Micul Napoleon nu aprobă lunga lor listă de revendicări (şi, mai ales, dreptul de a face ce poftesc cu reţeaua de şcoli religioase ale partidului), iar Barak, retras în careul său, declara de trei ori pe zi că nu va ceda şantajului. Într-un sfârşit, Shasul a pus pe masa primului ministru demisia miniştrilor săi din cabinet. Şi ieşirea din coaliţie a mişcării conduse de rav Ovadia Iosef. Mai rămăseseră 40 de minute până la intrarea în vigoare a demisiilor şi toată lumea aştepta sfârşitul crâncenei înfruntări politice. Atunci s-a produs lovitura de teatru. Barak – omul care se lăuda că are nervi de oţel – a clacat. El s-a prăbuşit în careu, acceptând revendicările Shasului, ca un portar care nu mai schiţează nici un gest de apărare, lăsându-l pe adversar să înscrie câte goluri vrea. Iar cel mai important punct marcat de Shas l-a constituit, desigur, plecarea partidului Meretz, condus de Iosi Sarid, "aliatul natural" al Partidului Muncii, – din guvernul de la Ierusalim. A doua zi era 22 iunie. *Maarivul* titra: "Shas – înăuntru, Meretz – afară". Titlul semăna ca două picături de apă cu cele din "Times" sau "Daily Telegraph", de la Londra, după meciul despre care pomenisem mai înainte: "România – înăuntru (în sferturile de finală, adică), Anglia – afară".

În tot timpul crizei, Ehud Barak a afirmat, şi-ncă ritos, că nu are de gând să demisioneze, că nu este de acord cu organizarea de alegeri noi şi că, orice s-ar întâmpla, guvernul va continua să funcţioneze. Aşa s-a şi întâmplat. Numai că, dacă până la 21 iunie, aveam de-a face cu un guvern Barak, de la 21 iunie încoace avem de-a face cu un guvern Ovadia Iosef. Victoria celor din Shas e atât de mare, impresia că fără ei Barak nu poate conduce ţara este atât de profundă, încât pentru toţi cetăţenii a devenit evident că astăzi vioara întâi din guvern este, *de facto*, rav Ovadia, Barak (despre care se ştie că obişnuieşte acasă, serile, să cânte la pian) mulţumindu-se să-l acompanieze la instrumentul cu clape alb-negre. De la Ben Gurion şi până-n zilele noastre, partidele religioase au avut un cuvânt greu în conducerea treburilor statului, cuvânt ce-a crescut vizibil şi neliniştitor în anii din urmă. Dar niciodată până astăzi nu s–a pomenit ca un partid ultra-religios, precum Shas-ul, să pună efectiv mâna pe putere.

Hotărârea lui Barak n-are nici o legătură cu conflictul dintre religioşi şi laici sau cu problemele de tot felul, social-economice, ale Israelului. Ea vine din dorinţa primului ministru, ca şi a Washingtonului, de a se avansa pe terenul minat al procesului de pace; şi, mai ales, al negocierilor cu OEP-ul. Fără Shas (17 deputaţi!) în guvern, n-ar mai fi existat nici guvern întemeiat pe o majoritate solidă, nici tratative. Cu Shas, există şi guvern şi posibilitatea de a încerca ceva cu palestinienii; aceasta fiindcă Meretz-ul (cu cei 10 deputaţi ai săi) s-a angajat să sprijine din afara coaliţiei orice iniţiativă a guvernului în legătură cu "procesul".

Acum, rămâne de văzut dacă, chiar în situaţia aceasta, Barak va izbuti să scoată un acord cu Arafat. La ora de faţă, ţinând seama de agresivitatea palestinienilor şi de pretenţiile lor care s-au dublat după închegarea alianţei occidentalo-islamice din Kosovo, şansele de a ajunge la o înţelegere *definitivă* sunt egale cu zero. Cel mult se va încheia un acord parţial, dar de răsunet (Clinton are disperată nevoie de un succes internaţional, înainte de a părăsi Casa Albă), chestiunile esenţiale – precum frontierele, Ierusalimul, refugiaţii – rămânând a fi rezolvate mai târziu, la o dată ce se va anunţa ulterior.

Rămâne de văzut, de asemenea, dacă acest acord ce se pregăteşte în culise, chiar aşa parţial cum se pare că va fi, va trece prin guvern şi parlament. Shasul, cum a remarcat toată presa israeliană, a primit totul de la Barak, dar nu s-a angajat cu nimic în ceea ce priveşte mult discutatul acord de pace. La nimic.

Aşa că până la urmă Barak s-ar putea să rămână şi…, şi cu banii luaţi.

Către cititori

Potrivit tradiţiei noastre, intrăm în vacanţă pentru o lună de zile.

Aşadar, numărul următor al lui *Minimum* **va apare în chioşcuri la 1 septembrie a.c.**

P.S. Cât despre abonaţii noştri, ei cunosc "regula casei": din cauza vacanţei toate abonamentele se prelungesc automat cu o lună. Fiindcă un abonament pe un an înseamnă un abonament pentru 12 numere.

minimum

●

Apare lunar
Redacția și administrația
Str. Zamenhoff nr. 13
64373 – Tel Aviv
P.O.B. 11472, Tel Aviv
Tel.: 5227269; Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunțuri publicitare; corespondențele se vor trimite prin poștă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 șekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 70 șekeli
1 an (12 numere): 140 șekeli
Prețul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari
U.S.A., Canada – 80 dolari
America de Sud, Australia,
Noua Zeelandă – 95 dolari
Insulele Fidji – 150 dolari
Expediția cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: ATLAS

Articolele semnate de colaboratorii noștri reprezintă personalitatea și punctul de vedere al acestora. Se înțelege, așadar, că redacția nu împărtășește totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția nu răspunde de conținutul anunțurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

Israel: Dezamăgirea unui cruciat

«Pentru aceia dintre noi care am urcat panta stâncoasă a muntelui în cruciada noastră în numele unei mai mari egalități pentru cetățenii arabi ai Israelului, perioada actuală este o dezamăgire cumplit de amară. Scopul acestor tulburări nu este obținerea de drepturi pentru cetățenii arabi ai Israelului, ci mai degrabă revolta împotriva existenței însăși a Israelului ca stat al poporului evreu.»

(Dintr-un articol de Amnon Rubinstein, deputat din partea partidului Meretz, pe marginea recentelor tulburări anti-evreiești puse la cale de notabilitățile arabe din Israel; "Haaretz", 2000)

Israel: Un scriitor de stânga s-a enervat

«…Israelul se duce la o conferință pentru a negocia pacea cu Siria, în ciuda faptului că liderul sirian trimite acolo un simplu subaltern. Barak e gata să uite că nu i s-a întins nici o mână; ignoră chipurile înghețate; trece cu vederea insultele de la fiecare întâlnire – totul de dragul păcii. Primul ministru îl imploră pe tiranul sirian: "Te rog, spune ceva pozitiv, un cuvânt amabil, zâmbește măcar; spune-i emisarului dumitale să spună cel puțin bună ziua când ne întâlnim la toaletă, ca poporul israelian să vadă că vrei pace, măcar un pic. Altminteri n-o să meargă, operația asta în care suntem parteneri".

Dar chipul lui Assad rămâne de gheață. El nu catadixește nici măcar să răspundă. Trimite ordine secrete în Liban: "Continuați atacurile. Nu vedeți cu cine aveți de-a face? Ăștia sunt oameni fără onoare, de soiul acela care, când îi scuipi, spun: ah, plouă".

Primul nostru ministru ne umilește. El târăște onoarea noastră în praf. Primul ministru al "celei mai tari puteri militare din Orientul Mijlociu", cum ne numește, spune că dacă nu facem pace acum, imediat, cu această putere siriană, peste Tel Aviv, Haifa și Beer Sheva va ploua cu bombe chimice și biologice. De aceea, este absolut esențial să acceptăm condițiile pe care le pune această putere…

De la începutul întoarcerii noastre în țară, Israelul nu s-a arătat atât de slab, atât de demoralizat, atât de auto-denigrator, târându-se în fața dușmanilor săi…»

(Dintr-un articol al romancierului Aharon Megged, laureat al Premiului Israel, exponent de frunte al stângii israeliene, militant pentru pacea cu arabii; "Haaretz", 2000)

Israel: Un scriitor, și mai de stânga decât sus-pomenitul, s-a enervat

«Când examinez felul în care Assad se comportă cu noi, constat că modul lui de a acționa este diametral opus celui al fostului președinte egiptean, Anwar Sadat. Sadat lansase procesul de pace printr-un apel plin de emoție. Assad face exact contrariul. E ca și cum nu s-ar mulțumi să pretindă pacea, cu Golanul ca premiu, ci ca și cum ar pretinde ca Ehud Barak să se ducă la el, practic în pielea goală, și ca, pe deasupra, să țină mâinile ridicate, pentru a arăta că se predă.»

(Dintr-un interviu acordat de romancierul Amos Oz, laureat al Premiului Israel, conducător al mișcării "Shalom Ahshav", ziarului "Haaretz", cu puțin timp înainte de încetarea din viață a președintelui Assad)

Israel: Ambasada României

După cum s-a anunțat în presă, dr. Gheorghe Popescu, ambasadorul României la Ierusalim, și-a încheiat misiunea (după numai trei ani de activitate), urmând a primi alte însărcinări. Civilizat, cult, distins, cordial, dr. Gh. Popescu a fost, în toţi aceşti ani ai *cadenţei* sale, o prezenţă vie în rândurile *alialei* române, luând parte la numeroase manifestări ale acesteia şi străduindu-se din plin pentru întărirea legăturilor româno-israeliene. El şi-a făcut mulţi prieteni printre cei din trib şi lasă tuturora – inclusiv revistei "Minimum" – o amintire plăcută.

Îl salutăm la plecare, călduros, şi îi dorim succese noi în activitatea sa diplomatică.

...Şi tot atât de călduros o salutăm pe noua ambasadoare a României, doamna Mariana Stoica, spunându-i: bun venit!

Siria: Schimbarea domnilor, bucuria nebunilor?

...Poate. Fiindcă moartea, pe cât de prevăzută, a preşedintelui sirian Assad (omul era bolnav, se vedea de la o poştă), pe-atât de fulgerătoare, a stârnit cele mai fanteziste speranţe (întru pace, bineînţeles), robinetul optimismului pornind să curgă din nou.

E mai înţelept să-l închidem, cel puţin până la noi ordine.

În primul rând, fiindcă Bashar El-Assad, noul preşedinte, un tânăr medic oftalmolog, în vârstă de 34 ani, fără mare experienţă politică, trebuie să-şi consolideze poziţia. El a fost instalat pe scaunul tatălui său, de parcă Siria ar fi devenit o monarhie, în doi timpi şi trei mişcări. E-adevărat că potrivit constituţiei siriene, preşedintele trebuie să aibă cel puţin 40 de ani. Dar, acolo unde există bunăvoinţă, se poate trece peste asemenea fleacuri. Parlamentul de la Damasc, întrunit în şedinţă plenară lărgită, a votat în unanimitate, cu mâinile ridicate (cine este pentru? cine este împotrivă? se abţine cineva?), scoborârea limitei de vârstă la 34 de ani. Se pare însă că nu toate piedicile puse-n calea lui Bashar sunt atât de uşor de lichidat. Rifat Assad, fratele preşedintelui decedat şi unchiul noului şef suprem, a anunţat, din exilul spaniol unde trăieşte de câţiva ani, că intenţionează să candideze la funcţia supremă. Are acest Rifat (63) destui oameni *de-ai lui* în rândurile armatei şi securităţii ca să pună la cale o lovitură? Nu ştim. De altă parte, are Bashar, băiat cu studii la Londra şi amator de muzică pop, necesarele "los cojones", precum taică-său, pentru a înăbuşi în sânge o eventuală tentativă de putch? Nu ştim.

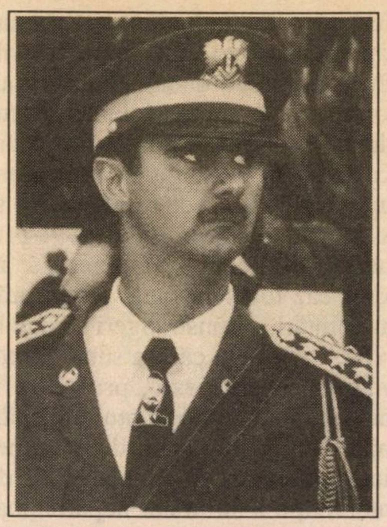

Bashar: Să vedem...

În al doilea rând – şi asta à propos de faimosul "proces de pace" – chiar dacă Bashar, prezentat ca occidentalizat şi luminat, ar dori să facă nişte paşi cât de cât serioşi în această direcţie, se va lovi de împotrivirea clanului mafioto-militar care deţine frâiele puterii în stat. Şi care l-ar putea învinui numaidecât de trădare a *liniei intransigente* a lui Hafez El-Assad. Ceea ce bătrânul şi-ar fi putut îngădui (dar n-a vrut!), tânărul nu-şi poate permite. Cel puţin în momentul de faţă. Ce-o mai fi mâine, după ce omul se va aşeza mai bine în şa, om vedea.

Noi n-avem nici un motiv să plângem la mormântul lui Hafez El-Assad, duşman crâncen şi abil al Israelului.

Dar nici nu e cazul să dansăm sârba popilor. Atitudinea potrivită este aceea recomandată de fostul preşedinte american Franklin Roosevelt, în asemenea împrejurări: aşteaptă şi priveşte (wait and see).

Egipt: Ce şi cum zice despre Barak un ziar al guvernului

«Am primit mesajul dumitale, Ehud Barak, un mesaj de ură şi duşmănie. Cuvintele dumitale pline de vrăjmăşie au ajuns în urechile şi în adâncul inimilor noastre. Asta e nazism, d-le Barak. America închide ochii, pentru că dumneata eşti mâna Americii în regiune. Îi faci munca în locul ei. Eşti mâna murdară a imperialismului occidental pe pământul nostru... reprezinţi noii nazişti fără Hitler.»

(Dintr-un articol de dr. Mustafa Mahmoud, în cotidianul guvernamental "Al-Akhbar Al-Yaum", 2000)

Hizbollah: Să plece de unde-au venit!

«Avem de-a face cu un duşman care urzeşte comploturi şi e asupritor şi ocupă teritorii, arde, distruge, tortureazǎ prizonieri în închisori, masacrează, strică infrastructura, distruge oraşe şi sate întregi şi dezrădăcinează popoare întregi. Evreii au inventat legenda masacrelor naziste. Afirmaţiile lor despre evreii ucişi în Holocaust sunt mult exagerate... Toate marile dezastre din regiune au decurs din existenţa statului numit Israel. Atâta timp cât există această ţară, aceste dezastre vor continua. Ea este un corp canceros în regiune care trebuie smuls. Noi nu vrem să ucidem sau să măcelărim sau să distrugem. Să-i lăsăm să-şi facă bagajele şi să plece cu avionul sau cu vaporul de unde au venit.»

(Dintr-o declaraţie a şeicului Nasrullah, conducătorul mişcării Hizbollah, făcută postului de televiziune "Al Manar", Beirut, 2000)

Diplomaţi americani: Pentru un ban bun

«Edward Abington, care până în 1997 a fost timp de trei ani consul general al Statelor Unite la Ierusalim, a părăsit Departamentul de Stat pentru a lucra ca primul lobbyist al Autorităţii Palestiniene la Washington. Noul său patron, respectata firmă de lobby “Bannerman & Associates” din Washington, a primit de la Autoritatea Palestiniană 2, 25 milioane de dolari pentru următorii trei ani.»

(După “Israfax”, Montreal)

Islamul: Brigăzile internaţionale musulmane

«Războiul din Cecenia trebuie privit în contextul său actual şi istoric. El reprezintă unul din numeroasele conflicte frontaliere ale marelui bloc islamic care se întinde din Maroc până în Indonezia. Până acum, musulmani şi non-musulmani s-au înfruntat în ciocniri violente în Bosnia, Kosovo, Nagornâi-Karabah, Cecenia, Tadjikistan, Afganistan, Kaşmir, India, Filipine, Indonezia, Timorul de Est, Orientul Apropiat, Cornul Africii, Sudan şi Nigeria.

Aceste conflicte au cel puţin două cauze. Prima ar fi că în lumea musulmană nu există unul-două state mari şi puternice, capabile să menţină ordinea în cadrul comunităţii şi să împiedice izbucnirea conflictelor, ori să intermedieze între musulmani şi restul lumii.

A doua cauză o constituie numărul crescând de bărbaţi între 18 şi 30 de ani din aceste ţări, care îngroaşă rândurile militanţilor şi combatanţilor. În realitate, aceşti tineri sunt primii soldaţi ai unei "Brigăzi Internaţionale" musulmane care a luptat în Afganistan, Bosnia, Kosovo, Filipine, Cecenia şi prin alte părţi.»

(Din "Lettre Internationale", Bucureşti 2000)

Kosovo: E cumplit

«Înainte de a saluta o "eră nouă", e bine ca mai întâi să sfârşim cu ultimele imagini – de neîndurat – ale secolului XX. Cecenia – azi? Dar ieri era vorba de Kosovo, iar despre Kosovo, trebuie spus, nu am aflat nimic îmbucurător nici după. Iată, de exemplu: Organizaţia pentru Securitate şi Cooperare în Europa a dat publicităţii la Priştina, capitala Kosovo-ului, un Raport alcătuit din două documente. Primul conţine un dosar al violenţelor vindicative care au inflamat provincia Kosovo – în principiu în continuare iugoslavă – după ce forţele sârbe s-au retras de aici în iunie 1999. Termenul "violenţă" desemnează în acest caz toate formele de tortură, ameninţări şi constrângeri ce duc la exod, victimele cărora sunt *"minorităţile non-albaneze"*, privite ca fiind *călăii de ieri*. Bilanţul e înspăimântător. Şi nu poţi fi decât stupefiat constatând că forţele aliate de intervenţie s-au arătat neputincioase în prevenirea acestor violenţe.

Partea a doua a Raportului nu-i nici ea mai puţin teribilă. Pentru a-şi atrage o asemenea ură din partea kosovarilor, a trebuit desigur ca sârbii să fi făcut mai înainte şi ei destule. Ceea ce într-adevăr s-a şi întâmplat.

Am păstrat pentru la sfârşit lucrul "cel mai frumos", dacă mi-e îngăduit să spun aşa ceva. Raportul OSCE subliniază cu un calm dezarmant că înaintea nopţii de 24/25 martie – adică înainte de începerea bombardamentelor NATO asupra Serbiei –, violenţele sârbeşti contra albanezilor kosovari încă nu luaseră proporţii masive. … *În fapt, (acestea) au fost declanşate abia de bombardamentele Aliaţilor.* Întreprinsă pentru a-i apăra pe kosovari şi a înlesni reîntoarcerea sârbilor şi albanezilor la o coexistenţă normală, operaţia militară a dus pe de-o parte la drama kosovarilor, iar pe de alta la exodul sârbilor.

Pur şi simplu acest război a fost rău pregătit şi rău gândit, fără cea mai mică urmă de imaginaţie cu privire la consecinţele sale. E cumplit. Iar în chip de bilanţ: *neputinţă* – în atrocele conflict cecen; *incompetenţă* – în războiul din Kosovo. Ce alte cuvinte ar caracteriza mai bine situaţia?»

(Dintr-un editorial de Jean Daniel, în "Le Nouvel Observateur", Paris; după "Lettre internationale", Bucureşti 2000)

Nota Redacţiei: Da, e cumplit. Dar nu mai puţin cumplit este faptul că revoltatul d. Jean Daniel, şeful lui "Nouvel Observateur" şi unul din *directorii de conştiinţă* ai intelectualităţii franceze de azi, care s-a numărat printre cei ce aplaudaseră cu entuziasm războiul dezlănţuit de NATO, nu găseşte cu cale să scoată o vorbă despre aceasta. Cheresteaua, nea' Jeane! Ar fi cazul să vă faceţi şi voi, cei de la "Nouvel", niţică… cum îi zice?… ah, da… autocritică.

Kosovo: spuneţi adevărul, spuneţi-!

«Dezvăluirile săptămânalului american "Newsweek" (vezi "Minimum", nr. 159, **n.n.**) în legătură cu mistificările la care au recurs oficialităţile NATO, prezentând cifre umflate de zece ori şi chiar mai mult asupra pierderilor suferite de armata iugoslavă în cursul bombardamentelor aliate împotriva poziţiilor acesteia din Kosovo, ca şi a teritoriului sârbesc propriu-zis, au provocat surprindere şi emoţie în presa de peste Ocean şi nu numai.

Făcându-se ecoul acestei surprinderi şi emoţii, unul din cei mai avizaţi şi notorii comentatori americani, William Pfaff, a cărui semnătură poate fi întâlnită în prestigioase cotidiene ca "Washington Post", "Los Angeles Times" şi "International Herald Tribune", ignoră dezminţirile cu jumătate de gură ale purtătorului de cuvânt al Pentagonului şi vorbeşte deschis despre "minciunile NATO". Întrebarea care se ridică, scrie gazetarul în fulminantul articol intitulat "După minciunile NATO despre Kosovo, a sosit timpul să se spună adevărul", este "ce alte minciuni au mai fost proferate în legătură cu războiul din Kosovo?".

"Au început operaţiunile de purificare etnică în Kosovo cu adevărat înaintea declanşării atacului NATO?" – se întreabă comentatorul. "Sârbii, ca şi anumite relatări ale presei internaţionale, susţin că nu".

"Au existat informaţii – continuă William Pfaff – potrivit cărora

SUA au sabotat deliberat conferinţa de la Rambouillet, tocmai pentru a provoca o campanie de bombardamente, care se spera să fie rapidă şi decisivă. Ştim ce panică s-a produs la Bruxelles (sediul comandamentului NATO), când s-a dovedit că lucrurile nu stau aşa. Ştim, de asemenea, că generalul Clark a fost obligat să se retragă de la post înainte de termen, după toate probabilităţile, pentru că a insistat în favoarea unei intervenţii terestre ca singura cale de a asigura capitularea Serbiei. Vina sa pare a fi constat în încercările de a imprima o notă de realism planurilor elaborate la Washington pentru a fi pe placul oficialităţilor, care voiau să evite cu orice preţ pierderile de vieţi americane.

O intervenţie terestră s-a dovedit a nu fi fost necesară. Bombardamentele strategice (sub această denumire se înţelegea bombardarea obiectivelor civile) au contribuit la obţinerea victoriei, dar, de fapt, *ruşii sunt aceia care au oferit NATO victoria pe tavă, declarându-i lui Slobodan Miloşevici că nu mai sunt în măsură să-l sprijine.*

Cele întâmplate în Kosovo au dus la un număr de concluzii în legătură cu noul mod, antiseptic, al Occidentului de a purta războiul, ca şi în legătură cu "războaiele umanitare" sau dezinteresate, în numele apărării unor principii. De aceea, e important a şti ce s-a întâmplat în realitate.

Ce ar mai trebui să iasă la suprafaţă în privinţa celor petrecute în Kosovo înainte de intervenţia NATO? Despre legăturile americanilor cu Armata de Eliberare din Kosovo şi promisiunile făcute acesteia, dacă au existat asemenea promisiuni? Sau despre activitatea pe plan diplomatic care a precedat războiul şi apoi cea care i-a pus capăt?

Până la urmă, întregul adevăr va ieşi la iveală, aşa cum acum a ieşit la iveală adevărul despre campania aeriană. Ar fi mai bine dacă restul adevărului ar fi spus acum. Altminteri, alianţa care a dus războiul va avea serios de suferit, la fel ca şi reputaţia NATO şi a Statelor Unite" – îşi încheie ziaristul american considerentele sale explozive.»

(Dintr-un articol de Romulus Căplescu, în "Adevărul", Bucureşti 2000)

România: Alegerile locale

Alegerile locale (pentru primării) de luna trecută au însemnat o surpriză de proporţii pentru observatorii scenei politice româneşti.

Toate sondajele de opinie arătaseră că se va înregistra un procentaj însemnat de absenteism. Dar *nici chiar aşa!* 60% dintre cetăţeni au refuzat să se prezinte la vot, preferând să rămână la domiciliu sau să meargă la o bere. Iar în Capitală, fenomenul a avut dimensiuni incredibile: 70% dintre bucureşteni au întors spatele – demonstrativ – cabinelor de vot. Explicaţia e simplă: în 1996, dezamăgiţi de rezultatele guvernării PDSR (Iliescu), românii s-au îndreptat în număr mare şi cu

BORSEC
1,5l
BORSEC

NOU ÎN ISRAEL
RENUMITA APĂ MINERALĂ
BORSEC
NATURAL CARBOGAZOASĂ
CU MULTIPLE EFECTE CURATIVE
DIRECT ACASĂ
LA DUMNEAVOASTRĂ
Informaţii şi comenzi:
053/613-750, 052/998-568
Seara: 03/933-9828

entuziasm către forţele de opoziţie: CDR (Emil Constantinescu) şi aliaţii respectivi. Dar euforia (unde-am mai auzit noi cuvântul ăsta?) din iarna lui '96 s-a risipit urgent, lăsând loc unei alte dezamăgiri. Absenteismul de astăzi oglindeşte lipsa de încredere a electoratului în clasa politică românească, în întregul ei: "toţi sunt la fel".

Toate sondajele de opinie arătaseră că cei de la putere (CDR) vor pierde teren în favoarea opoziţiei (PDSR). Dar nici chiar aşa! La turul întâi de scrutin, candidaţii PDSR întruniseră 27% din voturi, în vreme ce reprezentanţii CDR (bazat pe PNŢ-CD) au trebuit să se mulţumească cu 7,4%.

La ora de faţă, lumea se pregăteşte de zor pentru alegerile-cele-mari, din toamnă: pentru parlament şi preşedinţie. Şi, dacă nu intervine o surpriză de proporţii, opoziţia de azi va veni la putere, iar puterea de azi va intra în opoziţie.

România: Domnu' Ticu are ticuri

«Publicistul Carol Isac discută în revista "Orient Expres" din Tel Aviv atitudinea Asociaţiei foştilor deţinuţi politici din România, al cărei preşedinte este dl. Ticu Dumitrescu, faţă de foştii deţinuţi politici evrei, condamnaţi în procese antisioniste în timpul regimului comunist. În Israel, scrie Carol Isac, sunt câteva sute de persoane care au trecut prin boxele acuzaţilor în România – în procese antisioniste întemeiate pe minciună – şi prin închisorile comuniste demolatoare de fiinţe umane. AFDPR, notează gazetarul, a luat fiinţă după decembrie 1989 şi "a încăput pe mâna unor antisemiţi care nu fac un secret din duşmănia faţă de sioniştii cu care au împărţit cândva celulele" şi nu vor să primească foşti deţinuţi politici evrei în asociaţia lor, deoarece "evreii au adus comunismul". Asociaţia se împotriveşte şi acordării foştilor deţinuţi politici evrei de drepturi ce sunt oferite celor ce au suferit de pe urma "justiţiei comuniste". Ea se opune iniţiativei legislative a guvernului pentru acordarea acestor drepturi şi evreilor. Acţiunea AFDPR este calificată de autor drept "o cacialma tipică torţionarilor (mulţi foşti deţinuţi din această tagmă au fost apoi în serviciul securităţii)".»

(După agenţia ISROpress, Haifa, 2000)

Lumea: Iarăşi Nostradamus

(că tot suntem noi, inclusiv intelectualii cei mai subţiri, obsedaţi de previziuni)

«Americanul Michael McClallan, autor al lucrării "Nostradamus şi ultima eră", a început din 1998 să scrie o nouă carte despre previziunile celebrului astrolog francez Michel Nostradamus, intitulată "Nostradamus şi calendarele noilor profeţii", care acoperă perioada de început a noului mileniu, mai precis intervalul de timp 2000-2100. Mai multe edituri de prestigiu din Statele Unire s-au arătat interesate de publicarea acestei cărţi, însă ele au respins manuscrisul, pe motiv că are dimensiuni prea mari (260.000 de cuvinte). Refuzul nu l–a descurajat pe autor, care a considerat că lucrarea sa este şi aşa destul de condensată pentru a o reduce încă şi mai mult, el hotărându-se în cele din urmă să publice o parte din informaţiile foarte importante pe Internet. McClallan apreciază că omenirea este pe care de a intra într-una din cele mai critice perioade ale existenţei sale şi deci trebuie să cunoască măcar o parte din pericolele care o ameninţă, astfel încât informaţiile referitoare la profeţiile lui Nostradamus trebuie făcute publice la modul cel mai dezinteresat cu putinţă. Prezentăm în continuare prima parte a materialului oferit gratuit de McClallan, care se referă la primul an al mileniului, 2001.

Atac nuclear sau cutremur devastator în Los Angeles, San Francisco sau Seattle; vulcanul Etna erupe

Catrenul 1.87 din profeţiile lui Nostradamus spune: *"Foc zguduitor din centrul Pământului/ Va clătina turnurile oraşului nou:/ Două mari roci se vor război îndelung,/ Apoi Arethusa va deveni un nou fluviu".*

LABORATORUL DENTAR AUTORIZAT

ŞEN RAM

EXECUTĂ:
reînnoiri de proteze, reparaţii
şi curăţat piatra la proteze dentare

Reduceri pentru pensionari

Str. Arlozorov 15(colţ cu Ben Iehuda), Tel Aviv
Autobuze: 1, 2, 4, 5, 9, 10, 20, 55, 64, 66, 129

Vorbim româneşte

Tel. 523-3604; 053/512-007

Potrivit "profetului adormit" al Statelor Unite, Edgar Cayce, în foarte multe părţi ale lumii se vor produce cutremure foarte puternice, inundaţii, erupţii vulcanice şi uragane, între anii 1998 şi 2001. Nostradamus exprimă acelaşi presentiment în mai multe catrene, iar în cel de mai sus pare să anticipeze "seismul cel mare", care se va produce pe coasta de vest a SUA şi va fi urmat de o erupţie vulcanică europeană mult mai puternică decât cea din Krakatoa. Există posibilitatea să nu fie vorba de nici un cutremur, ci de un atac nuclear. Arethusa este o nimfă a cărei statuie poate fi admirată şi astăzi în oraşul Siracusa, ceea ce sugerează că seismul (sau atacul nuclear) de pe coasta de vest americană va precede erupţia vulcanului Etna. Erupţia va fi atât de puternică încât torentul de lavă va ajunge până la Siracusa, unde va acoperi statuia Arethusei. Cele mai probabile perioade de producere a unui cutremur care va afecta Los Angeles, San Francisco sau Seattle sunt lunile ianuarie 2001 şi octombrie 2003.

Cutremure în nordul Italiei şi marea Britanie; Anglia se va scufunda parţial

Catrenul 9.31: *"Pământul tremură la Mortara,/ Insulele din St. George se scufundă pe jumătate,/ Pacea adoarme, războiul se trezeşte,/ În templu, de Paşti, se deschid abisurile".*

Un cutremur devastator loveşte Mortara, oraş situat la 45 de kilometri nord-vest de Milano. El va fi însoţit de inundaţii masive în sudul Italiei. Florenţa va fi acoperită de ape. Seismul va fi atât de puternic încât va atinge Anglia. Majoritatea experţilor sunt de acord că "templul" la care se face aici referire este Westminster Abbey, construit pe locul anticului Templu al lui Apollo. Descrierea unor uriaşe fisuri care se vor deschide în această zonă mai indică şi că Londra va fi la rândul ei afectată de seism. Cutremurul de la Mortara se poate produce în februarie sau noiembrie 2001. În funcţie de corectitudinea acestei estimări, seismul din Londra se va produce de Paşti, în 2001 sau 2002.

Croaţia, invadată de o armată arabă, prin Marea Adriatică

Catrenul 9.60: *"Conflict barbar în colţul negru,/ Baie de sânge, Dalmaţia* (Croaţia) *tremură,/ Marele Ishmael* (naţia arabă) *îşi face promontoriul,/ Broaştele* (francezii) *tremură, Lusitania* (Portugalia) *asistă".*

Catrenul indică foarte clar că o naţiune arabă va stabili un cap de pod pe coasta dalmatină, probabil la Split, pe unde au intrat şi trupele ONU şi NATO în timpul războiului din Bosnia. Invazia va avea loc în februarie 2001.

Alte preziceri pentru anul viitor: Preşedintele irakian Saddam Hussein ar putea muri într-un accident aviatic (sau de altă natură, dar similar) în aprilie 2001, în caz că nu va fi ucis în timpul bombardamentelor care se vor lansa asupra Irakului anul acesta. Îi va succeda fiul lui cel mare, Udai, care va fi înlăturat de la putere în iunie 2001. • Flota americană din Golful Persic va fi atacată de Iran sau Irak, în mai, octombrie sau noiembrie 2001. • Prinţesa Diana va apărea într-o viziune la Althorp (acolo unde este îngropată), în iulie-august 2001, şi va lansa un mesaj de iubire creştină. Miracolul va fi însă privit de către preoţi ca o înşelătorie. • Turcia va fi devastată de o serie de cutremure foarte puternice în luna august. • În august 2001 sau ianuarie 2002, Japonia va fi lovită de câteva "superseisme" sau de atacuri nucleare, care se vor solda cu distrugerea aproape completă a acestei ţări.

Al treilea război mondial începe în primele opt luni ale anului 2001

În catrenul 5.27, Nostradamus spune:

"Cu foc şi arme, nu departe de Marea Neagră,/ El va veni din Persia (Iran) *spre a ocupa Trabzon* (nord-estul Turciei): *Pharos* (Egipt) *şi Mytilene* (Grecia) *tremură* (de frică), *dar Soarele* (Occidentul) *este fericit,/ Sângele arab acoperă Marea Adriatică".*

Aşa cum spune şi profeţia lui Daniel, în Biblie, un "al patrulea rege al Persiei" se pregăteşte să ocupe o bună parte a Turciei. Mai precis, Nostradamus sugerează că Iranul va invada Turcia, moment care marchează fie începerea celui de-al treilea război mondial, fie escaladarea acestuia, în primele opt luni ale anului viitor, după cum urmează: Iranul bombardează câmpurile de extracţie petroliferă ale Arabiei Saudite (septembrie 2001) deoarece saudiţii îi vor sprijini pe turci; Israelul invadează Siria, în octombrie-noiembrie 2001; Rusia intră în război cu Iranul şi Azerbaidjanul, ca răspuns la o alianţă irano-azero-kurdă, ale cărei forţe pătrund în Caucaz. Acest conflict ruso-musulman, în esenţă, va începe în decembrie 2001 şi va avea ca locuri de desfăşurare a bătăliilor Cecenia, Daghestan, Georgia şi Armenia, posibil şi Turkmenistan. Nostradamus mai dă de înţeles, în catrenele următoare, că dacă marile puteri se tempereaza şi nu folosesc arme nucleare, "al treilea război mondial" ar putea fi evitat, totuşi s-ar produce o "criză mondială" destul de gravă, care se va sfârşi printr-o răsturnare a raporturilor de forţă la scară planetară. Multe dintre componentele acestei "crize mondiale" vor fi războaie adevărate.»

(Dintr-un articol de Vladimir Balaban, în "Evenimentul zilei", Buc. 2000)

Nota Redacţiei "Minimum": Păi, dacă-i aşa, să mai vedem şi noi un meci la televizor şi să mai bem un şpriţ de vin…

O expoziţie (şi un picior)

Luna trecută pictorul Baruch Elron a deschis în sala Asociaţiei pictorilor şi sculptorilor din Tel Aviv o expoziţie cu un titlu neobişnuit: "La revedere, picior drag". Explicaţia: cunoscutul artist şi-a pierdut recent un picior, astăzi umblă în cârje, iar lucrările din expoziţie au fost create în zilele când Elron se afla la spital.

O expoziţie care merită atenţie. Să nu-i daţi cu piciorul.

Punctul pe i

Câteva răspunsuri la câteva întrebări:

Întrebare: *«Unii – şi în primul rând arabii – strigă peste tot că retragerea noastră din Liban reprezintă cea mai mare victorie a arabilor obţinută până astăzi împotriva Israelului. Lumea politică şi media de la noi pretind, dimpotrivă, că retragerea constituie o victorie a noastră. Cum caracterizaţi retragerea?»*

(Ing. Willy Grünberg, Holon)

Răspuns: O înfrângere paradoxală. O înfrângere care ne-a pus, peste noapte, într-o situaţie internaţională mult mai bună decât înainte. Există, precum ştim din istorie, victorii dezastruoase à la Pyrrhus. Dacă, aşa cum nădăjduim, va fi linişte la graniţa de nord, mâine se va vorbi despre înfrângeri fericite à la Barak.

Întrebare: *«Trăim într-o epocă ce se caracterizează atât la noi, cât şi în ţara de origine sau în alte locuri, prin întâmplări şi evenimente totalmente neaşteptate, incredibile. Întâmplări care ne iau pe nepregătite şi îi fac chiar pe cei mai sceptici sau blazaţi să scoată exclamaţii de uimire. Care este, după constatările dvs., exclamaţia sau întrebarea cea mai des întâlnită în ultima vreme în legătură cu aceste surprize?»*

(Robert Schlessinger, Universitatea Sorbona III, Paris)

Răspuns: Cum e posibil?

Întrebare: *«Este evident că şi OEP-ul şi celelalte ţări arabe contează pe intervenţia, citeşte presiunea americană asupra noastră pentru ca Israelul să cedeze în toate privinţele: şi teritoriile, şi Ierusalimul şi refugiaţii. Credeţi că inamicii noştri au mizat bine?*

(Lucia Weinberg, Raanana)

Răspuns: Mă îndoiesc. Şi dacă m-ar întreba cineva, l-aş sfătui să ţină seama de o declaraţie făcută nu de mult de Henry Kissinger:

"Partea arabă trebuie să-şi scoată din cap iluzia că va reuşi, cu sprijin american, să manevreze astfel încât să determine Israelul a renunţa, pas cu pas, la programul său. O asemenea strategie va duce, după toate probabilităţile, mai degrabă la o explozie decât la o înţelegere".

Întrebare: *«Ce părere aveţi despre declaraţiile unor miniştri care susţin că renunţarea la satul Abu Dis, de lângă Ierusalim, nu are nici o importanţă fiindcă noi evreii nu ne-am rugat niciodată "la anul, la Abu Dis"?»*

(Prof. Melanie Rosenfeld, Natania)

Răspuns: O elucubraţie cu care se poate justifica, la o adică, orice fel de cedare. E ca şi cum, discutând la o cafea, aprins, în legătură cu pretenţia OEP-ului de a căpăta Muntele Carmel, eu aş exclama: ştii ce, părinţii mei nu ziceau niciodată, la Seder sau de Roş Haşana, "la anul, la Haifa"!

Întrebare: *«Am fost şi sunt de acord cu retragerea trupelor noastre din Liban. Cu toată amărăciunea produsă de haosul ce a stăpânit în anumite baze ale Zahalului, de echipamentul lăsat în urmă, de debandada din rândurile armatei Libanului de Sud şi altele, eu consider că hotărârea guvernului Barak a fost judicioasă. Nu cred însă că această retragere trebuia salutată, cum au făcut-o anumiţi demnitari, în termeni ditirambici şi euforici, de parcă ar fi fost o sărbătoare. Cum i-aţi văzut dvs. pe comentatorii şi şefii politici care se întreceau cu laude şi felicitări în acele împrejurări?»*

(Margarita Reissman, Petah Tikva)

Răspuns: Ca pe nişte oameni care se îmbrăţişează fericiţi la graniţă, destupând sticlele de şampanie şi strigând: Ura!!! Am repurtat o înfrângere!

Întrebare: *«Aş dori să cunosc părerea dvs. în legătură cu scriitorii umorişti din Israel. Vă rog să-mi răspundeţi la următoarele: a) care este cea mai bună carte de umor scrisă de un scriitor de limbă română de la noi; b) care este cea mai bună carte de umor aparţinând unui autor de limbă ebraică; c) care dintre cele două cărţi vi se pare mai bună?»*

(Eliezer David, Haifa)

Răspuns: a) "Ironia soartei", de I. Schechter; b) "Noul Orient Mijlociu" de Shimon Peres; c) Asumându-mi riscul să pierd prietenia lui I. Schechter, voi răspunde limpede şi fără şovăire: cartea lui Peres; şi-ncă de departe!

Întrebare: *«Diplomaţia americană şi cea europeană se sforţează de ani de zile, în zadar, să înţeleagă realităţile din Orientul Mijlociu. Drept urmare ele nu au găsit nici până astăzi "cheia" care să ducă la instaurarea păcii în regiune. De unde credeţi că vine acest eşec al gândirii politice apusene?»*

(Dr. Mona-Andreea Lupescu, New York)

Răspuns: Dintr-un fel al occidentalului de a privi lucrurile de prin părţile noastre. E un fel pe care De Gaulle l-a amintit, în trecere şi nu fără auto-ironie, în "memoriile" sale de război, à propos de călătoria lui în Orientul Mijlociu, din anul 1941: "Către Orientul complicat eu mă îndreptam în zbor, cu idei simple".

Pix

carnet

ITZHAK ARTZI

Kibuţul în pericol

...dar există o propunere senzaţională

Kibuţul, satul colectivist, este una din cele mai frumoase realizări ale mişcării sioniste de renaştere naţională.

Cu 91 de ani în urmă, în 1919, un grup de pionieri veniţi în Ereţ Israel pentru a reclădi ţara, au fondat Degania, o comunitate colectivistă bazată pe voluntariat, proprietate comună, muncă în comun, plată egală pentru toţi membrii, răspundere reciprocă, satisfacerea nevoilor fiecăruia.

Începutul făcut de idealiştii din Degania a avut imitatori. În ţară există azi 269 de comunităţi colectiviste kibuţiene, cu peste 125.000 de membri. Producţia lor este de trei ori mai mare decât procentul din populaţie pe care-l reprezintă. Kibuţurile satisfac 57% din nevoile noastre agricole. Pe lângă agricultură s-a dezvoltat şi o înfloritoare industrie kibuţiană. Copiii kibuţnicilor au fost la baza armatei noastre, făcând parte în majoritate din trupele de elită şi ocupând posturi de comandă. Oricând era nevoie de un efort naţional, kibuţnicii erau în frunte.

Preocupaţi de probleme majore şi minore, nici nu ne dăm seama că mişcarea kibuţiană trece acum printr-o fază de frământare care-i pune în pericol existenţa, printr-o criză care poate lichida repede şi uşor această extraordinară realizare umană.

La baza kibuţului au stat oameni idealişti. Ideea lor era că în ţara aridă care este Ereţ-Israelul, individul izolat nu poate face faţă problemelor agricole, sociale şi economice. Vorba poetului: *Unde-i unul nu-i putere, la nevoi şi la durere. Unde-s doi, puterea creşte* etc. De aici, asocierea tinerilor în colectivităţi kibuţiene. Eforturile lor de colonizare au conturat graniţele acestei ţări. Dacă priveşti noua hartă a nordului ţării, vezi acolo Kiriat Şmona, Naharia, Maalot etc., dar majoritatea aşezărilor sunt kibuţuri. Fiecare dintre ele e un post avansat care marchează un punct de frontieră şi îl apără de duşmani.

În anii comunismului, ignoranţii confundau kibuţul cu colhozul sovietic. Pentru ei, kibuţul era un fel de colhoz israelian. Nimic mai greşit. Kibuţul e un colectivism bazat de voluntariat. De bunăvoie, membrul kibuţului renunţă la veleităţile sale egoiste în favoarea interesului comun. Fiecare munceşte cât poate şi primeşte cât are nevoie.

Spre deosebire de colhoz, kibuţul e şi o unitate socială şi culturală, un anume stil de viaţă. În Israelul de azi, bazat pe aliaua de masă, kibuţul a devenit o minoritate, dar a rămas *o minoritate de calitate*, care şi-a lăsat amprenta în viaţa ţării.

Acum kibuţul e la răspântie de drumuri.

Marile prefaceri economice şi sociale au influenţat şi kibuţul. Agricultura, fără mari subsidii, nu poate asigura un nivel de viaţă acceptabil. Multe kibuţuri s-au aventurat în iniţiative industriale care s-au soldat cu eşecuri. Astfel au ajuns la "sapă de lemn", dând faliment.

Tinerii kibuţnici, revenind la vatră după ani de serviciu militar, s-au îndepărtat de viziunea colectivistă. Ei cer mai mult individualism, privatizare. În kibuţ au apărut tensiuni periculoase între bătrâni şi tineri. Bătrânii fondatori ai kibuţului nu mai pot munci. În multe cazuri copiii lor au părăsit kibuţul. Ca rezultat al slăbirii conştiinţei colectiviste şi a răspunderii reciproce apare problema: de ce să muncesc eu, tânăr, pentru acest bătrân?

Un alt aspect care zguduie kibuţul este reforma agrară. Multe kibuţuri se află pe pământuri pe care nu le mai pot lucra. Grupuri interesate au cerut reparcelarea acestor pământuri, care să devină terenuri de construcţie. Pe bună dreptate, o serie de kibuţuri au primit despăgubiri parţiale pentru aceste terenuri. Banii au adus discordia: cât va primi fiecare? Ce se întâmplă cu cei care au dat zeci de ani din viaţa lor kibuţului, dar l-au părăsit? Li se cuvin bani? Câţi?

Aceste conflicte marchează azi viaţa kibuţurilor. Rezistă numai puţine dintre ele, cele sănătoase din punct de vedere economic.

În kibuţurile slabe, bătrânii fondatori sunt abandonaţi azi, riscând să rămână "baltă" în cea mai critică fază a existenţei lor. În afară de pensia de Bituah Leumi, după o viaţă de muncă, ei nu au alte venituri. Casele în care locuiesc nu sunt înregistrate pe numele lor. Perspectiva zilei de mâine e sumbră.

Conducătorii mişcării din generaţia tânără nu doresc moartea kibuţului. Kibuţul e o creaţie unică a mişcării sioniste. Dispariţia lui ar fi pentru aceasta o lovitură de graţie.

La o consfătuire recentă, unul din conducătorii mişcării kibuţiene a făcut o propunere senzaţională, revoluţionară: kibuţul să fie împărţit în două unităţi. O unitate pentru tineri, bazată pe o privatizare largă, în care va rămâne un minimum de colectivism, un fel de cooperativă. Fiecare va trăi după câştigurile sale. Toţi membrii vor plăti impozite pentru serviciile comune, ca de exemplu educaţia copiilor, cultura.

Bătrânii vor rămâne încadraţi în formele clasice colectiviste ale kibuţului. Acesta va trebui să investească într-o schemă de pensii care să permită sprijinirea la bătrâneţe a generaţiei de fondatori.

La prima vedere, ideea pare constructivă. Ca orice inovaţie, în faza de realizare ea se va lovi de mari greutăţi. Esenţialul: kibuţul trebuie salvat, chiar dacă va îmbrăca forme noi.

Ne place... ...Nu ne place

Ne place că...

...vestitul creator de modă, de la Paris, Karl Lagerfeld (are şi parfumuri), omul care o îmbracă pe prinţesa Caroline de Monaco şi ţine-n permanenţă în mâini un evantai, a mărturisit revistei "Paris Match" că scriitorii săi preferaţi sunt în număr de trei: Paul Léautaud, Emily Dickinson şi Paul Celan al nostru, cernăuţeanul.

Karl Lagerfeld

Ne place că...

...tânărul Anatoli Ciucurovschi (n. Tulcea, 1972) a debutat în România, la editura Libra, cu un volum de schiţe intitulat *Ţiserupisme.*

Nu ne place că...

...locuitorii din Ramat Hasharon au fost invadaţi de un roi de muşte care amărăsc viaţa oamenilor; muştele vin de la vecinii arabi din Kalkilia, unde, din cauză că cei de la Autoritatea Palestiniană au băgat în buzunar banii pentru salubritate, nu s-au mai reparat conductele de luni de zile şi apele au fost infestate.

Ne place că...

...d-na Véronique Jullien a întemeiat la Paris o "Şcoală a seducţiei". Scopul instituţiei: să-i înveţe pe bărbaţii francezi să fie mai îndrăzneţi (şi eficienţi) în raporturile cu femeile.

Ne place că...

...guvernul Republicii Irlanda, fidel tradiţiilor literar-artistice din ţara lui Swift şi James Joyce, a hotărât ca scriitorii străini care doresc să se stabilească în ţara cu cea mai verde iarbă din lume să fie scutiţi de impozite: drept urmare, romancierii Frederic Forsythe (american), Bernard Clavel şi Michel Déon (francezi) ş.a. au devenit cetăţeni irlandezi; ne place de asemenea că cei de la Dublin sunt exigenţi în materie şi nu admit decât autori de mare talent, veleitarii şi jmecherii fiind excluşi din plecare.

Ne place că...

...un cercetător englez, dr. Walter Sneader, de la Universitatea din Glasgow, a demonstrat, pe bază de documente, că adevăratul inventator al aspirinei (aspirina Bayer!) a fost evreul Arthur Eichengrun, şi nu, cum susţinuseră naziştii, minţind porceşte întru buna compoziţie naţională a inventatorilor din Germania, neamţul Hoffmann, asistentul veneticului; ne place, de asemenea, că, dezamăgiţi de aducerea la lumină a acestui adevăr, hitleriştii de ieri şi de azi, din Germania şi de pretutindenea, vor trebui să înghită o mare cantitate de aspirine pentru a lupta împotriva durerilor de cap ce i-au cuprins, pricinuite de apariţia studiului.

Nu ne place că...

...în vreme ce toată lumea, deaici şi de pe mapamond, a văzut de-o mie de ori pe micile ecrane chipul ex-ministrului Iţic Mordehai, acuzat de tracasare sexuală, autorităţile nu ne permit să o vedem la faţă pe acuzatoare; nu ne place această atitudine, cu atât mai mult cu cât reclamanta nu a fost violată (care va să zică îi este ruşine să apară în public), ci pur şi simplu fostul general a ciupit-o omeneşte de ţâţe.

Ne place că...

...luând în considerare că Africa este, la ora de faţă, bântuită de războaie şi alte conflicte sângeroase pretutindeni (Etiopia-Eritreea, Sierra Leone, Congo, Algeria, Zimbabwe etc. etc.), un ziar din Senegal a avut ideea de a titra pe prima pagină: "Primul război mondial din Africa".

Nu ne place că...

...la Ierusalim s-a deschis o şcoală de box pentru femei, unde cucoanele din Capitală se antrenează în arta pugilistă (vezi foto): nu ne place, şi totuşi, ţinând seama de ceea ce pregăteşte OEP-ul locuitorilor din vechiul oraş, parcă-parcă ideea începe să ne placă.

Ne place că...

...scriitorul Robert Pinsky, *Poet Laureat* al Statelor Unite, s-a ambiţionat să alcătuiască o antologie cuprinzând poemele cele mai îndrăgite de americani; el a apelat în acest scop la marele public, cerând ca oamenii să-i trimită prin poştă, fax sau E-mail poemele lor favorite. Drept răspuns, Pinsky s-a trezit cu peste 17.000 de poezii, din toate epocile şi de pe toate continentele. Apoi, omul le-a ales pe cele mai des pomenite. Rezultat: o carte de 327 de pagini, intitulată "Poemele favorite ale americanilor".

Nu ne place că...

…vorbind în fața presei despre retragerea trupelor israeliene din Liban şi elogiind Zahalul pentru executarea cu succes a dificilei misiuni, primul ministru Ehud Barak n-a găsit – totuşi – cu cale să schițeze nici cea mai mică autocritică privind felul cum a fost înfăptuită operația…

Ne place că...

…actrița americană Rose McGowan a purtat – la ceremonia unde primise premiul MTV pentru rolul interpretat de ea într–un serial de televiziune – această rochie nu lipsită de originalitate.

Nu ne place (în schimb) că...

…revista "Newsweek", unde am dat peste această fotografie, nu ne-a arătat-o pe actriță şi din față.

Ne place că...

…Banca Națională a României a înființat (şi finanțat) "Colegiul Național de Majorete", primul de acest fel din Europa.

Ne place că...

…actorul american de film Arnold Schwartzenegger ("Terminator"), a dat în judecată revista "Globe" pentru că, băgându-se cu nesimțire de mass-media la zi în viața intimă a vedetei, a scris că acestuia i s-a făcut o operație de pe urma căreia în loc de inimă are… o bombă cu ceas, gata să explodeze; ne place, şi mai mult încă, faptul că tribunalul i-a dat dreptate lui Schwartzenegger, obligându-i pe cei de la "Globe" să plătească 50 de milioane de dolari despăgubiri, bani pe care actorul i-a donat în scopuri caritabile.

Ne place că...

…societatea franceză de asigurări C.G.U. a lansat pe piață o asigurare contra violului. Plătind o taxă lunară de 25 de franci, persoanele asigurate primesc, în caz de viol, un tratament psihologic în valoare de 5.000 de franci şi o cantitate corespunzătoare de medicamente contra bolii AIDS (Sida).

Nu ne place că...

…d-ra Norma Naoum, reprezentanta Libanului la concursul pentru Miss Univers, de la Nicosia (Cipru), a fost atât de crunt prelucrată de şefii cu propaganda de la Beirut (sau o fi dânsa cretină din naştere) încât, spre deosebire de toate celelalte concurente, inclusiv Miss Egipt şi alte reprezentante ale țărilor arabe, a refuzat să dea mâna cu Nirit Bakşi, reprezentanta Israelului, şi să se fotografieze împreună cu aceasta.

Nu ne place că...

…d-na Nicole Pery, secretar de stat pentru drepturile femeilor în guvernul de la Paris, s-a tâmpit într-atâta cu *politically correct*-ul încât a cerut interzicerea urgentă a afişelor lansate de fabrica de dulciuri "Candia" pentru frişca proaspătă numită "Babette". Motivul, aşa cum îl aflăm din "România liberă": «Pe afişele care au împânzit

MAMAIA מאַמאַיַה

Restaurant românesc

Grătar – pescărie

Aer condiționat, ambianță plăcută, serviciu conştiincios, prețuri moderate.

Deschis zilnic între orele 12-24.

Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim şi româneşte.

Restaurantul MAMAIA

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

Parisul apare o femeie cu mâinile în şolduri, ţinând un făcăleţ într-una şi o lingură în cealaltă, şi îmbrăcată într-o rochie scurtă deasupra căreia are un şorţ transparent. Sub fotografie figurează următorul text: "Babette. O leg, o bat şi uneori o dau gata".»

Nu ne place că...

...parlamentarul brazilian Wilson Lima a propus ca toate barurile şi cluburile din capitală să fie obligate prin lege a amenaja o toaletă destinată exclusiv homosexualilor, lesbienelor şi travestiţilor; ne place, în schimb, că organizaţiile "homo" au protestat împotriva iniţiativei, susţinând că aceasta ar reprezenta o formă de discriminare.

Nu ne place că...

...partidele politice mai puţin însemnate din România au primit, pentru campania electorală, nişte timpi de antenă cam mici; unui partid ecologist, de pildă, i s-au pus la dispoziţie 11 secunde pentru a-şi expune programul în faţa electoratului; or, numai cât spui: partidul nostru îşi propune ca... şi s-au dus cele 11 secunde.

Nu ne place că...

...aşa cum a dezvăluit studenta britanică Barbara Rogers, aliaţii anglo-americani erau la curent, încă din 1942, cu existenţa camerelor naziste de gazare şi, după cum se ştie, n-au făcut nimic pentru a împiedica omorurile. Tânăra Rogers a descoperit un document plin de informaţii despre Auschwitz etc., care, după ce fusese citit de mai marii de la Londra, a fost îngropat în arhivele ministerului de externe (Foreign Office). Documentul cu pricina, ţinut sub obroc, n-a fost publicat nici în timpul războiului, nici după aceea...

Ne place că...

...aşa cum ne informează revista "Journal of American Medical Association", cafeaua – pe care atât de mulţi s-au repezit s-o demaşte ca dăunătoare sănătăţii – împiedică (dacă bei cel puţin 4-5 ceşcuţe pe zi) apariţia maladiei Parkinson.

Nu ne place că...

...regizorul american John Waters, băiat de talent, cu succese (dar limitate din punct de vedere financiar), n-a găsit altă formulă mai bună pentru a da *lovitura* pe planul dolarilor decât aceasta pe care a enunţat-o recent la Festivalul de la Cannes: "Ar trebui ca un adevărat star hollywoodian să joace într-un film porno. Unul pe bune, cu penetrări, planuri cu ejaculare şi tot tacâmul".

Nu ne place că...

...turnătoarea slinoasă Linda Tripp – tipa care-a înregistrat în secret confesiunile făcute ei la cafenea de Monica Lewinsky (scroafa de renume mondial) a scăpat de judecată, tribunalul considerând că nu dispune de suficiente dovezi împotriva ei.

Ne place că...

...preşedintele Chinei, d. Jiang Zemin, obişnuieşte ca, la sfârşitul vizitelor sale peste hotare care se încheie cu succes, să se urce, la banchete, pe estradă şi să cânte "O sole mio".

ZISE...

"Nu voi demisiona niciodată!"
(Iosi Sarid, ministrul învăţământului, preşedintele partidului Meretz; în şedinţa Knessetului din 21 iunie 2000; câteva ore mai târziu, Sarid şi-a înaintat demisia din guvern.)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

Nou!

A apărut

Mircea Saucan

FUNÉRAILLES À BUCAREST

MINIMUM
TEL AVIV ■ 2000

«Un spirit ironic şi chiar caustic, lucid şi sarcastic, predispus spre un umor negru, feroce şi în acelaşi timp spiritual.»

(Adrian Marino, Cluj-Napoca)

«Mircea Săucan vede o lume a viilor cu totul absurdă şi iraţională în care omului îi este refuzată până şi demnitatea de a muri definitiv, dar în acelaşi timp el ne face părtaşi la regretul de a părăsi o lume şi un loc.»

(Iulia Blaga, *România liberă*, Bucureşti)

Cartea se poate obţine trimiţând suma de 30 de şekeli pe adresa autorului:
POB 5191
Natzeret Illit 17541

I. SCHECHTER

Nimic de mâncare în Israel

Când indienii se plâng că nu au de mâncare şi când noi, israelienii, strigăm că nu avem ce mânca, pe noi trebuie să ne creadă lumea şi nu pe indieni.

La indieni tot mai găseşti câte un păgân care să taie o vacă sfântă, pe când la noi nimeni nu se atinge de vacile noastre sfinte.

Tot ce mâncăm e suspect. Iar asta o spun inginerii alimentari, nu noi. Partea proastă e că ni se dă acest avertisment la mult timp după ce ne-am alimentat cu alimentele suspecte, când este imposibil să bagi în gură un deget atât de mare încât să vomiţi tot ce ai mâncat în ultimii ani.

Substanţele toxice găsite în lactatele "Tnuva" fabricate la Rehovot nu sunt un simpton, ci o confirmare a unor temeri vechi şi a avertismentelor noi. Anume că la noi e periculos să mănânci, să bei, să guşti, să înghiţi în special produsele alimentare.

Eu nu ştiu de ce s-a luat obiceiul de a-i omorî pe oameni cu tot felul de alimente. Oare gloanţele, katiuşele şi bombele nu-i omoară suficient de bine? Bănuiesc că e la mijloc un criteriu economic. S-o fi calculat şi s-a ajuns la concluzia că e preferabil de omorât cu o tonă de conserve de conopidă care costă mai ieftin decât o bombă micuţă de 5 kile.

Am crezut că după ce s-a descoperit silicon în laptele "Tnuva", s-a terminat cu obiceiul de a băga în alimente substanţe care te fac să te sinucizi împotriva voinţei tale. Dar fiindcă "Tnuva" n-a păţit nimic, multe alte fabrici alimentare zburdă fără frică şi pun în marfa lor tot felul de bombe cu explozie întârziată.

Bine, nu mai bem lapte. Am băut destul şi "Tnuva" ne-a înţărcat. Vom bea apă. Apa este însă şi mai dubioasă. Nu se ştie de unde izvorăşte, fiindcă izvoare nu avem. Ar trebui să speli apa în trei ape, s-o pui la uscat şi pe urmă s-o calci cu fierul electric de călcat dacă vrei să fii sigur că microbii din ea au decedat fără să lase urmaşi.

Trebuie să fim circumspecţi şi cu ceea ce băgăm în gură ca mâncare, nu numai cu ceea ce turnăm pe gât ca băutură. Zilnic ziarele scriu despre alimente găsite bolnave la analize. Nu mai poţi mânca nimic fără să te uiţi în ziar, să vezi dacă alimentul pe care îl mănânci nu te mănâncă el pe tine.

Peştii sunt discreţi. Ei nu divulgă ce au înghiţit în Mediterana noastră infestată. Înainte de a cumpăra un peşte, ar trebui să chemi un genist de la poliţie să-l controleze ca pe orice obiect suspect. Dacă peştele acela din Biblie a fost în stare să-l înghită pe profetul Iona, de ce n-ar fi capabil un peşte din zilele noastre să înghită un terorist din Hizbullah care să te omoare?

În ceea ce priveşte carnea de vită, situaţia este şi mai complicată. Aparenţele sunt înşelătoare deoarece anatomia calului şi a măgarului seamănă cu cea a vacii şi a boului, încât numai un veterinar ar putea să-ţi spună a cui este costiţa care ţi s-a pus în farfurie.

Pe de altă parte, vitele se hrănesc cu nici ele nu ştiu ce. Strămoaşele lor păşteau iarbă. Dar păşunile au dispărut sub blocurile de birouri, astfel că noua generaţie de vite se delectează doar cu materiale plastice.

Nu o dată mă gândesc că un antricot este de fapt o bucată de linoleum şi că în loc să-l mănânc, ar trebui să-l aştern în vestibul.

A renunţa complet la mâncare, nu se poate. Ar însemna să sabotăm economia ţării. Ori noi suntem atât de tare patrioţi, încât de dragul ţării am fi gata să mâncăm de două ori mai mult.

Nou! A apărut

Intrare liberă

Versuri

de Madeleine Davidsohn

"O nouă poetă care are ceva de spus şi o spune direct, în felul ei".

Carol Isac, *"Ultima oră"*

"Imagini, peisaje româneşti de munte, atmosferă şi personaje din micul târg natal, (...) priveliştea atât de orientală a Israelului, dramele războaielor sale eterne, traseul ceţos al propriilor drame erotice, se întreţes în fiinţa poetului, cel care, în stare de şoc, se lasă curentat de aceste tensiuni noi şi vechi...".

Elena-Esther Tacciu, *"Minimum"*

••••••••••••••••••••••••••••••••••••

Cartea poate fi procurată trimiţând suma de 25 shekeli la următoarea adresă:

Dr. Madeleine Davidsohn
Reh. Keren Hayesod 23/2
Haifa 34970
Tel.: 04/825-1444

G. IOSUB

Ce a fost bun și ce-a fost rău în România post-belică

Convorbire cu Gh. Gaston Marin

- **În tinereţe am fost activist sionist**
- **Părinţii şi sora mea au fost ucişi la Auschwitz**
- **În Franţa, ca student, am luptat în Maquis**
- **Arestat de Gestapo**
- **Pe soţia mea am cunoscut-o în Rezistenţă**
- **Cum a fost Gheorghe Gheorghiu-Dej**
- **Şi cum s-a comportat N. Ceauşescu**

La Bucureşti au apărut memoriile d-lui Gaston Marin. Pentru cei care nu l-au cunoscut menţionăm că d-sa a deţinut funcţii importante în guvernele româneşti de după război, inclusiv pe cea de vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri.

Prin funcţiile înalte pe care le-a deţinut, dl. Gaston Marin este o personalitate avizată, capabilă să ne spună ce s-a întâmplat meritoriu şi ce s-a greşit în România în perioada anilor 1945-1985. Şi cum d-sa s-a stabilit în Israel, m-am deplasat la locuinţa sa din Hedera, unde am avut o lungă convorbire care a durat patru ore.

G. Iosub: *Ce amintiri aveţi din locurile unde aţi copilărit?*

Gaston Marin: M-am născut la Pădureni (judeţul Arad), dar copilăria mi-am petrecut-o la Haţeg, iar tinereţea la Petroşani şi Cluj. Tatăl meu, Alexandru Grossmann, avea la Petroşani o întreprindere de cherestea şi un depozit de ciment şi alte materiale de construcţii şi era principalul furnizor al societăţii "Petroşani" din Valea Jiului. Şcoala primară am făcut-o la Haţeg, unde locuiau bunicii mei. Era acolo o comunitate evreiască ce număra 2-300 de familii, care se adunau de sărbători la sinagogi, pe lângă care funcţiona şi un *heder,* pe care l-am frecventat şi eu.

Populaţia Haţegului era formată din români, maghiari, evrei şi ţigani. Lăutarii ţigani erau invitaţi să cânte la familiile evreieşti cu ocazia diferitelor evenimente şi de sărbători. De la "primaşul" lor am luat şi eu primele lecţii de vioară.

Liceul l-am făcut la Petroşani. Majoritatea tinerilor evrei erau sionişti. M-am alăturat şi eu organizaţiei "Habonim", iar în scurt timp am devenit conducătorul acestei organizaţii din Petroşani. Am participat la câteva tabere şi la nişte instructaje şi după doi ani de activitate am fost ales în conducerea organizaţiei ce s-a instalat la Cluj, de unde dirija întreaga activitate pe cuprinsul Transilvaniei. Iată de ce în 1935 am fost nevoit să părăsesc liceul din Petroşani şi să mă înscriu în clasa a şaptea la liceul "Gheorghe Bariţ" din Cluj.

G. I.: *Şi cum aţi ajuns de la sionism la comunism?*

G. M.: Contactele cu diferiţi oameni de stânga, lecturile mele, dar în special cunoaşterea mizeriei în care trăiau minerii din Valea Jiului m-au făcut să ajung la concluzia că dacă e adevărat că sionismul este o soluţie pentru evrei, socialismul ar fi o soluţie pentru întreaga omenire, prin eliminarea asupririi naţionale, a exploatării de clasă, a imperialismului şi fascismului.

G. I.: *Ce-aţi făcut după terminarea liceului?*

G. M.: În 1937, după ce mi-am luat bacalaureatul, am plecat la Paris şi m-am înscris la facultatea de fizico-matematică, pe care am abandonat-o pentru a pleca la Grenoble, unde am urmat şi absolvit Institutul Politehnic, obţinând diploma de inginer electrician.

Gh. Gaston Marin: azi, la Hedera

Şederea mea în Franţa a coincis cu venirea la putere a "Frontului Popular", sub conducerea lui Léon Blum. Am participat la numeroase mitinguri antifasciste, inclusiv la unui de protest împotriva guvernului antisemit Goga-Cuza, instalat la Bucureşti în 1937.

În toamna lui 1939 a început războiul, dar ultimul an de învăţământ a decurs aproape normal. Grupul nostru de studenţi străini, format îndeosebi din cetăţeni români şi maghiari – aproape toţi evrei – am hotărât că este de datoria noastră să ne angajăm ca voluntari în armata franceză care lupta împotriva Germaniei hitleriste, şi am fost mobilizaţi în primăvara lui 1940. Între timp, au avut loc în mai-iunie examenele de absolvire. Tocmai atunci s-a declanşat şi ofensiva germană care a dus la capitularea Franţei. Starea mea morală şi materială era la pământ. N-aveam de lucru şi viaţa îmi era în primejdie. Pe deasupra, eram rupt complet de familia mea, de la care nu mai puteam primi vreun ajutor. Între timp, părinţii, nevoiţi să-şi lichideze întreprinderea din Petroşani, s-au mutat, împreună cu sora mea, la Cluj, oraş care, în urma Dictatului de la Viena, a trecut sub stăpânire ungurească. Casa în care locuiau le-a fost expropriată, iar în 1944 au fost deportaţi la Auschwitz, de unde nu s-au mai întors. Dar toate acestea le-am aflat mult mai târziu.

G. I.: *Şi cum v-aţi descurcat la Grenoble?*

G. M.: După diferite munci temporare, m-am adresat directorului Institutului Politehnic, care m-a angajat ca asistent la laboratorul de încercări electrotehnice.

G. I.: *Şi în Maquis cum aţi ajuns?*

G. M.: În primăvara anului 1942 ni s-a propus, mie şi altor tineri, să difuzăm manifeste antifasciste. După câteva săptămâni am primit o sarcină mai complicată: să procurăm utilaj necesar tipăririi manifestelor şi a unor buletine de identitate false, necesare luptătorilor din Rezistenţă. Tot în 1942 am fost primit ca membru în Partidul Comunist Francez. Ulterior ni s-a transmis ordinul de intensificare a luptei prin sabotaje şi atentate împotriva armatei germane, cum a fost, de pildă, amplasarea unei şarje pe o stradă pe care mărşăluiau trupe germane cântând cu trufie marşuri hitleriste. Explozia a curmat viaţa multor soldaţi germani şi marşurile cu cântec au încetat pe străzile oraşului Grenoble. Altă misiune a fost aruncarea în aer a unei uzini constructoare de maşini aparţinând unui industriaş francez colaboraţionist, care lucra în întregime pentru Germania.

Cu ocazia unei razii am fost prins şi dus, împreună cu mulţi alţii, la sediul Gestapoului, unde am fost interogat. Aveam asupra mea un act de identitate pe numele meu din ilegalitate, Gaston Marin, obţinut cu ajutorul unor simpatizanţi ai Rezistenţei care lucrau la primărie. Pe act nu figura menţiunea obligatorie "evreu". Asta m-a salvat.

În noiembrie 1943 am fost chemat la Lyon de către conducerea Maquis-ului. După o perioadă de instrucţie am fost trimis la Toulouse cu sarcina de a conduce mişcarea de Rezistenţă a străinilor din tot sud-estul Franţei. Erau acolo mii de imigranţi polonezi, care lucrau ca mineri, spanioli, fugiţi de regimul franchist, italieni, evrei, muncitori şi studenţi români, maghiari, iugoslavi, antifascişti germani, foşti prizonieri sovietici şi mulţi alţii.

Activitatea noastră a căpătat un caracter de ofensivă generală după debarcarea în iunie 1944 a forţelor anglo-americane, luând cu asalt cazărmile şi hărţuind trupele germane care se retrăgeau în grabă.

În această perioadă se situează şi cunoştinţa cu viitoarea mea soţie, Roberte Marie Jeanne Achard, care activa şi ea în mişcarea de Rezistenţă, răspândind manifeste, transportând corespondenţă în valize cu fund dublu etc.

După eliberarea oraşului Toulouse, primarul, pentru a sublinia contribuţia noastră la mişcarea de Rezistenţă, a oficiat personal căsătoria noastră, declarând: "Îmi face o deosebită plăcere să oficiez personal această căsătorie, a unui conducător al Rezistenţei, de naţionalitate română, cu o cetăţeană franceză".

G. I.: *Când, de ce şi în ce condiţii v-aţi întors în România?*

G. M.: În iunie 1945 m-am hotărât să mă întorc în România. Atracţia pământului natal eliberat de fascism a fost determinantă. După opt ani de absenţă, cu o soţie franceză şi un copil de trei luni, am renunţat la situaţia mea pe plan universitar şi ştiinţific şi la poziţia câştigată în Rezistenţă. Am primit aprobarea de plecare însoţită de o scrisoare semnată de Jacques Duclos, secretar al Partidului Comunist Francez, în care erau prezentate activitatea şi funcţiile mele în timpul războiului. Şi astfel am ajuns în România în septembrie 1945.

G. I.: *Cu ce speranţe aţi venit în România?*

G. M.: Eram plin de speranţe şi încrezător în posibilităţile mele de a contribui la reconstrucţia şi dezvoltarea ţării. Doream să pot pune în practică cunoştinţele pe care le aveam în domeniul energeticii şi electrotehnicii, acumulate la Institutul Politehnic din Grenoble.

G. I.: *Şi cum aţi fost primit?*

G. M.: Ajuns la Bucureşti, m-am prezentat la sediul C.C. al P.C.R., unde am fost primit de Miron Constantinescu, care răspundea de cadre. Ca răspuns la dorinţa mea el mi-a replicat că în acea perioadă cel mai urgent lucru era consolidarea noului regim şi că după aceea mă voi putea ocupa de inginerie. El mi-a propus să lucrez la secţia de propagandă a regiunii Bihor, având în vedere că vorbeam curent româna şi maghiara, pentru a contribui la eliminarea conflictelor, uneori violente, dintre cele două populaţii. Şi astfel am plecat la Oradea, deşi nu eram încântat de munca de propagandist.

G. I.: *Aţi stat mult acolo?*

G. M.: Foarte puţin, deoarece am primit un telefon să mă prezint urgent la Bucureşti, fiind chemat de Gheorghiu Dej.

G. I.: *Cum a decurs întrevederea?*

G. M.: Pe un ton cald şi amabil, m-a întrebat cum mă cheamă. Am răspuns: Gheorghe Grossmann. Mi-a replicat că preferă să folosesc numele de Gaston Marin, sub care am luptat în ilegalitate în Franţa. Apoi mi-a spus că voi lucra cu dânsul în calitate de consilier, având în vedere că sunt şi inginer şi am şi experienţă politică. Ulterior am aflat că această numire a mea s-a făcut în urma recomandării lui Gh. Vasilichi, membru în Biroul Politic, care luptase şi el în Rezistenţa franceză.

G. I.: *Aşa cum rezultă din biografia dumneavoastră, aţi fost ministru în mai multe guverne, iar între 1962 şi 1969 aţi fost vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri, funcţie în care v-aţi valorificat din plin calităţile de om de ştiinţă şi de organizator. Sunt cunoscute contribuţiile dvs. la planul de electrificare, la crearea de centrale şi hidro-*

centrale electrice, la iniţierea de cercetări nucleare, la ridicarea de fabrici şi uzine, la strângerea relaţiilor economice cu Statele Unite, Franţa, Anglia, Germania şi alte ţări. Funcţiile deţinute v-au permis să cunoaşteţi persoane din conducerea statului şi partidului. Cu voia dvs., vă rugăm să vă exprimaţi părerea despre ele. Să începem cu Gheorghe Gheorghiu Dej.

G. M.: Părerea mea despre Gheorghiu Dej e că cel puţin în prima parte a domniei sale a fost de mare folos ţării. El a militat – cât i–a stat în putinţă – pentru independenţa României. După ce a scăpat de controlul sovietic, a înlăturat o parte din rivali, unii aserviţi Moscovei, şi s-a înconjurat cu oameni capabili, cărora practic le-a dat mână liberă. O analiză obiectivă a perioadei când Dej a fost conducătorul noului regim din România va recunoaşte progresul realizat de această ţară în condiţiile deosebit de vitrege ale urmărilor războiului. Dej, un simplu muncitor electrician, şi-a completat singur zestrea intelectuală, a fost un autodidact (în perioada cât a fost închis a citit foarte multă literatură şi a învăţat limba franceză; de notat că, născut într-un "şteitl", Bârlad, vorbea şi idiş). Ulterior şi-a însuşit cunoştinţe ştiinţifice şi tehnice, de care avea o sete nepotolită. Dorea industrializarea României. Avea calitatea de a dezbate probleme politice, economice, sociale cu un grup mare de oameni ce aveau păreri diverse. Şi, cum spuneam, milita pentru independenţa faţă de URSS. Un exemplu: la începutul lui 1948 a sosit la Bucureşti Merkulov, mâna dreaptă a lui Beria. Am participat, alături de Dej, la o întrevedere cu acesta. Merkulov l-a întrebat de ce se opune Maurer înfiinţării de noi sovromuri. Dej i-a răspuns că nu Maurer, ci el personal se opune înfiinţării de întreprinderi care nu aduc nimic ţării. Şi asta în ciuda presiunilor la care îl supuneau sovieticii. De câteva ori pe an, un ofiţer sovietic se prezenta la domiciliul lui Dej, uneori noaptea, ca să-l anunţe că un avion aşteaptă să-l transporte la Moscova, unde era chemat urgent. Dej lua cu el câteva lucruri personale şi mă ruga să stau până la întoarcerea lui cu fiicele sale, Lica şi Tanţa.

Pe de altă parte, în perioada cât Dej s-a aflat în fruntea partidului, pe lângă realizări însemnate în toate domeniile, au avut loc grave încălcări ale drepturilor omului, ale regulilor democratice şi ale justiţiei. Când puterea este exercitată de către un singur om, chiar şi având un fond sănătos, influenţa lui determinantă asupra membrilor organelor de conducere, absenţa unei opoziţii face ca forţele menite să se ocupe de securitatea statului să-şi aroge atribuţii nelimitate şi metode monstruoase, să apară fenomene perverse şi inumane.

Un exemplu din perioada colectivizării forţate: ţăranii refuzau să predea gospodăriilor agricole colective vitele şi uneltele, drept care mii de oameni au umplut închisorile, iar zeci de mii au fost deportaţi în Bărăgan şi la Canal, fără să li se asigure nici cele mai elementare condiţii de adăpost şi de existenţă. Unui grup de ţărani moldoveni veniţi la C.C. să se plângă de abuzurile colectivizării, Dej le-a răspuns: "De moarte şi de colhoz nu puteţi scăpa!".

Exercitarea puterii de către un singur om pe o perioadă îndelungată are ca urmare tocirea însuşirilor personale. Treptat, în locul acestor însuşiri apar manifestări de suficienţă, sentimentul că totul este posibil, fără a se ţine seama de realitate, nesocotirea consultărilor necesare şi a părerilor care nu elogiază poziţia conducătorului. Această degradare a sistemului de guvernare în regim dictatorial a făcut posibile abateri grave în timpul conducerii lui Gheorghiu Dej. Ele au devenit monstruoase şi au condus la rezultate dezastruoase sub conducerea lui Ceauşescu.

G. I.: *Tocmai doream să aflu părerea dvs. despre Nicolae Ceauşescu.*

G. M.: Încă la conferinţa naţională a P.C.R. din 1945, la prezentarea listei de candidaţi pentru alegerea membrilor Comitetului Central, s-au ridicat obiecţii serioase împotriva includerii lui Ceauşescu pe această listă. Observaţiile negative la adresa lui se refereau la brutalitatea, orgoliul şi egoismul manifestat de acesta în închisoare şi în lagăr, la slugărnicia lui faţă de conducători, la dijmuirea coletelor de alimente trimise din afară deţinuţilor. A fost totuşi inclus pe listă deoarece în sprijinul lui au vorbit Ana Pauker şi Alexandru Moghioroş,

Spitalul "Graf" - Neve Carmel
Haifa, str. Pevzner 39 / Kadima 27
Tel. 04/864-1715,6 – 838-1990 – 840-2892

★ Primesc vârstnici şi bolnavi cronici, asigurându-le cele mai bune condiţii de locuit şi de hrană.

★ Tratamente, fizioterapie, diverse activităţi educative şi distractive

★ Asistenţă medicală permanentă.

care au arătat că greşelile şi manifestările negative ale lui Ceauşescu se datorau tinereţii şi lipsei de experienţă, dar că acum merită încredere ca să fie ales membru al C.C.

Odată ajuns la putere, trăsăturile lui negative s-au accentuat. Acest analfabet, care suferea din această pricină de un complex de inferioritate, nu suferea intelectualii. Preocuparea lui principală a fost eliminarea treptată a oamenilor care făcuseră parte din echipa predecesorului lui şi înlocuirea lor cu alţii, mai apropiaţi de nivelul lui intelectual, devotaţi lui şi gata să îndeplinească toate indicaţiile lui "preţioase". Acest obiectiv a fost realizat, în timp, cu prudenţă şi şiretenia lui caracteristică. În eliminarea unora ca Moghioroş, Borilă, Sălăjan, Bodnăraş, a fost ajutat de soartă, prin încetarea lor din viaţă. Alţii, ca Apostol, au fost trimişi peste hotare, Bârlădeanu a fost pensionat, iar Maurer a fost silit să demisioneze. Am avut privilegiul să fiu primul din lungul şir de destituiţi. Deşi formal mai păstram unele funcţii, în mod practic am fost înlăturat din forurile care luau decizii.

Ce a urmat se ştie. O politică economică aberantă: industrializarea forţată, decimarea satelor etc., cu efecte negative ce grevează şi astăzi asupra economiei României. Atât el cât şi soţia sa, analfabeta Elena, "savanta de renume mondial", făceau ce voiau, îşi construiau palate luxoase, în timp ce populaţia înfometată stătea ore întregi la cozi pentru a-şi procura alimente. Dar astea sunt deja lucruri cunoscute.

G. I.: *Aţi fost un idealist de stânga, un umanist, aţi luptat împotriva barbariei fasciste, aţi militat pentru dreptate socială. Vi s-au împlinit visele? Sunteţi dezamăgit de cele întâmplate în estul Europei?*

G. M.: Am luptat din tinereţe pentru idealurile pe care le-aţi enumerat şi mai cred şi acum în ele. Evident, pe măsură ce trecea timpul, vedeam din ce în ce mai clar neajunsurile sistemului totalitar instaurat în România şi în toate ţările est-europene. Lipsa totală de democraţie a dus la denaturarea socialismului.

Făcând acum, retroactiv, un examen al atitudinii mele faţă de problemele pe care le-am trăit, trebuie să-mi asum răspunderea pentru ceea ce s-a realizat în bine şi în rău în România. Nimeni nu are dreptul să se dea la o parte sau, mai grav, să justifice acţiunile inadmisibile, nici atunci când ele au fost comise fără o participare directă.

Mi-am pus întrebarea dacă opţiunea mea din ultimii ani ai deceniului al treilea, când între sionism şi comunism am ales comunismul, a fost cea bună. Apreciind sfârşitul regimurilor conduse de comunişti şi gravele abateri de la etica şi morala propovăduite de comunism, consider că sionismul, visul lui Herzl, este şi astăzi o necesitate stringentă a poporului evreu, deoarece chiar după înfrângerea nazismului, după Holocaust, propovăduitorii antisemitismului încep să apară în mai toate ţările lumii. Numai în Israel, o ţară a evreilor, care a luat fiinţă ca rezultat al luptei eroice a fiilor acestui popor, li se poate asigura o patrie adevărată, ca şi ocrotirea evreilor de pretutindeni.

G. I.: *O ultimă întrebare: v-aţi stabilit împreună cu soţia în Israel, acest cămin al evreilor. Vorbiţi-mi despre aşezarea dvs. aici şi despre familia dvs.*

G. M.: Într-adevăr, în 1991 am venit în Israel, unde se afla încă din 1986 fiica cea cea mare, Jacqueline, absolventă a facultăţii de biologie din Bucureşti şi care lucrează la laboratoarele de analiză şi cercetare ale Asigurărilor Sociale. Soţul ei, Radu Ossman, este în prezent inginer la Societatea de Electricitate. Fiul lor cel mare, Valentin, şi-a încheiat stagiul militar şi este acum student la Facultatea de electronică şi computere de la Beer Sheva. Fiul lor cel mic, Andrei, şi-a început recent serviciul militar.

Fiul meu, Alexandru Marin, inginer fizician, este cercetător la Universitatea Harvard din Boston. Soţia sa, Irina, fiica academicianului Cajal, preşedintele Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România, a absolvit facultatea de istoria artei şi activează în specialitatea ei. Au o fiică, absolventă a facultăţii de medicină, care acum face practică la Clinica Universitară din Los Angeles. Ea este a patra generaţie de medici în familia Cajal.

Fiica mea cea mică, Ileana, stabilită la Paris, şi-a câştigat un nume ca specialistă în modă şi decoraţiuni interioare. Soţul ei, Jacques de Broissie, economist, face parte din conducerea unei bănci pariziene. Au doi copii: Henri (14 ani) şi Vladimir (8 ani), elevi.

Despre soţia mea, Roberte Marie Jeanne, pe care am cunoscut-o în Maquis, v-am vorbit. Vreau însă să adaug că vreme de mai bine de o jumătate de secol a manifestat permanent faţă de mine şi de copiii noştri o dragoste şi un devotament rar întâlnite, pe care, cu toate străduinţele mele şi ale copiilor, n-am reuşit să i le arătăm în aceeaşi măsură, pentru a-i face viaţa mai agreabilă, mai pătrunsă de dragostea pe care i-o purtăm şi noi. Tot ce-mi doresc este ca această uniune de inimă şi suflet să dureze cât mai mult şi să-i aducă cât mai multe clipe de fericire şi satisfacţii, împreună cu copiii şi cu nepoţii noştri iubiţi.

Multă lume este mirată de faptul că pe de o parte guvernul susţine că Ierusalimul trebuie să rămână unit, orice s-ar întâmpla, iar pe de altă parte, diferiţi demnitari propun împărţirea Capitalei în... cantoane, unele gospodărite de evrei, altele – de OEP-işti.

Cum se împacă – întreabă oamenii – una cu alta?

Se împacă foarte bine. Cei cu cantoanele vor din toată inima, ca noi toţi, un Ierusalim unit până-n vecii vecilor. Dar sub conducere arabă.

În sfârșit, un răspuns la întrebarea: De ce a demisionat prof. Andrei Strihan de la conducerea Asociației Scriitorilor?

Ca urmare la ştirile din "Minimum" şi din celelalte publicaţii româneşti privind demisia intempestivă a prof. dr. Andrei Strihan din funcţia de preşedinte al Asociaţiei Scriitorilor, am primit din partea celui în cauză următoarele:

Stimate Domnule Mirodan,

Ca răspuns la polemica iscată de demisia mea din funcţia de preşedinte al Asociaţiei scriitorilor israelieni de limbă română, vă rog să publicaţi în revista "Minimum" alăturata scrisoare, adresată, la cerere, conducerii Uniunii Scriitorilor din Statul Israel. În această scrisoare sunt precizate adevăratele motive care m-au obligat să-mi dau demisia.

Stimaţi colegi,

Înainte de toate îmi cer scuze că nu v-am anunţat demisia mea din funcţia de preşedinte al Asociaţiei scriitorilor israelieni de limbă română, fapt care s-a întâmplat la 27 martie a.c. O fac acum, la cererea Uniunii Scriitorilor.

Ca să înţelegeţi mai bine motivele demisiei e necesar să vă relatez, pe scurt, istoricul relaţiilor mele în cei cinci ani cu Comitetul de conducere şi, în special, cu Shaul Carmel, secretarul Asociaţiei de la înfiinţarea ei şi până în prezent.

Metehnele lui Shaul Carmel le cunoşteam. Dar, ca toţi ceilalţi membri ai Asociaţiei, consideram prezenţa lui perpetuă în funcţia de secretar ca pe un rău necesar, lipsa lui însemnând sucombarea organizaţiei. Această teză a făcut carieră, alimentată cu perversitate de Shaul Carmel, dar şi de majoritatea membrilor, de cei care tratau problemele ca şi existenţa Asociaţiei cu indolenţă balcanică condamnabilă. Teza a căpătat putere de lege nescrisă, devenind baza pe care Shaul Carmel şi-a clădit şi continuat, de la o cadenţă la alta, practica sa nedemocratică.

În pofida tuturor avertismentelor primite la început de drum, mi–am propus să stabilesc cu Shaul Carmel un modus vivendi, punând – întru bunul mers al Asociaţiei – accent pe folosirea energiilor sale pozitive. M-a impresionat – ca pe mulţi alţi scriitori participanţi la întâlnirea scriitorilor de la Neptun, România (1995) – acurateţea cuvântării sale privind dubla identitate a scriitorului israelian de limbă română. Din partea mea, ca şi din partea lui, a existat o străduinţă comună de a ridica nivelul general al activităţii Asociaţiei. Au fost astfel întărite relaţiile cu scriitorii, editurile şi forurile culturale din România; scriitorii noştri au obţinut facilităţi în publicarea lucrărilor lor, au apărut trei crestomaţii cuprinzând scrieri ale autorilor israelieni de limbă română; critici români de prestigiu au recenzat volumele colegilor noştri, apărute în România şi în Israel. Vreau să subliniez că premiile Asociaţiei au fost acordate cu mai multă judiciozitate, îndreptându-se unele erori comise în trecut. A crescut prestigiul Asociaţiei prin organizarea de seri literare de nivel, apreciate de cercul de iubitori participanţi, precum şi prin contribuţia noastră substanţială la întâlnirile internaţionale de la Neptun şi din Moldova. Aportul lui Shaul Carmel în mobilizarea de fonduri pentru editarea revistei "Izvoare" a fost vital.

Nu pot escamota faptul că în tot acest timp ieşirile negative ale lui Shaul Carmel au continuat. Depistate din vreme, ele au fost jugulate în faşă.

Din momentul în care, însă, a primit Premiul Academiei Române – "Eminescu" – megalomania lui nu mai cunoaşte hotare. Orice critică o consideră ca o lezare a persoanei sale intangibile şi invulnerabile. Faţă de colegii din Comitet, dar şi faţă de restul membrilor Asociaţiei, se poartă ca un plutonier major cu mentalitate de zbir, folosind intriga abjectă ca mijloc de diversiune şi de otrăvire a atmosferei în relaţiile dinăuntrul şi din afara Asociaţiei. A reuşit să se certe cu toată lumea. Grav este faptul că a depăşit orice măsură. Nu se mai jenează să-şi arate nici măcar interesul personal, pe care şi-l satisface prin şi în numele Asociaţiei. Chiar şi rezolvarea unor chestiuni obşteşti e subordonată la el interesului şi capitalului electoral pe care îl poate obţine din această "binefacere".

Întregul său comportament porneşte din credinţa lui maladivă că Asociaţia este proprietatea lui, iar el stăpânul ei absolut.

În aceste condiţii, cu grave consecinţe asupra activităţii şi prestigiului Asociaţiei, orice colaborare cu Shaul Carmel a devenit, practic, imposibilă.

Demisia mea era inevitabilă. Nu era cazul să-mi jertfesc sănătatea pe altarul intereselor secretarului Asociaţiei.

Cu deosebită stimă,
Andrei Strihan

Comemorare

La 27.07.2000, ora 14.00, va avea loc, la Centrul Hof Hacarmel din Haifa, comemorarea a 60 de ani de la pogromul din Dorohoi. Comemorarea este organizată de Asociaţia Originarilor din Dorohoi (Săveni, Mihăileni, Darabani, Rădăuţi, Prut, Herţa).

A. VELUREANU-GAL

Antonella şi-a regăsit tatăl în Kinshasa

■ Povestea emoţionantă a unei fete românce din Israel, plecată să se întâlnească cu tatăl care a părăsit-o când ea avea doi ani ■ A dat de urma lui într-o junglă africană ■ Jeremy a aşteptat nouă ani ca soţia şi fiica să vină din România în Congo, dar speranţele i-au fost zadarnice ■ Cum a ajuns Antonella, mica negresă care vorbeşte româna, manechin şi cea mai frumoasă fată din Haifa.

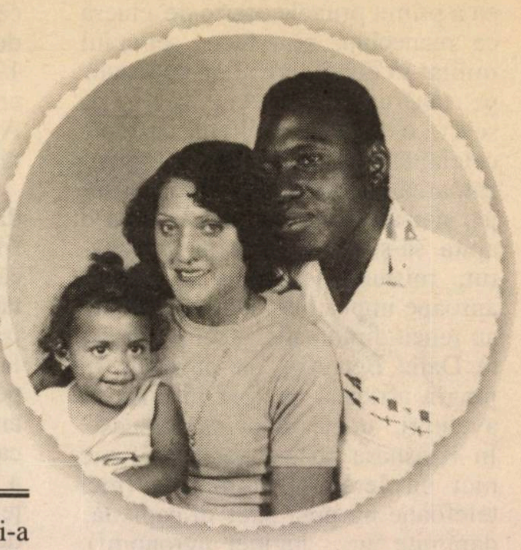

Ultima fotografie din Bucureşti: Jeremy, Mariana şi Toni

Rândurile ce urmează ar putea constitui subiect de telenovelă, dar ele sunt relatări autentice despre o întâlnire după 21 de ani a unui tată, negru din Congo, cu fiica lui pe care a părăsit-o în România când ea avea doi ani. Cea care a intermediat emoţionanta întrevedere de pe aeroportul din Kinshasa a fost o ziaristă israeliană de la revista "Laysha". Cine-s personajele? Cum s-au petrecut faptele şi unde-i mama fetei? Cine a plâns mai mult, şi oare tatăl şi fiica se vor mai revedea?

Jeremy Bitumazola (51) s-a născut în Kinshasa, într-o familie cu şase băieţi, fiecare din ei cu profesii onorabile: unul e arhitect, altul aviator, altul preot baptist. Jeremy a plecat în 1975 în România pentru a studia agronomia, cu o bursă de stat. Acolo a cunoscut-o pe Mariana, o femeie tânără şi frumoasă, măritată cu un bărbat pe care l-a părăsit din dragoste pentru congolezul Jeremy. "Cei din jur nu vedeau cu ochi buni relaţiile noastre. O femeie albă cu un bărbat negru părea o combinaţie ciudată, din care cauză Mariana a trebuit să-şi părăsească slujba..." – a povestit el ziaristei israeliene. Din dragostea lor s-a născut, în august 1977, o fetiţă căreia tatăl i-a dat numele african Tunina, dar Mariana a ţinut s-o numească Antonella, nume ceva mai neaoş. Din mărturisirile sale reiese că Jeremy ar fi vrut să rămână după absolvirea studiilor în România, şi-a căutat un loc de muncă, dar n-a găsit, când o telegramă din Congo l-a anunţat că e aşteptat în ţară, pentru un post de agronom la stat. Vestea l-a întristat – zice el acum – în loc să-l bucure, căci Mariana nu a vrut să părăsească România, iar el n-a putut refuza decizia de numire. La cumpăna vieţii sale, Tunina a rămas, la numai doi ani, fără tată, pe care, cu trecerea vremii, l-a uitat. Mama, în schimb, i-a dăruit o dragoste şi mai puternică. Fetiţa a copilărit în România, vorbea româneşte ca toate celelalte fetiţe albe, îi plăceau poveştile cu Feţi-Frumoşi şi Ilene Cosânzene, încât, cum îşi aminteşte Toni azi, "aveam impresia că şi eu sunt albă, dar mai bronzată...". La 9 ani, micuţa româncă de culoare a ajuns cu mama ei în Israel. Cum? Aici începe povestea Marianei...

Pe Jeremy l-a cunoscut în studenţie. Colegele o întrebau mirate ce a văzut la acest congolez, iar Mariana le răspundea că nu vede culoarea pielii, ci omul fermecător, bun, care o iubeşte cu sinceritate. Dragoste oarbă, cum s-ar zice. Pentru el, ea a divorţat, şi-a părăsit slujba, a născut-o pe Antonella. "L–am iubit enorm pe Jeremy. Cu toate că au trecut 23 de ani de la prima noastră întâlnire, el a rămas marele meu amor", spune Mariana chiar şi astăzi. După ce au avut-o pe Toni au proiectat să se stabilească în Belgia, dar rechemarea lui la Kinshasa a zădărnicit proiectul. "Jeremy a părăsit România şi pe noi cu mare durere în suflet", susţine mama fetiţei. "Eu nu l-am putut urma, deoarece mama mea se îmbolnăvise grav, iar Congo era prea departe...". Rămasă singură, Mariana şi copilul ei s-au mutat la ţară. Bătrânul ei tată le-a primit cu dragoste, micuţa negresă a devenit curiozitatea satului, dar Mariana s-a dovedit a fi o femeie curajoasă şi demnă. În 1987, ea l-a cunoscut pe Martin Feinberg, evreu din America, s-au căsătorit şi au plecat în Israel, stabilindu-se la Natzeret Illit. Mariana şi Toni s-au adaptat perfect la noul mediu, dar tocmai Martin nu şi-a găsit locul, astfel încât după un an le-a părăsit. Mama şi fiica au rămas iarăşi în singurătatea lor.

Toni Feinberg se simţea acasă. Sabrii o credeau etiopiană, ea se simţea sabră. La 15 ani au apărut primele semne de întrebare din partea-i: unde-i tata?... de ce are pielea neagră?... Africa?... La 16 ani s-a adresat ambasadei Zairului, dar de părintele ei n-a dat. Câteva luni mai târziu, Toni Feinberg a participat la un concurs de frumuseţe şi a devenit Miss Haifa. Debut promiţător! Înaltă, drăguţă, deşteaptă, exotică, ea a primit primele oferte de a lucra ca manechin, şi-a făcut serviciul militar în Zahal, are şi un curtezan, pe tânărul coafor Avi Tal – pe scurt, o tânără israeliană ca toate celelalte. Revista "Laysha", organizatoarea concursurilor de frumuseţe, şi-a asumat răspunderea de a o ajuta să-şi regăsească tatăl dispărut, misiune ce părea la început aproape imposibilă. Dar ceea ce nu au reuşit diplomaţii, a reuşit ziarista Dalia Ben-Ari, iar căutările în jungla africană au fost însoţite de aventuri, unele chiar periculoase. În Kinshasa nu s-a găsit telefonic nici un Jeremy Bitumazola (nici telefoane nu prea sunt în capitală, darămite un… inginer agronom!). În schimb, ziarista a dat de un Bitumazola student în Anglia şi – culmea! – băiatul s-a dovedit văr bun cu Jeremy, dar de zece ani nu mai vizitase Zairul şi nici de vărul lui nu mai ştia nimic. A promis însă că se va interesa de soarta acestuia. Câteva zile mai târziu s-a făcut un pas înainte în căutări: s-a aflat că Jeremy trăieşte. Cum? Mama lui, Coco, fusese descoperită de… şoferul ambasadei noastre în Congo. Prin intermediul ei s-a aflat că tatăl fetei locuia într-un oraş la 600 kilometri depărtare de Kinshasa. Pentru a scurta relatarea tuturor peripeţiilor, Toni şi Dalia Ben-Ari au ajuns pe aeroportul din Kinshasa, la întâlnirea cu tatăl dispărut, după ce pe adresa ziaristei sosise o scrisoare adresată de Jeremy fiicei lui, în… limba română: "Scumpa mea fiică, nu te-am uitat nici o clipă. Ţi–am purtat de grijă şi am crezut că ţi-am pierdut urma pentru totdeauna. Te aştept, te iubesc, copila mea. Jeremy, tatăl tău…".

Întâlnirea a fost emoţionantă. Jeremy a izbucnit într-un plâns de copil şi şi-a îmbrăţişat strâns fiica. O lăsase un prunc, a revăzut-o domnişoară. Toni, spre surprinderea celor de faţă, a reacţionat rece, fără o lacrimă, ca în faţa unui străin, reacţie instinctivă de fiică părăsită. În clipa când, însă, tatăl a scos din buzunarul hainei un document din partea unui birou de investigaţii din Paris, prin care s-a putut constata că o căutase pe Toni, fără să-i dea de urmă (documentul data din 1996), inima fetei s-a înmuiat şi lacrimile au început să-i curgă şuvoi. Apoi a aflat povestea neştiută a tatălui ei…

Nouă ani a aşteptat Jeremy, zadarnic, reîntâlnirea cu Mariana şi fiica lor. În tot acest timp se gândea că acuşi-acuşi minunea se va întâmpla. La plecarea din România îşi luase cu el un album cu pozele familiei, pe care-l răsfoia mereu pentru a-şi stinge dorul. După nouă ani s-a căsătorit cu o congoleză cu care a avut-o pe Cécile, dar femeia a murit imediat după naşterea fetiţei. Jeremy a trebuit să preia rolul de mamă, cu atât mai dificil cu cât copilul s-a născut cu o malformaţie la inimă. După un timp s-a însurat din nou, tot cu o congoleză, Chantal, şi de câteva luni are încă o fetiţă, pe Jubilée. Vestea pe care a primit-o, în junglă fiind, că Toni e pe urmele lui, l-a uluit. "Sunt tată a trei fete, două lângă mine şi una pe care am regăsit-o", i-a mărturisit unui coleg de slujbă, înainte de a pleca în întâmpinarea ei.

Seara, când inimile s-au deschis, familia lui Jeremy a venit în păr s-o vadă pe Toni. Tatăl şi fiica vorbeau, bineînţeles, în română. O mătuşă i-a adus în dar lui Toni o rochie cu broderie caracteristică africană, bunica, fericită că şi-a cunoscut nepoata din depărtări a binecuvântat-o, învârtind deasupra capului fetei o statuetă-idol din bronz, menită s-o facă să devină o soţie ideală şi o mamă cu mulţi copii.

Toni Feinberg nu-şi propune să se mute vreodată la Kinshasa. Ea şi tatăl ei şi-au promis reciproc să păstreze legătura. Mariana, la rândul ei, i-a transmis prin fiica lor că nu l-a uitat şi că tot ce a făcut pentru Antonella a făcut gândindu-se la el. Deocamdată Antonella-Tunina-Toni doreşte s-o aducă în Israel, la tratament, pe Cécile, sora ei suferindă de inimă…

În numărul viitor:

Z. Ornea – 70

Nou!

A apărut

Luna pe pământ

Tablete şi povestiri satirice

de G. Mosari

«În "Luna pe pământ" avem de citit o diversitate de schiţe şi comentarii caustice care îl captivează pe cititor. Volumul este ilustrat de caricaturistul Livadaru, dând astfel paginilor o notă prin excelenţă veselă, pentru că – de ce să nu o spunem – textele scriitorului au de regulă, ca punct de pornire, motive foarte serioase care, deşi trecute prin vămile hazului, ne dau mult de gândit.»

(Carol Isac,
"Tribuna-Magazin")

Preţul: 30 de şekeli

Comenzi la:
"REVISTA FAMILIEI"
POB 16598
Tel Aviv

MARIUS MIRCU

Stridenţe în limba română din Israel

Întâlnesc în presa de limbă română (am în vedere toate publicaţiile) o serie de stridenţe care se tot repetă. Chiar şi unii dintre cei care cunosc bine limba română s-au molipsit de la cei care nu prea o cunosc.

E foarte frecventă expresia *"aniversarea a 10 ani de la..."* (de două ori *ani*), când mai simplu este să scriem "a zecea aniversare".

"Zece ani de zile" (e nevoie de acest stupid adaus "de zile"?

"I-a decimat pe toţi", scria un gazetar care nu cunoaşte că a decima înseamnă a ucide unul din zece.

"Trei persoane au fost ucise şi alte trei, rănite". De ce *alte?* Ca nu cumva să se creadă că aceleaşi trei au fost şi ucise şi rănite?

"Sumitul" (în loc de vârful), *"implementat"* (în loc de aplicat), *"liderul"* (în loc de şeful) Autonomiei...

"Joia trecută" (în loc de simplu, joi), *"sâmbăta viitoare"* (în loc de simplu, sâmbătă).

"Pe 15 ianuarie" (în loc de *la* 15 ianuarie), scrie mereu un ziar.

"Străduţă mică", *"picioruş mic"*, *fetiţă mică"*, *"mic orăşel"*, *"urcă sus"*... *"Multă"* (?) sănătate!...

"A mâncat de acum", în loc de a mâncat deja, iar dacă tot vă mai feriţi de cuvântul *deja* (evreii mai ales, dar şi unii români) – a şi mâncat!

"Tragedia s-a petrecut...". De când tragedia este o petrecere?!

"Ultima sa carte", în loc de noua, recenta carte.

Am întâlnit nu o dată, mai ales la radio Kol Israel în limba română, nostima expresie *"Festivitatea va avea loc mâine, 9 iunie 2000..."* (dacă spun *mâine,* mai e nevoie să adaug anul?).

Un ziar scria despre *"un marş al neonaziştilor danezi şi europeni"*, ca şi cum danezii n-ar fi europeni; la fel cum nu puţini scriu *"poeţi şi scriitori"* (în loc de poeţi şi prozatori), ca şi cum poeţii n-ar fi scriitori.

Două expresii care pornesc – greşit – de la faptul că numai evreii ar fi semiţi: *"antisemiţi"* în loc de antievrei, şi *"realsemitism"* în loc de realevreism.

Nu *"şeful-rabin al României"*, ci şeful-rabin al evreilor din România.

Nu *"comuna cutare aparţine de România"*, ci ţine de România, aparţine României.

Tot mai sunt din cei care socotesc că anulează o cacofonie dacă între două cuvinte buclucaşe aşează o virgulă! În felul acesta scot şi mai în evidenţă cacofonia, care, altfel, ar trece poate neobservată.

La Kol Israel în limba română s-au înţeles cu toţii să se indice reciproc *"corespondent"*. Încă n-au aflat că o redacţie se compune din două feluri de lucrători: redactori – cei care lucrează în redacţie – şi corespondenţi – care lucrează în afara redacţiei. Ioni Tuvia nu e corespondent, e redactor – Gabriela Menaşe e corespondentă... Rău de tot a pătruns engleza în limba română! Am ceva împotriva limbii engleze? Nicidecum? Dar să n-avem nimic nici împotriva limbii române curate!

Nu mai spun că nici acum n-au aflat unii gazetari că anul 2000 indică un sfârşit de secol şi de mileniu, iar nu un început de secol şi de mileniu.

Unele publicaţii refuză cu încăpăţânare să aplice în paginile lor cele câteva noi (vechi) reguli ortografice ale limbii române. N-au încredere că cititorii le vor pricepe, deşi aceştia au crescut cu vechile indicaţii.

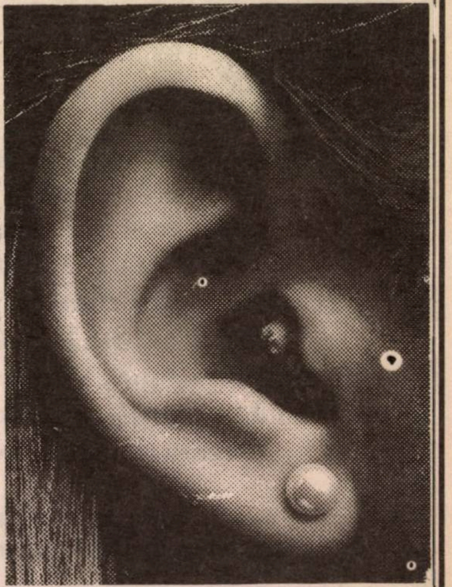

ISRATON LTD.
INSTITUTUL DE REABILITARE A AUZULUI
TEL AVIV, str. Ben Iehuda 39
Tel. 03-5172910 – 5107317
SUB CONDUCEREA DOMNULUI
MICHAEL SHARON
APARATE AUDITIVE
INVIZIBILE
ASCUNSE ÎN URECHE
❖ Consult şi îndrumare fără plată
❖ Baterii de lungă durată
❖ Laborator de reparaţii
❖ Preţuri speciale pentru pensionari şi membri Kupat Holim
Vorbim şi româneşte
NOU - EXCLUSIV!
„Natura", cel mai bun aparat digital din lume (ISRATON)

G. MOSARI

Caverna și... Taverna

Pe Canalul 1 al televiziunii se transmite săptămânal un program muzical care se vrea şi distractiv, "Vineri la tavernă".

Îşi dau concursul numeroşi actori şi cântăreţi, iar printre ei are asigurată a participare permanentă Nancy Brandes. Era bine, frumos, util, indicat, logic şi artistic să-l ascultăm pe omul din aliaua noastră Nancy Brandes în domeniul în care s-a lansat şi consacrat în România şi Israel: muzica. Dar nu se întâmplă astfel.

În ultimii ani, mai ales lui Nancy Brandes – căruia nu-i lipseşte simţul umorului – i-a intrat în cap că poate fi "actor comic" şi a căpătat un loc la "Taverna", cu rolul de a înveseli publicul. De aceea Nancy spune glume. Dar calul de bătaie al lui Nancy îl reprezintă tocmai lumea din care provine: aliaua română! Majoritatea glumelor lui îi lezează pe originarii din România, fiindcă ele se referă la stigma care se numeşte "români-hoţi".

A trebuit să i se atragă de multe ori atenţia că jigneşte, dar n-a fost suficient; doar după ce a intervenit conducerea televiziunii, la sesizarea presei şi a asociaţiei PEDOR, Nancy şi-a cerut scuze, la ultima apariţie din runda precedentă a "Tavernei".

Acum însă există un sezon nou, de aceea Nancy a trebuit să dea iarăşi în bară! Vineri 2 iunie comediantul a spus printre altele o aşa-zisă glumă, fără un pic de umor, grosolană, pornografică, de ultima speţă, care l-a lezat direct pe cunoscutul regizor de televiziune Andrei Călăraşu. Personajul inepţiei de producţie Nancy se numea "Călăraşu", iar din contextul glumei nimeni n-a putut înţelege altceva decât că cel vizat este Andrei Călăraşu. Desigur, Nancy va încerca să se justifice spunând că a folosit numele de familie "Călăraşu" la întâmplare, dar dacă-i aşa, de ce n-a spus Bercovici, Grünberg, Herşcovici sau... Brandes?

Probabil că participând la "Taverna", Nancy confundă locul cu "caverna" şi ia mentalitatea oamenilor din peşteri când apare în acest program.

În editura "Integral" din Bucureşti
a apărut noul roman
"Bătrânul ieri
şi nenăscutul mâine"
(190 pag.)
de *LIANA MAXY*

Este un roman al emigraţiei şi se referă la noi, evreii reveniţi în patria strămoşilor. La fel ca şi în precedentele sale volume: "NUCLEUL MAGIC" (1986) 482 pag. (biografia pictorului M. H. Maxy şi a familiei sale) şi "PUNCTELE MELE CARDINALE" (1994) 196 pag., cuprinzând: versuri, nuvele, evocări, portrete, interviuri, impresii de călătorie, autoarea foloseşte o autentică limbă literară, un ritm alert şi un stil propriu.

Cărţile pot fi obţinute trimiţând un cec bancar sau poştal pe adresa: P.O.B. 1114, Ramat Gan 52111. Tel.: 7519839

- **BĂTRÂNUL IERI ŞI NENĂSCUTUL MÂINE – 40 shekeli**
- **PUNCTELE MELE CARDINALE – 40 shekeli**
- **NUCLEUL MAGIC – 60 shekeli**

Gordon Tours
IONA ATLAS
Ofertă pentru vara 2000:

VACANŢE 3 NOPŢI
(şi mai multe!)

POIANA	– de la $ 139	plus avion
SINAIA	– de la $ 115	
PREDEAL	– de la $ 115	

TRATAMENTE

FELIX	– de la $ 459
COVASNA	– de la $ 499
TUŞNAD	– de la $ 370

Preţul cuprinde: avion, hotel, tratamente şi demipensiune

EXCLUSIV
TURUL ROMÂNIEI ÎN AUTOBUZ
7 zile – $ 599
Preţul cuprinde: hotel, demipensiune
TURUL ROMÂNIEI
ÎN AUTOTURISM (4 persoane în maşină) – $ 899
Preţul cuprinde: hotel, demipensiune, auto
Preţurile nu cuprind taxe: $ 61/86

GORDON TOURS – Tel Aviv
Ben Yehuda 184 – Tel. 527-0767/105

NICI UN PAS FĂRĂ ATLAS!

SE ZVONEŞTE CĂ...

...**Dumitru Dragomir,** patronul săptămânalului "Atac la persoană", a dat dispoziţii stricte în redacţie să nu mai apară nimic antisemit de genul celebrului îndemn de anul trecut la transformarea evreilor în săpun. Pentru a dovedi că s-a convertit sincer la umanism, el l-a concediat mai întâi pe redactorul-şef adjunct Mihai Antonescu (autorul chestiei cu săpunul), apoi pe redactorul-şef Dragoş Dumitru. Scopul nemărturisit al mişcărilor de cadre: Dragomir (nea Mitică) este preşedintele Ligii Fotbaliştilor Profesionişti din România şi nu vrea să aibă buclucuri à propos de nazisme cu Federaţia Europeană de Fotbal, din Elveţia, care "l-a luat la ochi".

...**scriitorul N. Horodniceanu,** proaspăt numit în calitatea de preşedinte al Asociaţiei Scriitorilor, după demisia răsunătoare a prof. Andrei Strihan, a anunţat că intenţionează să renunţe la această funcţie. Motivul: probleme personale, legate de starea sănătăţii sale, care îl împiedică să activeze aşa cum s–ar cuveni.

...**Prof. Lucian Regenbogen,** cunoscutul specialist în oftalmologie, şi-a cumpărat şi amenajat la Bucureşti, în cartierul Primăverii, un apartament spaţios, pe care experţii în materie de decoraţiuni interioare îl socotesc printre cele mai elegante şi cu gust din capitala României.

...**Oana Roman,** fiica ministrului de externe Petre Roman, are de gând să dea în judecată săptămânalul de mondenităţi V.I.P., din cauză că acesta ar fi scris despre sus-numita că l-a... tracasat sexual pe cântăreţul pop Dan Bittman.

...**hotărârea guvernului român** de a rechema în centrală câţiva ambasadori, între care şi dr. Gh. Popescu, şeful reprezentanţei române din Israel, a provocat mari nemulţumiri la Tel Aviv. Pe de o parte, dr. Popescu consideră că atât el cât şi alţi diplomaţi rechemaţi (între care d-na Andreea Păstârnac, consilier cultural) ar mai fi avut multe de realizat pe linia legăturilor româno-israeliene şi nu era cazul să plece acuma. De altă parte, s-a petrecut cu acest prilej un fenomen unic în istoria diplomaţiei. Un grup de personalităţi din *aliaua* română, care au relaţii bune cu dr. Popescu şi ceilalţi, au trimis la Ministerul de Externe de la Bucureşti scrisori protestând împotriva deciziei şi cerând anularea ei.

...**criza serioasă prin care trece B.I.R.** (Banca Internaţională a Religiilor) a afectat grav şi activitatea filialei de la Tel Aviv. Cei de la filială nu mai pot onora plăţile, iar numeroşi muncitori români care trimiteau dolari în România prin intermediul Băncii cu nume ciudat, s-au adunat în faţa sediului (aflat lângă Ambasada Română), protestând vehement şi somându-l pe ing. Zvi Barbiro, directorul filialei, să rezolve lucrurile. Intrat în panică, d. Barbiro ar fi zburat cu primul avion la Bucureşti pentru a obţine de la Centrala B.I.R. sumele necesare pentru funcţionarea instituţiei.

...**postul de radio Kol Israel** intenţionează să elimine din program emisiunea (unica emisiune zilnică) în limba română!

Li-banul, ochiul dracului.

NOU!

Infuzie de cultură în pastile homeopatice

STELE REGALE

Cartea recent publicată de ELENA-ESTHER TACCIU
în Editura DU Style – Bucureşti

Vă prezintă peste o sută de portrete ale personalităţilor de talie universală, ca Van Gogh, Marcel Proust, Mihai Eminescu, Rudolf Nureev.
Pornind de la Zodia sa de naştere, fiecare din aceşti eroi îşi dezvăluie şi drama sentimentală.

«Un fermecător volum de portrete astrologice ... profunde şi convingătoare.:.. "Stele regale" e o fabuloasă carte a destinului uman.»
(Ion Cristofor, "Cetatea culturală", Cluj)

Cartea poate fi procurată trimiţând contravaloarea a 50 de şekeli la adresa:

ELENA-ESTHER TACCIU
P.O.B. 2104 – 58490, KIRIAT SHARET, HOLON
Telefon: 03/559-0829

ETC... ETC...

••• Cartierul de vile de lângă Bd. Kiseleff din Bucureşti este bine păzit, pe-acolo sunt şi multe ambasade şi mulţi granguri, dar luna trecută s-a petrecut ceva ca-n Obor sau Ferentari. Maşina d-lui Pesah Moise, cetăţean israelian cu afaceri prin capitală, a fost incendiată. Era un Ford Explorer (jeep de lux) nounouţ. N-a mai rămas din el decât o epavă carbonizată. Poliţia urmăreşte două piste. Una: câţiva huligani cărora le-a venit aşa ideea, că deaia sunt huligani, să transforme-n scrum o maşină de lux. A doua pistă este mai interesantă: incendiatorii au vrut să-l avertizeze pe d. Moise că e pe lista celor cu bani grei şi că trebuie să plătească taxa necesară de *protecţie,* dacă nu vrea s-o păţească şi mai rău. Toate ziarele de la noi sunt pline cu reportaje despre copilul Adi Sharon, răpit de-un grup de gangsteri ceceni la Moscova şi mutilat cu scopul de a obţine de la tatăl său – cetăţean israelian cu afaceri în Rusia – 8 milioane de dolari spre răscumpărare. Ziarele din România sunt pline şi ele cu asemenea întâmplări de peste hotare. Iar băieţii de la Bucureşti au învăţat, se pare, lecţia. Vrei să faci rost de-un ban bun? Ocupă-te de-un străin cu business în capitală.

••• Ciudate sunt cărările vieţii şi nu mai puţin ciudate cele ale teatrului. Dovadă în acest sens, o scrisoare primită din partea prozatoarei Mariana Juster, de unde aflăm ce legătură poate fi între o pagină din "Minimum", de la Tel Aviv, şi un spectacol în Bucureşti:

«Stimate Domnule Mirodan,

Într-o seară petrecută recent la un "Café Teatru" din Bucureşti, care se află într-o fostă pivniţă, ultrasofisticat decorată şi frecventată de elita intelectuală, mi s-a întâmplat ceva deosebit care priveşte revista dvs., "Minimum".

Doi actori de la TES, Roxana Guttman şi Rudy Rosenfeld, au interpretat timp de o oră o adaptare după o schiţă scrisă de Elie Wiesel.

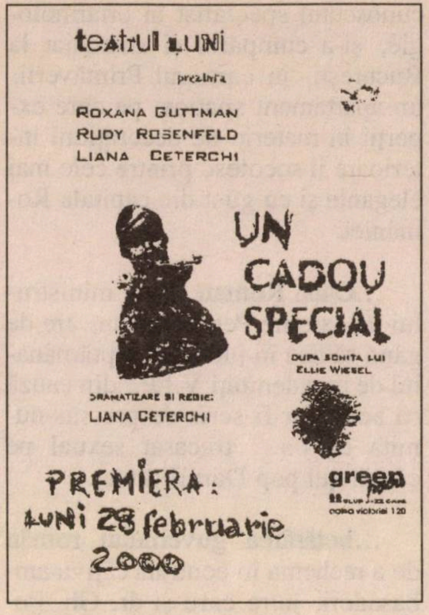

teatrul luni

prezintă

ROXANA GUTTMAN
RUDY ROSENFELD
LIANA CETERCHI

UN CADOU SPECIAL

DUPA SCHITA LUI
ELLIE WIESEL

DRAMATIZARE SI REGIE:
LIANA CETERCHI

PREMIERA:
LUNI 28 februarie
2000

green
22 club jazz cafe
calea victoriei 120

Spectacolul a fost excelent din toate punctele de vedere, fiind îndelung ovaţionat de spectatori. După spectacol cei trei protagonişti – actorii şi regizoarea – au venit între spectatori, primind aprecieri şi felicitări. Când a venit rândul nostru, aflând că suntem israelieni, au tăbărât pe noi cu îmbrăţişări şi sărutări. S-au aşezat la măsuţa noastră, am stat pe îndelete de vorbă şi în felul acesta am aflat provenienţa textului tradus în limba română. Liana Ceterchi a găsit "pe undeva" într-un "Minimum" schiţa lui Elie Wiesel "O generaţie mai târziu", i-a plăcut şi a hotărât s-o adapteze pentru teatru. Nici nu-şi amintea măcar cum a ajuns revista la ea.

Roxana Guttman

Acum, prin mine, vă transmite mulţumiri pentru ideea de a fi publicat această extraordinară povestire a lui Wiesel.»

••• Uite că e bună şi pisălogeala la ceva. De luni şi luni de zile l-am bătut la cap pe confratele Uly Friedberg-Vălureanu să schimbe numele buletinului său de ştiri din *trib* "Bună dimineaţa, Haifa!", rebotezându-l "Agenţia Ulypress"; fiindcă ceea ce a construit el, în camera sa cu computere din Nord, este o primă şi unică agenţie de informaţii despre lumea evreo-română. Mitraliat de noi fără milă, fanaticul Internetist a revenit – după o tenace rezistenţă – la sentimente ceva mai bune. El nu a mers până la capăt, modestia împiedicându-l să scrie negru pe alb "Ulypress", dar a recunoscut că ceea ce face dânsul e treabă de agenţie, pe care a botezat-o "ISROpress". Tot e ceva. Acestea fiind zise, să dăm câteva ştiri din foile primite de la Uly la redacţie. ■ Dr. Ariella Vraneski, directoarea Grupului de Rezolvare a Conflictelor din cadrul Centrului pentru Studii Regionale şi Urbane, creat în cadrul Technionului din Haifa, a fost invitată pentru un semestru la "George Mason University". Invitaţia este legată de proiectul doamnei Vraneski "Conflictele din Orientul Mijlociu în problemele mediului înconjurător, transfrontalier şi transcultural – Perspective pentru prevenire, ameliorare, transformare şi rezolvare". În scrisoarea trimisă de Institutul pentru Analizele şi Rezolvarea Conflictelor din cadrul Universităţii (director – Sandra I. Chedelin) se precizează că membrii facultăţii de specialitate care lucrează în domenii legate de proiectul cercetătoarei israeliene consideră proiectul "de mare valoare". Dr. Ariella Vraneski este născută la Dorohoi. **(Nota red. "Minimum":** dacă tot se pricepe dorohoianca Vranesky la rezolvarea conflictelor, poate face ceva şi pentru stârpirea dihoniei ce-i împiedică pe cei 10.438.572.100 şefi de organizaţii din alia să-şi unească forţele şi să pornească la nişte treburi serioase). ■ O delegaţie de 18 artişti plastici din Haifa a deschis în luna iunie o expoziţie colectivă la Berlin. Din delegaţie fac parte şi doi artişti plastici născuţi în România: pictoriţa Erika Dov şi fotograful Armand Beraru. ■ La pupitrul Orchestrei Simfonice din Haifa va fi, începând din toamnă, un nou director muzical, dirijorul român Cristian Mandeal. Viitoarea stagiune va avea un repertoriu mai extins, introducând lucrări mai puţin cunoscute. Stagiunea va debuta cu o ceremonie. În prima parte a concertului va urca pe podium Stanley Sperber, care a condus 15 ani OSH, transformând-o într-una din cele mai bune orchestre din ţară; Sperber va dirija în premieră "Simfonia Israel" compusă de Ghil Shaham. În partea a doua a concertului, Cristian Mandeal va dirija simfonia "Manfred" de Ceaikovski. Mandeal va mai dirija în viitoarea stagiune cinci concerte. ■ Emisiunea pentru străinătate a postului de televiziune românesc PRO TV International, transmisă prin satelit, a început să fie preluată parţial de companiile de cablu Tevel din Tel Aviv şi Matav din Haifa. Sunt în curs discuţii avansate pentru aducerea în Israel şi a emisiunii Televiziunii Române International, difuzată prin satelit trei ore şi jumătate pe zi. În acelaşi timp, continuă discuţiile pentru crearea unui program ISRO-TV israelian în limba română. ■ Dintr-o corespondenţă din Bucureşti de la Gina Sebastian Alcalay agenţia află că în editura Orion a apărut recent o antologie de poezie iniţiată şi îngrijită de directorul acestei edituri, Radu Cârneci, şi având ca motiv pădurea în poezia românească. Antologia, în cinci volume, intitulată "poezia pădurii", însumează 130 de titluri din creaţia folclorică şi peste 500 din creaţia cultă, clasică, modernă şi contemporană, din secolul XVIII până în zilele noastre. În volumul al treilea am întâlnit şi versurile unor poeţi israelieni de limba română precum (în ordine alfabetică) Sh. Carmel, Luiza Carol, Felix Caroly, Sebastian Costin, Maria Găetan Mozes, Solo Juster, Mioara Iarchi Leon, Bianca Marcovici, Tania Lovinescu. M. Rudich, I. Schechter, Benedict Solomon, Vlad Solomon, Elena-Esther Tacciu. ■ «Membrii familiei mamei au început să sosească în ţară în 1950, zdrobiţi şi bolnavi după anii petrecuţi în Transnistria. Când se întâlneau sâmbăta după-amiaza la bunica şi depănau amintiri, se refereau la "acolo"», povesteşte Ronit Lentin într-un articol publicat în revista irlandeză "Ireland's Literature & Culture" şi reprodus în Internet. Autoarea este coordonator de studii etnice şi rasiale la departamentul de sociologie al Colegiului Trinity din Dublin. Ea s-a născut în 1944 în Eretz Israel şi povesteşte în articolul ei despre rădăcinile româneşti ale familiei, despre Bucovina şi evreii bucovineni. Mama ei, Lia, născută Shieber, a venit în ţară la vârsta de 20 de ani, împreună cu părinţii şi un frate. Au venit din Cernăuţi, fără nici un fel de bagaje. Ronit Lentin povesteşte despre o vizită pe care a făcut-o la Vatra Dornei, despre "acolo" pe care şi-l imaginase ea din povestirile mamei în decursul anilor şi ceea ce a văzut ea când a revenit la "rădăcini"; ea se referă şi la călătoria şi "exilul" ei prezent în Irlanda. "Am avut nevoie să iert Israelul meu pentru întunecarea luminii mele evreieşti", scrie autoarea şi încheie: "Şi să fiu iertată pentru că am părăsit casa din care nu am plecat niciodată. Nici în exil." **(Nota redacţiei "Minimum":** că ai părăsit casa, eşti iertată, madam'. În schimb, nu prea credem că poţi fi iertată pentru nevoia ce-o simţi în viscere să arunci o căldare cu lături în capul casei cu pricina.) ■ O corespondenţă de la E. şi I. Rivenson vorbeşte despre... Ţara de Foc:

«Deşi în luna ianuarie e vară în Ţara de Foc, vremea amintea mai mult de o toamnă rece şi vântoasă. Vaporul nostru trecuse printr-un uragan care ne-a forţat să intrăm în strâmtoarea Magellan în loc de a ocoli Capul Horn. Ushuaia fiind cel mai sudic port, atrage vapoarele care mai au nevoie de aprovizionare înainte de a trece în Antarctica. Lângă vasul nostru ancorase un vapor rusesc: Akademic Vavilov. După ce a murit exilat de Stalin în Siberia, fostul preşedinte al Academiei de Ştiinţe din URSS a ajuns să aibă un vapor mare cu numele lui. Căpitanul părea că nu ştie mare lucru din toată istoria de acum 50 de ani. La capătul cheiului era un birou de informaţii pentru turişti. O singură încăpere caldă şi primitoare, cu broşuri şi anunţuri despre regiunea Ushuaia. Tânăra care dădea informaţii ştia multe despre Julio, "românul care a guvernat Tierra del Fuego". Mi-a arătat drumul spre Museo del Fin del Mundo, unde se găsesc informaţii ample despre Julius Popper din Bucureşti. Muzeul are un website: *http://tierradelfuego.org.ar/museo/visita.* Adresa poştală: Avenida Maipu 175/79 Ushuaia, Argentina. Am vorbit cu locuitori ai oraşului. Cei mai mulţi auziseră despre Popper sau vizitaseră muzeul. Părerea "oficială" despre Popper, aşa cum e expusă în broşurile muzeului, este pozitivă: Popper era un tânăr care studiase la Paris şi devenise inginer de mine, avea idei originale, era foarte sociabil, carismatic, şi avea o personalitate plină de putere de convingere. Preşedintele Argentinei a hotărât să-i aprobe ideea de a căuta aur în Ţara de Foc, în acel timp un ţinut îndepărtat şi sălbatic, utilizat numai ca închisoare pentru criminalii condamnaţi pe termen lung. Popper a descoperit minereuri, a inventat o maşină nouă de separat aurul şi în general a dezvoltat Ţara de Foc, pregătind terenul pentru evoluţia economică ulterioară. La Muzeu se pot cumpăra monede de un gram de aur (replici ale monedelor originale) pe care scrie "Popper, Tierra del Fuego". Costă 65 de dolari bucata. De asemenea, timbre poştale cu emblema Ţării de Foc ca entitate administraivă şi cu numele Popper imprimat pe marcă.» ■ Revista Societăţii de cercetări submarine din Istanbul ("Sualti Dunyasi Dergisi") publică în numărul din mai un amplu dosar dedicat tragediei vasului Struma. Dosarul cuprinde un articol referitor la "Proiectul Struma – Expediţia Exodus 2000", elaborat de Asociaţia turcă de cercetări subacvatice privind căutarea, localizarea şi identificarea epavei Strumei. ■ Postul de radio Romania International va avea un corespondent la Istanbul în perioada în care scafandrii expediţiei lui Greg Buxton vor cerceta zona în care se presupune că a fost găsită epava Strumei. Ştirea ne-a fost transmisă de Ioana Niţescu, ziaristă de la RRI. Într-o călătorie recentă în Israel, ea a luat interviuri mai multor originari din România, între care inginerul Tudor Chefner, care a avut prieteni ce au pierit pe Struma.

••• Vorbind în numărul trecut de criza prin care trec câteva tipărituri pe româneşte, aminteam că "Perspectiva", buletinul HOR din Natzeret Illit, şi-a încetat apariţia. Era adevărul gol-goluţ. Între timp, însă, cetăţenii din oraşul lui Mircea Săucan s-au enervat şi bătând ba la o uşă, ba la alta, au izbutit să scoată din nou "Perspectiva". Toată consideraţia pentru tenacitatea iniţiatorilor. Consideraţia noastră ar fi, trebuie să o spunem, şi mai mare dacă redacţia ar citi mai cu atenţie paginile, înainte de a le da la tipar, evitând perle precum titlul acesta din nr. 17/mai 2000, de la pag. 4.

••• **Prezenţe, prezenţe...** ■ Un articol de amploare despre Elena-Esther Tacciu semnează criticul Ion Cristofor în lunarul "Cetatea Culturală" din Cluj. Extras:

«Elena-Esther Tacciu (n. Rosenberg) este, indiscutabil, una dintre cele mai luminoase figuri de cărturari din Ţara Sfântă, o erudită a cercetării literare care a investigat cu minuţie şi devoratoare pasiune câteva domenii predilecte, cum ar fi cel al romantismului. Teza sa de doctorat, "Mitologia romantică", publicată în 1973 la Editura Cartea Românească, ne descoperă un cercetător cu o mare probitate ştiinţifică, ce documentează pasionant o ipoteză de lucru, luminând chestiuni mai puţin cercetate la noi. Autoarea decelează similitudinile poeziei romantice româneşti cu poezia europeană, dar şi cu artele plastice, conturând un veritabil *bildungsroman* pentru fiecare mit în parte. O analiză riguroasă dedică acelei mari "aventuri a spiritului care este lirismul eminescian". De altfel, cercetătoarea va oferi lui Mihail Eminescu un studiu de referinţă. Intitulată "Eminescu. Poezia elementelor" (1979), cartea Elenei-Esther Tacciu este o explorare metodică a imaginaţiei materiale a poetului neperereche.

Pasiunea criticului pentru Eminescu fusese probată anterior prin studiul "Trei poeţi preeminescieni" (Editura Minerva, Bucureşti, 1978), care este o încercare de a configura poetica începuturilor eminesciene de până la 1874. După cum subliniază cu apăsată modestie însăşi autoarea, cartea continuă studiile unor eminescologi precum Marin Bucur, Gheorghe Bulgăr, Zoe Dumitrescu-Buşulenga, George Munteanu, Ion Negoiţescu, Constantin Noica, Edgar Papu, Eugen Todoran, L. Gáldi, Alain Guillermou. Teza fundamentală a cărţii e aceea că paginile din tinereţe ale poetului naţional conţin *in nuce,* alături de influenţa precursorilor, străfulgerările geniului de mai târziu. Între poezia tânărului Eminescu şi cea scrisă de Cezar Bolliac, Ioan Catina şi Alexandru Sihleanu există o evidentă unitate stilistică, precum şi atitudini, teme şi simboluri comune. Geniul eminescian s-a hrănit copios din literatura acestor poeţi minori, care au meritul de a fi educat publicul în spiritul unei lirici autentice, dovedind adeseori calităţi de artizani ai versului. Elena-Esther Tacciu enunţă aici o seducătoare teorie asupra rolului minorilor în literatură. Scriitorul minor e adeseori un depozitar scrupulos al tradiţiei şi, nu de puţine ori, un ferment necesar în orice epocă literară, un promotor al noului.

O bogată activitate literară va desfăşura Elena-Esther Tacciu şi în noua sa patrie. Autoarea colaborează frecvent la revistele româneşti din ţară ("România literară", "Caiete critice", "Luceafărul", "Revista Cultului Mozaic", "Tribuna"), precum şi la cele din Israel. A publicat în Israel o nouă carte, intitulată "Umbra copacului" (1994), iar recent revine în atenţia cititorilor de la noi cu un fermecător volum de portrete astrologice, "Stele regale" (Editura DU Style, Bucueşti, 1997). Această ultimă apariţie continuă preocupări mai vechi ale autoarei, dedicate ocultismului, astrologiei şi misticii romantice. Dacă aceste vechi pasiuni au fost mărturisite doar fragmentar – cenzura din perioada dictaturii nepermiţându-i să-şi etaleze întreaga erudiţie – contactul cu pământul "supraenergetic" al Ţării Sfinte îi va declanşa, cu puteri sporite, demonul căutării. Va relua, dintr-un unghi mai proaspăt, lecturile din Cabală, studiile dedicate numerologiei, astrologiei şi ezoterismului. Acest zodiac inedit nu e deloc o întreprindere extravagantă, căci sinteticele fişe de psihologie astrologică poartă şi ele marca erudiţiei de excepţie, a înclinaţiei savante. Portretele dedicate unor personalităţi din varii domenii sunt profunde şi convingătoare. "Stele regale" e o fabuloasă carte a desti-

Amintiri

TEATRUL EVREIESC DE SAT DIN BUCURESTI – 20 DE ANI

nului uman. Paginile ei foiesc de boli, celebritate, drame, obsesii, prigoniri, înălţări fulgerătoare şi tragice prăbuşiri. Autoarea descrie cu emoţie viaţa adeseori dramatică a acestor "eroi ai spiritului" asupra cărora astrele şi-au revărsat influenţa lor benefică sau, dimpotrivă, malefică. Un "erou al spiritului", ascuns cu modestie în spatele fişelor ei savante, este de altfel şi Elena-Esther Tacciu.»

■ O nouă întâlnire cu Leon Volovici. De data aceasta cunoscutul istoric literar (care s-a înapoiat la Ierusalim, luna trecută, după ce predase câteva săptămâni la Universitatea din Milano) este prezent în volumul "Millenarismi nella cultura contemporanea" (Ed. Angeli, Milano) cu un studiu intitulat "Utopie, ideologie şi literatură: intelectuali şi scriitori evrei în România secolului XX". ■ Revista "Ateneu", din Bacău, nu-i neglijează defel pe condeierii băcăoani din Israel. Astfel, de curând, criticul Eugen Budău a recenzat cărţile de memorialistică aparţinând dr-ului Idy Ilian, "Momente din viaţă şi scurte povestiri", şi dr-ului Iulius Iancu, "Noi, copiii străzii Leca". Despre Ilian, autorul recenziei crede că "e un bun memorialist, deţine ştiinţa de a selecta faptele rememorate, mizând pe o sinceritate dezarmantă şi, tocmai de aceea, literaturizând expresia". Pe dr-ul Iulius Iancu îl vede "radiografiind profilul unei străzi evreieşti din Bacău, reînviind o lume. Strada Leca (azi dispărută) devine astfel personajul colectiv, pestriţ şi frământat al unui timp revolut, rememorat (inclusiv grafic) imagine cu imagine". ■ O prezenţă inedită în publicistica de azi este a ing. Gad Calmgran. Stabilit de mulţi ani în Suedia, el publică în lunarul "Magazin istoric" din Bucureşti un studiu intitulat "Prizonieri şi colonişti în Siberia". E vorba de prizonierii de război suedezi pe care împăratul Petru I al Rusiei – învingător asupra regelui suedez Carol al XII-lea la Poltava (1709) îi folosise ca specialişti pentru amenajarea (drumuri etc.) Siberiei, iar mai târziu pentru construirea oraşului St. Petersburg. Amintim că Gad Calmgran este fiul inginerului Emil Calmanovici, arestat, torturat şi ucis în închisoare, ca prieten şi "complice" al fruntaşului comunist român Lucreţiu Pătrăşcanu. ■ Un eseu de N. Horodniceanu, intitulat "Programul nostru cel de toate zilele", întâlnim în"România literară", din Bucureşti. ■ Luna trecută s-a dovedit fastă pentru Bianca Marcovici: versurile ei au apărut în "Vatra" din Tg. Mureş (o pagină), "România literară", "Luceafărul, Bucureşti, "Cronica", Iaşi (alături de versuri de Luiza Carol şi Sh. Carmel), "Convorbiri literare", Iaşi etc. ■ În acelaşi "Convorbiri literare", criticul Dan Mănucă prezintă pe larg volumul de eseistică "Iudaism şi elenism" de B. Fundoianu, apărut la "Hasefer" sub îngrijirea lui Leon Volovici şi Remus Zăstroiu. ■ Se vorbeşte din ce în ce mai mult de Paul Celan. Recent, la editura "Belin" din Paris (nici o legătură cu ministrul justiţiei de la noi, Iosi Beilin) a apărut un volum cuprinzând corespondenţa dintre Celan şi Nelly Sachs. Ediţia originală a corespondenţei apăruse în germană, în 1993. Cei doi poeţi au comunicat prin scrisori din 1954 până în decembrie 1969: patru luni deci înainte de sinuciderea lui Paul Celan şi cam trei luni înainte de moartea lui Nelly Sachs. ■ Un interviu interesant în "Iediot Aharonot" cu profesorul Michael Har-Segor, de la Universitatea din Tel Aviv: fidel modului său neconformist de a fi, istoricul aminteşte pe larg că în anii '50 era comunist în România precum şi că, venit în ţară, a devenit membru al Partidului Comunist din Israel. ■ O carte despre Solomon Schechter, omul care a descoperit, la finele secolului 19, peste 140.000 de documente din istoria iudaismului, unele vechi de peste 1.000 de ani, într-o magazie prăfuită din Cairo, şi le-a adus apoi, spre depozitare şi cercetare, la Cambridge, Anglia: "O arhivă evreiască din vechiul Cairo: istoria colecţiei Geniza de la Universitatea Cambridge" de Stefan C. Reif. ■ De o bună primire s-a bucurat la Cluj Solo Juster, distins cu premiul de poezie Lucian Blaga. Felicitându-l pe laureat, clujeanul Savel Grunea, de la revista "Steaua", a apreciat că premierea constituie "şi o recunoaştere a faptului că în Israel se scrie în limba română şi se propagă adevărata cultură românească". ■ Un articol am zice pasionant al criticului român Geo Şerban (în "Realitatea evreiască") despre iubirea dintre Mihail Sebastian şi actriţa Leni Caler. Autorul pune faţă-n faţă citate din cunoscutul "Jurnal" al lui Mihail Sebastian şi câteva rânduri din amintirile – necunoscute încă – ale frumoasei artiste. Fără să evoce, precum bărbatul, scene "sexi", Leni Caler dă a înţelege, totuşi, că a fost *ceva serios* între ei: «Ne-am văzut, de la prima noastră întâlnire, foarte des, mereu. Eram amândoi cam de aceeaşi vârstă şi ne-am legat cu o tandră prietenie, în care intra, în mare măsură, admiraţie şi apreciere reci-

O stea numită
LENI
CALER

*Leni Caler:
femeia vieţii lui Mihail Sebastian*

procă. Eu îi citeam cu fervoare articolele, nuvelele, romanele, tot ce scria, eram îndrăgostită de scrisul lui, iar el venea la toate piesele în care jucam… Comentam cu pasiune activitatea noastră, ne lăudam, dar ne şi criticam pe toate tonurile. De multe ori, seara se termina printr-o violentă ceartă, în care juram că n-o să ne mai vedem niciodată! Dar, în seara următoare, mă aştepta la ieşirea din teatru şi ne împăcam, bineînţeles, până la viitoarea controversă.» Tot de la Geo Şerban aflăm că amintirile lui Leni Caler se află în posesia scriitorului B. Elvin (prieten de altfel cu Geo Şerban) şi vor apărea curând într-unul din caietele culturale publicate sub egida "Realităţii evreieşti". Bravo! Aşteptăm volumul cu nerăbdare. Mai repede, domnu' Geo, mai repede!

••• Bărbosul din stânga este rabin. Băiatul din stânga este muzician. Pe cei dintâi îl cheamă Eli Caufman, şi conduce o fundaţie pentru răspândirea tradiţiilor evreieşti în lumea Comunităţii. Pe cel de-al doilea îl cheamă Berti Barbera. Unindu-şi forţele, cei doi se ocupă – aşa cum aflăm dintr-o relatare de Anca Nicoleanu în săptămânalul V.I.P. – de festivităţile organizate cu prilejul sărbătorilor evreieşti. Cât despre Barbera, el s-a distins, la serbarea de Purim, printr-o reţetă originală de *umentaşen*.

Eli Caufman şi Berti Barbera

••• Semnalasem în numărul trecut, la rubrica "Ne place, nu ne place", că… nu ne place tăcerea arătată de atât de via revistă "Realitatea evreiască" à propos de polemica interminabilă (foarte nervoasă de-altminteri) între Michael Shafir, George Voicu, Norman Manea, Edgar Reichman ş.a., pe de o parte, şi N. Manolescu, Gabriel Liiceanu, Dorin Tudoran ş.a., pe de altă parte; polemică având drept obiect, cum se ştie, câteva exprimări din "România literară" pe care cei dintâi le-au considerat cam antisemite. "Realitatea" nu s-a implicat direct în polemică, dar – aşa cum remarcă cei de la "România literară", cu satisfacţie – s-a implicat indirect. Ea a acordat, în aceste zile fierbinţi, un certificat de bună purtare săptămânalului condus de eminentul critic literar N. Manolescu. Aşa cum citim la rubrica "Revista revistelor" din "România literară": «Celor care persistă, împotriva evidenţei sesizabile chiar la o răsfoire superficială a colecţiei din ultimul deceniu, să acuze revista noastră şi pe directorul ei de antisemitism, le semnalăm pagina a şasea din "Realitatea evreiască" nr. 114-115. Colegii noştri de la publicaţia Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România monitorizează presa nu doar pentru a fi la curent cu evenimentele politice, sociale şi culturale, ci şi pentru a urmări modul în care se ocupă ea de viaţa minorităţilor etnice, de cultura lor, de contribuţia lor la dezvoltarea societăţii româneşti. Având o informaţie completă şi temeinică asupra publicisticii româneşti, ziariştii de la "Realitatea evreiască" ţin să menţioneze că există "nu puţine publicaţii admirabile, străine de virusul xenofobiei şi antisemitismului", iar dintre acestea e citată la loc de frunte "România literară". Cei care, de la distanţă, se obstinează, fără a citi revista noastră, să-i atribuie tendinţe antisemite, ar trebui să ţină cont de aprecierile redactorilor de la "Realitatea evreiască". Ei ne citesc atent şi îşi spun părerea în cunoştinţă de cauză, cu onestitate.»

••• Probabil că celor mai mulţi dintre cititorii noştri numele Arthur Kremer nu le spune mare lucru. În schimb, pun pariu că vedetele din *trib*, şi nu numai, îl ştiu ca pe un cal breaz. El s-a ţinut scai de capul lor, telefonic şi prin scrisori, şi nu s-a lăsat până n-a obţinut o fotografie cu dedicaţie, o carte cu autograf etc. Astăzi, simpaticul domn Kremer posedă o colecţie unică în felul ei, aranjată la domiciliul din Holon, pe nume, oraşe, profesiuni etc. Printre piesele sale, întâlneşti autografe de la personalităţi de ieri şi de azi, precum: rabinul şef Dr. Alexandru Şafran, Marcel Iancu, Stroe, Elly Roman, I. Gh. Maurer, Lya Koenig, Gică Petrescu, Radu Beligan (cu acesta face şi schimb de cărţi), Mircea Crişan, Mircea Şeptilici, Olga Tudorache, H. Mălineanu, Geo Bogza, Ilie Năstase, Valentin Gheorghiu, Silvia Popovici, Ştefan Voitec, Stela Popescu, Laurenţiu Profeta, Agnia Bogoslava, prof. Raoul Şorban, Liviu Ciulei, Maria Filotti, Mihail Sadoveanu, George Vraca, Iosif Sava, Eugen Relgis, Tudor Arghezi, George Calboreanu, Nell Cobar, Moni Ghelerter, Gala Galaction, Gopo, Ion Pribeagu, Reuven Rubin, Harry Guttman, Sanda Toma, Ileana Stana-Ionescu. Un capitol special al colecţiei este consacrat scriitorilor de la noi: M. Rudich, Ludovic Bruckstein, Idov Cohen, Sebastian Costin, E. Campus, Liana Maxy, Sadi Rudeanu, Marius Mircu, Al. Mirodan, Sandu David, Mircea Săucan, Elena-Esther Tacciu, I. Schechter, Andrei Fischof ş.a. ş.a. Ah, şi să nu uităm: printre piesele de rezistenţă ale colecţiei lui Kremer se află şi o fotografie cu dedicaţie din partea Regelui Mihai.

••• Ni s-a spus că va avea loc în 1997. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în 1998. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în 1999. N-a avut. Acum ni se spune că va avea loc în 2000. Poate. Până una-alta, constatăm, de la un veac la altul, că mult aşteptatul Congres al HOR se lasă greu (iar greu e puţin spus). În consecinţă, aşa cum v-aţi lămurit din numerele apărute în secolul trecut, am hotărât să oferim celor de pe strada Alexandru Ianai din Tel Aviv o cantitate sporită de stimulent. E vorba, cum se vede, de nişte ardei iuţi. Îi introducem (în pagină) cu speranţa că legumele vor produce efectul scontat.

••• Vorbeam de anul 2000. Bun, 2000, 2000, dar când anume? Prin ianuarie, d. Schwartz, vicepreşedintele HOR, îi declarase lui Victor Nămolaru, de la "Ecoul Nahariei", că gata, în două-trei luni va avea loc o conferinţă pe ţară (nu chiar congres, deci, dar nu contează) a organizaţiei. Cele două-trei luni au trecut, suntem în plină vară şi... ioc. Mai nou, luat la întrebări de-un redactor de la radio Kol Israel, d. Menahem Ariav, preşedintele organizaţiei, a declarat că vestitul congres va avea loc anul acesta. "Când, anul acesta?" – a întrebat parşiv omul de la radio. După o clipă de ezitare, d. Ariav a răspuns: "Prin decembrie, de Hanuca". Luăm act. Pe de o parte, cu plăcere: se ţine congresul, scăpăm şi noi de povestea asta şi eliberăm ardeii pentru alte scopuri. Pe de altă parte, însă, ideea cu Hanuca ne îngrijorează. De ce Hanuca? De ce tocmai Hanuca? Asta e o sărbătoare când toată lumea mănâncă gogoşi...

••• Toată lumea cât de cât bine intenţionată este de acord că una din cauzele dihoniei din România à propos de Holocaust, o constituie ignoranţa. Dacă bătrânii mai ştiu ceva, generaţiile tinere n-au prea avut prilejul să afle ce s-a petrecut cu evreii români în anii războiului. De aceea, iniţiativa prof. Andrei Marga, ministrul învăţământului, de a introduce studiul Holocaustului în licee a fost bine privită şi bine primită (afară, fireşte, de cei interesaţi să ascundă adevărul). Printre cei interesaţi de felul cum evoluează lucrurile la acest capitol se află şi cei din "Asociaţia supravieţuitorilor români ai Holocaustului", din Canada. Ei au cerut lămuriri d-lui Gabriel Gafiţa, ambasadorul României la Ottawa, care le-a răspuns prin rândurile de mai jos:

«La conferinţa de presă săptămânală a Ministerului român al Afacerilor Externe, ţinută la 17 mai 2000, purtătorul de cuvânt al ministerului a comunicat o ştire care cred că v-ar putea interesa pe dvs. şi pe membrii Asociaţiei dvs.:

Între 1 şi 14 mai 2000, Institutul şi Muzeul Yad Vashem din Ierusalim au organizat un curs despre metodologia predării perioadei Holocaustului în şcoli. Prelegerile au fost urmărite de 25 de profesori români de istorie, din câteva judeţe ale României, precum şi de profesori de la universităţile din Bucureşti, Cluj, Iaşi şi Craiova. Cursul este parte dintr-un acord încheiat între cei doi miniştri ai educaţiei, Andrei Marga (România) şi Yossi Sarid (Israel), potrivit prevederilor Programului de cooperare bilaterală în domeniile culturii, ştiinţei şi educaţiei, semnat de cele două ţări pentru perioada 1998-2001.

Programul cursului, primul de acest fel organizat pentru participanţi români, a inclus prelegeri, seminare, filme documentare axate pe Holocaust şi întâlniri cu supravieţuitori ai Holocaustului. Cu această ocazie Ambasada României din Tel Aviv a organizat, în colaborare cu Muzeul Yad Vashem, o întâlnire cu reprezentanţi ai presei israeliene, ai Asociaţiei israelienilor originari din România şi cu scriitori israelieni de limbă română. Întâlnirea a fost de asemenea consacrată temei Holocaustului.

Cred că acest gen de activitate răspunde cererii pe care aţi adresat-o autorităţilor române cu privire la includerea temei Holocaustului în programa şcolară la obiectul istorie din sistemul românesc de învăţământ. Aceasta dovedeşte, cred, în afara oricărei îndoieli, că Ministerul român al Educaţiei îşi ţine promisiunea de a preda acest subiect în şcoli şi universităţi. Sper că, în spiritul sincerităţii care sunt convins că vă e scump, veţi recunoaşte acest fapt în declaraţiile dvs. publice viitoare referitoare la situaţia din România, ca acelea pe care le faceţi pentru reţeaua de televiziune CBC sau pentru presa din Montreal.»

••• Între Victor Nămolaru, redactor şef al publicaţiei "Ecoul Nahariei", şi conducerea HOR-ului din localitate (editoarea foii) a trecut o pisică neagră: cunoscutul jurnalist a rupt toate legăturile cu şefii din localitate. Şi, la ora aceasta, nu se ştie nimic privind soarta "Ecoului".

Sport

Ustajte! Ustajte!

Nu sunt mistic (decât atâta cât se cuvine). Nu cred orbeşte în Nostradamus, în prezicători şi în horoscoape. Le citesc cu interes şi curiozitate, ca pe-o lectură plăcută, dar mă ţin la distanţă de ele. Nu cred în vrăjitori şi nici în vindecări miraculoase. Dar, din când în când, tresar şi eu ca tot omul şi îmi pun întrebări: ce-o fi asta? Parcă nu e normal. Parcă ar fi o lucrătură a destinului.

Aşa s-au petrecut lucrurile în timpul campionatelor europene de fotbal din iunie; mai precis, atunci când mi-a fost dat să văd ce se întâmplă cu echipa Iugoslaviei.

Mai întâi (asta ca un preambul), băieţii au încercat să împiedice pe iugoslavi a participa la campionate. Încurajaţi, însufleţiţi şi înaripaţi (şi-ncă cum!) de alianţa dintre NATO şi islamişti şi încredinţaţi că tot occidentul se află la picioarele lor, cei din filiala UCK din Belgia a cerut ministrului de interne de la Bruxelles, Antoine Duquesnes, să nu acorde sârbilor vize de intrare în Belgia. Ei au angajat în acest scop câţiva avocaţi (plătiţi, se zice, cu 3 milioane de dolari), în cap cu Luc Misson, unul din aşii baroului parizian, şi Jean-Pierre Jacques, din Belgia. Aceştia şi-au argumentat cererea pe baza boicotului general la care este supusă Iugoslavia în lumea apuseană. Dar întrucât vântul nu mai bate ca în 1999, în favoarea UCK-ului, ba din contra, un tribunal de la Bruxelles a respins plângerea kosovarilor instalaţi în ţara lui Van Gogh. Ofuscaţi, aceştia i-au reclamat pe judecători la Comisia Europeană, însă preşedintele Comisiei, italianul Romano Prodi, a aruncat petiţia la coş.

Apoi a urmat primul meci al Iugoslaviei din grupă: adversar – Slovenia. Tocmai Slovenia, ai cărei fotbalişti, pe vremuri, jucau împreună cu sârbii în echipa naţională iugoslavă. Tocmai Slovenia, aşa vruseră sorţii. Am tresărit şi m-am întrebat: sorţii, sau soarta? Slovenilor, formaţie tânără, fără experienţă, nu le dădea nimeni vreo şansă în întâlnirea cu 11-le condus de veteranul Boşkov. Dar au zburdat pe teren de parcă aveau faţă-n faţă pe F. C. Afula (sau F. C. Butoiul Bere Rahova), conducând cu 1-0, apoi cu 2-0, apoi cu 3-0. Sârbii se împleticeau pe gazon, nu izbuteau să tragă un singur şut ca lumea la poartă, ba chiar, în repriza a doua, Sinişa Mihailovici, cel mai bun jucător iugoslav, a dat, liber şi nesilit de nimeni, o pasă la… adversar, pasă pe care acesta a transformat-o, uluit de-acest cadou nebun, în gol. Apoi, acelaşi Mihailovici, cu nervii în pom, s-a răţoit la arbitru, fiind eliminat – cu drept cuvânt – de pe teren. Sârbii rămăseseră în zece oameni, era minutul 59 şi toată lumea aştepta ca scorul să devină 8-0. Ai fi zis, în clipele acelea, că degringolada de pe teren oglindeşte starea disperată a societăţii sârbe de astăzi. Şi deodată, s-a întâmplat ceva. Din tribune, unde *fanii* iugoslavi plângeau de disperare şi ruşine, s-au auzit câteva glasuri de copii. Ustajte! Ustajte! (Ridicaţi-vă! Ridicaţi-vă!). Este chemarea tradiţională, veche de sute de ani, a sârbilor în momentele grele. Atunci s-a produs o scenă unică în istoria Europenelor. Jucătorii lui Boşkov s-au ridicat, ca din genunchi, pornind cu dinţii încleştaţi la atac şi înscriind în 7 (şapte) minute trei goluri. 1-3, 2-3, 3-3, scor cu care s-a încheiat partida.

Iar când arbitrul a fluierat sfârşitul întâlnirii, eu mi-am spus: aici nu e lucru curat. Aici e o mână misterioasă care se joacă cu noi.

După aceea, când am revăzut pe ecranul televiziunii numele marcatorilor, am notat că Stoikovici înscrisese un gol, iar pe celelalte două, un jucător tânăr, aflat pe banca rezervelor şi introdus pe teren în repriza a doua: Miloşevici, Miloşevici. Nu Iankovici, nu Milutinovici, nu Pasici, nu Draskovici, nu Simovici, ci Miloşevici. Miloşevici, cum te văd şi cum mă vezi. Atunci, mi-am spus din nou: aici nu e lucru curat. Aici e o mână misterioasă care se joacă cu noi.

Au trecut câteva zile şi iugoslavii au jucat cu Norvegia. Deşi handicapaţi de absenţa lui Mihailovici, eliminatul, sârbii, care aveau nevoie, ca de aer, de o victorie pentru a merge mai departe, în sferturile de finală, au ţinut piept *aisbergului* norvegian (care îi învinsese pe spanioli!), învingând cu 1-0. Golul hotărâtor al victoriei a fost marcat de Miloşevici. Tot de Miloşevici. Atunci, am tresărit încă o dată şi mi-am spus: aici nu e lucru curat. Aici e o mână misterioasă care se joacă cu noi.

Câteva zile mai târziu, gândindu-mă şi tot gândindu-mă la cele întâmplate, mi-a trecut prin cap o idee năstruşnică. Ia să vedem noi, unde joacă sârbii ăştia? În Elveţia, în Portugalia, în România, în Finlanda, în Grecia, în Italia? Nu, în Belgia şi Olanda. În Olanda, adică la doi paşi de Haga, unde-şi are sediul Tribunalul internaţional care a anunţat peste tot că dă un milion de dolari oricui l-ar putea ajuta să pună mâna pe Miloşevici (Slobodan) şi să-l ducă legat şi cu lanţuri de picioare în capitala Olandei, pentru a fi judecat ca criminal de război. Atunci, am mai tresărit o dată şi mi-am spus: aici nu e lucru curat. Aici e o mână misterioasă care se joacă cu noi. Ce se întâmplă? S-a apucat Dumnezeu să facă bancuri?

◆

Un cuvânt despre România. Echipa condusă de Emeric Jenei a trecut cu bine (nu fără emoţii) de faza grupelor, învingând pe englezi, cu 3-2, într-un meci decisiv, pe viaţă şi pe moarte, şi intrând în sferturile de finală. Veteranii Hagi, Gică Popescu, Dan Petrescu, Stelea, Belodecici, Dorinel Munteanu au fost la înălţime, iar noul val de jucători (Adrian Ilie, Chivu, Mutu, Ganea, Contra, Roşu ş.a.) ne-au arătat că fotbalul românesc viitor de aur are, cu adevărat. Bravo, băieţi!

În sferturi, românii au cedat în faţa italienilor cu 0-2, dar să nu uităm că ei au jucat fără stâlpii apărării, Gică Popescu şi Dan Petrescu, precum şi fără Adrian Ilie, înaintaşul. În plus, în repriza a doua, Hagi fu eliminat de pe teren, echipa română rămânând în 10 oameni.

Oricum, comportarea *team*-ului românesc a fost demnă de toate laudele. Formaţia lui Hagi a înregistrat cea mai bună performanţă din istoria participării româneşti la Europene.

Cronicar

STAN VLAD

Corespondenţă din Bucureşti

A venit instanţa, cu trenul din Franţa!

- **Româno-francezul Adrian Costea, mentorul preşedinţilor României**
- **Afişele cu "Iliescu zâmbind", tipărite la Paris**
- **Peste o sută de milioane de dolari aruncaţi pe apa... Senei**

Acum, când dumneavoastră, cititorii noştri, sunteţi cu gândul la vacanţă (unii poate aţi şi plecat pe meleaguri mai liniştite), noi vă mai reţinem atenţia cu un nou scandal. Dar ce scandal! Cel mai spectaculos de după 1989, cum n-a mai avut România. Unul care zgâlţâie bine scena politică a ţării.

Eroul central, principal, de fapt totul în acest scandal, este un om de care nimeni nu aflase (mă refer la publicul larg) până în acest an 2000. E vorba de Adrian Costea, cetăţean francez, fost cetăţean român, care în urmă cu vreo 27 de ani a plecat în Israel, apoi – acum două decenii – s-a stabilit în Franţa. Povestea vieţii lui e lungă şi interesantă, dar din păcate nu avem cum să v-o relatăm aici. Să începem din 1991, când, la Ambasada română din Paris l-a cunoscut pe Ion Iliescu (sau i-a fost... strecurat lui Ion Iliescu), pe atunci preşedintele României. Cei doi s-au... plăcut sau s–au acceptat din primul moment. Oricum, au început să colaboreze. Ion Iliescu l-a ascultat cu interes pe Adrian Costea (bun interlocutor, persuasiv) şi a hotărât să-l folosească pentru a pătrunde în lumea occidentală, pe diverse planuri. Ba chiar a fost încântat de ideile lui Costea în ce priveşte organizarea vieţii politice în România. Cert este că în doi ani (de-acum Costea era un oaspete permanent – dar discret – la Palatul prezidenţial Cotroceni) Adrian Costea a devenit consilierul personal al lui Ion Iliescu şi a primit paşapoarte diplomatice româneşti pentru el şi soţia sa, Valentina.

Pe lângă sfaturi date lui Ion Iliescu, Costea s-a apucat (asta îi era meseria) şi de afaceri cu ministere şi firme din România: în domeniul petrolului – ţiţei, benzină, motorină, aduse în România – şi în domeniul editării de cărţi, albume, postere, afişe electorale. Pentru a-şi derula afacerile, la scară mare – aşa cum le concepuse – Adrian Costea a înfiinţat cinci societăţi în Franţa, trei în România şi două fundaţii. Toate erau pe numele soţiei lui şi ale altor prieteni de încredere din Franţa şi din România. Toate iţele acestor instituţii duceau, fireşte, la Adrian Costea, apoi la Bancorex (banca prin care s-a derulat toată mişcarea de bani) şi direct la oamenii politici din fruntea Partidului Democraţiei Sociale din România. În fruntea piramidei se afla preşedintele PDSR şi al României (în anii 1990-1996), Ion Iliescu. Toată această încrengătură poartă acum numele de "Filiera franceză" sau "Firul verde". (Acest din urmă nume este dat de presa română, pentru a deosebi noua afacere a lui Ion Iliescu de cea a "Firului roşu" cu Moscova, despre care am scris, dar ale cărei ecouri şi efecte nu s-au încheiat încă.)

În centrul întregii reţele creată de Adrian Costea se afla Bancorex (cu directorul ei de-atunci, Răzvan Temeşan), bancă prin care s-au rulat (de fapt s-au spălat) banii. Se ştie până acum de peste o sută de milioane de dolari, dar ancheta este încă în desfăşurare. Primii care şi-au pus întrebări în legătură cu afacerile lui Costea au fost specialiştii francezi de la TRACFIN (Serviciul de prelucrare a informaţiei şi de acţiune împotriva circuitelor financiare clandestine). A apărut ciudat faptul că singura afacere de anvergură a lui Costea a fost Bancorex, de unde au venit dolari cu sacul, în timpul guvernelor Stolojan (1991-1992) şi Văcăroiu (1992-1996).

Se bănuieşte că TRACFIN a fost ajutat să se sesizeze de Serviciile secrete din România, aflate în slujba actualei puteri. În primii ani (1996-1999) actuala putere n-a suflat nici un cuvânt despre rolul în viaţa politică românească al lui Adrian Costea şi despre afacerile sale (din 1996 nu s-a mai derulat nici o afacere!). Între timp, Adrian Costea a fost "preluat" de noul preşedinte, Emil Constantinescu, care l-a numit ambasador onorific cu însărcinări speciale ale României, în scopul de a face "lobby" pentru ţară şi a-i dezvolta relaţiile, pe toate planurile, cu cercurile politice influente din occident.

Scandalul Costea a ieşit la suprafaţă acum, în 2000, an electoral în România (în Franţa ancheta justiţiei împotriva lui Costea a început în 1999). Întrucât toate afacerile lui Costea erau cu România şi milioanele de dolari au venit din această ţară, justiţia franceză a propus o comisie rogatorie (termen specific pentru anchete comune). Drept urmare, ancheta începută în Franţa continuă în România. La Bucureşti se află patru francezi: un magistrat, un judecător de instrucţie şi doi reprezentanţi ai Poliţiei. Aceştia, împreună cu organele judiciare româneşti, vor să descurce iţele tenebroaselor afaceri, care se pare că aveau scopul de a spăla bani.

Semnalul începerii scandalului l-a dat ziarul francez "Le Parisien". A fost scânteia care a declanşat incendiul. În Franţa, scandalul nu a luat amploarea uriaşă pe care o are în România. E firesc. România este interesată în primul rând pentru că în toate acţiunile lui Costea sunt implicaţi Ion Iliescu, PDSR şi alţi oameni politici de frunte, şi apoi pentru că s-au folosit bani publici.

Afacerile cu petrol nu interesează prea mult opinia publică românească. (Sunt bănuieli că o parte din petrol ar fi ajuns în Iugoslavia, încălcându-se astfel embargoul internaţional, dar asta se va vedea din cercetările anchetatorilor.) Dar banii încasaţi din vânzarea petrolului n-au mai ajuns la Bancorex, care-l plătise înainte.

Multe milioane de dolari, din bani publici, s-au folosit în "operele" editoriale ale lui Adrian Costea în înţelegere cu Ion Iliescu şi PDSR. Declarându-se atunci (ca şi acum) mare patriot român, Costea s-a obligat să editeze un volum, de mare lux, intitulat "Eterna şi fascinanta Românie", cuprinzând mii de fotografii color din România şi foarte puţin text (în opt limbi). Albumul, tipărit în condiţii grafice excepţionale, este o carte unică despre România. Nu era destinat comercializării, ci urma să fie dat sau trimis unor mari personalităţi din toată lumea, de toate felurile. (Cartea cântăreşte cinci kilograme.) Contractul era pentru o sută de mii de exemplare, dar s-au tipărit până acum doar vreo zece mii. Contravaloarea albumului a fost plătită de Bancorex, cu aprobarea guvernului ţării, condus în acea vreme de N. Văcăroiu.

La prima vedere pare ceva oarecum normal. Dar tărăşenia începe din momentul când acelaşi Adrian Costea a tipărit (tot la Paris) două volume din "scrierile" lui Ion Iliescu – unul în franceză, altul în engleză – tot în ediţii de lux. Şi acestea au fost trimise cadou în diferite ţări, la diferite personalităţi. (În librăriile franceze s-au vândut doar şase exemplare!) În România nici nu s-a ştiut de aşa ceva. De unde banii? Se pare că tot din milioanele de dolari daţi pentru celebrul album.

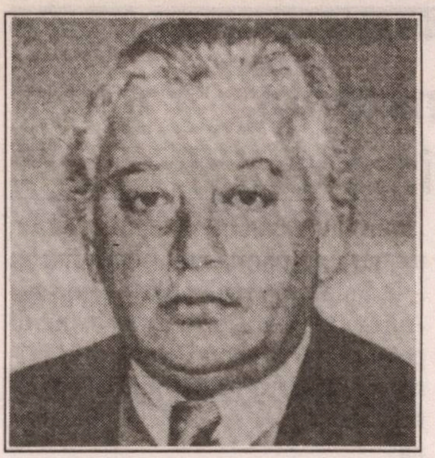

Adrian Costea.
Evreu-român, a stat o vreme în Israel, apoi s-a repezit în Franţa să dea marea lovitură. Cineva l-a turnat însă şi omul a intrat în ghearele justiţiei de la Paris

Scandalul s-a inflamat şi mai mult când s-a aflat că Adrian Costea a tipărit postere şi afişe pentru campania electorală a lui Ion Iliescu şi a PDSR din 1992, mai puţine, şi din 1996, o cantitate care abia a încăput în zece TIR-uri. "Marfa" a plecat din Franţa, a străbătut toată Europa şi a intrat în România pe la Vama Borş (lângă Oradea). Cum a intrat, aşa a plecat mai departe şi a ajuns la locuinţa (mare cât o moşie) a unuia Gheorghe Pascu, director economic la Preşedinţie (atunci) şi trezorier al PDSR (în prezent). Nu a fost vămuită, nu s-a plătit nici un ban pentru taxe vamale, TVA şi ce mai cer legile în vigoare. Deci, contrabandă în toată regula, pedepsită aspru de legile româneşti. Dar organizatorii acţiunii de contrabandă au avut grijă să facă să dispară toate documentele de la Vamă. Asta este de-acum treaba organelor judiciare româneşti. Penală.

Nici pentru cărţile lui Iliescu, nici pentru afişele electorale, lui Adrian Costea nu i s-a plătit nimic, subînţelegându-se că mai existau bani de la Album, singura tipăritură cu contract. Deci, afişele cu "Iliescu zâmbind" s-au făcut din bani publici. Aici s-a încălcat de mai multe ori legea (sau legile). Iliescu şi PDSR nu aveau voie să-şi asigure materialul electoral în acest fel, nu trebuiau să eludeze legile vamale româneşti şi, dacă citim şi legea electorală, vedem că nu trebuiau să primească materiale electorale din străinătate. Ca să nu mai vorbim de partea morală a problemei.

Dacă am amintit de partea morală, să mai notăm că în toţi anii cât au fost la putere, liderii din fruntea PDSR, inclusiv prim-vicepreşedintele Adrian Năstase, au fost deseori în Franţa pentru vizite, cu familiile lor, şi au stat în hoteluri de lux, la Paris şi în alte localităţi, pe banii lui Adrian Costea. Unii au fost şi la tratamente medicale. Totul a fost plătit de Costea prin societăţile sale, din banii pompaţi permanent de Bancorex (de la Album, de la petrol).

De când au venit membrii comisiei rogatorii la Bucureşti, firesc, s–au pus în mişcare şi procurorii români, care, deşi aveau unele sesizări, chiar şi dosare, despre neregulile ale politicienilor noştri, le ţineau la… dospit. Relaţiile sunt astfel încrengănate la noi, că nimeni nu îndrăzneşte să se lege de un om sus-pus. Aşa că de la începutul lunii mai, liderii de frunte ai PDSR tot dau cu "subsemnatul" la Parchet. În fiecare zi sunt prinşi cu minciuni, tot mai gogonate, întrucât la începutul anchetei au făcut declaraţii publice prin care nu recunoşteau mai nimic.

"Filiera franceză" a atras în vârtejul ei şi Partidul Alianţei pentru România, al lui Teodor Meleşcanu, o aripă ruptă din PDSR, cam cu aceleaşi ţeluri şi metode. În timpul guvernării PDSR, Teodor Meleşcanu (care se dă azi nou şi curat!) era ministru de externe şi deci a fost implicat direct în toate combinaţiile ilegale.

Aici se cuvine să facem unele precizări. Meleşcanu s-a rupt din PDSR în 1997, când acesta nu mai era la putere. Adrian Costea spune că partidul lui Meleşcanu este creaţia lui. Ce se întâmplase? Costea îşi dăduse seama la un moment dat că Iliescu nu poate fi străfulgerat de ideile democraţiei occidentale, dată fiind concepţia comunistă înrădăcinată în el. Costea s-a săturat să-l tot vadă pe Iliescu mimând democraţia, dar făcând tot ce vrea el. (Se ştie că în calitate de consilier, Costea îi spunea lui Iliescu ce şi cum să facă.) Fiind toată ziua la Cotroceni şi învârtindu-se în lumea PDSR-ului, Costea s-a ocupat efectiv de Meleşcanu şi grupul lui, în care omul cheie era Iosif Boda. Pe toţi i-a chemat la Paris, unde a pus la cale desprinderea de Iliescu şi înfiinţarea unei alte formaţii politice, plătindu-i astfel lui Iliescu neascultarea şi conservatorismul. Adrian Costea nu i-a ajutat pe Meleşcanu şi ai lui doar cu sfaturi şi programe, ci le-a dat şi bani şi logistică: sediu pentru partid, mobilier şi tot ce trebuie, până la faxuri. (Meleşcanu recunoaşte azi că a primit ceva obiecte de birou de la Costea, dar pretinde că le-a dat pe toate înapoi! Alte programe şi ajutoare nu recunoaşte. Mai recunoaşte doar că şi el cu familia, şi alţii din oamenii lui, au stat în Franţa pe banii lui Costea, crezând că li se cuvine. Oricum, Meleşcanu nu le dăduse, lui Costea şi soţiei acestuia, în 1993, paşapoarte diplomatice româneşti.)

La comisia rogatorie franceză au fost chestionaţi şi Meleşcanu şi oamenii lui. Multe ceasuri, patru-cinci, ca şi ceilalţi. La comisie, probabil, ca şi în public, cu toţii s–au dezis de Adrian Costea, socotind relaţiile cu acesta întâmplătoare şi fără importanţă. Interviurile acordate de Adrian Costea la PRO TV şi unor ziare româneşti demonstrează, cu date şi fapte concrete, cu totul altceva.

Sunt implicaţi în scandalul Adrian Costea fostul preşedinte al României, Ion Iliescu, actualul preşedinte, Emil Constantinescu, şi unul din principalii candidaţi la aceeaşi funcţie, Teodor Meleşcanu, exact cei trei care conduc detaşat în sondajele de opinie. Mai puţin implicat pare a fi Emil Constantinescu. Acesta nu e amestecat în nici o afacere, dar planează întrebarea: în ce scop l-a numit pe Adrian Costea ambasador cu însărcinări economice externe?

La prima vedere, preşedintele Constantinescu pare uşor avantajat în acest scandal politic; el doar l-a menţinut pe Adrian Costea în virtutea inerţiei. L-a acceptat, dar nu l-a folosit. De ce? Mister. De-aici şi speculaţiile că preşedintele actual şi oamenii lui ar fi la originea întregului scandal, ca să-şi compromită adversarii direcţi la alegeri.

În declaraţiile lui publice, Adrian Costea face mult caz de dragostea lui pentru România. Realitatea este că propunerile lui, programele oferite lui Iliescu şi apoi lui Meleşcanu sunt interesante, valoroase, şi România ar fi avut numai de câştigat din înfăptuirea lor. Este de-a dreptul impresionantă munca uriaşă depusă de el la alcătuirea Albumului "Eterna şi fascinanta Românie". El a colindat luni de zile prin toată ţara, pe toate coclaurile (cu o echipă de specialişti de prima mână) pentru a găsi cele mai sugestive şi frumoase imagini. Nimeni din România de azi n-ar fi investit atâta muncă şi atâţia bani într-o astfel de treabă. Pricepere, dar mai ales pasiune, ambiţie. Se pare însă că-l pasiona şi politica şi avea gustul pentru putere. Oricum, a lucrat numai în sfere înalte.

Dincolo de întrebările şi pasiunile lui Adrian Costea, constatăm că cei pe care i-a ajutat, i-a ţinut în braţe (şi sunt oameni din cele mai înalte sfere politice româneşti), care au profitat de pe urma lui, se spală acum pe mâini, nu mai recunosc nici un serviciu, se leapădă de fostul lor protector.

Cum se va încheia această afacere româno-franceză, care vor fi urmările ei, vom afla mai târziu. Sigur. Justiţia franceză este cu adevărat independentă. În schimb, justiţia română, puternic supusă, încă, influenţelor politice, s-ar putea să fie mai evazivă şi, ţinând seama de locurile ocupate în politica românească de cei implicaţi direct, să le găsească acestora... circumstanţe atenuante! Să sperăm că anchetând şi judecând alături de oamenii justiţiei franceze, se vor mai "contamina" de spiritul dreptăţii. La unele întrebări, mai mult ca sigur nu vom afla răspunsuri: 1) de ce s-a implicat Adrian Costea cu atâta pasiune în aceste treburi (şi ne referim mai mult la partea editorială – Albumul, cărţile, afişele); 2) cine a pus în mişcare, şi de ce, tot mecanismul afacerii.

Aşadar, vă urăm o vacanţă cât mai plăcută şi sperăm ca la întoarcere să aflaţi de la noi informaţii mai precise în această tenebroasă afacere.

●

Într-un interviu acordat unui cotidian din Moscova, secretarul general al NATO, George Robertson, a subliniat faptul că Rusia ar trebui să colaboreze cu Alianţa Nord-Atlantică în lupta contra terorismului islamist din Asia centrală.

"Rusia este o forţă importantă de combatere a terorismului islamic. În acest domeniu colaborarea poate să fie utilă pentru toată lumea, ţinând seama de faptul că NATO dispune de o mare experienţă în lupta contra extremismului şi terorismului", a declarat Robertson.

Just, domnu' Robertson. Păcat numai că această idee subtilă nu v-a venit ceva mai devreme, în 1999 adică. Dacă vă venea, v–aţi fi aliat atunci cu Rusia împotriva organizaţiei teroriste islamice UCK, din Kosovo, şi nu taman pe de-a-ndoaselea.

SCURT

- **Baloanele în bleu şi alb**
- **Imperiu de infiltraţie**
- **Mafia evreiască a filmului**
- **Şi Ion Cristoiu! Da, da...**

«Clientela PDSR (Iliescu) e la fel de rapace şi periculoasă pentru ţară ca şi aceea a CDR-ului (Emil Constantinescu), să nu ziceţi că nu v-am spus. Plus *ploşniţele evreieşti* de rigoare, având în vedere că toate baloanele PDSR-ului sunt în bleu şi alb, adică steagul Israelului.»

❖

«Băiat deştept, Teodor Meleşcanu (candidat la preşedinţie, **n. red.**) se bazează pe sprijin evreiesc, în exterior (unii zic că e agent Mossad), şi pe sprijin ţigănesc, în interior.»

❖

«Abia acum au aflat românii că Adrian Costea (vezi corespondenţa lui Stan Vlad, **n. red.**) este evreu. Vedeţi câtă dreptate am avut? Aşa cum, înainte, în orice intrigă în teatru se spunea "căutaţi femeia", acum, în orice scandal internaţional, cu implicaţii băneşti, se poate spune "căutaţi evreul". Dar ce nume înşelător, neaoş, şi-a tras maramoiul! Nici c–ai fi bănuit că-i tăiat împrejur! Din păcate pentru el, am auzit c-ar avea cancer, de-asta îi este şi indiferent pe cine dă în gât.»

❖

«În ziua de Paşti, în loc să se ducă şi el la o biserică, să ceară iertare Mântuitorului că evreii L–au răstignit, Saul Bruckner iar a umplut casele românilor de flegme. Ne-a stat oul de Paşte în gât şi drobul de miel s-a făcut vânăt de furie. Afară, în slava primăverii, trăgeau clopotele de Înviere. Înăuntru, în case, un besafon stalinist trăgea pârţuri.»

❖

«Practic, partidul evreiesc PD a murit. Aşa că cine e nebunul ăla să facă o alianţă cu un cadavru decedat? Dincolo de toate astea, rămâne problema "băieţilor de bani gata" care s-au aflat la originea acestui partiduleţ artificial. La fel ca Petre Roman, dar ca şi alţii ca el, acest Alexandru Sassu e odraslă de ilegalişti evrei. A trăit bine şi în anii '50, şi în anii '60, şi în anii '70, adică tot timpul. Aceasta, de altfel, este o trăsătură de caracter (desigur, cuvântul e folosit în mod simbolic) a evreilor, în toate ţările unde s-a întins acest "imperiu de infiltraţie", persistent ca igrasia în pereţi: au o capacitate extraordinară de a se adapta, de a stoarce profituri, de a juca la mai multe capete.»

❖

«Actriţa Julia Roberts a fost desemnată, de revista "The (Stupid) People", pentru al doilea an consecutiv, cea mai frumoasă femeie din lume. Noi, dimpotrivă, credem că fata cu cioc de raţă şi cu gura lătăreaţă e una din cele mai mari pocitanii. Dar Mafia Evreiască a filmului nu discută, ea dictează.»

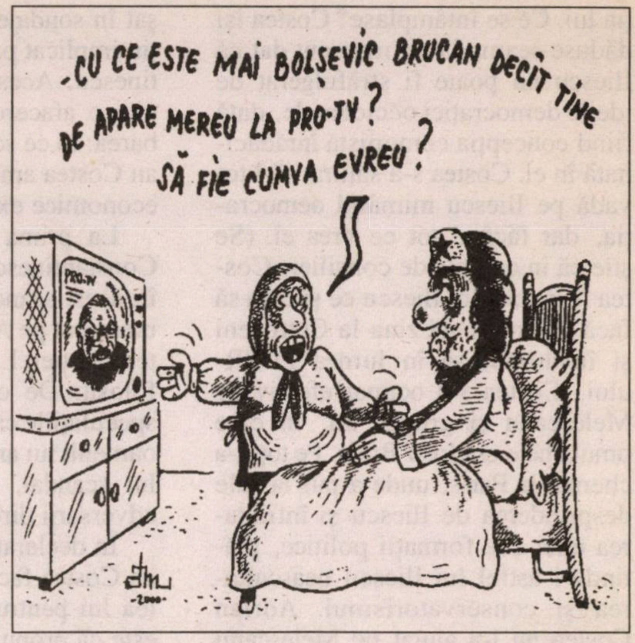
-CU CE ESTE MAI BOLŞEVIC BRUCAN DECÎT TINE
DE APARE MEREU LA PRO-TV ?
SĂ FIE CUMVA EVREU ?
PRO-TV

Desen din "România Mare", Bucureşti, 2000

❖

«Nici în ziua sfântă de Paşti românii n-au scăpat de urdurosul ăla bătrân de Silviu Brucan! N-ar avea linişte Caiaffa asta nici în mormânt, şi acolo o să dea din picioarele mici de cenuşă (având în vedere că evreii se incinerează). Aşa cum anii '30 au fost marcaţi de scârba românilor faţă de amanta lui Carol al II-lea, Elena Lupescu (Wolff), tot astfel, în anii '90 ţara e scandalizată de neobrăzarea unui alt reprezentant al rasei lui Israel, Silviu Brucan (Bruckner). Criminal de profesie. Nu la modul simbolic, ci efectiv, având în vedere că a trimis oameni la moarte şi în anul 1947 (demascările fruntaşilor politici, ale intelectualilor de valoare), dar şi în anul 1989 (împuşcarea soţilor Ceauşescu, nu întâmplător tot într-o zi sacră pentru creştini, Crăciunul). Acum avem explicaţia de ce Saul Bruckner n-a emigrat în Israel sau în SUA, ca atâţia şi atâţia evrei: el avea misiunea să rămână aici, de sămânţă, pentru o ultimă răfuială cu poporul român. Astăzi, căzătura are 84 de ani. Vârstă pe care n-a apucat-o nici un patriot român din galeria naţională: nici Bră-

JUBILEUL EMINESCU A FOST CONFISCAT DE EVREII STALINIŞTI ŞI DE APATRIZII DE LA ALIANŢA CIVICĂ, DUŞMANII LUI DE MOARTE ...

Titlu din "România Mare", Bucureşti, 2000

tienii, nici Maniu, nici Mareşalul Antonescu. Bestia rânjeşte, satisfăcută. Ne trage câte o copită săptămânal, dar nu în orice zi, ci în ziua lăsată de Dumnezeu pentru cele sfinte, duminica. Şi nu putea găsi alt prepeleac de unde să se tot balege în capul românilor decât PRO TV-ul, patronat, din umbră, de stăpâni de-ai lui (evrei din America).»

(Din "România Mare", Bucureşti, 2000)

"Azi"

«În ziarul "Azi", dl. Ion Cristoiu publică un editorial de o pagină, în care reia teza antisemită milenară a vinovăţiei evreilor pentru uciderea lui Cristos. După cum se ştie, această teză a alimentat, de două milenii, antisemitismul în toată lumea creştină. Am primit câteva telefoane la redacţie, în care cititorii noştri îşi exprimau uimirea pentru această reafirmare a celui mai vechi mit antisemit, susţinută de cunoscutul publicist. În urmă cu două decenii, un avocat israelian (ulterior, preşedinte al Înaltei Curţi de Casaţie) a primit sarcina să studieze procesul şi condamnarea lui Isus Cristos din punctul de vedere al dreptului şi cutumelor de acum 2.000 de ani. După 20 de ani de studiu, el a publicat o lucrare în care demonstrează ceea ce era de fapt ştiut: nu evreii l-au condamnat şi ucis pe Cristos, ci romanii. Dl. Ion Cristoiu nu e de acord. Evreii l-au ucis pe Cristos! – concluzionează el. Numai că, prin vocea autorizată a Papei Ioan Paul II, Biserica Catolică a recunoscut falsitatea acestei milenare acuzaţii antisemite şi a dezavuat-o. Competent în orice problemă, dl. Ion Cristoiu este, şi cu această ocazie, mai competent decât Papa. Care nici nu e antisemit.»

(Din "Realitatea evreiască", Bucureşti 2000)

Clanurile ţigăneşti

«Seară de seară, toate posturile de televiziune aruncă zeci de minute din programe pe relatările despre luptele la vedere dintre clanurile de ţigani care răpesc femei, le sechestrează, le pun să se prostitueze sau cer sume mari, în valută, pentru răscumpărare. Mafia ţigănească e intrată adânc şi în banii cu camătă. Prin escrocherii şi ameninţări, pe o sumă de nimica, îşi însuşesc locuinţele fraierilor. Ţiganii nu se dau jos din maşini. Au şoferi la scară, frecventează barurile, fumează Kent şi beau whisky, se avântă cu sume năucitoare la ruletă. Cartiere întregi din Bucureşti trăiesc terorizate de bişniţari şi cuţitari. Cei "muncitori" pun stăpânire pe pieţe, cumpărând marfa ţăranilor şi revânzând-o la preţuri duble. Poliţia are de furcă cu ei, fiind alergată zi şi noapte de clanurile Duduianu, Sadoveanu şi alţii, căci au nişte porecle scornite de minţi cu înclinaţii "artistice". Oricum, se dau în spectacol zi şi noapte, la drumul mare, dar şi în cercuri închise, cu parolă la intrare.»

(Dintr-un articol de Carmen Dumitrescu, în "Lumea liberă", New York, 2000)

Festivalul internaţional "George Enescu"

Cea de a doua ediţie a Festivalului Internaţional "George Enescu" va avea loc la Bucureşti în perioada 9-28 septembrie 2001. Pe parcursul celor 20 de zile vom asculta concerte simfonice în sala mare a Palatului şi la studioul de concerte "Mihail Jora" al Societăţii Române de Radiodifuziune şi recitaluri vocal-instrumentale în intima sală a Ateneului Român. În aceeaşi perioadă, în zilele de 16-22 septembrie se va desfăşura Concursul de interpretare "George Enescu" la secţiunile vioară, pian şi canto, gala laureaţilor urmând a avea loc la 23 septembrie 2001.

Agenţia de impresariat artistic "Artexim" a definitivat datele participării orchestrelor simfonice internaţionale la această ediţie a Festivalului. Concertul de deschidere va fi susţinut de London Philarmonic Orchestra sub bagheta lui Kurt Masur. Orchestra londoneză va susţine două concerte, la fel şi Orchestre de Paris, dirijată de Christoph Eschenbach, Residentie Orchestra, dirijată de Ghenadi Rojdestvenski, Monte Carlo Philarmonic Orchestra, orchestra Nord-Deutsch Rundfunk din Hamburg şi Scala Philarmonic Orchestra, dirijată de Riccardo Muti. Mai participă Staatsoper Wien cu opera "Salomeea" de Richard Strauss, Wiener Philarmoniker cu un program de piese de Beethoven, şi Birmingham Symphony Orchestra. Filarmonica "George Enescu" din Bucureşti va prezenta în concert opera "Oedipe" de George Enescu. Lausanne Chamber Orchestra va prezenta la sfârşitul celei de a doua săptămâni a Festivalului trei concerte "Mozart by night". Concertul de închidere a Festivalului va fi susţinut de Scala Philarmonic Orchestra, sub bagheta lui Riccardo Muti, la 28 septembrie 2001.

Urmează a se definitiva datele de participare pentru soliştii recitalurilor vocal-instrumentale, dintre care putem anunţa de pe acum pe Jessie Norman, Michel Legrand, Ghil Shaham, trioul de coarde Beaux Arts din Hamburg şi pe Murray Perahia.

Corespondenţă de la
Eugen Todea – Bucureşti

Furt la Castel

Una din cele mai bune afaceri ale epocii s-a dovedit a fi furtul de obiecte de artă (picturi, sculpturi, vase, mobilă etc.) din muzeele ţării şi vinderea lor în occident.

Într-un reportaj despre aceste furturi, Stela Ştefan, de la "România liberă", scrie:

«Celebru rămâne furtul de la Muzeul Peleş, furt comis în anul 1994 de chiar muzeograful aşezământului, Florin Stelian Popescu. Profitând de neglijenţa gestionarei Maria Anisia Larion, a luat şi el, acolo, un "bibelou" să-l pună acasă, pe consolă. "Bibeloul" era de fapt o sculptură de René Lalique, reprezentând "Madona cu pruncul" – piesă-unicat, evaluată la suma de 10.000 de dolari. Câteva zile mai târziu, muzeograful Popescu efectuează o excursie turistică în Anglia, unde vinde piesa la un magazin de antichităţi cu suma de 30.000 de dolari, pe care o depune, grijuliu, la Banca Lloyd's din Londra, unde şi-a deschis un cont personal. Văzând că afacerea a mers fără prea mare bătaie de cap, a continuat să-şi umfle contul personal de la banca engleză. Aşa se face că la numai o lună de la comiterea primului rapt, profitând de faptul că tot personalul era ocupat cu ridicarea salariului, a furat dintr-una din camerele accesibile publicului patru picturi în ulei, toate aparţinând pictorului Giovanni-Battista Tiepolo. Valoarea lor în acel an s-a ridicat la 140.000.000 lei. Lăcomia lui Popescu i-a adus ghinion, pentru că la puţin timp a fost prins de poliţie şi tablourile şi-au luat locul lor firesc în Muzeul Peleş. Muzeograful Florin Stelian Popescu a fost condamnat la 16 ani închisoare. Din păcate, însă, valoroasa piesă "Madona cu pruncul" nu a fost recuperată.»

Prezicător

După faimosul prezicător Hâncu, cel ce-a prezis cutremurul din ianuarie (care n-a avut loc), apoi pe cel din mai (idem), a apărut şi face furori un ghicitor în domeniul politic. Îl cheamă Marcel Turcu şi prevede rezultatul campaniilor electorale. El a prevăzut în 1995 victoria în alegeri a lui Emil Constantinescu, din 1996, iar mai deunăzi a transmis ziarului "România liberă" previziunile sale privind lupta pentru preşedinţie din toamna acestui an. Surpriză: nici Ion Iliescu, nici Teodor Meleşcanu, nici actualul preşedinte Constantinescu, aflaţi pe primele trei locuri în sondaje, nu va ieşi învingător în marea cursă. Ci unul care la ora de faţă nu se numără printre favoriţi. Şi al cărui nume, d. Turcu nu l-a dezvăluit.

Colegii

«Am fost extrem de impresionată, à propos de ultima "Întâlnire a scriitorilor români din întreaga lume", de la Neptun, de ideea atât de altruistă, de iluzia Sandei Golopenţia de a ne organiza în aşa fel încât 50 de oameni să trimită 50 de recenzii, despre aceeaşi carte, la 50 de reviste! Ceea ce ar însemna un lobby extraordinar pentru acea carte. Numai că, Dumnezeule, noi suntem români: ar trebui ca 50 de români să fie solidari cu cel de-al 51-lea! Nu sunt în stare să îmi imaginez aşa ceva. Din păcate!

Vreau să spun că dacă ar trebui să dau exemple (evident, n-o voi face!), ar trebui să amintesc "cazurile" în care destinul sau cariera unei cărţi româneşti în străinătate a fost... oprită tocmai de bârfele... altor scriitori români... Prea puţine sunt momentele în care un scriitor român şi-a susţinut colegii... Aşa încât mă îndoiesc că se poate face foarte mult în această privinţă (şi) de-aici înainte. Sigur, planuri frumoase există cu duiumul. Îmi amintesc că, pe vremuri, la Uniunea Scriitorilor fiinţa un secretariat care se ocupa cu traducerea în diverse limbi a unor scriitori români cunoscuţi. Dar sunt absolut convinsă că nimeni n-a folosit acele traduceri... fiindcă, cum spuneam, nu cred că se pot face prea multe în acest sens. Important ar fi ca acum, când există libertate de mişcare, să ne propunem *măcar să nu spunem nimic rău despre un coleg al nostru de literatura română.* Pe lângă toate, asta ar crea şi o bună impresie... M-am simţit totdeauna extrem de jenată de... jena cu care mi se povestesc, într-un loc sau altul, diverse lucruri despre scriitori români care vorbesc urât despre colegii lor.»

(Dintr-o convorbire cu poeta Ana Blandiana, realizată de Carmen Chihaia; "Adevărul literar şi artistic", Bucureşti 2000)

Cei mai virili politicieni...

...sunt (sau ar fi), după revista V.I.P., următorii:

1. Varujan Vosganian (UFD)
2. Petre Roman (PD)
3. Gyorgy Frunda (UDMR)
4. George Pruteanu (PDSR)
5. Alexandru Sassu (PD)
6. Remus Opriş (PNŢCD)
7. Radu Vasile (PNŢCD)
8. Crin Antonescu (PNL)
9. Viorel Lis (PNŢCD)
10. Viorel Cataramă (PNL)

Mortul din Bd. Dacia

«Cadavrul mumificat al unui bătrân mort de câţiva ani a fost descoperit, în Bucureşti, într-o garsonieră situată pe Bd. Dacia la nr. 28. Corpul lui Andrei Leancă (70 de ani) a fost găsit în pat, în garsoniera cu nr. 40 de la etajul 6 al imobilului. Vecinii nu îl mai văzuseră pe bătrân din 1992, iar cheltuielile de întreţinere pentru garsoniera respectivă au fost suportate de ceilalţi locatari până în anul 1996. Ei au semnalat în mai multe rânduri autorităţilor locale că din garsoniera respectivă n-a mai ieşit nimeni de multă vreme. În această situaţie, primăria a decis să repartizeze garsoniera altei persoane. Aceasta, însoţită de un reprezentant al Direcţiei Generale a Administraţiei Financiare, s-a prezentat la faţa locului, unde, în prezenţa autorităţilor, uşa a fost spartă, fiind descoperit cadavrul bătrânului.»

(Din "Lumea liberă", New York, 2000)

Nu, n-a fost

Citim în "România literară", din Bucureşti, următoarea precizare:

«La editura Humanitas a apărut volumul "Dumnezeu în care spui că "nu crezi" de N. Steinhardt, scrisori către Virgil Ierunca, ediţie îngrijită şi cu note semnate de Monica Manu.

La pagina 100 d-na M.M. face următoarea afirmaţie: "Vladimir Streinu a fost înscris în Garda de Fier".

Când faci o asemenea afirmaţie, atât de categorică, ori te afli în posesia unui document în acest sens, ori îţi asumi răspunderea pentru această falsă şi gravă afirmaţie pe care o lansezi într-un volum editat de prestigioasa editură Humanitas.

D-na M.M. era obligată, ca redactor de carte, la o foarte atentă cercetare a datelor şi a afirmaţiilor, atunci când a întocmit aparatul critic al volumului.

Astfel ar fi putut afla că Vladimir Streinu a avut o atitudine net antilegionară şi că şi-a asumat şi riscurile şi consecinţele acestei verticalităţi morale.

Solicit D-nei M.M. să rectifice această falsă şi gravă afirmaţie care afectează memoria tatălui meu.

Ileana Iordache»

D-na Ileana Iordache – aşa cum ştiu mulţi dintre cititorii lui "Minimum", fiica cunoscutului critic literar Vladimir Streinu – a fost actriţă la Teatrul Naţional (şi – de ce să n-o spunem? – una din frumuseţile Bucureştiului post-belic). Cât despre Vladimir Streinu (pe numele din buletin, Iordache), el a dezlănţuit la revista "Kalende", dintre cele două războaie, împreună cu prietenul său Şerban Cioculescu, o adevărată campanie împotriva "trăiriştilor" (denumiţi de el "tremurici"), care propovăduiau ideile filozofului Nae Ionescu, *bossul* spiritual al fascismului românesc.

Vrei o fată?... Dar un băiat?

«Pe Pache Protopopescu, din Bucureşti, când faci o plimbare solitară, seara, după ora 10, la Mătăsari se poate agăţa de braţul tău o fată, cu voce afectuoasă şi zâmbet sclipitor în neoanele publice: "Ce doreşti, dragul meu?" Sau băieţi îmbrăcaţi modest întreabă din priviri şi apoi şuierat printre dinţi, încât trebuie să fii atent să vezi dacă îţi spune ceva – "Vrei o fată?".

De fapt studiasem zona de mai multă vreme. Vorbisem cu oamenii din împrejurimi care se plângeau de nesiguranţa străzii, mai ales seara, de ruşinea în faţa copiilor care întreabă "de ce fetele astea nu aşteaptă tramvaiul, ca toată lumea, în staţie?". Aflasem de Bursucu, de Şchiopu, şi într-o noapte, într-un gang, am descoperit şi seringile cu ajutorul cărora fetele îşi injectează, din când în când, un strop de fericire imaculată. Nu i-am cunoscut, dar am înţeles că există "ţiganii de mătase", care se plimbă în Mercedes-uri fără să aibă carnet şi îşi permit lucrul ăsta acoperiţi de cele 200-300 de milioane făcute pe lună de "fetiţe".

Mă plimbam, şi un băieţel de 14-15 ani mă întreabă: "Ia zi, şefu', îţi dau o fată?". Tratez chiar cu el. Şi explic despre ce e vorba... sunt reporter... "Da, zice, te costă un milion şi îţi spune fata tot ce doreşti". Negociem şi ajungem la a zecea parte din preţul cerut de el. Mă conduce la grupul lui, mă prezintă unui şef cu care încep o nouă negociere. Şefi sunt Sile Bese şi Nicolas. De altfel, ei sunt cei mai mari, restul puştani de maximum 17 ani. O cunosc pe Cecilia şi mi se acordă 15 minute pentru că "fă, timpul tău costă...". Cecilia are 18 ani şi se prostituează de şase luni. Aşa spune ea. Cu toate astea, copiii ei, o fetiţă de nouă luni şi un băiat de doi ani, nu au tată: "Mizeria, amărăciunea m-au adus aici... pentru copii... Dacă aş găsi unu' să mă ţină, l-aş lua de bărbat, m-aş potoli... da' să fie unu' cu bani...". Ea e din Sf. Gheorghe, dar vine aici că "e vad mai bun" şi împarte o cameră cu clienţii, cu celelalte fete, aici, pe Mătăsari. Mi-a spus ce face privind în jos, la oja scorojită a unghiilor: "Fac orice. Dar mă protejez întotdeauna, afară doar dacă nu-i din obligaţie, că unii te mai şi obligă". Atât am vorbit cu Cecilia şi Sile vine cu Nicolas. Sile îmi dă să beau dintr-o sticlă de vodcă pe trei sferturi goală şi, mângâindu-şi burta proeminentă, îmi spune: "Bă, uite, trebuie să vină un băiat care-i place ăştia ca tine... Dacă îi place de tine, ştii ce-ţi zice? Că, bă, vreau să te pup. El plăteşte 100-200 de dolari... Ce zici?". Respiră gâfâit, se uită la mine cu ochii bulbucaţi, roşii. Deşi e răcoare, pe buza de sus are broboane de transpiraţie. Se duce mai într-o parte, scoate un teanc de bani, îi numără, îi pune la loc în buzunar. Se întoarce la mine, apare şi Vintilă. Îi întreb cum se descurcă, şi toţi se plâng de "mascaţii care au nenorocit tot poporul" (poliţiştii, **n. red.**), care "intră şi noaptea şi dimineaţa prin case şi bate de la copilul din faşă până la omul cu barbă şi femeia gravidă". Ar vrea să se filmeze acţiunile poliţiei, să vadă toată lumea nelegiuirile. E foarte greu – mănâncă urzici, cartofi, ei nu fac decât 200-300 de mii pe seară, ei de fapt nici nu sunt peşti, stau şi ei aşa... cu fetele... şi dacă ele se îndură de ei... le mai pică. Dar e păcat că "din cauza la lumea interlopă să suferim tot Bucureştiul". La plecare Nicolas îmi dă numărul lui de telefon pentru o eventuală afacere: "O mie de dolari şi-ţi organizăm un flagrant cu mascaţii, când ne cere dreptu'".

Locul de muncă al fetelor, pe Mătăsari, este în faţa bisericii şi vizavi de Centrul Ecumenic Internaţional. În biserică e linişte, heruvimii încă nu s-au preschimbat în Cupidoni.»

(Dintr-un reportaj de Cătălin Manole, în "Dilema", Buc. 2000)

"Bă, să nu furi mai mult ca şefu'!"

«Asta ne făcuse Ceauşescu. Se trăia, la nivel de ţară, din troc. Eu aveam şapte-opt prieteni, cu care mă vedeam o dată pe săptămână. Hotăram să mergem la Breaza, la casa unuia. Unul era inginer, altul programator, altul doctor... fiecare venea cu ce avea. Eu mă descurcam de două-trei kilograme de carne. Erau alţii care luau zece kile... un miel de Paşti, te descurcai. Ăla care era doctor uman se descurca de o sticlă de whisky şi două de vin. Ăla cu programările făcuse şi el un gheşeft şi-şi luase cinci pachete de ţigări. Veneam toţi, puneam mână de la mână. Acasă fiecare avea câte o problemă. Aveam de reparat o ţeavă. Îl găsisem pe Vasilică instalatorul, ce lucra la uzinele nu ştiu care şi-mi zicea: "Boierule, eu am ţeava şi chestiile astea, în oraş te costă 200 de lei, dă două kile de carne şi te rezolv". Vasilică fura ţeava din uzină, mi-o punea mie, eu îi dădeam alea două kile de carne. Vasilică dădea un kil la nu ştiu cine şi-şi asigura şi el spatele. Soţia îmi zicea: "N-avem brânză topită, salam, m-am săturat!". Mă duceam la gestionarul de la alimentară şi-i ziceam: "dă-mi, tată"... Asta era învârteala... el îmi cerea trei kile de lapte. Aveam un amic la un service şi era dezastru cu benzina. Ăsta de la service avea un amic ce dădea benzina cu zece lei, ea pe piaţă costa şapte. Preferam să dau, că scoteam bani de la o vizită de câine. Făceam vizite la cămine, studenţii străini erau înnebuniţi după câini, am intrat pe filieră şi m-am aranjat. Unu' avea un Mercedes cu 12 B, iar când pleca în vacanţă nu pleca cu ştiftu! ăsta şi mi-l dădea mie să mă plimb. Eram în culmea fericirii. Opream un camion şi dădeam cinci lei pe motorină. Era un troc continuu. Banii aveau valoare, dar altfel. Uite, a venit unul că are aprobare pe TV color şi mi-o dă mie, dar nu mă costă 15.000, ci 25.000. Juma' din bani i-a luat el, juma' directorul... care dăduse aprobare pe numele unuia care nici nu ştia că are aprobare de TV. Preşedintele de CAP avea Aro diesel, fi-su avea alt Aro, cum credeţi că şi le-au luat? Apropo, ăştia doi sunt azi la PNŢ. Şi-n fiecare oraş, în fiecare comună era unu' care era full de bani, un intermediar ca Ştefănescu cu vinurile. Aveau case, dar băteau la ochi, mai bine apartament cu tot ce le dorea inima. Mergeau cu Dacia sau taxiul, ca să nu bată la ochi. Aveau aur, bijuterii. Lor le trebuia refularea, de-asta au participat cu atâta abnegaţie la această Revoluţie, că erau full de bani, nu puteau să-i folosească. Era tembelul ăla de la Dacia căruia i-au găsit un metru cub de sute, nici măcar n-a fost în stare să numere banii. Ce făcea ăla cu un metru cub? Nu putea să-i cheltuie toată viaţa. Gândiţi-vă că un secretar de partid, un activist, nu-şi plătea niciodată nimic. Am fost cu unu', că o agăţase pe o colegă de-a noastră şi a vrut să se dea mare şi ne-a invitat pe câţiva la restaurant. Eram şapte, a plătit 14 lei. Nu ne-a venit să credem şi ne-a zis că el plăteşte doar berea. Cam la modul ăsta era. Îşi lua de la Tridava două costume, fără să plătească... La fabrica de mobilă i se făcea un dormitor de comandă, din ce voia el, şi plătea ca pentru unu' de mâna a treia. Ăia nu dădeau de la ei, ci de la noi, poporul. În clipa în care el fura, fura toată lumea. Nimeni nu avea interesul să se prăbuşească sistemul ăsta. La noi nimeni nu murea de foame... Terenul se cultiva, animalele creşteau... Furatul acesta era controlat, era dorit să se fure. Era supapa. Dar să se fure cu principii: "Bă, da' să nu se vadă cu ochiul liber şi să nu furi mai mult ca şefu'".»

(Dintr-o convorbire cu Florin Monea, zootehnist, realizată de Eugen Istodor; "Dilema", Buc. 2000)

Şmenarii şi Banca Religiilor

«Totuşi, România pare a fi ţara tuturor posibilităţilor! Dacă nu mă credeţi, iată un exemplu din sistemul bancar, aşa cum este el dezvăluit pe prima pagină a revistei "Capital" (nr. 18): "Şmen de 100.000 de dolari la o tranzacţie între bănci. Banca Religiilor s-a ales cu 998 de bilete de hârtie albă, în loc de bancnote de 100 de dolari". Pentru cei care nu înţeleg termenul de "şmen" sau pur şi simplu nu vor să creadă, iată o mică lămurire: "Banca Internaţională a Religiilor a cumpărat 100.000 de dolari de la Banca Turco-Română. Banii au fost livraţi într-un pachet sigilat, cu bancnote nou-nouţe, cel puţin în aparenţă. În pachetul desigilat a doua zi la BIR s-au găsit doar două bancnote de 100 de dolari. Restul era hârtie".»

(Dintr-un articol de Ioan T. Morar, în "Lumea liberă", New York, 2000)

Harta amorului

O idee a săptămânalului bucureştean V.I.P. a "rupt gura" cititorilor (cărora e greu, după ce văzură atâtea prin gazetele de după decembrie 1989, să le rupi gura): Harta amorului. Etalată pe două pagini mari (şi late) de revistă, această hartă arată amorurile din trecut şi de astăzi ale câtorva vedete ale mass-mediei şi showbizz-ului contemporan. Câteva exemple. Răposatului Nicu Ceauşescu, fiul dictatorului, i se atribuie următoarele amante (mai cunoscute): Nadia Comăneci, cântăreţele Janina Matei (cu care Nicu fusese incognito în Israel), Daniela Vlădescu, actriţa Florina Cercel. În dreptul cântăreţului Dan Bittman apar: Daniela Vlădescu, Mihaela Rădulescu, prezentatoare TV, Liliana Ştefan, Alina Chivulescu, Cristina Stoica (cântăreţe pop). La Tania Budi (prezentatoare TV) îi întâlnim pe Cătălin Botezatu, creator de modă, George Pădure, candidat la primăria generală a Capitalei, Marius Capotă, Oliver (cântăreţi) etc. De numele lui Florin Piersic sunt legate (în afară de cele două soţii ale sale, actriţele Tatiana Iekel şi Ana Szeles) Florina Cercel, Angela Similea, Vasilica Tastaman, Carmen Stănescu. V.I.P.-ul nu l-a uitat nici pe Nancy Brandes, al nostru, scoţând la iveală două din amorurile de tinereţe ale muzicianului: Aurora Andronache (TV) şi cântăreaţa Marina Florea.

Can-canuri...

...întâlnim, ca de obicei, în revista V.I.P, dar şi prin alte locuri: ■ Cântăreţul de muzică populară **Ion Dolănescu** are o amantă cu care vrea să se însoare. ■ Fotbalistul **Gh. Hagi** investeşte în hotelurile de la Mamaia. ■ **Stela Popescu** are un iubit în Germania. ■ **Sorin Roşca-Stănescu,** directorul cotidianului "Ziua", este mulţumit de rezultatele tratamentului cu Viagra. ■ **Aristide Buhoiu,** realizator la postul de televiziune "Tele 7 abc", practică, încă din adolescenţă, spiritismul. Datorită şedinţelor de spiritism, mărturiseşte el, a aflat şi numele femeilor care aveau să-i marcheze viaţa. ■ **Tragediile familiei Grigoriu** se ţin lanţ. După moartea compozitorului George Grigoriu, cu un an în urmă, în familia maestrului au urmat alte tragedii. Fratele regretatului compozitor, textierul Angel Grigoriu, şi-a pierdut anul trecut soţia şi soacra. Acum a rămas singur şi nu acceptă pe nimeni lângă el. Fiul său, compozitorul Mihai Grigoriu, s-a stabilit în Germania. Deşi l-a vizitat spre sfârşitul anului trecut, nu a vrut să rămână la el. Fiica lui George Grigoriu, Patricia, stabilită în America, este nefericită. Recent, soţul ei a avut un grav accident de maşină. A scăpat cu viaţă, dar urmează un tratament destul de complicat. ■ **Valentin Bucur,** din Deva, este aspirant la "Cartea Recordurilor". Miniaturist pasionat, el a confecţionat o bicicletă în lungime de 7 mm. din granule de zahăr, o cărticică de rugăciuni de 44 mm., un bob de orez care se deschide cu balama etc. ■ Cântăreaţa **Daniela Gyorfi,** care a acceptat să fie fotografiată pentru ediţia românească a revistei "Playboy", era să fie violată, în studio, de unul din fotografi. ■ Afaceristul **Vasile Tătaru,** administratorul popasului turistic "Căprioara", aflat la 3 kilometri de Focşani, şi unul dintre *boss*-ii fotbalului din regiune, este eroul unui mare scandal sexi: el organiza la "Căprioara" chefuri cu diferite "vârfuri" din judeţ şi din ţară, unde, pe lângă vinurile (bune) din regiune oferea, la discreţie, şi femei, apoi filma *party*-urile pe ascuns şi îi şantaja pe cei căzuţi în cursă: dacă nu dai atâta, arăt nevestii caseta video; dacă nu dai atâta, arăt caseta la guvern. ■ **Emeric Jenei,** antrenorul naţionalei de fotbal, a fost oprit pe şoseaua Cluj-Oradea de-un tânăr care, ameninţându-l cu pistolul, l-a obligat să coboare din automobil şi să-i dea portmoneul cu bani. Când l-a recunoscut pe antrenor, tânărul gangster s-a speriat, a spus: "scuzaţi-mă" şi a dispărut.

Să fie adevărată povestea
despre calvarul
prin care a trecut Daniela...

Daniela Gyorfi:
Păi, dacă te pozezi aşa, duduie, cum să nu se repeadă fotograful la dumneata?

Mica publicitate

■ Vrei bani? Sau sentimente? Pentru bani sună la (01) 892.15.00.

■ Eşti obosit? Sună-mă! Îţi va trece! Garantez! (01) 892.15.00.

■ Erotică, vreau să merg la munte în week-end cu un domn. (01) 898.47.53.

■ Brunetă, suplă, iubesc plăcerile vieţii. (01) 892.17.36.

■ Sunt singură. Pentru o oră cu mine primeşti 200.000 de lei. (01) 892.14.50.

■ Thailandeză ofer plăcere şi bani. 200.000 lei. ■ (01) 892.17.70.

■ Studentă Conservator, studiez flautul, caut instrument. Tel. (01) 898.47.82.

■ Două studente moderne, suple, nonconformiste, vor să se distreze cu tine. (01) 898.47.49.

■ Fete distinse, frumoase, caută domni care să le aprecieze calităţile. Numai pentru întâlniri. Tel. (01) 894.86.24.

(Din ziarul "Adevărul", Buc. 2000)

Aniversare

Geo Dumitrescu

Geo Dumitrescu, poet; 80 de ani de la naştere.

Spitalizare

Octavian Paler (74), ziarist, scriitor, director onorific al ziarului "România liberă"; în urma unui infarct miocardic; O. P. a trecut în ultima vreme printr-o perioadă dificilă, fiind atacat în paginile cotidianului pe care-l conduce onorific, pe motiv că a criticat, în editorialele sale, fără menajamente, politica guvernului actual; el a supărat de asemeni pe mulţi pronunţându-se împotriva bombardamentelor NATO asupra Iugoslaviei.

Deces

Gall Ernö, scriitor de limbă maghiară, Cluj.

ION MIHĂILEANU
Corespondenţă din Franţa

Caleidoscop parizian

- **De la Mircea Săucan la doi biologi**
- **Creierul de vită a dispărut din comerţ**
- **Se fură, fraţilor, se fură: ca la noi!**

În această ultimă corespondenţă înaintea vacanţei de vară – scurtă – pe care îşi permite s-o ia "Minimum", îmi propun să vorbesc despre moarte. Oricine îşi poate pune întrebarea: ce-ţi veni, domnule, n-ai găsit alt subiect mai vesel, în Parisul ăsta care se pregăteşte să primească milioane de turişti, decât să te ocupi de cimitire, de felul cum sunt îngropaţi morţii, te pomeneşti de cât costă o înmormântare, despre cioclii eleganţi ai pompelor funebre? Cu alte cuvinte, despre *Funeralii la Paris,* ca să parafrazez titlul excelentului volum scris de Mircea Săucan, "Funérailles à Bucarest" (ed. Minimum), pe care l-am citit înainte cu câteva zile pe nerăsuflate şi pe care îl găsesc de o rară originalitate poetică şi umoristică.

Nu, n-am de gând nici să îngrop, nici să dezgrop morţii Parisului. Ci pur şi simplu să o iau razna vorbind despre moarte, dându-i cu tifla, încercând să transform subiectul într-o relatare veselă, dacă nu chiar total optimistă.

Ideea mi-a venit în urma recentei apariţii a unei cărţi intitulată "Biologie de la mort", semnată de André Klarsfeld şi Frédéric Revah (editura Odile Jacob).

Până acum, ce-am crezut cu toţii? Când apare Doamna în Negru, ea ne zice: fraţilor, *finita la commedia,* acum sunteţi ai mei! Bineînţeles, când organismul îmbătrâneşte, când se deregleză stomacul, creierul, ca să nu înşir tot ce constituie trupul uman. Fără a mai aminti accidentele neprevăzute.

Nu, stimaţi cititori ai cărţii noastre, afirmă cei doi autori, biologi, biologi (repet), nu filozofi, vă înşelaţi: *nu ştim din ce cauză intervine moartea.*

Afirmaţia e pur şi simplu revoluţionară, mai ales că ea vine din partea unor oameni de ştiinţă, care îşi măsoară fiecare cuvânt. Cum de–au ajuns la o asemenea concluzie-întrebare? Studiind, asemenea lui Darwin, evoluţia şi longevitatea speciilor. Numai că ei n-au încercat să afle din cine se trage omul, ci de ce moare. Şi s-au pus să examineze ce se întâmplă cu diverse animale şi plante: elefanţi, nisetri, balene, cămile, şoareci, stejari sau palmieri.

Ca nişte medici profesionişti, au aflat de câte ori pe minut bate inima elefantului. Au constatat că există vegetale în vârstă de 1.300 de ani, peşti centenari. Şi, culmea, celule care se reproduc la infinit. Nu toate speciile mor la fel şi din aceleaşi cauze. Unele, adică partea masculină, pier din frenezie sexuală, altele, partea feminină, mor când depun ouăle. Nisetrul e dat dracului, trăieşte până la adâncă tinereţe. Adâncă tinereţe, pentru că pe "bătrânul" nisetru nu-l poţi deosebi de cel "tânăr", amândoi fiind la fel de viguroşi.

Pe scurt, susţin biologii noştri, *e dificil de stabilit o corelaţie clară între îmbătrânire şi moarte. Mai mult, s-ar putea spune că a muri nu e ceva obligatoriu.* Iată şi formula lor ştiinţifică: moartea n-are valoare în sine, existenţa ei rezultă mai curând din inutilitatea biologică a sistemelor de reparaţii care ar împiedica orice îmbătrânire.

Cu alte cuvinte, nu murim pentru că ăsta e destinul implacabil al nostru şi al tuturor fiinţelor, sau pentru că trebuie să dispărem pentru a face loc urmaşilor. Nu, suntem pieritori datorită hazardului!

Marele ceasornicar al universului, "Răboină şel oilom", a uitat sau n-a vrut să prevadă "sisteme de reparaţii care ar împiedica îmbătrânirea". Atunci, îşi pot zice biologii (biologi din toate ţările, uniţi-vă!), să-l ajutăm pe Domnia Sa şi să-i îmbunătăţim creaţia, să cercetăm tehnici pentru a prelungi durata vieţii, chiar dacă nu ne propunem, deocamdată, să atingem Nemurirea. Deocamdată.

Căci cine ştie unde se va putea ajunge cu cunoaşterea genomului uman, cu modificările genetice ce se pot efectua. Bineînţeles, nu e problema generaţiei noastre, nici a celei următoare nouă. Dar peste secole? Mă doare capul când mă gândesc la bieţii noştri urmaşi, câte şi mai câte dificultăţi îi aşteaptă: cum va hrăni planeta Terra miile de miliarde de bipezi, în plus să le găsească şi o slujbuliţă, nemaivorbind de şomajul cioclilor şi al groparilor! Abia atunci va deveni de o mare actualitate nemuritoarea replică – da, ea e nemuritoare – a marelui Will: a fi sau a nu fi! (A muri

Premiul "Sebastian Costin"

Cercul Cultural din Ierusalim va acorda şi în acest an Premiul "Sebastian Costin", care îşi propune să omagieze scriitori şi artişti cu merite deosebite, în toate domeniile de creaţie. Premiul, în valoare de 1.500 de dolari, este subvenţionat de soţia poetului, Doamna Eugenia Costin.

În acest an, juriul care va decerna premiul este compus din B. Elvin, Michael Finkenthal, Costel Safirman, Mircea Horia Simionescu şi Leon Volovici.

În numărul viitor, "Minimum" va anunţa laureatul Premiului "Sebastian Costin" pentru anul 2000 şi data exactă a festivităţii de premiere.

sau a nu muri!) Când ONU va examina principala problemă la ordinea zilei, *Moartea (sau viaţa), avantaje şi riscuri,* ca urmare a manifestaţiilor violente din întreaga lume: vrem să murim, ne-am săturat de atâta viaţă!

Revenind la vremurile noastre îmi zic: să ne bucurăm că avem dreptul la o moarte naturală. Clientela morţii nu moare niciodată…

Şi câteva maxi-minime şi mini-minime:

■ Una din marile mele plăceri e să mă plimb, pe jos sau cu autobuzul, pe străzile Parisului. Metroul îl iau când trebuie să ajung la o oră precisă undeva. Nu mă satur admirând frumuseţea acestui oraş şi de multe ori mă întreb cum hazardul şi talentul arhitecţilor au izbutut să creeze această armonie unică. Înfăţişarea actuală a capitalei Franţei poate fi atribuită în mare măsură unui om oarecare, baronul Georges Haussman, prefect al departamentului Sena, hulit pe vremea lui de aproape întreaga presă. Puţină lume ştie cum a ajuns el să decidă crearea atâtor şi atâtor bulevarde care traversează Parisul.

În 1858 Napoleon al III-lea e victima unui atentat – din care scapă cu viaţă – în cartierul unde se află astăzi Opera Garnier.

Autocrat cum era, luminat, e drept, îl cheamă pe prefectul Haussman: domnule prefect, vreau ca într-un timp cât mai scurt să dispară ulicioarele astea unde oricine se poate ascunde pentru a curma viaţa altuia. În plus vreau ca în acest cartier unde a avut loc atentatul să se înalţe un teatru liric. Zis şi făcut, Georges Haussman a aplicat indicaţiile preţioase ale împăratului şi aşa au apărut superbele bulevarde pariziene şi clădirile măreţe cu balcoanele cu o risipă de neînchipuit de fier forjat. Tot atunci, Haussman a ales un tânăr arhitect de 35 de ani, pe Charles Garnier, care a construit această bijuterie arhitectonică, Opera care îi poartă numele. Ca orice nevastă de mare şef, împărăteasa Eugénie a strâmbat din nas, reproşându-i lui Garnier stilul defectuos al clădirii. La care acesta i-a răspuns scurt: E stilul Napoleon al III-lea, Doamnă!

Astăzi Opera Garnier e în curs de restaurare, ceea ce nu-i împiedică pe turişti s-o viziteze. Ei se înghesuie mai ales să vadă plafonul marii scene, pictat de Chagall în 1964, la invitaţia lui André Malraux.

■ Nu e un secret pentru nimeni că arta culinară franceză e printre cele mai savuroase din lume. În bună parte acest atu gastronomic se explică prin faptul că de secole şi de secole la curtea regilor Franţei plăcerea de a gusta şi de a mânca bucatele cele mai rafinate era la mare cinste. Ca şi alte plăceri, mai puţin avuabile. "Le plaisir de la table", "la bonne chair", "la gourmandise", "le gourmet" sunt expresii care au pătruns în multe limbi ale mapamondului.

Iată însă că de când cu "vaca nebună", engleză la început, devenită apoi franceză, elveţiană şi nu mai ştiu care, bucatele franceze, preparate după reţete ancestrale, sunt ameninţate. Creierul de vită, atât de delicios, a dispărut din comerţ. Rar, foarte rar, găseşti limbă de vacă, de porc sau de miel. De curând, un aşa-zis expert recomanda la televiziune interzicerea ficatului de la orice animal. Cică e vătămător pentru sănătate. De curând, guvernul, deci nu fitecine, interzice folosirea maţelor pentru prepararea cârnaţilor de tot soiul. Se întrebau bieţii cârnăţari cu ce vor înlocui maţele autentice, cu nailon, sau cu ce dracu'? O ultimă dispoziţie a Comisiei Europene de la Bruxelles îi obligă pe toţi producătorii care vin la piaţă să dispună de vitrine frigorifice pentru cărnurile şi brânzeturile ce le vând. Preţul unei asemenea vitrine e atât de mare încât mulţi mici producători, care făceau acest comerţ din tată în fiu, vor dispare. Sunt ameninţate şi camembert-ul şi alte brânzeturi faimoase fabricate din lapte nefiert, pentru că au fost câteva cazuri de listerioză.

Îmi amintesc de filmul "Mon oncle" de Jacques Tati, unde o gospodină "modernă" steriliza totul în bucătărie şi muream de râs privind-o.

Acum nu mai râd, plâng văzând cum o fantomă, o stafie numită Higiena, vrea să sterilizeze arta culi-

Cine vă poate ajuta dacă părinţii dv. sunt bolnavi?

NETTA – servicii

✔ **Vă asigură îngrijitori competenţi, cu experienţă, din România, pentru bătrâni, handicapaţi, invalizi – 24 de ore pe zi.**

✔ **Vă propune aranjamente speciale, în funcţie de situaţia şi posibilităţile dv. financiare.**

✔ **Vă acordă consultaţii şi îndrumare profesională gratuit.**

Cooperăm cu Bituah Leumi

Str. Plitei Hasfar 14, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-4350, Fax: 03/731-4294

nară franceză. Cum de nu se scoală din mormânt – tot am vorbit de moarte! – moşii şi strămoşii care să le spună francezilor: Aţi înnebunit, fraţilor? Cuminţiţi-vă, bucuraţi-vă de tot ce-a dat mai bun de secole arta culinară!

■ Cine fură azi un ou, mâine va fura un bou. Nu cred că "specialiştii" despre care voi vorbi se recunosc în această zicală românească. Probabil că în copilărie nu s-au ocupat de mizilicuri, au urmat studii, chiar superioare, ajungând a fi buni cunoscători ai artelor. Pentru a deveni hoţi de tot soiul de "antiquités", cum numesc francezii mobilele de epocă, tablourile, sculpturile etc. Între toate ţările europene, Franţa e prima victimă a furtului de bunuri culturale. Sunt "vizitate" castelele şi reşedinţele secundare, puţin păzite, mai ales noaptea, când camioane încarcă tot ce-au găsit hoţii mai de preţ acolo. Se fură la comandă şi cât ai zice peşte obiectele au poposit dincolo de frontieră.

Am nişte prieteni foarte buni care au o reşedinţă secundară într-o localitate din preajma Parisului, Bois le Roi. De două ori au fost "vizitaţi" de asemenea "specialişti" şi sunt şi astăzi uimiţi de competenţa cu care aceştia au ştiut să aleagă numai ce avea o valoare artistică.

Pe lângă aceştia, hoţii de automobile sunt nişte simplu barbugii. Cu un instrument oarecare au deschis portiera şi maşina a zburat într–o ţară din răsăritul Europei sau în Maroc, Algeria, Tunisia etc. Furtul de maşini Clio (Renault) sau Peugeot a devenit un adevărat flagel.

E greu pentru poliţie, dacă nu imposibil, să-i descopere pe delicvenţi. Ca să nu devii victimă, când posezi asemenea bunuri, nu-ţi rămâne decât o posibilitate: să te rogi la Dumnezeu!

■ Foarte puţini îşi mai amintesc de cel care cu câţiva ani în urmă era celebrul cineast Jules Dassin, autorul multor filme realizate în SUA şi în Europa ("Jamais le dimanche", "Rififi" etc.). În schimb, multă lume ştie că a fost soţul marii actriţe Melina Mercouri şi tatăl admirabilului cântăreţ francez Joe Dassin, decedaţi amândoi. Cel care a debutat ca actor la Yidish Theater din New York, prieten în timpul războiului, la New York, cu refugiaţii Thomas Mann şi Bertolt Brecht, a trecut recent prin capitala Franţei – era foarte normal, veţi vedea de ce – şi a acordat numeroase interviuri. Am reţinut următoarea replică a celui ce are acum 89 de ani (la mulţi ani, domnule Jules!) la întrebarea: Cum aţi depăşit grelele încercări, moartea celor dragi? "N-avem voie să îmbătrânim... cei apropiaţi din jurul nostru dispar. Cea mai dureroasă a fost pierderea fiului meu. Am două fete aici la Paris, trei nepoţi: e fericirea mea". Marele rabin hasidic Nachman din Bratslav nu era de altă părere: N-avem voie să îmbătrânim!

■ În staţia de metrou Europe se pot auzi sunete şi voci din toate ţările: o discuţie între suedezi, zgomotul de la Piazza San Marco din Veneţia, râsetele unor copii francezi la un circ. În acelaşi timp, pe cheiuri sau pe culoare sunt instalate ecrane care difuzează secvenţe din viaţa de fiecare zi a ţărilor europene. ■ Un cimitir uitat, situat pe strada Flandres la numărul 44: un cimitir evreiesc unde erau îngropaţi morţii în secolul al 16-lea, după legile în vigoare atunci: noaptea, fără zgomot, fără scandal. Adică pe furiş, să nu-i deranjeze pe creştini. ■ Nu e nevoie să te deplasezi la Lourdes pentru ca să se producă o minune. Parisul îţi pune la dispoziţie "l'eau du bonheur". Ea provine dintr-un puţ săpat în 1855 şi are o temperatură constantă de 14 grade. Unii trecători se opresc aici şi fac plinul, iluzionându-se că vor fi fericiţi. Adresa: scuarul Lamartine, metro Rue de la Pompe. ■ Nu e greu să-i păcăleşti pe editorii parizieni. Nişte farsori au trimis pe adresa editurilor care au publicat o carte de marea scriitoare Marguerite Duras şi o alta, mai recentă, de prezentatoarea de televiziune Claire Chazal, aceleaşi texte sub alte nume, de debutanţi. Răspuns: nepublicabile, mediocre! ■ E pentru prima oară când un parc parizian, cel de la Bercy, va purta numele unei personalităţi străine. Mă bucur că e vorba de Itzhak Rabin. E, într-un fel, un omagiu adus Israelului.

Ultima oră
ANDY

Editura MINIMUM prezintă
o nouă carte de I. SCHECHTER

Bilete în Zidul Plîngerii

O privire cu lupa şi una cu microscopul asupra realităţilor israeliene şi străine. Instantanee, portrete, amintiri, comentate cu zâmbet şi rictus.

TOATĂ LUMEA DE AZI ÎNTR-O CARTE!

Comenzi la autor,
Str. Zamenhof 15, Tel Aviv
Preţul plus expediţia – 20 şekeli

NANU PERI

Malta există cu adevărat!

Câteva zile în misterioasa insulă

Recunosc, am o reticenţă înainte de a citi note de călătorie. Materialele publicate în presa locală pe româneşte încadrabile în acest dificil gen nu au prea excelat prin interes (cu unele notabile excepţii, ca de pildă însemnările despre Rusia ale lui Andrei Borşai, publicate nu de mult de Minimum). Ce ar putea cineva primi citind cum cutare sau cutărică înşiră o banală listă de obiective turistice, care – crede el – îi conferă prestigiu prin însăşi prezenţa sa în locul cu pricina? Unde mai pui că enumerările astea sunt de obicei comentate cu aprecieri pretenţioase, puţin probabil de a-i interesa pe cititori. Mă enervez şi acum când îmi amintesc cum în urmă cu ani, la o sindrofie, gazda s-a adresat unuia dintre invitaţi (de altfel om serios, cu profesie precisă): "Ia citeşte-ne tu, Gogule, notele tale de călătorie din America!" Apoi, complice, către noi: "Să vedeţi ce pană are!"… Şi cum "din întâmplare" tipul avea la el caietul cu scoarţe de plastic în care îşi aşternuse impresiile de neşters, nu s-a lăsat mult rugat. A urmat un viol în colectiv (pe invers) care începea cu "pasărea argintie de oţel se desprinse de panglica fierbinte de asfalt a aeroportului, lăsând in urmă oraşul adormit" şi continua cu "mâncarea la bord mi s-a părut cam insipidă, dar ne-a fost servită frumos" etc. etc. Cred că notele de drum spun mai mult despre autorii lor decât despre locurile vizitate.

Dacă asta e situaţia, ce caută semnătura mea de amator în terenul acesta de "gen consacrat", dar riscant prin definiţie? Întrebarea e acum de prisos; ar fi trebuit să mi-o pun înainte de a mă afla şi eu în treaba asta cu iz de grozăveală şi la marginea exhibiţionismului.

O explicaţie poate există totuşi. Malta, acest minuscul stat insular în centrul Mediteranei, la 80 de kilometri sud de Sicilia, exercită o fascinaţie specială. În primul rând, aura de mister si istorie mai puţin familiară, legată de ordinul Cavalerilor de Malta. Apoi, limba ţării, de origine semită, cu o suprastructură italiană şi scrisă cu caractere latine (vedem deci că se poate şi aşa ceva!). Locurile sunt îmbibate de istorie din timpuri străvechi şi până în zilele noastre. Mă gândesc de exemplu la întâlnirea istorică Bush-Gorbaciov (cred că nimeni nu contestă folosirea termenului "istoric" în acest context). Un peisaj plat şi arid, dominat de cupolele uriaşe ale numeroaselor catedrale, ca nişte ciuperci gigantice crescute pentru un Guliver local, în totală disproporţie cu platitudinea terenului sau aspectul aşezărilor care le găzduiesc. Peste tot, fortificaţii care au văzut unele dintre cele mai cumplite bătălii ale Europei. Aici s–a oprit expansiunea otomană în secolul 16. Aici s-au purtat lupte din cele mai grele pentru obţinerea cheii Africii în al doilea război mondial. Un amalgam de atmosferă mediteraneană, de taine ale ordinelor militar-religioase, maniere şi tradiţii englezeşti (Malta a fost sub stăpânire engleză până în 1964), fervoare catolică, dolce vita de tip italian şi una din principalele scene de acţiune ale agenţiilor de spionaj. Cam acesta ar fi tabloul pe care îl oferă Malta turistului curios. Adică foarte, foarte mult, totul condensat pe o suprafaţă foarte, foarte mică (mică-n *stat* (sic!), dar mare-n fapt) şi suprapopulată. Cea mai lungă axă a insulei măsoară 27 km., iar cea mai mică doar 14. De altfel, ca o curiozitate, Malta este o ţară care oficial îşi încurajează şi sprijină cetăţenii (inclusiv material) să se stabilească în alte ţări. Există şi un Minister al Emigraţiei, un fel de antiteză a Ministerului Absorbţiei din Israel.

Sunt vizibile multe asociaţii cu interes şi rezonanţă pentru turistul israelian. În primul rând, cum am amintit, limba, de structură semită. Fenicienii Cartaginei au fost printre primii locuitori şi stăpânitori în Malta, încă înaintea războaielor punice. Peste multe sute de ani, o stăpânire arabă de circa două secole a desăvârşit caracterul semit al limbii. O surpriză să auzi în limba unui popor european (totuşi) cuvinte ca "halib" (lapte) "hanut" (prăvălie)

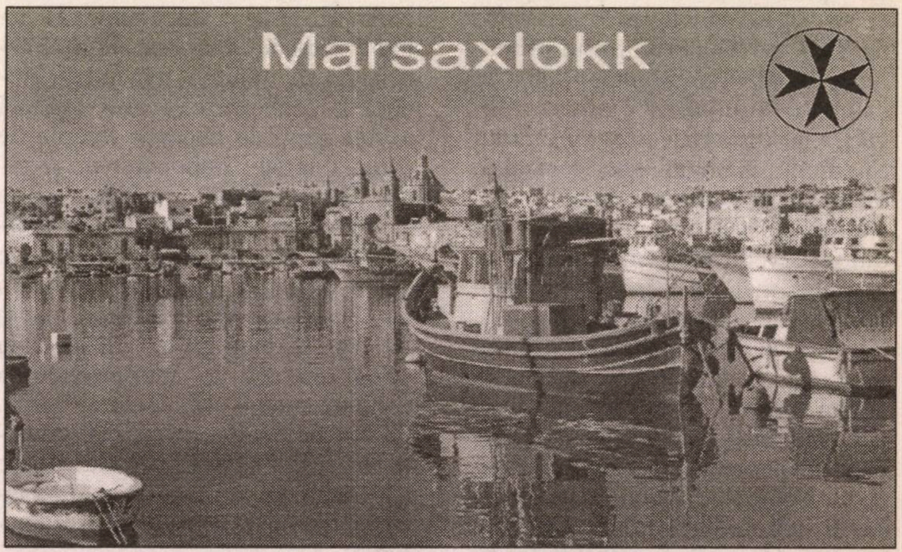

La o plimbare, în 1989, prin acest sat de pescari cu nume imposibil de pronunţat, Bush şi Gorbaciov au remodelat istoria sau pronunţia numeralelor care este foarte apropiată de "ahad, ştaim, şaloş" etc. Chiar numele de "Malta" se pare că are la origine rădăcina semită "mlt", care înseamnă adăpost, refugiu (căruia noi, alţi semiţi, îi zicem "miclat"), lăsat de fenicieni, navigatori renumiţi. (După o altă teorie, numele insulei ar veni din greacă, fie de la "meli" – miere, fie de la "melita" – albină).

La capitolul limbă, urechea noastră de limbă română e şi mai surprinsă constatând formarea cuvintelor cu rădăcini latine (cam o treime din lexicul maltezei) ca multe din cuvintele româneşti, precum "prim-ministru", "filantropu", "teatru" şi multe altele, citibile pe străzi şi firme.

Vorbind despre fenicieni şi urmele lor, este fascinant să constaţi obiceiul, menţinut peste milenii, de a picta sau aplica în relief un uriaş ochi, Ochiul lui Ossiris, pe prora multicolorelor bărci pescăreşti. Ochiul zeităţii protejează barca si pescarul faţă de pericolele mării şi lui i se datorează întoarcerile cu bine din largurile furtunoase.

Altă legătură cu noi, care te urmăreşte la tot pasul, este Ierusalimul, ca loc de naştere al Ordinului Cavalerilor de Malta. Într-adevăr, câţi dintre noi nu am trecut, în plimbare prin Oraşul Vechi (nu departe de str. David care leagă Poarta Iaffo de Zid), pe lângă campusul primului spital din Ţara Sfântă, fondat de călugării "ospitalieri"? Aceşti călugări s-au constituit apoi în ordinul Sf. Ioan. Alungaţi din Ierusalim odată cu prăbuşirea stăpânirii cruciaţilor pe aceste locuri (1291), ordinul (devenit între timp militar) s-a mutat mai întâi în Cipru, apoi (ajutat de genovezi) în Rhodos. Alungaţi şi de acolo de expansiunea otomană, cavalerii s-au stabilit în Malta la 1530, identificându-se cu această insulă, până la anularea de către Napoleon a legăturii ei formale cu Ordinul. Prezenţa cavalerilor pe insulă radiază până în zilele noastre. Originea şi menirea lor filantropică s-a menţinut peste veacuri. Astăzi, Ordinul este recunoscut ca observator la Naţiunile Unite, îsi spune "suveran" şi menţine în Malta o... ambasadă. Semnele sale se pot vedea şi astăzi legate de activităţi filantropice ca de pildă cele din ţările înfometate ale Africii. În Malta, una din primele construcţii pe care le-au ridicat cavalerii a fost un spital care a funcţionat ca atare până după al doilea război mondial.

Cavalerilor Sf. Ioan, izgoniţi din Rhodos de către duşmanii lor dintodeauna, turcii, insula Malta le-a fost "dăruită" (cu locuitori cu tot, se înţelege...) de către Carol Quintul, împăratul Sfântului Imperiu Romano-German. De altfel, se pare că populaţia locală a insulei n-a prea avut vreodată ceva de spus. La mai toate marile evenimente istorice petrecute în insulă, localnicii au participat pasiv, trecând din stăpânire în stăpânire, neidentificându-se cu niciunul dintre patroni, în afara catolicismului de tip sicilian. De-a lungul vremurilor, maltezii au fost tot timpul un popor de pescari, piraţi şi carne de tun. Istoria a fost făcută în ţara lor de către vorbitori de alte limbi. Am încercat să-i identificăm populaţiei ceva caracteristici naţionale (muzică, folclor, port popular etc.). Fără succes. O naţiune cosmopolită, fără "personalitate" specifică. Doar limba lor fascinantă... Într-o după-amiază, aşteptând un autobuz care nu mai venea, ne-am minunat trăgând cu urechea la convorbirea foarte animată a unui grup de cucoane trecute de prima tinereţe, împopoţonate şi gătite "de duminică", cu foarte multe şi foarte grele lanţuri de aur atârnându-le pe gâturile veştejite de soare şi muncă. Aşteptau şi ele un autobuz (care nici acela nu venea) cu care să meargă la... Bingo, la ora la care soţii lor erau probabil la Club (termenul nobil pentru "birt"). La fiecare câteva grupuri de cuvinte auzeam "habibi", şi alte vorbe cunoscute de noi care făceau ca întreaga scenă să aibă ceva suprarealist.

Cavalerilor de Malta li se datorează în primul rând oraşul capitală, Valletta, purtând numele Marelui Maestru care a iniţiat construirea sa în 1657 ca pe o fortăreaţă vrută (şi apoi dovedită) inexpugnabilă, dar permiţând o viaţă de belşug *intra-muros*. Cavalerii proveneau din familiile cele mai nobile şi mai bogate ale Europei. Averile lor intrau în stăpânirea Ordinului. Bogăţie, belşug, putere militară, dublate de cultura rafinată a epocii. Un ideal al acelor vremuri, o prelungire a Renaşterii, materializat prin ridicarea unui oraş monumental, ale cărui palate rivalizau cu cele din marile capitale ale Europei. Organizarea ordinului după naţionalitatea cavalerilor a stimulat o concurenţă şi o frenezie arhitectonică de care a avut de profitat în primul rând aspectul oraşului-fortăreaţă. Pe un fond general deosebit de elegant, de renaştere târzie şi baroc, se întâlnesc trăsături specifice arhitecturii celor opt ţări sau ţinuturi ai căror reprezentanţi formau ordinul: Auvergne, Provence, Franţa, Aragon, Castilia, Anglia, Germania, Italia. De aici şi cele opt colţuri ale binecunoscutei Cruci Malteze, simbolul omniprezent al insulei. Valletta este un adevărat muzeu de arhitectură, artă şi istorie militară. Bine păstrate, palatele Vallettei adăpostesc astăzi instituţii statale sau culturale.

Există, suprapus şi independent faţă de toată această gravitate, şi o Maltă mai degajată, în care te simţi mai puţn copleşit de istorie: cafenele mediteraneene si pub-uri britanice, pitoreşti porturi pescăreşti, o populaţie amabilă şi ospitalieră, un turism bine organizat şi abundent în posibilităţi pentru toate gusturile. Atmosfera oarecum provincială de margine a Europei nu face decât să-i sporească farmecul. Malta este astăzi un stat modern, viu şi prosper, la porţile Comunităţii Europene. Şcolile şi cursurile malteze de engleză sunt renumite şi căutate de tineretul din toată lumea.

Pe scurt, Malta există cu adevărat, nu este doar o vorbă misterioasă. Şi e la numai trei ore de zbor de la noi, din Israel.

AL. MIRODAN

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL
AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

Poșta Dicționarului

Cine a fost Babu Ursu

După publicarea textului despre Babu Ursu din numărul trecut (159) și despre încercările, pornite din casa regizorului de filme documentare Paul Barbăneagră, de la Paris, de a-l ponegri post-mortem pe omul ucis în închisoare din pricină de Jurnal intim, am primit mai multe apeluri, în scris sau prin telefon, de la cititori dornici să afle mai multe despre personalitatea inginerului-poet. Un mijloc bun de a-l *întâlni* și cunoaște pe Babu Ursu ni se pare a fi textul de mai jos. El reprezintă răspunsul lui Babu Ursu la un chestionar al "Dicționarului Neconvențional" pe care i-l trimisesem pe la sfârșitul anului 1982. Citindu-l, ai șansa să plonjezi în felul lui Babu Ursu de a gândi, în modul cum se vedea pe sine, în stilul său injectat cu umor și auto-deriziune; în același timp, ai privilegiul să descoperi – nu fără o înfiorare – cum vorbea el despre Jurnalul care îi va aduce moartea, doi ani mai târziu, în 1985.

În continuarea acestui Răspuns la chestionar, publicăm câteva ecouri, ce ne-au căzut în mână, la articolul d-lui Mircea Mihăieș, din "România literară".

«București, 13 febr. 83

Stimate domn

Ne face plăcere să vă aducem la cunoștință primirea textului Dvs. dactilografiat, inclusiv adnotările manuscrise, alterând oarecum rigoarea formularului dar amplasând misiva pe un teritoriu la jumătatea drumului între procesul verbal și efuziunea egotistă, exact conform exigențelor marelui meu maestru Stendhal.

Prima precizare pe care trebuie s-o fac, înainte de a răspunde la cele 5 puncte ale chestionarului, este faptul că eu nu sunt nici Scriitor, nici Evreu. Singura calitate care mi-ar face prezența în Dicționar plauzibilă este "de Limbă Română". O fi suficient?

Acestea fiind zise, să trecem la chestionar:

1) M-am născut în 1926, la 1 iulie (buricul anului) la Soroca (pe atunci în România, azi în R.S.S. Moldovenească). Mă numesc Ursu Gheorghe Ermil. Cu colaborarea funcționarului care a transcris vechile acte de naștere burghezo-moșierești pe formulare noi, ale Republicii Populare Române, prin 1956, al doilea prenume al meu și-a pierdut r-ul, devenind Emil. Față de marile prefaceri care se petreceau în jurul meu în epocă, mi-am zis că restabilirea r-ului nu prezintă o importanță pentru care merită să lupți, deși între Ermil-ul ortodox, aproape călugăresc, și Emil-ul cosmopolit exista o oareșcare discrepanță social-politico-națională, în defavoarea lui Emil. (Noroc, însă, că toată lumea mă cunoștea sub familiarul Babu, făcând astfel pur dogmatică discuția despre buclucașul r. Acest Babu provine din maghiarul baba, citit bobo, semnificând păpușă. Alintarea maternă a devenit, pentru urechile românești mai fruste, Babu.)

După tată mă trag, aproape sigur, din Nicola Ursu din Albac, zis Horia. Prin 1845-50 străbunicul meu a venit cu oile, prin transhumanță, din Munții Apuseni la Galați, unde s-a stabilit. Îmi place să cred că acest străbunic era nepot al lui Horia, dar aci genealogia mea suferă de un hiatus pe care cine știe ce Cioculescu de la 2026 va încerca să-l umple.

Babu

După mamă sunt nepotul direct al notarului Stoessel din Jidovița (în realitate Tradam), personaj care apare de peste 10 ori în Ion al lui Rebreanu, chiar sub acest nume, cunoscând faptul că Rebreanu era totalmente lipsit de imaginație. Oi fi rudă cu generalul țarist Stoessel, care s-a predat la Port-Arthur japonezilor, în 1905? Să fiu rudă cu un consilier notoriu de la Casa Albă? N-aș crede.

Deci bunicul meu Leopold Stoessel, notar care întocmea actele familiei Herdelea precum și chiar ale lui Ion al Glanetașului, a ars la Auschwitz, împreună cu bunica mea Flora Stoessel, și cu vreo 12 fii, fiice, nepoți și nepoate – aspecte interesante poate pentru Muzeul Holocaustului, dar nu pentru o istorie a literaturii, chiar atât de specială cum o proiectați Dvs.

Câteva note despre orașul meu natal, Soroca. Are o cetate construită de genovezii corăbieri, probabil pe la 1300, a fost folosită de Ștefan cel Mare ca punct de apărare greu expugnabil în fața năvălirii tătari-

lor, pe care Ştefan i-a bătut măr la Lipnic, în nordul judeţului S. Între cele două războaie Soroca era un oraş de aproape 15.000 de locuitori, 70% fiind evrei, restul nu pompieri ci români, ruşi şi ucraineni. Sadoveanu a numit-o Sinaia Basarabiei, şi nu fără dreptate, oraşul beneficiind de o poziţie geografică de un pitoresc ieşit din comun.

Ar mai fi de remarcat un capitol din "Kaput" de Curzio Malaparte, care povesteşte deportarea evreicelor din Soroca, în vara-toamna lui 41, de către hitlerişti (parcă ajutaţi şi de armata antonesciană) spre lagărele de la Râbniţa, Vapniarka etc., cu împuşcarea pe drum a celor care rămâneau în urmă.

Şi, în fine, Soroca e judeţul lui Stere, tot volumul întâi din "În Preajma Revoluţiei" (Smaragda Teodorovna) petrecându-se la moşia lor soroceană. Trebuie să mărturisesc că între lecturile care mi-au format personalitatea, "În Preajma Revoluţiei" stă alături de "Mizerabilii", "20.000 de leghe sub mări", "Naufragiaţii de pe Jonathan" (până la 14 ani: restul, se ştie: Stendhal, Geo Bogza, Malraux, Koestler, Arghezi, Apollinaire, Dostoievski, Tolstoi, Proust, Camus, Gogol, Flaubert, Caragiale, Cehov).

1 bis) Notă bibliografică. "Debut": 1938 în revista "Încercări" a liceului A. D. Xenopol din Soroca (revistă editată de Academia Română). "Al doilea debut", un articol foarte scurt, apărut într-un ziar din Galaţi, în 1943. Al treilea debut, de data asta fără ghilimele, în pagina a doua a ziarului "Ecoul", în 21 mai 1944 şi apoi 5 august 1944, cu două medalioane: Jean de Meung şi Jules Verne. La primul, M.R.P. (poetul Miron Radu Paraschivescu, nota mea, Al. M.) *mi-a scris la Poşta Redacţiei: "Se va publica. Felicitări". Aveam o companie de soi, la acea rubrică emblematică a "Ecoului", în pagina a doua, condusă de M.R.P., Mihăileanu etc.: Şerban Cioculescu, O. Crohmălniceanu-Sache, Radu Lupan etc.*

Apoi, două poezii, în 1947, în "Revista literară", la care, în cenaclu, poeziile se puneau la vot, publicarea decizându-se prin majoritate de voturi.

În fine, în 1948-49 am fost redactor la "Studentul Român", unde am scris mult (2-4-5 articole în fiece număr, semnate Gh. Ursu, Babu Ursu, Barbu Ungureanu, E. G. Barbu). Ce scriam? Poezii maiakovskiene, critici, reportaje teribiliste, poşta redacţiei băşcălioasă, interviuri şi, nu de puţine ori, "prelucrări de teze", oricât ar părea de ciudat pentru pana mea zglobie şi veşnic lipsită de morgă…

(Intervine aici o mică întâmplare care ar trebui să figureze la punctul 4 al chestionarului Dvs. O poezioară de-a mea se încheia cu versul "În ochii partidului". Prin nu ştiu ce tenebroase mişculaţii ale duşmanului de clasă, după ultimul cuvânt al ultimului vers a apărut "praf". Era-n toamna lui 48, lupta de clasă se cam ascuţea, tirajul a fost oprit şi topit, cât nu se difuzase, capul limpede dracu ştie ce-a păţit, tipograful a intrat la zdup, iar eu sever criticat pentru "caracterul formalist al poeziei"…).

În ianuarie 50 mi-a apărut prima, cum dracu să-i zic? carte? broşură? "Sportul de mase în RPR". Era foarte festivistă…

Între 1949 şi 1954 am scris o grămadă la "Ştiinţă şi Tehnică": Despre planurile staliniste de transformare a naturii, despre Bucureşti – port la mare (cum glăsuia o Hotărâre a CC al PCR din nov. 1952), două nuvele de science-fiction antiimperialiste. Marele viscol din februarie 1954 a pus capăt furibundei mele activităţi publicistice, deoarece, din cauza pagubelor produse de viscol, s-au redus şi amânat toate plăţile de pe statele revistelor, şi cu această ocazie am simţit o mare lehamite de a mă mai bărbieri în periodice. Poate că la această decizie a mea să fi contribuit şi procesul, condamnarea şi executarea lui Lucreţiu Pătrăşcanu, din aprilie 1954, crimă ce nu mai avea nici o scuză externă, Stalin murind în martie 1953 iar Beria fiind executat tot în 53, în iulie sau noiembrie.

Prin 55 am scris câteva emisiuni radiofonice la rubrica "Prietena noastră cartea".

În 1950 am publicat în "Cravata Roşie" un marş pionieresc, cuvinte şi muzică de subsemnatul. Peste 2-3 ani un isteţ de la Radio mi-a cerut voie să-l orchestreze, şi vreme de două stagiuni marşul s-a cântat prin taberele pionierești precum şi-n respectivele emisiuni radiofonice.

În 1959 am scris scenariul şi textul unui film despre Litoralul Românesc, blagoslovit cu cele mai calde cronici în "Informaţia" şi "Scânteia", prima semnată de Mihai Lupu, cronică în care meritele regizorului Mirel Ilieşiu păleau pe lângă cele ale textului sprinţar, spiritual, firesc, nelozincard, etc.

Prin 56-57 am scris câteva texte pentru Jurnalul de Actualităţi al Studiourilor Sahia, şi abia de curând, citind ultima carte a lui Radu Cosaşu, am înţeles că le luam pâinea de la gură, scriind aceste texte, lui Cosaşu, Mandric, Sântimbreanu şi chiar Paul Anghel, dacă nu mă înşeală memoria.

Cam asta ar fi partea de salahorie şi salarizare a vieţii mele scriitoriceşti. Şi – ca să pun punct – în 1961 a apărut Albumul de fotografii "Litoralul Românesc" la Meridiane, semnat de Mirel Ilieşiu şi Gheorghe Ursu, deci "al doilea volum" al operei mele tipărite.

După un aproape un deceniu de tăcere, în care mi-am văzut de meseria mea de inginer constructor proiectant, m-am pomenit, la 40 de ani trecuţi, trăind o mare iubire, ceea ce a avut cele mai faste urmări asupra talentului meu. Rodul acelei mari iubiri a fost placheta de poezii "Mereu doi", apărută la Litera în 1971, cu o prefaţă de Nina Cassian, copertă şi ilustraţii de C. Piliuţă. Cartea s-a bucurat de trei cronici, din care trebuiesc citate cea din "România Literară" semnată de Dan Cristea şi cea din "Viaţa Românească" semnată de Alexandru Lungu, ambele elogioase, "poet incontestabil" în ciuda unor mici rezerve.

Am revenit apoi la meseria mea de bază, odată cu dragostea "secând şi-al laptelui, pardon, versului, isvor". Ca, după anii de avânt revoluţionar 44-48, în care am scris vreo 200 de poezii, fiind chiar cât pe ce să fiu publicat de Editura Fundaţiilor Regale, dar cedând în finală celor trei laureaţi de atunci, Constant Tonegaru, Mircea Popovici şi nu mai ştiu care, după acei ani de poezie "angajată", am constatat că nu mai pot scrie decât poezie de dragoste – şi ea cam angajată – dar într-un sens mai mult... semantic decât politic.

Revenit dintr-o superbă călătorie în Europa, a cincea şi cea mai fertilă, am constatat că ceea ce am de povestit depăşeşte enorm atât timpul cât se poate povesti amicilor voiajul (câte 2-3 ore, în faţa a 4-5 grupuri de ascultători), cât – mai ales – anecdotica inevitabilă a acestor relatări. Auditorilor trebuia să le spun cât costă pe-acolo blugii, ce se găseşte într-un sex-shop, cum e cu deosebirea dintre cuşetă şi wagon-lit, pe când eu aveam de spus despre Gaudi, Turner, Picasso, El Greco, Miro, catedrala gotică... Şi am scris atunci "Europa mea", un manuscris dactilografiat de 360 pagini la 1 1/2 rânduri, ceea ce fac dracu ştie câte coli de autor. Am dus manuscrisul la editura de resort Sport Turism, unde domniile lor n–au catadixit nici măcar să-l citească. "Planul pentru Europa îl avem acoperit până în 1984-1985. Dacă ne-aţi putea scrie ceva despre Africa Centrală... Australia poate!!..." "– Antarctica?" "– A, da, sigur, acolo suntem complet descoperiţi". Necăjit că-i găsesc descoperiţi la minus 70 de grade Celsius, m-am dus cu manuscrisul la Albatros. Aci a avut mare succes, un referat de zile mari... Asta se întâmpla în martie 81. "Cu foarte mici modificări, se publică!" Acum, în februarie 1983, am semnat şi contractul, care prevede publicarea manuscrisului până în decembrie 85.

...Prevedere destul de simbolică, fiindcă realitatea e că cum arată Toledo, Veneţia şi Amsterdam, nu prea interesează, ce dracu, de astea ne arde nouă? Despre Munţii Apuseni, despre barajul de la Lotru, despre noul canal Dunăre-Marea Neagră, ce se va inaugura chiar în 1983, despre astea trebuie să scriem, să educăm tineretul nostru.

2) Ultimele mele volume, ca şi primele de altfel, au fost enumerate mai sus.

3) O pagină manuscris, precum şi semnătura mea în facsimil – vezi anexa.

4) Texte privind viaţa şi scrisul meu... Să vedem dacă am ceva, prin arhiva mea... Cronica din "Viaţa Românească"... Un afiş din... 9 mai 1945 (ce coincidenţă, dom'le! Chiar de ziua capitulării Germaniei hitleriste!)... A, şi un chenar de Radu Cosaşu despre B. U., adică Babu Ursu, şi reacţia mea faţă cu cutremurul din 4 martie 77.

Dacă la acest punct al chestionarului, prin "memorialistică" trebuie să înţeleg memorii scrise de mine, aci ar fi multe de spus: am un jurnal, care în curând va împlini 40 de ani (îl ţin din iunie 1943); am scris vreo 50 de caiete... Oricât ar părea de ciudat, recitind la întâmplare câte-o pagină, două, din 1943, 1953, 1963 etc., textul mi se pare fad, strein, iar eroul, irecognoscibil. Să-i spună lui mutu Gide şi alţi Rousseau că au publicat jurnalul sau confesiunile brute... Jurnalul "autentic" nu face două parale. Ce-au publicat ei, ce admirăm şi savurăm noi din confesiunile lor e **literatura**, adică fie note cotidiene revizuite, restructurate, epurate de zgură, reconstruite deci după legile literaturii, fie reconstituiri ulterioare ale existenţei, cu selectarea semnificativului.

...De aia cele 50 de caiete de jurnal ale mele, acoperind 40 de ani de viaţă – cu istoria permanent implicată în ea – nu pot constitui decât o materie primă pentru nişte eventuale, viitoare, "Memorii şi amintiri".

Am însă şi altfel de memorialistică: memorii sau scrisori, adresate: 1) în sept. 1955 Conferinţei Miniştrilor Afacerilor Externe ale celor trei mari puteri, de la Geneva (Molotov, Byrnes, Eden, mi se pare), cuprinzând un plan universal de dezarmare; 2) în sept. 1957 lui Avery Brundage, privind ipocrizia "amatorismului" olimpic; 3) în 1964 lui Geo Bogza, după ce-a scris "Aldebaran" la moartea lui Vinea; 4) alte 2-3 scrisori lui Geo Bogza cu răspunsuri prompte – telefonice sau scrise – către "năzdrăvanul" (adică eu); 5) mai recent, lui Fănuş Neagu, după ce-a scris infamia la adresa lui Geo Bogza; 6) şi mai recent, lui Nichita Stănescu, după ce-a scris infamia la adresa lui Voltaire... Şi multe alte scrisori şi memorii.

Mai am, în lucru, cartea "3 muzici", care vrea să fie un fel de traducere în cuvinte, dar nici tehnicistă, nici eseistic-conotativă, ci efectiv o traducere, frază muzicală cu frază muzicală, a Simfoniei 39 de Mozart, a Simfoniei 4 de Beethoven şi a Concertului 6 Brandenburgic de Bach, piese muzicale ce–mi stau mie la inimă ca marca pe scrisoare.

5) Cu materialul iconografic stau prost: doar a) o întâlnire cu doi Radu, ei însă scriitori sadea, şi b) o caricatură "prietenească" semnată de Silvan, care-a scos recent la noi un volum cu vreo 80-90 portrete, între care Arghezi, Rebreanu, Sadoveanu, Camil Petrescu, Bogza, Stancu, Marin Preda, glorii ale literaturii române.

... Dacă în ediţia a doua, revăzută şi adăugită, va include şi portretul meu, dragă Mirodane, ai o bere de la mine, se cheamă că ideea ta năstruşnică de a mă include în Antologia ta va fi fost de bun au-

gur. Nu zic chiar între Ion Barbu şi Camil Petrescu… măcar aşa, undeva, la addenda… la "şi alţii"… măcar la errata… măcar la "Ingineri Semiromâni de Limbă Literară"…

…Ceea ce nu înseamnă deloc că nu m-a încălzit redactarea acestui genotext şi perspectiva ca el să-ţi furnizeze un text mirodanesc… aşa... să zicem... ca cel despre Wiesenmayer... (e vorba de un articol al subsemnatului din "Contemporanul" despre atletul Ion Wiesenmayer, campion naţional la 400 m. plat) *că momental nu–mi vine-n minte altul... şi era dat dracului şi ăla...*

Te pup
Babu

P. S. Recitind aceste pagini pline de manuscrise, şi foarte sărace înliteratură tipărită, mi-am amintit de contrapagina foii de gardă a unei cărţi… "Poemul invectivă", pe care, cu toate circumstanţele tale atenuante, mi l-ai cam pierdut… şi pe care scria:

De acelaşi autor
JURNAL DE SEX
În pregătire:
33 DE VOLUME.»

❖

În urma apariţiei articolului d–lui M. Mihăieş, ing. Andrei Ursu, fiul lui Babu Ursu, a publicat – sub semnul dreptului la replică – următoarele în "România literară":

Extrase:

«În numărul 17 din 3-9 mai a.c. al revistei "România literară", domnul Mircea Mihăieş, prin articolul "Doar *o răfuială între bandiţi?"*, se face, probabil fără voie, colportorul unor incredibile, îngrozitoare calomnii lansate în mod iresponsabil (sau cu bună ştiinţă, şi atunci e mult mai grav) de un anume domn Cristian Bădiliţă la adresa tatălui meu, Gheorghe Ursu.

Pentru a-i murdări memoria, într-un stil de dezinformare de tip securist, dl. Bădiliţă începe cu falsificarea flagrantă a biografiei lui Gheorghe Ursu. Stimate d-le Mihăieş, dacă aţi fi procedat la cea mai elementară verificate (absolut obligatorie atunci când este vorba de reproducerea unor acuzaţii de o asemenea gravitate) v-aţi fi dat imediat seama că Gheorghe Ursu nici n-ar fi avut cum să fie "unul dintre cei mai cumpliţi tartori comunişti ai Galaţiului" odată ce a părăsit definitiv Galaţiul la vârsta de 19 ani, în 1945, la absolvirea liceului, când a plecat la Bucureşti la facultate! Cum oare "a profitat cât a avut chef de regim", când a intrat în P.C.R. în 1945, după stabilirea la Bucureşti, şi a fost exclus în 1950 (la nici 24 de ani) pentru atitudinile lui critice faţă de felul în care era guvernată România şi faţă de proletcultism şi pentru prietenia cu elementele "reacţionare"! Cum să fi profitat când n-a avut nici un fel de funcţii în P.C.R., când a trăit toată viaţa mai mult decât modest?

Citind elucubraţiile d-lui Bădiliţă, de genul "numai un securist de talia lui Ursu…", îmi dau seama că acesta, neavând habar cine a fost Gheorghe Ursu, a ajuns să debiteze astfel de inepţii imunde sub influenţa nefastă a lui Paul Barbăneagră – despre care ştiam că îl ura pe tatăl meu încă din anii '70, când se certau la fiecare întâlnire, tatăl meu reproşându-i vehement poziţia obscurantist-legionaroidă a acestuia. Dar, chiar ştiind de la tatăl meu despre încrâncenarea întru iraţionalitate a d-lui Barbăneagră, mi-a venit foarte greu să ajung să înţeleg geneza urii lui oarbe până şi împotriva destinului postum al tatălui meu, cel care a preferat să se lase asasinat decât să-şi trădeze prietenii.

Numai că dl. Barbăneagră poate să debiteze în particular orice pofteşte. Faptul că dl. Bădiliţă a preluat şi a încredinţat tiparului infamele enormităţi, fără urmă de îndoială şi scrupulozitate intelectuală (care i-ar fi cerut să verifice veridicitatea unor atât de grave acuzaţii) mă face să-mi rezerv dreptul de a cere Justiţiei să cerceteze aspectele lor penale. Aceste calomnii par a face parte din strategia diversionistă a securiştilor de ieri şi de azi – de a încerca să asasineze şi memoria tatălui meu pentru a-i acoperi pe asasinii care i-au luat viaţa.

Iar faptul că dl. Mihăieş, un critic pe care îl stimam (şi al cărui scris tăios, inteligent, eficient îl şti-

Alexandru Marion
SPERANŢA
Madeleine Davidsohn
Intrare liberă
ZElias
Astăzi sau mâine...
MINIMUM

minimum

editează

- Aveţi în manuscris memorii personale?
- Vreţi să vă publicaţi jurnalul intim?
- Doriţi să scoateţi la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginaţie şi corectură tipografică, coperta, prefaţa şi diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

●

Există în sfârşit o editură: minimum

am pus în slujba unor principii similare cu ale Fundaţiei "Gheorghe Ursu"), s-a coborât până a le reproduce, fie şi indirect, în întreaga lor abjecţie *fără o minimă verificare măcar a plauzibilităţii dacă nu a veridicităţii lor,* în această revistă de prestigiu, pe care tatăl meu o iubea, e foarte întristător.»

Nu ne place că...

...răspunzând scrisorii lui Andrei Ursu, d. Mircea Mihăieş a refuzat, în articolul său intitulat "Mâhniri de tânăr colportor" ("România literară"), să-şi exprime părerea de rău pentru cele scrise de d–sa în legătură cu Babu Ursu, ba chiar susţine în continuare că bine-a făcut ce-a făcut.

Ne place (în schimb) că...

...d. Mihăieş a înţeles se pare că numitul Paul Barbăneagră este o prezenţă cam neagră (amestecată cu verde): «Pentru mine – scrie d. Mihăieş – nu e nici o noutate că dl. Paul Barbăneagră e capabil de astfel de deturnări ale realităţii. Am asistat eu însumi la o conferinţă a sa de-acum câţiva ani, în "Aula Magna" a Universităţii din Timişoara. Ura cu care vorbea despre "cultura Coca-Cola", "californizare", "imoralismul Occidentului" şi alte bazaconii m-au determinat, de altfel, să părăsesc amfiteatrul mult înainte ca dl. Barbăneagră să fi atins apogeul elucubraţiilor sale de extrema dreaptă. Iată, însă, că domnia sa continuă – de la Paris! – să plângă de mila ţărişoarei, inventând fapte infame şi crime la fel de credibile ca şi teoriile sale despre "sacru". (...)

Cu titlu personal, aş aştepta, desigur, reacţia d-lui Barbăneagră. Fireşte, dacă astfel de mărunte lucruri nu-i vor părea acestui însetat de *verdele sacrului* mult prea profane pentru înaltele sale preocupări spirituale!»

Ne place că...

...d. Cristian Bădiliţă, autorul volumului "Tentaţia mizantropiei", unde sunt redate şi comentate infamiile debitate de regizorul Paul Barbăneagră, în locuinţa sa de la Paris, la adresa lui Babu Ursu – a găsit de cuviinţă să trimită revistei "România literară" următoarea scrisoare de scuze:

«În jurnalul meu, "Tentaţia mizantropiei", apărut anul acesta la Polirom, redau pe scurt, la pagina 57, o discuţie purtată acum trei ani, în apartamentul d-lui Paul Barbăneagră, despre "cazul Gheorghe Ursu". Pagina cu pricina a stârnit vii şi îndreptăţite reacţii, de uimire (din partea d-lui Mihăieş, pe nedrept, socotesc eu, acuzat de dl. Andrei Ursu), de indignare (a d-lui Camillo Baciu), de revoltă (a d-lui Andrei Ursu). Când ai greşit nu ai nevoie de prea multe vorbe s-o recunoşti. Îmi asum toată vinovăţia în această nefastă "poveste" şi-mi cer scuze public pentru dezinformările, precum şi pentru acuzele (neverificate) lansate în pagina respectivă. Activitatea de comunist a lui Gheorghe Ursu (între 1945 şi 1950) nu întinează în nici un fel martiriul suferit de acest om, ai cărui asasini îşi exercită de zece ani, liberi, dreptul de vot în cadrul societăţii româneşti. Faptul demonstrează că această societate continuă să "funcţioneze" în continuare după "principiul" amoralităţii, al complicităţii şi lichelismului fără scrupule. Involuntar eu însumi aş fi putut deveni, prin comentariile mele pripite, complicele Securităţii. Regret nespus faptul de a fi rănit (îi asigur, inconştient) sentimentele fiului, fiicei şi prietenilor lui Gheorghe Ursu. De asemenea, cer scuze d-lui Paul Barbăneagră pentru gafa enormă de a fi reprodus o conversaţie privată într-o carte destinată publicării, şi nu în ultimul rând cititorilor pe care i-am dezinformat. Pagina cu pricina va fi eliminată din tirajele sau ediţiile următoare ale cărţii.»

Nu ne place că...

...după apariţia articolului cu – vai! – mare răsunet al d-lui Mircea Mihăieş, din "România literară", cei 180.003.405 admiratori ai lui Babu Ursu, de la G.D.S. (Grupul de Dialog Social) şi săptămânalul "22", au tăcut chitic vreme îndelungată, lăsând doar pe fiul calomniatului, ing. Andrei Ursu, şi pe doi-trei amici de la Bucureşti sau din străinătate să sară în apărarea acestuia.

Această neaşteptată tăcere a fost atât de zgomotoasă, încât un redactor de la binecunoscuta "Atac la persoană", după ce prezintă pe larg acuzaţiile aduse lui Gh. Ursu, s-a întrebat: "O fi aşa? N-o fi?. Stupefiat şi mut ca o lebădă de uimire, nu mă pronunţ. Constat doar că G.D.S.-ul, care a defilat un deceniu cu portretul însângerat al lui Gh. Ursu pe pieptu-i de aramă, nu scoate o vorbuliţă. Semn rău..."

IMPORTANT
PENTRU BĂTRÂNI ŞI INVALIZI
Îngrijitoare şi asistente medicale absolvente,
cu pregătire profesională în domeniul geriatric.
Garanţie pe 2 ani. Vizite la domiciliu. Discreţie.
ADRIAN: **05/366-535; 050/666-180**
Fax: **151-58-366535**

IOSEF EUGEN CAMPUS

Morți fără morminte

În editura "Minimum" (Tel Aviv) a apărut un volum neobişnuit pentru această editură. Nu în limba română, ci în limba franceză: "Funérailles à Bucarest", de Mircea Săucan. Volumul cuprinde două texte: "Dies Irae" (traducere de Monica Costandache) şi "Înmormântare la Bucureşti" (traducere de Sanda Peri). La prima vedere, textele sunt cu totul diferite. Primul text a fost scris acum aproape 40 de ani (1962). Al doilea, acum, de curând. "Dies Irae" este o povestire în trei capitole, transpunere literară a unei crize de tahicardie paroxistică. "Înmormântare la Bucureşti" este un scenariu amplu cu privire la peregrinările unui mort.

Şi totuşi, privind mai atent, nimic arbitrar în reunirea acestor texte aparent atât de diferite. Le apropie în primul rând tema morţii, aşa cum sugerează şi autorul prin titlul ales. (Dies Irae constituie o parte a oricărui Requiem şi deci poate fi considerat, cum spune autorul, ca un preludiu al scenariului.) Ceva mai mult: întâlnim în amândouă textele preocuparea – obsedantă pentru Săucăn – a tragediei morţilor care, din motive birocratice specifice regimului politic, rămân neîngropaţi. Li se refuză şi dreptul la un mormânt, *"această minimă proprietate"*. În "Dies Irae", aflăm că mama povestitorului a rămas neîngropată timp de ani, deşi fiul a făcut şi face toate diligenţele posibile. La insistenţele lui, primeşte mereu acelaşi răspuns: dosarul e în studiu. În cele din urmă, secretarul de partid îi explică, doct: nu se poate stabili "gradul" (adică tipul) de înmormântare atâta timp cât el, fiul, şi tatăl mai sunt în viaţă. În "Înmormântare la Bucureşti", mortul însuşi, însoţit de nepoata lui, face toate demersurile necesare la autorităţi. Fără succes.

❖

"Dies irae" se citeşte greu. Fluxul verbal se desfăşoară a-logic, absurd. Uneori, înaintarea se face pe baza unei simple asociaţii. După ce se pronunţă cuvântul elipsă, urmează o digresiune despre mişcarea elipsoidală a planetelor, etc. De remarcat şi împletirea bizară a vocabularului cotidian cu cel ştiinţific. La un moment dat se insistă asupra celebrei formule a lui Einstein despre energie: $E = mc^2$.

Dar, dacă izbuteşti să dai la o parte lespedea grea care astupă gura piramidei, descoperi înăuntru comori nebănuite. Criza de tahicardie capătă forma artistică a unei şedinţe politice, devine satiră. Se discută la nesfârşit "Problema" esenţială: pe ce este preferabil să şezi, pe banchetă sau pe un scaun cu spătar? Toţi se feresc să ia atitudine netă, toţi se plictisesc de moarte. Secretarul profită că e secretar şi părăseşte mereu şedinţa, pretextând că are de dat un telefon urgent. Împletind motivul plictiselii cu acel al crizei tahicardiace, scriitorul imaginează scena grotescă, specific Săuceană: în tot timpul şedinţei, tovarăşii joacă un fel de fotbal fantastic cu inima povestitorului, desprinsă din piept.

❖

Nu este greu de remarcat continuitatea scrisului lui Săucan. Aspectele întâlnite în textul din 1962 sunt duse mai departe în celelalte opere ale autorului şi în scenariul "Înmormântare la Bucureşti". Duse mai departe şi adâncite, pe linia specifică a talentului acestui scriitor neobişnuit.

Am avut ocazia să citesc, în manuscris, versiunea originală românească. Autorul a continuat să lucreze la ea, clarificând-o, adâncindu-i trăsăturile de bază.

Viaţa ne apare ca inseparabilă de moarte. În Prolog întâlnim scena unei sărbătoriri a zilei de naştere. În paralelă evidentă, urmează apoi

Bursa personalităţilor din alia

În urcare

Uly Friedberg-Vălureanu: transformarea buletinului său de ştiri, "Bună dimineaţa, Haifa!", în "Bună dimineaţa, Israel!" şi inaugurarea agenţiei ISROpress, au făcut din gazetarul-internetist din Nord întemeietorul primei agenţii de informaţii din istoria iudaismului românesc.

Avraham Poraz, deputat: avertismentul dat de el şi de Tomy Lapid, în calitate de conducători ai Partidului Shinui, lui Ehud Barak, cum că alcătuirea unei coaliţii cu Shas-ul va fi fatală guvernului, s-a dovedit întru totul întemeiat în aceste zile de criză, când guvernul se clatină serios.

În scădere

Nancy Brandes, muzician: bancurile sale de prost gust din timpul emisiunii "Taverna", de la TV-1, menite să-l jignească pe regizorul Andrei Călăraşu, au stârnit reacţiile de dezaprobare ale telespectatorilor din *alia*.

Miriam Zohar, actriţă la Teatrul Habima: refuzul ei repetat de a recunoaşte că este originară din România şi recenta ei declaraţie: "eu m-am născut la Cernăuţi, iar astăzi Cernăuţii nu sunt în România", au lăsat un gust amar numeroşilor admiratori din *alia* ai talentatei artiste.

scena vegherii mortului. Vizitatorii veniţi să condoleze emit tot felul de ipoteze cu privire la viaţa răposatului Ioachim. Mortul, şiret, face cu ochiul şi discută cu vizitatorii. Lipsesc banii pentru înmormântare. Totul e scump. Cosciugul şi, mai cu seamă, locul la cimitir. Împreună cu nepoata, pleacă el însuşi să facă demersurile la autorităţi. Mortul e deci mort – o declară el însuşi mereu. Dar e şi viu: vorbeşte şi face demersuri.

Ca de obicei la Săucan, cotidianul se împleteşte cu visul şi cu fantasticul. Îl vedem pe Ioachim pregătindu-se de plecare. Amănunte concrete: îşi perie haina, îşi face nodul la cravată. Nemulţumit, reface nodul încă o dată. Îşi lustruieşte ghetele cu meticulozitate. Leagă şireturile de la ghete. Se priveşte în oglindă. Îşi potriveşte cu grijă pălăria.

Tot astfel, amănunte concrete în scena din Piaţa Amzei. Preţul ridicat al grâului şi explicaţia: *"ţăranii sunt opriţi la porţile capitalei, li se confiscă toată marfa, se triplează preţurile"*.

Aspectul satiric este şi mai accentuat în prezentarea diferitelor instituţii pe care mortul le vizitează pe rând. La Oficiul stării civile, se insistă asupra cozii nesfârşite din curte, asupra formalismului indiferent cu care se înregistrează şi naşterile şi moartea: *"Am să inventez o dată şi am să vă trec în dosar. Vă găsesc eu un loc pe raft"*. La Primăria sectorului, politeţe artificială şi fraze goale, pretenţioase: *"Din păcate, societatea de consum, cu capriciile ei, are totuşi regulile ei, e severă, nu putem îngropa toţi cetăţenii"*. La Tribunal nu i se dă voie să vorbească, să se apere: *"Morţii nu au dreptul la replică"*. Verdictul este semnificativ: *"Acuzatul este condamnat la viaţă, la viaţă forţată"*. La Parlament, înaintea începerii şedinţei, se urcă la tribună şi ţine, în faţa băncilor goale, un discurs patetic despre necesitatea unei legi cu privire la dreptul de a muri. În timp ce el vorbeşte, femeia care vrea să facă mai repede curăţenie repetă semnificativ: *"E aşa de mult praf aici"*.

Visul şi fantasticul dau adâncime şi perspectivă cotidianului. Pentru că grâul este atât de scump, tavanul camerei crapă şi, de sus, se revarsă o ploaie de grâu. Altă dată, pardoseala camerei se acoperă cu iarbă, devine păşune. Mielul, pe care Ioachim declară că îl duce la tăiere, la abator, îi linge mâna mortului şi îl conduce spre o *"ultimă audienţă"*, spre cer.

Un lanţ continuu de miracole, care lărgesc orizontul. Miracol al vieţii şi al morţii. Miracol al cotidianului pământesc trist (*"Sunt un mort trist"*, spune Ioachim). Miracol al raportului dintre om şi Dumnezeu. Cu umor, Săucan ştie să sublinieze că oamenii au nevoie de Dumnezeu, să-i ajute. Dar Dumnezeu e *"prea ocupat"* cu alte cele, aşa că nu prea are timp să vină şi la Bucureşti, să-ţi fie alături. La nevoie, îl poţi căuta la telefon: Ioachim duce o astfel de convorbire intrând într-o cabină telefonică.

◆

Construcţia scenariului e subtilă. Fire diverse, abia vizibile, se ţes.

Din când în când apare factorul poştal, aducând telegrame din alte vremuri şi din alte locuri. Telegramele şi scrisorile Laurei, iubita de altădată, întruchipare a frumosului şi a fericirii pierdute. *"Vai, ce frumos e totul!"*, repetă ea. Cu trăsura fermecată, Ioachim străbate spaţiul şi timpul: de la Bucureşti, prin Alpi, şi apoi la Paris în cartierul Marais. Apoi, împreună cu Laura, înapoi la Bucureşti, la Athénée Palace. Prezenţa tandră, reţinută, a nepoatei constituie şi ea un fir conducător subtil. Ea îl însoţeşte pe Ioachim în demersurile lui la autorităţi, îi spală picioarele (ca Maria Magdalena), îi ţine mâna strâns când el este în groapa pe care a fost nevoit să şi-o sape el însuşi. Ea, simbol al vieţii, se căsătoreşte în final. Lămurind principiul compoziţiei libere, nesilită de autor, ci decurgând firesc din însăşi situaţia faptică, ea răspunde, parcă în locul autorului: *"Cine ne-a adus aici? – Acţiunea"*.

◆

Muzica îşi are importanţa ei în acest scenariu. Acompaniament, când în surdină, când mai puternic, ea însoţeşte şi comentează acţiunea. Cântece populare româneşti, "Happy Birthday to you", "Deşteaptă-te, române", dar şi muzică simfonică. Ioachim are o trompetă, cu care marchează starea de spirit a momentului.

În final, acest univers sonor îşi sporeşte la maximum intensitatea. Devine un marş triumfal grandios, dirijat de însuşi Ioachim, mortul reîntors la viaţă. E acum în fruntea mulţimii, râzând în hohote: *"Acum eu conduc parada"*.

Cum spune Ioachim/Săucan: Nimic n-a putut să-l facă să urască viaţa.

●

În curând apare

AMINTIRI ŞI INVENŢII POLIFONICE

de

Arminius Cassvan

●

ELENA-ESTHER TACCIU

Paul Cornea față cu lectura

Cartea și implicit lectura, mai bine-zis modurile ei, rămân și astăzi opțiunea umanistului. Și asta în pofida ofensivei mondiale a televiziunii și a Internetului care citește și fișează în locul nostru, ca un imens și veșnic primenit Dicționar. El are și pagini bibliografice, și teme și subiecte; numai să cunoști strategiile plonjării în micile ecrane. Și aici se ivește dilema umanistului de profesie, fie el filolog, istoric sau critic literar. El, prin definiție, este un pasionat al rădăcinilor, și, poate nu greșesc afirmând, al propriilor sale izvoare. El, în cazul vocației superioare, e tentat îndeosebi de izvorul rar, dar care-l servește mai mult decât listele complete și "prefabricate" (fericirea, să zicem, a studentului). Și finalmente, nici o fișare gata oferită nu suplinește lectura integrală a cărților, a revistelor rare, a manuscriselor. Nimic nu suplinește lectura originalului din mâna înaripată a literatului. E adevărat, procentul acestor lectori specializați, și respectiv, lecturi, se restrânge, dar nu până la dispariție. Căci lectura lentă, regândirea rândurilor tipărite rămân apanajul și chiar efigia cărturarului autentic.

Acest scurt preambul situează între dilemele actualității culturale recenta lucrare a profesorului Paul Cornea (între atâția foști studenți, și profesorul subsemnatei), cu titlul de "Introducere în teoria lecturii", ediția a II-a, Iași, la Polirom, în 1998. După lucrări fundamentale de istorie a literaturii române din secolul al XIX-lea, obiect în egală măsură al cursurilor sale la Universitatea din București, după eseuri de literatură comparată, toate înscrise în orizontul sociologiei literare și al istoriei mentalităților, meditația acestui umanist de prestigiu se transferă acum în cercetarea actului de lectură însuși, ca receptare a creației. Cel ce a practicat sociologia literaturii în "Originile romantismului românesc", Ed. Minerva, 1972, se apleacă în acest volum asupra relației text/cititor. Cu alte cuvinte, nu numai opera, ci și lectura apare ca un subiect pasionant pe care autorul îl cercetează în amănunțime. El ia în considerare Textul, Contextul, Lectorul, Codurile. În acord cu estetica lui Georges Poulet, elucidează psihologic scopul lecturii (studiu, amuzament, relaxare), corectarea dispoziției (de singurătate, nevroză), nevoia unei documentări, a consonanțelor afective (selectare de poezie), în cazul unui autor cunoscut, nevoia de a-i cunoaște o operă nouă, lectura "consumatoristă", pentru a umple un timp steril și vid. Aceste categorii și multe altele care vizează structuri formale ale mentalității, nu spun mai puțin despre personalitatea Lectorilor, sau altfel spus: spune-mi ce și cum citești, și–ți spun cine ești. Concluziile sociologice ale acestui studiu solid înglobează structuralismul din textele fundamentale străine (R. Barthes, R. Escarpit, L. Goldmann, G. Picon, J.-P. Richard, G. Durand, J. Kristeva, Umberto Eco). Să facem și precizarea că Școala sociologiei literare românești este și ea prezentă ca premisă teoretică a volumului de față prin E. Lovinescu, T. Vianu, Camil Petrescu, D. Popovici, N. Balotă, A. Marino. Scara complexității în tipologia actului de lectură urcă de la "eroi" ca Textul, Lectorul, Contextul, la descoperirea semnificațiilor primordiale, prin "comprehensiune" și "interpretare", apanaje ale lecturii specialistului.

Dar rostul și mobilul lecturii obiectul cărții lui Paul Cornea – și aici mă adresez cititorilor noștri – pot suscita interesul nu numai al criticului, ci, de pildă, și pe acela al părinților, mulți deziluzionați de indiferența copiilor în fața cărții. Aici, să precizăm, există sprijinul paradoxal al fanilor Internet, convinși că o cultură se agonisește integral prin frumoasa mobilă cu ecran, și atât. Pentru aceștia, și nu doar pentru scriitori, selectăm câteva exemple din sumarul bogat al cărții lui Paul Cornea. Textul, "practică semnificantă", din analizele Juliei Kristeva în cartea ei foarte la modă întâi în Franța, apoi și în România spre 1970, este expresia suficientă a unui Eu/Autor. Teoria foarte amplă și tehnică a J. K. s-a perimat, dar câteva concluzii se rețin. Nu e suficientă, de pildă întrebarea, pusă de redactorii T.V. Israel scriitorilor tineri: "Ce elemente biografice cuprinde romanul? Întâmplările sunt reale?". Pentru acești recenzenți, insistăm iarăși, "viața" romanului nu este structura sa textuală. Exemplele date de Paul Cornea probează contrariul. Tipurile de lectură includ, de pildă, personaje care găsesc sau publică un manuscris, ca Zeitblom din Doctor Faustus. Alt tip, criticul ca eseist sau istoric literar creează texte cu personaje-scriitori. Mesajul cultural al tuturor lecturilor nu pare neglijabil nici astăzi, și el constă, scrie autorul cărții cu justețe, *"într-o listă de personalități venerate și un ansamblu de mituri și simboluri"*. Și azi în viața socială cele mai modeste grupuri culturale sancționează ignoranța în materie. Sursa "listei" nu e un Dicționar, ci lecturile bune, făcute în timp. Apoi, "comprehensiunea" fixează obligația lectorului de a transgresa litera textului literar ca atare, primitivă și joasă, prin înțelegerea simbolurilor, cheilor și a mesajului metafizic. Trecând la partea adresată, în volumul de față, oamenilor scrisului, subliniem importanța stabilirii titlului unei cărți. Și azi e de gândit asupra aforismului lui Schiller, citat de P. C. "Un titlu nu trebuie să fie o carte de bucate. Cu cât mai puţin îşi dezvăluie conţinutul, cu atât mai bine". Exemplificările din capitolul respectiv sunt extrem de instructive. "Cuvintele-cheie" sunt foarte importante în textele lirice, la fel arhaismele, în romanul istoric, sau argoul, dialectul, în alte universuri literare specifice. Descoperirea simbolurilor, a miturilor de către critica de azi apare mai stimulativă decât experimentele structuralist-stilistice, lingvistice, istorice, psihanalitice. Se pare că ne întoarcem, afirmă teoreticianul Paul Cornea, la sensul simbolic al textului, la interpretarea lui, ca în studiile recente despre Proust şi Kafka. Ceea ce se obţine se cheamă, pe bună dreptate, "un progres al cunoaşterii", dincolo de cuvinte şi naraţiune ("Beyond interpretation"). Una din concluziile oferite specialistului este şi aceea că în pofida adevărurilor pozitive despre o scriere, esenţa actului critic rămâne subiectivă. Modul scrierii o subliniază prin stil. Absolutul adevărului umanist nu poate fi epuizat, dar revelaţia personalităţii estetice a cărţii, "coeficientul de adecvare", îl apropie. Orizontul nostru cultural ne poate pune frâne, paradoxal, prin vânarea lucrurilor "ştiute" dinainte. Oricum, conchide P. C., interpretările bazate pe numeroase direcţii de lectură se însumează reciproc, fără a se bruia, luminând unghiuri diverse. Misiunea criticului este să poarte un dialog explicativ cu semenii în momentul *de după lectura sa specială*. Şi asta, în pofida crizelor şi catastrofelor prezentului, în pofida presiunii "lecturii-vizionare" (a imaginii electronice).

Mesajul final al lui Paul Cornea adresat criticii şi istoriei literare de azi în numele unei lecturi înalt-profesioniste ne cere un eroism stoic, camusian: *"Tocmai pentru că trăim în inima relativului, chiar dacă avansăm cu paşi mărunţi şi chiar dacă ştim că ieşirile în caz de incendiu sunt blocate, nu ne rămâne decât un singur pariu rezonabil de făcut: să mergem, să continuăm a merge"*. O altă concluzie şi mai largă a umanistului este şi ea stenică, depăşind imperativele criticului de profesie. Este permanenţa lecturii chiar dincolo de *"hotarul fatidic al anului 2000"*, în virtutea opţiunii proprii fiinţei umane de a produce "bunuri simbolice". Ori *Cartea* se află pe primul loc, între acestea din urmă.

CALENDAR

Iulie

1 iulie s-a născut Ion Mihăileanu (1921)
1 iulie s-a născut A. Zaremba (1908)
2 iulie a murit Adrian Zahareanu (1995)
4 iulie s-a născut Haralamb Zincă (1923)
5 iulie s-a născut Iulia Soare (1920)
6 iulie s-a născut Alexandru Sen (1924)
6 iulie s-a născut Doru Davidovici (1945)
6 iulie s-a născut Shaul Carmel (1937)
9 iulie s-a născut Al. Graur (1900)
9 iulie a murit Simion Alterescu (1999)
12 iulie s-a născut Janina Ianoşi (1930)
12 iulie s-a născut Radu F. Alexandru (1943)
13 iulie a murit Eugen Luca (1997)
15 iulie s-a născut Ştefan Berciu (1928)
16 iulie s-a născut Mircea Gorun (1922)
18 iulie s-a născut Arminius Cassvan (1926)
18 iulie s-a născut S. Damian (1930)
19 iulie s-a născut Norman Manea (1936)
19 iulie a murit M. H. Maxy (1971)
23 iulie s-a născut Gherasim Luca (1913)
25 iulie a murit Petre Iosif (1978)
26 iulie a murit Godell (1991)
27 iulie s-a născut Ludovic Bruckstein (1920)
29 iulie s-a născut N. Steinhardt (1912)
(?) iulie a murit G. Spina (1952)

August

? august a murit Al. Robot (1941)
2 august a murit Isaia Iancovici (1997)
4 august a murit Ludovic Bruckstein (1988)
8 august s-a născut Saşa Pană (1902)
8 august a murit Mihai Sabin (1975)
9 august a murit A. Zaremba (1930)
9 august a murit Florin Tornea (1989)
10 august s-a născut L. Volovici (1938)
10 august a murit Eugen Schileru (1968)
10 august a murit I. Peltz (1980)
12 august s-a născut Ana Veronica Bârlădeanu (1930)
12 august a murit I. Reichman-Şomuz (1975)
12 august a murit A. Axelrad (1963)
13 august s-a născut Andrei Tudor (1907)
14 august s-a născut Ştefan Tita (1905)
15 august a murit A. Toma (1954)
16 august s-a născut Ov. S. Crohmălniceanu (1921)
19 august s-a născut I. Vitner (1914)
21 august a murit George Bar-On (1996)
21 august a murit Dorina Rădulescu (1982)
22 august a murit Saşa Pană (1981)
22 august a murit Felicia Keifa (Rollinger) (1996)
23 august a murit Iulia Soare (1971)
24 august s-a născut B. Elvin (1927)
27 august s-a născut Zigu Ornea (1930)
29 august s-a născut Mirel Brateş (1936)
31 august s-a născut Andrei Lillin (1915)

GINA SEBASTIAN ALCALAY

Biruinţa dr-ului Ilian

Sunt la o vârstă (da, se pare că e o chestiune de vârstă, prea e generalizat fenomenul) când literatura memorialistică de tip "felie de viaţă" – jurnalul, autobiografia, volumele de corespondenţă etc., – îmi stârneşte mai multă curiozitate şi interes decât literatura de ficţiune, când nu poartă girul unor mari personalităţi. La această atracţie de pornire, ca să zic aşa, s–a adăugat, în cazul volumului Dr. Idy Ilian "Momente de viaţă şi scurte povestiri" (ediţia a II-a adăugită) un element în plus: emoţia pur subiectivă.

Idy Ilian este din acelaşi oraş cu mine, în ciuda diferenţei de vârstă pot zice că am copilărit împreună, că am evoluat sub zodia aceluiaşi peisaj urban şi mod de viaţă, aceloraşi determinări istorice şi relaţii umane. Fanfara din grădina publică care i-a stârnit lui Idy gustul pentru muzică se producea în chioşcul de vis-à-vis de casa în care locuiam ca fetiţă. Silviu Goldenberg venea uneori s-o ia pe mama lui de la partidele bi-săptămânale de poker organizate de bunica mea (fratele lui mai mic, un băieţel cuminte de trei ani, cu ochii negri şi mari de cărbune şi sprâncene stufoase ca nişte măturici din pene de corb, care se numea Mosari, venea şi el de mână cu "Madam Goldenberg", la fel de brunetă ca fiul ei).

Numai că spre deosebire de mine, "doctorul Ilian tânărul", are o memorie prodigioasă care reţine tot: geografia şi configuraţia oraşului, personalităţile sale de bază şi efectele istoriei asupra lui (precum trecerea prin Bacău în 1939 a resturilor armatei poloneze înfrânte, sau imaginile de coşmar de după 1944, când prizonierii germani, oribil mutilaţi, ca şi răniţii sovietici şi români, erau operaţi de-a valma la spitalul orăşenesc din localitate); numele, fizionomia şi trăsăturile de caracter ale tuturor profesorilor şi colegilor din liceu şi facultate (despre fiecare în parte notează cu obiectivitate aparent detaşată, dacă era sau nu antisemit, în unele cazuri recunoscându-i chiar şi unui legionar calităţile pedagogice sau de altă natură); titlurile cărţilor citite şi a filmelor văzute într-o anumită perioadă, numele compozitorilor şi operelor muzicale ascultate, peripeţiile şi atmosfera din fiecare loc de muncă sau deplasare pe teren, atât din România cât şi din Israel, ş, a.m.d. Până şi faptul că Alice, prima lui soţie de care se despărţise, era drăguţă şi bine îmbrăcată în seara când au văzut împreună "Bărbierul din Sevilla" îşi aduce aminte Dr. Ilian.

Cartea se citeşte uşor, căci doctorul povesteşte despre aceste lucruri şi impactul lor asupra vieţii lui şi a familiei sale, cu extremă simplitate, într-un stil nepretenţios, sobru şi lipsit de patetism, aidoma pe alocuri unui proces verbal: fraze scurte, percutante, dar care spun multe în puţine cuvinte. (A nu se confunda simplitatea cu simplicitatea: sub aparenţa amăgitoare a nonefortului, prima cuprinde multă ştiinţă sau intuiţie a scrisului. Şi multe picături de ardoare: cu cât un text pare să curgă mai fluent, spunea un critic literar, cu atât a fost mai mare cantitatea de muncă învestită în el. Dar asta o ştie numai autorul, nu şi cititorul.)

Deşi cartea nu e structurată contrapunctic, traseul ei putând fi asemuit cu o linie orizontală plină de încrângături, asemenea unui râu din albia căruia se desfac mereu alţi afluenţi, care la rândul lor se varsă unul în celălalt, putem să desprindem, descompunând toate fragmentele adânc imbricate între ele, în care evenimentele istorice se îmbină cu viaţa colectivităţii şi indivizilor, principalele ei centre de interes:

– Atmosfera din *ştetl* şi din casa familială, înainte şi în timpul războiului, cu discuţiile dintre părinţi şi dintre aceştia şi prietenii lor.

– Experienţele naratorului în timpul prigoanei, cu anii de muncă obligatorie, greutăţi de tot felul şi nenorociri personale, cea mai dureroasă fiind, în 1941, moartea tatălui, care a lăsat familia într-o situaţie materială catastrofală, atenuată întrucâtva doar de solidaritatea şi generozitatea medicilor evrei din oraş. Toate încercările acestei perioade sunt consemnate pe un ton la fel de reţinut ca şi cele care vor urma, uneori prin simple enunţuri: "La 30 septembrie 1941 tata a murit (...) Moartea lui ne-a lăsat nenorociţi şi complet dezorientaţi". Sau "În 1942, în temeiul legilor antievreieşti, am fost daţi afară din casă "; apoi existenţa sa deprimantă şi iarăşi plină de privaţiuni în anii imediat de după război, când se zbătea să-şi ducă la bun sfârşit studiile de medicină începute la Iaşi, mai ales în condiţii în care, către sfârşitul lor, moartea surorii iubite, Jula, îl făcuse aproape singurul susţinător al unei mame infirme şi a unei nepoate în vârstă de un an.

– Sinuozităţile unei cariere profesionale plină de lupte, coborâşuri şi urcuşuri, ca medic cercetător cu numeroase lucrări în domeniul epidemiologiei, în România, ca medic generalist în Israel unde a fost obligat să se recalifice şi unde, ca şi în ţara natală, reuşeşte, în pofida prejudecăţilor împotriva "românilor", să se impună prin seriozitatea, pregătirea excepţională şi puterea sa de muncă. "Eram foarte solicitat, dar mulţumit, notează el în această perioadă. Trăiam într-adevăr o nouă viaţă."

– Stările de suflet, respectul pentru tatăl inteligent, cultivat, muzical şi autoritar; ataşamentul faţă de Jula, fragila lui soră, dar mai ales faţă de mamă, dragostea pentru cele două soţii, în special pentru cea de a doua, debila Malvy, ale cărei maladii grele, aproape neîntrerupte, îl transformă şi pe el într-un martir.

– Călătoriile în cele mai frumoase locuri din Europa, smulse sorţii cu lăcomie şi încăpăţânare dar transformate, în condiţiile sănătăţii precare a lui Malvy, în adevărate acte de eroism.

În drumul sinuos al naratorului între fapte şi locuri, ne este prezentat profilul fizic şi sufletesc al personajelor acestei curse cu obstacole care a fost viaţa lui. Caracterizările risipite ici şi colo, odată puse cap la cap, compun până la urmă în linii ferme şi distincte portretul fiecăruia: tatăl, "un umanist cu un orizont larg", un bărbat foarte frumos, pe faţa căruia "se vădea o voinţă puternică"; mama "înaltă şi obeză", care nu se farda şi nu se coafa, dar care "a fost înzestrată cu un caracter tare şi a suferit în viaţă enorm"; Jula, poreclită "blonda kunigundă", "slăbuţă şi bolnăvicioasă, prea fragilă pentru vicisitudinile vieţii"; autorul însuşi: un modest şi timid predispus la deprimare, un sensibil care în copilărie plângea la auzul cântecului unei viori, dar capabil de multă dăruire pentru cei apropiaţi şi de mari eforturi pentru a realiza ce şi-a propus. "N-am fost niciodată frumos, aş zice că aspectul meu era puţin respingător", se caracterizează el undeva cu excesivă şi nemeritată cruzime. "Nu am avut o minte vioaie. Nu am performanţe intelectuale. Oare ce a găsit la mine? (prima soţie, n.n.)... Probabil faptul că sunt citit şi documentat în alte domenii în afara medicinii, şi în mod special dragostea mea pentru muzică". Şi în altă parte: "Atât în viaţa mea cât şi în ceea ce am scris, mă tem că este mult ridicol. Îmi dau seama că stilul meu este prolix şi greoi".

Când întâlnim în viaţa de toate zilele atâţia înfumuraţi care nu-şi încap în piele de automulţumire, modestia exagerată a Dr. Ilian mi s–a părut aproape reconfortantă.

◆

Cea de a doua parte a volumului se compune dintr-un soi de pilule literare – unele din ele snoave pline de umor, descinzând din Creangă, despre preoţi, diaconi şi rabini; despre medici şi clientela lor rurală iubăreaţă; despre falsele pudori ale unor fete şi naivităţile unor bărbaţi; legende de dragoste şi povestiri turistice, scurte biografii aflate de la terţi prezentând tribulaţiile destinului unor evrei, modelate de jocul întâmplării dar mai ales al unei epoci crunte care le face să devină adesea, cum spune Dr. Ilian, "absurde şi incredibile"; şi, ca un fel de supliment întregind caracterul şi biografia naratorului, aşa cum reies ele din prima parte a volumului, nişte proze când ironice, când triste sau de factură kafkiană (una este chiar întitulată aşa) în care absurdul se îngemănează cu deprimarea, sentimentul de derută cu obsesia unor mici vise neîmplinite. Izbutită între multe altele mi s-a părut schiţa "Cătunul", în care un cercetător doreşte cu înfrigurare să revadă sătucul în care-şi petrecea vacanţele în copilărie dar de fiecare dată dă greş. Dacă ar fi să judecăm după părerile autorului despre sine, am putea spune că această povestire este emblematică pentru viaţa lui.

Dar nu asta, nici gând. Avem în realitate de a face cu "romanul" unui om care s-a luat la trântă cu o viaţă încărcată de situaţii tragice şi care în ciuda lipsei sale de iluzii, a ieşit întodeauna biruitor.

Se pare că regina Raina a Iordaniei, soţia regelui Abdallah, şi fosta regină Noor, văduva lui Hussein, se au precum câinele cu pisica. Gurile rele spun că, supărată pe ziarele de la Aman care publică prea multe fotografii ale reginei Noor, oamenii de la Palat ar fi cerut gazetelor respective să se ocupe mai mult de tânăra regină Raina.

Întrebat de-un corespondent occidental dacă zvonurile privind relaţiile încordate dintre cele două femei sunt întemeiate, purtătorul de cuvânt al Palatului regal de la Aman a declarat că acestea n-au nici o bază, fiind pure fantezii. Dar, cu toate dezminţirile oficiale, părerea unanimă este că pe deasupra reginei Raina trece un Noor.

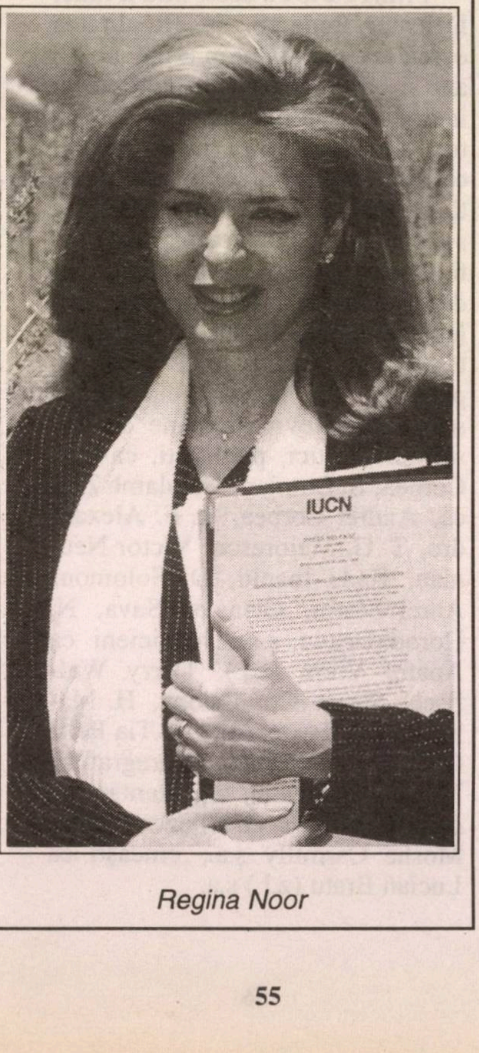

Regina Noor

PRIMIM LA REDACȚIE

● CĂRȚI ● REVISTE ● ȘI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

- ■ **Jean Blum: adresă**
- ■ **Iulia Deleanu, fii mai punctuală!**
- ■ **Ce nume!**
- ■ **O carte fără H_2O**
- ■ **Miți**
- ■ **Erotica**

Jean Blum

Adevărul despre Holocaust

coperta: Oswald Adler;
Ierusalim 2000

La cei aproape 90 de ani ai săi (s-a născut la Mihăileni, în 1911), d. Jean Blum a avut un gând bun: să scoată o carte despre Holocaust, bazată pe diferite studii și mărturii. El a fost ajutat în această întreprindere de patru colaboratori: dr. Alexandru Marton, din Ierusalim, Akiva (Chițu) Sommer, din Holon, Shlomo David, din Kiriat Bialik și Dorel Herșcovici, din București.

Ideea notabilă a lui Blum și a echipei lui a fost de a împărți lucrarea în două: mai întâi ni se prezintă studiile lui Sebastian Haffner ("Considerații asupra lui Hitler"), Ralph Giordano ("Dacă Hitler ar fi câștigat războiul") și H. Dieter Schäfer ("Berlinul în al doilea război mondial") despre fenomenul Holocaustului european, apoi câteva lucrări documentare sau memorialistice, scrise de condeie din *trib,* despre Holocaustul românesc (Pogromul de la Iași, Transnistria etc.). În felul acesta, cititorul are posibilitatea să așeze cele petrecute în România în contextul hitlerismului german și european, să stabilească în mintea lui legătura dintre directivele de la Berlin întru "soluționarea problemei evreiești" și gropile comune de lângă Bug. Și mai e ceva. Noi avem fiecare în rafturi, acasă, câteva cărți despre Holocaust. Și, când s-au adunat mai multe, nu mai știm parcă să ne descurcăm cu ele, nu știm unde anume să căutăm ceva ce ne interesează anume. "Adevărul despre Holocaust" inițiat de Jean Blum este un fel de antologie, o lucrare de sinteză, o *adresă* la care te îndrepți ori de câte ori vrei să-ți reîmprospătezi memoria, să înlături o confuzie, să găsești un răspuns.

Iulia Deleanu

Carte de neuitare

Cu un cuvânt înainte de Eugen Simion și o postfață de Dorel Dorian; coperta: A. Poch; Ed. Kriterion, Buc.

Prima carte cu acest titlu a Iuliei Deleanu (redactor la "Realitatea evreiască") a apărut în urmă cu 2-3 ani și cuprindea 60 de portrete și interviuri, sau mai bine zis de portrete-interviuri. Era evident, atunci, că lista contemporanilor care merită un asemenea portret-interviu nu s-a epuizat și că autoarea, așa cum făgăduise de altfel, va merge mai departe. Promisiune respectată. Culegerea de față ne duce în intimitatea spirituală a mai bine de 60 de persoane sau personalități de pe scena lumii evreo-române de azi: scriitori, critici, publiciști, ca Paul Cornea, S. Damian, Haralamb Zincă, Andrei Corbea, R. F. Alexandru, T. G. Maiorescu, Victor Neuman, Radu Ioanid, D. Solomon, Aurel Storin, Octavian Sava, N. Horodniceanu ș.a., muzicieni ca Anatol Vieru (z.l.), Lorry Walfisch, Sergiu Comissiona, H. Mălineanu, artiști plastici ca Tia Peltz (z.l.), Yvonne Hassan, coregrafi ca Miriam Răducanu, reprezentanți ai cultului mozaic ca Eliezer Glanz, Moshe Carmilly ș.a., cineaști ca Lucian Bratu (z.l.) ș.a.

O mostră de felul cum lucrează Iulia Deleanu ne-o dă fragmentul de mai jos din paginile despre istoricul literar Paul Cornea:

«Paul Cornea a crezut, ca mulți utopiști de bună credință, că în comunism "problema națională" ar putea fi rezolvată. După revoluția anticomunistă din Ungaria, în '56, *i s-au deschis ochii,* afirmă. A și fost sancționat pentru "liberalism" prin '57-'58. S-a refugiat în studiu, a trăit, în altă formulă decât Sebastian, "coșmarul scoaterii din loc". Bănuiesc că-n scrierile sale de sertar există toate piesele procesului intentat sieși și lumii înconjurătoare. Resimte, azi, Paul Cornea, în fața resurecției antisemitismului, un "complex", o "stare de insecuritate cronică"? Nu sunt lucruri noi pentru el. Îl urmărește și acum imaginea bunicului, bătut în stradă de huligani, în timpul guvernării Goga-Cuza… În '40, elevii evrei scoși din învățământul de stat s-au dus la liceele evreiești. Paul Cornea a ajuns și el la Liceul "Cultura B"; a trăit o condiție "ghetoizantă", fără îndoială, dar, în același timp și în pofida acestor stări de lucruri – după cum mărturisește o întreagă generație –, o emulație intelectuală de excepție. S-a apropiat, fulgurant, de idealurile sioniste, mai precis de "Hașomer Hațair". A intrat apoi în mișcarea de rezistență antifascistă… A fost, într-un cuvânt, "un erou al timpului" său, care a vrut – ca mulți alții – să schimbe lumea. Apoi a venit primul moment de cutremur: anul '56. Discuția cu el are loc în '98. Îi simt zațul de amărăciune încercat azi în fața svasticii care înțeapă ochii, desenată pe ziduri în plin centrul Bucureștiului, a inhibiției funcțiilor critice ale raționalității ademenindu-i pe cei dezorientați spre ideologia extremei drepte. Sigur că-l dezgustă antisemitismul primitiv, dar îl îngrijorează cel rafinat, intelectual. Trăieşte un moment de intens dramatism, încă neexplorat în lucrări majore în literatura română: *E foarte greu să-ţi revizitezi trecutul,* mărturiseşte, refăcând mintal drumul ales cu sinceritatea credinţei în adolescenţă, atunci când dispunea de o prodigioasă maşină de fabricat iluzii, *să ţi-l cercetezi critic, să-ţi asumi cu sinceritate erorile, dar e singurul mod demn de a te purta faţă de tine însuţi.*»

În lumina celor de mai sus înţelegem de ce Eugen Simion, în Cuvântul său înainte la carte, o caracterizează pe Iulia Deleanu drept "portretist fin şi gazetar abil". De altfel, cunoscutul critic o ştie bine pe autoare. I-a fost studentă, pe vremuri, la Facultatea de Filologie:

«Am revăzut-o, după mulţi ani, şi mi-am amintit deîndată că întârzia totdeauna la cursurile mele, fixate, e drept, la o oră imposibilă (ora 8, dimineaţa). M-am făcut, la început, că nu observ că zâmbitoarea şi frageda studentă intra în Amfiteatrul Odobescu după 15-30 de minute de la începerea cursului. Recidivând, m-am supărat şi am certat-o pe întârzielnica Iulia, dar ea a perseverat şi, când discursul meu didactic îşi găsea rostul şi stilul adecvat, apărea ea şi firul retoricii se rupea... Până la urmă m-am resemnat, lungeam introducerea până ce uşa se deschidea şi apărea, inocentă, fata care întârzie totdeauna, neabătut. Aşa i-am zis în gând şi aşa a rămas pentru mine.»

Mai puţin blânzi şi toleranţi cu întârzierile decât Eugen Simion, noi îi cerem Iuliei Deleanu să grăbească pasul şi să ne dea, cât mai repede, volumul următor, al treilea din "Cartea de neuitare".

L
I
M

REŢEAUA MAGAZINELOR DE CARTE ROMÂNEASCĂ

• Romane • Dicţionare • • Ghiduri turistice •
provenite din vasta producţie editorială din România de astăzi

AFULA: Kikar Atzmaut 7 (în pasajul Ophir Center)
TEL.: 06-6596014
ASHDOD: Merkaz Mishari Daled, magazin nr. 33 Haim Schapira
Tel.: 08-8665388
BAT YAM: Str. Balfour 60. Tel.: 03-6592484
BEER-SHEVA: Str. Histadrut 56. Tel.: 07-6236738
HAIFA: Str. Herzl 61 (Kikar Talpiot). Tel.: 04-8671292
IERUSALIM: Str. Yaffo 63 (în pasaj). Tel.: 02-6250612
NATANIA: Str. Smilanski 10 (în pasaj). Tel.: 09-8615860
PETAH-TIKVA: Str. Pinsker 9. Tel.: 03-9040225
RISHON LE ZION: Str. Rotschild 9. Tel.: 03-9698724
RISHON LE ZION: Str. Herzl 47. Tel.: 03-9671807
TEL AVIV: Str. Solomon 20 (vechea Tahana Merkazit).
Tel.: 03-6873606
TEL AVIV: Str. Allenby 48. Tel.: 03-5175877
TEL AVIV: Staţia nouă de autobuze, et. 3, magazinul nr.3243
(sub Mac Donald). Tel.: 03-6877949

Direcţia: tel. 03/562-0711, 562-0714
Iolanda: pelefon 054/829-163

Ultimele noutăţi la LIM

CASETE AUDIO cu:

Poveşti pentru copii
Muzică uşoară şi populară românească

Petre Cioclu

Mâna cu cinci degete

Schiţe şi povestiri; cu o postfaţă de Gh. Penciu; Ed. Diogene S., Buftea, România, 1999

Petre Cioclu este un nume cunoscut cititorilor noştri. El colaborează cu povestiri la rubrica "Pagini" şi se numără printre pescuitorii de perle, cu succes. Nume cunoscut e puţin spus. Ar trebui să adăugăm: un nume provocator, ce declanşează ridicări din sprâncene şi bancuri: ce-i asta, Cioclu? Cum poate să-l cheme pe cineva Cioclu? Şi dacă chiar aşa scrie în buletinul său de identitate, cum poate d. Petre să iscălească aşa lucrările sale literare? Ar fi o eroare să ne închipuim că autorul "Mâinii cu zece degete" nu aude exclamaţiile ivite la vederea semnăturii sale. Într-o mică introducere la carte, el face mărturisiri complete:

«Numele de familie pe care l-am moştenit şi care se află pe coperta acestei cărţi a suscitat deseori o rumoare de-abia reţinută la cei care l-au auzit rostit de mine. Unii, ca reacţie, m-au întrebat, plini de nedumerire, de ce nu mi-l schimb. Acestora, de obicei, le răspund cu o poantă dintr-o glumă veche:

– Mi-l voi schimba: din Cioclu Petre în Cioclu Nicolae.

La telefon, uneori, după ce mă recomand: "Aici e Cioclu", oamenii izbucnesc iritaţi:

– Care cioclu? N-am nevoie, domnule, de nici un cioclu, vezi-ţi de meserie la alţii!

Intenţia mea de a scoate un volum de proză scurtă a dat prilej unor prieteni de a fi zeflemitori. Unul mi-a zis:

– S-ar putea ca după difuzarea cărţii tale să trebuiască să te speteşti ca să-i îngropi pe toţi cei care vor fi comis imprudenţa de a-ţi citi proza.

Alt prieten, care se remarcase întotdeauna ca având umor îngroşat, mi-a spus râzând cu gura mare:

– Cioclu e un nume neliterar, de ce dracului nu-ţi iei un pseudonim, cu tentă romantică, de exemplu… Mormânt. Petre Mormânt, sună altfel!

Alţii nu lasă să treacă nici o împrejurare de a se face remarcaţi ca oameni spirituali şi, cum eu le sunt la îndemână… Dacă, de exemplu, sunt văzut citind "Mica publicitate", întotdeauna apare careva să spună cu glas tare ca să audă tot biroul:

– Cioclu vrea să afle cine trebuie îngropat…

Într-o zi, un coleg de la etaj, de cum am intrat în noul meu birou, mi-a şi plasat una:

– Ăsta e cavoul tău!

Am şi colegi care au înclinaţia de a transforma unele situaţii obişnuite în momente funebre, crezând că eu nu pot să nu am predilecţie pentru asemenea stări. Un astfel de coleg, care era internat în spital în vederea unei operaţii la stomac, imediat ce m-a văzut intrând în salon, mi-a spus cu haz macabru:

– Cioclule, pregăteşte un dric, că mâine mă operează!…»

Clinica de medicină alternativă
„Anita – Rehovot"
condusă de un
doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE
●
Tratăm cu succes:
• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotenţă • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •
●
De asemenea:
• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254
08/945-6135

Trecând la volumul propriu-zis, trebuie să menţionăm că, în ciuda numelui său şi în răspăr cu acesta, Cioclu scrie nişte povestiri pline de viaţă. Într-o vreme când abundă pe piaţa literelor văicărelile, încruntarea fără pauză, acreala 100% şi cenuşiul în chip de culoare dominantă, Petre Cioclu se ocupă de amor, de căsătorie, de re-căsătorie ("Estera se mărită"), de voinţa femeii de a fugi de singurătate ("Placa de faianţă"). Şi toate astea într-un stil simplu, limpede, cursiv, mereu vioi şi nu lipsit de umor: în anii săi bucureşteni Cioclu făcuse parte din cenaclul epigramiştilor "Cincinat Pavelescu".

Căutaţi cartea. Veţi avea parte de o lectură plăcută. Să mă-ngropi dacă te mint.

Marian Boris Mehr

Evreii, istorie, valori

Studii; coperta: Ana Maria Ionescu; Ed. Hasefer, Bucureşti 2000

Poet (cu trei volume de versuri la activ) şi publicist, semnătură familiară celor ce urmăresc "Realitatea evreiască", Boris Marian Mehr (n. 1941) se numără printre cei mai pasionaţi cercetători de astăzi ai iudaismului românesc. Cartea apărută la Hasefer adună între coperţi lucrările lui Mehr pe această temă. Ele sunt împărţite în cinci mari capitole: 1) Pe plaiuri româneşti (viaţa comunităţilor, presa, păstori spirituali, oameni de ştiinţă, scriitori, artişti etc.); 2) Evreii pe meridianele timpului şi ale spaţiului (Baal Shem Tov şi Isaac Babel, evreii sefarzi, mari sportivi etc. etc., dar şi câţiva din *trib* care s-au impus în lumea largă: Tristan Tzara, Paul Celan, Voronca etc.); 3) Ţara vechenouă (câteva impresii şi informaţii despre Israelul pe care Boris Mehr îl cunoaşte bine); 4) Holocaust şi antisemitism (cu accent pe subiectul mereu la ordinea zilei: cum este privită problema în România?); 5) Confluenţe spirituale (gândurile şi strădania câtorva români de seamă, printre care D. Bolintineanu, Gala Galaction, Mihai Ralea etc. întru comuniunea dintre români şi evrei).

Boris Marian Mehr este, de felul său, inginer chimist. Meseria îşi spune cuvântul în scrierile sale, omul evită pălăvrăgeala şi apa de ploaie (H_2O), fiind un partizan al concretului. Drept urmare, volumul de faţă este dens, doldora de nume şi date precise. Iată o carte pe care – în aşteptarea mult aşteptatei Enciclopedii a iudaismului românesc – este bine să o ţii la îndemână.

Maria Marin

Paşii visului

Versuri; coperta: Georges Dumitresco; ed. Paideia, Bucureşti, 2000

Redactor ani de-a rândul şi decenii la revista "Teatrul", Maria Marin (Miţi, pentru iniţiaţi) este un personaj cunoscut (şi mult simpatizat) al lumii spectacolului bucureştean. Ea era o fiinţă atât de prietenoasă şi deschisă, ba chiar "transparentă", încât nimeni nu-şi închipuise că ar fi capabilă să ascundă vreo taină. Şi totuşi, a ascuns: femeia scria, pe tăcute, la domiciliu, poezii. Aşa încât, atunci când Miţi a apărut în librării cu un volum de versuri, familia cea mare a teatrului s-a arătat nespus de surprinsă. Iar după citirea poeziilor, surpriza s-a dovedit a fi plăcută.

Are dreptate criticul literar George Lăzărescu atunci când, în prezentarea cărţii, scrie: "Versurile doamnei Maria Marin sunt de o neasemuită gingăşie. Spontaneitatea lor este o virtute rar întâlnită. Natura îi este în sine picurată aidoma perlelor, presărate preţios şi rafinat".

Gingăşia în cauză este atât de frapantă încât îţi vine greu să crezi că Maria Marin îşi bate versurile la maşină, cu zgomot; senzaţia este că autoarea scrie cu şoapta, cu genele sau cu răsuflarea.

Aşa cum înţelegem (sau, mai bine zis, simţim) în strofe precum cele de mai jos:

"Nu mă tem de tine/ Nu pot să mă tem de tine/ Tu eşti o mică floare de câmp.// Fiecare floare –/ e ca o mână albă de femeie./ Fiecare mână de femeie –/ e ca o adiere a vântului de primăvară./ Fiecare adiere a vântului de primăvară –/ e ca un sărut de dragoste."

"Tu, chip frumos,/ cu dulce vorbă,/ ai coborât de sus/ pe-o scară de mătasă.// "Sunt meşter în iubire"/ – mi-ai spus –/ "şi-n poezie".// Ca pe-un musafir vestit,/ te-am primit,/ te-am ospătat...// Tu, chip frumos,/ erai un corb."

"Cad frunzele/ şi stelele cad./ Frunze palide,/ Stele jad.// Ascult simfonia frunzelor căzând./ Singură, în noapte/ şi în toamnă/ privesc umed cum începe/ şi nu mai sfârşeşte/ baletul frunzelor."

"Un salon,/ spaţios şi înalt,/ fără fereastră./ În salon,/ o masă,/ un fotoliu violet.// Pe o masă,/ o lampă./ În fotoliu,/ o umbră./ Lampa/ îşi împrăştie lumina./ Lumina/ incendiază umbra/ cu ultima-i veghe."

Dr. Emil Wittner

Erotika Biblion

Cartea erosului; antologie din literatura universală; ed. Forum, Bucureşti, 2000

«Fiece femeie să înveţe să se cunoască pe sine şi să se prezinte în bătăliile erotice în cea mai deplină formă. Fireşte că aceeaşi poziţie nu merge la toate. Cea care străluceşte prin farmecul chipului ei, se va întinde pe spate; pe când cea care se mândreşte cu crupele ei elegante, să ne hărăzească ochilor nurii ei. Meanion purta pe umerii săi coapsele Atalantei: dacă şi ale voastre vor fi la fel de frumoase, aşezaţi-le la fel. Dacă sunteţi mici de stat, amantul vostru să joace rolul de trăpaş: niciodată Andromaca, cu statura ei înaltă, nu s-a urcat pe calul lui Hector. Cea care se osebeşte printr-o talie lungă, trebuie să-şi proptească genunchii de pat, cu capul niţel aplecat. Dacă coapsele voastre îşi păstrează şi pe mai departe farmecul tinereţii, dacă ţâţele voastre sunt făr' de cusur, atunci iubitul vostru, stând în picioare, să vă vadă întinsă de-a curmezişul, sub ochii lui. Nu vă roşiţi despletindu-vă coama ca o bacchantă tessaliană, lăsaţi-o să fâlfâie în bătaia vântului pe umerii voştri. Dacă travaliul lui Lucinius v-a produs vergeturi pe flancuri la fel ca sprintena Parthă, combateţi-l întorcându-i spatele. Venus are o mie de feluri de a face dragoste; dar cea mai simplă, mai puţin obositoare pentru voi, este să staţi semiaplecată spre dreapta.»

Acesta este un fragment din "Arta dragostei" de Ovidiu (43 î.e.n. – 17 e.n.), poetul roman exilat pe malurile Mării Negre. Un fragment care-ţi dă o idee despre cuprinsul antologiei erotice alcătuită de dr. Emil Wittner (n. 1921), din Petah Tikva. Atenţie, însă: o *idee* doar. Fiindcă în alte texte limbajul e mai pe şleau, autorii spun lucrurilor pe numele lor cinstit, iar Wittner tălmăceşte totul într-o precisă şi savuroasă limbă românească. (Este o calitate care, considerată de unii drept defect, i-a atras de altfel fulgere şi tunete numeroase când publicase în "Minimum" câteva scrieri din culegerea de astăzi.)

Dr-ul Wittner a inclus în "Erotika Biblion" autori de mâna întâi, de la Solomon, cu a sa Cântare a Cântărilor, şi vechii chinezi, până la François Villon, Marchizul de Sade, Lautréamont, D. H. Lawrence, Robert Musil, Aragon, Simone de Beauvoir, Norman Mailer ş.a. ş.a. Nu lipsesc nici românii Ion Creangă (cu una din Poveştile sale celebre) şi Geo Bogza (cu poezii de tinereţe ce l-au dus, înainte de război, în boxa tribunalului, acuzat fiind de pornografie). Regretăm absenţa condeierilor *noştri:* Aderca, Sebastian, Camil Baltazar, Bonciu ş.a.

...Acuma, una din două. Eşti amator de asemenea scrieri erotice? Perfect. În cazul acesta, fă-ţi rost de carte. Vei avea o lectură plăcută (ba chiar şi instructivă). Nu eşti amator? Iarăşi perfect: astupă-ţi ochii când vezi coperta şi ia-o pe vizavi. Şi, dacă se poate, nu arunca cu pietre în dr-ul Wittner. Omul, de altfel, e atât de conştient de primejdie încât, în prefaţa la antologie, s–a grăbit să precizeze: "Consider că cititorul matur, lipsit de prejudecăţi puritane coercitive, va citi cu interes delirantele povestiri ale Marchizului de Sade, ca şi pe cele ale lui Lautréamont, Sacher-Masoch, Salvador Dali etc. Sunt perfect conştient că asemenea pagini pot provoca indignarea, dezgustul, poate chiar revolta unor cititori "slabi de înger", gata să-l confunde pe traducător cu autorul tradus...".

Hélène Elli

În căutarea lui Shaddai

Publicistică;
Cercul Cultural Petah Tikva, 2000

Născută la Bucureşti în 1946, traducătoare la Redacţia publicaţiilor pentru străinătate, bună cunoscătoare a limbii şi literaturii franceze, Hélène Elli s-a stabilit în 1990 în Israel, devenind o prezenţă vie şi subţire în lumea scrisului pe româneşte de la noi. Ea colaborează la "Pro şi Contra", la "Orient Express", la Radio Kol Israel, cu texte în marginea cărţilor şi... a vieţii.

Povestea acestor texte e interesantă.

«Sunt câţiva ani – mărturiseşte

autoarea într-un Cuvânt înainte – de când, în locuinţa soţilor Pascal – Lucia, psiholog, şi Mihael, regizor – din Petah Tikva, am vizionat câteva filme scurte de o autenticitate tulburătoare. Aplicaţii ale unei metode numite în psihologia modernă "psihodramă", filmele au servit nobilei misiuni pe care cei doi şi-au asumat-o, anume de a ajuta copii problematici. Metoda, mi s-a explicat, constă în a crea mici situaţii dramatice, oferind astfel "subiecţilor" posibilitatea de a se exprima, pentru a-şi conştientiza şi apoi controla problemele.

Revelaţia a fost, de fapt, dublă. Odată cu descoperirea unei lumi, nebănuit de bogate, a copilăriei, ea îmi oferea şi o posibilă – şi neaşteptată – soluţie la criza de adaptare prin care tocmai treceam: recent venită în ţară, dintr-o lume în care începusem să mă simt străină – dar în care lăsasem câţiva prieteni de neînlocuit – pentru a-mi regăsi "fraţii", îi descopeream tot atât de străini şi, mai ales, total lipsiţi de acel sentiment de solidaritate ce mă adusese spre ei. După episodul din casa soţilor Pascal am hotărât să mă "tratez". Să aştern adică pe hârtie, de-a valma, gânduri şi amintiri.»

Tratamentul a reuşit. Nou venita în Israel s-a "descărcat" prin condei, iar cititorul are prilejul să se "încarce" cu câteva mici scrieri de calitate. Hélène Elli vorbeşte despre tot ce-i trece prin cap, iar prin capul ei trec multe: Dumnezeu ("Candoare şi speranţă"), sederul de Pesah ("Inima lui Danko"), asasinarea lui Itzhak Rabin ("Cei doi Cato").

Acum, când autoarea s-a vindecat, fiind sănătoasă tun, iar noi am gustat cu plăcere din scrisul ei, suntem îndreptăţiţi să considerăm cărticica de faţă drept un aperitiv, şi să aşteptăm mai multe şi mai mult.

Observator Cultural (director: Ion Bogdan Lefter), Bucureşti, 2000, publică la rubrica "Revista Revistelor" o prezentare a lunarului nostru, oferindu-ne prilejul să vedem cum este perceput "Minimum" în redacţia noului săptămânal bucureştean:

«Revistă lunară de limbă română din Israel, Tel Aviv. Director: Al. Mirodan. Revista a ajuns la numărul 58 (14 ani de apariţie). Texte semnate de israelieni de limbă română – între care scriitori evrei originari din România – şi de personalităţi culturale neevreieşti, dar apropiate de problemele iudaice. Sumar bogat, variat, consistent, chiar... exploziv, plin de informaţii/actualităţi culturale, politice, cultural-politice (din Israel, România şi, în general, de pe tot mapamondul), literatură, dialoguri, scrisori, cronici şi medalioane, realizat cu fantezie, umor şi bună dispoziţie (nu lipsesc rubricile de divertisment şi... anecdotele cu evrei; există şi o simpatică pagină sportivă cvasi-eseistică, prilejuind reflecţii despre xenofobia în sport; horoscopul este realizat de o reputată cercetătoare în domeniul literaturii române: Elena-Esther Tacciu). În pp. 15-19 Adrian Marino publică, sub titlul "Călător în Ţara Sfântă – Israel: turism şi ‘ideologie‘", extrase din impresiile de călătorie din Israel apărute, nu de mult, în săptămânalul "Cuvântul". Un "derapaj" antisemit trecător al lui T. Arghezi este descoperit de criticul literar A. B. Yoffe într-o mică scriere, ignorată până acum, a acestuia. În p. 61 scriitorul Lucian Boz, supravieţuitor al cenaclului interbelic "Sburătorul", scrie un articol ("Digestio post mortem") în care vorbeşte despre o stranie ieşire antisemită, trecătoare de altfel, a lui E. Lovinescu cuprinsă în "Notele" sale zilnice şi publicată de către Monica Lovinescu. "Înţeleg pietatea filială ce-a îndemnat-o să publice aceste note. Cred că ar fi fost mai bine ca ele să rămână în arhive. Pentru că distinsul, elegantul critic, apare sub o lumină profund nefavorabilă". Alături, rubrica de "idei polemice" (pp. 61-65) găzduieşte un eseu al lui George Voicu: "Onoarea naţională românească în joc", în care politologul român îşi continuă analizele incomode pe marginea problemei antisemitismului românesc, a comparaţiei Shoah-Gulag, a "Jurnalului" lui Sebastian... Al. Mirodan oferă o explicaţie "sufletească, nu politică" celor care, dezamăgiţi, au reacţionat polemic în faţa "derapajelor antisemite" ale unor intelectuali români. Şi un "zvon" de la p. 25: "Scriitorul Iordan Chimet (românul care – cum arătasem nu de mult în paginile revistei – a fost luat toată viaţa, ca şi criticul literar Geo Şerban, drept evreu) pregăteşte o carte despre polemica izbucnită în România şi în alte locuri à propos de manifestările antisemite din presa literară democrată ("România literară" ş.a.) de la Bucureşti. Un *remember* dedicat poetului suprarealist Paul Păun, cu o incursiune în avangarda românească a anilor '30, realizează în p. 49 Elena-Esther Tacciu. Paginile de informaţii şi can-canuri culturale ("Etc., etc.") şi politico-culturale ("Scurt") reproduc tot felul de lucruri interesante despre personalităţi culturale româneşti de origine iudaică, de la Marcel Iancu, Tr. Tzara şi M. Sebastian la Maia Morgenstern. O surpriză: în p. 39, sub titlul "Poeţii simt pe pielea lor", este publicat un material favorabil, foarte simpatic, despre volumul experimental "Tescani 40238" (sunt reproduse şi fotografiile coperţilor: faţă-verso).»

(M. Rafael)

●

Ştiţi cum l-a numit Mircea Săucan, regizorul de film şi prozatorul din Natzeret Illit, pe deputatul Avigdor Lieberman, după ce văzuse cum s-a repezit în Knesset la gâtul lui Ehud Barak, cerând demisia guvernului? Avigdor Doberman.

ARMINIUS CASSVAN
New York

Marcel Proust... afacerist veros

O relativ recentă (1995, tradusă din italiană în franceză în 1997) carte scrisă de autorul originar din Florenţa Pietro Citati, poartă titlul "Porumbelul înjunghiat" şi e consacrată vieţii şi operei lui Proust. Alte cărţi biografice de acelaşi autor au precedat-o, dedicate lui Tolstoi, Katherine Mansfield, Kafka şi Goethe. Citati a mai scris un roman intitulat "Poveste fericită, apoi dureroasă şi funestă", care a luat premiul francez "Medicis" pentru literatura străină.

Marcel Proust, autorul celebrei "În căutarea timpului pierdut", era evreu după mamă, pe numele ei Jeanne Weil. Citati îl... citează pe un aşa-zis "prieten" al lui Proust, Robert de Montesquiou, care, "într-unul din accesele intermitente de răutate i-a spus lui Proust că având în vedere energia naturală a rasei sale, ar fi mai bine să abandoneze literatura şi să se ocupe de afaceri". Este interesant că Citati consideră că ieşirea lui Montesquiou nu era tocmai greşită, deoarece «Proust era un jucător la Bursă înnăscut – dar un jucător care pierdea întotdeauna, conform unei tendinţe naturale către dezastru. El a moştenit de la tatăl său, şi mai ales de la familia mamei, un bogat portofoliu de acţiuni – acţiuni solide, din toate ţările, posedate de familiile înstărite ale Franţei, şi care îi puteau asigura o liniştită existenţă de rentier. Dar el nu se mulţumea cu atât de puţin. Citea cu pasiune rubricile financiare ale ziarelor: pretindea cu vanitate că se pricepe în materie de lucruri practice, în timp ce "bieţii lui părinţi" nu aveau nici o încredere în el; primea sfaturi, formula propuneri, imagina vânzări şi achiziţii, îşi ghida afacerile ca un expert strateg financiar. Tot ce era sordid, deocheat, aventuros, veros în realitatea afacerilor trezea în Proust o plăcere copilăroasă, ca în cazul lui Balzac: îl fascinau în mod irezistibil; şi spera, scufundându-se în domeniile colorate ale Escrocheriei, să câştige munţi de aur. Ca în "Comedia umană" şi în "Omul fără calităţi" (roman de Musil, A.C.), există în "În căutarea timpului pierdut" pasiunea unui jucător: un scriitor este aşezat în faţa ruletei literaturii şi mizează sume din ce în ce mai ridicate, pe şaptezeci, optzeci şi trei sau pe numerele fără soţ, până când descoperă singurul număr câştigător.»

●

Libanul a interzis primirea tuturor scrisorilor de la Paris care poartă timbrul emis de poşta din hexagon cu prilejul împlinirii a jumătate de veac de la stabilirea relaţiilor diplomatice franco-israeliene.

Iată o măsură care poartă marca guvernului de la Beirut şi ştampila celui de la Damasc.

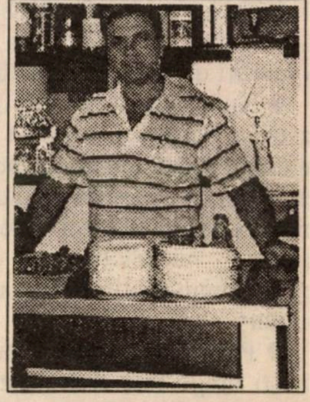

RESTAURANTUL ROMÂNESC

„LA PAUL"

în Yaffo, str. Nehama nr. 2
Tel. 683-0454; Pelefon: 053/281-175
lângă Teatrul de Operă Noga

ÎNTR-O AMBIANŢĂ PLĂCUTĂ ŞI INTIMĂ

Servim zilnic renumitul grătar românesc, specialităţile şi produsele bucătăriei româneşti

Deschis zilnic de la ora 12.00 la prânz, până după miezul nopţii, inclusiv vineri şi sâmbătă

Primim comenzi pentru petreceri şi reuniuni familiale

Se pot face rezervări de locuri şi prin telefon: 03/683-0454
şi pelefon: 053/281-175

Vă aşteptăm cu plăcere!

ALEXANDRU SEVER

Ordine și dezordine

◆ Cui te urăşte, degeaba-i spui că-l iubeşti: nu te va crede nicicând. Pentru că el nu te poate imagina decât după propria sa măsură.

◆ S-ar zice că obligat, prin însăşi fatalitatea creaţiei, de a se naşte înaintea personajelor sale, oricărui scriitor îi este dinainte asigurată posibilitatea de a le supravieţui. Se întâmplă însă ca un destin ironic să favorizeze până într-atât unele personaje, încât să le vedem supravieţuind autorilor lor.

◆ Cuiva care îi reproşa că alocă prea mulţi bani pentru "cheltuielile de reprezentare", i-a răspuns: "Ce să fac? Nu sunt atât de bogat ca să–mi permit luxul de a-mi cumpăra lucruri de proastă calitate".

◆ Nu există inteligenţă oricât de vastă pe care să n-o poată încăpea un creier uman: pentru că acest creier – deşi cu aparenţa unui organ limitat la spaţiul tigvei care îl adăposteşte – nu funcţionează totuşi în regimul unui spaţiu euclidian închis şi etanş.

◆ Pentru ca să ajungi să dispreţuieşti dragostea, trebuie mai întâi să agoniseşti destule dezamăgiri care s-o despoaie de autoritatea oricărei frumuseţi.

◆ **Potopiniană.** A murit. Obiceiul, şi chiar buna cuviinţă îmi cere să pretind că sufăr. Fac ce pot! Dar puţine speranţe să izbutesc să şi plâng. O simplă deficienţă a glandelor mele lacrimare, deficienţă care nu-mi îngăduie niciodată să am destule lacrimi cât mi-ar fi de trebuinţă ca să plâng şi durerile altora, mă păgubeşte de anume respectabilitate foarte preţuită în asemenea foarte mişcătoare ocazii.

◆ A scrie – e şi acesta un fel de a te sinucide. Fracţionat şi mai pe îndelete.

◆ Îşi tot economiseşte bunătatea în ideea că vor fi fiind destule alte ocazii când va avea nevoie de ea.

◆ **Criza logoreică.** Hemoragie care tinde să golească creierul de tot cuprinsul dicţionarului său.

◆ Cine şi-a numărat vreodată toţii morţii congelaţi în memoria sa?

◆ **Potopiniană.** De cum am aflat de un individ care şi-a înghiţit tocul, am ştiut numaidecât că e vorba de moartea unui scriitor.

◆ Ajuns în burta balenei, Iona s-a gândit că poate de aceea l-a instalat Dumnezeu aici, ca să aibă cine predica peştilor.

◆ Sunt locuit de un întreg norod de persoane, şi dacă, din când în când, le mai construiesc câte un lăcaş, o fac nu doar ca să-mi mai descongestionez creierul, nici doar pentru ca să-mi satisfac curiozitatea de a le identifica, ici şi colo, la vreuna din numeroasele ferestre cu care dotez arhitectura edificiului, ci mai ales pentru ca să disting cumva ceva din direcţiile subterane ale spiritului meu.

◆ Cine nu-şi poate salva viaţa, mulţumească-se să-şi blesteme moartea.

◆ Să trăieşti din gloria altora e mai mult decât un furt; e un vampirism.

◆ Cam şleampăt de felul lui, îşi poartă cravata ca un cadavru căzut din spânzurătoare.

◆ Se teme mai mult de moartea acelora pe care îi iubeşte decât de propria sa moarte… Poate pentru că, chiar iubind, îi este totuşi mai uşor să-şi imagineze moartea altora decât moartea lui.

◆ **Vaginifico-vaginificare.** Verb care numeşte exerciţiul de înviorare şi travaliul de întreţinere a unui foarte sensibil aparat sentimental.

◆ Câte unii îşi cultivă duşmanii cu ceva din apucătura câte unui savant naturalist care cultivă scorpioni: curioşi de varietatea şi de eficacitatea acelui ucigaş.

Nou!

În editura MINIMUM
a apărut

NOI, COPIII
STRĂZII LECA
de IULIUS IANCU

«"Noi, copiii străzii Leca" nu şi-a propus să vorbească nici despre un oraş, nici măcar despre un cartier, ci despre o stradă. Obiectivul e mic, o celulă de viaţă doar, însă dr-ul Iancu îl priveşte la microscop – cam aşa cum făcea cu globulele de sânge în laboratorul tinereţii sale universitare – şi ne arată apoi, cu degetul, minirealităţile străzii examinate.»

Al. Mirodan

"Noi, copiii străzii Leca" este o lume de oameni simplu, cinstiţi, muncitori şi curaţi la suflet – lume în care m-am născut şi după ale cărei norme nescrise am trăit şi continui să trăiesc.

Autorul

Autorul aduce la cunoştinţa cititorilor că, din păcate, cartea s-a epuizat.

Cartea prezintă un document istoric şi literar asupra unei străzi distruse.

Autorul speră că se vor găsi organizaţii, instituţii sau societăţi care să sprijine reeditarea acestei cărţi în editura MINIMUM, pentru a satisface cererea numeroşilor solicitatori.

ELENA-ESTHER TACCIU

CALEIDOSCOP - 2000

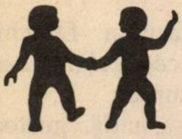

ZODIA RACULUI PENTRU TOŢI (21.06 – 22.07) conferă tuturor Zodiilor, şi nu numai celei sărbătorite, trăiri foarte emoţionale legate de casă şi familie, dar şi de destinele ţării. Salonul devine un fel de Knesset cu parlamentari înfocaţi. Lucrările de birou se concentrează şi ele în interiorul casei. Născuţii în perioada Racului au bune contacte cu **Balanţa** şi **Taurul** în ce priveşte chestiunile de proprietate. În a doua jumătate a lui iulie ei au de căutat **Gemeni** şi **Săgetători.** Dificultăţile în cariera tuturor îşi pot avea rădăcinile în iluziile nutrite şi în necunoaşterea psihologiei umane. **Zodiile de Foc** au emoţii în familie şi surprize din străinătate. **Zodiile de Apă,** hiperemotive acum, pot grăbi necugetat rupturi, dar şi capătă spor bănesc. **Semnele de Pământ** fac achiziţii multe şi au confruntări publice. **Semnele de Aer** călătoresc şi se agită în excesiv de lungi dialoguri telefonice. Nervozitatea duce în cazul lor la agresarea altora cu urmări negative îndelungate. Obstacolele în carieră, şi ele frecvente sub Rac, se pot datora ciocnirilor dintre voinţa de acţiune (Jupiter), utopia (Neptun), tensiunile vechi reactivate (Pluton). Strategiile lucide pot înfrânge însă izbucnirile datorate acestor interferări extrem de eruptive la indivizi şi grupuri etnico-sociale.

POŞTA NOASTRĂ: *Anunţăm cititorii că ne pot adresa întrebări despre astrologie, mistică, parapsihologie ş.a.m.d. Telefonul de contact rămâne acelaşi, 03-5590829, ca şi POB 2104, Holon; idem pentru procurarea volumului "STELE REGALE".*

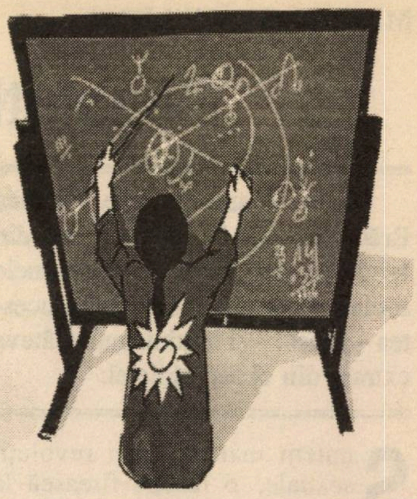

■ MISTERUL CIVILIZAŢIEI MAYA continuă să fascineze spiritele. Noua ediţie (după cea din 1992) a cărţii lui Michael D. Coe, "Breaking the Maya Code", New York, a născut o controversă în sânul detractorilor, savanţi geloşi de succesul cercetărilor lui precolumbiene. Ei îl acuză pe autor, profesor de antropologie la Universitatea Yale, de scociorâre într-o materie de valoare secundară, şi apoi că neglijează factorul economic şi social. Dimpotrivă, Coe aşează scrierea Maya, formată din logograme şi silabe, alături de alte mari descoperiri contemporane precum explicarea spaţiului cosmic şi a codului genetic. Noi nu uităm de asemenea că între secolele III şi IX această lume a ştiut destul despre influenţa planetelor, pornind de la date astronomice foarte precise şi calcule matematice.

■ INDIVIZII CU UN MARTE PREA PUTERNIC şi, în plus, dacă sunt Lei sau Scorpioni, sau Berbeci, trebuie să-şi cultive datele lui Venus, culorile turcoaz, verde-pal, dansul clasic, muzica lentă, melodioasă, cenzurarea tonului jignitor şi agresiv, meditaţia Yoga.

■ AUGUST II AL POLONIEI (1670-1733) a fost supranumit "Der Starke". Masiv, de o înălţime fabuloasă, a reuşit să ridice în spate un cal. A avut sute de amante. A fost obsedat de piatra filozofală, a chinuit în temniţă câţiva alchimişti ca să-i fabrice aur. A cucerit Livonia. Dar de la începutul primei domnii (căci a avut două), i s-a prezis pieirea de gura unei femei ce făcea vrăji. Într-adevăr, contesa Kose, amanta sa, a împlinit prezicerea astrologului. Ea l-a blestemat pe August II şi i-a prezis moartea de la o boală venerică foarte rea. Regele a întemniţat-o, dar blestemul ei umbla din gură-n gură. Şi într-adevăr, spre sfârşitul domniei a doua, Der Starke s-a umplut de bube, a căzut la pat şi a părăsit lumea celor vii.

■ LADY HAMILTON, amanta celebră a amiralului Nelson, a fost soţia unui aristocrat englez, savant renumit, trimis ca ambasador al Coroanei la Neapole. Născută într-o familie sărmană, ea a devenit curtezană, mărităndu-se apoi cu un soţ onorabil. Căuta ghicitori şi astrologi încă din tinereţea ei modestă. Întâi, o ţigancă i-a prezis un soţ bogat şi bătrân pe care nu trebuie să-l părăsească în nici un caz. Va avea un amant celebru, dar va pieri tânără dacă-şi va desface căsătoria. Un astrolog englez i-a profeţit şi el că "o iubire o poate distruge". Într-adevăr, la Neapole îl cunoaşte pe "apucatul" amiral Nelson, căci aşa era supranumit, şi are o fiică nelegitimă, tatăl fiind, spre stupoarea englezilor, însuşi eroul bătăliilor navale. Scandalul a dus la rechemarea amiralului în Anglia, la 1800. Între timp, Lady divorţează de Sir Hamilton cel bătrân. După câţiva ani doar, Nelson moare după Trafalgar. Ea rămâne pe drumuri şi moare la 50 de ani, batjocorită şi fără apărare.

MONICA BRĂTULESCU

Revoluția sexuală

Doctor în antropologie, Monica Brătulescu, de la Universitatea din Ierusalim, se ocupă de fenomenele sociale la ordinea zilei. Între acestea – firește – și feminismul. Câteva extrase din observațiile ei:

Suntem martorii unei revoluții sexuale, o reacție firească la secole de ipocrizie și inhibiții nesănătoase. Numai că orice reacție începe prin a fi excesivă.

Constat că religiile mari țin sub control sexualitatea, o legiferează și o îngrădesc prin legăminte.

Pe de altă parte sectele, în trecutul istoric ca și în zilele noastre, se asociază adeseori cu practici sexuale licențioase și deviante.

Care ar putea fi drumul de urmat?

Recunoașterea importanței sexualității fără pruderie, dar și fără ostentație? A nu reprima sexualitatea, dar nici a o dezlănțui?

Proliferarea unor boli mortale prin sex pare a recomanda respectarea monogamiei.

❖

Feminismul bine întemeiat ca motivație și țintă.

Descopăr însă la multe din reprezentantele acestei mișcări un substrat de acreală și spirit vindicativ față de bărbați. Îmi repugnă aceste atitudini la fel cum îmi repugnă aroganța, răsfățul, suficiența și brutalitatea unor bărbați.

Trebuie însă să recunosc că mișcările revendicative ale oricărei categorii subordonate încep prin a fi excesive, violente și fanatice, pentru simplul motiv că nici un grup favorizat nu renunță de bunăvoie la supremație. Imperiile coloniale, ca și hegemonia masculină.

❖

Film B.B.C. despre viața unor actrițe celebre la Hollywood: stricăciune adusă de bani și succes, prost gust și feminism retoric. O singură voce ingenuă: "Nu cred că bărbații sunt mai răi decât femeile. Văd că și femeile când se află într-o poziție de forță abuzează". Țelul feminismului se înscrie pentru mine într-o mișcare vastă de combatere a tuturor celor care, aflați într-o poziție de forță, dezavantajează alte grupuri. Știu însă că mișcările cu caracter general, ca toate generalitățile, au tăișul tocit.

❖

În USA conflicte între negri și albi. Negrii vor egalitate și animozitatea lor, alimentată de invidie, se îndreaptă spre grupurile etnice care au izbutit să atingă prosperitatea, cu deosebire evreii.

Dar chiar dacă n-ar exista bariere și prejudecăți care să împiedice un grup să se bucure de avantajele dobândite de alte minorități sau pături sociale, rămâne evidența unui decalaj la demarare. Unii se nasc cu un capital de experiență cumulată de-a lungul istoriei, în timp ce alții sunt trași înapoi de pierderi și eroziuni suferite în generațiile anterioare.

Ca orice grup defavorizat, și femeile vor egalitate. Ca și negrii, femeile își încep lupta cu un minus: nu posedă încă destulă încredere în sine, destul curaj și putere de inițiativă. Pentru a convinge opinia publică, dar și pentru a se convinge singure că sunt egale bărbaților, femeile fac pe bărbații: își masculinizează stilul îmbrăcămintei și comportarea.

Ia timp ca să depășești handicapuri moștenite și să ajungi să vorbești de la egal la egal. Deocamdată, cum este firesc la începutul oricăror mișcări revendicative, femeile, ca și negrii, forțează ușile care duc spre egalitate.

❖

Moment de vacuum. Deschid televizorul. Se succed reclame care cântă pe toate glasurile:

– Sunt frumoasă, utilă, gustoasă. Cumpără-mă!

În loc să mă atragă, aceste reclame îmi stârnesc greață. Adulmec mirosul prostituției. Închid televizorul și deschid larg fereastra.

Restaurantul

HAIM

invită onorata
clientelă
la renumitul său
grătar
și specialitățile
culinare românești

TEL AVIV,
Rh. Dizengoff 228
Tel. 03-5244963

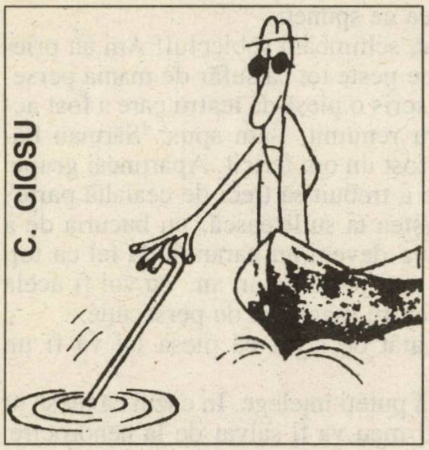

Pescuitorul de perle

Nota zero la cultură teatrală

«Teatrul C. Tănase va pune în scenă musicalul "Nota zero la purtare", o adaptare după piesa cu acelaşi nume de Mihail Sebastian.»

("Evenimentul zilei", Bucureşti, nr. 2371/2000; comunicată de Mihail Ruşcu, Bucureşti, POB 31851, sect. II, – care aminteşte ziarului că Mihail Sebastian n-a scris nici o piesă intitulată "Nota zero la purtare", comedia în cauză aparţinând regretatului Virgil Stoenescu şi lui Octavian Sava)

Dacă sunteţi la New York pe 31 noiembrie a.c., nu rataţi ocazia!

…ne transmite corespondentul nostru din marea metropolă, Harry Fosha:

«Ştim cu toţii că anul 2000 e un an bisect, adică a avut o zi în plus, ziua de 29 februarie.

Iată însă că publicaţia newyorkeză "Smart Sources" ne dovedeşte că avem de-a face cu un an "trisect" (?!), care are încă o zi în plus: 31 noiembrie!

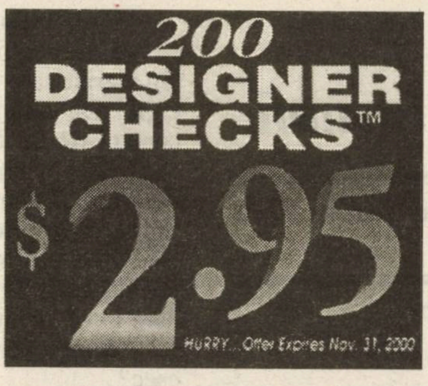
200
DESIGNER CHECKS™
$2.95
HURRY...Offer Expires Nov. 31, 2000

Oferind cupoane de reducere pentru tipărirea de cecuri, revista îndeamnă cititorii să se grăbească să comande, pentru că oferta expiră la 31 noiembrie!»

Trăiesc până la 14 ani, dar mor la 180

«Cele mai mari broaşte de pe pământ ajung la 14 ani… Ele pot trăi până la 180 de ani.»

("Facla-Magazin", suplimentul T.V.; XII-1999; comunicată de Leopold Binder, POB 1140, Kiriat Bialik, Tzur Shalom 27112; acelaşi pescuitor atrage atenţia că nu se poate spune: Sri-Lanka – fostul Colombo – aşa cum întâlnim în "Ultima oră", 7-V-2000 –; şi nu se poate fiindcă numitul Colombo este capitala statului Sri Lanka, fostul Ceylon)

În sfârşit, o ţară cu care se înţelege America!

«Cinci agenţi … au fost eliberaţi în cadrul unui aranjament între America şi USA privitor la schimburi de spioni şi deţinuţi sovietici.»

("Orient Expres", 268/2000; comunicată de David Blumenfeld, Sd. Ierusalim 66/10, Kiriat Yam 29035)

Pe când o mişcare de frază?

«Bodyguarzii lui Marko Miloşevici au atacat şi bătut grav trei activişti ai mişcării de propoziţie "Otpor", într-o cafenea din oraşul Pozarevac.»

("Evenimentul zilei", Bucureşti, nr. 2394/2000; comunicată de Lică Landskron, POB 20380, Kiriat Sharet, Raanana 43504)

Se balcanizează lumea, se balcanizează...

«Teatrul Gheşer (Puntea) pleacă în turneu în Balcani. Trupa va fi luna viitoare în Lituania, Letonia şi Estonia, unde va prezenta două dintre marile succese ale companiei.»

("Jerusalem Post", 28.05.2000; comunicată de dr. Carol Ulpian, reh. Haprachim 5/2, Haifa 34733)

Poşta

Ing. Norbert Zilberman, Iaşi, România (aţi prins-o. Roosevelt, preşedintele american care a participat la conferinţa de la Yalta, din 1945, era Franklin, şi nu Theodore, aşa cum apare în săptămânalul "22" din Bucureşti, nr. 16/2000; a existat şi un preşedinte Theodore Roosevelt, dar acesta a trăit mai de mult); **Harry Michelstein,** Kishon (de data asta, nu); **G. Kelemen Eliezer,** Beer Sheva; **Ovidiu Marcovici,** Haifa (just: fruntaşul comunist Rajk a fost ungur, nu ceh şi nici slovac).

Căutăm

AGENT DE PUBLICITATE

Persoană dornică să procure reclame pentru publicaţie în limba română

Bine remunerat

☎ **03-5227269**

EFRAIM KISHON

Interviu cu mine însumi

Eu nu sunt scriitor – declară celebrul Kishon –, eu sunt umorist.

– Aşadar, dvs. sunteţi Kishon scriitorul?

– Eu nu sunt scriitor. Doar umorist.

– Care e diferenţa?

– Nici una. Oamenii, în general, nu-i numesc pe umorişti scriitori. Atâta tot!

– Vă rog să mă scuzaţi, dar enciclopedia e plină cu nume de umorişti.

– E vorba de numele celor care sunt morţi. Atâta timp cât trăiesc, sunt consideraţi nişte bufoni.

– Totuşi este un mijloc de a-ţi câştiga existenţa, nu-i aşa?

– M-aţi auzit vreodată plângându-mă? Am restabilit doar noţiunile. Scriitorul este o persoană demnă de respect. Un tip care face oamenii să râdă poate fi respectat?

– Bineînţeles că nu.

– Imbecilule!

– Scuzaţi-mă! Am vrut să spun că… e serios, dar cam amuzant… Un fel de cerc vicios.

– Ce rost are să continuăm interviul?

– Ei, poftim! Vai, că sensibil mai sunteţi!

– Tare aş dori să vă văd în locul meu!

– Aveţi renumele că nu uitaţi niciodată o insultă sau o critică. E adevărat?

– *No comment.*

– De ce?

– Pentru că nu veţi înţelege. Pe mine mă doare dintele, nu pe dvs. Suport bormaşina dentistului până la un anumit punct. În cazul de faţă dvs. sunteţi dentistul, iar eu pacientul. Eu sunt cel care scrie, iar dvs. cel care citeşte.

– Pare teribil ceea ce spuneţi.

– Hai mai bine să schimbăm subiectul! Am un prieten ziarist care spune peste tot că sufăr de mania persecuţiei. De curând a scris o piesă de teatru care a fost acceptată de un teatru renumit. I-am spus: "Sărman bătrân! Până acum ai fost un om fericit. Aparţineai grupei de critici. Pentru ce a trebuit să treci de cealaltă parte? S-a terminat cu liniştea ta sufletească, cu bucuria de a trăi". Încă puţin şi va deveni un paranoic la fel ca toţi ceilalţi scriitori. În mai puţin de un an, *eu* voi fi acela care-l voi tachina pentru mania *lui* de persecuţie.

– Sunteţi chiar atât de sigur că piesa lui va fi un eşec?

– Ştiam că nu mă puteţi înţelege. În cazul că piesa ar fi un fiasco, amicul meu va fi salvat de la nenorocire. Va uita repede şi va merge din nou cu capul sus. Pericolul este dacă va avea succes. În acest caz nenorocitul va fi nevoit să scrie încă o piesă, şi-l deplâng din toată inima. În ziua celei de a doua premiere va face o depresiune nervoasă. La cea de a treia, o să fie tăiat în bucăţele.

– De spectatori?

– Publicul este o entitate abstractă. Singura persoană cu care are legătură e casieriţa. Nu, el va fi tocat de cei pe care-i va întâlni în viaţa de zi cu zi.

– Ei şi? N-are decât să se întâlnească cu alţii.

– Şi ceilalţi se vor comporta la fel. Pur şi simplu se va simţi în infern.

– Dar pentru ce?

– N-ai decât să-l întrebi pe confratele meu Kafka. El a scris multe cărţi cu subiectul ăsta.

– Kafka???

– Da, da! Era un mare umorist, numai că el habar n–avea. Cu cât era mai disperat, cu atât devenea mai nostim.

– Asta îmi aduce aminte de o anecdotă. O ştiţi pe aia cu preotul catolic, cu protestantul şi cu rabinul care călătoresc cu avionul?

– Şi ce a spus rabinul?

– Poftim?…

– N-am răbdare să aud toată povestea numai ca să ajungi la rabin. Aşa că spune-mi ce a zis rabinul.

– El le spune: "…Totul e în regulă!". Şi sare grăbit din avion cu unica paraşută…

– Nostimă glumă!

– Mi s-a atras atenţia că în viaţa dvs. particulară n–aveţi deloc simţul umorului. Ce anume vă supără?

– Nimic. Pur şi simplu figura mea pare cam plictisită.

– Se spune că umoriştii sunt întotdeauna trişti.

– Fals. Cel mult solitari. Sau, dacă preferaţi, gânditori. E vorba de o profesie ciudată, care constă în a arăta adevărul descojit de pieliţele sale protectoare. Asta se face la întâmplare. E ca şi cum te-ai juca de-a "ucenicul vrăjitor". Poţi să te trezeşti într-o bună zi şi să constaţi că lucrurile sunt exact inversul a ceea ce ai învăţat la şcoală. Onestitatea este scuza fricoşilor. Minciunile sunt

Noutatea cea mare a momentului internaţional a reprezentat-o vizita (prima de acest fel a unui conducător din Sud) a preşedintelui sud-coreean Kim Dae Jung în Coreea de Nord, unde s-a întâlnit cu Kim Jong Il, conducătorul Coreei de Nord.

Convorbirile au fost bune, gheaţa dintre *Coreele* care se duşmăneau de moarte s-a rupt, iar şefii delegaţiilor la tratative au iscălit câteva acorduri de colaborare, dătătoare de optimism. În plus, contactele dintre Kim Dae Jung şi Kim Jong Il au fost neaşteptat de călduroase şi, aşa cum subliniază observatorii, între cei doi Kim s-a produs o adevărată Kimie.

formidabile. Prietenii vă sunt de fapt dușmani, iar dușmanii vă adoră. A face un serviciu cuiva e mijlocul infailibil de a-ți crea un inamic de moarte. A fi gentil este o slăbiciune. Brutalitatea, o forță. Copiii își urăsc părinții. Banii, banii sunt totul. Dumnezeu…

– Destul! Vă implor! Nimeni n-are dreptul să vorbească așa!

– Ba da, bufonul regelui, pentru că nu e luat în serios. Mai mult decât atât, fapt ciudat, toate aceste lucruri oribile devin comice de îndată ce sunt prezentate cu umor: spuneți oamenilor adevărul crud, amar, și ei vor hohoti de râs ca la o glumă bună.

– Am impresia că disprețuiți oamenii.

– Nici pomeneală. Am învățat doar să-i cunosc. Și, cu toate iluziile pierdute de-a lungul anilor, mi se pare mult mai ușor să-i iubesc. Poți iubi un criminal și poți detesta un sfânt, nu-i așa?

– Totuși în fiecare ins există un fond de bunătate.

– Sunt de acord, perfect! Un individ se comportă toată ziua ca un ticălos, apoi, seara, cumpără un bilet de cinema și începe să plângă văzând pe ecran un ticălos maltratând pe unul mai slab. Da, numai la cinema se dezvăluie pe deplin fondul său de bunătate. Exclusiv la cinema.

– Sunteți un cinic incurabil.

– Asta mi-e profesia. Crede-mă, nu urăsc pe nimeni, și ador filmele.

– Sunteți conștient de faptul că vorbiți cu un puternic accent unguresc?

– Da.

– Cum scrieți?

– De la dreapta la stânga, pentru că scriu în limba ebraică.

– Vă rog, încetați să vă mai bateți joc de mine!

– Regret că nu vă pot spune ceea ce ați dori să auziți. Nu scriu într-o baie de apă rece în sunetul muzicii și nici lumina lunii nu mă inspiră. Mă scol dimineața devreme, la ora șase și jumătate, mă instalez comod la birou și scriu până la ora zece, cu un creion bine ascuțit, de la dreapta la stânga. Asta e munca mea!

– Și arta? Bucuria creației?

– Cine a spus că-mi place să scriu?

– Atunci ce vă place?

– Când termin de scris. Produsul finit. Clipa în care am pus punctul final. Iubesc copiii, dar nu durerile facerii. Sunt beat de fericire când îmi văd cărțile aranjate pe etajeră, în camera mea. Dar scrisul în sine e obositor, plicticos.

– Nu cred nici un cuvânt din tot ce spuneți.

– De acord, uitați ce v-am spus. Am glumit.

– Slavă Domnului. Și ce ați mai dori să vă întreb?

– Dacă sunt un umorist sau un satiric.

– Exact! Cum de mi-ați ghicit gândul?

– Experiența, dragul meu, experiența.

– À propos, care este diferența între umor și satiră?

– V-am spus: de îndată ce a murit, umoristul devine satiric. Timpul lucrează pentru mine. Mi-a căzut o cărămidă în cap, hop, am devenit și eu satiric: de aci înainte sunt un umorist care scrie satire.

– Ce vreți să spuneți cu asta?

– Oamenii se tem de satire, în afară de cazul când sunt atenuate de multe glume. Mai mult, ei consideră că hohotele lor de râs dovedesc că citesc o satiră. Uită-te la Chaplin. Ani de-a rândul a oferit publicului torturi cu frișcă și picioare în fund, iar lumea întreagă l-a considerat un mare satiric, un filozof care exprima eterna luptă a unui om mic împotriva societății, de fiecare dată când se așeza pe un cuptor în flăcări. Apoi Chaplin s-a maturizat și a început să producă minunate filme satirice. Din acel moment publicul l-a părăsit.

– În schimb și-a găsit adevărul, autenticitatea.

– Adevărul nu convine în cinematografie. El trebuie să evite accentuarea umorului. În clipa când adevărul ajunge la un anumit stadiu de gândire, publicul se plictisește.

– Cum s-ar putea evita un asemenea efect?

– Scriind texte mediocre, sub nivelul posibilităților.

– Glumiți?

– Nu. În viața mea particulară sunt inflexibil, ca justiția. Ca să vă vorbesc deschis, de fiecare dată când una din cărțile mele are succes, încerc un sentiment de melancolie, de ratare.

– Deci după dvs., un scriitor trebuie să corespundă nivelului cititorilor săi, să se adapteze dorințelor lor?

– Nicidecum. El trebuie să-i ignore și să scrie într-o splendidă izolare. Bineînțeles că va fi profund nenorocit și deplorabil.

– Dar în cazul că scriitorul coboară la nivelul poporului?

– Va fi un gunoi detestabil.

– Ei bine, dvs. în ce categorie vă încadrați?

– Eu? Păi, dragă, am spus, *eu nu sunt scriitor. Eu sunt umorist!*

Traducere de S. Malcaș

Iosif Barel (49), sculptor de morminte, a șantajat firma Coca-Cola, amenințând-o că dacă nu-i plătește 200.000 de dolari va introduce microbi de AIDS (SIDA) în sticlele cu băutură din Supermarkete. Făcându-se că cedează șantajului, cei de la Coca-Cola au anunțat poliția, care i-a întins o cursă lui Barel, lăsând un plic mare cu bancnote la cimitirul unde lucrează el și prinzându-l asupra faptului.

Cum a putut să comită sculptorul o greșeală atât de monumentală? Acum, așteptând după zăbrele judecata și inevitabila condamnare la închisoare, el a înțeles desigur că șantajul cu pricina a însemnat piatra de pe mormântul lui.

EDGAR REICHMAN

Prietenii mei din tinereţe

Edgar (Eddy) Reichman, din Paris, este, la ora de faţă, unul din cei mai discutaţi (şi înjuraţi) scriitori în presa literară de la Bucureşti.

Cititorii noştri cunosc motivele furiei anti-Eddy: acesta a publicat în ziarul "Le Monde", unde colaborează de ani şi decenii, un articol exploziv pe marginea fenomenelor de antisemitism din presa democrată din România.

Dar Edgar Reichman nu este numai un cronicar cunoscut, ci şi un romancier asemenea, obsedat, în proze – ca şi în publicistica sa –, de *politicul* care a dominat şi domină la nesfârşit viaţa generaţiei noastre.

Paginile de faţă sunt un extras din romanul "Un insomniac la Dunăre" (ed. Albatros, Bucureşti). Ele ne oferă prilejul să luăm (nu e prima oară; "Minimum a mai publicat scrieri de Reichman) încă o dată contact cu condeiul prozatorului; şi să aflăm câte ceva despre anii tinereţii sale (ca şi despre 2-3 amici deveniţi, odată cu trecerea anilor, personalităţi).

Eram mai mulţi băieţi îndrăgostiţi de aceeaşi fată, Iudith K., copilul unui psihanalist evreu din Cluj. Mama ei, care nu era evreică, a salvat viaţa alor săi făcându-i să vină la Bucureşti. Iudith! Cu cozile ei blonde, picioare lungi şi privirea verde, prezenţa ei ne aducea o fericire de nespus, scufundându-ne şi în cea mai adâncă durere. Căci acest fir de grâu tânăr – aşa-mi plăcea să o poreclesc – se apleca mai degrabă, în boarea caldă a verii, spre un adolescent puţin mai în vârstă, Peer, unul din supravieţuitorii de la Birkenau, ajuns la Braşov împreună cu tatăl lui, ca să reînveţe să trăiască. Mama şi sora lui muriseră în camerele de gazare. Peer era singurul care nu împărtăşea entuziasmul nostru de tineri comunişti din familii burgheze. "Mâncaţi prăjitura, spunea el, dar vreţi să rămână întreagă şi voi cu conştiinţa împăcată pe deasupra". Cinismul lui ne suna fals ca şi blazarea pe care îi plăcea să o afişeze. Nu ascundea el, în acest fel, imensa pudoare a celor care au văzut moartea de foarte aproape? Grupul nostru se aduna seara, mai sus de Braşov, în Poiană, în faţa unui foc de tabără. Până la urmă, el pleca cu Iudith pe cărarea care trecea pe lângă liziera pădurii. Cu feţele luminate de foc, rămâneam acolo neconsolaţi. Dar foarte repede, liniştii pătrunse de gânduri rele îi urma o dezbatere, niciodată terminată, mereu reîncepută despre Lenin şi despre dictatura proletariatului, despre drumul care ar economisi cele mai multe suferinţe, despre un socialism posibil şi, bineînţeles, despre locul nostru în această societate nouă. Ne îmbătam cu cuvinte care aveau o semnificaţie nesigură, deseori tensiunea creştea, începea o ceartă care se liniştea imediat ce Iudith şi Peer reveneau din plimbare.

Eram amestecaţi: evrei, români, unguri. Jancsi Steinberger, lunganul cu ochelari, ne-a făcut să-i descoperim pe Proust şi Lukacs; Gyuri, sportivul taciturn; Alexandru, poetul; Veronica Vaida, mica brunetă cu furii imprevizibile; Erika G., verişoara lui Iudith, amândouă prea cultivate şi prea lucide pentru vârsta lor. Ne întâlneam de multe ori în casa părinţilor unuia din noi, înconjurată de un parc, la poalele zidurilor cetăţii. Eram singurii, eu şi Fred, veniţi din Vechiul Regat, iar cele câteva expresii ungureşti învăţate de la Maria nu–mi ajungeau ca să înţeleg bine discuţiile prietenilor mei, mai ales că era vorba despre lucruri complexe Freud, Marx, Enescu, Béla Bartok şi Ady Endre, care, după ei, era cel mai mare poet ungur. Tropăiam de furie, voiam să înţeleg tot şi, foarte repede, Jancsi, Peer Erika şi ceilalţi treceau la română, dar nu pentru mult timp. Atunci, careva se apuca să-mi traducă. După trecerea barierei lingvistice mă linişteam. Gândurile, analizele noastre rămâneau cu toate diferenţele aceleaşi, erau "internaţionaliste", cum ne învăţaseră Lenin şi Marx, şi "asta" era la fel de important ca dorinţa de nestăpânit pentru Iudith K.

După nopţile prea scurte, exaltate, pline de beţia cuvântului şi de frustrări, coboram din Poiană, obosiţi, pe poteca spre Braşov care trecea prin pădure. Ajungeam la hotelul Aro, unde mama dormea de mult. În Braşov nu era cazino, rolurile se schimbaseră; era rândul meu să mă întorc în zori. Adormeam repede, dar imaginea unei fete unduioase ca grâul se mai plimba îndărătul pleoapelor închise. A doua zi, bătrânul Mikloş, demn şi cu favoriţi, sosie a lui Franz Joseph, defunctul împărat al Austro-Ungariei, îmi servea micul dejun, cu toate că era târziu.

În vremea de mizerie şi speranţă de după război, nu avea Peer dreptate când spunea că entuziasmele noastre copilăreşti şi stângiste erau felul nostru de a ne scuza conştiinţele încărcate de privilegii nemeritate?

Pregăteam la Braşov, unde după sfatul medicului mama se odihnea, un examen de matematică pe care nu-l luasem în primăvară. L-am descoperit atunci, la vârsta de şaptesprezece ani, pe Franz Kafka. La ieşirea dintr-un război în care, conform logicii, ar fi trebuit să pierim, intram în paginile "Procesului" cu spaimă retrospectivă şi cu bucuria vinovată de a fi ocolit acest destin funest, în timp ce alte câteva milioane de evrei au fost exterminaţi în Europa, cu excepţia noastră, care trăiam în vechiul regat dunărean. Părăseam de multe ori ecuaţiile de diferite grade, din care tot nu înţelegeam nimic, pentru cartea înspăimântătoare a scriitorului praghez.

A doua zi îmi regăseam prietenii în jurul piscinei municipale, pe potecile Postăvarului, în Poiană sau la părinţii Erikăi. Atunci când, cu toate protestele mele, continuau să discute în maghiară ("N-ai decât să înveţi şi tu, noi de ce putem fi bilingvi şi tu nu?", se revolta Iudith), mă instalam pe iarbă, puţin mai la deal, ca să *ne* privesc de departe. Aşa cum *ne* vedeam, feţe bronzate, cu ochelari, figuri tinere, serioase, mi se părea că am în faţă personajele profeticului Kafka, topite într–unul singur, cel al unui erou ieşit neatins din colonia penitenciară, achitat după absurda parodie judiciară, revenit printr-o minune printre cei vii. Când un nor mare acoperea soarele, vârfurile copacilor se cutremurau în vântul răcoros şi, fără vreun motiv cunoscut, teama mă cuprindea din nou. Căror metamorfoze le mai suntem sortiţi?

De la acea vară s-au scurs patruzeci şi cinci de ani, poate mai mult. Peer şi Iudith nu s-au căsătorit. Oare păstrează, ei cel puţin, amintirea primei lor iubiri de la Braşov? Peer a părăsit ţara în anii '60, concediat de la televiziunea română, unde prezenta actualităţile, din cauza originii evreieşti şi burgheze. Stabilit în Germania, după o scurtă escală la Ierusalim, conduce acum o afacere foarte prosperă. Iudith, campioană de tir, "lucrătoare ştiinţifică" într-un institut de cercetări în psihologie, care a fost desfiinţat de dictator, n-a mai găsit de lucru, acuzată de "misticism transcedental", de naţionalism evreiesc şi maghiar, dosarul ei fiind deci prea prost. Şi ea s-a refugiat în Germania. Gyuri a ajuns şi el în Israel, apoi în Statele Unite, unde duce viaţa liniştită de medic pensionar, înconjurat de copii şi nepoţi. Veronica a murit în România, unde a fost profesoară de limbă şi civilizaţie slavă, spre sfârşitul vieţii căzând într-o profundă depresiune sufletească.

Cu ocazia uneia din rarele sale vizite la Paris, la începutul anilor '70 l-am întâlnit pe Fred, pe culoarele sediului UNESCO din piaţa Fontenoy. El ocupa atunci un post important în Ministerul Tineretului din Bucureşti. Profundul lui simţ etic îi impunea să ocolească deseori directivele răufăcătoare ale Partidului comunist pe care îl venerase atât de mult altădată. El, cel mai radical din grupul nostru de prieteni, nu mai spera şi nega orice posibilitate de îmbunătăţire a sistemului. "Am fost toţi duşi de nas, idealurile noastre din tinereţe s-au transformat într-o dictatură fascistă camuflată sub lozinci naţionaliste şi şovine", spunea el în şoaptă, atât de mare îi era frica de a fi auzit de vreun agent al securităţii infiltrat în sânul organizaţiei internaţionale. L-a terminat o criză cardiacă, puţin înainte de prăbuşirea acelei lumi devenite monstruoase, pe care a dorit-o cea mai bună şi mai dreaptă şi căreia i-a consacrat toată viaţa.

Jancsi Steinberger a fost singurul din bandă care şi–a realizat până la capăt scopul. După studii foarte serioase la Universitatea din Sankt Petersburg, care se chema Leningrad, a hotărât să scrie şi să urmeze o carieră universitară. Continuă să fie, dar cu preţul căror concesii, titularul unei catedre de literatură comparată din capitala română. Colaborator al celor mai bune reviste culturale din ţară, scrie analize pertinente despre autorii pe care, din adolescenţă, n-a încetat să-i admire. Proust şi Thomas Mann, cei doi Caragiale şi Paul Valéry ocupă, ca şi altădată, gândurile lui, dar de ce semnează acum cu numele Ianoşi, pe care nu-l purta atunci când l-am cunoscut la Braşov?

Nota redacţiei: Câteva "chei" pentru câteva personaje: Judith, "spicul de grâu" = Judith Kahana (a fost căsătorită câţiva ani cu regizorul de filme documentare I. Moscu); Fred = Fred Mahler, redactor în presa de tineret a anilor '50-'60, apoi director în Ministerul Tineretului; Jancsi Steinberger = aşa cum reiese de altfel din text, esteticianul Ion Ianoşi, profesor la Universitatea din Bucureşti.

Yona Atlas oferă cititorilor săi piesa

„RĂZBUNAREA"

prezentată în premieră absolută cu mare succes
la Casa Scriitorilor din Tel Aviv

Opinii:

I. Artzi: "Impresionant!"
A. Strihan: "Un tablou de un dramatism extraordinar!"
S. Carmel: "O mică capodoperă!"
Al. Mirodan: "Piesă vânoasă!"
Carol Isac: "Operă dramatică remarcabilă"
A. Darian: "Un eveniment artistic!"
G. Mosari: "Acţiune explozivă şi surprinzătoare"

Piesa, în ediţie bibliofilă cu autograf,
se poate obţine trimiţând un cec de 45 şekeli
la POB 23904 Tel Aviv 61231

Piesa se poate obţine şi în limbile ebraică,
engleză sau germană

NE PUTEM RECĂPĂTA SĂNĂTATEA FĂRĂ MEDICAMENTE ȘI OPERAȚII

ÎN LUMEA MEDICALĂ FACE SENZAȚIE O METODĂ TERAPEUTICĂ NOUĂ CU LASER (LLLT – LOW LEVEL LASER THERAPY)

Este vorba de laser cu mică intensitate, o metodă folosită de „H.I. Clinica Laser" – unica reţea din Israel avansată şi specială pentru tratamente cu laser de mică intensitate. Societatea dispune de un utilaj perfecţionat (zeci de instrumente laser de toate tipurile), de o echipă medicală experimentată şi de săli de tratamente perfecţionate.

Această nouă metodă a „cucerit" lumea şi i-a impresionat pe medici şi pe pacienţi, deoarece reuşeşte ceea ce nu au reuşit tratamentele şi operaţiile obişnuite. Veţi întreba, desigur, care este secretul. Ei bine, secretul constă în folosirea luminii. Laserul de mică intensitate creează în celula lezată procese fotochimice al căror rezultat este reînnoirea ţesuturilor şi vindecarea porţiunii afectate.

DECI, FĂRĂ MEDICAMENTE, FĂRĂ OPERAŢII CHIRURGICALE ŞI FĂRĂ ANESTEZII.

În sprijinul reuşitei acestei metode stau peste 2.000 de cercetări ştiinţifice efectuate în lume în ultimii ani.

Succesul metodei s-a înregistrat şi la noi, în Israel. Mii de pacienţi au fost scutiţi de operaţii de prisos şi de tratamente medicamentoase, datorită Societăţii „H.I. Clinica Laser". Pacienţii au revenit la o viaţă normală, fără dureri. Se ştie că foarte mulţi israelieni suferă de probleme medicale cronice şi acute, iar medicii lor au ridicat mâinile capitulând. Ne referim la persoane care au suferit timp de mulţi ani de dureri la încheieturi, discopatie lombară, dureri la coloana vertebrală, lipsă de cartilagii la genunchi, şolduri, spate, umeri, etc.

Omului îi este greu să stea, să meargă, să se aplece. Operaţiile (grele) şi tratamentele medicamentoase au eşuat şi nu de puţine ori se spune că „trebuie să ne obişnuim să trăim cu durerile şi handicapurile noastre". Oare aşa să fie?

Medici din întreaga lume sunt pur şi simplu entuziasmaţi de succesul medical uriaş pe care îl au tratamenele cu laser medical de mică intensitate.

Reţineţi: este vorba de un tratament scurt, concentrat şi exact care asigură o vindecare rapidă şi pe termen lung.

CE ESTE LASERUL?

Laserul este, în primul rând, o sursă sofisticată de lumină cu însuşiri fizice speciale. Spre deosebire de lumina obişnuită pe care o cunoaştem, energia emanată de laser este o lumină concentrată pe unde diferite.

În serviciul medicinii sunt două tipuri de laser:

1. **Laser de mare intensitate** – care dezvoltă o căldură puternică şi este folosit, în general, la efectuarea de operaţii.
2. **Laser de mică intensitate** – un laser fin şi sigur – cu efecte vindecătoare care influenţează în mod pozitiv ţesuturile din corpul uman. Acesta este laserul de mică intensitate pe care îl folosesc medicii de la „H.I. Clinica Laser". Acest laser nu produce căldură şi nici arsuri. El acţionează prin intermediul luminii, fapt care îl transformă într-un mijloc de vindecare rapid, sigur şi foarte exact – fără nici un pericol de efecte secundare. Cele peste 2.000 de cercetări ştiinţifice făcute în ultimii ani cu privire la capacitatea de vindecare prin laser de mică intensitate sunt concludente. Este un succes uriaş. Fără operaţii, fără anestezii şi fără medicamente.

Lumina emisă de laser este capabilă să fortifice celulele lezate din corpul nostru. Aceasta, prin procese fotochimice. Lumina laserului introduce în celula afectată biofotoni (particule de lumină), celula reia producerea de energie (ATP) şi ea îmbunătăţeşte funcţionarea celulelor, creează o mai bună divizare a lor, întăreşte sistemul imunologic din corp şi provoacă secreţia diferiţilor hormoni.

Aceste procese sunt cele care duc la vindecare şi pacientul revine la o viaţă normală. Ţesuturile se vindecă, iar durerile, bineînţeles, dispar. Dar nu numai atât. În cazul în care celulele lezate mor, biofotonii reuşesc să determine o mai bună diviziune a celulelor învecinate, având un efect benefic asupra ţesutului afectat.

Iosi C., care locuieşte lângă Ramle, a relatat: „Am suferit mult şi am şchiopătat din cauza uzurii cartilagiului înainte de m-am adresat la „H.I. Clinica Laser". Medicii mi-au recomandat să mă operez la genunchi, la ambele picioare – o intervenţie chirurgicală dificilă – dar astăzi sunt fericit că nu am acceptat. Recomand tuturor „H.I. Clinica Laser", deoarece după tratamentul făcut merg aproape normal şi nu mai am dureri".

TRATAMENT LA ORICE VÂRSTĂ

Tratamentul cu laser de mică intensitate poate rezolva diferite probleme medicale, chiar şi sudarea oaselor. Persoanele în vârstă care suferă de multe boli cronice nu pot fi întotdeauna tratate prin medicina convenţională, deoarece corpul omului în vârstă este obosit şi nu se vindecă uşor. La „H.I. Clinica Laser" au fost trataţi însă cu succes oameni în vârstă, chiar şi peste vârsta de 80-90 de ani.

Roza Z., din Ghivataim, a povestit: „Astăzi mă simt un om nou. Ani de zile am avut mari dureri de spate din cauza lezării cartilagiului. Am încercat aproape orice, medicamente, operaţii, dar nimic nu mi-a ajutat. Astăzi, după tratamentul pe care l-am urmat la „H.I. Clinica Laser", pot în sfârşit să merg ca un om, să mă duc la cumpărături, să mă aplec. Nici măcar nu ştiu cum aş putea să mulţumesc medicilor de la „H.I. Clinica Laser" care m-au tratat".

„H.I. Clinica Laser" a funcţionat şi în cadrul spitalului „Asaf Harofe". Dr. Itzhak Hellwing, care s-a specializat în acest domeniu şi are o experienţă de peste 20 de ani, este la curent permanent cu metodele noi care apar. Dr. Hellwing a patentat în Statele Unite un tratament cu laser.

TRATAMENT UNIC ÎN ŢARĂ

„H.I. Clinica Laser", sucursala din Tel Aviv, îşi are sediul la Centrul Azrieli. Toţi cei care l-au vizitat susţin că nu există în toată lumea o clinică de o asemenea mărime. „H.I. Clinica Laser" este de fapt unica reţea din ţară specializată în tratament cu laser de mică intensitate. Echipa medicală experimentată are la dispoziţie cel mai modern aparataj folosit în prezent în lume. Diversitatea aparatelor laser asigură un tratament eficient.

Vardit C., din Iehud, a cărei mamă a suferit 18 ani de dureri de spate şi a fost tratată la „H.I. Clinica Laser", spune: „Medicii i-au recomandat mamei mele să se opereze deoarece tratamentul medicamentos i-a provocat alergii şi dureri de stomac. Din cauza vârstei ei (76 de ani) am renunţat la operaţie şi am apelat la „H.I. Clinica Laser". Sunt profund recunoscătoare acestei clinici, căci azi mama mea este o femeie independentă – merge, urcă şi coboară scările fără dificultăţi".

Trebuie subliniat că „H.I. Clinica Laser" face parte din Asociaţia israeliană şi internaţională de laser medical. Aparatajul folosit la „H.I. Clinica Laser" pentru tratament este autorizat de Ministerul Sănătăţii. Sălile de tratament sunt confortabile, cu o atmosferă plăcută, iar tratamentul durează doar câteva minute şi nu este dureros. Este important de reţinut că tratamentul nu este costisitor în comparaţie cu ceea ce se oferă.

Există şi secţii pentru tratarea bolilor de piele, a problemelor de circulaţie a sângelui, a rănilor grave, CVA (accidente vasculare-cerebrale), astm şi altele.

ISRAEL ALONI

Pentru amănunte suplimentare
vă puteţi adresa
la tel. 03/609-1666, 04/852-7262

(Pagină publicitară)

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Copii

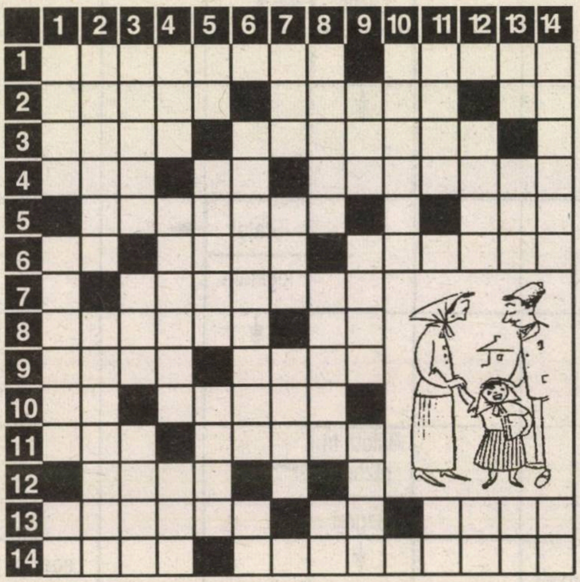

ORIZONTAL: 1) Din tată-n fiu – Un mare rege al evreilor, învingătorul uriașului Goliat. 2) Fiu al Imperiului Roman – Nume feminin – Scâncet în temă. 3) Nume de băiat – Iluminist francez, părintele "Fiului natural". 4) Restaurant – Primii delegați – "Fiica regimentului" (pl.). 5) Autorul volumului "Fiii credincioși ai Rusiei" – Bilet de loterie. 6) Negație – Mare pictor român, autorul tablourilor "Mama cu fetița", "Hora Unirii de la Craiova" (Theodor) – Fiica cerului (mit.). 7) Caractere transmise din tată-n fiu. 8) Fii, moștenitori – Începe cu sfârșitul! 9) Instrumente muzicale de percuție – Stare de agregare a materiei caracterizată prin faptul că nu există formă și volum (pl.). 10) Primele umbre! – Personaj din "Fiul regimentului" de Kataev. 11) La înălțime – Materie primă pentru lumânări. 12) Nume de fată. 13) Soțiile fiilor – Prânzul lui Grivei – Povață. 14) Emil ..., autorul poeziei "Fiului meu" – Cunoscut compozitor italian, care a compus "Fiica regimentului".

VERTICAL: 1) Fiul barosului – Fiul adoptiv și asasinul lui Cezar – Nichel. 2) Civilizația Romei – Unul din fiii adoptivi ai lupoaicei. 3) Prinți arabi – Aproape ambițios! – Fiica tatălui meu. 4) Decalitru – Autorul romanului "Fiul regimentului" – Porțiune determinată în spațiu. 5) Plantă textilă – Fiul care a scris "Fiul natural" și "Dama cu camelii" – Macagiu. 6) Poet și dramaturg francez, autorul dramei "Fiii lui Eduard" – Idem. 7) Adriana cea mică – Primele în inimă! – Erou troian, fiul lui Telamon. 8) "Fiica soarelui" se intitulează una din pânzele acestui pictor și gravor francez – Celebru împărat roman care la un moment dat a fost trădat de toți prietenii lui, inclusiv de fiul său adoptiv – În fond! 9) Noua politică economică (abr.) – Legume – Prăjiți. 10) Dreși (reg.) 11) Liră antică, puțin asortată! 12) Prefix pentru aparate electrice de legătură. 13) Eu (od.) – Preș. 14) Din Danemarca.

DICȚIONAR: EREB, AIAX, NEP, ASOR.

BIANCA și MIHAEL NIȚĂ

Președintele sirian Assad a murit, dintr-un atac de inimă, în timp ce vorbea la telefon cu președintele Libanului, Émile Lahoud.

Știi ce, domnu' Lahoud? Ce–ar fi să dai dumneata un telefon la Bagdad, lui Saddam Hussein?

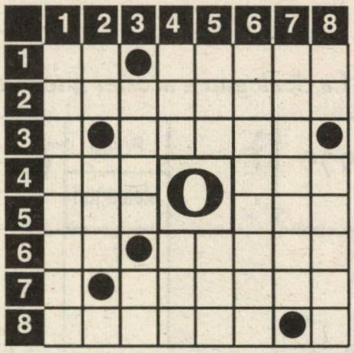

Fantezie vocalică

ORIZONTAL: 1) Fruntaș – Obstetrician. 2) Gen de enigmă. 3) Singură. 4) Stupide. 5) Independent. 6) Număr scurt! – Membri în Camera Lorzilor. 7) Lapidar. 8) Arbuști ornamentali exotici.

VERTICAL: 1) Mediu înconjurător. 2) Asmuțire – Tare. 3) E noapte... la Paris – Precum. 4) Drept exclusiv. 5) Aeroplane. 6) Automate. 7) Vorbitor în public. 8) Simbolul stibiului – Lansată.

DICȚIONAR: NUIT.

BIANCA NIȚĂ

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Simetrie: Eliminator, daracitura, ital, sebes, finiti, aza, it, n, paj, r, c, cab, p, mi, asa, ametit, tinar, tono, ovipozitor, ratacitori.

Construcții: Darapanaturi, eliminatoriu, laminator, ub, ime, at, miori, milacopi, pir, it, noxa, ce, e, t, cititoare, ademenit, ara, torace, altar, orala, triata, rita, hain, im, ita, pustanca.

Recuperari: B, f, m, h, r, harababura, legalizat, bacan, nuni, dud, terci, reputatie, o, ei, ce, di, dur, ma, san, mazilit, t, vitalitate, lipie, tir, fi, at, semi, tocata, im, goliri, oda, reticular.

Autori

La dezlegarea acestei integrame veți găsi titlul unei cărți apărute în editura "Minimum" și numele autorului ei.

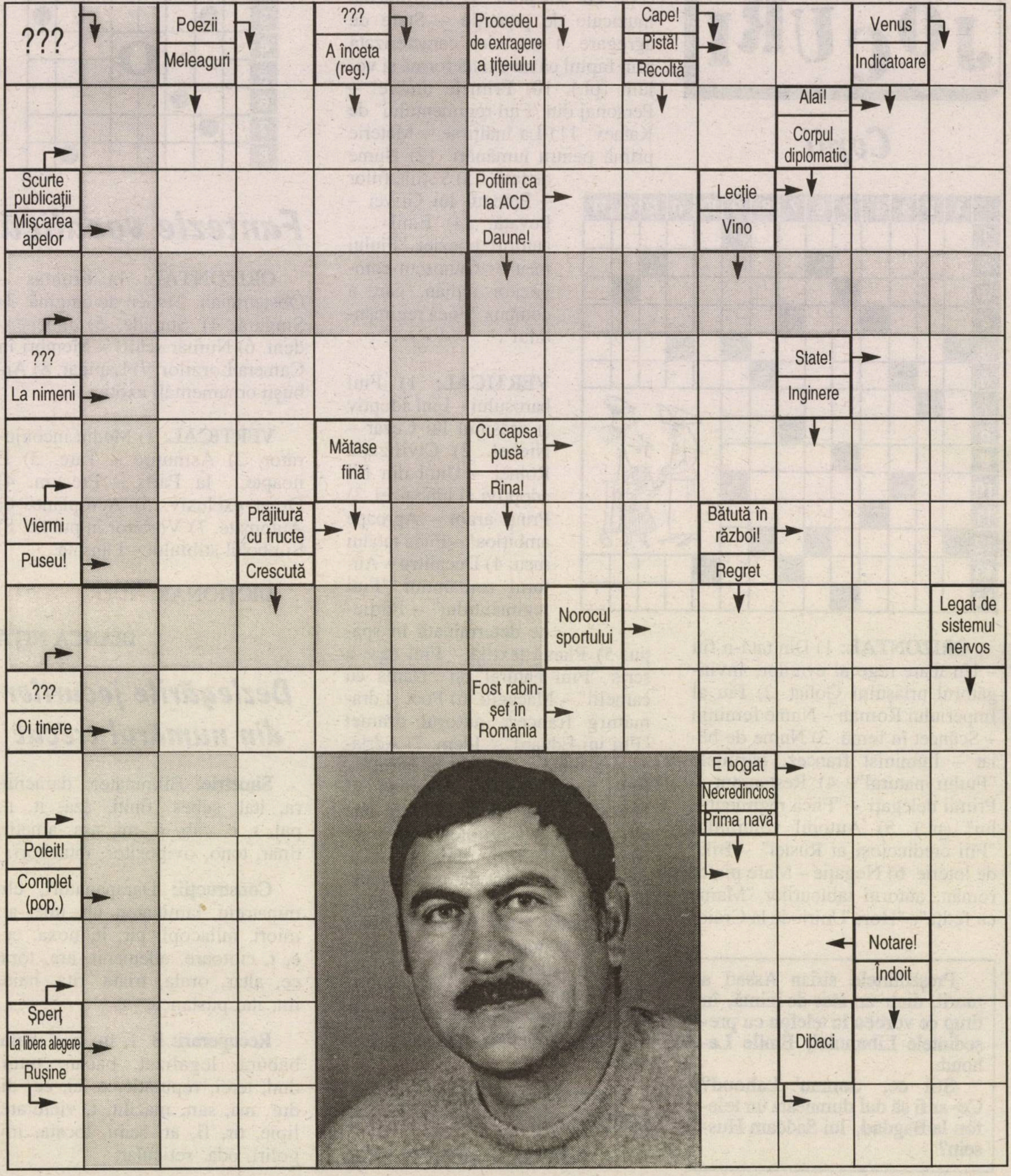
???
Poezii
Meleaguri
???
A înceta (reg.)
Procedeu de extragere a țițeiului
Cape!
Pistă!
Recoltă
Venus
Indicatoare
Alai!
Corpul diplomatic
Scurte publicații
Mișcarea apelor
Poftim ca la ACD
Daune!
Lecție
Vino
State!
Inginere
???
La nimeni
Mătase fină
Cu capsa pusă
Rina!
Viermi
Puseu!
Prăjitură cu fructe
Crescută
Bătută în război!
Regret
Norocul sportului
Legat de sistemul nervos
???
Oi tinere
Fost rabin-șef în România
E bogat
Necredincios
Prima navă
Poleit!
Complet (pop.)
Notare!
Îndoit
Șperț
La libera alegere
Rușine
Dibaci

ZAMFIRA și GERSON HEILPERN

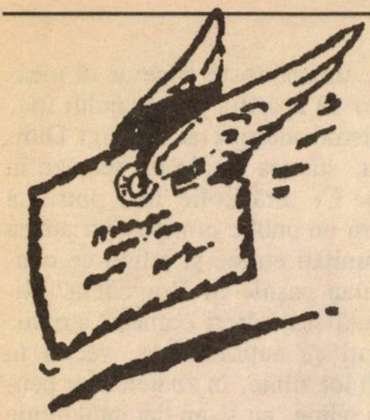

Podişul Golan

La cererea fostului preşedinte al Statelor Unite, Lyndon Johnson de a se întocmi o expertiză în privinţa graniţelor minime de apărare ale Israelului, generalul Carlo Wheeler, şeful Marelui Stat Major al armatelor americane, înaintează la 20 iunie 1967 un memoriu ministrului apărării Robert McNamara, cu avizul Pentagonului în legătură cu graniţele dintre Israel şi vecinii săi arabi. Acest plan, din punct de vedere militar, deci nu şi politic, prevede în legătură cu Siria că Israelul trebuie să stăpânească Golanul în adâncime de 25 de kilometri, adică adâncimea pe care o stăpânim azi, după aranjamentul făcut de fostul ministru de externe al Statelor Unite, Henry Kissinger, în 1974, când am cedat Siriei oraşul Kuneitra.

Generalul Daniel Graham, fostul şef al Institutului de apărare strategică (SDI) din Statele Unite, a spus: "Disponibilitatea Israelului de a preda lui Assad Podişul Golan este atât de nebunească încât nu poate avea altă explicaţie decât că ea este rezultatul unei stratageme având drept scop să atragă geniul evreiesc într-o cursă".

În 1988 s-a publicat în Statele Unite un studiu despre situaţia securităţii Israelului, întocmit de peste o sută de generali şi amirali americani în rezervă. Concluzia acestui studiu este că Israelul trebuie să păstreze toate teritoriile cucerite în 1967, "fiindcă a spera că minunea din 1967 se va repeta, înseamnă a te baza pe minuni". Marea majoritate a membrilor Congresului american, probabil unicii noştri prieteni, sunt împotriva cedării Golanului. Mai mulţi generali englezi ne dau aceleaşi sfaturi. O delegaţie a Marelui Stat Major rus, care ne-a vizitat în anul 1998, este de părere că în timp de război nu există înlocuitor pentru Golan. Regretatul Mota Gur, fostul şef al Marelui Stat Major, a scris: "Din punct de vedere pur militar, Israelul nu se poate apăra fără Podişul Golan faţă de răsărit". Regretatul prim ministru Itzhak Rabin a spus: "Cine vorbeşte despre retragerea de pe Podişul Golan abandonează securitatea Israelului" ("Jerusalem Post" din 26.10.1992). La 8 martie 1995, Ehud Barak, în calitate de şef al Marelui Stat Major, a spus: "Opinia mea profesională, ca militar, este că prezenţa noastră pe Golan este obligatorie chiar în timp de pace cu Siria". A repetat atunci ce spusese şi la 18 august 1994. Amnon Lipkin-Shahak a afirmat în 1996, pe când era şeful Marelui Stat Major, următoarele: "Dacă Israelul va fi în război, nici un armament sofisticat şi nici un mijloc electronic nu va putea înlocui Golanul".

Defetiştii Arthur Neville Chamberlain, fost prim ministru al Angliei, şi Edouard Daladier, fost prim ministru al Franţei, au cedat lui Hitler, la 30 septembrie 1938, prin acceptarea dictatului de la München, regiunea sudetă a Cehoslovaciei, aliata lor. Ei speriau popoarele lor cu pericolul războiului, zicând că în urma acestei fapte de ruşine vor evita războiul. Acum îmi vin în minte cuvintele fostului prim ministru al Angliei Winston Churchill, care a spus în acele vremuri: "Aţi ales ruşinea de frica războiului, dar v-aţi ales şi cu ruşinea şi cu războiul".

Şi la noi se sperie poporul cu războiul dacă nu vom ceda Golanul.

Graniţele de până la 5 iunie 1967, adică graniţele aşa-zise "linii verzi", au fost denumite de fostul prim ministru de externe Abba Eban "graniţe Auschwitz".

Este ştiut că dacă ai graniţe bune, ai perspective să ai şi vecini buni. Un proverb indian sună astfel: "Înainte de toate, fiule, să ai grijă să fii în susul curentului apei şi duşmanul tău în josul curentului...".

Prin stăpânirea noastră asupra Golanului a) evităm hărţuirea, prin focul artileriei siriene, a aşezărilor nordice din Emek Hayarden, cum a fost în 1950-1967; b) de pe înălţimea de 1.900 de metri a Hermonului putem avea un ajutor foarte mare în informaţii şi în timpul luptei; c) suntem la 60 de kilometri de Damasc!

Dr. Adolf Weitmann
Tel Aviv

Misterul numit Reghina

Referitor la poezia "Pentru Reghina" de Mircea Pavelescu, apărută în revista "Minimum" nr. 156 din martie 2000, vă pot da unele amănunte despre istoria acestei poezii. Cu atât mai mult cu cât revista dvs. s-a adresat cititorilor întrebând: cine-a fost Reghina?

Eu m-am căsătorit cu Mircea Pavelescu în anul 1948 în Bucureşti. În lunga noastră căsnicie, mi-a povestit multe întâmplări din viaţa lui. Printre acestea mi-a spus că în anul 1942 a cunoscut o fată care venise în oraşul Constanţa, unde el locuia atunci. Această tânără de o mare frumuseţe şi foarte cultă venea din Bucovina, era evreică şi se numea Reghina. După ce fusese dusă într-un lagăr din Transnistria şi după ce a reuşit să scape de acolo, întâmpinând enorme greutăţi, a ajuns în oraşul Constanţa. Fata îi povestise despre tragediile prin care trecuse în acele vremuri cumplite de război şi nenorociri, când viaţa era pe muchie de cuţit. Între ei doi s-a născut o mare prietenie şi probabil şi o mare iubire, după cum părea, căci își făcuseră și planuri de viitor. După câteva luni, însă, fata a dispărut fără nici o explicație sau vreun semn unde ar putea fi găsită. El a căutat-o multă vreme, dar în zadar. Nu a mai dat de urma ei niciodată. De aici se poate imagina și înțelege starea poetului când a scris elegia "Pentru Reghina".

În altă ordine de idei, vreau să știți că Mircea Pavelescu a fost un mare prieten al evreilor pe tot parcursul vieții lui. În timpul prigoanei antisemite unii și-au găsit adăpost în casa lui, oameni care ulterior au ajuns mari personalități pe plan național și internațional.

Pe de altă parte, se cunoaște faptul că în timpul războiului, Mircea Pavelescu, împreună cu prietenii lui, Jules Perahim, V. Teodorescu, Aurel Baranga și alții au pus bazele organizației de luptă antifascistă în orașul Constanța.

După război, Mircea Pavelescu a lucrat ca redactor, până în anul 1974, la revista de umor "Urzica", din București, și a colaborat la instituții culturale din România și străinătate.

Ștefania Pavelescu, București

Tache, Ianche și Cadâr

...E vorba de Iugoslavia de altădată, când țara era una și unită, și când, își amintește autorul corespondenței de față, oamenii trăiau, orișicât, omenește...

Priveam distrat prin parbrizul autocarului bornele graniței cu Iugoslavia. Însoțeam trupa de actori arădeni care pregătiseră un spectacol pentru semenii noștri din Voivodina și călătoria se anunța a fi plăcută. Voivodina constituie un conglomerat de etnii și religii: sârbi, bosniaci, croați, români, maghiari, musulmani, catolici, ortodocși. Spectacolul arădean reînvia minunata comedie sentimentală a lui Victor Ion Popa, piesa "Tache, Ianche și Cadâr", jucată pe majoritatea scenelor românești în ultimii șaizeci de ani. În București, artileria grea a scenei românești – actorii Ion Finteșteanu, Alexandru Giugaru, Marcel Anghelescu, Costache Antoniu – a declanșat seria de succese cu această lucrare ce figurează în zestrea clasică a dramaturgiei naționale; aș mai evoca montarea comediei, cu o jumătate de veac în urmă, tot pe scena arădeană, în luminile inspirației artistului emerit Al. Marius (fratele poetului Ilarie Voronca și ucenic, pe o scenă pariziană, al legendarei actrițe Sarah Bernard; trei exponenți de frunte ai poporului ales (cu mult mai vârstnicul Al. Marius am fost coleg la Naționalul clujean).

De astă dată, voința subtilă care pune în mișcare computerul astral a decis ca echipa arădenilor să dispună de interpreți excepționali. Cum nimic nu e întâmplător în lume, a apărut în acel loc actorul Vasile Varganici, cu însușiri artistice identificabile cu personajul Ianche (oferindu-ne tipul de băcan evreu mucalit, isteț, sincer, autoironic). Actorul Mircea Gherdan îl interpreta pe Tache, românul hâtru și chibzuit, care-l contrabalansa pe Ianche cu puterea înțelepciunii tradiționale. În tripleta sudată a prietenilor, actorul Nicolae Lehene îl aducea pe Cadâr, turcul inteligent, ponderat, calm (îl cunoșteam din timpul studenției pe fostul aviator Nicu Lehene, care a supraviețuit prăbușirii cu avionul mitraliat; a fost operat și dăruit de medici cu o plăcuță de argint pe craniu – ceea ce nu l-a împiedicat să devină campion universitar de șah). În colecția echipei arădene se afla și Gheorghe Didilescu, în tinerețea sa ieșeană discipol al lui Victor Ion Popa. Gigi Didilescu își cizelase rolul cu finețe și obținuse străluciri de perlă; tot el călăuzise în domeniul compoziției actoricești pe ceilalți interpreți mai tineri: Ana Serghie, Horea Ionescu, Viorica Oancea. Omogenizat, plin de umor de calitate, antrenant: un spectacol în grai românesc ce purta mesajul de frăție și solidaritate umană (este necesar să menționez că apariția personajului Ițic, magistral interpretat de Gigi Didilescu, stârnea rafale de aplauze în sală). Ce altă solie mai potrivită pentru un public compus din atâtea comunități etnice și religii ce conviețuiau pașnic în Voivodina? Niciodată și nicăieri oamenii simpli, diferiți ca naționalitate, vecini în traiul lor zilnic, în zbaterea lor pentru o pâine, nu și-au dat unul altuia în cap; a trebuit să scapere incitarea ticăloasă, zâzania premeditată, picurarea suspiciunii în mințile unora, pentru ca ei să ridice priviri piezișe asupra vecinilor lor... În Vârșeț, orășel cu 60.000 de locuitori, spectacolul și-a confirmat percutanța. «Reacțiile entuziaste din sala "Steria Popovici" – mărturisea directorul, Slavco Penta – constituie dovada că voi, românii, nu trebuia să aduceți un pergament pecetluit cu ceară și întărit cu sigiliu domnesc, ci un spectacol ca acesta.» «Râsul spectatorilor și aplauzele lor repetate la scenă deschisă – sublinia și dl. Gligor Popi, directorul Școlii normale cu limba de predare română – confirmă hotărârea oamenilor simpli de a respinge prejudecățile naționaliste șovine, de a ridiculiza suspiciunile față de oamenii de altă naționalitate.»

Ieșisem cu autocarul dincolo de Belgrad, spre Zagreb. În orașul Săbac, aceeași atmosferă destinsă în sala de spectacole, aceleași reacții (la o distanță de numai 80 de kilometri spre vest de Belgrad, spectatorii resimțeau insulta gravă adusă sentimentelor umane firești ce leagă pe semenii noștri de oamenii de alte naționalități). Nu aveam dreptul de a conchide că a avut loc comunicarea, că spectatorii s-au identificat pentru o clipă cu destinele personajelor? În Uzdin, localitate cu români în majoritate, am vizitat un superb muzeu etnografic și un atelier de pictură naivă pe sticlă. Enric Roșcovici – secretar literar al Teatrului din Arad – admira încântat picturile, înregistra impresiile, scria articole pe care le avea să le publice în ziarele din Arad şi din Voivodina.

Ce evocă acest scurt reportaj? Un turneu normal, o acţiune firesc motivată de un teatru de calitate din provincie, cu beneficii morale reciproc marcate. Să fie o firească încadrare în strategia de pace a teatrului românesc, să fie doar o întâmplare de bun augur între vecini? Numai că întâmplarea justifică o a doua întâmplare petrecută la câteva luni distanţă, o continuare pe care încerc s-o explic: *în acelaşi an, deci, în acelaşi spaţiu geografic, echipa arădeană a fost pentru a doua oară invitată, neapărat cu acelaşi spectacol.* De ce neapărat cu acelaşi spectacol? Am pornit din nou la drum. Semnatarul acestor rânduri – în postura de regizor al spectacolului – interpreţii rechemaţi în urma succesului înregistrat în primul turneu. Lăsăm loc şi altor supoziţii, dar cred că cea de a doua invitaţie este dovada de netăgăduit că mesajul spectacolului "Tache, Ianche şi Cadâr" a fost receptat cu bucurie. Că mesajul răspundea aspiraţiilor, mentalităţii localnicilor din Voivodina, mozaicului de etnii, ca un ecou al sentimentelor lor. Cu prilejul celui de-al doilea turneu am sosit în oraşul Zrenjanin, a cărui veche denumire era Becichereul Mare. În acest al doilea turneu am ajuns ca mesageri ai prieteniei şi frăţietăţii în localitatea Begheiţi, o foarte pitorească aşezare rurală, constituită prin unirea comunelor Toracu Mare şi Toracu Mic în urmă cu 200 de ani. Strămoşii celor din Begheiţi provin din Transilvania (comuna Serdiu) şi din Banat (comuna Săcălaz); spectatorii erau numai ochi şi urechi. Succes deplin. În localitatea apropiată, Zitiste, ni s-a oferit şi nouă o reprezentaţie: un cor bărbătesc pe patru voci, o orchestră populară, "Lira", cu un generos repertoriu extras din folclorul muzical bănăţean; învăţătorul Ionel Negru ne-a desfătat privirile cu dansuri populare din aceeaşi vatră folclorică (18 perechi de dansatori). "Bocăluţ" însă ne-a fermecat pe toţi. Cu vioara sa vrăjită ne-a condus prin tunelul timpului spre străfundurile istoriei. Un lăutar autentic dăruit cu har (intrat şi el în folclorul local; l-am întrebat de unde i se trage porecla şi mi-a răspuns că de la "bocal"-pocal; "bocăluţ", aşadar un vas mai mic din care setoşii sorb vinul gros din Banat). Un venerabil învăţător, Dumitru Popescu, ne-a recitat din versurile sale de inimă (venise în localitate pe baza Convenţiei şcolare dintre Iugoslavia şi România în anul 1935, însoţit de alţi 47 de învăţători). «La începutul apostolatului meu – mi-a spus el – intenţionam să devin învăţător mai la vale, în zona dintre cei doi afluenţi ai Dunării, Morava şi Timocul; n-a fost să fie... n-am devenit învăţătorul copiilor de vlahi-români, mai vitregiţi de soartă, căci mi s-a hărăzit o nevastă minunată în comunitatea de-aici.»

Testul turneelor din Voivodina a declanşat în noi melancolica revelaţie: *pe deasupra etniilor şi religiilor, oamenii cu destine împletite au ca singură şansă frăţietatea în pace şi solidaritatea umană.*

«În amândouă turneele am avut parte de cer deschis", remarca filozofic Enric Roşcovici (care acuma respiră undeva în Israel).

Mircea Petru Suciu
– corespondent de pace –
Bucureşti

Yossele: un Elian Gonzales al nostru

E posibil – la prima vedere – ca "afacerea Elian Gonzales" să nu-i intereseze prea mult pe israelieni. Ceea ce, însă, le-ar putea atrage atenţia ar fi titlul: "Unde se află Yossele?".

Acesta, sau ceva asemănător ("Găsiţi-l pe Yossele") este titlul unui capitol din cartea "Israel's Secret Wars – a History of Israel's Secret Services" (Războaiele secrete ale Israelului – o istorie a serviciilor secrete ale Israelului) de Ian Black şi Benny Morris (editura Grove Weidenfeld, New York).

Cine a fost acest Yossele şi cum se face că soarta lui a putut constitui obiectul unui capitol al unui studiu privind serviciile secrete ale unui stat? A fost el oare un pilot de avion, sau comandant de tanc, sau de unitate militară căzut prizonier la arabi? A fost el, oare, un spion israelian dispărut într-o misiune în vreo ţară duşmană?

Nu, nimic din toate acestea! Yossele a fost un băieţel israelian cam de vârsta cubanezului Elian atunci când, ca şi Elian, a început să fie obiectul unei probleme de stat.

Dar mai bine să încerc să prezint, în traducere, extrase din capitolul respectiv al cărţii.

«În martie 1962, puţin timp înainte de execuţia lui Eichmann, Ben Gurion l-a rugat pe Harel (Isser, şeful renumitei organizaţii Mossad) să se ocupe de cazul unui copil de opt ani numit Yossele Schumacher. Acesta fusese răpit cu doi ani înainte de la părinţii săi de nişte evrei ultraortodocşi care se opuneau sionismului şi Statului Israel. Răpitorii erau în legătură cu bunicii băieţelului, aceştia dorind să-i dea o educaţie religioasă şi antisionistă.

"Ben Gurion era adânc tulburat de acest caz şi de implicaţiile lui asupra relaţiilor dintre evreii religioşi şi cei laici, precum şi în ce priveşte respectarea legilor. Cu toate eforturile lor, poliţia şi tribunalele nu au reuşit să-l redea pe Yossele părinţilor săi.

La început, Harel se îndoia dacă ar fi bine ca serviciile secrete să fie amestecate în această problemă. În cele din urmă, 40 de agenţi au fost implicaţi în operaţie.

"Operaţia Tigrul", cum a fost denumită în cod, era şi neobişnuită şi complicată şi destui ofiţeri superiori, inclusiv Amos Manor, şeful organizaţiei Shin Bet, erau împotriva participării. "Marele nostru avantaj", spunea Shmuel Toledano, unul din numeroşii agenţi ai Mossadului implicaţi în acest caz, "era că întotdeauna, în operaţiile noastre, aveam oameni care puteau trece drept orice neam, arabi, germani, orice. În cazul Schumacher, dosarele noastre erau pline cu fotografii de rabini şi totuşi ne-a fost greu să găsim bărbaţi care să arate ca un hasid al rabinului din Lubavici sau ca un hasid sătmărean". Cu toate acestea, asemenea agenţi au fost găsiţi. Avraham Ahituv, care fusese împrumutat Mossadului şi care mai târziu a devenit şeful Shin-Betului, a fost îmbrăcat cu un caftan negru, şi-a lăsat să-i crească perciuni şi a primit ordinul să pătrundă în rândul ultraortodocşilor. Au fost recrutaţi informatori şi au fost detaşaţi agenţi la Antwerp, Paris şi Londra. În cele din urmă, copilul a fost găsit la New York şi retrimis în Israel cu ajutorul FBI-ului.

Teddy Kolek, care lucra pe atunci la cabinetul primului ministru, a fost unul dintre aceia care se îndoiau de înţelepciunea acestei operaţii. Aşa cum a spus mai târziu, "multe alte activităţi importante au fost neglijate de Mossad din lipsă de oameni".»

Şi într-adevăr, într-un capitol precedent al cărţii menţionate este relatată o altă operaţie a serviciilor secrete israeliene care a fost neglijată din lipsă de personal, fiindcă atâţia agenţi fuseseră puşi pe urmele lui Yossele. Acea operaţie ar fi avut ca obiect identificarea categorică şi aducerea în faţa justiţiei a lui Mengele. Un agent israelian aflat pe urmele acestuia reuşise să stabilească un contact cu un informator care susţinea că l-a văzut pe Mengele la o fermă în apropiere de Sao Paulo, în primăvara lui 1962. Dar... găsirea lui Yossele a avut prioritate! Şi Mengele a murit de moarte bună în Brazilia în 1985.

Ar fi interesant de ştiut pe unde se mai află acum Yossele şi ce mai face!

❖

În altă ordine de idei: ce e de mirare că HOR-ul apare insensibil la vederea ardeilor iuţi? Dimpotrivă, ardeii (ca şi usturoiul) au ca efect dispariţia membrilor organizaţiei respective. Explicaţia: HOR e jumătate din cuvântul HORROR, care are de-a face cu strigoi şi alte asemenea apariţii de "ducă-se pe pustii".

Până nu i se schimbă numele (fie în ORH, sau în ROH, sau chiar HRO) nici o cantitate de ardei iuţi (a şi început să se simtă lipsa lor pe piaţă!) nu va reuşi să aducă această organizaţie la... lumina zilei.

Simon Sfarti,
Santa Fe Springs, California

"Kolănădre" la biserica catolică din Iaşi

Era cam în 1972, într-o frumoasă duminică de toamnă, când am primit un telefon de la prietenul meu Haimovici, cunoscut umorist şi erudit istoric al teatrului evreiesc, care m-a anunţat că se află la el, venit la Iaşi în interes personal, un musafir îndrăgit de noi, simpaticul şi talentatul compozitor clujean Harry Maiorovici. Subsemnatul am fost bucuros de această ştire, deoarece şi eu fusesem invitatul lui Maiorovici la Cluj şi aveam o datorie morală faţă de el. M-am deplasat la familia Haimovici, care era foarte primitoare şi unde am mai găsit câţiva prieteni. Ştiam că lui Maiorovici îi place un pahar de vin bun, drept pentru care am ieşit cu toţii să căutăm un local potrivit ca să-i satisfacem dorinţa.

În cadrul serviciului meu răspundeam şi de spaţiul locativ al oraşului Iaşi. Ca atare aveam relaţii de serviciu şi cu Mitropolia Moldovei şi cu biserica catolică. Aceste două instituţii religioase aveau şi câteva magazine de vinuri naturale. În cele din urmă am hotărât să mergem la biserica catolică, unde îl cunoşteam pe părintele Ştefan, gospodarul administrativ, de când rezolvasem pentru biserică unele probleme de spaţiu locativ.

Am intrat cu toţii în curtea bisericii, unde slujba de duminică era în toi. Deodată a apărut o măicuţă, pe care am întrebat-o de părintele Ştefan şi am aflat că acesta tocmai slujea în biserică. Când slujba s-a terminat, i-am spus părintelui Ştefan că dorim să ciocnim un pahar de vin bun cu un prieten venit de la Cluj, compozitorul Maiorovici. Când a auzit că prietenul nostru e compozitor, părintele a fost surprins şi bucuros. L-a întrebat dacă poate acorda un pian şi o orgă care nu mai funcţionează de două săptămâni. Maiorovici i-a răspuns că acestea sunt exact instrumentele cu care îşi exercită profesia. Pe scurt, într-o jumătate de oră ambele instrumente au fost în stare de funcţionare. Foarte încântat, părintele Ştefan l-a rugat pe Maiorovici să facă o probă. Maiorovici s-a instalat la pian şi, spre mirarea şi delectarea noastră, a intonat puternic imnul solemn şi sfânt al iudaismului, Kol Nidrei.

Biserica era plină de credincioşi care, auzind această melodie sfântă, s-au închinat cu evlavie.

Părintele Ştefan ne-a poftit apoi în beciul adânc al bisericii, unde erau orânduite poloboace pântecoase cu licoarea zeului Bachus, ne-a întins o masă cu ţuică de prune, vin Muscat Otonel, peşte prăjit şi colaci împletiţi, totul la discreţie. A fost o masă de pomină, în cinstea sfintei liturghii Kol Nidrei.

Carol Aron, Bat Yam

Ing. Octav Moscuna, Naharia (cotrobăind prin vechile sale dosare, a regăsit cronica rimată pe care o scrisese în 1953 către verişoarele lui, marea pianistă Clara Haskil şi Lily Haskil, care locuiau la Vevey, Elveţia. Ele îi ceruseră, nefiind prea specialiste la bucătărie, să le trimită cartea de bucate a Sandei Marin. Le-a trimis-o imediat, însoţită de scrisoarea de mai jos:

«N-aş fi crezut vreodată că lu-

mii de concerte/ I-ar face trebuință bucate reci sau fierte!/ Eram convins de altfel că-n viața muzicală/ Diezii și bemolii țin loc și de haleală!/ Că liedul, simfonia, armonicile fine/ Nu-ncântă doar auzul, dar sunt și vitamine/ Nu numai pentru suflet, ci chiar pentru stomac!/ De-aceea mă surprinde și rămăsei buimac/ Aflând ieri de la Jacky, prea scumpă verișoară, / Că ești preocupată de arta culinară!/ Ce sumbre gânduri oare în a ta minte sunt?/ Ai vrea poate pe Mozart să-l faci pilaf cu unt?/ Din Bach, Chopin și alții, de prea înaltă școală, / În loc de-un potpuriu dorești ghiveci la oală?/ Lui Ludwig van Beethoven să-i dai un alt destin/ Și din a lui bucate să–ți faci tu un festin?/ De-aceea ai nevoie de Sanda lui Marin?// Fiind epuizată, prea scumpă verișoară, / Vorbii în dreapta-n stânga, dădui în țară sfoară, / Făcui curte la fete, cătai pe la Talcioc, / Pusei chiar și o babă să-mi dea și în ghioc./ Am întrebat amicii și din urechi mișcai:/ Așa-i în lumea-ntreagă, dacă nu dai, nu ai!/ Găsii cartea în fine! Ce mare bucurie!/ Nici nu-ți închipui unde: în raft la librărie! (Vorbă să fie!)/ Și azi ți-o expediez – par avion – rapid/ Ca la gătit de-acum să-ți fie ție ghid./ Nu vei găsi în ea tocate-n cheia sol, / Ci numai mititei, pârjoale și rasol!/ În loc de portative și-un Re pus în octavă/ Vei întâlni grătare și pui făcuți la tavă./ Și-acum, ca încheiere, / Sperând că ale mele rânduri ți-au făcut plăcere/ Și fiindcă vă trimit o carte de bucate/ Eu vă urez din suflet "Bon appetit" la toate!»

Dr. S. Grisaru («În "Minimum" nr. 158 din mai 2000, la pagina 80, în paragraful ce prezintă expozițiile care s-au deschis în țară, vorbiți despre expoziția mea ce s-a deschis în campusul de la Ghivat Ram al Universității din Ierusalim. Din păcate, în anunț, la publicarea numelui meu s-au strecurat două greșeli. Corect este dr. Schely Avramovici-Grisaru și nu dr. Shefi Abramovici-Grisaru»).

Simon Sfarti, SUA (mulțumim pentru tăieturile din presă: mai vrem, mai vrem!).

Monica Bilan, Hanover, Germania («La 10.05.2000 s-au împlinit 56 de ani de la uciderea, prin decapitare, în Germania, a luptătoarei antifasciste Olga Bancic – 1912-1944. Am observat că naziștii au ținut s-o decapiteze chiar în ziua când își "aniversa" ziua ei de naștere. Împlinise atunci 32 de ani!»).

Mihail Pascal, regizor, Petah Tikva («Departe de mine gândul de a aproba în vreun fel apariția – și nu de ieri-de azi – a oricăror forme de xenofobie, șovinism, antisemitism din țara de origine. Dar... Nu se poate deschide vreo publicație politică-literară-artistică în limba română (în Israel) fără să fii inundat de mulțimea și amploarea știrilor, analizelor, criticilor, protestelor privitoare la antisemitismul din România. Am impresia că încăpățânarea noastră de a atenționa omenirea asupra tendințelor antisemite din gândirea sau exprimarea sau scrierile unor elemente din actualitatea sau chiar și din trecutul României nu fac decât să stârnească antisemitism, să se caute explicații a ceea ce nu este explicabil sau să se caute justificări, care bineînțeles să ne acuze pe noi înșine. E drept că nu asta este cauza principală, dar cred că în loc să potolească lucrurile, aceste relatări nu fac decât să continue "lanțul slăbiciunilor". Ajunge! Opriți-vă! Șase luni, un an, lăsați-i în zeama lor, să vedem ce se va întâmpla»).

M. David, Natzeret Illit («În revista "Minimum" nr. 158, la rubrica "Poșta" a apărut o corespondență a d-lui Joseph Lev din San Jose, California, în care acesta își manifestă nemulțumirea despre modul cum revista "Minimum" a prezentat întâlnirea d-nei Hillary Clinton cu Suha Arafat. Nu poate fi vorba – așa cum afirmă d. Lev – de susținerea, de către revistă, a Partidului Republican, atunci când cineva, indiferent din ce partid american face parte, în mod "politicos", se îmbrățișează cu un inamic al Israelului, când se sărută cu

SALOANELE „RON"
Deosebit de apreciate pentru:
● Bucătărie excelentă
● Parcare spațioasă
● Și în special, multă, multă bucurie...
● Servici la nivel de 5 stele
★ ★ ★ ★ ★
● NUNȚI
● BAR MITZVA
● BRITH MILA
● PETRECERI
SALOANELE „RON"
Bat Yam, Bld. HAATZMAUT 67
Tel. 507-2619 – 507-2517

o instigatoare care afirmă că Israelul a infestat apele Autonomiei Palestiniene, că a intoxicat cu gaze pe palestinieni şi alte asemenea minciuni. Pe domnul Lev l-au deranjat termenul "ţoc-ţoc" folosit de revistă în legătură cu sărutul, dar nu a analizat semnificaţia gestului şi mesajul acestuia»).

Dr. Viorel Cosmescu, Bucureşti (a apreciat înţepătura noastră din numărul trecut la adresa actorilor de la Teatrul Nottara, care s-au pus în grevă, şi ne trimite, à propos de vorba cunoscută, *spectacolul trebuie să continue,* o întâmplare de la Teatrul Naţional din 1985. Era într–o duminică. Actriţa Rodica Popescu-Bitănescu avea un spectacol în matineu, la ora 10. Cu câteva ore înainte, mama ei se prăpădeşte. Actriţa s-a sfătuit cu regizorul Mihai Berechet: Ce facem? Să trimitem spectatorii acasă? După câteva clipe au ajuns la concluzia că... spectacolul trebuie jucat. Rodica Bitănescu a ţinut secret faţă de toată lumea, colegi, maşinişti, moartea mamei sale şi a jucat. Era o comedie).

Dr. Ozias Rabinovici, Acco (o îmbrăţişare); **Natan Lutmar,** Kiriat Yam (pentru cărţile româneşti care vă interesează vă recomandăm să vă adresaţi la librăriile "Lim" – vezi anunţurile din "Minimum" şi alte publicaţii – sau la: Teşu Solomovici, tel. 03/604-8125); **ing. S. Segal,** Kiriat Yam (versuri demne de atenţie, dar noi, de regulă, nu publicăm poezii: vă propunem să vă adresaţi la revistele "Pro şi Contra" – Mircea Gorun, tel. 03/930-7506 – sau "Punct" – Solo şi Mariana Juster, tel. 03/605-3386); **dr. A. Şapcaru,** Petah Tikva (care va să zică din nota noastră de la "Ne place, nu ne place" se înţelege că pasagerii mitocani care primesc un cartonaş roşu pe linia aeriană respectivă, vor fi daţi jos din avion... în timpul zborului? Sorry. Drept care, precizăm, împreună cu dvs., că indivizii astfel penalizaţi nu vor fi aruncaţi pe geam de la 3.000 de

BIDAN

• COMODITATE • IGIENĂ PERSONALĂ • SĂNĂTATE •

Garanţie – un an de la instalare
Cu posibilitate de prelungire

פלסתום בעיים

• **BIDAN** este un scaun modern care transformă orice closet în bideu şi foloseşte la spălarea părţilor inferioare ale corpului cu ajutorul unui jet de apă caldă şi la uscarea cu un curent de aer cald.

• Astfel se creează pentru cel ce-l foloseşte o senzaţie de totală curăţenie şi prospeţime.

• Noul procedeu este binevenit atât pentru adulţi cât şi pentru copii, evitându-se contactul mâinii cu fecalele şi secreţiile urât mirositoare şi total insalubre. Femeile gravide găsesc prin **BIDAN** o rezolvare ideală a igienei speciale care li se impune, suferinzii de erupţii, eczeme în părţile interne simt o alinare a durerilor, iar cei bolnavi de hemoroizi pot realiza chiar evitarea operaţiei.

• **BIDAN**-ul se prezintă într-o varietate de modele şi culori:
– **BIDAN** TURBO, aparat care încălzeşte apa şi usucă cu aer cald,
– **BIDAN** CU ÎNCĂLZIREA APEI,
– **BIDAN** OBIŞNUIT.

Se fac instalaţii în orice loc din ţară • Se poate plăti cu carte de credit.

• Instalarea este simplă şi uşoară – 120 de shekeli (inclusiv legătura electrică)

BIDAN se vinde în reţelele HOME CENTER şi ACE după sistemul: «cumpără şi montează-ţi singur».

Căutăm agenţi comerciali

"BIDAN"
BNEI BRAK, Str. Hakishon nr. 16
Tel.: 03/5798814 – Fax: 03/5700831

metri înălțime, ci numai când aparatele se află la sol); **Rosh Peleg Iehuda,** Raanana (întrucât în textul dvs. din numărul trecut s-a strecurat o greșeală, îl dăm aici din nou: «Dacă principiul *reciprocității* în tratative se aplică prin *renunțări dureroase* de ambele părți, după cum urmează: Israelul renunță la teritorii și la existența liberă, iar palestinienii renunță după aceea la orice alte cereri în afara celor de mai sus, – atunci trebuie sperat că Israelul va renunța la orice tratative! Cu alte cuvinte: mai poate fi vorba de tratative?»).

Ing. Aviv-Zvi Alon, Kiriat Yam («În legătură cu interviul acordat de dl. dr. Avram Rosen – "Da, da, țărani evrei în România", "Minimum" nr. 157 din aprilie 2000 – în care este vorba și de strânsele legături comerciale dintre Israel și România, existente încă din vremea mandatului britanic, vă trimit alăturat fotocopia unei foi dintr-o carte de bucate apărută în 1934 la Oradea, rămasă de la mama mea z.l. Printre reclamele comerciale care însoțesc textul – cu ele, autoarea, Augusta Sarariu, și-a finanțat tipărirea și difuzarea cărții – sunt menționate și produsele fabricii "Shemen" din Haifa, existentă și azi»).

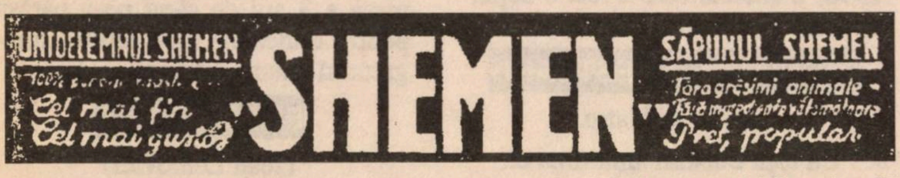
UNTDELEMNUL SHEMEN
Cel mai fin
Cel mai gustos
„SHEMEN"
SĂPUNUL SHEMEN
Fără grăsimi animale
Preț popular.

Anișoara Leibu-Waxman, Carmiel (am transmis d-lui I. Artzi scrisoarea dvs.).

Dr. Magda Greiff, Beer Sheva (este de părere că faimosul congres al HOR-ului, amânat la nesfârșit, este de fapt inutil: «Aliaua mută" a originarilor din România s-a încadrat imediat în realitatea israeliană, fără pretenții la drepturi speciale. Toate "uniunile" naționale nu sunt decât partide politice aspirând la un fotoliu în Knesset, dând bir cu fugiții la primele greutăți. Și atunci, de ce dorim un congres al HOR-ului, bun pentru cei vârstnici, nu pentru a doua sau a treia generație de născuți în Israel? Cred că sunt suficiente revistele, ziarele și spectacolele în limba română pentru cei care s-au născut în România. Trebuie ținut cont că în ultimii ani aproape nu mai sunt noi imigranți de origine română»).

Harry Shoshany, Ramat Hanasi (ceva despre Partidul Shas: *Obișnuiți cu bezna veacurilor/ Din slova vechilor hrisoave, / Ignoră cuceririle moderne, / Considerându-le drept snoave./ În dansurile lor religioase/ Saltă ca valurile mării;/ Justiția nu vor s-o recunoască/ Și resping pe față imnul țării!/ Citesc cu ochii-n cărțile sfințite/ În haină permanent curată, / Cu plecăciuni se roagă zi și noapte/ Și sunt scutiți să facă armată./ Ca cetățeni favorizați se poartă, / Fără muncă primesc simbria;/ Trăiesc în liniște, și toți așteaptă/ să vină pe pământ Mesia./ Acest partid, unic, e de invidiat/ Că folosește avantajul/ Pe care alți "mari șefi" i l-au acordat:/ Să mânuie, cum vrea... șantajul!* Și două epigrame: **Maiei Morgenstern** – în traducere "steaua de mâine": *Te așteptăm cu nerăbdare/ Ca pe un codru cald de pâine, / Pentru că ești strălucitoare/ Actriță azi, o stea de mâine!* **D-lui Ezer Weizman:** *Actualul președinte/ Căruia i-am dat onorul/ Aviator – mai înainte –/ În curând își va lua... zborul!).*

Leon Haimovici, Rishon Lezion («Cei care au tratat și semnat acordul de la Oslo, să răspundă acum dacă au prevăzut atunci că în tratatul final Arafat o să impună ca Israelul să se întoarcă la granițele dinainte de războiul din '67; să primească cel puțin un milion de refugiați arabi; să renunțe ca Palestina să fie teritoriu demilitarizat; să accepte ca Ierusalimul să fie împărțit în două, una din părți devenind capitala Palestinei; să accepte ca numai 10% din Iehuda și Shomron să revină Israelului, conform declarațiilor lui Haim Ramon; să nu ceară ca teroriștii arabi refugiați în territorii să-i fie predați. Dacă cei pomeniți mai sus au prevăzut, de ce au semnat? Dacă n-au prevăzut, de ce n-au prevăzut?»).

Solomon Bruckstein, Ierusalim; **Ovidiu Marcovici,** Haifa; **Avigdor Ben-Eleazar,** Rehovot; **Robert Nungescu,** Strasbourg, Franța; **Eliza Untaru,** Boston, SUA; **Bijbon Donath,** Brokeville, MD, SUA; **Lea Peltz,** Bat Yam; **Alexandru Anca,** Hedera; **Simion Săveanu,** Beer Sheva; **Touvia Carmely,** Haifa (mulțumiri pentru bunele cuvinte, sugestii și observații; ceilalți, pe curând).

Corespondenții noștri desenează

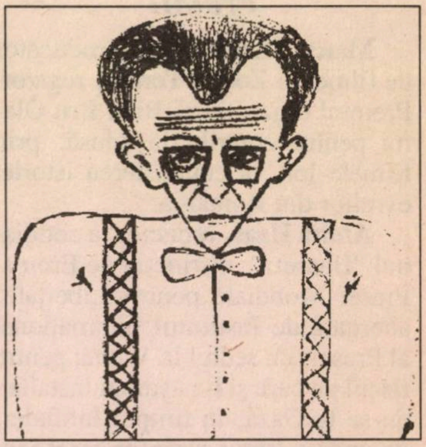

Larry King, de la CNN, văzut de M. Meridan z.l.

Este ultimul desen pe care prietenul nostru, Marcel Meridan, ni l–a trimis la redacție. Câteva zile mai târziu, își dădea ultima suflare, la 93 de ani.

Turism

Dan Mizrahi, compozitor, pianist; de la Bucureşti; la prieteni.

Sorin Cunea, ziarist, ex-redactor la "Europa liberă"; din Germania; la rude.

Alfred Kittel, actor de limbă germană (fost la TES Bucureşti); de la Hamburg; la prieteni.

Jérôme Jolles, muzician; de la New York; la prieteni.

Aniversări

S. Damian (Druckman), critic literar, profesor de literatură română la Universitatea din Heidelberg, Germania; una din personalităţile de seamă ale criticii literare şi eseisticii politice de astăzi; 70 de ani de la naştere.

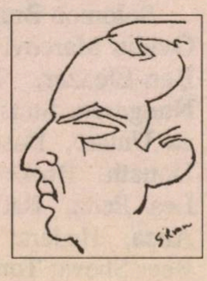

Desen de Silvan

Rabin Dr. M. Halevy, una din figurile proeminente ale vieţii religioase din România; 100 de ani de la naştere.

Premii

Marcu Simionovici, producător de filme, şi **Zoltan Terner,** regizor: Premiul organizaţiei Bnei Brit Olami pentru contribuţia adusă, prin filmele lor, la cunoaşterea istoriei evreilor din România.

Amira Haas, redactor la cotidianul "Haaretz": distincţia de Erou al Presei Mondiale pentru Libertate, acordată de Institutul Internaţional al Presei, cu sediul la Viena; pentru riscul pe care şi l-a asumat instalându-se la Gaza, în timpul Intifadei, de unde a trimis ziarului corespondenţe de la faţa locului.

Titlu

Elie Wiesel şi **Aharon Appelfeld,** scriitori; titlul de Doctor Honoris Causa al Universităţii din Ierusalim, cu prilejul împlinirii a 75 de ani de la înfiinţarea instituţiei.

Carnet

Ofer companie la persoană vârstnică, zona tel-aviviană, 2-4 ore pe zi, conversaţie (română, ivrit, franceză), lectură, plimbări (eventual şi maşină).

Elisha – POB 2007,
Holon 58120

În ziua de 31 august 2000 se împlinesc 4 ani de când inima scumpei noastre

MARGARETH SPĂTARU-COVER

a încetat să mai bată.

O plângem şi nu o vom uita.

Tucu şi Iosif, părinţi, Mario, frate, Julien, soţ, precum şi familiile şi cunoştinţele care au iubit-o

---

Cu aceeaşi profundă durere, Dr. Leon Areşteanu, soţul neconsolat, aduce la cunoştinţă că 10 ani, sufleteşte foarte grei, s-au scurs de la data trecerii în neființă, la 13 iunie 1990, a aceleia care a fost o soţie, o mamă şi o bunică de neuitat

Dr. NISEIA AREŞTEANU

medic psihiatru

Cu toţii cinstim amintirea ei

Soţul, copiii, nepoţii, rudele
şi prietenii

Cu multă durere anunţăm pierderea vărului nostru drag

FILIP LENŢER

Galaţi-Vaslui-Ramat Gan
în ziua de 29 mai 2000
Martha şi Jeni, verişoare

Cu aceeaşi durere anunţăm împlinirea a trei ani de la decesul dragului nostru

ISAIA IANCOVICI

ziarist
Puica, soţie
Corina şi Dan, fiică şi ginere
Nira şi Nati, nepoţi

Cu profundă durere şi neconsolaţi, anunţăm că pe data de 31 iulie 2000 se împlinesc 2 ani de la trecerea în neființă a iubitei noastre

POLLY PREMISLEANER

Soţie devotată, mamă fără egal şi bunică de neînlocuit. În sufletele noastre vei trăi veşnic!

Jean (Prem), soţ
Sanda şi Marian Luca,
fiică şi ginere
Mălin şi Oriana, nepoţi

A murit profesorul

MIRCEA ARCAN

care a fost înmormântat la cimitirul Moraşa – Ramat Hasharon la 13 iunie 2000

Să se odihnească în pace!

Mulţi cunoscuţi l-au onorat cu prezenţa lor pe ultimul lui drum. Le mulţumim.

Soţia
Familia

Veşnic neconsolaţi anunţăm împlinirea a 3 ani de când ne-a părăsit pentru totdeauna mult iubitul şi regretatul nostru soţ, tată şi bunic

EUGEN LUCA

(Jean Leibovici)

Requiemul va avea loc vineri 14 iulie 2000, la orele 12, la cimitirul Sde Yehoshua (Neve David) din Haifa.

Întâlnirea la poarta Oren.
Îndoliaţi pe veci,
Dr. Tamara Luca, soţie
Dr. Roxana şi Dr. Yosti
Reichman, fiică şi ginere
Inbal, Ran şi Yael, nepoţi

S-a stins din viaţă, la 7 iunie 2000, în vârstă de 55 de ani, dragul nostru soţ, tată şi frate

OVIDIU MARCOVICI

A fost înmormântat la cimitirul Darchei Shalom din Haifa, la 11 iunie.

Familia

Nou... Nou... Nou...

BEIT EDNA

Locuinţe de calitate pentru adulţi

Locuinţe apărate de lege pentru cei de vârsta de aur, în inima oraşului Naharia, Str. Balfour nr. 36, cu o amenajare atrăgătoare şi modernă, după standardele americane ale anului 2000.

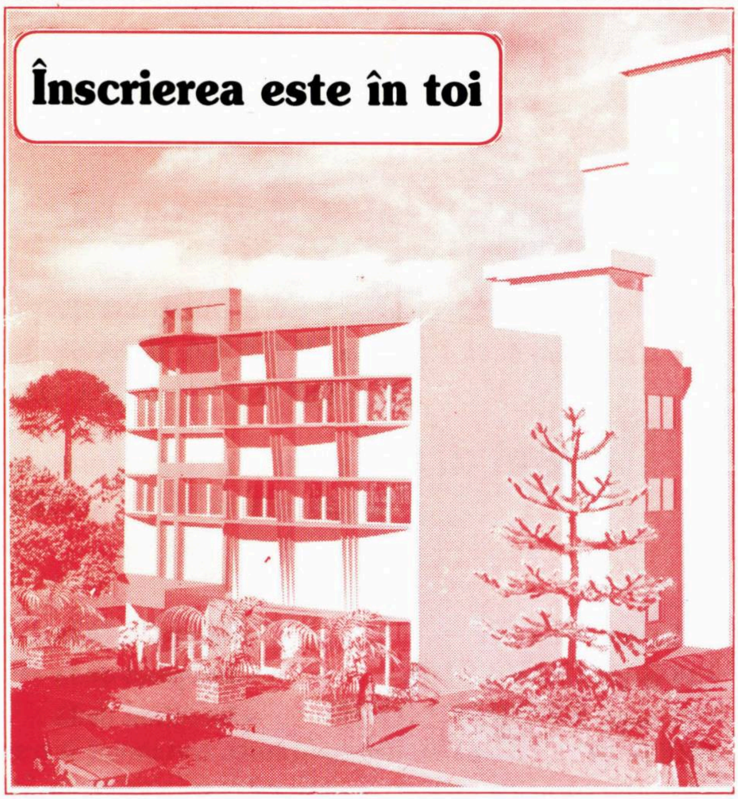

- ✓ Locuinţele sunt compuse din două camere sau una, dotate cu cele mai moderne instalaţii tehnice
- ✓ Totul este condus, conform cerinţelor Ministerului Muncii, de oameni de specialitate care contribuie şi la crearea unei atmosfere calde, intime
- ✓ Siguranţă personală, medicală şi un cadru independent. Deschis 24 de ore
- ✓ Club pentru activităţi sociale, sală pentru activităţi culturale şi foyer pentru primirea oaspeţilor

Pentru amănunte şi informaţii: Telefon 04/992-7006; Pelefon: 054/247-814

Casa de vârstnici

MISHKENOT DIZENGOFF

Cel mai elegant complex de locuinţe pentru populaţia de vârsta a treia, în inima Tel-Avivului

Cu autorizaţia şi sub supravegherea Ministerului Muncii şi al Ocrotirilor Sociale

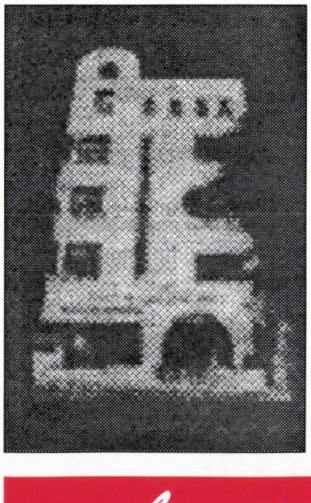

- ✓ Pensiune completă – cinci mese pe zi
- ✓ Supraveghere medicală 24 de ore pe zi
- ✓ Atitudine călduroasă şi familială
- ✓ Un lobby elegant
- ✓ Parcare
- ✓ Sală de mese luxoasă
- ✓ Televiziune prin cabluri
- ✓ Pază şi securitate 24 de ore pe zi
- ✓ În fiecare cameră – duş şi toaletă, telefon, aer condiţionat şi frigider
- ✓ Variate activităţi sociale, gimnastică, concerte, fizioterapie etc.

În această lună,
de probă,
se va plăti
numai jumătate
de preț

Arlozorov 23, Tel Aviv
Tel. 03/527-2846/7
Fax: 03/527-3174
www.mishkanot.co.il

La noi plătiţi mai puţin şi primiţi mai mult!

ESTIVALA - TOUR LINK

ŞI PENTRU ACEASTĂ VARĂ "TOUR LINK" VĂ OFERĂ ZBORURI "TAROM" LA PREŢURI DEOSEBITE:

TEL AVIV – BUCUREŞTI – TEL AVIV **începând de la** 259 $
TEL AVIV – BUCUREŞTI **începând de la** 155 $

SEJURURI de 3 nopţi cu demipensiune în CARPAŢI

Începând de la 129 $ **la POIANA BRAŞOV şi** 115 $ **la SINAIA şi PREDEAL**
HOTEL TIROL** –** ***CEA MAI BUNĂ ALEGERE*** **–** 215 $

SEJURURI de 5 nopţi cu demipensiune şi transferuri pe LITORAL

Începând de la 175 $ **la OLIMP şi NEPTUN**

PACHETE DE TRATAMENT LA CELE MAI AVANTAJOASE PREŢURI

- **11 nopţi FELIX** – **începând de la** 435 $
- **11 nopţi COVASNA** – **începând de la** 430 $
- **11 nopţi EFORIE NORD** – **începând de la** 395 $

PREŢURILE INCLUD: demipensiune, tratament şi transferuri.

ÎN PLUS: HERCULANE, TUŞNAD, CĂLIMĂNEŞTI, OLĂNEŞTI, GOVORA, SLĂNIC MOLDOVA, MANGALIA, VATRA DORNEI, NEPTUN şi SOVATA.

7 ZILE DE NEUITAT PE PLAIURI DE LEGENDĂ ROMÂNEŞTI – $ 599

ÎN PROGRAM: CURTEA DE ARGEŞ, SIBIU, BISTRIŢA, PIATRA NEAMŢ, BRAŞOV, BUCUREŞTI... ***SURPRIZE...***

PLECĂRI: 04/07; 18/07; 08/08; 22/08; 04/09; 16/10

PREŢUL INCLUDE: zbor, 6 nopţi cu demipensiune, autobuz la dispoziţie, ghid român şi israelian
PREŢUL NU INCLUDE: ***taxa de înscriere 35 $, taxele de aeroport 26 $, "tipim" 35 $***

INEDIT!!! – EXCURSIE 4 X 4

8 ZILE CU JEEP-UL PE CELE MAI FRUMOASE TRASEE DIN CARPAŢI

CEA MAI REUŞITĂ COMBINAŢIE ÎNTRE NOSTALGIE ŞI AVENTURĂ, O VACANŢĂ PLINĂ DE SURPRIZE

$ 899

PLECĂRI: 07/07; 21/07; 04/08; 18/08; 13/10

PREŢUL INCLUDE: zbor, 7 nopţi cu demipensiune, maşini de teren (4 persoane în maşină), ghid român şi israelian
PREŢUL NU INCLUDE: ***taxa de înscriere 35 $ şi taxele de aeroport 26 $***

ÎN PLUS – GĂSIŢI ÎN CATALOGUL "TOUR LINK"

MALAGA & BARCELONA – **ZBORURI începând de la** 449 $
– **PACHETE FLY & DRIVE începând de la** 489 $

SEJURURI DE 7 ZILE

- MALAGA – *COSTA DEL SOL* – **începând de la** 560 $
- BARCELONA – *COSTA BRAVA* – **începând de la** 625 $
- COSTA DORADA – *SALOU* – **începând de la** 650 $

PREŢURILE INCLUD: *ZBOR TEL AVIV – MALAGA / BARCELONA – TEL AVIV*

PENTRU ÎNSCRIERI ŞI INFORMAŢII SUPLIMENTARE ADRESAŢI-VĂ AGENTULUI DUMNEAVOASTRĂ PREFERAT

minimum

Shana Tova!
Shana Tova!
Shana Tova!

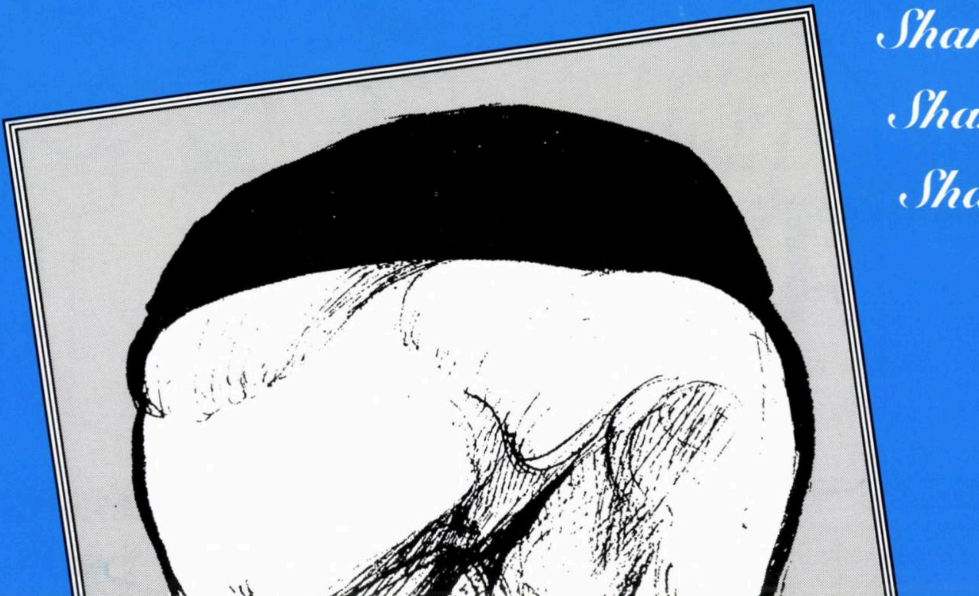
Desen de Gitta Sion

Rabin-Şef dr. Al. Şafran – 90

9 771565 085009 09

■ ANUL XIV ■ NR. 161-162 ■
■ AUGUST–SEPTEMBRIE 2000 ■
■ 14 SHEKELI ■

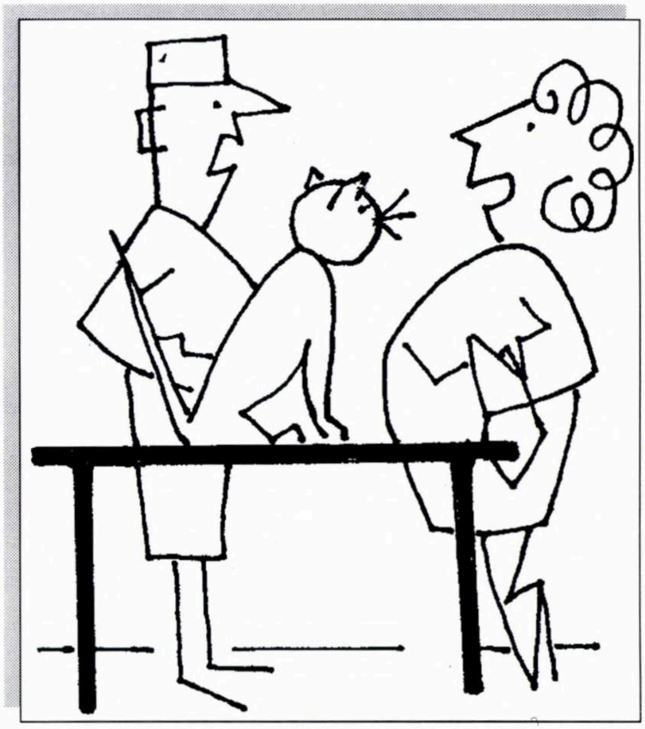

– Aveaţi o pisică neagră.
– Asta-i, dar a îmbătrânit…

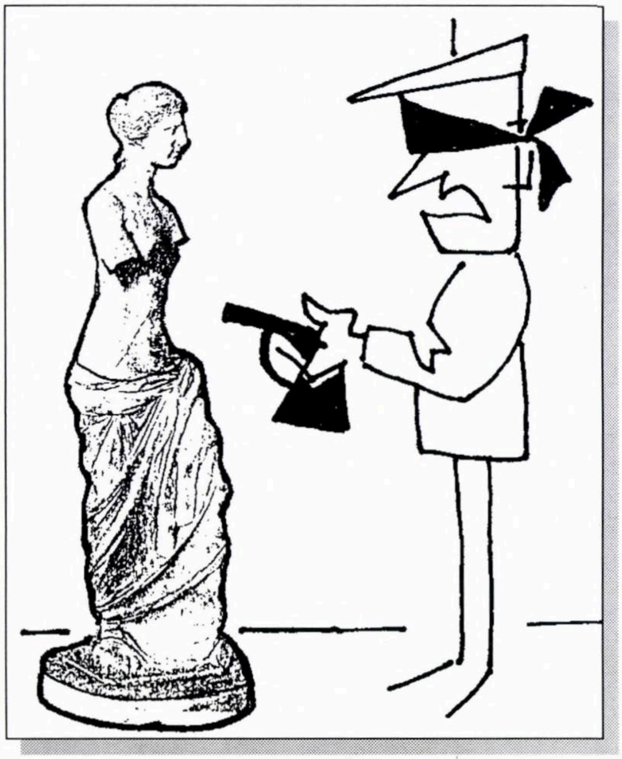

– Sus mâinile!

LIVaDaRU

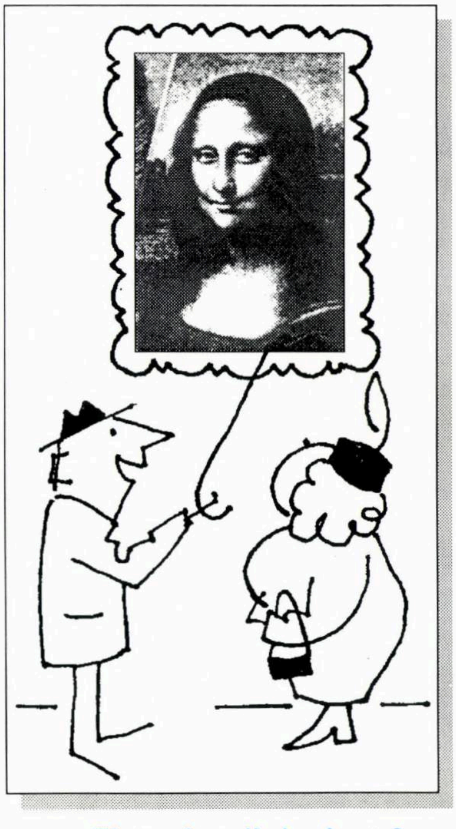

– Giocondo, ştii cine-i asta?
– Habar n-am!

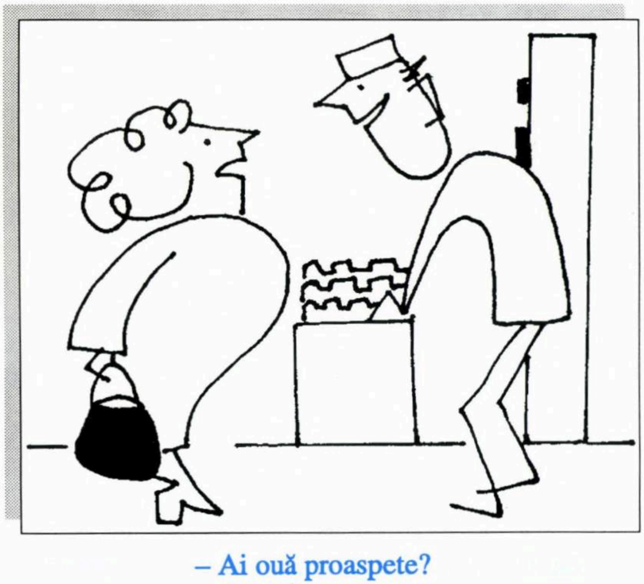

– Ai ouă proaspete?
– Am, dar nu prea…

Rosh Hashana

Rosh Hashana – Anul Nou evreiesc – pe care îl vom sărbători în acest septembrie – cade într-un moment mai mult decât dramatic, când ţara noastră trebuie să lupte, dacă vrem să supravieţuim, pe două fronturi, deopotrivă de grele şi de importante. Primul front este, desigur, cel al înfruntării politico-propagandistice (să sperăm că înfruntarea nu va deveni şi militară) cu OEP-ul lui Yasser Arafat şi sprijinitorii acestuia. Refuzând concesiile, peste măsură de mari, de controversate în interior şi de primejdioase, făcute de Ehud Barak la Camp David, ameninţând cu înfiinţarea unilaterală a statului palestinian la 13 septembrie (sau eventual ceva mai încolo, în noiembrie) şi cu războiul împotriva Israelului, Arafat încearcă să frângă osul rezistenţei noastre fizice şi morale, pentru a da, "în etape", lovitura de graţie statului evreiesc. În faţa acestei situaţii este limpede că avem nevoie de o "armată politică" unită; aceasta nu trebuie înţeleasă ca o banală şi răsuflată vorbă-n vânt, ci ca o formulă practică şi aplicabilă în acest moment al istoriei. Avem în vedere alcătuirea unui guvern de uniune naţională, bazat pe principalele forţe sioniste din ţară: Partidul Muncii şi Likudul.

Al doilea front, de astă dată intern, îl constituie lupta împotriva ofensivei declanşată contra statului de Shas şi alte partide ultra-religioase. Şi ultra-antisioniste. La "Tendinţe" vorbim mai pe larg despre primejdia sus-amintită. Deocamdată, să spunem că pentru a învinge şi pe acest front, avem nevoie de un guvern de un guvern de uniune naţională axat pe marile partide sioniste: Partidul Muncii şi Likudul.

Să ne rugăm şi de Rosh Hashana şi în magica zi de Yom Kipur pentru înfăptuirea acestei uniuni salvatoare de ţară.

Să ne rugăm în genunchi.

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI

Ceea ce înseamnă 24 august

Vara lui Ovadia

Vara ce a trecut a fost marcată, întâi şi întâi, de cazul Ovadia Iosef *et co.* La "Tendinţe" vorbim mai pe îndelete de spusele personajului şi, mai ales, de rostul acestor spuse.

Aşa cum era firesc, reacţia oamenilor la declaraţiile profanatoare de morminte ale lui Ovadia a fost cumplită. Binecunoscutul şi banalizatul de-acum "cum e posibil?" s-a auzit pretutindenea, în casele oamenilor, la muncă, pe la macolet, pe stradă... Şi nu puţini şi-au arătat revolta. În acelaşi timp, însă, s-a petrecut un fenomen straniu. De unde te aşteptai ca oroarea să scoată-n pieţe pe toţi jigniţii, prilejuind cel mai mare miting de protest din istoria Statului, iar vinovaţilor să le îngheţe sângele în vine din pricina furiei populare, reacţia establishmentului a fost incredibil de moale. De la cabinetul primului ministru s-a transmis un comunicat domol, exprimând dezaprobarea guvernului faţă de marea profanare. Noul preşedinte, Moshe Katzav, vizibil încurcat, s-a *distanţat* de cuvintele lui Ovadia, străduindu-se în acelaşi timp să stingă focul; aşa cum s-au *distanţat* şi liderii opoziţiei, în cap cu Sharon. În mass-media subiectul a sărit rapid de pe pagina întâi pe a treia. Organizaţiile de tineret ale stângii porniseră val-vârtej în rânduri strânse spre locuinţa lui Ovadia, îmbrăcate-n tee-shirturi confecţionate peste noapte, anume pentru a arăta tuturora cum gândeşte noua generaţie, dar până la urmă la domiciliul lui Ovadia au ajuns vreo cincisprezece băieţi însoţiţi de amicele respective. Ei au aprins, în semn de omagiu la adresa celor pieriţi în Holocaust, câteva candele, păstrând un moment cuvios de reculegere. Apoi, după ce i-au înjurat pe tipii din Shas care veniseră să-i înjure, s-au retras în linişte la căşile lor sau pe la pub-uri. Yad Vashem (repetăm: Institutul Yad Vashem, al cărui rost suprem este apărarea memoriei celor ucişi) s-a mulţumit să-şi exprime din vârful buzelor sentimentul său sincer de regret faţă de cele întâmplate.

Cum se explică această atitudine complezentă, ca să zicem aşa, faţă de profanatorii de morminte din Shas? Să fie oare şefii establishmentului nostru de acord cu afirmaţiile lui Ovadia? Nu, categoric nu. Să fie oare toţi miniştrii şi deputaţii ce băgară capul în nisip în timpul furtunii mai puţin sensibili decât noi? Nu, nici pomeneală. Explicaţia surdinei ce-a fost pusă valului de proteste este una singură. Închipuindu-şi că se va ajunge acuşi-acuşi la o înţelegere cu Arafat, guvernul (adică ce-a mai rămas din el) a făcut eforturi disperate să menajeze Shas-ul, deoarece fără cei 17 deputaţi ai mişcării nu se poate vorbi nici de o coaliţie guvernamentală solidă, nici de sprijinul parlamentului pentru un eventual acord cu OEP-ul.

...Aşa s-ar fi încheiat comentariul nostru, dacă "Minimum intra la tipar în ziua de 20 august. Dar revista a intrat la tipar ceva mai târziu, adică după *volte-face*-ul surprinzător (altă surpriză de proporţii a sezonului...) al lui Ehud Barak. La 21 august toate gazetele erau pline de declaraţiile premierului privind elaborarea unei constituţii (idee pe care Shas-ul şi toate partidele ultra-religioase o duşmănesc de moarte din prima zi a Statului), înfiinţarea, ca-n toată lumea civilizată, a oficiilor de stare civilă, unde te poţi căsători, dacă vrei, fără a mai trece pe la sinagogă, şi alte măsuri care, una peste alta, să ducă la despărţirea religiei de politică. S-ar zice că tot răul spre bine şi că deşănţarea Shasului a funcţionat ca o lumină roşie, făcând pe responsabilii establishmentului să înţeleagă că s-a întins prea tare, mult prea tare coarda îngăduinţei (şi laşităţii) faţă de terorismul haredist.

"Ieşirea" lui Barak a fost primită în lumea laicilor (ca şi într-aceea a religioşilor echilibraţi şi cu bun simţ) cu un răsuflat imens de uşurare. Ne-am simţit de parcă s–ar fi spart un abces naţional, ce tot creştea, creştea înspăimântător.

Acum trebuie să aşteptăm rezultatele. Dacă Barak se va ţine de cuvânt, cum a făcut-o în cazul retragerii din Liban, va fi bine. Dacă însă Barak va turna apă-n vinul făgăduielilor, transformând liniile roşii în linii... roz (cum a făcut cu jurămintele electorale din 1999 privind Ierusalimul in-di-vi-zi-bil, sau cu altele, multe), atunci *fan*-ii lui, câţi mai sunt, vor cădea iarăşi din euforie în dezamăgire cruntă.

Urăm tuturor cititorilor şi colaboratorilor noştri un an nou fericit, cu toate cele dorite; şi, în marele moment de reculegere din ziua de Yom Kipur – Hatima Tova!

minimum

minimum

●

Apare lunar
Redacţia şi administraţia
Str. Zamenhoff nr. 13
64373 – Tel Aviv
P.O.B. 11472, Tel Aviv
Tel.: 5227269; Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunţuri publicitare; corespondenţele se vor trimite prin poştă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 şekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 70 şekeli
1 an (12 numere): 140 şekeli
Preţul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari
U.S.A., Canada – 80 dolari
America de Sud, Australia,
Noua Zeelandă – 95 dolari
Insulele Fidji – 150 dolari
Expediţia cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: ATLAS

Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde de conţinutul anunţurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINŢE

Israel: Hai la lupta cea mare, sfaradim cu sfaradim să ne unim!

A fost ca la cutremur. Oamenii stăteau în living, seara, la televizor, ronţăind seminţe şi aşteptându-l pe Dany Rupp, de pe Canalul 2, să le comunice, sub formă de bancuri, cum va fi vremea mâine, când, pe neaşteptate, casa începu să trosnească din încheieturi şi simţeai cum îţi fuge podeaua de sub picioare. Crainicii de la Mabat transmiteau, strângând din dinţi ca să-şi stăpânească sentimentele, declaraţia lui rav Ovadia Iosef, conducătorul spiritual şi cât se poate de real al Shas-ului, privind cauzele Holocaustului. După dânsul, cele 6 milioane de evrei ucişi de nazişti în anii războiului erau "reîncarnarea sufletelor păcătoase" din alte vremuri. Iar moartea lor fusese firească, reprezenta pedeapsa Divinităţii. Hitler susţinuse că distrugerea neamului evreiesc este un act necesar şi perfect îndreptăţit, pentru că se făcuse vinovat de nenumărate păcate, fiind o adevărată vermină a societăţii. Ovadia Iosef a justificat cu alte argumente, zis teologice, genocidul comis pe pământul Europei.

Nu peste multă vreme, aşa cum se întâmplă de obicei după marile seisme, au urmat câteva "replici" ale cutremurului, de intensitate variabilă pe scara Richter a vieţii israeliene. Rav Shlomo Benizri, fost până mai deunăzi ministru, a declarat că… sioniştii (recte Ben Gurion şi ai săi) sunt vinovaţi de Holocaust. Tot în acele zile, vorbind la postul de radio pirat al Shas-ului, rav Ben-Zion Mutzafi, unul din activiştii mişcării, a spus că militarii precum fiul fostului ministru Beni Beghin sau soldatul Shai Grin, care au fost înmormântaţi în lunile din urmă, şi-au pierdut viaţa din cauza atacurilor dezlănţuite de laici împotriva lui rav Ovadia Iosef.

Pe cât de cutremuraţi au fost unii, pe atâta de cutremuraţi, dar în sensul plăcut al cuvântului, au fost duşmanii noştri. Cine se aştepta la asemenea cadou princiar precum acela făcut islamismului şi naziştilor de pretutindeni de către Ovadia Iosef? Şeicul Hassan Nasrallah, şeful mişcării Hizbolah din Liban, a convocat – nevenindu-i parcă să-şi creadă ochilor la vederea darului picat din cer – un miting, unde s-a grăbit să-l felicite pe conducătorul Shas-ului "pentru că a rostit un adevăr pe care Israelul refuză să-l accepte". Momentul a fost bine surprins de caricaturistul ziarului "Haaretz": un desen îl înfăţişează pe Nasrallah vorbind alor săi, de la tribună, şi având deasupra capului portretul lui rav Ovadia Iosef.

Mulţi au fost dispuşi să vadă în toate acestea nişte erupţii de imbecilitate, de ticăloşie şi de ură oarbă, nişte înjurături cumplite şi blesteme la adresa adversarilor politici, pe scurt nişte ieşiri isterice de genul "i–a luat Dumnezeu minţile şi nu mai ştie ce spune". Că Domnul le-a luat minţile se prea poate, dar Ovadia şi ai săi ştiuseră exact ce spun şi de ce anume. Iar cea mai bună dovadă în această privinţă este că toate "mesajele" lor au fost înregistrate pe casete audio şi video pentru a fi răspândite în rândul celor din şi de pe lângă Shas. Eu pot să zbier şi să rostesc orice enormităţi poftesc când mi s-a înfierbântat mintea, dar când zbier în faţa microfonului înseamnă că mintea mea e rece.

Acum, dacă reuşeşti să te eliberezi de furie şi analizezi lucrurile la calm, poţi observa că toate declaraţiile sus-pomenite au un numitor comun: ofensiva împotriva ashkenazimilor. Morţii din Holocaust n–au fost evrei aşa, în general, ci, în imensa lor majoritate, evrei din Europa, adică ashkenazim. La Auschwitz n-au pierit coreligionari de-ai noştri din Maroc, ci coreligionari din Polonia, din Germania, din Franţa. La Buchenwald n-au fost internaţi evrei din Algeria, ci din Belgia, din Cehia, din Ungaria. În Transnistria n-au fost deportaţi evreii din Tunis, ci cei din Dorohoi şi Săveni.

Aceeaşi "idee" străbate şi propoziţiile lui Benizri. "Criminalii sionişti" nu veniseră în Israel nici din Siria, nici din Irak, nici din Egipt, nici din Yemen; istoria a vrut ca mişcarea sionistă să ia naştere pe pământul Europei, iar conducătorii din anii războiului, în cap cu Ben Gurion, erau cu toţii ashkenazimi.

Privite în această lumină, rosturile *cutremurului* devin lesne de înţeles. Departe, departe de a fi urletul nebun în noapte al unui beţiv cu minţile rătăcite, declaraţiile celor din Shas sunt un semnal de luptă, sunetele unei trompete ce vrea să-i cheme pe front pe toţi soldaţii mişcării; ba mai mult, *pe toţi sfaradimii*. Tari pe cele 17 scaune de deputat din Knessetul de azi, încurajaţi de curtea nesfârşită, cu temenele şi linguşiri, pe care le-au făcut-o marile partide sioniste, adică şi Likudul şi Partidul Muncii, drogaţi de alegerea lui Moshe Katzav ca preşedinte, încredinţaţi că alegerile bat la uşă şi interesaţi ca ele să aibă loc cât mai curând, conducătorii Shas-ului au hotărât să dezlănţuie bătălia cea mare împotriva lumii ashkenaze din Israel. Scopul lor e simplu şi limpede, ca obiectivul strategic al unui stat-major: să doboare, la acest început de mileniu, "puterea ashkenazimilor", măturând-o de la cârma ţării şi înlocuind-o cu puterea sfaradimilor.

Mă adresez lui Dumnezeu

Totul începe printr-o substituire delicventă, când un eminent rabin din Ierusalim, pe numele său Ovadia Iosef, îşi arogă fraudulos dreptul şi competenţa de a decide în numele Creatorului vieţii, Domnul şi Dumnezeul nostru, să justifice Holocaustul, arderea de tot. Scurt, fără cazuistică mistică, nazismul ar fi avut dreptul de călău justificator asupra celor 6.000.000 de evrei din Europa pentru păcatele străbunilor lor, sufletele reîncarnate în victimele cuptoarelor. Cu toată această oroare argumentată, căci despre aceasta este vorba, îndrăznesc să mă adresez prea-înaltului slujitor cu un citat, un simplu citat: "Sire, aceasta e mai mult decât o crimă, e o greşeală". Şi recurg urgent la precedentul juridic amintit, trecând peste instanţele ierarhice şi adresându-mă direct Lui, Domnului Dumnezeu: TE ROG JUDECĂ TU.

Mircea Săucan

Israel: Moshe Katzav – Preşedinte

A fost vara marilor surprize. Mai întâi, la Camp David, spargerea tabu-ului privind Ierusalimul, capitala unită şi indivizibilă a Israelului. Pe urmă, ieşirile uluitoare ale Shas-ului împotriva ashkenazimilor (inclusiv a celor morţi). În fine, căderea la alegerile prezidenţiale din Knesset a lui Shimon Peres şi victoria lui Moshe Katzav.

Peres pornise în cursă mare favorit, lumea urmărea înfruntarea lui cu Katzav ca pe un meci de fotbal dintre Brazilia (sau Franţa) şi echipa naţională din Tonga. Logic vorbind, oamenii aveau dreptate: punând într-un talger al cântarului cartea de vizită a lui Peres şi în celălalt, cartea de vizită a lui Katzav, observatorii scenei politice trăseseră concluziile corecte ce se impuneau din comparaţie. Din păcate ei au săvârşit greşeala clasică în asemenea situaţii: preocupaţi până la idee fixă să citească cu de-amănuntul cartea de vizită a candidaţilor, observatorii cu pricina au neglijat să examineze cartea de vizită a alegătorilor; în cazul de faţă, cei 120 de membri ai Knessetului.

Or, în acest Knesset s-au petrecut tot felul de lucruri.

În primul rând, am avut de-a face cu o mobilizare generală a sfaradimilor. Aflaţi în ofensivă pe toate fronturile, aceştia şi-au propus să aducă în fruntea statului pe unul *de-al lor*. Gândul acesta i-a stăpânit nu numai pe cei la care se gândeşte tot omul, ci şi pe… alţii. Profitând de faptul că votul e secret, câţiva dintre oamenii stângii, după ce-l asiguraseră pe Shimon Peres de sprijinul lor neprecupeţit (astă-seară te bem!), şi-au spus: ia să mai iasă, frate, şi unul de-ai noştri, că nu moare nimeni dintr-asta. Şi, făcând cu ochiul lui Peres (mă duc să te votez) au introdus în urnă biletul cu numele lui Katzav.

În al doilea rând, am avut de-a face, fireşte, cu Likudul şi în general cu dreapta.

În al treilea rând, am avut de-a face cu religioşii: Katzav, fiind un purtător de chipa, se poate presupune că şi câţiva religioşi ashkenazim au votat pentru el.

În al patrulea rând, am avut de–a face cu *momentul politic* care a căzut cum nu se poate mai prost pentru Peres. Barak tocmai se înapoiase de la Camp David, cu vestitele *concesii* făcute OEP-ului, şi-n primul rând cu acelea privind Ierusalimul. Deputaţii care tocmai demisionaseră din guvern în zilele acelea din pricina Camp David-ului (Sceransky ş.a.) i-au plătit poliţa lui

Barak, lovind în Shimon Peres. Tot primului nostru ministru i se datorează şi alte câteva voturi neaşteptate în favoarea lui Katzav. După cum se ştie, în zilele dinaintea plecării în SUA, când parlamentul îşi exprimase cu prilejul câtorva moţiuni dezacordul cu politica guvernului, Micul Napoleon, suit pe cai mari, declarase că dacă revine din Statele Unite cu un acord cu Arafat, el nu va ţine seama de împotrivirea Knessetului şi se va adresa direct poporului, chemându-l la un referendum. Nici un deputat, indiferent de partidul din care face parte, nu primeşte cu indiferenţă asemenea manifestare de dispreţ la adresa funcţiei sale. Aleşii poporului au tăcut din gură, jurându-şi să-l aştepte pe Barak la cotitură. "Bine, domnu' prim ministru, va să zică n–ai nevoie de Knesset. Biiine!" Cotitura a coincis cu alegerile pentru preşedinte, iar câţiva parlamentari "i-au făcut-o" lui Barak, votând împotriva reprezentantului său. Atât de puternic a fost curentul anti-Barak, încât, forţând nota, se poate spune că nu Shimon Peres a fost înfrânt la vot, ci şeful Partidului Muncii.

Dar marele perdant al alegerilor a fost *media* israeliană. Ziarele, posturile de radio şi TV se pregătiseră toate să relateze despre instalarea lui Peres în scaunul prezidenţial. Biografia cunoscutului lider fusese culeasă din vreme în toate redacţiile. Fotografia lui aştepta să fie pusă în pagina întâi, pe cinci coloane, sub titlul: Peres, preşedinte. Fostul prim ministru era calul câştigător, nimeni nu paria pe mârţoaga Katzav. Nimeni, cu o excepţie, care ar fi putut provoca o tresărire printre ziarişti, dacă aceştia ar fi fost cu adevărat ziarişti. În dimineaţa votului, I. Schechter scria la rubrica sa "1 minut", din "Ultima oră", că Shimon Peres poate conta, fără probleme, pe majoritatea voturilor, dar Moshe Katzav va învinge. Părea un banc bun. Bun era, dar n-a fost banc, ci expresia unui "român" lucid, care nu se îmbată cu apa rece a iluziilor politice. Dar cine de prin marile redacţii să-şi arunce privirea asupra unei tipărituri pe româneşte? Îngâmfarea confraţilor e atât de mare, dispreţul lor de pe buze la adresa acestor gazete e atât de lătăreţ, încât, în cel mai bun caz, când le pomeneşti de "Ultima oră", de "Minimum" sau de alte asemenea, ei te bat părinteşte pe umăr: ah, da, parcă auzisem de ele… Mai apar? Da. Mai apar.

Dacă neputinţa *mediei* de a citi corect harta Knessetului din vara anului 2000 constituie, într-un fel, cea mai ruşinoasă pagină din istoria creierului jurnalistic israelian, felul cum au primit rezultatul reprezintă cea mai ruşinoasă pagină din istoria caracterului gazetăresc de la noi. La despuierea scrutinului, când s-a văzut că armăsarul Peres, încălecat de jockeul Barak, a fost întrecut la potou de calul Katzav, încălecat de Arik Sharon, pariorii au fost cuprinşi de o furie nebună, scoţând ţipete isterice şi aruncând pe iarba hipodromului biletele cu pariurile lor. Unii dintre ei – precum Nahum Barnea, de la "Yediot Aharonot" – şi-au pierdut minţile de-a dreptul. El a scris că înfrângerea lui Peres echivalează cu… asasinarea lui Rabin. Yediot sau idiot de-a binelea? Citind articolul cunoscutului comentator politic, te întrebai dacă el a apărut în cotidianul nr. 1 al ţării sau la gazeta de perete a spitalului de boli nervoase Abarbanel.

Alţi jurnalişti s-au repezit asupra principiului votului secret, cerând introducerea votului pe faţă "pentru ca să ştim cine cu cine a votat". Frumos exemplu de spirit democratic, nimic de zis. Prin anii '70, când la alegerile (prin vot secret) de la Uniunea Scriitorilor cădeau, fiind tăiaţi de pe liste, toţi oamenii *ce-ce*-ului (Eugen Barbu, Ion Lăncrănjan ş.a.), respectivii ceruseră lui Ceauşescu să dispună abolirea votului secret. Dictatorului – deşi i-ar fi convenit de minune treaba (să-mi bag oamenii mei în conducerea Uniunii) – nici nu i-a

Bursa personalităţilor din alia

În urcare

Prof. Andrei Strihan: scrisoarea sa către Uniunea Scriitorilor din Israel, în care dezvăluie motivele ce l-au determinat să demisioneze din funcţia de preşedinte al Asociaţiei scriitorilor de limba română (vezi "Minimum" nr. 160) a constituit subiectul nr. 1 de discuţie în lumea culturală a alialei şi a fost primită ca o infuzie de oxigen critic în atmosfera festivistă şi lipsită de polemici din rândurile literaţilor de la noi.

I. Schechter: articolul său din ziarul "Ultima oră" unde, discutând despre atitudinea marilor industriaşi etc. din trib faţă de viaţa culturală pe româneşte, a criticat pe Iuli Ofer şi alţi multimilionari pentru refuzul lor de a merge pe calea lui Bruno Landsberg şi a altora, de a sprijini creaţia literar-artistică, a fost apreciat ca un act de curaj intelectual.

Igal Gilon, deputat din partea partidului Meretz: acţiunea sa de boicotare a produselor alimentare "Vita", iniţiată de el în semn de protest împotriva faptului că direcţia firmei, cedând terorismului habotnic, a concediat un angajat pentru convingerile sale religioase, – a stârnit aplauzele *alialei.*

În scădere

Zeev Schwartz, vicepreşedinte al HOR: declaraţia lui de la începutul anului cum că HOR-ul va organiza în două-trei luni (deci cel târziu prin martie a.c.) o Conferinţă Naţională s-a dovedit lipsită totalmente de temei, lăsând o impresie penibilă în filialele organizaţiei.

trecut prin cap să ia măsura de cuviinţă. El ştia că majoritatea scriitorilor se vor supăra şi avea nevoie de linişte; precum şi de un exemplu de democraţie pentru străinătate. Iar astăzi, în Israel (nu în Irak, nici în Uganda, nici în Zanzibar), presa "occidentală" a locului cere statului, bătând cu pumnul în masă, să facă ceea ce nu îndrăzniseră, în ceasurile lor de glorie, nici Ceauşescu, de la Cabinetul I, nici Lenuţa Ceauşescu, de la Cabinetul II. Şi mai e ceva. Dacă tot am apucat-o pe drumul acesta, de ce să nu introducem votul pe faţă şi la alegerile parlamentare (sau la asociaţiile scriitoriceşti, la sindicate, la organizaţiile avocaţilor, medicilor etc. etc.? Persoanele interesate ar afla numaidecât cine a votat cu cine, ar întocmi nişte liste negre de toată frumuseţea şi ar lua, cu siguranţă, măsurile ce se impun.

Alţii din *media* au ajuns la concluzia că legea care spune că preşedintele trebuie să fie ales de Knesset nu e bună, el trebuind să fie ales prin votul poporului, ca primul ministru sau deputaţii. Trecând peste faptul că în ţările unde preşedintele are, ca la noi, numai rosturi reprezentative (Germania, Elveţia ş.a.), el este ales de către parlament, se pune întrebarea: de ce nu s-au trezit gazetarii cu pricina până acuma? De ce, de la înfiinţarea Statului şi până în vara anului 2000, nimeni nu a remarcat această lacună a sistemului nostru legislativ? Păi, cum vine asta? Câtă vreme Knessetul alegea, cu regularitate, preşedinţi din tabăra stângii (Ben-Zvi, Navon, Herzog, Ezer Weizman ş.a.), totul era O.K., jurnaliştii în cauză aplaudau rezultatul, dând cu tifla nemulţumiţilor din tabăra dreptei: asta e democraţia, dom'le, parlamentul este reprezentantul poporului, alegerile sunt libere şi secrete, ce vreţi? Vox populi, vox Dei! Astăzi, când, pentru prima oară, parlamentul a ales un preşedinte din Likud, aceiaşi jurnalişti şi-au dat în petic, ca nişte jucători de şah care, enervaţi că adversarul i-a făcut mat, dau cu de-azvârlita, furioşi, tabla cu nebuni şi pioni de pe masă. Ce spectacol! De sub masca de gentlemeni londonezi a preopinenţilor, cu hiperdemocraţia necontenit pe buze, cu statul de drept, respectarea legilor şi alte drepturi ale omului, s-a ivit, într-o clipă de neştire, chipul mitocanului fascist de şuk.

Acestea fiind spuse, să revenim la Moshe Katzav şi să spunem ca-n celebra anecdotă, "încă-i bine". Sigur, Shimon Peres este un bărbat de stat cu carură naţională şi internaţională, are uşi deschise pe tot globul, ne-ar fi reprezentat mai bine în lume, ar fi discutat altfel cu Clinton, cu Chirac sau cu Papa decât noul preşedinte, ar fi prezidat altfel decât Katzav un banchet oferit în cinstea regelui Juan Carlos al Spaniei. Dar, din fericire, Moshe Katzav s-a dovedit de-a lungul anilor a fi – spre deosebire de atâţia dintre colegii săi – o persoană civilizată, politicoasă (ba chiar neobişnuit de politicoasă), moderată în gândire şi în expresie. Limbajul său este cel numit "de lemn", cu toate avantajele şi dezavantajele acestuia. În mod normal, nu trebuie să aştepţi de la el replici scânteietoare la recepţiile de la Elysées, dar nici gafe dintr-acelea ce te fac să intri în pământ de ruşine. Acesta este destinul celor obişnuiţi cu "formule corecte" ("ridic paharul în cinstea prieteniei tradiţionale dintre poporul israelian şi poporul frate din Insulele Fidji" sau "trebuie să facem totul pentru instaurarea unei păci trainice în regiune") învăţate papagaliceşte pe dinafară. Nu te citează "Le Monde" la rubrica "Din expresiile oamenilor celebri", alături de Churchill sau De Gaulle, dar nici nu calci în gropi.

În concluzie: Trăiască Preşedintele!

Istanbul: A fost găsită epava vasului Struma? Unii zic că da, alţii spun că nu

«Ziarul "Haaretz" a publicat un articol despre localizarea vasului Struma. "Scafandri turci – scrie ziarul – susţin că au găsit rămăşiţele Strumei, nava care transporta 779 de imigranţi ilegali spre Palestina când a fost scufundată de o torpilă rusească în februarie 1942. Un singur pasager a supravieţuit tragediei. Turcii spun că operaţiunea lor se bazează pe investigaţii care durează de mai mult de trei ani şi jumătate, culminând cu descoperirea epavei la o adâncime de 90 de metri în largul coastelor Istanbulului. Ei au găsit rămăşiţele vasului cu o săptămână înaintea altei expediţii care urmează să fie lansată de un om de afaceri şi scafandru britanic, Greg Buxton (nepotul unuia dintre victimele de pe vas, **n. red.**), ca o iniţiativă particulară, cu sponsorizare de la Muzeul Holocaustului din Statele Unite. Buxton pretinde că echipa turcă a făcut tot posibilul – inclusiv apeluri la guvernul turc – pentru a bloca sosirea echipei britanice. Buxton spune că el crede că turcii sunt într-adevăr la locul potrivit şi acceptă că ei au localizat rămăşiţele Strumei. Dar el nu poate fi sigur, susţinând că secţiunea vasului ce a fost prezentată pare a fi într-o stare "prea bună" pentru ceva ce se află pe fundul oceanului din anul 1942.

Sub tipar:

AMINTIRI ŞI INVENŢII POLIFONICE

de

Arminius Cassvan

Scafandrii turci lucrează pentru Societatea de Cercetări Subacvatice din Turcia şi afirmă că au material, inclusiv video, pentru a documenta afirmaţia lor că au descoperit nava scufundată. Lungimea, adâncimea şi pupa (partea din spate a vasului) sunt identice cu ale Strumei, spune Levent Yuskel, unul dintre scafandri.

Echipa de 14 scafandri a lui Buxton s-a pregătit să lanseze propria investigaţie acompaniată de un echipaj TV canadian. Când vor găsi nava, ei îi vor ataşa o placă ce descrie tragedia. La 3 septembrie este programată o ceremonie deasupra rămăşiţelor vasului, cu participarea descendenţilor celor ce au pierit şi a singurului supravieţuitor, David Stoliar. Trebuie să organizăm acest serviciu acum, a spus Buxton, pentru că unele dintre rude au peste 90 de ani. El a adăugat că ceremonia va consta în recitarea kadişului de către un rabin şi cuvinte de rememorare rostite de participanţi. Buxton a spus că el nu crede că mai pot fi găsite corpuri sau orice alte rămăşiţe umane. Speranţa, spune el, este să se găsească mici obiecte care să fie donate Muzeului Holocaustului Yad Vashem şi unor muzee americane. Nu vom face nimic pentru a tulbura liniştea vasului, a adăugat Buxton.»

(După ISROpress, Haifa, 2000)

OEP: Ierusalimul (dar *întregul* Ierusalim…)

«Întregul Ierusalim va fi capitala Palestinei şi drapelul nostru va flutura pretutindeni în oraş.»

(Yasser Arafat; Gaza, 2000: după eşecul conferinţei de la Camp David)

Israel: Armata

«Noi ne străduim să cooperăm cu palestinienii (ori de câte ori au loc incidente în teritorii), dar în majoritatea cazurilor ei s-au comportat ca nişte duşmani ai noştri…

…Sper că palestinienii au învăţat ceva din lecţiile trecutului. Noi nu am utilizat întregul nostru potenţial militar, dar dacă va fi necesar, o vom face, folosind chiar şi tancurile.»

(Dintr-un interviu acordat de gen. Moshe Yaalon, Canalului 1 de televiziune, cu prilejul numirii sale în funcţia de prim-adjunct al şefului Marelui Stat Major al Zahal; Ierusalim, 2000)

Gaza: Ce vor ei

Un sondaj realizat în teritoriile palestiniene à propos de situaţia la zi a dat următoarele rezultate:

52% dintre cei chestionaţi sunt "pentru atacuri armate împotriva obiectivelor israeliene" (în luna martie, erau 44%);

63% cred că OEP-ul trebuie să ia exemplu de la Hizbollah, din Liban, şi să provoace cât mai mulţi morţi în rândurile israelienilor;

60% s-au declarat pentru pornirea unui război împotriva Israelului.

Generalul Moshe Yaalon (dr.) şi succesorul său în postul de comandant al Frontului de Centru

Gordon Tours

IONA ATLAS

Oferă pentru vara 2000:

VACANŢE 3 NOPŢI
(şi mai multe!)

POIANA – de la $ 145
SINAIA – de la $ 125 plus avion
PREDEAL – de la $ 125

TRATAMENTE

FELIX – de la $ 459/435
COVASNA – de la $ 499
TUŞNAD – de la $ 370/556

Preţul cuprinde: avion, hotel, tratamente şi demipensiune

EXCLUSIV

TURUL ROMÂNIEI ÎN AUTOBUZ
7 zile – $ 599
Preţul cuprinde: hotel, demipensiune

TURUL ROMÂNIEI ÎN AUTOTURISM (4 persoane în maşină) – $ 899 – 13 oct.
Preţul cuprinde: hotel, demipensiune, auto

Preţurile nu cuprind taxe: $ 61/86

GORDON TOURS – Tel Aviv
Ben Yehuda 184 – Tel. 527-0767/105

NICI UN PAS FĂRĂ ATLAS

Ierusalim: Oh, ce bun e iadul!

…asta e concluzia la care a ajuns Lee Hochstader, de la ziarul "Washington Post", după o serie de interviuri cu diferiţi cetăţeni arabi din Ierusalimul de Est.

Extrase:

«Abdul Samia Abu-Sbeik (57), vânzător de peşte din cartierul Beit Hanina, mi-a spus: "Iadul israelian e mai bun decât paradisul lui Arafat… Autoritatea Palestiniană e plină de hoţi".

Mudai Mustafa (17), elev, mi-a mărturisit: "Israelul înseamnă salarii mai bune, mai multe slujbe şi o mai mare securitate. În Palestina sunt multe crime, contrabandă de arme şi haos".

Fadal Tahakub, membru în Consiliul Naţional palestinian, a recunoscut: "70% din locuitorii arabi preferă să trăiască în Israel".»

Ca o observaţie generală, Lee Hochstader subliniază: "Ca cetăţeni israelieni, arabii primesc Bituah Leumi – ceea ce pentru familiile cu mulţi copii înseamnă mii de shkalim lunar – şi nu vor să piardă acest avantaj".

Israel: Un deputat

(unul din cei 120 de deputaţi din Knesset care hotărăsc legile după care trebuie să trăim eu, tu şi dumnealui)

"Vreau să salut victoria mişcării Hizbollah asupra forţelor Zahal din sudul Libanului".

(Azmi Bashara, deputat arab; la o adunare în localitatea Um El-Fahem; Israel, 2000)

Israel: Un mare romancier de stânga împotriva terorismului… stângii

Renumitul scriitor Aharon Meged, identificat cu tabăra de stânga, a publicat un articol în revista "Hauma" (Naţiunea), în care susţine că "stânga israeliană exercită un terorism spiritual".

Meged susţine că tocmai fiindcă este apropiat de stânga el vede în tabăra de stânga şi în ideile ei un element periculos.

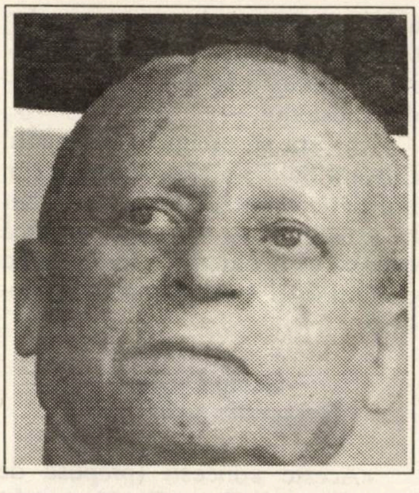

Aharon Meged

Scriitorul spune că "există o teamă de terorismul stângii, căci dacă nu te identifici pe deplin cu ea – eşti pierdut".

Aharon Meged spune că sunt trei grupe importante în Israel: conducerea, intelectualii şi presa.

"Toţi dovedesc o slăbiciune, susţine scriitorul. Noi ne-am pierdut spiritul de mândrie naţională… Divizii întregi de ziarişti apără şi justifică tot ceea ce spun şi fac arabii, inclusiv actele lor de violenţă… Presa îi împinge neîncetat pe conducători să cedeze, să nu se încăpăţâneze în apărarea drepturilor noastre, să aducă pacea cu orice preţ – în timp ce arabii simt că noi slăbim, că moralul nostru scade… Ei aud ceea ce se spune la noi, ei ştiu că se exercită presiuni asupra conducerii ţării să le facă noi şi noi concesii, iar acest lucru le dă certitudinea că ne vor învinge fără să tragă un singur glonte".

(După "Ultima oră"; Tel Aviv, 2000)

Arabii: Israelul şi undiţa

«Acest crocodil (Israelul) şi-a vârât gura în cârligul undiţei arabe. El nu mai are scăpare şi va fi învins orice ar face… Israelul este un regim fals care într-o bună zi va fi distrus. Nu există nici o îndoială în această privinţă.»

(Dintr-o cuvântare a ayatolei Khamenei, şeful spiritual al islamismului din Iran, în legătură cu "victoria" repurtată de Arafat la Camp David, când a obţinut din partea delegaţiei israeliene cunoscutele concesii privind Ierusalimul ş.a.; Teheran, 2000)

Israel: Judecătorul care nu mai poate să tacă

«Concesiile pe care primul ministru este dispus să le facă (în tratativele cu OEP-ul, **n. red.**) sunt un mare pas înainte spre atingerea scopului final al duşmanilor noştri, şi anume lichidarea entităţii sioniste.»

(Moshe Landau, 88, fost preşedinte al Tribunalului Suprem; într-o scrisoare deschisă adresată deputatului N. Sceransky, preşedintele partidului Israel be-alia, – scrisoare unde înaltul magistrat precizează că este pentru prima oară în viaţa lui când intervine într-o dezbatere politică; Ierusalim, 2000)

OEP: Şefii şi gologanii

Tribunalul Suprem din Abu Dhabi l-a acuzat pe Djenid El-Ghosein, fost director al Fondului Naţional Palestinian, de deturnarea sumei de 13 milioane de dolari din bugetul instituţiei. Ghosein a susţinut în apărare că a sustras aceşti bani de comun acord cu Yasser Arafat.

(Yediot Aharonot, 2000)

Cairo: Moderatul Mubarak

«Ierusalimul este un pământ arăbesc şi nimeni nu poate renunţa la această poziţie.»

(Preşedintele Egiptului, Husni Mubarak; în cadrul unei conferinţe de presă la Alexandria, 2000)

Gaza: Un membru al Consiliului Central palestinian

«Imad El-Faluji, membru în Consiliul central palestinian, precum şi în comitetul executiv al Autorităţii palestiniene, a apelat la mişcările fundamentaliste Hamas şi Djihadul Islamic, precum şi la alte formaţiuni palestiniene, să-şi unească forţele pentru a declanşa "ultima bătălie" contra Israelului, după proclamarea în acest an a statului palestinian independent.

"Statul va fi proclamat şi o confruntare cu Israelul este inevitabilă. Ne vom bate pentru cucerirea Ierusalimului. Nici un israelian nu va putea trăi liniştit în teritoriile ocupate, nu vom permite nici unui colonist să iasă sau să intre în colonizarea în care locuieşte", a declarat El-Faluji.

(Agenţia ITIM, 2000)

Gaza: Intelectualii palestinieni: în ei ne e speranţa!

Fotografia anului? Aşa s-ar zice. În vara ce trecu, toate ziarele din Israel, din Europa, din Statele Unite, ba chiar din Rusia şi China au publicat la loc de frunte o fotografie reprezentând un tip cu ochelari negri, cam la 60 de ani şi îmbrăcat după ultima modă, care arunca cu pietre în cetăţenii israelieni aflaţi la graniţa cu Libanul.

Scena ca atare e banală: o vedem seară de seară la televiziune. Eroul scenei, însă, nu e un oareşicare. El răspunde la numele Edward Said. Băiat de negustori bogaţi din Cairo (având însă ceva case şi pe la Ierusalim), el a emigrat în Statele Unite, devenind "specialist" în problema palestiniană, scoţând numeroase cărţi violent anti-israeliene pe această temă şi fiind profesor la Columbia University din New York. Acolo, aşa cum se cuvine, şi-a făcut şi câţiva prieteni printre profesorii evrei din Manhattan, gen *obiectivi* (nu ca alţii).

După povestea cu pietrele, colegii lui sus-pomeniţi s-au simţit cam încurcaţi, repezindu-se la Said şi rugându-l să "facă ceva", să dea o explicaţie… Aruncătorul de pietre a dat-o (că aşa suntem noi, dăştepţi, când e vorba de întoarcerile din condei), afirmând că făcuse ce-a făcut pentru a-şi exprima cu ajutorul bolovanilor… bucuria prilejuită de plecarea israelienilor din sudul Libanului.

Ah, era să uităm. Intelectualul Edward Said s-a făcut cunoscut în lumea universitară din Statele Unite printr-o carte în care demască energic pe occidentalii care pretind că OEP-iştii sunt primitivi şi violenţi.

Camp David: O tragedie palestiniană

«Aceste concesii (propuse de Ehud Barak la Camp David, **n. red.**) sunt absolut fără precedent şi cu siguranţă că lui Barak i-ar fi fost greu să asigure o majoritate parlamentară pentru asemenea propuneri generoase, deşi e probabil că un referendum ar fi sprijinit un atare acord în schimbul renunţării finale a palestinienilor la orice pretenţii viitoare de la Israel.

Deoarece Arafat a respins aceste oferte, el s-a întors cu mâinile goale şi nici parăzile militare din Gaza, nici floricelele retorice nu pot anula faptul că Arafat era la un pas de statul palestinian – iar el a lăsat să-i scape printre degete acest prilej pentru că n-a vrut să ia în considerare compromisuri serioase.

Toate acestea amintesc de 1947, când palestinienii ar fi putut înfăptui un stat al lor într-o Palestină împărţită, cum se preconiza în hotărârile ONU, la fel ca în 1977, când s–ar fi putut alătura lui Sadat în curajoasa sa iniţiativă, iar autonomia palestiniană, şi mai târziu un stat, ar fi fost înfiinţate cu decenii în urmă.

Desigur, Arafat şi conducerea palestiniană fac un calcul diferit: ei îşi închipuie că anunţând înfiinţarea iminentă a statului palestinian, vor crea un context în care Israelul va fi dispus la mai multe concesii. O greşeală de calcul serioasă, dacă nu chiar tragică.

Oare conducerea palestiniană îşi imaginează serios că va avea vreodată un partener israelian mai generos decât a fost Barak la Camp David, riscându-şi supravieţuirea politică? Oare cred serios că prin politica lor de a întinde coarda până la punctul de rupere şi prin ameninţarea cu violenţa îl vor face pe Barak să fie primul care să se preteze la un asemenea joc periculos?

Una din tragediile care au însoţit conflictul palestiniano-israelian de-a lungul deceniilor a fost abordarea total nerealistă de către palestinieni a realităţilor din regiune. Orbiţi de ceea ce consideră dreptul lor moral la Palestina, ei au ratat, una după alta, o serie de prilejuri istorice de

În legătură cu moartea lui Ov. S. Crohmălniceanu

Într-unul din numerele noastre trecute, scriind despre încetarea din viaţă, la Berlin, a cunoscutului critic literar Ov. S. Crohmălniceanu şi a soţiei sale, aminteam că – potrivit diferitelor zvonuri ce circulaseră în capitala Germaniei – moartea celor doi s-ar fi petrecut în împrejurări misterioase. Zvonul, care a ajuns cu repeziciune şi în Israel, avea la bază faptul, puţin obişnuit, că soţia criticului a murit în aceeaşi zi cu Ov. S. C., la câteva ceasuri distanţă. Sinucidere?

Nu. Din informaţii primite din partea rudelor din Europa şi Israel ale lui Crohmălniceanu, ca şi din partea ziaristei Mirela Beral, am aflat că nu e vorba de nici un mister şi că lucrurile s-au petrecut în felul următor: Crohmălniceanu, grav bolnav de cancer, murise la spital. Soţia sa, care era la rândul ei bolnavă, de multă vreme, n-a putut suporta şocul, suferind, se pare, un atac de inimă. Ea se întinsese pe pat, acasă, după aflarea veştii, ca să se odihnească. Atunci când au intrat în cameră, rudele ei şi-au închipuit că doarme. În realitate, d-na Crohmălniceanu îşi dăduse obştescul sfârşit.

a-şi croi un loc sub soare, măcar într-o parte, dacă nu în întregul teritoriu pe care-l consideră patria lor. Ultimii câţiva ani au dat speranţe multor israelieni, ca mine însumi, care au început să vadă pentru prima oară o doză de realism, pragmatism şi voinţa de a trăi cu compromisuri, care a dus conducerea palestiniană, în frunte cu Arafat, la Oslo. Camp David sugerează însă ca palestinienii ar putea aluneca încă o dată în visuri utopice.

Toţi israelienii care sprijină, în principiu şi pe temeiuri morale, aspiraţia palestinienilor la autodeterminare şi suveranitate, au sperat că voinţa lui Barak de a mai face un pas în întâmpinarea lor va duce la un compromis istoric care le va da în sfârşit statutul politic pe care-l merită. Camp David a fost un mare pas înapoi pentru aspiraţiile palestinienilor, şi pentru aceasta nu pot blama pe nimeni altcineva decât propria lor conducere. Este o tragedie palestiniană, o tragedie pentru acei israelieni care au sprijinit întotdeauna aspiraţia palestinienilor la un stat al lor – şi o mare tragedie pentru şansele de pace şi reconciliere în regiune.»

(Din articolul "O tragedie palestiniană" de Shlomo Avineri, fost director general al Ministerului de Externe, reprezentant de seamă al "porumbeilor israelieni"; în "Jerusalem Post", 2000)

Gaza: Unii îşi expun adevăratul chip la expoziţii

«Palestina se învecinează la vest cu Mediterana, la est cu Iordania, la nord cu Siria şi Libanul, iar la sud cu peninsula Sinai din Egipt.»

Aşa scrie în pliantul colorat oferit vizitatorilor la pavilionul "Palestinei" din cadrul expoziţiei universale de la Hannover, Germania.

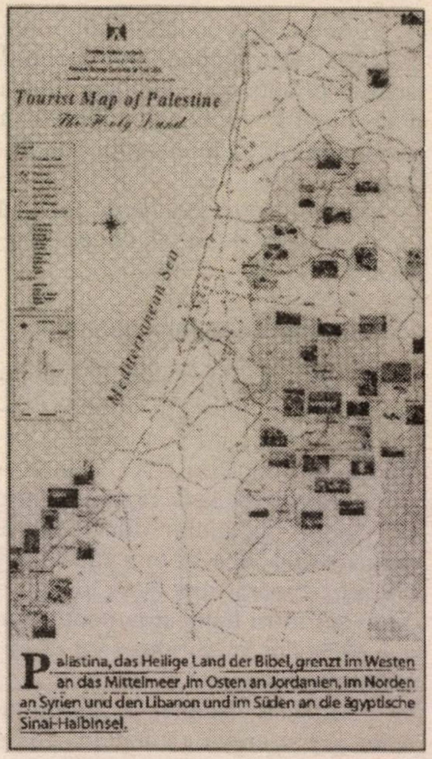

Palästina, das Heilige Land der Bibel, grenzt im Westen an das Mittelmeer, im Osten an Jordanien, im Norden an Syrien und den Libanon und im Süden an die ägyptische Sinai-Halbinsel.

Casa de vârstnici
MISHKANOT DIZENGOFF
2000 BEST BUSINESS AWARD
Cel mai elegant complex de locuinţe pentru populaţia de vârsta a treia, în inima Tel-Avivului
Cu autorizaţia şi sub supravegherea Ministerului Muncii şi al Ocrotirilor Sociale

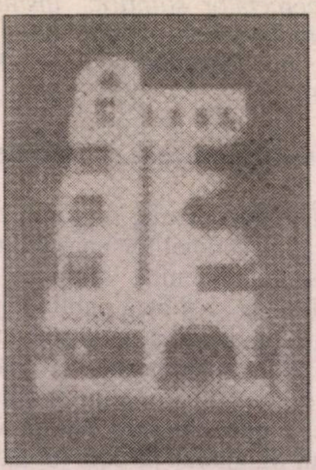

✔ Pensiune completă – cinci mese pe zi
✔ Supraveghere medicală 24 de ore pe zi
✔ Atitudine călduroasă şi familială
✔ Un lobby elegant
✔ Parcare
✔ Sală de mese luxoasă
✔ Televiziune prin cabluri
✔ Pază şi securitate 24 de ore pe zi
✔ În fiecare cameră – duş şi toaletă, telefon, aer condiţionat şi frigider
✔ Variate activităţi sociale, gimnastică, concerte, fizioterapie etc.

În această lună, de probă, se va plăti numai jumătate de preț

La noi plătiţi mai puţin şi primiţi mai mult!

Arlozorov 23, Tel Aviv, Tel. 03/527-2846/7, Fax: 03/527-3174; www.mishkanot.co.il

Israelul? Nu există. Sau, mai bine zis, este pomenit în cuprinsul acestui pliant, editat de Autoritatea Palestiniană, ca forţă ce ocupă în momentul de faţă teritoriul palestinian.

(După o corespondenţă primită de la Monica Bilan, Hanover, Germania)

Kosovo: Să înceapă procesul!

«"Amnesty International" intenţionează să intenteze lui Clinton, Tony Blair, Gerhard Schroeder şi celorlalţi conducători NATO un proces pentru crimele de război comise în cursul războiului din Kosovo. Organizaţia vrea să procedeze faţă de preşedintele american şi partenerii săi întru bombardamente cum s-a procedat la Nürnberg cu criminalii hitlerişti.

"Amnesty" spune, pe drept cuvânt, că bisericile, spitalele, podurile şi şoselele pline de civili, precum şi posturile de televiziune, nu sunt obiective militare. Şi că folosirea de CBU – bombe mici, de mărimea unei mingi de base-ball, cu explozie întârziată, care provoacă numeroase victime în rândul civililor, în special printre copii, care le culeg crezând că sunt jucării – constituie o crimă de război.

În mod cert, un asemenea proces i-ar învăţa pe actualii şi viitorii conducători ai lumii că soluţia militară folosită nesăbuit nu este moralmente admisibilă, chiar dacă ei se consideră băieţi buni, cu cele mai curate intenţii.

Un proces de tip Nürnberg în văzul întregii lumi i-ar învăţa pe conducătorii lumii – actuali şi viitori – că soluţia militară nu mai merge. Nu numai că ea rareori rezolvă conflicte, dar a devenit şi mult prea distrugătoare.

Astăzi, când depozitele sunt doldora de arme în stare să distrugă această planetă de o sută de ori, savanţi şi ingineri aşa-zis civilizaţi şi cu studii superioare sunt ocupaţi cu construirea unor arme şi mai apocaliptice. Îngrozitoare arme "inteligente", capabile să ucidă mai mulţi oameni într-o oră decât au fost ucişi în toate războaiele din lume la un loc.

Cu toate că războiul s-a dovedit foarte profitabil pentru marile concerne, e nevoie de o altă metodă pentru a rezolva conflictele. Pentru că în zilele noastre, după un război, nu mai există nici un învingător.

Aşadar, să înceapă procesul. S–ar putea ca în felul acesta planeta Terra să mai reziste vreo sută de ani.»

(Dintr-un articol de David Hackworth; în "Los Angeles Times", SUA, 2000)

Kosovo: Über alles!

«Multe voci au identificat Germania ca adevăratul beneficiar al războiului iugoslav. În sprijinul afirmaţiei, ei au adus hotărârea cu care Germania a sprijinit Slovenia şi Croaţia să devină independente de federaţia iugoslavă. Iugoslavia era cea mai puternică ţară din Europa Centrală şi de Est, mai ales sub aspect economic. Germania ar fi intenţionat să-şi întărească perimetrul defensiv, să elimine un posibil rival regional şi să-şi ataşeze sateliţii dependenţi economic de statul german. Trebuie observat, de asemenea, faptul că opoziţia externă formată din naţionalişti croaţi, sloveni şi albanezi era formată mai ales din emigranţi în Germania. De asemenea, trebuie remarcat faptul că o Iugoslavie unită, în virtutea experienţei sale din cel de-al doilea război mondial, s-ar fi opus unui stat german reunificat.»

(Dintr-un articol de Dacian Dună, cercetător ştiinţific, Institutul de Studii Internaţionale, Cluj-Napoca; în "Dosarele istoriei", Buc. 2000)

România: Isărescu e vietnamez

«În clopotul mic, de parohie sătească, al îndoielilor noastre, bate o limbă neostenită, semn că poporul e viu şi-şi cată public expresia moromeţiană a neliniştii interioare. Rară nedumerire care să nu iasă din bătătura sinelui la colţ de uliţă. O uliţă sătească este şi bulevardul Magheru, pe care mi-am întâlnit deunăzi o veche cunoştinţă, de meserie dentist.

"Ştii că Isărescu e evreu?", mă

Yona Atlas oferă cititorilor săi piesa

„RĂZBUNAREA"

prezentată în premieră absolută cu mare succes la Casa Scriitorilor din Tel Aviv

Opinii:

I. Artzi: "Impresionant!"
A. Strihan: "Un tablou de un dramatism extraordinar!"
S. Carmel: "O mică capodoperă!"
Al. Mirodan: "Piesă vânoasă!"
Carol Isac: "Operă dramatică remarcabilă"
A. Darian: "Un eveniment artistic!"
G. Mosari: "Acţiune explozivă şi surprinzătoare"

Piesa, în ediţie de lux, cu autograf, se poate obţine trimiţând un cec de 45 şekeli la POB 23904 Tel Aviv 61231

Piesa se poate obţine şi în limbile ebraică, engleză sau germană

anunţă, jumătate întrebător, meseriaşul zâmbetului nostru uneori scălâmb, în faţa căruia, sub bec, stai cu gura căscată şi te doare. "E vietnamez", zic eu aproape iritat. Cu două zile în urmă, cineva îmi spusese acelaşi lucru. Isărescu, continui eu, e un tip deştept. Mai ştiu că bunică-său a fost popă ortodox şi că îl chema Costică. Tot Constantin au fost şi străbunicu-său şi taică-său. Mugur e şi el, în buletin, Costică, iar pe fiu-său l-a botezat şi cu prenumele Costin, aşa, pentru a nu strâmba tradiţia. E din Drăgăşani şi-a fost băgat în cristelniţă într-o biserică de sub podgorii. S-a nimerit de mic mai firav, dar strălucit la carte. Ducându-se cu oile la Şirineasa, văru-său, George Ţărnea, poetul, zvârlea cu geana după gagici, în timp ce el buchisea engleză, limbă pe care o vorbeşte impecabil. (E greu să fii văr primar cu Ţărnea şi să fii totodată şi evreu, se amuza amicul meu Constantin Dumitru, gazetar şi drăgăşenean.)

De ce te zgâmâie pe tine în pipotă povestea asta? – îi zic dentistului. Dacă ar fi evreu, sau musulman, sau budist, ce durere ar fi? Nu-i tot om? Mai grav ar fi dacă ar fi tembel.

Cunoştinţa mea s-a îndepărtat evident cu supărare. Ce dracu' te-a apucat, am zis şi eu o vorbă, n-am dat cu parul! – părea a spune. Aşa e. Ce m-a apucat?

M-a apucat că n-apucă unul să iasă din flanc, să fie mai răsărit, să aibă un talent mai acătării, că ba e evreu, ba homosexual, ba mă-sa a fost curvă.

Frumoasa Michal Eden, din partidul Meretz, este consilier municipal la primăria Tel Aviv, având sarcina de a se ocupa de problemele specifice ale homosexualilor şi lesbienelor. Biroul ei este veşnic plin de solicitanţi, care-i cer ajutorul într-o privinţă sau alta. Şi toată lumea e mulţumită.

Nici nu-i de mirare. În preajma frumoasei consiliere Eden, cetăţenii se simt ca-n rai.

Mare e, Doamne, grădina nefericirii noastre!»

(Dintr-un articol de Lucian Avramescu, à propos de zvonurile lansate în scopul de a împiedica prezentarea la alegeri a lui Mugur Isărescu, primul ministru român; în "România liberă"; Buc. 2000)

România: Sfarmă piatră

După bine cunoscutele tipărituri antisemite (publicaţii şi cărţi) care împânzesc România, a mai apărut, în toiul campaniei electorale, încă o revistă. La care nici cu gândul nu gândeai, însă dacă ţineai seama de tot ce dezvăluise "Minimum", încă din 1990, à propos de "explozia antisemită", ar fi trebuit să te gândeşti. Şi să nu-l iei toată ziua-n braţe pe "nu se poate, dom'le, asta nu se poate".

Ba se poate. Noua publicaţie la care ne referim mai sus este "Sfarmă piatră". Ea a fost oficiosul mişcării legionare dinainte de război. Acum, foaia este oficiosul mişcării legionare de astăzi.

România: Cât costă, dom'le, un loc de senator?

La ora de faţă România se pregăteşte în vederea alegerilor din noiembrie (vezi corespondenţa lui Stan Vlad de la "Lumea românească"). Cu acest prilej, Grupul pentru Dialog Social a organizat o masă rotundă pe teme electorale, masă al cărei conţinut a fost reprodus în săptămânalul "22". S-a discutat, fireşte, despre candidaţi şi coaliţii, dar unul dintre participanţi, Alexandru Lăzescu, a atras atenţia asupra unei chestiuni despre care nu se prea vorbeşte în public. Că nu e frumos:

«În acest an, locurile pe listă au fost negociate pe bani grei. Pentru locuri eligibile în Senat se ajunge la zeci de mii de dolari, sute de mii. Acest aflux de oameni de afaceri care vor migra spre liste din toate partidele va crea reale dificultăţi oricărei guvernări, pentru că oamenii aceştia s-au dus acolo pentru a avea ceva în schimb. Ei au învăţat că banii mari, de regulă, s-au făcut pe pârghii politice şi atunci fiecare încearcă să ajungă la aceste pârghii politice.»

Budapesta: Să vină NATO şi să bombardeze Clujul!

«Într-un articol publicat în influentul cotidian american "Washington Times", Balint Vazsonyi, director la "Center for American Founding", cere revizuirea Tratatului de la Trianon prin care a fost dezmembrat Imperiul Austro-Ungar. El cere ca sudul Slovaciei, Transilvania şi Voivodina să fie restituite Ungariei şi propune ca NATO să sprijine revendicările teritoriale pe care le formulează.»

(Din revista "Revers", Paris, 2000)

O iniţiativă care pune cruce la toate

«O delegaţie a Crucii Roşii Internaţionale a fost recent în Israel pentru a convinge organizaţia Maghen David Adom să folosească drept semn distinctiv un romb roşu, în loc de Steaua lui David roşie. Delegaţia a plecat însă cu mâinile goale. Se ştie că de peste o jumătate de secol, echivalentul israelian al Crucii Roşii nu a putut fi admis ca membru cu drepturi depline al organizaţiei internaţionale pentru unicul motiv că emblema sa nu este nici crucea, nici semiluna. Faţă de poziţia fermă luată recent de Crucea Roşie Americană, care a cerut admiterea organizaţiei Maghen David Adom, funcţionarii de la Geneva au făcut un efort disperat pentru a găsi o ieşire. De unde ideea rombului roşu, un fel de înlocuitor pentru cei care nu adoptă nici crucea creştinismului şi nici semiluna islamismului, şi în interiorul căruia ar fi autorizaţi să-şi plaseze propria lor emblemă. Israelienii n-au "marşat". Dar dacă celor de la Crucea Roşie Internaţională le place atât de mult rombul roşu, de ce nu-l propun ca simbol universal în locul crucii şi al semilunii, în loc de a-l rezerva ciumaţilor evrei?»

(Din revista "L'Arche", Paris, 2000)

Lumea:
Furtunile – atentat terorist?

«Toată lumea a văzut pe micile ecrane ravagiile din decembrie 1999 în Franţa şi nu numai. Iată că a apărut şi o nouă interpretare: ar fi fost provocate de câmpuri electromagnetice artificiale. Potrivit revistei "VSD", din Paris, această ipoteză de tip science-fiction este luată în serios de membri ai serviciilor speciale franceze. Reprezentanţi ai departamentului militar pentru informaţii au pus întrebări în legătură cu acest subiect mai multor oameni de ştiinţă. S-ar părea că este, într-adevăr, posibil să fie provocate furtuni prin intermediul emiterii de unde cu frecvenţă foarte scăzută. Dar nu există, până în acest moment, nici o probă că acestea – şi nu un fenomen natural – se află la originea furtunilor devastatoare de anul trecut. Într-o carte publicată în decembrie, "Les Armes de l'ombre" (Armele din umbră), cercetătorul Marc Filterman scria că "este posibil să se producă agitaţii moleculare prin intermediul unor fronturi de unde staţionare (FOS), cu frecvenţe de la 5 la 26 Hx şi puteri de mai mulţi MW. Se pot crea, în asemenea cazuri, zone de joasă şi înaltă presiune, capabile să formeze cicloane, anticicloane sau averse violente". Toate armatele ţărilor industrializate au în atenţie armele magnetice. Relativ uşor de realizat, ele sunt, mai cu seamă, destul de puţin costisitoare. Experţii militari nu exclud, prin urmare, ipoteza ca grupuri teroriste din ţări slab dezvoltate să încerce să le fabrice. Deocamdată, nimic nu permite confirmarea caracterului artificial al furtunilor din decembrie. Dar acest scenariu a devenit plauzibil...»

(După "România liberă", Buc. 2000)

Nota Redacţiei: Măi, fraţilor, dacă-i aşa, ascultaţi vorba mea: am încurcat-o!

Shana tova!
פלסתום בעיים

BIDAN

• COMODITATE • IGIENĂ PERSONALĂ • SĂNĂTATE •

Garanţie – un an de la instalare
Cu posibilitate de prelungire

• **BIDAN** este un scaun modern care transformă orice closet în bideu şi foloseşte la spălarea părţilor inferioare ale corpului cu ajutorul unui jet de apă caldă şi la uscarea cu un curent de aer cald.

• Astfel se creează pentru cel ce-l foloseşte o senzaţie de totală curăţenie şi prospeţime.

• Noul procedeu este binevenit atât pentru adulţi cât şi pentru copii, evitându-se contactul mâinii cu fecalele şi secreţiile urât mirositoare şi total insalubre. Femeile gravide găsesc prin **BIDAN** o rezolvare ideală a igienei speciale care li se impune, suferinzii de erupţii, eczeme în părţile interne simt o alinare a durerilor, iar cei bolnavi de hemoroizi pot realiza chiar evitarea operaţiei.

• **BIDAN**-ul se prezintă într-o varietate de modele şi culori:
- **BIDAN** TURBO, aparat care încălzeşte apa şi usucă cu aer cald,
- **BIDAN** CU ÎNCĂLZIREA APEI,
- **BIDAN** OBIŞNUIT.

Se fac instalaţii în orice loc din ţară • Se poate plăti cu carte de credit.

• Instalarea este simplă şi uşoară – 120 de shekeli (inclusiv legătura electrică)

BIDAN se vinde în reţelele HOME CENTER şi ACE după sistemul: «cumpără şi montează-ţi singur».

Căutăm agenţi comerciali

"BIDAN"
BNEI BRAK, Str. Hakishon nr. 16
Tel.: 03/5798814 – Fax: 03/5700831

Punctul pe i

Câteva răspunsuri la câteva întrebări (într-o vreme care numai de întrebări nu duce lipsă:

Întrebare: *«Impresia mea este că, după eșecul conferinței de la Camp David, și după amenințările belicoase ale lui Arafat, Israelul a intrat într-o fază dramatică, în care avem de ales între război și pace. Nu sunteți de aceeași părere?»*

(Lică Moscovici, Raanana)

Răspuns: Nu. Ar fi bine dacă am avea de ales între război și pace. Mi-e teamă însă că, din pricina arabilor, noi avem de ales între război și sinucidere.

Întrebare: *«Știu că în Israel și în genere în Orientul Mijlociu este riscant să faci profeții de ordin politic. Toate "adevărurile" de azi sunt dezmințite mâine. Toate surprizele și toate răsturnările sunt posibile. Și cu toate acestea, vă întreb dacă ați întâlnit un om politic, un filozof, un expert sau pur și simplu o persoană în ale cărei previziuni să aveți încredere.»*

**(Av. Valter Moscovici,
Ierusalim)**

Răspuns: Da. E vorba de bătrânul Amotz Asa El. Nu l-am cunoscut niciodată, nu știu nici cu ce se ocupa, nici cum arăta la față, dar fiul său, Amotz Asa El, ziarist la "Jerusalem Post", și-a amintit nu de mult de-o discuție cu taică-su pe marginea Marelui Subiect.

«Arabii – mi-a spus odată tata – vor înregistra multe victorii contra noastră în viitor, dar problema lor va fi aceea că nu le va fi niciodată de ajuns, și întotdeauna vor mai vrea încă o mică victorie, împingându-ne în cele din urmă la punctul în care noi toți – Dreapta, Stânga, chiar și ultrareligioșii – vom lupta contra lor cu dinții și cu unghiile. Și atunci vor pierde.»

Întrebare: *«L-am cunoscut bine pe regretatul Abraham Feller. Am citit în "Dicționarul Neconvențional" capitolul dedicat lui și am descoperit că presa din Harakevet, dirijată de Mapai (Partidul Muncii) l-a dușmănit și l-a boicotat fiindcă Feller fusese "de dreapta". Știu că această comportare a trustului de ziare în limba română l-a afectat profund. Să vii în Israel, printre "ai tăi", și să te bucuri de un asemenea tratament mârșav... Aș vrea să știu dacă tratamentul a fost rezultatul unei inițiative a direcției ziarelor românești din Harakevet sau reprezenta politica Mapai-ului.»*

**(Av. Miron Reicher,
Paris, Franța)**

Răspuns: Politica Mapai-ului. O politică ce-a intrat în istorie sub denumirea de "Metoda Mapai-ului". Marele poet ebraic Uri Zvi Grinberg, adversar al lui Ben Gurion în anii '40-'50, a explicat odată profesorului Ysrael Eldad în ce constă metoda:

«Metoda Mapai-ului constă în boicot și tăcere. Ei pot face un scriitor să înceteze de a mai exista. Nu-l publică. Nu-l tipăresc. Deodată, omul dispare și devine invizibil.»

Eldad a descris mai târziu situația lui Grinberg: «Nu-și mai putea câștiga existența. Nimeni nu se atingea de lucrările lui. Devenise o persoană politică non-grata.»

Întrebare: *«Poate că eu sunt de modă veche și nu înțeleg prea bine cum este cu "transparența" în politică. Dar mă încăpățânez să cred că nu e bine ca, atunci când te-ai angajat în negocieri diplomatico-politice de gravissimă importanță, cum e cazul la noi astăzi, să dai fel de fel de declarații în presă, prin care adversarul ia cunoștință de planurile tale. Greșesc?»*

(Bella Seltzer, Holon)

Răspuns: Nu cred. Și à propos de această chestiune – pe care s-ar zice că ai noștri fie că nu o înțeleg, fie că o privesc c-un surâs disprețuitor – iată câteva rânduri din amintirile lui Gh. Apostol despre Gheorghiu-Dej (Gh. Apostol, "Eu și Gheorghiu-Dej", București, 1998). Fragmentul de mai jos se referă la momentul când Dej hotărâse să acționeze, în anii '60, pentru plecarea trupelor sovietice din România:

«Gheorghiu-Dej a intuit perfect această teamă (Hrușciov voia să-și țină armatele în continuare în România, dar se temea de un scandal internațional, n.n.) și a exploatat-o, nu însă cu gălăgie, ci cu diplomație. Era în firea lui să nu-și etaleze intențiile, pe care însă le urmărea cu o disciplină de fier. "Fără zgomot! era deviza lui, pe care ne-o transmitea și nouă.»

Întrebare: *«Ținând seama de modul cum au decurs tratativele cu OEP-ul și sirienii în ultimii ani, cum caracterizați în ansamblu clasa politică din Israel (toate partidele luate la un loc)?»*

**(Ing. Robert Damsker,
Boston, SUA)**

Răspuns: Cea mai proastă clasă politică de pe globul pământesc, ba chiar din toată galaxia noastră.

Întrebare: *«Am aflat cu mirare că fostul ministru Itzhak Mordehai – care urmează să treacă printr-un proces penibil, fiind acuzat de "hărțuire sexuală", a venit în Knesset pentru a-și oferi serviciile sale în aceste momente de gravă criză politică. Am înțeles că foștii colegi* *ai deputatului cu imunitatea ridicată i-au refuzat serviciile. Credeţi că prezenţa lui Mordehai în Knesset este necesară?»*

(Lucia Safirman, Ghivataim)

Răspuns: Nu. Omul îşi poate vedea în linişte de proces. Are cine să distrugă ţara şi fără el.

Întrebare: *«Uşurinţa cu care aici în Israel oamenii politici îşi schimbă convingerile, încălcându-şi promisiunile solemne din timpul campaniilor electorale şi încălcând "liniile roşii" proclamate de ei sus şi tare, este pur şi simplu uluitoare. Remarca mea nu are în vedere doar anumiţi lideri sau anumite partide, ci priveşte însăşi noţiunea de politică. Sunt complet derutat de schimbările la faţă ale multor conducători de la noi. Dacă m-ar întreba mâine fiul meu, în vârstă de 12 ani: tată, ce este politica?, eu ce-aş putea să-i spun?»*

(Eliza Rossman, Petah Tikva)

Răspuns: Ceea ce a spus Disraeli în 1881: Politica este arta de a conduce oamenii ducându-i de nas.

Întrebare: *«Eu lucrez acum la un studiu politico-criminalistic despre atentatul contra regretatului prim-ministru Itzhak Rabin. Am luat desigur în considerare toate indiciile care pledează în favoarea unui complot pus la cale de forţe încă necunoscute. Hotărârea mea de a examina atentatul şi din acest punct de vedere a fost declanşată de declaraţiile cunoscute, din noiembrie 1999, ale familiei Rabin. Atât d-na Lea Rabin cât şi copiii premierului s-au declarat nesatisfăcuţi de concluziile comisiei de anchetă, cerând să se facă lumină deplină asupra cazului. De asemeni, faptul că procesul lui Avishai Raviv, faimosul "agent Şampania", este amânat la nesfârşit (urma să înceapă în luna februarie a.c.!) mă îndeamnă să cred că unii încearcă din răsputeri să împiedice, ca şi în cazul asasinării preşedintelui american John Kennedy, descoperirea adevărului.*

Care este rugămintea mea?

Am citit mai de mult la "Punctul pe I" câteva exemple din istorie privind atentate organizate de un grup sau un partid politic în scopul de a arunca vina pe adversarii politici şi a-i compromite. Am adunat, în cursul cercetărilor mele, şi alte exemple de acest fel, dar simt nevoia imperioasă ca argumentarea mea să fie cât mai bogată. Puteţi să îmi mai furnizaţi un exemplu de atentat pus la cale de unii pentru a arunca vina în cârca inamicului?»

(Silviu Rosenzweig, New York, SUA)

Răspuns: Iată, pentru studiul dumneavoastră, atentatul (nereuşit) la viaţa primului ministru român Ionel Brătianu. Atentatul s-a produs în 1909, într-un moment când autorităţile liberale din epocă erau neliniştite de ascensiunea partidului socialist şi se gândeau la o lovitură mortală pentru a-l compromite. Cazul a fost relatat şi explicat de istoricul literar Zigu Ornea în cartea sa despre C. Dobrogeanu-Gherea (Bucureşti 1982):

«În toiul acestei campanii electorale, la 9 decembrie 1909, a avut loc tentativa de asasinat împotriva lui Ionel Brătianu, primul ministru în funcţiune. Atentatul fusese pus la cale de Siguranţa Statului, ai cărei şefi doreau ca departamentul lor să devină din simplă direcţie în Ministerul de Interne un organism autonom, cu buget mare şi slujbaşi mulţi. Manevra acestor poliţişti a reuşit. După atentat, guvernul liberal a creat atotputernica de tristă memorie "Siguranţa Generală a Statului". Dar până a ajunge aici, diversiunea antisocialistă a fost utilizată copios. Diversiunea a fost manevrată abil chiar de iniţiatorii atentatului. Au ales pentru aceasta un arierat (Stoenescu-Jelea) care fusese pe vremuri lucrător ceferist şi – se pare – amestecat, scurtă vreme, în tenebrele unui grupuscul anarhist. Ba chiar, poliţiştii i-au pus lui Stoenescu, în buzunare, un carnet sindical falsificat. Pe dată s-a lansat ideea că atentatul e opera mişcării sindicale care (…) căzuse pradă anarhismului. Mişcarea socialistă şi cea sindicală au fost supuse unei furibunde campanii represive. (...) Chiar în seara incidentului au fost arestaţi fruntaşii socialişti I. C. Frimu, D. Marinescu, Gh. Cristescu, Al. Oprescu ş.a. (…) La o săptămână după atentat, e adusă în discuţia Camerei şi apoi a Senatului legea Orleanu, care răpea salariaţilor statului dreptul la asociere şi la grevă…»

Întrebare: *«Eu regret că la Camp David nu s-a ajuns la un acord final cu palestinienii, care să pună capăt conflictului şi să ne dea liniştea necesară. Cu toate acestea, mă întreb dacă, în loc de eşec, n-ar fi fost preferabil ca Barak să lupte pentru un acord parţial. Un acord care să închidă uşa războiului, dacă nu total, măcar în proporţie de 75%, ca să zicem aşa. Nu credeţi că decât nimic, o asemenea soluţie ar fi reprezentat un mare progres în ce priveşte securitatea Israelului?»*

(Ing. Raoul Solomon, Savion)

Răspuns: Nu cred. Ce înseamnă în realitate 75% (sau 80%, sau 93%)? Eu vreau să-mi apăr casa de tâlhari şi pentru asta chem lucrătorii de la Rav-Bariah să-mi instaleze o uşă de metal, inexpugnabilă. La sfârşit, vine nevastă-mea şi mă întreabă: "e-n ordine, acum uşa se închide bine?" "Aproape – zic eu – se închide în proporţie de 75%, dar oricum e mai bine decât înainte, când rămânea mereu deschisă". Aşa ceva nu e de conceput. O uşă sau este închisă 100%, sau este deschisă, îngăduind răufăcătorilor să intre fără probleme în locuinţa mea.

Pix

ITZHAK ARTZI carnet

Dr. Alexandru Şafran nonagenar

Conform tradiţiei evreieşti, la vârsta de optzeci de ani omul ajunge la "ghil haghevurot" (vârsta eroismului).

De ce acest calificativ?

Pentru că trebuie să fii erou pentru a ajunge cu bine la această vârstă.

Pentru vârsta de 90 de ani n-am găsit nici un calificativ. De la un mare erudit în iudaism am auzit că, potrivit unui comentariu din Midraş, vârsta de 90 de ani e vârsta potrivită pentru a vorbi, a comenta, a sfătui, a povesti.

Această caracterizare se potriveşte biografiei bogate a nonagenarului nostru dr. Alexandru Şafran.

Rândurile mele sunt un omagiu personal adus aceluia în care văd un Patriarh al iudaismului român, Conducător şi Înţelept. O fac şi pentru că sunt unul din puţinii ce au avut, în vremurile de restrişte, privilegiul unui contact direct cu ilustra personalitate, atunci Şef-Rabinul României.

Personalitatea doctorului Şafran e complexă. Ea cuprinde multe faţete: rabin intelectual de clasă, ce îmbină cultura iudaică cu cea universală, cărturar în domeniul gândirii evreieşti şi al kabalei, om al lumii mari.

N-am posibilitatea de a analiza fiecare faţetă a acestei personalităţi. Mă voi concentra doar asupra felului în care un tânăr Şef-Rabin a devenit conducătorul istoric al iudaismului român, unul din salvatorii evreilor din România în anii celui de al doilea război mondial.

Când tânărul rabin dr. Alexandru Şafran, fiul rabinului din Bacău, ţadicul Bezalel Zeev Şafran z.l., a fost ales Şef-Rabin al României, el a devenit cel mai tânăr Şef-Rabin şi cel mai tânăr membru al Senatului Român. În martie 1940 nimeni nu putea întrezări cataclismul ce va izbucni doar cu şapte luni după încoronarea sa. Nici Rebeliunea legionară, Pogromul de la Bucureşti din ianuarie 1941, cu cele 121 de victime ale criminalilor legionari nu prevesteau încă ce ne aştepta după 22 iunie 1941. Dr. Şafran păşea pe urmele înaintaşilor săi fără a ghici ce-i pregăteşte istoria.

Una din cărţile lui Stefan Zweig e intitulată "Sternstunded der Menscheit" (Ore stelare ale omenirii). Noţiunea de "ore stelare" exprimă ore de vârf şi de culmi ale istoriei umane. Marile personalităţi au o viaţă bogată, plină de evenimente, iniţiative, acţiuni, speranţe, realizări, eşecuri. Într-un asemenea răboj al vieţii sunt presărate şi "orele stelare".

În anii războiului, tânărul Şef-Rabin, ales pentru a sta în fruntea vieţii religioase şi spirituale a iudaismului român, se vede dintr-o dată, pe neaşteptate, confruntat cu probleme existenţiale ale comunităţii sale pe care nu le-a cunoscut nici un alt Şef-Rabin înaintea lui. Nu mai e vorba de a lupta contra antisemitismului endemic, tradiţional, de tip A. C. Cuza, Ilie Rădulescu, "Porunca Vremii". Nu mai e vorba de un Şef-Rabin ce se ocupă de probleme obşteşti curente.

Capitularea României în faţa ultimatumului sovietic din mai 1940 generează în mod exploziv situaţii noi, neaşteptate, necunoscute. Un val de plângeri, apeluri, scrisori disperate ajung pe masa Şef-Rabinului dr. Şafran şi a dr-ului Wilhelm Filderman, conducătorul comunităţii. E vorba de a salva vieţi de oameni şi de comunităţi. Fiecare, prin legăturile sale personale la autorităţi, şi în multe cazuri în comun, încearcă să acţioneze.

Dar noile forţe ce s-au dezlănţuit nu mai ţin cont de rugăminţi, plângeri, apeluri pentru respectarea ordinii şi a legii. Cu plângeri şi intervenţii nu poţi evita asasinarea de evrei din orăşele şi sate de către trupele române în retragere. Evreii sunt aruncaţi din trenuri. Din ce în ce mai mult se vehiculează acuzaţia că evreii se identifică cu comunismul şi cu Armata Roşie. Ei sunt nepatrioţi, de aceea e justficată neîncrederea în ei şi în conducătorii lor. Conducători ai comunităţilor sunt reţinuţi ca ostateci. Anarhia e în floare. Legionarismul e în plină expansiune.

Anii 1941-1944 devin "ani stelari", ani în care tânărul Şef-Rabin se maturizează. Destinul său istoric îl angajează în lupte pentru însăşi existenţa comunităţii sale.

În introducerea sa la biografia Şef-Rabinului dr. Şafran, istoricul prof. Jean Ancel pomeneşte patru nume de conducători din anii războiului: Şafran, Filderman, Benvenisti şi Zissu. Alături de Şafran, aceste figuri n-au primit evenimentele şi restricţiile cu braţele încrucişate. Ei s-au împotrivit, au luptat, au mobilizat orice dram de influenţă, în România şi în afara graniţelor ei. Datorită acţiunii lor jumătate din evreii din România au supravieţuit.

În această luptă pentru supravieţuire contribuţia Şef-Rabinului dr. Şafran a fost decisivă. "Ştim rolul pe care l-a jucat (dr. Şafran) în salvarea a jumătate din evreii din România", scrie preşedintele institutului Yad Vashem Ghideon Hausner. "În cursul acestor ani dr. Şafran s-a relevat printre conducătorii iudaismului ce au îndrăznit, cu riscul vieţii lor, să lupte contra regimului de teroare (din România) salvând evrei de la suferinţe şi deportare".

Datorită acestor acţiuni de salvare, cei circa 400.000 de evrei supravieţuitori ai Holocaustului au putut juca ulterior un rol decisiv în faza de naştere şi de dezvoltare a statului iudeu Medinat Israel.

Lupta dr-ului Şafran pe toate fronturile de rezistenţă – ajutorare (ezra), salvare (haţala) – înscrie pentru veşnicie o pagină de aur în istoria contemporană a poporului evreu.

Şafran: 90

Acum, în septembrie, Marele Rabin dr. Alexandru Şafran – personalitatea spirituală nr. 1 a iudaismului românesc contemporan – împlineşte vârsta de 90 de ani.

Revista *Minimum* îl felicită din toată inima, dorindu-i sănătate şi putere deplină, creaţii noi în domeniul filozofiei religiei, precum şi până la 120!

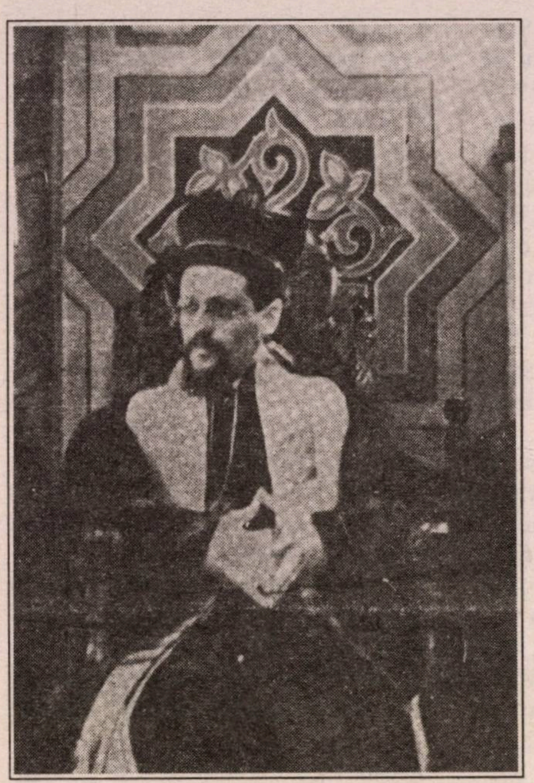

↑La instalarea ca Rabin-Şef al evreilor din România: avea numai 29 de ani

Soţia, Sarah Şafran, şi cei doi copii: Ester şi Avinoam Bezalel. Geneva, anii '50

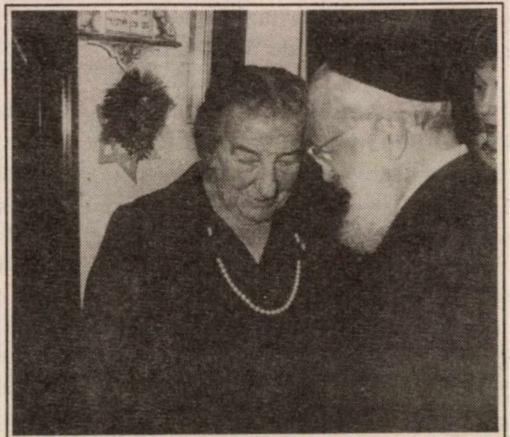

← Cu Golda Meir, prim ministru al Israelului. Geneva, anii '70

La Yad Vashem, Ierusalim, în 1964. Cu dr. Th. Lavi (în centru) şi dr. A. L. Kubovi ↓

Cu dr. Henry Kissinger, şeful Departamentului de Stat american, la un miting în favoarea Israelului. Anii '70 ↓

Ne place...
...Nu ne place

Ne place că...

...o nonagenară din Haifa a cerut la Tribunalul Rabinic să divorțeze de soțul ei, în vârstă de 95 de ani, susținând în sprijinul cererii sale următoarele: "El mă plictisește îngrozitor. Eu vreau un bărbat tânăr".

Nu ne place că...

...Limba Eyak, vorbită pe vremuri în nordul Americii (în regiunea fluviului Yukon) e pe cale de a se stinge de tot, singura persoană care o mai vorbește fiind bătrâna Marie Smith Jones.

Marie Smith Jones: ultima

Ne place că...

...englezii au inventat expresia "the satisfaction gap" (care vrea să zică prăpastia dintre promisiunile electorale și înfăptuirile guvernelor după alegerile unde au învins); nu ne place însă că mass-media de la noi, care preia toate expresiile străine cu toptanul, nu s-a gândit să importe această formulă, foarte-foarte potrivită pentru starea de spirit din Israelul anilor din urmă.

Nu ne place că...

...un profesor de liceu din Milano a fost condamnat la 25 de zile închisoare, fiind acuzat de tracasare sexuală, pe motiv că, aflându-se într-o excursie școlară cu autocarul, și-a băgat piciorul între picioarele colegei de lângă el.

Ne place că...

...linia aviatică "Virgin", din Marea Britanie, a amenajat pe aparatele companiei o cabină unde călătorii pot fi serviți, contra unei sume rezonabile, cu un masaj în timpul zborului.

Ne place că...

...așa cum aflăm din ziarul "Adevărul", din București, membrii Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (faimoasele *dosare* ale oamenilor) vor primi, în afară de salariu (17,5 milioane lunar), următoarele sporuri: spor de risc (15% din salariu) și spor de confidențialitate (20% din salariu).

Nu ne place că...

...la postul particular de televiziune Canalul 2 se dau mereu clipuri publicitare în favoarea reformei inițiate de ministrul Shohat, clipuri plătite de Ministerul de Finanțe din banii contribuabililor (poate și din banii trimiși din străinătate pentru supraviețuitorii Holocaustului și care zac, nu se știe de ce, la Finanțe, producând dobânzi grase pe care băieții le cheltuiesc după cum îi taie capul).

Ne place că...

...luna trecută am văzut la Tel Aviv, pe Allenby, un afiș foarte bine executat făcând reclamă la pepenii verzi de sezon și având, sub fotografia apetisantă a fructului, următorul text: "Vă rugăm să nu mușcați din afiș!".

Ne place că...

...binecunoscuta actriță italiană Claudia Cardinale, care refuzase sistematic pe vremuri să se dezbrace pe scenă sau pe ecran, a hotărât în sfârșit să apară goală într-o piesă montată recent la un teatru parizian.

Nu ne place (însă) că...

...frumoasa Cardinale n-a făcut acest pas mai demult, prin anii '50-'60, când era orișicât mai tânără.

Ne place că...

...criticul literar Al. Cistelecan (de la revista "Vatra", din Tg. Mureș) a dat unui articol de-al său, din cotidianul "Ziua de Ardeal", următorul titlu: "România, județul Vaslui al Europei".

Ne place că...

...așa cum scrie "Sunday Times", din Londra, un consilier al răposatului președinte croat Franjo Tudjman a descoperit, înregistrând convorbirile telefonice ale sus-numitului, că ultra-naționalistul de la Zagreb a furat din banii patriei sale iubite cca. 5 miliarde de dolari, pe care i-a depus la bănci din insulele din Canalul Mânecii și din Caraibe.

Nu ne place că...

...un sifilitic pe nume Jonathan Norman l-a amenințat pe regizorul american de film Steven Spielberg cu violul; ne place în schimb că individul – asupra căruia s-au găsit cătușe, un cuțit, acid sulfuric etc. – a fost băgat la pușcărie pe 25 de ani.

Ne place că...

...d-na Elena Paraschivoiu, din comuna Bărbătești, județul Vâlcea, a fost aleasă "Miss Soacra – 2000" de către un juriu format din marinari constănțeni (organizatori ai concursului) și șapte socri.

Ne place că...

...d. Coniac Haiduc, candidatul CDR la funcția de primar al comunei Bâlea, din județul Suceava, a lipit pretutindenea, în timpul campaniei electorale, afișe cu următorul conţinut: "Votaţi Coniac!".

Nu ne place că...

...potrivit dr-ului Klemens Rappersberger, de la Viena, persoanele care se spală prea mult (dar ce înseamnă *prea mult?*) sunt în primejdie de a suferi de fel de fel de afecţiuni dermatologice.

Ne place că...

...tot mai mulţi cetăţeni austrieci s-au obişnuit ca, ori de câte ori pleacă în străinătate, prin occident, să-şi învelească paşapoartele cu o copertă pe care scrie: "Nu am votat pentru guvernul nostru".

Nu ne place că...

...primul ministru Ehud Barak se simte obligat (c-aşa l-au învăţat pe el consilierii americani întru Public Relations) ca ori de câte ori guvernul e în criză vizibilă cu ochiul liber, să afişeze un zâmbet larg, lipit pe buze cu Uhu, în semn că totul este O.K. şi că lui nu-i pasă de nimic.

Ne place că...

...ministrul finanţelor a cerut unui număr de 12 ştabi (directori generali, directori generali adjuncţi, directori pur şi simplu, directori adjuncţi) de la primăria oraşului Haifa, care se înfipseseră în lefuri de peste 40.000 de shkalim lunar, să restituie urgent sumele ce depăşeau limitele legale ale salariului.

Ne place că...

...englezul Daniel Dunkley (27), din localitatea Peterborough, arestat pentru că îşi incendiase locuinţa (ca să încaseze prima de asigurare), a fost atât de încântat de piesa "Macbeth" de Shakespeare, pe care o găsise la puşcărie, încât, la proces, el a cerut tribunalului să-l condamne la o pedeapsă cât mai mare, ca să aibă timp să citească întreaga operă a lui Shakespeare în închisoare; ne place, de asemenea, că judecătorii, oameni înţelegători şi iubitori de cultură, i-au dat lui Dunkley 3 ani de închisoare.

Nu ne place că...

...televiziunea americană şi-a luat-o în cap în asemenea hal încât a cerut (şi obţinut) ca festivitatea pentru decernarea titlului de Miss Univers care s-a desfăşurat la Hotelul Hilton, din Nicosia, Cipru, să aibă loc între orele 4-6 dimineaţa. Motivul: *boss*-ii de la New York voiau să transmită ceremonia cu fete superbe la o oră când americanii sunt trezi şi se uită la televizor.

Ne place că...

...la închisoarea Palmasola, din Bolivia, au fost amenajate celule de lux, cu săli de baie, TV prin cablu, aer condiţionat, săli de biliard etc., unde, contra sumei de 25.000 de dolari pe noapte, marii traficanţi de droguri, care populează stabilimentul, pot trăi în mod corespunzător cu nivelul lor de viaţă.

Nu ne place că...

...administraţia penitenciarelor din Israel nu a amenajat, la rându-i, celule asemănătoare la Abu Kabir şi la Neve Tirţa, împiedicându-i pe deţinuţii de gen Ofer Nimrodi, patronul ziarului "Maariv", sau eventual Arie Deri, să se bucure la puşcărie de tot confortul necesar.

Nu ne place că...

...David Bar-Ilan, cel mai bun analist politic din Israel, a fost lovit de-un infarct, fapt care îl obligă să nu-şi mai scrie o bucată de vreme articolul săptămânal din "Jerusalem Post".

Ne place că...

...scriitorul român Daniel Bănulescu (40), autorul volumelor "Te pup în fund, conducător iubit" şi "Te voi iubi până la sfârşitul patului", a scos de curând de sub tipar o culegere de versuri intitulată "Republica Federală Daniel Bănulescu".

Ne place că...

...Shintaro Ishihara, guvernatorul oraşului Tokio, a avut curajul să vorbească – în cadrul unei convorbiri cu corespondentul săptămânalului "Newsweek" – în următorii termeni despre poporul din care cu mândrie face parte: "Japonezii nu spun ce este cu adevărat în capul lor, ba nici măcar nu ştiu să se exprime cu limpezime. Personal, eu nu consider că japonezii sunt prea interesanţi".

Shintaro Ishihara

Ne place că...

...cetăţeanul Muhamad Hugirat, în vârstă de 110 ani, din satul Bir El-Mahsur (Galil), întrebat despre secretul longevităţii sale, a răspuns: "N-am lucrat nici măcar o zi în viaţa mea".

Nu ne place că...

...aşa cum citim într-un articol de Carmen Dumitrescu din "Lumea liberă", din New York, câţiva profanatori de morminte din Ciorani, România, au spart o criptă pentru a fura telefonul celular al mortului.

Nu ne place că...

...doi gazetari de la "Haaretz" ("ziarul oamenilor care gândesc"), Rehavia Berman, 30 de ani, şi David Hanoch, 29 de ani, au fost prinşi de poliţie (flagrant delict) în timp ce vindeau, prin intermediul cotidianului, mari cantităţi de marijuana amatorilor de droguri.

Ne place că...

...domnişoara Annabel Chong, din Singapore, vestită datorită faptului că a făcut amor cu 251 de bărbaţi în zece ore, a declarat unui corespondent englez de presă: "La noi în Singapore, toţi consideră că sexul e un fel de sport necesar bunei funcţionări a organismului şi nu fac mare caz dintr-asta".

Nu ne place că...

...Senatul României a dat, după dezbateri ce-au durat ani de zile, o lege prin care se acordă evreilor deportaţi în timpul războiului, despăgubiri în sumă de 2,35 dolari pentru fiecare lună petrecută în lagăre, ghetouri din Transnistria etc.; nu ne place, dar deloc nu ne place, fiindcă această măsură sună a bacşiş de–un pol, a dispreţ de crăcănat, à la banc cu Bulă şi a sictir.

Ne place (în schimb) că...

...din câte ne-au ajuns la ureche, mulţi, tot mai mulţi cetăţeni îndreptăţiţi la "despăgubiri" au declarat că refuză să primească banii, socotindu-i un scuipat între ochi.

Ne place că...

...Poliţia Naţională din Coreea de Sud a avut o idee genială (uite, unde s-a mutat inteligenţa globului!) hotărând ca la demonstraţiile violente de stradă să plaseze în prima linie trupe de femei neînarmate; în felul acesta, după cum s-a înţeles, autorităţile mizează pe faptul că demonstranţii, oricât ar fi ei de furioşi, nu vor ataca femeile.

Ne place că...

...regina-mamă a Angliei, Mary – femeia care, în timpul bombardamentelor naziste asupra Londrei, din anii războiului, refuzase să plece din capitală – a împlinit la 4 august vârsta de 100 de ani.

ZISE...

"Toţi ziariştii sunt nişte criminali şi ignoranţi".

(Rav Ovadia Iosef, conducătorul spiritual al Shas-ului; în cursul unei predici ţinute marţi 8 august a.c. la Ierusalim)

Nota Redacţiei: Chiar toţi, domnu' Ovadia? Chiar şi gazetarii de la "Hatzofe", ziarul religioşilor? Chiar şi băieţii de la postul de radio-pirat al Shasului "Kol Haemet"?

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

L
I
M

REŢEAUA
MAGAZINELOR
DE CARTE
ROMÂNEASCĂ

● Romane ● Dicţionare ●
● Ghiduri turistice ●
provenite din vasta producţie
editorială din România de astăzi

AFULA: Kikar Atzmaut 7 (În pasajul Ophir Center)
TEL.: 06-6596014
ASHDOD: Merkaz Mishari Daled, magazin nr. 33 Haim Schapira
Tel.: 08-8665388
BAT YAM: Str. Balfour 60. Tel.: 03-6592484
BEER-SHEVA: Str. Histadrut 56. Tel.: 07-6236738
HAIFA: Str. Herzl 61 (Kikar Talpiot). Tel.: 04-8671292
IERUSALIM: Str. Yaffo 63 (în pasaj). Tel.: 02-6250612
NATANIA: Str. Smilanski 10 (în pasaj). Tel.: 09-8615860
PETAH-TIKVA: Str. Pinsker 9. Tel.: 03-9040225
RISHON LE ZION: Str. Rotschild 9. Tel.: 03-9698724
RISHON LE ZION: Str. Herzl 47. Tel.: 03-9671807
TEL AVIV: Str. Solomon 20 (vechea Tahana Merkazit).
Tel.: 03-6873606
TEL AVIV: Str. Allenby 48. Tel.: 03-5175877
TEL AVIV: Staţia nouă de autobuze, et. 3, magazinul nr.3243
(sub Mac Donald). Tel.: 03-6877949

Shana tova!

Direcţia: tel. 03/562-0711, 562-0714
Iolanda: pelefon 054/829-163

Ultimele noutăţi la LIM

CASETE AUDIO cu:

Poveşti pentru copii
Muzică uşoară şi populară românească

ART BUCHWALD

Cuvântul dat... etc., etc., etc.

Una din cele mai bune antologii de umor universal apărute în vremea din urmă se cheamă "Revelionul abstinenţilor" şi aparţine cunoscutului critic de teatru Bogdan Ulmu. Cartea a apărut la Vaslui, sub îngrijirea Inspectoratului pentru Cultură al judeţului. Explicaţia acestui fapt vine de-acolo că oraşul moldovenesc, unde s-a născut Tănase, a găzduit, vară de vară, începând din anii '60, un festival românesc de umor.

Am ales din lucrările selectate şi prezentate de Bogdan Ulmu o mică povestire a umoristului american Art Buchwald. Povestirea n-are nici o legătură cu întâmplările din viaţa politică de la noi, dar poate fi de folos la o adică şi celor din guvern şi celor din Knesset. Alegând scrierea lui Buchwald, Bogdan Ulmu vrea parcă să ne şoptească: nu vă angajaţi solemn, cu una-cu două, ca să faceţi sau să nu faceţi ceva anume; s-ar putea să vă pară rău...

Munţii Elveţiei începeau să mă calce pe nervi, aşa că am cerut o detaşare la Monte Carlo.

– De ce nu te duci singur? m-a întrebat nevastă-mea.

– N-ar avea nici un haz, i-am zis, plin de bucurie şi speranţă. Dar de fapt ai dreptate. De ce să vă smulg, pe tine şi copiii, din paradisul ăsta terestru?

– Ai nevoie de odihnă, insistă ea. În plus, tu nici măcar n-ai pelerină de ploaie şi noi avem.

– Ei, dacă-i aşa, atunci trag numai eu o fugă până acolo, m-arunc o dată-n mare, şi mă întorc înainte de se topeşte zăpada pe Matterhorn.

– Bine, mi-a zis, luând cerceii cu perle pe care i-i cumpărasem, dar dă-mi cuvântul că n-o să intri în vorbă cu nici o femeie, nici măcar cu una singură!

– Nici cu una măritată măcar! Nu-ţi face griji!

Înainte de a apuca să se răzgândească, eram deja la Paris şi luam expresul albastru pentru Monaco. Trenul ajungea la Cannes la 8, la Nisa la 8.30 şi la Monte Carlo la 9.30. La Paris se umpluse, dar la Nisa mai rămăsesem doar două persoane în tot vagonul. În afară de mine, mai era o femeie atrăgătoare, care părea să călătorească neînsoţită. Stăteam amândoi pe culoar şi ne uitam pe fereastră.

Mi-a zâmbit, dar nu i-am întors zâmbetul.

– Toată lumea a coborât, spuse.

Nu i-am răspuns.

– E aşa de pustiu.

Am întors capul în partea cealaltă.

– Mergeţi la Monte Carlo?

Am dat din cap că da.

– Şi eu.

Am zâmbit.

– Te simţi aşa singur când călătoreşti... N-aţi avut niciodată sentimentul că trebuie neapărat, dar neapărat, să vorbiţi cu cineva?

– Uneori... Nu prea des.

Am reuşit să ridic geamul.

– Nu ştiu dacă mă credeţi, dar sunteţi primul străin în 30 de ani cu care simt nevoia să vorbesc.

Am coborât geamul.

– Cred că întotdeauna mi-a fost cam frică de oameni.

Trenul intră într-un tunel. Când am ieşit, îmi zice:

– Aveţi o figură pe care se citeşte simpatia. Nu vreţi să ascultaţi o poveste... E plină de tristeţe şi singurătate.

Am dat din cap.

– Nici măcar o parte?

Am dat din nou din cap.

– Măcar o întâmplare...

Am dat iarăşi din cap.

– Asta e! Ce să mă fac? Când întâlnesc în fine pe cineva cu care aş vrea să stau de vorbă, nu vrea să mă asculte...

Am vrut să-i explic ce e cu promisiunea pe care i-o făcusem nevestei mele, dar n-ar fi înţeles, aşa că i-am spus în schimb că vreau să fiu singur şi am intrat în compartiment ca să citesc ziarul.

În gara de la Monte Carlo era doar un singur hamal, pe care a trebuit să-l împart cu frumoasa doamnă. La poartă am dat peste un amic de-al meu, George Schlee, care o aştepta pe doamna; i-a ieşit înainte şi a sărutat-o. Pe urmă mi-a întins şi mie mâna şi mi-a zis:

– Văd că ai făcut cunoştinţă cu Greta!

– Greta şi mai cum? am zis, întorcându-mă spre doamna.

– Greta Garbo.

Am hotărât să mă arunc sub primul tren care se întoarce la Paris.

În româneşte de Vlad Arghir

ZISE...

"Statele Unite vor dispare în curând, acoperite de inundaţiile provocate de încălzirea climatului global".

(Vladimir Jirinovski, liderul ultra-naţionalist rus, deputat în Duma de la Moscova; în cadrul unei conferinţe de presă la Bucureşti; 2000)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

ELIEZER PALMOR

Contribuţia evreilor originari din România la naşterea şi consolidarea naţiunii israeliene (I)

Eliezer Palmor, din Ierusalim, face parte din categoria acelor diplomaţi străluciţi, originari din România, care au reprezentat peste hotare, după întemeierea Statului, politica externă a Israelului. Înfruntând nu o dată furtuni primejdioase. El a îndeplinit numeroase misiuni importante, între care şi aceea de ambasador la Paris.

În toţi aceşti ani, enervat, ba chiar exasperat de ignoranţa ce domnea (şi domneşte în continuare) privind *tribul* evreo-român, el îşi jurase să scrie ceva despre acest subiect ce-i stătea la inimă. Dar n-avea timp.

Acum, după ce-a ieşit la pensie, are. Şi scrie şapte ore pe zi.

Textul de faţă reprezintă prelegerea ţinută de Eliezer Palmor, nu de mult, la Institutul de Ştiinţe Iudaice de pe lângă Universitatea Babeş-Bolyai din Cluj.

Palmor

Analiza termenului de naţiune israeliană, din punct de vedere conceptual şi istoric, va pune în evidenţă, dincolo de complexitatea uneori generatoare de controverse a elementelor care-l compun, caracteristica unui fenomen unic în genul lui, la fel cum, după aceleaşi criterii, analiza termenului de popor evreu va scoate la iveală aceeaşi caracteristică, ceea ce pare firesc, dacă se ţine seama de interrelaţia universal admisă între popor şi naţiune.

Nu există popor a cărui istorie să se asemene cu istoria poporului evreu. Există popoare mai bătrâne, chinezii şi indienii de exemplu, dar numai poporul evreu – care apare pe scena istoriei în urmă cu 38 de secole, când Patriarhul Abraham, ascultând porunca divină, a luat toiagul pribegiei şi a părăsit ţara lui de baştină, îndreptându-se spre regiunile care, şase secole mai târziu, vor deveni patria urmaşilor săi, Ţara Promisă, Ţara lui Israel – numai acest popor a trăit o epopee sângeroasă şi crâncenă, parcă fără sfârşit, care durează până astăzi. De fapt, primul capitol al peregrinărilor evreieşti în sine, care se încheie cu întoarcerea urmaşilor lui Abraham în Ţara Promisă, corespunde cu o epocă fără precedent în ce priveşte bogăţia şi semnificaţia unor valori culturale şi etice elaborate în acest răstimp. Ne gândim la cele Zece Porunci, de exemplu, şi la contextul etic al Vechiului Testament, care au lăsat un impact inestimabil în plăsmuirea moralităţii internaţionale, însă, când ne referim la fenomenul de unicitate a destinului evreiesc, nu acesta este episodul care reflectă întreaga sa măsură. Este vorba de alte dimensiuni istorice, de traiectorii mai ample şi mai profunde, de faptul că numai poporul evreu, după ce rezistenţa lui a fost strivită sub sandalele cotropitoare ale legiunilor romane (anul 70 al erei actuale), independenţa politică a Statului Evreiesc desfiinţată şi cei ce au supravieţuit masacrelor târâţi în robie şi dispersaţi în mod treptat în ţinuturile vastului imperiu roman, numai acest popor, în pofida unor persecuţii care l-au relegat în zonele marginale ale societăţii, apoi l-au ferecat în ghetouri, a fost decimat de expediţiile cruciate, prigonit de Inchiziţie şi, în plin secol douăzeci, exterminat în masă de barbaria nazistă, acest popor nu numai a supravieţuit, deşi martirizat, tuturor încercărilor, dar în acelaşi timp a reuşit să-şi menţină vitalitatea. El şi-a conservat profilul moral şi a salvat tezaurul unei culturi a cărei contribuţie la fecundarea culturii occidentale – nu din întâmplare se vorbeşte astăzi în Occident de moştenirea iudeo-creştină – rămâne dificil dacă nu de-a dreptul imposibil de evaluat.

Poporul evreu, care a trăit a doua jumătate din istoria lui de patru ori milenară în exil şi în răspândire – nu există ţară în Occident sau în Orient unde nu s-au constituit comunităţi evreieşti – a conservat, în ciuda circumstanţelor neprielnice, nu numai memoria unei istorii şi temeliile credinţei strămoşeşti, comune tuturor, ci şi elemente de tradiţie şi cultură, transmise din generaţie în generaţie. Este de remarcat că, în ultimul timp, ştiinţa genetică a dat la iveală existenţa unui cromozom propriu numai evreilor, fără deosebire de ţara lor de baştină actuală, ceea ce constituie fără doar şi poate dovada originii lor comune, infirmând astfel teoriile după care evreii de astăzi n-ar fi descendenţii evreilor din antichitate. În acelaşi timp, însă, existenţa în dispersare – cum ar fi fost posibil să fie altfel? – a impregnat trăsături şi tradiţii particulare, inclusiv lingvistice, în profilul socio-cultural al grupelor de populaţii evreieşti trăind izolate unele de altele.

Recompunerea poporului evreu, sau procesul renaşterii naţiunii israeliene, a pornit de la această situaţie întru totul fără precedent în istoria omenirii, şi anume de la situaţia de fragmentare, dacă nu chiar de pulverizare a poporului care trăia dispersat şi în toate direcţiile Rozei Vânturilor. Celelalte naţiuni au luat naştere din situaţii unde popoarele au avut, cel puţin, unitate de teritoriu şi trecut istoric, dacă nu şi unitate de religie, tradiţii şi moravuri.

Pentru a ilustra complexitatea relaţiei dintre unicitatea condiţiei de evreu şi evreul ca individ, iată ce spunea Raymond Aron, coleg de facultate şi apoi filozof de renume în întrecere nu întotdeauna colegială cu Jean-Paul Sartre, în studiul "Les Juifs": «Eu aparţin unei familii de evrei originară din Lorena, dar părinţii mei deja nu erau nici credincioşi şi nici practicanţi. Nu am primit deloc o educaţie religioasă şi pot să număr pe degetele de la o mână de câte ori am fost condus în anii copilăriei la sinagogă. Am primit o cultură franceză, fără ca aceasta să fi fost impregnată în mod vizibil de tradiţia evreiască. Ba chiar mai mult decât atât, pentru mine religia a fost creştinismul, căci ea mi se releva în lecturile filozofilor pe care îi citeam cu pasiune şi tot la ea mă refeream când căutam să definesc drepturile şi exigenţele raţiunii. Deci, eu aparţin evreilor pe care Sartre, în eseul lui, îi consideră tipici, adică evrei fiindcă lumea exterioară îi consideră a fi evrei, iar ei asumându-şi iudaismul din motive de demnitate şi nu fiindcă îl percepeau în mod spontan». Apoi, în continuare, precizează: «În pofida celor spuse, se cuvine să facem reflecţia următoare. În măsura în care am ieşit din rândurile comunităţii evreieşti şi mă simt "francez ca toţi ceilalţi francezi", fără legături care mă ataşează de "coreligionarii" mei, eu aş putea recuza judecata prin care societatea m-a decretat ca fiind evreu. Dacă aş proceda astfel, aş comite o greşeală, căci comunitatea din care făceau parte bunicii mei se află încă aproape de mine. Care este natura acestei comunităţi? Această întrebare, fireşte, poate fi discutată, dar (chiar şi înainte de a o discuta) trebuie să recunosc că sunt de "origine evreiască", chiar dacă refuz să spun că sunt de "religie evreiască".»

Definirea identităţii de evreu este mai complexă şi mai complicată decât elementele relevate în eseul marelui filozof evreu care a fost Raymond Aron. La urma urmei, dezbaterile în jurul temei continuă să se desfăşoare până astăzi, în cercurile religioase dar şi laice ale evreimii, în Israel şi în Diaspora. Noi, însă, fără să amplificăm analiza, căci tema expunerii de faţă este diferită, ne limităm la cele reproduse, pe care le-am invocat drept mărturie a preocupărilor pentru a găsi o soluţie problemei, la unul din cei mai mari gânditori ai secolului XX.

❖

Evreii din România au format în trecut una dintre comunităţile Diasporei importantă ca număr şi bogată în resurse intelectuale, o comunitate, deşi prigonită şi adesea decimată, dovedind că posedă vitalitate, forţă imaginativă şi creativă, o comunitate surprinzătoare, unde s-a menţinut arzând, de-a lungul unei istorii dureroase, făclia vie a continuităţii evreieşti. La lumina acestei făclii s-au înfiripat planuri şi acţiuni în aparenţă himerice, imaginate aici şi acum şi nicăieri în altă parte şi niciodată înainte în istorie, în vederea realizării visului din totdeauna de a redobândi demnitatea de om liber în ţara proprie.

Primii evrei au apărut în Dacia între secolele II şi IV ale erei actuale, ca legionari romani, dar şi ca negustori. Texte redactate în latină şi greacă mărturisesc despre această prezenţă, precum o face o monedă cu efigia lui Bar Kochba, ultimul răzvrătit iudeu împotriva ocupaţiei romane în Ţara Sfântă, descoperită în cadrul săpăturilor arheologice din România. După ocupaţia romană şi până spre sfârşitul Evului Mediu se notează prezenţe evreieşti sporadice şi individuale.

Printre aceştia se află Apostolul Andrei, fratele Sfântului Petru, care a propovăduit creştinismul la Tomis (Constanţa).

Pelerinul bine cunoscut în literatura evreiască Beniamin din Tudela, care a lăsat posterităţii o descriere amănunţită a ţărilor şi ţinuturilor cutreierate, se pare că a poposit şi în Valahia (între 1159 şi 1167). Cu naivitatea terminologică şi lingvistică de rigoare, proprie acelei epoci îndepărtate, iată ce a consemnat, într-o ebraică arhaică, în carnetul peregrinărilor sale, despre valahi: «Naţia care se numeşte Valachin... trăiesc în munţi, ei sunt uşori la mers ca căprioarele şi coboară de acolo pentru a prăda şi jefui Ţara Grecilor. Şi nu există nimeni care este în stare să se urce la ei, ca să lupte împotriva lor, şi nu există rege care să-i poată ţine în frâu şi nu sunt tari în cunoaşterea religiei creştine şi se cheamă între ei cu nume precum numele evreieşti. Sunt unii care cred că ei au fost evrei şi privesc pe evrei drept fraţi, iar când îi întâlnesc îi jefuiesc dar nu îi omoară precum omoară pe greci, care nu au nici o religie...».

Fidelitatea faţă de adevăr a acestor observaţii naive nu constituie obiectul analizei noastre, al cărei interes se limitează la consemnarea prezenţei evreieşti, prin intermediul consemnărilor lui Beniamin, în Ţara Românească (dacă nu cumva este vorba de aromânii care s-au aşezat în munţii Greciei şi care până astăzi se consideră valahi?).

Prezenţa evreiască în provinciile române, mereu sporadică şi individuală, se exprimă în secolele XIV-XV prin negustori care traversează aceste provincii – negustori evrei din Lemberg chiar primiseră o Scrisoare conferindu-le drepturi comerciale din partea lui Alexandru cel Bun – şi pe de altă parte prin medici evrei, care se îngrijesc de sănătatea lui Ştefan cel Mare; medicul evreu Isac Beg ajunsese la curtea domnitorului Valahiei ca ambasador din partea regelui persan Uzun-Khassan.

Primele comunităţi evreieşti organizate apar la Bucureşti (în secolul XVI), formată de către evrei sefarzi expulzaţi de Regii Catolici din Spania), la Iaşi (1610), Dorohoi (1625) şi Piatra Neamţ (1677), întemeiate de către evrei care au venit din Galiţia şi Polonia. Cei mai mulţi, însă, s-au stabilit aici între 1830-1850 şi în anii următori, un recensământ din 1899 înregistrând existenţa a 269.015 evrei în Moldova şi Muntenia faţă de o populaţie totală de 5.912.520 suflete.

Evreii erau negustori, meşteşugari şi mici bancheri-cămătari, care împrumutau bani cu dobândă (accesul la alte meserii productive, cum ar fi agricultura, fiindu-le interzis), dar deja în secolul XIX, deşi lipsiţi de dreptul la cetăţenie, se impun primele nume mari de evrei în rândul elitelor intelectuale băştinaşe, cum ar fi pictorii Barbu Iscovescu şi C. Daniel Rosenthal, fruntaşi ai Revoluţiei de la 1848, bancherii Jacob Leibl şi Davicion Bali, care au participat la finanţarea Revoluţiei, criticul Constantin Dobrogeanu-Gherea, moralistul popular Cilibi Moise şi încă alţii.

Nu era uşor să fii evreu în Principatele Unite. Şi nu numai fiindcă Conferinţa de Pace de la Berlin (1878) a trebuit să impună acceptarea dreptului la încetăţenire a evreilor în schimbul recunoaşterii independenţei României, condiţie care a fost formal acceptată, dar aplicarea ei a fost tărăgănată şi sabotată în aşa fel încât Conferinţa de Pace de la Paris, la sfârşitul primului război mondial, va trebui să revină şi să insiste din nou asupra încetăţenirii în masă a evreilor, inclusiv a acelora din ţinuturile alipite vechiului Regat, obţinând de astă dată câştig de cauză.

Repet că nu era uşor să fii evreu în România şi nu numai datorită dificultăţilor de a dobândi cetăţenia. Această dificultate conştient întreţinută a fost reflexul unui antisemitism alimentat de prejudecăţi religioase seculare şi motivat de necesitatea unei diversiuni faţă de grava situaţie economică. Deja, reclamaţia amintită a Conferinţei de la Berlin a fost întâmpinată de o violentă campanie antisemită de împotrivire, la fel ca şi intervenţia Conferinţei de Pace de la Paris, căreia, la început, i s-a opus însuşi şeful Partidului Liberal, Ionel Brătianu.

Situaţia evreilor trăind în România Mare (după recensământul din 1930 numărul lor era de 750.930, reprezentând 4,2% din populaţia ţării) se va agrava simţitor în perioada dintre cele două războaie mondiale. În 1922 violentele manifestări studenţeşti seamănă teroarea nu numai în universităţi, ci şi în rândurile populaţiei evreieşti în general; în 1927 s-a creat mişcarea legionară; în ianuarie 1938 guvernul Goga-Cuza, cu acordul regelui Carol II, emite un decret-lege prin care toţi evreii trebuiau să facă dovada, cu acte care se obţineau greu şi cu un termen legal scurt, că obţinerea cetăţeniei în 1918-1919 a fost corectă, o măsură având drept consecinţă, dincolo de transformarea antisemitismului în politică de stat, pierderea cetăţeniei de către 225.222 evrei, adică de către 36,3% din populaţia evreiască totală; la 8 august 1940, sub guvernul Ion Gigurtu, s-a emis decretul-lege privind statutul juridic al evreilor, având drept consecinţă practică discriminarea juridică între evrei şi românii de sânge.

Cu venirea la putere a mareşalului Ion Antonescu, România devine părtaşă în executarea "soluţiei finale" naziste, adică a exterminării în masă a evreilor. Pogromurile de la Bucureşti şi Iaşi, deportarea în Transnistria a evreilor din sudul Bucovinei, din judeţele Suceava, Dorohoi şi Rădăuţi şi masacrarea directă a evreilor din Basarabia, toate aceste măsuri aplicate din ordinul direct al Mareşalului au provocat circa 200.000 de victime. La care se adaugă cei 148.000 de evrei din Transilvania de Nord deportaţi de către guvernul maghiar şi exterminaţi în lagărele de la Auschwitz-Birkenau.

În treacăt fie spus, evreii români care s-au salvat de la exterminare îşi datorează viaţa unui complex de împrejurări prielnice şi anume: dificultăţi tehnice în organizarea transportului evreilor care se aflau deja concentraţi în centrele judeţene; presiuni exercitate de către unele puteri occidentale, cu reprezentanţă la Bucureşti, precum şi de Casa Regală şi îndeosebi de Regina Mamă Elena, dar şi de preşedintele comunităţilor evreieşti, dr. W. Filderman, fost coleg de liceu al lui Ion Antonescu; şi nu în ultimă instanţă, calculul Mareşalului, îndeosebi când, în 1943, devenise evident că Germania este pe cale de a pierde războiul, după care evreii salvaţi urmau să servească drept "capital politic" în negocierea viitorului tratat de pace.

Precum am spus, nu era uşor să trăieşti ca evreu în România şi nu numai să supravieţuieşti în anii prigoanei antonesciene. De la începuturile stabilirii lor în provinciile române, evreii au fost întâi toleraţi, fiindcă aportul lor profesional şi în parte financiar a fost necesar şi util dezvoltării economiei locale, apoi discriminaţi şi marginalizaţi, servind, prin modul lor de viaţă diferit şi prin slăbiciunea lor ca forţă socială, drept obiectiv comod al diversiunii politice, pentru ca pe parcurs şi până la urmă să fie persecutaţi şi din când în când decimaţi. Amintim că primul pogrom împotriva evreilor a avut loc la Piatra Neamţ, în 1710, al doilea la Roman, în 1714, şi al treilea la Galaţi, în 1795.

Şi totuşi, în ciuda condiţiilor precare de existenţă a evreimii în Ţara Moldovei – sau probabil, în parte cel puţin, şi din pricina lor – primii pionieri ai reconstruirii bazelor renaşterii naţionale evreieşti au ieşit din rândurile acestei comunităţi. În 1863 rabinul Yosef Hacohen din Moineşti cu familia (în total 6 suflete), cărora li s-a alăturat rabinul Tzuders (5 suflete), s-au stabilit în Eretz Israel. Scurt timp după aceea, rabinul Hacohen s-a întors la Moineşti şi a convins 30 de tineri să-l însoţească în vederea stabilirii unei aşezări agricole în Galileea. În urma lor vor veni evrei din Dobrogea, din Bârlad şi din Galaţi, şi această grupă va întemeia, în 1882 – cu un an înainte de congresul pre-sionist al mişcării Khovevei Zion de la Katowice şi cu

15 ani înainte de primul Congres Sionist de la Basel – două aşezări agricole: Rosh Pina şi Zikhron Yaakov.

Pe urmele primilor pionieri vor veni în mod treptat, de-a lungul anilor, valuri de imigranţi şi, îndeosebi în anii de după cel de-al doilea război mondial, imensa majoritate a evreilor originari din România, numărul celor veniţi din această ţară între 1919 şi 1995 ajungând la un total de 315.062 suflete. Precizăm că numărul evreilor din România care au supravieţuit Holocaustului a fost de 428.312 suflete, în acest număr fiind incluşi şi supravieţuitorii originari din Transilvania de Nord. Comunitatea evreilor din România număra însă, la sfârşitul anului 1995, nu mai mult de 13.400 suflete.

Procesul de renaştere naţională evreiască a fost înainte de orice altceva fructul aspiraţiei, conservată şi cultivată cu sfinţenie în tradiţia religioasă şi culturală a poporului, de a reveni în patria străbună pentru a redeveni o naţiune liberă. La rândul lui, antisemitismul a contribuit şi el, fără doar şi poate, la alimentarea acestei aspiraţii, în timp ce mişcările de idei liberale care au prezidat la formarea statelor naţionale în Europa au fecundat terenul pe care va apare, spre sfârşitul secolului XIX, mişcarea sionistă, mişcarea naţională a poporului evreu.

Mişcarea sionistă a pornit acţiunea de mobilizare politică a maselor populare, aruncând punţi de structurare organizatorică peste hotare între ţări adesea în conflict între ele şi peste diferenţele separând comunităţile trăind în dispersare ale poporului evreu. Această anomalie a condiţiei normale de evreu i-a inspirat scriitorului francez Jean d'Ormesson o caracterizare oarecum metaforică, precum urmează: "De-a lungul întregii lor istorii şi în toate sensurile noţiunii, a fi evreu înseamnă o pasiune. O mândrie ce se plăteşte scump. O onoare şi o servitute. O suferinţă. Un delir. Evreii continuă a fi crucificaţi şi astăzi de către o lume pe care ei o înţeleg, o domină şi o transformă mai bine decât oricine altcineva".

Ţinând seama de această specificitate a condiţiei de evreu şi îndeosebi de faptul că supravieţuirea în dispersare a generat consecinţe de diferenţiere, în ce priveşte comunitatea lingvistică şi culturală, ba chiar şi unele particularităţi distinctive în istoria individuală a grupurilor dispersate, întrebarea care se pune este cum se va defini în mod apropriat termenul de naţiune evreiască.

După Marea Enciclopedie Larousse, naţiunea este "un ansamblu de fiinţe umane trăind pe acelaşi teritoriu şi având o comunitate de origine, de istorie, de moravuri şi, adesea, de limbă".

În percepţia unor filozofi francezi, "se numeşte naţiune ansamblul de indivizi constituit în entitate socială care răspunde la anumite condiţii de ordin obiectiv (posedarea unui teritoriu, a unei unităţi lingvistice, a independenţei economice etc.) şi de ordin subiectiv sau spiritual (tradiţii şi istorie comună, conştiinţa şi voinţa de a avea acelaşi destin politic), ceea ce, în ce priveşte esenţialul, nu se îndepărtează substanţial de termenii definiţiei anterior citate din "Larousse", unde, în partea sa explicativ-istorică, se precizează că, începând cu secolul XVIII, "naţiunea desemnează ansamblul de cetăţeni care, din propriul lor consimţământ, doresc să trăiască în comun".

În schimb, "Enciclopedia Americană", care operează cu elemente similare acelora întâlnite în definiţiile precedente, defineşte naţiunea drept "un agregat de indivizi pe care îi unesc anumite legături de ordin politic, rasial, religios, cultural (incluzând limba) şi istoric şi anume (această ultimă legătură însemnând) originea comună, ori cel puţin credinţa în existenţa ei". Apoi subliniază în continuare că factorul cel mai important în definirea naţiunii este existenţa unei voinţe comune şi anume o hotărâre suficient de puternică de a trăi şi lucra împreună.

Până spre mijlocul secolului XX poporul evreu a fost lipsit de existenţa unui teritoriu comun, precum şi de unitate economică, ba chiar şi de unitatea lignvistică, evreii vorbind toate limbile ţărilor unde s-au încetăţenit. În schimb, originea evreilor şi religia lor este comună, iar istoria lor, în ce priveşte esenţialul, este identică. Dar ceea ce rămâne cel mai important în această privinţă este faptul că, începând cu ultima decadă a secolului XIX, evreii au demonstrat, organizându-se politic, că "doresc din propriul lor consimţământ să trăiască împreună".

Cu alte cuvinte, naţiunea evreiască în formare mobilizează începând cu sfârşitul secolului XIX elementele sale dispersate în Diaspora, devenite conştiente de procesul de regenerare naţională şi doritoare să participe la el, nu cu scopul de a desăvârşi edificarea sa proprie, ci cu acela de a pune întâi – în perioada ce precede recucerirea independenţei naţionale – bazele, apoi, în continuare, de a desăvârşi opera fără precedent a stabilirii şi consolidării naţiunii israeliene. Spunem "fără precedent" fiindcă, aşa cum s-a semnalat, naţiunea israeliană nu este produsul unui proces de luare de conştiinţă promovat de populaţia unei ţări determinate, ci ea s-a format, la origine, din asimilarea unor elemente umane care au venit din cele patru colţuri ale lumii, purtând puternice amprente socio-economice şi culturale ale mediului de provenienţă. Procesul de consolidare a naţiunii israeliene având drept caracteristică principală reintegrarea în continuare a sute de mii de imigranţi şi desfăşurându-se în condiţii de ostilitate belică acută din partea ţărilor vecine, a fost şi rămâne şi el un fenomen ieşit din comun.

(Continuare în numărul viitor)

CALEA CEA MAI SIGURĂ DE A TRANSFERA BANI RUDELOR DVS. DIN ROMÂNIA

Nu vă periclitaţi banii transferîndu-i în România
prin intermediari sau prin intermediul unor bănci
care se deschid şi se închid mereu.

MERGEŢI LA SIGUR!

Transferaţi rudelor dvs. banii prin intermediul oficiilor poştale
din Israel, la BANC POST din România!

**Suma pe care o trimiteţi din Israel se va plăti în întregime destinatarului
din România, în dolari americani – fără nici un comision suplimentar.
Miile de muncitori români care transferă bani celor dragi în România
numai prin intermediul oficiilor poştale din Israel – nu greşesc!**

ŞI ATUNCI DE CE MAI STAŢI PE GÎNDURI?

**Adresaţi-vă oficiului poştal cel mai apropiat şi trimiteţi rudelor dvs. banii
şi din acest moment veţi fi liniştiţi!
Banii sînt pe drum spre familia dvs., în condiţii sigure şi garantate
în schimbul celui mai redus comision din Israel.**

ISRAEL POSTAL AUTHORITY – BANKING SERVICES

G. IOSUB

„De ce aspir la Premiul Nobel...”

Interviu cu umoristul I. Schechter

- **La Bârlad se petrecea pe cinste de Purim şi Crăciun**
- **La "Contemporanul" aveam două misiuni: să alerg după colaboratori şi să scriu reportaje de pe teren, cât mai puţin tâmpite**
- **În Israel avem "vaci sfinte" de care ferească Dumnezeu să te atingi**
- **Personajele istorice pe care le admir cel mai mult sunt doi cai: al lui Caligula şi al lui Richard al III-lea**

Mai are nevoie I. Schechter de o prezentare după ce a scris atâtea pamflete adunate în volume sau risipite prin ziare şi reviste? Iată de ce am trecut direct a subiect.

G. Iosub: *Eşti născut în România, la Bârlad, în 1934. Ce amintiri plăcute sau neplăcute păstrezi din urbea natală?*

I. Schechter: Nu am făcut inventarul amintirilor mele din oraşul natal, dar cred că cele mai plăcute sunt majoritatea. Spre deosebire de alte "oraşe cumplite de negustori", după expresia lui Barbu Nemţeanu, Bârladul a fost un oraş cumsecade de negustori. Nu-mi amintesc de vreo mafie, de crime, falimente şi sinucideri. Era un oraş de provincie mic dar vioi, unde se petrecea pe cinste de Purim şi de Crăciun, unde turneele Alhambrei, ale lui Tănase sau cele în care jucau Beligan, Ion Manolescu, Leny Caler sau Sevilla Pastor aveau mare succes. În ce mă priveşte am copilărit cu băieţi unul şi unul care au devenit scriitori importanţi, ca Lucian Raicu, Virgil Duda şi Dumitru Solomon. Am avut în anturaj şi multe fete drăguţe, dar în legătură cu ele nu am tocmai amintiri literare.

G. I.: *Ai lucrat o vreme la revista "Contemporanul" din Bucureşti. Ce amintiri ai de la această redacţie, unde au lucrat şi colaborat numeroşi oameni de prestigiu?*

I. S.: Pe vremea când lucram la "Contemporanul" eram tânăr (19 ani), timid, inconştient şi fericit. Era o perioadă de stalinism viguros, când îl admiram sincer pe Mihai Beniuc şi-l detestam, tot sincer, pe Blaga (pe care nu-l citisem). Redacţia era plină de nume mari – Tertulian, Sami Damian, Valentin Silvestru, muzicologul George Bălan, viitorul dirijor Iosif Conta – în umbra, mai bine zis în lumina cărora eu nici nu mă vedeam. Aveam două misiuni: să alerg după colaboratori şi să scriu reportaje de pe teren, cât mai puţin tâmpite. Colaboratorii la uşile cărora am bătut au fost Parhon, Iorgu Iordan, Călinescu, Victor Eftimiu şi, dacă nu mă înşel, Mirodan, care făcuse senzaţie cu prima rubrică sportivă în presa de calitate.

G. I.: *În 1966 te-ai stabilit în Israel şi, ca ziarist şi scriitor, ai abordat genul satiric. Ce te-a determinat să alegi acest gen?*

I. S.: La vechiul ziar "Viaţa noastră" totul era ocupat. Toate rubricile, toate domeniile aveau titulari. Era vai de tine dacă încercai să scrii un comentariu extern sau o cronică de teatru. Căutându-mi un loc, am găsit că satira e liberă. Nimeni nu se încumeta să satirizeze, fiindcă se considera că nu e nimic de criticat. Era o epocă de patriotism orb şi neghiob. Am avut deseori necazuri din cauza foiletoanelor mele satirice, fiindcă mă legasem de subiecte tabu ca Golda Meir, Histadrutul, Iţhak Korn etc. Asta era ca un fluierat în biserică. Nici astăzi obştea românească din Israel nu are o mentalitate prea avansată în ceea ce priveşte critica şi satira. Avem "vaci sfinte" de care să te ferească Dumnezeu să te atingi...

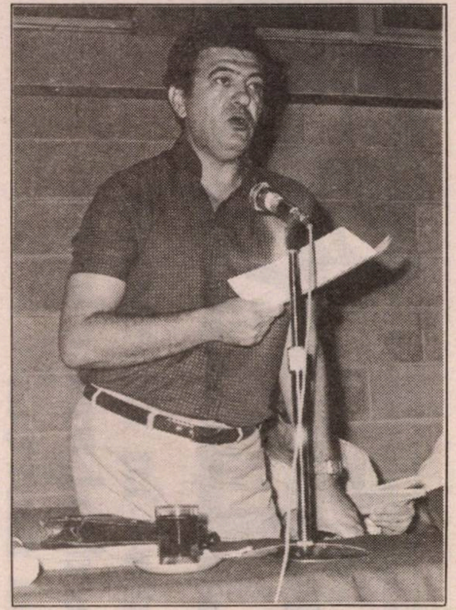
Schechter

G. I.: *Cititorii îţi laudă talentul de pamfletar, chiar dacă unii (deşi puţini) recunosc că au defectele pe care le combaţi. Eşti cel mai popular om de condei din aliaua română. păcat că nu publici şi în limba ebraică. Ai încercat această posibilitate?*

I. S.: Mersi pentru complimente. Dar ar trebui să mi le spui în şoaptă, ca să nu-ţi faci duşmani. Ştii doar că evreii noştri suportă greu complimentele făcute... altora. Nu, n-am încercat să public în ebraică. Am fost în toţi anii foarte ocupat... şi leneş. De altfel sunt şi modest: un număr oarecare de cititori care mă preţuiesc îmi ajunge. Dacă aspiram la un număr mult mai mare de cititori, aş fi învăţat limba chineză şi aş fi încercat să public la Pekin. Dar mai e timp...

G. I.: *Faci parte din conducerea cotidianului "Ultima oră" şi a revistei "Tribuna Magazin", publicaţii mai moderne decât altele de acest gen. Eşti mulţumit de calitatea lor?*

I. S.: Dă-mi voie să fiu laş şi să mă ascund în spatele unei caracterizări făcute de domnul Mirodan, a cărei revistă "Minimum" se bucură de un înalt prestigiu. El a scris undeva că "Ultima oră" este o "răzbunare pentru publicaţiile româneşti de până acum". După decenii de presă cenuşie, închistată şi obtuză, "Ultima oră" este un ziar cu toate ferestrele deschise, prompt şi bine scris. Cât despre "Tribuna Magazin", creaţia lui Sebi Costin, este o revistă agreată de cititori. Desigur că avem şi lipsuri, pe care le cunoaştem şi căutăm să le înlăturăm.

G. I.: *Care sunt scriitorii tăi preferaţi?*

I. S.: Scriitorii mei preferaţi sunt mulţi şi îi urăsc pe toţi fiindcă au avut geniu şi glorie. De aceea cel mai mult ţin la Socrate: el nu a scris nici o carte...

G. I.: *Ce personaj istoric admiri cel mai mult? Şi de ce?*

I. S.: Personajele istorice pe care le admir cel mai mult sunt doi cai. Incitatus, pe care Caligula l-a numit senator şi care s-a achitat foarte frumos de această misiune. Al doilea cal este cel pentru care Richard al III-lea a fost gata să dea un regat. Un cal salvator cum am avea nevoie şi noi...

G. I.: *Ce calităţi apreciezi la oameni?*

I. S.: Calităţile pe care le am şi eu.

G. I.: *Ce deteşti cel mai mult?*

I. S.: Calităţile pe care alţii le au şi eu nu...

G. I.: *În încheiere mai am o întrebare: la ce anume aspiri?*

I. S.: La Premiul Nobel. Uite-aşa! Sunt atât de mulţi poftitori la acest premiu, încât îmi este ruşine să nu strig că merit şi eu un Nobel. Numai Academia suedeză este de vină că nu acordă premii cu toptanul ca să fie un pic de linişte. Bine fac românii că nu aşteaptă pomana suedezilor şi îşi acordă singuri premii Nobel. De-a lungul anilor românii au hotărât singuri cine merită aceste premii: Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Bălăiţă şi mai mulţi cenaclişti promiţători.

Un grup de cititori ne-au felicitat, printr-o scrisoare, pentru ardeii pe care îi introducem, lună de lună, înlăuntrul HOR-ului (à propos de congresul veşnic amânat).

La sfârşitul misivei, ei ne îndeamnă:

«Aşa, "Minimum": Arde-i!»

OFICIILE POŞTALE BANCARE DIN ISRAEL - O ADRESĂ PENTRU MUNCITORII ROMÂNI DIN ISRAEL

Oficiile poştale bancare din Israel colaborează cu Banc Post-ul din România în vederea transferării sumelor de bani ale muncitorilor români aflaţi la lucru în Israel, către familiile acestora din România.

Serviciile asigurate de aceste oficii sunt sigure, iar comisionul încasat pentru efectuarea lor este foarte mic.

Acest lucru vine să înlocuiască alte modalităţi de transmitere a banilor în România, ca de exemplu cunoscuţi sau diverse conturi bancare ale băncilor româneşti, prin care nu întotdeauna au ajuns banii la destinaţie.

Cum se trimit bani în România prin intermediul oficiilor poştale israeliene? Muncitorul român aflat în Israel se prezintă la oficiul poştal şi cere un formular în care specifică numele şi adresa destinatarului din România care urmează să primească banii. El poate depune suma în dolari sau şekeli, achitând un comision mic pentru efectuarea acestui serviciu. Prin intermediul celor două oficii poştale, israelian şi român, banii trimişi din Israel vor ajunge cu siguranţă la persoana din România în dolari. De asemenea, destinatarul din România, care va primi suma respectivă în dolari, nu va mai trebui să plătească nici un comision pentru serviciul efectuat.

Dintr-un interviu acordat de directorul Serviciului Poştal Bancar din Israel, dl. Baruch Teper, am selectat o parte din răspunsurile sale.

Întrebare: Ce ne puteţi spune despre faptul că sumele trimise de muncitorii români din Israel prin intermediul băncilor româneşti nu ajung adeseori la destinaţie?

BARUCH TEPER: Îmi pare nespus de rău că din cauza falimentului unor bănci din România, banii trimişi de muncitorii români din Israel nu au ajuns uneori la destinaţiile respective. Mă alătur necazului suferit de aceşti muncitori pentru pierderile suferite. Banii nu se câştigă uşor în Israel, iar muncitorii români lucrează din greu pentru aceşti bani. De aceea mă adresez acestora să se gândească bine atunci când decid să trimită bani în România. Banc Post-ul din Israel şi Banc Post-ul din România sunt cunoscute ca instituţii de încredere, recunoscute pe plan internaţional şi oferă serviciile cele mai bune şi mai sigure.

Mulţi muncitori români care au trimis deja bani prin Banc Post-ul din Israel cunosc eficienţa acestuia şi continuă să trimită bani pe această cale. În momentul trimiterii unor bani în România prin intermediul Banc Post-ului israelian, expeditorul primeşte o chitanţă. Din acel moment, funcţionarii oficiului poştal sunt direct răspunzători pentru operaţiunile de transfer, astfel încât banii să ajungă în România.

Întrebare: În încheiere, d-le Baruch Teper, ce aţi dori să uraţi muncitorilor aflaţi la muncă în Israel?

BARUCH TEPER: Le doresc mult succes în muncă, multă sănătate şi o şedere plăcută în Israel.

(PUBLICITATE)

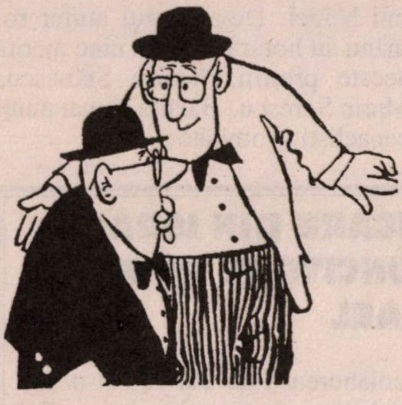

SE ZVONEŞTE CĂ...

...regizorul de filme de scurt metraj **Paul Barbăneagră** (zis şi Barbăverde) de la Paris, individul care l-a calomniat la modul mârşav pe Babu Ursu (v. "Minimum" nr. 159, 160) şi care activează pe malurile Senei ca un fel de *guru* al fascismului românesc, este căsătorit cu... o evreică, pe nume Rosy, fiică de negustori cu bani.

...acasă la celebra actriţă de revistă din anii '40, **Lisette Verea,** care după plecarea ei în Statele Unite s-a măritat cu multimilionarul american Dupont de Nemours, are loc un pelerinaj permanent de foste prietene şi prieteni din România. Motivul? Dorinţa acestora ca Lisette Verea, azi în vârstă de 80 de ani, să le lase ceva prin testament. Vizitatorii sunt primiţi cu amabilitate, dar trataţi cu refuz, fosta actriţă spunând tuturora că şi-a lăsat averea unei fundaţii ce se ocupă cu opere de caritate.

...**Maia Morgenstern** şi-a pus în cap să aibă câte un copil de la fiecare din bărbaţii pe care i-a iubit. După ce făcuse un copil cu actorul Claudiu Istodor, a divorţat de tatăl băiatului, îndrăgostindu-se de directorul secţiei maghiare a Teatrului Naţional din Cluj. A avut o fetiţă de la acesta, dar, în momentul

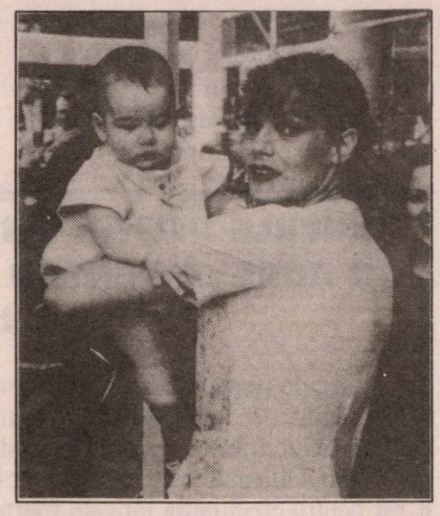

când era să se mărite cu fericitul tată, s-a îndrăgostit de tânărul actor Victor Vurtejanu, de la Teatrul Naţional din Bucureşti. Maia aşteaptă acum un copil de la acesta, dar Vurtejanu este căsătorit, iar soţia lui n-are bărbat de lăsat.

...cunoscuta cântăreaţă de muzică uşoară **Mirabella Dauer,** despre care nu se ştia din ce neam face parte, a făcut acum, la maturitate, mărturisiri complete. Da, este evreică. Şi, în paranteză fie spus, tatăl

Mirabella Dauer: mărturisiri complete

ei, inspector, în anii '50, la Ministerul Industriei Uşoare, a fost arestat (nu se ştie nici astăzi pentru ce) şi trimis la Canal.

...cetăţeanul israelian **Shimon Hershkovitz,** acuzat de justiţia română de contrabandă cu arme, face eforturi mari ca să fie audiat aici, în Israel, unde a reuşit să ajungă după fel de fel de peripeţii, şi să nu fie obligat să se prezinte în faţa instanţelor de la Bucureşti. Acum, toţi iniţiaţii în materie se întreabă: va fi extrădat în România sau nu?

Alexandru Merton
SPERANŢA
Madeleine Davidsohn
Intrare liberă
MINIMUM
Z.Elias
Astăzi sau mâine...
MINIMUM

minimum

editează

- Aveţi în manuscris memorii personale?
- Vreţi să vă publicaţi jurnalul intim?
- Doriţi să scoateţi la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginaţie şi corectură tipografică, coperta, prefaţa şi diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

•

Există în sfârşit o editură: minimum

O veste grozavă:

Mircea Crişan în "O seară la Tănase"

Patru ani l-am aşteptat, patru ani au avut loc tratative şi în cele din urmă Mircea Crişan a semnat: la 11 noiembrie el va sosi în Israel. Vestea îi bucură pe admiratorii marelui nostru comedian, a cărui aureolă n-a pălit cu trecerea anilor.

– De ce aşa de rar pe la noi? – l–am întrebat.

Surâs fin, satisfcţie ascunsă:

– E greu să te desprinzi din chingile unui contract german. Am jucat în ultimii ani în două spectacole de mare succes, opereta "Silvia" şi musicalul "Tevie lăptarul", care în Germania se joacă cu numele "Anatevka", după satul unde se petrece acţiunea. Apoi am un "one man show", "Caut o planetă în plus", care e destul de solicitat.

– Aţi început la "Tănase", reveniţi acum la "Tănase"…

– Ca să fim exacţi, am început la Moşi, circar cu tata, Craus. Am trecut, eram copil, pe la "Baraşeum", dar gloria m-a aşteptat la Teatrul de Revistă "Constantin Tănase". Era acolo o echipă nemaipomenită de comedieni: Ion Antonescu-Cărăbuş, Puiu Călinescu (care era genial!), Zizi Şerban, Tomazian, Puiu Şerbănescu, Radu Zaharescu, era acolo şi N. Stroe – concurenţă mare. Dar m-am descurcat...

– Oh, şi încă cum, aţi devenit PRIMUL, super-vedeta! Şi în culmea gloriei aţi evadat în Occident. Păi, de ce?

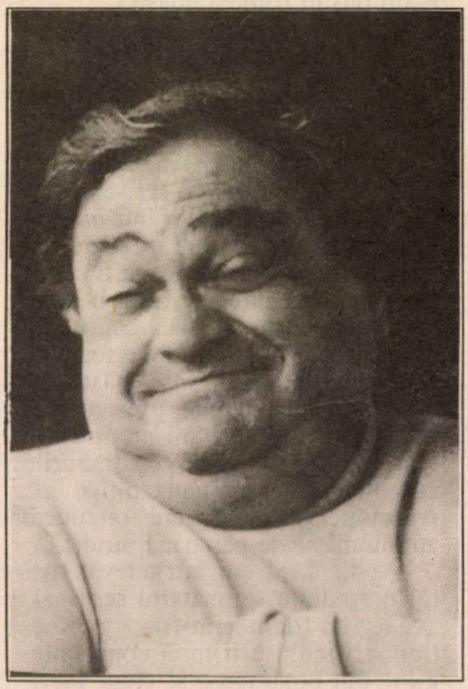

– Păi, să-ţi explic. Ce folos de glorie, de cele trei maşini pe care le aveam, de banii căcălău, dacă după fiece spectacol îmi scuipam în sân când ajungeam acasă. Eram înregistrat, ştiam că sunt urmărit. Lucrurile s-au agravat când, la o petrecere dată de Lica Gheorghiu, fata mult iubitului prim-tovarăş al ţării, Gheorghiu-Dej, mi-au scăpat vorbele: «Deh, una e să fii "talentată", şi alta e să fii tare-n-tată".» Când Teatrul "Tănase" a plecat în turneu la Paris, după spectacolul de la sala "Olympia" am luat-o la goană. Şi am fugit până-n… Germania.

– Tocmai la nemţi? Ăştia nu ştiu să râdă…

– Îi învăţ eu, încetul cu încetul. Sigur, mai e nevoie de o mie de ani, dar cineva trebuia să înceapă cu învăţul. Publicul meu e însă în Israel, de aceea mă bucur să revin la voi. M-a sedus şi titlul spectacolului: "O seară la Tănase", şi m-a sedus distribuţia. Cu Stela Popescu, ştiţi, am fost bun prieten, pe Arşinel îl ştiu bine, Florin Piersic e grozav, Costică Drăghici şi Mirabella Dauer sunt cântăreţi de prima mână. Mă bucur c-o voi vedea pe Agnia Bogoslava. Să vă povestesc ceva: eram în culise la "Tănase" şi-mi tremurau picioarele. Era seara debutului la "Tănase". Ei bine, Agnia mi-a dat "brânci" în scenă. Cum să uit aşa ceva? Merită s-o sărbătorim, a fost o actriţă excelentă şi o femeie deosebită.

Şi mai e un motiv pentru care mă bucur că voi juca în Israel: am auzit că vin şi fetele, baletul de la "Tănase"…

– Vi se pregăteşte o sărbătorire: 60 de ani de viaţă artistică.

– Sunt 61 de ani, dar ştiu că nu-i o cifră rotundă. Shalom!

– Shalom, Mircea Crişan!

Rep.

D-na Lea Itzkovici-Aharon, cetăţeancă israeliană, care se măritase în 1996 cu cetăţeanul iordanez musulman Yasser Sirkan Ayad, a cerut divorţul la tribunal, susţinând că numitul Ayad o bate la sânge din te miri ce şi că viaţa ei a devenit insuportabilă.

A, iad!

Restaurantul

HAIM

cu renumitul său grătar şi specialităţi culinare româneşti anunţă onorata clientelă noua sa adresă:

Reh. Nes Ziona 8-א
Tel Aviv
Tel. 03/516-5361 – 03/524-4963

începând din 29.08.2000 într-un local mai amplu, cu parcare uşoară.

Ne angajăm să păstrăm aceeaşi calitate pe care o menţinem de 25 de ani.

Dreptul la replică

Stimate D-le Al. Mirodan,

Iubitor de "Minimum", obsedat de cuvântul scris şi de adevărul pledat de revista dumitale, mă văd obligat să atrag atenţia asupra unei grave erori strecurate în numărul anterior ("Minimum" nr. 160, iulie, 2000).

La pagina 18 aţi publicat o scrisoare denigratoare şi calomnioasă (pe alocuri), sub titlul "În sfârşit un răspuns la întrebarea: De ce a demisionat prof. Andrei Strihan de la conducerea Asociaţiei Scriitorilor?"

Scrisoarea este semnată, din greşeală, Andrei Strihan, şi este de dorit să daţi o erată cât mai repede posibil.

Cunoscându-l bine pe fostul preşedinte al Asociaţiei, îmi este imposibil să cred că a putut semna o scrisoare care să-l compromită. El nu este capabil să scrie în acest stil, într-un asemenea limbaj despre colegii săi, ca, de exemplu: "...cei care tratează problemele ca şi existenţa Asociaţiei cu indolenţă balcanică condamnabilă", iar la adresa mea calificative ca: "plutonier major", "zbir", sau făcător de "intrigi abjecte". El, fostul preşedinte, crede despre noi toţi, şi bineînţeles despre mine, numai lucruri bune.

Spuneam că l-am cunoscut bine pe fostul preşedinte. Am colaborat timp de patru ani şi jumătate în armonie perfectă, deşi fiecare din noi aparţine altei lumi: el lumii academice, rigide; eu, a cuvântului gândit şi scris (ehei, Cuvinte Potrivite).

Semnatarul scrisorii nu poate fi omul care, venit să ne conducă, spunea: "Aici, miza este zero", "Toate ambiţiile mele mi le-am satisfăcut deja".

Semnatarul scrisorii nu poate fi omul căruia i-am ridicat prestigiul (aici, în Asociaţie), căruia i-am acordat prietenia noastră, pe care l–am pus în fruntea noastră.

Semnatarul scrisorii-pretext ne urăşte, ne dispreţuieşte. Fostul preşedinte îşi iubea "echipa", chiar dacă evita s-o întâlnească, chiar dacă n-o informa privind toate hotărârile noastre, ale lui şi ale mele. Nu pot crede că el a semnat o scrisoare către Uniunea Scriitorilor într-o ebraică precară, scrisoare pe care nimeni nu-şi aminteşte să i-o fi cerut. De altfel, cei care au primit-o şi cărora li s-a cerut s-o facă cunoscută tuturor preşedinţilor de Asociaţii, mi-au expediat-o spre păstrare, dovedind cât interes a prezentat ea în ochii celor care nu au "nici în clin, nici în mânecă" cu treburile administrative, organizatorice ale Asociaţiei (Asociaţia are conducere autonomă, este persoană juridică).

Apoi, dacă era într-adevăr fostul preşedinte semnatarul scrisorii, avea grijă (democrat fiind, perfecţionist fiind) să trimită copii colegilor din conducere şi chiar incriminatului Shaul Carmel.

Cum pot crede că o asemenea lucrătură aparţine unui om integru, care se ţinea departe de tot ce îi putea afecta prestigiul şi demnitatea de fost universitar, chiar dacă el beneficiază de o credibilitate izvorâtă din titlurile asimilate dar împovărătoare.

Nu. După limbajul ei, scrisoarea-pretext în ebraică, ca şi varianta ei românească, nu sunt scrise de cel care a obosit şi zgomotos s-a retras. Problemele pe care nu le-a mai rezolvat: reintegrarea celor 23 de nume excluse din Dicţionarul Scriitorilor întocmit la Bucureşti de criticul Laurenţiu Ulici; reîmproprietărirea Uniunii şi a Asociaţiei noastre cu drepturile la premiul "F. Aderca", răpite de Uniunea din România; neconvocarea unei adunări generale pentru a raporta membrilor Asociaţiei cum a decurs ultima întâlnire de la Neptun, la care am participat, sunt numai câteva din motivele obiective pentru care e de necrezut că fostul preşedinte a putut să scrie "metehnele", "ieşirile negative", "credinţa maladivă" şi "megalomania" secretarului, a amicului său, a aceluia în care a crezut şi pe care l-a elogiat de atâtea ori, adică subsemnatul. Nu e posibil să mă fi înşelat, să ne fi înşelat în ceea ce-l priveşte. El nu era ca semnatarul scrisorii: un tip cu nostalgia puterii pierdute, un tip ambiţios şi răzbunător.

Te rog, dragă d-le Mirodan, dă erata cât mai repede.

Cu sinceritate,
Shaul Carmel

Yom Kipur şi Rav Ovadia

De Yom Kipur, zi ce se apropie cu paşi repezi, îi recomandăm lui rav Ovadia Iosef să–şi dea cu pumnii-n piept, mai cu sete ca oricând. Şi să ceară iertare Celui de Sus pentru răul imens pe care l-a făcut – prin declaraţiile lui şi alor săi din Shas – neamului evreiesc şi ideii de Divinitate.

BIROUL MATRIMONIAL LEA

s-a plasat recent pe primul loc cu 95% din opţiunile publicului chestionat de Institutul Slier în regiunea Hasharon pentru seriozitate, corectitudine şi reuşită în activitate.

Firma noastră, binecunoscută în întreaga regiune Dan, caută partenerul cel mai potrivit pentru cei interesaţi. Am satisfăcut cu succes solicitări ale oamenilor de afaceri, intelectuali etc. etc. – la toate vârstele, inclusiv vârsta de aur.

În cei 40 de ani ai mei, am acumulat multă experienţă în sensibilul domeniu matrimonial, astfel încât cu toată încrederea puteţi apela la mine pentru sfaturi practice, contând pe discreţia noastră totală.

Mă găsesc la nr. de telefon 09/740-9119
şi 054/851-732 între orele 9-13 şi 17-20.

Vă aştept cu plăcere şi vă urez SHANA TOVA!

LEA KUPITSKO – Hod Hasharon

NOI ■ *Marin Karmitz şi filmul cam erotic (ca să nu zic altfel)*

ETC... ETC...

••• S-a scris destul de mult (şi adesea, destul de bine) în presa literară românească despre Ovid S. Crohmălniceanu. Hulit după răsturnările din decembrie '89 ca "proletcultist", şi silit practic să emigreze în Germania, cunoscutul critic literar s-a bucurat, acum, după moarte, de cuvinte bune şi preţioase. Între alte scrieri despre Ov. S. C. am întâlnit şi o mărturie privind ultimele sale luni de viaţă. Tânărul critic Florin Paraschiv scrie în revista "Observator cultural", din Bucureşti:

«Mă aflu la Berlin la un festival de literatură tânără. Sunt dat peste cap şi aşa; mai trebuie să iau legătura şi cu Ovid S. Crohmălniceanu. Asta îmi dă emoţii şi mai mari. Trebuie să îl sun, să-i spun că vin din partea d-lui Gheorghe Crăciun şi a Editurii Paralela 45. La telefon îmi răspunde o voce distantă, neimpresionată la auzirea limbii române. Mă prezint, îi spun că mă aflu la Berlin pentru câteva zile şi îl rog să-mi permită să-l vizitez. Îmi explică la telefon cum să ajung de la Budapester Strasse la locuinţa sa de pe Tauroggener Strasse 34.

Îmi deschide un bărbat căruia înfăţişarea nu-i ascunde vârsta, mult schimbat faţă de imaginea din manualul de română pentru clasa a XII-a. Forţa din privire i-a dispărut (nu ştiam că e suferind). Mă prezint, îmi întinde mâna tremurândă şi mă pofteşte înăuntru. Apartamentul său se află pe colţ, într-un bloc (noţiunea noastră de bloc nu se aplică în acest caz, e o clădire cu o arhitectură armonioasă, ca toate celelalte din zonă), chiar la intersecţia cu Braherstrasse. De la uşă se întinde un hol cu o toaletă, o bucătărie şi o cameră pe dreapta, iar în stânga un living-room în care îmi cere să-l aştept puţin. Mobilat simplu: o canapea, două fotolii cu o măsuţă între ele şi o masă cu patru scaune.

Revine cu o sticlă de vin, prăjituri, snacks, alune şi migdale. Se simte o oarecare stânjeneală: eu întâlnesc un mare om al culturii române, dânsul – un tânăr despre care nu ştie mai nimic. Se scuză că soţia sa nu se simte prea bine. Încep prin a-i oferi pachetul de cărţi publicate la editura noastră şi o scrisoare din partea lui Gheorghe Crăciun. Îi prezint editura şi planul nostru editorial şi ajungem să vorbim despre cărţile pe care tocmai le-am adus din România. (...)

Îşi cere scuze că întrerupe frecvent discuţia, fiind nevoit să meargă la toaletă. Este oarecum jenat şi îmi dau seama că trebuie să închei cât mai repede vizita. Se vede că e obosit şi e deja ora cinci după-amiază.

Ne despărţim cu urări de bine şi datoria de a-i transmite salutările sale d-lui Crăciun. Vom colabora în cel mai scurt timp. Simt că în urmă rămâne puţină tristeţe.»

••• Au dreptate cei ce susţin, în gazetele româneşti, că – spre deosebire de lumea de astăzi, cinică şi materialistă, care aleargă cu limba scoasă numai după bani şi alte peşcheşuri – fasciştii de dinainte de război, gen Codreanu, Horia Sima, Papanace şi alţii ofereau tineretului un ideal. O mărturie în acest sens, venită din partea cuiva care nu poate fi bănuit de părtinire, aparţine compozitorului Alexandru Mandy. Într-o confesiune apărută în "Realitatea evreiască", el scrie: «La 15 ani, un profesor de liceu legionar vorbea în clasă despre *idealul* lui: scufundarea în mare a tuturor evreilor din România.»

••• Producătorul de film Marin Karmitz, de la Paris (fiul vestitului fabricant de medicamente Karmitz din anii '30-'40 ai Bucureştiului), a intrat într-o criză de zile mari care-l obligă să consume o cantitate uriaşă de calmante, dintre acelea ce se găseau în depozitele bătrânului. El a scos pe ecrane, în vară, un film artistic, regizat de Catherine Breillat şi intitulat "Baise-moi" (mai pe româneşte, f...-mă!). Artistic-artistic (deci nu porno propriu-zis, pentru micile săli specializate şi deochiate), dar având câteva scene tari sexi şi pe şleau. Speriate, autorităţile franceze, care altfel sunt f. f. liberale în materie, au hotărât să cenzureze filmul, cerând scoaterea lui de pe ecranele pariziene. A urmat un scandal de zile mari în presă (jos cenzura!), iar Karmitz, revoltat, a strigat în ziare şi la televiziune, pe TV 5, că nu va ţine seama de acest ordin. Minune mare! În loc să se comporte ca un evreo-român ce este (cu papuci de pâslă în picioare), el a bătut cu pumnii în masă de parcă ar fi marocan sută-n sută. Până una-alta, rebeliunea lui Karmitz a dat roade, publicul repezindu-se la casele de bilete, să vază şi el filmul cu bucluc.

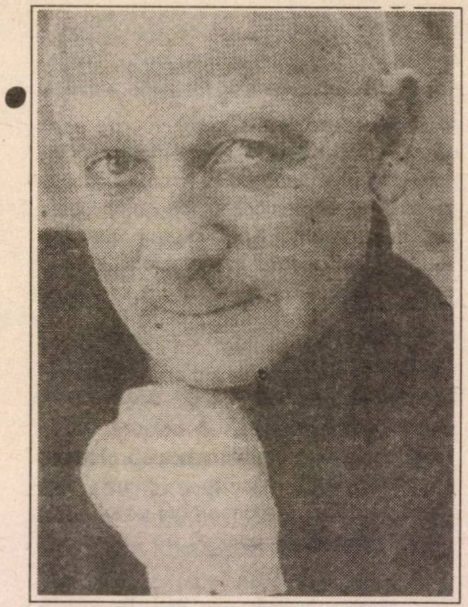

Marin Karmitz

••• Hotărât lucru, Edgar Reichmann, de la Paris, şi-a aprins paie-n cap. Articolul său din "Le Monde" (vezi "Minimum" nr. 158 şi 159), unde vorbea despre anume manifestări *anti* din presa literară umanistă şi europeană de la Bucureşti, a stârnit reacţii vehemente, omul fiind pus la zid, stigmatizat ca defăimător de spirite alese. Şi, aşa cum se întâmplă în viaţă (dialectica!), aceste reacţii au provocat, la rândul lor, nişte contrareacţii. Astfel, cunoscutul traducător din română în franceză Alain Paruit (venetic, ca şi Reichmann), omul care, cum am mai spus-o cândva, a făcut pentru răspândirea literaturii româneşti în Franţa mai mult decât şapte ambasade şi 18400435 delegaţii oficiale cu diurnă, a trimis d–nei Monica Lovinescu (una din adversarele lui Reichmann) o scrisoare deschisă. Refuzată de "România literară", unde fusese trimisă mai întâi, scrisoarea lui Paruit a apărut în săptămânalul "Contemporanul – Ideea Europeană", condus de romancierul Nicolae Breban. Extrase:

«M-aş fi aşteptat să regreţi campania de presă înscenată în cel mai pur stil stalinist împotriva lui Edgar Reichmann... Să-i mulţumeşti pentru că ţi-a omis numele de pe lista "antisemiţilor" publicată în *Les Temps Modernes,* listă de altfel discutabilă, într-o problemă care ar necesita o dezbatere de fond, amplă şi fără patimă. Ştiu că nu-l iubeşti de când a îndrăznit să evoce public trecutul de extremă dreaptă al lui Mircea Eliade. Dar atunci ce ne facem cu "datoria de memorie"? Cât priveşte apărarea propriu-zisă a lui E. Reichmann, niciodată şi nicăieri (cu excepţia României, bineînţeles), nici un critic nu a făcut nici pe departe pentru literatura română cât a făcut scriitorul Edgar Reichmann. Zeci şi zeci de articole, într-unul din cele mai prestigioase ziare din lume. A apărat şi promovat, apără şi promovează fără încetare literatura română... Pentru că l-am pomenit pe Mircea Eliade: Edgar Reichmann a scris în *Le Monde* despre *toate* cărţile lui Eliade apărute în Franţa, subliniindu-le calităţile în articole care, laolaltă, ar constitui un mic volum de eseistică eliadeană. Tot Edgar Reichmann a propus şi impus la *Le Monde* o rubrică despre autori români importanţi netraduşi în Franţa... Sunt incapabil să citez lunga listă a autorilor, titlurilor analizate de Edgar Reichmann de-a lungul anilor, de la Goma la Cărtărescu, dar ţin să subliniez sublimul articol publicat în *le Monde* din 28 iulie 1995 – "Le funambule du désespoir" – în apărarea lui Cioran, împotriva ignobilului articol al lui P.-Y. Boissau, apărut în aceeaşi pagină.

Paruit, fostul coleg al soţilor Ierunca de la microfonul "Europei libere" îşi încheie scrisoarea cu o serie de întrebări retorice, urmate de un apel patetic: "De ce atâta ură împotriva unui om care s-a pus cu devotament în slujba literaturii române şi care, în romanele sale, toate străbătute de dragostea pentru ţinutul natal (...), a denunţat nu Shoah, ci Gulagul spiritual, teroarea comunismului? Oare pentru că, în subconştientul unora, reprezintă prea comod imaginea veşnicului ţap ispăşitor? (Căci o simpă recenzie nu poate fi un motiv real, ci doar un pretext.) Oare pentru că, prin persoane interpuse, se plătesc vechi poliţe? Oare din invidie, pentru că în Franţa el, şi nu alţii, este singurul critic cu renume în domeniul literaturii române? Întrebări pe care, cu mâhnire, nu pot să nu mi le pun. Datorită prestigiului şi autorităţii bine meritate de care te bucuri în România în urma unei activităţi intelectuale neobosite de zeci de ani, ai fi cea mai calificată, poate, Monica, pentru a restabili adevărul...».

••• A murit Raoul Strul. N-aţi auzit de el. Născut la Iaşi, în urmă cu 87 de ani, a ajuns, după război, la Paris, lucrând până la pensionare la revista "L'Arche" (un fel de "Realitatea evreiască" de pe malurile Senei), ca administrator şi şef al publicităţii. Era, după spusele celor ce l-au cunoscut, un om de viaţă, fidel Cotnarului din tinereţe, vesel şi mare amator de bancuri cu Bulă (aşa cum reiese din fotografia de faţă).

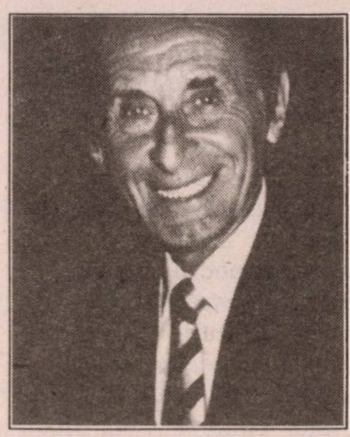

Raoul Strul

••• Cristina Niculescu este una din profesoarele care au participat la primul seminar dedicat profesorilor de istoria României, ţinut, nu de mult, la Ierusalim. La întoarcerea în ţară, ea a publicat în săptămânalul "22" un articol amplu despre vizita în Israel şi despre cele aflate de grupul (25 de persoane) din care făcuse parte, în legătură cu Holocaustul (tema seminarului). Relatarea este corectă – sub semnul onestităţii intelectuale – şi vorbeşte despre cele văzute în Israel: Yad vashem, Muzeul Diasporei, kibuţuri, Yad Hayeled ş.a. Care va să zică, se poate şi aşa.

••• Nu s-a terminat, oh, nu s-a terminat! Polemica (numită de unii dihonie) pe marginea acuzelor de antisemitism ce-au fost aduse unor distinşi intelectuali din România (cei mai mulţi grupaţi în jurul "României literare") continuă. Şi poţi paria în linişte că nu se va stinge cu una-cu două. Unii se ridică împotriva acestor acuzaţii, alţii se situează la polul opus. Dar mai există şi o altă categorie de condeieri. Era să zicem cei din calea a III-a, care, indiferent de părerile lor asupra chestiunii, socotesc că pătimaşa dezbatere este întru totul legitimă. Şi că nu moare nimeni dacă prin gazete circulă opinii pro şi contra. Printre aceştia se numără şi Carmen Muşat, de la revista "Observator cultural", din Bucureşti (redactor-şef I. Bogdan-Lefter), care scrie:

«Mărturisesc că *nu cred* în acuzele de antisemitism sau de "fascism" cultural formulate la adresa lui Gabriel Liiceanu, Nicolae Manolescu sau Dorin Tudoran, în diverse publicaţii, inclusiv în "Observator cultural". Îmi par realmente exagerate, nefondate şi riscante. Dar în acelaşi timp cred că intelectuali de factura lui Mihai Dinu Gheorghiu, Edgar Reichmann, George Voicu sau Caius Dobrescu au dreptul de a gândi altfel decât mine şi de a se exprima în consecinţă. Şi cum nici eu şi nici Ion Bogdan Lefter nu considerăm că că este necesar să împărtăşim pe de-antregul ideile enunţate în textele publicate în "Observator", revista noastră a găzduit şi va mai găzdui intervenţii care pun în discuţie subiecte delicate, considerate de unii *tabu*. (...) Consensul este una dintre iluziile la care am renunţat de mult, în vreme ce dreptul la diferenţă a devenit, în timp, un principiu liber asumat.»

••• Agenţia ISROpress, condusă de Uly Friedberg-Vălureanu, din Haifa (şi alcătuită din aceeaşi persoană), nu a intrat în vacanţă de vară, continuând să transmită, ca de obicei, ştiri din lumea evreo-română:

■ Trei filme inspirate de poeme ale lui Paul Celan – poet născut la Cernăuţi, în România, considerat unul din cei mai mari poeţi de limbă germană din generaţia lui – au fost prezentate la festivalul cinematografic "Ieşirea din întuneric" de la Institutul de Artă Contemporană din Londra. Ştirea a fost anunţată în Forumul Celan din Internet. Festivalul "Ieşirea din întuneric" a fost asociat cu Conferinţa Academică Internaţională "Amintiri pentru viitorul 2000" care a avut loc concomitent la Londra şi Oxford. Au fost prezentate 40 de filme, dintre care trei inspirate de aceleaşi poeme în care Celan evocă tragica experienţă personală a Holocaustului – deportarea în lagăre din Transnistria, unde şi-a pierdut ambii părinţi. ■ Revista "Orient Expres" aminteşte că prof. dr. Jean Askenasy, de la Universitatea Tel Aviv, a fost distins cu titlul de membru de Onoare al Asociaţiei medicilor israeliţi din Franţa. Profesorul, născut în România, a primit distincţia în cadrul congresului asociaţiei, ţinut la Paris, congres la care oaspetele israelian a ţinut un referat despre unele probleme ale memoriei. ■ Muzicienei Alma Rose, al cărei tată a fost celebrul violonist Arnold Rose – născut în România – îi este dedicată o biografie publicată de Editura Amadeus intitulată "Alma Rose – de la Viena la Auschwitz". Alma, nepoată a compozitorului Gustav Mahler, s-a născut în 1903 şi la vârsta de 13 ani a început să studieze muzica, fiind pregătită de părinţii ei pentru cariera muzicală. Ea a debutat în 1926 şi la concertul inaugural tatăl ei – care dirija orchestra de cameră – a coborât de pe podium pentru a interpreta împreună cu fiica sa dublul concert de vioară de Bach. Ea şi-a continuat cariera până când a fost deportată de nazişti în lagărul de exterminare în masă de la Auschwitz. În lagăr, ea a primit permisiunea să formeze o orchestră compusă exclusiv din femei; media de vârstă a fost 19 ani. Circa 40 de tinere membre ale orchestrei au supravieţuit astfel Auschwitzului. Alma a murit de boală puţin timp înaintea eliberării lagărului. Cartea, a cărei prezentare a apărut în "Jerusalem Post", a fost scrisă de Richard Newman împreună cu Karen Kirtlev. ■ Un număr întreg (32 pag.) al revistei "Tribuna" din Cluj este consacrat scriitorilor evrei – îndeosebi israelieni – şi iudaismului. Iată câteva titluri din sumar: "Genetică şi istorie" de Alexandru Nemoianu, despre o carte de genetică în care sunt publicate cercetările efectuate asupra tribului evreilor Lemba din Africa de Sud; "Prinzând rădăcini", de Iosef Eugen Campus; "Cum trăieşte un scriitor în Israel", de Luiza Carol; *grupaje de poezie:* Solo Juster, Shaul Carmel, Andrei Fischof, Bianca Marcovici, Maria Gyemant; *proze:* "Scrisoare către Itzhak", de Mariana Juster, "Dragul meu alter ego", de Vladimir Eşanu; *recenzii literare:* Adrian Tion (recenzie la cartea "Între Zidul Plângerii şi Tahana Merkazit" de Ramona Lazăr), Iosef Eugen Campus (recenzie la cartea "She tehii-li sakin" – "Să-mi fii cuţit" – de David Grossman), Iosef Eugen Campus (recenzie la romanul "Casa morţilor" de Alexandru sever), Paul Schveiger (recenzie la cartea "De ce evreu?" de Joseph Rosen); *eseuri:* Gina Sebastian Alcalay: "Opere şi biografii", "Empatie", "Lecţia de lectură a lui George Steiner"; Paul Schveiger: "Când ştiinţa se cuplează cu cultura şi viaţa cotidiană"; *rubrica "Meridiane":* Elena-Esther Tacciu: "Sesto Pals, un poet pur şi simplu"; Ioan C. Filipaş: "Albert Goldenberg"; *traduceri din limba ebraică:* poezie biblică tradusă de Vasile Grunea; Yehuda Halevi: "Pe mare (III)", tradusă de Luiza Carol; *rubrica "Răstălmăciri":* Mihaela Murdure: "Judische Museum"; *rubrica "Arihia":* Vasile Grunea: "Nedeportarea evreilor din Transilvania de Sud; *rubrica "Profil":* Mircea Săucan (prezentat şi intervievat de Al. Florin Ţene).

••• Iarnă, vară, ploi torenţiale sau hamsin ucigător, revista trimestrială "Pro şi Contra" – editată de Mircea Gorun – apare la timp, cu regularitate de ceas elveţian. Ultimul număr (29/2000) cuprinde ca de obicei versuri, proză, eseu şi articol (mai puţin notele cu sare şi piper: unde-au dispărut?). Remarcabilă, ca document, este o scrisoare trimisă în 1998 lui Gorun de către regretatul Ov. S. Crohmălniceanu. Preluând expresia lansată de "Minimum", "explozia antisemită", Ov. S. C. scrie, între altele:

«Îţi mulţumesc pentru numerele din "Pro şi Contra". E mişcătoare fidelitatea pe care atâtea persoane o păstrează în Israel limbii şi literaturii române. Mă impresionează în chip special strădania depusă de d-ta spre a întreţine, acolo în Ţara Sfântă, la Petah Tikva, o flacără curată a iubirii pentru literele româneşti. Devoţiunea e cu atât mai meritoasă cu cât e total dezinteresată şi se exercită pe fondul unei dezgustătoare explozii antisemite, mai ales în literatura română actuală şi mai ales în presa literară, chiar printre condeiele aşa-zise de "elită".»

Într-un moment când ba unii ba alţii se străduiesc întru muşamalizarea *exploziei* din rândurile aşa-ziselor "elite", rândurile lui Crohmălniceanu sună ca o mărturie pe patul de moarte.

••• **Prezenţe, prezenţe...** ■ La Paris, pe Rue des Pyrénées, la numărul 363 bis, este prezent, mereu prezent, pictorul suprarealist Jules Perahim. El are 86 de ani (mulţi înainte!), pictează ca-n tinereţe, expune şi, împreună cu soţia sa Marina Vanci-Perahim, primeşte musafiri de la Bucureşti cam de trei ori pe săptămână. Unul dintre aceştia, Dan Stanciu, scria în revista "Dilema" că după un ceas petrecut în tovărăşia lui Perahim simţea cum în jurul său se instaurase "o stare de graţie". ■ Umoristul Alexandru Andy poate fi găsit pe afişele teatrului "Excelsior" din Bucureşti. El semnează textul comediei muzicale "Lampa lui Aladin". Regia este asigurată de vechiul nostru amic Ion Lucian, iar printre interpreţi îi întâlnim pe Vasile Menzel, Paula Sorescu-Lucian, Silvana Ionescu ş.a. ■ Atent mereu la tipăriturile româneşti unde vine vorba despre "chestiune", Edgar Reichmann iscăleşte în lunarul francez "L'Arche" o amplă recenzie la cartea "Un trecut vinovat sau transfigurarea României" de Marta Petreu, din Cluj. Consacrată lui Emil Cioran, cartea vorbeşte, sub semnul cinstei intelectuale, despre "erupţia" hitleristă şi antisemită din scrierile de tinereţe ale marelui scriitor româno-francez. Fără jmecherii "diplomatice". Şi fără intenţia de a arunca adevărul sub covor. ■ Un eseu de Gina Sebastian Alcalay, intitulat "Solidaritate", poate fi citit în "Realitatea evreiască". Tot Gina Alcalay, aflată vara trecută la Bucureşti, a avut o convorbire cu ziarista Cornelia Marian, de la Radio România Cultural, convorbire ce-a fost difuzată de două ori. ■ O prezentare pe-o pagină întreagă din publicaţia "Meridianul românesc" din Statele Unite a profesorului de chimie industrială Eli Ruckenstein (distins cu Medalia Naţională pentru Ştiinţe din S.U.A.) semnează prof. Claude G. Matasa, din Hollywood, Florida. ■ Postul de televiziune franco-german "Arte" (îl prindem şi noi, pe cabluri) a difuzat nu de mult filmul documentar "Nebuloasa capetelor" de Thomas Ciulei (fiul marelui regizor român). Pelicula descrie suferinţele pictoriţei Lena Constante, condamnată la închisoare, împreună cu soţul ei, muzicologul Harry Brauner, în cadrul procesului Pătrăşcanu. ■ Şi fiindcă veni vorba de procesul Pătrăşcanu, am găsit, printre tăieturile noastre din gazete, un articol ceva mai vechi din "Lumea liberă", din New York, consacrat în mare parte altui condamnat în vestitul proces: inginerul Emil Camanovici (n. 1896, Piatra Neamţ). Autorul articolului, Cristian Ioanide. Simpatizant al partidului comunist, din ilegalitate, Calmanovici, care lucra ca inginer constructor, având o bună situaţie materială, a donat sume importante partidului până la 23 august 1944.

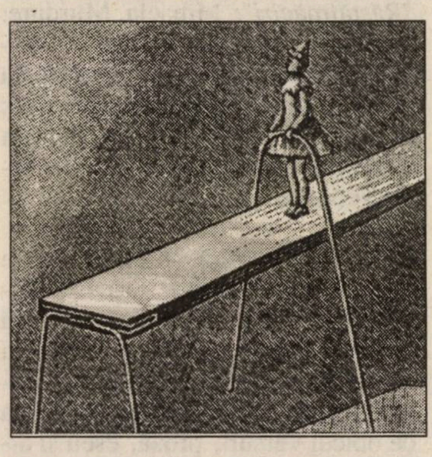

Desen de Perahim

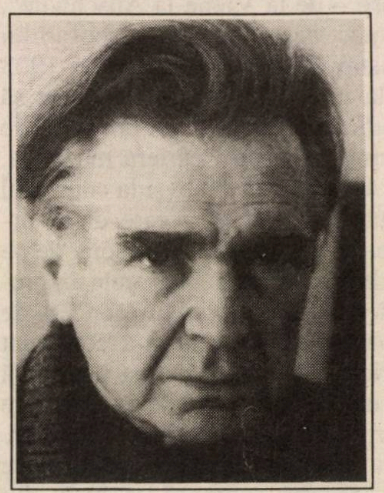

Emil Cioran

«Dar – scrie Cristian Ioanide – şi după 23 august ing. Calmanovici îşi continuă jertfelnicul pentru partidul victorios. Reface sediul partidului din str. Ştefan Gheorghiu nr. 16, Căminul de copii din Aleea Alexandru nr. 42 şi... "lucrarea conspirativă post radio pentru alegeri". Pentru toate acestea cheltuieşte 7.000.000 lei. De asemenea, donează partidului şase apartamente în Bd. Dimitrov nr. 44, spre a servi drept locuinţe activiştilor de partid. Şi, ca o încununare a operei sale de binefacere, Calmanovici îşi autonaţionalizează întreaga avere (N. B.: înainte de naţionalizare!), compusă din două societăţi de construcţii, 7 apartamente, 18.000 mp de teren construibil în Bucureşti, acţiunile sale de la Fabrica de Cherestea din Piatra Neamţ, împreună cu 1.000.000.000 lei numerar. Pentru toate aceste dovezi de virtute, Partidul Comunist s-a dovedit întrucâtva recunoscător şi l-a încadrat pe Emil Calmanovici ca director tehnic în Ministerul Construcţiilor şi profesor la Institutul de Construcţii. Avea peste 50 de ani, nu mai era un om bogat, dar cel puţin atinsese starea de siguranţă pe care şi-o dorise.

În pofida tuturor aşteptărilor sale, în ziua de 26 mai 1951, Emil Calmanovici este arestat, "în calitate de agent al serviciilor engleze de spionaj", de sprijinitor al războiului antisovietic şi al acţiunilor de distrugere a partidului, şi este implicat în procesul grupului Pătrăşcanu. Odată cu venirea lui Drăghici la putere, Calmanovici este supus unui regim bestial, care îl face să capoteze în noaptea de 12/13 februarie 1953. Cade într-o stare de absenteism şi inventează cu seninătate o întreagă reţea de spioni britanici, printre care îl trece şi pe marele poet John Milton, autorul "Paradisului pierdut".

În 1954, Emil Calmanovici este condamnat la muncă silnică pe viaţă şi trimis la Aiud, în regim de izolare. În 1955, îi este întinsă o cursă: este transportat la Vila Săftica, unde are un regim de hrană excepţional şi este anchetat de Vasile Posteucă (Postanski), de la CC al PMR. Unul dintre paznici "îi arată înţelegere" şi se oferă să transmită în occident două scrisori ale sale. Evident, este "demascat" şi retrimis la Aiud, unde, după o grevă a foamei, moare la 12 martie 1956.

Premiul "Sebastian Costin"

În luna noiembrie va fi decernat premiul "Sebastian Costin", acordat de Cercul Cultural din Ierusalim. Reamintim că primii doi laureaţi ai premiului "Sebastian Costin" au fost criticul literar Lucian Raicu (1998) şi scriitorul Alexandru Sever (1999). În numărul viitor al revistei "Minimum" vom anunţa laureatul din acest an, ales de un juriu format din B. Elvin, Michael Finkenthal, Costel Safirman, Mircea Horia Simionescu şi Leon Volovici.

■ Pictoriţa Liana Saxone-Horodi, din Haifa, a participat la manifestările organizate la Bucureşti în amintirea marelui artist Rudolph Schweitzer-Cumpăna (care i-a fost profesor). Cu acest prilej, revista "Lumea Magazin" a găzduit un articol de Marina Roman consacrat pictoriţei de pe muntele Carmel. ■ În fotografia de mai jos îl recunoaştem pe regretatul muzicolog Iosif Sava, animatorul celebrelor "Seratele muzicale" de la televiziunea bucureşteană. Iar imaginea din dreapta sus reprezintă sculptura în bronz intitulată Iosif Sava şi realizată de Radu Aftenie. Aşa cum ne informează corespondentul nostru Eugen Todea, sculptura a fost expusă la "Salonul de Artă" Bucureşti şi, după părerea lui, bustul lui Aftenie şi-ar avea locul în holul Studioului de concerte "Mihail Jora" al Radiodifuziunii Române.

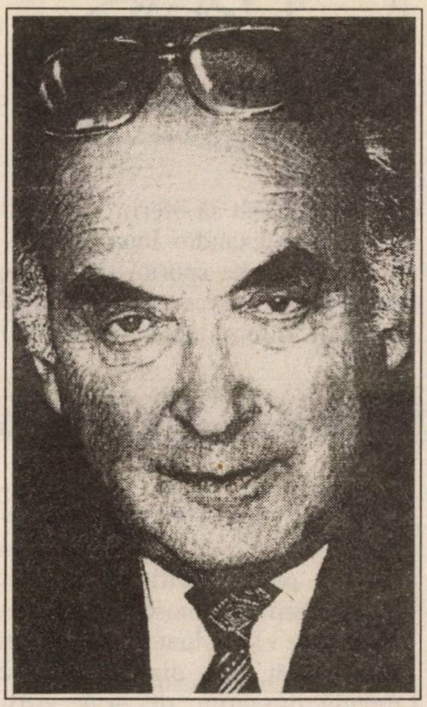
Iosif Sava

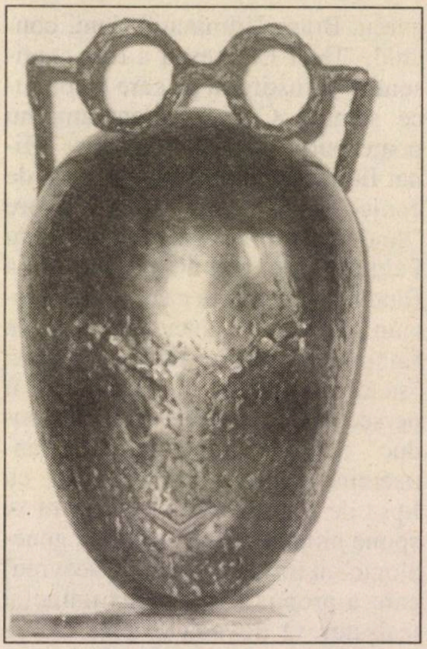
"Maestrul Seratelor Muzicale" (bronz de Radu Aftenie)

••• Nu-i aşa că evreii sunt duşmanii lui Eminescu? Ba aşa e, cum o strigă pe toate drumurile foile fasciste din România, în necontenita lor strădanie de a mai arunca gaz pe focul antisemitismului; foile fasciste, de grotă, dar – vai! – şi scriitori ştiuţi până mai deunăzi ca oameni luminaţi şi fără sifilis la creier. Un exemplu în acest sens ni-l dă revista "Observator cultural" din Bucureşti, care publică următoarea notă surprinsă şi amărâtă:

«Sub titlul "Atacarea lui Eminescu trebuie să ia sfârşit!", tânărul poet timişorean Robert Şerban (despre care aveam, până de curând, o altă părere) produce, ajutat de colegul său Mihai Claudiu Cristea, un text incalificabil, de două ori stupefiant. Întâi, pentru că e publicat în imunda "România Mare". Apoi – pentru aberaţia antisemită de care dă dovadă. Aflăm, astfel, că noul director al Teatrului Naţional "Mihai Eminescu" din Timişoara, criticul literar şi profesorul universitar Cornel Ungureanu, ar fi declarat, în consens cu fostul director, Ştefan Iordănescu, că teatrul nu va mai purta acest nume "banalizat". Explicaţia deciziei le-a fost oferită celor doi de "cineva care cunoştea arborele genealogic al domnului profesor Cornel Ungureanu", acesta din urmă fiind, pe linie maternă, evreu. Brusc "luminaţi", junii conchid: "Deci Eminescu a fost «antisemit» şi instituţia pe care o conduce semitul Cornel Ungureanu nu poate purta numele românesc Mihai Eminescu". Urmează o serie de conjecturi la fel de şovine despre "tandemul Cornel Ungureanu-Radu Feldman Alexandru" (cel din urmă fiind taxat şi pentru că e... "bucureştean get-beget"), încununate de un final primitiv ce se vrea a fi ironic: "să afle şi românii din Banat cum îi persecutăm pe evreii care ne conduc". Se vede treaba că abjecţia antisemită merge mână în mână cu lipsa de logică, pentru că nu ni se spune nimic despre "arborele genealogic" al fostului director (neevreu) care a propus schimbarea numelui teatrului. O dovadă în plus a faptului că determinismul etnic este o formă de prostie crasă.»

••• În lunarul "Steaua", din Cluj, întâlnim, sub titlul "Inubliabilul Tristan Tzara", o recenzie cu spirit a Laurei Lazăr Zeveleanu la volumul "Tristan Tzara – 21 de poeme", editat de infatigabilul Nicolae Ţone în editura "Vinea", din Bucureşti.

••• Ni s-a spus că va avea loc în 1997. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în 1998. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în 1999. N-a avut. Acum ni se spune că va avea loc în 2000. Poate. Până una-alta, constatăm, de la un veac la altul, că mult aşteptatul Congres al HOR se lasă greu (iar greu e puţin spus). În consecinţă, aşa cum v-aţi lămurit din numerele apărute în secolul trecut, am hotărât să oferim celor de pe strada Alexandru Ianai din Tel Aviv o cantitate sporită de stimulent. E vorba, cum se vede, de nişte ardei iuţi. Îi introducem (în pagină) cu speranţa că legumele vor produce efectul scontat.

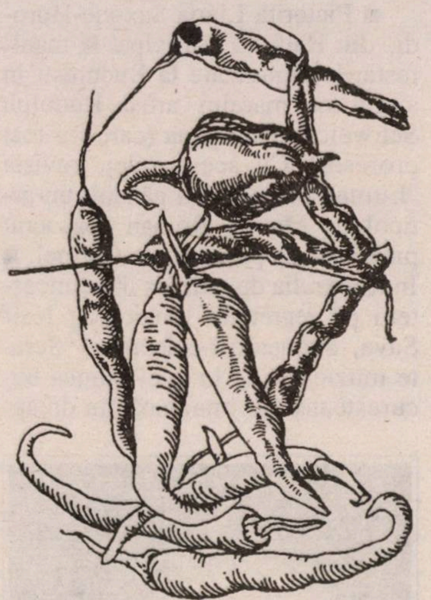

"New York Times" scrie că boala Alzheimer de care suferă Ronald Reagan este atât de avansată încât fostul preşedinte "a uitat că a fost vreme de 8 ani de zile cel mai puternic om din lume".

Asta nu-i nimic. Eu cunosc câţiva politicieni de pe la noi care au uitat că prin 1967, Zahalul era – de departe – cea mai puternică armată din Orientul Mijlociu.

Aşa cum arătasem în numărul trecut, strâns cu uşa de-un redactor al postului de radio Kol Israel, care-i ceruse în iunie să anunţe data congresului, d. Menahem Ariav, preşedintele organizaţiei, a tăcut câteva clipe, apoi a răspuns: "La sfârşitul anului… în decembrie, de Hanuka". Ştirea a făcut urgent ocolul alialei. Unii, mai cu seamă dintre activiştii din filiale, au răsuflat uşuraţi, spunându-şi că acuşi-acuşi, gata, se va termina cu garagaţa naţională în jurul vestitului congres. Alţii, care suflă-n iaurt, nu cred o iotă din promisiunile sus-amintite. Alţii sunt totalmente derutaţi, neştiind ce să mai creadă. Efectuând un sondaj-fulger printre ai noştri, le-am pus întrebarea: Credeţi că, într-adevăr, Congresul HOR va avea loc în decembrie 2000? Şi am obţinut următoarele rezultate: Da – 17%; Nu – 59%; Nu au nici o părere – restul.

Prima expoziţie de artă plastică la 83 de ani!

Istoricul şi criticul de artă Erwin Ditroi, din Rehovot, fost director al Muzeului de Artă din Cluj – pe care cititorii revistei "Minimum" îl cunosc din interviul pe care i l-am luat acum trei ani – a hotărât, aşa, dintr-o dată, să devină din critic de artă, artist plastic. Şi, având talent, a început să picteze. Rodul acestei munci se oglindeşte în expoziţia personală deschisă în cursul lunii iulie la Rehovot.

Nu am competenţa de a judeca operele de artă, dar tablourile expuse – majoritatea de tendinţă suprarealistă – mi-au plăcut pentru calitatea desenului şi pentru îmbinarea culorilor. Multe din lucrările sale au ca temă viziunea sa despre Spania, pe care a vizitat-o anul trecut.

La 83 de ani să-ţi faci debutul în pictură este un an de curaj. Întrebându-l ce l-a îndemnat la aceasta, prof. Erwin Ditroi mi-a mărturisit că a simţit un imbold de a picta, care nu l-a lăsat să doarmă şi că a răsuflat uşurat când şi-a dat drumul la penel.

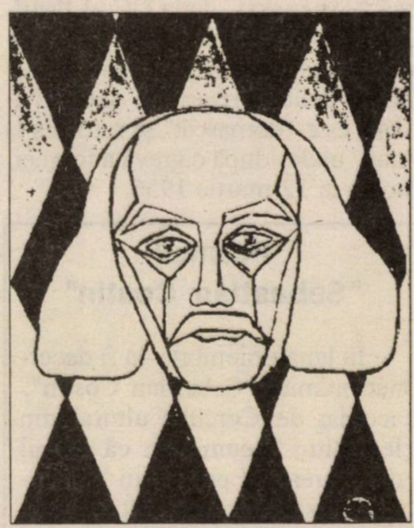

Desen de Erwin Ditroi

G. Iosub

Vin sărbătorile!

Anul acesta, impresionantele noastre Sărbători de Toamnă vor avea un farmec deosebi pentru cititorul israelian de limbă română.

A ieșit de sub tipar o carte cu acest nostim subiect, **"Boroboațe de Sărbători"**: peripețiile unui copil evreu din Moldova (cea adevărată, nu Basarabia). Participăm activ la năzbâtiile, dar și la interpretările surprinzătoare ale tradiționalelor Sărbători, începând cu Roș Hașana și culminând cu cele cincizeci și două de Sâmbete ale anului.

Cartea, apărută în prestigioasa editură "Minimum", deci în condiții tehnice excepționale, este un plăcut prilej în plus de a ne bucura de fiecare sărbătoare în parte, dar și de a medita asupra rostului acestor Sărbători. Ne retrăim cu emoție copilăria.

Lucrarea reprezintă un jubileu: a 50-a carte a autorului.

Numeroase ilustrații conferă un plus de Sărbătoare boroboațelor festive. Și dacă mai menționăm ingenioasa copertă semnată de **Livadaru,** Sărbătoarea e totală.

Lucrarea poate fi obținută de la autor (rehov Raziel 6/58, cod 59642 – Bat Yam), cu preț benevol (de la 35 șk. în sus).

Tirajul strict limitat, pentru a deranja cât mai puțini cititori.

Best
Wishes
for the
New Year!
לשנה טובה
תכתבו
ותחתמו

• Boroboațe de Sărbători •

- Amintiri din copilărie -

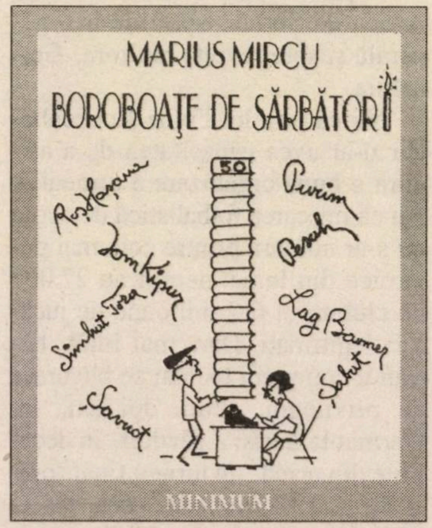

Cuprinsul

Boroboațe de Sărbători 5
... de Roș Hașana 7
... de Iom Kipur 17
... de Sucot 25
... de Simhat Tora 35
... de Hanuca 39
... de Hamișusăr 45
... de Purim 51
... de Pesah 61
... de Lag b'Omer 69
... de Șavuot 77
... de Tișa be Av 87
... de Șabat 93

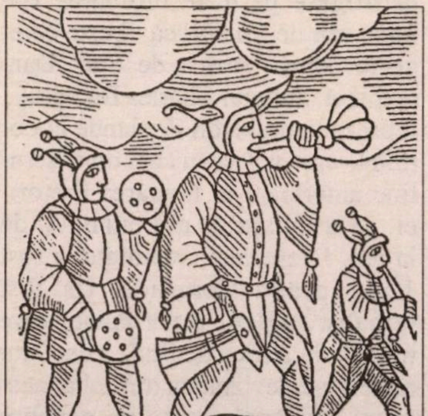

Mărturisire

Scria odată un recenzent că în cărțile mele – autobiografice sau nu – abundă boroboațele. Da, recunosc, cam fac boroboațe, astăzi ca și altădată. Și dacă ar fi numai în scrieri!... Nu este nevoie să le fac premeditat, ele vin de la sine, când ți-ai propus să nu treci indispus prin viață – cui ar folosi? –, și să nu-ți indispui cititorii, dacă te-ai aventurat să practici meseria de scriitor, de deranjator public.

Cele mai multe boroboațe eu le-am făcut – ca și Dumneavoastră, de altfel – în copilărie. E firesc, atunci ai mai mult timp și mai multă dispoziție, atunci le faci fără efort și fără risc, doar ești minor, ești nerăspunzător!

Însă boroboațele nu se încheie odată cu copilăria, sub alte forme ele continuă toată viața; în cazul meu, ele se numesc cărți, articole, expuneri orale.

Am pornit de la o vreme să-mi reconsider boroboațele din copilărie, acelea au, parcă, mai mult farmec. Gândiți că am dat în mintea copiilor? N-ar fi rău! Zău n-ar fi rău! Cum zicea cineva: dacă am rămâne copii, am rămâne și precoci!

Boroboațe de Sărbători... Sărbătorile noastre – spune undeva – pot fi înțelese și ca epopeea unei existențe umane: Pesah ar simboliza nașterea, Șavuot, bar-mițva, Roș Hașana și Iom Kipur, logodna, iar Sucot, cununia cu Tora. Să dezvoltăm această Epopee!

...Și pentru ca să începem bine dispuși, și eu și Dumneavoastră, noul an, hai să-l începem cu niște boroboațe...

Marius Mircu

Sport

••• Mare porcărie! Numaidecât după sfârşitul europenelor de fotbal din Belgia şi Olanda (câştigate, cum ştim, de 11-le francez), comitetul executiv al FIFA (Federaţia internaţională de fotbal) s-a întrunit în Elveţia pentru a hotărî gazda campionatului mondial din anul 2006. Erau, ca de obicei, mai mulţi candidaţi, însă toată lumea aştepta ca din urnă să iasă numele Africii de Sud, aşa cum la noi toată lumea se aştepta ca în Knesset să iasă preşedinte Shimon Peres. Mai întâi fiindcă aceste campionate sunt mondiale, care va să zică astăzi, când vorbim până la saţietate de *mondializare,* era firesc ca şi continentul african să se bucure de dreptul de a găzdui marea competiţie. Cu atât mai mult cu cât, în urmă cu doi ani, FIFA aprobase, în principiu, ideea rotaţiei. Azi Europa, rândul viitor America, apoi Asia, pe urmă Africa, după care o luăm de la capăt. Or, Europa (care oricum găzduise zece asemenea turnee finale) a organizat, cum ne mai aducem aminte, campionatul mondial în Franţa (1998). În 2002, turneul va avea loc (iarăşi o premieră, foarte bine!) în Asia: Japonia plus Coreea de Sud. Rămăsese ca singur continent fără de campionat, Africa. Iar brazilienii, care se număraseră şi ei printre candidaţii la 2006, au renunţat elegant şi cu schepsis la candidatură în favoarea continentului negru. Care merită din plin această cinste. Şi nu numai din punct de vedere politico-social ş.a.m.d., ci şi dintr-acela pur sportiv. Echipele naţionale din Africa, precum Nigeria, Camerunul, Marocul, Africa de Sud au făcut figură mai mult decât onorabilă la ultimele Mondiale, iar dacă deschizi televizorul şi priveşti pe Eurosport meciurile marilor cluburi europene, vezi numaidecât că la Real Madrid, A. C. Milan, Manchester United, Bayern München sau Ajax Amsterdam joacă cel puţin 4-5 fotbalişti, aduşi pe bani grei, din Ghana, din Mozambic sau din Congo.

...Şi, cu toate acestea, n-a ieşit Africa de Sud ci, spre uimirea generală şi spre revolta multora, Germania.

Nu că ţara lui Franz Beckenbauer n-ar avea capacitatea de a asigura o bună organizare a turneului. Nu că mişcarea fotbalistică de-acolo nu s-ar număra printre cele mai puternice din lume: nemţii au 27.000 de cluburi şi 6,2 milioane de jucători legitimaţi. Dar, mai întâi, bătrânul continent tocmai se bucurase de privilegiu, acum doi ani, iar Germania însăşi a găzduit, în deceniile din urmă, un turneu final, precum şi-o Olimpiadă, cea de la München. Aşa încât, fraţilor de la FIFA, niţel bun simţ!

Porcăria cu care începusem însemnarea noastră nu are în vedere numai rezultatul votului, ci şi felul cum s-a ajuns acolo. După câteva runde care au dus la eliminarea celorlalte candidate (Anglia, Maroc) rămăseseră "în finală" Africa de Sud şi Germania. Ambele ţări obţinuseră până atunci câte 12 voturi. Şi potrivit regulamentului, se ştia că în caz de egalitate în ultima rundă, intervine votul preşedintelui FIFA, Sepp Blatter, care este decisiv. Or, acesta strigase pe toate drumurile (pe *bune* sau de *sanchi)* că el este categoric pentru Africa de Sud. Dar, surpriză: numitul Charles Dempsey, reprezentantul Noii Zeelande în comitet, care votase în cele două scrutine anterioare în favoarea Pretoriei... s-a abţinut, în ultimul rund, de la vot. Drept care, rezultatul a fost 12-11 pentru Germania. Un fost fotbalist englez, Terry Paine, care trăieşte în Africa de Sud, a declarat năucit la televiziunea din Johannesburg: "Nu înţeleg cum un membru al comitetului executiv al FIFA votează în primele două tururi de scrutin, iar apoi se abţine din motive politice". Nu înţelegi, domnu' Paine? Păi, vino pe la noi, în Israel, să vezi cum votează deputaţii din Shas (şi nu numai ei) la o adică. În plus, nu este nevoie neapărat de "motive politice". Poate să fie şi, ca să zic aşa, economice. Ziarul "Le Figaro" lansase, înainte de vot, vorba că asupra lui Dempsey s-ar fi exercitat fel de fel de presiuni (inclusiv ameninţări cu moartea prin telefon), dar se pare că realitatea este alta. Bătrânul Dempsey (78) a plecat de la Zürich împovărat de-o mare ruşine (de altfel a şi demisionat din Comitetul Executiv) dar şi de un plic gros, gros de tot. Omul s-a aranjat pe tot restul bătrâneţii, nu mai trebuie să se bizuie doar pe pensia Bituah Leumi din ţara pinguinilor, ba poate să-şi cumpere şi vreo două-trei mii de oi Merinos.

Aşa cum se întâmplă după ceva ce nu este sau nu pare *kasher,* presa occidentală s-a năpustit asupra porcăriei din Elveţia, întru căutarea dedesubturilor. Şi le-a găsit. În afară de povestea cu neo-zeelandezul, "The Sunday Times", din Londra, a scos la iveală ceva care te pune pe gânduri. În zilele dinaintea votului, Germania a investit 3 miliarde de dolari în trei ţări asiatice. Guvernul de la Berlin a hotărât să vândă Arabiei Saudite 1.200 de aruncătoare de rachete anti-tanc la 10% din valoarea mărfii. Firma Daimler-Chrysler A. G. (unul din sponsorii turneului din Germania) a achiziţionat acţiuni în valoare de 450 milioane de dolari ale societăţii sud-coreene Hyundai, iar întreprinderea de chimicale BASF a investit în acelaşi Hyundai 375 de milioane de dolari, contribuind astfel hotărâtor la salvarea acestei societăţi care se clătina la bursa din Seul. Uzinele "Siemens" au anunţat că vor investi 1 miliard şi jumătate de dolari în domeniul telefoanelor mobile din Thailanda şi alte ţări vecine, iar "Bayer" (după cum se vede numai nume mari, unul şi unul) va deschide o fabrică de erbicide la Bangkok.

Cei patru membri asiatici din Comitetul Executiv, şi anume: Mohamed bin Hamman din Qatar, Abdulah al-Dabal din Arabia Saudită, Chung Mong-jon din Coreea de Sud şi Worawi Makudi din Thailanda făcuseră cu toţii propagandă printre colegi în favoarea Africii de Sud. În ziua scrutinului, ei au votat cu toţii pentru Germania.

Acuma să facem o pauză de gândire şi eu să vă întreb: n-avea dreptate Marx ăla când spunea că "totul este marfă"? Ai?

••• Astăzi, furtuna e în toi. FIFA, în care mass-media trage din toate poziţiile, a comunicat că (da, da, sigur) va deschide o anchetă à propos de alegeri. Nemţii, deştepţi, s–au grăbit şi ei, cum citim în "Frankfurter Allgemeine Zeitung", să ancheteze dacă nu cumva Federaţia germană de fotbal a comis acte de corupţie în legătură cu votul. Până una-alta, însă, întrebat de reporteri dacă votul nu poate fi anulat, d. Andreas Herren, purtătorul de cuvânt al FIFA, a răspuns: "Nu. Din punct de vedere legal, votul e valabil, nu se mai poate reveni asupra lui". Sau, în termeni mai ştiinţifici, pa şi pusi, mortul de la groapă nu se mai întoarce.

••• Dar, din fericire, nu toate adevărurile gol-goluţe ce le descoperim în lumea fotbalului sunt la fel de neplăcute precum cel de mai sus. Există şi realităţi mai agreabile la vedere. Un exemplu ni-l oferă duduile de faţă. Ele nu sunt ceea ce vă închipuiţi dvs. că sunt, ci jucătoare în echipa de fotbal feminin "Matildas", din Australia. Solicitate să pozeze goale pentru un calendar menit a ajuta Federaţia de la Sydney să-şi completeze bugetul, fetele au primit cu bucurie. Cu atât mai mult cu cât spre deosebire de tipii de la FIFA, ele n-au nimic de ascuns.

for gold.
Matildas

••• Şi, fiindcă tot ajunserăm în Australia, să ne amintim, bineînţeles, că acuşi-acuşi începe Olimpiada de la Sydney. Olimpiada 2000.

Aşteptăm, ca la toate Olimpiadele, mai întâi şi întâi, atletismul. Regele sporturilor! Aşteptăm (cu optimism *moderat,* ca la diferite negocieri politice) ca ai noştri să meargă bine la nataţie, la canotaj, la atletism şi la alte discipline, aducându-ne două-trei medalii, dintre care una de aur (ar fi cazul, ar fi timpul). Dar, mai presus de orice, aşteptăm ca acum, înainte de Jocuri, tot poporul – şi sportivii şi spectatorii – de la Sydney să înveţe din experienţa Belgiei, una din cele două ţări careau găzduit europenele de fotbal din vară. Luând măsuri din timp împotriva *huliganilor* din toate naţiile ce mişunau pe la Bruxelles şi Charleroi, Ministerul de Justiţie din Belgia a trimis acasă (pe două săptămâni) circa 150 de deţinuţi din închisori; şi a eliberat astfel celulele, pregătindu-le pentru orice eventualitate.

MAMAIA מַאמַאַיה
Restaurant
românesc
Grătar – pescărie
Shana Tova!
Aer condiţionat, ambianţă plăcută,
serviciu conştiincios, preţuri moderate.
Deschis zilnic între orele 12-24.
Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784
Vorbim şi româneşte.
Restaurantul MAMAIA
TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

STAN VLAD

Corespondență din București

Se spune: cine n-are bătrâni, să-i cumpere! Dar cine are prea mulți?

- **Cu portretele lui Gheorghiu-Dej și Ceaușescu la demonstrații**
- **Ca la dentist**
- **Isărescu + Stolojan au cucerit România**

Sensurile adânci ale vechii înțelepciuni populare – "Cine n-are bătrâni, să-și cumpere" – le-au înțeles bine politicienii și partidele de la noi. La Partidul Național Țărănesc Creștin-Democrat, lider este un bătrân de peste 80 de ani – Ion Diaconescu; la Partidul Național Liberal, președintele este și el trecut de aceeași vârstă – Mircea Ionescu-Quintus; la Partidul Democrației Sociale din România, șeful – Ion Iliescu – a trecut de 71 de ani.

Ne oprim numai la primele trei partide principale. În fapt, în toate sferele politice înalte ne întâlnim cu lideri care de mult trebuiau să se afle la pensie. (În România, limita de vârstă pentru ieșirea la pensie este, deocamdată, de 62 de ani.) Se spune că cei în cauză beneficiază de pensii (substanțiale), dar mai iau un ban în plus și de la partide. Și ce plus! Asta n-ar fi poate nimic. Nenorocirea provine din faptul că bătrânii noștri politicieni cred că ei sunt cei mai buni și că fără ei nu s-ar putea face nimic!

În ultimii patru ani – 1966-2000 – țărăniștii și liberalii s-au aflat la guvernare într-o coaliție care a consfințit dezastrul economic pe care-l începuseră pedeseriștii, care înainte au stat șapte ani la putere. De-a lungul lunilor v-am prezentat în corespondențele noastre colapsul politicii și economiei românești, așa că nu o să vă mai dăm date noi. Toți vedem și simțim, toți știm că politica bătrânilor (unii prea-prea, alții foarte-foarte) din vârful piramidei este total depășită și nu duce la nimic bun. Au fost situații când li s-a cerut bătrânilor să se retragă onorabil. N-au vrut. Ion Diaconescu a spus că se va retrage abia în 2001, deci după alegerile generale din toamna lui 2000, iar Mircea Ionescu-Quintus n-a spus nici da, nici nu. Spre deosebire de aceștia doi, Ion Iliescu, care n-a trecut decât de... 71 de ani, nu numai că nu-și propune să se retragă, dar vrea să candideze la președinție. A fost președinte șapte ani în două legislaturi (1990-1992 și 1992-1996) și deci, constituțional, nu are dreptul decât la două mandate, dar el se agață de faptul că legea supremă – Constituția – care prevede așa ceva s-a votat abia în 1991, când el era deja președinte!

Aceste trei partide sunt cele mai mari și adună cele mai multe voturi (al lui Iliescu mai multe!), așa că tot bătrânii, depășiți de viață și chiar ramoliți, ar urma să ne conducă și la începutul mileniului al treilea. După alegerile locale din primăvară a apărut într-un plan mai apropiat Partidul Democrat al lui Petre Roman. El nu are forța de a câștiga singur alegerile generale, dar nici o coaliție nu va putea forma un guvern fără oamenii lui Roman.

Cu mici excepții, cam toți bătrânii care se află în sferele politice înalte din România au fost demnitari și oameni cu funcții de conducere în instituțiile și organizațiile ceausiste. Ei zic – cu toții – că s-au lepădat de concepțiile comuniste totalitare, ba chiar se dau democrați, dar din tot ce fac, cum gândesc și mai ales cum acționează, se vede de la o poștă că sunt tributari gândirii filozofice a trecutului comunist. Uneori, luați cu valul, își cam dau în petic (vezi reacțiile lui Ion Iliescu). Cetățenii obișnuiți, preocupați de grija zilei de azi (până mâine e mult!), nu prea dau atenție concepțiilor filozofice, fie de stânga, fie de dreapta, și cum guvernanții de-acum i-au dezamăgit profund, se întorc cu gândul tot la cei de ieri (de până în 1966), iar alții, chiar la regimul lui Ceaușescu (la unele manifestații sociale de protest s-a ieșit cu portrete ale lui Ceaușescu și Gheorghiu-Dej!).

Nu-i mai puțin adevărat că nici cei mai tineri, neîmbibați de parfumul socialist-comunist, nu fac mai nimic ca să meargă ei înainte, să-i împingă spre plecare pe cei bătrâni și neputincioși. Dezamăgiți în acești zece ani de politică și fără prea multă pornire spre muncă și răspundere, mulți dintre ei se mulțumesc cu locuri călduțe în umbra copacilor bătrâni.

Modă nouă în politica românească: tandemuri și retragere spectaculoasă

2000 – se știe – este an electoral în România. Au avut loc alegerile locale în luna iunie și în noiembrie vor avea loc alegerile generale: prezidențiale și parlamentare. Așa era prevăzut. Acum se vorbește tot mai mult despre amânarea alegerilor parlamentare pentru primăvara lui 2001. Deci, să se țină numai cele prezidențiale. Parlamentul este în vacanță până la începutul lui septembrie, așa că se va hotărî spre toamnă. Departajarea alegerilor prezidențiale de cele parlamentare este susținută de majoritatea oamenilor politici. Dar sunt și argumente contra.

Oricum, în vara aceasta au stat, și stau încă, în prim plan alegerile prezidențiale. La începutul verii, pentru președinție se anunța o luptă acerbă între trei prezidențiabili: Ion Iliescu, Emil Constantinescu (actualul președinte) și Teodor Meleșcanu. În sondaje conducea Ion Iliescu.

La un moment dat, nu se ştie exact de unde (dar se pare că dinspre coaliţia guvernamentală, care e în mare suferinţă în sondaje), a apărut ideea ca cel ce candidează la preşedinţie să anunţe şi prim-ministrul pe care-l va numi în caz că va fi ales. Aşa s-au născut tandemurile preşedinte-premier. Primul tendem anunţat a fost: Constantinescu preşedinte, Isărescu premier. (Premierul actual, Mugur Isărescu, tehnocrat, neimplicat în politică, se bucură de un mare prestigiu în ţară şi în străinătate pentru programele reformiste pe care le-a început şi le aplică. Şi strategia lui de integrare a României în Uniunea Europeană se bucură de un binemeritat succes.)

Întrucât actualul preşedinte, Constantinescu, nu stă prea bine în sondaje, mai toţi au văzut în această... combinaţie, un fel de cârjă pentru Constantinescu.

Un alt candidat, Meleşcanu, şi-a făcut şi el rost de o cârjă protectoare – fostul premier Teodor Stolojan, tot neimplicat politic, care a lucrat vreo şase ani la Banca Mondială. Ion Iliescu, cam ameţit de procentele din sondaje, n-a prea vrut să-şi ia cârjă. Până la urmă a spus (cu jumătate de gură) că ar putea fi Adrian Năstase. Dar el, ştiind că stă foarte prost cu simpatiile occidentalo-americane, se gândeşte să ia drept cârjă protectoare, pe post de premier, pe Mircea Geoană, ambasadorul României în SUA (de vreo şase ani), care şi-a făcut multe relaţii printre politicienii americani. Aşa – speră el – va mai uita occidentul că este antireformist şi că vrea să menţină un comunism cu faţă umană.

Cel mai năstruşnic tandem (merită să-l consemnăm) este cel în care Vadim ar fi preşedinte, iar Funar premier!

Când toată vânzoleala asta cu tandemurile era în toi a venit o bombă care a bulversat toată viaţa politică românească: anunţarea retragerii din cursa prezidenţială a actualului preşedinte Emil Constantinescu. Într-un discurs dramatic, el a explicat românilor că se retrage întrucât nu a putut realiza cele ce şi-a propus şi avea datoria să le facă. Se vede că structurile comunist-securiste din instituţiile statului l-au învins (a şi spus asta într-un discurs mai înainte) că nu a putut lichida corupţia şi multe altele. A spus că-i pare rău şi şi-a cerut scuze poporului român.

Toată lumea a rămas ca la dentist, inclusiv cei care l-au susţinut. Mai toţi însă au apreciat gestul lui ca un act unic de morală politică. Cel mai furios a fost însă principalul său adversar, Ion Iliescu, care deşi mai bătrân cu vreo două decenii, nici nu vrea s-audă de renunţare. Dar prin calculul jocurilor politice ce urmează, îşi vede prejudiciate şansele de a fi ales pentru a treia oară preşedinte.

Din punct de vedere politic, n-a fost o vară mai agitată, mai fierbinte decât cea a anului 2000. Retrăgându-se din cursă, Constantinescu a propus un... înlocuitor: pe actualul premier Mugur Isărescu, care se bucură de o popularitate foarte mare în rândul electoratului. De-aici încolo totul s-a dat peste cap: se analizează, se combină, se caută formulele cât mai avantajoase. Partidele de centru-dreapta l-au şi luat în braţe pe Isărescu.

După toate sondajele de până acum (diverse instituţii de profil fac câte un sondaj la 2-3 zile), cei mai populari oameni din România sunt doi tehnicieni de clasă mondială care nu fac parte din nici un partid: Isărescu şi Stolojan. Drept care un ziar ca "Evenimentul zilei" a pornit o uriaşă campanie de presă pentru susţinerea tandemului Isărescu-preşedinte, Stolojan-premier. Efectul a fost fantastic: zilnic au venit sute de mii de adeziuni pentru acest tandem. Aici mai diferă uneori doar rolurile. Sunt unii care susţin că mai bine ar fi Stolojan-preşedinte şi Isărescu-premier. Se porneşte şi de la ideea că Isărescu se bucură de un mare prestigiu ca manager, atât în ţară cât şi la Bruxelles, la UE, şi că planurile de integrare sunt făcute de el. Dar, până una-alta, Stolojan a declarat că va candida la prezidenţiale ca reprezentant al Partidului Liberal. Cât despre Isărescu, la ora când scriu aceste rânduri, se aşteaptă să candideze ca reprezentant al CDR (PNŢ-CD plus câţiva aliaţi).

Practic, Isărescu+Stolojan au cucerit România şi pe români. În afară de PDSR, care rămâne... credincios lui Iliescu, şi, fireşte, de România Mare, care nu renunţă la Vadim-Funar, toate partidele se bat să adopte tandemul Isărescu-Stolojan, cu care, dacă-l au în frunte, merg sigur la câştig.

În aceste condiţii, partidul lui Ion Iliescu îşi pune serioase probleme. Şi, conform practicilor bine cunoscute, oamenii lui Iliescu au şi început să ameninţe cu acţiuni de calomniere (zic ei dezvăluiri) a lui Isărescu şi Stolojan. Ba că Isărescu ar fi făcut nu ştiu ce pe vremea când era guvernator general al B.N.R., ba că Stolojan şi-a făcut avere prin escrocherii financiare etc. etc. Nu-i ceva nou.

În toamna aceasta vor avea loc, sigur, măcar alegerile prezidenţiale (în noiembrie). Până atunci vom mai transmite încă două corespondenţe, cu ultimele date. Va fi, oricum, o toamnă mai mult decât fierbinte!

●

Aşa cum aflăm din presa bucureşteană, "Prof. univ. Victor Dan Maiorescu, de la Facultatea de Industrializare a Lemnului din Braşov, îşi obliga studentele să facă sex cu el".

Nouă ni se pare firesc. Ţinând seama de specialitatea lui, profesorul – după o expresie foarte răspândită azi – vedea în studentele cu pricina lemn de lucru...

SCURT

- O sinagogală uneltire
- Jointul și Mareșalul
- 22%
- Mai terminați cu Einstein!

«Evreimea reușise, deci, să aducă în luptă țările creștine din Europa împotriva Germaniei creștine, în timp ce sovieticii trebuiau să aștepte ca, după ce creștinii se vor distruge reciproc în luptă, Kremlinul să intervină în război și să pună mâna pe Germania. În lupta împotriva Germaniei lui Hitler, iudaismul internațional a mobilizat, în același timp, într-un secret absolut pentru masele creștine din occident, atât forțele "democratice" cât și Uniunea Sovietică, iar în momentul victoriei, tot câștigul a fost de partea Rusiei evreizate, deci al țării controlate în totalitate de evrei.»

❖

«În anii '50, pe pereții claselor nu se găsea nici o nădăjduitoare icoană, profesorul, de pe înălțimea catedrei, n-avea voie să descrie elevilor evanghelica viață a Mântuitorului și lăsa neînțeleasă istoria mileniilor care i-au urmat. Nu se depunea religios nici un jurământ, mila creștinească era înlocuită cu marxista "luptă de clasă". Mereu ți se așternea înainte o sinagogală uneltire iudaică, aflată în bună cârdășie cu ateismul comunist: spiritualitatea ortodoxă să nu-și mai aibă cuib între Carpați și Dunăre!»

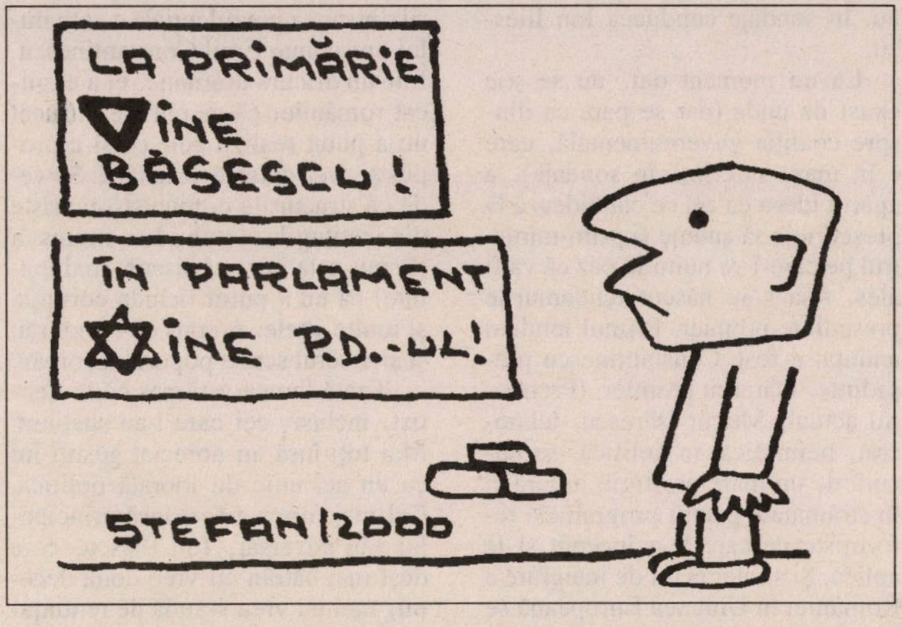

Desen din "România Mare", București, 2000

❖

«Valeriu Stoica a intervenit abuziv în rezolvarea cererilor Mafiei evreiești care a pus gheara pe Banca Dacia Felix! În cursul zilei de luni, 22 mai 2000, gangsterul din fruntea Ministerului Justiției l-a asigurat, telefonic, pe banditul Liviu Mandler: "Va fi cu Banca Dacia Felix așa cum am promis". E vorba despre procesul intentat de evreii infractori împotriva Băncii Naționale a României, care nu aprobase reînființarea BDF. Ce arată investigațiile noastre: Liviu Mandler îl sponsorizează, permanent, pe oligofrenul Sabin Gherman. Tot el a venit în România cu misiunea precisă de a fi promotorul Planului "Hadosha Seder" – adică Noua Ordine Mondială, sau New Age, care include federalizarea Europei Centrale și de Est. Banda din jurul lui Mandler consideră că e benefică venirea la putere a PDSR-ului (dar fără Ion Iliescu), pentru a face o alianță cu UDMR și ANCD. Același șarlatan internațional vrea să transforme Banca Dacia Felix în Bancă Centrală Regională și s-a bucurat că Mugur Isărescu a plecat din fruntea BNR. La 26 martie a.c. Mandler s-a întâlnit la Predeal cu liderii Blocului Național Sindical. El urmărește, printre altele, să pună mâna pe CEC, pentru a transfera depozite bănești la BDF și la alte bănci, după care să creeze un lanț bancar în "scoică", prin cooptarea unor bănci maghiare și austriece, în cooperare cu consorțiul American National Group (rețea controlată de George Sörös), avându-l ca reprezentant în România pe un alt evreu, Gerald Guterman. Acest individ e în relații cu Alexandru Pușcarciuc, fost secretar general la BANCOREX, care a obținut, recent, cetățenie israeliană și acum lucrează la World Trade Center din București, împreună cu foarte dubiosul Erik Bartha.»

❖

«Unde te duci, unde te-ntorci, numai șarlatani, numai mafioți, toți cu ochii după furat, care, după ce dau lovitura vieții lor, își găsesc refugiul, invariabil, fie în SUA, fie în Israel.»

❖

«Mi-am format convingerea fermă că, indiferent de forța adevă-

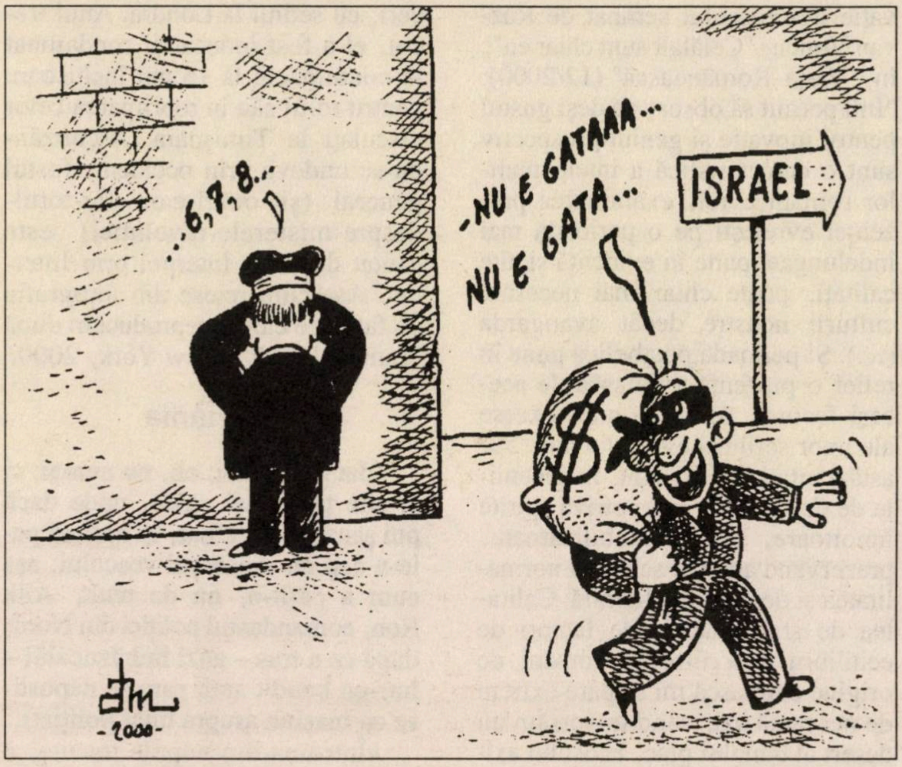
...6,7,8..
NU E GATAAA...
NU E GATA...
ISRAEL
$
2000

Desen din "România Mare", București, 2000

rului și logicii argumentelor care pledează în apărarea imaginii istorice a Mareșalului Ion Antonescu, evreii, înregimentați în structurile "JOINT", nu se pot sustrage cuvântului de ordine dar de organizația mondială sionistă de-a obstrucționa – nu importă prin ce forme, mijloace, metode și tertipuri – reabilitarea istorică a Mareșalului Ion Antonescu. Și cum ar putea-o face mai eficace decât agitând, cu tupeu, zgomotos și cu accente emotive, chiar lacrimogene, cu iz de șantaj moral, Bau-Baul antisemitismului, tactică de-a dreptul paralizantă pentru regimul Constantinescu, regim al diplomației în genunchi față de occident, în general, și față de sionismul mondial, în special.»

❖

«În "Adevărul" a apărut un fel de interviu cu politrukul evreu Andrei Codrescu (pe numele de "fată" Perlmutter, gagiu din Sibiu, fost activist UTC, complet lipsit de talent literar). "Cel mai bun lucru despre așa-zisa mea celebritate este că, uneori, ea folosește amicilor mei". Ce fel de celebritate ai tu mă, târtane? Poate doar aceea de dușman al poporului român, așa cum te-au dovedit mai multe publicații, care ți-au făcut praf porcăria de "carte" intitulată "Gaura din steag", apărută în editura Est-Vest în 1997. Nu mai scapă țara asta de impostorii botezați cu briciul!»

❖

Nu e un secret că evreii au pus mâna pe cele mai importante publicații, agenții și posturi de radio și televiziune din lume. Și nu e un secret că le folosesc, din plin, pentru a demonstra că ei sunt cei mai "deștepți", cei mai frumoși, cei mai buni, ce mai, "poporul ales". (Noi credem că "alegerile" acelea au fost falsificate.) La sfârșit de an, evreimea mai dă o lovitură umanității: revista "Time" a stabilit că Albert Einstein a fost "personalitatea secolului XX". Chiar așa? Nu negăm calitățile științifice ale lui Einstein, dar teoria relativității e tot mai mult contestată de savanții din lumea întreagă. Iată numai câteva personalități care au trăit în acest secol (fie și numai câțiva ani) și care au făcut mai mult pentru omenire: Lev Tolstoi, Nicolae Iorga, Constantin Brâncuși, Giuseppe Verdi (mort în 1901), Puccini, Maurice Ravel, Gabriel Garcia Marques, Salvador Dali, Ernest Hemingway, Enrico Fermi, Serghei Esenin, Cehov, Papa Ioan Paul al II-lea, Mihail Gorbaciov și, poate mai presus de toți, prin simbolul întruchipat, Neil Armstrong, primul om din istorie care a pus piciorul pe Lună, la 20 iulie 1969.»

(Din "România Mare", București, 2000)

Cu cine n-aș vrea să fiu vecin

Comentând rezultatele unui recent sondaj de opinie, având printre întrebări și pe aceasta: cu cine nu ați dori să fiți vecini?, scriitorul Mircea Mihăieș subliniază:

«Xenofobia românească și disprețul față de cei percepuți ca diferiți se decupează în întreaga lor splendoare bolnăvicioasă. Dacă e firesc să nu-ți dorești un bețiv sau alcoolic, dacă poți găsi argumente pentru a nu fi încântat să ai în preajmă un fost pușcăriaș (categorii respinse în procente de 81, respectiv de 80 la sută!), e de-a dreptul șocant să observi felul în care se raportează românii la etniile și rasele diferite: 62 la sută nu vor să-i aibă drept vecini pe țigani, 25 pe maghiari și 22 la sută pe evrei!

Cifre absolut incredibile, mai ales la o populație care crede (68 la sută) că Uniunea Europeană reprezintă soluția ideală pentru România, iar aderarea la NATO e considerată, cam în aceeași proporție, un lucru pozitiv! Campania antiromă, dusă la lumina zilei (sau a micilor ecrane!) nu e un simptom prea încurajator pentru sănătatea morală a societății românești. Când un faimos moderator de televiziune, având-l drept invitat pe un nu mai puţin faimos senator-tribun, se dedau fără pic de jenă la diatribe împotriva ţiganilor, militând, printre metaforele deocheate, pentru trecerea la soluţii radicale, ceva nu e în regulă cu acest popor!

Mi se pare oribilă opţiunea a 22 la sută dintre subiecţi: de a nu-i avea ca vecini pe evrei! Las' că în România actuală abia dacă mai există vreo treizeci de mii de persoane aparţinând etniei respective! O astfel de cifră indică prezenţa unui antisemitism latent, gata să izbucnească în forme aberante în cele mai neaşteptate circumstanţe. Ceea ce ar trebui să-i pună pe gânduri pe intelectualii mult prea iuţi de pană când e să catalogheze drept fantasme resentimentare semnalele de alarmă trase de cei care cred în primejdia resuscitării unui antisemitism contondent!»

(Din "Lumea liberă", New York 2000)

Duşmanul nr. 1

«Constat că cel mai mare duşman al României este românul".

(Dintr-un interviu acordat de Jeronimo Moscardo, ambasadorul Braziliei la Bucureşti, revistei "Formula As", Bucureşti, 2000)

Răzvan Voncu

«Mi-a plăcut următoarea observaţie din articolul semnat de Răzvan Voncu, "Celălalt sunt chiar eu", în "Viaţa Românească" (12/2000): "Îmi permit să observ că deşi gustul pentru inovaţie şi geniul prospectiv sunt o caracteristică a intelectualilor români evrei, examinarea prezenţei evreieşti pe o perioadă mai îndelungată pune în evidenţă şi alte calităţi, poate chiar mai necesare culturii noastre decât avangarda (...). Şi perioada postbelică pune în relief o prezenţă evreiască de aceeaşi factură, în ciuda unor excese ale unor scriitori evrei din anii '50, astăzi uitaţi. Evreii sunt, în deceniile de după 1960, deopotrivă spirite înnoitoare, dar şi stabilizatoare, prezervând atât cât se putea normalitatea şi democraţia literară. Calitatea de stabilizatori, de factori de echilibru a scriitorilor români de origine evreiască mi se pare extrem de necesară azi, când traversăm un deşert al bunului plac, haosului axiologic şi lipsei de civilizaţie a culturii".»

(Din "Adevărul literar şi artistic", Bucureşti 2000)

●

D. Gazi Djabali, şef al poliţiei palestiniene, ne-a ameninţat pentru a cinşpea oară în vara asta că dacă nu suntem de acord cu toate pretenţiile OEP-ului, băieţii din teritorii se vor repezi la noi cu pietre şi kalacinikovuri.

Domnu' Djabali, potoleşte-te: nu mai turna Gazi peste foc!

Căutat!

Ministru adjunct la apărare în timpul lui Ceauşescu, autor principal al *loviturii* care a silit cuplul prezidenţial să fugă cu helicopterul, la 22 decembrie 1989, de pe acoperişul Comitetului Central al Partidului, organizator al "procesului" de la Târgovişte şi al execuţiei ce-a urmat, ministru important după revoluţie, generalul Victor Stănculescu a devenit ulterior om de afaceri, cu sediul la Londra. Anul trecut, el a fost judecat şi condamnat în contumacie la 15 ani închisoare pentru rolul său în reprimarea celor răsculaţi la Timişoara. Ascunzându-se undeva prin occident, fostul general (şi omul-care-ştie-totul-despre-misterele-revoluţiei) este căutat de către Interpol prin Internet. Aşa cum reiese din fotografia de faţă, pe care o reproducem după "Lumea liberă", New York, 2000.

România

(dar nu numai; oh, nu numai; ci şi alte ţări, mai calde, unde dacă pui şaua pe un tâlhar, îţi aprinzi paie-n cap cu umaniştii veacului; aşa cum a păţit-o, nu de mult, Alik Ron, comandantul poliţiei din Nord, după ce a tras – auzi îndrăzneală! – într-un bandit arab care se năpustise cu maşina asupra unui poliţist).

«Într-una din nopţile trecute, o patrulă de poliţie aflată în misiune a intervenit pentru a-l apăra pe un tânăr de doi urmăritori înarmaţi cu săbii ninja. Scena s-a petrecut pe o stradă din Bucureşti, Agricultorilor. Agresorii nu s-au lăsat intimidaţi de apariţia poliţiştilor, deşi aceştia le-au spus că sunt poliţişti şi şi-au arătat legitimaţiile. I-au atacat şi pe ei, iar pe unul chiar l-au rănit. În legitimă apărare, un poliţist a tras un foc de armă într-un agresor.

Urmarea? Procurori, ziarişti, cetăţeni de pe stradă intervievaţi de reporteri TV s-au năpustit cu un torent de întrebări şi acuzaţii asupra poliţistului care şi-a folosit arma. S–a deschis, în regim de urgenţă, o anchetă pentru a se stabili dacă arma a fost folosită în mod legal.

Parcă visăm un vis în care totul e pe dos: plouă de jos în sus, merele cresc în cireşi, iar căruţele trag caii după ele. Nimeni nu face caz de faptul că doi ticăloşi umblă noaptea înarmaţi ca în timp de război şi atacă pe oricine, inclusiv pe oamenii de ordine. În schimb, se vociferează stupid împotriva celor care l–au apărat pe un necunoscut şi s-au apărat pe ei înşişi.

Nu este prima dată când se întâmplă aşa. În mod interesat sau dintr-o secretă înrudire sufletească cu infractorii, diferite persoane din România se indignează zgomotos ori de câte ori poliţiştii încearcă să se opună bărbăteşte valului de violenţă care ne face viaţa de netrăit. Înţeleg să protestăm când poliţia nu-şi face datoria – şi adeseori nu şi-o face. Dar să-i inhibăm pe poliţiştii care dau dovadă de responsabilitate şi curaj – aceasta înseamnă să ne solidarizăm cu răufăcătorii.

Dragi procurori birocratizaţi din creştet până-n tălpi, dragi ziarişti animaţi de plăcerea infantilă de a admonesta autorităţile, dragi apărători ai drepturilor omului care credeţi că numai infractorii au asemenea drepturi, lăsaţi-i pe poliţişti să-şi facă datoria!

Sau treceţi în mod declarat de partea infractorilor, mâncaţi împreună cu ei, beţi împreună cu ei şi atacaţi-ne noaptea împreună cu ei! Ca lucrurile să fie clare!»

(Articol de Al. Ştefănescu; în "România liberă", Buc. 2000)

Şi totuşi există o criminalitate organizată ţigănească

«Zilnic în Bucureşti sunt comise, cu violenţă, cel puţin câteva infracţiuni ai căror făptaşi sunt ţigani. Fie că este vorba de furturi din buzunare, de spargeri din locuinţe sau sedii de societăţi comerciale sau de smulgeri de lănţişoare, aceste fapte demonstrează, aşa cum menţiona şi col. Mircea Bot, şeful Direcţiei generale a Poliţiei Municipiului Bucureşti, o amplificare a criminalităţii şi, în acelaşi timp, o structurare a elementelor infractoare. Putem spune deja că în capitală există prostituţie organizată, trafic de stupefiante, grupări specializate în perceperea de taxe de protecţie, bande de spărgători de locuinţe, de hoţi la drumul mare etc.

Dacă am dori să avem o imagine clară asupra prostituţiei, nu am avea decât să facem o plimbare pe şoselele de centură ale Bucureştiului. În zona Tunari-Voluntari, cu fustiţele până la fund şi fără nimic altceva pe dedesubt, uneori cu sânii în bătaia vântului, te întâmpină cu semne obscene prostituatele aflate în stăpânirea a două figuri cunoscute ale lumii interlope – Studentul şi Sadoveanu din Tunari. Cu tarife între 50.000 şi 150.000 de lei, în funcţie de "prestaţiile" solicitate, "fetiţele" le aduc celor doi proxeneţi zeci de milioane pe zi. La ieşirea din Bucureşti, pe şoseaua care duce la Urziceni, activează târfele lui Ion Matei, zis "Oniga", şi ale lui Constantin Iancu, zis "Trestian", în timp ce prostituţia din zona Militari-Drumul Taberei-Calea Plevnei este controlată de clanul lui Mitică Domnu, zis "Gogu". În centrul capitalei, lucrurile se complică, pentru că aici tarifele practicate sunt ridicate... Nu mai poate fi vorba de o partidă scurtă de sex în maşina trasă la adăpostul boscheţilor, ci de apartamente sau camere de hotel, unde clienţii să se poată simţi în siguranţă, iar sumele cresc până la 100-200 de dolari. E drept că şi prostituatele au nevoie de o îmbrăcăminte mai elegantă, de un parfum, de un ruj... În aceste zone centrale prostituţia este controlată de bandele conduse de Aurică Iamandi, zis "Papuaşul" (hotelurile Ambasador, Dorobanţi), Constantin Lică (Şos. Ştefan cel Mare, Perla) şi Andrei Tuli, zis "Bubă" (Bd. Ion Mihalache, Arcul de Triumf).

De obicei, prostituţia se asociază şi cu alte delicte, cum ar fi traficul şi consumul de stupefiante, plasare de bancnote false, şmenul şi "maradona", înşelăciunile etc.

Taxa de protecţie este un gen de infracţiune relativ nou şi a apărut o dată cu dezvoltarea magazinelor micilor comercianţi sau a localurilor de cartier. Constă în impunerea – cel mai adesea prin ameninţări şi violenţe – a unui "bir", pe care patronii trebuie să-l plătească grupărilor ţigăneşti pentru a-şi desfăşura în linişte afacerile. Refuzul de a plăti antrenează aplicarea unor sancţiuni severe, începând cu o bătaie zdravănă şi terminând cu devastarea localului. Pentru că impunerea taxelor de protecţie este destul de dificil de probat, ea fiind asimilată, ca prevedere a Codului Penal, şantajului, micii întreprinzători particulari preferă să plătească ce li se cere decât să reclame la Poliţie, cu atât mai mult cu cât, chiar dacă unul din membrii bandei este reţinut, rămân ceilalţi care îi administrează "recalcitrantului" o corecţie serioasă, drept răzbunare, dar şi ca avertisment adresat altora, care ar fi tentaţi să procedeze în acelaşi fel.

Grupările conduse de Petre Gheorghe, zis "Rinu", Constantin Iancu, zis "Trestian", şi Ion Matei, zis "Oniga", dirijează încasarea taxelor de protecţie în complexele comerciale din Colentina, Voluntari şi Afumaţi, membrii bandelor lor pedepsind cu promptitudine orice încercare de împotrivire. O astfel de situaţie s-a înregistrat când Rubin Gheorghe, fiul lui "Rinu", însoţit de doi nepoţi ai acestuia, Victor Trancă şi Tutu, l-a bătut cumplit pe Răzvan Tănăsescu, fiul patronului SC Romulus SRL, şi a distrus magazinul situat în Şos.

Colentina nr. 378.

Sumele fabuloase rezultate din astfel de activităţi ilicite sunt folosite, după principiul "banul la ban trage", în cămătărie, asociată – în mod firesc – cu recuperarea de datorii. În cel mai bun caz, dobânda la un împrumut luat de la o grupare ţigănească variază între 25 şi 70% pe lună, ea putând ajunge, în cazul unor sume mari, şi la 200%. Cele mai renumite bande specializate în camătă sunt cele conduse de "Pian" şi "Boboace", pentru zona centrală a Bucureştiului, iar în cartierele mărginaşe această îndeletnicire profitabilă este monopolizată de "familia" lui Vasile Balint, zis "Sile Cămătaru", cea a lui Gheorghe Dragomir, zis "Ciungu", şi a lui Nelu Dragomir, zis "Piticu". În cazul în care restituirea împrumuturilor nu se face la timp, intră în acţiune recuperatorii care, prin ameninţări, violenţe şi chiar răpiri, îl repun pe cămătar în posesia sumelor date sau a unor bunuri de valoare, inclusiv case, apartamente sau automobile.»

(Dintr-un reportaj în "România liberă", Bucureşti 2000)

Geo Dumitrescu nu poate intra în casa lui

«Ca o ironie a sorţii, în urmă cu câteva săptămâni, Editura Curtea Veche a tipărit un elegant volum cuprinzând întreaga operă poetică a lui Geo Dumitrescu. Spun "ironie a sorţii" pentru că, în timp ce revistele culturale salutau solida apariţie editorială, poetul era, practic, scos din locuinţă! Pierzând, în 1997, prin proces, dreptul de a mai ocupa o casă ce revenise proprietarilor, Geo Dumitrescu a făcut mai multe demersuri, în urma cărora i s-a repartizat un apartament într-un bloc ce urma să fie dat în folosinţă. Cu actele în regulă, poetul a început, conform contractului, să plătească imediat chiria (continuând să locuiască, până la preluarea efectivă a noului spaţiu, la vechea adresă, spre exasperarea proprietarilor!). Când, la începutul anului 2000, a primit cheia şi a încercat să se mute, stupoare: uşa apartamentului fusese dublată de o alta, de metal, prevăzută cu yale zdravene, iar camerele ocupate – abuziv, se înţelege! – de o doamnă "revoluţionară".

Dar asta n-ar fi totul. Deşi s-a plâns la poliţie de mai bine de cinci luni, deşi a depus petiţii peste petiţii la primărie (proprietara blocului), la Parlament, la Ministerul Culturii, uşa de metal se află la locul ei, ca o baricadă a nesimţirii, ilegalităţii şi abuzului.

Or, aici e vorba de viaţă şi de moarte. Un om de optzeci de ani, chiar dacă a scris cândva o poezie cu titlul "Dramă în parc", nu se poate muta, aşa cum au făcut-o atâţia alţi bucureşteni, în corturile de la gardul Cişmigiului. "Opreliştile medicale", cum atât de delicat îşi numeşte suferinţa care practic l-a făcut prizonier al propriei camere, nu-i îngăduie poetului Geo Dumitrescu să patruleze prin faţa primăriei generale pentru a depune, cu degete tremurânde, jalba în mâna marelui, grăbitului Traian Băsescu (primarul capitalei)...»

(Dintr-un articol de Mircea Mihăieş; în "Lumea liberă", New York, 2000)

Nota redacţiei Minimum: Pe vremuri, Geo Dumitrescu a publicat un volum de versuri, de mare succes, intitulat "Libertatea de a trage cu puşca". Noi nu vrem să îndemnăm pe nimeni la acte de violenţă, dar aşa, ca o idee şi o metaforă, ne adresăm marelui poet şi zicem: domnu' Geo, ia şi dumneata, o dată, titlul cărţii în serios!

Cei mai bine îmbrăcaţi...

...bărbaţi din Bucureşti sunt, după revista V.I.P., următorii:

1. Călin Popescu Tăriceanu, întotdeauna.
2. Ilie Năstase, la o conferinţă de presă la Sofitel.
3. Mihai Mitoşeru, pentru un sacou Dy'Andy.

...iar cel mai prost îmbrăcat:

1. Viorel Lis, fostul primar al capitalei, la prezentarea Casei "VILI", pentru blugi.

Atenţie la bancnota de 50.000 de lei

«Lucrătorii Serviciului de Combatere a Crimei Organizate şi Corupţiei din cadrul IPJ Constanţa au anihilat o reţea de falsificatori de bancnote de 50.000 de lei. Prima lovitură a fost dată mafioţilor în vara anului trecut. În ciuda arestărilor efectuate şi a măsurilor luate de poliţişti, pe piaţă au continuat să mai apară, o vreme, bancnote măsluite după un anume tipic, motiv pentru care investigaţiile au fost intensificate până de curând. Invazia hârtiilor de 50.000 de lei contrafăcute pe piaţa românească i-a dat bătăi de cap şi lui Mugur Isărescu, care pe atunci era guvernator al Băncii Naţionale, motiv pentru care au şi fost impuse măsuri noi de siguranţă. Elementul de senzaţie, dincolo de măiestria măsluitorilor de bani, l-a constituit faptul că falsurile erau făcute de infractori în Turcia, toţi cei implicaţi în acest caz fiind cetăţeni de naţionalitate turcă. Printre plasatorii de bancnote false, care acţionau pe teritoriul României, după ce primeau "marfa", se numărau însă şi cetăţeni iranieni, majoritatea dintre ei buni cunoscători ai lumii interlope constănţene. Primul flagrant reuşit a fost organizat de S.C.C.O.C. în Piaţa Unirii (Constanţa). Într-o zi cu ghinion pentru ei, Gunduz Cengiz, 26 ani, din Turcia, şi Ramin Talaei Nazhad, 29 ani, din Iran, au fost surprinşi de poliţişti în momentul când încercau să pună în circulaţie suma de 200.400.000 de lei în bancnote de 50.000 de lei contrafăcute. Strânşi cu uşa, cei doi au indicat şi primul depozit de monedă falsă din Constanţa, acesta fiind identificat la reşedinţa lui Ali Cuma Yorgun, în vârstă de 25 de ani. În urma percheziţiei domiciliare s-au găsit alte bancnote de 50.000 de lei, evident false.»

(Dintr-un reportaj de Lucian Cristea, în "România liberă", Bucureşti 2000)

Nicuşor şi clubul Eva

Frumoasa blondă din fotografie este d-na Helen O'Brien. Născută Elena Constantinescu, nepoată a fostului ministru liberal Mircea Cancicov, Elena a avut o tinereţe (şi o viaţă) plină de peripeţii. Ajunsă în Anglia, prin 1947, ea s-a măritat cu numitul O'Brien, patronul clubului de noapte ultra-select, ultra-scump şi ultra-snobish "Eva", de pe Regent Street din Londra şi, de-a lungul anilor, a cunoscut fel de fel de lume, de la lorzi şi maharadhaji până la spioni şi contrabandişti de whisky.

Fel de fel de lume înseamnă care va să zică şi români, aşa cum aflăm dintr-un reportaj de Adrian O. Vasiliu, din "România liberă", Bucureşti:

«La Eva n-au lipsit nici peripeţiile cu români.

Un obişnuit al localului era "monsieur Pierre", în realitate ofiţerul român de securitate Ganciu, aflat de multă vreme în colimatorul serviciilor britanice de contrainformaţii.

Consulul român Vasile Tilincă era şi el un obişnuit al clubului; când intra în local, orchestra cânta pentru el primele acorduri ale melodiei din "Love Story". Într-o seară, Tilică (poreclit la "Eva" "Don Basilio", din cauza vocii sale baritonale) a plecat însoţit de o fată, dar a avut neplăcerea să fie înşfăcat de guler, din apartamentul ei, de un alt român, urcat într-o maşină şi... duşi au fost amândoi. Astfel s–au sfârşit escapadele nocturne ale consulului "Don Basilio".

Cel care şi-a putut permite să-l ia pe consul de guler şi să-i reteze elanurile amoroase se numea Virgil Popescu. D-na O'Brien îl descrie ca fiind un tânăr înalt, brunet, frumuşel şi cu dare de mână; se prezenta ca om de afaceri. Dar adevărata lui putere s-a dovedit în iulie 1974, când a anunţat-o pe Helen O'Brien: "Doamnă, vă aduc un invitat foarte special: Nicu Ceauşescu, fiul conducătorului nostru".

Elena Constantinescu, pe când devenise Helen O'Brien

Cei doi s-au aşezat la o masă, iar Popescu i-a spus patroanei: "Doamnă, am dori şampanie... şi o fată să-i ţină companie lui Nicu".

Una dintre fete s-a aşezat la masa lor, dar după câteva minute s-a ridicat şi s-a dus la Helen: "Eu nu mai stau cu ăla la masă, mi-a băgat mâna pe sub fustă şi m-a ciupit de sâni!". Popescu a insistat: "Să vină înapoi fata, doar e vorba de fiul preşedintelui nostru!". La refuzul doamnei de a le mai satisface astfel de cereri, deoarece fetele sunt libere să refuze compania unui client la masă dacă acesta este bădăran, Popescu nu s-a lăsat: "Dar trebuie neapărat să avem grijă de el; este neconsolat!". Şi a urmat explicaţia "neconsolării", dată tot de Popescu: "Tatăl lui i-a făcut cadou un Jaguar sport, iar el, fiind cam băut, l-a făcut praf pe autostradă. Vă rog, să vină o fată să-i ţină companie". În fine, o altă angajată a clubului s-a aşezat la masa lor, dar după puţin timp a dat un ţipăt scurt şi a fugit la toaletă.

Nicu o muşcase de gât, urmele de dinţi rămase fiind dovada faptei beizadelei.

Folosind acelaşi text ("Dar e fiul preşedintelui nostru!"), Popescu cere o a treia fată. În loc de aceasta, la masa lor soseşte nota de plată, semn că ar cam fi timpul să părăsească clubul. La insistenţele lui Popescu, d-na O'Brien i-a tăiat-o scurt: "În primul rând, nu e fiul preşedintelui nostru, ci fiul preşedintelui vostru; în al doilea rând... îl bag în mă-sa!".

Astfel s-a încheiat vizita lui Nicu Ceauşescu în cel mai select club de noapte londonez.»

Sinoadele înţelepţilor

«Eu nu mai privesc politica, nu mai vreau, adică nu veci că e mâna masoneriei? Ai citit "Sinoadele înţelepţilor"? Acolo e scris totul, ce să te lupţi, masoneria stăpâneşte. Ce, mai are România un cuvânt de spus? Nici unul. Păi, nu vezi, aeronautica mondială datorează cel puţin că se ridică avioanele de la sol. Crezi că ne recunosc? Păi, ce vor? Să ne omoare agricultura noastră. Nu-i în stare de nimic. Şi brambureala asta, maimuţăreala asta politică, crezi că e de capul ei? E opera celor din afară. Sută-n sută. Am dat "Sinoadele" unor oameni cu carte, unor colonei din armată şi ştii ce mi-au zis? Doamnă, aşa stau lucrurile în armată. Ce vrei dovadă mai bună... în armată... adică, tot ce e bun la americani e bun la noi? Eeee, eu am curaj să zic în gura mare. America e o prostie, făcută din borfaşi, din oameni ce au alergat după aur, dar la ei acasă n-au avut aur? Nu, eu întreb, unde e aurul lor de acasă? Şi atunci vezi că gustul unor samsari de iluzii nu se potriveşte cu al nostru. Vezi un film bun şi hodoronc-tronc vine cu hotline-urile lor, curve şampalii... adică, ce-mi bagă mie din astea? Adică, e un film de cinematecă, de artă, mi-l bagă la 12 noaptea şi astea ce caută? Sau îmi fac reclamă la mătreaţă. De ce, e poporul ăsta plin? plesneşte de mătreaţă? Sau fac la astea cu aripioare, ce-mi pasă mie că e Schiffer mai uşoară? Dă-mi, domnule, filmul. Îl bagi pe Manolescu la 12 noaptea… păi, el e om de ora 12 noaptea? Bagă-l la oră de audienţă, să vadă lumea cultură. Păi, ce vor? ce vor? Să ajungem ca americanii să ne împuşcăm prin şcoli? Masoneria face şi desface şi suntem coşul lor de gunoi.»

(Convorbire cu d-na Rodica Tinca, înregistrată de Eugen Istodor; în revista "Dilema", Buc. 2000)

Minuni în Apuseni şi carne de mici

«Undeva, în Munţii Apuseni, în locuinţa unei feţe bisericeşti, se petrec lucruri ieşite din comun. Cad pietre din senin, se mişcă din loc obiecte, apar elemente străine în biserică şi sătenii, îngroziţi, povestesc că au văzut cu ochii lor toate acestea. Preoţii fac slujbe, tot satul se închină de sute de ori pe zi, mass-media e la faţa locului şi relatează ceea ce a auzit, urmând să şi vadă.

Într-altă zi, cititorii de ziare (din ce în ce mai puţini, pentru că preţul se umflă iar substanţa acestora se diminuează) sunt informaţi că deţinuţii îşi reglează conturile, ucigându-se între ei, ca şi când acolo(la închisoare) nu ar fi poliţişti care să-i păzească. Un criminal feroce îşi povesteşte "isprava" vieţii: şi-a omorât prietenul şi l-a făcut carne de mici, trecându-l prin maşina de tocat.»

(Dintr-un articol de Carmen Dumitrescu; în "Lumea liberă", New York, 2000)

Can-canuri

…aflăm, ca de obicei, din revista V.I.P., ca şi din alte publicaţii: ■ Cântăreţul de muzică populară **Ion Dolănescu** este în amor cu nepoata lui Ceauşescu. ■ **Fotbalistul Adrian Mutu** (din echipa naţională) s-a îndrăgostit de cântăreaţa Alexandra Dinu. ■ Designerul de modă **Cătălin Botezatu** s-a îndrăgostit de un bărbat. ■ **Actriţa Maia Morgenstern** destramă căsnicii. ■ **Miron Cosma,** liderul minerilor din Valea Jiului, a scris poezii în puşcăria unde se află în prezent şi vrea să le publice.

Mica publicitate

■ Sună-mă să-ţi simt gustul. 89.48.692.

■ Caut înnebunită un bărbat care să mă satisfacă. 89.48.694.

■ Îmi plac aventurile şi tot ce este sex mă înnebuneşte. 89.48.645.

■ Pereche nonconformistă caută tineri iniţiaţi. 01/89.21.763.

■ Îţi place să priveşti? Două lesbiene te aşteaptă. 01/89.21.764.

■ Eşti singur, vrei să-ţi descarci sufletul, sună-mă! 89.21.771.

■ Ştii mai multe înjurături decât mine? Te aud? 89.21.956.

■ Te pricepi să satisfaci femeile? Te plătesc. 89.21.957.

■ Căsătorită, plictisită, caut o pată de culoare în viaţă. 89.29.075.

■ Asistentă medicală tratez pacientul la domiciliu. 89.29.075.

■ Colecţionară lenjerie intimă, aştept o piesă din garderoba ta. Alexandra. 89.29.075.

■ Mitică, strâmtorată, caut lungan căpos, ofer captivitate. 89.48.534.

■ Club, Sado-maso. Interzis cardiacilor! 89.84.745.

■ Vrei să ştii ce poate "păsărica" mea? 89.84.915.

■ Profesoară de amor ofer meditaţii. 89.84.967.

(Din "Evenimentul zilei", Bucureşti 2000)

■ Israelian, doresc cunoştinţă doamnă până la 37 ani; rog număr de telefon. Oficiul Poştal 22 CP 500. Lev Reoven.

(Din "România liberă", Bucureşti 2000)

Aniversare

Gellu Naum, poet, unul din ultimii reprezentanţi ai mişcării suprarealiste româneşti din anii '40; 85 de ani de la naştere.

Decese

Corneliu Mănescu (84), fost ministru de externe, fost preşedinte al Adunării Generale a ONU în anii '70.

Petre Gheorghiu (71), actor la Teatrul Bulandra, din Bucureşti.

Victor Parhon (57), critic de teatru, fost redactor la revista "Teatrul", din Bucureşti.

NOU!

Infuzie de cultură în pastile homeopatice

STELE REGALE

Cartea recent publicată de ELENA-ESTHER TACCIU
în Editura DU Style – Bucureşti

Vă prezintă peste o sută de portrete ale personalităţilor de talie universală, ca Van Gogh, Marcel Proust, Mihai Eminescu, Rudolf Nureev.

Pornind de la Zodia sa de naştere, fiecare din aceşti eroi îşi dezvăluie şi drama sentimentală.

«Un fermecător volum de portrete astrologice … profunde şi convingătoare… "Stele regale" e o fabuloasă carte a destinului uman.»

(Ion Cristofor, "Cetatea culturală", Cluj)

Cartea poate fi procurată trimiţând contravaloarea a 50 de şekeli la adresa:

ELENA-ESTHER TACCIU
P.O.B. 2104 – 58490, KIRIAT SHARET, HOLON
Telefon: 03/559-0829

ION MIHĂILEANU
Corespondență din Franța

Caleidoscop parizian

- **Frumoasa doamnă astrolog și președintele**
- **Le-a mai greșit și Elizabeth Teissier**
- **Du-mă acasă, măi tramvai**
- **O față de masă de 600 km.**

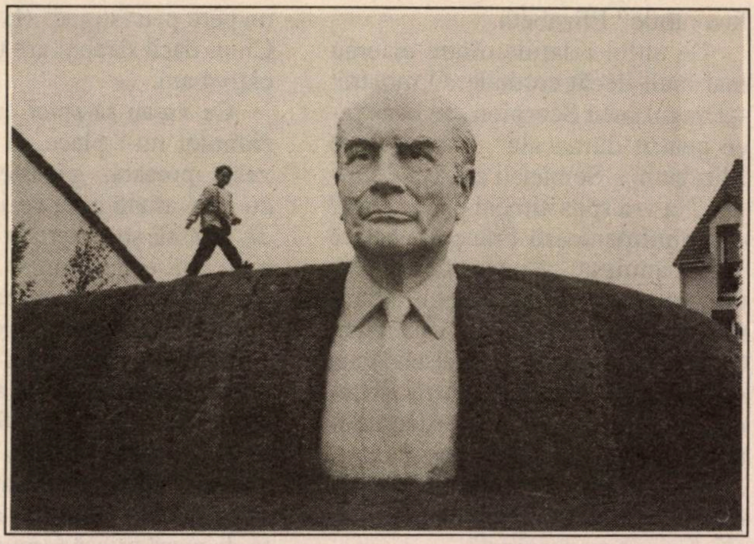

Un bust uriaș al lui Mitterrand, de 12 metri lățime, creat de sculptorul Bruno Maillard la Oudeau (Boulogne). Nici Stalin n-a izbutit să apară ca Sfinx. Al naibii Mitterrand, și-o fi zicând "genialul"...

Nu mai știu câte cărți despre François Mitterrand au apărut după dispariția lui. 20, 30? Aproape toate au avut un mare succes de public. Bineînțeles că omul politic continuă să intereseze. După De Gaulle, el este figura emblematică dominantă a Franței. Cred însă că dincolo de politicianul florentin, contradictoriu, fascinează în primul rând personajul. Mereu ies la iveală diverse detalii din viața lui, aruncând o lumină schimbătoare asupra sa.

Ultima revelație, senzațională, surprinzătoare: François Mittterrand consulta cu regularitate un astrolog. O femeie. Mi-e dificil, nu-mi place s-o numesc astroloagă. Sună oribil în românește. O femeie frumoasă, celebră în Franța: Elizabeth Teissier. O ascultam uneori, sunt mai mulți ani de atunci, dimineața, pe radio Europe 1. Mitterrand o consulta nu pentru viața lui personală. Deși nu jur că n-o făcea, într-o zi se va ști poate că da. Deocamdată, e sigur că doamna Elizabeth Teissier devenise "consilier", sfetnică pe românește, pentru treburile de înaltă politică a Franței. Ea, sfetnica, a dezvăluit recent această legătură secretă care a continuat din 1989 până în 1995. Sigur nu inventează ce dă la iveală: doamna are documente, mai bine zis casete unde sunt înregistrate conversațiile lor, susține ea, cu autorizația președintelui, cică pentru posteritate. Asta rămâne de văzut, pentru că împricinatul, de acolo Sus, n-are posibilitatea s-o contrazică sau s-o confirme.

Mărturisesc, nu mă pricep în astrologie, de aceea n-am să reproduc dialogul lor, în care specialista face aluzie, să zicem, la Venus cu ascendent Mercur când toate planetele sunt în balanță, à propos de domnul Mitterrand care e născut în zodia Scorpionului. De teamă să nu încurc planetele.

Cert însă e că lucrurile se petreceau cam așa: Ne aflăm în ziua de 17 ianuarie 1991. Cu o noapte înainte avioanele aliate bombardaseră Irakul, fără a întâlni vreo rezistență. Euforie generală. Mitterrand o sună pe Elizabeth: Ce părere ai, dragă Elizabeth, despre tot ce se întâmplă? Elizabeth: Nu sunt politoloagă. François: Totuși... Elizabeth: Saddam e foarte primejdios, astrele indică în el un cocktail periculos între un Hitler, Stalin și Nero. La 29-30 ianuarie va fi în primejdie. Nu știu dacă va supraviețui.

Portretul lui Saddam era corect. Dar prezicerea ei nu s-a înfăptuit. Sângerosul dictator e bine mersi și astăzi. Mitterrand o cheamă din nou la data de 18 ianuarie. Cerându-i din nou opinia asupra evenimentelor în curs. De data asta ea prevede în această zi acte de violență, terorism și un atac împotriva Israelului cu gaze chimice. Prezicere ce s-a împlinit în bună măsură. Pe 18, în a doua zi a războiului, Irakul a lansat primele Scuduri, din fericire fără încărcătură chimică.

Mitterrand face apel la sfetnica sa de nenumărate ori, în probleme interne: când Chevenement demisionează, fiind în dezacord cu războiul împotriva Irakului, sau când președintele îl înlocuiește în funcția de prim ministru pe Michel Rocard cu Edith Cresson. Când are loc puciul în Rusia contra lui Gorbaciov, doamna Teissier prevede că cei ce l-au răsturnat pe Gorbi se vor instala definitiv la putere (ceea ce, după cum știm, nu s-a întâmplat). Oare în urma prezicerii ei Mitterrand a făcut o gafă politică acceptând lovitura de stat? Când trebuia să participe la o conferință sau să țină o cuvântare, cine avea ultimul cuvânt pentru alegerea zilei favorabile? Elizabeth.

De altfel relațiile dintre ei erau mai mult decât cordiale. O mostră: – Dragul meu Scorpion, ce n-aș face pentru dumneata? se păpușește Elizabeth. – Semănați cu Ava Gardner. Nu v-a spus nimeni până acum? o complimentează François. Multă lume bănuiește că interesul lui Mitterrand pentru seducătoarea doamnă Teissier nu era numai astrologic. Și nu e exclus ca ea, care era gata să facă orice pentru el, sa-i fi și cedat. Cu plăcere. De altfel, recunoaște că posedă casete în care Mitterrand i-a vorbit de viața lui intimă, dar pe care nu le va da în vileag. Cică, "secret profesional".

Pare-se că și regele Spaniei Juan Carlos o consultă. Întrebată dacă și Chirac a moștenit-o de la Mitterrand, a replicat: Nu răspund la această întrebare.

De aici, de la Paris, m-am întrebat, scuzați-mă: ce-ar fi dacă Barak ar consulta-o pe scriitoarea Elena-Esther Tacciu, n-ar merge mai bine treburile Israelului?

◆

■ Instantanee de viață pariziană, nu știu dacă sunt valabile și în provincie. Te întâlnești cu cineva și în loc de "bonjour" îl întrebi: "Ça va?" Ești absolut sigur, 100%, că-ți va răspunde: "Ça va!" Chiar dacă l-a înșelat nevasta sau dacă a fost concediat, dacă i s-a furat mașina sau s-a certat la cuțite cu un prieten. În asemenea cazuri, maximum de răspuns negativ e: "Ça peut aller!" (Paranteză românească, nici măcar așa și așa.)

■ Mulți parizieni nu-și dau seama de frecvența cu care folosesc cuvântul *petit.* Câteva exemple: "un petit vin blanc", "une petite minute", "une petite seconde" – poți aștepta zeci de minute când cetățeanul de la ghișeu îți răspunde astfel – "petit misérable", "un tout petit peu", "petit pied", "petit four", "à petit feu", "au petit jour". Pot merge cu exemplele la infinit. Când întrebi pe cineva de sănătatea unui prieten bolnav, îți răspunde: "Il est un petit peu fatigué" (E cam obosit). Chiar dacă săracul are un cancer de câțiva ani.

Ce vreau să spun cu asta? Parizianului nu-i place să amplifice o veste proastă, găsește diminutive cu care alintă ceea ce-i place, aplică fără să știe metoda Coué: Mi-e bine, mi-e bine, mi-e foarte bine! "C'est bon pour le moral!"

■ În ce alt colț al globului i-ar fi venit cuiva ideea de a organiza un picnic gigantic, pe un așa-zis meridian verde, lung de 600 km., străbătând o bună parte a Franței? De 14 iulie 2000, ziua națională, aniversarea Revoluției, s-a întins o față de masă uriașă (amintesc, de 600 km.) pe care, aducând fiecare proviziile sale, 3 milioane de bărbați și femei au benchetuit, deși era ploaie și furtună. Nu ca în Israel, unde v–ați săturat de atâta arșiță.

N-au "țurăs" parizienii? Au, dar le ascund, căci, zic eu, au un alt mod de viață. Parizian!

■ Marea noutate, ultimul răcnet al anului 2000 în multe orașe ale Franței. O extraordinară descoperire care revoluționează tehnica? O să râdeți: redescoperirea bătrânului tramvai. Au trebuit să treacă zeci și zeci de ani pentru ca mulți edili să-și dea seama că au înlăturat pe nedrept acest mijloc de transport, care nu poluează ca autobuzul și nu provoacă accidente. Mi-amintesc de cântecul "Du-mă acasă, măi tramvai" pe care îl fredonam în tinerețile noastre românești. În august, un nou tramvai va fi pus în circulație la Nantes, unde există de câțiva ani mai multe linii. La Strasbourg, în septembrie (două linii). Și la Orléans în octombrie. Un parcurs de 18 kilometri.

■ Dacă am vorbit de circulație în orașe, nu pot trece cu vederea un nou mijloc de transport: roller-ul. Cuvântul corespunde verbului rouler = a rula. De la copii de 3-4 ani la bărbați și femei până la 50-60 de ani, pasiunea pentru acest soi de patinaj pe rotile face ravagii. Trei milioane și jumătate practică în Franța roller-ul. Deocamdată ei o fac din plăcerea de a se plimba cu rapiditate pe trotuare. Am făcut personal următoarea experiență: de la Place de la Bastille, mașina unuia dintre fii mei, unde m-am urcat și eu, a pornit în același timp cu un grup, format din celălalt fiu al meu, nora mea și cei patru nepoți, toți pe roller, în direcția Place de la République. Cine credeți că a câștigat cursa? Roller-ul. Nu automobilul, care înfruntă atâtea dopuri de circulație. Îi prevăd un mare viitor. Pe lângă plăcerea de a "patina", poți ajunge rapid la destinație, la serviciu, la o întâlnire. Nu te costă nimic, afară de "instrumente", nu poluează, ești stăpân. Deocamdată pietonii normali, ca mine, nu-l agreează, de teama unei ciocniri. Nici automobiliștii. Când circulația roller-ului va fi reglementată, având porțiunea lui, are un mare viitor.

◆

Câteva maxi-minime și mini-minime: Ce credeți că se poate discuta într-o mânăstire de măicuțe în plin

Paris, lângă vestitul magazin "Au bon marché"? Adunate ciur după ce şi-au făcut rugăciunea de dimineaţă, s-au închinat în faţa icoanei Fecioarei Maria şi după ce-au postit în ajun? Despre candoarea îngerilor, despre sfântul duh? Despre decăderea moravurilor contemporane? Măicuţele discută despre... cota acţiunilor la bursa din Paris. Pentru că ele însele posedă acţiuni şi joacă la bursă. Măicuţa Michèle susţine că, fiind acţionare, ajută la moralizarea bursei. "Ghei dăţeil a goi a mansă", ar fi comentat în idiş tatăl meu. O altă măicuţă, Danièle, şi-a plasat banii în acţiunile unui laborator farmaceutic, Pfizer. Mai târziu a aflat consternată că acolo se fabrică Viagra. Vă daţi seama, la mânăstire! Viagra şi măicuţele... putem râde din toată inima. ■ Nu ştiam că principatul Monaco, cu capitala Monte Carlo (dar care de fapt, cu toată independenţa lui, face parte din statul francez), are un prinţ german. Prinţul Ernst-August de Hanovra. De ce? E soţul prinţesei Caroline de Monaco. Cum am aflat de existenţa lui? Pentru că revista germană "Bild" a publicat o superbă fotografie a prinţului la Expoziţia Universală de la Hanovra. Ce arăta fotografia? Prinţul făcea pipi în faţa pavilionului turc. Moravuri princiare? ■ În ţările dezvoltate principala cauză a demenţei este maladia Alzheimer. În Franţa există în acest moment 300.000 de persoane care suferă de această maladie. În luna septembrie se va lansa un vast program de cercetări pentru a depista maladia în stadiul ei precoce. ■ De veacuri francezii n-au avut chef să emigreze: cum să părăseşti o asemenea superbă ţară? De necrezut, acum emigrează. Unde? La Londra. De ce? De frica perceptorului, care îi supune la impozite mai mari decât în Anglia. Aţi înţeles: emigrează bogaţii şi cei ce vor să devină. Un exemplu: un anume Philippe Foriel-Destezel figurează pe locul al 9-lea în "Rich List 2000", cu 1,5 miliarde lire sterline. ■ Figaro! Figaro! Nu e vorba de operă, ci de un simplu frizer parizian care a avut ingenioasa idee de a fi la dispoziţia clienţilor până la orele 2 dimineaţa, să le ofere muzică în timp ce-i tunde şi, la urmă, un pahar de "rouge". Adresa: 75 Bd. Beaumarchais. ■ Yasmina Reza. Un nume celebru nu numai în Franţa. Autoare de piese de teatru. Piesa ei "Art" e jucată cu succes în întreaga lume. Recent a scris un roman, "Désolation" (umor negru excelent!). E evreică şi se revendică ca atare. În plus e şi frumoasă, în jur de 40 de ani. Voi reveni asupra ei. ■ De 50 de ani, fără întrerupere, se joacă la teatrul Huchette "Cântăreaţa cheală" de Eugen Ionescu. 13.000 de reprezentaţii până acum. Record mondial. Teatrul a fost onorat cu Premiul Molière pentru această performanţă. Ionesco "ad aeternitas". ■ Un mare specialist al balonului, Gilles Kepel, de altfel un ziarist talentat, a scos o carte intitulată "Jihad, Expansion et déclin de l'islamisme", editată de Gallimard. Ce susţine în concluzie autorul? Cică ne aflăm în faţa unui soi de post-islamism, că "moderaţii" au şanse să se impună, pentru că "radicalii" s-au compromis. Adică după ce-au distrus – şi continuă să distrugă – au şi capacitatea să se auto-distrugă. N-aş crede că ai dreptate, domnule Kepel, sunt tentat să zic în fermecătoarea limbă idiş: Alăvaie! sau pe româneşte: Deie Domnul! Cred însă că ai greşit pronosticul cu vreo mie de ani. Poate în anul 3000!

Nou! A apărut

Intrare liberă

Versuri

de Madeleine Davidsohn

"O nouă poetă care are ceva de spus şi o spune direct, în felul ei".

Carol Isac, *"Ultima oră"*

"Imagini, peisaje româneşti de munte, atmosferă şi personaje din micul târg natal, (...) privelіştea atât de orientală a Israelului, dramele războaielor sale eterne, traseul ceţos al propriilor drame erotice, se întreţes în fiinţa poetului, cel care, în stare de şoc, se lasă curentat de aceste tensiuni noi şi vechi...".

Elena-Esther Tacciu, *"Minimum"*

Cartea poate fi procurată trimiţând suma de 25 shekeli la următoarea adresă:

Dr. Madeleine Davidsohn
Reh. Keren Hayesod 23/2
Haifa 34970
Tel.: 04/825-1444

HARRY FOSHA
NEW YORK

Made in U.S.A.

"N-AM", sau: Halal de mine: am devenit analfabet!

N-am telefon fix în automobil.

Şi nici telefon mobil în general.

Telefonul mobil e ultima nebunie a vieţii americane: unul din trei americani îl are şi se prevede că în anul 2003, jumătate din populaţia Statelor Unite îl va poseda. Sociologii îl socotesc cea mai populară distracţie după apariţia ţigărilor. Numai că acum, când s-a descoperit că ţigările fac rău, s-au lăsat de fumat. Deşi, însă, e aproape sigur că telefonul mobil dăunează creierului, nimeni nu se sinchiseşte. A apărut o categorie nouă de spectatori teatrali. Nu-i interesează dacă se joacă Hamlet sau o revistă. Îi interesează numai pauza, ca să-şi poată folosi telefonul mobil! Mai ales că multe teatre anunţă înainte de ridicarea cortinei că e interzisă folosirea telefonului mobil în timpul desfăşurării piesei.

N-am fax.

N-am "mouse".

N-am "windows".

N-am E-mail.

E clar că n-am computer.

În schimb am o amintire pe care n-o s-o uit cât oi trăi şi – cine ştie – poate şi după aceea. Acum vreo patru ani îmi vizitam nepoţelele. Cea mică, în vârstă de 4 ani, se juca de zor cu jucăria ei preferată: computerul. La un moment dat, Zoe (aşa o cheamă) îmi spune: "Am nevoie de ajutor". La care eu, prompt, am chemat-o pe fiică-mea să mă salveze. Degeaba. Am citit pe faţa lui Zoe ceea ce nu putea încă spune: Eşti ditamai "tată", ba încă şi "mare", şi nu eşti în stare măcar să redresezi computerul.

N-am P.C.

N-am C.D.

N-am D.V.D.

N-am beeper.

N-am www.

Nu mai pot să citesc un articol în ziar sau să urmăresc o emisiune la televizor fără să mi se spună: «Dacă vreţi mai multe amănunte vizitaţi-ne la "www.Maximum".» De pildă citeam despre o crimă. Ajung la paragraful "Criminalii au fost încer...": "Dacă vreţi mai multe" etc. etc. Noroc că eram la un amic care m-a ajutat să continui articolul: "(încer)cuiţi şi apoi arestaţi". N-am avut acelaşi noroc cu rezultatul meciului de fotbal dintre Juventus şi Arsenal, care s-a terminat cu scorul de 3 la... «Dacă vreţi mai multe amănunte vizitaţi-ne la "www.Maximum".»

N-am On-line.

N-am Internet.

N-am Lotus 1, 2, 3.

N-am bicicletă.

N-am motocicletă.

N-am trotinetă (asta nu-i o glumă de tipul "duci, arhiduci, haiduci).

Bicicleta este un instrument de tortură folosit de curierii rapizi şi seamănă panică şi accidente în jurul ei. Bicicliştii au două predilecţii: mersul în sens contrar şi viteza pe trotuarele aglomerate. Ar mai fi şi o a treia predilecţie, dar n-am la îndemână datele cu răniţi şi chiar morţi în accidente provocate de biciclişti.

A fost o vreme când în special băieţii din ultimele clase de liceu foloseau o patină pentru un picior, făcându-şi vânt cu celălalt. Un tip întreprinzător şi cu memorie bună şi-a dat seama că astea sunt de fapt trotinete schilodite. Şi atunci a reînviat trotineta care la ora actuală se vinde ca pâinea caldă. Şi nu e folosită numai de copii şi tineri. Kevin Spacey, laureatul premiului Oscar de interpretare masculină pentru filmul "American Beauty", a demonstrat într-un film omagial că e un maestru al trotinetei!

N-am.

N-am.

N-am.

Când m-am dus să-mi reînnoiesc permisul de umorist (deşi pe anul trecut n-am acoperit cantitatea de glume prescrisă de regulament), preţul era o glumiţă:

N-am, n-am, n-am (vezi mai sus) aşa că aştept ziua când o să-i cer fiicei mele să-mi cumpere o pâine prin E-mail sau Internet.

Nu ştiu dacă gluma mea a defectat computerul. Automat am fost strămutat la un computer serios care mi-a spus: "Lasă-te de bancuri şi mai redu din cantitatea de "n-am". În secolul care a început, un om care nu ştie să mânuiască computerul şi asociaţii săi o să aibă aceeaşi situaţie pe care a avut-o în secolul proaspăt expirat un analfabet".

Clinica de medicină alternativă
„Anita – Rehovot"
condusă de un
doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE
●
Tratăm cu succes:
• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotenţă • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •
●
De asemenea:
• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254
08/945-6135

Shana tova!

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

AL. MIRODAN

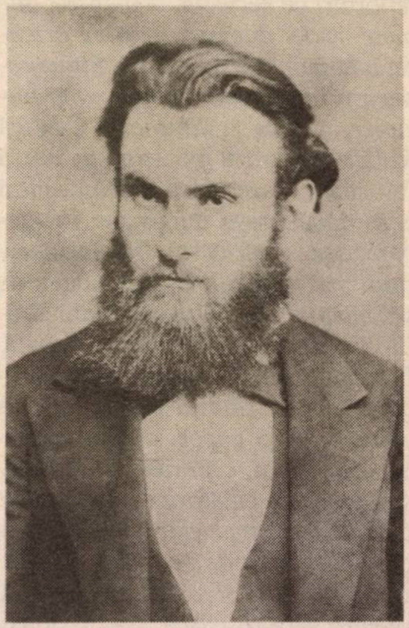

C. Dobrogeanu Gherea în 1876-77

G

Gherea-Dobrogeanu, Constantin (Kass; Katz), critic literar, publicist, om politic.

Prin 1877-78, numitul Costică Robert, zis și Robert Jinks sau Jeenx, precum și altfel, o ducea destul de bine cu banii. De unde până nu de mult trăgea targa pe uscat, încercând fel de fel de meserii, inclusiv salahoritul, el găsise acuma, în sfârșit, o idee. Auzind că armatele rusești care se aflau în țară, cu prilejul războiului ruso-turc (război în cursul căruia România își cucerise independența, în 1877), ar avea probleme cu spălatul rufelor, el a sărit pe ocazie și, cu toate că nu se îndeletnicise niciodată cu asemenea treburi, s-a dus la comandamentul armatei ruse, propunându-și serviciile. Ofițerii de la intendență au primit numaidecât, iar Costică Robert a pus pe picioare în câteva săptămâni o spălătorie la Brăila, urmată de altele două. Împreună cu soția sa și 10-12 angajați începu să lucreze zi și noapte, livrând marfa la vreme și încasând în schimb sume la care nici nu visase până atunci. În câteva luni, el puse de-o parte 10.000 lei aur, o mică avere. Prietenii lui urmăreau cu plăcere ieșirea la limanul material a lui Costică – pe care nimeni nu-l bănuise de asemenea talente capitaliste – dar în același timp erau neliniștiți.

Costică Robert era un refugiat din Rusia, urmărit de Ohrana pentru activitate revoluționară și acuzat de complot anti-țarist. Neavând cetățenia română, el putea fi oricând prins de agenții Ohranei, răpit, legat fedeleș și expediat cu primul tren în Siberia. "Nu crezi că te joci cu focul, Costică?" îl întrebau amicii. "Nu crezi că e primejdios să-ți vâri capul în gura leului?" Costică, un tip care disprețuia frica, având voluptatea riscului, îi potolea pe îngrijorații din jurul său cu bătăi condescendente pe umăr: vezi-ți de treabă, mă descurc eu…

Din păcate, un ofițer rus care fusese încartiruit într-o casă din cartierul brăilean Cetățuia, la doi pași de șeful spălătoriilor, și-a dat seama că întreprinzătorul și prosperul domn Costică este un narodnic (revoluționar) rus. El i-a vândut tuyau-ul colonelului de jandarmi Merklin, care a început să-l urmărească pe bănuit. După ce și-a dat seama că e pe drumul cel bun, colonelul s-a deghizat în chip de bătrânel inofensiv, ciocănind la ușa lui Costică și prezentându-se drept funcționar al firmei moscovite "Warschawski", care se ocupa de aprovizionarea trupelor rusești. El voia să afle câteva amănunte din domeniu și cine era mai potrivit să-l informeze decât un om de afaceri care lucra pentru armata țarului?

Cele ce urmează (ca și datele de până acum) le-am întâlnit în biografia închinată de Z. Ornea personajului despre care discutăm:

«*Edificat* – scrie Z. O. – *colonelul a dat dispozițiile necesare prinderii urmăritului. Costică Robert a primit la 30 octombrie o telegramă semnată de o soră de caritate rusă, binecunoscută lui din relațiile de afaceri, care îl invita pentru o convorbire ce nu suferea amânare, a doua zi, la gara rusească de la Galați. Telegrama nu putea trezi bănuieli. E drept, era invitat la gara rusească, ceea ce putea constitui un semnal de alarmă. Dar în tot acest an de când lucrase ca antreprenor de spălătorii mai fusese pus – și nu o singură dată! – în situația de a intra în zone care se bucurau de statutul extrateritorialității. Nu aveau același regim vapoarele rusești pe care a fost nevoit, în interes de afaceri, să urce? Și cum coborâse cu bine de pe ele, de ce ar fi intrat în alertă de astă dată, când era invitat la gara rusească din Galați? Mai ales că semnatara telegramei era o doamnă distinsă de la Crucea Roșie despre care era convins că nu poate avea nimic comun cu poliția. Aici era tocmai stratagema. Merklin, interesându-se atent asupra persoanelor cu care se află Costică Robert în* *raporturi de serviciu, a depistat numele acelei doamne în afara oricărei bănuieli şi a semnat-o. Stratagema a prins. Cu doi napoleoni în buzunar, a doua zi dimineaţa Costică Robert s-a urcat pe vaporul cursă "Austria", care făcea legătura între cele două oraşe dunărene. Pe debarcader, a observat silueta maiorului care îndeplinea funcţiunea de şef al spitalului militar rus din Brăila. Coincidenţa i s-a părut ciudată. Un gând de primejdie l-a descumpănit o clipă. Dar nu s-a înapoiat. A conversat, pe vapor, cu doi negustori cunoscuţi, cărora le-a împărtăşit destinaţia călătoriei, arătându-le chiar telegrama. Ajuns la Galaţi, a coborât liniştit de pe vapor, s-a urcat într-o birjă şi s-a îndreptat sfoară spre gara rusească. Ca de obicei se grăbea. Voia să-şi termine rapid treburile pentru a se înapoia – cum o anunţase pe soţia sa – în aceeaşi seară, acasă.*

Pe peronul gării improvizate de autorităţile militare ruseşt (un pod lung de scânduri şi două căsuţe ce serveau drept staţie) a avut surpriza de a constata că apăruse cam o dată cu birja ce-l adusese pe el, o alta din care a coborât un vlăjgan a cărui figură o mai văzuse prin Brăila, dându-i târcoale suspecte. De astă dată soneriile primejdiei au început să sune în el alarmate. A voit să se înapoieze. Dar, cumva ruşinat că se lasă pradă necontenitelor sale bănuieli, şi-a spus că, oricum, e pe teritoriul României şi e ocrotit de legile ei constituţionale. A păşit deci înainte pe culoarul care ducea spre camerele staţiei şi în timp ce se interesa unde ar putea-o găsi pe doamna cu telegrama, vlăjganul ce coborâse din birjă, în fruntea altor câţiva gealaţi, croiţi pe aceeaşi dimensiune, l-au împins, rapid, într-o cămăruţă unde îl aştepta nimeni altul decât chiar bătrânelul ce îl vizitase ca funcţionar al lui "Warschawski". Numai că de astă dată nu purta costumul obişnuit de funcţionăraş, ci uniforma de colonel de jandarmi. Au fost rostite, grăbit şi moale, două declaraţii orale. Şi amândouă i se datorau vicleanului colonel. În prima şi-a precizat adevărata identitate. În cea de a doua l-a declarat arestat – fireşte "în numele ţarului" – pe cel ce-şi spunea fie Costică Robert, fie Robert Jeenx (Jinks). Acestuia din urmă nu i s-a luat nici o declaraţie. Nici măcar una orală. Pândarii săi ştiau tot ce le era necesar şi nu înţelegeau să se încurce cu formalităţi, oricum inutile. Totul trebuia terminat repede şi în tăcere, pentru a-l scoate pe arestat dincolo de graniţă, înainte ca autorităţile româneşti să afle de samavolnicia comisă. Arestatului i s-a făcut o mare onoare, semn că persoana sa e importantă: a fost urcat (de însoţitorii săi grijulii, colonelul şi adjunctul) într-un tren special (o locomotivă cu un singur vagon) – care îl aştepta pe …unicul călător pentru a-l transporta la Reni şi de acolo în capitala imperiului ţarist. Calendarul arăta 31 octombrie 1878.»

De la Reni, deţinutul fu dus la Bender (Tighina), Kiev, Orel, Tula, Moscova, cu popasuri în închisorile respective, apoi la Petersburg, unde a ajuns la celebra fortăreaţă Petropavlovsk. După trei luni de zile, a ieşit din închisoarea unde jumătate din condamnaţi putrezeau de vii şi jumătate îşi pierdeau minţile, fiind trimis la Mezen, nu departe de Marea Albă, în Siberia, ca deportat pe "o durată nelimitată". Bărbatul care se trezi înotând în zăpezile Siberiei, ştiind că este sortit să-şi lase oasele aici, era viitorul critic literar C. Dobrogeanu-Gherea. Iar răpirea lui constituie un episod din virtualul serial de televiziune, intitulat "Viaţa lui Gherea".

(Continuare în numărul viitor)

În editura "Integral" din Bucureşti
a apărut noul roman

"Bătrânul ieri
şi nenăscutul mâine"

(190 pag.)

de LIANA MAXY

Este un roman al emigraţiei şi se referă la noi,
evreii reveniţi în patria strămoşilor.
La fel ca şi în precedentele sale volume:
"NUCLEUL MAGIC" (1986) 482 pag.
(biografia pictorului M. H. Maxy şi a familiei sale)
şi "PUNCTELE MELE CARDINALE" (1994) 196 pag.,
cuprinzând: versuri, nuvele, evocări, portrete, interviuri,
impresii de călătorie, autoarea foloseşte o autentică limbă
literară, un ritm alert şi un stil propriu.

Cărţile pot fi obţinute trimiţând un cec bancar sau poştal pe
adresa: P.O.B. 1114, Ramat Gan 52111. Tel.: 7519839

- **BĂTRÂNUL IERI ŞI NENĂSCUTUL MÂINE – 40 shekeli**
- **PUNCTELE MELE CARDINALE – 40 shekeli**
- **NUCLEUL MAGIC – 60 shekeli**

AL. MIRODAN

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

Poșta Dicționarului

Nina Cassian, New York, ne ajută să dezlegăm un mister, legat de regretatul Ov. S. Crohmălniceanu: cum de-a ajuns tânărul gălăţean la numele său totalmente neobişnuit? Rândurile de mai jos fac parte din prefaţa "Jurnalului" Ninei Cassian, scriere din care "Minimum" a publicat, în premieră, prin anii '90, fragmente importante:

«Tot cam pe-atunci (în anii războiului, n.n.) *a început o intensă corespondenţă, însoţită de un schimb de cărţi, cu un viitor apropiat prieten, Mony Cahn, din Galaţi, excepţional cunoscător şi fanatic al poeziei franceze şi germane moderne şi desenator de o splendidă minuţie (îmi transcrisese de mână, la perfecţie, caligramele lui Apollinaire!).*

Ne trimisese de asemeni nişte dialoguri cu o prietenă ipotetică, tot despre poezia franceză şi germană (ba chiar şi americană, mai inventând uneori câte un poet), care urmau să apară în pagina a doua a ziarului "Ecoul", condusă de Miron Radu Paraschivescu, şi ne ruga să-i alegem un pseudonim.

Farsa onomastică pe care tatăl meu (traducătorul I. Cassian-Mătăsaru, n.n.) *i-a jucat-o lui Mony urma să se transforme în renume. Jucăuşul meu tată a propus un nume imposibil: O. Crohmălniceanu – Sache! Ei bine, Mony a continuat să semneze, cu o uşoară alterare, Ovid S. Crohmălniceanu, iscălindu-şi astfel întreaga operă.»*

(Într-o notă anume pentru "Poşta Dicţionarului", Nina Cassian subliniază: *«"O." a devenit Ovid, "Sache" s-a transformat în "S."».)*

Joseph Lev, San Jose, California, USA, aduce, ca un reporter special al "Dicţionarului", câteva noutăţi despre destinul personajelor (sau persoanelor) întâlnite în romanul lui Edgar Reichmann "Un insomniac la Dunăre"; scriere din care am publicat un fragment în revistă:

«M-am întors recent dintr-o călătorie în Germania unde, împreună cu soţia mea, ne-am vizitat fiica, ginerele şi nepoţica de 10 ani din Köln. Suntem foarte bucuroşi că cealaltă bunică, Erika, se ocupă foarte serios de nepoţică în timpul cât fiul ei şi fiica noastră sunt ocupaţi în muncă. Noi o cunoatem pe Erika de circa 27 de ani şi avem multă simpatie pentru ea. Ea este Erika G. din extrasul intitulat "Prietenii mei din tinereţe", publicat în "Minimum" nr. 160 – iulie 2000, din romanul lui Edgar Reichmann. Este o femeie bine aşezată pe picioarele ei, este inginer fizician şi a fost, până la pensionare, şefa adjunctă a Institutului Röntgen din Germania. Divorţată încă din România, mulţi ani înainte s-o cunoaştem noi, ea şi-a crescut, aş spune în mod exemplar, cei doi băieţi pe care îi are, dintre care cel mai mare îmi este ginere. Amândoi sunt absolvenţi ai Facultăţii de Matematică şi lucrează ca ingineri în Germania, unde s-au stabilit acum circa 30 de ani. Aici Erika şi-a întemeiat o familie proprie cu un neamţ, de asemeni bine aşezată în cei 27 de ani de când noi o cunoaştem, şi-a vândut casa situată la zeci de kilometri de Köln şi şi-a construit o locuinţă foarte plăcută la 5-10 kilometri de Köln, în apropiere de familiile celor doi băieţi ai ei. Când noi am fost recent în Germania şi ne-am văzut, în cele trei săptămâni, adesea cu ea, am aflat prin fiica mea că într-o zi era ocupată să facă prăjituri pentru Juţi, acea Judith Kahana despre care vorbeşte de asemeni Reichmann în romanul său. Pe Juţi o cunosc şi eu din 1945, era într-adevăr o frumuseţe de fată, am încercat exact aceleaşi sentimente ca şi dl. Reichmann. Ea este verişoară cu Erika şi-şi păstrează şi acum vechea lor prietenie. Juţi însă a avut o viaţă instabilă. Eu cu Juţi m-am întâlnit mai des, am făcut cu ea şi cu răposatul Bernard Bereanu – printre alţii – un revelion la munte. Juţi în fapt a avut probleme, în fapt a fost singură, a avut şi are probleme de sănătate şi, aşa cum din nefericire se întâmplă cu noi toţi, este o bătrânică în suferinţă. De fapt Erika este rudă şi cu esteticianul Ion Ianoşi (amintit în carte), pe care de asemeni îl cunosc foarte bine. El şi Janina, soţia sa, ne-au fost vecini, în apropiere de Policlinica nr. 10 din Bucureşti. Mama Erikăi (tatăl a murit de mult) s-a recăsătorit cu Steinberger, tatăl lui Ianoşi, şi el un om serios cu care am avut mult de-a face când amândoi (bineînţeles plus mama Erikăi) ne aflam în Bucureşti, în timp ce Erika şi copiii ei şi ai noştri se aflau în Germania. Extrasul publicat mi-a amintit şi de Fred Mahler, un om plăcut. Cu toţii am trăit într-un război în care ar fi trebuit să pierim şi, aşa cum spune pe drept Reichmann, "cu spaimă retrospectivă şi cu bucuria vinovată de a fi ocolit acest destin funest, în timp ce alte câteva milioane de evrei au fost exterminaţi în Europa".»

Nota redacţiei: Domnu' Edy Reichmann, pariem că nici dumneata nu ştii despre destinul eroilor din "Un insomniac la Dunăre" câte ştie Joseph Lev, din California...

IOSEF EUGEN CAMPUS

Apocalipsa unui creator

Recentul roman al lui Marius Tulpan, intitulat "Rătăcirea Domnului" (Fundaţia Luceafărul, Bucureşti 1999), este, în fond, aş zice, Apocalipsa unui creator. Localizat în România, la sfârşitul celui de al doilea mileniu. *"Temerile pulsau pretutindeni, ca şi cum Marele Creator, hărăzit să-l ţină în respect pe cel Necurat, se plictisise de rolul său şi lăsase oamenii de izbelişte. Se întrevedea revenirea haosului primar, când nici legea şi nici dogma nu erau cunoscute (...) preoţii, sub ispita unor texte încifrate, dar şi a unor avertismente divine, (...) înţelegeau că sfârşitul lumii nu avea să întârzie".*

Ca şi eroul său, Marele Artist Maruş Danu, autorul este un creator. Înzestrat cu fantezie nemărginită, el face şi desface. Ce-i drept, în artă, în opera sa, nu în realitatea cosmică.

Capitala României post-ceauşiste capătă culori şi dimensiuni de apocalips. *"Întunericul! Întunericul! oftă adânc Relu Vulturele. Exclamaţiile lui fură acoperite de sunetele clopotelor, în aceeaşi bătaie cu tot oraşul. Luminile farurilor, razele ivite la ferestre, felinarele de la răscrucea drumurilor şi toate obiectele ce păreau a înlocui, împreună, astrul diurn – încă ascuns după valurile de nori – aruncau Capitala într-o altă zodie".*

Scenele, pe care naraţiunea le înşiruie într-o ordine tăinuită, au şi ele ceva fantastic, miraculos.

Înmormântarea Marelui Artist, dominată de frazele pretenţioase, viclene, ale criticului Relaxa, capătă aspectul unei farse imense. Apoi, în cavou, asistăm la scena următoare în care Relu Vulturele, actor decăzut, încearcă să despoaie cadavrul de aurul ce-l acoperea, dar moare, fulgerat, când cadavrul prinde viaţă.

Lansarea festivă a Monografiei, alcătuită în pripă, mai mult pentru propria sa publicitate, de criticul Ştefan Relaxa, are şi ea caracterul unei farse grandioase care dezvăluie dedesubturile lumii literare şi politice din Capitala României.

De asemenea, intriga complicată, duşmănoasă lui Maruş Danu, orchestrată cu diavolească dibăcie de cei trei tartori: Vanda (directoarea erotomană, soţia dispărutului Relu Vulturelu), Trăilescu (poreclit "vameşul", maestru de ceremonii funerare şi consilierul ei) şi criticul Relaxa, convins să-şi dea contribuţia la insidioasa nouă punere în scenă a piesei lui Danu "Rătăcirea Domnului" (acelaşi titlu ca al romanului de faţă).

Dimpotrivă, recitalul dat de frumoasa actriţă lansată de Maruş Danu ca vedetă de incontestabil talent, recitalul dat de această Maruşca este menit să proslăvească opera Marelui Artist. În mod miraculos, o voce, venită din fundul obscur al sălii, îi dă replica. Este vocea răposatului Maruş.

❖

Demn de remarcat este jocul continuu, practicat de autor, între trecut şi prezent.

Între epoca ceauşistă a "tiranului" şi anii care au urmat după "revoluţie". Referinţele sunt dese, obsesive, luminându-se reciproc. Au, prin forţa lor verbală, o deosebită valoare flagelantă.

Sunt puse astfel, în paralel, două mârşăvii similare – pe vremuri, în aceeaşi sală, Ceauşescu iniţiase comemorarea festivă a unui vestit domn român. *"El programase acea omagiere numai pentru a lua încă o dată prim planul".* Acum, Relaxa îşi lansa cu surle şi trâmbiţe Monografia închinată lui Maruş Danu, nu pentru omagierea aceluia, ci pentru a-şi face lui însuşi reclamă (pe coperta volumului se lăfăia, mare, portretul criticului).

Nou!

A apărut

Mircea Saucan

FUNÉRAILLES À BUCAREST

MINIMUM
TEL AVIV ■ 2000

«Un spirit ironic şi chiar caustic, lucid şi sarcastic, predispus spre un umor negru, feroce şi în acelaşi timp spiritual.»

(Adrian Marino, Cluj-Napoca)

«Mircea Săucan vede o lume a viilor cu totul absurdă şi iraţională în care omului îi este refuzată până şi demnitatea de a muri definitiv, dar în acelaşi timp el ne face părtaşi la regretul de a părăsi o lume şi un loc.»

(Iulia Blaga, *România liberă*, Bucureşti)

Cartea se poate obţine trimiţând suma de 30 de şekeli pe adresa autorului:
POB 5191
Natzeret Illit 17541

Semnificativă este şi povestea piesei "Inspectorul urgent". Piesa, jucată cu mare brio de Maruş Danu, fusese la început aprobată şi prezentată în premieră festivă în prezenţa "tiranului" şi soţiei sale. Apoi, descoperindu-se substratul demascator şi deci "dăunător" al piesei, fusese imediat scoasă de pe afiş. *"Retragerea din operaţiune (...) se făcea cu voie de la împărăţie, fiindcă Ursul de la Răsărit avea nevoie de verzişori şi numai prin intermediul tiranului local, în tripla postură de servitor, trădător şi cârtitor, îi putea obţine"* (210).

❖

Precum spuneam, în această carte impresionantă domină miraculosul.

Autorul se confruntă cu misterul morţii, al desprinderii duhului de trup şi al unei posibile reveniri pe scena lumii. Autorul nu se consideră un Oedip înţelept, capabil să dezlege enigma, ci *"mai curând asemenea Sfinxului, interogând, cu chipul său indescifrabil, tărâmul enigmatic al lumii"*.

Moartea nu e moarte. Maruş Danu moare, e înmormântat şi totuşi trăieşte mai departe. "Revine". Acţionează. Priveşte şi înţelege lucrurile altfel. Regizează realitatea ca un imens spectacol, improvizat pe măsură ce se desfăşoară. Aşa cum se spune explicit în piesa cu acelaşi titlu ca al romanului – şi care pune mai stringent problema relaţiilor dintre artist şi Dumnezeu, piesă alăturată romanului ca un document facultativ – titlul ar putea fi, în egală măsură, "Rătăcirea Artistului" în loc de "Rătăcirea Domnului".

Artistul – se spune mai clar în piesă – este tentat să ia locul Domnului. Doar şi el este un creator. În opera sa, se dovedeşte atotputernic. Personajele există numai datorită lui. Apar şi dispar, aşa cum ordonă el, în conformitate cu rolurile pe care li le atribuie. Într-un anumit sens, arta este chiar superioară realităţii. E mai concentrată. Merge la esenţe. *"În texte se consumau experienţe profunde. După mai multe meditaţii şi frământări, se găseau soluţii insolite, dar şi fireşti"*.

Dar artistul nu trebuie să cadă pradă ispitei acesteia. Să rămână la locul lui, conştient de limitele impuse creaţiei sale. Acest avertisment de modestie, de auto-ironie, îl cuprinde, clar, finalul piesei.

Dar şi romanul. În cele din urmă, Maruş Dan – după toate rătăcirile sale, după frământările danteşti din "subteranele tiranului", acest pseudo-infern – se întoarce în cavou să-şi găsească liniştea.

În fond, "Rătăcirea Domnului" nu are **un** erou principal Maruş Danu (nume complex, enigmatic, Da-Nu, da şi nu). Structura lui nu e unică, ci complexă. O împletire sui generis de personaje diferite şi totuşi înrudite. Întâi, un erou dublu. Danu, artistul creator, şi Relaxa, criticul, preocupat în primul rând de publicitate, admirându-l şi invidiindu-l pe Danu, cu care ar vrea să fie egal. *"Fusese oare criticul de artă un alter ego al marelui artist?"* (208). Şi apoi, pe plan mai înalt, structura personajului se complică prin prezenţa celor două figuri antagonice-înrudite: Dumnezeu şi Diavolul. Figuri prezente în sufletul lui Danu, cu care se confruntă, spre care năzuieşte uneori, dar şi de care se diferenţiază cu autoironie.

Precum personajul central, tot astfel întregul roman. O carte complexă, impresionantă.

ISRATON LTD.

INSTITUTUL DE REABILITARE A AUZULUI

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 39

Tel. 03-5172910 – 5107317

SUB CONDUCEREA DOMNULUI

MICHAEL SHARON

APARATE AUDITIVE INVIZIBILE ASCUNSE ÎN URECHE

- ❖ Consult şi îndrumare fără plată
- ❖ Baterii de lungă durată
- ❖ Laborator de reparaţii
- ❖ Preţuri speciale pentru pensionari şi membri Kupat Holim

Vorbim şi româneşte

NOU - EXCLUSIV!

„Natura”, cel mai bun aparat digital din lume (ISRATON)

Shana Tova!

ELENA-ESTHER TACCIU

Zigu Ornea – 70

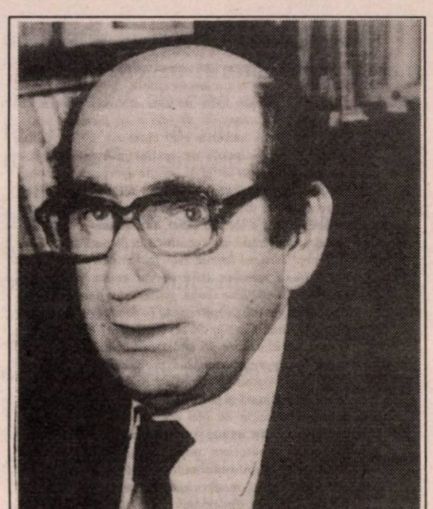

Z. Ornea

Născut în zona triunghiului de aur al literelor româneşti, la Frumuşica (Botoşani), târg cu tradiţii în egală măsură evreieşti, istoricul literar cu prestigiul de multă vreme consolidat a ajuns spre uimirea noastră la cifra rotundă, 70. Putem fi siguri că parcursese din liceu paginile augurilor clasici: Eminescu, Creangă, Sadoveanu, şi nu mai puţin ale Junimiştilor ieşeni. Tot aici îşi are locul criticul Sanielevici. Facultatea de Filozofie din Bucureşti a consolidat preferinţa studentului Z. O. pentru această Moldovă spirituală, i-a dat armele bibliografiei istoric-literare şi voluptatea scotocirii în biblioteci. Titlurile volumelor de debut vor fi probante în sensul selecţiei atât "zonale", pentru scrisul născut în matricea extrem de creatoare cu mari codri, livezi şi râuri, cât şi estetice. Căci criticul ce a debutat la 35 de ani cu studiul "Junimismul" optează decis pentru valorile clasice. Să nu uităm, în 1965 Junimea "estetizantă" nu era o temă foarte comodă! Iată deci câteva din titlurile sale, pentru a ne informa cititorii. După monografia despre Junimea urmează un studiu despre Sămănătorismul românesc (1970), curent care face punte spre literatura secolului XX. Cum, în cazul scrisului critic, distanţa în timp dintre volume argumentează seriozitatea cercetării, corespondenţa dintre scriitori, texte inedite totdeauna prezente în volumele lui Z. Ornea fac din cărţile sale bio-bibliografii fundamentale la toate nivelele. Orizontul sociologic al cercetării sale, atenţia acordată creatorilor ca personaje (precum Gherea, Maiorescu) şi deci factorul psihologic extind, cu anii, cercetarea epocilor literare în profunzime. Este treapta, din scrisul criticului, încununată cu Premiul Uniunii Scriitorilor Români pentru Critică şi Istorie literară (1982). Valoarea clasicilor stă în exemplaritate estetică şi chiar prestanţă morală, convingere exprimată şi în volume ca "Autoritatea clasicilor" (1985) şi "Interpretări" (1988). Autoritatea profesională a lui Z. O. însuşi, dublată de o amabilă şi uneori monosilabică politeţe, îl face redactor dintre cei mai căutaţi de istoricii literari. Lectura şi redactarea manuscriselor lor la pupitrele redacţionale de la ESPLA, Meridiane, Minerva, au dat timp de ani autorilor şi cititorilor girul profesionalismului. Pentru autoarea acestor rânduri, semnătura lui Z. O. de la capătul celor trei volume din "Romantismul Românesc" a fost un privilegiu, ca şi exigenţa sa faţă de dificilele "Note" la fiecare capitol, ca să nu mai vorbim de terifiantul Indice de nume obligatoriu. Zigu ştia totul, cerea fără cuvinte, din privire numai, absolutul, şi acceptarea de către dânsul a unui manuscris a fost, sunt convinsă, nu doar pentru mine, o sărbătoare. Nu pot spune însă că oficialii literaturii l-au răsfăţat.

După deceniul VII istoriografia lui Z. Ornea abordează un alt spaţiu mai dilematic şi dramatic. Volumul său des citat, între alţii, de istoriografii momentului, precum Leon Volovici, stimabilul meu confrate, este "Tradiţionalism şi modernitate în deceniul al treilea" (1980). Aici

Editura MINIMUM prezintă
o nouă carte de I. SCHECHTER

Bilete
în
Zidul Plîngerii

O privire cu lupa şi una cu microscopul asupra realităţilor israeliene şi străine.
Instantanee, portrete, amintiri, comentate cu zâmbet şi rictus.

TOATĂ LUMEA DE AZI ÎNTR-O CARTE!

Comenzi la autor,
Str. Zamenhof 15, Tel Aviv
Preţul plus expediţia – 20 şekeli

Z. Ornea afirmă demarcarea unui autohtonism specific, ţărănesc, faţă de misticismul dreptei, în fapt, noul naţionalism, girat de Nichifor Crainic şi Nae Ionescu. Probabil că în planul personal, al poziţiei în lumea scrisului, în pofida cronicii permanente de la "România literară", Z. O. a avut de suportat destule atacuri mai mult sau mai puţin directe şi mai mult sau mai puţin motivate. Aparatul ceauşist i-a amintit probabil destul de eficient originea sa iudee. Spun "probabil", pentru că mă refer la perioada de după 1988, când a trebuit, după depunerea actelor, să adopt un profil mai scăzut, ca frecventare a lumii literare. Probabil că o asemenea motivaţie interioară l-a dus după 1990 pe acest adânc cunoscător al literaturii române şi editor de vocaţie la o iniţiativă, unică în harta aglomerată a editurilor private din ţara naşterii noastre. "Hasefer", cu numele ebraic (chiar aşa!) al cuvântului CARTEA, s-a dedicat unui alt izvor formativ al personalităţii sale. În editura lui Z. O. apar poeţi şi filozofi ai iudaismului de talia lui Fundoianu, cu articole inedite de tinereţe, în selecţia şi redactarea lui L. Volovici, sub titlul "Iudaism şi elenism" (1999). Z. Ornea mai oferă cititorului român prilejul de a cunoaşte spiritualitatea evreiască prin Martin Buber ("Povestea rabinului Nahman"), prin Maurice-Ruben Hayoun ("O istorie intelectuală a iudaismului"), Simon Dubnov ("Istoria Hasidismului"), Gershom Scholem ("Studii de mistică iudaică"). "Hasefer" scoate până şi un document direct exploziv, precum "Războiul împotriva evreilor – 1933/45" de Lucy S. Dawidowicz, cu referiri la istoria României contemporane. Traducerile acestea, de foarte bună ţinută, sunt, după cum aud, extrem de căutate. Prezenţa lui Zigu între noi, la premierile forurilor culturale româneşti de la noi care l-au distins, nu se uită (ca şi zâmbetul său discret de om cufundat în cealaltă sferă, a realului spiritual). Consumul nervos al lungii cariere, neferită de traume, s-a întipărit în cutele obrazului său triunghiular. Sclipirea ascetică a ochelarilor luminează costumele cenuşii pe care le preferă şi azi.

Această imagine a lui Z. O. de acum recheamă în memoria mea o alta. Mă aflu la Editura Minerva, într-una din sinistrele ierni de după 1985. După o apocaliptică epopee cu acel autobuz 33 supraaglomerat, ajung în Piaţa Scânteii, cu Lenin învelit în şuba zăpezii din faţa monumentului cultural socialist. Culoarele reci, întunecate, de la Editura Minerva au zidurile crăpate, nereparate. Umbre de femei cu cojoace îmblănite pe umeri şi manuscrise sub braţ intră şi ies din birouri. În biroul lui Zigu lucrează în aceeaşi ţinută specială Gabriela Omăt. Aştept ca Zigu să dea ceva la dactilo, pare-mi-se, şi stau la şuetă cu Gabriela. Pe sub sprâncene îl "filmez" pe Ornea. Poartă mănuşi, deşi adnotează ceva, şi o căciulă înaltă, de astrahan gri cu bucle mărunte, care ţine cald neuronilor săi în vibraţie. Obrazul lui nu e mai puţin gri, şi chiar gălbui în lumina palidă a iernii. "Ăştia suntem, îmi zic, artiştii proletari culţi din socialism. Ştim să ducem multe în spate!"

O dovedesc şi viaţa, şi volumele semnate şi tipărite de Zigu Ornea ca autor. Dar, în paralel, ne vorbeşte la fel de mult producţia editorului din el, care dă girul publicităţii prietenilor săi în viaţă sau dincolo de ea.

●

"Grupul de acţiune financiară asupra spălării banilor de capital", cunoscut mai pe scurt sub numele GAFI, a publicat un raport din care reiese că printre cele 15 ţări ce se îndeletnicesc cu spălarea banilor murdari, alături de Lichtenstein, Liban şi diferite insule Bahamas, se numără şi Israelul.

Noi cerem poliţiei să ţină seama de raportul GAFI, să nu mai facă gafe de-aci înainte la acest subiect şi să ceară tuturor gangsterilor internaţionali ce se îndeletnicesc cu spălarea banilor să spele putina urgent.

Shana tova!

Cine vă poate ajuta
dacă părinţii dv. sunt bolnavi?

NETTA - servicii

✔ Vă asigură îngrijitori competenţi, cu experienţă, din România, pentru bătrâni, handicapaţi, invalizi – 24 de ore pe zi.
✔ Vă propune aranjamente speciale, în funcţie de situaţia şi posibilităţile dv. financiare.
✔ Vă acordă consultaţii şi îndrumare profesională gratuit.

Cooperăm cu Bituah Leumi

Str. Plitei Hasfar 14, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-4350, Fax: 03/731-4294

PRIMIM LA REDACŢIE

● CĂRŢI ● REVISTE ● ŞI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

- Grâul şi neghina
- Boroboaţele lui Marius Mircu
- Amintirile avocatului Schwefelberg
- Adrian Marino despre Mircea Săucan

Izvoare

Nr. 30-31-32, Tel Aviv, 2000

A apărut un număr nou din publicaţia ocazională "Izvoare", editată de Asociaţia Scriitorilor de limbă română din Israel. Numărul anterior (28-29) ieşise de sub tipar în aprilie 1996, care va să zică în urmă cu patru ani. Aşa se expică faptul că nu putem vorbi, aşa cum am fi dorit, de o revistă (gen "Pro şi Contra" a lui Mircea Gorun sau "Punct" a soţilor Juster), ci de o tipăritură ocazională; o tipăritură căreia, la ora de faţă, i se potrivesc cuvintele de pe frontispiciul foii umoristice "Moftul Român", editată de I. L. Caragiale: "apare când iese de sub tipar". I se potrivesc sută-n sută, fiindcă o revistă, aşa cum citim în orice dicţionar, trebuie, pentru a-şi merita numele, să apară cu o anume periodicitate: săptămânal, lunar, trimestrial, semestrial, mă rog, chiar anual.

Acestea fiind zise, numărul – masiv (180 pagini) – cuprinde proză, teatru, eseu, critică literară, precum şi multă, multă poezie, aparţinând scriitorilor de la noi precum şi colaboratorilor de peste hotare.

În recenziile noastre la numerele anterioare ale publicaţiei (din secolul trecut) atrăgeam atenţia, nu o dată, asupra absenţei spiritului critic din paginile "Izvoarelor". Toate cărţile despre care se vorbeşte sunt bune sau foarte bune, toţi autorii sunt fără cusur. A proceda în felul acesta, spuneam, înseamnă a împiedica selecţia valorilor, a nu alege grâul de neghină. Această *hibă* a tipăriturii este prezentă şi în numărul de faţă: să dai cu tunul şi nu găseşti o observaţie critică la adresa cuiva. În schimb, trebuie să recunoaştem că publicaţia Asociaţiei a ţinut seama pe undeva de reproşurile noastre, străduindu-se să facă o anumită selecţie a valorilor din lumea literară. Acest efort este vădit în politica "Izvoarelor" faţă de aniversările sau comemorările scriitorilor, unde redacţia a făcut un pas hotărât pe drumul despărţirii grâului de neghină.

Remarcabilă este – în această privinţă – atitudinea faţă de autorii care au împlinit vârste rotunde în intervalul dintre numărul precedent al "Izvoarelor" şi cel de faţă. Tipăritura aminteşte – şi bine face – despre trei sau patru asemenea scriitori, în schimb despre alţii nu se scoate un cuvânt: E. Campus (85 de ani), Al. Sever (75 de ani), S. Avny (75), Tania Lovinescu (75), Shlomo Laiş (70), Solo Har (70) etc. etc. Asta ca să ne limităm la cei mai cu părul alb. Prin aceeaşi sită deasă sunt trecuţi şi condeierii mai tineri, ca I. Schechter (65), Leon Volovici (60), A. Fischof (60) ş.a., cărora nu li se dedică nici un rând aniversar.

Şi mai remarcabil este faptul, la care nu te-aşteptai, că această exigenţă înaltă se aplică şi în cazul autorilor morţi. Despre I. Avian, Felicia Keifa, Simion Alterescu se aminteşte în treacăt doar, iar despre alţii, unii dintre ei membri ai Asociaţiei, nu se pomeneşte deloc: Idov Cohen, George Bar-On, poetul Paul Kidron, ing. Cristian Şerbu, din Rehovot (animatorul colecţiei "Menora", din care au apărut 43 de numere). Bravo, băieţi, aţi apucat-o pe un drum bun! Daţi-i înainte tot aşa, că o să ajungeţi departe…

Marius Mircu

Boroboaţe de Sărbători

Amintiri din copilărie
coperta: Livadaru; Minimum,
Tel Aviv, 2000

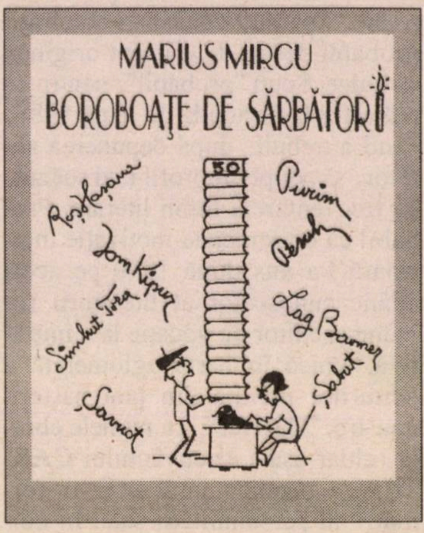

Coperta lui Livadaru ni-l înfăţişează pe Marius Mircu (91) dictând soţiei sale *(secretara,* cum îi zice cunoscutul reporter) o pagină dintr-o scriere nouă. În acelaşi timp, Mircu îşi ţine în vârful degetelor opera tipărită până astăzi, care va să zică vreo 50 de volume, suind, pe verticală, până în tavan. În vârful stivei se află cartea de faţă, pe care autorul, într-un cuvânt înainte, ne-o prezintă în felul următor (ca să ştim despre ce este vorba):

«Scria odată un recenzent că în cărţile mele – autobiografice sau nu – abundă boroboaţele. Da, recunosc, cam fac boroboaţe, astăzi ca şi altădată. Şi dacă ar fi numai în scrieri!… Nu este nevoie să le fac premeditat, ele vin de la sine, când ţi-ai propus să nu treci indispus prin viaţă – cui ar folosi? –, şi să nu-ţi indispui cititorii, dacă te-ai aventurat să practici meseria de scriitor, de deranjator public.

Cele mai multe boroboaţe eu

le–am făcut – ca şi Dumneavoastră, de altfel – în copilărie. E firesc, atunci ai mai mult timp şi mai multă dispoziţie, atunci le faci fără efort şi fără risc, doar eşti minor, eşti nerăspunzător!

Însă boroboaţele nu se încheie odată cu copilăria, sub alte forme ele continuă toată viaţa; în cazul meu, ele se numesc cărţi, articole, expuneri orale.

Am pornit de la o vreme să-mi reconsider boroboaţele din copilărie, acelea au, parcă, mai mult farmec. Gândiţi că am dat în mintea copiilor? N-ar fi rău! Zău n-ar fi rău! Cum zicea cineva: dacă am rămâne copii, am rămâne şi precoci!

Boroboaţe de Sărbători... Sărbătorile noastre – spune undeva – pot fi înţelese şi ca epopeea unei existenţe umane: Pesah ar simboliza naşterea, Şavuot, bar-miţva, Roş Haşana şi Iom Kipur, logodna, iar Sucot, cununia cu Tora. Să dezvoltăm această Epopee!

...Şi pentru ca să începem bine dispuşi, şi eu şi Dumneavoastră, noul an, hai să-l începem cu nişte boroboaţe...»

Zis şi făcut. Străduindu-se să demonstreze că la el vorba este întotdeauna urmată de fapte, Mircu comite o nouă boroboaţă: la 91 de ani, veteranul din Bat Yam dă cu tifla şi logicii comune şi biologiei, scoţând de sub tipar o carte proaspătă, plină de copilărie şi de copilării, gustoasă ca o felie de măr unsă cu miere de Roş Haşana, ca o gogoaşă de Hanuca, ca un umentaşen de Purim, plus o farfurie mare plină cu fructe uscate de Hamişusăr.

Puneţi mâna pe carte şi gustaţi-o.

Arnold Schwefelberg

Amintirile unui intelectual evreu din România

Ediţie, prefaţă şi note
de Leon Volovici; coperta:
Valentin Geodâc; ed. Hasefer,
Bucureşti, 2000

O nouă mărturie despre iudaismul românesc contemporan. O nouă idee bună a lui Leon Volovici: scoţând de la Yad Vashem, unde zăceau de multă vreme amintirile avocatului Arnold Schwefelberg (1896-1979) şi dându-le la tipar, însoţite de explicaţiile de rigoare, istoricul literar din Ierusalim ne oferă şansa de a afla din gura unui om competent în materie şi lucruri semnificative despre evreul-român din secolul XX, şi amănunte despre dilemele şi frământările din rândurile *comunităţii.* Brăilean, Schwefelberg învaţă la şcolile din "oraşul cu salcâmi"; părinţii nu-l dau la *heder,* dorind ca băiatul să aibă o educaţie "modernă"; şi nici nu-l învaţă idiş. În paralel cu Dreptul, studiază şi la Academia Comercială. Este mobilizat în primul război mondial şi luptă în prima linie. Aici (ca şi în viaţa civilă de altfel) trăieşte dihotomia clasică din epocă: individul antisemit pe de o parte, românul cumsecade, pe de alta. *«Traumatizat* – scrie Volovici – *de atmosfera şi propaganda antisemită din armată şi de discreditarea militarilor evrei, acuzaţi de a fi "filo-germani", făcuţi vinovaţi de primele înfrângeri ale armatei, Schwefelberg e foarte sensibil la comportarea umană a unor ofiţeri, necontaminată de ostilitatea curentă şi întreţinută oficial.»*

După război, concomitent cu meseria de avocat, activează în cadrul "Uniunii Evreilor Români", organizaţia condusă de dr. W. Filderman, marele Boss al evreilor de la Carpaţi şi Dunăre, devenind unul din aghiotanţii liderului; şi combătându-l pe A. L. Zissu, campionul mişcării sioniste din România.

...Pe urmă, vine cel de-al doilea război mondial şi, odată cu acesta, Cotitura cea Mare din viaţa obştii şi din gândirea lui Schwefelberg.

«După instaurarea regimului Antonescu – citim în prefaţa lui Leon Volovici – *Schwefelberg a fost mai întâi victima agresiunii unor bande de legionari în timpul rebeliunii din ianuarie 1941, care l-a traumatizat pentru lungă durată, clătinându-i încrederea în restabilirea bunei convieţuiri între români şi evrei "în generaţia noastră şi poate nici în cea următoare!".*

În anii războiului, a fost foarte activ în organizaţiile evreieşti de asistenţă a celor rămaşi fără lucru în urma legislaţiei de românizare a personalului din întreprinderi; de ajutorare a refugiaţilor din Cehoslovacia; a familiilor victimelor pogromului de la Iaşi, a celor deportaţi în Transnistria sau întorşi din deportare; în organizarea unor emigrări spre Palestina; în salvarea unor evrei din Ungaria evadaţi în ajunul deportării şi refugiaţi în România. A condus efectiv Comisia de ajutorare a deportaţilor, fiind sprijinit, mai ales în a doua parte a războiului, de Crucea Roşie Internaţională şi de Joint DC, profitând şi de o anumită relaxare a rigorilor oficiale. În privinţa motivelor acestei schimbări de atitudine, nu-şi făcea iluzii:

"Trebuie să menţionez că înlesnirile tot mai largi ce le obţineam şi încuviinţările tot mai largi ce le culegeam – nu chiar gratuit – se explică nu prin bunăvoinţa guvernului şi organelor sale, ci mai ales prin faptul că încă de la retragerea nemţilor din faţa Moscovei şi, mai mult, după intrarea Americii în război, după debarcarea din Africa, după dezastrul nemţesc de la Stalingrad etc. – adică treptat cu succesele aliaţilor, guvernul trecuse de la politica de nimicire, la aceea de extorcare a evreilor – menajându-şi astfel o 'faţă' pentru timpurile ce se simţea că vor veni". (...)

În primii doi-trei ani după război, fără a fi afiliat unei organizaţii sioniste (a rămas, de altfel, consecvent, toată viaţa, deciziei de a nu se înrola în nici un partid politic sau organizaţie politică evreiască), Schwefelberg e acum mai apropiat de convingerea că evreii au, sau ar trebui să aibă, posibilitatea unei asimilări treptate, inevitabil parţiale, şi, totodată, posibilitatea de a pleca şi de a se stabili într-un stat naţional evreiesc. ...

În 1948, asistă ("înfiorat", notează el) la ridicarea, pentru prima dată, a steagului alb-albastru deasupra legaţiei Israelului la Bucureşti şi plânge auzind, prin fereas-

tră, pe membrii legației israeliene cântând "Hatikva". Din același an, începe să învețe serios limba ebraică.

Spre deosebire de nu puțini intelectuali evrei, Schwefelberg nu-și face iluzii în privința regimului politic care se instalează în România. Deși cu simpatii de stânga, a rămas mefient față de comunism, cu toate că fiicele sale vor îmbrățișa în tinerețe noua ideologie. Fiica cea mare, poeta Veronica Porumbacu, fusese chiar o tânără ilegalistă în timpul războiului. (...)

Față de CDE, organizația evreiască controlată de noii lideri comuniști, Schwefelberg are o specială aversiune:

"Îmi dădeam seama că, dacă întinzi celor ce reprezintă Partidul Comunist – exclusivist și fanatic – un deget, nu-ți iau numai mâna până la cot, ci te iau prizonier cu totul; iar dacă eziți, te împing din ce în ce mai departe de ei, te ștampilează ca dușman, caută să te desființeze și adesea reușesc".

În iunie 1952, este arestat și anchetat, sub acuzația de a fi sprijinit activitatea sionistă și emigrările spre Israel. În închisoare compune, prin memorizare, o continuare la "Manasse", percepând și el drama lui Ronetti-Roman ca o epopee, o "agada", a istoriei evreilor din România al cărui nou capitol ține să-l adauge. "Urmașii lui Manasse"; proiectul nedus la capăt al lui Schwefelberg "urmărește soarta copiilor și nepoților lui Manasse – soarta celor 'asimilați', retrimiși în ghetou de legislația din 1940; apoi situația lor în 1949, începutul neoantisemitismului, care a decis chiar pe unii evrei socialiști să emigreze, și, în sfârșit, situația actuală a urmașilor lui Manasse, fie ei chiar comuniști".

La ora bilanțului, în frecventele clipe de descurajare, când sentimentul eșecului e precumpănitor, vede cauza în opțiunea lui inițială, "asimilistă". Când își scrie memoriile, în anii '60, cu un epilog în 1973, Schwefelberg e un om copleșit de melancolie, cu regretul de a nu fi avut curajul emigrării în Israel ("țara visurilor mele de totdeauna").

"Viața mea nu are, de fapt, nimic surprinzător. Am trăit viața timpului și locului meu, și-i suport blestemul. (...) Tristețea mă însoțește continuu și mi s-a întipărit și pe față, veșnic contractată, ca de suferință. (...) Dar oare realitatea nu justifică, din nefericire, imaginea întunecată ce se produce în oglinda sufletului meu?"

Dacă suntem îndreptățiți să căutăm o semnificație mai generală acestui profund sentiment al eșecului, comun și altor intelectuali evrei din generația lui, cred că-i putem afla explicația într-o permanentă, "hamletiană", oscilare între integrarea deplină, culturală și socială, în mediul românesc și asumarea, în grade foarte diferite, a unei identități evreiești, însoțită de regulă cu o formă bovarică, sentimentală sau culturală de sionism.»

De citit. Și de pus pe raftul cu "Jurnalul" lui Sebastian și cu acela al lui Emil Dorian.

"Cuvântul", București, 2000, publică sub titlul "Moarte și umor negru", o recenzie a cunoscutului critic literar Adrian Marino la noua carte a lui Mircea Săucan:

«Din Israel primim un mic volum insolit de Mircea Săucan, "Funérailles à Bucarest" (Tel Aviv, Minimum, 2000), care atrage imediat atenția. Autorul, scriitor și cineast, plecat după aventuri dureroase, unele traumatizante, dorește să cunoască în spirit amical, dar și critic, și opinia noastră.

Criticul de idei literare face imediat două tipuri de relații: pe un plan, proza lui Mircea Săucan continuă și se integrează tradiției prozei absurde românești. Un capitol efectiv original al literaturii române moderne, recent actualizat de Iordan Chimet, autor al unei excelente și masive antologii "Cică niște cronicari duceau lipsă de șalvari" (București, Universal Dalsi, 1999). Ea debutează cu Urmuz, trece prin Jacques Costin, Grigore Cugler, Eugen Ionescu, G. Ciprian, pentru a da doar câteva repere. În același timp, Mircea Săucan oferă o imagine total inedită a orașului București. Ea nu este nici a lui Ion Marin Sadoveanu, nici a lui Cezar Petrescu, nici a romancierilor moralizanți anteriori, oraș al corupției și decadenței, prăbușirii, arivismului, politicianismului veros. Facem cunoștință cu un **alt** *București: absurd și straniu, grotesc și parodic, proiectat pe un fundal simbolic-kafkian, care deschide perspective imaginare total inedite. Dar nu numai atât. Noua viziune, mereu imprevizibilă, este dublată de un real spirit critic sarcastic, tradus prin numeroase "poante" probabil perceptibile – în întreaga lor savoare – doar de cititorii români inteligenți.*

În două cuvinte, este vorba de imposibilitatea unui decedat de a se face recunoscut ca atare și înmormântat, în București, cu toate formele "legale". Stilul, de o ironie atroce – când evident, când doar aluziv – nu poate fi definit mai bine decât prin expresia franceză **pince sans rire.** *Mircea Săucan "ricanează", ca să folosim încă un franțuzism intraductibil. Nu se cruță nici pe sine, nici autoritățile "competente", solicitate – în mod inutil – pentru încheierea unor formalități funebre, care se dovedesc, una după alta, practic imposibile. De unde scene de un umor sec și atroce, legate de birocrație, audiențe la primărie, la C.C. Se ajunge și la Tribunal și chiar la Parlament, unde decedatul apără proiectul legiferării morții, în fața unei săli goale, măturată doar de câteva femei de serviciu... Tragicul se prăbușește încă o dată în derizoriu.*

Este greu de spus ceea ce domină la Mircea Săucan: proiectarea în plin fantastic grotesc și absurd sau spiritul critic al refuzului social radical. Evident, noi gustăm din plin limbajul de lemn al societății bucureștene comunizate, solemn și stereotip. Încercăm să traducem: "Societatea de consum are regulile sale: noi nu putem să înhumăm toți cetățenii". Sau: "Trebuie să existe *lege, care să legalizeze dreptul de a muri". Dar şi autosarcasmul unui decedat, trimis de la un birou la altul: "Chiar şi un mort are dreptul să se odihnească". Vechi client al poştei române, am gustat din plin şi sarcasmul scrisorilor de consolare, închise-deschise, ştampilate-neştampilate, expediate-neexpediate, cu destinatari şi fără destinatari. A evoca enormităţi şi situaţii absurde cu aerul cel mai serios din lume, cu maximă sobrietate, păstrând în permanenţă un calm imperturbabil, ţine de un real talent, pe care Mircea Săucan, indiscutabil, îl are.*

Dificultatea este doar de a-l fixa într-o zonă foarte precisă. Prin numeroase indicii, textul se prezintă şi ca un scenariu cinematografic literaturizat. Scenele se succed rapid, bine decupate pe o "masă de montaj" imaginar. Autorul-cineast are sensul ritmului şi a ceea ce înţelegem, azi, prin ***suspense****. Şi poate că tehnica cinematografică a imaginilor, ce pot fi proiectate, dilatate, extinse la infinit, corespunde – s-ar spune – cel mai bine intenţiilor sale estetice, de esenţă satirico-fantastică. Imaginea unui Bucureşti, unde moartea este în acelaşi timp inevitabilă şi imposibilă, firească şi absurdă, privită lucid, ironic, în stil caustic, refulat, cu o "flegmă" impasibilă, rămâne involuntar în memorie.»*

Solo Har

Oreah le rega

(în ebraică)

Versuri; traduse din româneşte de Shimon Lev-Ari; ilustraţii: Genia Berger; coperta: Shlomo Zavadi; Mayanot, Tel Aviv, 2000

Este versiunea ebraică a volumului "Privire din afară", Buc. 1999. Tălmăcite cu grijă de Shimon Lev-Ari, versurile lui Solo Har (observăm în paranteză că de pe copertă a dispărut Herescu) îngăduie lumii ebraice (şi în primul rând criticilor de literatură din mass-media) să-şi facă o idee mai clară despre lirica *tribului* şi, îndeosebi, despre condeiul autorului de faţă. O idee care, dacă nu greşim, va semăna cu părerea exprimată în "Argo" de Al. Lungu, la apariţia poeziilor în româneşte:

«Poezia lui Solo Har ni se pare a fi rostirea unei trestii cugetătoare. Deseori versurile se desfăşoară într-un fel de arabescuri aforistice, scutite de pigment sentenţios; alteori sunt animate discret de aluviuni ironice. În ultima carte ("Privire din afară"; Ed. Eminescu, Buc., 1999, 94 pp.), lunecările – ce-i drept, rare – într-un ton declarativ sau în capcana unor alăturări de cuvinte ce intră în zona clişeelor "lirice" depăşite (lumina primăverilor; asprimea vânturilor; aripile iubirii; tainele tăcerilor) – sunt pe deplin compensate de multe poezii (precum "Spaţiul alb" sau "Amintire"), în care caligrafia lirică a lui Solo Har îşi impune, cu o evidentă notă personală, diferitele virtuţi. În panorama atât de pestriţă şi bântuită de veleităţi păgubitoare a scriitorimii române din Israel, poezia lui Solo Har se află pe o treaptă luminoasă şi luminată.»

Ing. Hanan Wasserman

Pe cărările vieţii

Tel Aviv, 2000

Hotărât lucru, ofensiva memorialisticii continuă. Cu succes. Ea mătură din cale, ca un tăvălug, şi romanul şi nuvela, ba chiar şi schiţa. Autorii evită ficţiunea, preferând să aştearnă pe hârtie faptul nud, autentic. Iar cititorii, la rândul lor, sunt tot mai puţin ispitiţi de produsele imaginaţiei, aruncându-se cu nesaţ asupra amintirilor, jurnalelor intime, documentului, evocărilor, ca şi cum ar avea mai multă încredere în acestea decât în cărţile cu personaje şi întâmplări închipuite.

După scrierile Suzanei Bratosin, ale dr-ului Marton, ale dr-ului Ilian, ale dr-ului Iancu Iulius (câţi doctori!) şi cam în acelaşi moment cu Boroboaţele lui Marius Mircu şi cu destăinuirile dr-ului Arminius Cassvan (despre care vom vorbi în numărul următor) ş.a., ş.a., a sosit pe masa noastră redacţională volumul de faţă, aparţinând inginerului Hanan Wasserman, din Kiriat Gat. "Pe cărările vieţii" este un amănunţit raport de trăiri şi de activitate menit parcă să rămână în mâinile urmaşilor şi să le spună încet, politicos, modest: iată, asta a fost viaţa mea şi a familiei mele. Iar această viaţă a lui Wasserman este pe de o parte unică, singulară precum viaţa fiecăruia dintre noi, iar pe de altă parte oglindeşte drumul străbătut de generaţia sa.

S-a născut în Moldova, la Săveni (târg ce-a dat mult iudaismului românesc) în 1930. A fost la hederul copiilor cel de toate zilele. A mers apoi la şcoală. Au venit legionarii. A venit anul 1941, războiul, cu evacuarea peste noapte a evreilor din Săveni, mai întâi la Dorohoi, apoi, în vagoane de vite, în Transnistria, la Moghilev şi-n alte locuri. S-a terminat şi războiul: unii şi-au lăsat oasele în lagăre, alţii, precum Hanan Wasserman, s-au întors, repezindu-se să muşte din viaţa zisă normală: liceul şi bacalaureatul, Institutul de Siderurgie din Timişoara, Politehnica din Bucureşti, studenţii din cămin (dar şi studentele!), primul post de inginer la Brăila, viaţa de uzină, un maistru care nu-i prea iubeşte pe evrei, şefii, căsătoria cu Octavia, rudele plecate în străinătate şi stricarea dosarului, anii '60, anii '70, avem o fetiţă, Silviana... Şi în tot acest timp, timpul. Timpul care este dominat cam 24 de ore pe zi de întrebarea întrebărilor: să plec şi eu în Israel, să nu plec? Pleacă. Ajunge la Haifa, urmează *clitarea,* după care se angajează la o fabrică de sârmă din Kiriat Gat. Trăieşte, una peste alta, ca mine, ca tine şi ca dumnealui. Şi, în plus, seară de seară, scrie două-trei pagini din ceea ce va deveni cartea de faţă.

Cine se recunoaşte în amintirile inginerului Wasserman să ridice două degete-n sus! ...Oho, dar mulţi mai sunteţi!

(M. Rafael)

ARMINIUS CASSVAN
New York

Ignazio Silone, agent fascist

Secondo Tranquilli, zis Ignazio Silone, scriitor italian (Pescina Aquila, 1900 – Geneva 1978), autor de romane realiste ("Pâinea şi vinul", etc.). Aşa scria în Larousse-ul din 1997! În vara lui 1930, acest italian sărac şi bolnav exilat în Elveţia începu să scrie un roman despre viaţa ţăranilor din regiunea sa natală, Abruzzi. I-au trebuit lui Silone doi ani ca să găsească o editură care să-l publice sub titlul de "Fontamara", în 1933. Cartea a făcut imediat senzaţie, vânzându-se în mai mult de un milion şi jumătate de exemplare şi fiind tradusă în douăzeci şi şapte de limbi. Era în ajunul războiului civil spaniol şi romanul a galvanizat împotriva fascismului opinia publică mondială, ca şi o întreagă generaţie de intelectuali americani, printre care Edmund Wilson, Malcolm Cowley, Inving Howe şi Alfred Kazin. O a doua carte a lui Silone, "Pâine şi vin", care era tot despre Abruzzi şi a urmat la trei ani după prima, a avut un şi mai mare succes. Când Aliaţii au debarcat în Italia în 1943, pentru a împinge înapoi forţele Axei, ei au distribuit cele două romane soldaţilor italieni de-a lungul frontului.

Mai recent, totuşi, cercetătorii au început să descopere în arhivele poliţiei documente care sugerează insistent că Silone, în decada dinaintea carierei sale scriitoriceşti, a activat ca informator pentru poliţia fascistă. Pentru a înţelege cât de tulburătoare şi de necrezut apare o asemenea descoperire este suficient să ne gândim că Silone, care a murit în 1978, a fost considerat nu numai un important scriitor – ca Orwell, Camus şi Malraux – dar şi un adevărat sfânt, un om de un rar curaj intelectual şi moral, care s-a opus fascismului de la începuturile lui şi a îndurat ani de exil şi de persecuţii pentru crezul lui. El a contribuit la crearea partidului comunist italian, apoi l-a sfidat pe Stalin în plin Kremlin şi, în cele din urmă, cu mult înaintea nefastelor procese staliniste, a "divorţat" de comunism. A apărut într-o antologie intitulată "The God that Failed", împreună cu Arthur Koestler, André Gide şi Richard Wright, printre alţii. Integritatea personală constituia trăsătura fundamentală a fiinţei sale.

Mulţi dintre prietenii şi sprijinitorii lui Silone au refuzat măcar să citească documentele acuzatoare, care au fost de curând publicate în cartea "L'Informatore", scrisă de doi profesori de istorie italieni, Dario Biocca şi Mauro Canali. "N-aş crede în autenticitatea acestor documente nici dacă Silone s-ar scula din mormânt ca să le confirme", a scris Indro Montanelli, foarte respectatul editor al cunoscutului ziar milanez "Corriere della Sera".

Dar documentele – scrisori şi rapoarte – nu pot fi ignorate. Majoritatea admiratorilor lui Silone le recunosc autenticitatea, chiar dacă interpretează în fel şi chip motivele ce l-au determinat pe Silone să colaboreze cu poliţia fascistă. Aceste documente adaugă o altă dimensiune la istoria şi aşa dramatică a lui Ignazio Silone şi, departe de a nega opera sa, ajută să explice de ce, în vara lui 1930, a abandonat politica şi a devenit romancier.

(După "The New Yorker", mai 2000)

Nou!

A apărut

Luna pe pământ

Tablete şi povestiri satirice

de G. Mosari

«În "Luna pe pământ" avem de citit o diversitate de schiţe şi comentarii caustice care îl captivează pe cititor. Volumul este ilustrat de caricaturistul Livadaru, dând astfel paginilor o notă prin excelenţă veselă, pentru că – de ce să nu o spunem – textele scriitorului au de regulă, ca punct de pornire, motive foarte serioase care, deşi trecute prin vămile hazului, ne dau mult de gândit.»

(Carol Isac, "Tribuna-Magazin")

Preţul: 30 de şekeli

Comenzi la:
"REVISTA FAMILIEI"
POB 16598
Tel Aviv

ELENA-ESTHER TACCIU

CALEIDOSCOP - 2000

ZODIA FECIOAREI PENTRU TOŢI (23.08 - 21.09), cu un Mercur puternic, are în ce ne priveşte un proiect cu bombardament accelerat de noi şi noi evenimente. E vorba de toate planurile şi dimensiunile vieţii. Dinamica exploziilor solare, aflată în vârful ei, nu poate decât amplifica violenţa instalată pretutindeni. Eclipsa lunară recentă stimulează duplicitatea, trucurile şi bine cunoscuta formulă machiavelică "scopul scuză mijloacele". La cei predspuşi spre intrigă, Luna va patrona ţesături periculoase. Pentru fecioara însăşi, luna septembrie va fi de succes, dacă nativii ei vor renunţa la prejudecăţi, respingeri dogmatice şi-şi vor asculta intuiţia şi chiar presentimentul. Aceste schimbări vor stimula noi direcţii profesionale, financiare, sentimentale. Investiţiile vor fi reuşite, ca şi promovările. Ca dietă, pentru toată lumea, în luna Fecioarei, se impune renunţarea la grăsimi şi sărături. Câteva planete repartizate pe Zodii pot frâna energiile şi îndrăzneala de a începe acţiunile noi. Pluton, Saturn şi Marte dictează temporare descărcări energetice la semne ca **Berbecul, Gemenii, Vărsătorul, Scorpionul, Leul,** toţi "luptătorii" Zodiacului. În plus, **Săgetătorului** nu i se indică cheltuieli imprudente. **Capricornul** trebuie să consume vitamine, altfel e expus la boli alergice de durată, la fel **Balanţa.**

POŞTA NOASTRĂ: *Anunţăm cititorii că ne pot adresa întrebări despre astrologie, mistică, parapsihologie ş.a.m.d. Telefonul de contact rămâne acelaşi, 03-5590829, ca şi POB 2104, Holon; idem pentru procurarea volumului "STELE REGALE".*

■ EXPLOZIILE SOLARE 2000 marchează vârful activităţii solare în ciclul marelui astru care se află în anul al 11-lea, cel din urmă al ciclului său. Începând cu luna aprilie, deschiderea anului astrologic, bântuie furtunile solare de mare intensitate. Cum precizează presa ştiinţifică americană, particulele solare dezagregate de explozii au fost proiectate în câmpul magnetic al pământului. Efectele afectează clima, propagă incendii în păduri, aduc inundaţii, dar şi defectează funcţionarea sateliţilor din spaţiul cosmic. Savanţii americani consideră că prognozele solare ale Centrului Oceanic şi Atmosferic sunt mult mai exacte decât cele ale meteorologiei.

■ ÖTZI, OMUL DIN NEOLITIC, şi-a primit numele acesta de la perechea austriacă iubitoare de excursii, cum de nu, între munţii Alpi cu gheţari spectaculoşi. Într-un astfel de gheţar drumeţii au descoperit trupul extraordinar de bine conservat al unui om primitiv, alături de uneltele sale de vânătoare. Vechimea cadavrului, atestată de analiza electronică, se cifrează la peste 5.000 de ani. Acum, Ötzi, ca şi descoperirea rămăşiţelor sale, se află în centrul unei cărţi palpitante, semnată de Brenda Fowler, editată la New York în acest an. Dar Ötzi a declanşat şi un conflict între savanţii austrieci şi italieni, căci gheţarul respectiv se află în fapt pe un vechi teritoriu de frontieră italian. Polemica dintre savanţi, al cui e Ötzi, face cartea şi mai vie, plus imaginile cu reconstituirea fizică foarte bună a vânătorului din Alpii neoliticului.

■ TOLA cere, cum se obişnuia în anii trecuţi ai "Minimum"-ului, un mic Horoscop pe septembrie-decembrie până la sfârşitul acestui an calendaristic. Deci, în luna a 9-a ea va beneficia de ajutorul unui născut în Rac şi al altuia, din Gemeni. Nu e o lună rea, deşi pot apărea frecuşuri în mai multe relaţii umane. Va fi de luat o atitudine mai decisă faţă de partener, care pare să aibă dreptate într-o veche chestiune controversată. Energia maximă revine între 14 şi 17 ale lunii. Favorabile, zilele de 5, 14, 23. Atenţie la promisiuni fără garanţii. Luna a 10-a poate să te promoveze neaşteptat. Scorpionul şi Taurul te ajută la sporirea confortului casnic şi la luarea unor decizii băneşti ce promit. Iniţiative favorabile au etapa cea mai prielnică în 4, 13, 22, 31, luna a 10-a. Energie maximă, între 11 şi 14. Noiembrie, luna a 11-a, va dicta alianţe cu Gemeni şi Fecioare; unul cu ajutor în familie, ceilalţi prin tratamente medicale foarte bine conduse. Zile de energie favorabile, între 7 şi 10. Noi acţiuni bine aspectate astrologic se recomandă pe datele de 3, 12, 21, 30. Dacă se ivesc conflicte, modul de a le rezolva este mai curând aşteptarea, amânarea, decât confruntarea. Situaţia bănească necesită căi noi, care presupun inventivitate, prospectarea noilor tenologii, compararea orizontului vechi cu alte soluţii, din alte ţări, şi deci chiar lecturi în problema căutată. Luna a 12-a cere o bună înfrânare a tendinţelor de pripă în chestiuni importante, ca şi în disputele verbale. Balanţa şi Taurul dau ajutor în casă. Atenţie în acest sens în 2, 11, 20, 29 septembrie. De evitat acuzaţiile grele în orice împrejurare.

ALEXANDRU SEVER

Ordine și dezordine

◆ Orice gest în favoarea naturii, chiar şi numai grija domestică pentru o floare din glastra ta, este un fel de a da o mână de ajutor lui Dumnezeu.

◆ Ajută-l repede, căci, de bătrân ce este, nu se ştie dacă va mai trăi destul ca să-i mai fii de ajutor, sau ca măcar să mai aibă timp să-ţi mulţumească.

◆ Ne naştem goi, dar nu săraci. Nimeni nu se naşte atât de sărac dacă i s-au dăruit zile să trăiască.

◆ Un gangster internaţional îşi schimbă ţara cum îşi schimbă unele fiare terenul de vânătoare; dar nici o graniţă trecută nu-l poate dota cu un alt creier, şi nici scuti de a-şi purta cu el, ca pe o marfă de contrabandă, păcatele săvârşite şi planuirile asasine.

◆ Dacă ar trebui să numesc virtutea care, mai presus de oricare alta, face dintr-un om un sfânt, a zice că aceasta nu poate fi decât bunătatea. Chiar spiritul de sacrificiu: ce alta este dacă nu un fel infinit superior de a fi bun?

◆ Mă întreb dacă violenţele de limbaj ale atâtor pescuitori în ape tulburi, amatori de dictatură şi de zaveră, nu constituie cumva versiunea obscură a unui sadism care nu are încă prilejul favorizant de a se exprima exploziv în opresiune şi în sânge.

◆ Cine ignoră istoria lumii, nu-şi înţelege destul de bine nici propria lui istorie.

◆ Nu te grăbi să te împaci cu duşmanul tău; s-ar putea întâmpla să mai ai nevoie de duşmănia lui.

◆ N-a avut alţi prieteni mai buni decât aceia pentru care succesele lui nu însemnau nimic.

◆ Aştepta de la un război câştigat nu doar posibilităţile de a i se ierta toate ticăloşiile, dar şi privilegiul de a-i fi legitimate, ba chiar sfinţite.

◆ Îi laudă fruntea, dar nu bagă de seamă cât datorează ea cheliei.

◆ **Potopiniană.** Numai Dumnezeu ştie cât rău se face în numele binelui. Dar cine oare nu făgăduieşte binele şi chiar mai binele? Toată lumea! Şi asta, probabil, numai pentru că generozitatea în făgăduieli nu costă nimic.

◆ **Emigrat la bătrâneţe,** scriitorul începe prin a avea de înfruntat dificultăţile oricărui emigrant: pierderea limbii cu funcţie de contact uman; pierderea unei întregi ambianţe familiare care constituia mediul său natural de existenţă şi pentru care, deci, era perfect adaptat; pierderea unui lung şir de obişnuinţe – de unde, foarte adesea, şi senzaţia de gol, intensificată, inevitabil, de moartea celor din jur. Sigur, unele necazuri, cel puţin în principiu, sunt remediabile: îţi poţi face alţi prieteni, poţi învăţa o altă limbă, poţi deprinde alte obiceiuri... Dar asta presupune, de fapt, o capacitate de adaptare, imposibilă, sau măcar cu totul deficitară, la anume vârstă. Cu atât mai mult pentru un scriitor bătrân încremenit în limba şi vocaţia lui, cu sentimentul că nu are timp de cheltuit pentru o nouă instalare în realitatea imediată. Iată şi de ce, oricât de precar, el va continua să trăiască, ideal vorbind, sub cerul de totdeauna al ţării sale de baştină.

◆ Să rămână identic cu sine însuşi oriunde şi oricând, în viaţă şi în artă, aceasta este ceea ce distinge personalitatea artistică de individul comun care se pliază, cu mai multă sau mai puţină perspicacitate, la toate împrejurările vieţii.

◆ **Potopiniană.** Chiar şi pe vremea când n-a existat alt bărbat cu care să-l înşele pe Adam, Eva tot a găsit prilejul de a-i pune coarne: cu Diavolul!

CALENDAR

Septembrie

1 septembrie s-a născut G. Millian-Maximin (1885)

2 septembrie a murit A. Grossman (tipograf) (1935)

5 septembrie s-a născut G. Spina (1896)

7 septembrie s-a născut Camil Baltazar (1902)

9 septembrie a murit Margareta Sterian (1992)

10 septembrie a murit Mihail Sabin (1975)

12 septembrie s-a născut Alexandru Şafran (1910)

12 septembrie s-a născut Sebastian Costin (1939)

13 septembrie s-a născut Eugen Schileru (1916)

14 septembrie s-a născut H. Salem (1927)

14 septembrie s-a născut Radu Klapper (1937)

16 septembrie s-a născut Gh. Schwartz (1943)

18 septembrie s-a născut Sesto Pals (1913)

18 septembrie s-a născut M. Blecher (1909)

18 septembrie s-a născut ZElias (Elias Zilberstein, 1931)

19 septembrie a murit A. Steuerman-Rodion (1918)

19 septembrie s-a născut Marcel Breslaşu (1903)

20 septembrie a murit Marcel Breslaşu (1966)

22 septembrie s-a născut Isaiia Răcăciuni (1900)

22 septembrie s-a născut S. Moscovici Karmoss (1922)

22 septembrie a murit M. Maur (1988)

23 septembrie s-a născut Alfred Margul-Sperber (1898)

25 septembrie s-a născut Marcel Marcian (1914)

26 septembrie a murit M. Rudich (1991)

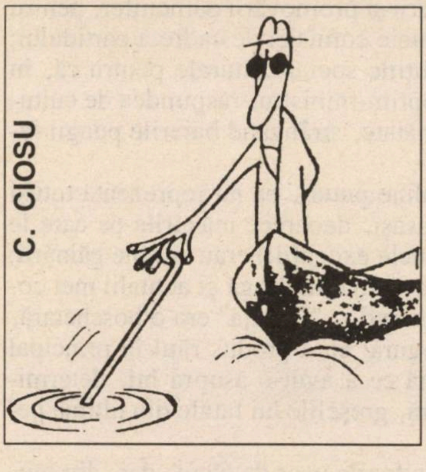

Pescuitorul de perle

O idee nouă

«Ar fi absurd să susţin că este o idee nouă şi trebuie să recunosc că în epoca Revoluţiei, primul care a concretizat această idee într-o lucrare a fost un neevreu, Schiller, în "Nathan der Weise".»

("Viaţa noastră", 4.02.2000; comunicată de ing. Sergiu Sturm-Saary, POB 3258, Bat Yam, care susţine – ca şi noi, de altfel – că ideea autorului este absolut nouă, deoarece piesa "Nathan der Weise" [Nathan Înţeleptul] nu aparţine lui Schiller, ci lui Lessing.)

Nu vă repeziţi la borcanul cu miere

«11 cercetători şi îndrumători în domeniu mierii din 19 ţări participă la cursul internaţional de apicultură.»

("Viaţa noastră", 8.06.2000; comunicată de Joseph Rosen, Ierusalim, POB 46018, care, făcând socoteala, adică împărţind 19 la 11, a ajuns la concluzia că revin 1, 72 de ţări pe cap de cercetător.)

Prea multe funcţii pentru Ehud Barak

«În acelaşi spirit s-a pronunţat şi primarul Ierusalimului, Ehud Barak.»

("Ultima oră", nr. 1499/2000; comunicată de Sandu Michelsohn, Ierusalim, POB 38587, care este de părere că după ce este prim ministru, ministru al apărării şi interimar la vreo paişpe ministere rămase fără titulari, Barak n-ar mai trebui să se încarce şi cu treburile atât de complicate ale conducerii oraşului Ierusalim.)

Se măreşte Asia, se măreşte...

Sub titlul "România cere vize pentru şapte ţări asiatice", citim: «În această categorie se înscriu cetăţenii din Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Kazahstan, Kirghistan, Tadjikistan şi Turkmenistan.»

("Viaţa noastră, 8.06.2000; comunicată de Lică Landskron, POB 20380, Kiriat Sharet 43504, Raanana – care, constatând speriat că şi republica Belarus, cu capitala Minsk, a intrat în Asia, se întreabă până unde are de gând să se întindă marele continent.)

Sir Wilhelm Tell

«Le recomandăm politicienilor din ambele tabere (PNL şi UFD) să se ducă în patria lui Wilhelm Tell şi să candideze… în măsura în care i–ar primi englezii. … UFD-ul a cedat dreptul de paternitate asupra ideii cu eroul englez (e vorba de semnul electoral *săgeata*, **n. red.**) şi i-a lăsat pe liberali să se folosească de umbra faimosului luptător englez.»

("Ultima oră", Bucureşti – a nu se confunda cu omonimul din strada Salame – 3.05.2000; comunicată de colaboratorul nostru G. Iosub, care atrage atenţia colegial celor de la ziarul bucureştean că numitul Wilhelm Tell n-a fost englez, ci elveţian.)

Poşta

Iulian Marcusohn, Tzfat (de data asta, nu); **Rozina Ghelberg,** Beer Sheva; **Willy Tobescu,** Montreal, Canada (nu orice greşeală de corectură este o perlă).

Greşeli de tipar

Sub acest titlu, cunoscutul istoric literar Ştefan Cazimir inaugurează în săptămânalul "Adevărul literar şi artistic", din Bucureşti, o rubrică dedicată *perlelor*. Socotind, ca şi noi, că anumite greşeli de tipar merită toată consideraţia cititorului luminat, el dă câteva exemple în acest sens:

«Nu toate greşelile de tipar realizează asemenea miracole. Dar multe dintre ele obţin efecte remarcabile în sfera comicului involuntar. Un reportaj interbelic îi informa pe cititori că "la Cercul Militar a avut loc o mare **decepţie**". Un anunţ la mica publicitate vestea punerea în vânzare a unei sufragerii "stil **empiric**" (Empire). Astea însă rămân fleacuri faţă de unele greşeli de tipar din epoca totalitară şi de consecinţele pe care le puteau antrena. Catastrofa stătea la pândă chiar într-o banală împărţire în silabe: tovarăşul I. V. Stalin, **călău-zitorul** omenirii progresiste!". Într-un ziar judeţean al "epocii de aur", rubrica săptămânală "Pe teme de partid" a apărut într-o bună zi sub un titlu neaşteptat şi elocvent: **Te teme de partid.** Redactorul-şef al ziarului a intrat în spital pentru două săptămâni; bănuiesc că nu-şi simula boala, ci se îmbolnăvise cu adevărat de spaimă, confirmând pe cont propriu titlul ad-hoc al rubricii.

Tancred Bănăţeanu scrie, într-un articol despre arta populară, că aceasta posedă "o deosebit de bogată încărcătură civilizatorie". În ziar apare: "o deosebit de bogată **încurcătură** civilizatorie". În cuprinsul aceluiaşi articol, "încărcătura semantică" a atributelor artei populare devine, şi ea, "**încurcătura** semantică"; culegătorul era consecvent! Maria Banuş scrie: "Câteodată mă plimb prin Grădina Botanică şi mă îmbăt cu denumiri latineşti". În revistă citim: "Câteodată mă plimb prin Grădina Botanică şi mă îmbăt cu **nedumeriri** latineşti". T. Vârgolici scrie: "epoca redeşteptării şi afirmării naţionale a fost dinamizată de idealurile patriotice. În revistă apare: "epoca a fost **dinamitată** de idealurile patriotice".

SILVIU CURTICEANU

Ceaușescu și Coana Lenuța

Silviu Curticeanu, jurist de profesie, a fost şeful cancelariei CC al PCR, lucrând în această calitate, zi de zi, cu Nicolae Ceauşescu, şeful său direct. Şi cu Elena Ceauşescu (tot şef al său, direct). Cu două luni înainte de răsturnările din decembrie 1989 a fost ales membru supleant al Comitetului Executiv al CC al PCR, promovare care a făcut din el un acuzat în procesul intentat foştilor conducători de partid şi un condamnat la câţiva ani de închisoare.

La puşcărie el şi-a scris memoriile, intitulate "Mărturia unei istorii trăite – imagini suprapuse" (Ed. Albatros, Bucureşti, 2000).

Observând în paranteză că volumul dezvăluie un condei inteligent, constituind în această privinţă o adevărată revelaţie, trebuie spus că Silviu Curticeanu ne ajută prin scrierea sa să pătrundem în culisele puterii din România anilor '70-'80 şi, mai ales, în intimitatea faimosului cuplu prezidenţial.

Extrase:

Acest om, dur şi fanatic, cu devieri tot mai accentuate de comportament, a avut o mare slăbiciune: Elena Ceauşescu.

Ea nu merită nici măcar să fie caracterizată. Pentru a o face ar fi suficient un inventar al tuturor trăsăturilor umane negative cunoscute în istorie; dominante erau răutatea şi avariţia, prostia şi incultura crasă.

Răul nu l-a produs însă ea, ci slăbiciunea lui pentru ea, care rămâne şi astăzi, pentru mine, inexplicabilă. Elena Ceauşescu nu este nici prima, nici ultima soţie rea din lume; drama constă în faptul că efectele răutăţii ei nu s-au răsfrânt numai asupra familiei, ca o sancţiune firească a celui care a făcut o alegere greşită, ci asupra unei întregi naţiuni. De acest lucru este vinovat, în exclusivitate, N. Ceauşescu; mai întâi, cu abilitatea-i cunoscută, a trecut-o, aproape pe neobservate, din ierarhie în ierarhie, până când a cocoţat-o în vârful piramidei; din păcate, nimeni nu a sesizat la timp pericolul, toată lumea crezând că este o simplă avansare protocolară, menită să satisfacă vanitatea unei femei; apoi, i-a dat puterea efectivă, făcând ca dictatura să devină bicefală. "Prima doamnă" se foloseşte de prestigiul omului de ştiinţă deoarece devenise, peste noapte, savantă, şi nu una oarecare, ci una "de renume mondial"; deţinea privilegiul selecţionării şi promovării oamenilor, pentru că devenise preşedintele comisiei de cadre a partidului; avea în mână investiţiile social-culturale pentru că, în calitate de prim viceprim-ministru, răspundea de cultură, învăţământ şi sănătate, strângând baierile pungii fără nici o noimă.

Înzestrată cu depline puteri, ea nu reprezenta totuşi un pericol prin ea însăşi, deoarece măsurile pe care le lua de capul ei (cu unele excepţii!) erau simple găinării; lăsată de capul ei, ca să mă înţeleagă şi actualii mei colegim (de puşcărie, **n. red.**), "Lenuţa" era o boschetară, nu o hoaţă de anvergură; ea a produs răul în principal prin influenţa nefastă ce a avut-o asupra lui, determinând, în mare măsură, greşelile lui fatale din ultima perioadă.

Demonstraţia este foarte uşor de făcut, dar, din miile de exemple posibile, mă opresc doar asupra câtorva:

Încă înainte de numirea mea ca şef al Cancelariei, Elena Ceauşescu luase obiceiul de a cenzura toate documentele aflate pe masa de lucru a lui Ceauşescu; ce nu înţelegea sau nu-i convenea, dintr-un motiv sau altul, cu de la sine putere restituia iniţiatorilor, cu observaţiile de rigoare, folosind toate amabilităţile de care era capabilă; deosebit de grav era faptul că restituia chiar şi materiale aprobate deja de Ceauşescu, sau care urmau să fie analizate la proxima şedinţă a C.P.Ex.

Când am ajuns la Cancelarie, antecesorii mei adunaseră deja sute de materiale aflate în această situaţie şi procedeul a continuat, bineînţeles, şi după numirea mea. Jurist fiind, mă apucase groaza pentru că era lesne de înţeles ce mi se putea întâmpla dacă, într-o situaţie concretă, eram întrebat cum mi-am permis să nu respect o rezoluţie a şefului statului, iar "doamna" se făcea, cum avea obiceiul în situaţii critice, că nici măcar nu ştie despre ce este vorba. La un moment dat, norocul se părea că îmi surâde: Ceauşescu îmi cere, în mod expres, un raport pe care-l aştepta cu nerăbdare, atrăgându-mi atenţia că a doua zi, la prima oră, vrea să-l găsească pe masă.

I l-am pus.

"Cenzorul" nu ştia despre ce este vorba şi, potrivit obiceiului, îl subtilizează, atrăgând asupra mea tunetele şi fulgerele şefului meu direct. În naivitatea mea, am crezut că este, în sfârşit, cazul să curm această practică şi, ca atare, l-am lăsat să se dezlănţuie, ca apoi să-i spun, luându-mi o figură cât mai bosumflată posibil:

– Tovarăşe Ceauşescu, vă supăraţi pe mine, dar eu nu ştiu cum s-o opresc pe tovarăşa să ia, când crede de cuviinţă, materiale de pe biroul dumneavoastră!

A apăsat nervos pe sonerie: "Să vină tovarăşa"; mie, oarecum mai calm, mi-a spus: "Bine, am să te chem mai târziu". M-a chemat, într-adevăr, iar eu, prostul, cred că aveam o mină de învingător; am fost trezit însă, brutal, la realitate: "Ascultă, Curticeanu, în loc să dai vina pe tovarăşa, mai bine te-ai pune pe treabă; tovarăşa a luat raportul pentru că era prost şi era obligaţia ta să vezi acest lucru şi să mă sesizezi, nu să mi-l arunci pe masă, la grămadă!"

Nu era deloc aşa, dar am înţeles că în orice bătălie deschisă cu ea nu pot să am decât soarta învinsului; am ales atunci singura soluţie ce mi-a mai rămas: să ascund unele materiale, ori să le prezint, "la mână", atunci când ea, dintr-un motiv sau altul, nu era prezentă. La această "mârşăvie", Ceauşescu, etalându-şi încă o dată slăbiciunea, mi-a devenit complice. Aveam, de exemplu, la mine, de mai multă vreme, propuneri de majorare a retribuţiei preoţilor, în cadrul majorării generale a salariilor, şi nu prea ştiam cum să mă descurc, deoarece, dacă ea dădea de propuneri, noi ne alegeam cu un scandal imens, iar preoţii cu nimic. Într-o zi, când el era bine dispus şi eu credeam că ea nu vine la birou, i-am prezentat propunerea, care, în condiţii normale, nu putea să ridice nici o problemă. Nici nu s-a ridicat vreuna, pentru că majorarea în sine era o operaţie de rutină, fiind stabilită de multă vreme contribuţia statului şi a bisericii la majorare. Pe neaşteptate, însă, atât pentru mine cât şi pentru el, Elena Ceauşescu a năvălit în birou: "Bună dimineaţa, ce-i nou, tovarăşi?" Eu am amuţit, dar el, calm, a tras o minciună pe loc: "Nimic deosebit, l-am chemat pe Curticeanu cu programul zilei de mâine, pentru că vreau să mai mergem pe la construcţiile din capitală! Vii şi tu cu noi?"

Intrată cu o figură bănuitoare şi încrâncenată, "doamna" s-a luminat: "Vin, tovarăşe, cum să nu vin, deşi ştiu c-o să mă purtaţi prin tot oraşul de-o să mă doară picioarele!"

Pe mine începuse să mă doară tot mai mult capul din cauza marii şi inexplicabilei lui slăbiciuni!

Cu timpul, slăbiciunea lui faţă de ea a luat forme groteşti, pentru ca, în cele din urmă, să se transforme în laşitate.

Demolarea bisericii Sfânta Vineri i-o impută toată lumea lui, deşi în această privinţă nu are nici o vină, Dumnezeu mi-e martor, ba dimpotrivă! Ne opream deseori în Piaţa Unirii şi priveam biserica, iar el vorbea singur: "Nu, asta n-am cum s-o mut, mai ales că trebuie să las acolo Templul Coral".

A plecat pentru câteva zile într-o vizită în străinătate. Când s-a întors, încă de la aeroport mi-a spus:

– Curticeanu, merg acasă pentru o oră, iar tu pregăteşte o vizită în oraş.

Vizita a început cu o scurtă oprire în Piaţa Unirii; el stătea în maşină, în faţă, iar eu, ca de obicei, în spatele lui; observ mirat că nu coboară şi-l aud spunând:

– Curticeanu, ăştia au dat jos biserica!

Atunci am văzut şi eu sacrilegiul şi am aflat ulterior că măsura a fost dispusă de Elena Ceauşescu. A doua zi Ceauşescu m-a chemat, evident, în compensaţie, şi mi–a spus:

– Curticeanu, ăştia de la Metrou au pus în pericol, din neatenţie, biserica Sfântul Spiridon; vorbeşte tu cu Suman şi urmăreşte ca cei de la Construcţii industriale să facă toate reparaţiile necesare, pe cheltuiala lor; vezi, de asemenea, să mi se prezinte la semnat un decret de aprobare a extinderii construcţiei Teologiei.

Consolidarea bisericii a început şi, la scurt timp, i–am prezentat decretul de aprobare a investiţiei dispuse; construcţia a început, ajungând destul de repede la faza în roşu. (Or fi tencuit-o oare?)

Cu timpul, am învăţat mai mult, anume că slăbiciunea lui a devenit atât de puternică încât, în conflict cu părerea ei, nu mai recunoştea nici măcar ce-a spus, lucru pe care altădată nu-l făcea.

Printre ultimele vizite de lucru au fost cele de la Suceava şi Botoşani; vizita la Suceava s-a terminat cu tot tacâmul unei plecări oficiale din judeţ; a început vizita la Botoşani, dar plecarea la Bucureşti urma să se facă tot din Suceava, Botoşaniul neavând aeroport. Atrăgându-i atenţia că ceremonia plecării oficiale a avut loc, l–am întrebat cine dintre oficialităţile locale urmează să vină la aeroport, la reîntoarcerea spre Bucureşti. S-a gândit puţin şi, împreună, am ajuns la concluzia că este suficientă numai prezenţa membrilor Biroului Comitetului Judeţean de partid. Aşa am şi făcut.

Nici n-am decolat bine şi mă trezesc întrebat de Elena Ceauşescu:

– Curticeanu, tu ai fost vreodată cu noi la Suceava?

– Nu, este pentru prima oară.

– Eram sigură, asta explică faptul că numai tu ai oprit oamenii muncii să vină la aeroport, făcându-l pe tovarăşu' de ruşine în faţa întregii ţări; noi am fost de multe ori, fără tine, la Suceava, chiar numai la vânătoare, şi muncitorii au venit cu miile să-şi arate dragostea faţă de noi.

– Tovarăşa Ceauşescu, zău aşa, vorba dumneavoastră, întrebaţi-l mai bine pe tovarăşu', pentru că protocolul l-a stabilit, ca de obicei, dânsul şi nu eu (spuneam, calm, adevărul pe jumătate).

Deşi am sosit la Bucureşti în jurul orelor 14, la orele 16, amândoi au venit la birou şi nu m-au învrednicit nici măcar cu o privire, semn evident că eram în dizgraţie. După un timp, Ceauşescu mă cheamă, nici nu ridică ochii din hârtii şi-mi spune:

– Bine, Curticeanu, de ce i-ai spus tovarăşei că eu am oprit oamenii să vină la aeroport?

Astfel formulată critica, nu-mi dădeam seama dacă este supărat că aş fi minţit sau pentru faptul că l-am dat de gol.

– Tovarăşe Ceauşescu, erau trei oameni de faţă când am discutat şi aşa aţi hotărât! Fără să vreau, invocasem probe în apărare.

– Nu, eu n-am spus aşa ceva, cred că ai înţeles tu greşit!

Minţea şi ştia prea bine acest lucru, deoarece, departe de a avea agresivitatea cunoscută, era stânjenit chiar, evitând să mă privească.

Prin puşcărie circulă un "viţ" care se suprapune gândurilor mele despre ea: «Se zice că într-un colţ al iadului se găseau grupaţi, în acelaşi cazan cu smoală, Hitler, Stalin şi Ceauşescu. Hepatita cauzată de alcool şi nevindecată de "alimentaţia raţională" şi "tratamentul profund uman şi democratic" din închisoare îl aduc pe Nicu – fiul cuplului – locatar al aceluiaşi cazan cu smoală. Nicu constată că Hitler este cufundat în smoală până la ochi, Stalin până la mustaţă, iar Ceauşescu până la gleznă. Intrigat, Nicu îl întreabă pe tatăl său care este motivul diferenţierii atât de frapante. Răspunsul a venit prompt: "eu stau pe umerii mă-tii!".» Dacă lucrurile, dincolo, stau într-adevăr aşa, Scaraoţchi a făcut o corectă departajare între cei doi.

În afara exerciţiului puterii, preocupările lui Ceauşescu erau limitate. Avea o singură pasiune reală: vânătoarea. A fost un vânător pătimaş şi priceput, "dotat" la nivelul tehnicii mondiale; în panoplia sa erau arme de cea mai bună calitate, cu lunetă sau cu raze infraroşii, pentru trasul pe timp de noapte. Şi în acest hobby erau prezente toate trăsăturile lui de caracter: în primul rând exclusivismul, prin eliminarea aproape totală a celorlalţi vânători. Îi plăcea chiar să spună: "eu trebuie să le fac ăstora singur planul de vânătoare". Cultul personalităţii şi megalomania urmau imediat, fiindcă vânatul trebuia să se transforme în trofeu "de aur"; cel mai mare urs din lume, cel mai mare cerb etc.: îi lipsea şi aici măsura. Când se apuca să tragă nu se oprea până nu făcea zeci şi chiar sute de victime. Uneori era chiar sadic; sau, poate, există un obicei vânătoresc pe care eu, lipsit de orice pasiune şi cunoştinţe în această materie, nu-l ştiu. Chemat odată la Reşca, cu treburi profesionale, am văzut, după o vânătoare de lopătari în pădurea din apropiere, în faţa casei, pe un grilaj care mi s-a părut imens, agăţate în cârlige, capete însângerate de cerbi, cu ochii larg deschişi şi parcă înlăcrimaţi…

Scena nu pot s-o uit nici acum!

Când pleca singur la vânătoare, ea îl aştepta, la întoarcere, pe aeroportul Băneasa. De fiecare dată, coborând din elicopter, el îi oferea un mic şi cochet buchet de flori de câmp, culese de el personal; o iubea, oare, chiar aşa de mult?!

Sunt deja publice pasiunea lui pentru şah, volei sau şeptic, precum şi faptul că nu concepea să piardă vreo bătălie nici în cel mai nevinovat joc; nimic nou, un lucru banal şi comun tuturor dictatorilor. Hazlii şi particulare erau numai trucurile folosite pentru obţinerea victoriei cu orice preţ. La şah, lucrurile erau simple: pe lângă retragerea mutărilor neinspirate, un rol hotărâtor îl avea partenerul, care ştia prea bine că este obligat să joace rolul unui învins. La volei, lucrurile depăşeau închipuirea mea, de aceea, când am văzut prima partidă cu "tovarăşu'", am rămas pur şi simplu încremenit. Parcă-l văd şi acum: se plasa în centrul primei linii la plasă; mingile recepţionate de ceilalţi erau trimise, invariabil, spre "centru", care, aşezat cu spatele la plasă, le trimitea în terenul advers folosind stilul "lopată"; nemaivăzut de mine era însă altceva: în momentul lovirii mingii cu mâna dreaptă, Ceauşescu trăgea concomitent, cu mâna stângă, printr-o mişcare grotescă, uşor de închipuit, plasa în jos.

Dacă cumva "centralul" era în zi proastă şi victoria echipei din care făcea parte era periclitată, interveneau prompt băieţii din direcţia a V-a, aflaţi în terenul advers, care, cu plonjoane disperate, trimiteau aiurea minge după minge…

Locul marilor scandaluri era însă şepticul, deoarece cei doi, la fel de arţăgoşi, jucau în formaţii diferite. Înşelau tot timpul, iar "bieţii" coechipieri, de obicei aceiaşi, erau ţinta apostrofărilor, când din partea unuia, când din partea celuilalt. Echipa Elenei Ceauşescu putea să obţină o victorie în una sau mai multe bătălii, niciodată însă o victorie finală; o asemenea victorie ar fi însemnat şi victoria coechipierului, ceea ce Ceauşescu nu ar fi acceptat niciodată. Pe Ceauşescu, jocul, evident, îl plictisea, dar se supunea cu stoicism plăcerilor "intelectuale" ale soţiei sale. Când mă chema la el şi se afla în postura de jucător de cărţi, se simţea, evident, jenat; îmi evita privirea şi-mi spunea cu bunăvoinţă:

– Ce să-i faci, Curticeanu, aşa-i făcută lumea asta: tu cu munca, noi cu jocul ăsta de "inteligenţă"!

Uneori cei doi jucau şi table, numai între ei; rezultatele erau notate cu conştiinciozitate de Elena Ceauşescu într-un carnet. L-am avut de multe ori în mână, dar nu l-am privit niciodată. Acum îmi pare rău; poate aş fi intuit mai repede şi definitiv că Nicolae Ceauşescu poate fi un învins al Elenei Ceauşescu.

Dacă în raporturile cu aproape toată lumea, indiferent de funcţie, Elena Ceauşescu practica etichetările ori insulta gravă, în ce mă priveşte nu şi-a permis niciodată să treacă de graniţa observaţiilor dure de genul: "Curticeanu, tu pactizezi cu ăştia de la guvern!", ori "Curticeanu, tu vrei să-l induci în eroare pe tovarăşu'?"

După o astfel de discuţie, nu mai răspundeam la telefon, ori întârziam deliberat să mă duc la biroul ei, deşi trimitea după mine emisari panicaţi din cinci în cinci minute.

Parcă o văd şi acum speriată, cu ochii holbaţi, pe săraca mea secretară, când, spunându-i să ia legăturile telefonice, îi făceam totdată precizarea: "Dacă mă caută tovarăşa', spune-i că am murit acum cinci minute".

Când, în sfârşit, mă prindea la telefon, sau mă duceam la ea, mă săgeta cu o privire rea: "Ce-i, Curticeanu, te-ai supărat?"

Cert este că desele discuţii de acest soi nu puteau să nu aibă urmări şi nu eram atât de naiv s-o cred că este în stare să uite supărarea ce i-o cauzam, în principal, prin faptul că nu tremuram deloc de frică sau, în orice caz, nu i-o arătam.

Tactica aleasă era, în special, "pâra" la tovarăşu'. Îl vedeam că vine montat de acasă şi aflam repede pricina:

– Curticeanu, mi-a spus tovarăşa că tu publici legi abrogate!

M-am uitat fix în ochii lui şi am făcut o mutră probabil atât de mirată încât l-am descumpănit:

– Nu ştiu nici eu exact despre ce-i vorba, vezi la tovarăşa, după ce ne terminăm noi treaba!

M-am dus. Savanta îmi arătă o colecţie de legi şi decrete – ianuarie-martie 1969 – în care, printre altele, era republicată legea pensiilor din 1966, cu modificările până în anul 1968:

– Curticeanu, legea asta nu mai e valabilă, că noi am modificat-o, şi tu o laşi în cartea asta, scoasă la voi, la Consiliul de Stat!

În astfel de momente, simţeam că mintea mi se întunecă şi totul se năruie în mine, că trăiesc într-o lume care şi-a pierdut busola, că trebuie să dau explicaţii fără rost unor întrebări neghioabe, cărora dintr-un elementar spirit de frondă aş fi fost obligat să nu le dau nici un răspuns; şi totuşi:

– Tovarăşa Ceauşescu, orice act normativ este publicat imediat după apariţie în Buletinul Oficial şi, trimestrial, într-o Colecţie de legi editată de Consiliul de Stat. Este evident că legile sunt în vigoare la data publicării, după cum este tot atât de evident că, în timp, ele pot fi modificate sau abrogate, modificarea sau abrogarea fiind, la rândul ei, publicată în aceleaşi colecţii legislative; publicaţiile privind legile şi decretele vechi "nu se ard niciunde în lume" (vorba lui), ci se întocmeşte, aşa cum facem şi noi, un Repertoriu al actelor normative, prin care cel interesat află ce legi sunt în vigoare, ori care au fost modificate sau abrogate.

– Eu n-am spus să le arzi; obligaţia ta este însă să le retragi de pe piaţă, pentru că prin ele induci lumea în eroare!

O las în plata domnului şi, bineînţeles, nu sunt atât de imbecil să iau vreo măsură de retragere a Buletinelor Oficiale ori a Colecţiilor de legi şi decrete, difuzate la vremea respectivă...

Era evident că discuţia aceasta nu putea rămâne fără urmări. La scurt timp, la o plenară a Comitetului Central este ales... secretar fără portofoliu Radu Bălan; Ceauşescu face însă precizarea că noul secretar va lucra direct cu el, îi stabileşte locul de muncă la Cancelarie, iar mie îmi atrage public atenţia că Bălan se va ocupa de aceleaşi probleme ca şi mine; mai mult chiar, mă apostrofează brutal de fiecare dată când, dintr-un motiv sau altul, Bălan nu era prezent alături de mine la te miri ce activitate.

Situaţia devenise hazlie; cei din jur, încet-încet – firea românului – au început, dacă nu să-mi întoarcă spatele, cel puţin să facă temenele dizgraţioase noului venit, un om, de altfel, serios, integru şi de bun simţ, dar "căzut" la curte, şi el, ca musca în lapte.

Pentru mine lucrurile deveniseră clare: rolul meu se apropia de sfârşit, mai rămânându-mi datoria să-l deprind pe noul ucenic cu tainele muncii la Cancelarie.

N-a fost să fie aşa!

Într-o zi, obosit peste măsură, neputându-mă ţine bine pe picioare nici după a 13-a cafea (din spusele fetelor de la bufet, deţineam în sediu recordul absolut în materie!), am rămas în birou neparticipând la o şedinţă ce mi se părea că nu ridică probleme, având, de altfel, destui înlocuitori, printre care se număra şi Radu Bălan.

Nu ştiu din ce motiv, cum se întâmpla deseori în ultima vreme, a intervenit un scandal monstru, cei doi întrecându-se în apostrofări şi întrebări la care nimeni nu avea curajul să dea, cât de cât, un răspuns. În această atmosferă încinsă se observă lipsa mea şi, printre ameninţări şi injurii de tot felul, mi se precizează, public, că prezenţa mea la orice şedinţă este obligatorie, indiferent dacă Radu Bălan este sau nu de faţă.

Aşa, aproape un an, am coabitat cu Radu Bălan prin şedinţe şi prin şantiere, până când, spre ghinionul meu şi al lui, l-a numit, pe neaşteptate, preşedinte al C.S.P., în locul celui căzul pe altarul afacerii "Sulina" cu deşeuri toxice. Crunt destin a avut şi omul acesta! Ajuns la Planificare, a prins cea mai neagră perioadă a acestei instituţii, fiind "ciuca bătăilor" celor doi. Disperat, în pragul nebuniei, a fost cel mai fericit om din lume când, în decembrie 1989, a fost numit prim-secretar la Timişoara. Ce a urmat în continuare, se ştie! (R. B. a fost arestat şi judecat pentru participarea la evenimentele de la Timişoara, din decembrie '89; **n. red.**)

Când nu mă reclama la "tovarăşu'", Elena Ceauşescu mă omora pe mine sau pe alţii cu documentare de tot felul. Câteva exemple, dintre miile la fel de absurde, cred că sunt de ajuns:

– Curticeanu, ăştia de la bancă şi de la finanţe te înşeală şi tu închizi ochii.

– Doamne sfinte, dar asta ce mai e?

– Nici un "Doamne sfinte"; tu prezinţi zilnic tovarăşului încasările în valută pe simpla lor informare scrisă; eu i-am chemat pe Ibănescu şi pe Paraschiv, să-mi prezinte chitanţele cu care s-au făcut plăţile.

La scurt timp, cei doi apar la mine în birou desfiguraţi:

– Tovarăşe Curticeanu, ne cere să... este imposibil, omorâm aparatul degeaba şi avem atâtea de făcut!

Mă uit la ei şi le plâng de milă, dar n-am cum să-i ajut. Au întocmit săracii nişte tabele interminabile, cu numere de chitanţe şi sume, mari ori foarte mici, încasate de la debitori împrăştiaţi prin toată lumea, care au zăcut la ea pe birou, buchisite fără rost, pentru că, pe lângă că nu spuneau nimic, erau pline de greşeli şi inexactităţi.

Am auzit că cineva, după revoluţie, a găsit un astfel de tabel în biroul ei şi a declarat public că a descoperit conturile secrete ale lui Ceauşescu; mai mare râsul la ce poate duce una din multele ei prostii.

În era evidenţei pe calculator, pentru ea, esenţial rămânea "tabelul", învăţat probabil la şcoala primară.

Într-o noapte, târziu, după nu mai ştiu nici eu câte cafele, cu ochii obosiţi şi mâna înroşită de sublinieri pentru a-l ajuta pe tovarăşu' să citească numai esenţialul, telefonul scurt şi T.O. (telefonul operativ) zbârnâie concomitent, semn evident că sunt chemat de la obiectiv şi aghiotanţii doresc să-şi demonstreze zelul în a mă găsi cât mai repede posibil; ridic cu prioritate scurtul şi, printr-o ridicare şi o trântire, amuţesc T.O.-ul:

– Curticeanu, zicea ea, sunt la club şi nu pot să-ţi spun mai mult; verifică, te rog, dacă noi am aprobat importuri de leoparzi!

Telefonul închis cu rapiditate mă lasă din nou perplex; îmi vine să plâng şi, privindu-mi mâna înroşită, mă paşte gândul să mă spânzur de lampă; mă mulţumesc să-njur ca un birjar şi nu mi-a luat Dumnezeu într-atât minţile încât să-mi vine ideea să întreb pe cineva dacă vreo grădină zoologică a importat sau nu leoparzi. Am şi uitat de întrebare când, dimineaţa pe la ora 7, mă trezeşte din nou la realitate scurtul:

– Ei, Curticeanu, ai aflat?

– Ca să aflu, trebuie să ştiu cât de cât despre ce este vorba!

– Bine, acum am timp şi o să-ţi explic mai pe larg. Aseară a fost la mine Poliana (soţia lui Nicu Ceauşescu, **n. red.**) şi mi-a arătat nişte pantofi "leoparzi", pe care, spunea ea, i-a primit de la Mureşanca, care i-a importat din Italia. Noi n-am aprobat aşa ceva!

Un trio feminin, inconştient din motive diferite, mă face să-mi pierd din nou vremea degeaba pentru desluşirea unei "taine" pe care o ştiam prea bine.

Atunci când importurile, inclusiv cele de producţie, au fost reduse drastic, comerţului nu i-a mai rămas decât posibilitatea unor schimburi de mărfuri cu diferite ţări, pentru a face mai variată, pe cât era posibil, uniformitatea produselor autohtone; de comun acord cu Bălan, am hotărât să obţinem de la Ceauşescu aprobarea de principiu a operaţiei, fără să o mai prezentăm lunar la aprobarea planului, deoarece, în prezenţa Elenei Ceauşescu, schimburile de produse puteau fi omorâte din faşă. Pentru mine era evident ce s-a întâmplat: pantofii "Leonard" au fost aduşi de comerţ prin schimb cu mărfuri româneşti; cineva de acolo a "servit-o" preferenţial pe Poliana şi aceasta, ca de obicei, a bătut din gură unde şi când nu trebuia; "Leonard" a devenit "leopard" şi, uite aşa, a urmat un alt coşmar: documentare peste documentare despre ce mărfuri se schimbă şi pe ce; a rămas nesoluţionată întrebarea prozaică: şi noi ce câştigăm cu asta? Noi, nimic; poate, numai câte ceva, populaţia!

Mediocritatea spiritului era însoţită, la ea, de un egoism feroce, de neîncredere şi suspiciune şi, mai ales, de lipsă de sinceritate. Gurmandă şi avidă să stăpânească totul, îşi găsea adevărata fericire numai atunci când cei din jur n-aveau nimic sau aveau foarte puţin; încălca cele mai elementare reguli ale bunului simţ, punându-ţi subalternii să te verifice şi să-i raporteze, sau obligându-i să modifice materialele înaintate pentru a-ţi ascunde propunerile adevărate ale iniţiatorilor.

Scandalul cu poezia despre motanul "Arpagic" al Anei Blandiana a pornit din oportunismul unei femei speriate care, sesizată, la rândul ei, de un subaltern, de "sacrilegiul" produs de poetă, a dat fuga la "Poartă" să vândă "poanta" pentru a primi "ţechinii" recunoştinţei. Elena Ceauşescu m-a chemat şi, galbenă la faţă, mi-a citit cu greutate şi cu o frazare aiurea versurile incriminate.

– Ei, ce zici, Curticeanu! Blandiana, pe care eu şi tovarăşul am ajutat-o atât!

Reacţia mea o descumpăneşte pe moment:

– Dar ce vă supără la o poezie destinată copiilor?

– Tu chiar crezi că nu vrea să insinueze nimic?

– Interpretări tendenţioase pot fi date oricărui cuvânt scris, dar, de multe ori, aceste intepretări aparţin mai mult cititorului decât scriitorului căruia i se face un proces de intenţie inutil.

Să nu credeţi cumva că în acele momente grija mea era s-o apăr pe Ana Blandiana; viaţa grea de la Cancelarie, scandalurile care izbucneau aproape zilnic mă învăţaseră să nu pun paie pe foc, fie şi numai dintr-un instinct de conservare, pentru că în faţa fulgerelor ce se declanşau din orice motiv jucam mereu rolul de paratrăsnet; pe de altă parte trebuia să fii şi prost să spui că între "tovarăşu'" şi "Arpagic" poate să existe vreo asemănare.

Cu poezioara sub braţ a dat fuga la Ceauşescu şi, după o masă de taină în doi, a urmat ce a urmat în privinţa Anei Blandiana.

La scurt timp, Gogu Rădulescu, starostele de la Comana (Gogu R. avea o vilă la Comana, **n. red.**), vine la mine cu jalba Anei Blandiana în băţ, adresându-mi rugămintea s-o prezint tovarăşilor. În jalbă, Blandiana, la fel ca mine, contesta că ar fi intenţionat să facă vreo asemănare între motan şi conducătorul iubit, punând vâlva produsă pe seama unor răuvoitori.

Între mine şi Gogu erau relaţii de simpatie reciprocă, deşi în ce mă priveşte îi contestam uneori "bunele intenţii" în privinţa unor măsuri luate de Curtea Financiară cam după ureche, sau, mai concret spus, după simpatiile sau antipatiile de moment ori de lungă durată ale preşedintelui Curţii:

– Nea Gogu, parcă ar fi mai firesc şi mai eficient să încercaţi dumneavoastră!

– Ştii, Silviu, o să zică de ce mă bag într-un sector de activitate pe care nu-l coordonez!

– Şi mie ce-o să-mi zică?

– Tu ai primit o sesizare pe numele lui şi nu poţi s-o cenzurezi!

– Bine, am să spun că mi-aţi adus-o dumneavoastră!

Îşi trage cu greu răsuflarea, dar mă cunoaşte prea bine ca să nu-şi dea seama că glumesc:

– În fond, ai şi tu o obligaţie, că Blandiana este şi ea o ardeleancă de-a ta!

– Bine, fie, cu o singură condiţie: trimiteţi un "piţifelnic" să înregistreze jalba la registratura Cancelariei.

Se uită lung la mine, dă din mână a lehamite şi-mi spune:

– Cancelaria asta face şi dintr-un băiat deştept un biet funcţionar mărunt!

Într-un fel avea dreptate, dar nu în situaţia dată. Am primit memoriul înregistrat şi i l-am prezentat, lui Ceauşescu şi nu ei, într-o zi când raporturile dintre noi erau normale. L-a citit oarecum îngândurat, cu o anume amărăciune chiar, şi mi-a spus cu o voce aproape stinsă: "Bine, lasă-l aici".

A doua zi, un om de ispravă de la registratura Cancelariei şi, mai apoi, şeful de cabinet al Elenei Ceauşescu, şi unul şi altul subalternii mei, mi-au spus că, din dispoziţia ei, au verificat dacă eu am primit sau înregistrat memoriul Anei Blandiana. Doamne, ce caracter urât avea şi până unde mergea cu neruşinarea ei iscoditoare!

La cabinetul ei veneau tone de materiale trimise de ministerul de resort privind organizarea şi funcţionarea învăţământului. Odată, printre aceste materiale, era şi o propunere privind o funcţie de prodecan pentru soţia mea, fără ca ea sau eu să ştim sau să dorim aceasta; citind materialul, l-a chemat tot pe un subaltern al meu care lucra la cabinetul ei şi i-a cerut să schimbe pagina şi să şteargă numele soţiei mele, dar să aibă grijă să nu aflu eu. Om corect, acesta a avut grijă să aflu isprava, exprimându-şi, totodată, scuzele de rigoare.

Pentru mine ea a reprezentat cel mai mare pericol în momentul în care, cu o voce "suavă", m-a anunţat că vrea să mă ajute să reorganizez Cancelaria şi să înlocuiască oamenii.

– Curticeanu, aşa cum ţi-a spus tovarăşu' de atâtea ori, Cancelaria trebuie să preia şi Secretariatul Consiliului de Stat şi al Guvernului; tu nu vezi ce materiale proaste vin de la Consiliul de Miniştri?

– Asta chiar că este culmea! În loc să vă critic eu că, în calitate de prim-viceprim-ministru al Guvernului, trimiteţi la Cancelarie materiale proaste, mă criticaţi dumneavoastră pe mine!

– Da, măi, dar tu ştii că eu nu particip la şedinţele de Guvern!

– Ştiu, dar mi se pare că aveţi obligaţia legală să participaţi! (asta am spus-o numai din răutate, să moară şi capra vecinului!).

Discuţia, purtată într-un moment de foarte bună dispoziţie a ei, nu putea totuşi să rămână fără urmări; a doua zi, unul din şoferii ei apare la mine în birou, îmi face semn să ies pe coridor şi-mi spune:

– Tovarăşe secretar, sunteţi un om cumsecade, dar vă rog să aveţi grijă ce-i spuneţi tovarăşei; ieri, în maşină, când mergeam spre casă, vorbea mai mult singură: "Curticeanu ăsta atâtea-mi spune până când, într-o zi...".

Au existat "momeli" prosteşti, şantaje ori încercări de intimidare, dar eram prea aproape de "zei" ca să pot fi doborât cu mijloace ce prindeau foarte bine pentru muritorii de rând.

– Tovarăşe Curticeanu, avem o mare rugăminte la dumneavoastră; pentru o lucrare extrem de importantă am avea nevoie de dosarul de cadre al tovarăşului..., membru al C.P.Ex. Printr-o hotărâre mai veche, dosarele de cadre ale membrilor C.C. şi C.P.Ex. se păstrau la Cancelarie, şi nu puteau fi scoase decât cu aprobarea dată, pentru fiecare caz în parte, de secretarul general al partidului.

Răspunsul meu negativ, care nu admitea nici un fel de târguială, i-a pus repede pe fugă, dar nu i-a făcut să renunţe la încercarea de a mă avea la mână.

În altă zi, în calitate de custode al documentelor şi actelor de partid, încercam să pun ordine, atât cât era posibil acest lucru prin mijloacele rudimentare pe care le aveam la dispoziţie, în cele două arhive organizate la Cancelarie: arhiva C.C. şi arhiva C.P.Ex. La arhiva C.P.Ex., în sectorul dosarelor de cadre sunt invitat, "că doar n-o fi foc", să-mi citesc propriul dosar de cadre; păream eu, oare, în ochii lor, chiar atât de idiot?

Când momeala ori şantajul nu au reuşit, s-a încercat metoda intimidării. În fiecare dimineaţă, invariabil, intram în birou cu Ceauşescu pentru a vedea şi stabili programul zilnic. Într-o zi a trecut pe lângă mine, fără să mă învrednicească cu o privire măcar, şi a rămas singur în birou, fără să dea vreun semn că doreşte să mă vadă; am aşteptat cât am aşteptat, apoi m-am retras în biroul meu, bănuind că este ceva în neregulă. Când am ajuns în biroul meu, am fost sunat de şeful securităţii statului, care mi-a spus că vrea să-mi comunice ceva urgent; încercarea mea de a-l amâna a rămas fără rezultat şi, la scurt timp, m-am trezit cu el în birou.

– Tovarăşe Curticeanu, am o sarcină neplăcută, dar aş vrea, fără să ştie tovarăşu', să vă comunic că una din fiicele dumneavoastră, împreună cu un coleg, intenţionează să vă fure maşina!

– Asta-i bună; dar de unde ştiţi dumneavoastră aşa ceva?

– Vă prezint în întregime convorbirea telefonică dintre fiica dumneavoastră şi acel coleg...

O citesc; se vedea de la o poştă că, într-o discuţie amicală, doi copii serioşi se distrează imaginând şotii pe seama părinţilor, pe care nici prin cap nu le trecea să le facă.

După terminarea acestei întrevederi, Ceauşescu mă cheamă şi ziua se desfăşoară normal. Marea naivitate a celui care mi-a făcut confidenţa a constat doar în afirmaţia că nu l-a informat pe "tovarăşu'"; îl cunoşteam prea bine pe Ceauşescu pentru ca să înţeleg că iniţiatorul dialogului între mine şi cel ce a informat era tocmai el, motiv pentru care mi-a lăsat în acea zi un "respiro" în timpul căruia să fiu atenţionat.

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Joc simetric cu... bare

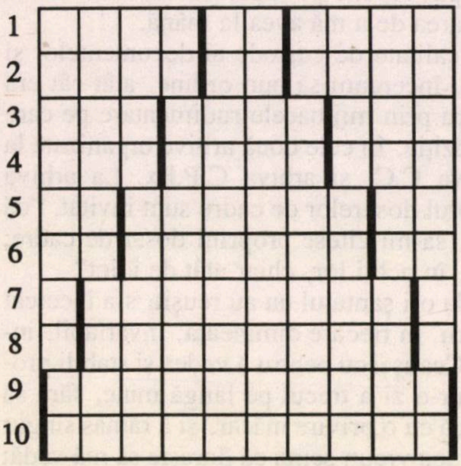

Numai ORIZONTAL: 1) A polei + Cucui! + Locuința părintească (pl.) = **Privitor la ureche** (pl.). 2) Se ivesc + Băiat! + Nu care cumva? = **Gardă**. 3) Luate în balon! + Determină unele caractere ereditare (pl.) + Gest necugetat = **Populație de origine străină**. 4) Grup din Ghana! + Este evident la graniță + Ce întrebări! = **Care reproduce o tipăritură prin gravare cu ajutorul unor procedee chimice.** 5) Una și bună! + A discerne + Notare = **Acțiunea de a anula un drept printr-o hotărâre judecătorească.** 6) Capabil! + A băut cu nesaț + Caporal! + **Care a supt un sirop.** 7) Plasată aici! + I-am acordat încredere deplină + Ie! = **Ambasador.** 8) Amare! + Bea... tutun (pl.) + Impare! = **Conservă bine șunca.** 9) Groaznic. 10) Autocrație.

ZAMFIRA și GERSON HEILPERN

Joc cifrat

1	2	3	4	5	6	7	2	8	9	= MANEVRARE
1	9	10	4	11	6	7	12	13	4	= PEDANȚI
11	6	10	8	9	1	6	8	2	10	= ÎNGROZIT
10	9	1	9	8	4	10	2	10	9	= CUTEZANȚĂ
11	2	5	2	11	4	10	2	10	9	= VOLUM
14	9	15	4	11	6	7	2	10	9	= RĂSPÂNDITE

Găsiți cuvintele folosind definițiile, știind că unei cifre îi corespunde întotdeauna aceeași literă.

Căutăm

AGENT DE PUBLICITATE

Persoană dornică să procure reclame pentru publicație în limba română

Bine remunerat

☎ **03-5227269**

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Copii: Ereditar, david, roman, denis, oa, emil, diderot, n, bar, de, operete, nikulin, s, loz, ba, aman, cibele, r, atavice, urmasi, ep, tobe, gaze, um, vania, sus, ceara, lola, x, r, nurori, os, sfat, isac, donizetti.

Fantezie vocalică: As, mamos, monoverb, b, unica, idi, ate, aut, nom, nr, pairi, t, concis, azalee, a.

Autori: A, l, p, l, pi, p, articolase, al, maree, ce, ora, moritz nachman, nicaierea, te, rime, o, iritat, eu, tarta, ita, versuri, toto, miale, safran, po, l, are, tat, ateu, mita, re, r, vot, c, ba, pata, abil.

Bijuterii

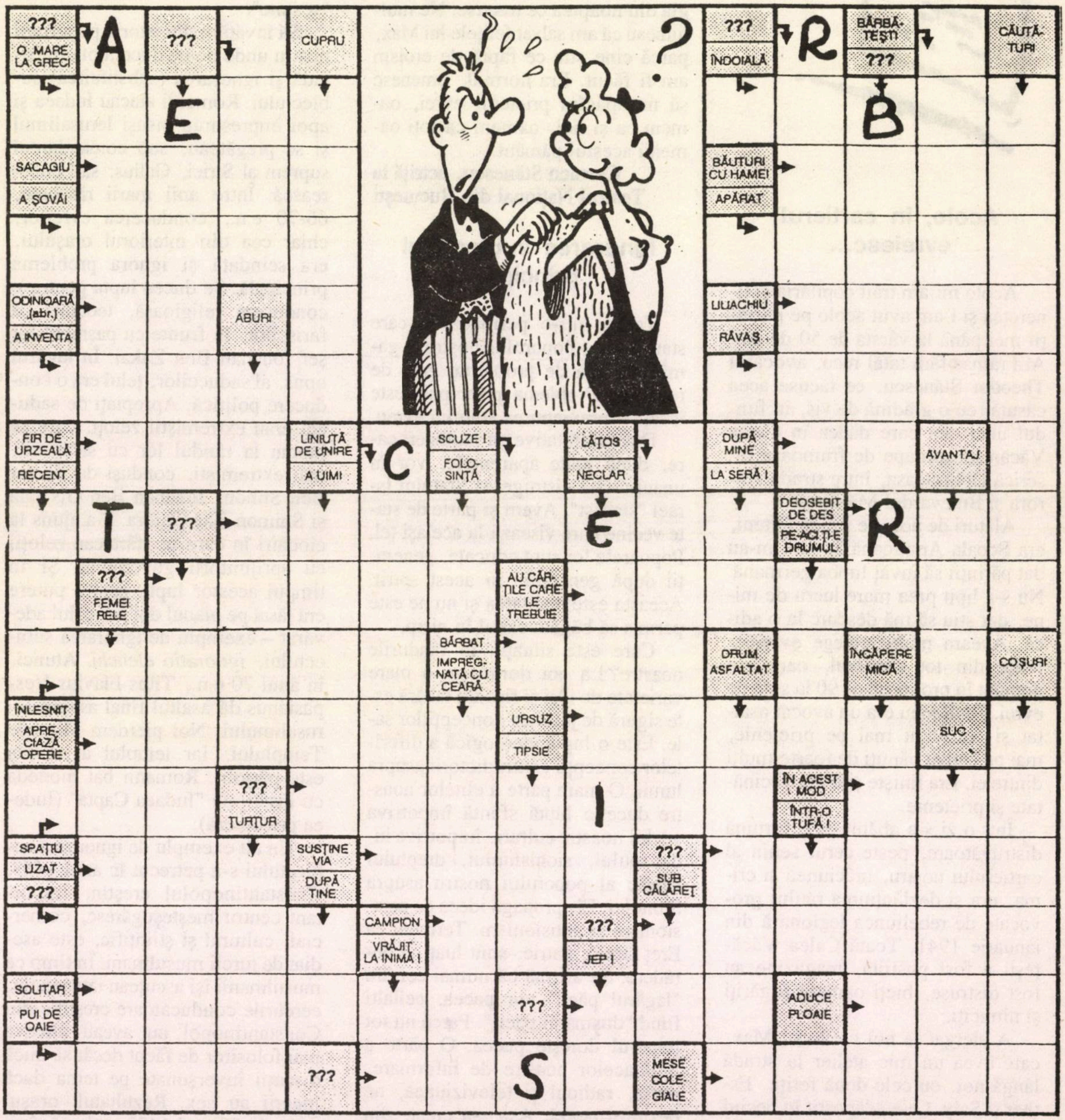
???
O MARE LA GRECI
A
???
CUPRU
?
???
ÎNDOIALĂ
R
BĂRBĂTEȘTI
???
CĂUTĂTURI
E
B
SACAGIU
A ȘOVĂI
BĂUTURI CU HAMEI
APĂRAT
ODINIOARĂ (abr.)
ABURI
A INVENTA
LILIACHIU
RĂVAȘ
FIR DE URZEALĂ
RECENT
LINIUȚĂ DE UNIRE
A UIMI
C
SCUZE!
FOLOSINȚĂ
LĂȚOS
NECLAR
DUPĂ MINE
LA SERĂ!
AVANTAJ
T
???
E
DEOSEBIT DE DES
PE AICI ȚI-E DRUMUL
R
???
FEMEI RELE
AU CĂRȚILE CARE LE TREBUIE
BĂRBAT
IMPREGNATĂ CU CEARĂ
DRUM ASFALTAT
ÎNCĂPERE MICĂ
COȘURI
ÎNLESNIT
APRECIAZĂ OPERE
URSUZ
TIPSIE
SUC
???
ȚURȚUR
I
ÎN ACEST MOD
ÎNTR-O TUFĂ!
SPAȚIU
UZAT
???
SUSȚINE VIA
DUPĂ TINE
???
SUB CĂLĂREȚ
CAMPION
VRĂJIT LA INIMĂ!
???
JEP!
SOLITAR
PUI DE OAIE
???
ADUCE PLOAIE
???
S
MESE COLEGIALE

NOTĂ: Vă rugăm să încercați să găsiți câteva pietre prețioase pentru bijuteriile noastre.

Acolo, în cartierul evreiesc...

Acolo mi-am trăit copilăria şi tinereţea şi i-am avut acolo pe părinţii mei până la vârsta de 50 de ani. Am rămas fără tatăl meu, avocatul Theodor Stănescu, ce făcuse acea căsuţă, cu o grădină de vis, în fundul unei alei care dădea în Calea Văcăreşti aproape de frumoasa biserică Dobroteasa, între strada Aurora şi Bulevardul Mărăşeşti.

Alături de noi, pe strada Olteni, era Şcoala Anglicană la care m-au dat părinţii să învăţ limba germană. Nu s-a lipit prea mare lucru de mine, dar ştiu să mă descurc la o adică. Aveam multe colege evreice, fetiţe din tot cartierul, care era populat în proporţie de 90 la sută de evrei. Tatăl meu era un avocat asaltat şi consultat mai pe prietenie, mai pe câţiva bănuţi de foarte mulţi dintre ei. Era linişte şi bună vecinătate şi prietenie.

Într-o zi s-a abătut ca o furtună distrugătoare, peste cerul senin al cartierului nostru, urâciunea şi crima, ura şi dezlănţuirea răului provocate de rebeliunea legionară din ianuarie 1941. Toată Calea Văcăreşti a fost pustiită, magazine au fost distruse, bieţi oameni fugăriţi şi nimiciţi.

A alergat la noi croitorul Max, care avea un mic atelier la stradă lângă noi, cu cele două fetiţe, Esther şi Saly. Le-a adăpostit în beciul nostru din fundul curţii în toată noaptea aceea de groază, când se auzeau până la noi urletele îngrozitoare din stradă.

Dimineaţa ne-am regăsit cu bucurie cu toţi vecinii, bineînţeles înspăimântaţi, dar vii, neatinşi de urgia din noaptea ce trecuse. Ne mulţumeau că am salvat fetiţele lui Max, parcă cine ştie ce faptă de eroism am fi făcut. Era normal, omenesc să ne apărăm prietenii evrei, oameni ca şi noi, oameni ca toţi oamenii acestui pământ.

Carmen Stănescu, actriţă la Teatrul Naţional din Bucureşti

Ignorarea subiectului principal

Trăim într-o perioadă în care stau în faţa poporului nostru o gamă întreagă de probleme greu de rezolvat. Problema principală este însăşi supravieţuirea statului evreu.

Ducem tratative cu parteneri care, după toate aparenţele, vor în unanimitate distrugerea Statului Israel "sionist". Avem şi parte de state vecine care visează la acelaşi ţel. Popoarele lor sunt educate, generaţii după generaţii, în acest spirit. Aceasta este realitatea şi nu ne este permis să băgăm capul în nisip.

Care este situaţia în rândurile noastre? La noi domneşte o mare varietate de idei şi fiecare tabără este sigură de justeţea concepţiilor sale. Este o luptă ideologică a diferitelor concepţii contradictorii asupra lumii. O mare parte a elitelor noastre duce o luptă sfântă împotriva vechii noastre culturi, împotriva iudaismului, sionismului, dreptului istoric al poporului nostru asupra Sionului. Ele propagă ideea de postsionism şi antisionism. Termeni ca Ereţ Israel, patrie, sunt luaţi în derâdere. Se afirmă că numai cei din "lagărul păcii" vor pacea, ceilalţi fiind "duşmanii păcii". Parcă nu tot poporul doreşte pacea. O parte a mijloacelor noastre de informare, presa, radioul şi televiziunea, ne dezinformează. Aşa s-a creat, din păcate, o atmosferă de duşmănie amestecată cu disperare. Ai impresia că luptăm pentru autodistrugere, căci "ura creşte prin ura reciprocă" (Baruch Spinoza). Iar peste toate domneşte, sub influenţa politicianismului, o luptă acerbă pentru "scaune".

Să învăţăm din istoria poporului nostru unde poate duce lupta fratricidă şi ignorarea (substituirea) subiectului. Romanii atacau Iudeea şi apoi împresurau însuşi Ierusalimul şi se pregăteau, sub comandantul suprem al Siriei, Gallus, să-l cucerească. Între anii marii răscoale, 66-70 e.n., conducerea evreilor, chiar cea din interiorul oraşului, era scindată şi ignora problema principală. Se ducea lupta pentru o conducere religioasă, teocrată, a fariseilor, în frunte cu paşnicul lor şef Iohanan Ben Zakai. În lagărul opus, al saduceilor, ţelul era o conducere politică. Apropiaţi de saducei erau extremiştii zeloţi, care se luptau la rândul lor cu sicarimii, mai extremişti, conduşi de Elazar Ben Simon, Iohanan Ben Gis'hala şi Shimon Bar Ghiora. S-a ajuns la ciocniri în care se sfârtecau zeloţii cu sprijinitorii guvernului. Şi în timpul acestor lupte pentru putere era lăsat pe planul doi pericolul adevărat – exemplu de ignorarea subiectului, *ignoratio elenchi*. Atunci, în anul 70 e.n., Titus Flavius Vespasianus dă asaltul final asupra Ierusalimului. Noi pierdem Muntele Templului, iar templul al doilea este pârjolit. Romanii bat moneda cu inscripţia "Iudaea Capta" (Iudeea prizonieră).

Un alt exemplu de ignorarea subiectului s-a petrecut în anul 1453. Constantinopolul creştin, important centru meşteşugăresc, comercial, cultural şi ştiinţific, este asediat de turcii musulmani. În timp ce musulmanii îşi ascuţeau iataganele, cercurile conducătoare creştine din Constantinopol nu aveau altceva mai folositor de făcut decât să ducă discuţii înverşunate pe tema dacă îngerii au sex. Rezultatul: oraşul cade, la 23 mai 1453, sub stăpânirea musulmană şi devine capitala

Imperiului Otoman până în anul 1923.

Gigantul Anteu din mitologia greacă, fiul zeului mării Poseidon şi al zeiţei pământului Geea, a putut fi înăbuşit de Hercule în momentul în care acesta l-a suspendat în aer, făcându-l astfel să piardă contactul cu pământul (realitatea), care îi dădea mereu forţe noi.

În consecinţă trebuie să combatem situaţia de scindare a poporului nostru şi să nu mai deviem atenţia poporului de la problemele vitale. Să nu pierdem contactul cu realitatea vie.

Dr. Adolf Weitman
Tel Aviv

„Şinuim"

Adică schimbări care au avut loc în Israel în ultimii 50 de ani. Au fost în structura, educaţia, concepţia despre viaţă şi comportarea societăţii israeliene. Acum peste 100 de ani, Theodor Herzl a visat şi a conceput un viitor stat iudeu, cu sionismul la bază, cu drepturi şi obligaţii, cu libertăţi. Ben Gurion a dat viaţă acestui stat, dar dorinţa lui a fost de a se realiza altfel decât este acum. Dacă în 1948 trăiau pe aceste meleaguri ceva mai mult de 600.000 de evrei, azi suntem vreo 5 milioane. În anii '50 şi '60 au avut loc imigrări masive de marocani, irakieni, români, apoi etiopieni şi ruşi. Toţi au venit cu tradiţii şi obiceiuri diferite şi şi-au pus amprenta pe noua societate israeliană în curs de construire. Diversele guverne au căutat, mai mult sau mai puţin, să-i apropie unii de alţii, dar oamenii au fost reticenţi. Doar stagiul militar şi războaiele au mai netezit asperităţile.

Toţi cei care au venit în anii aceia au dat de o ţară cu soare şi nisipuri, cu nevoi şi duşmani de jur-împrejur. Lupta a fost grea în toate domeniile şi ţara a ajuns cum o vedem azi, cu totul altfel. Am auzit odată că Ben Gurion ar fi spus că doreşte ca şi Israelul să aibă închisorile şi prostituatele lui. "Se non è vero, è ben trovato", adică dacă nu e adevărat, se potriveşte. Timpurile când se atârnau rufele pe frânghii, în curte, şi se lăsau sticlele de lapte în faţa uşilor, fără să le ia nimeni, au dispărut. Când fiecare îşi petrecea timpul cum îi plăcea, când politicienii aveau în gând doar cum să fie mai bine pentru ţară şi cetăţeni. Ştiinţa şi tehnica, în saltul lor calitativ de neînchipuit, au schimbat omenirea.

Crima, violurile, violenţa în familie (datorate în bună parte, cred eu, climei neprielnice, tensiunii permanente în care trăim şi celor "7 ani de-acasă"), mafia, computerele, Internetul, telefoanele celulare, numeroasele automobile, beţia, accidentele de circulaţie şi multe altele sunt plăgi ale societăţii noastre. Pe de altă parte, grupe de oameni propovăduiesc mentalităţile Evului Mediu.

Se înşeală şi se fură de unde se poate şi la toate nivelele. Declaraţii false la fisc, cazinouri clandestine, "saloane de masaj", însuşirea de "suveniruri" de la hoteluri din străinătate şi încă altele ne-au adus în rândul unor ţări cu mai multă vechime pe harta lumii. Grevele se ţin lanţ: ba corpul didactic, ba persoanele ce activează în sectorul sanitar, ba docherii, pompierii, invalizii şi chiar salariaţi ai aeroportului, care nu doresc să fie supravegheaţi pe ecrane când stau la o şuetă în timpul programului sau poate cotrobăiesc prin valizele din depozit. La asta se adaugă schimbarea balanţei în raportul laici-religioşi. Aceştia din urmă, ca o caracatiţă, îşi întind din ce în ce mai mult tentaculele, cuprind şi domină diverse sectoare, se amestecă din ce în ce mai mult în viaţa noastră liberă, încercând s-o îngrădească. Kibuţurile să nu-şi vândă sâmbăta produsele, să nu se circule pe anumite străzi, să nu se petreacă de revelion vineri noaptea şi să plătim mai scump unele produse, din cauza caşrutului, pentru bunăstarea paraziţilor. Şantajul e arma sigură în tratativele politice. Pătura celor care sug şi nu fac nimic productiv creşte. Ei nu fac armată, nu vor să ştie de "Hatikva" şi sunt gata – ca şi mulţi evrei americani – să sacrifice până la ultimul soldat israelian pentru salvarea lor şi a ţării. Sunt ca cei din Iran, care trag oamenii cu sute de ani înapoi.

Israelul este totuşi o ţară cu o democraţie recunoscută, cu o armată, o justiţie şi o presă de prima calitate, dar din păcate avem ceva ce alte ţări democratice nu au: autobuze în care bărbaţii nu se pot aşeza lângă femei, chiar dacă sunt soţiile lor, şi, de zeci de ani, morţi şi răniţi în lupte, doliu în familii, pentru păstrarea acestei ţărişoare, a independenţei şi securităţii ei.

Suntem un stat la vârsta copilăriei şi avem speranţa că până la maturitate multe se vor schimba. În bine, cred eu.

Dr. G. Mănescu
Bat Yam

O întâlnire emoţionantă la Iaşi

Ne-am întâlnit nu de mult la Iaşi absolvenţii promoţiei 1960 a Facultăţii de Medicină, veniţi din toate colţurile lumii.

Au trecut 40 de ani de la terminarea studiilor universitare şi m-am gândit cu nostalgie cum viaţa fuge lăsându-şi amprenta pe fiecare dintre boi.

În curtea Facultăţii de Medicină, unde ne-am revăzut, s-a petrecut un fenomen curios: o parte dintre colegi au rămas cu aceeaşi fizionomie şi i-am recunoscut imediat dar memoria mi-a jucat o festă şi nu-mi aminteam numele lor, şi, din păcate, pe alţii nu i-am recunoscut deloc.

Cel mai emoţionant moment l-a constituit cursul ţinut în amfiteatrul Facultăţii de Medicină de venerabilul profesor de parazitologie dr. Ungureanu, acelaşi profesor care în urmă cu 44 de ani ne ţinea acelaşi curs.

Au rămas în viaţă din pleiada de renumiţi profesori universitari cu care am studiat doar trei: prof. Burdea (pediatrie), prof. Vaţa (contagioase) şi prof. Ungureanu, menţionat mai sus.

Ne-am prezentat fiecare, cu situaţia noastră familială şi profesională, de la medici specialişti în toate domeniile până la profesori universitari care s-au ridicat din promoţia noastră, toţi bunici, colegi care au trecut prin tragedii familiale (de exemplu pierderea de copii în accidente, boli).

Am petrecut o seară de neuitat, depănând amintiri din timpul studenţiei la Iaşi, la vestita Bolta rece, cu renumitele ei vinuri, dans, bună dispoziţie şi nostalgie... nostalgie.

Dr. Dorian Seinfeld
Holon

Un week-end la Las Vegas

Nu mai fusesem la Las Vegas de vreo nouă ani, iar fiica noastră ne tot îmbia să mergem, spunând că localitatea s-a dezvoltat mult în ultimii ani şi ne va face plăcere s-o revedem.

Ajunşi la Las Vegas, în primul rând mi-a plăcut aeroportul; ţineam minte un aeroport mic şi rudimentar, acum este un aeroport mare, cu instalaţii moderne, putând concura cu orice aeroport internaţional. La terminalul în care am debarcat ne aştepta un fel de tren aerian plin de pasageri. Uşile s-au închis automat şi în mai puţin de un minut am ajuns la sala centrală a aeroportului.

Instalaţi într-un taxi, am ajuns la... cazinoul-hotel sau hotelul-cazinou Mirage, unde aveam aranjată cazarea pentru două nopţi. Şoferul ne-a luat exact preţul cursei şi n-a acceptat cu nici un chip bacşişul pe care am vrut să i-l dau. O curiozitate: dacă la venire preţul afişat pe contoar a fost de 16,50 dolari, la plecare el a fost de... 7 dolari pentru aceeaşi distanţă. Nu-mi explic de ce: poate că se are în vedere că la plecare vizitatorii au rămas uşuraţi de "daniile" pe care le lasă pe la cazinouri.

Câte ceva despre aceste cazino-hoteluri. În urmă cu vreo 20 de ani s-au clădit o serie de construcţii mai modeste, care există şi astăzi, dar fac impresia de rude sărace pe lângă giganţii construiţi în ultimii ani, ca Luxor, Mandalay, M.G.M., New York, Paris, Bellagio, Venetian. Fiecare din aceste hoteluri caută să aibă un specific propriu; de exemplu Tropicana – pădurile ecuatoriale, Excalibur – atmosfera Evului Mediu, Paris – atmosfera Parisului, Caesar – atmosfera Romei antice, Luxor – a Egiptului faraonilor etc.

Aceste hoteluri gigantice sunt construite pe suprafeţe de zeci, poate chiar sute de hectare, şi au câte 25-30 de etaje. La parter se află birourile de primire, saloane elegante, săli de jocuri, restaurante, baruri, cafenele, săli de spectacole precum şi o mulţime de magazine în care se vând tot felul de articole, multe din ele ale unor firme de prestigiu. Am văzut pantofi bărbăteşti marca Ferragamo la preţul de 1.600 de dolari şi un ceas Rolex bărbătesc la... 9.600 de dolari!

Sălile de jocuri sunt comparabile ca dimensiuni cu Kikar Dizengoff, uneori sunt chiar mai mari. Deşi nu venisem ca să jucăm, soţia mea şi cu mine am sacrificat câţiva dolari pe altarul jocurilor.

Cazinoul actual de tip Las Vegas este diferit de cazinoul clasic aşa cum îl cunoşteam din epoca tinereţii, ca cele de la Sinaia, Constanţa, Carmen-Sylva şi – mult mai târziu – Montecarlo. Acestea erau cazinouri oarecum selecte, se deschideau şi se închideau la anumite ore, uneori ţinuta era obligatorie, regina jocurilor era ruleta, doamnele de onoare erau baccara, chemin de fer etc. Azi cazinoul s-a democratizat. La Las Vegas multe funcţionează, total sau parţial, 24 de ore şi nimeni nu se uită cum eşti îmbrăcat. Regina jocurilor este maşina de joc. În fiecare sală sunt sute de astfel de automate. Miza este de la 5 cenţi la 5 dolari, bineînţeles că nu la aceeaşi maşină. Cea mai folosită este maşina cu miza de 25 de cenţi. Dacă ai noroc poţi câştiga de 800 de ori miza. Pentru respectarea tradiţiei există şi câteva mese de ruletă şi celelalte jocuri clasice, unde crupieri plictisiţi aşteaptă jucătorii care nu prea se înghesuie.

Am ajuns la hotel cam pe la prânz. Peretele din spatele biroului de recepţie, lung de vreo 20 de metri, era ocupat de un acvariu de lungimea sălii şi de o înălţime de vreo patru metri. În el se lăfăiau o mulţime de peşti decorativi, printre care se remarcau câţiva rechini de rasă mică, aproximativ de 70-80 de centimetri. Păreau paşnici, poate fiind sătui. Peretele opus al sălii era ocupat de un fel de parc interior cu plante şi pomi, o cădere de apă şi alte detalii care imitau natura.

Am plecat să mâncăm, ieşind din hotel pe un covor rulant care ne-a ajutat să străbatem cei 40 de metri până la stradă. În imediata apropiere era intrarea hotelului Caesar, unde un alt covor rulant ne-a condus până în clădire. Am pătruns în centrul comercial al hotelului, format din patru sau cinci alei interioare, fiecare cam de două ori mai lungi decât cele de la Dizengoff Center. Tavanul, zugrăvit în culoarea cerului, norii pictaţi şi iluminatul puternic, indirect, îţi dau iluzia cerului liber, mai ales că lumina este gradată de un sistem computerizat şi la orele amurgului începe să slăbească, iar în orele serii este oprită, iar aleile sunt luminate de vitrinele strălucitoare, la care se adaugă felinare, ca pe o stradă obişnuită. La întretăierea a două sau trei alei se află o piaţă mare cam cât Kikar Dizengoff, având în centru un bazin cu extraordinare jocuri de apă, cu statuia lui Neptun, înconjurat de zeiţe şi nimfe. De jur împrejur magazine, iar în centru, în faţa statuilor, se află un restaurant al reţelei Spago, loc de întâlnire al vedetelor de cinema din Hollywood precum şi al magnaţilor banului şi politicii. Pentru a obţine o masă aici trebuie să faci rezervare cu două luni înainte.

Ar trebui să povestesc şi despre giganticul hotel Paris, în faţa căruia a fost plasată o copie la scară redusă a Turnului Eiffel, precum şi o copie a balonului Montgolfier; despre hotelul Bellagio, în faţa căruia a fost amenajat un lac artificial în suprafaţă de câteva zeci de hectare; despre hotelurile M.G.M., New York şi altele, dar mă tem că descrierea mea începe să devină prea lungă.

Înainte de a încheia, să menţionez o inovaţie a edililor locali. Pe bulevard, la intersecţiile mari, s-au instalat pentru pietoni poduri de traversare de pe un trotuar pe celălalt situate la zece metri înălţime, la care accesul se poate face pe scară obişnuită, pe scară rulantă sau cu ascensorul.

Ing. Sergiu Sturm-Saary
Bat Yam

Harry Shoshany, Ramat Hanasi (ne trimite o cronică rimată răutăcioasă la adresa clasei noastre politice: *«Oameni fără de valoare/ În băltoacă se amuză/ Ciupind de la fiecare/ Bani "cu carul", fără scuză./ Singurul lor ţel în viaţă/ e s-ajungă bogătaşi/ cu renume bun pe piaţă/ că luptă pentru... nevoiaşi./ Îi vezi cum urlă-n Parlament/ Teme absolut banale, / Ca-n trecut şi în prezent, / La fotoliile... goale./ Răsfoind, în vii discuţii, / La bufet, zilnic, ziarul, / Caută mereu soluţii/ Să-şi mărească iar salariul./ Ce se-ntâmplă, nu le pasă;/ Şi-n perioade îndoliate/ Noi ne frământam în case, / Ei plecau în străinătate./ Ăştia sunt politicienii:/ Fac ce vor, precum li-e placu'./ Se consideră toţi genii, / Fug de muncă ca de dracu'!/ Dar, în fond, n-au nici o vină, / Nu poţi să le faci proces, / Însă cei ce-nghit chinină/ Suntem noi, că i-am ales!»* Şi o epigramă pe marginea Reformei d-lui Shohat: *«Diform, în felul lui de-a fi, / Reforma l-a cam depreciat, / Şi dacă nu va reuşi, / Baiga rămâne "reformat"!»*).

Baruch Cohen, Montreal, Canada (ne scrie despre noua carte a lui Boris Marian Mehr: «O carte care te invită să n-o laşi din mână, o carte ce descoperă un talent deosebit prin simplitatea şi totodată prin căldura şi sinceritatea cu care tratează subiectul. "Evreii, istorie, valori" de Boris Marian Mehr – editura Hasefer, Bucureşti 2000 – este fără îndoială o carte fără pretenţii enciclopedice, dar care după ce ai citit-o – pe nerăsuflate – îţi îmbogăţeşte cunoştinţele despre contribuţia fără limite a poporului evreu în toate domeniile – religie, ştiinţă, medicină, artă, literatură, filozofie, tehnologie – în toate timpurile şi pe toate meridianele. Boris Marian Mehr este membru permanent al redacţiei ecelentei reviste "Realitatea evreiască". Eseurile semnate de dl. Mehr mi-au atras atenţia datorită maturităţii scrisului şi talentului său. "Evreii, istorie, valori" este o carte ce va îmbogăţi biblioteca dvs. şi fără îndoială va cimenta mândria de a fi evreu datorită contribuţiei evreilor la toate valorile universale. "Cât timp evreii îşi vor aminti de originea lor, de istoria lor, ei vor exista", încheie dl. Mehr merituosul său volum»).

Nathan Bron, Kiriat Ata (credem că aţi interpretat greşit ironia noastră referitoare la mirosul neplăcut pe care îl emană cei de la Shas. Aici nu e vorba de anumite alimente pe care le-ar îngurgita respectivii, ci de o metaforă de unde se înţelege că şantajul şi obrăznicia vestitului partid... miros urât).

E. Garcia, Holon (adaptarea după poemul lui Phyllis McCormack este bună, dar noi, de regulă, nu publicăm poezii. Vă recomandăm să vă adresaţi fie la "Tribuna-Magazin", fie la "Pro şi Contra" (str. Iehuda Halevi 26/6, Petah Tikva 49420, pentru M. Gorun) sau la "Punct" (str. Miriam Hahaşmonait 20/4, Tel Aviv, pentru Solo Juster). Acelaşi răspuns este valabil şi pentru ing. S. Segal, din Bat Yam).

Wilmar Sharell, Frankfurt/Main, Germania (a: «Referitor la articolul "Să ne mai amuzăm" al d-lui Marius Mircu din revista dvs. apărută în luna iunie a.c., în tinereţe m-a preocupat şi pe mine morfologia cuvintelor şi-mi aduc aminte cu plăcere de posibilităţile de exprimare ş.a.m.d. Cuvintele sau textele pomenite de M. M. care, citite în ambele sensuri, redau acelaşi lucru, se numesc "palindrom", cuvânt care se trage din limba greacă – "palin" = din nou şi "dromos" = curse. Cu aceeaşi ocazie voi cita şi eu un exemplu în limba franceză: "Esope reste ici et se repose"»; b: Faxul nostru este numai pentru anunţuri publicitare. Rugăm pe toţi corespondenţii noştri să ne trimită scrisorile lor numai prin poştă).

Semida Huţanu, Carmiel (a fost atât de plăcut impresionată de o seară organizată la clubul alialei din oraş, încât ţine să-şi exprime impresiile în versuri: «...*Dar de priveai atent în jur, / Puteai vedea buchete-ntregi de flori/ Întruchipate-n domni şi doamne, / Ce parcă-n tulpiniţa lor subţire, / Prin zâmbete şi prin privire, / Îţi arătau cu-adevărat ce le stă-n fire.// A fost apoi o primă melodie./ Din primul rând, o doamnă suplă, / Toată un zâmbet şi o fericire, / S-a ridicat cu mâinile-nălţate-n ritm de dans/ Şi ca o lebădă, regină pe un lac, / Uitând de cei ce o priveau, / S-a învârtit... şi a dansat./ Iar noi? Am admirat.// Şi-n timp ce alţii-au petrecut/ Zâmbind, la amintiri de mai demult, / Iar câte unii, pe afară/ Au mai fumat câte-o ţigară, / Pe ici, pe colo, câte-un domn/ A mai schimbat şi câte-un număr, chiar.../ De telefon*»).

Arnold Leinweber, Bucureşti (am transmis d-nei Liana Maxy poezia dvs.); **ing. M. Segalescu,** Kiriat Bialik; **ing. Livio Marcovici,** San Francisco, SUA; **Itzhak Ben-Ami,** Haifa; **av. Rica Beckstein,** Bruxelles, Belgia (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

Turism

Prof. Solomon Marcus, matematician, membru al Academiei Române; la rude.

Decorație

Dr. Meir Rosenne, fost ambasador al Israelului la Paris și Washington; Legiunea de Onoare cu gradul de comandor, acordată de guvernul francez.

Premii

Gary Bertini, dirijor; Premiul Asociației Criticilor de muzică și dramă din Franța pentru opera "Război și Pace" de Prokofiev, montată la Opera din Paris (împreună cu regizoarea americană Francesca Zambetta).

Theodor Wexler și **Mihaela Popov:** premiul Fundației "Magazin istoric" din București pentru cartea "Dr. W. Filderman".

Aniversări

Ioan Holender (n. Timișoara), director general al Operei de Stat din Viena; 65 de ani de la naștere.

Decese

Akiva-Chițu Sommer (78; n. Botoșani), publicist, fost director adjunct la Teatrul de Stat din Botoșani; la Tel Aviv.

Tuța Damian (87; n. Râmnicu-Sărat), ziaristă, colecționară de artă, fruntașă a Lojii Bnei Brith – Bnot Zion.

Eugen Preda (Gloter; 71), ziarist, fost director general al Radiodifuziunii Române. Câteva cărți: "Se prăbușește sistemul colonial", "Transmitem de la O.N.U.", "Miza petrolului în vâltoarea războiului" etc. A fost înmormântat la cimitirul Filantropia din București.

Serge Leibovici (85), profesor de psihiatrie infantilă la Universitatea Paris; președintele Asociației psihanalitice internaționale.

Rectificare

Dr. Nissea Areșteanu a fost medic pediatru și nu medic psihiatru, cum din eroare a apărut în numărul trecut al revistei noastre, la *Carnet.*

La anunțul din nr. 160, în loc de Jean Prem se va citi Jacob Prem.

Comemorări

Al. Graur

Al. Graur, membru al Academiei Române, unul dintre lingviștii de seamă ai României contemporane: 100 de ani de la naștere.

Albert Goldenberg (n. 1934), ziarist, poet; 10 ani de la moarte.

Carnet

Niculae Ionescu-Moșu, din București, caută pe vărul său Cristian și pe mătușa Beatrice, plecați din România în Israel sub numele de familie Cârstea, în 1963. Relații la Lev Joseph, USA, 85 South 5th Street, nr. 518, San Jose, California 95112; tel. 408/275-1666.

In memoriam

La 19 august 2000 s-a împlinit un an de la trecerea în neființă a scriitorului MIRCEA SÂNTIMBREANU, personalitate de seamă a literaturii pentru copii și tineret, fost director al Editurii Albatros din București, un mare OM, iubitor de oameni, prietenos și apropiat celor cu care a colaborat.

Îi vom păstra o amintire neștearsă în sufletele noastre.

Emil Medrea

S-au împlinit luna trecută 3 ani de la plecarea dintre noi a lui

Albert Kreigold

colaborator prețios și prieten devotat al revistei "Minimum". Nu l-am uitat. Nu-l putem uita.

Prietenii de la "Minimum"

Manifestări, manifestări...

29.07.2000; Sinagoga Hana Huși-Naamat, din Haifa; întâlnire cu dr. Iulius Iancu, cu ocazia apariției cărții sale, "Noi, copiii străzii Leca".

26.08.2000; la Galeria Beit Aba Huși, din Haifa; vernisajul expoziției pictoriței Liana Saxone-Horodi și a sculptorului Shmuel Biran.

19.09.2000; la Casa Artiștilor din Herzlia; expoziția de acuarelă "București – un oraș dispărut", de Gheorghe Leahu (România); sub auspiciile Ambasadei Române și ale primăriei din Herzlia.

Lui

Dani Michelstein

la aniversarea zilei de naștere – 31 august – urări de sănătate și fericire până la 120 de ani împreună cu noi îți doresc din toată inima

Iuliana – soție
Karin, Eran și Adam
– copii
Mami și Saba

Harry Michelstein
– Kiriat Ono

Într-un ceas bun!

S-a deschis şi s-a dat în folosinţă

BEIT EDNA

din Naharia

Înscrierea este în toi

Locuinţe de calitate pentru adulţi

Locuinţe apărate de lege pentru cei de vârsta de aur, în inima oraşului Naharia, Str. Balfour nr. 36, cu o amenajare atrăgătoare şi modernă, după standardele americane ale anului 2000.

- ✓ **Locuinţele sunt compuse din două camere sau una, dotate cu cele mai moderne instalaţii tehnice**
- ✓ **Totul este condus, conform cerinţelor Ministerului Muncii, de oameni de specialitate care contribuie şi la crearea unei atmosfere calde, intime**
- ✓ **Siguranţă personală, medicală şi un cadru independent. Deschis 24 de ore**
- ✓ **Club pentru activităţi sociale, sală pentru activităţi culturale şi foyer pentru primirea oaspeţilor**

Pentru amănunte şi informaţii: Telefon 04/992-7006; Pelefon: 054/247-814

Casa de bătrâni "HAGHEFEN" Ramat Gan, str. Herut 34, Tel.: 03/612-2441 - Fax: 03/612-2442

Primeşte şi independenţi şi dependenţi

- ✿ **Clădire cu un singur etaj.**
- ✿ **Într-o atmosferă pastorală, relaxantă, cu grădină.**
- ✿ **Camere spaţioase, fiecare cu duş şi toaletă.**
- ✿ **Bucătărie casher.**
- ✿ **Supraveghere medicală permanentă.**
- ✿ **Servicii la nivel înalt, cu maximum de amabilitate.**
- ✿ **Terapie prin diverse activităţi, inclusiv distractive.**
- ✿ **Ajutor la alimentaţie şi la păstrarea igienei.**
- ✿ **Toate acestea conduc către odihnă şi refacere mulţumitoare.**
- ✿ **Preţuri accesibile.**

POSIBIL ŞI PENTRU PERIOADE SCURTE

Natan Gilboa prezintă Evenimentul Artistic al anului

O PRODUCŢIE ISRAELO- ROMÂNO-GERMANĂ

CEL MAI MARE SPECTACOL DE REVISTĂ CARE A AVUT LOC VREODATĂ ÎN ISRAEL!

- ★ 60 ani de la turneul marelui comedian Constantin Tănase în Eretz Israel
- ★ 60 ani de la „Ora veselă" a lui Stroe şi Vasilache
- ★ Omagiu Agniei Bogoslava – actriţa „Baraşeumului" la 80 de ani
- ★ Sărbătorirea a 60 de ani de viaţă artistică a celui mai mare comedian evreu – MIRCEA CRIŞAN

O SEARĂ LA TĂNASE

Regie: Biţu Fălticineanu, director artistic al Teatrului „C. Tănase" Balete: Cornel Popovici, maestrul coregraf al Teatrului „Tănase" • Costume: Teatrul „Tănase"-Bucureşti • Spectacol muzical-umoristic cu „Baletul Tănase"

Pentru prima oară împreună pe aceeaşi scenă legendarul MIRCEA CRIŞAN şi Regii de astăzi ai Teatrului de revistă „C. Tănase" împreună cu Super-vedetele de ieri şi de azi ale Teatrului „Baraşeum", Teatrului de Operetă „Ion Dacian" şi Teatrului Naţional din Bucureşti

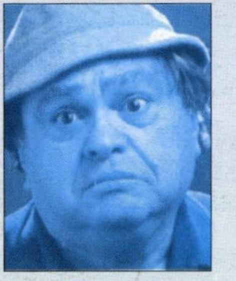
MIRCEA CRIŞAN

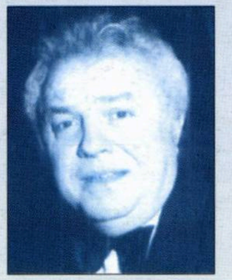
AL. ARŞINEL

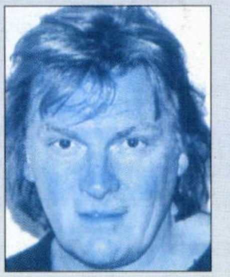
FLORIN PIERSIC

STELA POPESCU

MIRABELLA

AGNIA BOGOSLAVA

C-TIN DRĂGHICI

OLIMPIA ZAHARIA

PREMIERA DE GALĂ

TEL AVIV – „OHEL SHEM"
Sîmbătă, 11 noiembrie, ora 19.30
Bilete: „Canaf" – Allenby 91,
tel. 6293838, 6295154

CFAR SABA – „AUDITORIUM"
Duminică, 12 noiembrie, ora 19.30
Bilete la kupa „Heihal Hatarbut",
tel. 7649230

NATANIA – „HEIHAL HATARBUT"
Luni, 13 noiembrie, ora 19.30
„Mofa" tel. 8330335 şi kupa –
tel. 8612453

HOLON – KIRIAT ŞARET
Marţi, 14 noiembrie, ora 19.30
Bilete la „Biduron", tel. 6515885

GHIVATAIM – „TEATRON"
Miercuri, 15 noiembrie, ora 19.30
kupa: Teatron, Remez 40,
tel. 5739140

BEER ŞEVA – „HEIHAL HATARBUT"
Joi, 16 noiembrie, ora 19.30
„Peleg" – tel. 6233397, 6271065

HAIFA – BEIT HAHAIAL
Sîmbătă, 18 noiembrie, ora 19.30
Nova, str. Herzl 32, tel. 8665272

RIŞON LE ZION – HEICHAL HATARBUT
Duminică, 19 noiembrie, ora 19.30
Bilete la Heichal Hatarbut,
Jabotinski 16, tel. 9484848

PETAH TIKVA – „ŞARET"
Luni, 20 noiembrie, ora 20.00
Bilete: Bikoret, tel. 9301195

KIRIAT HAIM – TEATRON HATZAFON
Marţi, 21 noiembrie, ora 19.30
Bilete: Kupa Teatron 8420430
şi „ Nova", tel. 8665272

minimum

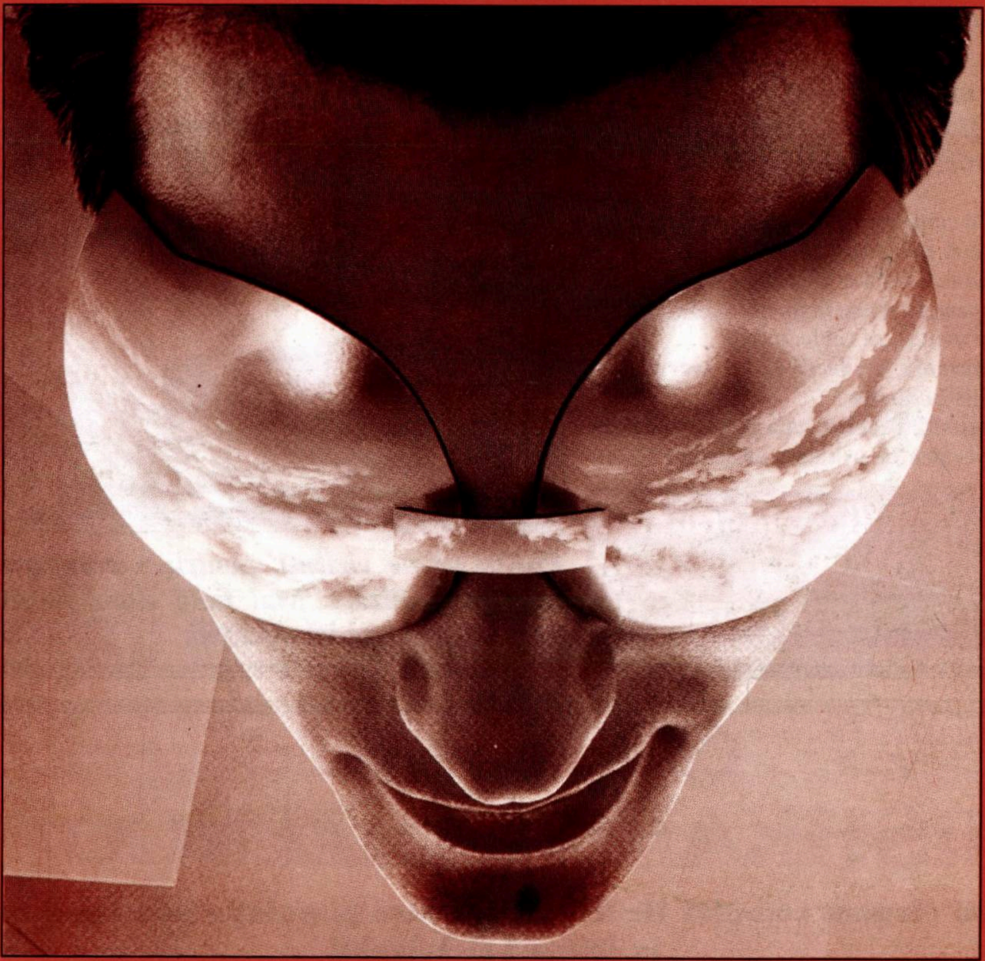

E bine să privim viaţa prin ochelarii optimismului (altminteri nici nu se poate trăi).

Dar, din când în când, să-i mai şi scoatem: ca să vedem realitatea, aşa cum arată ea la faţă.

■ ANUL XIV ■ NR. 163 ■
■ OCTOMBRIE 2000 ■
■ 14 SHEKELI ■

9 771565 085009 10

Într-un ceas bun!

S-a deschis şi s-a dat în folosinţă

BEIT EDNA

din Naharia

Locuinţe de calitate pentru adulţi

Locuinţe apărate de lege pentru cei de vârsta de aur, în inima oraşului Naharia, Str. Balfour nr. 36, cu o amenajare atrăgătoare şi modernă, după standardele americane ale anului 2000.

- ✔ Locuinţele sunt compuse din două camere sau una, dotate cu cele mai moderne instalaţii tehnice
- ✔ Totul este condus, conform cerinţelor Ministerului Muncii, de oameni de specialitate care contribuie şi la crearea unei atmosfere calde, intime
- ✔ Siguranţă personală, medicală şi un cadru independent. Deschis 24 de ore
- ✔ Club pentru activităţi sociale, sală pentru activităţi culturale şi foyer pentru primirea oaspeţilor

Pentru amănunte şi informaţii:
Telefon 04/992-7006;
Pelefon: 054/247-814

Shana Tova!
Celor veniţi din România
precum şi întregului popor Israel

Poftiţi să ne vizitaţi, pentru a cunoaşte deosebitele noastre realizări. Mai fiind doar puţine locuri, vă recomandăm să vă decideţi.

Shana Tova!

Casa de vârstnici

MISHKANOT DIZENGOFF

2000 BEST BUSINESS AWARD

Cel mai elegant complex de locuinţe pentru populaţia de vârsta a treia, în inima Tel-Avivului
Cu autorizaţia şi sub supravegherea Ministerului Muncii şi al Ocrotirilor Sociale

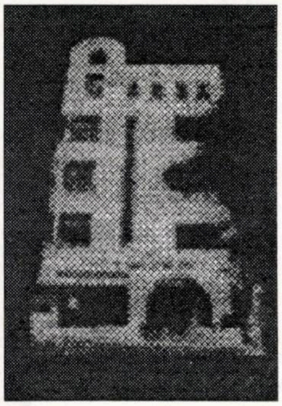

- ✔ Pensiune completă – cinci mese pe zi
- ✔ Supraveghere medicală 24 de ore pe zi
- ✔ Atitudine călduroasă şi familială
- ✔ Un lobby elegant
- ✔ Parcare
- ✔ Sală de mese luxoasă
- ✔ Televiziune prin cabluri
- ✔ Pază şi securitate 24 de ore pe zi
- ✔ În fiecare cameră – duş şi toaletă, telefon, aer condiţionat şi frigider
- ✔ Variate activităţi sociale, gimnastică, concerte, fizioterapie etc.

Shana Tova!

În această lună, de probă, se va plăti numai jumătate de preț

La noi plătiţi mai puţin şi primiţi mai mult!

Arlozorov 23, Tel Aviv, Tel. 03/527-2846/7, Fax: 03/527-3174; www.mishkanot.co.il

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI

Ceea ce înseamnă 22 septembrie

Mărășești

Vara trecută aşteptaserăm cu toţii sfârşitul lumii. Paco Rabanne, celebrul croitor de lux şi astrolog amator, anunţase că în august nava spaţială rusească Soiuz se va prăbuşi asupra Parisului, ştergând oraşul lumină de pe faţa pământului, iar alţii – interpretându-l pe Nostradamus, cu ale sale catrene, pe care fiecare, din veac în veac, le tălmăceşte după cum îl taie capul – dădeau sfârşitul ca sigur până la 31 decembrie 1999. Vorbind despre panica de anul trecut, Pix o numea un “Bau-Bau” planetar. Dar, aşa cum se petreceau lucrurile şi-n copilărie, Bau-Baul n-a venit. Iar omenirea n-a dispărut în puhoaie de apă şi-n flăcări.

Vara aceasta, Israelul a trăit-o sub semnul unui Bau-Bau asemănător. După eşecul tratativelor cu OEP-ul, de la Camp David, poporul aştepta cu inima strânsă ziua de 13 septembrie. Arafat declarase limpede şi răspicat (ba chiar şi răcnit) în repetate rânduri că indiferent ce zice Israelul, el va proclama cu de la sine putere în acea zi înfiinţarea statului palestinian; cu capitala – bineînţeles – la Ierusalim. “Iar dacă israelienilor nu le place” – spunea dânsul foarte sigur pe el şi în batjocură – “n-au decât să bea apă din Marea Moartă”. Preşedintele Clinton, la rândul lui – disperat că nu obţine, până la sfârşitul mandatului său, mult râvnitul Acord şi că ratează de la cinci metri de poartă un Premiu Nobel pentru pace – avertiza de două ori pe zi că aceasta este ultima şansă pentru cei doi adversari de a cădea la înţelegere. Ultima şansă înainte de ce? Înainte de proclamarea unilaterală a statului palestinian – scriau înspăimântaţi comentatorii din media – şi de izbucnirea inevitabilă a prăpădului în Orientul Mijlociu. Te gândeai să dai jos masca de gaze de pe dulap şi să sapi cu cazmaua un adăpost în curtea casei.

Dar ziua de 13 septembrie a sosit şi – vorba din copilărie – omul negru n-a venit. Adunaţi în şedinţă plenară lărgită la Gaza, membrii Consiliului palestinian au hotărât să o lase mai moale cu data sacră de 13 amânând proclamarea statului până pe la sfârşitul anului.

Care este explicaţia acestui un pas înainte, doi paşi înapoi? Mai întâi, e vorba de faptul că Barak – după marile concesii făcute OEP-ului, mai cu seamă la capitolul Ierusalim – a refuzat să meargă mai departe. Arafat, tare pe câştigul nesperat obţinut în cadrul tratativelor, a plusat, cerând mai mult. Însă Barak, conştient de efectul dezastruos produs în ţară de concesiile sale (cascada de demisii din guvern, parlament ostil în majoritatea sa, etc.) a spus stop. Micul Napoleon a procedat ca un general care, după ce şi-a retras armata cu vreo 200-300 km. în faţa adversarului, dă ordin de oprire a defensivei. El a săpat tranşeele de rigoare, a construit cazemate şi, ca la Mărăşeşti, a spus: pe-aicea nu se trece.

Pe urmă, atât Statele Unite cât şi europenii (cât şi ruşii, chinezii ş.a.) l-au sfătuit pe Arafat să nu o ia razna cu proclamarea statului. Ei i–au atras atenţia că nu vor sprijini o asemenea iniţiativă unilaterală. Atitudinea puterilor cu pricina nu izvorăşte din dragoste nebună faţă de Israel, ci din teama ca zona (zona cu petrolul!) să nu ia foc.

În al treilea rând, văzând toate acestea, Arafat a priceput că ar avea multe de pierdut în caz de proclamare a statului. Stricând relaţiile cu Israelul, el n-ar mai primi nici teritoriile făgăduite, nici – fireşte – drepturi asupra Ierusalimului. Despre refugiaţi, apă şi altele, nici atâta. El nu ar mai putea conta pe sprijinul politic şi financiar al occidentului, iar de la miliardele de dolari promise, în caz de acord, de către Clinton, ar trebui să-şi ia la revedere. Nu numai Casa Albă, enervată de obrăznicia şefului din Gaza, dar şi Congresul de la Washington a ajuns în situaţia de a spune “nu” pretenţiilor OEP-iste. În ziua de 6 octombrie Congresul îşi suspendă lucrările, din clipa aceea nici Camera Reprezentanţilor, nici Senatul nu mai pot aproba sume de la buget. Pentru nimeni şi nimic. Vrei bani? Aştepţi alegerile din noiembrie, şi pe urmă instalarea noii administraţii. Noi să fim sănătoşi.

În concluzie? În concluzie, dacă faci ca românii la Mărăşeşti, în timpul primului război mondial, ai toate şansele să stăvileşti ofensiva duşmanului. Şi să câştigi.

Atenţiune, copii!

Într-o vreme de dihonie generală, când toată lumea politică se ceartă (însă la cuţite) cu toată lumea, a izbucnit luna trecută un scandal care ne-a îngheţat pe toţi: la ceremonia prilejuită de despărţirea de generalul Uzi Daian (care-a trecut din funcţia de adjunct al şefului Statului Major în aceea de şef al Consiliului Securităţii Naţionale, de pe lângă Consiliul de Miniştri), şi de instalarea înlocuitorului său, generalul Shaul Mofaz, şeful Statului Major al Zahalului, l-a criticat sever pe Daian şi, pe cât de indirect pe-atâta de vizibil, pe Ehud Barak, pentru felul cum a fost efectuată (în spatele lui Mofaz, adică) mutarea respectivă.

Atenţie, copii! Conflictul acesta dintre armată şi guvern, dezvăluit de şeful Statului Major, ne arată că am intrat într-o Mofază nouă, extrem de periculoasă.

●

Încă o dată.
Şi încă o dată.
Tuturor cititorilor şi colaboratorilor noştri, acum, de Yom Kipur: Gmar Hatima Tova!

minimum

Apare lunar
Redacţia şi administraţia
Str. Zamenhoff nr. 13
64373 – Tel Aviv
P.O.B. 11472, Tel Aviv
Tel.: 5227269; Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunţuri publicitare; corespondenţele se vor trimite prin poştă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 şekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 70 şekeli
1 an (12 numere): 140 şekeli
Preţul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari
U.S.A., Canada – 80 dolari
America de Sud, Australia,
Noua Zeelandă – 95 dolari
Insulele Fidji – 150 dolari
Expediţia cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: ATLAS

Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate
nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde
de conţinutul anunţurilor
comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINŢE

Israel: Ce vor ei

«Adevărata luptă între noi şi arabi este o luptă teritorială. Ei ar vrea să ne vadă plecând de-aici şi de aceea, soarta unui eventual viitor război se va decide pe sol, nu cu rachete.»

(Gen. Moshe Ivri-Sukenik, comandantul forţelor terestre; în cadrul unei întâlniri cu corespondenţii Zahal; Tel Aviv, 2000)

Statele Unite: Dac-aş fi în locul lui Arafat...

«Domnule Barak, dacă eu aş fi în locul lui Arafat, de ce să accept propunerile dumneavoastră privind Ierusalimul, refugiaţii etc.? De ce să le accept, când îmi dau seama că cu cât aştept mai mult, cu atât primesc mai mult?»

(Întrebare pusă de Christiane Ananpour, corespondenta postului de televiziune CNN, primului ministru Ehud Barak, în cursul unui interviu legat de tratativele dintre Israel şi OEP; New York, 2000)

Israel: Cineva se răsuceşte în mormânt

«Itzhak Rabin se răsuceşte desigur în mormânt. Itzhak n-ar fi acceptat niciodată să facă un compromis cu privire la Oraşul Vechi din Ierusalim şi la Muntele Templului, fiindcă pentru el Ierusalimul era sfânt din punct de vedere naţional şi istoric... Trebuie să mărturisesc că sunt foarte dezamăgită de Barak. El nu s-a dovedit a fi adevăratul urmaş al soţului meu.»

(Dintr-un interviu acordat ziarului "Iediot Aharonot" de d-na Lea Rabin, soţia defunctului premier israelian; 2000)

Israel: Tratativele de pace: Ideologie-ideologie, religie-religie, naţionalism-naţionalism, dar dacă priveşti mai spre pământ, vezi ceva petrol

«O sursă din cercul lui Barak a recunoscut că poziţiile americane privind Ierusalimul şi problema refugiaţilor sunt mai apropiate de cele ale palestinienilor. El nu a tras concluzia inevitabilă că Israelul trebuie să se ferească de propunerile americane menite să creeze o "punte" în aceste probleme.

În afară de faptele cunoscute, preşedintele Clinton are o problemă care este consecinţa crizei petrolului: teama că Statele Unite vor trebui să răsplătească Arabia Saudită pentru că a acceptat să contribuie la reducerea preţului petrolului pe piaţa mondială cu un gest în favoarea musulmanilor, în special a celor din Ierusalim.

La ultima conferinţă de la Camp David, administraţia americană a cerut Israelului să permită arborarea drapelului saudian pe Muntele Templului. Această cerere a fost respinsă categoric.

Acum reprezentantul israelian a fost deja de acord ca steagul palestinian să fluture pe Muntele Templului, dar arabilor nu le este de-ajuns acest gest. Ei vor mai mult, şi Clinton şi aghiotanţii săi evrei sunt cu ochii pe cererea saudiană când îşi formulează în scris propunerile de compromis.

Oricine voia în mod sincer să ajungă la un aranjament deplin cu palestinienii la Camp David ar fi trebuit să evite a priori complicaţia cu propunerile de compromis din partea lui Clinton.

Intervenţia americană în problema Ierusalimului va bloca un aranjament cuprinzător, inclusiv o declaraţie a încheierii conflictului. Aceasta slujeşte interesele lui Arafat, deoarece el încearcă să evite să semneze un angajament cu privire la renunţarea la orice pretenţii palestiniene ulterioare.

La începutul activităţilor lui teroriste, Arafat vorbea despre acţiuni teroriste palestiniene menite să determine Zahalul să ocupe malul de vest al Iordanului, ceea ce putea deveni o bază pentru un război popular împotriva Israelului.

35 de ani mai târziu, la Camp David, el încearcă să-şi întărească această bază. Nu e dispus să accepte că acesta este sfârşitul drumului, tot mai vrea să implice lumea arabă într-un război pentru Ierusalim şi pentru dreptul palestinienilor de a arunca în mare Israelul.

El vrea să se întoarcă la punctul de pornire. Israelul trebuie să fie atent la această cursă pe care Arafat încearcă s-o introducă pe furiş la Camp David prin intermediul americanilor.

(Dintr-un articol de Moshe Zak, în "Jerusalem Post", 2000)

Şantajul cu preţul petrolului a fost vizibil luna trecută pe întreg continentul european. Corespondentul nostru la Paris, Ion Mihăileanu, ne vorbeşte (vezi "E o lume") despre o vară liniştită, dacă nu chiar plictisitoare, în capitala Franţei. În realitate, a doua zi după ce Mihăileanu se dusese la poştă cu corespondenţa sa pentru "Minimum" a izbucnit în Franţa o grevă de zile mari a firmelor ce se ocupă cu transportul mărfurilor cu camioanele. La Bordeaux, la Toulouse, la Marsilia, şoselele fură blocate de camionagii, cisternele cu petrol n-au mai putut circula, benzina a dispărut de la pompele de benzină; de-abia luase sfârşit această grevă, că mişcarea s-a întins, prin contagiune, ca gripa, în alte ţări europene: Anglia, Belgia, Spania ş.a. Şi totul în semn de protest faţă de scumpirea "gasolinei" peste tot, scumpire dictată de marile societăţi petroliere, în cap cu cele din Arabia Saudită.

Israel: Cine-i de vină pentru problema refugiaţilor? (Păi să vă spună domnu' Mazen cine-i de vină)

«Argumentul că Israelul este răspunzător pentru refugiaţii arabi este o falsificare a istoriei. Este un fapt clar, chiar şi potrivit unor mărturii arabe ca aceea a lui Abu Mazen.

Mazen, numărul 2 în conducerea OEP-ului, a scris, în martie 1976, următoarele cuvinte în "Falastin el-Thawra", ziarul oficial al OEP-ului: "Armatele arabe au intrat în Palestina pentru a-i proteja pe palestinieni de tirania sionistă, dar în loc să-i apere, i-au abandonat, i-au silit să emigreze şi să-şi părăsească patria, au impus o blocadă ideologică asupra lor şi i-au aruncat într-o închisoare asemănătoare cu ghetourile în care trăiau evreii în Europa de Est".

Haled al-Azn, prim ministru al Siriei în 1948-49, a scris în memoriile lui (publicate la Beirut în 1973): "Încă din 1948 am cerut reîntoarcerea refugiaţilor la casele lor. Dar noi înşine suntem cei care i-am încurajat să le părăsească".»

(Din "Jerualem Post", 2000)

CO-OP IERUSALIM

în lumea progresului neîntrerupt!

La începutul noului an iudaic, conducerea CO-OP IERUSALIM adresează un cald salut cu urări de sănătate şi voie bună originarilor din România şi întregului popor evreu.

CO-OP IERUSALIM îmbină armonios metodele cele mai înaintate în aprovizionare, cu grija permanentă pentru mulţumirea deplină a consumatorilor.

Specialiştii CO-OP IERUSALIM depun eforturi zi de zi pentru îmbunătăţirea sortimentelor şi pun la dispoziţia publicului mii de produse de cea mai bună calitate din ţară şi din străinătate.

O vizită la o unitate CO-OP IERUSALIM (HIPER CO-OP, SUPER CO-OP şi HIPER-ZOL) este o bucurie pentru fiecare gospodărie.

שנה טובה

ומועדים לשמחה!

MOSHE GOLDSTEIN
Director General

Gaza: Să bea apă din Marea Moartă

«Ierusalimul este elementul cel mai important… și Ierusalimul va fi capitala statului palestinian fie că israelienilor le convine, fie că nu… Și dacă nu le convine, n-au decât să bea apă din Marea Moartă.»

(Dintr-o cuvântare a lui Yasser Arafat; Gaza, 2000)

Israel: Placa

«Într-un număr din "Ecoul Nahariei" s-au publicat două anecdote pe care le-am auzit noaptea la postul de radio "Reshet Bet", spuse de Jojo Abutbul, și pe care le-ați reprodus și dvs. în "Minimum". Ele sunau așa: 1) Cum poți face o afacere bună? – Cumperi un marocan după I.Q.-ul lui și-l vinzi după ego; 2) Ce ai contra ashkenazimilor? – K-300 (insecticid contra gândacilor).

Cum somnul nu se lipește de mine – am 80 de ani – noaptea ascult radioul. La 12 septembrie – orele 3-4 spre dimineață – am auzit pe același "Reshet Bet" un solist care cânta un cântec cu următoarele cuvinte: *Am fost la Oficiu, să cer de lucru./ M-au întrebat de unde sunt./ Le-am spus că sunt din Maroc/ Și ei mi-au spus: – Cară-te de aici!* Oare? Au avut curajul?

Cred că cei de la radio și-au dat seama de gafă și au întrerupt cântecul, continuând cu reclame.»

(Corespondență de la Avram Segal, Naharia)

Nota Redacției: Cântecul a fost oprit, dar placa uzată cu persecutarea azi a marocanilor, cei din Shas o pun la nesfârșit.

Israel: Atentatul împotriva lui Rabin (un subiect pe care mulți, foarte mulți vor să-l arunce sub covor)

«La o lună după moartea primului ministru Itzhak Rabin, reporterii prezenți la tribunal au auzit următorul schimb de cuvinte între Igal Amir și judecătorul Dan Arbel:

Reporterii: – *Ai face-o din nou?*

Amir: – *Da. După ce veți înțelege de ce, veți vedea că sistemul e putred. Totul este fals. Ceea ce vedeți e o fațadă. N-am crezut că vor începe să ucidă oameni. După Oslo B...*

Judecătorul Arbel: – *Nu vorbi despre Oslo B. Dumneata nu ești Ministerul de Externe.*

Amir: – *Ei ucid oameni. Nu înțelegeți? Totul e o minciună.*

Judecătorul Arbel: – *Ce este o minciună?*

Amir: – *Că l-am asasinat pe Rabin. Niciodată nici măcar n-am încercat să-l asasinez.*

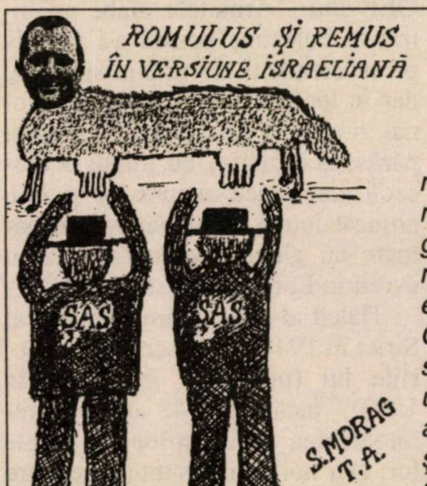

Desenul acesta al colaboratorului nostru S. Morag pare depășit de evenimente. După plecarea Shas-ului din guvern, mulgătorii nu mai au pe cine să mulgă. Însă – gândește caricaturistul – ei nu au renunțat la laptele din buget. Cum să renunțe? Și își fac următoarea socoteală: dacă mâine vine Barak cu un acord cu palestinienii, cui se va adresa el ca să intre din nou în guvern și-n coaliție și să-i asigure majoritatea parlamentară de care astăzi duce lipsă? Cui? Tot băieților lui rav Ovadia...

Natan Ghefen a reușit să dea de urma protocoalelor acestei ședințe importante și le-a reprodus în întregime în cartea sa "The Fatal Sting" (Înțepătura fatală). După ce reporterii au fost scoși din sala de judecată și ședința a continuat cu ușile închise, Amir i-a spus judecătorului Arbel: "Ceea ce ați văzut acum a fost în întregime o fațadă. Cer să mi se permită să explic fundalul acțiunilor mele. Ei ucid oameni. Dacă ați asculta adevărul, toată țara ar pune mâna pe arme".

A trecut mai bine de o lună și jumătate până când Amir a fost adus din nou din închisoare și când a fost audiat de anchetatorii comisiei Shamgar și de judecătorii procesului lui, se schimbase complet. Devenise un bufon veșnic zâmbitor, care mărturisea de fiecare dată când un martor depunea în favoarea lui.

Hagai Amir și Dror Edni au fost judecați și condamnați la mulți ani de închisoare pentru că i-au furnizat lui Amir muniția pentru asasinat. În noaptea crimei, poliția a percheziționat casa lui Amir din Herzlia și a plecat cu mâinile aproape goale. Două zile mai târziu, oamenii Shabakului au percheziționat din nou casa. De data aceasta au găsit două pistoale și o provizie uriașă de gloanțe. Ghefen susține că dacă Hagai Amir și Dror Edni ar fi fost într-adevăr implicați în asasinat, niciodată n-ar fi lăsat un asemenea arsenal în casa familiei Amir.

Ghefen se referă de asemenea la glontele care l-ar fi lovit pe paznicul personal al lui Rabin, Ioram Rubin. De fapt, glontele n-a fost găsit niciodată, dar au fost găsite urme de glonte. La analiza de laborator s-a găsit alamă, un metal care n-a fost găsit în gloanțele care l-au rănit pe primul ministru.

Ghefen subliniază trei puncte. Mai întâi, acuzarea a explicat glontele diferit pretinzând că Amir a încărcat două feluri de gloanțe în arma sa. După Ghefen, însă, nici un glonte cu compoziția chimică a aceluia care a găurit costumul lui

Ioram Rubin n-a fost găsit în încărcătorul lui Amir sau în pretinsa armurerie ascunsă de fratele său Hagai şi de Edni.

În al doilea rând, Ghefen susţine că gloanţele cu vârf concav sunt rareori folosite în crime în Israel şi că ar fi fost o nebunie pentru un asasin politic să le folosească, deoarece sunt mai puţin eficiente când e vorba să treacă printr-o vestă anti-gloanţe, cum trebuia să poarte – dar nu purta – Rabin.

În sfârşit – dezvăluire foarte importantă – nicăieri, nici în dosarele tribunalului, nici nici în acelea ale poliţiei, nu apare că arma lui Amir, încărcătorul sau gloanţele rămase au fost analizate pentru a se găsi amprente digitale. Nu există amprente care să dovedească faptul că Amir a ţinut în mână arma crimei sau încărcătorul ei. Ghefen insistă că nu se poate ca aceasta să fi fost o scăpare şi subînţelege că dovezile referitoare la amprente au fost făcute să dispară în mod deliberat.

Cartea lui Ghefen prezintă dosarul arestării lui Amir. Documentele arată că Amir a fost arestat de poliţie la ora 9.30 seara, cu alte cuvinte cu nu mai puţin de zece minute înainte de ora la care, oficial, Rabin fusese împuşcat de el. I-am telefonat lui Nathan Ghefen şi l-am întrebat: "Raportul acesta cu privire la arestarea lui Amir e greşit? Oamenii nu s-au uitat la ceas să vadă la ce oră a fost împuşcat Rabin? Cum de s-a stabilit că Rabin a fost împuşat la 9.40 dacă Amir era deja arestat la ora aceea?". Mi-a răspuns: "Acesta este primul raport al poliţiei şi cel mai autentic. După aceea, ora arestării a fost modificată de două ori cu câte cinci minute, ca să se potrivească cu teoria Comisiei Shamgar şi a acuzatorilor lui Amir". Şi Ghefen încheie: "Dacă Amir ar fi vrut să-şi dovedească nevinovăţia, ar fi avut cel mai bun alibi. Era deja în stare de arest când Rabin a fost împuşcat".»

(Dintr-un articol de Barry Chamish, în "Jerusalem Post", 2000)

România: Zilele europene ale culturii iudaice

«Luna trecută, la Bucureşti s-a desfăşurat un eveniment memorabil, cum n-am mai cunoscut: "Zilele europene ale culturii iudaice".

Ideea de a se organiza la Bucureşti "Zilele europene ale culturii iudaice" este nouă. De fapt, pentru prima oară s-a organizat aşa ceva într-o ţară din estul Europei. Iniţiativa aparţine Bnei Brit-ului european, cu precădere doamnei Erika Van Gelden, membră în sus-amintita organizaţie europeană, şefă a Comisiei centrale pentru estul Europei. (Să menţionăm că doamna Van Gelden este originară din România, mai precis din Arad, de unde a plecat în urmă cu 34 de ani, şi că vorbeşte şi acum foarte bine româneşte.)

"Zilele europene ale culturii iudaice" se organizează începând din anul 1996; prima oară au avut loc în Franţa. În acest an jubiliar – 2000 – s–au mai desfăşurat concomitent asemenea manifestări în încă 15 mari oraşe europene.

Oferindu-li-se şansa de a organiza o manifestare pilot (ca să-i zicem aşa), organizatorii din România nu numai că s-au bucurat, dar, simţind răspunderea ce le revine, au depus, luni de zile, eforturi supraomeneşti pentru a fi la înălţimea evenimentului. S–au alăturat trup şi suflet iniţiativei Consiliului european al Bnei Brit: Forumul Bnei Brit "Moses Rosen" din România, Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România şi Societatea Română de Radiodifuziune. Manifestarea s-a aflat sub înaltul patronaj al preşedintelui României şi s-a desfăşurat în zilele de 3 şi 4 septembrie 2000.

Programul manifestărilor a cuprins: deschiderea "Zilelor europene ale culturii iudaice" la Sinagoga Mare; vizită la Muzeul de Istorie al evreilor din România, la expoziţiile (trei la număr) deschise în foaierele Sălii de concerte a Radiodifuziunii, la expoziţia pictorilor evrei din România (1850-2000) de la Palatul Cotroceni; la Sala Ambasadorilor de la Palatul Cotroceni a avut loc un "workshop" dedicat "Zilelor". În seara zilei de 3 septembrie 2000, la Studioul de concerte "Mihail Jora" din Bucureşti a avut loc un concert extraordinar, "Mari muzicieni evrei ai secolului XX", dirijat de Vlad Conta, solist Andrei Vieru, iar în seara zilei de 4 septembrie, în încheierea grandioasei manifestări, la Sala de teatru a Palatului Cotroceni s-a oferit un recital Maia Morgenstern.

Au fost şi câteva ore (în cursul dimineţii zilei de 4 septembrie) dedicate comemorării marilor personalităţi ale evreilor din România la cimitirele Sefard, Giurgiu şi Filantropia.

Expoziţia "150 de ani de publicistică evreo-română" expune zeci de ziare şi reviste apărute în România (acum şi în Israel) de-a lungul a 150 de ani. Aflăm multe de aici, printre care şi faptul că "Israelitul român" a fost primul organ de presă tipărit în România cu litere latine.

În sala "Eugen Preda" (nume dat recent acestei săli după încetarea

În curs de apariţie placheta de versuri

Haifa zidurilor mele de sprijin

de Bianca Marcovici
Editura Cronica, Iaşi

Comenzi la adresa: bianca.home.icq.com
sau POB 3144 Haifa 31032

din viaţă a cunoscutului gazetar) sunt expuse, în cadrul "Expoziţiei de carte", peste 1.500 de volume – literatură, artă, ştiinţă şi altele – creaţii ale unor autor evrei.

Cea de-a treia expoziţie de la Radio este dedicată teatrului, sub genericul "125 de ani de teatru evreiesc". Afişe vechi şi noi ale unor spectacole teatrale, fotografii, schiţe scenografice şi documente se constituie într-o adevărată şi... spectacuoasă istorie a teatrului evreiesc în România. Sunt multe nume care au strălucit şi strălucesc pe scenele teatrelor nu numai din România: Sevilla Pastor, Lya König, Leni Caler, Maria Ventura, Beate Fredanov şi multe altele, iar în zilele noastre Maia Morgenstern – star teatral de talie internaţională.

Gordon Tours

YONA ATLAS

anunţă noua adresă:

Str. Ben Iehuda 181, Tel Aviv

Tel. 5462888, Int. 105 sau 122

Şi la noul sediu **YONA ATLAS**
vă oferă servicii turistice
de sărbători la preţuri reduse:

ROMÂNIA ÎN OCTOMBRIE
5 nopţi la Poiana Braşov (Sport)
+ 1 noapte la Bucureşti (Bulevard
Inclusiv zbor $ 450 + $ 75 (taxe)

16-22 oct. TURUL ROMÂNIEI
7 zile $ 599 + $ 96 (taxe)

SPANIA
12-18 oct. PALMA DE MAIORCA
7 zile de la $ 589 + $ 160 (taxe)

FRANŢA
15-20 oct. PARIS
7 zile de la $ 655 + $ 105 (taxe)

GRECIA
12-16 oct. RHODOS
5 zile de la $ 369 + $ 160 (taxe)

...şi încă multe programe turistice
la preţuri reduse.

Deci... numai la

GORDON TOURS – Tel Aviv
Ben Yehuda 181
Tel. 5462888, Int. 105/122

NICI UN PAS FĂRĂ ATLAS!

La concertul de care am amintit – "Mari muzicieni evrei ai secolului XX" – s-au cântat creaţii din P. Dukas, L. Feldman, A. Vieru, G. Mahler, L. Bernstein. Ar mai trebui însă să amintim aici de Mauriciu Cohen-Lânaru, Marcel Mihailovici, Lori Wallfich, Dan Mizrahi, Laurenţiu Profeta, Henri Mălineanu, Elly Roman şi atâţia alţii, apoi de Radu Lupu, Silvia Marcovici. Ne oprim; lista e prea lungă...

Expoziţia "Pictori evrei din România – 1850-2000" de la Palatul Cotroceni s-a realizat cu sprijinul unor instituţii de profil şi a unor persoane particulare care au împrumutat valorile lor pentru a se înfăţişa cât de cât prezenţa artiştilor evrei în arta românească. Pe cine să aminteşti mai întâi? De la Rosenthal până la Marcel Iancu, se înşiră zeci şi zeci de nume, unul mai celebru decât altul. O să notez, de asemeni, în goană, că redacţia revistei "Realitatea evreiască" a realizat un număr de excepţie închinat acestui eveniment, 13 pagini de revistă, alcătuind un documentar de mare valoare. (Felicitări redactorului şef, Dorel Dorian, şi colectivului său.)

În final îmi exprim totuşi regretul că manifestările, care prin însăşi conceperea lor aveau deschidere spre un public larg, au fost "menţinute" într-un cadru restrâns, aproape etnic. Era o manifestare culturală, nu de cult! Nu cred că trebuie să vă mai explic, în contextul actual al realităţilor din România, că o astfel de manifestare ca "Zilele europene ale culturii iudaice" era un minunat prilej de a se evidenţia pentru publicul larg locul oamenilor de cultură evrei în evoluţia culturii româneşti. Poate chiar şi deschiderea oficială ar fi trebuit făcută într-o sală mai mare, cu participarea nu numai a personalităţilor din etnie (doar la concertul de la Radio a fost ceva lume mai... pestriţă).

Organizatorii – se pare – n-au înţeles sau n-au dorit ca presa scrisă, video şi audio să fie o prezenţă de prim rang, care să asigure o amplă publicitate înainte şi în timpul evenimentului (ceva a mai făcut doar Radio-ul, care era implicat direct). Pentru majoritatea acţiunilor, ziariştii n-au primit invitaţii! Nu-i cuvântul cel mai potrivit, dar organizatorii n-au "speculat" un asemenea eveniment. În condiţiile de azi, când publicul este intoxicat cu fel de fel de minciuni la adresa evreimii, ce bine ar fi fost ca acesta să afle pe bază de documente, fapte, mărturii adevărul despre rolul imens al intelectualităţii evreieşti în cultura românească, forţa ei integratoare.

(Corespondenţă de la Stan Vlad, Bucureşti)

România: Cazul Ioana Vlas

Ioana Maria Vlas, fosta preşedintă a SOV Invest, acuzată de autorităţile române că este principalul vinovat pentru prejudicierea deponătorilor FNI, nu are cetăţenie israeliană, a declarat Avi Milo, ambasadorul Israelului în România, ziarului "Adevărul" din Bucureşti. Diplomatul a precizat că Ioana Maria Vlas a intrat în Israel cu o viză tip care se acordă oamenilor de afaceri, obţinută de la ambasada Israelului cu mult înainte de declanşarea scandalului FNI–CEC–CNVM.

Declaraţiile ambasadorului au fost publicate joi. «Ambasadorul – arată "Adevărul" – a subliniat că oficial Ioana Maria Vlas nu a ieşit din Israel, dând asigurări că poliţia israeliană face tot ceea ce este posibil pentru prinderea fugarei. Chiar luni seara, 4 septembrie, pe Canalul 2 al televiziunii israeliene – un post privat cu cea mai mare audienţă – în cadrul popularei emisiuni "Investigaţie jurnalistică", a fost prezentat cazul Ioanei Maria Vlas, prilej cu care autorităţile israeliene au solicitat sprijinul populaţiei în a oferi informaţii în vederea prinderii şi arestării ei. Procesul de extrădare va avea loc după prinderea Mariei Vlas, iar procurorii români vor compărea în faţa judecătorilor israelieni ca martori ai acuzării.»

Ziarul scrie în continuare: «Reamintim că Maria Vlas a plecat din ţară înainte de a fi dată în urmărire generală. Ea a ieşit pe sub nasul poliţiştilor prin punctul de trecere a frontierei Vama Veche la data de 22 mai a.c. Ulterior, procurorii au emis pe numele ei un mandat de arestare în lipsă, sub acuzaţia de înşelăciune, cu un prejudiciu estimat la 1.057 miliarde de lei. Stupefiantă este însă atitudinea organelor judiciare române, care au subliniat încă de atunci că Maria Vlas are dublă cetăţenie: română şi israeliană, teorie susţinută atât de poliţişti, cât şi de procurori. Mare a fost surpriza noastră când ambasadorul Avi Milo ne-a destăinuit contrariul. Interesant este însă, cum spuneam, că dezinformarea privind "dubla cetăţenie" a venit atât din partea procurorilor, cât şi a poliţiştilor. Adică aceiaşi care au lăsat-o bine mersi să părăsească România, întârziind suspect procedurile de dare în urmărire şi emitere a mandatului de arestare".»

(După buletinul ISROpress, Haifa, 2000)

Sydney: Aer de Olimpiadă

Am fost ieri în centrul oraşului Sydney, am intrat în câteva magazine specializate în cadouri de tot felul. Căutam un C.D. cu ritmuri aborigene, cu "digeridoo". E un fel de tulnic ce scoate sunete adânci, ecouri vibrante şi pline. Are cel puţin un metru, dar am văzut şi de patru.

Pentru urechile noastre, muzica aborigenilor e sălbatică, evocând feţele lor pământii, vopsite cu guaşă albă, roşie şi albastră, şi părul lor năclăit. Cântece în care ei imită lătratul câinelui sălbatic dingo, şuierul vântului, bubuitul tunetului. Dănţuind pe pământul sterp, ars de soare, oamenii aceştia urâţi, şi urâţi de cei ce au venit peste ei, lichidându-i, au priviri neliniştite de animale hăituite. Se feresc să intre în oraşe, unde sunt imediat reperaţi de poliţie şi de aparatele foto şi video ale turiştilor. Am reuşit să fotografiez şi eu unul, la Melbourne. M-a simţit; m-a privit cu reproş, deşi era beat.

Ieşind din magazin, m-am plimbat prin oraşul aglomerat, în febra pregătirilor de Olimpiadă. Oameni de ordine, grupaţi pe la colţuri, purtând uniforme în culorile bleu-albastru-alb, cu insigne pe care scrie "Olimpic Sydney 2000", aşteptau. Aşteptau şi dudui în taioare şi fuste mini, cu legitimaţii prinse de revere. Comisionarii cu buchete mari de flori aleargă printre pietonii numeroşi. Pe stâlpii podului Harbour, pe faţadele multor clădiri şi pe uşile glisante ale lifturilor, afişe cu un număr de telefon, sub care scrie: "În caz de depresiune nervoasă, sunaţi-ne; vă vom auzi". Autocare şi taxiuri cu semne de liberă trecere blochează din când în când circulaţia, urcând pe trotuarele înţesate. Tensiunea pluteşte în aer, ora-

HITACHDUT
OLEI ROMANIA
IERUSALIM

ירושלים

De Rosh Hashana 5761 – anul nou iudaic –, Comitetul Executiv al H.O.R. Ierusalim urează cititorilor şi redactorilor revistei "Minimum", devotaţilor noştri colaboratori voluntari, tuturor originarilor din România şi întregului popor evreu

MULŢI ANI BUNI şi FERICIŢI!

Ne exprimăm speranţa că în noul an poporul nostru va regăsi energia morală necesară depăşirii disensiunilor şi tensiunilor pentru îmbunătăţirea climatului societăţii israeliene şi obţinerea în continuare de realizări care vor situa ISRAELUL şi în noul mileniu printre ţările cele mai avansate din lume!

שנה טובה, שנת בטחון ושלום!

ZWI ROSEN Preşedinte
MOŞE KREISEL Responsabil sector cultural
ŞAUL SCHWARTZ Secretar

şul Sydney, multinaţional, va fi ocupat în curând de o naţionalitate nouă – a sportivilor.

– Alo, vrem să vă spunem la revedere, ne-am luat concediu şi plecăm peste trei săptămâni în Europa, sună prietenii.

Vecinii din dreapta bat la uşă, ne spun că au intrat copiii în vacanţa de primăvară. "Avem prieteni în Noua Zeelandă, nu i-am văzut de mult", zic într-un glas, zâmbind cu înţeles.

Cei de sus se vor refugia, până în octombrie, în Tasmania. Cei de jos – la Tokyo, căci sunt japonezi. Amicii din Rose Bay, cartier locuit în exclusivitate de evrei, au şi ajuns la Tel Aviv.

Nu pot să vă povestesc despre competiţi, semifinale şi finale. Nici despre medalii sau festivităţi. Aducându-mi aminte de sfatul mamei ("să te fereşti de înghesuială!"), am preferat să urmăresc Olimpiada pe micul ecran, aici, la Haifa.

(Corespondenţă din Sydney de la Hedwig Rüber, Haifa)

Corespondenta noastră a văzut multe la Sydney, în zilele dinaintea Jocurilor. Dar n-a văzut totul. Dacă avea posibilitatea să pătrundă în camera unde se adunaseră în şedinţă membrii CIO (Comitetul Olimpic Internaţional), în frunte cu spaniolul Juan Antonio Samaranch, d-na Rüber ar fi surprins o discuţie vie, ba chiar foarte vie, à propos de Israel.

Reprezentanţii noştri la Sydney (ca şi reprezentanţii altor ţări) au propus ca la intrarea în Stadionul Olimpic să se desfăşoare o scurtă şi sobră ceremonie de comemorare a celor 11 sportivi israelieni ucişi la Olimpiada de la München, din 1972, de-o bandă de asasini trimisă anume în acest scop de OEP. Auzind propunerea, d. Rabie Turk, vicepreşedintele Comitetului Olimpic Palestinian, a sărit în sus, protestând energic. El a susţinut mai întâi că OEP-iştii lui Arafat nu erau asasini, ci luptători pentru eliberarea poporului palestinian, şi apoi că politica nu trebuie amestecată cu Jocurile.

Acest din urmă argument a fost prins din zbor de Samaranch şi ai săi: da, da, a mormăit spaniolul, nu e cazul să amestecăm Olimpiada cu politica. Şi a anulat comemorarea.

Gurile rele din presa australiană susţin că luând această hotărâre, spaniolul a uitat că la Olimpiada de la Atlanta (SUA) el, tocmai el (după ce refuzase să menţioneze, în discursul de deschidere, numele celor 11), a evocat pe larg… războiul din Bosnia. Asta, desigur, nu era politică…

Cu prilejul Anului Nou 5761

BRUNO LANDSBERG

felicită clienţii firmei

SANO

şi le urează

Hag Sameah şi Shana Tova!

De asemeni întregului popor israelian

Un an bun, cu pace şi bunăstare!

Aceleaşi guri rele pretind, însă, că atunci când e cazul, memoria lui Samaranch funcţionează bine: el şi–a amintit că acum, la Sydney, delegatul Arabiei Saudite i-a şoptit ceva, făcând semnul cunoscut al degetului frecat de ureche…

…Cât despre isprăvile sportivilor israelieni la Jocuri, până la ora când trimitem rândurile de faţă la tipar, nu prea avem cu ce ne lăuda. Să sperăm însă ca până la apariţia lui "Minimum" băieţii (şi fetele) ne vor face totuşi ceva bucurii. Ţinem pumnii strânşi.

Lumea: An de maxim solar

«O "vizită la ţară", cum ne-am obişnuit să numim, cei născuţi la sat şi deveniţi, prin voia vieţii, orăşeni, tot mai rarele şi grăbitele noastre excursii spre locul de obârşie, mi-a reamintit, o dată cu imaginile dezolante şi efectele catastrofale ale marii secete din 1946, întipărite probabil pentru totdeauna în memoria copilului de atunci, faptul că suntem într-un an de maxim solar – sau al soarelui maxim, formularea este mai puţin importantă. Bref, într-una din acele veri, extrem de toride, care se repetă din unsprezece în unsprezece ani, cu o periodicitate pentru care nimeni nu are încă o explicaţie, dar care pare tot mai vizibil legată de fenomenul numit maxim solar, când numărul şi forţa exploziilor din Soare sunt de zeci şi sute de ori mai mari decât în anii normali.

S-ar putea ca multora să le pară ciudată întrebarea, totuşi o pun: cunoscându-se ciclicitatea destul de exactă a acestui fenomen natural (se zice că periodicitatea lui ar fi, de fapt, de 11 ani şi patru luni), ca şi efectele sale atât de dezastruoase, de ce nu ne-am lua din timp măsuri de prevedere? Nu este oare păcat să se fi ştiut că în anul de maxim solar 2000 este foarte probabil ca România să fie bântuită de o secetă cumplită şi să nu se întreprindă nimic pentru a-i reduce efectele? Dacă în anul de graţie 2000 nu mai este aproape nimic de reparat, măcar în 2011, viitorul an de maxim solar, să nu mai fim luaţi prin surprindere de marea secetă care sigur că va veni.

Măsuri de prevedere ar trebui luate, dacă teoria unui vechi amic este adevărată şi în plan politic. Căci, susţinea omul meu, deja cu vreo două decenii în urmă, marile explozii din anii de maximă activitate a stelei sistemului nostru solar au o influenţă formidabilă şi asupra psihicului uman, determinând un comportament mult mai agresiv atât la nivelul "microsocial", adică al individului, cât şi la cel "macro" – naţional şi internaţional. Pornind de la faptul că periodicitatea fenomenului este ceva mai mare de 11 ani şi că, pe de altă parte, efectul "psihologic" are o inerţie mai mare decât cel fizic, întinzându-se pe aproape doi ani, el stabilise nişte coincidenţe între acest fenomen şi marile evenimente istorice. Astfel, anii 1913-1914 (războaiele balcanice, izbucnirea primului război mondial), 1935-1936 (războiul civil din Spania, agresiunea Italiei împotriva Abisiniei, ocuparea Renaniei de către Hitler, toate preludiu la cel de-al doilea război mondial), 1956-1957 (războiul din Algeria, războiul Suezului, revoluţia ungară), 1968-1969 (cvasi-revoluţia din Franţa, intervenţia Pactului de la Varşovia în Cehoslovacia, incidentele militare chino-sovietice, faza brutală a războiului din Vietnam şi marile tulburări sociale din Statele Unite), 1979-1980 (revoluţia islamică din Iran, intervenţia militară sovietică în Afganistan, declanşarea războiului dintre Iran şi Irak şi apariţia mişcării "Solidaritatea" în Polonia) şi, în sfârşit, 1989-1990 (revoluţiile din Europa de Est, invadarea Kuweitului de către Irak) s-au petrecut toate în perioade de maxim solar – ca de altfel şi războaiele din Cecenia, Kosovo, Cornul Africii şi Sierra Leone, în 1999-2000.

S-ar putea spune, deci, că lumea ar avea enorm de câştigat dacă în anii de maxim solar guvernanţii popoarelor, conştienţi de aceste conexiuni, şi-ar propune – sau ar fi obligaţi, să zicem, de către Consiliul de Securitate – o prudenţă deosebită în luarea deciziilor majore.»

(Dintr-un articol de Bazil Ştefan în "România liberă", Buc. 2000)

Yona Atlas oferă cititorilor săi piesa

„RĂZBUNAREA”

prezentată în premieră absolută cu mare succes
la Casa Scriitorilor din Tel Aviv

Opinii:
I. Artzi: "Impresionant!"
A. Strihan: "Un tablou de un dramatism extraordinar!"
S. Carmel: "O mică capodoperă!"
Al. Mirodan: "Piesă vânoasă!"
Carol Isac: "Operă dramatică remarcabilă"
A. Darian: "Un eveniment artistic!"
G. Mosari: "Acţiune explozivă şi surprinzătoare"

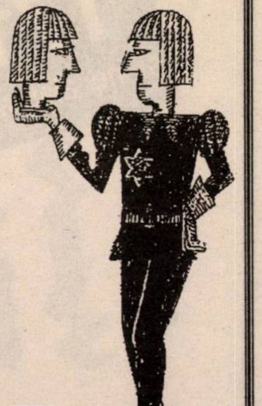

Piesa, în ediţie de lux, cu autograf,
se poate obţine trimiţând un cec de 45 şekeli
la POB 23904 Tel Aviv 61231

Piesa se poate obţine şi în limbile ebraică,
engleză sau germană

PROGRAMUL RĂSFĂŢURILOR
LA MIFAL HAPAIS

LAND ROVER
FREELANDER

FREELANDER-LANDROVER
(altă cale de răsfăţ)

formăm
171
și ne alăturăm

Chiar dacă nu ai câştigat premiul întâi de 1,5 milioane shkalim, mai sunt multe căi să fii răsfăţat de programul abonaţilor. Una este autoturismul Freelander 4x4 – Landrover, model 2000, noul premiu doi în program.

Cu Freelander-Landrover pluteşti pe şosele, călătorind cum nici n-ai visat.

Aspectul modern impresionant, cauciucurile late şi mazganul original te întovărăşesc tot drumul.

Formează numărul de telefon al abonaţilor, asociază-te chiar acum şi participă şi dumneata la tragerile săptămânale şi lunare.

**Telefon 03/694-0177 în zilele de duminică-joi
între orele 9-16**

תכנית המנויים
מפעל הפיס

Punctul pe i

Câteva răspunsuri la câteva întrebări:

Întrebare: *«Eu şi prietenii mei din Los Angeles am fost uluiţi, nu ne venea să ne credem urechilor când am auzit la postul de televiziune NBC cuvintele lui rav Ovadia despre morţii din timpul Holocaustului. A doua zi, la birou, câţiva colegi creştini m-au întrebat cum e posibil să se vorbească aşa în Israel, ţara evreilor, şi ce anume este de fapt acest Ovadia, cu mişcarea lui numită Shas? N-am ştiut ce să le răspund. Ce să le spun?»*

(Rodica Wexler, Los Angeles, SUA)

Răspuns: Spuneţi-le aşa: Ovadia Iosef este conducătorul unui cult satanic.

Întrebare: *«Cu cât trece vremea, cu atât cred că "Minimum" are dreptate în privinţa procesului intentat lui Avishai Raviv, "agentul Şampania". Atitudinea autorităţilor te pune pe gânduri şi te face să-ţi aminteşti de declaraţiile familiei Rabin din noiembrie trecut în legătură cu multe lucruri ce-au rămas neclare şi ar trebui să fie clarificate, dacă vrem să aflăm adevărul despre asasinarea lui Itzhak Rabin. Procesul urma să înceapă cu multe luni în urmă, el a fost tărăgănat mereu iar zilele trecute am auzit la televiziune, pe Canalul 2, că întrucât Raviv... nu are bani să-şi plătească avocatul, acesta s-a retras din apărare, urmând ca "agentul Şampania" să-şi găsească altul. Care altul, bineînţeles, va cere câteva luni de zile pentru a studia dosarul. Lipsa de bani de care suferă cică Raviv vi se pare un argument serios pentru amânarea, din nou, a procesului?»*

(Lucian Perlman, Ramat Hasharon)

Răspuns: Foarte. Dacă ţinem seama că Time is Money, povestea cu banii reprezintă o metodă excelentă pentru a câştiga timp.

Întrebare: *«Asistăm la un spectacol îngrozitor în ţară... La un pol al societăţii, extremiştii din Shas îşi exprimă fără jenă ura viscerală faţă de ashkenazimi şi cheamă la război între fraţi. La polul celălalt, extremiştii care-şi spun de stânga (dar după convingerea mea ei n-au nimic de-a face cu adevărata stângă) protestează furibund împotriva faptului că Barak nu a cedat destul în Statele Unite şi cer împărţirea Ierusalimului. Cum vedeţi dvs. pe aceşti extremişti din toate taberele?»*

(Beno Mendelovici, Haifa)

Răspuns: Ca pe nişte oameni care socotesc că pentru a salva ţara merită să o distrugi.

Întrebare: *«Aţi fost din prima zi împotriva bombardamentelor NATO în Kosovo şi Serbia. Motivul era acesta: lumea civilizată nu are dreptul să masacreze lumea, sub pretext că vrea să împiedice un masacru. Aţi folosit la vremea aceea şi o metaforă: nu stingi un incendiu folosind aruncătoarele de flăcări. Astăzi, după tot ce s-a petrecut între timp în Kosovo şi în Iugoslavia lui Miloşevici, v-aţi păstrat acelaşi punct de vedere?»*

(Ruth Ben-Eliezer, Raanana)

Răspuns: Sută-n sută. Eu, de pildă, nu sunt de acord ca oraşul Bruxelles să fie bombardat pe motiv că NATO, care-şi are sediul în capitala Belgiei, a provocat exodul albanezilor din Kosovo, a ucis sute de oameni nevinovaţi – sârbi şi albanezi deopotrivă – şi a aruncat regiunea Kosovo (aşa cum recunoştea mai deunăzi Bernard Kouchner, "guvernatorul" francez al provinciei) în haos.

Întrebare: *«Recent am recitit "Istoria Romană" de Theodor Mommsen. În volumul II, la pag. 36, se arată că "în ciuda clauzelor introduse în tratatul încheiat între romani şi evrei, care le promitea ajutorul Romei în cazul unui atac împotriva lor, evreii au fost lăsaţi singuri în faţa sarcinii de a lupta împotriva regilor Siriei. Nu credeţi că dacă am schimba Roma cu cei ce ne promit azi – marea şi sarea – ajutorul în cazul unui atac – la o adică vom fi în situaţia de a constata pe pielea noastră că istoria se repetă?»*

(Henriette Goldberger, Natzeret Illit)

Răspuns: Ba da, doamnă. Cred.

Întrebare: *«Ciudat destinul politic al lui Shimon Peres! Omul acesta a suferit, cel puţin în ultimele decenii, eşecuri după eşecuri. A pierdut în faţa lui Rabin conducerea Partidului Muncii, a pierdut alegerile din 1996, deşi pornise mare favorit, a pierdut, din cauza lui Barak, preşedinţia de onoare a partidului, s-a făcut de râs cu cartea lui "Noul Orient Mijlociu", a pierdut alegerile din Knesset pentru preşedinţia Statului... în faţa modestului Moshe Katzav... Cu toate acestea, prestigiul lui a crescut mereu, fiind astăzi, incontestabil, omul politic cu cea mai mare autoritate din Israel. Cum aţi defini dvs. această performanţă extraordinară?»*

(Dr. Roşu Weinberg, Los Angeles, SUA)

Răspuns: Aş scrie aşa: Spre deosebire de marii oameni politici care şi-au făcut un nume din victorii, Shimon Peres şi-a construit prestigiul din înfrângeri.

Întrebare: *«Cum vă sună dvs. acuzaţia lui Arafat, potrivit căruia Israelul încearcă să "iudaizeze" Ierusalimul?»*

(Soni Kaiserman, Montreal, Canada)

Răspuns: În acelaşi fel cum mi–ar suna acuzaţia: "Casa Albă încearcă să americanizeze New-Yorkul".

Pix

Ne place... ...Nu ne place

Ne place că...

...în faţa închisorii unde se află astăzi Arie Deri se adună seară de seară câteva zeci de activişti din Shas, făcând gălăgie şi exprimându-şi solidaritatea cu liderul.

Nu ne place (însă) că...

...indivizii respectivi nu au bătut la poarta puşcăriei pentru a cere voie să stea şi dânşii alături de şeful partidului.

Nu ne place că...

...în vara ce-a trecut marii actori au murit pe capete, în ritm de unul la două săptămâni: John Gielgud, Walter Mathau, Alec Guiness, Vittorio Gassman şi alţii şi alţii.

Ne place că...

...magnatul presei australiene, Kerry Packer, în vârstă de 62 de ani, om de miliarde, a pierdut recent la un poker la Las Vegas suma de 20 de milioane de dolari.

Nu ne place că...

...ignoranţa bântuie într-atâta pretutindenea, inclusiv la casele cele mai bune, încât mai deunăzi un grup de englezi furioşi au dat buzna în cabinetul doctoriţei Yvette Cloete, din Manchester, bătând-o crâncen şi lăsând-o într-un lac de sânge. Motivul? Văzând firma de pe uşa ei, pe care scria "pediatru", occidentalii în cauză şi-au închipuit că asta e totuna cu "pedofil"...

Nu ne place că...

...după ce ne scot din ţâţâni cu telefoanele, seara pe la opt, cetăţenii cu sondajele de opinie şi propuneri de poliţe de asigurare au mai făcut un pas înainte întru distrugerea nervilor noştri: astfel, zilele trecute ne-am trezit la uşă cu o cuconă cu servietă, venită să ne recomande un tratament nou cu vitamine.

Ne place că...

...un întreprinzător italian a transformat avionul prezidenţial folosit de fostul şef al statului italian, Giovanni Leone, într-o pizzerie.

Nu ne place că...

...poliţia engleză a prins un român, proaspăt imigrat în ţara lui Shakespeare, făcând amor cu câţiva poney de călărie; nu ne place deloc chestia asta, fiindcă, făcând ceea ce a făcut, cetăţeanul cu pricina a sărit peste cal.

Ne place că...

...un student american în vârstă de 18 ani, pe nume Brent Baufe, s-a angajat, în semn de protest faţă de conaţionalii săi care pălăvrăgesc întruna, să nu scoată un cuvânt vreme de un an; nu ne place, în schimb, că nici unul dintre politicienii de la noi, ocupaţi cu fel de fel de "convorbiri secrete" israeliano-arabe, nu s-a arătat dispus să urmeze exemplul lui Baufe.

Nu ne place că...

...pavilionul Israelului de la Expoziţia Universală din Hannover, Germania, este socotit de către toţi specialiştii în materie atât de slab, încât singurul pavilion mai prost decât al nostru este acela al Libiei.

Ne place că...

...aşa cum citim în "Lumea liberă", din New York, la Costineşti, pe litoralul Mării Negre, au apărut vara trecută pe stâlpii de pe străzi anunţuri de tipul acesta: "Schimb blondă bună cu brunetă, eventual creaţă, cu sânii mari".

Ne place că...

...în acelaşi Costineşti s-a deschis un restaurant cu numele "Lovite-ar foamea!".

Ne place că...

...japonezii au inventat un ziar... vorbitor pentru orbi; plimbând un mic aparat deasupra ziarului respectiv, nevăzătorii pot auzi numaidecât conţinutul ştirilor.

Nu ne place că...

...o femeie din Kiriat Malahi, care pierduse bani grei la cazinoul de la Iericho, precum şi trei bărbaţi din aceeaşi localitate, au murit de inimă, la mesele de joc.

Nu ne place că...

...în vreme ce vedem seară de seară la televizor mutrele diferiţilor cetăţeni acuzaţi de crime, violuri etc., duduia care l-a turnat pe fostul ministru Itzhak Mordehai pentru tracasare sexuală (adică ciupit de ţâţe), distrugând cariera şi căsnicia demnitarului, este atât de răsfăţată de autorităţi încât noi nu ştim nici azi cum o cheamă şi cum arată la faţă.

Ne place că...

...economistul american Robert J. Samuelson şi-a luat inima în dinţi, atrăgând atenţia în săptămânalul "Newsweek" asupra zecilor şi sutelor de mii de jmecheri care, în loc să practice o muncă cinstită, în construcţii sau la culesul cartofilor, fac pe "experţii" neamului în tot felul de domenii: *«Multe lucruri sunt insuficiente în America, dar experţii nu se numără printre ele. Suntem copleşiţi de experţi: experţi în politică, administraţie, divorţ, finanţe, terorism, computere şi multe altele. Astăzi există mai mulţi experţi decât ieri, şi mâine vor fi mai mulţi decât azi. Dacă încă nu eşti un expert autorizat în ceva, probabil că*

Arheologii de la Beijing susţin că chinezii au inventat WC-ul înaintea tuturor, mai precis în timpul dinastiei Han (206-24 î. e. n.).

...Iar acuma, după ce au peste un miliard de locuitori, posedă bomba atomică şi s-au aliat cu Rusia, se pregătesc să tragă apa peste civilizaţia occidentală.

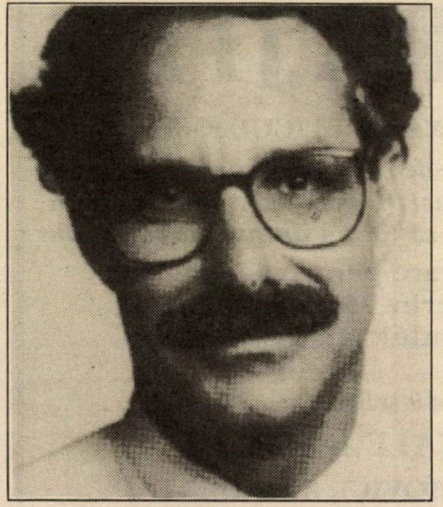

Robert Samuelson: Bine, băiatu'!

în curând vei fi, şi dacă nu vei fi, atunci vei fi considerat minoritate protejată sau specie pe cale de dispariţie.»

Nu ne place că...

...respirăm acelaşi aer ca fostul ministru din Shas, Eliahu Suissa, cetăţeanul care a chemat pe sfaradimi la "revoluţia contra ashkenazimilor".

Ne place că...

...la Muzeul Literaturii Române din Bucureşti a luat fiinţă un Club al Cititorilor Profesionişti.

Nu ne place că...

...întrucât prezentatoarele (bine) de la TV (gen Micky Haimovici de pe Canalul 2, ca şi, de altfel, cele de la TV 5, BBC ş.a.m.d.) sunt filmate numai şi numai de la mijlocul trupului în sus, noi nu avem posibilitatea mai niciodată să le vedem picioarele.

Nu ne place că...

...aşa cum relatează pictoriţa Liana Saxone-Horodi, înapoiată recent de la Bucureşti, la redacţia revistei "Realitatea evreiască" de pe strada Popa Nan 40 nu există nici o firmă la intrare, "pentru a nu atrage atenţia eventualilor răuvoitori".

Ne place că...

...firma de turism "Issta" a avut buna iniţiativă de a include în preţul biletului de avion toate cheltuielile aferente: taxă de aeroport, transferuri, taxă de înscriere şi altele aşijderea.

Nu ne place că...

...aşa cum scrie ziarul "The Sunday Telegraph", Saddam Hussein a trimis în Anglia câteva zeci de dansatoare din buric sau actriţe de varieteu, cu misiunea de a se infiltra în mediile opoziţiei irakiene şi de a-i lichida pe dizidenţi la aşternut.

Nu ne place că...

...Un tribunal din Washington a decis luna trecută că americanii au voie să-şi ardă drapelul naţional, dacă au chef de-aşa ceva; nu ne place asta fiindcă noi suntem reacţionari, dogmatici şi capete pătrate.

Ne place că...

...deputatul Constantin Müller, din Partidul Naţional-Liberal din România, a declarat nu de mult la o adunare politică de la Târgovişte: "Trebuie să fim curve politice, dacă vrem să câştigăm alegerile".

Nu ne place că...

...deşi urma să înceapă în februarie, procesul lui Avishai Raviv, zis şi agentul Şampania, băiatul implicat (însă adânc) în atentatul contra lui Itzhak Rabin, – n-a început nici până astăzi.

Ne place că...

...în editura "Hasefer", din Bucureşti, a apărut un nou şi masiv roman (2 volume) de Alexandru Sever, intitulat "Insomniacii"; precum şi că editura Arhipelag din Târgu Mureş a scos de sub tipar volumul de versuri "Atingerea umbrei" de Andrei Fischof.

Nu ne place că...

...javra ce răspunde la numele Jamie Shea, purtătorul de cuvânt al pactului militar NATO, omul care vorbea rânjind, în timpul bombardamentelor asupra Iugoslaviei din vara trecută, despre "pagube colaterale", a fost promovat în muncă. El a fost numit director de informaţii al NATO.

Bursa personalităţilor din alia

În urcare

Avraham Poraz, deputat din partidul Shinui: în cadrul discuţiilor (uşor ridicole, între noi fie zis) din Knesset pe marginea legii care permite părinţilor să aplice la o adică bătăi uşoare copiilor, el nu s-a lăsat intimidat de terorismul intelectual al spiritelor *ultra-liberale,* nu s-a supus conformismului la modă prin *media* şi a spus, sub semnul bunului simţ: "Nu există părinte care să nu fi fost nevoit să folosească o formă oarecare de presiune fizică asupra copilului său".

Mircea Săucan, regizor, prozator: ultima lui carte, apărută în franceză, "Funérailles à Bucarest", a fost primită bine în lumea literară din România, bucurându-se de cronici favorabile, semnate de critici de mare prestigiu, precum Adrian Marino şi alţii.

În scădere

Conducerea HOR: hotărârea organizaţiei, anunţată cu tamtam în gazete, de a alege pe rav Wasserman (altfel o persoană eminamente simpatică şi plină de însuşiri) în funcţia de rabin-şef al HOR-ului a provocat un hohot imens de râs în rândurile filialelor, leit-motivul comentariilor sunând aşa: "este exact ce lipseşte azi HOR-ului".

DER FARHISCHUFTER SCHNEIDER

CROITORUL VRĂJIT

ŞALOM ALEHEM a scris,IANCALE BODO interpretează şi PUBLICUL râde

O comedie muzicală spumoasă despre un croitor sărac trimis de soţia lui în orăşelul Kozodeibka să cumpere o capră. Ceea ce i se întâmplă pe drum numai un geniu ca Şalom Alehem este capabil să descrie cu pana lui măiastră care provoacă hohote de râs în tot timpul spectacolului

Regia: Moti Averbuch. Muzica: Dubi Zeltzer. Prelucrare pentru scenă: Moti Averbuch – Iancale Alperin. Cântece: Iancale Alperin. Mişcare scenică: Gabi Eldor. Scenografie şi costume: Moti Averbuch. Lumini: Mişa Cerniavski

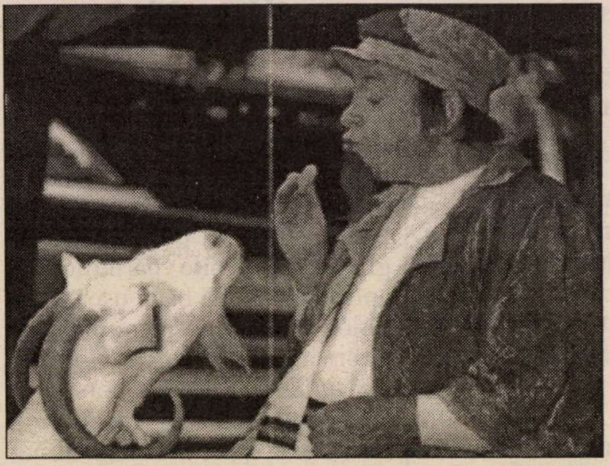

În distribuţie:

IANCALE BODO

TRICY ABRAMOVICI, ANNABELLA, IANCALE ALPERIN, JILL BEN DAVID, OFER GOLAN, MONICA, ISRAEL TREISTMAN, CAROL MARCOVICI, E. YARLOVA, GHERA SANDLER, URI KOVALSKI, ANDREI KAŞKER

IDIŞPIL str. Bialik 28, Tel Aviv
tel: 03-5254660, 1-800-444-660
fax: 03-5254659

יידישפיל
תיאטרון היידיש בישראל

Stimat public,

La începutul Noului An ebraic, îmi doresc pentru mine şi dv. ca şi anul viitor să fie la fel de reuşit ca anul acesta şi sper să vă văd în continuare alături de noi şi printre noi. Vă urez Şana Tova, un an fericit, un an de pace, sănătate şi succes.

Şmulik Atzmon
(directorul teatrului Idişpil)

Asculţi în idiş şi înţelegi în ebraică.
Traducere simultană la căşti sau în diapozitive

Joi 12.10.2000 Tel Aviv Z.O.A.
(Beit Zionei America)
1-800-444-660, 03-5254660
Sâmbătă 14.10.2000 Tel Aviv
Z.O.A. 1-800-444-660,
03-5254660
Duminică 15.10.2000 Tel Aviv
Z.O.A. 1-800-444-660, 03-5254660
Luni 16.10.2000 Tel Aviv, Z.O.A.
1-800-444-660, 03-5254660
Marţi 17.10.2000 Tel Aviv, Z.O.A.
1-800-444-660, 03-5254660
Duminică 22.10.2000 Raanana
Yad Lebanim 09-7610549,
09-7415566
Marţi 24.10.2000, Naţeret Ilit
„Matnas Bercovitz" 06-6467468
Joi 26.10.2000 Kiriat Haim
Teatrul „Haţafon"
04-8662244, 04-8420430
Sâmbătă 28.10.2000 Holon
Teatrul „Holon", 03-5037781/2

Duminică 29.10.2000 Rehovot
Sala „Wics", 08-9343352,
08-9467890
Luni 30.10.2000 Ramat Gan
„Russel", 03-6741277
Marţi 31.10.2000 Petah Tikva
Cinematograful „Heichal",
03-9301195
Miercuri 1.11.2000 Ierusalim
Teatrul Ierusalim 02-6256869,
02-5605755
Joi 2.11.2000 Cfar Saba
„Heichal Hatarbut", 09-7649230,
09-7415566
Duminică 5.11.2000 Rishon
Lezion „Heichal Hatarbut",
03-9484848, 03-9666141
Luni 6.11.2000 Natania
„Heichal Hatarbut", 09-8330335,
09-6271065
Marţi 7.11.2000 Aşkelon
„Heichal Hatarbut", 07-6718777

Miercuri 8.11.2000 Haifa
Centrul Krieger, 04-8600500
Sâmbătă 11.11.2000 Tel Aviv
Z.O.A., 1-800-444-660,
03-5254660
Duminică 12.11.2000 Tel Aviv
Z.O.A., 1-800-444-660,
03-5254660
Luni 13.11.2000 Tel Aviv Z.O.A.,
1-800-444-660, 03-5254660
Marţi 14.11.2000 Ghivataim
„Teatrul Ghivataim" 03-7325340
Miercuri 15.11.2000 Pardes Hana
Centrul „Kana" 06-6271420
Joi 16.11.2000 Aşdod „Matnas"
Iud - Iud Ghimel 08-8648585
Sâmbătă 18.11.2000 Beer Şeva
„Heichal" 07-6271065,
07-6279949
Marţi 28.11 Bat Yam
„Heichal Hatarbut" 03-5080031

Toate spectacolele încep la ora 20.00

Pe vremea când ashkenazimii erau mai deştepţi

Să nu ne închipuim că evreii au fost dintotdeauna imbecili precum indivizii care alcătuiesc 70% din establishmentul politic israelian de astăzi.

Nu. Inteligenţa lor funcţiona din plin, cu toate motoarele, şi nu înghiţeau cu una-cu două orice găluşcă.

...Aşa cum reiese din povestirile de faţă. Ele au apărut în volumul "Tezaurul folclorului evreiesc" de Nathan Ausubel (Statele Unite) şi sunt tălmăcite în româneşte de Simon Sfarti, din California, SUA.

La plimbat dus şi întors

Un negustoraş calic ascultă vrăjit predica din acea sâmbătă a rabinului, care spunea:

«În conformitate cu hotărârea divină, acela care e sărac în lumea aceasta va fi bogat în lumea viitoare; iar acela care e bogat aici, va fi sărac în lumea viitoare, fiindcă toţi oamenii sunt, în mod egal, copiii lui Dumnezeu şi el nu părtineşte pe nimeni.»

Câteva zile mai târziu, negustoraşul veni în vizită la rabin.

– Rabi, i se adresă el nesigur, crezi într-adevăr că cei săraci în lumea aceasta vor fi bogaţi în lumea viitoare?

– Nu încape nici o îndoială! răspunse cu hotărâre rabinul.

– Dumneata ştii că sunt un negustor sărac. Înseamnă după spusele dumitale că voi fi bogat în lumea ce vine?

– Mai mult ca sigur!

Vesel, negustoraşul exclamă:

– În acest caz, Rabi, împrumută-mi o sută de ruble. În lumea viitoare, când voi avea multe bogăţii, ţi-i voi înapoia!

Fără să spună un cuvânt, rabinul numără o sută de ruble, dar înainte de a le înmâna negustorului, îl întrebă:

– Ce ai de gând să faci cu aceşti bani?

– Să cumpăr un nou stoc de mărfuri!

– Şi crezi că vei realiza vreun câştig de pe urma lui?

– Se va vinde ca pâinea caldă!

– În acest caz, spuse rabinul, punându-şi la loc banii în buzunar, nu pot să-ţi dau suta de ruble. Dacă vei deveni bogat aici, atunci vei fi sărac dincolo şi deci, cum vei putea să mi-i înapoiezi?

E evident

Un învăţăcel talmudist din Maramureş era în drum spre casă după o vizită la Budapesta. În faţa lui, în compartiment, şedea un alt evreu, îmbrăcat modern şi fumând un trabuc. Când conductorul veni să controleze biletele, învăţăcelul observă că vecinul de vizavi călătorea şi el spre Maramureş.

Acest fapt îl izbi ca ceva foarte neobişnuit.

«Cine poate fi el şi ce caută în Maramureş?"

Întrucât nu ar fi fost politicos să-l întrebe direct, el a încercat să deducă de unul singur.

«Să vedem – îşi dădu el cu părerea – acesta e un evreu modern, bine îmbrăcat şi care fumează trabuc. Pe cine poate el vizita în Maramureş? Poate că e invitat la nunta doctorului din oraşul nostru. Dar nu, aceasta e imposibil! Nunta va avea loc abia peste două săptămâni. Sigur că un om ca el nu va pierde două săptămâni la noi în oraş! Atunci, ce caută el în Maramureş? Poate că e încurcat cu vreo femeie din oraşul nostru. Dar cine poate fi ea? Să vedem: o fi oare Estera, fiica lui Moses Goldman? Da, desigur, ea e şi nu alta! Dar dacă mă gândesc mai bine, nu e ea! E prea bătrână, nu s–ar uita el la dânsa sub nici un motiv! Poate că e Haike Wasservogel? Pfui! Asta-i atât de urâtă! Atunci, cine? Leia, fiica zarafului? Nuu! Nu e o combinaţie potrivită pentru un om atât de simpatic! Cine? Cine? Nu sunt prea multe fete de măritat în Maramureş. Precis, deci, el nu vine în peţit!

Ce îl aduce, de ce vine? Aha, am ghicit! E falimentul lui Mottel Kohn! Dar care e legătura dintre el şi faliment? O fi unul dintre creditori? Imposibil! Uită-te la el cât de calm şade şi zâmbeşte citind gazeta. Nu e greu să-ţi dai seama că nu-l supără nimica. Nu, nu e un creditor. Dar pariez că e ceva în legătură cu falimentul. Dar ce anume?

Daa, cred că am ghicit. Cred că Mottel a intrat în legătură cu un avocat din Budapesta cu privire la falimentul său. Cu siguranţă însă că şmecherul de Mottel nu şi-a încredinţat secretele lui de afaceri unui străin! Aşa că, precis, acest avocat e un membru al familiei.

Ia să vedem acuma, cine poate fi el? Să fie băiatul Sprinţei, sora lui Mottel? Ea s-a măritat acum 26 de ani – îmi amintesc foarte bine, fiindcă nunta a avut loc în sinagoga verde şi acest bărbat pare de cel puţin 25 de ani. Totuşi...

Dacă nu el, atunci cine? Stai puţin! E clar ca lumina zilei! Acesta e nepotul lui Mottel, fiul fratelui său Haim, fiindcă Haim Kohn s-a căsătorit acum 37 de ani şi două luni în sinagoga de piatră, cea de lângă piaţă. Da, el este!

Pe scurt: el e avocatul Kohn din Budapesta. Dar un avocat din Budapesta, desigur, trebuie să aibă şi titlul de doctor. Deci, el e doctorul Kohn din Budapesta, nu-i aşa? Ba nu! Un avocat din Budapesta care e şi doctor n-o să-şi păstreze numele de Kohn! Oricine ştie asta. Mai mult ca sigur că şi-a maghiarizat numele. Acuma, ce devine Kohn în ungureşte? Kovacs! Asta-i, Kovacs!

În concluzie, acesta-i doctorul Kovacs din Budapesta!»

Dornic să converseze, învăţăcelul se adresă tovarăşului de drum:

– Domnule doctor Kovacs, vă supără dacă deschid fereastra?

– Deloc, răspunse celălalt, dar de unde ai ştiut că eu sunt doctor Kovacs?

– Este evident, răspunse talmudistul.

ELIEZER PALMOR

Contribuția evreilor originari din România la nașterea și consolidarea națiunii israeliene (II)

Eliezer Palmor, din Ierusalim, face parte din categoria acelor diplomaţi străluciţi, originari din România, care au reprezentat peste hotare, după întemeierea Statului, politica externă a Israelului. Înfruntând nu o dată furtuni primejdioase. El a îndeplinit numeroase misiuni importante, între care şi aceea de ambasador la Paris.

În toţi aceşti ani, enervat, ba chiar exasperat de ignoranţa ce domnea (şi domneşte în continuare) privind *tribul* evreo-român, el îşi jurase să scrie ceva despre acest subiect ce-i stătea la inimă. Dar n-avea timp.

Acum, după ce-a ieşit la pensie, are. Şi scrie şapte ore pe zi.

Textul de faţă reprezintă prelegerea ţinută de Eliezer Palmor, nu de mult, la Institutul de Ştiinţe Iudaice de pe lângă Universitatea Babeş-Bolyai din Cluj.

Palmor

(Urmare din numărul trecut)

Evreii originari din România au îndeplinit un rol de seamă în acest proces de făurire şi de consolidare a naţiunii israeliene.

Dar înainte de a analiza rolul îndeplinit de evreii originari din România în acest proces, se cuvine să trecem în revistă unele date statistice.

Astfel, din 1919, primul an când începe înregistrarea datelor de statistică în ţara recent încredinţată Puterii mandatare britanice, şi până la 15 mai 1948, data proclamării independenţei Statului Israel, au venit în ţară 482.857 de imigranţi, dintre care 41.105, adică 9,6%, erau veniţi din România. În perioada cuprinsă între 15 mai 1948 şi anul 1995 au imigrat în Israel 2.519.686 de evrei, dintre care 273.957, adică 11%, erau veniţi din România. Populaţia evreiască totală a Statului Israel, în 1995, era de 4.549.500 de locuitori. Orice evreu, dacă o doreşte, are dreptul natural de a se stabili în Israel, primind – afară de cazul în care se opune – cetăţenia statului chiar la sosirea în ţară. Drept urmare, Statul Israel, aşa cum am precizat deja, a integrat în cei cincizeci de ani de existenţă suverană peste două milioane şi jumătate de imigranţi veniţi, cum se spune, din cele patru colţuri ale lumii. Ceea ce înseamnă, de asemenea, că procesul de integrare a imigranţilor în structura economică şi socială a ţării s-a desfăşurat urmând traiectorii diferite, acestea fiind determinate de diferenţele de nivel în toate sensurile – existenţial, cultural, profesional şi economic – existente între noii veniţi. Este evident că un imigrant venit din Europa occidentală sau Statele Unite a parcurs, în mod obiectiv, procesul de integrare altfel decât unul venit din Etiopia sau Maroc.

Ceea ce a caracterizat procesul de integrare a imigranţilor veniţi din România – şi faptul acesta merită să fie subliniat cu tărie – a fost înţelegerea, de la început, că în ţara minunilor minunile nu se repetă cu uşurinţă sau deloc, şi de aceea secretul înfrângerii greutăţilor, care sunt inerente, importante şi numeroase în perioada de tranziţie, se găseşte în mobilizarea maximală a resurselor proprii, fizice şi intelectuale. Evreii originari din România, spre deosebire de alte grupuri de imigranţi, având ca şi ei aproximativ aceeaşi importanţă numerică, cum ar fi "imigraţia marocană", nu au profitat de greutăţile de tranziţie pentru a le capitaliza în mod politic. Spre deosebire de aceştia, evreii "români" nu s-au revoltat şi nici măcar nu au protestat împotriva unei politici mai mult sau mai puţin imaginare de discriminare premeditată, practicată de către autorităţile însărcinate cu absorbţia noilor veniţi.

Este adevărat, ca în orice societate ce se constituie din valuri de imigranţi, s-a constatat că există tendinţa de apariţie a unor situaţii de discriminare, sau anumite situaţii care sunt percepute ca atare numai în mod subiectiv. Însă evreii originari din România au asimilat manifestările acestui fenomen în tăcere, consacrându-se mobilizării resurselor de energie de care dispuneau pentru a găsi soluţii pragmatice la problemele vitale care se iveau, în sfera carierelor lucrative, aparţinând evantaiului complet al activităţilor profesionale. Aşa se explică faptul că foştii imigranţi din România se găsesc astăzi pretutindeni, integraţi în toate ramurile de activitate economică, ştiinţifică, tehnică şi artistică a ţării, ca ingineri, medici, avocaţi, profesori universitari, actori, muzicieni sau având alte profesiuni.

Semnificaţia reală a contribuţiei cantitative a evreilor din România la construirea temeliilor fizice ale naţiunii israeliene în devenire iese în evidenţă grăitoare dacă ţinem seama de greutatea specifică a acestei contribuţii în lumina faptului că Statul Israel a integrat imigranţi veniţi din 87 de ţări.

În ce privește profilul profesional al celor veniți din România, din păcate nu dispunem de date consemnate decât cu privire la perioadele 1970-1973 și 1974-1983. Dar deși parțiale, datele care urmează prezintă totuși mărturii convingătoare cu privire la calitatea imigranților sosiți din România:

În perioada 1970-1974, 35,1% din imigranții din România aveau profesiuni științifice și academice, 14,6% aveau alte profesiuni liberale, 19,8% erau funcționari sau cadre de conducere, 19,7% erau muncitori în industrie, construcții și transporturi, iar 8,3% aveau alte ocupații. În perioada 1975-1983, 38,4% din imigranții din România aveau profesiuni științifice și academice, 16,3% aveau alte profesiuni liberale, 18,6% erau funcționari sau cadre de conducere, 18,2% erau muncitori în industrie, construcții și transporturi, iar 7,3% aveau alte ocupații.

În anii 1970-1983 au venit în țară din România 28.897 imigranți. Datele statistice reproduse arată că, în medie, jumătate din acești imigranți aveau studii superioare, o medie aproape de două ori mai mare decât media de calificare superioară a populației generale a țării. Ceea ce nu înseamnă că toate valurile de imigranți au prezentat aceeași caracteristică a componentei profesionale, sau măcar elemente asemănătoare. Astfel, este cunoscut faptul că valurile de imigranți care în anii 1948-1952 au adus din România 127.358 de evrei aveau un profil profesional mult inferior, procentajul celor cu studii superioare ori care exersau profesiuni liberale fiind redus la extrem.

Statul Israel este o țară care are menirea de a reconstrui existența națională a poporului evreu. Este însă un fapt remarcat că evreii originari din România s-au ținut departe de domeniul politicii naționale; prezența lor în conducerile partidelor politice, în parlamentul și guvernele țării a fost și rămâne infimă, dacă nu de-a dreptul inexistentă. În cei 51 de ani de existență independentă a Statului Israel, numai trei personalități politice născute în România au funcționat ca miniștri – Itzhak Ben-Aharon (ministrul muncii și secretar general al Histadrutului), Zeev Sherf (ministru de finanțe și ministrul industriei și al comerțului) și Miha Harish (secretar general al Partidului Muncii și ministrul industriei și al comerțului) – și numai două personalități politice au deținut funcția de miniștri adjuncți: Itzhak Korn (finanțe) și Iehuda Shaari (turism).

În acest context se cuvine, cred, menționat și faptul că una dintre personalitățile politico-militare de prim rang, Igal Alon, a avut ascendențe "românești". General înainte de a fi împlinit 30 de ani, comandant-șef al unităților de elită Palmah, care au îndeplinit misiuni de luptă hotărâtoare în războiul pentru independența statului, apoi, în viața civilă, ministrul muncii, înainte de a deveni ministru de externe și vice-prim ministru, Igal Alon a fost nepotul, pe linie maternă, al lui Alter Schwartz din Botoșani, unul dintre membrii grupei care a fondat așezarea agricolă – azi orașul – Roș Pina.

Analiza contribuției evreilor originari din România la constituirea națiunii israeliene va remarca prezența lor impresionantă, atât cantitativ cât și calitativ, în rândurile unităților Armatei de Apărare a Statului Israel. Născut în împrejurări de ostilitate beligerantă – la 15 mai 1948, ziua proclamării independenței, armatele statelor arabe înconjurătoare s-au pus în mișcare cu scopul de a anihila statul în formare și de a alunga spre Marea Mediterană populația evreiască – Statul Israel s-a văzut în continuare obligat să-și apere dreptul la viață în cinci războaie consecutive (1956, 1967, 1969-1970, 1973, 1982).

Prețul de sânge plătit de originarii din România a fost foarte ridicat: 7% din cei căzuți pe câmpurile de onoare au fost tineri și tinere veniți din România (numărul celor căzuți, până în 1997, pe fronturile tuturor războaielor se ridică la cifra de 1.120).

Se cuvine amintită de asemenea prezența "românească" în rândurile organizațiilor clandestine – Hagana, Etzel și Lehi – a căror acțiune militară a pregătit fără îndoială terenul pe care s-a edificat independența cucerită ulterior – precum și în Brigada Evreiască, unitatea care a luptat sub comandă britanică în rândurile aliaților împotriva Germaniei naziste, în cel de al doilea război mondial.

În aceeași ordine de idei se cuvine menționat faptul că creatorul și animatorul rețelei de spionaj militar Nili, a cărei acțiune, între 1915 și 1917, fusese dirijată împotriva Puterii Otomane și în favoarea Marii Britanii, a fost inginerul Aharon Aharonson, născut la Bacău și fiul uneia dintre familiile care au întemeiat așezarea agricolă, azi orașul Zihron Yaakov. Membrii rețelei erau animați de convingerea că Marea Britanie, după înfrângerea Puterii Otomane, va recompensa aportul lor la victorie prin sprijinirea aspirației lor la redobândirea suveranității naționale evreiești. Ceea ce, în treacăt fie spus, s-a dovedit o speranță iluzorie.

Perioadei premergătoare războiului de independență îi aparține de asemenea capitolul unităților de parașutiști, care au fost antrenate – în colaborare cu armata britanică – în vederea efectuării unor acțiuni de diversiune în teritoriile ocupate de naziști, precum și în vederea organizării rezistenței comunităților evreiești – în România și Ungaria de exemplu – amenințate cu deportarea în lagărele de exterminare. În aceste unități au fost recrutați 14 tineri și o tânără născuți în România, dintre care doi, Aba Berdicev și Peretz Goldstein, au fost uciși în acțiune. În anii care au urmat după cucerirea independenței, Yona Rozen, Yoel Palgui și Itzhak Ben Efraim, foști combatanți în aceste unități, vor îndeplini misiuni diplomatice, iar Shaike Dan, parașutat în România, a fost ani îndelungaţi cel care a negociat, în numele Statului Israel, condiţiile în care autorităţile române au autorizat plecarea evreilor şi stabilirea lor în Israel.

Odată cucerită independenţa politică, sarcina primordială a naţiunii în devenire era, în mod natural, aceea de a asigura securitatea fizică a ţării, încredinţată forţelor Armatei de Apărare a Statului Israel. Serviciul militar în rândurile armatei a însemnat, mai mult decât în orice altă armată din lume, o contribuţie nemijlocită la protejarea şi consolidarea naţiunii. Ţinând seama de amplitudinea sarcinii de apărare îndeplinită cu succes şi de prestigiul astfel conferit meseriei armelor, se va înţelege motivul pentru care militari în rezervă deţin, în sistemul democratic israelian, poziţii importante în conducerea politică şi economică a ţării.

În ce priveşte meseria armelor, evreii născuţi în România nu constituie o excepţie la regula generală. Ba chiar dimpotrivă, ei au ajuns în număr mare, în rândurile forţelor armate, de poliţie şi de securitate, la poziţii de comandă.

Astfel, în unităţile terestre, maritime şi de aviaţie ale forţelor armate au servit 8 generali de divizie şi 23 generali de brigadă originari din România. Unul dintre comandanţii marinei militare, generalul de divizie Michael (Yumi) Barkai, a fost originar din România, la fel ca şi unul dintre foştii comandanţi ai Serviciului de Securitate Internă (Shabak), generalul Amos Manor. În Statul Major al Armatei, astăzi, doi generali de divizie, Zeevi (Farkaş) şi Segev, sunt originari din România. De asemenea, un alt fost comandant al marinei militare şi actualul comandant al Serviciului de Securitate Internă, generalul de divizie Ami Ayalon, este născut în Israel din părinţi, Varda Rosenfeld şi Itzhak Ayalon, care au imigrat din Cluj în 1938. Generalul de divizie Beni Peled, fost comandant al aviaţiei militare, este strănepotul lui Iosef Weidenfeld, care a imigrat din Moineşti în 1882 şi s-a stabilit la Roş Pina, iar Itzhak Bodinger, tatăl generalului Herzl Bodinger, alt comandant al aviaţiei militare, a imigrat în 1933 din Iţcani.

Această listă trebuie completată adăugând numărul ofiţerilor generali din forţele de poliţie: 10 ofiţeri cu grad corespunzător gradului de general de brigadă ("tat nitzav") şi 7 cu grad corespunzător gradului de general de divizie ("nitzav). Comandantul adjunct al Poliţiei Naţionale astăzi este generalul de divizie Sandu Mazor, născut în România.

Fireşte, un număr cu mult mai mare de originari din România au ajuns ofiţeri cu grade inferioare gradului de general.

În încheiere la acest capitol, reproducem în continuare episodul relatat de generalul de brigadă Baruch (Pincu) Harel, născut la Târgu Neamţ, cu titlu de anecdotă, reflectând o situaţie sui-generis, capabilă de a se produce numai pe aceste meleaguri: spre sfârşitul războiului de Yom Kipur (1973), aflându-se în zona kilometrului 101 în Egipt, cum nu avea timp să cifreze un ordin operaţional, l-a redactat în limba română, presupunând că ofiţerul căruia îi era destinat vorbeşte limba. Dar acest ofiţer nu vorbea ro-

Calendar

Octombrie

1 octombrie s-a născut I. Schechter (1934)
1 octombrie s-a născut Solo Juster (1922)
4 octombrie s-a născut Stan Vlad (1927)
5 octombrie s-a născut B. Lăzăreanu (1881)
5 octombrie s-a născut Radu Miron (1924)
8 octombrie s-a născut Sorin Cunea (1927)
9 octombrie s-a născut Sidonia Tudor, născută Goldstein (1901)
9 octombrie a murit Lascăr Sebastian (1976)
9 octombrie a murit diplomatul Alexandru Lăzăreanu, fiul filologului Barbu Lăzăreanu (1991)
10 octombrie s-a născut A. Ebion (1910)
14 octombrie s-a născut Oscar Lemnaru (1908)
14 octombrie s-a născut B. Fundoianu (1898)
15 octombrie s-a născut Lascăr Sebastian (1908)
15 octombrie a murit Petre Solomon (1991)
16 octombrie s-a născut Moldov (1907)
17 octombrie s-a născut Mirel Ilieşiu (1923)
17 octombrie a murit dr. Sam Watts (1999)
18 octombrie s-a născut Mihail Sebastian (1907)
18 octombrie s-a născut Maria Arsene (1907)
19 octombrie s-a născut Jacques Byck (1897)
20 octombrie s-a născut Valentin Silvestru (1924)
21 octombrie a murit I. M. Ştefan (1992)
22 octombrie s-a născut Cella Serghi (1907)
23 octombrie s-a născut Sergiu Fărcăşan (1924)
23 octombrie a murit Henry Steinberg (librar-editor), (1942)
23 octombrie a murit Maria Arsene (1975)
24 octombrie s-a născut Veronica Porumbacu (1921)
26 octombrie s-a născut Ion Pribeagu (1887)
26 octombrie s-a născut M. H. Maxy (1895)
28 octombrie s-a născut M. Petroveanu (1923)
29 octombrie s-a născut Radu Cosaşu (1930)
31 octombrie s-a născut Henri Wald (1920)

mâneşte. Atunci, generalul Harel l-a întrebat dacă cineva din anturajul lui vorbeşte limba lui Coşbuc. După o tăcere de câteva secunde, ofiţerul a răspuns afirmativ şi în consecinţă ordinul respectiv, redactat şi transmis în limba română, a fost descifrat şi a devenit operaţional.

Iată cum a contribuit limba română la victoria armatei israeliene, în 1973, după traversarea canalului de Suez.

Fără doar şi poate, asigurarea existenţei fizice a naţiunii în primejdie a fost de o importanţă primordială permanentă iar contribuţia evreilor de origine română a fost, în această privinţă, covârşitoare. Însă, precum s-a semnalat deja, imigranţii originari din România au ales calea integrării în toate sectoarele de activitate pragmatică, care formează structurile societăţii moderne.

Deoarece nu dispunem de date statistice verificabile cu privire la numărul de medici, avocaţi, ingineri, tehnicieni, profesori, actori, diplomaţi şi alte profesiuni de înaltă calificare, în rândurile evreilor originari din România, care au edificat de-a lungul anilor economia, arta şi cultura israeliană, nu suntem în măsură de a cuantifica fenomenul şi de a determina greutatea specifică a acestor contribuţii particulare.

Din acest motiv nu suntem în măsură decât să ilustrăm fenomenul şi să amintim, de exemplu, că în industria aeronautică, înfiinţată în 1953 – inginerul Melah Manor fiind printre ctitorii acesteia – au lucrat la un moment dat mii de ingineri de origine română, reprezentând 20% din forţa de muncă totală a întreprinderii. O situaţie asemănătoare, deşi nu identică în ce priveşte situaţia numerică, a prevalat în industria militară şi în mod special în sectoarele de produse chimice şi de explozive din această industrie, întemeiate şi conduse de ingineri de origine română. Inginerii Hugo Pri-On, părintele motoarelor de rachete servind la transportul de sateliţi, Uzia Galil, părintele armelor automate "Uzi" şi "Galil", aflate astăzi în dotarea armatelor din numeroase ţări, şi Dov Raviv, iniţiatorul proiectilelor "Hetz" de interceptare a rachetelor, sunt toţi de origine română.

În serviciul extern al ţării, douăzeci şi cinci de diplomaţi de origine română au reprezentat statul în străinătate cu rang de ambasador. Între aceştia, Dr. Meir Rosenne şi Moshe (Puiu) Arad au reprezentat ţara în postul diplomatic considerat, în zilele noastre, ca fiind cel mai important – la Washington. La un moment dat, în anii '80, colegiul de conducere al Ministerului de Externe era compus în mod majoritar de diplomaţi originari din România. Directorul general actual al Ministerului de Externe, născut în ţară, este fiul ambasadorului Shmuel Ben Tzur, născut la Târgu Mureş.

Cu privire la domeniul artelor, vom aminti – în teatru – actriţele al căror talent excepţional se bucură de recunoaştere unanimă şi anume: Lya Koenig, fostă actriţă la Teatrul Evreiesc de Stat din Bucureşti, şi Geta Munte, fostă actriţă la Teatrul Naţional din Cluj.

Compozitorul Sergiu Natra şi dirijorul Mendi Rodan sunt animatori de seamă ai vieţii muzicale israeliene, care este intensă şi variată, de un recunoscut nivel internaţional.

În sfârşit, printre cărturarii de seamă ai ţării se disting în mod deosebit profesorul Moshe Idel, specialist în teoria şi istoria Kabalei (mistica religioasă evreiască), şi profesorul Zwi Yavetz (specialist în istoria antică, Roma şi Grecia în special).

Dar, precum am semnalat, această listă a personalităţilor de seamă în domeniul culturii şi ştiinţei israeliene nu este nici pe departe exhaustivă şi ea a fost alcătuită doar cu titlu ilustrativ.

Israelul este ceea ce este – o ţară dezvoltată, implantată în mod corespunzător în realitatea secolului XXI – datorită, într-o măsură apreciabilă, aportului adus de talentele, devotamentul şi efortul creator al celor peste 350.000 de evrei originari din România, care, fără să cunoască celebrul apel al preşedintelui Kennedy, i s-au conformat întocmai şi anume: în loc să se întrebe mereu ce le datorează lor ţara, ei au preferat să se întrebe care este – şi să-şi îndeplinească, în tăcere şi cu dăruire – datoria lor faţă de ţară.

Bijuteria
Peretz
PETAH TIKVA
Reh. Hovevei Zion 15
Dispune
de o gamă variată
de BIJUTERII SPECIALE
precum şi CEASURI
de la renumitele firme
● RADO ● SEKTOR ●
● LONGINES ●
● PIERRE BALMAIN ●
● MICHAEL HERBELAIN ●
● MOVADO ● TISOT ●
● EDOX ● CAMEL ●
Preţuri moderate
VISA şi ISRACARD
Tel. 03/934-0303
Vorbim româneşte
●
Cu prilejul noului an 5761
urăm clientelei noastre,
prietenilor şi întregului
popor evreu
sănătate şi prosperitate.
Shana Tova!
Gmar Hatima Tova!

G. IOSUB

De ce n-are Israelul constituție? Păi, uite de ce...

De vorbă cu avocatul și scriitorul G. Mosari

- **Tatăl meu a vizitat Palestina înainte de război**
- **"Poşta Redacţiei" – cea mai citită lucrare a mea**
- **Trăim într-o ţară levantină**
- **Detest primitivismul în comportare şi expresie**

Când pronunţi numele Mosari îţi vin automat în minte "Poşta Redacţiei" şi "Lumea pe dos", două rubrici intens urmărite de cititorii cotidianului "Ultima oră".

Într-adevăr, G. Mosari s-a remarcat în Israel şi în România ca un fin observator al vieţii, care ştie să scoată în puţine cuvinte esenţialul. Tabletele sale, gen scurt, agreat de el dar şi de public, au un larg auditoriu. Cărţile lui, "Capul calendar", "Zâmbete de turist", "De la Pământ la Lună", "Salutări de departe", ca să le enumerăm numai pe cele recent apărute, au o largă circulaţie şi pentru încărcătura lor de umor.

Scriitorul român Valentin Taşcu, în prefaţa recentului volum apărut în România, scrie: «Se vede clar că G. Mosari vine de la Bacău, acolo unde, nu-i aşa, s-a întâmplat, s-a întâmplat o mare dandana, evident într-o "mahala". Azi nu mai există mahalale la Bacău, dar a rămas umorul, iar Mosari a luat cu el în avionul de Israel mai mult decât ar fi permis vama…».

Iată de ce, instalat confortabil într-un fotoliu din biroul său din Holon, m-am adresat lui Mosari:

G. Iosub: *Sunteţi deci băcăoan; în ce an v-aţi născut şi ce studii aţi urmat?*

G. Mosari: Am văzut lumina zilei în 1933, am absolvit liceul la Bacău şi Facultatea de Drept la Iaşi.

G. I.: *Ce profesii au avut părinţii dvs. şi ce amintiri aveţi despre ei?*

G. M.: Tata, Iosif Goldenberg, a fost contabil, iar mama, ca o adevărată "idişe mame", a fost casnică, având de crescut doi copii. Tata muncea din greu pentru a întreţine o familie numeroasă, care le includea şi pe cele două surori ale sale. Era sionist convins, făcea parte din conducerea acestei organizaţii din Bacău şi dorinţa sa cea mai mare a fost aceea de a face, împreună cu familia, alia în "Ţara sfântă". În acest scop a făcut o călătorie în Palestina înainte de război, pe atunci sub mandat britanic, pentru a sonda terenul, dar tocmai când ne pregăteam de plecare, în 1939, a izbucnit războiul şi Anglia a închis porţile Palestinei pentru evrei.

G. I.: *Şi în Israel când aţi venit?*

G. M.: În 1977, împreună cu soţia mea, Rica, medic diagnostician. Avem un fiu, Lior, fizician, căsătorit cu Shelly, care a absolvit filologia, şi de la care avem două nepoţele gemene în vârstă de cinci ani.

G. I.: *În Israel aţi găsit o altă legislaţie decât în România, care v-a luat desigur timp pentru a o asimila.*

G. M.: Într-adevăr, n-a fost deloc uşor, căci pentru a profesa avocatura trebuia să studiez legislaţia israeliană, care e cu totul alta. În timp ce în România, ca şi în majoritatea ţărilor europene, domneşte legislaţia aşa-numită "continentală", bazată pe dreptul roman combinat cu cel francez, în Israel domină legislaţia britanică şi în unele cazuri chiar cea turcească, pentru că nu trebuie uitat că Palestina a făcut parte, timp de secole, din Imperiul Otoman. Uterior au apărut şi legi specifice israeliene. Trebuie să spun însă că ar fi necesară o revizuire a legislaţiei din Israel, care are numeroase lacune. Unele legi nici măcar noi avocaţii nu le putem înţelege. Datorită acestui fapt se acumulează la tribunale mii de dosare ale unor procese ce se tărăgănează ani de zile. Pentru a ocoli aceste legi e nevoie deseori să recurgi la subterfugii. Să dau un exemplu: legea pretinde ca miniştrii numiţi de premier să fie aprobaţi de parlament. Ori Barak s-a trezit, după demisiile a numeroşi miniştri, cu multe locuri vacante, şi cum legea nu-i permite să numească miniştri fără aprobarea Knessetului (unde el nu dispune de o majoritate), a recurs la un subterfugiu: a numit în fruntea ministerelor miniştri ad-interim, care pot funcţiona un an fără aprobarea parlamentului.

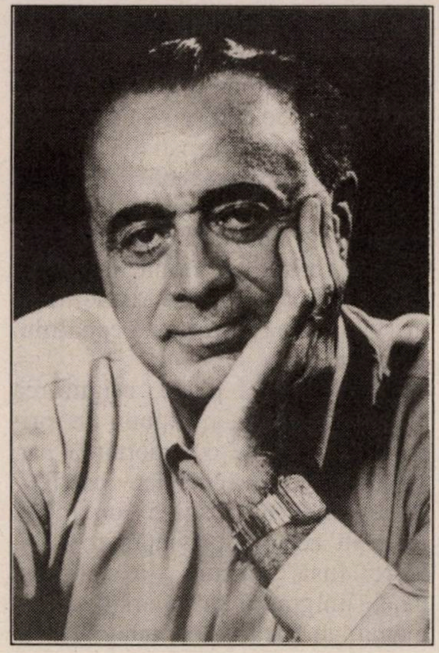

Mosari: capul calendar

G. I.: *À propos. În calitatea dvs. de jurist vă rog să-mi răspundeţi la întrebarea: de ce n-are Israelul constituţie?*

G. M.: V-aş putea răspunde că nici Anglia nu are o constituţie; dar, în schimb, ea posedă o tradiţie democratică seculară. Israelul ar avea nevoie într-adevăr de o constituţie, căci în prezent există în locul ei o serie de legi de bază care constituie numai elementele unei constituţii. Dar fiindcă m-aţi întrebat de ce, după 52 de ani de existenţă, Israelul n-are încă o constituţie, răspunsul e că partidele politice, din cauze subiective, refuză existenţa unei legi de bază care să ducă la reglementări definitive. Să dau un exemplu: orice constituţie defineşte o serie de drepturi garantate, cum ar fi egalitatea între toţi cetăţenii statului. Or, partidele religioase refuză o constituţie care să prevadă, de pildă, egalitatea între bărbaţi şi femei (este cunoscută rugăciunea de recunoştinţă pe care evreul religios o adresează lui Dumnezeu, mulţumindu-i că nu l-a făcut femeie...).

De fapt s-a constituit o comisie de jurişti pentru a elabora o constituţie, dar fără nici un rezultat, din cauza opunerii partidelor politice, care se tem că li se vor îngrădi anumite drepturi. Dacă ar exista un asemenea act legislativ de bază ar fi greu să mai faci o schimbare a vreunui articol principal, căci ar trebui (după exemplul altor ţări) ca o majoritate de două treimi din parlamentari să o aprobe.

G. I.: *În legătură cu situaţia politică din Israel, ce părere aveţi despre extremismul religios?*

G. M.: După părerea mea, acest soi de extremism, ce nu ţine cont de legile statului – ba, mai mult, unii extremişti religioşi contestă chiar existenţa acestuia (asta neîmpiedicându-i să fie deputaţi sau miniştri) – este mai periculos decât extremismul arab, de care te poţi apăra cu ajutorul poliţiei şi al armatei. Dar ce faci cu acest extremism intern? Poţi folosi forţa împotriva lui? După mine, dacă nu se iau măsuri serioase, vom asista, din păcate, la o situaţie disperată, dacă nu chiar la vărsări de sânge.

Singura soluţie pentru a se ieşi din această situaţie este unitatea poporului, a laicilor, tradiţionaliştilor şi religioşilor moderaţi, care formează circa 90% din israelieni, pentru a bara drumul celor puţini dar scandalagii şi periculoşi, care doresc să pună mâna pe putere şi să schimbe caracterul statului şi nici nu se sfiesc să o declare. Cei de tipul rabinului Ovadia Iosef doresc ca Biblia să ţină loc de constituţie, aşa cum în Iran Coranul are acest rol. Oameni reduşi ce nu-şi dau seama că trăim alte vremuri, că Israelul, datorită dezvoltării ştiinţei şi tehnicii, ocupă acum locul 23 din lume. Ei vor să ne întoarcem la legiuirile din antichitate şi la practicile din Evul Mediu.

G. I.: *O vorbă de duh zice că "de bou să te fereşti din faţă, de cal din spate şi de prost să te fereşti din toate părţile!".*

À propos de legi: urmăresc consultaţiile juridice pe care le daţi în presă, care mi se par înţelepte, utile, cu bun simţ şi deseori cu umor. Cum aţi ajuns să vă ocupaţi de această rubrică?

G. M.: Nu mult după venirea mea în Israel, rubrica "Poşta juridică" a ziarului în limba română devenise vacantă în urma decesului autorului ei. Un colaborator al ziarului, care mă cunoştea, s-a adresat directorului ziarului, regretatul Adrian Zahareanu, propunându-i: "Apelaţi la avocatul Mosari, care a ţinut o rubrică asemănătoare la ziarul din Bacău". Şi aşa am debutat în Israel ca sfătuitor juridic. Şi după numărul mare de scrisori pe care le primesc, consider că rubrica are succes.

G. I.: *Pentru că veni vorba de scris, să trecem la cea de a doua profesie a dvs., cea de scriitor. Aţi publicat numeroase cărţi şi susţineţi o rubrică intitulată "Lumea pe dos" în cotidianul "Ultima oră". De când cochetaţi cu scrisul?*

G. M.: Încă din România. La început a fost pentru mine un hobby, ca apoi să devină o a doua profesie. Am început prin a colabora la ziarul local din Bacău, publicând foiletoane satirice, bineînţeles, cât permitea "Sanepidul", cum spunea Mircea Crişan; am făcut texte pentru brigăzile artistice, inclusiv o piesă de teatru într-un act, intitulată "Supărarea", care a fost chiar premiată.

G. I.: *Aţi abordat genul scurt, de tipul momentelor lui Caragiale şi al tabletelor lui Arghezi. Ce v-a îndemnat la acest tip de literatură?*

G. M.: Faptul că în puţine cuvinte poţi spune foarte mult.

G. I.: *Ce părere aveţi de mitocănia ce se manifestă în Israel?*

G. M.: Să nu uităm că trăim într–o ţară levantină şi că chiar cei veniţi din Europa s-au molipsit de mitocănie. Există la noi o carenţă în ceea ce priveşte educaţia copiilor şi a tineretului. Am văzut ce au făcut un grup de tineri israelieni, care au devastat un hotel în Grecia. Nu de puţine ori – şi am scris despre asta – comportamentul israelienilor în străinătate lasă de dorit. Dar şi în ţară creşterea violenţei, mai ales în familie, trebuie să ne dea de gândit.

G. I.: *À propos, ce detestaţi mai mult?*

G. M.: Primitivismul în comportare şi expresie şi iresponsabilitatea oamenilor politici.

G. I.: *Şi ce calităţi apreciaţi cel mai mult?*

G. M.: Loialitatea în general şi în legăturile de prietenie în special.

G. I.: *Şi o ultimă întrebare: aţi constituit împreună cu scriitorul Iona Atlas, regizorul Andrei Călăraşu şi publicistul Martin Marcus o organizaţie împotriva defăimării israelienilor de origine română. Aveţi rezultate?*

G. M.: O întreagă alia – ce a făcut cinste Israelului – a fost etichetată cu definiţia de hoţi. De aceea ne-am adresat conducerii televiziunii criticându-l pe prezentatorul Brandes şi am avut câştig de cauză, conducerea TV-1 luând măsuri pentru oprirea defăimării. De asemeni l-am determinat pe ministrul Ben Eliezer să-şi ceară scuze pentru o ofensă adusă originarilor din România. Ce vrem noi acum e să mergem mai departe şi să pornim o campanie care să facă cunoscut publicului larg realizările remarcabile, în toate domeniile, ale membrilor alialei române. Dar această acţiune necesită fonduri şi nu avem deocamdată dreptul să primim fonduri decât după ce organizaţia va împlini doi ani de existenţă. Asta se va întâmpla în primăvara anului viitor.

A. VELUREANU-GAL

Televedeta care nu vrea să fie Orly Weinerman; și nici Karin Ofir

■ Cine-i, deci, Yael Sternhell? ■ "Nu-s ființa care se trezește înainte de ora 9", a zis ea, după ce ani de zile s-a trezit la... 4 dimineața. ■ Tata, istoric; mama, profesoară și publicistă. ■ Carieră meteorică la jurnalul TV "7 1/2".

Yael Sternhell nu se sfiește să-și exprime părerea despre felul cum... arată pe micul ecran: "M-ar bucura să fiu mai frumoasă, să am părul lins și mai aranjat, o distanță justă între ochi"... dar, din aceeași suflare, ea precizează că o redactoare-crainică nu trebuie să fie o păpușă Barbie. "E nevoie de o anume frumusețe care să fie expresivă", adaugă ea și prin aceasta, aș zice, se auto-definește.

La cei aproape 24 de ani ai ei, Yael se dezvoltă profesional sub ochii noștri; are frumusețe atâta cât îi trebuie, dovedește inteligență prin întrebările pe care le pune invitaților din studio, ca și o notă bună la purtarea primită de acasă (caracteristică rară la tinerele staruri de la televiziunea noastră). În ceea ce o privește, niciodată nu și-a dorit să devină o figură populară, pe care lumea s-o arate cu degetul. S-a născut și a crescut la Ierusalim, iar băieții și fetele din anturajul ei nu erau dintre aceia care decupează pozele vedetelor din ziare și nici nu petreceau prin localurile boemei, căci la Ierusalim nici nu prea existau. S-a dedicat jurnalisticii din întâmplare; ar fi vrut să-și facă serviciul militar la contrainformații, dar s-a trezit la postul de radio "Galei Zahal", reporteră acreditată la poliție. Recunoaște că în copilărie îi plăcea să citească romane polițiste, dar nici o secundă nu și-a propus să aibă vreodată legături profesionale în acest domeniu. "Întâmplarea își are, totuși, legile ei", spune Yael pe un ton filozofic, povestind că funcția o obliga să fie în picioare de la 4 dimineața până aproape de miezul nopții.

Ca reporter militar, ea n-a adus nici un"scoop" care să hrănească mass-media timp de câteva zile în șir, dar a dovedit o mare ambiție întru reușita misiunii. Rafik Halabi, boss-ul jurnalelor de actualități de la Canalul 1 al Televiziunii, a atras-o în branșă fără să stea o clipă pe gânduri. La început, Yael a stat la îndoială. Ar fi vrut să-i imite pe camarazii de la "Galei Zahal" care, la eliberare, plecau să se "aerisească" în... India, și să stea, liberă și independentă, pentru câteva luni, la Londra sau Paris... Ar fi vrut, dar s-a întors la jurnalistică, din nou la post la ore foarte matinale, până ce a prins curaj (i-au trebuit doi ani!), declarându-i lui Halabi, scurt și cuprinzător: "Nu-s ființa care să se trezească mai devreme de ora 9 dimineața"... Iar boss-ul a înțeles-o. Din postul de redactoare de știri și crainică la jurnalele "pe scurt" de la miezul nopții, a ajuns la "Jurnalul pentru alegeri", iar de la un timp, crainică și redactoare la prestigiosul "7 1/2", în alternanță cu Haim Yavin. Diferența de vârstă, "experiența", au devenit noțiuni goale. Yael Sternhell a demonstrat maturitate și și-a câștigat audiența telespectatorilor ca și respectul invitaților de prestigiu din studio.

Sabră, Yael aparține totuși unei familii în care "capul", profesorul universitar Zeev Sternhell, e originar din România. Profesorul Sternhell, titular al catedrei de istorie de la Universitatea Ebraică din Ierusalim, este autorul câtorva cărți de specialitate, printre care "Bazele fascismului". Mama lui Yael, Ziva Sternhell, este profesoară de arta modulării la Institutul de arte plastice Bezalel și publicistă. Fetele Sternhell nu s-au îndepărtat de preocupările intelectuale ale părinților. Sora mai mare a lui Yael și-a luat recent titlul de master în iudaismul contemporan, iar teleredactoarea care ne vizitează în *living*-urile noastre este, de fapt, studentă în anul doi la istorie. Ea respinge categoric afirmația că și-ar fi ales acest domeniu datorită tatălui ei și sub influența lui. "Îmi iubesc nespus părinții", explică ea, "dar nici unul dintre ei nu ne-a sugerat măcar ce anume să învățăm. Eu nu citesc cărțile scrise de tata, pentru că nu vreau ca părerile lui să devină idei-

Yael Sternhell

Două grupe de români și gruzini invitați de federația noastră de Karate la un concurs, au dispărut în natură după aterizarea lor la Ben Gurion, plecând care-ncotro îl trăgea inima.

Bravo lor! Iată niște escroci de 24 de Karate!

le mele. Tata e preocupat mai mult de domeniul politicii, ceea ce pe mine mă interesează mai puţin...".

Yael are un prieten intim, student în ştiinţele politice. Locuiesc împreună într-un apartament cu chirie la Ierusalim. Nu obişnuiesc să petreacă prin pub-uri, căci n-au timp şi, precum spune Yael, "nici părinţii mei nu-s firi petrecăreţe; ambii stau toată ziua în faţa computerelor şi fiecare îşi redactează studiile. Asta nu înseamnă că aş fi o sihastră. De câte ori plec la Tel Aviv constat cât de efervescentă e viaţa tinerilor din acest oraş, în comparaţie cu Ierusalimul".

– *V-ar place să locuiţi la Tel Aviv?* a întrebat-o o reporteră.

– Deocamdată nu. Aici, la Ierusalim, se află studiourile unde lucrez, aici e universitatea la care învăţăm, eu şi prietenul meu. N-am nevoie să investesc bani şi griji zilnice cum să mă îmbrac, cu toate că-s recunoscută pe stradă, iar în campusul universitar sunt o fiinţă normală, ca toate celelalte...

– *Şi în loc de pub?*

– Prefer să citesc un articol despre istoria Rusiei. Sunt o cititoare pasionată a presei. Într-o recentă excursie în Italia mi-am propus să nu pun mâna pe nici un ziar. N-am citit, dar am fost "conectată" la CNN şi Internet...

– *Aparţineţi "elitei" ierusalmitene?*

– Dacă spun "da", e o ruşine? Dacă un om care are studii academice sau se pregăteşte în acest sens face parte din "elită", atunci da, aparţin elitei, căci intenţionez să-mi iau doctoratul. Părinţii mei duc o viaţă modestă, locuiesc în aceeaşi casă de zeci de ani, nu iau masa la restaurante şi se duc rareori la un film.

– *Vă consideraţi vedetă?*

– Nu, nu mi-am propus niciodată acest scop. Blonda Orly Weinerman sau Karin Ofir nu sunt eu...

Yael Sternhell nu e, se pare, numai "elitistă", ci şi ironică.

BIDAN

• COMODITATE • IGIENĂ PERSONALĂ • SĂNĂTATE •

Garanţie – un an de la instalare
Cu posibilitate de prelungire

• **BIDAN** este un scaun modern care transformă orice closet în bideu şi foloseşte la spălarea părţilor inferioare ale corpului cu ajutorul unui jet de apă caldă şi la uscarea cu un curent de aer cald.

• Astfel se creează pentru cel ce-l foloseşte o senzaţie de totală curăţenie şi prospeţime.

• Noul procedeu este binevenit atât pentru adulţi cât şi pentru copii, evitându-se contactul mâinii cu fecalele şi secreţiile urât mirositoare şi total insalubre. Femeile gravide găsesc prin **BIDAN** o rezolvare ideală a igienei speciale care li se impune, suferinzii de erupţii, eczeme în părţile interne simt o alinare a durerilor, iar cei bolnavi de hemoroizi pot realiza chiar evitarea operaţiei.

• **BIDAN**-ul se prezintă într-o varietate de modele şi culori:

- **BIDAN** TURBO, aparat care încălzeşte apa şi usucă cu aer cald,
- **BIDAN** CU ÎNCĂLZIREA APEI,
- **BIDAN** OBIŞNUIT.

Se fac instalaţii în orice loc din ţară • Se poate plăti cu carte de credit.

• Instalarea este simplă şi uşoară – 120 de shekeli (inclusiv legătura electrică)

BIDAN se vinde în reţelele HOME CENTER şi ACE după sistemul: «cumpără şi montează-ţi singur».

Căutăm agenţi comerciali

"BIDAN"
BNEI BRAK, Str. Hakishon nr. 16
Tel.: 03/5798814 – Fax: 03/5700831

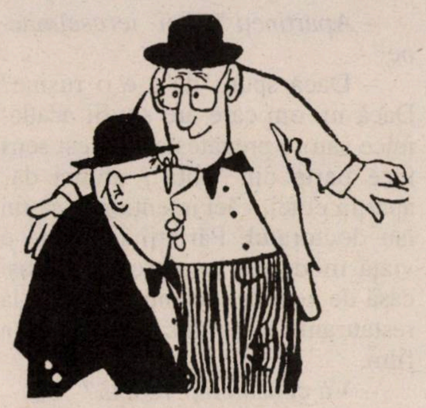

SE ZVONEŞTE CĂ...

…frumoasa şi talentata actriţă **Oana Pellea** (fiica regretatului actor român Amza Pellea) este curtată asiduu de un cunoscut om de cultură din *trib,* care trăieşte la Viena, Austria.

Oana Pellea: succese

…Partidul Shas, dornic să-şi extindă influenţa şi în Diaspora, a înfiinţat o filială a mişcării în România. Rostul filialei: să atragă pe evreii români *sfaradimi* (adică cei cunoscuţi pe vremuri ca "spanioli") în rândurile Shasului şi să-i rupă de Federaţia Comunităţilor Evreieşti, pe care Shas-ul o consideră dominată de ashkenazimi.

…în sânul Comunităţii din Iaşi a izbucnit un scandal ce ameninţă să ia proporţii. Cauza: lumea este nemulţumită de faptul că preşedintele Comunităţii, ing. Pincu Kaiserman, lipseşte cu regularitate din oraş (şi din ţară) în luna iunie, adică atunci când, în ziua de 29, se comemorează pogromul din 1941. "Preşedintele – susţin numeroşi membri ai Comunităţii – îşi găseşte tocmai în acele zile să plece-n Germania, în vizită la rudele sale, dezinteresându-se total de organizarea comemorării".

…un grup de HOR-işti, exasperaţi de amânarea la nesfârşit a Congresului organizaţiei, a trimis d-lui Menahem Ariav, preşedintele HOR, un original cadou de Rosh Hashana: un pachet de ardei iuţi (tip "Minimum") ambalat frumos şi cuprinzând felicitările de rigoare.

…cunoscuta animatoare de la televiziunea bucureşteană, Nadine (vezi rubrica "Scurt"), este o mult căutată animatoare şi în timpul liber: ea şi-a făcut un nume în rândul oamenilor de afaceri din Israel, care o invită adesea la baruri şi discoteci întru petrecerea mai plăcută a serilor.

H.O.R.

ASOCIAŢIA ORIGINARILOR DIN ROMÂNIA

Beer Sheva şi Neghev

Cu prilejul anului nou 5761 îi felicită pe israelienii originari din România, urându-le sănătate şi prosperitate.

De asemeni, tuturor evreilor din Diaspora!

Urăm întregului popor israelian un an mai bun, un an de pace şi bunăstare.

שנה טובה!

גמר חתימה טובה!

Preşedinte
Prof. NATHAN COHEN

Vice-preşedinte
Ing. SAHTER ELIAHU

ETC... ETC...

••• Iubitorii de poezie, (şi) din *trib,* trăitori la Paris sau călători pe–acolo, au avut luna trecută o surpriză plăcută. Aşa cum aflăm din publicaţia "Lupta", din capitala Franţei, Întreprinderea de Transporturi Pariziene (RATP) a decorat vagoanele metroului cu versuri din marii poeţi ai oraşului-lumină. Printre aceştia se numără şi Ilarie Voronca, al *nostru* (1903-1946).

••• La mulţi ani lui Henri Wald, cu prilejul împlinirii vârstei de 80 de ani! Logician, profesor de filozofie la Universitatea din Bucureşti, autor de cărţi citite (şi, în plus, gustate), eseist de mâna întâi, inclusiv în domeniul iudaismului, calamburgiu celebru, din speţa lui Oscar Lemnaru sau Şerban Cioculescu, Henri Wald este unul din *oamenii de spirit* ai epocii, considerat de noi toţi ca atare, preţuit şi, în consecinţă, îmbrăţişat la aniversare.

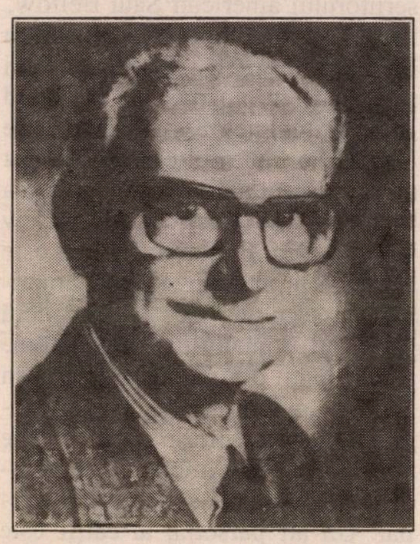

Henri Wald

••• La mulţi ani şi lui I. Aurescu, directorul săptămânalului telavivian "Revista familiei", cu prilejul împlinirii vârstei de 90 de ani! Marius Mircu şi dr. A. Clain nu mai sunt singurii membri ai acestui formidabil club. Longevitatea gazetarului este cu atât mai remarcabilă cu cât a coincis cu longevitatea gazetei sale. Nu de mult, salutând numărul 1500 al revistei, Al. Mirodan scria:

"Să ajungi la numărul 1500 este, fără îndoială, dovadă de vitalitate şi de exemplară tenacitate; ceea ce, într-o lume ispitită de toate focurile de paie (câte tipărituri, pornite cu ambiţii şi având pe frontispiciu iniţiale sonore de ***organizaţii,*** *n-au abandonat partida după trei numere şi jumătate?) – înseamnă o adevărată performanţă.*

Felicitări şi... tot înainte!"

Stimate colega, rămâne aşa cum ne-am înţeles.

••• *Ce face Maia Morgenstern când nu joacă?* Aceasta este întrebarea pe care i-a pus-o Cornelia Scăeşteanu, de la "România liberă", frumoasei actriţe de teatru şi film. Răspuns:

"Îmi dedic, bineînţeles, tot timpul liber familiei. Îmi plac treburile gospodăreşti, iar gătitul pentru Tudor, fiul meu, mi se pare o adevărată plăcere. Mai ales dacă îmi reuşesc bucatele aşa cum îi plac lui. În rest, sunt pasionată de lectură, de dans şi de operă. Păcat că nu mai pot rezista, ca pe vremuri, o noapte întreagă în discotecă. Încerc însă să găsesc un motiv de bucurie în orice: în cumpărături, în notele pe care Tudor le ia. Îmi place să cred că relaţia cu fiul meu este mai mult decât de mamă-copil, este una de prietenie strânsă, adevărată. Sunt un om pentru care contează foarte mult prietenia. Poate de aceea mă înţeleg aşa de bine cu amicii fiului meu".

••• Noutăţi din lumea presei: au apărut primele trei numere din "România în Israel", publicaţie săptămânală destinată muncitorilor români de la noi. Revista se tipăreşte la Bucureşti, fiind adusă cu avionul pe şantierele unde lucrează românii.

••• Să începem cu vestea bună. La casele de licitaţie din România, tablourile pictorilor din *trib* se vând bine: amatorii dau 10.000-20.000 de dolari pe-o pânză de soi, fără să clipească din ochi. Vestea proastă este că, din această cauză, au apărut pe piaţă tot felul de falsuri. Astfel, la Casa de licitaţii "Alis", din Bucureşti, cetăţenii pricepuţi în materie au descoperit două picturi false: una atribuită lui Victor Brauner, cealaltă lui Iosif Iser.

••• Ni s-a spus că va avea loc în 1997. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în 1998. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în 1999. N-a avut. Acum ni se spune că va avea loc în 2000. Poate. Până una-alta, constatăm, de la un veac la altul, că mult aşteptatul Congres al HOR se lasă greu (iar greu e puţin spus). În consecinţă, aşa cum v-aţi lămurit din numerele apărute în secolul trecut, am hotărât să oferim celor de pe strada Alexandru Ianai din Tel Aviv o cantitate sporită de stimulent. E vorba, cum se vede, de nişte

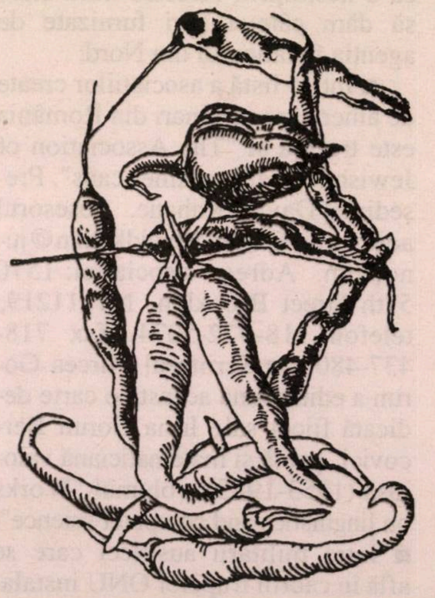

ardei iuţi. Îi introducem (în pagină) cu speranţa că legumele vor produce efectul scontat. (Cu acest prilej amintim că ne aflăm în octombrie şi că potrivit celor declarate de d. Menahem Ariav, preşedintele vestitei organizaţii, Congresul nu mai puţin vestit va avea loc cam de Hanuka, adică acuşi-acuşi, în decembrie).

••• Dacă între ultimul număr din "Izvoare", publicaţia Asociaţiei Scriitorilor, şi numărul precedent au trecut patru ani, distanţa între două numere (sau ediţii) din buletinul "Bună dimineaţa, Israel!", scos de agenţia ISROpress a lui Uly Vălureanu din Haifa, este de 3-4 zile. Iar dacă cei cu "Izvoarele" n-au găsit de cuviinţă să publice nici un cuvânt (vreo explicaţie acolo... eventual un pardon) privind grotesca lor întârziere, domnu' Vălureanu, atunci când, din cauză că i se stricase computerul, a întârziat expedierea buletinului cu vreo 48 sau 73 de ore, luna trecută, s-a grăbit să ceară scuze cititorilor săi pentru această *hibă*. Poate a făcut-o din simplă conştiinţă profesională de gazetar, poate numai din pricină de şapte ani de-acasă. Oricum, el ne-a oferit prilejul să mai vedem încă o dată că pe meleagurile noastre trăiesc două lumi diferite: aceea a bunului simţ şi aceea a nesimţirii. Acestea fiind zise, să dăm câteva ştiri furnizate de agenţia fanaticului din Nord:

■ Într-o listă a asociaţiilor create de americani originari din România este trecută şi "The Association of Jewish Romanian Americans". Preşedinte: David Kahane, posesorul adresei de E-mail: davidkahan@juno.com. Adresa asociaţiei: 1570 57th Street Brooklyn, NY 11219, telefon 718-972-5074, fax 718-437-4806. ■ Scriitorul Mircea Gorun a editat luna aceasta o carte dedicată fiicei sale Irina Gorun Bercovici, poetă şi matematiciană valoroasă (1953-1985): volumul "Works on linguistics and computer science". ■ Între militarii austrieci care se află în cadrul trupelor ONU instalate pe Podişul Golan – între Israel şi Siria – se găseşte şi un bucureştean, Cristian Gruia, în vârstă de 20 de ani. Ziarista Doina Maiseles i-a luat un interviu publicat în ziarul "Ultima oră". Din interviu aflăm că, în urmă cu circa zece ani, Cristian a emigrat împreună cu părinţii săi în Austria, unde a învăţat limba germană, a urmat şcoala şi a făcut armata. S-a înrolat în trupele ONU – după un examen sever – şi permisiile le petrece în Israel. Salariul unui soldat în serviciul ONU este de 2.400 dolari pe lună, salariu peste media obişnuită din Austria. ■ Profesoara Esra Danacioglu de la Universitatea Egee, cercetătoare a perioadei celui de-al doilea război mondial, ne scrie că se află acum în regiunea Mării Negre, în căutarea unor marinari, pescari şi lucrători în portul Istanbul în perioada anilor '40, care i-ar putea da informaţii privind evenimentele de atunci, inclusiv despre scufundarea Strumei. Într-un mesaj pe care ni l-a trimis sâmbătă seara, Esra Danacioglu ne povesteşte că stră-străbunicii ei au locuit într-un oraş din regiunea Mării Negre şi s-au întreţinut din profesii legate de mare. Căpitanul vasului Mefkure – având la bord refugiaţi evrei din România şi scufundat în 1944 – a fost o rudă de-a ei. În prezent, ea este foarte preocupată de cazul navei turceşti Kankaia, scufundată de un submarin necunoscut în aceeaşi zi cu Struma. Speranţa ei că va putea găsi bătrâni care să-şi reamintească de Struma şi de Kankaia s-a împlinit! Între altele, a descoperit câteva detalii importante despre Kankaia care duc la concluzia surprinzătoare că submarinul sovietic SC-213, care a raportat torpilarea Strumei, de fapt scufundase vasul turcesc! Vom primi probabil amănunte în mesaje viitoare. Corespondenta noastră ne mai scrie că în legătură cu epava Strumei ziarele turceşti publică informaţii atât despre expediţia scafandrilor turci grupaţi în SAD cât şi despre cea a lui Greg Buxton. ■ Revista "Information Juive" din Paris dedică un articol marelui Rabin al oraşului Geneva, Alexandru Şafran, care a împlinit, în septembrie, 90 de ani. Articolul, semnat de istoricul Carol Iancu, prezintă biografia sărbătoritului, menţionând activitatea sa din timpul războiului, când a acţionat în vederea micşorării suferinţelor populaţiei evreieşti din România, ca şi activitatea sa de om al condeiului. ■ Principala recenzie din suplimentul cultural de vineri al ziarului "Haaretz", versiunea în limba engleză, este dedicată romanului "Ravelstein" al scriitorului american Saul Bellow, laureat al Premiului Nobel pentru literatură în 1976. Apariţia acestui roman – în aprilie 2000, când Bellow împlinea 85 de ani – scrie Yosef Dan, autorul cronicii, a fost un eveniment major în comunitatea literară evreo-americană din New York şi New England; Bellow este unul din principalii scriitori americani ai secolului 20. Se consideră că eroul romanului, Ravelstein, este inspirat din viaţa dr-ului Allan Bloom, un bun prieten al romancierului, care a scris o carte – "The Closing of the American Mind" – devenită un best-seller internaţional. Un alt personaj al cărţii este Rado Grielescu, prieten al naratorului, despre care Ravelstein susţine în roman că a fost un antisemit fanatic cu o poziţie de conducere într-un partid fascist românesc, ideolog al partidului, numit ataşat de presă la ambasada română din Lisabona. El îl acuză pe Grielescu că nu e un prieten sincer al naratorului şi că vrea doar să creeze un alibi pentru trecutul său. Grielescu, crede cronicarul literar al "Haaretz"-ului, ar fi fost inspirat de personalitatea lui Mircheh Eliadah (Mircea Eliade, transcris greşit din ebraică în engleză. ■ Peste 1.000 de emisiuni consacrate vieţii comunităţii evreieşti au fost difuzate în programul "Convorbiri de la TVR" realizat de Carmen Ştefănescu şi Geo Tuică. "...Eu, ca româncă – povesteşte Carmen – ştiam prea puţin despre evrei. Aveam o imagine creată de mediul în care trăiam, imagine ce s-a dovedit şi incompletă şi greşită. (...) Am fost de asemenea impresionată de marele număr de intelectuali de valoare care sunt aici. Am filmat cu Geo reportaje despre tradiţiile evreilor oieri şi agricultori din Maramureş. Cine îşi închipuie evrei oieri? Dar au existat. Majoritatea evreilor au fost meseriaşi, au exercitat profesii manuale. Imaginea evreului negustor, bancher, este falsă. Puţini evrei, ca şi puţini români, au fost bogaţi". Din păcate, din cauza lipsei de resurse, doar foarte puţine din cele peste 1.000 de emisiuni filmate se păstrează, deoarece casetele au fost şterse pentru a se face noi înregistrări. ■ Un top al poeţilor de limbă germană din secolul XX îl are pe locul doi pe Paul Celan (Paul Ancel), născut la Cernăuţi. Topul a fost organizat de revista "Das Gedicht", care apare în Germania. Clasamentul a fost alcătuit pe baza răspunsurilor date de un grup de poeţi, critici literari, traducători germani, invitaţi să indice zece nume în ordinea preferinţelor. Pe locul întâi a fost Gottfried Benn, iar după Celan urmează Bertolt Brecht şi Rilke. ■ Revista bucureşteană "Adevărul literar şi artistic" a publicat în numărul din 27 iunie, sub semnătura lui Teodor Vârgolici, o prezentare a articolelor lui Gala Galaction consacrate sionismului şi fondatorului acestuia, Theodor Herzl. În numeroase articole, marele prozator şi excepţionalul traducător al Bibliei în limba română îşi exprimă dragostea faţă de poporul evreu şi adeziunea la idealul de renaştere naţională evreiască, sionismul. Articolele au apărut în "Mântuirea" (1919-1922), "Lumea Evree" (1919-1920), "Ştiri din Lumea Evreească" (1924-1925) şi "Adam" (1929-1939). O parte din articolele apărute în "Mântuirea", majoritatea dedicate lui Theodor Herzl şi sionismului, au alcătuit volumul "Sionismul la prieteni" apărut în 1919. Ample extrase din această carte sunt reproduse în "Adevărul literar şi artistic". Din aceeaşi publicaţie aflăm că "Sionismul la prieteni" va fi inclus în totalitate în volumul 6 al ediţiei critice de Opere – Gala Galaction, urmând să apară în editura "Minerva" (Zoltan Terner).

••• **Prezenţe, prezenţe...** ■ La Bucureşti, aşa cum aflăm din revista "Curierul Românesc", a fost lansat albumul de artă "Margareta Spătaru-Cover". Originară din România, stabilită în Canada, pictoriţa, care s-a impus printre penelurile de clasă ale continentului nord-american, s-a stins din viaţă cu mult, cu mult înainte de vreme din cauza unei maladii necruţătoare. La lansarea albumului a fost de faţă şi tatăl artistei, Iosif Spătaru, venit din Canada anume în acest scop. ■ Şi fiindcă veni vorba de ţara arţarilor, să notăm că în lunarul pe româneşte "Semnalul", din Toronto, întâlnim câteva nume din *alia:* Marius Mircu, V. Eşanu, David Shlomo, H. Shoshany, Ludy Borstein ş.a. ■ O revistă care găzduieşte, nu o dată, texte despre creaţia evreiască este "Steaua", din Cluj. Mai nou, lunarul transilvan publică sub semnătura lui Mircea M. Pop o relatare despre volumul "Şapte manifeste Dada", apărut la editura "Nautilus" din Hamburg; volum unde, aşa cum se înţelege, este vorba – mult – de poetul Tristan Tzara, din Moineşti. Tot în "Steaua", criticul Justin Cenca semnează articolul "Felix Aderca – un dramaturg nedreptăţit". ■ Altă publicaţie clujeană, "Tribuna", ne oferă prilejul să întâlnim iscăliturile Elenei-Esther Tacciu (un articol despre poetul Sesto Pals) şi Biancăi Marcovici (o confesiune literară intitulată "Lanţul ieşirilor noastre" precum şi câteva poezii). ■ Îl cunoaşteţi? Este Matei Perahim, fiul pictorului Jules Perahim şi al actriţei Agnia Bogoslava. Stabilit la Paris, el este astăzi "director de strategie" la o agenţie de publicitate din Bucureşti. Misiunea lui este să-i facă pe oameni să-şi deschidă portofelul şi să cumpere produsele cărora agenţia le face reclamă. «Eu – a declarat el revistei "Figaro Magazine" (ediţia românească) – sunt cel care trebuie să facă legătura între produs şi consumator. Şi asta pentru că produsele au început să semene. Farfuria se face la fel la Hong Kong şi la Focşani. Eu am grijă ca farfuria banală să fie pentru cumpărător o farfurie interesantă.» ■ Greu să găseşti un număr din "Realitatea evreiască", din Bucureşti, fără vreo două-trei sau şapte texte despre scriitorii din Israel. Vara ce trecu, revista condusă de Dorel Dorian a vorbit pe larg despre soţii Solo şi Mariana Juster, Tania Lovinescu, Sh. Carmel ş.a. ■ O idee bună, ba chiar foarte bună, a avut "Realitatea" prezentând pe-aproape o pagină viaţa şi opera dr-ului Michael Cernea. Sociolog de clasă (cititorii lui "Minimum" îl ştiu bine), expert la Banca Mondială de la Washington, membru de onoare al Academiei Române, deţinătorul premiului

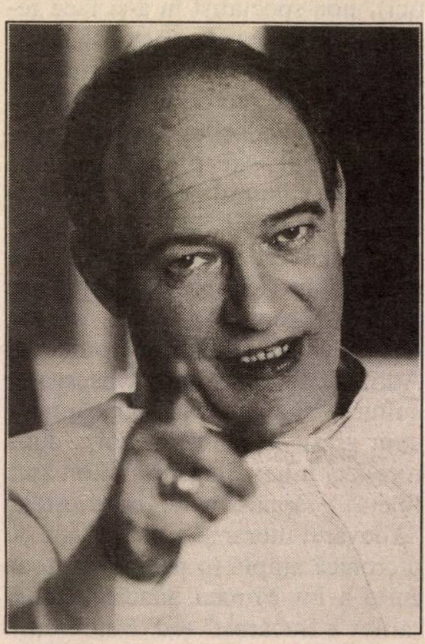

Matei Perahim: reclama, sufletul comerţului

Malinovski (un fel de Nobel în materie de sociologie), Michael (Musi pentru iniţiaţi) Cernea este la ora de faţă una din figurile de prim plan ale iudaismului românesc. Fire decentă (cam aşa sunt savanţii autentici), non-specialist în a-şi face reclamă prin gazete, cu coatele, pumnii şi urletul, Cernea ocupă, cu siguranţă, un loc de frunte în Topul virtual al valorilor din *trib*. ■ Andrei Fischof este prezent cu două poezii în volumul periodic "Ierusalim", al Uniunii Scriitorilor Ebraici; Gina Sebastian Alcalay este prezentă în "România literară" din Bucureşti cu un articol despre George Steiner. ■ După cronica lui Adrian Marino, din "Observator cultural" (şi nu din "Cuvântul", cum greşit a apărut la noi), după recenzia Iuliei Blaga din "România liberă", săptămânalul bucureştean "Adevărul literar şi artistic" vine cu o cronică amplă (o pagină) la noua carte a lui Mircea Săucan "Funérailles à Bucarest" (ed. Minimum). Felicia Antip, autoarea cronicii, prezintă pe larg creaţia cinematografică a lui Mircea Săucan, inclusiv chinurile la care fusese supusă aceasta, precum şi scrierile lui în proză. *«Prozatorul Mircea Săucan* – scrie F. A. – *Este urmaşul regizorului ucis. Prima lui carte, "Camera copiilor", datează din 1969, aşadar dintr-o perioadă când excomunicarea lui din cinematografie era aproape fapt împlinit. A fost singura scriere semnată de Săucan care a primit bun de tipar în România înainte de căderea ceauşismului. "Manuscrisul de la Ciumaţi", care datează din 1969, a fost respins de trei ori de cenzura oficial desfiinţată pe vremea aceea, cu toate că Geo Bogza îl recomandase călduros editurii "Cartea Românească", deoarece, spunea el, "ar fi în folosul literaturii române dacă acest manuscris ar deveni carte". Autorul a reuşit să trimită textul spre păstrare la Paris. A apărut abia în 1989, dar nu în România, ci în Israel. A continuat să scrie, dar s-a izbit mereu de acelaşi zid de netrecut. "David rege" (1972) şi "Izidor Mânecuţă" (1975) au emigrat de asemenea clandestin. Primul s-a întors în ţară în 1991 şi a văzut lumina tiparului la editura "ARA", cel de-al doilea avea să fie publicat în versiune originală în Israel (Editura Minimum, 1990) şi în versiune franceză, sub titlul "Isidore", în 1994, de către editura pariziană "Editions de la différence". Tot în 1994 a apărut la ARA "Parastasul", carte scrisă după 1987, anul în care Mircea Săucan, lipsit nu numai de dreptul la exprimare artistică, ci şi de mijloace de trai, se refugiase la Natzeret Illit, în Israel.*

Mircea Săucan nu fusese dat la o parte ca dizident. Mircea Săucan era tratat ca un aiurit, un excentric, un sărit de pe fix. Filmele şi cărţile lui nu aveau drept de liberă circulaţie din cauza unor presupuse scăderi artistice, nu din motive ideologice. Să nu uităm că în **newspeak**-*ul ceauşist nu existau nici noţiunea de deţinut politic, nici aceea de dizident, existau doar deţinuţi de drept comun şi cazuri psihiatrice. Este una din deosebirile de care ar trebui să ţină seama cei ce se întreabă de ce n-am avut o rezistenţă culturală comparabilă cu – să zicem – aceea a Cehoslovaciei. Aş fi curioasă să aflu câţi nevăzuţi-necunoscuţi de calibrul lui Mircea Săucan au fost scoşi la fel de discret, dar şi de implacabil din rânduri în ţările vecine. Sau chiar, pentru că veni vorba, la noi? Mă întreb ce anume se aşteaptă pentru a se repara teribila nedreptăţire perpetuă la care a fost condamnat şi pentru a se restitui deschis, explicit, îmbogăţitor, culturii române, una dintre valorile ei de primă mărime. Este oare cazul să credem că nu s-a recuperat nici până acum avansul luat cu patru decenii în urmă de Săucan asupra mentalităţii, sensibilităţii, profunzimii şi expresivităţii curente? Că încă-l mai receptăm ca pe un extraterestru dotat cu antene, simţuri şi conexiuni nervoase care nouă, celorlalţi, ne lipsesc? (...)*

Mircea Săucan scrie săucăneşte: vede tot, dar nici o imagine nu apare în stare pură, fiecare dintre ele se împreunează imprevizibil cu nenumărate altele în configuraţii proprii lui şi numai lui, asociindu-se cu idei şi cu informaţii, cu amintiri şi cu năluciri, cu sentimente şi cu resentimente, cu reacţii, impulsuri, simpatii şi idiosincrasii pe măsura considerabilului lui bagaj intelectual şi a la fel de considerabilei lui capacităţi de empatie.»

••• Corespondentul nostru A. Govrin, din Haifa, a primit masiva lucrare "Dicţionar Enciclopedic Ilustrat", apărută în editura "Cartier" din Chişinău. E un fel de Larousse. Redactat de un colectiv condus de Mioara Avram, "Dicţionarul" găzduieşte, aşa cum se cuvine, şi personalităţi din *trib*, prezentate cam în felul acesta: *"CASSIAN, Nina (n. 1924 Galaţi), poetă şi compozitoare română. Stabilită în SUA. Lirică a introspecţiei (Dialogul vântului cu marea, Sărbători zilnice, Ambitus); jocuri lirice, proză (Confidenţe fictive); versuri pentru copii (Nică fără frică); traduceri de B. Brecht, Paul Celan, Vl. Maiakovski".*

După cum vedem, nu se face nici un fel de vorbire à propos de originea orişicât evreiască a poetei. Metoda d-nei Avram produce uneori efecte simpatice, atunci când e vorba de nume evident iudeo-francmasonice: *"BLECHER, M. (1909-1938; n. Botoşani), scriitor român. O proză originală, care îl situează în rândul marilor scriitori existenţialişti şi între precursorii "noului roman".* În alt caz, strădania d-nei Avram de a evita cu orice preţ cuvântul *evreu* duce la rezultate de-a dreptul remarcabile: *"TIKTIN, Heimann (Hariton) (1850-1936; n. Breslau, Germania), lingvist român de origine germană".*

Auzi, cucoană? Dumitale ţi-ar place ca în Larousse-ul adevărat, care va să zică făcut la Paris, să scrie aşa: "Brâncuşi, Constantin, sculptor francez"? Nu, nu ţi-ar place, şi pe bună dreptate. Cu toate că marele artist *român* a trăit cea mai mare parte a vieţii sale la Paris şi tot acolo şi-a făcut numele şi renumele... Aşadar, te poftim să te gândeşti niţel şi, la ediţia a II-a a cărţii (revizuită şi adăugită), să te porţi aşa cum se cuvine cu persoanele în cauză, ajutându-le să se simtă mai bine în "Dicţionarul" dumitale: ca-n sânul lui Avram, adică.

••• *Jurnalul* lui Mihail Sebastian – care a răvăşit de-a binelea atmosfera literară din România, provocând mulţi nervi şi multe din erupţiile *anti* din presa culturalo-umanisto-europeană, se traduce şi în Statele Unite. Unde, desigur, nu va fi lipsită de ecou. Până una-alta, în materie de ecou, avem la dispoziţie şocul resimţit de sibianul venetic Andrei Codrescu, din New Orleans, una din vedetele scrisului american de azi. Într-un articol apărut în "The Baltimore Sun" şi-n alte publicaţii de peste ocean, şi reprodus în "Dilema", din Bucureşti, el scrie (între altele):

«Se traduce în engleză "Jurnalul" lui Mihail Sebastian. Tocmai am citit şpalturile şi m-au cuprins multe şi felurite emoţii. Cronica lui Sebastian asupra transformării rapide a societăţii româneşti dintr-o băltoacă levantină într-un stat totalitarist antisemit o să aibă mare succes aici. Pe mine personal, mă împinge

Tora martir

Au trecut cinci ani de la dispariţia dintre noi a remarcabilei ziariste Adriana Stoica, care, între altele, era şi colaboratoare a revistei noastre.

Iubea Israelul şi după fiecare vizită în Ţara Sfântă îşi aşternea pe hârtie impresiile.

În amintirea ei publicăm un articol apărut în România în 1983, despre care soţia regretatului muzicolog Iosif Sava – ce nu cunoştea faptul că Adriana nu e evreică – a spus că numai o "idişe neşumă" putea să scrie un asemenea articol.

Şi olteanca de Adriana avea o inimă evreiască.

◆

«Să nu-ţi faci chip cioplit, nici vreo înfăţişare a lucrurilor care sunt sus în ceruri, sau jos pe pământ, sau în apele mai jos decât pământul"..., aşa sună cea de-a patra poruncă din Tablele Legii.

Şi totuşi...

De-a lungul şoselei ce duce de la Tel Aviv la Ierusalim printre scheletele contorsionate ale maşinilor – păstrate "in situ", ca un remember – un monument: metal calcinat, sfârtecat, asemenea maşinilor, asemenea oamenilor care au existat odată în ele. În memoria celor ce au luptat şi s-au jertfit pentru independenţa ţării.

În halucinantul drum prin Neghev, ochiul se opreşte asupra unor ciudate monumente amintind menhirele. Ce mâini neştiute au adunat pietrele arse de dogoarea pustiului pentru a omagia pionierii pieriţi prin aceste locuri?

Pe colina ce domină noul Nazareth, o sinagogă a cărei arhitectură rememorează antecamerele morţii lagărelor de exterminare. Un sculptor (I. Tumarkin) i-a alăturat o gură de cuptor şi o poartă. O poartă care duce niciunde. În memoria victimelor Holocaustului.

Uimită de prezenţa masivă a sculpturii (mă refer la cea de for public, nu la cea din muzee), încerc să o definesc, numind-o "In memoriam". Născută din durere, respectând cea de-a patra poruncă, creaţia sculpturală actuală din Israel nu ciopleşte chipuri, ci însăşi DUREREA, tragedia unui întreg popor. Deci, se constituie ca artă a simbolurilor, o artă ce-şi propune a reprezenta IDEEA. Şi ce poate fi mai anevoios şi, totodată, mai incitant pentru un artist decât aspiraţia, strădania de a da chip ideii?

Poate că aceste însemnări n-ar fi dobândit vreodată "chip" dacă la Rehovot, în apropierea casei memoriale Weizman, nu m-aş fi întâlnit cu un monument tulburător (autor: Danny Karavan), o Tora turnată în bronz calcinat, învăluită parcă în fumul cuptoarelor unde ardeau trupuri omeneşti. Monument ridicat în memoria unicei Tore care a supravieţuit lagărului de la Auschwitz. Martiriul oamenilor, martiriul CĂRŢII. Tora care a reprezentat, în nesfârşiţii ani de lagăr, speranţa, încrederea, viaţa. Câte zeci, sute de mii de mâini or fi atins-o? De câte ori, din tainiţe nebănuite de călăi, a fost scoasă de sărbători pentru a usca cu lumina învăţăturii lacrimile...

Adriana Stoica

Fusesem convinsă, după vizitarea Memorialului deportaţilor de la Paris, că nici o operă de sculptură sau arhitectură închinată Holocaustului nu mă va mai putea impresiona într-o asemenea măsură. Dar, pe vremea aceea, nu cunoşteam monumentul Torei-martir de la Rehovot...»

Adriana Stoica-Iosub

să-mi reevaluez admiraţia necondiţionată pentru Mircea Eliade.

Sebastian descrie, cu detalii cutremurătoare, "rinocerizarea" prietenilor săi intelectuali seduşi de fascism. Dar nici una dintre aceste transformări nu a fost atât de uimitoare ca aceea a lui Eliade. Afilierea lui Mircea Eliade la fascism nu a fost doar un flirt. Ca şi în cazul lui Paul de Man, un alt intelectual postbelic al cărui trecut a devenit un scandal public mult după ce se petrecuse, Eliade nu a fost doar un simplu radical de duminică. El a fost un membru activ al Gărzii de Fier pronaziste. Sebastian înregistrează cu o admirabilă sensibilitate şi răbdare disoluţia prieteniei lor. A durat mult până când Eliade, antisemit furibund şi susţinător al lui Hitler, a ajuns să-şi renege prietenul evreu, dar procesul acestei înstrăinări seamănă foarte mult cu a asista la îngroşarea pielii lui Eliade şi a vedea cum răsare pielea de rinocer. Acumularea treptată de umiliri şi orori zilnice în anii în care viaţa lui Sebastian atârna de un fir de păr este redată cu obiectivitate, cu foarte puţină autocompătimire. Această sinceritate obiectivă mă face să reconsider, cu durere, afecţiunea profundă pe care o am pentru Eliade, a cărui operă şi personalitate le-am admirat ani de zile, fără să-i cunosc (sau încercând să-i ignor) trecutul.

… În ceea ce mă priveşte, Sebastian mi-a deschis larg ochii şi mi-a dărâmat, cum trebuia şi era sănătos să se întâmple, unul din idoli. Mai mult, "Jurnalul" său mă împinge să mă uit cu şi mai multă îngrijorare la România de azi, unde idolatrizarea necritică a intelectualilor interbelici poate duce la un alt dezastru politic. Trag nădejde că "Jurnalul" lui Sebastian va avea un efect umanizant şi asupra celor care, din ignoranţă sau nesimţire, îşi permit să celebreze pe faţă monştri precum Ion Antonescu.»

••• Un nume despre care se pomeneşte tot mai des în presa de la noi este acela al lui Ion Cristofor. Critic literar de meserie, clujean de felul lui, Ion Cristofor (n. 1952) iscăleşte săptămână de săptămână, în publicaţii transilvănene precum "Tribuna", "Cetatea culturală", "Curierul" ş.a. medalioane despre scriitorii de limbă română din Israel. Până acum s-au adunat, pe tăcute, 40 sau 50 de asemenea texte. E, trebuie să recunoaştem, o surpriză plăcută, cu atât mai mult cu cât autorul posedă un condei de calitate.

ROSH HASHANA
şi
HAG SUCOT
la Hotel „Palace"
NATANIA

ROSH HASHANA 3 nopţi 850 şkalim

HAG SUCOT 9 nopţi 2050 şkalim

Hotelul PALACE este aproape de centrul oraşului, vis-a-vis de mare
Camerele sunt prevăzute cu telefon, televizor şi aer condiţionat.
Preţurile sunt de persoană, în cameră dublă,
cu PENSIUNE COMPLETĂ.

Aşteptăm cu plăcere rezervarea de locuri şi vă asigurăm că veţi fi pe deplin mulţumiţi

Hotel „PALACE" – Natania, Gad Mahnes 33, Tel.: 09-8620222

Despre câteva din remarcile lui Cristofor am pomenit, la această rubrică, în câteva rânduri. Iată 4-5 extrase din articolele mai recente ale criticului:

Despre Felix Caroly: *«Marile teme ale liricii moderne, precum denunţarea materialismului agresiv, înstrăinarea, absurdul existenţei, pierderea identităţii etc., sunt dezvoltate în numeroase poeme, unele marcate de o tristeţe copleşitoare, de o viziune deprimantă asupra rosturilor noastre în lume. Sub tiparele metrice ale jelaniei de tip folcloric se poate descifra freamătul neliniştii poetului din Ţara Sfântă».* **Despre Ion Ştiubea:** *«O sensibilitate reflexivă obişnuită să privească dincolo de aparenţe şi să surprindă esenţialul în formule lirice memorabile.»* **Despre Leopold Bittman-Ruga:** *«Modalităţile sale de exprimare sunt diverse, fiind tentat uneori de parabolă, ca în nuvela "Parabola Corăbiei Sfărmate", un dur rechizitoriu împotriva înstrăinării omului. Unele povestiri evocă epoca Holocaustului sau a suferinţelor evreilor în perioada interbelică, victime ale antisemitismului şi ale legilor antirasiale. Povestirea "Laokoon", de pildă, relatează evenimente tragice din zilele rebeliunii legionare din ianuarie 1941. Nuvela "Labirintul" vizează aceeaşi perioadă nefastă, printre personaje numărându-se un anume Dinu Caramanlău, în care Al. Mirodan descifrează portretul şarjat al lui Mircea Eliade.»* **Despre Bianca Marcovici:** *«Legată prin fire adânci de dramele noii sale patrii, Bianca Marcovici rămâne o poetă care-şi rosteşte spaimele, certitudinile sau speranţele şi în limba copilăriei. Volumul "Amprente" este o antologie a autoarei aflate la maturitate. Poezia ei atinge acum un remarcabil echilibru, expresia fiind eliberată de superfluităţi şi de podoabe retorice inutile. Suflul ei tragic răsună firesc în cadrul unei confesiuni în care nu simţi nimic trucat. căci poeta îşi asumă destinul poporului său cu gravitate, drama străbunilor împletindu-se cu cea personală. Un poem precum "Auschwitz" impresionează puternic prin identificarea ei cu cei dispăruţi, prin sentimentul continuităţii, al solidarităţii cu o comunitate.»* **Despre Al. Mirodan:** *«Piesa "Contract special pentru închiriat oameni" este o adevărată capodoperă a genului.» (...) «Dramaturgul îşi concepe "Dicţionarul Neconvenţional" ca pe o operă vie... dând impresia unui roman pasionant sau a unei piese de factură mai aparte. El imprimă fiecărui capitol verva personalităţii sale inconfundabile, stilul personal... "Dicţionarul" e într-adevăr "neconvenţional", ieşit din comun ... un proiect gigantic, unic în cultura română.»*

Acum se zvoneşte că Ion Cristofor urmează a-şi aduna textele despre *noi* într-o carte. O carte, ca să vorbim precum criticul, "unică în cultura noastră". O aşteptăm.

P. S. Domnu' Cristofor, trimite-ne, domnule, o fotografie, să vedem şi noi cum arăţi la faţă...

••• Un calambur bun al lui G. Mosari (în "Ultima oră") pe marginea Knessetului:

"Parlamentabil".

••• Schimbări, schimbări prin ambasade. După plecarea ambasadorului român în Israel Gh. Popescu (şi sosirea în loc a doamnei Mariana Valeria Stoica), mişcări importante de *cadre* s-au produs şi în clădirea ambasadei Israelului din Bucureşti. Prim-secretarul David Saranga, unul din veteranii reprezentanţei, ce şi-a făcut numeroşi simpatizanţi în rândurile presei, şi-a încheiat cadenţa, fiind înlocuit cu d-ra Sandra Saimovici.

MAMAIA מאַמאַיַה

Restaurant
românesc
Grătar – pescărie

Shana Tova!

Aer condiţionat, ambianţă plăcută,
serviciu conştiincios, preţuri moderate.

Deschis zilnic între orele 12-24.

Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim şi româneşte.

Restaurantul MAMAIA

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

MARIUS MIRCU

• Boroboaţe de Sărbători •

- Amintiri din copilărie -

Trec Sărbătorile!

Nu şi farmecul lor, pe care continuă să-l întreţină salba de Boroboaţe a lui Marius Mircu.

Lucrarea poate fi obţinută de la autor (rehov Raziel 6/58, cod 59642 – Bat Yam), cu preţ benevol (de la 35 şk. în sus).

Tirajul strict limitat, pentru a deranja cât mai puţini cititori.

MALVINA ALCAHER – kibuţ Cfar Aza: «*N-am cuvinte a vă descrie plăcerea plus bucuria, descoperind în căsuţa mea poştală veşnic tristă şi goală, surpriza negândită, adevărată comoară, compusă de personalitatea Dv., elogiat în întreaga lume. Sunt profund impresionată şi vă mulţumesc din inimă, apreciind nobilul Dv. gest de a-mi trimite cartea. Sunt sigură că pentru mine va fi cel mai eficace somnifer din toate câte am încercat în nopţile mele albe şi grele, deoarece cunosc Firma!*»

ITZHAK ARTZI – Tel Aviv: «*Dragă Maestre, mulţumesc pentru cartea a 50-a, "Boroboaţe de Sărbători". Ca multe din cărţile dumitale, şi aceasta învie ştetel-ul moldovenesc, viaţa, oamenii, tipurile. Descrii o lume ce a dispărut fără urmă. Singurele urme: memoria dumitale totdeauna dinamică şi creatoare, învietoare de lucruri dispărute. Această carte se adaugă la lunga listă de cărţi documentare care fac din dumneata un mare cronicar al trecutului. Îţi urez din adâncul inimii să continui încă mulţi ani, publicând verigi din lanţul de aur (di goldene Keit). Cu toată stima şi admiraţia pentru dumneata şi soţia (Secretara) d–tale*».

Actorul şi poetul **ITZHAK BAREKET:** «*Până acum te ştiam cronicar iscusit, plin de har şi de o nemaipomenită hărnicie. Cu "Boroboaţele de Sărbători" am descoperit că succesorul lui Şalom Aleihem e băcăuan ca şi mine…*»

BITI CARAGIALE – Givat Amos: «*Sunteţi o minune care trimite mereu un surâs către mohoreala lumii. Sunteţi ca un soare de toamnă care cu blânda sa rază ne dăruieşte optimism. Am în vedere cartea pe care mi-aţi trimis-o ca un dar binevenit… Gânduri bune, din inimă, pentru dumneavoastră şi buna Secretară care vă stă alături. Ce minunat că printre noi există Marius Mircu să ne ofere boroboaţe care se numesc cărţi, articole, expuneri orale!*»

ADY CARMI – Ierusalim: «*Am primit Boroboaţele şi le-am citit cu interes şi cu plăcere. Eşti într-adevăr cronicarul iudaismului românesc contemporan. Nimeni nu va putea scrie despre această istorie fără a citi mai întâi* ***toate*** *lucrările lui Marius Mircu.*»

ANDREI FISCHOF – Kiriat Motzkin: «*Vă mulţumesc pentru "Boroboaţe", care m-au trimis în urmă cu câteva decenii, când încă galutul ne îmbrăţişa cu aroma sa indescriptibilă. Din păcate, noi ăştia mai puţin tineri, n-am reuşit să scoatem galutul din noi.*»

Rabin EFRAIM GUTTMAN – Tel Aviv: «*Am primit noua carte şi vă mulţumesc pentru atenţia acordată trimiţându-mi-o. Mă străduiesc să citesc mereu din vasta operă a dv. care dovedeşte că sunteţi o enciclopedie ambulantă şi un maestru excepţional al condeiului şi că toate elogiile pe care le-aţi citat în "M-am născut reporter" sunt pe deplin meritate. În special mă bucur la dv. să constat că scrieţi păstrând conduita etică şi austeră… Pentru această ţinută onorabilă şi serioasă sunteţi de felicitat în mod special. Când iau în mână o carte a dv. îmi este greu să o las din mână înainte de a o termina, atât de mult atrage lectura pe care o oferiţi. În afară de aceasta, scrieţi despre fapte, întâmplări şi evenimente pe care le-am trăit şi care mi s-au întipărit în inimă şi în minte… Cu rugămintea de a transmite vrednicei dv. colaboratoare – soţia – un deosebit omagiu.*»

SOLO HAR-HERESCU – Tel Aviv: «*Mare plăcere şi bucurie mi-a prilejuit primirea noii dumitale cărţi "Boroboaţe de Sărbători". Lecturând cartea, am retrăit multe momente din anii copilăriei mele în orăşelul Roman. Vă felicit pentru tenacitatea creativă, pentru capacitatea de creaţie, pentru dârzenia de a sta pe baricada grelelor încercări ale literaturii israeliene de limbă română… Complimente şi felicitări harnicei şi delicatei Secretare.*»

CAROL ISAC – Petah Tikva: «*Mulţumesc foarte mult pentru onoarea şi plăcerea de a-mi trimite "Boroboaţe de Sărbători". Am citit (de fapt recitit) povestirile pentru a căror candoare şi umor vă felicit. Am avut prilejul să-i spun domnului Livadaru că a realizat o copertă frumoasă şi plină de haz.*»

Dr. ZISSU LEBEL – Haifa: «*Cartea mi-a plăcut, mi-a adus mare plăcere. Amintindu-mi anii copilăriei, descrieţi de parcă eu eram acela din povestirile dumneavoastră. Vă mulţumesc sufleteşte, amintindu-mi momente plăcute din copilărie. Şi mă bucur că nu numai eu, la bătrâneţe, mă reîntorc la copilărie. Vreau să vă urez în idiş: ghăzând in noh a mul ghăzând, mit longă iurn ghăzântă. În noh şraibn şeine mansolăh, în freen idişe herzr.*»

SHLOMO LEIBOVICI LAIŞ: «*Multe mulţumiri pentru "Boroboaţe de Sărbători". Noi în Moldova le numeam şotii – şi ce bine că poţi reveni la ele, cel puţin în memorie, după atâţia ani! Ai rămas cel mai tânăr dintre condeierii veniţi de pe meleagurile româneşti şi aşa rămâi în continuare. Nu uita să predai cele cuvenite Secretarei.*»

BIANCA MARCOVICI – Haifa: «*"Boroboaţele de Sărbători" sunt superbe!*»

G. MOSARI – Holon: «*"Boroboaţele de Sărbători" dovedesc şi aduc mărturie că încă din anii mici, autorul anunţa "boroboaţele" de o viaţă întreagă. În sensul cel mai bun cu putinţă.*»

STAN VLAD

Corespondenţă din Bucureşti

Lunga vară fierbinte...

- **100 dolari pe noapte la un hotel de 3 stele!**
- **Cine va fi preşedinte?**
- **Toamna neagră a chioşcarilor**

Cum nimic nu mai e cum a fost, şi vara lui 2000 a luat-o razna; a ţinut cam patru luni. În prima sa parte, septembrie a fost a patra lună de vară. Zilele caniculare au fost mai multe ca niciodată: săptămâni întregi cu temperaturi în jurul a 40 de grade, luni de zile fără un strop de ploaie. Secetă cum n-a mai cunoscut România de foarte mulţi ani. Soare cât vrei, care a adus numai discomfort şi necazuri la toţi, iar pe cei mai puţin rezistenţi i-a trimis pe altă lume.

Întrucât şi la munte temperaturile treceau de 30 de grade, cei mai mulţi, cu şi fără bani, s-au refugiat la mare. A fost aici o viermuială cum nu s-a mai văzut. Organizatorii turismului de litoral sunt însă nemulţumiţi: a fost atâta lume, dar ei au câştigat mai puţin decât în anii mai... liniştiţi din urmă. Firesc. Românii sunt tot mai săraci, iar ei – hotelierii şi cârciumarii – au pus preţuri cu mult mai mari decât cele din Grecia şi Turcia. În timp ce pe litoralul românesc nu a fost cameră (cu două paturi) mai ieftină de 25-30 de dolari pe zi, o excursie de opt zile în Grecia şi Turcia nu a costat mai mult decât 105-200 de dolari, la cele mai luxoase hoteluri (şi cu pensiune). Hotelurile de trei stele de pe litoralul românesc au cerut în jurul a o sută de dolari pe noapte!

Dar să lăsăm turismul; sfârşitul lui septembrie, cu frigul aspru pe care l-a adus, ne-a făcut să uităm cam repede de zilele toride ale verii prelungite. Dar nu ne-a făcut să uităm de vânzoleala politică a verii.

În luna noiembrie 2000, mai precis în ziua de 26, vom avea alegeri generale. Lupta pentru ciolan a căpătat accente dramatice, intrând în front şi armele şi practicile murdare. Mişcările au început din vară (politicienii nu prea şi-au luat multe zile de vacanţă), când s-au făcut şi desfăcut tot felul de alianţe (normale sau contra naturii).

În toată această încrâncenare au apărut doi candidaţi la preşedinţie oarecum noi, care nu erau înregimentaţi politic: Teodor Stolojan (care ulterior s-a înscris în Partidul Naţional Liberal) şi Mugur Isărescu (actualul prim ministru), care ţine să candideze ca independent, susţinut doar de societatea civilă. Vrea însă o susţinere masivă! Amândoi sunt economişti-finanţişti de clasă, care se bucură de multă credibilitate atât în ţară cât şi pe plan extern. Realitatea e că amândoi sunt buni şi pentru preşedinţie şi pentru funcţia de premier. Ce se va alege vom vedea.

Se pare însă că unul din aceştia doi va ajunge la Cotroceni. Sondajele de până acum îl dau însă câştigător pe un al treilea, Ion Iliescu, dar n-ar fi nici o surpriză dacă acesta nici nu va candida. Ion Iliescu este implicat în prea multe afaceri murdare, dintre care cea mai gravă este aceea cu contrabanda de petrol la graniţa cu Iugoslavia, patronată de el în timpul embargoului. Vor fi puse pe rol dosarele respective sau vor fi ascunse în vreun ungher întunecos, aşa cum se întâmplă în România cu multe dosare de corupţie ale demnitarilor? Despre şansele unui alt prezidenţiabil – Teodor Meleşcanu – nici nu se mai vorbeşte, acesta intrând într-un con de umbră. Dar, chiar dacă va candida şi va ajunge în finală cu unul din cei doi – Isărescu sau Stolojan – Iliescu devine perdant aproape sigur.

Românii speră mult că va ieşi câştigător la preşedinţie unul din cei doi economişti de vază – Mugur Isărescu sau Teodor Stolojan.

La alegerile parlamentare lucrurile sunt mult mai încurcate. În sondaje, conduce clar partidul lui Ion Iliescu – PDSR. Este formaţia politică cea mai organizată, cea mai bine pusă la punct sub toate aspectele. Este unită. Celelalte formaţii politice înoată, s-au dezlânat, au pierdut încrederea electoratului. Ţărăniştii sunt compromişi pentru mulţi ani de-aici înainte. Sunt partidul cel mai închistat în dogme vechi, neproductive. Încearcă o serie de alianţe, cu pitici însă, fără perspective. După compromiterea şi distrugerea CDR (Convenţia Democrată Română), ţărăniştii s-au ascuns sub umbrela CDR-2000 (câtă lipsă de imaginaţie!) sperând – zic ei – să scoată măcar procentul de admitere în parlament. E clar că nu vor mai reveni la putere.

În schimb liberalii, care s-au rupt din CDR, speră să facă mai mult. Oricum, s-au agitat şi se agită permanent, făcând combinaţii uneori năstruşnice. Unii liberali de vază au plecat din partid. Alţii – aventurieri din afară – au intrat în PNL. Până la urmă au un candidat la preşedinţie, pe Teodor Stolojan (ţărăniştii nu au nici atât, afirmând că-l vor susţine pe Isărescu).

Pe scena politică a ţării mai sunt multe partide (mult prea multe!) şi apar mereu altele. Se formează în fiecare zi noi alianţe, dar în faţa electoratului nu au nici o credibilitate; sunt formaţii ce nu vor obţine nici unu la sută din sufragiile electoratului.

În prim plan electoral rămâne PDSR, urmat de PNL, CDR-2000

O ziaristă de la "Le Monde", pe nume Marie Jego, a găsit cu cale să-i apere pe islamicii ceceni, susţinând că bine fac aceştia că pun bombe la Moscova.

Marie Jegoasa.

APR (poate), UDMR (partidul maghiarilor) şi PRM (Vadim Tudor). Acestea vor forma viitorul parlament al României. Nu s-a renunţat la votul de liste (nici un partid n-a vrut să audă de votul uninominal!), iar pe liste vor fi trecuţi aceiaşi oameni care de zece ani domină scena politică a ţării şi de care populaţia s-a săturat. Aşa că nu-i cazul să ne mirăm de faptul că nu mai merg la vot decât foarte puţini alegători.

Demolatorul

Neobişnuita, aşa cum a fost, vară a lui 2000 ne-a mai adus ceva nou: războiul noului primar general al Bucureştiului, Traian Băsescu, cu buticarii, patronii micilor chioşcuri (vreo 30.000) apărute în toată Capitala ca ciupercile după ploaie din 1990 încoace. Care cum i s-a năzărit a înălţat un chioşc în vaduri de mare circulaţie. În unele locuri, cetăţenii nici nu mai puteau circula pe trotuar. Deci, toate erau amplasate pe terenuri aparţinând domeniului public. Cum au reuşit aşa-zişii patroni? Simplu. Cu şpagă grasă dată funcţionarilor de prin primăriile din Bucureşti. Se vindeau prin aceste negoţuri multe produse necesare cetăţenilor. Produsele erau de proastă calitate (de aceea erau ceva mai ieftine) şi marea majoritate erau (şi mai sunt prin comerţ) de contrabandă sau furate. În cele mai multe cazuri, în spatele chioşcurilor şi ale chioşcarilor se află grupuri mafiote arăbeşti, chinezeşti şi româneşti.

Când a fost ales primar general al Capitalei, Traian Băsescu a spus că va pune comerţul bucureştean în legalitate şi va determina practicarea unui comerţ civilizat. Din cele treizeci de mii de chioşcuri, nici unul nu avea acte legale. I-a somat pe buticari să şi le desfiinţeze. Cum nimeni nu s-a lăsat impresionat de ameninţările Primăriei, Băsescu a declanşat războiul. A început, metodic, pe zone, demolarea chioşcurilor. Cohorte de gardieni publici şi jandarmi însoţiţi de buldozere şi alte utilaje grele au trecut la această operaţiune. Unele chioşcuri au fost ridicate cu marfă cu tot, chiar şi cu patroni protestatari aflaţi înăuntru. Au fost manifestaţii, scandaluri, bătăi şi chiar şi răniţi de ambele părţi. Primarul general n-a cedat. Aproape că a curăţat Bucureştiul de invadatorii chioşcari. Celor care vor să facă un comerţ modern, civilizat, le-a oferit peste cinci mii de spaţii comerciale, cu toate formele legale.

În acest război pornit de demolatori, victoria nu-i deplină şi poate nu va fi obţinută decât peste mulţi ani. Comerţ stradal se practică peste tot în Bucureşti, inclusiv cu produse alimentare. La colţuri de stradă, în jurul pieţelor, negustori ambulanţi sunt cu duiumul. Au marfa ascunsă prin ganguri şi clădiri, iar în stradă vând din coşuri, valize, sacoşe. Cum apar gardienii sau poliţiştii, cum fug ca puii de potârniche care încotro, spre locuri de ei ştiute. Cum trece pericolul, apar din nou. Cetăţenii, foarte mulţi, cumpără de la astfel de "comercianţi". E mult mai ieftin ca la magazine. Dar nimeni nu-şi pune problema cât e de periculos pentru sănătate să cumperi astfel de produse, mai ales când e vorba de cele alimentare.

Comerţul stradal, în chioşcuri sau în paporniţe, formează embrionul comerţului capitalist în România. Au apărut, desigur, şi magazine moderne, unele de lux, dar la acestea românii mai mult se uită. Traian Băsescu, primarul general al Bucureştiului, vrea să-i trimită pe toţi românii la astfel de magazine. Ar fi foarte bine, dar cu condiţia să le dea şi bani de cumpărături. Or, în România, când salariul mediu lunar se zbate în jurul sumei de o sută de dolari, iar pensia, la cei mai mulţi, nu trece de cincizeci de dolari pe lună, salvarea rămâne tot chioşcul şi taraba din piaţă. Chiar şi statisticile oficiale şi demnitarii recunosc că gradul de sărăcire a cuprins cam jumătate din populaţia ţării. Politicienii şi guvernanţii nu-şi fac probleme şi nici nu înţeleg situaţia reală întrucât ei au salarii (nu punem la socoteală avantajele şi învârtelile) de zeci de milioane de lei lunar. În România există salarii ce trec de suta de milioane lunar, precum şi pensii ce trec de zece milioane de lei pe lună. Dar aceştia sunt foarte puţini. Ei nu dau nici măcar o mie de lei unui amărât. În schimb îşi afişează îmbuibarea, sfidând sărăcia generală. Şi-atunci, oamenii simpli îl regretă pe Ceauşescu şi votează cu urmaşii lui: partidul lui Ion Iliescu – PDSR!

Revista "Playboy" (ediţia românească) o prezintă în carne şi oase pe clujeanca Eva Koti (20 de ani).

O alegere bună. Oricum ai coti-o, trebuie să recunoşti: aceasta este Eva!

SCURT

- Unde trebuiau să-l coasă
- Explicaţie naşparlie
- Cine l-a ucis pe Eminescu? Ia să te vedem dacă ghiceşti
- Mustaţa electronică

«Urăsc minciuna jidovească, sionismul internaţional şi masoneria care, acum, distrug România.»

❖

«Petre Roman, plodul generalului sovietic Walter Neulander, a relatat o păţanie nasoală, când, fiind la munte, a fost rănit la picior, dar s-a dus la spital şi, vorba lui, "m-au cusut acolo". Nu la picior trebuiau să te coasă, hombre, ci la pută.»

❖

«Totuşi, a existat şi o glumă amuzantă, găzduită de "Cotidianul", sub o poză autentică, dar cu explicaţie naşparlie: "Madeleine Albright şi Yasser Arafat au bătut palma pentru Palestina Mare: Israelul nu mai există!". Ar trebui ca Şoricelul Neastâmpărat, cunoscut şi sub numele de Dan Diaconescu (directorul cotidianului, **n. red.**), să fie atent, fiindcă sionismul mondial nu ştie de glumă. Auzi la el: Israelul nu mai există! Mă, băiete, vezi să nu le dai idei nemţilor şi ruşilor…»

❖

«Acesta este portretul-robot al "politicianului" de succes în anul 2000: 1) Evreu; 2) Agent străin; 3) Francmason; 4) Trădător de ţară; 5) Homosexual.»

❖

«Timp de 110 ani s-a tot spus că Eminescu a murit de sifilis, dar vin astăzi şi întreb, public: cum a putut Casanova (1725-1798) să se trateze, cu succes, de 4 sifilisuri, cu mai bine de un secol înaintea lui Eminescu, iar poetul nostru să fie răpus de această boală? Nu cumva băile cu mercur (total contraindicate), prescrise de un medic evreu, i–au grăbit sfârşitul?»

❖

«O echipă de cercetători din Israel a inventat o mustaţă electronică împotriva… sforăitului. Despre ce este vorba? E un dispozitiv compus din 3 senzori, conectaţi la nas şi la gură şi legaţi de un minicomputer care înregistrează datele biologice şi pot schimba ritmul sforăitului. Zmecheri evreii ăştia! Dacă le făcea Hitler una ca asta, ţipau că-i gazează, că-i electrocutează, că-i gâdilă, că le fură mucii, că nu-i lasă să sforăie etc.»

❖

«Din sursă autentică aflăm că Traian Băsescu, actualul patronedil al Capitalei, nu este get-beget dobrogean. Primarul Capitalei ar avea în arborele genealogic şi sământă etnică, adică e puţin cam evreu. Prezenţa sa în PD se pare că i se cuvine din acest punct de vedere. Prin prisma ascensiunii profesionale, şi nu numai, se afirmă că Traian Băsescu, încă pe când se afla pe băncile Institutului "Mircea cel Bătrân", a sprijinit organul de Securitate cu date de interes pentru siguranţa ţării. La un moment dat se pare că a fost contactat "discret" de Serviciul de Securitate al etniei sale, adică de Mossad.»

❖

«Ziarul "Naţional", unde e patron unul, Nagy… Istoric nume! Românesc nume, într-adevăr! Să mă mai lase ungurii ăştia în pace! Ei îmi fac mie politică naţională? Armeanul Varujan Vosganian, cu numele lui de fierăstrău mecanic, mă învaţă cum e cu patriotismul. Evreul Saul Bruckner mă învaţă, şi ăla, cum e cu integrarea în Europa. Să mă mai lase minoritarii ăştia în pace, domnule! Din cauza minoritarilor nu mai vedem Poporul Român, nu ne mai ocupăm de Poporul Român!»

(Din "România Mare", Bucureşti 2000)

❖

«E timpul să ne întrebăm… ce sunt legionarii, revoluţionari sau

Frumoasele SALOANE pentru serbarea evenimentelor plăcute

Ganei Gan Eden

Natania – Hacadar 28 – Tel. 09/862-8010

Vă stăm cu plăcere la dispoziţie

Cu ocazia anului nou – 5761 – felicităm pe clienţii noştri, prietenii şi întregul neam Israel, urându-le

Shana Tova! Gmar Hatima Tova!

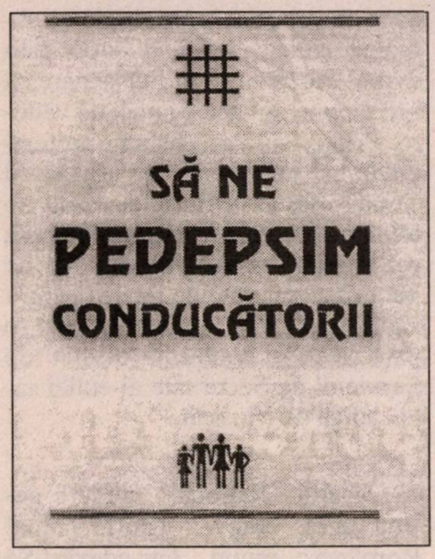

*Afiş al mişcării legionare de azi, condusă de Şerban Suru. "Să ne pedepsim conducătorii", iată o lozincă mai veche, care circulase (şi operase) cu succes în anii '30-'40: sub această lozincă, băieţii i-au **pedepsit** şi pe I. G. Duca şi pe Armand Călinescu şi, mai apoi, pe Nicolae Iorga sau Virgil Madgearu*

terorişti?... Trebuie s-o spunem, fără a mai nuanţa inutil, legionarii nu sunt terorişti nici în intenţie nici în consecinţe.»

(Dintr-un articol în revista "Dosarele istoriei", Bucureşti 2000)

Vibratocraţia biruitoare

«...Mergi la plajă şi rămâi şocat de "naturaleţea" cu care copile de vârsta şcolii generale expun o nuditate agresivă, făcând din "topless" alfabetul vieţii publice şi din provocarea deşănţată unica raţiune de a fi. În România de azi, ţoapa analfabetă şi mitocanul muşchiulos se visează vedete de televiziune şi se comportă în consecinţă: orice unduire din şolduri, orice gest aţâţător al său trebuie transmis în direct naţiunii setoase de sex prin procură!

Deschizi televizorul, pentru că tot a devenit el oglinda sufletului românesc, iar mâzga imorală a vieţii de zi cu zi e nimic pe lângă orgiile non-stop oferite de aşa-numitele "canale comerciale" (nu vreau să spun că televiziunea "publică" stă mai bine – dar, fiind mai cenuşie, stridenţele se estompează!). Cea mai banală reclamă la un săpun sau la un nou detergent trebuie, musai, să aibă o conotaţie sexuală. Parcă ne-am afla într-o necontenită campanie de creştere a natalităţii! Legile din vremea lui Ceauşescu, care ne obligau să ne înmulţim ca iepurii, şi-au găsit astăzi echivalentul perfect în reclama deşucheată ce-ţi invadează intimitatea.

Mai nuanţată (pentru că dă o şansă şi... metodelor alternative!) pare a fi emisiunea unei tinere oacheşe, etern pofticioasă, Nadine, care vorbeşte de binefacerile "penisului vibrator" şi ale tehnicilor sexuale ce fac de râs nu doar "Kama-Sutra", ci şi tratatele ştiinţifice despre deviaţiile comportamentului sexual. Noroc cu ea, altminteri, în urma "telefoanelor fierbinţi", am fi riscat să ajungem în zece ani la populaţia Chinei. La o emisiune a sus-numitei, două cântăreţe cu picioare bronzate şi voci cam dogite vorbeau despre "sexul oral" şi "sexul anal" cu nonşalanţa cu care ar fi discutat despre moda de toamnă sau despre noul "make-up" apărut pe piaţă! Aerul de temeinică, savantă cunoaştere a tot ce ţine de lubric, firescul nefirescului te fac să te întrebi de unde a apărut, în numai câţiva ani, această generaţie nu atât dezinvoltă, cât uluitor de nesimţită?

Una din explicaţiile succesului femeilor ce folosesc simultan (citez textual!) "şi soţul şi vibratorul" – ca pentru a dovedi că în odiosul capitalism românesc omul nu e decât anexa... uneltei – provine din ceea ce un prieten al meu, strălucit avocat, numea "dezinhibarea mahalalei". Ceea ce vedem astăzi la televizor şi citim în ziare a existat dintotdeauna în societatea românească. Doar că malformaţiile erau cu grijă camuflate.»

(Din articolul "România la ora vibratocraţiei biruitoare" de Mircea Mihăieş; în "Lumea liberă", New York 2000)

❖

Tot dintr-un articol de Mircea Mihăieş (şi apărut tot în "Lumea liberă") descoperim că giurumelele din *mass-media* noastră nu deţin monopolul inculturii politice şi nici al inculturii în general. Ironizând, sub titlul "Riţa-veveriţa-reporteriţa", fufele care au devenit în anii din urmă... ziariste, năpustindu-se în cârd la toate festivităţile cu V.I.P.-uri şi bufet, cunoscutul critic literar scrie:

«Evenimentul cultural cel mai spectaculos din ultima jumătate de secol – publicarea, într-o splendidă ediţie, la editura Polirom, a corespondenţei Mihai Eminescu-Veronica Micle – n-a trezit în ziarele de-a doua zi după lansarea de la Uniunea Scriitorilor nici un fel de interes. Am fost, pentru o clipă, furios şi iritat, însă mi-am revenit repede. Una din nenumăratele Riţe-veveriţe-reporteriţe de la un faimos canal de televiziune, ce fojgăiau prin preajma cupelor cu şampanie, a abordat-o cu senzual aplomb pe redactoarea volumului cu nemuritoarea întrebare: "V-aş ruga să-mi spuneţi, autorii mai sunt în viaţă?" Plină de umor, aceasta a replicat: "Sunt, domnişoară, sunt! Cum să nu fie! Doar că au plecat puţin să se uite la televizor!".»

Goana după aur

«Alarmat de zvonurile tot mai insistente privitoare la descoperirea unei importante comori în perimetrul cetăţilor dacice din Munţii Orăştiei, prefectul hunedorean Sorin Apostu, însoţit de directoarea Muzeului de Istorie din Deva, Adriana Pescaru, şi colonelul Ştefan Aranaciu, şeful IPJ Hunedoara, a întreprins un raid fulger în zonă, reuşind depistarea a doi căutători de comori dotaţi cu un detector de metale, care tocmai se îndreptau cu un jeep spre Deva. Această acțiune a fost determinată, în principal, de afirmațiile directoarei Adriana Pescaru, care pretinde că deține unele informații privitoare la descoperirea unei importante comori alcătuite din vechile monede dacice de aur denumite kosoni, monede ce au o greutate de circa 8 grame și care se vând în occident cu aproximativ 6.000 de mărci bucata. Colonelul Arnaciu a promis intensificarea muncii informative în zona cetăților dacice, ca și a patrulărilor efectuate de forțele de ordine, în scopul stopării acestui adevărat exod de monede dacice. Dar până atunci, detectoarele de metale, ca și kosonii, continuă să fie vândute la "prima mână" în piețele din Deva și Hunedoara de bișnițarii pentru care mirajul aurului constituie cea mai prosperă afacere.»

(Dintr-o relatare de Daniel Mariș, în "România liberă", Buc. 2000)

NOU

Infuzie de cultură
în pastile homeopatice

STELE REGALE

Cartea recent publicată
de
ELENA-ESTHER TACCIU
în Editura DU Style
București

Vă prezintă peste o sută de portrete ale personalităților de talie universală, ca Van Gogh, Marcel Proust, Mihai Eminescu, Rudolf Nureev.

Pornind de la Zodia sa de naștere, fiecare din acești eroi își dezvăluie și drama sentimentală.

«Un fermecător volum de portrete astrologice ... profunde și convingătoare... "Stele regale" e o fabuloasă carte a destinului uman.»

(Ion Cristofor,
"Cetatea culturală", Cluj)

Cartea poate fi procurată
trimițând contravaloarea
a 50 de șekeli la adresa:

ELENA-ESTHER TACCIU
P.O.B. – 2104
58490, KIRIAT SHARET
HOLON Telefon: 03-5590829

Cine-a tras în noi, în 21-22?

«**Christian Séguin:** *Cine-a tras?* (în timpul evenimentelor din decembrie 1989, **n. red.**)

Gelu Voican-Voiculescu: Nu armata. Ci niște inși care se aflau în clădirea "Société Générale", unde erau o mulțime de birouri ale unor societăți străine.

C. S.: *Nu agenții Securității sau armata?*

G. V.-V.: Nu, erau străini.

C. S.: *Mercenari?*

G. V.-V.: Nu, nu știu nimic în plus, dar cunoșteam un român, de exemplu, care a fost recrutat de CIA și trimis în secret în țară în ziua aceea. El a tras în mulțime. Străinii aceia trăgeau într-un mod foarte calculat, foarte profesional.

C. S.: *Dar cine l-a pus pe tipul acela, de exemplu, să tragă?*

G. V.-V.: Agenți străini erau peste tot.»

(Dintr-un interviu acordat de Gelu Voican-Voiculescu, fost vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, lui Christian Séguin de la ziarul "Sud-Ouest Dimanche", din Franța; după "Lupta", Paris 2000)

Maestru în mititei

«Tăticu' io fac micu' ca pe el. Nu-l las, tată, îl învârt ca pe el. Mânca-l-aș io cum îl mănâncă clientul, că și io când sunt client zic: "bă, ce faci cu micu' meu, de ce nu-l perpelești?", că dacă lași micu' în el te-ai tâmpit, că el nu se prinde înăuntru, rămâne pe dinafară și năuntru crud, asta înseamnă că nu se poate face cu cărbuni ce nu sunt nici arși, nici de tot arși. Nu e șmen mare, dar cât e, să avem grijă de el. Nu-ți vine omul la loc dacă nu dai ce trebuie ca să faci micu'. Nu cere sufletu' din tine, dar cere să fii la țanc. Bun, să zic că mă duc că mă cheamă șefu în bodegă. Io mă gândesc că vin exact în cinci minute, cât îi trebuie micului s-o ia pe-o parte și punct la cinci minute m-am întors... poate să facă ce-o face șefu', io mă întorc la jar... sunt om bătrân, nu mă încurc io cu prostii...»

(Dintr-o convorbire a lui Eugen Istodor cu Marin Gianni, maestru în mititei la Barul Pieței 1 Mai din București; din revista "Dilema", București 2000)

Capcană

«Consiliul local al municipiului Cluj-Napoca s-a pomenit, cu câtva timp în urmă, cu un proiect de hotărâre avansat cu insistență de primarul Gheorghe Funar (secretar general al partidului "România Mare"), proiect care prevedea, nici mai mult, nici mai puțin, decât organizarea din doi în doi ani în acest oraș a unui summit la care să participe reprezentanții tuturor comunităților evreilor originari din România. Pentru a adormi suspiciunea celor vizați, dar neconsultați în prealabil, inițiatorul proiectului de hotărâre își motiva "inițiativa" ca fiind "o ocazie de a reveni pe meleagurile natale", atragerea de investitori străini etc., etc., dar mai ales (atenție!) de "evocare și cinstire a jertfei celor circa 14.000 de locuitori de origine evreiască ai municipiului și județului Cluj adunați în ghetoul de la fabrica de cărămidă și trimiși de autoritățile horthyste la moarte în lagărele de exterminare naziste". Consiliul local a respins în bloc, în două reuniuni consecutive, acest proiect de hotărâre. Mai întâi din cauza cheltuielilor mari pe care le presupune un asemenea summit. Apoi, intuind probabil ce urmărește în realitate primarul Gh. Funar, atragerea comunității evreilor într-o capcană menită a relua disputele interetnice și incriminarea minorității maghiare pentru ororile întâmplate în timpul fascismului de toate nuanțele.

Respingerea repetată a acestui proiect de hotărâre l-a înfuriat pe primarul Gh. Funar în așa hal încât a recurs la o amenințare publică de tot hazul prin absurditatea ei: "Primarul municipiului Cluj-Napoca va informa comunitățile evreiești din țară și străinătate, precum și ambasadele statelor europene și marilor puteri în legătură cu această atitudine antisemită din partea unor partide sau formațiuni politice care se pretind a fi democratice".

Clujenii de bună credință, pe care-i reprezintă consilierii ce i-au respins și, sunt sigur, îi vor respinge și tentativele viitoare de a trece acest proiect diversionist, speră și au încredere în rațiunea comunităților evreiești vizate că nu se vor lăsa antrenate în această acțiune menită a relansa la Cluj climatul tensionat al ațâțărilor interetnice.»

(Dintr-o corespondență de Virgil Lazăr, în "România liberă", București 2000)

Goi-pușcă la Bacău

«Monotonia de zi cu zi a locuitorilor din satul Frumoasa, județul Bacău, a fost spartă de câteva zile de o mulțime de turiști străini, care și-au făcut tabără într-un loc din apropiere, la graniță cu județul Neamț.

Curiozitatea i-a atras să-i urmărească de la distanță pe musafiri și, după cum îi privesc și acum ore în șir, par să fi fost buimăciți de "ciudații" de lângă ei. O adunătură de oameni care fac tot ce le trece prin cap: umblă goi-pușcă cât e ziua de lungă, cântă la flaut, ghitară sau tobe, colindă prin pădurile din apropiere, fac meditații Yoga.

Sutele de străini care au poposit la Frumoasa sunt adepții mișcării "Rainbow Gathering" – Familia Curcubeului –, grupare ce are drept concept de guvernare ideea de familie. Ei n-au un șef anume, lucru care îi bucură pentru că se pot ghida după propriile idei, dar sunt toți pașnici și iubesc natura. Încearcă să fie nonconformiști în toate, indiferent de ce se întâmplă în jurul lor.

Deși refuză să-și spună numele și să fie pozați, membrii familiei Curcubeului acceptă să divulge câteva secrete din viața lor. O tânără din Germania ne-a mărturisit că ideea de a veni în România a aparținut unui român stabilit în America, Marius Toderiță, un proaspăt membru al grupării. Străinii au enumerat țări precum SUA, Suedia, Italia, Franța, Anglia, Portugalia, Elveția, Turcia, Ungaria, Olanda, Grecia, Belgia și Israel, pe care le-au vizitat de-a lungul anilor. N-au omis să adauge că pe lângă cele 500 de persoane venite deja la Frumoasa, alte 500 și-au anunțat participarea.»

(Din "Libertatea", Buc. 2000)

"Dacii au cucerit Japonia"

«Sub această deviză – care este și titlul cărții lansate de dl. dr. (în medicină) Napoleon Săvescu, președinte al Dacia Revival International Society of New York" – s-a desfășurat la București primul congres internațional de dacologie "Sarmisegetusa 2000", organizat la Hotelul Intercontinental (prin sponsorizarea acestuia și spezele d-lui doctor). Al doilea congres de dacologie al acestei societăți va avea loc, de asemenea, la Intercontinental, în anul 2001.

Dintre considerațiile prezentate în carte și/sau în congres, rețin atenția următoarele: civilizația și cultura dacilor – limba, alfabetul și literatura (!) dacilor, în special cea juridică (primul cod de legi al lumii) – stau la baza tuturor civilizațiilor și culturilor universale și a tuturor limbilor (Decebal și Traian vorbeau aceeași limbă, *daca,* "așa-zisa" latină, și purtau războaie fratricide, iar mama lui Traian vorbea o *dacă* stâlcită, în prea îndepărtata Spanie); imperiul roman își are sorgintea și numele în "Roma veche", adică localitatea Roman din Moldova; papistașii papalității au organizat cruciadele, de fapt, pentru distrugerea documentelor dacilor și ale ortodoxiei; mânăstirile "daco-românilor" au fost construite cu "meșteri zburători" ("mai numeroși

Alexandru Marton
SPERANȚA
Madeleine Davidsohn
Intrare liberă
ZElias
Astăzi sau mâine...
MINIMUM

minimum

editează

- Aveți în manuscris memorii personale?
- Vreți să vă publicați jurnalul intim?
- Doriți să scoateți la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginație și corectură tipografică, coperta, prefața și diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

•

Există în sfârșit o editură: minimum

la noi decât Dedalii şi Icarii Greciei"); "limba daco-română" a dat totul omenirii şi nu a împrumutat nici un cuvânt; ideea latinităţii limbii române este o piedică ruşinoasă pentru reabilitarea "ştiinţifică" a continuităţii "daco-române"; culturile amerindiene, precolumbiene, au primit cultura "gata făcută" a dacilor, transportaţi de curenţi peste Oceanul Atlantic; Alexandru cel Mare e strămoşul aromânilor; dacii au cucerit şi civilizat China, India (unde au întemeiat o dinastie) şi Japonia (unde azi sunt cunoscuţi sub numele de "bărboşii blonzi", războinici cu o tactică foarte inteligentă în lupte), etc., etc.»

(Dintr-un articol de Cristian Mihail, în "România liberă", Bucureşti 2000)

Un concurs neobişnuit. Chiar neobişnuit

«Nu pot cita din vorbele memorabile, spuse şi răspuse, la un concurs care a ales cea mai perfectă prostituată din România (s-a ajuns şi aici!), pentru că totul s-a petrecut în mare taină. Totuşi, un ziarist de la "Naţional" a fost îngăduit şi relatează că zece dintre cele mai frumoase tinere, care au profesii stimate la firme de renume sau urmează cursurile unor facultăţi în vederea unei cariere solide, au luat parte la primul sex-show, organizat la o adresă bine păzită din Bucureşti, într-o vilă care ascunde multe ochilor indiscreţi. Proxeneţii, ca şi beneficiarii unei seri cu câte o frumoasă care se vinde, au pus în această cursă a "calificării" bani mulţi, încât câştigătoarea s-a ales cu 10.000 de dolari şi un autoturism Daewoo. Frumoasele nopţii nu pot fi întâlnite la un colţ de stradă sau prin TIR-urile turcilor. Ele nu se agaţă, ca orice prostituată, se comandă prin celular, cu tot tacâmul de rigoare pentru o curtezană de lux. Tariful unei nopţi de dragoste despre care nu află soţia sau prietena, este de 1.000 de dolari. Ca să mă păstrez pe linia "spuselor" din acest articol, un tip care cumpăra ziarul în acelaşi timp cu mine, aruncându-şi ochii pe reportajul de senzaţie, a exclamat pe şleau: "Auleu, muică, dar ce au special aceste curve?"»

(Dintr-un articol de Carmen Dumitrescu, în "Lumea liberă"; New York 2000)

Can-canuri

...întâlnim în săptămânalul VIP din Bucureşti; de data aceasta câteva întâmplări cu hoţi anonimi şi victime celebre: ■ Locuinţa marelui tenisman **Ilie Năstase** a fost prădată după toate regulile artei; aceasta vrea să spună că spărgătorii, oameni cu gust, au luat toate tablourile de valoare de pe pereţi. ■ Actriţa **Stela Popescu** (mereu binevenită în Israel) are o casă de vară în staţiunea 2 Mai de pe litoralul Mării Negre. Şi acolo au intrat hoţii şi acolo s-au ocupat de picturi; numai că, închipuindu-şi că vedeta a ascuns bani în tablouri, ei au tăiat pânzele una câte una cu briceagul, doar-doar or găsi dolari şi mărci germane (ba chiar şi ceva shkalimi). N-au găsit. ■ Mai ieftin a scăpat actorul şi cântăreţul **Ştefan Bănică jr.** (fiul regretatului Ştefan Bănică... senior). Aflat în Germania într-un turneu, băiatul s-a trezit că toată aparatura tehnică aflată în apartamentul său se volatilizase... ■ Sărind de la hoţie la amoruri, aflăm că 1) **Stela Popescu** are un iubit în Germania şi că 2) muzicianul **Mădălin Voicu** (fiul regretatului violonist Ion Voicu) are un copil din flori.

Mica publicitate

■ Stăpână sadică caut sclav. 01-898.4303.

■ Ziaristă atrăgătoare, suplă, doresc să cunosc domn. Tel. 01/-898.4670.

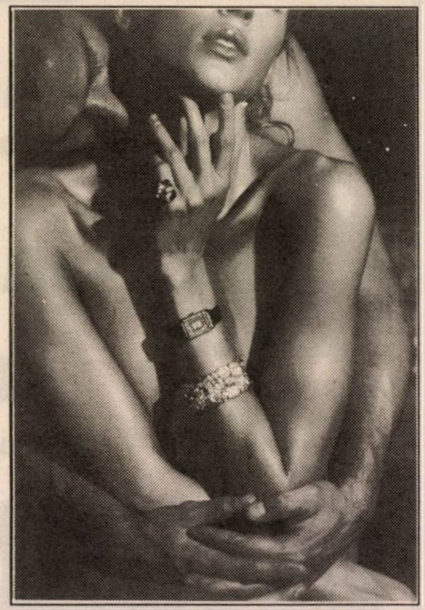

■ Asiatică, sexul este meseria mea. 01-892.1714.

■ Rusoaică, blondă, sâni imenşi, ofer companie bărbaţilor. Tel. 01-692.1711.

■ Două lesbiene focoase dorim un bărbat în mijlocul nostru. 01-894.8689.

■ Doamnă distinsă, senzuală, fac masaj erotic şi oriental domnilor generoşi, titraţi. Rog seriozitate maximă. 093-211.963.

(Din cotidianul "Naţional", Bucureşti 2000)

■ Tinere sexy, nonconformiste, organizăm petreceri erotice. 01-898.4555.

■ Intelectuală atrăgătoare, adeptă a masochismului, doresc partener. 01.898.4770.

(Din "România liberă", Bucureşti 2000)

Decese

Dem Rădulescu-Bibanu (69), actor la Teatrul Naţional din Bucureşti; unul din cei mai populari comici din anii noştri.

Emil Liptac, actor la Teatrul Naţional din Bucureşti.

SUB AUSPICIILE
H.O.R. ISRAEL

SPECTACOL OMAGIAL

COPRODUCŢIE
ISRAELO-ROMÂNĂ

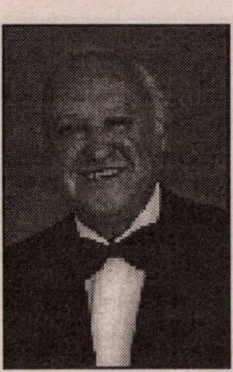

HARRY REININGER
ALEXANDRU ANDY:
garanţia unui
spectacol de succes

HARRY REININGER

are onoarea să prezinte pe cei mai mari
artişti ai României de azi

MAIA MORGENSTERN
şi
HORAŢIU MĂLĂELE

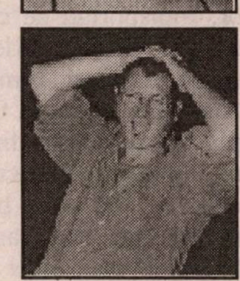

în Superspectacolul muzical în primă audiţie

NOTA 10 LA REVISTĂ

25
actori, cântăreţi
şi dansatori

de ALEXANDRU ANDY
muzica şi direcţia de scenă: H. REININGER

Al. Andy, autor

Ligia Duna

Dorin Anastasiu

Dorothea Livio

George Niculescu

Liliana Mocanu

RAMAT GAN

Joi 9 noiembrie
„Mofet" ora 20.00 – Herzl 13
Bilete la casă: tel. 6720223
şi în incinta teatrului
la „Cafe Tal", tel. 6721496

NAŢERET ILIT

Vineri, 10 noiembrie .
„Heihal Hatarbut", ora 20.00.
Bilete: Media Mofa ve Bidur,
Oranim 8, tel. 6573888,
054-245111 şi la casa sălii,
H.O.R. Naţeret Ilit.

HAIFA

sîmbătă, 11 noiembrie,
sala nouă „Auditorium",
ora 20.00. Bilete:
Berger-Nova, Herzl 32-34,
tel. 04-8665272, 8629959.

MARELE BALET
„RECITAL"
sub conducerea
maestrului VALERI

BAT YAM

duminică, 12 noiembrie,
„Heihal Hatarbut", Ramat Iosef,
ora 20.00. Bilete la casa sălii.
Tel. 03-5080031, Saşa Miron
tel. 03-5515445, Agenţia Haiozem,
Bat Yam tel. 03-5066239.

RIŞON LE ŢION

luni, 13 noiembrie, sala „Mofet",
ora 20.00. Bilete: Agenţia „Hacartis",
tel. 03-9666141, şi la casă.

KIRIAT HAIM

marţi, 14 noiembrie,
„Teatron Haţafon", ora 20.00.
Bilete: Berger-Nova, Herzl 32-34,
tel. 04-8665272, 8629959 şi la casă.

HOLON

miercuri, 15 noiembrie ,
„Teatron Holon – Iad Lebanim", ora
20.00. Bilete: casa sălii,
tel. 03-5030079, 03-5030081.
H.O.R. Holon şi Agenţia Biduron
tel. 03-6515885, Sderot Kugel 31.

REHOVOT

joi, 16 noiembrie ,
sala „Viks ", ora 20.00.
Bilete:la casă, tel. 08-9343207;
Agenţia Lotus, tel.08-9467890;
H.O.R. Aşdod – dl. Max Gaier,
tel. 08-8552535; H.O.R. Aşkelon,
H.O.R. Rehovot.

SÂMBĂTĂ 18 NOIEMBRIE: SPECTACOL DE GALĂ: TEL AVIV, OHEL-SHEM:
Bilete „Lean", str. Dizengoff 101, tel. 03-5247373; „Lean" – str. Frug 7,
tel. 03-5270545; agenţia „Canaf", str. Allenby 91, tel. 03-6293838,
şi la toate agenţiile din Tel Aviv

ION MIHĂILEANU
Corespondenţă din Franţa

Caleidoscop parizian

- **Povestea cu cocoşul roşu**
- **Michel Drucker,** *al nostru*
- **Bernard Tapie a înviat**
- **Vinurile de la Elysée**

A trecut şi vara asta, ca o nălucă. Spre deosebire de israelieni, care se sufocau de atâta căldură – pare-se că de data asta şi românii –, un adevărat cuptor, parizienii au avut impresia că iulie a devenit noiembrie sau decembrie. Ploaie, frig, zeul Soare a fost zgârcit cu francezii. Capriciile climatice nu i-au împiedicat însă să plece în vacanţă care încotro. A devenit un obicei, respectat cu sfinţenie de ani de zile, ca în iulie şi în august parizienii să-şi părăsească în masă capitala iubită. Dacă n-ar fi sutele de mii de turişti, oraşul ar părea pustiu. Majoritatea magazinelor de tot felul, multe brutării, măcelării, cafenele sunt închise. La fel, diverse instituţii, edituri. Pe unele străzi, mai ales în cartierele bogate, pot trece multe minute până zăreşti un om. "Pas un chat", nu întâlneşti o pisică. E privilegiul celor rămaşi în Paris: cei ce au maşină circulă uşor, fără dopuri de circulaţie, iar simplii pietoni se mişcă într-un oraş mai puţin poluat sau fără să se înghesuie în autobuz şi în metrou. Până şi paralizia politică e aproape completă. Nici declaraţii răsunătoare, nici atacuri personale, nici o decizie importantă. Toţi oamenii politici sunt în vacanţă.

În momentul în care scriu, nici stagiunea politică, nici cea teatrală, nici cea cinematografică sau de artă plastică nu s-a deschis încă. Îmi voi îngădui deci să scriu despre fapte diverse.

■ Încep cu unul ce mi se pare nostim. Într-un sat oarecare, Fleury-en-Bière – habar n-am în ce colţ al Franţei se află – primăreasa, madame Chantal Le Bret, se află într–un conflict aprig cu vecinul ei, un tânăr, Michel Schugallo. Cum de s-a stârnit gâlceava? Participând la Paris la Salonul anual al Agriculturii, Michel a remarcat nişte găinuşe şi nişte cocoşei de o rasă de tip deosebit. Nu numai că erau de o statură foarte mică în comparaţie cu a semenilor lor, dar erau tare frumuşei. "Il a fait un coup de foudre", ar zice franţuzul, i-au căzut cu tronc, ar zice moldoveanul din mine. Întors acasă la Fleury-en-Bière, Michel Schugallo s-a hotărât să se ocupe şi el de creşterea acestor galinacee. "Din plăcere", susţine el. Nu ca să le comercializeze, nici să le transforme în alimentaţie personală. Astăzi el e fericitul proprietar a 15 găinuşe şi a 4 cocoşei.

Numai că nici fericirea, nici plăcerea sa nu sunt împărtăşite de vecinii săi, în primul rând de primăreasă. Care a făcut în scris o plângere jandarmeriei. De ce? În fiecare dimineaţă, pe la orele 4, cocoşii lui Michel strigă "cucurigu!" şi o scoală din somn.

Cum? Să te plângi că la ţară cocoşelul lui Michel îndrăzneşte să-şi exprime punctul său de vedere? Nu suntem în democraţie? Aş înţelege, dac-ar face-o la Paris. Stai însă să vezi, zice primăreasa. Acum Michel dispune doar de patru cocoşei. Dar înainte, susţine ea, când era în focul pasiunii sale, avea în curte 25 de cocoşei. 25, domnilor! Un adevărat cor de cucurigu! Replica lui Michel e virulentă: Nu pot să le închid pliscul cu elastic. Ar înnebuni! Şi nici n-am să le sucesc gâtul (freudian vorbind, cred că se gândea că vecina merita o asemenea soartă). Maximum ce pot face e să căptuşesc coteţul şi să-i scot în curte la ora 9 dimineaţa.

Gâlceava asta a făcut mai mult zgomot în regiune decât cocoşii în satul lor. Magistraţii din oraşul Melun vor hotărî cine are dreptate şi vor decide soarta cocoşilor.

Michel Schugallo e Mi-schuga? Sau adversara sa? În ce mă priveşte n-am nici o îndoială. Aş condamna-o pe primăreasă pentru lèse-majestate la adresa simbolului Franţei: cocoşul galic.

■ N-aş zice despre Michel Drucker că face parte din – expresie curentă în "Minimum" – *tribul* nostru. Deşi e evreu, iar părinţii lui sunt de origine română. Născut în Franţa, mai francez decât mulţi francezi "de souche", nu ascunde niciodată de unde se trage. Scriu despre această vedetă a televiziunii franceze nu numai pentru că nu se ascunde niciodată după deget, dar mai ales pentru că se petrece cu el un adevărat miracol. La 57 de ani, câţi are acum, după 36 de ani de activitate la televiziune, cariera lui părea terminată. Cu câtva timp în urmă un fost patron al postului de televiziune "Antenne 2" spusese că Drucker e un tip demodat, uzat, bun pentru cimitirul elefanţilor.

Iată însă că dintr-o dată, Michel al nostru, care a iniţiat şi organizat tot felul de emisiuni, propune conducerii lui "France 2" (aşa se numeşte acum "Antenne 2") crearea unei emisiuni intitulată "Vivement Dimanche", care începe pe la prânz şi se termină spre orele 8 seara. O emisiune destul de originală, în care trebuia să se opereze un aliaj între cântece, umor, filme şi... politică. În prezenţa unui invitat, celebru în domeniul lui. Cu o oră înainte de sfârşit, invitatului, sub egida lui Drucker, i se pun tot felul de întrebări şi i se dă replica de către un grup, i-aş zice haios, de trei inşi: un psihanalist, un ziarist şi un umorist.

"Vivement Dimanche" a avut şi, sunt sigur, va avea în continuare, un mare succes. Între 4-5 milioane de telespectatori urmăresc cu plăcere emisiunea. "Victimă" a succesului său, Drucker e asaltat de cele mai importante personalităţi politice care doresc să fie invitate şi să fie asaltate de întrebări. Emisiunile politice tradiţionale cam plictisesc publicul, iar cei trei dirijaţi de Drucker ştiu să pună întrebări inteligente, să dea replici nostime, pline de umor, să amestece chestiunile personale cu cele de interes public, într-o ambianţă amicală, agreabilă. Nu m-aş mira ca în curând şi Chirac şi Jospin să-şi exprime dorinţa de a fi prezenţi la emisiunea "Vivement Dimanche".

Când îl priveşti pe micul ecran pe acest veşnic tânăr Michel Drucker, nu-i dai vârsta pe care o are. Suplu, scânteietor, surâzător, atrage simpatia tuturor (nu cred că are mulţi duşmani, poate doar concurenţă, e normal...). Secretul? E sportiv. Practică în mod curent înotul, face gimnastică, merge pe bicicletă şi... e pilot de helicopter. Se laudă, de altfel, că singura diplomă pe care o are e aceea de pilot.

Nu pot decât să-i urez să piloteze cu acelaşi succes ca până acum emisiunea sa la televiziunea franceză.

■ Am aflat dintr-un ziar spaniol, "El Pais", o ştire care n-are o legătură directă cu Franţa, dar pe care mi-e imposibil să n-o relatez. Cică la universitatea UCLA din California s-a început un serios studiu medical numit "Rx Laughter", cu alte cuvinte reţeta râsului. Studiu ce-ar putea fi rezumat astfel: importanţa râsului în prevenirea şi tratarea patologiilor dificile şi în consolidarea sistemului imunitar. Timp de 5 ani echipa de cercetători condusă de un anume Sherry Dunay Hilber va organiza un soi de "terapie comică" în trei spitale californiene. Trăgând apoi concluzii în materie de psiho-neuro-imunologie, ştiinţă a emoţiilor.

Vă rog să nu râdeţi de această ştire. Sau, mai bine zis, râdeţi cu plăcere aflând-o. Mai ales când veţi şti cine susţine acest program: urmaşii fraţilor Marx, ai lui Buster Keaton şi, bineînţeles, ai lui Chaplin. Care din fragedă copilărie şi tinereţe au beneficiat de efectele imunologice ale râsului.

Gata. Nu mai e nevoie să merg la doctor să-i cer o reţetă pentru un medicament. Mi-l pot oferi singur. Mă duc la cinema să văd o comedie bună. Din păcate, e o floare destul de rară. Sau mai curând îi citesc rând pe rând pe toţi marii umorişti ai lumii. Sau, dacă e cazul, o piesă comică.

Domnule Mirodan, reţeta asta o cunoşti de mult, de aceea, ca medic eminent, râsul şi surâsul ocupă un loc important în "Minimum".

❖

Şi câteva maxi-minime:

■ Franţa e de trei ori campioană mondială. În materie de fotbal, asta se ştia, nu era un secret pentru nimeni. În materie de turism, se presupunea. Dar nimeni nu bănuia că va obţine un asemenea trofeu în acest domeniu: Franţa a devenit campioană mondială în materie de sănătate. Titlul a fost decernat de curând de Organizaţia mondială a Sănătăţii. Pentru a-şi efectua clasamentul, O.M.S. a ţinut seama de câteva criterii: longevitatea cetăţenilor, repartizarea fondurilor la pă-

POFTĂ BUNĂ
LA CUNOSCUTUL RESTAURANT ROMÂNESC
DIN HAIFA

CAFE GLIDA „IONEK"

RENOVAT LA NIVELUL ANULUI 2000

Servim renumitele specialităţi de grătar
şi mâncăruri „ca la mama acasă"

NOTAŢI: Café-Glida „Ionek"
str. Kibutz Galuiot nr. 23
Tel. 04/866-7929, 053/213-3554

De noul an care începe – 5761 – felicităm
CLIENŢII NOŞTRI, PRIETENII
şi ÎNTREGUL POPOR ISRAEL
urându-le
Sănătate! Pace! Bunăstare!

turile largi ale populaţiei, satisfacţia bolnavilor.

În calitate de cetăţean francez şi de bolnav, confirm justeţea deciziei O.M.S. Ordinea clasamentului "sanitar": după Franţa urmează Italia, Andorra, Malta, Singapore, Spania. Am căutat să aflu pe ce loc se află Anglia: locul 18. Dar Statele Unite? De necrezut, pe locul 37, după Columbia, care e pe locul 22. De unde concluzia că nu e suficient să fii o ţară bogată şi să aloci multe fonduri pentru sănătate. Formula originală a Franţei: cuplul "Securité Sociale" şi spitalul public. 6 milioane de cetăţeni cu venituri extrem de modeste beneficiază de gratuitate medicală absolută.

■ Bernard Tapie continuă să fie un subiect la ordinea zilei. În trecut el făcea senzaţie ca proletar devenit mare om de afaceri, care mânuia miliardele cum dumneata mânuieşti banii de buzunar. Apoi omul de afaceri cedase locul omului politic, devenit ministru popular, pe deasupra bărbat frumos, seducător, inteligent, excelent orator, vedetă politică a televiziunii. Singurul care, într-o confruntare directă, l-a făcut K.O. pe Le Pen. În plus, mare amator de fotbal, boss-ul echipei din Marsilia, pe care a făcut-o campioană a Europei. Era la zenit. Se zicea că ar putea deveni preşedinte al Franţei. Deodată, prăbuşire vertiginoasă. Pasiunea pentru fotbal l-a costat scump. Şi invidia, gelozia altor oameni poitici. Acuzat că a şperţuit pe unii fotbalişti dintr-o echipă adversară Marsiliei, a fost condamnat la închisoare. Şi a făcut nu ştiu câte luni de puşcărie. Multă lume îl credea terminat. Pierduse totul, averea şi, în aparenţă, stima multor cetăţeni. Tapie e însă Tapie. Îl îngropi undeva, el răsare altundeva. Îşi descoperă vocaţia de actor. Regizorul Claude Lelouch i-a acordat rolul principal în filmul său "Hommes, femmes, mode d'emploi". A scos "Des yeux trop grands", o carte unde, cu un umor amar, îşi descrie viaţa. În sfârşit, marele succes în teatru, în spectacolul "Zbor deasupra unui cuib de cuci", adaptat după romanul lui Ken Kessey. 120.000 de spectatori până acum. În fiecare dimineaţă, pe Radio Monte Carlo, orice ascultător i se poate adresa cu cuvintele "Alo, Bernard!" şi să-i spună sau să-l întrebe tot ce doreşte. Alt mare succes. Propuneri diverse, filme de televiziune, un disc în care Tapie e cântăreţ.

Om-spectacol, mare aventurier, talent sigur. Bernard Tapie a înviat, adevărat a înviat!

◆

Şi câteva mini-minime:

■ Nu ştiam că în Paris se află atâtea fântâni. De tot soiul. 400. Unele agrementează străzile şi pieţele. Vreo 190 sunt o podoabă a parcurilor şi grădinilor. Cea mai veche datează din 1550 şi se numeşte "La fontaine des Innocents". De curând a fost restaurată splendida "Fontaine des Mers" din place de la Concorde (inaugurată în 1840): bazine sculptate, jocuri de apă, un balet de lumini. O amintire personală: cu mulţi ani în urmă mă aflam de un 14 Iulie în această piaţă, ascultând, sub o ploaie torenţială, Simfonia a Noua de Beethoven executată de Orchestra Simfonică a Parisului, dirijată de Daniel Barenboim. Cocoţaţi sus de tot, pe una din sculpturile fântânii, un grup de tineri, înfruntând ploaia.

■ E de neînchipuit câte comori se află în pivniţele de la Elysée, Matignon, Camera Deputaţilor, Senat şi primăria Parisului. Aţi ghicit, nu e vorba nici de aur, nici de tablouri. E vorba de vinuri. Celebre. Scumpe. Château-Margaux, Latour, Petrus, Mouton Rothschild. La primărie sunt vreo 10.000 de sticle. La Camera Deputaţilor doar vreo 6.000. La Elysée vreo 15.000. La Senat sunt între 5.000-6.000. Bineînţeles că nu oricine are privilegiul de a bea un pahar din aceste vinuri. Madeleine Albright a băut un Château-Latour, iar Hillary Clinton a preferat un Mouton Rothschild.

■ Explozie de pornografie la Paris care n-are nici o legătură cu erotismul. Recent, un film intitulat pur şi simplu "Baise-moi" (F...te-mă) a fost oprit de Consiliul de Stat. Autoarea, o femeie, nu-i reţin numele.

■ Gorbaciov şi-a petrecut o vacanţă în Franţa, împreună cu fiica sa şi cu nepoatele sale. S-a dus la Senlis, unde a căutat monumentul înălţat în onoarea reginei Anne, prinţesă de Kiev şi soţia lui Henri I în secolul XI. Bineînţeles că adoră bucătăria franceză, dar regretă că nepoţica sa, Nastia, în vârstă de 12 ani, continuă să prefere hamburgherul. Două afirmaţii ale sale. Prima: 80% din populaţia Rusiei trăieşte sub orice nivel de sărăcie. A doua: terapia de şoc administrată ţării sale a fost o aventură.

■ Îmi amintesc de filmul "Mizerabilii", adaptare cinematografică după romanul cu acelaşi titlu de Victor Hugo. Nu uit scena când personajul principal, Jean Valjean, se târa printr-un puhoi de noroi într-o subterană a Parisului. Ştiţi câţi kilometri au canalele de scurgere ale capitalei Franţei? 200! Reţeaua asta subterană reproduce fidel, în fiecare punct, *toate* străzile Parisului.

■ Cel care a înţeles – prea bine! – Austria a fost vienezul Thomas Bernhard, romancier şi autor a numeroase piese de teatru. Citesc în piesa sa tradusă în franceză sub titlul "Faiseur de théâtre" următoarele: "Un stat profund stupid, un popor, inşi completamente stupizi. N-are importanţă cu cine stăm de vorbă, se dovedeşte că e un imbecil. N-are importanţă pe cine ascultăm, se dovedeşte că e un analfabet. Sunt socialişti, zic ei, dar nu sunt altceva decât naţional-socialişti".

MARIA ALDEA-LÖBEL
Offenbach, Germania

Cireşii în Japonia

Maria Aldea-Löbel a fost ziaristă în presa de tineret bucureşteană a anilor '60.

Ea trăieşte, împreună cu soţul ei, medic, în Germania, scrie şi călătoreşte mult. Iar din când în când, ne trimite impresiile sale. Totdeauna proaspete, totdeauna interesante.

În cazul de faţă e vorba despre Japonia.

Zburăm din China spre Japonia pe drumul pe care marele Kublay Khan şi-a trimis de două ori flota ca să pună stăpânire pe insulele de piatră şi flăcări dincolo de care, în Marea cea Mare, e însuşi lăcaşul Paradisului. Şi tot de două ori Invincibila Armada chineză s-a sfărâmat de Marele Zid japonez: zidul de talazuri sălbatice şi de taifune.

Shanghai-Osaka

Suntem şi noi pe calea pe care scrierea chineză, arta, ştiinţa, meşteşugurile şi chiar religiile din China şi Coreea au reuşit să cucerească cu gloanţe de mătase şi cerneală poporul acesta ciudat şi mândru despre care Marco Polo spunea că nu e supus nimănui.

Zburăm cu Air China. Lângă mine, o studentă chinezoaică cu o geantă rucksack după ultima modă. Împreună cu alte câteva colege la fel de graţioase pleacă, pentru un an, spre ţara asiatică azi cu cea mai avansată tehnologie, ca să înveţe japoneza şi să aducă, de data asta invers, de la Osaka la Shanghai, secretele incredibilei civilizaţii tehnice moderne japoneze.

Adam şi Eva made in Japan

Ne apropiem de insulele despre care ştiam că sunt de origine vulcanică.

– Nu! Nu-i aşa! ne învaţă istoria japoneză şi ne asigură religia naţională shintoistă. După ce apele s-au despărţit de ceruri, cei cinci mari zei invizibili au creat o tânără pereche – Tzanagi, cel care invită, şi Tzanami, cea care invită – şi le-au dăruit o suliţă cu nestemate.

Cei doi tineri, jucăuşi, de pe podul plutitor ceresc au scufundat suliţa magică în apă. De pe ea s-a prelins o picătură din care s-a format o insulă. Au coborât pe ea, au înfipt în centrul ei suliţa fermecată şi s-au privit deodată altfel decât până atunci. Tzangi-Adam a întrebat-o pe Tzanami-Eva: "Cum e alcătuit trupul tău?" Ea i-a răspuns: "Corpul meu creşte şi creşte, numai într-un singur loc nu creşte. Dar al tău?" Tzangi: "Al meu creşte şi creşte, iar într-un anume loc creşte peste măsură". Cei doi tineri au înconjurat stâlpul fermecat şi, ajunşi faţă în faţă, Tzanami a vorbit prima: "O, frumosule tânăr, cât eşti de vrednic de a fi iubit!"

Şi s-au iubit. Tzanami a născut un copil nereuşit, apoi al doilea, la fel. Zeii cereşti le-au explicat care e cauza acestor nenorociri. "Nu se cuvine ca o femeie să invite, ea, un bărbat". Cei doi tineri au înconjurat din nou stâlpul magic, de data asta aşa cum se cuvine, în sens invers, şi Tzanagi a fost cel care a început să vorbească: "Frumoasă fată, cât meriţi tu să fii iubită!"

Şi iar s-au iubit. De data asta au avut mulţi copii minunaţi, toate cele 4223 insule care se cheamă azi Japonia, şi încă mulţi, mulţi zei. Fiica lor preferată, zeiţa Soarelui, Amaterasu, a primit de la ei însemnele magice celeste: o oglindă, un colier de nestemate şi o sabie sacră. Zeiţa Soarelui le-a dăruit la rândul ei nepotului ei, Tenno. Le păstrează cu veneraţie şi astăzi urmaşii lui Tenno, Zeii Împăraţi care domnesc asupra Insulelor Sacre.

Plutim între legendă şi realitate. În imensul spaţiu bleu – pentru noi, acum călători celeşti – valorile parcă s-au inversat: privim înduioşaţi în jos spre cometele cu cozi lungi de spume albe pe albastrul intens al mării. Coborâm. Spaţiul poetic se destramă brusc: vedem din ce în ce mai precis realele vapoare, apoi pista de aterizare.

Aeroportul – un complex futuristic de granit, metal şi sticlă. Vehicule pentru transportul călătorilor. Hale de un alb imaculat. E primul aeroport în care mă simt ca într-o sală aseptică de laborator, de spital. "Surori" grijulii mă iau în primire, mă conduc, aleargă – la propriu! – ca să mă ajute. Vin fugind cu paşi mărunţi, aduc lista "prietenilor" care vor ateriza curând din est, din SUA, şi cu care ne vom întâlni, noi, cei veniţi din vest, din China, ca să descoperim împreună "The Treasures of Japan".

Toate formalităţile decurg rapid, impecabil. Suntem predaţi în mâinile conducătorului excursiei, Mr. Ishigawa, şi dintr-o dată se întâmplă ceva straniu. Nişte mâini abile mă îmbarcă cu valize cu tot pe scara rulantă cu o dexteritate de expert. La capătul de sus al scării, o tânără fragilă mă smulge – dacă pot spune aşa – cu gingăşie, pe mine plus valiza, şi, zâmbind, mă catapultează spre dreapta, repede, ca să nu mă calce din spate alţi călători. Alerg şi eu după Mr. Ishigawa, spre peron. Aceeaşi procedură la îmbarcarea în tren – dar acum sunt avizată şi mă supun sorţii inevitabile şi micului funcţionar care parcă şi-a făcut din urcarea mea în tren rapidă, eficientă şi cu cea mai mare economie de mişcări, scopul absolut al vieţii lui. La modul cel mai periferic sunt confruntată cu legendara eficienţă japoneză – cea care a reuşit să transforme în câţiva ani ţara învinsă în concurentul cel mai redutabil al americanilor – printre străinii care au cucerit Insulele Divine.

Coborâm din tren. Suntem supuşi aceluiaşi ritual în care nu mai ştii exact cine eşti: un obiect pe bandă rulantă? Sau un oaspete mult aşteptat şi respectat? Hotelul modern e uriaş. Camera e minusculă, dar incredibil de bine utilată. Cum de au încăput şi măsuţa asta pătrată şi cele două mini-fotolii pe care – culmea! – şezi comod să bei ceaiul care te şi aşteaptă? Sau scrinul în care găseşti *yucata,* halatul tradiţional croit kimono, şi papucii? Dar întâlnirea cea mai surprinzătoare cu spiritul practic şi înclinaţia japonezilor spre gadget-uri a fost în camera de baie: stăteam uluită şi amuzată în faţa WC-ului cu zece butoane, în acelaşi timp WC occidental şi oriental, bideu şi foehn, cu tot felul de jeturi de apă caldă, rece. Şi chiar de aer!

Gazdele noastre grijulii ne-au răsfăţat cu paturi comode occidentale. Nu vom dormi pe duşumea, pe *tatami,* cum dorm azi japonezii şi aşa cum au dormit dintotdeauna moşii şi strămoşii lor.

Festivalul cireşilor în floare

La micul dejun Mr. Ishigawa ne anunţă foarte politicos că a schimbat programul. Afară e o zi de primăvară ca la carte: cu cer albastru şi nouraşi eterici. Să profităm de ea şi să plecăm azi la munte ca să vedem vestiţii cireşi în floare. Apreciez aproape cu invidie spiritul de iniţiativă şi adaptabilitatea gazdelor. Oare nu întâlnesc din nou unul din secretele succesului japonezilor? Chiar şi ultimul lucrător din fabrici se simte personal răspunzător pentru adaptarea de noi soluţii.

Mr. Ishigawa a şi comandat autobuzul pentru gară, a şi luat biletele şi iată-ne din nou în tren, gonind spre "Festivalul cireşilor în floare".

Deocamdată suntem spectatorii unui festival al şinelor, gărilor, firelor electrice, un festival al metalului şi betonului. Al căsuţelor minuscule, înghesuite unele în altele ca într-un ghetou medieval miniatural, e drept, foarte curat. Câte o căsuţă de bogătan cu două ferestre la stradă – la calea ferată. Uneori, câte un pomişor pitic, alintat ca un copil unic, atât de îngrijit, de tuns şi de frezat încât încetează parcă să mai fie pom, plin de vigoarea şi seva pământului, şi devine o plantă domesticită. De ce îmi aduc aminte de căţeluşii împodobiţi cu panglicuţe de la noi, urmaşi ai lupilor şi câinilor vajnici de pază?

Am ajuns. Coborâm. Sunt din nou literalmente şocată de suprapopulaţia asiatică, simt că aproape mă înec în puhoiul ei. Dar aici e altfel decât în India. Acolo am intuit ce e haosul – masa informă, vârtejul primordial: circulaţia fără nici o regulă, pentru maşini, biciclete, vaci sfinte. Şi oameni. Doamne, cât de mulţi oameni!

Aici, ciudat, aglomeraţia se mişcă parcă după legi logice, precise. O lume grăbită, super-activă, serioasă şi concentrată – aproape încrâncenată, cu dinţii şi sprâncenele strânse înaintând spre un ţel bine ştiut. "Tipic japonez", îmi zic, parcă mulţumită că am regăsit clişeul aşteptat.

Când coborâm din teleferic sus, pe o coamă de munte, imaginea mea de până acum e total bulversată. Mă aflu deodată într-un alt univers. Se face picnic, se râde tare, foarte tare şi cu poftă, aşa cum nu am auzit de mult în lumea mea. Unii se plimbă agale. Mulţi, pur şi simplu, stau. Stau cu o expresie de nedescris pe faţă – poate că aşa arată fericirea. Stau şi privesc. Privesc Miracolul. Miracolul cireşilor în floare. Al muntelui devenit – prin ce vrajă? – un anti-munte. Stânca transformată în dantelă de petale roz şi albe. Muntele gingaş. Simbolul veşniciei (oare nu muntele e lăcaşul zeilor nemuritori – de la Olimpul grecesc la Anzi?) s-a transformat în simbolul efemerului. Samuraii spuneau că floarea de cireş aminteşte de viaţa lor scurtă de războinici. Şi tot la efemera floare de cireş se gândea poetul Yoshida Kenko când scria: "Dacă nu ne–am evapora ca roua dimineţii şi nu ne-am risipi ca fumul, ci am trăi veşnic, nu am înţelege farmecul melancoliei. Tocmai nepermanenţa face lumea atât de frumoasă".

Până şi ghida noastră locală – o jumătate de femeie care ţine ca un stindard o umbrelă roşie, înaltă, ca să poată fi văzută, şi care de la hotel şi până acum a vorbit în continuu, citind conştiincios ghidurile turistice – până şi ea a tăcut. Conştiinciozitatea a fost învinsă de emoţie. De forţa imponderabilă a extazului de masă.

Neaşteptată (şi cuvântul acesta va deveni cuvântul de ordine în Insule) e şi vechea-nouă imagine a pomilor. Aici pomii nu sunt transformaţi în creaţii proprii, personale, aşa cum fiecare "urmaş al zeilor", fiecare japonez, îşi recreează microcosmosul lui privat în grădiniţa lui. Aici, pomii cresc ABSOLUT NORMAL; aşa cum creşteau probabil şi în Paradis.

Singura intervenţie pe care şi-au permis-o oamenii a fost că au mai plantat pe văile şi pe muntele magic încă treizeci şi cinci de mii de cireşi. Şi acum iată-i în extaz în faţa acestei scene uriaşe pe care şi-au creat scenografia lor proprie, "Festivalul cireşilor în floare".

Dar, de fapt, suntem în faţa unei scene, sau a unui altar? Altarul Frumuseţii de la care nu aştepţi nimic decât fericirea de a o putea contempla? Florile cireşilor japonezi nu sunt solii gingaşi ai unor fructe gustoase şi cărnoase – ele nu promit nimic, nu dau fructe comestibile.

Ciudat acest popor, plăsmuit parcă din gene contradictorii. În viaţa de toate zilele – super-practic, super-concret, super-econom. La zecile de altare şi temple risipite în jurul nostru, pe care ghida noastră le vizitează conştiincios – altare shintoiste, budhiste, ale noilor religii şi ale noilor-noi religii! – toţi aduc jertfe de bani, *sake,* lumânărele, atârnă hârtiuţe pe care scriu ce răsplată aşteaptă pentru pioşenia lor şi bat din palme zgomotos ca să atragă asupra lor atenţia zeilor supra-ocupaţi cu atâtea solicitări, deşi sunt în număr de 8 milioane!

Şi în faţa Muntelui Magic, am revelaţia că zeitatea supremă venerată în Japonia e Frumuseţea.

(Continuare în numărul viitor)

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

AL. MIRODAN

G

Gherea-Dobrogeanu, Constantin (1855-1920).

(Urmare din numărul trecut)

Acest serial TV se justifică nu numai datorită peripețiilor de tot felul din viața lui Gherea, precum episodul răpirii sale de către Ohrana rusă, înfățișat mai înainte, ci și din pricina performanțelor ieșite din comun ale protagonistului. De altfel, perfect conștient de calibrul isprăvilor sale și mulțumit în taină de acestea, la ceasul bilanțurilor, Gherea însuși avea să mărturisească nu o dată că viața lui a însemnat un adevărat "tour de force". La rândul său, Z. Ornea, biograful criticului, a intuit semnificația mărturisirii sau auto-definirii, agățându-se de ea ca de un leit-motiv al personalității omului studiat. Pentru noi, acest *tour de force* (în fapt, o suită de tururi de forță) reprezintă chiar o cheie. Iar expresia ar trebui să figureze, întipărită, pe piatra de mormânt a lui Dobrogeanu-Gherea. (Revenind într-o paranteză la Ornea, ești îndemnat să spui că, fascinat de erou, și dorind să afle totul despre el, l-a urmărit cu aceeași tenacitate de copoi cu care-l urmărise zi și noapte, în 1878, colonelul de jandarmi Merklin, de la Ohrana țaristă. Dacă însă misiunea polițistului era relativ ușoară, sarcina lui Ornea a fost incomparabil mai complicată. Fugind din Rusia, Gherea nu venise cu acte de identitate, folosise câteva nume false. Nici el nu le mai ținea minte pe toate. Mărturiile lui în privința anilor de tinerețe sunt zgârcite, lăsând mari spații goale. Biografii săi n-au avut posibilitatea să vadă nici măcar actul de naștere al criticului. Până nu demult, a căuta informații la primăria orășelului unde copilărise Gherea era o imposibilitate, iar astăzi nu știm nici dacă localitatea mai există sub numele din veacul al XIX-lea, nici dacă s-a mai păstrat vreo arhivă, după toate războaiele și revoluțiile ce-au răscolit așezarea. Străduindu-se să descopere adevărul, Ornea procedează ca un Cuvier al istoriei literare: el pornește de la un os și, bucată cu bucată de informație, reconstituie dinozaurul preistoric, acolo unde nu găsește date de nici un fel privind anumite momente din viața eroului. N-am văzut niciodată pe cineva scriind un roman, o piesă de teatru sau o biografie, nu m-am aplecat niciodată peste umărul unui scriitor pentru a vedea cum lucrează, cu stiloul sau la mașina de scris, dar citind cartea lui Ornea despre Gherea m-am sim-

L
I
M

REȚEAUA MAGAZINELOR DE CARTE ROMÂNEASCĂ

• Romane • Dicționare •
• Ghiduri turistice •
provenite din vasta producție editorială din România de astăzi

AFULA: Kikar Atzmaut 7 (în pasajul Ophir Center)
TEL.: 06-6596014
ASHDOD: Merkaz Mishari Daled, magazin nr. 33 Haim Schapira
Tel.: 08-8665388
BAT YAM: Str. Balfour 60. Tel.: 03-6592484
BEER-SHEVA: Str. Histadrut 56. Tel.: 07-6236738
HAIFA: Str. Herzl 61 (Kikar Talpiot). Tel.: 04-8671292
IERUSALIM: Str. Yaffo 63 (în pasaj). Tel.: 02-6250612
NATANIA: Str. Smilanski 10 (în pasaj). Tel.: 09-8615860
PETAH-TIKVA: Str. Pinsker 9. Tel.: 03-9040225
RISHON LE ZION: Str. Rotschild 9. Tel.: 03-9698724
RISHON LE ZION: Str. Herzl 47. Tel.: 03-9671807
TEL AVIV: Str. Solomon 20 (vechea Tahana Merkazit).
Tel.: 03-6873606
TEL AVIV: Str. Allenby 48. Tel.: 03-5175877
TEL AVIV: Stația nouă de autobuze, et. 3, magazinul nr.3243
(sub Mac Donald). Tel.: 03-6877949

Shana tova!

Direcția: tel. 03/562-0711, 562-0714
Iolanda: pelefon 054/829-163

Ultimele noutăți la LIM

CASETE AUDIO cu:

Povești pentru copii
Muzică ușoară și populară românească

ţit de parcă aş fi pătruns în camera de lucru a criticului literar, fără ştirea lui şi, precum omul invizibil, l–aş fi prins în clipele când scria. Omul aşternea câteva rânduri pe hârtie, apoi ştergea nemulţumit ("dar dacă n-a fost aşa cu tatăl lui Gherea în 1868?"), cădea pe gânduri, aprindea o ţigară, o stingea numaidecât în scrumiera de pe birou, umbla printre fişele scoase de el de la Biblioteca Academiei, se ridica de pe scaun, făcea câţiva paşi nervoşi prin odaie, înjura birjăreşte, izbea furios cu piciorul în bibliotecă, murmura: "Doamne, Doamne, în ce m-am băgat!", se aşeza din nou pe scaun, scria încă o dată cuvintele pe care tocmai le ştersese, zicea: "asta este, merg pe cartea asta orice-ar fi, în definitiv şi la urma urmei ipoteza mea e logică").

Acestea fiind zise, să-l părăsim pentru o clipă pe Ornea, să lăsăm de o parte supoziţiile şi să reţinem datele sigure privind anii de început ai lui Gherea, aşa cum îi prezintă Leon Volovici (în "Dicţionarul literaturii române de la origini până la 1900"; Buc. 1979):

»Originar din Rusia (după spusele lui Gherea, din orăşelul Slavianka, gubernia Ekaterinoslav; informaţie neconfirmată de acte; n.n.) *unde a purtat numele de Konstantin Kass,* ***D.-G.*** *a făcut şcoala primară în satul natal, iar gimnaziul la Ekaterinoslav. În 1872, pleacă la Harkov şi devine student audient al Facultăţii de ştiinţe. Intrând în cercurile narodnice studenţeşti, participă la acţiunile acestora şi cutreieră satele pentru propagandă revoluţionară printre ţărani. La fierăria pe care o deschide în Slavianka, el îşi va continua această activitate. Urmărit mereu, ca şi tovarăşii săi, de poliţia ţaristă, în martie 1875, după mai multe peregrinări prin diverse localităţi,* ***D.-G.*** *trece graniţa Rusiei şi se stabileşte la Iaşi. Aici lucrează în condiţii extrem de grele, ca salahor, pietrar sau vopsitor, fără a renunţa la activitatea politică. În aprilie pleacă în Elveţia, unde se aflau numeroşi revoluţionari ruşi emigraţi, în mai e din nou la Iaşi, luând parte la activitatea primelor cercuri de studenţi şi intelectuali cu orientare socialistă. Împreună cu dr. N. Russel, N. Codreanu, Zamfir C. Arbore, şi ei refugiaţi din Rusia, organizează trecerea clandestină peste graniţa rusească a publicaţiilor revoluţionare. Se căsătoreşte cu Sofia Parcevska şi pleacă amândoi la Bucureşti, în 1876. Aici,* ***D.-G.*** *lucrează într-un atelier de arămărie şi participă la întemeierea primelor cercuri socialiste din Capitală.»*

(Continuare la **Dobrogeanu-Gherea Constantin,** *în numărul viitor)*

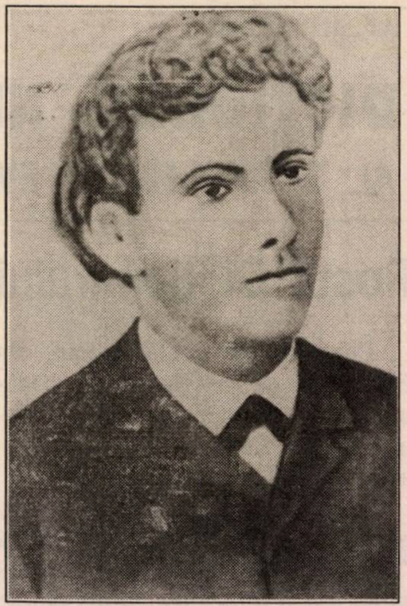

C. Dobrogeanu-Gherea
la 18-20 de ani

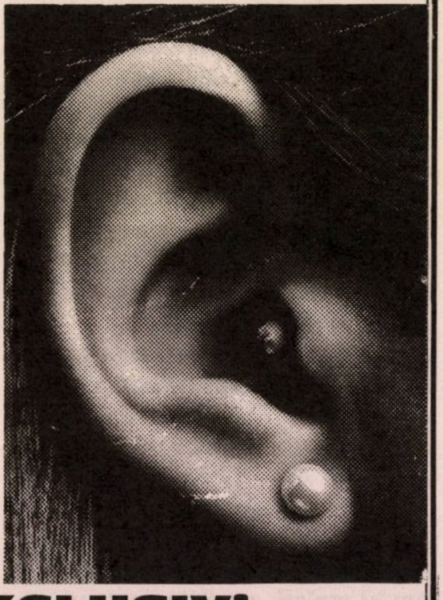

ISRATON LTD.

INSTITUTUL DE REABILITARE A AUZULUI

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 39

Tel. 03-5172910 – 5107317

SUB CONDUCEREA DOMNULUI

MICHAEL SHARON

APARATE AUDITIVE INVIZIBILE ASCUNSE ÎN URECHE

- Consult şi îndrumare fără plată
- Baterii de lungă durată
- Laborator de reparaţii
- Preţuri speciale pentru pensionari şi membri Kupat Holim

Vorbim şi româneşte

NOU - EXCLUSIV!

„Natura", cel mai bun aparat digital din lume (ISRATON)

Gmar Hatima Tova!

AL. MIRODAN

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL
AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

Poșta Dicționarului

Prozatorul Marcel Marcian, din București, se înscrie printre băcăuanii care comentează cartea dr-ului Iulius Iancu despre strada – acum celebră! – Leca:

*«În luna august, abia în august, am citit în "Minimum", la rubrica "Poșta", două scrisori ale băcăuanului (ca și mine) Dr. Iulius Iancu, apărute, una în aprilie, cealaltă în iulie. În aprilie: **Strada Leca din Bacău trăiește!** "Un buldozer poate dărâma o stradă, dar nu poate șterge amintirile din mintea oamenilor". Cu același condei însuflețitor cu care a scris "Noi, copiii străzii Leca", Iulius Iancu, intrând direct în materie, dă viață, reînvie strada: "Pirma care a apărut e Rozica, nepoata plăcintarului. Fuge după bunica ei, să-i dea două plăcinte calde". "Leca există! Leca va exista!". Cealaltă scrisoare: "M-am născut pe malul Bistriței, lângă plutele de la Abator". Iulius Iancu îi denunță pe acei originari din România care își ascund locul nașterii, deși evreii din România au ajuns în Israel pe treptele cele mai înalte în toate ramurile de activitate, în litere, în științe, în artă, în economie. Și declară sus și tare: "Sunt din strada Leca din Bacău". Aceste două scrisori mă determină să intervin.*

*Dacă aș fi tipărit azi, în anul 2000, nu în 1996, cartea mea "Cu Dumnezeu pe strada Peca", poate că aș fi scris pe copertă strada Leca, nu Peca. Poate!... (Poate că nu). În cartea mea am cuprins o mărturie a unui băcăuan locuitor al străzii Leca. Da! personajul meu, Haim Meir (Haimeier) a existat într-adevăr, pe Leca. Proza mea am anunțat-o în "Minimum", în aprilie 1994, la aceeași rubrică "Poșta", ca o bucată de 150 de pagini. La tipărire, în 1996, au rămas numai 100, încât nimic nu mai poate cădea. Haimeier cel de pe stradă, de pe Leca, era un halucinat, un vizionar, vedeai asta cu ochiul liber, fixat în loc, se mai ducea, venea, se oprea, se ducea, animat ca de resorturi mecanice sau inspirat... nimeni n-a aflat vreodată conținutul viziunilor lui: fără grai, mut toată ziua. Și vedea sau avea vedenii. Nebun sau exaltat. În lucrarea mea am dat conținut viziunilor lui, așa mi l-am imaginat, ziua **vedea,** noaptea vorbea, pe malul Bistriței. **Peca** mea e o cronică a străzii și e și o proză de idei, de gânduri, de reverii, de ideații, la care m-a obligat personajul. Haimeier reconstituie, mintal și emotiv, istoria evreilor, îndeosebi nevoia de Mesia, care nu i-a părăsit niciodată pe evrei. Se spune, în carte: **Peca, păcatule!** Ne duce la exclamația psalmistului rege David, **Peccavi,** am păcătuit; în limba latină, în care expresia a circulat și mai circulă în Europa creștină. Numai Dumnezeu nu păcătuiește. Haimeier păcătuia?... Am aflat atât cât se poate afla: **Cu Dumnezeu pe strada Peca,** nu fără Dumnezeu. Trebuie să amintesc aici că în anul 1980, aflându-mă în Israel, la sora, Olga, și cumnatul, Leibu Iser, amintiți și de Iulius Iancu, am văzut, la Ierusalim, pe una din arterele de mare circulație, un om al străzii, un halucinat, un vizionar. Dar israelienii știu asta mai bine, eu numai am văzut și am trecut mai departe, pe King David, mi se pare... În decor foarte modern. Poate că vechii profeți, mai ales cei orali, care deloc n-au scris, arătau tot așa, cam ca Haimeier... Să mă ierte pravoslavnicii!*

***Strada Leca,** așadar, trăiește, cu dublă șansă, a mea și a lui Iulius Iancu, două șanse deosebite, distincte.*

Cât despre locul nașterii: Nu discut, nu-s israelian și israelienii știu asta mai bine... Vorbesc numai de o realitate care a dăinuit, în trecut, mulți ani: evreii din România erau considerați de evreii din Polonia, din Rusia, din Ucraina, ca o anexă, o copie palidă a lor, ca îndepărtați de la sursă. În Peca mea se produce o tentativă de a da identitate spirituală proprie evreimii române și asta prin personajul meu Haimeier, băcăuanul de pe Leca. (Precizez: n-am locuit, la Bacău, pe Leca.)»

H. Michelstein, Kiriat Ono, Kiron:

«Vă rog să luați cunoștință de precizările pe care le fac mai jos, cu privire la articolul din pagina 36 a revistei "Minimum" din luna iulie a.c., intitulat "Nu, n-a fost", care se referă la criticul literar Vladimir Streinu.

L-am cunoscut îndeaproape pe Vladimir Streinu (numele din buletin – așa cum menționează fiica sa – era Iordache și, dacă memoria nu mă înșeală, se numea și Anton).

Era fiul lui Șerban Iordache, un țăran înstărit din comuna Teiu, județul Argeș.

În anii 1935-1939 am fost elev în cursul superior a liceului comercial din Pitești și l-am avut profesor de limba română pe Vladimir Streinu – Iordache – în clasa a șasea, prin anii 1936-37.

Într-o dimineață, la începutul anului școlar, dânsul a intrat în clasă, s-a prezentat și mi-a rămas întipărită în minte figura sa; un om înalt, frumos (ca și fiica sa, actrița Ileana Iordache, care a moștenit de la dânsul frumusețea) și care ne-a impresionat pe toți elevii din primul moment.

Locuia în București și făcea na-

veta aproape zilnic, pentru a preda limba română la Pitești.

Nu-mi amintesc să fi avut vreodată vreo ieșire antisemită față de cei trei elevi evrei care eram în aceeași clasă: Löfler Marcel, Weber Marinel și eu.

Cât privește afirmația d-nei Monica Manu de la pagina 100 din cartea "Dumnezeu în care spui că nu crezi" a lui N. Steinhardt, că Vladimir Streinu ar fi fost legionar, mă raliez afirmației d-nei Ileana Iordache și sunt convins că Vladimir Streinu nu a fost legionar.»

Ludy Borstein, Tel Aviv:

«În legătură cu răspunsul ce ați binevoit să-l comunicați unei doamne Tania Grinberg, la "Poșta Dicționarului", țin să precizez următoarele:

Ca băcăuan și martor al acelor vremuri de restriște, cât și cunoscător al personajelor, în scrisoarea avocatului David Ionas, referitoare la scriitoarea Georgeta Cancicov (soția fostului ministru), nu poate fi vorba decât de fruntașii obștei evreiești din Bacău în acele timpuri, ***Milucă Schuller*** *(și nu Schiller), cât și de* ***Leon Schullemsohn*** *(și nu Schulersohn), așa cum din eroare aceste nume au apărut în extrasele publicate.»*

Gina Sebastian Alcalay, Ashdod, ne furnizează și ea date despre subiectul de mai sus:

«Am primit zilele trecute un telefon de la vechea mea prietenă Ilona Călin, originară din Bacău, actualmente domiciliată în Baltimore, Maryland, în Statele Unite. Citise cu întârziere o relatare din "Minimum", numărul din aprilie 2000, în care, la rubrica "Poșta Dicționarului", se evoca personalitatea luminoasă a scriitoarei băcăuane Georgeta Cancicov, boieroaică de neam, de formație liberală, care în primăvara anului 1944 a devenit salvatoarea evreilor din oraș și regiune.

Situația evreilor, deja purtători de stele galbene, la Bacău și în întreaga Moldovă, se înrăutățea pe atunci văzând cu ochii, odată cu introducerea accelerată de noi și noi restricții anti-evreiești, menite să anticipeze formarea de ghetouri și posibile deportări.

D-na Călin dorește să sublinieze că cel care a organizat întreaga operă de salvare a evreilor din Bacău și Moldova a fost tatăl ei, Milucă Schuller, președintele de atunci al Comunității evreilor din Bacău, bărbat energic, inteligent și clarvăzător. El a fost acela care, conștient de răspunderile sale, a apreciat în mod prompt și clar situația în toată gravitatea ei, a alertat și mobilizat și pe alți conducători ai obștei în cântărirea acțiunilor care se cereau întreprinse înainte de a fi prea târziu și a inițiat repetatele intervenții la Georgeta Cancicov, urmărind cu tenacitate rezultatele lor. Grație insistențelor lui și relațiilor personale ale d-nei Cancicov cu Mareșalul Antonescu (care o vizita la Bacău), a putut obține ea de la acesta din urmă anularea tuturor măsurilor infame proiectate, care atârnau ca o sabie a lui Damocles deasupra capetelor evreilor din regiune. Fiica lui Milucă Schuller, pe vremea aceea o fetiță, a fost martora tuturor frământărilor și strădaniilor tatălui ei, și-și face o datorie de conștiință din a-i scoate numele din uitare.»

Simon Sfarti, SUA, ne comunică noutăți despre prezența lui Moses Gaster în lumea editorială americană:

«Am dat recent peste o carte intitulată "A Treasury of Jewish Folklore", care, așa cum arată titlul, conține o bogată colecție de povestiri, anecdote, legende, proverbe, ghicitori și altele, reproduse după tradiția orală, din cărțile sfinte – începând cu Biblia și terminând cu Cabala – și încheind cu un capitol conținând cântece populare – inclusiv notele lor muzicale.

Prima ediție a acestei cărți a apărut în 1948; o ediție ulterioară a apărut în 1975. Pe lângă materialele cunoscute, unele reproduse din (citez în ordinea în care ele apar în culegere) Talmud, "Royte Pomerantsen" (o colecție de povestiri umoristice de Immanuel Olsvanger) "Parabole ale predicatorului din Dubno", Midraș, "Yidische Folkmaises" (compilate de Judah Loeb Cahan) și din multe alte surse, sunt câteva reproduse după "The Exempla of the Rabbis" (The Asia Publishing Co. London and Leipzig, 1924) și "Ma'aseh Book" (The Jewish Publication Society of America, Philadelphia, 1934), editate de… ***Moses Gaster!***

Iată câteva din titlurile reproducerilor după Gaster: "Calomnia împotriva lui Reb Moishe Ben Maimon", "Bătrânul și șarpele și judecata lui Solomon", "Mama", "Istoria lui Kunz și a păstorilor săi", "Boul bigot care a refuzat să muncească sâmbăta și exemplul pe care l-a stabilit el", "Abraham, tâmplarul din Ierusalim și banii îngropați sub un copac", "Haimanaua înțeleaptă", "Dragoste filială" și "Îngerii geloși pe Moise".»

Senatorul Joseph Lieberman, evreu religios, este candidat la funcția de vicepreședinte al Statelor Unite, din partea Partidului Democrat. În felul acesta, dacă Al Gore, candidatul la președinție, va fi ales, Lieberman poate oricând, dacă se ivește o situație excepțională (*impeachment*, boală gravă a lui Gore etc.) să preia postul de președinte.

Și-atunci, dacă-n America e posibil, în principiu, ca un evreu religios să fie președinte, de ce n-ar fi posibil ca și în Israel să avem un om cu kipa, ca Moshe Katzav, ca șef al Statului?

IOSEF EUGEN CAMPUS

Realitatea și teatrul

La Bucureşti (editura Albatros, 1999) şi-a publicat Nicu Horodniceanu volumul "Eul flexibil – sau Despre Teatralitate". În afară de lucrarea centrală, a mai adăugat trei scurte eseuri, şi ele despre teatru: "Transcendere şi subscendere", "Libertate şi destin în teatru", "Reanimarea tragediei" (acesta din urmă fiind, în seriozitatea lui tehnică, cel mai reuşit şi sugestiv).

Ne vom opri numai la eseul central şi, chiar despre acesta, mulţumindu-ne cu câteva observaţii parţiale.

"Eul flexibil" – cu cele peste 100 de pagini ale sale – este structurat logic în patru mari capitole: Descrierea eului, Spectacolul istoriei şi personajele lui, Arta sau calea perenităţii eului, Eul flexibil. După cum se vede, este vorba în esenţă despre eu, care constituie, după părerea autorului, elementul viu, cunoscut, al realităţii. Acestuia i se opune – ca o barieră de netrecut, dincolo de care se conturează vag – *"infinitul mişcării universale"*, de care eul, înfricoşat, încearcă să se apere, să se autolimiteze.

❖

Autorul a ţinut să dea eseului său forma unui jurnal intelectual, cu date indicate precis. Primul text e datat 4/1/94. Ajungem apoi la texte din 1993, 1991, 1989, 1994, 1996, 1999. Uneori, hiatusurile în timp sunt explicate de autor în mod expres: *"Iar o întrerupere de trei luni (o călătorie în România şi apoi operaţie pe cord..."* (21/8/94). Sau: *"Am întrerupt iar jurnalul. Două luni grele – operaţia Charlottei..."* (8/1/95). Forma de jurnal trebuia să dea textului abstract o coloratură mai intimă. Mai vie. Şi, în primul rând, cum afirmă răspicat autorul în al său "Cuvânt înainte", să respecte *"pulsaţia gândirii în chipul cel mai firesc posibil"*.

Intenţia nu a devenit realitate. Asta pentru că, dincolo de forma intimă a jurnalului, simţi că gândirea autorului este, aş zice, "spinoziană". (Există şi un scurt citat din Spinoza, *"perseverarea în existenţă"*, dar nu asta este important, ci modalitatea gândirii autorului.) Ai impresia că procedează şi el "more geometrico". Afirmaţiile lui au o siguranţă care te uimeşte. Siguranţa axiomelor şi a teoremelor demonstrate fără greş. Abundă definiţiile. Uneori, autorul păşeşte, sigur, din definiţie în definiţie. La pagina 65 întâlnim următorul lanţ caracteristic: *"**Arta** este viaţa sub semnul speranţei. **Speranţa** este un fel de a gândi care implică certitudinea că viaţa are un sens care apare dacă norocul şi intuiţia îl pot descoperi. **Norocul** este o înlănţuire favorabilă a împrejurărilor..."* etc. etc.

❖

Horodniceanu se caracterizează prin luciditatea lui necruţătoare, crudă chiar: *«Ideologii intuiesc pericolul relatării la "prezent". Zona lor predilectă este trecutul şi viitorul". "Prezentul crud, neexplicat, este insuportabil. Oamenii preferă trecutul sau promisiunile iluzorii ale viitorului"*. Analizând dorinţa, inevitabilă, a artiştilor de a avea succes: *"Preţul acestei adopţiuni publice este o modificare a operei în substanţă şi în aparenţă"*.

Afirmaţiile lui iau forma artistică a unor formulări pregnante: *"Ceea ce simţurile atestă ca prezenţă imediată, nemijlocită, devine de fapt unica prezenţă a lumii. În spate rămâne întunericul, noaptea..."*. Sau, vorbind despre veci-

Nou!

A apărut

Mircea Saucan

FUNÉRAILLES À BUCAREST

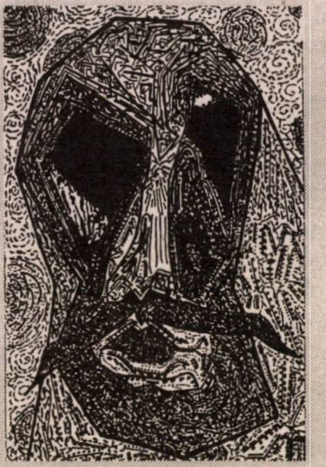

MINIMUM
TEL AVIV ■ 2000

«Un spirit ironic şi chiar caustic, lucid şi sarcastic, predispus spre un umor negru, feroce şi în acelaşi timp spiritual.»

(Adrian Marino, Cluj-Napoca)

«Mircea Săucan vede o lume a viilor cu totul absurdă şi iraţională în care omului îi este refuzată până şi demnitatea de a muri definitiv, dar în acelaşi timp el ne face părtaşi la regretul de a părăsi o lume şi un loc.»

(Iulia Blaga, *România liberă*, Bucureşti)

Cartea se poate obţine trimiţând suma de 30 de şekeli pe adresa autorului:
POB 5191
Natzeret Illit 17541

nătate, despre încercarea de a te apropia de altul: *"Sentimentele marchează de fapt distanţele dintre oameni... Are loc o luptă tragică între doi termeni ai fiinţei sale – perseverarea în existenţă şi imposibilitatea singurătăţii".*

Se întâmplă ca afirmaţia, deşi pertinentă, să ia aspectul unei butade provocatoare, pentru că atacă ideile preconcepute ale cititorului. Comparând opera de reconstituire istorică şi aceea a dramaturgului, ajunge la concluzia surprinzătoare, afirmată cu brio: În opera istorică, spune Horodniceanu, *"lipseşte cu desăvârşire dinamica umană reală a mişcării în prezentul actual. Din acest punct de vedere, opera istoricului este ficţiune în cel mai înalt grad, evident, mult mai fictiv-ipotetică decât opera dramatică".*

Multe dintre ideile susţinute de Horodniceanu sunt interesante ca poziţii personale. Aşa, de pildă, condamnarea artei abstracte (din cauza diferenţei de natură dintre artă şi geometrie), sau condamnarea teatrului absurdului (pentru că este forma cea mai reprezentativă de abstractizare care se opune gândirii destinice), sau rezerva cu privire la muzica executată cu instrumentele epocii (pentru că seamănă cu un fel de folclor al unui neam străin pierdut în negura veacurilor).

Totuşi, adesea rămâi nemulţumit. Explicaţia nu e explicaţie, ci afirmaţie. Afirmaţie făcută pe baza unei introspecţii dubioase, neconvingătoare. Siguranţa autorului îţi pare nejustificată (în teoria despre artă, de pildă). Se ajunge chiar – ce-i drept, rareori – la platitudine şi banalitate. Chiar stilistic: *"Putem continua, putem integra totul, putem spera, n-avem încotro! Amin!".*

Capitolele de filozofare existenţială asupra eului mi se par insuficient de convingătoare, nu răspund marilor aşteptări.

❖

În schimb – poate cum era de aşteptat de la un om de teatru ca Horodniceanu – cele spuse despre esenţa artei dramatice sunt deschizătoare de orizonturi.

"Oare teatralitatea n-ar fi un mod al existenţei?" – se întreabă autorul. Şi-şi răspunde afirmativ. *"Spectacolul lumii trebuie să se petreacă cu certitudine, fără altă opţiune, aici, acum. El este unitar şi implacabil...".* În teatru nu există singurătate, subliniază cu drept cuvânt Horodniceanu. În sală, în aşteptarea spectacolului, spectatorii se simt profund alteraţi, apropiaţi unii de alţii, pregătiţi să privească spre scenă şi să se identifice cu actorii. Caracteristica scenei este ceea ce autorul numeşte *"gândirea socială".* E vorba de o "gândire în comun". A actorilor care reacţionează reciproc şi a personajului suplimentar, autorul piesei de teatru. Teatrul determină astfel un anumit fel de a-ţi hotărî propriul destin în prezenţa altora. La sfârşitul spectacolului, aşteptările sunt satisfăcute. Se ajunge la descifrarea "destinului" spre lămurirea căruia este organizată opera dramatică.

Modelul teatrului – spune autorul – clarifică toate obscurităţile existenţe. Teatrul – ca şi dragostea, dar acolo limitat la cei doi parteneri-spectatori-actori – îngăduie atingerea catharsis-ului.

Idei cutezătoare, luminoase, obligând pe cititor să meargă pe urmele autorului, cugetând la rându-i, personal, asupra esenţei mirifice a teatrului.

ZISE...

"Am convingerea că la Camp David trebuie să obţinem pacea urmând exemplul reconcilierii Statelor Unite cu Vietnamul".

(Bill Clinton, Washington, 2000; excelentă comparaţie, domnu' Clinton; convingătoare comparaţie: în cadrul convorbirilor de pace dintre Statele Unite şi Vietnam, din anii '70, americanii au avut tăria de a face numeroase concesii dureroase, ca, de pildă, transformarea oraşului Washington în capitala a două state: cel american şi cel vietnamez.)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

HITACHDUT OLEI ROMANIA
CARMIEL

FELICITĂ PE ISRAELIENII ORIGINARI DIN ROMÂNIA,
CU OCAZIA ANULUI NOU 5761 – URÂNDU-LE
SĂNĂTATE ŞI SUCCES ÎN TOATE DOMENIILE.
ÎNTREGULUI POPOR ISRAEL
UN AN NOU FERICIT!

שנה טובה ומבורכת!

Preşedinte
MOSHE FLITMANN

ELENA-ESTHER TACCIU

Boroboaţele lui Marius Mircu

Prozele lui Marius Mircu evocă viaţa evreilor, tema sa constantă, în două moduri stilistice. Primul sector, cel mai masiv reprezentat ca număr de pagini şi volume, este publicistica de tip istoric, cu comentarii însoţind fragmente (aş zice imposibil de găsit la un loc) din presa românească, plus documente originale. Istoria cuprinsă între sfârşitul secolului XIX şi al doilea război mondial ne oferă periplul evreimii române în aspectele concrete, impresionante, ale dramelor individuale. Se trece astfel de la etapa armoniei naţionale la tragedia etnică din războiul exterminator. Genul intermediar, de frontieră, este la Marius Mircu memorialistica dedicată personalităţilor de excepţie formate de realitatea românească şi păstrătoare, ele, totuşi, a zestrei etnice evreieşti, precum filologul Tiktin, Mauriciu Brociner, poet şi erou de război, secerat foarte tânăr de gloanţe, Sevilla Pastor, minunată actriţă. Proza propriu-zisă a lui M. M., de mărimea romanului “Croitorul din Back”, evocă şi invocă mentalitatea şi psihologia sărăcimii din târgurile Moldovei încă patriarhale. Născut el însuşi la Bacău şi martor al acestei lumi evreieşti apusă astăzi, M. M. priveşte eterna ei sărăcie cu hazul trist cunoscut nouă şi din Shalom Alehem. Volumul scos recent la “Minimum”, “Boroboaţe de Sărbători”, al 50-lea din vraful cărţilor sale, cum o înţelegem din desenul lui Livadaru de pe copertă, se înscrie şi el în proza de tip memorialistic a scriitorului. Naratorul-copil, cu evidenţă însuşi autorul, dovadă fotografii autentice reproduse, este un fiu al târgurilor moldoveneşti. Dar insula în care deschide ochii este inconfundabilă. Aparţine familiei de evrei modeşti, care ţin sărbătorile. Timpul părinţilor este al grijilor şi lipsurilor, al agoniselilor sărmane în cutia pe care scrie Şabat. Timpul copilului, de pe acum elev, este însă al sărbătorilor, când el poate “boroboţi”. Vacanţele scurte ale năstruşnicului erou sunt sărbătorile evreieşti. Vesele sau triste, ele-i dau libertatea fără limite a jocului şi a întrebărilor către tatăl ştiutor al tradiţiilor. Motto-ul acestei cărţi de nuvele desemnează copilul universal: “Eu sunt copil, eu nu-mi dau seama ce fac. Păcatele mele nu-s păcate, sunt boroboaţe”. Subtitlul cărţii lui Marius Mircu, “Amintiri din copilărie”, ne trimite la nuvela clasică a lui Creangă, modelul literar al tuturor prozatorilor moldoveni ce-i urmează, în rândul cărora se înscrie, iată, şi volumul de faţă. Tonul evocărilor, nostalgia subterană, constrângerea din partea adulţilor din familie şi din afara ei, dorinţa de a fi liber, furtişagurile şi apoi explicaţia lor naivă, nu sunt deloc departe de spovedania lui Nică. Până şi topica unor fraze de deschidere ne “sună” a Creangă: “Tare mă mai bucuram pe vremea aceea când se apropia Roş Haşana”. Digresiunile abundente ale clasicului român îşi lasă şi ele urmele în scuzele inocentului păcătos: “Dar degeaba mă sileam, parcă eu făceam boroboaţele? Se făceau ele singure, nici nu mă mai

În editura “Integral” din Bucureşti
a apărut noul roman
“Bătrânul ieri
şi nenăscutul mâine”
(190 pag.)
de *LIANA MAXY*

Este un roman al emigraţiei şi se referă la noi,
evreii reveniţi în patria strămoşilor.
La fel ca şi în precedentele sale volume:
“NUCLEUL MAGIC” (1986) 482 pag.
(biografia pictorului M. H. Maxy şi a familiei sale)
şi “PUNCTELE MELE CARDINALE” (1994) 196 pag.,
cuprinzând: versuri, nuvele, evocări, portrete, interviuri,
impresii de călătorie, autoarea foloseşte o autentică limbă
literară, un ritm alert şi un stil propriu.

Cărţile pot fi obţinute trimiţând un cec bancar sau poştal pe
adresa: P.O.B. 1114, Ramat Gan 52111. Tel.: 7519839

- **BĂTRÂNUL IERI ŞI NENĂSCUTUL MÂINE – 40 shekeli**
- **PUNCTELE MELE CARDINALE – 40 shekeli**
- **NUCLEUL MAGIC – 60 shekeli**

întrebau". Răspunsurile pregătite după substituirea puiului de "capara" printr-unul gata jumulit de pene, de Iom Kipur, imaginează dialogul cu mama pedepsitoare. La uluirea ei, replica lui va exprima compasiune. Substituirea cu un pui "fără păcate" (ceea ce mama nu va şti) va avea ca motiv dragostea de fiu, impresionat de ostenelile zilnice ale ei. "Ca să-ţi uşurez treaba", va răspunde cu seninătate şmecherul, "doar ştiu câte-s pe capul matale!"

Dar noua carte a lui Marius Mircu nu se reduce, desigur, la o replică dată "Amintirilor" lui Creangă. "Boroboaţe de Sărbători" relevă o altă mentalitate, o altă psihologie colectivă şi, de ce nu, anume ritualuri foarte vii în târgurile de altădată. Un copil evreu descoperă cu haz dulce-acrişor realităţile mahalalei sale, în care sărbătorile nu pot masca sărăcia unanimă, mâncarea pe sponci, chinul de a pune un ban de o parte şi de a cumpăra o găină, vis "al unui sărman". Colectivitatea pestriţă are ritmuri anume de viaţă pe care sărbătorile le schimbă. Sosirea Şabatului se percepe de joi printr-o accelerare dementă; de joi toată lumea "goneşte, goneşte cu disperare, ca să agonisească şi să se pregătească de Şabat". Copilul mult prea mărunt şi slab e obsedat de mâncare, dă fuga acasă în postul de Iom Kipur, ca în lipsa alor săi să mănânce pe săturate. "Postesc între mese", zice cu haz copilul care visează o Roş Haşana de două ori pe an. Puterea Rabinului i se dezvăluie în controlul găinilor pentru mesele sărbătoreşti. Dacă tocmai găina pe care o aduce el "nu-i bună"? E firesc deci să se trezească în eroul-narator geniul comercial al rasei, cum se zice. Aşa că la sfârşitul Hanucăi el începe să cumpere ieftin sfârleze, spre a le revinde bine de tot peste un an doritorilor, aceloraşi tovarăşi de joacă, la începutul noii sărbători. El va cumpăra, eventual, dulciuri inaccesibile. Tristeţea de *a nu avea*, veşnic, dă fixitate lucioasă acelei priviri de copil din fotografia de la pagina 67, cu faţa ascunsă în spatele pătratului de "maţa" ce-i ajunge până la ochii aceia imenşi.

Desigur, toate capitolele volumului dedicate, pe rând, sărbătorilor vesele ca Roş Haşana, Pesahul, Hanuca, Sucotul, Şabatul, şi triste, ca Iom Kipur, Tişa be Av, dau, s-ar prea putea, câte o învăţătură celor neştiutori dintre cititori. Dar mult mai importantă ni se pare portretizarea povestitorului însuşi, în sens intelectual. Nesfârşite întrebări bombardează tatăl, în sens teologic chiar. Acesta ştie să releve sensul metafizic al sărbătorilor. De pildă, îi spune părintele, Iom Kipur deprinde pe copiii neamului cu suferinţa. Iar Roş Haşana cu nevoia de a-şi face bilanţul anual al faptelor bune şi rele. Numai că acest copil nu primeşte învăţăminte de-a gata. Cârcotaş şi rebel, cu spirit de contradicţie violent, cu inteligenţă speculativă, el caută să pătrundă în modul său esenţa relaţiei cu Dumnezeu. Întâi de toate, în mintea foarte concretă a băiatului, Atotputernicul e autorul unor măreţe "boroboaţe", sărbătorile însele, bucuria adusă de ele, creativitatea perpetuă. Dorinţa de înnoire îl face să refuze însă stereotipia ritualului prescris. De ce să fie aceleaşi întrebări şi răspunsuri de Paşte, în număr de patru, de ce băiatul însuşi să nu născocească altele? Deseori imaginaţia lui stabileşte legături poetice. De Sucot el cere părinţilor, brusc, să repare umbrelele, pentru că, fiind sărbătoarea recoltelor, Dumnezeu decide şi "soarta apelor", care acuşi-acuşi se vor dezlănţui. Posturile, purificarea se pot însoţi cu bătaia, joaca preferată a băieţilor. Aşa că de Lag b'Omer cetele se înfruntă să-şi arate vitejia, iar de Tişa be Av, băieţii se bat cu scaieţi, câte unul pentru fiecare Templu dărâmat. Deşi, ca orice copil "hiperactiv" în sens intelectual, eroul nu moare după şcoala oficială, el transformă sărbătorile iudaice într-un exerciţiu al inteligenţei şi al imaginaţiei creatoare. În acest punct rezidă, cred, mai cu seamă, originalitatea acestei cărţi semnată de Marius Mircu.

Ultima oră
AHIX

Editura MINIMUM prezintă
o nouă carte de I. SCHECHTER

Bilete
în
Zidul Plîngerii

O privire cu lupa şi una cu microscopul asupra realităţilor israeliene şi străine. Instantanee, portrete, amintiri, comentate cu zâmbet şi rictus.

TOATĂ LUMEA DE AZI ÎNTR-O CARTE!

Comenzi la autor,
Str. Zamenhof 15, Tel Aviv
Preţul plus expediţia – 20 şekeli

LUCIAN BOZ – Sydney

„Şi noi am suferit, aici, în Australia, în timpul războiului: nu găseai scrumbii nicăieri”

Pe urmele lui Bashevis-Singer

Opera lui Bashevis Singer e o măiastră evocare a vieţii evreilor polonezi din secolul al 19-lea până în apropierea celui de-al doilea război. Stabilit în Statele Unite, a publicat amintirile lui despre aceste vieţi în ziarul idiş din New York, "Forward". Mult mai târziu, a acceptat să fie tradus. O excepţie la subiectele lui preferate, a fost "Inamicul – O poveste de dragoste."

Această scurtă introducere e menită să arate că la celelalt capăt al lumii, în Australia, Lily Brett pare a continua genul de literatură creat de Bashevis-Singer, actualizându-l.

Cartea de care ne ocupăm este "Things could be worse" (Lucrurile pot deveni mai rele) sau, dacă preferaţi: "Situaţia poate deveni mai rea." Cititorul va alege titlul românesc ce-i pare mai nimerit.

Cartea, care cuprinde 18 mici nuvele, este, după părerea mea, un adevărat roman, centrat în soţii Renia şi Iosl Bensky, personaje în jurul cărora trăiesc alte 16 familii, supravieţuitori ai lagărelor Auschwitz, Bergen-Belsen, Teresienstadt, Struthof şi Sachsenhausen.

Aceste 17 familii stabilite la Melbourne încearcă să-şi creeze o nouă viaţă în acest oraş australian unde viaţa comunităţii evreieşti e activă, mai ales comparată cu celelalte mari oraşe australiene ca Sydney, Adelaide sau Perth.

Înaintea apariţiei cărţii de care ne ocupăm, Lily Brett a publicat patru plachete de poeme: "Poemele Auschwitzului", "Polonia", "După război" şi "Neintenţionata consecinţă."

Renia Bensky şi-a pierdut întreaga familie: părinţi, bunici, fraţi, surori, nepoţi. De soţul ei, Iosl, a fost despărţită în ziua sosirii la Auschwitz. În lagărul de persoane deplasate, citeşte zilnic comunicatele cu numele foştilor prizonieri ai naziştilor, dar Renia nu găseşte numele soţului, aşa că nu ştie dacă trăieşte sau a decedat. Iată însă că într-o bună zi Iosl reapare, dar Renia abia că se uită la el. *"A fost separată de el prin ceea ce a văzut, prin ceea ce a respirat. Se simţea otrăvită".*

Reuniţi, ajung la Melbourne, unde se află un văr al lui Iosl, stabilit acolo în 1933. Soţia acestuia, Esther, atrage atenţia Reniei că *"trebuie să fie normală"* şi că trebuie negreşit să-şi cumpere o rochie numită "Sunfrock", pentru a nu apărea diferită de celelalte femei şi adaugă, o dată mai mult, *"E important să fii normal".*

La rândul lui, Max şi spune lui Iosl: *"Să nu crezi, Iosl, că noi am avut viaţa uşoară la Melbourne în timpul războiului. Ne-a fost imposibil să găsim scrumbii. N-a fost uşor".*

Cu încetul, Renia se acomodează cu climatul şi cu viaţa australiană, dar duce cu sine pe cei decedaţi. Are doi copii, Lola şi Lina, de care se ocupă cu drag. Nu-i plăcea să asiste la parăzile de modă, nu lua parte la reuniunile comunităţii, nu juca bridge. Marea ei plăcere: să se confunde cu natura, făcând băi de soare în grădina locuinţei. Şi devenise o patrioată, neadmiţând critici despre Australia.

◆

E cunoscută drama părinţilor deportaţi ce nu s-au mai întors şi a copiilor acestora, încredinţaţi unor familii catolice.

Când pacea a revenit, forurile evreieşti au încercat să recupereze aceşti orfani. Au fost drame; unii copii au refuzat să-şi părăsească părinţii adoptivi, alţii, nefiind în stare de a se opune, au acceptat să fie încredinţaţi unor familii evreeşti. E ceea ce s-a întâmplat cu fetiţa doamnei Luftman, deportată din Franţa. Căruciorul în care se afla e luat de un vecin, brutarul Renard, necăsătorit. Bineînţeles, Renard nu putea ţine copilul la infinit. Încearcă să-şi convingă sora s-o ia, dar aceasta refuză. Renard găseşte soluţia încredinţând-o familiei Guillaume, ce o tratează ca pe propriul lor copil şi o creşte în religia catolică.

Cuprinsă de remuşcări, sora lui Renard, ce refuzase să ia fetiţa, sesizează forurile evreieşti, care o recuperează pe Michelle şi o trimit la singura rubedenie a doamnei Luftman din Melbourne, Esther Pekelman. Michelle e un copil recalcitrant, ce refuză să colaboreze cu profesorii şi abia termină clasele primare. Esther, care a încercat totul ca să o ajute, dar fără folos, îi găseşte o slujbă la singura, în acea vreme, prăvălie cuşer din Melbourne. Acolo lucrează cu entuziasm alături de fiul proprietarilor prăvăliei, Schmul. În ziua în care Michelle a împlinit 16 ani, Schmul o cere în căsătorie şi transformarea ei e de necrezut. Îşi taie frumosul, bogatul ei păr, înlocuindu-l cu o perucă şi observă riguros toate regulile religioase, ca evreicile din satele poloneze. Altfel spus, devine o fanatică. Biata Esther e dezolată; Michelle refuză să o viziteze, casa ei nefiind cuşer. Se plânge amarnic doamnei Renia Bensky, dar aceasta nu poate decât să o consoleze cu câteva cuvinte de încurajare.

◆

Genia Pekelman, în ciuda celor 40 de ani, nu renunţă la dans. Fusese eleva unei faimoase profesoare, doamna Romano, şi părea destinată unei frumoase cariere de dansatoare. Războiul, invazia hitleristă, deportarea ar fi fost deajuns ca s-o facă să uite de dans. Dar n-a fost aşa. Făcea exerciţii acasă şi oferea diverselor societăţi să danseze la reuniunile lor. Renia Bensky, care era prima la matematică în tot liceul, n-a fost în stare să urmeze cursurile universitare, fiind deportată. Acum, cu un soţ care a devenit şeful unei întreprinderi textile, se înscrie la Universitatea din Melbourne, dar nu reuşeşte să se încadreze şi prima ei încercare e respinsă de profesorul la care se prezentase.

Grossman, care făcea parte din grupul celor 17 familii prietene, a fost observat, la mesele săptămânale organizate pe rând de fiecare familie, cum strânge şi ia cu sine acasă resturile de pâine nemâncate.

Doamna Lifshutz, sosită în Australia cu zece ani înaintea celor 17 familii prietene, nu era deloc încântată de noii emigranţi şi spunea doamnei Cunningham, o vecină: *"Aceştia sunt altfel de evrei. Sunt ţărani. Noi, Adam şi cu mine, venim din familii cultivate. Citim cărţi, mergem la teatru, chiar şi la Operă".*

Am spus mai sus cum, pe rând, cele 17 familii se reuneau în fiecare sâmbătă seară după ce fuseseră în grup la cinema.

"Renia Bensky, precizează autoarea, *aştepta întotdeauna neaşteptatul. Încerca să prezică imprevizibilul".*

O altă preocupare a doamnei Bensky era tăierea din ziare şi strângerea de anunţuri mortuare. *"De îndată ce închidea ochii, se afla în o lume de familii decedate, fie ei prieteni sau chiar necunoscuţi".*

Pekelman purta sandale vara sau iarna, la plajă sau la festivităţile de Bar-Mitzva şi lumea îl socotea excentric. Când s-a aflat de ce poartă sandale, nimeni n-a mai îndrăznit să se mire.

"În lagărul de concentrare de la Sachsenhausen, unde mă aflam, era un teren pentru încercarea ghetelor. Un fabricant local dorea să-şi verifice produsul pe o varietate de suprafeţe. În acest scop a construit drumuri cu nouă suprafeţe diferite. În fiecare zi, câţiva dintre noi, prizonierii, trebuia să încălţăm noi perechi de ghete şi cu ele să parcurgem 40 de kilometri pe suprafeţe de ciment, de cărbuni arşi, de stânci sfărâmate, nisip, pietricele. Pentru plăcerea lor, gardienii SS ne sileau să încălţăm ghete cu una sau două mărimi mai mici şi trebuia să cărăm saci cu douăzeci de kilograme de nisip".

◆

Grupul celor 17 familii decide să viziteze Israelul. E o mare decepţie pentru ei.

"Sunt prea mulţi evrei în Israel", spune Izak Pekelman, iar soţia lui, Genia, despre al cărei dans am vorbit mai sus, se exprimă în felul următor: *"Nu mă simt bine între atâţia evrei; mă simt nervoasă. Şi dacă cineva începe să ne împuşte? Îmi aminteşte prea mult de alte întâmplări".* George Small e nemulţumit de mâncarea israeliană, ce nu seamănă deloc cu cea din Polonia. *"E o bucătărie pentru arabi, nu pentru evrei".*

Pe Iosl Bensky îl revoltă ortodocşii cu îmbrăcămintea lor, *"care nu există în Talmud; sunt animale stupide. Toată lumea e nemulţumită de ei. N-au evreii destule probleme?"*

Doamna Bensky a stat tot timpul în camera ei de hotel.

Singurul care a apreciat Israelul a fost Chaim Berman. I-a plăcut felul robust al populaţiei, onestitatea şi lipsa de artificialitate a israelienilor, faptul că trăiesc pentru un ideal. *"Ei au mai mult decât calorifere şi televizoare".*

În seara ce a precedat plecarea acasă, Iosl Bensky a ridicat paharul pentru Australia şi toată lumea a aplaudat.

◆

În acest volum, Lily Brett a reuşit să dea viaţă unor personagii care, în anii de prigoană, au suferit cruzimea nazistă sub formele cele mai degradante.

Cartea însă se ocupă şi cu cea de-a doua generaţie: copiii celor 17 familii. Tineri şi tinere ce studiază, iubesc şi urăsc, se căsătoresc şi divorţează, se încadrează în viaţa australiană. Această tânără generaţie, cu calităţile şi defectele ei, ar merita o recenzie aparte, proiect ce va putea fi împlinit cu o viitoare ocazie.

Voi încheia ca la începutul acestei recenzii, reafirmând că Lily Brett merge cu succes pe drumul trasat de Bashevis-Singer.

Clinica de medicină alternativă
„Anita = Rehovot”
condusă de un
doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

●

Tratăm cu succes:
• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotenţă • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •

●

De asemenea:
• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254
08/945-6135

Shana tova!

PRIMIM LA REDACȚIE

• CĂRȚI • REVISTE • ȘI • SCÂNTEIERI • DE • GENIU •

- **Fețele și fațetele lui Arminius Cassvan**
- **Cine este Paul Cornea?**
- **Un țipăt de la Oradea**
- **Dosarul lui Traian Boeru**

Arminius Cassvan

Amintiri și invenții polifonice

Cu un cuvânt înainte
de Al. Mirodan și o postfață
de Sorin Cunea; Minimum 2000

«Pianist și compozitor în tinerețe – scrie Al. Mirodan în cuvântul său înainte la carte –, *cronicar muzical la "Contemporanul", din București, prin anii '60, medic mai apoi la New York, colaborator în anii aceștia la "Minimum" cu mici eseuri pentru rubrica "Idei", persoană cu multiple fețe și fațete, dr. Arminius Cassvan ne-a oferit o carte care, aidoma autorului, este produsul unui amestec: autobiografie, pe de o parte, proză pe de altă parte; iar pe ici pe colo și mici analize muzicale pentru inițiații în domeniu. Așa cum omul nu poate fi numai doctor, nici numai muzician, cartea lui nu este, nu poate și nu vrea să facă parte, cuminte, dintr-un singur gen.*

Roman? Ficțiune, deci? Da, desigur. Fiindcă naratorul vorbește despre el la persoana a treia, "mascat" (dar foarte lesne de identificat) sub numele de Gilbert Dressler. Autobiografie? Iarăși, da; fiindcă scrierea este presărată la tot pasul de date precise și nume proprii: compozitorii Ion Dumitrescu, Mihail Jora, dirijorul Constantin Silvestri, George Ivașcu, directorul "Contemporanului", Edgar Reichman ș.a. ș.a., ca să nu mai vorbim de membrii familiei. Roman, ficțiune? Da, fiindcă din loc în loc, dăm peste apariții cu "cheie": în profesorul Mihail Dobrogeanu, de la liceul evreiesc "Cultura", îl recunoaștem pe Mihail Sebastian; în Sașa Basarab, studentul aventurier care va deveni peste ani unul din componenții vestitei "Bande a lui Ioanid" (autoarea unui hold-up asupra unei furgonete cu bani a Băncii Naționale), îl recunoaștem pe Sașa Mușat. În dr–ul Raoul Lieblein, pe dr-ul Sandu Lieblich, comunistul aruncat în închisoare de ai săi. Autobiografie? Iarăși, da; fiindcă dirijorul Sergiu Comissiona, care l-a ajutat pe povestitor, prietenește, în zilele când acesta se afla la Roma, așteptând viza pentru Statele Unite, este într-adevăr dirijorul Sergiu Comissiona.

Metoda este derutantă, dar și incitantă: ai senzația că participi la un carnaval venețian unde unii dansează cu chipul descoperit, în vreme ce alții poartă măști.

Acestea fiind zise, cartea reprezintă un bun prilej de a descoperi o personalitate la fel de originală precum prenumele său, Arminius, precum și câteva secvențe din anii generației, sau generațiilor noastre: războiul, Bucureștiul post-belic, fenomenul emigrării, pe urmă trăirile new-yorkeze ale unuia dintre ***ai noștri.***

Remarcabilă aici este franchețea cu care Cassvan amintește despre viața sa intimă și a familiei sale. Într-o vreme când marea majoritate a memorialisticii de-acest fel tace din gură sistematic (sst!) ori de câte ori vine vorba de sexualitate, Cassvan se comportă în stil de contemporan autentic, spunând lucrurilor pe nume. În felul acesta, el va șoca pruderia binecunoscută din ***trib,*** *dar va cuceri simpatia cititorului inteligent.»*

Va șoca pruderia din trib, așa cum prevede Al. Mirodan? Oho, și încă cum. Dacă n-ar fi decât să avem în vedere o scenă precum cea de mai jos:

«Luminile erau din ce în ce mai scăzute și spre sfârșitul dansului David o sărută pe gură. Își dădu seama, după ușoara deschidere a buzelor ei, că sărutul era bine primit. Era poate oarecum așteptat și David se simți într-un fel stângaci că nu o sărutase mai de mult. Motivul era teama de respingere; o cunoștea pe June de aproape șase luni, dar nu se prezentase nici o ocazie atât de potrivită pentru un sărut ca seara aceasta. Reacția lui June a fost dulce și rapidă: îi șopti la ureche "da", ceea ce produse o fermă dilatare în regiunea inferioară a corpului lui David, imposibil de ascuns dacă dansul s-ar fi terminat atunci. "Mulțumesc Domnului că luminile sunt aproape stinse", șopti ea încă o dată, cu un fior în voce care exprima aceeași emoție. Muzica continuă însă, așa încât rămaseră lipiți unul de altul timp de câteva clipe fericite. Nevoia de a merge mai departe exploda, dar nu exista altă soluție în afară de cea extremă.

June îl conduse spre colțul unei sufragerii vaste, de unde un coridor îngust ducea spre unul din dormitoare. David începu s-o sărute pe gât, în timp ce lucra febril la bluza și sutienul ei, cu obișnuita deschidere în spate. Degetele lui nu erau destul de rapide, dar sutienul fu repede înlăturat și sub el se ivi cea mai rotundă pereche de sâni, cu sfârcurile întărite. Mâna ei atinse fermoarul pantalonilor lui și apăsă ferm uriașa umflătură. David își descheie pantalonii și mâna ei nu putu rezista ispitei de a-i prinde organul pulsând. David descoperi sub *fustă o deschizătură umedă pe care degetul lui începu s-o exploreze. June respira cu greu și când organul mare, întărit, condus de mâna ei, intră în vaginul ei umed, în urechile lor răsună parcă muzica lui Wagner din "Moartea Isoldei". Amândoi căzură pe pat și începură să-și miște înainte și înapoi pelvisurile până la un orgasm entuziast, total.»*

Cercetarea literară azi:

Studii dedicate profesorului Paul Cornea

Volum coordonat de Liviu Papadima și Mircea Vasilescu;
cu un cuvânt înainte de aceiași;
coperta – Manuela Oboreceanu;
ed. Polirom, Iași 2000

Pe copertă ne întâmpină, mare, fotografia la zi a unui bărbat *bine* cam la 60 de ani, despre care îți vine să spui – reproducând vorba lui De Gaulle privitoare la evrei – că este un tip "de elită, sigur de sine și dominator". În realitate, fotografia îl înfățișează pe criticul literar și sociologul tot literar Paul Cornea, la vârsta lui de astăzi, 75 de ani.

Iar cartea sus-amintită constituie un omagiu adus cărturarului de către colegii și învățăceii săi la această frumoasă aniversare.

Așa cum se obișnuiește în asemenea cazuri, volumul cuprinde două secțiuni. În prima avem de-a face cu texte despre sărbătorit. Colaborează N. Manolescu, Antoaneta Tănăsescu, Ștefan Cazimir, Eugen Negrici, Nicolae Mecu, Leon Volovici, Ion Bogdan Lefter. În partea a doua întâlnim studii de literatură română, teorie literară și literatură comparată, aparținând unor condeie precum Adrian Marino, Matei Călinescu, Liviu Papadima, Klaus Heitman, Mircea Anghelescu, Mircea Martin, Virgil Nemoianu, Gerald Gilespie și mulți, mulți alții.

Revenind la paginile consacrate lui Paul Cornea, să reținem câteva paragrafe ce te ajută să cunoști mai bine ființa profesorului.

Leon Volovici, din Ierusalim, care a smuls fostului său profesor o mărturie înregistrată pe bandă de magnetofon, stabilește o filiație între sărbătoritul de astăzi și Mihail Sebastian:

«Întors acasă, reascult înregistrarea dialogului nostru.

În '41 era un adolescent; ar fi putut ajunge una din "stelele" vreunui celebru liceu bucureștean dacă legislația antisemită nu ar fi decis altfel. Așa s-a pomenit elev la liceul evreiesc "Cultura" și la colegiul "Onescu", singurele școli la care avea dreptul. Acolo se afla ca profesor, tot de nevoie, Mihail Sebastian. Au mai evocat și alții aceste școli evreiești din timpul războiului. Acum încerc să aflu starea de spirit, gândurile adolescentului de atunci despre silita, implacabila reîntoarcere la condiția de evreu discriminat a elevului Cornea Paul sau, mai dramatic, a profesorului său.

Întâlnirea aceasta mi se pare extrem de semnificativă și "providențială", pentru că felul în care Paul Cornea, asemenea multor intelectuali evrei, s-a integrat în cultura românească, mai mult, felul lui de a fi român, intelectual român, păstrând, cu discreție, dar cu seninătate, identitatea evreiască, este foarte apropiat de modelul Sebastian – "un om de la Dunăre", aparținând culturii române, dar asumându-și ca un dat originea evreiască. E adevărat că această formulă a dat rezultate remarcabile. Fundoianu, Sebastian, Aderca, Voronca, Blecher sunt, cred, numele cele mai prestigioase de scriitori evrei recunoscuți și "validați" de critica românească și de mediul intelectual românesc din vremea lor. Dar nu e mai puțin adevărat că, o dată cu destrămarea democrației, această "simbioză" a eșuat. Pe Aderca și Sebastian numai posibilitatea de a se refugia la instituțiile comunității evreiești i-a salvat de la un naufragiu total.

A urmat, pentru tânărul Paul Cornea (și pentru toată generația lui), "Eliberarea" și răsturnarea totală a situației pentru intelectualii evrei, plină de posibilități și "împliniri" pentru cei doritori să se afirme în "noua" lume. E o schimbare cu adevărat revoluționară, aducând și o nouă opțiune: integrare prin desetnicizare; originea evreiască nu mai avea nici o semnificație. Soluția s-a dovedit perversă, născută strâmb, iar crizele și eșecurile (și pe acest plan) nu au întârziat.

"Eram condiționați să fim de stânga", remarcă Paul Cornea evocând adolescența utecistă conspirativă, efuziunea "eliberatoare" de după război, frenezia internaționalistă a festivalului tineretului și studenților de la Praga, din 1947, și primele funcții și activități politice. Au urmat importante funcții culturale, în care gustul omului de cultură și pragmatismul organizatoric au luat, treptat, locul preceptelor ideologice. Debutul strălucit în critica literară, sub aripa lui Miron Radu Paraschivescu, a fost repede anihilat, în același an (1947) de blocajul "principial" al lui Nicolae Moraru. "A fost – mărturisește acum – efectul pozitiv al eșecului, m-a ferit să scriu multe prostii", lăsând altora îndoielnica șansă de a "îndruma" noua literatură realist-socialistă și retrăgându-se de timpuriu, și datorită apropierii de D. Gusti, spre tărâmul îndrăgit al istoriei formării culturii românești moderne și al generației pașoptiste ("oamenii începutului de drum").

"Trezirea" – atât de fastă – a tânărului Cornea din "romantismul revoluționar" comunist s-a produs destul de repede, dacă spre sfârșitul anilor '50 era de-acum un cunoscut istoric literar cu tot mai puține atracții pentru funcții oficial-culturale. Au contribuit la aceasta, pe lângă solida sa formație intelectuală, și cultul valorilor culturale, "momentul de răscruce" al revoluției maghiare, dar și roadele "lecției" lui Sebastian: "Cu ironia și scepticis-

mul lui moderat și cu siguranța gustului lui, el mi-a temperat emfaza radicală, teribilismele frondei de adolescent și tentația frivolităților intelectuale".»

O linie din portretul posibil al lui Paul Cornea întâlnim în textul criticului literar Ion Bogdan Lefter:

«O obserbație stilistică: și în Facultate, și în alte împrejurări publice, m-a uimit și m-a delectat întotdeauna capacitatea Domnului profesor de a da savoare limbajului academic și protocolar, în a cărui pastă, fără a-i diminua natura, amestecă registre foarte diferite, în combinații surprinzătoare, savant-colocviale sau neologistic-arhaizante, bunăoară. Cumva bonom, cu câte o sclipire jucăușă în priviri sau cu un zâmbet mucalit, îți oferă dovada peremptorie că un profesor de vârf nu-i musai să fie distant, că sobrietatea poate fi și plăcută, că rigoarea gândirii și a conceptelor nu exclude pitorescul expresiei, că un savant poate fi și un fin **causeur**. *Până și obligațiile administrative de care iei act prin atare mijloace sună mai acceptabil! Plus că – și e chiar un miracol! – amestecurile acestea au trecut în paginile sale scrise, savante, firește, dar și colocviale, sobre ca desfășurare, dar deschise și plăcerii întorsăturilor mai pe față ori mai secret-ironice, riguroase și relaxate totodată, scientizante, dar și animate de amintitele expresivități stilistice, adeseori savuroase. O lecție – nu-i așa? – împotriva aridității istoriei literare…».*

Codruța Chercotă
Cel numit
Poeme; ed. Hestia, Oradea, 1999

Primind această carte la redacție am căutat pe coperta a patra fotografia autoarei; n-am găsit-o. Am căutat apoi câteva date despre poetă: n-am găsit nimic, așa că nu știm nici câți ani are, nici cu ce se ocupă între două poezii. Am găsit în schimb un cuvânt al criticului Mircea Mihăieș, din care reproducem câteva rânduri:

«Sfidând normele a ceea ce s-ar putea numi "poezie feminină" (…), Codruța Chercotă scrie cu virulența unui ucenic al "Tratatului de descompunere" cioranian. O face, asemeni maestrului, accentuând disperările și transformându-le, după o alchimie proprie, în țipete ale unei deznădejdi compacte, aproape paroxistică. Sfâșierea – fizică, mentală – e, însă, și începutul de atenuare a unei tensiuni existențiale insuportabile. Versul devine, astfel, un vehicul luminos, o cometă care împrăștie lumină pe măsură ce se autodevoră. Paradoxal, șansa acestei poezii stă tocmai în excesele ei: de lexic, de imagine, de structură. Dar îmi dau seama că poeta nu poate scrie altfel: ea a fost aleasă de propria creație, ca de o nemiloasă plantă carnivoră.»

După ce am citit volumul, ne-am zis că diagnosticul lui Mihăieș este exact: scriitoarea din nordul României țipă – în vers sau în proze poetice, de se-aude până la Tel Aviv, pe Zamenhof. Dar țipă tulburător. Așa cum vedem, sau mai bine zis, auzim, în cele de mai jos:

«De-atâta durere de cer au început să mi se zvârcolească rugăciunile./ Ochii mei sunt prea orbi să-și cicatrizeze rugăciunea.»

❖

«S-a izbit cerul de mine și-am început să-mi franjurez marginile./ Luminez, decupând cerul cu ochiul cerului meu.»

❖

«Mi-am schilodit ochiul să-nvăț ce-i privirea./ Știu… sunt ochi în care au muțit demult diminețile.»

❖

«Am cunoscut cuvinte bolnave, intoxicate de atâta om.»

❖

«M-am rugat unor sfinți degerați să-mi înghețe lacrimile-n cuvânt./ D-aia sunt iarnă.»

❖

«În mine nu încape lacrima./ E momentul să mă preling.»

❖

«De ce mă doare golul dacă-i gol?»

❖

«Știi când iubești o femeie? Privește-o-n ochi până vei auzi scâncetul/ nenăscuților tăi fii.»

❖

«Suprema disperare – să ți se zdrelească rugăciunea de cer.»

Haralamb Zincă
Noiembrie însângerat
Coperta – Done Stan; editura Fundației PRO, București 2000

Noiembrie însângerat vrea să zică luna noiembrie a anului 1940, când legionarii, aflați la putere, căsăpeau în dreapta și-n stânga, umplând România de sânge "fără deosebire de rasă și naționalitate". Iar subiectul noii cărți a lui Haralamb Zincă îl constituie cele două crime majore săvârșite în sinistra lună: asasinarea lui Virgil Madgearu și a lui Nicolae Iorga. Scotocind prin arhive, întrebând martorii de toată mâna, autorul realizează o anchetă *stil Zincă,* așadar împinsă până la cele mai mici amănunte. Cine vrea să aibă o idee precisă, mai mult o *imagine* despre memorabilele omoruri, de la Snagov (Madgearu) și din pădurea Strejnicu (Iorga), să citească această carte.

Dar să o citească și cei ce sunt amatori de o mică lecție de filozofie practică, intitulată "Cum devii, dacă ai gologani, din asasin condamnat la Curtea Marțială, umanist european cu dosarul alb ca neaua". Fiindcă, la p. 70 (și urm.) ale cărții întâlnim următoarele rânduri pe cât de senzaționale, pe atât de născătoare de umor; umor negru, dar umor.

«În primăvara anului 1971 – scrie Zincă *– nu mult după apariția în revista "Magazin Istoric" a articolului "Pe urmele unor procese", am primit la domiciliu vizita unui necunoscut – un bărbat voinic, în jur de treizeci și cinci de ani. Cu o voce încărcată de emoție, pe care*

se străduia inutil să şi-o dreagă, s-a recomandat:

"Sunt Decemvir Boeru, fiul lui Traian Boeru, despre care aţi scris, nu de mult, în Magazin Istoric".

N-aş fi sincer cu cititorii mei dacă n-aş mărturisi că emoţia musafirului mi s-a transmis şi mie... o emoţie amestecată cu o doză de îngrijorare. L-am poftit în camera de lucru, i-am oferit un scaun, ne-am aşezat şi după un schimb de priviri iscoditoare, am intrat în joc cu obişnuita întrebare:

"Cu ce vă pot fi de folos?"

"Domnule Zincă, sunt mandatat de tatăl meu".

Uluirea m-a îndemnat să-l întrerup:

"Cum? Tatăl dumneavoastră trăieşte?!"

"Trăieşte... Locuieşte în Germania Federală, la München".

"Aşadar, tatăl dumneavoastră trăieşte!" am bâiguit zăpăcit de ceea ce îmi fusese dat să ascult.

"Nu numai el mai trăieşte, mi-a replicat Decemvir Boeru, ci şi Horia Sima, dar în Spania... Tatăl meu a susţinut de-a lungul celor două decenii că este nevinovat... că n-a participat la asasinarea lui Madgearu şi nici la cea a lui Iorga".

Aveam înaintea ochilor un bărbat în toată firea, îmi vorbea şi auzeam cu claritate fiece cuvânt, însă aveam o ciudată senzaţie... Mi se tot părea că surmenajul mă aruncase în braţele unui delir din a cărui strânsoare refuzam să mă eliberez.

"Dacă aţi fi de scord, v-ar trimite o invitaţie să fiţi oaspetele lui la München...".

Invitaţia asta surprinzătoare a avut darul de a mă readuce la realitate. Aşa a început, dintr-o curiozitate strict scriitoricească, colaborarea mea, prin curierul Decemvir Boeru, cu unul dintre protagoniştii principali ai asasinatelor din Pădurea Snagov şi Strejnicu. După mai bine de 20 de ani de la asasinatele de la Jilava, Snagov şi Strejnicu, se făcuse auzit în Germania glasul unui condamnat la moarte de Curtea Marţială a Comandamentului Militar al Capitalei. Numele lui: Traian Boeru, socotit de Instanţa Judecătorească a vremii drept. nr. 1 al acelei "echipe a morţii" care a lăsat în urma sa cadavrele lui V. Madgearu şi N. Iorga. Susţinea Boeru, devenit între timp la München un prosper om de afaceri, că ar fi nevinovat. Piesele dosarului primit sintetizau rezultatul deliberărilor unui "Juriu de Onoare" întrunit în zilele de 3-4 noiembrie 1962 într-un salon al hotelului Bristol din Paris, pentru a judeca demersul lui Traian Boeru. Componenţa juriului nu era una oarecare şi impunea, din capul locului, respect: Generalul Ion Gheorghe – ultimul ambasador al regimului Antonescu în cel de-al Treilea Reich; Colonelul Ion Tomoroveanu, profesorii Virgil Mihăilescu, Gheorghe Uscătescu şi Alexandru Mârza. Secretar al Juriului de Onoare: Dr. Nicolae Guguianu. Au acceptat să compară în faţa juriului şi Horia Sima, fost şef al Mişcării Legionare, fost vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri în primul guvern prezidat de generalul Ion Antonescu, domiciliat în Spania.»

E o scenă de film. Invitaţi pe socoteala lui Boeru la hotelul Bristol din Paris, un *palace* de acelaşi nivel cu Ritz-ul sau cu hotelul George V, poftiţi să se bucure de paturile cu baldachin şi de sălile de baie în marmură ale luxosului stabiliment, aşezaţi într-un *séparé*, la o masă cu icre negre, homari şi vinuri Château-Margaux 1925, foştii conducători legionari, scăpaţi în occident cu valută, cocoşei şi bijuterii din tezaurul Gărzii de Fier, discută grav, ca nişte bătrâni mafioţi, pe marginea cererii lui Traian Boeru. Apoi, la cafele şi coniac, aprinzând trabuce Monte-Cristo II, oferite de gazdă, ei întocmesc un certificat spunând cam următoarele: "Subsemnaţii ... declarăm prin prezenta că d. Traian Boeru, comerciant, domiciliat în Germania, nu l-a omorât pe Nicolae Iorga". Mulţumind, cel în cauză pune hârtia în portmoneu, hotărât ca, ori de câte ori va apare ceva neplăcut în gazete despre persoana lui, să scoată certificatul din buzunar, vârându-l sub ochii celor prezenţi: Eu? Eu l-am ucis pe Iorga? Ia uite mneatale ce scrie aici... beton armat!

(M. Rafael)

Dumitru Hâncu

Un licăr în beznă

– Acţiuni necunoscute ale diplomaţiei române –

Cu un cuvânt înainte de Acad. prof. dr. Nicolae Cajal

Volumul este o reconstituire, prin documente, a unor fapte puţin cunoscute marelui public. Este vorba de documente atestând o acţiune generoasă, pornită între anii 1940-1944, de către legaţia română de la Vichy pentru salvarea evreilor cetăţeni români stabiliţi în Franţa, iniţiată de Dumitru Metta, secretar de legaţie.

Cercetând arhivele Ministerului de Externe, neobositul cărturar Dumitru Hâncu a descoperit că iniţiativa acestui diplomat – ce s-a dovedit om de omenie – a găsit ecou în sânul conducerii ministerului şi, cu cât timpul trecea şi înfrângerea Germaniei naziste se dovedea iminentă, chiar personalităţi din guvern, inclusiv vicepreşedintele consiliului de miniştri Mihai Antonescu, au aprobat măsuri de salvare a sute de evrei din Franţa, ameninţaţi de a fi transportaţi în lagărele de exterminare. Astfel, legaţia română a oferit paşapoarte la circa 600 de evrei cetăţeni de origine română şi a organizat transportul lor în România prin Germania şi Ungaria, obţinând pentru ei vizele de tranzit necesare.

În partea a doua a cărţii autorul se referă la unul din cazurile în chestiune. Este vorba de cetăţeanul român avocatul S. Rosenthal, o personalitate de primă mărime a vieţii publice din România interbelică, a cărui existenţă a fost ocultată aproape şase decenii, deşi, ca membru al delegaţiei române la Conferinţa de Pace de la Paris – care a consfinţit crearea României Mari –, consilier al regelui Ferdinand şi avocat al Statului Român a adus mari servicii ţării.

Este expusă pe larg biografia şi meritele lui S. Rosenthal, care a primit şi el paşaport, dar fiind bolnav nu s-a mai putut întoarce în România.

"Un licăr în beznă" este o carte-document ce priveşte dintr-un unghi inedit un moment din diplomaţia românească.

(G. Iosub)

Valentin Berejkov

În umbra lui Stalin

Traducere: Anca Irina Ionescu
Editura Lider, Bucureşti

Autorul a fost interpretul personal al lui Stalin şi în această funcţie a fost martor al unora dintre cele mai importante întâlniri dintre Stalin şi conducătorii politici din Vest (Hitler, von Ribbentrop, Churchill, Attlee, Roosevelt, Truman) şi din Est.

Cartea alternează fragmente din amintirile autorului ca interpret oficial, cu concluzii şi interpretări ale evenimentelor politice din preajma şi din timpul celui de-al doilea război mondial, precum şi fragmente autobiografice, începând cu copilăria sa, frescă realistă a marilor prefaceri şi catastrofe din perioada de după revoluţia comunistă.

Lilly Marcou

Stalin – viaţa privată

Tradusă din franceză
de Oana Popuţoaia; ediţia a II-a
revăzută de autor, editura Antet,
Bucureşti 1998

Născută la Iaşi, în iulie 1936, autoarea, care predă la Institutul de studii politice din Paris, şi-a consacrat doctoratul în istorie comunismului mondial dintre anii 1945 şi 1985 şi este considerată ca făcând parte dintre cei mai importanţi sovietologi actuali. A publicat numeroase lucrări în acest domeniu.

Bazată pe documente inedite din arhivele secrete ale Sovietelor şi pe conversaţii cu urmaşi din familia lui Stalin, autoarea încearcă să pătrundă la omul Stalin, de-a lungul întregii vieţi, de la copilăria din Gruzia, trecând prin tinereţea de revoluţionar înfocat, adesea trimis în Siberia, unde a suferit de foame şi frig, până la urcarea la vârful partidului bolşevic, colaborator al lui Lenin, conducător politic şi militar în războiul civil şi apoi dictator nemilos paranoic, care nu a ezitat să trimită la moarte milioane de oameni, inclusiv pe cei mai apropiaţi colaboratori, prieteni şi rude.

Lilly Marcou

Sub Stalin şi Dej

Tradusă din franceză
de Maria Ivănescu; editura Antet,
Bucureşti 1998

O carte autobiografică, în care autoarea descrie în culori vii situaţia din ce în ce mai grea a evreilor din România în anii dinaintea războiului mondial, ani marcaţi de antisemitismul devenit politică oficială, culminând cu mişcarea legionară, cu guvernul Antonescu, pogromul de la Iaşi şi deportările din Transnistria.

Dar cartea mai are meritul de a descrie sincer, din proprie experienţă, fenomenul greu de explicat al infectării sufletului, sub neîncetata spălare a creierului de către propaganda sovieto-comunistă, de la adorarea nelimitată a lui Stalin până la denuţarea prietenilor şi chiar a părinţilor. Cartea reprezintă un vădit act de curaj, de probitate intelectuală, fără încercarea de a se justifica sau de a-şi face o tardivă autocritică.

(Aaron Govrin, Haifa)

Nou!

A apărut

Luna pe pământ

Tablete şi povestiri satirice
de G. Mosari

«În "Luna pe pământ" avem de citit o diversitate de schiţe şi comentarii caustice care îl captivează pe cititor. Volumul este ilustrat de caricaturistul Livadaru, dând astfel paginilor o notă prin excelenţă veselă, pentru că – de ce să nu o spunem – textele scriitorului au de regulă, ca punct de pornire, motive foarte serioase care, deşi trecute prin vămile hazului, ne dau mult de gândit.»

(Carol Isac,
"Tribuna-Magazin")

Preţul: 30 de şekeli

Comenzi la:
"REVISTA FAMILIEI"
POB 16598
Tel Aviv

ALEXANDRU SEVER

Ordine și dezordine

◆ Ruşinat de a avea dreptate prea adesea, n-a ştiut cum altfel să–şi facă iertate inteligenţa şi bunul simţ decât lăsând colegilor săi deplina libertate de a spune toate prostiile cu care, atât de nerăbdători, ţineau să se compromită.

◆ Socotind să-şi viziteze duşmanul muribund, pentru nimic alta decât pentru a se asigura de moartea lui, acesta i-a spus: "Îmi pare rău că nu-ţi pot oferi satisfacţia de a mă afla gata mort. Dar nu te impacienta: moartea se află deja în mine". Iar el i-a răspuns zâmbind cu bunăvoinţă: "Fii liniştit. Am deplină încredere în cuvântul tău".

◆ **Potopiniană.** Nimic n-a împiedicat America să existe înainte de a fi descoperită. Mă gândesc astfel şi câte altele pe lume încă par să nu existe numai pentru că încă nu s-a găsit cine să le descopere.

◆ **Iraclide.** Mi se întâmplă câteodată să uit de a fi înţelept. Mă salvează instinctul.

◆ Nicăieri nu se vede mai bine geniul femeilor ca acolo unde se pricep să facă dintr-un bărbat un soţ, şi dintr-un soţ, un bărbat.

◆ Să fie unanim detestat, asta dă de bănuit că va fi existând aici la lucru o inteligenţă care refuză să se lase cunoscută.

◆ **Cacofag** cu linguroiul cel mare, de câte ori deschide gura, discursul lui are logica murdară a unui vulcan care îşi vomită noroiul de la rădăcină.

◆ În versiunea de ultimă oră a măştii care indică tot atât cât disimulează, slipul a preluat rolul echivoc al frunzei de viţă. În privinţa asta, s-ar zice că masca, căzută de pe obraz mai jos de ombilic, chiar dacă îşi schimbă locul şi numele, îşi etalează funcţia esenţială pe care expresia franceză o explicitează fără cine ştie ce pudice complicaţii, mai bine ca în orice altă limbă: *cache-sexe.*

◆ **Râsul carnasierului.** Râsul care dezgoleşte dentiţia până la gingii.

◆ **Potopiniană.** Cum toate învierile, câte s-au pomenit, s-au petrecut – n-aş putea spune de ce – cândva, mai de demult, e de temut, lucru foarte regretabil, că dacă nimeni nu mai învie în zilele noastre, asta se va fi întâmplând pentru că secretul învierii s-a pierdut definitiv.

◆ Dacă se întâmplă ca o femeie frumoasă fie şi numai să-i surâdă, mai nici un bărbat nu se va găsi destul de cuminte ca să-şi refuze prilejul de a se face ridicol cedând ispitei de a întinde mâna.

◆ Extinse în sfera cuvântului, constrângerile dictaturii funcţionează nu numai ca un dictat ce interzice, dar şi ca un dictat ce falsifică. Cel puţin în cazul unui scriitor, discursul auctorial riscă să fie de două ori viciat: prin ceea ce se suprimă din el, şi prin ceea ce i se impune să încorporeze. Este epoca în care "starea naturală" a scriitorului care nu consimte să renunţe la misiunea sa ideală, se arată a fi, inevitabil, aceea a sub-versiunii, adică a versiunii original-incifrate.

◆ Ciudat lucru cu cât mai nemăsurat e interesul pentru taina de dincolo de moarte, decât pentru taina de dincolo de naştere. Cu atât mai ciudat cu cât naşterea, semănând a înviere, are totuşi, mai mult decât ipotetica înviere de după moarte, ceva din consistenţa perceptibilă a realităţii imediate.

◆ Un cler corupt. Asta va să zică un cler pe care, mai înainte de orice, banul, femeia şi politica l-au îndepărtat de Dumnezeu.

NOU

A apărut

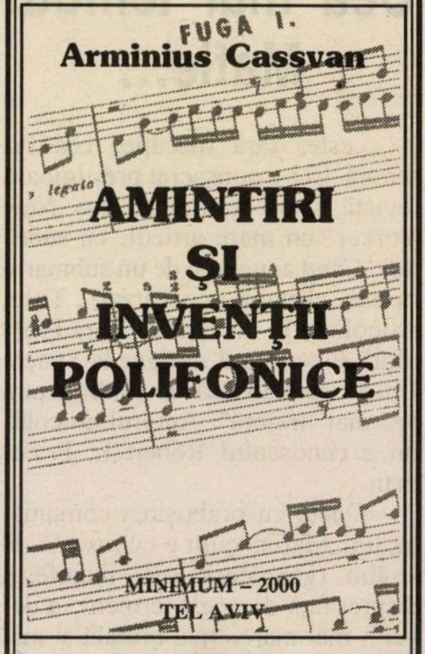

●

*«Cartea reprezintă un bun prilej de a descoperi o personalitate la fel de originală precum prenumele său, Arminius, precum şi câteva secvenţe din anii generaţiei, sau generaţiilor noastre: războiul, Bucureştiul post-belic, fenomenul emigrării, pe urmă trăirile new-yorkeze ale unuia dintre ai **noştri**.»*

Al. Mirodan

……

Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 30 de shekeli la:

Lazăr Cassvan,
POB 263, Kiriat Haim

sau suma de 20 de dolari la:

Dr. Arminius Cassvan
140-95 Burden Crescent
Briarwood, New York 11435
U.S.A.

●

ARMINIUS CASSVAN
New York

Cea mai temută Mafie...

...este, fără discuţie, cea rusească. Ei i-a consacrat prestigioasa revistă socio-culturală "The New Yorker" un mare articol, cu subtitlul "Când ai nevoie de un submarin rusesc, cheamă-l pe Tarzan". Titlul articolului în discuţie e "Ţara Proştilor" şi se referă desigur la Statele Unite, considerată de mafioţi ţara cea mai "fraieră". Autorul articolului e cunoscutul Robert L. Friedman.

«Odată cu prăbuşirea comunismului, Mafia, cum e cunoscută de străini (gangsterii ruşi manifestă dispreţ faţă de acest termen), a devenit mai mare, mai brutală şi mai bine înarmată; se crede în general că e mai bogată decât orice alt cartel criminal, mai bogată chiar decât echivalentul ei din Columbia. Banda rusească cumpără şi vinde substanţe toxice, puşti automate de asalt, mitraliere, rachete anti-aeriene, helicoptere, plutoniu, uraniu şi submarine. În 1996, James Moody, care era atunci director adjunct al FBI-ului, răspunzând de crima organizată, a avertizat Congresul că mafia rusească, având pe atunci 30 de filiale operând în peste 17 oraşe americane, are "cea mai mare posibilitate" de a deveni "grupul criminal nr. 1 din Statele Unite". Şi, până recent, criminalul rus numărul unu a fost Ludwig Fainberg, mai cunoscut ca "Tarzan". Acesta a devenit celebru în Miami la începutul anilor '90. Era proprietarul unui club de strip-tease instalat într-un fost depozit aproape de apeductul Hialeah, numit "Porky", după filmul cu acelaşi nume, care atrăgea atât de mulţi ruşi mafioţi încât poliţiştii îl numiseră Banda Roşie Sud. Era locul unde se găseau droguri, ţigări de foi cubaneze şi sticle furate de vodcă Stolicinaia ori, pentru pungile mai rotunde, prostituate eurasiene de 1.000 de dolari pe noapte şi cocaină columbiană. În diferite perioade Fainberg a posedat alte reşedinţe la Miami precum şi un restaurant, câteva maşini de lux şi un vapor de plăcere. Putea procura şi submarine de ocazie.

Fainberg s-a născut în 1958 la Odesa. Părinţii au divorţat şi el s-a mutat cu mama şi cu tatăl vitreg la Cernăuţi, unde familia lui s-a descurcat bine din tot soiul de vânzări şi cumpărări. La vârsta de 14 ani au emigrat în Israel. Acolo a căpătat Ludwig porecla de Tarzan, din cauza înfăţişării lui fizice. La 18 ani a recrutat în marina israeliană şi a fost repartizat într-o unitate de comando, unde a servit în camera de control a muniţiei unui distrugător. În 1979 a plecat în Berlinul de Vest, unde s-a dat drept boxer fugit din Uniunea Sovietică. Acolo a devenit membru al Mafiei. Specialităţile lui erau furtul de cărţi de credit şi escrocheriile. Lucrând pentru un grup local a cunoscut un gangster notoriu, pe nume Fima Larkin, care vindea arme Brigăzilor Roşii din Italia. S-a pomenit în mijlocul conflictului dintre două bande de mafioţi, a scăpat ca prin minune şi s-a ascuns la Köln. După câţiva ani a ajuns în Brooklyn, la Brighton Beach, unde trăiesc 40.000 de evrei ruşi. Tarzan îşi petrecea timpul în case de mafioţi, flirtând cu soţiile acestora şi nelipsind de la nici o încăierare. S-a însurat de cum a ajuns în America cu Maria Reichel, o prinţesă a Mafiei şi o frumuseţe, al cărei bunic se pare că a înjunghiat un individ în Rusia. Fostul ei soţ, precum şi fratele ei, cunoscuţi ca psihopaţi, deveniseră mari mafioţi, dar din cauza temperamentului lor incontrolabil au fost lichidaţi de alţi gangsteri. Fainberg s-a asociat cu un alt emigrant, Iosif Roizis, cu care se cunoştea din Ucraina şi fusese vecin în Israel. Roizis făcuse trei ani de închisoare în Siberia deoarece lovise atât de tare un individ operat de apendicită, încât pumnul lui pătrunsese în cavitatea abdominală, omorându-l. El conducea una din cele mai temute bande din Brighton Beach.

Fainberg a devenit proprietarul unui magazin de mobilă en-gros cu sucursale în Coney Island, Italia şi Rusia, de fapt o acoperire pentru traficul de heroină. În mod inevitabil, Mafia italiană se încrucişa cu cea rusă. Într-o zi, o bătrână a vrut să cumpere din magazinul său o saltea pe datorie. "Trebuie să fii într-o ureche!", i-a răspuns unul dintre vânzători. Fainberg a auzit şi i-a dat bătrânei salteaua şi un pat pe gratis, oferindu-se în plus să i le transporte acasă. După doi ani, un tip uriaş şi foarte muşchiulos l-a căutat şi i-a spus că e Frank, fiul femeii căreia i-a dăruit salteaua şi patul. "Îţi sunt îndatorat, cere-mi orice!", i-a spus el. În două rânduri, când proprietarul voia să-i mărească chiria magazinului sau un escroc italian îl ameninţa pe Fainberg, băieţii lui Frank i-au "aranjat".

Viaţa devenise prea primejdioasă pentru el în Brooklyn, de aceea Fainberg s-a mutat la Miami, unde şi-a continuat activitatea criminală până când a fost prins. Extrădat în Israel, se spune că ar fi exclamat: "Iubesc America! E atât de uşor să furi acolo!"

Căutăm

AGENT DE PUBLICITATE

Persoană dornică să procure reclame pentru publicaţie în limba română

Bine remunerat

☎ 03-5227269

ELENA-ESTHER TACCIU

CALEIDOSCOP - 2000

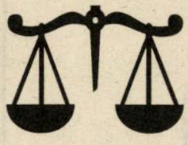

ZODIA BALANŢEI PENTRU TOŢI (22.09 - 21.10) înseamnă speranţe mai mari în îmblânzirea situaţiilor critice, uneori prin amânări sau renunţare la poziţii de forţă, după caz. Intoleranţa planetei Pluton, explozivă şi catastrofală, care s-a opus în ultimul timp înţelepciunii lui Jupiter, mai era şi în revers vreme lungă. Poate că discernământul, dispărut de multişor din viaţa publică, îşi va face timid apariţia, biruind exploziile instinctelor rele. În căsnicii par să se ivească şanse de armonizare, alegerile de parteneri sunt mai nimerite. Dar Venus dă chef prea mare de cheltuieli, de lux motivat prin snobism. Inspiraţii cu efect favorabil au nu numai **Balanţele,** sărbătoriţii lunii a zecea, ci şi **Gemenii, Leii, Săgetătorii, Fecioara, Berbecul, Vărsătorul, Scorpionul.** Cu alte cuvinte, Semnele de Aer, de Foc; mai puţin cele de Pământ (Capricornul, Taurul). Semnele de Apă au piedici de la concurenţi. Pentru Zodiile prietene acum cu Balanţa, zile bune au venit între 24-27 septembrie. Profil mai scăzut se cere între 11 şi 14 octombrie. Bogate în urmări favorabile sunt datele de 7, 16, 25 (mai ales). Calităţi spre a obţine succesul dorit în luna a zecea ar fi energia înţelept condusă, toleranţa, spiritul de economie (cu mână mai strânsă după 10 octombrie). Dimpotrivă, banii puşi acum de o parte vor prinde teribil de bine în ultimele luni din an. O promovare, un succes se profilează la hotarul cu Zodia Scorpio, sau în prima săptămână a ei, deci încă în octombrie. Cifra 7 aduce şanse.

POŞTA NOASTRĂ: *Anunţăm cititorii că ne pot adresa întrebări despre astrologie, mistică, parapsihologie ş.a.m.d. Telefonul de contact rămâne acelaşi, 03-5590829, ca şi POB 2104, Holon; idem pentru procurarea volumului "STELE REGALE".*

■ NU S-AR FI SPUS, după ţinuta marţială a preşedintelui Charles de Gaulle, că are atâta fantezie încât să ţină pe lângă sine un astrolog. Acesta, pe numele de familie Basset, a dezvăluit abia de curând presei franceze vechea sa funcţie. El a anticipat afirmarea generalului după război, l-a încurajat înaintea marilor campanii, culminând cu cea din 1959, încununată cu preşedinţia. Dar a prevăzut acest Basset şi declinul care i s-a tras generalului din campaniile anti-americane. Retragerea din NATO (1966) a pregătit revolta studenţilor, sătui de conformism ideologic şi moral. În paralel cu explozia comunismului şi a amorului liber presărat cu drog, pe acest fundal revoluţionar, Basset l-a anunţat pe preşedintele Franţei că poate cădea de la putere în 1968, ceea ce s-a şi întâmplat.

■ 500 DE BOMBE ATOMICE au fost testate în Kazahstanul sovietic, sub pământ, în zona oraşului ultra-secret Semipalatinsk. Înainte de experimente, locuitorii satelor din jur erau anunţaţi vreme de zeci de ani să plece pentru cinci zile de acasă. La întoarcere, câinii lor umblau "în pielea goală", căci blana le căzuse. Iar cine dintre săteni, mai fatalist, n-o lua din loc, murea peste 5-10 ani de la explozia provocată. Cei rămaşi şi-au transmis genele afectate fiilor şi nepoţilor. Mai ales tumori canceroase de tot felul. În fine, lichidarea ultimului bunker atomic de aici a fost înfăptuită de curând. Pentagonul a oferit 100 de tone de explozibil chimic pentru lichidarea amintirii nucleare din Kazahstan.

■ HIZBALLA a avut, la finele anilor '80, circa 5.000 de luptători. Acum a rămas cu ceva peste 2.000 numai, dar nu s-ar zice că le-a scăzut dârzenia şi setea de sânge, mai cu seamă israelian. Baza financiară a fost de la început în Statele Unite, unde, de la conaţionalii foarte avuţi, se colectau bani (mulţi), arme şi idei de acţiuni "filantropice" de tot felul. Între acestea au fost exploziile de la Beirut, vizând America, ambasadele şi cazărmile ei. Răpirile şi luările de ostatici din ţări europene, răpirile de avioane, ca şi, eventual, doborârea lor, atacul ambasadei israeliene din Argentina sunt cunoscute. Confruntarea Americii cu Iranul, ca şi a Libanului cu Israelul, oferă noi motivaţii luptătorilor, în pofida retragerii noastre, să nu stea prea multă vreme fără treabă. Aşa le sună declaraţiile recente, în orice caz.

■ CANALUL NTV, dintre cele mai profesioniste ale Rusiei, a fost "jumulit" în ultimul timp de rubricile multor ziarişti de frunte (ca Evgheni Kiselev, laureat recent al Premiului "Pana de Aur" al PEN-Clubului), dar şi de emisiuni politice la zi. Lucrurile se cunosc. Se adaugă însă şi nuanţe. Emisiunea săptămânală NTV despre Israel, bine făcută de un corespondent (probabil) al ţării mari şi prietene, ne oferă în interviurile mai noi accente acrişoare. De pildă, în întrebări către noii veniţi li se sugerează "linia" dorită, de nemulţumire. Olimii intervievaţi ajung să se scuze că le mai şi place câte ceva în Israel. Noi însă ştim cine e Boss-ul presei ruse şi nu ne mirăm.

CALEA CEA MAI SIGURĂ DE A TRANSFERA
BANI RUDELOR DVS. DIN ROMÂNIA

Nu vă periclitaţi banii transferîndu-i în România
prin intermediari sau prin intermediul unor bănci
care se deschid şi se închid mereu.

MERGEŢI LA SIGUR!

Transferaţi rudelor dvs. banii prin intermediul oficiilor poştale
din Israel, la BANC POST din România!
Suma pe care o trimiteţi din Israel se va plăti în întregime destinatarului
din România, în dolari americani – fără nici un comision suplimentar.
Miile de muncitori români care transferă bani celor dragi în România
numai prin intermediul oficiilor poştale din Israel – nu greşesc!
ŞI ATUNCI DE CE MAI STAŢI PE GÎNDURI?
Adresaţi-vă oficiului poştal cel mai apropiat şi trimiteţi rudelor dvs. banii
şi din acest moment veţi fi liniştiţi!
Banii sînt pe drum spre familia dvs., în condiţii sigure şi garantate
în schimbul celui mai redus comision din Israel.

ISRAEL POSTAL AUTHORITY BANKING SERVICES

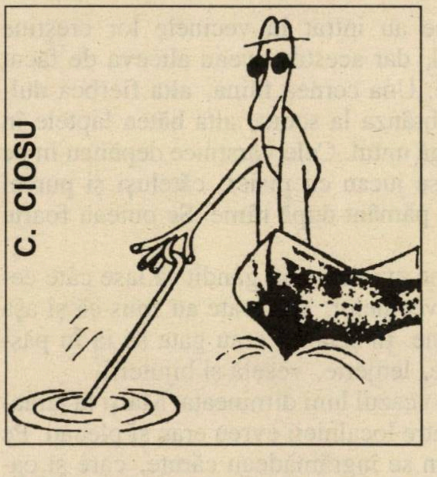

Pescuitorul de perle

Bârna din ochii noştri

«În "Minimum", nr. 160, pag. 28, explicaţia la o fotografie cu doi bărbaţi sună aşa: "Bărbatul din stânga este rabin. Bărbatul din stânga este muzician".»

(Comunicată de Vladimir Weintraub, Holon – rugăm să ni se trimită adresa – care are impresia că revista noastră refuză cu hotărâre ideea că în lumea evreiască există şi dreapta.)

Să le numărăm pe degete

«În titlul recenziei de la "Primim", la cartea lui P. Cioclu citim "Mâna lui P. Cioclu are cinci degete", iar zece rânduri mai jos are... zece.»

("Minimum", nr. 160; comunicată de Simon Sfarti, California, SUA; aceeaşi perlă a fost culeasă de Vladimir Weintraub, din Holon.)

Cură de slăbire? Foamete? Oricum, S.O.S.!

«Mai mulţi bărbaţi (20,3%) iau masa mai des decât o singură dată pe săptămână decât femeile (11,2%), reiese dintr-o recentă analiză a opiniei publice israeliene. În regiunea Şaronului 30,7% din populaţia generală (bărbaţi şi femei, la un loc luaţi) satisface condiţia de mai sus, în timp ce la Beer Şeva, numai 5,4%).

("Revista mea", Tel Aviv, nr. 1942/2000; comunicată de Regina Spigler, rh. Mecklebing 8/15, Ashdod 77336; ca şi noi, corespondenta noastră a fost de-a dreptul consternată de faptul, neştiut până azi, că în Israel, în general, şi la Beer Sheva în special, majoritatea locuitorilor mănâncă numai o dată pe săptămână, mai rău ca în Etiopia.)

Generaţia Mihail Sebastian, B. Elvin, V. Mândra, din 1943

«Acolo, la liceul Graur, am fost şi eu o anume perioadă elev. Acolo, alături de Mihail Sebastian, i-am avut colegi pe romancierul B. Elvin, pe criticul şi istoricul de teatru Vicu Mândra, pe teatrologul Tudor Steriade, pe ziaristul şi romancierul de limbă franceză Edgar Reichman şi pe atâţia alţii.»

("Ultima oră", Tel Aviv, nr. 1668/2000; comunicată de dr. Carol Neuman, rh. Pinkas 67, Tel Aviv 62157; aceeaşi perlă a fost culeasă de Felix Pascal, Holon.)

Conflictul cu OEP-ul s-a rezolvat de mult. Atunci, de ce mai e nevoie de un Camp David?

«În 1993, preşedintele american Carter a reuşit să obţină retragerea totală a armatei israeliene din Cisiordania şi autonomia palestiniană. Carter nu a ezitat să încuie uşa camerei în care Beghin şi Arafat încetaseră să-şi vorbească.»

("Dilema", Bucureşti, nr. 389/2000; comunicată de Vicky Roman, Bucureşti, POB 58312; dânsa precizează că 1) în 1993, Carter nu mai era de mult preşedinte al SUA; 2) la conferinţa de la Camp David – despre care vorbeşte articolul cu pricina – Carter nu încuiase uşa camerei în care se aflaseră Beghin şi Arafat, din simplul motiv că în cameră nu se aflau primul ministru israelian şi Arafat, ci Beghin şi preşedintele Egiptului, Sadat; 3) Beghin şi Arafat nu încetaseră nici o clipă să-şi vorbească, pentru simplul motiv că nu începuseră niciodată să discute; nici nu se întâlniseră. Derutată de cele citite în cunoscutul săptămânal românesc, d-na Roman ne mărturiseşte că se zbate într-o adevărată dilemă: să mai pună preţ pe seriozitatea revistei, sau să treacă mai bine la "Playboy"?)

Poşta

Mirel Horodi, Haifa (aveţi dreptate: Chagall nu a pictat plafonul marii *scene* a Operei din Paris, ci plafonul marii *săli*); **ing. Zoltan Zuckerberger,** Rehovot (vă rugăm să anexaţi tăieturile din ziarele cu pricina; altfel, nu putem lua perlele în considerare); **ing. Sergiu Sturm-Saary,** Bat Yam (just; aşa cum am consemnat chiar la "Perle", nu de mult, "Nathan der Weise" nu aparţine lui Schiller, ci lui Lessing); **Cioclu Petre,** Kiriat Yam (de data asta – nu); **ing. Radu Capelleanu,** Tel Aviv (de acord cu dvs. că articolul din "Viaţa noastră" – unde, venind vorba despre frumosul Castel de Coral din Florida, SUA, ni se spune că intrarea, ca o poartă, este înaltă de 233 metri şi lată de 203 etc. – e, ca să zicem aşa, cam exagerat; o fi America ţara tuturor posibilităţilor, dar nici chiar aşa); **David Şmilovici,** Cfar Saba (observaţii juste, dar nu chiar perle); **Harry Michelstein,** Kiron (bineînţeles, bineînţeles, nu e vorba de decretul de slăbire, cum a apărut în revistă, ci de secretul de slăbire; hazul nu lipseşte deloc aici, putem vorbi de o perlă).

I. BASHEVIS-SINGER

Rabinul Dan şi îndoiala

Opera lui Isaac Bashevis-Singer (1904-1991, laureat al Premiului Nobel în 1978) include numeroase naraţiuni scurte cu o forţă epică percutantă şi un ciclu de romane, unele cu caracter de frescă istorică. "Familia Moskat" este unul dintre aceste romane. Societatea evreiască este surprinsă de scriitor pe coordonatele ei poloneze (dar cu frapante similitudini pe alte meleaguri, bunăoară în România) începând din primii ani ai secolului XX, în care un oarecare calm se intersectează cu destule episoade dramatice, şi până în zilele când bombele naziste cad asupra Varşoviei, vestind marea tragedie mondială şi genocidul antisemit.

Fragmentul ce urmează este extras din versiunea românească a romanului, semnată de Anton Celaru, aflată în curs de apariţie la editura bucureşteană "Hasefer". Este evocată dislocarea întregii populaţii evreieşti dintrun orăşel, la începutul primului război mondial, la ordinul autorităţilor ruseşti, care stăpâneau pe atunci o parte a Poloniei.

La câteva zile de la izbucnirea războiului, crainicul comunal din Tereşpolul-Mic a dat în piaţă citire unui ucaz: toţi evreii din orăşel trebuie să-l părăsească în douăzeci şi patru de ore. S-a iscat o zarvă nebună. Conducătorii comunităţii au dat fuga la primar, care le-a spus că ordinul a venit telegrafic de la Zamosc. Doi dintre evreii sus-puşi ai târgului, care vorbeau ruseşte, s-au urcat de îndată într-o căruţă şi au plecat la Zamosc. Dar comandantul militar a refuzat să-i primească. Le-a trimis vorbă că ucazul era semnat de Nikolai Nikolaievici, unchiul ţarului, în persoană.

Evreii care aveau căruţe cu cai au şi început să-şi încarce catrafusele. Alţii s-au repezit în satele din jur să închirieze sau să cumpere căruţe. Polonezii din orăşel nu s-au sinchisit de ceea ce se întâmpla şi şi-au văzut de treburile lor. Măcelarul Markewicz a tăiat în acea zi un porc. Jan Dobasz, un mic moşier, şi-a văzut de treieratul secarei şi de culesul merelor. Antek Liss, cizmarul, a apărut în dugheana de pielărie a lui Iser Matels şi s-a oferit să-i cumpere toată marfa pe o treime din preţ. "Oricum ai noştri vă vor lăsa fără nimic. Se spune că toţi jidovii o să fie căsăpiţi". Spunând asta, cizmarul îşi duse degetul arătător la gât: "Hârşti!"

Femeile evreice au intrat la vecinele lor creştine să–şi verse amarul, dar acestea aveau altceva de făcut decât să le asculte. Una cernea făina, alta fierbea dulceaţa, alta punea brânza la scurs, alta bătea laptele în putinei, să se aleagă untul. Cele vârstnice depănau in pe vârtelniţă. Copiii se jucau cu pisici, căţeluşi şi purcei ori scormoneau în pământ după râme. Se puteau foarte bine lipsi de evrei.

Unele gospodine evreice s-au gândit să lase câte ceva din mobila lor vecinelor, dar toate au spus că şi aşa casele lor sunt pline. În schimb erau gata să ia în păstrare îmbrăcăminte, lenjerie, veselă şi bijuterii.

Crainicul citise ucazul luni dimineaţa. Marţi la amiază, trei sferturi dintre localnicii evreu erau şi plecaţi. Pe drumul spre Lublin se îngrămădeau căruţe, care şi oameni care mergeau pe jos. Măcelarii îşi mânau vitele. Nevoiaşii îşi strânseseră sărăcia în boccele pe care le duceau în spinare. Într-o căruţă aşternută cu paie fuseseră aşezate cu grijă sulurile sfinte. Peste ele au fost întinse şaluri de rugăciune. Căruţa era înconjurată de un grup de cucernici, bărbaţi şi femei. Ţăranii şi ţărăncile ieşeau în prag la trecerea convoiului prin sate. Unora li se făcea milă şi aduceau găleţi cu apă celor însetaţi. Alţii râdeau şi-şi băteau joc: "Oi, oi, oi, jidovilor! Tàtele! Màmele!"[1]

Reb Dan Kaţenelenboign şi ai săi au fost printre ultimii care au părăsit orăşelul. Înainte de plecare ceruse ca tomurile din biblioteca lui să fie ascunse în podul casei. Luase cu sine numai săculeţul cu şalul de rugăciune şi câteva cărţi la care ţinea mult. Manuscrisele şi le-a înghesuit în sobă şi le-a dat foc. "Nici o pagubă! a spus el. Lumea nu are nevoie de ele!" Rezemat de tocul uşii, privea cum focul mistuie tot ce a aşternut el pe hârtie în patruzeci de ani de rabinat: studii şi interpretări ale scrierilor sfinte, comentarii asupra lucrărilor altor învăţaţi, textele unor cuvântări şi predici, teancuri mari de mesaje primite de la rabini şi studioşi de pe întinsul Poloniei, Galiţiei, Lituaniei. Se afla printre ele şi scrisoarea unui misionar care dorea să-i vândă rabinului viaţa sa de apoi; era totuşi un om cu carte, care-şi argumenta cu o anumită iscusinţă oferta.

Din când în când, reb Dan se apleca spre cele trei feţe de pernă umplute cu hârtii şi alimenta focul din sobă. Voia să scape cât mai repede de corvoada asta, mirându-se că a fost în stare să scrie atâta. Nu dăduse nimic la tipar în viaţa lui. Feciorii lui, ca nişte neisprăviţi ce erau, nu i-ar fi putut da o mână de ajutor şi de scrierile lui s-ar fi ocupat nişte ambulanţi nenorociţi care cutreieră târgurile după abonaţi. Nu, mai bine focul! Flăcările, însă, nu se grăbeau. Curentul azvârlea câteodată hârtiile din sobă şi trebuiau băgate la loc. Mapele legate erau prea groase pentru a se aprinde repede şi era nevoie să fie mai întâi desfăcute. Ca printr-o minune, rezista focului şi câte o coală îngălbenită. Când o învăluiau flăcările, cenuşa şirurilor de slove rămânea un scurt răstimp incandescentă.

---

[1] Tăticule, mămico (idiş)

După ce a golit cele trei feţe de pernă, reb Dan ieşi din casă. Sărută mezuza şi aruncă o ultimă privire asupra curţii năpădite de ierburi înalte şi bălării. Contemplă mărul, acoperişul de şindrilă, coliba ridicată pentru sărbătorirea Sucotului. Deasupra sinagogii se rotea un cocostârc. Geamurile ei reflectau razele aurii ale soarelui. Din coşul băii evreieşti ieşea fum. Pesemne că au şi intrat acolo ceilalţi localnici. Uşa azilului era străjuită, ca întotdeauna, de targa pentru cărat morţii. Printre mormintele vechiului cimitir păşteau capre.

Rabinul urcă greu în căruţă. Rabiniţa, fiica lor Finkl şi nepoata lor Dinele se aşezaseră mai înainte, printre coşuri, pachete şi boccele cu aşternut. Bătrâna plângea. Dinele îşi înfăşurase capul într-o basma. Soţul ei, Menaşe-Dovdl, se afla undeva, prin Galiţia. Finkl ţinea în poală o legătură cu cărţi de rugăciuni. Reb Dan luă loc pe capra căruţei şi spuse: "Da, e timpul să pornim la drum!"

Au străbătut strada sinagogii şi au trecut prin piaţă. În jurul bisericii se strânsese multă lume. Era o înmormântare sau, poate, o nuntă. Crucile aurite străluceau în soare. Dinăuntru se auzeau acorduri de orgă şi vocile unui cor. Ceva mai departe, în stânga, se întindea cimitirul evreiesc. Sub mesteceni, dominând celelalte morminte, se profila monumentul marelui rabin Menahem David, care a scris aici, în Tereşpolul-Mic, cincizeci de studii talmudice. În vârful monumentului stătea, încremenită, o cioară.

După ce au depăşit bariera târgului, s-au oprit la hanul ţinut de o văduvă evreică. Ordinul de evacuare nu o privea şi pe dânsa, pesemne pentru că hanul se afla în raza altei comune. Cârciuma era plină de evrei – bărbaţi şi femei, printre care alergau copii. În cămăruţele din fund au fost culcaţi pe paie câţiva bolnavi de la azil. În faţa hanului, alături de căruţa rabinului, poposise o brişcă în care se afla Iekusiel ceasornicarul, înconjurat de câteva pendule şi cutii cu uneltele lui. Îl privi pe rabin cu un zâmbet trist şi spuse doar atât: "Ei, rabi?", ceea ce voia să însemne: "Unde este acum Dumnezeul dumitale? Unde sunt minunile Lui? La ce ajută *Tora* şi rugăciunile?"

Rabinul a ghicit gândurile ceasornicarului şi i-a răspuns la fel: "Ei, Ikusiel?!" Era limpede ce voia să spună: "Unde sunt preceptele tale laice despre mântuirea lumii? Ce s-a ales din încrederea ta în cei de altă credinţă? Ce ai căpătat maimuţărindu-l pe Esau?"[1]

Hangiţa veni la rabin şi-l invită în casă împreună cu ai săi. Îi rezervase o cameră pentru a se odihni. Ştiind că oricum trebuie să aştepte până ce vor fi adăpaţi caii şi făcute pregătirile pentru continuarea drumului, reb Dan coborî din căruţă luându-şi cu el săculeţul cu şalul de rugăciune şi cărţile cu care plecase de acasă. În odaia unde fu poftit nu-şi găsi multe minute locul. O măsură în lung şi în lat cu paşi nervoşi. De un perete atârna o lămpiţă de Hanuca. Într-un dulăpior zări câteva cărţi de rugăciuni. Pe cele două paturi cu aşternut înalt şi cuverturi brodate erau împrăştiate perniţe. Pesemne că locuia aici o pereche tânără. În curticica spre care da fereastra zări o capră. Bătrânul o privi îndelung. Capra îşi legăna bărbuţa albă, se scărpina cu coarnele şi, din când în când, izbea pământul cu una dintre copitele ei despicate. Simţind parcă privirile rabinului, îşi întoarse ochii spre dânsul. Reb Dan se înduioşă de făptura asta "vitează între ierbivore", cum spune *Talmudul,* care o asemuieşte cu poporul lui Israel, "viteazul între popoare". Ar fi vrut s-o mângâie pe greabăn, să-i dea ceva bun de ronţăit. După o clipă, luă dintre cărţile aduse cu el o *Ghemara* şi începu să citească. De multă vreme, lectura textelor sacre nu-i mai dăruise desfătarea sufletească de care avea acum parte.

Când intră să-i spună că trebuie să pornească din nou la drum, rabiniţa îl văzu atât de transfigurat, că nu izbuti să scoată un cuvânt. În încăperea aceea străină, bărbatul ei arăta ca unul dintre marii învăţaţi din vechime. Era atât de emoţionată, că-i veni să plângă la gândul că i-a fost sortit să trăiască aproape şaizeci de ani alături de acest om sfânt.

Pe la două după-amiază, căruţa lui reb Dan a purces din nou la drum. Fiii, nurorile şi nepoţii rabinului porniseră mai înainte. În mod normal, ar fi ajuns la Zamosc în vreo patru ore. Dar mai mult au stat pe loc decât au mers. Şoseaua era plină de soldaţi, furgoane şi tunuri. Trupele se îndreptau spre râul San, unde atacaseră austriecii. Erau militari de toate soiurile: cazaci cu suliţe lungi, berete şi cercei în urechi; cerchezi cu mantale lungi, căciuli înalte şi pieptul acoperit de pumnale; calmuci, scunzi ca nişte pitici şi cu ochii oblici. Tunurile erau trase de câte opt sau zece cai. Roţile grele sfărâmau pietrele aşternute pe şosea. Gurile tunurilor erau acoperite cu rămurele şi coroniţe de flori. Pe marginea drumului, bucătăriile de campanie pregăteau hrană pentru coloanele de ostaşi. Cavaleriştii galopau înainte şi înapoi, strigau şi îşi fluturau cravaşele. Caii, cu boturile înspumate, nechezau şi se ridicau pe picioarele din spate. Stoluri de ciori croncăneau în văzduh. Nori de praf pluteau peste şirurile de baionete lucioase ale formaţiilor în marş.

Căruţele cu evrei au stârnit furia soldaţilor: "Jidovii se cară... Şobolanii fug de pe corabia care se îneacă!" Câţiva dintre cei surghiuniţi au încercat să le explice că au fost siliţi să-şi părăsească orăşelul, dar ofiţerii i-au gonit şi i-au plesnit cu cravaşele. Femeile s-au pus pe plâns. Copiii ţipau speriaţi. Cărăuşii creştini au început să vocifereze: cât o să se mai târâie pe drumuri cu bulendrele ovreieşti? Tare ar fi vrut să lepede totul pe şosea şi să se întoarcă în satele lor. Cel care a atras cel mai mult atenţia soldaţilor a fost rabinul. Barba lui albă, pălăria de catifea, caftanul de mătase – întreaga lui înfăţişare li se părea năstruşnică. Unde naiba se duc vrăjmaşii ăştia afurisiţi ai lui Hristos? De partea cui sunt în războiul acesta? Ce au de gând? De ce nu au trecut câinii ăştia la dreapta credinţă? Ar fi avut chef să-i tragă de bărbi şi de perciuni şi să-şi înfigă baionetele în ei. Mare plăcere le-ar fi făcut să smulgă perucile şi bonetele femeilor şi să-şi bage mâinile sub fustele fetelor! De ce să se aştepte clipa când se vor afla faţă în faţă cu duşmanul austriac de dincolo de San, câtă vreme duşmanul evreu e aici, stă în calea furgoanelor lor? "Javre! Nelegiuiţi! Spioni! Porci nemţeşti!"

---

[1] Personaj biblic, prototip al adversităţii faţă de evrei

Unii soldaţi îi scuipau pe evrei în obraji, alţii îi ameninţau cu pumnul ori îi loveau cu vârfurile cizmelor. Mulţi se uitau cu un aer tâmp la arătările acestea în veşminte lungi, cu bărbile încâlcite şi ochi speriaţi. Căruşii nu conteneau cu înjurăturile. Când treceau pe lângă altarele de pe marginea drumului, îşi făceau cruce şi implorau ajutorul Sfintei Fecioare şi al pruncului Iisus pentru a se putea întoarce acasă cu caii şi căruţele lor.

Soarele asfinţea, fără a se vedea în zare vreo localitate. Infanteriştii cântau marşuri, cu vocile lor groase, răguşite. Cavaleriştii strigau, drăcuiau, îşi vânturau săbiile scoase din teacă. Unii cai se poticneau şi se prăbuşeau, frângându-şi şira spinării. Era nevoie să fie împuşcaţi. Războiul abia începuse, dar se şi aduceau răniţi de pe front. Zăceau pe jos, în drum, cu feţele livide, înfăşuraţi în bandaje însângerate. Mirosea a sudoare, a urină, a unsoare de căruţă.

Reb Dan şedea în căruţă ca încremenit. Nu se îndoise niciodată că poporul lui Israel este un miel printre lupi, înconjurat de păgâni şi ucigaşi, de beţivani şi desfrânaţi. Trăim într-o lume a întunericului, în care domneşte răul. Unde dacă nu aici să-şi aibă diavolul sălaşul şi să bântuie duhurile negre? Se mângâia totuşi cu gândul că totul vine de la Dumnezeu. Chiar şi Satana îşi are obârşia în creaţia divină. Hotărâtoare este puterea dată omului de a alege între bine şi rău. Urâtul este menit să dispară. Ceea ce-i necurat e părelnic.

Acum, însă, rătăcind în necunoscut, rabinul se afla faţă în faţă, ochi în ochi, cu forţele răului. Se stinsese parcă în el lumina evlaviei. Rămăsese fără reazem. Vru să se roage, dar buzele lui refuzau să rostească sfintele cuvinte. Închise ochii şi avu senzaţia că se rostogoleşte într-o prăpastie. Se prinse cu amândouă mâinile de loitrele căruţei şi încercă să murmure rugăciunea din amurg. Dar, din pricina stării de încordare, nu-şi mai aminti textul ei. Repeta întruna prima parte a unui verset: "Ferice de cei care locuiesc în casa Ta..."

După căderea serii, convoiul a ajuns la Modly-Boszycz. Aici nu se simţea războiul. În piaţă nu se vedea ţipenie. Lămpile cu gaz fuseseră aprinse prin case şi ferestrele erau luminate. În sinagogă, bărbaţi vârstnici şi tineri învăţăcei stăteau la mese, aplecaţi asupra tomurilor. Rabinul, hahamul şi fruntaşii târgului i-au salutat pe reb Dan şi pe fiii lui şi i-au condus la sinagogă. Femeile au fost invitate la locuinţa rabinului.

Reb Dan a psalmodiat rugăciunea de seară, la peretele dinspre răsărit al sinagogii. Chivotul sfânt, amvonul, tribuna pentru citirea *Torei*, pupitrele şi băncile credincioşilor, rafturile cu scrieri sfinte l-au reînsufleţit. Murmurul celor care studiau la mese îi mângâia auzul. Trase pe nas mirosul familiar al locaşului de rugăciune. În timp ce afară bântuia pierzania, aici, în sinagogă, totul era încărcat de sfinţenie. Când ajunse la versetul "Iartă-ne, părinte ceresc, păcatele! Iartă-ne, Rege al nostru, că Ţi-am încălcat poruncile!", se bătu tare cu pumnul în piept. Se simţea vinovat că alunecase în prăpastia îndoielii...

Iordan Chimet

laureatul premiului "Sebastian Costin" pe anul 2000

Cercul Cultural din Ierusalim decernează şi în acest an premiul "Sebastian Costin", menit să perpetueze memoria minunatului poet şi traducător, de la a cărui prematură dispariţie se împlinesc în curând trei ani.

Premiul, în valoare de 1.500 de dolari, a fost creat în urma unei donaţii făcute de Doamna Eugenia Costin, soţia poetului.

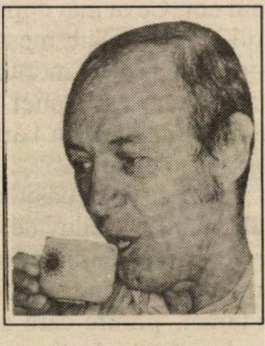

Iordan Chimet

Juriul din acest an, compus din B. Elvin, Michael Finkenthal, Costel Safirman, Mircea Horia Simionescu şi Leon Volovici, a decis să acorde premiul pe anul 2000 scriitorului român Iordan Chimet. Cunoscut pentru volumele sale de proză ("Închide ochii şi vei vedea oraşul") şi de poezie, pentru eseurile sale despre artă şi film, ca şi pentru celebra "Antologie a inocenţei", Iordan Chimet s–a afirmat în ultimii ani prin cărţile sale pe teme filozofice şi de ideologie politică ("Dreptul la memorie" şi "Momentul adevărului"), drept unul dintre intelectualii de marcă implicaţi în apărarea valorilor democraţiei şi ale culturii.

Festivitatea de înmânare a premiului va avea loc la sfârşitul lunii noiembrie, a.c., la Ierusalim. Data exactă va fi anunţată prin presă.

O povestire de
G. MOSARI

Pantofii

Aprovizionarea pentru casă, în acei ani din deceniul opt al secolului douăzeci, în oraşul moldovenesc de pe Bistriţa în care locuia eroul povestirii noastre, Corneliu, îi dădea multă bătaie de cap şi alergătură. Corneliu însă devenise specialist în a obţine tot ce voia, îşi crease legături, cunoştea şi se împrietenea cu toată lumea.

Într-o dimineaţă, pe când se afla, ca de multe alte ori, în piaţa urbei, a întâlnit un coleg de la întreprindere, un inginer tânăr cu un nume curios, Berbec, care nu de multe ori "evada" de la serviciu pentru a-şi face diverse cumpărături şi care, după saluturile de rigoare, îi spuse lui Corneliu:

– Îmi pare bine că te văd. Ştiu că tu te pricepi la magazine, aşa că spune-mi, unde pot găsi nişte oase pentru răcitură?

Corneliu, care ştia că numitul Berbec era un personaj numai bun pentru a fi luat peste picior, i-a arătat două măcelării, la o distanţă cam de 20 de metri una de alta şi a răspuns:

– Du-te la prăvălia din stânga. Acolo au oasele cele mai bune de la toate vacile şi toţi porcii din regiune.

– Bine, dar văd că e închis. Priveşte, oamenii stau la rând la măcelăria cealaltă, zise Berbec, la care primi replica:

– Acolo nu se vând oase. Ascultă-mă: acum e ora 9 şi câteva minute. La măcelăria de care-ţi vorbesc, programul începe la 10. Merită să aştepţi în faţă, să fii tu primul, ca să alegi în linişte ce fel de oase vrei…

S-a dus Berbec la magazin, a stat cu răbdare până s–a făcut ceasul zece, dar când a văzut că nimeni nu vine să deschidă, a întrebat vânzătorii din vecinătate dacă ştiu ceva despre ora de deschidere sau despre măcelar.

– Sigur că da, a zis unul. Responsabilul a fost transferat la magazinul de vizavi, unde e adunată multă lume, căci aici s-a închis cam de două luni.

Berbec şi-a dat seama atunci că a fost victima unei farse, dar şi-a zis în gând că nu-l va lăsa nepedepsit pe Corneliu, că într-o zi acesta îi va cădea în plasă…

…Au trecut de atunci câteva luni, până când, într-una din zile, Berbec a intrat la un magazin de încălţăminte, să-şi cumpere o pereche de pantofi pe care să-i poată purta mai ales "la ocazii". Vânzătorul i-a dat câteva cutii de încălţăminte ca să-şi aleagă; inima lui Berbec a rămas la un model mai deosebit din piele neagră, ce–i venea perfect ca mărime, dar, când să scoată banii să plătească, a intrat în magazin Corneliu:

– Bună ziua, salută el cu zâmbetul pe buze, să trăiască inginerul Berbec! Văd că se înnoieşte cu pantofi...

Şi, fără să aştepte răspunsul Berbecului, luă în mână un pantof, îl studie şi spuse:

– E drăguţ, da, da, îmi place. Mai mult, e chiar numărul meu. Am să-l încalţ, să văd cum îmi vine… Perfect… Dă-mi-l şi pe celălalt… Excelent… Am hotărât, comand şi eu acelaşi tip.

– Îmi pare rău, dar asta era ultima pereche pe care o mai aveam, interveni vânzătorul, care-l cunoştea pe Corneliu. Vă pot oferi alte modele.

Corneliu îl luă deoparte pe vânzător:

– Convinge-l pe Berbec să nu cumpere pantofii negri care-mi plac mie. Spune-i că nu sunt buni.

– S-a făcut, încuviinţă acesta, drept care se apropie de Berbec şi-i spuse:

– Îmi cer scuze, dar n-am ştiut că sunteţi inginer. Acum, când am aflat, îmi fac datoria să vă recomand să nu luaţi aceşti pantofi. Pielea e de proastă calitate, se încreţeşte, iar talpa e lipită, nu cusută. După zece zile va trebui să aruncaţi pantofii.

Berbec îl privi dezamăgit pe cel care-i vorbise. Deodată însă i-a venit o idee: avea ocazia să se răzbune pe Corneliu pentru toate farsele pe care le îndurase de la el. Îl va determina să cumpere pantofii aceştia proşti, ce-s pe gustul lui şi pe care după vreo două săptămâni va trebui să-i arunce.

– Corneliu, strigă Berbec, am hotărât să renunţ la pantofi în favoarea ta. Îţi respect vârsta, doar eşti mai mare ca mine. Eu am să aleg altă pereche, ceva mai ieftină.

– Gestul tău e frumos, Berbecule, n-am să te uit!

Fără a aştepta să fie invitat de două ori, Corneliu a luat pantofii, a plătit vânzătorului preţul lor , adăugând un bacşiş în semn de apreciere că a fost băiat isteţ şi l-a ajutat să-şi râdă iarăşi de Berbec, şi a plecat.

Mai bucuros ca Berbec nu era atunci nimeni. Convins că l-a păcălit pe Corneliu, căci nu-i trecea prin cap că fraierul a fost chiar el, i-a spus vânzătorului:

– Eu niciodată nu dau bacşiş. Cu tine fac însă o excepţie, fiindcă i-ai plasat pantofii proşti lui Corneliu, iar eu doream să-l pedepsesc!

ZISE...

"Am primit nenumărate plângeri de la oameni care s-au adresat unei funcţionare de stat şi au constatat că nu pot sta în faţa ei câteva ore, deoarece are un decolteu adânc sau o fustă mini".

(Deputatul Nisim Zeev, din Shas; în legătură cu un proiect de lege, iniţiat de d-sa, menit să le oblige pe toate salariatele de stat, precum şi pe elevele din şcolile laice, să vină la lucru (sau la cursuri) îmbrăcate decent; *Ierusalim 2000)*

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

BIANCA MARCOVICI

Copilul minune și vioara

A fost un copil minune... Avea auzul aproape perfect. Cu toate astea învăța greu să facă față acestei prevestiri a viitorului, sau, cum să-i spunem, simț muzical ieșit din comun. Ei i se părea, invers, că vioara nu-i răspunde conform așteptărilor... Cei care o categorisiseră ca fiind copil minune *doar o alintau. Și acum, după mulți ani, își poate da seama că nu greșise cu mult în previziunile ei cu privire la cariera violonistică. Aproape aceeași istorie s-a repetat și la generația următoare.*

Mama ei, Rașela, nu avusese studii muzicale. Fusese un om lipsit de învățătură. O dăduse bunica sau mama ei ca ucenică la o croitoreasă, Frosnica, undeva vizavi de Școala Domnească de Muzică din Iașul cărunt. O familie evreiască oarecare. Muncă grea. Uneori se simțise ca o servitoare acolo. Muncise de dimineața până seara, nu numai croitorie. Meseria se fură, spunea Frosnica. Ajungea acasă frântă de oboseală, mult după ora opt seara. Mergea pe jos din strada Cuza-Vodă până pe strada Socola. Cale lungă, prea lungă pentru un biet copil. Nu avusese parte de muzică, deși cânta foarte frumos. Mai târziu, după ce se căsătorise la numai 17 ani, a ajuns croitoreasă *de elită* cu foarte multă clientelă. Cânta și cosea... Așa își amintea "copilul minune" de mama ei Rașela.

– Anduța, treci și studiază! îi spunea mama ei, Rașela.

– Lasă-mă să mă joc puțin cu copiii, în curte, o ruga Anduța pe mama ei.

Răspunsul venea prompt:

– După ce studiezi la vioară! spunea Rașela.

Seara se lăsa și ea n-avea curajul să mai iasă în curte. Și lucrurile se repetară mereu.

Ajunsese să urască vioara. N-avea timp să se joace. N-avea timp să citească. Toate după-amiezele stătea la masă studiind, în timp ce mama ei cosea sau deretica prin casă. Din când în când, o corecta cu vocea ei cristalină. Rașela putea cânta ușor orice arie din operele cunoscute. Vocea ei era ca un flaut fermecat, necizelat de vreo școală. Citisem undeva că mult timp, Pavarotti nu a avut cunoștințe muzicale. Cânta după ureche!... Și mama Anduței la fel. Talent nativ, care n-a fost descoperit vreodată! Mergea cu ea de două ori pe săptămână la lecțiile de vioară. Profesorul ei, Beiú Vladimir, venise din București la Iași, se transferase. Semăna cu Menuhin, numai că nu cânta *exact* ca el. Mama era foarte atentă la ce spunea profesorul. Acasă îi repeta Anduței totul, cuvânt cu cuvânt: "ține mâna așa, fă coloane, acum arpegii, stai drept, nu te încovoia, nu sta pe scaun, mai cântă o dată" etc. etc. La primul concurs la care participase, pe la 11 ani, reușise printre primii zece copii din școală. A fost luată în turnee. Începuse să se învețe cu scena. Rașela mergea cu ea peste tot. Îi împletea codițe, îi punea fundițe. O gătea ca pe o păpușă, cu bluză albă, fustă plisată, pantofi de lac și șosete trei sferturi. Poza asta o are și acum în față. Undeva la Botoșani... Cât de serioasă pare!

Pe vremea aceea n-avea emoții. Cânta fără nici o problemă, chiar și în duet. Făcuse duet cu o fetiță, Rodica. Și ea se clasase printre cei zece fruntași la secția vioară. Ea începuse târziu vioara, după ce făcuse patru ani pian. Deodată hotărâse că o interesează mai mult vioara decât pianul. Profesorul ajunsese să-i dea lecții particulare și acasă. Rodica promitea! Era dintr-o familie evreiască înstărită, cu posibilități. Anduța începuse s-o invidieze. Simțea că profesorul a părăsit-o pentru Rodica și că nu-i mai dă atenția cu care era obișnuită. Chiar și mama simțise asta. Se hotărâseră să-l invite pe profesor și acasă. El începea ora și peste 15 minute termina, sub un pretext oarecare. Se așezau la masă și

ZISE...

"Dumneata vorbești de emoții? Ce știi dumneata despre suferința omenească?"

(Iosi Sarid, președintele partidului "Meretz"; în cadrul unui schimb de cuvinte, în Knesset, cu deputatul Tomy Lapid, președintele partidului "Shinui"; Ierusalim, 2000; intervenția lui Sarid este cu atât mai remarcabilă cu cât, așa cum se știe, Tomy Lapid și-a pierdut o parte din familie în Holocaust, iar în urmă cu câțiva ani, fiica sa a murit în cursul unui accident de automobil.)

... ȘI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

uitau de ea, o trimiteau la culcare… Anduţa devenise singuratică şi necomunicativă. Studia din ce în ce mai mult, dar fără nici o plăcere, ca un automat… La concursul din anul următor s-a clasat înaintea Rodicăi. Era fericită! A cântat în duet împreună cu Rodica undeva, pe o scenă la Piatra Neamţ… Făcuse un calcul: cântase pe scenele ţării de cel puţin 64 de ori!

Destinul ei muzical s-a întrerupt însă aproape brusc. Profesorul ei a făcut un infarct. Revenit după boală, şi-a înjumătăţit clasa de vioară la care preda. Rodica a rămas eleva lui. Anduţa a fost îndepărtată. Noul ei profesor, tânăr şi impulsiv, nu a mulţumit-o. Tânjea după vechiul profesor. Pentru ea ceva se sfârşise. După un an, cam prin clasa a opta, s-a hotărât să se retragă de la Şcoala de Muzică. Toate rugăminţile părinţilor au fost în zadar. Chiar şi rugăminţile fostului profesor, pus de părinţi, au fost zadarnice. Anduţa se hotărâse definitiv şi nu a vrut să cedeze cu nici un chip insistenţelor lor. Motivul îl ştia numai ea. Se simţise părăsită. În ultimul an nu progresase deloc. *Copilul minune* se maturizase. Nu mai voia să–şi poarte aureola falsă.

Mai târziu, în paralel cu o altă facultate, şi-a continuat studiile de muzică la o şcoală particulară. Se clasase din nou, cu "Balada" lui Ciprian Porumbescu, pe unul din primele locuri într-un concurs neprofesionist… A ajuns să interpreteze Concertul de Mendelssohn Bartholdy chiar pe scena Filarmonicii ieşene. Atunci a dat chix… cum se spune. A dat-o în bară! De emoţie, piciorul drept începuse să-i tremure puternic. După câteva pasagii a sărit câteva note de pe coarda mi. Acompaniamentul de pian s-a întrerupt… ca la un semnal. Rămăsese singură în faţa publicului. Cu greu a reluat tema de la capăt. S-a trezit la sfârşitul concertului fără să-şi aducă aminte că ea este interpreta. De multe ori îşi aminteşte această scenă. Pe faţa ei îmbujorată de efort se citea totul, ca într-o carte deschisă. Publicul a aplaudat-o cu căldură. Oricum, concertul depăşea puterile unui copil. Era ca un triplu salt pe gheaţa topită!

S-a retras din viaţa muzicală chiar în acea seară. *Copilul matur* a simţit adevărul limpede. Nu era făcută pentru scenă. Nu putea fi solistă. A continuat să cânte în orchestra Comunităţii. I se părea tot timpul că ocupă locul cuiva, că nu merită această onoare.

Turneele care au urmat, chiar şi în Statele Unite, nu au bucurat-o pe Anduţa. Cariera violonistică n-a fost să fie pentru ea. O operaţie la mâna stângă, în urma unui traumatism de studiu, a făcut-o să se lase definitiv de vioară. Ce s-a întâmplat în generaţia următoare a fost ca o pedeapsă pentru ea… Fiica ei, Silvia, s-a lăsat de vioară, "în culmea gloriei", exact la aceeaşi vârstă, cântând Bruch. I-a spus mamei ei, Anduţa, în faţă: "Mamă, eu vreau să mă joc, să am copilărie, mă las de vioară!". Cu toate insistenţele ei, a procedat la fel cum procedase ea cu Raşela.

Pe Rodica Iosub cred că o cunoaşte toată lumea. A cântat şi poate o să mai cânte sub bagheta lui Zubin Mehta. Locul ei de muncă este în Orchestra Filarmonică din Tel-Avivul anului 2000. Deci profesorul n-a greşit… A văzut mult mai departe! Din când în când, Anduţa merge s-o asculte şi s-o vadă. Rodica e neschimbată. Parcă-i lipsesc codiţele, împletite de mama ei strâns-strâns.

Nota Redacţiei: Povestea de mai sus nu este produsul imaginaţiei. Anduţa cu pricina e Bianca, de fapt. Bianca Marcovici care, înainte de a deveni poeta cunoscută pe care o ştim, dovedise că are ureche şi talent la vioară.

Restaurantul

HAIM

cu renumitul său grătar
şi specialităţi culinare româneşti
anunţă onorata clientelă noua sa adresă:

Reh. Nes Ziona 8-א
Tel Aviv
Tel. 03/516-5361 – 03/524-4963

începând din 29.08.2000
într-un local mai amplu, cu parcare uşoară.

Shana Tova!

Ne angajăm să păstrăm aceeaşi calitate
pe care o menţinem de 25 de ani.

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Căderi

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1										●	
2									●		
3					●						
4				●							
5	●							●			●
6				●			●				
7										●	
8			●						●		
9						●					
10							●				
11					●						

ORIZONTAL: 1) Cădere spectaculoasă. 2) Provoacă căderile... (pl.) – ...la scenă deschisă! 3) Bară de direcţie – De regulă, cade mereu în picioare. 4) Bătută la spate – Provoacă uneori căderea (pl.) 5) Imperiu a cărui înălţare şi cădere ne-o prezintă Dimitrie Cantemir – Începe lupta. 6) Unul dintre pseudonimele lui Alexandru Macedonski – Bilet rupt la ieşire! – Măsură a scurgerii vremii. 7) Îi cade mereu ceva cu tronc. 8) Calcul final! – Cedează când îi creşte tensiunea – Loc viran! 9) Un simplu cetăţean – Prindea puteri când cădea la pământ (mit.). 10) Frunze ce cad la venirea toamnei – Cade sub spada matadorului. 11) Pretext pentru căderi – căzuţi în melancolie (fig.)

VERTICAL: 1) Căderi de apă – Aşa cum se cade să fie omul în comportament. 2) Căderi în salturi. 3) Sportiv neîntrecut în arta picajului – În zadar. 4) Plină de nerv – Pică (fig.). 5) Picat tocmai la urmă! – Provoacă neprevăzute căderi (pl.). 6) Încearcă să-şi doboare adversarul – În sfârşit! 7) Denumire indoneziană pentru Noua Guinee – Capcana adâncurilor. 8) Asumat înaintea căderii – A doborî. 9) Miezul verii – Ceaşcă. 10) Cade din vârful aprins – Prinţul animalelor. 11) Nu cade uşor când se agaţă – Căderi de apă.

Dicţionar: EGO, IRIAN, TAS.

RODICA WEINBERG

Jos pluralul!

ORIZONTAL: 1) Floricică (pl.) – Căţel (pl.). 2) Hartă (pl.) – Lovitură de tun (pl.). 3) Articol (pl.) – Coş (pl.). 4) Faguri (sing.) – Carul mare şi carul mic (masc. sing.). 5) Gravor italian (1475-1530) – Cap de studiu! 6) Jean Atanasiu – ...d'Eliçagaray (1652-1719), inginer francez, inventatorul galiotelor cu bombe. 7) Telur – Cameră (pl.). 8) Bun (pl.) – Sârmuliţă (pl.). 9) Grad (pl.) – Hectare (sing.). 10) Greşeală recunoscută (pl.) – Cuiere (sing.). 11) Curs pentru... rebusişti – Nerv (pl.).

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1									✿		
2						✿					
3					✿						✿
4								✿			
5									✿		
6	✿			✿		✿					
7		✿			✿					✿	
8							✿				
9									✿		
10						✿		✿			
11			✿								

VERTICAL: 1) Tarabă (pl.) – Lână (pl.). 2) Unealtă (pl.) – Picior (pl.). 3) Clapă (pl.). 4) Nevastă (pl.) – An (pl.). 5) Emil Stoian – Râu în Germania – Ţară arabă. 6) Fluviu în Anglia – Locuitori ai Cehiei (sing.). 7) Navă de luptă (pl.) – Din nou. 8) Porumb (pl.) – Jgheab unde se dă de mâncare vitelor. 9) Fonduri (sing.) – Fluier (pl.) – Calciu. 10) Strop (pl.) – Cirezi (masc. sing.). 11) Ion Andreescu – Stup (pl.).

Dicţionar: RENAU, OOS, ALN.

LAURA WEXLER

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Joc simetric cu... bare: Auriculari, aparatoare, alogenetic, anastatici, abjudecare, absorbitor, acreditati, afumatorie, abominabil, absolutism.

Joc cifrat: Manipulare, meticulosi, cutremurat, temeritate, capacitate, vehiculate.

Bijuterii: A, a, r, v, omega, dubiu, apar, beri, ezita, ferit, od, m, lila, inova, bilet, ita, c, s, p, tu, u, at, peruzele, rar, c, topaz, serviti, usurat, sot, i, u, critic, posac, p, loc, ametist, asa, ros, arac, rubin, opale, as, safire, izolat, jad, nor, miei, jasp, agape.

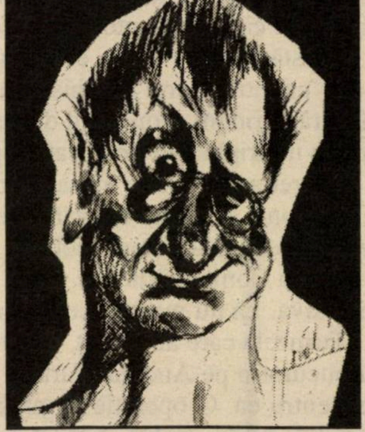

Horaţiu Mălăele – Autoportret

Autoportretul unui mare actor (pe care vom avea prilejul să-l admirăm în spectacolul "Nota 10 la revistă").

Autoportretul unui mare caricaturist. Autoportretul unui om de spirit.

Autori

La dezlegarea acestei integrame veți găsi titlul unei cărți apărute în editura "Minimum" și numele autorului ei.

???

Medic

Mărește

31 ianuarie

Floare albastră

Aidoma

A induce în eroare

???

A exista

Americani neaoși

Vina!

Rând

... n-ai dai!

Șmecher

Udați ușor

Suspus!

???

Nepotul tatălui meu

Amor!

Întunecat

Flăcău

Tonă mică!

Localitate în India

Vânt slab

Confundați

???

Neisprăvit

Nimic practic (pl.)

Singur

Trasă de un culi

A repeta un cântec

Călește!

Complet

Din hectar

Ironie

Etaj

Fruct

Emoții

Răsunet

Am învins

???

Antenă!

Din nou

Doare

Schimb în natură

Întoarce ceasul!

Tonic cardiac

A hrăni

Ciudată

Vinde lapte preparat special

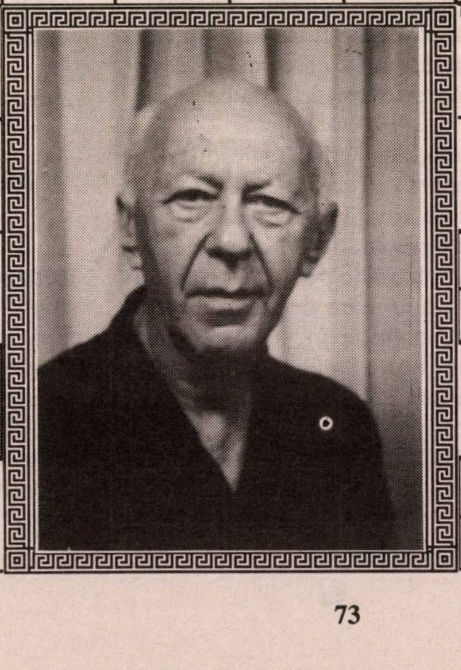

ZAMFIRA și GERSON HEILPERN

Frica

În urmă cu circa 1930 de ani (dacă este să dăm crezare chiar *numai* surselor istorice recunoscute în mod universal) capitala Statului Israel – în vremurile acelea fiind tot la… Ierusalim – a fost cucerită de o armată bine organizată, recte cea romană.

Divergenţele dintre diferitele partide şi grupări sociale în cadrul poporului evreu (situaţie care se repetă şi astăzi în ţară) au uşurat cu mult acţiunile duşmanilor noştri de atunci (de altfel, ca şi ale celor de astăzi).

A urmat Galutul bimilenar, pe parcursul căruia evreii au trebuit să-şi caute în diferite locuri din lume un colţişor în care să poată trăi, cât de cât, liniştiţi. Dar loviturile puternice care le-au fost aplicate de către "ceilalţi" – la diferite intervale de timp – au fost de natură să le aducă aminte că *acolo* ei, evreii, erau toleraţi în mod… provizoriu.

Şi astfel, de-a lungul a douăzeci de secole, s-au întipărit profund atât teama de a nu fi alungaţi din nou, cât şi instinctul de a accepta orice compromis care ar putea oferi speranţa unei oarecare stabilităţi, chiar dacă numai pentru un timp limitat.

Bineînţeles, orice moment de *respiro* – cât ar fi el de scurt – a fost (este şi… va fi!) salutat cu binecunoscuta formulă: "va fi bine!", aceasta, desigur, până la lovitura următoare, la care neprietenii noştri, mereu alţii, se gândesc – prevăzători! – din timp.

Dar iată că în urmă cu 52 de ani s-a obţinut – prin efortul comun al evreilor din toată lumea, dar şi prin "flexibilitatea" politică euro-americană (aceasta după momentul Auschwitz) – reapariţia pe harta lumii a Statului Israel. Din acel moment, sute de mii de evrei din lume s-au hotărât să se întoarcă acasă, unii stăpâniţi de sentimentele unei împliniri "promise", alţii convinşi de atitudinea binevoitoare a unei hotărâri… ONU.

După reînfiinţarea Statului, evreii au depus eforturi uriaşe pentru a-şi reclădi căminul şi pentru a risipi atmosfera de "ţară părăsită", reuşind astfel, într-un timp istoric extrem de scurt, să schimbe imaginea de deşert pe care o cultivaseră cei care au stăpânit vremelnic peste aceste meleaguri. În acelaşi timp, poporul evreu a trebuit să blocheze atacurile distrugătoare ale lumii arabe, care nu se putea împăca cu reîntoarcerea evreilor în ţara lor. Este interesant de constatat că războaiele provocate de arabi s-au încheiat cu consolidarea Israelului.

În ultimii ani, însă, se poate constata – cu foarte mare îngrijorare – o încetinire a motivaţiei evreieşti, această situaţie reflectându-se la toate nivelurile şi în primul rând pe plan politic. De aceea se întrezăreşte pericolul ca tot ceea ce s-a construit cu atât de multe sacrificii să fie pierdut – foarte repede! – datorită doveditei lipse de maturitate şi sinceritate a celor ce şi-au făcut o meserie din activitatea politică.

Bineînţeles, structurile diferitelor grupări din cadrul Knessetului reprezintă voinţa exprimată în mod absolut democratic de către electoratul israelian. Se poate însă formula deja o întrebare deosebit de gravă, care pluteşte în atmosfera tulbure din ultimul an:

Căutând un compromis – *pe care arabii nu îl acceptă* – dovedim oare că ne-am întors la trăirile din Galut, că ne este din nou TEAMĂ?

Joseph Rosen, Ierusalim

Ion Coman

Anul acesta s-au împlinit 75 de ani de la naştere (25 august 1925 – comuna Pocreaca, Iaşi) şi 25 de ani de la trecerea în nefiinţă (5 septembrie 1970) a lui Ion Coman (Iţic Cohn) din România.

Fost director al Teatrului Tineretului din Piatra Neamţ între anii 1961-1969, a iniţiat şi consolidat profilul artistic al teatrului – cu şi pentru tineret – care a devenit unul dintre cele mai prestigioase teatre din România.

Manager de mare talent, sub directoratul lui au fost invitaţi să pună în scenă reputaţi regizori ai momentului (Lucian Giurchescu, Cornel Todea, Ion Cojar, George Rafael). Tot la Teatrul din Piatra Neamţ şi-a făcut debutul Andrei Şerban.

Considerat la vremea respectivă o pepinieră de actori tineri, aici au debutat şi s-au consacrat viitoare vedete ale multor teatre bucureştene (Florin Piersic, Ileana Stana Ionescu, George Motoi, Valentin Uritescu, Virgil Ogăşanu, Mitică Popescu, Ştefan Radof ş.a.).

Începuturile şi faima Teatrului Tineretului din Piatra Neamţ vor rămâne pentru totdeauna legate de numele lui Ion Coman.

A dispărut la vârsta de 50 de ani, într-un stupid accident de avion la Constanţa, pe când se întorcea dintr-o vizită în Israel.

Ileana Stana Ionescu
actriţă la Teatrul Naţional
"I. L. Caragiale" din Bucureşti

Akiva (Chiţu) Sommer

7 iulie 2000 s-a abătut ca zi năpraznică pentru mine şi pentru mulţi alţii ca mine, ca un duş cu apă îngheţată pe creştet de nu mai simţeam căldura excesivă de 45 de grade Celsius la umbră (cu toate că nu dispun de un aparat de aer condiţionat). Mesajul telefonic din Israel mă anunţa că marele spirit umanist, Chiţu, şi-a luat zborul spre

imensitatea încăpătoare a universului cosmic. "Einstein", cum îl poreclisem cu tandreţe, omul cu fizicul mărunt al lui Chaplin, cu capul aureolat de o cunună de păr alb, cu mustaţa stufoasă şi ochii ca două mărgele negre – leit Einstein –, cu gândirea sprintenă de filozof rabin, capabil să emită replici spontane acide, uneori sarcastice, întotdeauna precise prin tirul lor aţintit, a plecat definitiv dintre noi.

Vorbisem cu el la telefon în urmă cu o lună şi jumătate. Mă sunase pentru a-mi confirma hotărârea de a veni la Bucureşti împreună cu soţia sa. L-am asigurat că va avea la dispoziţie o cameră confortabilă în apartamentul meu şi că îl aştept cu drag (el tocmai ieşise din spital). Mesajul despre dispariţia prietenului meu l-am primit de la prietenii comuni dr. Suzanne Rabinovici-Streja şi prof. Michael Streja, îndureraţi şi ei de vestea cea rea. Căci toţi cei care l-au cunoscut şi s–au bucurat de prietenia sa nu s-au putut abţine să nu-l iubească pe Chiţu.

Manifesta o politeţe dezarmantă. Îndrăznesc să afirm că dispunea de calităţi diplomatice de excepţie. O abilitate de negociator de înaltă clasă îl făcea eficient în cele mai insolvabile cazuri. Martor ocular la asemenea tranzacţii în anii intoleranţei comuniste din România, mărturisesc că rezolvările aduse de Chiţu în cele mai spinoase probleme au fost fără cusur.

Aş porni de la târgul Botoşanilor în urmă cu peste treizeci de ani (oraş şi judeţ în care am trăit luni de zile, în mai multe reprize). Akiva (Chiţu) Sommer provenea dintr-o familie cu rădăcini de cărturari autentici evrei şi era respectat de concitadini. În casa-i proprie din centrul oraşului, biblioteca era ţinută la mare cinste. Lucrări valoroase în diferite limbi, cărţi legate în piele cu decoraţii în relief, opere importante adunate de bibliofilii familiei. O asemenea încăpere invita la lectură şi la conversaţii amicale cu cei care se bucurau de încrederea gazdei; fotoliile capitonate cu piele, "bătrâneşti", îmbrăţişau şi îndemnau la relaxare.

"Tovarăşul Sommer" fusese omul cheie în soluţionarea multor probleme cu profil economic pe plan local. El armoniza interese aflate în conflict, uneori motivate doar de ambiţii subiective ridicole. La fel ca Max Weber – directorul şi dirijorul Filarmonicii germane (care pe stradă îşi scotea întotdeauna primul pălăria în faţa figurilor cunoscute) – "tovarăşul Sommer" îşi cerea scuze înainte de a începe discuţiile cu cei mai intratabili inşi. Procura pentru interesul obştesc tot soiul de materiale *rare* (care cam lipseau de pe piaţa socialistă). Teatrul dramatic "Mihail Eminescu" din Botoşani, de pildă, datorează multe lui Chiţu din clădirea impozantă, din interioarele spaţioase, elegante, moderne, cu care astăzi botoşănenii se mândresc; el obţinea subvenţii suplimentare de la Bucureşti pentru cheltuielile necesare unor turnee cu spectacole de ţinută artistică. O perioadă a fost şi director adjunct al teatrului.

Cu mare bucurie reciprocă ne-am revăzut şi ne-am îmbrăţişat, după ani şi ani, în Tel Aviv, în biroul său de la Romconsult din strada Arlozorov numărul 62. În prezenţa profesorului Streja, povestea: "La vârsta mea e nevoie să lucrez, să mai câştig bani, deoarece soţia mea este grav bolnavă şi trebuie să procur medicamente din toate colţurile lumii; stau în Holon, într-o casă cu chirie, mi-am vândut maşina, casa, aşa că voi face pentru soţia mea imposibilul… Tu ştii (mi se adresa mie cu zâmbetul său trist pe faţă) cum am muncit eu în România, rezultatele pe care le-am obţinut… Anul acesta încerc să recuperez ceva din drepturile mele legitime, să redobândesc pensia pe care mi-o datorează statul român. Lucrez la redactarea unei cărţi despre istoria meseriilor din nordul Moldovei şi, la Bucureşti, voi avea nevoie să cercetez documente la Biblioteca Academiei Române. Voi merge şi la Iaşi, la arhivele de-acolo…".

A evocat apoi, la bufeţelul din holul clădirii, episodul pe care l-a trăit cu ani în urmă, la întâlnirea cu "poetul naţional" la Botoşani, după care s-a ales cu mari necazuri. Primul secretar al judeţenei de partid era pe-atunci acolo "tovarăşu' Duminică", cu care, de altfel, Chiţu se afla vecin şi în relaţii aparent civilizate. Acesta l-a chemat şi i-a spus cu gravitate: – «Chiţule, vezi că vine la Botoşani poetul naţional şi sunt necesare pregătiri speciale». – «Păi, eu ştiu că poetul naţional a murit în secolul trecut…». – «Vine Adrian Păunescu şi aduce grupul cenaclului "Flacăra"…». – «Tovarăşe! Pe poetul naţional îl cheamă Mihail Eminescu!» – «Nu glumim, vecine, ne aşteaptă zile grele dacă nu pregătim tot ce se cere…».

Procurarea de alimente-delicatese la fiecare banchet pantagruelic ce urma de obicei manifestării nu era o treabă simplă; mesenii aveau gusturi subţiri. S-a întâmplat că un produs comestibil (icre negre să fi fost?) a lipsit de pe listă. De ce? Cine e responsabil? "Poetul naţional" s-a înroşit la obraz, a răcnit fioros în faţa activiştilor amuţiţi şi a cerut capul vinovatului: – "Cine a avut sarcina aprovizionării?". Evident, "tovarăşu' Chiţu". Iar "tovarăşu' Chiţu" tocmai apăruse pe uşa sălii unde urma să se desfăşoare banchetul. Căţeii din preajma "poetului naţional" l-au pârât şi l-au arătat pe vinovat… Adrian Păunescu a îndreptat mâna cu degetul acuzator spre Chiţu şi l-a strigat cu glas răsunător: – "Tu, ia vino încoace!", la care gest şi vorbe mai mult decât jignitoare, făptura firavă a lui Chiţu s-a oprit din mersul normal, a simulat o perfectă perplexitate, a privit peste umăr îndărăt, apoi iarăşi spre A. P. şi l-a întrebat: – "Cu mine vorbiţi?", ca arogantul amator de spectacole groteşti A. P. să-l apostrofeze din nou: – "Da, cu tine, vino încoace!" (Chiţu era cu vreo douăzeci de ani mai în vârstă decât marele versificator). – "Ne cunoaştem de undeva?" a susţinut

Chiţu dialogul pe care nu-l provocase. La marea cutezanţă, A. P. a conchis în auzul întregii gloate de cheflii: – "Mâine dimineaţă te dau afară din slujbă". – "Pe mine?" a mai întrebat neînfricatul David în faţa acelui Goliat. – "Nu cred, deoarece eu plec din slujbă acuma, pe loc..." şi Chiţu s-a răsucit pe călcâie şi a părăsit încăperea şi, evident, şi slujba.

Cu nişte băuturi răcoritoare în faţă, am mai aflat din spovedania lui Chiţu că a fost arestat şi că au urmat alte şi alte samavolnicii pe plan local. Nişte nemernici aflaţi sub pavăza de "ofiţeri de securitate" l-au prădat, l-au tâlhărit. Patruzeci şi trei de tablouri cu semnături prestigioase i-au fost confiscate. Au fost luate cu japca colecţiile sale de numismatică, de filatelie şi bijuteriile moştenite de la părinţi. Biblioteca superbă i-a fost confiscată de nişte proaspăt alfabetizaţi. Astfel, Chiţu şi familia sa au fost despuiaţi la modul cel mai ordinar (cu procese-verbale scrise şi fără nici o valoare, dovadă că nici la începutul anului 2000 bunurile n-au mai putut fi recuperate).

Toate cele relatate şi suportate de Akiva (Chiţu) Sommer au lăsat urme adânci în sufletul său sensibil, au provocat traume care, iată, i-au grăbit sfârşitul. Îl cita adesea pe Einstein cu cuvintele: "Dumnezeu nu dă cu zarul!". Ar mai fi putut să trăiască, să mai îngrijească un al doilea volum "Un român prin Israel", să realizeze celelalte lucrări proiectate, contribuţii indiscutabile la edificarea şi difuzarea culturii române.

Îmi va lipsi acest nobil prieten.

Mircea-Petru Suciu, Bucureşti

Erată

În nr. 161-162, din septembrie a.c. (rubrica "Poşta"), la pag. 77, col. III, paragraful III de jos, s-a strecurat o greşeală de tipar.

În realitate, paragraful la care ne referim trebuie citit astfel:

"Au trecut 40 de ani de la terminarea studiilor universitare şi m-am gândit cu nostalgie cum viaţa fuge lăsându-şi amprenta pe fiecare dintre noi."

La Satu Mare, pe urmele unui seminar de la Ierusalim

Eram pregătită să plec la Satu Mare, oraşul meu natal, pentru a reface mormântul tatălui meu Izsák Antal, care a murit în 1941. Era printre ultimii înmormântaţi în vechiul cimitir evreiesc din acest oraş; următorii n-au mai avut mormânt aici, fiind exterminaţi la Auschwitz sau alte lagăre ale morţii.

În preajma plecării am citit un articol despre seminarul de la Ierusalim pe tema Holocaustului, cu participarea a 26 de tineri dascăli români. Articolul cuprindea numele participanţilor şi, printre aceştia, mi-au atras atenţia două nume din Satu Mare: Gabriela Silaghi, de la Colegiul "Ioan Slavici", şi Angela Pop, de la Şcoala "Ion Creangă", amândouă profesoare de istorie. Hotărârea mea a fost luată pe loc: fiind la Satu Mare, trebuie să le întâlnesc pe aceste tinere, să aflu ce a urmat cursului despre Holocaust.

Întâi am găsit-o pe Gabriela Silaghi, la colegiul unde predă. Tânără, frumoasă, vădit emoţionată când află că sunt venită din Israel. Mă îmbrăţişează cu dragostea pe care, de când a fost în Israel, o nutreşte pentru ţara noastră, unde a fost "elevă" la cursurile de la Yad Vashem. Mă introduce într-o sală de clasă spaţioasă şi înainte să începem să discutăm telefonează Angelei Pop, a doua participantă sătmăreană la seminar. Şcoala unde predă Angela este foarte departe şi căldura este dogorâtoare, totuşi tânăra profesoară face distanţa, cu bicicleta, în timp record. Şi ea exprimă o bucurie ca a Gabrielei pentru cineva venit din Israel.

La întrebarea mea dacă înainte de a participa la seminar au cunoscut ceva despre Israel, au răspuns cu sinceritate că n-au cunoscut aproape nimic, iar despre Holocaust auziseră foarte vag ici-colo câte ceva, dar ce a însemnat în realitate nu au ştiut. Nu au ştiut aproape nimic despre drama evreilor în cel de-al doilea război mondial. Gabriela povesteşte că înainte de război, în Sanislău, de unde este originară, au trăit multe familii de evrei. Bătrânii din localitate îi arătau magazine şi locuinţe unde mai înainte trăiseră aceştia. La întrebarea ei unde sunt acum aceşti oameni, ce s-a întâmplat cu ei, răspunsul era invariabil: au plecat în Israel. Nici un cuvânt despre deportarea şi pieirea lor în lagărele hitleriste.

În Israel a aflat prima oară adevărul despre soarta tragică a şase milioane de evrei. La Yad Vashem, în timpul seminarului, la auzul grozăviilor petrecute cu evreii în lagărele de exterminare, i s-a părut de nesuportat, a simţit aproape o durere fizică, i-a fost ruşine şi a simţit nevoia să ceară iertare pentru cele petrecute. Realitatea s-a făcut simţită şi mai mult prin diapozitive şi mai ales prin relatările supravieţuitorilor. În afara expunerilor au mai fost pline de învăţăminte vizitele la moşavuri şi la kibuţul unde se păstrează imagini şi documente despre răscoala ghetoului din Varşovia.

Întoarsă la Satu Mare, a luat legătura, cum era firesc, cu comunitatea evreiască din localitate. Cu acest prilej şi-a dat seama că în oraş nu mai există decât câţiva evrei în vârstă (63 la număr), care cu toţii au trăit marea tragedie şi multora dintre ei le este foarte dureros să-şi amintească despre aceasta. Tineret evreu la Satu Mare nu mai există.

La întrebarea mea cum va transmite elevilor cele învăţate de ea despre ceea ce a fost Holocaustul (Gabriela predă la cinci clase, cu câte 25 de elevi în fiecare clasă), a spus că a povestit deja elevilor ei despre unele aspecte şi a proiectat casete video cu scene reprezentând despărţirea copiilor de mamelor lor, despre cruzimea de neînchipuit cu care naziştii omorau oameni nevinovaţi numai pentru că erau evrei. Elevii, în vârstă de 14-16 ani, s-au arătat foarte impresionaţi de cele auzite şi văzute. Unii şi-au exprimat în scris sentimentele de condamnare a acestora.

La acestea se adaugă cele spuse de prof. Angela Pop, care predă la clasele 5-8, cuprinzând 20 de clase cu câte 25-30 de elevi. Ea cunoştea o serie de lucruri despre Holocaust, de la facultate şi din diferite lecturi. Auzise de Noaptea de Cristal şi despre lagărele de concentrare. Dar adevărata oroare a fascismului a înţeles-o abia la seminarul de la Yad Vashem.

Până acum ea a făcut expuneri în clase şi copiii s-au dovedit foarte receptivi. Cum menţionează amândouă, însă, mai este foarte mult de făcut. Trebuie arătat adevărul despre participarea României, alături de armatele Germaniei hitleriste, la cel de-al doilea război mondial, unde au murit atâţia tineri români pentru interese străine. Trebuie combătut mitul lui Antonescu, întreţinut astăzi de unii falsificatori ai istoriei, şi scoase în evidenţă rolul şi răspunderea sa pentru pogromul de la Iaşi şi pentru moartea atâtor evrei în Transnistria.

În noul an şcolar, cele două profesoare vor susţine expuneri despre cele auzite la cursul de la Yad Vashem în cadrul Cercului metodic, în faţa tuturor profesorilor de istorie din judeţ. Iar pentru elevi vor ţine cursuri despre Holocaust şi urmările lui.

În cele de mai jos redau câteva din reacţiile de revoltă exprimate în scris de către elevi care au participat deja la unele expuneri despre Holocaust: *"Una dintre cele mai groaznice perioade ale istoriei a fost al doilea război mondial, care a însemnat moartea a şase milioane de evrei. Chiar dacă pe front au murit atâţia soldaţi, moartea acestora nu se poate compara cu suferinţele, umilinţele şi chinurile îndurate de evreii din lagărele de concentrare..."* (Diana Deak); *"Acum, la începutul secolului 21, ne vine greu să credem că a existat această perioadă neagră în istorie; dar există martori şi dovezi, aşa că nouă nu ne rămâne decât să ne rugăm pentru cei morţi..."* (Gabriela Ciordaş); *"M-a tulburat foarte mult modul în care copii au fost despărţiţi de mamele lor, fraţii între ei, pentru a fi transportaţi în lagăre. Mulţi dintre ei nu s-au mai revăzut niciodată. Lacrimile şi emoţia celor ce povesteau sunt dovezi convingătoare, care ne emoţionează şi pe noi..."* (Alina Gorgan); *"Să execuţi milioane de oameni pentru că-i consideri inferiori ţie este ceva înspăimântător. Doar o minte bolnavă poate face asta... Naziştii nu aveau inimă, suflet, conştiinţă. Să vezi un copil a cărui mamă, tată sau frate moare în faţa lui şi să te bucuri de asemenea «victorie» înseamnă o cruzime de neiertat..."* (Carmen Cosma).

Maria Ziman, Tel Aviv

Vestitul canal de televiziune pe româneşte

Mă refer la canalul de televiziune cu programe româneşti, care nu există la reţelele noastre de TV prin cabluri.

Fac trimitere la revista dvs. din luna mai a.c., pagina 47, la nota privind "Bursa personalităţilor din alia". La menţiunea "În scădere" apare numele Anat Zilberman din conducerea reţelei TV Arutzei Zahav, cu refuzul ei de a aproba extinderea programelor româneşti de TV în Israel.

Conchid deci că opinaţi pentru existenţa unui astfel de canal la televiziunea israeliană.

Sunt abonat la "Tevel" şi ca urmare a unei discuţii avute cu un reprezentant al acestei reţele, am avut surpriza să primesc vizita unui tehnician, care era însoţit şi de o doamnă ce părea că se ocupă de relaţiile publice ale reţelei. Tehnicianul a lucrat circa trei sferturi de oră să remedieze deficienţele reţelei – fapt pentru care doamna ce-l însoţea nu prea a mai avut multe şanse în susţinerea reţelei lor.

Printre alte obiecţii pentru care intenţionez să părăsesc reţeaua lor, am ridicat şi problema numărului originarilor din Turcia, care au avut la "Tevel" două canale în limba turcă, faţă de originarii din România care nu au avut nici unul. Am menţionat că mă voi abona la reţeaua care va satisface şi cererea mea.

Şi aici este punctul nevralgic: apariţia unor noi reţele de televiziune duce la concurenţă şi deci, acum, vechile reţele aleargă după vechii abonaţi în dorinţa de a-i menţine. Ca atare, să nu fim întotdeauna "aliaua în papuci de pâslă" şi, când avem posibilitatea, să nu ne manifestăm aproape întotdeauna pe post de fraieri (şi de data aceasta, pe banii noştri!).

Doamna ce-l însoţea pe tehnician a dezvăluit că în fapt, acum este momentul să obţinem acel canal dorit, spunând că trebuiesc adresate reţelei cereri cu multe semnături. Ele vor fi greu de refuzat, problema fiind veche.

I. Davidescu, Tel Aviv

Worms – oraşul lui Rashi

În toamna 1998 am vizitat Worms, oraşul legendarului Rabi Rashi şi al lui Luther. Este oraşul lui Rashi pentru că aci a învăţat Rashi în anul 1060. Acest nume reprezintă iniţialele numelui lui adevărat – Rabi Shalom Itzhaki. Este şi oraşul lui Luther pentru că aici, în 1521, a avut loc Dieta care l-a excomunicat pe Luther, răzvrătitul împotriva catolicismului.

În Worms, din palatinatul Renaniei, pe malul Rinului Superior, se găsesc câteva obiective deosebit de importante pentru iudaism. Primul, Complexul sinagogal Rashi, este format din sinagoga cea mai veche din Germania, baia rituală anexată sinagogii, Casa Rashi şi Poarta Ra-

Interiorul sinagogii din Worms

shi. Primele trei se găsesc în Synagogen Platz, care se desprinde din Judengasse. Poarta Rashi este în imediata lor apropiere.

Al doilea obiectiv important pentru iudaism este cimitirul evreiesc, cel mai vechi din Europa.

În deceniul patru al secolului XI, un grup de evrei din Köln s-a deplasat spre sud, la Worms, mărind comunitatea evreiască locală. Neavând acolo o sinagogă, Iacob Ben David și soția lui, Rachel, au finanțat construcția unei sinagogi care a fost terminată în 1034. Urme ale acestei prime construcții se găsesc între actuala sinagogă și Casa Rashi. Sinagoga a fost distrusă în timpul primelor două cruciade (1096 și 1146) și refăcută în 1174-1175. În timpul ciumei din 1348-1349, cartierul evreiesc și sinagoga au fost incendiate, evreii fiind acuzați că ei ar fi cauza epidemiei. Și în 1938 a suferit avarii, din cauza naziștilor. Abia în perioada 1959-1961 a fost refăcută așa cum era înainte. De remarcat, în interiorul sinagogii, mai ales Chivotul Sfânt, acoperit cu o perdea de catifea având pe ea, brodată cu fir de aur, o menoră.

Rashi s-a născut în Franța, la Troyes, în 1040, deci după construirea acestei sinagogi. A frecventat unele ieșivoturi din Germania și Franța ca student rătăcitor. A avut și propria ieșivă în orașul lui natal. În decursul anilor a tradus Talmudul din arameică, în acest fel popularizându-l. Rashi vorbea și scria perfect ebraica și franceza. Descendenții săi i-au continuat opera. S-a stins din viață în 1104.

Sinagoga neavând etaj, în 1213 a fost completată cu o sală anexă, așa-numita Sinagogă a Femeilor, sala veche fiind Sinagoga Bărbaților. Baia rituală alăturată, Mikve, fusese construită în 1189. În 1623 s-a adăugat o mică sală în care a funcționat ieshiva Rashi. În această sală a fost amplasat un jilț despre care se spune că a fost folosit și de Rashi.

Alături de sinagogă se găsește Casa Rashi, care adăpostește arhiva orașului Worms, inclusiv secția ei iudaică. Între exponate este și o copie a unei cărți de rugăciuni din 1272, al cărei original se află la Ierusalim. De asemeni, sub o vitrină, macheta unei "Seri de Șabat".

La circa 100 de metri distanță de Casa Rashi se ridică un zid cu arcade, foarte masiv, din cărămidă. Este Poarta Rashi, care marca intrarea în ghetou. Denumirea ei în germană, "Raschi Tor", este gravată în cărămidă cu caractere pronunțat gotice.

Este de menționat că în Judengasse nr. 26, în dreptul lui Synagogen Platz, a existat între 1875 și 1947 Sinagoga Levy. În locul ei se găsește azi un bloc de locuințe. Pe fațada blocului sunt două plăci comemorative care menționează că la 10 noiembrie 1938, în cursul Nopții de Cristal, sinagoga a fost parțial distrusă de hitleriști, că în 1945 a fost bombardată și că în 1947 a fost dărâmată.

Ing. Octav Moscuna
Naharia

Bardas Benetbunk, Manhasset, NY, USA («Un comentariu referitor la articolul d-lui Marius Mircu, "Să ne mai amuzăm", apărut în revista dvs. nr. 159, p. 20. Astfel de inversiuni se numesc "palindrome" în engleză, și probabil și în alte limbi, întrucât la origine, "palindromos" este o combinație de cuvinte grecești. Nu știu dacă termenul este folosit și în limba română (este; **n. red.**). Printre exemple a omis "Radar", care se distinge față de confrații săi prin aceea că a fost intenționat creat ca palindrom, dată fiind acțiunea de dus-întors pe care o ilustrează. Autorul spune că un palindrom trebuie să fie format dintr-un număr nepereche de litere. Asta nu e valabil în limbile care folosesc litere duble: de exemplu "elle" în franceză. Cunosc un palindrom în engleză și două în franceză: "Able was I ere I saw Elba", atribuit, căci altfel nu ar prea avea mult sens, lui Napoleon; "Ésope reste et se repose" și "Élu par cette crapule". Cu această ocazie subsemnatul a compus două modeste palindroame: "Caras așa sărac" și "Mă Nae lulea n-am". Am socotit că sunt admise căciulile pe "ă", întrucât în franceză "élu" și "Ésope" se scriu cu accent ascuțit»).

Viorica Weissman, Ierusalim (pentru poezii vă recomandăm publicațiile "Pro și Contra" – Mircea Gorun – sau "Punct" – soții Solo și Mariana Juster; sau, dacă puteți aștepta patru ani până la apariție, tipăritura "Izvoare").

Ing. Aviv-Zvi Alon, Kiriat Yam (aveți dreptate, pe regina mamă a Angliei, proaspăta și simpatica centenară, o cheamă tot Elizabeth, ca și pe fiica ei, actuala regină).

Ing. Radu Gaton, Tel Aviv («În lunile iulie-august am petrecut o vacanță de câteva săptămâni în Germania. În afară de 3-4 zile, tot timpul a fost ploaie și frig, iar cei din țară ne invidiau, la telefon, cum că ei ar prefera tocmai clima asta. Dar nu la asta aș vrea să mă refer azi. La televiziunea și în ziarele din Germania, în acea perioadă, nu era zi să nu se scrie, nu numai la "ultimele știri", dar și articole, interpretări și comentarii întregi despre situația politică externă și internă de la noi. Se mai ocupau și de problemele de finanţare ilegală ale precedentelor alegeri din Germania, în care sunt implicaţi oameni politici, chiar şi fostul prim-ministru, marele cancelar Kohl, care a fost nevoit să demisioneze de la conducerea partidului său [asta îmi aminteşte de ceva de pe la noi!]. Apoi, problema organizaţiilor neo-naziste [*skin-heads* şi nu numai ei], cu manifestaţii brutale anti-străini [mergând până la incendieri de case comune de străini sau de sinagogi] şi pe care guvernul se tot gândeşte să le scoată în afara legii. Desigur, toate acestea îi preocupă. Dar marea lor problemă azi este cea a reformei ortografiei, enunţată acum câţiva ani. Zilnic, în discuţii la televiziune şi în toate ziarele, se iau atitudini diferite, pro şi contra. Cu toate că din vara asta ar fi trebuit ca tot ce se tipăreşte în Germania să apară cu noua ortografie, iar milioanele de manuale şcolare sunt de mult pregătite conform acesteia, mulţi ziarişti, comentatori, profesori şi savanţi, precum şi unele ziare, se declară net contra şi continuă să publice în ortografia dinaintea reformei. Se stabileşte cum se despart cuvintele în silabe; când un cuvânt compus se scrie separat sau într-un singur cuvânt; când se scrie cu literă mare la început şi când nu etc. Cei ce se opun critică reforma, susţinând că nu e utilă, că mai mult încurcă, că nu e pe bază ştiinţifică şi altele. [Amintesc că şi la noi în ţară, nu toată presa în limba română a renunţat la ortografia stabilită în 1953 şi la care s-a renunţat în 1992/93. De exemplu ziarul "Ultima oră" e tipărit cu "î" înloc de "â" şi "sînt" în loc de "sunt", ceea ce nu e cazul cu "Minimum"]. Iată deci importanta preocupare, pe plan naţional, a nemţilor, în ziua de azi!»)

Dr. Melamed Agon, Bnei Brak (amintirile dvs despre fostul coleg de şcoală, ajuns importantă personalitate culturală în Bucureştiul de astăzi, precum şi despre familia sa, sunt interesante, dar noi nu obişnuim să vorbim despre păcatele părinţilor şi, în orice caz, să explicăm vederile respectivelor personalităţi prin vederile şi apucăturile lui tata şi lui mama).

M. Simion, Ierusalim (exprimările din titlurile cu pricina, pe care le-aţi găsit în "Viaţa noastră" şi altele, sunt când agramate de-a binelea, când doar *discutabile,* dacă nu chiar acceptabile. De exemplu, dvs. aţi tăiat cu foarfeca din gazetă un titlu sunând aşa: "Un ofiţer rănit la Gaza", însoţindu-l de următorul comentariu: "Bine că nu la cap!". Se poate gândi şi aşa. Dar, ştiţi ce? Să nu exagerăm... Şi să nu căutăm greşelile de limbă cu lumânarea).

Harry Shoshany, Ramat Hanasi (câteva versuri pe marginea legii care interzice tăierea cozilor la câini: *«Legea cu tăierea cozii, / Este, cert, binevenită;/ O cam zeflemesc nerozii, / Cei cu mintea lor ciuntită./ Ne putem toţi lăuda, / Azi şi-n orişice perioadă, / Că la noi mai pot umbla/ Câinii, cu covrigi în coadă!»* ...precum şi ceva pentru Marius Mircu: *«La vârsta sa de nouăzeci, / Azi declară cu-ntristare, / N-a scris nici măcar cincizeci/ De volume literare./ Eu vreau să-i aduc aminte/ Ca vecin sincer să-i fiu/ Doar în câteva cuvinte/ că nu este prea târziu./ Dânsul poate s-activeze/ La fel ca toţi cetăţenii/ Să mai scrie, să creeze/ Timp de încă trei decenii!»*).

Ing. Paul Mălin, Tel Aviv (acuşi-acuşi); **Adrian Rowed,** Haifa; **Marta Bacal,** Paris; **S. Moscovici-Karmos,** Beaconsfield, Canada; **Lora Thompson,** Chicago, SUA; **Viola Rosenzweig,** Haifa; **Robert Sindelar,** Viena, Austria; **V. Rogojină,** Craiova, România; **Rosh Peleg Iehuda,** Raanana (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

La Rabi vine un băiat

La Rabi vine un băiat,
Crescut înalt, cu pieptul lat.
Cu o înfăţişare aspectuoasă
Şi vorbind cu voce joasă.
– Sunt, Rabi, un evreu
de viaţă plin
Şi de la Bab-El-Yshuv eu vin
Cu înţelepciunea ta
să mă sfătuiesc
Ca un drum în viaţă să-mi găsesc.
Iată, 18 ani curând voi împlini,
Cu mine încă nu ştiu ce va fi.
Din înţelepciunea ta măreaţă
Îndrumă-mă cu ce să-ncep în viaţă.
– Bun venit. Spune-mi întâi,
fiul meu,
Crezi destul în Dumnezeu?
– Sigur, Rabi. Am zis
că-s bun evreu.
Iar ca întregul nostru neam,
Sunt şi bun cetăţean israelian.
– Evreu bun... asta rămâne
de văzut.
Cu ce crezi că ai de început?
– Pentru început, treaba
e clarificată.
Întâi şi întâi voi merge la armată.
– Vai de mine şi "oi-va-voi"...
Vei ajunge mai rău decât un goi!
Lasă armata, ea nu e treaba ta.
Tu trebuie să mergi
doar la ieshiva!
Muncă, impozite sau
"lihiot haialim",
Astea-s bune doar pentru
"tipşim v'hilonim"!
Însoară-te şi lasă-te de prostii,
Luptă mult să faci copii.
– Rabi, asta nu pot
şi nu înţeleg prea bine.
Adică să muncească ori să moară
alţii pentru mine?
De 2000 de ani am văzut că e greu
Să trăieşti în lume ca evreu.
Viaţa o s-o apăr eu,
un *evreu banal,*
Mai mult decât orice *evreu special.*
Kvod ha'Rav, a fost bine
că am vorbit,
Câte ceva, tot m-am lămurit.

A luat băiatul calul său,
un mic Fiat,
Şi de la Rabi, dezamăgit,
el a plecat.
De la această ne-imaginară
întâmplare,
Rămânem cu o tragi-comică
întrebare:
Mai există oare, căutând
chiar minuţios,
Un popor atât de ales şi atât
de caraghios?

ZElias

Premiu

Radu Klapper, poet, publicist: Premiul Sion al Asociaţiei scriitorilor de limbă română. Poet deopotrivă în româneşte şi în ebraică, R. K. s-a remarcat în mod deosebit prin volumul de versuri în ivrit "Paşii cerbului", precum şi prin publicistica sa literară din "Adevărul", "Minimum" ş.a. Premiul a fost sponsorizat de Bruno Landsberg, patronul firmei "Sano", unul din puţinii, foarte, foarte, şi încă o dată foarte puţinii industriaşi din *trib* care au găsit de cuviinţă să sprijine mişcarea culturală din alia.

Decese

Gall Ernö (n. Oradea, 1917), profesor la Universitatea din Cluj, filozof, sociolog şi scriitor de limba maghiară din România, membru corespondent al Academiei Române. A fost vreme îndelungată redactor-şef al revistei "Korunk" din Cluj. Între 1944-45 G. E. a fost deportat de către unguri în lagărul de la Buchenwald.

Hary Maiorovici (n. Sighetul Marmaţiei, 1918), compozitor. Deportat în lagărele fasciste în anii războiului, Maiorovici s-a consacrat după eliberare activităţii muzicale, devenind unul din cei mai cunoscuţi autori de muzică de film din România. A fost "cetăţean de onoare" al municipiului Cluj-Napoca şi al municipiului Sighet şi membru de onoare al Academiei Internaţionale de Cultură din Roma.

Carnet

Ing. Leopold Binder, POB 1140, Kiriat Bialik, Tzur Shalom 27112, tel. 04/876-4450, vinde numeroase numere vechi din "Minimum" la preţul de 5 shekeli numărul.

La mulţi ani, la 90 de ani, prietenului nostru devotat I. Aurescu, ziarist şi directorul "Revistei Familiei", împreună cu soţia şi toată familia, urează

Coca şi Dr. Marc Dona

Cu durere anunţăm decesul, la 22 august 2000, al celei ce-a fost

FLORICA SEMIANU

profesoară de matematici
(Bacău – Kiriat Haim)

Regrete eterne.

Familia

În august s-au împlinit 6 ani de când

MONDY COHEN

nu mai este printre noi.

Soţia, fiul, rudele şi prietenii nu îl uită.

La 6 octombrie se împlinesc 9 ani de când Milli

EMIL MACADZIOB

(născut 23 octombrie 1927 – Bucureşti, decedat 6 octombrie 1991 – Ghivataim)
se odihneşte în eternitate.

În sufletul nostru, el a rămas o flacără vie, nestinsă de dor, de tristeţe şi recunoştinţă.

Daisy Macadziob – soţie
Dr. Sorina Macadziob – fiică
Nolly Macadziob,
frate, cu familia
Un minut de reculegere
IN MEMORIAM

La 25 august 2000 a trecut în nefinţă

ELENA (Lenuţa) FIROIU

soţia scriitorului V. Firoiu,
OMI a noastră dragă.

Copiii

❖

Anunţăm cu adâncă părere de rău încetarea din viaţă, la vârsta de 75 de ani, a celei ce-a fost
LIDIA ILIEŞIU
soţia regretatului regizor de film documentar Mirel Ilieşiu.
Prietenii de la "Minimum"

❖

Stabilită în Statele Unite, în anii '80, Lidia Ilieşiu s-a aflat în vizită vara trecută la sora ei, Mia Albala (văduva prozatorului Radu Albala), din Bucureşti. Ea a fost înmormântată la Cimitirul Filantropia din capitală, alături de fostul ei soţ.

Manifestări, manifestări...

12.09.2000; la Casa Scriitorilor din Tel Aviv; seară literară dedicată poetei dr. Madeleine Davidsohn şi prozatorului dr. Alexandru Marton.

22.09.2000; la Centrul cultural "Einav" din Tel Aviv; spectacolul muzical-artistic "Prezenţe româneşti în Israel"; sub auspiciile Ambasadei Române şi ale Agenţiei Evreieşti; au luat cuvântul d-na Mariana Valeria Stoica, ambasadoarea României în Israel, av. I. Artzi ş.a.

Octombrie 2000. Două expoziţii de fotografii Armand Beraru. Una, intitulată "Din Rhodos cu dragoste" (la Casa de cultură "Aba Huşi" din Haifa), cealaltă, intitulată "O plimbare printre tarabe" (la cofetăria magazinului "Hamashbir" din acelaşi oraş).

3.10.2000; întrunirea Lojii Bnei Brit "Aluf David Marcus" din Ierusalim; la sediul din str. Keren Hayesod, Ierusalim; rabinul Mordehai Burstein va vorbi despre "Reînnoirea – vis sau realitate?".

7.10.2000; întrunirea Lojii Bnei Brit "Aluf David Marcus" din Ierusalim; la sediul din str. Keren Hayesod, Ierusalim; av. I. Artzi va vorbi despre societatea israeliană văzută de un activist sionist; de asemenea va informa despre recentele demersuri privitoare la obţinerea de despăgubiri din Germania.

NE PUTEM RECĂPĂTA SĂNĂTATEA FĂRĂ MEDICAMENTE ȘI OPERAȚII

ÎN LUMEA MEDICALĂ FACE SENZAȚIE O METODĂ TERAPEUTICĂ NOUĂ CU LASER (LLLT – LOW LEVEL LASER THERAPY)

Este vorba de laser cu mică intensitate, o metodă folosită de „H.I. Clinica Laser" – unica reţea din Israel avansată şi specială pentru tratamente cu laser de mică intensitate. Societatea dispune de un utilaj perfecţionat (zeci de instrumente laser de toate tipurile), de o echipă medicală experimentată şi de săli de tratamente perfecţionate.

Această nouă metodă a „cucerit" lumea şi i-a impresionat pe medici şi pe pacienţi, deoarece reuşeşte ceea ce nu au reuşit tratamentele şi operaţiile obişnuite. Veţi întreba, desigur, care este secretul. Ei bine, secretul constă în folosirea luminii. Laserul de mică intensitate creează în celula lezată procese fotochimice al căror rezultat este reînnoirea ţesuturilor şi vindecarea porţiunii afectate.

DECI, FĂRĂ MEDICAMENTE, FĂRĂ OPERAŢII CHIRURGICALE ŞI FĂRĂ ANESTEZII.

În sprijinul reuşitei acestei metode stau peste 2.000 de cercetări ştiinţifice efectuate în lume în ultimii ani.

Succesul metodei s-a înregistrat şi la noi, în Israel. Mii de pacienţi au fost scutiţi de operaţii de prisos şi de tratamente medicamentoase, datorită Societăţii „H.I. Clinica Laser". Pacienţii au revenit la o viaţă normală, fără dureri. Se ştie că foarte mulţi israelieni suferă de probleme medicale cronice şi acute, iar medicii lor au ridicat mâinile capitulând. Ne referim la persoane care au suferit timp de mulţi ani de dureri la încheieturi, discopatie lombară, dureri la coloana vertebrală, lipsă de cartilagii la genunchi, şolduri, spate, umeri, etc.

Omului îi este greu să stea, să meargă, să se aplece. Operaţiile (grele) şi tratamentele medicamentoase au eşuat şi nu de puţine ori se spune că „trebuie să ne obişnuim să trăim cu durerile şi handicapurile noastre". Oare aşa să fie?

Medici din întreaga lume sunt pur şi simplu entuziasmaţi de succesul medical uriaş pe care îl au tratamenele cu laser medical de mică intensitate.

Reţineţi: este vorba de un tratament scurt, concentrat şi exact care asigură o vindecare rapidă şi pe termen lung.

CE ESTE LASERUL?

Laserul este, în primul rând, o sursă sofisticată de lumină cu însuşiri fizice speciale. Spre deosebire de lumina obişnuită pe care o cunoaştem, energia emanată de laser este o lumină concentrată pe unde diferite.

În serviciul medicinii sunt două tipuri de laser:

1. **Laser de mare intensitate** – care dezvoltă o căldură puternică şi este folosit, în general, la efectuarea de operaţii.
2. **Laser de mică intensitate** – un laser fin şi sigur – cu efecte vindecătoare care influenţează în mod pozitiv ţesuturile din corpul uman. Acesta este laserul de mică intensitate pe care îl folosesc medicii de la „H.I. Clinica Laser". Acest laser nu produce căldură şi nici arsuri. El acţionează prin intermediul luminii, fapt care îl transformă într-un mijloc de vindecare rapid, sigur şi foarte exact – fără nici un pericol de efecte secundare. Cele peste 2.000 de cercetări ştiinţifice făcute în ultimii ani cu privire la capacitatea de vindecare prin laser de mică intensitate sunt concludente. Este un succes uriaş. Fără operaţii, fără anestezii şi fără medicamente.

Lumina emisă de laser este capabilă să fortifice celulele lezate din corpul nostru. Aceasta, prin procese fotochimice. Lumina laserului introduce în celula afectată biofotoni (particule de lumină), celula reia producerea de energie (ATP) şi ea îmbunătăţeşte funcţionarea celulelor, creează o mai bună divizare a lor, întăreşte sistemul imunologic din corp şi provoacă secreţia diferiţilor hormoni.

Aceste procese sunt cele care duc la vindecare şi pacientul revine la o viaţă normală. Ţesuturile se vindecă, iar durerile, bineînţeles, dispar. Dar nu numai atât. În cazul în care celulele lezate mor, biofotonii reuşesc să determine o mai bună diviziune a celulelor învecinate, având un efect benefic asupra ţesutului afectat.

Iosi C., care locuieşte lângă Ramle, a relatat: „Am suferit mult şi am şchiopătat din cauza uzurii cartilagiului înainte de m-am adresat la „H.I. Clinica Laser". Medicii mi-au recomandat să mă operez la genunchi, la ambele picioare – o intervenţie chirurgicală dificilă – dar astăzi sunt fericit că nu am acceptat. Recomand tuturor „H.I. Clinica Laser", deoarece după tratamentul făcut merg aproape normal şi nu mai am dureri".

TRATAMENT LA ORICE VÂRSTĂ

Tratamentul cu laser de mică intensitate poate rezolva diferite probleme medicale, chiar şi sudarea oaselor. Persoanele în vârstă care suferă de multe boli cronice nu pot fi întotdeauna tratate prin medicina convenţională, deoarece corpul omului în vârstă este obosit şi nu se vindecă uşor. La „H.I. Clinica Laser" au fost trataţi însă cu succes oameni în vârstă, chiar şi peste vârsta de 80-90 de ani.

Roza Z., din Ghivataim, a povestit: „Astăzi mă simt un om nou. Ani de zile am avut mari dureri de spate din cauza lezării cartilagiului. Am încercat aproape orice, medicamente, operaţii, dar nimic nu mi-a ajutat. Astăzi, după tratamentul pe care l-am urmat la „H.I. Clinica Laser", pot în sfârşit să merg ca un om, să mă duc la cumpărături, să mă aplec. Nici măcar nu ştiu cum aş putea să mulţumesc medicilor de la „H.I. Clinica Laser" care m-au tratat".

„H.I. Clinica Laser" a funcţionat şi în cadrul spitalului „Asaf Harofe". Dr. Itzhak Hellwing, care s-a specializat în acest domeniu şi are o experienţă de peste 20 de ani, este la curent permanent cu metodele noi care apar. Dr. Hellwing a patentat în Statele Unite un tratament cu laser.

TRATAMENT UNIC ÎN ŢARĂ

„H.I. Clinica Laser", sucursala din Tel Aviv, îşi are sediul la Centrul Azrieli. Toţi cei care l-au vizitat susţin că nu există în toată lumea o clinică de o asemenea mărime. „H.I. Clinica Laser" este de fapt unica reţea din ţară specializată în tratament cu laser de mică intensitate. Echipa medicală experimentată are la dispoziţie cel mai modern aparataj folosit în prezent în lume. Diversitatea aparatelor laser asigură un tratament eficient.

Vardit C., din Iehud, a cărei mamă a suferit 18 ani de dureri de spate şi a fost tratată la „H.I. Clinica Laser", spune: „Medicii i-au recomandat mamei mele să se opereze deoarece tratamentul medicamentos i-a provocat alergii şi dureri de stomac. Din cauza vârstei ei (76 de ani) am renunţat la operaţie şi am apelat la „H.I. Clinica Laser". Sunt profund recunoscătoare acestei clinici, căci azi mama mea este o femeie independentă – merge, urcă şi coboară scările fără dificultăţi".

Trebuie subliniat că „H.I. Clinica Laser" face parte din Asociaţia israeliană şi internaţională de laser medical. Aparatajul folosit la „H.I. Clinica Laser" pentru tratament este autorizat de Ministerul Sănătăţii. Sălile de tratament sunt confortabile, cu o atmosferă plăcută, iar tratamentul durează doar câteva minute şi nu este dureros. Este important de reţinut că tratamentul nu este costisitor în comparaţie cu ceea ce se oferă.

Există şi secţii pentru tratarea bolilor de piele, a problemelor de circulaţie a sângelui, a rănilor grave, CVA (accidente vasculare-cerebrale), astm şi altele.

Shana Tova!

ISRAEL ALONI

Pentru amănunte suplimentare
vă puteţi adresa
la tel. 03/609-1666, 04/852-7262

(Pagină publicitară)

Natan Gilboa prezintă Evenimentul Artistic al anului

O PRODUCŢIE ISRAELO- ROMÂNO-GERMANĂ

CEL MAI MARE SPECTACOL DE REVISTĂ CARE A AVUT LOC VREODATĂ ÎN ISRAEL!

- ★ 60 ani de la turneul marelui comedian Constantin Tănase în Eretz Israel
- ★ 60 ani de la „Ora veselă" a lui Stroe şi Vasilache
- ★ Omagiu Agniei Bogoslava – actriţa „Baraşeumului" la 80 de ani
- ★ Sărbătorirea a 60 de ani de viaţă artistică a celui mai mare comedian evreu – MIRCEA CRIŞAN

O SEARĂ LA TĂNASE

Regie: Biţu Fălticineanu, director artistic al Teatrului „C. Tănase" Balete: Cornel Popovici, maestrul coregraf al Teatrului „Tănase" • Costume: Teatrul „Tănase"-Bucureşti • Spectacol muzical-umoristic cu „Baletul Tănase"

Pentru prima oară împreună pe aceeaşi scenă legendarul

MIRCEA CRIŞAN şi Regii de astăzi ai Teatrului de revistă „C. Tănase" împreună cu Super-vedetele de ieri şi de azi ale Teatrului „Baraşeum", Teatrului de Operetă „Ion Dacian" şi Teatrului Naţional din Bucureşti

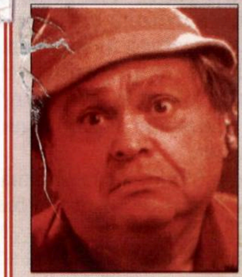
MIRCEA CRIŞAN

AL. ARŞINEL

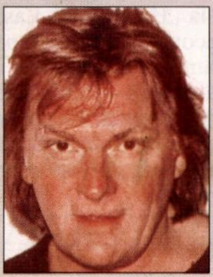
FLORIN PIERSIC

STELA POPESCU

MIRABELLA

AGNIA BOGOSLAVA

C-TIN DRĂGHICI

OLIMPIA ZAHARIA

PREMIERA DE GALĂ

TEL AVIV – „OHEL SHEM"
Sîmbătă, 11 noiembrie, ora 19.30
Bilete: „Canaf" – Allenby 91,
tel. 6293838, 6295154

CFAR SABA – „AUDITORIUM"
Duminică, 12 noiembrie, ora 19.30
Bilete la kupa „Heihal Hatarbut",
tel. 7649230

NATANIA – „HEIHAL HATARBUT"
Luni, 13 noiembrie, ora 19.30
„Mofa" tel. 8330335 şi kupa –
tel. 8612453

HOLON – KIRIAT ŞARET
Marţi, 14 noiembrie, ora 19.30
Bilete la „Biduron", tel. 6515885

GHIVATAIM – „TEATRON"
Miercuri, 15 noiembrie, ora 19.30
kupa: Teatron, Remez 40,
tel. 5739140

BEER ŞEVA – „HEIHAL HATARBUT"
Joi, 16 noiembrie, ora 19.30
„Peleg" – tel. 6233397, 6271065

HAIFA – BEIT HAHAIAL
Sîmbătă, 18 noiembrie, ora 19.30
Nova, str. Herzl 32, tel. 8665272

RIŞON LE ZION – HEICHAL HATARBUT
Duminică, 19 noiembrie, ora 19.30
Bilete la Heichal Hatarbut,
Jabotinski 16, tel. 9484848

PETAH TIKVA – „ŞARET"
Luni, 20 noiembrie, ora 20.00
Bilete: Bikoret, tel. 9301195

KIRIAT HAIM – TEATRON HATZAFON
Marţi, 21 noiembrie, ora 19.30
Bilete: Kupa Teatron 8420430
şi „ Nova", tel. 8665272

minimum

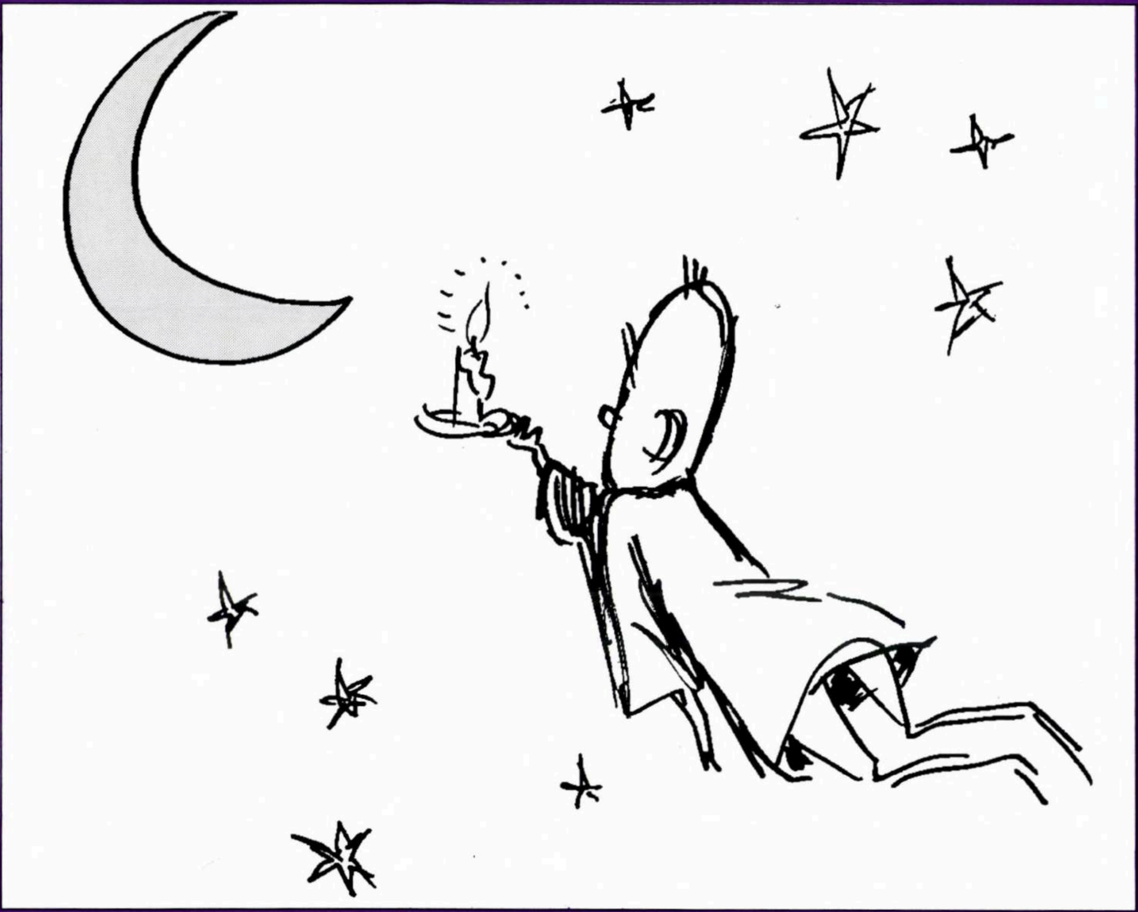

Un desen de Gopo – de demult – intitulat „Miopie".
El vrea să arate pe cei ce caută adevărul cu lumânarea, deşi acesta este uşor şi pe de-a-ntregul vizibil.
Cu o condiţie: să nu fii miop. Aşa cum au fost atâţia până mai deunăzi...
Şi pe care ***evenimentele*** *i-au lecuit, slavă Domnului, de infirmitate.*

■ ANUL XIV ■ NR. 164 ■
■ NOIEMBRIE 2000 ■
■ 14 SHEKELI ■

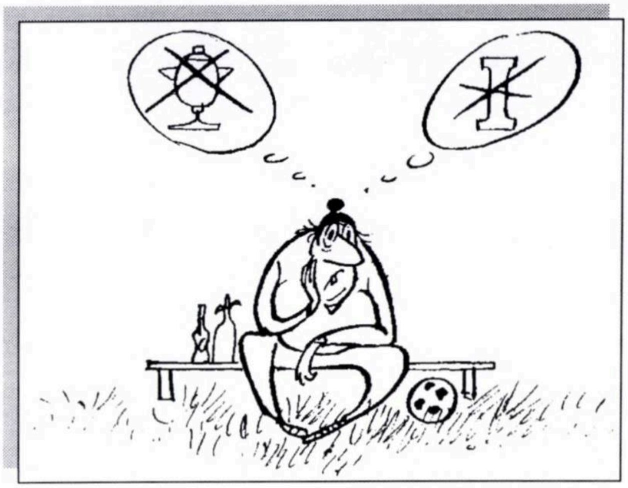

Cine fuge după doi iepuri, nu prinde nici unul.

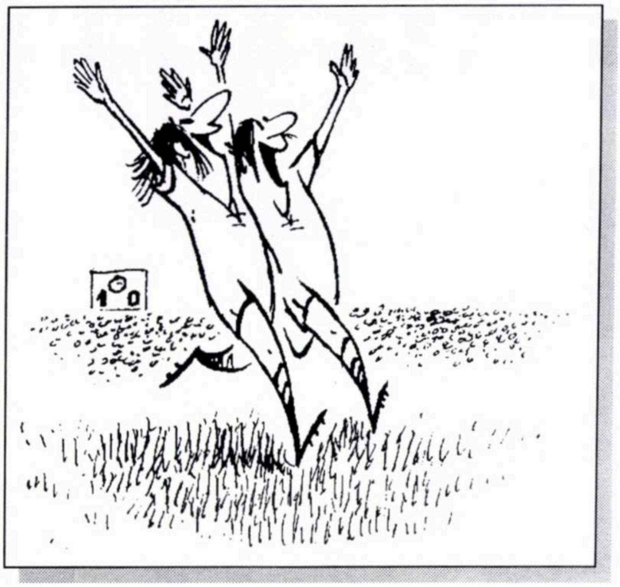

Nu zice "hop!" până n-ai sărit şanţul.

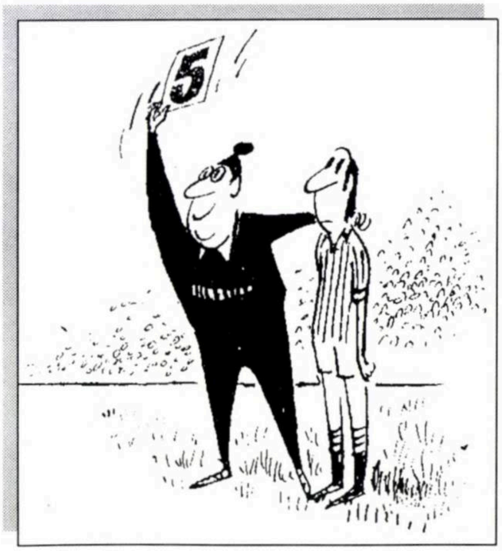

Omul, cât trăieşte, speră.

MATTY:

Ca şi noi, care, când e vorba de oepişti, ne bizuim pe înţelepciunea populară (exemplu: îi întinzi omului un deget, îţi apucă toată mâna), amicul nostru Matty vedea totul prin prisma zicalelor cu miez.

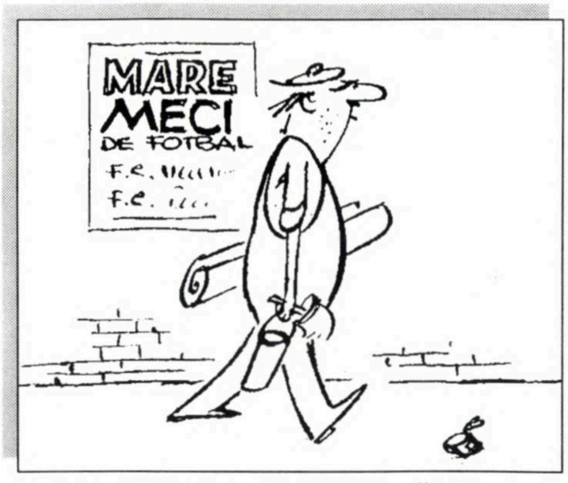

Nu vinde blana ursului din pădure…

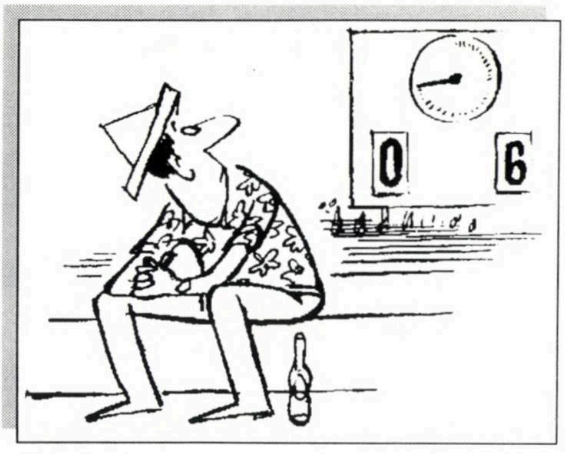

Mortul de la groapă nu se mai întoarce…

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 25 octombrie

Revelaţia din octombrie

În luna octombrie 2000, israelienii au descoperit adevărul. Mai întâi, ei au descoperit că angajamentele de orice fel, scrise sau nescrise, ale OEP-ului, nu au nici o valoare. Arafat şi ai săi văd, precum Hitler, "învăţătorul lor iubit", în acorduri, pacte ş.a.m.d., nişte petice de hârtie. Un exemplu antologic îl reprezintă chiar începutul aşa-zisei Intifada El-Aksa, cum numesc cei din Gaza atacurile sălbatice din vremea din urmă. OEP-ul a făcut un tapaj monstru pe tema vizitei lui Arik Sharon pe esplanada moscheilor din Ierusalim. Pretextul e cusut cu aţă atât de albă încât un conducător politic arab cât de cât normal ar fi trebuit să-l respingă din capul locului, căutând altul, cât de cât plauzibil. De când au devenit vizitele motive de război? Şi cum adică, deputatul Arik Sharon a profanat locurile sfinte ale Islamului? Eu dacă mă duc în vizită la Biserica din Nazaret profanez locurile sfinte ale creştinismului? Iar creştinii, în cap cu Papa de la Roma, sau musulmanii, sau budiştii, care vin din toate colţurile lumii la Zidul Plângerii, strecurând bileţele în crăpăturile zidului, profanează locurile sfinte ale iudaismului? Dar haide să admitem, în interesul discuţiei, că palestinienii, firi ultra-sensibile, s–au simţit într-adevăr lezaţi, din punct de vedere religios, de această vizită în cursul căreia Sharon s-a mulţumit să arunce o privire asupra esplanadei şi, la sfârşit, să se întoarcă acasă. Acordul Oslo cuprinde o prevedere specială pentru asemenea situaţii; prevederea centrală a acordului: părţile se angajează ca ori de câte ori intervine un conflict de interese, chestiunea să fie rezolvată pe calea tratativelor şi *numai* pe această cale. Recurgerea la violenţă este exclusă *de plano*. Acesta este pilonul acordului. Dând cu tifla şi cu piciorul în pilonul despre care vorbim, Arafat a dărâmat practic întreg edificiul acordului. Aceeaşi atitudine faţă de angajamentul scris s-a putut observa şi după conferinţa la Sharm-El-Sheih, în Egipt, unde, în prezenţa lui Bill Clinton şi a lui Mubarak, s-a ajuns la o înţelegere privind încetarea focului. Primul lucru făcut de Arafat la întoarcerea sa în Gaza l-a constituit ordinul de continuare a focului. Ţinta principală a militarilor din Gaza a fost Ierusalimul, mai precis cartierul Gillo. Mai întâi, fiindcă Arafat şi-a vârât în cap să "elibereze" Ierusalimul prin foc şi sabie. Apoi, el vrea să atragă Israelul în cursă, făcându-l să tragă cu tunurile în Bethleem, pentru a provoca (TV-ul!) revolta lumii creştine. Dar culmea, ba chiar culmea culmilor în materie de cuvânt dat, am întâlnit-o în cazul Mormântului lui Iosef. Pentru a evita vărsarea de sânge, Zahalul a hotărât să-şi retragă mica trupă care păzea Mormântul. Operaţia s-a efectuat în înţelegere cu poliţia palestiniană, care i-a asigurat pe militarii noştri că mormântul va fi păzit cu grijă ("ştiţi cât ţinem noi la locurile sfinte!"). După plecarea ostaşilor noştri, OEP-iştii s-au repezit la vechiul monument, izbind în el cu târnăcoapele, sub privirile poliţiei palestiniene, şi înfigând în vârf steagul verde al Islamului. Pe urmă s-au apucat de zor să ridice acolo o moschee. Te-ai fi aşteptat ca măcar aşa, de ochii lumii, vreun lider arab – din categoria celor îmbrăcaţi în costume Armanni şi cu serviete "diplomat" – să-şi exprime părerea de rău à propos de incredibila profanare (asta da, profanare, fără seamăn în anii noştri!). Să fim serioşi. Solicitat de televiziunea noastră să-şi spună cuvântul, deputatul dr. Ahmed Tibi nu numai că nu şi-a exprimat regretele profunde, ba a strigat în microfon: "Eliberarea monumentului este o mare victorie a poporului palestinian. Acum, trebuie să eliberăm şi Mormântul lui Rahel". O comportare în acelaşi stil ne-a fost dat să vedem la Iericho. Când armata israeliană s-a retras din oraşul cu nume biblic, autoritatea palestiniană s-a angajat în scris să respecte locurile sfinte evreieşti. Luna trecută, OEP-iştii care vorbesc ca nimeni alţii pe pământ despre onoare, demnitate ş.a.m.d., au incendiat sinagoga din Iericho, una din cele mai vechi de prin locurile noastre. Concluzia ce-au tras-o israelienii după toate cele întâmplate este că OEP-iştii n-au nimica sfânt.

În zilele Marelui Dat al Fustelor Arabe peste Cap, israelienii au mai descoperit două lucruri, strâns legate între ele. Ura – o ură adânc şi cu scop precis înrădăcinată de liderii arabi în rândurile populaţiei palestiniene – precum şi ţinta acestei uri: distrugerea din temelii a Statului Israel. Încredinţaţi că a venit *ceasul cel mare*, cei din Gaza au renunţat la diplomaţie, tactică, fraze bune pentru export etc., întrebuinţând un limbaj pe şleau à la ce-am în guşă şi-n căpuşă. Predicatorul moscheii din Gaza, dr. (!) Ahmed Abu-Halbie (un fel de rav Israel Lau al lui Arafat) a chemat pe credincioşi la lupta cea mare: "Evreii – a spus el – trebuiesc ucişi şi masacraţi". La Cairo, făcându-i ecou, şeicul Abdel Rahman, şeful spiritual al mişcării Jamaa Islamică din Egipt, a fost la fel de precis: "Ucideţi-i pe evrei oriunde îi găsiţi!". Abu Mazen, preşedintele Comitetului executiv al OEP, unul din "arhitecţii" acordurilor de la Oslo (era gata-gata să primească Premiul Nobel împreună cu Arafat) a folosit un limbaj mai cumpănit, de unchi sfătos, dar nu mai puţin clar: "Dacă israelienii nu fac concesiile necesare, vom redeschide dosarul trecutului şi vom cere întreaga ţară unde trăiesc ei astăzi". Vinerea trecută, în cadrul rugăciunii de la moscheea El-Aksa, predicatorul, vrând să demonstreze că *linia* nu s-a schimbat nici cu o iotă, a cerut palestinienilor "să-i stârpească pe evrei din Palestina". Cât despre cei care încă se cramponează de ideea că şefii

minimum

Apare lunar
Redacția și administrația
Str. Zamenhoff nr. 13
64373 – Tel Aviv
P.O.B. 11472, Tel Aviv
Tel.: 5227269; Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunțuri publicitare; corespondențele se vor trimite prin poștă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 șekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 70 șekeli
1 an (12 numere): 140 șekeli
Prețul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari
U.S.A., Canada – 80 dolari
America de Sud, Australia,
Noua Zeelandă – 95 dolari
Insulele Fidji – 150 dolari
Expediția cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: ATLAS

Articolele semnate de colaboratorii noștri reprezintă personalitatea și punctul de vedere al acestora. Se înțelege, așadar, că redacția nu împărtășește totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția nu răspunde de conținutul anunțurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

OEP-ului nu gândesc *chiar așa* și nu vorbesc între ei *chiar așa,* conferința de la Cairo a șefilor statelor arabe (octombrie 2000) le-a furnizat o informație prețioasă.

Dând un interviu înainte de deschiderea acestei conferințe, unde Irakul, Yemenul, Sudanul, Libia și altele au cerut dezlănțuirea jihadului, numitul Faruk Kadumi, ministrul de externe al OEP (un cetățean care s-a împotrivit de la început acordului de la Oslo, socotindu-l prea îngăduitor cu Israelul) a declarat: "Israelul trebuie ras de pe fața pământului!". Și întrucât venise vorba de adevăratele țeluri ale OEP-ului, camuflate, în anii Oslo, sub un limbaj "acceptabil", să amintim o mică scenă petrecută acum patru ani la Șhem, în teritorii. Discutând cu câțiva activiști OEP, Nabil Shaat, ministru în "guvernul" din Gaza, tipul acela rubicond și jovial care face îndeobște declarații "moderate" la CNN, a explicat subalternilor, în două cuvinte, cum devine cazul cu politica organizației: "Noi încercăm să obținem tot ce se poate prin tratative. Atunci când Israelul declară că a dat tot ce putea da, recurgem din nou la violență". Este exact ce s-a întâmplat după conferința de la Camp David, din vară.

Orice fenomen are o imagine a sa, tot așa cum orice firmă are un *logo* sau o siglă prin care atrage atenția oamenilor. Imaginea urii despre care vorbim este linșajul de la Ramalla. Doi rezerviști, Iosef Avrahami (38), căsătorit, tatăl a doi copii gemeni, și Vadim Norjiț (33), care tocmai se însurase în urmă cu zece zile și aștepta un copil, au rătăcit drumul, căzând în mâinile poliției palestiniene de la Ramalla. Ei au fost arestați, duși la postul de poliție, bătuți (atât de polițiști cât și de cetățenii aflați la fața locului), mutilați sălbatic (trupurile lor, la autopsie, deveniseră de nerecunoscut), apoi aruncați pe fereastră și

Faruk Kadumi, ministrul de externe al OEP, la conferința țărilor arabe de la Cairo, octombrie 2000: Nu-i așa că tipul are o mutră de șef hitlerist vorbind la congresul al III-lea al SS-ului?

daţi, ca la câini, mulţimii să-i sfâşie. După azvârlirea rezerviştilor pe geam, un palestinian şi-a lipit de fereastră mâinile, arătându-le cu mândrie celor din stradă. Mâinile erau pline de sânge.

În timpul linşajului, soţia lui Avrahami l-a sunat pe acesta pe telefonul său celular. Presimţire? Oricum, ştiind că se află în teritorii, ţinea să afle ce mai e cu el. După ce telefonul a sunat câtăva vreme în gol, cineva a răspuns. Era o voce străină, de arab vorbind ivritul cu accent. "Cine-i acolo?" "Sunt soţia lui Avrahami, aş vrea să vorbesc cu el". "Avrahami? Păi, l-am omorât chiar acuma".

Israelienii au mai descoperit în săptămânile din urmă o mulţime de lucruri. Ei au descoperit mai întâi ce se ascunde în rândurile arabilor israelieni, cetăţeni ai Statului. Descoperirea aceasta a fost, de fapt, cea mai năucitoare şi mai dureroasă dintre toate. Dar despre subiectul cu pricina vom mai vorbi. Până una-alta să notăm spusele unui deputat arab din Knesset, d. Azmi Bashara: "Evreii sunt nişte intruşi care trebuiesc izgoniţi din Palestina palestiniană".

Israelienii au mai descoperit şi cum arată la faţă mentalitatea palestiniană. Evreii, care fac o dramă din orice guturai de care suferă copiii lor, au privit, parcă nevenindu-le să-şi creadă ochilor, cum mamele şi taţii din Gaza îşi trimiteau copiii de 12-14 sau 15 ani să arunce cu pietre şi sticle incendiare Molotov în militarii israelieni. Ideea este simplă: înregistrate de camerele de luat vederi ale televiziunilor străine sau de camerele video (peste 3.000 la număr) cu care Arafat şi-a înzestrat oamenii, scenele sunt difuzate apoi pe micile ecrane din întreaga lume, transmiţând mesajul bine calculat: copiii palestinieni luptă cu mâinile goale (sau cel mult cu două-trei pietre, aruncate acolo, la învălmăşeală) împotriva marii armate israeliene. CNN-ul, France 2, BBC şi alte posturi se grăbesc să difuzeze imaginea, făcându-se – unele conştient, altele din imbecilitate pură – complicele celor ce trimit astfel copiii la moarte. De altfel, prin culisele *mediei* se vorbeşte că France 2 a comandat, contra cost, câteva asemenea atacuri cu pietre. Cât despre Autoritatea Palestiniană, aceasta plăteşte câte 2.000 de dolari pentru fiecare "martir" părinţilor îndoliaţi, care se grăbesc să bage banii în buzunar. 2.000 de dolari la vremuri de criză nu sunt de lepădat.

În zilele Intifadei Al-Aksa, israelienii au mai descoperit şi occidentul (vezi articolul "Duşmanul nostru France 2" de la "Tendinţe").

Israelienii ce credeau în Oslo, ca-ntr-o religie, au descoperit şi ei realitatea. Ei au început să *vadă*, asemeni unor bolnavi de ochi după o dureroasă dar pe deplin reuşită operaţie de cataractă.

Shimon Peres vede că nu se poate avea încredere în OEP-işti. "Dacă palestinienii – a declarat el Canalului 2 al televiziunii – nu sunt în stare să-şi respecte angajamentele privind locurile sfinte (era după povestea cu Mormântul lui Iosef, **n. red.**), cum să le încredinţezi controlul asupra altor lucruri?" Shlomo Avineri, profesor de politologie la Universitatea din

Rabin

Se împlinesc în acest noiembrie 5 ani de la asasinarea lui Itzhak Rabin, primul ministru al Israelului.

Această comemorare este pentru noi mai tristă şi, în orice caz, mai amară parcă decât în anii trecuţi.

Mai întâi fiindcă, nici măcar astăzi, cei în drept nu s-au învrednicit să împrăştie norul gros de întrebări ce pluteşte asupra tragicului eveniment şi să dea răspuns la chinuitoarea întrebare: cine a pus la cale atentatul din piaţa primăriei din Tel Aviv? Procesul lui Avishai Raviv, din Shabak (zis şi agentul Şampania), care urma să înceapă (în sfârşit!) în februarie, a fost amânat, sub pretexte jenante, cusute cu aţă albă, la calendele greceşti. Iar acum, când ţara arde literalmente, nimănui (şi-n primul rând celor interesaţi) nu-i pasă de dezvăluirea adevărului.

Pe urmă, comemorarea cade într-un moment când ideea în care crezuse Rabin, dăruindu-i-se cu toate puterile – şi anume o înţelegere cinstită şi dreaptă cu Arafat et co. – s-a prăbuşit cu zgomot planetar. Lea Rabin, văduva premierului, a primit greu, ca un

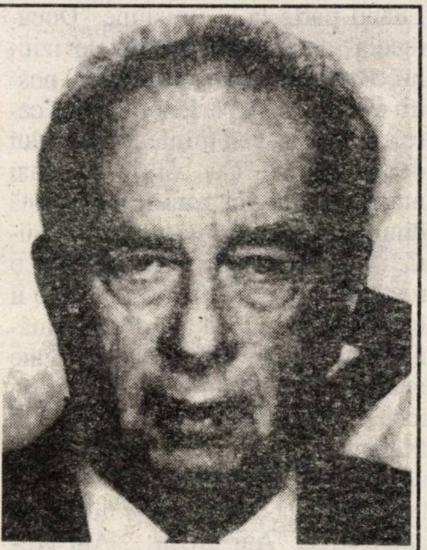

pumn în plină figură, concesiile făcute la Camp David de Ehud Barak, urmaşul soţului ei. Ea mărturisise că Rabin s-ar răsuci în mormânt dac-ar auzi de propunerile noastre privind divizarea Ierusalimului. Imediat după aceea, d–na Rabin s-a internat în spital, suferind de-o maladie gravă. Te întrebi ce-ar spune acuma această femeie, atât de cumplit lovită în viaţă ei, auzind îndemnurile la masacru antievreiesc ale lui Arafat, omul căruia, călcându-şi pe inimă, Itzhak Rabin i-a întins mâna pe mânjitul peron din faţa Casei Albe.

Ierusalim, director general la Externe în timpul lui Rabin şi militant convins pentru Oslo, a văzut o stare de spirit care l-a îngrozit. "Toate amabilităţile adresate din când în când opiniei publice mondiale şi stângii israeliene au dispărut peste noapte; ele au fost înlocuite de ceva înspăimântător: ură, ură în stare pură".

Pledoariile ziarului "Haaretz" în favoarea "procesului de pace" sunt bine cunoscute, iar poziţia lui Arie Caspi, una din vedetele cotidianului, este şi ea cunoscută. Acum, Caspi a văzut următoarele: "Se pare că arabii încă nu vor să accepte un compromis care să prevadă continuarea existenţei noastre aici... Se prea poate ca o pace veritabilă cu palestinienii să nu poată fi obţinută în anii ce vin".

Veteranul Dan Margalit, redactor la "Maariv" şi animator de talk-show-uri la televiziune, ironizase mereu pe cei care – luându-se după ieşirile bine cunoscute ale deputaţilor arabi din Knesset – îşi exprimau îngrijorarea privind populaţia arabă de la noi. El a văzut acum două săptămâni că "arabii reprezintă coloana a V-a în ţara noastră". După demonstraţiile amintiţilor arabi israelieni, un grup de scriitori, vechi "shalom-ahshavişti", s-au urcat într-un autobuz, ducându-se în satul Sakhnin şi la Natzeret pentru a prezenta condoleanţe în legătură cu cei ucişi în timpul manifestaţiilor, dar şi pentru a spune cetăţenilor o vorbă. Romancierul A. B. Yehoshua, candidat posibil la Premiul Nobel, a strigat în microfon, arătând că el *vede* ce se întâmplă: "Dar bine, voi arabii ... cât de justificate ar fi revendicările voastre ... voi nu trăiţi în Gaza şi cunoaşteţi adevărul despre noi. Voi ştiţi foarte bine că nimeni nu vrea să facă ceva împotriva moscheii El-Aksa, voi citiţi ziarele noastre, vorbiţi ebraica, aşa că nu mai lansaţi poveşti fanteziste despre lucruri care nu există!" Haim Guri, socotit printre primii trei poeţi ai ţării, a arătat şi el, la Natzeret, că *vede*, că nu mai poate nimeni să-i arunce praf în ochi: "Am pus, cu eforturi extraordinare, bazele coexistenţei dintre noi. De ce acuma, când pacea este atât de aproape, aţi ales să răspundeţi aşa cum aţi răspuns? Toată vina, întreaga responsabilitate cade pe umerii voştri". Despre ziaristul Nahum Barnea, de la "Yediot Aharonot", am avut prilejul să amintim nu de mult, când, revoltat de victoria lui Moshe Katzav în alegerile prezidenţiale din parlament, omul pusese, de parcă era la balamuc, un semn de egalitate între înfrângerea lui Shimon Peres şi... asasinarea lui Rabin. După *evenimente*, băiatul a început să vadă viaţa altfel. Luând parte la o emisiune "Documedia" de pe canalul 1 al televiziunii, Barnea a spus: "Partenerul nostru de pace nu e partener". După care a adăugat, gen mintea românului de pe urmă: "Cu cât le dai mai mult, cu atât vor mai mult". Bună dimineaţa! Ne-ai luat vorba din gură, vorba pe care "Minimum" o rosteşte încă dinainte de Oslo: cui îi întinzi un deget, îţi apucă toată mâna. Precum şi, fireşte: pofta vine mâncând. În schimb, colega lui de idei şi emisiune, ziarista Yael Paz-Melamed, de la "Maariv", părea desfigurată. Stăpânindu-şi cu greu lacrimile, ea şi-a făcut şi un fel de autocritică: "Am greşit... Am greşit... Am crezut că există o stângă palestiniană... un Shalom Ahshav al lor... Mi-am închipuit că Ahmed Tibi (deputatul arab şi consilier al lui Arafat, care a jucat în ultimii ani rolul de intelectual luminat, de băiat bun al OEP-ului, cu care poţi să discuţi şi să te duci pe urmă cu el la o ţuică, **n. red.**) va demasca violenţele sălbatice ale alor săi: am aşteptat să le condamne... Dar, dimpotrivă, el le-a aplaudat. Mi se făcuse rău când l-am auzit la radio, nu mai puteam să aud ce zice Tibi". În "Ultima oră", Ella Bernfeld a desenat cu precizie chipul celor ce începuseră să *vadă:* "S-a remarcat că de la izbucnirea violenţelor în teritorii şi în cadrul liniei verzi, stânga tace. Sfâşiată de relaţia disproporţionată între capitalul de speranţă investit şi dezamăgirea adâncă, între concesiile făcute şi focurile de armă trase drept răspuns, stânga îşi face un proces dureros de conştiinţă. Privirea din oglindă este tulbure, iar chipul reflectat este de nerecunoscut – îmbătrânit brusc, tumefiat, însângerat, înspăimântat, derutat".

În iarna lui 1990, când la Bucureşti se desfăşura primul proces intentat, după răsturnările din decembrie 1989, principalilor colaboratori ai lui Ceauşescu, fostul ministru de interne, Tudor Postelnicu, un cetăţean mai puţin sofisticat de felul lui, s-a ridicat în boxa acuzaţilor, lansând o mărturisire ce-a făcut vogă:

"Am fost un dobitoc!"

Iată o propoziţiune care se potriveşte de minune tuturor celor – politicieni sau intelectuali – care au crezut în Arafat.

În sfârşit, israelienii au descoperit că OEP-ul este, aşa cum fusese el cunoscut până la Oslo, o organizaţie teroristă şi nimic altceva, iar "procesul de pace" – un fals de mari proporţii. Astăzi tot mai puţini cetăţeni cred în posibilitatea ca această din adâncuri dorită pace să poată fi realizată prin înţelegere cu OEP-ul. În schimb, tot mai mulţi israelieni cred în necesitatea unui *proces*.

Comunitatea Internaţională (ce mândru sună acest cuvânt!)

Pe lângă cele înfăţişate în editorialul nostru, lumea a mai văzut în octombrie şi altceva: atitudinea reală, ce se măsoară după fapte, a ONU. După retragerea Zahalului din Liban, trupele marii şi neutrei organizaţii s-au instalat la graniţă, asigurându-ne că ele vor avea grijă (las' pe noi) ca indivizii din Hizbollah să nu ne mai tulbure somnul.

Dar n-au mişcat un deget atunci când sus-amintita mişcare islamică – patronată de Siria şi Iran, plus, fireşte, de guvernul de la Beirut – a răpit trei soldaţi israelieni. UNIFIL-ul (aşa cum reiese din desenul mai jos, aparţinând lui Meir Ronnen, de la "Jerusalem Post") s-a făcut că n-aude, n-a vede.

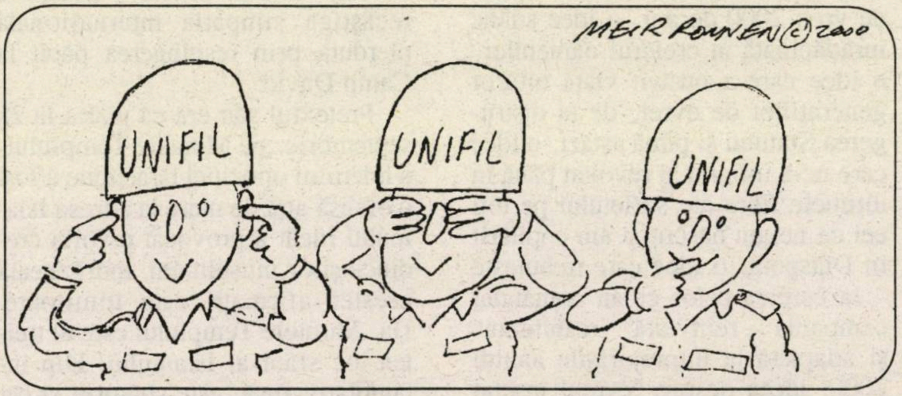

Deci, s-o notăm şi pe-asta. Dacă vine mâine dimineaţă d. Kofi Annan să ne *asigure* că forţele ONU vor ga-ran-ta, de pildă, locurile noastre sfinte din Ierusalim, să-l daţi afară din birou, cu un şut în fund.

Franța: Dușmanul nostru "France 2"

Luna trecută am asistat la cea mai ticăloasă manifestare antievreiască din Europa, de după prăbuşirea hitlerismului în 1945.

Despre ce e vorba?

În timpul luptelor dintre poliţiştii palestinieni şi soldaţii israelieni de la Netzarim, echipa de reporteri a postului de televiziune francez "France 2", condusă de Charles Enderlin, corespondent permanent al postului, filma desfăşurarea evenimentelor. La un moment dat, cameramanul echipei – un arab din Gaza – a îndreptat aparatul de luat vederi asupra unui bărbat de vreo patruzeci de ani, care se rezemase, împreună cu fiul său, Muhamad El-Dura, un băiat de 12-13 ani, de un zid, aşteptând încetarea schimbului de focuri şi făcând semne disperate: nu trageţi în noi! Cu toate că în jur bătălia era în toi, cameramanul arab nu i-a filmat nici pe palestinienii care trăgeau, nici pe israelieni, de parcă nici nu l-ar fi interesat ciocnirea. El îi filma la nesfârşit pe cei ce se adăpostiseră la picioarele zidului, dând impresia că aşteaptă ceva (această ciudată comportare ne-a amintit de straniul cineast amator care se apucase să filmeze în seara de 4 noiembrie 1995 esplanada din spatele primăriei Tel Aviv, fixând camera video, aparent fără nici o noimă, asupra unui tânăr necunoscut, un anonim care se va dovedi, după atentat, a fi Igal Amir; întrebat de ce anume l-a filmat cu atâta insistenţă pe Amir, autorul filmului a ridicat din umeri răspunzând: nu-mi dau seama... poate a fost destinul). Poate tot destinul şi-a spus cuvântul şi la Netzarim...

Imediat după moartea băiatului, cameramanul i-a dat materialul filmat lui Charles Enderlin. Acesta l-a felicitat, bătându-l pe umeri, după care s-a repezit să ia legătura cu redacţia de la Paris. "Am un reportaj excepţional, vreau să vorbesc cu directorul". Directorul redacţiei de ştiri, un anume Philippe Amstam, care vorbea de cinci ori pe zi cu Enderlin, a ridicat urgent receptorul. Când a auzit despre ce e vorba, a strigat: "Trimite-l urgent! Îi fac loc la jurnalul de seară. Prima ştire". Enderlin s-a executat pe loc. Iar jurnalul de la ora 8 seara a început cu imaginea sus-amintită, însoţită de un comentariu din care se înţelegea că israelienii au ţintit deliberat şi cu sânge rece în copil, vrând să-l ucidă în braţele tatălui său.

Imaginea a fost reluată şi la jurnalul de noapte, precum şi în ziua următoare în toate emisiunile de ştiri (dimineaţa, la prânz şi seara). France 2 a vândut reportajul la CNN, BBC, Fox, NBC şi altor 158 de staţii de televiziune de pe glob, cumplita scenă fiind astfel cunoscută la Geneva şi la Singapore, la Buenos Aires şi la Johannesburg, la New York, la Londra şi – fireşte – în toate ţările arabe. Ziarele au reprodus, la rândul lor, fotografia pe prima pagină. Unele, ca "Libération", de la Paris, au ocupat toată pagina întâi cu imaginea de la Netzarim. Cât despre France 2, acesta a reluat tragicul episod două săptămâni la rând, la toate emisiunile ce ţin de redacţia condusă de Amstam: "Le médiateur", "Kiosque", la mesele rotunde pe marginea actualităţii etc. etc. La un moment dat, aşa cum remarcase un ziarist francez, imaginea putea fi văzută din oră în oră, mai des în orice caz decât buletinul meteorologic.

Discutând lucrurile din punct de vedere strict gazetăresc, ceea ce a făcut France 2 nu mai este informaţie propriu-zisă, ci altceva: o campanie publicitară. Acţionând ca o firmă de publicitate, care a primit din partea unei mari societăţi comanda de a lansa pe piaţă un produs anume, France 2 şi-a îndeplinit misiunea cu succes. Postul de la Paris a procedat după legile meseriei: a ales o imagine-şoc, din acelea ce te izbesc fără drept de apel şi a repetat-o la nesfârşit, străduindu-se să injecteze produsul în mintea (şi în subconştientul) consumatorilor... Coca-Cola, Coca-Cola, Coca-Cola... astfel încât aceştia să-l aibă necontenit în cap. Şi să cumpere urgent marfa.

Marfa a fost cumpărată şi consumată. La Paris, sinagoga de pe strada Crimée a fost incendiată, sinagoga de la Trappes a fost distrusă în întregime, arătând ca un lăcaş evreiesc de cult din "Kristalnacht". Grupuri de arabi şi de neonazişti din Hexagon au atacat cu pietre şi cocktailuri Molotov sinagogile din Strasbourg, Lyon, Toulouse, Orly, Villeurbane. O bandă de 25 de musulmani a smuls drapelul israelian de pe acoperişul Universităţii Assas, din Paris, dându-i foc. La Gousainville au apărut, pe zidurile oraşului, inscripţii cu "Înapoi la camerele de gazare!". Scene asemănătoare s-au petrecut şi în Anglia, în Germania şi-n alte locuri.

De ce anume şi-a axat France 2 toate reportajele, toate interviurile, toate dezbaterile consacrate războiului din octombrie pe chipul lui Muhamad El-Dura? Era vorba de spaima şi moartea unui copil? Dar copii fără de vină, morţi sau mutilaţi, au fost cu milioanele în anii din urmă, pe toate continentele. Am văzut mii de copii zăcând morţi în Ruanda şi în Somalia, sau cu mâinile tăiate. Imaginile acestea au apărut pe micile ecrane în două-trei rânduri, după care au dispărut. Televiziunea avea şi alte subiecte de tratat. Mai aveţi în amintire chipul unui copil anume din Ruanda? Am văzut, de-a lungul anilor, copii sfârtecaţi de gloanţe sau de bombe, puse de cei ce se îndeletnicesc cu atentatele, în Cashmir, în Timor, în Iugoslavia, în Irlanda de Nord, în Corsica, în Ţara Bascilor, din Spania. Mai aveţi cumva în amintire chipul unui copil anume ucis în locurile sus-amintite? Am văzut, aici în Israel, copii, zeci de copii, omorâţi în autobuzele aruncate-n aer de arabii din Gaza. Mai aveţi în amintire chipul vreunuia dintre copiii aceştia? Nu. Fiindcă imaginile respective, nefiind reluate la infinit, au fost şterse cu timpul din memorie de secvenţele noi, "la zi", ale actualităţii.

Aici, însă, la Netzarim, nu a fost vorba de moartea unui băiat de 12 ani "pur şi simplu". Aici a fost vorba de un *copil neevreu omorât de un evreu.* Aşa se numeşte produsul pe care trebuia să-l lanseze postul parizian de televiziune, pe piaţa mondială.

Acest produs are menirea să scoată din nou la iveală o idee – de fapt, un mit – care fusese grav compromisă după toate cele întâmplate în anii Holocaustului; o idee veche de vreo 2000 de ani, o idee adânc înrădăcinată în creierul oamenilor, o idee care a otrăvit viaţa tuturor generaţiilor de evrei, de la distrugerea Statului şi până astăzi, o idee care ne-a înfiorat şi revoltat până în ultimele fibre ale sufletului pe toţi cei ce ne-am născut şi am copilărit în Diaspora, o idee care trebuieşte – la cererea celor ce-au comandat campania – reînviată, "reabilitată" şi adaptată la împrejurările anului 2000: ideea despre "evreul însetat de sânge de copil străin" (creştin sau musulman), ideea omorului ritual.

Al. Mirodan

P. S.: Ah, uitasem ce-i mai important: Parisul este oraşul lumină.

Israel: Războiul lui Arafat

«În Orientul Mijlociu au izbucnit lupte, citim în presă. Această exprimare pasivă, aproape universală în reportajele de presă, referitoare la violenţa din Israel, este un mod de a exprima deliberat agnosticismul cu privire la cauza luptelor.

Este un scandal. E ca şi cum ai scrie că la 1 septembrie 1939 "a izbucnit" războiul la graniţa germano-poloneză.

Puţine războaie izbucnesc spontan. Şi cu siguranţă nu acesta. Oare crede cineva că Ehud Barak, care s–a dus la Camp David şi le-a oferit palestinienilor condiţii de pace de o generozitate uluitoare, ar începe un război? Oare crede cineva că cel mai "porumbel" guvern israelian din istorie, simţindu-se doar la un pas de încheierea unei păci permanente, ar iniţia lupte armate?

•

Realitatea este că Yasser Arafat, plaşat în defensivă diplomatică prin respingerea ofertei lui Barak (spre uimirea şi descurajarea mediatorilor americani), a făcut ceea ce a făcut întotdeauna: a recurs la violenţă pentru a redobândi iniţiativa şi, lucru şi mai important, a creat noi martiri minori – văzuţi în lumea întreagă la televiziune – pentru a recâştiga simpatia internaţională pierdută prin respingerea păcii la Camp David.

Pretextul său era că vizita la 28 septembrie, pe Muntele Templului, a liderului opoziţiei israeliene a fost o ofensă atât de mare la adresa Islamului încât a provocat revolta credincioşilor musulmani. Îndrăzneala acestei afirmaţii este uimitoare. Da, Muntele Templului este al treilea loc sfânt al Islamului. Din întâmplare, însă, este singurul şi cel mai sfânt loc pentru evrei. De ce evreii să nu poată pune piciorul în cel mai sfânt loc al lor, în Mecca lor?

Războiul care a urmat a fost la fel de spontan ca o demonstraţie la Havana. Predicatorul moscheii Al-Aqsa a chemat credincioşii să-i "stârpească pe evrei din Palestina". Televiziunea palestiniană oficială a început să transmită iar şi iar secvenţe de arhivă din timpul intifadei palestiniene din 1987-1993, înfăţişând tineri, pe străzi, aruncând cu pietre.

În caz că cineva n-ar sesiza mesajul, postul de radio Vocea Palestinei a început să transmită cântece patriotice războinice. Arafat a închis apoi şcolile şi a declarat o grevă generală, făcând astfel ca toată populaţia să iasă în stradă. Când la aceasta s-au adăugat şi miliţiile dirijate de comisarul politic al lui Arafat din teritoriile de vest, "a izbucnit" războiul.

"Porumbeii" sunt stupefiaţi. Avraham Burg, preşedintele Knessetului şi unul din arhitecţii propunerilor de pace ale guvernului Barak, scrie perplex, patetic: "Oare înţelegem cu adevărat ce se întâmplă?

După ce li s-a dat totul, încă mai sunt pretenţii de cealaltă parte. Brusc, am descoperit", continuă el tânguitor, "că ceea ce înţelegem noi prin pace – adică reconciliere reciprocă – nu este înţeles la fel de cealaltă parte".

Brusc? Unde a fost Avraham Burg timp de şapte ani? Şapte ani în care Arafat şi-a construit din "poliţia" sa o armată de 40.000 de oameni, asmuţită acum asupra Israelului. Şapte ani în care Arafat a spus şi repetat că procesul de pace este o opţiune şi dacă nu obţine tot ce vrea, există şi o altă opţiune. Şapte ani în care televiziunea controlată de el, radioul, ziarele şi acum şi manualele şcolare au insuflat poporului său un antisemitism şi un antisionism atât de virulent încât a reuşit să producă o nouă generaţie crescută în spiritul ostilităţii reflexe faţă de Israel.

Şapte ani în care a chemat în mod repetat la "jihad" pentru Ierusalim.

Ei bine, acum "jihadul" a sosit. Acesta este sensul luptelor actuale.

Este, aşa cum palestinienii îl numesc deschis, un război pentru Ierusalim. Nu, cum a relatat neîncetat presa mondială, cu naivitate, o expresie a "frustrării" palestiniene. Frustrare pentru ce? Pentru ocupaţia israeliană? Aceasta s-a terminat în urmă cu ani; 99 la sută din palestinieni trăiesc sub conducerea lui Yasser Arafat. Pentru teritorii? Barak le-a cedat practic toate teritoriile.

Pentru subordonarea politică? Barak a oferit recunoaşterea deplină a primului stat palestinian independent din istorie.

Palestinienii sunt mai puţin frustraţi decât încurajaţi. Încurajaţi de un guvern israelian atât de dornic de pace încât a cedat "totul", cum a recunoscut Burg. Încurajaţi de slăbiciunea lui Burg şi a colegilor săi, atât de impermeabili, atât de mult timp, la inflexibilitatea palestiniană încât acum recunosc deschis că sunt dezorientaţi.

Încurajaţi de o administraţie americană atât de laşă încât refuză să-l condamne pe Arafat pentru declanşarea cinică a acestui război, de fapt pentru violarea repetată a singurei lui obligaţii conform acordurilor de la Oslo: renunţarea la violenţă.

"După ce li s-a dat totul", se lamentează Burg. Da, totul, în afară de un lucru: Muntele Templului. De fapt, Barak a oscilat chiar şi în această problemă. A oferit să renunţe la suveranitatea asupra celui mai sfânt loc al iudaismului şi să-l internaţionalizeze sub egida Consiliului de Securitate al ONU.

Arafat a refuzat. El cere deplina proprietate – îndrăzneala lui e uluitoare – asupra sfintei sfintelor iudaismului. De aici războiul.

Nu e spontan. Şi nu e fără direcţie precisă. Arafat ştie ce vrea şi e pregătit să sacrifice atâţia oameni din propriul lui popor cât va fi nevoie. De preferat la televiziune.»

(Dintr-un articol de Charles Krauthammer în "Washington Post", 2000)

Iugoslavia: Îl va regreta Clinton pe Miloșevici?

…Ai să râzi, nu e deloc imposibil. După marea învălmăşeală, cu iz de decembrie 1989 bucureştean, când Miloşevici a trebuit, sub presiunea opoziţiei, conjugată cu eforturile supraomeneşti ale CIA-ului, să se recunoască învins în alegerile prezidenţiale, salutând la TV victoria lui Vojislav Kostunica, toată suflarea politică occidentală sărise-n sus de bucurie: dictatorul a fost, în sfârşit, alungat de la putere, avem la Belgrad un democrat autentic, un om de-al nostru. Exclamaţii de bucurie pot fi auzite şi acum, numai că ele sunt amestecate cu exclamaţii de teamă.

De ce? Se pare că *establishmentul* politic iugoslav – care n-a fost niciodată tare la diplomaţie şi rafinamente – a încercat – şi până la ora de faţă a reuşit – să facă o mişcare genială. Mişcarea urmărea să împuşte doi iepuri dintr-o dată. În primul rând, să scoată Iugoslavia din starea de mizerie în care se află în urma bombardamentelor devastatoare şi a embargoului impus, până la strangulare, de ţările NATO (procentajul şomajului e de 30%, venitul mediu al locuitorilor a ajuns la 72 de dolari pe lună). Obiectivul acesta e pe cale (cale lungă, dar cale) să fie atins. Kostunica a fost primit ca un erou la Biarritz, în Franţa, unde se întrunise conferinţa Comunităţii Europene, sancţiunile au fost ridicate, Belgradul a şi primit până una-alta un ajutor de circa 80 de milioane de dolari, Fondul Monetar Internaţional a anunţat că va da câteva sute de milioane pentru reconstrucţia ţării.

Obiectivul nr. 2 îl constituia păstrarea integrităţii teritoriale a Iugoslaviei, cu accent pe cazul Kosovo. Or, numindu-l pe Kostunica drept contracandidat al lui Miloşevici, "conspiratorii" (parcă aşa ne vine să le spunem) par să fi atins şi acest scop. Deoarece, pe cât de liberal, anticomunist şi antidictatorial ar fi noul preşedinte, el (şi forţele pe care le reprezintă) s-a arătat mereu a fi un partizan fanatic al suveranităţii Iugoslaviei. Primele sale declaraţii sunt concludente în acest sens.

E vorba, mai întâi, de legarea fedeleş a lui Miloşevici şi transportarea lui cu un avion NATO la Haga, pentru a fi judecat de către Tribunalul Internaţional (TIP). Din prima clipă, Kostunica a declarat că problema în cauză nu se numără printre priorităţile sale: are treburi mai importante de rezolvat. În acelaşi timp, s-a grăbit să adauge că acest TIP este o "marionetă în mâinile guvernului americani". Ai fi zis că omul citeşte dintr-un articol în "Scânteia". În plus, noul preşedinte – specialist în Drept internaţional – a lăsat să-i scape că lucrează de zor la un studiu menit a demonstra că vestitul tribunal este… ilegal.

Kostunica: o mână înseamnă democraţia, cealaltă înseamnă patriotismul

E vorba pe urmă de relaţiile – încordate – dintre Serbia şi Muntenegru. Încurajat ani de zile (şi gras finanţat de occident) să pregătească ruptura dintre cele două republici care alcătuiesc ce-a mai rămas din fosta Iugoslavie, numitul Dukanovici, preşedintele Muntenegrului, se pregăteşte să declare independenţa republicii. Câtă vreme era Miloşevici stăpân la Belgrad, ţările din NATO l-ar fi sprijinit cu entuziasm. Dar astăzi? Cum să vâri cuţitul în spatele democratului şi europeanului Kostunica?

Şi este vorba, în fine, de Kosovo. Ziariştii de la Paris, Berlin şi Bruxelles au fost uluiţi aflând, în timpul alegerilor, că albanezii din Kosovo se roagă în moschei pentru victoria lui... Miloşevici! Ştiau ei ce ştiau. Cu "temutul dictator" la cârma Iugoslaviei, islamicii de la Priştina erau încredinţaţi că vor obţine, în cele din urmă, independenţa şi unirea cu Albania, întru făurirea Albaniei Mari. Dar astăzi? Fără acordul lui Kostunica vestul nu va putea mişca un deget în favoarea islamiştilor. Or, Kostunica este ultimul sârb de pe pământ care ar încuviinţa sfârtecarea ţării sale. Dacă Miloşevici e un naţionalist convins, Kostunica este caracterizat în cercul său intim drept un… ultranaţionalist. El l-a condamnat pe Miloşevici pentru iscălirea acordurilor de la Dayton privind criza din Bosnia, făcându-l de capitulard; cam în acelaşi spirit în care, la noi, cei de la dreapta lui Bibi Netaniahu l-au părăsit pe fostul prim ministru din cauză că cedase Hebronul. El a vizitat trupele sârbe în timp ce acestea bombardau Sarajevo în 1994 şi s-a fotografiat cu o puşcă-n mână în Kosovo, în 1998. El s-a ridicat, limpede şi categoric, contra războiului declanşat de NATO în 1999 împotriva ţării sale, vorbind despre cei ce-au ordonat bombardamentele ca despre nişte criminali. Peste toate, el este prieten la cataramă cu Radovan Karazici, fostul şef al sârbilor din Bosnia, urmărit de NATO pentru a fi arestat şi trimis la Haga.

Dar, îşi zic unii, poate că, flatat de elogiile, covoarele roşii plus banii occidentului, omul se va dovedi mai *maleabil?* Cei ce-l cunosc susţin că nu poate fi vorba de aşa ceva. Kostunica e ştiut drept un om de principii, cinstit, fidel ideilor sale, ba chiar rigid de-a binelea, indiferent la onoruri sau premii Nobel, gata oricând să renunţe la slujbe înalte, bref, un fel de Beni Beghin al Iugoslaviei.

Acestea fiind spuse, în Iugoslavia totul e mişcare, pronosticurile sigure sunt premature. Partizanii lui Miloşevici (Partidul Socialist) deţin încă poziţii importante în stat, nefiind dispuşi a renunţa la ele cu una-cu două. Aşa cum declara Kostunica mai deunăzi: "Trăim pe un vulcan". Sârbii fiind de felul lor un neam colţos şi pătimaş, te poţi aştepta la fel de fel de surprize. Să nu te miri nici dacă izbucneşte un război civil, nici dacă preşedintele Kostunica intră cu tancurile în Kosovo.

Aşezaţi-vă temeinic în scaune, copii: peste cinci minute se stinge lumina în sală şi începe un spectacol de zile mari!

Bulgaria: Dictatură militară?

Poetul Rumen Leonidov, membru al Consiliului Audiovizualului de la Sofia şi autor a 6 cărţi de poezie, a cerut armatei, în cadrul celei mai populare emisiuni politice a postului naţional de radio, să preia puterea în stat. "Până la urmă, Kostov va fi sacrificat. El a fost Bărbatul, Comandantul, Conducătorul. Acum s-a transformat într-o păpuşă gonflabilă cu gura deschisă. S-a înconjurat de monştrii pe care şi i-a ales singur. În iarna lui 1997, socialiştii au dat până la urmă dovadă de raţiune, renunţând la putere când au avut majoritatea în parlament. Kostov, însă, în loc să-şi tragă un glonţ în cap, declară că este mai tare ca Videnov şi va rezista până la capăt. De zece ani votez cu UFD, dar acum îmi este ruşine de aceşti oameni care şi-ar fura şi propriile mame. I-aş strânge pe toţi pe stadionul naţional şi i-aş împuşca. Să ştie şi ceilalţi că nu există iertare. De această dată va curge sânge. Când omul de rând munceşte pentru două beri, dintre care pe una o fură ospătarul, ce mai are de pierdut? Ţineţi minte, în toamnă poporul îşi va spune cuvântul şi va da lovitura de graţie. Voi participa şi eu. Sunt furios de durere, de ruşine şi de neputinţă", a spus Leonidov.

(După "Evenimentul zilei", Bucureşti 2000)

Nota redacţiei: Publicăm informaţia de mai sus în speranţa că, bătând şeaua bulgară, vom ajuta iapa din Knessetul nostru să înţeleagă ceva.

DER FARHISCHUFTER SCHNEIDER

CROITORUL VRĂJIT

ŞALOM ALEHEM a scris IANCALE BODO interpretează şi PUBLICUL râde

O comedie muzicală spumoasă despre un croitor sărac trimis de soţia lui în orăşelul Kozodeibka să cumpere o capră. Ceea ce i se întâmplă pe drum numai un geniu ca Şalom Alehem este capabil să descrie cu pana lui măiastră care provoacă hohote de râs în tot timpul spectacolului

Regia: Moti Averbuch. Muzica: Dubi Zeltzer. Prelucrare pentru scenă: Moti Averbuch – Iancale Alperin. Cântece: Iancale Alperin. Mişcare scenică: Gabi Eldor. Scenografie şi costume: Moti Averbuch. Lumini: Mişa Cerniavski

În distribuţie:

IANCALE BODO

TRICY ABRAMOVICI, ANNABELLA, IANCALE ALPERIN, JILL BEN DAVID, OFER GOLAN, MONICA, ISRAEL TREISTMAN, CAROL MARCOVICI, E. YARLOVA, GHERA SANDLER, URI KOVALSKI, ANDREI KAŞKER

IDIŞPIL str. Bialik 28, Tel Aviv
tel: 03-5254660, 1-800-444-660
fax: 03-5254659

יידישפיל
תיאטרון היידיש בישראל

Asculţi în idiş şi înţelegi în ebraică. Traducere simultană la căşti sau în diapozitive

---

Joi 26.10.2000 Kiriat Haim
Teatrul „Haţafon” 04-8662244, 04-8420430
Sâmbătă 28.10.2000 Holon
Teatrul „Holon”, 03-5037781/2
Duminică 29.10.2000 Rehovot
Sala „Wics”, 08-9343352, 08-9467890
Luni 30.10.2000 Ramat Gan
„Russel”, 03-6741277
Marţi 31.10.2000 Petah Tikva
Cinematograful „Heichal”, 03-9301195
Miercuri 1.11.2000 Ierusalim
Teatrul Ierusalim 02-6256869, 02-5605755
Joi 2.11.2000 Cfar Saba
„Heichal Hatarbut”, 09-7649230, 09-7415566
Duminică 5.11.2000 Rishon Lezion
„Heichal Hatarbut”, 03-9484848, 03-9666141
Luni 6.11.2000 Natania
„Heichal Hatarbut”, 09-8330335, 09-6271065
Marţi 7.11.2000 Aşkelon
„Heichal Hatarbut”, 07-6718777

Miercuri 8.11.2000 Haifa
Centrul Krieger, 04-8600500
Sâmbătă 11.11.2000 Tel Aviv
Z.O.A., 1-800-444-660, 03-5254660
Duminică 12.11.2000 Tel Aviv
Z.O.A., 1-800-444-660, 03-5254660
Luni 13.11.2000 Tel Aviv
Z.O.A., 1-800-444-660, 03-5254660
Marţi 14.11.2000 Ghivataim
„Teatrul Ghivataim” 03-7325340
Miercuri 15.11.2000 Pardes Hana
Centrul „Kana” 06-6271420
Joi 16.11.2000 Aşdod
„Matnas” Iud - Iud Ghimel 08-8648585
Sâmbătă 18.11.2000 Beer Şeva
„Heichal” 07-6271065, 07-6279949
Marţi 28.11 Bat Yam
„Heichal Hatarbut” 03-5080031

Toate spectacolele încep la ora 20.00

Punctul pe i

Câteva răspunsuri la câteva întrebări:

Întrebare: *«Dacă v-ar întreba un ziarist din Europa ce senzaţie v-a produs batjocorirea Mormântului lui Iosef de la Şhem de către palestinieni, ca şi transformarea lui în moschee, ce i-aţi răspunde?»*

(Luiza Marcovici, Paris)

Răspuns: M-am simţit ca şi cum biserica Sf. Mormânt din Ierusalim ar fi devastată şi profanată, iar deasupra acestui loc sfânt al creştinismului nişte scelerați ar fi înfipt steagul israelian; iar după aceea ar fi deschis acolo o sinagogă.

Întrebare: *«Care a fost prima dvs. observaţie când aţi auzit că după toate concesiile, literalmente incredibile, făcute de Ehud Barak la Camp David, Arafat a trântit uşa obraznic, refuzând pacea oferită de Israel?»*

(Beno Bergman, Herzlia)

Răspuns: Aceeaşi observaţie dezabuzată pe care-o făcuse fostul ministru de externe Aba Eban (*porumbel* celebru) în urmă cu ani: "Conducerea palestiniană n-a ratat niciodată ocazia de a rata o ocazie".

Întrebare: *«Cum caracterizaţi starea sinistră de spirit a stângii israeliene în urma marii explozii de ură şi violenţă, orchestrată de şefii OEP-ului, şefi în care Meretzul, Shalom Ahshavul şi alţii au crezut până-n ultima clipă?»*

(Hary Rosenkrantz, Ierusalim)

Răspuns: Drama stângii israeliene seamănă cu durerea – năprasnică – resimţită de comuniştii de pretutindenea în 1956, când au citit raportul lui Hruşciov la Congresul al 20-lea al PCUS, unde se dezvăluiseră pentru întâia oară, în sânul partidului, crimele săvârşite de Stalin.

Întrebare: *«Evenimentele recente mă fac să cred că aţi avut dreptate când scriaţi, de curând, că clasa noastră politică este cea mai proastă din lume. Să te ferească Domnul de asemenea "leadership"... Şi totuşi, vă întreb, din curiozitate. Ţinând cont că avem nevoie de conducători lucizi şi fermi (cum nu s-au dovedit cei din Partidul Muncii) dar şi cu o imagine bună în străinătate (cum nu au nici Sharon, nici Bibi Netaniahu, din Likud), pe cine aţi vedea ca prim ministru şi ca ministru de externe?»*

(Marcu Solomon, Haifa)

Răspuns: Limor Livnat, prim ministru, Dan Meridor, ministru de externe.

Întrebare: *«Toată lumea pare de acord, dacă te ghidezi după presă şi după stradă, că prestaţia politică a primului nostru ministru a fost catastrofală. Şi totuşi, nu credeţi că a făcut vreo mişcare inteligentă în aceste zile furtunoase?»*

(Gita Zentler, Raanana)

Răspuns: Ba da. L-a făcut pe Kofi Annan, secretarul general al ONU, să aştepte o zi în anticameră.

Întrebare: *«Ca vechi dialectician ce sunt, ca şi dvs., am apreciat în mai multe rânduri faptul că încercaţi să aplicaţi în analiza fenomenelor de viaţă una din legile de bază ale dialecticii: orice lucru are o latură pozitivă şi una negativă. Suntem pe aceeaşi baricadă, dacă-mi permiteţi. De aceea, vă rog să demonstraţi cum se poate aplica această lege la evenimentele tragice de luna trecută. Mai precis: care este latura pozitivă a "războiului"? S-a întâmplat oare şi ceva bun în Israel?»*

(Ec. Solomon Regenbogen, Haifa)

Răspuns: Bun e puţin spus. S-a ivit, pe nesimţite, un lucru foarte bun. Înainte de război, Israelul era dezbinat (sfaradimi contra ashkenazimi, haredimi contra laici, dreapta contra stânga etc.) cum n-a mai fost niciodată în ultimele decenii. Statul trosnea literalmente din încheieturi, aşteptai în fiece clipă războiul civil. Ideea care circula cel mai des în acele clipe suna aşa: numai un miracol ne mai poate salva de la autodistrugere. Ei bine, miracolul s-a produs. Astăzi, după *evenimente*, ura între evrei s-a potolit, scăzând ca mercurul termometrului, de la 40 de grade la 37,5; parcă suntem ca bucureştenii ieşiţi în stradă în seara cutremurului din martie 1977, care se simţiseră solidari între ei în faţa blocurilor prăbuşite. Astăzi, Israelul este mai unit ca niciodată în ultimele decenii. Înainte de *cutremur*, Sharon nu-i dădea mâna lui Iosi Sarid. Astăzi i-o dă. Înainte de cutremur, Tomy Lapid nu-i dădea mâna lui Eli Ishai. Astăzi i-o dă.

Întrebare: *«Sunteţi de acord cu tactica folosită de guvern în ce priveşte riposta dată OEP-ului, tactică ce constă în aplicarea de mici lovituri (aruncarea în aer a unui post de poliţie etc.) din când în când, sau credeţi că armata ar fi trebuit să acţioneze în alt fel?»*

(Ing. Lorin Mittelman, Herzlia)

Răspuns: Cred că trebuie procedat aşa cum spunea Vladimir Putin, preşedintele rus, făcând referire la judo, sportul său favorit: "Trebuie să loveşti primul, şi să loveşti atât de tare încât adversarul să nu se mai poată ridica în picioare".

Întrebare: *«Am 58 de ani. Sunt în Israel de 30 de ani. Toată viaţa mea am fost om de stânga, am votat cu Meretz, am crezut în Oslo, ca un fanatic, pot să vă mărturisesc că m-am şi despărţit de prietena mea din acest motiv. Liderii dreptei mi-au fost antipatici, i-am considerat obtuzi şi mediocri. Nici astăzi n-am o părere bună despre ei. În* *schimb, la stânga am găsit o intelectualitate strălucită, scriitori de talent, ziarişti combativi, uneori spirituali. Şi totuşi, iată că astăzi ideile stângii sunt la pământ, iar dreapta ne ironizează cu "v-am spus noi!". Cum vă explicaţi acest paradox uimitor?»*

(Lucian Perlman, Ramat Hasharon)

Răspuns: Stânga este mai inteligentă decât dreapta. Dreapta este mai înţeleaptă decât stânga.

Întrebare: *«Fiindcă, orice s-ar întâmpla, noi evreii nu trebuie să ne pierdem umorul, vă rog să-mi oferiţi, pentru colecţia mea, două calambururi pe următoarele teme: 1) Căderea de la putere a lui Miloşevici în Iugoslavia; 2) Volte-face-ul lui Shimon Peres, care a recunoscut prima oară că nu se poate să duci în acelaşi timp şi război, cum vrea Arafat, şi tratative de pace. Pentru el, care în timpul exploziilor din autobuze de pe vremea guvernării sale, susţinuse că "vom duce tratative de pace ca şi cum n-ar exista atentatele", este o concepţie nouă, un fel de revoluţie în gândirea politică.»*

(Liviu Kofler, Tel Aviv)

Răspuns: 1) Un cutremur de Belgradul 8,5 pe scara Richter a politicii; 2) Shimon Perestroika.

Întrebare: *«Am ajuns astăzi şi eu la ideea dvs. – pe care o considerasem exagerată – că, în realitate, arabii plănuiesc organizarea Holocaustului II. Care este, din perspectiva istorică, deosebirea dintre situaţia evreilor în anii Holocaustului I şi cea din Israelul ameninţat de astăzi?»*

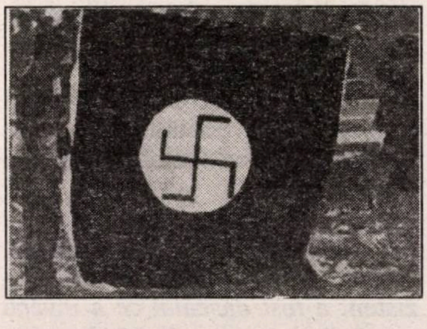

Drapel arborat de OEP-işti la intersecţia Netzarim. E clar? ***Măcar acum,*** *e clar?*

(Dr. Marius Sirchis, Chicago, SUA)

Răspuns: În 1940 aveam mâinile goale. În anul 2000, avem o armată.

Întrebare: *«În rândurile prietenilor şi colegilor mei de toate felurile domneşte o stare de confuzie şi derută. Mulţi nu ştiu cu cine să voteze dacă vin alegerile. Unii – de dreapta – sunt nemulţumiţi de agresivitatea extremiştilor şi, bineînţeles, de alianţa cu Shas şi alţi ultrareligioşi. Alţii – de stânga – sunt revoltaţi de orbirea, dar şi de "ura de sine" a celor de la extrema stângii. Ce se întâmplă din punct de vedere ideologic în cele două mari tabere naţionale?»*

(Bella Seltzer, Holon)

Răspuns: Extrema dreaptă compromite dreapta. Extrema stângă compromite stânga. Numai centrul nu este compromis, dar, din păcate, centrul nu există. Ideea despre opoziţia clasică dintre stânga şi dreapta ar trebui aruncată-n aer, ca fiind depăşită de mult, atât la Partidul Muncii cât şi la Likud, şi înlocuită cu lozinca: Să luptăm contra extremelor din rândurile noastre.

Întrebare: *«Ce anume credeţi că lipseşte Zahalului pentru a face faţă cu succes asaltului duşmănos şi sălbatic din zilele acestea? Mai multe avioane, mai multe helicoptere, mai multe blindate sau artilerie?»*

(Selina Bar-Avi, Haifa)

Răspuns: Războiul de astăzi nu se duce pe teren, ci la CNN. Noi n–avem nevoie de-o divizie de tancuri, ci de un regiment de ziarişti.

Întrebare: *«"Pofta vine mâncând", "cui îi întinzi un deget, îţi ia toată mâna" sunt vechi înţelepciuni româneşti pe care "Minimum"-ul nostru le-a amintit, încă înainte de Oslo, în legătură cu "dorinţele rezonabile ale OEP-iştilor". Astăzi, din păcate târziu, foarte târziu, le auzim din gura ziariştilor "pacifişti" de la TV şi din ziare… Am o întrebare, aşa, de pamplezir. Ce zicală românească i-aţi oferi lui Arafat, după ce a refuzat ceea ce a refuzat la Camp David?»*

(Ing. Raoul Solomon, Savion)

Răspuns: "Nemulţumitului i se ia darul" (precum şi "calul de dar nu se caută la dinţi").

Pix

În atenţia turiştilor care pleacă la Paris

Dacă vă duceţi cumva zilele acestea la Paris, repeziţi-vă până la postul de televiziune France 2.

De îndată ce aţi ajuns acolo, scuipaţi drept în geamul biroului unde lucrează numitul Philippe Amstam, directorul redacţiei de ştiri. El este acela care-a organizat campania antievreiască numită "Omorul ritual 2000" (vezi rubrica "Tendinţe").

Apoi, decupaţi fluturaşul de mai jos şi lipiţi-l cu Uhu pe zidurile clădirii:

Franţa 2 = Goebbels 2

France 2 pregăteşte Holocaustul 2

France 2: la vremuri noi, fascişti noi

Atenţie, France 2: suntem cu ochii pe voi!.

★

France 2 = Goebbels 2

France 2 prépare l'Holocauste 2

France 2: À temps nouveaux, fascistes nouveaux

Attention, France 2: on vous tient à l'oeil!

carnet

ITZHAK ARTZI

A fost sau n-a fost rezistenţă?

Cea de a zecea Conferinţă internaţională (31 oct. – 2 nov) a Institutului Carmilly, azi Facultatea de limbă ebraică şi istorie evreiască din cadrul Universităţii Babeş-Bolyai din Cluj-Napoca, marchează zece ani de existenţă a acestui Institut.

După peste 50 de ani de tăcere impusă de regimurile fasciste şi comuniste, aceasta este prima instituţie cu caracter academic care şi-a propus scopul de a impulsiona studiul ebraicei şi al iudaisticii moderne.

În ultimii ani numărul studenţilor a ajuns la 450, într-o comunitate ce numără doar circa 300 de evrei. Majoritatea studenţilor sunt azi neevrei. Conferinţa anuală e culmea activităţii academice a Institutului. La cea de a zecea Conferinţă, dedicată rezistenţei evreieşti în anii Holocaustului, vor participa 17 oameni de ştiinţă, nouă din Israel şi restul din Statele Unite, Europa şi România. Dezbaterile, traduse în engleză, vor apărea în anuarul "Studia judaica".

Rezistenţa evreiască este un subiect controversat. E vorba de rezistenţa evreilor din România, dar şi din Franţa, Germania, Austria, Ungaria.

Printre participanţii din Israel se numără şi prof. Itzhak Ben Efraim (Menu), unul dintre paraşutiştii din Eretz Israel trimişi în 1944 în România. El va împărtăşi Conferinţei experienţa sa personală.

Printre istoricii evrei se numără şi unii care neagă sau desconsideră existenţa unei rezistenţe evreieşti. Pentru aceştia, rezistenţă înseamnă numai lupta cu arma în mână contra trupelor germane sau a aliaţilor lor.

O asemenea rezistenţă n-a existat în România. Nici măcar comuniştii români, trăind în ţara lor, miile de ceferişti ce au asigurat circulaţia trenurilor şi a eşaloanelor militare germane spre front, n-au executat vreun act de sabotaj în stil mare. Ce puteau face atunci evreii, izolaţi, păziţi, urmăriţi, fără arme, fără muniţii, deportaţi sau trăind sub ameninţarea permanentă a deportării?

Nu subestimez acţiunile eroice ale Rezistenţei franceze. Dar să nu uităm împrejurările: Franţa a fost mobilizată contra Germaniei. După căderea Franţei au rămas acolo cantităţi uriaşe de arme şi muniţii. În fiecare noapte circulau avioane între Franţa şi Anglia, unde se aflau "Francezii liberi" sub comanda lui De Gaulle. Cine era în pericol de a fi arestat putea fi evacuat pe această cale. În plus, francezii trăiau în patria lor, înconjuraţi de o populaţie simpatizantă. Evreii din România, o mică minoritate, trăiau în mijlocul unei societăţi ostile.

A existat o serioasă mişcare de rezistenţă evreiască în România, dar cu caracter diferit. Rezistenţă a fost acţiunea conducătorilor evrei şi sionişti ca rabinul Alexandru Şafran, dr. Wilhelm Filderman, A. L. Zissu, Mişu Benvenisti, care au luptat făţiş contra ordinelor germane, intervenind la autorităţile româneşti, cerându-le să nu le respecte.

Rezistenţă a fost acţiunea mişcărilor sioniste de tineret. Ele au organizat tineretul, i-au dat un cadru educativ, au cultivat fraternitatea şi solidaritatea, i-au dat speranţa în alia.

În Transnistria şi în lagărele de concentrare şi muncă forţată, activiştii sionişti au ajutat la menţinerea moralului, dar şi la organizarea de evadări.

Rezistenţă a fost ajutorarea refugiaţilor din Polonia, Ungaria, a celor fugiţi din Transnistria. Pentru ei s-au fabricat acte false, adăposturi, transferări la Bucureşti. Cei mai mulţi dintre ei, înzestraţi cu acte false, au plecat în Palestina începând din aprilie 1944.

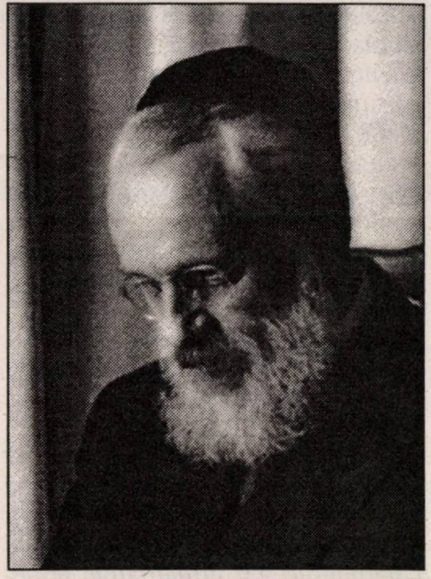

Şafran: da, a fost rezistenţă

Rezistenţă în cel mai înalt sens al cuvântului a fost acţiunea paraşutiştilor evrei. Primii paraşutişti au fost Şaike Dan, prof. Itzhak Ben Efraim, Baruh Kaminker şi Dov Berger.

Rezistenţi au fost activiştii acţiunii de ajutorare a deportaţilor din Transnistria în frunte cu Fred Şaraga, dr. Costiner, Dadu Rosenkranz şi alţii.

Rezistenţi au fost internaţii de la Vapniarka, comunişti evrei ce au plătit un preţ scump pentru credinţa lor. Rezistenţi de frunte au fost activiştii tineretului sionist, arestaţi, chinuiţi, persecutaţi, internaţi în închisori şi lagăre, primii Assirei Zion. Rezistenţă a fost organizarea alialei de masă în Palestina. Sub ochii germanilor nazişti, evreii din România au organizat plecările în Palestina, aflată sub mandat britanic. Rezistenţă au fost şcolile evreieşti, Institutul Onescu, Teatrul Baraşeum. Aici şi-a găsit adăpost spiritual tineretul, profesorii aruncaţi din şcoli şi universităţi.

Într-un poem dedicat rezistenţei evreieşti, marele poet Haim Guri scrie: *«Rezistent a fost acela care a dat flămândului o felie de pâine, datorită căreia a salvat o viaţă, / rezistent a fost dascălul ce a învăţat pe tânărul copil o literă din alfabet, / rezistenţă a fost lupta pentru a supravieţui».*

Ne place...
...Nu ne place

Ne place că...

...aşa cum ne scrie d-na Monica Bilan, din Hannover, Germania, numitul Abdulah Frangii, reprezentantul lui Arafat la Berlin, s-a făcut de râs atunci când, fiind sigur că la 13 septembrie 2000 se va proclama statul palestinian, a înfăţişat la televiziune câteva paşapoarte purtând stema noului stat, inclusiv paşaportul nr. 1, destinat lui Yasser Arafat.

Nu ne place că...

...aceste paşapoarte sunt tipărite în Germania şi dăruite celor din Gaza, în semn de prietenie strânsă, de către autorităţile nemţeşti.

Ne place că...

...în Mexico City se amenajează un Protestodrom. E vorba de un spaţiu rezervat anume demonstraţiilor de tot felul: politice, sociale, economice, studenţeşti, sexuale etc. Venind cu mic cu mare la Protestodrom, manifestanţii îşi vor putea spune păsul în voie, fără a mai bloca circulaţia pe şosele.

Ne place că...

...aşa cum aflăm din "Evenimentul zilei", din Bucureşti, judecătorul american Charles Guyer, din statul Pennsylvania, a fost concediat pe motiv că acorda pedepse mai uşoare infractorilor dacă aceştia îl lăsau... să îi spele cu şampon pe cap.

Nu ne place (în schimb) că...

...alt judecător, pe nume Joseph Troisi, din statul Virginia, s-a dovedit a fi un om lipsit totalmente de stăpânire de sine. În clipa când un acuzat l-a înjurat, înaltul magistrat s-a ridicat de pe scaun cu roba neagră cu tot, s-a repezit la individul cu pricina şi l-a muşcat de nas.

Ne place că...

...editura de fotografii turistice "Palphot Ltd." a pus pe piaţă vederea de faţă, menită a face reclamă plajei de la Ein Gedi (vedere pe care am primit-o prin bunăvoinţa corespondentului nostru Moshe Tratatovici, din Tel Aviv).

Come, join me at Ein Gedi!

Nu ne place că...

...tinerii norvegieni care zboară cu avioanele societăţii "Braathens" fură (de sting) centurile de siguranţă, ataşate de scaune, folosindu-le în chip de curele pentru jeanşi; şi producând, în felul acesta, mari pagube firmei.

Ne place că...

...la restaurantul "La Mitică", de pe plaja din staţiunea Jupiter, de pe litoralul Mării Negre, numitul Dumitru Scutelnicu, patronul localului, serveşte "ardei umpluţi cu sila", "cartofi prăjiţi ca la nimeni", iar chelnerii toarnă băutura în paharele muşteriilor de la o înălţime de o jumătate de metru. În plus, se pare că angajaţii nu-l fură pe stăpân, fiindcă Scutelnicu i-a ameninţat că dacă-l prinde pe careva, îi taie o mână.

Nu ne place că...

...patronul restaurantului "Picasso", din Herzlia, a fost înjunghiat în stomac de doi clienţi care se enervaseră din cauză că au găsit un fir de păr în supă.

Ne place că...

...Jean Paul Barret, condamnat la 33 de ani de închisoare pentru fals şi fraudă, a găsit cea mai inteligentă metodă pentru a scăpa de puşcărie. El a evadat dintr-un penitenciar din Tucson, Arizona (SUA), trimiţând un ordin de eliberare fals, prin fax, conducerii închisorii.

Nu ne place (însă)...

...ideea că vreun cititor al lui "Minimum", admirator al partidului Shas, ar putea să-i transmită lui Arie Deri informaţia de mai sus.

Nu ne (prea) place că...

...asociaţia homosexualilor din Tel Aviv şi-a propus să organizeze la anul "Gay Tel Aviv 2000", ceea ce vrea să zică parada internaţională a homosexualilor şi lesbienelor. După cum se ştie, gheaţa în materie a fost spartă de italieni, care au organizat anul acesta parada "Gay Rome 2000". Dr. Adir Steiner, de la primărie, care lucrează la punerea pe picioare a evenimentului, susţine că acesta va atrage mii de turişti (de ambele sexe) de peste hotare.

Ne place că...

...o învăţătoare de la o şcoală primară din Buenos Aires, Argentina, a acoperit gura elevilor săi cu bandă adezivă (scotch) pentru a-i sili să facă linişte în timpul repetiţiilor la un spectacol şcolar.

Nu ne place (însă) că...
…unii părinţi au protestat, cerând anchetarea învăţătoarei.

Ne place (în schimb) că...
…alţi părinţi au sărit în apărarea femeii, susţinând că bine a făcut astupând gura puşlamalelor.

Ne place că...
…romancierul Nicolae Breban, directorul săptămânalului "Contemporanul – Ideea europeană", a organizat la Bucureşti o discuţie cu scriitorul Edgar Reichmann, de la Paris, pe tema (fierbinte şi nervoasă) "Europenism şi antisemitism în cultura română".

Nu ne place că...
…invitaţi să participe la discuţie, redactorii "României literare", care fuseseră atacaţi de Reichmann în "Le Monde" à propos de antisemitism şi îl acuzaseră, la rândul lor, pe respectivul de calomnie, au refuzat invitaţia.

Ne place că...
…un creator de modă din Havana a lansat o nouă (şi simpatică) modă în materie de cravate: bărbaţii poartă cravate confecţionate din materialul de rochie al femeilor pe care le însoţesc.

Ne place că...
…poeta Magda Cârneci, unul din condeiele cele mai bune ale liricii româneşti feminine de astăzi, a publicat în revista "Vatra" din Tg. Mureş nişte "Poveşti de amor", unde spune, în spiritul timpurilor, lucrurilor pe şleau:

«Fu./ Futur. Futurism. Futurare./ Fu. Futúr. Futura 2000. Rare./ Fu, Fu, Fu, Fufú, Futú./ Tufü. Tufü. Futú. Fu. Rare. rare./ Fonema, morfema, etcetera. Te izmeneşti atâta în jurul lui./ Şi mai zici că nu ţi-e frică de el. Şi mai zici că nu ţi-e teamă să-l rosteşti./ Că eşti egală cu ei. Atunci spune-l./ Nu-s decât sunete, o vocală şi două consoane, două prune şi o ţigară./ Hai, spunele! Eliberează-te!/ Fii ca ei. Înjură, urlă, zbiară, loveşte cu vorbe! Posedă cu vorbe./ Bagă şi scoate. Dă-i în gât. Dă-le la gioale.// (…) Na, că ai zis-o! Nu-i aşa că te simţi mai uşoară?/ Eşti liberă! Eşti puternică! Ţi-e mai bine cu tine?/ Acum poţi spune tot ce doreşti. Spune, spune. Hai, spune!/ Fu. Fufú. Futú. Futur. Futurare./ Futura 2000. Futúfutúfutúfufutúfú. Rare. Rare./ Fu. Fu.»

Magda Cârneci: mă simt liberă!

Ne place că...
…la Belgrad s-a desfăşurat luna trecută procesul intentat de justiţia iugoslavă conducătorilor NATO pentru crimele contra umanităţii săvârşite de ei în zilele războiului cu Iugoslavia din 1999.

Nu ne place (în schimb) că...
…pe scaunele rezervate acuzaţilor (Clinton, Chirac, Tony Blair, Schröder ş.a.) nu se află nici unul dintre inculpaţii sus-amintiţi.

Ne place că...
…doi istorici din Franţa, Esther Benbassa şi Jean-Christophe Atias, au publicat în editura "Complexe", din Bruxelles, o carte intitulată "Ura de sine" şi consacrată, aşa cum se înţelege, maladiei care bântuie de multă vreme prin rândurile neamului.

Nu ne place că...
…faimosul manechin Claudia Schiffer s-a dus (şi ea) la copiii famelici din Bangladesh, fotografiindu-se cu aceşti nefericiţi, dând interviuri corespondenţilor TV veniţi anume la faţa locului şi întărind impresia că aceste vizite cu tamtam prin mizeria lumii constituie un alibi moral pentru prinţesele, starurile şi alte răsfăţate ale vieţii, precum şi un mod "onorabil" de a-şi face reclamă.

Ne place că...
…aşa cum citim în "România liberă", din Bucureşti, d. Toma Betea, primarul comunei sătmărene "Oraşul Nou", a trecut în trei săptămâni prin trei partide politice: Fost ţărănist, el s-a înscris mai întâi în ANCD (Victor Ciorbea), apoi s-a mutat la Alianţa pentru România (Th. Meleşcanu), după care şi-a dat demisia, intrând în PDSR.

Nu ne place că...
…d. Menahem Ariav, preşedintele HOR, face pe Moişe Grois nu numai la noi, ci şi prin străini. Astfel, nu de mult, aflându-se în Ardeal, la Alba Iulia, d-sa i-a asigurat pe cetăţenii veniţi să-l asculte că evreii vor contribui din plin ca România să intre în NATO (las' pă noi!).

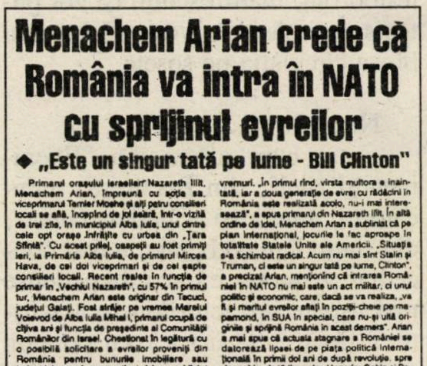

Menachem Arian crede că România va intra în NATO cu sprijinul evreilor

◆ „Este un singur tată pe lume - Bill Clinton"

Primarul orașului israelian Nazareth Illit, Menachem Arian, împreună cu soția sa, viceprimarul Temier Moshe și alți patru consilieri locali se află, începînd de joi seară, într-o vizită de trei zile, în municipiul Alba Iulia, unul dintre cele opt orașe înfrățite cu urbea din „Țara Sfîntă". Cu acest prilej, oaspeții au fost primiți ieri, la Primăria Alba Iulia, de primarul Mircea Hava, de cei doi viceprimari și de cei șapte consilieri locali. Recent reales în funcția de primar în „Vechiul Nazareth", cu 57% în primul tur, Menachem Arian este originar din Tecuci, județul Galați. Fost străjer pe vremea Marelui Voievod de Alba Iulia Mihai I, primarul ocupă de cîțiva ani și funcția de președinte al Comunității Românilor din Israel. Chestionat în legătură cu o posibilă solicitare a evreilor proveniți din România pentru bunurile imobiliare sau industriale care le-au aparținut, Arian a subliniat că doar 1% din cei 400.000-500.000 de români din Israel ar mai putea să se întoarcă în țară pentru a beneficia de ceea ce au avut pe vremuri. „În primul rînd, vîrsta multora e înaintată, iar a doua generație de evrei cu rădăcini în România este realizată acolo, nu-i mai interesează", a spus primarul din Nazareth Illit. În altă ordine de idei, Menachem Arian a subliniat că pe plan internațional, jocurile le fac aproape în totalitate Statele Unite ale Americii. „Situația s-a schimbat radical. Acum nu mai sînt Stalin și Truman, ci este un singur tată pe lume, Clinton", a precizat Arian, menționind că intrarea României în NATO nu mai este un act militar, ci unul politic și economic, care, dacă se va realiza, „va fi și meritul evreilor aflați în poziții-cheie pe mapamond, în SUA în special, care nu-și uită originile și sprijină România în acest demers". Arian a mai spus că actuala stagnare a României se datorează lipsei de pe piața politică internațională în primii doi ani de după revoluție, spre deosebire de țările vecine Ungaria, Cehia și Polonia. „România a pierdut doi ani în politica internațională, ocupîndu-se de problemele interne", a conchis Arian.

LUCIAN DOBRATER

Facsimil din ziarul "Evenimentul zilei", Bucureşti, unde fură publicate declaraţiile istorice ale lui Menahem Arian (corect: Ariav).

Ne place că...
…am auzit, în sfârşit, un banc bun. El a fost povestit de către ac-

torul Michel Boujenah, în cadrul unei emisiuni de varietăți de la postul de televiziune TV 5.

Un cetățean se bronzează pe plajă la Cannes. El zace pe spate, pe jumătate adormit, înconjurat de fel de fel de obiecte (prosop, ulei contra razelor ultraviolete, o borsetă, revista Playboy etc.), precum și de numeroși turiști aflați în eleganta localitate de pe Coasta de Azur. La un moment dat, sună telefonul. Întinde mâna, apucă telefonul celular și răspunde "Da". Vocea feminină de la celălalt capăt al firului (mă rog, fir e un fel de a vorbi) îl întreabă: "Alo, chéri, te simți bine?" "Da", răspunde el. "Uite ce e, eu sunt pe Croisette, m–am uitat pe la niște vitrine, am văzut un vizon superb și l-am cumpărat. Nu te superi, nu-i așa?" "Nu mă supăr, dragă, se poate? Cumpără ce dorești". "Știam eu că ești o comoară, chéri, dar uite ce este: am văzut un Mercedes ultimul model, decapotabil, e o splendoare… L-am cumpărat. Nu te superi, nu-i așa?" "Nu, dragă, cum să mă supăr, cumpără ce vrei". "Te pup, iubitule, dar uite ce mai este. Am văzut o vilă nou-nouță, la doi pași de Croisette, cu piscină și jacuzzi și cu un teren de tenis. Costă cam mult, douăsprezece milioane de franci, dar pur și simplu n-am putut să mi-o scot din cap și am cumpărat-o. Nu te superi, chéri, nu-i așa?" "Nu mă supăr, dragă. Cumpără tot ce-ți poftește inima".

După terminarea convorbirii, cetățeanul se uită la aparatul din mână, îl lasă jos și se întreabă: "Al cui naiba o fi telefonul ăsta celular?"

●

Generalul Ali Duba, șeful serviciilor secrete ale armatei siriene, a fost scos din funcție și, la ora de față, are domiciliu forțat.

A venit Duba neagră într-o noapte.

BIDAN

• COMODITATE • IGIENĂ PERSONALĂ • SĂNĂTATE •

Garanție – un an de la instalare
Cu posibilitate de prelungire

פלסתום בעיים

• **BIDAN** este un scaun modern care transformă orice closet în bideu și folosește la spălarea părților inferioare ale corpului cu ajutorul unui jet de apă caldă și la uscarea cu un curent de aer cald.

• Astfel se creează pentru cel ce-l folosește o senzație de totală curățenie și prospețime.

• Noul procedeu este binevenit atât pentru adulți cât și pentru copii, evitându-se contactul mâinii cu fecalele și secrețiile urât mirositoare și total insalubre. Femeile gravide găsesc prin **BIDAN** o rezolvare ideală a igienei speciale care li se impune, suferinzii de erupții, eczeme în părțile interne simt o alinare a durerilor, iar cei bolnavi de hemoroizi pot realiza chiar evitarea operației.

• **BIDAN**-ul se prezintă într-o varietate de modele și culori:
- **BIDAN** TURBO, aparat care încălzește apa și usucă cu aer cald,
- **BIDAN** CU ÎNCĂLZIREA APEI,
- **BIDAN** OBIȘNUIT.

Se fac instalații în orice loc din țară • Se poate plăti cu carte de credit.

• Instalarea este simplă și ușoară – 120 de shekeli (inclusiv legătura electrică)

BIDAN se vinde în rețelele HOME CENTER și ACE după sistemul: «cumpără și montează-ți singur».

Cautăm agenți comerciali

"BIDAN"
BNEI BRAK, Str. Hakishon nr. 16
Tel.: 03/5798814 – Fax: 03/5700831

Yasser Arafat

Ai vrut pace... Acum o ai!

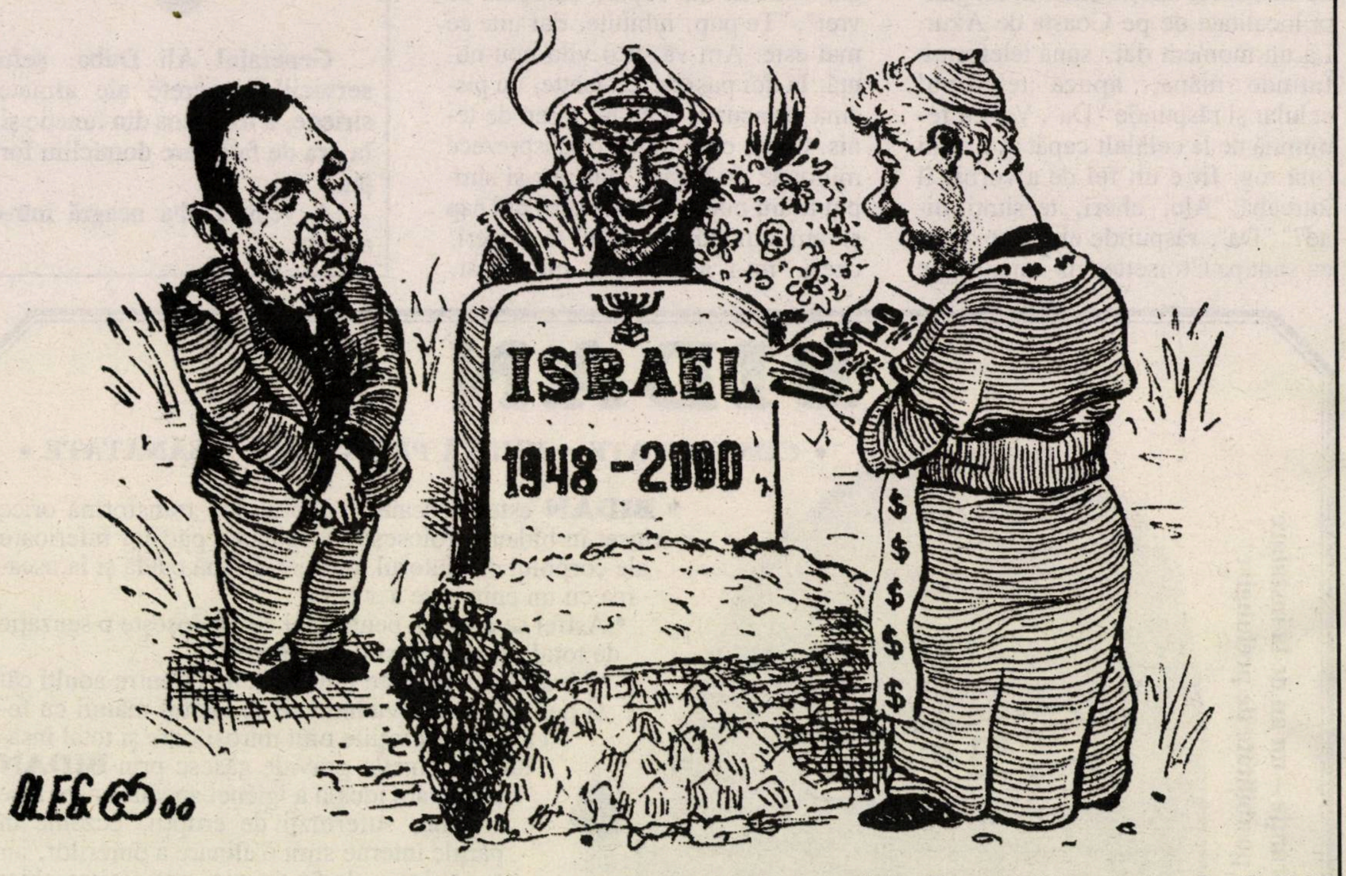
ISRAEL
1948 - 2000
OSLO
$ $ $ $ $
OLEG 2000

Caricatură de Oleg; după "Jerusalem Post", 2000

Laureat al Premiului Nobel pentru Pace

G. IOSUB

"Să nu spui unui actor că n-are talent, că te omoară!"

De vorbă cu Moscu Alcalay

- **Toma Caragiu m-a pregătit pentru intrarea la Institutul de Teatru**
- **Profesor mi-a fost G. Timică**
- **Ce înseamnă a fi sefard**
- **Bunicul meu ţinea librăria "Alcalay"**

Moscu Alcalay s-a născut în România, a absolvit Institutul de Teatru din Bucureşti, a fost actor la Teatrul Giuleşti şi s-a stabilit în 1962 în Israel, unde a interpretat numeroase roluri în teatru, în filme şi la televiziune. Este membru permanent al Teatrului Naţional Habima. Din 1997 e pensionar.

G. Iosub: *Deşi pensionar, sunteţi un om foarte ocupat. Mi-am dat seama de asta din faptul că nu mi-a fost uşor să vă abordez pentru acest interviu.*

Moscu Alcalay: Sunt într-adevăr foarte ocupat, căci joc într-o mulţime de piese pe scenele teatrelor Hacameri şi Hasimta. Activez de asemenea ca membru în Comisia publică a Canalului 2 al Televiziunii.

G. I.: *Ce v-a determinat să alegeţi cariera de actor?*

M. A.: Întâmplarea a făcut ca, pe când eram în clasa a şaptea de liceu, un coleg din clasa a opta, care urma în paralel şi Conservatorul, m-a întrebat dacă nu vreau să joc rolul lui Ipingescu din piesa "O noapte furtunoasă" de Caragiale, pe care el o punea în scenă în sala de festivităţi a liceului Cantemir. Am acceptat şi acesta a fost începutul. În anul următor tot acest coleg m-a îndemnat să fac parte din corpul de figuranţi ai Teatrului Naţional din Bucureşti şi am primit, căci mai câştigam un ban. La un moment dat, întrebând de ce unii figuranţi primeau mai mulţi bani ca alţii, mi s-a răspuns că aceştia sunt studenţi la Conservator. Asta se întâmpla în 1948. Dorind să fiu şi eu plătit mai bine, m-am înscris la un curs de pregătire pentru examenul de admitere la Conservator, care devenise Institutul de Teatru I. L. Caragiale. Cursul îl conducea un student din anul IV, pe nume... Toma Caragiu.

Şi o coincidenţă. Data de 17 septembrie e o dată importantă în viaţa mea. La 17 septembrie 1948 am urcat pentru prima oară pe o scenă profesionistă, ca figurant la Teatrul Naţional din Bucureşti. Şi tot într-o zi de 17 septembrie, dar în 1962, am avut prima repetiţie pe o scenă israeliană, la teatrul Hacameri.

G. I.: *Aţi absolvit Institutul de Teatru din Bucureşti. Pe cine aţi avut profesori şi colegi?*

M. A.: Am avut norocul să fiu studentul profesorului G. Timică, unul din cei mai mari actori ai teatrului românesc. Era un om cald şi deosebit de inteligent. El avea o vorbă: "Unui actor poţi să-i spui că e prost, hoţ, criminal, numai să nu-i spui că n-are talent, că te omoară".

Când am dat examenul de admitere se prezentaseră 1.296 de candidaţi, dintre care au picat o mie! Astăzi, din cei care au absolvit împreună cu mine Institutul mai profesează, în afară de subsemnatul, doar doi: Cornel Vulpe şi Damian Crâşmaru...

G. I.: *Care e diferenţa dintre un actor şi o vedetă?*

M. A.: Un actor poate deveni vedetă, dar o vedetă nu e întotdeauna un actor. Prin ceea ce se cheamă "public relations" sau pe româneşte reclamă, cineva poate ajunge şi vedetă. Vedetele vin şi dispar, actorul rămâne.

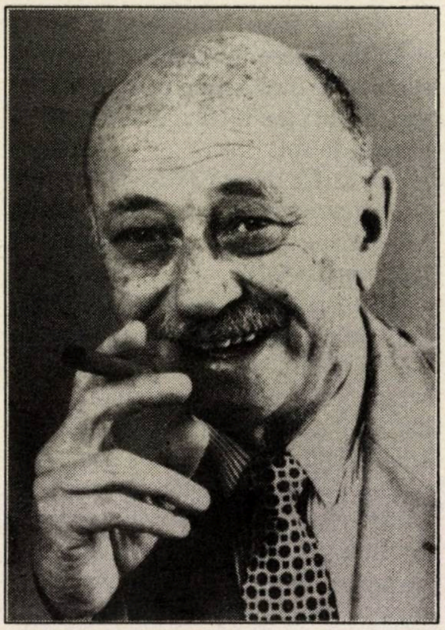

Moscu Alcalay: a scris un volum de amintiri; dar îl ţine-n sertar

G. I.: *Ce înseamnă succesul pentru un actor?*

M. A.: Două minute de aplauze la scenă deschisă nu se pot compara cu nici o altă satisfacţie în viaţă...

G. I.: *În ce constă rolul regizorului şi care trebuie să fie raportul actor-regizor?*

M. A.: În istoria teatrului se pomeneşte de dramaturgi, începând cu cei din Grecia antică şi continuând cu Shakespeare, Molière, Racine etc. De abia în ultima sută de ani cunoaştem nume de regizori celebri. Sarcina regizorului este de a transfera mesajul scriitorului astfel încât el să fie receptat de publicul spectator. Aceeaşi piesă poate să difere în funcţie de cel ce a pus-o în scenă.

Prima calitate a unui regizor e aceea de a şti să aleagă o distribuţie corespunzătoare şi de a-i respecta şi iubi pe actori, căci fără actori nu poate exista teatru.

Pentru actor esenţialul e de a avea încredere în regizor, în sfaturile ce i se dau. Dacă nu crezi în regizorul cu care lucrezi e mai bine să renunţi la rol.

G. I.: *Ce părere aveţi de acei regizori care tind să tranforme teatrul într-un spectacol de circ, pantomimă, music-hall?*

M. A.: Aceşti aşa-numiţi regizori nu au încredere nici în text şi nici în actori, dar mai ales vor să se scoată ei în relief, să demonstreze cât de capabili sunt, scornind tot soiul de găselniţe pentru a epata publicul. Aceştia nu ştiu să respecte textul şi nu ştiu să lucreze cu actorii. Ştiu să facă nişte spectacole impozante, cu decoruri perfect mecanizate, cu scene bine luminate multicolor, în care totul se mişcă, totul urcă sau coboară, patinează şi-i buimăcesc pe spectatori.

G. I.: *Care sunt regizorii dumneavoastră preferaţi?*

M. A.: Din cei cu care am lucrat în România mi-a plăcut mult Lucian Giurchescu, iar dintre cei israelieni aş pomeni de Hanan Snir, Miki Gurevici şi Omri Nitzan. Am cunoscut şi doi mari regizori străini: francezul Jérôme Savary, care a pus în scenă la Habima "Cabaret", şi marele regizor ungur Istvan Szabo, cu care am avut norocul să lucrez la filmul "Meeting Venus", având-o ca parteneră pe Glen Close. Ultimul lui film este un fel de autocritică pentru faptul că timp de decenii a ascuns faptul că este evreu...

G. I.: *Ce ne puteţi spune despre dramaturgia israeliană?*

M. A.: Scriitorii vor să alunge relele omenirii, de aceea mulţi dintre ei se ocupă de marile probleme ale lumii, făcând un fel de dramaturgie jurnalistică. Succes au însă cei ce se ocupă de problemele mari ale omului mic, cum fac, de pildă, Nisim Aloni sau Hanoh Levin.

G. I.: *Este teatrul un instrument de educaţie? Este el sprijinit de autorităţi?*

M. A.: Teatrul este un instrument de cultură şi de educaţie. Din nefericire oficialităţile nu văd în cultură o problemă primordială. Actualul ministru de finanţe, de pildă, a cerut ca primă măsură, după ce şi-a luat funcţia în primire, anularea "legii cinematografiei", obţinută cu atâtea eforturi, şi oprirea producţiei de filme dramatice transmise pe Canalul 2 TV. Din motive de economie... În urma scandalului stârnit, ministrul de finanţe a fost nevoit să dea înapoi. Regimul te învaţă că dacă nu ţipi, nu ţi se dă dreptate!

G. I.: *À propos de cinematografie: dvs. aţi jucat şi în filme. Chiar de curând aţi obţinut un premiu pentru cel mai bun rol secundar în filmul "Prietenii Ianei". Are cinematografia israeliană un viitor?*

M. A.: Fără îndoială că da. În ce priveşte filmele documentare, ele sunt deja de calitate şi stârnesc interes oriunde sunt prezentate în lume. Filme artistice de lung metraj se produc, în medie, cam zece pe an. Din păcate, pentru a atrage cât mai mulţi spectatori, ele fac concesii vulgarităţii. Dacă cinematografia israeliană ar fi mai puternic sprijinită financiar iar scenariile vor fi scrise de scriitori de prestigiu, ea ar putea să ajungă printre cele mai bine cotate din lume.

G. I.: *V-am ascultat odată la Casa Scriitorilor citind un fragment dintr-o lucrare în proză a dvs.*

M. A.: Scrisul este pentru mine mai mult decât un hobby, este a doua mea pasiune după teatru. Când am puţin timp – noaptea, când mă întorc de la vreun spectacol, sau în cabina mea de la teatru, în pauze – scriu. Am comis patru scenarii de film, plus un volum mare de amintiri. Dar nu le-am încredinţat tiparului. După dispariţia mea le voi lăsa moştenire fiilor mei şi, dacă vor găsi de cuviinţă, să le publice ei.

G. I.: *Numele de Alcalay este renumit în România.*

M. A.: Bunicul meu ţinea editura şi librăria Alcalay de pe Calea Victoriei, colţ cu Bulevardul Elisabeta. El a murit însă înainte de a mă naşte eu. Tatăl meu a fost administrator de ziare, la "Gazeta Sporturilor" şi la altele ce apăreau la Bucureşti. Mama mea, pasionată melomană, voia ca eu să învăţ să cânt la pian. Profesorul angajat de ea nu a reuşit să scoată din mine un pianist. În schimb, luându-mă cu el la spectacolele de operă, mi-a insuflat pasiunea pentru acest gen de muzică şi oriunde, în România, în Israel sau în străinătate, n-am pierdut nici un spectacol de operă.

Şi dacă vorbim de familia mea trebuie să amintesc că sunt căsătorit de 42 de ani. Soţia mea, Rodica, e inginer chimist dar a profesat această meserie foarte puţin timp. Ea lucra la Bucureşti la revista "Scena şi ecranul", unde de altfel am cunoscut-o. În Israel a lucrat un timp la publicaţia "Adevărul". Actualmente practică profesia de "agent de actori", care are în grijă cariera unui artist. Avem doi băieţi. Unul, Ron, urmează facultatea de biologie, celălalt, Shay, facultatea de computere.

G. I.: *Şi o ultimă întrebare. După nume sunteţi sefard. În România, ca de altfel în întreaga Europă, a fi sefard – adică urmaş al evreilor din Spania, ce s-au remarcat printr-o înaltă cultură – reprezenta, aş putea spune, un fel de titlu de nobleţe. Care este părerea dvs. despre ceea ce înseamnă astăzi sefarzii din Israel?*

M. A.: Eu am venit în Israel trecând prin Franţa. Pe vaporul care ne aducea de la Marsilia la Haifa, jumătate erau emigranţi din România, jumătate din Maroc. Reprezentantul Sohnutului m-a întrebat de ce rit sunt, la care eu am răspuns tare şi cu mândrie: "Sunt sefard". Atunci el mi-a şoptit la ureche: "Nu trebuie s-o spui în gura mare". Adevărul l–am aflat mai târziu în Israel.

Sefarzii sunt cei care au fost expulzaţi din Spania şi şi-au găsit un refugiu în Ţările de Jos şi în sudul Europei. Evreii veniţi din Africa de Nord sunt evrei orientali, şi nu sefarzi.

A. VELUREANU-GAL

Prințesa Liora din casa imperială Ofer

În copilărie, părinții îi spuneau "Prințesa". Pe urmă, tata – magnatul Iuli Ofer – a alintat-o printr-o expresie poetică ebraică, apropiată aceleia de "Ochișorii mei". Până în ziua de azi, Liorei Ofer (45), ea însăși om de afaceri cu răspunderi mari în imperiul economic al familiei Ofer, tata obișnuiește să i se adreseze cu "Liorale", chiar și în anturajul bancherilor de la "Mizrahi" sau în ședințele direcțiunii hotelurilor ce îi aparțin. Și de ce nu? Mai întâi, fiindcă e unica sa fiică, între cei patru băieți din familie: Doron, fratele ei, Ayal și Idan, verii din partea unchiului Sami Ofer, și Ihia, celălalt văr, fiul defunctului David Ofer. Pe urmă, fiindcă Liora – după cum susțin mulți – seamănă leit cu tata, la chip ca și la fire. La rându-i, se pare că Liora își iubește mai mult tatăl decât pe mama ei, iar sentimentele acestea deosebite și le-a exprimat în finalul unui film omagial pe care i l-a dedicat lui Iuli (Iulius, la origine) când acesta a împlinit 70 de ani: "Te iubesc mult! Sunt mândră că-s fiica ta!"

Și de ce nu? – aș repeta întrebarea, dacă ținem seama că tata i-a dăruit nu numai vorbe de alint, ci și cariera (și ce carieră!). Ambiția (moștenită tot de la tata), a ajutat-o, ce-i drept, enorm. Într-unul din rarele interviuri pe care Liora Ofer le-a acordat de-a lungul anilor, și-a amintit cu câtă neîncredere a fost primită într-un post de răspundere la hotelul "Orchid" din Eilat (unde Iuli avea acțiuni), într-atât încât a fost de-a dreptul jignită. Aflată atunci la începutul drumului, ea a strâns din dinți, și-a dovedit prin fapte priceperea și și-a jurat ca, într-o bună zi, să le plătească polița. În scurt timp le-a plătit-o cu vârf și îndesat. Mai exact, în urmă cu șase ani, când trustul Ofer a cumpărat de la familia Nakash societatea "Hof Almog", adică Clubul Mediteranean din Eilat, tovărășie la hotelul "Laguna", la hotelul "Meridian" din Tel Aviv și la două hoteluri din Ungaria. Iuli Ofer i-a încredințat Liorei funcția de director general al întregii societăți, primul ei mare proiect în noua calitate fiind construcția încă unui hotel "Meridian" la Eilat, mândria ei și mândria orașului.

Averea, în... bani mărunți

S-a scris în presa de specialitate că frații Sami și Iuli Ofer se află pe un loc bun în tabelul primilor o sută de miliardari din lume. Imperiul lor economic este evaluat la "vreo" două miliarde și jumătate de dolari. Iuli a preluat asupră-i conducerea afacerilor și investițiilor din Israel; fratele lui mai mare, Sami Ofer, conducerea celor din străinătate: el și-a stabilit reședința la Londra. Administrarea executivă i-a fost încredințată Liorei, lui Doron și verilor lor, Idan și Ayal, alăturându-se lor și Udi Angel, fostul soț al Liorei. Ce anume au de administrat? Notați, rogu-vă, ce posedă frații Ofer în Israel: societăți de investiții în construcții și proprietăți imobiliare, șase dintre cele mai mari centre comerciale, așa-zise "canioanuri" (ultimul construit: canionul Rananim din regiunea Hasharon, în care au investit 120 de milioane de dolari), hoteluri la Tel Aviv, Haifa, Eilat, industrie navală, centre de hi-tech la Carmiel etc. etc. Iar dacă cele citate nu sunt suficiente, amintim că familia Ofer și multimilionarul Mozi Wertheim stăpânesc banca "Mizrahi", iar de un an și ceva au cumpărat și societatea de investiții "Hahevra le'Israel", care, în bani… mărunți, înseamnă: "Întreprinderile Chimicale Israeliene", "Zim", coproprietate la rafinăriile "Batei Hazikuk" și altele; în proiect se află achiziționarea unei părți importante din acțiunile "Bezek". Peste hotare, precum am precizat, imperiul fraților Ofer are de asemenea "colonii", cea mai importantă fiind colosul naval "Royal Caribbean". Directorul general al acestei "colonii" este Ayal Ofer; director general la "Hahevra le'Israel" este Idan Ofer; directorul general al afacerilor imobiliare, terenuri și canionuri este Doron Ofer, fratele Liorei. Iar Liora însăși? Iuli și fiica lui funcționează ca directori ai băncii "Mizrahi", Liora fiind totodată împuternicită cu toate răspunderile industriei hoteliere a trustului. Așadar, "distribuția muncii" în familie, fiecare după înclinațiile lui și toți… cu norocul lor.

Liora și Iuli Ofer: tata i-a oferit multe

De la acompaniatoarea lui… Mike Brandt, la bancheră

Liora s-a născut la Haifa, orașul în care bunicul, Iosef Herșcovici, a descins, în anii '20, din România. Ea refuză să admită că s-ar fi născut, cum se spune, cu o linguriţă de argint în gură, subliniind că la 14 ani lucra în vacanţa de vară în birourile tatei, pe post de curieră, pentru care primea leafa în natură: două rochii de la "Ata". Nu-mi închipui însă că din aceasta veţi deduce că Liora ar fi avut o copilărie plină de nevoi. De la tata a primit siguranţa materială; de la mama, Mirit, îndrumarea spirituală. Fata a învăţat pianul, ghitara şi baletul clasic, s-a plimbat prin metropolele Europei cu mama şi, împreună, au vizionat spectacole, concerte şi au vizitat muzee.

Iniţial, Liora dorea să devină medic; pe urmă a visat să devină cântăreaţă sau actriţă. Maximum ce a reuşit a fost să ajungă într-un trio care îl acompania pe Mike Brandt şi apoi într-o echipă artistică militară. A făcut studii universitare (aşa, ca să fie) în istoria artelor şi, cam în aceeaşi vreme, s-a măritat cu Udi Angel, un băiat frumos ca un Adonis şi spiritual ca un dicton latin, aparţinând însă unei familii mai "practice", familia proprietarilor brutăriilor "Angel" din Ierusalim. Timp de 18 ani a durat căsnicia, dăruită cu doi copii: Uri (azi de 22 de ani, student în ştiinţe administrative la Londra) şi Rona (11). De şapte ani, Liora şi Udi (care a rămas în continuare directorul afacerilor navale şi de hi-tech din imperiul Ofer) sunt divorţaţi, fiecare croindu-şi o viaţă particulară proprie, el chiar recăsătorindu-se şi având doi copii din a doua căsnicie.

«Tata a povestit Liora – continuă să-l socoată pe Udi, de facto, ginerele lui. La o şedinţă de direcţie condusă de tata, între mine şi Udi s-a iscat o controversă strict profesională, pe care tata a tăiat-o, la un moment dat, adresându-se instinctiv către Udi: "Copii, ajunge! Continuaţi disputa acasă, până veţi găsi soluţia!" Aşa e tata. Continuă să spere...»

"Povestea de dragoste dintre fata marinarului şi băiatul brutarului", cum a fost definită căsătoria lor în Haifa din urmă cu 25 de ani, nu s-a terminat, deci, cu un happy-end. Cel puţin, din punctul de vedere al lui Iuli Ofer.

Dolce vita...

Precum am mai spus, Liorei nu-i plac convorbirile cu presa. Leită taică-său. Amândoi sunt partizanii faptelor, nu ai vorbelor. I-aţi văzut vreodată la un talk-show la televiziune? Dar când s-au lăsat totuşi momiţi de un reprezentat al presei, nu s-a mai putut evita dezvăluirea unor amănunte din viaţa acestui sacerdot al lumii de afaceri care este Iuli Ofer. "Toţi sunt fiii mei" – spune el şi despre cei doi băieţi ai lui Sami, ca şi despre Udi, fostul ginere. Deţine 60 de funcţii în diferite comitete şi comisii de conducere a imperiului lui economic, dar niciodată nu va spune că-i obosit, la cei 76 de ani ai săi. Nu-l vei întâlni prin restaurante, dar în fiecare vară va călători, pe unul din vapoarele lui, în Grecia, la prieteni. În ciuda discreţiei care-l caracterizează, reporterii de cancan nu l-au iertat. După 27 de ani de căsnicie, el a divorţat de Mirit. S-a recăsătorit cu Ronit, ofiţereasă în Zahal şi mamă a unui copil, dar mariajul a rezistat doar 5 ani, Ronit primind o sumă frumoasă la despărţire. N-a trecut mult timp şi Iuli şi Mirit – mama Liorei şi a lui Doron – s-au recăsătorit civil (în satul prietenului Rafi Nelson, de lângă Eilat), ca iarăşi să se despartă; Mirit s-a retras în vila din Cezareea, ocupându-se cu pictura, iar Iuli s-a recăsătorit, în urmă cu 10 ani, cu Ruti Dorfman (55), ei locuind într-o vilă luxoasă din Herzlia Pituah. Dolce vita!

...şi o povaţă românească

La un an şi jumătate, Iulius Herşcovici – recte Iuli Ofer – a descins în ţară ca "ole hadaş". Tatăl lui vindea gheaţă cu o căruţă trasă de o gloabă, pe străzile Haifei, iar prima casă şi-a construit-o la Wadi Salib. Îşi câştiga pâinea din greu, iar cei trei feciori ai lui se delectau cu... caimacul de pe lapte, încât nu i-au uitat gustul nici azi. Povestea asta a devenit folclor familial. În acest sens Liora povesteşte că odată l-a văzut pe tatăl ei cum se încăpăţânează atât de tare la un preţ într-o afacere, încât s-a simţit jenată. Iuli i-a dat replica pe loc: "Tu n-ai ştiut niciodată care-i gustul caimacului ca să te pricepi cum să-ţi aperi interesele...". Iuli Ofer nu şi-a mai hrănit copiii cu crema de pe laptele fiert pe plită; în schimb, primul vapor cumpărat de faţii Ofer a primit numele "Ayal", de la numele primului fecior al lui Sami, iar al doilea vas cumpărat a fost botezat "Liora"...

Cică bunicul Liorei obişnuia să repete mereu celor trei feciori ai lui o povaţă românească: "Dacă vă ies în cale două căruţe, una cu gunoi şi a doua cu aur, duceţi-vă pe urmele celei cu aur. Tot ce o să cadă din ea o să valoreze mai mult...". Sami şi Iuli Ofer (à propos, consul onorific al României în Israel) au dat de căruţa cu aur în portul Haifa. Restul e istorie...

Căutăm

AGENT DE PUBLICITATE

Persoană dornică să procure reclame pentru publicaţie în limba română

Bine remunerat

☎ **03-5227269**

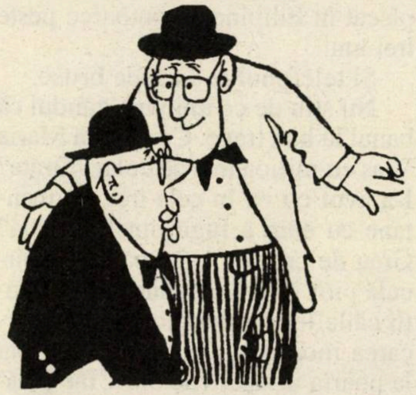

SE ZVONEȘTE CĂ...

...cu prilejul celei de-a 90-a aniversări a sa, **Rabinul-Șef dr. Alexandru Șafran,** din Geneva, a primit peste 5.000 de scrisori de felicitare de la admiratorii săi din toate colțurile lumii.

...regizorul Mircea Săucan, din Natzeret Illit, a fost invitat la Festivalul Internațional de Artă de la Trieste (ianuarie 2001), unde se va prezenta o retrospectivă a filmelor sale.

...omul de afaceri israelian Fredy Robinson a achiziționat contra sumei de 10 milioane de dolari postul bucureștean de televiziune "Tele 7 abc".

...scriitoarea Tania Lovinescu lucrează la un roman inspirat din viața alialei române din Israel; un roman "cu cheie" unde este vorba de numeroase personaje din lumea ziaristico-literară, ba chiar și din cea medicală.

...profesorul Dolfi Drimer, rectorul Universității Ecologice din București (particulară), a fost suspendat din funcție și este anchetat "la bani mărunți" de Ministerul Învățământului din România. Motivul: recent a fost descoperită o rețea formată din prof. Carol Stanciu, rectorul Universității de Medicină din Iași, Vasile Burlui, decan, și D. Drimer, care ar fi eliberat unor studenți străini, pe bani grei (50.000 de dolari bucata), diplome de medic stomatolog, fără ca aceștia să urmeze cursurile de rigoare. Majoritatea "absolvenților" sunt italieni, dar se pare că printre ei se află și câțiva cetățeni de la noi. Se zvonește de asemenea că Ministerul Învățământului va da publicității lista acestor "medici", cerând urmărirea lor prin Interpol.

ZISE...

"Alianța Națională va promova naționalismul curat, românesc, așa cum se practică el și-n Occident".

(Ioan Gavra, deputat Alianța Națională; după "Academia Cațavencu", București 2000)

... ȘI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

L I M

REȚEAUA MAGAZINELOR DE CARTE ROMÂNEASCĂ

• Romane • Dicționare •
• Ghiduri turistice •
provenite din vasta producție editorială din România de astăzi

AFULA: Kikar Atzmaut 7 (În pasajul Ophir Center)
TEL.: 06-6596014
ASHDOD: Merkaz Mishari Daled, magazin nr. 33 Haim Schapira
Tel.: 08-8665388
BAT YAM: Str. Balfour 60. Tel.: 03-6592484
BEER-SHEVA: Str. Histadrut 56. Tel.: 07-6236738
HAIFA: Str. Herzl 61 (Kikar Talpiot). Tel.: 04-8671292
IERUSALIM: Str. Yaffo 63 (în pasaj). Tel.: 02-6250612
NATANIA: Str. Smilanski 10 (în pasaj). Tel.: 09-8615860
PETAH-TIKVA: Str. Pinsker 9. Tel.: 03-9040225
RISHON LE ZION: Str. Rotschild 9. Tel.: 03-9698724
RISHON LE ZION: Str. Herzl 47. Tel.: 03-9671807
TEL AVIV: Str. Solomon 20 (vechea Tahana Merkazit).
Tel.: 03-6873606
TEL AVIV: Str. Allenby 48. Tel.: 03-5175877
TEL AVIV: Stația nouă de autobuze, et. 3, magazinul nr.3243
(sub Mac Donald). Tel.: 03-6877949

Direcția: tel. 03/562-0711, 562-0714
Iolanda: pelefon 054/829-163

Ultimele noutăți la LIM

CASETE AUDIO cu:

Povești pentru copii
Muzică ușoară și populară românească

ETC... ETC...

••• Ghici cine-a venit la Tel Aviv? D. Mihai Ghezea, de la săptămânalul destul de cunoscut pe-aicea, "Atac la persoană". Prezenţă mai nouă la foaia cu "săpunul evreiesc" ce-a făcut faima publicaţiei conduse de D. Dragomir, d. Ghezea este acum redactor-şef (cel de pe vremea *săpunului,* un anume Dragoş Dumitru, nu mai lucrează la "Atac"). Ceea ce l-a adus pe d. Ghezea pe meleagurile noastre este o femeie. mai precis Ioana Maria Vlas, vestită la Bucureşti à propos de nişte mari escrocherii şi tocmai bună să figureze în colecţia "Femei celebre". Aşa cum cititorii revistei ştiu, d-na Vlas, fostă directoare a FNI (un important fond de investiţii din România), este acuzată de a fi fugit cu banii – mulţi, mulţi – ai depunătorilor în Bulgaria şi de-acolo în Israel. Autorităţile române au emis un mandat de arestare internaţional, cerând poliţiei israeliene să o aresteze pe femeia căutată, să-i pună cătuşe şi să o extrădeze. Profitând de caz, câteva ziare de la Bucureşti au atacat (of course) Israelul, iar "România Mare" i-a îndemnat pe depunătorii care demonstrau furios în faţa clădirii Consiliului de Miniştri din Piaţa Victoriei să demonstreze în faţa Ambasadei Israelului!

Numai că, în această atmosferă incendiară, a intervenit apariţia la televiziunea română a lui Avraham Millo, ambasadorul Israelului la Bucureşti. El a declarat, limpede şi răspicat, că Ioana Vlas **nu** se află pe teritoriul Israelului. Şi, în plus, că ştirile din presa românească potrivit cărora numita ar avea şi cetăţenie israeliană (?!?) sunt lipsite de orice temei.

...Şi-acum să revenim la d. Ghezea. Dânsul s-a repezit în Israel ca să dezlege misterul. Iată, pe scurt, ce a relatat el în "Atac la persoană":

«Am aterizat la Tel Aviv la 2.30 dimineaţa. La ora 4.00 eram la Hotelul Hilton. Am coborât pe malul mării. Aveam nevoie să-mi adun gândurile. Cu ce să încep? Cu poliţia, mi-am zis.

Generalul Sandu Mazor, comandantul adjunct al poliţiei israeliene (viitorul ambasador al Israelului la Bucureşti, **n. red.**), vorbeşte româneşte cursiv, fără accent. E un tip deştept, deschis, un gentleman. Dar nu ştie nimic.

– Vlas? Parcă am auzit de ea, dar habar nu am unde se află. Şi ce dacă Interpolul o caută? Chiar dacă s-a emis un mandat de extrădare pe numele ei, asta nu înseamnă că fugara este în Israel. Dumneavoastră ştiţi unde e? mă întreabă generalul.

– *Eu sunt ziarist român, ştiu doar că s-a îmbarcat într-un avion la Sofia şi a aterizat la Tel Aviv.*

– Atunci o fi pe aici.

Mai mult nu se poate afla de la generalul Sandu Mazor. Nu ştie? Nu are voie să ştie? Sau încă nu s-a decis ce e de făcut cu Ioana Maria Vlas?

Strada Ibn Gvirol taie Tel-Avivul în două şi porneşte din sudul oraşului, de la halele de legume şi Cinematecă, până în nord, în apropierea hotelului Ramat Aviv. În această zonă se află birourile avocatului Trejster Eran. Cu el Ioana Maria Vlas a vorbit de multe ori la telefon în zilele care au precedat fuga ei din România. Maria Vlas s-a interesat de două lucruri: statutul de extrădare din Israel şi posibilitatea unei căi de a dispărea, la nevoie, rapid, din Israel.

– *Shalom, aş dori o întâlnire cu domnul avocat Trejster.*

La celălalt capăt al firului, o voce tânără, secretara, vrea să ştie cine sunt.

– *Fratele Ioanei,* răspund eu.

– Care Ioana? e curioasă secretara.

– *Ioana Maria Vlas.*

Tăcere. Lungă. Simt cum secretara a pus mâna pe receptor şi vorbeşte cu boss-ul ei.

– I am sorry. Domnul avocat e plecat în Filipine. Se întoarce peste trei luni.

Şi telefonul se închide brusc.

Nu ştiu de ce îmi vine gândul că banul la ban trage. Ce să facă Maria Vlas cu milioanele de dolari furate? I-a avut cu ea în cele trei geamantane cu care a fugit din România? Greu de crezut. Atâta bănet nu circulă pitit în geamantane. Au mafioţii căile lor de transport. Dar încercarea moarte n-are, îmi zic, şi bat la poarta uriaşei vile din Cfar Şmariahu a celui mai bogat om din Israel: Iuli Ofer. Numele fraţilor Iuli şi Sami Ofer figurează printre primii 500 de bogătaşi ai lumii. Vapoare, fabrici, terenuri, investiţii uriaşe în toată lumea. Sami trăieşte la Londra, Iuli în Israel. Afacerile sunt comune. Iuli Ofer e consul de onoare al României în Israel. Ambasadorul nostru, Gheorghe Popescu, l–a convins să plece la Bucureşti să investească într-un magazin supermodern. Iuli a pus ochii pe magazinul "Junior" din Piaţa Unirii, dar după 48 de ore a părăsit Bucureştiul, dezamăgit de încetineala şi moravurile balcanice.

Un bărbat tânăr, bine bronzat, cu muşchii excelent antrenaţi, spune că dacă nu am fixată o întâlnire cu domnul Ofer nu există nici o şansă să-l întâlnesc. De altfel, domnul Ofer este plecat. În Filipine. Insist. Tipul se uită amuzat la mine, de parcă ar vedea plimbându-mi-se pe cămaşă un melc, şi apoi îmi spune într-o românească impecabilă: "Zău. Vezi-ţi de drum. Ioana asta e o gânganie mică. Ce treabă să aibă domnul Ofer cu ea?"

Pe strada Shlomo Hameleh (Regele Solomon) din Tel Aviv se află una dintre clădirile impunătoare ale Centrului de afaceri israelian. La etajul 13 găsim birourile concernului "Gmul", care rulează 800 de milioane de dolari pe an. Preşedintele concernului este Richard Armon. El este şi preşedintele Camerei de Comerţ israeliano-română. Armon este originar din Bucureşti, unde s-a numit Kestenbaum şi a absolvit Universitatea C. I. Parhon.

Ştie ceva despre Ioana Maria Vlas? Nu ştie.

Vizavi de Ambasada României, pe strada Adam Hacohen, se află birourile "România Consult" şi "Transsban" ale inginerului Barbiro Zvi. El organizează şi "Pelerinaj 2000". Domnul Barbiro călătoreşte mult pe ruta Tel Aviv-Bucureşti-Tel Aviv, transportă turişti, întâlneşte feluriţi oameni.

– *Aţi văzut-o pe Ioana Maria Vlas?*

– De unde să ştiu? Poate că da, poate că nu, îmi răspunde Barbiro, şi un zâmbet pişicher îi umple faţa.

Fredy Robinson este un om de finanţe bine înfipt în lumea financiară israeliană şi nu numai. Consorţiul său financiar, "Milomor Ressido", e în spatele achiziţionării Băncii Dacia Felix din România. Am ajuns la birourile lui Fredy Robinson pe la ora prânzului. Un etaj întreg din blocul turn Paz, pe lângă Bursa Diamantelor. Fredy Robinson nu era. Secretara, o măslinie cu sex-appeal, mi-a făcut o cafea şi mi-a zis să aştept. Am înţeles că dacă m-a îmbiat cu o cafea nu o să-l pot vedea pe Fredy Robinson. Măslinia secretară l-a prins pe mobil.

– Ioana Maria Vlas? îmi spune pe româneşte Fredy Robinson. Am auzit povestea, dar noi nu am avut de-a face cu FNI. Nu mirosea a bine.

– *Ştiţi pe unde se află?*

– Nu.

– *Ştii ce înseamnă "masa u matan"?*

– Masa u matan? am întrebat nedumerit.

– În ebraică înseamnă tratative, se duc tratative.

Cel ce tocmai mă lămurise ce înseamnă "masa u matan" vorbeşte încet, uşor răguşit, iar la o mână îi lipsesc trei degete. Nu vă pot spune cum am ajuns să-l cunosc pe Haim Romanov sau, mai bine zis, cum a ajuns el la mine. Stăm la o masă la cafeneaua Alexander din nordul Tel-Avivului. Eu şi Haim Romanov vorbim încet, misterioşi, de parcă punem la cale asasinarea nu ştiu cui. "Masa u matan", repetă apăsat şi rar Haim. Se duc tratative. Ca la piaţă, se cumpără şi se vinde.

– *Ce se vinde?* am întrebat eu.

– Dosarul lui Nahor Herşcovici.

Mă uit cu atenţie la acest evreu, uşor încărunţit, căruia îi lipsesc la mâna dreaptă trei degete. Mă prefac că nu prea mă interesează târgul.

Aşa am aflat, de fapt, că Ioana Maria Vlas a devenit o carte în jocul sofisticat în care şi-a băgat coada şi Mossadul. Ioana a fost momită la Tel Aviv. Ea spera ca de aici să i se piardă urma. Trebuia să plece la Aman, capitala Iordaniei, şi, de acolo, ducă-se în lumea largă. Dar cineva a ţesut un plan diabolic. Românii o vor pe Ioana Maria Vlas, dar îl ţin în chingile justiţiei pe Nahor Herşcovici, negustorul israelian de armament, care s-a refugiat în Israel. El nu are voie să ajungă la Bucureşti, căci va trebui să vorbească, să se apere, să transpire. Asta nu e bine în afacerile cu armament israelian. Nimic nu trebuie să "transpire". Aşa s-a ţesut târgul Nahor – Ioana Maria Vlas. Şi ce rol joacă un biet ziarist român? Joacă. Să se ştie în Bucureşti şi în toată România că Ioana Maria Vlas poate fi prinsă şi trimisă înapoi acasă.

– Dacă românii sunt interesaţi să pună mâna pe Ioana Maria Vlas, atunci să renunţe la dosarul Nahor Herşcovici. Limpede? – îmi spune Haim Romanov şi se uită drept în ochii mei.

– *Limpede ca apa de munte,* zic eu.»

Limpede? Chiar ca apa de munte? O fi, dacă acest tip misterios, Haim Romanov, un cetăţean cu trei degete lipsă ca-ntr-un roman de Edgar Wallace (Edgar Vălas cu bine), există într-adevăr. Şi dacă Mossadul (teribilul, omniprezentul Mossad) n-ar avea alt mijloc mai bun de a transmite mesaje secrete decât o întâlnire la cafenea cu un gazetar de la "Atac la persoană"...

••• Agenţia ISROpress a lui Uly Vălureanu, computeristul din Haifa, nu se mulţumeşte să transmită buletinul de ştiri de 2-3 ori pe săptămână, ci a început să scoată şi o revistă săptămânală intitulată "Bună dimineaţa, cultura!". Vom vorbi despre noua publicaţie. Până una-alta, să dăm câteva din ştirile lui ISROpress:

■ Organizaţia israelienilor originari din România HOR a cerut filialelor ei din diverse localităţi să nu ia parte la spectacolul muzical-artistic "Prezenţe româneşti în Israel" din ziua de 22 septembrie de la Tel Aviv. Ştirea a fost anunţată de către dl. Nathan Cohen, preşedintele filialei HOR din Beer Sheva, în cadrul unui interviu acordat emisiunii în limba română a postului de radio Kol Israel. Motivul acestei decizii: faptul că invitaţia a fost trimisă diverşilor invitaţi doar în numele Ambasadei României şi a Agenţiei Evreieşti, fără să fie menţionat şi numele HOR-ului. ■ Arhitectul Lou Gelerter din Ierusalim a fost invitat să participe la Comisia Internaţională de acordare a diplomelor de arhitect ale Universităţii de arhitectură şi urbanism "Ion Mincu" din Bucureşti. Comisia, la care au participat arhitecţi de renume din diaspora românească, a fost

Premiu literar

Ministerul Ştiinţei şi Culturii a acordat un premiu literar pentru traduceri din română în ebraică. Laureaţii premiului sunt: poetul Sandu David, pentru antologia "Unsprezece poeţi români", şi criticul A. B. Yoffe, pentru traducerea piesei lui Al. Mirodan, "Contract special de închiriat oameni".

Juriul – alcătuit din prof. Moshe Idel, dr. Leon Volovici, de la Universitatea Ebraică, şi scriitoarea Hedva Rabinsohn-Bachrach – a apreciat valoarea deosebită a textelor alese şi calitatea traducerilor.

iniţiată de actualul rector, prof. Mac Popescu, în cadrul măsurilor luate pentru recunoaşterea pe plan internaţional a titlului de arhitect acordat de "Ion Mincu". Ca urmare a acestei participări, Lou Gelerter a fost solicitat să ţină un curs de urbanism la această Universitate. ("Minimum" aminteşte că arhitectul este nepotul regretatului regizor de teatru Moni Gelerter). ■ Una din iniţiativele oarecum mai noi ale lui Uly Vălureanu o constituie realizarea de interviuri ba cu una, ba cu alta dintre personalităţile din *trib*. Un interviu interesant a fost acela realizat cu mai sus-amintitul Lou Gelerter. Alt interviu l-a avut ca interlocutor pe istoricul literar dr. Leon Volovici, din Ierusalim. Extrase: *«"Jurnalul" lui Sebastian, pe care l-ai publicat în 1996, împreună cu Gabriela Omăt, la editura Humanitas, a făcut valuri în lumea literară din România. Ulterior, a declanşat polemici aprinse care au căpătat şi o coloratură politică. Ai putea sintetiza această evoluţie, spunându-ţi şi părerea despre ea?* – E ciudat, dar, la patru ani de la apariţia "Jurnalului", e greu de tras concluzii asupra impactului lui, pentru că acest "sindrom Sebastian" e încă în plină desfăşurare în presa din România, iar ecourile din străinătate (Franţa, Statele Unite, Germania, de curând Polonia) reverberează, la rândul lor, în România, ca şi în Israel, provocând noi reacţii şi luări de poziţie. În ceea ce priveşte "mişcarea ideilor" din România şi efectul "Jurnalului", aş aminti pătrunzătoarea radiografie a acestui efect în mediile intelectuale româneşti şi a semnificaţiilor lui, făcută de politologul George Voicu într-un eseu publicat mai întâi în "Sfera Politicii", sub titlul "Reacţia de prestigiu", ulterior apărut şi în versiune franceză în revista pariziană "Les Temps Modernes" – eseu care, la rândul lui, a provocat numeroase polemici. Pentru că nu e locul aici să intru într-o discuţie atât de complexă şi delicată, aş spune doar că "Jurnalul" a devenit, pentru mulţi intelectuali români (dar şi pentru intelectualii evrei), un fel de test esenţial, care-i "obligă" să-şi definească opţiunile lor intelectuale şi politice, să ia cunoştinţă şi să-şi asume capitole dramatice din istoria contemporană, politică şi intelectuală, a României, cum ar fi angajamentul fascist al unor intelectuali de frunte, în anii '30, politica extrem-antisemită a regimului Antonescu, masacrarea sau deportarea în masă a evreilor din Basarabia şi Bucovina, ca şi înrolarea pripită a unor intelectuali evrei, după război, în slujba noului regim totalitar. Un test, deci, pe care unii îl trec, alţii nu... – *Care crezi că sunt lucrările cele mai importante şi mai înnoitoare* (legate de istoria evreilor din România)? – Voi da numai câteva exemple din ultimii ani: memoriile lui Moses Gaster, editate de istoricul Victor Eskenasy, studiile lui Jean Ancel, Radu Ioanid şi Efraim Ofir despre perioada antonesciană, volumele de documente oficiale publicate de Lya Benjamin din aceeaşi perioadă, studiul lui Liviu Rotman despre "şcoala israelito-română", studiile lui Carol Iancu despre perioada luptei pentru emancipare, republicarea scrierilor lui W. Filderman (editor: Th. Wexler), eseurile lui Andrei Oişteanu despre imaginea evreului în folclorul românesc. Recent a apărut, în engleză şi română, o comprehensivă Istorie a evreilor din Transilvania în epoca Emancipării, scrisă de Ladislau Gyemant. Pentru aria vieţii intelectuale şi culturale evreieşti din România, care îmi este, după cum ştii, mai apropiată, să amintesc că "Dicţionarul Neconvenţional" al lui Mirodan a ajuns la volumul II şi înaintează încet, dar sigur, spre al treilea. Tot despre scriitorii evrei din România, criticul A. B. Yoffe a publicat, în ebraică, un volum amplu; Andrei Corbea are substanţiale eseuri şi antologii dedicate lui Paul Celan şi scriitorilor evrei din Bucovina. Să mai adaug, dacă îmi îngădui, două volume editate de mine, la Hasefer: "Iudaism şi elenism", culegerea de eseuri de tinereţe ale lui B. Fundoianu, şi "Amintirile unui intelectual evreu din România", scrise de Arnold Schwefelberg.»

Prezenţe, prezenţe...

■ Cei 70 de ani împliniţi nu de mult de istoricul literar Z. Ornea n-au trecut neobservaţi în presa culturală din România. Revista "Apostrof" din Cluj a găzduit un amplu interviu cu proaspătul septuagenar, din care extragem (după "Adevărul literar şi artistic") câteva fragmente:

«Iunie 1941: *"după ce am terminat şcoala primară, populaţia evreiască a târgului a fost forţat evacuată spre capitala judeţului, Botoşani. Ce-i drept, în căruţe (tata a rugat un prieten ţăran să ne ajute să transportăm avutul şi cu un car cu boi), dar înconjuraţi de jandarmi cu arma la umăr, abandonându-ne casa care, în război, a fost distrusă. Familia mea n-a mai avut de atunci o casă a sa, fiind mereu chiriaşi. N–am avut drept, ca evreu, să mă înscriu la un liceu de stat, primele patru clase gimnaziale urmându-le la un liceu evreiesc, în toamna lui 1944, după examenul de capacitate, devenind elev al unui liceu de stat. Am avut parte de o adolescenţă încordată şi încurcată la Botoşani, trăind te miri cum, pe apucate, tata fiind trimis la muncă obligatorie prin alte ţinuturi, noi, mama şi cei trei copii, trăind din ce se vindea de prin casă. Dar aşa greu cum a fost, e bine, totuşi, că am supravieţuit. Evreii din judeţul vecin, Dorohoi, au fost trimişi în Transnistria, de unde puţini s-au reîntors. Cu siguranţă, acele încercări (o continuă teroare) prin care am trecut m-au maturizat înainte de vreme".* Originea evreiască? *"A fost un constant handicap. A trebuit să investesc pentru orice un dublu sau chiar triplu efort ca să ajung la starea sau situaţia unui coleg neevreu".* Evocă, în acest sens, spusele lui Cioran: "A fi evreu nu e o stare, ci o rană". A fost supus unei "cabale prigonitoare", ameninţat şi chiar ţinta unei "campanii denigratoare", denunţat ca "duşman al culturii române". Noroc cu *"regretatul meu prieten Gogu Rădulescu (prieten şi protector al unui important grup de scriitori democraţi), care mi-a scos cartea ("Viaţa lui Dobrogeanu-Gherea") de sub obroc"*. Sub aspectul acestor vicisitudini îndurate, s-ar putea spune că dl. Z. Ornea n-a rămas chiar singur, n-a devenit un "caz": cei mai mulţi scriitori români au fost, în regimul dictaturii, "evrei", suferind cam aceleaşi deformări, interdicţii şi plătind, destui dintre ei, preţul supravieţuirii şi al "rezistenţei prin cultură". În faţa "înţepăturilor" sau "contestărilor" rămâne, azi, imperturbabil ca Maiorescu, "nepăsător şi rece", ca Eminescu: *"Îmi văd, calm, de rosturile şi calea mea"*. Cât despre speranţele pe care le-a nutrit, după '89, în schimbarea în bine a peisajului politic, dar, mai ales, cultural şi sufletesc, *"am fost, ca toţi intelectualii, naiv. Toate au renăscut parcă mai abitir decât înainte. Mi-e nu numai lehamite de tot şi de toate câte ne izbesc ochii şi urechile, dar şi silă profundă şi generalizată. Sunt sătul şi de mine, o spun cu infinită sinceritate. Şi, cum spuneam, nu mai am nici o speranţă că voi apuca luminiţa izbăvirii".»*

Şi, ca să rămânem la Ornea, vom consemna că "Fundaţia Culturală Română" a organizat, la sediul ei, o seară sărbătorească dedicată cunoscutului cărturar. Au vorbit: acad. Augustin Buzura, preşedintele Fundaţiei, acad. Nicolae Cajal, criticii literari Alex. Ştefănescu şi Mircea Anghelescu.

■ Nici trecerea la 70 a criticului literar S. Damian (Druckman) – pe scurt, Sami – n-a rămas fără aplauzele de rigoare şi pe deplin meritate. Un portret plin de simpatie şi simpatic al sărbătoritului a semnat, în "România literară", Gelu Ionescu. Critic literar el însuşi, fost redactor la radio "Europa liberă", Gelu Ionescu i-a urmat lui S. Damian la catedra de literatură română de la Universitatea din Heidelberg, Germania:

«Apreciez la prietenul meu – scrie între altele Gelu Ionescu *–extraordinara sa generozitate, colegialitatea perfectă, faptul că nu face nici o deosebire între un evreu şi un creştin – ambii români sau nu. Lucru rar şi la români şi la evrei. M-am ataşat de calmul său aparent – de fapt o stăpânire de sine care-l costă un mare consum de energie psihică – de tăria sa de caracter învăluită în timiditate, de încăpăţânarea sa de a crede în victoria cauzelor bune, de franchețea sa delicată şi mereu încurajatoare. Ştiu că Sami are două mari slăbiciuni: destinul ţării şi culturii noastre şi… femeile frumoase şi tinere. Slăbiciuni, de altfel, mărturisite…»*

■ Rapid, americăneşte de rapid a acţionat criticul Geo Şerban în zilele de după încetarea din viaţă a lui Ov. S. Crohmălniceanu. El a adunat diferite texte publicate de admiratorii cunoscutului critic literar, publicându-le în colecţia "Caietele culturale", editată de revista "Realitatea evreiască". Volumul este intitulat "Crohmălniceanu – un om pentru toate dialogurile". ■ Un eseu excelent publică antropologul Andrei Oişteanu în săptămânalul "22" din Bucureşti: specializat în a studia miturile, judecăţile şi prejudecăţile legate de figura evreului în lume (şi, în deosebi, în lumea românească), Oişteanu vorbeşte acuma despre "Evreul de bun augur". Studiul său este subintitulat: "Eseu de imunologie magică". ■ O cronică amplă la romanul lui Virgil Duda, "Viaţă cu efect întârziat", apărut la editura Hasefer în 1999, întâlnim în "România literară", sub semnătura cunoscutului critic Gabriel Dimisianu: *«Romanul lui Virgil Duda este cronica unei nevroze, a unei destructurări psihice urmărite minuţios şi nemilos, în toată desfăşurarea ei mereu agravată, chiar de acela care îi suportă efectele, eroul-povestitor. Autoscrutarea acestuia constituie elementul de cel mai mare interes al romanului şi prin el Virgil Duda li se poate alătura, fără complexe, acelor prozatori ai noştri care au descins îndrăzneţ în spaţiile maladivităţii şi au fost preocupaţi de condiţia individului bolnav. Mă gândesc la M. Blecher, Anton Holban, Gib Mihăescu şi, bineînţeles, la Hortensia Papadat-Bengescu.»* ■ "Privind", aşa se cheamă volumul de versuri semnat de Riri Sylvia Manor, publicat în editura DU Style din Bucureşti şi lansat recent la Uniunea Scriitorilor. Poeta este, în viaţa cea de toate zilele, oftalmolog (a studiat la Facultatea de Medicină din Bucureşti şi a venit în Israel în 1960), şi-ncă oftalmolog de mâna întâi, îndeplinind funcţia de profesor universitar. La lansarea cărţii au vorbit scriitoarele Ana Blandiana şi Doina Uricariu. Din spusele lor, toată lumea s-a convins că Riri Manor le *vede* la poezie.

■ În revista "Tribuna" din Cluj dăm peste o convorbire amplă a lui Al. Florin Ţene cu Mircea Săucan, "sihastrul din Natzeret Illit":

«Cine sunteţi, domnule Mircea Săucan? – Sper să fiu, dar nu reuşesc întotdeauna, nu-i uşor, încerc să fiu om şi încerc. Atâta tot… Trăind toată povara existenţială a speciei. Şi chinurile istoriei. De nici una nu ne putem elibera. Suntem determinaţi, suntem condamnaţi la viaţă, pedeapsă acceptabilă, bună, căci altceva decât viaţa nu există. – *După câte "meandre" aţi avut de străbătut, rămâneţi optimist?* – Cum să nu fiu optimist, când fiecare respiraţie e o aventură pozitivă din care ieşi învingător. Până la ultima. – *Sunteţi ardelean?* – Da… tatăl şi mama mea sunt din judeţul Sălaj, tatăl meu a fost intelectual român. Mama mea a fost evreică. S-au întâlnit, s-au cunoscut după primul război mondial, după Marea Unire. Şi, deoarece căsătoria lor a fost prohibită şi ei ostracizaţi, au plecat la Paris. Şi astfel, la Paris, în 1928, s-a născut Alexandru Mircea Săucan. – ***În anul 1987 aţi fost poftit să plecaţi din România, cu toată***

șmecheria de rigoare, cu alifiile stilului în vigoare… – Da. Nu pentru întâia dată am fost expulzat în viața mea, s-a mai întâmplat după Dictatul de la Viena, aproximativ la fel, autoritățile horthiste ne-au poftit să facem cu părinții o călătorie până la Arad. Întreaga familie a mamei mele, rămasă în Nordul Ardealului, a fost ucisă, masacrată la Auschwitz. – *Îmi închipui, bănuiesc, reticențele care v-au însoțit, vă însoțesc.* – Evident, nu poți, nu ai dreptul, ai obligația să nu uiți, dar despre asta prefer să nu vorbesc, rar, foarte rar vorbesc, astăzi e o excepție, cine mă cunoaște știe că e mare excepție. Însă, repet, să scuip în Dâmbovița nu am de gând, nici în Dunăre, nici în Crasna care curge lângă Satu Mic, unde s-a născut tatăl meu și unde, copil, am bătut cânepa cu fetele din sat. Căci ale mele sunt, nu ale stăpânilor efemeri și ale dumneavoastră sunt. – *Deci…* – Nici un deci… Limba maghiară nu o pot decât pronunța cu drag. În definitiv, bunicul meu, fiu de păstor și strănepot de păstori români care coborau până la Dunăre și de Crăciun se întorceau în satu Mic din județul Sălaj, a fost totuși coleg de bancă cu Ady Endre la liceul din Carei. – *Nici un fel de resentimente?* – Da, împotriva manipulărilor de orișice naționalitate. Și zic să terminăm, e și mai igienic, nu-mi place să mă justific. E timpul să terminăm. Se știu aceste toate dincolo de mine, fără mine. Urăsc interviurile, mă degradează, mă umilesc, nu sunt eu, deloc nu sunt eu, de aceea prefer să tac (mă gândesc în cărți și în filme).»

••• Ni s-a spus că va avea loc în 1997. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în 1998. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în 1999. N-a avut. Acum ni se spune că va avea loc în 2000. Poate. Până una-alta, constatăm, de la un veac la altul, că mult așteptatul Congres al HOR se lasă greu (iar greu e puțin spus). În consecință, așa cum v-ați lămurit din numerele apărute în secolul trecut, am hotărât să oferim celor de pe strada Alexandru Ianai din Tel Aviv o cantitate sporită de stimulent. E vorba, cum se vede, de niște ardei iuți. Îi introducem (în pagină) cu speranța că legumele vor produce efectul scontat. Cu acest prilej amintim că ne aflăm în noiembrie și că potrivit celor declarate de d. Menahem Ariav, președintele vestitei organizații, la radio Kol Israel, Congresul nu mai puțin vestit va avea loc cam de Hanuka, adică acuși-acuși, în decembrie.

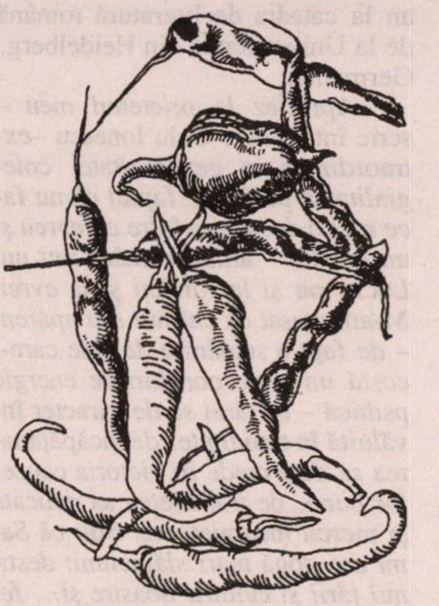

••• Un nume care se impune tot mai mult în lumea artelor plastice din România este acela al pictoriței Liana Saxone-Horodi, din Haifa. Vorbind despre artistă, revista "Lumea Magazin", din București, subliniază, sub semnătura Marinei Roman, câteva trăsături ale personalității acesteia:

«Imagini clare, culori vii, atracție pentru căldura lemnului, o atmosferă prietenoasă. Linii ferme și culori tandre. Inteligența compoziției care își dezvăluie, cu discreție, rădăcinile.»

••• În "Lumea liberă", din New York, sub semnătura ziaristei Carmen Dumitrescu, întâlnim câteva rânduri despre ultimii ani de viață ai compozitorului Hary Maiorovici:

«La Cluj a murit compozitorul Hary Maiorovici, care a gustat din "blândețea" Auschwitzului. În ultimii zece ani a făcut de zece ori drumul Cluj-București pentru rectificarea pensiei de creator, mai mică decât a unui măturător. A închis ochii fără să aibă o dovadă că a fost înțeles și analizat dosarul său de pensionar. În audiențe a primit numai asigurări că se va îndrepta de urgență greșeala de calcul. A avut răbdare să aștepte până la 82 de ani.»

••• Asta e, n-avem ce face. Parcă așa este scris *tribului* nostru. Afli de existența unui om de valoare atunci când respectivul a murit. Așa s-a întâmplat mai deunăzi în legătură cu numita Lilly Scherr. Născută în România, a ajuns cu părinții și doi frați mai mari în Franța în 1933. A studiat istoria și geografia la Lyon și a devenit profesoară la Paris, fiind în același timp foarte activă în rândurile Comunității. S-a numărat printre conducătorii Uniunii studenților evrei din Franța și a fost una din fondatoarele departamentului de studii ebraice din ca-

Lilly Scherr

drul Institutului Naţional de Limbi şi Civilizaţii Orientale, predând acolo lecţii de civilizaţie şi istorie evreiască până la pensionare. Pasionată de film, a realizat câteva scurt-metraje, între care unul despre afacerea Dreyfuss. Bolnavă, a vrut totuşi să fie prezentă pe *scenă* până în ultimele zile. Anul trecut a făcut parte din echipa de organizatori ai Festivalului filmului idiş, de la Douarvenez. A murit la vârsta de 73 de ani.

••• Cartea judecătoarei israeliene Hadassa Ben-Itto consacrată vestitelor "Protocoale ale Înţelepţilor Sionului" şi intitulată – aşa cum se cuvine – "Anatomia unui fals" a apărut şi în traducere românească. Să nu vă închipuiţi care cumva că foile fasciste de la Bucureşti, care tot o ţin cu "marele complot evreiesc pentru... şi pentru..." s-au grăbit să prezinte lucrarea şi, măcar aşa, de obraz plus cherestea, să-şi facă autocritica de rigoare. Vedeţi-vă de treabă. În schimb, câţiva scriitori din lumea democraţiei au simţit nevoia să-şi spună cuvântul à propos de povestea fără de sfârşit cu Protocoalele. Unul dintre aceştia (puţini, foarte puţini la număr, de altfel) este poetul şi criticul literar N. Prelipceanu. Într-o recenzie din "România liberă", el scrie, între altele:

«Nu mai e azi un secret pentru nimeni că faimoasele "Protocoale ale Înţelepţilor Sionului", calul de bătaie al atâtor generaţii de antisemiţi, sunt un fals grosolan, că ele nu sunt de fapt nici un fel de "protocoale", ci nişte declaraţii inspirate din Machiavelli, ori din alte texte pre-existente, asupra felului în care – zice-se – evreii ar vrea să distrugă lumea. Jurista israeliană Hadassa Ben-Itto şi-a consacrat şase ani din viaţă scrierii acestei cărţi masive, studiind în acest scop mărturii istorice, procese în care s-au invocat "protocoalele". Începuturile acestui fals istoric trebuie căutate, ne dezvăluie autoarea, în anul 1884, când Ohrana rusească se sileşte să demonstreze existenţa unui complot evreiesc în imperiul ţarilor.»

••• La mulţi ani lui Radu Cosaşu, cu prilejul împlinirii vârstei de 70 de ani! Prozator, dramaturg, po-

Primim la redacţie

Imoralitatea unui moralist

Pe ăsta cine l-a chemat?
Ăsta eram eu.

Vocea era uşor de recunoscut. Era vocea omului de cult-ură care s-a împământenit la conducerea Asociaţiei scriitorilor de limbă română din Israel (ASILR) de la înfiinţare până în zilele noastre.

Îmi sună şi acum în urechi reproşul "de ce nu am venit la Ambasada Română", unde a avut loc prezentarea cărţii "Pacea şi-a ucis soldatul", dar mai ales prezentarea autorilor SHAUL CARMEL (cu litere capitale) şi Ileana Cudalb (cu literă mai mică). Înainte de a apuca să-i spun că am fost bolnav, mi-a trântit-o în nas: "Să ştii că tu nu eşti în nomenclatură şi nici doamna literată nu este, eu v-am trecut". Era aceeaşi voce care cu altă ocazie mi-a strigat la telefon: "Nu m-ai felicitat că am primit Premiul Eminescu, acordat de Academia Română. Poate eşti gelos...".

Dar să revenim la: "Pe ăsta cine l-a chemat?".

Amabilitatea omului de cult-ură se consuma în ziua de 1 iunie 1999 în curtea sediului Uniunii Scriitorilor din Calea Victoriei nr. 115 din Bucureşti. Fusesem invitat de Uniunea Scriitorilor din România prin preşedintele Uniunii, dl. Laurenţiu Ulici. Fusesem rugat să transmit invitaţia şi poetei Gabriela Baddour, lucru pe care-l făcusem imediat.

Am apreciat faptul că USR îi preţuieşte pe cei care, pe lângă scris, desfăşoară şi o activitate de răspândire a culturii locurilor de unde au plecat. Eu am trimis cu regularitate publicaţia "Pro şi Contra", de care mă ocup şi pe care o editez şi finanţez cu mijloace proprii.

După ce a consumat coniacurile pe care i le-am oferit, întors în Israel a colportat calomnii la adresa mea, spunând în dreapta şi-n stânga că am fost invitat la intervenţia unui poet cunoscut, că am ocupat camera Taniei Lovinescu (care nu venise) şi alte amabilităţi.

Domnia Sa nu a scos nici o vorbă despre faptul că am fost singurul care a pus pe masă o publicaţie de limbă română, "Pro şi Contra", în câteva serii. Că ea a fost solicitată şi apreciată favorabil. De asemenea, că am expus câteva serii din Caietele de literatură – poezie şi proză – scoase de Cercul Cultural din Petah Tikva, toate cu mijloace artizanale.

Dar cel mai trist este faptul că nimeni din delegaţia ASILR, nici acolo şi nici la întoarcere, nu s-a gândit să-l potolească pe acest om nesătul de elogii şi plin de îngâmfare, pe omul de foarte multă cult-ură.

Vorba lui Arghezi: *"Bârfeşte-mă la toţi, că eu fac ce tu nu poţi"*.

Mircea Gorun, Petah Tikva

P.S. Scuze pentru întârziere. Am încercat să uit povestea, dar n-am reuşit. O fac publică în speranţa că-ţi va ajuta, dragul meu prieten Shaul.

Nota Redacţiei: Acelaşi Mircea Gorun a anunţat, pe altă cale, că din cauza modului cum a fost tratat (adică maltratat) de Asociaţia scriitorilor, a hotărât să-şi retragă acordul de a sponsoriza premiul "B. Fundoianu – în memoria poetei Irina Gorun".

et, publicist, redactor acuma la revista "Dilema", din Bucureşti, Radu Cosaşu s-a impus, atât prin volumele din ciclul "Supravieţuiri", cât şi prin bogata sa activitate jurnalistică, printre condeiele cele mai bune ale scrisului românesc de azi.

••• La mulţi ani şi lui Horia Aramă, proaspăt septuagenar şi el! Poet, autor de povestiri pentru copii şi de scrieri ştiinţifico-fantastice, prozator (cărţile sale "Dumnezeu umblă desculţ" sau "Cetatea Soarelui" sunt remarcabile prin îmbinarea realismului cu fantezia pură), lui Horia Aramă i s-a potrivit dintotdeauna şi i se potriveşte şi astăzi lozinca studenţilor protestatari din Parisul anului 1968: "Imaginaţia la putere!".

••• Dr. Vladimir Mirodan, prorectorul Academiei Regale de Teatru şi Muzică din Glasgow (Scoţia), a fost ales recent, la Londra, preşedinte al Asociaţiei Şcolilor de Teatru din Marea Britanie.

••• Una bună a lui I. Schechter, la rubrica sa "1 minut", din "Ultima oră".

«Dacă în drum spre redacţie trec pe bulevardul Rothschild, nu este cumva o provocare?

Nu se supără laureatul Premiului Nobel pentru pace, Arafat?»

Şi încă una (scrisă la începutul lui octombrie:

«Trebuie să mai aşteptăm fiindcă Barak încă nu s-a hotărât dacă arabii care trag, ne omoară, răpesc şi distrug sunt sau nu parteneri de pace.»

••• Cine zicea că viaţa unui istoric literar e simplă şi fără probleme, ca bună-ziua? Luna trecută, în timpul *evenimentelor* de la Ierusalim, colaboratorul nostru dr. Leon Volovici s-a trezit, în timp ce citea o carte de A. L. Zissu, cu nişte gloanţe în fereastră. Erau iubitorii de cultură din OEP, care trăgeau în casele din cartierul Ghilo, unde locuieşte *Volo*, împreună cu soţia şi cei doi copii.

Caut pe Mecena!

Caut pe Mecena!

După luni de căutare intensivă, de trimiteri de scrisori şi cărţi în toate colţurile ţării şi în lumea largă, sunt nevoit să apelez la sprijinul publicului.

Caut pe Mecena, patronul generos al literaturii antice, sprijinitorul entuziast al Georgicelor lui Virgil şi al Odelor lui Horaţiu.

Pentru uşurarea recunoaşterii vă dau semnalmentele lui şi împrejurările dispariţiei.

Numele complet: Gaius Mecena; vârsta: 62 ani; a dispărut în apropierea colinei răsăritene a Romei, la sfârşitul anului 8 (înainte de era creştină). Îmbrăcat corect, arată bolnav după o viaţă hiperenergetică. Numele soţiei: Terentia. N-are copii. După ultimele reflexii filozofice ale unuia din conducătorii spirituali din Israel, rav Ovadia Iosef, adept al metempsihozei (trecerea sufletului din generaţie în generaţie), vine în considerare posibilitatea existenţei lui Mecena transfigurat în generozitatea uneia din personalităţile economice sau culturale din lume. Şansele de a-l găsi actualmente în Israel sunt reduse, dar totuşi sunt necesare investigaţii pentru eventuala lui identificare.

Mecena este căutat de zeci şi sute de foşti locuitori ai străzii Leca, din Bacău, de descendenţii lor care s-au născut în Israel şi care n-au posibilitatea să cunoască oraşul natal al părinţilor.

Cartea "Noi, copiii străzii Leca" a devenit patrimoniul comun al băcăuanilor. Ea simbolizează "Memorialul" familiei fiecăruia dintre ei.

Apariţia celor 150 de exemplare ale cărţii a scos din viaţa cotidiană anonimă pe băcăuani şi familiile lor. Ei solicită cu persistenţă cartea familiei lor.

Am reuşit, unui număr dintre ei – cât mi-a fost posibil – să le alin dorul, să le astâmpăr nostalgia.

Dar lacrimile, insistenţele, rugăminţile celor care n-au putut să obţină cartea, nu-mi dau linişte.

Copiii lui Şaie Badiolă, vânzătorul de porumb fiert şi îngheţată de "alămâie", care se află în Natzeret Illit, cer cu insistenţă cartea. La fel copiii lui Menaşe Cheţolă, potcovarul, băiatul telalului Schwartz şi mulţi alţii.

Toate acestea îmi produc frământări şi remuşcări, îmi fac viaţa neliniştită.

De aceea continui fără întrerupere să-l caut pe Mecena, oriunde s-ar găsi în lume, pentru a scoate un nou tiraj de sub tipar şi a satisface dorinţa acestor neuitaţi descendenţi ai Bacăului.

Am crezut că Mecena se află în ţară, la H.O.R., şi am trimis cărţi preşedintelui, la Natzeret Illit. Chiar şi Dr-ului Climescu, preşedintele H.O.R.-ului din Naharia, originar din Bacău. Dar n–am avut nici un răspuns.

Speram că Mecena se află în birourile unui cunoscut încurajator al talentelor şi producţiilor culturale, dar în van.

Am aflat că în nordul ţării se află o personalitate importantă, dar rugămintea n-a avut rezultate.

În coloanele revistei "Minimum" au apărut luni în şir anunţuri pentru identificarea lui Mecena, dar deocamdată nu există nici o dovadă că există.

La fel, după teoria lui Ovadia Iosef, credeam că-l voi găsi între profesorii, medicii şi alţi reprezentanţi ai celor născuţi pe strada Leca.

Dar în zadar.

M-am născut perseverent, optimist şi continui să sper că Mecena trăieşte pe aici, în apropiere, lângă noi, cu noi. De aceea cer sprijinul cititorilor să-l identifice şi să-i transmită adresa exactă.

Iulius Iancu, Haifa

Sport

••• Ce departe este Olimpiada de la Sydney! Şi cum a şters-o din mintea noastră buretele războiului pe care-l trăim în aceste zile! Şi cât de frivol ni se pare să discutăm acum despre americanca Marion Jones, cu cele 5 medalii olimpice ale sale (dintre care trei de aur), despre comportarea formidabilă a româncelor (şi românilor) la gimnastică, la nataţie şi-n alte discipline, despre scandalurile legate de dopaj, despre atleta Cathy Freeman, de la 400 de metri, "răzbunătoarea" strămoşilor ei aborigeni, cam oprimaţi de establishmentul australian, despre rechinii ce erau cât pe ce să ajungă în bazinul de înot şi despre câte şi mai câte… Şi totuşi, există ceva care a rămas în noi, viu, şi care ne spune ceva. Mă gândesc la sportivii noştri. După un început mizerabil, după două săptămâni când alb-albaştrii au izbutit câteva performanţe onorabile (ca Matuşevski, de pildă, locul V la săritura în înălţime), apropiindu-se de mult râvnitele medalii, dar nereuşind să pună mâna pe vreuna, nici măcar de sămânţă, după ce ne cuprinsese disperarea văzând că băieţii ajung pe locul IV, dar nu pe III, – în ultima zi a Jocurilor, mai precis în ultima oră din ultima zi, când tot poporul se pregătea de festivitatea de închidere a Olimpiadei, canotorul nostru Kalganov a reuşit să cucerească o medalie de bronz; o medalie mică, dar care a salvat onoarea noastră *in extremis,* ca un fotbalist care înscrie golul în minutul 90. Uff! Era ceva. Ceea ce seamănă cu un simbol vrând să spună că nu trebuie să-ţi pierzi încrederea niciodată şi că dacă în viaţă (inclusiv în cea politică) tragi bine la vâsle, poţi urca pe podiumul învingătorilor.

Alon Mizrahi îl dribleazǎ pe Akrapovici: vedeţi cǎ se poate?

••• Tot cam aşa ceva s-a întâmplat cu naţionala noastră de fotbal, care joacă în grupa a 7-a pentru calificarea în turneul final al Campionatului Mondial din 2002. După o victorie chinuită, la noi acasă, cu aer de înfrângere, asupra lui Liechtenstein, o echipă alcătuită din funcţionari, chelneri şi vânzători de timbre din minusculul principat, a urmat jocul cu Spania, la Madrid. Echipa noastră, antrenată de danezul Richard Nielsen, a intrat pe stadionul cu 80.000 de spectatori cu inimile ca un purice. Gazdele ne-au învins cu 2-0, iar noi ajunseserăm să ne rugăm ca arbitrul să fluiere cât mai repede sfârşitul jocului pentru ca să ieşim cât de cât onorabil şi să nu-şi râdă de noi regele Juan Carlos al Spaniei, aflat în tribună. În fine, a urmat la noi, pe Ramat Gan, întâlnirea cu Bosnia. 11-le cu pricina e destul de tânăr, s-a înfiinţat după ruperea Bosniei de Iugoslavia, dar posedă jucători excelenţi, angajaţi la cluburi mari de prin Europa, ca Hasan Salihamidici de la Bayern-München. Eyal Bercovici a deschis scorul, făcându-ne să sperăm şi să mai uităm niţel de urletele sălbatice ale oepiştilor din Ramalla. La două minute după pauză, bosniecii au egalat prin Akrapovici, făcându-ne, iarăşi, să revenim la starea noastră neagră de spirit. Din fericire, însă, băieţii nu s-au lăsat, marcând încă două goluri, prin Abuksis şi Katan (nume predestinat parcă), introdus în joc în locul obositului Mizrahi. Era 3-1, săriserăm cu toţii de pe scaune. Din două motive: întâi, desigur, fiindcă obţinusem în fine un succes realmente onorabil, dar mai cu seamă pentru că învingând în acele clipe Bosnia, aveam senzaţia (ca tot omul amator de simboluri) că suntem capabili să învingem pe cei ce, cu cuţitul în dinţi – oepişti şi umanişti occidentali deopotrivă – se zbat din toate puterile să arunce Israelul în flăcări, preschimbându-l într-o Bosnie a Orientului Mijlociu.

Vorbind despre relaţiile internaţionale ale Statelor Unite, vicepreşedintele Al. Gore a ţinut să sublinieze: "China nu este duşmanul nostru".

Dovadă – bombardarea de către aviaţia americană a ambasadei chineze de la Belgrad în vara lui 1999.

ZISE...

"Evreii profanează locurile sfinte".

(Şeicul Omar Abdel Rahman, şeful spiritual al mişcării Jamaa Islamia, Egipt, a doua zi după profanarea Mormântului lui Iosef de la Şhem de către palestinieni; Cairo, 2000)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

STAN VLAD

Corespondenţă din Bucureşti

Luna aceasta mergem la vot!

- **700 de milioane de lei un loc de deputat (dar face!)**
- **Politicienii traseişti**
- **Cine va fi preşedinte?**

Dacă vrem să ne creadă lumea că ne aflăm pe calea democraţiei, apoi trebuie să organizăm alegeri la fiecare patru ani. Acum, în noiembrie 2000, ne-a venit sorocul; în ziua de 26 ale lunii acesteia vor avea loc alegeri pentru preşedintele ţării şi pentru cele două camere ale Parlamentului – Senat şi Camera Deputaţilor. Aşa cum stau lucrurile, mai mult ca sigur că ne vom duce la vot şi în ziua de 10 decembrie 2000, pentru turul al doilea. Sfârşitul mileniului ne va găsi tot cu guvernanţii de azi. Cei... noi, ieşiţi la alegeri, se vor instala abia în ianuarie 2001.

Început de veac şi de mileniu cu guvernanţi noi ar trebui să fie de bun augur. Asta în cazul că ar fi într-adevăr noi, şi mai ales buni! Dar schimbarea democratică din noiembrie-decembrie 2000 ni-i va aduce în prim plan pe aceiaşi parlamentari şi guvernanţi, împachetaţi în alte ambalaje, cu alte etichete, unele mai viu colorate.

Dacă ziua alegerilor, efectiv, nu înseamnă prea mult pentru cetăţeni (cam o treime dintre ei nici n-o bagă în seamă şi nu se duc – de regulă – la vot), perioada premergătoare este însă plină de spectaculozitate şi *suspense*. Campania electorală ţine – după lege – doar 45 de zile, dar aceasta a fost de mult declanşată; nu în spaţiul publicităţii, ci în cel al aranjamentelor. La 8 octombrie 2000 s-a încheiat operaţiunea depunerii listelor de candidaturi. În România, doar pentru preşedinte se fac alegeri în sistem uni-nominal. Pentru cele parlamentare se depun liste din partea formaţiunilor politice – partide, organizaţii (ca la noi, în Israel, **n. red.**). Partidele au rolul principal, iar acestea depun liste destul de lungi cu candidaţi. Locurile eligibile sunt însă puţine (ca la noi, he! he!, **n. red.**). Din cei de pe liste doar primii doi-trei (uneori doar primul) sunt aleşi. Pragul electoral de pătrundere în Parlament este de 5 la sută pentru fiecare formaţiune. În cazul coaliţiilor electorale, pragul se măreşte: 5 la sută pentru prima formaţie, 3 la sută pentru a doua şi câte 1 la sută pentru fiecare formaţie următoare.

Înscrierea pe un loc eligibil costă mult în România de azi: alergătură, intrigării, persuasiuni şi, dincolo de toate acestea, bani, mulţi bani. Un amator de deputăţie de prin părţile Craiovei a făcut public faptul că organizaţia PNŢCD i-a cerut 700 de milioane lei pentru a fi înscris pe un loc eligibil. Dar se ştie din informaţii neautorizate (firesc) că un loc eligibil se plăteşte cu 50.000 de dolari la oricare dintre partide (prin negocieri dure se mai poate obţine o mică reducere; depinde de cereri!).

A fi parlamentar în România înseamnă foarte mult. Nu-i vorba doar de salariile şi indemnizaţiile pe care le primeşte de la Parlament, fără să facă ceva (de cele mai multe ori nici cu prezenţa fizică nu-şi acoperă veniturile din parlamentarism!). Parlamentar înseamnă în primul rând imunitate; aceasta te acoperă şi te scapă de orice: escrocherii, fraude, calomnii şi de tot ce-i mai rău, până şi de crime. Ai imunitate parlamentară, nu poţi fi cercetat şi judecat. Cazul lui Vadim Tudor, cu vreo 200 de procese intentate, dar nici unul judecat, este concludent. Procedura de ridicare a imunităţii este foarte dificilă şi apoi, indiferent din ce spectru politic face parte împricinatul (putere sau opoziţie), parlamentarii devin solidari în rele. Ştiu că oricând îi poate veni rândul oricăruia dintre ei şi atunci îşi... salvează colegul neridicându-i imunitatea. Parlamentar curat, cinstit, nu s-a aflat a fi în cei zece ani de mimare a democraţiei în România! Sunt apoi şi alte avantaje ca parlamentar: aranjarea familiei şi a rudelor în situaţii înalte, obţinerea de clădiri, terenuri, de autorizaţii de tot felul, priorităţi peste priorităţi. În faţa parlamentarului se deschide orice uşă, se descuie orice lacăt! Iar când faci parte din partidul aflat la putere, atunci nu mai există nici o oprelişte! Nu întâmplător, în toate sondajele de opinie publică, Parlamentul este pe ultimul loc, fiind detestat de marea majoritate a cetăţenilor.

Am notat aici doar câte ceva despre parlamentari, ca să vedeţi că nu degeaba se dau sume atât de mari pentru un loc eligibil la alegerile parlamentare. Încă de la începutul anului, politicienii români din Parlament, şi mai ales din afara lui, au declanşat lupta pentru a-şi asigura un loc eligibil. Cei care au bani au căutat să pactizeze cu o formaţie politică cât mai solidă, capabilă să-i asigure eligibilitatea. Am mai scris că a fost o vară când vânzoleala politică a căpătat forme paroxistice. N-au contat ideologiile şi programele partidelor (care de fapt nici nu prea există), ci doar capacitatea acestora de a oferi locuri sigure la alegeri. S-a trecut de la un partid la altul aşa cum se trece strada. După presa română, ţara are acum o uriaşă armată de politicieni traseişti. Destul de mulţi a racolat PDSR, partidul lui Iliescu, aflat în ascensiune în sondaje.

PDSR – partid puternic de stânga – revine în forţă şi are şanse mari să formeze guvernul de după alegeri, ajutat foarte mult şi de guvernarea catastrofală a coaliţiei actuale (formată din PNŢCD, PNL, PD, UDMR), formaţie de centru-dreapta. De fapt coaliţia s-a dezintegrat înainte de a-şi încheia mandatul;

preşedintele ţării, ieşit din această parte a spectrului politic, a capotat şi a renunţat de a mai candida la al doilea mandat, la care mai avea dreptul. În schimb candidează (cu şanse mari) Iliescu pentru cel de al treilea mandat, la care nu mai avea dreptul!

Alegerile pentru preşedinte stârnesc mai mult interes. Aici, cetăţenii votează oameni vii, nu liste amorfe. Între candidaturile pentru preşedinţie au apărut şi nume noi: Mugur Isărescu (actualul prim-ministru), Teodor Stolojan (fost prim-ministru) şi Teodor Meleşcanu (fost ministru de externe pe vremea lui Iliescu). Printre cei "vechi" candidează şi Petre Roman (actualul ministru de externe). Se întrevede că în finala pentru turul al doilea vor intra Ion Iliescu şi Mugur Isărescu. Dacă va fi aşa, prin prestaţia personală, Isărescu ar putea să-l învingă pe Iliescu. Dar te pui cu electoratul?

La formaţiile politice, lucrurile sunt mai limpezi: PDSR va ieşi pe primul loc şi asta datorită – aşa cum arătam – guvernării dezastruoase din ultimii patru ani a forţelor de centru-dreapta. Chiar şi acum, în campania electorală, aceste forţe se prezintă lamentabil. S-a ajuns până acolo încât în sondaje stă mai bine partidul lui Vadim Tudor, creditat uneori cu locul al doilea!

În cei patru ani cât au fost la putere, forţele de centru-dreapta n-au fost în stare să rezolve una din problemele esenţiale, cea a proprietăţii – obiectivul lor esenţial, stabilit când au venit la guvernare. Până la urmă, într-un fel aparte, problema proprietăţii în care principală este cea a restituirii proprietăţilor confiscate de comunişti, este rezolvată de PDSR (!), care a ajuns să deţină majoritatea parlamentară în urma dezertării parlamentarilor spre stânga. Acum, în preajma alegerilor, ca să-şi îmbunătăţească imaginea în faţa Europei şi a Statelor Unite, PDSR a început să se arate ca un partid reformator, înclinat spre o democraţie reală (Iliescu a făcut vizite în SUA, în Europa, chiar şi în Israel, iar emisarii lui au fost trimişi în multe ţări pentru a fi percepuţi ca promotori ai societăţii capitaliste!). Să vedem cât şi cum se vor ţine de promisiuni, mai ales că i-au asigurat pe occidentali că vor modifica şi Constituţia, astfel ca proprietatea să fie garantată, nu numai ocrotită, cum scrie acum în Legea legilor din România.

Cel mai mult îi interesează pe cititorii noştri, ca şi pe cetăţenii din România, problema restituirii caselor. Noua lege, modificată şi răsmodificată de PDSR (care acum deţine controlul în Parlament) vrea să împace şi pe proprietari şi pe chiriaşi (de "restitutio in integrum" a ţărăniştilor s-a ales praful). Deci, proprietarii ar urma să-şi primească înapoi casele (acolo unde e posibil aşa ceva), dar nu vor putea da chiriaşii afară până în cinci ani; chiria nu va putea fi mărită peste 25 la sută din nivelul salariului mediu. Acolo unde nu se pot da imobilele înapoi (mai ales la clădiri de interes public), proprietarii vor fi despăgubiţi la preţurile pieţei actuale. Chiriaşii care au făcut investiţii în clădiri vor primi contravaloarea acestora.

Cam pe aceste principii se merge şi probabil că aşa va rămâne, întrucât guvernanţii actuali n-au fost în stare să-şi ţină promisiunile. Pedeseriştii promit că în maximum cinci ani vor fi rezolvate problemele proprietăţii (case, terenuri, întreprinderi, instituţii sociale şi de cult etc.), dar cine poate fi sigur? În cinci ani, în plan politic şi social, în România, ca şi în lume, se pot întâmpla multe. Să sperăm că aşa cum a promis nu numai românilor, ci şi americanilor şi europenilor, PDSR va duce o astfel de politică încât în România proprietatea privată să devină generală, iar cea de stat să constituie doar o excepţie!

Generalizând proprietatea privată, PDSR promite că va obţine succese mari în combaterea corupţiei, care în ultimii ani a proliferat până în cele mai mici unghere ale societăţii. Indiferent de ce culoare va fi guvernul viitor, una din preocupările centrale (poate cea mai importantă) va trebui să fie aceea a diminuării (măcar) a corupţiei, îndeosebi a aceleia din cele mai înalte sfere ale societăţii româneşti. Despre actele de corupţie şi despre autorii lor am putea scrie sute de pagini (presa românească este plină, zilnic, de reportaje şi articole demascatoare a corupţiei şi corupţilor). Puterea actuală nu a făcut nimic în mod practic pentru a ancheta şi pedepsi pe marii corupţi. Nici nu putea, întrucât în ce priveşte potlogăriile, ţărăniştii şi liberalii i-au întrecut în patru ani pe pedeserişti, care au guvernat înainte timp de şapte ani.

Aflate acum în plină campanie electorală, partidele fac mare caz de combaterea sărăciei, care a luat proporţii înspăimântătoare şi care se întinde mereu, mai ceva ca pecinginea. Suntem zilnic martorii unor cazuri şi scene care degradează fiinţa umană. Dar toţi cei care plâng azi cu lacrimi de crocodil sărăcirea poporului român sunt direct vinovaţi de situaţia actuală, indiferent din ce partid fac parte. Chiar şi în anul 2000, când în fruntea guvernului s-a aflat independentul Mugur Isărescu – un economist-finanţist renumit – lucrurile n-au mers mult mai bine, nivelul de trai fiind în continuă scădere. Se zice că în 2001 va fi altfel!

În această perioadă, când toamna rece a venit, când iarna cea haină bate la uşă, când toate ne merg pe dos şi suntem lipsiţi de perspectivă şi de încredere în viitor (stimate Stan Vlad, te-am rugat de o sută de ori să scrii despre ceea ce se întâmplă în România, nu despre situaţia din Israel!; **n. red.**), am avut cu toţii o bucurie atât de mare, pe care nici nu îndrăzneam s-o visăm: succesele sportivilor români la Olimpiada de la Sydney. Ce bine ar fi dacă aurul olimpic din Australia ar putea acoperi sărăcia lucie de–acasă!

- **26: un număr care spune totul**
- **Primarul Mafiei Sioniste**
- **Cine-a produs ruptura dintre catolici şi ortodoxi?**
- **Toate drumurile fraudelor duc la Tel Aviv**

«Un imbecil incurabil este aşa-zisul senator Radu F. Alexandru (pe numele de fată Feldman). În "România liberă" perciunatul de serviciu publică un text stupid, intitulat "Frauda". Adunând merele cu ciulinii Bărăganului şi perele cu cactuşii Iordanului, Feldman repetă, până la sughiţ, ca o curcă beată: "Partidul d-ui Iliescu, PDSR, a pierdut alegerile.»

◆

«Traian Băsescu 26 (este) primarul Mafiei sioniste. ... Dovada aranjamentelor oculte se află în absolut toate tipurile de afişe şi broşurele electorale ale candidatului nr. 1 al Sionului, Traian Băsescu. Chiar şi fără cunoaşterea alfabetului secret utilizat de Mafia sionistă, pentru a accede la limbajul universal al numerelor, observăm că numărul-cheie al acestei Mafii, 26, este prezent aproape la tot pasul. Astfel, într-un prim afiş apare notaţia "TRAIAN BĂSESCU – PRIMARUL GENERAL AL CAPITALEI", în care literele însumate, fără numele împricinatului, dau 26. Acesta mai este prezent în gruparea "IM" din "primarul". TRAIAN dă, de asemenea, 26, iar gruparea "TR" 36 (al doilea număr fundamental de recunoaştere al Mafiei sioniste). Într-un alt afiş mare al PD-ului mâna Sionului poate fi recunoscută peste tot. Un TRAIAN BĂSESCU agresiv, şi chiar ameninţător, cu o mână transformată în pistol aţintit spre bietul alegător potenţial, lansează aberaţia: TReaBA TA e să VOTEZI CE TReBUIE, de 26 de litere. Tot atâtea litere (26) are şi formula "Primarul care nu te lasă în drum". În plus, grupările "TR" (=36) sunt în mod deliberat scoase în evidenţă prin minusculele intercalate. Mai apare şi fraza insolentă "CaPITALA e TReaBa MEA" de 18 litere (18 fiind numărul numelui Sion), cu un "TR" (36) scos de asemenea în evidenţă cu minuscule. Alt afiş ne avertizează: "Aici e PRIMARUL Dvs.", formulă de 16 litere (16 fiind numărul lui Iuda), la care se adaugă semnătura respectivului candidat. Bineînţeles, din nou PRIMAR cu majuscule. Mai departe întâlnim întrebarea deplasată: "Cu ce te alegi dacă nu votezi?", aruncată de "TRAIAN BĂSESCU". Suma literelor cu nume cu tot, dă 36, întărită de prezenţa grupării "TR" din TRAIAN. Pe acelaşi afiş apare şi o altă precizare marcată de numărul lui ANTICHRIST, 36, ascuns în gruparea "LO", din avertismentul impertinent "NU-L OPRI DIN DRUM", scris în mod special cu majuscule. În fine, un ultim afiş conţine notaţia "EL e TRAIAN BĂSESCU" (=16 litere), la care se adaugă aproape nelipsitul "PRIMAR" cu al său "IM" (26).

Toate aceste realităţi pot susţine lesne următoarele aserţiuni: controlul riguros al unui centru ocult (al Mafiei sioniste) asupra alegerilor; controlul permanent al acestui centru ocult asupra alegerilor, din moment ce din '89 încoace toţi primarii Capitalei au fost impuşi numai de bunul plac al Mafiei sioniste.»

◆

«Idiotul ăla cu ifose şi nume straniu, Duvăz (?!) (Niculescu-Duvăz, fruntaş al Partidului Democrat, **n. red.**) ... şi-a tras o morgă de intelectual cu pipă dar, în realitate, e prost ca noaptea, dacă-l scuturi ies doar ploşniţe de sinagogă din el...»

◆

«În spatele conceptului de "mondializare" se desfăşoară, în toată hidoşenia ei, o reţea perfecţionată de distrugere a statelor naţionale, de anihilare a identităţii lor, de jefuire a bogăţiilor, de dependenţă faţă de factorii unici ai deciziilor ce se iau la Washington, Bruxelles, Tel Aviv. Da, există un complot împotriva ţărilor mici şi mijlocii, care trebuie transformate în colonii! Chiar mă întreb: de ce n-or fi protestat până acum păgubaşii de la FNI în faţa Ambasadei Israelului de la Bucureşti? Oare nu-şi dau seama că toate drumurile fraudelor de proporţii duc la Tel Aviv?»

(Din "România Mare", Buc. 2000)

◆

«Sionismul este ... o grupare ocultă, care nu are alt scop decât dominarea globală, în primul rând religioasă. Sionismul are adepţi evreii fără patrie. Aceştia vor distrugerea religiei creştine. Se presupune că la baza scindării dintre cele două biserici creştine stă sionismul.

Această grupare acţionează atât prin forţa economică, cât şi prin forţa armată. Evreii fără patrie şi-au constituit un comitet, "Sionul", şi o biblie după care se ghidează şi acţionează – "Protocoalele Înţelepţilor Sionului". Acest ghid al evreilor fără patrie are structurată în paginile sale o adevărată strategie de subjugare şi de sclavagizare a populaţiei creştine la nivel global.

Indiferent care este adevărul, cert este că, în lume, astăzi, există forţe care domină societatea umană. Globalizarea este doar un pas până la marea înfrângere a poporului creştin. Grupurile financiare mondiale (Fondul Monetar Internaţional şi Banca Mondială) controlează statele creştine mici, le pompează bani, cu condiţia adoptării măsurilor economice care sunt pe placul marilor state industrializate şi informaţionale, în spatele cărora stă atât masoneria europeană cât şi sionismul de nivel global.»

◆

«Dacă va reuşi să adune semnăturile necesare pentru a se înscrie în cursa pentru Cotroceni, Ion Coja este deja decis să ducă o campanie electorală "în numele nevoii noastre de adevăr". "Campania electorală îmi poate oferi posibilitatea de a-i ajuta pe oameni să se dezmeticească, să priceapă ce se întâmplă, propriu-zis, în România. Am susţinerea unui grup numeros de foşti deţinuţi politici, majoritatea legionari".»

(Din "Ultima oră", Buc. 2000)

"Pentru o Românie mai homosexuală"

«...Acesta este titlul unul raport finanţat de guvernul olandez.

Discriminarea minorităţilor sexuale este încă prezentă în societatea românească, deşi ţara e pe cale să devină o democraţie modernă, se arată în concluzia raportului "Pentru o Românie mai homosexuală", transmite corespondentul Mediafax la Haga. Raportul a fost lansat la Amsterdam, în cadrul unei conferinţe cu titlul: "Trei ani în România: lupta pentru drepturile homosexualilor şi lesbienelor". Conferinţa a marcat încheierea unui proiect finanţat de guvernul olandez şi desfăşurat pe o perioadă de trei ani, cu scopul de a dezvolta conceptul de "homosexualitate" în România şi de a îmbunătăţi poziţia homosexualilor români în societate. Programul a fost aplicat de către organizaţia olandeză pentru integrarea homosxualilor, COC Netherlands, împreună cu ACCEPT România.»

(Din "Adevărul", Buc. 2000)

Cazul Cristian Tudor Popescu

În presa română – ca şi în tipăriturile de la noi, de altfel, întâlneşti de cel puţin trei ori pe zi calificative de genul: e nebun, e sifilitic, e schizofrenic, e bătut în cap cu cuie, e sărit de pe fix, e dus cu pluta ş.a.m.d., atribuite politicienilor, ziariştilor sau altor personalităţi din viaţa publică.

Cristian Tudor Popescu, redactorul-şef al cotidianului bucureştean "Adevărul" şi vedetă a show-urilor de la TV (gen "Popolitica"), nu a scăpat nici el de asemenea etichetări la ordinea zilei. De asemenea, nu s-a sfiit niciodată să aplice adversarilor diagnostice de tip psihiatric precum cele înfăţişate mai sus.

Ziarist (şi scriitor) inteligent, talentat, îndrăzneţ, autor de expresii percutante şi de mare succes, el a devenit eroul unui caz unic în viaţa – nervoasă cât cuprinde – a presei româneşti.

Dar să trecem la *tahles* (la fapte, pentru cititorii noştri care nu au idee de limba lui Shalom Alehem). Luna trecută, d. Dumitru Tinu, directorul ziarului "Adevărul" (care va să zică şeful direct al lui C. T. Popescu) s-a trezit pe birou cu următoarea scrisoare:

«Stimate domnule director al ziarului "Adevărul", Dumitru Tinu,

Subsemnaţii profesori doctori Predescu Vasile, Popa Constantin şi Prelipceanu Dan, din cadrul catedrelor de Psihiatrie-Neuropsihiatrie şi Neurologie a Universităţii de Medicină şi Farmacie "Carol Davila" din Bucureşti, vă solicităm, cu toată bunăvoinţa şi responsabilitatea noastră, să ne trimiteţi pentru a fi consultat, diagnosticat şi tratat, după cum va fi nevoie – internat în clinică, sau ambulatoriu – pe cel ce îndeplineşte la ziarul dvs. funcţia de redactor-şef, Cristian Tudor Popescu, deoarece prezintă evident simptomele unei grave maladii mintale, care în 85 la sută din cazuri constituie un pericol real şi pentru colectivitatea unde îşi desfăşoară activitatea.

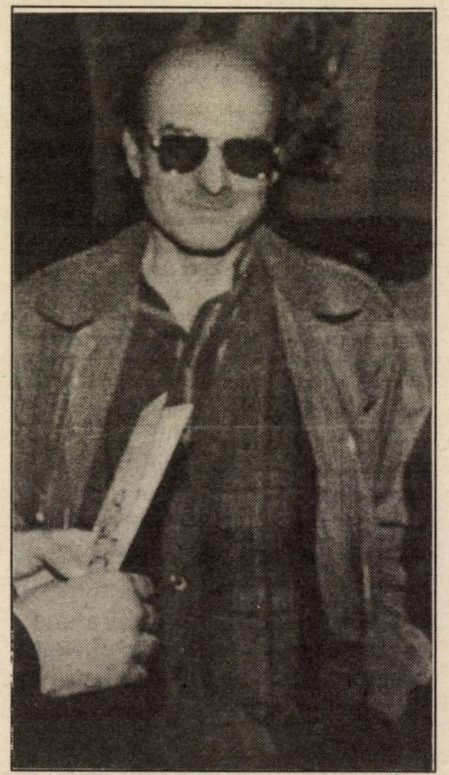

Cristian Tudor Popescu

Apariţia sa şi modul cum şi-a exprimat în emisiunea "Observator" de la postul TV "Antena 1" din seara zilei de 30 iunie 2000, pierderea discernământului şi comportamentul dezechilibrat au lăsat-o fără replică şi total surprinsă pe d-na Mona Nicolici, prezentatoarea "Observatorului", iar noi, în calitate de telespectatori, am "scuipat şi în sân" de trei ori şi ne-am făcut cruce de trei ori, rugându-ne Celui de Sus să-i redea minţile.

Vă asigurăm că şi în acest caz vom face dovada profesionalismului nostru şi ne vom face datoria, fără a pretinde vreo obligaţie din partea d-lui Cristian Tudor Popescu.»

Și-a tăiat urechile și le-a mâncat la masa de prânz

«Pentru a scăpa câteva zile de celulă şi vizetă, deţinuţii de la Penitenciarul Mândreşti-Focşani îşi pun imaginaţia la treabă. Un puşcăriaş condamnat pentru furt a găsit o metodă nouă de automutilare. Gelu Cazan, în vârstă de 36 de ani, a fost dus la serviciul de urgenţă al Spitalului Judeţean din Focşani cu multiple plăgi abdominale şi cu o lingură de inox înfiptă în partea stângă a burţii. Medicii l-au cusut şi l-au trimis înapoi la puşcărie. Acum câteva zile, deţinutul Cazan şi-a tăiat în două rânduri stomacul, chipurile să vadă ce are înăuntru. În urmă cu două săptămâni şi-a tăiat, cu o lamă de bărbierit, pavilioanele urechilor şi le-a mâncat la masa de prânz. El le-a spus colegilor că urechile lui au un gust uşor dulceag. Deţinutul declară că a vrut astfel să protesteze pentru faptul că are de executat, pe lângă trei ani pentru furt, şi un alt rest de pedeapsă pentru diverse infracţiuni mai vechi. Conducerea închisorii a hotărât ca deţinuţii să nu mai primească lame de ras, după ce, în ultima perioadă, din meniu le-a fost retrasă şi marmelada, pe care se pricepeau foarte bine să o transforme în alcool.»

(Dintr-o relatare de Camelia Cherestеş în "Evenimentul zilei", Buc. 2000)

Nota Redacţiei: Acuma înţelegem de ce ne scrisese un corespondent din România că penitenciarul sus-amintit este unul cu care te mândreşti…

Cine-i președinte? Ceaușescu

«Pare de necrezut, dar 3 la sută dintre români au convingerea că preşedintele ţării este tot Nicolae Ceauşescu! Unde or fi fost aceşti oameni în decembrie '89, pe cine au votat la alegerile trecute? Nu l–au văzut măcar în treacăt pe Iliescu dând din mână, sau pe Constantinescu, invocându-l pe călugărul Vasile? N-au aflat la hora satului sau în mahalaua în care trăiesc (bănuiesc că de acolo provin cei 3 la sută) că Elena şi Nicolae au fost împuşcaţi de Crăciun? Atunci ce ne mai miră că străinii confundă capitala României cu Budapesta?»

(Dintr-un articol de Carmen Dumitrescu; în "Lumea liberă", New York, 2000)

Business Class

Sub acest titlu, poeta Ana Blandiana a publicat în "România liberă" (Bucureşti, 2000) un articol în care – fără să ştie şi fără să vrea (colega noastră n-are nici o vină) – s-a dat, însă urât de tot, la fel de fel de şefi, ştabi, consilieri, experţi şi băgători de seamă din Israelul de azi:

«După cum se ştie, biletele internaţionale de avion sunt de două feluri: obişnuite şi de lux, sau, în limbaj internaţional, *economy class* şi *business class.* Cu excepţia preţului, deosebirea dintre ele este abia perceptibilă: fotoliile sunt puţin mai comode, meniul puţin mai complicat. Preţul unei categorii este însă aproape dublu decât al celeilalte. În ceea ce mă priveşte, călătorind în străinătate pentru a susţine conferinţe sau recitaluri de poezie, pentru a participa la dezbateri, lansări de cărţi, colocvii sau congrese, editurile, universităţile sau organismele internaţionale care mă invită şi-mi suportă costurile călătoriei îmi trimit, cum e şi firesc, bilete obişnuite. Şi asta nu doar pentru că interesul tuturor este ca din banii existenţi să se poată realiza cât mai multe lucruri, ci şi pentru că, în lumea culturii şi a societăţii civile, căreia îi aparţin, austeritatea este o chestiune nu numai de economie, ci şi de bun simţ şi de bun gust.

Atât înainte, cât şi după 1996, mi s-a întâmplat în drumurile mele peste hotare să călătoresc în acelaşi avion cu demnitari români.

De fapt afirmaţia mea este mai mult o deducţie rezultată din faptul că zăream demnitarii în aeroportul Otopeni îndreptându-se, înconjuraţi de S.P.P.-işti, spre saloanele oficiale şi îi descopeream peste câteva ore în aeroportul de destinaţie. Între cele două puncte de reper numai logica îmi spunea că se aflaseră în acelaşi avion, dar izolaţi, protejaţi de restul pasagerilor în compartimentul de lux. În fiecare dintre aceste ocazii nu m-am putut împiedica să mă întreb de ce este nevoie ca statul român să plătească dublu preţul oricum ridicat al acestor călătorii numai pentru ca nişte miniştri, secretari de stat, directori sau parlamentari să nu facă efortul de a sta câteva ore printre oamenii obişnuiţi (care, la urma urmei, le suportă demnităţile). Şi asta cu atât mai mult cu cât ei nu călătoresc niciodată singuri, ci însoţiţi de persoane de protecţie şi pază care, la rândul lor, au bilete de avion.»

Presă

Dacă vrei să-ţi dai seama de mărimea diasporei româneşti (milioane şi milioane pe toate continentele) e de ajuns să numeri publicaţiile pe româneşte care apar pretutindenea: în Statele Unite, în Germania, în Franţa, în Canada, în Australia, în America latină. Mai nou, am primit la redacţie buletinul de informaţii "Zori de zi" al Comunităţii Româneşti din… Irlanda. Redactat, la Dublin, de Alexie Ursache şi Romeo Gămulescu, buletinul publică ştiri despre viaţa din România, precum şi noutăţi despre activitatea social-culturală a Comunităţii (preşedinte: Sorin Costică).

În nr. 2/2000, o informaţie plăcută. În Henrietta Place, la numărul 7 (Dublin), s-a deschis taverna românească "Transilvania". Pentru turiştii israelieni aflaţi prin oraşul lui James Joyce, şi dornici de sărmăluţe sau de câţiva mititei, iată şi numerele de telefon: 874-0407 şi 086/842-1105.

Sex

«Societatea se grăbeşte şi suntem obligaţi să ţinem pasul. Tot ce ne înconjoară progresează, se perfecţionează, se vinde, se caută defulări. Prin sex? De ce nu? E o marfă frumos ambalată, omniprezentă până la obsesie.

...Vara trecută, la Vama Veche. Noapte cu lună plină. Sufăr de o depresie pasageră. Cu un casetofon sub braţ, plec singură pe plajă cu intenţia de a-mi analiza viaţa. Mă opresc undeva, printre corturi, departe de cârciumile aglomerate. Linişte, doar marea. Dau drumul la casetofon – o muzică a sferelor – şi încep să meditez. După un timp, simt că se întâmplă ceva straniu în preajma mea. Surprind câteva siluete; patru sau cinci perechi fac dragoste pe plajă, în diverse poziţii, doar la câţiva metri de mine. Mă prefac că nu-i observ şi încerc să revin la starea contemplativă de mai devreme. Nu reuşesc; perechile se apropie ameninţător de mine şi de casetofonul din care se revarsă muzica, ca nişte fluturi atraşi de un bec. Aproape că m-au încercuit şi-şi văd nepăsătoare de treabă. Enervată, opresc casetofonul şi plec. Perechile dezamăgite se retrag în corturi. Am înţeles: aveau un cadru romantic asigurat, însă ambianţa era incompletă. Fără muzica sferelor, amorul liber n-ar fi avut nici un farmec!

Un *fast-food* bucureştean foarte popular. La o masă, un grup de adolescente beau cola, fumează şi sporovăiesc. După ce epuizează o serie de subiecte cum ar fi şcoala, moda, tampoanele şi regimurile de slăbire, trec cu nonşalanţă la capitolul "bărbaţi". Încep prin a-i studia prin cei din jur. "Zi, fată, ţi-ai pune-o cu ăla?" "Tu nu vezi ce naşpa e?" "Da, da' are brad mişto!" "Nu seamănă puţin cu Banderas?" Apoi, continuă discuţia cu mărturisirile şi cu confesiunile. Două sunt îndrăgostite fără speranţă şi suferă, una îl iubeşte platonic pe proful de sport, iar ultima nu mai e virgină. Povesteşte afectat, cu un ton de femeie versată: "...eram la el acasă. Bine, că mai era şi bunică-sa, da-i cam surdă şi n-a auzit nimic. A fost beton! (cade pe gânduri). Da' nu cred că am avut orgasm!" Celelalte o privesc cu admiraţie şi cu invidie. Un timp se vorbeşte aprins despre orgasm. "Am auzit că nu poţi să ai orgasm când e cu prezervativ"; "Oricum, prezervativul nu mai e la modă!"

La Iaşi, în toaleta pentru bărbaţi a unui cămin studenţesc, o tânără blondă, drăguţă, îl acostează pe un tip cu alură de intelectual. Îşi oferă serviciile la un preţ derizoriu, echivalentul unui pachet de ţigări. Bărbatul o refuză. Ea insistă: "Special te-am ales pe tine; eu nu fac chestia asta în mod obişnuit, dar mă atrage ceva la tine, ai un şarm!" E studentă la medicină şi colegele ei spun că e nimfomană. Oricum reuşeşte zilnic să-şi scoată banii de buzunar, însă nu vrea să facă o afacere din asta. Modul preferat de a agăţa: incursiunile la toaleta bărbaţilor. Concurenţa e reprezentată de fetele din Republica Moldova. La ele studenţii apelează mult mai des decât la fata de la medicină. Poate li se par mai exotice!

Sâmbătă noapte, Prima TV, ora 0,30. Începe talk-show-ul "Sex cu Nadine". Trei invitaţi, dansatori de strip-tease: două femei şi un bărbat. Un public cam apatic şi cam bleg. Se discută despre coafarea şi vopsirea părului pubian. Apoi se difuzează un material despre prestarea acestui gen de servicii. Afli că poţi să ţi-l aranjezi practic oricum, însă se poartă semnele de circulaţie: "Accesul interzis!", "Cedează trecerea!", "Sens unic"... o adevărată autostradă. Băiatul cu strip-tease-ul e bombardat cu întrebări. Nadine e curioasă dacă a făcut vreodată sex în grup. "Nu, dar am făcut odată dragoste cu două femei. Erau surori!" Nadine se amuză: "Ce înţelegi tu atunci printr-un grup?"

Dacă vrei, poţi schimba programul. Pe "Adult Channel" de exemplu. Predomină lesbienele în decoruri cu palmieri din plastic sau în bucătărie, ungându-se cu frişcă. Din când în când mai apare şi un bărbat cu alură de "macho". Îşi îndeplineşte conştiincios datoria şi iese satisfăcut din cadru. Gemetele şi exclamaţiile sunt agasante, monotone: "Oh, yes! Faster, faster! Yes!" Filmuleţele amatoriste şi stângaci realizate devin penibile.

Totuşi... încă mai vezi îndrăgostiţi pe stradă şi prin parcuri, moşul din pasajul de la Sf. Gheorghe încă mai cântă Vivaldi la vioară, se mai merge din când în când la "Cinematecă", în ciuda condiţiilor proaste de vizionare, stagiunea teatrală va începe curând, încă se mai cumpără reviste ca "Dilema", colţul şahiştilor din Cişmigiu încă mai există şi se mai discută despre fotbal, despre politică... vor veni ploile, toamna...»

(Dintr-un articol de Adina Popescu, în "Dilema", Buc. 2000)

Elixirul tinereții

«În timp ce mulţi români îşi doresc cu orice preţ să emigreze, există cetăţeni străini care s-au stabilit în România. Mulţi dintre ei au venit iniţial în România cu gândul de a urma o facultate şi apoi să plece acasă. Între timp, s-a întâmplat să-şi întemeieze o familie şi să-şi facă o situaţie chiar mai bună decât cea pe care o aveau în ţara de unde au venit.

Bui Van Hung, cetăţean vietnamez, trăieşte în România de 21 de ani. S-a căsătorit cu o româncă şi nu se mai gândeşte să revină în ţara de baştină, deşi are acolo restul familiei.

În anul 1979, când în Vietnam viaţa era destul de grea, Bui Van Hung a venit în România. Odată ajuns aici s-a înscris la Facultatea de Geologie, pe care a absolvit-o şi preşedintele Constantinescu. Din perioada studenţiei i se trage şi prenumele Sândel, aşa cum îi spun astăzi toţi cei care-l cunosc. Domnului Sandu nu-i prea place să vorbească despre el. "Este foarte modest", spun prietenii. Are însă şi el o mare slăbiciune. Afacerile. De un an întreg şi-a deschis, în asociere cu nişte prieteni din Vietnam, care stau tot în România, un restaurant cu specific vietnamez. Este unicul local de acest gen din Bucureşti, iar patronii spun chiar că ar fi singurul din România.

La restaurantul "Thang Lond" (Dragonul zburător), Săndel pune în practică toate cunoştinţele gastronomic asimilate în perioada copilăriei petrecute în Vietnam. Îi place să vorbească despre mâncărurile tradiţionale vietnameze mai mult decât orice. Dacă eşti interesat, poţi afla cum se prepară "peştele sacru", "mugurii de bambus cu carne de pui", porcul cu cinci arome", "calamarul umplut" sau "ananasul prăjit". Tot soiul de mâncăruri care, celor mai mulţi dintre noi, ne sânt cu totul străine şi ne par adevărate ciudăţenii.

Marea "senzaţie" a casei este însă "Elixirul vieţii", o băutură alcoolică pe care bărbaţii o consumă în primul rând pentru efectele ei afrodiziace. Un om care nu este obişnuit cu specialităţile vietnameze chiar va avea nevoie de curaj ca să bea aşa ceva. Motivul este reţeta după care se prepară această licoare afrodiziacă. "Se pun într-un borcan mare nouă specii diferite de şerpi şi o şopârlă, peste care se toarnă vodcă. Apoi se adaugă plante medicinale tradiţionale din Vietnam. Se lasă la fermentat o jumătate de an, după care se poate servi", ne-a explicat Săndel. Şerpii care fac tot "Elixirul vieţii" sunt aduşi din zona nordică a Vietnamului. După ce li se scot măruntaiele, sunt ambalaţi în vid şi iau calea României. Din vietnameză, numele acestei băuturi s-ar traduce "Băutura cu şarpe".

Cei mai mulţi dintre clienţii care comandă "Elixirul vieţii" sunt străini, cunoscători în materie. Nici românii nu se dau însă în lături să încerce "minunăţia", chiar şi după ce li se prezintă reţeta, dar totodată nu se omit nici calităţile de creştere a capacităţii sexuale. Amatorii plătesc 90.000 de lei pentru numai 50 de mililitri din "Elixirul vieţii", dar Săndel garantează succesul obţinut după consumarea băuturii!»

(Dintr-un reportaj de Claudia Voicu, în "Evenimentul zilei", Buc. 2000)

Expresii la modă

«**Ciutan** – copil neterminat, în orice caz, ucenic, care mai are multe de învăţat de pe stradă.

E thriller – sintagmă care ţine locul cunoscutului "naşpa". "La ce thriller de bairam am fost!", spre exemplu. Folosit de Tătaru Valentin, personaj arhicunoscut în zona 1 Mai, dar şi în Berceni.

Pegas – denumire dată prietenilor din etnia romă. Cu referire la celebrul cal înaripat, care a botezat apoi atâtea biciclete.

A trage la flaşnetă – în traducere liberă "a trage la buci". A fost folosit de Kyoru, personajul de acum arhicunoscut cititorilor revistei "VIP". După ce a albit o casetă porno cu lichide din dotare, Kyoru nu a mai reuşit să-i tragă la flaşnetă butoiului (prietenei sale – n.n.).

Faraon – apelativ pentru oameni foarte mari de statură, despre care se crede că, de obicei, îşi văd p... cu oglinda, pentru că n-o pot observa de sus, din cauza burţii. Se mai întâmplă.

Ciuciubată – acest cuvânt de o imaginaţie deosebită defineşte... o fată deosebit de borâtă, care, pe deasupra, este şi proastă definitiv.

Jighinea – jighinea(ua) este un om (o persoană) care te dă în primire, vorbeşte pe nas, turnător etc. Cu alte cuvinte, un om rău. În cazu' femeilor, jighinea înseamnă o fată fără sentimente, care îşi bate joc de un băiat, în diferite moduri.

Cardeală – afirmaţii făcute gratuit pentru a convinge foarte repede pe cineva. De exemplu, când vrei să vrăjeşti o fată, trebuie să bagi cardeli extrem de actualizate. Că altfel nu poate merge.

Pelipravişti – provine de la numele celebrei închisori Periprava.

Arminius Cassian
AMINTIRI ŞI VENŢII FONICE
MARIUS MIRCU
CROBOAŢE DE SĂRBĂTORI
NOI COPIII STRĂZII LECA
1920-1944

minimum

editează

- Aveţi în manuscris memorii personale?
- Vreţi să vă publicaţi jurnalul intim?
- Doriţi să scoateţi la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginaţie şi corectură tipografică, coperta, prefaţa şi diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

●

Există în sfârşit o editură: minimum

În alte cartiere este întâlnit cuvântul "puşcăriaş", dar prin alte părţi, pentru a se păstra originalitatea, se foloseşte pelipravist.

A hali – înseamnă "a pune botu" la anumite cardeli. Mai pe înţelesul tuturor, a nu crede to ce se spune, mai ales când cineva încearcă să te f…!»

(Rubrică realizată de Ionuţ Nicoleanu; în revista "VIP", Buc. 2000)

Can-canuri

…întâlnim, ca de obicei, în revista "VIP" – Bucureşti (ca şi în alte tipărituri):

■ Cântăreaţa Anca Adam a declarat că i-ar place să facă sex într–un lift, însă luxos. ■ Şi fiindcă tot veni vorba de lift (ce-i drept, nu luxos), actriţa Iarina Demian, de la Teatrul de Comedie, a fost agresată în liftul din blocul unde locuieşte, ameninţată cu moartea şi silită să dea individului, care o pândise la intrarea în imobil, toţi banii ce-i avea asupra ei. ■ Actorul Alexandru Arşinel – binecunoscut publicului din Israel – este, în ceasurile libere, un talentat bucătar. ■ Cântăreaţa Mirabella Dauer (care se plângea că, fiind în turneu în Germania cu Arşinel şi Stela Popescu, nu putuse rezista felurilor gătite de fermecătorul comic) a găsit o reţetă pentru uşurarea digestiei: două linguriţe de tărâţe într-un pahar cu apă. ■ Frumoasa cântăreaţă Daniela Gyorfi (care-a pozat goală pentru ediţia românească a revistei "Playboy") a aruncat o piatră în grădina brunetelor: "După părerea mea, a spus ea, o femeie sexy este o femeie blondă".

Iarina Demian: de-atunci nu mai urcă decât pe scări

Daniela Gyorfi: numai blondele, fato?

Mica publicitate

■ Ia lecţii cu profesoara perversă. 01.898.46.33.

■ Pasiune, tortură, plăcere, extaz. 01.898.46.49.

■ Nu mai vreau să fiu virgină. 01.898.46.51.

■ Tânără inocentă doresc domn pentru iniţiere în arta dragostei. 01.898.47.76.

■ Tânăr înalt, elegant, prezentabil, ofer companie discretă, dezinteresată, doamnelor 35-50 ani, stilate, rafinate, nonconformiste. 092.924.336.

■ Licenţiat, companie plăcută, doamnelor generoase. 093.472.177.

■ Caut palme fine pentru susţinere sâni. 89.99.069.

■ Căsătorită, caut relaţie intimă. Mona, 898.81.10.

■ Vrei să cunoşti Paradisul? Sună-mă! Izabel, 898.81.10.

■ Ofer sex total unui bodyguard vânjos. 89.99.069.

■ Ardeleancă doresc băiat fain alături de mine. (01)892.14.14.

■ Sadică, vreau să fii sclavul meu. 01.898.46.01.

■ Vrei să ştii ce poate "păsărica" mea? 01.898.46.10.

(Din "România liberă", Buc. 2000)

Decese

Ioan Alexandru, poet, unul din liricii de seamă ai României de astăzi. Câteva volume: "Imnele Transilvaniei", "Imnele bucuriei", "Imnele iubirii". Pasionat de studiul religiilor, a studiat ebraica la Ierusalim, în anii '70; în 1977 a publicat o versiune românească a "Cântării Cântărilor". Marcat de-un violent atac cerebral pe care l-a suferit în 1995, şi-a petrecut ultimii ani întro clinică din Germania.

Costache Olăreanu (71), scriitor, membru al aşa-zisei "şcoli de la Târgovişte" (împreună cu Radu Petrescu şi M. H. Simionescu). Prozator fin, stilist de calitate, înzestrat cu simţul umorului, a publicat volumele "Confesiuni paralele", "Ucenic la clasici", "Dragoste cu vorbe şi copaci" etc. A fost un prieten al poporului evreu.

Vali Sterian (48), interpret de muzică folk, conducătorul grupului "Compania de sunet"; în urma unei maladii incurabile.

ION MIHĂILEANU
Corespondenţă din Franţa

Caleidoscop parizian

- **Pornografie la domiciliu**
- **Mi-aş da pe faţă cu vopsea neagră**
- **Nu vreau să mor în comuna Lavandon**

Nu-mi propun să scriu despre această toamnă politică agitată din Franţa. Mi-ar trebui multe pagini şi nu râvnesc la titlul de comentator politic. Nu m-am număraat printre cei 70 la sută dintre cetăţeni care s-au abţinut de la vot la referendumul ce ne întreba: sunteţi pentru sau contra reducerii mandatului de preşedinţie de la şapte la cinci ani? Am răspuns: sunt pentru! Vin doar din România geniului Carpaţilor şi am învăţat care e deosebirea dintre dictatură şi democraţie. Nu mă nelinişteşte prea mult această abţinere masivă a francezilor, un soi de vot de protest contra oamenilor politici, un avertisment. Mă nelinişteşte în schimb atmosfera politică otrăvită cu tot soiul de afaceri reale sau imaginare scoase la iveală, de acuzaţii reciproce vitriolante ce anunţă apropierea alegerilor importante: municipale, legislative şi prezidenţiale. Noroc că tusea şi junghiul, adică Le Pen şi Megret, conducătorii partidului de extremă dreaptă "Frontul naţional", s-au despărţit în termenii cei mai duşmănoşi cu putinţă. Altfel sloganul lor "Tous pourris!" ar fi avut acum un ecou puternic.

Să sperăm că oamenii politici francezi cu adevărat democraţi vor trage concluziile cuvenite. Dacă nu…

■ Că francezii, în aceste momente, sunt puţin pasionaţi de politică e cert. Se pare însă că problema sexuală nu numai că a fost, dar este şi va fi mereu la ordinea zilei. Puţini sunt turiştii străini care, de îndată ce se află la Paris, nu se duc să viziteze celebra Place Pigalle, cu ale ei sex-shop-uri. Care s-au înmulţit în multe cartiere ale capitalei. Patronii acestor stabilimente ştiu să folosească faima mondială a ceea ce se numeşte "le savoir faire l'amour" a francezilor, pentru a face afaceri fructuoase. Dintotdeauna, dar mai ales acum, rar întâlneşti un francez în Pigalle. Ei se descurcă altfel când e vorba de sex. Las la o parte faptul că, se pare, Franţa e pe locul doi în lume în materie de frecvenţă a raporturilor sexuale. Nu mai ştiu cine e pe locul întâi. Francezul care vrea să-şi "stimuleze" apetitul sexual are la dispoziţie extrem de multe posibilităţi. Se poate constata o evoluţie rapidă în acest domeniu. Parisul a depăşit de mult epoca în care existau numeroase cinematografe în care se puteau viziona filme pornografice. Era pe vremea bunicilor. Dacă mai există două sau trei de acest tip.

Filme pornografice, denumite filme X, continuă să fie produse în mari cantităţi. Ele pot fi însă vizionate, comod, la domiciliu, noaptea târziu, pe două reţele de televiziune, Canal + sau pe M6. Iar cei care sunt abonaţi la cabluri au la dispoziţie diverse alte canale. De mare circulaţie sunt tot soiul de casete video, BD-uri (benzi desenate), reviste de "specialitate". Un anume Marc Darcel, principalul producător de filme porno pentru video, se laudă că el singur scoate patru "premiere" pe lună, în total 25.000 de casete vândute la preţul de 500 de franci (de patru ori mai scump decât un film artistic reprodus pe video). Două cifre oglindesc succesul pornografiei la domiciliu. În fiecare an sunt vândute pe teritoriul francez 500.000 de casete video, ceea ce reprezintă 30 la sută din totalul de casete video de toate soiurile (filme artistice, documentare, concerte de jazz, muzică clasică etc.).

Într-un cuvânt, pornografia s-a democratizat. Ea e la dispoziţia tuturor, a celor care au mulţi bani sau foarte puţini; e liberă, neîngrădită de nici o cenzură, în afară de faptul că un film porno e clasat X pentru a fi recunoscut ca atare. Suntem departe, parcă ar fi trecut un secol de atunci, de data de 8 noiembrie 1976. Ce s-a întâmplat atunci? Un film, care a atras peste 400.000 de spectatori, "L'Essayeuse", al unui anume Serge Korber, este judecat pentru "ofensă la adresa bunelor moravuri" de către un tribunal în urma unei plângeri depusă de câteva asociaţii familiale. În urma acestui proces exemplar, tribunalul ordonă distrugerea pur şi simplu a acestui film, ce capătă calificativul de "operaţie de degradare a speciei umane".

Condamnarea de atunci n-are nimic de a face cu recenta interdicţie de a rula pe ecranele obişnuite a filmului "Baise-moi" (F…-mă), realizat de două femei, Virginie Despentes şi Coralie Trinh Thi. Decizie luată de Consiliul de Stat, deşi Ministerul Culturii dăduse autorizaţia. În contradicţie cu Ministerul Culturii, care îl considera un film artistic, demn de a rula în sălile normale, Consiliul de Stat îl consideră film porno, deci X, pentru săli speciale şi video. N-am văzut filmul şi nu mă pronunţ. Majoritatea criticilor nu s-au pronunţat dacă e sau nu pornografic, în schimb l-au considerat de proastă calitate, mergând până la a-l califica de "déguelasse" (respingător).

Şi cu aceasta atingem punctul nevralgic al discuţiei ce se poartă acum în presă. Nimeni nu se mai întreabă dacă filmul cutare este doar erotic sau pornografic. E ca şi cum s-ar vorbi despre sexul îngerilor. Un scriitor, Jacques Lacarrière, zicea, cred că pe bună dreptate, că "sexualitatea devine pornografie de îndată ce comunică, de îndată ce se dezvăluie". Critica e îndreptată împotriva vulgarizării comerciale a porno-ului. Filmele de acest gen sunt în majoritatea lor scurte secvenţe "ultra-hard" lipite una de alta fără măcar a se schiţa un scenariu pretext. Unde sunt filme ca "Liaisons dangereuses", adaptat după Laclos de cineaşti ca Frears sau Forman, în care "pornografia" nu era absentă, dar cu ce farmec, la ce nivel artistic? Cu alte cuvinte, zic criticii, n-avem nimic împotriva pornografiei sau erotismului, ziceţi-i cum vreţi, dar să se ridice la nivel de artă. E de înţeles, suntem în ţara în care mulţi scriitori sau artişti au făcut pornografie de înaltă calitate. "Originea lumii" de Gustave Courbet, care a fost ascunsă mult timp de ochii lumii, tronează acum în Musée d'Orsay şi rivalizează cu Gioconda de la Muzeul Luvru.

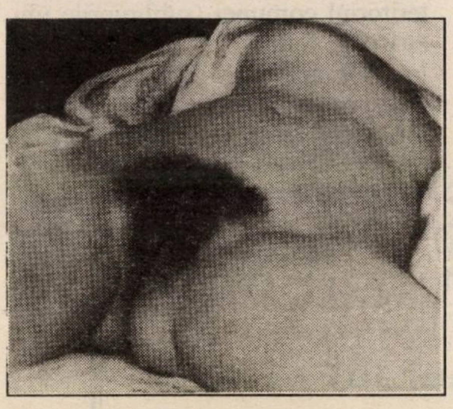

"Originea lumii" de Gustave Courbet, pictat în 1866: rivalizează cu Gioconda.

Ce să-i faci, ne aflăm în societatea de consum, pornografia a devenit şi ea un produs de consum. Pentru masele larg populare, cum ar fi zis ştim noi cine…

■ Foartă puţină lume nu ştie ce înseamnă Turul Ciclist al Franţei. Până şi subsemnatul, când aveam 10 ani, la Podul Iloaiei, urmăream peripeţiile celebrei curse cicliste în ziarul "L'Équipe", la care era abonat un văr al meu, Moshe Schor. Ştiam că mulţi francezi practică ciclismul, sport naţional. Nu ştiam însă că o serie de scriitori au fost ciclişti pasionaţi. M-a făcut să descopăr acest lucru moartea recentă a unui scriitor, extrem de simpatic, Louis Nucera, izbit necruţător de o maşină în timp ce se plimba pe bicicletă. Trecuse de mult de vârsta de 70 de ani.

Am aflat de pildă că Alfred Jarry poreclise "instrumentul" său "ubucyclette" (joc de cuvinte à propos de opera sa "Ubu Roi"). Samuel Beckett, făcându-şi plimbarea de dimineaţă, murmura: "Scumpă bicicletă, nu-ţi voi zice niciodată vélo!" (cum îi zic de obicei francezii). Jean Giraudoux: "Vreau să elimin sprintul în drumul meu spre moarte". În sfârşit, e bine cunoscut cazul lui Cioran, care era un pasionat al bicicletei. Nu ştiu dacă socotea ciclismul un sport sau, pur şi simplu, bursier sărac al statului francez până la 40 de ani, era pentru el un simplu mijloc de locomoţie. În orice caz, bicicleta a folosit-o ca să facă un fel de Tur al Franţei. Nu-i mai înşir pe toţi scriitorii francezi amatori de ciclism, Zola, Rostand, Jules Renard, Péret, Antoine Blondin (care a fost şi cronicar sportiv). Nu numai francezi, până şi Tolstoi sau Conan Doyle.

De ce oare această patimă – nobilă! – pentru bicicletă la oamenii scrisului? Poate ştiţi dumneavoastră răspunsul…

■ Recent a apărut o carte semnată Jacques Rossi, intitulată "Qu'elle était belle cette utopie". Autorul, cetăţean francez, pe vremuri agent al Kominternului în Spania, a fost arestat pentru spionaj în 1937 de către superiorii săi de la Moscova. Condamnat, e trimis în gulagul siberian. Deşi deţinut, îi vor trebui mulţi ani acestui comunist sincer să-şi dea seama de natura unui regim ale cărui lagăre se întindeau pe teritorii tot atât de vaste ca Franţa sa natală. Ca şi solul siberian îngheţat, convingerile leniniste ale multor deţinuţi, foşti membri ai partidului, nu se dezgheţau niciodată. Ei găseau justificări pentru deţinerea lor în lagăr după ce făcuseră mărturisiri false.

Jacques Rossi

Jacques Rossi relatează o butadă, tragică, a unui antifascist german, coleg de gulag: "Naziştii ne–au torturat ca să spunem adevărul, sovieticii ca să minţim!".

Călăilor le plăceau cifrele rotunde, zice autorul. Zece ani, cincisprezece, douăzeci de ani. Niciodată 18 şi şase luni. Jacques Rossi e eliberat după 20 de ani de gulag, în 1956. Timp de cinci ani are domiciliu obligatoriu la Samarcand. Abia în 1961 părăseşte URSS, cu o viză poloneză. Câţiva ani predă franceza la Varşovia. Sătul probabil de Polonia lui Gomulka, emigrează în Japonia. De ce Japonia? În cartea sa el afirmă: "În mod curios, în timpul şederii mele în gulag, cu japonezii mă simţeam mai aproape de Franţa şi cultura sa". Neastâmpăratul nostru Jacques pleacă apoi pentru câţiva ani în SUA. Abia în 1985 se întoarce în Franţa. Câteva date interesante despre cel ce zice: "Am descoperit oceane de noroi şi sânge dincolo de un decor înşelător". Are 91 de ani. Poliglot, vorbeşte zece limbi. Când a venit în Franţa, nimeni nu-l lua în seamă. Prima sa carte, "Manualul gulagului", a fost publicată mai întâi în rusă la Londra, în 1997, ca să fie mai târziu editată în franceză.

Nici un fel de patos, nici urmă de ură, ci numai fapte, fapte încăpăţânate, o serie de portrete de călăi şi de victime, desenate cu un umor negru: iată în câteva cuvinte aprecierea cvasi-unanimă a presei franceze.

Acest aventurier al secolului, căruia ar trebui să-i fie lehamite de viaţă, pregăteşte acum o nouă carte, istoria vieţii sale, pe care ar dori-o publicată înainte de a împlini 100 de ani…

Şi câteva maxi-minime şi mini-minime:

■ Marabout, personaj pe care Larousse-ul îl defineşte astfel: în Africa, musulman renumit datorită puterilor sale magice, ghicitor, vraci şi tămăduitor. De ce am tradus acest cuvânt, arhicunoscut în Franţa? Odată cu diverse produse importate din Africa, Parisul a importat mii de marabuţi, pe care îi întâlneşti la toate colţurile. Nu o dată mi s-a întâmplat, ieşind din metrou, să mi se întindă o fiţuică în care domnul doctor Marabout pretindea că rezolvă tot soiul de probleme. Te-a părăsit nevasta sau ţi-a dispărut soţul, el ţi-i aduce înapoi. Ai necazuri financiare, el te face bogătaş. Ai de dat un examen, graţie lui îl iei la sigur. Eşti şomer şi vrei să fii angajat, prin puterile sale oculte el îţi obţine neapărat postul. Ca să nu mai vorbim de faptul că dacă iubeşti o femeie iar ea ba, el ţi-o aduce mintenaş în pat. "Să facem totul", îi plăcea să zică lui Ubu Roi din România, marabutul parizian zice că el "rezolvă totul".

Această "profesiune", care a devenit o adevărată "parnusă" rentabilă (o "consultaţie" costă minimum 200 franci) nu presupune nici o diplomă, oricine are dreptul s-o practice. Şi eu aş putea-o face, ar trebui însă să găsesc o bună vopsea neagră, ca să fiu "veridic".

Că e nu mare, ci imensă, credulitatea multor franţuzoaice, o arată cazul unui marabut ce se auto-intitula profesorul Dra (să nu facem o glumă proastă adăugând la cuvântul Dra litera "c"). Într-o singură localitate, Belfort, el a avut câteva cliente. O doamnă, disperată că a părăsit-o iubitul, se prezintă la el. Pentru a-l readuce, "profesorul" îi prescrie o alifie! 10.000 de franci. Doamna doreşte ca amantei iubitului să i se întâmple o nenorocire. "Profesorul" cică va sacrifica nişte cai şi nişte crocodili în Africa în acest scop. Tariful: 80.000 de franci. Credulitatea doamnei cu pricina a mers până acolo încât a cumpărat un BMW decapotabil pentru ca un unchi marabut din Africa să facă rugăciunile de rigoare. Să râzi şi să plângi de prostia omenească. Din fericire, după ce-a încasat mai bine de-un milion de franci de la cucoanele din Belfort, domnul Dra are dreptul la o bine meritată odihnă "la răcoare", cum zice românul.

■ În Franţa nu s-a făcut o anchetă printre tineri ca să se afle câţi ştiu ce-a însemnat Auschwitz. În schimb, institutul de sondaje francez SOFRES şi cel german EMNID au făcut-o printre adolescenţii între 14 şi 18 ani. Rezultatul: 20 la sută n-au ştiut să răspundă ce înseamnă cuvântul Auschwitz!

■ Am aflat de existenţa unei localităţi care se numeşte Lavandon. Probabil că-şi poartă numele datorită mirosului plăcut de levănţică, parfumul local. Ea a devenit dintr-o dată celebră pentru că primarul a emis o hotărâre care sună astfel: **"E interzis oricărei persoane** care nu dispune de un cavou **să decedeze pe teritoriul comunei** (sublinierile îmi aparţin). Suntem în plin Caragiale… Domnule Gil Bernardi (aşa îi zice primarului), ştiu că nu mai ai loc pentru morţi în cimitire (ca şi în

MAMAIA מאמאיה
Restaurant
românesc
Grătar – pescărie

Aer condiţionat, ambianţă plăcută,
serviciu conştiincios, preţuri moderate.

Deschis zilnic între orele 12-24.

Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim şi româneşte.

Restaurantul MAMAIA

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

"Funérailles à Bucarest" de Mircea Săucan) şi te asigur că nu voi vizita Lavandon, de teamă să nu fac infarct la faţa locului. Prefer "să decedez" cât mai târziu. Şi prefer Parisul, deşi n-am să am parte de levănţica dumitale!

■ Dalai Lama se află în Franţa pentru câtva timp. Nu ca să apere libertatea Tibetului, ci ca să dea lecţii de budism. Prima sa lecţie a avut loc în aer liber, pe o ploaie torenţială, la Larzac, în Languedoc. Nici unul din cei 8.000 de auditori, unii veniţi din toată Europa, din Statele Unite, Canada, Australia, nu s-a clintit. El susţine că nu vrea să convertească pe nimeni, toate religiile merită respect. "Îl iubim pentru că e un om bun şi sincer, pentru umorul, înţelepciunea şi capacitatea sa de compasiune", zic cei ce-l venerează. Dea Domnul să fie aşa!

■ Şi fiindcă pomenisem de Mircea Săucan, vreau să zic două vorbe despre cartea lui, amintită mai sus; două vorbe în chip de scrisoare adresată autorului:

«Dragul meu Mircea Săucan,

Nu ştiu cum să încep această scrisorică după ce-am terminat genialele tale funeralii bucureştene. Ce idee năstruşnică, *loufoque,* ar zice franţuzul, să alegi ca personaj principal al povestirii un mort obligat să cutreiere capitala României pentru a obţine dreptul de a fi înmormântat. Alţii se bat pentru dreptul la viaţă, el, sărmanul, pentru dreptul la moarte.

Din prima clipă începem să ne minunăm, să râdem, împreună cu tine, de bobârnacul pe care-l arunci morţii. Faci parte din familia acelora care, după cutremurul teribil din 1977, au scornit zeci de glume pe seama Doamnei în negru, eşti poate rudă cu Stan Pătraş, care a întemeiat – ce frumos sună cuvântul "întemeiat", operă durabilă – cimitirul vesel de la Săpânţa. Dar ai şi alte rude, mondiale aş zice, un oarecare domn Franz Kafka, regele absurdului, sau, în alt perimetru, pe Charlot, care ar fi putut interpreta la perfecţiune rolul mortului. Rude, familie, d'accord!, dar tu eşti **unic.** Totalmente original. Nu cred că există în literatura mondială un personaj ca mortul care se zbate cu o energie inimaginabilă, mai viu decât aşa-zişii funcţionari vii care îi fac "moartea amară". Culeg la întâmplare câteva replici delicioase: *"Vous êtes mort? Depuis hier. Puissiez-vous vivre longtemps. Je n'ai pas eu des conditions propices. J'ai décédé illégalement. Qui est-ce que... J'ai compris, Caragiale. Messieurs, camarades, vous êtes tous décédés, attendez votre tour. Je suis un décédé optimiste".* Mă opresc aici. Există nenumărate *trouvailles.* Îmi place viziunea, care nu e *cauchemardesque,* a miilor de morţi care luptă pentru dreptul la un mormânt, care e tonică, veselă. Ador sfârşitul în care nuntaşii se dăruiesc pentru a săpa un mormânt bietului om, care se înalţă la cer dirijând o fanfară râzând, cum superb zici, cu un râs demiurgic, tragic. E *pendant*-ul Imnului vieţii de Beethoven din Simfonia a noua. La tine devine un Imn al morţii-viaţă, dacă pot spune aşa.

Ce mai încoace-încolo, eşti genial, domnule. *Kol hacavod!* Jos pălăria!»

●

Amos Yaron, directorul general al Ministerului Apărării, a declarat că mai mulţi ofiţeri din cadrul ministerului s-au dedat în vremea din urmă la agresarea sexuală a colegelor din instituţie.

Pe de o parte, fenomenul acesta nu ne place deloc, inutil să mai precizăm. De altă parte însă, ţinând seama de împrejurările grele prin care trece ţara, nu ne putem împiedica să constatăm, cu plăcere, că militarii noştri sunt plini de energie şi că au necesarele "los cojones".

Nou!

A apărut

Mircea Saucan

FUNÉRAILLES À BUCAREST

MINIMUM
TEL AVIV ■ 2000

«Un spirit ironic şi chiar caustic, lucid şi sarcastic, predispus spre un umor negru, feroce şi în acelaşi timp spiritual.»

(Adrian Marino, Cluj-Napoca)

«Mircea Săucan vede o lume a viilor cu totul absurdă şi iraţională în care omului îi este refuzată până şi demnitatea de a muri definitiv, dar în acelaşi timp el ne face părtaşi la regretul de a părăsi o lume şi un loc.»

(Iulia Blaga, *România liberă,* Bucureşti)

Cartea se poate obţine trimiţând suma de 30 de şekeli pe adresa autorului:
POB 5191
Natzeret Illit 17541

MARIA ALDEA-LÖBEL
Offenbach, Germania

Cireșii în Japonia
(2)

Maria Aldea-Löbel a fost ziaristă în presa de tineret bucureșteană a anilor '60.

Ea trăiește, împreună cu soțul ei, medic, în Germania, scrie și călătorește mult. Iar din când în când, ne trimite impresiile sale. Totdeauna proaspete, totdeauna interesante.

În cazul de față e vorba despre Japonia.

Un chimism straniu

Cine este acest popor straniu, care aduce jertfe la milioane de zeități – de Kami – precum strămoșii noștri care abia se ridicaseră în două picioare, dar în același timp e în fruntea civilizației noastre tehnice? Cum se poate ca acerbii oameni de afaceri de statură internațională să aducă, smeriți, la altare, rufele purtate în anul trecut și să le mulțumească pentru serviciile făcute? Ca gospodinele, la o ceremonie specială, să așeze grațios acele de cusut pe un pat moale de tofu, ca în fine să se odihnească? Sau ca gurmanzii mari amatori de țipari, să ceară iertare țiparilor delicioși pe care i-au mâncat? Și, în același timp, să refuze categoric să ceară iertare, sau măcar să se scuze față de coreeni, chinezi sau celelalte popoare asiatice pentru bestialitatea cu care s-au purtat față de ele în timpul celui de–al doilea război mondial?

Cine e acest popor straniu? Prin ce chimism a apărut acest neam nou care pendulează între formule contradictorii, antagonice? Între sensibilitate și cruzime? Între lumea mitică și realitatea secolului 21?

Cea mai veche populație locală, Ainu, se pare că se trage din Caucaz. Tot de pe continent au năvălit, încă din timpuri preistorice, când "Insulele sacre" erau încă unite cu Eurasia, alte populații, de data asta mitologice, care i-au învins și sclavagizat pe Ainu (cert e că și azi cei 17.000 de Ainu sunt considerați cetățeni de clasa a doua). Dar japonezii nu au numai ochi oblici și pomeți înalți – ghida noastră, cu buze mari și moi, aduce teribil cu o "vahiné" din Polinezia. Temerari navigatori din mările sudului au acostat și ei pe meleagurile astea și s-au amestecat cu neamurile mongolice. Ce i-a adus pe toți e probabil speranța că vor găsi un locșor unde curge lapte și miere. Dar de ce au rămas? Până și azi abia 15% din pământ e roditor. Dacă omul e produsul naturii în care trăiește, nicăieri parcă nu e mai adevărat decât aici: piatra, taifunele, focul vulcanilor au călit un popor dârz, care nu se lasă înfrânt de vitregia naturii. Terorizați de continuele calamități, căutau să îmbuneze spiritele nefaste care parcă sălășluiau pretutindeni pe meleagurile astea și reclădeau, din nou și din nou, casele distruse – de-a lungul anilor, secolelor, de-a lungul mileniilor. M-a impresionat teribil o imagine văzută la televizor. După un cutremur recent care a făcut surcele casele de lemn, copiii ascuțeau tocuri de scris din așchiile care, ieri, fuseseră căminul lor, pentru ca să poată merge la școală a doua zi.

Strămoșii acestor copii trăiau în văile dintre munți, fiecare familie, clan, în valea ei, și desigur că încercau să pună stăpânire pe valea vecinului, care e mai mănoasă și mai frumoasă. Unul dintre clanuri, Tenno, a reușit să învingă micii domnitori locali. Când? Cum? Nu se știe. Nu cunoșteau încă scrierea și deci nu există cronici. Când murea un Tenno, urmașul lui pleca din locul pângărit de moarte. Așa s-au petrecut lucrurile ani, secole de-a rândul, până la Cutremurul cel mare. Un cutremur spiritual: descoperirea civilizației chineze.

Școala primară, liceul și universitatea într-un singur semestru

Preoții budiști, temerari, ca toți misionarii, au adus – pe lângă religia lor – știința și arta din țările lor de înaltă civilizație. Atunci s-a petrecut un miracol: japonezii au devorat, înghițit, asimilat totul, totul, totul, într-un timp record. Un popor întreg de elevi model, care nu numai că ia nota zece pe linie, dar absolvă școala primară, liceul și universitatea într-un singur semestru.

După modelul chinez, unde Împăratul se considera drept "Fiu al Cerului", s-a autointitulat și Tenno la fel. Acum, în secolul 7, când au cunoscut scrierea, au fost redactate primele anale, cronicile Kojiki și Nihoshoki. În ele se certifică faptul că Împăratul e de origine divină și se trage direct din perechea mitică Izanagi și Izanami (Cel care invită și Cea care invită).

De atunci și până astăzi Împăratul e încoronat la Ise, altarul sacru shintoist.

Am fost și eu să văd acest loc venerat altădată. Mă întrebam cum o fi acum: Constituția de după război, din 1945, stipulează că monarhia nu e de origine divină, ci aleasă de popor. La Ise am trecut de cartierul prostituatelor, clădit anume pentru nevoile lumești ale pelerinilor. Domnul Ishigawa ne spune, cu umorul lui tipic, că aici poți păcătui cu conștiința curată – tot te duci să te speli de păcate: înainte de a intra în casele Zeilor trebuie să-ți clătești gura și să te speli pe mâini. Cel mai mare păcat shintoist e murdăria corporală – nu cea morală, se pare. Am trecut sub poarta tradițională shintoistă, o grindă așezată pe doi stâlpi, și am intrat în curtea cu 120 de temple. Spre surprinderea mea, era plină de pelerini. Pentru popor, se vede, originea divină a Împăratului a rămas realitatea absolută.

Nu putem vedea însemnele sacre. În Sfânta Sfintelor nu intră decât Împăratul. Domnul Ishigawa ne asigură că templul e vechi de peste 1000 de ani. Mă mir. Arată atât de nou.

"Foarte simplu", sunt lămurită. O dată la 20 de ani Altarul Sfânt e dărâmat şi reclădit din nou, aidoma cu cel dinainte. Atunci corpul Zeiţei soarelui e transportat cu mare ceremonie în noua locuinţă.

Iar mă mir.

"Corpul Zeiţei?"

"Da. Corpul Zeiţei e oglinda magică pe care Zeiţa i-a dăruit-o nepotului ei, strămoşul Împăratului…

Locul altarului de încoronare nu a fost ales întâmplător în pădurea de la Ise. Alături, chiar în faţa micii localităţi Futamigaura (honni soit qui mal y pense), îi vedem şi noi, cu propriii noştri ochi, pe cei doi zei mitici Izanagi şi Izanami, care binecuvântează prin prezenţa lor acest loc sacru: ei au luat înfăţişarea a două stânci gemene ivite din ape…

Deci acum peste o mie de ani Fiul Cerului (de data asta cel nou, japonez, nu chinez) a luat hotărârea să-şi clădească şi el o capitală permanentă, ca şi Fiul Cerului chinez. Şi cum a clădit-o? Evident, după planul urbanistic al capitalei chineze Shian. Bineînţeles mergem să vedem Nara, despre care ghidurile scriu că este cel mai japonez dintre oraşele japoneze…

Şi aşa mi-e dat mie, copil de pe malurile Bahluiului, să păşesc în cel mai vechi templu de lemn din lume (din anul 607) şi să admir cea mai veche pagodă de lemn cu cinci etaje din lume (de ce cinci, şi nu patru sau şase? După numele celor cinci elemente – pământul, apa, focul, vântul şi spaţiul gol!). Şi, atracţia numărul unu pentru orice program turistic, să văd cea mai mare statuie de bronz din lume – a lui Budha.

În timp ce o privesc mă gândesc cum trebuie să se fi uitat la ea ţăranii şi umilii meseriaşi care nu văzuseră niciodată un chip cioplit al unui Kami. Ei s-au închinat – aşa cum de altfel le-a poruncit Împăratul – şi acestui mare Zeu coborât parcă dintr-o lume magică, blajină şi senină.

Curând au apărut şi în altarele shintoiste primele statui…

După numai o jumătate de secol Împăratul a hotărât să-şi mute din nou capitala (poate pentru că influenţa preoţilor budişti devenise prea jenantă). Locul noii "Capitale a păcii", Kyoto, a fost ales cu multă grijă. Cei mai buni auguri a avut o vale apărată de râuri şi de un munte care era aşezat exact acolo unde trebuie ca să împiedice intrarea demonilor în oraş. Reşedinţa cea nouă a fost construită, ca şi Nara, exact după planul urbanistic ca o tablă de şah a capitalei chineze.

Alegerea a fost binecuvântată de Zei: Kyoto a rămas capitala imperiului timp de o mie de ani.

(Continuare în numărul viitor)

CASA DE PĂRINŢI
NEOT MARGOA LTD.
în inima oraşului
NESS ZIONA
Str. Ben Gurion 53
Tel.: 08/940-2482 – 08/940-3561

Pentru
INDEPENDENŢI
şi EXTENUAŢI

Primeşte părinţi pentru convalescenţă,
refacere şi îngrijire de zi

AL. MIRODAN

DICŢIONAR NECONVENŢIONAL
AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

Poşta Dicţionarului

Victor Nămolaru, din Naharia, ne trimite textul de mai jos, intitulat «Un vraf de scrisori şi destinatarul lor "trăznit"»; un text unde aflăm cum a intrat cunoscutul ziarist în posesia câtorva documente privindu-l pe Saşa Pană şi pe câţiva dintre amicii marelui animator al Avangardei literare.

«Cercul colecţionarilor bucureşteni de timbre poştale din Calea Dorobanţilor era ticsit de lume. La masa lui nea Gigi, un vraf din corespondenţa lui Saşa Pană era oferită spre vânzare. *"Ieftin, ieftin,* te îmbia cu voce scăzută bătrânelul, *un leu bucata. Un leu!"*

Am mai "prins", în îmbulzeala iscată, cam 50 de piese (scrisori, cărţi poştale, ilustrate, invitaţii etc.) – întreguri poştale în limbaj filatelic – uitând să notez data acestei întâmplări. Târziu, am realizat că poetul n-ar fi făcut o asemenea eroare. Pe fiecare plic sau scrisoare pe care i le-a remis poşta două cifre indică ziua sosirii şi cea a expedierii răspunsului.

Subsolul de pe Mircea Vodă

Scrisorile de familie au cea mai mare vechime.

La 8 februarie 1920, dr. David Binder (tatăl lui Saşa) îi scrie din Dorohoi că mama este ocupată cu pregătirea Duţei (sora poetului) pentru programul artistic al festivalului organizat de cercul "Nahum Sokolov"; peste trei luni, mama îşi informează fiul că *"tata a fost rugat să-şi puie candidatura de deputat dar a refuzat..."*. În luna septembrie a aceluiaşi an, Alexandru Binder, pe care-l vom numi de acum înainte Saşa Pană, elev în ultima clasă la "Matei Basarab", a fost primit *"în gazdă cu tot"* la familia Goldenberg, vechi prieteni ai Binderilor. *"Ai să fii ca acasă"*, îi scria mama.

A fi în gazdă la Goldenberg era într-adevăr o şansă, dar nu numai pentru casa şi masa ce-ţi erau oferite. În subsolul imobilului din Mircea Vodă 55 locuia Ion Călugăru, iar la parter, în cea mai bună cameră, Ross, student la arhitectură, apreciat de pe acum. Caricaturistul găzduia un soi de cenaclu, frecventat, între alţii, şi de Brunea-Fox, dar idolul acestei lumi ce îmbobocea, lacomă de lecturi şi discuţii – îşi aminteşte poetul – era *"un tânăr ciolănos, cu ochii verzi"*, venit de la Iaşi, Fundoianu, în jurul căruia se strângeau *"ca fluturii în jurul globului de lumină"*.

Şi apoi, peste ani, în familia Goldenberg va afla de existenţa unei avocate, delicata Mary Ange, rudă cu Victor Brauner. Dar să nu anticipăm...

Poveste tragică cu happy-end

Am întors îndărăt acele timpului şi ne-am oprit la o scrisoare trimisă din Iaşi la 26 septembrie 1926. Expeditorul – anonim. Adresa destinatarului – căsuţa poştală 114. Elsa, semnatara misivei, e supărată pe *"dragul meu băieţel"* fiindcă acesta îi scrie rar, o dată la 10-12 zile... *"Împacămă"*, încheie misterioasa duducă, cu o greşeală de ortografie (altminteri, domnişoara era pasionată de literatură). Am plonjat, cu aceste rânduri, în meandrele unei poveşti de dragoste care începuse cu cinci ani în urmă şi care, printr-un adevărat miracol, nu s-a încheiat cu o tragedie. Student în anul V la Institutul Medico-Militar, Saşa Pană, fiul respectuos şi ascultător care nu ieşise niciodată din cuvântul părinţilor, s-a logodit cu Elsa fără să-i anunţe măcar. Mai mult chiar, i-a promis că se va căsători cu ea. Vestea a ajuns la Dorohoi şi părinţii, care dezaprobau categoric mariajul, îl implorau să nu facă acest pas, familia fetei fiind *"ruşinea ruşinilor"*. Între opoziţia paternă şi ultimatumul iubitei, poetul, într-un moment de disperare, face un act nesăbuit, încercând să se sinucidă. Din fericire, ireparabilul nu s-a produs. Saşa Pană a devenit medic militar şi, cum era de aşteptat, nu s-a mai căsătorit cu Elsa Orenstein. Peste două luni, povestea lui de amor cu Mary Ange s-a sfârşit în faţa ofiţerului de stare civilă şi după tradiţia iudaică.

Cartea poştală cu ştampilă roşie (şi încă ceva)

Două plicuri cu antetul în germană: "Moscu Jucovici – Articole electrotehnice en-gros – Viena", unul din februarie 1926, celălalt din iunie 1928, ne evocă anii copilăriei, când, sâmbăta după-amiază, se făcea lectură în familie. *"Asista uneori şi nene Moscu, fratele mamei, vânzător într-un magazin de manufactură. Era tânăr, frumos şi chiar elegant. Aducea cu Leonard, amintea mama".*

Înaintea primului război mondial, Moscu plecase din ţară şi acum, prosper negustor vienez, căsătorit, cu un copil, l-a invitat să viziteze capitala Austriei. Scrisoarea din 1928, semnată şi de consoartă, Paula, se referă la primul voiaj peste hotare al poetului. Viena l-a impresionat nespus. În ultimele zile ale şederii a expediat şapte vederi...

Scrisorile menţionate mai sus, ca şi ilustrata primită din Veneţia de la familia Jucovici (1931) nu încheie, din nenorocire, acest capitol. Li se alătură cartea poştală din 27 aprilie 1941, cu o ştampilă roşie, având în centru o svastică. David Israel Weissmann, un cumnat din Viena, îi anunţă că *"Moscu şi Paula au fost în spital, unde au stat mai multe săptămâni. L-au părăsit la 12 aprilie şi adresa lor actuală este Lilienthal-Jucovici în Ostrovic – S-Ri, Kynek 7/8, Guvernământul General al Poloniei... Nu veţi putea să le scrieţi direct"*... Aşadar, acolo, în imensul cimitir evreiesc, se odihnesc "nene Moscu" şi ai lui.

Unda de şoc a acestui timp de urgie apare şi în scrisoarea din octombrie 1940, când dr. David Binder îi comunică: *"Trebuie să strâng acte pentru a dovedi că fac parte din cat. II de evrei, cu toate că am fost mobilizat în timpul primului război mondial mai mult decât orice medic"*. Cu un scris dezordonat, mama, care avea proaspătă amintirea pogromului din oraş, rezumă situaţia: *"La multe surprize ne putem aştepta. Nu mă pot bucura nici de iscălitura lui Vladimir, am izbucnit în hohote de plâns, fiindcă nimic nu mai are valoare"*.

La 18 august 1942, Ministerul de Interne îi transmite aprobarea "de a se deplasa pe timp de 10 zile Bucureşti-Dorohoi şi retour". La mai bine de un an de la decesul tatălui, obţine, după straşnice stăruinţe, să-şi aducă mama la Bucureşti.

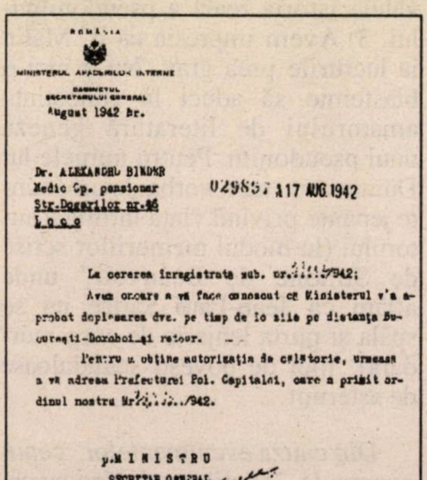

ROMÂNIA

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

CABINETUL
SECRETARULUI GENERAL
August 1942 Nr.

Dr. ALEXANDRU BINDER
Medic Cp. pensionar
Str. Dogarilor nr. 46
L o c o

029857 A 17 AUG 1942

La cererea inregistrata sub. nr. [illegible]/942;

Avem onoare a vă face cunoscut că Ministerul v'a aprobat deplasarea dvs. pe timp de 10 zile pe distanţa Bucureşti-Dorohoi şi retour.

Pentru a obţine autorizaţia de călătorie, urmează a vă adresa Prefecturei Pol. Capitalei, care a primit ordinul nostru Nr. [illegible]/942.

p. M I N I S T R U
SECRETAR GENERAL
Colonel Magistrat

V.T.[illegible]

"Poemul invectivă" mă plictiseşte destul

Ornată pe ambele feţe cu grafica inconfundabilă a lui Geo Bogza, cartea poştală din 12 februarie 1933 este una din cele 130 de corespondenţe de acest gen (împreună cu 88 de scrisori) primite de Saşa Pană din Telega-Prahova între 1928 şi 1933 şi care au fost evocate pe larg în memoriile sale. *"Poemul invectivă mă plictiseşte destul,* îi scrie prietenului şi editorului său, *dar dacă până în Paşte are să fie tipărit tot e bine şi dacă, însă, să nu fie nici până în Paşte, nici până la toamnă şi niciodată, tot e bine şi eu tot o să te iubesc şi n-am să uit niciodată ce lucruri mari şi definitive mi s-au întâmplat în apropierea ta şi că fără tine un gol imens, o mare lacună ar fi fost în inima şi în viaţa mea"*.

"Poemul invectivă", cu acele cunoscute versuri *"Ce frumos era la Piatra Neamţ/ Aerul tare ca vorbele într-un poem de geo bogza"*, a fost scris la puţine zile după cununia religioasă a lui Saşa cu Mary Ange, ce a avut loc la 26 iulie 1931 la Piatra Neamţ.

Editura "unu", unde s-a tipărit, fusese creată de Saşa Pană în 1930; la aceeaşi editură au apărut şi operele unor Urmuz, Tzara, Voronca, Roll, ca şi lucrări proprii. De ce "unu"? Fiindcă în aprilie 1928, eroul nostru a fondat, pe banii lui, "unu", revistă neconformistă şi protestatară (1928-1932) care a devenit o publicaţie centrală în literatura română de avangardă.

Două însemnări şi un P.S. cu subînţeles

Din vremurile apropiate nouă semnalez mai întâi trei scrisori din ampla corespondenţă dintre Colomba Voronca şi Saşa Pană. *"În ultimul timp,* scrie Colomba la 9 octombrie 1958, *am trimis o ploaie de scrisori lui Baciu, Jebeleanu, Beniuc, Geo şi alţii ca să intervină"*. Împreună cu scrisoarea sosită de la Paris se află, în copie, acordul editurii Seghers de a publica, traduse în româneşte, poemele lui Voronca. Nu este evocată nici o problemă de ordin material, Pierre Seghers roagă doar să se menţioneze unde a apărut ediţia originală în franceză. Pe plic, în dreptul zilei când a expediat răspunsul (23 noiembrie 1958), Saşa Pană a notat: *"Sunt azi 35 de ani de la sinuciderea lui Urmuz"*. Şi, dacă a trecut atâta timp (peste o lună) până a răspuns, se poate deduce câte conciliabule cu prietenii, la câte uşi a fost nevoit să bată pentru a-i transmite Colombei vestea cea bună. O aflăm dintr-o altă scrisoare, care-l informează că editura Dacia (Cluj) i-a comunicat văduvei că vor apărea două volume şi că drepturile ei de autor se ridică la 6.806 lei.

Din inima Pacificului, trei scrisori primite de la Ştefan Baciu – una în 1969, două în 1975 – atestă statornica lor prietenie ce dura de decenii...

...La "Alcalay", de "Ziua poeziei", de masa unde Saşa Pană acorda autografe pe noul său volum de poezii, "Călătorie cu funicularul", s-a apropiat, cerându-i o dedicaţie, un tânăr de 16, ani care venise de la Braşov, cu numărul matricol pe măneca vestonului. Era Ştefan Baciu, care avea un volum editat şi premiat de Fundaţiile Regale...

Lângă una din scrisorile din 1975, o copie a răspunsului lui Saşa Pană, care începe astfel: *"Dragă Amice, cu A mare..."*. La întrebarea dacă există o carte (sau mai multe) de Fox, poetul bucureştean, după ce enumera titlurile unor cărţi semnate de Brunea-Fox, adaugă: *"Şi încă una – tot reportaje – majoritatea din epoca Dimineaţa, al cărei titlu îmi scapă (în loc să-mi scapere)"*. Există şi alte scrisori ori simple felicitări trimise de foşti colaboratori la "unu": Lucian Boz (29 noiembrie 1977, Sydney, Australia), Sandu Darie (decembrie 1977, Cuba), B. Florian (13 februarie 1978, Paris). Lângă scrisoarea acestuia din urmă, iarăşi răspunsul lui Saşa Pană, din care reproduc doar un P.S. încărcat de înţelesuri: *"Am primit acele cataloage şi file de catalog. Nu s-a pierdut nimic. Poşta română are un personal conştiincios"*.

"V-aş ruga să distrugeţi scrisoarea"

"Sufăr de o boală care nu e contagioasă: lealitatea", nota Saşa Pană. Posed câteva scrisori care atestă o altă calitate: omul era săritor, se punea cu plăcere la dispoziţia celor din jur.

"Te rog fii drăguţ cum eşti totdeauna şi cumpără pentru mine câteva fiole de Novurit şi Strophantine" (I. Weininger, Piatra Neamţ); *"Aflu că tânărul Neamţu Corneliu, despre care ţi-am scris,* îi comunică dr. I. Adler (Dorohoi, 8 septembrie 1956), *a reuşit cu succes la examenul de admitere la Facultatea de Medicină Iaşi. Te rugăm să faci tot ce crezi ca acest copil să poată intra la Institutul Medico-Militar din Bucureşti"*. Din Australia, Robert Haller îi scrie: *"...O să apelez la amabilitatea dvs. ca să-i cumpăraţi acest medicament"*. Totodată, îl ruga să-i comunice mamei sale, din Bucureşti, că i-a trimis printr-o terţă persoană 2.000 de lei. *"V-aş ruga însă,* continuă Haller, *ca cele ce v–am scris să i le transmiteţi verbal şi să distrugeţi scrisoarea"*.

Câte persoane, în deceniile lăsate în urmă, vor fi scris celui care a delimitat consecvent activitatea profesională (a urcat treptele ierarhiei militare până la gradul de colonel medic) de cea literară (promotor al curentelor de avangardă, poet, prozator, dramaturg, conducător de publicaţii etc.). Saşa Pană, referindu-se la acest aspect, afirmă că, în perioada interbelică, *"oricare din camarazii mei, până la colonelul comandant, ar fi pariat o mie de lei contra unui leu că medicul lor nu e scriitor (şi încă din cei «trăzniţi»), cum au aflat peste decenii"*. Veritabilă performanţă, unica, probabil, în acest sens.

Să notăm, în context, alta, ce-l singularizează: *"Sunt colecţionar, aproape maniac,* se recomandă eroul nostru. *Nici o carte poştală, scrisoare sau bileţel primite începând de prin 1919, nu am aruncat"*.»

Ing. Paul Mălin, din Tel Aviv, polemizează cu Nina Cassian à propos de mărturisirile poetei privind felul cum şi-a ales Mony Cahn, din Galaţi, în anii războiului, pseudonimul Ovid. S. Crohmălniceanu:

«În numărul pe august-septembrie al revistei "Minimum", la "Poşta Dicţionarului", am găsit explicaţii ale Ninei Cassian în legătură cu pseudonimul Ovid. S. Crohmălniceanu al lui Mony Cahn. Aceste explicaţii sunt inexacte şi este bine că Nina nu a spus adevărul în această problemă, pe care ea şi eu suntem printre puţinii care o cunoaştem.

În articolul meu de "amintiri din tinereţe cu Ovid. S. Crohmălniceanu", publicat în "Ultima oră" din 19 mai 2000, menţionam că pseudonimul s-a dezvoltat în cursul corespondenţei lui Mony cu Nina Cassian, la începutul celui de al doilea război mondial.

În ce priveşte componenta "Ovid" a pseudonimului nu e nici un secret. Am cunoscut oameni numiţi în realitate Ovid şi care se auto-ironizau spunând că numele lor reprezintă "zero-zero" (O=zero şi VID=zero). În ce priveşte componenta cealaltă trebuie precizat că prietenul meu Mony avea atunci 19 ani, iar Nina era o copilă de 16 ani, care nici nu-l cunoştea, deci nu putea să-i dea un nume cu rezonanţă lubrică, cum era "Crohmălniceanu".

Mony era mare amator de combinaţii şi jocuri de cuvinte (vezi de exemplu combinaţia "Cahn, te miri" – "Cantemir", pomenită în articolul meu sus-pomenit, combinaţie popularizată chiar de el).

Chiar Mony a avut iniţiativa să se auto-ironizeze cu acest pseudonim, corespondenţa cu Nina ducând doar la suplimentul iniţialei "S", care accentua lubricitatea pseudonimului, fără legătură cu realitatea sau cu un nume, "Sache", nerelevant.

Faptul că Mony Cahn, în tot timpul vieţii sale, a găsit cu cale să nu dezvăluie secretul pseudonimului, secret pe care l-a dus cu el dincolo de viaţă, nu-mi permite mie şi nici Ninei Cassian să-l dezvăluim acum. Cred că şi familia lui ar fi de acord cu acest punct de vedere.

Presupun că am face cu toţii mai bine să nu mai scormonim în secretele acestui om de valoare şi să-i lăsăm memoria în pace.»

Nota Poştei Dicţionarului:

1) Nina Cassian nu susţine că ea (*copilă* la vremea aceea) ar fi ales pseudonimul eminentului critic, ci tatăl ei, traducătorul I. Cassian-Mătăsaru. 2) Din păcate, corespondentul nostru, negând versiunea oferită de Nina Cassian, nu ne dezvăluie istoria reală a pseudonimului. 3) Avem impresia că d. Mălin ia lucrurile prea grav. Nu e nici o blasfemie să aduci la cunoştinţa amatorului de literatură geneza unui pseudonim. Pentru numele lui Dumnezeu, nu e vorba de amănunte jenante privind viaţa intimă a autorului (la modul memoriilor scrise de Simone de Beauvoir, unde aflăm că Jean-Paul Sartre nu se spăla şi purta lenjerie de corp murdară), nici de poveşti scandaloase de aşternut...

Din cauza evenimentelor, continuarea la "Dicţionarul Neconvenţional..." (Dobrogeanu-Gherea) va apare în numărul viitor.

IOSEF EUGEN CAMPUS

A filozofa – filozofare

Solo Har scrie poezie cu râvnă neobosită, dovadă a unui organic ataşament la actul poetic. Scrie poezie neîncetat, an de an, din 1967 şi până acum.

Pe vremuri am scris, în gazeta "Secolul 20", un articol destul de critic, dar care ne-a apropiat. Solo Har este unul din rarii poeţi care ştiu să primească obiecţiile serioase, profitând de ele, nu dispreţuindu-le.

În acel articol – pornind de la frumoasa poezie "Saltimbancul" din volumul "Suspendat pe-o rază" – îl caracterizam pe Solo Har ca un "acrobat metafizic" înfruntând, pe funia întinsă peste abisuri a poeziei, pericolul, mereu prezent, de a se prăvăli fie în prozaism, fie în virtuozitate goală şi obscurantism.

De atunci şi până acum, Solo Har şi-a continuat munca creatoare. Merită tot respectul seriozitatea cu care îşi exercită meşteşugul. De asemenea, strădania de sincronizare, curajul de a experimenta, de a se înnoi. Dar, mai cu seamă, faptul că, în ciuda înnoirilor, nu se abate de la linia lui proprie. De la un volum la altul, paşii greşiţi sunt mai rari, izbânzile mai frecvente.

◆

Multă vreme, totuşi, Solo Har a rămas un poet controversat. Volumul "Poate" este semnificativ în această privinţă. A găsit, printre critici, admiratori fără rezerve. Andrei Strihan, de pildă, scria în Prefaţa la volum: «*Un lector neavizat sau opac la vibraţiile intraductibile ale poeziei, la farmecul secret al metaforei, nu va înţelege subtilitatea acestui univers poetic.*» "Vina" ar fi, deci, în întregime a cititorului. Poate. Uneori, există într-adevăr atari cititori. Dar poate – mai bine zis: sigur! – există şi în opera însăşi elemente care justifică respingerea. Menţionarea lor nu poate fi decât spre folosul nostru al tuturor, şi al poetului în special.

De aceea, în principiu, era bine venită intervenţia lui I. Schechter. Pentru a purifica atmosfera prea încărcată de tămâie, era indicat ca un scriitor să-şi spună deschis, curajos, opinia critică. Nu sunt însă de acord nici cu exemplele date de Schechter, nici, mai cu seamă, cu negarea totală a lui Solo Har ca poet. "Poate. Nu Poate" îşi intitula, distructiv, Schechter articolul. Şi, în cuprinsul articolului, conchidea nimicitor: «*Domnii critici spun că este o "poezie a cunoaşterii", dar, dacă puştiul meu mi-ar trânti asemenea prostioare, i-aş rupe urechile.*»

◆

Mergând consecvent pe calea – spinoasă, dar sănătoasă – a continuei căutări şi perfecţionări, Solo Har a atins, cu volumul "Secunde denudate", o nouă fază. În locul predilecţiei pentru încărcătura verbală, obscurantism şi echilibristică, apare acum tendinţa spre o poezie "denudată", cum zice poetul, o poezie sobră, simplă, despuiată de ornamente inutile.

Această tendinţă se menţine şi se adânceşte în recentul volum "Privire din afară" (editura Eminescu, Bucureşti 1999), volum tradus acum în ebraică sub titlul "Oreah le-rega" (editura Maaianot, Tel Aviv 2000).

A rămas predominantă, ca întotdeauna în poezia lui Solo Har, filozofarea. Cum ar spune poetul, căruia îi place să se joace cu cuvintele, conjugând verbele la infinitiv: a filozofa – filozofare. O poezie serioasă, adâncă. Acum, cu atât mai impresionantă, cu cât este mai simplă, mai despuiată de întortochieri şi încărcături pretenţioase. Ceea ce nu înseamnă că lipsesc cu totul poeziile slabe, în care filozofarea rămâne banală, în care vibraţia poetică rămâne insuficientă: "El se crede", "Strigătul gândului", "Împotmolire", "Şi îngerii mor", "Ferestrele deschise", "Umbra înaltă" etc.

Din fericire, poeziile bune predomină şi acestea sunt şi cele mai reuşite în traducere. În poezia "Mă dor stinsele stele", acest vers emoţionant revine de trei ori, ca un repetat dangăt de clopot: *"Mă dor stinsele stele/ durere chemată la întâlnirea/ cu timpul, cu viteza, cu lumina, / cu celulele murind şi trăind/ pentru că, fără durere, / cel mai frumos soare e stins./ Mă dor stinsele stele/ la colţuri de străzi, la ferestre, / acolo unde te ştie şi nimeni nu te ştie./ Mă dor stinsele stele/ fără a mă cunoaşte, / şi de ce m-ar cunoaşte/ dacă eu mă sting în timp, / în viteză, în lumină, în celule murind."*

Atmosfera rămâne, ca întotdeauna la Solo Har, sumbră. Aşa, de pildă, în "Zidul, zidurile": *"În viaţa mea a existat totdeauna un zid/ barieră către nicăieri./ Ridicând capul către cer, / l-am întâlnit pe Dumnezeu./ El nu m-a ajutat să scap de ziduri/ şi mi-a zis:/ Dumnezeu este născut din spaimă şi singurătate!"* Sau în "Agonia frunzei": *"Lângă agonia frunzei, / umbra s-a mărit/ şi eu tăceam tăcere de aramă."* Sau în "Lamento": *"Când ecoul ninge marginile serii, / deschid ochii să-ntâlnesc culoarea cerului, / zâmbetul stelelor şi mireasma florilor./ Dar aerul e livid, jur împrejur hore de erori, / iar eu silabisesc lumea."* Sau, într-un stil şi mai simplu: *"În ziua ploii/ alergam/ purtându-mi tristeţea./ Voiam să fie ştiută, auzită/ nimenu nu o ştia, nu o auzea./ Un câine lătra, / ploaia cădea, întunericul cuprindea văzduhul, / o frunză s-a rostogolit..."* Dar finalul poeziei aduce, ca o ploaie înviorătoare, o bruscă licărire de speranţă: *"Ritmul inimii s-a înviorat/ şi-am pornit către culoarea speranţei."*

Abstractul capătă corp, truculenţă, devine concret în poezia lui

Solo Har. Cosmosul extinde dimensiunile şi este concretizat în forme geometrice. În "Spaţiul alb" viziunea este cutremurătoare: *"Pământul se crapă, / cuvântul trece prin săgeţi, / gheţuri plutesc, / îngerii înverzesc, / universul se bâlbâie, / lumina atârnă de sabie, / se apropie spaţiul alb."* Sau în "Derută": *"Adevărul e pus în paranteze/ şi sferele zdrenţuite devin pătrate (...)/ din geometria cerească culeg un pumn de stele, / le aşez în cupa tăcerii... şi cad/ ca un pom doborât de secure."*

❖

Aşa cum spuneam, traducerea în ebraică este, în general, bună. Shimon Bar-Levy a ştiut să rămână aproape de sensul şi spiritul originalului românesc, fără a păcătui cu nimic faţă de spiritul limbii ebraice. "Bat tobele", el nu traduce cuvânt cu cuvânt, ci "Ha-tupim roamim".

Nu am înţeles, însă, de ce a simţit nevoia să se îndepărteze de titlul poeziei "Privire din afară" înlocuindu-l cu "Oreah le-rega", schimbând astfel şi titlul întregului volum.

Nejustificată mi se pare de asemenea adăugarea arbitrară a unui semn de întrebare. Autorul scrie în româneşte *"De când"*, iar traducătorul întreabă: *"Me-eimatai?"*, ceea ce e cu totul altceva. Şi nici nu se potriveşte cu restul poeziei, unde acest "de când" serveşte drept locuţiune introductivă a unei propoziţii afirmative, nu interogative: *"De când pomii cresc cu rădăcinile în sus..."*.

Se observă, pe alocurea, şi o tendinţă de a explicita excesiv ceea ce poetul spune concis sau aluziv. În poezia "Egal", Solo Har spune în final: "Şi devii uitare". Shimon Bar-Levy traduce: *"Ve-ata hofeh le-**havaia nişkahat**".* În poezia "De când", Solo Har scrie, concis: *"Atunci pământul urca către cer".* Traducătorul explicitează inutil, ca în proză: *"Ke-şe ha-davar ha-ze kore...".*

Sunt locuri în care traducătorul pune o pedală, nepotrivită cu stilul discret al autorului. În loc să se mulţumească, simplu, cu un echivalent ebraic al cuvântului *"zgribulit"*, Shimon Bar-Levy exagerează: *"Ha-rakia nokeş be-şinav me-tov kor".*

Uneori, traducătorul îşi permite să introducă adaosuri, poate simpatice şi sunând bine, dar inexistente în originalul românesc. *"Bein ken ve-lo nimţa ha-maţui ve-gam ha-raţui".* Acest *"ha-raţui"* este al traducătorului. Autorul spunea: *ceea ce nu este.*

Şi mai îndepărtată de textul original este, în "Bat tobele", traducerea versului: *"**Vrăji** marine **se frâng** în valuri"* prin versul ebraic *"**Sfinot** mehusafot **menaptot** galim".* Sau, în poezia "Propunere": Poetul spune: *"Mi s-a propus să renunţ la secundă".* Şi traducătorul scrie: *"Levater bin rega"*, ceea ce înseamnă: imediat!

Aceste câteva exemple negative nu infirmă cele spuse la început despre calitatea traducerii. Ele constituie numai excepţia care confirmă regula.

Suntem fericiţi că, prin această traducere, Solo Har, acest conştiincios şi înzestrat mânuitor al versului românesc, găseşte recunoaşterea cuvenită şi accesul la publicul larg, cunoscător al ebraicii, din ţară.

●

Premiul literar "Mifal Hapais" (Loto) în valoare de 150.000 de shekeli a fost atribuit anul acesta scriitorului Haim Sabato.

Să nu mă întrebaţi cine va câştiga premiul la anul... E o chestie de noroc.

În editura "Integral" din Bucureşti
a apărut noul roman

"Bătrânul ieri
şi nenăscutul mâine"
(190 pag.)
de LIANA MAXY

Este un roman al emigraţiei şi se referă la noi, evreii reveniţi în patria strămoşilor.
La fel ca şi în precedentele sale volume:
"NUCLEUL MAGIC" (1986) 482 pag.
(biografia pictorului M. H. Maxy şi a familiei sale)
şi "PUNCTELE MELE CARDINALE" (1994) 196 pag., cuprinzând: versuri, nuvele, evocări, portrete, interviuri, impresii de călătorie, autoarea foloseşte o autentică limbă literară, un ritm alert şi un stil propriu.

Cărţile pot fi obţinute trimiţând un cec bancar sau poştal pe adresa: P.O.B. 1114, Ramat Gan 52111. Tel.: 7519839

- **BĂTRÂNUL IERI ŞI NENĂSCUTUL MÂINE – 40 shekeli**
- **PUNCTELE MELE CARDINALE – 40 shekeli**
- **NUCLEUL MAGIC – 60 shekeli**

ELENA-ESTHER TACCIU

Cuvintele și tăcerile lui Sesto Pals

Câteva considerente motivează hotărârea mea de a reveni la Sesto Pals, deşi am mai semnat în "Minimum" un articol elogios despre el. Dar pe atunci nu-i apăruse volumul "Omul ciudat", la Ed. Vinea din Bucureşti (1998), deschis de Prefaţa lui Nicolae Ţone. Lectura volumului (aproape total inedit) m-a convins că Sesto Pals este poetul cel mai important stabilit în Israel, şi, iată, pornesc la o succintă sinteză.

Între ciclurile expresioniste şi surrealiste de tinereţe, "Alge I" şi, respectiv, "Alge II" se află, masiv, poemele scrise în România până în anul 1970, alcătuind 13 cicluri lirice. Era perioada care respingea estetica modernă a lui Pals, afirmată în Postfaţa cărţii. Pentru el, şi atunci, şi acum, poezia descoperă "misterul existenţei în însăşi existenţă". Nu ne mai mirăm aşadar că formula literară a lui Pals, descinsă din miezul marii poezii interbelice, străine şi româneşti, nu a fost deloc acceptată nici în România de atunci şi, în mod misterios, aproape deloc nici în Israel (poate întâmplător). "Cataramele" din "Alge", luate în sine, compun un colaj tragic, demitizat, al oraşului în care intuim Bucureştiul interbelic, cu mahalale mizere, tramvaie aglomerate de o mulţime tristă şi străzi desfundate de ploi bacoviene. Ele îngroapă morţii, îi *"ucid"* şi exacerbează agoniile poetului, întrucât "în timp de ploaie şi vânt", zice el, *"sufletul/ mi-e totdeauna bolnav"*. Poetul vorbeşte prin glasul gândului său acestei mulţimi sordide, invadând lumea artificial-tehnică *("gări")*, dar şi primitivă, *"cu munţi şi mare"*, cu o mecanică absurd-existenţială a urâtului. Poetul decapitat pe jumătate are revelaţia acestor generaţii umane organice *("îngrăşământ", "alte oase")* alcătuind balaurul mulţimii. Dispreţuind-o, el nutreşte totuşi intenţia mesianică de a se jertfi pentru ea. De astă dată animale mute, precum câinii fideli şi măgarii, dar şi groparii din cimitire, alcătuiesc recviemul morţii universale. Rolul de orchestră şi-l asumă tramvaiul cu dangătul funebru în ploaie. Toate-i trimit poetului bolnav dicteul automat: *"Noaptea asta e foarte târziu/ şi nu cunosc scrisul în care scriu/ sunt în mine destui morţi/ sunt câini mulţi şi mari şi lăţoşi/ sunt oameni puternici şi slabi şi borţoşi/ cine-i tot trage la sorţi"*. Sufletul însuşi, cel mai înstrăinat de Eu, îl umple în mod absurd spre a rezona şi a primi recviemul obştesc.

Şi totuşi, nu aceste poeme retoric-moderniste de tinereţe transfigurează definitiv "energia tragică" a lui Sesto Pals, cum spune N. Ţone în Prefaţa sa. Dezagregarea universală, inconsistenţa materiei, damnarea poetului prin cuvinte şi tăceri, lirismul pur, muzical uneori, se definitivează în poeme sumare, adânc-simbolice, scrise în "refugiul" românesc, în jurul vârstei de 50 de ani, şi după aceea, mai târziu, în deceniile israeliene. "Omul ciudat", titlul volumului integral, caz destul de rar în istoria literaturii, şi mai ales la o vârstă de patriarh, descifrează în "templul naturii" din versul lui Baudelaire marile simboluri ale existenţei. Retorica poetului, inflamat de viziunile delirante ale universului în cufundare citadină, se mută în metafora cu viaţă metafizică proprie. Realul apare minat de mecanisme şi mecanici absurde, care transformă indivizii în jucării cu viaţă de împrumut. O viaţă măsurată cu cruzime. Ceasul însuşi are o muzică descendentă şi, răzbunător, îşi arată atotputernicia la sorocul hărăzit. Masca, simbol frecvent al înstrăinării în lirica modernă, adună în cufărul din pod identităţile trecute ale poetului. Reîntâlnirile cu ele sunt tragice, dar şi spulberarea lor goleşte Eul de formă, de dimensiunea precisă a etapelor trecute. Umbra şi luna, dedublarea şi vremelni-

NOU!

Infuzie de cultură în pastile homeopatice

STELE REGALE

Cartea recent publicată de ELENA-ESTHER TACCIU
în Editura DU Style – Bucureşti

Vă prezintă peste o sută de portrete ale personalităţilor de talie universală, ca Van Gogh, Marcel Proust, Mihai Eminescu, Rudolf Nureev.

Pornind de la Zodia sa de naştere, fiecare din aceşti eroi îşi dezvăluie şi drama sentimentală.

«Un fermecător volum de portrete astrologice ... profunde şi convingătoare... "Stele regale" e o fabuloasă carte a destinului uman.»

(Ion Cristofor, "Cetatea culturală", Cluj)

Cartea poate fi procurată trimiţând contravaloarea a 50 de şekeli la adresa:

ELENA-ESTHER TACCIU
P.O.B. 2104 – 58490, KIRIAT SHARET, HOLON
Telefon: 03/559-0829

cia (tot inconsistenţa materiei). "Umbră a umbrei", poetul se simte prins în hora acestor proiecţii *"care se confundă"*. Procesiunile umbrelor sunt şi ele subterane şi, desigur, nocturne. La fel, existenţa lor este mecanică, respectând balanţa viaţă/ moarte, căreia i se va supune poetul însuşi: *"Şi adormit şi automat/ Trec nişte umbre şi dispar/ Şi cineva m-a blestemat/ Să stau în noapte ca un par.// Lumină n-am/ Şi râd şi plâng./ Târziul doarme în copac/ Privesc şi umbra mea o văd/ Şi-ncet în umbră mă prefac"*. Există însă o altă viaţă, a Eului, străină de supunerile mecanice. Este dominanta temă a cuvintelor, a expresiei, a rostirii, conjugată cu simbolurile oglinzii şi ale nebuniei. Subconştientul, numai el întrupează deci libertatea individului creator, manifest în cazul poetului prin cuvânt, *"flacără vie"*. *"Cuvintele-ţi joacă în vânt/ Cuvintele ard şi se schimbă./ Se-nvârte morişca-cuvânt/ Eşti numai atâta: o limbă"*. Boala poetului, am văzut, apărea în evocările citadine din ciclul "Alge". La maturitate, boala creaţiei rezidă în însăşi structura aberantă a sa. Nu doar *"plumbul"*, *"tuciul"*, *"carnea"*, *"osul"* îl constituie, ci reacţia Eului psihic: *"Lumea e albă la mine pe cracă/ Şi eu râd când mă doare/ Când apa îmi seacă/ Când pasărea moare"*. Sentimentul de *"ură, durere şi otravă"* este izvorul bolii creatoare: *"Mi-e lemnul din carne bolnavă,/ Mi-e lemnul din boală adâncă"*. Dedublarea şi nebunia, alte efecte ale psihicului aberant, se dezvoltă ca motive în multe poeme. Un motto posibil poate fi versul din "Creieri": *"Eu sunt şi eu un străin pentru mine,/ Un călător străin/ Care s-a întâlnit pe drum cu el însuşi"*. Nebunia cuvintelor îl face pe poet clovn îmbrăcat pestriţ în petecele lor: *"Te îmbraci în cuvinte/ Te dezbraci în cuvinte/ Te scoli şi adormi/ Paiaţa oglinzilor lor"*. Aflat la limita elementelor, dintre apă şi pământ, poetul solitar plânge, împrumutând, ca Eminescu, glasul apei: *"M-am risipit în cele patru vânturi/ Şi plâng în drum la fiecare mal/ Şi când auzi un glas de animal/ Să ştii că eu-s eu din tainice pământuri,/ Şi eu te chem, nebunul de pe mal"*. De nebunie ţine, după concepţii romantice, obsesia adevărului total, absolut, pe care o nutreşte şi Sesto Pals. El îşi doreşte lanţuri de fier grele, dar *"curate/ Să fie de forjă, cinstite/ Şi nu din minciuni împletite"*. După răscumpărări chinuitoare şi crize, tăcerea, temă majoră a poeziei moderne, apare ca singură prezenţă vindecătoare. "Nu spune", profesie de credinţă a celui logodit cu cuvântul, naşte un cânt nostalgic, o romanţă a dialogului cu ceaţa, cu vântul, cu noaptea adâncă, elemente care ne învaţă: *"E o imagine în val,/ E zborul păsării pierdute,/ Un urlet greu de animal.../ Tu ia-ţi tăcerea ta şi du-te"*.

Între cuvintele-poeme ale lui Sesto Pals, majoritatea au răsuflarea liberă a versului alb. Şi totuşi clipa cântării naşte, ca în cazul citatelor dinainte, strofe muzicale, aforistice. Ele te urmăresc după prima lectură, ca de pildă *"Cuvântul plânge din cuvânt/ Cuvântul minte şi ucide./ Îngroapă-ţi vocea în pământ/ Şi taci, decide-te, decide!"*. Extazul iubirii şi al vinului naşte alte dureroase romanţe, ale beţiei creatoare ("Vin"). Atunci poetul e mândru de a fi *"bătut"* din aripile Glasului, Logosul însuşi. Aripile lui Sesto Pals au în toate poemele sale o bătaie largă, şi vibraţia lor se aude departe.

ISRATON LTD.

INSTITUTUL DE REABILITARE A AUZULUI

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 39

Tel. 03-5172910 – 5107317

SUB CONDUCEREA DOMNULUI

MICHAEL SHARON

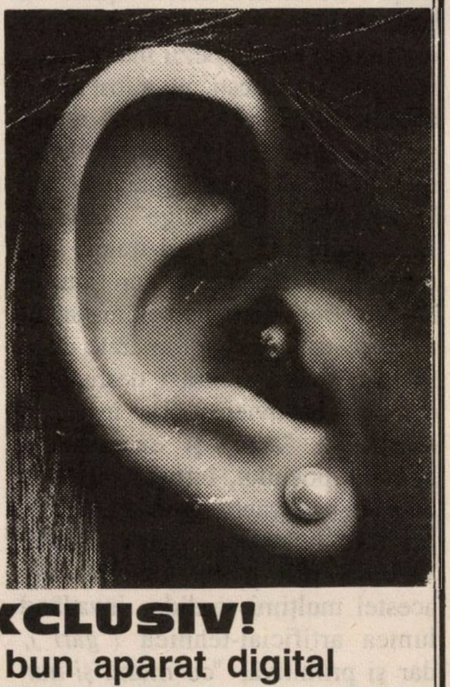

APARATE AUDITIVE
INVIZIBILE
ASCUNSE ÎN URECHE

- Consult şi îndrumare fără plată
- Baterii de lungă durată
- Laborator de reparaţii
- Preţuri speciale pentru pensionari şi membri Kupat Holim

Vorbim şi româneşte

NOU - EXCLUSIV!

„Natura", cel mai bun aparat digital din lume (ISRATON)

CAROL ISAC

Scandalul n-a mai avut loc

Doctorul Emil Wittner a publicat o carte ("Erotika Biblion", ed. Forum, Bucureşti) despre care era convins că îi va aduce noi adversităţi pe lângă cele de care a avut până acum cunoştinţă şi va stârni, probabil, un oarecare scandal. Nu s-a întâmplat nici una, nici alta, în afară, poate, de accentuarea unor invidii în lumea literară.

Cartea pe care a alcătuit-o este o antologie, prima de acest fel, a fragmentelor din literatura universală în care autorii evită să facă concesii unei pudibonderii care li s–a părut exagerată şi, bineînţeles, inutilă. Dr-ul Wittner, un erudit cum puţini mai întâlnim, prozator şi eseist, comentator avizat al fenomenului artistic, la fel de competent în artele plastice ca şi în cele ale spectacolului, a selecţionat şi prezentat fragmentele astfel încât să poată fi citite şi independent de textul integral al operelor respective. Deşi domnia sa notează, în prefaţa volumului, că a fost călăuzit de un criteriu de ordin ştiinţific-profesional care l-a orientat "pe tot parcursul a patru decenii de practică medicală şi cercetare antropologică", şi anume metoda psihanalitică, cred că predominant a fost, totuşi, criteriul strict estetic.

Desigur, cartea nu se adresează oricui şi acest caracter oarecum "elitist" al ei are în vedere vârsta matură a cititorului. E un criteriu în general admis şi el nu trebuie să ne surprindă pentru că în acest caz ne–ar deranja şi celelalte limite de vârstă întâlnite inclusiv în programele televiziunii, unde, mai nou, s-au introdus şi metode tehnice pentru a opri accesul tinerilor sub o anumită vârstă la unele programe. Dr-ul Wittner mărturiseşte, în prefaţă, că este "îngrijorat" de posibila "indignare" a cititorilor "slabi de înger", gata să-l confunde pe traducător cu autorul tradus. Dar categoria aceasta de cititori nu are decât să nu ia în mână o antologie subintitulată explicit "Cartea Erosului", ştiind prea bine că ea nu poate să cuprindă selecţiuni din "Scufiţa Roşie" sau din romanele siropoase ale epocii victoriene.

Pornind de la Regele Solomon

Compendiul cuprinde unele din cele mai stimabile nume din literatura lumii. E o listă impresionantă de autori dintre cei mai diferiţi, care au trăit în epoci diferite şi au un statut deosebit în critica din vremea lor de glorie. Fireşte, nu au fost selectaţi scriitorii afirmaţi tocmai prin scrierile lor de un erotism frapant. Un Pittigrilli lipseşte, de pildă; face parte din altă clasă decât aceea a autorilor de prestigiu convocaţi la această antologie. François Villon, Vladimir Nabokov, Robert Musil, Aragon, André Breton, Curzio Malaparte, Milan Kundera, Philip Roth – iată numai câteva din celebrităţile din operele cărora şi-a ales dr-ul Wittner episoadele cărţii.

Printre primele opere antologate este şi "Cântarea Cântărilor", din care, bineînţeles, sunt excluse alunecările licenţioase. Deşi regele Solomon respectă puritatea iubirii, sexualitatea apare, ca peste tot în Biblie, "ca fiind lucrul cel mai firesc din lume" (Josy Eisenberg), în limba ebraică neexistând nici un cuvânt "care să exprime disocierea ei de viaţa cuplului" (André Chouraki).

Câteva neglijenţe

Este, repet, evident efortul de a cuprinde ce are mai semnificativ literatura către care şi-a îndreptat atenţia autorul antologiei. Dar tot atât de evident este faptul că nu l-a preocupat în exclusivitate proza sau poezia dedicată Erosului. Codurile orientale privind regulile comportamentului sexual, din care nu puteau lipsi Kama Sutra şi aproape toate scrierile din erotologia indiană, regulile curtezanelor japoneze şi principiile chineze dau cărţii şi aspectul unui tratat care apelează, sârguincios, la texte notorii consacrate acestui domeniu.

Încercând o cât mai aristocratică reprezentare a autorilor, dr-ul Wittner îşi asumă riscul căderii în inadecvare, ceea ce de fapt se şi produce. Fragmentul din "Kaput" de Curzio Malaparte apare într-o lumină ciudată, episodul înfiinţării de către SS-ul nazist a unui bordel pentru uzul militarilor germani, cu fete evreice forţate să se prostitueze, nu este, în nici un caz, un fragment de literatură erotică. Nici exerciţiile literare ale lui Salvador Dali din romanul "Chipuri ascunse" nu sunt reprezentative, ele neavându-şi locul în nici o antologie, cu atât mai puţin aceea de care ne ocupăm aici. Să mai spun că adresându-se cititorului care frec-

●

Într-una din pauzele agitatei conferinţe de la Sharm-A-Sheih, preşedintele Clinton şi Ehud Barak s-au ciocnit la WC şi, după cele de rigoare, au mai rămas acolo vreo 15 minute, discutând pe marginea tratativelor.

Apoi au tras apa peste "procesul de pace".

●

Nu mi-a plăcut deloc atmosfera în care s-a desfăşurat conferinţa de la Sharm-A-Sheih.

A lipsit Sharmul.

ventează, de regulă, și literatura română, autorul comite neglijența de a nu reține din ea decât o bine cunoscută poveste a lui Creangă și poemul insurgent al lui Bogza; proza română i-ar fi putut oferi nu puține mostre de calitate.

Cenzura

Autorul își mărturisește satisfacția de a avea libertatea să propună această carte cititorilor săi și evocă interdicțiile absurde care au împiedicat asemenea scrieri să vadă lumina tiparului. Cenzura s-a prelungit timp îndelungat, cunoscând adevărate momente de vârf în regimurile totalitare. Dar și în multi-liberala Americă s-au ridicat obstacole serioase în calea literaturii erotice, sub pretextul stăvilirii "imoralității". Nostim este că semnalul de alarmă lansat în Congresul de la Washington aducea ca argument "mâna Moscovei" în difuzarea unor publicații de profil erotic. Un editor a fost condamnat la închisoare pentru publicarea unui asemenea periodic. Președinții Johnson și Nixon au marcat câteva puncte în această bătălie. Nu s-a obținut mare lucru, dar un climat ostentativ fusese creat. Literatura lui Philip Roth, născut la New York într-un mediu evreiesc, este o replică dată interdicțiilor. Dr-ul Wittner nu face numai o selecție literară, ci și o operă de istorie. Concluzia sa arată că cu cât regimurile politice se îndreptau spre autocrație, cu atât ele puneau mai mult erotismul la stâlpul infamiei.

Cuvintele pe șleau

Autorul cărții își justifică libertatea pe care și-a luat-o păstrând truculența limbajului unor autori. Iarăși se răfuiește cu falșii moraliști iritați, între altele, și de "Jurnalul" lui Mihail Sebastian, în care scriitorul nu se arată preocupat de găsirea unor eufemisme ale expresiilor cam "tari". Echivalențele românești pe care dr-ul Wittner le-a găsit pentru cuvinte utilizate de Pasolini, Henry Miller, Norman Mailer sau Sade au două calități: precizie și savoare *[futaiuri* (p. 61), *țâșniturile spermei* (p. 75), *pizda* (p. 91), *ți se scoală* (p. 91) etc. etc., iar "Povestea pulei" de Ion Creangă este numită ca atare]. Amuzant este că în cariera sa de medic, dr-ul Wittner s-a izbit nu o dată de dificultatea limbajului dublu, învățând, până la urmă, de la propriii lui pacienți că nu există cuvinte "morale" sau "imorale". Cel mult "urbane" și "suburbane". Domnia sa ne servește și această lecție într-o carte în care predomină, în primul rând, satisfacția de a putea oferi cititorilor înfățișări mai puțin cunoscute ale marii literaturi.

Casa de bătrâni "HAGHEFEN"
Ramat Gan, str. Herut 34, Tel.: 03/612-2441 – Fax: 03/612-2442

Primește și independenți și dependenți

- **Clădire cu un singur etaj.**
- **Într-o atmosferă pastorală, relaxantă, cu grădină.**
- **Camere spațioase, fiecare cu duș și toaletă.**
- **Bucătărie casher.**
- **Supraveghere medicală permanentă.**
- **Servicii la nivel înalt, cu maximum de amabilitate.**
- **Terapie prin diverse activități, inclusiv distractive.**
- **Ajutor la alimentație și la păstrarea igienei.**
- **Toate acestea conduc către odihnă și refacere mulțumitoare.**
- **Prețuri accesibile.**

POSIBIL ȘI PENTRU PERIOADE SCURTE

PRIMIM LA REDACȚIE

• CĂRȚI • REVISTE • ȘI • SCÂNTEIERI • DE • GENIU •

- **Fischof vrea să atingă umbrele**
- **O femeie stă de veghe**
- **Suflet şi trup**
- **Banatu-i fruncea**
- **Doctorul cu interviuri**
- **Poeme, studii, eseuri**

Andrei Fischof

Atingerea umbrei

Poeme; coperta: Oliviu Olaru; ed. Arhipelag, Tg. Mureş, 2000

Ardelean de felul lui (s-a născut la Turda, în 1940), Andrei Fischof a publicat – înainte de plecarea lui în Israel – versuri şi traduceri în revistele Transilvaniei şi, cu precădere, în lunarul "Vatra", de care este legat sufleteşte în chip deosebit. Nu e de mirare, aşadar, că această nouă culegere de poezii a lui Fischof apare într-o editură, "Arhipelag", din Tg. Mureş.

"Atingerea umbrei" înseamnă la Fischof atingerea, atunci când şi dacă este cu putinţă, a cuvântului şi înscrierea lui într-un poem. Poetul este obsedat acum, în anul 2000, ca niciodată, de a nimeri, ca un vânător, la neîncetată pândă în pădure, umbra amăgitoare numită cuvânt, de a pune mâna pe ea:

Dincolo de fiecare poem/ Se află cel nescris încă,/ Precum batistele înnodate curgând/ Din pumnul iluzionistului – strânsoarea de clepsidră/ A împunsăturii din piept./ La urmă – foc şi păsări şi palma goală a scamatorului./ Ceea ce a rămas din poeme: umbra din sânge ("Umbra din sânge").

Uneori, poemele trebuiesc "eliberate din suflet":

Poemele sfârşitului de secol încep să se adune/ bănuitoare, la aluziile din cuvinte,/ ca absolvenţii şcolii de pilotaj/ înaintea despărţirii de după festivităţi./ Poemele-şi aranjează veşmintele semănând până la uimire/ cu cele dinainte de veac,/ doar într-un amestec de culori schimbate:/ decoraţiile supravieţuirii./ Este încă timp – spune poemul evidenţiat/ ales spre surprinderea tuturor/ să rostească pledoaria de mulţumire pentru nimic,/ dar poemele cu sinceritatea arzându-le/ ca arsura stomacului alergic la vinuri alese,/ nu se pot odihni,/ nimic nu se poate prevedea poemelor încă nescrise;/ privirile le sunt înfricoşate de puterea/ cuvântului spus la vreme nepotrivită./ Veacul acesta/ veacul ispăşeniei, alunecă/ în mileniul pândindu-l aprins de pofte,/ iar la sfârşitu-i, glasul şofarului din suflet elibera-va/ poemele veacului ce va urma în Ierusalimul de veci ("Veacul ispăşeniei").

Câteodată, păşeşti ca pe-o cărare de-a dreptul pe versuri:

Foile cu versuri sunt împrăştiate între noi/ Ca o cărare neterminată/ Între poartă şi casă/ Fantome invidioase,/ ele se maschează în tăceri/ sugrumând alte tăceri/ din când în când le înghesui/ între coperţi/ iubind atingerea lor,/ precum poliţiştii care/ adună uneori curvele/ şi le eliberează/ fără să le atingă ("Foile cu versuri").

Sunt cazuri când cuvintele stârnesc pasiuni misterioase:

Să te-ndrăgosteşti de limba neamului ca de o femeie,/ s-o respiri până la capătul hârtiei:/ jocul de-a ascunselea al vieţii cu moartea câştigătoare/ fără să se străduiască.// Durerea cuvântului e ca a lacrimei din ochiul scos,/ tremurul răsuflării doboară morile de vânt ale viselor/ şi-n locul lor creşte floarea violetă,/ nuntirea fără de sfârşit/ a hârtiei cu gândul.// Să te îndrăgosteşti până la tăcere,/ ştii tu ("Elegie").

...Cât despre Ierusalim (ca să ajungem cumva şi la "actualitate") – magicul oraş, centru al atâtor drame şi patimi – el rămâne pentru Fischof un poem, un cuvânt:

Fără tine, Ierusalim,/ vânt fără câmpie aş fi fost,/ gând împietrit deasupra florilor/ fără polen./ În drumul meu spre pământ te-am scris,

În redacţia revistei "Vatra", la un pahar în cinstea apariţiei volumului "Atingerea umbrei". De la stânga la dreapta: Andrei Fischof, Cornel Moraru (redactor şef), Al. Cistelecan (redactor şef adjunct) şi Corneliu Câltea (radio Tg. Mureş).

Ierusalim,/ fluture al răsuflării, trezind furtuni/ în celălalt capăt al lumii.// Poate rămâi/ pentru totdeauna/ poem ("Ierusalim").

(M. Rafael)

Rodica Grindea

Veghe

Poezii

Cercul Cultural Petah Tikva, 2000

Fără îndoială, între caietele lirice de la Petah Tikva, ajunse la cifra 20, poeziile Rodicăi Grindea se remarcă prin profesionalism şi cultură literară solidă, cum afirmă şi avertismentul succint al lui Felix Caroly. Amintirile exasperate ale iubirii neîmplinite, nostalgia copilăriei de pe alte meleaguri, disperarea, spleenul ating nota unui existenţialism liric evident. Imaginile resping caligrafia clasică. Viaţa, de pildă, e o fiară cu *"gură neagră"*, de care poeta-şi sprijină tâmplele. Fostul cuplu, despărţit, îşi contemplă *"aripile grele şi murdare"* în oglinda infidelă a extazului erotic de odinioară, *"dragoste, oglindă de împrumut"*. Amintirea sa, adusă de *"aprinse săgeţi ale memoriei"*, este surprinsă în magma suferinţei reactualizate. Erotismul se nutreşte din acea iubire-ură invocată de poeţi francezi precum Musset, Baudelaire, Rimbaud. Această mitologie romantică cuprinde spaţii ale refugiului. Sancţiunea îndrăgostitei din trecut este singurătatea, după catharsisul focului, *"zvâcnire de flacără"*. Apar retrageri în *"umbră"*, în copilăria cu zăpezi, o cură lirică a febrei din trecut. *"Insula cu numele/ Cetăţii – singurătate"*, chiar dacă ţine de topografia Parisului, alină Infernul străbătut în care poeta-şi are locul cu deliberare ales. Peste toate aceste universuri simbolice se proiectează *"ninsoarea fierbinte"*, un nume posibil pentru tipul de poezie pe care îl alege Rodica Grindea spre a se afirma acum, şi convingător, în genul cel mai dificil al literelor.

(Elena-Esther Tacciu)

Ella Bernfeld

Suflet şi trup

Versuri; coperta şi ilustraţiile: Mircea Şeptilici; ed. Bicurim, Tel Aviv, 2000

Ella Bernfeld este un nume binecunoscut cititorilor de limbă română din Israel. Redactor la "Ultima oră", ea este un fel de "responsabilă cu sentimentele" a cotidianului de pe strada Salame. Instalată (ba poate chiar izolată) în rubrica ei "Carnet", ea funcţionează ca un aparat de luat cardiograme, de dat răspuns la întrebarea: cum bate inima cetăţeanului din Israelul de astăzi faţă de evenimentele vieţii? În vreme ce colegii ei de redacţie analizează la rece lucrurile, gazetăreşte, ea suspină, sare-n sus de entuziasm (când e cazul), plânge-n hohote (iarăşi când e cazul), surâde încântată (mai rar), se-ncruntă, necăjită (mai des). De altfel, cartea de faţă cuprinde şi o selecţie din amintitul "Carnet".

Venind la versurile ce alcătuiesc cea mai mare parte a volumului, vom spune că ele constituie, pe de o parte, o surpriză (plăcută) şi ne obligă să consemnăm un debut remarcabil în materie, iar pe de altă parte, o non-surpriză, dacă se poate spune aşa: sufletul mereu viu şi prezent în tabletele din "Carnet" este nu mai puţin prezent în poezie. Ca un leit-motiv. Ca o insignă. Ca o inscripţie pe un T-shirt purtat de autoare.

Poeta aspiră să-şi lipească urechea de inima iubitului:

Agonie înceată ca sub un nor de zăpadă./ Nu mă trezi!/ Aş vrea să-mi scutur în lacrimi/ toată disperarea tăcută/ şi toată bucuria nesperată.// Mi-e dor de tine/ între astăzi şi mâine,/ de la o mângâiere la alta,/ pe drumul dintre clipe.// Înţelegi?/ N–am nevoie de cer –/ pat, somn, refugiu, lumină/ nu ştiu decât în braţele tale./ Fă-mi puţin loc lângă tine./ Să-mi lipesc urechea de inima ta,/ să-ţi simt sub buze freamătul vieţii./ Şi dacă vrei ceva/ – în schimb –/ ia-mi dragostea./ Întreagă… ("Lumină gravă").

Un poem se intitulează "În umbrele sufletului":

Ştii, poate nu ştii că…/ patul e întotdeauna prea mare/ şi noaptea prea lungă./ Poate nu ştii ce simt/ când numai tăcerea m-aşteaptă/ dincolo de uşă,/ cum se caţără visele/ pe marginea disperării/ neputincioase,/ unde nimic/ nu mai e prezent/ decât clipa tăcută,/ fiorul prăbuşit în cenuşă./ Vin spre tine/ adusă de paşii dragostei,/ peste spaimă şi obstacole,/ cu rănile ascunse./ Mi-am păstrat lumina neatinsă/ pentru tine./ Cu o privire/ poţi s-o prefaci în pulbere./ Auzi şoapta sufletului meu?/ …Nu vreau să te pierd./ La fel i-aş spune stelei/ pe care n-am avut-o niciodată/ în căuşul palmei:/ Nu vreau să te pierd…

Dacă în versurile de mai sus sufletul şopteşte, în "Chiromancie simplă" inima poate produce explozii interplanetare:

Drumurile se întretaie,/ direcţii necunoscute, însă trasate de mult,/ dinainte de naştere./ Aici e linia vieţii,/ acolo se sfârşeşte dragostea,/ dincolo pândeşte boala,/ şi aici,/ vezi,/ aici e moartea./ O crestătură mică,/ o crestătură cât un rid./ Tot universul tău/ de fiinţă trecătoare/ este înscris în palmă./ Dar exploziile interplanetare/ ale inimii?…

P. S. De ce lipsesc datele despre autor, pe care le întâlnim îndeobşte pe coperta a IV-a, sau într-un cuvânt înainte? Omul vrea să ştie unde şi când s-a născut Ella Bernfeld, ce şi unde a mai publicat, când a venit în Israel… În plus, vrea o fotografie, ca să ştie cum arată scriitoarea la faţă… De ce această lipsă de sensibilitate la adresa cititorului? Puţin suflet, Ella Bernfeld, ce naiba!

Carol Iancu

La Shoah en Roumanie

Ediţia a II-a revăzută şi adăugită; ed. Université Paul Valéry, Montpellier, France, 2000

Despre ediţia românească a

acestei cărţi – întemeiată în mare măsură pe documente diplomatice aflate în arhivele pariziene şi date pentru prima oară la iveală de Carol Iancu – am scris la vremea respectivă, atrăgând atenţia că avem de-a face cu o lucrare de referinţă şi, în plus, cât se poate de bine venită.

Bine venită, ba chiar *la ţanc*, s-ar zice, este şi această ediţie nouă a versiunii franceze. Astăzi, când, datorită apariţiei "Jurnalului" lui Mihail Sebastian la Paris, a polemicilor din "Le Monde" şi "Les Temps Modernes" pe tema antisemitismului românesc de ieri şi din anul 2000, pofta intelectualităţii franceze de a şti mai mult despre holocaustul din România a crescut simţitor, cartea istoricului de la Montpellier furnizează informaţii autentice (rapoartele trimise de legaţia franceză de la Bucureşti în anii războiului) în materie; şi oferă cititorului posibilitatea de a confrunta opiniile de tot felul cu faptul nud al documentului.

Victor Neumann

Istoria evreilor din Banat

Coperta: Paul Al. Drogeanu;
ed. Atlas, Bucureşti, 1999

Născut în 1953, conferenţiar de istorie la Universitatea de Vest din Timişoara, Victor Neumann s-a lansat în urmă cu ani cu volumul "Tentaţia lui Homo Europeus". Şi, prin această carte, şi-a arătat… cărţile. Ca fiu al Banatului ce este, acest cărturar din "noul val" al istoriei jură pe multiculturalism şi pe încadrarea deplină a României în lumea europeană de astăzi. E şi firesc. Banatul a făcut parte, până la primul război mondial, din imperiul austro-ungar, având legături strânse cu Viena şi alte capitale central-europene. În acelaşi timp, la Timişoara sau la Arad trăiau, laolaltă, români, germani, unguri, evrei, sârbi, convieţuind mai mult sau mai puţin paşnic, cultivându-şi identitatea şi fiind multiculturalişti "avant la lettre".

După ce publicase în 1996 o culegere de studii despre istoria evreilor din România, Neumann s-a aruncat într-o temă ce-l pasionase dintotdeauna şi anume istoria de faţă a evreilor din Banat. O istorie veche cam de 270 de ani. El a avut buna inspiraţie de a intra într-un pod plin de praf, unde nu pătrunsese nimeni de ani de zile şi unde se aflau arhivele, total necunoscute până atunci, ale comunităţilor evreieşti din Timişoara şi Arad. A mai cercetat, desigur, şi alte surse, numeroase, între care arhivele Statului ungar de la Budapesta. La capătul investigaţiilor, omul s-a dumirit ce şi cum a fost cu lumea evreiască din Banat.

«Trebuie să spun – precizează autorul, în introducerea sa la carte – *că am avut ocazia să descopăr o sumă de piese ce vin să întregească imaginea începuturilor vieţii evreieşti în Banat; să adaug noi statistici privind mişcarea populaţiei; să indic, pe larg, evoluţia taxelor de toleranţă; să arăt când, unde şi pe ce fonduri s-au construit lăcaşurile de cult; să dau seamă asupra învăţământului evreiesc în această provincie; să observ implicarea evreilor în activităţile sociale, economice, sportive, culturale; să descopăr instituţiile administrativ comunitare, relaţiile cu oficialităţile austriece, maghiare şi române şi condiţia evreului din Banat în cele două secole şi jumătate de convieţuire cu grupurile etnice şi confesionale din regiune. În sfârşit, pentru că din aceleaşi izvoare reies elementele specifice ale iudaismului de aici, am evidenţiat funcţionarea celor două rituri, ashkenazim şi sepharadim, după cum şi cele trei tipuri de organizare comunitar-cultuală: ortodoxă, neologă şi status quo ante. Convergenţele cu populaţiile Banatului, plurilingvismul şi pluriculturalitatea în care se amplasează şi a cărei promotoare este evreitatea de aici sunt foarte bine sugerate de documentele în cauză.»*

…Victor Neumann e prea modest. Acordând documentelor toate meritele de cuviinţă, el omite să vorbească despre propria sa persoană. Vom vorbi noi, semnalând că lucrarea – prima de asemenea anvergură pe tema iudaismului bănăţean – este solidă, miezoasă, riguroasă, ba chiar – în ciuda caracterului ei ştiinţific – scrisă atractiv, oferindu-ne şi nouă, cititorii simpli de pe stradă, posibilitatea unei lecturi pe cât de folositoare pe-atâta de plăcută.

Shaul Carmel

Vânzătorul de zăpadă

Versuri; cu o prefaţă de Geo
Şerban; coperta: Dan Stanciu;
ed. Cartea Românească, Buc. 2000

Zăpadă? Să nu ne lăsăm derutaţi de acest titlu. Aşa cum remarcă Geo Şerban în prefaţa sa, Carmel este mereu *"un rug încins* (care) *întreţine procesul combustiilor incandescente, pentru ca materia brută a existenţei, asumată cu aviditate debordantă, să se purifice şi să se sublimeze în rugă"*. De acord cu observaţia de mai sus, oferim cititorului câteva dovezi despre existenţa acestui rug încins. Una dintre ele se numeşte "Sonderkommando":

Ce simt?/ Nimic!/ Ridic leşuri/ Şi le arunc în cuptor,/ Eu, leşul.// Am murit primul/ Şi abia după mine/ Au murit ceilalţi…/ Toţi ceilalţi!// Copiii, soţia,/ Erau acolo./ Ce simt?/ Nimic!/ Ridic leşuri/ Şi le arunc în cuptor,/ Eu, leşul.

Alta poartă titlul "Transnistria":

Întinse câmpii înzăpezite/ Peste cadavrul meu putrezit/ Ca florile,/ Covor de zăpadă murdărit de sânge,/ Mergând, mergând…/ Spre hambarele jefuite/ Ale popasului copilăriei mele blestemate,/ Hambare în care mi-au ars visele/ Cu păduchi cu tot./ Mormânt nesfârşit/ Peste care fugăriţii/ Călcau împinşi cu patul puştii,/ Puşti cu baionete rabatate,/ Flămânde de carnea noastră./ Stepă sălbatică,/ Jandarmi sălbatici,/ Victime sălbăticite./ Mormânt al tuturor morţilor mei.

Virgil Sorin

Scriitori români contemporani (vol. I)

Interviuri şi antologii critice;
coperta: Claudia Tache;
Bucureşti, 1999

Medic de meserie, dr. Virgil Sorin are, între două injecţii, o pasiune: personalitatea scriitorilor. Citindu-le opera, el caută, în pagini, cu înfrigurare fiinţa tainică a autorilor. Iar metoda prin care Virgil Sorin se străduieşte să dezlege misterul este interviul. El ştie să pună întrebările potrivite şi să obţină răspunsurile exacte din partea interlocutorului: ca la doctor, adică. "Şi unde zici că te doare?" întreabă blând medicul. "Păi, aicea", zice poetul, punând degetul pe inimă. Sau la tâmplă.

Volumul de faţă este al patruea de acest fel (după "Muncă, idealuri, creaţie" – 1978, "Secretul făuririi personalităţii" – 1982 şi "Personalitate şi succes – 1987) şi cuprinde convorbiri cu Ana Blandiana, Mircea Cărtărescu, Şerban Cioculescu, N. Manolescu, Fănuş Neagu şi Z. Ornea.

O mostră de felul cum vorbeşte diagnosticianul de personalităţi cu pacienţii săi literari găsim în discuţia cu istoricul literar Zigu Ornea:

«– Am înţeles de la confraţii dumneavoastră, mai bine zis am observat, că sunteţi cărturarul iubit de toată lumea. O iubire care transpare dintr-un respect aparte, exprimat deschis. Dacă aveţi conştiinţa acestui climat favorabil, nu resimţiţi totodată şi un frison de monotonie?

– Imaginea dvs. e idilică. Sunt şi colegi de breaslă sau din afara ei care mi-au înconjurat cărţile cu stimă confraternă. Dar am, cum se şi cuvine, destui adversari care văd în mine nu ştiu ce pericol. Deranjează enorm şi numărul, de unii socotit excesiv, al cărţilor pe care le-am scris. Înţeleg să-mi văd, calm, de proiectele mele, indiferent de felul cum vor fi întâmpinate. E riscul profesiunii de scriitor şi exeget care simte că are ceva de spus.

– Nici o altă etnie de pe pământul românesc nu a dat culturii noastre la fel de mult precum a făcut-o într-un veac şi jumătate intelectualitatea din rândul populaţiei evreieşti. Acesta este un adevăr ce n-are nevoie de demonstraţii speciale, ci doar de o lectură a cărţilor de istorie literară. Ce părere aveţi în această privinţă?

– Aveţi dreptate şi e inutil să adaug ceva aprecierii dumneavoastră.

– Domnule Ornea, presupun că vă continuaţi activitatea de cercetător şi de autor de opere de sinteză în cultura noastră. Ce-aţi fi dorit să daţi culturii române şi n-aţi dat, ce doriţi să realizaţi şi veţi realiza?

– Proiecte, slavă Domnului, am destule. Nu pe toate am izbutit să le realizez. Mă pregătesc, de peste doi ani, să scriu o nouă carte. Documentarea e încheiată şi am început să scriu cartea. E vorba de continuarea cărţii mele din 980, "Tradiţionalism şi modernitate în deceniul al treilea". Aceea se ocupa de anii douăzeci. Aceasta, pe care sper să o scriu, urmează să analizeze tensiunea de idei din anii treizeci. În acest fel voi acoperi toată perioada interbelică.

– Citindu-vă, adeseori am avut sentimentul că v-aţi asumat truda unor instituţii academice sau literare. Este vorba de o asemenea ambiţie, sau de o evaluare corectă a puterilor?

– Lucrurile sunt aici deopotrivă mai simple şi mai complicate. Cum aţi observat, am scris cărţi de sinteză despre curentele noastre de idei. Acestea au avut, toate, o fizionomie pluriformă în care aflăm, egal distribuite în substanţa lor, elemente diversificate: estetica, literatura, sociologia, politologia, viaţa politică, filozofică şi chiar economia politică. Ca să restitui coerenţa ansamblului, e necesar, obligatoriu, să studiezi toate aceste compartimente. E ceea ce tocmai am încercat să fac.

– Acum, vă rog să mă iertaţi dacă spun că pentru a trăi mult oamenii trebuie să şi îmbătrânească! Nu sunteţi încă un om bătrân. Dar sunt convins că meditaţi la acele accente finale ale operei dumneavoastră. Ce nume au aceste accente finale?

– Îmi doresc să întâmpin finalul în linişte şi senin, dacă s-ar putea la masa de lucru. N-aş vrea să ajung acolo înainte de a scrie o sinteză a sintezelor mele: "Istoria spiritului public în România modernă (1840-1940)".»

Dilema, Bucureşti, 2000, publică un text de Andrei Pleşu (istoric de artă, eseist, fost ministru de externe) despre *noi*.

Extrase:

*«Dincolo de împrejurări istorice crâncene, de dispute, amintiri înfricoşătoare, vinovăţii recunoscute sau respinse, destinul evreilor este, pentru orice conştiinţă vie, un mister. Adică o realitate pe care analiza raţională nu o poate epuiza şi care nu poate fi rezolvată în limitele etnicităţii: problema evreiască **nu** este o problemă a evreilor. Mai exact, ea este o problemă a evreilor abia în ultimul rând.*

În rândul dintâi, problema este a lui Dumnezeu. Cel puţin aşa ne spun textele sacre. Nu ne este cunoscut un alt caz, în care Făcătorul lumii să asume o relaţie atât de intimă cu un popor anume. Nu există alt popor "ales" (Deut., 10, 15; 14, 2). "Israel este fiul Meu, întâiul Meu născut" – sună mesajul lui Dumnezeu către Faraon (Exod, 19,5). Avem de-a face, prin urmare, cu un popor "deosebit de toate popoarele de pe faţa pământului" (Exod, 33, 16), un popor "pus deo parte". Copiii lui Israel sunt singurii martori ai intervenţii divine în istorie (Deut. 4, 35).

*Dăruit cu asemenea unice privilegii, poporul lui Israel nu putea ocoli o sumedenie de încercări pe măsura lor. Cine e "ales" e condamnat, de regulă, să parcurgă tot spectrul elecţiunii, de la euforie până la teroare. La cât sublim, atâta dramă. **Apropierea** de Dumnezeu* *nu e doar o șansă de credincioasă "alipire" (Deut., 10, 20), ci și un risc de confruntare. Israel se ceartă cu Protectorul lui la apele Meriba (Num., 20, 13) și se luptă pur și simplu cu El, ca Iacov "până la revărsatul zorilor" (Gen., 32, 24-32). E tulburător să știi că Israel nu înseamnă altceva decât: "cel ce se luptă cu Dumnezeu!" (Gen., 32, 28). Evreii sunt obiectul declarat al iubirii dumnezeiești, dar sunt și singurii în stare să-l "ispitească" pe Dumnezeu cu **ispita mâniei** (Deut., 6, 19, 9, 7; Exod, 17, 2-7). Drama micii comunități plecate din Egipt pentru a traversa mereu nemulțumită, mereu speriată, deșertul (Num., 17, 13: "Va trebui, oare, să murim cu toții?") și drama lui Dumnezeu, veșnic contrariat de cei pe care i-a ales (Num., 14, 11: "până când mă va nesocoti poporul acesta?") – culminează în pragul Țării Făgăduite, străjuit de muntele Garizim, al binecuvântării, și muntele Ebal, al blestemului (Deut., 11, 26). Poporul lui Israel intră în teritoriul mântuirii sale printr-un patetic "arc de triumf": de o parte extrema bunătate a zeului lor, de cealaltă extrema lui rigoare. Sub bolta acestui arc, Dumnezeu și Israel stau, periculos, "față către față", ca termenii unei execuții. Soluția, firește, e în mâinile lui Dumnezeu.*

*Problema evreiască nu este numai o problemă a Matematicianului absolut; este și una a umanității întregi. Primii comentatori creștini ai Pentateuhului atrag neîncetat atenția asupra greșelii de a înregistra strict **litera** Scripturii. Evreii cărților lui Moise își joacă, desigur, în istoria sacră, propriul lor rol, dar ei joacă, în același timp, rolul neamului omenesc. Rapid spus, Egiptul e tărâmul proastelor noastre deprinderi, al ucigașelor noastre păcate cotidiene, Canaanul e raiul mântuirii, iar intervalul dintre ele e calea trudnică, presărată de căderi, speranțe, miracole și primejdii, pe care mergem cu toții, atunci când luăm hotărârea de "a ne naște a doua oară". Pe această cale suntem, cu toții, asemănători evreilor, **suntem evrei:** aleși de iubirea divină, nedemni de ea, cârtitori, uitători, pedepsiți fără milă (Deut., 28, 59: "Domnul te va lovi în chip minunat…"); dar potențial salvați. Un popor – poporul israelit – a fost ales pentru a întruchipa tribulațiile ființei create sub ochiul năprasnic al Creatorului. Ca și evreii, stăm între binecuvântare și blestem, între lacrima lui Dumnezeu și sabia lui neiertătoare. Din această perspectivă, antisemitismul e un păcat gravisim, pentru că e, pur și simplu, **ură de sine.** Privim mânioși către propriul nostru simbol, boicotăm metafora propriului nostru destin. În Vechiul Testament, evreii sunt oglinda umanității. Antisemitul se crede îndreptățit – prostește – să spargă oglinda și să numească acest act sinucigaș – **soluție.** Lectura literală e un mod de a sparge oglinda unui text și putem spune, de aceea, că antisemitismul e, la un prim nivel, **un viciu de lectură:** incapacitatea de a te înălța de la literă la duh, de la exterioritate la substanță.*

Pentru a corija un viciu de lectură, singurul tratament eficace e multiplicarea cărților bune. Și suntem datori evreilor în genere și evreului din noi să luminăm, prin cărți, religia cărții, să însoțim evreitatea cu reflexia noastră perpetuă. Suntem datori, așa cum ești dator față de cel împotriva căruia ai păcătuit. Nu în ultimul rând, suntem datori în calitatea noastră de creștini, pentru care porunca supremă e iubirea aproapelui. Și suntem datori față de cei în mijlocul cărora s-a rostit pentru prima dată această poruncă: Să nu urăști pe fratele tău în inima ta; să mustri pe aproapele tău, dar să nu te încarci cu un păcat din pricina lui. Să nu te răzbuni (…), să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți (Levitic, 19, 17-18).»

(M. Rafael)

Nou!

A apărut

Luna pe pământ

Tablete și povestiri satirice

de G. Mosari

«În "Luna pe pământ" avem de citit o diversitate de schițe și comentarii caustice care îl captivează pe cititor. Volumul este ilustrat de caricaturistul Livadaru, dând astfel paginilor o notă prin excelență veselă, pentru că – de ce să nu o spunem – textele scriitorului au de regulă, ca punct de pornire, motive foarte serioase care, deși trecute prin vămile hazului, ne dau mult de gândit.»

(Carol Isac,
"Tribuna-Magazin")

●

Prețul: 30 de șekeli

Comenzi la:
"REVISTA FAMILIEI"
POB 16598
Tel Aviv

ARMINIUS CASSVAN
New York

Secolul lui Sartre

Stând la celebra cafenea Flore în timpul scurtei noastre vacanţe la Paris şi împins de ambianţă, m-am repezit la faimoasa librărie "Spuma paginilor", în imediata vecinătate, ca să găsesc acolo controversata carte a filozofului Bernard-Henri Lévy, intitulată "Secolul lui Sartre". Pe copertă, Jean-Paul Sartre, cu nelipsita ţigară, ochelari şi ochiul drept mort, în momentul când trona în lumea literelor nu numai franceze, dar şi universale. Mult mai târziu, partenera lui, Simone de Beauvoir, observatoare atentă a mizeriei lui fiziologice prelungite înaintea morţii, şi probabil subconştient răzbunând trădările lui amoroase repetate, a publicat o carte destul de odioasă, intitulată "Ceremonia despărţirii". Detractorii aveau toate motivele să-l considere pe Sartre un trădător pentru că renunţase la mesajul lui umanist exprimat de existenţialism, singurul răspuns valabil din punct de vedere filozofic dat de o personalitate ca Sartre marxismului ortodox, pentru a se ralia celui maoist.

Şi totuşi, cartea lui Lévy încearcă să-l evalueze postum pe Jean-Paul Sartre, cu argumente "pro şi contra", şi poate că izbuteşte. Filozoful se întreabă dacă micul apartament de la etajul al nouălea din imobilul trist de pe bulevardul Edgar Quinet a adăpostit într-adevăr o celebritate unică. De acolo au pornit cuvintele către cele patru colţuri ale planetei şi s-au întors la celebra înmormântare a scriitorului. Bernard-Henri Lévy s-a întrebat dacă au mai existat alţi Sartre sau acesta era singur, ultimul dintr-o specie dispărută după un singur exemplar. Căruia i s-a oferit o ceremonie inegalabilă, reunind o uriaşă mulţime, venită din toate părţile lumii, de la revoltaţi la mondeni. Vechii adversari, *"craniul lucios al unuia, privirea melancolică a celuilalt, aveau aerul atât de emoţionat ca şi cum, pentru o clipă, uitaseră sarcasmele şi ferocităţile de ieri. Şi apoi, desigur, înecaţi în mulţime, cercul intimilor, apostolii ale căror nume erau murmurate cu consideraţia respectuoasă cuvenită martorilor de bună credinţă... Care era omul capabil să înfăptuiască o asemenea minune? Prin ce mister de seducţie a fost suficientă o singură viaţă ca să adune atâta disparată fervoare? Cum şi pentru ce o voce, o singură voce, vocea seacă şi metalică a lui Sartre, a reuşit să se facă înţeleasă în atâtea limbi şi pentru atâtea singulare destine?"*

În România, imediat după război, când mai existau legături cu Franţa, ne-au parvenit de acolo trei caiete de "Scrieri" (Écrits) din care am reţinut două nume, Jean-Paul Sartre în literatură şi filozofie şi Olivier Messiaen în muzică. La patruzeci de ani, Sartre a publicat două scurte tratate de fenomenologie, un roman, "Greaţa", la început refuzat de Gallimard, şi, curând după aceea, tratatul de filozofie "L'Être et le Néant", apoi romanul fluviu "Drumurile libertăţii". Este destul de rar să supravieţuieşti scriitoriceşte, să depăşeşti epoca "Frontului Popular" din 1936 pentru cea de după Auschwitz, păstrându-ţi poziţia de intelectual absolut. Céline este condamnat pentru colaborare cu hitleriştii. Montherlant şi Chardonne se scufundă dezamăgiţi (cochetaseră şi ei cu ocupantul), Breton se întoarce din America dar nu-şi mai găseşte publicul pentru aventura suprarealistă. Singur Malraux a ales la început Rezistenţa, dar pe urmă a eşuat, din campion al stângii devenind gaullist, dispreţuit de foştii lui camarazi, considerat trădător al clasei muncitoare. De acord cu sine însuşi şi consecvent până atunci, Sartre triumfă şi se impune, cu revistele literare şi revista lui proprie făcând legea şi fiind lăsat s-o facă de către comisiile de epurare. Scrie piese de imens succes, o carte despre iconoclastul iconoclaştilor, Jean Genet (homosexualul), cântece pentru Juliette Greco şi poate susţine teza existenţialistă cu succes împotriva principalului ideolog marxist, astăzi devenit antisionist şi puternic negaţionist al Holocaustului, Roger Garaudy. Sartre avea 40 de ani. N-a părut niciodată mai tânăr şi mai fericit decât în Saint Germain-des-Prés în vremea aceea. După cum spune Bernard-Henri Lévy, *"niciodată de-a lungul deceniilor ... nu s-a văzut un scriitor dând o asemenea impresie de suveranitate, de libertate"*.

Dar, degringolada în mare parte filozofică şi politică, afirmaţiile ca aceea că libertatea criticii e totală în URSS, l-au compromis pe cel de-al doilea Sartre, cel considerat de Lévy un adevărat monstru.

Clinica de medicină alternativă
„Anita - Rehovot"
condusă de un
doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE
●
Tratăm cu succes:
• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotenţă • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •
●
De asemenea:
• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254
08/945-6135

ELENA-ESTHER TACCIU

CALEIDOSCOP - 2000

ZODIA SCORPIONULUI PENTRU TOŢI (22.10 – 20.11) nu poate interzice indivizilor şi grupurilor conflictele cu rădăcini prea adânci în trecut. Patronii Zodiei, planeta Marte şi în plus Pluton, nu-i scad potenţialul energetic ofensiv şi agresiv. Se întâmplă însă altceva în calitatea şi implicaţiile conflictelor. Din cauza conjuncţiei dintre Jupiter şi Pluton, tutela jupiteriană (a Săgetătorului) va deplasa, în locul strategiilor de conspiraţie subterană perfidă şi intrigantă, dominanţa confruntărilor clare şi deschise. E un avantaj, nu şi o garanţie a armoniei. Cel puţin o claritate şi o perspectivă lucidă pot fi obţinute. Totul va depinde de calitatea strategiei şi, în ultimă instanţă, de inteligenţa combatanţilor. Indiferent dacă e vorba de indivizi sau de colectivităţi. Actorii principali ai lunii vor fi – ca dinamism – Scorpionii, evident, leii, Vărsătorii, Gemenii, Săgetătorii, care pot învinge sau pierde în funcţie de condiţionările de mai sus. Tuturor li se mai adaugă posibilităţi precum stabilizări comerciale, bancare, de investiţii, nivel de trai. Se favorizează schimbările de case, de funcţii, decoraţiuni interioare. Coincidenţele pozitive devin mai dese, căci Neptun şi Uranus se arată mai armonice, spre beneficiul Zodiilor de Apă. Pasiunile erotice senzuale pot duce în cazul lor la erori dramatice. Trecutul propriu văzut cu inteligenţă ne poate oferi soluţii de mare succes şi astăzi.

POŞTA NOASTRĂ: *Anunţăm cititorii că ne pot adresa întrebări despre astrologie, mistică, parapsihologie ş.a.m.d. Telefonul de contact rămâne acelaşi, 03-5590829, ca şi POB 2104, Holon; idem pentru procurarea volumului "STELE REGALE".*

"Prognoze pentru noul mileniu", de istoricul-astrolog Noel Tyl, este o carte surprinzătoare din care am mai extras informaţii. Savantul american nu se jenează să îmbine istoria politică cu aspectul astral şi să tragă concluzii frapante. Editată în 1996, si citită azi, la începutul lui 2000, ea conţine preziceri deseori uluitoare.

■ VATICANUL ŞI O PROFEŢIE din trecut. Sf. Malahia, călugăr catolic irlandez din secolul XI, a fost cunoscut prin vindecări miraculoase. L-a scos din boală grea pe regele scoţian David. A fost mare teolog şi a preferat cărţile, politicii de curte. La 53 de ani face o călătorie în Italia spre a primi binecuvântarea Sf. Bernard, dar are un atac de cord şi moare în braţele ilustrei sale gazde. Este canonizat în anul 1190,. Pentru cititori este mai importantă moştenirea profetică a lui Malahia, care ne-a lăsat o listă a Papilor din viitor, "până la sfârşitul lumii", cu mijloace, desigur, astrologice. Prezentarea fiecărui viitor prelat catolic era făcută alegoric. Pentru etapa actuală a prezis urcarea unui *Pastor et Nauta* (păstor şi navigator), care a fost într-adevăr Ioan XXIII, între 1958-1963. Succesorul său, denumit de profetul medieval irlandez *Flos Florum*, se descoperă în persoana încă a unui Paul în funcţie între 1963 şi 1987. Acesta avea în heraldica sa de familie, realmente, crini regali. După un Papă "intermediar", Ioan Paul I (doar 23 de zile în funcţie), recunoaştem în *Delabore Solis* pe actualul Ioan Paul II, de unde interpretarea de "Slujitorul Solitar", mai degrabă decât patronat de Soare. De ce Solitar? Din cauză că actualul Papă preia cu decizie frânele Vaticanului într-o perioadă de relativă decădere a catolicismului roman şi-i redă strălucirea. Reamintim că sunt profeţii făcute cu nouă secole în urmă.

■ COMUNISMUL CHINEZ este văzut de autorul american în ultimele etape de supremaţie politică. Modernizarea actuală, ni se explică, situează doctrina comunistă chineză în miezul conflictului dintre globalizarea instalată de SUA, şi socialismul economic dublat de cruzimea represaliilor din piaţa Tiananmen. Rezistenţa populară va creşte şi va agrava criza taiwano-chineză. Refuzul total al comunismului în anul 2000, profeţia astrologului american, se poate instala şi în urma unei mari crize sociale. "Vechea Gardă" va părăsi arena fulgerător. În schimb, reconstrucţia Chinei moderne va fi treptată, înţeleaptă şi încununată de glorie. Să controlăm exactitatea prognozei lucrate de Noel Tyl între 1990-1996, chiar dacă ar fi să extindem cu un an data limită – anul 2000.

■ UNIREA COREII DE NORD ŞI DE SUD se va realiza, după astrologul Noel Tyl, după răsturnarea comunismului chinez, între anii 2003 şi 2004. Ea se va realiza prin iniţiativa Coreii de Nord, care nu va întrevedea nici o altă soluţie. Forţa socială care va promova această revoluţie politică va fi studenţimea ambelor Corei. Ni se pare că până acum, brusca iniţiativă a succesorului lui Kim Ir Sen de a se întâlni cu omologul său din Sud şi plânsul familiilor pentru o clipă reunite sprijină prognoza de faţă.

ALEXANDRU SEVER

Ordine şi dezordine

◆ Nici vorbă, Hitler se manifestă foarte adesea cu psihologia unui redutabil jucător de poker. Cacialmalele sale sunt celebre. Ştia totuşi că numai cu cacialmalele nu se poate câştiga mereu, că pentru ca şirul cacialmalelor să fie mereu eficace e neapărat de trebuinţă ca el să fie susţinut, măcar din când în când, de o carte cu valoare reală. Cât timp a avut în mână asemenea "valori legitime", cacialmalele i-au reuşit de minune. Dar ceea ce i-a lipsit la momentul pontului final tocmai asta a fost: asul la cvinta regală. Pe acesta nu l-a putut scoate din mânecă.

◆ **Potopiniană.** Oare principiul selecţiei pentru Grădina Raiului care operează, se pare, cu atâta sfântă scrupulozitate în privinţa oamenilor, va fi funcţionând tot atât de neabătut şi în ce priveşte flora şi fauna pământului? Aşa, de pildă, urzica, scaietele sau cactusul, tigrul sau şarpele or fi având oare şi ei drept de rezidenţă în această divină rezervaţie? Dar ploşniţele? De mi-ar fi dat să hotărăsc eu însumi acest drept de rezidenţă, eu l-aş acorda tuturor. Cu o singură condiţie curat pacifică: abolirea a tot ce e colţ, ghiară şi venin. Cu alte cuvinte, ceea ce ar trebui să-şi lase în poarta Raiului toată această faună şi floră, ar fi nu chiar "orice speranţă", ci numai stilul ofensiv. La urma urmei, o cobră edentată, sau o ploşniţă scutită de instinctul hematofagiei, este o creatură tot atât de onorabilă ca orice asasin pocăit.

◆ În mitologia mea de uz personal, Eva n-a fost dintru început decât o idee poetică: ideea unui Dumnezeu-poet. Până a o îmbrăca în carne şi a da carnaţiei sale un farmec divin, Dumnezeu numai a gândit-o. Şi gândită în spiritul duhului său atotcreator, tocmai pentru a se putea adeveri oricând această rudenie de la Creator la creatură, Eva a fost ea însăşi hărăzită cu darul creaţiei. Dacă Dumnezeu *face*, Eva *naşte*.

◆ Explorator într-o geografie barbară, nu-i rămâne decât să spere că de-l va îngropa moartea pe aici, pe undeva, se va găsi întotdeauna un confrate care să-i descopere cadavrul şi să însemne locul cu o piatră a cărei geometrie calculată să înfrunte nesinchisită vitregia informului înconjurător.

◆ A fost o vreme când, adolescent fiind, dornic să-mi îmbogăţesc inima şi mintea, căutam oameni care valorau mai mult decât mine. Dar, până târziu, în anii tinereţii mele, n-am întâlnit pe nimeni mai presus de mama mea. Şi chiar şi atunci când mi-a fost dat să-i descopăr, nu i-am găsit nicăieri altundeva mai demni de încredere decât în cărţi.

◆ **Potopiniană.** Cercetând fotografiile unor oameni reputaţi pentru sfinţenia lor, am fost destul de surprins să descopăr că sfinţenia acestora nu se arată la vedere. Se vede, mi-am zis, că sfinţenia nu e fotogenică.

◆ Ca un arbore crescut din sămânţa sa, aşa s-a desfăşurat universul şi lumea din Cuvântul lui Dumnezeu. Ciudat numai că din acea îndepărtată noapte fără stele când s-a fost făcut auzit divinul *Fiat* – Dumnezeu, împotriva a tot ce spun unele scripturi, pare să fi amuţit cu desăvârşire. Şi sunt Doctori Subtili care socot că nici până astăzi nu şi-a recăpătat graiul. Încât poate e de temut ca tăcerea asta să nu fie decât spaţiul de acumulare a acelei supreme hotărâri de care va fi având nevoie în ziua când, înduplecându-se, în fine, să vorbească, nu va găsi în dicţionarul său infinit nici un alt cuvânt mai demn de a fi spus decât *Finis*.

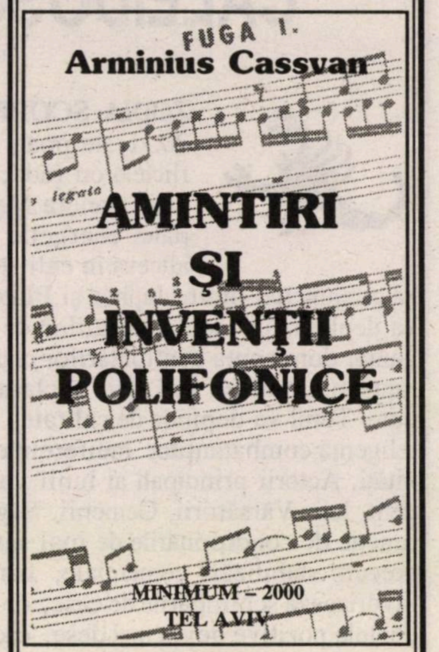

NOU A apărut

«Cartea reprezintă un bun prilej de a descoperi o personalitate la fel de originală precum prenumele său, Arminius, precum şi câteva secvenţe din anii generaţiei, sau generaţiilor noastre: războiul, Bucureştiul post-belic, fenomenul emigrării, pe urmă trăirile new-yorkeze ale unuia dintre ai ***noştri.****»*

Al. Mirodan

Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 30 de shekeli la:
Lazăr Cassvan,
POB 263, Kiriat Haim

sau suma de 20 de dolari la:

Dr. Arminius Cassvan
140-95 Burden Crescent
Briarwood, New York 11435
U.S.A.

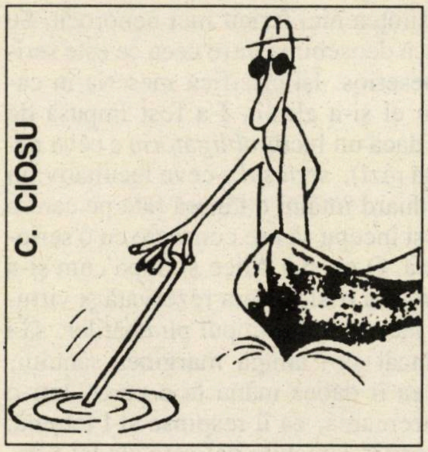

Pescuitorul de perle

"Ultima oră" a cedat OEP-ului aeroportul Sde Dov!

«Regele Iordaniei, Abdallah al II-lea, a sosit ieri la aeroportul Sde Dov de la Ramalla, unde s-a întreținut cu Yasser Arafat.»

("Ultima oră", nr. 1672/2000; comunicată de Sergiu Halpern, reh. Rosenstreich 16/7, Tel Aviv – care atrage atenția că, cel puțin deocamdată, aeroportul se află pe teritoriul israelian și că nici măcar Chirac, președintele Franței, nu i-a cerut lui Ehud Barak să-l cedeze palestinienilor.)

Ce talentată este el!

«Tare mă tem că, prezentând cititorilor cartea "Adorabila româncă", autoare Isidore Isou, intru pe teritoriul Ioanei Pârvulescu (cronicară literară la "România literară", **n. red.**). Povestitorul își asigură cititorii că aceasta este o poveste adevărată, că eroina a existat în realitate, ea fiind "ființa cea mai uluitoare" pe care a dat-o vreodată Botoșaniul, cel puțin după știința autoarei. (...) Dar, autoarei Isidore Isou nici unul dintre aceste două răspunsuri nu i se pare suficient. Mai curând, impresia mea este că ea vrea să pună în lumină o lume, nu doar un personaj.»

("România literară", București, nr. 27/2000; comunicată de Rodica Grinberg, Haifa, POB 58213, care atrage atenția că este de acord în general cu observațiile din recenzie, cu o singură excepție; mică, dar nu lipsită de însemnătate în viața noastră cea de toate zilele: Isidore Isou, de la Paris, care iscălește cartea, nu este autoare ci autor.)

Să te crucești, nu alta!

«Ca să ajungem la mânăstirea Humor a trebuit să mergem pe jos 5 kilometri din orașul Gura Humorului. Ne-am abătut din drum pe la cimitirul evreiesc... Crucile stau aplecate și puțin triste, cimitirul e vechi și părăsit.»

("România liberă", București, 15.09.2000; comunicată de Viorica Wasserman, Iași, POB 3152 – care, făcând apel la humorul celor din redacția cunoscutului cotidian, atrage atenția că în cimitirele evreiești nu există cruci.)

Copiii pot să-l vadă

«La începutul verii, în Franța ... Ministerul Culturii a permis difuzarea filmului "Baise-moi!" (F...-mă!) dar nu și pentru spectatorii peste 16 ani.»

("Dilema", București, nr. 393/2000; comunicată de Raymond Marcovici, București, POB 18542.)

Muntele a născut o perlă

«Nu mai pot nici să mă duc la Disneyland, unde îmi place foarte mult... Mai ales muntele rusesc.»

("Orient Expres", nr. 282/2000; comunicată de prof. dr. Michael Elias, POB 9107, Ashkelon – care este de părere, ca și noi de altfel, că redactorul cu pricina a tradus materialul din franceză și și-a închipuit că "montagne russe" – care va să zică o cale ferată îngustă cu urcușuri și coborâșuri vertiginoase, prezentă în toate parcurile de distracții – înseamnă munte rusesc.)

Poșta

Arthur Avidan, Holon (aveți dreptate; opera "Turandot" nu este de Gounod, cum greșit a apărut în "Orient Expres", ci de Puccini); **ing. Zuckerberger Zoltan,** Rehovot (a. notăm că "ginecologul evreu-ungur Semelweis, despre care vorbește dr. Eugen Sorin la rubrica medicală din "Ultima oră", a fost numai ungur, nu și evreu; b. rugăm trimiteți tăieturile din ziare cu perlele respective); **ing. Mirel Horodi,** Haifa (atrage atenția lui Mircea Săucan că în povestirea sa "Dies Irae", din "Izvoare", 2000, a comis o eroare à propos de Einstein. Scrie Săucan: "...eu am început să strig în gura mare: E=mc2! E=mc2! Și m-am bucurat că energia unui corp – E – este egală cu viteza lui de mișcare – m – înmulțită cu pătratul vitezei luminii – c2". Iar Mirel Horodi, ca inginer ce este, îl corectează: "În formula de mai sus "m" este de fapt masa și nu viteza corpului". ...Stimate Săucan, noi, amicii dumitale de la "Minimum", nu te putem apăra de atacul din Haifa: am fost tămâie la fizică în școală); **H. Michelstein,** Kiron; **Simon Sfarti,** Los Angeles, SUA; **David Șmilovici,** Cfar Saba (observații bune, dar nu chiar perle).

●

O prostituată de lux din Ierusalim a amenințat că dacă nu este scutită de niște impozite, va dezvălui numele tuturor parlamentarilor noștri cărora le-a oferit "servicii sexuale".

Ce rușine! Ce degradare morală! Să fii tânără, frumoasă, plătită cu 1.000 de dolari pe noapte și să te întinzi cu toți mitocanii din Knesset!

MILAN KUNDERA

Eduard şi Dumnezeu (dar şi femeile)

Ce faci când îţi place o fată, dar ea, fiind religioasă, nu vrea să audă de nimic în afara căsătoriei?

Ce faci când nu-ţi place o femeie, însă de bunăvoinţa ei depinde rămânerea ta în slujbă?

Probleme grele.

Însă nu de nedezlegat.

Aşa cum reiese din nuvela scriitorului ceh Milan Kundera, tălmăcită pentru noi de Sorina Malcaş, din Haifa.

Hai să începem povestea lui Eduard în căsuţa fratelui său mai mare, într-un orăşel rustic. Stătea comod pe divan şi spune: "Du-te, Eduard, întâlneşte-te cu directoarea. Fără îndoială e o secătură, dar am convingerea că şi astea au conştiinţă. Tocmai pentru că mie mi-a jucat o festă poate se va bucura să te ajute, ca să-şi răscumpere greşeala".

Fratele lui Eduard rămăsese acelaşi tip cumsecade şi lenevos.

Trecuseră câţiva ani buni de atunci, era ziua morţii lui Stalin, pe care o petrecuse hoinărind. A doua zi s-a dus la facultate şi a zărit o colegă, pe tovarăşa Chechakova, stând dreaptă în mijlocul holului, într-o imobilitate pompoasă, asemeni statuii durerii; el o înconjură de trei ori şi plecă râzând în hohote. Tânăra, ofensată, consideră acest râs o provocare politică, astfel că fratele lui Eduard a fost eliminat de la studii. Şi-a găsit de lucru într-un orăşel unde avea deja o casă, nevastă, copii, un câine şi chiar o vilă pentru sfârşit de săptămână. Acum, întins pe divan, spunea: "Era numită «braţul răzbunător al clasei muncitoare», dar asta nu trebuie să te intimideze. Astăzi e o femeie adultă, care avea întotdeauna o slăbiciune pentru bărbaţii tineri. Sunt sigur că te va ajuta".

Eduard era foarte tânăr. Tocmai terminase studiile la aceeaşi facultate de unde fusese dat afară fratele său. A doua zi bătu la uşa biroului directoarei. văzu o femeie înaltă, slabă, cu părul negru, cu ochii negri, cu un puf de păr negru sub nas. Această urâţenie îi risipi tracul pe care-l încerca întotdeauna în prezenţa frumuseţii feminine, astfel că putu să converseze fără emoţii, cu gentileţe şi galanterie. Tonul lui îi plăcu directoarei, care afirmă de câteva ori cu exaltare: "Aici avem nevoie de tineri, îţi voi susţine candidatura".

Şi astfel Eduard a devenit institutor într-un orăşel din Boemia. Nu se simţea nici fericit nici nenorocit. Se străduia mereu să facă deosebirea între ceea ce este serios şi ceea ce este neserios. Îşi clasifică meseria în categoria *neserios.* Nu el şi-a ales-o. I-a fost impusă de secţia de cadre. Dar dacă un lucru *obligatoriu* e ceva *neserios* (care te face să râzi), *seriosul* e ceva facultativ: în noua sa localitate Eduard întâlni o tânără fată pe care o consideră frumoasă şi începu să i se consacre cu o seriozitate aproape sinceră. O chema Alice şi după cum şi-a dat seama, spre marea sa tristeţe, era rezervată şi virtuoasă. El făcu câteva încercări, în timpul plimbărilor, să-i înconjoare umerii încât să-i atingă marginea sânului, dar de fiecare dată ea îi dădea mâna la o parte. Într-o seară când repetă încercarea, ea îl respinse şi-l întrebă: "Tu crezi în Dumnezeu?" Urechile delicate ale lui Eduard sesizară în această întrebare o insistenţă discretă şi luă mâna de pe sânul ei.

– Crezi în Dumnezeu? repetă Alice, dar Eduard nu îndrăzni să răspundă.

Să nu-i reproşăm că nu avea curajul sincerităţii. Se simţea prea abandonat în acest oraş unde era un nou venit şi o plăcea prea mult pe Alice ca să rişte să-i piardă simpatia printr-un singur răspuns. "Dar tu?", o întrebă ca să câştige timp.

– Eu da, spuse Alice şi insistă ca el să răspundă.

Până acum el nu se gândise niciodată să creadă în Dumnezeu. Dar înţelegea că nu trebuia să mărturisească, ba dimpotrivă, trebuia să prindă ocazia şi să facă din credinţa sa un cal de lemn în interiorul căruia putea *simula,* ca în exemplul antic, pentru a aluneca discret în inima tinerei fete. Numai că era incapabil să-i spună, simplu, *da, cred!;* îi era ruşine să mintă; îi repugna grosolana simplitate a minciunii; dacă minciuna era indispensabilă, el dorea să-i păstreze asemănarea maximă cu adevărul. Răspunse cu o voce gânditoare: "Nu ştiu, Alice, ce trebuie să-ţi răspund. Bineînţeles, cred în Dumnezeu, dar… vreau să fiu sincer *total* cu tine. Oare pot fi *total* sincer?

– Trebuie, spuse ea. Fără asta nu are rost să fim împreună.

– Într-adevăr?

– Într-adevăr!

– Câteodată am îndoieli, rosti el cu o voce sugrumată. Şi după un moment de reflexiune se gândi la argumentul clasic: Când văd atâta nenorocire în jurul meu mă întreb de multe ori dacă e posibil să existe un Dumnezeu care permite toate astea. O spuse cu o voce atât de tristă încât Alice îl luă de mână cu blândeţe.

– Da, e multă nenorocire pe pământ. O ştiu foarte bine. Dar tocmai pentru asta trebuie să credem în Dumnezeu. Fără El toată suferinţa ar fi zadarnică. Nimic n-ar avea nici un sens. Şi în această situaţie eu n-aş putea trăi.

– Poate că ai dreptate, spuse Eduard cu un aer gânditor, şi duminica următoare o însoţi la biserică. Îşi umezi degetele în agheasmă şi-şi făcu semnul crucii. Apoi a urmat slujba, s-a cântat, a cântat şi el împreună cu ceilalţi un cântec religios a cărui melodie şi-o amintea vag, dar habar n-avea de unde. Hotărî să înlocuiască cuvintele cu diverse vocale, intonând fiecare notă cu o fracţiune de secundă de întârziere. Constatând că fredonează corect se abandonă plăcerii de a-şi auzi glasul, căci pentru prima dată în viaţă îşi dădu seama că are o voce frumoasă de bariton. Apoi se recită Tatăl Nostru şi câteva bătrâne îngenunchează. Nu putu rezista tentaţiei şi îngenunche pe podea. Îşi făcu iar semnul crucii cu gesturi mari şi încercă o senzaţie minunată la gândul că putea face un lucru ce nu-l mai făcuse niciodată, ceva ce nu putea face nici în clasă, nici pe stradă, nicăieri. Se simţea minunat.

Când totul se sfârşi, Alice îl privi cu ochi arzători şi-l întrebă: "Te mai poţi îndoi că există?". "Nu", spuse Eduard. Alice adăugă: "Aş vrea să te învăţ să-L iubeşti aşa cum Îl iubesc eu".

Mergeau ţinându-se de mână pe scările mari de la biserică iar el, în sinea lui, râdea în hohote. Din nefericire, exact în acel moment trecea pe acolo directoarea şcolii şi i-a văzut...

Să vă spun de ce era neplăcut. Trebuie să amintesc (celor cărora le-a scăpat din vedere fundalul istoric) că pe atunci bisericile nu erau interzise, dar frecventarea lor nu era lipsită de pericol. Nu e chiar atât de greu de înţeles. Cei care au luptat pentru ceea ce ei numesc revoluţie sunt mândri: mândria de a fi *în partea bună a liniei frontului.* După vreo zece-doisprezece ani (cam în această perioadă are loc povestirea noastră), linia frontului începe să dispară şi, odată cu ea, atât partea bună cât şi cea rea. Deci nu e surprinzător că vechii partizani ai revoluţiei se simt frustraţi şi încep să caute cu nerăbdare fronturi de înlocuire. Graţie religiei ei pot (în rolul lor de atei luptând împotriva credincioşilor) să se afle de *partea cea bună* şi să păstreze intactă preţioasa emfază a superiorităţii lor. La drept vorbind, acest punct de vedere constituia un noroc pentru Alice. În timp ce directoarea dorea să fie în *partea cea bună,* Alice dorea partea *opusă.* Magazinul tăticului ei fusese naţionalizat în aşa-zisele zile revoluţionare şi îi detesta pe comunişti. Dar cum îşi putea exprima ura? Să ia un cuţit şi să se răzbune? Nu se obişnuieşte în Boemia. A găsit un mijloc mai bun de a-şi manifesta opoziţia: credinţa în Dumnezeu. În felul ăsta El venea în ajutorul ambelor părţi. Graţie Lui, Eduard a fost prins între două focuri. Luni dimineaţa, când directoarea l-a văzut în biroul profesorilor, se simţea stingherit, pentru că nu putea relua ambianţa amicală a primei lor convorbiri. Directoarea îl întrebă cu un surâs ostentativ: "Ne-am văzut ieri, nu-i aşa?"

– Da, ne-am văzut, spuse Eduard.

– Nu înţeleg cum poate un tânăr ca dumneata să meargă la biserică!

– M-am dus să văd stilul baroc al catedralei, răspunse el în chip de scuză.

– Aa, de asta! îl ironiză directoarea. N-am ştiut că te interesează arhitectura.

Conversaţia nu-i plăcu lui Eduard. Îşi aminti că din cauza ei fratele său fusese dat afară din învăţământ şi-l cuprinse teama că va fi concediat. Sâmbăta următoare îi telefonă lui Alice că e răcit şi nu poate merge la biserică. Apoi se revăzură şi Eduard rămase cu impresia că tonul ei nu era lipsit de sensibilitate. Începu deci să-i vorbească (enigmatic şi vag, pentru că îi era ruşine să-i mărturisească teama şi adevăratele motive) despre mizeriile şi persecuţiile pe care le suporta la şcoală din partea directoarei...

Doamnelor şi domnilor, au fost săptămâni grele! O dorea la nebunie pe Alice. Corpul ei îl excita, dar acest corp era cu desăvârşire inaccesibil. În egală măsură îl zbuciuma decorul în care-şi dădeau întâlnirile, rătăceau o oră-două pe străzi întunecate sau se duceau la cinema; monotonia şi neînsemnatele posibilităţi erotice ale acestor variante îl determinau pe Eduard să creadă că poate ar avea şanse mai mari dacă ar întâlni-o în alt cadru. Deci, îi propuse cu un aer candid să petreacă împreună un weekend la ţară, la fratele lui care avea o vilă pe malul apei, într-o vale împădurită. Îi descrise cu entuziasm farmecele inocente ale naturii, dar Alice (întotdeauna naivă şi credulă în alte domenii) refuză cu indignare. Căci nu numai ea era cea care îi rezista. Era Dumnezeul ei (circumspect şi vigilent de-a pururi), care interzicea raporturile sexuale în afara căsătoriei. Era mai curând un Dumnezeu amuzant, dar hai să nu râdem de Alice pentru atâta lucru. Din cele zece porunci pe care Moise le-a transmis umanităţii, erau nouă la care sufletul ei nu vedea nici un pericol, pentru că ea nu simţea nici dorinţa de a ucide, nici de a-şi dezonora tatăl, nici de a râvni la soţul altei femei. Unica poruncă veritabilă i se părea cea de a şaptea: "Să nu te desfrânezi!". Pentru a practica, a arăta şi a demonstra credinţa ei religioasă îşi concentra întreaga atenţie exclusiv asupra acestei porunci. Şi astfel, dintr-un Dumnezeu vag, confuz şi abstract ea a construit unul clar şi răspicat: *Dumnezeul Anti-Desfrânat.*

Îmi permit să vă întreb unde şi cum începe de fapt desfrânarea? Fiecare femeie stabileşte această limită după criterii strict interioare. Alice se lăsa îmbrăţişată de Eduard şi după nenumărate încercări din partea lui sfârşi prin a consimţi să-l lase să-i mângâie şi sânii, dar la jumătatea corpului trase o linie de demarcare riguroasă şi de netrecut, dedesubtul căreia se desfăşura teritoriul sfintelor interdicţii, al intransigenţei lui Moise şi al mâniei divine.

Eduard începu să citească Biblia şi să studieze scrierile teologice; se decise să o înfrunte pe Alice cu propriile ei arme.

– Alisico, i-a spus într-o zi, nimic nu-i este interzis celui care îl iubeşte pe Dumnezeu. Atunci când dorim ceva, o dorim graţiei Sale. Isus a propovăduit să ne lăsăm conduşi de iubire.

– Fără îndoială, aşa este, dar nu iubirea la care te gândeşti tu. Dumnezeu a stabilit anumite comandamente şi noi trebuie să le respectăm.

– Da, Dumnezeul Vechiului Testament, dar nu al creştinilor.

– Ce? El e unic, replică Alice.

– Da, continuă Eduard, numai că evreii Vechiului Testament nu-l concepeau exact ca noi. Înainte de venirea lui Isus, oamenii trebuiau să se conformeze unui sistem de legi şi comandamente divine. Ceea ce se petrecea în sufletul lor nu prea avea importanţă. Dar Isus considera toate aceste interdicţii şi porunci ca venite din afară. Cel mai important, în ochii Săi, e omul în forul său interior. Din clipa în care omul îşi urmează propriul său elan de credinţă, de entuziasm, tot ce face e pe placul Atotputernicului. Aşa spunea şi Sfântul Pavel: "Totul este pur pentru cei ce sunt puri". Şi Sfântul Augustin a spus: "Iubeşte-l pe Dumnezeu şi fă ce doreşti".

– Diferenţa e că ce vrei tu nu vreau eu!

Eduard a înţeles că de data asta ofensiva sa teologică a eşuat, de aceea adăugă: "Tu nu mă iubeşti!"

– Ba da, şi tocmai de asta nu vreau să facem ceea ce nu este permis!

Precum v-am spus, au fost săptămâni zbuciumate. Cu cât trupul ei îl respingea, Eduard devenea mai trist şi mai nostalgic. Dorea să cucerească inima tinerei fete. Dar nici trupul şi nici inima lui Alice nu se interesau de tinereţea lui, amândouă erau reci, închise şi satisfăcute de ele însele. Ceea ce îl enerva cel mai mult era calmul şi ponderea ei religioasă. Deşi el era un tânăr cumpătat, echilibrat, începu să viseze o acţiune intensă care să o scoată din imperturbabilitate. Şi cum era prea riscant de a o provoca prin blasfemii şi cinism (spre care-l îndemna firea lui), se văzu nevoit să aleagă excesele credinţei (mult mai greu de realizat), astfel că Alice se va ruşina de propria ei rezervă şi lipsă de entuziasm. Cu alte cuvinte, afişa o pioşenie exagerată. Nu mai pierdea nici o ocazie de a merge la biserică (dorinţa de a o cuceri pe Alice era mai mare decât teama de consecinţe la şcoală) şi se comporta cu o umilinţă excentrică. Îngenunchea la cel mai mic pretext în timp ce Alice îşi făcea rugăciunea şi semnul crucii stând în picioare lângă el. Într-una din zile îi reproşă că are o credinţă formală, exterioară, fragilă. Îi reproşă viaţa ei confortabilă. Îi reproşă că e prea satisfăcută de ea însăşi, că nu mai vede nimic în jurul ei decât doar propria ei persoană. În timp ce vorbea (Alice nu se aştepta la un asemenea atac şi se apăra fără energie), el văzu în mijlocul străzii o statuie de bronz a lui Isus Cristos răstignit pe cruce. Se opri (pentru a protesta împotriva indiferenţei lui Alice şi a marca astfel începutul noii sale ofensive); îşi făcu cruce cu o ostentaţie agresivă. Dar nu putu observa efectul gestului său pentru că în aceeaşi clipă o zări pe portăreasa şcolii, pe celălalt trotuar. Eduard înţelese că e pierdut. Temerile sale fură confirmate. A doua zi portăreasa îl opri pe culoar şi-l anunţă că e convocat în ziua următoare la ora 12 în biroul directoarei. Fu cuprins de spaimă. Spre seară, când se întâlni cu Alice ca de obicei, ca să hoinărească pe străzi, renunţă la fervoarea sa religioasă. Era trist şi dorea să-i povestească ce i se întâmplase, dar îi lipsi curajul: ştia că pentru a-şi păstra serviciul ce-i displăcea (dar indispensabil) l-ar trăda pe bunul Dumnezeu fără să ezite. Deci nu-i pomeni despre funesta convocare...

A doua zi intră în biroul directoarei cu sentimentul unei totale singurătăţi. Îl aşteptau patru "judecători": directoarea, portăreasa, un coleg institutor şi un domn cu părul grizonat pe care nu-l cunoştea; ceilalţi îl numeau "tovarăşe inspector". Directoarea îl pofti pe Eduard să se aşeze lângă ea, apoi îi spuse că l-au invitat la o întâlnire prietenească şi neoficială pentru că toţi tovarăşii erau extrem de preocupaţi de comportamentul său în afara şcolii. Spunând acestea îl privea pe inspectorul care dădea din cap în chip de aprobare. Apoi îşi întoarse privirea spre colegul institutor. El începu un lung discurs, spuse că vrem să educăm un tineret sănătos, lipsit de prejudecăţi şi că noi (profesorii) suntem totalmente responsabili pentru că le servim de exemplu. Din acest motiv nu putem tolera printre noi prezenţa ecleziaştilor. Sfârşi prin a declara că atitudinea lui Eduard constituia un scandal pentru toată instituţia.

Înainte doar cu câteva minute Eduard era convins că va nega totul şi va mărturisi că vizita lui la biserică şi semnul crucii în public nu erau decât o bufonerie. Dar acum, faţă în faţă cu situaţia, simţea că-i va fi imposibil să spună adevărul acestor patru persoane atât de serioase şi pătimaşe care se pasionau pentru o neînţelegere, pentru o prostie. Înţelegea că vorbindu-le astfel nu ar face decât să le ia în zeflemea seriozitatea; înţelegea că aceşti oameni aşteptau de la el subterfugii şi scuze şi că nu le vor accepta. Cel mai important era să apară asemănător adevărului, sau, mai exact, asemeni ideii pe care aceşti oameni şi-o făcuseră despre el: dacă dorea să le rectifice părerea, trebuia într-o anumită măsură să o accepte.

– Tovarăşi, pot să vă vorbesc deschis? întrebă el.

– Evident, spuse directoarea. Pentru asta te-am convocat.

– Şi n-o să mă învinovăţiţi?

– Spune tot ce doreşti, îl îndemnă directoarea.

– Ei bine, trebuie să mărturisesc. Într-adevăr, cred în Dumnezeu! Ridică ochii spre judecătorii săi şi constată că păreau aiuriţi; doar portăreasa ţipă: "În zilele noastre, tovarăşe? În epoca noastră?"

Eduard continuă: "Am ştiut că vă veţi supăra dacă voi spune adevărul. Dar eu nu ştiu să mint. Nu-mi cereţi să vă povestesc minciuni".

Directoarea îi spuse (cu blândeţe): "Nimeni nu-ţi cere să minţi. Bine faci că spui adevărul. Dar ceea ce aş dori este să-mi explici cum poate un tânăr ca dumneata să creadă în Dumnezeu?"

– În zilele când lansăm rachete pe lună, adăugă institutorul, foarte pornit.

– Nu pot face nimic, spuse Eduard. Nu vreau să cred în Dumnezeu. Într-adevăr, nu vreau". Repetă cu o voce înceată: "Nu vreau să cred, dar cred".

– Cum adică, nu vreţi, dar credeţi? interveni amabil domnul cu părul grizonat.

Institutorul izbucni în râs: "E o contradicţie în afirmaţia dumitale!"

– Tovarăşi, eu vă spun lucrurile aşa cum sunt. Ştiu bine că religia ne îndepărtează de realitate. Ce s-ar alege din socialism dacă lumea ar crede că universul e stăpânit de Dumnezeu? Nimeni n-ar mai munci şi şi-ar încredinţa soarta lui Dumnezeu.

– Just, aprobă directoarea.

– Nimeni n-a demonstrat niciodată existenţa lui, declară institutorul.

– Credinţa în Dumnezeu ne duce la fatalism, continuă directoarea.

– Este un vestigiu al Evului Mediu, spuse Eduard, după care institutorul mai adăugă câte ceva, apoi inspectorul, şi toate reflecţiile se completau armonios, astfel că în cele din urmă institutorul îşi pierdu răbdarea şi-l întrerupse pe Eduard: "Dacă ştii toate astea, de ce-ţi faci semnul crucii pe stradă?". Eduard îl privi cu o tristeţe infinită: "Pentru că eu cred în Dumnezeu. Recunosc, credinţa duce la obscurantism. Dar ce pot face eu dacă aici – şi spunând asta îşi puse un deget pe inimă – simt că El există? Vă rog, tovarăşi, credeţi-mă, înţelegeţi-mă! Eu vă spun lucrurile aşa cum sunt, e preferabil să ştiţi adevărul, nu vreau să fiu un ipocrit"; şi-şi plecă capul.

Institutorul începu să-l atace brutal susţinând că indivizi ca el, incapabili de a renunţa la o credinţă ca în Evul Mediu, nu aveau ce căuta într-o şcoală nouă. Directoarea îl lăsă să termine şi-i atrase atenţia: "Nu-mi place să tai capete. Tovarăşul a fost sincer şi ne-a spus adevărul". Apoi îl întrebă pe Eduard: "Dumneata ce propui?"

– Nu ştiu, răspunse cu un aer nenorocit.

– Iată ce gândesc eu, spuse inspectorul. Lupta între vechi şi nou se duce nu numai între clasele sociale, dar şi în fiecare individ. Asistăm la lupta prin care trece tovarăşul nostru. Trebuie să-l ajutăm, ca să predomine raţiunea.

Directoarea îl aprobă: "Foarte bine, mă voi ocupa de el, eu personal".

Aşadar Eduard a reuşit să îndepărteze pericolul imediat; viitorul carierei sale de profesor era exclusiv în mâinile directoarei, ceea ce constată cu satisfacţie. De fapt îşi amintea remarca fratelui său că directoarea avea o slăbiciune pentru bărbaţi tineri şi, cu toată nestabilitatea încrederii sale juvenile, hotărî să iasă învingător din greaua încercare, câştigând ca *bărbat* favoarea *suveranei*.

Când, după câteva zile, conform înţelegerii, intră în biroul directoarei, încercă să aibă un aer dezinvolt şi nu pierdu nici o ocazie ca să strecoare în conversaţie o remarcă familiară, un compliment delicat, sau să sublinieze cu discretă aluzie caracterul singular al situaţiei sale: un bărbat la discreţia unei femei. Ea îi vorbea cu amabilitate, cu o rezervă extremă, îl întrebă ce citea, îi recomandă multe titluri de cărţi, pentru că, evident, voia să întreprindă o muncă intensivă cu ideile sale. La sfârşit îl invită să stea de vorbă la ea acasă. Această rezervă constituia argumentul încrederii lui Eduard, care intră în studioul directoarei cu capul plecat şi fără cea mai mică intenţie de a-i impune farmecul său masculin. Ea îl pofti să stea pe fotoliu, angajă cu el o conversaţie pe un ton amical; îl întrebă ce ar dori să bea: cafea, alcool? "Dacă aveţi coniac" spuse el şi se simţi jenat de a fi rostit o necuviinţă. Directoarea răspunse cu amabilitate: "Nu, n-am coniac, dar dacă vrei puţin vin..." şi aduse o sticlă pe jumătate goală, al cărei conţinut ajungea exact pentru două pahare. Apoi îi spuse că nu trebuie să o considere ca un inchizitor; bineînţeles, fiecare are dreptul să aibă concepţiile sale; evident fiecare are dreptul să-şi dea cu părerea dacă o persoană sau alta are locul potrivit în învăţământ. Din acest motiv au luat hotărârea să-l convoace, ca să discute împreună, şi erau foarte satisfăcuţi că el a vorbit sincer şi n-a încercat să nege nimic. Vorbi apoi de institutorul care-l atacase atât de dur, de portăreasa care povestise peste tot că el e îndărătnic pe poziţia lui religioasă şi că ar trebui concediat. "Bineînţeles că nu sunt de acord, dar nici mie nu mi-ar place să-mi încredinţez copiii unui profesor care-şi face semnul crucii pe stradă".

În felul ăsta directoarea îi vorbea lui Eduard, într-un torent de fraze, unele indulgente, altele ameninţătoare, şi în cele din urmă trecu la alte subiecte. Vorbi despre cărţi, îl conduse în faţa bibliotecii, vorbi mult despre *L'âme enchantée* de Romain Rolland şi se miră că el n-o citise. Apoi continuă cu volubilitate spunând că e recunoscătoare destinului pentru profesia ei, că-i place munca la şcoală pentru că educând copii întreţine contacte concrete cu viitorul; că doar viitorul va putea justifica toată suferinţa existentă (da, da, aşa e, confirmă Eduard) din abundenţă în jurul nostru. "Dacă nu m-aş gândi că trăiesc pentru ceva mai important decât propria mea viaţă n-aş fi capabilă să continui să trăiesc".

Spunând aceste cuvinte păru dintr-o dată foarte sinceră şi el nu înţelese prea bine dacă voia să se confeseze sau să înceapă o polemică ideologică asupra sensului vieţii. Preferă să creadă că e o aluzie personală şi întrebă cu voce înceată, discretă: "Iar viaţa dumneavoastră?" "Viaţa mea?" repetă ea.

– Da, viaţa dumneavoastră. Nu v-ar putea satisface?

Un surâs amar se contură pe chipul directoarei şi lui Eduard aproape i se făcu milă. Era de o urâţenie impresionantă. Sesiză într-o clipă toată tristeţea vieţii sale, vedea trăsăturile care dezvăluiau o senzualitate violentă şi vedea în acelaşi timp urâţenia care împiedica potolirea acestei violenţe; şi-o imagină că se metamorfozase într-o statuie vie a durerii în ziua morţii lui Stalin, că asistase la o mie de şedinţe, că a luptat cu pasiune împotriva nefericitului Isus şi înţelegea că toate astea nu erau decât o tristă diversiune pentru dorinţele ei care nu se puteau desfăşura după voia ei. Eduard era tânăr şi capacitatea lui de a compătimi nu era încă epuizată. Se uita la ea cu înţelegere. Dar, parcă ruşinată de tăcerea ei involuntară, directoarea spuse cu o voce pe care o dorea hazlie: "Oricum, nu asta e problema! Nimeni nu trăieşte numai pentru el însuşi". Îl privi adânc în ochi: "Dar trebuie să ştii pentru ce. Dacă e ceva real sau ceva fictiv. Divinitatea este o idee frumoasă, dar viitorul omenirii, Eduard, este o realitate. Eu pentru această realitate am sacrificat totul". Aceste fraze le exprima cu atâta convingere încât Eduard nu înceta să încerce acest brusc sentiment de *milă* care-l cuprinsese cu câteva minute înainte. I se păru stupid să o mintă şi crezu că tonul intim al conversaţiei lor îi oferea în sfârşit ocazia de a renunţa la nedemna şi destul de dificila şmecherie. "Eu sunt cu totul de acord cu dumneavoastră", se grăbi el s-o asigure. "Şi eu prefer realitatea. Ştiţi, nu prea trebuie să luaţi în serios credinţa mea". Directoarea îl privi surprinsă şi replică cu o răceală evidentă: "Nu mai juca teatru. Ceea ce mi-a plăcut este sinceritatea dumitale. În acest moment încerci să pari altcineva decât eşti".

Nu, Eduard nu trebuia să se debaraseze de masca religioasă pe care şi-o pusese. Se resemnă şi încercă să şteargă impresia proastă pe care o făcuse. "Bineînţeles, cred în Dumnezeu şi nu-l voi nega niciodată. Voiam doar să spun că în egală măsură cred în viitorul umanităţii, în progres. Dacă n-aş crede, la ce-ar mai folosi munca mea de institutor, la ce-ar mai folosi venirea copiilor pe lume, la ce-ar folosi viaţa noastră? Mă gândeam că voinţa lui Dumnezeu este ca societatea să se amelioreze şi să progreseze. Mă gândeam că e posibil de a crede în acelaşi timp şi în comunism şi că aceste două obiective sunt conciliabile".

– Nu, spuse directoarea cu o autoritate aproape maternă, nu sunt conciliabile. Nu ţi-o iau în nume de rău. Da, eşti încă tânăr şi te agăţi cu încăpăţânare de ceea ce crezi. Nimeni nu te poate înţelege atât de bine ca mine. Şi eu am fost odată tânără; ceea ce îmi place la dumneata este tocmai tinereţea. Îmi eşti simpatic.

În sfârşit a sosit, nici prea devreme, nici prea târziu, exact la momentul potrivit. El a răspuns cu o voce neutră: "Şi dumneavoastră îmi sunteţi simpatică". "Adevărat?" "Da". "Ei, haide! O bătrână ca mine?" "Nu, nu-i adevărat, nu sunteţi bătrână!" "Crezi?" "Bineînţeles, îmi placeţi mult de tot!" "Nu minţi! Ştii bine că nu trebuie să minţi". "Eu nu mint. Sunteţi frumoasă". "Frumoasă?" se miră directoarea cu o mutră neîncrezătoare. "Da", spuse Eduard şi pentru că se temea de flagranta ireversibilitate a acestor afirmaţii se grăbi să le întărească prin argumente: "Îmi plac brunele ca dumneavoastră". "Îţi plac brunele?" "La nebunie", spuse Eduard. "Şi cum se face că n-ai venit nici măcar o dată să mă vezi? Aveam impresia că mă eviţi". "Ezitam", răspunse Eduard. "Toţi ar fi considerat că vreau să vă linguşesc". "Nu mai ai de ce să te temi. Am hotărât că trebuie să ne vedem din când în când". Ea îl privea drept în ochi cu marii ei irişi bruni (să recunoaştem că nu erau lipsiţi de frumuseţe). Când el se ridică să plece ea îi mângâie uşor mâna, astfel că el o părăsi cu o exaltantă senzaţie de victorie. Era convins că această afacere penibilă se desfăşura în favoarea lui. Duminica următoare se duse la biserică împreună cu Alice, cu o dezinvoltură făţişă; îşi regăsise siguranţa de sine, căci (chiar dacă această idee ne face să surâdem de milă) vizita la directoare îi procura retrospectiv o dovadă strălucitoare a farmecului său viril.

De altfel în acea duminică, ajungând la biserică, observă că Alice se schimbase. De îndată ce s-au întâlnit l-a luat la braţ şi au intrat în biserică. De obicei ea se arăta discretă şi rezervată, dar în acea zi se fâţâia în toate direcţiile şi saluta surâzând o mulţime de amici şi cunoscuţi. Părea straniu şi Eduard nu înţelegea nimic. A doua zi, când se plimbau pe străzile întunecate, constată că sărutările ei de obicei triste şi prozaice deveniră brusc umede, calde, pline de fervoare. Când se opriră amândoi în dreptul unui felinar văzu doi ochi de îndrăgostită care-l priveau cu pasiune. "Te iubesc, dacă vrei să ştii", îi spuse Alice, "acum înţeleg totul. Înţeleg de ce-mi reproşai răceala mea. Mai făcură câţiva paşi şi continuă: "Tu nu-mi spui nimic? De ce?"

– Ce ai dori să-ţi spun? întrebă Eduard.

– Da, ăsta eşti tu. Alţii ar face-o pe fanfaronii, dar tu taci. Exact ăsta e motivul pentru care te iubesc, preciză ea cu un entuziasm calm.

El începu să înţeleagă la ce se referea, totuşi întrebă: "Despre ce vorbeşti?"

– Despre ce ţi s-a întâmplat la şcoală.

– Şi cum se face că eşti la curent?

– Păi, tot oraşul a aflat. Ai fost convocat, ai fost ameninţat şi le-ai râs în nas. N-ai negat nimic. Toţi te admiră. Tu îţi închipui că mai există astăzi cineva care să aibe o fărâmă de curaj?

El nu înţelegea prea clar de ce devenise punctul de atracţie al concetăţenilor săi care, după cum ştie fiecare, adoră martirii pentru că aceştia le confirmă prin blânda lor tăcere că viaţa oferă o singură alternativă: sau să fii predat călăului, sau să i te supui. Nimeni nu se îndoia că Eduard va fi predat *călăului* şi toţi colportau ultima noutate cu admiraţie, cu satisfacţie, astfel că el dezvăluia acum, prin intermediul lui Alice, imaginea splendidă a propriei sale crucificări. Reacţionă cu răceală: "Bineînţeles că n-am tăgăduit nimic. E foarte natural. Nimeni n-ar fi procedat altfel".

– Nimeni? strigă Alice. Priveşte în jurul tău la felul cum se comportă oamenii. Toţi sunt nişte laşi! Şi-ar renega propria lor mamă!

Tăceau amândoi şi mergeau ţinându-se de mână. Apoi ea spuse cu o voce înceată: "Sunt gata să fac orice mi-ai cere".

Era o frază pe care nimeni până atunci nu i-o spusese; această frază era un dar ceresc. Bineînţeles, el nu ignora că era un cadou nemeritat. Dar se gândi că dacă soarta îi refuzase darurile pe care le merita, avea tot dreptul să le accepte pe cele nemeritate şi spuse: "Nimeni nu mai poate face nimic pentru mine". "Ce te face să crezi asta?", murmură Alice. "Mă vor concedia de la şcoală, iar cei care vorbesc despre mine ca de un erou nu vor mişca nici măcar un deget ca să mă ajute. Voi rămâne totalmente izolat". "Ba nu", spuse ea, clătinând din cap. "Ba da", spuse el, "toată lumea m-a părăsit". "Eu nu te voi părăsi niciodată". "În cele din urmă mă vei părăsi şi tu", continuă Eduard cu voce tristă. "Tu nu mă iubeşti. Nu m-ai iubit niciodată". "Nu-i adevărat", şopti ea cu ochii înlăcrimaţi.

– Nu, Alice. Lucrurile astea se simt. Tu ai fost întotdeauna extrem de rece cu mine. O femeie care iubeşte nu se comportă aşa. Iar acum încerci un sentiment de milă pentru că ştii că vor să mă distrugă. Dar tu nu mă iubeşti şi nu vreau să-ţi bagi în cap idei false.

Alice plângea încet. Continuau să meargă ţinându-se de mână. Deodată ea se opri brusc şi-i spuse hohotind de plâns: "Nu-i adevărat! N-ai dreptul să spui aşa ceva. Nu-i adevărat!"

– Bine, bine. Şi cum ea nu se oprea din plâns i-a propus să meargă împreună sâmbăta următoare la ţară, într-o vale frumoasă, pe malul unui râu, unde fratele lui avea o vilă şi puteau fi singuri. Alice, cu obrajii plini de lacrimi, acceptă...

Toate astea se petreceau marţi, şi când Eduard fu iarăşi invitat la directoare se duse cu o bucuroasă siguranţă de sine pentru că era convins că farmecul său va transforma toată afacerea cu biserica într-un nor trecător...

Stătea pe acelaşi fotoliu în faţa directoarei. Între ei se afla o măsuţă joasă pe care se aflau o sticlă de coniac cu două pahare de o parte şi de alta. Participă bine dispus la conversaţia preliminară (pe o temă vagă) şi, cam plictisit, goli paharul oferit. După vreo jumătate de oră directoarea îndreptă cu discreţie conversaţia spre subiecte mai personale; începu să vorbească mult despre ea însăşi, femeie rezonabilă, de o vârstă coaptă, nu prea fericită, dar resemnată, şi chiar se felicita că nu se căsătorise pentru că n-ar fi putut savura din plin independenţa şi satisfacţia vieţii sale particulare în micul şi frumosul ei apartament, unde se simţea fericită şi spera că nu-i displace nici lui. "Nu", spuse Eduard cu o voce emoţionată, "e bine aici!" Sticla de coniac la care el făcuse o vagă aluzie la prima vizită şi care apăruse pe masă, cei patru pereţi ai biroului (care delimitau un spaţiu îngust), monologul directoarei (care se concentra pe teme din ce în ce mai personale), privirea ei (fixată periculos asupra lui), toate acestea îl făceau să înţeleagă puţin câte puţin *schimbarea programului;* îşi dădu seama că era pus într-o situaţie a cărei evoluţie era inevitabilă. Devenea clar că ceea ce îi punea în pericol cariera nu era antipatia directoarei pentru el, ci dimpotrivă, repulsia fizică pe care o încerca faţă de această femeie slabă, cu puf negru sub nas şi care îl tot încuraja să bea. Simţea că se sufocă. O ascultă şi-şi goli paharul, însă angoasa lui era atât de puternică încât alcoolul nu-şi făcu efectul. În schimb, directoarea, care băuse deja câteva pahare, abandonă rezerva sa obişnuită şi cuvintele ei erau din ce în ce mai exaltate. "Există ceva pentru care te invidiez. Tinereţea dumitale. Încă nu poţi şti ce înseamnă o decepţie, o deziluzie. Dumneata vezi lumea în culorile speranţei şi fericirii". Îşi plecă obrazul pe braţul lui, peste măsuţa joasă şi, într-o tăcere melancolică, îl fixă cu ochii ei teribil de mari, în timp ce el îşi spunea că nu izbutea să se îmbete şi că seara se va termina cu un fiasco pentru el. Îşi mai turnă un pahar cu coniac şi-l bău dintr-o sorbitură. Directoarea continuă: "Aş dori să văd lumea în aceleaşi culori ca dumneata!..." Apoi se ridică din fotoliu, se apropie de el şi spuse: "E adevărat că-ţi sunt simpatică? Da? E adevărat?" "Da", răspunse Eduard. "Hai să dansăm", propuse ea. Deschise aparatul de radio, găsi un post cu muzică de dans. El se ridică, o ţinu de talie şi o conduse de-a lungul camerei în ritmul muzicii. Directoarea îşi sprijini cu tandreţe capul pe umărul lui şi fredonă melodia încetişor. Eduard se simţea atât de prost încât o părăsi de câteva ori ca să bea. Avea o unică dorinţă: să pună capăt acestei interminabile orori. Continuă să danseze cu femeia care fredona, aşteptând cu o tristă nerăbdare efectul dorit al alcoolului. Când în sfârşit avu senzaţia că simţurile sale deveneau confuze, o atrase cu o mână spre corpul său şi cu cealaltă îi mângâie sânii. Da, făcea un gest al cărui sens îl îngrozea.

Credeţi-mă, ar fi dat *orice* ca să nu fie nevoit să-l facă, dar era obligat. Situaţia în care se implicase de la începutul serii nu oferea nici o scăpare. Consecinţele gestului său îi depăşiră toate previziunile: directoarea începu să se alinte în braţele lui, îşi puse gura mustăcioasă pe gura lui, îl împinse pe divan şi, cu gesturi convulsive şi gemete, îi muşcă buza şi vârful limbii. Eduard constată că-i sângerează limba. Muşcătura era atât de dureroasă încât starea de beţie dobândită cu greutate se risipi şi simţi din nou repulsia gândindu-se la ce-l aştepta. Ea se îndepărtă din braţele lui, îi spuse "aşteaptă-mă" şi intră în camera de baie. Eduard luă sticla de coniac şi o bău toată. Directoarea reapăru îmbrăcată într-o cămaşă de noapte transparentă, îl sărută şi-i reproşă fixându-i ochii: "De ce eşti îmbrăcat?" El îşi scoase vesta şi, privind-o, se gândea la un singur lucru: că trupul lui va sabota probabil efortul voinţei sale… În acest moment spuse: "Dezbracă-te". Cu o mişcare bruscă şi cu o fervoare docilă, ea îşi scoase cămaşa de noapte. Se apropie încet de el şi Eduard înţelese cu groază ceea ce ştia deja: corpul său era efectiv paralizat de angoasă!

Da, domnilor, presupun că de-a lungul anilor v-aţi obişnuit cu împotrivirile trecătoare ale corpului dumneavoastră şi fără îndoială nu sunteţi îngrijoraţi. Dar, înţelegeţi, Eduard era tânăr şi sabotajul trupului îi producea de fiecare dată o panică teribilă, considerându-se de fiecare dată iremediabil stigmatizat. Neştiind ce să facă (era efectiv un impuls şi nu o tactică), spuse: "Nu, nu, Dumnezeule, este un păcat". Ea îl privi fără să înţeleagă, dar când el adăugă "îngenunchează!", îl ascultă şi-i cuprinse picioarele. "Lasă-mă!", ţipă el, "acum roagă-te la Dumnezeu să ne ierte, roagă-te cu voce tare!"

Femeia osoasă, goală, începu să recite: "Tatăl nostru, care eşti în ceruri…" Pronunţând aceste cuvinte ea ridică ochii spre el, de parcă el era Dumnezeu.

În această postură, Eduard începu să piardă teribilul sentiment că este o victimă şi-şi recăpătă siguranţa de sine. Observă cu o bucurie crescândă: *în faţa lui* se afla directoarea umilită de un subaltern; *în faţa lui* se afla revoluţionara goală, umilită de rugăciune; *în faţa lui* se afla o femeie umilită de nuditatea ei. Această triplă imagine a umilinţei îl îmbătă şi se produse ceva neaşteptat: rezistenţa pasivă a corpului luă sfârşit. În momentul când directoarea se rugă: "Dar nu ne duce în ispită", el se dezbrăcă şi când ea încheie cu cuvântul "Amen", o trase pe divan…

Asta s-a întâmplat joi…

Sâmbătă Eduard a luat-o pe Alice la ţară, la fratele lui, care i-a primit cu amabilitate şi le-a dat cheile de la vilă. Cei doi îndrăgostiţi s-au dus să se plimbe în pădure. Se îmbrăţişau şi el constată cu satisfacţie că linia imaginară de interdicţie de la buric, pentru a separa zona inocenţei de cea a desfrânării, îşi pierduse valoarea...

Cronicarii de fotbal de la Bucureşti fac bancuri pe seama jucătorului Buţă de la F. C. Rapid, sfătuindu-l să-şi schimbe numele.

Aveţi niţică răbdare, fraţilor! Băiatul e tânăr, are vreo 17 ani doar. Când o să mai crească, o să-şi schimbe numele în Bulă.

Când înnoptă, se înapoiară la vilă, aprinseră luminile, desfăcură patul şi Alice (după ce-i ceru să facă întuneric…) i se dărui tandră într-o completă obscuritate.

Au trecut câţiva ani buni de la aventurile lui Eduard cu Alice şi directoarea. Dar să nu fiţi îngrijoraţi. El nu a devenit credincios. Nu am de gând să-mi închei povestirea cu un paradox atât de flagrant. Dar fiind *aproape* sigur că Dumnezeu nu există, Eduard se gândeşte cu nostalgie la ideea de Dumnezeu. Îl părăsim în acest moment. E după-amiază, stă pe o bancă lângă biserică, trist la gândul că Dumnezeu nu există. Tristeţea sa e atât de mare încât vede apărând subit, din profunda lui tristeţe, imaginea *reală* a lui Dumnezeu! E adevărat! Eduard surâde. Surâsul lui e fericit…

Vă rog, păstraţi-l în amintire surâzând!

Restaurantul

HAIM

cu renumitul său grătar
şi specialităţi culinare româneşti
anunţă onorata clientelă noua sa adresă:

Reh. Nes Ziona 8-א
Tel Aviv
Tel. 03/516-5361 – 03/524-4963

începând din 29.08.2000
într-un local mai amplu, cu parcare uşoară.

Ne angajăm să păstrăm aceeaşi calitate
pe care o menţinem de 25 de ani.

MARIANA JUSTER

Carul cu proşti

– Povestire –

Să nu fim ca domnu' Nathansohn.
Să nu facem pe deştepţii. Să nu ne-ascundem după degete. Să spunem lucrurilor pe nume. Se-aude, ăia de la guvern?

În acea dimineaţă, dl. Nathansohn se trezise mult mai devreme decât de obicei. Încă nu se ivise geana de lumină pe marginea cerului, când omul sări din pat ca dintr-un aşternut încins. Deschise ferestrele, dădu drumul pisicii, al cărei mieunat îl irita, făcu duş şi puse de cafea. În graba mare, dădu iama printre vase, care se fărâmiţară pe dalele de piatră în mii de cioburi.

– Ce ai, măi omule, de nu te mai astâmperi, acum, cu noaptea-n cap? se răsti la el nevasta, înfundându-şi mai abitir capul în perini.

Omul ei însă nu-i răspunse, deşi tare ar fi preferat să înceapă ziua sub auspicii mai prielnice. Dar nu cumva spargerea paharelor e un semn de bun augur, de încetare a ghinioanelor? Poate!

Leon Nathansohn emigrase în Israel în urmă cu un an şi jumătate. Purta povara întreţinerii familiei: nevastă, trei copii, mama-soacră, un căţel şi o pisică. Trecea şi el, ca mai toţi noii veniţi, prin toate dificultăţile de adaptare la noile condiţii de viaţă. Necesităţile sunt mari şi copleşitoare. De mâncare trebuia?... Trebuia! De întreţinut copii la şcoli trebuia?... Trebuia! Chiria e scumpă... Trebuia plătită? Cum nu?

Munca ocazională e prost plătită şi nici nu e sigură. Îi trebuia o existenţă asigurată.

Leon nu găsea de lucru. Tânăr nu mai era. Ebraica abia o bălmăjea. Brăţara de aur a meseriei n-o avea. Căuta disperat de lucru dar, parcă era un făcut, peste tot i se puneau piedici: ba că n-are experienţă, ba că, vezi, dragă Doamne, nu ştie spaniola, nici portugheza, ba că dacă ar fi avut un tender... ehei, ce bine ar fi fost!

Leon Nathansohn, pe când era "domn" şi nu simplu Leon, fusese toată viaţa funcţionar, slujbaş harnic şi pedant, apreciat şi promovat în posturi de mare răspundere. Acum, în ţara mult visată, îşi rupea tălpile pe drumuri în căutare de lucru. Unde-i laptele? Unde-i mierea? Doar nu ţintea la un post de prim-ministru! îşi zicea cu amărăciune.

În sfârşit, în ultima vreme aflase de un post de vânzător la departamentul de sticlărie şi obiecte casnice al magazinului Hamaşbir. Licărul de speranţă creştea pe măsură ce se desfăşura acel "du-te-vino" de acasă la Hamaşbir, de aici la Oficiul braţelor de muncă şi la tot felul de birouri pentru obţinerea hârtiilor cerute.

Dar hopul cel mare nu era birocraţia, ci întâlnirea cu "şeful", cu tartorul despre care mergea vestea că-i omul dracului. Angajarea lui Leon depindea în mare măsură de impresia bună sau rea pe care i-o va face acestuia...

Mult temuta întâlnire se amâna mereu. Faimosul şef responsabil era plecat în concediu. În răstimpul cât Adam Kohanowsky îşi petrecea în răsfăţ vacanţa la Nisa, Leon avu destul răgaz să-şi cerceteze datele biografiei care ar fi putut constitui un handicap în ochii atotputernicului "jupân" de la Hamaşbir.

Mai întâi, gândi Leon, avea o hibă mare. Fiind de baştină din România, s-ar putea să nu-i placă lui "şefu'". S-a mai întâmplat. Nu-i o noutate şi nici o raritate. Nu o dată originarii din România se dau drept alţii, "de undeva din estul Europei"... Ce nu face omul pentru o bucată de pâine!...

"În al doilea rând", gândi Leon, "eu sunt fiul lui Arnold Nathansohn, mare angrosist de coloniale. Neam de neamul nostru n-a făcut negoţ cu farfurii, crătiţi, pahare şi ulcele", şi simţi cum îl potopeşte un val de dispreţ. "Asta-i marfă, asta? Cum să fac ca Domnia sa, Domnul şef, să nu-mi dibuiască gândurile?"

Leon îşi munci creierii să găsească totuşi ceva răspunsuri inteligente la eventualele întrebări ale şefului... Şi la urma urmei, poate că Adam Kohanowsky n-o fi chiar atât de negru în cerul gurii precum se crede!

Aceste frământări îi tulburau nopţile şi-l făceau să se zvârcolească-n pat ca pe jăratec.

În sfârşit, veni şi această dimineaţă în care se sculă cu noaptea-n cap. Era ziua stabilită pentru audienţa la "şefu'".

Se îmbrăcă elegant, după ultimul răcnet al modei din urbea din care descălecase: pantaloni bleu-marin, cămaşă bleu-azur, cravată roşie cu dungi. Soaţa grijulie îi fixă la mijloc nodul cravatei, îl curăţă de câteva scame şi-l binecuvântă în "mame luşen" aşa, ca să aibă mai mult har în ochii Domnului. Apoi, pentru a suprima eventualitatea vreunui ghinion, îl întrebă speriată:

– Leone, nu ţi-ai pus cumva chiloţii pe dos?

– Nu, dragă, am fost atent, răspunse Leon şi o zbughi pe uşă, alergând ca un nebun pe scări. Dar nu trecură nici câteva minute că femeia se auzi strigată:

– Claruţaaaa!... Mi-am uitat ochelarii!...

– Vai! Nu te întoarce, Leone, că n-o să-ţi meargă bine, ţipă ea de la fereastră. Ţi-i aduc eu!

Şi aşa, în neglijeu, durdulie ca un personaj din picturile lui Botero, coborî cu ochelarii până-n stradă.

La ora 8.30 fix, precum fusese invitat, Leon se prezentă în faţa biroului pe a cărui uşă sta scris cu litere de-o şchioapă: "Director Adam Kohanowsky". Fusese anunţat, dar fu lăsat să aştepte 5... 10... 20... 50 de minute.

Năduşelile îl trecură pe Leon, care, pe lângă teamă, se simţea şi umilit.

Într-un târziu fu chemat în birou şi poftit să ia loc. "Şefu'" continuă însă să vorbească la telefon, punându-şi în ordine toate facturile, apoi, ca şi cum nu-şi amintea pentru ce venise "vizitatorul", intră în vorbă cu el. Leon îi spuse cum îl cheamă, de când e în ţară, câtă şcoală are, unde a învăţat ivrit şi de ce voia să fie vânzător în acel magazin. Răspunse scurt, tremurat, dar fără greşeli de gramatică. Directorul, politicos, îl invită în magazin pentru a-i arăta marea sală a exponatelor casnice. "Semn bun", gândi Leon şi porni cu paşi clătinaţi şi spinarea încovoiată în urma şefului.

– Acesta este raionul ceramicii, cu produse israeliene şi străine, îi zise Kohanowsky, arătând cu mândrie platouri, castroane şi ulcele viu colorate.

– Da, observ, răspunse Leon, afişând o deosebită competenţă. Sunt la modă desenele etnice... şi desluşi în privirea interlocutorului său un zâmbet de apreciere.

– Aici e sticlăria şi cristalurile de tot felul...

– De Bohemia... îl întrerupse cu pricepere ostentativă Leon. Nu văd însă aici servicii de Rosenthal, porţelanuri de Sèvres, cristaluri Baccarat... şi enumerând toate aceste obiecte de mare rafinament se simţi deodată plin de sine şi fudul de-atâta ştiinţă.

Adam Kohanowsky îl privi o clipă descumpănit şi se opri în loc, neştiind cum să-şi ascundă incultura. Tăcere penibilă.

– Nici n-am apucat să te întreb de unde eşti? îl întrebă "şefu'", dorind să schimbe subiectul.

"Ştiam c-o să vină şi întrebarea asta!" gândi cu ciudă Leon.

– Din Afula!

– Nu, nu! Adică, din ce ţară eşti?

Lui Nathansohn îi veni rău, simţi că-i fuge pământul de sub picioare.

– Din Oltenia, domnule.

– Din Oltenia? Unde vine ţara asta?

– În sudul Transilvaniei, răspunse Leon fără să clipească.

– Şi ce limbă se vorbeşte acolo? întrebă directorul, din ce în ce mai nedumerit.

– Oltenit... Limba oltenit! răspunse Leon plin de emfază.

Spre marele său regret, Kohanowsky trebui să recunoască în sinea sa cât de ignorant era în domeniul porţelanurilor fine şi mai ales în geografie. Totuşi, nu cedă aşa uşor:

– Spune-mi, te rog, din ce oraş eşti?

– Din Caracal, răspunse Leon, crezând că poate asociaţia cu Termele lui Caracalla de la Roma va potoli curiozitatea primejdioasă a interlocutorului său.

– Aha! se bucură dom' director, va să zică eşti din România, din oraşul unde s-a răsturnat carul cu proşti!

– O fi, dar eu nu eram atunci în car...

Ziarul londonez "Sunday Times" susţine că Israelul a experimentat o rachetă nucleară trasă de pe un submarin atomic israelian în Oceanul Indian.

Vedeţi, de-aia-mi place mie presa engleză. Spre deosebire de alte gazete, care dau ştiri numai despre războaie, masacre, cutremure de pământ, într-un jurnal ca "Sunday Times" mai găseşti şi ceva plăcut.

CALENDAR

Noiembrie

3 noiembrie s-a născut Paul Cornea (1924)
4 noiembrie s-a născut Idov Cohen (1909)
4 noiembrie s-a născut Felicia Keifa (Rollinger)
4 noiembrie s-a născut Horia Aramă (1930)
4 noiembrie s-a născut Oliver Lustig (1926)
4 noiembrie s-a născut Cella Serghi (1907)
7 noiembrie s-a născut I. A. Candrea (1872)
8 noiembrie s-a născut Olga Zaicik (1921)
9 noiembrie s-a născut Lucian Boz (1908)
10 noiembrie s-a născut Ştefan Cazimir (1932)
10 noiembrie s-a născut Carol Isac (1929)
10 noiembrie a murit Al. Jar (1988)
11 noiembrie s-a născut M. Davidoglu (1910)
11 noiembrie a murit Ion Trivale (1916)
12 noiembrie s-a născut Mircea Schrager-Costin (1918)
14 noiembrie s-a născut B. Fundoianu (1898)
15 noiembrie s-a născut George Bar-On (1915)
16 noiembrie s-a născut S. Iacobson (1916)
16 noiembrie s-a născut A. Clain (1907)
17 noiembrie a murit Gh. (Babu) Ursu (1985)
18 noiembrie s-a născut Aurel Felea (1920)
18 noiembrie s-a născut Isaia Iancovici (1914)
19 noiembrie s-a născut Marcel Breslaşu (1903)
20 noiembrie s-a născut Al. Jar (1911)
22 noiembrie s-a născut Leon Sărăţeanu (1919)
23 noiembrie a murit Ury Benador (1971)
25 noiembrie a murit prof. univ. Emil Boldan (1997)
26 noiembrie a murit Valentin Silvestru (1996)
27 noiembrie s-a născut Nina Cassian (1924)
27 noiembrie a murit George Almosnino (1995)
30 noiembrie s-a născut Dr. Steuerman-Rodion (1872)
30 noiembrie s-a născut Şlomo Fridental (1908)
30 noiembrie a murit Sebastian Costin (1997)

O povestire de
MOSHE OLIER

O noapte mai puţin obişnuită

E o noapte rece de sfârşit de toamnă din 1944. O mulţime de oameni împrăştiaţi pe un peron de gară se mişcă în jurul bagajelor sau bat din picioare ca să le încălzească puţin în aşteptarea trenului care întârzie să vină. În locul felinarelor şi a becurilor stinse, luna palidă luminează puţin gara. Călătorii nu vorbesc între ei, se pare că fiecare îşi macină gândurile pentru sine. Trenurile nu circulă regulat în aceste zile, în urma luptelor care au avut loc în regiune, deşi frontul s-a îndepărtat. Bombardamentele au dezorganizat viaţa normală şi la Căile Ferate Române.

După o întârziere de peste două ore, trenul intră în gară. Cu toţii se agită, se apropie de vagoane şi în învălmăşeala aceea încearcă să asalteze trenul. Locomotiva respiră zgomotos, ameninţătoare, fiindcă ar putea s-o pornească în orice clipă. Călătorii luptă pentru un loc în vagoane, pe platforme şi chiar pe scări. Trenul se mişcă şi porneşte, lăsând în urmă o mulţime de oameni, ce nu au avut norocul să urce. Scările vagoanelor sunt pline de călători ce se ţin de bara uşii cu o mână, iar cu cealaltă ţin fel de fel de bagaje. Câţiva marinari şi mai mulţi civili s-au căţărat sus, pe acoperişul vagonului, găsindu-şi astfel un loc de călătorie.

Printre cei norocoşi mă aflam şi eu, reuşind să găsesc loc pe ultima treaptă a unui vagon. Mi se părea interesantă şi chiar fantastică situaţia în care călătoream, cu faţa spre vântul rece şi iute creat de viteza trenului. Eram favorizat poate faţă de alţii, fiindcă aveam puţin bagaj, într-un mic geamantan, iar la vârsta mea de şaptesprezece ani vedeam totul ca o aventură în plină noapte.

După cam o oră mă simt puţin obosit, cu mâna ţeapănă pe bară, şi o schimb cu cealaltă. Acum sunt mai optimist la încercările la care sunt supus. Aud un om de lângă mine, ceva mai în vârstă, cu mustaţă şi o căciulă pusă pe o parte. Nu ştiu dacă îmi vorbeşte mie. "Până când am să mă ţin de bara asta? Puterile parcă mă lasă. Trebuie să ajung la nora şi nepoţii mei. Feciorul meu a căzut pe front anul trecut, în Ucraina. Bietul meu băiat! Aşa a fost să fie. Tocmai când urma să primească un post de învăţător, l-au luat la război. El s-a pregătit pentru viaţă şi a plecat să moară. Eu mai sper într-o minune. Poate e prizonier şi mai trăieşte".

Făceam faţă voiniceşte, pe un capăt de scară. Văd pe altul lângă mine, ce aţipise pentru câteva clipe. Deodată se trezeşte şi face ochii mari, speriat. "Am aţipit fără să-mi sau seama, dar instinctul m-a apărat. M-am ţinut de bară în somn. Zău că e periculos!".

Avea dreptate. Şi eu am aţipit mai târziu, chiar de câteva ori şi tot instinctul nu m-a lăsat să mă prăbuşesc din tren. O femeie cu un picior pe treapta de sus şi cu celălalt pe platforma vagonului, în aceeaşi poziţie incomodă nici nu mai ştiu de când, vorbeşte cu băieţelul ei ce stătea înghesuit între cei mari, încurajându-l mereu că încă puţin şi vor coborî. Într-o altă staţie, alţi oameni se caţără pe acoperişul vagoanelor. Ca să mă dezmorţesc, cobor de pe scară şi mă plimb de-a lungul trenului. Constat că o mulţime de pasageri îşi găsiseră loc de călătorie între vagoane, pe lângă tampoane. Şi locomotiva avea câţiva pasageri, probabil cu protecţia mecanicului şi a fochistului.

Îmi reiau locul pe scară şi trenul se pune din nou în mişcare. Pe când se afla în plină viteză şi roţile ţăcăneau zgomotos şi ritmic pe şine, pe scara celuilalt vagon remarc o agitaţie, iar trenul opreşte. Trei poliţişti se strecoară din tren şi se îndreaptă repede spre ultimul vagon, cu lanternele aprinse. Înţeleg că cineva a căzut de pe scară. Unul din poliţişti se întoarce spre locomotivă. Cine ştie dacă accidentatul mai trăieşte! Într-o altă staţie, câţiva călători coboară pe peron sărind direct pe fereastra unui vagon şi tot de acolo cineva le aruncă bagajele. La lumina palidă a lunii, ceva mai încolo, apar în faţa noastră, pe o întindere de sute de metri, nişte forme curioase, nedislocate de pe terasament şi turtite, ce arătau ca nişte şerpi uriaşi. Cineva de la un geam explică: "Aici nemţii au minat gara înainte de a se retrage".

Dr. Zeev Pas, din Israel, specialist în dermatologie, a pus la punct o operaţie menită să înlăture îmbujorarea la faţă, situaţie în care mulţi dintre noi se află atunci când rostesc o minciună sau se ruşinează de ceva anume. Intervenţia chirurgicală durează 20 de minute şi, aşa cum susţine medicul, ea s-a dovedit eficientă în 90% din cazuri.

Din informaţiile noastre, în săptămânile din urmă, la cabinetul dr-ului Pas este o aglomeraţie de nedescris. Jumătate dintre pacienţi sunt oameni politici şi din mass-media care au lăudat, de-a lungul anilor, din răsputeri, dorinţa sinceră de pace a lui Arafat, iar cealaltă jumătate sunt jurnalişti din occident – şi-n primul rând de la postul de televiziune "France 2" – care au participat la marea operaţiune publicitară numită "Israelul, asasin de copii".

M–am gândit că avem noroc că mai există şine bune ca să putem călători mai departe.

În zare, o vagă lumină la răsărit anunţă că se crapă de ziuă. Trenul se pune în mişcare într-un ritm tot mai rapid. Se mai luminează câte puţin iar luna, ce şi-a făcut datoria, stă retrasă acum pe un colţ de cer. Zăresc mai încolo, cam la câţiva kilometri în faţă, un pod şi nişte clădiri ce par să aparţină căilor ferate. Numai după câteva minute, privirea mea se izbeşte de ceva ce numai în filme de groază credeam că pot întâlni. Corpuri omeneşti zburau în viteză şi cădeau parcă azvârlite la distanţe mari în urma trenului. Câteva berete de marinari zburau şi ele. Ne uităm încremeniţi la această scenă halucinantă şi cutremurătoare. Îmi dau seama că sunt oameni căzuţi de pe acoperişuri, loviţi de podul sub care trecea trenul. Locomotiva opreşte garnitura de vagoane cu câteva zvâcnituri puternice. Cobor de pe scară. Văd câţiva oameni bine sănătoşi pe acoperiş. Unul din ei explică agitat: "Le-am strigat să stea culcaţi pe burtă, dar unii ori n-au auzit din cauza zgomotului roţilor, ori n–au apucat…". Cetăţeanul care pleca la nepoţii lui remarcă impresionat: "Iar câteva victime ale războiului. Vedeţi? Oamenii pot muri nu numai pe front, ci şi pe trenuri". Un funcţionar de la Căile ferate, care se afla prin apropiere, vine şi discută cu mecanicul locomotivei şi cu un poliţist aflat şi el acolo. Se aud frânturi de propoziţii: "Aşa... morţi... da... cum... comunică... eu... răspunzi".

Nu ştiu ce au hotărât. Trenul porneşte, grăbit să ajungă la Bucureşti, iar eu reuşesc să mai înaintez până la platforma vagonului. Omul care pleacă la nora şi nepoţii lui pare foarte emoţionat, iar vorbele lui îmi pătrund în urechi voalate de zgomotul trenului şi al vântului. "Mamele îşi îngrijesc copiii, se tem pentru ei, şi când se fac mari, sunt duşi la război. Biata mea nevastă! Acum boceşte şi nu se lasă consolată!". Dar îl văd şi pe el cu lacrimi în ochi. Cu gândul la feciorul dispărut, îşi continuă păsul, ca să afle şi alţii ce-l frământă şi astfel să-şi uşureze sufletul. Pe şosea, din partea opusă, se apropie în viteză patru maşini ale Salvării. Se îndreaptă probabil spre locul catastrofei.

Trenul îşi continuă drumul. Se face dimineaţă. O altă zi, pentru cei ce continuă să trăiască. Peste o jumătate de oră vom ajunge în capitală. Îmi voi lua rămas bun de la trenul ce m-a purtat pe scara lui.

Stimate cititor

O carte nouă la început de mileniu nou:

„Pe cărările vieţii"

de Ing. HANAN WASSERMAN

Cartea prezintă proiecţia vieţii unui om, în marea ei diversitate, pe fundalul istoriei, trăită în "şteitl"-ul de altădată (Săveni, Dorohoi), precum şi din Brăila şi Bucureşti. Mărturii şi aspecte inedite ale vieţii generaţiei de azi şi de ieri.

Cartea se poate obţine trimiţând adresa dvs., însoţită de un cec în valoare de 45 şekeli, pe adresa:

Ing. Hanan Wasserman
Kiriat Gat 82048 Sderot Lachis 56/4
Tel. 07/688-8308

Bursa personalităţilor din alia

În urcare

Avraham Poraz, deputat din partea partidului "Shinui": atitudinea sa (ca şi a lui Tomy Lapid, şeful partidului) limpede şi inflexibilă împotriva participării la un guvern împreună cu Shas a dat roade. Prestigiul Shinui-ului a crescut, iar Poraz şi Tomy Lapid sunt curtaţi stăruitor de Ehud Barak în vederea alăturării la guvern.

Alexandru Sever, scriitor: noul său roman "Insomniacii" (2 volume), apărut la Bucureşti, s-a impus ca o carte majoră, una din cele mai valoroase opere aparţinând scrisului pe româneşte din Israel.

Sandu Mazor, fost comandant adjunct al poliţiei: faptul că Shlomo Ben-Ami, ministrul ad-interim la Externe, l-a propus pe cunoscutul ploieştean ca ambasador la Bucureşti, demonstrează că Mazor se bucură în ochii iniţiaţilor nu numai de reputaţia unui excelent poliţist, ci şi de aceea a unui bun diplomat.

În scădere

Miriam Feuerberg, primarul oraşului Natania; d–na M. F., din aliaua română, este anchetată de poliţie în legătură cu finanţarea ilegală a campaniei sale electorale.

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Acustică

ORIZONTAL: 1) Șocuri sonore – Detonator... de șampanie. 2) Năvala sunetelor – Se aude musca... și cu asta poți dormi mult și bine. 3) Are o ureche – Zgomot încetat. 4) Sunet... din nări – Câinele care latră în Deltă (pl.). 5) Arpegiul porcului – Desluşit la sunet! 6) Actor de zero decibeli – Cântă prin șanțuri. 7) Trio "behehe" în povestea lui Ion Creangă – Cântecele sirenelor. 8) Muzică la radio (pl.) 9) Privește sau ascultă! – Măriuca alintată – Nota bene (abr.). 10) În film! – A exploda la nasul nostru. 11) Sunete – Cântec de privighetoare.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1								●			
2							●				
3			●		●						
4						●					
5	●							●			
6				●						●	
7					●						
8		●		●							●
9					●				●		
10			●								
11							●				

VERTICAL: 1) Zgomot confuz – Surdina lui Grivei. 2) Torent de zgomote – Se aude în receptor. 3) Și la "cioc" și la "boc" – Freamătul albinelor. 4) A țipa ca Donald – Asurzit încă de la început! 5) Închide sonorul! – Abreviere medicală pentru lipotiaminpirofosfat. 6) Afluent al Volgăi – Instrumentele zgomotoase ale fanfarei. 7) Atribut pentru rezonanța talgerelor. 8) Bubuie – Poate... pocni! 9) Zgomotele dinamitei – Repetat în murmur! 10) Tare de urechi – Se adună în liniște (pl.). 11) Fiecare cu timbrul său – Muzică și dans în nocturnă.

Dicționar: TETE, LTP, TMA.

RODICA WEINBERG

Geometrie

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1							✿				✿	
2				✿						✿		
3			✿					✿				
4							✿			✿		
5						✿			✿			
6					✿							
7				✿							✿	
8		✿							✿			
9						✿		✿				✿
10							✿			✿		
11					✿							
12			✿									

ORIZONTAL: 1) Drumul planetelor – Porțiune de cerc sau resort. 2) Corp geometric cu șase fețe pătrate, egale între ele – Ramură a geometriei care studiază obiecte bidimensionale. 3) Hidrogen și azot – Albituri – Jurnal. 4) Ramură a medicinei preventive – Cuvânt convingător pentru un sugar – La revedere. 5) Traiectoria unui punct în mișcare continuă pe direcție dreaptă – Marea Britanie – Animal de tracțiune. 6) Pictor român (1831-1891) – Patrulatere cu laturile egale. 7) Scop – Fiecare din liniile care mărginesc un poligon (pl.). 8) Patrulater care are drept baze două laturi paralele și inegale – Prenume feminin. 9) Diviziune a unui magazin – Fir textil. 10) Oștiri – Sud-Est – Vârstă mijlocie! 11) Compoziție muzical vocală, făcută pe textul unei poezii scurte – De forma unei sfere (pl. masc.). 12) Pare! – Înainte de termen.

VERTICAL: 1) Figuri geometrice care au toate laturile egale. 2) Distanța dintre capetele unui segment de dreaptă – Mărimea unei suprafețe. 3) Ibis! – Perpendiculară dusă din vârful unei figuri geometrice pe bază. 4) Localitate în Germania – Fruct. 5) A zice – Catenă. 6) Prima literă grecească – Clei cizmăresc – Răsărit. 7) Primele vocale – Joagăr – Fieste! 8) Se scurge pe calea vieții – Unghi mai mare de 90 de grade – Lipsit de apă. 9) Distanța de la centrul unui cerc până la orice punct de pe circumferință sau de la centrul unei sfere până la orice punct de pe suprafața ei – Râs! – Ziua precedentă. 10) Din rechizitele elevilor (sing.) – 41,3!!! 11) Lipsește dreptei care se prelungește la infinit – Inscripție de fabricație. 12) Dreaptă care are toate punctele la aceeași distanță de o altă dreaptă, cu care nu se întretaie oricât s–ar prelungi – Situație (abr.).

Dicționar: REIN, SIT.

BIANCA NIȚĂ

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Căderi: Pravalire, s, lovituri, sc, osie, pisica, ita, atacuri, otoman, lu, ego, et, timp, doritoare, i, ul, nervi, lc, civil, anteu, aramii, taur, tina, tristi.

Jos, pluralul!: Buchetel, ai, atlas, salva, ziar, acnee, alveola, urs, raimondi, st, ja, s, renau, c, te, casa, p, avutie, lita, ierarhie, ar, erata, a, cui, rs, enervare.

Autori: M, s, or, un, c, doctor, r, ura, mar, baiat, f, netot, scurte, in, povestiri, tii, amao, an, fenta, u, bisa, dr idy ilian, fiu, i, teorii, indieni, gata, vi, ar, au, sir, cat, r, ai, frag, ot, fiori, ag, ecou.

Adaptare

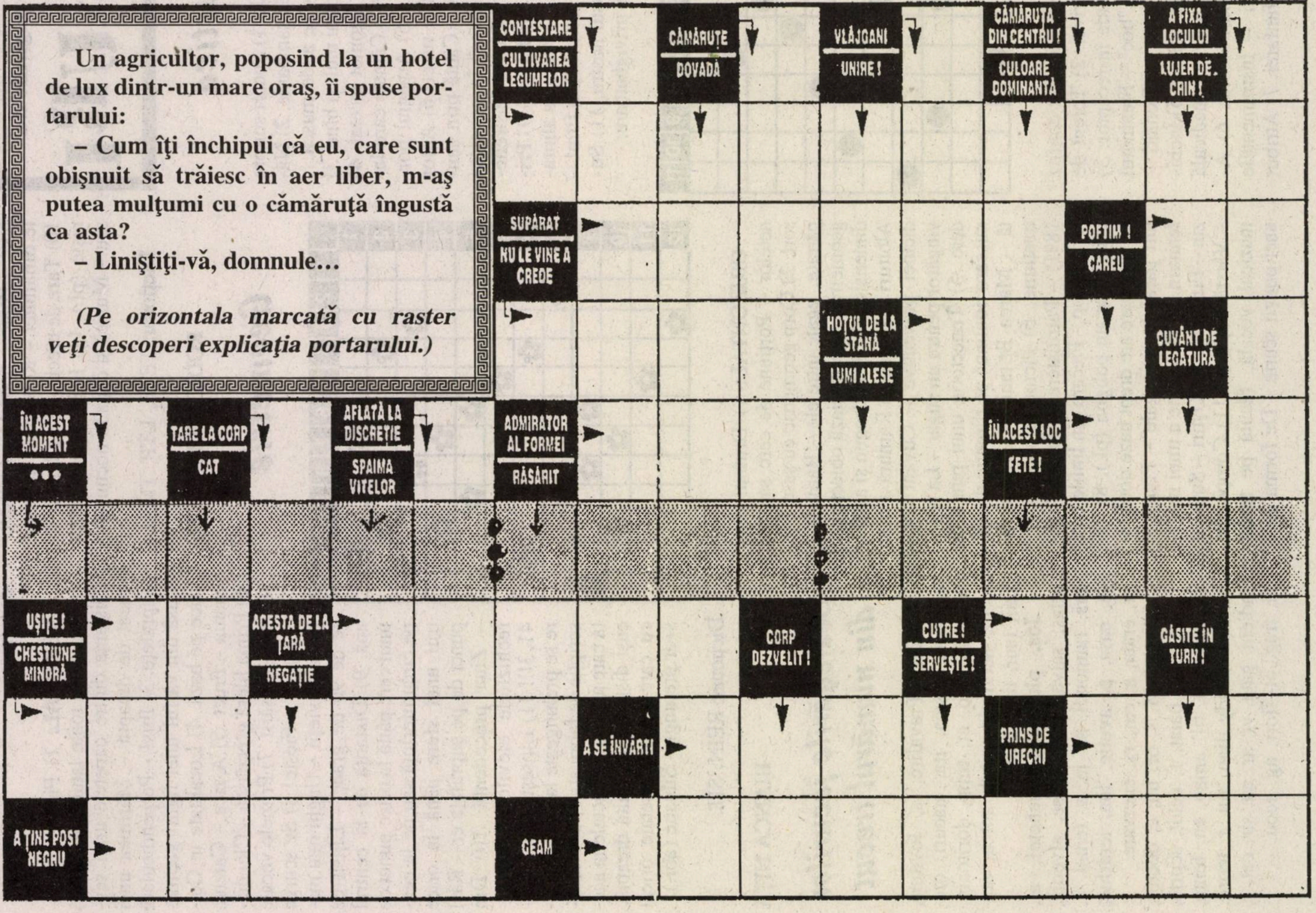
CONTESTARE
CULTIVAREA LEGUMELOR
CĂMĂRUȚE
DOVADĂ
VLĂJGANI
UNIRE!
CĂMĂRUȚA DIN CENTRU!
CULOARE DOMINANTĂ
A FIXA LOCULUI
LUJER DE CRIN!
SUPĂRAT
NU LE VINE A CREDE
POFTIM!
CAREU
HOȚUL DE LA STÂNĂ
LUMI ALESE
CUVÂNT DE LEGĂTURĂ
ÎN ACEST MOMENT
•••
TARE LA CORP
CAT
AFLATĂ LA DISCREȚIE
SPAIMA VITELOR
ADMIRATOR AL FORMEI
RĂSĂRIT
ÎN ACEST LOC
FETE!
UȘIȚE!
CHESTIUNE MINORĂ
ACESTA DE LA ȚARĂ
NEGAȚIE
CORP DEZVELIT!
CUTRE!
SERVEȘTE!
GĂSITE ÎN TURN!
A SE ÎNVÂRTI
PRINS DE URECHI
A ȚINE POST NEGRU
GEAM

Un agricultor, poposind la un hotel de lux dintr-un mare oraş, îi spuse portarului:

– Cum îţi închipui că eu, care sunt obişnuit să trăiesc în aer liber, m-aş putea mulţumi cu o cămăruţă îngustă ca asta?

– Liniştiţi-vă, domnule…

(Pe orizontala marcată cu raster veţi descoperi explicaţia portarului.)

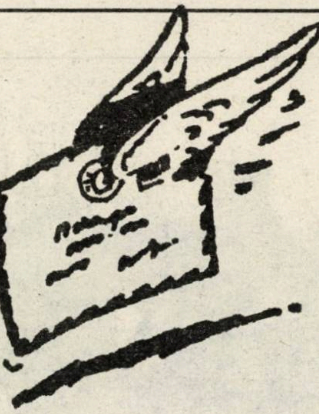

Calul troian

Factorul demografic este una din marile probleme ale Statului Israel. În prezent populaţia ţării este de peste şase milioane de locuitori, din care aproape cinci milioane evrei şi peste un milion de neevrei. La minoritatea arabă, indicele de natalitate este mult mai mare decât la evrei. La ora actuală media copiilor în familiile arabe este de 5, la evrei de 2, 5. Îmbunătăţirea acestui indice se impune în mod stringent. Trebuie să învingem în "lupta pentru uter". Nu mai puţin importantă este lupta pentru aliaua evreilor, din care aproximativ două treimi trăiesc în afara graniţelor ţării. Nu degeaba Arafat a afirmat în publicaţia "Al Muchrar" din 4.04.1990: «Vreau să spun în mod clar: deschideţi focul asupra noilor imigranţi evrei, fie din Uniunea Sovietică, Etiopia sau din orice altă ţară. Vă cer explicit să deschideţi focul. Faceţi totul ca să opriţi valul imigrării!".

La conferinţa de la Camp David – iulie 2000 – delegaţia noastră, în frunte cu primul ministru Ehud Barak, a fost de acord ca din motive "umanitare" – reunificarea familiilor – să se permită revenirea în Israel a zeci de mii de refugiaţi palestinieni din împrăştierea lor. Astfel s-ar deschide drumul visului lui Arafat şi al sprijinitorilor lui spre mult râvnita reîntoarcere.

Aranjamentul prin care s-ar permite reîntoarcerea şi absorbirea a zeci de mii de palestinieni ar provoca o fisură foarte periculoasă în hotărârea noastră anterioară de a nu fi de acord cu principiul reîntoarcerii. El ar permite realizarea politicii lui Arafat, de lichidare, în mod treptat – politica salamului – a "entităţii sioniste". Acest principiu este înscris în 18 din cele 33 de paragrafe al Convenţiei naţionale palestiniene din 17.07.1968.

Încăpăţânarea lui Arafat în ce priveşte aplicarea hotărârii ONU nr. 194 în legătură cu întoarcerea se explică prin aceea că ea are o importanţă strategică de viitor excepţională. Prin aplicarea ei se poate ajunge mai repede la o majoritate arabă în "statul sionist". Ar însemna arabizarea oraşelor Acco, Haifa, Iaffo, Lod, Ramle, Beer Sheva şi popularea a sute de sate părăsite de arabi în timpul celor două războaie provocate de ei.

Intenţia rea al lui Arafat şi a unor ţări arabe reiese şi din faptul că ei i-au folosit timp de zeci de ani pe locuitorii taberelor de refugiaţi ca masă de manevră, ca armă politică împotriva noastră.

Arabii au fugit de aici din cauza celor două războaie, mai ales în timpul războiului de independenţă. Tot atunci au fost confiscate în ţările arabe averile evreilor, iar evreii au fost persecutaţi şi apoi izgoniţi. Circa 800.000 dintre ei s-au întors în vechea-nouă patrie. De aici au plecat aproximativ acelaşi număr de arabi. Astfel de schimburi de milioane de oameni au avut loc între Turcia şi Grecia, între Bulgaria şi Turcia, între India şi Pakistan. Nici una dintre aceste ţări nu a ridicat ulterior problema reîntoarcerii uni sau bi-direcţionale.

În încercarea lui de a distruge statul evreilor, Arafat vrea să se folosească de prea cunoscuta stratagemă a calului troian. Prin această stratagemă perfidă, de subminare pe dinăuntru a poziţiei duşmanilor, Troia a fost înfrântă şi distrusă în jurul anului 1250 î.e.n. de locuitorii Peloponezului, vechii aheeni, conduşi de miticul lor şef Agamemnon. Neputând cuceri, în războiul de zece ani, cetatea-capitală Troia din Anatolia, aheenii au construit un enorm cal de lemn în care au introdus în secret războinici. Ei au părăsit calul în faţa porţii Troiei. Troienii păcăliţi au introdus calul în cetatea asediată, iar noaptea războinicii aheeni au ieşit din cal şi au deschis porţile Troiei, prin care grosul armatei lor a năvălit în cetate. Troia învinsă a căzut şi a fost rasă de pe faţa pământului.

Dr. Adolf Weitman, Tel Aviv

Dacă te aşezi pe o bancă la Sinaia...

Căldură mare, dom'le. Aşa parcă a spus Caragiale acum mai bine de o sută de ani. Aşa am spus şi eu nu de mult şi am căutat un loc răcoros în Europa. Prin eliminare, am ales Sinaia. Nu a fost rău.

Numai şezând pe balconul camerei de hotel, în răcoare, şi privind peisajul montan şi telefericul spre Cota 1400, tot era ceva.

Au fost foarte mulţi israelieni, unii chiar cu "kipa" şi "ţiţis", dar de mult n-am mai văzut într-un loc atâţia din aliaua noastră. Un băcăuan plecat din 1948 a rămas cu gura "ca la dentist" auzind "Ciocârlia" şi "Rapsodia română" şi a aplaudat frenetic. A doua limbă folosită în hotel, restaurante, magazine, era ebraica.

Dacă adopţi "politica struţului" sau te faci că nu vezi în jur, poţi fi în al nouălea cer. Şezând însă pe o bancă, în parc, şi auzind discuţia purtată de trei pensionari, te cutremuri. Unul şi-a lăsat în funcţie doar frigiderul, pentru a economisi curentul electric, foarte scump, şi seara aprinde lumânări sau lampa cu gaz. Altul regreta timpurile de sub comunişti, când leafa îi ajungea, primea câte ceva pe cartelă şi cumpăra multe obiecte în rate. Azi trece pe la "Alimentara", vede bunătăţile, dar nu se poate atinge de ele. Tineretul, spune al treilea, adresându-mi-se, n-are viitor, mai ales cel cu studii, fiind total dezorientat şi visul e emigrarea în Canada şi SUA.

Râdeam, mai de mult, când am aflat că unii de la noi, fiind şi cetăţeni români, încasează o pensie lunară, pentru anii munciţi în România, de vreo 40 de dolari. Realitatea tristă e că şi în România pensiile sunt foarte mici şi insuficiente. Unui fost cadru de specialitate într-un laborator de chimie şi cu un grad de toxicitate i-a adus factorul poştal (sistem de a încasa pensia de acum 50 de ani) ceva mai mult de un milion (erau pe atunci vreo 50 de dolari). Unul fost coleg de spital de-al meu, fost medic şef de secţie, ceva mai puţin de 100 de dolari. Autorităţile române stabiliseră valoarea "coşului minim de consum lunar" pentru o persoană la ceva mai mult de un milion de lei.

M-a surprins că oamenii nu renunţă la a cumpăra şi a citi ziarele, obicei încetăţenit de mult (ar fi aproape 100.000 de lei lunar).

Am citit şi eu zilnic un ziar dintre cele cotate bune (admiram, ca şi altădată, scrisul Anei Blandiana). Nu mă puteam descurca bine în paleta partidelor şi asociaţiilor politice, fiind în plină desfăşurare campania electorală, dar nici nu mă interesa în mod deosebit. Am zâmbit citind spusele unui ministru care era gata să sponsorizeze cuiva participarea la Olimpiadă, la probele "fuga de răspundere" şi "aruncarea răspunderii în cârca altuia". Am aflat că un crainic de radio a devenit "ştirist", un colocviu sau o şedinţă de lucru este un "workingshop", conferinţa la nivel înalt un "summit", câinii vagabonzi vor fi "eutanasiaţi" (adică ajutaţi să moară), iar un agent de circulaţie relata despre "impactul" a două maşini: nu mai ştia ce este o ciocnire!

Lufthansa a modernizat bine aeroportul Otopeni. Dacă ar fi insuflat şi funcţionarilor şi muncitorilor de acolo spiritul nemţesc şi politeţea şi dacă ar fi putut face puţină ordine în harababura de la Tarom (OK-uri nevalabile, bilete de zbor vândute peste numărul de locuri etc.), totul ar fi fost minunat, fără a ne lăsa un gust amar la plecare.

Din păcate, a doua zi după sosire toate au rămas amintiri şi, vrând-nevrând, am reintrat în "normal".

Dr. G. Mănescu, Bat Yam

Cimitirul evreiesc din Worms

La Worms, nu departe de complexul Sinagogii Rashi, în apropiere de Catedrală, se găseşte cel mai vechi cimitir evreiesc din Europa. Este amplasat în aşa-numita "Vale a Rabinului" (Rabbinental). Acest cimitir datează din secolul XI. Fotografia din dreapta – sus prezintă o vedere a cimitirului, în spatele căruia se profilează Catedrala din Worms cu turnurile ei cu acoperişuri conice. Pe această catedrală este amplasat cuplul de statui "Biserica" învingătoare şi "Sinagoga" cu ochii legaţi.

Cea mai veche piatră tombală este aceea a lui Jacob, fondatorul Sinagogii din Worms. Textul de pe piatra funerară indică anul ebraic al morţii sale, 4837 (1076-1077).

זו מצבת יעקב
הבחור הנפטר
לעולמו כתתלז
לפרט תנוח נפשו
בצרור החיים

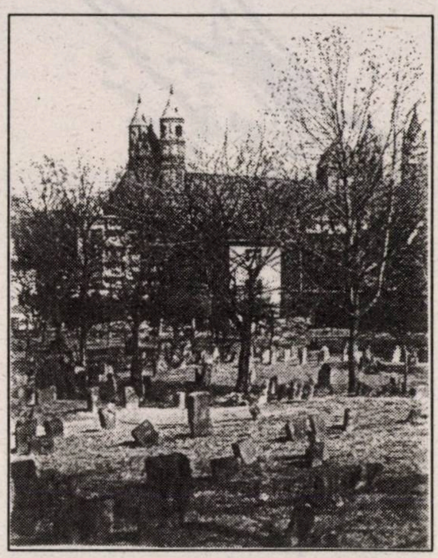

Sunt de remarcat încă 11 pietre funerare – identificate – ale unor defuncţi din perioada 1082-1109. Între acestea mi-au atras atenţia în special două: una din 1293, a lui Rabbi Meir von Rothenberg, şi una din 1307, a lui Alexander ben Salamo Wimpfen. Ambele sunt la circa 50 de metri de la intrarea în cimitir. Sunt identice ca mărime, iar pe capitelul lor, astăzi, după aproape 1000 de ani, se depun încă sub mici pietre bileţele ca la Zidul Plângerii sau ca la cimitirul evreiesc din Praga. Depunătorul îşi exprimă în bilet o mică rugăminte pe care doreşte ca defunctul să-l ajute să i se îndeplinească.

Zidul opus celui de la intrare are încastrate în el fragmente din pietre tombale distruse.

Cimitirul a funcţionat până în 1911 – adică 835 de ani. Actualmente el este sub îngrijirea Comunităţii Evreieşti din Mainz.

Subsemnatul posed 11 diapozitive personale privind Cimitirul Evreiesc din Worms, pe care le ţin la dispoziţia celor care doresc să le vizioneze.

Ing. Octav Moscuna, Naharia

Prof. dr. ing. Radu Agent

Prof. Radu Agent, discipol vrednic al prof. Mihail Hamgan – întemeietorul şcolii româneşti de beton armat – nu mai este.

El a decedat la Budapesta în urma unui atac de cord în ziua de 13 august a.c.

S-a născut la 3 februarie 1925 la Brăila, tatăl său fiind evreu. În perioada anilor 1951-1968 a fost referent tehnic, apoi director tehnic pentru avizări de proiecte la Comitetul de Stat pentru Construcţii, Arhitectură şi Sistematizare, iar după anul 1992, expert tehnic pentru probleme seismice la construcţii din beton armat, zidărie şi lemn. Menţionăm că din anul 1991 şi până la deces a fost director al biroului de proiectare particular S. C. Structural Conexpert SRL (fost Ingor-Can).

Prof. Radu Agent a avut şi o activitate laborioasă de expert tehnic şi de proiectare de consolidări la clădirile existente, pentru beneficiari şi instanţe judecătoreşti: peste 50 de expertize tehnice şi proiecte de consolidări ale unor clădiri avariate de cutremure şi circa 30 de blocuri de locuinţe, sedii administrative, coşuri industriale etc.

Activitatea în învăţământul superior a început-o ca asistent la Institutul de Construcţii din Bucureşti, la catedra de geotehnică şi fundaţii (1948-1949), ca apoi să treacă la Catedra de Construcţii din beton armat, devenind profesor şi apoi, în anul 1973, după pensionare, profesor consultant până la deces.

Prof. Radu Agent a desfăşurat şi o însemnată activitate publicistică. A publicat "Metoda aproximaţiilor succesive" (1955); "Sisteme reticulare nedeterminate" (1970); "Curs de construcţii din beton armat": vol. 1 (1975), vol. 2 (1979), vol. 3 (1984), etc. etc.

Întrebat – într-un interviu publicat în revista "Construcţii" nr. 1-2 din 1985, dacă are uşurinţă la scris, a răspuns: "Pentru o pagină scrisă, rup cel puţin zece!". Vă las pe dumneavoastră, dragi cititori, să... cântăriţi aceste cuvinte!

Menţionăm şi activitatea sa de vicepreşedinte al Societăţii române pentru beton, vicepreşedinte al Asociaţiei inginerilor constructori proiectanţi de structuri, membru în Comisia pentru urmărirea comportării *in situ* a construcţiilor şi, mai ales, membru în Comitetul IASS (International Association for Shell and Space Structures).

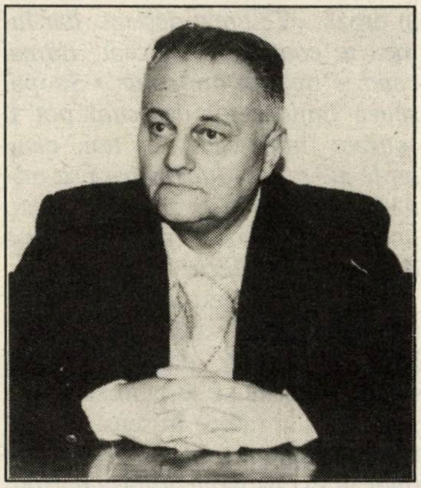

Prof. dr. ing. Radu Agent

Despre activitatea sa de inginer şi profesor s-ar putea scrie o carte... O carte s-ar putea scrie şi despre ajutorul tehnic şi ştiinţific acordat inginerilor constructori. De asemenea, o carte s-ar putea scrie despre binele făcut semenilor (şi eu, împreună cu ing. Mendel Ellenbogen, azi cetăţean al Statului israel, am beneficiat de ajutorul prof. Radu Agent la publicarea unei cărţi, în timp ce alţi "colegi" s-au opus)... O carte, însă, s-ar putea scrie şi despre pasiunea sa pentru muzica de operă. O enciclopedie în ceea ce priveşte lumea vocilor celebre, era cunoscut la Opera Română şi la Televiziunea naţională, unde a şi prezentat, de mai multe ori, spectacole de operă. Prof. Radu Agent era şi un bun pianist şi a compus numeroase lieduri, apreciate de compozitori de profesie, dar pe care, din modestie, nu le-a făcut publice. Sperăm ca familia să aducă un omagiu memoriei sale şi prin publicarea acestei activităţi... de suflet!

Şi, mai ales, o carte s-ar putea scrie despre omul Radu Agent. Nu am cunoscut la dânsul nici un semn de ură, înşelăciune, vanitate, sete de putere, delaţiune, gânduri ascunse (tare ce ne situează în lumea neoamenilor). Toate acestea i-au fost străine, fiindcă şi-a ascultat totdeauna conştiinţa. Trăia în lumea sa... O lume binecuvântată a creaţiei şi a muzicii.

"Nu-i este dat oricui să ajungă la Corint!" – spunea Horaţiu.

Radu Agent a ajuns!

Hristache Popescu, Bucureşti

Soţul meu

La 18 noiembrie 2000 se împlinesc cinci ani de la plecarea dintre noi a soţului meu, arh. Suli Bercovici, împreună cu care am parcurs 49 de ani de viaţă.

Soţul meu s-a născut, a învăţat şi a lucrat în România, unde a fost cunoscut ca unul din cei mai talentaţi arhitecţi din generaţia sa, care a condus şi colaborat la multe proiecte mari, recompensate cu premii şi realizate în Bucureşti şi pe litoralul Mării Negre.

La o vârstă relativ târzie, în anul 1973, am emigrat în Israel. Şi aici Suli a reuşit să proiecteze lucrări speciale şi interesante, care au fost construite la Ierusalim (în cartierele Ramot, Kiriat Menahem, Talpiot, Pisgat Zeev), Kiriat Arba, Beit Şemeş, Aşkelon etc.

Soţul meu a fost un om de o cultură deosebită, talentat, serios şi excesiv de modest. Şi-a iubit cu pasiune meseria şi în acelaşi timp era interesat de filozofie, arheologie, pictură, muzică clasică şi modernă, sport, călătorii pe care le pregătea cu minuţiozitate. Obişnuia să spună: "Când nu voi mai putea ţine creionul în mână, voi înceta să trăiesc". Şi aşa a făcut.

Fani Bercovici, Ierusalim

Iacob Zimbler, Haifa (a. mulţumim pentru "tona" de informaţii din presa românească; b. iată şi un catren pe care l-aţi dedicat, pe vremuri, epigramistului Florin Iordăchescu, inginer silvic de meserie, mare specialist într-ale florilor: *«Flori în nume. Flori la tâmple./ Flori în versuri deseori./ S-ar putea să se întâmple/ S-aibă şi copii din flori!...»*).

Hadassa Solomon, Ierusalim («Eram în concediu prin Europa şi am ajuns în Germania. Răsfoind presa zilei dau de un comentariu al unui ziarist german, referitor la infamiile rostite de aşa-zisul rav Ovadia Iosef. Ca supravieţuitoare a Holocaustului din lagărele Transnistriei, mi s-a tăiat respiraţia citind conţinutul articolului. Până când va continua tortura morală provocată de afirmaţiile unui aşa-zis "rav"? De ce presa de limbă română din Israel nu ia o atitudine fermă împotriva acelora care batjocoresc memoria victimelor Holocaustului?» Aici, în ultima frază, n-aveţi dreptate. Presa de limbă română a luat o atitudine limpede şi fără echivoc faţă de ticăloşia proferată de Ovadia. Poate că, aflându-vă prin Germania, v-au scăpat tocmai numerele cu pricina din sus-amintita presă...).

Sache Grünberg, Ashdod («În numărul 161-162, pag. 51, col. 2 jos – corespondenţa de la Paris a lui I. Mihăileanu – se dă ca echivalentul idiş al expresiei "Dea Domnul", cuvântul "alăvaie". Aici este o greşeală. Corect trebuia "alăvai", cuvânt de origine ebraică, fiindcă "a lăvaie" înseamnă... o înmormântare).

Adrian Rowed, Haifa (a. salutări colegiale şi cordiale unui fost gazetar din presa românească de tineret din 1945-46, astăzi tehnician cunoscut în aviaţia israeliană; b. urmărim şi noi, ca şi dvs., care aţi pierdut un văr pe Struma, încercările de a localiza epava navei în rada portului Istanbul. Turcii susţin că au găsit-o. Echipa condusă de Greg Buxton, din Anglia, are îndoielile ei. Aşteptăm, deci, adevărul).

Harry Shoshany, Ramat Hanassi (o epigramă à propos de mult dorita pace: *«Cuvântul "Pace" e etern, / Un termen foarte cunoscut, / Dar la noi, pe plan extern, / Rămâne numai... un salut!»;* o epigramă maliţioasă pe marginea căderii lui Peres la alegerile pentru preşedinţie: *«Cetăţeni mulţi în derută, / S-au rezumat la un suspin; / Dar a rămas satisfăcută / Familia lui Itzhak Rabin!»* ...precum şi câteva *gânduri* în proză: *«Te crezi deştept, dar lumea te consideră "deştept" numai când te trezeşti din somn • Scopul scuză mijloacele; dar cum pot fi scuzate "mijloacele" de trai, când nu le ai? • Nu tot ce zboară se mănâncă. Altminteri s-ar putea înghiţi un avion. • A luat o "plasă" când s-a dus la pescuit. Iazul a fost secat»*).

M. Simion, Ierusalim («Despre francmasonerie am ştiut puţin. Eram copil încă, dar auzeam din discuţii, din ce se scria în ziare sau se spunea la radio, în sensul negativ, ca despre nişte forţe oculte care tindeau să răstoarne ordinea normală a lumii. Mai ales după 1940, când termenului de francmasonerie i s-a adăugat şi cel de evreu – iudeo-masoneria – lucrurile au devenit mai grave şi mai ascunse. După 1944 nu s-a mai vorbit deloc şi 45 de ani subiectul a fost trecut sub tăcere.

În ultimii ani, în presa din România a fost reluată problema sub un aspect pozitiv, cu explicaţii, o informare bogată şi documentată, o reabilitare. Cu multă uimire citesc lungi liste de mari personalităţi ale politicii, culturii şi cultelor, oameni de frunte ai ţării, prim-miniştri şi regi, care au fost membri ai acestei organizaţii şi au fost activi în propagarea ideilor sale.

Într-una din publicaţii – "Lumea Magazin", nr. 7/2000 – este publicată o fotografie arătând primirea lui Nicolae Titulescu de către Loja Bnei Brit. Şi deodată m-a străbătut un gând: la Bnei Brit am întâlnit denumiri ca "lojă", ordin", "fraţi" sau "surori" etc., specifice organizaţiilor francmasone. Oare Bnei Brit este o organizaţie masonică? Am găsit această legătură şi iată că ştiu mai puţin decât înainte. Aş fi bucuros să citesc în "Minimum" materiale legate de acest subiect»).

Sebastian Safiano, Miami, Florida, SUA (v-a spus cineva că aici în Israel s-ar fi ridicat un monument – sau poate s-ar fi pus undeva o piatră comemorativă – în memoria tatălui dvs., vestitul negustor de covoare Safianu, furnizor al Curţii regale, în semn de recunoştinţă pentru contribuţia acestuia la salvarea unui număr de evrei din România. Nu ştim nimic despre un asemenea monument (sau placă). Drept care, dăm sfoară-n ţară, rugând pe oricine ar avea informaţii în acest sens să le comunice d-lui Sebastian Safiano, 7237 Coral Way, Miami, Florida 33155, USA).

Nathan Bron, Kiriat Ata («Nu de mult, deputata Anat Maor din Meretz, în colaborare cu foarte eficientul "Consiliu în favoarea copilului", a obţinut aprobarea Knessetului pentru anularea unui paragraf din Legea Penală. Este vorba de formularea, veche de 32 de ani, potrivit căreia unui adult îi era permis să se apere în faţa justiţiei în cazul când a lovit un copil sau un elev, sub motivul că a făcut-o "spre binele minorului".

După ce a avut loc votarea, deputata Anat Maor a declarat plină de bucurie că "astăzi, Knessetul a recunoscut oficial că un copil nu este proprietatea părinţilor săi, ci un om independent, care are drepturi şi datorii". Aş fi fost mulţumit să ştiu doar dacă deputata Anat Maor este mamă. Dacă aş şti că nu este mamă, nici n-aş mai continua comentariul meu, pe considerentul că o femeie care nu este mamă nu se cuvine a fi judecată pentru utilizarea noţiunii de "proprietate" în relaţiile ei familiale cu copiii pe care nu i-a născut. Iar dacă deputata este mamă şi totuşi a folosit noţiunea de "proprietate" ca o caracteristică a relaţiilor părinţi-copii, suntem siliţi să denunţăm distanţarea astronomică de competenţa în materie educaţională a deputatei Anat Maor.

În primul rând, s-ar fi cuvenit ca deputata Anat Maor să ştie măcar că e cam de multişor desfiinţat dreptul de a stăpâni, de a avea în proprietate fiinţe umane, inclusiv propriii copii, iar acolo unde se mai manifestă anomalia, ea face obiectul unui delict penal. E o diferenţă mare, stimată doamnă, între a vorbi de copiii "proprii" şi a vorbi de "proprietari ai copiilor". E o chestiune "măruntă", peste care doamna Maor a trecut cu o uşurinţă condamnabilă. Domnia-sa "a luat cobza drept vioară", deoarece, prin anularea paragrafului incriminat, Knessetul nu a recunoscut că un copil nu este proprietatea părinţilor săi, deoarece nici nu era vorba de aşa ceva în textul supus votului. Cu atât mai puţin cu cât "adult" nu este cuvântul care să poată înlocui, mai ales într-un text de lege, pe acela de "părinte"»).

Monica Bilan, Hannover, Germania («Ceva despre Oberammergauer Passionsspiel. În Evul Mediu, în ţările catolice, se reprezentau drame cu subiect religios, aşa numitele "mistere", unde interveneau ca personaje Dumnezeu, sfinţi, îngeri şi diavoli. Patimile lui Isus – în franceză ca şi în germană "Passions" – constituiau unul din subiectele tradiţionale ale "misterelor".

Localitatea Oberammergau, din Bavaria, este o staţiune climaterică, vara cu mulţi turişti, iarna cu sporturi de sezon, fiind în acelaşi timp un centru artizanal de sculptură în lemn, cu o şcoală de specialitate, precum şi cu o Catedrală Sf. Petru şi Pavel construită în 1736-42 în stilul baroc timpuriu.

În urma unui jurământ solemn făcut în 1633, începând din 1634 au loc la un interval de zece ani aşa-numitele "Oberammergauer Passionsspiel", cu 124 de roluri, susţinute de actori amatori de la faţa locului şi cu sute de figuranţi, care înfăţişează legenda suferinţelor lui Hristos după un text elaborat în secolele 15-16 şi modificat de atunci de multe ori. Sala unde se prezintă acest spectacol are 5.200 de locuri.

Unii germani se întreabă dacă aceste "Passionsspiele" din Oberammergau trebuie înţelese ca momente de artă religioasă, sau dacă ele sunt doar comerţ şi kitsch.

Sigur, se dezbate uneori şi aspectul antisemit al acestor spectacole, sunt chemate persoane competente să-şi spună cuvântul. Dacă textul a fost modificat, cum se spune, pentru a elimina pasajele violent antisemite şi tendenţioase, esenţialul rămâne însă antisemit. Atracţia de vase comunicante care se stabileşte imediat între actori şi publicul spectator, ca un fel de impuls magnetic, susţinut şi de selectarea actorilor după fizionomii [Isus este totdeauna un tânăr germanic frumos, Maria Magdalena şi alte Marii sunt atrăgătoare, iudeii sunt respingători, în costumele lor greoaie], se produce instantaneu.

Nu poate fi neglijat nici aspectul pecuniar! Comuna realizează beneficii uriaşe, ea este organizată ca o mare întreprindere rentabilă, care creează şi locuri de muncă: oamenii care vin acolo dorm în hoteluri sau hanuri, mănâncă în restaurante, cumpără suveniruri – şi totul se desfăşoară într-un elan mistic şi religios»).

Sara Kohn, Cfar Saba (comentariul dvs. despre polemicile recente din lumea literaro-gazetărească, găzduite în "Minimum", este interesant, dar foarte lung; reţinem totuşi o observaţie justă: preopinenţii – ca de exemplu Andrei Strihan şi Sh. Carmel – ar trebui să arunce în discuţie nu numai acuzaţii, ci şi dovezi – concrete, cât mai concrete – în sprijinul acuzaţiilor cu pricina).

Rosh Peleg Iehuda, Raanana (opiniile dvs. despre candidatura lui Shimon Peres la preşedinţie sunt interesante... dar depăşite. Alegerile au avut loc, să ne ocupăm de alte subiecte mai la zi şi nu mai puţin generatoare de nervi decât votul din Knesset); **Dr. Ozias Rabinovici,** Acco; **Solomon Moscovici-Kormoss,** Beaconsfield, Canada; **ing. H. Wasserman,** Haifa; **Lucia Strosescu,** Los Angeles, SUA; **Marc Ilovici,** South Windsor, CT, SUA; **Petre Rado,** New York, SUA; **Edgar Waldman,** Toulouse, Franţa; **Maria Găitan-Mozes,** Tel Aviv; **Sofia Gelman,** Natania; **Tudor David,** North York, Canada; **A. Kedar** şi **D. Goshen,** Ierusalim; **Simion Săveanu,** Beer Sheva (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

Ultima oră
ANDY

Editura MINIMUM prezintă
o nouă carte de I. SCHECHTER

Bilete
în
Zidul Plângerii

O privire cu lupa şi una cu microscopul
asupra realităţilor israeliene şi străine.
Instantanee, portrete, amintiri,
comentate cu zâmbet şi rictus.

TOATĂ LUMEA DE AZI ÎNTR-O CARTE!

Comenzi la autor,
Str. Zamenhof 15, Tel Aviv
Preţul plus expediţia – 20 şekeli

Turism

Dr. N. Robănescu, specialist în ortopedie; de la Bucureşti; la rude.

Premii

Rozina Cambos, actriţă; Premiul "Avraham Ben Iosef" pe anul 2000 pentru interpretarea rolului Dupa, din piesa "Krum" de Hanoh Levin, la Teatrul Hacameri din Tel Aviv.

Iordan Chimet, scriitor român; Premiul "Sebastian Costin" (în valoare de 1.500 de dolari); creat în urma unei donaţii făcută de D-na Eugenia Costin, soţia poetului, premiul a fost decernat de Cercul Cultural din Ierusalim, animat de dr. Leon Volovici şi Cornel Safirman.

Sarah Iancu, violoncelistă (fiica istoricului dr. Carol Iancu): premiul I la Concursul internaţional de muzică "Rostropovitch" (Bari, Italia).

Titluri

Rabin-Şef dr. Alexandru Şafran: titlul de cetăţean de onoare al oraşului Montpellier.

Av. I. Artzi: titlul de cetăţean de onoare al oraşului Siret, din România.

Decese

Paul Constantin, arhitect, profesor de Istoria Artei; la Bucureşti. Câteva volume: "Grafica politică a lui Iser", "Caricatura lui I. Ross", "Arta 1900 în România" etc. A fost căsătorit cu pictoriţa Maria Constantin, sora poetei Veronica Porumbacu.

Prof. univ. O. Şafran, fost director al Liceului D. Cantemir din Bucureşti; în Israel.

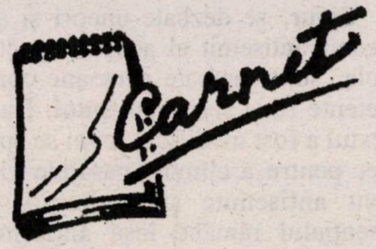

La 21 octombrie s-au împlinit cinci ani de când s-a stins din viaţă la Bucureşti

ADRIANA MOSCUNA

(n. 19 iulie 1916)

A fost licenţiată în filozofie. A tradus în limba română volumul "Clara Haskil" de Jérôme Spicket şi a publicat la Editura Muzicală volumul "Clara Haskil – o viaţă dăruită muzicii", o bogată colecţie de materiale documentare privitoare la Clara Haskil. Îi vom păstra o veşnică amintire.

Ing. Octavian Moscuna – frate
Dr. Margit Moscuna – cumnată

S-a scurs un an de la încetarea din viaţă a neuitatei noastre

NUŢI WEINBERG

Holon

Familia şi prietenii se vor reculege la mormântul ei miercuri 22 noiembrie 2000, ora 14,30, la cimitirul Yarkon.

Paul Pincu – Pavel Matasovski – USA, urează rudelor şi prietenilor, cu ocazia noului an, sănătate şi realizarea tuturor dorinţelor.

Puteţi coresponda la următoarea adresă: 125 Conestoga Str. – Windsor, CT 06095, USA. Tel 860/285-8171.
E-mail: paulmat@dellnet. com

Manifestări, manifestări...

12.10.2000: Tel Aviv; Adunarea anuală comemorativă a Uniunii Mondiale a Evreilor din Bucovina (preşedinte: I. Artzi).

24-26.10.2000: la Universitatea Ebraică din Ierusalim; simpozion internaţional pe tema "Evreii şi antisemitismul în discursul public al ţărilor europene post-comuniste"; printre animatori şi participanţi, câteva personalităţi din trib: dr. Leon Volovici (una din gazdele reuniunii), dr. Michael Shafir ("Europa liberă" – Praga), dr. Victor Eshkenazy ("Europa liberă"), dr. George Voicu, sociolog (România), prof. Rafael Vago (Israel), dr. Andrei Oişteanu, antropolog (România).

7.11.2000, ora 17; la sediul Lojei Bnei Brit din Ierusalim, reh. Keren Hayesod 3; av. I. Artzi conferenţiază despre "Societatea israeliană văzută de un activist sionist".

20.11.2000: Inaugurarea Pădurii Martirilor Holocaustului din Dorohoi şi împrejurimi; în Munţii Ierusalimului.

În curs
de apariţie
placheta
de versuri

Haifa zidurilor mele de sprijin

de Bianca Marcovici
Editura Cronica, Iaşi

Comenzi la adresa:

bianca.home.icq.com
sau POB 3144 Haifa 31032

Saloanele „Neptun”

Bat-Yam
Migdal Nahum
Tel. 508-0999

SĂRBĂTORIRI FASTUOASE

în cele mai splendide saloane din Bat-Yam şi împrejurimi

- **În permanenţă servim mâncare Glatt Kasher**
- **Serviciu excelent**

Într-un ceas bun!

S-a deschis şi s-a dat în folosinţă

BEIT EDNA

din Naharia

Locuinţe de calitate pentru adulţi

Locuinţe apărate de lege pentru cei de vârsta de aur, în inima oraşului Naharia, Str. Balfour nr. 36, cu o amenajare atrăgătoare şi modernă, după standardele americane ale anului 2000.

- ✓ Locuinţele sunt compuse din două camere sau una, dotate cu cele mai moderne instalaţii tehnice
- ✓ Totul este condus, conform cerinţelor Ministerului Muncii, de oameni de specialitate care contribuie şi la crearea unei atmosfere calde, intime
- ✓ Siguranţă personală, medicală şi un cadru independent. Deschis 24 de ore
- ✓ Club pentru activităţi sociale, sală pentru activităţi culturale şi foyer pentru primirea oaspeţilor

Pentru amănunte şi informaţii:
Telefon 04/992-7006;
Pelefon: 054/247-814

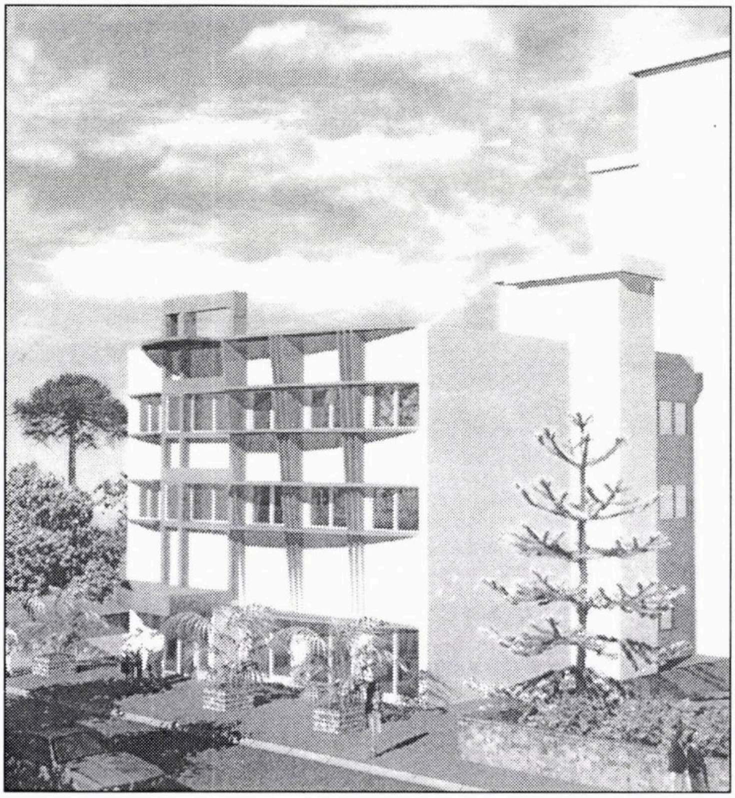

Am hotărât ca luna noiembrie 2000 să fie MIVTZA la Beit EDNA. Merită să veniţi, să vedeţi starea de fapt, să cunoaşteţi avantajele pe care le oferim în această lună spre a decide asupra unuia sau mai multor locuri, care vă vor asigura o bătrâneţe liniştită şi comodă.

ALL MERIDIAN TOURS LTD.

ALL MERIDIAN TOURS

TRAVEL & TOURIST AGENCY

Tel Aviv – 1, Ben Yehuda St. (Passage Migdalor)
P.O.B. 26175 – Tel. 03/517-9393, 517-9394, 516-2040, 516-3045

O VACANŢĂ PLĂCUTĂ ÎN ATMOSFERĂ CARPATINĂ!!

Oferta noastră pentru LUNA NOIEMBRIE!

★ **POIANA BRAŞOV**
5 zile (4 nopţi) în elegantul HOTEL TIROL
– mic dejun, transferuri, bilet de zbor
428 $

★ **PACHET DE 5 NOPŢI**
444 $
HOTEL ALPIN-SPORT
– Demipensiune, transferuri, bilet de zbor

★ **SINAIA**: HOTEL SINAIA (renovat):
– 5 nopţi, demipensiune,
transferuri, bilet de zbor
367 $

★ **BUCUREŞTI**: Hoteluri 3-4 stele cu preţuri convenabile! ★

Preţurile nu cuprind taxa de aeroport.

★

ÎN ATENŢIA LUCRĂTORILOR ROMÂNI DIN ISRAEL!

Vă oferim în continuare bilete de zbor cu preţuri speciale! Pentru cei interesaţi: se pot comanda bilete de zbor din România, pentru familie sau prieteni (plata în Israel).

★

Ne-am reluat activitatea în vechiul sediu:
Str. ben Yehuda 1 – la parter – Pasaj Migdalor

minimum

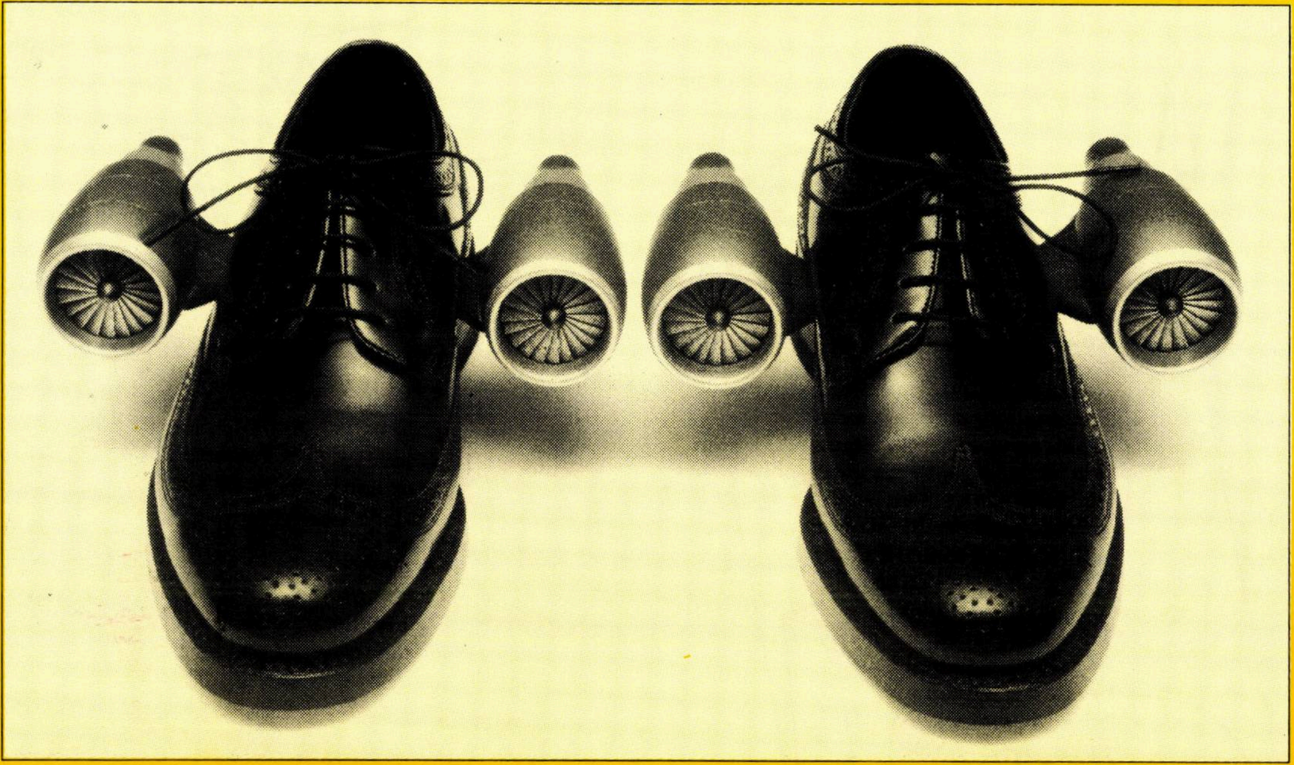

Domnilor care aţi adus ţara în halul în care aţi adus-o!

Luaţi-vă tălpăşiţa!

Instalaţi-vă nişte motoare la pantofi şi zburaţi din scaune cu 500 pe oră!

■ ANUL XIV ■ NR. 165 ■
■ DECEMBRIE 2000 ■
■ 14 SHEKELI ■

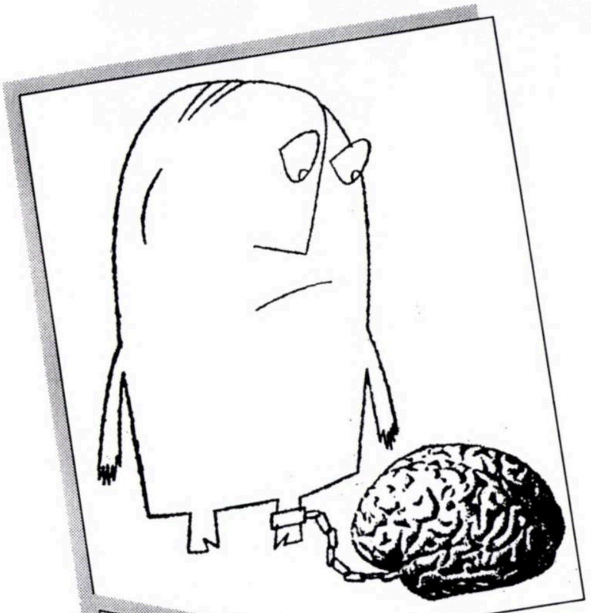

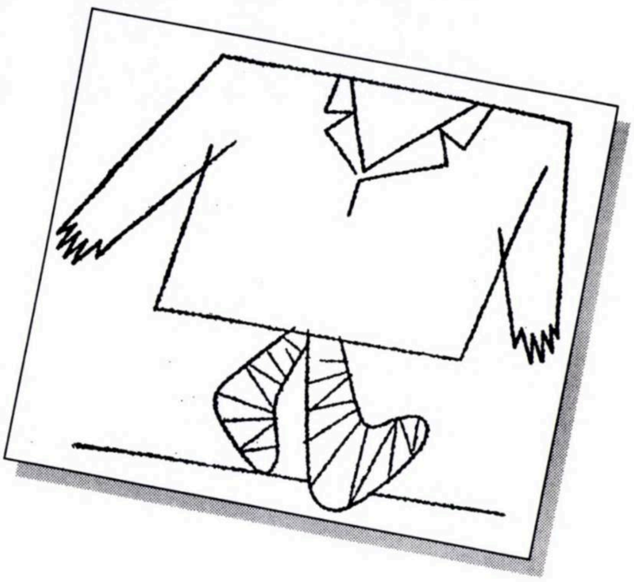

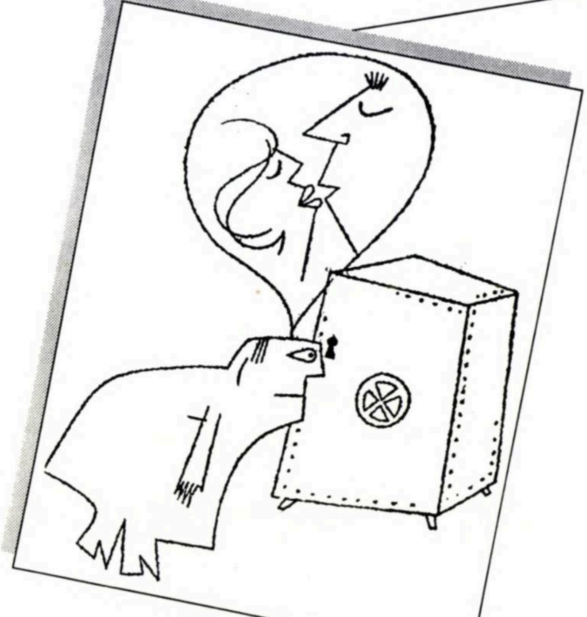

Vi-l recomandăm prin prezenta pe caricaturistul român Octavian Bour, din Cluj, vechi şi esenţial colaborator al revistei "Steaua".

Suntem convinşi că veţi fi de acord că merită să faceţi cunoştinţă, printr-o privire, cu el.

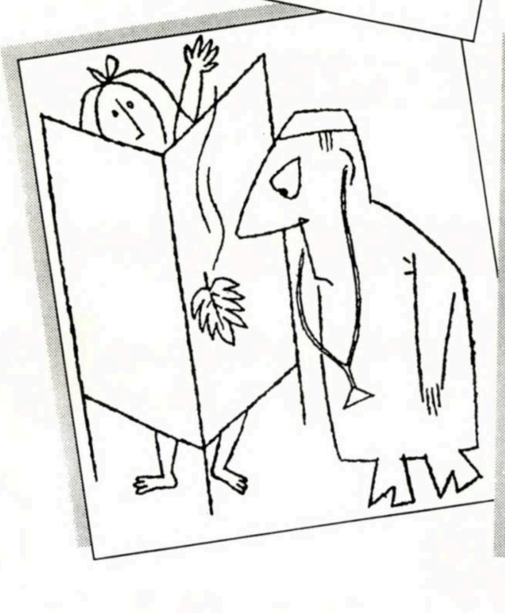

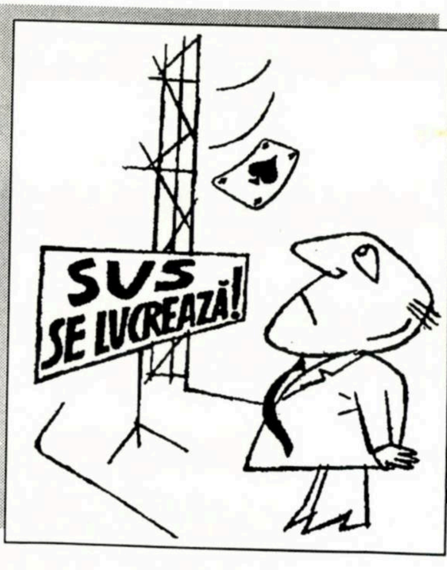

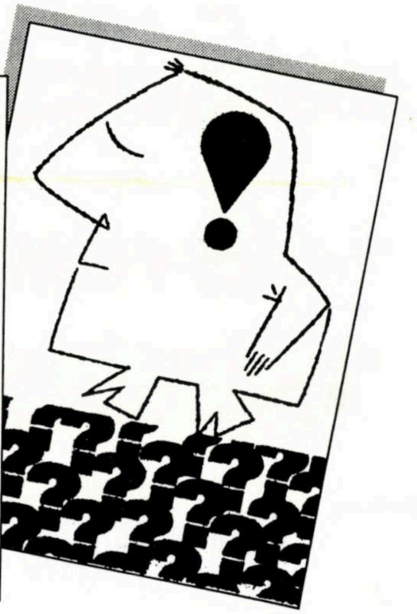

Hanuca

Anul trecut, pe vremea aceasta, scriam următoarele cuvinte:

Adresăm tuturor cititorilor noştri cele mai bune felicitări cu prilejul uneia dintre sărbătorile cele mai frumoase şi mai pline de simboluri din viaţa naţiunii evreieşti, Hanuka.

Şi le dorim două lucruri:

1) Să aprindă lumânările de cuviinţă şi să înţeleagă că datoria noastră dintâi este de a alunga întunericul de peste tot şi de a cultiva lumina minţii.

2) Să mănânce gogoşile tradiţionale, după pofta inimii, dar să nu înghită gogoşile cu care ne îmbie duşmanul – din afară şi dinlăuntru.

Astăzi, privind în jur, constatăm că apelul nostru la evitarea gogoşilor oferite, pe tavă de duşmani, a dat rezultate. Dacă faci un sondaj de opinie, vezi numaidecât că procentajul celor dispuşi să înghită în decembrie 2000 dulciurile cu pricina a scăzut cu vreo 90% în comparaţie cu anul trecut.

Repetăm, aşadar, urarea. În speranţa că procentajul amintit de consumatori va scădea, în continuare şi vertiginos, ajungând la zero.

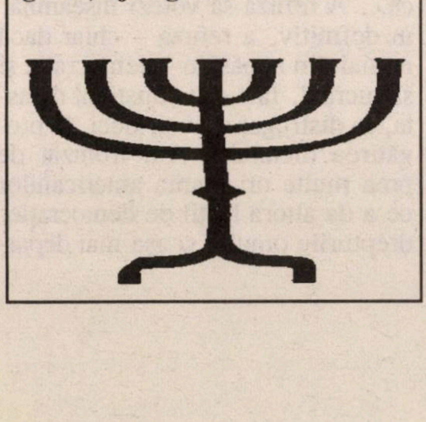

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 24 noiembrie

Războiul de uzură

În numărul trecut al revistei am publicat un mic extras din expunerea prezentată de Nabil Shaat, "ministrul" economiei din Gaza, în faţa unor activişti ai OEP-ului din Şhem, în ianuarie 1996, cu privire la strategia adoptată de Arafat et co. în lupta contra Israelului. Avem acuma prilejul – datorită publicaţiei "Israfax" din Montreal – să redăm ideile lui Shaat ceva mai pe larg. Iată-le:

«Am hotărât să ne eliberăm patria pas cu pas (...) aceasta este strategia (...) noi spunem: "dacă Israelul va continua – foarte bine. Noi respectăm tratatele de pace şi de non-violenţă atâta timp cât acordurile sunt îndeplinite pas cu pas. (Dar) dacă şi când Israelul va spune "destul", adică "nu vom discuta despre Ierusalim, nu vom accepta reîntoarcerea refugiaţilor, nu vom desfiinţa colonizările, nu ne vom retrage la graniţe", în acest caz vom reveni la violenţă. Dar de data aceasta va fi cu 30.000 de soldaţi palestinieni înarmaţi şi într-un teritoriu cu elemente de libertate. Eu sunt primul care cer aceasta. Dacă ajungem într-un impas, ne vom întoarce la războiul nostru şi vom lupta ca acum patruzeci de ani.»

«Alegerea», a explicat Shaat, *«nu este între opţiunea tratativelor şi cea a luptei. Poţi duce tratative şi lupta în acelaşi timp... poporul palestinian luptă cu arme, prin djidad, prin intifade şi acţiuni sinucigaşe... şi e sortit întotdeauna să lupte şi să negocieze în acelaşi timp.»*

Aşadar, luptăm şi negociem în acelaşi timp.

Este exact ce se întâmplă astăzi. Pe de o parte, nemulţumit că la tratativele din Statele Unite cu Barak şi Clinton n-a primit tot ce pofteşte, OEP-ul a pornit războiul împotriva Israelului. Un război dus zi cu zi, la intensităţi diferite (după cum e cazul) şi care s-a transformat (după expresia cunoscută în timpul atacurilor sporadice dar continue ale egiptenilor dinainte de marele atac de Yom Kipur) într-un război de uzură.

Unul din motivele ce l-au împins pe Arafat să declanşeze ofensiva tocmai în această toamnă îl constituie retragerea noastră din Liban. Cu toate riscurile inerente (graniţa de la nord este fragilă), retragerea s-a dovedit, cel puţin până astăzi, bine venită. Medicamentul ales de guvern (în acord, de altfel, şi cu opoziţia) pentru stoparea vărsării de sânge israelian în "zona de securitate" şi-a produs efectul. Din păcate, medicamentul a avut – aşa cum scrie pe notiţele ce însoţesc toate doctoriile – efecte secundare negative. Avem în vedere credinţa OEP-iştilor că Israelul e, de fapt, atât de slab şi fricos încât e destul să ucizi trei cetăţeni pe zi pentru a-l sili să ridice mâinile-n sus. Dopaţi, chiar intoxicaţi de-a binelea de lăudăroşenia confraţilor din Hizbollah, şefii OEP-ului şi-au spus: păi, dacă pot ei, putem şi noi!

Scopurile celor din Gaza sunt simple şi limpezi: 1) să demoralizeze societatea israeliană prin atentate precum acelea de luna trecută, împotriva autobuzului cu copii din aşezarea Cfar Darom (2 morţi, 9 răniţi) sau de la Hedera, sau prin foc din toate poziţiile asupra cartierului Ghilo din Ierusalim; demoralizarea vrea să zică, în mintea lor, că mâine mişcările de gen "Patru mame" vor intra în acţiune, cerând guvernului să accepte pretenţiile palestinienilor, inclusiv – fireşte, Ierusalimul de răsărit, cu Zidul Plângerii cu tot; 2) să distrugă, pe cât se poate, economia israeliană (deja, industria turistică e la pământ, iar situaţia din agricultură e atât de proastă încât, din cauza absenţei mâinii de lucru palestiniene, guvernul a trebuit să ia măsuri pentru mobilizarea a 14.000 de elevi la

(Continuare în pagina 2)

minimum

Apare lunar
Redacția și administrația
Str. Zamenhoff nr. 13
64373 – Tel Aviv
P.O.B. 11472, Tel Aviv
Tel.: 5227269; Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunțuri publicitare; corespondențele se vor trimite prin poștă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 șekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 70 șekeli
1 an (12 numere): 140 șekeli
Prețul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari
U.S.A., Canada – 80 dolari
America de Sud, Australia,
Noua Zeelandă – 95 dolari
Insulele Fidji – 150 dolari
Expediția cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: ATLAS

Articolele semnate de colaboratorii noștri reprezintă personalitatea și punctul de vedere al acestora. Se înțelege, așadar, că redacția nu împărtășește totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate
nu se înapoiază.

Redacția nu răspunde
de conținutul anunțurilor
comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

(Urmare din pagina 1)

strângerea recoltei); 3) să atragă "comunitatea internațională" în conflict, cerând (așa cum făcuseră – cu nespus succes – islamiștii din Kosovo) plasarea de trupe ONU în zonă și transformarea spațiului nostru într-un Kosovo al Orientului Mijlociu.

...În același timp, vorba lui Nabil Shaat, tratativele continuă. Arafat s-a întâlnit cu Barak la Paris. Apoi s-a întâlnit cu Barak, cu Clinton și cu Mubarak în Egipt. După aceea s-a întâlnit "în secret" cu ministrul turismului Amnon Shahak. După aceea s-a întâlnit, în văzul lumii, cu Shimon Peres în Gaza. Astăzi el se declară oricând dispus să onoreze Casa Albă cu prezența lui pentru continuarea "procesului de pace".

Va accepta guvernul nostru să cadă în cursa atât de clar explicată de Nabil Shaat alor săi în 1996? Din păcate, există dovezi că, cel puțin în faza-n care ne aflăm, Barak joacă după regulile stabilite de Arafat (precum și de consilierii lui din occident). Războiul de uzură se află în plină desfășurare, făcând ravagii și, în același timp, guvernul se prezintă – ca un școlar cuminte – la orice convocare pentru "dialog".

Cât despre felul cum acționează guvernul în timpul războiului de uzură, acesta este pe cât de spectaculos, pe atât de lipsit de eficiență. În urma atentatului de la Cfar Darom, Zahalul a atacat din aer câteva clădiri ale poliției palestiniene, Fatah-ului, Tanzimilor din Gaza ș.a.m.d., aruncând zeci de pereți în aer și făcând geamurile țăndări. Numai că nu pereții declanșează bombe de la distanță în autobuzele cu copii și nici geamurile nu trag cu mitraliera pe străzile din Ghilo. Ci armata palestiniană, înființată și condusă pas cu pas de Arafat.

Zilele trecute, primul ministru Ehud Barak a declarat, în cadrul unei conferințe de presă pe marginea evenimentelor la zi: "Mă întreb dacă n-a venit timpul să privim OEP-ul ca pe un inamic."

A venit, domnule Barak, a venit.

SUA: Alegerile de la 7 noiembrie

La 7 noiembrie 2000 au avut loc alegerile prezidențiale din Statele Unite (ca și alegeri parțiale pentru Congres). Revista "Newsweek" le-a numit "cele mai nebune alegeri din istoria SUA".

Până la ora când scriem aceste rânduri nu știm cine a câștigat alegerile: vice-președintele Al Gore, candidatul Democrat, sau guvernatorul statului Texas, George W. Bush, candidatul Republican. Știm însă cine le-a pierdut: poporul american.

Mai întâi a pierdut democrația americană însăși. Chemați la urne, 50% dintre cetățeni s-au așezat, cuminți, la coadă în fața birourilor de vot, dar 50% au tratat alegerile cu indiferență, rămânând la căsile lor, în fața televizorului. 50% înseamnă o jumătate de țară. Absenteismul acesta de mari proporții nu reprezintă o noutate peste ocean, dar el te pune pe gânduri. Democrația înseamnă guvernarea țării de către cetățenii ei, care își aleg reprezentanții (parlamente, președinte) așa cum doresc ei. În anul 2000 un american din doi a refuzat să-și exercite acest drept. Ce se întâmplă dacă în 2004 vor vota numai 45% din cetățeni? Și dacă patru ani mai târziu vor vota numai 40%? Și dacă... A refuza să votezi înseamnă, în definitiv, a refuza – chiar dacă numai din nepăsare – democrația și să lucrezi, fără a fi conștient de asta, la distrugerea ei și, deci, la pregătirea dictaturii. Am ironizat de prea multe ori mania americanilor de a da altora lecții de democrație, drepturile omului și așa mai departe, pentru ca să cădem, la rândul nostru, în păcatul de a face cu degetul semenilor noştri de peste ocean. Dar o întrebare simplă, ca omul de pe stradă, tot ne îngăduim să punem. N-ar fi cazul ca în Statele Unite (ca şi la noi, de altfel!), prezenţa la vot să devină, cum este în anumite ţări, ogbligatorie? În Israel, d-na Dalia Iţic, ministrul Ecologiei, a dat o decizie prin care persoanele care aruncă un chibrit pe stradă sunt pasibile de amendă. De ce n-ar fi pedepsiţi, printr-o amendă usturătoare, cetăţenii care, neprezentându-se la urne, aruncă practic pe stradă buletinul de vot?

A fost compromis grav sistemul electoral american, unul din pilonii cei mai lăudaţi şi daţi de exemplu tuturora ai democraţiei autentice, şi a fost rău zdruncinată ideea despre moralitatea acestor alegeri. Convingerea că fraudele întâlnite aiurea nu se pot ivi în SUA a fost trântită la pământ, fiind făcută KO. Scandalul din statul Florida este cunoscut astăzi cititorilor noştri.

Alegerile de anul acesta au fost extrem de strânse, Gore şi Bush alergând cap la cap până la sfârşit. Publicul îşi ţinea răsuflarea, rezultatul urma să fie aflat după despuierea scrutinului din statul Florida: un stat important, cu 6 milioane de alegători şi 25 de electori. Era ca la o finală de campionat mondial; cele două echipe se află la egalitate, urmează prelungurile, cine înscrie primul gol (golul de aur!) a câştigat cupa.

Posturile de televiziune (dar despre acestea vom vorbi mai la vale) anunţaseră: Bush. Iar suporterii candidatului Republican săriseră în aer în tribune. Apoi însă, ca şi când arbitrul ar fi anulat golul (pe motiv că arbitrul de tuşe ridicase steguleţul în semn de fault), a izbucnit pe stadion cel mai mare haos din istoria alegerilor americane. S-a aflat, mai întâi, că buletinele de vot din Florida (care nu se aseamănă cu buletinele din alte locuri, întrucât fiecare stat american are dreptul să organizeze alegerile cum pofteşte) fuseseră astfel alcătuite încât dacă-l votaseşi pe Gore, Democratul, pe buletin apărea un vot în favoarea lui Pat Buchanan, reprezentantul unui mic partid de extremă dreaptă. S-a aflat apoi că, din cauza zăpăcelii provocate de aceste buletine, într-un singur comitat (raion) din Florida fuseseră anulate 19.000 de voturi. Cam multe. S-a mai aflat că poliţia blocase o autostradă pentru a-i împiedica pe negrii din câteva oraşe (alegători de-ai lui Gore) să ajungă la vot. S-a mai aflat că cineva găsise după încheierea alegerilor, într-o biserică dezafectată, două lăzi cu buletine zăcând pe duşumea ca două lăzi cu bere. Şi, peste toate, ca şi cum mâna destinului ar fi vrut să strige: e ceva putred în Danemarca!, soţii Brian şi Helle Kain din oraşul Odense, Danemarca, s-au prezentat a doua zi după vot la poliţie, cu două plicuri sosite din Statele Unite. Fiecare dintre noi s-a obişnuit să găsească în cutia poştală scrisori destinate altor persoane. Danezii din Odense găsiseră două buletine de vot. Completate şi ştampilate.

Pentru tabăra lui Al. Gore, dezvăluirile acestea au fost mană cerească. Pentru tabăra lui George W. Bush – o pacoste. Şi nu numai pentru că i-au smuls din gură (chiar dacă numai pentru un timp) victoria. Dar întâmplarea a făcut ca guvernatorul acestui stat cu bucluc, Florida, să nu fie altul decât Jed Bush, fratele candidatului Republican. Şi – fiindcă o nenorocire nu vine niciodată singură – secretara Departamentului de Stat (Ministerul de Interne) din Florida, d-na Kathleen Harris, care va să zică persoana răspunzătoare de bunul mers al alegerilor, a fost şefa campaniei electorale a lui Bush.

Sărind pe ocazie, Gore a cerut renumărarea voturilor. Bush s-a împotrivit. Un judecător din Florida a aprobat, totuşi, renumărarea. D-na Harris a comunicat că, în virtutea legii, ea va transmite rezultatul alegerilor (Bush avea un avantaj de circa 900 de voturi). Dar mecanismul juridic intrase în funcţie: dacă te adresezi justiţiei, ştii când începe procesul, nu ştii când se termină.

Bătălia electorală din SUA a fost lipsită, spre dezamăgirea opiniei publice, de sare şi piper. În schimb, bătălia post-electorală s-a transformat – aşa cum titra "The Economist" pe toată coperta întâi: "Thriller" – într-un film cu suspans. Aşa e. Numai că oricât de pasionantă ar fi pelicula, spectatorii ştiu de pe acuma că nu poate fi vorba de un happy-end. Finalul este trist. Şi oricare ar fi rezultatul alegerilor, învingătorul va suferi din cauză că n-a obţinut o victorie limpede şi, ca să zicem aşa, "normală". Gore va suferi mai puţin, Bush mai mult: guvernatorului din Texas povestea cu fratele Jeb îi va atârna ca o ghiulea de-a lungul întregii sale vieţi politice.

Pe urmă, America a pierdut mult şi la capitolul mass-media, cu care se mândreşte în chip deosebit, socotind-o cea mai din lume. Străduindu-se, de parcă ar fi fost în întrecere socialistă, să dea rezultatul votului înaintea celorlalte reţele concurente, postul de televiziune CNN, fără a aştepta rezultatele definitive din Florida, a anunţat că "se vorbeşte despre Gore", după care a dat sentinţa: "a ieşit Bush". Ştirea a fost preluată numaidecât de ABC, NBC, CBS şi toate celelalte, iar câţiva şefi de stat din lume au dictat secretarilor telegrame de felicitare adresate candidatului Republican. Câteva ceasuri mai târziu, acelaşi CNN, urmat de aceleaşi iniţiale sus-menţionate, a revenit: "nu se ştie nimic, numărătoarea din Florida continuă". Ziarele se grăbiseră să schimbe titlul de pe pagina întâi cu Bush, iar "New York Times", care apucase să lanseze pe piaţă 300.000 de exemplare cu numele noului preşedinte, a hotărât, la miez de noapte, să retragă tot tirajul de pe piaţă. În redacţii – şi în primul rând la posturile de televiziune – bântuia un vânt de spaimă şi consternare. Telefoanele sunau la nesfârşit (iar E-mailul funcţiona

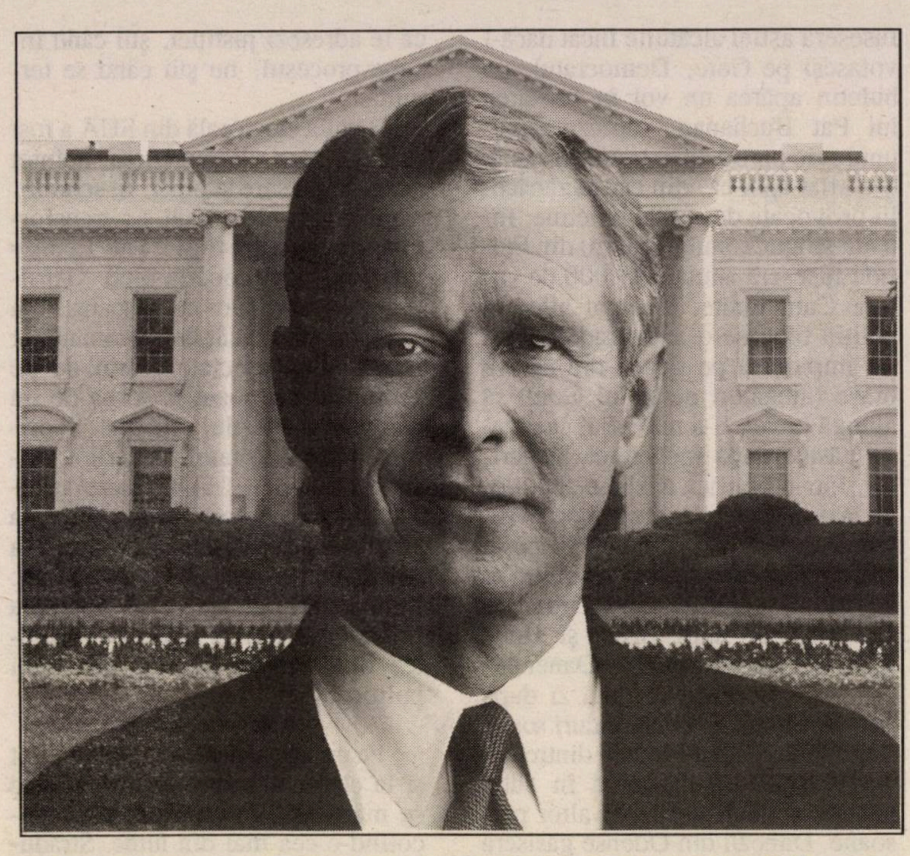

Vreţi să ştiţi cine a învins în alegerile din Statele Unite? Iată-l! Revista "Newsweek" a reuşit să-l fotografieze: jumătatea din stânga e Gore, cealaltă jumătate e Bush

aşijderea), aducând la cunoştinţa ziariştilor înjurăturile telespectatorilor coast-to-coast. "Noi – a mărturisit Tom Brokaw, prezentatorul vedetă al postului NBC – n-am primit numai nişte ouă-n faţă, ci ne-am trezit cu o omletă întreagă". Zdruncinată de-a binelea de cele întâmplate şi îngrozită de ecourile stârnite-n lume de *scandal,* presa americană a mai făcut, la două zile după alegeri, o gafă de proporţii: atât "Washington Post" cât şi "New York Times" – cele două cotidiene *naţionale* – s-au repezit să ceară stoparea numărătorilor din Florida şi proclamarea fără întârziere a noului preşedinte. Motivul invocat de directorii jurnalelor amintite suna aşa: dacă nu punem punct scandalului, sunt în joc stabilitatea ţării şi prestigiul ei în lume… Prestigiul-ei-în-lume… Să vezi şi să nu crezi! Când, după izbucnirea afacerii Monica Lewinsky, presa europeană (şi, iertaţi-mă, modestul "Minimum" de pe Zamenhof 13, Tel Aviv) acuzaseră *media* americană de inconştienţă politică ("se duce dracului, fraţilor, prestigiul singurei super-puteri de pe glob!"), marii făuritori de opinie răspundeau condescendent şi ironic cum că – spre deosebire de ţările mai înapoiate precum Olanda, Germania, Danemarca, Italia sau Israel – publicul american are dreptul – sacru! – să cunoască adevărul despre preşedintele său. Frumos, copii! Care va să zică publicul în chestiune are dreptul să ştie, până la ultimul amănunt fizic, cum face Clinton amor cu secretarele de lângă Biroul Oval, dar nu are dreptul să afle pe cine l-au votat ca preşedinte alegătorii din Florida!

…Stai şi te gândeşti ce se întâmpla dacă toate aceste matrapazlâcuri le-ar fi descoperit nişte observatori americani la alegerile din Somalia, Zanzibarul de Vest sau – oh! – Iugoslavia… Mamma mia! Ce uragan *mass-media* s-ar fi pornit asupra celor prinşi cu ocaua mică! Ce reportaje necruţătoare în gazete, ce lecţii despre dreptul omului de a–şi alege, în deplină şi adevărată libertate, conducătorii! Ce fraze muşcătoare, ce foiletoane sarcastice şi ce caricaturi! Te ia cu friguri numai să-ţi imaginezi aşa ceva. Vorba lui Miron Costin, cronicarul român: se sparie gândul!

Un alt fapt – ce poate fi considerat drept cireaşa de pe tortul alegerilor din noiembrie – l-a constituit cazul candidatului Mel Carnahan din statul Missouri. Acesta murise cu câteva zile înaintea alegerilor, într-un accident de avion, dar numele său a rămas pe lista de candidaţi, soţia lui, o gospodină altfel paşnică, anunţând cu lacrimi în ochi că dacă alegătorii îl votează pe răposat, ea se angajează să îndeplinească funcţia de senator. După cum se ştie, decedatul a fost ales a doua zi după ce fusese îngropat. Dacă lumea nu era năucită de numărătorile fără sfârşit din Florida, toate ziarele, toate revistele şi mai ales toţi umoriştii s-ar fi ocupat în exclusivitate de acest caz, realmente din acelea ce te îndeamnă să te caţeri pe pereţi. Cum adică? Postul de senator într-o ţară democrată este un bun al tău, pe care îl poţi lăsa moştenire? Cum adică? Eu mă duc mâine la Mosari să-mi fac testamentul, scot stiloul şi scriu: "Las soţiei mele iubite, Mimi, 1/2 din apartamentul din Petah Tikva, mobila din dormitor, sfeşnicele de argint, covorul persan din living, banii de pe contul Patam de la Bank Leumi, precum şi locul meu de deputat în Knesset, în caz că voi muri înainte de alegeri?"

Singurul personaj care priveşte cu nonşalanţă, ba chiar cu amuzament, incredibilul spectacol pare a fi preşedintele Bill Clinton. Vorbind, în cadrul turneului său prin Asia, la o întâlnire cu oamenii de afaceri din Japonia, Coreea de Sud, Taiwan ş.a., el i-a liniştit pe participanţi: "Să nu vă închipuiţi că America trece printr-o criză politică. Nu e nici o criză. Ţara are oricum un preşedinte până la 20 ianuarie 2001 (data când urmează ca învingătorul alegerilor să se instaleze la Washington, **n.n.**), iar dacă va fi nevoie voi rămâne şi mai mult la Casa Albă".

Cât despre noi, suntem întru totul de acord cu opinia exprimată prin Internet de-un cetăţean din Lisabona. Întrebat de postul de televiziune NBC dacă el este îngrijorat din pricina situaţiei din Statele Unite, portughezul a răspuns: "Nu. Şi nu vă grăbiţi. Număraţi-vă voturile în linişte. Eu am timp."

Israel: Mirajul

«De ce anume este nevoie pentru a-i face pe visători să recunoască, măcar faţă de ei înşişi, că procesul de pace de la Oslo a fost un miraj? De linşarea soldaţilor israelieni de către gloata palestiniană la Ramalla, de trupurile lor însângerate aruncate în stradă de la etaj?

De o jumătate de milion de marocani, cei mai prietenoşi dintre popoarele arabe faţă de evrei timp de 50 de ani, ieşiţi în stradă ca să ardă steaguri israeliene şi să fluture drapele palestiniene şi chiar irakiene?

De palestinieni care profanează, arzând şi distrugând piatră cu piatră Mormântul lui Iosef?

De refuzul dispreţuitor al lui Arafat la toate rugăminţile de a spune poporului său să înceteze tulburările, împuşcăturile, exploziile?

Dumnezeule mare! De ce anume este nevoie? Arafat este o carte deschisă. La numai câteva luni de la Marea Strângere de Mână de la Casa Albă din 1993, Arafat a ţinut un discurs în Africa de Sud, promiţând djihadul pentru Ierusalim.

De ce anume este nevoie? La Camp David, Ehud Barak a oferit palestinienilor o pace uimitor de generoasă şi demnă, cu posibilitatea de a-şi crea un stat. Arafat nu numai că a respins propunerea, ci a refuzat măcar să facă o contra-propunere!

În loc de aceasta, el a cutreierat lumea în căutare de sprijin pentru o declaraţie unilaterală de independenţă şi o abolire completă a procesului de pace de la Oslo. Când a văzut că nu reuşeşte, a hotărât să-şi obţină statul prin vărsare de sânge.

De ce, cu câteva zile înainte de vizita lui Ariel Sharon pe Muntele Templului, Arafat s-a întâlnit cu *tanzim*-ii, miliţiile înarmate, şi le-a spus "să fie gata"?

Preşedintelui Clinton toate acestea i se par foarte enigmatice. El a investit atât de mult în Arafat. Omul care în 1973 a autorizat cu sânge rece execuţia ambasadorului american la Khartum a fost invitat de preşedinte la Casa Albă de mai multe ori decât orice alt lider din lume.

De ce anume este nevoie? Când oare îşi vor da seama oamenii că retragerile şi concesiile Israelului, departe de a-i satisface pe duşmanii săi, mai mult i-au încurajat?

Pentru unii visători, faptul că Arafat a început un război tocmai când îi era oferită pacea a rupt o vrajă. "Dacă ei îşi pot trimite copiii să se bată, atunci nu există proces de pace", spunea un activist israelian pentru pace. "Poate că într-adevăr suntem în război şi numai proştii de noi, cei de stânga, nu ne dăm seama de asta".

Lenin îi numea "idioţi folositori".»

(Charles Krauthammer, "National Post", SUA 2000)

Israel: Uitaţi de Oslo şi mergeţi înainte cu separarea

«Ce-ar trebui făcut cu procesul de pace israelo-palestinian? Există o singură soluţie: să fie abandonat.

Chiar şi acei israelieni care erau gata să se alăture lui Ehud Barak după Camp David, nu vor mai fi dispuşi acum să vadă Autoritatea palestiniană ca un partener legitim.

Rămâne o opţiune unilaterală: retragerea unilaterală din majoritatea teritoriilor locuite de palestinieni care mai sunt încă sub ocupaţie israeliană. Unele din cele mai izolate colonizări trebuie desfiinţate, iar majoritatea lor trebuie consolidate pentru a rămâne sub dominaţie israeliană.

Status-quo-ul pentru Ierusalim ar trebui să rămână deocamdată neschimbat.

În teritoriile astfel evacuate de Israel, palestinienii ar trebui lăsaţi de capul lor. Dacă vor să-şi declare un stat, treaba lor.

Muncitorii palestinieni n-ar trebui lăsaţi să intre în Israel – exact aşa cum nu pot intra în Israel sirieni sau libanezi. Palestinienii ar trebui să facă apel la solidaritatea arabă pentru investiţiile necesare.

Palestinienii merită auto-determinarea şi un stat al lor. Israelienii merită securitate şi certitudinea că gloatele sălbatice nu vor mai profita de situaţia instabilă pentru a-i măcelări.

O soluţie israeliană unilaterală de tipul celei schiţate aici nu este, bineînţeles, perfectă, dar s-ar putea să fie eficientă. Poate că peste un an sau doi vor putea începe negocieri bazate pe noul status-quo. Între timp, vărsarea de sânge ar înceta.»

(Shlomo Avineri, profesor de ştiinţe politice la Universitatea Ebraică din Ierusalim, în "International Herald Tribune", 2000)

Israel: Aţi spus Templul?

«Palestinienii, şi poate lumea musulmană în ansamblul său, neagă că ar fi vreo legătură între evrei şi Muntele Templului. Oricine şi-a dat seama de aceasta, treptat, în cursul negocierilor, când problema Muntelui Templului a devenit centrală. O rapidă trecere în revistă a declaraţiilor conducătorilor palestinieni şi a articolelor apărute în ultimele săptămâni în ziarele palestiniene dezvăluie că ei nu sunt în nici un caz dispuşi măcar să declare, de exemplu, că înţeleg sentimentele evreilor în această privinţă pentru că Templul se înălţa acolo în urmă cu 2000 de ani. Şi nu acceptă nici un compromis. Unul dintre membrii cabinetului palestinian a afirmat recent, într-o convorbire particulară, că a fost surprins să audă din partea unor personalităţi din America şi din Europa că există legături reale, pe plan istoric, între evrei şi Muntele Templului. După Arafat şi toţi conducătorii palestinieni, ar fi o blasfemie să exprime cea mai mică înţelegere pentru sensibilitatea evreilor cu privire la Muntele Templului; ar fi, de asemenea, un mod de a renunţa la două moschei. Din punctul de vedere palestinian, tulburările sângeroase şi moartea zecilor de tineri şi de copii de la începutul lui octombrie constituie cea mai bună dovadă că nu vor fi concesii în ceea ce priveşte El Aksa.»

(Dintr-un articol de Dani Rubinstein, în "Haaretz", 2000)

Israel: Romancierul Amos Oz descoperă viaţa

«D. Arafat şi colegii săi nu sunt la fel de dornici ca noi să ajungă la o soluţie...»

(Amos Oz, în "New York Times", SUA 2000)

...iar d. Shimon Peres nu mai înţelege nimic

«Până acum a fost un război fără declaraţie de război din partea palestinienilor. Nu înţelegem... n-am înţeles de ce palestinienii s-au întors din nou la pietre şi gloanţe. Pentru ce? Am ieşit din Gaza, am ieşit din Şhem, am ieşit din Ramalla. Negociem. Primul ministru Barak a mers foarte departe la Camp David, cu cele mai generoase propuneri posibile. De ce această cotitură bruscă spre violenţă?»

(Shimon Peres, la o conferinţă de presă la Londra, octombrie 2000)

Lea Rabin

Greşesc cei ce-şi închipuie că metaforele sunt în exclusivitate opera poeţilor. Mai există un autor de metafore – cel mai mare dintre toţi – iar acesta este viaţa.

E un adevăr care ne-a frapat şi tulburat pe toţi, luna trecută, când se anunţase că Lea Rabin, văduva primului ministru ucis în urmă cu cinci ani, Itzhak Rabin, a murit pe un pat de spital.

Lovită cumplit în viaţă, Lea Rabin şi-a revenit din traumă, luptând ca o leoaică pentru memoria lui Rabin şi pregătindu-se să ia parte la manifestările prilejuite de comemorarea atentatului de la 4 noiembrie 1995. Dar n-a mai avut putere. În zilele acelea, trupele lui Arafat trăgeau cu furie nebună în Israel şi în israelieni. Se spune că în ultima sa zi de viaţă, Lea Rabin văzuse la TV imaginile focului dezlănţuit de OEP-işti asupra cartierului Ghilo din Ierusalim. Imediat după aceea, bolnava şi-a dat ultima suflare.

Femeile indiene care fac parte din anumite secte religioase obişnuiesc ca la moartea soţului, să dea foc trupului neînsufleţit al bărbatului şi să se aşeze pe rug, pentru a-l însoţi în lumea cealaltă.

Lea Rabin a murit pe rugul acordurilor de la Oslo.

OEP: A-ţi trage singur în picior

«Era în 1970. Yasser Arafat reuşise să-şi înfiinţeze un mini-stat în Iordania. Regele Hussein îi acordase o autonomie considerabilă, atâta timp cât îşi îndeplinea promisiunea de a respecta autoritatea regelui şi legile ţării. După multe provocări, în septembrie 1970, armata mică dar bine antrenată a regelui Hussein a înfrânt cu uşurinţă Fatah-ul. Când Septembrie Negru s-a terminat, mulţi dintre oamenii lui Arafat fuseseră ucişi, iar restul au fost expulzaţi în Liban.

Până în 1980, Arafat dobândise din nou un mini-stat, în sudul Libanului. Din nou şi-a încălcat promisiunile, oamenii săi tulburând viaţa populaţiei libaneze locale.

Până în 1990, Arafat şi-a refăcut organizaţia din exilul său tunisian, datorită generosului sprijin financiar al Kuweitului, Arabiei Saudite şi emiratelor din Golf.

Când Saddam Hussein a invadat Kuweitul în august 1990, Arafat nu a rămas loial binefăcătorilor lui şi nici nu a căutat să-i protejeze pe palestinieni. El a acordat sprijinul său total liderului irakian. Sute de mii de rezidenţi palestinieni, altădată prosperi, au fost expulzaţi din Kuweit.

În anul 2000, potrivit prevederilor acordurilor de la Oslo, Arafat avea din nou controlul asupra unui mini-stat al său, în Gaza şi o parte din teritorii.

Anii de negocieri conform acordurilor de la Oslo au culminat cu întâlnirea de la Camp David, în cursul căreia primul ministru israelian Ehud Barak şi-a distrus coaliţia guvernamentală pentru a-i oferi lui Arafat 90 la sută din teritorii şi părţi din Ierusalimul de Est.

În acest moment au reieşit la suprafaţă metodele clasice ale lui Arafat. În primul rând, voinţa de a pune la bătaie ceea ce câştigase deja pentru a câştiga încă ceva. În al doilea rând, ciudata lui încredere în forţă, cu toate că întotdeauna a pierdut prin violenţă ceea ce câştigase prin diplomaţie.

Răspunsul lui Arafat a fost mobilizarea solidarităţii arabe şi a simpatiei internaţionale prin trimiterea de copii şi tineri palestinieni să arunce cu pietre în soldaţii israelieni în timp ce oamenii lui trăgeau în aceştia, ştiind că unii dintre ei vor muri în faţa aparatelor de filmat ale televiziunii.

Un rezultat posibil ar fi distrugerea structurilor statale născânde ale lui Arafat, de la poliţia lui militarizată şi noul aeroport din Gaza până la televiziunea palestiniană. Începutul unei noi epoci de dezvoltare economică şi socială pentru palestinieni a fost amânat cu câţiva ani. Ei vor continua să trăiască în mizerie, în timp ce puterea lui Arafat rămâne necontestată de afacerişti şi "activiştii" palestinieni care l-ar înlătura rapid dacă s-ar semna un tratat de pace.

Aceasta era, de fapt, suprema ameninţare a întâlnirii de la Camp David, ameninţare pe care Arafat era hotărât s–o evite.»

(Dintr-un articol de Edward Luttwak, "în Globe and Mail", SUA 2000)

Gaza: Laureat al Premiului Nobel pentru pace

«Vreau să aprind un foc, şi vreau ca el să-i ardă pe israelieni.»

(Yasser Arafat, în "Time", SUA 2000)

Gaza: La ce se gândesc băieţii

«Cred cu tărie că Israelul va dispărea, şi că noi palestinienii vom recupera pământurile şi casele care ne-au fost furate în 1948… În anul 2027 vom asista la sfârşitul Statului Israel.»

(Ahmed Yassin, conductorul Hamasului, în "New York Times", SUA 2000)

Liban: Haide să învăţaţi şi voi cine sunt ei

«La frontiera libano-israeliană, în faţa Porţii Fatimei, sub acoperişul de tablă ondulată care aparţinea Zahalului, stă aşezat un tânăr cu barbă, îmbrăcat într-un pantalon jeans şi un tricou negru. Nu e înarmat. Stă acolo liniştit, lângă fostul post Zahal, întărit cu bariere şi, de curând, cu un zid de beton care se construieşte de-a lungul frontierei, în zona ciocnirilor.

"De fapt, de ce trecerea aceasta se numeşte Poarta Fatimei?", întreabă vizitatorul care vine de la Beirut.

"După numele unei femei şiite pe care israelienii au omorât-o aici, la frontieră", răspunde omul fără nici o şovăială.

O libaneză creştină aşteaptă ca vizitatorul să se îndepărteze puţin de tânărul din Hizbollah pentru a rectifica: "Era o femeie şiită care sta să nască. Israelienii i-au deschis poarta ca să poată naşte într-un spital".

Aproape 25 de ani au trecut de la evenimentul care a dat naştere "gardului cel bun". Astăzi, poarta e închisă. Fatima a devenit o sfântă şiită şi Gardul cel Bun a devenit gardul urii.»

(Dintr-un articol de Eldad Beck, în "Maariv", 2000)

Franţa: Occidentul (acela care ne iubeşte de-i sare smalţul)

«Între israelieni şi palestinieni, între evrei şi arabi s-a produs ceva iremediabil. Efectele acestei situaţii se vor face simţite mult timp în Orientul Mijlociu.

Şi s-a mai produs ceva. Ceva care ţine de modul în care evenimentele au fost resimţite în lume – în occident, în Europa, în Franţa. O prăpastie de neînţelegere desparte publicul. Israelul este într-adevăr un monstru însetat de sânge? Soldaţii israelieni sunt într-adevăr nişte sadici care mitraliază copii? Evreii sunt într-adevăr nişte străini pe un pământ sfânt islamo-creştin? Au fost rostite cuvinte care nici ele nu vor fi uitate.

La început am fost stupefiaţi de aceste pierderi de vieţi omeneşti. Şi speram că o încetare rapidă a ostilităţilor va reda toate şansele procesului de pace.

"Vârful" eşuat de la Paris, la 4 octombrie, a fost în această privinţă o trezire brutală. Arafat n-a venit la această întâlnire pentru a înceta ciocnirile, ci pentru a obţine din ele un beneficiu politic; iar diplomaţia franceză, cu un surprinzător amestec de viclenie şi amatorism, i-a dat ocazia râvnită. Consecinţele, pe teren, au fost tragice. Violenţele au reînceput cu şi mai multă vigoare.

A fost un eşec grav şi pentru Franţa. Toate acestea sunt înţelese acum la Paris – prea târziu, cum se întâmplă adesea, şi fără a se trage realmente învăţăminte. Dacă "Le Monde" îşi titra, lucid, editorialul din 8-9 octombrie "O greşeală diplomatică", subliniind că *"palestinienii şi israelienii au nevoie să fie ascultaţi, înţeleşi, sprijiniţi, şi nu să fie dojeniţi"*, nenumăraţi au fost ziariştii care s-au grăbit să repete slugarnic teza potrivit căreia Franţa oficială este albă ca zăpada în această afacere.

Oare în această voinţă îndârjită de a nega o greşeală dovedită trebuie să vedem una din cauzele atacurilor *mediei* cărora Israelul le-a fost ulterior ţintă? Nu e imposibil. Acuzarea celui faţă de care te simţi vinovat este un reflex bine cunoscut.

Mulţi evrei francezi au suferit, şi încă mai suferă, de această nedreptate faţă de Israel. Ei n-au încetat să deplângă morţii – toţi morţii, fără excepţie. Ei continuă să spere că limbajul cooperării va învinge chemările la război. Ei vor în continuare să creadă în pace. La aceasta se adaugă acum mânia reţinută faţă de modul unilateral în care sunt redate evenimentele. Şi o constatare: dacă incidentele antisemite au devenit, din septembrie încoace, mai numeroase în Franţa este şi pentru că unii s-au crezut autorizaţi, ba chiar îndemnaţi la violenţă de relatările *mediei* despre ciocnirile israelo-palestiniene.

MRAP, organizaţie antirasistă apropiată partidului comunist, chema la 7 octombrie la o manifestaţie contra *"reprimării sângeroase declanşată de câteva zile contra populaţiei palestiniene"* şi pentru *"oprirea masacrelor"*. La manifestaţie s-au făcut auzite strigăte: *"Moarte evreilor!"*.

Dar modul cum funcţionează *media* nu explică totul. Există şi resorturi psihologice, ca identificarea cu cel slab sau presupus slab. Şi, fiind vorba de evreii din Israel, avem de-a face cu o deculpabilizare masivă: de când evreii ne bat la cap cu Holocaustul lor, vom dovedi în fine că şi ei sunt criminali ca alţii. Încă şi mai profund, anti-iudaismul secular: cronicarul unui săptămânal creştin de stânga se lansează în consideraţii despre "Israelul Făgăduinţei trădate", după care cade în stranii reverii în care sângele este vărsat de evrei în faţa tabernacolului din Templu. Imaginile copiilor ucişi sau răniţi (imagini îngrozitoare, dar care se înscriu într-un context al cărui control nu-l are Israelul) trezesc impulsuri obscure, amintind că ultimele acuzaţii de omor ritual nu sunt departe de noi.

Israelul este acuzat de crime pe care nu le-a comis, i se impută comportări care nu-i sunt proprii. Simetric, după ce Israelul a fost demonizat, palestinienii sunt descrişi ca nişte îngeri. Pietrele care pot ucide un om devin "pietricele", sticlele incendiare sunt focuri de artificii, iar rafalele de Kalacinikov dispar din banda sonoră.

❖

Sâmbătă 30 septembrie cotidianul "Libération" publica în prima pagină o fotografie înfăţişând un tânăr rănit, plin de sânge; deasupra lui, un om cu cască pe cap ridică o măciucă cu o expresie ameninţătoare. Explicaţie: *"Vineri pe esplanada Moscheilor, un soldat israelian şi un manifestant palestinian rănit"*. Fotografia fusese difuzată de agenţia Associated Press (AP). Ea apărea în aceeaşi zi în alte câteva ziare, printre care "New York Times".

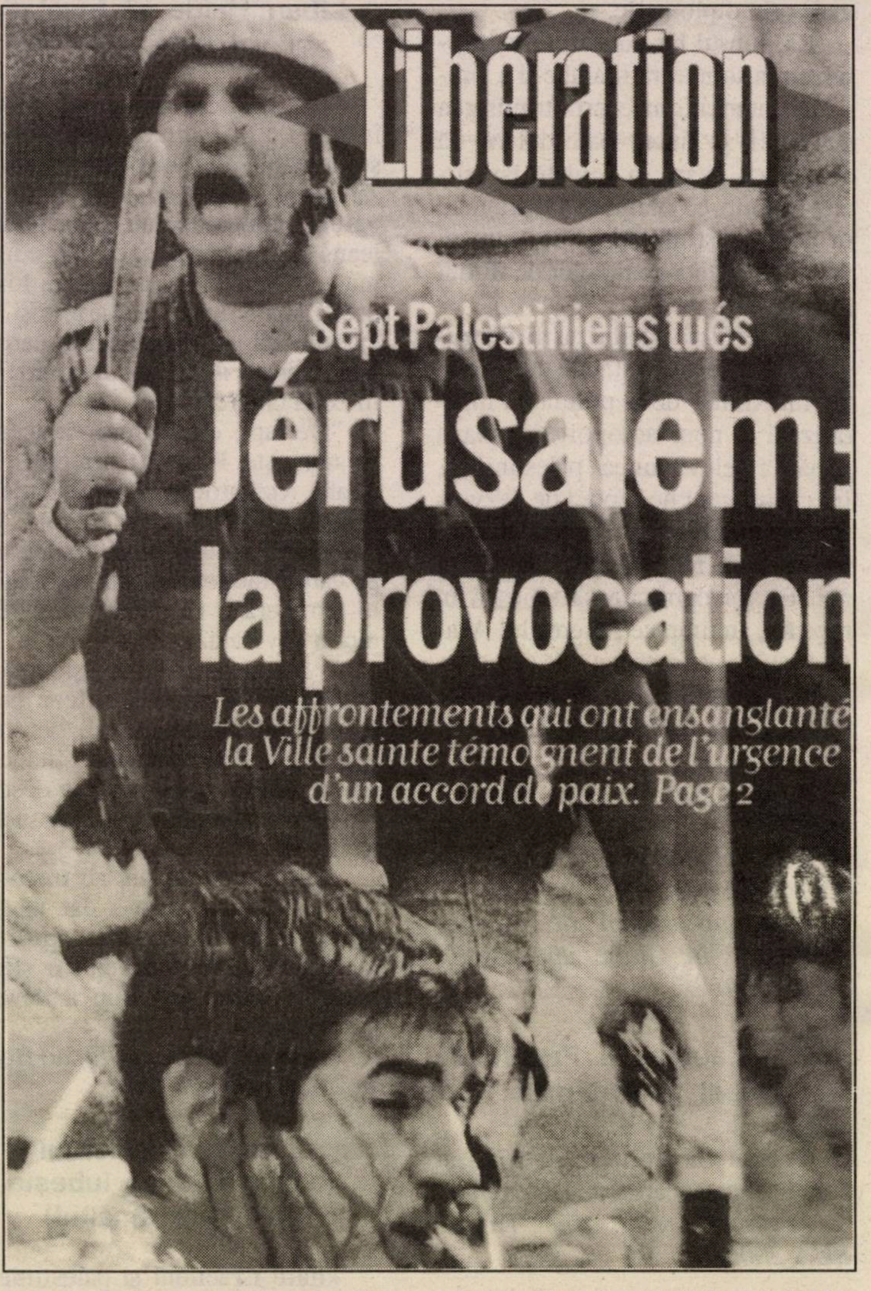

Libération

Sept Palestiniens tués

Jérusalem: la provocation

Les affrontements qui ont ensanglanté la Ville sainte témoignent de l'urgence d'un accord de paix. Page 2

Aaron Grossman, un medic din Chicago, a descoperit fotografia citind "New York Times". Luni 2 octombrie el adresa ziarului următoarea scrisoare: *"Vă scriu cu privire la fotografia soldatului israelian şi a palestinianului de pe Muntele Templului. Acest palestinian este de fapt fiul meu, Tuvia Grossman, un student evreu din Chicago"*.

D. Grossman adăuga că această fotografie nu putuse fi făcută pe Muntele Templului, deoarece în fundal se vede firma, în ebraică, a unei staţii de benzină (acest detaliu nu apare în fotografia din "Libération", care fusese decupată; dar originalul fotografiei se găsea la redacţia ziarului, care l-ar fi putut observa singură).

Agenţia AP a trimis o rectificare tuturor clienţilor săi, şi nu mult după aceea "Libération" îşi informa cititorii de greşeala din explicaţie. Atât şi nimic mai mult.

Între timp, cititorii au fost şocaţi de violenţa fotografiei, pe care au asociat-o în mod firesc cu israelienii cei "răi". Câţi dintre ei vor fi remarcat, ulterior, rectificarea? Maximum cinci la sută.

❖

Totul s-a petrecut ca şi cum prezentatorii de radio şi televiziune sau trimişii speciali, care nu cunosc prea bine problemele complicatului Orient Mijlociu, s-ar fi raliat punctului de vedere al celor mai extremişti palestinieni.

Tinerii ziarişti francezi care au fost trimişi să împărtăşească teama de soldaţii israelieni sunt mai puţin de condamnat decât liderii de opinie care, în liniştea birourilor lor, îşi concep articolele incendiare cu o absenţă vinovată a simţului lor de răspundere. De exemplu, comentatoarea de la Europe 1 care a apreciat că fotografia lui Muhamad El-Dura echivalează cu fotografia copilului evreu din ghetoul din Varşovia. Când vezi o asemenea atitudine mârşavă, te simţi cuprins de porniri violente. Celebra ziaristă a avut sfruntarea, ca să-şi încheie "frumos" editorialul, să rostească fraze de-a dreptul antisemite, fără ca a doua zi postul ei s-o înlăture din emisie.

Când un incident destul de serios s-a produs între Ehud Barak şi preşedintele Jacques Chirac, Alain Duhamel, despre care ziarele americane scriu adesea că este un comentator respectat, a difuzat la RTL un editorial care amintea că *"atunci când Ehud Barak îl acuză pe Jacques Chirac că «a încurajat terorismul» este evident o absurditate"*. Evident absurd, şi cu asta problema a fost rezolvată. Dacă eu aş fi scris în ziarul meu că, evident, acuzaţiile lui Barak sunt întemeiate, aş fi primit scrisori de insulte. Mi se pare că un incident diplomatic de această amploare merita să fie cercetat mai amănunţit, măcar la nivelul informării.

La fel, pe France-Inter, Dominique Bromberger a explicat comportarea palestinienilor prin cei şapte ani de răbdare pe care i-au îndurat după Oslo; dar el a uitat să spună că palestinienii au în faţa lor un guvern al cărui program este pacea, un prim ministru ales pentru a face pace, de o majoritate care, atunci, voia pacea şi care, brusc, s–a simţit ameninţată din toate părţile sub pretextul că un bătrân politician israelian s-a plimbat pe esplanada Moscheilor.

❖

Din fericire, n-au fost numai comentarii de genul acesta. Trebuie reţinut un articol publicat de "Le Monde", în care Éric Marty sublinia că presa franceză *"sprijină lupta palestinienilor, cu aspectele ei neliniştitoare şi periculoase"*. Israelul, adăuga el, *"are o răspundere politică, istorică şi morală faţă de palestinieni"*; dar de ce presa trebuie să manifeste *"o complicitate atât de grosolană faţă de o dezinformare şi o mistificare atât de îndoielnică?"*. Dezinformare: d. Marty, profesor de literatură franceză şi contemporană la Universitatea Paris VIII, nu putea să zică mai bine.

❖

Imaginile copiilor palestinieni morţi stârnesc o emoţie legitimă. Dar nimeni, sau aproape nimeni, n-a denunţat faptul că aceşti copii sunt trimişi la luptă de către adulţi. Şi totuşi, avem de-a face cu o exploatare cinică a tineretului. Lumea protestează, pe drept cuvânt, contra muncii forţate a copiilor într-o serie de ţări din lumea a treia. Mobilizarea copiilor în armate, practicată sistematic în timpul războiului dintre Iran şi Irak, a revoltat şi ea conştiinţele. Totuşi, nimeni nu spune nimic când un conducător al Hamasului declară la postul TV France 2 că e dispus să sacrifice o sută de mii de copii palestinieni pentru cauză. În "Le Monde", un medic palestinian declară că părinţii îşi încurajează copiii să înfrunte soldaţii israelieni; şi nu vede nici un rău în asta, de altfel el însuşi este dispus să-şi sacrifice fiul. *"Conducătorii palestinieni exploatează copiii şi le riscă vieţile pentru o luptă politică":* aşa a declarat recent la Naţiunile Unite întemeietoarea Fundaţiei mondiale pentru protecţia copiilor, regina Silvia a Suediei. Ea a adăugat că această practică trebuie condamnată aşa cum este condamnată exploatarea sexuală a copiilor. Cine s–a făcut ecoul acestor cuvinte?

O telegramă a agenţiei France Presse relatează că Muhamad Abu Assil, în vârstă de 13 ani, a murit "ca un martir". În acea dimineaţă îi spusese mamei lui: *"Mă duc la Netzarim, să mor pentru El Aksa"*. Tatăl lui povesteşte că de la începutul ciocnirilor băiatul se ducea în fiecare zi la un "punct fierbinte" din Gaza. *"Vreau să mor"*, spunea el. A fost, spun părinţii lui, *"voia Domnului"*. Astăzi, Muhamad este un martir. *"Îi mulţumesc pentru asta"*, spune mama lui.

Asemenea scene, care ar trebui să revolte pe oricine are un strop de omenie, sunt, dimpotrivă, primite cu înţelegere, ba chiar cu entuziasm de o parte a presei franceze. Ceea ce se oferă admiraţiei noastre sunt copii fanatizaţi, educaţi în credinţa că moartea de "martiri" le asigură cel mai bun loc în rai.

❖

Cât despre caricaturistul Plantu, în "Le Monde", sub pelteaua bunelor sentimente, el concentrează întreaga pagină întâi a ziarului într-o caricatură hidoasă înfăţişând un soldat israelian care trage cu sânge rece într-un copil palestinian, reprezintând toţi copiii din lume. Această caricatură reia în felul ei povestirile evanghelice despre masacrul inocenţilor. Mohamed s-a alăturat pruncului Isus şi puţin a lipsit, după cum ni se spune, ca în ajun de Rosh Hashana să fie publicată o altă caricatură a aceluiaşi Plantu, înfăţişând un copil palestinian răstignit pe o menoră. Între timp, la postul Europe 1 s-a rostit fraza ucigătoare: *"Copiii noştri au putut vedea cât de inumani sunt soldaţii israelieni"*.»

(După articole de Meir Weintrater, Richard Liscia şi Raphaël Draï, în "l"Arche", Paris, 2000)

SUA: Un ziarist arabo-american (atenţie, e altceva decât vă aşteptaţi!)

«Am tăcut de când în Israel au izbucnit ciocnirile declanşate de disputele referitoare la Muntele Templului. Până acum, nici nu m-am obosit să spun: "Vedeţi? V-am spus eu". Dar nu mai pot rezista. Mă simt obligat să vă amintesc de articolul pe care l-am scris cu numai două săptămâni înainte de ultimele tulburări. Da, oameni buni, le-am prezis. Dar e-n regulă, nu trebuie să mă aplaudaţi.

De fapt, aş vrea să mă fi înşelat. Peste 80 de oameni au fost ucişi de când au început luptele în interiorul şi în jurul Ierusalimului. Şi pentru ce?

Dacă luăm de bun ceea ce citim în majoritatea presei, palestinienii vor o patrie iar musulmanii vor să deţină controlul asupra unor locuri pe care ei le consideră sfinte. Simplu, nu?

Ei bine, ca un ziarist arab-american care a petrecut câtva timp în Orientul Mijlociu, încercând să eschiveze o bună porţie de pietre şi obuze de mortiere, trebuie să vă spun că acestea sunt doar pretexte pentru tulburări, răzmeriţe şi acaparare de pământuri.

Nu este curios că înainte de războiul arabo israelian din 1967 n-a existat o mişcare serioasă pentru o patrie palestinină?

Aţi putea spune: "Dar bine, Farah, asta a fost înainte ca israelienii să ocupe teritoriile şi Ierusalimul vechi".

Aşa e. În războiul de şase zile Israelul a cucerit Iudeea, Shomronul şi Ierusalimul de Est. Dar ei nu au cucerit aceste teritorii de la Yasser Arafat. Ei le-au cucerit de la regele Hussein al Iordaniei. Nu pot să nu mă întreb de ce palestinienii şi–au descoperit brusc identitatea naţională după ce Israelul a câştigat războiul.

Adevărul este că Palestina este o ţară inexistentă. Acest nume a fost folosit pentru prima oară în anul 70 e.n., când romanii i-au masacrat pe evrei, au distrus Templul şi au declarat că Israelul nu va mai exista. De acum înainte, au promis romanii, acest ţinut va fi cunoscut ca Palestina. Numele derivă de la filisteni, un popor subjugat de evrei cu câteva secole înainte. Din partea romanilor era o metodă de a face înfrângerea şi mai amară. Ei au încercat să schimbe şi numele Ierusalimului în Aelia Capitolina, dar cu şi

Artzi: 80

Dacă institutul dr. Mina Tzemah ar efectua un sondaj de opinie pe tema: “Care este cea mai reprezentativă şi respectată personalitate publică din rândurile alialei române?”, cu siguranţă, majoritatea celor chestionaţi ar răspunde: Artzi, Itzhak Artzi.

Luna trecută, omul nr. 1 al alialei a împlinit 80 de ani.

Proaspătul octogenar s-a născut la Siret (Bucovina), în România, în (se înţelege) 1920. A intrat din adolescenţă în organizaţia Hanoar Hatzioni, ilustrându-se apoi, în timpul războiului, la Bucureşti, ca un copil precoce al mişcării sioniste: a făcut parte din Executiva Sionistă ilegală, a participat la ajutorarea deportaţilor din Transnistria, a avut un rol însemnat în salvarea paraşutiştilor din Eretz Israel lansaţi în România în 1944. În 1946 pleacă în Iugoslavia. Stofa lui de lider în care ai încredere îşi spune cuvântul: Artzi preia conducerea unui grup de 4.500 de evrei şi se îmbarcă pe un vas clandestin spre Haifa. Interceptat de englezi, vasul este întors din drum iar olimii internaţi într-un lagăr din Cipru. Aici Artzi conduce pe internaţi, punând rapid pe picioare o Universitate Populară (să învăţăm, să învăţăm!) şi scoate un cotidian cu ştiri la zi pentru olimi. În 1947, după câteva demonstraţii de protest şi o grevă a foamei, deţinuţii primesc autorizaţia să plece în Eretz Israel. Artzi intră în kibuţul Be-Maavak şi când izbucneşte războiul de independenţă, în 1948, eliberează satul Waldheim din Galil.

După război, Artzi, care între timp se căsătorise cu Mimi, femeia ce-l va însoţi întreaga sa viaţă, se lansează în “viaţa normală”. El

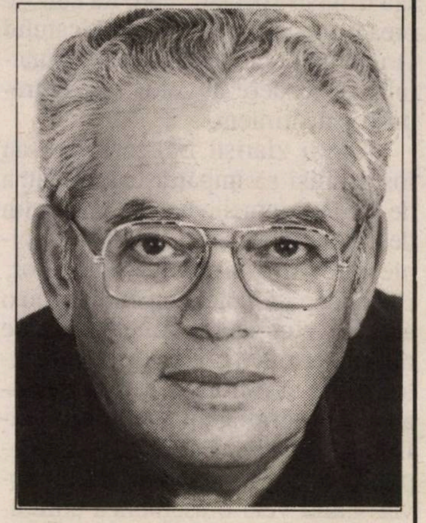

va alerga cu succes, ca un atlet, la patru probe: avocatura (profesiunea lui), publicistica (hobby-ul; a întemeiat în anii ‘50, la Ierusalim, ziarul “Zmanim”), politica (pasiunea) şi viaţa alialei (patima). Politica îl va face să devină fondator şi conducător al “Partidului Progresist”, să fie, ani de-a rândul, vice-primar al Tel-Avivului şi să ajungă deputat în Knesset. Patima alialei îl va face să fie prezent, ca nimeni altul, ca un preşedinte neales al celor 400.000, în toate bătăliile, la toate manifestările sociale şi culturale, în toate discuţiile privind nevoile olimilor. I-a cunoscut pe toţi şi toţi l-au cunoscut. A fost întotdeauna săritor la nevoie şi n-a cerut răsplată pentru aceasta.

Dar cea mai mare realizare a lui Artzi este cartea sa de vizită morală, respectul pe care şi l-a cucerit în ochii semenilor săi.

Acest respect ne obligă să scoatem pălăria la aniversare, să-l felicităm din toată inima (şi să-i mulţumim, cu această ocazie, pentru colaborarea sa, de la începuturi, la “Minimum”), şi să-i urăm: până la 120!

M.

mai puţin succes.

Palestina n-a existat niciodată – nici până atunci şi nici de atunci – ca o entitate autonomă. A fost condusă rând pe rând de Roma, de musulmani, de cruciaţi creştini, de Imperiul Otoman şi, pentru puţină vreme, de Marea Britanie după primul război mondial. Guvernul britanic a acceptat să redea cel puţin o parte din teritoriu poporului evreu ca patrie.

Nu există o limbă cunoscută ca palestiniană. Nu există o cultură specifică palestiniană. N-a existat niciodată o ţară cunoscută ca Palestina şi guvernată de palestinieni. Palestinienii sunt arabi, întocmai ca iordanezii (o altă invenţie recentă), sirienii, libanezii, irakienii etc. Să reţinem că arabii stăpânesc 99, 9 la sută din teritoriul Orientului Apropiat. Israelul reprezintă o zecime de procent din masa teritorială a acestuia.

Dar şi asta este prea mult pentru arabi. Ei vor totul. Şi pentru asta sunt astăzi lupte în Israel. Lăcomie. Vanitate. Invidie. Indiferent de câte concesii teritoriale ar face Israelul, niciodată nu va fi destul.

Ce este cu locurile sfinte ale Islamului? Nu există aşa ceva la Ierusalim.

Sunteţi şocaţi? Aveţi şi de ce. Nu cred ca veţi auzi de la altcineva din presa internaţională acest adevăr brutal. Nu este, pur şi simplu, "corect din punct de vedere politic".

Ştiu ce vreţi să spuneţi: "Farah, moscheea El Aksa şi Muntele Templului din Ierusalim reprezintă al treilea loc sfânt al Islamului."

Inexact. De fapt, Coranul nu spune nimic despre Ierusalim. El menţioneaza Mecca de sute de ori. Medina – de nenumărate ori. Nu pomeneşte niciodată de Ierusalim. Şi pe bună dreptate. Nu există nici o dovadă istorică precum că Mohamed ar fi vizitat vreodată Ierusalimul.

Şi atunci, cum a devenit Ierusalimul al treilea loc sfânt al Islamului? Musulmanii citează astăzi un pasaj vag din Coran, versetul 17, intitulat "Călătoria în Noapte". El povesteşte că într-un vis sau o vedenie, Mohamed a fost purtat într-o noapte "de la templul sfânt la cel mai îndepărtat templu, a cărei clădire am binecuvântat-o ca să-i arătam semnele noastre…". În secolul al şaptelea, câţiva musulmani au identificat cele două temple menţionate în acest verset ca fiind la Mecca şi la Ierusalim. Şi asta este cea mai apropiată legătură a Islamului cu Ierusalimul – fantezie, mit, dorinţă. În schimb, evreii îşi pot urmări rădăcinile înapoi până în timpurile lui Avraham.

Recentele tulburări din Israel au izbucnit când conducătorul partidului Likud, Ariel Sharon, a încercat să viziteze Muntele Templului, temelia templului clădit de Solomon. Este cel mai sfânt loc al evreilor. Sharon şi suita lui au fost primiţi cu pietre şi ameninţări. Eu ştiu cum e. Am trecut şi eu prin asta. Vă puteţi imagina ce înseamnă pentru evrei să fie ameninţaţi, loviţi cu pietre şi împiedicaţi fizic să se apropie de cel mai sfânt loc al iudaismului ?

Aşadar, care e soluţia pentru situaţia din Orientul Apropiat? Sincer, nu cred că există o soluţie omenească împotriva violenţei. Dar dacă exista una, trebuie să înceapă cu adevărul. Minciunile vor duce doar la şi mai mult haos. A trata în mod egal un drept de moştenire vechi de 5.000 de ani, susţinut de dovezi istorice şi arheologice incontestabile, şi pretenţiile nelegitime, dorinţele şi poftele, înseamnă a face de râs diplomaţia şi încercările de a menţine pacea.»

(Din articolul "Mituri ale Orientului Mijlociu", de Joseph Farah, ziarist arabo-american; în "World. Net.Daily", SUA, 2000)

Londra: Ziarista care s-a occidentalizat în aşa hal că nu-i mai place să vadă copii trimişi la moarte

«O ziaristă palestiniană care trăieşte la Londra a criticat violent politica de "sacrificare a copiilor" la care recurge Autoritatea Palestiniană şi organizaţii din teritorii. Este vorba – aşa cum scrie "Jerusalem Post" – de Hoda Husseini, editorialistă la ziarul "Al Sharqal Awsat" din Londra. Într-un articol cu titlul "În apărarea copiilor palestinieni", apărut în ziarul amintit la 25 octombrie, Hoda Husseini condamnă conducerea palestiniană şi mai ales pe Arafat, scriind între altele: "Oare nu mai avem alte mijloace încât trebuie să punem viaţa copiilor în pericol şi să-i împingem să înfrunte Israelul?... Ce fel de independenţă luminată se va înălţa pe sângele acesor copii, în vreme ce liderii, copiii şi nepoţii lor stau la adăpost?" Ziarista consideră că primejduirea vieţii copiilor palestinieni este lipsită de sens, e o politică mizantropică ce nu va forţa Israelul să se retragă, nu-l va îndepărta pe Ariel Sharon din Knesset şi nu va atrage concesii suplimentare israeliene în procesul de pace. Ziarista califică politica palestiniană ca fiind greşit construită, o tactică cinică.

La 30 octombrie, ziarul "Al Hayat al Jadida" din Gaza a publicat un articol în care răspunde cu duritate Hodei Husseini. Ziarul se referă la unele organe arabe de mass-media care se… "occidentalizează". Articolul cere acestor ziarişti "occidentalizaţi" să renunţe la scris şi să comunice nu cu tocul, ci cu gloanţe. Autorul articolului consideră că împiedicarea de către părinţi a unui copil să participe la mişcarea de protest constituie "o agresiune mai gravă chiar decât gloanţele israeliene"; aceşti părinţi ar fi "trădători".»

(Din buletinul "Bună dimineaţa, Israel!", 2000)

●

CNN: Ce Năimiți Nemernici!

Avem nevoie să ne şi distrăm un pic!! Davca acum, avem nevoie!

Cu lăutarii după mine...

Spectacol muzical-distractiv
cu participarea marilor cântăreţi şi comedieni din România:

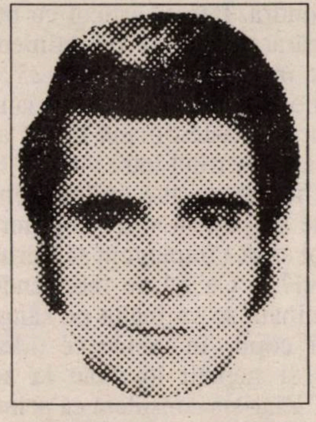

CRISTIAN POPESCU
Marele cântăreţ de muzică uşoară

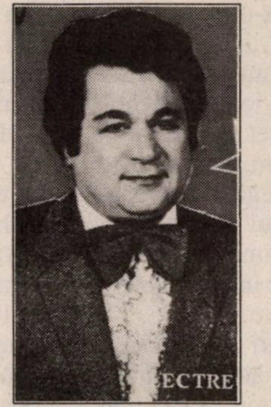

ION DOLĂNESCU
Regele muzicii populare româneşti

AL. LULESCU
Un maestru al umorului

Orchestra
"BARBU LĂUTARU"

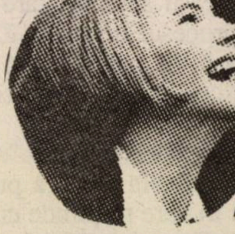

MARIANA SOCOLESCU

ION GHIŢULESCU

MARIA BOSNEANU

● HOLON – "Teatron" (27 decembrie) ● RAMAT GAN – "Mofet" (28 dec.)
● KIRIAT HAIM – "Beit Nagler" (sâmbătă 30 dec.) ● TEL AVIV – "Ohel Shem" (2 ian.)
● RISHON LEZION – "Mofet" (4 ian.) ● CARMIEL – "Histadrut" (vineri 5 ian.)
● HAIFA – "Beit Hahayal" (sâmbătă 6 ian.) ● BAT YAM – "Histadrut" (marţi 9 ian.)

Un revelion pentru cei ce ştiu ce înseamnă petrecere românească

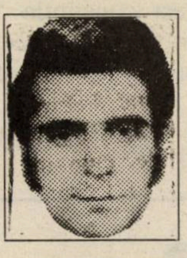

CRISTIAN POPESCU
Marele cântăreţ de muzică uşoară

MARELE REVELION

Cântă, vă distrează şi vă invită la dans, până în zori
Celebrii cântăreţi şi comedieni
Ion Dolănescu, Al. Lulescu, Cristian Popescu
şi orchestra şi soliştii de la "Barbu Lăutaru"
● Menu Regal: 10 feluri de salate, peşte, ciorbă, fripturi, sarmale, prăjituri, cafea, şampanie la miezul nopţii

Orchestra
"BARBU LĂUTARU"

BERE ŞI VIN LA DISCREŢIE!

Revelionul are loc în marea sală de recepţii "BEIT RECITAL" din Tel Aviv

Bilete: Bijuteria "Ursu" – Allenby 90 tel. 560-9889 şi seara: 03/604-8125

Punctul pe i

Câteva răspunsuri la câteva întrebări puse de cititori în momente când toată țara este bântuită de întrebări:

Întrebare: *«Se știe că Rabin nu voise să se ducă la Casa Albă pentru a se întâlni cu Arafat pentru iscălirea acordului Oslo și că îi ceruse lui Shimon Peres să meargă acolo în locul lui. Dar până la urmă s-a dus. Cum vă apare astăzi Rabin când îl vedeți la televizor în cunoscuta scenă a strângerilor de mâini?»*

(Lucian Perlman, Ramat Hasharon)

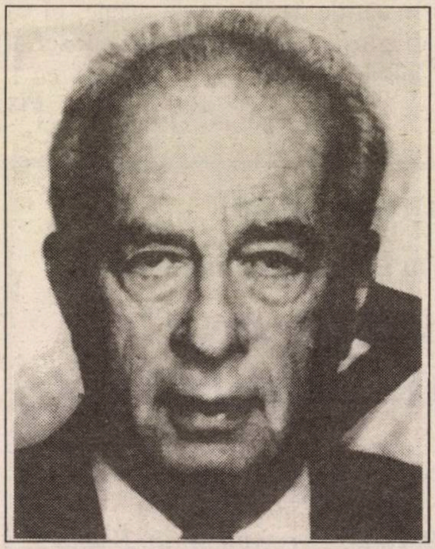

Rabin

Răspuns: Ca o mireasă dusă cu de-a sila de familie, inclusiv de unchiul bogat din America, la altar, ca să se mărite cu un bărbat care a scârbit-o întotdeauna și care, la rândul său, urăște fata, urmărind numai să pună mâna pe zestrea ei. De prisos să adaug că asemenea căsătorii sfârșesc rău, iar uneori – precum în cazul lui Rabin, chiar tragic.

Întrebare: *«1) Ce sfat i-ați da lui Shimon Peres dacă v-ar întreba cum poate el să iasă în mod demn, "la nivel înalt", din prăbușirea acordurilor de la Oslo? 2) Ce sfat i–ați da lui Ehud Barak în legătură cu rezolvarea gravei crize de astăzi?»*

(Adalbert Marcovici, Paris)

Răspuns: 1) Să ia avionul, să se ducă la Oslo, să ceară o audiență la palatul regal și să restituie Premiul Nobel pentru pace. 2) Nu i-aș da nici un sfat, fiindcă, așa cum am înțeles, omul e atât de sigur pe inteligența lui fără pereche, încât nu ține seama de ideile altora.

Clinton

Întrebare: *«Lui Clinton i se reproșează eșecul tratativelor de pace dintre Israel și palestinieni, deși el a muncit enorm pentru reușita lor; dar acum, la încheierea mandatului său, trebuie să recunoaștem că președintele american a obținut numeroase succese pe plan internațional. Cea mai recentă realizare a sa mi se pare împăcarea dintre Coreea de Sud și Coreea de Nord. Nu găsiți că el se poate mândri cu aceasta?»*

(Rony Feldman, Hedera)

Răspuns: Ba da. Clinton a reușit o performanță unică în felul ei: el a făcut pace între două țări care nu se aflau, de fapt, în stare de război.

Întrebare: *«Am privit cu un amestec de nedumerire și greață felul cum cei de la televiziunea noastră s-au grăbit – ca niște lichele sinistre, gata a linguși pe dușmanii noștri de moarte, gata să le facă jocul – să transmită mesajul de condoleanțe fățarnic al lui Arafat la moartea Leei Rabin. Cum îi calificați pe acești ziariști și faptele lor incredibile?»*

(Solo Ben-Haim, Haifa)

Răspuns: Ca pe niște militari din Zahal care, din prostie, din neștire, din nu știu ce alte cauze, trag cu Kalacinikovul într-ai lor.

Întrebare: *«Răspunsul dvs. din numărul 164 la întrebarea: pe cine vedeți astăzi la cârma țării? m-a uimit. Că Dan Meridor ar fi un bun ministru de externe, înțeleg. Dar de ce considerați că Limor Livnat ar fi un prim ministru potrivit împrejurărilor?*

(Lucian Weiss, Paris)

Răspuns: Din cauza televiziunii. Dacă în zile precum acestea, cetățeanul de la Paris, de la Londra, de la Tokio sau de la Buenos Aires vede că șeful guvernului de la Ierusalim, "sionist și imperialist și asasin", este 1) o femeie, 2) o femeie *bine,* 3) o femeie care știe să se îmbrace, Israelul – indiferent ce și cum vorbește Limor Livnat – a câștigat 80% din războiul cu OEP-ul pentru cucerirea opiniei publice.

Întrebare: *«Susțineți – și astăzi îmi e greu să vă contrazic – că arabii vor să distrugă Statul Israel și să-i extermine pe evreii de-aici. Nu văd însă legătura dintre nazismul* *european din timpul războiului şi islamismul din zilele noastre.»*

(Av. Iancu Lazarovici, Petah Tikva)

Răspuns: Hitlerismul creştin a organizat Holocaustul I. Hitlerismul islamic pune la cale Holocaustul II.

Întrebare: *«Cum suportaţi prostia din jur?*

(Ing. Liviu Kormos, Raanana)

Răspuns: N-o suport, aşa cum nu suport muzica *tehno* de peste drum de casa mea care, fiind pusă la maximum, mă împiedică să dorm, sau cum nu suport să stau în autobuz lângă o persoană care nu s–a spălat de două luni de zile. De altă parte (fiindcă – aşa cum am arătat în nenumărate rânduri – dialectica ne învaţă că orice fenomen are două laturi, una pozitivă şi una negativă), îi privesc cu recunoştinţă pe proşti, pentru că dacă nu erau ei, eu n-aş fi avut nici o şansă să fiu socotit deştept.

Întrebare: *«În toamna asta sângeroasă, când mai nimeni nu mai crede în justeţea acordurilor de la Oslo, multă lume îl critică pe Shimon Peres, arhitectul acordurilor. Unii însă sunt profund nedrepţi faţă de fostul prim ministru şi refuză să vadă calităţile lui. Nu credeţi că, indiferent de conjunctură, Shimon Peres este un mare om politic al epocii?»*

(Ing. Tedy Spitzer, Tel Aviv)

Răspuns: Machiavelli spune undeva că politica este arta de a face să se creadă. Dacă privim lucrurile în această lumină, Shimon Peres se pricepe ca puţini alţii să facă politică. El a reuşit să-i determine pe mulţi oameni să creadă în ideile sale ca într-un guru sau ca într-un rabin din Buhuşi al Israelului. Meritul personalităţilor de-acest fel constă în aceea că, de îndată ce-au dobândit prestigiul de înţelepţi sau vizionari, faptele lor nu mai au nici o importanţă. Fidelii trec cu vederea peste pronosticurile greşite sau peste eşecuri, şi alungă ca pe-o muscă orice observaţie critică la adresa respectivilor. Eu mi-l imaginez astăzi pe Shimon Peres ca pe un arhitect venit în grabă în Volvo să vadă ruinele blocului de 15 etaje proiectat de el şi care s-a prăbuşit peste noapte, din cauza unei erori de calcul, îngropând câteva mii de oameni sub dărâmături. Admiratorii, aflaţi la faţa locului, printre sutele de gură-cască veniţi să vadă grămada uriaşă de moloz, îşi dau cu coatele când îl zăresc şi murmură: Ce om extraordinar! Ce om! Un arhitect ca dânsul se naşte o dată la o sută de ani!... Cât despre Peres, întrebat de reporteri dacă nu cumva calculele făcute cu rigla în biroul de arhitectură n-au fost tocmai precise, el răspunde cu voce gravă şi apăsată: nu, planurile au fost bine întocmite, şi de altfel viitorul îmi va da dreptate…

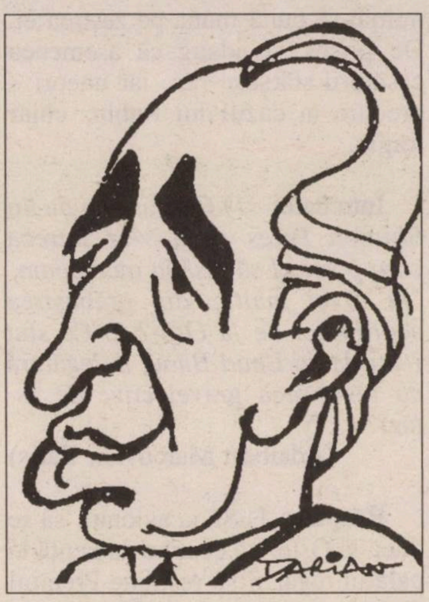

Shimon Peres văzut de Darian

Noi avem obiceiul de a-i ironiza pe haredimii ce sărută mâna şefului religios, sorbind fiecare cuvânt al acestuia, dar uităm că şi fiinţele raţionale (cartesiene!), mândre de spiritul lor critic, au în subconştient nevoie de conducători pe care să-i admire şi în a căror *linie* să se încreadă quasi-fanatic. Shimon Peres a devenit un asemenea conducător. În cărţile de istorie de mâine, el va fi considerat un rav Ovadia Iosef al laicilor.

Pix

Stimate cititor

O carte nouă la început de mileniu nou:

„Pe cărările vieţii”

de Ing. HANAN WASSERMAN

Cartea prezintă proiecţia vieţii unui om, în marea ei diversitate, pe fundalul istoriei, trăită în "şteitl"-ul de altădată (Săveni, Dorohoi), precum şi din Brăila şi Bucureşti. Mărturii şi aspecte inedite ale vieţii generaţiei de azi şi de ieri.

Cartea se poate obţine trimiţând adresa dvs., însoţită de un cec în valoare de 45 şekeli, pe adresa:

Ing. Hanan Wasserman
Kiriat Gat 82048, Sderot Lachis 56/4, Tel. 07/688-8308

carnet

ITZHAK ARTZI

Adio Clinton

După opt ani de preşedinţie, peste şapte săptămâni, la 20 ianuarie 2001, Bill Clinton va părăsi postul de preşedinte al Statelor Unite, cedând jeţul de la Casa Albă succesorului său.

Pentru sute de milioane de oameni, despărţirea va fi tristă. Mai ales pentru noi israelienii. Am avut mulţi preşedinţi americani prieteni – Truman, Reagan şi alţii – dar nici unul n-a fost devotat cauzei Israelului ca Bill Clinton. Politologii vor încerca să explice prietenia sa ca o expresie a intereselor politice americane. O asemenea explicaţie e un fals istoric. Prietenia lui Clinton e bazată pe un fond de credinţă religioasă. În poporul evreu din Israel Clinton a văzut poporul ales. Poporul ales de Dumnezeu să promoveze şi să slujească marile idealuri ale omenirii.

În calitatea sa de conducător al lumii libere, liderul singurei superputeri ce a mai rămas, Clinton a crezut că trebuie să facă totul ca Statul Israel să fie puternic, să prospere, să fie într-o poziţie care să-i permită să respingă orice atac ce ar viza să-l lichideze. Concluzia practică a fost asistenţa militară şi civilă de miliarde de dolari acordată ţării noastre de Statele Unite şi înzestrarea Zahalului cu armele de apărare cele mai moderne şi mai sofisticate.

Deşi nu s-a semnat un acord formal de colaborare strategică, relaţiile între Israel şi SUA s-au desfăşurat ca şi cum un asemenea acord ar exista.

Statele Unite au fost alături de noi la ONU ori de câte ori inamicii noştri, deschişi sau camuflaţi, au încercat să impună votarea unor hotărâri şi rezoluţii anti-israeliene. Statele Unite au folosit dreptul lor de veto pentru a respinge aceste hotărâri.

Marea noastră problemă e primejdia strategică, ameninţarea ce vine dinspre Irak şi Iran. În fruntea acestor state stau dictatori ce nu-şi ascund intenţia de a lichida entitatea sionistă implantată în lumea arabă. Pentru a ţine în frâu aceste aspiraţii nebune avem nevoie de asistenţa Americii. Numai o superputere dispune de mijloacele necesare pentru a preîntâmpina aceste primejdii. Războiul din Golf s-a bazat pe o asemenea colaborare. Azi, când Saddam Hussein vorbeşte de lansarea de Scuduri asupra Israelului, alianţa noastră cu SUA răceşte entuziasmul lui militar. În afară de alte mijloace, am construit împreună cu americanii racheta Hetz, ce poate intercepta şi distruge rachetele în drum, înainte ca ele să fie prea aproape de teritoriul israelian. Toate acestea nu ar fi fost posibile fără devotamentul lui Clinton.

Fără Clinton nu s-ar fi realizat acordul de la Oslo şi n-am fi văzut primii muguri ai aranjamentelor de convieţuire între Israel şi palestinieni. Clinton a făcut mai mult decât oricare alt demnitar american pentru a-i aduce pe israelieni şi palestinieni la masa de tratative. El a făcut toate eforturile posibile pentru a convinge ambele părţi că războiul nu va rezolva nimic, dar va complica totul. La un moment dat s-a părut că tratativele îndelungate, amestecul direct al preşedintelui Clinton vor da roade. Dacă Clinton n-ar fi trebuit să-şi părăsească postul, e aproape cert că ar fi reuşit să impulsioneze procesul de pace. La câteva săptămâni de sfârşitul cadenţei, el îşi continuă eforturile. Pacea israelo-palestiniană e pentru el o obsesie.

Nu susţin că n-au fost pe parcurs şi deosebiri de păreri. Ele au fost însă tratate în spirit de amiciţie. Ele n-au degenerat în conflicte politice, certuri, crize în relaţii. Ele au fost totdeauna aplanate în cadrul unor dialoguri prieteneşti.

Şi în actuala criză dintre noi şi palestinieni, Clinton, la sfârşit de drum, face toate eforturile posibile pentru readuce cele două părţi la masa tratativelor.

Vreau să sper şi să cred că noul preşedinte nu va renunţa la asistenţa lui Clinton. Ar fi păcat ca energia, experienţa, prestigiul său mondial să fie irosite.

Clinton poate fi un excelent ambasador itinerant, delegat oriunde se aprinde sau arde un incendiu ce periclitează pacea şi trebuie stins. Acest lucru se referă şi la situaţia din Orientul Mijlociu. Nu sunt în lume mulţi lideri ce cunosc problemele acestei regiuni aşa cum le cunoaşte Clinton.

În istoria Israelului Clinton va rămâne cu imaginea unui Hasid Umot Haolam, unul din cei drepţi ce s-au mobilizat pentru a ajuta Statul Israel în vremuri grele.

Clinton ne va lipsi.

Va fi păcat dacă un om politic de talia sa va fi abandonat ca să deschidă un birou de avocatură sau să devină preşedintele unei universităţi oricât de prestigioase. Spre deosebire de predecesorii săi, el îşi părăseşte postul la o vârstă relativ tânără, în deplinătatea forţelor sale fizice şi intelectuale.

Poporul evreu are o memorie bună. El îşi ţine minte duşmanii. El nu-şi uită prietenii.

Bill Clinton, noi nu vom uita cei opt ani ai tăi la Casa Albă. Sperăm că între noi colaborarea fructuoasă va continua.

Un banc bun în cotidianul italian "Corriere della Sera", à propos de duelul extrem de strâns dintre Gore şi Bush.

Pe stema americană stau scrise, în chip de deviză, cuvintele latineşti "E pluribus, unum" (din mai mulţi, unul). Acum, pe stemă scrie: "E pluribus, due" (din mai mulţi, doi).

Ne place... ...Nu ne place

Ne place că...

...la recentele alegeri americane, în statul Missouri a candidat pentru Senat un politician mort, pe numele său Mel Carnahan (care, de altfel, a fost ales). Faptul acesta ne-a plăcut în mod deosebit, dându-ne curaj ca, la viitoarele alegeri din Israel, să-l propunem pentru funcţia de prim ministru pe Ben Gurion.

Mel Carnahan

Ne place că...

...à propos de aceleaşi alegeri din SUA, o avocată din Connecticut, întrebată la CNN de ce a votat cu democratul Al Gore, a răspuns: "Am fost măritată cu un Republican şi am divorţat luna trecută".

Ne place (ba chiar enorm) că...

...aşa cum scrie revista "Formula AS", din Bucureşti, un institut de frumuseţe din Tokio "a inventat o maşină de spălat oameni, care spală din cap până-n picioare, clăteşte şi usucă, exact ca o maşină automată cu detergent".

Nu ne place că...

...ieşindu-şi din minţi la ştirea că Shimon Peres a fost învins în alegerile din Knesset pentru preşedinţie, ziarul belgian "Le Soir" l-a calificat pe Moshe Katzav, noul preşedinte, de "bandit".

Ne place că...

...primăria oraşului Roma a tipărit un pliant pentru turiştii străini, unde se poate citi între altele: "Aveţi grijă de lucrurile dvs. pe toate liniile de autobuze, în special pe linia 64. Mulţi şi-au pierdut aici obiecte de valoare, paşapoarte, virginitatea ş.a.m.d.".

Nu ne place că...

...o firmă de mobile din statul Indiana (SUA), dornică a satisface gusturile amatorilor de groază, a lansat pe piaţă o inie de mobile-sicriu: paturi, mese, dulapuri, biblioteci etc. Un pat simplu, în formă de coşciug, costă 389 de dolari.

Ne place că...

..."Organizaţia femeilor în verde" din Israel a publicat un comunicat pe trei coloane în gazete, făcându-i, de la obraz, pe cei de la CNN şi BBC de pro-OEP-işti şi ticăloşi. Ne plac aceste femei lipsite de oiveisme şi tremurici.

Ne place că...

...aşa cum citim în revista "22", din Bucureşti, potrivit unei anchete tradiţionale (şi simpatice) efectuată de presa germană, cel mai detestat cuvânt (Unwort) întrebuinţat anul trecut a fost faimosul "pagube colaterale", lansat de muşteriul nostru, d. Jamie Shea, purtător de cuvânt al NATO, à propos de victimele bombardamentelor occidentale din Iugoslavia.

Nu ne place că...

...autorităţile americane, invocând fel de fel de prevederi constituţionale, au interzis unui număr de 256 de cetăţeni să candideze la alegerile prezidenţiale de luna trecută. Printre politicienii a căror absenţă o deplângem se află Alan Caruba, conducătorul Partidului Plictiselii, care făgăduise să desfăşoare o campanie activă, fără a ieşi din casă, Buddy Pilsner, liderul Partidului Băutorilor de Bere, şi, mai ales, un anonim care s-a prezentat ca preşedinte al Partidului Îngheţatei şi Poney-lor: acesta se angajase că, în caz că va ajunge la Casa Albă, va desfiinţa guvernul şi va furniza tuturor familiilor, în cea de-a treia vineri din fiecare lună, câte un kilogram de îngheţată şi un cal.

Bursa personalităţilor din alia

În urcare

Yoel Levy (născut în România), dirijor: concertele conduse de el la Filarmonica Israeliană, având ca solist pe pianistul Radu Lupu, s-au bucurat de un deosebit succes, făcând ca Levy să devină, după Mendi Rodan şi Gary Bertini, al treilea dirijor important din *alia*.

Arthur Israelovici, fost trezorier al Histadrutului şi fost preşedinte al HOR: exasperaţi de starea de marasm în care se află HOR-ul, un grup de activişti din filiale au sondat terenul pentru a găsi o posibilitate de a-l readuce pe cunoscutul om de acţiune (care s-a retras din orice activitate, refuzând toate funcţiile ce i-au fost propuse) în fruntea organizaţiei, sau măcar în postul de consilier.

În scădere

Conducerea HOR, în frunte cu Menahem Ariav, preşedintele organizaţiei: faptul că, deşi d. Ariav se angajase solemn la radio Kol Israel să convoace Congresul HOR pentru luna decembrie 2000, nu s–au făcut (cel puţin până astăzi) nici un fel de convocări în filiale şi nu au fost emise invitaţiile de cuviinţă, a aruncat o lumină proastă (încă una) asupra cetăţenilor din conducerea organizaţiei.

Nu ne place că...

...după cum relatează săptămânalul "Dilema", la discoteca "Le Noir" din Bucureşti a avut loc un concert organizat de firma de discuri "Bestial Records", unde, între alte melodii precum "Arme de represalii" sau "Echipa morţii", muzicienii au cântat cu patos bucata "Onoare, suflet şi credinţă", cuprinzând versurile de mai jos: *"Spre camerele de gazare,/ cuptoare şi spânzurători/ şenila tancului să taie/ cohorte de asupritori!"*.

Ne place că...

...d. Henri Hajdenberg, preşedintele CRIF (Comunitatea evreilor din Franţa), a avut curajul să le-o zică de la obraz şi preşedintelui Chirac şi guvernului de la Paris cum că oficialităţile franceze au, în aceste zile de teroare şi sânge din Israel, o atitudine făţiş pro-arabă şi tot făţiş anti-israeliană.

Ne place că...

...desenatorul Oleg a publicat în "Jerusalem Post" această caricatură

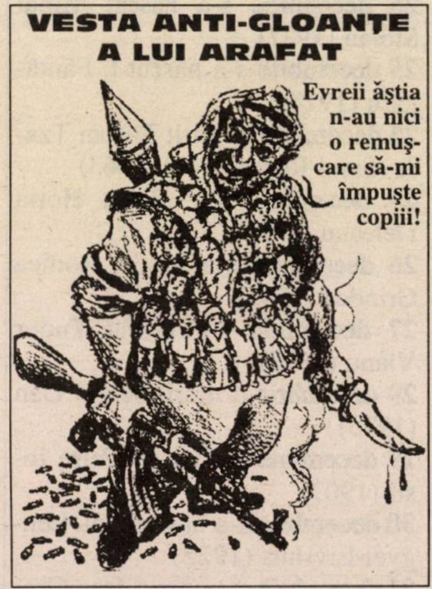
VESTA ANTI-GLOANŢE A LUI ARAFAT
Evreii ăştia n-au nici o remuşcare să-mi împuşte copiii!

din care se înţelege cum îi trimite Arafat pe copii în faţa armatei, pentru a face rost de ceva "martiri" şi a difuza imaginile pe toate posturile de televiziune ale lumii.

Nu ne place că...

...primarul Haifei, Amram Mitzna, şi cântăreaţa Yair Dallal au fost luaţi cu "huooo!" şi "moarte!" de către arabi atunci când voiseră să vorbească (respectiv să cânte) la o adunare pentru pace în faţa primăriei, la care se adunaseră vreo 4.000 de arabi şi evrei.

Ne place (însă) să credem că...

...cine ştie? poate că asemenea păţanii vor fi de natură să deschidă ochii inimosului primar, ajutându-l să fie mai puţin idiot.

Nu ne place că...

...ziarul "Maariv" – încălcând regulile cunoscute în materie (gentlemen's agreement!) – a publicat, în goană după un scoop, numele sergentului Shlomo Adoshina (19), ucis de palestinieni lângă Bethleem, înainte ca armata să anunţe familiei tragicul eveniment. Nu ne place, de asemeni, că vinovaţii s-au mulţumit să bălmăjească nişte scuze doar, ca la o greşeală de tipar sau o "perlă", în loc să se ducă la familia lui Adoshina şi să-şi ceară iertare în genunchi.

Ne place că...

...pe Bd. Rothschild, pe strada Ben Gurion şi în alte locuri din Tel Aviv au apărut nişte sculpturi eminamente simpatice, înfăţişând pinguini.

Nu ne place că...

...autorităţile care se văicăresc an de an à propos de lipsa ploilor, de scăderea lacului Kineret ş.a.m.d., nu fac nimic, dar absolut nimic, pentru a fabrica instalaţiile de desalinizare a apei, despre care se vorbeşte, vreau să zic, se bate apa-n piuă, de vreo 20 de ani; instalaţii care, aşa cum ne asigură specialiştii consultaţi de noi, sunt perfect realizabile; şi la un preţ care nu te obligă să renunţi la subvenţiile acordate Shas-ului.

Ne place că...

...în revista "22" din Bucureşti am întâlnit această vignetă, aparţinând desenatorului Perjovski, vignetă ce se potriveşte de fapt şi televiziunii de la noi.

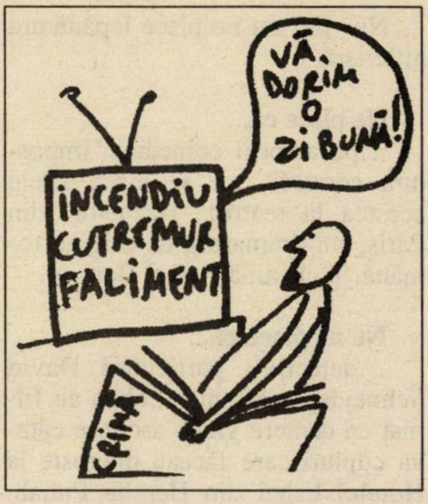

Ne place că...

...în Camera Comunelor din Anglia deputaţii laburişti au făcut pariuri, pe bani grei, à propos de cine va fi ales, prin vot secret, speaker (preşedinte) al venerabilei instituţii. Ne place de asemenea că învingătorul, Michael Martin, nu se afla printre favoriţi; el avea doar o şansă din 20, ceea ce face ca parlamentarii ce mizaseră pe el să pună în buzunar o sumă frumuşică.

Nu ne place că...

...aşa cum aflăm din "Realitatea evreiască", ziarul "Adevărul de Cluj" a publicat un articol tradus din gazeta siriană "Syria Times", unde, alături de abjecţiile *anti* la zi, se arată că vestitele camere de gazare din lagărele nemţeşti erau folosite nu pentru ceea ce ştim noi, ci... pentru dezinfectarea hainelor soldaţilor germani întorşi de pe front.

Nu ne place (de asemenea) că...

...solidarizându-se pe deplin (şi cu vizibilă satisfacţie) cu articolul în cauză, redacţia "Adevărului (!!!) de Cluj" a refuzat, obraznic şi fără nici o explicaţie, să publice un protest (dreptul la replică!) iscălit de prof. univ. Nicolae Kallos, preşedintele Comunităţii evreieşti din localitate.

Nu, nu, nu ne place lepădătura hitleristă.

Ne place că...

...pe autorul comediei "Impostura comică", ce se joacă zilele acestea la teatrul "Hachette" din Paris, un dramaturg de origine română, îl cheamă Pascal Bancou.

Nu ne place că...

...detectivii particulari David Schneider şi Shamai Cohen au filmat cu camere video ascunse câteva cupluri care făceau dragoste la Hotelul Eshel din Herzlia Pituah. Dar ceea ce nu ne place mai mult şi mai mult este că tipii au fost condamnaţi la numai cinci luni cu suspendare şi un mizilic de amendă de 7.500 de shekeli.

Ne place că...

...într-un studiu publicat de Shmuel Katz, în editura Ministerului Apărării Naţionale, dr. Aron Aaronsohn (n. Bacău, 1876), agricultor şi fruntaş sionist, este socotit peintre primele trei personalităţi din istoria sionismului contemporan, alături de Haim Weizman şi Jabotinsky.

Nu ne place că...

...potrivit unui sondaj efectuat de firma alimentară britanică "Mars", 8 la sută dintre bărbaţii englezi îşi ţin chiloţii la frigider.

Ne place că...

...Aşa cum aflăm din "Evenimentul zilei", din Bucureşti, un jefuitor de bănci din Portland, Oregon (SUA), care înmânase funcţionarei de la ghişeu un bileţel cu conţinutul clasic: "Pune toţi banii într-o pungă de hârtie", s-a trezit cu răspunsul: "Nu avem pungi de hârtie". Auzind aceasta, hoţul a părăsit imediat banca, după care a fost arestat de poliţie.

Ne place că...

...pe litoralul românesc s-a vândut cu succes ilustrata de faţă, înfăţişând-o pe Lenuţa Ceauşescu la Neptun, într-o postură apetisantă.

Salutări
de pe
Litoral.

CALENDAR
Decembrie

1 decembrie s-a născut Ieronim Şerbu (1911)
3 decembrie s-a născut Victor Nămolaru (1923)
6 decembrie s-a născut Elena- Esther Tacciu (1933)
6 decembrie s-a născut Noemi Pavel (1972)
7 decembrie a murit Clara Haskil (1960)
8 decembrie s-a născut Toma George Maiorescu (1928)
9 decembrie s-a născut Tania Lovinescu (1924)
9 decembrie a murit Ieronim Şerbu (1972)
12 decembrie a murit Iacob Gropper (1966)
12 decembrie a murit Felix Aderca (1962)
12 decembrie a murit Semilian Solomon (1968)
14 decembrie s-a născut D. Solomon (1932)
14 decembrie s-a născut Sanda Radian (1929)
15 decembrie s-a născut Tudor Steriade (1926)
17 decembrie a murit A. G. Vaida (1963)
18 decembrie s-a născut Ilarie Voronca (1903)
18 decembrie s-a născut Victor Bârlădeanu (1928)
20 decembrie s-a născut Israil Bercovici (1921)
22 decembrie s-a născut Virgiliu Monda (1898)
25 decembrie s-a născut Mihai Stoian (1927)
25 decembrie s-a născut I. Fântânaru (1924)
25 decembrie a murit Tristan Tzara (Sami Rosenstock) (1963)
25 decembrie s-a născut Horia Deleanu (1919)
26 decembrie s-a născut Rodica Grindea (1945)
27 decembrie s-a născut Tudor Vianu (1897)
29 decembrie a murit Sergiu Dan (1976)
29 decembrie s-a născut Petre Iosif (1907)
30 decembrie s-a născut Ana Lengyel-Livshits (1922)
31 decembrie s-a născut Jean Grosu (1919)
31 decembrie s-a născut Dinu Hervian (1913)
31 decembrie s-a născut Nell Cobar (1914)

I. SCHECHTER

MIRODAN E VINOVAT

De ani de zile şi de zile şi de nopţi, "Minimum", revista anti-palestiniană a lui domnu' Mirodan, seamănă neîncredere în Arafat, susţinând că nu se poate avea încredere în el. Când i-am atras atenţia că uite, unii pot să poată avea încredere în el, d. Mirodan a spus: Poate că unii pot, dar nu trebuie.

Profitând de legile presei libere care nu-i obligă pe ziarişti să-şi dezvăluie sursele de informaţii, d. Mirodan nu ne-a spus de unde ştie el că Afarat nu este om de onoare. A vrut să-l credem pe cuvânt. Bineînţeles că nu l-am crezut, fiindcă noi n-am decăzut în aşa hal încât să-i credem pe oameni pe cuvânt şi să luăm în considerare intuiţia lor.

Revista "Minimum" a continuat să-l ponegrească pe Arafat, să-l ironizeze, să-l chiar insulte, punând la îndoială intenţiile, declaraţiile şi planurile lui. "Minimum" n-a văzut nimic pozitiv nici în ameninţările şi atentatele lui Arafat.

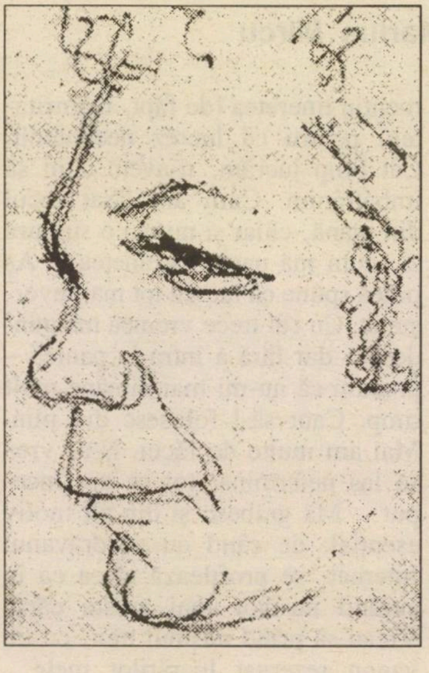

Această campanie furibundă declanşată de d. Mirodan ne-a demoralizat. N-am mai ştiut nici noi dacă să fim de partea noastră sau de partea palestinienilor.

Se spune că cineva i-ar fi tradus lui Arafat articolele din "Minimum" şi că ele l-au influenţat. Cică atunci când i se reproşa că minte, că de fapt urmăreşte distrugerea Israelului, Arafat spunea: "Eu nu fac altceva decât ceea ce scrie în revista lui Mirodan".

(După "Ultima oră", Tel Aviv)

Un simpatizant de-al lui Itic Mordehai a strigat la tribunalul unde fostul ministru fusese adus pentru judecată:

– Ce-a făcut el? Ce-a făcut? A văzut careva vreun bărbat care să nu fi pus mâna niciodată pe o femeie?

Eu am văzut, stimabile. Cunosc vreo cinci care se învârtesc pe strada Shenkin şi sunt homosexuali.

ZISE...

"Pot să jur cu mâna pe cruce că Partidul România Mare n-are nimic de-a face nici cu fascismul, nici cu nazismul… Aserţiunile potrivit cărora PRM ar fi antimaghiar, antisemit şi împotriva ţiganilor sunt denigrări de ultimă speţă…"

(Dintr-un articol de Ion Stanciu-Delava, în "România Mare"; Bucureşti, 2000)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

Intra

Băutură naturală alcătuită din 23 de plante medicinale

Interesant!

Aveţi migrene? Suferiţi în urma menopauzei? Sforăiţi? Aveţi senzaţie de epuizare? Medicamentele dvs. obişnuite nu mai au efect?

Sucul INTRA, de origine canadiană, cu renume internaţional, vă poate fi de folos

Băutura ajută la restabilirea sănătăţii, la readucerea în organism a energiei pierdute datorită vârstei, alimentaţiei necorespunzătoare sau stressului.

Încercaţi şi nu veţi fi dezamăgiţi!

Prin pelefon 050/769-532 şi 053/874-889 obţineţi toate amănuntele, precum şi preţul, care, oricum, este accesibil.

Precizare: INTRA este aprobat de Ministerul Sănătăţii

G. IOSUB

"Boroboațe de Sărbători" nu-i ultima mea carte, ci doar cea mai recentă

De vorbă cu Marius Mircu

- **A doua bar-mițva**
- **"Secretara" îmi menține ritmul de lucru**
- **Amantele mele... geografice**
- **Cum s-a născut în mine tendința spre umor**

Născut la Bacău, Marius Mircu, ajuns nonagenar, este cunoscut ca scriitor, ziarist, istoriograf, memorialist și muzeograf. A publicat până acum 50 de cărți. Spun până acum, deoarece Marius Mircu are deja sub tipar și altele. Stabilit în Israel în 1987, colaborează la aproape toate publicațiile israeliene de limbă română.

Întâmplarea face ca el să locuiască în Bat Yam, oraș în care îmi am și eu domiciliul; mai mult chiar, suntem aproape vecini. Iată de ce ne vedem des, mai ales dimineața, când amândoi ne îndreptăm spre librăria de unde ne procurăm ziarele și revistele. Îl văd de departe, mergând rapid, sprinten, ca un băiețandru, dar sprinten și la minte, în ciuda faptului că a depășit vârsta de 90 de ani.

Și iată-mă instalat în modestul apartament din strada Raziel – modest, dar frumos întreținut – pentru a-i lua un interviu:

G. Iosub: *Domnule Mircu, conform unei tradiții evreiești, omul ar fi făcut să trăiască 80 de ani, iar când ajunge la vârsta de 93 de ani își sărbătorește a doua bar-mițvă (adică 80+13). Care e secretul celei de-a doua tinereți a dumneavoastră?*

Marius Mircu: Curat secret, dar pe care îl cunoaște toată lumea: îmi mențin tinerețea (de fapt, maturitatea) pentru că lucrez necontenit. Cât timp lucrăm, n-avem cum să îmbătrânim. Cum am lăsat tocul din mână, chiar și numai o singură zi, cum mă paște bătrânețea... Aș putea spune că lucrez tot mai înverșunat. Cu cât trece vremea mă gândesc – dar fără a intra în panică – precum că nu-mi mai rămâne mult timp. Caut să-l folosesc din plin. Mai am multe de făcut. N-aș vrea să las neterminat tot ce am început... Mă grăbesc și din alt motiv esențial: de când cu năzdrăvanul Internet, se profilează ideea că în curând nu vor mai exista cărți. Vreau să prind ultimul tren, cu un vagon rezervat lucrărilor mele... Și-apoi, în afară de lucrările mele, vin provocările din afară, contribuții la menținerea ritmului de lucru: diferite publicații care îmi cer colaborarea, Kol Israel în limba română, câte o conferință... Tot stimulente unul și unul.

G. I.: *E cumva și meritul soției dumneavoastră, pe care o numiți "Secretara"?*

M. M.: Da, e și meritul secretarei că îmi mențin ritmul de lucru. Nu numai că îmi întreține o viață sănătoasă, dar îmi creează condițiile necesare lucrului. Iar după ce am realizat câte ceva, îmi este primul cititor, dar și primul critic: mă ajută să-mi îmbunătățesc lucrarea. Nu se poate vorbi de mine fără să se amintească de Secretară, care nu e numai jumătatea mea. În toate se pricepe, încât în multe nu mai e nevoie să mă pricep și eu.

Marius Mircu și "secretara" (care cunoaște secretele...)

G. I.: *Flaubert a destăinuit odată că "Madame Bovary sunt eu". Nu în toate, dar în majoritatea cărților scrise de dumneavoastră sunteți eroul principal. Ce v-a determinat să fiți atât de autobiografic?*

M. M.: Da, sunt cu desăvârșire autobiografic în scrierile mele, mai ales de când cu Prigoana cea Mare. De mai mulți ani zburdasem prin lume, îmi practicam cu pasiune meseria de reporter, cu care, precum toată lumea știe, mă născusem. Reporter, adică scriam despre alții, n-aveam timp de mine. Și deodată situația s-a schimbat – e meritul Prigoanei: m-am trezit într-un fel de ghetou. Nu mai aveam acces la gazete, nu mai puteam părăsi orașul, domiciliul, erau mereu razii, iar huliganii își făceau de cap pe străzi. Nu mai puteam scrie despre alții, nu mai puteam fi reporter. O clipă speriat, mi-am revenit când, vrând-nevrând, m-am descoperit pe mine: "voi fi autoreporter!". Mi-am dat seama că sunt o sursă bogată, inepuizabilă, de inspirație. Și am început a scrie despre ai mei ("Croitorul din Back"), despre mine ("M-am născut reporter")... N-am ce regreta, sper că nici cititorii!

G. I.: *Deși unii istorici vă contestă volumele închinate istoriei evreilor din România, ele sunt o mărturie a vocației dumneavoastră de istoriograf. Cum ați izbutit să* *adunaţi atâta material documentar?*

M. M.: Dacă mă contestă – şi pe drept cuvânt – unii istorici gravi, este pentru că lucrările mele nu sunt opere savante, adresate doar iniţiaţilor, ci, în mare parte, reportaje, martor ocular. Am fost martor la pogromurile din Dorohoi, din Iaşi, din Bucureşti. Acreditat de unele ziare la procesele din Bucureşti ale criminalilor de război, am fost martor la mărturisirile dramatice ale supravieţuitorilor. Bibliotecar la Comunitatea Evreilor din Bucureşti, am putut descoase zeci şi zeci de victime ale pogromurilor, ale persecuţiilor, venite la Comunitate pentru oarecare ajutor. Chiar şi aici, în Israel, am urmărit sumedenie de victime rămase în viaţă. Da, nu sunt istoric, sunt doar reporter. Regretă cineva? În fiecare dimineaţă eu rostesc răspicat: "Îţi mulţumesc, Doamne, că nu m-ai făcut istoric!". Nu că ar fi o ruşine să fii istoric, dimpotrivă, e o mândrie; dar eu sunt mândru că sunt *numai* reporter.

G. I.: *Se ştie despre dumneavoastră că sunteţi şi muzeograf. Este cunoscut faptul că aţi organizat Muzeul de Istorie al evreilor din România. Vorbiţi-mi despre această interesantă muncă.*

M. M.: Da, sunt principalul organizator al Muzeului Evreiesc din Bucureşti. I-am fost şi director, în primii cinci ani de existenţă. Desigur, un merit deosebit în realizarea Muzeului l-au avut şi soţii Cella şi Norman Manea, care au dat Muzeului forma de muzeu. Dar conţinutul Muzeului eu l-am pregătit, cu mulţi ani înainte, ca secretar al Secţiei de Documentare a Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România. Am răscolit multe arhive şi mulţi oameni, ca să adun acolo un adevărat tezaur.

G. I.: *Din cartea "M-am născut reporter" am aflat că sunteţi şi un neobosit călător intercontinental. Aveţi unele locuri din lume preferate?*

M. M.: Oriunde mă aflu, e locul meu preferat. Cum abordez un subiect, mă îndrăgostesc de el. În 1939 am scos la Bucureşti, în editura "Principele Mircea", o carte căreia îi pusesem titlul "Amantele mele": douăsprezece locuri din lume care m-au impresionat în mod deosebit. Deşi era vorba de "amantele mele geografice", Cenzura mi-a cerut să-i schimb titlul ("e imoral!"). L-am schimbat pe copertă, dar nu şi în interior. Toate subiectele pe care le abordez sunt amantele mele!

G. I.: *La vârsta dumneavoastră, cu experienţa pe care aţi acumulat-o în cele nouă decenii, s-ar putea zice că sunteţi, cum spun indienii, un guru, sau pe evreieşte un ţadic, un înţelept care priveşte viaţa ca printr-un binoclu întors, detaşându-se cu umor, cu mult umor, de prezent. Se unde atâta umor?*

M. M.: Am moştenit de la mama un caracter optimist. Au intervenit şi unele împrejurări. Ştiu precis cum şi când s-a născut în mine tendinţa – sau măcar dorinţa – spre umor. Aveam un unchi, Lupu Lupovici, voiajor, care de câte ori se înapoia dintr-un lung voiaj pe la clienţii lui din mai toată România, aduna familia şi-şi povestea peripeţiile cu atâta haz, cu anecdote culese peste tot, că de atunci mi s-a născut dorinţa de a mă face voiajor, adică reporter, adică a dispune lumea. A intervenit şi o altă împrejurare: se organizase la Bacău o manifestare evreiască de Hanuca. Manifestarea a început cu o interminabilă serie de discursuri monotone, încât nimeni nu mai asculta, fiecare vorbea de-ale lui. Şi deodată atmosfera s-a înviorat: a urcat la tribună vărul meu, Herman Craus, şi a citit – a interpretat – o povestire a lui Şalom Alehem. De-atunci mi-am dorit să fiu şi eu un Şalom Alehem: am citit şi recitit multe de ale lui şi nu numai de ale lui, a fost o vreme când nu citeam decât literatură umoristică. Asta lasă urme, umorul e o boală molipsitoare; dar oricum, eu comiteam boroboaţe care stârneau indignare, însă şi râsul... Dar dacă în cele două exemple citate n–ar fi vorba de familia mea, nu ştiu dacă m-ar fi influenţat îndeajuns.

G. I.: *Ultima dumneavoastră carte, a 50-a (jubiliară), "Boroboaţe de Sărbători", a stârnit mare interes. Cum vă explicaţi?*

M. M.: Regret dacă vă dezamăgesc, dar "Boroboaţe de Sărbători", nu e, cum spuneţi, "ultima mea carte", e doar cea mai recentă. Şi nu-i nevoie să-i explic eu succesul, l-au explicat nenumăratele recenzii, scrisori, telefoane. Am fost nevoit să dau un anunţ în ziare, un anunţ cum nu s-a mai pomenit: «Nu mai solicitaţi "Boroboaţe de Sărbători", întreg tirajul este epuizat!» Iar "Minimum" nu editează decât lucrări care merită să fie publicate. Pe urmă, cartea, apărută în preajma Sărbătorilor de Toamnă, a fost de strictă actualitate. Explic însă succesul şi pentru că această carte poartă semnătura lui Marius Mircu. Nu e şi asta o garanţie?

G. I.: *Vă mulţumesc şi vă doresc să ajungeţi până la... 120 de cărţi!*

Căutăm

AGENT

DE

PUBLICITATE

Persoană dornică

să procure reclame

pentru publicaţie

în limba română

Bine remunerat

☎ 03-5227269

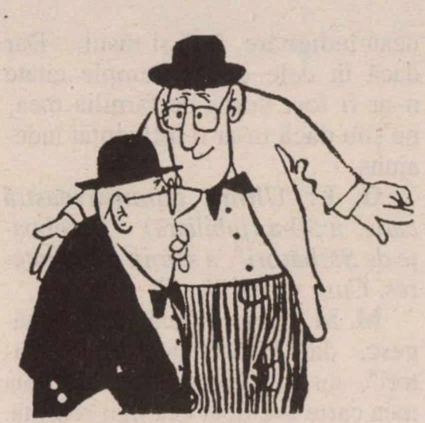

SE ZVONEŞTE CĂ...

...participanţii la Simpozionul internaţional de la Universitatea Ebraică din Ierusalim, pe tema "Evreii şi antisemitismul în ţările europene post-comuniste" (simpozion la care au prezentat comunicări pe marginea stărilor de lucruri din România: L. Volovici, M. Shafir, V. Eskenazy, prof. George Voicu, A. Oişteanu) au fost neplăcut surprinşi de absenţa de la lucrări a reprezentanţilor Ambasadei Române. Făcându-se ecoul nedumeririi celor de la Simpozion faţă de această absenţă nemotivată, Emanuel Aczel, de la Biblioteca Naţională din capitală, ne-a scris, între altele:

«La Simpozion au fost invitaţi reprezentanţii diplomatici din ţările post-comuniste, între care şi cei din România. Prezenţa acestor reprezentanţi la Simpozion a fost deosebit de activă. Din păcate, din partea Ambasadei Române nu a participat nici un reprezentant, ceea ce a provocat surprinderea şi nemulţumirea cercetătorilor care au prezentat tema românească şi care ar fi dorit să asculte şi părerea unor reprezentanţi oficiali din România în legătură cu problemele discutate. Sperăm ca în viitor participarea reprezentanţilor Ambasadei Române să fie la fel de activă ca a celorlalţi reprezentanţi diplomatici din ţările post-comuniste.»

În culisele Simpozionului se vorbea că atitudinea Ambasadei trebuie pusă în legătură cu alegerile prezidenţiale şi legislative din România: ţinând seama de posibilitatea ca C. V. Tudor să facă parte din viitoarea coaliţie guvernamentală (sau chiar să intre în turul doi la prezidenţiale), diplomaţii de pe strada Adam Hacohen au preferat să nu ia parte la o discuţie precum cea de la Ierusalim.

...după încetarea din viaţă a ing. Nicu Horodniceanu – care ocupase funcţia de preşedinte al Asociaţiei Scriitorilor, rămasă vacantă în urma demisiei lui Andrei Strihan – s-a produs o mare vânzoleală pe tema: cine va fi noul preşedinte? Întrebare cu atât mai grea cu cât scriitorii de prestigiu nu se înghesuie să primească acest post. Fierberea e mare, omul care se străduieşte să facă pace între diferitele ambiţii şi să aducă la o soluţie acceptabilă este av. G. Mosari, cunoscut ca un fel de Dennis Ross al Asociaţiei.

...cotidianul "Ziua – Israel", care urma să iasă pe piaţă luna trecută, n-a mai apărut şi s-ar putea nici să nu mai apară. Sorin Roşca-Stănescu, directorul ziarului "Ziua" din Bucureşti, făcuse toate pregătirile de rigoare pentru lansarea gazetei (el a scos şi "Ziua – New York" în Statele Unite), dar a rămas fără redactor-şef. Acesta, un jurnalist din Israel, s-a declarat în ultimul moment indisponibil.

●

Suntem foarte bucuroşi că numita Monica Lewinsky (scroafa de renume mondial) nu numai că, în ciuda tuturor eforturilor, n-a reuşit să slăbească, dar a mai şi pus în vremea din urmă vreo cinşpe kile pe ea, ajungând să arate precum în poza de faţă.

●

Clinica de medicină alternativă
„Anita – Rehovot"
condusă de un
doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

●

Tratăm cu succes:
• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotenţă • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •

●

De asemenea:
• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254
08/945-6135

ETC... ETC...

••• S-a stins din viață la începutul lunii trecute, după o maladie grea, necruțătoare, inginerul și scriitorul Nicu Horodniceanu. Născut la Botoșani, în 1929, absolvent al Politehnicii din capitala României, el s-a stabilit în Israel în anul 1972. Aici, în paralel cu profesia sa de inginer, s-a dedicat, cu pasiune, literaturii și publicisticii culturale. A semnat (devenise un bun cunoscător al ebraicii) cronica dramatică în "Al Hamishmar", a susținut un timp o cronică de televiziune la "Minimum" și, de fapt, iscălitura lui putea fi întâlnită în toate publicațiile de limbă română din Israel.

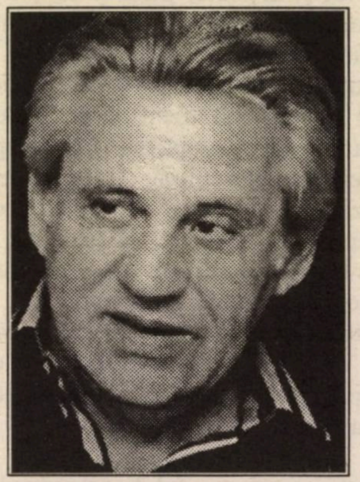

Nicu Horodniceanu

A fost un om al ideilor, fascinat de abstracțiuni. Dramaturg, piesele sale – dintre care unele au fost reprezentate la Brașov și Cluj – se înscriau în categoria "teatrului de idei". Lucrări ca "Profilul politic", "Alcool", "Fidelitate" etc. se străduiau toate să dea viață scenică unor gânduri ce-l obsedau, unor teorii la care ajunsese după adânci frământări. I se potrivea de minune, în această privință, cunoscutul vers din Camil Petrescu: "Eu am văzut idei". Nu e de mirare că domeniul în care s-a afirmat cu precădere este acela al eseului. Volumul "Eul flexibil" cuprinde reflexii demne de interes pe marginea artei spectacolului. Era și un *fan* al baletului: a scris despre arta coregrafică, dar și pentru arta coregrafică, dând scenarii la compania de balet Claron Margolin. Grav bolnav, a avut, în vremea din urmă, bucuria de a-și vedea tipărite, la București, cinci din piesele sale de teatru.

A fost o prezență de mare civilizație, discreție și distincție în mișcarea literar-artistică de la noi, o ființă aflată totalmente la antipodul trivialității, lăudăroșeniilor indecente și gălăgiei ce domnesc, din păcate, printre condeiele tribului.

Odihnească-se în pace!

••• Știți ce este colaboratorul nostru dr. Leon Volovici? O hienă. Așa îl caracterizează d. Mircea Handoca, publicist, pe cunoscutul istoric literar din Ierusalim, într-un articol din "ABC", suplimentul literar al cotidianului "Azi" (director: I. Cristoiu). Motivul: Volovici, împreună cu alți cercetători, a avut lipsa de delicatețe de a pomeni în lucrările sale despre articolele legionare din anii '30 ale eminentului filozof al religiilor și scriitor Mircea Eliade.

••• Se vorbește din ce în ce mai mult în presa română despre un anumit Liviu Mandler, om de afaceri din Israel, stabilit cu treburi în România. Și, ca să fim drepți, nu se vorbește prea frumos. Iar în anumite publicații precum "România Mare" se vorbește chiar urât de tot. Atât de urât, încât senatorul C. V. Tudor, candidat la alegerile prezidențiale, a încheiat una din cuvântările sale electorale, apărută în "România Mare", cu o filipică împotriva cetățeanului din *alia:*

«Noul director general și patron al postului Tele 7 abc, cetățeanul israelian Liviu Mandler, a reintrodus cenzura stalinistă în societatea românească, interzicând difuzarea Dreptului la Replică pe care, în conformitate cu prevederile Legii Audio-Vizualului, l-am imprimat pe o video-casetă; prin urmare, eu n-am dreptul să mă apăr 10 minute față de valul de lături revărsate timp de două ore pe postul respectiv. Pentru un ofițer al Serviciului Secret al Israelului, Mossad (??!!! – **n. red.**), imprudența acestui foarte dubios Mandler este cam mare. Așa cum la fel de mare este rapacitatea lui, în mai puțin de 5 ani el construindu-și din nimic un imperiu în România, compus din Cazinoul Vernescu, Banca Dacia Felix, Tele 7 abc și alte bunuri și valori de mai multe zeci de milioane de dolari. În această situație, anunț că l-am dat în judecată și pe acest Mandler, pe care îl asigur, public, că, atunci când vor veni la putere forțele naționale, imensa avere pe care el a strâns-o prin șantaj și presiuni de tip terorist – în care s-a specializat în Israel – va intra în patrimoniul statului român și el va fi expulzat din țară.»

••• Scandalul cu diplomele universitare de medic date pe daiboji (contra sumei de 50.000 de dolari) continuă. Și, cum semnalasem la "Se zvonește că...", pe lângă "studenții" italieni ce s-au pricopsit cu asemenea diplome, există și câțiva de-ai noștri aflați în această situație. Într-un interviu acordat Aidei Dănăilă de la "România liberă", prof. univ. Ioan Mihăilescu, președintele Consiliului Național de Evaluare și Acreditare Academică, a declarat:

«"Avem informații despre existența unei filiere cu Israelul și ancheta noastră este în curs. Despre această afacere am aflat când o firmă particulară din Israel, fără nici o legătură cu învățământul, a venit la noi la Universitatea București să ne propună să organizăm IDD între România și Israel în vederea școlarizării unor persoane mature din Israel, mai ales evrei care s-au stabilit în Israel din fosta URSS și care nu aveau pregătire superioară. Condiţiile propuse erau de neacceptat. Practic, doreau ca studiile şi obţinerea diplomelor să se facă într-un an. Evident că nu am fost de acord. La răspunsul nostru negativ, firma din Israel s-a arătat foarte mirată şi ne-au spus că ei deja au realizat astfel de colaborări cu universităţi din România. Aşa am pornit pe fir şi vom face o analiză serioasă asupra aşa-numitelor extensii ale universităţilor româneşti. Legea permite astfel de extensii între două ţări, dar se realizează doar cu acordul celor două guverne, ceea ce în cazurile de până acum nu există. Nu pot încă să fac publice numele universităţilor implicate. Vom prezenta Ministerului Educaţiei Naţionale un raport şi vom cere şi-i vom propune să facă o anchetă prin Corpul de control. Abia după aceea vom da publicităţii rezultatele. Pot să mai spun că vom face şi o verificare a tuturor cetăţenilor din Israel înscrişi la vreuna din universităţile din România", ne-a mai spus preşedintele CNEAA.»

Sperăm că informaţiile la care se referă prof. Mihăilescu sunt inexacte. Sperăm şi noi, ca toţi cei ce s-au învăţat să spere în buna credinţă a lui Arafat à propos de Oslo... Sperăm pentru obrazul nostru...

••• Fenomenul e prezent astăzi peste tot. În Israelul anilor din urmă îl întâlnim la tot pasul. Iar de curând, el este vizibil şi în România. Avem în vedere femeile cu copii care se hotărăsc să trăiască nemăritate pe toată viaţa sau numai o bucată de vreme (până vor găsi pe *cineva).* Fără să le pese de temuta gură a lumii, care îngrozea pe vremuri fetele singure cu copii "din flori"; şi, mai ales, pe părinţii acestor fete (ce-o să zică vecinii!). Un exemplu "la zi" îl constituie cunoscuta actriţă Maia Morgenstern. Vedeta "Naţionalului" bucureştean a fost vizitată recent la domiciliu de Lia Bejan, de la lunarul "Privirea". Extras:

«Maia Morgenstern a divorţat întâi şi apoi, mamă a unui copil, a mai dat naştere unei fetiţe, refuzând să-şi accepte soarta de a rămâne într-o căsnicie nefericită doar pentru că a apucat să devină mamă sau cea de a nu mai avea un copil, deşi şi-l dorea, şi a face un dureros avort fizic şi sufletesc, doar pentru faptul că era necăsătorită.

Maia Morgenstern cu a doua fetiţă a ei

Excepţionala actriţă care este Maia Morgenstern spune că n-a stat deloc pe gânduri când a fost vorba de a opta s-o nască pe Cabiria (cum o cheamă pe fetiţa ei de un an şi jumătate). Nici măcar n-a fost vorba de o hotărâre, spune ea, doar s-a născut nevoia de a mai avea copii, mai mulţi copii, pentru că Maia nu crede că se va mulţumi doar cu cei doi pe care îi are în prezent.

Nu refuză ideea de a se mai căsători, dacă va apărea bărbatul potrivit; o va face, fără îndoială, dar e clar că nu are de gând să-şi condiţioneze reuşita în viaţă şi bucuria de a trăi de acest "dacă". Am întrebat-o cum e să fi dat naştere unui copil nefiind măritată, care este atitudinea societăţii în care trăieşte faţă de acest fapt şi, nu în ultimul rând, cât de greu îi poate fi fără sprijinul unui bărbat. Evident, "ortodocşii" tradiţionalişti vor spune, pe bună dreptate, că mediul actorcesc a fost, oricum, unul rău famat în perioada feudală, că preoţii chiar refuzau înmormântarea în pământ sfinţit a acestor oameni şi credeau că au ceva diavolesc în felul lor de a-şi câştiga traiul zilnic. Timpul le-a dat însă dreptate actorilor, nu Bisericii. Sinceritatea actorilor este maximă, în tot şi în toate, până la urmă, iar dragostea cu care sunt înconjurate, atât doamna Morgenstern, cât şi fetiţa ei, le dă cu prisosinţă suportul sufletesc şi uneia, şi alteia pentru o evoluţie optimă. Cât despre prezenţa masculină, Cabiria "este vizitată de tatăl ei", el există acolo pentru ea, a înţeles şi acceptat pe de-a-ntregul generozitatea doamnei Morgenstern de a nu-l sili să-şi limiteze libertatea pentru că ea a dorit un copil şi, în acelaşi timp, curajul de a-şi asuma responsabilitatea pentru încă un copil.

Maia Morgenstern, care nu recunoaşte nici un fel de greutate de a fi mamă a doi copii, deşi celibatară, din punct de vedere sufletesc sau psihic (se gândeşte doar la bucuriile pe care le are de pe urma existenţei acestora), reclamă însă, cu prisosinţă, nevoile materiale. "Muncesc cât pentru şapte", mărturiseşte ea. Şi se vede. Cabiria se învârte toată ziua printre picioarele mamei, în culisele teatrului unde ea repetă de dimineaţa până seara. Aşa rămâne trează legătura dintre ele şi pot fi câştigaţi banii pentru întreţinerea unei familii de trei persoane, deocamdată".

••• *Ultima vară a lui Babu Ursu.* Aşa se cheamă o evocare de Nina Cassian, apărută în săptămânalul "22" din Bucureşti. Cunoscuta poetă îşi aminteşte de zilele tulburi şi încărcate de tensiune când prietenul ei, inginerul-poet Babu Ursu, îi povestea la mare despre mersul anchetei de la Securitate. Extrase:

«Era în iulie – sau august – 1985. Fireşte, la 2 Mai. Ne întâlneam acolo de ani de zile, în apă, înotând în larg, sau pe uscat, în camera mea de la Babuşca.

În septembrie ar fi urmat să plec în Statele Unite pentru a preda "creative writting" la New York University. Nu aveam încă paşaport şi nici nu mă aşteptam să-l primesc. În urmă cu câteva săptămâni, Babu îmi intrase pe uşă neanunţat. Venise să-mi spună că i se confiscase jurnalul şi să mă prevină că sunt pomenită în el, cu părerile mele politice, cu versuri satirice la adresa cuplului conducător etc.

L-am întrebat dacă crede că l-a urmărit cineva venind la mine şi mi-a spus: "Sper că nu". L-am rugat să plece, pregătindu-mă pentru o eventuală "vizită" – adică, împreună cu cei doi prieteni care erau la mine, Sofi Dobriţescu şi Dragoş Cojocaru, ne-am apucat să cotrobăim prin sertare, printre sute şi zeci de hârtii, am extras câteva pagini "infamante", şi le-am dat foc în chiuveta din bucătărie.

Dar acum eram la 2 Mai. "Ţi-au dat voie să pleci în vacanţă?" l-am întrebat pe Babu. Ştiam că era într-o lungă anchetă – de câte ori ne întâlneam îmi comunica amănunte destul de înfricoşătoare. "Da, mi-a răspuns. Nici nu-mi vine să cred că respir aerul mării şi că te arăţi alături de mine".

Mi-a mai povestit câte ceva din mersul anchetei, printre care şi un dialog cu anchetatorul privind o însemnare din jurnal scrisă la 2 Mai: "După-masă mă duc la cenaclu la Nina Cassian. Nevastă-mea a zis că nu mă însoţeşte, că e prea subtil pentru ea". La care anchetatorul a comentat: "Ştiam că Nina Cassian ţine un cenaclu subversiv!". "Subtil", a replicat Babu. "Subtil, subversiv, ştim noi...".

În aceeaşi ultimă vară, îl întâlnesc într-o seară pe Babu în staţia de autobuz. "Plec la Bucureşti. M-au chemat bestiile". Peste o zi s-a întors. L-am întrebat despre ce a fost vorba. "Acum e bine, mi-a spus. M-au pus să semnez o ultimă declaraţie în care recunosc 1) că am păreri opuse politicii partidului şi 2) că am o atitudine ireverenţioasă faţă de persoane politice cu munci de înaltă răspundere" (asta se referea la faptul că, în loc de Ceauşescu, scria "paranoicul" şi, în loc de Elena, "scroafa", n.m.!). La sfârşit, i s-a dictat să scrie următoarea propoziţie: "Mulţumesc pentru clemenţă".

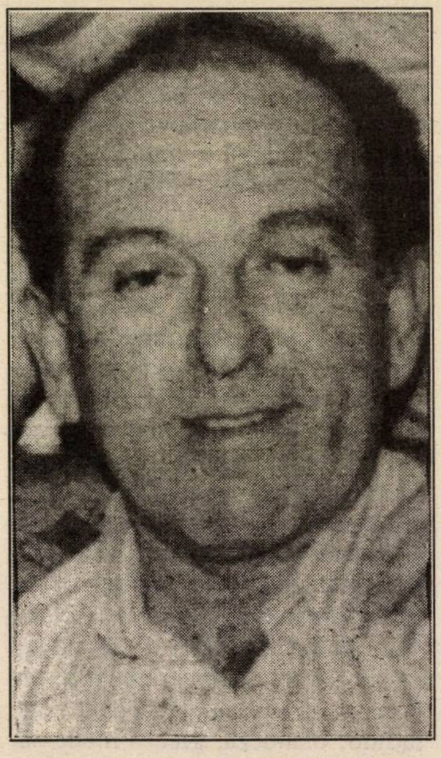

Babu Ursu

Şi a mai fost odată la mine în curte şi mi-a spus că şi fiul lui, Andrei, a fost luat la întrebări. Am remarcat: "Babule, cu tine poţi să faci ce vrei, dar n-ai dreptul să-i implici pe alţii". Şi Babu a început să plângă. Erau de faţă Lucia Fetcu şi Geta Costin, care-şi amintesc momentul...

Şi a mai fost o vizită, împreună cu Gheorghe Brătescu şi soţia lui. Eram cu adevărat un grup subtil şi subversiv...

Acea vară a lui 1985 a fost ultima dată când l-am văzut pe Babu. "Cazul" lui părea a se fi rezolvat (doar mulţumise pentru "clemenţă"). Eu, pe de altă parte, am primit paşaportul (nu ştia stânga ce face dreapta?) şi în septembrie eram la New York.

În octombrie, mi-a telefonat Olga, fata lui Babu, spunându-mi că tatăl ei a fost arestat şi, din nou, în noiembrie, cu vestea că tatăl ei a murit (am aflat ulterior detaliile uciderii lui).»

••• Riscant, riscant să pui dolari într-un plic, să lipeşti un timbru şi să trimiţi misiva prin poştă în România (dar nu numai în România). Nu de alta, dar poţi să o păţeşti precum cetăţeanul nostru Ovidiu Solomon, din Haifa. După ce şi-a zis, ca atâţia, lasă dom'le că nu umblă nimeni prin scrisori, el s-a trezit cu următoarele la poşta redacţiei a revistei "Curierul Românesc", din Bucureşti:

«Dl. Ovidiu Solomon, Haifa, Israel: Vă mulţumim pentru buna intenţie, dar scrisoarea dv. în care spuneţi că se aflau dolarii necesari abonamentului a fost ruptă de cineva de la Poştă, iar banii, furaţi. O anchetă ne-ar lua prea mult timp şi nervi, şi n-ar duce nicăieri, deoarece este aproape imposibil să descoperi hoţul. Cea mai bună soluţie este să ne trimiteţi bani prin persoane de încredere sau prin mandat poştal, cec, money order etc.»

••• Una bună a lui I. Schechter, la rubrica sa "1 minut", din "Ultima oră":

«Barak: Facem o ultimă încercare de a ajunge la un acord cu Arafat. Iar dacă eşuează şi această ultimă încercare, mai facem o încercare.»

••• Publicaţiile HOR-ului din filiale nu prea strălucesc prin spirit critic. Şi cu atât mai puţin prin spirit critic la adresa conducerii organizaţiei sau a conducerii conducerii, recte Partidul Muncii. Cu toate acestea, din când în când, câte unui activist mai colţos îi sare muştarul, băgând cu stiloul o strâmbă neobrăzării. Aşa s-a întâmplat mai deunăzi cu prof. Nathan Cohen, preşedintele filialei HOR din Beer Sheva. Într-un editorial din buletinul "Orizonturi" (redactor-şef G. Kelemen), dânsul scrie:

«În acest an trebuie să ne întârim poziţia social-politică. Trebuie să tindem să numim "oamenii noştri" în funcţii cheie pentru ca la rândul lor aceşti oameni să poată ajuta pe cei din aliaua noastră. În această direcţie este necesar să ne facem un program de acţiune pentru realizarea scopului propus. Dar întâi trebuie să ştim ce vrem noi înşine şi să acţionăm uniţi.

Se poate vedea clar (dacă nu eşti "orb") că nici un partid serios nu ne ia în seamă. Chiar şi Partidul Muncii continuă cu lozinca de a stăpâni şi dezbina pe originarii din România, iar noi "cădem" în plasa pregătită cu meşteşug de politicieni.

Noi suntem aceia care i-am obişnuit că în mod automat îi sprijinim şi le dăm votul nostru.

A venit timpul să ne gândim ce facem în viitor şi încotro ne vom îndrepta activitatea noastră. Este cazul să ne întrebăm: "Originari din România, încotro?". Trebuie să ne ţinem de "coada" unui partid care ne aruncă câteodată câte un "oscior" (nici măcar un "os" întreg), în timp ce alţii mănâncă "steakuri" (şi astea în contul nostru), sau să ne organizăm şi să strângem rândurile noastre în vederea noilor alegeri? A venit timpul să ne "luăm" singuri ceea ce ni se cuvine.»

••• Agenţia ISROpress, a lui Uly Vălureanu din Haifa, transmite, transmite fără încetare (cu toate că sus-numita agenţie, adică d. Uly în persoană, a căzut la pat lovită de–o viroză): ■ Premiul de matematică Irina Gorun-Bercovici 1999 a fost acordat la Bucureşti lectorului matematician Ioana Leuştean pentru lucrările de logică matematică şi informatică teoretică pe care le-a publicat. Premiul, decernat sub egida Societăţii matematicienilor din România, este sponsorizat de Mircea Gorun, tatăl Irinei, domiciliat la Petah Tikva. Comisia de premiere a fost compusă din acad. prof. Solomon Marcus, acad. Gheorghe Păun, prof. Ioan Tomescu şi prof. Horia Georgescu. ■ Tânărul Haim Pinto, un elev al sculptorului Tuvia Juster, a deschis prima lui expoziţie la Ein Hod. După cum arată Tuvia Juster – căruia urmează să-i apară o carte în editura clujeană "Clusius" – Pinto foloseşte cu talent toate materialele utilizate de sculptori şi a creat lucrări artistice de valoare. Tuvia furnizează în ziarul "Ultima oră" şi o altă noutate din Ein Hod: inaugurarea unei expoziţii pe tema "Nuduri". ■ Universitatea Tel Aviv a difuzat un anunţ publicitar în care anunţă organizarea de cursuri pentru învăţarea sau perfecţionarea în alte limbi decât ebraica. Între aceste cursuri se află şi cele de limba română – două zile pe săptămână pentru începători şi o zi săptămânal pentru avansaţi. Mai sunt anunţate cursuri de limba engleză, araba vorbită, chineză, japoneză, franceză, germană, idiş, ladino, olandeză, greacă modernă, hindu, rusă, portugheză. O profesoară de limba engleză din Ierusalim, născută la Bucureşti, ne-a atras atenţia asupra faptului că sunt mulţi israelieni sabri, născuţi în ţară, interesaţi să înveţe limba română atât pentru că au început să facă afaceri în România cât şi pentru că pleacă să studieze în învăţământul superior românesc. ■ Revista "România literară" din Bucureşti a publicat săptămâna trecută un articol despre scriitorul Iordan Chimet, semnat de Mircea Horia Simionescu. Iordan Chimet este laureatul Premiului Sebastian Costin, decernat de Cercul Cultural din Ierusalim. În articolul din "România literară" se arată, între altele: «...Ceea ce m-a uimit şi încântat, după numeroasele sonde trimise interogativ în spaţiul Chimet, şi mi-a sporit admiraţia pentru travaliul neobosit al acestui gânditor şi fin caligraf, a fost modestia fără de măsură a unui luptător neînfricoşat de violenţele, intoleranţele, ispitele murdare de cumpărare a conştiinţei...» ■ Staţia Internet www.acasa.ro (România) conţine o rubrică cu glume antisemite, inclusiv bancuri sinistre legate de Holocaust (de exemplu: Care e diferenţa între o pizza şi un evreu? Pizza nu ţipă când o bagi în cuptor...). Ştirea despre acest *site* ne-a fost semnalată de cititorul nostru Jean Mayer din Ierusalim. Am vizitat staţia şi am găsit "glumele" în rubrica "Lumea lui Bulă", împărţită pe categorii, între care "Evrei". Se anunţa că "glumele" pot fi trimise zilnic solicitanţilor chiar şi pe telefonul mobil. Web-ul, care se adresează şi cititorilor de limba română din străinătate, cuprinde şi publicaţii electronice. El e un portal de unde se poate ajunge la 1434 de situri înregistrate. Acasa.ro – se precizează – face parte integrantă din proiectul Open Directory şi serveşte de bază pentru câteva "maşini de căutat" internaţionale prestigioa-

"Procesul de pace nu este un meci de basket-ball".

(Dintr-un interviu acordat de Iosef Beilin, ministrul justiţiei, publicaţiei americane "National Post", 2000)

Nota redacţiei: Mai aveţi sclipiri de-astea, domnu' Beilin? Trimiteţi-le urgent la "Minimum", poate inaugurăm o rubrică cu Panseurile lui Gâgă; până una-alta, apucând-o pe drumul dvs., uite că ne-au venit şi nouă câteva: procesul de pace nu este o trotinetă, procesul de pace nu este un şniţel pané...

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

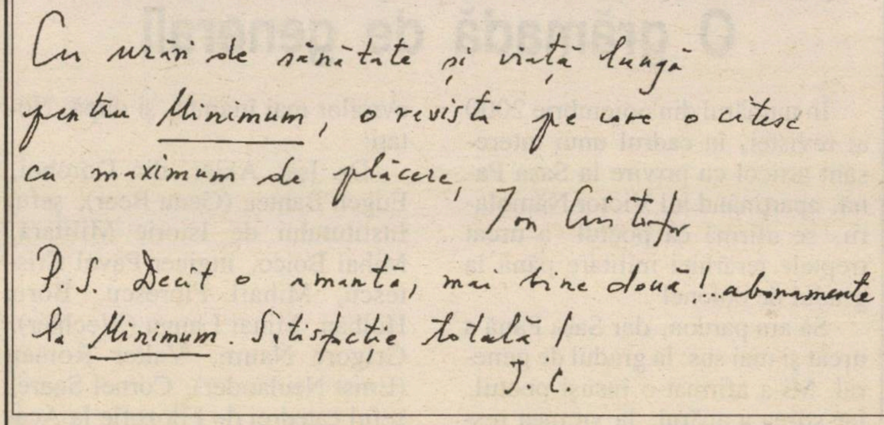

Cu urări de sănătate și viață lungă
pentru Minimum, o revistă pe care o citesc
cu maximum de plăcere,
Ion Cristofor

P.S. Decât o amantă, mai bine două!..abonamente
la Minimum. Satisfacție totală!
I.C.

••• În numărul trecut al revistei, vorbind despre ciclul de articole (de fapt mici studii) ale criticului literar Ion Cristofor din Cluj, îl rugasem pe acesta să ne trimită o fotografie, ca să ştim şi noi cum arată la faţă. Confratele din capitala Ardealului s-a executat. În plus, ne-a oferit prin P.S.-ul său cel mai frumos compliment pe care l-a primit "Minimum" până în ziua aceasta. Era să zicem complimentul absolut. Nu vrem să jignim pe nimeni, dar ne îndoim că şefii de la "România literară", "Contemporanul – Ideea europeană", "22", "Luceafărul", "Vatra", "Steaua", "Dilema", "Adevărul literar şi artistic", "Observator cultural" ş.a., ş.a. s-au bucurat vreodată de un asemenea omagiu.

se. Printre partenerii sitului se află şi agenţia română de presă Mediafax, în legătură cu un post bucureştean de televiziune preluat în… Israel. După vizitarea staţiei "acasa.ro" editorul acestui newsletter a adresat un mesaj de protest webmasterului de *site*. Mesaje de acest fel au fost adresate şi companiei care este proprietara webului (grafx.ro), unora dintre partenerii staţiei "acasa.ro". ■ Webmasterul staţiei Internet "acasa.ro" a scos bancurile antisemite sinistre incluse în rubrica "Lumea lui Bulă". Măsura survine în urma protestelor pe care newsletterul "Bună dimineaţa, Israel!" şi cititori ai săi le-au înaintat proprietarilor webului, ca şi unor parteneri ai societăţii.

Prezențe, prezențe...

■ Noua carte cu şi despre Boroboaţe a lui Marius Mircu se bucură de o prezentare favorabilă în "Adevărul literar şi artistic" din Bucureşti. Victor Bârlădeanu, autorul recenziei, atrage atenţia mai întâi asupra unui lucru la care nu ne gândisem: *«Mircu – scrie el – este poate cel mai vârstnic scriitor de limbă română din întreaga lume.»* Aşa o fi? Venind la *Boroboaţe*, V. B. subliniază că memorialistul povesteşte *«cu un fel de "vino-ncoa" aparte, cu un farmec izvorât din naturaleţea cu care sunt relatate farse, păcăleli, năzdrăvănii, ştiute şi neştiute, ale unui scriitor dotat cu aptitudinea de a se "copilări" fără grimasele penibile pe care uneori le întâlneşti în alte opuri de acest gen.»*

■ Neobositul Ion Cristofor continuă serialul său din "Curierul" şi "Cetatea" (Cluj) dedicat scriitorilor de limbă română din Israel. Nouă ne-au căzut în mână articolele despre Iona Atlas *(«Poetul evreu cultivă cu voioşie o specie de poem ironico-sentimental, o poezie bazată pe virtuozitatea formelor»)*, Tania Lovinescu *(«Poeme precum "Seară la Teatrul Evreiesc" sau "Femeia lui Loth" sunt edificatoare nu numai pentru harul ei artistic, ci şi pentru atitudinea spirituală a celei ce crede în respectul tradiţiei, al reîntoarcerii la origini»)*, Gina Sebastian Alcalay *(«Ea oferă prin scrisul său o panoramă vie a peisajului intelectual israelian, dar şi a celui românesc, de care se apropie în deplină obiectivitate, cu o nobilă afecţiune»)*.

■ O prezenţă mai aparte, dacă nu chiar totalmente ieşită din comun, este Gabriela Baddour. Romancă get-beget, măritată cu un arab, ea locuieşte la Bethleem şi publică poezii pe româneşte la Tel Aviv. Existenţa ei a fost adusă la cunoştinţa românilor de pretutindeni datorită unei corespondenţe din Israel, trimisă de Etgard Bittel revistei "Curierul Românesc", din Bucureşti. ■ Lumea muzicală n-a uitat-o pe Clara Haskil. Numele marii pianiste din *trib* a apărut din nou pe firmament cu prilejul "Concursului Clara Haskil", care se ţine o dată la doi ani în Elveţia. Laureatul ultimului concurs se numeşte Finghin Collins şi lucrările interpretate de el se află la dispoziţia melomanilor, în chip de compact-disc. ■ Nici Paul Celan nu este uitat. Poetul cernăuţean de limbă germană, cu viaţa atât de tragic curmată (şi-a pus capăt zilelor aruncându-se la Paris în apele Senei), este evocat într-un amplu studiu (3 pagini de gazetă) în "Los Angeles Times", sub semnătura criticului american John Felstiner. ■ La concertul "Mari muzicieni evrei din secolul XX" (despre care a relatat la vreme corespondentul nostru Stan Vlad), publicul îl aştepta pe pianistul Andrei Vieru, fiul regretatului compozitor. Acesta însă nu s-a prezentat pe podium, fiind înlocuit la repezeală cu altă persoană: tot foarte bună la pian… şi tot Vieru. D-na Stela dr. Elias, din Rehovot, a fost de faţă la acest mic moment de magie: «Am avut deosebita plăcere de a audia concertul "Mari muzicieni evrei din secolul XX", la Studioul Mihail Jora. Sala a fost plină, atmosfera sărbătorească, programul judicios ales, interpretat cu măiestrie, dirijat de Vlad Conta. Pianistul Andrei Vieru nu s–a putut prezenta (un accident de maşină, nu prea grav) şi deci a trebuit înlocuit urgent cu… pianista Lena Vieru – fără o repetiţie anterioară cu dirijorul. Doamna Vieru, o pianistă excelentă, este şi soţia d–lui Vlad Conta, aşa că totul a decurs perfect, deşi au fost câteva momente de panică înaintea concertului.»

O grămadă de generali

În numărul din noiembrie 2000 al revistei, în cadrul unui interesant articol cu privire la Saşa Pană, aparţinând lui Victor Nămolaru, se afirmă că poetul "a urcat treptele ierarhiei militare până la gradul de colonel".

Să am pardon, dar Saşa Pană a urcat şi mai sus: la gradul de general. Mi-a afirmat-o însuşi poetul, iar ştirea a apărut, la vremea respectivă, şi în presă.

Nu e singurul scriitor evreu din România ridicat la rangul de general.

General a fost şi scriitorul în idiş Volf (Vladimir) Tamburu, mulţi ani redactorul paginii în idiş la "Revista Cultului Mozaic", autorul mai multor cărţi apărute la Editura de Stat, ramura idiş. Tamburu revenise, după război, în România odată cu trupele sovietice, în cadrul cărora avansase la gradul de colonel. A decedat în urmă cu câţiva ani, la Ierusalim, unde se stabilise cu familia.

Nu sunt singurii, cei doi citaţi, evrei din România cu gradul de general. Ştiu o sumedenie care, după 23 august 1944, au fost ridicaţi la acest înalt rang, inaccesibil evreilor mai înainte, şi după. Notaţi:

Dr. Isac Axler, din Dorohoi, Eugen Bantea (Genu Beer), şeful Institutului de Istorie Militară, Mihai Boico, inginer Pavel Cristescu, Mihail Florescu, Boris Holban, Mihai Lungu (Wechter), Grigore Naum, Valter Roman (Ernst Neulander), Cornel Soare, şeful catedrei de Filozofie la Academia Militară, Maximilian Varadi, secretar general al Asociaţiei foştilor deţinuţi politici…

Ţin să remarc că era cât pe ce să se producă un asemenea fenomen cu colonelul Mauriciu Brociner, erou în Războiul de Independenţă a României (1877). A fost convocat la ministrul de război, un general fost camarad de arme cu Brociner.

– Vreau să te pun pe lista cu propuneri pentru avansarea la gradul de general. Ai toate şansele să fii aprobat; numai că pentru asta trebuie să te botezi!

Brociner a refuzat categoric să se boteze. A preferat să rămână evreu decât să devină general.

Marius Mircu

Congresul internaţional de la Montpellier

La Montpellier a avut loc nu de mult Congresul internaţional "Evreii din România în secolele XIX şi XX: permanenţe şi rupturi" – cea mai importantă reuniune ştiinţifică organizată în occident consacrată comunităţii noastre. Preşedinţia Congresului, atribuită Dr. Alexandru Şafran, fost Şef-Rabin al României, nu a putut fi onorată, din păcate, din motive de sănătate. La manifestare au participat cadre universitare, cercetători, publicişti, în special din Franţa, Spania, Statele Unite şi România, aceasta fiind onorată de prezenţa d-lui Mihai Răzvan Ungureanu, ministru, secretar de Stat la Ministerul de Externe român. Din bogatul program menţionăm: comunicarea Dr. Alexandru Şafran, "Mărturii asupra evreilor din România în vremea celui de-al doilea război mondial" (prezentată de dl. Starobinski, ginerele său, care, într-o ceremonie oficială, a primit din partea primăriei, în numele dr-ului Şafran, Medalia de Onoare a oraşului Montpellier); acad. Dan Berindei: "Evreii din Moldova şi din Muntenia în prima jumătate a secolului XIX, permanenţe şi rupturi"; Alexandru Barnea, decanul facultăţii de istorie: "În jurul unui dicţionar apărut în România, în 1896" prof. Paul

Stahl, directorul Institutului de Studii sud-est europene (Bucureşti): "Evreii la Iaşi. Câteva date statistice (sec. XVIII-XX)"; Mihai Răzvan Ungureanu: "Convertirea unor evrei la ortodoxie în Moldova primei jumătăţi a secolului al XIX-lea"; Radu Ioanid (Washington): "Evreii români sub regimul Antonescu (1940-1944): statistici"; prof. Carol Iancu: "Franţa şi evreii din România (1878-1944): permanenţe şi mutaţii"; prof. Florica Dumitrescu: "Profesorul Jacques Byck şi lingvistica română"; Liviu Rotman (Tel Aviv): "Tradiţie şi deschiderea europeană a evreilor din România la cumpăna secolului XX"; prof. Mircea Moldovan (Cluj): "Oradea ca o Florenţă evreiască în pragul secolului nostru"; Lucian-Zeev Herşcovici (Ierusalim): "Tradiţie şi criză: sfârşitul societăţii tradiţionale evreieşti şi apariţia «evreului modern» în Principate"; conf. univ. Adrian Niculescu: "Prezenţa evreilor în «Pruncul Român», primul ziar liber român (1848)"; Florence Heymann (CNRS – Ierusalim): Cernăuţi în ciclonul istoriei, 1940-1945"; Victor Eskenazy (Praga): "Permanenţe şi rupturi: Antonescu şi evreii, ieri şi azi"; conf. Rafael Vago (Tel Aviv): "Percepţia israeliană a destinului evreilor din România (1948-1952)"; Simon Roth (Universitatea din Fribourg): "Un diplomat neutru în faţa Şoah-ului: René de Weck, potrivit Jurnalului său intim (1939-1945)"; Seiva Sanie: "Muzeul comunităţii evreieşti din Iaşi: un fragment din memoria vieţii evreieşti din România"; Carmen Stoianov (Universitatea Spiru Haret): "Un caz particular al elitei evreieşti din România: compozitorul Filip Lazăr, participant activ la dialogul iudeo-român în primele decenii ale secolului XX (1913-1936)"; Edgar Reichmann: "Jurnalul lui Mihail Sebastian, oglinda condiţiei evreilor români în ajunul şi în timpul celui de-al doilea război mondial"; Delia Viad (Universitatea Paul Valéry): "Evreii, antisemitismul şi imaginarul antisemit în discursul politic post-comunist din România"; prof. Silviu Sanie (Iaşi): "Câteva consideraţii asupra simbolismului funerar iudaic în secolul XIX, în răsăritul României"; David Shaary: "O minoritate naţională într-un mediu ostil: evreii şi «politica evreiască» din Bucovina între cele două războaie"; Matilde Morcillo Rosillo (Spania): "Proiectul de emigrare în Spania a evreilor sefarzi din România (1939-1941)"; Hugues-Jean de Dianoux (Paris): "Notă asupra reînnoirii istoriei evreilor din România"; Lya Beniamin (Bucureşti): "Supravieţuirea, ca rezistenţă a evreilor în vremea Shoah-ului din România"; Harry Kuller, cercetător: "Permanenţe şi rupturi în viaţa evreilor din România după cel de al doilea război mondial"; prof. Victor Neumann (Timişoara): "Evreii din Banat între Austro-Ungaria şi România (începutul secolului XIX)"; Teodor Wexler (Bucureşti): "Dr. Wilhelm Filderman, un conducător de elită al evreilor din România"; Ţicu Goldstein, publicist, eseist, traducător: "Cilibi Moise, primul scriitor evreu de limbă română".

ZISE...

"Începe Epoca Vadim, de Dreptate, Prosperitate şi Reconciliere Naţională!

Trageţi clopotele în toate bisericile şi mânăstirile, aprindeţi candele roşii pentru a invoca forţa taumaturgică şi ajutorul scumpilor noştri morţi...!"

(Dintr-un articol de senatorul C. V. Tudor, apărut în timpul campaniei pentru alegerile prezidenţiale din România; "România Mare", Bucureşti, 2000)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

În cursul reuniunii au fost vizitate obiective istorice din Montpellier şi împrejurimi, precum şi Institutul Maimonide, condus de Michael Iancu, cu care prilej s-a prezentat mikva medievală a oraşului, important obiectiv istoric şi turistic. Întâlnirea s-a bucurat de o organizare şi o ospitalitate de excepţie, datorită gazdelor, universitarii de la Universitatea Paul Valéry, evrei şi creştini, armeni şi francezi, şi îndeosebi datorită responsabilului ştiinţific al Congresului, prof. Carol Iancu.

Corespondenţă de la
Ţicu Goldstein – Bucureşti

••• Un salut, un bravo! şi un mulţumim lui Henri Zalis. Istoricul literar bine cunoscut a început să predea la Universitatea din Bucureşti, în cadrul catedrei de studii iudaice, un curs despre scriitorii israelieni de limbă română. E o premieră! Dar întrucât nu are toate datele necesare pentru a-şi susţine acest curs, Zalis îi roagă pe scriitori să-i trimită câte o notă bio-bibliografică şi cel puţin câte o carte la următoarea adresă: Aleea Lunca Bradului nr. 1, Bloc H4 bis, Scara C, etajul 1, apartament 8, 74624 Bucureşti – sectorul 1. I se poate telefona la nr. 643-0223.

"Minimum" îi roagă pe scriitorii în cauză să se conformeze cât mai degrabă cererii lui Zalis. De asemeni, rugăm pe grafomanii, veleitarii, agramaţii, ţaţele şi crăcănaţii din *alia* să se abţină.

••• Unii reuşesc să fie prezenţi şi după moarte. Acesta e, de pildă, cazul lui N. Stroe. Culmea, marele comedian reuşeşte să ne facă, şi după plecarea lui de pe pământ, să râdem și – mai ales – să surâdem à propos de "figurile" sale. O asemenea figură (care de fapt i s-a făcut artistului) ne-a fost povestită de Aurel Storin în "Realitatea evreiască":

«Acum doi sau trei ani am primit, la "Savoy", vizita unui domn entuziast, originar din Răcăciuni, care, la sugestia și cu sprijinul pe care i l-am promis, s-a zbătut o vreme pentru a convinge autoritățile locale cât de potrivită ar fi ridicarea unui bust al lui N. Stroe în fața Casei de Cultură din Răcăciuni. Doamna Miriam Ben Elazar, directoarea clinicii internaționale O. N. din București, a răspuns cu generozitate și entuziasm solicitării mele de a sponsoriza lucrarea…

Dar nu știu cum s-a făcut că activitățile cotidiene și, mai ales, muncile agricole, au fost, poate în mod firesc, mai importante pentru autoritățile locale decât bustul lui N. Stroe.

Am purtat și corespondență. Am ajuns până și la textul care trebuia imprimat pe placa de bronz. Și trebuie să recunosc cu umilință că, în această lume fără cenzură, eu însumi am intervenit cu un pix energic pe textul dactilografiat care mi-a fost trimis: am redus numele inscripționat acolo *Nicolae Stroe* la simplul și adevăratul *N. Stroe.*

Dragii de ei, credeau că N. este numai un prenume și nu știau că această inițială este, de fapt, *numele* lui. "N", de la Nacht…»

••• Ni s-a spus că va avea loc în 1997. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în 1998. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în 1999. N-a avut. Acum ni se spune că va avea loc până la finele lui 2000. Poate. Până una-alta, constatăm, de la un veac la altul, că mult așteptatul Congres al HOR se lasă greu (iar greu e puțin spus). În consecință, așa cum v-ați lămurit din numerele apărute în secolul trecut, am hotărât să oferim celor de pe strada Alexandru Ianai din Tel Aviv o cantitate sporită de stimulent. E vorba, cum se vede, de niște ardei iuți. Îi introducem (în pagină) cu speranța că legumele vor produce efectul scontat. Cu acest prilej amintim că ne aflăm în decembrie și că potrivit celor declarate de d. Menahem Ariav, președintele vestitei organizații, la radio Kol Israel, Congresul nu mai puțin vestit va avea loc cam de Hanuka, adică acuși-acuși, mintenaș.

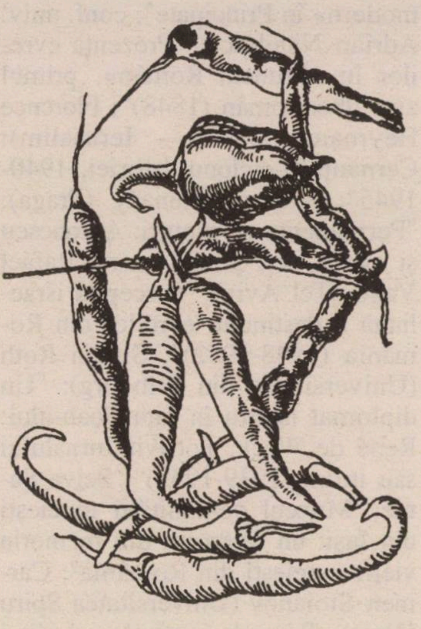

••• Răsfoind zilele trecute volumul de versuri "Haifa zidurilor mele de sprijin" de Bianca Marcovici, apărut la Iași, am dat peste o *perlă* de zile mari. În prefața la carte, semnată de Valeriu Stancu, citim următoarele: «*Poezia Biancăi Marcovici nu reprezintă (doar) portul mediteranean care este capitala Israelului*» etc. etc. Această greșeală capitală ne-a atins la moalele capului, cu atât mai tare cu cât ea apare în zilele când OEP-iștii urlă pe trei voci cum că Ierusalimul n-ar fi capitala Israelului. Rezultatul este că am amețit de-a binelea și, vorba poetei, ne-am sprijinit de un zid.

••• Fotografia de mai jos (realizată de Aron Govrin, din Haifa) a fost făcută la noul cimitir evreiesc din Berlin. Ea ne înfățișează monumentele încă proaspete ale criticului Ovid S. Crohmălniceanu (Cahn) și soției sale, Ruth. După cum se știe, soții Crohmălniceanu au murit, printr-o coincidență tragică, în aceeași zi. Pe plăcuțele albastre, așa cum a notat A. Govrin, scrie: Moise Cahn (mormântul din dreapta) și Ruth Cahn, precum și, cum se înțelege, data nașterii și a decesului.

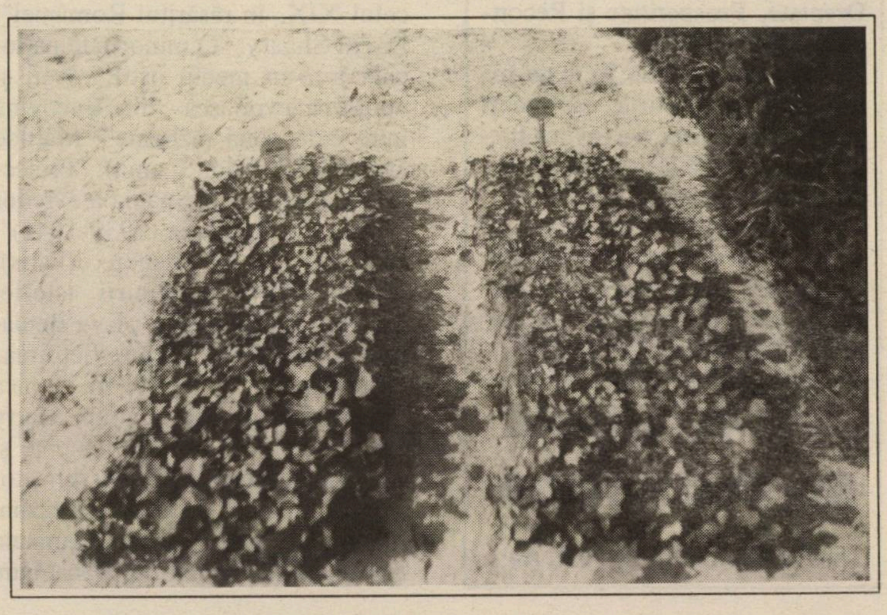

Sport

••• Celebrul David Beckham, mijlocaşul campioanei Angliei la Fotbal "Manchester United", a mărturisit că posedă la domiciliu o listă neagră. E vorba de un carneţel (cu coperţi din piele neagră) unde Beckham şi-a notat numele tuturor celor – ziarişti, antrenori etc. – care, potrivit spuselor sale, l-au "exasperat" de-a lungul anilor. «Intenţionez – a precizat el – să le răspund, mai devreme sau mai târziu, cu aceeaşi monedă.»

Am înţeles, domnu' Beckham. Mesajul fu primit. Fii liniştit. "Minimum" nu se va lega de dumneata, niciodată.

••• O afacere de aur în România (şi nu numai) este să fii conducător de club şi să vinzi fotbalişti de talent în străinătate: la F. C. Barcelona, la Inter-Milano, la Bayern-München. Socoteala e simplă. Tu te înţelegi cu reprezentantul lui Barcelona să-l transferi pe cutare contra două milioane de dolari, dar iscăleşti contractul pe un milion şi jumătate, iar jumătate bagi în buzunar drept comision. Câtă vreme nu te prinde nimeni, e-n regulă. Dar uneori te mai prinde (fiindcă amicii vorbesc unde nu trebuie, dându-te în gât). Anul trecut, Vasile Ianul, fostul şef al clubului Dinamo, a fost judecat şi condamnat pentru isprăvi de-acest gen. Mai nou, a căzut măgăreaţa pe fostul (mare) handbalist Cornel Oţelea, preşedintele clubului Steaua. Metoda lui a fost destul de isteaţă, dovedind că unii mai au şi idei. El a tratat, acum câţiva ani, transferul jucătorului Ilie Dumitrescu la echipa englezească Tottenham. S-a bătut laba la câteva milioane de lire sterline, însă Cornel Oţelea a trecut în actele contabile aceeaşi sumă… în dolari. Întrucât, aşa cum ştie orice cititor al lui "Minimum" care s-a abătut, ca turist, măcar o dată la Londra, lira sterlină valorează mai mult decât dolarul. În cazul contractului de faţă, această diferenţă a fost de un milion şi şapte sute de mii de dolari, bani pe care Oţelea a cerut săi fie viraţi într-un cont din Elveţia.

Foto: Sorin Comănescu

Cornel Oţelea: a avut nervi de oţel

••• Olimpiada de la Sydney a trecut (cui îi mai arde astăzi de săritura în înălţime şi canotaj când în *teritorii* se întâmplă ceea ce se întâmplă?), dar, încet-încet, limbile se dezleagă şi aflăm fel de fel de chestii, mai mult sau mai puţin simpatice din marele oraş australian. Unele ne privesc direct şi nemijlocit, arătându-ne (dacă mai era cazul) cum le merge mintea ălora de la OEP şi cum le tremură oasele şefilor de la CIO (Comitetul Olimpic Internaţional) când aud de organizaţia cu bombe. Aşa cum s-a văzut la ceremonia de deschidere a Jocurilor, printre delegaţiile participante a defilat şi una palestiniană, cu steagul în frunte. OEP-ul trimisese doi concurenţi: Rami Deib Abdel Hadi, la 20 km. marş, şi Samar Nasser, la nataţie. Numai că sus-numiţii nu aveau nici un drept să ia parte la Olimpiadă: ei nu îndepliniseră baremurile impuse de federaţiile internaţionale respective (care va să zică nu realizaseră până la Jocuri performanţele necesare ca să fie admişi ca participanţi). Cu toate acestea, CIO, care altfel face un tapaj nebun pe tema Regulamentului (nu i-au luat gangsterii medalia de aur gimnastei românce Andreea Răducan, sub pretext că aceasta înghiţise – la recomandarea medicului! – două pastile de "acamol" local, împotriva guturaiului?), a închis ochii în faţa ilegalităţii. Or fi învăţat şi ei de la alţii că pentru pace – vreau să spun pacea Olimpiadei – trebuie, nu-i aşa?, să facem sacrificii… O altă chestie nu ne priveşte direct şi nemijlocit, dar te ajută să înţelegi câte ceva din culisele financiare ale Olimpiadelor. Un cititor al revistei, ing. Belu Grünberg, din Ramat Hasharon, care se aflase la Sydney în timpul Jocurilor, ne-a povestit următoarele: «Făcusem rost de bilete la turneul de baschet. Venisem cu fetiţa mea, Sara, de 9 ani. Înainte de a intra pe stadion, am cumpărat de la un chioşc două sticle de Pepsi-Cola, să avem de băut în tribună. Cetăţeanul de la intrare, după ce a controlat biletele şi ne-a făcut un rapid control corporal (căuta arme), a arătat cu degetul înspre sticlele de Pepsi: "N-aveţi voie cu ele. Aruncaţi-le!" "De ce să n-avem voie cu ele?" am întrebat eu. Şi i-am arătat alţi spectatori dinaintea mea, care aveau sticle-n mâini şi nu-i împiedica nimeni să intre. "Ăia au voie", mi-a răspuns el. "Sunt sticle de Coca-Cola. Dumneavoastră aveţi Pepsi". "Şi ce dacă am Pepsi?" am strigat eu. Aveam impresia că paznicul îşi bătea joc de mine sau era nebun. Un american care se afla lângă mine m-a luat de braţ şi mi-a explicat: "Uite ce e, Coca-Cola este unul din sponsorii Olimpiadei, şi, cum poate observa oricine, marca firmei se vede peste tot. Şi una din condiţiile puse de sponsori, oricare-ar fi ei, este ca marca firmelor concurente, în cazul de faţă Pepsi, să nu fie vizibilă în nici un fel pe stadioane".»

STAN VLAD

Corespondență din București

Ce am ales și cu ce ne vom alege?

- **Alegerile prezidenţiale şi parlamentare: votarea a fost, numărătoarea continuă**
- **Cu noii guvernanţi, la începutul secolului XXI, ne... naştem din nou, trecând prin chinurile facerii de la 1996!**
- **Scandalul anului în România – Fondul Naţional de Investiţii – rămâne... moştenire viitorului guvern**

În ziua când se desfăşurau alegerile prezidenţiale şi parlamentare în România (26 noiembrie) revista noastră se afla sub tipar. Deci, nu putem avea nici măcar rezultate parţiale. Apoi, turul al doilea al alegerilor prezidenţiale se desfăşoară la 10 decembrie 2000. Aşa că la ora actuală nu putem vorbi decât pe baza sondajelor şi a impresiilor personale.

Alegerile generale de la sfârşitul anului 2000 nu aduc decât o schimbare de culoare, a culorii politice a guvernanţilor, fiindcă de zece ani se... rotesc aceiaşi oameni. Este limpede că în cele două Camere ale parlamentului – Senat şi Camera Deputaţilor – locul principal îl va deţine PDSR, partidul lui Ion Iliescu, care se reîntoarce triumfător la putere. Tot ce se afla în partea stângă a eşichierului politic românesc s-a concentrat în partidul care se vrea social-democrat (mai ales pentru străinătate).

La alegerile pentru preşedintele ţării, sondajele – absolut toate – îl dau câştigător sigur pe Ion Iliescu, care ar deveni astfel, pentru a treia oară, contrar prevederilor constituţionale, preşedinte al României (a mai fost în 1990-1992 şi în 1992-1996!). De fapt, toată bătălia s-a dat pentru locul al doilea în... finală. (Acum, la 1 decembrie 2000, aici în România i-am aflat numele, dar e tardiv pentru a vi-l mai aduce la cunoştinţă.) Şansele de a ajunge în turul al doilea le-au avut doar trei dintre candidaţi: Mugur Isărescu, actualul premier, Teodor Stolojan, fost premier, şi – atenţie! – Corneliu Vadim Tudor.

Ion Iliescu iese sigur preşedinte doar dacă ajunge în finală cu Vadim, fiindcă toate voturile electoratului, fie de stânga, dreapta sau centru, îi vor fi date lui Iliescu. (Doar extremiştii naţionalişti, care sunt azi, în contextul social politic al ţării, destul de numeroşi totuşi, vor vota cu Vadim.) Dacă în finală ajunge unul din cei doi tehnocraţi – Isărescu sau Stolojan – este posibil ca prin prestaţia personală (profesională, morală, politică) să-l învingă pe Iliescu.

Sondajele care se desfăşoară în România (de către foarte multe instituţii "specializate") nu pot fi socotite literă de lege. Rezultatele depind foarte mult de forţele politice care-l comandă şi-l plătesc. Bunăoară, la începutul lunii noiembrie, un sondaj comandat de PNŢCD ne informa că CDR-2000 (coaliţia din care fac parte ţărăniştii, ecologiştii, forţele de dreapta) va obţine 25 la sută din sufragii, ori în realitate s–ar putea să nu obţină nici 10 la sută şi deci să nu intre în parlament!

La succesul forţelor de stânga au contribuit foarte mult guvernanţii actuali, care în ultimii patru ani au dus ţara în pragul dezastrului economic şi social. Doar în acest an 2000, de când în fruntea guvernului se află Mugur Isărescu, lucrurile s-au mai îndreptat. Se poate vorbi acum de o uşoară creştere economică, de sporirea veniturilor din export şi alte mici îmbunătăţiri economico-financiare, dar care nu se resimt încă în redresarea nivelului de trai al populaţiei. Sigur, în zece luni nu se putea face mare lucru. Reformele economice anunţate şi aşteptate n-au mers prea departe, fapt ce i-a îndreptăţit pe investitorii străini să aibă reţineri faţă de România. De la forurile internaţionale au venit semnale nefavorabile, FMI a întrerupt momentan aprobările pentru alte tranşe de împrumut, iar de la Bruxelles, de la Comisia Europeană, s-a transmis mesajul că în România nu se poate încă vorbi de o economie de piaţă şi deci nu va putea adera la Uniunea Europeană decât după anul 2005.

Nu trebuie să fii economist ca să ajungi la concluzia că într-o ţară în care nu se produce nici cât se consumă şi nici împrumuturi nu vin, situaţia nu poate fi decât foarte proastă. Oricât a vrut premierul Isărescu (el în primul rând, fiindcă mulţi miniştri ai liberalilor şi ai PD-ului au tras în alte direcţii) să introducă reforme ferme în acest an electoral, n-a reuşit decât foarte puţin. Apoi, scandalurile de corupţie s-au ţinut lanţ. Presa le-a oglindit pe larg, dar practic nu s-a luat nici o măsură. Cum am mai scris în urmă cu două luni, mafia din justiţie, patronată de ministrul justiţiei, este mai puternică decât orice guvern. Până şi preşedintele ţării s-a declarat înfrânt (cam repede) de mafia din structurile instituţiilor de stat şi ca urmare a renunţat să mai candideze pentru un nou mandat. Din păcate, din august 2000, când şi-a anunţat printr-un discurs dramatic intenţia de a nu mai candida, preşedintele este practic absent din viaţa politică a ţării.

Abandonul lui Emil Constantinescu a dat frâu liber corupţiei. Pe ultima sută de metri, până la alegeri, escrocii, contrabandiştii, evazioniştii îşi fac de cap. Iar în fruntea acestora se află o instituţie guvernamentală – Fondul Proprietăţii de Stat – care face praf şi pulbere din ce mai rămăsese din economie prin privatizări scandaloase, vânzând totul pe mai nimic unor clienţi ai clanurilor mafiote. Deseori, comisioanele pe care le iau cei de la FPS întrec valoarea unităţilor vândute unor aşa-zişi investitori, fie români, fie străini. Se ţin lanţ protestele, uneori violente, ale salariaţilor, care ocupă fabricile, instituţiile ce urmează a fi privatizate. E-adevărat că aceste acţiuni sunt inspirate şi întreţinute şi de oamenii partidului lui Iliescu, pentru a crea în ţară o atmosferă de haos şi nesiguranţă şi pentru a demonstra incapacitatea actualei puteri de a mai guverna ţara. Iar actualii guvernanţi sunt realmente bulversaţi, s-au tot certat şi fărâmiţat, iar unii, ca liberalii, au trădat cauza coaliţiei (CDR) şi acum fac curte PDSR-ului, pentru a-i lua la guvernare. Toate acestea au netezit drumul PDSR pentru a reveni la putere.

Alternanţa la putere este firească în democraţie. Dar la noi, PDSR-iştii lui Iliescu nu vin cu intenţia de a continua o evoluţie firească. Ei vin cu gând de răzbunare. Au şi declarat că vor modifica legile făcute de actuala coaliţie (chiar şi cele ale proprietăţii), creând o nouă perioadă de nesiguranţă şi instabilitate. Chiar şi programele de integrare în Uniunea Europeană, depuse şi acceptate la Bruxelles, vor fi schimbate. Practic, PDSR-iştii vor să anuleze tot ce s-a făcut în ultimii patru ani şi să continue din 1996, când au plecat ei de la guvernare (au şi făcut publică o asemenea intenţie).

În condiţiile acestea iar ne naştem din nou, iar o luăm de la capăt. Poate că românii nu se sperie prea mult, mai ales că de vreo cinci decenii (şase chiar) tot renasc mereu, dar forurile internaţionale, de ajutorul cărora depindem atât de mult, nu ne vor lua în serios nici cât ne luau până acum.

Notăm o noutate: în plan financiar începem noul secol şi mileniu cu o bancnotă de 500.000 de lei, întrucât inflaţia... aleargă cu paşi mari şi repezi. Nici Isărescu n-a putut s-o ţină în frâu!

Scandalul anului: F.N.I.

În luna mai a acestui an s-a declanşat un scandal care, cel puţin prin longevitate, este cel mai mare din ultimii zece ani, putând obţine "premiul" anului. Scandalul a început în clipa când FNI – Fondul Naţional de Investiţii, creat în urmă cu vreo patru ani, pe baza depunerilor făcute de persoane fizice şi juridice – şi-a sistat plăţile. Asemenea fonduri mutuale sunt numeroase în România şi au drept scop să sporească veniturile celor ce depun bani, prin investiţii profitabile într-o gamă variată de acţiuni. După informaţiile publicate lunar, se părea că acest Fond merge foarte bine, comunicându-se mereu cifre impresionante despre câştigurile ce se puteau realiza, câştiguri ce întreceau cu mult dobânzile oferite de bancă. În realitate lucrurile nu stăteau chiar aşa. Cifrele care anunţau creşterea unităţilor de fond însemnând câştiguri fabuloase erau false şi aveau doar menirea de a atrage noi şi noi depunători.

Peste trei sute de mii de români şi-au depus banii la FNI în speranţa unor câştiguri fără muncă, de rentieri. Printr-o inginerie financiară a fost atras şi CEC-ul în această afacere, anunţându-se că investiţiile sunt garantate de această instituţie a statului. Asta a sporit şi mai mult credibilitatea FNI-ului.

În interiorul şi în jurul FNI roiau o serie de firme şi persoane care ştiau dedesubturile afacerii (erau din mafia respectivă), dar se foloseau de sistem pentru a fura cât mai mulţi bani. Cei înşelaţi erau cetăţenii simpli, fraierii jocului, care au tot depus bani cu ochii închişi. Investitorii neavizaţi, credulii, au depus ceva peste şapte mii de miliarde de lei, o sumă imensă. Se mai cuvine să notăm că toate filialele din judeţe ale FNI erau conduse de foşti ofiţeri de securitate. De la bun început – spun acum cei care anchetează cazul – FNI a fost organizat cu scop precis, ca un joc piramidal, fiind o escrocherie de mare amploare. Dar întrucât românii se mai păcăliseră cu Caritasul şi alte jocuri piramidale, acesta a fost organizat mai temeinic, prin garanta-

Arminius Cassvan
AMINTIRI ŞI ...VENŢII ...FONICE
MARIUS MIRCU

minimum

editează

- Aveţi în manuscris memorii personale?
- Vreţi să vă publicaţi jurnalul intim?
- Doriţi să scoateţi la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginaţie şi corectură tipografică, coperta, prefaţa şi diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

●

Există în sfârşit o editură: minimum

rea depunerilor de către CEC (garantare falsă, făcută de directorul instituţiei, un oarecare Petrovici), dându-i-se astfel o aureolă cinstită.

În clipa în care organizatorii FNI şi-au dat seama că jocul poate exploda în orice clipă, le-au spus oamenilor lor să-şi retragă banii la valorile mari calculate pe bază de date fictive. Aşa s-au retras cam şase mii de miliarde de lei. Unii au luat chiar de 13 ori mai mult decât depuseseră. Clienţii de bază au fost 173 de persoane fizice şi juridice. Pentru creduli, adică pentru fraieri, n-a mai rămas nimic. Anticipând explozia populară cu o săptămână înainte, directoarea FNI, Ioana Maria Vlas (am mai scris despre ea în revista noastră) a fugit din ţară, prin Bulgaria şi Turcia şi ar fi ajuns în Israel. S-a mai anunţat apoi că ar fi în Costa Rica. În Israel nu-i de găsit, deşi au venit procurori români aici şi au luat legătura cu autorităţile israeliene.

Scandalul care s-a iscat este imens şi durează de luni de zile. Au fost violenţe de stradă cu răniri, arestări, incendieri de maşini, pichetări de instituţii. Înşelaţii s-au constituit în asociaţii, au angajat avocaţi. Au fost implicate instituţii ale statului, printre care chiar parlamentul şi guvernul. Sunt procese până la Tribunalul Suprem. Păcăliţii vor să fie despăgubiţi de stat, de la bugetul ţării, la valorile fictive anunţate de Fond, plus rata de inflaţie. Ar însemna ca guvernul să ia din banii publici şi să-i dea unor jucători care ştiau totuşi că riscă depunându-şi banii la astfel de fonduri. Aşa ceva, guvernul Isărescu nu vrea să accepte. Pentru trei sute de mii de jucători dornici de câştiguri nemuncite, la noroc, nu poţi lua din banii marii majorităţi, plătitori de impozite şi taxe.

După cum se desfăşoară, este clar că scandalul FNI este întreţinut de forţe oculte. Atâta tenacitate şi vehemenţă nu s-a văzut nici la mineriade. La un moment dat, păcăliţii au intrat şi în Parlament (vreo sută) şi n-au mai vrut să plece, declarând greva foamei. De Ioana Maria Vlas nu mai spune nimeni nimic; ei vor banii de la stat. Sunt fioroşi şi detestaţi de o ţară întreagă. În schimb sunt uniţi, organizaţi, activi, gălăgioşi şi violenţi. Practic sunt câteva sute de oameni, dar reuşesc să perturbe viaţa în toate oraşele şi mai ales la Bucureşti.

Aşa-zişii investitori au fost înşelaţi, dar banii lor trebuie recuperaţi de la cei care li i-au furat. La Procuratură sunt dosare voluminoase. O mare parte din conducătorii Fondului, dar şi directori de la CEC, sunt arestaţi. Afacerea este uriaşă şi de aceea anchetarea se derulează cu greutate. În spatele FNI se află un imens imperiu financiar numit "Sovinvest", aparţinând unui multi-miliardar de carton, Sorin Ovidiu Vântu. Cercetările se extind şi în această direcţie, dar cu mare greutate, întrucât S. O. V. are la mână – zice-se – foarte mulţi oameni politici din toate taberele, care-l protejează (că au pentru ce).

◆

Şi-acum, o ultimă problemă: unde petrecem Revelionul? Cei mai mulţi, desigur, acasă, cu ce şi cu cine s-o găsi. În România, la munte, patru zile de vacanţă, cuprinzând şi noaptea Anului Nou, costă între 8-24 milioane de lei de persoană; la mare, cam 4-10 milioane de lei! Aşa că este mai ieftină o excursie de cinci zile la Paris, la Viena, în Grecia, în Turcia, în Thailanda. La noi, şi în turism, ca şi în toate celelalte, economia de piaţă are efecte imense. Noi să fim sănătoşi!

ISRATON LTD.

INSTITUTUL DE REABILITARE A AUZULUI

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 39

Tel. 03-5172910 – 5107317

SUB CONDUCEREA DOMNULUI

MICHAEL SHARON

APARATE AUDITIVE
INVIZIBILE
ASCUNSE ÎN URECHE

- Consult şi îndrumare fără plată
- Baterii de lungă durată
- Laborator de reparaţii
- Preţuri speciale pentru pensionari şi membri Kupat Holim

Vorbim şi româneşte

NOU – EXCLUSIV!

„Natura", cel mai bun aparat digital din lume (ISRATON)

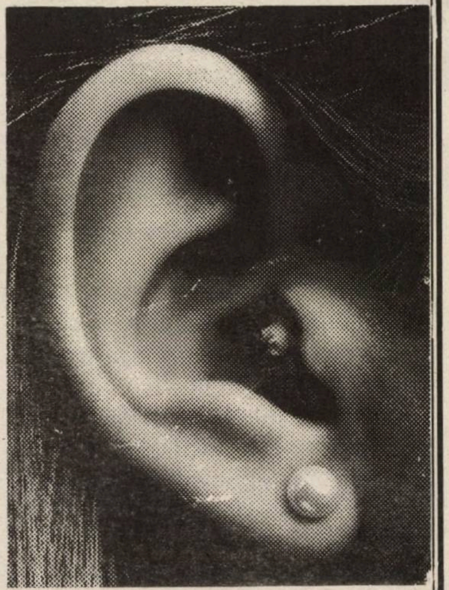

SCURT

- **Ce i-a făcut hahamul lui Silviu Brucan**
- **La Vapniarka era şi cinematograf**
- **Loja sionistă de la Bucureşti**
- **Puiul de…**
- **Un bun naţionalist român**

„Mai am puţine zile de trăit şi aş vrea ca Ţara noastră să fie condusă de un român adevărat, nu de un evreu!“

Titlu din "România Mare", Bucureşti 2000

«Mai am puţine zile de trăit şi aş vrea ca ţara noastră să fie condusă de un român adevărat, nu de un evreu.»

❖

«Silviu Brucan… Oracolul din Dămăroaia stă mai prost cu cartea. Trebuie să-l înţelegem, fiindcă el n-a avut timp: ba l-a prins hahamul şi l-a tăiat la puţă, ba îl punea ta-su băiat de prăvălie să vândă ace, brice şi varice.»

❖

«Şi de ce crezi tu, Neulanderbaci (Petre Roman, **n. red.**), că "Nimeni anume nu e cu adevărat acasă în Europa"? Nu sunt acasă, probabil, cei care tot încearcă să se dea europeni şi participă, ilegal, la Eurovision şi la Campionatul European de Fotbal, adică israelienii.»

❖

«Revista "Alerta" îi freacă ridichea lui Petre Roman cu usturoi. Autorul memorabilului portret al **puiului de jidan** se numeşte Vlad Cristescu.»

❖

«Vorbeam despre actualii "toboşari ai timpurilor noi"… Între aceştia a apărut, nu de mult, un anume I. Constantinescu (nici o legătură cu preşedintele în funcţie). Un neistoric. Ignorant desăvârşit în materie de istorie contemporană. Fascinat de unele grupuri de istorici din Israel ori de unii amatori de sionism, el colportează câte-n lună şi-n stele, despre naţional-comunism şi cripto-comunism, despre codrenism şi ceauşism, despre academii şi academicieni, despre camarazi şi terorism, despre naţionalism, holocaust şi revizionism etc. etc.»

❖

«Mareşalul Antonescu nu a organizat nici un holocaust al evreilor.»

❖

«Ion Antonescu a dus în Transnistria o parte a populaţiei evreieşti pentru a o pune la adăpost. A existat un singur lagăr în această zonă, dar acesta era unul de primire, şi nu de exterminare. Acţiunea Mareşalului a fost salvatoare. De altfel, la Vapniarka, unde s-a organizat acest lagăr, a funcţionat şi un cinematograf.»

❖

«Încă din anii '50-'60, în România a acţionat o foarte importantă lojă sionistă. (…) În plan intern, se pare că Gogu Rădulescu, Zigu Ornea, Paul Georgescu, Idel Segal, N. Tertulian şi alţii au asigurat îndeplinirea obiectivelor lojii sioniste în ceea ce priveşte propaganda şi erodarea spiritului naţional tradiţionalist al culturii româneşti.»

(Din "România Mare", Bucureşti 2000)

Hitchcock

«Am revăzut zilele trecute două filme de-ale lui Alfred Hitchcock. Am fost surprins să constat că, de fapt, sunt două capodopere. Nu ştiu de ce, în România nu-l ţineam la mare preţ, cel puţin în cercul meu de prieteni. Într-un clasament întocmit recent de experţi americani, Alfred Hitchcock este desemnat drept cel mai mare regizor de film din toate timpurile. I-am spus acest lucru unui amic de departe. "Păi da, cum să nu fie dacă-i evreu? Evreii l-au pus. Ei conduc lumea, Au şi presa în buzunar". Etc. etc. Câteva zile mai târziu, întâmplător, am aflat nu numai că Alfred Hitchcock nu era evreu, ba chiar dimpotrivă, aş putea spune, era de-a dreptul catolic, dacă asta are într-adevăr vreo importanţă în crearea unui film.

În contextul de faţă, nu e atât de condamnat antisemitismul prietenului meu şi nici măcar surplusul de ignoranţă, cât lejeritatea cu care, în situaţii similare, îşi trag românii concluziile. Şi apoi se miră că nimic nu le iese. Şi cât de rău o duc. Desigur, din cauza altora. Eventual a evreilor.»

(Dintr-un articol de Liviu Cangeopol; în "Lumea liberă", New York, 2000)

Un stat inventat

«Pentru că prigonitul "popor ales" nu (mai) avea o ţară a fost inventat un stat, Israel… în detrimentul sutelor de mii de refugiaţi palestinieni, izgoniţi prin ghetouri arabe».

(Fragment dintr-un articol de Petre Munteanu, în ziarul "Ultima oră", Buc. 2000; în cursul aceluiaşi articol întâlnim expresii ca "Oy, Gott!", "gheşefturi politice", "perciunii guvernului".)

Călăii

«Ca exponent al ideologiei de dreapta, aşa cum este firesc să apere valorile individuale, este la fel de firesc ca dl. Gabriel Liiceanu să se comporte şi ca un bun naţionalist român, care îşi apără demnitatea naţională a poporului chiar şi atunci când acesta a greşit de-a lungul istoriei. Pentru că, la urma urmei, ce vrea să dovedească dl. Liiceanu? Că poporul român este în esenţa sa un popor anticomunist, căruia comunismul i-a fost impus de tancurile ruseşti, iniţial, şi mai apoi de evreii foste victime, deveniţi ulterior călăi.»

(Dintr-un articol de Cătălin Ţârlea; în "Contemporanul – Ideea europeană"; Bucureşti 2000)

O stupizenie

«Este o stupizenie să acreditezi ideea că în România există antisemitism.»

(Dintr-un articol de Viorel Sâmpetrean; în "ABC", supliment literar al ziarului "Azi", Buc. 2000)

Adrian Marino

«În "Cuvântul", reputatul Adrian Marino îi serveşte junelui Cristian Bădiliţă (cetăţeanul care, preluând o înjurătură a regizorului de film Paul Barbăneagră – zis şi Barbăverde – de la Paris, l-a făcut într-o carte pe regretatul Babu Ursu de… fost torţionar! – **nota redacţiei "Minimum"**) o veritabilă lecţie. Autor al unui text ireverenţios la adresa lui A. M., C. B. e pus la punct de acesta cu eleganţă şi totodată cu fermitate. Execuţia e rece: A. M. îl descrie fără greş pe C. B. ca pe un tânăr aflat la studii la Paris nu pentru a învăţa manierele locului, "perfecta politeţe şi civilitate franceză", ci vulgaritatea intelectuală "specifică mai curând malurilor şi suburbiilor Dâmboviţei şi Bahluiului", nu pentru a asimila gândirea liberă occidentală, ci pentru a studia "teologia creştină cea mai heterodoxă, neguroasă, obscură, adesea confuză" şi pentru a face "elogiul confreriilor spirituale închise". Este – spune A. M. – "o mistagogie tipică, nu lipsită de nuanţe ocultiste, neasimilabilă societăţii occidentale evident laicizate", o "atitudine obscurantistă", prin care se propune culturii române "un model spiritual retrograd", căruia A. M. anunţă că-i va opune întotdeauna "o replică implacabilă" şi "dură". Şi mai spune A. M.: "Cultura română, după mai bine de jumătate de secol de totalitarism de dreapta şi de stânga, are vitală nevoie de libertate spirituală, de individualism cultural, de spirit critic, de examen raţional al faptelor, de reforme pozitive şi laice". "Temperamentele mistice, extatice, exaltate, cu vocaţie extremistă, în căutare de profunde «trăiri» spirituale", de pe urma cărora "a curs sânge, mult sânge", "nu vor domina, nu trebuie să domine cultura română. (…) Avem în primul rând nevoie de gândire critică şi raţională, de luciditate, bun simţ, de drepturile omului, specifice comunităţilor civile incipiente, libere şi democratice. Nu avem nevoie de «profeţi», fie ei şi parizieni… (…) Avem, în primul rând, nevoie de civilizaţie modernă, laică… «nefilozofică» şi neiniţiată». Constatând că C. B. face elogiul «miturilor», în speţă al «Şcolii de la Păltiniş», A. M. îşi continuă delimitările radical-liberale: "Că («Şcoala de la Păltiniş») are încă succes, într-o zonă derutată, contaminată publicistic şi ambiguă, nu contestăm. Dar când observăm ce ravagii au făcut astfel de «mituri» (nu neapărat «păltiniste») în Europa, în România, peste tot, în ultima jumătate de secol, Holocausturi şi Gulaguri, masacre antisemite şi în România (trecem prea uşor şi peste articolele trist-legionare ale lui C. Noica şi ale lui M. Eliade), nu putem decât să respingem, încă o dată şi cu toată energia, orice fel de mituri. Cultura română şi cea europeană, în general, au nevoie de o demistifcare totală şi radicală". Per total – una dintre cele mai ferme pledoarii liberale şi antinaţionaliste formulate în România postcomunistă.»

(Din "Observator cultural", Bucureşti 2000)

Candidatul la preşedinţie şi rachetele antigrindină

Alături de candidaţii cunoscuţi la preşedinţia României, precum Ion Iliescu, Mugur Isărescu, Th. Stolojan, Th. Meleşcanu, C. V. Tudor, Petre Roman ş.a., s-a mai lansat şi o persoană, nu lipsită de originalitate, care vizează magistratura supremă în stat: Dan Doran. Nu-l cunoaştem pe sus-amintitul, dar, ca să fim drepţi, programul său ne-a mers la inimă.

Iată – după o relatare de M. Zavate, din "România liberă" – ce anume a propus d. Doran (45 de ani) alegătorului:

«Printre priorităţile detectate de Dan Doran pentru mai binele românilor se numără "achiziţionarea unui laborator criminalistic pentru recoltarea şi compararea de ADN", precum şi elaborarea unui "program naţional antigrindină", care presupune dotarea cu… rachete antigrindină". În fine, Doran promite tuturor confraţilor români "o locuinţă mare, din cărămidă, cu minimum 4 camere, dotată cu baie cu boiler pe lemne, bucătărie cu sobă de teracotă cu plită şi beci mare din beton; bucătărie de vară, grajd pentru vaci şi cai, şură mare, staul pentru oi, coteţ pentru găini din paiantă; grădină mare (1/2 hectare), pomi fructiferi; fântână în curte, puţ cu pompă eoliană (acţionată de vânt) pentru udat grădina; mobilier complet (simplu) pentru toate camerele şi sobe de teracotă în camere; o vacă cu lapte, un cal, o căruţă, 5 oi, 20 de găini ouătoare, 10 iepuri de carne; teren arabil (2,4-4 hectare la munte sau la deal sau 5-6 hectare la şes); frigider, aragaz, televizor, maşină de spălat (opţional); sămânţă cultură, unelte grădinărit, seminţe grădină, îngrăşăminte chimice, erbicide etc. (opţional).»

Plai cu boi

«După amânări peste amânări, a apărut, în sfârşit, mult trâmbiţata publicaţie "Plai cu boi", subintitulată "Revista lu' Dinescu". După cum îi spune numele, fondatorul, directorul şi (probabil) proprietarul acestei noi apariţii este copilul teribil al Revoluţiei din '89, poetul Mircea Dinescu, plecat de la "Academia Caţavencu", unde, în ultimul timp, era editorialist, după ce, în prealabil, şi-a vândut acţiunile unui om de afaceri foarte des pomenit în ultimele luni. Noua publicaţie este format magazin (de fapt, are aspectul şi formatul revistei pe care o parodiază, "Playboy") şi are vreo sută de pagini full color, costând, primul număr, 24.500 lei. Printre colaboratorii de seamă ai revistei se numără Andrei Pleşu, Ioan Groşan, H. R. Patapievici, Dinu Adam şi Rică Răducanu, care semnează cronica literară. (Salutăm cu entuziasm ideea de a încredinţa lui Rică Răducanu, ex-portarul naţionalei de fotbal, zis Tăticu', zis Tamango, cronica literară a noii reviste. Aşteptăm cu nerăbdare să vedem pe ce poziţii estetice se situează popularul giuleştean: structuralismul sau deconstructivismul – **nota redacţiei "Minimum".**) Lansarea revistei a avut loc în faţa Teatrului Naţional şi a avut ca fond muzical Fanfara din Chetriş. Invitaţii (foarte mulţi veniţi din stradă) au fost serviţi cu covrigi cu mac şi vin gratis. Printre oamenii adunaţi la ceva care "se dă" s-au numărat scriitori, ziarişti, vedete de televiziune, actori. A, era să uit, "Plai cu boi" va avea o apariţie lunară»

(Dintr-un articol de Ioan T. Morar, în "Lumea liberă", New York, 2000)

Poeții, țâțele și poliția

«*"Tu cine eşti? tu eşti o fată? Există/ oameni? ştiu că mă aştepţi/ Nici nu ştii cine sunt!/ Pentru patru sute de mii pe lună/ fac întrebările la PRO-TV/ Şi tu le îndrugi când te uzi// tu eşti o fată ca o ţară/ şi eu spermez în creierul tău/ pentru 400.000, România"* – aşa începe poemul "România" al lui Marius Ianuş, pentru a ajunge, la un moment dat, la *"Sunt atent cu tine, România, / îţi introduc penisul meu lung şi negru/ în pântec, România"* (pe unele exemplare ale recent apărutului volum "Manifest anarhist şi alte fracturi", autorul a operat unele modificări cu pixul şi, în cazul de faţă, a înlocuit "pântec" cu "gură").

Poemul "O noapte cu Patria" de Mihail Gălăţanu începe şi el mai "soft" *("Ce ţâţe mortale ai tu, fă Patrie, / trase în milioane de exemplare./ Ce tiraj bestial şi cum îl difuzezi tu/ ca să tragă toată lumea de ele/ – ca pă ziare.// O noapte cu tine costă între cincizeci şi optzeci de miare./ Ce bani buni ai făcut tu la Stambul, fă Patrie, / cu turcaleţi, arabi, cu libaneji şi curji/ în boscheţi sau direct în picioare"),* pentru a ajunge în scurt timp la scene "hard": *"Ale tale sunt pârâiaşele de spermă care-ţi curg printre sâni, / ale tale izvoarele de fecale"; "Ce frumoasă eşti, fă Patrie, / – şi cum ne laşi tu să ţi-o băgăm toţi printre picioare"; "Băga-mi-aş capu', gagico, / Pe sub zonele tale geo-termale.// Căca-m-aş în poienile tale, Patrie, / care-ai învăţat scatofilia de la marii tăi oratori patriotarzi./ Pişa-m-aş pă toate cuvintele mari, / pe care lumea le păstrează doar pentru tine".*

Pentru cele două poezii, numiţii Marius Ianuş şi Mihail Gălăţanu au fost, în luna august anul curent, subiectul unei anchete întreprinse de Procuratura din Braşov, prin intermediul organelor abilitate.

Contactat telefonic, Mihail Gălăţanu a declarat în exclusivitate pentru revista noastră: "Poemul *O noapte cu Patria* şi-a propus să fie o poezie patriotică *à rebours,* scrisă în limbaj argotic. De altfel, generaţia '90, din care fac parte, a urmărit încă de la început să redea argoul limbii române literare. Apoi, aşa cum au observat şi unii critici literari, generaţia '90 a redescoperit sexul şi sacrul, teme fundamentale obturate în timpul comunismului. Aşa cum spuneam, *O noapte cu Patria* şi-a propus să atace clişeul patriei ca măicuţă bătrână cu brâul de lână, să arate cu degetul colcăiala discursului oratorilor patriotarzi. Trebuie disociat, oricum, eul auctorial de cel al poetului care scrie (aşa cum, în realitate, poate fi extrem de vulgar când spui o înjurătură, dar aceasta, integrată într-un poem, capătă valoare estetică şi trebuie luată ca o marcă stilistică). Cât despre persoana propriu-zisă a poetului şi convingerile lui, pot să spun că nu te referi la lucrurile de care nu-ţi pasă. Se poate scrie şi despre lucruri inconfortabile, iar a te uita astăzi la patria ta este un lucru inconfortabil".

Marius Ianuş a remis presei, la 16 septembrie, "Declaraţia oficială a poetului Marius Ianuş în privinţa urmărilor procesului de la Braşov", care începe cu următoarele fraze: "Sunt tot mai consternat de lucrurile care se petrec în ţara în care trăim! Faptul că am fost dat în judecată, alături de M. Gălăţanu, de un domn din Braşov mi se pare incalificabil. De fapt, cel mai mult mă răneşte că am fost pus alături de un poet pornografic de mâna a treia care, nefiind băgat în seamă de nimeni, nu mai ştie ce să facă spre a şoca opinia publică".»

(Dintr-un articol de Cezar-Paul Bădescu, în "Dilema", Buc. 2000)

Nota Redacţiei: Precizăm că până la urmă poliţia i-a lăsat în pace pe cei doi.

Brăileanul din Islanda

«Un spărgător brăilean care a ajuns în Islanda a produs, într-o singură lună, o pagubă de aproape 235.000 de dolari, apreciată de autoritățile locale drept cea mai mare din istoria infracțiunilor comise în această țară. Potrivit comandantului Poliției brăilene, Traian Jipa, Dinu Lungu (25) a intrat în Islanda folosind un pașaport fals pe numele Ștefan Cătălin. El a mers la Crucea Roșie și a cerut azil politic, spunând că este persecutat în România. Între 17 iulie și 17 august, Lungu a spart mai multe magazine de lux și case ale unor oameni înstăriți din Reykjavik, capitala Islandei. Hoțul intra pe ferestre fără să îi pese că este filmat de camere de supraveghere, iar până să apară poliția dispărea. Brăileanul fura cu predilecție haine de marcă, bijuterii și aparatură electronică. După ce a fost prins, Interpolul din Islanda și cel din România au aflat că Lungu a expediat acasă cinci colete, în care anchetatorii au bănuit că hoțul a pus prada, pentru a o recupera în țară. Polițiștii din Reykjavik care au venit la Brăila au reușit să recupereze, de la familia lui Lungu, două colete în care se aflau bunuri furate în valoare de aproximativ 40.000 de dolari.»

(După "Lumea liberă", New York, 2000)

Atenție la maradoniști!

«Trei maradoniști din comuna Jilava, județul Ilfov, au fost prinși și introduși în arestul Poliției din Giurgiu. Cei trei, printre care și o fată, operau pe DN 5 București-Giurgiu. Infractorii opreau autoturismele, preponderent cu numere de înmatriculare străine, și, sub identitatea falsă de polițiști, cereau valuta la control. Cu dolarii sau mărcile în mână, maradoniștii sustrăgeau ușor câteva sute sau chiar mii din banii victimelor. Așa a pățit și grecul Leonard George Colettas, care, în timp ce se deplasa cu autoturismul marca Ford nr. YXH-9420 către Giurgiu, a fost oprit de autori necunoscuți. Grecul a fost oprit pe raza comunei Călugăreni, din județul Giurgiu, de o persoană necunoscută care se deplasa cu o mașină de culoare închisă, din care i-a făcut semn să se oprească cu o paletă reflectorizantă. Individul i-a spus grecului că este polițist și, sub pretextul verificării deținerii de droguri și valută falsă, i-a sustras 1.600 de dolari SUA. Victima a constatat lipsa banilor după ce falsul polițist a plecat.»

(Dintr-o relatare de Cornel Vilău, în "România liberă", București, 2000)

Ca la noi, în șuk

«Produsele contrafăcute prind cel mai bine la buzunarul românului. Adibas în loc de Adidas, Panascanic în loc de Panasonic, Sonny în loc de Sony sunt produsele care au împânzit piețele și angrourile din țară și sunt oferite la un sfert din prețul mărfurilor de marcă și o calitate pe măsură.»

(După revista "Capital", București, 2000)

Cu fierul de călcat (încins însă...)

«Doi cetățeni din Republica Moldova s-au prezentat la sediul Poliției Capitalei și au reclamat că au fost atacați, în reședința lor din București, de cinci compatrioți, care i-au snopit în bătaie și i-au ars cu fierul de călcat pe mâini și pe picioare. După aceasta, tâlharii le-au luat toți banii pe care i-au găsit asupra lor, adică 50 de dolari și un milion de lei, precum și actele de identitate. La plecare, rakeții le-au spus că se vor întoarce în jurul orei 21.00 și, dacă nu le vor da 5.000 de dolari, îi vor împușca. O echipă complexă formată din lucrători ai Serviciului de Combatere a Crimei Organizate și luptători DIAS s-a deplasat la locuința moldovenilor pentru a-i prinde în flagrant delict pe agresori. În jurul orei 21.00, în fața blocului unde locuiau victimele a oprit un autoturism de teren marca Isuzu, cu numere de Republica Moldova, din care au coborât trei bărbați. Un al patrulea, șoferul, a rămas în mașină. Cei trei au pătruns în apartament și le-au cerut victimelor banii. Acestea le-au dat suma de 900 de dolari, tratați în prealabil de către polițiști cu o substanță specială. Luptătorii DIAS i-au imobilizat pe rakeți, care nu au mai apucat să opună nici o rezistență.»

(După o relatare de Marius Ghica, în "România liberă", București, 2000)

NOU

Infuzie de cultură în pastile homeopatice

STELE REGALE

Cartea recent publicată
de
ELENA-ESTHER TACCIU
în Editura DU Style
București

Vă prezintă peste o sută de portrete ale personalităților de talie universală, ca Van Gogh, Marcel Proust, Mihai Eminescu, Rudolf Nureev.

Pornind de la Zodia sa de naștere, fiecare din acești eroi își dezvăluie și drama sentimentală.

«Un fermecător volum de portrete astrologice ... profunde și convingătoare... "Stele regale" e o fabuloasă carte a destinului uman.»

(Ion Cristofor, "Cetatea culturală", Cluj)

Cartea poate fi procurată
trimițând contravaloarea
a 50 de șekeli la adresa:

ELENA-ESTHER TACCIU
P.O.B. – 2104
58490, KIRIAT SHARET
HOLON Telefon: 03-5590829

Renovăm, renovăm...

«La o emisiune pe Radio România Actualităţi, l-am auzit pe dl. Ion Caramitru vorbind despre lucrările de renovare la diverse obiective de patrimoniu. Dl. ministru (al culturii) spunea că, între altele, au început reparaţiile la "biserica israelită din Iaşi" şi la "biserica turcească din Babadag". Ne bucurăm nespus şi aşteptăm noi lucrări la moscheea protestantă, la sinagoga romano-catolică şi la Casa Scânteii Ministerului Culturii.»

(Din săptămânalul "Dilema", Bucureşti, 2000)

Nu mai cumpăr ziarul de marţi

«Cumpăr "România liberă" de zece ani, dar acum m-am hotărât: nu mai cumpăr ziarul de marţi, în care îşi scrie articolul dl. Paler. După ce a dat cu bâta în Constantinescu, Diaconescu, Convenţia Democrată, acum s-a găsit să arunce cu noroi şi în Isărescu. De fapt, dumneavoastră sunteţi vinovaţi că-l acceptaţi.

Am să spun tuturor cunoscuţilor să nu cumpere ziarul de marţi.

Popa Mihail
Galaţi, bl. C6, Ţiglina 2»

Nota Redacţiei: Scrisoarea de mai sus a apărut, împreună cu altele de acest fel, în ziarul "România liberă". Ea dezvăluie unul din cele mai interesante "scandaluri" din presa bucureşteană şi, în orice caz, cel mai original dintre toate. Aşa cum s-a înţeles, între d. Octavian Paler, directorul onorific al cotidianului, şi conducerea redacţiei există un serios conflict de idei politice. În vreme ce ziarul a sprijinit fără rezerve şi sprijină şi astăzi CDR (Convenţia Democrată), d. Paler a criticat (şi critică) fără menajamente prestaţia politică a formaţiei şi a liderilor ei. Este *normală* o asemenea stare de lucruri într-o redacţie de ziar, şi-ndeosebi a unui ziar angajat politic? Se poate argumenta, desigur, pro şi contra, dar orişicum avem de-a face cu o întrebare. Sincer vorbind, pasionantă...

Până la ora de faţă nu ştim cum anume a răspuns "România liberă" la întrebarea de mai sus.

Seara, la poliţie, după raid

«Când am ajuns la secţie (după raidul organizat de poliţie în rândurile prostituatelor, **n. red.**) am constatat că era acum plină de "fete". Vreo cincisprezece. Zarvă mare. Una din celelalte echipe dăduse lovitura la un stabiliment de pe strada "Clopotarii Vechi". Prostituate de condiţie medie şi chiar mai mult. Una cu ochelari de profesoară de engleză striga în gura mare că nu face nici o declaraţie fără avocat. Zicea că a fost ridicată din maşina personală. "Da' nu eşti curvă?" – a întrebat-o un ziarist. "Curvă-i măta...". O altă fată, care asistase liniştită la acest schimb de replici, a intervenit: "Eu sunt curvă şi recunosc...". Două surori blonde încercau să strecoare cuiva o carte de vizită. Fotografii de la ziare pozau în neştire. Două fete se ascundeau în câte un colţ cu hainele trase pe cap. O alta, în schimb, îşi descheia geaca arătându-şi decolteul impresionant: "Hai, pozaţi-mă, să mă recunoască lumea" (Fellini curat!). Mă aşteptam ca vreun poliţist să scoată pistolul şi să tragă pe geam nişte focuri. Aşa, ca de revelion. Nu s-a întâmplat... Cele două din colţuri, nemaisimţindu-se la adăpost de blitzuri, au încercat s-o zbughească pe o uşă laterală. Un plutonier s-a repezit după ele: "Nu în camera de armament, curvele naibii!". În toată harababura, un colonel încearcă să facă linişte. Două studente de pe o bancă asistau sfeclite la toată scena. Fuseseră prinse mai devreme furând parfumuri dintr-un magazin de cosmetice. La un moment dat, toţi ziariştii s-au strâns în jurul unei fete. Era una care se hotărâse să vorbească: "...două sute de mii la scurt. La mai mult se negociază. Fetele au peşti, peştii le *procesează*. Treaba merge şi acasă la client, merge şi în maşină, merge şi fără prezervativ... Aşa-i cu fetele, vă spun, dar eu nu sunt prostituată". Atunci, cu ce se ocupă? Răspunde că stă pe stradă ca să câştige bani. Cum îi câştigă dacă nu e prostituată? Are mulţi prieteni, sute de prieteni, care o ajută. Ea le satisface dorinţele şi ei *o ajută* cu bani. Mişto...

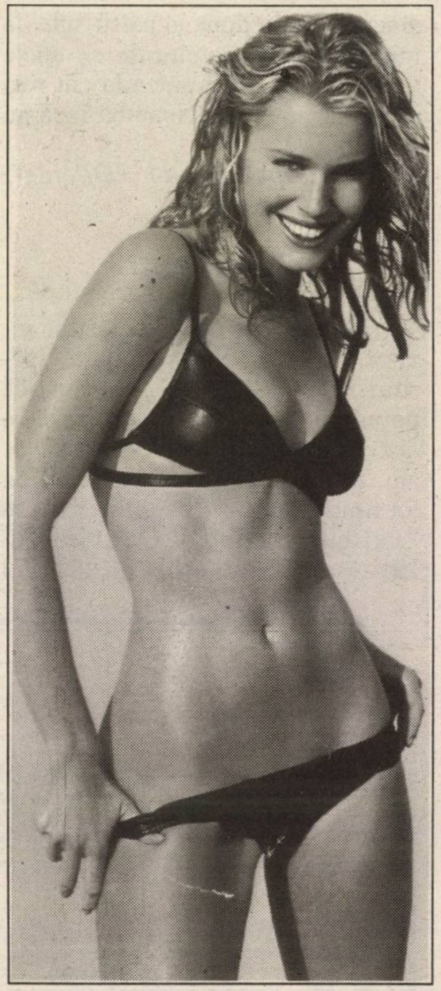

Între timp, fetele care fuseseră "convinse" să iasă din camera de armament au început s-o înjure. O considerau turnătoare. Individa se apăra: "Ce vrei, fă, să iau amendă ca proasta? Mai bine vorbesc, eu nu-s curvă ca voi". Şi apoi către noi: "Astea sunt două tâmpite".

L-am întrebat pe colonel ce vor păţi *fetele*. Declaraţii, verificări şi amenzi. De la două la patru sute de mii de lei. Am înţeles de ce unele voiau să plătească amenda cât mai repede şi să plece. Noaptea încă nu se sfârşise.»

(Din săptămânalul "Dilema", Bucureşti, 2000)

Can-canuri

…aflăm, ca de obicei, din revista V.I.P. (precum şi din alte tipărituri). ■ Cântăreţul de muzică populară **Ion Dolănescu** face o dezvăluire senzaţională: după 30 de ani, el mărturiseşte că este chel; în tot timpul acesta a purtat perucă. ■ Ziaristul şi scriitorul **Octavian Paler,** director onorific al ziarului "România liberă", care suferise un infarct, s-a întors din Italia – unde a urmat un tratament – reluându-şi activitatea. ■ Ziaristul **Ion Cristoiu,** director al ziarului "Azi" şi al lunarului "Dosarele istoriei", a anunţat că pleacă pentru doi ani în Statele Unite, întrerupându-şi activitatea publicistică din ţară. ■ Omul de afaceri **Viorel Cataramă,** fruntaş al Partidului Naţional-Liberal, îşi construieşte un cavou de un miliard de lei.

Mica publicitate

■ Două prietene tinere, sexy, oferim companie unui singur domn generos. Oferim şi pretindem seriozitate şi discreţie. Tel. 092.449.709.

■ Blondă, corp de felină, devorez bărbaţi. 01/898.46.33.

■ Studentă Conservator caut "flaut". 01/898.46.51.

■ Doamnă trecută de prima tinereţe doresc o experienţă cu un tânăr dornic de senzaţii tari. Tel. 89.39.620.

■ Tineri sportivi prezentabili oferim companie doamnelor dornice de aventuri. 093.573.055.

■ Căsătorită, tânără, nesatisfăcută, doresc relaţie discretă cu un bărbat adevărat. 01/89.48.621.

■ Caut banană pentru degustare, dar să fie tare-tare! 89.99.069.

(După "România liberă", Bucureşti, 2000)

BIDAN

• COMODITATE • IGIENĂ PERSONALĂ • SĂNĂTATE •

פלסתום בעיים

Garanţie – un an de la instalare
Cu posibilitate de prelungire

• **BIDAN** este un scaun modern care transformă orice closet în bideu şi foloseşte la spălarea părţilor inferioare ale corpului cu ajutorul unui jet de apă caldă şi la uscarea cu un curent de aer cald.

• Astfel se creează pentru cel ce-l foloseşte o senzaţie de totală curăţenie şi prospeţime.

• Noul procedeu este binevenit atât pentru adulţi cât şi pentru copii, evitându-se contactul mâinii cu fecalele şi secreţiile urât mirositoare şi total insalubre. Femeile gravide găsesc prin **BIDAN** o rezolvare ideală a igienei speciale care li se impune, suferinzii de erupţii, eczeme în părţile interne simt o alinare a durerilor, iar cei bolnavi de hemoroizi pot realiza chiar evitarea operaţiei.

• **BIDAN**-ul se prezintă într-o varietate de modele şi culori:
- **BIDAN** TURBO, aparat care încălzeşte apa şi usucă cu aer cald,
- **BIDAN** CU ÎNCĂLZIREA APEI,
- **BIDAN** OBIŞNUIT.

Se fac instalaţii în orice loc din ţară • Se poate plăti cu carte de credit.

• Instalarea este simplă şi uşoară – 120 de shekeli (inclusiv legătura electrică)

BIDAN se vinde în reţelele HOME CENTER şi ACE după sistemul: «cumpără şi montează-ţi singur».

Căutăm agenţi comerciali

"BIDAN"
BNEI BRAK, Str. Hakishon nr. 16
Tel.: 03/5798814 – Fax: 03/5700831

ION MIHĂILEANU
Corespondenţă din Franţa

Caleidoscop parizian

- **Ce-a zis Malraux despre Israel**
- **Vrem să locuim la comun!**
- **Miresele din parc**

În această perioadă de grele încercări pentru Israel, cred că nu e nevoie de prea multe cuvinte pentru a exprima ceea ce simt. Voi recurge la un episod din anul 1967, petrecut cu câteva zile înaintea războiului victorios de 6 zile, când multă lume se temea că micul stat va dispare în urma loviturilor date de coaliţia ţărilor arabe. Atunci, De Gaulle, care fusese totuşi bun prieten cu Ben Gurion, inaugurând politica sa arabă, definea poporul evreu "un popor de elită, sigur de sine şi dominator". Această caracterizare voit polemică din partea celui care era furios că Israelul nu ţinea seama de sfaturile sale, era în realitate, după părerea mea, elogioasă. Ea poate fi aplicată perfect lui De Gaulle, personaj, fără îndoială, de elită, sigur de sine şi dominator.

Când preşedintele Franţei condamna purtarea micului stat din Orientul Mijlociu, André Malraux, cel mai apropiat colaborator al său în guvern, avea o altă părere. O dezvăluie într-un articol apărut recent în "L'Evènement de Jeudi" – revistă, din păcate, decedată de curând – Jean Daniel, cunoscutul publicist francez, evreu de origine algeriană, mare simpatizant al OEP-ului şi pe care nu ezit să-l numesc "un juif honteux" (iar pe care noi, de la redacţia din Zamenhoff 13, îl numim *kapo* de-a dreptul, **n. red.**). Îl citez: «(Atunci) Malraux a pronunţat această frază de necrezut: Nu există decât două ţări în lume care au viitor: China şi Israel!»

Alevai! (în idiş; Dea Domnul! în româneşte) ca prezicerea lui Malraux să se adeverească, ar zice cei ce mai au îndoieli. Istoria acestui popor chinuit, care a supravieţuit tuturor dezastrelor abătute asupra lui, demonstrează că Malraux nu se înşela. Căci acum există un stat puternic, care ştie să se apere.

■ Urmăresc cu mult interes schimbările care intervin în modul de viaţă parizian. Cred că nu de mult am scris despre individualismul puternic, caracteristic în multe domenii, de divorţurile în lanţ, de obişnuinţa multor perechi, căsătorite sau nu, de a nu locui împreună. O mică cifră: în timp ce în ansamblul Franţei 27% din locuinţe sunt ocupate de o singură persoană, la Paris proporţia atinge 48%. Vă daţi seama? Aproape jumătate din apartamentele pariziene sunt ocupate de o singură doamnă sau de un singur domn! Nu cred că există oraş în lume unde să se ajungă la o asemenea situaţie.

Iată însă că, pare-se sub influenţa modului de viaţă anglo-saxon, apare o nouă tendinţă: locuinţa comună pentru două, trei, cinci sau şase persoane. Explicaţiile sunt multiple. În primul rând de natură economică. Chiriile sunt foarte mari, cu 40% mai mari decât cele din celelalte oraşe ale Franţei. Un tânăr ziarist de 26 de ani, Ivan Essindi, explică: "Împreună cu doi foarte buni prieteni am închiriat un apartament de 60 de metri pătraţi. Dacă aş fi stat singur ar fi trebuit să plătesc 4.500 de franci pe lună. Fiind trei, ne revin fiecăruia 1.500 de franci de cap" (mă miră că au găsit un apartament de 60 de metri pătraţi la un asemenea preţ. În mod normal revine mai scump! **I. M.**). "Ne împărţim în mod echitabil sarcinile. De pildă, joi şi duminică eu mă ocup de bucătărie". Deci, o condiţie obligatorie: amiciţie, afinităţi între colocatari. Altfel îşi vor arunca cu tot ce le vine la mână când se vor certa.

Există însă şi o explicaţie psihologică pentru unii amatori de convieţuire comună. Mai ales pentru tineri care n-au de gând încă să se căsătorească sau care au divorţat. A trăi într-un grup e ca şi cum ai trăi în mijlocul unei familii, fără a avea obligaţii. Un fel de adolescenţă prelungită.

Pare-se că dorinţa de a conlocui sub acelaşi acoperiş nu e un fenomen trecător. În urmă cu şase ani, în publicaţia "De particulier à particulier", căutată de cei care vor să închirieze o locuinţă, nu exista o rubrică specială pentru coabitare. Astăzi această rubrică există şi ea reprezintă între 5 şi 8% din totalul anunţurilor de cereri de închirieri. Cu alte cuvinte, între 5 şi 8% dintre parizienii ce caută o locuinţă o vor în comun.

■ Dacă te plimbi vara la poalele Turnului Eiffel, pe Champs-de-Mars, sau dacă te duci să iei puţin aer în liniştitul şi frumosul Parc Monceau, nu este exclus să te trezeşti în faţa unui spectacol neobişnuit: un grup de tinere, îmbrăcate în rochii de mireasă, bineînţeles de un alb imaculat, ca de obicei, aşteptând la rând să fie fotografiate. De departe nu-ţi dai seama despre ce şi despre cine este vorba. Dar dacă te apropii vei constata imediat că sunt tinere sosite mai ales din Japonia, dar şi din Hong-Kong sau Coreea de Sud.

E visul multor perechi din Asia de a se căsători la Paris. Totul e prevăzut dinainte: rochia de mireasă, florile, şampania, limuzina, fotografiile. Un cuplu, să zicem Chen, şofer de camion, şi Maiko, din Japonia, care n-au părăsit niciodată oraşul lor natal, şi-au permis acest vis contra a 20.000 de franci. Fără să mai adăugăm costul biletului de avion şi preţul hotelului la Paris. Ei nu şi-au îngăduit nici caleaşca, nici concertul de orgă din capelă, nici filmul video pentru familie. Ar fi fost prea scump.

Cei ce sunt mai bogaţi caută mai ales ceremonia la castel. Acolo au dreptul la un preot, să-i zicem monsieur Jean, care, după ce îi binecuvântează şi îi întreabă dacă sunt de acord să se căsătorească, adaugă: "În Franţa, căsătoriţii au dreptul la un sărut de dragoste". În timp ce răsună Marşul nupţial al lui Mendelssohn.

Ai naibii japonezii ăştia! 50.000 de tinere perechi nipone au părăsit arhipelagul lor pentru a se uni, simbolic, aiurea, mai ales în Statele Unite şi Franţa. Socoteala e simplă: dacă s-ar fi căsătorit în Japonia i-ar fi costat mai mult. Ar fi fost obligaţi să invite familia, prietenii şi colegii, dar să le facă şi câte un cadou (aşa se pare că e tradiţia!). Deci un basm magic la Paris, ieftin. În plus, să moară de invidie toţi ceilalţi!

Şi mai multe maxi-minime şi mini-minime.

■ Nu e un secret pentru nimeni că antisemitismul continuă să fie prezent pretutindeni. E o boală universală de care omenirea nu se descotoroseşte. Ciudăţenia e că ea e prezentă în ţări în care nu există evrei (Japonia) sau unde au dispărut aproape total (România, Polonia).

În Franţa s-au produs de curând aproximativ 100 de agresiuni antisemite: incendieri de sinagogi, atacarea unor şcoli, distrugerea unei măcelării caşer, la o manifestaţie pro-palestiniană s-a strigat "Moarte evreilor!". Pare-se că criminalii sunt tineri arabi care îşi închipuie că pot face "intifada" lor în Franţa. În momentul în care scriu nu s-a mai întâmplat nimic deosebit. 15.000 de poliţişti au fost mobilizaţi pentru a supraveghea sinagogile şi diverse instituţii sau asociaţii evreieşti. Nu întâmplător, zic eu, s-au petrecut asemenea acte, Franţa e ţara europeană cu cel mai mare număr de arabi (mai mult de patru milioane).

■ Fiindcă tot vorbim de antisemitism, o ştire care vine din Germania – unde neo-naziştii provoacă zilnic incidente rasiste – confirmă un fenomen pe care îl ştim de mult: extrema stângă = extrema dreaptă. Deşi s-au războit, Iosif Visarionovici Hitler era frate bun, de cruce, cu Adolf Visarionovici Stalin într-o direcţie: antisemitismul şi totalitarismul. Iată şi ştirea din Germania: un anume Horst Mahler, unul din întemeietorii "Fracţiunii Armatei Roşii", a devenit fruntaş al partidului neo-nazist N.P.D. Amintesc că această mişcare de extremă stângă ultraproletară a comis vreo 30 de asasinate împotriva unor industriaşi şi bancheri. Când s-a judecat procesul faimosului ucigaş Andreas Baader, acesta a fost apărat de amicul său, avocatul Horst Mahler. Care la rândul său a intrat în clandestinitate şi a comis numeroase atentate teroriste. "Şcoala" sa: antrenament terorist într-un lagăr palestinian din Liban. Arestat în 1970, e condamnat la 14 ani de închisoare. Acolo, cică, îşi face "mea culpa" şi se proclamă maoist. Pentru a obţine eliberarea sa anticipată ia un avocat, un anume Gerhard Schröder, pe atunci preşedinte al organizaţiei tineretului socialist (cred că nu e nevoie să adaug că e una şi aceeaşi persoană cu actualul conducător al Germaniei). Care câştigă procesul. Din 1980 până acum, ucigaşul Horst Mahler redevine avocat şi, nu de mult, teoretician. În vara anului 1999 el publică tezele sale despre "Evreii şi Germania", afirmând că "punând mâna pe forţele economice şi militare ale mega-teritoriului (SUA), evreii şi-au atins scopul: ei domină lumea". Ucigaşul reabilitat Horst Mahler nu vă aminteşte de un alt personaj de funestă memorie de care am amintit mai înainte?

■ Într-unul din numerele trecute am evocat o carte a unor autori francezi despre cercetările geneticienilor şi biologilor pentru a descifra secretele longevităţii a tot ce e viu pe pământ. Vor mai trece sute dacă nu mii de ani până se va obţine imortalitatea. Până una-alta câteva cifre interesante cu privire la media supravieţuirii speciilor. O muscă, 4 zile; o albină, 10 săptămâni; un păianjen, 4 ani; un şoarece, 6; un câine, 16; o girafă, 20; o gâscă, 30; ursul, 40; elefantul asiatic, 60; omul, 76 (da, domnilor, vrem-nu vrem suntem şi noi nişte animale. Mai evoluate? Mai inteligente?); broasca ţestoasă uriaşă, 150; palmierul dătător de curmale, 200; măslinul, 1.000; chiparosul de specia Lawson, 3.000; în fine, arborele sequoia uriaş, 6.000 de ani.

■ Tot Parisul discută despre un eveniment senzaţional. Nemaipomenit. Despre o colecţie particulară de picturi ce poate fi văzută nu mai mult decât timp de o lună la Muzeul Orsay. De o valoare inestimabilă: tablouri de Cézanne, Degas, Manet, Monet, Bonnard, Matisse, Picasso, Mondrian, Klee, Léger, Balthus, Giacometti. Colecţia va intra în posesia muzeelor franceze după moartea donatorului, un mare mecena. Care a cerut să i se păstreze anonimatul. Monsieur X. Câţiva Sherlock Holmes amatori se află pe pista unui om de ştiinţă parizian: Philippe Meyer. Vă spune ceva numele ăsta?

■ Aţi aflat cine a primit premiul Nobel pentru literatură? Scriitorul francez Gao Xingjian. Dizident chinez care s-a refugiat la Paris, el a obţinut cetăţenia franceză. Romanul său cel mai bun: "La montagne de l'âme". Mărturisesc că nu l-am citit. N-am îndrăznit să-i întreb pe vecinii mei chinezi – am scris mai de mult că tot cartierul meu a devenit în proporţie de 80 la sută chinez – ce părere au despre acest autor, de o rară modestie, locuind la al nu ştiu câtelea etaj dintr-un imobil într-un cartier popular, Bagnolet. Sunt sigur că va fi pozitivă.

■ Un mic fapt divers. La 26 septembrie, şase tablouri de mari pictori – Renoir, Braque, Derain – au fost furate undeva în arondismentul al 16-lea al Parisului (cartierul no-

bil!), dintr-un apartament de 600 de metri pătraţi. Câte persoane locuiau acolo? Una singură, proprietara, o doamnă de 95 de ani!

■ Nu ştiu dacă televiziunea rusă din Israel v-a informat de un eveniment senzaţional: Alexandru Soljeniţân l-a invitat la el acasă la cină pe Vladimir Putin. Întâlnire istorică, i-aş zice, între fostul colonel de K.G.B. şi celebrul dizident. "Pupat Piaţa Independenţei", ar zice conu' Iancu. Soljeniţân despre Putin: "Vladimir Vladimirovici are un spirit incisiv, înţelege totul iute, nu e setos de putere. Preşedintele înţelege toate dificultăţile pe care le-a moştenit. Trebuie subliniată extraordinara sa prudenţă şi judecata sa echilibrată".

■ Cine şi-ar fi închipuit că Biblia, cele zece porunci ale ei, vor deveni într-o zi o comedie muzicală? A îndrăznit s-o facă regizorul de film (evreu) Elie Chouraqui, pe un libret muzical de Pascal Obispo. Reclama zice că e o mega-producţie cu nu ştiu câţi interpreţi. Sala unde are loc spectacolul: Palatul Sporturilor (3.800 de locuri), lângă Porte de Versailles. Ziarele prevăd un imens succes. Îmi permit să mă îndoiesc. Mărturisesc că n-am de gând să mă duc să văd, chiar dacă sunt plătit pentru asta. Doar dacă-mi cere domnul Mirodan...

■ În curând se va termina culesul viilor în plin Paris. Pe celebra colină Montmartre, pe strada Saules. În fotografia de mai sus o vedeţi pe Anne Roumanoff – o excelentă autoare şi interpretă de show comic – bând vin alături de trei domni costumaţi.

■ Am asistat la un excelent spectacol cu "Cântăreaţa cheală" de Eugen Ionesco la teatrul Athénée-Jouvet. Regizorul: Gabor Tompa din Cluj. Două actriţe şi un actor din România se află printre interpreţii piesei. Contrariul unui spectacol clasic. Multe invenţii coregrafice, balet comic, joc de mimi ce valorifică dialogul absurd. Şi o muzică pe măsură. Un regal! Sunt convins că Ionesco ar fi aplaudat din toată inima această ispravă, să-i zicem, românească...

■ Plimbându-mă prin Place Pigalle, am dat de un mic restaurant numit "Bistrot du curé". E un local familial ţinut de binevoitori creştini. Între două fu..., "Les belles de nuit", cum li se mai zice aici profesionistelor amorului tarifat, vin să ia câte o gustare. Iar la primul etaj, unde se află o capelă mică, pot urca să se roage: "Dea Domnul să am mai mulţi clienţi!"

Nou!

A apărut

Mircea Saucan

FUNÉRAILLES À BUCAREST

MINIMUM
TEL AVIV ■ 2000

«Un spirit ironic şi chiar caustic, lucid şi sarcastic, predispus spre un umor negru, feroce şi în acelaşi timp spiritual.»

(Adrian Marino, Cluj-Napoca)

«Mircea Săucan vede o lume a viilor cu totul absurdă şi iraţională în care omului îi este refuzată până şi demnitatea de a muri definitiv, dar în acelaşi timp el ne face părtaşi la regretul de a părăsi o lume şi un loc.»

(Iulia Blaga, *România liberă*, Bucureşti)

Cartea se poate obţine trimiţând suma de 30 de şekeli pe adresa autorului:
POB 5191
Natzeret Illit 17541

HARRY FOSHA
NEW YORK

Made in U.S.A.

„Eu cu cine votez?” (Râsete)

Titlul nu e reprodus după o indicaţie regizorală a capodoperei lui Caragiale "O scrisoare pierdută", ci reflectă o situaţie oarecum nouă în peisajul politic american şi mai precis în campania elecorală din anul acesta.

A fost o vreme când alegătorul conştiincios, dar nu îndeajuns de lămurit asupra situaţiei politice, aştepta să vadă punctul de vedere al ziaristului preferat pentru a-i urma exemplul în privinţa votului. Candidaţii, ei înşişi, aşteptau cu sufletul la gură ziua în care ziarul de mare tiraj îşi exprima în articolul de fond preferinţa pentru unul sau altul dintre candidaţi, îndemnându-şi cititorii să-l voteze.

Ideea de a folosi un program umoristic pentru a fi popularizat îi aparţine candidatului din 1968, Richard Nixon, care a fost ales preşedinte în acel an. În cadrul campaniei electorale, el a apărut în foarte populara emisiune umoristică "Laugh in". Majoritatea comentatorilor politici, fără să se fi declarat neapărat de acord cu iniţiativa, au recunoscut că a avut o influenţă deloc neglijabilă în victoria lui Nixon (în paranteză fie spus, evenimentul respectiv a fost ultimul răspuns corect pe care l-a dat primul câştigător al emisiunii "Cine vrea să devină milionar").

În campania electorală din anul 2000, rolul jucat de umor a fost din cele mai... serioase. Candidaţii, ca şi alegătorii, au urmărit cu interes prezenţa oricărui apropou în emisiunile umoristice. Un sondaj al Centrului de cercetări pentru public şi presă a arătat că 47 la sută dintre americanii între vârstele de 18 şi 29 de ani şi-au cules informaţiile despre campania prezidenţială din show-urile umoristice nocturne.

Ca o consecinţă, importanţa acordată de presă programelor respective a fost cu totul neobişnuită. Ziarul "New York Times", în secţia specială a săptămânii politice, a publicat un adevărat clasament al frecvenţei glumelor politice, arătând care candidat a fost mai mult criticat în emisiunile umoristice; de asemenea, dacă numele unuia din candidaţi a fost folosit mai des sau mai rar decât în săptămâna precedentă de comicul David Latterman (animatorul unui show TV de mare popularitate). Iar reţeaua de televiziune CBS şi-a încheiat o emisiune politică cu reproducerea unei glume făcută în emisiunile nocturne.

Un exemplu al sursei de inspiraţie pentru umorişti: la Convenţia Partidului Democrat, candidatul, vicepreşedintele Al. Gore, şi-a sărutat soţia lung-lung, ca într-o scenă de dragoste în filme. Gestul voia să sublinieze fidelitatea casnică a domnului Gore în comparaţie cu aventurile amoroase ale preşedintelui Clinton. Când a venit la emisiunea faimoasei Oprah Winfrey, candidatul George W. Bush i–a strâns mâna bărbăteşte. "Fără sărut?" l-a întrebat maliţioasă Oprah. "Fără", a subliniat domnul Bush în aplauzele şi râsetele spectatorilor.

Însuşi candidatul Al. Gore a făcut haz de sărutul cu pricina (care, spun unii, cu toată lungimea, n-a durat mai mult de trei secunde). Întrebat de David Latterman dacă sărutul a purtat în el un mesaj (vezi mai sus!), d. Gore a replicat, în amuzamentul întregii săli: "Da, a fost un mesaj pentru... soţia mea, şi ea mi-a dovedit în aceeaşi seară că l-a înţeles!"

Cine vrea să cânte împreună cu Julie Andrews?

Scena întâi se petrece cu mulţi ani înainte (câteva duzini). La un cinematograf de cartier din Bucureşti (aş spune "Lucifer", de pe Dudeşti, dar nu pot să jur) se dădea filmul cu meciul de box dintre Max Schmeling şi Max Baer. Preţul biletului de intrare depăşea alocaţia mea săptămânală, aşa că am făcut apel la sentimentele evreieşti ale tatălui meu, spunându-i că vreau să-l văd pe "evreul Baer" (după mulţi ani, în America, am aflat că Baer nu era evreu, dar jucase rolul respectiv pentru a-şi asigura o categorie întreagă de admiratori).

Deşi, bineînţeles, meciul nu era pe viu, spectatorii din sală la matineul de duminică, mai toţi băieţi de 10-12 ani, îşi încurajau favoritul, creând un adevărat vacam.

Nu m-am gândit atunci că în Statele Unite voi vedea după ani şi ani o versiune americană a situaţiei, aşa cum "Spânzurătoarea" copilăriei (cum am mai spus) a devenit "Wheel of Fortune", sau "telefonul fără fir", un adevărat telefon mobil.

De data aceasta e vorba de un film. Marele succes "Sunetul muzicii", cu Julie Andrews, se proiectează din nou pe ecrane, prezentând o situaţie confuză la prima vedere: deşi e vorbit şi cântat în englezeşte, filmul are subtitluri! Motivul? Spectatorii sunt îndemnaţi să cânte odată cu interpreţii. Cine nu ştie toate cuvintele melodiilor le găseşte imprimate pe ecran.

De la meciul Schmeling-Baer şi până la "Sound of Music" cu participarea sălii au trecut peste 65 de ani. Deunăzi am văzut la televiziune un documentar despre cele mai frumoase grădini din lume. M-am întrebat: oare câţi ani se vor scurge până o să văd un documentar asemănător, care să mă-mbete cu mirosul florilor respective?

G. MOSARI

Cu piciorul în cizma italiană

Domul din Milano

- **Să vezi Napoli şi apoi poţi să... trăieşti!**
- **Oraşul neturistic Milano, unul dintre cele mai turistice din lume**
- **Cum stau casele în apă la Veneţia**
- **Lui Napoleon îi plăcea să iubească la Lago Maggiore**

Italia e fără îndoială una din cele mai atrăgătoare ţări din Europa. Recunoscută rapid pe hartă datorită formei de cizmă cu care a fost înzestrată de natură, mângâiată de câteva mări, printre care Mediterana şi Adriatica, plină de lacuri şi munţi, având un oraş pe apă, Veneţia, unic în felul lui – acest stat cu rădăcini adânci în istorie, cu macaroane şi cu pizza, reprezintă un punct de atracţie cu totul deosebit pentru iubitorii turismului (şi nu numai).

Când am vizitat prima oară Italia, aşteptam cu emoţie de îndrăgostit întâlnirile cu Roma, Florenţa, Pisa (cu renumitul turn înclinat), Capri, Napoli... Despre acest din urmă oraş se spune că după ce-l vezi, fiind încântat de peisajele ce ţi le oferă, poţi să... mori. Parafrazând, voi spune că dimpotrivă, eşti obligat să trăieşti ca să cunoşti cât mai mult din lumea cea plină de frumuseţi.

Recent am fost din nou în Italia, dar mi-am rezervat din ea doar câteva picături din nordul ţării şi Veneţia. Am ales câteva oraşe "neturistice", Milano, Torino, fiindcă despre ele se vorbeşte şi se scrie mai puţin, considerându-se că forţa lor de a atrage vizitatori este mai mică, deoarece aici predomină industria şi comerţul.

Ei bine, aceste localităţi merită a fi în obiectivul de prim plan al excursioniştilor, chiar dacă firma lor turistică nu străluceşte.

Domul, fotbalul şi Scala din Milano

Milano e al treilea oraş ca mărime al Italiei (după Roma şi Napoli), ceea ce înseamnă că numără cam un milion şi jumătate de locuitori, în mare majoritate bolnavi de... fotbal. Asta înseamnă că municipiul are un stadion gigant de peste 90.000 de locuri, o construcţie monumentală, dar şi două echipe, Milan şi Inter, ambele de câteva ori campioane ale ţării şi tot ambele numărându-se printre cele mai bune formaţii de club din Europa.

Exact în centrul oraşului, se poate spune în punctul zero al acestuia, se înalţă una dintre cele mai impunătoare catedrale din lume, Domul din Milano, cu adevărat fantastic, în care fiecare detaliu reprezintă o operă de artă de sine stătătoare.

Construcţia a fost iniţiată (spun documentele) în anul 1386 şi de atunci, pe parcursul secolelor, se mai adăuga câte un corp de clădire, se mai făceau înnoiri, până s-a ajuns la ceea ce vedem noi astăzi: o bijuterie arhitectonică în faţa căreia rămâi mut de admiraţie.

Catedrala domină piaţa centrală a oraşului, care se numeşte – firesc – Piazza del Duomo, un careu imens pe laturile căruia străjuiesc, între alte clădiri, Palatul regal şi Galeria Vittorio Emanuele, cu o majestuoasă arcadă de intrare, iar în faţa Domului se află statuia de bronz (uriaşă, bineînţeles) care-l înfăţişează călare pe unul dintre cei mai renumiţi regi ai Italiei, Victor Emanuel al II-lea.

Ziua, Piaţa Domului e arhiplină, fiind străbătută şi vizitată de zeci de mii de oameni. În schimb, seara, imaginea pieţei ne-a decepţionat: slab luminată, aproape pustie şi asta într-un loc în care se află de fapt inima oraşului.

La câteva sute de metri de Dom, pe care-i străbaţi prin galeria Vittorio Emanuele, întâlneşti Piaţa Scala, dominată de monumentul care-l înfăţişează pe Leonardo da Vinci. Aici este celebra Scala din Milano, pe scena căreia şi-au înscris numele unii dintre cei mai renumiţi cântăreţi de operă ai lumii.

Teatrul cu 2.800 de locuri, repartizate la parter şi pe câteva rânduri de loji şi balcoane, în care domină culoarea purpurie, în ciuda dimensiunilor, îţi dă sentimentul de intimitate şi căldură. În holul de la intrare, busturile lui Rossini, Bellini, Verdi, Donizzetti, parcă-ţi spun bine ai venit în lumea giganţilor muzicii, iar muzeul teatrului, care-ţi pune la dispoziţie documente ale vremii, fotografiile actorilor, afişe, costume, contribuie la sporirea dragostei tale de vizitator sau spectator faţă de Scala din Milano.

Dar mai notez aici un element aparte: toate teatrele se află în clădiri în care din stradă vezi intrările, iar faţadele construcţiilor îţi identifică localul destinat artei. Numai Scala din Milano se află într-un bloc obişnuit, iar dacă nu ştii, nici nu-ţi poate trece prin cap că el ascunde celebra Operă...

Dar oraşul "neturistic" Milano oferă vizitatorilor şi multe alte locuri deosebit de frumoase şi interesante.

Unul din acestea este Castelul Sforzesco, edificiu din perioada Renaşterii, înconjurat de ziduri şi turnuri de apărare, cu o curte interioară pentru parăzi, cu etaje care cuprind camere cu sculpturi, picturi, instrumente muzicale.

Milano nu-i lipsit nici de un arc de triumf, nu prea mare, chiar dacă aici el e intitulat modest "arcul păcii". Tot acest oraş nordic al Italiei îţi oferă o galerie de artă modernă, grădini publice, un Muzeu Naţional, palate şi biserici, dar şi un... cimitir (obiectiv turistic) care se numeşte "Monumentul", desigur pentru arta monumentelor celor dispăruţi. Nu omitem nici Hipodromul care-i dominat la intrare de un cal de bronz de şapte metri, fiind sculptura ecvestră cea mai mare din lume, Muzeul de ştiinţă şi tehnologie Leonardo da Vinci, deosebit de interesant pentru orice vizitator mai ales datorită sălii destinate vehicolelor (automobile, locomotive).

Cum se ajunge la Milano? Cu avionul (pe unul din cele câteva aeroporturi ale oraşului), cu trenul la Gara Centrală, cea mai mare din Italia, sau cu maşina, care-i bună şi pentru circulaţia în interiorul oraşului. Deşi aici, transportul public e foarte bine pus la punct şi ai de toate: metrou, autobuz, troleibuz, taxiuri. O curiozitate: şoferii de taxi nu iau pasageri de pe stradă, ci doar din staţii. Deci, fără "tremp".

Castelul lui Napoleon

Cine se află la Milano şi are puţin timp liber (să zicem 8-10 ore), are parcă obligaţia să umble printre vecinii milanezilor, deci am pornit-o spre sud-vest spre a ajunge la Torino, mare oraş industrial al Italiei.

Pentru turistul veşnic în mişcare, un tur al localităţii cu autobuzul sau oricare alt vehicol oferă un tablou general în care remarcăm că Torino este străbătut de câteva străzi şi bulevarde mari, de mulţi kilometri, dar cred că specificul îl dau arterele mici şi drepte, care împart oraşul în nenumărate pătrate şi dreptunghiuri. Din loc în loc întâlneşti punctele "magnet" ale urbei: piaţa istorică din Torino, numită Piazza del Castello, Palatul regal, monumentul lui Vittorio Emanuele II, Castello del Valentino, fascinanta clădire Antonelliana (165 de metri înălţime), simbolul oraşului Torino, grădina regală, Parcul Europa, câteva mari biserici, Muzeul Automobilului şi Stazione di Porta Nuova, unde se află... gara şi trenurile.

Dar fără o plimbare pe jos, parcă orice vizită turistică pierde din farmec, de aceea, tot centrul oraşului şi în special Via Roma, lungă şi îngustă, cu clădiri de câteva etaje şi coloane care amintesc pe cele romane, am parcurs-o "per pedes". Am putut astfel admira de aproape şi în linişte Piazza San Carlo, cu monumentul lui Emanuele Filiberto, Duce de Savoia, după care, înaintând spre Piazza del Castello, am ajuns la Palazzo Madama, pe care l-am vizitat nu pentru... madamă, ci pur şi simplu pentru că acesta este Palatul regal. Aici, ca în toate clădirile prin care au trecut monarhii, nu lipsesc sala tronului, saloanele de recepţie, de cafea, camere în diverse culori, mai ales roşii şi verzi. Pereţii sunt plini de tablouri mari, cu rame aurite, în care picturile reprezintă oameni graşi dar frumoşi, iar femeile-s în mare parte dezbrăcate... Ce să-i faci? Gusturi regale!

...Am spus la începutul acestor rânduri despre vecinii milanezilor că cine are câteva ore libere, fiind la Milano, trebuie să evadeze şi prin împrejurimi. Astfel, pornind-o spre Nord, la numai 30-40 de minute de milanezi, ajungi la cel mai frumos lac din Italia, Lago Maggiore. Având forma unei acolade cu vârful spre stânga, lacul e lung şi destul de lat, fiind presărat pe maluri de nenumărate localităţi-staţiuni, cu zeci de hoteluri veşnic pline nu doar cu turiştii localnici sau din ţările învecinate, ci cu excursionişti din toată lumea, mai ales chinezi, care în ultimul timp au cam luat cu asalt cizma italiană.

Lacul Maggiore are apa în culorile cerului senin, iar de jur împrejur se înalţă munţi în care domină verdele în toate nuanţele posibile. În mijlocul apei, la distanţe nu prea mari, câteva insuliţe, locuite, dau un farmec aparte. Şi peste tot flori, în majoritate roşii, roz, albe.

Probabil nu întâmplător Napoleon şi-a ales un castel la Lago Maggiore pentru refugiu de noapte şi de... dragoste.

Veneţia: Gondole şi muzică

Pentru cei care n-au văzut Veneţia şi îşi imaginează că-i vorba de o localitate în care casele sunt construite în apă, întrebându-se cum e posibil aşa ceva, dorim să spunem că Veneţia se află în bună parte pe uscat, dar e situată în mijlocul unei lagune şi străbătută de nenumărate canale. De aceea avem de-a face cu un oraş aparte, în care fundaţiile sau porţiuni din zidurile a numeroase clădiri se află în apă. Desigur, construirea lor a necesitat o tehnică specială, susţinere prin stâlpi solizi care să asigure existenţa clădirilor zeci sau chiar sute de ani.

Spre a permite circulaţia pe uscat, peste canale au fost ridicate poduri ce au necesitat de-asemenea soluţii tehnice deosebite, cea mai mare parte traversând canalul central, Canal Grande, de lăţimea unui râu, care străbate Veneţia exact prin mijlocul ei.

La distanţă nu prea mare de oraşul canalelor se află câteva insuliţe menite parcă să protejeze Veneţia centrală, între ele găsind necesar să subliniez măcar două: Murano, unde se fabrică vestita sticlă, cunoscută în toată lumea, şi Lido di Veneţia, o insulă lungă şi îngustă care închide laguna şi în acelaşi timp reprezintă "graniţa" de la Marea Adriatică.

Aşadar la Veneţia te poţi plimba pe jos, pe străzi şi în pieţe "normale", ca în orice alt oraş... terestru, poţi circula prin anumite locuri cu autobuzul sau maşini mici pe 4 roţi, te simţi ca oriunde pe uscat.

Dar farmecul îl dau plimbările pe apă, mai ales în bărcile care se numesc "gondole", unice în lume, simbol al Veneţiei. Imaginaţi-vă scena romantică a alunecării gondolei pe apa liniştită, seara, pe un cer înstelat, în timp ce gondolierul cântă îndrăgostiţilor din barcă o canţonetă italiană. Numai că în ultimul timp, mai ales din cauza preţurilor piperate, soliştii vocali sau instrumentali sunt mai puţin văzuţi şi auziţi, iar în locul cântecelor italiene, în cadrul "modernizării", asculţi muzică rusească!

Originale la Veneţia sunt taxiurile sau autobuzele pe apă, adică bărci cu motor (taxiuri) şi vaporaşe cu rol de autobuz public orăşenesc, cu staţii fixe, orar (care se respectă), iar tu, pasager, ai parte de o călătorie plăcută pe apă, de care nu te bucuri în oraşul tău de-acasă.

Centrul Veneţiei e dominat de Piazza San Marco, un dreptunghi imens, cu câteva clădiri de valoare istorică, cum ar fi Turnul cu Orologiu, Palatul Dogilor, Bazilica San Marco. În această piaţă se adună sute de porumbei, dând un aspect pitoresc locului, iar la câteva cofetării din piaţă cântă diferite orchestre, aşa că dacă mănânci o îngheţată să ştii că-ţi adaugă la preţ o cotă-parte pentru muzică!

O plimbare pe Canal Grande te face să cunoşti o bună parte din Veneţia, să-i cuprinzi specificul şi să poţi admira şiruri întregi din construcţiile ei de farmec. Ne referim la casele obişnuite, fiecare colorată altfel, aproximativ de acelaşi model şi parcă lipite unele de altele, alcătuind străzi în care baza imobilelor se află în apă, dar mai ales la clădirile deosebite care înseamnă 36 de palate, 37 de biserici, şcoli, galerii, muzee.

La Veneţia există şi un aşa-numit "Ghetou", de existenţă semimilenară. În ghidul turistic al oraşului, unul dintre itinerarii cuprinde vizitarea Ghetoului, înfiinţat încă din anul 1516, reprezentând de fapt cartierul evreiesc al oraşului, în care tradiţiile culturale şi religioase au fost cultivate de-a lungul secolelor. Aici se află şi un Muzeu de artă ebraică, o sinagogă, şcoli specifice comunităţii evreilor, iar ghidul precizează că această populaţie a adus o importantă contribuţie la viaţa oraşului.

Veneţia îţi rămâne în memorie ca o splendoare urbană deosebită iar când pleci îi spui la revedere... pe curând!

ЛИМ LIM

REŢEAUA MAGAZINELOR DE CARTE ROMÂNEASCĂ

• Romane • Dicţionare •
• Ghiduri turistice •
provenite din vasta producţie editorială din România de astăzi

AFULA: Kikar Atzmaut 7 (În pasajul Ophir Center)
TEL.: 06-6596014
ASHDOD: Merkaz Mishari Daled, magazin nr. 33 Haim Schapira
Tel.: 08-8665388
BAT YAM: Str. Balfour 60. Tel.: 03-6592484
BEER-SHEVA: Str. Histadrut 56. Tel.: 07-6236738
HAIFA: Str. Herzl 61 (Kikar Talpiot). Tel.: 04-8671292
IERUSALIM: Str. Yaffo 63 (în pasaj). Tel.: 02-6250612
NATANIA: Str. Smilanski 10 (în pasaj). Tel.: 09-8615860
PETAH-TIKVA: Str. Pinsker 9. Tel.: 03-9040225
RISHON LE ZION: Str. Rotschild 9. Tel.: 03-9698724
RISHON LE ZION: Str. Herzl 47. Tel.: 03-9671807
TEL AVIV: Str. Solomon 20 (vechea Tahana Merkazit).
Tel.: 03-6873606
TEL AVIV: Str. Allenby 48. Tel.: 03-5175877
TEL AVIV: Staţia nouă de autobuze, et. 3, magazinul nr.3243
(sub Mac Donald). Tel.: 03-6877949

Direcţia: tel. 03/562-0711, 562-0714
Iolanda: pelefon 054/829-163

Ultimele noutăţi la LIM

CASETE AUDIO cu:

Poveşti pentru copii
Muzică uşoară şi populară românească

MARIA ALDEA-LÖBEL
Offenbach, Germania

Cireşii în Japonia

(3)

Maria Aldea-Löbel a fost ziaristă în presa de tineret bucureşteană a anilor '60.

Ea trăieşte, împreună cu soţul ei, inginer, în Germania, scrie şi călătoreşte mult. Iar din când în când, ne trimite impresiile sale. Totdeauna proaspete, totdeauna interesante.

În cazul de faţă e vorba despre Japonia.

(Urmare din numărul trecut)

Kyoto

E oraşul venerat al japonezilor – un muzeu viu al culturii, artei şi istoriei naţionale. Când te plimbi pe străzile lui vechi, pe aleile din parcurile templelor şi palatelor, retrăieşti într-o săptămână o mie de ani de viaţă tumultuoasă. Şi începi să înţelegi cum s-a cristalizat nu numai statul, dar şi cultura, arta pe care de la o poştă le recunoşti azi ca "tipic japoneze".

După ce au "devorat" cultura chineză cu o sete de a învăţa nemaiîntâlnită în istorie, japonezii au început postul cel mare: s-au retras în cochilia lor insulară, au asimilat ce li se potrivea şi au eliminat ce nu le convenea. Modelaţi de natura lor aspră şi săracă, ei sunt economi în toate – deci şi cu formele şi culorile. Liniile noilor temple şi palate se simplifică din ce în ce. Se cristalizează geniul lor tipic: conciziunea, eleganţa simplităţii.

Acum un secol, când a "descoperit" cultura japoneză, arta europeană a fost puternic influenţată de ea. Cred că de aceea, azi, nu mă simt total străină aici, gustul japonez a revoluţionat şi gustul nostru. Venerabilele clădiri şi parcuri mi se par surprinzător de moderne.

Intru în curtea palatului imperial, nu mai ştiu pe care din cele patru porţi – a împăratului, a împărătesei, a concubinelor sau a prinţilor. O curte imensă cu clădiri simple, legate între ele prin coridoare de lemn de cedru. Nu le putem vizita – dar, într-un pavilion central fără pereţi se poate vedea schimbarea gărzii în costume de epocă. De fapt abia se poate vedea câte ceva – atâta omenire a venit să-şi venereze împăratul într-o zi oarecare.

În schimb, şi-a deschis larg porţile pentru noi Palatul Şogunului – cel cu "duşumelele care cântă ca privighetorile". Sau, în limbajul nostru prozaic – unde duşumelele scârţâie şi se aud răsunând paşii oricărui intrus. Şi aici, nici o urmă de măreţie infatuată. Sălile sunt de o simplitate plină de demnitate. Ochiul caută în zadar mobile. Manechine în superbe chimonouri aduc măsuţe pe care vor servi mâncarea. Altele îndepărtează măsuţele. Pe un perete uriaş e pictată o singură creangă de pin. În alt salon, pe perete e un singur cocor care îşi ia zborul – şi mă duce cu gândul afară, spre depărtări eterice, misterioase.

Dacă japonezii, aceşti ecologişti "avant la lettre", ar fi descoperit sticla incasabilă la cutremure, visul lor ar fi fost fără îndoială să-şi construiască locuinţe transparente, în care natura să devină o parte organică a casei. Îmi vine greu să mă desprind de sala de audienţe nu numai din cauza peretelui minunat pictat de Kano Tanyu – o simplă creangă. Acum, aici, retrăiesc o scenă inedită din viaţa secretă a şogunului.

Pe o scenă înaltă, jilţul marelui general. În spatele lui – o uşă discretă, după care garda lui personală înarmată până în dinţi aştepta, gata să intervină, la nevoie, ca să-l apere.

La o distanţă apreciabilă – manechinele samurailor îngenuncheaţi, cu fruntea la pământ.

– De ce sunt toţi îmbrăcaţi la fel? Asta era uniforma samurailor de aici?

Ghida noastră zâmbeşte, vădit bucuroasă că ne poate fi utilă:

– Aţi văzut uşa din dreapta sălii, opusă tronului şogunului? Pe acolo intrau samuraii dintr-o cameră specială în care trebuiau să-şi dezbrace hainele lor şi să-şi pună aceste kimonouri pregătite de şogun, foarte lungi şi cu mânecile şi ele extrem de lungi. De ce? Ca să nu se poată repezi spre şogun ca să-l asasineze.

Pentru că, în ţara în care prima lege se numeşte Legea Armoniei, istoria s-a desfăşurat sub semnul violenţei. Puterea centrală nu era încă bine consolidată. În căile înguste şi stâncoase şi pe insule, principii locali se luptau în continuare între ei şi în acelaşi timp împotriva puterii centrale. Ei aveau armate proprii de războinici, de samurai. Mulţi dintre aceştia fugiseră de birurile din ce în ce mai grele puse de împăraţi care voiau să întreţină, cu adevărat ca nişte Fii ai Cerului, Curtea şi sutele de concubine. Încetul cu încetul, armata imperială condusă de un şogun reuşeşte totuşi să se impună. Dar sabia şogunului a avut două tăişuri: cu timpul şogunii au preluat puterea în fapt. Când treceau prin oraş, ferestrele caselor trebuiau închise, trecătorii se aruncau cu fruntea în ţărână: cine îndrăznea să ridice privirea era pedepsit cu moartea. Iar oamenii şogunului, samuraii, se purtau ca stăpânii ţării. Se spune că dacă un samurai îşi comanda o sabie nouă şi întâmplător nu era război, el se aşeza lângă un pod şi aştepta să vină careva ca să-i poată încerca tăişul. Odată un tânăr samurai a despicat cu o lovitură atât de precisă pe un biet ţăran beat încât acesta a continuat să meargă până când, împiedicându-se de o piatră, s-a desfăcut în două.

Dar samuraii nu pregetau să-şi încerce tăişul săbiilor şi asupra lor înşişi – decât să cadă în mâna duşmanilor, sau, dacă se considerau dezonoraţi, îşi făceau, se ştie, sepuku (harakiri). Pe feţele japonezilor care se înghesuie lângă mine să vadă manechinele samurailor din palatul şogunului se oglindeşte o bucurie respectuoasă: e întâlnirea cu eroii lor. Ştiam şi eu că samuraii aveau un nobil dispreţ faţă de viaţa lor, că e legendar curajul lor. Dar că şi soţiile lor aveau un cod de onoare la fel de sever, aflu abia acum; când li se aducea vestea morţii soţilor lor în război, trebuiau să-şi manifeste bucuria. Şi ele purtau tot timpul un cuţit: când erau dezonorate, sau dacă soţul se sinucidea din devotament pentru superiorul lui, soţia – după ce îşi lega pudic picioarele – îşi tăia vinele cu o tehnică pe care o învăţase de copilă.

Cei ce înoată cu picioarele legate

Ciudat că în faţa păpuşilor cu kimonouri foarte lungi mă poartă gândul la cei ce se autodenumesc "noii samurai": top-managers din industrie şi economie. Aceeaşi autodisciplină absolută, aceeaşi structură ierarhică în organizarea întreprinderilor, acelaşi devotament "filial" faţă de familia firmei. "Generalii" de pe frontul economic vorbesc despre "strategie" şi "tactică" şi pornesc la atacul împotriva "duşmanilor", a concurenţilor, cu îndârjirea samurailor din Evul Mediu. Admiraţia nostalgică pentru vitejii din trecut e cultivată. Am văzut un ciudat concurs de înot: sportivii înotau cu picioarele legate, una din tehnicile samurailor.

"Ce păcat că n-o să fiţi aici la 16 septembrie", îmi spune ghida cea inimoasă când ieşim din curtea şogunului. "La Serbarea Arcaşilor aţi putea vedea cum se întrec tinerii călare – exact ca samuraii de altădată. Şi chiar fetiţe îmbrăcate în kimonouri participă la concursuri de tragere cu arcul!"

Unde mă aflu? În trecut? În prezent? Am impresia că aici, timpul a luat o altă dimensiune decât timpul meu occidental. Sunt în Evul Mediu? Sunt în secolul 21?

Unde mă aflu? Într-un oraş dual, şi de fantome şi de oameni vii? Un oraş de "a fost odată ca niciodată" şi o metropolă contemporană? Cu străzi largi, comerciale, cu vitrine înţesate cu ultimele minuni ale tehnicii – şi cu cartiere din altă viaţă, cu ulicioare mărginite de căsuţe din ţara piticilor, cu gemuleţe din hârtie translucidă. Parcă te aştepţi să vezi ieşind din ele femei fardate tare cu pudră albă ca de cretă şi îmbrăcate în kimonouri. Cu stranii grădini de numai câţiva metri, în care au încăput şi oceanul cel mare şi un munte. "Valurile" sunt greblate unduit pe pietriş şi o piatră mai mare a fost aşezată cu multă grijă asimetric (pentru că japonezii au descifrat secretul farmecului viu al asimetriei). Cu un pavilion de aur oglindit în apele clare ale unui lac miniatural – sanctuarul în care se retrăgeau şogunii ca să "mediteze". Cu parcul cu tufişuri savant ordonate, dar fără nici o floare colorată. Stau cu adevărat şi eu pe "piatra lunii"? Piatra anumită pe care se aşezau şogunii ca să contemple luna şi bolta cerească plină de zei – singura realitate, credeau ei.

Unde mă aflu? În trecut? În prezent? Într-o nouă dimensiune a timpului? Japonezii – care nu spun niciodată răspicat "da" sau "nu" şi care îşi învăluie gândurile într-un kimonou de politeţuri echivoce – par că nu fac distincţia dintre trecut şi prezent aşa cum o facem noi. Pentru mica noastră ghidă timpul e tot mişcarea ancestrală a roţii, cu ciclurile care se repetă mereu şi mereu, ca anotimpurile – exact la fel ca pentru moşii şi strămoşii ei. Sunt tulburată. Aici, în Kyoto, mi se pare că intuiesc de ce îmi pare straniu acest popor, prin ce e el altfel decât mine. Încercând să-l înţeleg pe el, mă pot defini pe mine însămi mai bine.

La baia publică: bărbaţi şi femei în pielea goală

Am neapărată nevoie de repaos, de evadare din lumea aceasta nefirească, duală.

Plecăm din Kyoto cu super-expresul spre Hakone, un complex balnear pe malul unui lac vulcanic. Domnul Ueno, noul nostru ghid – atât de distins, de fin, de cultivat – ne sfătuieşte să facem cunoştinţă cu un fenomen "tipic japonez": o baie publică. Să o facem! Mania, aş zice, obsesia pentru curăţenie de aici continuă să mă mire, deşi vin din Germania, unde e răspândită boala numită "Putzwahn" – nebunia curăţeniei. După ce te săpuneşti şi te speli bine de tot, deci supercurat, intri într-un bazin cu apă termală plin cu femei şi bărbaţi în pielea goală. E o gălăgie total neaşteptată – se râde, se vorbeşte tare, se vorbeşte mult.

Din păcate nu pot înţelege nimic. Mai rău e că nici eu nu pot fi înţeleasă în acest complex hotelier ultramodern decât la casierie. Nimeni nu pare interesat să ştie o boabă de engleză sau vreo altă limbă străină. După o oră de parlamentări cu mâinile, la secţia de masaje, după multe plecăciuni şi zâmbete din partea personalului, care vorbeşte numai japoneza, plecăm fără să putem face experienţa unui masaj japonez. Păcat!

Seara suntem invitaţi la un dineu tradiţional. Suntem rugaţi să venim în ţinută de seară, cu kimonoul care ni s-a pus la dispoziţie. Ne scoatem papucii la intrarea în sala de ospăţ. Ne aşezăm pe jos pe tatami, în faţa măsuţelor scunde. O tânără îmbrăcată într-un kimono auriu de mătase pictată toarnă graţios într-un vas ca de fondue supă şi sake. În farfurioara adâncă din faţa mea sparge delicat un ou şi îmi arată cum să scufund felioarele fine de muşchi de vacă în supa care fierbe şi apoi în ou. Întregul ritual e explicat prin gesturi şi exemple. Apoi, zâmbind, ospătăriţa ne povesteşte ceva arătând spre numeroasele cupe cu condimente şi legume misterioase de pe masă – bineînţeles în japoneză. Cred că am făcut multe lucruri anapoda, dar totul e bun şi, după vreo două cănuţe de sake, chiar foarte bun. Ne culcăm bine dispuşi.

(Continuare în numărul viitor)

ELIEZER PALMOR

Observaţii cu privire la participarea evreilor la instaurarea regimului comunist în România

Eliezer Palmor, din Ierusalim, face parte din categoria acelor diplomaţi străluciţi, originari din România, care au reprezentat peste hotare, după întemeierea Statului, politica externă a Israelului. Înfruntând nu o dată furtuni primejdioase. El a îndeplinit numeroase misiuni importante, între care şi aceea de ambasador la Paris.

În toţi aceşti ani, enervat, ba chiar exasperat de ignoranţa ce domnea (şi domneşte în continuare) privind *tribul* evreo-român, el îşi jurase să scrie ceva despre acest subiect ce-i stătea la inimă. Dar n-avea timp.

Acum, după ce-a ieşit la pensie, are. Şi scrie şapte ore pe zi.

În textul de faţă, Palmor se ocupă de marota numită "evreii au adus comunismul în România".

Palmor

Antisemitismul în era post-comunistă, deşi repudiat în mod public şi stigmatizat ca fenomen incompatibil cu structurile inerente oricărei societăţi democratice, nu a părăsit până acuma în întregime scena politică, socială şi culturală a României. Insinuări şi răbufniri antisemite continuă să învenineze discursul formaţiilor politice de extremă dreaptă, al publicisticii şi al literaturii aflate în slujba acestora, amplificând în felul acesta rezonanţa prejudecăţilor anti-evreieşti care persistă şi se manifestă şi astăzi la anumite nivele ale conştiinţei populare în societatea românească.

Persistenţa fenomenului antisemit pare cel puţin bizară dacă se ţine seama de faptul că acesta a rămas, în mod practic, fără obiect, după ce populaţia evreiască din România a descrescut de-a lungul anilor în mod dramatic şi se cifrează astăzi la nu mai mult de aproximativ 13.000 de persoane, mai ales bătrâne şi marginalizate, care nu fac parte din elitele conducătoare în politica, economia şi cultura ţării.

Persistenţa fenomenului antisemit în aceste circumstanţe schimbate radical se explică prin faptul că oricare ar fi natura lor, prejudecăţile se bucură de o viabilitate îndelungată. Ele – în orice caz, majoritatea lor – persevereazǎ în subconştientul uman chiar după ce se schimbă circumstanţele care le-au generat, asimilându-se în patrimoniul cultural al societăţii care se transmite din generaţie în generaţie.

Antisemitismul ce se manifestă astăzi la nivelul cotidian în formele tradiţional-triviale cunoscute nu reprezintă altceva decât perenitatea unui fenomen statornicit, care se perpetuează în condiţii istorice schimbate. Însă în România post-comunistă, o anumită specie de antisemitism, purtătoare de virulente semnificaţii ultra-nocive, transpare atunci când anumiţi istorici şi memorialişti români, analizând istoria perioadei post-belice, atribuie răspunderea pentru subjugarea României de către tirania comunistă, cel puţin în faza ei iniţială, evreilor. Nu întotdeauna autorul documentului respectiv pare conştient de faptul că felul acesta de interpretare a fenomenului istoric, de fapt, proiectează evreul, care îndeplinise în mod tradiţional funcţia de ţap ispăşitor pentru ponoasele antisemitismului individual, la rangul de ţap ispăşitor pentru suferinţele tuturora, deci la nivel naţional.

Oare sunt evreii într-adevăr responsabili pentru instaurarea regimului comunist în România? În ce măsură este adevărată afirmaţia că aparatul de partid şi de stat în România comunistă a fost invadat de evrei?

Scriitorul Titus Popovici, în cartea postumă "Disciplina dezordinii", a abordat tema prezenţei evreieşti în rândurile mişcării comuniste din România, arătând că *"la sfârşitul secolului al XX-lea a devenit un loc comun, în paginile unei anumite prese, să se afirme că promotorii comunismului în lume, şi în special în România (...) au fost evreii"*. Scriitor onest, Popovici explica fenomenul spunând că *"prezenţa evreilor în avangarda mişcării comuniste era o conscinţă firească, logică şi necesară"*, întrucât *"între ideologia nazistă care îi sortea unei dispariţii totale şi ignominioase şi între ideologia comunistă – aparent la polul opus – (...) alegerea – ca în tragediile antice – era dinainte determinată"*.

Aşadar, o prezenţă evreiască firească, ba chiar inexorabilă.

În ce-l priveşte pe scriitorul Norman Manea, acesta, influenţat de o anumită mistificare a istoriografiei post-comuniste, susţine că *"în ilegalitate şi în 1945 este posibil şi este chiar probabil că majoritatea membrilor de partid aparţineau* *minorităţilor naţionale"*. Ceea ce explică, după el, că *"acum tot comunismul este dat pe seama ruşilor, a evreilor, a ungurilor"*. Însă Manea se întreabă, pe drept cuvânt, *"într-un partid ce avea 1.000 de membri şi într-o ţară care avea aproape 800.000 de evrei, 800.000 de nemţi şi în jur de 1.500.000 de maghiari, ce reprezentau aceşti oameni proporţional cu populaţia respectivă?"*

La anumiţi autori relevarea prezenţei evreieşti în rândurile conducerii de partid şi de stat este de-a dreptul obsesivă. Astfel, Paul Sfetcu, care timp de 13 ani a fost şeful de cabinet al lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, atât în convorbirile purtate cu Lavinia Betea, cât şi în cartea de memorii postume publicată recent, pretinde, nu fără insinuări muiate în venin, cum că evreii în anii cincizeci se aflau pretutindeni, atât în organele de conducere a partidului cât şi în acelea ale ministerelor. Sfetcu susţine că după ce în 1946 a *"constatat că la organizaţia de tineret* (comunist – E.P.) *prea multe funcţii de conducere erau ocupate de evrei sau de români căsătoriţi cu evreice"* (sic!), această constatare s-a dovedit ulterior *"un fapt neînsemnat faţă de ceea ce a întâlnit în 1950 la cancelaria CC al PMR"*, unde *"toate funcţiile de conducere erau ocupate de evrei"*. Nici mai mult nici mai puţin: toate funcţiile de conducere erau acaparate de evrei.

Goana ahtiată după originea etnică a personalităţilor evreieşti, însoţită de persistenţa demascării acelora care şi-au însuşit nume româneşti, a ajuns la situaţia de-a dreptul grotescă în care secuiul Vasile (Laszlo) Luca (Luka) este reinventat ca "evreu-ungur", iar românul Teohari Georgescu a fost *"identificat, după anumite surse* (neidentificate), *ca evreu cu numele de Burăh Tescovici"*.

În capitolul "Gheorghiu-Dej şi evreii", Paul Sfetcu, care şi-a scris memoriile în stilul lipsit de har al documentelor de partid, nu s-a sfiit să reproducă o anecdotă antisemită circulând, după spusele lui, în anii cincizeci prin Bucureşti, după care *"războiul între Israel şi Egipt din 1956 a încetat nu ca urmare a ameninţării URSS că va interveni în conflict, ci pentru că egiptenii au declarat că bombardează ministerele din capitala României. Îngrozită că va pierde atâţia valoroşi evrei, conducerea Israelului a ordonat oprirea ofensivei şi a renunţat la ocuparea* (!) *oraşelor Alexandria şi Cairo"*.

Faptul că numeroşi evrei, dincolo de importanţa lor procentuală în populaţia ţării, s-au înrolat în rândurile Partidului Comunist după ce au supravieţuit coşmarul anilor de urgie nazistă, rămâne confirmat. În schimb, în ce priveşte măsura participării evreilor la mişcarea comunistă în ilegalitate şi a rolului îndeplinit de ei în cucerirea puterii şi instaurarea regimului comunist în România, aceste întrebări au primit răspunsuri exagerate la extrem, sau de-a dreptul eronate. Mă refer la astfel de răspunsuri categorice ca acelea ale lui Sfetcu, care afirmă, de exemplu, că membrii PCR în ilegalitate *"erau în marea lor majoritate evrei"* şi că *"majoritatea membrilor din conducerea Partidului Comunist din România (...) erau evrei, la începuturile istoriei sale"*.

Deficienţa acestor afirmaţii nu provine din lipsa de documentaţie istorică corespunzătoare, ci se explică mai degrabă prin năzuinţa, mai mult sau mai puţin conştientă, de a pune în sarcina străinului răspunderea cu privire la tragedia provocată de dictatura comunistă. De aici reiese că evreii români, chiar şi spre sfârşitul secolului XX, sunt percepuţi în optica acestor autori, dacă nu în mod făţiş, atunci măcar prin implicaţie, drept elemente străine.

Năzuinţa de a culpabiliza străinul este fără înoială ilicită, căci este contrară adevărului istoric, dar în acelaşi timp ea este şi dăunătoare, căci – aşa cum spunea pe drept cuvânt Norman Manea – *"câtă vreme o naţiune nu este în stare să-şi discute în mod onest păcatele, ea nu este în stare nici să-şi evalueze*

Editura MINIMUM prezintă
o nouă carte de I. SCHECHTER

Bilete
în
Zidul Plângerii

O privire cu lupa şi una cu microscopul
asupra realităţilor israeliene şi străine.
Instantanee, portrete, amintiri,
comentate cu zâmbet şi rictus.

TOATĂ LUMEA DE AZI ÎNTR-O CARTE!

Comenzi la autor,
Str. Zamenhof 15, Tel Aviv
Preţul plus expediţia – 20 şekeli

calităţile în mod onest".

Dan Cătănuş şi Ioan Chiper au reunit în volumul "Cazul Ştefan Foriş – Lupta pentru putere în PCR, de la Gheorghiu-Dej la Ceauşescu", apărut la Editura Vremea, Bucureşti 1999, cincizeci de documente dintre care unele, redactate în anii 1940-1944, provin din arhivele PCR şi din arhivele SRI (Serviciul Român de Informaţii). La acestea se adaugă procesele-verbale ale interogatoriilor la care au fost supuşi în închisoare, între 1953-1955, Teohari Georgescu şi Vasile Luca, declaraţia fostului comisar de poliţie Ion. V. Tăflaru, în 1963, privind informatorii de care a dispus Siguranţa în rândurile comuniştilor, şi procesele-verbale, redactate între 1967-1968, de către comisia în frunte cu Ion Patilineţ, stabilită de CC al PCR pentru cercetarea cazului Ştefan Foriş, fostul secretar general al PCR, arestat în 1944 şi lichidat în 1946 din ordinul lui Gheorghiu-Dej şi cu acordul Anei Pauker, al lui Vasile Luca şi Teohari Georgescu.

Ceea ce ne interesează în această culegere de documente este faptul că ea conţine un număr de 263 de nume de comunişti în ilegalitate, compus din membri de partid de rând, responsabili de organizaţii locale, precum şi membri în Comitetul Central şi secretariatul CC. Nu lipsesc din cadrul acesta nici nume de comunişti care au cedat presiunilor exersate asupra lor în stare de arest şi au devenit informatori ai organelor de poliţie şi de siguranţă. Ori, acest număr de 263 de comunişti reprezintă 32,4 la sută din totalul de 810 membri câţi număra în 1944, în preajma ieşirii din ilegalitate, Partidul Comunist Român. Ceea ce constituie un eşantion mai mult decât valabil pentru a analiza compoziţia naţională a PCR în ilegalitate.

Analiza eşantionului stabilit arată că spre sfârşitul perioadei de ilegalitate, 149 membri de partid erau români (dintre care 5 ar putea fi de altă naţionalitate), 24 unguri (dintre care 2 ridică un semn de întrebare), 79 evrei (dintre aceştia, 6 ar putea să nu fie evrei) şi 11 de alte naţionalităţi (bulgari, ruteni, ucrainieni etc.).

Tabloul naţional astfel stabilit arată că 184 de membri identificaţi în aceste documente (sau, dacă scădem din cifra totală pe cei 7 români şi unguri a căror identitate naţională este dubioasă, numai 177) membri de partid erau neevrei. Măsurându-se proporţia membrilor de partid neevrei în raport cu cifra totală vom obţine respectiv, pe baza de 184, aproape 70%, şi pe baza de 177 numai 67% din totalul membrilor de partid. Cu alte cuvinte, aceste cifre infirmă categoric afirmaţia că membrii PCR în ilegalitate "erau în marea lor majoritate evrei"!

Documentele consultate în acest context arată, de asemenea, că CC al PCR ales de Conferinţa Naţională a Partidului în 1939 era compus din 9 membri, dintre care numai doi – Bela Brainer şi Strul Zigelboim – erau evrei.

Secretariatele CC formate în anii patruzeci (patru la număr) erau compuse din patru sau cinci membri, dintre care numai unul era evreu.

Secretarii generali al PCR între 1921 şi 1944 au fost: Gheorghe Cristescu (1921-1924), român; Elek Koblos (1924-1928), ungur; Vitali Holostenko (1928-1931), ucrainian; Alexandr Danieluk (1931-1935), ucrainian; Boris Stefanov (1935-19240), bulgar; Istvan Foriş (1940-aprilie 1944), ungur.

În concluzie, în lumina celor analizate, cum trebuie interpretată afirmaţia că "majoritatea membrilor din conducerea Partidului Comunist din România (...) erau evrei, la începuturile istoriei sale"?

MAMAIA מאַמאַיַה

Restaurant

românesc

Grătar – pescărie

Aer condiţionat, ambianţă plăcută, serviciu conştiincios, preţuri moderate.

Deschis zilnic între orele 12-24.

Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim şi româneşte.

Restaurantul MAMAIA

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

LUCIAN-ZEEV HERŞCOVICI

Aţi auzit de Gh. Ferenczy? Nu. N-aţi auzit.

În colecţia Bibliotecii Naţionale şi Universitare din Ierusalim se află o lucrare pe cât de interesantă, pe atât de curioasă. Este vorba de o carte asupra antisemitismului nazist, cu titlul "Ave, Hitler, morituri te salutant! – Cum s-a născut Reichul al treilea". Autorul ei este ziaristul creştin Gh. Ferenczy. În original, cartea a fost scrisă probabil în limba maghiară, în anul 1933. Ea a fost tradusă în limba română, în anul 1947, de către C. N. Negoiţă şi Al. Suciu, prieteni ai autorului. Datorită vitregiilor din epocă, traducerea românească, respectiv lucrarea aceasta, multiplicată la maşina de scris, s-a executat în zece exemplare, ediţie pentru bibliofili. Fiecare exemplar va fi semnat de autor. Un adevărat precursor al vestitului "samizdat".

Cartea are IX plus 93 de pagini. În colecţia Bibliotecii Naţionale şi Universitare din Ierusalim se află exemplarul nr. 3, ajuns aici pe la jumătatea anilor '80. Evident că circulaţia cărţii a fost redusă, ca şi influenţa ei. Ca motto, cartea are o frază atribuită regelui prusac Friedrich II: "Antisemitismul este ruşinea secolului", frază care se repetă în carte, ca un adevărat refren, şi cu care se şi încheie cartea.

Scriind aceste rânduri am vrut să readuc această carte în circuitul documentar şi bibliografic. Poate că un editor o va aduce la lumina tiparului, depăşind lumina slabă a maşinii de scris.

În majoritatea sa, conţinutul cărţii se referă la persecuţiile antisemite organizate de nazişti ("cămăşile brune") înaintea reuşitei lui Hitler în alegerile din Germania, în timpul campaniei sale electorale, precum şi la începutul anului 1933. În mod special sunt prezentate persecuţiile morale şi fizice la care au fost supuşi evreii, a căror contribuţie la cultura, ştiinţa, administraţia de stat şi viaţa socială, ca şi la armata germană, în timpul primului război mondial, a fost deosebit de importantă. Dar acesta nu este unicul scop al lucrării. În "Nota traducătorului" (de C. Negoiţă, pp. I-II), "Mărturisirea autorului" (pp. III-IX), "Cuvânt înainte" (pp. 1-3), "Marginalia" (pp. 78-82), se menţionează motivul traducerii şi editării în limba română: menţinerea antisemitismului în România, ba chiar regenerarea lui în anul 1945. În concepţia lui Ferenczy, antisemitismul are aspecte economice, politice şi morale, lovind şi în poporul care îl practică. Autorul apare ca un adevărat martor ocular, care locuia la acea dată în Bucureşti. Probabil că traducerea a început în a doua jumătate a anului 1945, iar cei doi traducători, prieteni ai autorului, s–au identificat cu atitudinea sa politică şi naţională. Autorul descrie şi situaţia din România acelui an (comparativ cu cea existentă în perioada sfârşitului anilor '30 şi în perioada Holocaustului), referindu-se atât la antisemitism, cât şi la ideea politică a antagonismului între dictatură şi democraţie, la problema averilor evreieşti "românizate" şi nereturnate proprietarilor fireşti de către noul regim, care în acest fel tolera jaful. Autorul îşi aminteşte cu plăcere şi nostalgie de prietenul său, decedat de mult, C. G. Costa-Foru, şi de atitudinea democrată a acestuia în problema naţională în general şi în chestiunea evreiască în special.

Cine este Gheorghe (György) I. de Ferenczy? Din păcate, am găsit puţine informaţii asupra sa – personal, necunoscând limba maghiară. Unele informaţii le-am cules chiar din carte. Altele, din volumul istorico-polemic în limba engleză "Horthyst-Fascist Terror în Northwestern Romania, September 1940 – October 1944" (Bucureşti, editura Meridiane, 1986, pp. 43-44). Informaţiile din acest volum se bazează pe câteva note autobiografice ale lui Ferenczy, prezente într-o altă lucrare a sa, "Golgota în Transilvania" (Arad, 1940 – probabil în limba maghiară; Bucureşti, 1941, în limba română). Ferenczy era ziarist, se considera de naţionalitate

Restaurantul
HAIM
cu renumitul său grătar
şi specialităţi culinare
româneşti
anunţă onorata clientelă
noua sa adresă:
Reh. Nes Ziona 8-א
Tel Aviv
Tel. 03/516-5361 –
03/524-4963
începând din 29.08.2000
într-un local mai amplu,
cu parcare uşoară.

Ne angajăm să păstrăm
aceeaşi calitate pe care
o menţinem de 25 de ani.

secui-maghiar, provenea dintr-o familie de origine nobilă. În perioada interbelică a locuit la Satu Mare (unde a editat ziarul în limba maghiară "Kimondom"); apoi la Cluj, unde şi-a continuat activitatea publicistică. Ferenczy s-a opus nu numai antisemitismului, naţionalismului şovin german şi român, hitlerismului şi legionarismului, ci şi naţionalismului şi fascismului revizionist maghiar şi horthysmului. În anul 1940, după intrarea armatei ungare în Cluj, Ferenczy – văzând excesele naţionaliste ungare, antiromâne şi antisemite – a devenit oponent politic, a trecut graniţa în România, stabilindu-se mai întâi la Arad, apoi la Bucureşti. Urmărit de Gestapo – atitudinea sa democrată şi antifascistă se manifesta deschis şi în capitala României –, temându-se că va fi arestat, Ferenczy s-a refugiat la începutul lui martie 1944 la Buzău, unde a trăit ascuns circa şase luni, până la sfârşitul lunii august 1944, când s-a întors la Bucureşti, sperând într-un regim democratic liber. Ulterior, însă, el a rămas decepţionat şi a fost marginalizat, împărtăşind soarta multor intelectuali democraţi din România. Nu numai că nu i-au mai fost reeditate cărţile, dar nici numele său nu a mai fost pomenit în lucrări româneşti de referinţă; el lipseşte din "Dicţionarul Enciclopedic Român" apărut în anii '60. Am identificat numele său într-un singur caz, în anul 1986, în legătură cu descrierea atrocităţilor antiromâne din Transilvania de Nord în săptămânile care au urmat Dictatului de la Viena şi începerii ocupaţiei ungureşti: era important ca aceste atrocităţi să fie descrise tocmai de un publicist "secui-maghiar" şi nu de un publicist român, care ar fi putut fi acuzat de părtinire. Este vorba de volumul "Horthyst-Fascist Terror…" menţionat mai sus (pp. 43-44). "Reabilitarea" lui Ferenczy în istoriografia comunistă română era quasi-exclusă. El nu a fost prezentat însă nici în istoriografia israeliană, care nu a studiat în mod special lucrarea "Ave, Hitler": ea exprima punctul de vedere al unui ziarist minoritar de provincie, nu al unei personalităţi politice româneşti; nici nu reprezenta lucrarea unui autor de prestigiu. Pentru a prezenta atitudinea lui Ferenczy cu privire la antisemitismul în România anului 1945, reproduc câteva citate din cartea "Ave, Hitler", atât ale autorului cât şi ale traducătorului C. N. Negoiţă.

«Lucrarea … este un document de cea mai autentică simţire românească, a unui luptător de elită… Vandalismele regimului hitlerist… Zilele de doliu pentru întreaga lume civilizată, căci, odată cu persecuţia evreilor, se pregătea odiosul atac împotriva continentului… Pretutindeni, în acea vreme, bătea cu furie vântul pustiitor al intoleranţei şi a primitivismului rasist. Cei care îndrăzneau să i se împotrivească aveau de luptat cu mafia nazistă, care în ţara noastră pătrunsese prin agenţi scump plătiţi şi cari cu atât mai vârtos ştiau să lovească pe la spate. ... În 1933, cartea aceasta era un avertisment pentru intelectuali şi pentru pătura conducătoare. Astăzi apare şi sub înfăţişarea de uimitoare profetizare a celor care s-au petrecut sub ochii noştri, ai tuturora. Document istoric, cum ar fi părut la început, lucrarea prietenului Ferenczy are deci o îndoită semnificaţie. ... Surprindem marea bunătate a autorului, adânca sa simpatie pentru cei năpăstuiţi şi mai presus de toate o umană chemare adresată spiritelor sensibile şi nobile, pentru salvarea lumii de sub jugul în pregătire al naţional-socialismului» (din "Nota traducătorului" de C. N.

În editura "Integral" din Bucureşti
a apărut noul roman
"Bătrânul ieri
şi nenăscutul mâine"
(190 pag.)
de LIANA MAXY

Este un roman al emigraţiei şi se referă la noi, evreii reveniţi în patria strămoşilor. La fel ca şi în precedentele sale volume: "NUCLEUL MAGIC" (1986) 482 pag. (biografia pictorului M. H. Maxy şi a familiei sale) şi "PUNCTELE MELE CARDINALE" (1994) 196 pag., cuprinzând: versuri, nuvele, evocări, portrete, interviuri, impresii de călătorie, autoarea foloseşte o autentică limbă literară, un ritm alert şi un stil propriu.

Cărţile pot fi obţinute trimiţând un cec bancar sau poştal pe adresa: P.O.B. 1114, Ramat Gan 52111. Tel.: 7519839

- **BĂTRÂNUL IERI ŞI NENĂSCUTUL MÂINE – 40 shekeli**
- **PUNCTELE MELE CARDINALE – 40 shekeli**
- **NUCLEUL MAGIC – 60 shekeli**

Negoiță, pp. I-II).

«Ca un creștin cinstit, ca un democrat convins, din cap până-n picioare ... am protestat împotriva antisemitismului nerușinat, care fusese adus din nou la modă. ...În coloanele gazetelor mele, m-am luat adesea la trântă cu toți gladiatorii antisemitismului, indiferent dacă erau îmbrăcați în cămașă brună, verde, neagră sau albastră. La noi, numai culoarea cămășii s-a schimbat: principiul a rămas același. Dictatura regală, servilii ei, camarila și uneltele sale, a suprimat pe de o parte toate mișcările antifasciste, democrate, umane; pe de alta, când pe față, când pe ascuns, a sprijinit acțiunea antisemită a dreptei și în același timp a deschis bariera, și în România, ciumei brune. Unde s-a ajuns prin aceasta ne-o arată evenimentele anilor ce au urmat. ... Au fost masacrate milioane de oameni, care aveau un singur păcat, acela că nu s-au născut arieni, că în vinele lor curgea sânge evreiesc, că profetul lor a fost Moise. ... Maidanek, Birkenau, Auschwitz, Vapniarka, Moghilev, Odesa, Iași, Cernăuți, vor rămâne pentru totdeauna o pată ce nu se mai poate șterge a istoriei moderne» (din "Mărturia autorului", pp. III-IV).

«La sfârșitul lunii august 1944 ... întorcându-mă la București, am sosotit că s-a terminat definitiv cu ura de rasă, și că antisemitismul nu va rămâne altceva decât o rușinoasă, o tristă amintire a trecutului groaznic. Nu s-a întâmplat însă așa. Chiar după 23 August, în România, agitația antisemită nu s-a potolit. ... Au trecut cinci luni de zile de la 23 August (fragment dintr-un interviu acordat de autor ziarului "Chemarea Buzăului", apărut la 24 februarie 1945) *și constat că antisemitismul este încă în floare. Hitleriștii, fasciștii, postfasciștii, legionarii, cuziștii, antonescienii, criminalii de război, profitorii de dezastrul țării, care ani de zile au beneficiat de pe urma antisemitismului, își mai mențin pozițiile. Antisemiții de ieri au devenit mai înverșunați și mai obraznici decât altădată. Zeci de mii de escroci, care au profitat de pe urma C.N.R.-ului* (Comisia Națională de Românizare – n.m.), *ocupând uzinele, întreprinderile, prăvăliile și locuințele evreilor, vor să-și apere din răsputeri avutul lor, dobândit prin furt, jaf și tâlhărie. Oamenii aceștia au lucrat ca în codru. Astăzi, știind că averea lor aparține proprietarului evreu, întrețin încă un curent antisemit, dăunător prefacerilor în curs. ... Zilele acestea* (fragment dintr-un articol publicat de autor la 27 mai 1945, sub titlul "Destul!") *am ascultat o convorbire a câtorva inși ... mai interesantă decât de obicei ... se părea că este o taină ce și-o mărturiseau unul celuilalt. Oamenii aceia înjurau pe evrei cu atâta patimă încât am rămas înmărmurit. Nu mai auzisem asemenea trivialități decât din gura legionarilor sau cuziștilor. ... Constat cu îngrijorare și scârbă că antisemitismul este încă în floare. Profasciștii, care au beneficiat ani de zile de pe urma antisemitismului odios, menținându-și pozițiile lor, sunt astăzi mai înverșunați și mai obraznici decât ieri. Profitorii C.N.R.-ului, luând averea evreilor, vor să-și apere avutul dobândit prin rapt și mișelie. Oamenii aceștia au lucrat ca în codru. Acum, îmbrăcându-se, ca lupul din fabulă, într-o piele de oaie, încearcă să se erijeze în democrați. Ceneriștii întind mai departe mrejele antisemitismului, ca să prindă în ele pe cei neștiutori sau slabi de înger. Din dicționarul României democrate trebuie să dispară definitiv blestematele cuvinte "rasismul" și "originea etnică". Fiecare om al cărui suflet este încălzit de adevărata simțire umană, fiecare creștin care crede în Christos, care se orientează după învățăturile Sfintei Scripturi, fiecare democrat om cinstit, are o datorie de onoare să lupte din răsputeri împotriva urii de rasă și împotriva antisemitismului. Am fost îndeajuns acoperiți de rușine prin ura de rasă și prin antisemitism... Cuvintele bătrânului meu prieten C. G. Costa-Foru: "Omenirea va fi fericită numai atunci când va înțelege odată că fiecare om s-a născut om, fără deosebire de naționalitate sau de religie, și că este în primul rând om" ...»* (din "Mărturisirea autorului", pp. V-IX).

«Există oare tineri antisemiți? Sunt oare minți fragede, suflete nemature, care să-și piardă echilibrul sub influența otravei amețitoare? Ce tristețe neliniștitoare... să ne întoarcem la războiul religios, la fanatismul cel mai neghiob și cel mai plin de ură» (frază citată de autor din pamfletul "J'accuse" de Emile Zola; cu aceeași ocazie, autorul notează că în 1883, Ludovic Kossuth, în calitatea sa de om al secolului al XIX-lea, se rușina de antisemitism. dar ce să spunem noi, care trăim în veacul al XX-lea?; din "Cuvânt de încheiere", pp. 92-93).

«Ridic cuvânt de protest în numele civilizației, al umanității și al iubirii creștine, împotriva nemerniciei hitleriste.

Sunt creștin. În vinele mele curge sângă săcuesc; doar arborele genealogic al familiei mele se întinde cu veacuri în urmă.

Cu aceasta nu vreau să mă laud; e doar o simplă constatare. Dar tot atât de deschis, tot atât de mândru și cu capul sus aș zice, dacă ar fi adevărat:

Sunt evreu!

E nemernic acela care își reneagă neamul. Dar tot atât de mizerabil este și acela care își persecută semenii pentru că sunt de altă religie și țin de-o altă biserică.

Sunt creștin, și tocmai iubirea frățească a creștinătății mă silește să schițez stările diabolice din Germania, provocate de mintea descreierată a unui zugrav de mâna a doua.

Cartea aceasta nu este un rechizitoriu. Nu este nici un manifest. Constituie doar mărturisirile omenești ale unui suflet de scriitor» (din "Cuvânt înainte", pp. 2-3).

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

AL. MIRODAN

G

Gherea-Dobrogeanu, Constantin (1855-1920).
(Urmare din numărul 163)

Unul din episoadele serialului TV merită să se ocupe de performanţa rarissimă, dacă nu fără de pereche, a lui Gherea în materie de dejucare a poliţiei ţariste care-l urmărea pretutindenea. Vreme îndelungată viitorul critic primea din Elveţia cărţi şi broşuri revoluţionare, fiind responsabil cu trecerea lor, pe ascuns, peste Prut, de unde materialul va fi preluat, la ore târzii de noapte, de *narodnici,* pitit pe sub cămăşi şi răspândit, din om în om, în toată Rusia. Cântăreţul american Sammy Davis Jr. se lăuda că are o mulţime de cusururi: este negru, urât ca dracul, îi lipsea un ochi şi peste toate trecuse la religia mozaică. Gherea (pe-atunci Costică Robert plus alte nume) avea la rându-i câteva mari cusururi (era evreu, nu ştia româneşte etc.), în plus era şchiop, târându-şi cu greu piciorul infirm. Iar acest "semnalment particular" figura la loc de frunte în fişa lui de la Ohrana. Să te îndeletniceşti în această situaţie, la Iaşi, cu treburi ilegale, era ca şi cum te-ai fi plimbat pe strada Lăpuşneanu cu o pancartă de gât: "Eu sunt acela care organizează contrabanda de tipărituri revoluţionare din România în Rusia". Cum a reuşit Gherea să treacă neobservat ani de zile ţine de prestidigitaţie, fiind realmente un tur de forţă.

Un alt episod al serialului va avea desigur ca subtitlu "Evadarea din Siberia", adică din pustietăţile unde îl lăsasem pe eroul nostru – fiindcă acesta întinsese totuşi aţa prea mult, jucându-se ca un Richard Sorge sau James Bond cu serviciile secrete, aşa cum te joci cu focul.

Primul şi, de altfel, singurul lucru la care se putea gândi un om al tururilor de forţă, precum Gherea, era evadarea. La Mezen încă nu venise îngheţul, vapoarele acostau şi plecau din port. Gherea se împrietenise cu un alt exilat, Nicolae Preferanski. (Iată un nume!) Umblând prin port şi-au dat seama că micile vase pescăreşti din Norvegia, Germania, Danemarca, Anglia, precum şi, fireşte, din Rusia, circulau destul de liber prin acele locuri; poliţia nu se prea ocupa de ele. Au intrat în legătură cu Vlasov, căpitanul unui vas, un "clipper" care tocmai se pregătea să ridice ancora, îndreptându-se spre coastele Norvegiei. Au plătit suma cerută (Gherea primise la St. Petersburg 600 lei pentru serviciile sale într-ale spălătoriei!), s-au strecurat pe vas şi la 5 august 1879 ieşiseră în larg. Povestea a făcut valuri până în zilele noastre. Aşa cum aflăm de la acelaşi Z. Ornea, un istoric norvegian, incitat de această evadare cu iz de Contele de Monte Cristo, a cercetat documentele de arhivă din oraşul Vadsö, în nordul Norvegiei, unde debarcaseră cei doi fugari, din arhi-

Sofia Dobrogeanu-Gherea (născută Parcevski) în jurul anului 1999

●

Unul din cei mai înverşunaţi apărători ai OEP-ului este numitul Ilan Pappe. El face parte din categoria "noilor istorici" (care va să zică a tipilor ce susţin că Israelul este vinovat de tot ce se întâmplă la Netzarim şi în Ghilo) şi a candidat pe lista partidului Hadash (arab) pentru Knesset.

Amicii săi, care s-au lecuit în timpul "Revelaţiei din Octombrie" de orbul găinilor, încearcă să-l trezească pe acest Pappe la realitate. Dar e-n zadar: omul o ţine pe-a lui ca gaia maţu'.

Lăsaţi-l, dragă, pe Ilan în pace. Omul vrea să Pappe în linişte ce-i dau arabii…

vele poliției și Ministerului de Externe de la Oslo, scriind o evocare a întâmplării. (Textul a apărut în "Magazin istoric" din București.)

Așa cum era firesc, la Mezen s-a dat numaidecât alarma. Ohrana a aflat, prin urechile ei, și numele vasului și țara de destinație, autoritățile de la Arhanghelsk trimițând telegrame la toate consulatele rusești din porturile norvegiene prin care se cerea arestarea fugarilor.

De îndată ce "clipper"-ul aruncă ancora la Vadsö, norvegienii pun mâna pe cei doi, arestându-i și pregătindu-se să-i extrădeze cu primul vapor. Aici își face apariția norocul sub formă de "drepturile omului" avant la lettre. Pentru a extrăda pe cineva, statul care cere aceasta trebuie să prezinte o dovadă potrivit căreia individul în cauză este un criminal, condamnat ca atare. Or, nici Gherea, nici Preferanski, nu fuseseră judecați vreodată pentru faptele lor: așa cum telegrafiase guvernatorul regiunii Arhanghelsk, rușii îi trimiseseră în Siberia în chip de "deportați administrativi", cum s-ar zice astăzi. Al doilea noroc al celor doi l-a constituit atitudinea guvernului român. Alertați de primejdie, socialiștii din România (Russel, soții Nădejde, C. Văleanu ș.a.) s-au repezit la C. A. Rosetti, simpatizant al *stângii,* cerându-i să scoată de la guvern o adeverință dovedind că Gherea este cetățean român (ceea ce nu era) și că nu are la activ nici o condamnare. Elegant, guvernul de la București a trimis această adeverință la Oslo. Presa scandinavă își făcuse și ea datoria: în ziarul "Daglabet" a apărut o lungă relatare despre cazul Gherea. Nu lipsea decât o demonstrație de protest în fața legației ruse de la Oslo, cu fotografia evadatului și pancarte: "Jos laba de pe Costică Robert!".

ZISE...

"Ura naționalistă se aseamănă cu zăpada. E rece, te îngheață, te ucide, dar în cele din urmă se topește".

(Dintr-o declarație recentă a prof. Michael Harsegor, istoric; după "Ultima oră", 2000; bravo, nea' Mișule, găselnița asta cu zăpada care te ucide, ce-i drept, dar pe urmă, slavă Domnului, se topește, ne-a plăcut la nebunie; dacă mai ai de-astea trimite-ni-le la redacție, pe Zamenhoff, că ducem mare lipsă de bancuri cu Bulă)

... ȘI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

Eliberați din arest, evadații erau pe cât de bucuroși, pe-atât de cu ochii-n patru: agenții Ohranei mișunau pretutindeni, o răpire de pe pământ norvegian era posibilă în orice clipă. Ei s-au îmbarcat pe un vas, anunțând în dreapta și-n stânga că se îndreaptă spre un port anume, dar, cu ajutorul căpitanului norvegian, au coborât în alt port. Pe urmă, cu ajutorul aceluiași căpitan, în loc să se îmbarce pe-un vapor ce se îndrepta spre Hamburg, au urcat într-un vas care i-a dus în portul englez Hull. Aici, se pare că cei doi prieteni s-au despărțit. Gherea a plecat la Londra și de-acolo la Paris, de unde telegrafiază familiei să-i trimită bani pentru întoarcerea în țară. Primind 200 de franci, s-a urcat în trenul de București. În septembrie, după două luni de la răpire, era acasă. Acolo îl aștepta soția sa, Sofia, cu un copil: Alexandru, primul lor născut.

(Continuare la ***Gherea-Dobrogeanu, C.*** *în numărul viitor)*

Nou!

A apărut

Luna pe pământ

Tablete și povestiri satirice

de G. Mosari

«În "Luna pe pământ" avem de citit o diversitate de schițe și comentarii caustice care îl captivează pe cititor. Volumul este ilustrat de caricaturistul Livadaru, dând astfel paginilor o notă prin excelență veselă, pentru că – de ce să nu o spunem – textele scriitorului au de regulă, ca punct de pornire, motive foarte serioase care, deși trecute prin vămile hazului, ne dau mult de gândit.»

(Carol Isac,
"Tribuna-Magazin")

Prețul: 30 de șekeli

Comenzi la:
"REVISTA FAMILIEI"
POB 16598
Tel Aviv

IOSEF EUGEN CAMPUS

Refuzul de a vorbi

Şulamit Lapid este o scriitoare cunoscută, mult citită, tradusă din ebraică în diferite alte limbi. Apreciată şi gustată în special pentru romanele sale poliţiste. Merită însă să fie apreciată şi pentru romanele de alt tip.

Aşa precum romanul recent (editura Keter, 1998), intitulat "Eţel Babu" (La Babu). Este o carte interesantă, îndrăznind să se apropie de un subiect de actualitate, nebăgat încă în seamă: problema lucrătorilor străini, a "românilor". Scriitoarea le descrie viaţa grea: munca istovitoare în dogoarea soarelui israelian, mereu pe schele, de dimineaţă şi până seara, noaptea găsind culcuş, ca într-o vizuină, în subteranele din Tahana Merkazit, singurul loc unde se simt "acasă". Seara, şi în special de şabat, când nu muncesc, vin să uite de toate dând pe gât sticlă de bere după sticlă de bere la barul lui Babu, pe o colină, la marginea Tel-Avivului, lângă mare.

Dar ceea ce ştie scriitoarea să surprindă este în special mentalitatea acestor lucrători români (sunt printre ei şi thailandezi, şi filipinezi, dar Babu, în dorinţa lui de a nu se apropia prea mult de ei, de a nu-i diferenţia şi identifica, îi numeşte pe toţi "români"). Lucrătorii aceştia se simt fără drepturi, exploataţi şi suspectaţi. Străini. Îi caracterizează o "transparenţă supusă" (şekifut kenua). Un instinct primitiv, de animal încolţit, îi îndeamnă să se facă nevăzuţi, neauziţi. Când sunt întrebaţi, nu ştiu nimic, n-au văzut nimic. Ca un steag alb de supunere, arborează un zâmbet bleg, care vrea să proclame bunăvoinţa şi neputinţa, ca de copil neştiutor.

Pentru ei, barul lui Babu este un loc binecuvântat, în care pot în sfârşit răsufla. Trăiesc acolo între ei, căci nu au nevoie nici măcar să vorbească pentru a cere o bere. Babu e binevoitor, dar tace, de parcă ar fi mut. Îşi iau singuri sticla de bere, pun singuri banii în borcanul de sticlă străvezie de pe tejghea. "Petrecerea" – simplă, monotonă, liniştitoare – are un caracter ritual. Joacă domino, sau cărţi, aleargă după minge pe terenul pustiu şi, într-un târziu, frig peştii pescuiţi în mare şi-i mănâncă aşezaţi în jurul focului. Rupând tacticos din pitele oferite gratuit de Babu şi îmbătându-se cu bere. Ritualizarea devine mai pregnantă în scena "logodnei" dintre sărmana Gloria – brazilianca înjunghiată de bărbatul ei sadic – şi Corneliu – românul înalt şi frumos – care, acolo şi atunci se văd pentru prima oară şi se plac. În lumina soarelui care apune, dintele de aur al lui Corneliu aruncă fulgerări

ALL MERIDIAN TOURS LTD.

AMT

ALL MERIDIAN TOURS
TRAVEL & TOURIST AGENCY

Tel Aviv – 1, Ben Yehuda St. (Passage Migdalor)
P.O.B. 26175 – Tel. 03/517-9393, 517-9394, 516-2040, 516-3045; Fax: 03/516-1049

ROMÂNIA VĂ OFERĂ
O VACANŢĂ PLĂCUTĂ CU PREŢURI AVANTAJOASE!!

★ **Odihnă, relaxare, în staţiunile montane: SINAIA, PREDEAL, POIANA BRAŞOV, BRAŞOV**
(Programe individuale, combinaţii de zbor cu alte destinaţii)

★ **Îngrijiţi-vă sănătatea în staţiunile de tratament, cu preţuri de extra-sezon: FELIX, COVASNA, CĂLIMĂNEŞTI, EFORIE, OLĂNEŞTI etc.**

★ **Excursii scurte: TURCIA, PRAGA, ROMA, PRAGA şi BUDAPESTA**

★ **Bilete de zbor: EUROPA SUA CANADA AUSTRALIA ORIENTUL ÎNDEPĂRTAT etc.**

★ ***În atenţia celor interesaţi: se pot comanda bilete de zbor din România cu plata în Israel!*** ★

scurte. Ca într-un dans magic, cei doi păşesc unul spre altul, tac şi, timizi dar netulburaţi, nu se privesc, dar se simt uniţi fără scăpare.

◆

Dincolo de tema atât de actuală şi dramatică a lucrătorilor români, se profilează, în adâncime, tema majoră a cărţii: conflictul dintre individ şi colectivitate.

Dacă se simte împăcat în barul lui, între aceşti români, este pentru că Babu crede că ei, străini, ascunşi în transparenţa lor supusă, mişcându-se tăcuţi, în lumea lor, ca nişte năluci, îl izolează şi-l ocrotesc. *"Ei sunt stavilă între el şi univers"*. Ei îi îngăduie să-şi trăiască viaţa aşa cum şi-o doreşte. Departe de realitate. În linişte. Refuzând să vorbească. Refuzând orice contact. Noli me tangere.

Asta, în primul rând, pentru a-şi evita lui însuşi suferinţa. Căci Babu este un tip special. Un contor Geiger al suferinţelor omeneşti. Percepând cu acuitate năzuinţele şi decepţiile, căutările şi eşecurile oamenilor, sunetele şi zgomotele lumii înconjurătoare îl dor fizic. (Vezi, în special, experienţa lui în spitalul de boli nervoase sau în timpul anchetei cu privire la asasinatul soţului Gloriei): *"Oamenii din jur îi încing pielea ca un foc, cuvintele pe care le aude devin, în urechile lui, urlete de durere..."*.

În al doilea rând, pentru a fi ceea ce, de fapt, este: un om bun. *"Fiind o picătură în mare (...) nu ai puterea să schimbi faţa omenirii sau ciclurile istoriei, tot ceea ce poţi face este numai un singur lucru: să fii un om bun. Şi el a încercat să fie un om bun"*. A ajuns la concluzia că a acţiona înseamnă, cel mai adesea, să faci rău. Şi totul porneşte de la cuvinte. Puterea lor este nemărginită, înfricoşătoare. Cuvintele sunt primul pas spre acţiune. *"Vorba este începutul faptei... fapta bună sau fapta rea, de cele mai multe ori rea"*. De aceea, singura cale de a rămâne om bun este de a te închide în muţenie, de a-ţi dura o existenţă de tăcere.

În al treilea rând, refuzul de a vorbi, evitarea oricărei implicări te poate apropia, încetul cu încetul, de ideal. Babu visează mereu, halucinat, la o lume de o puritate absolută, de linişte împăcată cu sine. Visează la tot ceea ce el numeşte Himalaia, cu zăpezile ei neîntinate şi aerul ei pur. Visează la călugării din Tibet, la gongul de bronz care să consfinţească tăcerea, depărtarea de zbuciumul omenesc.

◆

Imposibilitatea acestui refuz al oricărui contact este dovedită, aşa cum se cuvine în artă, prin însăşi desfăşurarea acţiunii. În curtea din dosul barului, Babu descoperă, într-o noapte, o femeie înjunghiată, aruncată, ca un gunoi netrebnic, printre pneurile depozitate acolo. Românii, ca de obicei, se ascund în transparenţa lor. N-au văzut nimic, nu ştiu nimic, nu fac nimic. Babu însă nu poate s-o lase să piară acolo. O ia acasă, o spală ca pe un copil, o îngrijeşte şi o lasă să doarmă pe o saltea. Mai târziu, Gloria pleacă în Brazilia să-şi salveze fetiţa de un an, pe Soledad, din mâinile dure ale soacrei. Babu acceptă, la cererea insistentă a mamei lui (femeie energică, violată în timpul Holocaustului de un *goi* care i-a făcut un copil, Babu, pe care ea se simte îndreptăţită să-l apere şi să-l conducă), să se facă formele ca şi cum Gloria ar fi infirmiera lui. Formele devin realitate. Gloria şi Soledad găsesc adăpost în casa lui. Atacată din nou de soţul ei, Gloria îl omoară şi, în cele din urmă, este condamnată la 15 ani închisoare. Fetiţa rămâne în grija lui. Acest pui de om, călduţ şi uşor ca un puf, îi devine din ce în ce mai drag. Dar Gloria hotărăşte să o trimită în Brazilia, la părinţi, ca să crească "normal".

◆

M-a supărat, ce-i drept, simplitatea artificială a stilului, care recurge prea adesea la repetarea unei idei în formulări asemănătoare, amplificând fraza prin cumularea de amănunte suplimentare, mici modificări care menţin însă, accentuat, structura sintactică de la început.

În contrast cu această tendinţă spre amplificare verbală, romanul rămâne concis. Numai 150 de pagini. Un roman emoţionant. Şi care dă de gândit.

Greva foamei pentru Babu Ursu

Nu de mult, ing. Andrei Ursu, din SUA, fiul lui Babu Ursu, a început o grevă a foamei la Bucureşti. Dintr-un comunicat emis de "Alianţa Civică" din România aflăm cauzele şi scopurile acestui act de protest:

«Începând din 15 noiembrie 2000, Andrei Ursu, fiul inginerului Gheorghe Ursu, asasinat în urmă cu 15 ani în beciurile Securităţii, va intra în greva foamei pentru a sublinia că de mai bine de zece ani justiţia post-decembristă a blocat elucidarea acestui caz. Că această blocare este făcută intenţionat o dovedeşte faptul că, după ce generalul Dan Voinea, şeful Parchetelor Militare, a instrumentat dosarul, care dovedea fără dubiu participarea unor ofiţeri din fosta Securitate şi fosta Miliţie la acest asasinat politic, dosarul a fost retras din dispoziţia procurorului general, împiedicându-se punerea sa pe rol.

Ca şi până acum, Alianţa Civică este alături de domnul Andrei Ursu în eforturile pe care le depune pentru a lumina memoria tatălui său şi, implicit, pentru a cere justiţiei române să-şi facă datoria. De altfel, cazul Gheorghe Ursu nu este nici pe departe singurul în care Alianţa Civică a cerut, după noiembrie 1996, ministrului Justiţiei să contribuie, în cadrul prerogativelor sale, la funcţionarea corectă a sistemului judiciar. Hotărârea domnului Andrei Ursu de a intra în greva foamei este, în acelaşi timp, cutremurătoare şi profund simbolică.

Suntem alături de el.

Comitetul Naţional de Coordonare şi Senatul Alianţei Civice»

ELENA-ESTHER TACCIU

„Esculap, prietenul lui Orfeu”

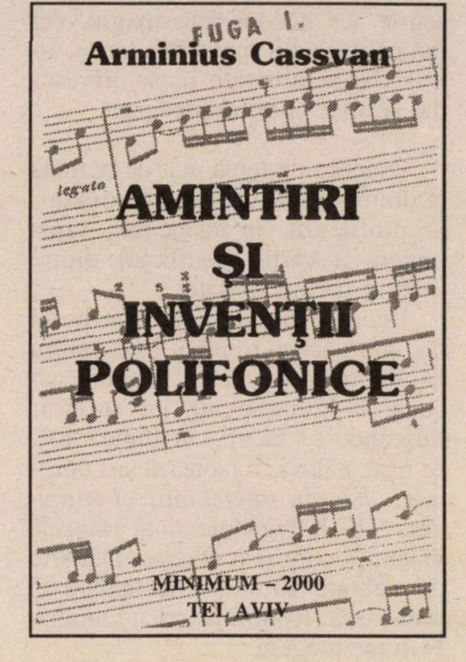

Titlul acesta mitologic este al unui articol din "Contemporanul", din anii 1960, prin care Arminius Cassvan abdica de la cariera medicală, trecând cu arme şi bagaje în tabăra criticii şi apoi a creaţiei muzicale. Cazul unor medici-scriitori este frecvent în literatura lumii şi în aceea a Israelului (de limbă română). Însă un medic compozitor, critic muzical, în cele din urmă şi memorialist, rămâne un caz aparte. Periplul acestei existenţe este încorporat în jurnalul-roman cu titlul "Amintiri şi invenţii polifonice" ("Minimum" 2000), pe fundalul grafic al notelor muzicale de pe copertă.

Arminius Cassvan, autorul acestei confesiuni cu elemente epice de roman şi paranteze eseistice, stabilit de câteva decenii în Statele Unite, redevenit acolo medic consultant şi reîntors finalmente la dialog literar cu eul său, simte nevoia să-şi reconsidere existenţa, aşa cum s-a înţeles, printr-un jurnal. (Jurnale sau lucrări memorialistice de succes, de altfel, au fost publicate frecvent în aceeaşi editură "Minimum".) Forma cărţii lui A. C. derivă din fluxul memoriei, procedeu fundamental, când, cum afirmă autorul însuşi în "Cuvânt înainte", "faptele sau gândurile" se vor înfăţişa "în ordinea în care au apărut în memoria povestitorului". Datarea romanului astfel rezultat rămâne obsedantă şi primordială, ca şi evocarea spaţiului românesc. Prin urmare între 1944 şi 1958 tânărul Gilbert (Gil) Dressler, descins dintr-o familie evreiască intelectuală, cu multe ramificaţii în ţară şi în lume, cunoaşte numeroase etape critice. Incertitudini ale războiului, mutări cu casa din cartier în cartier, în apartamentele unor unchi, drama opţiunii (în socialism) pentru o profesie onorabilă şi sigură pecuniar (medicina), dar minată de spectrul plasării undeva "la ţară", şi finalmente plonjarea în cariera tentantă, liberă, a muzicologiei. Devenit cronicar muzical la "Contemporanul" şi alte reviste de prestigiu româneşti, lăsat să zburde în pajiştea modernismului dodecafonic, cu compoziţii proprii, tânăr muzician câştigător de concursuri, Arminius Cassvan va fi ţintuit într-o bună zi de cenzura necruţătoare a jdanovismuui românesc, reinstaurat cu brutalitate în 1958. De aici decizia emigrării definitive în cealaltă emisferă a lumii – via Israel – act legat de competiţii şi demersuri dificile, cu reimplantarea în domeniul iniţial de studii, medicina. Dar şi, totodată, descoperirea caleidoscopului derutant pe care îl numim "modul de viaţă american". Rezultanta acestei lentile bifocale, componenta românească a lui A. C. ca intelectual român, evreu prin naştere – dar şi dificultăţile noii cariere în America, se întrupează în paginile acestei scrieri autobiografice.

Dar nu urmărim în carte numai meandrele unei vieţi. Ne interesează mai ales formaţia spirituală a tânărului în vârstă de 19 ani prin 1945, şi care are ca axă fundamentală nevoia unei libertăţi totale. În condiţiile româneşti ale instaurării europene a ideologiei de dreapta, şi apoi a ocupaţiei sovietice cu consecinţele ei dictatoriale, eroul evadează în preocupări intelectuale cu lecturi constante din Dostoievski, André Malraux, Eugen Ionescu. Acelaşi lucru în muzică, cu admiraţie pentru compozitorii moderni. Vărul lui, Bazil Laurian, ca şi iubitele celor doi, fac parte din aceeaşi lume culturală. Gil trebuie să aleagă între muzică şi medicină, după cum Bazil, între jurnalism şi matematică. Faptul că amândoi vor prefera câmpul artelor liberale îi leagă pe viaţă, dar îi şi transformă în anti-eroi, adepţi ai iubirii libere, ai modernismului în formă, ai cosmopolitismului de cetăţeni ai lumii. Şi totuşi fibra lor evreiască va continua să existe. "European de rit mozaic", cum se numeşte pe sine Gil, se teme nu numai de nebunie şi de cancer, dar şi de antisemitism, de Securitatea lui Gheorghiu-Dej, de fişe, dosare, "turnători", anchete şi procese (în care un tânăr inocent putea deveni peste noapte adeptul lui Buharin şi Zinoviev), de F.B.I. în celălalt continent, al libertăţii. Din aceeaşi lume etnică face parte unchiul Abe (Abraham), care construieşte şi administrează o sinagogă bucureşteană, rude care trăiesc în casele lor de pe străzile Paleologu, Filitti, Popa Soare şi felurite "Alei" – spaţii ale bunelor familii evreieşti din vremea interbelică. Tatăl povestitorului moare în Israel în 1962. În ce îl priveşte pe Bazil, el enunţă într-un dialog patetic, într-o vacanţă irlandeză, tragedia Israelului înconjurat de state dictatoriale ostile. Plecarea definitivă va însemna realizarea aspiraţiei de libertate, când Gil se simte la Roma "liber în lumea liberă pentru prima oară în viaţa lui". Bazil, aflat şi el, subînţelegem, în preajma plecării, îşi regizează îndelung şi abil o excludere onorabilă din atotputernicul Partid. Nici căsătoria lui Gil de mai târziu cu Daphne, soţia irlandeză de religie catolică, nu desfiinţează aceste constante sufleteşti. Copiii "americani" ai celor doi eroi, însă, nu mai au probleme ideologice, nici drame metafizice, şi nici căutarea rudelor de "sânge". Rebeliunea lor, sfidarea normelor patriarhale, sunt totale. David, fiul lui Bazil, devine un erou sexual, performer în pauza reuniunilor dansante, cu saloane slab luminate, dormitoare şi băi confortabile. Fata lui Gil, Lilian, încearcă o căsnicie tragică, cu narcomanul Bill, urmată de o despărţire ce o marchează pe viaţă.

Din punct de vedere al esteticii profesate, cei doi eroi centrali sunt, vorba lui Călinescu, totdeauna modernişti şi febrili în refuzul artei academice. Într-adevăr, în timpul mărşăluirilor de la Bucureşti cu "Bandiera rossa", ei ascultă pe furate muzică de jazz, citesc poezie surrealistă, Bazil o şi practică, iar mai târziu resping "vulgaritatea" melodicităţii lui Ceaikovski. Experimentele sexuale nu le par nerecomandabile, Arminius Cassvan, autorul, urmărind acuplările metodic şi carnal. Viaţa fiziologică încalcă brutal statura spirituală a intelectualului, făcând din el un anti-erou. Bazil are constipaţii şi nu le poate rezolva în vacanţele sale presărate cu aeroporturi. Gil, îngrăşat în pofida dietelor metodice, nu se poate apleca să-şi lege şireturile. În acelaşi sens, eroul memoriilor nu se teme să-şi descrie accidentul cardiac care-i desfiinţează independenţa fizică şi-l transformă la un moment dat într-o anexă a computerului la care-şi scrie cartea.

La fel de convingătoare rămân în jurnalul-roman al lui A. C. (al cărui titlu poate că ar fi sunat mai bine într-o variantă laconică) personajele secundare. Aşa ne apar Abe, erou dostoievskian, filantrop religios şi beţiv afemeiat, parteneri de dialog cultural întâlniţi accidental, ca proprietarul unui magazin de îmbrăcăminte bărbătească, neaşteptat de savant. Mai există câteva siluete de securişti desfăşurând anchete, pregnanţi prin dialog. În ansamblu, însă, detalii bucureştene precum cartiere populate de evrei, cinematografe intime cu îndrăgostiţi, nenumăraţii unchi ce-şi adăpostesc, în pofida pericolului, luni de zile nepoţii rebeli şi metafizici, par a avea, ce să-i faci, mai mult relief literar decât etapa americană cu oraşele hiperconfortabile şi cu locuinţe perfect amenajate pentru închirieri.

În ansamblu, lectura cărţii lui Arminius Cassvan ne transmite mesajul complex, tragic şi paradoxal, al destinului de Ahaşveroş. Şi asta, oricât de cetăţean al lumii ar fi şi ar rămâne autorul acestui jurnal scris în cheia prozei moderne şi într-o autentică limbă românească.

Dreptul la replică

Stimate domnule Al. Mirodan,

Am citit denunţul veteranului TOVARĂŞ, Mircea Gorun, "comandat" urgent sau scris prea târziu, după un an şi jumătate, să completeze "dosarul" meu de "împământenit", de "chiabur" al Asociaţiei Scriitorilor Israelieni de limbă română. Lucrătura a fost făcută publică de revista "Minimum", în numărul 164 din luna noiembrie al cumplitului an pentru valori şi adevăr, anul 2000.

Denunţul, ca orice denunţ, mi–a provocat greaţă, repulsie, şi mi-a trezit, ca de fiecare dată când vin în contact cu ciuperci otrăvitoare, o mâncărime asemănătoare cu râia.

Nu voi intra în polemică pentru că: Mircea Gorun nu mă onorează, nu onorează pe colegii mei din Asociaţia Scriitorilor, nu onorează asociaţia ca instituţie de cultură, nu ca oficină de bârfe, de "şoapte" şi lichidări de conturi. Şi, vai, nu onorează nici pe cei care au primit din mâna lui premiul (cu care aleargă din uşă în uşă), finanţat de el, în amintirea talentatei sale fiice, o adevărată Doamnă în devenire a Poeziei: Doamna (cu majusculă) Irina Gorun-Bercovici ז"ל.

Shaul Carmel

P. S. Când scriu aceste rânduri, sună la telefon poeta Bianca Marcovici să-mi ceară să-i răspund lui M. G.: «Şi-a văzut sacii în căruţă şi acum înjură. A doua zi după ce-a fost primit în asociaţie ca editor, m-a întrebat obraznic, plin de sine: "Şi acum pe cine PUNEM preşedinte?" Preşedintele Nicu Horodniceanu, scriitor autentic, trăia, înţelegi? Chiar dacă Laurenţiu Ulici l-a invitat la Neptun, dovada că nu l-a programat la maratonul tradiţional de poezie ca să citească, dovedeşte că nu e considerat poet şi nici altceva. Minte! Nu numai el a expus şi împărţit reviste, publicaţii.» Şi în timp ce-şi revarsă năduful îmi amintesc că colega din Nord, poet, la fiecare întâlnire de pe faleza Mării Negre împarte scriitorilor din străinătate revista "Minimum" şi exemplarul de vineri al cotidianului "Ultima oră".

«Şi-a făcut din amintirea fiicei sale, poeta Irina Gorun-Bercovici, o trambulină pentru el.» «Un ambiţios lipsit de talent.» «Scrisoarea publicată îl caracterizează. Îl cunosc de 40 de ani.» «E o ruşine pentru noi.» Iată numai câteva propoziţiuni din multele auzite de la apariţia denunţului scris de Mircea Gorun până astăzi de la scriitori şi cititorii "Minimum"-ului. Numele lor? Sunt mulţi, prea mulţi ca să nu fie adevărat.

GINA SEBASTIAN ALCALAY

Ițic și lumea lui

Curios ce rol joacă nostalgia pentru meleagurile natale chiar şi în conştiinţa evreilor originari din România cel mai bine integraţi şi adaptaţi modului de viaţă şi culturii israeliene! S-au scris până acum monografii voluminoase, lucrări cu caracter etnografic şi antropologic, colecţii de amintiri şi anecdote – toate gravitând în jurul lor. Până la volumul "Iţic şi lumea lui", al lui Victor Rusu, nu s-a scris însă un poem, un poem simfonic dacă vreţi, consacrat târgului moldav ca atare, târgului generic, cel dintotdeauna, fie că se numeşte Bârlad, Botoşani (oraşul de baştină al autorului) sau Tecuci.

Victor Rusu, publicist de marcă, redactor, în anii '50, la "Scânteia", de unde a fost expulzat nu după multă vreme pentru păcate sioniste, apoi redactor-şef la "Veac Nou" şi, în ultimii 14 ani înainte de a face alia în Israel, redactor-şef al "Revistei Cultului Mozaic", a cunoscut în mod nemijlocit această lume. Când vorbeşte de croitorul Bercu şi atelierul său sărac, de Leizer birjarul, a cărui unică avere erau trăsura şi calul, dar care, în ciuda celor şase guri pe care le avea de hrănit, nu se plângea niciodată de nimic, de Şmil curelarul, a cărui lege în viaţă fusese, ca şi a atâtor altor consăteni, *"munca cinstită în sudoarea frunţii"*, de Hună, cel cu dugheana de fructe devenită o *"sucursală a raiului"* pentru copii, de tipograful Haim Idel Zilberstein, care s-a întors de pe front cu "Virtutea Militară" pe piept, sau de vânzătorul de ziare Haskiolă, devotat onoarei profesionale, *"nu numai a sa ci a întregii tagme gazetăreşti"*, autorul se află între ai săi – cu toţii sunt carne din carnea lui, sânge din sângele lui, propriii lui părinţi şi fraţi.

Dar în timp ce se perindă prin faţa noastră, constatăm cum, graţie darului de portretist al autorului, personajele arhetipale mai sus menţionate, plus alţi anonimi ciubotari, fierari, potcovari, curelari şi vânzători de îngheţată şi covrigi, prind viaţă, capătă treptat o individualitate şi contururi distincte. Pe Leizer birjarul îl vedem cum *"de la înălţimea caprei sau de pe scara trăsurii, îşi invită clienţii cu eternul său surâs în colţul gurii, ca într-un străvechi rit al ospitalităţii"*; Ioină, posesorul unei *"dughene de om sărman pentru oameni sărmani"*, este *"veşnic grăbit, veşnic încovoiat sub povară"*; Haskiolă, vânzătorul de ziare, *"un soi de balon dezumflat, inert"* în timpul liber, devine, în clipa când îşi pune teancul de gazete subsuoară, *"un personaj frenetic, agitat, un vârtej dezlănţuit din senin, precedat de o furtună sonoră: ziare! ziare! ediţie specială!"*; când i se vorbea, Eli, paznicul cimitirului, *"asculta fără a rosti un cuvânt, doar îşi mijea ochii, sprâncenele sale groase, cărunte, în accent circumflex, se mişcau ca două aripi fâlfâitoare"*; Hună, vânzătorul de fructe, era *"un om mărunt, taciturn şi cu albeaţă la ochi"*, etc. etc.

Cultul muncii şi al cărţilor sfinte îngemănate cu ritualurile religioase păstrate cu străşnicie şi evlavie, sinagoga ca sursă perenă de reculegere, înţelepciune, bucurie, primirea miresei-Şabat aşteptată toată săptămâna, constituie liniile de forţă care însufleţesc această lume în veşnică agitaţie şi goană după bucăţica de pâine. Privirea umezită a autorului ştie să descopere vrajă, poezie şi solidaritate umană în toate ungherele pierdute ale târgului: în *"vuietul harnic"* al târgoveţilor, între tarabe şi gherete, între mormanele de roşii, castraveţi şi vinete lustruite, în păienjenişul uliţelor şi ulicioarelor, în roata care preface lutul în oale, în înfrăţirea dintre micul neguţător şi lumea largă a ogoarelor ţărăneşti, în vitejia iţicilor care au sângerat alături de români pe câmpul de bătălie în primul război mondial, în încăperile heiderului, pe băncile tari ale sinagogii, şi mai ales în paginile cărţilor, *"trăsături de unire între generaţii"*, şi în prăznuirea Şabatului, *"zi de tihnă, de pace, de desfătare a gurii şi a minţii, oază de lumină şi de verdeaţă, de speranţă în mai bine"*. Paginile consacrate acestor activităţi materiale şi spirituale, acestor acte de bravură cotidiană, sunt de o frumuseţe pe alocuri uşor idilică, uşor vetustă, ca şi eroii lor, ca şi unele peisaje coborâte parcă din pastelurile lui Vasile Alecsandri. Deosebit de aceasta, ele se disting prin profunzimea cugetării, expresivitate plastică şi un fior liric care farmecă şi emoţionează.

Cartea este împărţită în cinci mari capitole – "Oamenii", "Meseriile", "Lucrurile", "Vocile", "Zilele" – evocând structura unei compoziţii în cinci părţi, ale căror teme melodice reverberează şi se întrepătrund în flux continuu: un poem simfonic.

●

Păcat, mare păcat că fotbalul nu s-a înrădăcinat de-a binelea în Statele Unite (unde poporul jură numai pe base-ball, fotbal american – un fel de rugby – şi baschet). Altminteri, adică dacă yankeii ar fi avut "jocul cu băşica" în sânge, ei nu s-ar mai fi chinuit atâta să hotărască cine-a învins în alegerile prezidenţiale. Văzând că meciul Gore-Bush s-a terminat, practic, la egalitate, ei i-ar fi departajat pe cei doi prin lovituri de la 11 metri.

PRIMIM LA REDACȚIE

● CĂRȚI ● REVISTE ● ȘI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

Alexandru Sever

Insomniacii

Roman (vol. I și II); coperta:
Adrian Ionescu; ed. Hasefer,
București 2000

După "Cartea morților", Alexandru Sever, scriitorul tăcut și retras din Beer Sheva, apare cu un roman masiv ca și "Cartea morților" (are cam 1.000 de pagini), substanțial, construit cu măiestrie și cuprinzând admirabile portrete ca și "Cartea morților". Bref, excelent precum romanul dinainte.

"Insomniacii" se petrece într-un oraș moldovean din România interbelică, probabil Bacău (să nu uităm că Sever e de felul lui din Moinești, localitate apropiată de orașul lui Marius Mircu, Mosari, dr-ului Idy Ilian și dr-ului Iancu Iulius, cel cu strada vestită Leca. Personajul nr. 1 al cărții este locotenentul Rabega, un tânăr ofițer mutat disciplinar în cam plictisitorul oraș de provincie, pentru că omorâse (fără ordin) un grevist la București. Aici, în Moldova, el va omorî, la finele cărții, un evreu, însă din ordin. În jurul lui Rabega circulă boieri, generali și colonei, un avocat evreu, din clasa *mondenilor,* admis să joace poker cu notabilitățile orașului, femei pătimașe, și alții, și alții. Atmosfera e grea, sună a marasm, se simte în aer venirea prigoanei antisemite din 1939-40 ș.a.m.d. Vorbisem de poker. Ideea notabilă a lui Sever este de a fi făcut din acest joc, nu o dată mortal, o cheie cu ajutorul căreia găsești explicația tuturor dramelor. Pokerul înseamnă a avea carte în viață sau a nu avea, înseamnă a ști să câștigi dar și să pierzi, înseamnă noroc și ghinion (care va să zică rolul hazardului).

Dar despre această importantă carte vom mai vorbi. Și-ncă pe larg. Până una-alta să spunem că, scriind "Insomniacii", lui Alexandru Sever i-a intrat chinta regală și a luat potul.

(M. Rafael)

- **Poker la Beer Sheva**
- **Versuri, versuri**
- **Dorohoiul la putere!**
- **Scapă cine poate!**

Bianca Marcovici

Haifa zidurilor mele de sprijin

Editura Cronica, Iași 2000

După cele două ediții din "Amprente" (1999), ne sosește noul caiet liric cu titlul "Haifa zidurilor de sprijin". Pe copertă, un zid ceva mai contemporan decât pietrele uriașe ale altui "kotel" poartă aceste cuvinte, sugerându-ne refugiul poetei într-un spațiu ce-i dă aceleași certitudini. De fapt, viața concretă a B. M., care s-a stabilit în frumosul port israelian de la început, a fost evocată în numeroase poeme mai vechi, cu atmosfera marină ca peisaj și ca rezervor metaforic totodată. Și aci, în volum, "flori de câmp albastre", în fapt, apa mării, a visării, invadează tocmai zidul de sprijin. Noaptea acestui oraș aduce fantome dulci, precum copilăria. Altă stea fixă a noii cărți, inocența, presupune, desigur, cântarea "rădăcinior" românești, după cum precizează și Valeriu Stancu, editorul ieșean semnatar al Prefeței. Aici este izvorul plânsului din "sufletul neîmpăcat" al poetei aflate sub veghea spiritului luciferic-eminescian, invocat nemijlocit. "Lanțul românesc", ca un șir de "snopi", înconjoară relieful sufletesc al B. M., deasupra căruia plutește o mitică Dacie. Dincolo de aceste teritorii simbolice se află în adâncuri o antiteză metafizică între *eu* și ceea ce se află dincolo de el, realitatea. Șocul resimțit de B. M., evident, în translații lirice, provine din schimbarea datorată Timpului, urmând biografiei sale concrete, destinului omenesc. Una din fețele schimbării este "despărțirea" de semeni, dar și de trăiri. Strămutarea poetei în Israel aduce cărții cele mai dramatice penumbre și umbre, sau "gustul amar" din țara *"fagurilor plini/ cu miere și lapte amar"*. "Lucrurile se clarifică" prin înălțimea creației lirice, prin "mâna cuvântului", altă stea fixă a temelor ei. Scriitorii mari luminează și ei cerul poetei, pe lângă Eminescu. Ei sunt Nichita Stănescu, "Celan pribeagul", "orbul Borges" și Kafka, alcătuind, spre jubilația poetei, "Triunghiul Bermudelor". Harta lirică a temelor schițate are astfel culoare și relief, cu condiția să țină-n frâu acele strofe unde uneori la B. M. dicteul automat se transformă în gratuitate.

(Elena-Esther Tacciu)

Aurel Storin

Poeme cu scară interioară

Ed. Deliana, București 2000

Volumele de poezie – multe, multe – pe care le primim la redacție se împart în două categorii: plictisitoare și neplictisitoare. Cartea lui Aurel Storin face parte din cea de-a doua categorie. Spre deosebire de producțiile, de la noi sau de aiurea, care se screm să fie intelectuale, n-așa? și încruntate cât cuprinde, îndemnându-te ca, după ce murmuri: e profund!, să le arunci la coș, versurile lui Aurel Storin te *agață,* ca de-un nasture, de la primul rând (autorul e om de teatru, ştie să "prindă" sala), te fac să surâzi (sau chiar să cazi în melancolie) şi te duc aşa, de mână, până la capăt. Maestru al textelor pentru teatrul de revistă, secretar literar, decenii de-a rândul, la Teatrul C. Tănase, autor de piese (dar numai comedii) pentru scenele "serioase", Storin scrie, între două cuplete, o poezie *plăcută,* în înţelesul cel mai bun şi pur al cuvântului. Alţi lirici s-ar simţi igniţi să li se spună asta: cum, domnule, eu sunt autor de poezii plăcute? da' despre post-modernismul din cartea mea n-ai găsit nimic să scrii? Storin, însă, umorist cum este, nu se va supăra aflând că ne uităm la el ca la un coborâtor din creatorii de plăcere precum Topârceanu, Păstorel Teodoreanu sau Cincinat Pavelescu; şi ca la un trubadur de an 2000, înrudit într-aceasta cu Iona Atlas, din Israel.

Dovadă strofe precum cele de mai jos, din "Declaraţie de dragoste":

«Nu pot să scriu: "Declaraţie:/ Declar că te iubesc."/ Sună grotesc/ Ca o rimă într-o citaţie.// Nu pot să–ţi spun: "Mărturisire:/ Mi-ai pus sufletul pe jar…"/ Sună bizar/ Ca un saxofon într-o mânăstire.// Nu pot să-ţi spun, şi nu-ţi spun,/ (Te las, poate, să înţelegi)/ Acele tainice legi/ În care, umil, mă adun…// Sunt doar o peniţă cu vârf de iridiu/ Care scrie pe cerul senin/ Că te iubesc, precum Ovidiu/ Alfabetul latin…»

Sau din "Soldatul iubirii":

«Când vei iubi fără urale/ Cantr-un război al unui gând,/ În flacăra iubirii tale/ Aş vrea să fiu soldat de rând…// Să-mi sap tranşeea ca pe-o casă,/ Iar din pereţii uzi şi goi/ Tu să-mi apari şi mai frumoasă/ Ca înainte de război…// Şi eu, uitând orice madonă,/ Necruţător şi crud şi rău/ Să sar în foc când îmi ordonă/ Sergentul unui gest al tău.// Să trec prin şanţul de urât/ Fără să gem, fără să preget,/ Să-mi facă doar un semn, atât,/ Locotenentul unui deget…»

Dacă versurile lui Storin îţi fac plăcere, nu acelaşi lucru se poate spune despre prezentarea grafică a volumului, aflată – ca să folosim nişte termeni la zi – sub nivelul de sărăcie al tiparului. Răsfoind cartea ai senzaţia că poetul înmânează iubitei un buchet de orhidee învelit în hârtie de ziar.

Dorohoi

Săveni. Mihăileni. Darabani. Herţa. Rădăuţi. Prut (vol. V); alcătuire şi redactor: Shlomo David; Tel Aviv, 2000

O zi plăcută şi un prilej de mândrie pentru dorohoieni (plus săvenenii şi ceilalţi vecini ai judeţului). O zi oarecum jenantă pentru cei veniţi de la Bacău, Botoşani, Bârlad, Tecuci, Vaslui, Galaţi, Ploieşti, Cluj, Oradea, Satu Mare ş.a.m.d. A apărut volumul V (cinci!) din culegerea de texte şi documente privind istoria dorohoienilor (plus…); asta într-o vreme când urmaşii de pe la noi ai celor născuţi în oraşele amintite mai sus nu s-au învrednicit să dea la iveală nici măcar o broşurică de 64 de pagini (inclusiv coperţile) întru amintirea părinţilor şi bunicilor.

Venind la chestiune, să spunem că acest volum V şi ultimul al culegerii cuprinde – ca şi tomurile precedente – mărturii, evocări, documente de arhivă, facsimile, acte de stare civilă, grafice, fotografii etc. Lista colaboratorilor este impresionantă. Întâlneşti semnăturile dr. Avraham Rosen, av. Ady Carmi, prof. Dorina şi Ilarion Mandache, din Dorohoiul de azi, Uly Vălureanu, Biti Cara, Evelin Fonea, acad. N. Cajal, C. Isac, dr. Madeleine Davidsohn, I. Kara, Eugen Iacob, Lucian-Zeev Herşcovici, S. Moscovici-Karmoss, dr. Otto Bacalu, Iulia Deleanu, dr. Ozias Rabinovici, Paul Leibovici, prof. Carol Iancu, Paul Schwaiger, ing. Hanan Wasserman etc. etc.

Volumul este bilingv – română şi ebraică – dar are o particularitate: nu toate textele în româneşte apar şi în ebraică şi nu toate textele în ebraică apar şi în româneşte. Pentru cel ce cunoaşte ambele limbi nu este o problemă. În schimb, istoricul de la Universitatea din Ierusalim care nu ştie româneşte se uită la paginile cu pricina ca mâţa-n calendar, după cum cercetătorul român de la Cluj face acelaşi lucru când dă

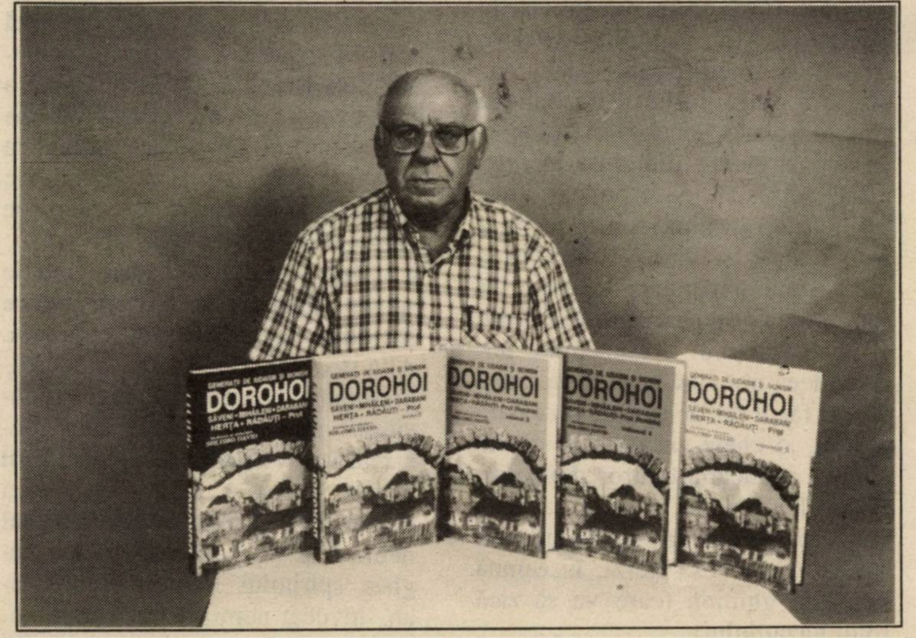

David Shlomo şi volumele sale: ca să fim drepţi, omul are cu ce se mândri cu ochii de articolele tipărite cu alef bet. Volumul este – bravo! – bogat ilustrat, dar din păcate unele fotografii au ieşit spălăcite. De asemeni, dacă multe din textele de evocare a diferiţilor cetăţeni din Dorohoi ş.a.m.d. ne oferă informaţii interesante, altele nu spun nimic, dând impresia a fi fost scrise din complezenţă, întru plăcerea respectivilor sau a urmaşilor lor.

Dar, amintindu-ne de sfârşitul filmului cu Marylin Monroe, Jack Lemon şi Tony Curtis, vom spune şi noi: nimeni nu e perfect. După cum vom preciza, încă o dată, că întreprinderea pusă la cale şi dusă la bun sfârşit de tenacele Shlomo David este întru totul merituoasă.

(M. Rafael)

Victor Vântu

Scapă cine poate

Ed. "Economică", Bucureşti 2000

Cartea cunoscutului publicist român Victor Vântu e un aprig şi plin de vervă eseu-pamflet cu un amplu ecou în opinia publică românească (proba elocventă fiind dispariţia din librării la câteva zile după apariţie, ceea ce mă îndeamnă să sugerez celor ce vor citi aceste rânduri să caute urgent cartea în reţeaua LIM sau altele din Israel, poate vor mai găsi vreun exemplar; îi asigur că nu vor regreta).

Ne aflăm în prezenţa unei cărţi excepţionale, de o mare forţă de pătrundere în esenţa realităţilor româneşti post-decembriste, lovind în dreapta şi în stânga fără nici un fel de reticenţă, sub expresiva deviză: "Autorul acestei cărţi nu este membru al nici unui partid şi nici nu are vreun angajament politic. Sponsori nici atâta. Să n-avem vorbe...". O altă "deviză", aproape aforistică, pe care autorul o atribuie folclorului românesc contemporan, sună astfel: "Dacă gândeşti, să nu vorbeşti. Dacă vorbeşti, să nu scrii. Dacă scrii, să nu publici, iar dacă publici, să nu te miri!". Substanţa întregului volum este concentrată în această frază sugestivă: "Îţi închipui, ca mulţi alţii, că noi trăim în tranziţie. Nu, dragule, nu, dragilor, ceea ce ni se vinde drept perioada de trecere, tunel întunecos la capătul căruia, după un whisky bun, guvernanţii se fac că văd o luminiţă, este, de fapt, o stare de mizerie cronică, o mlaştină economică şi socială din care nici cei mai optimişti nu ştiu dacă şi când vom ieşi".

Elegant şi, totodată, tăios, năprasnic ca un bici, scrisul lui Victor Vântu din această carte, putem spune, unică în recenta literatură politico-socială din România (nu intenţionez să dau citate, deşi ar fi fost destule, dar nu vreau să răpesc cititorilor plăcerea pe care le-o va procura, indiscutabil, lectura volumului), furnizează o autentică desfătare, îmbinând artistismul (? – S.) publicistului de bogată şi autentică vână cu soliditatea analistului politic, fără ezitare stăpân pe dovezile şi argumentele sale. E, neîndoielnic, una din cele mai captivante cărţi apărute în lunile din urmă pe piaţa editorială românească.

(Victor Bârlădeanu, Bucureşti)

Alexandru Ecovoiu

Saludos

Editura Gramar, Bucureşti, 2000

Staţiunea

Editura Est, Bucureşti, 2000

Romanele lui Alexandru Ecovoiu au câştigat, în ultima vreme, aprecierea criticilor şi cititorilor de pretutindeni. Fiind deja încununat cu premiul Uniunii Scriitorilor din România, pentru romanul "Saludos", ca şi de premiul revistei "Observator", din München, unde a şi fost tradus în germană în foileton, în revista "Archenoah", romancierul Alexandru Ecovoiu (n. 1943) a devenit cunoscut mai ales după anul de răscruce 1989.

Două romane moderne înrudite spiritual cu prozele lui Kundera şi Marius Tupan. "Dacă primesc o palmă, trebuie să întorc un pumn, nu să întind şi celălalt obraz. Să scot pistolul!". "Daţi-mi un punct de sprijin ca să răstorn pământul", îşi imaginează autorul în romanul său "Saludos", o călătorie în lume, imaginară, luată ca o "aventură spirituală" a unui pelerin. Cum scrie criticul Geo Vasile: «"Saludos" este o naraţiune alegorică ce proclamă frumuseţea spirituală a aventurii.»

"Staţiunea" este un roman complex care te duce cu gândul la Kafka. Iată un fragment:

«În Staţiune, nimeni nu se mai supune nimănui. Nutreşti, demonic, ideea că zămisleşti, fie şi imaginar, un spaţiu care scapă regulilor, poruncilor. Să nu furi: ai făcut din locuitorii Staţiunii nişte hoţomani. Să nu ucizi: aproape toată suflarea târgului nu se gândeşte decât cum să-l strângă de gât pe Magistrat sau cum să-l spânzure pe Castelan. Să nu preacurveşti: măcar în gând, mai toţi bărbaţii Staţiunii s-au culcat cu Caravella. Trei Porunci de căpătâi, toate urmate pe dos. (...) Ultimii turişti vor să plece, dar nu mai pot, pentru că Magistratul a impus starea de carantină... Republica poate să ţină sub control orice situaţie.»

Romanul Staţiunea prezintă în fapt şi starea României înainte de 1989. O Staţiune condusă de un paranoic în care filozoful, scriitorul, nu rezistă uşor în faţa Puterii. "Staţiunea" constituie şi proiecţia unei societăţi sodomizate, în care victima nu este mai puţin vinovată decât criminalul.

(Bianca Marcovici)

Pianistul argentinian Miguel Angel Estella a hotărât să înfiinţeze o "Orchestră a păcii", alcătuită din tineri artişti israelieni şi arabi.

Frumoasă idee! Superbă idee! Cu condiţia ca toţi membrii orchestrei să interpreteze aceeaşi partitură.

ALEXANDRU SEVER

Ordine și dezordine

◆ **Potopiniană**. Mi-ar place să-i pun câteva întrebări lui Dumnezeu, fie şi numai de dinapoia unui tufiş arzând. Din păcate, Dumnezeu nu acordă interviuri. Iar audienţele sunt rezervate exclusiv rugăciunilor care i se aduc.

◆ Iadul nu e numai inspiratorul tuturor fărădelegilor, dar şi casa tuturor falimentelor.

◆ Să ţi se ceară la strâmtoare ajutorul – ar fi şi aceasta un fel de a ţi se oferi un prilej de a-ţi câştiga un merit în faţa oamenilor şi o îndreptăţire în faţa lui Dumnezeu.

◆ Orientul naşte sfinţi; occidentul îi face.

◆ Nevoia de Dumnezeu? Poate că nu-i nimic altceva decât nevoia de a da un sens vieţii.

◆ Să ajuţi un om să moară ca să-i cruţi o suferinţă insuportabilă... Pentru bietul om nu e vorba decât de un salt în moarte; dar pentru tine, binefăcător de ocazie, poate să fie un salt în noapte. Şi numai Dumnezeu ştie ce monştri te aşteaptă în această noapte.

◆ Trimiţându-i lui Roosevelt o epistolă în care, întemeindu-se pe experienţa istoriei, îşi exprima refuzul de a crede ca posibilă întoarcerea unui popor pe pământul de odinioară al obârşiei sale, după 19 secole de absenţă, Papa Pius al XII-lea nu făcea deloc dovada unui har de profet. Lucru cu atât mai uimitor cu cât astăzi, hărăzit a fi trecut în rândul sfinţilor, nu se poate să nu te întrebi de unde atâta sfântă neîncredere în posibilitatea unei minuni pe care nici o experienţă istorică n-o credita?

◆ A trăi pe arcuri – neliniştit ca unul mereu ameninţat să se aşeze pe un cactus.

◆ **Istoria:** un linţoliu. Un linţoliu prea scurt ca să acopere de-a binelea cadavrul trecutului.

◆ Era unul din cei mai mari ticăloşi care au mâncat vreodată o bucată de pâine pe lumea asta. Şi totuşi n-a uitat niciodată să mănânce.

◆ Heidegger: "Ştiinţa nu gândeşte". Oare!?

◆ **Potopiniană**. Mort, mi-aş recâştiga cu siguranţă toată dragostea femeii pe care am pierdut-o. Dar la ce bun un câştig care nu mai poate fi cheltuit?

◆ O durere abia simţită în plămâni, sub omoplatul drept: s-ar zice că de undeva, din spatele meu, Moartea îmi şopteşte o chemare.

◆ Poate că rostul din urmă al oricărei suferinţe umane este să destăinuie un drum spre Dumnezeu. Dar de ce ar fi un asemenea drum mai privilegiat decât altul, într-o lume în care nu toate drumurile duc în Cer?

◆ **Bietul om mare** – nu avea destulă imaginaţie pentru a refuza onoarea unui titlu de academician, nici destul curaj pentru a refuza beneficiul unui premiu Nobel.

◆ Nu accepta să doarmă cu cineva în aceeaşi odaie, nici măcar cu soţia în acelaşi pat, pentru că nu suferea ideea de "a amesteca visele sale cu ale altora".

◆ Când marele orator lua cuvântul, avea ceva din frumuseţea unui vulcan în erupţie.

◆ Grijuliu în ce privea sănătatea sa sexuală, ţinea foarte scrupulos contabilitatea orgasmelor sale.

◆ **O nulitate:** un individ fără mister.

◆ Uneori, vara, în nopţile când deschidea fereastra ca să respire un aer mai curat şi să-şi limpezească ochii privind cerul înstelat, i se năzărea stăruind peste acoperişurile din vecini un înger în regim aerostatic.

◆ Ultimul gest pe care l-a făcut înainte de a se sinucide: s-a ras. Îi era cu totul nesuferit gândul de a se arăta în mort neconvenabil.

NOU

A apărut

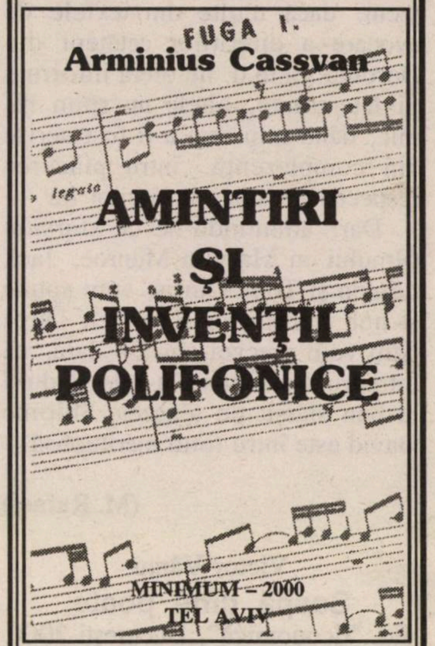

●

«Un medic compozitor, critic muzical, în cele din urmă şi memorialist, rămâne un caz aparte. ... (Cassvan) *simte nevoia să-şi reconsidere existenţa printr-un jurnal. Forma cărţii derivă din fluxul memoriei, când "faptele sau gândurile" se vor înfăţişa "în ordinea în care au apărut în memoria povestitorului"... Siluete de securişti desfăşurând anchete ... detalii bucureştene precum cartiere populate de evrei, cinematografe intime cu îndrăgostiţi...»*

Elena-Esther Tacciu

Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 30 de shekeli la:
Lazăr Cassvan,
POB 263, Kiriat Haim
sau suma de 20 de dolari la:

Dr. Arminius Cassvan
140-95 Burden Crescent
Briarwood, New York 11435
U.S.A.

ELENA-ESTHER TACCIU

CALEIDOSCOP - 2000

ZODIA SĂGETĂTORULUI PENTRU TOŢI (22.11 – 20.121) asigură nativilor respectivi valorificarea eforturilor şi realizărilor din trecut, ca punte favorabilă pentru prezent. Uranus, Neptun şi desigur Jupiter patronează schimbările din cadrul unui an de maxim efort fizic şi psihic. Abia din noiembrie-decembrie primele două planete de mai sus reintră, din retragerea lor îndelungată, în mers progresiv, aducând succesele mult amânate într-o încheiere emoţională de an. Veştile în genere bune se aglomerează şi sunt, în genere, neaşteptate. Cariera în special nu mai întâmpină atâtea piedici. Tot la sfârşitul anului calendaristic trebuie să apară sporurile băneşti, numiri, distincţii, bazate pe eforturi vechi de decenii. Accentul lui Pluto dă Zodiei putere de muncă, energie, inspiraţie. Alte Zodii ce prosperă sunt **Gemenii, Peştii, Fecioarele** şi **Balanţa,** cu condiţia, pentru toţi cei de mai sus, să nu opteze prea repede şi să nu ia dorinţele de succes rapid drept realitate. Legăturile favorabile recomandate sunt acum **Scorpionii** şi **Taurii,** dar mai ales **Gemenii** şi **Fecioarele.** Odihna e mai necesară ca oricând. La finele acestui an, perioada este mai dificilă pentru **Berbec, Rac** şi **Vărsător,** care poate avea conflicte cu **Peştii.**

POŞTA NOASTRĂ: *Anunţăm cititorii că ne pot adresa întrebări despre astrologie, mistică, parapsihologie ş.a.m.d. Telefonul de contact rămâne acelaşi, 03-5590829, ca şi POB 2104, Holon; idem pentru procurarea volumului "STELE REGALE".*

■ Noel Tyl, autorul cărţii "Prognoze pentru noul mileniu", este astfel prezentat pe coperta editurii americane "Crown Press": "Omenirea stă în pragul unui nou mileniu. Ce ne aşteaptă acolo? Cum se vor rezolva conflictele politice, economice, naţionale şi religioase care sfâşie lumea contemporană? Cine va învinge, partizanii separatismului sau promotorii unităţii globale a naţiunilor? La aceste întrebări dă răspuns Noel Tyl, care are în urma sa decenii de predare, de editare şi cercetare în domeniul astrologiei. Nu întâmplător el este purtătorul titlului de "Maestru al prognozării astrologice", distincţie internaţională acordată în SUA. Cartea sa de prognoze istorice se bazează pe cercetarea trecutului politico-social al ţărilor abordate, unită cu munca de prospectare astrologică pe fundalul psihologiilor naţionale şi individuale". Recomandăm cartea călătorilor – spre achiziţionare în SUA şi Marea Britanie.

■ PREŞEDINTELE JACQUES CHIRAC este "un politician experimentat şi necruţător", zice acest Noel Tyl. Pompidou l-a numit odată "buldozer". Toată lumea ţine minte experimentul nuclear francez, pe care, cu toate protestele ţărilor Oceanului Pacific şi ale Europei, el l-a dus la bun sfârşit. Situaţiile critice îi evidenţiază agresivitatea şi decizia. Adăugăm că dificultăţile recente ale Franţei, ca şomajul, pendularea între Uniunea Europeană, cu preşedinţia deţinută actualmente tocmai de Chirac, şi problema terorismului tot mai activ nu-i fac viaţa uşoară. Conflictul în zona noastră n-a avut în el nici în trecut, dar mai ales acum, un judecător imparţial, ci un deget acuzator. Se adaugă scandaluri interne în jurul corupţiei, greve, anarhiştii, care organizează demonstraţii violente contra capitalismului. Mai există probleme sociale acute, generate de o imigraţie foarte masivă. Ce spune astrologul citat despre viitorul lui Chirac în alegerile ce vin? Consideră că ele vor avea loc mult mai devreme de anul 2002, şi că în prealabil Chirac îşi va da demisia din postul de preşedinte. Va fi celebrat, onorurile şi solemnităţile vor ploua, dar vor fi şi mulţi, mulţi, care nu vor plânge. (Cunoaştem şi noi câţiva dintre aceştia, **n. red.**)

■ TRONUL ANGLIEI, scrie Tyl, va trece prin mari reforme. În primăvara anului 2001 – să reţinem şi să controlăm – regina Elizabeth îl va declara pe prinţul William moştenitor. Dar Horoscopul lui William îl arată prea emoţional şi lipsit de apărare. Diplomat în relaţiile cu ceilalţi, dacă e jignit sau bruscat se închide în sine. Va avea o viaţă sentimentală furtunoasă. La 18 ani şi jumătate, între 2001 şi 2002, va avea o aventură răsunătoare sau chiar căsătorie, care i-ar putea compromite cariera regală. Dar tocmai Harry, fratele său mai mic, va moşteni firea meticuloasă a bunicii şi nu agitaţia sentimentală a prinţesei Diana, mama moştenitorilor tronului englez. Conservator din fire, el se va opune inovaţiilor şi-şi va duce la bun sfârşit orice decizie. Tyl vede în Horoscopul său o adâncă suferinţă în legătură cu dramele şi, adăugăm noi, moartea Dianei (cartea e publicată de Tyl înaintea decesului prinţesei). S-ar putea ca vara lui 2001 să fie a urcării lui Harry pe tron, dacă William îşi va zădărnici domnia. Şi aici să aşteptăm cu răbdare…

IDEI ■ Dacă n-aţi fost bun la chimie, în şcoală, nu citiţi acest articol!

ARMINIUS CASSVAN
New York

Genomul la lucru

Codul genetic al vieţii umane sau Genomul este, cum se ştie, o descoperire ştiinţifică de prim ordin, anunţată la Washington în acelaşi timp de două grupuri de cercetători până atunci rivale. Ambele echipe au declarat că au descifrat "scriptul" ereditar, adică întreaga colecţie de instrucţiuni care definesc organismul uman. Descoperire de uriaşă importanţă, ce s–ar putea compara ca valoare ştiinţifică cu descoperirea faimosului Tabel al lui Mendeleev (1834-1907), autorul clasificării periodice a elementelor chimice (1869), în care anumite poziţii, lăsate necompletate, au fost ocupate pe măsura descoperirii a noi elemente.

Conducătorii colectivelor de cercetători de care vorbim, dr. J. Craig Venter, preşedintele al societăţii "Celera Genomics", şi dr. Francis S. Collins, director al lui "National Genome Research Institute", s-au felicitat reciproc pentru epocalele contribuţii, lăsând să se întrevadă un spirit de colaborare în viitor.

Genomul uman, suma materialului genetic inclus în fiecare celulă a corpului uman, s-a calculat a fi extrem de lung, cât cel puţin trei miliarde de perechi de baze ale dublului helix de ADN, cuprinzând atâtea simboluri chimice câte s-ar găsi într-o mie de exemplare ale ediţiei de duminică a ziarului "The New York Times". Perechile de baze, care reprezintă materialul dintre configuraţia dublului helix, cum ar fi amino-acizii indispensabili ca adenina, cytozina, guanina şi thymina, care alcătuiesc perechea de cromozomi din celulele noastre, au fost descoperite la ora aceasta. Ştim deci cum e organizat ADN-ul, un pas uriaş în cunoaşterea vieţii umane, dar cum lucrează? Instrucţiunile incluse în anticul acid dezoxyribonucleic (ADN), cel puţin 3, 5 miliarde de ani în geneză, au devenit pentru prima oară vizibile. Manualul cu specificaţiile pentru speţa umană vine în 24 secvenţe de ADN, unul pentru fiecare cromozom, fiecare aducând o frază lungă, fără punctuaţie, în evoluţia unui cod formativ de patru litere.

La prima vedere, aceste texte apar incomprehensibile, ca un mesaj de pe altă planetă. Şi genomul, ca un mesaj dintr-o altă lume, va schimba cu siguranţă semnificaţia acestuia când întregul va fi înţeles în mod integral. Cu toate că explorarea genomului a început, vor trece zeci de ani până când fiecare detaliu va fi cunoscut amănunţit (să fim noi sănătoşi, **n. red.**).

Primul impact practic se va vădi în probleme legate de sănătate. Este de aşteptat ca genomul să revoluţioneze practica medicinei. Domeniul în care se prevăd cele mai rapide rezultate este acela al sistemelor de comunicare, incluzând semnalele care direcţionează celulele să repare ţesuturi care au suferit leziuni sau să protejeze organismul de agenţi invazivi. Folosirea acestor semnale ca medicamente poate dezvolta un nou tip de terapie, ca acela promovat de dr. William Haseltine, preşedintele institutului "Ştiinţele Genomului Uman", sub numele de "medicină regenerativă". Un alt domeniu care va fi afectat este cel al medicinei personalizate, adică al tratamentului şi prevenirii bolilor bazate pe o analiză genetică.

Dar ştiinţa genomului, în afara problemelor de sănătate, va redefini în timp cunoaşterea de sine, istoria speţei umane, a capacităţilor inerente omului şi a relaţiilor cu restul naturii. Condiţiile existenţei, limita puterilor umane, scopul vieţii, cel puţin din punct de vedere biologic, au caracteristici gravate în textul gnomic al genomului.

Încercând să definim speţa umană, vom reţine faptul că genomul asumă caracteristici prezente în grupurile etnice majore, care sunt răspândite pe tot globul şi definesc înflorirea genetică a indivizilor. Toţi indivizii, în afară de gemenii identici, sunt unici pentru că genomul fiecăruia e unic. Diferenţele, în bine sau în rău, pot fi definite acum pentru prima oară.

(După "The New York Times")

După zile fără de număr în care s-au numărat şi renumărat voturile alegătorilor din statul Florida, cunoaştem, în sfârşit, numele noului preşedinte al Statelor Unite. El este George W. Al Gore Bush.

Haifa în poezie – Poezia Haifei
A apărut placheta de versuri
NOU
Haifa zidurilor de sprijin
de BIANCA MARCOVICI
Editura Cronica, Iaşi
cu prefaţa criticului VALERIU STANCU

«Volumul acesta este o sămânţă a harului poetic ce n-a căzut pe stânci, ci a găsit pământul bun, roditor, sacru...»
Valeriu Stancu

Comenzi la adresa: bianca.home.icq.com
sau POB 3144 Haifa 31032
Preţul: 20 şekeli
Expediţia în limita cărţilor disponibile

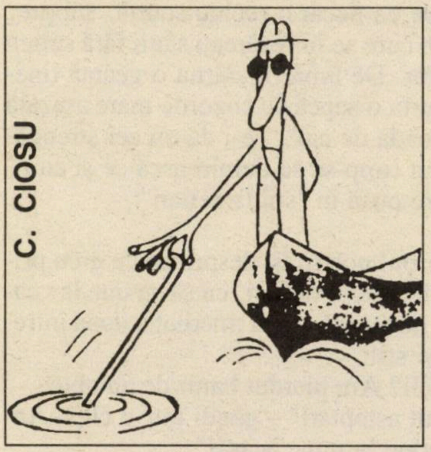

Pescuitorul de perle

Niciodată rubrica noastră nu a fost atât de săracă în perle. Nici nu e de mirare. Se pare că la vreme de război tac nu numai muzele, ci şi cheful nostru de a ieşi la pescuitul perlelor. Să sperăm că odată cu depăşirea *şocului* din octombrie-noiembrie, va reînvia şi simţul umorului.

Materiale noi de sculptură

«Un pub sculptat în greaţă serveşte bere rece.»

("Ultima oră", Tel Aviv, 27.09. 2000; comunicată de Em. Aczel, reh. Iohanan Ben Zakai 54/30, Ierusalim 93585; aceeaşi perlă a fost culeasă şi de ing. Leopold Binder, din Kiriat Bialik; corespondenţii noştri sunt de părere că amintitul pub, care a fost deschis recent la Londra, este sculptat din gheaţă; asta e şi impresia noastră; cu toate acestea, ţinând seama că astăzi sculptorii folosesc fel de fel de materiale la care nici cu gândul nu te duceai în vremurile lui Rodin sau Brâncuşi, precum sticlă pisată, lămpi de gaz, nasturi, bretele, sâmburi de cireşe, curele de pantaloni ş.a.m.d., nu ar fi exclusă total ipoteza că artiştii londonezi au sculptat pubul amintit din materia amintită în ştirea de mai sus.)

Constatăm cu neplăcută surprindere că în urma actelor de dare în judecată înaintate de Porcuratura Statului, luna trecută a început procesul înaintat fostului ministru gen. Iţic Mordehai pentru tracasare sexuală.

Ziarist ad-interim

«Şeful diplomaţiei ad-interim Shlomo Ben-Ami va începe... o vizită în Statele Unite.»

("Viaţa noastră", Tel Aviv, nr. 15083/2000; comunicată de Rodica Croitoru, Haifa, POB 81432 – care observă că nu există diplomaţie ad-interim, nici chiar în Israel, unde diplomaţia se află într-un hal fără de hal – dovadă, modul lamentabil în care a "explicat" prin occidenturi porcăria numită Intifada El-Aksa; ceea ce am avut, în schimb, este un şef ad-interim al diplomaţiei, în persoana lui Ben-Ami, numit, între timp, şef plin.)

Poşta

Puiu Grinfeld, Tel Aviv (1. scuzaţi pentru întârziere: *evenimentele!* 2. observaţie justă: explicaţia la fotografia din ziarul amintit trebuia citită de la dreapta la stânga; 3. simpatică ideea de a ne trimite o perlă apărută în "Viaţa noastră" din anul... 1984. Preferăm însă perle din era noastră. 4. Pentru numărul din "Minimum" care vă lipseşte, adresaţi-vă d-lui Schneer, la telefonul redacţiei); **Iosef Rosen,** Ierusalim (observaţie justă, dar nu perlă; ce-i cu dumneavoastră? Din cauza gloanţelor trase în capitală nu mai sunteţi în forma de altădată); **Lică Landskron,** Raanana (aici cam aveţi dreptate: nu e cazul ca pe pagina întâi, sub titlul "Viaţa noastră", să apară "32 de pagini", şi când ajungeţi cu cititul la sfârşit, să constataţi că au fost numai 24 de pagini); **Em. Aczel,** Ierusalim (vă rugăm ca rândul viitor să anexaţi şi tăietura din gazeta respectivă sau un xerox).

❖

O intervenţie recentă a criticului literar Ştefan Cazimir, în Adevărul literar şi artistic", din Bucureşti, furnizează câteva precizări în legătură cu mult discutata (graţie îndeosebi lui Marius Mircu) problemă a cacofoniilor:

«O impresie dezagreabilă produce, în ultima vreme, neglijenţa multor vorbitori, unii dintre ei chiar oameni cultivaţi, care emit cu seninătate enunţuri ca acestea: "o expoziţie de artă plasti**că ca**re s-a deschis recent", "o problemă tehni**că ca**re ne preocupă", "o prevedere juridi**că ca**re trebuie amendată" etc. S-a observat desigur că e vorba de cacofonii. Ce este o cacofonie? Dicţionarele o definesc drept o alăturare de sunete care impresionează neplăcut auzul. În greceşte, **kakos** înseamnă "rău", iar **phone** – "sunet". Aşadar, nu doar întâlnirea silabelor **că** şi **ca** duce la cacofonie, ci şi orice altă alăturare neconvenabilă. Ce-i drept, urechea noastră percepe mai acut anumite cacofonii, pe care vorbitorii încearcă uneori să le evite prin intercalarea conjuncţiei **şi:** "ca şi colaborator", "ca şi competenţă" etc. Caracterul artificial al unor asemenea construcţii este bătător la ochi. Nu mai vorbim de obiceiul de-a dreptul ridicol de a strecura cuvântul "virgulă" între cele două silabe buclucaşe: "ca **virgulă** chestor". În locul unor asemenea trucuri puerile, putem spune absolut firesc: "drept colaborator", "în domeniul competenţei", "în calitate de chestor" etc. Există totuşi unele sintagme în care cacofonia rămâne inevitabilă: biserica catolică, Republica Kazahstan, Discoteca "Casablanca" şi altele.»

Erată

În numărul 165, pagina 69, coloana I, a apărut o regretabilă greşeală de tipar, pentru care ne cerem scuzele de rigoare. Cititorii sunt rugaţi ca în loc de "Porcuratura Statului" să citească "Procuratura Statului".

O povestire de
PETRE CIOCLU

Frumoasa de pe bancă

Domnul Andrei, un cetăţean mai în etate, s-a trezit pe bancă, lângă el, cu o tipă sexi din cap până-n picioare. Şi ce şi-a zis? Ia să-mi încerc, frate, norocul.

Andrei se aşeză pe bancă cu speranţa că va apare vreun prieten sau vreo cunoştinţă cu care să poată sta de vorbă. În aşteptarea unui interlocutor, urmăreşte cu privirea femeile care trec pe trotuar la câţiva metri de el, înviorându-se brusc când descoperă vreuna demnă de a fi admirată. E un gest reflex, urmare a obiceiurilor din tinereţea lui de crai inveterat, nevindecat de trecerea anilor.

Câteodată, în zile pe care el le consideră a fi norocoase, are şansa ca vreo tânără frumoasă, îmbrăcată sumar, să se aşeze pe bancă lângă el. Atunci, pentru a-i putea privi cât mai cuprinzător părţile dezgolite, îşi mişcă imperceptibil corpul şi îşi direcţionează discret capul, ca să obţină poziţia convenabilă şi unghiul optim. După ce "inventariază" zonele lăsate de femeie la liberă vedere, Andrei încearcă să surprindă măcar puţin din părţile păstrate în "regim exclusiv", iar când reuşeşte e deosebit de încântat.

Întotdeauna, o asemenea investigaţie are darul de a-l transfigura pe loc, făcându-l să se simtă parcă alt om, cel din timpurile îndepărtate: tânăr, viril, cuceritor... Cuprins de o stare de exaltare, nu i se pare nepotrivit să încerce să intre în vorbă cu vecinele ocazionale de bancă, întrebând politicos ceva despre vreme, copii sau oră, în speranţa că vreuna mai naivă, mai interesată sau mai libertină, va da curs invitaţiei lui de a bea împreună o cafea la barul din apropiere, sau... la el acasă.

De cele mai multe ori, femeia, privind la părul lui aproape alb, răspunde cu deferenţă, fără să întindă vorba, şi "aventura" se încheie cu o înclinare aproape imperceptibilă a capului la plecare. Câteodată, însă, se preface pur şi simplu că nu l-a auzit, dar se ridică brusc şi pleacă impacientată, semn că i-a ghicit şi i-a dezaprobat intenţiile. Cu toate repetatele lui insuccese, Andrei nu e deloc descurajat. Dimpotrivă, o ia de fiecare dată de la capăt, cu perseverenţă bătrânească şi elan tineresc.

Astăzi, aflat singur pe bancă, s-a pomenit cu o femeiuşcă lângă el, frumoasă foc şi sexi din cap până în picioare, neavând pe ea decât o rochie scurtă, subţire, foarte decoltată, sub care se întrezăreau sânii fără sutien şi conturul chiloţeilor. De umăr îi atârna o geantă tinerească, iar pe cap purta o şapcă cu cozoroc mare aşezată peste părul legat "coadă de cal", ce-i da un aer ştrengăresc. Andrei n-a avut timp să se dumirească ce şi cum, că a auzit o întrebare pusă în "stil israelian":

– Ce oră este?

Aproape uluit, eroul nostru îşi desprinse cu greu privirea lacomă de la decolteul tinerei, ca să se uite la ceasul de la mână şi să răspundă. Auzi imediat a doua întrebare, pusă în acelaşi stil:

– N-ai cinci şekeli? Am pierdut banii de autobuz.

"Iată prilejul mult aşteptat!" – gândi într-o clipă Andrei. "Trebuie s-o aduc la mine acasă!"

Răspunse plin de solicitudine, cu voce prietenoasă:

– Nu-i nici o problemă câţiva şekeli, mai ales pentru o fată frumoasă ca tine. Dacă ai nevoie, pot să-ţi dau şi mai mulţi, fără să mi-i mai restitui, dar nu port bani la mine, îi am acasă. Nu stau departe, uite, colo, lângă blocul cel înalt.

– Şi ce-o să zică nevastă-ta? întrebă ea tranşant.

– Sunt văduv. Stau singur în toată casa.

Această informaţie păru să-i dea fetei terenul sigur de care avea nevoie:

– Dacă vin până la tine acasă, mă serveşti cu o cafea, şi poate cu o ţigară? Am o poftă grozavă!

– Bineînţeles, îi răspunse el zâmbind încurajator.

– Aş putea face şi un duş? nu se sfii să întrebe tânăra. Mă simt aşa de încălzită!

Inima lui Andrei începu să bată accelerat. Se şi vedea intrând în baie ca să-i ducă un prosop, sau s-o ajute la săpunit... iar după aceea... Răspunse încântat:

– Desigur. Şi să nu-ţi fie frică de mine, că nu sunt

●

Un săptămânal de mare tiraj dintr-o ţară ex-comunistă a apărut, nu de mult, cu coperta întâi ocupată de o caricatură înfăţişând un evreu care ţine în mână globul pământesc. Desenul voia să ilustreze un articol pe cinci pagini din interior intitulat: "Evreii stăpânesc lumea".

A doua zi după apariţia revistei a izbucnit în capitală un mare scandal. Redactorul şef al publicaţiei a fost nevoit să-şi dea demisia şi, în plus, a trimis o scrisoare de scuze preşedintelui Comunităţii Evreieşti.

Ah, uitasem să spun. Săptămânalul cu pricina apare nu la Bucureşti, ci la Riga, capitala Letoniei. Şi nu se cheamă aşa cum v-aţi închipuit dumneavoastră, ci "Kapital".

agresiv. Poate să-mi placă o fată tânără şi frumoasă, dar nu dau năvală peste ea, dimpotrivă, dacă am ocazia o ajut dezinteresat, aşa că poţi veni la mine acasă cu încredere deplină.

– Vin, că mie-mi plac bătrânii şi nu mi-e teamă de ei.

Andrei înghiţi în sec, zicându-şi: "Ei, ce să-i faci, aşa cum arăt, pentru ea par bătrân, dar la o adică îi pot dovedi contrariul".

– Cum te cheamă, puişor? o alintă el.

– Claruţa. Dar pe tine?

– Andrei.

– E un nume grozav, bărbătesc – accentuă ea cuvântul. Ţi se potriveşte, dar eu o să-ţi spun "bunicuţule", pentru că semeni cu unul din bunicii mei, la care eu ţin foarte mult.

Andrei n-ar fi vrut deloc ca ea să sublinieze atât de net diferenţa de vârstă dintre dânşii, chiar dacă o făcea folosind un diminutiv. Încercă să pareze:

– Rostit de tine, "bunicuţule" sună atât de cald, de familiar… De altfel, chiar sunt bunic, am doi nepoţi.

– Să-ţi trăiască.

– Mulţumesc. Să mergem! o zori el.

❖

Acasă, fata a ţinut să cunoască întregul apartament, oprindu-se îndelung la bibelouri, tablouri, aparatură electronică… Printr-o înţelegere tacită, au evitat să privească şi să comenteze fotografiile înfăţişând-o pe fosta lui soţie, aflate în diverse locuri prin casă. Claruţa s-a oferit să prepare cafeaua, după care, în salon, aşezaţi pe fotolii faţă în faţă, cu ceştile de cafea aburindă şi cu pachetul de ţigări pus la îndemână pe măsuţa joasă, au sporovăit o bună bucată de vreme. Vrând să ştie cât mai multe despre fată, Andrei îi punea întrebări înlănţuite, la care ea răspundea repede, fără ezitări, ca şi cum ar fi făcut-o până acum în mod repetat. A aflat astfel că părinţii ei erau divorţaţi, că ea locuia cu mama la Natania, dar că o dată pe săptămână – joia – se ducea să-şi vadă tatăl în Naharia, şi că se întorcea acasă în aceeaşi zi.

Ascultând-o, Andrei nu-şi dezlipea privirea de la genunchii ei goi şi de la zonele lor înconjurătoare, iar fata, simţind că e admirată şi… dorită, îşi schimba înadins poziţia picioarelor, parcă spre a-i stimula imaginaţia. Consecvent intenţiei sale iniţiale, la un moment potrivit o întrebă direct:

– Claruţa, tu mai eşti… fată mare? Adăugă imediat: Dacă te deranjează întrebarea, poţi să nu-mi răspunzi.

Fata chicoti amuzată şi-l privi cu superioritate pe sub cozoroc.

– Care fată de vârsta mea mai este fecioară? Şi de ce ar fi? Dar pentru că m-ai întrebat o chestie ca asta, o să te întreb şi eu ceva asemănător: tu mai eşti… bărbat? Desigur, dacă te deranjează întrebarea, poţi să nu-mi răspunzi.

"Isteaţă fată!", se gândi el admirativ.

– O să-ţi răspuns cu o expresie celebră: "Non multa, sed multum".

– Asta nu-i în ivrit. Ce înseamnă?

– E în latină şi s-ar traduce cam aşa: nu mult, dar de calitate!

– Bravo, bunicuţule – se entuziasmă ea – să ştii că eu te cred, şi mă bucur pentru tine că mai poţi. Dar fraza asta în latină îmi place grozav. Am şi memorat-o: Non multa, sed multum. Vreau să i-o bag în cap lui David, pentru că în amor are o mentalitate de… angrosist, fără nici o grijă pentru tandreţe şi romantism.

– Cine-i David? întrebă repede Andrei, deşi cam bănuia.

– E prietenul meu, primul bărbat din viaţa mea, dar nu şi… singurul. De doi ani de când suntem împreună, îi trec cu vederea multe, dar nu şi faptul că mă înşeală din când în când, şi încă cu fete pe care eu nu dau doi bani. Crezi cumva că îi rămân datoare? Nu, tăticule, nu rămâne Claruţa datoare, pentru că eu am o deviză: ochi pentru ochi, dinte pentru dinte. (Brusc:) Dar de ce ai vrut să ştii dacă mai sunt fată mare?

– Uite de ce – începu Andrei să-i explice, ţintind-o cu privirea. Am să-ţi spun fără ocolişuri. Îmi placi grozav! Dacă tu ai vrea să vii săptămânal aici, când te întorci de la tatăl tău, ca să stai cu mine vreo două ore, ca femeie, eu te-aş răsplăti cu câteva sute de şekeli de fiecare dată, ca să ai şi tu un ban al tău… Vom şti doar noi doi.

Claruţa strâmbă din nas, apoi spuse cu seriozitate:

– Eu nu fac amor pentru bani, că nu sunt… d-alea! Dacă-mi place de cineva, îmi fac pofta şi gata. De-aia port la mine prezervative.

"Cred că am greşit vorbindu-i de bani", gândi Andrei. "Trebuie s-o tentez imediat cu altceva, cu ceva ce am la îndemână, în casă, că altfel pleacă şi am pierdut-o. (Cu revelaţie:) O bijuterie! Un inel sau un lănţişor. Femeile nu refuză aşa ceva!"

– Te rog uită că ţi-am oferit bani. Vreau să-ţi dăruiesc ceva pe care să-l ai permanent la tine şi care să-ţi amintească de mine.

– Ce, ce? deveni ea dintr-o dată curioasă.

– Un lănţişor de aur cu medalion, că văd că n-ai la gât nimic, şi ţi-ar sta foarte bine.

– Grozav! exclamă ea. De când doresc aşa ceva! De la tine primesc un dar ca ăsta, pentru că eşti un bunicuţ frumos, bun şi cu ţinută sportivă.

Andrei îşi îndreptă instinctiv spinarea. "Uite că mai pot să plac, şi încă unei fete care arată ca un foto-model", se ambală el.

– O să ai posibilitatea să-ţi alegi singură lănţişorul, că vreau să-ţi placă – o asigură, fericit că fata se învoise cu schimbul propus.

Se ridică imediat şi dintr-un sertar al bibliotecii scoase o casetă destul de mărişoară, pe care o puse pe măsuţă în faţa fetei. Cu ochii măriţi de curiozitate, Claruţa o deschise şi privi încântată colierele, brăţările, broşele şi celelalte bijuterii aflate înăuntru de-a valma.

– Toate sunt veritabile? întrebă cu o notă de interes în glas.

– Desigur. În caseta asta le-am pus doar pe cele din aur, argint sau platină. Celelalte, fără valoare, sunt în altă casetă, pe toaleta din dormitor.

– Şi... cine va moşteni toate astea?

– Defuncta mea soţie a dorit să le las unei nepoate – slăbiciunea ei.

Între timp Claruţa scosese pe rând podoabele, privindu-le ca pentru a le aprecia valoarea şi frumuseţea.

– Toate sunt splendide – spuse ea în final. Ai zis să–mi aleg un lănţişor, uite, ăsta-i – şi-i arătă piesa respectivă.

– E-n ordine, Claruţa, va fi al tău! Acum să te ajut să ţi-l pui la gât, se oferi el.

Luă lănţişorul, trecu în spatele fetei şi după ce-i fixă încuietoarea, se aplecă şi dintr-o dată o sărută pe ceafă, iar cu mâinile făcute căuş îi cuprinse sânii.

După o clipă de ezitare, fata se desprinse cu hotărâre din strânsoare şi se întoarse cu faţa spre el.

– Fii cuminte, bunicuţule – îl ameninţă ea drăgălaş cu degetul – încă n-a sosit momentul. Uite – şi îşi scoase cu dexteritate lănţişorul de la gât – nu-l iau acum, îl pun la loc în casetă, pentru că azi, mâine şi poimâine nu sunt în formă... înţelegi? Săptămâna viitoare când vin aici, voi fi pregătită să primesc cadoul şi să rămân cu tine două ore. Acum – adăugă ea arătând caseta cu mâna – pune-o la loc şi dacă-mi dai un prosop de corp, intru să fac un duş, că trebuie deja să plec.

– Ţi-l aduc în baie – propuse el, nerenunţând la dorinţa de a-i privi goliciunea.

– Nu te supăra, dar deocamdată nu vreau să mă vezi dezbrăcată, mai ales că sunt la ciclu. Peste o săptămână, în cele două ore, o să vezi şi o să ai tot ce vrei, dar acum, nu!

⁂

În timp ce Claruţa era în baie, Andrei strânse bijuteriile de pe măsuţă, după care puse caseta la locul ei, în sertarul de la bibliotecă. Luă loc în fotoliu şi începu să se gândească la situaţia în care se afla.

"Ce ghinion! Dar oare indisponibilitatea fiziologică să fie cu adevărat motivul că m-a respins? Poate nu i-a plăcut «asaltul» meu?! Adevărul este că mă simţeam de-acum în drepturile mele. Oricum, dintr-un motiv sau altul, am pierdut momentul prielnic. Cine ştie dacă săptămâna viitoare mai are chef să mă viziteze. Poate doar tentată să aibă la gât lănţişorul. Corectă fată! Nu s-a înfipt să-l ia în avans. Nu ştiu ce mă făceam dacă mă punea în această dilemă. N-aş fi avut tăria să i-l iau de la gât, pleca cu el, iar după aceea «prinde orbul, scoate-i ochii». Poate încep să-i placă bijuteriile şi va fi dispusă să vină săptămânal la mine, pentru vreo broşă, vreun inel sau... Dar ia stai! N-aş vrea să mă păcălesc. Va trebui să stabilesc o corelaţie între valoarea bijuteriilor şi numărul de întâlniri. De exemplu, pentru o brăţară să vină de 3-4 ori, iar pentru un colier de... zece ori. Dar oare de câte «vizite» de-ale Claruţei aş putea beneficia pentru toate bijuteriile din casetă? De vreo 50? Asta ar însemna un an de zile, anul cel mai formidabil din viaţa mea, "anul de aur"! La o adică nu merit să am această aventură, poate ultima din viaţa mea?! În definitiv de ce trebuie să moştenească Lilica toate bijuteriile? O să moştenească mai puţin... sau n-o să primească nimic, că dacă stau să mă gândesc, de fapt nici nu merită, că s-a purtat întotdeauna distant cu mine, iar pe nevastămea o vorbea de rău cât putea."

Din gândurile şi reveriile sale, pe Andrei l-a scos apariţia precipitată din baie a Claruţei, îmbrăcată ca de plecare.

– Vezi ce are duşul acela – îi zise ea alarmată – că nu l-am mai putut opri, iar gura de scurgere e înfundată şi ar putea să umple casa de apă!

Andrei făcu ochii mari şi se repezi în baie. Reapăru după numai un minut şi, cu un aer victorios, o anunţă:

– Nu era mare lucru, le-am rezolvat pe amândouă, nu mai e nici o problemă, nu-ţi face griji!

– Am plecat! îl anunţă Claruţa îndreptându-se spre uşă.

– Nu uita că joia viitoare te aştept tot pe la ora asta, ca să-ţi iei cadoul. Şi să ştii: la fiecare vizită pe care mi–o vei face, îţi vei putea alege o bijuterie. E-n ordine?

– Da, răspunse fata, grăbită să plece.

⁂

Înainte de a ieşi din bloc, Claruţa îşi scoase şepcuţa, pe care o îndesă în geantă, şi-şi desfăcu părul, care i se revărsă pe umeri. Se îndreptă grăbită spre staţia de autobuz, în acelaşi timp cu un tânăr care stătuse până atunci în părculeţul de vizavi. Nu-şi vorbiră decât în autobuz, când erau aşezaţi alături.

– Cum a mers? o întrebă Iancu, alias David.

– Ca pe roate, răspunse Lea, alias Claruţa.

Peste o săptămână Andrei a aşteptat-o toată dupămasa, plin de o nerăbdare juvenilă, dar în ziua respectivă ea era în alt orăşel, la o altă cafea, cu un alt bătrânel.

A aşteptat-o cu speranţe mereu renăscute încă vreo trei săptămâni, găsindu-i de fiecare dată cele mai diverse justificări. Când, după o lună, a descoperit lipsa bijuteriilor, n-a fost deloc înclinat să reclame furtul la poliţie.

**RODICA WEINBERG
prezintă paginile de**

JOCURI

Luate din timp

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2						✿				
3			✿				✿			
4		✿						✿		
5			✿						✿	
6				✿				✿		
7					✿		✿			
8				✿						✿
9					✿					
10			✿							

ORIZONTAL: 1) Care precede o anumită dată (fem). 2) Între apusul și răsăritul soarelui (pl.) – Durează o sută de ani. 3) În actualitate! – Adăpost (abr.) – Articol (abr.) 4) Dispoziție temporară! – Început autumnal! 5) Limite de consum! – Care există dintotdeauna. 6) Începe iarna! – Sufix pentru termeni medicali – Primele clipe! 7) Aflat de la început – "Mare", în toponimia anglo-americană. 8) Monedă din Laos – Irepetabilă. 9) Le schimbă și le rezolvă pe toate... (la temă) – Nu lipsește nimic (fem. pl.). 10) Început și sfârșit de iulie! – La începutul unei perioade.

VERTICAL: 1) Realizați înainte de vreme. 2) Apare pentru prima dată – Prima lună de primăvară. 3) Timp limitat! – Periodicitate a unui proces. 4) Vârstă – 3, 14. 5) Cutată la față, cu trecerea timpului. 6) Aflați în același loc, în același timp. 7) Primele ovații! – Perioadă istorică – O semivocală din lingvistică. 8) Insula celebrei magiciene Circe – Se ține de tine. 9) Se succede la intervale mari de timp (pl. fem.) – Fenomen atmosferic ce îngreunează vizibilitatea. 10) Aparține momentului de față – Începe să se elucideze.

Dicționar: ADP, AZA, SEA, ATT, IOT AEA.

RODICA WEINBERG

Vehicule

ORIZONTAL: 1) Buturuga mică răstoarnă carul mare – Schimbă direcția trenurilor. 2) Sub vehicule – Trăsuri ușoare neacoperite. 3) Grași –A atașa. 4) Automobile elegante. 5) Ursu Cornel – Căzut la pământ – Portieră. 6) Automobile – Care! – Neîntrecut. 7) Viteaz – Birje. 8) Of! – Scaunul motocicletei – Car de foc. 9) Roțile carului mare! – Trăsură elegantă închisă. 10) A taxa – Pronume posesiv – Numai în căruță, nu și-n telegută! 11) Leagă roțile – A toci. 12) Litieră grecească – Car! – Vehicul hibernal.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1								●				
2					●							
3						●						●
4		●									●	
5			●						●			
6							●			●		
7					●							
8	●			●				●				
9						●						
10							●			●		
11					●						●	
12			●				●					

VERTICAL: 1) Care, din punct de vedere gramatical – Oprire în temă. 2) Sclav – Mână căruța. 3) Poți să-l călești – Conduc automobile... 4) ...și trăsurile (sing.) – Cântec. 5) Nu e boală care să-l doboare – Conduce. 6) Curbe! – Străzi pentru care – Amortizor la vehicule. 7) Conifere – S-a răsturnat carul! 8) Aripă de zburătoare – Se ține după motocicletă. 9) Regiune în Sumatra – E... stradă! 10) Trăsură de lux – Râu în Anglia – Pene! 11) Măsuri agrare – Trăsurică cu două roate. 12) Radu Iliescu – Mașină.

Dicționar: ACIN, URE.

MINA NIȚĂ

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Acustică: Zgomote, dop, vacarm, tete, ol, c, amutit, nazal, enoti, guitat, net, mim, placa, i, iezi, alarme, r, e, emisii, iata, uca, nb, il, stranuta, tonuri, tril.

Geometrie: Elipsa, arc, p, cub, plana, ca, hn, rufe, ziar, igiena, oa, pa, linie, gb, cal, aman, patrate, tel, laturi, l, e, trapez, ema, raion, r, ita, armate, se, rs, lied, sferici, ee, anticipat.

Adaptare: P, o, i, a, s, gradinarit, otarat, na, atei, lup, b, a, o, t, estet, aci, acestaestelif-tul, ut, aista, i, tr, i, amanunt, roti, auz, ajuna, fereastra.

●

Ziarele din România semnalează că orișiunde poposesc pentru odihnă autocamioanele TIR (Transport Internațional Rutier), venite cu mărfuri din Turcia, Siria, Liban ș.a., apar ca din pământ prostituatele, făcând ca locurile de parcare să se transforme în adevărate bordeluri.

Știți ce? Hai sicTIR!

MINIMUM E OM CA TOȚI OAMENII

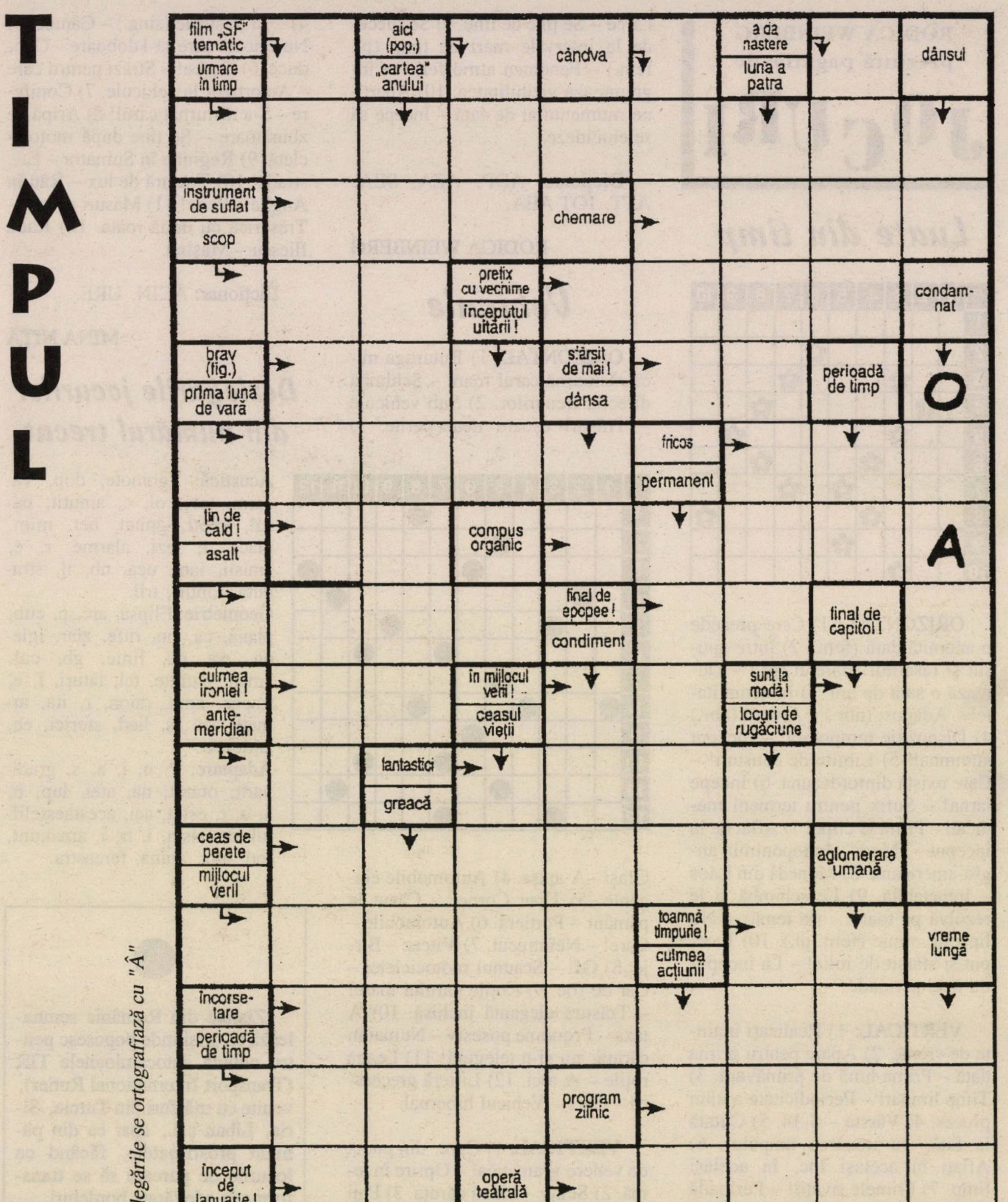
T
I
M
P
U
L
film „SF" tematic
urmare în timp
aici (pop.)
„cartea" anului
cândva
a da naștere
luna a patra
dânsul
instrument de suflat
scop
chemare
prefix cu vechime
începutul uitării !
condamnat
brav (fig.)
prima lună de vară
sfârșit de mai !
dânsa
perioadă de timp
O
fricos
permanent
țin de cald !
asalt
compus organic
A
final de epopee !
condiment
final de capitol !
culmea ironiei !
antemeridian
în mijlocul verii !
ceasul vieții
sunt la modă !
locuri de rugăciune
fantastici
greacă
ceas de perete
mijlocul verii
aglomerare umană
toamnă timpurie !
culmea acțiunii
vreme lungă
încorsetare
perioadă de timp
program zilnic
început de ianuarie !
operă teatrală

Dezlegările se ortografiază cu "Â"

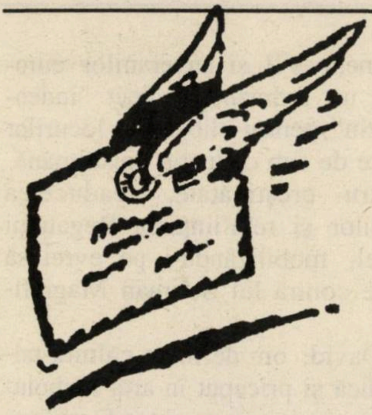

Am să-ţi spun un secret: nu s-a terminat!

Secretul acesta l-a dezvăluit de curând dr. Dina Porat, specialistă în antisemitismul contemporan, în cadrul unui interviu acordat lui Itzhak Livni, la postul de radio "Reshet Bet"; iar corespondenta noastră Aurelia Samoilsohn-Scherer, din Kiriat Haim, a înregistrat – şi bine-a făcut – secretul, aducându-ni-l şi nouă la cunoştinţă.

După cum se înţelege, Dina Porat se exprimă la microfon nu ca şi cum ar fi ea însăşi, ci... altcineva. Extrase:

«De 55 de ani n-am mai omorât evrei. Idiotul acela păgân s-a apucat să-i ucidă în masă şi în mod sistematic şi mi-a stricat toate socotelile. Timp de aproape 2000 de ani, eu am fost mai raţional. Ici câteva autodafé-uri, cu expulzări masive, colo un pogromaş cu jafuri, violuri şi numai câteva mii de morţi, dar niciodată n-am făcut asta simultan în prea multe localităţi populate de evrei. E şi normal, pentru că eu sunt om cu frica lui Dumnezeu (da, da, de Dumnezeul unic pe care l-am primit de la evrei şi pe care l-a adus Avraham, primul lor Patriarh). În afară de faptul că sunt credincios, dar şi luminat, eu am şi fler, căci eu am intuit că dacă-i voi ucide cu–ncetul, nu voi putea fi niciodată acuzat de genocid. Dar a venit descreieratul acela păgân, care a reuşit să mă convingă şi pe mine şi am intrat şi eu în hora lui macabră, astfel că am pierdut dreptul milenar de a ucide evrei.

Dar eu, om drept-credincios şi de civilizaţie superioară, avusesem grijă încă de la începutul secolului XX să-mi pregătesc terenul. Am acţionat (trebuie să recunosc, nu fără succes) să instig şi să instruiesc în spiritul meu luminat un popor a cărui credinţă este monoteistă ca şi a mea, dar care îi îngăduie crima contra evreilor, evreilor aceia cărora împrejurările m-au obligat mai târziu să le acord suveranitate teritorială asupra ţării lor milenare.

Şi uite-aşa, au trecut deja peste 55 de ani, mâinile-mi sunt curate, în afară de câţiva evrei pe care am mai apucat să-i spânzur la spartul târgului, chiar acolo, în "căminul lor naţional". Însă acuma, îmi fac treaba cu spor băieţii aceia de ispravă arabi cărora le-am furnizat motivaţie iredentistă, pe care am grijă să le-o cultiv mai departe până, cine ştie, poate că bunul Dumnezeu şi Maica Domnului îmi vor ajuta să mă pot întoarce înapoi la plăcerea mea de milenii, de a ucide evrei.»

Studenţii – viitorul nostru

(Pe fond se vede o clădire lungă, cu multe ferestre, toate luminate. Deasupra uşii de intrare este o firmă mică: Ministerul de Finanţe. Prin faţa clădirii se plimbă, încolo şi încoace, câteva persoane, purtând diverse pancarte, pe care scrie "Studenţii sunt viitorul ţării", sau "Unde sunt promisiunile lui Rosh Hamemshala?", sau "Studenţii în grevă!", sau "Vom lupta până la capăt pentru dreptul nostru la alocaţii pentru studii!"... O maşină se apropie în viteză şi opreşte brusc, cu un scârţâit de frâne. Din ea sar în grabă doi reporteri, trei fotografi etc., cu toate aparatele şi recuzita de rigoare.)

Student 1: Haideţi, domnilor, de când vă aşteptăm! Mă dor picioarele de când mă tot învârtesc pe aici!

Reporter 1: Iertare pentru întârziere!... Deci, să recapitulăm! De ce faceţi voi grevă?

Student 1 *(scoate o hârtie din buzunar, tuşeşte şi începe să citească):* ...Un kilogram de... Pardon, asta e lista de cumpărături... *(mai caută prin buzunar şi scoate altă hârtie)* da, asta e! Deci... Noi, reprezentanţii studenţilor... aţi pornit aparatul de filmat? Bine! Noi, reprezentanţii marii majorităţi a studenţilor, ne-am întrunit şi am hotărât să declarăm o grevă fără limită de timp, pentru că nu ni se recunoaşte dreptul nostru legitim de a primi subzistenţă completă pe toată durata studiilor! Acest drept ne-a fost recunoscut în perioada alegerilor, atât de Histadrut Haovdim cât şi de toate cele 50 de partide participante, în special de către cele care nu aveau nici o şansă în alegeri! În consecinţă, şi dat fiind că până acum nu au fost îndeplinite aceste promisiuni, cerem demisia ministrului de finanţe, demisia ministrului învăţământului, demisia guvernului, demisia preşedintelui ţării; *(se întoarce către un alt student)* ...am uitat pe cineva? ... şi noi alegeri pentru Knesset!

Reporter 1: Înţeleg!... E într-adevăr o situaţie imposibilă! Vă asigur că tot poporul e cu voi; v-o spun eu, care sunt reprezentantul opiniei publice!... Şi această situaţie nefericită... cum vă influenţează din punct de vedere moral şi sufleteşte? Cum vă influenţează capacitatea de a învăţa şi a contribui la dezvoltarea ţării? Nu cumva vă simţiţi demoralizaţi?

Student 1: Ba da, cum să nu!

Reporter 1: ...Şi nu vă influenţează de asemenea şi starea sănătăţii?

Student 1: Sigur că da! Chiar ieri îi spuneam colegului meu: Haim, nici nu ştii cât sunt de demoralizat! Şi starea sănătăţii mele se strică pe zi ce trece! Nu îmi amintesc ca în ceilalţi ani să fi avut un guturai atât de prelungit!... Da' mai întreabă, că întrebi bine...

Reporter 1: Înţeleg că dumneata

demonstrezi în numele copiilor dumitale, studenţii...

Student 1: Da' de unde! Copiii mei sunt abia în armată! Eu demonstrez în numele meu! Şi în special în numele lui tata, care, de când a ieşit la pensie, a declarat că nu mai poate să mă ţină la studii. El consideră că e de datoria guvernului să se îngrijească de viitorul cultural al naţiunii...

Reporter 1: ...Asta este! Scuzămă... ce vârstă ai dumneata?

Student 1: Patruzeci şi patru!

Reporter 1: Şi la vârsta asta mai studiezi?

Student 1: Ce ştii dumneata? Eu studiez temeinic! Îmi pregătesc teza pentru Toar Hamishi! În filologie! Specialitatea: limbi preistorice!

Reporter 1: Nu mai spune! Trebuie să fie foarte interesant!... Nici nu am auzit la noi de o asemenea catedră!

Student 1: ...Aici e problema! Nici nu este! De aia trebuie să călătoresc foarte des în străinătate, ca să iau contact cu îndrumătorul meu, să mă consult cu el, să dau examene etc.! Şi de unde să scot eu atâţia bani? E clar, Ministerul de Finanţe trebuie să mă ajute, să suporte aceste cheltuieli. E vorba doar de îmbogăţirea patrimoniului naţional!

Reporter 1: Dar... n-ai găsit vreo specialitate mai... practică?

Student 1: Asta-i bună! Dumneata ai auzit de "hofesh akademai"? Eu studiez ce-mi place... De aia avem democraţie! Uite, bunăoară, un coleg, ăla cu pancarta roşie, studiază o problemă foarte interesantă: bolile provocate de melancolie la pinguini! Iar cel de lângă el lucrează la un proiect pasionant: arheologia mileniului patru! Între noi fie vorba, e un nesuferit: când intră în casa omului pune mâna pe tot ce vede; pretinde că îi trebuie pentru muzeu! Ca să vadă cei din mileniul patru cum am trăit noi astăzi...

Reporter 1: Şi... unde socoteşti că veţi găsi de lucru în specialităţile astea?

Student 1: Iarăşi!... Te referi la mine? Ce mă priveşte? Guvernul trebuie să-mi găsească, fiindcă deaia e guvern! El ce treabă are? Sau, dacă nu, să-mi plătească ajutor de şomaj! Şi n-o să-l coste puţin, că doar ţi-am spus: am Toar Revii!

Jean Feingold, Tel Aviv

P.S. Pentru versuri vă recomandăm să vă adresaţi la "Pro şi contra" (Mircea Gorun, tel. 03/930-7506) sau la "Punct" (soţii Juster, tel. 03/605-3386).

Un prinţ evreu

Zvonurile se răspândiseră fulgerător, din Egipt la Iaffo, ajungând în Italia prin neguţători şi rabini, despre un personaj înconjurat de mister, care va izbăvi poporul lui Israel şi-l va readuce pe pământul sfânt.

Era 17 februarie 1524 când nava Alfama s-a apropiat de ţărmurile veneţiene.

Cetatea Dogilor era în mare fierbere. Se adunase o lume: cei năpăstuiţi, goniţi din Spania şi Portugalia, acei care nu voiseră să devină "conversos".

Era multă sărăcime fugită cu ce putuse, rabini şi doctori de seamă, mulţi recunoscuţi pentru cultura şi ştiinţa lor.

Cei care erau mai aproape au putut vedea fâlfâind steagul alb de mătase cu emblema Regelui David prins de catarg.

Alături se ţinea un om de o statură neobişnuit de impunătoare, care purta cu mare demnitate o haină ţesută din lână albă ce avea brodată cu aur emblema davidică.

Era un prinţ evreu, fratele său fiind rege în Charbor (probabil Etiopia sau Yemen), al cărui popor susţinea că face parte din tribul rătăcit al lui Reuben. Prinţul David Reubeni era un mesager al speranţei, căci venise cu o misiune specială, aceea de a propune papei Clement VII şi suveranilor europeni un îndrăzneţ proiect "iudeocreştin" pentru eliberarea locurilor sfinte de sub ocupaţia musulmană, pentru creştinătate, readucerea evreilor şi reînfiinţarea Regatului Israel, mobilizându-i pe evrei să lupte contra lui Soliman Magnificul.

David, om de mare cultură talmudică şi priceput în arta războiului, cu o viziune ce putea fi realizată, i-a impresionat profund pe papa Clement VII, pe Carol V, pe Francisc I şi nu în mică măsură pe Machiavelli, Michelangelo, Tiţian şi conducerea evreilor sefarzi din Veneţia şi Roma.

Întâmplările, planurile de organizare, discuţiile avute, David Reubeni le-a consemnat în Jurnalul său, încredinţat la Veneţia unui admirator şi prieten înainte ca Inchiziţia portugheză să-l atragă într-o cursă.

Totul pare ficţiune, povestea unui scriitor de talent, ataşat Israelului şi care-şi caută subiectele până în trecutul nostru îndepărtat. Dar cartea "Le Messie" a lui Marek Halter nu este numai opera unui captivant povestitor, deoarece Marek Halter este şi un profund cercetător.

El a mers şapte ani pe urmele lui David; el a găsit comentariul unui renumit cronicar veneţian, Marino Sanuto, care semnalează apariţia la Veneţia în 1524 a lui David Reubeni.

Jurnalul scris cu litere ebraice, a reapărut brusc în 1848 în biblioteca colecţionarului Khaïm Michaêl, pentru ca apoi să fie cumpărat de Biblioteca Bodleiană din Oxford.

Minunatul steag care a trezit speranţa în inimile atât de încercate ale evreilor sefarzi ai secolului XVI se află la Muzeul evreiesc din Praga.

"Le Messie" ne poartă pe aripile visului pe care l-am fi vrut realizat şi în care David a crezut atât de mult; fiind mândri de acest personaj, regretăm că am ajuns la ultima pagină.

E. Garcia, Holon

Boroboaţe

"Boroboaţele" lui Marius Mircu – carte apărută nu de mult de sub tipar – l-au determinat pe unul din corespondenţii noştri fideli, el însuşi amator de boroboaţe în scris, să trimită nonagenarului autor următoarea scrisoare în versuri:

«Când aţi apărut în viaţă, / Într-o bună dimineaţă, / A fost prima Boroboaţă!/ Pot să spun c-a fost Prefaţă!/ V-aţi ţinut la suprafaţă/ Fără nici o Boroboaţă!/ Aţi ieşit mereu pe piaţă, / Totdeauna cu-altă faţă!/ Ca reporter – nu paiaţă, / Cu un măcăit de raţă!/ Cu-amintiri ce te răsfaţă/ Sau din cele ce te-ngheaţă./ Eu nu vă cunosc la faţă, / Dar doresc, ca o Postfaţă, / Cum la şcoală se învaţă/ Ori acasă – ori la piaţă, / Halbă blondă de la gheaţă/ Să ciocnim! E pentru viaţă!/ Boroboaţe cât mai dese/ Vă urez şi mii succese!»

Ing. Octav Moscuna, Naharia

Literatura unei unice străzi

Scriitorii, ziariştii, sunt aceia care aduc la cunoştinţa publicului fapte, evenimente, întâmplări care s-au petrecut într-un loc deosebit acum sau în trecut.

Sunt întâmplări, situaţii, care se desfăşoară în toată lumea, într-o ţară, într-un oraş sau chiar numai pe o stradă. Valoarea unei lucrări nu este în legătură directă cu dimensiunile geografice ale locului unde se desfăşoară subiectul ei. Cititorii n-au măsurat niciodată cu centimetrul cât de mare e localitatea descrisă.

Să-l citez în primul rând pe marele I. Peltz, care între cele două războaie mondiale a publicat cunoscuta carte "Calea Văcăreşti", care a descris viaţa celor de-acolo. Marele nuvelist englez George Gissing, din secolul trecut, influenţat de Dickens, a scris 25 de nuvele, dar tocmai "New Grub Street" a fost cea mai reuşită şi cea mai răspândită. Gissing descrie o stradă, o unică stradă, scoţând în evidenţă starea de mizerie şi de sărăcie a locatarilor ei. Şi John Steinbeck, în faimoasa "Cannery Row" descrie muncitori, pribegi, oameni fără lucru, pescari ca şi escroci şi femei de noapte, locatari ai străzii care dă numele cărţii.

Lista lucrărilor literare dedicate unei unice străzi e lungă şi las istoricilor literari s-o completeze. În legătură cu această problemă vreau să menţionez "Însemnările fugare" ale lui I. A. din "Revista familiei", care scrie: "S-a mers până acolo încât după ce s-au scris monografii despre o regiune, au urmat altele despre un oraş, apoi despre un orăşel, un târguşor şi până la urmă despre o stradă. Cui îi folosesc toate astea?"

Consider nejust "criteriul teritorial" ca argument pentru hotărârea publicării unei lucrări literare. Scrierea unei lucrări este rezultatul unei gândiri, urmăreşte un scop, acela de a aduce la cunoştinţa publicului o realitate.

În ultimul an am avut – în urma apariţiei cărţii mele "Noi, copiii Străzii Leca" – dovada unei reînvieri în masă a unei comunităţi, parte aflată în Israel, parte în străinătate.

Dr. Iulius Iancu, Haifa

Poezie pentru "Minimum"

Poeta Codruţa Chercotă, din Timişoara, autoarea volumului de versuri "Cel numit" (recenzat de noi, nu de mult, la rubrica "Primim"), ne-a trimis un poem – fără titlu – dedicat «cititorilor revistei "Minimum"». Mulţumind, îl publicăm cu plăcere:

«Cerului/ i-e foame/ de pământ/ şi-atunci…/ muşcă din om să se sature.// pământului/ i-e sete/ de cer/ şi-atunci…/ soarbe din om lacrima să-şi astâmpere setea.// Omului/ i-e om de om/ şi-atunci…/ se-aşează între cer şi pământ/ să iubească OM.»

Ioseph Lev, San Jose, SUA («Ştim că ONU, cu 14 voturi şi abţinerea SUA a votat contra folosirii forţei de către Israel împotriva atacurilor sălbatice ale OEP-iştilor. Am stat şi m-am întrebat, cu mintea mea slabă: oare francezii, dacă arabii de la Paris ar arunca cu pietre în armata şi poliţia franceză, tot aşa ar face, ar vota pentru nefolosirea forţei şi folosirea unor expresii ca "vai, ce drăguţi sunteţi că daţi cu pietre în poliţie şi armată"? Şi ceilalţi la fel ar face? Mi-e scârbă!!»).

R. Bogomoli, Rehovot («Aş vrea să fac o precizare. Este vorba de o notă de la rubrica "Ne place…", în care se scrie că agenţia de turism "Issta" anul acesta a inclus în preţul de zbor taxa de aeroport, transferurile, taxa de înscriere şi altele. Anul acesta, împreună cu încă şase prieteni, am fost în Spania şi Portugalia cu Issta şi să vedeţi ce am păţit. Mai întâi am verificat la vreo şase agenţi de voiaj preţul acestei excursii. Cu excepţia lui Issta, toţi au dat un preţ de 1.700-1.750 de dolari incluzând, la fel ca Issta, toate taxele, cu precizarea: bacşişuri, taxă de aeroport, zbor intern etc. Singură Issta a cerut pentru excursie 1.530 de dolari. Aşa cum ar fi făcut orice om normal, ne-am dus toţi la Issta. Dar acolo există un obicei pe care nu l–am ştiut nici unul. Cu numai câteva zile înainte de zbor au venit "surprizele".

1) Ni s-a cerut un supliment de 400 de dolari de pereche şi după cearta cu unul din cei din grup au "redus" la 350. Fără acest supliment nu ne dădeau biletele, iar pierderea era de peste 50 de dolari, deoarece anulam zborul cu numai câteva zile înainte. Ulterior am aflat că şi alţii au păţit aşa ceva.

2) La început ni s-a precizat că, zburând cu Iberia, aceasta nu acordă pensionarilor cetăţeni israelieni 15 la sută reducere şi că se include

zborul intern Barcelona-Malaga. În realitate am zburat şi spre Spania şi din Spania cu El-Al, dar nu ni s-a acordat reducerea El-Al de 15 la sută. În plus ni s-a cerut să plătim şi zborul intern. Acest lucru (zborul cu El-Al) l-am aflat doar la aeroport.

3) Ni s-a schimbat data zborului de la 4 la 6 septembrie, anunţându-ni-se schimbarea tot cu numai câteva zile înainte.

4) Altă "surpriză": schimbarea hotelurilor cu altele inferioare care nu figurau în broşura societăţii "Rimon", iar pentru unul din hoteluri ne-au plimbat câteva sute de kilometri şi am pierdut şi o zi ş.a.m.d.»).

Louis Polingher, Tel Aviv («Am intenţionat să vă scriu aceste rânduri imediat după atacarea de către teroriştii palestinieni, la 12 octombrie, a coloniştilor din Iehuda şi Shomron – a se citi "provocatorilor" – care au făcut o excursie în apropiere de Şhem la scurt timp după începerea intifadei arabilor din teritorii. Şi nu faptul în sine m-ar fi determinat să vă scriu, ci cele declarate, a doua zi, de o tânără participantă la această excursie care a provocat moartea unui om şi rănirea altor cinci excursionişti.

Spunea tânăra că "ea este liberă să se plimbe în ţara ei, oriunde are plăcere" – inclusiv în Iehuda şi Shomron, al căror statut nu a fost stabilit de nici un for naţional israelian sau arab, precum şi de nici un alt for internaţional, ONU sau alte ţări arabe.

Şi, aici e aici!

Spun coloniştii, pe care răposatul – dar nu ştiu dacă şi "regretatul" – Beghin i-a instalat pe teritoriile ocupate în timp de război, după principiul "după mine potopul", că aceste teritorii aparţin Statului Israel şi, ca atare, au dreptul să se plimbe pe unde vor.

Aceasta mă duce cu gândul la o poezie de Topârceanu – pe care nu o pot cita decât din memorie – şi care se termină cu versurile: "întrebarea este dacă o ştie şi Grivei". Cu alte cuvinte, întrebarea pe care mi-o pun este dacă şi arabii ştiu ce ştie tânăra colonistă.»)

Nota Redacţiei: Atragem atenţia corespondentului nostru că nu fostul premier Menahem Beghin i-a instalat cel dintâi pe israelieni în teritorii, ci guvernul Partidului Muncii – Levy Eshkol, Golda Meir, Moshe Dayan etc. – care a întemeiat primele aşezări în Iehuda şi Shomron după războiul din 1967).

Edgar Waldman, Toulouse, Franţa («Am citit cu mult interes studiul ambasadorlui E. Palmor privind contribuţia evreilor români la naşterea şi consolidarea naţiunii israeliene. În mod cu totul deosebit am fost impresionat de Aba Bardicev – nu Berdicev. Acesta, un om

Una din prezentatoarele de la CNN, cu mutră de fâşneaţă, d-ra Rosemarie Church, vorbeşte şi ea precum îi dictează şefii, transmiţând ştiri despre victimele palestiniene din teritorii dar trecând rapid cu vederea peste morţii şi răniţii din rândurile israelienilor.

Oh, ce intuiţie am! Din prima clipă când am văzut-o pe domnişoara Church mi-am dat seama că aceasta nu e uşă de biserică.

După zece ani

D-na Geta Aizic-Shlomovici, din Herzlia, a comemorat nu de mult împlinirea a zece ani de la săvârşirea din viaţă a fostului ei soţ, Haim Aizic.

Modul ei de a-i omagia amintirea îl constituie un caiet de versuri închinate celui dispărut.

Publicăm câteva dintre ele, de o subtilitate şi fineţe spirituală care demonstrează că oamenii vieţii noastre nu mor niciodată în noi.

Tu ai trecut şi examenul acesta
Pe care toţi ne pregătim să-l trecem
Şi nu ştiu câţi îl vom trece
Atât de demn
Plin de armonie
Elegant ca tine.
Tu ai trecut şi examenul acesta
Pe care toţi îl vom trece
Dar puţini aleşi de El
Ca tine.

◆

Iubeai nuferii şi broscuţele
Şi broscuţa era îndrăgostită de tine
De câte ori ne opream să iubim
nuferii
Şi să ascultăm simfonia frunzelor
Ea apărea în culori de smarald
Cu ochii mari deschişi
să te poată cuprinde
Şi broscuţa era fascinată
de privirea ta caldă
în care tu o învăluiai
A stat, te-a privit îndelung,
ţi-a citit gândurile,
Şi în tăcere a dispărut în ape
Să ducă şi nuferilor omagiul tău
de dragoste.
Iubeai nuferii şi broscuţele.

◆

Ai ştiut să dai farmec
fiecărei zi de joi.
Şi astăzi, după zece ani,
În fiecare joi la 8 seara
Visez la gongul,
stingerea luminilor
Şi începerea serii de opere
şi concerte:
Rigoletto, Traviata, Tosca,
Boema, Aida
Şi toate cele peste patruzeci
de opere şi concerte
Le ştiai pe de rost.
În pauze, îmbrăcat ca un prinţ
Cu papionul tău legendar,
Mă invitai în bucătărie, la "bufet",
Unde întotdeauna
îmi pregăteai surprize.
Ai ştiut să dai farmec
fiecărei zi de joi.

de o calitate sufletească excepţională, m-a sprijinit mult când mă pregăteam să trec examenul de admitere la liceul evreiesc din Galaţi. Ca să fiu admis, trebuia să fiu bine pregătit. Mama aflase de un fost elev excepţional al liceului, Aba Bardicev. Fiind mulţumit de nivelul meu, el nu numai că m-a ajutat foarte mult, dar mi-a dat în plus să citesc manuale de istorie de nivelul superior al liceului, îmi consacra mai mult timp decât cel plătit – de exemplu, m-a învăţat să joc şah, să dezleg cuvinte încrucişate şi chiar alfabetul grecesc! Când am intrat în liceu, el a venit să mă felicite şi mi-a spus că, ţinând seama de evoluţia situaţiei, ar dori să plece în Palestina. Şi a dispărut!

După ani de la război s-a aflat ce s-a întâmplat cu Aba Bardicev. El se înrolase în armata generalului Montgomery, unde, datorită calităţilor sale, a devenit paraşutist. În vremea aceea, în Iugoslavia, forţele de rezistenţă ale lui Tito deveniseră mai puternice decât cele de dreapta, conduse de generalul Draga Mihailovici, iar W. Churchill a trimis pe o rudă a sa să ia contact cu Tito. Cu această misiune au fost trimişi şi câţiva paraşutişti, printre care Aba Bardicev. Toţi erau grupaţi în vârful unui munte când s-a anunţat că trupele germane aflaseră de prezenţa lor şi veneau să-i captureze.

Tito s-a ridicat şi a spus: "Ne vom împărţi în două grupuri, unul la stânga şi celălalt la dreapta; cum ne va fi norocul!". Se ştie că Tito şi ruda lui Churchill au scăpat, dar cei din al doilea grup au fost prinşi şi executaţi, şi printre ei şi Aba Bardicev.

Mult după aceea am mai aflat două lucruri: 1. Nu departe de Tel Aviv, o fundaţie sportivă poartă numele lui; 2. O stradă din Belgrad poartă şi ea numele lui, probabil din iniţiativa lui Tito»).

M. Tratatovici, Tel Aviv («În cotidianul "Ultima oră", în articolul "Netaniahu îşi pregăteşte reapariţia", dl. J. Steiger atrage atenţia israelienilor – posesori ai unei memorii scurte, în opinia d-sale – asupra pericolului revenirii fostului conducător. "Această unică gafă – deschiderea tunelului de sub Zidul Plângerii – ar fi fost suficientă pentru a-l descalifica pe Netaniahu de la o nouă candidatură", scrie dl. Steiger.

Fără a avea cea mai vagă intenţie să intru într-o polemică cu cineva pe această temă, ci doar din dorinţa de a căpăta un răspuns la o problemă care mă frământă, vreau să afirm că: dacă deschiderea tunelului de sub Zidul Plângerii a fost o greşeală, ea a fost o greşeală "imperios necesară"! Am fi putut arăta lumii întregi, şi datorită acestei "greşeli", cu cine avem de-a face. Pentru că, în tragicele evenimente de atunci, armata s-a confruntat nu numai cu o Intifada a uliţei palestiniene, ci şi cu trăgătorii de elită ai lui Arafat. Am fi putut arăta lumii că cei 30.000 de soldaţi ai lui Arafat – câţi or fi astăzi? 50.000, 60.000, poate ceva mai mulţi? –"incapabili" să tempereze spiritele – se pregătesc de fapt pentru lupta armată cu marele inamic – Israelul.

De ce nu s-a făcut auzit acest mesaj, în interpretarea de mai sus? Cum putea să se facă auzit când, încă înainte ca Arafat – şi alţi duşmani declaraţi ai Israelului – să-şi depună plângerile pe meridianele mult prea răbdătoarei noastre planete, se ridică, împotriva unui guvern intransigent cu pretenţiile crescânde ale partenerilor noştri de "pace", înşişi bravii noştri concetăţeni cu memorie lungă?»).

Simon Sfarti, California, SUA (ideea cu numărul "dublu" 161-162 nu este, cum vă închipuiţi dvs., o glumă; numerotarea de-acest fel are între altele rostul de a îngădui bibliotecarilor şi cercetătorilor să urmărească evoluţia revistei respective; cât despre cititori, dacă eraţi abonat aţi fi ştiut, ca toată lumea, că abonamentul pe un an la "Minimum" reprezintă 12 numere **adevărate** şi nu 11...); **Carol Aron,** Bat Yam (regretăm, dar scrisul dvs. este din ce în ce mai greu de descifrat pentru noi; vă rugăm să trimiteţi corespondenţe bătute la maşină); **Marcu Teichler,** Holon (întreabă de ce "Minimum" nu a scris nimic la moartea lui S. Himmelfarb, fostul director al trustului ziarelor din Harakevet – "Viaţa noastră" şi celelalte. Răspuns: fiindcă de morţi numai bine); **prof. N. Marinescu, prof. Al. Zimbler,** Asociaţia culturală România-Israel, filiala Craiova; **dr. Krogi,** Tel Aviv; **Sara Kohn,** Tel Aviv; **dr. Magda Greiff,** Beer Sheva; **Mişu Goldstein,** Dresda, Germania; **Sebastian Safiano,** Miami, SUA; **Lucian Zeev-Herşcovici,** Ierusalim; **dr. Oswald Brill,** Haifa; **Codruţa Chercotă,** Timişoara, România; **Sandu Făinaru,** Ramat Gan; **Isac Segal,** Woodland Hills, SUA; **Mia Albala,** Bucureşti **Rolanda Gruber,** Londra; **Victoria Rosenberg,** Ghivat Shmuel (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

●

Deputatul arab Muhamad Barake, din partidul Hadash, a ieşit în evidenţă în săptămânile trecute prin laudele sale neruşinate la adresa asasinilor din Hizbollah (plus Fatah, bineînţeles), prin prezenţa sa mitocănească în şedinţele Knessetului şi prin obrăznicia, de crăcănat, cu care întrerupe deputaţii de la tribună, înjurându-i birjăreşte. Toate acestea fără ca primul ministru Barak – care a devenit şi el ţinta mojiciilor – să spună o vorbă pentru a-l pune pe individ la punct.

Şi-atunci ce rost are să te tot întrebi cine-i de vină pentru neobrăzarea lui Barake? Barak e!

Turism

B. Elvin, scriitor, redactor-şef al revistei "Lettre Internationale" (ediţia română); de la Bucureşti; la rude.

Aniversare

I. Artzi, om politic, publicist; 80 de ani de la naştere (vezi textul de la "Tendinţe").

Distincţie

Acad. prof. N. Cajal, preşedintele Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România: Diploma de Excelenţă acordată de şapte instituţii din România: U.G.I.R., Uniunea Ziariştilor, Uniunea Realizatorilor de Programe Radio ş.a.

Stradă

Primăria Capitalei a hotărât a se da unei străzi din Ierusalim numele Rav Pinhas Wasserman (fost rabin al Comunităţii din Dorohoi).

P.S. Acum se caută o stradă potrivită. Sperăm că aceasta va fi găsită ceva mai repede decât strada Moshe Maur din Tel Aviv, pe care primăria respectivă a găsit-o abia astăzi, la vreo trei ani după aprobare.

Decese

Rabin Binyamin Herling. Născut în Bucovina, România, în urmă cu 64 de ani, Herling s-a instalat în aşezarea Kedumim din teritorii, împreună cu soţia sa Braha. El a fost ucis de terorişti palestinieni din Fatah în zona Muntelui Eval, lângă Şhem.

Henri Dona (79), ziarist. A fost redactor-şef al ziarului "România liberă", vice-preşedinte al Comitetului pentru Radiodifuziune, redactor-şef al revistei "Flacăra", director al Arhivei de Filme din România. A cerut prin testament să fie incinerat fără nici un fel de discursuri şi să nu se publice în presă necrologuri.

Israel Levanon (90), fost secretar personal al Rabinului-Şef Dr. Al. Şafran, preşedintele Consiliului religios din Haifa, cetăţean de onoare al Haifei.

Henri Mălineanu (80), compozitor, dirijor; unul din cei mai valoroşi şi populari autori de muzică uşoară din România postbelică.

Au trecut trei ani grei
de la pierderea scumpei noastre

FANNY STREJA

(Ploieşti-Bucureşti-Natania)

Îi vom păstra o veşnică amintire!

Fiul, nepoţii, familia şi prietenii
dragi care au preţuit-o

Îndureraţi, deplângem dispariţia

Dr. SAVEL THIRER

De la al cărui deces
se împlineşte un an

Întreaga familie

Am aflat cu adâncă durere încetarea din viaţă, la vârsta de 57 de ani, a cunoscutului critic literar român

LAURENŢIU ULICI

preşedinte al Uniunii Scriitorilor.

Transmitem familiei îndoliate, precum şi colegilor de scris de la Uniunea Scriitorilor, sincerele noastre condoleanţe.

Minimum

Manifestări, manifestări...

7.11.2000; la Loja Bnei Brit din Ierusalim; conferinţă a av. I. Artzi: "Societatea israeliană văzută de un activist sionist"; cuvânt introductiv: dr. Leon Volovici.

15.11.2000; spectacol-lectură cu piesa "Caviar, vodkă şi bye-bye" de G. Astaloş (regia: Dan Puican), prezentat la Teatrul Givataim sub auspiciile Ambasadei Române.

18.11.2000; seară literară organizată la Beit Rothschild din Haifa de "Societatea israeliană a iubitorilor de literatură", dedicată volumului "Horef Yarok" de Andrei Fischof.

20.11.2000; inaugurarea Pădurii Memoriale în amintirea victimelor Holocaustului din Dorohoi, Săveni şi împrejurimi; la Ierusalim; sub auspiciile instituţiei Keren Kayemet.

21.11.2000; la Casa Scriitorilor din Tel Aviv; seară literară închinată noilor cărţi ale scriitorilor Solo Har şi G. Mosari.

24.11.2000: la Cinemateca din Ierusalim; festivitatea de decernare a Premiului "Sebastian Costin" pe anul 2000 scriitorului Iordan Chimet.

30.11.2000; la Universitatea Ebraică din Ierusalim; seară festivă în cinstea lui I. Artzi la împlinirea vârstei de 80 de ani; printre vorbitori: dr. I. Govrin, dr. Aharon Keidar, judecătorul Moshe Beiski, ambasadorul Eliezer Palmor şi scriitoarea Nava Semel, fiica sărbătoritului.

...şi la Montreal

Manifestări, manifestări ale lumii din *trib* au loc nu numai la noi sau în România ci şi la Montreal, în Canada.

Astfel, nu de mult, "The Montreal Holocaust Memorial Center" a comemorat evreii din România şi Transnistria care au pierit în timpul Holocaustului. Printre vorbitori: Rav Lionel Moses, Baruch Cohen, Giselle Tamler, Dov Zimmer etc. Organizatorii au editat cu acest prilej un bine venit pliant cuprinzând o hartă a Transnistriei şi date despre cele petrecute în timpul războiului.

Într-un ceas bun!

S-a deschis şi s-a dat în folosinţă

BEIT EDNA

din Naharia

Locuinţe de calitate pentru adulţi

Locuinţe apărate de lege pentru cei de vârsta de aur, în inima oraşului Naharia, Str. Balfour nr. 36, cu o amenajare atrăgătoare şi modernă, după standardele americane ale anului 2000.

- ✓ Locuinţele sunt compuse din două camere sau una, dotate cu cele mai moderne instalaţii tehnice
- ✓ Totul este condus, conform cerinţelor Ministerului Muncii, de oameni de specialitate care contribuie şi la crearea unei atmosfere calde, intime
- ✓ Siguranţă personală, medicală şi un cadru independent. Deschis 24 de ore
- ✓ Club pentru activităţi sociale, sală pentru activităţi culturale şi foyer pentru primirea oaspeţilor

Pentru amănunte şi informaţii:
Telefon 04/992-7006;
Pelefon: 054/247-814

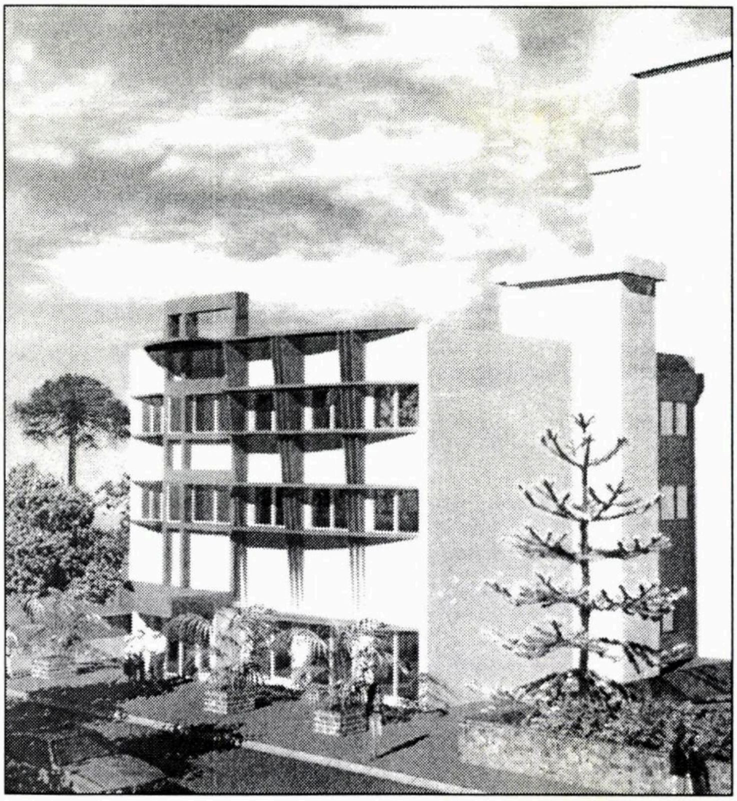

Am hotărât ca luna decembrie 2000 să fie MIVTZA la Beit EDNA. Merită să veniţi, să vedeţi starea de fapt, să cunoaşteţi avantajele pe care le oferim în această lună spre a decide asupra unuia sau mai multor locuri, care vă vor asigura o bătrâneţe liniştită şi comodă.

Casa de vârstnici

MISHKANOT DIZENGOFF

2000 BEST BUSINESS AWARD

Cel mai elegant complex de locuinţe pentru populaţia de vârsta a treia,
în inima Tel-Avivului
Cu autorizaţia şi sub supravegherea Ministerului Muncii şi al Ocrotirilor Sociale

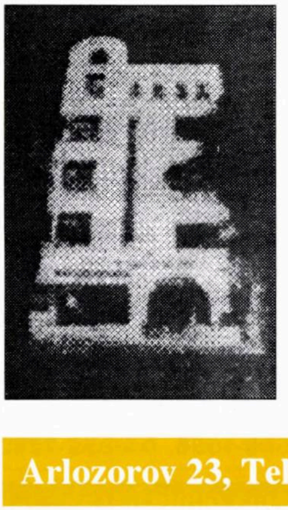

- ✓ Pensiune completă – cinci mese pe zi
- ✓ Supraveghere medicală 24 de ore pe zi
- ✓ Atitudine călduroasă şi familială
- ✓ Un lobby elegant
- ✓ Parcare
- ✓ Sală de mese luxoasă
- ✓ Televiziune prin cabluri
- ✓ Pază şi securitate 24 de ore pe zi
- ✓ În fiecare cameră – duş şi toaletă, telefon, aer condiţionat şi frigider
- ✓ Variate activităţi sociale, gimnastică, concerte, fizioterapie etc.

Luna aceasta, de probă, se va plăti numai jumătate de preţ

La noi plătiţi mai puţin şi primiţi mai mult!

Arlozorov 23, Tel Aviv, Tel. 03/527-2846/7, Fax: 03/527-3174; www.mishkanot.co.il

ÎN LUMEA MEDICALĂ FACE SENZAȚIE O METODĂ TERAPEUTICĂ NOUĂ CU

LASER

(LLLT - LOW LEVEL LASER THERAPY)

Este vorba de laser cu mică intensitate, o metodă folosită de „H.I. Clinica Laser" – unica reţea din Israel avansată şi specială pentru tratamente cu laser de mică intensitate. Societatea dispune de un utilaj perfecţionat (zeci de instrumente laser de toate tipurile), de o echipă medicală experimentată şi de săli de tratamente perfecţionate.

Această nouă metodă a „cucerit" lumea şi i-a impresionat pe medici şi pe pacienţi, deoarece reuşeşte ceea ce nu au reuşit tratamentele şi operaţiile obişnuite. Veţi întreba, desigur, care este secretul. Ei bine, secretul constă în folosirea luminii. Laserul de mică intensitate creează în celula lezată procese fotochimice al căror rezultat este reînnoirea ţesuturilor şi vindecarea porţiunii afectate.

DECI, FĂRĂ MEDICAMENTE, FĂRĂ OPERAŢII CHIRURGICALE ŞI FĂRĂ ANESTEZII.

În sprijinul reuşitei acestei metode stau peste 2.000 de cercetări ştiinţifice efectuate în lume în ultimii ani.

Succesul metodei s-a înregistrat şi la noi, în Israel. Mii de pacienţi au fost scutiţi de operaţii de prisos şi de tratamente medicamentoase, datorită Societăţii „H.I. Clinica Laser". Pacienţii au revenit la o viaţă normală, fără dureri. Se ştie că foarte mulţi israelieni suferă de probleme medicale cronice şi acute, iar medicii lor au ridicat mâinile capitulând. Ne referim la persoane care au suferit timp de mulţi ani de dureri la încheieturi, discopatie lombară, dureri la coloana vertebrală, lipsă de cartilagii la genunchi, şolduri, spate, umeri, etc.

Omului îi este greu să stea, să meargă, să se aplece. Operaţiile (grele) şi tratamentele medicamentoase au eşuat şi nu de puţine ori se spune că „trebuie să ne obişnuim să trăim cu durerile şi handicapurile noastre". Oare aşa să fie?

Medici din întreaga lume sunt pur şi simplu entuziasmaţi de succesul medical uriaş pe care îl au tratamenele cu laser medical de mică intensitate.

Reţineţi: este vorba de un tratament scurt, concentrat şi exact care asigură o vindecare rapidă şi pe termen lung.

CE ESTE LASERUL?

Laserul este, în primul rând, o sursă sofisticată de lumină cu însuşiri fizice speciale. Spre deosebire de lumina obişnuită pe care o cunoaştem, energia emanată de laser este o lumină concentrată pe unde diferite.

În serviciul medicinii sunt două tipuri de laser:

1. Laser de mare intensitate **– care dezvoltă o căldură puternică şi este folosit, în general, la efectuarea de operaţii.**

2. Laser de mică intensitate **– un laser fin şi sigur – cu efecte vindecătoare care influenţează în mod pozitiv ţesuturile din corpul uman. Acesta este laserul de mică intensitate pe care îl folosesc medicii de la „H.I. Clinica Laser". Acest laser nu produce căldură şi nici arsuri. El acţionează prin intermediul luminii, fapt care îl transformă într-un mijloc de vindecare rapid, sigur şi foarte exact – fără nici un pericol de efecte secundare. Cele peste 2.000 de cercetări ştiinţifice făcute în ultimii ani cu privire la capacitatea de vindecare prin laser de mică intensitate sunt concludente. Este un succes uriaş. Fără operaţii, fără anestezii şi fără medicamente.**

Lumina emisă de laser este capabilă să fortifice celulele lezate din corpul nostru. Aceasta, prin procese fotochimice. Lumina laserului introduce în celula afectată biofotoni (particule de lumină), celula reia producerea de energie (ATP) şi ea îmbunătăţeşte funcţionarea celulelor, creează o mai bună divizare a lor, întăreşte sistemul imunologic din corp şi provoacă secreţia diferiţilor hormoni.

Aceste procese sunt cele care duc la vindecare şi pacientul revine la o viaţă normală. Ţesuturile se vindecă, iar durerile, bineînţeles, dispar. Dar nu numai atât. În cazul în care celulele lezate mor, biofotonii reuşesc să determine o mai bună diviziune a celulelor învecinate, având un efect benefic asupra ţesutului afectat.

Iosi C., care locuieşte lângă Ramle, a relatat: „Am suferit mult şi am şchiopătat din cauza uzurii cartilagiului înainte de m-am adresat la „H.I. Clinica Laser". Medicii mi-au recomandat să mă operez la genunchi, la ambele picioare – o intervenţie chirurgicală dificilă – dar astăzi sunt fericit că nu am acceptat. Recomand tuturor „H.I. Clinica Laser", deoarece după tratamentul făcut merg aproape normal şi nu mai am dureri".

TRATAMENT LA ORICE VÂRSTĂ

Tratamentul cu laser de mică intensitate poate rezolva diferite probleme medicale, chiar şi sudarea oaselor. Persoanele în vârstă care suferă de multe boli cronice nu pot fi întotdeauna tratate prin medicina convenţională, deoarece corpul omului în vârstă este obosit şi nu se vindecă uşor. La „H.I. Clinica Laser" au fost trataţi însă cu succes oameni în vârstă, chiar şi peste vârsta de 80-90 de ani.

Roza Z., din Ghivataim, a povestit: „Astăzi mă simt un om nou. Ani de zile am avut mari dureri de spate din cauza lezării cartilagiului. Am încercat aproape orice, medicamente, operaţii, dar nimic nu mi-a ajutat. Astăzi, după tratamentul pe care l-am urmat la „H.I. Clinica Laser", pot în sfârşit să merg ca un om, să mă duc la cumpărături, să mă aplec. Nici măcar nu ştiu cum aş putea să mulţumesc medicilor de la „H.I. Clinica Laser" care m-au tratat".

„H.I. Clinica Laser" a funcţionat şi în cadrul spitalului „Asaf Harofe". Dr. Itzhak Hellwing, care s-a specializat în acest domeniu şi are o experienţă de peste 20 de ani, este la curent permanent cu metodele noi care apar. Dr. Hellwing a patentat în Statele Unite un tratament cu laser.

TRATAMENT UNIC ÎN ŢARĂ

„H.I. Clinica Laser", sucursala din Tel Aviv, îşi are sediul la Centrul Azrieli.

Toţi cei care l-au vizitat susţin că nu există în toată lumea o clinică de o asemenea mărime. „H.I. Clinica Laser" este de fapt unica reţea din ţară specializată în tratament cu laser de mică intensitate. Echipa medicală experimentată are la dispoziţie cel mai modern aparataj folosit în prezent în lume. Diversitatea aparatelor laser asigură un tratament eficient.

Vardit C., din Iehud, a cărei mamă a suferit 18 ani de dureri de spate şi a fost tratată la „H.I. Clinica Laser", spune: „Medicii i-au recomandat mamei mele să se opereze deoarece tratamentul medicamentos i-a provocat alergii şi dureri de stomac. Din cauza vârstei ei (76 de ani) am renunţat la operaţie şi am apelat la „H.I. Clinica Laser". Sunt profund recunoscătoare acestei clinici, căci azi mama mea este o femeie independentă – merge, urcă şi coboară scările fără dificultăţi".

Trebuie subliniat că „H.I. Clinica Laser" face parte din Asociaţia israeliană şi internaţională de laser medical. Aparatajul folosit la „H.I. Clinica Laser" pentru tratament este autorizat de Ministerul Sănătăţii. Sălile de tratament sunt confortabile, cu o atmosferă plăcută, iar tratamentul durează doar câteva minute şi nu este dureros. Este important de reţinut că tratamentul nu este costisitor în comparaţie cu ceea ce se oferă.

Există şi secţii pentru tratarea bolilor de piele, a problemelor de circulaţie a sângelui, a rănilor grave, CVA (accidente vasculare-cerebrale), astm şi altele.

ISRAEL ALONI

Pentru amănunte suplimentare
vă puteţi adresa
la tel. **03/609-1666, 04/852-7262**

(Pagină publicitară)